ANUL XXIII — NR. 1-2 (969 - 970) — 1 IANUARIE 1974

flacăra

ce-am făcut?
ce n-am făcut?
ce vrem să facem?

mîine
anul
se-nnoieşte

12 pagini
scrise
de dumneavoastră

școala
bunului-gust

românia republicană

Și-a cîștigat acest popor român *un loc în lume!*

Popor cîteodată *purtat* de valurile istoriei, niciodată însă *vagabondînd* printre aceste valuri — popor măreț și mîndru, conștient și lucid, aflat, astăzi, în conștiința unei lumi întregi — și-a aflat, în fine, formula proprie fierbintei sale personalități.

Știm — cunoaștem cu toții acest lucru, l-am învățat încă din manualele școlare unii, mai tineri, ceilalți, vîrstnicii l-au preluat din mers, așa cum se cuvine — știm, așadar, că Republica nu este și nu va rămîne doar un moment istoric; că ea, Republica, este o permanență și nu un dat abstract. Că ea, patria noastră, lipsită de asuprire, și democratică pînă în fibră, există, trăiește — *și noi o compunem!* Momentul 1947, prin tot ceea ce a însemnat el, rămîne, așadar, un început: începutul ce a permis României de astăzi să-și justifice prezența și stima în lume.

Ierarhia meritului internațional al României de astăzi, ierarhie scumpă nouă, tuturor celor care aici existăm firesc și pașnic într-o lume deloc ferită de cataclisme — cu alte cuvinte: scara ierarhică a acestui merit internațional, pe care-l avem de-acuma și de-a pururi, subzistă în însăși ființa noastră mereu încordată, și mereu luptînd, și mereu — mai cu seamă! — învingătoare.

În cuvîntarea rostită la ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată celei de-a XXV-a aniversări a proclamării Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus printre altele: «Aniversînd proclamarea Republicii, nu putem să nu evocăm, cu îndreptățită mîndrie, istoria eroică, de secole, a poporului român, în decursul căreia a ars mereu vie flacăra luptei pentru dreptate și neatîrnare, pentru scuturarea jugului exploatării și asupririi, pentru afirmarea deplină și nestingherită a geniului său creator, pentru asigurarea progresului și civilizației patriei noastre».

Pentru generația anilor '50 — pentru cei care, astăzi, își întemeiază cămine, sau abia se îndrăgostesc, pășind totuși ferm către maturizare — noțiuni ca: «naționalizarea întreprinderilor», «cooperativizarea agriculturii», «creșterea bunăstării», «lărgirea democrației socialiste» și încă altele reprezintă niște etape firești marcînd o linie ascendentă; pentru ceilalți însă, cei mai vîrstnici, aceste noțiuni înseamnă *viață*, adică sudoare și timp consumate deopotrivă, nu întotdeauna avînd satisfacție imediată — întotdeauna însă, meritul odată cîștigat, satisfăcîndu-i pe deplin!

Republica Socialistă România — ROMÂNIA noastră de astăzi, patria noastră — loc minunat și rîvnit de neliniști, de candoare, și mai ales de forță — împreunare lucidă de dorință și faptă, exemplu de *cinste* și *posibil* într-o lume în general lipsită de foarte multe posibilități — își flutură demn, cu mîndrie, prin lume, tricolorul.

Horia PĂTRAȘCU

program de fericire pentru sugari și mai mari

«Conform programului de viață afișat...» Cuvintele acestea din retorica profesională a asistentei conducătoare — Irina Cristea — îmi par, dintîi, de o severitate ușor comică. Comică și duioasă. Pentru că mă aflu într-un local unde rigoarea precizării se referă la oameni între nouă luni și trei ani. Mă aflu, adică, la creșa «Suveica» a țesătoriei cu același nume, din București.

Conform programului lor de viață, copiii de la grupa mare dorm de două ori și mănîncă de cinci ori pe zi. Din această categorie face parte și Costică («năzdrăvanul nostru»), care dă buzna în birou și fiindcă sînt musafiri are privilegiul de a spune prima poezie. O spune repede și amestecat cu ochii la bomboana poleită, iar eu am nevoie de traducător ca să pricep că «Vine trenul de la Iași/ Încărcat cu iepurași...» Costică și Iulia sînt frați și sînt ai familiei Ion și Filofteia Bădărău — amîndoi muncitori la țesătorie. Costică și Iulia sînt «bătrînii» la creșă, au venit cînd aveau nouă luni și acum spun poezii. Lucru care se va întîmpla, mai mult ca sigur, și cu viitoarea lor surioară sau viitorul lui frățior, care se află pe drum.

Încerc să nu fiu ori să nu par tulburată cînd asistenta Cristea și doctorița Budescu și toate celelalte femei din personalul creșei se-ntrec să mi-i prezinte și să mi-i laude pe toți copiii, în parte. Și sînt peste 90 și eu nu-i pot ține minte decît dacă-i notez, lucrul le pare curios gazdelor, fiecare se miră la rîndul său, fac observații cu voce tare cum că laudele seamănă cu ale părinților înșiși. Și-atunci tovarășa Cristea încearcă o explicație: «Știți, «Suveica» are un specific feminin, aici, noi, cele care lucrăm, sîntem tot femei, le ajutăm pe semenele noastre să muncească toată săptămîna fără grija copiilor și-apoi sîntem și noi mame...»

Îmi notez pe carnet numele altor doi frați, Buburuza și Relu, «pe Buburuza o cheamă de fapt Carmen, dar așa-i zicem noi» — vine îndreptarea asistentei cu privire la numele fetiței bucălate, care rîde cu gropițe-n obraji. Și-o mai cunosc pe Gabriela de doi ani și jumătate, care de la șase luni a rămas orfană de mamă și deci meșterul țesător Constantin Ungureanu de la «Suveica» este ajutat și el să-și crească fetița și băiatul care e trecut de trei ani și se află la cămin. Mi-e prezentată și Mirela Nicolae, de care se interesează («într-un mod exemplar») numai tatăl, fiindcă mama ei a părăsit-o. Îmi vorbesc în mod neașteptat de cursiv doi frați ai căror părinți sînt surdomuți și care învață să trăiască și să fie fericiți aici, la creșa «Suveica». Și mi se mai spune, parcă în trecere, că în duminicile cînd o mamă a fost în spital și tatăl era plecat în deplasare, copilul singur a fost luat acasă de către personalul creșei. Despre gesturile omenești se amintește, probabil, firesc, doar în treacăt.

La sfîrșitul anului, creșa «Suveica» a cumpărat 50 de paltonașe noi și minunate, cu blănită moale în loc de gulere pentru zilele de ger cînd cei mai mari se vor juca și afară.

I-am lăsat pe copiii celor trei grupe distincte făcînd exerciții pe socotitoarele cu bile, jucîndu-se cu culori sau învățînd să umble și să vorbească. Și m-am gîndit că «programul de viață» al creșei bucureștene este nu doar o formulă, ci un ideal și o realitate pentru toți copiii de la creșele și căminele țării. Există un tulburător program de fericire pentru toți copiii Republicii Socialiste România.

Viorica CIORBAGIU

alături de hala verde a viitoarelor linii automatizate, primele nave românești de 55 000 tdw

Iarna, mai ales diminețile, orașul Constanța se strînge spre port, unde poți pătrunde prin una dintre cele cinci intrări numerotate cu cifre de la 1 la 5; în șantierul naval intră pe o singură poartă, căreia i s-a zis «principală», după ce ai traversat piața mare a orașului și ai coborît foarte multe trepte, pe care la înapoiere trebuie să le urci. Ajuns în blocul central, sau administrativ, reporterul nu este întrebat ce dorește, fiind de la sine înțeles că a venit să se intereseze de soarta primului vas românesc de 55 000 tdw. «Mineralierul», cum i se spune deocamdată pînă va primi un nume, va putea transporta și cereale sau alte mărfuri denumite generic «încărcătură utilă». Bucăți din viitorul său corp, secții — în limbaj de specialitate, se află în lucru în diferite puncte ale șantierului, în barăci, pe sub macarale, oriunde se găsește un loc disponibil, fiindcă noul șantier naval este și el tot în construcție.

55 000 de tone este o cifră mijlocie, chiar și pentru șantierul constănțean, știut fiind că aci se vor construi petroliere de 150 000 tdw, iar mai tîrziu, dacă strîmtoarea Bosfor o va permite, nave cu un tonaj și mai mare. Caracterul de performanță provine din raportarea la trecutul șantierului și la curajul constructorilor de a începe o lucrare unică pînă acum, înainte de a fi dat în folosință întreaga investiție ce o presupune, mai mult chiar, de a progresa alături cu aceasta, la propriu și la figurat. De parcă n-ar fi fost și așa destul de convingători, navaliștii au tăiat — în cinstea aniversării Republicii — prima tablă și a celui de-al doilea vas de 55 000 tdw, care, deși început cu opt luni mai tîrziu, va fi terminat în același timp cu primul.

Perpendiculare pe mare două tranșee burduhănoase, vegheate de macaralegigant: docurile. Jos, mai jos de nivelul mării: metal, pe metal oameni și deasupra oamenilor brațe de macarale: a început asamblarea primelor repere ale «mineralierului». În fața docurilor, hala verde, masivă, impunătoare, a secției construcții-corp. Înăuntru se lucrează la asamblarea liniilor automate. Mai departe, în stînga, depozitul de table și profiluri cu poduri electromagnetice. Pe scurt: viitorul șantier naval.

Șeful secției construcții-corp s-a născut la Suceava și se numește Vasile Plăcintă. Pe șantier lucrează din anul 1964, cînd a venit de la Galați pentru a construi șalupe de 65 CP și pontoane-dormitor, adică ceea ce se executa în vremea aceea. În '66 a construit un remorcher și un șlep; în '68 au început pregătirile pentru primele nave de 1 900 tdw. În mai, anul curent, de la 1 900 tdw s-a urcat fără intermedieri la 55 000 tdw. «Nu-i greu să construiești vapoare; nu ai nevoie decît de forță de muncă și de utilaj». Singele rece al specialistului nu contrazice emoția cuprinsă în cuvintele primului secretar al județului: «N-am crezut niciodată că voi apuca și clipa asta»; dimpotrivă, se încarcă reciproc de semnificații și împreună ilustrează elocvent momentul pe care-l trăiesc constructorii de nave din Constanța. Pentru a trăi acest moment a sosit în Constanța și muncitorul de înaltă calificare George Mateescu. A venit din Galați, aducînd cu el o meserie necunoscută de constănțeni: trasator optic. Povestește: «La noi în țară această meserie a apărut în 1964. În '62 am fost scos din producție cu încă doi tovarăși, am studiat toate documentațiile posibile, am fost trimis după aceea în R.D.G. și, la întoarcere, am organizat cursuri de nouă luni pentru calificarea în această meserie și a altor lucrători. Voi face același lucru la Constanța. Voi forma oameni».

Jos, mai jos de nivelul mării, metal, pe metal oameni și deasupra oamenilor brațul macaralei. Lîngă macara, Ion Nedelea dirijează prin radio activitatea oamenilor din echipă. Nedelea a venit la Constanța din Oltenița. Aparent se contrazice cînd afirmă: «Pentru noi, constructorii, este același lucru dacă executăm piese pentru un vas de 100 000 tdw, sau numai de 1 000 tdw. Tot vas și unul și celălalt», ca apoi, înflăcărîndu-se, să declare: «În fiecare dimineață cînd mă apuc de lucru simt foarte emoționat, dar și mîndru că sînt unul dintre realizatorii acestei performanțe românești». Aparența contradicției se creează din motivul obișnuit că una dintre afirmații nu este exactă, fiindcă în nici un fel montarea unui colos de zeci de mii de tone nu cere aceeași îndemînare și pricepere ca pentru montarea, de exemplu, a unui remorcher, dar — explică Mitică Rusen, șeful secției proiectare tehnologie — cînd te apuci întîia oară de un lucru, nu-l învingi decît fiind convins tu însuți că vei reuși».

Nicolae CRISTACHE

cîteodată îmi pare rău că n-am notat undeva toate cîte s-au întîmplat, dar cine avea timp de așa ceva?!

«...Dumneavoastră vreți să știți cum a fost. Dom'le, e cam greu. Eu am atîtea amintiri, și ele la un moment dat se amestecă, se confundă într-un asemenea mod, încît... Nu, nu vă mirați. Am totuși 50 de ani. Din care, aici, în uzină, 35. Da, sînt bucureștean. Din Colentina. Asta explică multe, nu? Și faptul că încă din copilărie am bătut la poarta Uzinei de pompe, care pe vremea aceea numai uzină de pompe nu era. Unde mai pui că tata a fost o bună bucată de vreme maistru în aceeași întreprindere. Nu, nu căutați în jur urmele acelor ani. V-ar fi aproape imposibil să le descoperiți. Cînd am intrat eu în fabrica lui Voinea, aici se făceau bascule, batoze (cinci bucăți pe an), cîntare. Erau cîțiva ingineri, doi-trei maiștri, în rest, ucenici și calfe. Fiindcă renta. Veneam primii în fabrică, peste noroaiele Colentinei și Oborului, făceam curat, aprindeam sobele cu mangal, apoi la banc ori unde era nevoie de noi, tot pe lîngă meșter care nu ne slăbea o clipă, cîte palme și picioare în spate am luat, mamă, mamă! — după masă, după program, din nou curățenie, iar seara școală profesională.

În timpul războiului, întreprinderea a fost militarizată — se fabrica armament. Am făcut carcere și-am încasat iar bătaie — de data asta după regulament. Numai că între timp mai crescusem și începusem să văd ce și cum. Am avut ce-i drept noroc de tovarășii mai vîrstnici, care s-au interesat de soarta mea, mi-au explicat anumite lucruri, mi-au acordat prietenia, apoi încrederea lor — cît de mîndru eram să pot ți de folos acestor oameni de toți respectați! — și uite-așa, ca să nu mai lungesc vorba, am devenit utecist în 1944 și membru de partid, un an mai tîrziu.

Ce a fost mai departe? Uite, în anumite ocazii, ca aceasta de față, îmi pare rău că n-am notat undeva tot ce mi s-a întîmplat. Da' cine avea timp de așa ceva?! Evenimentele se precipitau. Ziua, muncă pe rupte, după care acțiuni în sprijinul forțelor democratice, lupte cu speculanții.

Și așa, ajung și la sfîrșitul lui decembrie '47. Asta da, asta țin minte, bine de tot. Cînd s-a proclamat Republica, o delegație de muncitori, din care făceam și eu parte, a intrat în biroul patronului și cu mîna mea am dat jos portretul regelui. M-am pătruns eu oare atunci de întreaga semnificație a acestui act? Nu știu. Oricum, am bănuit că din acel moment lucrurile se vor precipita, că totul avea să se schimbe, și așa a și fost peste cîteva luni, cînd patronul dădea în primire și noi așezam în locul său pe primul muncitor-director al uzinei.

Ce s-a mai întîmplat după aceea? S-a muncit serios, s-au făcut investiții mari, de la batoze am trecut la fabricarea pompelor. Secții noi, mașini noi sau mașini modernizate. Nu totul a mers de la sine, nu totul s-a petrecut așa cum zic eu: a venit Republica, apoi Naționalizarea și gata! Dar acestea au fost marile momente care au declanșat schimbările petrecute în viața întreprinderii noastre.

Să vorbesc acum despre succesele noastre? Avem sarcini mari. Și încercăm să le îndeplinim cît mai bine. Da, se muncește mult. Dar lucrurile sînt clare: ne-am asumat răspunderi, le vom îndeplini întocmai. Și spun asta nu așa, în mod festivist, ci fiindcă așa va fi. Fiindcă eu cunosc uzina și oamenii săi. Eu, Ioan Dumitrescu, lăcătuș montor».

Mihai HETCO

moment de epocă

Mai întîi a fost cuvîntul și nevoia de a-l rosti cu orice preț, la Blaj, la București și la Iași, pentru a împlini destinul unei țări mici, dorind pentru poporul său libertate, dreptate și unire.

Apoi s-au construit clădirile, în care s-au rostit vorbe pentru luminarea minții și sufletului.

Și astfel, la noi, la români, teatrul și ideea de teatru s-au impus, s-au dezvoltat și s-au maturizat pentru că a izvorît dintr-o necesitate și au exprimat o necesitate, așa cum putea și trebuia s-o facă în mijlocul unor realități istorice și sociale pline de dramatism. Realități, reclamînd un deznodămînt pentru care mulți fii ai acestui popor, dorindu-l mai frumos, și-au jertfit viața.

Național pentru că este teatru și Teatru pentru că este național, Teatrul Național a reprezentat nu numai o împlinire artistică și arhitectonică, dar mai ales realizarea ideii de libertate și suveranitate a spiritului acestui poor.

Prăbușirea Teatrului Național în 1944, însemnînd de fapt distrugerea unei clădiri, a acumulat totuși toată durerea pierderilor pricinuite de război.

Doar acum, cînd națiunea socialistă trăiește momentul său de înflorire socială, de afirmare politică pe scară mondială, doar acum la confluența anilor 1973–1974, cînd multe teatre înființate în anii puterii populare vor sărbători un sfert de veac de existență, ei bine, doar acum a putut fi teatrul răsplătit pentru contribuția adusă propășirii națiunii.

Însă o răsplată care s-a materializat în inima inimii țării pe o suprafață de 10 000 de metri pătrați, cu înălțimi, adîncuri, proporții, volume și instalații, capabile să satisfacă pretențiile cele mai moderne, nu este o răsplată adusă doar Teatrului Național, ci, fără îndoială, ideii de teatru la români.

Noua clădire a Teatrului Național realizează astfel unul dintre cele mai frumoase simboluri pe care istoria, dacă ar fi artă, le-ar putea face. Simbolul ideii de frumos și de bine, pe care oamenii și l-au transmis prin cuvînt și prin clădiri, din generație în generație. Cu dureri, cu jertfe, cu împliniri. Împliniri, capabile însă de a determina,prin activitate continuă, responsabilă și curajoasă, alte împliniri viitoare.

Slujitorii istoriei noastre contemporane au demonstrat că acest lucru se poate. Iar prezența președintelui Nicolae Ceaușescu, cel mai de seamă reprezentant al afirmării României socialiste în lume, la inaugurarea noului edificiu al Teatrului Național, plasează evenimentul artistic în centrul atenției vieții sociale, vorbind astfel despre noua menire a teatrului.

Desigur că, astfel onorați, toți slujitorii artei — de la Consiliul Culturii și Educației Socialiste, pînă la dramaturgi, actori și regizori — vor iupta pentru a desăvîrși, de data aceasta, și prin rostire de cuvinte adevărate, contemporane și, evident frumoase, frumoase pentru că sînt adevărate, rostul unei clădiri de epocă.

Rodica POP

totul pe adresa oamenilor

Vorbim, așa cum e și firesc, despre toate cele pe care le facem, despre lucruri și despre idei, vorbim despre zile, despre eternitate, pentru că de toate ne atingem, pentru că în toate e ceva din noi, pentru că toate decurg din aceeași încăpățînată, luminoasă strădanie. Acum trece anul în care fusesem și vine anul în care parcă am fi. Ca două iluzii în încleștare, din care urmează a se contura decisiv realitatea. Vine anul pentru că bate ceasul și pentru că presează veacul. Am fost la fel de melancolici atunci cînd anul acesta care se duce venea. Vine anul pentru că bate ceasul, pentru că veacul presează!

Cînd se fac lucruri mari și cînd se schimbă mentalități din rădăcină, cînd efortul (răsplătit de o întruchipare viitoare pe măsură) în spațiul trecător al clipei e mai mare decît ce iese imediat din ei, cînd banii trebuie cheltuiți echilibrat și tot așa lumina și utilitățile de lîngă om, desigur că nu e momentul de apogeu al voluptății, ființa noastră poate șovăi, poate trăi la fel citeodată descurajări momentane, dar de aici, din valea de pe care am pornit-o spre culmea ce ne-așteaptă, noi trebuie să recunoaștem că aceste vremuri sînt mărețe și că o mînă hotărîtă umblă a mai bine, ca la resortul unui ceas, la resorturile intime ale clădirii acestui popor. În adîncul ființei noastre cineva întoarce, iată, ceasul cel mare al patriei. Acum e clipa în care trebuie să știm și trebuie să aprofundăm ideea că nimic din ce se întîmplă în această țară nu se întîmplă de la sine, că *oamenii sînt totul*, așa cum deseori bărbatul cel dintîi al țării ne-a și spus-o. Pentru că oricît de luxoase ar fi astăzi clădirile altora, un fapt e adevărat și îmbucurător la noi, românii: *tot ce urmează a se face se face pentru om și nu-l bogat cel care are, ci numai cel care e priceput să folosească tot ce are pentru un ideal înalt.*

Ei, oamenii de-atîtea ori în tinăra noastră istorie obosiți de muncă, ei, oamenii învingători în revoluția pe care au purtat-o, ei, oamenii ce au destule greutăți, ei,oamenii care își iubesc copiii, ei, oamenii cu ochii grei de lacrimi cînd se gîndesc la dulcii lor copii și la Făptura de Copii a Țării, ei, oamenii ce nu cunosc munca de jos fiindcă ei pururi se află sus, în muncă, și nu au coborît acolo de pe orgoliul vreunui scaun, ei, oamenii cu care România își construiește timpul viitor, ei, cetățenii adevărați ai țării, nici supleanți, nici chiriași în țara lor, ci fii direcți ai marilor bărbați, ei, oamenii care urăsc birocrația, ei,oamenii din care se nasc vorbe înțelepte, ei, oamenii, românii României, împreună cu care maghiari, germani și ceilalți din această țară își construiesc și-și apără cetatea, *ei, oamenii, sînt totul.*

Acuma, cînd se întoarce resortul unui ceas sub sufletele noastre, acuma, cînd lumina se împarte în două, cea veche blînd-îngălbenită, pe cînd cea nouă are tăietura albă, acuma să ne întoarcem cu gîndurile înspre ei, spre cei care muncesc normal, așa cum și pămîntul se învîrte normal în jurul umbrei sale.

Noi, cei de-aici, din acest spațiu de hîrtie vorbitoare, ne înclinăm pe cumpăna dintre doi ani spre oamenii cu care am încercat un an întreg să comunicăm, cărora le încredințăm astăzi 12 pagini ale noastre scrise de ei înșiși, dar în același timp și restul de 52, scrise cu toatele doar pentru ei. Totul pe adresa oamenilor, nimic meschin în cîntecul despre această epocă, măreață tocmai prin dificultatea ei. Un cîntec pentru om, un cîntec pentru oameni, un cîntec pentru omul cu «o» mic, un cîntec pentru oamenii cu soartă mare, care compun și țin pe sufletele și pe munca lor această țară! Totul pe adresa oamenilor — e un angajament solemn, la care nu ne obligă decît conștiința. Decît... Parcă ar fi ceva mai mult decît conștiința!

Și tot pe-aceeași limpede adresă, la cumpăna între doi ani, vă spunem sănătate, demnitate, muncă, fericire, mulți ani acelora ce sînteți și, cum spunea la ziua lui conducătorul, «viață fără moarte poporului român»!

Adrian PĂUNESCU

ce-am făcut? ce n-am făcut? ce vrem să facem?

Fiecare dintre județele noastre se reprezintă — reprezentînd o țară.

S-a scurs un an, un altul va să vină: sîntem în momentul bilanțurilor realizărilor trecute și totodată în momentul deschiderii unor noi perspective către viitor.

Tabloul fiecărui colț de țară — tabloul faptic al fiecărui județ — este menit a compune azi, printr-o variată și plastică multiplicare, Tabloul Mare al întregii țări, imagine sintetică familiară nouă, veșnic vie, veșnic în transformare către mai bine.

Dincolo de cifrele sau statisticile raportate în acest moment de vîrf — și de trecere, totodată! — oamenii, sentimental vorbind, trăiesc satisfacția unor împliniri anume, trăiesc bucuria realizărilor înfăptuite. Peste solemnitatea rece a acestor cifre se suprapune astfel omenescul simplu, fierbinte al pasiunii. Înțelegem, astăzi mai mult ca oricînd, ce înseamnă o activitate de un an de zile, ce înseamnă sudoarea și greutățile învinse în zilele acestui an, ce putem considera admirabil, ce ar trebui să regretăm și regretăm cu adevărat și mai ales ce anume, concret, avem de făcut.

Astăzi, în preajma celei de-a 26-a aniversări a Zilei Republicii, un astfel de bilanț al faptelor și gîndurilor noastre reprezintă, încă o dată, ceva pe cît de propriu nouă, românilor, pe atît de evident în ceea ce putem denumi prezența noastră vie în contemporaneitate!

H. P.

1) Ce a fost nou, deosebit, remarcabil — în anul 1973 — în județul dumneavoastră? Ce ați dori să se mai repete și în 1974?

2) Ce n-ați mai dori să se repete?

REMARCABILE? MULTE!

GEORGE HOMOȘTEAN, prim-secretar al Comitetului județean-ALBA al P.C.R.

1 Aprecierea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, făcută la Adunarea populară din 17 mai de pe Cîmpia Libertății din Blaj, în care sublinia: «Cunosc eroismul cu care și oamenii muncii din Alba, ca întregul nostru popor, muncesc pentru înfăptuirea politicii partidului».

● Efervescența politică, entuziasmul, abnegația în muncă, spiritul de dăruire, înalta responsabilitate și hotărîrea fermă a colectivelor de oameni ai muncii, în frunte cu comuniștii, de a realiza cincinalul înainte de termen.

● Satisfacția încercată cu prilejul îndeplinirii prevederilor pe primii trei ani ai actualului cincinal pe ansamblul județului cu 42 de zile mai devreme la producția globală industrială și cu 45 de zile înainte de termen a sarcinilor de export și creșterea pe această cale a aportului județului Alba în economia națională.

● Conturarea pe harta economică a județului a unor noi obiective și capacități cum ar fi: Întreprinderea de accesorii pentru mașini-unelte și Fabrica de drojdie furajeră din Blaj, turnarea de piese pentru mașini-unelte la Alba Iulia, dublarea capacității de producție la Întreprinderea metalurgică din Aiud, noi dezvoltări ale potențialului productiv la Întreprinderea de hîrtie Petrești, și la cea de tricotaje din Sebeș, la Întreprinderea metalurgică de metale neferoase din Zlatna, Combinatul de produse sodice din Ocna Mureș, la Întreprinderea minieră din Baia de Arieș, la unitățile de industrie locală.

● Noile complexe zootehnice de la Galda și Teiuș, viticole la Jidvei și Blaj.

● Obținerea unor producții record în unitățile agricole din județ.

● Ridicarea gradului de urbanizare a localităților prin construirea de noi obiective social-culturale, locuințe, spații de școlarizare, lărgirea rețelei sanitare, modernizarea drumurilor naționale, județene și comunale și electrificări de sate.

● O participare tot mai activă a județului nostru în viața spirituală a țării prin punerea în valoare a tezaurului folcloric și cultural-artistic, a obiceiurilor și tradițiilor străvechi de pe aceste istorice meleaguri.

2 Neajunsurile manifestate pe linia realizării sarcinilor de investiții la unele obiective industriale cum sînt cele de la Întreprinderea metalurgică de metale neferoase Zlatna, Întreprinderea de hîrtie Petrești, obiective la care nu s-au asigurat stadii fizice, precum și montarea utilajelor prevăzute.

● Greutățile ce au existat în asigurarea aprovizionării tehnico-materiale a unor unități și îndeosebi a celor din ramurile chimiei, lemnului, materialelor de construcții.

CEA MAI MARE PRODUCȚIE INDUSTRIALĂ DIN ISTORIA JUDEȚULUI NOSTRU

ANDREI CERVENCOVICI, prim-secretar al Comitetului județean-ARAD al P.C.R.

1 *În industrie*, anul 1973 a fost pentru județul Arad anul realizării celei mai mari producții industriale din istoria județului nostru. Aceasta înseamnă:

● Realizarea producției globale industriale a anului 1938 în numai 21 de zile.

● Întreprinderea de vagoane a realizat producția țării de vagoane marfă a anului 1950 în 21 de zile. În acest an s-a realizat al 81 000-lea vagon de marfă.

● Întreprinderea de strunguri a realizat producția țării de strunguri a anului 1950 în opt zile.

● Întreprinderea de tricotaje a realizat producția țării de tricotaje a anului 1950 în 14 zile.

● Ritmul de creștere a producției globale industriale a fost în acest an, față de 1972, de peste 14 la sută (față de 7,6 la sută ritm mediu anual în perioada 1965-1972).

● Peste 90 la sută din sporul producției globale industriale s-a obținut pe seama creșterii productivității muncii.

● Industria a atins o pondere de 70 la sută în producția globală totală a județului.

● Realizările din anul 1973 ne-au permis să raportăm îndeplinirea planului pe primii trei ani ai cincinalului cu o lună de zile mai devreme, astfel că pînă la sfîrșitul anului se va realiza o producție suplimentară de circa 1 miliard de lei.

● Preocuparea pentru modernizarea și ridicarea calității producției s-a materializat în faptul că circa 45 la sută din valoarea totală a producției este deținută de produsele noi asimilate și reproiectate în acest an.

● Inginerii Scorțeanu Mihai și Neceaev Vasile de la Centrul de proiectări de vagoane Arad au inventat un dispozitiv modificator la aparatul de tracțiune cu eficiență economică anuală de 10 500 000 lei.

● *În agricultură* opt C.A.P.-uri și trei I.A.S.-uri au fost decorate cu ordine ale Republicii Socialiste România pentru rezultatele deosebite obținute în producția vegetală și animalieră.

● *Un număr* sporit de unități agricole de stat și cooperatiste au obținut producții de peste 4 300 kilograme la hectar la grîu și peste 6 000 kilograme la hectar la porumb, care reprezintă niveluri încă neatinse în istoria agriculturii pe aceste meleaguri.

În activitatea social-culturală:

● Apartamente noi pentru aproape 2 000 de familii.

● Peste 500 de locuri în grădinițe.

● Succesele mișcării artistice de amatori din rîndul cărora s-au evidențiat pe plan național și internațional pictorul naiv Ion Niță Nicodim, poeții-țărani Emilia Iercosan și Ana Munteanu.

2 Greutățile pe care le-am întîmpinat datorită necunoașterii din timp a tuturor sortimentelor care au intrat în fabricație. Faptul că la Întreprinderea de vagoane «Libertatea» și Fabrica de confecții o serie de produse nu au fost nominalizate de plan de la începutul anului a creat o serie de probleme în asimilarea acestora, în aprovizionarea și chiar în desfășurarea ritmică a producției.

● Nu am mai dori să ne mai întîlnim cu cazuri de nerespectare a contractelor de aprovizionare de către unii furnizori, care au provocat o serie de neajunsuri bunei desfășurări a producției la Fabrica de confecții, la I.A.M.M.B.A. (Întreprinderea de articole metalice, pentru mobilă și binale Arad) și alte unități.

● Nerespectarea de către uzinele cu care cooperăm a contractelor și termenelor de livrare.

● Nu dorim ca în anul 1974 să ne mai întîlnim cu situații de nerealizare a planului la unele din cele 64 de întreprinderi cu care cooperează Întreprinderea de vagoane din Arad, și care au provocat mari greutăți în activitatea acestei unități.

În sfîrșit, să nu mai întîlnim constructori care nu-și respectă angajamentul și întîrzie punerea în funcțiune a obiectivelor.

A ÎNCEPUT O INDUSTRIE

LUDOVIC FAZEKAS, prim-secretar al Comitetului județean-HARGHITA al P.C.R.

1 Să nu socotiți o îngîmfare convingerea noastră că specific Harghitei, caracteristic Harghitei în 1973 a fost faptul că în toate cele 9 orașe pe care le are, în fiecare dintre ele, s-a simțit o accentuată dezvoltare industrială. Sau a început o industrie. Peste tot a intrat în producție în acest an care s-a scurs cel puțin o fabrică sau măcar o secție. În fiecare oraș există industrie, se face industrie. Pentru Toplița, 1973 a fost un an mare. Aici s-a terminat construcția unei mari fabrici de mobilă și a uneia de pal, s-a așezat temelia uneia de confecții. La Cristurul Secuiesc a început să producă filatura de in și cînepă; pentru Gheorgheni anul acesta înseamnă de asemenea foarte mult: a intrat în producție fabrica de stofă de mobilă. Nu cred că face cineva în țară ceva mai frumos ca acolo. Și în vechea Vlăhiță s-a făcut ceva nou: o stație modernă de prelucrare a minereului de fier. Și, ca să nu ne băgăm în toate — nu este spațiu desigur —, să mai amintesc despre acel frumos

orgoliu local. Este o ambiție, care dorim să se repete perpetuu, de a arăta priceperea de a face bine industrie. Iar ceea ce este nou este **dorința**, ca fenomen de masă, de a învăța o meserie, de a face mai mult, mai bine, mai precis. Să vedeți cu ce pricepere se execută la Odorhei mobilă stil, mobilă sculptată, foarte apreciată la export. Producția întreprinderii «Tricotajul» din Miercurea Ciuc în 1973, al treilea ei an de producție, peste jumătate s-a exportat, fără nici un reproș de la nici un beneficiar.

Pe plan social, greu să vă spun. Peste tot s-au făcut locuințe, în toate orașele s-au făcut creșe, grădinițe și cămine pentru copii. Cristurul a primit și un cinematograf anul acesta. N-am făcut suficiente cămine pentru tineret și iată că am început să răspund la întrebarea numărul doi.

2 Două lucruri am vrea să nu se repete. Indisciplina în contractări, în respectarea obligațiilor contractuale din partea unor mari uzine din țară care ne-au determinat stagnări în producție, care ne-au frînat realizarea în termen a investițiilor, care a consumat multe energii omenești și de combustibil. (Nu întîmplător se plimbă uneori camioanele!) Și nici un timp capricios, cum am avut în 1973 în agricultură. Pentru noi nu e o bucurie cînd primim observația că nu dăm Capitalei cartofi. Ne-am făcut autocritica, dar, e drept, asta nu ține loc de cartofi pentru bucureșteni. Sîntem unul din județele mari furnizoare de cartofi ale Capitalei. E o problemă complicată, foarte complicată, nu e așa de simplă.

RITMUL CEL MAI ÎNALT DIN ULTIMII 20 DE ANI

IOSIF UGLAR, prim-secretar al Comitetului județean-SATU MARE al P.C.R.

1 Întrebarea e bună, răspunsul e mai greu. Sînt multe lucruri care îmi plac. În primul rînd este faptul că noi am realizat în acest an ritmul cel mai înalt din ultimii douăzeci de ani în dezvoltarea județului. Planul cincinal prevedea în medie 12-12,5%, noi am realizat vreo 16. Și apoi faptul că am terminat planul pe trei ani la 9 noiembrie — avem cincizeci și ceva de zile avans — și asta încadrat în angajamentul de a realiza cincinalul în patru ani și jumătate. În anul 1973 a intrat în fabricație un procent mult mai mare de produse noi, atît în construcția de mașini, cît și în industria ușoară.

Cu toate greutățile mai pronunțate decît în alți ani în asigurarea materiei prime pentru industria ușoară — n-am avut în nici un an atîtea necazuri cu materia primă — s-a făcut totuși planul, s-a depășit, iar în acești trei ani ai cincinalului dăm cam 700 milioane peste plan. În agricultură, ceea ce ne dă o satisfacție, o confirmare că treburile au fost conduse bine și ținute în mînă este faptul că în '73 am avut două valuri puternice de secetă, unul în primăvară, altul la sfîrșitul verii — și cu toate acestea s-a realizat cea mai înaltă producție din istoria pămînturilor sătmărene, am făcut planul, l-am depășit și am depus și în fondul centralizat al statului.

În privința grijii față de oameni, a creșterii nivelului de viață, a satisfacerii nevoilor lor materiale și spirituale, ne-am încadrat frumos în programul Congresului al X-lea, cu locuri de muncă, cu salarii, cu 1400-1500 apartamente. În tot cursul anului n-am avut probleme deosebite cu aprovizionarea în județ și n-avem nici acum. O bucurie mare a fost faptul că în acest an au continuat largi acțiuni de muncă patriotică voluntară prestate de populație pentru obiective de interes obștesc.

Există o înțelegere bună în județul nostru între oamenii muncii români, maghiari și de alte naționalități. Femeile au activat mai bine și le-am promovat mai mult. Acum sîntem preocupați să îmbunătățim munca, stilul muncii politice pe baza Cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cu primii secretari.

În domeniul social am realizat spitalul din Satu Mare cu 700 locuri, dotat cu aparatură modernă, de înaltă tehnicitate.

2 În industrie, slaba organizare a aprovizionării tehnico-materiale și asigurarea beneficiarilor la export. Și ritmul lent de introducere a progresului tehnic. Merge încet. Insuficienta preocupare pentru calificarea înaltă a muncitorilor, potrivit cerințelor tehnicii noi. Iar în agricultură se manifestă încă o insuficientă preocupare pentru folosirea chibzuită a fondului funciar, se face risipă de teren, se înregistrează un progres lent al irigațiilor. Stilul de muncă de multe ori birocratic, formal, așteptîndu-se uneori ca totul să vină de sus, de la județ.

INVESTIȚII ÎNTR-UN AN CÎT ÎNTR-UN CINCINAL

TEODOR COMAN, prim-secretar al Comitetului județean-TULCEA al P.C.R.

1 Județul nostru nu e o excepție, ci un exemplu normal. Tulcea s-a aliniat efortului general al întregului nostru popor în măreața noastră operă constructivă. Congresul al IX-lea al partidului, și mai ales Congresul al X-lea au deschis o largă perspectivă de înfăptuiri și mutații și județului nostru. Atît ca peisaj cît și în concepțiile, în viața și munca tulcenilor.

Dovada imediată? Cele 23 de întreprinderi și secții care nu numai că și-au îndeplinit exemplar sarcinile de plan, dar unele lucrează de mult în contul lunilor viitoare. Pînă acum am înregistrat un spor de producție față de 1972 de peste 300 milioane lei, ceea ce în ansamblu reprezintă un ritm de creștere de aproape 29 la sută, cu mult peste procentul general planificat! Deosebit pentru mine este și faptul că anul 1973 reprezintă pentru județ anul cu cel mai mare volum de investiții: peste 2 miliarde lei, mai mult decît într-un întreg cincinal trecut!

În agricultură, în ciuda unui an foarte vitreg — n-a căzut un strop de ploaie de peste șase luni — am îndeplinit și depășit sarcinile de plan la producția de grîu pentru fondul de stat, iar în sectorul viticol — de mare importanță în economia județului — s-a obținut cea mai mare producție de pînă acum pe aceste meleaguri! Spre exemplu, la Niculițel, pe o suprafață de 500 ha, s-a realizat o producție medie de peste 15 000 kg la hectar, iar pe întregul trust I.A.S. o producție medie de peste 14 200 kilograme.

Se lucrează cu intensitate crescîndă la sistemul nostru de irigație, care trebuie să cuprindă în 1975 circa 85 000 ha. Chiar în anul 1974 vor intra în funcțiune sistemele Tulcea-Kogălniceanu și Sarichioi-Babadag, la care se lucrează intens.

Anul 1973 este de asemenea un an de vîrf și în ceea ce privește amenajările piscicole din Delta Dunării, realizîndu-se peste 50 000 ha, exact cît au fost planificate pentru întregul cincinal.

Toate acestea au fost posibile și ca urmare a transpunerii în viață a hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, prin desfășurarea unei sistematice munci de educație socialistă, de lărgire a democrației și de creștere continuă a conștiinței maselor, care văd tot mai mult în înfăptuirile statului nostru propriile lor înfăptuiri.

2 N-am reușit să redresăm activitatea flotei noastre de pescuit oceanic care în 1973 nu a realizat decît 52% din plan. În urma măsurilor luate redresarea se va produce neapărat în 1974!

Apoi, deși intrat în funcțiune, marele combinat de alumină, nu a atins încă parametrii proiectați din cauza multor defecțiuni constatate pe parcurs. Și aici datorită eforturilor depuse, în anul 1974 combinatul trebuie să intre în ritm normal de lucru și va intra!

CONSTRUCȚII NUMEROASE, DE AMPLOARE

NICOLAE ACRÎȘMĂRIȚEI, secretar al Comitetului județean-NEAMȚ al P.C.R.

1 Selecția unui an, selecția muncii populației unui județ de 5 890 kilometri pătrați? „Unui județ puternic industrial? Să forțăm atunci memoria și să facem, poate, nedreptăți unora, dînd priorități altora și să enumerăm telegrafic cîteva din domeniul social-cultural:

Construirea și dăruirea spre folosire oamenilor a Spitalului din Piatra Neamț, a Complexului de locuințe și comercial din Piața Casei de cultură — Piatra Neamț, a Sălii sporturilor din Roman, a Casei arcașului și a motelului «Plăieșu» în Tîrgu Neamț.

Urbanizarea pronunțată a localităților rurale: Bălțătești, Roznov, Bodești. Modernizarea rețelei de străzi din Piatra Neamț și Roman. Construcția de școli și asigurarea bazei materiale a învățămîntului.

Acțiunile cultural-artistice de amploare, care au polarizat participări naționale: Festivalul spectacolelor de teatru pentru tineret și copii și colocviul pe aceeași temă; Vacanțele muzicale la Piatra Neamț; Stagiunea Filarmonicii și Operei din Iași la noi; Salonul de carte (ediția a II-a); «Sadoveniana»; Sărbătoarea Muntelui Ceahlău; Sărbătoarea Războienilor, Festivalul «Florile Ceahlăului»; Antologia scriitorilor români contemporani. Expozițiile: Iulia Hălăucescu, Mihai Mădescu, Lucas Cranach, «Artă decorativă românească», «Artă populară și tapiserii».

2 Dacă multe am dori să se repete, multe am vrea să nu se repete. Enumerăm o parte, prin același procedeu al telegramei.

Slaba repartizare de către Centrul de librării Bacău a cărții politice, științifice și beletristice în unitățile din județul nostru.

Pătrunderea în rețeaua noastră cinematografică a unor producții lipsite de mesaj și slab realizate artistic.

Slaba prezență a Caselor de cultură în viața municipiilor și orașelor, mai ales a aceleia din Piatra Neamț. Slaba activitate a Clubului tineretului din Piatra Neamț.

Abandonarea ideii de amplasare a unor lucrări de artă monumentală în județ.

Puține teatre valoroase din țară în turneu la Piatra Neamț.

Primirea cu întîrziere a programelor școlare și a planului de învățămînt. Slabul interes al unor școli și întreprinderi pentru buna pregătire practico-productivă a elevilor.

Lipsa de interes pentru amenajarea locurilor de joacă pentru copii.

MAI MULTĂ PÎINE CU 2 ANI MAI DEVREME

ȘTEFAN CROITORU, prim-vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular județean-BACĂU

1 Aș dori să se repete atitudinea plină de înțelegere și dăruire cu care oamenii muncii din județul Bacău au participat la înfăptuirea sarcinilor stabilite de Congresul al X-lea și Conferința Națională ale P.C.R.

Deși, dintre realizările bune ale anului 1973, este foarte greu de făcut o asemenea selecție, totuși, cu riscul că aș putea nedreptăți pe cei ce au depus eforturi și au reușit să îndeplinească și să depășească planul de producție, de export, de prestații către populație, planul de construcții-montaj, realizînd importante obiective peste plan și înainte de termen (locuințe, săli de clasă etc.), personal consider ca o realizare deosebită a anului 1973 punerea în funcțiune a fabricii de pîine din municipiul Bacău, cu o capacitate de 40 tone pe zi, care inițial avea termen de punere în funcțiune anul 1975. Prin acest devans s-a rezolvat o problemă deosebită pentru județul nostru, în prezent putînd fi satisfăcută în totalitate cererea populației cu produse de bună calitate și într-o gamă variată de sortimente, așa cum ne-a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei făcute anul acesta în județul Bacău.

2 Ce nu aș vrea să se repete? Să nu se repete deficiențele din anul 1973 în aprovizionarea tehnico-materială a unităților industriale și de construcții, care au generat multe greutăți în desfășurarea normală a proceselor de producție.

De exemplu, modul cum au fost eșalonate cantitățile de ciment de către Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe nu a dat posibilitatea constructorului să folosească la reala valoare capacitățile de execuție, tocmai în perioadele optime de lucru.

Consider că măsurile luate de conducerea partidului nostru privind cuprinderea în planul unic național de dezvoltare economico-socială a tuturor resurselor financiare și materiale și dirijarea acestora spre obiectivele de importanță majoră, prevăzute în plan, alături de preocuparea noastră, a tuturor, pentru folosirea lor judicioasă, vor asigura o bază materială certă pentru realizarea în bune condițiuni a planului pe anul 1974.

ce ați face dacă ați deveni vrăjitor?

La Prundu Bîrgăului, în județul Bistrița-Năsăud, se află o Casă de copii mixtă, cu multe, multe sute de elevi și un director adjunct (în același timp și profesor de psihologie) pe nume Marc Ciprian, care a avut într-o bună zi o idee pe cît de simplă, pe atît de fertilă: să dea tuturor copiilor din internat un extemporal cu o temă-întrebare care nu figurează în nici una din programele analitice — «CE AȚI FACE DACĂ PESTE NOAPTE AȚI DEVENI VRĂJITOR?»

Copiilor li s-a atras atenția că lucrarea va avea un caracter confidențial, că nimeni nu trebuie deci să o semneze și că, în general, puteau scrie absolut tot ce le trecea prin minte. Firește, nu urma să se dea nici un fel de note... Pe aceeași foaie nesemnată copiii erau rugați să mai răspundă telegrafic și la următoarele întrebări: *Cine este prietenul vostru? Unde ați vrea să trăiți toată viața? Pe cine iubiți mai mult în Casa de copii și de ce? Care este idealul vostru în viață?*

Iată cum s-a conturat acest cuprinzător sondaj în rîndul unei mari colectivități de copii, sondaj care, prin caracterul insolit al cel puțin uneia dintre întrebări, depășea cadrul pur didactic pentru a asuma caracterul unei *discuții de la om la om*, nu de la profesor la elev. Interesul acestei investigații era sporit și de faptul că în instituția de la Prundu Bîrgăului sînt adăpostiți mulți copii provenind din familii dezorganizate, copii orfani, abandonați, cu dificultăți la învățătură etc. — pe scurt cazuri dificile, complicate. Ar fi fost poate de așteptat ca reacția *acestor* copii în fața vieții să fie mai curînd negativă decît pozitivă. Dar, pe măsură ce Marc Ciprian parcurgea sutele de extemporale, așternute cu scrîsurile cele mai diferite — de la trăsătura incertă a condeiului puștilor din clasele mici la volutele fetelor din a X-a — o lume fascinantă i se dezvăluia.

Am avut și eu această revelație cînd, într-o noapte de iarnă, de curînd, am «plonjat» în maldărul cu pricina. Răsfoind pînă în zori, filă după filă, am trăit o succesiune trepidantă de stări sufletești, de pendulări continue între dramă și comedie. Frînturi de frază revelau și sfîșieri interioare dar, mai presus de orice, un imens optimism, o încredere nelimitată în viitor.

«AȘ DORI CA TATĂL MEU SĂ REÎNVIE ȘI MAMA SĂ TRĂIASCĂ, DAR MAI BUNĂ»

Să dăm cuvîntul acelora care au avut prilejul să se simtă, măcar o dată în viață, învestiți cu atribute supranaturale. Așadar, *Ce-ați face dacă peste noapte ați deveni vrăjitor?*

«Aș ajuta poporul».

«Aș pleca la București».

«Mi-aș construi un robot».

«Aș zbura pe planeta Jupiter».

«Aș fi bucuroasă și aș zbura în Lună».

«A doua zi aș fugi din Casa de copii la București și m-aș înscrie la clubul Steaua, la ridicarea halterelor, la aruncarea discului, a greutății sau a sulițeî».

«Aș merge să vizitez Asia».

Firește, dat fiind specificul Casei de copii, obsesia părinților este puternică. *Dacă peste noapte aș deveni vrăjitor...*

«...Aș face un palat frumos și mi-aș aduce părinții în el».

«M-aș duce la Cluj să fac o vizită părinților mei».

«Aș face orice numai ca părinții mei care m-au crescut să țină tot atît de mult la mine cum țin eu la ei, în special la Ticu și ca ei să trăiască alături de mine».

«Aș învia morții, în special părinții mei, ca să-i cunosc mai bine și să-i văd aproape; aș ajuta pe toți oamenii săraci să o ducă mai bine, nu numai eu».

«Aș readuce la viață părinții copiilor din Casa de copii, le-aș da posibilități pentru a putea trăi, *motiv pentru care aș desființa Casa de copii*».

Iată și acest răspuns care într-un rînd ascunde o dramă:

«Aș dori ca tatăl meu să reînvie și mama să trăiască, dar mai bună».

Unii dintre cei întrebați declară că nu au nevoie sau se tem de puterile vrăjitorești, fie pentru simplul motiv că, dăruiți peste noapte cu asemenea capacități «nu aș ști ce să fac», fie pentru o rațiune mult mai profundă, invocată de un elev din clasa a VIII-a B:

«Nu aș vrea să primesc puteri nelimitate peste noapte deoarece poate aș săvîrși multe nedreptăți. Îmi place așa cum sînt».

Este drept, au fost și cîteva luări de poziție egocentrice:

«Aș apuca cu toți la bătaie și aș supune legilor mele.»

«M-aș face profesoară de matematică fără examen s-au mi-aș face ceva lucruri care să le am numai eu și altul nimeni».

«M-as îmbrăca cu cele mai frumoase rochițe din lume și mi-aș lua cele mai frumoase bijuterii».

Vîrsta își cere drepturile:

«...*Aș zbura la iubita mea în bloc*».

O LUME CU FLORI

Nu lipsesc nici asemenea răspunsuri: «M-aș face hornar ca să mănînc cîrnați din pod de la oameni». (Cîtă foame o fi îndurat acasă acest copil!) Sau: «M-aș bate cu urși și epuri», «m-aș hotărî să învăț toată chimia de clasa a VII-a». «aș face din Prundu Bîrgăului un oraș mai frumos ca Bucureștiul, de ar deveni capitală».

Mai presus de orice, predomină, așa cum am spus, dorința de a construi, de a sluji obștea:

«Aș face cinci blocuri de piatră».

«Aș face o țară foarte frumoasa și aș face o lume cu flori și bucurie pentru oameni munci».

«Fără moarte și bătrînețe, aș căuta să muncesc în așa fel încît țara mea, Republica Socialistă România, să avanseze rapid pe cele mai înalte trepte de civilizație, iar salariile tuturor cetățenilor din R.S.R. să fie confortabile, iar pe semenii mei care i-aș avea în colectiv să îi ajut cu toate cele necesare lor, ca să fie totdeauna mîndri de un asemenea tovarăș de muncă».

«Aș face ca toți oamenii să aibă un viitor bun și să-și făurească tot ce doresc. Și aș mai dori să ajung pe planeta Jupiter».

Și, în sfîrșit, acest atotcuprinzător «program de acțiune», plin de patos și de optimism:

«*Dacă peste noapte aș deveni vrăjitor, aș construi tot ce nu s-a construit pînă acum: blocuri înalte cu peste 100 etaje; aș face dreptate celor săraci din alte țări; aș face pace între toate popoarele lumii; aș construi rachete interplanetare, sateliți, și aș trimite oameni pe toate planetele să le supravețuiască; aș inventa tot mai multe școli, universități, stațiuni meteorologice la polul sud și nord*».

Un viitor cosmonaut, constructor sau meteorolog buchisește acum, în miez de iarnă, o aritmetică de-a VI-a la Casa de copii de la Prundu Bîrgăului și visează, neștiut de nimeni, la fericirea umanității.

Din lipsă de spațiu, nu ne putem referi decît fugitiv la celelalte întrebări puse în sondajul sus-menționat, deși sîntem încredințați că o analiză atentă ar releva nebănuite frumuseți. Să redăm totuși cîteva răspunsuri la întrebarea:

Cine este prietenul dumneavoastră?

«...Tovarășa învățătoare Drogată Lucreția, pentru că dumneaei a fost primul om care mi-a îndreptat pașii spre culmi înalte, a fost primul om care mi-a înțeles gîndurile, a fost primul care m-a ajutat mult. Chiar și acum mă ajută cînd este nevoie și sper că peste anii ce vor trece să n-o dau uitării niciodată».

Și în antiteză:

«...Urăsc pe profesorul (urmează numele — n.r.). Nu scoate nici urmă de zîmbet în fața elevului». O sentință fără apel, justă și conformă tuturor canoanelor pedagogice.

Evident, majoritatea prieteniilor vizează relațiile între elevi, deși în Casa de copii există și singuratici:

«Nu am nici o prietenă apropiată», «nu am nici un prieten și nici o prietenă apropiată», «nu am nici o prietenă pentru că sînt cu toate și în același timp cu nici una» etc.

Pentru a fi drepți cu cititorii noștri trebuie să spunem că n-am întîlnit la Prundu Bîrgăului numai «eroi pozitivi». Iată un fel de «antierou», care are însă meritul sincerității:

«Prietenul meu este (urmează numele — n.r.) pentru că cînd am mers la furate mi-a dat de șase că vine țăranul și am fugit și de aceia îs prieten cu el».

Se înfiripează și idile timide. Un discret notează doar că «prietena mea este o fetiță blondă din clasa a VII-a A». Altul însă, proclamîndu-și sentimentele, furnizează toate datele de stare civilă: «Eu iubesc pe eleva (urmează numele — n.r.), născută în anul... luna..., ziua... Eu o iubesc pe ea pentru că este o fată modestă, înțelegătoare și este o fată frumoasă».

O elevă scrie simplu:

«Prietenul meu este (urmează numele — n.r.); m-am împrietenit cu el pentru că unde mă duceam eu venea și el: la pescuit, la baie».

O altă elevă descoperă că simțămintele alese nu cunosc — și nu trebuie să cunoască — bariere naționale:

«Prietena mea este Balasz Any Maria și m-am împrietenit cu ea deoarece învață bine cu toate că este de altă naționalitate».

Dar cel mai mult mi-a plăcut această apreciere de o extraordinară acuitate:

«Prietenul meu este Szacs Atila; eu *m-am împrietenit cu el pentru că l-am văzut muncind*». Această frază a fost scrisă de un elev din clasa a VI-a B!

«*Pe cine iubiți mai mult în Casa de copii și de ce?*»

Cei întrebați au profitat de prilej pentru a-și exprima nu numai simpatiile, ci și resentimentele. Deosebit de semnificativ este faptul că majoritatea antipatiilor au la bază nu un interes strict personal, ci lezarea simțămîntului de echitate (ceea ce, firește, nu exclude posibilitatea ca, într-un caz concret sau altul, aprecierea copilului să fie greșită).

Să începem cu resentimentele justițiare.

«Tovarășa profesoară (urmează numele — n.r.) admite copiilor mai mici să aducă jigniri elevilor mai mari... admite foarte multe, nici nu le pot spune. *Este cea mai nedreaptă ființă din cîte am întîlnit. N-aș vrea s-o mai văd niciodată*».

«Profesoarele (urmează numele — n.r.) au fost nedrepte în unele situații cînd au bătut niște fete și au afirmat pe deasupra: «le-am dat o palmă ca un părinte».

Sondajul a scos astfel la iveală unele atitudini incorecte ale profesorilor, care au determinat conducerea școlii să ia măsurile necesare de remediere în acele cazuri cînd plîngerile elevilor s-au dovedit justificate. Așadar, și fără nici un fel de vrăjitorie, visurile se pot îndeplini «peste noapte».

Aprecierile calde la adresa profesorilor predomină de departe. Iată doar două din ele:

«Tovarășa Mănescu Elena mă consideră ca fiica dumneaei. Bineînțeles și eu o consider ca mama mea».

«Tov. Butaci Emil, singurul om la care țin deoarece totdeauna, mă înțelegea și niciodată nu m-a jignit, chiar dacă aveam și eu ceva vină».

UN SINGURATIC POFTEȘTE O EUGENIE

Rare sînt laudele interesate («eu iubesc pe profesoara de fizică pentru că m-a trecut la fizică»), în schimb abundă asemenea aprecieri:

«Țin foarte mult la tovarășa bucătăreasă Nyilos Ecaterina, care parcă mi-ar fi mamă».

«Prietena mea cea mai apropiată este fosta tovarășă profesoară Corina Costescu. Eu sînt prietenă cu dînsa pentru că părerile noastre ne sînt aproape identice și pentru că *mă înțelege bine, la fel și eu*».

«Din Casa de copii, pe toți tovarășii îi iubesc deoarece acești tovarăși s-au purtat bine cu mine și au fost înlocuitori de părinți».

În era noastră, a materialelor sintetice de tot felul, iată o categorie de înlocuitori pe care n-o întîlnim în manualele tehnice: *înlocuitorii de părinți*. Plastică expresie, nobilă îndeletnicire!

Dar cel mai mult m-au emoționat rîndurile următoare, care evocă lapidar prietenia care a unit pe doi singuratici (cine știe ce tragedii au smuls pe acești copii din căminul părintesc!) mulțumită... unui biscuit:

«*Eu am prieten pe Pop Gavril, pentru că de la el nu învăț nici un rău, ci numai lucruri bune. Dar eu mai am un prieten, Melata Leontin, cu care am fost și încă sînt de pe clasa a IV-a, cînd mi-a cerut o eugenie, eu i-am dat și de atunci ne-am împrietenit*».

CU «UN TAXIU DACIA» SPRE CASA DE LÎNGĂ IAZ

«Care este idealul vostru în viață?»

Unii ezită încă, nu știu ce drum să aleagă, dar nu au dubii de natură generală — filozofică, să spunem.

«Aș dori să muncesc cu dragoste, cu toată inima, pentru că *fără muncă nu se poate trăi*».

«*Îmi place să trăiesc între oameni, cît mai mulți, deoarece de mică am fost tot timpul între copii mulți și aș vrea să fiu și acum înconjurată de oameni cît mai mulți*».

«Aș vrea ca în fabrica în care voi lucra să fiu harnică fruntașă: să fiu o fată care să înțeleagă toate necazurile».

«Să am o meserie. *Să nu fiu un om de nimic*».

«Să devin o muncitoare și să îmi satisfac toate plăcerile, să muncesc, *să nu trăiesc pe spinarea altuia*».

Revine permanent dorința de a avea un cămin: «să ajung o muncitoare calificată și să am o familie bine întemeiată», «să reușesc la examen, apoi să am o familie sănătoasă, bine îngrijită și o casă ordonată cu tot ce îmi trebuie»...

Bunurile materiale ale vieții nu sînt disprețuite:

«Idealul meu este de a avea meseria de doctoriță pentru copii și a avea un taxiu Dacia».

«În primul rînd să am o casă lîngă un iaz, cu plopi pe lîngă casă, să fie frumos acolo, să am o familie și tot ce-mi trebuie, să am salariu bun».

Nu lipsesc visuri de mărire la scară continentală (*«idealul meu este să ajung șerifui Americii de Nord»*) și nici micile drame izvorîte din complexele de inferioritate atît de frecvente la adolescenți:

«Aș dori să devin o muncitoare calificată, să fiu cinstită, sinceră, harnică, deși sînt urîtă și toți își bat joc de mine». Nu știm — și nu vom ști niciodată — care eleva din clasa a VII-a a scris această frază, dar sîntem încredințați că-și va găsi drumul în viață și un soț pe măsura frumuseții ei interioare.

*

Iată de ce, atunci cînd nouă, redactorilor de la «Flacăra», ni s-a cerut ca pentru primul număr pe 1974 al revistei să propunem cel mai senzațional material din experiența noastră gazetărească din anul trecut, eu am propus un articol despre sondajul insolit de la Casa de copii din Prundu Bîrgăului. Aceasta spre surprinderea secretarului general de redacție care, aflînd «locul acțiunii», s-a declarat întrucîtva nedumerit:

— Casă de copii! Pentru numărul de Anul nou ne-ar trebui ceva mai vesel, mai optimist.

L-am asigurat că articolul va «merge» și de Anul nou, că va fi optimist, tonic și reconfortant, deoarece autorii lui sînt de fapt acei copii minunați ai României socialiste care năzuiesc să ridice blocuri de peste o sută de etaje; care visează dreptate pentru cei năpăstuiți pe tot întinsul globului; care mîine, poate, vor construi rachete interplanetare; care vor «inventa» tot mai multe școli, universități și stațiuni meteorologice, pe care le-ar dori presărate pretutindeni. De la Polul Sud la Polul Nord.

Lionel NIȚESCU

Marea forță morală a statului nostru se compune din suma forțelor morale ale tuturor cetățenilor săi

— Stimate tovarășe ministru, într-un stat ca al nostru, în care principiile eticii și echității socialiste comandă și însuflețesc întreaga viață socială, înfăptuirea justiției, asigurarea juridică a dreptății este o obligație a statului în îndeplinirea căreia poporul român trebuie să aibă deplină încredere. Ce întreprind organele justiției pentru a merita această încredere?

— În lupta poporului nostru pentru progres, pentru o viață mereu mai bună, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, justiția este un front al întregii noastre societăți, în apărarea valorilor sale materiale și spirituale, a drepturilor tuturor și ale fiecăruia dintre membrii săi. Vreau să spun că înfăptuirea justiției, a dreptății, de către instanțele judecătorești constituie la noi o garanție a respectării legii, a apărării orînduirii sociale și de stat, precum și a drepturilor persoanelor, privită ca atare și sprijinită de toți cetățenii.

— Deși nu este un bun material, ci unul moral, expresie a ordinii de drept, înfăptuirea justiției poate fi și ea o garanție cu realizări valorice diferite.

— Și este. Sarcina fundamentală în activitatea de înfăptuire a justiției impune însă ca această garanție să fie tot mai puternică, zi de zi, an de an, ca lipsurile, neajunsurile ce mai există să fie cît mai grabnic înlăturate.

— Cum anume, concret, se realizează această întărire a garanțiilor justiției?

— Ținînd pasul cu lupta generală — fierbinte, viu angajată, pe cît de stăruitoare pe atît de grandioasă — a poporului nostru. Ținînd pasul, cu alte cuvinte, cu viața. Justiția în România, azi, este o justiție a oamenilor societății noastre de azi, o justiție în a cărei înfăptuire trebuie să se reflecte plenar comandamentele morale ale acestei societăți. Întreaga activitate a instanțelor judecătorești este propulsată de același sînge cald al cărui puls este dat de aceeași singură inimă.

Am să mă refer, exemplificativ, la prevederile legii nr. 6 din 29 martie 1973 pentru modificarea Codului penal și anume la cele privind introducerea muncii corecționale ca modalitate de executare a pedepsei închisorii de pînă la doi ani, aplicată pentru infracțiuni cu un grad mai redus de pericol social și în condițiile anume prevăzute de lege. Este o instituție absolut nouă în legislația noastră, o importantă realizare a dreptului nostru socialist, căruia-i sporește virtuțile educative și umaniste. În baza acestor prevederi, judecătorii au posibilitatea să hotărască executarea pedepsei închisorii fără privare de libertate, fără nici un contact cu penitenciarul și neizolat de desfășurarea vieții sociale, prin obligarea la o muncă efectuată în libertate, în cadrul organizat al colectivului unei unități socialiste, unde cel condamnat este supus acțiunii educative a colectivității. Valoarea etico-socială a muncii, eficiența sa educativă, conjugată cu influența obștească au fost și în această direcție promovate de legiuitorul nostru socialist.

Doresc să subliniez că judecătorii, chiar dacă sînt îndeplinite condițiile cerute de lege, nu sînt obligați să aplice acest mod nou de executare a pedepsei închisorii, ei trebuind să aprecieze, în funcție de împrejurările fiecărei cauze și — mai ales — de posibilitățile de reeducare a infractorului, dacă scopul pedepsei va fi realizat fără privarea acestuia de libertate.

— Unde se prestează munca corecțională?

— Pe șantiere, în unități agricole sau forestiere ori în alte organizații socialiste.

— În afara timpului de muncă, omul se plimbă pe stradă, merge la piață etc.?

— La piață, la teatru, unde dorește; trăiește în libertate. Evident, există și unele restricții, expres arătate în lege.

— Ce fel de muncă prestează condamnatul?

— O activitate productivă sau de specialitate. Astfel, pe un șantier, un inginer constructor poate presta o muncă de inginer, după cum poate îndeplini orice altă activitate legată nemijlocit de producție. Sînt excluse activitățile auxiliare, de birou, administrative.

— Se urmărește la fața locului efectele acestei importante intervenții a legiuitorului?

— Firește. Și pot să vă spun că rezultatele sînt așa cum au fost prevăzute, adică foarte bune. Colectivele de muncă au o mare forță morală, care se exercită cu rezultate deosebit de pozitive asupra celor condamnați. Și recuperarea lor se produce în pas cu viața. Am fost informat că unii dintre cei obligați la muncă corecțională au cerut, după executarea pedepsei, să fie angajați în continuare la aceleași unități.

— Munca corecțională, ca modalitate de executare a pedepsei, este folosită și în alte state din Europa?

— După știința mea, sînt folosite unele instituții asemănătoare, dar în puține țări.

— Între cauzele ce generează săvîrșirea de infracțiuni, care au o pondere mai mare: cele de ordin material, cele exterioare făptuitorilor, ori cele care privesc conștiința? Firește, toate privesc într-un fel conștiința...

— Este greu să mă refer la o anumită pondere. De bună seamă, și unele și altele țin de conștiință. Fie că este vorba de neluarea unor măsuri de pază a avutului obștesc, de comportări neglijente, lipsite de răspundere, ori de anumite deprinderi, de rămășițe ale tarelor vechii societăți în conștiința unor oameni, toate acestea pot genera încălcări ale legii sau le pot favoriza.

— Cum acționează organele justiției pentru influențarea conștiințelor?

— În multe feluri. Procesele publice la locurile de muncă, ori la locurile unde au fost săvîrșite infracțiunile sînt, de pildă, o formă importantă a acestei activități. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, spunea, în 1970, la Consfătuirea cadrelor de bază din securitate, miliție, procuratură și justiție: *«Ar trebui ca, de regulă, să organizăm procesele de judecată a unor astfel de infracțiuni chiar la locul de muncă al celor vinovați, în cartierele sau în satele unde ei locuiesc. Trebuie să facem publice sentințele și măsurile luate — aceasta fiind o cale a promovării legalității socialiste și o importantă formă educativă de masă».*

Conducătorul statului nostru a subliniat eficacitatea acestor procese, de excepțional randament educativ. De aceea, instanțele judecătorești au și extins considerabil această metodă, acest mijloc de influențare — cum spuneați — a conștiințelor. În același timp și judecata în sine, cînd vinovăția a fost stabilită corect, iar acuzarea și concluziile apărării sînt judicioase, cînd legea este aplicată corespunzător, constituie un puternic factor de formare și mobilizare a conștiințelor.

— E firesc, într-o societate ca a noastră, ca lupta justiției să se ducă mai ales pe planul conștiinței.

— Este adevărat ce spuneți. Dar tot atît de adevărat este că pînă la justiție trebuie intervenit, mereu mai activ, pentru modelarea fericită a conștiințelor. Și în legătură cu această idee am să mă refer tot la cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostite la memorabila Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 3-5 noiembrie 1971: *«Adeseori, deficiențele existente în activitatea noastră ideologică, politică și cultural-educativă, fenomenele negative care apar în viața socială, în comportamentul unor oameni se încearcă a fi justificate prin teza despre rămînerea în urmă a conștiinței față de dezvoltarea vieții materiale. A accepta o asemenea justificare pentru lipsurile noastre înseamnă a încuraja o atitudine pasivă, defetistă...».* Dar, pentru a *nu rămîne în cadrul larg al luptei generale pentru conștiință, am să mă opresc la sectorul mai bine cunoscut mie și am să vă spun că, după părerea mea, educația juridică ar trebui să se facă pe planuri mult mai întinse.*

— Vă referiți mai ales la tineret?

— Și la tineret, desigur. Cred că ar fi utilă realizarea unei educații juridice cetățenești încă din școli, în facultăți, nu numai în cele cu profil juridic. Veți fi de acord că un viitor inginer, spre exemplu, fie că va îndeplini sau nu o funcție de conducere, cîștigă învățînd din timp normele de protecție a muncii, dispozițiile referitoare la încheierea, modificarea și desfacerea contractelor de muncă sau la organizarea unităților socialiste etc. Cei care vor îndeplini atribuții de administrare ori gestionare a avutului obștesc trebuie, de asemenea, să cunoască prevederile legilor pe care le vor aplica zi de zi în viitoarea lor activitate profesională.

— Este evidentă legătura dintre dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor, a conștiinței lor juridice, și regresul fenomenului infracțional.

— Dezvoltarea continuu ascendentă a economiei noastre naționale, măsurile luate pentru traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale din 1972 în vederea perfecționării întregii vieți sociale, intensa activitate ideologică și educativă desfășurată în ultimii ani pentru ridicarea conștiinței socialiste a maselor au exercitat, fără îndoială, o puternică influență pozitivă asupra comportării oamenilor. Legea, principiile eticii și echității socialiste, normele de conviețuire socială sînt respectate în tot mai mare măsură. În anul 1973, datele statistice arată o scădere a numărului persoanelor care au încălcat prevederile legii.

— Aș vrea să vă întreb, tovarășe ministru, ce părere aveți despre o problemă care dă, cred, destul de lucru și justiției; mă refer la anonime, la reclamații cu reclamant necunoscut. În această problemă, iertați-mi îndrăzneala, mă adresez în primul rînd cetățeanului și abia în al doilea rînd ministrului justiției din țara noastră.

— La această întrebare, răspunsul meu este unul singur. Nu-mi plac cei care au «amnezie» la semnarea unei sesizări. Cei de bună-credință, care au unele incertitudini cu privire la rezolvarea sesizărilor, ori au trăit ei înșiși o experiență nefericită, cîndva, trebuie ajutați să înțeleagă că nu aceasta este calea de rezolvare. Sîntem un popor cu o mare putere morală — călită și verificată de atîtea ori în istorie — care, în condițiile socialismului, ridică pe toți cetățenii pe scara demnității. Trebuie convins — cu vorba și mai ales cu fapta — pînă și ultimul, hai să-i zicem, temător, că în țara noastră cinstea și adevărul — pornind de la oricine — sînt bunuri pe care le stimăm și le apărăm pînă la capăt. Marea forță morală a statului nostru se compune din suma forțelor morale ale tuturor cetățenilor săi.

Marius POPESCU

unirea — rezultatul voinței poporului român

Pe cîmpia unde Horia și Cloșca au fost trași pe roată, în orașul care a văzut triumful lui Mihai Viteazul, s-au adunat, cu cinci decenii și jumătate în urmă, peste 100 000 de oameni, țărani, muncitori și orășeni, veniți din toate părțile Transilvaniei, din Banat, Crișana și Maramureș. S-au adunat, mînați de dorul nestins «de a se uni cu țara».

Atunci, la 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, mulțimea a dat glas voinței sale, decretînd unirea «tuturor teritoriilor locuite de dinșii cu România». Istoria e sărac în cuvinte cînd descrie momentul înălțător al acestei hotărîri. «Un entuziasm de nedescris cuprinse pe toți cei de față. Delegații în picioare, foarte mulți avînd ochii în lacrimi aplaudă îndelung și-și strigă bucuria. Urale nesfîrșite răsună pe cîmpia unde sînt strînși cei peste o sută de mii; fiecare simte că trăiește o zi unică, ziua cea mai însemnată din istoria de două ori milenară a poporului său». Imaginile întregesc cuvintele și sînt încă impresionante mărturiile fotografice care ne înfățișează grupurile de cetățeni, cum ar fi de pildă, cei din satul Galtiu, purtînd nenumărate steaguri tricolore.

Conștiința unității de neam a Românilor, bazată pe unitatea de obîrșie și limbă a găsit expresie în acea epocă, sub diverse forme și în cele mai variate cercuri. Ca exponent al mișcării socialiste, C. Dobrogeanu-Gherea scria, în 1914: «Într-o țară care are nenorocirea ca o parte din trupul ei să fie sub stăpînire străină, întregirea țării e o dorință comună». Într-un memoriu din 1917 se spune: «Noi, corpul voluntarilor armatei române, ofițeri, subofițeri și soldați de naționalitate română, de pe teritoriul monarhiei austro-ungare, foști prizonieri de război în Rusia, cu jertfa vieții noastre sîntem gata să intrăm în luptă pentru împlinirea idealului nostru: de a uni tot poporul, tot teritoriul românesc din monarhia austro-ungară, cu una și nedespărțită România liberă și independentă... Noi, că în limbă, în cultură, în structura socială și în întreaga ființă a noastră etnică și politică, formăm un trup unit și nedespărțit cu toate celelalte părți constitutive ale națiunii române, cerem cu voință nestrămutată încorporarea la România liberă pentru a forma împreună cu ea un singur stat național românesc, pe care îl vom zidi pe bazele celei mai înalte democrații». În 1918, muncitorii români de la uzinele Csepel declarau: «Noi pretindem ca și românii să aibă drept de liberă dispunere asupra sorții lor, adică ei singuri să hotărască forma de stat în care să trăiască în viitor».

În manifeste, în declarații sau proclamații, românii din toate provinciile istorice se pronunțau limpede și cu stăruință pentru unitatea statului național. Aspirația aceasta, legitimă, a devenit realitate la 1 decembrie 1918. Așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, unirea s-a înfăptuit atunci «prin voința unanimă a poporului». «Unirea nu a fost rezultatul nici unui tratat de pace, nu a fost voința unei puteri din afară; unirea a fost rezultatul voinței poporului român, dornic de libertate și independență».

În orice moment de solidaritate națională, noi ne amintim de actul de acum 55 de ani ca de un examen al maturității națiunii române.

Expresie a unui patriotism fierbinte, a iubirii de țară care a însuflețit totdeauna pe români, acest eveniment este, *cum nu se* poate mai bine, omagiat de imaginea României socialiste de astăzi, imaginea unei țări cu adevărat independente și suverane în care poporul strîns unit în jurul Partidului său și pe deplin stăpîn pe soarta sa, făurește o societate nouă.

Dan BÎRLĂDEANU

viața neromanțată a unui inginer cu cinci brevete de invenții (III)

MOMENTUL DUBLEI SANCȚIUNI

Folosind plin de credință cuvintele altor momente, Ioan V. Crișan afirmă desigur într-un memoriu: «Mi-am dat seama de perspectivele chimiei în bogata noastră țară». Sigur, mai întîi a simțit și apoi și-a dat seama. În sufletul său tînăr, suflet în care a intrat și a rămas regretul că nu a trăit vremurile cînd comuniștii acționau în ilegalitate și deci n-a putut fi alături de ei, s-a statornicit pasiunea chimiei, înțeleasă ca un mod de a gîndi departe și îndrăzneț. Și îndrăzneț fiind, a început să gîndească, și chiar pe cont propriu. La trei ani după intrarea în facultate, adică în 1954, și-a publicat prima lucrare originală. Genul de student căruia nu-i păsa prea tare dacă pierde masa la cantină, care evită restaurantele și barurile, care-și dorește mai degrabă trei halate pentru laborator decît un pulover pe gît. Dar, nu fatal ci normal, cercetarea se face nu numai pentru oameni, ci și printre oameni. Lucrarea de diplomă a absolventului Ioan V. Crișan a fost publicată în «Revista de chimie», iar absolventul a fost oprit la catedră, a devenit asistent universitar. Asistent fiind, a publicat lucrări originale în limbi străine, și-a dat examenele de doctorat și «simultan desfășuram și activitatea obștească». În politehnica din București, Ioan V. Crișan a lucrat din decembrie 1956 pînă în 15 mai 1961, ora 8 dimineața, cînd a fost dat afară. Dacă Ministerul Învățămîntului și Rectoratul își începeau ziua de muncă la ora 8, cum de o decizie de îndepărtare a unui om i-a fost înmînată tot la 8? «Tovarășii au ținut să-mi precizeze imediat: te vom ajuta noi să-ți aduci aminte. Cum îți califici dumneata atitudinea dumitale? Pentru curmarea o dată pentru totdeauna a unei situații total necorespunzătoare nu trebuie să adoptăm o soluție radical-distructivă, deși pentru neutralizarea lor biroul își consumă cea mai mare parte din energie». Cuvintele acestea aparțin, din păcate, nu unor personaje de literatură, ci unor oameni care au existat alevea. E drept, oamenii le foloseau, dar odată cu precizarea clară și curajoasă a cauzelor care le-au generat și întreținut, și cu abandonarea lor, acțiune purtînd amprenta gîndirii și atitudinii secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii s-au despărțit de ele rizînd. Chiar și Ioan V. Crișan le folosea: altele nu erau. «Mi s-a trasat sarcina principală să-mi văd de sănătate», scria atunci, în 1961, dar azi, în 1973, spune simplu, firesc: «Mă duc la spital». Crișan îmi dovedește și poate dovedi oricui cu lucrări publicate, cu articole din ziarele vremii (de genul «Un foarte capabil cercetător bate la porțile științei»), cu propria-i pregătire ce-l ajută să-mi vorbească cursiv, coerent, literar adeseori, cu trimiterea sa la Festivalul mondial al tineretului și studenților de la Moscova din 1957, că adunarea generală care i-a schimbat cursul vieții nu a fost altceva decît o înscenare. Faptele sînt clare, greșelile ni le-am recunoscut, am avut forța și tăria de a le depăși, de a le despărți de istoria noastră, cea adevărată. Dar iată faptele. Spunea Crișan pe atunci cu niște cuvinte ca: «Simultan, desfășuram activitate obștească la nivel central și tot simultan locuiam într-o anexă a unui garaj, pe Bulevardul Dimitrov nr. 49, nu singur, ci împreună cu părinții». Departe de mine dorința de a fabrica romanțe, dar trebuie să ni-l închipuim pe Crișan al acelor timpuri nu ca pe un tînăr cu capul în nori, nici ca pe un savant potențial, trecînd de la o eprubetă la alta, ci ca pe un om într-adevăr obsedat de a face ceva pentru chimie; or, acest lucru însemna laborator, însemna muncă, efort, nopți nu pierdute, ci cîștigate pentru lumea adevărată. Și, sigur, activitate obștească. Atragerea studenților la cercetarea științifică, de pildă. Vasile și Istina Crișan îl menajau cum puteau, dar pe capul întregii familii a căzut în 1959 consecința unei erori, apoi reparată: capul familiei a fost exclus din partid și trimis la munca de jos. De munca de jos, care ulterior, s-a dovedit a fi o expresie cel puțin convențională, nu s-a speriat Vasile Crișan. Clipa aceea a dublei sancțiuni — cum nu-mi place s-o numesc — a generat neliniște în familie, totuși, neliniște însușită și de asistentul universitar Ioan V. Crișan. Dacă va fi și el sancționat și îndepărtat din cercetare? Sub impulsul spaimei a început să-și piardă din curaj. Nu a avut curajul să nu redacteze — anterior să gîndească și să lucreze — lucrarea de disertație a tovarășului Oprea, șeful său, care știa de situația în care se afla, dar îl ținea în institut pe «barba» lui. Dar după ce maurul și-a făcut datoria, maurul trebuia să plece. Lucrarea a fost terminată, disertația a fost susținută cu succes, dar lucrurile s-au aflat și Crișan a fost anchetat: de ce a făcut lucrarea altuia? După aceea, lucrurile se explică. O adunare generală convocată la iuțeală, un referat, vorbitori de fiecare ocazie, ridicări de mîini și nu de conștiință și studentul-cercetător, asistentul cu examenele de doctorat date, fiul comunistului din 1945, fiul unui pămînt, cel al Maramureșului, care numai mînciună n-a născut, a devenit: «Ai urmat un drum lung, cu totul neprincipial. Ai dovedit carierism și un oportunism cras. Ți-aș zice eu ceva, dar sînt și tovarășe pe aici». Deci, la 15 mai 1961 ora 8 dimineața, prevăzut cu votul de blam al adunării generale, Crișan a fost îndepărtat din Institutul politehnic .

Eugen SECELEANU

(Va urma)

adevărul despre eroi (III)

UN OM NU TRĂIEȘTE O VIAȚĂ PENTRU O ZI

Un lucru ar vrea Dinu Paul, Erou al Muncii Socialiste (unul dintre cei mai tineri din țară, are abia 38 de ani), maistru bobinator și șef de atelier la Uzinele «Electroputere» din Craiova, un lucru ar vrea și nu se poate: să nu ne spună nimic despre el, să stăm de vorbă cu alții, să-i ispitim pe alții ca să aflăm cîte ceva. Mă întreb dacă nu cumva documentarul acela al Eugeniei Gutu, închinat lui Gheorghe Stoica, de la Galați — «Zilele și nopțile unui bărbat» — nu le-a dat prea mult curaj celor bolnavi de modestie. Să afli de la alții... este, aceasta, o tactică, nu zic nu. Nici măcar nu este meritul gazetarului. La «Electroputere» mai toată lumea este gata să spună ceva despre Dinu Paul. Cum au fost propuși doi pentru înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, el atît de tînăr, și un muncitor aflat în prag de pensie, cum în adunarea deschisă oamenii i-au ales pînă la urmă pe cel tînăr, cum este în stare, la nevoie, să stea trei zile și trei nopți lîngă un transformator, încît i-a zis unul, odată: «*Mă, cînd te-oi duce și tu pe acasă n-o să te mai recunoască nici cîinii!*» Dar vorbele, lui vorbele i le scoți cu cleștele, la fiecare 2—3 cuvinte adaugă: «*Aceasta să nu scrieți, aceasta este pentru dumneavoastră*». Dacă ar fi să păstrez totul pentru mine, ar trebui să scriu doar că Dinu Paul s-a născut la Preajba, 7 kilometri depărtare de Craiova, că lucrează la «Electroputere» din 1950, de cînd avea 14 ani și — amănunt cu importanța lui — șapte luni. Eventual, aș mai putea adăuga că are un frate, tot bobinator.

— Chiar sînteți oltean, după cum vă codiți pe după cuvinte parcă ați fi ardelean?!

— Multe nu par eu a fi. În armată, unii credeau că sînt om rău, pentru că am sprîncenele împreunate.

— De la cine ați învățat meseria?

— Sînt elev al uzinei. Meseria am învățat-o de la toți. De la maiștri și subalterni, de la tineri și copii. La școala de maiștri aveam colegi niște copii. La rîndul meu, am crescut și eu multe cadre, adică... Da, să le zicem cadre. Unii sînt ingineri, unul își dă doctoratul în matematică. Tot ce am făcut, am făcut împreună, ne înțelegem din priviri.

— Bănuiesc că nici dumneavoastră nu ați scăpat fără să fiți chemat prin școli, la întîlniri cu elevii. Care este întrebarea pe care o pun cel mai des unui Erou al Muncii?

— Mai toți spun: «Ce-ați simțit atunci cînd vi s-a acordat titlul?» Mi-e teamă că unii nu au aflat de la mine marea cu sarea, pentru că eu, sincer să fiu, zic că în viața mea am avut și alte mari bucurii, iar povestea cu ziua cea mai frumoasă din viață este totuși prea școlărească. Un om nu trăiește o viață pentru o zi. Dacă vreți, astea, celelalte bucurii, puteți să le notați, dar să fiți atentă la MVA și KV: așa, în 1963—1964 — primul transformator de 200 MVA, 220 KV, în 1969 — primul transformator bloc de 190 MVA, 242 KV, pentru Porțile de Fier, în 1970 — autotransformatorul de 400 MVA, 400 KV, toate realizate pentru prima dată în țară; sînt produse de concepție românească, foarte scumpe în afară.

— V-am rugat să-mi acordați această întîlnire după-amiază, după orele de program, dar am înțeles că plecați din uzină tîrziu, pe la opt seara. Cîte ore din zi stați aici?

— Cam 10—12.

— Nu vi se pare mult?

— Deocamdată mai sînt probleme. Și apoi, vedeți, eu nu sînt inginer, sînt maistru, dacă vreau ca lucrurile să meargă bine, aceasta este oarecum și din orgoliu. Dar nu aș vrea să se prindă altceva de aici. Înțeleg că un om trebuie să facă o muncă ori din plăcere, ori din răspundere. Chiar și munca de rușinea altora o înțeleg, doar pe cea din frică, nu.

— Munca, munca dumneavoastră, ce alt nume credeți că mai merită în afară de acela, cum ați spus dumneavoastră, «din plăcere, sau din răspundere»?

— Cred că este constantă. Mai precis, aproape constantă. Aș vrea să mai urc puțin la întrebarea de adineauri. Aveți dumneavoastră grijă cînd scrieți să nu se creadă că a sta așa, peste program, în atelier, este vreo slăbiciune de-a mea. Dar trebuie să cunosc tot ce ține de viața unui transformator. Uneori îl însoțesc și la drum, la Lotru am participat la montarea unuia care intra 2 kilometri în munte, vă dați seama ce răspundere avem noi, cei de aici! Și, după o pauză. Este drept că muncesc mult, dar să știți că sînt sănătos tun, mănînc zdravăn (nu, nu la cantină, acasă, mai ales slănină, să nu scrieți asta), iar cafea nu beau decît de cel mult trei ori pe săptămînă.

— Spuneți-mi, tovarășe Dinu Paul, un Erou al Muncii Socialiste poate avea dușmani?

Răspunsul vine greu, dar nu de mîntuială:

— Mie îmi place un proverb, poate îl ciuntesc puțin, dar esențial aceasta este: «*În pomul încărcat mai dau unii*»... În orice caz, eu nu-mi bat capul să-i cunosc. Vreau să-mi cunosc prietenii, cei cu care lucrez. Sînt atent la ce au în suflet. Adeseori munca pe care o încredințez cuiva ține seama și de aceasta. Unui om fără suflet nu poți să-i dai pe mîini o treabă complicată. Așa cred. Poate că unii se uită mai așa, nu știu cum să vă spun. Lăsați așa, nu puneți nimic. Eu însă, maistru sau Erou al Muncii, sînt în primul rînd un om al fabricii. Am în permanență la mine două salopete de muncitor și un halat. De 20 de ani. Dacă o zi nu îmbrac salopeta, nu simt că sînt în fabrică.

— Aveți o fiică, Atena parcă o cheamă, nu? De ce ați botezat-o așa?

— Așa au vrut nașii ei, nu m-am băgat.

— Ce învață Atena de la dumneavoastră, în primul rînd?

— În primul rînd, învață puțină matematică și fizică, apoi — să calce cu picioarele pe pămînt. Viața nu este un răsfăț. Este bine să știe aceasta mai din timp.

— Pentru că îmi spuneți că sînteți oltean, și eu trebuie să vă cred, ați suferit la meciul cu F.C. Argeș, cînd a pierdut Universitatea?

— Îmi iubesc echipa, îmi pare rău cînd nu cîștigă, mai și sufăr...

— Ați fost în concediu pe '73?

— Încă nu. Pînă la sfîrșitul anului trebuie să dăm gata un transformator mai mare de 242 KV, ultimul cu care vom echipa termocentrala de la Brăila și patru autotransformatoare de 200 MVA. Pe urmă, vom mai vedea. Am impresia că o să vă chinuiți tare mult, dacă este neapărată nevoie să scrieți despre mine.

— Nici chiar așa. V-aș ruga să-mi lămuriți o curiozitate: cînd m-ați condus prin atelier și mi-ați explicat cum devine treaba aceasta cu transformatoarele, la fiecare 2—3 cuvinte strecurați un «mă înțelegeți» apoi, iar, «mă înțelegeți». Aproape credeam că este un tic. De cînd discutăm despre altele, l-ați uitat pe «mă înțelegeți». Cum se explică?

— Nouă tot așa ni se pare, că oamenii din afară nu înțeleg transformatoarele. Vorba ceea — restul este mai ușor.

Magda MIHĂILESCU

BULETIN DE ȘTIRI

REABILITAREA LUI ZERO. Am fost informați de Buletinul meteorologic transmis pe micul ecran într-una din serile trecute că «la București sînt plus zero grade». Iată dar că și un zero poate fi un element pozitiv, dacă nu cumva e doar o eșopîrlă». (V. Tudor)

CE-I AFARĂ PICTAT... Fabrica de conserve din Burdujeni rezervă și anul acesta surprize celor ce-i consumă produsele. Din două cutii de suc de roșii cumpărate, una era plină cu un delicios compot de gutui. Supărarea nu ar fi prea mare: una la ciorbă, una la desert, dar fabrica nu cumva pierde? În orice caz pierde din prestigiu. (Gina Virvici)

MONUMENTUL 19-7. Îl puteți vedea în fața Halelor Obor. Și dacă maestrul Covalschi, creatorul acestui impunător monument ce evocă eroicele lupte din 1907, este de iertat pentru această ciuntire a anului înscris pe postament, este de neînțeles atitudinea Consiliului popular al sectorului III, al cărui sediu se află doar la o stație depărtare. (A. Kahane)

SAHARA LA CONSTANȚA. Dacă treci zilele acestea pe strada Mangalia din Constanța, în dreptul Casei de mode, fără mască de protecție, ești predispus la orbire. Aceasta datorită grămezilor de nisip risipite de vînt. Nisipul a rămas acolo în *urma săpăturilor făcute pentru* diversele instalații necesare unui bloc aflat în construcție. (C. Ion)

SCURTCIRCUIT. Dacă și se defectează televizorul în Petrila și din întîmplare piesele de care ai nevoie sînt lampa P.F.L. 200 și transformatorul-ieșire liniI, te poți considera ghinionist. Toate atelierele de reparații TV și cooperativa «Unirea» din Petroșani duc lipsă de aproape *un an* de astfel de piese. (F. Manolache)

SALON ITINERANT. Cel de-al IX-lea Salon internațional de artă fotografică a cunoscut un mare aflux de vizitatori în Capitală. Acum se află la Sibiu, oraș în care arta fotografiei cuprinde largi cercuri de pasionați. (N. Isculescu)

SCURT METRAJ DIDACTIC. Tainele științei se învață nu numai la școală, dar și — uneori — la cinema. Studioul «Alexandru Sahia» este angajat de multă vreme în scurt metraje didactice. Iată *ultimele* dintre ele care privesc chimia, fizica și biologia. «Conservarea impulsului», «Legăturile chimice», «Angrenajul vital». (Gh. Ciobotaru)

HAI LA DEAL, HAI LA VALE. La Tușnad aproape toți locuitorii, mari și mici, au săniuțe. De aceea va avea loc aici la începutul lunii ianuarie un concurs de săniuțe. Vor participa tineri *din* Carei și Tășnad, iar clasamentele se vor întocmi pe grupe de sexe și virstă. Le urăm mult succes! (Gh. Banu)

NOUTĂȚI DIN FAG. Și ca în legendă «mult zice cu drag». La S.I.L. Hodașa (județul Harghita) se fabrică butoaie din lemn de fag pentru bitum. Poate vă veți mira: altceva n-au găsit să facă din fag, o esență tare atît de prețuită? Să *nu* ne grăbim. Noutatea e noutate: muncitorii de-aici fabrică butoaiele din deșeuri de fag. Sînt un produs și o producție suplimentară. (A. Ciurlea)

O JOACĂ SERIOASĂ. Este meritorie ideea reputatului profesor de matematică Gh. Iftimie din Piatra Neamț. În fiecare luni la Școala generală numărul 3 (școală pilot pe lîngă Casa corpului didactic) educatoarele de la unitățile preșcolare din oraș și din împrejurimi sînt inițiate în «tehnica» jocurilor didactice. O adevărată gimnastică a inteligenței micilor copii cu efect direct în viața lor de școlari, mai ales în înțelegerea matematicilor. (V. Tudor)

MULȚI CHEMAȚI, PUȚINI ALEȘI. Recent s-au organizat cursuri de engleză pentru copiii cadrelor didactice, pe lîngă Casa corpului didactic din Piatra Neamț. De ce numai pentru aceștI favorizați? (C. Ion)

CINEL-CINEL. Care-i cea mai scurtă linie de autobuz din București, dar în același timp și cea mai scumpă? (Pentru vreo 5-6 stații plătești leul.) Și pe al cărei traseu mașinile nu numai că vin foarte rar, dar merg așa de încet încît pasagerii spun, în glumă, că dacă o iei la fugă, ajungi acasă înaintea autobuzului? (Linia autobuzului 112).(Dragomir Istrate)

CARTEA ROMÂNEASCĂ PESTE HOTARE. Anul acesta tipăriturile românești au fost prezente la peste 40 de mari manifestări internaționale de specialitate, oferind vizitatorilor o imagine cuprinzătoare a vieții editoriale din România. Astfel cartea românească a participat la tîrguri și expoziții de carte de la Moscova, Leipzig, Paris, Bruxelles Cairo, Varșovia, Toronto, Izmir, Sofia, Belgrad, Frankfurt pe Main. (D. Istrate)

PISICILE SE MUTĂ LA BÎRLAD. Viitoarea premieră a Teatrului «Victor Ion Popa» din Bîrlad: piesa «Joc de pisici» de Orkeny Istvan, în regia lui Nic Moldovan și scenografia lui Traian Nițescu. Urăm bîrlădenilor să reediteze succesul teatrului «Lucia Sturdza-Bulandra» din București cu această piesă. (Gh. Banu)

RĂBDARE ȘI TUTUN. Se împlinesc cinci ani de cînd I.C.V.L. (Întreprinderea pentru construirea și vînzarea locuințelor) trebuia să facă recepția blocului Z 22 din Aleea Compozitorilor, Drumul Taberei, București. Între timp locatarii și-au remediat defecțiunile din interior (și au fost destule), iar la părțile comune s-au făcut reparații parțiale de către comitetul de locatari. «Eu zic să vină să terminăm actele, că de remediat mai așteptăm noi pînă-n '80, dar nici o zi mai mult» — ne scrie nerăbdător I. Făgărășanu, din blocul cu pricina. (A. Ciurlea)

BARNARD LA CÎMPULUNG. Noapte de noapte, odihna orașului Cîmpulung este tulburată de sirenele locomotivelor electrice pe drumul de fier ce duce spre fabrica de ciment de sub poalele Mateiașului. Pentru inima rănită a orașului, n-ar fi rea ideea unui transplant de liniște, o reîntoarcere la vechea ei dorință de viață lungă — este de părere Mihai Mateiciuc, medic specialist la policlinica teritorială Cîmpulung, Argeș. (V. Tudor)

UNDE NE SÎNT FERMOARELE DE ALTĂDATĂ? De o bucată de vreme încoace, fermoarele au devenit o raritate în magazinele de specialitate aparținînd Întreprinderii comerciale de stat «Produse industriale» din Petroșani. În zadar cumpărătorii solicită acest produs, care lipsește cu desăvîrșire. Unii zic că *ar fi* la depozit. Ceea ce, firește, nu-l consolează pe cetățean. (D. Istrate)

EL MOUDJAHID ȘI NAȚIONALUL BUCUREȘTEAN. «Perspectivele remarcabile ale teatrului românesc în noul sezon» — e titlul care deschide pagina culturală a cotidianului guvernamental algerian *El Moudjahid*. Este vorba de admirabila școală actoricească românească în general, de noul edificiu al Naționalului bucureștean, în special. (F. Manolache)

CÎT DE ALBASTRU POATE FI ALBASTRUL? Lîngă Baia Sprie s-a format cu ani în urmă Lacul Albastru, drept consecință a unor surpări miniere. Culoarea de un albastru intens neobișnuit, și-o datorează prezenței în apele sale a ionilor de cupru. În prezent, acest lac unic în țară oferă interesante teme de cercetare oamenilor de știință. (Gh. Ciobotaru)

«FEMINA» LA CĂLĂRAȘI. Recent s-a deschis la Călărași clubul «Femina». Cu o activitate, în perspectivă, destul de diversificată și amplă, clubul își propune să răspundă unor probleme specific feminine. (N. Isculescu)

LA CASA ARHITECȚILOR din București s-a deschis zilele trecute o interesantă expoziție de pictură și sculptură aparținînd tînărului arhitect Dan Mihai Brezniceanu. Prin varietatea tematicii și prin forța imaginației, tînărul artist anunță — după cum afirma criticul plastic Adrian Petringenaru la vernisaj — un real talent. (Gh. Banu)

ÎN AJUTORUL (NE)FUMĂTORILOR. Regretul celor care fumează e mare. Nu numai pentru că și-au format această deprindere proastă, ci și pentru că în tutungerii nu pot cumpăra doar o țigară, două, trei... Poate așa s-ar lăsa, încet, încet, de fumat, dar dacă ești *obligat* să cumperi un pachet, atunci... (T. Popa)

«SECURERGOM '73». Sub acest titlu ușor științifico-fantastic se ascunde o interesantă acțiune organizată recent în județul Maramureș de sindicate, U.T.C. și Inspectoratul de stat teritorial pentru protecția muncii. Un întreg arsenal de mijloace — de la o expoziție la Baia Mare pînă la expuneri la gura minei și în unitățile agricole și terminînd printr-un concurs al brigăzilor artistice de agitație — a fost pus în mișcare, cu inventivitate și elan, pentru a promova securitatea muncii. Bravo, Maramureș! (V. Tudor)

INVAZIE BRAȘOVEANĂ LA BAIA MARE. După cum ați ghicit este vorba de o invazie pașnică. Orașul de pe Tîmpa nu a declarat război băimărenilor, ci le-a trimis o cuprinzătoare expoziție de pictură care și-a găsit adăpostul în noul complex expozițional al Coloniei pictorilor din Baia Mare. (C. Ion)

TRENUL FANTOMĂ. La trenul accelerat 825 combinat cu 853 — scrie în Mersul trenurilor — sînt cîteva vagoane care merg direct la Tulcea. La București se dau bilete pentru acest tren spre orașul de la poarta deltei. Dar călătorii păcăliți rămîn «în pană» la Medgidia. Pentru că 853, în fapt, nu circulă. Aceeași poveste cu «perechea» lui, acceleratul-fantomă 854. (D Istrate)

CINEMATECĂ... NAVALĂ. Clubul șantierelor navale Constanța și Universitatea populară din Constanța organizează *săptămînal (joia) cursuri* de cinematecă populară. În cadrul aceleiași instituții mai funcționează și un cineclub, dotat cu aparate de 8 mm și un laborator cu accesoriile necesare developării, sonorizării etc. (F. Manolache)

VASILE MARTINOIU CUCEREȘTE PE MELOMANII DIN ISTANBUL. Trei spectacole cu «Rigoletto» pe scena Operei din Istanbul, cu baritonul Vasile Martinoiu în rolul titular, și toate — obiectul unor calde manifestări de simpatie din partea publicului «cucerit de artistul român», după cum remarcă ziarul turc «Tasvit» (N. Isculescu)

V-AȚI FĂCUT LECȚIA LA TURISM? În urmă cu 10-12 ani a *luat ființă primul cerc turistic* al salariaților Șantierelor navale Constanța, care în ultima vreme recoltează însemnate succese. Astfel, începînd din acest an, membrii cercului, pe lîngă excursiile periodice în țară și în curînd și în R.P. Bulgaria, vor putea urmări și un curs de pregătire turistică, condus de profesorul de istorie Alexandru Popeea, cu tematica «*Europa* turistică». (Gh. Ciobotaru)

«PRACTIC» NU E PRACTIC. Fabrica «Electro-Motor» din Timișoara fabrică de mai mulți ani aspiratoare «Practic». Îmbinarea dintre furtun și corpul aspiratorului e realizată printr-o piesă de plastic casabilă. Cînd piesa s-a spart trebuie înlocuită cu furtun cu tot. Culmea, aceste *furtunuri nici nu se găsesc* în magazinele de specialitate din București.(Gh. Banu)

BIJUTERII LA BRUKENTHAL. În saloanele baroc ale Muzeului Brukenthal din Sibiu expoziția «Bijuterii moderne din R.S. Cehoslovacă» prezintă 65 de piese de mare valoare aparținînd unor artiști contemporani. O expoziție insolită pentru bătrînul Brukenthal. (A. Ciurlea)

CU MÎȚA-N PUNGĂ. Legislația țării noastre pedepsește cum se cuvine, adică aspru, orice tentativă de înșelare a cumpărătorului cu ceea ce se cheamă «lipsă la cîntar», chiar dacă marfa nu este cîntărită, ci măsurată cu metrul sau cu litrul. Din ce în ce mai numeroase sînt sesizările cetățenilor că pungile cu lapte se vînd cu vădite lipsuri față de cantitatea admisă. Oare nu se găsește nimeni să-i prindă pe vinovați cu mița-n... pungă? (Gh. Ciobotaru)

ȘAMPANIE DE CHITILA. Întreprinderea «Zarea» lansează prin secția sa de fabricare a vinului spumant (șampanie) de la Chitila trei noi sortimente: extrasec, extrademisec și roze. Vinul spumant din sortimentul roze a și primit medalia de argint la un concurs de băuturi ce s-a ținut în Bulgaria. (Ion Preda)

I-A STAT CEASUL. Pe frontispiciul fostei primării a municipiului Ploiești există un ceas public. Era, se pare, singurul asemenea ceas din oraș care mergea. Spunem «era», pentru că acum a stat și el. Se va găsi cineva care să-l repare? (Grigore Ionas)

ANII TREC, CAMIONETA RĂMÎNE. Uzată și defectă, scoasă din funcție de vreun deceniu, o camionetă aparținînd Întreprinderii comerciale locale de stat pentru alimentația publică din Petroșani stă încărcată pînă în vîrf cu metale vechi, care ar trebui să la drumul spre oțelării — locul normal de destinație al unei asemenea încărcături. Dar anii trec și camioneta respectivă stă nemișcată, alături de imobilul întreprinderii cu pricina. Propunem transformarea ei în grup statuar. (F. Manolache)

NU NUMAI PE SCENĂ. Muzeul de istorie din Zalău a pus la dispoziția celui mai bun olar din județ splendidă ceramică veche de Sălaj, pentru reînvierea tradiției. Echipelor artistice le oferă, tot ca model, minunatele costume populare din colecția muzeului. Portul reprodus după aceste modele a început să fie purtat nu numai pe scenă, ci și duminica în sate. (A. Ciurlea)

TOT RĂUL SPRE BINE. La «Unio» Satu Mare s-a hotărît înlocuirea unor piese din oțel sudat — pe care furnizorii întîrziau să le livreze — cu piese realizate în întreprindere, prin construcție sudată. Răul a fost spre bine, această înlocuire aducînd întreprinderii substanțiale economii. (T. Lefter)

ALO, TULCEA! În acest oraș de pe malul Dunării care se înalță tot mai mîndru, an de an, sînt în centru doar vreo două-trei telefoane publice, adeseori defecte. În cartierele noi, mai mărginașe — nici atît. Dar tulcenii așteaptă cu răbdare noile posturi telefonice promise de mai marii poștei locale. (V. Tudor)

CANDOARE. În magazinul «Foto» din Cluj poți cumpăra filmele pozitive «ORWO», dar nu și chimicalele necesare developării și hîrtia fotografică respectivă. Întrebînd care e rațiunea vînzării unui film pe care practic nu-l poți developa, vînzătoarea răspunde candidă: «Dacă ni-l trimit!» (T. Lefter)

NOU, MOTORETA MOBRA, 4 cai putere, 100 de kilometri numai cu 8 lei. Se fabrică în țara noastră. Se vinde și cu plata în rate! Piesele de schimb se fabrică tot în țara noastră; în București există însă numai un singur magazin cu asemenea piese, care sînt sublime dar lipsesc cu desăvîrșire. Și tocmai piesele *mici* (arcuri, becuri, spițe, garnituri etc.) dar de mare importanță. Pentru un arc de 20 lei trebuie să cumperi un amortizor de 87 lei (Ioan Grigoruță)

ATENȚIE LA PICIOARE! Dacă cineva are treburi la ore tîrzii prin unele cartiere noi ale Capitalei și mai ales în Floreasca, îl sfătuim să se lase păgubaș. Nu de altceva, dar s-ar putea să rămînă fără un picior, fără o mînă sau chiar fără nas. Haitele de cîini vagabonzi pripășite în acest cartier au devenit un pericol public, mai ales pentru copii, te atacă — dealtfel — chiar și ziua în amiaza mare. Ce părere are ecarisajul? (T. Lefter)

HOTEL «PARC». Așa se numește noul hotel din centrul Alexandriei dat în folosință la sfîrșitul anului 1973. Moderna clădire are 7 etaje și 95 de camere, dispunînd de asemenea de un restaurant-bar și o autoservire. (T. Lefter)

89 KILOMETRI ÎN PATRU ORE ȘI JUMĂTATE! Performanța a fost realizată de cursa I.T.A. pe distanța Alexandria-București. După 13 kilometri de la *plecare*, mașina, defectă, se imobilizează. Trec două ceasuri pînă cînd o altă mașină vine de la Alexandria pentru ca să preia călătorii care, în tot acest timp au suportat frigul și vîntul deosebit de puternic. Aflăm că asemenea defecțiuni sînt foarte frecvente. Respectiva cursă a avut loc la 3 decembrie 1973. (C. Ion)

ZEBRA NU VĂ APĂRĂ. Ați încercat să treceți vreodată cu pas obișnuit pe «zebrele» (și așa destul de rare) de pe bulevardul Păcii, din cartierul Militari? Nu vă sfătuiesc, deoarece vă riscați viața: 95% dintre autovehicule zboară ca vîntul pe artera sus-amintită, băgînd groaza în pietoni. Se impun, firește, *măsuri pentru remedierea situației* semnalate. (E. Trotușanu)

Secția strune a orchestrei Radioteleviziunii, dirijată de Sile Dinicu (dreapta mult și cu spatele în fotografia noastră), a hotărît ca, începînd din anul 1974, să renunțe la frac și papion, adoptînd o ținută mai comodă. Adică, pe măsura muzicii pe care o cîntă, cu vădită plăcere, după cum se vede clar în fotografie.

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

la întrebarea, ce vă doriți pentru anul 1974, au răspuns:

SILE DINICU — dirijorul orchestrei RTV: piese frumoase, multe concerte, muzică bună, soliști noi și talentați.

MIRCEA DRĂGAN — șeful formației Romanticii: un nou concurs al formațiilor pop din toată țara și un album triplu, înregistrat pe viu, al acestui concurs. Toate formațiile să aibă instrumente excelente.

MIRCEA VINTILĂ — cîntăreț folk: să particip la toate cenaclurile Flacăra. Să fiu mai des solicitat de televiziune și, măcar o dată, de radio. Să realizez un disc de muzică și poezie contemporană românească. Să termin un poem folk început încă din 1973.

LIANE BIRENBERG — șefa formației Venus (L): să facem un turneu în străinătate și un disc al formației; să fie liniște și pace între formațiile noastre, ai căror membri să se îmbrățișeze ori de cîte ori se întîlnesc. Chiar și de mai multe ori pe zi, dacă este cazul.

NICOLETA PĂUN — șefa formației Venus (N): un disc L.P. Visez ca grupul meu să fie luat mai mult în seamă și în serios de către toată lumea. Personal, mi-am propus să ajung cea mai bună chitaristă-solo. Vreau să cînt cu fuzz-bass și wah-wah.

MIRCEA ALDEA — șeful formației Metronom: să ne punem la punct aparatura electronică Steelphon; să readucem Metronomului vechea faimă creată de «Simestezia» lui Liviu Tudan. Dorim deci o nouă «simestezie», pe care o putem face, fiindcă noi nu cîntăm prin localuri. Doresc ca Metronomul să meargă bine, pentru că are trei ingineri chitariști în componență.

IULIU MERCA — solist vocal: să găsim în comerț instrumente muzicale bune; să lucrăm cu ingineri de sunet, care să nu facă lucruri de mîntuială. Să se scrie, și să se scrie cinstit, despre pop-ul românesc, nu numai în revista «Flacăra». O dorință personală — un disc Iuliu Merca, acompaniat de un grup pop.

ANCA VIJAN — șefa formației Catena Grup 33: instrumente multe, multe și foarte bune; turnee de 5—6 luni prin țară; să cînt ce-mi place, adică muzică bună. Un afiș mare pe care să scrie că numai formația Catena cîntă la Sala Palatului. Și afișul să fie adevărat.

mica publicitate muzicală

● Aflăm că ieri au fost reținuți cîțiva tineri între 24 și 28 de ani, reunuți sub numele de Savoy, pentru port ilegal de instrumente muzicale. Rugăm persoanele care pot furniza relații suplimentare să ne telefoneze urgent.

● Întrucît vedetele românești de muzică ușoară, pop și folk întreprind lungi turnee în toată lumea, Asociația Regională de Împrăștiat Artiști caută de urgență artiști liberi profesioniști, chiar fără nume sonore, pentru a cînta în restaurante din străinătate. Contract sigur. Se menționează că nu se asigură decît transportul la dus, întoarcerea făcîndu-se cu mașinile personale, cumpărate la locul de producție.

● Casa de texte Grigoriu Bros and Iorgulescu anunță: Hai mamă, cîntă cu mine!

● Electrecordul anunță persoanele interesate că își pot procura discul preferat prin serviciul special «Discul prin poștă». Întrucît cele șase L.P.-uri ale formației Phoenix s-au epuizat, casa de discuri nr. 1 anunță editarea unui nou album-«Phoenix 7 Live», cuprinzînd o selecție a melodiilor prezentate în ultimul turneu european al timișorenilor.

● În urma eșecului de la Royal Albert Hall, grupul bucureștean Sfinx anunță vacant postul de chitarist solo, ocupat pînă acum de Dan Andrei Aldea, la serviciile căruia s-a renunțat, fiind necorespunzător.

● Asociația Teatrului Mondial anunță că din cauza îmbolnăvirii solistului Mungo Jerry, spectacolul «A Smile And A Flower» va fi înlocuit cu «Hullaballoo At Boema», avînd ca vedetă pe cunoscutul cîntăreț italian T. Rex.

● PIERDUT recital Mamaia, înregistrat pe telerecording. Stare excepțională. Adresați Dida Drăgan. Bună recompensă.

● MEDITEZ tineri doritori; chitară solo, vioară, pian, pentru intrare în Conservator, secția muzică pop. Plata în numerar sau boxe cu stații Fender. Adresați-vă Dan Andrei Aldea.

● VÎND formule șlagăr sigur cu text ușor, greu, filozofic, sprințar sau numai text, adresați-vă Mihai Constantinescu.

● GAZDĂ bună primesc textier de muzică ușoară. Dau eventual lecții de limba română. Poet priceput.

● SCHIMB post basist orchestra Paul Ghenței plus contract sigur străinătate, contra similar altă orchestră indiferent care. Prefer Electrecord. Adresați-vă Liviu Tudan.

S. GEORGE

topul locurilor întîi

Locul	Titlul	Interpretul	Nr. de săptămîni pe locul I
1.	Negru Vodă	Phoenix	6
	Cine te-a adus în calea mea?	Margareta Pîslaru	
	Pastorală	Roșu și Negru	
	Meșterul Manole	Phoenix	
2.	O portocală	Anda Călugăreanu	4
	Seara	Anda Călugăreanu	
3.	Dedicație	Romanticii	3
4.	Vouă	Dida Drăgan	2
	Ciocănitoarea	Mihai Constantinescu	
5.	Fetița mea	Aura Urziceanu	
	Prinzi oare jocul vîntului din drum?	Marcela Saftiuc	1
	Jocul țambalelor	Aura Urziceanu	
	Andrii Popa	Phoenix	

topul topurilor '73

Locul	Titlul	Interpretul	Nr. de prezențe în top
1.	Negru Vodă	Phoenix	24
2.	Pastorală	Roșu și Negru	19
3.	Zilele	Marina Voica	18
	O portocală	Anda Călugăreanu	
	Cine te-a adus în calea mea?	Margareta Pîslaru	
4.	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	17
5.	Dedicație	Romanticii	16
6.	Alergători de cursă lungă	Margareta Pîslaru	15
7.	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	14
	Ploaia	Odeon	
	Seara	Anda Călugăreanu	
8.	Vouă	Dida Drăgan	13
	Ciocănitoarea	Aura Urziceanu	
	Meșterul Manole	Phoenix	
	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	
9.	Ai, hai	Doru Stănculescu	12
	Fetița mea	Mihai Constantinescu	
10.	O, rămîi	Romanticii	11
	Dacă ai ghici	Margareta Pîslaru	
	Din focul primului sărut	Aurelian Andreescu	

TOP «FLACĂRA», TALON NR. 4

• good bye, sir • glückliche reise, gnädiger herr

Aeroportul internațional Otopeni, în pline pregătiri pentru decolarea unui «Lufthansa» cu destinația München și Frankfurt pe Main și a unui «BEA» pentru Londra. Membrii echipei de reportaj ai «Flăcării» — reporterii Magda Mihăilescu și E. Dascălu și fotoreporterul Radu Constantinescu — trag cu urechea în ce limbi vorbesc oamenii necunoscuți din holul aeroportului și își împart sarcinile potrivit cunoștințelor și preferințelor lor lingvistice. Oamenii necunoscuți sînt puțin surprinși, dar răspund, mai toți, amabili, un pic încurcați dar surizători, la întrebările care se precipită: cît ați stat în România?; ați mai fost?; veți mai veni?; pentru ce ați fost?; ce rezultate ați obținut?; cum vă place România?; dar românii?; dar etcetera, etcetera, etcetera.

da, vom reveni

Mă numesc **HORST JESSEN**, sînt din Bad Meinberg și, împreună cu colegul meu ERWIN WARNECKE, în calitate de reprezentanți ai unei firme vest-germane importatoare de mobilă, am venit în România chiar cu acest scop: să cumpărăm mobilă. Trebuie să vă spunem că la ora actuală piața internațională de mobilă este foarte bogată, prezintă colecții foarte variate, pe o gamă foarte largă de prețuri.

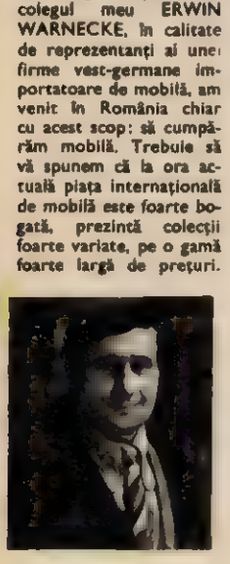

Dificilă pentru cumpărător este doar alegerea. România a pășit bine în comerțul mondial de mobilă, produsele sale sînt cunoscute și apreciate în multe țări în care gustul pentru mobilă este foarte rafinat. În ce ne privește, sîntem foarte mulțumiți de contactele făcute și de perspectivele unor contractări de amploare.

Ce părere avem despre România, despre români? Din păcate n-am stat în țara dumneavoastră decît trei zile și în trei zile am fost în trei orașe: București, Sibiu și Deva. Impresiile sînt multe, dar fugitive. Oamenii, da, despre oamenii din țara dumneavoastră ne-am făcut o impresie destul de solidă: românii sînt oameni plăcuți, sinceri, deschiși, optimiști. Alte lucruri sîntem gata să vă mai comunicăm cînd vom mai veni în România. Fiindcă vom reveni.

... și din tren se vede

Domnul KARL KLÜNECKER din Aschershausen (R.F.G.)

Profesiunea mea de constructor de mașini m-a pus în legătură cu marele dumneavoastră combinat siderurgic de la Galați. Am stat în acest oraș o săptămînă, cîteva zile am stat la București. Am avut contacte profesionale numeroase și foarte interesante cu admirabili ingineri și tehnicieni români, puși la punct cu ultimele cercetări și descoperiri în materie de siderurgie. Sînt foarte mulțumit de legăturile profesionale stabilite de mine în România.

Ce mi-a plăcut mai mult în țara dumneavoastră? În raport cu timpul scurt pe care l-am petrecut aici, ceea ce m-a impresionat mai mult este tocmai ceea ce izbește de la prima vedere: proporțiile reconstrucției. Am în vedere nu numai orașul Galați, unde într-adevăr datele operei de reconstrucție sînt puțin obișnuite, dar chiar din mersul trenului, trecînd prin localități al căror nume nici nu l-am reținut, prezența șantierelor de construcție este aproape obsedantă prin repetare.

Voi fi foarte bucuros să revin în România. Am auzit că în timpul verii, litoralul și munții dumneavoastră oferă vacanțe ideale.

eram curios să văd totul cu ochii mei

WALTER MÜLLER, Frankfurt pe Main — R.F.G.

A fost primul meu voiaj în România, un voiaj pe care mi l-am dorit vreme îndelungată; auzisem multe despre țara dumneavoastră, despre marile dumneavoastră realizări și eram curios să văd totul cu ochii mei. Pe de altă parte, trebuie să vă mărturisesc că și în calitatea mea aveam de gînd să negociez cu românii. Pot să vă spun că, deși am stat doar două zile și jumătate în București, am încheiat tranzacții cărora eu, unul, nu le pot acorda o limită de timp, practic cred că vom colabora mereu de-acum încolo. Dar poate nu asta vă interesează în primul rînd; să mă despart deci de businessman-ul din mine și să-l las să vorbească pe cel care a rămas încîntat de oamenii Bucureștiului: îi găsesc minunați, pentru capacitatea lor de a stabili imediat contacte umane, pentru o anume seriozitate care nu exclude deloc simțul umorului.

românia, una din șansele oamenilor de bună-credință

PAUL DORGELUNE, Zürich — Elveția

Meseria mea îmi oferă avantajul de a repeta călătoriile, de cel puțin trei ori pe an, în România. Mărturisesc că de fiecare dată, înainte de a pleca de acasă, mă gîndesc cu plăcere la surprizele pe care le voi întîlni în orașele pe care le-am bătut deja de cîteva ori pînă acum: Brașov, Cluj, Reșița, Timișoara, și bineînțeles, București. Norocul meu este că vin des, altfel s-ar putea să nu le mai recunosc, în ritmul în care se schimbă fața țării dumneavoastră. România reprezintă astăzi una din șansele oamenilor de bună-credință de a se convinge că progresul nu este o noțiune care are nevoie de timp pentru a se contura, că este, uneori, o chestiune de înțelegere demnă și ambițioasă a muncii. Acum pot să vă întreb și eu ceva? Cînd mă voi întoarce, peste 4-5 luni, credeți că voi găsi un disc nou al lui Gheorghe Zamfir?

mă simt aproape iesean

EUGENE DEREK GRIESS, Chelmsford — Anglia

Domnișoară, dumneavoastră vreți să stați de vorbă cu un englez, dar eu am să vă dezamăgesc, pentru că, după ce am trăit o jumătate de an la Iași, cu treburi și afaceri, mă simt puțin ieșean. Dacă mă gîndesc bine, cred că voi renunța la «puțin» pentru că, uitați, îmi permit chiar să am o părere a mea, sentimentală, despre soarta Iașului. Este un oraș încîntător, iar eu, nemaifiind tînăr, mă simt foarte bine acolo, în mijlocul bătrînei lui istorii. Atenție însă: s-ar putea ca noile clădiri, dacă nu-și vor găsi un perfect acord cu monumentele orașului, să știrbească din frumusețea Iașului. Ar fi păcat. Vă dați seama că în șase luni am avut vreme să cunosc destui băștinași îndrăgostiți de orașul lor și mulți mi-au spus același lucru.

Pentru că sînt prea maniac în muncă, pentru că afacerile mi-au luat prea mult timp și, poate, și pentru că nu mai sînt tînăr, nu am putut cunoaște și alte locuri, dar am stabilit cu familia ca la vară să venim cu mașina și să facem un îndelung tur al României.

boli de sezon

În această perioadă în cabinetele medicale se prezintă bolnavi care se plîng de o serie de suferințe care au fie un aspect respirator, fie un aspect digestiv. Din acest motiv credem că este bine să aducem la cunoștința publicului larg cîteva noțiuni legate de bolile cunoscute sub numele de enteroviroze. Enterovirozele reprezintă un grup de boli nervoase, digestive și respiratorii, produse de virusurile enterice (enteron=intestin).

Din enterovirusuri fac parte: virusurile poliomielitei, virusurile Coxsackie și virusurile ECHO. Datorită utilizării cu succes a vaccinurilor antipoliomielitice, atît la noi cît și în alte țări, epidemiile de poliomielită au dispărut.

Virusurile numite Coxsackie (după numele unei localități din S.U.A.) sînt mai frecvente în această perioadă și produc următoarele tablouri clinice:

1) **Herpangina** (*faringita aftoasă*). boală însoțită de febră precum și de prezența de leziuni veziculare pe mucoasa vălului palatin. Această boală evoluează fără apariție de complicații.

2) **Pleurodinia epidemică** (*mialgia epidemică*) este caracterizată prin dureri la baza toracelui, febră și dureri de cap.

3) **Miocardita nou-născutului,** cu evoluție gravă asociată adesea și cu leziuni ale altor organe. Pronosticul în acest caz este nefavorabil.

4) **Pericardita acută,** cu evoluție lipsită de gravitate.

5) **Meningita acută seroasă,** cu lichid clar, cu evoluție lipsită de gravitate.

6) **Boală paralitică,** însoțită de paralizii faciale, inflamații ale nervilor, febră, cu evoluție favorabilă.

7) **Boli febrile cu erupții rubeoliforme,** catar respirator, tulburări gastrointestinale.

În ceea ce privește tratamentul infecțiilor cu virusurile Coxsackie, recomandăm doar repaus și tratament de la caz la caz, precum și aplicarea unor măsuri de profilaxie generală.

Virusurile ECHO stau la baza apariției unor boli cu aspect multiplu: respiratorii, digestive, boli febrile cu erupții, meningite, formele clinice mai frecvent întîlnite fiind următoarele.

1) **Meningita seroasă acută.**

2) **O boală paralitică,** însoțită de *paralizii* cu caracter sporadic, îmbrăcînd uneori tabloul clinic al poliomielitei, cu deosebire că în acest caz evoluția bolii poate fi oprită.

3) **Boli febrile acute cu erupții** similare celor produse de virusurile Coxsackie.

4) **O boală enterorespiratorie,** infecție febrilă caracterizată prin guturai, faringită, asociate cu tulburări gastrointestinale.

Tratamentul acestor infecții se face evident după indicația medicului.

Doctor Victor LOTREANU
Clinica medicală a Spitalului Elias

capriciile gustului

tradiția

O perioadă a anului, cum este cea a sărbătorilor de iarnă, invită, prin forța împrejurărilor, la mai multă reflecție în legătură cu valoarea conceptului de tradiție. Prezentul nostru estetic cuprinde, deopotrivă, elemente de modernitate și elemente de tradiție, într-un sistem de raporturi care nu pot să nu intrige pe cercetătorul atent. Pe fondul muzicii pop sînt așteptați copiii cu «Plugușorul», se trăiește atmosfera specifică momentelor solemne care anunță sfîrșitul unui an și începerea altui an. Sîntem atît de aproape, prin aceste gesturi, prin aceste trăiri, de cei care ne-au precedat cu secole în urmă și sîntem atît de departe de ei, prin unele elemente ținînd de domeniul confortului material, de domeniul obiectelor consumate, de domeniul preocupărilor artistice la modă. Cine sîntem, de fapt, noi, și care este raportul dintre noi și cei dinaintea noastră? În ce măsură trecutul își spune, prin noi, cuvîntul, în actele pe care le întreprindem, în gesturile pe care le săvîrșim, în bucuriile pe care le trăim, în aspirațiile pe care le nutrim? Noi recunoaștem și definim, de obicei, tradiția ca fiind ceea ce rămîne constant viabil din etapele străbătute — acea parte a trecutului care intră în configurația prezentului și are șanse să dureze. Rolul creator al tradiției rezidă, fără îndoială, în faptul că ea asigură continuitate, echilibru și posibilități de integrare organică, în sistemul valorilor existente, a oricărui nou efort întreprins. «Oamenii — scria Marx, în *18 Brumar al lui Ludovic Bonaparte* — își făuresc propria lor istorie, dar nu prin libera lor voință, nu în împrejurări alese de ei înșiși, ci în împrejurări care preexistă nemijlocit, în împrejurări date, pe care le moștenesc de la înaintașii lor». Noi și cei dinaintea noastră, devenim astfel un raport care poate fi urmărit sub o multitudine de aspecte. Declarațiile de adeziune la ceea ce reprezintă «spiritul modern», ca și declarațiile de adeziune la «valorile tradiției», nu sînt suficiente pentru a ne înțelege pe noi înșine. În gesturile noastre, în faptele noastre, fuzionează deopotrivă trecutul, prezentul și viitorul. Imaginea pe care ți-o oferă România, în aceste zile, este simbolică. Pretutindeni ne întîmpină noi orașe, noi uzine, noi construcții, pretutindeni întîlnești, pătrunse pînă în cele mai îndepărtate colțuri, marile cuceriri ale științei și tehnicii contemporane — utilaje moderne, instalații industriale ultramoderne, achiziții ale civilizației recente: automobilul, televizorul, magnetofonul. Pretutindeni te întîmpină însă, deopotrivă, prezența, timidă, parcă, dar consistentă și durabilă, a tradiției. «Parada» portului popular, în aceste zile de sărbătoare, din satele de pe Valea Izei te duce cu gîndul la existența unor resorturi din conștiința noastră al căror sens noi nu l-am deslușit încă bine. În condițiile în care materialele textile realizate la scară industrială sînt mult mai confortabile și mai ieftine, lumea se încăpățînează în promovarea valorilor portului popular: opinca e preferată bocancului sau pantofului, țesăturile realizate în casă sînt preferate țesăturilor, foarte frumoase, existente în magazine. Cine sîntem noi? Ce se întîmplă cu noi? Cît își spun cuvîntul secolele precedente prin noi, astăzi, în tot ce facem, în tot ce înfăptuim? Mi se pare una dintre experiențele cele mai interesante realizate, în contextul făuririi noii societăți, această grijă, ce poate fi reținută peste tot în România, pentru valorile majore ale tradiției. E simplu să ignorezi ce se întîmplă cu oamenii atunci cînd, dincolo de diferențele culturale care îi despart, dincolo de obligațiile productive, politice și administrative ce le au, participă, cu toții, pe linia unor gesturi care îi leagă atît de mult de predecesorii lor, la realizarea spectacolului specific marii sărbători a Anului nou. E mult mai greu și mult mai complex de urmărit și de promovat inserarea valorilor tradiției în contextul vieții spirituale contemporane a unui popor, formulînd o politică a culturii înțeleaptă. Etnografii și folcloriștii se pot ocupa, desigur, de înregistrarea valorilor artei populare, prezentă încă în aceste zile, pe scena vieții spirituale românești. Noi însă rămînem tot cei care trăim arta populară prin intermediul unor momente de sărbătoare comune întregului popor. Cine sîntem noi, totuși? Probabil nici primii, nici ultimii din lunga serie de generații care și-au legat existența de numele pămîntului indicat, pe hartă, prin titlul ROMÂNIA. Hegel spunea că un lucru asupra căruia ai început să reflectezi devine deja pe jumătate înțeles.

Gheorghe ACHITEI

din albumul artistului fotograf ion miclea

biata-fată-cu-prejudecăți

Dacă procentul pe care-l dețin este real, atunci o proporție însemnată a slujbașilor noștri lucrează în *servicii*. Tendința este ca numărul acestora să crească, ceea ce semnifică, în fond, sporirea gradului de civilizație, a bunăstării materiale. Dar oare toți cei care lucrează în *servicii* au conștiința însemnătății lor, sau — necunoscînd implicațiile urmașe pe care cuvîntul îl dobîndește în existența modernă — suferă, mai mărturisit sau mai puțin mărturisit, de anumite... *complexe de inferioritate?* Hotărît lucru, n-am să mă apuc acum să susțin că, pentru un om de 50 de ani, schimbarea locului de muncă ar fi o treabă extrem de ușoară, ca o simplă plimbare pe bulevard. Dar tînăra *L.R.* din București (30 de ani) îmi scrie că, după zece ani de serviciu în birou, a fost mutată la un ghișeu; persoana în cauză îmi mărturisește cît de mult o afectează trecerea într-un serviciu public, unde se află (reproduc textual cuvintele ei): «La latitudinea buneidispoziții a fiecărui solicitant». Fără doar și poate, *prejudecata* a mușcat atît de adînc din logica tinerei respective, încît nici munca nu și-o mai poate efectua corect, orice expresie mai plastică i se părea a fi un reproș sau o insultă. În sfîrșit, *biata-fată-cu-prejudecăți* n-a găsit nici măcar... curajul de-a spune acasă, alor săi, de schimbarea survenită (probabil că originea prejudecății ei se află totuși acolo, *acasă*, între pereții familiali).

Pentru cine își desfășoară activitatea în servicii, *siguranța de sine* (a nu se confunda cu aroganța), sentimentul importanței muncii pe care o depune, sînt determinante pentru buna desfășurare a activității. Ce te faci însă cu tinerele care, pînă mai încearcă o dată la vreo facultate, se angajează la o cofetărie, la o alimentară sau mai știu eu pe unde și, considerînd ca au acceptat o «mezalianță», încep prin a-și chinui, pur și simplu, clienții. Ce vină are omul care cumpără o înghețată cu frișcă sau 200 g de salam italian că domnișorica n-a stat tocmai perfect cu fizica și matematica, și deci a picat la admitere? De ce să plătească omul din fața tejghelei sau a ghișeului eșecul — nedorit —al alteuiva? Și apoi, de unde pînă unde ideea că-i «rușinos» să lucrezi în *servicii*, să distribui benzină, să taxezi călătorii, să vinzi pîine?

Ca să nu mai pomenim decît tangențial de categoria celorlalți — mai numeroși și cu state de salarii mai vechi în *servicii* — oameni care nu pricep, o dată pentru totdeauna, că de conștiinciozitatea lor, de cinstea lor exemplară, se leagă nu numai calitatea profesiunilor pe care le exercită, ci și faima că *serviciile* în multiplele domenii de reparații și întreținere sînt ireproșabile. Lucru esențial, dacă avem în vedere tocmai spectaculoasa «zestre» aflată actualmente în posesia populației țării noastre: aproximativ patru milioane de aparate de radio, peste două milioane de televizoare, peste un milion de mașini de spălat rufe, un milion și jumătate de frigidere — bunuri cu un înalt grad de tehnicitate, care nu pot fi folosite decît dacă *serviciile* funcționează corespunzător, dacă oamenii din *servicii* au calificarea trebuincioasă și desigur ...piesele de schimb necesare. Și atunci, de ce complexe de *inferioritate* la unii, manifestate prin indolență, incorectitudine, lipsă de răspundere; sau complexe de *superioritate* la alții, încercînd zadarnic să camufleze în fond o mie și una de defecte, de lipsuri. Dacă e să dăm Cezarului ce-i al Cezarului, mărturisim deschis că: fără *servicii* nu putem trăi! Dar și să priceapă toți, fără false sensibilități, că *servicii* egal *a servi*.

Mihai STOIAN

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XLIII)

Treburi profesionale mi-au prilejuit plăcuta ședere în orașul natal al lui Stendhal, la sfîrșitul lunii august 1973. Acolo s-a ținut, între 26 august și 1 septembrie, a XXXIX-a sesiune a Consiliului Federației Internaționale a Asociației bibliotecarilor (FIAB). Am reprezentat Biblioteca Academiei R.S. România, în calitate de director-general al ei. De mai mulți ani am trecut prin diverse capitale de țări în care s-a mai ținut cîte un congres. Sînt pătruns de importanța de a vedea asemenea orașe, adevărate metropole, în care se strînge (sau se polarizează) toată viața economică și culturală a țărilor respective. Niciodată însă nu mi s-a părut mai atrăgător un oraș de provincie cu o populație mai mică decît aceea a Brașovului. Comparația cu frumosul oraș de la poalele Tîmpei mi se pare potrivită. Și Grenoble e situat într-o regiune muntoasă, alpină, dar ca într-o căldare, înconjurată de munți din toate părțile. N-am avut nici timpul, nici mijloacele de transport, ca să fac ocolul incintei și să măsor cu ochii, din toate punctele cardinale ale orașului, distanța de Alpii de Sus (Hautes-Alpes). Găzduit într-un hotel din partea de sud-vest a orașului, din prima seară m-a izbit un aspect neobișnuit. Coborînd de pe Cours Jaurès spre cheiul Isère-ului, pe dreapta, sub proiecția reflectoarelor, mi-a umplut vederea un decor de teatru, ca un imens panou alb, care ar fi vrut să înfățișeze un munte. Era chiar muntele, coborît pînă în malul celălalt și ajuns în vîrf un teleferic. Pe coasta lui, brăzdată de șosele, se etajau vreo șapte rînduri de case. Muntele, așadar, era locuit. Albul șistului alterna cu verdele pădurilor, într-o familiaritate cromatică plăcută vederii. Muntele nu mai este un decor îndepărtat, ci unul tangibil, aș spune un membru al familiei, o ambianță, un climat de fiecare zi. A fost pentru mine acea seară neuitată de 26 august o adevărată revelație, o deschidere a inimii către orizonturi înalte și curate, de zăpezi îndepărtate, ale munților ce-și trimit avangarda pînă în poarta de la miazăzi-apus a cetății lui Gratian, împăratul roman din al patrulea veac al erei noastre, care și-a dat numele orașului modern *(Grenoble* e forma contrasă din *Gratianopolis)*. Am mai înțeles în acea seară dezgustul tînărului Henri Beyle, care la vîrsta de 17 ani debarca la Paris ca să-și prepare intrarea în Școala Politehnică și constata cu jale că marea capitală, lipsită de munți, n-are nici un haz. Am în biblioteca mea scrierile autobiografice ale lui Stendhal (pseudonimul literar al celui de mai sus), în frumoasa ediție din colecția Pleiade, cu savantele note ale lui Henri Martineau. Prefer să citez însă aci din ediția princeps a incomparabilei *Vie de Henri Brulard, autobiographie*, publicată de Casimir Stryienski la Paris, G. Charpentier et C-ie, Editeurs, 1890. De ea mă leagă prietenia cu nefericitul, în atîtea privințe, Stendhal, care și-a povestit însă viața fără ofurile și ahurile romanticilor, deși a fost contemporanul și chiar conmilitonul lor în manifeste memorabile. Iată ce scria Stendhal peste mai bine de treizeci de ani de la evenimentul transplantării lui, în scopuri studioase (din fericire, nerealizate!):

«Ceea ce văd astăzi foarte limpede și în 1799 simțeam în mod foarte confuz, este că la sosirea mea în Paris s-au prăbușit deodată două mari obiecte de dorințe statornice. Adoram Parisul și matematicile.

Parisul fără munți îmi inspira un dezgust atît de adînc, încît se sfîrșea aproape în nostalgie. Matematicile nu mai fură pentru mine decît cenușa focului de bucurie din ajun».

Mai departe, Stendhal ne spune că iubise atîta Parisul, înainte de a-l vedea, din adîncul dezgust față de Grenoble (din motive familiale și educative). Parisul i s-a părut atunci colacul de salvare. Absența munților l-a lecuit de acea iluzie adolescentină.

În pragul studiilor superioare, Henri Beyle era omul de la munte, pe care l-aș defini, în spirit beylist, eminamente independent, nesupus constrîngerilor de tot felul, doritor de a vedea limpede în sufletul său și al celorlalți, nedispus să facă o cît de mică concesie credințelor sau convingerilor generale, și mai presus de toate vînător, «à la chasse du bonheur», în căutarea acelui vînat mereu neaccesibil, care este fericirea.

Spectacolul Parisului i-a căzut greu la stomac. Nu-i o metaforă, ci o realitate. Confesiunea urmează cît se poate de categoric:

«Adînca dezamăgire de a găsi Parisul nu prea plăcut îmi stricase stomacul. Noroiul Parisului, lipsa munților, vederea atîtor oameni ocupați, trecînd alături de mine în goana trăsurilor frumoase, ca niște inși neavînd nimic de făcut, mă mîhneau adînc.

Un medic care și-ar fi dat osteneala să studieze starea mea, desigur nu prea complicată, mi-ar fi dat un vomitiv și mi-ar fi prescris să merg din trei în trei zile la Versailles sau la Saint-Germain».

Întrerup citatul, foarte lămuritor asupra stării sufletești a provincialului ahtiat de Capitală, dar căruia lipsa de acele orizonturi înalte, încuria și tumultul Parisului i-au stîrnit nu numai acel adînc dezgust, dar și o stare fiziologică de plîns, ca și cum dezamăgirea ar fi fost neapărat resimțită nu numai sufletește, ci și biologic.

Orașul lui Stendhal nu-l ignoră. Este chiar mîndria lui, dar fără să fi dat edililor ideea de a-i ridica un monument într-o piață cît de dosnică, așa cum este acela, în picioare, al viteazului Bayard, cavalerul fără teamă și reproș, cu crucea în mîna dreaptă. Piața, cum spuneam, nu e centrală, însă beneficiază, în fundal, de vecinătatea impunătoare a Palatului de justiție din secolul al XV-lea. Există în oraș un anticariat *Stendhal*, în care am găsit, detașată, o stampă cu domnița valahă din albumul lui Fériol, o librărie *Le Rouge et le Noir*, și chiar restaurantul *Le Stendhal*, care-și îmbie clientela, pasămite, cu «especialități ceh» și cu un «menu-fixe» de 8 franci.

Tustrele localuri sînt mai frecventate decît așa-zisul «muzeu Stendhal», care se bucură, dacă se poate spune, de un caracter strict confidențial. Trebuie cu orice preț să-mi povestesc pățania, oricît ar părea de necrezut. Într-o după-amiază, scăpat de obligațiile Congresului FIAB, în care se discută interminabil și nu se iau niciodată alte hotărîri decît cele de perspectivă, mi-am propus să vizitez acel loc pe care-l credeam unul de peleriaj al localnicilor și numai apoi al peregrinilor de pe îndepărtate meleaguri.

La notel nimeni din personal n-a știut să-mi spună unde se găsește misteriosul muzeu.

Am pornit, parcă mînat de instinct, în sus, spre miazănoapte. Primul întîlnit, la întrebarea mea, mi-a răspuns în grabă, eliptic:

— Sais pas (nu știu).

Al doilea a deschis ochii mari:

— Stendhal? Qu'est-ce qu'ça? (Stendhal, ce-i aia?)

Al treilea m-a descurajat:

— On n'sait pas ça! (Asta nu se știe).

Din fericire, un trecător mi-a indicat mai precis direcția, cu circumspecta rezervă:

— Si je ne me trompe. (Dacă nu mă înșel)

N-am stat să-l întreb dacă a fost vreodată, demult, ca un localnic ce părea (dealtfel, ca și ceilalți, nici unul dintre cei întrebați nespunîndu-mi că n-ar fi din localitate). În sfîrșit, o doamnă a avut bunăvoința să-mi spună că am de traversat Grădina Orașului (Le Jardin de la Ville), astfel numită pentru că în fund, la stînga, e vechiul local al Primăriei, unde se află Muzeul Stendhal.

Am ajuns. Pe zidul unei vechi clădiri, o mică firmă anunță precis existența muzeului. Este ora 5 1/2, Norocul meu! La ora 6 seara se închide. Intrarea liberă. «Muzeul» ocupă numai două încăperi, urît mobilate cu canapele și fotolii roșii de prost-gust, cu puține vitrine, dar cu zidurile acoperite de portrete în ulei. Recunosc figuri ce-mi sînt familiare, pentru că le-am întîlnit, în sepia, și le-am privit îndelung în cartea *Stendhal* par Alain, în ediția Rieder, Paris, 1935, din colecția *Maîtres des littératures*.

Recunosc, dintre dascălii lui, pe odiosul abate, uscățiv, cu un aer de terorist, care a și instaurat, pentru micul Henri, «teroarea Raillanne». Îl stuchesc în gînd și trec mai departe.

Admir portretul lui Beyle — consulul cu crucea Legiunii de Onoare, cu gulerul înalt, deschis, brodat în aur ca și încheietura hainei. Pleșuvit înainte de vreme, cochetul bărbat de cincizeci de ani și-a pus în creștet un «toupet», pesemne și pentru că în viață fusese lipsit de tupeu.

Iată și pe surorile lui, Zénaïde, pe care n-o iubea pentru că era piitoare, și Pauline, preferata lui, căreia s-a silit să-i fie îndrumător, deși nu credea în virtuțile pedagogiei. Ambele au decolteul larg deschis, cu sînii pe jumătate goi (mai ales Zenaïde-Caroline) și cu mijlocul înalt, strîns în corset. Iată tabloul bunului bunic, cu peruca pudrată, doctorul Henri Gagnon (1728–1813), cu pînza crăpată, care «se cere» restaurată. Mă opresc o clipă lîngă bustul semnat Pierre Lenoir, care nu-i-a prins vivacitatea privirii și *surisul «moqueur»*. Era să-l uit pe contele Pierre Daru, vărul său, din anturajul imediat al lui Napoleon și grație căruia a fost primit în armată și apoi în intendență, ca să se poată apropia de eroul său. Contele se ține mîndru, într-o atitudine ostășească de bravură, cu pelerină și în mare ținută, cu pieptul plin de stele și plăci, cu eșarfă și cravată-jabou, cu centură largă de mătase și spadă încrustată.

Un registru deschis ne dă, la numărul 2653 al școlii, semnalmentele elevului:

«Msr Henri Beyle, Elève à l'École Centrale de l'Isère, natif et domicilié à Grenoble, agé de 17 ans, taille d'un mètre 652 millimetres, cheveux et sourcils noirs, yeux idem, nez gros, bouche moyenne, menton bosselé, barbe naissante, front ord (inai)re, visage ovale».

Semnează tatăl: «Beyle Père» și fiul: «H. Beyle».

Auzi! Frunteа ordinară! Henri nu era înalt: 1,65 m. Avea nasul gros, bărbia pronunțată, părul și sprîncenele negre. Era urît. Unchiul său, Romain Gagnon, fratele mamă-sii, îi spunea:

— Tu n'est pas beau, mais tu as de la *physionomie (nu ești frumos, dar ești expresiv)*.

Am găsit apoi ușor terasa casei bunicului său iubit, care alături de fiul său și de fiicăsa Elisabeth, l-au făcut pe micul Beyle să-și iubească rudele dinspre partea mamei. Bătrînul era voltairian, Romain un berbant, iar Elisabeth, rămasă fată bătrînă, a încarnat pentru tînărul Henri «spaniolismul», simțul onoarei.

Într-o după-amiază de sfîrșit de august am respirat același aer curat pe care cu aproape două sute de ani în urmă îl trăgea adînc în piept acela care dacă n-a reușit să vîneze fericirea, a izbutit să se oglindească într-o operă literară unică prin accentul sinceității, al firescului și al autenticității.

în orașul lui stendhal

Stendhal, desen-șarjă de Henri Monnier.

singurătatea oamenilor singuri

De cînd e lumea, oamenii acestor pămînturi au un bun obicei: acela de a se aduna, cu ocazia Anului nou, de a se strînge la aceeași masă, de a petrece, de a-și face urări de fericire, de bucurie, de prosperitate...

De cînd e lumea, de Anul nou, după 364 de zile de activitate susținută, românul bea o cupă de șampanie cu gîndul la izbînzile viitoare, la împliniri, încheind băutul șampaniei cu tradiționalul «La mulți ani», urare coborîtă din tradiție și din sufletul generos al omului de pe aceste meleaguri.

La aceeași oră la care locuitorii acestei țări sărbătoresc revelionul, trecerea unui an într-alt an, pe care îl speră mai fertil și mai aducător de bine, există cîțiva oameni — puțini — care, prin locul îndeletnicirilor obișnuite, rămîn izolați, departe de tumultul și agitația petrecerilor tradiționale.

Cîțiva asemenea oameni, aleși din întîmplare, reprezintă «eroii» reportajelor care urmează.

șeful stației meteorologice de pe vîrful omul nu s-a gîndit niciodată la fericire, dar crede că e fericit

Vineri, 21 decembrie, la ora 15,30, ne aflăm pe Cerdac, în drum spre vîrful Omul, să scriem un reportaj despre stația meteorologică, un reportaj despre cîțiva oameni care trăiesc la 2500 de metri deasupra nivelului mării. Costila a rămas undeva, ca un deget uriaș. Înaintam cu greu. E viscol aici, peste acoperișul țării, chiar dacă în Sinaia lăsasem vreme frumoasă, un viscol turbat care ne aruncă în față aschii de zăpadă. Vîntul zboară cu peste 30 de metri pe secundă. Trebuie să fie vreo minus 10 grade, dar zăpadă nu prea e, o spulberă vîntul dinspre Bucura, o ia de pe stînci ca să ne-o azvîrle nouă în ochi. Mergem gîrboviți, ajutîndu-ne cu mîinile, amenințați la fiecare metru să cădem în prăpastie, și viscolul nu vrea să ostenească, iar ceața care ne-a luat în primire imediat după Babele se îngroașă ca o gelatină, împletîcindu-ne pașul, îngreunîndu-ne respirația. Predoșanu se mai oprește din cînd în cînd să facă o fotografie, dar aș putea să jur că se oprește de pomană. Nu se vede nimic, sîntem trei naufragiați într-un ocean de ceață, și dacă Mihai Sîrbu nu ne-ar spune, la fiecare sfert de oră, că mai sînt cinci minute pînă la stație, am face cale-ntoarsă, și am lăsa-o baltă...

...Mihai Sîrbu, însă, șeful Salvamontului din Sinaia, om care bate munții de cînd s-a născut, ne păcălește mereu, micșorînd cu bună-știință timpul ce ne mai rămîne de parcurs. Ne îndeamnă pe rînd, cînd pe mine, cînd pe Predoșanu gata, gata, am ajuns. Ne urlă în urechi, haideți, ultimul urcuș, și noi știm că n-am ajuns, am mai auzit povestea asta de zece ori pînă acum, dar ne place jocul și dacă nu ne-ar plăcea, ce-am putea să facem?

*

Pe vîrf nu găsim decît o familie din cele trei care lucrează acolo, cea a șefului stației, Pintiuță. Rodica și Ioan. Decanul de vîrstă și de ședere pe Omul, Grigore Spiridoneanu, e plecat în concediu, al douăzeci și cincilea de cînd lucrează pe vîrf, în vreme ce mezinii, Maria și Dorin Olteanu, așteaptă la Babele potolirea vremii, căci Maria vine de la spital și nu poate risca pe o asemenea blestemăție. E în convalescență după o boală rea, care a necesitat transportul cu elicopterul.

În clădire e plăcut. Cafeaua ne mai dezgheață inimile, și gazdele sînt cît se poate de primitoare. Șeful stației se uită la ceas și își cere scuze. A venit timpul să vorbesc cu Predealul, se scuză, și urcă la etaj, în vreme ce soția ne dă lămuriri de rigoare: comunicăm prin radio, din oră în oră, transmitem ultimele date meteorologice, necesare mai ales aviației. Nici un avion nu poate să treacă munții fără să-i dăm avizul.

Ne conduce apoi prin încăperi. Asta e bucătăria. Iată dormitorul familiei Olteanu. Laboratorul. Predoșanu trece la atac. Asta ce-i? Higrometru. Asta? Heliograf. Asta? Urmează numele unor aparate care se termină sau în metru sau în graf, dar cele mai multe instalații sînt afară, ne spune Rodica Pintiuță. Pe alea le citesc mai mult bărbații, căci există pericolul să te spulbere vîntul. Chiar și bărbații se leagă uneori cu o frînghie de mijloc.

Spre deosebire de soț, care e dintr-o familie ardelenească de cîmpie, Rodica Pintiuță se trage dintr-un neam de munteni, din Rîșnov. Sîntem patru copii, ne mărturisește, și toți patru trăim în Bucegi, frate-miu e cabanier la Peștera, iar două surori lucrează la Babele.

O întreb dacă e mulțumită și-mi spune că da. În linii mari este, are o meserie frumoasă și un soț bun, doar că e cam cheltuitor. Copilul e la Rîșnov, îl vedem mai rar, are 5 ani, dar e tare isteț, el ne lipsește. În rest, nu prea avem de ce să ne plîngem. Cu mîncarea stăm bine, televizorul e televizor, salariul e bun. Doar oamenii ne lipsesc. Vara, cînd e cabana deschisă, mai e cum mai e, dar iarna nu ajunge pînă aici nici țipenie. Uneori nici noi nu coborîm cu săptămînile, mai ales în martie. În luna asta e de prăpăd la Omul. Anul trecut am stat blocați de la 20 februarie pînă la 10 aprilie...

— Și cu mîncarea cum faceți?

— Conserve, de ni s-a urît de-atîta carne. Am vrea să mai mîncăm verdețuri, spanac sau salată, dar de unde să le luăm? Pîinea o facem noi, femeile, la aragaz, că avem 8 butalii umplute de cu toamnă și aduse cu elicopterul.

— Și vă ajung?

— Ne cam ajung, că facem la ele numai pîine și prăjituri. Restul coacem la lemne.

— Ce-o să gătiți de Anul nou?

Îmi întinde o foaie de hîrtie. O ciornă de meniu. Friptură de curcan, sarmale, tort cu nuci, ouă umplute cu maioneză, și așa mai departe, dar în dreptul ultimului preparat observ un semn de întrebare. Mă lămurește imediat:

— Pentru noaptea „Anului nou, bărbații o să aducă un transport de alimente suplimentar din Sinaia, așa că o să avem de toate și o să petrecem pe cinste. Singura problemă rămîn ouăle. Pe timpul ăsta, e greu să ajungi cu ele întregi pînă sus.

*

— Ioan Pintiuță, de cîți ani ești matale la Omul?

— Din '65. După ce-am terminat Școala tehnică de meteorologie de la Arad.

— Ai fost repartizat aici?

— Nu. Am fost repartizat la Pitești și de-acolo m-au detașat la Omul.

— Pentru cît timp?

— Pentru două săptămîni. Se îmbolnăvise careva.

— Și de ce n-ai mai plecat?

— Am rămas că așa a fost să fie și mi-a plăcut.

— Ce ți-e plăcut?

— Mi-a plăcut munca și-mi place. Nu m-am speriat niciodată de greutăți. Omul e bine să nu se sperie de greutăți, ci să le biruie.

— Care e cea mai mare greutate la Omul?

— Drumul. La noi, iarna e lungă, ține 8 luni. Iarna, e greu al dracului să circuli, să te alimentezi, să vezi lumea. În '71, pe Cerdac, am nimerit fără colțari pe o gheață nemaipomenită și m-am descălțat. Am parcurs în 5 ore un drum pe care, în mod obișnuit, îl fac în 5 minute. Atunci am văzut moartea cu ochii, că dacă alunecam nu mă mai găseau oînă la primăvara.

— Ai văzut des moartea, Ioan Pintiuță?

— De mai multe ori, dar ăsta e riscul meseriei. În octombrie '71, am avut aici o explozie năprasnică. De la vaporii de benzină. Am stat în spital cîteva săptămîni, că eram ars ca un porc de crăciun. Atunci mi-am zis că după ce-o să mă fac bine îmi iau lumea în cap și mă duc altunde. Nu m-am dus. M-am întors tot la Omul.

— Acum ți-e greu?

— Uneori. Atunci cînd mi se face dor de oameni, de fi-miu, de-o plimbare pe stradă și de-un meci. Dar asta mi se întîmplă tot mai rar în ultimul timp. M-am obișnuit, că ăsta e muntele. E ca omul. Întîi trebuie să-l înțelegi și să-l placi și abia apoi te place și el pe tine. Înainte de a mă însura era mai rău, aveam mai multe clipe de nostalgie. Chiar de deznădejde.

— Cum adică era mai rău?

— Era mai rău și cu singurătatea și cu banii. N-aveam un costum de haine. Plecam la oraș cu trei mii să-mi fac un rînd de haine pricopsite și mă alegeam cu o cravată. Acum e altfel, banul e ban și se alege ceva din el. Să nu scrieți asta, dar nevastă-mea are numai calități, doar că e cam cicălitoare. Dar cel mai mare talent al ei e altul, dar nu vi-l spun.

— De ce?

— Că mi-e rușine. Rodica are un talent nemaipomenit să dosească băutura. Caut o sticlă de palincă o zi întreagă și n-o găsesc, iar ea o scoate într-un minut. Nu c-aș fi eu cine știe ce bețiv, dar la munte se mai obișnuiește. Combate paradentoza. Înainte, cînd scăpam la oraș, ardeam cîte-un chef, de-ăla zdravăn, ca-n Bihor. Acum, s-a dus... Am intrat sub papuc.

— Dar de distrat cum vă distrați?

— Citim. Jucăm table. Facem un șah. Ne uităm la televizor. Eu sînt cu meciurile, nevastă-mea e cu teatrul. Ieri, cînd a inaugurat tovarășul Nicolae Ceaușescu teatrul cel mare de la București, credeam că nu mai respir, așa era de trup și suflet cu spectacolul.

— Cu ceilalți cum vă împăcați?

— Fain ne împăcăm. După acte, ar trebui să fiu șef aici, dar cui îi arde de așa ceva?! Sîntem cu toții o familie, prieteni și la bine și la rău. M-oți crede, nu m-oți crede, dar abia aștept să vină și ceilalți sus, să ne împlinim toți șase.

— Luate una peste alta, ești fericit, Ioan Pintiuță?

— O duc bine, sînt tînăr, îmi place meseria, am o familie, nu m-am gîndit niciodată la fericire, dar cred că sînt fericit.

— Ce așteptări de la 1974?

— Sper să devin membru de partid, dacă oamenii vor considera că merit. Vreau să-mi cresc băiatul și să fim cu toții sănătoși și veseli. Și să fie pace pe pămînt.

*

Eram atît de epuizați, încît o noapte de somn pe Omul ar fi fost un balsam. Mihai Sîrbu, însă, ne-a avertizat că a doua zi timpul avea să se strice (Dumnezeule, pînă atunci fusese frumos...) și ca n-ar fi exclus să rămînem acolo izolați cîteva săptămîni. Cu chiu cu vai, am pornit-o la vale, conduși cu o milosă înțelegere de șeful Salvamontului din Sinaia.

Am ajuns noaptea tîrziu la Cota 1400, după 15 ore de drum neîntrerupt, și am dormit îmbrăcați, ca doi copaci doborîți cu securea.

Ovidiu NEGOIȚĂ

Acest reportaj a fost posibil datorită sprijinului acordat de Consiliul popular orășenesc Sinaia și de Salvamont. Ambelor instituții, le mulțumim călduros pe această cale.

Fotografie de Ion PREDOȘANU

Spre Omul

în ploaie, pe ger, pe arșiță, nopțile

La orele de tăceri ale nopții, cînd pulsul marelui oraș de două milioane de oameni încetinește, cînd respirația lui e mai lentă, la ora cînd Capitala doarme, noi știm, noi știm că mulți oameni nu dorm, ca să vegheze somnul nostru. Printre ei sînt și aceia de care, cînd ne bat la ușă sau ne-au oprit pe stradă, ne speriem, uneori, puțin: lucrătorii miliției. Oamenii în uniformă albăstruie, pe care-i vedem și-i judecăm atît de mult după și prin uniformă, încît uităm cîteodată că și ei sînt oameni, că nu sînt din fier și oțel, ci din sînge și nervi, dar cu toate astea fac o muncă grea, ca și cum ar fi din fier și oțel. Mai ales, mai ales în grelele nopți de veghe la porțile orașului, care se cheamă bariera Otopeni, sau Chitila, sau altcumva. Bărbatul tînăr și frumos din fața mea — 28 de ani — plutonierul cu nume de vedetă, *Ion Marinescu*, în patru ani de cînd lucrează la circulație, de multe ori, de foarte multe ori, la ora 9 seara, cînd alții în halate și papuci stau în fotolii la televizor sau în tihna calda a familiei, el își sărută nevasta și frunțile copiilor, plecînd la post, de veghe la porțile orașului.

Și ce se poate întîmpla în aceste nopți albe?

— Eram odată de serviciu la bariera Otopeni. În puterea nopții, plutind prin întuneric ca umbrele, vine un cetățean și-mi spune cu răsuflarea tăiată, speriat, înmărmurit, să merg repede, că mai sus e un om mort. A trecut o mașină peste el și șoferul a fugit de la locul crimei. Alerg. Era cu adevărat un mort, iar făptașul fugise. Am luat toate măsurătorile, am luat măsuri de conservare a urmelor, am telefonat la noi la dispecerat... Trebuie acționat repede, bine, fără greșeli și cu sînge rece. Un om a murit, dar nu trebuie să te joci cu libertatea altuia, și nici să lași un criminal să circule nestingherit, mai departe pe străzi și prin viață, aparent curat ca laptele. A doua zi făptașul a fost prins.

În nopțile albe, la porțile orașului, se acționează cu sînge rece. Trebuie cu sînge rece!

FLACĂRA — MARTOR OCULAR

Ca și chirurgul care extirpează răul biologic, se extirpează un rău social pentru a ne apăra ordinea, liniștea, drepturile.

Și ce se mai poate întîmpla în nopțile albe la porțile orașului?

— Eram odată de serviciu la bariera Chitila. Nu demult. Cînd a început prima dată să ningă. Era un ger de-ți îngheța răsuflarea pe buze. Mi se făcea brumă pe fular. Vine un cetățean și mă roagă să merg acasă cu el, i s-a furat butelia.

Ce era să-i spun omului, că eu sînt de la circulație, să aștepte dimineața și să reclame la postul de miliție? Era nenorocit, pur și simplu. M-am dus, am constatat, i-am spus ce să facă pentru a nu se șterge urmele, amprentele, am dat telefon la noi, la Capitală, a venit echipa de intervenții. A doua zi i s-a găsit butelia. Plîngea de bucurie ca un copil și-mi mulțumea mereu. Așa ca o placă, cu vorbe frumoase de care și noi avem nevoie din cînd în cînd. Știți, oamenii — noi le înțelegem psihologia — în fața noastră se pierd, uită uneori să ne vorbească frumos și mai ales uită să spună «mulțumesc».

De la circulație sau de la alt serviciu — ce ne pasă nouă — omul cu uniformă albăstruie reprezintă ordinea, autoritatea, paza noastră și trebuie să ne apere. Și el ne apără, dar unii dintre noi, e adevărat,prea arareori ne aducem aminte să-i mulțumim.

Și ce altceva se mai petrece în orele de liniște grea ale întunericului?

— Eram într-o seară la intersecția Onești-Bălcescu. Pe la orele 21, vin la mine disperate, înfricoșate, abia mai respirau, năvălesc în cabină, două fete tinere. Dacă aveau 19 ani. Le urmăreau și le amenințau doi vagabonzi. Ei cu tupeu, vin după ele la mine, spun că sînt prietenele lor și că le-au furat nu știu ce. Șmecherii, versați. Deși eram la circulație, am făcut rapid o micro-anchetă; mi-am dat seama că fetele aveau dreptate. Ca să le salvez — îmi era teamă că o să le pîndească, o să le urmărească — și ca să nu li se întîmple ceva, am oprit o mașină și am rugat șoferul să le ducă acasă. Dincolo de faptul că sînt lucrător de miliție, sînt om, sînt tată, sînt frate. Se putea întîmpla asta sorei mele și, cine știe, poate soției mele...

Păcat numai că fetele, în schimb, au uitat repede incidentul și nu s-au întors la intersecția Onești cu o floare. Și plutonierul Ion Marinescu — nu numai actorul Ion Marinescu — merită o floare. Plutonierul Ion Marinescu care, uneori, a doua zi cînd iese din tură, la ora 6 dimineața, nu se duce acasă, ci la vreo adresă, unde duce o poșetă uitată în parc, cu o mie de lei și acte în ea, și, da, chiar cu un copil pierdut, ori fugit de-acasă. Și, cînd sună, cînd bate la o ușă, are loc dialogul:

— Cine-i?

— Miliția.

— Dar n-am făcut nimic!, răspund voci contrariate.

În schimb, plutonierul Ion Marinescu, ca și mulți, foarte mulți colegi de-ai săi, a făcut ceva deosebit, a stat opt ore în post și ne-a vegheat somnul, liniștea, buteliile de aragaz, banii și chiar și viețile. În ploaie, pe ger, pe arșiță, noptile.

Cici IORDACHE

O patrie se termină în cer prin munții săi înalți,iar prin raza farurilor sale de coastă se sfîrșește în mare

Sosești în patrie dinspre larg, sau sosești în patrie scrîină, te întîmpină mai întîi dinspre acea patrie raza farului. Raza farului este călăuzitoare, este prietenoasă. Pleacă din patrie mai multe raze prietenoase, fiecare cu rostul ei, cu semnalul ei, de culoarea ei, de importanța ei. Cel mai înalt far românesc este pînă acum farul de aterizare de la Constanța, raza lui se vede, pe timp senin, pînă la 30 de mile marine. Pe ceață însă, oricît ar fi de puternică raza, abia o distingi la două mile. Intră atunci în funcțiune nautofoanele, niște aparate care transmit constant semnale acustice, același semnal C.T. pe care-l transmite și raza. Recepționezi în larg semnalul C.T., dacă e senin vezi și raza farului, măsori intervalul pauzelor, periodicitatea apariției, te uiți în codul farurilor și atunci constați că te apropii de Constanța. Dacă recepționezi T.Z., înțelegi, desigur, că te apropii de Tuzla. La Tuzla te întîmpină o rază roșie, asta înseamnă că e pericol și trebuie să te îndepărtezi. Pe întreg litoralul sînt amplasate mai multe faruri, nava este preluată de unul din ele și călăuzită de toate celelalte.

Cum intră un vapor în port? De la distanță, el observă raza farului de aterizare, se apropie treptat, pînă vede în dreapta farul de intrare, care acum îl ghidează mai precis asupra dimensiunilor portului. *Vardia*, adică marinarul observator, comunică de fiecare dată cînd a observat o rază de far, altfel vaporul poate să intre în dig și se sfărîmă cît ai clipi. S-a întîmplat așa în mai multe rînduri, mai ales pe timp de furtună.

I se spune, frumos, «far de aterizare». Are o formă zveltă, se termină în vîrf cu o cupolă de sticlă în formă de săgeată întoarsă, ceea ce în termeni marinărești se numește *digie*. Ca să văd totul, trebuie să urc însă acolo sus. După mai multe insistențe, paznicul farului, Tudor Bolat, acceptă să urce cu mine, (pentru a cita oară în acești 26 de ani!) cele 260 de trepte ale turnului. Urcuș greu, în turn e umed, e rece, parcă ar fi un puț adînc din care știe ce medieval castel de tortură. Eu mă țin cu amîndouă mîinile de bară, dar Bolat urcă mai lejer. Sînt răsplătit însă cu imaginea pe care o văd de sus, *imaginea* Constanței și a mării. Iată și camera aparatului. Corpul de lentile este uluitor, respiri cu economie, ca într-o cameră plină cu porțelanuri scumpe, vezi unde se focalizează raza, chipul îți apare dintr-o dată în acele oglinzi, parcă tăiat, înghețat, un chip de marțian, imaterial. Te întrebi cum va fi funcționat, cu petrol, farul genovez, care se mai vede și azi ceva mai la nord, sau cum țîșnea lumina din farul anticei Alexandria. Oamenii mării au fost mereu obsedați de faruri. În vechiul port al Constanței de pe la anii 1870 intrau numai caice, dar cît de mult le folosea lor acea rază palidă de lampă! Apoi au început să apară și vapoare cu abur, vechiul port nu mai corespundea, s-au început lucrările la noul port, au apărut alte faruri. Iată că nu au trecut prea mulți ani și construim un alt nou port. Toate asezările portuare mai importante au avut, prin secole, mai multe linii ale uscatului. Le putem vedea în Constanța, în vechiul Milet, în Efes etc. Numai lumina farurilor prelungește în mare, imaginar, o altă linie dreaptă a uscatului.

Există în mintea noastră o imagine tradițională și pastelată, imaginea bătrînului paznic de far, învadat de bunăcate și de o barbă albă, batut de vînturi și de ploi. Tudor Bolat nu are barbă albă, nici nu este bătut de vînturi sau de ploi, dar este vechi *faragiu* (sau *fanaragiu*, cum spune el). Un îngrijitor de far este în primul rînd un bun mecanic, el trebuie să repare o avarie în cîteva minute, să cunoască bine aparatura farului și caracteristicile sale de funcționare. Caracteristicile unui far nu se schimbă niciodată, dar farul trebuie să funcționeze perfect. Bolat nu a fost niciodată cu vaporul, el este doar marinar de uscat, dar știe despre faruri și despre vapoare o mulțime de lucruri. A văzut multe pe la farurile unde a slujit. «Eram la farul roșu prin anul 1954 și deodată văd un tanc petrolier că se îndreaptă în plină viteză spre far, care a fost motivul, nu știu, dar a dat peste clădirea farului și a luat cam o jumătate de metru din zid. Eu atunci am fugit și mă uitam de la distanță, mi-era frică să nu-l dărîme. Mai sînt și căpitani din ăștia aiuriți, sau unii care vor să ia prima de asigurare pe un vas vechi». Altădată, un uriaș tanc finlandez a dat peste farul verde în plină zi, l-a dărîmat ca pe o jucărie. Cel mai trist este cînd vezi cum se va produce un accident, dar nu poți să faci nimic. Parimele navei *Ardealul* s-au rupt, nava s-a scufundat în port, nimeni nu a putut să se apropie de ea pe furtuna aceea. Tudor Bolat este veteran în faruri, de aici speră să iasă și la pensie. Ți-l stă acolo jos, la baza farului, într-o cameră plină de aparate, el veghează să nu-l surprindă ceața, *iar dacă vine ceața*, chiar ziua, dezleagă din turn raza de lumină, care se va învîrti zi și noapte, cît ține ceața.

Lumina se rotește încet, jumătate din vreme peste patrie, cealaltă jumătate peste mare. Patru fascicole se rotesc, o dungă de lumină îți trece deodată peste ochi, vezi atunci pînă în miezul luminii, apoi raza pleacă, ai putea să-i auzi fîșîitul. Amintiți-vă în noaptea cînd se schimbă anul că la interval de patru secunde trece peste noi, *imaginar*, o rază de far.

Dinu FLĂMÂND

în noaptea cînd putea să sară în aer un tren, la cabina 1 se afla acarul sălceanu sabina

Nu știu dacă vreodată, măcar o dată, cînd ați fost călători, ați făcut un gest de salut, un semn de recunoștință, din fuga trenului, acelui om în uniformă, cu steguleț galben în mînă, care ziua sau noaptea, pe furtună ori ger, pe călduri toride ori ploi torențiale, stă drept ca o luminare, cu ochii ațintiți la vagoane? Nu știu dacă v-ați gîndit vreodată cît de mult merită, cît de mult depind de el, de ochii și mîinile acarului, soarta trenurilor și viețile noastre?

•

Stau în cabina numărul 1 de la stația Constantin David, în dreapta cîțva kilometri de la Afumați, pe linia centurii de est a Bucureștiului. Centura mare. Intră și ies pe-aici, în 24 dé ore, peste 50 de trenuri. Stau și chinuiesc un om și acest reportaj. Pe acarul **Sabina Sălceanu,** care e în schimb și nu-i pot pune decît întrebări neterminate, întretăiate — și nu pot primi decît răspunsuri frînte — de telefonul cu manivelă care sună, prin care ia și transmite comenzi, de macazurile care trebuie verificate și închise, de fuga între 11 macazuri pe 1 500 de metri, de trenurile care vin și pleacă, din dreapta și din stînga, uneori la intervale de 3 minute și trebuie să le dea salutul acela statuar cu stegulețul galben, cu ochii ficși pe fiecare roată, pe fiecare osie, pe fiecare fir de abur, pe fiecare fir de fum.

— ...Și, care spuneți că a fost noaptea dumneavoastră cea mai grea? În toți acești 18 ani de cînd sînteți acar?

Femeia de 50 de ani din fața mea se uită fix la mine, cu ochii ei albaștri aureolați de ridurile unei concentrări maxime, timp de 18 ani, prin pupilele cărora au defilat mii, sute de mii de trenuri, milioane de roți cu mersul și zgomotul lor ritmic și privește de fapt în amintirile sale, ca să-mi răspundă, modest și dezarmant pentru mine, reporter care așteptam acele nopți cu întîmplări excraordinare.

— Cea mai grea noapte pentru mine a fost prima noapte, în 15 noiembrie 1954, cînd am intrat în schimb și am rămas singură în această cabină. După școala de acari. Singură, răspunzătoare de siguranța circulației trenurilor. Iese să schimbe un macaz. Revine și continuă:

— Amintiți-vă atunci o noapte în care, fiind de serviciu, s-a întîmplat ceva deosebit. De pildă, ați salvat vreodată un tren de la o eventuală catastrofă?

— Orice întîmplare cu un tren, adică orice ieșire dintr-un normal perfect la căile ferate este o catastrofă. Bănuiesc eu ce vreți dumneavoastră și o să vă spun ce s-a întîmplat într-o noapte, o noapte recentă, pe 15 spre 16 decembrie. Dar să nu scrieți acolo că eu am salvat trenul. Să nu exagerați. Să spuneți doar că eu tocmai intram în schimb. (La 7 seara intrăm noi în schimb, facem 12 ore cu 24 libere) Abia venisem, preluam tura și sună telefonul — ca acum (suna telefonul, n.a.). Postul de la Ștefănești anunță un vagon suspect. Revizorul de aco de la noi, Ojoghin Ion, a observat și el. Anunțăm împiegatul de mișcare de la noi din gară. Pe șeful nostru de gară întră trenul la noi, o garnitură mare de marfă. Într-adevăr, ieșea fum de la un vagon.

Dau semnalul de oprire. Trenul oprește. Nu știam cu ce era încărcat vagonul. Șeful nostru, Petre Marin, dă telefoane, anunță regionala. Aflăm că era un vagon încărcat cu azotat de amoniu de la Ișalnița, care mergea la Constanța. Nu știam că arde, nu știam încă pericolul. Putea nici să nu fie pericol. Era doar un vagon suspect. Nu știam de unde iese fumul. De la ce. M-am apropiat de vagon să controlăm. Ce se întîmplase? De la saboții roților au sărit scîntei, au pătruns prin crăpăturile scîndurilor de la podea, a luat foc hîrtia cu care era căptușit vagonul, focul era întreținut de curentul provocat de viteza trenului și ajunsese la sacii cu azotat. Ni se transmite comanda, ni se dă ordin să nu ne-atingem de vagon. Ni s-a interzis chiar să ne-apropiem de vagon. Să așteptăm pompierii! Dar cum s-așteptă cînd am aflat pericolul? Azotatul de amoniu, cînd se aprinde, ajunge la 300 de grade temperatură și face explozie. Săreau în aer nu numai garnitura de tren în care se aflau și vagoane cu produse petroliere, cu alte mărfuri foarte scumpe, dar poate și liniile. putea să ardă și satul din apropiere. Un incendiu fără limite. Dar șeful nostru nu s-a lăsat și cu toții, dînsul, împiegații Biga Nicolae, Gregorus Erevin cu trei instinctoare am încercat. Eu pe urmă am cărat apă. Șeful striga «mai repede, mai repede»!, mă lovisem la picior, mă julisem, alergam cu gălețile într-un picior, duceam apă și, ce s-o mai lungesc, am salvat trenul. Cînd au venit pompierii, după un ceas, incendiul era lichidat. Se stricase doar ambalajul de la 7 saci.

Vorbește cu calm și fără exaltare, de parcă mi-ar povesti un film văzut în seara trecută la televizor. Un om implicat, care a ajutat la salvarea unei garnituri de marfă în valoare de milioane de lei. Un om care, după incident, și-a reluat lucrul normal și în noaptea de 15 spre 16 decembrie toate trenurile au trecut normal, prin linia de centură Est a Capitalei. Mai departe, 11 ceasuri, pînă la 8 dimineața, și-a făcut *rundele*, de la macaz la macaz, între 11 macazuri cu distanță de 300 de metri, de la unul la altul, le-a închis manual, cu o cheie grea care cere *forță*, multă forță. A salutat trenuri și a supravegheat roți, a dat, aparent netulburată, semnalul de intrare și ieșire la peste 30 de garnituri.

— De ce vă uitați așa de atent, în special la roți?

— Că să nu fie vreun vagon cu arcurile rupte. Se observă foarte greu. Trebuie să fii foarte atent la defilarea trenului, nu numai la roți. Vagonul în cauză iese numai un pic din gabaritul normal, se înclină puțin pe partea unde foaia de arc e ruptă.

— Și dacă nu îl observați ca se poate întîmpla?

— Se poate întîmpla ca mai încolo să se aprindă fusul, sau chiar să deraieze trenul.

Aflasem de la șeful stației care mi-o recomandase pe ea — despre ea să scriu din toți acarii — că ochilor acestei femei nu i-a scăpat vreodată vreun vagon înclinat fie și un pic pe-o parte. Și pentru că se poate, se întîmplă, ca acarul să nu se complice, ca să nu creeze acea dificilă stare de oprire a unui tren și să mai complicată acțiune de a dirija intrarea și ieșirea celorlalte pe alte linii decît pe cele stabilite, știute, existente în schemă, să observe dar să spună, «lasă să-l oprească altul, mai încolo» și să lase trenul să treacă liniștit. Conștiința ei n-ar mai putea să rămînă liniștită.

— ...Și cînd mai este, noaptea, foarte greu aici?

— Iarna cînd ninge, cînd înzăpezește. Stația noastră este de categoria întîi, adică printre cele mai expuse la înzăpeziri. Și bate al dracului vîntul pe-aici. Sînt greu de închis atunci macazurile.

Și ea totuși le închide — trebuie să le închidă — curățînd zăpada uneori cu mîinile, cu degetele, cu unghiile cînd nu mai reușește cu mătura ori cu lopata, căci se lipește de fierul rece, îți zdrelește pielea, unghiile, dar important la cefere este ca trenul să treacă, să treacă normal și la timp. Minutul, secunda aceea este vitală la cefere, chiar dacă un ceferist, fie el mecanic de locomotivă sau acar (nici nu pot să formez femininul de la acar nu suportă cuvîntul, într-atît de bărbătească este *munca*) că să ajungă în post, face ca și Sabina Sălceanu, două ore pe drum de-acasă la serviciu și alte două invers. 12 ore ale e de serviciu sînt, de fapt, 16. Stă în cartieru Grant. Cînd e în tura de noapte pleacă de-acas la 16,45 și ajunge a doua zi la ora 10.

— Și cînd ajungeți acasă, sînteți... (ar vrut să spun frîntă, frîntă de oboseală, da n-am apucat).

— Bună de treabă. Mîncare, gospodărie. ca orice femeie.

Nu mai am cuvinte și nu mai simt nevo să întreb, mă gîndesc la replica inginerul Olaru, de la Regionala căi ferate — Bucureș că nu s-a scris încă suficient despre ceferiș Acești oameni care, precum bine se spur trăiesc mai mult decît noi ceilalți. Fiind trăiesc și noaptea. Viață de două ori într aceeași viață.

Cici IORDACH

din bătrîni pînă la noi

MÎINE ANUL SE-NNOIEȘTE

poluarea folclorului

blocuri și folclor

Anul nou. Cam cu zece zile înainte — nu mai mult, ca nu cumva să-mi facă viața prea ușoară — după obișnuință, redactorii vreunui almanah, vreunei reviste etc., îmi solicită **urgent** concursul: «ceva» despre obiceiurile de iarnă.

Nu-mi place. Ce rost are? Ce să mai scriu despre tot ce s-a scris? Să răsfoiesc vechi studii? Să extrag cîte ceva, să înfloresc altceva și gata articolul? Nu. Dar... De astă dată mă năpădesc amintirile.

1932-1933... Eram profesor de muzică. Elevii liceelor «Matei Basarab» și mai cu seamă «Mihai Viteazul» petreceau, cam pe vremea aceasta, de minune la orele mele de muzică. Aduceam fonograful Edison și, pe anacronicii lui cilindri de ceară, diamantul diafragmei grava colinde. Colinde cîntate de elevii mei, veniți la școală de prin satele apropiate.

Multe din aceste sate sînt astăzi cuprinse în municipiul București, iar în locul lor s-au ridicat faimoase cartiere de blocuri. Nici o urmă a căruțașilor de odinioară, cu lăptăresele pregătindu-și în zori faetoanele cu lapte. Elevii mei, copii din jurul Bucureștiului, știau și cîntecele și colindele satului, dîndu-mi prilejul să constat — spre marea mirare — cît de bine se păstra folclorul la o șchioapă de Capitală, fapt infirmînd teoriile curente ale urbanizării obligatorii a satelor din imediata apropiere a orașelor mari. Dar la noi, în orînduirile de odinioară, cînd interesele negustorești dominau, sătenii din jurul Bucureștiului nu prea aveau nimic comun cu viața și obiceiurile marelui oraș.

În preajma lui se mai juca la sunetul cimpoaielor, dispărute din regiuni mai îndepărtate, iar în satele de lăutari, «ziua a șaptea» era joia, deoarece duminica tot norodul cu dibă, cobză sau țambal de gît era purtat de meserie pe alte meleaguri, la nunți și hore țărănești.

Cei din Poenarii-Vulpești, care, de-a lungul anului, invadau Capitala cu **«hai la umeri, umeraș!»**, se transformau în colindători. Știau multe, foarte multe colinde, melodii interesante, bine păstrate. Încurcătura era însă cînd încercai să deslușești înțelesul vorbelor. Învățate prin tradiție orală, pesemne greșit încă din fragedă copilărie, repetate mecanic, își pierduseră sensul originar, înlocuit fiind cu formule pe care cu greu le puteai descurca. Cîtă bătaie de cap nu mi-a dat, de pildă, colinda ce începe cu vorbele **«La cizmar mare rotar»**. Mult mai tînăr și mai puțin sociolog fiind, căutam zadarnic să-mi conving colindătorii că nici cizmarul, nici rotarul nu-și prea aveau locul în această colindă. O țineau morțiș una și bună că așa au învățat-o «din moși strămoși».

Prin comparare de texte mi-am dat apoi seama că era vorba de schimonosirea primului vers din «La pom mare rotat», care pom ajunsese și cizmar și mare rotar...

*

1 Ianuarie 1970. Mă mutasem de curînd în Drumul Taberei. Pentru prima oară apuc venirea unui An nou într-un cartier modern de blocuri, ciment și asfalt. O gripă mă oprise în București. Deci o vacanță nedorită, fără investigații folclorice.

În acea dimineață, mă lăsasem purtat pe ulițele troienite ale unui sat văzînd alevea grupurile de colindători de toate vîrstele, auzind țăcănitul caprelor, nechezatul călușeilor, cîntările de iarnă și cîte altele. Purtam dorul unei gazde așteptîndu-și colindătorii cu colacul de grîu, cîrnații de porc și băutura pe masă. Vedeam sfiiciunea fetei de măritat, a voinicului ascultînd urările, lor destinate.

Nu era decît opt dimineața, cînd puternice detunături mă smulg din dulcea mea visare, aruncîndu-mă în coșmarul ultimului război. Bubuiturile se întețesc. Sar din pat. Gălăgia cuprinde văzduhul întreg. Buimac, deschid geamul, privesc cerul roată. Nimic. Bubuiturile se apropie cînd, deodată, de după un bloc apare un plc de mogîldețe, mișcîndu-se dezordonat. De-abia acum înțeleg. Sînt colindătorii. Vin să facă urarea Plugușorului. Rotesc de cîteva ori bicele, pocnesc, sunetul lovește pereții unei clădiri, este zvîrlit din bloc în bloc, aleargă de colo pînă colo, se prăvălește într-un zgomot asurzitor, în timp ce hohotele, clocotele, tunetele altor și altor bice se zbat năuce. Invadatorii pun stăpînire pe adormitul cartier. Storurile încep să se ridice. Capete ciufulite apar surîzătoare pe la ferestre parcă dînd ascultare urării **«Dați-vă de la perdele/ Și-ascultați vorbele mele»**. Și tinerii colindători în cămăși cusute cu rîuri, peste pantalonii orășenești și avînd cușmele împodobite cu flori și panglici colorate, sînt răsplătiți după cuviință. Pentru Sandu Alexe, 16 ani, Tunaru Vasile, 19 ani, Anghel Constantin, 16 ani, și Ionel Dinu, 17 ani, din Domnești, la doi pași de Drumul Taberei, **«Bădica Traian»** vine ca de obicei încălecat **«Pe un cal năzdrăvan/ Cu numele de Graur/ Cu scara de aur/ Cu frîu de mătase/ Împletit în opt și-n șase»**, și după ce răstoarnă toată ziua brazda neagră **«El pe murg a încălecat/ Drumul spre oraș a luat/ Și oțel a cumpărat Ca să facă seceri mari/ Pentru secerătorii tari/ și altele mai mititele/ Pentru fete ochișele»**.

Dar pentru colindătorii mai fragezi urarea e pe măsura lor, mai scurtă, iar **«Traian Bădică/ Vine încălecat pe o pisică»**.

Ora 11 dimineața. Soneria. De după ușă se aude și un clopoțel de bicicletă. Deschid Băieței, îmbrăcați foarte îngrijit...

— Ce vînt vă aduce?

— Cu sorcova.

Se numește Gogea Florin, e în clasa a III-a, stă în blocul O.D. 5, «p-aicea după blocul ăsta în spate», a învățat să sorcovească «de la tata» care este șef mecanic, «am mai fost prin multe case azi dimineață» însoțit de Calciu Ion, de șapte ani, care umblă «împreună» cu Florin din a II-a B, al cărui tată «lucrează la Vulcan» și care a învățat să ureze de la frații și verișorii săi. Mai este și Gruia Ionel, al cărui tată e șofer.

— Primiți urarea?

— Bucuros.

Și dînd drumul la magnetofon, înregistrez:

«Sorcova,
Vesela,
Să trăiți,
Să-ntineriți,
S-ajungeți ce doriți:
Unul poate vrea strungar,
Altul poate că tîmplar,
Și unul electrician,
Altul poate vrea frezor,
Altul chiar navigator,
Instalat într-o rachetă,
Pînă-n Venus,
Pînă-n Marte,
Dacă vrea chiar mai departe!
La anu' și la mulți ani!»

— Ați uitat ceva?

— Nu, atîta este.

— Ați mai umblat și anul trecut cu sorcova?

— Da. Sorcova am cumpărat-o de la un centru, la capătul liniei de autobuz...

Copiii mecanicului, ai șoferului, locuitori ai noilor blocuri, nu renunță totuși la obiceiurile înaintașilor, dar lor, copiilor care privesc pe micul ecran astronauți, nu li se mai par potrivite urările de odinioară. Mult mai ageri la minte, siguri pe viitor și-au ales alte vorbe prin care urează un An nou fericit, vorbe pe măsura realităților trăite.

Folclor poluat, acest folclor de Drumul Taberei? Spinoasă problemă...

Dar să nu despicăm firul în patru, și cel puțin azi să ne lăsăm cuprinși de bucuria fermecătorului:

«Mînați măi!
Hăi, hăi!
La anul și la mulți ani!»

Hari BRAUNER

colindul vînătorului

Leroloi Voinicului Gheorghe
Buni cai de hrănește
Șomi de netezește
Ogari buni hrănește
Leroloi Hrana murgului
Și e-oa șomului
Nu se potrivește.
Leroloi Hrana murgului
Tot îi orz chisatu
Vîntu-i vînturatu
Leroloi Apa ce s-adapă
Apa de năstrapă
Leroloi Murgul și cu șoimul
Rău s-au 'nverșunatu
Leroloi Murgul mi-a grăitu
Stăpîne tu Gheorghe
Leroloi Cată de ne scoate
La cîmpu curatu
Leroloi La măru înduratu
Joia-i vînătoare
Leroloi Și-îi întrecătoare
Șoimu mi-a grăitu
Leroloi Stăpîne tu Gheorghe
De murgul mă întrece
Leroloi Tu să mă sluțești
Aripa să-mi fringi
Leroloi Ochiul să mi-l scoți
Aripa din dreapta
Ochiul tot din stînga.

*

Leroloi Joi de dimineața
De frîu mi-îi luară
Leroloi La cîmp m-îi scoateră
Drumul le dădeară
Leroloi Șoimul sus mai sus
Murgul spre pămînt...
Leroloi Șoimu-și lasă vînt...
Dar murgul a întrecut
La poartă a căzut...
Leroloi Stăpîna ta Tinca
Eși descue poarta.
Leroloi Poarta-i descuiată
Torba-i spînzurată
Leroloi Prea mult n-a mîncatu
Nici pe jumătate
Leroloi Șoimul mi-a sositu
La poarta a căzutu
Leroloi Țipă și șoinește
Din gură grăește
Leroloi Stăpîne tu Gheorghe
Eși de mă slutește
Leroloi Aripa să-mi fringi
Ochiul să mi-l scoți.
Leroloi Aripa din dreapta
Ochiul tot din stînga
Leroloi Murgul mi-a grăitu:
Stăpîne tu Gheorghe
Leroloi Pă șoim nu-l sluți
Șoimul vină n-are
Leroloi Vînt mare a bătutu
Pe șoim l-a popritu
Leroloi Noi l-am întrecutu
Dar tu ia-l și du-l
Leroloi La cele livezi verzi
Cu izvoare reci
Leroloi Unde apa-n curgă
Văile răsună
Chetrele răstună.

Colindul se cîntă de către o formație de 6-10 colindători împărțiți în două cete care se așază față în față. Prima ceată cîntă primele 2-3 versuri după cum a învățat la pregătire, iar cealaltă în urmare imediat celeilalte 2-3 versuri și așa mai departe pînă la sfîrșit.

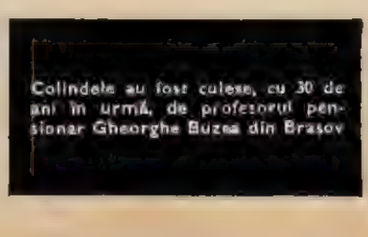

Colindele au fost culese, cu 30 de ani în urmă, de profesorul pensionar Gheorghe Buzea din Brașov

colindul cerbului

Lerolio Pe vale pe deal
Pe-un picior de munte
Coboară-n coboară
Lerolio Cerbul tretioară.
Unde ei coboară
În cele livezi verzi
Lerolio La izvoare reci
Unde apa-n cură
Chetrele răstună
— Vai de-adînci răsună
Unde iarba'n crește
În patru-și împletește
— În cinci gîtănește.
Cerbul 'nfericește
— Fericean de el
De-acest voinicel.
— Iar voinic Vasile
Repede?'nturnară
Înapoi pe-acasă
— Arcul că-și luară
Arcul și-o săgeată
— Urma i-o luară
Tot din sat în sat
Și din vad în vad
Unde mi-l zăriră
În trei curnuți mari
— Sub reazim de soare
Sub un păltinel
Sus frunza cănită
Joă umbra-i rotundă.

*

Leroloi Acolo cerb sfăcind
Din gură rumegînd
Din urechi sbătînd
Din ochi clătinînd
Leroloi Dar voinic Vasile
Genu genuchiară
La ochi mi-l luară
Din spate din dreapta
Că-i mai putincioasă
Iar voinic Vasile
În ceas ce mi-l luară
Cerbu-n sus săriră
Din gură mugiră
Săgeata întîlnată
Vedea-te-aș prădată
Tu ce n-ai venit
Tunînd fulgerînd
Mie veste dînd
Să mă străjuiesc
Tot din patru părți
Și din patru nopți
Iar Voinic Vasile
Brîu își desciuară
La cerb că mergeară
Bine mi-l legară
Crucș curmezîș
Cu strunga-l țineară
Cu dreapta-l minară
Înapoi spre casă
Tot din sat în sat
Și din vad în vad
Cine mari mi-l vede
Toți mi-l fericește
Fericean de el
De acest voinicel
Vînat ce-n vînatu
Fost adevăratu
Din chelcica lui
Curtea-și înveliră
Din cărnuța lui
Nunta și-a nuntit
Din cornița lui
Făcu-și flori de curte
Din unghița lui
Făcu-și păharele
Mari și mărunțele
Cinsti-te-ai cu ele

Colindul se colindă de către o formație de 6-10 colindători împărțiți în două cete care se așază față în față. Prima ceată cîntă primele 2-3 versuri, după cum au deprins la pregătire, la șezători, iar cealaltă în urmare imediat versurile (2-3) care urmează, pînă la sfîrșit.

MÎINE ANUL SE-NNOIEȘTE

Fotografii de Elena GHERA, Vasile MOLDOVAN și Radu CONSTANTINESCU

nimeni nu vine, nimeni nu pleacă

(II)

«la zăbala,calu'. ia-o,frate,că n-am ce-ți face!... Dii, Puiu, dii, Mircea, dii, căluții!»

În căruța hodorogită a doctoriței, drumul de la Cardon la C.A. Rosetti mi s-a părut mai lung. Poate pentru că era drum de despărțire. A doua zi am plecat. Am plecat și ea a rămas. Și fără îngăduința ei am scris despre ea.

— Știam că vor urma pietrele aruncate în suflet;

— Știam că vor veni bulgării defăimării;

— Știam că se vor căuta «noduri în papură»;

— Știam că va apărea balaurul invidiei, cu limbile lui șapte;

— Știam că minciuna, pînă să i se reteze picioarele, va păși și pe picioare scurte;

— Știam! Pe toate le știam. Nu era «omenesc» să nu se întîmple așa.

Mai știam că doctorița *rămăsese acolo*. Numai eu plecasem.

Așa că, dorind să-mi verific «simțul reportericesc», am plecat la Letea.

Și ce dacă-i iarnă? Și ce dacă-i frig și suflă vîntul? Și ce dacă-i zăpadă pe grinduri cum nu mai fusese de ani de zile?

Eu eram pe confortabilul vapor «Muntenia» în drum spre Periprava.

*

Dimineața pornesc cu unica mașină de pe grinduri, un fel de struțo-cămilă, pe care a făcut-o dintr-un șasiu și ce-o mai fi găsit minunatul, minunatul Nicolae Cîrlan, și care merge oricum mai spornic decît o căruță cu cai.

Își duce cu el nevasta, care-i bolnavă, la dispensar.

— Mergem așa la nimereală, că doctorița e în concediu, e plecată din localitate. Trebuie să fie în schimb sora Bîrlădeanu, îmi zice Culăiță.

Nu-i răspund. Îmi vine să plîng. Să plîng de neputință. Să fi făcut oare de pomană atîta drum?... Să nu observe Neculai, privesc pe fereastră: zăpadă, zăpadă și ger. Soarele a răsărit roșu și pătează nevinovăția omătului. Toate ierburile verzi și violet ale toamnei au îngălbenit, s-au scorojit, s-au întristat. Ici, colo cîteva fire înalte de trestie se apleacă spre noi, ne fac temenele...

— Vă place iarna la noi, doamnă Rodica?

Tresar și mă întorc înapoi, în mașina T1—477, alături de Neculai, de Florica lui bolnavă și de băiețelul de trei ani.

— Îmi place, Culăiță. E frumos. Avea dreptate doctorița.

— Am citit reportajul pe care l-ați scris despre dînsa. Toți l-am citit aici pe grinduri, cu mult interes, să știți.

— Și ți s-a părut ceva neadevărat?

— Da-i adevărul gol-goluț! Cum să nu fie adevărat!

*

Batem la ușa cabinetului medical și, culmea, ne răspunde doctorița. Urmează o clipă penibilă, o clipă penibilă în care două femei vor să fie bărbați. (Ah, lacrimile lua-le-ar dracu'!)

— Credeam că ești în concediu.

— M-am întors mai repede: mai aveam zece zile, plus nouă zile de recuperări.

— Și atunci de ce te-ai întors?

— De ce m-am întors? Nu vezi ce iarnă e? Dacă îngheață Dunărea? Să rămîn pe dinafară? Și bolnavii mei?

N-am replică. Doctorița, între timp, o ia în primire pe Florica și-și vede de treabă Noi ne retragem, și așteptăm. Apoi:

— Doctorițo, am venit să-mi cer iertare! Să-mi cer iertare pentru că am scris despre tine, deși tu n-ai vrut, deși știam că-ți voi face rău.

— Mi-ai făcut un mare rău!

— Am venit să te apăr!

— Dar mi-ai făcut și un mare bine.

— Am venit să te apăr! Și de rău, și de bine.

Rîde! Doctorița din Letea rîde.

— Vino să-ți arăt ceva!

În camera ei mă întîmpină aceleași trestii cu pămătufuri aurii, buturugile ce țin loc de scaune, biblioteca făcută din cărămizi colorate, suprapuse peste rafturi din scînduri. Totul e așa ca în urmă cu trei luni, cînd s-a mutat aici în dispensar.

— Mai ții minte cum m-ați ajutat să mă mut din casa veche? Cum căram cărțile și tot calabalîcul?

Dacă mai țin minte... Țin minte tot.

— Dar focul din seara aceea cînd ne-am întors cu toții flămînzi după o zi de muncă și cînd ne-am fript haiducește carnea la tine în grădină? Tu mai ții minte, doctorițo?

— Da, da! Ai să mai auzi tu despre treaba asta, dar sub altă formă.

— Adică?

— Adică nu fă pe proasta, că nu este genul tău!

— Jur că nu înțeleg.

— Atunci află că cei care s-au simțit profund jigniți în urma reportajului vor folosi aceasta în chip de argument zdrobitor despre «cheful tras».

— Hai că nu se poate! Hai că e minciună!

— Dragă reporteriță, trebuie să știi că uneori și minciuna-i vorbă! Și uneori prinde!

— Lasă, ne descurcăm noi! Am văzut eu altele și mai și. Și iată-mă-s vie, respir...

— Ești dată dracului!

— Sînt! Și nici din asta nu se moare! Dar hai să lăsăm gluma.

— Nu mai am zi bună, să știi. Cei de la Tulcea mi-au spus, cu reproș, că «nu-i deloc educativ» reportajul publicat în «Flacăra».

Da, îmi zic eu în gînd: ce-i drept, mai educativ era, pesemne, să se deplaseze mai des persoana care a afirmat. Numai că Dacia 1300 (roșie, nu tovarășe șef doctor? Uite că nu mai reții precis), pînă una alta, nu-i amfibie și nu poate ajunge pe grinduri:..

— Am ședință la județ și mi-e groază să mă duc. Toți au să mă ia în focuri, au să-și bată joc de mine, că am ajuns vedetă.

— Dragă doctorițo, fii bărbată! Le învingem noi pe toate. Dar pînă una alta, spune-mi cum stai cu hamurile.

— Am primit.

— Ți le-a dat primarul?

— Nu! Mi le-a trimis din Sulina doctorul Iulian Țîrcomnicu. Acum el nu mai are cai, așa că mi le-a dat mie.

— Și sobele? Cu ele ce-i?

— Mi-a dat una învățătorul Pavelescu din Periprava, că ei și-au zidit în școală din teracotă. Mi-ar mai trebui două.

— Ai lenjerie? Ți-au dat?

— Da, mi-au trimis de la Spitalul nr. 1 din Tulcea.

— Și acum fă bine și spune-mi de ce nu răspunzi la telefon? Am sunat de-am turbat seri la rînd: și-n octombrie, și-n noiembrie... În decembrie ai fost în concediu, înțeleg, așa că nu puteai răspunde. Dar în rest...

— Pe la ce oră sunai seara?

— Apoi ziceam să-mi dea legătura după ora zece, să fiu sigură că te-ai adunat de pe drumuri, că ești acasă.

— Puteai să suni mult și bine, după ora zece nu mai am fir.

— Cum nu mai ai fir? Doar nu ți-l taie cineva cu foarfeca...

— Ba chiar mi-l taie; între 22 și 6 dimineața se ia legătura cu dispensarul.

— Dar e absurd, cum se poate?

— Foarte bine! Eu am făcut cerere să mi se lase legătura și noaptea. De multe ori noaptea e mai mare nevoie, dar Consiliul popular nu mi-a aprobat. Noaptea, legătura cu lumea o are numai consiliul.

— Și dacă ai vreo urgență și ai nevoie să anunți Tulcea ori Sulina trebuie să mergi în crugul nopții pînă la consiliu?

— Da! Dar nu asta-i greutatea: că așa cum merg zi și noapte la bolnavi, pot merge și pînă la consiliu. Numai că acolo după o anumită oră se pune lacătul.

— Ca la prăvălie?

— Ca la prăvălie. Eu mă duc, spun «bună seara, lacăt», mă abțin să nu sparg geamurile și plec. ... Nu rîde că n-ai de ce. Dacă tot fără voia mea ai scris reportajul cu pricina, acum, fă bine, apucă-te și pune mîna pe soarta mea. Ajută-mă! M-au jignit: au zis că nu-mi lasă telefonul noaptea să nu-mi aranjez eu pe banii consiliului convorbirile particulare! Dar zău că n-am nevoie de banii lor: dacă vorbesc, plătesc cinstit și gata!

Rîd! Rîd de-a binelea.

— Ce găsești de rîs?

— Mă ucide logica primarului: deci convorbirile particulare trebuie musai să aibă loc numai între orele 22 și 6 dimineața? Ziua nu se poate, de-o pildă? E de rîs, zău așa!

— Tu poți, eu nu. Tu n-ai nimic de împărțit cu primarul. Eu bugetar depind de el.

Are dreptate fata asta, are multă dreptate. Încerc să deviez discuția... « — la zăbala, calu'... hai, dragă, hai Puiu, hai, Mircea...» Ce-ți fac cali?

— Prost, mulțumesc. Puiu e rănit la piept din cauza hamurilor proaste. Nici nu-i mai înham. Merg pe jos. Mircea e bine, mulțumesc de întrebare: rabdă frig amîndoi. Și cali nu sînt răbdurii la frig, știi. Ajută-mă! Pentru cai, te rog!

— După cîte știu, povestea cu cali ține de primar. Spune-mi mie despre ce e vorba și-am să-i scriu o scrisoare duioasă cu săru' mîna!

— Nu-i de rîs, reporteriță... Caii mei, se dărîmă grajdul pe ei. Mă crezi?

— Te cred, eu te cred. Îmi pare rău numai că nu am un aparat de fotografiat să facem și dovada video. Zău c-ar merita. Și ce-ți trebuie pentru grajd?

— Apoi lemnele s-au tăiat, sînt la consiliul popular. Papura de asemenea au tăiat-o oamenii mei cumsecade de la dispensar: Grigore Comîrzan și Manole Ciolacu. Ar mai trebui ridicat grajdul!

— Da, știu! Și grajdul nu se ridică numai cu vorbe bune. Consiliul popular ar trebui să ia măsuri. Cînd și-a făcut primarul casă era parcă mai descurcăreț!

— Tu pe toate le știi!

— De-aia sînt reporter, să le știu pe toate. E replica ta, nu? O retractezi?

— Nu! Ajută-mă!... Dacă...

— Dacă tot am pus mîna pe soarta ta, să sperăm că barem de furie va mișca cineva. Dragă doctorițo, numai necazuri ți-a adus reportajul meu!

— Ba nu, mi-a adus și bucurii! Multe bucurii! De aceea te-am chemat în cameră, să-ți arăt.

Scoate din sertarul noptierei un snop de scrisori.

— Sînt peste o sută, sînt peste o sută de gînduri prietenești din toate colțurile țării. Zilnic primesc. Și cinci, și zece, chiar și mai multe. Sînt oameni care se gîndesc la mine cu prietenie, cu căldură. Sînt oameni pe care deși nu i-am văzut niciodată, și poate n-o să-i văd niciodată, mi-s apropiați, ca frații.

Curiozitatea îmi dă ghes.

— Să îndrăznesc, doctorițo?
— Fără sfială. Tu ne-ai apropiat, ne-ai făcut cunoștință. Numai că n-aș vrea să se creadă că vreau astfel să-mi fac rost de un bărbat. N-aș vrea să se creadă asta în ruptul capului.
— Îmi dai cîteva scrisori pentru «Flacăra»?
— Mă nenorocești!
— Asta și vreau!
Rîdem amîndouă în hohote.

— Alo! Sînteți chemată de dispensarul C.A. Rosetti, rămîneți la telefon.
Rămîn, sînt înspăimîntată.
— S-a întîmplat ceva grav, doctorițo?
— Nu, azi am primit 15 scrisori: două din străinătate, una din U.R.S.S. și alta din Albania.
— Și eu am primit o vedere din Albania și multe scrisori. Multe cu rugămintea să ți le trimit. Le expediez mîine. Cum e la voi?
— Un frig grozav, și bate vîntul. Precis va îngheța Dunărea. Vezi ce bine-i că m-am întors din concediu? Acum fie ce-o fi! Sînt aici: *acasă*.
Doctorița de pe grinduri a venit și este *acasă*. Ce cuvinte la un loc ar putea fi mai semnificative, mai concludente?
Vorbim, vorbim în prostie, și timpul trece, și timpul costă bani.
— Închide că plătești prea mult. Te sun eu mîine seară.
— Nu mi-ai spus ce-i cu reportajul-anchetă îl, îl mai scrii?
— Bineînțeles. Nici nu-ți poți da seama *cu cîte mi l-am îmbogățit în drumul meu* de iarnă pe la voi.
— Ești dată dracului!
Aștept să se închidă aparatul, aștept, și de la capătul lumii parcă, dintre zăpezi și vînturi, o voce mică își ia inima în dinți:
— La revedere, și nu mă lăsa!

Rodica RARĂU

■

POST SCRIPTUM
Tovarăși de la județ:
Reportajul meu nu v-a plăcut!
«cică nu-i educativ»
«cică nu-i concludent»
«cică nu-i elocvent»
«cică nu-i semnificativ»
«cică nu-i... nu-i... nu-i...»;
în schimb e adevărat.
Puneți mîna pe piatră, dar schimbați direcția:
loviți în reporter.
Aștept
A dumneavoastră, cu stimă
Rodica Rarău

■

Nu mă rabdă inima să nu vă fac părtași *cîtorva rînduri din scrisorile* trimise Valentinei Lerios. Mai sînt și oameni pe lumea aceasta! Și ce oameni!

■

«Dragă omule,
Nu știam că se poate plînge citind revista «Flacăra». Dar se poate, și nu de milă, ci de bucurie că există asemenea oameni ca dumneavoastră. Vă mulțumesc pentru că sînteți OM, pentru că sînteți femeie și medic de omenie. Vă doresc să nu mai fiți singură și să fiți fericită.

Biriș Florica
str. Cerbului 40 Arad

«Stimată domnișoară doctor,
... Ce ne determină să fim alături de dumneavoastră și să simțim ca dumneavoastră nu putem preciza. Poate doar faptul că ne dăm seama ce înseamnă cele scrise. Noi, care am luat cunoștință de ceea ce faceți dumneavoastră, nu putem să nu vă spunem că mulți ar dori să poată face ceea ce dumneavoastră numiți *firesc*. Scriem aceste rînduri pentru a ne exprima respectul și admirația față de munca dumneavoastră. Prin felul în care munciți și gîndiți, dați răspuns celor ce întreabă «ce înseamnă să fii om»

Cu deosebit respect,
Gliga Petre, Cojocaru Ilie,
studenți, Iași

«...Ai merita să se scrie despre tine un roman, nu un articol de gazetă, doamnă doctoriță. Îți mărturisesc că te admir și-mi scot pălăria în fața ta. Ai observat că te tutuiesc? Nu pot altfel. Parcă te cunosc de cînd lumea. Nu știu cîți bărbați ar fi în stare să facă ceea ce tu faci acolo, în mijlocul atîtor greutăți și izbindu-te de atîția oameni meschini. Ești singură și te războiești cu toată lumea. Mult suflet trebuie să ai în tine! Esti un fel de Don Quijote în fustă, numai că nu ai nici un Sancho Pansa să-ți oblojească vînătăile
...Îți sărut mîna cu deosebit respect

Bosînceanu Vasile
Cămin BAI, cal. Giulești 6 A
București

P.S. Iartă-mi nefericita comparație cu Don Quijote. Tu nu te lupți cu morile de vînt.

«Stimată domnișoară doctor,
Desigur că vă vor mira rîndurile trimise de mine, însă nu cred că vor fi singurele după ce o țară a citit «Flacăra» din 24 noiembrie 1973.
Sînt mult mai în vîrstă ca dumneavoastră: am 45 de ani. Ceea ce m-a determinat să vă scriu este faptul că azi mulți tineri nu-și risipesc atît de larg și în condiții atît de vitrege această tinerețe și mai ales «nu se dăruiesc» meseriei pe care și-au ales-o. Mă *întreb oare cîte cadre medicale au plîns* în fața unui caz. Cîte au suferit sau nu atunci cînd au stat alături de cel care suferă.
...În încheiere, vă doresc, ca din partea unei mame, mult noroc, multă sănătate, putere de muncă și voie bună.

Cu mult drag,
Tudosie Aglaia
str. Laurilor, bl. 36-A, ap. 45
Ploiești III

Și *o scrisoare-poezie*. O semnează Vlad Tulnicu, din București.

«Trestie strînsă-ntre ziduri de ape
Aprinde o torță, întîrzie o moarte
Singură biata, pustiuri o sapă
Nimeni nu vine, nimeni nu pleacă

Veghează în ziuă, așteaptă în noapte
Tămăduiește-ntre ceruri și ape
Păsări mai vin, păsări mai pleacă
Singurătatea-n veșminte de piatră
Nimeni nu vine, nimeni nu pleacă

Și nopțile lungi din ea se adapă
Nopțile vin, zilele pleacă.
Sufletul meu aleargă spre matcă
Spre trestia strînsă-ntre ziduri de apă
Nimeni nu vine, nimeni nu pleacă»

eroul cu legitimația tlacăra numărul 101

Din numărul trecut al revistei noastre ați aflat că miercuri, 19 decembrie 1973, la ora 24 fără ceva, cînd de-abia coborîse *din avion*, aflînd că revista «*Flacăra*» vrea să-i ofere o cupă, Ilie Năstase a răspuns: *Spuneți-mi numai unde să vin, la ce oră și cum să fiu îmbrăcat.*

Joi, 20 decembrie 1973, la ora 10,50, un băiat îmbrăcat într-un costum bleumarin, băiat care n-avea nici un act la el cu care să se poată legitima, întreba la una din porțile Casei Scinteii: *Unde este «Flacăra»?* Noroc că Marius Popescu, omul care l-a ajutat și pe Stanley Rous să urce cu ascensorul în hotelul *Astoria* din Leipzig, l-a recunoscut pe Ilie Năstase; nu atît după costum, cît după bătătura pe care marele campion o poartă în palma dreaptă 12 luni pe an.

În biroul în care s-a întîlnit cu redactorii revistei noastre, Ilie Năstase a stat pe un scaun oarecare, s-a uitat la noi și a spus că-i *place. I s-a oferit și cupa promisă, i* s-a urat și «La mulți ani» și, mai ales, i s-a înmînat legitimația revistei «*Flacăra*», legitimație cu numărul 101 pe care scrie: *Ilie Năstase reprezintă redacția noastră în calitate de erou de serial.* După ce a promis că nu va lipsi decît în cazuri excepționale de la meciurile echipei de fotbal ale revistei noastre, echipă din care face parte deținînd postul de atacant central, noul nostru coleg a răspuns la un șir de întrebări întrerupt doar de răspunsurile sale:

— Ce ați simțit cînd l-ați bătut prima oară pe Smith?
— Asta mă cam bate mereu, așa că m-am *simțit bine.*
— De ce rîde Orantes cînd îl bateți?
— Nu e rîsul lui.
— Ce vă deranjează la Smith?
— Doar faptul că e prea înalt.
— De ce v-a bătut Gorman?
— Fiindcă îl bătusem de vreo 14 *ori* și eram așa de liniștit că nu simțeam durerea aceea în coșul pieptului, durere fără de care nu poți juca bine.

Trebuie să recunoaștem deschis că s-au ciocnit și cîteva pahare de *Cabernet*, că Doru Stănculescu deși nu cîntă niciodată dimineața (decît la radio) a făcut-o pentru Ilie Năstase, că Mircea Florian și-a lăsat computerul să *dezlege cuvinte încrucișate* și a cîntat tot pentru Ilie Năstase. Dar, mai ales, trebuie să recunoaștem că lui Ilie Năstase i-a plăcut așa de mult, încît ne-a propus să facem sărbătorile împreună în speranța că George Stanca va mai cînta și atunci melodia pe care i-a dedicat-o din partea județului Giurgiu-Sîrbi.

Din poezia *Ceea ce va rămîne*, pe care Adrian Păunescu i-a dedicat-o lui Ilie Năstase, am înțeles că-l vom iubi pe bărbatul în costum bleumarin și cînd gloria va împovăra umerii altui mare campion.

Ne-am despărțit de Ilie Năstase, după două ore în care am încercat să-l facem să *se simtă nu numai iubit, ci și stimat.*

Dorin TUDORAN

gong

920 de spectatori, la care televiziunea a mai adăugat vreo opt milioane, au asistat la inaugurarea Teatrului Național din București, onorată de prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu.

Camerele de luat vederi au urmărit, în seara zilei de 20 decembrie, cu un ochi atent, întreaga desfășurare a acestui deosebit eveniment din viața artei noastre scenice. Clădirea noului teatru, ctitorie impunătoare atît ca proporții cît și ca linie arhitecturală modernă, se afla împodobită de sărbătoare în seara întîiului său gong. Astfel își marchează debutul prima scenă a țării în fața marelui ei viitor public. Arborele de lumini, spirala scărilor, marmura de Ruschița, înălțimea neobișnuită a scenei, utilarea tehnică, acustica, rivalta, toate la un loc creează acea atmosferă unică, neîntîlnită decît în marile teatre ale lumii. După treizeci de ani de la dispariția dramatică a Naționalului bucureștean iată că, vizavi de Universitate, în *plin centrul Capitalei*, a răsunat amplu și melodios gongul electronic al unui nou templu «Caragiale».

În prima filă a Cărții de onoare, secretarul general al partidului a scris cuvinte de emoționantă apreciere pentru activitatea artistică românească, exprimînd totodată convingerea că dramaturgii, actorii, regizorii vor depune un nobil efort pentru a da spectacole pe măsura condițiilor oferite. Îmbogățirea universului spiritual al publicului sau sporirea tezaurului artei socialiste, ridicarea dramaturgiei contemporane pe trepte superioare, iată doar cîteva din obiectivele noii scene.

Spectacolul format din două momente, primul înfățișînd un episod de glorie al istoriei Moldovei, iar cel de-al doilea descriind actul de la 23 August, a reținut atenția, culegînd aplauze la scenă deschisă.

Ca de obicei telespectatorii vin să-și spună părerea aici, și eu nu fac decît să le dau cuvîntul. Irina Moraru, elevă, găsește că totul a fost minunat și nou. A trăit întreaga desfășurare sărbătorească a evenimentului la maximum. Spectacolul a impresionat-o profund prin adevărurile istorice exprimate. Vasile Oprea, șef serviciu contabilitate financiară, a fost impresionat de noul teatru, atît prin imaginile arătate de televiziune cît și prin ceea ce a văzut dînsul la fața locului, cele trei săli, trapele și culisele, minunatele cabine și izolarea fonică, toate cu un înalt grad de confort și dotare.

Această scenă da, este pe măsura marilor noștri actori, a școlii noastre de teatru. Spectacolul, simbolic, a legat tradiția cu istoria trăită. Ar fi fost în spiritul reportajului dacă, în pauza dintre cele două părți ale spectacolului, *micul ecran nu ne-ar* fi scos din context, din atmosfera creată. O cameră ar fi putut urmări activitatea oamenilor de scenă care nu apar nici pe afișe, nici în programe, a tehnicienilor de înaltă calificare de la pupitre precum și a publicului în antract. Aceasta ar fi completat imaginea memorabilei zile de decembrie, zi, care de acum înainte va fi trecută în calendare.

Coman ȘOVA

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Uneori fotografiile nu ajută, ba din contră

Mă întreb și vă întreb care-i eficiența fotografiei din cuprinsul revistei nr. 48, publicată la loc de cinste pe două pagini și care înfățișează formația Phoenix? Este adevărat că o pază care aduce în orice revistă aspecte obișnuite nu mai impresionează în mod deosebit ochiul cititorului. Dar de aici pînă la a publica o mină de oameni cu o înfățișare detestabilă din toate punctele de vedere, este cred eu în contradicție cu ceea ce am fost obișnuiți să numim etic.

Nu este pentru prima oară cînd asemenea fotografii, zic eu indecente, apar și în alte publicații chiar alături de articole ce se vor a fi cu un conținut educativ. Vorbim tot mai mult și vrem să facem educație cetățenească tinerei generații, dar vă rog să mă credeți că asemenea fotografii nu ajută, ba din contră.

Este incomparabil mai ușor să explici unui tînăr ce este o ținută decentă, cînd din fotografie îl privesc niște pletoși cu aere blazate și priviri pierdute.

Vă rog să înțelegeți bine că am îndrăznit să vă scriu cele de mai sus din dorința ca revista «Flacăra» să contribuie activ la formarea omului zilelor noastre și al celor ce vor veni, înțelegînd prin aceasta un am integru, civilizat, conștient pe deplin de menirea lui în societatea noastră socialistă.

Ion Cocoi
salariat la C.P.C.S.

De ce neapărat în zece ani?

Problema la care mă refer n-are nici o legătură aparentă cu profesiunea mea (eu sînt medic stomatolog la Centrul stomatologic Pitești), ci cu învățămîntul general din țara noastră. Socialismul a înfăptuit realizări fantastice în acest domeniu, realizări care ne umplu inimile de mîndrie, nouă, tuturor celor ce trăim în această țară. Există însă un aspect care îi preocupă pe dascălii din majoritatea școlilor de învățămînt general obligatoriu. Elevii știu că trebuie să urmeze neapărat cele 10 clase și nu puțini dintre ei cred că simpla lor prezență la școală (și uneori nici atît) este suficientă pentru a promova anul respectiv. În alternativa că unul dintre profesori nu poate, nu-l lasă conștiința sa profesională, să promoveze un element, asupra acestui profesor începe presiuni de la direcția școlii respective, care interpretează existența unui repetent ca o «pată» dată școlii; apoi se invocă motivul descompletării claselor (și deci pericolul desființării unor catedre...), apoi asupra acestui profesor planează în permanență pericolul criticilor în consilii pedagogice cum că n-a făcut totul pentru instruirea acelui elev. Apoi mai intervin părinții elevului în cauză, care se adresează forurilor superioare cu reclamații. În 99% din cazuri, profesorul va ceda presiunilor și va promova elevul respectiv. Se creează astfel un cerc vicios: profesorul e obligat să promoveze elevul; în anul școlar următor, acesta va continua să desconsidere școala și pe dascălii săi. Mă întreb dacă zece clase trebuie neapărat promovate în zece ani. Oare nu e posibil ca un elev să facă școala generală în 11-12 ani, părinții fiind și ei obligați în acest mod la cheltuieli suplimentare și la acordarea unei mai mari atenții educației copilului lor? De ce să nu facem așa ca un tînăr să vadă încă de copil că numai prin muncă se poate reuși în viață. Aș vrea ca aceste rînduri să trezească un ecou și aș fi fericit dacă s-ar putea declanșa o discuție de mai mare amploare pe această temă în presa noastră.

dr. Alin Ionescu,
Pitești
str. Negru Vodă

Noi, maramureșenii, avem lemnul transfigurat în frumusețe ca la nimeni alții

Valea Marei este cunoscută de toată lumea, nu numai de către noi, românii, pentru frumusețea peisajului, ca și pentru ceea ce omul i-a adăugat acestuia, în cursul vremurilor, prin satele care însoțesc firul apei. Printre creațiile splendide de pe această vale, troița de lemn de la Berbești, cred, nu este cea mai de pe urmă. Goticul sculpturii, excepționala expresivitate a fiecărui chip în parte — singularitatea ei în panorama creației populare din nordul transilvănean (sau, poate, de pe un teritoriu mai vast?!) etc. impun un deosebit respect și reclamă o mult mai profundă atenție decît i se acordă, de ani de zile, de către cei care răspund de conservarea și valorificarea monumentelor de artă. De ce oare un asemenea monument de artă — după cîte știu, repet, absolut singular cel puțin în Maramureș — nu poate fi protejat? De ce troița aceasta este lăsată la voia întîmplării? Dacă vecinii ei n-ar avea o minimă brumă de (bun) simț al frumosului, troița nu s-ar afla azi nici măcar în starea în care este. Îmbătrînită de ploi și geruri, de soare și de praf, cu elemente sculpturale dispărute (pierdute în timp sau, pur și simplu — cine știe!! — furate de către X sau Y «colecționari»!). Și, vorbind despre troițe, îmi vine în minte o altă bijuterie a creației maramureșene: biserica de lemn de la Moisei — datînd cam de pe la 1700 — căreia, de asemenea, nu i se asigură un dram de securitate. De fiecare sărbătoare din trupul bisericuței se taie aschii (lemn sfînt, de!), ea rămînînd, cu an ce trece, tot mai goală, tot mai neajutorată și sărăcită. Cu tot «lemnul sfînt», minuni nu se mai întîmplă, asta e clar! Singurele minuni care s-ar mai putea întîmpla, după mine, ar fi:

1. Restaurarea troiței din Berbești și protejarea ei fie prin vreun loc special, fie printr-un acoperiș mai cumsecade sau printr-un înveliș din sticlă incasabilă.

2. Dacă tot am vorbit și despre bisericuța moiseiană, apoi și aceasta ar putea fi apărată de vandalismul preazeloșilor «credincioși», printr-o mai atentă veghe a organelor locale.

Noi, maramureșenii, avem lemnul transfigurat în frumusețe ca la nimeni alții. Și pe acesta trebuie să-l apărăm cu toate puterile noastre. Străinii, nu numai românii străini de aceste meleaguri, se tot întreabă de unde și cum avem noi așa ceva. Răspunsul este simplu: din lemn! Atunci de ce să nu păstrăm pentru noi, pentru copiii noștri, pentru urmașii lor ceea ce au făcut bun, frumos și trainic strămoșii noștri?

inginer Emil Săsăran
Baia Mare
str. Gh. Coșbuc 2/12

Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Maramureș ne răspunde

În legătură cu scrisoarea adresată revistei «Flacăra» prin care cititorul Săsăran Emil sesizează cîteva neajunsuri privind păstrarea monumentelor istorice și de artă, vă facem cunoscut următoarele:

Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Maramureș prin Muzeul județean Maramureș din Baia Mare este preocupat de mulți ani de conservarea și restaurarea unor monumente istorice și de artă, cu preocupări concrete ce ne situează printre puținele județe, deoarece rezervăm și fonduri considerabile, în fiecare an, în acest sens. Pentru a exemplifica, trebuie să spunem că numai în ultimii 4-5 ani, cu echipe de restauratori, muzeul județean Maramureș a restaurat un număr destul de mare de biserici din lemn, cum sînt cele din Săcălășeni, Culcea, Cărpiniș, Budești, Oncești, Dobric, Drăghia, Mărnicești, Larga, Răzoare și alte monumente. Pentru anul acesta avem încă în plan, în limitele fondurilor, repararea celor mai amenințate monumente istorice și de artă.

Legat de problema semnalată, a troiței din Berbești, atît muzeele din județ (în principal directorul muzeului din Sighetu Marmației) cît și fosta direcție a muzeelor, au avut preocupări pentru păstrarea și conservarea, în cele mai bune condiții, ale acestei sculpturi în lemn, unică în felul ei. Direcția muzeelor a trimis de mai multe ori, numai pentru acest monument de artă, un delegat, pentru ca să trateze cu parohia și comuna respectivă în acest sens, propunîndu-se o soluție prin care această lucrare să fie dusă la Expoziția de artă populară din Sighetu Marmației și în locul ei să se pună o copie, astfel această creație să fie protejată de deteriorările pe care le suferă datorită existenței ei în aer liber. Desigur, după informațiile pe care le deținem nu s-a ajuns la o înțelegere cu localnicii, de aceea va trebui, ca soluție de moment, să o protejăm, cu toate că astfel de preocupări au mai fost, șița de pe șprinceana de acoperiș, care o protejează, a mai fost înlocuită acum 4-5 ani.

inspector principal
președinte Mihai Petrovai
doctor Octavian Bandula

Scrisoare deschisă adresată directorului artistic al Circului de stat — București, A. Iosefini

Am urmărit cu mult interes în «Flacăra» serialul dumneavoastră romanțat VIAȚA ȘI MOARTEA LIDIEI JIGA. Mă refer la sfaturile ce i-au fost date Lidiei Jiga de către dresori și artiști reputați ai Circului de stat din Horkov.

— Să evite imprudențele — care uneori erau evidente;

— Să evite plasarea sa cu spatele la animale, aflate în arenă;

— Să evite unele gesturi de operetă (aruncarea biciului și a furcii);

— Și să evite admonestarea, uneori gratuită, a animalelor.

Plasînd acest articol la încheierea serialului i-ați dat importanța cuvenită, dumneavoastră fiind de acord cu sfaturile date de maeștrii experți ai Circului din Harkov.

Tovarășe Iosefini, mă mirâ că în cursul acestor doi ani de cînd sînteți directorul artistic al Circului de stat nu ați luat severe măsuri ca unii dresori să nu repete greșelile ce le făcea Lidia Jiga, greșeli care pînă la urmă au costat-o viața.

Orice dresor de animale sălbatice este obligat să aibă un asistent care să cunoască animalele și animalele să-l cunoască pe asistent. Asistentul în cazuri extreme să fie capabil să intervină, chiar să intre între ghitere în ajutorul dresorului.

Iancu Rozman
București

Cititorii scriu familiei V.B. din Suceava

Sper ca soția dumneavoastră să nu aibă atîta timp și să citească acelea ce voi scrie, ca nu cumva să fie influențată și să-și mențină atitudinea (poate între timp...).

Ați avut totul, ați știut să păstrați? Cum? Era cazul?, vă veți întreba «era doar nevasta mea, mi se cuvenea totul! Chiar s-o jignesc». Acum ați încercat s-o cumpărați cu atenții, de ce abia acum?, cînd la timpul său, la primul, al doilea incident (presupun) v-ați apucat demonstrativ de băutură — un motiv în plus și hotărîtor în a dezgusta și a îndepărta o femeie de soțul ei. Și acum candid «am greșit, acum ce să fac?» De ce credeți că vi se cuvine să și greșiți? Un accident stupid e o greșeală și costă vieți etc., etc. Dumneavoastră greșind (nu o dată), v-ați alungat soția (nu zic că bine a făcut, dar o înțeleg). «Soția mea este o fire rece»... după ce ați supărat-o cu cine știe ce, i-a mai ars ei să fie caldă? (chiar și față de copii, deși e regretabil) ori dacă și treburile casnice, grijile, neajunsurile, răbdau tot pe capul ei, cum, cînd, era să mai fie și bine dispusă. Și disperarea cinică «oare ar trebui să mă apuc din nou de băut?» Pe cine amenințați? Cui i-ar mai păsa de ceea ce faceți, dacă vă gîndiți doar la atît. De ce nu ziceți ferm «trebuie să mă apuc de lucru, să creez ceva (după atîtea calități înșirate...) și să-mi ajut în continuare familia (în acest caz COPIII), nu simple sau tendențioase atenții — «Ți-am cumpărat cutare lucru, de ce nu-mi zîmbești?»... Pînă cînd astfel de concepții la omul zilelor noastre? Ea muncește, deci nu are nevoie de tardivele atenții (dacă n-au fost la vremea lor...) Ar trebui însă copiilor să li se dea totul pînă la reintegrarea lor în muncă.

Maria S. — Dej

Am reținut că V.B. este o fire vioaie și citește mult, asta e bine. Arată că soția e mai închisă, rece, îi respinge dragostea, etc. întreb, oare întotdeauna așa a fost? Sau acea răceală a început odată cu băutura și cu vorbele jignitoare, ceea ce singur recunoaște? Cred că e un semn bun, dacă nu mai bea și cere ajutor, că nu ar dori să destrame ceea ce a clădit. Cred că și soția are partea ei de vină, nu pot însă să condamn fără a cunoaște viața cuiva, dar cred că și soția ar trebui (și o rog să mă scuze, sînt o femeie de 61 de ani și eu am doi copii de 41 și 39 de ani) să reflecteze bine asupra situației, cum se prezintă în prezent și ce perspective sînt. Nu e bine nici copiii să fie îndepărtați de tată sau de mama lor, chiar dacă sînt mari de-acum.

Cred că de-acum sînteți la o vîrstă la care vă puteți îndruma pașii fără ajutor prea mare, să vă analizați bine fiecare în parte, unde și cînd ați greșit, și dacă nu sînt greșeli care să nu se poată da uitării să vă refaceți viața din nou dacă nu cum a fost, dar apropiat, pentru că mîine o să vă judece copiii voștri cărora voi trebuie să le dați exemplu de conduită și de viață familială exemplară.

Maria Coconeț
Petroșani, str. Viitorului 15/2

Nu trebuie să vă apucați din nou de băut, fiindcă este o faptă urîtă, aduce omului lipsuri, distrugerea sănătății, ba mai mult colegii dumneavoastră, vecinii, dacă o să practicați acest lucru, o să începă să vă ocolească și să nu vă mai dea respectul cuvenit. Băutura nu duce pe nimeni la fericire, ci numai la decădere. Cunosc cazuri nu multe, foarte multe, am avut colegi, prieteni pe care i-au lăsat soțiile numai din cauza băuturii. Au devenit alcoolici și așa s-au prăpădit pe marginea drumului.

Eu nu vă dau sfatul ca să divorțați, odată cu divorțul se destramă totul, rămîneți două persoane ale nimănui și doi copii, să nu zic tot așa. Copiii n-or să mai spună către colegii lor sau prieteni, merg că mă ceartă mămica și tătucu, iată doi copii apropae deveniți ai nimănui.

Constantin Gîta
pensionar minar, Bistra Centru nr. 69
județul Alba

Am citit scrisoarea dumneavoastră din revista «Flacăra» cu titlul «Am greșit, acum ce să fac?» Eu aș vrea să vă dau un sfat — dar aș dori ca dumneavoastră să vă adresați soției cu rugămintea să-mi scrie mie pe adresa: Drăguț Dumitru, bd. Constructorilor nr. 31, sc. A, ap. 3, București, sectorul 7, o scrisoare detaliată cu toate peripețiile din viața dumneavoastră, să-mi descrie absolut tot ce-a determinat-o să vă urască și să vă neglijeze în acest mod încît sînteți ca străinii unul față de celălalt, fără ură și fără părtinire. După ce voi primi această scrisoare vă promit că vă voi da sfatul pe care-l voi socoti cel mai potrivit.

Dumitru Drăguț
București

Cred că v-ați căsătorit din convingere cu soțul dumneavoastră, care acum e străin în casa lui. Ar fi cazul să vă schimbați atitudinea față de el. Cînd venea beat erați în drept să-l izolați, dar acum cînd nu bea, nu aveți dreptate. El se simte izolat de dumneavoastră, și frica dumneavoastră e și a lui. De ce? Greșește numai el, dumneavoastră n-ați greșit niciodată? N-aș dori să aud că ați divorțat pentru că se înstrăinează și mai mult de dumneavoastră și de copii. Am avut și eu dificultăți în familie, dar acestea țineau un ceas, două, nu cu zilele, cu lunile, anii. Am trăit cu soția 18 ani. Am cinci copii. Ea a murit. Și pe noi a vrut cineva să ne despartă. N-a reușit și ne-am simțit mai uniți după această tentativă. De ce nu faceți și dumneavoastră acest gest? Ar fi cel mai frumos. Reveniți la sentimentele de soție și împăcați-vă. E cel mai bun lucru ce l-ați putea face. Nu cred să aveți inima așa de împietrită ca să-l izolați de dumneavoastră, de familie. Sînt aproape de orașul dumneavoastră. Mă pot deplasa să vin și să văd, să împac lucrurile. Aș fi foarte mulțumit să aud numai lucruri bune.

I.T. Ungureanu,
învățător pensionar
comuna Deleni, județul Iași

Sînt mamă a nouă copii

În calitate de mamă a 9 copii în viață, mă adresez dumneavoastră și vă cer sprijinul dacă eu am vreun merit deosebit pentru a primi vreun ajutor, cum să procedez și la cine să mă adresez.

Copiii mei sînt: 1) Dută Nicolae născut 1952; 2) Dută Gheorghe născut 1954; 3) Dută Valeriu născut 1959; 4) Dută Ion născut 1961; 5) Dută Elena născută 1963; 6) Dută Silvia născută 1965; 7) Dută Gina născută 1967; 8) Dută Gabriela născută 1970; 9) Dută Georgiana născută 1973.

Maria Dută
comuna Ocnița, județul Dîmbovița

Răspunsul Consiliului popular al județului Dîmbovița

La scrisoarea nr. 4590/1973, adresată de numita Dută Gh. Maria, din comuna Ocnița, județul Dîmbovița, prin care a solicitat relații în legătură cu drepturile ce i se cuvin ca urmare a nașterii unui număr de 9 copii, care sînt în viață, comunicăm următoarele:

Din ancheta socială efectuată la fața locului a rezultat că din totalul de 9 copii născuți, are în întreținere un număr de 8 sub vîrsta de 18 ani.

Avînd în vedere cele de mai sus, cazul se încadrează în prevederile Decretului 411/1972, fapt pentru care i s-a comunicat în scris pentru a perfecta dosarul la comitetul executiv al consiliului popular comunal în vederea primirii ajutorului lunar în sumă de 200 lei.

prim vicepreședinte **secretar**
inginer I. Călcioiu **V. Bordea**

Neuitatul meu prieten din Petroșani

Articolul «La Petroșani trăiesc oameni» mi-a răscolit sufletul și mi-a adus aminte de neuitatul și eminentul meu prieten, doctorul Constantin Lăpădatu, medic emerit al Republicii. Acela care în anul 1969 a împlinit 50 de ani de carieră medicală, din care 41 de ani în Valea Jiului, fostul director al spitalului din Petroșani, mare binefăcător al muncitorimii de pe Valea Jiului.

Doctorul Lăpădatu s-a născut în 1893. După absolvirea Facultății de medicină a lucrat timp de opt ani ca preparator și apoi ca asistent la clinica chirurgicală condusă de profesorul Iacobovici la Facultatea de medicină din Cluj. În 1928 a părăsit însă acest centru universitar pentru a lucra în spitalul de la Lupeni. Aici a avut prilejul să acorde asistență victimelor masacrului din august 1929, eveniment despre care își amintea cu oroare și revoltă. Din 1929 și pînă la sfîrșitul vieții, în 1970, a muncit la spitalul din Petroșani, unde a efectuat peste 20 000 de intervenții chirurgicale. Nu a renunțat în toată această perioadă la preocupările sale științifice. A publicat în permanență lucrări care i-au îndreptățit prezența în comitetul pe țară al Societății de chirurgie și în colegiul de redacție al revistei «Chirurgia». A fost membru al Societății internaționale de chirurgie. Această înșiruire de merite și de titluri nu cuprinde însă lucrul cel mai prețios din activitatea doctorului Lăpădatu; lupta sa pentru a cuceri stima și încrederea minerilor.

Ultima sa scrisoare din 21 ianuarie 1969 mi-a rămas ca o lumină de rămas bun de la neuitatul meu prieten. «Dragă Gheorghe! Îți răspund cu întîrziere la rîndurile tale, dar chiar de sărbători a trebuit să mă internez la clinica din București, pentru o suferință de rinichi. Abia de cîteva zile m-am întors acasă și am reînceput serviciul. Eu, cu toată vîrsta mea, tot mai lucrez, nu aș putea să stau fără să fac nimic. Caut să cresc cadre, să le fiu de folos minerilor și să-i ajut în meseria aceasta atît de grea. Am conștiința împăcată că mi-am făcut datoria atît față de bolnavi, cît și în creșterea cadrelor; mă pot mîndri că în trei spitale din județul nostru șefii secțiilor de chirurgie sînt elevii mei».

Iată Valea Jiului, muncă și conștiință.

Ce bine scrie tovarășul Adrian Păunescu cînd zice «intru în Valea Jiului cu sfială cu care aș intra într-un templu».

doctor Gheorghe Stoian
jurisconsult pensionar
Șag, Timișeni, județul Timiș

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

flacăra

12 pagini scrise de dumneavoastră

gîndurile calului despre viitorul cămin cultural

La confluența Putnei cu Zăbala, undeva în inima Vrancei, un drum se înșiruie pe sub malul ripii, către Apus. După vreo oră de mers liniștit, la pas, ajungi la Vrîncioaia — Vrîncioaia, leagăn de istorie, de bucium și legende.

*

Aici, învățătorul Teodor Țibrea e prezent la datorie. Dacă încerci să discuți cu el, trebuie să ai răbdare, nu pentru că are ore de audiențe (cum au cîțiva pe-aici) nici pentru că are momente special rezervate reporterilor, ci din lipsă de timp.

*

— Am clasa I care-mi dă cam mult de furcă. Trebuie să confecționez material didactic, să corectez zilnic un maldăr de caiete, căci micile greșeli neîndreptate, la vreme cresc și devin mai grele...

Îi văd pe școlarii de 6 ani începînd suișul cunoașterii de la linii și puncte (scrise uneori și la grădiniță!), începînd de la reuniunea a două mulțimi cu cîte un singur element. Căci și la clasa I se învață teoria mulțimilor!

▪

— Tovarășe Țibrea, de cînd ești învățător?

— Anul viitor voi împlini 20 de ani.

Douăzeci de anii E încă tînăr, părul negru are un „fuciu pătrunzător, degeaba mă zbat să zăresc vreun fir argintiu, iar fața nu trădează nici o cută. Ciudat, cît de prieten e timpul cu unii oameni!

— Ce poți să-mi spui despre acești ani?

Mă privește surîzînd și simt cum o undă de lumină îi trece peste ochii căprui.

— M-am făcut învățător, am fost repartizat în altă parte, dar m-am reîntors tot la Vrîncioaia, apoi am vrut să plec la oraș, la mare. Dar ceva mă ținea aici. Îmi amintesc de anii cînd ne luptam cu analfabetismul. Poate pentru mine n-a fost greu, căci eram tînăr, cu multă energie, un proaspăt absolvent care credea că poate face totul dintr-o dată. Eram încîntat chiar că eu, aproape un copil, eram ascultat cu atîta atenție de oameni în toată firea.

Am trăit o perioadă a marilor zboruri: orînduirea noastră socialistă era încă la începuturile ei, iar noi, tineretul, trebuia să-i purtăm idealurile spre împlinire. Am activat la căminul cultural: țineam conferințe pe fel de fel de teme, dădeam serbări din care nu lipseau brigăzile de agitație; aduceam pe scenă viața noastră cea adevărată, cu bucuriile și lipsurile ei. Iată cîteva texte de pe atunci.

«La cooperativă-n sat/ Porțile s-au dărîmat» sau «În Vrîncioaia/ Ce mult noroi găsești, bădie/ Pe drum, pîn' la primărie/ Te noroiezi/ Pînă la gît/ Zău să mă crezi».

Și așa porneam să schimbăm fața satului, să înnoim vechile convingeri ale consătenilor.

Eram secretar U.T.C. pe comună: aproape zilnic trebuia să merg într-un sat ca să pregătim o acțiune interesantă, să atragem tineretul, să-l scoatem din inerția în care era obișnuit să trăiască. Au urmat sarcini de partid, sarcini obștești.

Dar în toți acești ani marea mea pasiune a rămas tot școala. Și mă pot mîndri cu foștii mei elevi, azi profesori, învățători, ingineri, tehnicieni, muncitori de înaltă calificare. Ștafeta trebuie purtată mai departe, dar nu mi-e teamă, căci am crescut oameni vrednici.

Învățătorul își chema liniștit amintirile, iar eu ceream să despic timpul care s-a scurs și să-mi văd interlocutorul în toți acești ani.

— Totul e firesc, și dascălul din comuna învecinată ar fi făcut la fel, adaugă.

▪

Ne reîntîlnim la căminul cultural, unde este director.

— Trebuie să dau film diseară la Poiana.

După vreo două ore de trudă, găsim o căruță cu un cal, încărcăm aparatele și pornim. Ajunși, intrăm într-o mare sală de clasă și improvizăm un cinematograf. Pe o catedră așezăm aparatul de proiecție, ecranul fiind peretele alb. Un cablu este scos pe fereastră și dus într-o priză la o casă vecină. Se fac probe de proiecție, nu merge sonorul; s-o fi spart vreo lampă din pricina hurducăturilor căruței. Nu-i nimic, o-nlocuiești repede, acum totul merge perfect. După film, seara tîrziu, strîngem tot și ne întoarcem. Calul se gîndește la un cămin cultural și pentru satul Poiana, eu mă mir de ce școala încă nu-i electrificată, deși rețeaua electrică e la doi pași, învățătorul tace, încercînd să ghicească ce se mai strică la reîntoarcere... Mîine seară trebuie să dea film în satul Muncii.

▪

De două ori pe săptămînă, T.Ț. face repetiții la căminul cultural. Seara se adună toate cadrele didactice din comună. Uneori, mai ales iarna, cînd nu-s duși la lucru, mai vin și tineri din sat. Dar n-am zărit alci pe primar, care-mi zisese odată, în treacăt:

— Nu chiar toate merg perfect.

Însă primarul nu se gîndește cum se reîntorc acasă pe la miezul nopții, pe viscol ori noroi, acești oameni, ei, care în manifestările culturale reprezintă comuna, în timp ce alții stau și privesc de la doi pași, ori vin direct la serbări și se așază în primele bănci. Ba mai bat și din palme.

▪

— Oamenii au hotărît construirea unui muzeu sătesc, îmi zice învățătorul. Prin elevi, prin săteni, am adunat obiecte semnificative, dar ele stau grămădite ba pe la cămin, ba pe la școală, ba într-un colț în atelierul școlar.

...Într-adevăr, la Consiliul popular, doar șoarecii se mai ocupă de schițele muzeului.

*

T.Ț. e învățător, soția sa e învățătoare, copiii lor învață. La ei toți învață, casa întreagă-i o bibliotecă. Aici toți muncesc, nu se poate alt fel, căci familia Țibrea s-a constituit exemplu pentru satul întreg.

*

Învățătorul face de toate: și școală, și serbări, și proiecții de filme, și zidărie, și apicultură. După o serbare, l-am surprins măturînd în sala căminului cultural. Pînă va veni o femeie de serviciu, aici va face curat directorul.

▪

Oamenii din sat îi spun Don Dorică. Dar el nu e nici Don Juan, nici Don Rodrigo, nici Don Quijote, ci e omul care se bucură de prețuirea și respectul celor între care muncește și-i învață.

În prag de nou an, lumea i-ar spune: «La mulți ani, Don Dorică!»

Și el din pragul sălii căminului cultural, cu mătura în mînă, le răspunde sau nu dar îi iubește învățîndu-i.

Cherciu Gr. Ion
str. Prelungirea Ghencea 20
București

opinia unui alegător

o cadă cu apă

Pe moment, lipsa unui articol dintr-o unitate comercială dă reacții neașteptate și imediate; unele gospodine, cel mai adesea din rîndul celor mai puțin ocupate, intră subit în alertă: «Vai, tu, ai auzit, nu se mai găsește zahăr?», «Nu vorbi; la alimentara din colț a dispărut și uleiul! Și nici scorțișoară, nici foi de dafin nu mai e nicăieri! Aoleo, și vin sărbătorile, hai să vedem dacă are piper! Ce să aibă, n-am întrebat eu? Dar madam Georgescu și-a luat vreo douăzeci de pachete; o fi știind ea ceva... are cunoștințe la minister»...

Vorba zboară; nu se găsește una, nu se găsește alta și sarabanda aprovizionării a început: de unde pînă acum o oră cumpărătorii își alegeau liniștiți cele trebuitoare, se face imediat coadă: marfa lipsă la alte cîteva alimentare dispare vertiginos în sacoșele fără fund ale cumpărătoarelor alarmiste, rafturile golindu-se văzînd cu ochii. Țipete. Înghesuială. Insulte. Tălăzuirea alertată de asemenea «criză» alunecă spre alte vaduri. Cantități apreciabile de articole fără însemnătate burdușesc cămările pentru un an întreg: scorțișoară, foi de dafin, piper, zahăr, făină, ulei sînt aruncate de-a valma în sacoșele și plasele gata să se rupă sub greutate. Mai repede, mai repede să nu se termine.

Agitația se întinde asemenea mareei, telefoane pe la depozite, note de comandă: «aduceți», «livrați», «trimiteți»... Peste cîteva zile furtuna se potolește, totul reintră în normal. «Vai, dragă, și Georgeasca aia... ce femeie... le-nfloărește.. și se mai laudă că are cunoștințe sus-puse, habar n-are de nimic! Împrumută-mi și mie zece lei să-i iauăluia mic niște caiete, că mă bate la cap de vreo cîteva zile, mititelul» În alt cartier al orașului, la blocuri. În fața ușii unui apartament s-a oprit un tînăr în salopetă; apasă pe butonul soneriei și așteaptă; după cîteva momente ușa se deschide brusc și în cadrul ei apare gospodina ținînd cu o mînă reverele capodului, cam ponosit, în timp ce cu cealaltă își mai controlează o dată, fugitiv, bigudiurile de sub batic:

— Ce doriți dumneavoastră?

— Sărumîna, sînt de la Întreprinderea de gospodărie orășenească, vă rog să vă opriți apă... facem reparație la o conductă!

— Vai de mine, opriți și apa?

— Numai pentru cîteva ore.

Răspunsul fu acoperit de bufnitura ușii, capul gospodinei a dispărut din cadru și pe hol se aud pași grăbiți. Tînărul se îndreaptă spre celelalte apartamente și după cîtva timp coboară liniștit, ducîndu-se să-și vadă de treburi.

Vestea s-a întins și bulgărul s-a transformat în avalanșă: căzile sînt umplute ochi, urmează la rînd damigene, crătiți, lighene, căni, toate înșirate pe lîngă pereți, nici un vas n-a mai rămas gol. Femeia se așază obosită, parcă are și o ușoară migrenă, dar e mulțumită, s-a aprovizionat pentru o săptămînă întreagă.

Șuvoiul din robinet a țîșnit puternic. «Ce-i asta? Ah, ce idioții! Ce alarmiști afurisiții! Am muncit de pomană».

Apa limpede ia drumul canalului, s-a dus fără întrebuințare prin orificiile risipei, unduind în «apa simbetei»...

Salariații din alimentația publică aparține lor de vină printr-o aprovizionare aritmică; cei de la gospodăria orășenească mai uită cîte o dată robinetele închise după unele reparații, să-i criticăm, merită admonestarea publică atunci cînd nu-și fac conștiincios datoria dar căzile ce vină or fi având?... Tare mi-e teamă că vor căpăta astenie acum în prag de iarnă.

Corneliu Spoială
str. N. Bălcescu nr. 135, bloc 45, ap. 2, Balș

strada

micile și anonimele străzi de cartier

Cred că nu există univers mai eterogen decît cel al străzilor. Pași care se pierd spre țeluri neștiute, priviri care se ațintesc preocupate spre frînturi de gînduri obsesive, veșminte multicolore și un freamăt care nu pare a avea un început și un sfîrșit.

Toate străzile duc undeva anume. Nu toate la Roma, desigur! Dar fiecare dintre ele are un țel, un capăt, un finiș.

Ar putea fi asemănate cu alergătorii, cei veșnic osîndiți la goana spre un podium, spre un capăt, la care-i poate aștepta coroana învingătorului sau numai disprețul unor tribune goale.

Și așa cum în sport există ierarhii, au și străzile o ierarhie a lor.

Întîi și-ntîi, marile bulevarde. Bordate de cei mai falnici tei sau castani, de cele mai feerice lumini fosforescente.

Întotdeauna aglomerate. Par a fi privilegiatele acestei comunități de fluvii cu matca pavată. Strălucitoare. Și ce vuiet mondenl Vîrtej de lumini, țevi de eșapament, rochii elegante, ultime modele de pălării, tunsori și machiaje, de cele mai diferite feluri (mai mult sau mai puțin lăudabile) de-a vorbi.

Bineînțeles că nu pot duce decît către instituții de renume, către locuri foarte aglomerate: operă, stadioane, piețe, teatre.

Trăiesc de mult timp și vor mai viețui atîta cît va viețui mondenitatea citadină...

Apoi ar fi autostrăzile — gălăgioase. Impertinente. Nu miros a levănțică ci numai a benzină și gaz de eșapament. Largi. Zvelte. Orgolioase — căci se pot mîndri cu slujba pontificală a celui mai temut zeu — deși în criză — automobilul.

Abia la urmă, sfioase, pitite în umbra complice a arborilor civici — micile străzi de cartier.

Ce-i drept, n-au nume sonore. Nici nu poartă gloria eternă a celor mai mari personalități. Și nici nu duc undeva anume. Se varsă doar, cu liniștea lor, în vacarmul marilor artere. Au, de obicei, nume de flori, de poeți lirici, noțiuni ale unei lumi fabuloase și prea puțin impozante.

Unele nici nu cunosc răcnetul infernal și monden al mașinilor. Au case cu porți și grilaje care scîrțîie, ferestre la care zîmbesc bunici și nepoți cu aceleași lumini în ochii; știu ce înseamnă iarna cu vîrtejul fulgilor și larma copiilor, toamna ce le înflăcărează trotuarele, vara cu toropeala în care scufundă, ca-ntr-un ocean de tavă, asfalt, trecători, umbre prăfuite de lumina incandescentă.

Iar primăvara — se îndrăgostesc de florile caișilor și de perechile ce găsesc în pavajul lor ecoul unor iubiri din alte anotimpuri.

Nu te orbesc cu reclame violente. N-au vitrine în care să rîdă fals și țipător decoruri de estradă. Nici măcar de Anul nou.

Cînd Timpul mișcă limbile Eternului Ceasornic către alte inaugurări, către alte clinchete de clopoței și cupe de șampanie, anonimele străzi duse de cartier adaugă pe copacul sufletelor lor încă un cerc, și încă unul...

Și rămîn aceleași, vărsîndu-și liniștea în vacarmul marilor artere...

Ceafcă Dana Iulia
elevă la Liceul nr. 2, Ploiești

strada ca punct de „atracție" și... atracție

În afară de a fi un drum între două șiruri de case, o stradă trebuie să îndeplinească mai multe condiții: nu vi le-nșir aici, că le știm cu toții. Ceea ce nu trebuie să aibă o stradă — iată ce vor, parcă, să spună două din cele mai populate străzi arădene: tuburile de ciment, *«depozitate cochet»* între un parc și o școală — Școala profesională C.F.R. — pun o «pată discordantă» (vorba lui G. Top.) pe mîndreţea blocurilor din perspectivă și pe munca gospodarilor edili. Și unde mai pui că deteriorate cum sînt s-ar putea ca abia de-acum (așa cum sînt!) să valoreze și ele niscaiva mărunțiș. Niței mai la vale, la magazinul «Avicola», unitatea nr. 1, se vînd ouă cu coadă. Nu, nu e vorba de un nou produs superior ouălor obișnuite, rezultat al fanteziei avicultorilor, ci de o deficitară aprovizionare cu ouă a orașului, drept pentru care lumea stă la rînd cîteva ore și ne aruncă priviri nu tocmai măgulitoare... Și mai la vale, în plin centru, vitrina cu «fapte... fapte»... are un ochi spart ale cărui lacrimi metamorfozate în cioburi de sticlă își depling soarta la picioarele vitrinei. Oare care vrednic gospodar de conștiință o fi făcut-o? Oricum, e cert că își justifică existența chiar dacă e o vitrină pe care nimeni n-o privește cu plăcere.

O stradă care se-mbucă cu bd. Republicii, prin furnicarul de pași al căror vad este și prin așezare — strada Meţeanu — este toată ziua într-o permanentă și gălăgioasă forfotă, fapt care prieste de minune vînzătorilor ambulanți, fără serviciu, care-și vînd nimicurile: pulovere sîrbești, *«Supco» amestecat cu făină de măiaș*, gumă de mestecat, ciorapi de damă gata rupți — de aceeași proveniență, — pungi de nailon, mohair — din același *«import» clandestin — dijmuit cu abilitate* la gramaj, toate la prețuri care-i fac să rămînă cu «marfa» întinsă a cerșire, spre posibilii cumpărători naivi.

În afară de a fi un drum între două șiruri de case, o stradă trebuie să aibă însușiri diferite față de cele pe care le mai au bd. Republicii și str. Meţeanu din Arad, pentru că *alt fel zis aceste două albii* ale orașului sînt numai două din punctele de real interes turistic.

Istrate Dumitru
str. Karl Marx nr. 77
Arad

• **Cooperatoarele de la C.A.P. «30 Decembrie 1947»** din comuna Olcea, județul Bihor (aproape trei sute) au muncit cu mult spor în anul 1973 în cooperativa agricolă de producție creînd o valoare a producției globale, din sectorul legumicol, de aproape 2 000 000 lei. Dacă raportăm *valoarea producției obținute rezultă că* fiecare a produs peste 65 000 lei în acest an. (Nicolae Boghe, ing. C.A.P. «30 Decembrie, 1947», com. Olcea).

• **În trimestrul I al anului școlar 1973-1974,** elevii școlii generale nr. 11 — Pitești au efectuat peste 1 500 de ore muncă patriotică realizînd plantarea a 500 m gard viu, 60 arbuști ornamentali, și au dat în folosință un teren de minifotbal. (prof. Petru Stoicescu, Pitești)

• **Craiovița Nouă.** Locatarii sînt bucuroși că promisiunea tovarășului prim-vicepreședinte al *municipiului Craiova*, ing. Marin Năstase, a prins viață — s-a deschis mult promisa farmacie. Cînd oare va fi rezolvată problema telefoanelor? Un singur telefon, și acela public, la aproape trei mii de familii, e prea puțin. Să sperăm că **P.T.T.R.** și Teleconstrucția sînt pe... fir. (Radu Paul, Craiovița Nouă, bloc 32, sc. 1, ap. 5)

• **Cinegetică în Munții Gurghiului.** În pădurile Munților Gurghiului cornul de vînătoare invită la un atractiv sezon cinegetic de iarnă. Aproape zilnic sînt organizate vînători colective pentru combaterea dăunătoarelor și selecția animalelor, iar bilanțul încheiat, recent, este deosebit de bogat: 100 de mistreți, 25 de cerbi și ciute, numeroși lupi, jderi, rîși și multe pisici sălbatice, vulpi și vidre. (Ion Vulcan, Tg. Mureș, str. Argeșului 2)

• **«C.F.R.ist».** Dacă intrați cumva în restaurantul din Sinnicolau Mare observați *pe un perete* un ceas care indică timpul cu + 15' față de ora exactă. Oare aici să fi fost cîndva restaurantul gării din acest oraș?! Sau această «piesă» de măsură a timpului este un argument ce indică ora plecării pentru cei tentați să se lase uitați în local. Închei urîndu-vă tuturor noi succese în '74 și multă fericire în noul an. (Ion Pătrașcu, Timișoara, Splaiul T. Vladimirescu 14-A)

• **La alegere.** La intrarea în magazinul de materiale sportive pentru copii, pe str. Dr. Petru Groza din Cluj, este caligrafiat cu migală și... precizie pe sticla ușii, dar și pe un carton mare, următorul program de lucru: «ORAR: 8-20, vineri 10-20», apoi: «8,30-13; 16,30-20, marți 8-14». Cine nu se poate acomoda cu primul orar poate beneficia de celălalt. Așa să fie? (Teodor Mateescu, Studioul de radioteleviziune, Cluj)

• **Franzeluța pariziană la Brașov.** În curînd locuitorii Brașovului vor consuma pentru întîia oară delicioasa franzeluță pariziană și checul marmorat, noi produse ale întreprinderii industriale de morărit și panificație din localitate. Acestea vor fi realizate în urma solicitării consumatorilor și ca urmare a intrării în funcțiune la întreprinderea amintită a trei noi cuptoare-tunel de capacitate sporită, cu un înalt grad de mecanizare, în care produsele de patiserie se coc în cîteva minute. (Alex. Mandrea, Brașov, bd. Gării 18)

• **La Arad** există pianul pe care a cîntat la datele de 8 și 10 decembrie 1848 Franz Liszt în sala mare a hotelului «Crucea Albă». În aceeași sală au cîntat: Johann Strauss-fiul (1847), Adelina Patti (1867), Johannes Brahms și Johann Joachim (1879) și mai tîrziu în 1912 Pablo Casals. Credem că o placă comemorativă ar fi utilă pentru cunoașterea istoriei municipiului și a clădirilor sale. (Mihail Taloș, Arad, Calea Romanilor, Bl. D2/1).

• **De curînd** s-a sărbătorit aniversarea a 25 de ani de la *înființarea Institutului de* mine din Petroșani. În sfertul de veac care a trecut de la înființare, institutul a dat țării peste 4 000 de ingineri. Demn de remarcat este faptul că, în cei 25 de ani, baza materială a institutului a crescut de la 1 200 metri pătrați la peste 14 000 metri pătrați, amenajîndu-se 30 de laboratoare înzestrate cu aparate și utilaje moderne și care asigură condiții optime de pregătire a noii generații de ingineri. (Nicu Sbuchea, Hațeg, str. Decebal nr. 9)

• **În dreptul** cofetăriei de la intersecția bd. Armata Poporului cu bd. Geniului, pe stîlpul ce susține ceasul public, un «isteț» și-a pus amprenta scriind, cu litere de tipar (a se citi: de... vopsea albă) «LOC PENTRU DAT CU CAPUL»!?! Cred că e imperios necesar ca neseriosul ce a făptuit o atare ispravă să fie de urgență prins și adus la fața locului pentru ca să încerce el... primul (Ioan Roman, student, an II, «Ștefan Gheorghiu», București)

S-a scris mult despre poluarea folclorului românesc, în special în revista «Flacăra». Cu toate acestea consider că nu greșesc cu nimic dacă arăt și eu unele aspecte ale problemei. Mă voi restrînge la dansul nostru popular, care după părerea mea, așa cum este el prezentat uneori la televiziune, este falsificat, detrunchiat, nereprezentînd specificul caracteristic al unor județe sau regiuni.

Se vede cît de colo că este ceva «făcut» și nu «născut».

Probabil că anumiți activiști culturali și regizori aplică uniform unele cunoștințe însușite la diferite cursuri de specializare, fără a mai ține cont de specificul local, unde pun în practică cele învățate la asemenea cursuri.

Așa se face că uneori dansurile populare prezentate la televiziune sînt la fel în județul Suceava, cu cele din județul Bihor, Dolj sau Constanța.

Observăm că apar grupuri de dansatori în rînduri de cîte 8—10 flăcăi și fete (flăcăii întotdeauna în prim plan), prinși de mîini, care fac același pas înainte și înapoi, dînd aprig din mîini în sus și în jos, indiferent din ce regiune a țării sînt dansatorii. Se vede că așa sînt învățați toți și așa trebuie să danseze. (Așa vreau probabil regizorii.)

Mi-aduc aminte de cînd eram copil și mergeam în sărbători la horele țărănești din satul meu natal, din județul Suceava. Ți-era mai mare dragul să vezi cum flăcăii, conduși de către un bătrîn ai satului (fără să fie regizați de cineva), dansau cîntece bătrînești ca: «Trilișești» — «Bătuta» — «Corăbasca» — «Învîrtita» și alte dansuri bătrînești care te entuziasmau prin originalitate, fiind în stare să stai cu «gura căscată» să-i privești cît îi ziulica de mare, uitînd de toate din jurul tău. Urmau, intercalat, acele hore liniștite și așezate, dansate în doi — feciori cu fete — care-și șopteau la ureche, în timpul dansului, niște taine pe care numai ei le cunoșteau. Nu era horă țărănească la care să nu se strige diferite chiuituri cu caracter moralizator.

Îmi aduc aminte că prin anii 1935—1940 exista o echipă de dansatori țărani din comuna Fundul Moldovei din județul Suceava, foarte renumită și cunoscută atît la noi cît și în străinătate. Echipa aceasta de dansatori era condusă de un țăran mai răsărit din comună, și care a făcut să răsune podeaua diferitelor scene din Paris, Londra, Roma, Viena etc., publicul spectator din străinătate fiind entuziasmat de originalitatea dansurilor românești prezentate.

De aceea aș sugera în încheiere celor care au obligația de a se ocupa în mod special de această treabă (problemă), să colinde satele noastre, să asiste la sărbători la *diferite manifestații populare, așa* cum se produc ele, acolo, la origine, și să rețină ce este mai frumos și mai original, pentru televiziune și pentru toți cei doritori să audă și să vadă adevăratul folclor românesc.

Să nu-i învățăm pe țărani cum să danseze, ci să învățăm noi de la ei cum se dansează *dansurile populare*. Numai așa folclorul nostru românesc își va păstra din moși strămoși originalitatea și frumusețea.

Profesor Popovici Mihai
orașul Brad, județul Hunedoara

Între 27.XI. și 15.XII. Corespondența *primului participant* la «Flacăra scrisă de cititori» a sosit la 27 noiembrie și a fost semnată de Valeriu Birgău din Hunedoara, iar la termenul fatal de 15 decembrie, la *închiderea ediției acestei* participări, a fost trimisă de Ion Susală din București, avînd numărul de 564 (corespondența, bineînțeles).

(Redacția)

să vă gîndiți și la satul bogdan vodă și s

Cînd, în urmă cu un an, primeam la «poșta redacției», pe care o susțineam în serioasa și nobila revistă transilvană «Tribuna», 2 plicuri, unul cu versuri ale unor copii din satul Bogdan Vodă-Maramureș și altul cu versuri ale unui tînăr profesor din aceeași comună, în mintea mea se făcea greu legătura între educator și poet. Pe profesorul acelor elevi îl chema Ion Zubașcu iar pe poetul acelor iluzii îl chema George Calmineasa. Acum cîteva zile aveam să aflu că Zubașcu și Calmineasa sînt una. Îmbrăcat ca la el acasă, extrem de natural și de convingător, a venit în București cu o mapă plină de desene și poezii ale elevilor săi profesorul Zubașcu, care înfrînsese măcar pentru acea dată pe poetul Calmineasa. Pătruns de ideea că are o sfîntă misiune de îndeplinit, acolo, în locurile sale natale, tînărul și pasionatul profesor maramureșean conduce, de fapt, viața spirituală a elevilor săi, pe care-i învață să gîndească modern, curajos, frumos. E minunat că «acești zubașcu» există, e minunat că, înfruntînd tentațiile unei vieți mai ușoare și ale unor meserii mai fără riscuri, continuă să se nască, să trăiască și să dureze, aici, la noi, stirpea nobilă a dascălilor,a celor ce continuă construcția spirituală și morală a obștilor românești. Atîta presiune a faptei adevărate în ochii și în acțiunea acestui tînăr ce poate deveni, cred,și un mare poet și un mare dascăl! Și atîta tinerețe.

Adrian PĂUNESCU

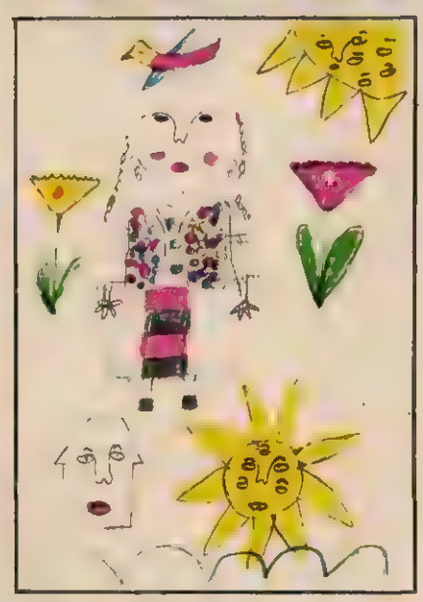

nu uitați de copiii de la școala noastră...

BALADA POETULUI COSMODOR

Pe un plai cu pomi umbriți
Lîngă raiul fără sfinți
Un poet trăia odată
O viață-ndelungată
Visînd pasărea măiastră.
Într-o zi se-ntoarce-acasă
Cineva parcă nu-l lasă
Curgea visul din natură
Picătură
Cu picătură
Iar pe zarea zăril arsă
Cînta pasărea măiastră
Între gratii lungi de moarte
Sta în cer ca într-o carte
În cartea pustie
Ca-ntr-o colivie.
Toată lumea a venit
A privit
A auzit
Și s-a mai desăvîrșit
Dar poetul Cosmodor
A deschis cerul ușor
Lăsînd pasărea în zbor
Ea atuncea s-a topit
Într-un zbor fără sfîrșit
Într-o flacără de mit
Iar poetul a murit
Printre stele rătăcit
Pe un plai de veci uitat
Ca un dor însingurat.

Buftea Maria
clasa a VII-a

TOTUL FERMECAT

Cînd pleoapele zorilor închid întunericul în cușca culorii, se zăresc departe brazii lucrați în cer pîndind pe sub ochii raiului.

Cosmosul ardea ca un gînd din imaginea unui punct încuiat în mijlocul inimii. Un poet mergea să facă o plimbare prin pădurea morții. Pe unde trecea, apa curgea prin mlădițele vîntului. Pe marginea apei garoafa minții stă ascunsă în cuibul vieții.

Cîntecul clipei spărgea clopotul zilei. Cîmpul cu strunele sale cînta firul cel pierdut în cosmosul uimirii.

Copacul cu crengile prin nori acum calcă ușor spre apus.

Cînd stelele sparg întunericul un măr scria pe steaua mormîntului, casa era plină de cuvinte, iar gîndurile luminau în acest întuneric.

Un vînt înmiresmat cînta plimbarea poetului. Acum după un ceas ostenit de munca gîndirii se învelea cu pînza vîntului.

În depărtare un murmur de ape încă nu știa să doarmă. Copacii se învelesc cu aripa cerului.

Închide ferestrele norilor cînd doarme și veșnicia.

Cioc Irina
clasa a VII-a

ACEȘTI COPII

Acești copii își dau silința ca țara noastră să fie cît mai bogată în culori. Ei au o lume a lor. Desenează lumea și răsturnată, cum vreau ei, pe ei nimeni nu-i poate opri. Ei desenează oamenii zburînd și nimeni nu-i poate opri să nu facă astfel.

Ei au o minte fantastică și o putere cosmică, de aceea acești copii sînt liberi. Au voie să facă ce vor pe coala albastră a cerului.

Goci Viorica
clasa a VII-a

BALADA CIOBANULUI CARE SI-A PIERDUT OILE

Colindă ciobanul prin văile lumilor
Prin păduri de fulgere și prin ploi putrede
Cu oile lui care mușcă din stelele căzute în iarbă
Un duh de mucegai.

Odată acest cioban și cu oile lui
Au trecut pe la pragul casei mele
Iar eu le-am alungat ca pe niște albine
Cu brațele mele măcinate.

Una din oițele lui a rămas sub pragul casei
Unde a clădit o uitare veștedă
Și negăsindu-și surorile sale
S-a prefăcut în cenușă cu două izvoare reci.

În capul ciobanului întristat că oile mor pe rînd
Cresc copaci cu cuiburi de berze
Cu ouăle învelite în vînt
Sparte de zdrențele soarelui

Într-o zi toate oile i-au murit
Iar ciobanului îi crește o barbă lungă pînă-n pămînt
El nu uită și mină o turmă de stele uitate-n pădure
Care au străbătut codrii cu nopțile-n gene
Și care au păscut iarbă călcată de lumină.

Apoi ciobanul a murit și el
Bărbia i-a crescut lungă de tot
Iar stelele au intrat în pămînt

Mariș Vasile
clasa a VII-a

MIRESMELE DIN UNIVERS

Prospețimea cerului ne atrage să mirosim frumusețea veșniciei ce se lasă spre seară. În sala universului se văd dansînd florile care sînt împărătesele lumii. Noaptea e lungă și visează zumzetul albinelor pe care le vedea peste zi. Pe la miezul nopții a mai încetat dansul. O împărăteasă din mijlocul universului se legăna asupra mea.

Pe nesfîrșitul cer se vedea o ceață mucegăită și pătată de miresmele trandafirilor ce s-au evaporat pe ea. În sufletul meu îmi tremura singurătatea și prospețimea cerului. Valurile apelor curgeau la deal și izvoarele se urcau în cîmpii. Vîntul mai clătina din cînd în cînd vîrfurile pădurilor bătrîne și ale lanurilor de grîu care priveau la soare. Cerul rămase îmbrăcat în faianță de miresme.

Roua de pe mușchiul apelor bătrîne se scufundă în adînc. La orizont singurătatea începea să deschidă ușile urîțe ale veșniciei.

Simon Viorica
clasa a VII-a

PRIMĂVARA

Eu plecasem în codru să mai vizitez și eu cum a sosit primăvara. Și în codru era atît de frumos parcă era într-un castel frumos și acolo erau tot felul de păsări frumoase și codrul încărcat cu o haină verde. Și niște păsărele cu culori multe atîta mi-o îndrăgit inima numai să mă fac și eu o păsărea. Și mergînd, tot gîndul îmi zbura la acest lucru minunat să mă fac un cuc frumos și eu plînsem că nu m-am putut face cuc. Am întornat acasă și toate păsările mi-au ciripit parcă m-a durut inima să merg să le las. Am sosit acasă și am visat aceste păsărele frumoase cum îmi tot cîntau și eu le-am spus la ai mei părinți că vreau să mă fac cuc.

Iar eu noaptea cînd închisem ochii ca o stea aprinsă am visat cum e o inimă încuibată în trunchiul unui lemn cu o viață veșnic întunecoasă.

Iar eu noaptea am văzut o rană ca o bucurie veșnică, rana mi-o fo' așezată pe firele de iarbă crescute pe inimă.

Deac Maria
clasa a VII-a

PENTRU VEȘNICIE LUI GEO BOGZA

Ca Geo Bogza să fie veșnic, aș vrea să se preschimbe într-un trandafir pe care să-l sădim în parcul din fața școlii noastre. Iar atunci cînd moartea va voi să-l ia, noi să-l prefacem într-o stea căreia să nu-i punem nume ca nu cumva s-o afle moartea și s-o dea jos de acolo de pe pînza păianjenului nesfîrșit.

Dacă totuși va muri, eu aș vrea să i se ridice o statuie căreia să-i dăm suflet ca să poată scrie măcar ea despre frumusețea țării de lemn.

Deac Maria
clasa a VII-a

PRIMĂVARA ȘI POEȚII

Atunci cînd soarele se lasă pentru ultima dată în ascunzișul nopții, mie mi se pare că cerul clocotește în aurul veciei. Petrec o noapte ciudată în fauna luminii și primesc neîncetat murmurul fierbinte al apelor.

Mă urc în palma naturii iar ea mă strînge și-mi șoptește:

«— Drum bun!»

Oare de ce? Eu n-o să plec niciodată în împărăția morții și niciodată sufletul nu-mi va spune «Adio». Oare se va întîmpla ceva? Mă întreb mereu dar nici o ființă nu-mi răspunde doar natura mai bate aripi colorate în volbura apelor. În suflet mi s-a adunat toată spaima șoaptelor negre.

Vreau să plec fruntea în jos dar cineva se împotrivește și mă făcu să rîd. Nu era nimeni și totuși am rîs. Deodată ca prin vis fruntea mea se înalță spre fruntea rece a norilor și se împietri cu privire la cer. Eram o floare, o adevărată floare.

Iată a sosit o primăvară eternă și florile-și înalță privirea în sus spre malul curgător al cerului și poeții urcă și ei spre valurile poeziei.

Simon Ioana
clasa a VII-a
Bogdan Vodă

SCRISOARE COPIILOR DIN VULTUREȘTI

Vă trimit cu o pasăre gîndirea mea frumoasă: să vă gîndiți și la satul Bogdan Vodă și să nu uitați de copiii de la școala noastră care scriu multe compuneri, cum nu vă uită nici ei.

Ce frumos ați pictat gîndirea voastră pe toate revistele și ziarele. Voi nu v-ați mulțumit cu atît, ați trimis și soarelui multe desene, să nu vă uite soarele niciodată.

Noi nu vă vom uita pînă va trece visul pe deasupra frunții noastre.

Mariș Irina
clasa a VII-a

FIUL NEMURITOR

O rază de apă izvorăște din întunericul morții, frumusețea și frunzele ei izvorăsc din soare.

Cînd soarele a aruncat pe pămînt primele silabe de lumină undeva într-un colț al lumii acea lumină s-a ars iar din inima ei un fir de aur și-a scos valul de timp de pe cap și a spus: eu sînt frumusețe.

Frumusețea pe care o am în inima mea o dăruiesc întregului pămînt să poarte cu ea lumina și soarele. Cu aripile mele străbat toată lumea și presar frumusețea care nu se pierde și nu moare. Unde presar frumusețea orice rană de pe suflet se șterge și apare din nou fericirea ce mîngîie sufletul omului ca pe o mamă singură un fiu nemuritor.

Deac Mariana
clasa a VII-a

capriciile gustului

aproape și în afară de frumos

A-ți forma o educație estetică astăzi, cînd este atît de necesar să privești cu ochii minții și ai sufletului fiecare factor spiritual și social în același timp, este o datorie. Dar cum te împlinești de această datorie? Acumulînd nu la voia întîmplării, ci printr-o selecție dictată de bunul tău gust estetic. Dar gustul estetic se formează încă din anii fragezi ai copilăriei. Cînd începi a te deprinde cu lumea înconjurătoare și treci în universul farmecului, al jocului, te izbești de o «poluare» a simțului estetic. Păpușile de cauciuc cu o formă aproape de nedefinit și nicidecum omenească, vietățile din mase plastice care numai a cățel, ursuleț sau pisică nu seamănă, colorate într-un mod strident, distonant, nu aduc o notă de afectivitate, de intimitate a frumosului. Sînt primele contacte cu o lume pe care copilul o îndrăgește, este a lor la urma urmei și o iubesc așa cum este.

Mi s-a întîmplat însă să aud într-un cerc de copii de 4-5 ani «Eu nu mă joc cu pisica asta, e urîtă» (este vorba de acea pisică armonică din material plastic). Un bun-gust începe să se formeze de la această vîrstă. Ajungînd la o putere de cunoaștere, de receptare a frumosului, cînd micul preșcolar sau școlar încearcă să-și exteriorizeze spiritul, se izbește de o altă formă care uneori este a inesteticului.

Este vorba de acele cărți care oferă micilor desenatori posibilitatea de a colora personajele din basmele îndrăgite. Dar ce posibilitate de contact cu frumosul le asigură aceste cărți? Am răsfoit întîmplător cîteva și am rămas surprins. Desenele care trebuie . colorate sînt uneori denaturate, puține la număr sînt reușite.

Cred că aceste cărți, ca să-și justifice titlul: «Să învățăm să colorăm», ar trebui să conțină exemple adecvate care să constituie elemente exemplificatoare pentru micii desenatori care împreună cu imaginația creatoare a micilor artiști, într-adevăr și-ar atinge scopul de formare a gustului estetic.

Binevenite și fără nici un cusur sînt jocurile practice «Să învățăm să țesem și să lucrăm». Într-adevăr, modelele oferite, variantele date, însoțite de explicații și exemple de bun-gust, pot contribui la formarea unui spirit estetic.

Gustul pentru frumos se formează și privind atunci cînd folosești manualul, ilustrațiile care însoțesc textul. De multe ori sînt cu totul opuse noțiunii de estetic Numai ultindu-te în manualul de fizică de anul IV constați o lipsă a esteticii de prezentare. Ilustrații ale fenomenelor și ale dispozitivelor de execuție sînt aruncate pe pagini la voia întîmplării, nesincronizate, fugar, încît te întrebi și de multe ori am auzit această întrebare «Oare așa arată un dispozitiv?» Sau manualul de geografie a României pentru anul IV, nici o ilustrație color. pentru a trezi emoția estetică a ținuturilor românești care sînt atît de frumoase. Ce să mai vorbim de manualele de desen din școlile generale care sînt vitregite din punct de vedere al reproducerilor color și nu sînt selecționate. Exemplu de adevărată educație a frumosului ne-o oferă volumul de versuri «Cîntarea cîntărilor» a poetului Radu Cîrneci și ilustrat de pictorul Sabin Bălașa. Fiecare poem este gîndit estetic și trezește într-adevăr emoții făuntrice.

Colaborarea organică între pictor și poet a generat frumosul. Tu însuți trebuie să-ți fii pedagog la școala frumosului, să știi să îmbini după normele bunului tău gust, ale bunului-simț, frumosul, utilul, practicul. Atunci se poate vorbi despre o «realizare estetică».

Dan FILIPESCU
Piatra Neamț

starea comerțului

verigile

În limbajul comercial, «verigile» sînt intermediarii care iau marfa dintr-un loc și o duc în alt loc. Bineînțeles că treaba aceasta nu se face nici cu roaba, nici cu sacul în circă ci... pe hîrtie, dintr-o întorsătură de condei. Să exemplificăm:

Toată lumea știe că brînza o fac ciobanii de la C.A.P. După ce o încheagă și o pun la saramură vin oamenii de la I.C.I.L., o facturează și o preiau. După această operație, la cei de la industria laptelui se prezintă reprezentanții I.C.R.A. (întreprinderea comercială cu ridicata) care spun: «am venit să luăm brînza pentru O.C.L. «Alimentara»! I.C.R.A. ia deci brînza, de multe ori o trece numai prin factură, alteori mai umblă și pe la putini, transformînd saramura în potroace și o transmit în rețeaua magazinelor sau a unităților alimentare. Situația este identică și cu produsele de carne sau cu băuturile alcoolice care urmează aceeași filieră: producător — întreprinderea colectoare și de prelucrare — I.C.R.A. — O.C.L.-uri — magazine și restaurante. Trecînd prin atîtea mîini, marfa are toată șansa să se deprecieze dar intervine un «ce» salvator: de la întreprinderea prelucrătoare și pînă la magazine transferul se face, cum am spus, în scripte, pentru încasarea cuvenitului rabat comercial!

Nu-i nevoie să consultăm cărți despre marketing, nici să răsfoim vechi tratate despre ISTORIA comerțului ci să ne aplecăm urechea la negustorii mai bătrîni care spun că toată filozofia ar consta în aceea că «cel care produce trebuie să și vîndă!» E adevărat că unii producători au început să aibă și magazinele lor dar lipsa de inventivitate, șablonul sau goana după o rapidă și facilă rentabilitate nu-și arată roadele scontate. Magazinele «Gostat», «Agrocoop» și unele de legume-fructe vînd tot mărfuri care provin din filiera «Verigilor» — conserve, băuturi, oțet, biscuiți, aduse de la industria alimentară. Se semnează încă multe facturi, se face risipă de comenzi telefonice în dauna unei aprovizionări suple, operative.

«Verigile» continuă să stînjenească fluxul firesc al mărfurilor, prea mulți merceologi și recepționeri pentru o putină de brînză, prea mulți delegați pentru un butoi de vin. De aici și paradoxul cunoscut de toți: în comerț birocrația și ședitomania reprezintă un sortiment de care încă nu am scăpat!

Georgo Butoiu
Pitești, strada 1 Mai nr. 49

ce profețim, ce profesăm

Sînt unul dintre tinerii care și-au încercat «norocul» la facultate. Nesansa, insuficiența pregătire, m-au privat de reușită. Mulți se simt dezorientați, pierd pămîntul de sub picioare. Nu aș putea spune că nu s-a întîmplat și cu mine la fel. Nu că nu m-aș fi gîndit la nereușită, intenționam să mă duc pe un șantier... Dar de la vorbă la faptă... Singur la părinți, șantierul mă cam speria...

M-am angajat la o fabrică de încălțăminte, la «Solidaritatea» din Oradea. Bineînțeles, ca muncitor necalificat. Nu pot spune că nu mi-a fost frică. Mă temeam că n-am să rezist; două schimburi, 8 ore plus învățătura (căci gîndul de a da la facultate nu m-a părăsit).

Am fost repartizat la bandă, la banda 10. Colegii mei de muncă nu m-au iscodit cu întrebările, m-au familiarizat cu ceea ce trebuie să fac: fețe, branțuri, calapoade. Noțiuni despre care nu auzisem și despre care nici n-aș fi știut vreodată. Noțiuni care vor trezi în mine amintiri plăcute. Îmi vol aduce întotdeauna aminte, de pildă, de Sandor baci, brigadierul care m-a primit ca pe o veche cunoștință și care — deși are un băiat de aceeași vîrstă cu mine — mi se adresează cu pronumele de reverență. Îmi va aminti de Ghiță, băiatul de la mașina de prins branțuri, care mi-a spus Gicu. Nu știu de unde, dar e atît de bine! Oamenii aștia care în cele 8 ore sînt ca o mare familie, care te ajută chiar dacă numai cu o vorbă. Colectivul, care m-a făcut să-mi dau seama ce înseamnă noțiunea de om, cît e de mare noțiunea asta. Simt în mine acea sete de viață ce ți-o dă sentimentul că faci ceva util, ceva pe care-l poți pipăi. Sînt un naiv?

Iubesc tare mult copiii, iar faptul că făceam pantofi pentru copii mi s-a părut ceva grozav. Sînt — oare — un naiv?!

Abia aici am ajuns să înțeleg ce înseamnă planificarea, organizarea muncii. Nu așa cum sună, sec, în manualul de economie politică, ci din practică. Eu, care vroiam să ajung economist, am reușit să-mi dau seama de dimensiunile, de importanța acestor noțiuni.

Am văzut un om care după 30 de ani de muncă a trăit ultima zi în fabrică. Era în primele mele zile de muncă. Omul acesta era atît de crispat, de nervos. Nu-i venea să creadă că mîine pentru el nu va mai însemna reîntîlnire cu colegii, că în locul lui va fi un altul, tînăr, abia venit în fabrică de pe băncile școlii profesionale. La sfîrșitul programului a rămas la mașina lui, a curățat-o, a pregătit-o ca și cum a doua zi avea să se revadă din nou. Dar nu era așa. Avea loc un ultim dialog cu un vechi prieten. Nici nu i-a simțit pe colegi, pe cei cu care trăise, lucrase împreună, care veniseră pentru despărțirea festivă. Au fost lacrimi, flori, discursuri. Dar, dincolo de asta, erau inimi, suflete. A doua zi a venit din nou, la fabrică, la program. Nu putea fără mirosul acela de piele, de adeziv, fără zgomotul trepidant care, pentru el, însemna viață!

Acum sînt unul din cei «vechi». Colegii mă salută ca pe un vechi cunoscut. Ceasul, la care mă uitam adeseori cu coada ochiului (oare mai e mult?), îmi e prieten. Prietenei mele, acum, am multe să-i spun: bucurii, necazuri. Sînt un om cum sînt atîția oameni.

Întrebarea obsedantă care mă chinuia (ce voi face?) își are azi un răspuns concret. Legitimația, numărul de control nu mă mai fac să spun că sînt doar un absolvent de liceu. Acum sînt *un muncitor*. E mult, e puțin? Puneți alături cuvîntul om, și atunci... Poate am să fac o facultate (acum sînt sigur că o voi face!), dar zilele acestea mă vor urma întotdeauna. E zestrea mea. Capitalul cu care pornesc la drum.

Dan Dănuț DORU
muncitor, fabrica Solidaritatea
Oradea

cuvinte încrucișate

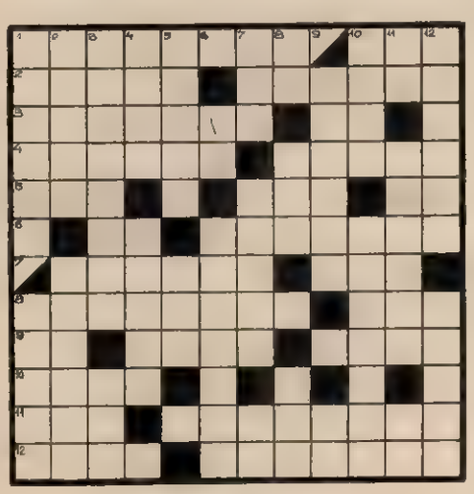

mitologie

ORIZONTAL: 1) Cel mai cunoscut erou grec, ucis de Paris cu o săgeată în călcîi — Fiul lui Xuthus, regele Peloponezului și al Creusei. 2) Insula nimfei Dictynna — Fratele Electrei, care își răzbună tatăl ucigîndu-și mama. 3) Tatăl lui Sinon, care a deschis ușa tainică a calului troian — Combinat siderurgic. 4) Fiul lui Apolo și al Mantei, vestit prezicător din timpul războiului troian — Fiul lui Cronos, personificare a spațiului nelimitat. 5) Oraș în India — Harnașament pentru Pegas (pl.) — Capul Ruminei! 6) Picioare de centauri! — Una din cele trei zeițe ale sorții 7) Personificată în Cratus — Soi de cartof. 8) Fiica lui Priam și a Hecubei, prezicătoare a înfrîngerii Troiei, dar necrezută niciodată — «Oglinda» lui Helios în mitologia romană. 9) Capul Ifigeniei! — Insula lui Acontius, cel îndrăgostit de Cydippe — Oraș în care s-a stabilit Pelops după căsătoria sa cu Hyppodamia. 10) Una dintre titanide, fiică a lui Uranus. 11) Bun de prins și de bătut — Personificată în Dice, fiica lui Zeus (neart.). 12) Fiu al lui Priam care a prezis înfrîngerea Troiei — Porcar al lui Odysseus, cel care îl recunoaște primul pe erou, la reîntoarcere, după o absență de 20 de ani.

VERTICAL: 1) Erou trac ucis în războiul troian de Aiax, fiul lui Telamon — Celebră magiciană din insula Aeaea, fiica lui Helios și a Persei. 2) Regele Corintului, ucis de veșmîntul otrăvit dăruit de Medeea — Fiul lui Pygmalion și al unei statui căreia Afrodita i-a dat viață. 3) Fratele lui Atlas, alias Lucifer — Rîu în U.R.S.S. 4) Fiul lui Tereus, ucis de mama sa Procne — Țara lui Odysseus. 5) Fiul lui Heracles și al reginei Omphale — Personaj «mitologic» la... români, personificare a somnului. 6) Coada lui Pegasus! — Soră cu Puterea, Violența și Victoria (neart.). 7) Corespunde Aurorei din mitologia romană — Palid — Pronume personal. 8) Sere! — Personificat prin Uranus (neart.) — Republica Populară Mongolă. 9) Unul dintre argonauți, frate cu Eurytus — Cuțit! 10) Numele lui Achilles cînd era deghizat în haine femeiești la curtea lui Lycomedes — Fiica lui Helios și a oceanidei Perse, soția regelui Minos. 11) Unul dintre giganți, fiul lui Poseidon — Localitate în Atica, unde i s-a ridicat un templu lui Amphiaraus — Pronume. 12) Centaur ucis de săgeata lui Heracles — Divinități protectoare ale casei și familiei în mitologia romană.

Liviu ROUĂ
strada Mureșului nr. 26 A
Lugoj

Dicționar: ANE, ESAC, EIA, LAMUS

REBUS CRIPTOGRAFIC: 7,8,2,5,2,5,7,2,2,4

Dr. Bela Schuchter, Beiuș

mondo cafè

Senzațională idee a avut acel isteț preot anglican, de a instala în lăcașul unde preasfințea sa își păstorea meseria, un aparat pentru preparatul cafelei, astfel ca enoriașii săi să poată asculta cu pioșenie liturghia, sorbind din binefacerile zațului și aburindu-și nazurile cu gîndul la viața de dincolo de moarte. Pentru că este o axiomă faptul că astăzi nu mai putem trăi fără cafea, oriunde ne-am afla, chiar dacă sîntem conștienți că ea este principalul agent care generează colesterolul.

Cafeaua a pătruns în viața noastră cotidiană, încet dar sigur, cu precizie de metronom, s-a extins ca o eczemă în toate punctele cardinale ale pămîntului, revoluționînd modul de viață și preocupările oamenilor, schimbînd regimul alimentar al unora și chiar restructurînd comerțul nostru interior și exterior.

Dacă ne gîndim că pentru aceste boabe am adoptat, presupun, trocul cu frumoasele noastre roșii, vernilii noștri ardei grași, salamul nostru de Sibiu sau cu aromatele noastre vinuri, avem deja o idee generală despre ceea ce înseamnă pentru noi cești-cuța de cafea, fie că o bem dimineața pe stomacul gol, în pauza de masă, după masă, înainte de culcare, acasă, la birou, bar, restaurant sau aiurea.

Maladia este cronică, dacă mergem mai departe și constatăm că aproape au dispărut din cămările noastre gavanoasele cu magiun, borcanele cu dulceață de trandafiri sau gutui, înlocuite fiind de cutiuța cu suta de grame de cafea permanentă. Să nu mai vorbim de faptul că producția de ibrice, servicii de cafea, rești și fierbătoare electrice a cunoscut în ultimul deceniu o prosperitate de invidiat.

Cu toate acestea, ceea ce mi se pare interesant este faptul că deși sînt mulți amatori captați de acest hobby, nu s-au găsit pînă acum două rețete de preparat cafeaua care să coincidă, fie că este vorba de dozajul acesteia, fie că este vorba de a o face sau nu cu caimac. Personal, am curajul să pariez cu cei aproape sau peste un miliard de locuitori ai planetei noastre, care stau zilnic cu ceașca în mînă, că nici unul dintre ei nu știe să prepare o cafea ca vecinul sau amicul său.

Poate că ar fi bine să se gîndească cineva și la treaba asta, poate că ar fi bine să se stabilească un rețetar precis și să se confirme ordinea preparării cafelei, ca să nu mai bîjbîim în aceste taine și să nu mai creăm atîtea controverse culinare. Bunăoară, aș zice că principala lipsă a avut-o la noi Sanda Marin, care în a sa carte de bucate nici măcar nu ne dă cît de cît o mică indicație în acest sens.

Dar ceea ce mi se pare de-a dreptul ingrat și în același timp revoltător este faptul că, deși cafeaua reprezintă astăzi principalul nostru aliment, că deși a întrecut cu mult consumul de lapte, pîine, sare etc., nimeni dintre compozitorii de muzică ușoară (sau ușuratică) și care s-au preocupat de cîte-n lună și-n stele, nu s-a gîndit să-i dedice un cîntec, în care să-i proslăvească binefacerile. Unul singur, care fiind și textier, dar al cărui nume nu l-am putut afla, a făcut cît de cît o aluzie la culoarea ei, într-o excepțională comparație cu iubita sa, căreia i-a dedicat melodia și textul:

«Iubita mea are ochii ca cafeaua
Și-obrăjorii ca cacaua
Și-o iubesc, de-nnebunesc».

Dar sigur asta este mult prea puțin pentru ceea ce merită cafeaua!

Îmi povestea un amic că odată un bunic de-al său de la țară, venind pe la el la oraș, unde omul are familie și loc de muncă, l-a oprit cu toate bunătățile citadine, iar la urmă au băut cu toții cîte o cafeluță. Moșul a sorbit-o gînditor, după care în simpla sa filozofie a spus:

«Ce bine o duceți voi, mă! Beți și cafea în fiecare zi!» Replica amară fiind, chiar după o dulce cafea, m-a condus la neliniștea unui concetățean, care de cîte ori afla că simpatica lui consoartă îi pune cîte o pereche de coarne, își îneca necazul cu cîte o cafea, două sau trei (în funcție de gravitatea faptului). Și azi așa, mîine așa, într-o zi s-a dus la un medic și spunîndu-i tărășenia, l-a întrebat candid:

«Oare n-o să-mi facă mie rău atîta cafea, doctore?»

Gheorghe Muscă
strada Perușani nr. 3, bloc 87, ap. 47
Ploiești

Soluția jocului rebus criptografic, de la pagina 28: Năstase-declarat în acest an prima rachetă de pe glob.

breakfast

Un dicționar mai vechi, cumpărat de nevasta mea de la standul de cărți al întreprinderii, m-a lămurit destul de ușor că tradiția acestui cuvînt englezesc conduce la noțiunea de gustare de dimineață sau mic dejun, așa cum spun specialiștii T.A.P.L.-ului.

Cu dicționar, voință proprie și ajutorul Universității populare am învățat englezește cel puțin ca să mă descurc și în felurile cum compun clasicul breakfast.

Înarmat cu atîtea cunoștințe folositoare și avînd ocazia să vizitez Anglia, Franța și Olanda, am constatat că gustarea de dimineață cuprinde după un ritual strict, pe lîngă sucuri de fructe, ceai sau cafea, și ouă ochiuri, șuncă, unt, gem, chiar și pîine prăjită.

Francezii sînt mai puțin pretențioși, dar au niște cornuri standardizate care rămîn în amintirea celui care le servește, prin frăgezimea lor.

Olandezii se situează cu breakfastul lor între structura englezească și cea franțuzească, înlocuind ouăle ochiuri cu ouă fierte și adăugînd puțină brînză ca să justifice faima brînzei de Olanda.

Concluzia este că fiecare națiune este nărăvită la un gen de mic dejun pe care-l poți găsi în toate restaurantele și hotelurile la o oră care este întotdeauna înaintea celei de începere a serviciului. Sînt convins, deși nu sînt detectiv, că este foarte ușor să ghicești naționalitatea unui turist străin după ce comandă la micul dejun.

Fiind născut și crescut în Giulești, cunosc, ca respectabil cetățean al sectorului 7, toate cofetăriile, bufetele și restaurantele din zona sus-menționată.

De ani de zile încerc să găsesc principiul care stă la baza servirii micului dejun în cartierul meu, dar am constatat că atît eu cît și cele două trusturi care au grijă de alimentația noastră (cel al restaurantelor cît și cel al cofetăriilor) nu l-au găsit pentru binecuvîntatul motiv că el nu există.

Încercați și dumneavoastră, la orele 6,00-6,30 atunci cînd plecați la serviciu, să găsiți în cartierul în care locuiți o unitate de alimentație în care să serviți un mic dejun într-o formulă autentic românească, așa cum servim acasă atunci cînd avem grijă de noi sau mama are grijă de noi.

Am urmărit luna preparatelor culinare precum și emisiunile «Reflector» aferente acestei luni difuzate prin grija televiziunii și am constatat că nici anul acesta nu a apărut ca noutate formula unui «breakfast» românesc.

Bucătarii bucureșteni au inventat crapul umplut cu ciuperci, pe care l-am văzut în carne și oase în vitrina restaurantului «Cișmigiu», dar nu au descoperit secretul servirii costițel cu ouă ochiuri la ora șase și jumătate.

Citesc cu plăcere topurile muzicale cît și cele cu filme, dar cred că mi-ar plăcea să citesc și un top despre restaurantele care servesc un mic dejun autentic românesc despre care să știm toți și despre care să afle chiar și străinii care ne vizitează țara.

Inginer A. Cruțescu
București

REFLEXE

de Cosmescu Laurențiu — București

Ai un foc, amice?

vrem să gîndim și-n papuci!

Mare iubitor de film, cînd se programează vreunul (și se programează destul de des), deschid aproape cu regularitate televizorul. Nu fac eroarea de-a avea prejudecăți, de aceea le vizionez conștiincios, instalat comod și cu papucii în picioare (ceea ce nu poți face la cinema; acolo poți să-ți scoți, cel mult, pantofii). De-abia după aceea dezamăgirea sau satisfacția, și trebuie să spun că ea există în ciuda unor neajunsuri de care va fi vorba mai jos, capătă contururi precise, și opiniile mele se pot mișca în voie, fără să riște realizarea unei nedreptăți. Astfel am putut constata că la tv își mai fac prezența filme-kitsch, filme ușor digerabile, filme-laxative, filme care nu pun probleme, filme pe care le uiți imediat, care nu ți-au spus nimic, dar care te-au frustrat de aproape două ore de gîndire, ți-au poluat ochii și, uneori, conștiința. Recent am vizionat la tv filmul «Mutriță nostimă» (sau așa ceva), o comedie muzicală cu veșnic săltărețul Astaire (dragi tovarăși, 2-3 filme, într-o viață, cu acest stepist sînt suficiente) și drăgălașa, talentata Audrey Hepburn). Și mi-am amintit că filme de acest gen (kitsch adică) am văzut la tv (și nu numai). Și am asociat acest lucru, nu cred că în mod hazardat, cu fenomenul poluării. Va să zică luăm atitudine (timidă încă) împotriva poluării aerului, a apelor, a plămînilor, a folclorului, a gustului, a conștiințelor etc., etc., iar pe de altă parte servim unei națiuni întregi surogate de cultură, filme-kitsch, povești de dragoste nesărate, drame de duzină, comedii răsuflate. Ciudat mod de a combate acest al nu știu cîtelea flagel al lumii moderne, kitsch-ul, ciudată modalitate de a face educația gustului public (pornind, probabil, de la tradiționalele maxime-kitsch: gusturile nu se discută, e frumos ce-mi place mie etc.)!

În acest sens, tv, care se știe, este un redutabil instrument modern de propagare a valorii, a adevărului, a gustului pentru artă, ar trebui să reflecteze îndelung, astfel ca tovarășii care programează filmele să fie făcuți conștienți de reversul medaliei: filmele-kitsch sînt un drog, prejudiciază gustul public, al fiecărui individ în parte. Ar trebui ca acest public însetat de valori, de autentic, de artă, să nu fie înșelat în năzuințele sale, derutat, subnutrit cu fel de fel de însăilări de celuloid, căci acest public, chiar dacă stă în papuci în fața tv, vrea să gîndească, să aibă satisfacții spirituale, artistice, de bună calitate, deoarece bunul-gust nu are niciodată timp liber.

Nu trebuie pe nici o cale să se alimenteze mentalități-kitsch, gusturi artistice-kitsch, oameni-kitsch într-o societate socialistă ca a noastră. Prin aceste cîteva rînduri încerc să trag un mic semnal de alarmă, căci dacă, personal, mă pot apăra de diversele și perfidele manifestări ale kitsch-ului, nu-i pot apăra și pe ceilalți. Bineînțeles, fenomenul la care m-am referit, este numai un aspect al poluării prin kitsch. Există posibilități reale, practice, de înlocuire a subproduselor pe micul ecran (altfel arhivele, schimburile nu și-ar mai avea rostul). Să renunțăm a mai echivala succesul, plăcerea superficială cu valoarea. Celor care vor protesta, spunînd că la tv (sau pe marile ecrane) au fost difuzate și filme bune, chiar destule, le voi răspunde anticipat: opiul este nociv și într-un pahar respectabil de lapte. Iar celor care vor striga că nu putem trăi numai din capodopere, le voi răspunde că asta e o falsă problemă.

Dan SIMIONESCU
Constanța

ANCHETĂ FLACĂRA

Un «caz» poate fi spectaculos — din punctul de vedere al presei — atît prin dramatism (dacă există), cît și prin simplitate (în sensul manierei prin care e reprezentat un adevăr anume). Reportajul-anchetă pe care-l propunem spre lectură cititorilor noștri include ambele aceste calități — în plus, el atrage după sine, credem, atenția organelor în drept pentru rezolvarea unei situații accidental-singulare ce nu suferă amînare. Soluția există, este formulată în însești rîndurile de mai jos, nu mai rămîne decît a se acționa; a se acționa prompt și eficient, pentru determinarea reintroducerii cursului firesc al vieții unei comunități, încercate, astăzi, de o anomalie a naturii.

H.P.

Drobeta-Turnu Severin, acum o lună sau poate mai bine. Vreau să traversez Bd Tudor Vladimirescu, dar sînt tras de mînă. Un bătrîn, simplu, cu straiele țăranului de la Dunăre pe el, îmi arată o mașină străină care se apropie nebunește: «Taică, stăi olecuță că ăștia dă în tine, te tăvălesc și-i dă bice mai departe, că are bani și te plătește». Așteptăm amîndoi să treacă «birja civilizației». Între timp, intrăm în vorbă. Îl întreb de unde este și cu ce treburi pe la oraș. «Taică, sufăr de-o boală rea, îmi răspunde, o boală de usucă omu' din picioare și nu știi ce să-i dai ca să nu dea ortu' popii».

Privesc omul de lîngă mine. Pare trecut de 50 de ani. Tresar. Tresar brusc, abia cînd îmi dau seama că spusese totul atît de sincer.

— Bine, și la oraș?

— Ei, la oraș, continuă el, merg la dom' doctor Pasăre, că dumnealui vine mereu pe la noi prin sat și îi știe rostul la boala asta.

— În ce sat?

— Îi colea, aproape, la o bătaie de artilerie: Erghevița. Așa-i zice.

GHEORGHE PASĂRE SE DESTĂINUIEȘTE

A doua zi îmi las toate treburile baltă și plec să caut un nume: Pasăre. Mă duc mai întîi la Policlinică. De acolo sînt îndrumat la un spital, apoi la alt spital și, în sfîrșit, la Laboratorul central de analize unde, în persoana șefului acestuia, fac cunoștință cu doctorul Gheorghe Pasăre.

Prima impresie a fost nemaipomenită. Am avut senzația, la un moment dat, că omul acesta descinsese acolo direct de pe basorelieful Columnei Traiane. Intrat bine în a doua vîrstă, mai păstrează, totuși, însemnele flăcăului zdrahon de altădată și acea vigoare frustă a bărbatului crescut lîngă glie. Este agitație mare. Se circulă repede dintr-o parte în alta și cu treburi precise. Încerc să leg cîteva cuvinte cu doctorul Pasăre. Îi spun, dealtfel, scopul vizitei mele și acceptă bucuros o discuție cu toate detaliile necesare însă sub nici o formă în timpul serviciului. Îmi propune o întîlnire acasă, pe strada Lenin 23 B

Orele 18, aceeași zi, seara. Sînt în fața unor porți mari de fier. Caut sonerie, dar n-o găsesc. Bat în poartă și, din curte, dintre niște pomi, o voce mă cheamă. Era vocea aceluiași om de care mă despărțisem cu aproximativ șapte ceasuri mai înainte. La o masă, înconjurat de publicații de specialitate și de numeroase caiete

Aici a fost cîndva familia lui Gh. Calotă acum nu mai e nimeni.

Anișoara Rănescu: «Nene, dacă se mută satul de aici, se mută și școala?»

de observații, omul și cercetătorul Gh. Pasăre; îmi face semn să iau loc. Dialogul se înfiripă repede și fără adaosuri de «protocol».

— De unde și pînă unde, ideea cercetării acestei boli în satul Erghevița?

— Aveam în laborator un inginer chimist, G. Mînină îl chema, care era din Poroina, un sat ca și lipit de Erghevița, doar un deal le desparte. Acest tînăr inginer era bolnav de nefrită. Știa apest lucru și aș putea spune că își purta osînda cu mult sînge rece. În fiecare săptămînă își făcea singur analizele și ne spunea cît mai are de trăit. E groaznic, domnule, să trăiești lîngă un asemenea om. Să îți spună în fiecare zi cît mai are de trăit și cu să nu poți face nimic pentru el. Ne-a părăsit cu zîmbetul pe buze. A trecut de atunci multă vreme, eu însă n-am putut scăpa de obsesia lui. În acești ani care au trecut, aveam senzația, uneori, că îi aud pașii prin laborator. Tot timpul m-a torturat gîndul că trebuie să fac ceva pentru a stăvili flagelul. Pînă acum am reușit să stabilesc un lucru foarte clar: apa aduce tot răul.

— De ce?

— Pentru că este poluată, în anumite concentrații, cu fier, mangan, aluminiu, cadmiu și alte elemente cu care intră în catalizare, devenind, astfel, un bun mediu pentru dezvoltarea microbului de nefropatie. Veți vedea cum la ieșirea din cișmele, această apă lasă o ciuperci galbenă care rezidă tocmai din acțiunea ei asupra unor elemente sau microelemente minerale.

— De fapt, cum se manifestă nefrita endemică?

— E o boală cu evoluție insidioasă, prelungită, cu faze intermitente, care începe prin anemie, astenie, pierderea greutății, tulburări gastro-intestinale și, care cuprinde de obicei bătrînii și adulții, dar care nu lipsește la tineri și nici chiar la copii. Se ajunge la moarte prin insuficiență renală (creșterea ureii în sînge). La autopsie se observă că rinichii sînt atrofiați, de mărimea unei nuci.

— Există totuși o cale medicală de tratament?

— Da, sînt cîteva antibiotice: nevigramonul și nigramul. Din păcate, aceste medicamente ne vin din import și sînt foarte costisitoare.

— Atunci, ce-i de făcut?

— Un singur lucru: să fie adusă prin conductă apă din altă parte, mai ales că de la Erghevița și pînă la Dunăre nu sînt decît 4-5 kilometri. Doar cu antibioticele, nu se rezolvă cine știe ce. Interesul nostru este nu să tratăm oamenii bolnavi de nefropatie, ci să anihilăm factorul care-i afectează, în cazul nostru, apa. Dealtfel, în acest sens, la toate simpozioanele internaționale la care am participat s-a căzut de comun acord. Aș vrea, totodată, să atrag atenția asupra unui pericol: vechile puțuri și cișmele să fie astupate, deoarece sînt foarte mulți oameni în sat care nu cred că apa este sursa de îmbolnăvire!

— Ca un om care ați bătut ani în șir cu piciorul ulițele satului, ați stat de vorbă cu oamenii, cu femeile, ce zic?

— Sînt foarte legați de satul lor și așteaptă cu o răbdare înduioșătoare să se facă ceva și pentru ei. Îmi aduc aminte cum cineva, cu ani în urmă, venise cu propunerea strămutării. Vestea aceasta s-a auzit și în sat și cînd am fost din nou pentru a lua niște probe de apă, oamenii mă opreau pe ulițe și-mi spuneau că nu vor pleca din sat nici în ruptul capului. Tocmai de aceea, eu cred că nenorocirii care s-a abătut asupra acestui sat nu-i putem găsi rezolvarea prin dezrădăcinarea oamenilor.

APA NU NE MAI VREA

Zi de duminică — toamna. Timpul e încă frumos, deși soarele umblă... «în cîrjă», pe cîmpuri. Autobuzul ne lasă la Gura Poroinii. De aici nu mai avem mult pînă în sat, mă asigură doctorul Pasăre, care acceptase cu multă plăcere să mă însoțească. Suim doar priporul ăsta și gata, întîi un țăran care ni se alăturase din mers. Într-adevăr, într-un sfert de oră sîntem pe o colină, sus, la marginea satului. O luăm la dreapta, coborîm o pantă cu ocol și deodată sub noi se deschide o vale, un fel de «căldare» din iarbă și lut în care abia zărești casele Erghevița, murmură doctorul. Eu, tac. Zăbovesc cu ochii peste sat. Apoi coborîm. Nu mai ținem drumul și apucăm pe o poteca. Asta duce la casa lui nea Ion a lu' Toartă, zice doctorul. Batem la poartă. Un cîine mare se repede ca fulgerul spre noi. În timp ce mă rugam în gînd să nu se rupă lanțul de la gîtul dulăului, apare și nea Ion. Slab, uscățiv, ai impresia că duce viață de ascet...

— Bună ziua, taică, zic cu doctorul, aproape în cor.

— Bună ziua, ne răspunde, blînd, bănuitor.

— Arăți cam supărat?

— Numa' oleacă.

— Păi de ce?

— Păi, fusăi pe la ăștia pe la mai să iau o kilă de țuică și, auzi dumneata, că n-au mai adus. Așa ceva, nu-i bine!

— Dar de apă ce zici? Apa de aici!

— Vrei să-ți spun drept?

— Păi, cum altfel, ne furăm pălăria?...

— Taică, tote eu scurtez la șaptej' de ani și nu știu dacă în viața mea am băut un hîrdău de apă. Am avut vin. Nu-i păcat să-i dai cu apă, cînd sîngele domnului fierbe în butoi?

— Bine, nea Ioane, matale ai băut vin, dar cei care au băut apă s-au îmbolnăvit. Apa e rea în satul ăsta, n-ai auzit?

— Ba am auzit, taică, da' parcă poți să știi?! Lumea vorbește multe. Mai acum o săptămînă s-a prăpădit o femeie aici, din vale de casa mea. Unii spun că tot cu rinichii ar fi avut ceva. Dom' doctor vă spune mai bine, că are învățătură de carte.

Ne luăm rămas bun de la moș Toartă și plecăm. Poteca ne duce spre o cișmea, unde întîlnim pe Maria Popescu, umplîndu-și ulcioarele.

— E bună, e bună apa de-aci? — intrăm în vorbă.

— Vai de bunătatea ei, domnule. Îmi stă bărbatul la pat de cîteva săptămîni, mi-e frică să nu-l pierd, că-i galbin și a slăbit rău. Nu știu ce blestem s-o fi abătut pe sat, că noi ăștia de pe-aici nu prea avem zile multe.

Apoi femeia și-a pus cobilița pe umăr și-a oftat. «Poate că nu ne mai vrea apa, domnule O fi și asta, că prea rău e de noi».

Drumul pe care l-am făcut în continuare avea să ne ducă la casa lui nea Ghițan. Costică Ghițan îi zice lui, ne-a asigurat o bătrînică întîlnită-n cale, și e pensionar de la CFR. Iată-ne și în fața porții. Nea Costică stătea în tindă și meșterea ceva. Întîi s-a uitat la noi pe sub ochelari. Purta niște ochelari cu lentile groase și avea un mod foarte șugubăț de a ne măsura cu privirea

— Bag samă, cu mine aveți treabă, ne-a tăiat-o el sigur, venind spre poartă.

— Cum le știi pe toate, ca un vraci, nea Costică, îl întîmpin eu, mai mult pentru a-l scoate dintr-o aparentă stare de sfîiciune

— Ei, nu le știu eu chiar pe toate. De-o oră brîncesc la o broască de ușă și nu-i dau de hîbă

— Nea Costică, știi de ce te căutăm noi?

— Dacă spuneți, știu.

— Ai fost vreodată bolnav?

— Păi, de aia veniră'ți?

— Să zicem!

— Ei, m-a mai durut și pe mine capu', burta, ca pe fiecare om, da așa, să trag de boală pe la doftori, n-am pățit.

— În satul ăsta, în care trăiești și matale, mor mulți oameni de nefrită, sau uree cum se zice pe aci. Dumneata ce spui?

— Asta așa e, mor cam mulți. Unii cred că apa ar fi de vină. Chiar vreau să întreb și eu, ce e dom'le cu gălbineala aia pe lîngă cișmele? Eu, drept să vă spun, nu mai iau apă de mulți ani de la știubeiul lu' Pieptan. Apa de acolo face un fel de mucigai în ulcior. Asta e ceva tare curios. Îmi aduc aminte că muma și tata, tot de acolo au băut și n-au avut nici pe dracu' și acum, auzi, să moară omu'. O fi vreuna!?

— Deci, dumneata crezi că apa n-aduce nici o nenorocire?

— Da.

— Ce te face să crezi asta?

— Păi, cum n-am murit eu pînă acuma...

Următorul popas îl facem la altă cișmea. Aici o întîlnim pe Rozalia Chilom. Pare o femeie la 50 de ani, cu o anume blajinătate a firii, ceea ce-i conferă cumpătarea omului ajuns la o vîrstă respectabilă...

— Au venit într-o zi pe la noi niște tovarăși și ne-au spus că o să ne ajute. Să avem doar nițică răbdare și o să fie bine și pentru satul nostru. Dar au trecut de atunci aproape cinci ani, maică, și cum i-ai văzut matale, așa i-am mai văzut și noi. Cei de la primărie au spus că o să dea platuri la ai tineri, în altă parte, să-și facă gospodării acolo. Boala asta n-alege, maică. Numai pe ulița mea sînt vreo trei case parasite. Acum le fluieră vîntu' și pustia prin batătură. Vai de păcatele noastre. Îți vine să-l scoți din mormînt p-al de-a bătut parul în locul ăsta.

Desigur, am fi putut găzdui aici mult mai multe opinii. Nu am făcut-o deoarece unele dintre ele se suprapuneau, într-un mod sau altul. Peste tot pe unde am umblat, pe uliți, pe la casele părăsite, fie că stăteam de vorbă sau numai în treacăt, oamenii spuneau aceleași cuvinte care ajunseseră să ne obsedeze: «Faceți ceva și pentru noi. Nu uitați cînd ajungeți la oraș».

— N-am uitat, firește. Așa ceva nu se poate uita. La fel cum n-am putut uita tristețea unei nunți pe care am văzut-o în sat în acea duminică. O nuntă tristă cu nuntași mohorîți

La rîndu-ne, tragem un dureros semnal de alarmă pentru cei care trebuie să se ocupe neîntîrziat de soarta acestui sat. Erghevița n-are nevoie de promisiuni, ci de fapte. Erghevița vrea să trăiască.

Valeriu ARMEANU
Fotografii de P. GHINEA

P.S. ...prin urmare, patru sau cinci kilometri de conductă; patru sau cinci kilometri de viață, absolut necesară unor oameni care trăiesc alături și împreună cu noi. Față de care avem datorii, și mai ales buna-cuviință de a ajirma: stimați tovarăși, responsabili cu destinele unui județ — Dunărea este foarte aproape!...

H.P.

cronica de trei secunde

și încă o secundă

În prima secundă mi s-a părut că acelor oameni minunați cu mașinile lor minunate li s-au uscat buzele.
Oameni minunați cu buzele arse!
Mașini minunate plîngînd în sacru scîrțîit de fiare.
Numai natura tăcea.
Că natura tace.
Așa cum știe ea,
chiar cînd i se fură
chiar cînd nu mai are de dat,
natura tace.
Știe ea ce știe, oameni buni cu buzele uscate!,

În a doua secundă mi-am dat seama că prin capul omenirii bîntuie niște vînturi bune și înțelepte. Căci oamenii s-au cuminți ca prin farmec.
Nu-și mai bagă mînuțele în toate prizele, nu mai iau lecții de înot în lacuri de benzină, nu mai fac nani liniștiți sub cîntul pădurii de neon, nu mai scot fum cînd se grăbesc...
Azi sînt toți fericiți,
Dacă sînt spițe și cauciucuri, e bine!
Țîndcă bicicleta s-a inventat.
Și omul de asemenea.
În a treia secundă se făcea că noi, pămîntenii, ne roteam pe niște biciclete mari, din lemn de mesteacăn, în jurul unei bombe atomice și a unei nave spațiale (destul de simpatică!); ne învîrteam ca niște îngeri derutați, zîmbindu-ne mecanic, tușind automat, dezvelindu-ne gînduri ridicole în vorbe ridicole.
Ora H ne ținea în loc.
Ora despărțirii ne subjuga amintirile
și cruzimea fiarelor din noi
și ne chema în viitor...
Deodată automatul meu se defectează brusc, iar eu privesc, privesc și văd, văd o minune:
Un copil cu o mantie albă și lungă,
cu părul plîns de lacrimi albe,
pe o tricicletă din fire lungi de iarbă
vopsită cu stropi mari de rouă
și cu o carte de Jean-Jacques sub braț.
Copilul iese din cerc și o ia peste cîmp, printre lungi șiruri de buruieni și flori, de flori și buruieni, într-un dans uimitor și sălbatic. Vai doamne, ce visuri!
În secunda a patra mi-am dat seama că mi-e frică de Radu Cosașu. Are trei secunde-putere și sînt numai ale lui. Eu mi-am mai cumpărat una. Ce-ar fi să-l învingă totuși?!

Alexandru BITZ
elev, anul IV, la Liceul «I.L. Caragiale» Ploiești

lumea văzută de aproape...
... și de mai de departe

apele cotropesc uscatul

Ziarul «România liberă» a publicat de curînd o *informație de interes deosebit și emoționant:* cică, Marea Tireniană — aceeași din antichitatea cea mai îndepărtată și pînă în zilele noastre — și-ar fi sporit adîncurile cu încă vreun metru și ceva și că acest proces continuă.

Informația era ilustrată și cu trei exemple teribil de convingătoare prin ele însele fiindcă învederau că în urma și din cauza fenomenului despre care este vorba s-au mai descoperit și alte minuni. Astfel, un mormînt preistoric de pe lîngă Taphos, din preajma Siracuzei, aparținînd secolului XIV î.e.n., a ajuns și el la un metru sub nivelul mării; clădirile monumentale ridicate pe vremea împăratului August, la Ponza, în vecinătatea Neapolului, s-au scufundat, la rîndul lor, cu mai mult de 100 cm. sub linia de nivel anterioară; portul durat de împăratul Claudiu prin anul 42 lîngă Roma, în apropierea prea modernului aeroport actual al Fiumicinei, nu s-a lăsat nici el mai prejos ci s-a pogorît sub lespedea apelor cu 0,55 m numai în cursul ultimului veac.

Eu, mărturisesc, nu sînt specialist în materie, și nu-mi mai aduc aminte de teoriile prestigiosului savant suedez Linné (după care continentele *ar suferi, într-adevăr, anumite modificări structurale* și oscilații basculante, neiertătoare, datorită cărora se pot produce prin veacuri și milenii fie coborîrea spre adîncuri a maselor lor, fie înălțarea asupra uscatului a apelor din mări și oceane) decît din ce brumă mi-a mai rămas din învățătura școlară. Nu mă pricep în chestiunile acestea. Formația mea este cu totul și cu totul alta.

Dar, drept să vă spun, informația citită în «România liberă» m-a înfiorat. Fiindcă rimează, ca să zic așa, cu altă ipoteză emisă de acelaș celebru Linné, potrivit căreia iarăși s-ar *prea putea* ca, prin pogorîrea pe verticală a munților, să asistăm cîndva și la o ridicare, tot pe verticală, a apelor, a mărilor de exemplu, așa cum s-a produs acum în Tireniană, și chiar a Atlanticului, revărsat în chip de potop spre centrul Franței, ipoteză preluată de la Linné și de alt savant francez, Flammarion, în zguduitoarea lui profeție «Sfîrșitul lumii».

Ei bine, și atunci ce se va întîmpla?!

Chestiunea este lămurită.

Atunci — savanții au calculat cu migală și cu autoritate că «atunci» înseamnă exact peste 85 mii de ani — oștile potopitoare ale dușmanului din talazurile Oceanului Atlantic vor porni maiestuos de-a dreptul în incinta palatului regilor și împăraților Franței, la Tuileries... La împlinirea sorocului și a soartei ineluctabile nu vor mai pluti peste tălăzuirea învolburată a undelor Sequanei decît insulițele Montmartre și Panteon, iar scrumbioarele vor face plajă pe scara de marmură a *bătrînului observator* clădit odinioară pe dîmbul cel mai răsărit de pe aceste meleaguri, înalt de 60 de metri peste nivelul oceanului.

Și acum, stai și te întrebi — cu îndulcoare și cu nesfîrșită nostalgie — ce se va întîmpla, ca urmare, cu strămoșeasca deviză a Parisului, de pe cînd Orașul Lumină se chema Lutetia: *fluctuat nec mergitur* — îl bat valurile, dar nu-l înecă apele? Căci va ajunge de rîs, sărmana deviză, și răsturnată: l-au cotropit apele, așa că nu-l mai bat vînturile!

Adică, în fond, de ce să te mai întrebi?! Și, la urma urmei, cine o să mai aibă năstrușnica idee și cui o să-i mai dea mîna, în veacul acela tîrziu al umanității, să se mai întrebe și să pretindă să citească pe acolo o asemenea deviză, fie și răsturnată?!

Fiindcă atunci, în vremile acele însondabile, ce vor veni, ca mîine, adică peste 85 de mii de ani, așa cum au calculat și au prevăzut tehnicienii calificați, pierdute vor fi de bună seamă, în noaptea timpurilor trecute și stinse vor fi, pe vecie, toate amintirile și despre Parisul de astăzi, și despre Lutetia parizilor de mai ieri, definitiv înecate în oceanul cenușilor finale și sub cerul oceanului veșniciei.

Desigur că, în ceea ce ne privește, noi vom urmări cu tot calmul și cu toată seninătatea desfășurarea acestor evenimente pînă la împlinirea lor. Nu ne grăbim și nu ne înfrigurăm. Avem și timp, și răbdare,și bunăvoință. Și-apoi: ce însemnează 85 de mii de ani în viața omului și a omenirii?! O nimica toată.

Ceva mai greu o să fie însă cu năvala mării Tireniene, pentru că nici Linné și nici Flammarion n-au binevoit să ne lămurească din timp *cum o să evolueze evenimentele prin partes* locului...

Ion I. NEDELESCU
București, Foișorul de Foc nr. 1

cronica pretențiilor

masa și scaunul

Determinat de nevoi derivînd una din alta, nevoile înmulțindu-se ca ciupercile, omul a creat lucruri. Dispunînd de fantezie, lucrurile lui, îmbinări de linii și corpuri geometrice, au forme care de care mai ciudate. Așa de multe a creat încît și-a aglomerat spațiul în care abia mai reușește să se strecoare printre ele. Riscul e mare deoarece la orice pas îl pîndește primejdia de a se izbi pînă la rănire de muchiile lor ascuțite sau de a aluneca pînă la frîngerea oaselor pe suprafețele lor curbe și lunecoase. Nu numai trupul este expus acestor riscuri ci și sufletul. Cunosc suflete care nu s-au vindecat niciodată de rănile și ruperile din aceste accidente. Vrînd să-și împlinească nevoile, omul și-a creat o lume adversă și cred că numai simpla întîmplare a făcut ca din mîna lui să se nască și unele lucruri cu adevărat domestice, mai mult chiar, lucruri care prin comportarea lor îi pot fi exemple.

Din acest punct de vedere masa și scaunul dețin capul de listă. Veșnic nedespărțite uimesc prin trăinicia sentimentelor, prin statornicirea dragostei lor. Cine le privește cu atenție poate vedea acea ceață de tristețe care le înconjura cînd omul, tot datorică nevoilor sale, le desparte temporar fie chiar și pentru o secundă. Cuplu trainic — masa și scaunul — după atîta îndelungată conviețuire, nu și-au consumat *tăcerea cu care discută unul cu altul, spre deosebire* de oameni, care-și termină repede vocabularul cînd sînt puși în asemenea împrejurare.

Cine va reuși să pătrundă sensurile acestui *îndelung dialog,* va putea face opera literară demnă de toate premiile care se acordă pentru reușitele în acest domeniu.

Acum, în secolul cînd natalitatea lucrurilor cunoaște o creștere mai mare ca oricînd, îi doresc omului să-și făurească numai din acelea de la care poate lua exemple.

Sînt sigur însă că mult timp și de acum înainte masa și scaunul vor deține capul de listă.

Vasile BUTAN
orașul Gh. Gheorghiu Dej
economist

principii și năravuri

pila

Deși se lăsă cu toată greutatea corpului pe pilă, simțea că aceasta alunecă pe fierul prins în menghină. A înțeles că se chinuia în zadar. O ridică pînă în dreptul ochilor, se uită atent la asperitățile instrumentului și constată că erau tocite toate pe ambele părți. Scîrbit, o aruncă cu dispreț la coșul cu gunoi.

Se uită apoi și la bucata de fier și văzu plin de ciudă că eforturile sale nu făcuseră decît să-i dea o strălucire pe care nu o avusese pînă atunci.

Își aprinse o țigară, trase cu nesaț din ea, închise ușa la cameră, ieși din curte și trecu peste drum la fratele său.

Acestuia îi explică cu lux de amănunte că el și cu pila sa nu au reușit să prelucreze o bucată de fier, așa după cum dorea el.

Fratele său — că de, șîngele apă nu se face — ambiționat de rezistența acelei bucăți de fier merse la lada cu scule și ridică o pilă cu 3 fețe.

În timp ce o dădea fratelui său, îi lăuda calitățile. Acesta o luă cu atenție și o strecură cu respect în buzunar.

Făcu calea-ntoarsă peste drum și se așeză cu speranță la lucru. După o repriză de eforturi, ajunse la același rezultat cu și la pila cu două fețe.

Se așeză obosit pe un scaun și își reaprinse țigara. Gîndurile îi alergau slobode pe toate plaiurile cunoscute. Trecea în revistă toți prietenii și toate rudele sale, cîntărindu-le calitățile pilelor lor.

Treptat trebui să șteargă din mintea sa pe toți, cu excepția unuia singur. Acesta era unchiul său, un om voinic și mare. Știa că în arsenalul lui de scule se află cea mai mare pilă de prin împrejurimi. Bucuros de alegerea făcută în gînd, se uită cu trufie la insensibila și insignifianta bucată de fier, adresîndu-i printre dinți cîteva cuvinte ce nu pot fi suportate de *hîrtie*...

Ieși radios din cameră, se duse la garaj, scoase mașina și plecă spre oraș la unchiul său. Avu noroc, îl găsi acasă.

Unchiul său îl îmbrățișă cu efuziune și-l întrebă de ce nu l-a mai vizitat de atîta timp. Nepotul explică cu oarecare emoție motivul vizitei sale. Unchiul, supărat și el pe rezistența *bucății de fier,* îi spuse nepotului că va merge personal pentru a pili acea dură și încăpățînată «individă».

Cînd unchiul veni cu pila din magazie, nepotul rămase extaziat în fața ei. Era o pilă mare cît un iatagan turcesc.

Cu ea era convins că unchiul său va face pulbere blestemata aceea de bucată de fier.

Pe drum spre casă turismul aproape că zbura. Ajunși la țintă, au intrat imediat în camera unde se afla menghina și unchiul a început să tragă virtos cu pila. Din bucata de fier ieșeau scîntei, dar pilitură, ioc.

Înfuriat, unchiul se lăsă cu toată greutatea sa pe pilă. Aceasta vibră din toate fibrele și deodată — trosc! — s-a rupt în două.

A doua zi, unchiul a fost repartizat la munca de jos.

I. OLTEANU — Buzău

dosar flacăra

o noapte bolnavă de alb

Sfîrșit de toamnă-n București. Peroanele Gării de Nord cunosc animația marilor metropole. Vîntul aspru biciuiește obrajii călătorilor, *amicilor, rudelor, fără alegere. Stau cu ochii pe* acele ceasornicului așteptînd să tragă garnitura care mă va duce spre Ardeal. Călătoria poate să înceapă fără teamă de plictis; m-am aprovizionat cu de toate: reviste, ziare, un pachet de Snagov, chiar și o cutie de bomboane pentru variație.

Dar gararea întîrzie. Involuntar, privirea îmi alunecă spre linia vecină: București—Tulcea. Oameni de toate categoriile: cooperatori, muncitori, lipoveni bărboși. O pereche îmi atrage atenția. El, om în floarea vîrstei, ecate medie, cum ne place să zicem, să tot aibă 45-50 de ani, cu o pălărie cu boruri mari, de sub care se zăreau tîmplele argintii, îmbrăcat cu un palton gri, cu fular alb la gît, mergînd vădit incomodat de un reumatism cronic, la braț cu o fată suplă, înaltă, aș putea spune chiar *frumoasă,* cu *un* basc alb pe cap, brunetă foc, și care din cînd în cînd se apleca la urechea bărbatului spunîndu-i cuvinte tandre, duioase. Numai așa se făcea că însoțitorul se oprea des și zîmbea mîngîind mîna fetei care-l ducea, ocrotitor, de braț.

Am urmărit mult bărbatul și fata care măsurau tacticos peronul și, deodată, de sub pălăria cu boruri mari mi-a apărut un tînăr viguros, dornic de viață — poate prea iubitor de viață — care în imensitatea oceanului de zăpadă se *lupta*...

▪

Acum douăzeci de ani eram proaspăt numit procuror în raionul I. cu reședința la B. Primul An nou după terminarea facultății eram sortit să-l petrec departe de casă, împreună cu locotenentul de miliție E. și medicul legist C., burlaci ca și mine. Mare mi-a fost bucuria cînd o telegramă m-a anunțat de vizita părinților. Bunătăți de tot felul au adus cu ei pentru prislea familiei. Totul era pregătit pentru a întîmpina cu tot fastul nou și tînărul 1954.

În ziua de 31 decembrie, dimineața, a început să burnițeze,iar treptat să ningă de-a binelea. Fulgii mari, proaspeți, adăugați celor vechi, au acoperit totul cu un strat gros de zăpadă. Pe la amiază, crivățul s-a pornit să sufle cu o putere *neobișnuită* și să viscolească zăpada.

Ceilalți doi procurori erau plecați din localitate. Procurorul-șef era la un accident de muncă, iar bătrînul M. se dusese la C. să-și vadă familia.

Cu cîteva minute înainte de sfîrșitul programului am fost anunțați că doi tineri profesori — soț și soție — porniseră din B. pe gheața lacului cu același nume spre a merge în comuna Z. și au fost surprinși de viscol. Prezența lor nu a fost semnalată nici la Z. și nici în oraș nu s-au mai întors. Trecuseră mai bine de 3 ore de la plecare și cu siguranță viața lor era în pericol, dacă mai erau în viață. Gerul se întețea, viscolul continua cu furie tot mai crescîndă. Trebuiau luate măsuri urgente de salvare. Am organizat plecarea unei sănii în care alături de mine au luat loc ipoteticii comeseni, locotenentul E. și *medicul legist C., precum și bătrînul M.,* conducător de atelaj. Aveam la noi două felinare, sape, lopeți de deszăpezire, mai multe pături. Ofițerul de miliție avea și un pistol de rachete pentru semnalizare.

Am plecat din B. cu sania pe terasamentul căii ferate unde zăpada era mai mică. Nu ne era frică de venirea vreunui tren, căci pe o asemenea urgie era imposibil. (Dealtfel, trenurile nu au mai circulat pînă în martie 1954.) Deși știam că pînă la Z. nu erau decît 9 kilometri, *nici unul dintre noi nu ne-am fi închipuit* că această expediție va dura nici mai mult, nici mai puțin de 9 zile.

Pînă la primul canton de cale ferată caii au fost odihniți și au înfruntat mai bine viscolul, chit că noi mergeam mai mult pe jos. A doua jumătate a drumului a fost însă un infern. Metamorfoze ciudate se petreceau în fața noastră: cînd drumul era neted ca-n palmă, cînd troiene amețitoare,de 3-4 metri, se ridicau în întîmpinare. Înșiși caii se opreau nedumeriți în fața stihiilor naturii dezlănțuite. Eram pierduți în oceanul alb. Pocnetele de rachetă se pierdeau în vuietul zăpezilor învolburate. Atît în B. cît și în satele din jur, curentul electric se întrerupsese. De departe,dinspre E.,se auzeau — sau poate ni se părea nouă — urlete de lupi.

Cu siguranță, pretutindeni începuse petrecerea de revelion; *numai noi continuam* să înaintăm în noaptea bolnavă de alb. Cred că ceea ce ne-a salvat a fost linia ferată care ne-a condus pînă la halta Z. Am ajuns înghețați și sleiți de puteri abia la miezul nopții. În loc de tradiționala cupă de șampanie *am* fost tratați cu o ceașcă de ceai fierbinte la Școala de mecanici agricoli. Nu am pierdut prea mult timp cu odihna. Inimosul director P.,căruia i-am explicat situația, a făcut un călduros apel la cei 400 de elevi ai școlii pentru a ne da concursul să-i găsim pe cei doi profesori. De la început ne-am dat seama că sarcina noastră este foarte grea, avînd o suprafață mare de loc de explorat și de înfruntat viforul și zăpada care continua să cadă în cantități nemaiîntîlnite pînă atunci.

Dar elevii au înțeles că de ei *depindea* viața a doi profesori, a doi oameni, părinți ai unei fetițe rămase la niște străini în B. Cu mic, cu mare și-au confecționat torțe din lemn, rășină și cîrpe, îmbibate în petrol și am plecat spre lac. Aveam șanse de 1 la 1 000, dar nu aveam voie să nu sperăm. Am atras atenția elevilor să meargă în grupuri de cel puțin 5 pentru a se ajuta unul pe altul în caz de nevoie. Era fantomatică această procesiune de 400 de torțe în noaptea Anului nou, arzînd în încleștarea nemiloasă a uraganului. Dar reușita noastră depindea și de distanța parcursă de cei doi soți de la B. pe lac. Se făcuse ora 4 dimineața cînd noi navigam prin troienele de zăpadă strigînd și agitînd torțele noastre fumegînde.

Deodată un elev, unul dintre cei mai mici, dar se vede unul dintre cei mai ageri, a observat *pe coaja* de zăpadă înghețată de pe care omătul nou, afînat, a fost spulberat, două urme: una mai mare, de pantof bărbătesc, și alta de toc îngust, de șoșon sau gheată. Urmele se pierdeau într-un uriaș troian de zăpadă.

Am concentrat întregul grup de elevi la locul cu pricina și cu lemnul torțelor am început să punctăm zăpada. La un moment dat, cineva a strigat:«Cred că i-am găsit, am lovit cu bățul în ceva care nu sună a gheață». Și, într-adevăr, eforturile noastre au fost încununate de succes. Trupurile celor doi erau îmbrățișate în zăpada care i-a acoperit, dar nu dădeau nici un semn că ar mai cuprinde vreun strop de viață în ele. Le-am descleștat cu greu și le-am transportat cu pe două relicve la școală.

Am adresat un îndemn din toată inima prietenului meu, medicul legist: «Doctore, fă-ți datoria, totul depinde acum de tine». Am început să frecăm cu zăpadă trupurile inerte, doctorul C. pe ai femeii, iar eu și locotenentul pe cel al bărbatului. 400 de elevi stăteau încremeniți și ne urmăreau cu sufletul la gură.

Mult timp nici o licărire de speranță. Se făcuse de mult ziuă, era prima zi a noului an și nu puteam să ne împăcăm cu ideea că moartea o să învingă.

Prima bucurie a resimțit-o doctorul cînd profesoara a deschis ochii și a început să șoptească «Draga mea, Draga» (Abia *mai tîrziu aveam* să ne dumirim că pe fiica sa în etate de un an o chema Draga.) Dar vai, așa cum speranța a pîlpîit, tot așa de repede s-a stins. Femeia a căzut într-un somn letargic din care nu a mai putut fi trezită cu toate eforturile minunatului doctor C. La orele 10 și-a dat sufletul.

În schimb, bărbatul a putut fi readus la viață. Cu ambele picioare degerate, dar a fost readus. Primul lucru s-a interesat de soarta soției sale. I-am spus că se află în infirmeria școlii și se simte bine. Dar bietul de el, presimțea ceva, nu credea și tot încerca zadarnic cu picioarele înghețate să se dea jos din pat pentru a se convinge; picioarele nu-l mai ascultau însă. Și nici nu-l vor mai asculta niciodată. Ambele i-au fost amputate în spitalul din B., la 9 zile după ce expediția noastră a putut lua sfîrșit.

▪

Trenul de Ardeal a fost garat la linia 9. Cel de Tulcea nu sosise încă. Nu mi-am trădat identitatea și nu am tulburat pe profesor și fiica lui, Draga, cu dureroasele amintiri legate de crîncena iarnă care și-a lăsat urmele de zăpadă prin pierderea soției și a mamei.

Încet, rapidul «Transilvania» a pornit. De la geam, nu m-a răbdat inima să nu fac un semn de rămas bun celor doi, o fluturare discretă cu mîna. Dar profesorul nu m-a recunoscut absorbit poate prea mult de prezența frumoasei sale fiice. O clipă s-a întors să vadă cărei persoane îi este adresat salutul meu, după care,la braț cu tînăra fată, s-a pierdut în mulțime.

Ștefan MAGDA
procuror — procuratura județului Alba

Cercel Ion, clasa a VI-a — «Jocuri»

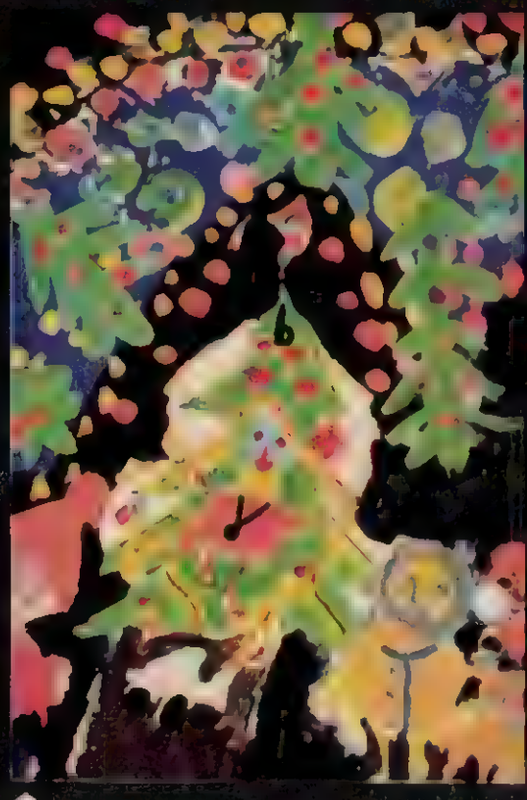

Bejan Cătălina, clasa a II-a

STIMATĂ REDACȚIE,

Am plăcerea să vă trimit cîteva picturi ale copiilor de la Casa pionierilor din Piatra Neamț (însoțite de un text), pe care le propun atenției redacției în vederea posibilei apariții în numărul de Anul nou al revistei «Flacăra». M-am gîndit că reproduse color aceste picturi, însoțite de textul scurt pe care îl expediez, ar putea apărea la rubrica «Civilizația ochiului».

Cu stimă aleasă și înaltă prețuire,
Radu CEONTEA,
Piatra Neamț

ochii copiilor

Atîta doar ajunge ca să ne întîlnim cu ochii copiilor ce privesc din această pagină la timpul prezent, întrebători. Acum și aici bătrînul personaj cu barbă și cu sacul doldora a ajuns la Capra cu trei iezi, acum și aici capra se joacă într-un univers sărbătoresc de margine de an, se plimbă prin ninsoare colindătorul muzicant, ori prin nămeți, cu sorcove, copiii. Lumini ca boabe de mărgăritar scaldă orășelul copiilor, uriașii fulgi amestecați cu stele dezmiardă hora de copii și omul de zăpadă.

Acum și aici pictori de-o șchioapă ai Casei pionierilor din Piatra Neamț sărbătoresc Anul nou și par să ne întrebe cu priviri pătrunzătoare dacă tot ce au pictat ei există.

Există!

Or, iernile așa ar trebui să fie.

Radu CEONTEA

Horaru Giorgiana, 5 ani — «Moș Gerilă la Capra cu trei iezi»

Pronin Tony, clasa a VIII-a — «Un om mascat»

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

— «Orașelul copiilor»

Baranguta Adina, clasa a V-a — «Copii cu sarcura»

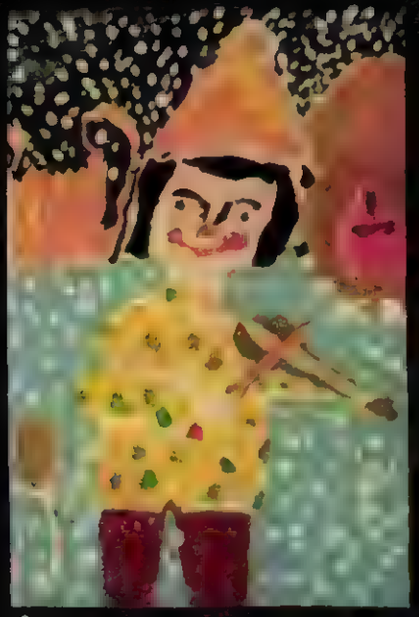

Pronin Camelia, clasa a III-a — «Colindator»

Sturza Alexandru, 5 ani — «Mos Gerila»

Cozușu Gabriel, clasa a III-a — «Desdejus»

Zamfirescu Andrei, clasa a III-a — «Iarna cînd ninge»

Ia-ți mireasă ziua bună. (Stoia Octavian — București)

Ce aveți de împărțit? (Stoia Octavian — București)

«Diogene printre noi». (Corneliu Dorin Gelep — Craiova)

Fără alte cuvinte. (indescifrabil — Deva)

«La iarbă verde sau primum vivere, deinde philosophari». (Corneliu Dorin Gelep — Craiova)

Ilustrarea realității din față și invers (Aurel Toncoglaz — București)

Poate, un viitor Năstase! (Belbița Gh. — Craiova)

Anticipație mediașeană. (Țopa Emil — Mediaș)

Ultima pagină a revistei scrisă de dumneavoastră

Prezentarea artistică Sorin Postolache

prezentul în prezent

Exagerînd lucrurile s-ar putea spune că învățămîntul pare o căruță de lemn căreia i s-a pus motor cu reacție.

Nu e suficient ca învățămîntul să transmită cunoștințe materialiste asupra vieții. Învățămîntul însuși trebuie să se confunde cu esența filozofiei și a credinței noastre.

Așa cum Marx a răsturnat filozofia lui Hegel, dealtfel genială, fiind primordialitate materiei în raport cu spiritul, trebuie să gîndim mai bine învățămîntul actual dînd primordialitate acțiunii în raport cu memoria. Creația este materia educației. Creația este primordială în raport cu memoria, deci cu imitația. A cunoaște nu înseamnă a memora. A cunoaște înseamnă a crea. Nu prin memorarea istoriei se realizează acțiunile oamenilor, deci istoria, ci prin acțiunile creatoare ale omului se realizează istoria, deci creația.

Omul nu mai este un actor pe scena naturii, omul este însăși scena pe care evoluează existența naturii. El este și scena și actorul. Ideile savanților au influențat puțin lumea și numai prin aplicațiile practice. Distanța între idee și aplicarea practică era mare, de asemenea și decalajul între numărul mare al ideilor și numărul mic al celor care puteau deveni realitate influențabilă. Azi s-a redus acest decalaj atît de mult încît ideea devine direct realitate. Ideea este forță fantastică, gîndul omului modelează lumea. Între gîndul individual interior și acțiunea exterioară asupra colectivului nu mai există decalaj. Nu există decalaj între om și lume. Timpul creatorului este timpul lumii. Lumea modernă a creat posibilități ca majoritatea oamenilor să trăiască în prezent.

Copiii trebuie modelați după spiritul vremii prezente. Școala trebuie să conecteze copiii la circuitul prezent al valorilor. Legătura cu starea de spirit din prezent nu trebuie să se facă periodic, întîmplător și, în cele din urmă, prin activități auxiliare, ci permanent, organizat și în primul rînd prin însăși structura învățămîntului.

Sînt în Maramureș artiști foarte mari, necunoscuți în țară decît parțial, izvoriți din natura specifică a Maramureșului cu totul diferită ca temperament de restul țării. Am învățat copiii să înțeleagă pe acești artiști iar prin ei i-am învățat să înțeleagă arta prezentului național. Și firesc, copiii au înțeles foarte ușor ceea ce sperie pe majoritatea oamenilor cînd sînt puși față în față cu arta modernă. Copiii pot înțelege cele mai dificile imagini, pot înțelege pictura abstractă la fel de ușor ca teoria relativității sau spațiile neeuclidiene. Nu le-am cerut să rețină nimic din toate acestea, ci doar să le înțeleagă. Copiii au o logică vastă, cu totul diferită de logica terestră a oamenilor.

Nimic nu mă ajută în educația aceasta mai mult decît folclorul maramureșean prezent clipă de clipă în viața copiilor mei. Aici găsesc izvorul explicațiilor și baza tuturor argumentelor mele. Ceea ce realizez eu nu este decît o punte firească între prezentul permanent al artei populare și prezentul stării de spirit din creația modernă.

Am în jurul meu peste cincizeci de copii care scriu constant, cu care desenez, cînt, culeg folclor și pe care îi apreciez în primul rînd după creația lor. În fața prezentului ne salvăm și ne justificăm reciproc.

Nivelul valoric al creațiilor este uluitor, dar inegal. Pentru că sînt nevoit să lucrez paralel cu programele generale după care elevii vor fi admiși mai departe la alte școli. Mă întreb ce rezultate aș obține dacă aș lucra complet după o programă personală?

Creația poate deveni în școală o tradiție eternă așa cum, fără să fie scrise undeva, copiii păstrează în tradițiile lor jocuri și obiceiuri poate de la începutul lumii.

Școala trebuie adusă prin creație în prezent. Prezentul să fie locul de unde să se facă incursiuni în alte timpuri. Fundamentată pe trecutul care e stabil școala respiră stabilitate. Dar prezentul e mobil. Cum putem ridica o construcție pe un teren nesigur, cum putem inscrie un turn pe valurile apei? Cum putem construi pe mișcare dacă în fiecare clipă vom pune cărămida pe alt loc?

Tocmai aceasta e salvarea. Faptul că prezentul se schimbă mereu. Școala nu mai e un templu care are nevoie de fundamentul încremenit al trecutului. Atîta timp cît planeta noastră nu e decît un vehicul cosmic, o navă cosmică al cărei cosmonauți sîntem, școala, ea însăși, trebuie să devină un vehicul cosmic călătorind pe mișcare. Schimbările neîncetate, revoluția continuă a cunoașterii nu trebuie să înspăimînte ci dimpotrivă să ne salveze, să fie condiția existenței noastre și a școlii noastre. Așadar școala trebuie să fie un vehicul. Educația să fie viteza acestui vehicul. Idealul nouii școli nu este statuia, ci cosmonautul. Numai fiind vehicul școala va putea fi în orice clipă în prezent, așa cum sînt aștrii. Școala trebuie să devină un astru cu propriile lumină cosmică.

Se creează atît de mult în lume încît școala nu mai poate rămîne o instituție de consum, o deltă a creației lumii. Ar exploda de cîtă cunoaștere s-a acumulat. Școala trebuie să devină ea însăși creatoare. Accentul să se schimbe de pe consum pe creație. Creația este singurul mod de a cuprinde lumea în totalitatea ei. Nu mai poți cuprinde lumea prin memoria lineară terestră, ci numai global prin creație.

Nu e important să supraviețuiască invențiile și cărțile noastre, mașinile și metaforele noastre. Important e să rămînem noi. Noi, adică omenirea. Cîtă vreme vom exista noi, va exista existența. Creația generală este singurul mijloc de supraviețuire a lumii.

Vestitorii mei nu vor fi poeți ci deocamdată «o promoție de cititori care vor înțelege literatura modernă. Și care, prin aceasta, vor înțelege sufletul omului de mîine».

profesor George CALMINEASA
satul Bogdan Vodă — Maramureș

să renunțăm la berze

O scrisoare excepțională a rămas fără ecou. Era publicată sub titlul: «De ce?» Să încercăm un răspuns. De ce nu se face educație sexuală în școli? Din același motiv pentru care dumneata, stimate tovarășe ai preferat anonimatul (E. George, elev Cluj, care nu este altceva decît, de pildă: Un elev — Cluj). Din cauza acelor «surîsuri imbecile» cum le numești, pe care le generează *încă* problema sexualității. Și de-ar fi numai surîsurile...

De ce medicul școlar se eschivează de la tema propriu-zisă, salvîndu-se cu capitolul de boli venerice? De ce nu se ocupă de aceste probleme profesorul de biologie?

Recunoaște și dumneata, stimate elev, că este jenant să predai sexologie. Atîtea secole, subiect tabu, împinsă în umbră, problema sexuală a fost invadată de viermii trivialității. Și e greu, cumplit de greu s-o expui brusc, în plină lumină cu toate tenebrele ce se țin scai de ea.

Tinerii vor și aici, ca pretutindeni — lumină. Adulții însă (și se pare că numărul lor crește, invers proporțional cu gradul de cultură) opun o rezistență tacită, surdă. Din inerție și prejudecată.

Ei califică problemele în discuție drept *prostii, lucruri rușinoase* și refuză orice argumentare logică a poziției lor. Consecințele se cunosc: «divergențe pe plan școlar», «zbucium inutil», «gînduri obsedante» (citez din scrisoarea elevului), la care aș adăuga cîteva din urmările cele mai nocive și, uneori, irevocabile: delicvența juvenilă, desfacerea căsătoriei, comportament sexual aberant, viol și, nu de puține ori, crime. Ignoranța în materie de sexologie, la fel ca orice altă ignoranță, nu poate avea decît consecințe negative pe plan individual și social. Și aici, periculozitatea este sporită de rezolvarea întrebărilor și problemelor sexuale ale adolescenților de către «binevoitorii», care, nu rareori, sînt certați cu normele morale.

Intenționam aici o pledoarie argumentată «pentru a se face lumină și în acest domeniu al vieții unui tînăr». Dar scrisoarea elevului nostru este suficient de convingătoare. DE ACEEA AM CONSIDERAT MAI UTIL SĂ PROPUN O SOLUȚIE. Pentru că predarea sexologiei presupune restructurări de programă școlară și mai ales de mentalitate a cadrelor — proces de lungă durată —, sugerez ca fiecărui elev începînd cu clasa a IX-a, să i se înmîneze cîte o carte — manual de sexologie. S-ar putea astfel ca din anul școlar 1974-1975 nici o promoție să nu fie privată de o carte cu o utilitate incontestabilă. Manualul, scris într-un stil accesibil și cu o terminologie adecvată vîrstei, nu necesită nici explicații orale și nici examinare. El va fi citit cu siguranță. Dintre cărțile de profil apărute în ultimul timp, corespunde în cea mai mare măsură intenției de mai sus *Sexologia* de Tudor Stoica, Editura Medicală, București, 1972.* Cartea cuprinde sexologie normală și patologică, igienă, psihologie și etică, aspecte medico-legale. Desigur, aplicarea practică a sugestiei va întîmpina opoziția de rigoare a unor părinți și, de ce să n-o recunoaștem, a unora dintre profesori, așa cum a întîmpinat rezistență și introducerea puericulturii la clasele a X-a din școlile generale. Dar nu acest lucru e important.

Am încercat să întind o mînă adolescentului fără a avea pretenția că e mîna salvatoare. Singurii în stare să aprecieze acest lucru sînt însăși solicitanții: elevii. Dacă cineva sugerează o soluție mai bună, voi fi prima care o să mă bucur. Pentru că un lucru e, fără îndoială, incontestabil: e timpul ca pe copii să nu-i mai aducă barza.

profesor Ionela DORIAN
cartier Mănăștur, Cluj

propun un test

Față de intenția dumneavoastră de a vă onora cititorii cu calitatea temporara de autori, vă propun următorul set de întrebări, pentru pagina elevului.

1.a. Vă satisface actualul sistem de verificare și notare a cunoștințelor potrivit principiului: «Profesorul întreabă, elevul răspunde»? Dacă nu, ce propuneți?

1.b. Cunoașteți expresiile: «învățămînt informativ» și «învățămînt formativ»? Dacă da, pentru care optați și ce propuneți pentru perfecționarea sistemului respectiv?

1.c. Ați auzit de «învățămîntul problematizat» și de «învățarea prin descoperire»? Știți ce se înțelege prin aceste expresii?

2.a. Știți șah? Dacă da, la ce vîrstă și în ce împrejurări ați învățat acest joc?

2.b. Ați citit cărți de șah? Care anume? Aveți cărți de șah în biblioteca personală? În biblioteca școlii există cărți de șah?

3.a. Ați auzit de faptul că, în unele țări, șahul este obiect de învățămînt, în rînd cu matematica sau istoria? Ce părere aveți despre acest lucru?

Ștefan FĂTULESCU,
profesor de matematică
București
Str. Poenaru Bordea

cine a ucis romantismul ?

Printre rîndurile răspunsurilor date la extemporalele «Flacăra», de unii elevi, am citit nechibzuință în studiu, lipsă de grijă pentru înnobilarea spirituală.

Nonșalanța cu care unii își recunosc ignoranța îmi strecoară în suflet o zgură...

La vîrsta lor știam ce vrem.

Îmi amintesc cu duioșie de anii tinerești cînd sorbeam notițele în lipsa manualelor, cînd așteptam săptămîni la bibliotecă bucuria întîlnirii cu cărțile dorite; îmi amintesc de liniștea sacră din sălile noastre de clasă. Eram plini de idealuri pe care încă le mai păstrăm.

Admiram profesoarele care urcau coasta școlii și doream să le semănăm. Intrau bietele, cu cîciuliile oarbaților pe cap, înainte de începerea orei, ca să ne încălzească transmițîndu-ne doruri fierbinți de mai bine, fierbinți ca dorurile lui Eminescu cel atît de curat în simțăminte.

Aveți nevoie de romantismul nostru?

De ce nu cîntați cîntecele noastre, cîntecele cu care am început să visăm? De ce nu cărați cărămizi și moloz vara? De ce nu faceți singuri serbări? De ce credeți că vi se cuvine totul? De ce luați și nu așteptați să vi se dea?

Doriți să vi se întindă o floare, cînd grăbite la întîlnire, călcați pe cele presărate pe străzi de aceia care le-au visat acolo cînd erau ca voi?

Cocoțate pe scaunul de la bar așteptați să vi se ofere o floare, după ce soarele s-a culcat?

Vreți să fiți romantici cînd vă priviți în ochi, persuasiv, strivind impertinent între degete o țigară?

Vreți să fiți respectați cînd gesturile și fizionomia voastră și-au pierdut gingășia, cînd doriți să știți totul într-o seară, cînd nu vă temeți de voi? Vorbele și faptele voastre sînt prea îndrăznețe, forțați ușa vieții și vă treziți zguduiți de frig și de singurătate...

Noi am pus în ochii voștri verdele crud al cîmpiei, albastrul senin al cerului. Ne uităm la voi ca să ne vedem și tineri și fericiți. O doream încă de atunci de cînd învățam despre Horia, Cloșca și Crișan. Eram desculți. V-am așteptat cu răbdare ca să vă mîngîiem și să ne rostogolim în privirea voastră sătui de pîine și de căldură. Nu mai pășiți pe covoare de vise... Aveți totul.

Vă lipsește doar responsabilitatea față de voi înșivă.

Magdalena PĂUN
învățătoare
bulevardul Republicii nr. 138
Pitești

viața modernă

criza de energie și opera de înțelepciune

Mare consumatoare de hrană și energie, omenirea a reacționat de curînd în fața împuținării resurselor ei clasice de substanțe energetice. Serios și solidar. De data asta, nimeni n-a bagatelizat perspectiva, nimeni n-a fost în dezacord cu nimeni. Sînt rare de tot problemele și cazurile în jurul cărora toată lumea gîndește și acționează în consens. Semnificativ, au dispărut și optimiștii de dragul optimismului, deci optimiștii cu luciditatea și responsabilitatea subdezvoltate, în cazul de față nimeni neavînd ceva de cîștigat de pe urma carierei de optimist.

E limpede, din rezervele de substanțe energetice ale planetei nu ne mai permitem să ne înfruptăm oricît și oricum, în contul unor ipotetice descoperiri de înlocuitori pe care ar urma să le facă știința. În materie de foame și de consum de energie, omenirea caută în prezent un nou echilibru. Fiecare țară se gîndește la economii și aplică programe de austeritate, vrea să nu mai risipească și să opteze pentru motoare și tehnologii mai puțin devoratoare de combustibili. Fiecare țară vrea să se apropie cît mai repede de soluțiile optime, adică de consumurile care să asigure atît necesitățile reale actuale, cît și necesitățile impuse de către dezvoltare.

Omenirea se confruntă cu o problemă relativ nouă, motiv pentru care străbatem o etapă în care se tatonează, se cercetează, se învață. Nimeni nu se poate lăuda cu o experiență profundă și încheiată pe direcția avută în vedere. Omenirea învață să economisească resursele de energie, așa cum a învățat atîtea și atîtea lucruri devenite, de la un moment dat, obligatorii. Învață cum să economisească și pînă unde, amîndouă laturi la fel de importante. Desigur, în vreme ce învățăm, mai și greșim, mai comitem excese, dar de învățat, învățăm.

Noua noastră pasiune pentru ocrotirea combustibililor ne determină să ajungem, acum, la început, pînă vom pricepe toate implicațiile, la situații care fac, în speță, economia neeconomică, nerentabilă. Am auzit, de pildă, că un director de școală a tot coborît temperatura din clase pînă cînd s-au îmbolnăvit un mare număr de elevi. Nimeni nu i-a cerut o asemenea economie, nimeni nu concepe astfel protecția combustibililor, tratarea, suferința gripaților și lipsa lor de la școală valorînd mult mai mult. Într-un oraș de nu știu unde, o întreprindere de transport în comun a redus parcul de autobuze și tramvaie care aducea în fiecare dimineață oamenii la lucru. Rezultatul: multă lume întîrziată, ore pierdute din programul întreprinderilor, pagube însumate destul de mari; toate astea dintr-o înțelegere formală și dogmatică a unei chestiuni și a unei preocupări noi: criza mondială de energie și ofensiva pentru economisirea resurselor.

De cîte ori își propune să protejeze niște rezerve limitate și vitale pentru ea, omenirea face operă de inteligență și de înțelepciune. Operă pe care o începe și o desăvîrșește treptat. Am intrat în această fază, ne dumerim pe zi ce trece cum să fie ocrotiți combustibilii, facem loc în conștiințele noastre unui imperativ nou, recunoscut de către toți drept imperativ. Eu cred că unii dintre noi vor ajunge să se priceapă foarte bine la tot ce ține de economisirea resurselor energetice, vor deveni un fel de specialiști în știința economisirii resurselor energetice și atunci toată omenirea va beneficia, fiindcă nici nu se va mai risipi și nici nu se vor mai aplica restricții nerentabile. Între timp vor fi încheiate eforturile pentru dezvoltarea metodelor de exploatare a energiei solare, eoliene, geotermice etc.— pentru că inteligența umană nu a fost și nici nu va fi niciodată într-o «stare de criză».

Romulus BALABAN

strada

mătura

Pe la două după miezul nopții mi s-a făcut foame. M-am sculat de la masa unde scriu și am căutat ceva de mîncare. O lampă cît fesțila unui opaiț arde toată noaptea pe hol fiindcă băiatul meu Matei mai visează cîteodată un lup sau vreo scorpie, se trezește, și singură lumina asta, care de fapt pe mine mă sperie, îl liniștește, o vede prin ușa întredeschisă și adoarme din nou pînă vine alt lup. Dacă mă gîndesc bine, ăsta ar fi adevăratul sfîrșit al poveștii cu Scufița Roșie. Dar dincolo de fereastra bucătăriei am auzit glasul cam răgușit al unei femei: ia uite, omule, ce-i afară. Cu gura plină, am dat la o parte perdeaua. Așa am văzut zăpada. Strada era albă, arbuștii piperniciți din marginea aleii, ăștia călcați în picioare de te miri ce specialist în bătutul covoarelor, semănau îndeajuns de bine cu frați lor liberi de pe colină. Ceva omenesc, aș putea spune o îngîndurare plutea deasupra lor. Femeia cobora cu atenție treptele blocului de peste drum acoperite cu un strat subțire de zăpadă, scotea strigăte scurte, îi plăcea drăcia asta cu ninsoarea din senin, dar se iveau și o mulțime de neplăceri, bunăoară coborîtul scărilor și pentru asta era de vină bărbatul care venea în urma ei.

Le-am spus totuși prietenilor, a doua zi, că eu am văzut cum ninge pe cînd ei încă dormeau. Mă rog, nu era cine știe ce, dar priveam spre prinz spectacolul grimei zile de iarnă în oraș. Zăpada dispăruse cu desăvîrșire, nici măcar nu se topise, o luase vîntul, naiba știe, strada era uscată, bătea un vînt tăios și nu-mi plăcea lumina vitroasă care venea de sus printr-o pînză ciudată de ceață. M-am liniștit, mi-am spus că vreme să ningă este destulă, să mai bată și vîntul, la urma urmei! Eram cu umbra mea, mergeam pe stradă, ne înțelegeam bine, nu vorbeam, oricum nimeni nu putea să ne despartă. Ne-am oprit la un stop. Nu prea treceau mașini dar stopul trebuie respectat. Lîngă noi stătea un om cu o mătură nouă în mînă. Nu știu ce-mi vine, mi-or fi plăcut cine știe cum, paiele astea galbene bine strînse în coadă, și-l întreb de unde a cumpărat-o. Un om între două vîrste, palton cenușiu, obraz îngust, uscat. Dă-o-ncolo de mătură, îmi zice familiar ca și cînd ne-am fi cunoscut de cînd lumea, altceva îmi stă acuma-n cap: cum mă descurc eu cu mașinile astea? Umbra mea ridică ușor capul din mijlocul drumului, fac un semn din umeri, nu-l cunosc, dar omul vorbește înainte. Pînă acuma, spune el, erau două camioane în întreprindere. Unul s-a casat, era și timpul, pe celălalt lucrez eu. Acuma, de cînd cu treaba asta cu benzina, eu nu mai ajung să-mi fac planul pe mașină, adică nu-mi scot leafa, și atunci întreprinderea o să mai achiziționeze un camion și să lucrez eu pe amîndouă și să-mi realizez și eu orele respective, măsura-i bună, trebuie să recunosc.

Achiziție, realizări, mă uit în lungul umbrei mele, ea se clatină fără mine. Nu o fi cam încurcată treaba? Dar stopul se face verde, omul o ia la stînga, face un semn familiar cu mătura, zîmbește, pesemne e mulțumit că s-a găsit o soluție și pentru el, ba te pomenești că or să-i dea și un premiu fiindcă lucrează la două mașini! Bun director, îi spun umbrei, mare strateg, s-a gîndit ce s-a gîndit și a găsit cea mai avantajoasă cale. Sau omul de lîngă mine o fi fost vreun șarlatan, de fapt fără așa ceva spectacolul străzii ar fi mai plicticos, un om ca sarea în bucate, nu?! Dar nu mai apuc să-l întreb cum îl cheamă și unde lucrează, s-a dus, era un om de pe stradă lar eu scriu despre întîmplarea asta aici, așa cum am auzit-o, convins totuși de buna credință a omului de pe stradă. Dacă greșesc, păcatul să cadă asupra mea!

George BĂLĂIȚĂ

cronica pretențiilor

umor sau igienă?

O falsă pudoare și o condamnabilă lipsă de răspundere față de ce ar fi trebuit să constituie educația completă a multor promoții de tineri au făcut ca timp de mulți ani (nu le zic buni) despre igiena sexuală să nu pomenim nimic ori s-o facem în șoaptă. Dar se știe că o adevărată educație nu se poate face așa, în șoaptă. Promoții numeroase de adolescenți au aflat cîte ceva, fie de la niște bunici mai șugubeți, fie de la frați ori surori mai mari, mai hîțiți prin viață. Prin școli de-abia de găsești vreun profesor (rar diriginte) care să observe că elevii au crescut, sînt în ultima clasă de liceu, că băieții au început să se bărbierească, iar fetele să folosească pe ascuns rujul mamelor.

Dar într-o bună zi am constatat — prin familii, prin spitale, prin sanatorii — că trebuie să ne «luăm inima-n dinți» și să redescoperim necesitatea obligatorie de a include în vastul program educativ dedicat tinerilor și problemele igienei sexuale. Cu timiditate dar real, a început să se facă, pe ici, pe colo, cîte ceva. De curînd mi-a căzut în mînă o broșură editată de **Direcția sanitară și Comisia de Cruce Roșie a municipiului București**. Ea se numește **Fiți atenți** și stîrnea hazul celor care o citeau, oamenii așteptînd într-un hol de spital să le vină rîndul de a intra într-unul din cabinetele stomatologice. Am luat și eu una din broșurile aflate pe măsuța din fața mea. Am început să citesc, am început să zîmbesc, am început să rîd pînă am reușit să-mi dau seama că numai de rîs nu era.

Pentru a afla, de pildă, cît de ușor și în ce condiții, aparent normale, poți contracta o boală foarte gravă **(sifilis primar, seronegativ, ultrapozitiv)** trebuie să suporți mai întîi schițișoara rizibil-pedagogică **Hai să ne distrăm**. Iată ce aflăm despre viitorul bolnav: **«Ca mulți alți flăcăi crescuți lîngă brazdele mănoase ale Bărăganului, Ieremia a nimerit în București, pe șantier. A vrut să aibă o meserie».** Despre același Ieremia mai aflăm: **«Acasă, în satul lui, se mulțumea cu o carte de aventuri, cu un film, să bată mingea pe maidan, sau să-i urmărească la televizor pe maeștrii sportului cu balonul rotund. Prețuia îndeosebi prăjiturile, iar dintre băuturi nimic nu întrecea — după gustul lui — o sticluță cu suc sau un sirop rece de la gheață. Vinul i se părea totdeauna acru».** Sigur, e un lucru binecunoscut că în Bărăgan țăranii beau de 2 000 de ani suc și sirop de la gheață, aruncînd vinul, pe care-l fac toamna, în apele cele mai apropiate. Sigur, Ieremia greșește, bea și el vin în București, se amețește, are o aventură cu domnișoara Nuți, și de-abia pe urmă se constată că a contractat boala mai sus-pomenită. În **Fiți atenți**, mai există două povestioare de același fel, **Pinza de pălanjon** și **Aventura**. Autorii broșurii au în continuare umor: **«Tare am dori să avem o putere, ca zina din poveste, și să facem să doară și sifilisul! Să doară, dacă nu pe măsura distrugerilor pe care le provoacă în corpul omului, cel puțin cît o biată măsea»**, sau: **«În numeroase spitale ale evului mediu, înainte de începerea tratamentului bolnavii erau biciuiți zdravăn, «ca pedeapsă pentru păcatele lor». Poate că și bolnavilor din zilele noastre li s-ar cuveni ceva asemănător... Nu, nu chiar biciul, dar măcar vreo două bine simțite acolo unde se fac injecțiile intramusculare, așa, să-i învețe minte...».** Atît de convinși de menirea pe care o au, autorii broșurii uită și de «secretele» pe care sînt datori să nu le divulge: **«Profesia ne obligă să păstrăm discreție absolută, dar ținem să asigurăm că există și bolnavi foarte prezentabili. Dacă-i vezi pe stradă, poți să juri că ocupă cine știe ce funcții. Nu vă lăsați înșelați de aparențe! Nu acordați credit pe semnătură în alb, dacă partenerul pare «om serios», dacă a încărunțit pe la tîmple sau dacă are o pregătire superioară!»**

Sigur, concluzia la care ajung autorii broșurii nu poate fi decît una, cea pe care o tipăresc cu litere de-o șchioapă pe ultima filă: **DE BOLILE VENERICE SE ÎMBOLNĂVEȘTE NUMAI CINE VREA... CINE NU VREA SĂ SE ÎMBOLNĂVEASCĂ, NU SE ÎMBOLNĂVEȘTE.**

Avem și noi cîteva întrebări: Cine sînt autorii acestei pseudolecții de igienă sexuală? Cîți bani au primit ca **drepturi de autor**? Cîți bani a costat editarea acestei broșuri?

În rest, totul este clar.

Dorin TUDORAN

vremea în săptămîna viitoare

ninsori, ceață, scăderi de temperatură

Ninsori generale urmate de frig uscat. Vremea nu ascultă de meteorologi, oricît ar fi ei de bătrîni sau de meșteri, făcîndu-i să-și ascută mereu mintea spre a-i descoperi tainele. De aceea, nu trebuie să ne surprindă că prognozele înserate în această rubrică nu au fost și poate nu vor fi satisfăcătoare pentru unele regiuni ale țării. Dar speranța nu trebuie pierdută pentru că vremea nu se poate abate prea des de la regulile pe care tot ea ni le-a furnizat.

De aceea, pentru intervalul ce urmează de la 30 decembrie la 5 ianuarie se prevăd următoarele aspecte de timp cu arii cît mai extinse pe teritoriu: între 30 decembrie și 1 ianuarie, vremea va fi favorabilă unor ninsori cu caracter general. Cerul, schimbător, va fi predominat de ninsori pronunțate. Vîntul de est se va intensifica în Cîmpia Dunării și sudul Moldovei. În Transilvania și zona de munte ninsorile vor cădea liniștit și vor fi însoțite de ceață. Se va depune un nou strat de zăpadă, care va fi în general mai gros de 10 centimetri. În zona de munte stratul vechi și cel nou vor forma o pătură de zăpadă mai groasă de 50 centimetri, foarte favorabilă sporturilor de iarnă de toate tipurile. Temperatura va scădea accentuat, noaptea devenind friguroasă în jumătatea de nord a țării.

Între 2 și 5 ianuarie va predomina o vreme destul de rece, cu temperaturi deosebit de scăzute noaptea, mai ales în regiunile acoperite cu strat gros de zăpadă. Cerul va deveni variabil cu înseninări predominante, dimineața se va forma ceață cu depuneri de chiciură. Aceste cețuri vor fi alcătuite din cristale mici de gheață și nu din picături de apă. Așa că ele nu vor reduce prea mult vizibilitatea, permițînd desfășurarea circulației rutiere.

TOPOR

TREI DIALOGURI SINCERE CU:

doru stănculescu

— A trecut multă vreme de cînd n-am mai stat de vorbă în revista «Flacăra», Doru Stănculescu.

— De la Festivalul Primăvara baladelor.

— De atunci, adică de la consacrarea dumitale s-au schimbat multe, nu-i așa?

— Ai început însă printr-o greșeală privind consacrarea mea, care de fapt este legată de lansarea compoziției *Ecou de romanță*. Premiul de atunci este, cred eu, modest, recunoașterea mea ca interpret de folk. În privința schimbărilor ai însă dreptate, acum cînt împreună cu Sorin Minghiat, un excelent flautist. În plus, în ceea ce mă privește, am descoperit poezia contemporană care multă vreme mi s-a părut inabordabilă, datorită lipsei de rimă și ritm. Dacă titlul acestei rubrici te silește să fii sincer, trebuie să scrii că dumneata m-ai ajutat mult în acest sens, descoperindu-mi cîțiva poeți pe care acum îi cînt frecvent. Între timp mi-am schimbat și optica, în sensul că acum nu mai subordonez muzica textului, ci îi acord un loc cel puțin egal acestuia. Mă feresc însă de a cădea în frivolitatea unor șlagăre din muzica ușoară. Vezi, Ecou de romanță (sau). Fluturele, Fetița mea (Mihai Constantinescu).

— Ai ajuns deci să-ți negi pînă și melodia care te-a consacrat

— Da, pentru că «Ecou»... nu mă reprezintă, deși pentru mulți, numai asta înseamnă Doru Stănculescu. Anomalia este, de fapt, una de difuzare, această melodie fiind singura, dintre cele cîteva zeci de compoziții proprii care au corespuns unor bareme.

— Înțeleg că vorbești despre radio și televiziune.

— Exact! Mă doare că surogatele de muzică (cea fără probleme) mai sînt prezente din cînd în cînd.

— Devii din ce în ce mai dur, Doru Stănculescu!

— Și n-am terminat încă. Aș vrea acum să-ți spun că îmi pare tare rău cînd văd că mulți tineri din generația noastră se îndoapă cu biografiile a zeci de formații străine, dar nu știu unde s-a născut Gheorghe Zamfir. Vreau să spun că mulți caută în altă parte ceea ce pot găsi aici.

— Cred că te gîndești nu numai la Zamfir, ci tot la voi, cîntăreții de folk. Dar facem ce facem și ajungem la aceeași problemă a difuzării. Hai să mai schimbăm subiectul ăsta enervant. Uite, îți pun eu o întrebare care, sînt sigur, nu te va enerva: cum vezi dumneata un șlagăr-folk?

— Vorba asta de groază este atît de strîns legată de muzica ușoară încît îmi repugnă, mai ales cînd se asociază cuvîntului folk. Dar dacă accept cuvîntul în sensul său strict, mă opresc iarăși la un exemplu personal — *Ai, hai*. Text popular excelent, melodie simplă, ritmică specific românească. Dar nici cu *Ai, hai* nu vreau să mă identific.

— Încep să nu mai pricep nimic, văd că tocmai dumneata ești pornit împotriva pieselor care te-au impus.

— Bineînțeles, pentru că dacă mă identific cu ceva, este întreaga mea creație, adică balade, cîntece de curte veche, muzică țigănească etc.

— Trebuie deci să-ți cunoaștem în întregime opera?

— Da!

— Da, dar cum?

Fotografii de
Ion PREDOȘANU
și Radu CONSTANTINESCU

erika jozsa și carol horvath

— Aș vrea, pentru început, să aflu concepția dumneavoastră despre muzica pe care o practicați. Am impresia că, deși sînteți soliști de muzică folk, nu sînteți străini de anumite sonorități din muzica clasică.

Erika Jozsa: Observația este foarte adevărată, dar nu definește complet muzica noastră. Noi facem o muzică bazată pe elementul folcloric, pe care îl prelucrăm dîndu-i un ritm actual și expunîndu-l cu instrumente clasice. Ar fi deci trei elemente, — folcloric, clasic, modern — care compun stilul nostru. Folclorul este de obicei culeș din Ardeal. Elementul clasic îl aduce Carol, care cîntă la violoncel și pian și care are în plus, din familie și de la conservator, o educație clasică.

Carol Horvath: Izul modern al muzicii noastre i-a adus însă Erika, despre care țin să-ți spun că, pe vremuri, a cîntat chiar într-o formație beat feminină — Phosphor — înființată înainte de Venus, dar a cărei celebritate s-a consumat în orașul Oradea.

— Atenție la aceste afirmații, s-ar putea să intri într-un conflict cu Venus! Și pentru că tot a venit vorba despre trecut, îmi puteți face un scurt istoric al cuplului Erika și Carol?

E.J.: Am debutat la Festivalul de muzică ușoară maghiară, «Siculus», unde am obținut Marele premiu în 1971, și în 1972 două mari premii pentru muzică folk și pentru text. Am străbătut peste 50 de localități ale țării; ne-am făcut însă mai cunoscuți prin cîștigarea Teletopului cu melodia «Florile». Avem, de asemenea, două imprimări la Electrecord.

— Recapitulînd, ați parcurs majoritatea căilor de difuzare a muzicii — televiziune, disc, spectacole — exceptînd una foarte importantă — radiodifuziunea.

E.J.: La radio ni se aplică și nouă același regim, valabil pentru toți cîntăreții folk — ignorarea totală. După ce am cîștigat teletopul, deci și aprecierile marelui public, am așteptat ca melodia premiată să fie transmisă și la radio. Inutil. În schimb, piese de muzică ușoară care se aflau în teletop cu mult sub compoziția noastră sînt difuzate zilnic la radio.

— Spuneți-mi acum părerea despre folk-ul românesc.

E.J.: Îmi place Mircea Florian...

C.H.: ...și mie.

E.J.: ...pentru sinceritate în primul rînd. De cîte ori l-am văzut, m-a frapat lipsa lui de prefăcătorie, stilul foarte direct, deloc teatral. Este apoi un om care cunoaște bine limitele muzicii pe care o practică. Să mă explic: unii rezumă această muzică doar la formularea unor idei, uitînd că acestea nu trebuie păstrate pentru un univers intim, ermetizate adică, ci comunicate unui public larg. Un alt aspect al modului cum vedem noi folk-ul nostru ar fi acela că, deși are destui cîntăreți, prea puțini sînt originali.

C.H.: Noi credem că, de fapt, există două școli, ai căror mentori sînt Mircea Florian și Doru Stănculescu.

— Și dumneavoastră căreia dintre, oceste școli îi aparțineți?

E.J.: Nici uneia.

C.H.: Revenind la Doru și Mircea, vreau să spun că ei au un stil și o direcție pe care le dezvoltă consecvent. Eu nu știu exact unde vor să ajungă, dar este cert că au un drum al lor.

E.J.: La recentul microrecital folk de la Clubul A am avut ocazia să aud majoritatea cîntăreților bucureșteni și tocmai din cauză că, în afara celor două curente, n-am auzit nimic deosebit; totul mi s-a părut destul de obositor, monoton. «Deosebirile» au fost doar cazurile nefericite în care ideile erau expuse pe jumătate, neclar sau ambiguu.

C.H.: În privința monotoniei nu pot fi de acord cu Erika, dar am și eu o obiecție: m-a deranjat faptul că în unele cazuri nu s-a pus accentul pe muzică. Folk-ul nu este, după opinia mea, doar poezie pusă pe muzică, ci o îmbinare echilibrată a acestor două elemente.

— Observ cu satisfacție, Erika Jozsa, că deși faci foarte multe lucruri pe la televiziune (prezentatoare, redactor, reporter) muzica folk te preocupă pînă la teorie.

E.J.: Deși, după cum bine ai observat, meseria mea este alta, consider că mediul meu este cel muzical. Numai aici mă simt bine, dar nu neapărat pe scenă ci, pur și simplu, cîntînd.

C.H. Este inutil să mai spun că și mediul meu este cel muzical. Mai precis, muzica clasică. Asta nu mă împiedică să iubesc folk-ul, deci să-l și practic, în ciuda acelora care îl consideră ceva ușor, uitînd că acest gen este profund.

mircea florian

— Am observat, Mircea Florian, că în ultima vreme ne întîlnim destul de des, exagerat de des raportîndu-mă, de exemplu, la întrevederile mele cu unele vedete de muzică ușoară.

— Aceasta se datorează, evident, cenaclului Flacăra, care și-a înțeles perfect rostul în relația sa cu tînăra creație. Cel mai bun lucru este că o nouă privire dinspre lume către noi devine tot mai cuprinzătoare, și că cei care sînt această privire sînt din ce în ce mai mulți.

Să nu uit să amintesc de necesitatea unei perfecte condiții morale și etice. Lipsa unor jaloane morale în spațiul multidimensional al artistului duce inevitabil la un «colaps» al acțiunii.

— Ce spui dumneata pare destul de complicat.

— Așa este, într-o aparentă contradicție cu lucrurile pe care le fac, pe care le doresc și cred că sînt simple, pure, sobre și sincere.

— Am impresia că lucrurile despre care vorbești nu constituie numai niște simple elemente.

— Într-adevăr. Ele sînt conglomerate în care muzica, poezia, știința, știința întregului se unesc în favoarea unor rezultate superioare.

— În ultima noastră discuție publicată îmi spuneai că nu te sfiești să folosești în muzica dumitale calculatorul.

— Vezi, muzica pe care o fac este, pe de o parte, cea pe care o interpretez, și pe de alta, cea care urmează a fi interpretată. În realizarea acestei din urmă categorii, într-adevăr, nu mă sfiesc să folosesc calculatorul. În muzica pe care o fac pentru a interpreta nu-i folosesc deloc, el ar sparge coroana de adevăr ce cred că o port.

— Unde ai folosit totuși pînă acum acest calculator?

— În piesa ritmică «Nycodim și toaca ascunsă», realizată cu ajutorul calculatorului ICL 1900, la Centrul de calcul electronic al D.C.S., și care va fi interpretată de către Costin Petrescu (bateristul formației Phoenix) într-un viitor imediat.

— Spune-mi, cum vezi dumneata situația muzicii pop românești în acest început de an?

— Din păcate perioada pe care muzica pop românească o parcurge în prezent este una de stagnare. Există multe formații bune și de vreo trei ori mai mulți instrumentiști foarte buni. Însă, din păcate, nu am remarcat o gîndire muzicală și de ansamblu, cursivă și coerentă la muzicienii pop din țara noastră.

— Am impresia că vrei să ajungi în altă parte, și anume la concepția artistică din folk-ul românesc.

— Acest termen, «folk», mă deranjează, prin faptul că este de o altă origine decît cea românească. El este în totală opoziție cu categoria pe care o definește și care, așa cum o demonstrează tinerii cîntăreți, este prin esență legată de poporul nostru. Iar apoi, termenul este chiar depășit. Aștept un termen sintetic nou, care să definească, prin încercuire, complexele produse artistice pe care le interpretează cîntăreții noștri.

— Propui deci o schimbare de formă, pentru că, în fond, muzica și muzicienii incluși în acest termen nu se schimbă.

— Sigur, oamenii rămîn, nu ca podul de piatră, dar nu se poate să-i cuprindem, fără voia lor, sub fulgurile unui termen ce exprimă prea puțin față de lucrurile mari pe care ei le fac.

— Poate la acest început de an ne propui dumneata un termen nou în locul mult folositului, în '73, cuvînt «folk». Așteptăm.

George STANCA

omul e același și cu toate acestea altul

Cîte din drumuri sînt vechi, cîte din drumuri sînt noi, dar mai ales cîte merg spre eternitate? Sînt întrebări pe care și le pune artistul, și nu numai el, întrebări în nopți în care suferă și speră. Dar nici o interogație, oricît ar fi de sublimă în chinurile ei, dacă exclude din orizonturile sale omul cu lumea, omul cu sufletul său, nici o interogație, zic, nu e mai zadarnică.

Pentru Ion Irimescu omul a fost însă totdeauna un univers în care veșnic există un ținut necunoscut, cu chemările sale magice, spre care merită să încerci să ajungi, chiar dacă altcineva, pe alt drum și în alt timp, a mai trecut pe acolo după neștiute ori nemărturisite încercări și străduințe; pentru că el știe că fiecare privire descoperă totdeauna altceva din infinita gamă a frumuseții umane, că fiecare artist aduce în interpretarea lumii ceva din ineditul și sîmburele și permanențele milenare ale locului în care s-a născut, chiar dacă meșteșugul și dorința formativă obligă artistul la noi experimente. De aceea sculptura sa este a formelor concrete, risipite de-a lungul anilor, dar care acum se reconstituie în cicluri armonioase: copilăria, adolescența, maturitatea, ciclul portretelor și cel al simbolurilor muzicale.

Portretistica lui Ion Irimescu însumează două serii, care sînt în același timp două concepții de-a privi figura umană: portretele după modele reale (Ion Agîrbiceanu, I. Jalea, G. Enescu ș.a.) și cele imaginare. Primele, de strictă observație, se supun canonului clasic, tinzînd spre asemănare, dar departe de copia neînsuflețită a unei imitații reci, artistul înglobînd în figură tot ceea ce știe despre lumea lăuntrică a personajului și încercînd să exprime întregul adevăr despre profunzimea spirituală și personalitatea celui modelat în ghips sau turnat în bronz. Dacă acestea sînt evocări care impun îngrădiri, mîinile care modelează căutînd să descopere un adevăr în cadrul unui canon, în schimb portretele imaginare acordă artistului o libertate nelimitată. El nu mai este terorizat de asemănare, și descătușat de reproducerea unui model, el readuce din memorie amintirea vreunui chip care l-a fascinat. Acum artistul caută permanențe umane, el inventează în sensul naturii, el reflectează, el rostește un crez artistic. Dar niciodată nu se îndepărtează de real sau poate altfel spus distanța dintre ficțiune și realitate este aceeași. Părăsind domeniile artei clasice, intrînd în contemporaneitate, în miezul ei plin de experiențe, sculptorul caută la fel ca o întreagă generație un nou mod de a exprima eternul și frumosul, omul și lumea lui. Harta trupului omenesc suferă schimbări esențiale, în care metafora înlocuiește imitația, în care «geometria expresivă» alungă descrierea serviă anatomică. Această sculptură e o stare de spirit, o meditație despre posibil. Liniile trupului curg ca niște curbe line, melodice, părți întregi dispar, iar altele sînt compuse aluziv, suprafețele sînt șlefuite pentru a elimina accidentele anatomice, gîtul e adeseori un cilindru, iar trupul e un arbore prelungit pentru a reda grația, pe cînd alte părți ale corpului sînt supradimensionate și aduse în prim plan («Harpa», «Maternitate», «Femeie cu chitară» etc.). Acum omul e același și cu toate acestea altul. Acum el nu mai este o simplă statuie. El e sinteza purității, e meditație și poezie.

PEGAS ȘI APOLO

Cornel BOZBICI

LA FEREASTRĂ

SAPHO

MIRCEA CEL BĂTRÎN

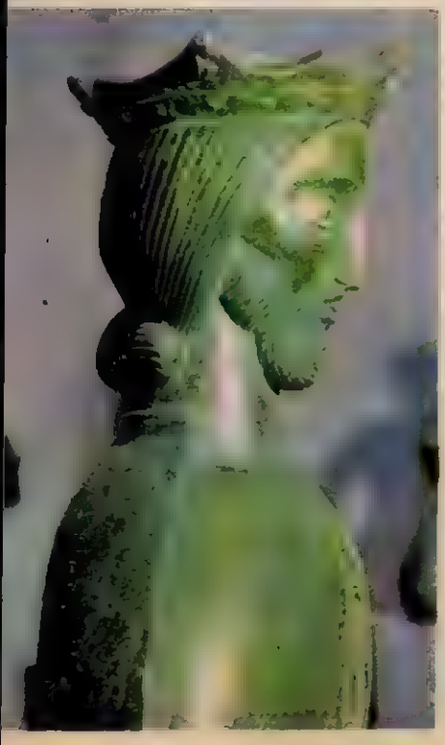

MUZICĂ

ȚĂRANCĂ

pierde lumea, dar pierde pe pielea ei...

...Un aspirator de praf. Un ghiozdan. O damigeană. O canistră. O pereche de ochelari. Un ceas. O umbrelă. Încă o umbrelă. Un cleşte pentru ondulat părul. Cizme. Un botoş. O roată de motocicletă. «Vers le Pôle» a lui Nansen. Un serviciu de cafea. Un botoş roşu. Un botoş alb. Încă un ceas. Încă o umbrelă. Un magnetofon. Un căluţ. Un samovar. Un coş de gunoi. O sonerie. Un, un, o, o... şi uite aşa, pînă la cîteva mii de obiecte, fleacuri sau valori, noi sau vechi, nefolosite sau uzate, strălucitoare sau bocite, obiecte găsite în vehiculele I.T.B.-ului şi aduse la Biroul din şoseaua Ştefan cel Mare. Obiecte găsite. Obiecte pierdute. Din neatenţie sau din zăpăceală, din oboseală sau din nervozitate, din grabă sau dintr-o cinzeacă cu turţ, lăsate în tramvaie sau în autobuze şi luate în primire, cu o conştiinciozitate vecină cu mania, de Nicolae Şerbu, care le trece în registru — «geantă pt. dame din piele maron, uzată, cu două bul. ident. Popescu Stan şi Popescu Maria, suma de 510,80 lei, două portmonee, o pereche ciorapi nailon, un pix, un creion, un loto, o cutie cu picioneze, un pacheţ cu putină cafea şi mai multe notiţe» — şi le aşază în magazie.

Treaba asta, îmi mărturiseşte, îl enervează, chiar îl scoate din sărite, căci omului îi place să nu le mai rînduiască în raft, ci să le dea înapoi uitucilor, chiar în clipa în care le-a primit dar după înregistrare, neapărat după înregistrare, repetă, căci asta nu e o simplă formalitate, e necesară, căci altfel nu le-ar mai descurca nimeni.

Gazda are chef de vorbă şi eu mă conformez.

— Cîte articole aţi înregistrat pînă acum?

— Pe 1973, 2 537, pînă astăzi. Cele mai multe obiecte pierdute sînt umbrelele şi ghiozdanele. Asta pentru că femeile şi copiii pierd mai uşor.

— Bărbaţii nu pierd?

— Mai rar, dar atunci cînd pierd, apoi poţi să fii sigur că pierd lucruri mari şi de preţ. Într-o zi i-am dat unuia înapoi un aparat de radio nou-nouţ. L-a urcat în taxi şi s-a întors să-mi mulţumească. Ştiţi ce mi-a spus?! Îmi pare foarte bine că l-am găsit, că nu mai scăpam de gura nevesti-mi, dar dacă nu-l găseam nu-mi părea rău. Ducă-se dracului, că d-aia muncesc, ca să pierd ce vreau. Dumneata ce zici, omul era beat sau făcea pe nebunul?!

Eu nu zic nimic, ce-aş putea să zic? Mă învîrt prin depozit ca printr-o consignaţie. O vioară, un difuzor, o pereche de mănuşi, un fular gri, o şapcă, un aparat

10 ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc (X)

O STRĂLUCITĂ VICTORIE ÎN FAȚA LUI PIETRANGELI

La Napoli, Țiriac îl bate pe Iovanovici, iar la Reggio Calabria cîștigă la columbianul Alvarez, la americanul Fox, clasat atunci printre cei mai buni jucători americani, și pierde contra lui Donald Dell. Concursul următor, la Florența, îi dă posibilitatea să realizeze o suită de patru victorii, la Ciardi, Bowary, Davidson, Fox,și să ajungă în finala unui turneu ce număra, printre alții, pe Fraser, Newcombe, Mukerdjea... Pierde însă ultimul meci la mexicanul Osuna, cotat atunci printre cei mai buni jucători din lume, după ce a condus cu un set și 6-5. Trece în Franța,și la Roland Garros este eliminat de francezul Bartes. Încheie cel mai lung turneu al său în Elveția, la Lugano, unde veniseră o mare parte dintre jucătorii foarte buni. În primele tururi, Țiriac îl bate pe Bungert, după ce a fost condus cu 5-6 și 30-40 în setul decisiv (mecibol), apoi pe danezul Ullrich și furnizează marea surpriză a concursului trecînd pentru prima oară de Pietrangeli, fost cîștigător al Roland Garros-ului, jucătorul care a dus de două ori Italia în finala Cupei Davis. După meci, marele campion italian declara ziariștilor: «Nu mă așteptam să-l găsesc pe Țiriac într-o formă atît de bună. Venisem la Lugano mai mult ca să mă pregătesc pentru Cupa Davis și Wimbledon, dar iată că m-am găsit complet depășit de un jucător tînăr. Jocul românului în cîmp m-a surprins literalmente, și cînd făceam efortul de a mă redresa, meciul se și terminase, 6–1; 6–3 pentru Țiriac. Românul are vizibilitatea jocului, vede imediat cînd adversarul se află în dificultate și atunci nu iartă pe nimeni... Nici chiar pe Pietrangeli».

Urmează să joace finala cu australianul Stolle, recentul învingător de la Roland Garros, dar la Lugano plouă. Organizatorii propun jucarea meciului în nocturnă, dar australianul refuză, anunțînd că a doua zi este obligat să plece în Anglia, la un alt concurs. În mod firesc, Țiriac trebuie să cîștige finala prin neprezentarea adversarului. Organizatorii decid totuși ca atribuirea ceasului «Zenit», care răsplătea pe cîștigător și pe care Ion îl văzuse toată săptămîna expus în vitrina cu trofee a clubului, să se facă prin tragere la sorți. La întoarcerea acasă, după ce ne-a arătat valorosul ceas, Ion avea să ne povestească: «Veți rîde probabil dacă vă voi spune că marele Pietrangeli lovește mai puțin tare decît Mărmureanu, spre exemplu. Eu l-am bătut cu 6–1; 6–3, dar am muncit pentru fiecare punct mai mult decît muncesc pentru un ghem întreg împotriva lui Petre. Jucătorii foarte buni nu fac cadouri, ei nu greșesc nici unul din punctele ușoare, gata făcute, și eu cred că asta este marea lor calitate. La tragerea la sorți a trofeului nu am avut emoții. Refuzul lui Stolle de a mă întîlni valorează pentru mine mai mult decît o sută de trofee la un loc. El m-a făcut să înțeleg că nu mai sînt un necunoscut. Și asta e important».

În următoarea perioadă cîștigăm detașat la Mamaia un concurs pe echipe, în compania formațiilor R.P. Chineze, Ungariei, Poloniei, Cehoslovaciei, Bulgariei.

Pe la mijlocul lui iulie plecăm la Atena pentru a participa la Balcaniadă. Înainte de plecare sînt rugat de unul dintre redactorii ziarului «Sportul» să transmit telefonic rezultatele. Într-o după-amiază, în timpul ședерii noastre la Atena, în holul hoteiului se încinge o discuție aprinsă despre meciul cu Iugoslavia pe care îl pierdusem cu o zi înainte. La un moment dat eu mă scol și îi anunț pe băieți că plec în cameră pentru a aștepta legătura cu Bucureștiul. După cîteva minute, telefonul sună. Sînt întrebat, ca de obicei, în franțuzește dacă sînt domnul Georgescu, antrenorul echipei române de tenis, și sînt anunțat că un redactor al ziarului «Sportul» din București dorește să vorbească cu mine. După cîteva minute în care aud în receptor zgomotele specifice dării legăturii o voce înăbușită mă întreabă:

— Fane, tu ești? Alo, Georgescu?

— Da, Georgescu.

— Vorbește mai tare că nu te aud.

— Da, eu sînt, răspund strigînd în aparat.

— Acum te-aud. Dictează tot așa tare, dar rar.

Încep să dictez: din urma succesului de aseară, victoria cu 3–0 în fața echipei noastre, reprezentativa Iugoslaviei și-a asigurat primul loc în clasament. Dacă în ceea ce privește meciul Iovanovici — Bosch se poate vorbi de o superioritate evidentă a jucătorului iugoslav, care și-a luat astăzi revanșa după înfrîngerea suferită cu doi ani în urmă, întîlnirea Pilici – Țiriac a prilejuit o luptă aprigă. Primul set a fost cîștigat de Țiriac cu 6-1, al doilea de Pilici cu 6-4. În setul trei, Țiriac conduce cu 6-5 și 40-15. Este momentul psihologic al meciului peste care însă campionul nostru nu poate trece și făcînd trei duble greșeli la rînd pierde ghemul». Sînt întrerupt de aceeași voce care mă roagă să vorbesc mai tare și mai rar. Continui: «Pilici cîștigă al treilea set cu 9–7 și al patrulea cu 6–4. La dublu, Iovanovici, Spear – Mărmureanu, C. Năstase 3-6; 9-7; 6-4; 6-1. Meciul disputat în nocturnă s-a încheiat la ora patru dimineața». În timp ce transmiteam rezultatele celorlalte meciuri, aud zgomote pe culoar. Apoi în cameră intră, încercînd să-și stăpînească rîsul, Costică Năstase, Bosch și Mărmureanu. Le spun că vorbesc cu Bucureștiul, iar Bosch îmi răspunde că pe Ion nu-l interesează rezultatele celorlalte meciuri. Închid telefonul și Mărmureanu îmi spune că, de fapt, Țiriac mă chemase la telefon din camera lui, vorbind cu o batistă în gură pentru a nu-i recunoaște vocea. Apreciez gluma și rîd împreună cu ei. Vine și Țiriac care-mi zice:

— Profesore, ai uitat să spui celor de la București că la 40–15 tu mi-ai făcut semn să vin la plasă și că din cauza aceasta am făcut trei duble greșeli la rînd.

— Dar ce semn vroiai să-ți fac?, intervine Costică Năstase.

— Am glumit. La setbol parcă m-a ținut cineva de mîna. Am ratat o mare ocazie, continuă Țiriac oftînd.

Seara, Ion l-a bătut pe Kalogheropoulus, luîndu-și revanșa după înfrîngerea de la Sofia,și am cîștigat cu 3–0 în fața reprezentativei Greciei.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

Guadalajara — clipe de destindere.

corabia cu 11 pasageri

RĂDUCANU FACE RECURS (XXX)

Răducanu mă interpelează la Gran Hotel:

— Bre, tăticule, n-ai vrut să mă bagi și pe mine cu cehoslovacii.

— Eu nu te-am băgat? Cine era titularul echipei cînd am venit aici?

— Eu.

— Și-acum de ce nu mai ești?

— M-a durut atunci piciorul și...

— Tot mai persiști, Rică?

— Dom' profesor, vreau să uităm ce-a fost... Zău, mi-e rușine de mine cînd văd că am venit pînă aici ca să stau degeaba. Cînd m-or întreba ai mei, la București, ce să le spun?

— Ți-aduci aminte ce i-ai spus lui Covaci?

— Era prea cald, mă bătuse soarele în cap. Să uităm, vă rog!

— Eu n-am dorit să ajungem aici. Dar nu puteam accepta să te joci cu răbdarea noastră la infinit!

— Regret foarte mult, dom'profesor, dar dați-mi și mie o șansă! Vreau să joc cu brazilienii. Să mă vadă mama acasă cum suflu baloanele lui Pelé. Să mor eu!

— O să mai vedem. Nu e timpul pierdut.

În ziua aceea, Răducanu a făcut un antrenament extrem de «tare». Se minunau toți băieții:

— Ce l-o fi apucat pe Rică tocmai acum, la spartul tîrgului, de se omoară atîta?

Prolog la partida de adio

...Întîlnirea noastră cu Brazilia este așteptată cu înfrigurare. Ziariștii străini năpădesc pe noi ca un roi de lăcuste. Întrebările mă săgetează din toate părțile:

— Ce credeți despre apărarea braziliană?

— Are multe deficiențe la dublaj. Lasă impresia că nu e suficient de omogenă și organizată.

— Credeți că veți marca goluri?

— Aici, răspunsul îl pot da numai atacanții noștri. Noi am dori, în orice caz...

— Credeți că portarul Felix e greu de învins, e imbatabil?

— Greu, da, dar nu imbatabil. Nici un portar nu este imbatabil. Și, în general, noi am observat în turneul făcut în Brazilia că portarii sînt mult sub nivelul jucătorilor de cîmp.

— Ce părere aveți despre partida Anglia-Brazilia?

— Englezii au contracarat destul de bine jocul avîntat al brazilienilor, dar nu l-au tratat cu mai multă atenție pe Jairzinho.

— Credeți într-o surpriză la jocul Brazilia-România?

— Sperăm să realizăm o partidă atractivă, care să mulțumească pe iubitorii fotbalului. În ceea ce privește rezultatul, desigur că am dori ca el să ne fie favorabil. Dar asta n-o decidem numai noi...

— Apărarea dumneavoastră va aplica marcajul «în zonă» sau «om la om»?

— Marcajul în zonă, cu o sporită notă de atenție pentru Jairzinho!

— Regretați că n-ați atacat mai hotărît și mai mult în partida cu Anglia?

— Da! Dar acum e cam tîrziu. Am țintit, în primul rînd, să nu primim gol!

— Cu ce stare de spirit abordați întîlnirea cu Brazilia?

— Vedeți dumneavoastră, dacă ne învinge Brazilia, n-ar fi nimic anormal. În schimb, dacă noi obținem un punct, este o performanță. Iată de ce cred că echipa noastră va intra pe teren calmă și gata pregătită să se angajeze la efort.

— România și-a asigurat hotelul pînă la finală?

— Sîntem suficient de realiști. Ne cunoaștem posibilitățile. Nu ne subestimăm, dar nici nu ne supraapreciem. Dacă va fi nevoie să ne prelungim șederea aici, ne vom descurca noi în privința cazării, nici o grijă!

...Parcurg gazetele sosite la hotel, cu cronicile jocului Brazilia-Anglia. Presa britanică deplînge pe coloane întregi eșecul echipei sale.

Un titlu din **Times:** «Anglia a pierdut bătălia giganților».

Sun: «Plîngeți pentru glorioșii băieți ai lui Alf Ramsey».

Daily Express: «Anglia învinsă, dar rămasă în lupta pentru titlu».

Daily Mirror: «Anglia pe sîrmă deasupra Niagarei».

Daily Sketch: «Agonia fotbalului britanic».

Concluzia unanimă este: «Anglia trebuie neapărat să învingă Cehoslovacia, în ultimul joc...»

Ne vin vești din tabăra viitorilor adversari. Zagalo declară: «Împotriva selecționatei române voi alinia cea mai bună echipă... cu excepția lui Rivelinho, care are o entorsă. Va lipsi, poate, și Gerson, încă nerestabilit după accidentarea lui din jocul cu cehoslovacii. Clodoaldo, Jairzinho și Pelé resimt solicitarea maximă din partida cu englezii, dar nu vor lipsi din formație. Meciul cu românii trebuie luat în serios, chiar în situația aceasta, cînd sîntem calificați».

Jucăm ultima carte...

9 iunie 1970

Antrenament intens. Răducanu pare un demon dezlănțuit. Deși supus unui bombardament necruțător, respinge mingi imparabile. Vrea să arate că s-a așternut serios pe treabă.

În schimb, Dobrin ține cu încăpățînare să submineze moralul jucătorilor noștri, decișі să se bată pînă la ultimul glonț.

— Un sac de goluri or să vă dea brazilienii — insinuează piteșteanul, zîmbind disprețuitor. Să vă-nvețe minte cum să faceți echipa altă dată.

Unii propun să-l trimitem acasă. Dar nu este nevoie. Stînd în continuare în tribună, Nicolae Dobrin va simți mai bine lecția aspră pe care i-o dă viața, datorită înfumurării și nechibzuintei sale.

Angelo NICULESCU

(Va urma)

vinzi sau cumperi? am fost 5 zile bișnițar

Nu cred că există cumpărător care să nu fi aflat de «bișniță», după cum nu cred că există «bișnițar» care să știe de unde vine cuvîntul care îl reprezintă. Proliferînd, tinzînd să ajungă să însemne «marfă ce nu se găsește în comerț», «bișnița» ar vrea să fie, în traducere periferică, echivalența atît de americănescului «business», iar «bișnițar» — echivalența atît de caricaturizatului «businessman». Că nu este așa se poate demonstra ușor și nu numai prin apartenențele total diferite ale «oamenilor de afaceri», de la ei și de la noi, ci și prin pronunție și ten. Mai mult, bișnițarul nostru nu-l nici pe departe din cale-afară de activ, doarme mult, stă degeaba destul și-și cheltuiește banii prin baruri cu o iuțeală fantastică. Viața lui este o viață improvizată, însă nicidecum săracă în satisfacții. Dintre satisfacții cea mai puternică este aceea că poate trăi pe picior mare cu riscuri minime, că poate avea tot ceea ce nu este la îndemîna tuturor: și băutură, și țigări, și haine străine etalate cu nerușinare în oglinzile marilor restaurante, în care stă, onorat și prețuit pentru «culanța» sa, mai mult ca acasă. («Eu, băiatu, numai de astea lungi fumez, iar de dormit, dorm cît vreau. Mă culc și mă scol cînd vreau, dacă azi am dat o gaură bună, plec și la Poiana să mă odihnesc (?!) o lună cu mămica».) Ați înțeles desigur că portretul acesta de lux poate s-aparțină numai unui «caid», pentru că și în lumea bișnițarilor există o ierarhie și o împărțire a zonelor care nu permite oricui să facă «avere». Între «caidul» care «tratează» afacerile și cel care desface marfa pe stradă, în gări, în tren sau prin localuri sînt relații de la șef la subaltern, relații bine statuate și menținute cu cruzime de șefi. Cel care riscă este de obicei cel mai mic în «lumea bișnițarilor», șmecheraș care primește un procent infim din vînzare și care nu speră altceva decît să dea și el o lovitură mare pe cont propriu care să-l înalțe atît,încît să-și poată angaja propriii lui șmecheri. Cel care nu se mînjește direct, și deci riscă foarte puțin, petrece, după ce se scoală pe la prînz, în baruri și în restaurante, pînă noaptea tîrziu, făcîndu-și din cînd în cînd «casa». Un loc aparte în lumea bișniței bucureștene este «Cafeneaua domnească», unde jos, în sala de jocuri, «caizii» joacă biliard (să zicem numai biliard) pe sume mari, urcînd din cînd în cînd în cafenea ca să bea aldămașul cu onorata clientelă. În jurul lor, admirîndu-le jocul în «pauzele de producție», stau «salariații» fiecăruia, mîrîind și încercînd să se înșele unul pe altul pentru a intra cît mai mult în grațiile șefilor. Pare de necrezut însă «Cafeneaua domnească» are în primul rînd această menire în concepția bișnițarilor legați prin «specificul» profesiei de străzile din jur, între care strada Covaci este de departe un fel de Lipscani cu prăvălii vii. Tot aici se adună și Bărăția cu bișnițarii ei mărunți, de piață, care îi înșală pe țăranii veniți să-și vîndă produsele cu cele mai năstrușnice mărfuri, din care reale rămîn doar etichetele. Pentru cei care ar putea crede că exagerez, în afară de invitația de a se convinge singuri, văzînd și făcînd, reproduc următorul dialog de afaceri dintre mine (luat în subsolul cafenelei drept un fraier) și un «amator» neinspirat (subliniez faptul că șoptitul și clipitul intră în pregătirea profesională curentă,fiind considerate aptitudini fără de care nu poți fi «bișnițar» serios).

— Vinzi sau cumperi?

— Nu.

— Cît ceri pe «alendelonul» ăsta?

— 1 300 (abia dădusem atîta la croitor, cu o săptămînă în urmă).

— Nț (pipăie blana). E uzată (?!). Cu 1 300 iau una de la magazin, că am relații acolo (n.a. — sînt sigur că nu mințea, sînt și vînzători cu astfel de «relații»).

— Ia-ți.

— Mi-am vrut una așa, de mult. 1 000 pe loc, uite aici, 1 000 și mi-o dai (m-ar fi lăsat, evident, în pulover).

— Nu știu. Să vorbesc cu nevastă-mea.

— Vino mîine aici și ai 1 000 de lei.

— Și dacă vin, de cine întreb?

— De Ristea. Sînt aici sau pe sus, pe

afară. Las'că ne vedem noi. Între 1 și 3 e bine?

N-am făcut «afacerea», pe Ristea (așa cum l-o fi chemînd, pentru că mulți bișnițari au «nume de serviciu») îl pot vedea oricînd, după cum el îmi poate da cu ușurință 1 000 de lei, chiar dacă nu-i arată că are (sau îi dă «șefu»). Mai încolo se vindeau magnetofoane, casetofoane, tranzistoare, la un colț ciorapi, săpun, «helănci», de toate, dar mai ales țigări străine. Iată cum la «Dunărea» (barul de zi), un alt centru al bișniței legat de «intercontinental», fosta florăreasă Gafița vinde «dankiluri» cu 25 de lei pachetul, în timp ce «șefu» așteaptă la «Union» în fața cafelelor și coniacelor să-i facă nota. La fereastră, doi «șmecheri» își pasează pungile de plastic, după care pleacă să-și ia masa la «Inter» și să încheie, eventual, o altă afacere cu vreun «străinache» dornic de a schimba valută și obiecte în lei. În aproape toate restaurantele mari, sub ochii îngăduitori ai personalului, uneori direct interesat, alteori neputincios, se face «bișniță» pe față. Băieții cumpără valută cu 2—3 lei peste cursul băncii, se duc cu ea la «shop»-uri de unde pot lua orice fără să-i întrebe nimeni nimic și pe urmă aruncă marfa pe piață, asigurîndu-și un cîștig substanțial. Bișnițarii adevărați nu sînt, cum cred încă unii dintre noi, niște găinari care ciupesc cîteva zeci de lei speculînd absența temporară sau de mai lungă durată din comerț a unor mărfuri rute, ei ajung să fie uneori posesori de zeci de mii de lei pe care îi vîntură în barurile de noapte, unii dintre ei avînd drept unică și jalnică plăcere în a-i maimuțări pe turiștii străini din cap pînă în picioare. Este semnificativ faptul că își occidentalizează numele cu binecunoscutele «y»-uri (Gigy, Sandy, Mily ș.a.), împrumută nume (Mario, Johnny, Tom ș.a.) sau își adaugă porecle bine precizate (Munteanu-Malacu, Mitică Belgianu, Gheorghiu-Contele, Ioni-Franțuzul ș.a.). În majoritate tineri și foarte tineri, ei fac din lipsa de ocupație în cîmpul muncii o ocupație destul de avantajoasă spre care jinduiesc, și scriu asta cu tot regretul, chiar și elevi și studenți care fac din «instrăinare» un țel, ușor de atins în holurile și pe culoarele marilor hoteluri bucureștene prin semne și frînturi de cuvinte italienești, franțuzești, englezești.

O categorie aparte în lumea bișniței o formează cei ce «desfac» piese de radio și magnetofoane sub coloanele pasajului din strada Academiei, chiar în fața magazinului de specialitate (cînd e frig, înăuntru). Aici circulă pe sub mînă condensatoare, rezistențe, tuburi-electronice, diode, tranzistoare etc., piese adeseori furate de la *I.P.R.S.* și *Electronica*, ori adunate din groapa de deșeuri a primei întreprinderi. Nu toți dintre cei ce-ți clipesc și șoptesc *pe acolo sînt fără serviciu*, dimpotrivă, unii profită cît pot de serviciile pe care le au pentru «a se aproviziona» direct de la sursă, adică de la locul de muncă. Printre ei, cîțiva șefi care împart marfa plevușții la «Gospodina», ori la «Colonade» («nea» Traian, Zerone, Mitică, Munteanu ș.a.).

O bunăvoință de neînțeles însoțește «bișnița», aceasta prosperînd pe zi ce trece, în așa fel, încît miră din ce în ce mai puțin. Bișnițarii sînt priviți cu o suspectă înțelegere de cetățeanul de rînd, fie că el cumpără sau nu ceva de la ei. Treptat-treptat, bișnițarii sînt confundați cu niște băieți care se descurcă și ei cum pot. Mulți dintre noi rîd cînd aud de bișniță ca de o găinărie oarecare și tind să minimalizeze fenomenul. Eu însă (neavînd nicidecum *pretenția că am epuizat subiectul*), ca om care trăiește depinzînd de prezent, nu pot crede nici în ruptul capului că a cîștiga în mod necinstit bani este altceva decît hoție.

Iulian NEACȘU

Fotografii de Radu **CONSTANTINESCU**

Premiile noastre

Premiile FLACĂRA 1973 sînt acordate de **Cenaclul Flacăra**, *fiindcă el, acest cenaclu, reprezintă una dintre modalitățile cele mai directe și eficiente prin intermediul căreia revista noastră poate să se intîlnească în case de cultură, în școli, în uzine și pretutindeni cu oamenii acestei țări. Manifestările* **Cenaclului Flacăra** *ne-au prilejuit unele din cele mai interesante și decisive întîlniri cu oameni de diverse profesiuni, cu bucuriile și frămîntările lor personale, cu gusturile lor despre care nu știam mai înainte nimic. Dacă premiații noștri sînt aceștia și nu alții, asta se datorează faptului că ei au întrunit, în momentele cînd s-au aflat față în față cu publicul, cele mai elocvente succese. Așadar,* **Cenaclul Flacăra** *nu este decît computerul (cu subiectivitățile sale cît mai obiective) prin care dumneavoastră, iubiți prieteni ai revistei noastre, i-ați desemnat pe cei mai îndrăgiți dintre oamenii care v-au oferit arta lor autentică. Bucuria noastră, mulțumirea noastră cea mai sinceră, este aceea că premiații* **Cenaclului Flacăra** *sînt artiști a căror activitate de creație și interpretare sînt strîns legate de tot ce este specific și, așadar, durabil în spiritul artei noastre naționale. Pentru foarte mulți dintre dumneavoastră premiații noștri nu mai au nevoie de prezentări. Un Tudor Gheorghe, un Ion Marinescu, un Florian Pittiș, o formație ca Phoenix sînt deja certitudini. Dar la fel de valoroase, slujind tradiția artistică a acestui popor, sînt creațiile lui Doru Stănculescu, Mircea Florian, Erika Josza. O aceeași virtuozitate și o mare pasiune în a îmbogăți patrimoniul artistic al acestei culturi caracterizează muzica unui Dan Andrei Aldea sau Nancy Brandes. În ceea ce îl privește pe Claudiu Iordache, el reprezintă unul dintre poeții pe care literatura noastră îi aștepta: sincer, entuziast, scriind despre ceea ce îl înconjoară. Adică despre munca și speranțele acestui popor.*

Așadar, Premiile FLACĂRA 1973 vor să încurajeze, să stimuleze și să recunoască, la nivelul posibilităților noastre, o parte din ceea ce este valoros în momentul cultural pe care îl trăim.

E drept că Premiile FLACĂRA 1973 răsplătesc și unele dintre reportajele cele mai convingătoare apărute în paginile revistei noastre. Dacă printre cei premiați se află membri ai redacției acesta nu-i un lucru întîmplător. FLACĂRA consideră că printre toate lucrurile bune și folositoare pe care le-a realizat în acest an 1973, publicarea unor reportaje, grupaje care să oglindească cinstit, curajos și cu înțelepciune aspecte ale vieții românești ale anului 1973, a dat un profil mai exact acestei reviste. De aceea nu trebuie să vă mirați că printre premiați se află și cîțiva dintre reporterii care au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a vorbi despre viața dumneavoastră așa cum se cuvine: cinstit și cu talent.

FI.

PREMIILE FLACĂRA 1973

Cenaclul «Flacăra» acordă premiile primului său an de activitate:

- **Premiul pentru cele mai bune compoziții, în profundă constanță cu spiritul folclorului românesc:**
  - **Doru Stănculescu** (iar partenerului său, Sorin Minghiat, o mențiune)
  - **Mircea Florian**
- **Premiul pentru cea mai reușită îmbinare a elementelor muzicii clasice cu cele ale muzicii folk:**
  - **Erika Josza** (iar partenerului ei, Carol Horvath, o mențiune)
- **Premiul pentru cele mai fidele transpuneri în muzică ale poeziei românești:**
  - **Tudor Gheorghe** (discul «Viața lumii»)
- **Premiul pentru consecvență în slujirea poeziei românești clasice și contemporane:**
  - **Ion Marinescu**
  - **Florian Pittiș**
- **Premiul pentru formația cu cea mai valoroasă activitate în anul 1973:**
  - **Phoenix**
- **Premiul pentru debut liric în Cenaclul «Flacăra».**
  - **Claudiu Iordache**
- **Premiul pentru virtuozitate instrumentală și pentru activitatea de șefi de formații:**
  - **Dan Andrei Aldea («Sfinx»)**
  - **Nancy Brandes («Roșu și Negru»)**
- **Premiul pentru cele mai convingătoare reportaje publicate în paginile revistei «Flacăra» în anul 1973:**
  - **Horia Pătrașcu («În adînc»)**
  - **Marius Popescu («Urmașii lui Horia la ei acasă»)**
  - **Rodica Rarău («Nimeni nu vine, nimeni nu pleacă»)**
  - **Eugen Seceleanu («Dreptatea e un act omenesc, să fim deci oameni»)**
  - **Liviu Timbus («Triste, revoltătoare deviari de la drumul moralității»)**
  - **Dorin Tudoran («Pămînt, taică, pămînt»).**

Festival Flacăra, astăzi, la sala Floreasca

Cenaclul «Flacăra» organizează astăzi, sîmbătă 29 decembrie, orele 18,30, în sala Floreasca din Capitală FESTIVALUL FLACĂRA '73. Manifestarea va cuprinde:

— **Atribuirea premiilor revistei «Flacăra» pe anul 1973;**

— **Un spectacol susținut de:**
actorii Amza Pellea, Florian Pittiș, Ion Marinescu
formațiile Phoenix, Roșu și Negru, Sfinx
soliștii
Tudor Gheorghe, Mircea Florian, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Erika Josza, Carol Horvath, Cornel Ionescu (muzicuță).

La spectacol va fi prezent și fotbalistul nr. 1 al anului 1973 desemnat de ancheta revistei «Flacăra»: NICOLAE DOBRIN.

Într-o ultimă apariție înaintea plecării din țară — **ILIE NĂSTASE** decernînd pentru prima oară «Trofeul anual **Ilie Năstase**».

Biletele se găsesc la casa de bilete a Sălii Palatului și la sala Floreasca.

De asemeni, astăzi, în ziua spectacolului, casa de bilete a sălii Floreasca este deschisă începînd cu orele 15.

BUDAPEST

dac-ar fi să ne îmbrăcăm după «vogue»

Nu mai știu care e cota revistei «Vogue» pe piața lumii feminine — cîndva era faimoasă — dar răsfoind unul din ultimele sale numere în care se etala o colecție de rochii de la firme cu nume de rezonanță m-a uimit splendida lor sobrietate. Rochii mai ales negre, lungi, vaporoase, cu decolteuri adînci sau dimpotrivă cu o linie cam monahală acoperind brațele, mulîndu-se pe bust, încheindu-se cuminte pe gît. Au rochiile acestea un aer de arhivă, mirosind a anii '30, de te întrebi cu suspiciune de ce atîta întoarcere înapoi, de ce atîta subită amnezie a culorii de polemică a modulului lunar, a modei «selenare», a costumației-cosmonaut care se credea a fi moda viitorului? Yves Saint-Laurent, idol al modei, numerotat cu cifra 1 în lumea celor care imaginează haina, se joacă cu «chemisier»-ul, cu inepuizabilul și confortabilul stil «chemisier», atîta doar că pentru noaptea Anului nou, ca și pentru toate serile festive, poalele rochiei sale ating podeaua.

Ei, dar am mai văzut alte și alte reviste cu rochii de avangardă bătînd genunchiul sau cu o palmă sub genunchi, rochii la locul lor, ample și comode, cu fusta în bieuri, în clini sau în pliseuri, cu mînecі clopot sau încrețite, cu manșete mușchetar, cu guler rever sau, și mai simplu, cu un guler triunghiular. Și n-am zărit nici o fustă cu șlițuri care-ar stîrni comentarii veninoase cu privire la moralitatea celor ce le poartă, ci fuste drepte și cumsecade, nici largi, nici strîmte, cum e mai la mijloc, acompaniate de bluze cuminți cu guler ce se înnodă ca o eșarfă.

De aceea mi s-a părut nu ca o risipă, ci ca o oază colecția Georgetei Bucur a noastră de la Casa de modă din București. Fustele și bluzele ei, rochiile ei de seară atît de subtil tăiate puteau foarte bine ocupa pagini întregi din «Vogue». Ea, această pe nedrept anonimă Georgeta Bucur — ca dealtfel și ceilalți creatori români de modă — ne-a demonstrat cu brio în cîte feluri, toate în spiritul modei și toate excepționale, se pot confecționa fustele și bluzele pentru ocazii.

Dar colecțiile Casei de modă ca și cea din «Vogue», sau a lui Saint-Laurent, sau Cardin ne cam lasă rece. Astăzi, în modă, pe primul plan, nu mai sînt tăieturile ciudate și cam incomode sau drapajele bizare, ci mai ales materialele. Oș tocmai asta ne cam îngrijorează. În palatul de pe Calea Victoriei — casa de modă bucureșteană rivalizează ca înfățișare cu oricare din casele de modă sacralizate — metrajele din rafturi sînt tare modeste ca să nu spun sărăcuțe, nu tu stofe, nu tu materiale vaporoase, nu tu colorit, încît privindu-le îți cam piere pofta să comanzi o minune de bluză și fustă ca cea vizionată pe podium la parada modei.

Poate ar fi bine să privim spre confecție, în fond aici e «cheia» îmbrăcatului cu gust, modern, aceasta e soluția spre a ne scutura de provincialism și pe alocuri — de ce n-am recunoaște-o — de aerul cam de subrete. Colecțiile centralei noastre de confecții au înregistrat în ultimele luni un succes nebun în Suedia, în R. F. G., și în mai nu știu cîte alte țări. Modelele centralei noastre de confecții sînt exportate în peste 100 de țări. Și e impresionantă reușita, cu atît mai mult cu cît pentru Franța s-au făcut haine pe gustul francezului, pentru Germania pe gustul neamțului, iar pentru suedezi de asemenea! Și nu e o glumă: o modă nouă pentru Franța va fi mai fantezistă, pentru Germania, mai netă, mai practică...

Așadar, să căutăm confecția românească pentru români, nu pe cea de inspirație folclorică — aceasta e o modă de colorătură — ci aceea care să ne reprezinte spiritul, să ne corecteze și să ne ridice stacheta gustului, să lupte, să desființeze pur și simplu desuetudinea și prostul-gust, invadînd rafturile magazinelor... Fabricanții noștri au cam uitat piața românească... Doar ici-colo, în cantități minime, modelele care merg și la export, și se vînd ca pîinea caldă. Încolo, prea multe confecții ponosite, prea multe haine după nici o modă, prea multă îmbrăcăminte ca să ai cu ce să te îmbraci și atît.

De ani de zile ne întrebăm: de ce, de ce nu ieșim din impasul acesta, de ce nu ne urnim o dată, de ce nu intrăm în reala horă a modei?

Știm, uneori, colecțiile alcătuite de creatori cu capul înfierbîntat sînt ajustate la «viziuni»: nu cu public, nu cu specialiști, ci de oameni cu idei! (Apropo de idei: în dorința de a folosi cele opt ore de muncă ale manechinelor, UCECOM-ul le-a pus la cusut, la călcat, mă rog, la lucru! Păcat, în loc să le oblige pe acestea — și așa destul de întîmplător ajunse în lumea modei — cum să meargă pe podium, cum să se machieze, să învețe psihologie, a modei firește, chiar și a consumatorului de modă, să le treacă la un sever program de gimnastică — sînt învățate o a doua meserie. Așa se întîmplă că pe podium, la parade vedem cum rochii splendide «pier» pentru că nu sînt bine prezentate, iar în atelierele de cusut tot ele, manechinele să încurce serios, cuvelanuș cu care cos și croiesc: Unde-o fi ideea de profesionalism în această optică?)

Așadar, ce vom îmbrăca în primele ore ale Anului nou și în genere în '74? Promisiuni sînt. Splendide! Și atît.

Și mă gîndesc din nou la confecția românească, la conceperea ei, la contururile și la miezul ei. Cine-o va face? Stiliștii veterani alcătuiesc colecții minunate, cu succese de răsunet; mai sînt și primii noștri absolvenți «designeri» cu capul tobă de carte și idei, dornici să se realizeze.

Dar o teamă îmi dă tircoale. Am văzut acum cîteva luni unul din cei mai cunoscuți stiliști ai noștri și o tînără absolventă de la Arte plastice, secția designer. Primul — un expert în a tăia și a coase încerca s-o inițieze în arta de a fi cu picioarele pe pămînt pe a doua, adică ce trebuie în industrie; cealaltă, — plină de ea, fostă șefă de promoție, ascultîndu-l îngăduitoare, dar neștiind să însăileze un tiv. O colegă mi-a povestit că, fiind la Londra, a vizitat o expoziție de confecții a absolvenților unei școli de «designer». Concepuseră, desenaseră, tăiaseră, cususeră ei, totul! Așadar, dacă ar fi să ne îmbrăcăm în seara revelionului și în cele 365 de zile ale lui 1974 după «Vogue», sau oricare altă revistă de modă să reținem: se poartă mai ales rochii, atingînd podeaua sau pînă la genunchi, fuste de asemenea și bluze în stil «chemisier». Iar între culori, obsedant, revenind negrul.

Aneta DUMITRIU

Fotografii color
de Elena GHERA

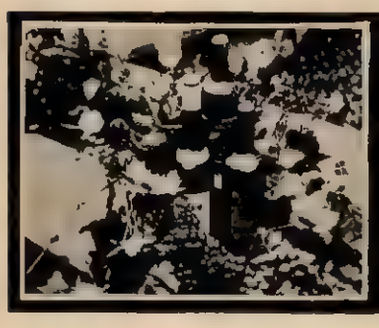

cotnari, o lacrimă de strugure

«Şi vinul cel mai bun se face la Cotnari. Eu îndrăznesc a-l socoti a fi cel mai bun decît toate celelalte vinuri ale Europei. Întru al patrulea an dobîndeşte acel feliu de putere încît arde ca rachiul. Culoarea lui este deosebită de a altor vinuri căci este verde şi de ce se învecheşte se şi mai înverzeşte».

DIMITRIE CANTEMIR

Cotnari, în prima zi a lui decembrie. O zi sorită, dar frigul muşcă binişor.

În faţa Combinatului de vinificaţie al I.A.S. Cotnari — zveltă clădire paralelipipedică, aşezată sub dealul care adăposteşte comuna cu nume de rezonanţă strămoşească, de unde domină totuşi întregul peisaj înconjurător, fiind vizibilă de departe — ne întîmpină inginerul şef Valentin Muraru, om la 41 de ani, pe care nu-i arată însă deloc.

Valentin Muraru, specialist de primă mînă, absolvent al Facultăţii horticole din Iaşi, arborează un zîmbet larg, de parcă pe noi ne-ar fi aşteptat de luni de zile, deşi — asta aveam s-o aflăm mai tîrziu — pe la ei trecuseră nu demult cîţiva colegi de la «România pitorească», iar pe seară aştepta vizita «unui grup de 8 persoane de la externe». Intrăm. După cîteva minute de stînjeneală — timp în care apare şi inginerul oenolog principal Nicolae Istrătoaie — discuţia începe să se lege de la sine, pentru că Valentin Muraru este un orator parcă înnăscut (se vede, desigur, că nu se află pentru prima oară în postura de ghid), iar noi sîntem — prin însăşi meseria condeiului — ascultători foarte buni.

— *Ce trebuie să ştiţi de la început* — ocea lui Valentin Muraru este caldă, uşor timbrată, foarte plăcută — *e că podgoria Cotnarului este printre cele mai nordice din lume, între cele de marcă! Ea se află aproximativ la aceeaşi «înălţime» nordică cu podgoriile maghiare de la Tokaj şi cu cele franţuzeşti de la Sauternes. Cotnarul se află la 360 de metri altitudine, şi desigur pare un paradox, dar aici se produc mai ales vinuri dulci. Explicaţia stă în solul bogat în calcar şi în condiţiile geografice specifice, care asigură un microclimat extrem de favorabil. Relieful regiunii e frămîntat, dar are o expoziţie generală sudică, fiind în plus adăpostit ca într-o potcoavă de dealurile Cătălina, Ţigăile lui Baltă, Măgura şi Stoeneşti.*

MUCEGAIUL BUN FACE VINUL DULCE

— Anul acesta a fost un an bogat?, ne trezim întrebînd, deşi e evident că interlocutorul nostru nu va scăpa nici cel mai mic amănunt din expozeul său pertinent.

— *Pentru viticultură a fost un an bun. Nu excepţional, dar bun. Mai ales ţinînd seama că a urmat imediat lui 1972, care a fost unul dintre cei mai defavorabili ani din ultimul timp pentru culturile de viţă-de-vie. Anul acesta au existat perioade reci (iunie, iulie) care au căzut exact peste timpul de înflorire, decalînd procesul de coacere spre toamna tîrzie. Nu uitaţi, apoi, că din iulie şi pînă nu demult n-a mai plouat deloc! Am avut planificate producerea a 350 de vagoane de must — pe care am depăşit-o, odată cu suplimentarea producţiei de struguri — şi astfel ne aşteptăm ca la cele 175 de vagoane (a cîte 10 000 de litri fiecare), care înseamnă planul anual al Combinatului de vinificaţie, să se mai adauge cîteva. Pentru anul viitor ne-am propus în plan să scoatem 200 de vagoane* (asta face 2 milioane de litri!) *de vin de cea mai bună calitate. Să vă mai spun că în 1969 nu îmbuteliam decît 120 de vagoane?*

Lipsa soarelui în unele perioade ale acestui an a dezavantajat acumulările de zahăr din bobul de strugure. Nu trebuie să vă închipuiţi cumva însă că vinul produs în toamna aceasta va fi mai «subţire». Trebuie să reţineţi că în cele 15 pivniţe ale noastre se află cîte 37-38 de vagoane de vin, fiind înmagazinată o cantitate totală de 525 de vagoane, din care nu pleacă, anual, decît 175. Deci, cam o treime. Avem mereu o rezervă de stocuri din vin vechi, cu care ne permitem să echilibrăm balanţa producţiei anuale din punct de vedere calitativ. Ca să spun aşa, sîntem mereu la adăpost în faţa unui an mai slab. Anul acesta însă a fost un an bun.

— Ce înseamnă totuşi un an de excepţie la struguri şi deci, în faza finală, la vin?

— *Anii cu toamne lungi, însorite, în care aşa-zisul «mucegai nobil» se grefează bine pe coaja bobului de strugure, aducîndu-l pînă în starea de prestafidire şi chiar stafidire. Acest mucegai are proprietatea de a absorbi numai apa din struguri, concentrînd deci cantitatea de zahăr. 1958, de exemplu, a fost cu adevărat un an de excepţie. Atunci am atins parametri de 520 de grame de zahăr la litru de vin din soiul Grasă! Fapt nemaiîntîlnit în literatura de specialitate...*

ÎNTR-O «CRAMĂ» DE VIS

Între timp, gazdele ne-au condus paşii spre renumitele pivniţe ale Cotnarului. Ne gîndim instinctiv: oare i-ar ajunge o viaţă unui om pentru a înghiţi tot lichidul galben-auriu care se găseşte aici? Paşii ne duc printre butoaie (vă place imaginea?), răsunînd greu pe cimentul pivniţei în liniştea parcă ireală care ne înconjoară. Pare o uriaşă sală în care vinul se reculege, îşi adună forţele pentru a se revărsa — peste un timp — în gurile oamenilor, de aici în sufletele lor, aducînd veselie, bucurie, poate chiar tristeţe, atenţînd la sănătate uneori, întreţinînd păcatul cel mai cunoscut viciu al lumii noastre.

Vinul obţinut anul acesta nu va pleca de aici decît cel mai devreme peste 3 ani. Pînă atunci se învecheşte în butoaie de stejar, şi abia după 3–4 ani este tras la sticle. E ţinut cu cea mai mare grijă, ca o comoară de preţ, i se fac destul de des lucrări de întreţinere, de aerisire, i se controlează stabilitatea compoziţiei şi evoluţia sa lentă de învechire. Temperatura rămîne constantă — în jur de plus 10 grade. Nici mai mult, nici mai puţin — asta este foarte important. După trei ani de stat în vas şi alţi 4–5 în sticlă (timp în care se învecheşte mai greu, schimbările de oxigen fiind limitate), vinul e tocmai bun de băut. Dacă dopul mai e şi ceruit, Cotnarul poate să aştepte şi zeci de ani în cele mai bune condiţii. Dacă au răbdare băutorii...

Vocea lui Valentin Muraru ne trezeşte din reverie:

— *M-aţi întrebat despre medaliile de aur ale Cotnarului. Sînt 130 la număr, din concursurile internaţionale — la Ljubljana, Ialta, Viena, Montpellier, Budapesta etc. — şi naţionale. Anul trecut, pentru a lua exemplul cel mai recent, în concursul de la Budapesta, vinurile noastre au obţinut cel mai mare număr procentual de medalii. Noi am trimis numai 4 soiuri de vin, şi toate au luat medalii de aur. Procent deci de sută la sută!*

Am ieşit din nou la lumină. Ne îndreptăm în grup spre splendida «sală de recepţii», concepută de inspiratul arhitect ieşean George Pohrib. Balustrada scării interioare, care se ridică pînă la această încăpere, în acelaşi timp spaţioasă dar şi foarte intimă, decoraţiunile murale, lustrele, în fine, scaunele şi masa de un oval asemănător velodromurilor, toate, dar absolut toate, sînt sculptate în lemn de stejar. Un adevărat muzeu al stejarului pus în slujba lui Bachus. Pe fundul unor butoaie decorative sînt săpate, cu o migală vecină cu arta, imagini care reprezintă culeş de vie în epoca dacică, apoi în vremea lui Ştefan cel Mare, iar pe altele, cîteva medalii de aur obţinute de vinurile de la Cotnari. Autorul acestor sculpturi: un simplu constructor şi reparator de butoaie, al cărui nume — ne cerem scuze — n-am izbutit să-l aflăm.

SOIURI DE BAZĂ

— Grasă de Cotnari (35% din producţia totală)
— Fetească albă (35%)
— Frîncuşa (15%)
— Tămîioasă românească (15%)

Complexul de la Cotnari este profilat în special pe producerea soiurilor de vin demisec şi dulce. Numai în anii ploioşi peste măsură (cum a fost, de exemplu, anul 1971) se produc şi vinuri seci.

COTNARUL TURISTIC

A reuşit Cotnarul să se integreze în circuitul turistic naţional? Cu surprindere aflăm de la gazdele noastre că există unele acţiuni organizate prin Ministerul Turismului, dar cele cîteva grupuri de turişti străini (3–4, în medie, pe săptămînă în sezonul de vară) vin aici mai mult peste noapte, neanunţate din vreme, de unde desele încurcături, suprapuneri şi altele...

— *Nu s-au definitivat grafice şi programări exacte la Ministerul Turismului*, ne spune inginerul oenolog N. Istrătoaie. *Noi sîntem de părere că introducerea Cotnarului în circuitul turistic naţional curent ar aduce cu sine multiple beneficii de o parte şi de alta; atît pentru noi, din punct de vedere propagandistic mai ales, cît şi pentru Ministerul Turismului, ale cărui încasări valutare nu ar fi deloc de neglijat.*

Părerea noastră nu se poate decît alia cu aceea a tehnicienilor de la Cotnari. În plus, ne luăm libertatea de a aduce în «procesul verbal» al discuţiei încă un argument, sperăm convingător: este vorba despre obiectivele turistice aflate în imediata vecinătate a Cotnarului. Lăsăm la aprecierea dumneavoastră:

— *Ruinele cetăţii domneşti de la Hîrlău;*
— *Biserica Sf. Gheorghe* (ctitorie a lui Ştefan cel Mare);
— *Biserica Sf. Dumitru* (ctitorie a lui Petru Rareş);
— *Două poduri construite pe vremea lui Ştefan cel Mare;*
— *Prima şcoală cu caracter universitar latin din ţară* (cine a auzit de aşa ceva pînă acum?! — vă rugăm să credeţi că nu prea mulţi specialişti în materie), *aflată pe Valea Catolicilor.*

VINURI REPREZENTATIVE

- *Fetească* (sec), *1971*
  — caracteristici: 12,5° alcool; 4,5 g aciditate (H_2SO_4).
- *Fetească* (demisec), *1970*
  — caracteristici: 12,8° alcool; 25 g zahăr la litru
- *Grasă de Cotnari, 1968*
  — caracteristici: 13° alcool; 60 g zahăr la litru; 5 g aciditate (H_2SO_4).

Dumitru GRAUR

Reflexe

Adam şi Eva

de A. MIHAILOPOL

2 x 2 înseamnă mai puțin decît 9 x 8

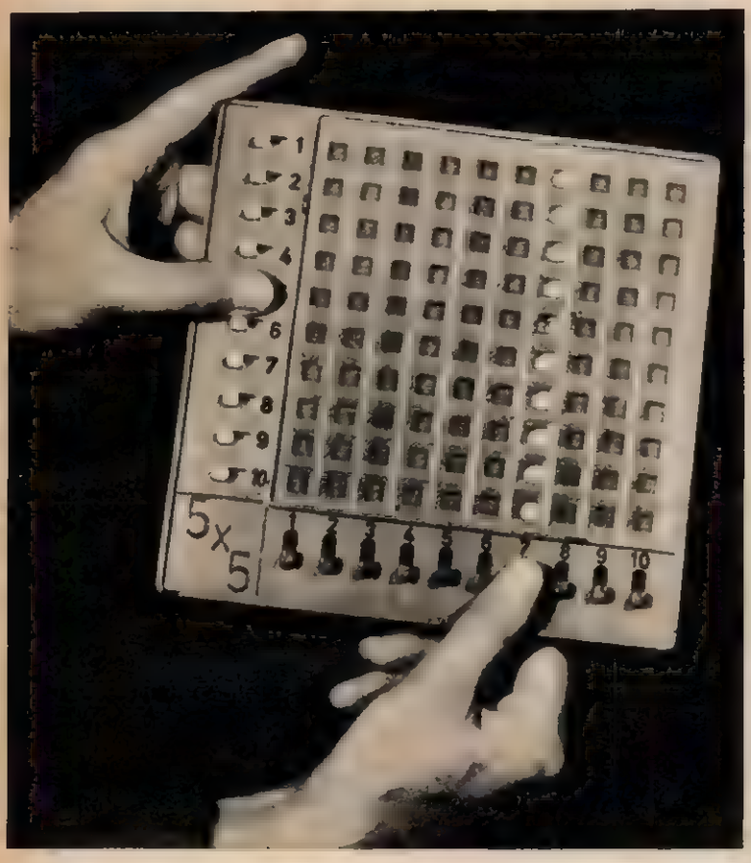

După părerea lui Nicolae Avram Uşurelu vine şi perioada cînd copiii fac primii paşi în lumea cifrelor şi a numerelor. Dînsul lucrează la cooperativa «Radio-Progres» din Bucureşti strada Sfîntu Gheorghe Nou nr. 23 şi deşi nu este copil a avut sensibilitatea de care lumea copiilor avea atîta nevoie şi a inventat o jucărie. După cum se ştie, jocurile copiilor nu se inventează, dar jucăriile, da. Neavînd copii şi nemaifiind nici eu copil mărturisesc că nu ştiu cum se joacă azi copiii şi treaba asta îmi dă chiar de gîndit. Ştiu însă că un copil nu se poate fără copilărie, iar atunci cînd se poate consecinţele se văd. Avem nevoie de copilărie nu atît pentru a ne aminti de ea, nu atît pentru a ne compara tîrziile păcate cu ea, ci avem nevoie de ea în măsura în care ai nevoie de o gură de oxigen înainte de a intra în apă la 4 metri adîncime. Ar fi, cred, trist să avem în jurul nostru numai copii minune, atît de «minune» încît să-şi inventeze chiar ei jucăriile. Este misiunea noastră, a celor mari, să facem obiecte din amintirile noastre din copilărie, din regretul că unii au fost frustraţi de ea. Şi Nicolae Avram Uşurelu a făcut acest lucru. L-a făcut simplu, extrem de simplu, economicos, inteligent şi atractiv. Paşii aceia de care vorbeam la început, paşii copiilor în lumea cifrelor şi a numerelor, se fac, desigur, pînă a intra în şcoli, unde odată ajunşi paşii lor primesc note bune sau rele, premii sau corigenţe. Ei bine, în această perioadă de mare şi pură libertate copiii se joacă cu jucării şi este bine, chiar necesar ca acestea să-i şi înveţe ceva. Jucăria, «5×5» înregistrată ca invenţie de către Oficiul de stat pentru invenţii şi mărci fără greutate, fără amînări, în ziua de 20 martie 1973, aprobată tot atît de frumos de Oficiul central pentru mijloace de învăţămînt al Ministerului educaţiei şi învăţămîntului în 2 iulie 1973 este straniu de simplă. O casetă pe care sînt atît pe orizontală cît şi pe verticală cifrele de la 1 la 10. Cu ajutorul a două butoane cifrele de pe orizontală se combină cu cele de pe verticală, mai precis se înmulţesc, şi într-o pătrăţică apare rezultatul. De la 1×1=1 pînă la 10×10=100, traversînd, fără îndoială, spinoasele înmulţiri ale clasei a doua: 9×8, 8×7, 7×9. Realizaţi faptul că la 4 ani, să spunem, copilul, aflat în posesia unei asemenea jucării, se joacă cu 4 şi cu 7 şi vede şi nu uită că ele, cifrele, înmulţite fac 28. Că odată ajuns la şcoală, va ignora coperta a IV-a a caietului de aritmetică, copertă pe care se află de atîta amar de vreme tabla înmulţirii. Şi nu uitaţi că tabla înmulţirii, pînă la apariţia acestei jucării se învăţa, se învăţa căci jucăria nu se afla încă pe piaţă, cu ajutorul procedeului numit toceală. Că ne-a fost şi ne este lehamite de tocilarul clasei, tocilar care şi matur îşi va servi viaţa sa şi a altora tot cu vorbe învăţate pe dinafară. Aşezate fiind cifrele şi pe orizontală şi pe verticală, alcătuind ceea ce în matematică se numeşte sistem de referinţă, copilul va lua un prim şi util contact cu un cîmp matematic, se va descurca uşor, mai tîrziu, în complicatele căi ale matematicilor superioare, ale fizicii. Povestea aceasta ar fi putut avea un final fericit — nu mă tem de aşa ceva — dar nu are. Cu toate că în august 1973, la concursul de creaţie organizat de UCECOM, jucăria a primit premiul II. Cu prototipul în serviet Nicolae Avram Uşurelu s-a prezentat la contractări în toamna acestui an în staţiunea Neptun. E drept, sezonul estival era pe terminatelea, pe plaje se lăsau tristeţi, slipurile deveneau lucruri ţinînd de o rezistenţă fizică reală sau afişată, dar toate acestea nu explică faptul că reprezentanţii Ministerului Comerţului Interior au cerut doar 9 600 bucăţi. Oricît de ciudat pare, 9 600 de bucăţi se fac mai greu în producţie decît 960 000 de bucăţi. 9 600 înseamnă lux, iar 960 000 înseamnă producţie de-adevăratelea. Şi apoi, în ţara asta, sînt mai mulţi copii decît 9 600. Amintesc şi faptul că jucăria nu foloseşte baterii nu trebuie conexată la o reţea electrică, nu, ea nu are nevoie de nici o sursă de energie excluzînd energia degetelor şi a capului copilului. Dar nu felul acesta de energie vrem noi să-l economisim. Aşa că, elogiind copilul-matur Nicolae Avram Uşurelu, remarcînd că nu degeaba lucrează la o cooperativă ce-şi are în titulatură cuvîntul progres, cerem ca jucăria de el inventată să fie rapid dată inteligenţei copiilor noştri, în număr mare pentru că, jucăria o poate dovedi, 2×2 înseamnă mai puţin decît 9×8.

Eugen SECELEANU

concursul nostru

cei mai buni 10

S-au primit scrisori concludente cu privire la următoarele rubrici de concurs: Sport, actori, muzică uşoară.

La toate celelalte întrebări răspunsurile nu au putut fi luate în seamă datorită frecvenţei cu care un anumit scris a fost prezent în corespondenţa privind muzica populară, clasamentul ar putea să fi fost viciat şi, ca atare, îl anulăm.

Redăm mai jos clasamentele:

SPORTIVI

1. Ilie NĂSTASE	180 p.
2. Ivan PATZAICHIN	75 p.
3. Gh. BERCEANU	65 p.
4. Ion DUMITRU	51 p.
5. Simion CUŢOV	41 p.
6. Ion OBLEMENCO	40 p.
7. Nicu GIUGA	39 p.
8. Florin GHEORGHIU	36 p.
9. Maria ALEXANDRU	31 p.
10. Argentina MENIS	30 p.

MUZICĂ UŞOARĂ

1. Mihai CONSTANTINESCU	186 p.
2. Margareta PÎSLARU	160 p.
3. Dida DRĂGAN	127 p.
4. Aurelian ANDREESCU	120 p.
5. Anda CĂLUGĂREANU	101 p.
6. Aura URZICEANU	97 p.
7. Cornel CONSTANTINIU	91 p.
8. Olimpia PANCIU	81 p.
9. Marina VOICA	76 p.
10. Adrian ROMCESCU	72 p.

ACTORI

1. Amza PELLEA	130 p.
2. Florin PIERSIC	120 p.
3. Ion BESOIU	49 p.
4–5. Dem RĂDULESCU	47 p.
4–5. Sergiu NICOLAESCU	
6. Carmen STĂNESCU	37 p.
7. Ilarion CIOBANU	36 p.
8. Dina COCEA	35 p.
9–10. Virgil OGĂŞANU	33 p.
9–10. Toma CARAGIU	

ce este şi ce vrea

o şcolăriţă

Interviu cu Andreea Stănescu, 7 ani şi o lună, clasa a I-a D, Şcoala generală nr. 29, Bucureşti

— Ce este o şcolăriţă?

Răspunsul vine cu întîrziere, după un sfat şoptit cu mămica.

— Un şcolar este un copil care învaţă la şcoală.

— Da, dar ce credeţi **dumneavoastră**, fără mămica.

— Păi, şcolarii sînt nişte pui de melci, nişte pui (privire spre mămica) aşa, care se duc la şcoală. Sînt mici, merg încet şi îşi cară ghiozdanele în spate.

— Vă mai amintiţi prima zi de şcoală?

— Daa! Am simţit... mult de tot, mult de tot şi frumos, aşa ca... (privire spre mămica). Abecedare şi aritmetică am găsit pe bănci şi erau acolo nişte gura-leului cam veştejite, zău, exact scoase din gunoi. Îmi venea să plîng de ruşine că n-am găsit flori, nu e flori pe piaţă, am vrut să cumpăr cu Tataia. Era soare cu dinţi în ziua aia, nu cu dinţi de oameni, da' aşa se zice, soare cu dinţi, de frig.

— De ce mergeţi la şcoală?

— Sînt proastă, de-aia mă duc la şcoală, să mă deştept, cu învăţătura, cu scrisul. Şcolarul e obligat să înveţe carte, ce va face el fără carte cînd va fi mare? Atuncea ai servici în loc de şcoală, şi tot aşa pînă la pensie. Da' şcoala-i mai frumoasă decît casa, că aşa a făcut-o arhitectul. (A uitat de mămica şi de Tataia, care stau deoparte) Arhitectul e un fel de director al zidarilor. Unii arhitecţi sînt buni, alţii sînt proşti, ca şcolarii. Dar şcolile sînt mai bine făcute decît casele.

— Cum se numeşte şcoala dumneavoastră?

— Şcoala Maşina de Pîine.

— Cum, aşa scrie la poartă?

— Nuu, acolo scrie şcoala generală numărul 29, ăsta nu-i nume. Aşa că toată lumea îi spune Şcoala Maşina de Pîine.

...Îmi aduce un urs care vădit nu e nou.

— Pe Jerpelitu nu-l duc la şcoală, că-i papuşă, nu copil. E din cîrpe, nu are suflet. Îl iubesc mult de tot şi nu vreau să se ducă în viaţa lui, să stea în viaţa mea totdeauna.

— Acum, ce vrea o şcolăriţă?

— Orice şcolăriţă?

— Nu, dumneavoastră.

— Păi (şi-a reamintit că mămica e prezentă)... Vreau să fiu cea mai bună din clasă. Şi alte şcolăriţe vor tot aşa, toate vor.

— Şi atunci, care va fi cea mai bună?

— Nu ştiu. Nu-i frumos să te crezi. Şi mai vreau ceva: să vină mai repede tăticu' acasă, că mi-e dor de el. A plecat de o săptămînă şi o lună.

— Unde?

— În America. La niiorc. Tataia zice la neviorc, da' nu-i bine aşa. La niiorc.

— Ce face acolo?

— Păi (şoapte cu mămica) e la specializare. Da' abia aştept să vină. Vine săptămîna ailaltă. Şi mai vreau ceva. Cînd o să fiu mare, vreau să fiu doctoriţă, să fac operaţie. Mi-e milă mie de oameni să le fac operaţie, dar ce să fac dacă trebuie să-i faci pe oameni bine.

— Vă place fotbalul?

— Nu. Mie îmi place boxul.

— Şi cu cine ţineţi?

— Ţin cu românii.

— Ce nu vă place cel mai tare?

— Cînd vin cucoane şi o întreabă pe mămica: «O, doamna Stănescu, ce mai face fetiţa?» Ce, ele cred că-s proastă?

Această convorbire a avut loc la începutul lui decembrie. Acum Andreea are vacanţă, ce-i pasă, şi se veseleşte cu jucăriile aduse de tăticu'.

Mircea FODOREANU

P.S. Rog cititorii să-mi scrie în legătură cu cîteva posibile viitoare teme ale acestei rubrici, ca: un dispecer, un vegetarian, o domnişoară de măritat, un optimist, un merceolog, o asistentă socială, un filatelist, un grefier, un elev premiant.

Gooool! Sau bucuria inegalabilă a fotbalului se manifestă deopotrivă de exploziv la Havana ca și pe Giulești.

Restaurantul «La cămila bălană» dintr-un sat algerian de munte.

Evident, industria alimentară modernă cunoaște și mijloace mai acătării pentru prepararea cartofilor deshidratați. Acest incas însă, împreună cu feciorul său, prepară chuno — cartofi deshidratați — după metoda străbună. Parcă ar fi Zorba Grecul...

Noi, bobocii, n-avem prejudecăți în materie de alimentație. Dacă semințele sînt pe gustul nostru, ele pot să crească chiar și pe nădragii fermierului. Le ciugulim noi și de acolo.

campioana de toamnă și gîndurile ei de primăvară

După un retur de senzație, ratat, în final, de robinsonadele lui Adamache, ca și de robinsonadele de culise, Universitatea Craiova n-a cîștigat titlul oficial de campioană a României, ediția 1972-1973. A cîștigat, în schimb, un titlu neoficial: pe acela de *campioană a unei mari iubiri*. Veți spune, poate, că sînt vorbe, vorbe pretențioase, și am să vă răspund că «triunghiul» Universitatea Cluj – U.T.A. – C.F.R. Cluj, care a hotărît în mare măsură destinul fostului titlu, a declanșat, în aceeași măsură, în marea masă a iubitorilor fotbalului din țara noastră, un sentiment puternic. Foarte mulți ardeleni, sau moldoveni, sau bănățeni ȚIN azi cu echipa olteană și o vor campioană! Am discutat cu unii dintre acești simpatizanți de ultimă oră și le-am ascultat argumentele.

«*De un an de zile este cea mai bună echipă a țării. Are tot. Are atac, are apărare și mai are ce n-are nimeni, o ambiție nemaipomenită*» «*Craiova a devenit, cred, polul sentimental al fotbalului românesc. Oltenii trăiesc pe viață și pe moarte bucuriile și necazurile lui și și-au făcut o echipă cum nu mai avem alta în țară*». «*Meritau și anul trecut, merită și anul ăsta să iasă campioni. I-am văzut la televizor, e clar pentru toată lumea că sînt cei mai buni*». «*Poate n-aș fi ținut cu oltenii dacă ieșeau, așa cum meritau, campioni. Combinațiile de la sfîrșitul campionatului, din care ei au ieșit victime, m-au hotărît în mare măsură să simpatizez această echipă*». «*Pe vremuri, fotbalul cel mai bun s-a jucat ba la Timișoara, ba la Oradea, ba la Arad. Acum se joacă la Craiova*».

Asemenea aprecieri am aflat cu nemiluita și din zeci de scrisori primite la redacție de la expeditori — subliniem — de pe întreg cuprinsul țării.

Ne însușim, cu toată convingerea, două puncte de vedere:

1) Craiova a devenit polul sentimental al fotbalului românesc;

2) ...De un an de zile este (n.n. — Universitatea) cea mai bună echipă a țării.

Returul de astă-primăvară, ca și *turul de forță* din actuala ediție a campionatului, tur încheiat la o diferență de cinci lungimi de a doua clasată, argumentează fără replică punctul de vedere nr. 2.

În ceea ce privește «polul sentimental al fotbalului», ideea — pe cît de caldă, pe atît de frumoasă — am verificat-o nemijlocit în mai multe rînduri. Ultima oară, în ajunul unui «meci mare». Era noapte. Era beznă. Era frig. Pe o rază de cîțiva kilometri nu se afla țipenie de om. Într-un singur loc, o insulă de o uimitoare vitalitate. Strînși ciorchine în jurul unor lămpașe, cîteva zeci de pătimași ai fotbalului — veniți la Craiova de la zeci și sute de kilometri depărtare — glumeau, ca să se încălzească, povesteau, tot ca să se încălzească, isprăvile trecute și viitoare ale echipei lui Oblemenco, «jucau în deschidere» — vorba unui cumătru din Calafat căruia-i rătăcise soția, zicea el, banii de hotel. Unde se aflau oamenii aceia? În tribuna Stadionului Central craiovean!!!

Dar poate că nu are rost să mai demonstrezi încă o dată ceea ce s-a demonstrat de atîtea ori, s-a mai văzut la televizor, s-a mai auzit la radio în clipa în care «Craiova intra pe fir» în stilul său caracteristic, adică vulcanic, dramatic, pătimaș.

Interesant, fără îndoială cel mai interesant răspuns care se așteaptă de la acest campionat este răspunsul la întrebarea: *vor rezista, anul acesta, oltenii în frunte?*

La această întrebare, mulți răspund «da», așa cum destui profesc «nu»-ul. Argumente au și unii și alții. În ceea ce ne privește, vă oferim o sinteză «radiografică» a țelurilor—1974 «*de suflet și de viață*», cum le numea acest olt cu o individualitate de necontestat : care este Deselnicu.

I. 25 de oameni — adică întregul lot — vor *trăi* în primul rînd pentru campionat, pentru titlu.

II. 12 jucători și antrenorul secund Oțet așteaptă de la anul care vine cîte un băiat, cîte un oltenaș moștenitor.

III. 20 de jucători au în proiectele lor toate examenele promovate, școli și facultăți absolvite.

Oameni ca toți oamenii, fotbaliștii craioveni vor băieți în familie, vor să-și facă un rost — demn — în societate, dar vor, mai presus de orice, în primăvara care vine, titlul de campioni, visul lor, unul dintre cele mai calde vise ale Olteniei și ale celor care-i iubesc pe olteni.

Marius POPESCU

1. Oblemenco, 2. Balaci, 3. Țarălungă, 4. Niculescu, 5. Manta, 6. Ivan, 7. Niță, 8. antrenorul Cernăianu, 9. Marcu, 10. Strîmbeanu, 11. antrenorul Oțet, 12. Bădin, 13. doctorul Frîncu-lescu, 14. Velea, 15. Desel-nicu, 16. Bălan, 17. Boc, 18. Ștefănescu, 19. Berne-anu, 20. Oprea, 21. Chivu.

Fotografii de Ion PREDOȘANU

CE VOM MÎNCA ÎN NOAPTEA DE ANUL NOU

Masa de revelion este prin tradiție o masă a abundenței, prilej de etalare a talentelor culinare, desfătare, obligatorie, am putea spune, pentru toată lumea.

Există în această abundență o dorință secretă de influențare a noului an ce bate la ușă, un fel de invocare a forțelor germinative, un fel de invitare a lor la reproducere la scară uriașă. Masa încărcată cu bunătăți nu este altceva decît metafora anului care vine, bogat și îndestulat, așa cum îl dorim cu toții.

Dar să nu divagăm. În noaptea de Anul nou se mănîncă și se bea zdravăn după tradiție, iar prea multe motivații riscă, poate, să taie apetitul. Totuși, cîteva sugestii de ordin culinar merită a fi prezentate. Ele aparțin unor vestiți profesioniști direct implicați în operațiunea «Revelion'74» și care trăiesc — în primul rînd profesional — emoțiile ultimei nopți a anului. Poate veți găsi interesante, era să zic apetisante, aceste sugestii.

Fotografie de E. TÂNJALĂ

fratii chivu de la «minion» vă dezvăluie, pentru noaptea de anul nou, cîteva din secretele lor culinare care le-au adus faima

ANTREURI (VARIANTE)

Pateu de măsline. Se scot sîmburii, se dau măslinele prin mașina de tocat, se amestecă 40 la sută din cantitate cu unt, untul să nu fie topit, se pune piper după gust.

Pateu de pește proaspăt. Aceeași rețetă.

Pateu de fasole uscată. Se fierbe fasolea, se toacă, se folosește în continuare aceeași rețetă, dar se potrivește mai greu gustul din motive de sare și piper.

Pateu din ciuperci. Aceeași rețetă.

Pateu din pește afumat. Aceeași rețetă.

Dacă nu vă plac aceste pateuri, puteți face și pateuri din carne și ficat, la care se mai adaugă și ceapă prăjită.

Dacă aveți forme diferite, este foarte bine să le folosiți. Se prezintă cu verdeață, salată verde (ornament). Dar pateurile se pun în forme imediat cînd se toc, altfel se întăresc.

Se servesc cu pîine prăjită.

Salată de pasăre cu ciuperci. Se fierbe pasărea, se curăță, după care se toacă mărunt. Ciupercile, după ce se scot de la cuptor, se taie mărunt. Toate acestea se amestecă cu sosul remulat.

Se servește în cupe sau la platou.

Salată de pește cu ciuperci. Se face sosul din maioneză, muștar și castraveți murați, tocați mărunt și amestecați cu maioneză.

Salată de cîrnați cu ciuperci. Ciupercile se pun la cuptor cu puțină sare. Se lasă pînă se înmoaie, se scot și se taie mărunt. Toate acestea se amestecă cu sosul de maioneză remulat, se potrivește din sare, se servește în cupe, pahare sau platouri; modul de prezentare contează foarte mult; dacă aveți posibilitatea să serviți pîine prăjită este foarte bună

Ciuperci în sosul lor. Se pun ciupercile la cuptor. Se lasă pînă se înmoaie, se scot, se amestecă cu următorul sos: de la cuptor rămîne sucul lor, se scoate, se amestecă cu unt, piper și verdeață, untul se amestecă cu sucul cald, se bate pînă ce se dizolvă untul, după ce se potrivește din gust, sosul se pune peste ciuperci, se servește cald Sînt delicioase!

Pește la cuptor. Se curăță peștele, se pune la cuptor în tavă, la care se adaugă: apă pînă ce aproape se acoperă, ulei, piper, cimbru foarte mult, și usturoi pisat, foi de dafin și sare. Se pune puțină boia pentru culoare și, cînd se servește, se pune verdeață. Se poate servi și rece.

Sarmale de pasăre cu brînză de vaci. Se toacă pasărea în stare crudă, se pune puțină ceapă călită: 50% carne, 50% brînză, 20% unt proaspăt. Se dă gustul din sare și piper, se înfășoară în salată verde sau spanac.

Fripturâ de pasăre sau de porc. Se pune carnea într-un amestec de apă cu sare și usturoi, puțin mai concentrate, usturoi mai mult, apoi carnea se acoperă cu acest amestec.

Se lasă cel puțin 20 ore și pe urmă se pregătește.

DESERT

Nu vă sfătuim să serviți dulciuri, dar încercați.

Fructe, citrice, măsline, stafide, banane și ce mai aveți prin casă de acest gen. Bateți ouă, puneți făina, sare și puțin piper, le bateți bine și tăiați aceste fructe în cuburi mici și le fierbeți în ulei înfierbîntat pînă devin puțin crocante. Se servesc calde.

Ciorbă de potroace cu hrean și smîntînă.

Vinurile care vă plac și le aveți. Consumați cu încredere, după tipicul arătat. N-o să vă pară și n-o să vă cadă rău!

unde veți petrece revelionul tovarășe director al i.a.p.l. cotroceni?

Intrînd în biroul lui Alexandru Șerbănescu, directorul I.A P.L. Cotroceni, am surprins următoarea convorbire telefonică:

— Ați vorbit cu Horia Șerbănescu? A acceptat? Foarte bine. Asupra programelor voi discuta personal.

Bănuiam despre ce este vorba. Se apropie revelionul și restaurantele se întrec să asigure oaspeților o atmosferă cît mai voioasă. Totuși, întreb:

— V-ați reprofilat? Aveți cumva de gînd?...

— Am de gînd să merg peste o oră la restaurantul Orizont să audiez noul repertoriu al orchestrei.

— Orchestra nu are repertoriul ei bine stabilit? Nu-l cunoașteți dinainte?

— Mulți dintre oaspeții de revelion sînt clienții noștri de multă vreme. Dorim ca la acest moment festiv să le oferim un program interesant, variat, cu multe piese noi.

— E bine că vă gîndiți la muzică, precum și la momentele vesele — după cîte am înțeles din convorbirea telefonică. Să nu uităm însă masa tradițională.

— Meniurile sînt selective, pentru a satisface toate gusturile. Nu vor lipsi, bineînțeles, mîncărurile specifice — sarmalele, piftia, toba de casă, caltaboșii. Aș vrea să precizez că și în domeniul culinar nu vor lipsi surprizele. Astfel, maeștrii noștri bucătari au și definitivat o serie de rețete.

— De exemplu?

— Nu vă supărați, și în materie de artă culinară, surprizele trebuie să fie surprize Nu-i așa?

— Să nu spuneți că și soiurile vinurilor din paharele cu care va fi întîmpinat anul 1974 trebuie să rămînă «secrete».

— Într-un fel, da. Și aici avem noutăți. Special pentru sărbătorirea noului an am adus vinuri de la Cotești, Odobești, Dealul Bujorului, Birsești-Tg. Jiu (ce vreți, sînt și eu oltean) iar butoaielor le vom da cep abia în seara de 31 decembrie. Totuși, în ce restaurant anume vom oferi un soi sau altul, tot nu vă spun. În orice caz, consumatorii vor avea posibilitatea să aleagă — sec, demisec, dulce, cu și fără sifon.

— Dumneavoastră unde vă petreceți revelionul? La «Intercontinental»?

— Nu. Mult mai elevat. Voi petrece 10 revelioane, cîte unul în fiecare loc din cele puse la dispoziția oaspeților noștri, iar la ora 24 mă voi afla la... nu spun unde, pentru că, în calitatea mea, revelionul va fi itinerant și, pe cît posibil, incognito. Deci, «acolo», la ora 24, voi ciocni un pahar cu mesenii și cu soția mea. Apoi, după ce noaptea festivă va trece, sper fără reproșuri la adresa serviciilor noastre, încep pregătirile pentru următorul revelion.

— Cum? Pentru 1975?

— Firește că nu. Dar noi, toți lucrătorii din I.A.P.L. Cotroceni, care vom sta la dispoziția onoratei clientele la 31 decembrie, organizăm revelionul tradițional în noaptea de 12 spre 13 ianuarie 1974.

— Tot cu surprize?

— Tot. Și tot nu vi le spun. În schimb, invităm și revista «Flacăra».

Mihai HETCO

nea folosea recomandă

Restaurantul sătesc din comuna Cristian, situat la 8 kilometri de Brașov, pe șoseaua spre Bran, are o firmă de mult intrată în legenda culinară a locului. I se zice «La Folosea». De ce? Pentru binemeritatul motiv că responsabilul, bucătar-șef și pivnicer totodată, știe să dea o notă de individualitate unității pe care o conduce. Stilul rustic autentic al localului, personalul educat în spiritul principiului că mulțumirea clienților este scopul existenței lor profesionale, vinurile casei aduse din depărtate și alese podgorii, și, mai ales, mîncărurile specifice au adus faima respectivului restaurant. Dintre acestea din urmă, nea Folosea recomandă pentru meniul de revelion, așa cum îl pregătește el, între clasicele aperitive și fripturi, o gustare din cîrnăciori afumați de casă, caltaboș și sîngerete, cu mămăliga și varză acră. Apoi morun la grătar și sarmale pregătite cu multă ceafă de porc afumată și servite, desigur, cu mămăliga. Iar pentru dimineață, cunoscuta ciorbă de burtă. Rețeta sa diferă de cea «clasică» doar prin cîteva amănunte pe care nea Folosea ni le încredințează: burta, tendoanele și copitele de vită se fierb bine timp de cel puțin șase ore. Apoi se strecoară zeama. Se îndepărtează copitele, muchiile de burtă și tendoanele care pot fi folosite pentru tuslamaua așa-zisă «populară» și se taie burta felii subțiri ca tăiței. În zeama strecurată se pun tăițeii de burtă și se «drege» cu smîntînă — în cantitate mai mare decît la alte ciorbe — cu gălbenușuri de ou (cîte unul pentru fiecare porție). Se pune oala pe foc, se lasă să dea în fiert și se adaugă zeama obținută de la cîțiva morcovi înăbușiți în untură de porc. În fine, se adaugă mujdei de usturoi bine pisat, după gust.

tenis

ce înseamnă talent excepțional ?

Televiziunea ne-a oferit în ultimul timp încă două ocazii de a-l revedea pe Ilie Năstase. La Paris, în «open-ul Jean Becker», și apoi, pe scurt, la Boston, în turneul campionilor, l-am văzut pe Năstase în două finale reprezentative, susținute împotriva principalilor săi adversari, Stan Smith și Tom Okker. Reprezentative, pentru că în cei doi jucători Ilie a găsit ilustri purtători a două concepții diferite de joc. Pe de o parte Smith, sportivul ce nu lasă nimic în voia hazardului, excelent dotat pentru jocul de regularitate în atac și a cărui singură preocupare este de a lupta împotriva influenței factorilor perturbanți, iar pe de altă parte Okker, exemplu de îndeminare, rapiditate și eficacitate.

Oricît ar părea de curios, maniera cu care Ilie și-a abordat redutabilii adversari a fost, cu unele mici diferențe, uneori abia perceptibile, aceeași. Astfel că acum, poate mai mult ca înainte, maturitatea lui Ilie începe să se concretizeze într-o concepție proprie ce cuprinde deopotrivă elemente clasice, adaptări și multe, foarte multe lucruri originale. Dacă ne referim la *serviciu*, este remarcabil progresul pe care Ilie îl înregistrează de la meci la meci în încercarea sa de a respecta preceptele clasice. Astfel, cînd dorește să vină la plasă după primul serviciu, Ilie trimite de regulă mingea pe reverul adversarului său. Iar cînd intenționează să facă un punct direct din serviciu, adaugă forței loviturii *elementul de surpriză*, schimbînd locul. Cel de-al doilea serviciu țintește în 90% din cazuri partea stîngă a adversarului, pentru a nu-i da posibilitatea acestuia să-l atace, ceea ce nu-l împiedică însă ca și aici — și acesta este un lucru mai puțin întîlnit la alți jucători — să-și asume uneori tot riscul pentru a putea realiza direct punctul. Procedînd așa într-unul din momentele foarte importante ale partidei sale cu Okker a cîștigat punctul dinaintea meciboi-ului.

Returul de serviciu al lui Năstase beneficiază de aportul unei gîndiri neobișnuit de rapide. În acea fracțiune de secundă în care mingea vine adesea spre el cu peste 200 de kilometri la oră, Ilie are capacitatea de a decide dacă poate trimite un retur lovind riscat, cîștigător, sau este obligat la un retur blocat, îndreptat de regulă spre picioarele adversarului. Alternanța celor două maniere de a lovi returul ține adversarul în continuă tensiune și aceasta este poate una dintre cele mai importante arme ale sale. Efectul liftat al returului imprimă mingii o traiectorie neobișnuită, un fel de buclă, cu o ultimă parte aproape verticală. Aceasta obligă adversarul venit la plasă să lovească de jos și să ridice mingea. Un astfel de retur bine executat înseamnă de obicei preluarea inițiativei. Odată preluată inițiativa, Năstase nu încearcă, așa cum ar fi de așteptat, pasarea adversarului cu o minge rapidă și razantă, care ar comporta însă unele riscuri, ci vizează trecerea adversarului pe sus și prin lateral. Într-o astfel de situație, execuția voleului de către adversar este îngreunată de înălțimea neașteptată a mingii și de necesitatea de a se deplasa într-un timp foarte scurt. Acest lucru s-a văzut clar în meciul cu Smith, cînd uneori aveam impresia că acesta greșește voleuri ușoare. Dacă mingea revine totuși, urmează una din acele lovituri fulgerătoare care nu mai lasă adversarului nici o speranță. Viteza excepțională a campionului nostru îi permite să execute unele mingi de trecere specifice jocului său. Sînt mingile în care Ilie, simțindu-se depășit, își încearcă ultima șansă. Perfecta coordonare a mișcărilor lui Năstase în aceste momente lasă impresia unei independențe totale între brațe și picioare. Tot în apărare, Ilie este beneficiarul unei *lovituri accesibile numai jucătorilor cu un deosebit simț al mingii*. Este vorba de *lobul liftat* care, pe lîngă punctele ce le aduce, nu lasă adversarului libertatea de a se apropia de plasă și de aici și imposibilitatea închiderii unghiurilor.

În sfîrșit, *otocul* lui Ilie păstrează una din caracteristicile de bază ale jocului său: presiunea permanentă asupra adversarului. Năstase vine la plasă pe tot felul de *mingi*, uneori chiar dintre cele mai ușoare, preferînd elementul surpriză pregătirii minuțioase. După multe din aceste mingi, orice jucător lipsit de extraordinara sa putere de anticipare, consecință a unui spirit de observație foarte dezvoltat și a unei mobilități de felină, ar fi victimă sigură.

La fileu, Năstase se remarcă printr-un joc subtil, inteligent. El lasă uneori intenționat mai mult loc liber pe o parte, în general pe dreapta, iar adversarul, tentat de posibilitatea ce i se oferă, trimite mingea acolo. Odată cu mingea spre acel loc pleacă și Ilie, care realizează astfel multe puncte ieșite din comun. Sau, alteori, sugerează adversarului că va pleca anticipat din locul unde se află, dar el rămîne și primește adeseori mingea «în mînă». Sînt momentele în care pe fața adversarilor lui Ilie apar iritarea, panica, disperarea de a nu găsi un «loc liber» unde să mai trimită mingea.

Am scris aceste rînduri încercînd oarecum să explic ceea ce se ascunde în spatele cuvintelor «*excepțional talent*» puse, de regulă, alături de numele campionului nostru.

Ștefan GEORGESCU

cronica de fotbal

ce-i de făcut? (II)
clubul

Știm cam toți, mai puțin cine trebuie, cam ce-ar fi acela un Club. Cei mai mulți se gîndesc, legați de noțiunea asta, numai la un fel de clădire unde se adună jucătorii și susținătorii pentru, să spunem, o partidă de biliard sau privesc în comun filme. E cam puțin, zicem noi. Clubul, de fapt, ar fi o familie spirituală în care intră: conducători, jucători, antrenori, simpatizanți cu cotizație, nu numai cu gura, ca la **Rapid**, și chiar oameni ce se oferă pentru a forma pe sportivi, și cînd spun asta mă gîndesc la profesori, la psihologi, la artiști și așa mai departe. Evident că o asemenea întreprindere, pentru că, în cele din urmă, Clubul devine un fel de fabrică pe toate planurile, cere un sediu și fonduri.

Din cîte știu, sedii au toate formațiile noastre de fotbal, chiar cele de categorie inferioară. Cît privește banii, ele, aceste echipe sau cluburi, sînt finanțate de întreprinderi sau se întrețin singure. Aud că și cluburile constituite sînt încă susținute cu sume între 300 000-500 000 anual de către CNEFS. *Lucrul mi se pare curios*, deși e explicabil. Cluburile nu au încă autonomia necesară. Ce înțeleg prin asta? Înțeleg că ele nu au mijloacele de a-și procura veniturile trebuitoare prin mijloace legale, evident. Ce ar intra în aceste mijloace? Eu cred că un club care s-ar autogospodări foarte bine ar începe prin a investi banii cîștigați într-un stadion construit, cît de cît, la cerințele zilelor noastre (dar asta mai curînd ar putea oferi Municipalitatea respectivă), după care ar trebui ridicat un sediu, în marjele cunoscute, înțelegînd că prin asta Clubul ar poseda un hotel propriu pentru jucătorii săi, pentru oaspeți și arbitri. La acest hotel ar trebui să existe și un restaurant, care ar oferi celor găzduiți toate facilitățile. O să spuneți, dar costă bani mulți! Și eu am să vă răspund că e chiar așa! Dar odată investită suma inițială procurată chiar cu un împrumut luat de la stat sau de la organele locale, cheltuielile ar fi restituite prin adunarea drepturilor încasate din cota parte luată în urma meciurilor susținute acasă sau în deplasare, prin cotizații (cineva făcea socoteala că dacă într-un oraș de provincie fiecare cetățean ar cotiza cîte..un leu pe lună pentru echipele locale, sumele realizate, raportate la numărul de locuitori, ar fi colosale pe un an întreg). Surse de cîștig ar mai constitui tipărirea unor cărți poștale ilustrate, cu echipele respective, vînzarea de timbre prin intermediul Filateliei, dedicate echipelor mai cunoscute, care s-ar vinde în tiraje uriașe, tipărirea de programe la meciuri, vinderea de însigne, scoaterea unor reviste dedicate fotbalului, revendicarea unor cote de bani din **Programul Pronosportului** care, de fapt, trăiește tocmai din întrecerile dintre echipe. Ar mai trebui încasate cote-parte de la organizații de genul CFR, Tarom, TAPL, ONT etc. care obțin sume suplimentare cu ocazia organizării de excursii comune în diferite orașe la meciurile mai importante și nu dau nimic cluburilor, cel puțin pînă acum. Mă gîndesc, cînd scriu aceste lucruri, ce pot fi socotite de către unii drept utopii, că din moment ce **Uniunea compozitorilor** încasează de la ultima nuntă drepturi de autor de la orchestrele chiar improvizate, de ce Cluburile să nu-și fructifice atenția (plătită) de care sînt înconjurate? Odată dată dezlegarea pentru autofinanțare, sîntem siguri că s-ar ivi idei, și mai și, în capul organizatorilor și am putea, în cîțiva ani, ca din prisoasele dobîndite să auzim că la Craiova s-a ridicat un liceu de fotbal din banii clubului universitar și că la Cluj am mai avea un stadion nou, ridicat cu banii studenților din Divizia A! Nu este deloc improbabil. Am evita astfel ca sume însemnate să fie aruncate cine știe la ce capitol unde bugetivorii rumegă bani pe scaune, nu gîndesc și încurcă și lumea! S-ar putea crea centre de copii, s-ar cumpăra echipament (pentru că ei nu prea mai există), s-ar plăti instructori cu renume, și, în sfîrșit, s-ar putea electrifica mici terenuri pentru școlarii care ies seara de la cursuri și nu au timp de antrenament (știu că o să zîmbiți, dar am văzut în Germania federală cum cu patru becuri de 200 de lumini se putea juca fotbal la orele 21, vara, pe un miniteren, așa încît consumul nu ar fi prea mare).

Ajunși aici, trebuie să spunem că mai întîi și întîi este nevoie de niște gospodari, de oameni chibzuiți, în stare să nu ducă cluburile de ripă, buni contabili, dar și de o mare imaginație. Fără ei, ceea ce propun eu rămîne numai o frumoasă poveste de iarnă...

Eugen BARBU

(Va urma)

poșta fair-play

Patricia Oancea — str. Carbului nr. 49 — Brașov. *Mi se pare foarte curios cînd citesc în presă că echipa națională pleacă într-un lung turneu în ianuarie-februarie 1974, concomitent cu echipele (bănuiesc) din primele locuri ale clasamentului turului. Neștiind care este politica echipei naționale (acum eliminată de la campionatul mondial), cu atît mai mult cu cît mulți din jucătorii vechii garnituri (preluată exact de Valentin Stănescu) nu vor mai avea vîrsta corespunzătoare peste 4 ani, vreau să vă întreb cine are acum întîietate pentru turnee, «clubul» sau «naționala stas» care nu are nici un obiectiv imediat?*

— După opinia mea, echipa națională are o politică, și anume «politica turneelor». Dumneavoastră aveți perfectă dreptate în ideea că foarte mulți din jucătorii «naționalei stas» nu mai pot corespunde anului 1978. De aceea nici un om chibzuit nu se poate gîndi să plece în *rodaj peste granițe* cu o echipă nou-nouță, care cît de cît n-a fost verificată în țară. Dar, dacă acum așa este moda, să omogenizezi o națională direct în străinătate, fără să fie văzută public măcar o dată jucînd împreună pe vatra proprie, nu-mi rămîne decît să mă predau acestei științe. Sînt convins însă că echipele nu se vor putea dispensa de jucătorii cei mai buni tocmai în perioada pregătitoare, perioadă fundamentată științific cum că ar decide soarta eficienței pe durata întregului an. Vom trăi și vom vedea.

Georgescu Valeriu — str. Victoriei nr. 127 — Ploiești.

Cred că *nu mi-ați trimis scrisoarea cu privire la pretinsul gest* al lui Țarălungă pentru a o publica, totuși vreau să vă informez că nu am calitatea să întreprind ancheta pe care mi-o cereți. Pentru că singurul for competent să soluționeze asemenea probleme este și rămîne Federația. Regret însă că *n-am reușit să văd și eu gestul comis* (am fost prezent la meciul cu pricina) și că, *deși pomeniți de 10 000 de oameni care ar fi văzut fapta, n-am primit decît scrisoarea dumneavoastră*. Din păcate, însă, nici nu pot să vă dezmint, pentru că în viața mea am văzut gesturi și mai grosolane comise de jucători și, din nefericire, și de spectatori.

Victor Udrescu — cartierul Letea — Bacău. *Vreau să vă întreb public: poate un jucător să fie transferat fără dezlegarea clubului? Pentru că dacă nu, cum a ajuns Mioc de la Clubul sportiv Bacău la Politehnica Timișoara, întrucît clubul nu i-a dat dezlegarea?*

Articolul 24 din «Regulamentul de organizare a activității fotbalistice» (ediția 1972) *spune că «pentru transferarea jucătorilor* este obligatoriu acordul scris al secției clubului de fotbal de la care solicită transferarea», iar în articolul 25 se precizează: «cei care nu obțin acordul scris al secțiilor (cluburilor) primesc drept de joc astfel: după 6 luni — de la data efectuării noii legitimări, dacă provin din echipe inferioare și după un an în aceeași categorie sau de sus în jos. Dacă, *între timp*, primesc acordul scris, dobîndesc prompt dreptul de joc». Ceea ce înseamnă că dacă Mioc n-a avut dezlegare a ajuns să joace la Politehnica Timișoara pe... «cuvînt de onoare»! Nu este însă primul caz în materie. Sperăm să aflăm cu ocazia reuniunii Comitetului federal (pînă acum nu se întrunea, de la un timp se amînă numai... data!) cine și-a oferit «cuvîntul» drept dezlegare.

Constantin TEAȘCĂ

PUBLICUL A ALES: NĂSTASE

Ordinea triplă a favoriților publicului în rîndurile marilor tenismani ai lumii:

1. **Năstase**
2. **Newcombe**
3. **Okker**

fotbalistul român numărul 1 al anului 1973:

dobrin

la 7 puncte de Dobrin, Dumitru — alesul tribunelor, locul III — Oblemenco. Pe locurile următoare: Marcu, Dinu, Antonescu, Boc, Beldeanu, Dudu Georgescu, Sătmăreanu.

NICOLAE SOARE (Radiotelevizîune): 1. Dumitru 2. Dobrin 3. Antonescu 4. Ghiță 5. Deleanu 6. Beldeanu 7. Adam 8. Răducanu 9. Balaci 10. Lucescu.

SEBASTIAN DOMOZINĂ (Radiotelevizîune): 1. Oblemenco 2. Antonescu 3. Marcu 4. Dumitru 5. Adam 6. Dobrin 7. Beldeanu 8. Strîmbeanu 9. Balaci 10. Deselnicu.

DORIN TUDORAN (Flacăra): 1. Dobrin 2. Marcu 3. Boc 4. Dudu Georgescu 5. Beldeanu 6. Oblemenco 7. Răducanu 8. Gojgaru 9. Dumitru 10. Lică.

ION MUREȘANU (Radiotelevizîune): 1. Dumitru 2. Dobrin 3. Deleanu 4. Antonescu 5. Boc 6. Sătmăreanu 7. Lucescu 8. Beldeanu 9. Anca 10. Răducanu.

CRISTIAN ȚOPESCU (Radiotelevizîune): 1. Dumitru 2. Dinu 3. Oblemenco 4. Vlad 5. Răducanu 6. Dobrin 7. Antonescu 8. Sătmăreanu 9. Bălan 10. Adam.

MARIUS POPESCU (Flacăra): 1. Marcu 2. Dobrin 3. Dumitru 4. Oblemenco 5. Boc 6. Beldeanu 7. Antonescu 8. Deselnicu 9. Broșovschi 10. Strîmbeanu.

RADU COSAȘU (Cinema): 1. Bălan. 2. Dumitru 3. Strîmbeanu 4. Dobrin 5. Oblemenco 6. Beldeanu 7. Dudu Georgescu 8. Lucescu 9. Răducanu 10. Sătmăreanu.

DAN BÎRLĂDEANU (Flacăra): 1. Dobrin 2. Dumitrache 3. Oblemenco 4. Marcu 5. Boc 6. Antonescu 7. Dinu 8. Broșovschi 9. Beldeanu 10. Balaci.

MARIAN GHIOLDUȘ (Satul socialist): 1-2. Dumitru, Oblemenco. 3. Dobrin 4. Boc 5. Marcu 6. Antonescu 7. Dinu 8. Răducanu 9. Bălan 10. Lucescu.

ION DUMITRIU (Scînteia): 1. Dumitru 2. Dobrin 3. Bălan 4. Dinu 5. Marcu 6. Antonescu 7. Oblemenco 8. Sătmăreanu 9. Răducanu 10. Beldeanu.

DAN VOICILĂ (Radiotelevizîune): 1. Dumitru 2. Boc 3. Oblemenco 4. Beldeanu 5. Lucescu 6. Dobrin 7. Dinu 8. Sătmăreanu 9. Taporea 10. Czako.

TRAIAN PROSAN (Flacăra): 1. Dobrin 2. Oblemenco 3. Marcu 4. Antonescu 5. Răducanu 6. Balaci 7. Boc 8. Nunweiller 9. G. Bălan 10. Beldeanu.

CRISTIAN MANTU (Munca): 1. Dumitru 2. Dinu 3. Răducanu 4. Sătmăreanu 5. Antonescu 6. Oblemenco 7. Nestorovici 8. Dudu Georgescu 9. Beldeanu 10. Boc (coborît în clasament pentru indisciplină).

DAN PĂTRAȘCU (Informația Bucureștiului): 1. Sătmăreanu 2. Dumitru 3. Antonescu 4. Radu Nunweiller 5. Oblemenco 6. Dinu 7. Dobrin 8. Boc 9. Beldeanu 10. Vlad.

ION BOCIOACĂ (România liberă): 1. Dumitru 2. Dobrin 3. Marcu 4. Dinu 5. Antonescu 6. Dumitrache 7. Mulțescu 8. Dudu Georgescu 9. Beldeanu 10. Boc.

VASILE CÂBULEA (Scînteia tineretului): 1. Dumitru 2. Dobrin 3. Oblemenco 4. Antonescu 5. Dudu Georgescu 6. Beldeanu 7. Marcu 8. Dinu 9. Broșovschi 10. Adam.

EUGEN BARBU (Săptămîna): 1-2. Dobrin-Dumitru 3. Dudu Georgescu 4. Dinu 5. Antonescu 6. Boc 7. Oblemenco 8. Marcu 9. Iordănescu 10. Lucescu.

IULIAN NEACȘU (Flacăra): 1. Dobrin 2. Marcu 3. Dudu Georgescu 4. Beldeanu 5. Boc 6. Dumitru 7. Gojgaru 8. Balaci 9. Dinu 10. Broșovschi.

ROMULUS BALABAN (Săptămîna): 1. Marcu 2. Dobrin 3. Dumitru 4. Boc 5. Oblemenco 6. Antonescu 7. Beldeanu 8. Broșovschi 9. Dudu Georgescu 10. Mulțescu.

GHEORGHE TOMOZEI (Revista Argeș): 1. Oblemenco 2. Dinu 3. Dobrin 4. Dumitru 5. Broșovschi 6. Marcu 7. Vigu 8. Sătmăreanu 9. Dumitrache 10. Adrian Păunescu.

GHEORGHE MITROI (Scînteia): 1. Oblemenco 2. Dumitru 3. Dobrin 4. Boc. 5. Răducanu 6. Marcu 7. Dinu 8. Antonescu 9. Beldeanu 10. Dudu Georgescu.

PETRE DRAGU (Scînteia): 1. Marcu. 2. Dobrin 3. Bălan 4. Adam 5. Ion Constantin 6. Beldeanu 7. Broșovschi 8. Dumitru 9. Oblemenco 10. Nagy (A.S.A. Tîrgu Mureș).

OVIDIU IOANIȚOAIA (Flacăra): 1. Dobrin 2. Marcu 3. Boc 4. Dudu Georgescu 5. Beldeanu 6. Oblemenco 7. Dinu 8. Antonescu 9. Dumitru 10. Lucescu.

ALESUL ZIARIȘTILOR — DOBRIN

1. DOBRIN	214 p.
2. Dumitru	188 p.
3. Oblemenco	145 p.
4. Marcu	
5. Antonescu	
6. Beldeanu	
7. Boc	
8. Dinu	
9. Sătmăreanu	
10. Dudu Georgescu	

VALERIU MIRONESCU (Scînteia): 1. Oblemenco 2. Dobrin 3. Marcu 4. Dumitru 5. Beldeanu 6. Lucescu 7. Pescaru 8. Domide 9. Nunweiller 10. Adam.

GEORGE MIHALACHE (publicist): 1. Dobrin 2. Marcu 3. Dumitru 4. Răducanu 5. Boc 6. Dinu 7. Deselnicu 8. Beldeanu 9. Oblemenco 10. Jivan.

CONSTANTIN TEAȘCĂ (antrenor-ziarist): 1-5 locuri vacante 6. Dumitru 7. Dobrin 8. Marcu 9. Oblemenco 10. Beldeanu.

ADRIAN PĂUNESCU (Flacăra): 1-2. Dobrin, Marcu 3. Deselnicu 4. Dudu Georgescu 5. Tănase 6. Beldeanu 7. Gojgaru 8. Strîmbeanu 9. Broșovschi 10. Adam. Întrucît campania «pro Dumitru» a depășit, după opinia mea, limitele sportivității, deși îl consider pe Dumitru între primii trei, mă văd obligat să-l omit. De asemenea, nu votez pentru Oblemenco, asupra căruia m-am pronunțat atunci cînd i-am acordat trofeul «Flacăra».

ALESUL PUBLICULUI — DUMITRU

1. DUMITRU	223 p.
2. Dobrin	204 p.
3. Oblemenco	154 p.
4. Dinu	
5. Boc	
6. Marcu	
7. Dumitrache	
8. Dudu Georgescu	
9. Răducanu	
0. Sătmăreanu	

CLASAMENT GENERAL

1. DOBRIN	418 p.
2. Dumitru	411 p.
3. Oblemenco	299 p.
4-5. Marcu, Dinu	
6. Antonescu	
7. Boc	
8. Beldeanu	
9. Dudu Georgescu	
10. Sătmăreanu	

repriza a treia

de la riva — din cagliari, la marcu — din caracal

Citeam într-o revistă străină o speculație care mi-a atras atenția. Celebrul Gigi Riva, **extrema stîngă a echipei U.S. Cagliari și a Squadrei Azzurra, era evaluat per kilogram și chiar per gram.** Mai exact, un kilogram «de Riva» costă — scria negru pe alb — mai mult de 30 de milioane de lire, iar un gram «de Riva» suma de 3 026 lire. Adică mai mult decît un gram de aur, al cărui curs în Italia este de 2 200 lire.

Dincolo de discuția care se poate dezvolta pe tema *fotbalist profesionist (om) = marfă* (foarte scumpă — uneori; bună de aruncat — adeseori, la amurgul carierelor), reclama de mai sus mi-a reamintit publicitatea de care se bucură jucătorii de elită în țări cu fotbal avansat. Riva fiind printre cei care sînt prezentați — Italiei și lumii — săptămînal aproape. «Cum se simte Riva?», «Ce părere are Riva despre cutare?» etc., etc. («cutarea» - însemnînd 1 001 lucruri). Multe lucruri neinteresante, adeseori, citeodată însă și chestiuni căutate, așteptate de public.

Unde vreau să ajung? Riva, de pildă, este prea binecunoscut, în sute de amănunte, în Italia și în lume, firește și în România. Unde și cînd începe nonsensul? Atunci cînd Riva este mai cunoscut în România chiar și decît Marcu! Acest aparent paradox este o realitate. Deși avem o extremă stîngă de excepțional talent — talent pe care-l neagă numai cei care n-au fost la fotbal sau nu înțeleg fotbalul —, Marcu, căci despre el este, evident, vorba, este superior trecut cu vederea, pomenit din cînd în cînd într-o coadă de listă, la un sfîrșit de comentariu, ca o rudă săracă.

Ruda aceasta săracă e «săracă» pentru că e din Caracal și n-are 350 de vize pe pașaport, n-are mari susținători, n-are simpatizanți printre ziariști și — ce mai încolo și încoace! — e din Caracal, dom'le, nu e din Cagliari! Și asta e adevărat. Dacă ar fi din Cagliari i s-ar evalua probabil și lui Marcu kilogramele și gramele corpului său în aur. Dar Marcu și corpul său au apărut pe lumea asta în Caracal. Ăsta-i ghionionul lui. Pe Marcu trebuie să apuce să-l vadă, odată și odată, și specialiștii străini, pe vreun celebru stadion Bernabeu, jucînd în vreun celebru jubileu (cum a jucat și Dobrin), ca să *aflăm* și noi — de la străini — că Marcu din Caracal e mare. Și poate fi foarte mare!

Marius POPESCU

Mickey Mouse se plimbă triumfal pe strada principală a orășelului Disney.

revelion imaginar cu walt disney

Proiecția s-a terminat. Șoricelul, cu mustățile încordate, nu se retrage la locul lui, continuă să privească ecranul, acuma negru. Îl cunoaște și totuși nu știe de unde să-l ia pe năzdrăvanul gălăgios de pînă acum. Așteaptă să plece lumea din sală, dă apoi tîrcoale ecranului. Nimic. Nimeni. Ajunge, în cele din urmă, în cabina de proiecție. Se cațără pe cuciile de metal. Privește în jur și chițăie înciudat de pe cea mai înaltă grămadă de cutii cu peliculă. Dinții sînt opriți în intențiile lor distrugătoare de metalul alb.

— Ce cauți aici, Mickey? Șoricelul se simte ridicat în sus de codiță. Cînd revine pe pămînt, se uită în jur și vede, ca pe o peliculă desenată, un om înalt cu mustăți și cu o față jovială. Ei bine, Mickey, aștept un răspuns.

— Eu nu sînt nici un Mickey, protestează energic șoricelul, cînd și-a revenit din mirare. De mirare că omul desenat vorbește și că el, șoricelul, îi poate răspunde.

— Nu ești cu micuțul care s-a hrănit cu firimiturile mele de pîine în 1927, lîngă pianșeta mea de desen din primul și prăpăditul meu studio de la Hollywood? O, Mickey, rozător nerecunoscător ce ești, cum poți să fii atît de uituc?

— Îmi pare rău, domnule, răspunde politicos șoricelul, dar eu nu vă cunosc. În plus, trebuie să vă atrag atenția că în curînd vom fi în 1974. Vedeți, e imposibil să fiu unul și același șoricel cu cel pe care l-ați cunoscut dumneavoastră odinioară.

— Dar bine, eu sînt Walt, Walt Disney, tatăl tău. Nu ai încercat tu, adineaori, să rozi cutia în care stă filmul, ca să-l cunoști pe eroul de pe ecran?

— E adevărat, domnule, dar nu am reușit. Cutia nu poate fi roasă de micuții mei dinți. E prea tare.

— Mickey Mouse, ești prost-crescut. Prevăd că va trebui s-o luăm de la început. Așa că... Un creion îi izbi dureros peste urechi și șoricelul începu să crească, iar în căpșorul lui se adunau imagini de demult: un premiu Oscar în 1932 și o plăcută și obositoare celebritate. Bun, acum o să petrecem împreună revelionul, tot n-ai altceva mai bun de făcut și o să-ți arăt, că văd că ai uitat, ce am realizat grație ție și, să zicem, fraților tăi: Donald rățoiul, Oswald iepurele, Pluto, Pinocchio, Albă-ca-Zăpada. Ai niște frați cam ciudați, pentru un șoricel, dar prea puțini au observat asta.

În Florida nu ninge în ajunul Anului nou, și atunci cînd Walt Disney a pășit de mînă cu Mickey Mouse pe străzile orășelului Disney, era lume multă, dar nu zăpadă.

În această fotografie, Walt Disney dă bună ziua rățoiului Donald (desenat).

Așa arată în realitate castelul Cenușăresei din Florida.

Minunile sînt minuni și fericesc pe oricine.

Creatorul a început să se laude în timp ce-și conducea musafirul:

— Vezi Mickey, eu m-am gîndit să ofer copiilor în realitate universul meu din film. Știi ce suprafață are orășelul meu? 110 milioane de metri pătrați, și a costat 400 milioane de dolari. Dar merită. Poți să te întîlnești aici cu oricare din personajele mele, poți să intri în castelul Cenușăresei, poți să asiști la balul fantomelor, la acțiuni ale piraților din Marea Caraibilor! Să nu crezi că sînt un romantic demodat: avem pus la punct un întreg sistem de manechine animate de ordinatoare. Nu aș îndrăzni, de pildă, să te iau pe tine și să te pun să defilezi sau să faci zi de zi oficiile de gazdă. Avem 50 000 de vizitatori pe zi și ar fi cam obositor pentru tine!

Delicatețea bătrînului maestru s-a dovedit a fi însă inutilă. Copiii au început să strige, arătîndu-și-l unul altuia, pe șoricel, cu degetul:

— Uite-l pe Mickey Mouse!

— Mickey Mouse în carne și oase.!

Și s-au adunat buluc în jurul lui, cerîndu-i să-i plimbe cu monoraiul care străbate Contemporary Resort-Hotel.

Înainte de a se sui în elegantul și plăcutul mijloc de transport modern, Mickey, după ce a orînduit frumușel copiii pe locurile lor, a ținut să mai schimbe cîteva cuvinte cu faimosul său creator.

— Domnule, mă bucur că vă pot vedea și vă pot vorbi. Vă mulțumesc pentru plimbare. Cred că e cel mai frumos revelion din viața mea. Dar ce păcat, domnule, că dumneavoastră nu ați rămas așa cum ne-am cunoscut atunci în 1927 sau 1928, nu mai știu precis. Cînd mă gîndesc că bieții copii sînt acum invadați de tot felul de animale prost-crescute care-i mai și sperie, cînd mă gîndesc că dragii dumneavoastră colaboratori v-au pastișat pînă la epuizare, ei bine, dragă maestre, sau dragă tată, nu-mi pot înăbuși un suspin.

Omul desenat se albi și începu încet să dispară din ochii lui Mickey. Iar acesta, cu eleganță, se sui în monorai în exclamațiile entuziaste ale copiilor.

Rodica POP

mapamond '74

tereștrii și extratereștrii(II)

PARADISUL MURDAR

A doua izgonire din rai a lui Adam și Eva s-a produs odată cu lansarea navei spațiale «Pioneer 10», trimisă în spațiul cosmic cu misiunea de a trece prin apropierea planetei Jupiter, iar de acolo, mai departe, străbătînd sistemul nostru solar, să se piardă printre galaxiile Căii Lactee. Imaginea lor este de astă dată mai puțin patriarhală decît în Vechiul Testament. Adam își are toate coastele la locul lor, iar Eva îl însoțește în deplină egalitate pășind în stînga lui, cu brațele lăsate în lungul coapselor, cu părul despletit, căzut pe umeri, în vreme ce soțul ei, cu mîna dreaptă ridicată în semn de pace, salută lumile posibile de dincolo de paradisul terestru. Chipurile lor sînt gravate pe o placă de aluminiu aurit, de 155 de milimetri în înălțime și de 229 în lățime, montată pe suprafața mesagerului Terrei trimis ca purtător al unei șarade capabile să explice extratereștrilor că existăm, că arătăm așa cum sîntem, că locul planetei noastre în sistemul solar este identificabil, iar minusculul nostru glob aflat la o distanță de patru ani-lumină de cea mai apropiată stea — Proxima Centauri — este locuibil, rațional, guvernat de armonie și inteligență... atîta cît buna-cuviință ne îndeamnă s-o pretindem.

Iar paradisul a rămas în urma lor albastru și trist, dar mai ales murdar, căci cei descinși din osul lui Abel și Cain și-au împărțit cum i-a tăiat capul locuința comună în formă de sferă elipsoidală și s-au pus pe fabricat gunoaie. Lumea e mică, lumea e mare; lumea e strîmtă, lumea e largă dar, mai ales, tot ceea ce era în ea și părea inepuizabil s-a dovedit a fi epuizabil. Iar atunci, fie și doar simbolic, Adam și Eva s-au autoizgonit din paradisul lor murdar. Asociația aceasta între efigia de pe pîntecul electronic al mașinăriei trimise spre stele sub numele de Pioneer 10 și «izgonire» a mai făcut-o un confrate de breaslă din Cluj și numai faptul că îmi lipsește numărul acela din revista transilvăneană mă împiedică să-i citez copios reflecțiile pline de inteligență. Savantul rus Constantin Țiolkovski, părintele astronauticii sovietice, făcea cîndva următoarea observație de mult bun-simț. «Planeta noastră este leagănul rațiunii. Dar noi nu putem trăi veșnic într-un leagăn!». Oricît ar trebui însă să trăim în acest leagăn, buna-cuviință ne îndeamnă să-l păstrăm curat. Altfel, nu ne va izgoni din el rațiunea, ci asedierea noastră de către murdărie, epuizarea resurselor planetei, devitalizarea mediului ambiant, cu un cuvînt, pervertirea noțiunii însăși de pămînt ca leagăn al omenirii. Fără îndoială, avem ce căuta printre stele, impulsul dat științei de către astronautică se dovedește a fi o investiție rentabilă și chiar dacă încercările noastre de a intra pe această cale în contact cu civilizațiile extraterestre nu se vor solda cu rezultate pe parcursul vieții actualelor generații, marea cursă pentru spațiu va aduce atîtea schimbări în tehnologiile cele mai terestre, încît, uriașele cheltuieli necesitate ne vor fi, sperăm, recompensate.

Avem însă încă multă, nebănuit de multă treabă pe acest pămînt. Avem să ne dereticăm locuința aceasta comună în care chiriașii au cam început să se calce pe picioare, avem să ne spălăm rîurile și lacurile, să ne chivernisim ogoarele, să ne purificăm aerul pe care îl respirăm. Ce timp vitreg am trăit atît de îndelung încît n-am mai fost în stare să descifrăm strigătul vieșuitoarelor și veștejirea plantelor care s-au adresat atît de patetic celor trei miliarde și jumătate de pămînteni cu pateticul apel: «Omule, ocrotește-mă!». Murea în noi cu fiecare zi ceva, mureau speranțele verzi în secerișul prematur al pădurilor, în pîngărirea poienilor, în otrăvirea rîurilor planetei. Oare vom ajunge să păstrăm flora pămîntului numai în ierbare, oare fauna nu-și va mai face loc decît în muzeele de istorie naturală, oare stelele spre care năzuim se vor îndepărta de noi din pricina tavanului de fum și gaze cu care ne înconjurăm globul? Aflu cu cutremurare în suflet că, din cele patru milioane de înaripate care ne populau delta, toamna trecută numai vreo șapte sute de mii au sălășluit pe acest colț de lume din calea marilor stoluri migratoare. Că din patrupedele cu blănuri scumpe ale codrilor au pierit patru cincimi, și că nu ne vor mai rămîne decît rizomii mutilați ai stufului să vegeteze în agonie pe cloaca unei Dunări ucise... Am văzut izvoarele acestui fluviu în adîncul Pădurii Negre și nimic nu anunța la nașterea suvoaielor pe paturi de muschi verde, lintoliul dezolant al colosului ajuns la maturitate. Opt țări sînt deopotrivă responsabile de asasinarea Dunării. Nu se mai poate admite jocul de-a aruncatul pisicii moarte în curtea vecinului, Dunărea ajunge la noi aproape ucisă și o mai ajutăm și noi să moară. Cîrligele pescarilor de sturioni nu vor mai prinde în vîrfurile lor decît zoaie de canal iar în loc de cegă și icre negre vom pune pe mese pete de gudron solidificat. Alte rîuri au fost ucise în Europa de nesăbuința oamenilor și apele și numele lor se pierd în mări moarte care au un singur numitor comun: Devitalizarea. Sena călătorește printre recipiente slinoase de masă plastică, Vistula se îneacă în gunoaie. Rinul moare încet dar sigur spălînd-o pe Lorelei în zoaie, l'Escaut lasă, după fiecare reflux, dire cafenii de lături, Tamisa și-a ucis de mult peștii, Tibrul nu mai este decît un canal pentru eternele scursori ale trecătoarei cetăți. Oderul împinge în mare o imensă pată mohorîtă. Vltava curge cernită, Tisa și Sava spală fără să mai poată curăți o matcă de clisă lipicioasă... Sigur că mai sînt rîuri și fluvii curate în lume, dar puhoaiele pestilențiale le amenință și pe acestea.

Oare cît de curat e mesajul pe care Adam și Eva de pe placa lipită pe sfera lui Pioneer 10 îl poartă printre aștri? Oare nu este necesar ca, mai înainte ca izgonirea dintr-un paradis murdar să se producă, să punem în mîna celor doi vinovați de păcatul primogen o mătură și un făraș, și abia după ce și-au dereticat casa să-i trimitem către alte stele?

Pămîntul anului 1972 a aparținut trezirii conștiințelor. Pămîntul lui '73 a fost al planurilor și al unor radicale măsuri. Pămîntul lui '74, de care Adam și Eva se îndepărtează cu o viteză cosmică, va trebui să fie al unor acțiuni concrete. Pentru ca, în rotirea lui care ne aduce clipa de cristal a *Anului nou, pămîntul să-i cheme înapoi pe cei* doi rătăcitori printre aștri.

Ioan GRIGORESCU

dialog despre poezie și munții albi subterani

Corespondență din Moscova

Numai eu rămăsesem fără o «stea» la «ediția vorbită» a ziarului «Soțialisticeskaia industria». Toți ceilalți corespondenți străini își găsiseră cîte una: un ministru, un campion mondial, o balerină...

Cînd l-am cunoscut, încercam să fac și eu o figură de chibiț onorabil la simultana de șah a unui fost campion mondial cu ziariștii. Iuri Makogon, căci despre el este vorba, mi-a fost «steaua», deși, întîmplătoare, cum sustine tînărul poet în ale științei, de la institutul din Moscova pentru industria petrochimică și a gazelor. Totul a pornit de la o poezie...

— Faci versuri, Iuri?

— Dar cine ți-a mai zis că poezie e doar în versuri. Sînt sigur că în domeniul tehnicii se face uneori poezie mai bună, chiar dacă nu în versuri.

— Deci și în lumea științei există adversari ai poeziei?

— Greu de spus adversari. Mai degrabă sceptici, adică, «să visăm o bine, dar... după ce terminăm treaba». Iar treaba, mai ales atunci cînd e vorba de extragerea gazelor siberiene, dracu' știe cînd se termină. Noroc cu natura, care este mai generoasă decît noi și a făcut asta cînd nici nu mă așteptam.

— ???

— Simplu, cu ajutorul unui... eșec și al unei explozii.

Punînd stăpînire pe dialog, Iuri mi-a povestit: «Dacă n-ar fi fost accidentul, poate că moartea subită a sondelor de gaze de la Messoiah (departe, acolo, în Siberia de lîngă pol) ar fi fost considerată ca orice moarte: s-au dus, s-au dus. Chiar dacă pînă atunci gazele țîșneau prin sonde ca lava vulcanică, chiar dacă datele geologice indicau zăcăminte extraordinare de gaze, chiar dacă...

Rezistența mare la electricitate a straturilor ducea la o concluzie paradoxală: cărbune. Deci halal geologi. Confundă gazele cu cărbunele. S-au făcut probe de carotaj. Pe dracu'! Bucăți de gheață. O gheață albă în sensul pur al cuvîntului alb. Da, da, pe lîngă ea pînă și zăpada polară este galbenă. Dar parcă de puritate mai ai timp, cînd «planul se duce dracului»... Într-o zi, un sondor, ducîndu-se să se încălzească în baracă, a luat cu el un bulgăraș de gheață. Iar bulgărașul, pus lîngă sobă, a explodat. Da, da, ca o mină. Noroc că n-au fost victime. Baraca dărîmată. Trebuia raportat șefilor: «Așa, așa, în baracă nu era material explozibil, noi toți fără pic de alcool în nas. A explodat și gata

Era poezia mea ascunsă în străfundurile înghețate ale lakuției. M-am dus acolo glonț, am adus cîteva bucăți de «foc înghețat», le-am așezat într-o cameră termostat și am pompat în ea gaze la o presiune foarte înaltă. Dar presiunea în loc să crească, scădea. Minune. Gazul metan pompat se solidifica parțial. Sondorul înghețat de la Messoiah purtase deci în mină sute de atmosfere înghețate în energie. Și atîta tot».

— Cum de ți-a ghicit totuși natura sensul poeziei?

— Nu natura m-a ghicit pe mine, ci eu pe ea. Natura și-a folosit cele 250 atmosfere de presiune și minus 25 de grade în adînc și a format din combinația apei cu metanul, hidrații. Dacă vrei, uite și rețeta: un metru cub de apă la 220 metri cubi de gaz metan

— Înseamnă că în subteran s-au format adevărați munți de energie gazoasă.

— Da, deocamdată cunoaștem circa 10 000 000 000 000 metri cubi de gaz solid. Energie pentru cîteva decenii.

— Asta numai în U.R.S.S. Dar xpoezia» nu merge și mai departe?

— Ba da, pînă la desființarea teoriei potrivit căreia gazele își au starea naturală... gazoasă. Fă o socoteală: cea mai mare parte a pămîntului este acoperită de oceane. Există pe fundul oceanelor presiuni între 300-500 atmosfere? Există. Există gaz metan în subsolul fundului oceanic? Nimeni nu poate contesta. Păi ce-mi mai trebuie mie gerul siberian pentru a transforma gazul metan în substanță solidă? Apoi, mai ține seama, cît de mare este suprafața Terrei unde domină înghețul veșnic. Ia încearcă să-ți imaginezi cantitățile de gaz metan solid, față de cele aflate în forma «clasică» — gazoasă. Vei ajunge la concluzia că, de fapt, gazul metan de care dispune Terra este mai ales cel... solid.

— Deci, o portiță de scăpare de sub amenințarea crizei de energie?

— În primul rînd nu cred într-o asemenea criză în sensul absolut. A, că este nevoie de rațiune în folosirea energiei, asta-i altă treabă. Căci altfel, hai să dăm foc pămîntului, nu? E mai degrabă vorba de un anumit decalaj ce ar putea fi evitat, e drept, renunțînd la alte preocupări decît energetice în știință, între componentele gîndire-tehnologie și necesarul de energie. Nimeni nu se gîndește la o veșnicie a dominației petrolului, gazelor, cărbunelui în energetică. Vor avea și ele un sfîrșit, se vor descoperi alte mijloace, sau mai precis, se vor folosi. Dar asta-i altă chestiune.

— Bun, se vor extrage deci gaze din mine!

— Exclus. Mai la gazul metan, mai ales solid, o explozie îți trebuie. Metanul trebuie readus la lumină în starea sa gazoasă. Cum? Fie prin reducerea artificială a presiunii, fie prin sporirea temperaturii. Cu grijă, bineînțeles, căci dacă-l eliberezi brusc din starea sa solidă...

— Dar ceva despre «materializarea poeziei», adică despre folosirea descoperirii?

— Văd că ai predispoziții spre poezie. Ei bine, versurile mele se măsoară, deocamdată, în cîteva sute de mii de metri cubi de gaze naturale care se folosesc în prezent la Norilsk, orașul transpolar unde cea mai mare parte a timpului verde înseamnă numai tinerețea oamenilor. Prețul de cost al acestor gaze este cam același cu al celor aflate, înainte de extracție, în stare gazoasă. Pînă în prezent, în extremul nord sovietic au fost prospectate circa 30 de zăcăminte. Oceanologii, inginerii, în general gîndirea concretă, urmează să găsească mijloacele cele mai nimerite spre a ajunge la munții albi de metan din fundul oceanelor și spre a aduce la zi gazul metan. Iar mai departe... zi-i poezie și gata.

— Ce-ai zice dacă aș împărtăși dialogul acesta cititorilor revistei «Flacăra»?

— Ți-aș pune o condiție: să transmiți salutul meu iubitorilor de poezie care citesc «Flacăra».

— Are mulți cititori care sînt, absolut sigur, toți, iubitori de poezie.

— Cu atît mai bine. N-ai o hîrtie? Uite, le scriu cu mîna mea atunci: «Salut cititorilor revistei Flacăra».

Laurențiu DUȚĂ

pe o stradă din madrid

Cu oarecare bunăvoință, în aceste fiare contorsionate pot fi recunoscute resturile unui automobil. Atîta a mai rămas din mașina președintelui guvernului Spaniei, Luis Carrero Blanco, după ce ea a aterizat de pe cornișa celui de al treilea etaj al unei clădiri madrilene, unde a fost proiectată de explozia unei bombe teledetonate, instalată sub asfaltul străzii. După cum se știe, explozia s-a soldat cu moartea primului ministru; au fost și alte victime. Există temeri — a declarat Santiago Carillo, secretarul general al Partidului Comunist din Spania — ca atentatul să fie folosit ca pretext pentru înteițirea represiunilor împotriva deținuților politici din închisorile spaniole.

o speranță a oamenilor flămînzi

Interviu cu inginer Nicolae Dumitrescu, directorul diviziei de documentare și bibliotecă F.A.O.

— Cînd se discută situații dramatice privind perspectiva asigurării hranei omenirii, statisticile F.A.O. sînt foarte des citate. S-ar putea oare deduce că F.A.O. se ocupă în mod exclusiv cu elaborarea de statistici?

— F.A.O., prescurtarea engleză a denumirii *Organizației pentru hrană și agricultură*, este o creație a O.N.U. De la 16 octombrie 1945, de cînd s-a înființat la Quebec, în Canada, F.A.O. urmărește cu perseverență concentrarea forțelor pentru colaborarea internațională în lupta împotriva mizeriei, a subnutriției și a foametei. Aceasta înseamnă ajutorarea țărilor lumii pentru sporirea producției agricole, forestiere și piscicole, pentru îmbunătățirea alimentației populației.

— Așadar, statisticile ocupă în cadrul activității F.A.O. un loc secundar?

— La baza oricărei acțiuni conștiente stă o informare cît mai exactă asupra realității. Numai așa se pot elabora planuri de acțiune sau noi soluții care, în multe cazuri, sînt bazate pe o cercetare științifică a problemei respective. Statistica înseamnă cercetare. Din păcate, statistica ne arată că în ciuda unei enorme concentrări de eforturi umane pentru obținerea și prelucrarea produselor pămîntului și apelor, nu s-a putut niciodată realiza o hrană abundentă pentru toți locuitorii lumii. Astăzi, aproape 15 la sută din omenire este subalimentată, adeseori înfometată, iar aproape jumătate din cele 4 miliarde de locuitori ai planetei Pămînt duc lipsă de alimentele indispensabile sănătății și forței lor de muncă.

— Revoluția tehnică, de la care am așteptat minuni, mai ales în secolul 20, nu a putut revoluționa și această stare de lucruri?

— Modernizarea tehnicilor de lucru, extinderea culturilor, au sporit cu peste 50 la sută producția mondială agricolă din ultimele trei decenii. Numai că minuni se mai petrec și în alte domenii, cum ar fi cel al medicinii. Progresele medicinii preventive, ameliorarea programelor de sănătate publică au redus considerabil mortalitatea și au prelungit durata de viață. Astfel că populația sporește într-un ritm fără precedent, în special în țările în curs de dezvoltare. În perioada 1960-1970, populația globului a crescut cu aproape 680 milioane, iar 5/6 din această creștere este localizată în țările în curs de dezvoltare, sărace în alimente.

— Nu credeți că, deși obținute cu mijloace științifice, prognozele nu prefigurează întotdeauna realitatea?

— Este într-un fel firesc ca realitatea să fie mai dinamică decît ceea ce aflăm despre ea, iar dacă am aminti spusele unui mare gînditor, Rabindranath Tagore, am înțelege că orice statistică e o încercare de a înfățișa ca statornic ceea ce e în transformare și prin acest procedeu lucrurile capătă, în spiritul nostru, o greutate pe care nu o au în realitate. Folosindu-se însă de datele statistice, se întocmesc proiecte pentru ameliorarea agriculturii, economiei piscicole și forestiere. Iar prin introducerea procedeelor tehnologice avansate, utilajelor perfecționate, F.A.O. urmărește să reducă decalajul existent între resurse și creșterea necesităților, făcînd tot ce se poate pentru a nega previziuni sumbre.

— În mod concret, ce înseamnă asta?

— Încă din 1960, F.A.O. a lansat o campanie împotriva foametei pentru a permite țărilor membre — în prezent în număr de 130 — să lupte ele însele contra acestui flagel. Astăzi campania este dusă de 100 de comitete naționale și de alte 100 de organizații neguvernamentale. Pentru a masca faptul că foamea nu este decît un aspect al subdezvoltării, titlul programului a fost schimbat în: Campania mondială împotriva foametei, acțiune pentru dezvoltare.

În 1963, împreună cu Națiunile Unite, F.A.O. a lansat Programul alimentar mondial, care folosește însuși alimentele pentru a determina acțiuni de dezvoltare. Hrana, furnizată sub forma de rații alimentare familiale, este distribuită tuturor persoanelor care participă la lucrări de împăduriri, la construirea rețelelor de irigații, a drumurilor, a școlilor, chiar și a terenurilor de sport, acțiuni care contribuie la creșterea economică a țărilor respective. Mai sînt distribuite alimente și celor care se instalează pe terenuri agricole noi, pînă ce se va obține prima recoltă. În Algeria, muncitorilor care au plantat peste 50 milioane de arbori pe cîmpii și munți despăduriți, o parte din salarii li s-au plătit sub formă de alimente, la fel, în Egipt, pentru cei care au construit 80 kilometri de canale de irigații.

— La cît se pot evalua pe un an cheltuielile unui asemenea program?

— Pentru realizarea a 33 de proiecte în 27 de țări, în cadrul Programului alimentar mondial, doar în primele 10 luni ale anului 1971 s-a cheltuit o sumă totală de 85 milioane dolari.

— De ce fonduri dispune F.A.O. în realizarea acțiunilor sale?

— F.A.O. dispune de un buget propriu, rezultat din cotizațiile țărilor membre, care varsă o cotă calculată în funcție de produsul național brut. De la 2 milioane dolari, în primul an de existență, bugetul F.A.O. a crescut în 1972-1973 la 86 milioane dolari. În plus, F.A.O. primește fonduri din alte surse, în special alocații din Programul Națiunilor Unite pentru dezvoltare, sau de la alte organizații.

— În țara noastră, cum se manifestă acțiunile F.A.O.?

— Ca și în alte țări, funcționează un Comitet Național care constituie organul de legătură cu F.A.O., pentru coordonarea acțiunilor ce urmează a fi întreprinse aici. Dintre acțiunile finanțate din fondurile Programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare, menționez o serie de acțiuni pentru dezvoltarea și multiplicarea de noi soiuri de semințe, mecanizarea lucrărilor agricole, echiparea, organizarea și exploatarea laboratoarelor de culturi agricole; apoi trimiterea de bursieri la specializare în domeniul nutriției plantelor și chimiei agricole.

F.A.O. oferă asistență pentru crearea și exploatarea unor stații pilot de irigare și drenaj (care se află la Băneasa și Giurgiu), iar din proiectele în curs de desfășurare să le amintim pe cele privind producția vegetală și de fructe (prepararea legumelor și fructelor, mecanizarea producției de legume), prepararea, comercializarea și controlul produselor lactate, creșterea intensivă a animalelor.

— Ce reprezintă pentru România faptul că dumneavoastră ați fost ales într-un organism de conducere al unei organizații internaționale de prestigiu?

— Este o expresie a însuși prestigiului României socialiste în marea familie a Organizației Națiunilor Unite. Reprezintă de asemenea un fapt efectiv al recunoașterii spiritului țării noastre, a dorinței de cooperare și colaborare internațională pentru pace și progres.

Rodica POP

oameni despre care se vorbește

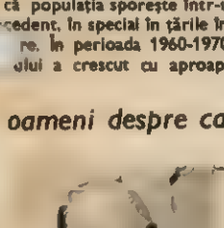

ISMAIL FAHMI (născut în anul 1922, studii superioare de științe politice la Universitatea din Cairo, diplomat de carieră, fost consilier pe lîngă delegația egipteană la O.N.U. în 1957; funcții de răspundere în Ministerul de Externe; în 1965 din nou în misiune la O.N.U., apoi ambasador la Viena; în 1971 secretar de stat pentru afacerile externe, iar din 1973 ministru al turismului și apoi ministru de externe, funcție pe care o deține și în prezent).

ABBA EBAN (născut în 1915, studii la Cambridge, funcții importante în diplomația israeliană, reprezentant al Israelului pe lîngă O.N.U.; între 1950-1957 este ambasador în S.U.A., iar între 1959-1960 ministru fără portofoliu; între 1960-1963 ministru al educației; între 1963-1966 locțiitor al primului ministru; din 1966 este ministru de externe; doctor Honoris Causa al Universităților din New-York, Boston, Maryland, Cincinnati).

Cei doi miniștri de externe au condus delegațiile Egiptului și respectiv Israelului la Conferința de pace de la Geneva, și de la care omenirea așteaptă soluții pentru rezolvarea definitivă a conflictului din zonă, în spiritul dreptății.

GASTON DEFFERRE, secretar național al Partidului Socialist Francez (născut în anul 1910, studii superioare la Nîmes și Aix-en-Provence; a profesat avocatura, apoi ziaristica; militant socialist; primar al Marsiliei din 1945; a fost în repetate rînduri deputat, senator, ministru; în 1964, candidat în alegerile pentru desemnarea președintelui Republicii), a declarat la Congresul extraordinar al P.S.F. că «O Europă occidentală care refuză atlantismul, deschisă către Răsărit... va putea să contribuie la pacea internațională».

de la lume adunate

Vrei să trăiești mai mult? la Premiul Nobel! Profesorul italian Carlo Sirtori a emis interesanta teorie potrivit căreia oamenii de litere trăiesc mai mult decît semenii lor. El i-a avut în vedere, în mod special, pe laureații Premiului Nobel care datorită unor structuri mentale «mai solide și mai abile», sînt puși la adăpost de tulburările provocate de întîmplările cotidiene și de maladiile psihosomatice, consecințe ale vieții moderne. Referindu-se la laureații Premiului Nobel, pe care el îi denumește «atleți ai creierului», profesorul Sirtori arată că aceștia trăiesc în medie cu patru ani mai mult decît atleții propriu-ziși.

Sticle + carafe + cupe = opere de artă. Într-o secție a Ermitajului leningrădean s-a deschis recent expoziția de sticlă artistică rusă datînd din secolele XVIII-XIX. Colecția, care numără 3 000 piese, se face remarcată mai ales prin sticlele, carafele și cupele aurite, avînd pictate pe ele peisaje și scene de luptă.

Moartea pe patru roți. Din nou în domeniul victimelor «zeului automobil», de data aceasta într-un megalopolis: New York. Iată cîteva cifre edificatoare: 1) la 3 ore moare un conducător auto; 2) la fiecare 19 minute un pieton este accidentat de un automobil; 3) cifra medie zilnică a accidentaților este de 925; 4) vinerea, ajunul weekend-urilor, este ziua cea mai periculoasă, mai ales între orele 16-17; 5) accidentele mortale se produc, totuși, între miezul nopții și ora trei dimineața.

Time is money! O nouă fațetă a cunoscutului slogan: la intrarea în orașul nord-american Salem, pe un mare panou publicitar se pot citi cuvintele: «Instituția noastră vă căsătorește chiar în mașină. Prețuri accesibile, formalitățile totalmente eliminate. Nici nu e nevoie să întrerupeți contactul mașinii»! Fără comentarii.

Un record, deocamdată neegalat. Englezul Michael Walker din orașul Stapleford, în vîrstă de 22 de ani, a cîștigat un pariu, bînd dintr-o răsuflare o sticlă de rom. Dus la spital, ca urmare a acestui exces, s-a constatat că are un procent de 0,5 la sută alcool în sînge, cifră care l-a făcut pe medic să exclame: «Dar e un record mondial absolut!». Din păcate, recordmenul nu s-a putut bucura de roadele performanței sale, întrucît își dăduse duhul...

Care mai iei oase, neamule? În ultima vreme se constată o mare afluență de turiști japonezi în Papua, teritoriu pe care au avut loc în timpul ultimului război mondial lupte sîngeroase între americani și japonezi. Aceștia din urmă sînt interesați în găsirea rămășițelor pămîntești ale rudelor lor, pentru a le readuce în patrie, lucru speculat de afaceriști care au organizat un adevărat business de oseminte, înșelînd buna-credință a naivilor. Un astfel de negustor a declarat publicației «Age» că vinde săptămînal circa 200 kilograme oase obținînd pentru aceeași perioadă de timp un beneficiu de 8 000 dolari australieni.

cronica de trei secunde

minunea de la sfîrșitul anului

Nimic mai straniu — mai straniu decît orice cometă cerească, mai straniu decît toate faptele omului în anul de grație 1973, straniu ca orice sinteză dintre nebunie și puterea grozavă a spiritului nostru, straniu ca apariție tocmai la sfîrșitul acestui an, straniu pînă la fiorul de spaimă nobilă și de încrîncenare în fața minunii, straniu, straniu, straniu, pînă la licherlirea acestui cuvînt cu care ne-am jucat prea mult uitînd de gravitatea lui — nimic mai straniu decît acest Gallop scornit de un japonez, domnul Sakai.

Gallop are patru picioare.

Gallop are un motor de 200 de volți.

Gallop are patru butoane.

Gallop are și un cap.

Gallop are și păr, un păr strălucitor, adică o coamă strălucitoare.

Gallop aleargă.

Gallop poate alerga 800 de yarzi într-un minut.

Capul său se poate mișca la dreapta și la stînga, în sus și în jos, deplasîndu-se 10° la dreapta sau la stînga, 10° în sus sau în jos.

Apăsînd pe unul din cele patru butoane plasate pe umerii săi, poți acționa frînele de viteză care sînt totodată frîurile sale.

Gallop are și un avertizor. Dacă simți, încălecîndu-l, că ești gata să cazi, apeși pe avertizor, și Gallop nu mai galopează.

Gallop e evident un cal.

Un cal electric.

Un cal sintetic.

Un cal făcut de om.

Gallop e un Golem patruped.

Gallop costă — pentru englezi, cei care au inventat derby-urile, steeple-chase-ul, eventul, padock-ul și atîtea alte basme cu cai de curse — 3 750 de lire sterline. Englezii au fost îngroziți auzind de Gallop. 40 de exemplare Gallop în culori alezane, sure și isabelle, sînt la dispoziția oricăror cumpărători.

Se precizează că în stadiul actual al producerii lui — «ideal pentru cluburile de echitație în orașele lipsite de spații verzi», după cum susține prospectul — Gallop nu poate deocamdată necheza și tropăi.

Dar cu un oarecare supliment de investiție, lui Gallop i se poate da nechezatul și zgomotul etern, vrăjit al copitelor, fără de care calul nu e cal.

...Nu pot plăti acest supliment. Mă grăbesc deci a emite acel straniu nechezat de sfîrșit decembrist: La mulți ani! E tot ce mai putem face, în calitate noastră de Anaximene galopînd călinescian printre/feno-

Radu COSAȘU

despre vrăjitorii

Societatea, acest unic teren de desfășurare a individului, e, precum tot ce există pe lume, alcătuită din formații luminoase și zone de umbră, din edificii însorite și cotloane, ganguri, dosnice curți. Potrivit unei tendințe firești, cei aflați în regiunile neînsorite caută a ieși la lumină, la soare. Din păcate, această firească pornire se poate maleficia: se întîmplă ca însuși ținut la umbră, sau cei care-și închipuie aceasta, să nu mai încerce ispita de a ieși la soare ci, dimpotrivă, să înfunde în pubele pe toți acei semeni pe care lumina îi reliefează. Faptul e reprobabil tocmai pentru că definiția comportamentului sună cam așa: «Omul, în toate împrejurările, se consideră parte componentă a unui oarecare alt sistem supraordonat — grupul, societatea — și comportamentul său, în mod obiectiv, se programează și se reglează prin raportare la cerințele, așteptările, restricțiile care decurg din această apartenență». (M. Golu-A. Dicu, *Introducere în psihologie*, Ed. științifică, 1972). Deci, comportamentul individului uman nu se poate desfășura decît în relație cu mediul.

Închipuiți-vă, acum, că într-o sală de strunguri, meșterii și calfele n-ar avea altă preocupare decît să-și pună unii altora bețe în roate, să se desconsidere, să-și găsească hibe, să nu destăinuie secretele meseriei celor mai tineri, ori, dimpotrivă, să-i diminueze, să-i înjosească pe cei mai harnici și mai înzestrați. Legile vor intra automat în acțiune.

Așa cum ar trebui să intre — și nu o fac uneori — în odăile, ca să zicem așa, ascunse ale edificiului social, în acele verigi ale procesului de producție, mai greu de normat și asanat prin mijloacele moderne de «optimizare».

Acolo se face adesea simțită intriga. Vedeți, există fetișuri materializate, precum amuletele ori doctorii, dar și fetișuri abstracte ca vrăjile sau intriga. În vremurile de demult, cuvintele erau investite cu puteri magice. Rostite, unele din ele prindeau corp și exercitau acțiuni nocive sau salvatoare față de adresanți. Ne gîndim azi, cu amuzament și uimire, la practicile vrăjitorești. Uităm însă că, în plină epocă a [illegible] cosmosului, intriga — este o fiică «bună» a vrăjitoriei care nu și-a trăit încă traiul. Nu vă mirați! A delata, a calomnia, a țese intrigi deci, nicidecum în scopuri înalte (sau presupus înalte, vezi Machiavelli) ci doar așa în ceața tulbure a dimineții funcționărești, între cafeluța de la 7,30 și iaurtul de la 10, ține de vrăjitorie. Cuvîntul scapă din chingile lui normale și devine primejdios, nociv, purtător de rele. Contabilitatea, Administrația, secțiile cele mai diferite ca: Foto, Tehnoredacție, Desen, Administrație, Secretariat, Revizie etc. etc. se află sub ciudata sa stăpînire, alterînd caractere, sfărîmînd vieți, prejudiciind în ultimă instanță desfășurarea normală a procesului de producție.

Să mai amintim de rolul intrigii în diferite asociații de creație sau recreație? De plasa de păianjen care, cu ajutorul acestui mijloc primitiv, este țesută în jurul cetățeanului celui mai obișnuit, în clipa în care membrii comitetului de bloc își depășesc prerogativele? De rolul ei nefast în încercările celor dedați relelor de a înlătura din cale factorii pozitivi? De răul imens pe care, asociat cu calomnia, delațiunea, suspiciunile de tot felul, insinuările mincinoase, acest flagel al vieții firești, l-a făcut?

Paradoxal neabolită de relațiile necapitaliste, intriga aduce profunde alterări nu numai spiritului de echitate, atît de necesar azi ca și-ntotdeauna, ci chiar producției ca atare, făcînd să șchioapete unele verigi cantitativ secundare, poate, dar esențiale pentru aspectul calitativ și, deci, specific al bunurilor și al vieții.

Leonid DIMOV

din albumul artistului fotograf ion miclea

DOSAR FLACĂRA

revelion ciudat

Nevoia omului de a învălui unele clipe în corole de taină și farmec ascunde, atunci cînd este vorba de clipa de hotar dintre doi ani, o adîncă semnificație — un înțeles al gîndului ce cumpănește statutul nostru de trecători. Cele douăsprezece bătăi ale ceasului, dobîndind rezonanțe neasemuit de grave, par sfere dense de sunet, învăluind totul în patosul semnului de a privi spre noi în vecinătatea timpului oprit pentru o clipă, ca în această falsă încremenire să putem pătrunde necontenita, ireversibila, vămuitoarea lui trecere. Și fiecare ne gîndim în clipa aceea la ceea ce poate da consistență petrecerii noastre, la împlinirile care pot compensa statutul nostru de trecători.

Vasile și Elena se priveau în ochi, intuind acea neasemuită minune care face ca ființele dragi, împărțind necazurile între ele să le fărîmițeze, iar bucuriile împărtășite să le dubleze. M-am întors și eu spre ea și, în clipa în care și-a aplecat fruntea spre pieptul meu — era în gestul acela de tandrețe ceva dintr-un vechi ritual de duioasă supunere a femeii — în clipa aceea, spuneam, Responsabilul care terminase de sărutat zgomotos partenera lui a întîi paharul de s-a făcut țăndări, că trebuie să facem chef mare, fiin dată e Anul nou. Simțind că mă enervez, Ea mi-a șoptit: «Te rog, hai să dansăm».

Am dorit să petrec revelionul la cabană, neștiut de nimeni, numai cu Ea, dar de la intrarea în sala de mese, a cărei capacitate firească fusese triplată, am înțeles că speranța discreției «în doi» s-a dus, fiind așezați la o masă de șase. Vasile și Elena, părînd că sînt la prima lor ieșire la un restaurant, și de aceea, extrem de grijulii în tot ce făceau, erau extrem de simpatici. Ar fi fost plăcut cu ei, dacă nu ar fi apărut zgomotos domnul numit «Responsabil», cu partenera lui pe care o prezenta «Fata». Vorbea tare, de parcă toată sala trebuia să fie în temă cu burile lui, rîdea și mai tare, se consi- bligat să le -tece în sufletele sastre, să ne supună unor interogatorii, la care Vasile, Elena și Ea au răspuns cuminți, ca niște copii la școală, iar eu evaziv.

— Precis ești contabil! — a explodat întinzînd spre mine degetul de parcă ar fi fost un harpon cu sulița căruia ar fi vrut să mă țintuiască în scaun. Nu că ai bicicletă pe nas, dar precis ești contabil.

— Dacă zici dumneata...

— Io am un principiu! Totdeauna e bine să știi cu cine pleci la drum și cu cine stai la masă. Uite la Fata asta. E mută. Pot s-o întrebe toți unde a făcut revelionul și nu vor scoate de la ea nimic. Am verificat-o.

— Pe mine va fi mai greu să mă verificați...

— Asta-i bună! Las' că te știu io! Mutră de contabil, dar, să știi, pari băiat simpatic! Hai noroc! Cheful trăbă început din vreme!

Un timp a fost ocupat apoi să-și drăgostească partenera, deși nu renunțase să mă supravegheze. Cînd am făcut imprudența să torn vin în toate paharele (fiindcă ne cam neglija chelnerul, iar Responsabilul nu turna în paharul lui Vasile și al Elenei), a sărit spre mine din nou:

— Bravo! Acum știu! Ești din breaslă! Bată-te să te bată de hoțoman! Ești chelner.

— Dacă vrei dumneata...

— Cum dracu ai șters-o aici tocmai în noaptea asta? Mare pișicher mai ești. Numai pentru domnișorica asta ai fugit! (De această dată a pironit-o cu degetul pe Ea, rîzînd zgomotos.)

Descoperirea profesiunii mele l-a făcut mai familiar și mai dispus la confesiuni.

— De-abia am scăpat și io de nevasta mea. Ce era să fac? Nu puteam s-o las pe Fata asta să petreacă cu cine știe ce derbedei! Nu?

— Mă rog...

— Deși, dacă-i pe adevărat, să știi că nu-mi prea arde de petrecere. Mare nenorocire a dat peste capul meu.

Cum toți tăceam și era evident că Responsabilul aștepta întrebări sau compătimiri, Vasile s-a simțit obligat să fie politicos:

— Ce nenorocire?

— Cînd ești responsabil la un magazin așa de mare ca al meu, sînt mulți invidioși, nu-i poți servi pe toți așa cum vor, și numai io știu cîți ar tot vrea... așa că au început să se lege de vila mea, de mașină și de altele.

— Aveți vilă și mașină?

— Am și io, că am fost tîmpit! Trebuia să-mi iau și io un trabant, să pun banii... mă rog, cum fac alții, dar am fost tîmpit. Mi-a trecut prin minte să mă pun la adăpost cu o scenă mare, ca la teatru. M-am dus la directorul general și m-am plîns că nu mai pot trăi dacă nu-mi mărește salariul, fiindcă soția e bolnavă, mîncarea e scumpă și dă-i, și dă-i, și dă-i cu chestii din astea, că mai să-l apuce plînsul pe directorul general. Am ieșit de la el felicitîndu-mă, trec ca preț de o oră pe la nașa să văd ce face una dintre noile mele angajate, o fătuță cu niște... mă rog, și cînd ajung acasă, ce să vezi?

— Directorul general? — a întrebat Vasile, care începuse să se amuze.

— Ceasul rău. Directorul general mă aștepta în sufragerie. Soția mea, cum e ea atentă cu ștabii, a pus pe masă băuturi fine, portocale, prăjituri, mă rog, dezastru general. Toanta asta — de această dată a îndreptat degetul spre Fată — cu șorț alb în față, că atunci era slujnică la noi, că io am adus-o de la țară și am făcut-o domnișoară, cu șorț alb în față, servea ca la casele mari, așa cum a învățat-o nevasta mea, că i-am spus io mereu că de la domnia asta o să ni se tragă...

— Și?

— Nenorocire mare! A doua zi, cînd mă duc la serviciu, ce să vezi?

— Control! — am intervenit eu.

— Control! Vezi că ai ghicit, și mai negi că nu lucrezi în branșă! Control, și încă ce control! Am mai avut io controale inopinate, dar totdeauna m-a anunțat cîte unul din oamenii mei. Acum era groasă de tot. La totalul făcut la casă a ieșit un plus de multe «bătrîne» față de cîte trebuiau să fie. Știți ce înseamnă asta, nu?

— Desigur, i-am răspuns. Plusul de la vînzare. Mai hîrtia de ambalaj, mai cîntarul, mai...

— Să știți însă că io împărțeam totul cinstit, cu colectivul meu, nu ca alți responsabili care se îmbogățesc numai ei!

Atunci am auzit-o și pe Fată deschizînd gura, pentru prima dată:

— Ne mai dai și nouă cîte o sută... restul.

— O auziți cum vorbește? După ce le fac la toate bănuții cît numai io știu... Ziceam că a fost albastră cu controlul, fiindcă făcînd inventarul la mărfuri, au constatat ce era cu plusul de la casă.

— Și cum ai scos-o? — l-am întrebat tot mai interesat.

— Cum naiba s-o scot? Noroc că la mărfuri a ieșit lipsă de cîteva miare, că tot mă mai fură cîte una dintre toantele mele, mai ales la salam de iarnă, dar, asta-i bună, să știți că le-am pupat pentru că m-au furat... Dar, tot o mai rămas ceva... O să văd io... Am un avocat grozav... Totuși, parcă îmi stă chestia asta pe inimă și numai de petrecere nu-mi arde. Da' tu — a întins din nou spre mine degetul — la cine lucrezi? La Ionică?

— Nu. La procuratură.

— Asta-i bună! Lasă-mă dracului, că sînt destul de speriat! Crezi că așa arată un procuror?! Păi, ăia dacă vin undeva își rezervă masă, șeful de sală le tot face complimente! Asta-i bună! Hai să mai bem!

Responsabilul rîdea, uitînd de necazul lui, ciocnind zgomotos, pișcîndu-și partenera, strigînd după chelner, pînă cînd, brusc, Vasile i-a spus:

— Știți, eu lucrez la miliția economică.

A rîs un timp și de el, i-a spus că degeaba vrea să îl sperie, dar, apoi, după ce a plecat spre ringul de dans cu Fata lui, nu s-a mai întors.

— Chiar lucrezi la miliție? — l-am întrebat pe Vasile.

— Aiurea. Sînt subinginer, și logodnica mea e proiectantă. M-am luat după gluma dumneavoastră, cu procurorul.

— Dar eu chiar sînt procuror.

— Aiurea! Doar au plecat caraghioșii. V-am văzut la premiera piesei dumneavoastră despre Șincai. Sînteți profesor de limba română, nu?

— Hai să lăsăm naibii funcțiile. Dă-mi voie să-ți invit logodnica la dans...

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de Elena GHERA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 6 LEI

Prezentarea artistică:
Dan BÎRLĂDEANU

Anunțăm cititorii noștri că numărul [illegible] al revistei «Flacăra» va apărea sîmbătă

FLACĂRA ALBUM
Fotografie de Ion PREDOȘANU

Numărul 1
al sportului românesc,
unul dintre primii sportivi ai lumii!

ILIE NĂSTASE

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII — NR. 3 (971) — 12 IANUARIE 1974

flacăra

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Către redacția revistei «Flacăra» Loco

În virtutea dreptului la replică vă rog să publicați rîndurile de mai jos, răspuns la «scrisoarea deschisă» pe care cititorul dumneavoastră, Ioncu Rozman, mi-o adresează în ultimul număr din «Flacăra» (1-2 din 1 ianuarie 1974)

Stimate tovarăș Rozman,

Mă bucură faptul că v-a plăcut serialul consacrat Lidiei Jiga, dar totodată sînt surprins de unele afirmații făcute de dumneavoastră în chip de concluzie, ceea ce prilejuiește răspunsul de față.

Mai intîi, conducerea Circului de stat a tras toate învățămintele din tragicul accident al Lidiei Jiga, în sensul că măsurile de protecție sînt aplicate riguros în timpul dresurilor de animale sălbatice, și nu numai în spectacol ca chiar și la repetiție: dresorul e asistat totdeauna de ajutorul său calificat și, de asemenea, de oameni de manej care acționează furtunul cu apă în presiune și furcile de protecție.

Toate dresurile de animale sălbatice se bucură la noi de o astfel de protecție, iar fiecărui dresor în parte i se face un instructaj special în acest sens de către conducerea artistică.

În al doilea rînd, mă mirăm că dumneavoastră ca vechi am de circ, iubitor de animale, nu ați observat aceste lucruri, și mă mirăm mai mult faptul că, deși sînteți zilnic în mijlocul nostru, iar cu mine vă întîlniți de 5-6 ori pe lună, nu mi-ați împărtășit direct temerile dumneavoastră.

Eu vă mulțumesc în orice caz pentru grija pe care, în calitate de iubitor de animale, o purtați oamenilor circului...

Al dumneavoastră,
A. Iosefini
director artistic al
Circului de stat — București

Scrisoare adresată Comitetului județean de cultură și educație socialistă și Oficiului de turism Teleorman

În vederea comemorării a 600 de ani de vechime documentară a orașului Roșiori de Vede, Societatea de științe istorice, subfiliala Roșiori de Vede și un mare număr de muncitori organizați în comitet de acțiune, propun Comitetului județean de cultură și educație socialistă și Oficiului de turism Teleorman să facă din «Pădurea Nebună» un punct turistic care este, credem, original și de mare interes. Este vorba de pădurea care a dat titlul unui roman al lui Zaharia Stancu, pădure așezată la marginea orașului Roșiori de Vede, pe malurile Vedei, străvechiul rîu cu nume tracogetic.

Valoarea pădurii stă și în întinderea ei — mii de hectare cu poteci bogate în legende. Patina veche i-o dă Pădurii Nebune și descinderea ei directă din milenarul codru al Deliormanului, termen ce amintește de migratorii pecenegi și cumani. Pădurea, crescută sălbatic pe cele două văi adînci ale Vedei și afluentului ei Burdea, era dominată și păzită de cetăți străvechi pe dealuri. La acestea se adaugă așezările neolitice tipice din mileniul II î.e.n. Pădurea este străjuită la vest de castrele: Ruș de Vede, Gresia, Ghioca din secolul III e.n. care din anul acesta au intrat în atenția Muzeului Roșiori și Institutului de arheologie București. Aspectul istoric este completat de Cetatea Roșiori, model de fortificație de pămînt feudală și alte vestigii legate de secolul XVI. Și multe altele s-ar mai putea spune în legătură cu Pădurea Nebună. Dar ceea ce este mai important, este de cîte s-ar putea face. De exemplu: bracilele și benturile să fie amenajate pentru canotaj, șterand și pescuit, începînd cu locul Brebina pînă la benturile Palanga și bracilele Peretului, cale de 15 kilometri, care legate cu Vedea vor stăvili inundațiile și vor asigura irigarea miilor de hectare din lunca nestatornicului rîu.

De menționat că spre Pădurea Nebună converg mai multe șosele modernizate, de la București Craiova, Pitești, Dunăre, în afară de nodul de cale ferată care-i stația Roșiori-Nord cu cinci direcții.

Totul poate fi realizat pînă în anul 1985, cînd orașul Roșiori de Vede împlinește 600 de ani documentar

profesor Petre Voivozeanu
muzeograf
Roșiori de Vede

Biblioteca nu era destinată depozitării cărților?

În luna aprilie 1972 am cumpărat în rate, care nu sînt încă achitate integral, o șifonieră tip Bilea II, produs al C.E.I.L.-Pitești, cu numărul de control de calitate 87 din aprilie 1970.

Consider că am folosit fiecare piesă în mod rațional, că biblioteca, de pildă, era destinată depozitării de cărți. Mare ne-a fost surprinderea cînd zilele trecute, la înapoierea de la serviciu, am găsit biblioteca dărîmată, cu baza ruptă în două, cărțile pe jos, iar geamurile de la vitrină sparte.

La cumpărarea mobilei credeam că timpul de utilizare nu se va rezuma doar la 20 de luni

Ce poate răspunde la toate acestea fabrica producătoare? Eu însămi nu mai știu ce să cred.

Gabriela Filip
Moinești
strada George Enescu,
bloc A-5, ap. 51

«Ospitalitate» à la hotel «Delta» din Tulcea

În noaptea de 13 spre 14 noiembrie nimeni n-a putut dormi la hotelul «Delta» din Tulcea. La camera 609 sau 610, nu mi s-a precizat, pe la ora 2,00 noaptea se petrecea zgomotos. Un pasager de la 509, disperat că nu se poate odihni, a bătut minute în șir cu pumnii în uși, încît a trezit toate etajele. La intervenția liftuerei, o pasăre de noapte cu minijupă a părăsit camera în care avusese loc petrecerea și se părea că se va așterne liniștea.

Dar pe la ora 3,00 a început în hol, mai precis la barul de zi, care cică are program pînă la ora 1,00, o larmă insuportabilă: am căzut concomitent cu mai mulți pasageri indignați: circa 10 cheflii țipau, injurau, cîntau fiecare în legea lui, iar «domnul Leon», responsabilul barului, a început să se scuze că nu poate să-i dea afară Dar pasagerii pașnici, care trebuie să se odihnească pentru a-și îndeplini a doua zi sarcinile de serviciu, pentru care îi plătește statul, ce vină au că trebuie să suporte tot vacarmul ăsta? «Pe noi nu ne privește dacă unii pasageri sînt sensibili și nu pot să doarmă (aluzie la subsemnatul) cînd vecinul sforăie...» — mi-a explicat directorul adjunct Oprea. Dar faptul că nu se asigură liniștea în hotel, că din această cauză noi, pasagerii, avem de suferit, nu-l interesează oare pe directorul adjunct Oprea?

locotenent-colonel de miliție
Mihai Grozavu

Doresc tînărului L.I. să iasă din acest moment de rătăcire

În ziua de 5 ianuarie 1974, orele 14, mergînd pe Calea Victoriei din Pitești spre librăria «Eminescu», sînt acostat de un tînăr de circa 30 ani, cu insulte și expresii huliganice rostite, spre a nu atrage atenția trecătorilor, cu glas abținut «bine c-ai ieșit la pensie și-am scăpat de tine Ai spus la profesori că mi-ai predat ore de română Să-ți fie rușine! Ce m-ai învățat? «După nenorocita aia de gramatică a Academiei Române»; aia e gramatică, nenorocitule?» etc., adăugînd expresii triviale pe care hîrtia nu le poate încăpea.

Înlemnit, fără a scoate un cuvînt, pe retina memoriei cu o imagine confuză și depărtată a celui ce-mi vorbea astfel, am intrat în librărie unde am cumpărat o carte.

Mi-a fost însă hărăzit să mai suport neplăcuta companie și după ieșirea de acolo, pe tot drumul de întoarcere pînă la poarta locuinței mele din strada Vasile Lupu nr. 21.

Injuriile se țineau lanț, rostite cu același joc perfid de simulare.

Unora dintre mulți cunoscuți ce mă salutau în drum și se opreau un moment pentru schimb de urări în nouă an, tremurînd de emoție le relatam penibila întîmplare în speranța că voi fi izbăvit de oribilul însoțitor. Unul din aceștia îmi spuse: dar este profesor și încă de limba română la Școala generală din comuna Bogați-Argeș și se numește Luca Ion.

Cu circa un deceniu în urmă, la rugămințile directorului liceului seral unde funcționam, am pregătit în mod special pe sus-numitul Luca Ion pe atunci salariat, în vederea admiterii la Facultatea de filologie.

Lecțiile gratuite pe care i le predam, după orele 22, cînd terminam cursurile serale, ignorîndu-mi sănătatea șubredă, au fost singurul contact cu dînsul care nu mi-a fost elev sub nici o altă formă. A reușit la proxima sesiune, așa cum a dorit, la Institutul pedagogic din Pitești cu medie de bursă. Dorind probabil să-mi mulțumească acum (căci nu avusese timp de-a lungul anilor), la sfîrșitul «plimbării» noastre, mi-azvîrli peste poartă: «dacă n-ai să-ți ții gura și ai să mă mai vorbești la profesori, te bag în mormînt, hodorogule

Pentru a rămîne în consemnul său ultimotiv, mă adresai deci dumneavoastră, și nu profesorilor.

Lăsînd la o parte mărunțișurile stupidei și incredibilei întîmplări de mai sus, încerc un profund sentiment de durere zărind în roadele muncii mele de profesor, printre boabe aurii de grîu și nejustificata otravă a neghinei.

Doresc totuși tînărului L.I. să iasă din acest moment de rătăcire și de se simte mai bun ca mine să urce cît mai sus!

Porțile îi sînt larg deschise.

Marian Georgescu
profesor pensionar
str. Vasile Lupu nr. 21 — Pitești

Casele natale Sadoveanu și Caragiale

La Pașcani, casa în care s-a născut marele nostru Sadoveanu era situată pe strada Ștefan cel Mare numărul 212. Pe locul ei se găsește o casă particulară, proprietar fiind pensionarul Acatrinei Vasile, un moldovean care-ți explică amabil: «Dacă doriți să vedeți o casă asemănătoare aceleia în care s-a născut marele nostru scriitor, să mergem puțin mai jos, la numărul 224». Vin mulți vizitatori aici, chiar și străini, care vor să vadă casa în care s-a născut Sadoveanu. Dar cei ce vin pleacă nemulțumiți, cum am plecat și eu, meditînd asupra modestei căsuțe din strada Ștefan cel Mare pe care edilii Pașcanilor n-au refăcut-o. Dacă s-a refăcut Hanul Ancuței, nu e drept să nu se refacă și modesta căsuță în care s-a născut cel care a scris despre acest han.

I.L. Caragiale s-a născut în satul Haimanale, astăzi Caragiale, situat în apropiere de Ploiești, pe șoseaua care duce la Tîrgoviște. Organele locale și județene au organizat într-o casă situată pe această șosea o expoziție privind viața și opera marelui dramaturg. Dar ea n-are nimic comun cu aceea în care s-a născut ilustrul nostru scriitor. casă ale cărei temelii se mai văd încă într-o altă parte, mai retrasă, a satului. Un arhitect ar putea ușor să reconstituie planul casei, ajutat fiind și de resturile de temelie încă vizibile. Dacă organele locale n-au posibilități să refacă aceste două case natale, propun să înființăm o societate «Prietenii caselor natale celebre», care pe baza unui statut aprobat de forurile superioare să acționeze în sensul refacerii lor.

profesor Ion Cheșcă
București, strada Docenților nr. 6,
sectorul 1

Hainele le ridică cine le mai găsește

Iată despre ce este vorba: elevii Liceului «Ioan Neculce» se dezbracă de paltoane la intrare și le lasă în cuierele din hol. În clase nu se găsesc cuiere. Hainele le ridică (cine le mai găsește) la terminarea orelor. În intervalul de 4-5 ore cît durează cursurile, hainele nu sînt păzite de nimeni. După ce haina elevei Popescu Carmen a fost furată și am făcut reclamație la circa 17, am fost în audiență la tovarășul Dragu, directorul liceului, căruia i-am pus o singură întrebare, întrebare pe care i-o adresez și acum deoarece nu am primit încă nici un răspuns: «Ce măsuri ați luat ca elevii să aibă siguranța că își vor mai găsi hainele la terminarea orelor?»

Să te trezești în plină iarnă că vine copilul acasă numai în uniformă fiindcă i s-a furat paltonul, iar a doua zi să cumperi altul, parcă nu e în regulă!

Nicolae Popescu
București
strada Spiniș nr. 1, bloc 19

O umbră «manevra» discret la cabana Omul

Vă scriu aceste rînduri indemnat de rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» și de un articol mai vechi, intitulat «Din jurnalul unui supraviețuitor în Bucegi». S-a întîmplat în 10 noiembrie, simbătă. În acea zi plecasem împreună cu logodnica mea de la Piatra Arsă spre vîrful Omul. Pe măsură ce creștea altitudinea, scădea temperatura. În jurul orei 13,30 am ajuns la cabana Omul. Voiam cîte un ceai fierbinte și o jumătate de oră de stat lîngă o sobă. În ușa ferecată a cabanei, un bilet: «Sînt la stația meteo». Am ocolit pentru a găsi o ușă. O găsesc. Bat, bat civilizat, cu răbdare, circa 5 minute. Nici un rezultat. Zgîlții ușa; asta face zgomot, dar tot nimic. La etajul 2 al clădirii se distinge o umbră care «manevrează» discret; pare a se uita jos. Încurajat, încep să lansez semnale sonore. Silueta dispare. Așteptăm preț de încă 10 minute. Încep să fluier, mărind de fiecare dată intensitatea. Umbra reia «manevrele».

În fine, enervați de cele 30-40 de minute în care am avut prilejul să constatăm că temperatura este foarte scăzută, că vîntul suflă destul de tare, hotărîm, destul de indispuși, de a arunca o «săgeată otrăvită» spre fereastra de sus: «Păcat, ți-aș fi dat 5 lei pentru un ceai!» După mai puțin de un minut, apare pe jumătate, în ușa la care eu bătusem zadarnic, un tip solid, care, cu multă «bunăvoință», ne spune că tovarășul cabanier este «jos» pentru aprovizionare. Și ne mai spune că pentru un ceai nu se face atîta «tămbălău». Nu știu cine este acel om, nu știu ce fel de am este în alte probleme dar știu părerea mea despre el, acum.

Cabana Omul nu era în sezon mort, cabanierul avînd obligația profesională, dar mai ales morală, să se afle la dispoziția turiștilor. Drumul de la Babele la Omul, acum, iarna, se face în circa 3 ore. Dacă ar fi fost ninsoare, sau viscol ce ne-am fi făcut, la 2 507 metri altitudine?

Gelu Rădan
București
aleea Bujoreni nr. 2

Rănite copacilor

Am citit în ziarul «Informația» despre plantarea în București a milioane de arbori și pomi fructiferi. În calitate de cetățean al acestui oraș am fost foarte încîntat de această operă edilitară

Ceea ce vreau însă să aduc la cunoștință cu mare durere este faptul că în orașul nostru sînt oameni care distrug aceste frumusețe cu intenție și nepăsare. Mă refer mai cu seamă la conducătorii de autoturisme, autocamioane, automacarale, care pe bulevarde și străzi plantate cu arbori, circulă parcă dinadins pe lîngă rigole, pentru a-i răni și a-i distruge. Se poate observa cum pe aceste artere din zece arbori, unul este lovit de mai multe ori, rupîndu-i-se crengile și coaja pe porțiuni de la 10 cm pînă la 100 cm pătrați. Acești copaci, de la 1 an la 20 ani etate, sînt condamnați la moarte, ei neputîndu-se reface decît în parte și după mulți ani. Aș propune aceste contravenții să fie sancționate cu asprime.

Știu că podoaba verde a orașului este gospodărită după anumite reguli, totuși mi-aș permite să dau și eu cîteva sugestii. 1) Să se planteze arbori pe străzi și bulevarde cu circulație mare, măsurîndu-se de la rigola străzii pînă la centrul de fixare al arborelui 0,80—1 m, pentru că trunchiurile se îngroașă, de la 10 la 60, 70 cm. 2) Arborii să fie plantați la o distanță de cel puțin 5-6 metri de colțurile străzilor, pentru a-i feri de manevrele mașinilor. 3) Crengile dinspre partea carosabilă să fie tăiate pînă la înălțimea de cel puțin 4 m, pentru a nu le ajunge autocamioanele care au caroserii înalte.

C. Manolescu
București

Pasiunea lui Safian

Ștefan Safian, miner-șef de echipă la sectorul 3 al Întreprinderii miniere Barza, a făcut în viața sa 60 propuneri de inovații din care 25 au fost aplicate în producție.

Pe reverul hainei, sale în zile de sărbătoare strălucesc 6 steluțe rubinii. Safian este un adevărat coleg de muncă și prieten. Își iubește semenii făcînd tot ce-i stă în putință pentru a-i ajuta. Dar Ștefan Safian este și un pasionat colecționar. Presa județeană, centrală, radiul și televiziunea au vorbit elogios despre dînsul. «Un om, o pasiune» — sub acest generic în cadrul festivalului cultural-artistic «Sarmis» a avut deschisă o expoziție de artă populară și petrografie la Vața de Jos, fiind vizitat de diferite delegații din majoritatea județelor țării cît și de grupul pictorițelor naive din Uzdin (R.S.F. Iugoslavia). Primește sute de scrisori de la admiratori, răspunzînd fiecăruia cu o punctualitate demnă de invidiat. Ștefan Safian se pregătește pentru ieșirea la pensie. O viață de om a fost miner. Acum, la bătrînețe, va găsi mai mult timp pentru a răspunde inițiativelor organelor culturale județene cum ar fi aceea de a expune în sezonul estival colecția sa într-o expoziție pe litoralul românesc, pentru a fi admirate de străini care ne vizitează țara.

Pentru a vedea «pe viu» exponatele colecționate de minerul Ștefan Safian, unele avînd o vechime de multe sute de ani, posesorul lor e bucuros cînd este vizitat la locuință, în Vața de Jos. De fapt, sînt multe de văzut!

Ion Cotoi
com. Bonțești
jud. Arad

Închiderea logiilor — un mijloc de economisire de combustibil

Avînd în vedere marea atenție care se dă în prezent utilizării cît mai raționale a consumului de combustibil și energie electrică, ne-am gîndit la o propunere care ar răspunde pe deplin acestui deziderat și a multor alte avantaje.

Este știut că majoritatea blocurilor dispun de logii a căror utilizare nu numai că este foarte limitată, dar constituie și o sursă importantă de pierderea căldurii datorită deschiderii mari, geamuri și uși neetanșe, cît și a pătrunderii directe în apartament a curenților de aer rece cu ocazia folosirii acestor logii în scopul aerisirii apartamentului, a lenjerii de pat și corp etc.

Față de cele de mai sus propunem ca organele competente să analizeze, studieze și să aprobe cît mai urgent posibilitatea închiderii acestor logii, cu un sistem adecvat fiecărui tip de bloc, fără însă a modifica aspectul arhitectonic al blocului.

Prin închiderea logiilor s-ar evita pierderile de căldură și s-ar păstra o temperatură constantă în apartament, totodată s-ar înlătura pătrunderea apelor provenite din ploi și topirea zăpezii ceea ce ar duce la o conservare mai bună a apartamentului.

Ioan Pricop și Emil Hălciug
Botoșani
strada I.C. Frimu, bloc S1, ap. 1-4

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu țin în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față numeroaselor solicitări și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

NOUL E ASTĂZI STAREA LEGALĂ A REALITĂȚII SOCIALISTE ROMÂNEȘTI

Dacă n-ar fi decît zgomotul surd pe care mi s-a părut că-l fac, în noaptea de An nou, îmbrățișările de luptă ale celor două secunde care despărțeau an de an, și tot mi-ar veni în minte ideea sub care, ca sub o zodie, mi se pare că se desfășoară o mare parte a vieții noastre de azi: lupta dintre vechi și nou. Dar dacă îmbrățișarea luptătoare a celor doi ani nu e la urma urmei decît o iluzie și un mod de a ne petrece timpul mai palpitant, îmbrățișarea de luptă a vechiului cu noul nu mai e deloc îmbrățișare, ci luptă. Vechiul și noul se opun categoric unul altuia, vechiul și noul devin entități ireductibile. Nu mai sîntem în perioada în care vechiul și noul coexistau, urmînd a se defini mult mai tîrziu ponderea lor. Momentul actual e mult mai răspicat, mai dur, la acest capitol. Vechiul nu mai are nici o șansă, decît dacă extermină noul. Societatea românească, în care socialismul a devenit o realitate, împinge atît de departe necesitatea noului, încît vechiul se simte deposedat, jefuit de bunurile sale, care-i asigurau o relativă bună dispoziție, un fel de bonomie acceptabilă. La ora de față, noul este într-o asemenea măsură politică națională a României, atît în planul desfășurărilor externe, cît — mai ales — în zonele economice și în zonele spiritului, încît vechiul se simte mobilizat el însuși la o înfruntare decisivă, la un război «care pe care». Întîlnirea vechi — nou nu mai poate fi eludată în nici o fabrică, acolo unde gîndesc superbii bărbați ai creației, în nici un institut de cercetare, în care ideile își caută parcă purtătorii nobili, la nici un etaj al gîndirii teoretice și în nici una din vecinătățile practice. Adică, pentru a fi mai concreți: nu mai e vorba că vechiului i se ia un privilegiu sau altul, dar prin extraordinara presiune a necesității, prin contactul direct cu marele mesaj pe care-l așteaptă de la noi viitorul, noul devine, în acest al optulea deceniu al veacului XX, *singurul* mod oficial de a exista al realității românești. Aici voi răsfoi cu prudență paginile istoriei curente și voi fi de acord cu acei cititori care se vor grăbi să-mi aducă exemple de vechi încă învingător, de vechi încă încăpător în structurile noastre, de vechi încă în măsură a părea altceva decît este. Voi fi de acord, zic, cu toate aceste afirmații, tocmai pentru că ele nu sînt deloc puține, ci sînt însă grăitoare prin caracterul lor absurd, grotesc.

Iarăși revin în domeniul ideii. Sînt oameni cu darul aproape inimaginabil de a transforma orice înfrîngere într-o victorie. Marghiloman, parcă, spunea undeva că prin unele zone ale Valahiei nu e interesant să ai un dușman, pentru că de îndată ce-l învingi îți devine prieten. Aproape însă că nici nu contează cine anume a ajutat noul să învingă, cine nominal. Contează ce forță dominantă a societății a sprijinit acel nou. Persoanele n-au importanță decît dacă se supun obștești lor acreditări. «*Cine te-a trimis?*» asta-i întrebarea cu care putem fi întîmpinați, atunci cînd sprijinim o idee pe care o considerăm nouă. Și e formidabil să știi și să poți răspunde că te-au trimis ai tăi, adică oamenii simpli, oamenii muncii, oamenii adevărați și oamenii adevărului. Lupta dintre vechi și nou e lupta dintre realitatea României, care e nouă, și coșmarele ei, care sînt vechi și care mai pot veni peste noi dintr-un neant burghez și uneori mai mult decît burghez (nici chiar cuvîntul burghez nu le cuprinde cîteodată și-i mai trebuie adăugată o silabă sau alta). Fantomele altei lumi ne mai bîntuie încă, dar noul e starea legală a realității românești. Gîndiți-vă numai: mai privim noi cu uimire ideile noi, care sînt menite să îmbogățească economia românească și deci pe oamenii care duc pe umerii lor industria sau agricultura? Privim normal noul și ne surprinde vechiul. Sîntem însă, oricît ar fi de dificile în continuare multe dintre luptele noului, cetățenii unei țări cutremurate de necesitatea înnoirii.

Nu ne interesează în această luptă numele celor care ne mai țin pe loc. Ne interesează însă ce interese reprezintă ei. Și trebuie să evaluăm exact puterea lor. Pentru că de victoria cît mai rapidă a noului în fiecare domeniu de activitate și în fiecare bătălie angajată depind fericirea aceea și sănătatea aceea cu care conducătorul acestei țări își încheie, aproape totdeauna, adresările către națiunea română. Sîntem calmi, sîntem stăpîni pe noi înșine, sîntem conștienți că noul e astăzi starea legală a realității socialiste românești. Nu trebuie să fim însă nepăsători la succesele parțiale ale vechiului, la frînele pe care el le mai poate încă pune drumului nostru. Și una dintre frîne izvorăște din capacitatea vechiului de a se bucura pînă la isterie de victoria, ce nu mai poate fi contestată a *unei* idei noi, pentru ca în esență să refuze și să rănească alte numeroase idei noi și înnoitoare, aflate ori în stadiu de afirmare riscantă, ori în formă embrionară. Mă tem că acceptînd zgomotos realitatea Boici, unii o vor face și pentru a împiedica afirmarea viitorilor Boici. Însă nu mă tem că acei viitori Boici vor avea de înfruntat atîtea inerții ca și Vasile Boici cel real. Altul e azi climatul, alta e necesitatea. Și mult mai limpede — aș zice — este aerul în care se nasc ideile noi. Pentru că, în condițiile în care fiecare victorie a noului este asimilată de structurile noastre sociale, deschise în mod programatic către nou, orice succes individual al noului devine un succes al tuturor. Cu o imensă și amară compasiune mă uit către răzlețele pîlcuri ale fostei armate a vechiului. Aș putea spune odată cu poetul: O, unde e vechiul de altădată? Și aș aștepta să nu-l aud răspunzîndu-mi prea repede: Aici .

Lupta dintre nou și vechi este astăzi, în România, lupta dintre viață și moarte, iar nu lupta dintre două căi ale vieții.

Adrian PĂUNESCU

● ÎN BUCUREȘTIUL IUBIT ●

CE SPUN CONDUCĂTORII SECTOARELOR

• Un perimetru în care să se trăiască în chip comunist: muncind frumos și, atunci cînd este cazul, eroic

• Sectorul nostru începe în Calea Victoriei, dar se sfîrșește în Dămăroaia și Chitila

• În dimineața asta, cel puțin, lucrurile au mers bine. Important pentru noi este însă să meargă la fel și mîine și poimîine

• 1974 văzut optimist din primăria sectorului 8

• Noutatea Capitalei: fosta groapă Cocioc capătă altă identitate • Poate problema numărul 1: sala sporturilor cu 8000 de locuri

• Aș vrea să știe cetățenii din sectorul nostru că necazurile datorate I.T.B.-ului se vor împuțina în acest an

• Sînt poate sentimental, dar realizările care mă emoționează cel mai profund ca om, tată și cetățean al cartierului sînt grădinițele de copii

• Este sectorul 8 ultimul din București? Numărînd, da, altfel, nu!

• Bine veți veni în 6 000 de apartamente noi

• Ceva pentru călătorii autobuzelor 32 barat și 120

• În sectorul 6, anul economic 1974 a început în aprilie 1973

CE SPUN CONDUCĂTORII SECTOARELOR

CA SĂ AVEM CETĂȚENI SĂNĂTOȘI, VESELI ȘI OPTIMIȘTI

— Sectorul dumneavoastră are numărul 4. Este aceasta cifră întîmplătoare?

— Intrările principale în Capitală — naționale și internaționale — aparțin sectorului nostru. Tot aici se află cele mai importante sedii politico-administrative, cel mai mare număr de instituții centrale, academiile, zona cea mai extinsă a parcurilor, a spațiilor verzi în general și a lacurilor. Amintesc de asemenea: Teatrul Național, Hotelul Intercontinental, Aeroportul Internațional Otopeni, cele mai mari bulevarde, hotelurile principale.

SERGHIE PETCULEȚ este prim-vicepreședintele Consiliului popular al sectorului 1 și-l întreb mai departe ce realizare îl emoționează cel mai mult?

— Sînt poate sentimental, dar realizarea care mă emoționează ce mai profund ca om, tată și cetățean al cartierului, sînt grădinițele de copii. Umblu mult, chiar foarte mult prin sector, mai puțin prin vecini, dar sînt convins că puțini au reușit în acest domeniu ce am încercat și am obținut noi, prin eforturi proprii, fără fonduri de investiții, folosind *localuri vechi*, beneficiind în schimb de dragostea și pasiunea unor oameni de suflet.

— Asta anul trecut?

— Anul acesta l-am început sub aceleași auspicii, ale grijii pentru viața, sănătatea și liniștea familiilor din sector, din rîndul cărora încercăm să mobilizăm în activități obștești pe gospodarii cei mai destoinici în vederea înghebării unor relații sociale în beneficiul unei atmosfere propice participării la viața social-politică a țării, folosind organismele și formele organizatorice ale sectorului.

După ce am pregătit încă din anul trecut fronturile de lucru pentru construcțiile de locuințe din acest an, în februarie vom începe pregătirea lucrărilor pentru construcțiile civile din 1975. Vor fi *modernizate drumurile*: Bulevardul Bălcescu și Magheru, Piața Gh. Gheorghiu-Dej, Șoseaua București-Ploiești, Șoseaua Kiseleff, străzile: C. Exarcu, Episcopiei, N. Golescu. Se va reconstrui Piața Dorobanți și va fi reamenajată Piața Amzei. Vor fi date în folosință arterele de apă din Barbu Văcărescu și Dorobanți. Pentru satisfacția locuitorilor din sectorul nostru mai menționez stațiile de pompare 1 Mai și Dorobanți, rețelele noi de apă din cartierele Herăstrău și Băneasa, rețelele de gaze de pe Bulevardul Magheru — la care se va executa protecția catodică — Dorobanți, Beller, N. Racotă, Clucerului...

— Lucrări firești pentru edilii unui sector...

— Anul trecut au apărut, la inițiativa organelor de partid și de stat, noi organisme menite să contribuie la adîncirea democrației și perfecționarea vieții sociale, cum ar fi «comisiile de control muncitoresc», «comisiile pentru aprovizionarea și deservirea populației». În cadrul acestora din urmă există, la nivelul municipiului, o subcomisie a relațiilor cu publicul al cărui președinte sînt. În vederea creșterii și a unei mai bune utilizări a capacității rețelei comerciale vom continua în tot cursul anului acțiunile pentru realizarea programului de redare în circuitul economic a fostelor vaduri comerciale utilizate în prezent în alte scopuri, însumînd deja o suprafață depistată pînă în prezent de 1 600 metri pătrați. De asemenea, s-a stabilit ca rețeaua de desfacere a comerțului din sectorul 4 să crească în acest cincinal cu încă 4 700 metri pătrați, inclusiv spațiile de la parterul noilor construcții de pe Calea Dorobanți, unde vor lua ființă 20 unități alimentare și 33 unități cu profil nealimentar, din care 16 prestatoare de servicii. Se va organiza în condiții superioare activitatea bufetelor din incinta întreprinderilor și instituțiilor, atît în ceea ce privește aprovizionarea cu produse specifice, într-o gamă mai largă, asigurarea mijloacelor de transport, cît și a celorlalte condiții necesare funcționării optime, măsuri ce se vor concretiza într-o creștere a volumului de mărfuri la această categorie de unități cu circa 25 la sută față de anul 1973.

— Vorbeați la început de deschiderea fronturilor de lucru pentru noile blocuri de locuințe...

— Pînă în prezent a fost asigurat amplasamentul pentru ansamblul de locuințe din zona Clucerului-N. Racotă, unde se vor construi 1 595 apartamente, din care 130 au termen de predare în 1974, iar în 1975 — 1 465 apartamente. Se prevede construirea unui bloc cu 20 de apartamente în strada Pivnicerului nr. 9 și în strada Biserica Amzei un bloc cu 40 de apartamente. Proiectul întocmit de către I.P.B. pentru construirea de locuințe și modernizare în zona Dorobanți-Beller prevede desfășurarea frontului de construcții pe o suprafață de 15 878 metri pătrați.

— Un an plin, deci.

— Pînă acum m-am referit la sarcinile care revin în exclusivitate sectorului nostru. Dar noi aparținem unui municipiu și în cadrul acestuia e firesc să existe obiective care nu pot fi executate decît prin colaborarea tuturor sectoarelor. Exemplul cel mai elocvent îl constituie construirea *sălii sporturilor (Parcul Tineretului)* la care vom participa cu sarcini concrete.

Nicolae CRISTACHE

PARADOXAL, DAR OMENESC

Cu foarte mare greutate, l-am găsit pe tovarășul **PETRE STAN**, prim-vicepreședinte al Consiliului popular al sectorului 2 al Capitalei. Deși foarte obosit, era alături de tovarășul Ilie Diaconescu, vicepreședinte al aceluiași sector, și discutau despre lucrurile pe care în mașina care mă ducea spre acolo mă gîndeam să-i întreb.

La întrebarea pusă tovarășului Petre Stan «Cum se vor distra cei aproape 250 000 de locuitori ai sectorului în anul 1974?», dînsul mi-a spus: «Răspunsul o să fie paradoxal. Vom *construi două creșe cu circa 300 de locuri*. Omul își știe copilul în siguranță, se mai duce la un spectacol, mai vede un film și, dacă-l lasă nevasta, se mai duce și la o bere».

De fapt, sectorul 2 are 205 000 locuitori populație stabilă și 45 000 flotanți. Adică oameni veniți din alte orașe, care au pe buletin înscrisă viza de flotant, sînt în regulă cum s-ar spune, muncesc în sector și-l înfrumusețează, iar acesta, la rîndu-i, îi sprijină cum poate, să locuiască, îi alimentează și-i ajută să ajungă dimineața la locurile de muncă folosind mijloacele de transport în comun. Grija față de aceștia, de flotanți, se concretizează în acest an, 1974, și prin construirea unei noi fabrici de pîine la complexul de morărit «Griul». Și pentru că veni vorba de mijloace de transport în comun, pentru ca oamenii să ajungă repede și civilizat la «Electronica», «C.I.L. Pipera» sau «Întreprinderea de piese radio și semiconductoare» — trei *din cele mai importante obiective economice* ale sectorului—tovarășul Petre Stan îmi spunea că se străduiește în acest an ca depoul de tramvaie ce-l au pe teritoriul lor să ducă oamenii din sectorul 2 în sectorul 2 și nu în alte sectoare, cum s-a întîmplat în 1973 și în alți ani. La «Electronica» — îmi spune tovarășul prim-vicepreședinte — sînt informat că va fi, în acest an, un număr și mai mare de căsătorii între tinerii care au lucrat împreună în locurile de muncă și au lucrat bine, exemplar chiar.

— Și în acest an am căsătorit cîte patru-cinci perechi pe zi, îmi spune tovarășul Petre Stan.

Prim-vicepreședintele sectorului mi-a spus, firește, că grija esențială a conducerii sectorului este creșterea producției industriale, creșterea bunăstării vieții celor ce muncesc, dar n-a vrut să-mi dea cifre, nu pentru că nu ar fi sigur de ele, ci pentru că toți sînt convinși că le vor depăși. *Dar pentru că totuși un articol fără cifre nu se poate*, voi spune că, în chiar aceste zile, 104 familii cu un venit sub 1100 lei vor primi 104 apartamente la cheie, iar alte 1 260 de familii, cu venituri ceva mai mari, vor fi ajutate să-și cumpere casele pe care și le doresc.

Tovarășul Petre Stan, pe lîngă faptul că este vicepreședintele sectorului, are 48 de ani, nu are copii, deși iubește foarte mult copiii. «Asta e situația, nu am, nu mai are nici rost să mi-i doresc, dar dragostea pentru ei mi se va păstra. Îmi doresc pentru viața mea personală să pot urma cursul de 18 luni de pe lîngă Universitatea «Ștefan Gheorghiu», curs care-și propune perfecționarea oamenilor din administrația de stat. Anul trecut, colegii mei m-au ajutat atît, de mult, încît m-au împiedicat să mă înscriu».

...Practic, discuția mea cu tovarășii mai sus-amintiți a luat sfîrșit. Înainte de a pleca, îl întreb pe tovarășul Petre Stan dacă mai are totuși vreo dorință pentru oamenii din sectorul pe care-l conduce. Mă privește, este, repet, foarte obosit, zîmbește și spune că da, ar dori să-și cumpere casa în care locuiește dînsul, pentru ca să poată munci mai mult, să-și poată organiza mai bine activitatea, să facă tot ceea ce omenește este posibil ca sectorul 2 să devină și mai mult un perimetru în care să se trăiască în chip comunist: muncind frumos și, atunci cînd este cazul, eroic.

Eugen SECELEANU

DESPRE PRIORITĂȚI

— Tovarășe **MARIN ENACHE**, sînteți președintele Consiliului popular al sectorului 3 din Capitală și primul secretar al Comitetului de partid al aceluiași sector. Aveți deci responsabilități multiple și sînteți primul în măsură să ne spuneți cum a debutat nou an în sus-amintitul sector

— Să vă răspund în calitate de primar sau de prim-secretar?

— Să începem cu aceea de primar.

— Atunci, să vorbim despre priorități. Mai întîi construcțiile de locuințe și modernizarea unor artere de circulație. În zona Pantelimon, unde sînt concentrate cele mai importante lucrări de acest gen, se desfășoară în ritm susținut construcția unor blocuri de locuit cu multe niveluri. Ambiționăm ca toate cele 5 000 de apartamente prevăzute să fie predate locatarilor în acest an, pe întreg teritoriul sectorului, să fie realmente predate!

— Așa să fie! Dar aminteați și de modernizarea unor artere de circulație.

— Tot de șoseaua Pantelimon este vorba, în primul rînd. Ne propunem ca blocurile nou-construite să fie dotate la parter cu magazine de cele mai diverse profiluri. încercăm astfel să facem din șoseaua Pantelimon, din noua șosea Pantelimon, un cartier viu, cu o individualitate proprie, nu numai o înșiruire de blocuri-dormitor. Să mai amintesc asfaltarea *Bulevardului Muncii* pînă în dreptul uzinei «Republica».

— Mai departe...

— Mai departe, notați că *programul nostru de construcție* a unor creșe și grădinițe (pe Vaselor, Ciobănelului etc.) va fi tot integral realizat. Intenționăm să declanșăm o acțiune de amenajare a unor spații de joacă pentru copii mai ales în perimetrele dintre blocuri. Pentru aceasta solicităm de pe acum sprijinul cetățenilor direct interesați, respectiv al părinților.

— Acum vă întreb despre debutul lui '74 în calitatea dumneavoastră de prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 3.

— Răspunsul este simplu: trebuie să realizăm în mod exemplar sarcinile de plan, care sînt dintre cele mai complexe. Modul în care întreprinderile din sectorul nostru *au încheiat anul și mai ales ritmul intens în care se lucrează* încă din prima zi a noului an ne fac să fim convinși că toate sarcinile asumate vor fi îndeplinite întocmai.

— Asta presupune, printre altele, o perfecționare a muncii fiecăruia, nu? Aș vrea să vă întreb: ce n-ați dori să se mai întîmple în 1974 pentru ca toate să fie așa cum le doriți dumneavoastră și firește, noi toți?

Aș dori să se îmbunătățească radical aprovizionarea tehnico-materială a unor întreprinderi (vedeți greutățile întîmpinate în această direcție anul trecut la «23 August», «Acumulatorul» etc.). Și aș mai dori ca planul de investiții să fie mult mai riguros respectat. Acuma, să știți că n-am rămas doar la stadiul exprimării unor doleanțe. Acționăm energic pentru înlăturarea deficiențelor mai sus semnalate. De unde siguranța cu care afirm că anul 1974 a început sub bune auspicii.

Mihai HETCO

SEMNE BUNE ANUL ARE

— Cum a debutat anul 1974 în sectorul dumneavoastră, sectorul 4, tovarășe primar **CORNEL NICODA?**

— Cum spune românul: cu dreptul. E un an foarte important în activitatea noastră, e anul celui de-al XI-lea Congres al partidului, al celor trei decenii care se împlinesc de la Eliberare, în sfîrșit anul în care probăm capacitatea noastră creatoare în toate domeniile de activitate. Dar nici un început nu vine din cer și de aceea spun că am debutat bine în 1974, considerînd amplele și minuțioasele pregătiri întreprinse, ținînd seama că sîntem participanți la o competiție dîrză și de onoare: realizarea planului cincinal în patru ani și jumătate. N-o să vă dau cifre despre rezultatele primelor zile, ar fi prea multe, dar oricum din discuțiile avute cu centralele industriale și cu întreprinderile sectorului «semne bune anul are», cum zice rapsodul popular, din moment ce ne-am propus să depășim actualele sarcini de plan cu 1-1,5 la sută.

— Privind în perspectiva lunilor care vor veni, ce ne mai puteți spune despre acest an 1974?

— El este pentru noi în primul rînd un an al muncii intense atît pe plan economic, cît și pe plan social. Nu va

fi un an ușor, dimpotrivă: exprimat mai sintetic sarcinile noastre sînt cu 25 la sută mai mari

Din punct de vedere social, anul 1974 va însemna pentru cetățenii sectorului nostru și un an al multor bucurii concretizate de exemplu în 6 451 de apartamente, două noi școli generale, două noi creșe și o grădiniță. Informăm că anul acesta va aduce și unele mulțumiri gospodinelor prin înființarea celor zece complexe comerciale de la parterul unor blocuri, un deziderat vechi care se realizează într-un an nou, după cum tot în întîmpinarea unor dorințe ale cetățenilor noștri din cartierul Titan este și noul complex al cooperației meșteșugărești cu centre de comandă și ateliere de reparații de pe Baba Novac. În sfîrșit, în sectorul nostru va fi dat în folosință și cel mai mare magazin universal din țară, care este situat rului — Titan — va fi vizibil mai frumos. Copiii se vor bucura foarte mult și consider că nici cei mai în vîrstă nu vor fi indiferenți. Mă gîndesc la amenajările care se fac pentru punerea în valoare și la dispoziția tuturor a parcului Titan-Sud unde va exista și un mare complex sportiv. Nu unicul însă. În spatele policlinicii din același cartier se va amenaja alt complex sportiv cu terenuri pentru handbal, baschet, volei și bineînțeles terenuri pentru tenis de cîmp Dar oricîte înșiruiri v-aș face n-o să putem cuprinde toate amenajările gospodărești. Credeți-mă: sectorul nostru va fi mult mai frumos decît bănuiți. Vă veți convinge lunile viitoare.

Cornel BOZBICI

PROBLEMELE OAMENILOR

— Tovarășe primar **GHEORGHE DUMITRU,** am venit la dumneavoastră pentru cinci minute. Știu că sînteți ocupat, știu că abia ați venit de la șantierul viitoarei Săli a sporturilor și că sînteți gata să plecați la o întreprindere, știu toate astea, dar aș vrea să aflu cum a început anul 1974 în sectorul 5. În două vorbe.

— Dacă ați venit pentru asta, ați întîrziat cu două luni. În sectorul nostru, 1974 a început de la 12 noiembrie 1973, dată cînd întreprinderile din sector au îndeplinit prevederile planului cincinal pe primii trei ani.

— Să înțeleg de aici că sînteți mulțumit de 1973?

— Da. Fără o modestie camuflată, 1973 a fost un an bun, ba chiar foarte bun în ultima lui parte. De ce să mă ascund? Sper că 1974 ne va aduce împliniri și mai mari și mai exacte.

— La ce vă referiți?

— La munca de zi cu zi, la rezolvarea problemelor curente, la transpunerea în viață a directivelor Conferinței Naționale a partidului, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu.

— Să zicem că aș fi intrat în cameră în absența dumneavoastră și aș fi deschis agenda la zilele acestea. Ce însemnări aș fi găsit?

— Problema care ne absoarbe la început de an este legată de organizarea primului simpozion din domeniul raționalizării sistemului informațional și al prelucrării automate a datelor. Deși terminologia sună cam pretențios, este vorba de o chestiune de maximă importanță pentru economia națională și noi o tratăm ca atare, căutînd să extindem practicile pozitive ale unor întreprinderi din sector în privința aplicațiilor cu caracter economic și tehnico-științific pe calculatoarele de diferite dimensiuni. Vreau să vă asigur că nu vom face teorie de dragul teoriei, ci că vom căuta soluții practice, imediate, pentru ușurarea muncii cotidiene.

— Dat fiind scurtul răstimp destinat acestei discuții, am să sar de la una la alta: care sînt ultimele noutăți de la construcția sălii de sport proiectate în sectorul dumneavoastră?

— În zona Parcului tineretului, amenajat prin muncă voluntară pe fostul deal al Cociocului, ridicăm cea mai încăpătoare sală de sport din țară, cu o capacitate de 8 000 de locuri. În aceste zile se toarnă fundațiile construcției și este gata să înceapă acțiunea de plantare a 20 000 de arbuști.

— Tovarășe primar, chiar totul a mers pe roate în sectorul pe care îl conduceți în 1973?

— Nu. N-a mers. Am avut dificultăți serioase la capitolul aprovizionării întreprinderilor. Ca să nu mai fie ce-a fost, depunem eforturi în prezent.

— Iată, «Flacăra» vă înlesnește un dialog cu cetățenii din sector în calitatea lor de prezumtivi cititori ai revistei. Ce ați dori să le transmiteți?

— Aș vrea să le spun că problemele lor stau în permanență în centrul atenției noastre, și că asta nu e doar o formulă, ci o realitate concretă. În 1974, pe teritoriul sectorului vor fi date în folosință peste 6 000 de apartamente, și tuturor celor ce se vor muta în Berceni, pe Nițu Vasile, sau în alt loc, doresc să le urez bun venit în casă nouă și la mulți ani. Totodată, aș vrea să știe că necazurile datorate I.T.B.-ului se vor împuțina în acest an, că autobuzele 32 barat și 120 vor fi mai dese și mai goale. Direcțiunea I.T.B. ne-a promis o cursă scurtă pentru autobuzul 120 care ar urma să meargă în orele de vîrf, cu cîteva mașini, numai între Piața Sudului și zona industrială N.M.G.B.

— Ați mai dori să le spuneți ceva?

— Să se adreseze cu încredere Primăriei, căci noi pentru asta sîntem plătiți... În rest, sănătate la toată lumea.

Ovidiu IOANIȚOAIA

UN ORAȘ ÎN TOATĂ PUTEREA CUVÎNTULUI

După părerea tovarășului **CHIȚIMIA CONSTANTIN,** prim-secretar al Comitetului de partid și președinte al Consiliului popular al sectorului 6 nu există în țară nici un oraș care, ca populație, să depășească numărul de oameni al oricărui sector al Capitalei.

Sectorul 6 de pildă, numără 250 000 locuitori. Un oraș, adică, în toată puterea cuvîntului. Și ce înseamnă acest oraș?

«Înseamnă multe, foarte multe... Înseamnă industrie, înseamnă construcții, înseamnă Nicolae Herlea, Teatrul de operetă... (și după o pauză, zîmbind)... înseamnă femei!»

«...?!»

«Da, femei! Este o particularitate a sectorului nostru aceasta: lucrează foarte, foarte multe femei!. Gîndiți-vă numai la TRICODAVA. Și — lăsînd gluma la o parte — afirm cu toată convingerea că este foarte bine că e așa femeile lucrează în unele sectoare mai bine decît bărbații, sînt calme, mai conștiincioase, mai înțelegătoare!»

«Altceva ce mai înseamnă sectorul 6 »?

«Repet: multe! Înseamnă, de pildă, 900 000 000 lei peste planul prevăzut inițial, planul cincinalului. Și încă 200 000 000 plus, depășire curată, peste angajamentele luate. Știu însă că de cele mai multe ori evitați cifrele...»

«În cazul acesta, nu. Suma este într-adevăr extrem de importantă și orice om al țării își poate imagina cel puțin ce se poate realiza cu, și prin ea...»

«Bănuiesc că ați privit Hotelul «Intercontinental»!...

«Poftim? Dar ce legătură are cu...»

«În locul cifrelor și al datelor seci, preferați comparațiile, observ: atunci imaginați-vă *un cazan* de înălțimea acestei clădiri — este numai unul din mîndriile sectorului nostru, realizîndu-se la uzinele «Vulcan». Sînt cazane cu aburi — parte dintre ele avînd destinația Rogojelu!»

O discuție oficială poate fi pur și simplu o discuție oficială, dar poate deveni și foarte ușor împreună cu tovarășul Chițimia — o convorbire pe cît de agreabilă, pe atît de pasionantă. Aflu așadar că toată tehnica de telefonie din țară se face aici, în sectorul 6, la Electromagnetica. Că absolut toate aparatele telefonice, toate convorbirile sînt inițiate și dirijate așadar de aici, din sectorul 6 al Capitalei. Că tot aici există Institutul de Fizică Atomică (curînd se va muta în viitorul «orășel al atomiștilor» aflat în fața de sfîrșit a construcțiilor). Și mai aflu că oamenii sectorului 6 sînt consecvenți angajamentului de a înfăptui planul cincinal în patru ani și jumătate, iar tovarășul Chițimia este absolut convins că îl vor realiza chiar mai înainte. Deși, nici pînă acum nu au lipsit — și probabil că se vor mai ivi — greutăți:

«A fost o adevărată bătălie, cea pe care am dus-o în anul care s-a scurs, organizațiile de partid au găsit însă soluții admirabile pentru a învinge greutățile.

Anul 1974, în care abia am intrat, are niște «cote formidabile» (printre altele sectorul 6 urmează a realiza o creștere de plan de peste 1 miliard față de 1973).

Sîntem siguri că vom realiza planul pe 1974, pentru că de fapt, noi am început pregătirile în acest sens încă din aprilie 1973! Am început apoi, anul acesta, în condiții dintre cele mai bune: intensitate, ritmicitate în muncă întîmpinăm cele două mari evenimente — cea de-a XXX-a aniversare a Eliberării și Congresul al XI-lea al P.C.R. convinși fiind, că vom realiza un plus de 100 milioane, dacă nu și mai mult.»

L-am întrebat apoi în încheiere, pe tovarășul Chițimia, dacă are vreo dorință anume. Mi-a răspuns după cîteva clipe că da, are dorința de a vedea sistematizată și modernizată secțiunea Rahova-Alexandria, una dintre principalele porți de intrare în București.

Horia PĂTRAȘCU

REALIZĂRI, AMBIȚII ȘI GARANȚII

— Pentru dumneavoastră, tovarășe inginer **CRISTIAN NICULESCU** — ca om care aveți funcția aceasta, evident de esență pentru viața oricărui sector, de secretar cu probleme economice al Comitetului de partid al sectorului 7 — ce fapt a avut valoare de eveniment în zilele acestui început de an?

— Un fapt care, din fericire, strict calendaristic vorbind aparține lui '73, dar care ar fi putut să aparțină și lui '74. Și anume, acela că întreprinderile din sectorul nostru și-au îndeplinit sarcinile inițiale ale cincinalului pe primii trei ani, la 15 octombrie 1973. Deci, sectorul 7 al Capitalei trăiește în '74 de exact două luni și jumătate înainte de întîi ianuarie al calendarului. Prozaic-băneșe asta înseamnă o producție suplimentară de 2,6 miliarde lei.

— Răspunsul dumneavoastră mă obligă la o anume întrebare: cum prevedeți că se va — să spunem așa — comporta '74, față de reușitele predecesorului?

— Fără îndoială le va continua. Față de prevederile inițiale ale cincinalului, producția globală va fi mai mare cu 3,8 miliarde; producția marfă va fi mai mare cu 2,9 miliarde; iar productivitatea muncii va crește, cu mai bine de 11 la sută față de aceea a lui '73.

— Pînă aici totul e bun și frumos. Realizări mari și ambiții și mai mari. Pe mine însă, ca locuitor al sectorului 7, mă interesa și problemele cu care se vor înfrunta cei care produc în întreprinderile din sectorul nostru, problemele cu care vă veți înfrunta și dumneavoastră.

— În '74 vor fi trei mari fronturi ale bătăliei noastre pentru realizarea exemplară a planului și a angajamentelor suplimentare pe care ni le-am asumat. Primul va privi, în general, soluționarea problemelor legate de acoperirea planului cu contracte-comenzi și, în special, soluționarea problemelor legate de asigurarea necesarului de materii prime și materiale, pe baza unei mai bune previziuni în domeniul aprovizionării. Al doilea va privi problemele legate de utilizarea mai intensă a capacităților de producție. Și în sfîrșit, al treilea mare front al bătăliei noastre pentru realizarea exemplară a planului privește problemele implicate de investiții. În '74, peisajul industrial al sectorului nostru se va completa cu încă 12 obiective noi, care vor și intra în funcțiune tot în acest an. Mai precis, e vorba de o nouă fabrică de băi, de una de lapte, de una de înghețată, de un depozit frigorific ș.a.

— În loc de orice altă încheiere a convorbirii noastre, vă propun să ne dați o informație, tot de ordin productivo-industrialo-economic, dar care să privească absolut direct și nu implicit nevoile cetățenilor, ale oamenilor.

— Atunci, faceți publice aceste știri, privitoare toate la F.C.T.B. În anul 1973 numărul modelelor noi de confecții și tricotaje a fost de 14 400. Zilnic ies pe poarta acestei fabrici 72 000 bucăți tricotaje și 50 000 bucăți confecții. Pentru 1974 colectivul de acolo și-a întocmit programe tehnice și organizatorice care au ca finalitate, printre altele: diversificarea sortimentelor pentru copii și adolescenți; crearea de noi modele sport și de noi modele de îmbrăcăminte ușoară de casă; producerea unei game mai variate de confecții din poliester texturat.

Nelu IONESCU

OAMENII AU FLORI ÎN CURTE

Tovarășul **ION OPRINA,** prim-vicepreședintele Consiliului popular al sectorului 8, nu pare obosit, deși era în picioare de la patru dimineața pentru a vedea «pe teren» cum se bucură cetățenii care merg cu autobuzele și tramvaiele din Calea Victoriei în Străulești.

— Și chiar «se bucură» cetățenii, tovarășe Oprina?

— În dimineața asta, cel puțin, lucrurile au mers bine. Important pentru noi este însă să meargă la fel și mîine și poimîine, nu ca ieri, alaltăieri.

— Tovarășe prim-vicepreședinte, este sectorul 8 ultimul din București?

— Numărînd, da. Altfel însă să știți că nu. În 1972 am ieșit primii în cadrul întrecerii în ceea ce privește lucrările edilitare și gospodărești, de întreținere și de înfrumusețare. Anul trecut am avut o depășire în producție, raportînd la planul cincinal, de peste 1 miliard. N-am vrea să ne lăudăm prea mult...

— De ce nu? A spune că ai depășit un plan cu atît și atît nici nu înseamnă a te lăuda, e o realitate. M-ar interesa însă, tovarășe Oprina, să vă «lăudați», dacă se poate, nu? cu anul acesta nou, 1974. Cum îl vedeți dumneavoastră de aici, din primăria sectorului 8?

— Noi îl vedem optimist, pentru că, adăugînd la ceea ce am realizat în 1973 și în anii precedenți, tot ceea ce vrem să realizăm în acest an, vom putea să ne «lăudăm» și în 1975.

— Cu ce ați dori, în primul rînd?

— Cu modernizarea urbanisticii sectorului.

— În ceea ce privește apa...

— Apa, da. De stringentă actualitate este extinderea rețelei cu apă, în acest an ne-am propus o extindere de 6 000 metri liniari. Se va construi și un canal magistral, cu posibilități de ramificație, pe toată șoseaua Chitilei.

În 1974 vrem, și vom reuși, să amenajăm încă 3 baze sportive pe malul lacului Grivița, să înfrumusețăm și mai mult sectorul în zona parcurilor N. Bălcescu și Copilului din Bucureștii Noi. Vom da în folosință și un mare complex comercial «Mimoza» — în zona Triajului. Tot în acest an vom da la cheie trei blocuri cu 591 de apartamente în zona Nicolae Titulescu. Pe strada Jiului se află în construcție o fabrică de pîine — căreia noi vrem să-i spunem «Pajura». Și aceasta va fi dată în exploatare în 1974.

— Dar la copiii din sectorul 8 v-ați gîndit?

— Cum să nu? Și nu numai pentru un singur an. Este în curs de amenajare, în Parcul Copilului, o bază sportivă cum este aceea din sectorul 4, «Voinicelul». Noi o vom numi, la cererea urătorilor de Anul nou, copii de aici, «Cireșarii». Pe urmă, tot în acest an, vom preda două creșe (una în Bucureștii Noi, pe strada Mitropolitul Varlaam, cealaltă în Dămăroaia, pe strada Luptătorilor), o grădiniță (în Pajura, pe strada Hrisovului), cît și o școală ajutătoare pentru copiii cu deficiențe (cu internat) în Bucureștii Noi, pe strada Justin Georgescu. Vom continua să reamenajăm localuri mai vechi pentru transformarea lor în grădinițe. Vrem să facem multe, după cum vedeți, în 1974, pe toate planurile, pentru a încheia cincinalul, așa cum ne-am angajat, la jumătatea anului viitor. Și vom reuși, sînt sigur.

— Aș dori, înainte de a vă mulțumi, să vă pun o ultimă întrebare. Pentru dumneavoastră ce ați dori să însemne anul 1974?

— Pentru mine? De ce numai pentru mine? Eu știu? Poate să fiu sănătos și activ, astfel încît să pot, împreună cu toți tovarășii de aici, să rezolv cît mai multe din necazurile oamenilor care vin la noi. Nici nu știți cît de mult te poți bucura cînd vine un om la tine mulțumit de ce-ai făcut pentru el!

Iulian NEACȘU

camil petrescu vedea idei, le corbusier-marsilia modernă,

arhitecta viorica novac - slănicul anului 2000

- *Un oraș al viitorului. Ce păstrăm, ce demolăm, ce înglobăm și ce loc lăsăm timpurilor de peste noi?*
- *La Slănic Moldova se va circula ca la Tokyo, pe șosele suspendate*
- *Nu mă simt o pălmașă la planșetă*
- *Șansa de a fi arhitect de provincie*

Tăcere. Tăcere ca la un examen. Mai mult decît la un examen. (Se pulverizează prin aer tensiunea unei fete și ni se transmite și nouă) Cu mulți, foarte mulți examinatori. Mai mult decît examinatori. Judecători chiar. Cu un singur examinat. Arhitecta *Viorica Novac* de la Institutul județean de proiectări – Bacău. I se examinează, i se judecă o operă pentru viitorime. Pentru eternitate, cine știe. Mică de statură, *s-a făcut și mai mică sub povara emoțiilor*. Tînără, foarte tînără, are 28 de ani și mai are dezavantajul în meserie și avantajul ca femeie de a părea și mai tînără, ca o adolescentă, cel mult ca o studentă. Dar fruntea ei înaltă, prea înaltă, bărbia voluntară, ochii scăpărători, ne asigură că este gata să primească, așteaptă, cu siguranță de sine, cu luciditate, cu necesitate, confruntarea de idei cu confrații săi, arhitecții din București — cu toții mai vîrstnici și mai experimentați — invitați special la un colocviu profesional pentru discutarea schițelor, propunerilor, variantelor I, II și III a ceea ce se cheamă uzual (și cam prea uzitat) modernizarea, de fapt redimensionarea, construirea din nou a stațiunii Slănic Moldova (și, prea bine știm, că un oraș, o stațiune, un edificiu nu se construiesc doar pentru un prezent!)

Din căldarea ei îngustă, tîrîndu-se ca un șarpe, între apa Slănicului și munți, *va trebui* în cîțiva ani, cît mai repede cu putință, să devină vedetă, să capete celebritate, să aibă rezonanță, să intre în circuitul turismului internațional. Dar geologia a încărcat-o nu numai cu unicile și renumitele izvoare de ape minerale, cu peisajul specific, cu virtuțile aparte ale atmosferei, ci și cu tare. Cu alunecări de teren oricînd posibile și periculoase (memoria nu le uită pe cele din recentul 1970), cu puțin pămînt neted, făcut să țină în spate o clădire. Dar și istoria a încărcat-o și a aglomerat-o cu vile în toate stilurile, și mai cu seamă fără stil, fără confort, eclectice, dezordonat așezate. Însă și cu cîteva frumuseți arhitectonice — briliante în maldăre de steril — ce trebuie păstrate, neapărat conservate. Cum să construiești, cum să dimensionezi un ansamblu pe acest fundament? În plus, să ții seama de confortul modern, de psihologia în general a omului de azi și previzibilă a aceluia de mîine, de cea specială a bolnavului venit la tratament, concomitent turist și aspirant la o viață spirituală (și în vacanță). Și de multe alte considerente tehnice și soluții arhitectonice: armonii de volume, relația peisaj-construcții și, în plus, să mai lași loc arhitectului care la anul 2050, de pildă, vrea și el să mai adauge ceva Slănicului, așa *cum adăugăm noi azi. Cum se va proceda* cu iluminatul, cu încălzitul, cu complexele de tratament, cu toate dotările tehnico-edilitare, cu drumurile pînă la izvoare? Dar cu turiștii, cu afluența de turiști, ce vom face? Îi obligăm să circule numai pe jos în orașul montan ce se va întinde pe 15 kilometri lungime, le permitem sau nu să intre cu automobilele? (Actualmente soseaua trece prin centrul stațiunii) Dar personalul de deservire al stațiunii unde va locui? E greu, e foarte greu să gîndești *în ansamblu și în detaliu soarta unui întreg* oraș, soarta unei localități cu destinații balneare. Viorica Novac, nu cu inconștiența tinereții, ba, dimpotrivă, cu maturitatea îndrăznește a tinereții, și cu un imens talent și-a asumat curajul, ca un Le Corbusier, și a făcut opțiunea ca ea să dea o nouă realitate Slănicului. Cu creionul în mînă și hîrtia în față, apucînd-o zorile aplecată deasupra planșetei, asemeni poetului care nu mai aude bătăile ceasului cînd febra cuvintelor îi asaltează hîrtia și sîngele, mai așternea o planșă și încă o planșă peste alta, peste altele, și astfel, într-un timp record, de cîteva luni, a dat la iveală trei variante — toate posibile, toate interesante, toate captivante (la care să renunți?) ale stațiunii Slănic de la primele construcții ce vor purcede încă din anul acesta, 1974, pînă în anul 2000. Pînă la acest prag al secolului care vine, stațiunea va trebui să aibă 10 000 de locuri față de 3 000 actuale. Etapa întîi este un record, durează doar doi ani, pînă la finele lui 1975. Și este vitală, această primă etapă, este începutul dintr-un gînd gata rotunjit, copt, desăvîrșit, dintr-o idee mare văzută în întregul ei — contururile ansamblului în spațiu și timp. Iar această idee nu are nici o umbră de rutină, nici o bănuială de teamă, nici o crispare. Este o idee. Îndrăzneață fără a fi idealistă, curajoasă fără a fi ermetică. Ea, arhitecta Novac, desfășoară sub ochii noștri un amfiteatru de vile profilate pe fundalul munților verzi, împăduriți, construcții în cascade care le absorb pe cele vechi ca fildeșul în intarsii, desfășoară drumuri rutiere aeriene, ori cocoțate pe munți, degrevează stațiunea de locuitorii permanenți, strămută cadrele de intervenție ale stațiunii într-un ansamblu rezidențial, la 7 kilometri, în Tîrgu Ocna, unind astfel cele două localități, iar spre stînga, vede — în perspectiva vremii — o zonă sistematizată pînă la peste 30 de kilometri, unificînd Slănicul cu orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Păstrează, demolează, descoperă, valorifică noi caracteristici balneare, exploatează turistic zona, se gîndește la investiții (cît mai economic).

Am crezut că numai eu, ca nespecialist, *sînt fascinată de îndrăzneala acestei tinere* care face meserie, arhitectură, doar de patru ani (doar de patru ani a terminat facultatea cînd i se propusese să rămînă la catedră în institutul bucureștean și nu a dorit, cerînd să se întoarcă acasă, la Bacău), de siguranța ei, de talentul ei. Intuiesm bine, și colegii săi, confrații bucureșteni, îi recunosc meritele și o admiră. Atunci, nu scap ocazia, cu sentimentul foarte precis că am în față o persoană despre care vom mai auzi, să-i solicit să stăm de vorbă pentru *cititorii revistei*.

*

Mă invită acasă și, în living-room, în camera de zi, unde respiră atît de mult personalitatea sa, cu insolite, dar armonizate asociații între mobilă modernă și obiecte în autentic stil popular moldovenesc, cu jucării amuzante, ca pentru o fetiță răsfățată, alături de pictură expresionistă, discutăm, fără să pot — cu toată abilitatea pusă în funcțiune — să strămut centrul de greutate de la subiectul arhitectură. Deocamdată este dominată de el, deocamdată starea trăită în sala cu planșe și machete de la Slănic nu s-a pulverizat încă. Atunci, atac:

— Se spune că sistematizarea e treaba cea mai grea în arhitectură. Cum v-ați avîntat așa *timpuriu spre ea?*

— Poate o înclinație personală — în paranteză vreau să vă spun că la început mi-a fost un hobby — spre sinteza lucrurilor, chiar și în aspectele cele mai mărunte ale vieții cotidiene. După cum știți, probabil, sistematizarea este decretată acum știință de sinteză. Îmbină toate elementele de detaliu ale fiecărui lucru ce concură la viața unui teritoriu. Te obligă să intri în pluralitatea aspectelor sociale, în probleme de economie, de istorie, sociologie, antropologie, etnografie a unei localități. Te plimbă prin multe domenii, ca să te întorci apoi să le convertești în așezări pe măsura tuturor dimensiunilor colectivității umane respective. Dacă îmi este greu? Îmi este și nu-mi este. O greutate pentru un arhitect, deci și pentru mine, ar fi să te simți un pălmaș la planșetă. Să execuți ce spun alții. Azi e o mare șansă să fii arhitect de provincie, te valorifici mai repede, intri în circuitul afirmării înainte de a face o îndelungă și obositoare ucenicie — cum se mai întîmplă în unele institute centrale — care te rutinează și te secătuiește de idei. Aici am avut norocul să fiu șefă de proiect la lucrări importante, foarte repede după absolvire. Am găsit o atmosferă propice. În Institutul nostru sînt încurajați arhitecții tineri, luați în considerație.

— Slănicul este, bănuiesc, prima dumneavoastră lucrare de mari proporții de arhitectură și sistematizare?

— Nu, în sistematizare prima lucrare a fost și mai mare și mai complexă decît Slănicul. Zona Moinești-Comănești. Orașe pe care în proiectul meu le-am contopit într-unul singur. Ele vor coopera și lucra într-un sistem unic, economic și administrativ.

— Nu e o îndrăzneală cam mare? N-am auzit încă de cutezanța de a unifica două orașe cu istoria, specificul și tradițiile lor. N-ați lezat îndreptățite orgolii locale?

— Cum să nu. Am întîmpinat nu numai opoziții locale, dar și la nivelul autorităților județene. De cîte ori n-am auzit: «O puștoaică, nu știe ce gîndește, nu trăiește cu picioarele pe pămînt». Am lucrat un an la această temă de proiect Comănești-Moinești și am argumentat că nimeni nu lezează pe nimeni, că nici un oraș nu este diminuat cu nimic și că propunerile mele sînt în consensul progresului lor, ba, mai mult, le accelerează dezvoltarea. Materializarea proiectului se va finaliza tot pînă în anul 2000, începînd din cincinalul următor, și, împreună, cele două orașe vor deveni al treilea municipiu al județului nostru, cu toate consecințele binefăcătoare de aici. Comănești, unde am stabilit centrul administrativ și social-cultural, se vedea diminuat în dezvoltarea economică, iar Moinești, unde am circumscris ponderea industrială a zonei, se vedea, la rîndu-i, șocat de lipsa culturii. Desigur, funcționa spiritul de conservare, psihologia, gîndiți-vă însă că orașele sînt la 3,500 kilometri unul de altul, distanță ce se va mobila cu ansambluri de locuit.

— Înțeleg că în momentul de față lucrarea este aprobată.

— Deocamdată doar în comisia județeană de sistematizare. După ce a fost o luptă acerbă. Acum am uitat de ea. M-am concentrat asupra acestei lucrări de creare a sistemului teritorial desfășurat pe aproape 50 de kilometri: Tîrgu Ocna-Slănic-Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

— Dar între Slănic și Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej am văzut foarte multe sate, ce faceți cu gospodăriile țărănești? V-ați gîndit bine la ele? Am senzația că în acțiunea generală de sistematizare se greșește pe undeva cînd e vorba de sat. Nu se polarizează numai arhitectura casei țărănești, ci uneori vatra satului și spiritualitatea comunității sătești printr-o sistematizare gîndită după principii urbane.

— Da, și eu mă gîndesc serios la această treabă. Gospodăria țărănească îmi dă dificultățile cele mai mari la ora actuală. Mai ales aici, fiind sate de munte, cu un specific foarte pronunțat și fără un teritoriu care să îngăduie un centru civic compact. Mă gîndesc să le înglobez ca zone suburbane, deci păstrîndu-le specificul și autenticitatea. E vorba de o dezvoltare a gospodăriei sătești pe fundamentul a ceea ce există. Știu că transmutările aduc cu sine fenomene psihologice și sociologice dureroase, de dezrădăcinare și uneori chiar de alienare a țăranului. Cel puțin eu nu le voi provoca. Am asta mereu în vedere.

*

Feministă cum sînt, nu mă miră prin nimic că această discuție gravă și serioasă o port cu o femeie, cu o tînără de 28 de ani. Și nici faptul că soțul ei, tînărul și la fel de capabilul inginer mecanic Ion Novac, apare din cînd în cînd, din camera vecină, cu pahare cu cocteiluri, cafele, friscă, țigări, ne servește, ne întreabă ce mai dorim și se retrage. Gîndesc doar că distanța de la Veturia Goga, ce ni se confesa nu demult în «Contemporanul» prin pana Ecaterinei Oproiu că și-a ratat talentul în favoarea ilustrului său bărbat, Octavian Goga, pînă la eroina reportajului meu, care nu este deloc dispusă să-și umilească talentul în fața nimănui, decît să-l pună în slujba semenilor săi, numărînd 20 de milioane, este distanța unei *istorii*.

Cici IORDACHE

un caz de urgență — spitalul din cîmpeni

Sînt la Cîmpeni, centrul Țării Moților, sînt la spitalul din Cîmpeni și caut urgențe. Urgențe medicale, acele examene de profesionalism și conștiință. Acele mai mult decît obligații în fața unei profesii, ci în fața vieții. «Urgențe? Cîte vreți! Unele grele, foarte grele, unele complicate, foarte complicate și rezolvate dramatic» — îmi spune directorul spitalului, dr. Nicolae Porumbel. De ce dramatic? Pentru că se luptă alt fel pentru viață, se luptă alt fel împotriva morții — mai ales cînd pare iminentă — la Cîmpeni decît în altă parte. Decît în clinicile mari, sau chiar nu prea mari, dar cît de cît «dotate», bine utilate. Cînd ai laboratoare peste laboratoare, chimiști, biologi, hematologi, anestezișți, chirurgi mîna întîi, a doua, o armată de asistente, surori, aproape că nu e greu să recucerești viața pentru un bolnav. Și nu-i vina medicilor de-aici. Mai mult, la acest stadiu ei sînt niște eroi, literalmente eroi, fără exagerare și fără supradimensionare a realității.

Cu ce să începem? Spital teritorial, este singurul pe o rază de 90 de kilometri, spațiu de munte — teritoriu cel mai întins deservit de un spital din tot județul Alba. «Cu o bază materială și de cadre la pămînt» — cum îmi arată medicul director, conducîndu-mă prin secții. A spus asta de nenumărate ori, în rapoarte scrise și «prin viu grai», dar n-a fost auzit încă.

Secția de obstetrică și ginecologie, graduînd stările de lucruri, pare urgența întîi. Un singur medic, dr. Vică Ștefan, la 45 de paturi (cînd norma stabilită de minister este de 18-22 de paturi)! Dar nu numai în spital, unde mai este prevăzut în schemă un medic (care nu s-a găsit, încă, să accepte Cîmpenii și condițiile lui), același doctor dă consultații în policlinica teritorială (alt post de medic obstetrician-ginecolog vacant), același Vică Ștefan este chemat «de urgență» în teritoriu, adică la 20, la 30, la 80 de kilometri, cînd la vreo casă de nașteri s-a ivit un caz grav care nu poate fi transportat la spital, același medic asigură asistența tehnică și metodologică în teritoriu, adică îndrumare și control în cele 11 case de nașteri existente în cele 17 circumscripții sanitare aparținătoare, se deplasează, consultă și are în atenție toate gravidele-problemă din comune și sate cu risc de mortalitate maternă. Dacă nu este edificator, concretul, faptele concrete ne vor «traduce» imediat: în zece luni ale anului 1973 acest medic a asistat 520 de nașteri în maternitate, dintre care 21 foarte complicate, alte 21 de nașteri gemelare la fel de greu de rezolvat, atît pentru mamă cît și pentru gemenii nounăscuți, la care se adaugă încă șapte cazuri de nașteri grele în diverse comune unde a fost chemat tot «de urgență», a efectuat 42 de intervenții chirurgicale mari, uneori de extremă urgență, plus alte 30 de avorturi spontane incomplete, cu stări de hemoragii grave și anemii care au necesitat, fiecare în parte, transfuzie, perfuzie, reanimare și control permanent. Și tot în aceste 10 luni a dat 2 050 de consultații în policlinică. Da, 2 050. Dar asta nu e tot. Problema e cum a efectuat acest medic operațiile, intervențiile grave, tratamentele, consultațiile? Literalmente, de unul singur. În situațiile absolut grave, absolut extreme, rugînd să-l ajute, ca mînă a doua, la intervențiile chirurgicale, un coleg O.R.L.-ist, radiolog sau stomatolog. Nu numai că la Cîmpeni nu s-a repartizat un medic de anestezie-reanimare (deci dr. Vică Ștefan este concomitent și așa ceva), dar nici nu au o cameră special destinată și utilată, ci doar o improvizație din inițiativă locală, n-au nici măcar o asistentă de obstetrică și ginecologie, nici în spital, nici în policlinică. (Mi s-a precizat că acest fapt al lipsei asistentelor rămîne pe planul doi, cînd te gîndești că de multe ori cîte o lună de zile nu au oxigen. Da, da, necesarul oxigen, adică viața însăși. Cu toate intervențiile făcute la direcția sanitară județeană și indirect, pe cont propriu, la întreprinderi care le-au mai livrat, așa omenește, fără nici o obligație, din Aiud și Cîmpia Turzii.) E drept că li s-a spus — cunoscîndu-se prea bine și pretutindeni situația — că toate urgențele să le trimită la spitalul județean la Alba Iulia sau la Cluj. Ei n-au trimis însă decît cinci cazuri în zece luni dintr-un an. Numai în situații în care absența unei aparaturi de laborator le făceau imposibil de rezolvat. Și nu le-au trimis, nu din orgoliu profesional — deși normal acesta a funcționat și funcționează pe coarda celui mai desăvîrșit și frumos ton — ci din respect, din grijă pentru viață. Din conștiința faptului că drumul, transportul, durata pînă la ajungerea în clinică pentru intervenție puteau fi fatale, posibil fatale.

— Cum reușiți toate acestea, tovarășe doctor?

Îmi răspunde pentru dr. Vică Ștefan tot dr. Porumbel: «Să nu ieși niciodată din Cîmpeni, să trăiești o săptămînă în șir 20 de ore din 24 în spital. Odată în 2 săptămîni a dormit doar 3 nopți acasă. De patru ani solicităm Ministerului Sănătății, direcției județene sanitare, clinicilor universitare din Cluj să ne mai trimită măcar un medic obstetrician-ginecolog. Pe deasupra, mai există o anomalie. Scriptic, unul din posturi, cel din policlinică, este ocupat. S-a ocupat acum 3 ani prin concurs de către un medic generalist de la Sebeș care, în mod firesc, se află la specializare la Centrul metodologic de secundariat de la Cluj. Dar nu știm dacă va veni la noi fiindcă legea îi dă voie, după media obținută, să aleagă alt loc de muncă. Practic, noi salarizăm de 3 ani un medic care n-a funcționat nici o zi aici și despre care nu știm dacă va fi al nostru măcar în viitor. Nu primim măcar ajutor din partea clinicii I.M.F.-Cluj în raza căreia sîntem. Ne vine cîte cineva o dată pe an și atunci pentru situații statistice. Realmente, sîntem lipsiți de sprijin moral și metodologic. Noi am solicitat să vină să lucreze cu noi o lună, două pe an, cîte un medic, prin rotație, pe specialități.

Alt of al nostru este lipsa unei secții de chirurgie, măcar în policlinică, fiindcă sîntem nevoiți ca și pentru un panarițium, pentru plăgi, suturi, pentru un concediu medical și pentru toate fleacurile de chirurgie mică să trimitem omul cale de alți kilometri pînă la Abrud. Ca să nu mai vorbim de un abdomen acut, traumatisme craniene care necesită intervenții imediate și care nu suportă transportul chiar în condiții excelente. Gîndiți-vă, trimitem autosanitara să-l aducă pe bolnav de la 60-70 de kilometri, uneori este adus greu timp de ore din vîrf de munte, pînă la mașină și apoi la noi, iar de la noi, cu Aviasanul sau cu autosanitara din nou, alți kilometri, alt timp spre spitalul din Alba sau Cluj. Ca să nu mai vorbim ce autosalvări avem, niște vechituri».

Sînt invitată apoi la secția de pediatrie: saloane mari cît niște hale și aceeași improvizație, aceeași lipsă de cadre medii sanitare care fac imposibilă de respectat drastica legislație medicală. Mi se prezintă încă o nedumerire: cadrele medii sanitare nu sînt fixate pe posturi și deci nu sînt determinate de nici o lege — dacă nu funcționează legea propriei morale profesionale — să se ducă, și mai ales să rămînă, unde au fost repartizate. Iar of-ul cel mai mare rămîne spitalul însuși: clădirea, secțiile, saloanele, dotarea lui.

Funcționează de ani de zile într-un local improvizat, ca și policlinica (într-o casă particulară), iar la repetatele intervenții se fac promisiuni. Și iar promisiuni. «Cerem insistent — mă roagă directorul să notez — ca Ministerul Sănătății să-și respecte promisiunea de a ne crea o bază materială ca lumea. Ultima știre pe care am primit-o este că în 1976 se va construi la Cîmpeni un spital nou cu 400 de paturi, că în acest an se va începe construcția. Dar noi sîntem sceptici. Pînă acum nu s-a făcut nici o documentație. Rugăm ministerul să impulsioneze lucrarea

Pînă atunci, am dori să dispună descentralizarea specialiștilor din clinicile mari și să ne trimită și nouă medici pe posturile libere din schemă. Neapărat și un medic de laborator Cu cinci medici e greu să funcționeze normal un spital care deservește un teritoriu și o populație atît de mari ca ale noastre.

O regiune cu un potențial economic în creștere, un centru minier în continuă dezvoltare».

Of-uri reale care, desigur, trebuie nu numai auzite, înregistrate, știute.

Cici IORDACHE

în circulația rutieră — totul pentru prevenire

Prin 99% din ce fac formațiunile de circulație ale miliției urmăresc realizarea unui extrem de important obiectiv: SĂ PREVINĂ eludarea normelor rutiere, să prevină comiterea accidentelor de circulație.

Întreaga activitate a formațiunilor de circulație desfășurată în strînsă colaborare cu numeroase organizații și instituții are un pronunțat caracter profilactic. Litera «A» în «alfabetul» acestei activități o reprezintă pregătirea pentru circulație a celor mai mici cetățeni ai țării.

Cum a ajuns în rîndul preșcolarilor, copilul este pus de educatoare să descrie drumul de acasă la grădiniță, se delectează cu jocuri «de circulație» și astfel află ce e strada, care sînt pericolele ei și unde îi oferă ea siguranță.

La școala generală circulația devine un obiect de studiu. Aci profesorii prezintă cu regularitate școlarilor lecții teoretice și practice despre circulație. Se fac exerciții, se dezbat probleme, se organizează concursuri și nu rareori elevii uimesc prin profunzimea cunoștințelor de circulație, prin logica cu care descifrează deloc simplele probleme pe care le ridică traficul rutier.

Prezența zi și noapte pe trasee a echipajelor circulației are — după cum toată lumea s-a convins — menirea să preîntîmpine încă în faza de tentativă abaterile de la normele rutiere.

Deplasarea pe drumuri a patrulelor auto și moto are pentru covîrșitoarea majoritate a participanților la circulație un efect liniștitor care dă calm și chiar încurajează cînd șoselele devin periculoase datorită timpului prost sau acelor 0,01% de elemente irresponsabile.

Temperarea, aducerea la ordine și uneori chiar scoaterea din trafic a temerarilor este poate una din cele mai eficiente forme de prevenire a evenimentelor rutiere.

Avertismentele și sancțiunile pecuniare pentru încălcarea regulilor de folosire a căilor rutiere au și ele un puternic rol preventiv în primul rînd pentru că sînt însoțite în covîrșitoarea majoritate a cazurilor de explicarea modului corect de a circula și în al doilea rînd pentru că totuși puțini sînt acei tentați să facă mereu experiențe pe seama propriului buzunar.

Nu cred că sînt mulți care știu că aproape 70% din timpul de lucru al echipajelor de patrulare este dedicat realizării fluenței circulației, înlăturării obstacolelor de pe drumuri, dării de recomandări și indicații — mai ales celor străini de locurile respective — asupra punctelor periculoase de pe arterele rutiere, asupra condițiilor meteorologice care împiedică desfășurarea normală a circulației și ajutării participanților la circulație aflați în dificultate.

Nu rareori cînd drumurile devin dificile datorită condițiilor meteorologice și cînd imprudențele mărunte ale șoferilor pot avea consecințe grave, un echipaj al miliției se instalează în «capul» coloanei de mașini și o conduce pînă ce pericolul a trecut.

Uneori se poate calcula precis numărul de vieți salvate prin intervenția la timp a echipajelor miliției. Nu demult, la ieșirea din Sinaia spre București, un autoturism al circulației a oprit două autobuze ce transportau mici excursioniști aflați în vacanță. Șoferii respectivi comiseseră un lanț de nereguli — exces de viteză, mers pe stînga etc. Proba cu fiola dovedea că cei în culpă erau «bine făcuți». Este-puțin probabil că șoferii în starea în care se aflau ar fi reușit să ajungă cu autovehiculele întregi și pasagerii nevătămați la destinație. Au fost găsiți imediat doi șoferi de nădejde care au dus autovehiculele la București, iar împotriva celor vinovați au fost luate măsurile legale.

Examenul pentru obținerea permisului de conducere este arareori privit ca o activitate profilactică. Selecția riguroasă, exigența ridicată la aceste examene reprezintă însă o eficientă formă de prevenire a accidentelor, cei insuficient pregătiți fiind împiedicați să devină un pericol pe «roți» pentru trafic și pentru ei înșiși. Dacă avem în vedere recomandările, indicațiile ce se dau candidaților în timpul școlii de șoferi și al examenelor, ne putem face o imagine mai completă a prevenirii ce se realizează în această fază a procesului de circulație rutieră.

Sînt cunoscute preocupările edililor, a lucrătorilor din serviciile de circulație pentru perfecționarea continuă a condițiilor de circulație. Semnalizarea rutieră e mereu completată și modernizată, trecerea prin intersecții e precis reglementată, se lărgesc drumurile, se construiesc refugii, alveole, se organizează circulația în piețe, noduri, traficul devenind de fapt o matematică cu reguli extrem de precise. Pentru ce toate acestea? Pentru înlăturarea oricărui echivoc. Circulația fluentă și confortabilă înseamnă circulație sigură — fără accidente.

Deci profilaxia accidentelor se realizează și prin sistematizarea și organizarea circulației.

Spuneam că 99% din activitatea formațiunilor de circulație are un caracter preventiv. Poate că am greșit deoarece chiar înmatricularea mașinilor este o acțiune profilactică în circulație se fac multe pentru om, pentru protejarea vieții și sănătății lui!

Eficiența activității preventive este hotărîtă în final însă de om, de modul cum se comportă în circulație, apreciind sau nu tot ce se realizează în folosul lui.

Colonel Victor BEDA

radu postăvaru, dirijorul-gîndac, n-a învățat încă să scrie,

dar dă autografe

● Ce faci, păpușă ?,l-a întrebat Ion Voicu. Dirijez. Ia mai încearcă o dată, l-a invitat maestrul. ● ● Marți, tata mi-a dat o palmă pentru că i-am pus unuia o piedică la fotbal. ● ● ● De la trei ani vorbește ca un om matur. Serios, bărbătește. ● ● ● ● Nu-mi mai e teamă de orchestră... Mi-a fost însă, cînd eram mic.

Radu Postăvaru e la pupitru, cu bagheta în mînă, gesticulînd deasupra a patruzeci de instrumentiști în toată firea, care-i ascultă comenzile cu răbdare, și-l privesc fascinați pe dirijorul de numai 6 ani. Gheruța, colega mea, se strecoară cu abilitate pe scenă, cînd printre trunchiurile tobelor, cînd printre pîntecoasele violoncele, pe lîngă violoniștii care parcă dorm muzica, rezemați cu bărbia pe șoldul gingaș al instrumentului, și ciocănitul aparatului ei împarte finalul *Simfoniei a IV-a de Beethoven în părți* egale. Cîteva acorduri și un clac, cîteva acorduri și alt clac... Privită dinspre sala goală a Filarmonicii ieșene, repetiția părea ireală, și acum, cînd trebuie să încredințez hîrtiei impresiile captate cu puțin timp în urmă, zăbovesc peste coala albă stingher, pentru a cita oară mă întreb dacă toată dimineața aceea a fost adevărată, dacă s-a petrecut aievea, sau dacă n-a fost decît o iluzie. Un vis. O halucinație cu un copil minune care — fără să știe încă să scrie și să citească — dirijează cu înțelepciune una din cele mai redutabile orchestre simfonice ale țării. Carnetul pe care îl am în față îmi spune că n-a fost vis. A fost adevărat. Îl frunzăresc și transcriu cu fidelitate prima pagină a însemnărilor adunate la Iași: «Radu are jabou, părul lung, blond, ochii albaștri și papion. I se aduce un podium suplimentar, ca să fie văzut și de alămuri. Oare ce înălțime o avea puștiul? Un metru și cinci, un metru și zece? Gesturile urmează ritmul cu o strictețe extraordinară. Pa-pam, pa-pam, fraza muzicală îi e foarte clară. Dă o intrare. Încă una. Orchestra se oprește. Se reia ceva. N-are stimă, așadar memorează și redă. Mulțumește orchestrei. Dă mîna cu șeful partidei de vioară. Coboară din scenă».

Închid carnetul și-mi reamintesc momentul următor coborîrii. Radu a prins vîrful baghetei între dinți și a deschis o pungă de bomboane «Eucalipt». Apoi a plecat să se odihnească într-o scurtă pauză. A ieșit din sală și s-a încrucișat pe coridor cu un om între două vîrste. Radu l-a văzut și i-a zis «bună ziua», cu vocea lui de copil, domoală, mereu mirată, privind în sus, ca un pitic rătăcit în țara de aiurea a guliverilor. Omul l-a văzut și i-a zis «bună ziua, maestre». Simplu, bună ziua, maestre.

Vorba aceea m-a zdruncinat, tocmai pentru că aș fi gata să bag mîna-n foc că n-a ascuns în ea nici un dram de ironie.

*

Ioan Postăvaru are și el o clipă de răgaz. Acordată de Radu, căci tatăl face parte din orchestra simfonică cu care repetă dirijorul-gîndac, e absolvent al conservatorului și șef de partidă la contrabas. Îmi dă primele amănunte: soția este tot muziciană, cîntă în corul Filarmonicii. Am fost colegi de facultate. Amîndoi sîntem moldoveni, eu din Bîrlad, ea din Pașcani, în afară de Răducu mai avem un copil. Tot băiat, abia a împlinit un an. Îl întreb cum a descoperit afinitatea lui Radu pentru muzică și cînd s-a manifestat ea prima oară, și omul îmi spune că totul a fost o pură întîmplare. Așa îmi spune, o întîmplare ca oricare alta. Radu avea patru ani cînd a dirijat întîia dată pe scenă, pus de maestrul Voicu. Deschid din nou carnetul și mă încredințez memoriei lui: «N-aveam cu cine să-l las acasă. Eu trebuia să fiu la repetiții, zilnic, soția la fel, și-atunci am hotărît să-l iau cu mine. O dată, de două ori, pînă s-a învățat. Se scula de dimineață și se îmbrăca înaintea mea. Îl așezam în sală și stătea ca împietrit, furat de instrumente, ascultînd muzica, fredonînd melodia. Apoi a început să imite mișcările dirijorului. Ne-am zis cu toții că e un moft de copil, că se joacă la fel ca orice ținc. Pînă într-o zi. Tocmai reluam o lucrare de Mozart, cînd maestrul Voicu a întrerupt pentru o clipă, fiind chemat la telefon. Pe nesimțite, Radu s-a urcat la pupitru și a început să dea din mîini. În prima clipă, nimeni nu l-a luat în seamă, dar n-a trecut mult și cineva a observat că băiatul nu se juca, ci repeta cu exactitate gesturile de mai-nainte ale maestrului Voicu. Colegii au început să cînte unul cîte unul și Radu a continuat să dirijeze, sub ochii lui Ion Voicu care revenise de la telefon și nu înțelegea ce se petrece. Ce faci aici, păpușă?, l-a întrebat. Dirijez, i-a replicat Radu cu seriozitate. Ia mai încearcă o dată, l-a invitat maestrul în glumă, și Radu s-a conformat. Din ziua aceea am înțeles că băiatul are un dar extraordinar, l-am pus să ia lecții de pian și după cîteva luni de studii a dirijat un concert întreg, cu piese din Ceaikovski, Mozart, Haydn și Bizet. Acum pregătim o nouă ieșire publică, cu un repertoriu îmbogățit, Haydn, Beethoven, Liszt, Enescu, concert care va avea loc în curînd la Brașov.

*

Îl întreb pe Radu Postăvaru: ce ești tu, Radule?

Îmi răspunde: sînt copii și dirijor.

Îl întreb: ce fel de dirijor?

Îmi răspunde: dirijor român și mai sînt și fotbalist.

Îl întreb: la ce echipă, Radule?

Îmi răspunde: la echipa grădiniței.

Îl întreb: în afară de fotbal ce mai faci la grădiniță?

Îmi răspunde: ce să fac?! Mă joc. Cu mingea, cu trenulețul, cu avionul.

Îl întreb: și în restul timpului, acasă, ce faci?

Îmi răspunde: ascult muzică și dirijez de unul singur. După discuri. De două ori pe săptămînă iau lecții de pian cu nenea Vova.

Îl întreb: cine e nenea Vova?

Îmi răspunde: profesorul de pian, care e un om bun, pentru că mă lasă să cînt cît vreau. Mama nu mă lasă. Închide pianina și mă trimite la joacă.

Îl întreb: și-ți pare rău?

Îmi răspunde: *nu-mi pare.* Îmi place să mă joc cu copiii, să mă iau de-a trînta. La grădiniță îi pun jos pe toți, doar pe unul Romeo nu-l pun, că e mai voinic ca mine. Dar îl prind uneori cînd nu se așteaptă și-l învîng. Numai că mama îmi face morală că nu e frumos să te bați.

Îl întreb: nu cumva tu îl iubești mai mult pe tătucu?

Îmi răspunde: nu. Pe mămica. Tata mă bate citeodată, cînd nu sînt cuminte. Marți mi-a dat o palmă pentru că i-am pus unuia o piedică la fotbal, dar eu i-am pus-o pentru că m-a faultat.

Îl întreb: Radule, despre ce vrei tu să vorbim?

Îmi răspunde: despre muzică.

Îl întreb: ce-ți place cel mai mult din muzică?

Îmi răspunde: Enescu îmi place. Rapsodiile. Pe prima am învățat-o toată și am s-o dirijez la Brașov.

Îl întreb: și dintre instrumente care-ți place?

Îmi răspunde: timpanul.

Îl întreb: cum e timpanul, Radule?

Îmi răspunde: cum să fie, ulte-așa, rotund. Și e din fier.

Îl întreb: ai auzit de Roberto Benzi?

Îmi răspunde: l-am cunoscut. Am și vorbit cu dînsul. E un dirijor care a început să aibă glorie de cînd era mic.

Îl întreb: și ce-ai vorbit cu el?

Îmi răspunde: nu-mi aduc aminte ce-a zis, că avea o limbă străină. Cred că engleza. Dar mi-a plăcut că m-a mîngîiat tot timpul pe păr.

Îl întreb: l-ai văzut dirijînd?

Îmi răspunde: m-a impresionat. Numai că tata zice că are un complex. Nu-i arde să vorbească despre cînd era copil.

Îl întreb: ție îți arde, Radule?

Îmi răspunde: dacă e cineva de la radio sau de la ziar, vorbesc cît vrea. Altfel, mie-mi place să ascult muzică, și să dirijez, și să mă joc.

Pentru discuția de mai sus, pe care cîțiva vor fi, poate, tentați s-o taxeze drept inventată, există martori, dintre care unul și-a făcut de cîteva ori cruce, minunîndu-se de maturitatea răspunsurilor, în vreme ce dirijorul care nu știe să scrie decît cu litere de tipar, strîmbe, vorbea fără nici o ezitare, ca un orator. O singură dată vorbele lui s-au poticnit. Cînd a fost nevoie să spună pe cine iubește mai mult, pe mama sau pe tata. Atunci a ros neliniștit vîrful baghetei și și-a mutat papionul dintr-o parte în cealaltă a gîtului. Apoi a reintrat în cadență, măsurînd parcă distanța dintre rapsodiile lui Enescu și jucăriile cu cheie, măsurînd-o cu pasul, fără să osenească, asemenea unui mic maratonist.

*

Ultima secvență a reportajului se consumă în cabina în care Radu și-a dezbrăcat paltonașul, haina și puloverul, pentru a rămîne în cămașa lui cu jabou și papion, așa cum îi stă bine unui adevărat dirijor de orchestră simfonică. În timp ce el reia operația în sens invers, Cornelia Postăvaru mărturisește că lucrul cel mai greu pentru familie este să-i asigure micului muzician un program normal, ca oricărui alt copil de șase ani. Dacă ar fi după el, ar asculta muzică de dimineață pînă seara și ar dirija, spune, dar eu îi mai închid uneori pianina și-l trimit afară, la tobogan. Dacă-l scoți din casă, se joacă cu dăruire, dar dacă-l lași la ale lui, nu se mai dezlipește de picup niciodată. Pune placă după placă și dirijează. Apoi mă întreabă: mamă, a fost bine? Și dacă-i spun că a fost numai bine, se încruntă. Nu se simte mulțumit decît cînd aude ca fost foarte bine, Răducule, foarte bine». *Atunci vine și mă*

sărută și se duce să-l relateze mica victorie bunicii, singura din casă care-l alintă. Dumneavoastră nu-l alintați, mă mir. Nu, nu cred că am făcut-o vreodată, soseste răspunsul. De fapt, nici n-a fost nevoie. N-a plîns, nu s-a fandosit, n-a cerut nimic extraordinar. De la trei ani vorbește ca un om matur. Ne și speriem uneori de felul în care pune întrebări sau gîndește cu voce tare. Serios, bărbătește.

Între timp, dirijorul-gîndac a întors către mine aceleași ochi rotunzi și albaștri, ca o bucată ruptă din peretele magic al Voronețului și așteaptă ultimele întrebări. Știe el ce înseamnă un interviu, doar a mai dat la radio, la televiziune, unor ziariști străini... Mă privește curios, copii înainte de a fi dirijor cu adevărat, dirijor înainte de a fi copil pînă la capăt, mă privește și așteaptă.

— Spune-mi, Radule, cînd te urci pe podium și vezi în față zeci de instrumentiști, nu ți-e teamă? Nu te sperii niciodată?

— Nu-mi mai e teamă de orchestră. M-am obișnuit cu ea, mi-a fost însă, cînd eram mic...

— Acum nu mai ești mic?

Ochii capătă mai multe nuanțe. Parcă bat în negru, un negru ciudat între buclele blonde, îngerești.

— Acum sînt mare.

Încerc marea cu degetul:

— Răducule, tu ești mare la propriu sau la figurat?

— La propriu. Sînt de trei ori mai mare decît frate-miu, Doru. În felul cellalt, pînă nu învăț să scriu și să citesc notele sînt mic.

— Dar am văzut că știi să scrii.

Îmi întinde punga cu bomboane. Iau una. Apoi vine răspunsul:

— Nu știu să scriu. Știu numai să dau autografe. Dar vreau să le fac mai lungi.

— Cum adică să le faci mai lungi?! Autografele?

— Da. La vară am să scriu Radu Postăvaru, dirijor român de 7 ani, din Iași.

Ovidiu IOANIȚOAIA

Fotografii de Elena GHERA

opinia unui alegător

numai de bine

Îmi cere Seceleanu să scriu de urgență, pentru numărul de Anul nou, și mă somează să nu mai întîrzii și să nu uit că sîntem la număr festiv, adică să scriu și eu ceva mai vesel, mai optimist, să mai distrăm cititorul, și cînd să mă așez la masă, gata-gata să povestesc o întîmplare hazlie cu niște mătrăcuci de pe valea Oltețului care s-au dat în judecată pentru un cocoș și s-au judecat o vară întreagă, «fiindcă nu cocoșul contează, care eu pot să mai cresc, dă-i focului, da'contează onoarea omului că n-am ajuns eu să mănînc cu cine mi-e drag cocoșul dumneaei care, altfel, numai la mine în curte stă și-mi calcă găinile de mi le-a topit că nici de ouat nu le mai arde și eu n-am mai băgat proces și stau și sufăr că dumneavoastră nu știți ce înseamnă să fi o găină amărîtă și să te fugărească cocoșul toată ziua, că eu am mai văzut orătănii da'rău ca asta n-am mai văzut, bine că l-a mîncat cine l-a mîncat»... va să zică, tocmai în momentul acela festiv, pe la două noaptea, sună chiar Păunescu la telefon și mă anunță că, în sfîrșit, îi dă lui Seceleanu ultima sancțiune din cauza mea, aflat într-o regretabilă și chiar condamnabilă întîrziere cu articolul de Anul Nou.

— Dar, zice el, Păunescu, chestia asta o rezolvăm noi în cadrul disciplinei redacționale, tu să scrii ceva vesel, ca de Anul nou, să mai binedispunem cititorul, înțelegi?

— Cum să nu, zic eu, tocmai vream să povestesc despre controlorul de pe linia București-Galați care i-a luat unui elev buletinul pe motiv că nu știu ce nu se potrivea între buletin și tichetul de navetist, ca pe urmă să-i dea buletinul contra douăzeci și cinci de lei «pentru că te văd mai copil, că altfel te încasam zdravăn».

— *Nu este de Anul nou* — zice Păunescu. Ce vezi tu de distrat în chestia asta?

— Păi, întîi aș fi descris o poveste cu un cocoș de pe valea Oltețului, despre care la un proces un martor, întrebat ce știe despre toată tărășenia a declarat textual: «Eu, onorată instanță și tovarășe tribunal, îl cunosc pe acest cocoș de cînd era pui mic, da' nu pot cunoaște cine și cu cine l-a mîncat fiindcă dumnealor pînă acum petreceau cu alte găini că dacă eu aș fi avut sănătate să mă țin de proceste nu rămîneam cu cotețul gol». Sau să scriu despre un cumnat al meu, de la Vînju Mare, care a cîștigat la loto o «Dacia 1300» și nu ne mai cunoaște, iar cînd se bătuse cu un milițian și o băgase pe mîneci ne trimitea scrisori care începeau cu «Scumpul meu cumnățel și sora mea dragă ce nu ne-am văzut de mult și acum a venit timpul să fim și noi uniți și să ne apărăm unii pe alții și să vă gîndiți la copilașii mei care n-au nici o vină și să știți că eu numai ca să mă apăr i-am dat un brînci care din el și-a spart capul, însă cum vă spuneam ca rude de sînge ce sîntem să fim unul pentru altul și să știți că altă bucurie n-am decît să vă știu sănătoși».

Dar cum să mai scriu eu despre toate acestea și mai ales despre fața lor veselă cînd mă gîndesc la confratele meu Seceleanu, om de talent indiscutabil și gazetar excelent care își începe .noul său an personal cu o sancțiune din cauza mea? Și mai ales într-un moment atît de festiv cînd toată lumea face planuri, cînd toată lumea face proiecte, cînd toată lumea — ca Dorin Tudoran, de pildă, de la aceeași revistă «Flacăra», obsedat de problema eternității locale și disperat că se îngustează mereu perimetrul acestei eternități, el locuind în Obor iar noile construcții fiind de natură să-i obtureze perspectivele, cînd toată lumea, zic, se gîndește cum să intre în noul an cu mai multe șanse decît cele de pînă acum?

— Ce șansă mai are — îl întreb eu pe Păunescu — Seceleanu, cu sancțiunea pe care i-o dai din cauza mea?

— Păi dacă e ultima, altă șansă decît să-l dau afară nu văd — zice Păunescu.

— Ei, zic eu, atunci se schimbă lucrurile, credeam că-l lași fără nici o șansă. Dacă-l dai afară, înseamnă că-i dai o siguranță, știe omul ce are de făcut.

Dinu SĂRARU

P.S. Acum să nu credeți că n-ar fi cîțiva cititori care să se bucure și să se binedispună de anul nou aflînd că pe Seceleanu l-a dat afară. Din păcate (pentru ei), nu l-a dat, ba l-a făcut șef de secție, așa că...

N.R. Cu toată încercarea colaboratorului nostru de a cîștiga prin umor ceea ce pierduse prin lipsa de punctualitate, articolul său apare cu două săptămîni mai tîrziu. Facem această precizare pentru a explica de ce unele spirite de Anul nou apar după Bobotează.

timișoara imaginii

S-au văzut mai întîi pe străzi cîteva litere mai frumoase, *altfel* decît cele pe care ochiul se obișnuise să le vadă, s-au văzut cîteva culori mai frumoase pe zidurile caselor, pe afișe, firme sau reclame. La mijloc de toamnă s-a mai văzut cu uimire, pe o mare arteră care duce spre o mare platformă industrială, o mare și ciudată frescă, acoperind ziduri și toate acestea au bucurat ochiul. Și toate acestea sînt semn că ochiului timișorenilor i se zidește o nouă civilizație, pe măsura acestor timpuri. Dar ele, lucrurile văzute de trecător, mai sînt semn al prezenței unei minunate idei pe care se așază această civilizație și civilizare a ochiului. Am să scriu acum că există la Timișoara, din această toamnă începînd, un for care se cheamă COMISIA JUDEȚEANĂ PENTRU PROBLEMELE DE AGITAȚIE VIZUALĂ, RECLAMĂ ȘI AFIȘAJ și am să mai scriu că această idee aparține secției de propagandă a Comitetului județean de partid. Exemplară înțelegere a faptului că propagandă vizuală înseamnă a trimite ochiului mesaje într-un limbaj acordat timpurilor moderne, că politicul trebuie să se întîlnească aici cu esteticul. Iată: «În scopul îmbunătățirii și modernizării mijloacelor de propagandă și agitație, de reclamă și afișaj în pas cu cerințele dezvoltării economico-sociale a județului, asigurării unei viziuni unitare și de perspectivă în acest domeniu, se constituie Comisia județeană pentru problemele de agitație vizuală, reclamă și afișaj, care își va începe activitatea de la data de 1 octombrie 1973» (am transcris primul aliniat din Regulamentul comisiei). Iar dacă-i citesc componența văd că s-au întîlnit la aceeași masă,spre a hotărî chipul străzilor orașului, artiști plastici, membri ai grupului Sigma 1, arhitecți, constructori, factori de decizie. Mai citesc un *Plan de acțiune* și-mi dau seama că el reprezintă cu adevărat planul unei lupte concrete pentru frumos împotriva urîtului. Trasee turistice, zone de agrement, artere principale, cartiere noi, platforme industriale supuse studiului unor oameni de specialitate pentru organizarea estetică a spațiului lor. Mai mult. Din stradă, de lîngă ochiul trecătorului — în halele marilor uzine, lîngă și pentru ochiul și conștiința omului din fața mașinii — litere și cuvinte mobilizatoare MAI FRUMOASE.

Vreau să cunosc părerea unui om aflat în miezul problemei, îl aleg pe artistul plastic CONSTANTIN FLONDOR-STRĂINU, membru al acestei comisii, membru al grupului Sigma 1 și directorul Liceului de arte plastice din Timișoara (unicul liceu din țară cu profil de estetică industrială), îl întreb mai multe lucruri despre comisie, despre grup, despre liceu și el îmi spune: «Consider de foarte bun augur înființarea acestei comisii care unește toate forțele creatoare, sensibile la estetica străzii. E foarte bine să nu se mai afișeze orice, oricum și oriunde, e foarte bine că acest for a înțeles că trebuie pornită campania împotriva prostului-gust, împotriva kitsch-ului publicitar, că această campanie trebuie pornită organizat, competent și mai ales concret. Deși activitatea comisiei e abia la început, rezultatele au și prins să se arate. Aș vorbi doar despre amenajarea platformei industriale din Calea Buziașului, prin noi sisteme de comunicație vizuală, privind informația politică (lozinci, panouri, grafice), comercială și economică, și aș vorbi mai ales despre fresca pe care au executat-o elevii din clasele mici și mari ale liceului nostru. Comitetul județean de partid ne-a solicitat imaginația: trebuia găsită rapid o soluție pentru amenajarea unor fațade mai puțin aspectuoase. Am găsit. I-am plimbat pe elevii mici, care au o mare puritate și sinceritate, dar sînt și educați estetic, prin cîteva întreprinderi, le-am spus să deseneze ce au văzut și ei au desenat. Am selecționat cele mai bune lucrări, elevii mari le-au supradimensionat și astfel s-a născut un fel de frescă de 5×25 metri care se cheamă «Noi am văzut». Vrem să reeditâm ideea cu fresca și în alte zone ale orașului, în Circumvalațiunii, de pildă. Una din temele de studiu comune elevilor, profesorilor și grupului Sigma 1 este tocmai cea sugerată de comisie: noi sisteme de panotare, afișaj și reclamă. Parte din ele ilustrează prezentele pagini. Acum, în legătură cu perspectivele pe care le deschide activitatea unei astfel de comisii ar fi bine ca ea să-și extindă pe viitor raza de acțiune și în sfera produselor industriale, fabricate cel puțin de industria locală. Mă gîndesc la obiectele de uz casnic, la mobilier. Ochiul oamenilor trebuie educat estetic, dar pentru aceasta frumosul trebuie să invadeze străzile, locurile de muncă și agrement, locuințele. Acest lucru se poate face acum și aici».

Așa este, civilizarea ochiului se poate face și trebuie făcută mai repede și mai bine aici, la Timișoara, despre care am curajul să spun că este un oraș al imaginii. Acum ar fi trebuit să urmeze o foarte lungă frază pe care n-o mai scriu, ca să nu vă răpesc din timp, în care aș fi vrut să vă aduc aminte că în acest oraș există, deloc întîmplător, un grup Sigma 1 care studiază estetica organizării mediului ambiant, că există singurul liceu experimental de estetică industrială din țară, primul studio de design al unei întreprinderi (ELBA), cea mai veche și mai puternică mișcare de cineamatori, că au fost pînă nu demult 2 (două) cinemateci, că există un chore-studio unde se experimentează o anume plastică a corpului. Am vrut să spun cu acestea că pot avea curajul să scriu despre «Timișoara imaginii». Imaginea Timișoarei stă mărturie.

Adriana BRĂDEANU

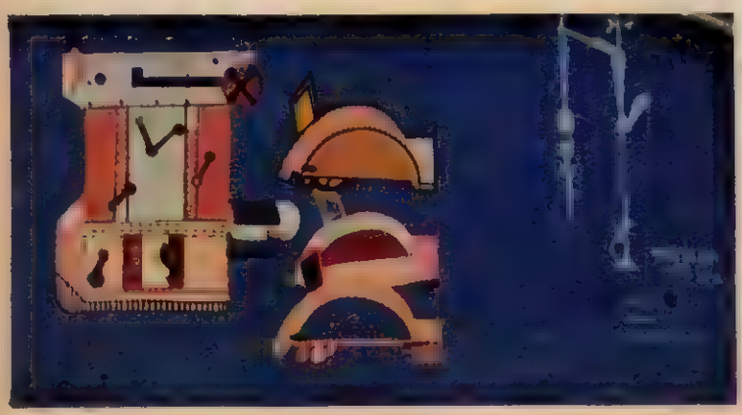

noi am văzut...

ELBA

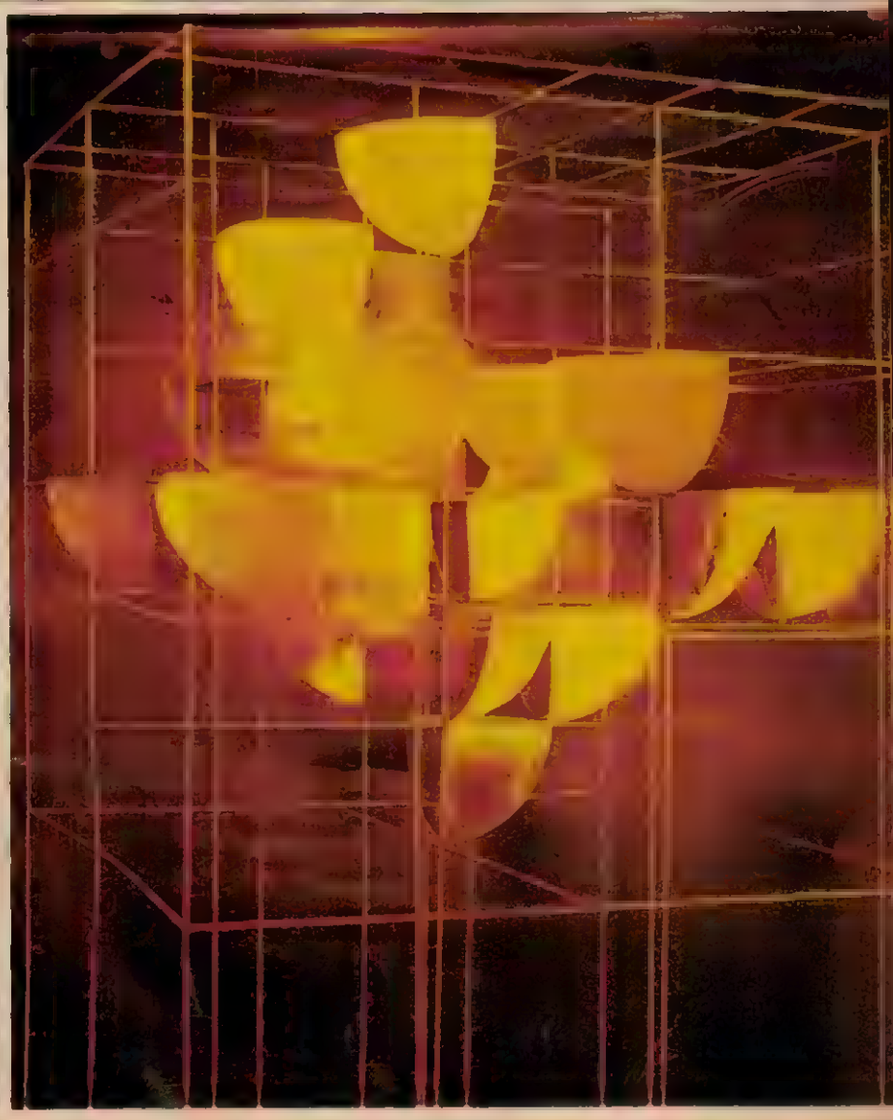

«Sfetnicii lui Decebal» (bătrînii din satul Racșa, 1939)

dragostea gingașă de-o viață

Cu și despre Ioniță G. Andron, un artist din Negrești Oașului

— Nu vreți totuși să-mi spuneți ceva și despre dumneavoastră?

— Ce să vă spun? Eu sînt în mîna dumneavoastră stîngă.

În mîna stîngă țin un teanc gros de fotografii. Pe masă sînt răspîndite alte zeci și zeci. Cu *un sentiment de neputință*, încerc să aleg, din sute, cîteva. Chipuri de oșeni bătrîni zîmbesc peste decenii, copii, nunți, femei alăptîndu-și pruncii, cîmpii și dealuri, case, port popular oșenesc, obiceiuri, ocupații specifice. Are dreptate Ioniță G. Andron. Fotografiile astea spun mai mult despre omul care le-a făcut — de-a lungul a peste trei decenii — decît ar putea dezvălui niște date biografice.

Lui Ioniță G. Andron nu-i place să vorbească despre sine. În schimb vorbește cu drag de fotografiile lui. Despre «Sfetnicii lui Decebal», realizată în vara anului 1939: «...Sînt bătrînii din satul meu, Racșa. Cînd am închis aparatul am simțit că am făcut un lucru care mă depășește... Acum au ajuns unde merită, în Istoria Românilor de Giurescu, unde ilustrează continuitatea poporului nostru... Țin fotografia așa, prinsă în piuneze, pentru că n-am fost în stare să-i fac o ramă. Acești oameni ar trebui puși într-o ramă de aur sau de argint». Despre un larg peisaj, cu împrejurimile comunei Cămîrzana: «Cînd am făcut fotografia m-am simțit pentru prima oară un uriaș, nu prin mine, ci prin oamenii care erau lîngă *mine, prin dăinuirea lor prin veacuri*. Aici au crescut acești oameni care, dacă m-am închinat vreodată unei icoane, ei au fost icoana mea și prin asta m-am închinat și neamului nostru».

Ioniță G. Andron e de meserie nu fotograf, ci avocat. Fotografia nu este decît una din formele devotamentului său statornic și fierbinte pentru colțul de țară unde s-a născut și a rămas să trăiască, a pasiunii lui de adevărat etnograf pentru obiceiurile și tradițiile acestui «Finis Terra Romaniae», cum numește el Țara Oașului.

— Veniți să vă arăt și mica mea colecție, mă poftește Ioniță G. Andron.

La Negrești, tot omul știe unde e casa avocatului Andron. Îl caută români din toată țara, îi trec pragul nu o dată turiști străini, pentru a intra în odăița în care sînt expuse piesele unei mici, dar valoroase colecții de ceramică veche și de cusături — gulere, străiți, pieptare oșenești. La care se adaugă fotografiile, o parte din cele 40 000 de fotografii care vorbesc de oamenii și frumusețile Oașului, de dragostea de-o viață a lui Ioniță G. Andron.

În odaia-muzeu sînt rînduite, pe o măsuță, volume. Cînd le răsfoiești, vezi că sînt alcătuite din fotografii și pagini de text scrise la mașină. Fur din ochi cîteva titluri: Portul popular din Racșa, Portul popular din Certeze, din Moiseni, din Huta, Șimbra oilor, Oierit, Ocupații, Nunta, Sărbători...

Înțeleg că Ioniță G. Andron așteaptă o mînă de ajutor ca, din tot ce a tezaurizat timp de decenii, măcar o parte să nu rămînă, pentru alte decenii, în casa din Negrești.

Oșanul îndrăgostit de Oaș își așteaptă de mulți, de foarte mulți ani, editorul.

Delia ȘTEFAN

«Ciută Ion a Fătului» (Racșa, 1938)

Ilie Năstase minglind cupa ce-i va fi înmînată lui Dobrin la primul meci din campionat susținut de F.C.-Argeș la Pitești.

Ilie Năstase cu o salatieră Flacăra, Dorin Tudoran cu pix și ochelari.

Virginia Ruzici are nu numai talent, ci și televizor personal.

Ilie Năstase strîngîndu-i mîna lui Gheorghe Ghipu, unuia dintre cîștigătorii «Trofeului Ilie Năstase».

Claudiu Iordache, melancolic în fața primului succes literar.

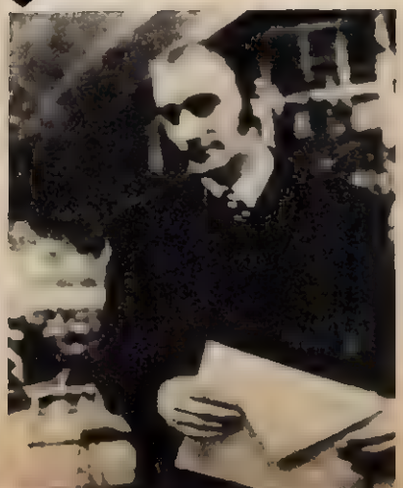

PHOENIX!

Deși a luat premiu pentru reportajul «Nimeni nu vine, nimeni nu pleacă», Rodica Rarău s-a întîlnit tocmai cu Amza Pellea, preferatul cititorilor revistei Flacăra.

Azi sfinx, mîine idol, Dan Andrei Aldea

În costum pistruiat, Eugen Secoleanu: Dreptatea e un act omenesc, să fim deci premiați.

Unul din premiile pentru reportaj i-a revenit lui Liviu Timbus.

Ieșit la suprafață, Horia Pătrașcu primește premiul pentru «În adînc».

Un premiu între două trenuri: Tudor GHEORGHE

Nepremiat în acest an, dar foarte aplaudat: Mircea Vintilă.

Nancy Brandes fără orgă dar cu premiu

Printre spectatori: Dan Bîrlădeanu, Dinu Flămând, Hari Brauner și Alexandru Mika.

Fotografii de Elena GHERA, Radu CONSTANTINESCU și Ion PREDOȘANU

profesiunea de bază: inventator

De vorbă cu tovarășul Constantin CEAUȘELU, director științific al Institutului pentru creație științifică și tehnică

— Care este moștenirea pe care Henri Coandă a lăsat-o institutului și țării?

— Așa după cum știți, INCREST a avut ca președinte și prim îndrumător pe Henri Coandă secondat de colaboratorul său apropiat, doctor inginer Constantin Teodorescu, directorul general al institutului. Este deci de greu de evaluat moștenirea lăsată de Henri Coandă. Din cercetările făcute rezultă că regretatul savant român are depuse peste 250 de brevete, care se referă la invenții din domenii foarte diferite ale științei și tehnicii. De la Henri Coandă cred că ne-a rămas însă și o altă moștenire deosebit de importantă, și anume, încrederea sa în geniul creator al poporului nostru, perseverența, spiritul inventiv, puterea de muncă și dragostea de oameni, calități pe care căutăm să le cultivăm și noi. «Ce noroc ar avea omenirea — ne spunea Henri Coandă — dacă ar exista multe națiuni care să-i fi adus, față de numărul de locuitori, atît cît i-a adus națiа română în ultimii 120 de ani».

— Care a fost scopul creării Institutului pentru creație științifică și tehnică — INCREST.

— Cred că acesta se desprinde foarte clar din însuși Decretul din aprilie 1971 de înființare a institutului, în care se precizează că are «ca principală sarcină creația științifică și tehnică, concretizarea prin cercetare și stabilirea condițiilor pentru aplicarea în practica a ideilor inovatoare valoroase».

În activitatea sa INCREST se călăuzește după indicația dată de secretarul general al P.C.R. la Congresul al X-lea al P.C.R. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat că «oamenii de știință din toate domeniile să înțeleagă că nu se pot prezenta cu fruntea sus în fața poporului decît în măsura în care, prin activitatea lor, aduc o contribuție la progresul general al societății. Nu ne putem mulțumi să apelăm numai la import de inteligență; trebuie să înțelegem că știința este o latură inseparabilă a producției materiale, a progresului economic și social al țării noastre». Urmînd această valoroasă indicație, INCREST s-a organizat ca un complex științifico-productiv, cu caracter intra și multidisciplinar, îmbinînd cercetarea aplicativă cu producția, astfel ca rezultatele obținute să fie diseminate cît mai repede în domeniile corespunzătoare ale economiei naționale.

Pentru a se înscrie în actualul ritm de dezvoltare, institutul și-a impus următoarele etape în activitatea sa: idee-brevet-selectarea brevetelor de importanță majoră — cercetarea de marketing pentru a se cunoaște cerințele — cercetarea științifică — realizarea modelelor funcționale și a prototipului — contractarea produsului cu beneficiarii — fabricația în atelierele proprii — montarea și darea în funcțiune la beneficiari. Această succesiune în activitatea noastră scurtează timpul de finalizare al unei invenții, asigurînd o responsabilitate *unică* de la creație la montaj.

— Ați putea să ne prezentați pe scurt care sînt domeniile de cercetare în care INCREST își desfășoară activitatea?

— În prezent, colectivele institutului sînt plenar angajate în soluționarea unor probleme majore, de stringentă actualitate pentru economia națională.

Enumerarea celor mai importante poate da o imagine asupra problematicii și a ancorării ei în necesitățile economiei noastre naționale: prevenirea și combaterea zgomotelor în incintele industriale, precum și în mediul înconjurător, depoluarea atmosferei din spațiile de producție ale unităților industriale; desprăfuirea gazelor evacuate din cosurile fabricilor industriei siderurgice, de ciment, a termocentralelor etc.; folosirea cu randamente mai bune a energiei naturale, concretizată în realizarea unor arzătoare cu performanțe superioare, pentru combustibili lichizi; distrugerea deșeurilor industriale și menajere din marile orașe și recuperarea energiei rezultate din arderea lor; realizarea unui sistem de transport aerodepresiv containerizat, în tuburi de mari dimensiuni, complet nepoluant; realizarea unor capete port-piatră, cu lagăre lubrifiate cu gaze, pentru brosele mașinilor de rectificat, precum și a unor fuse textile cu lagăre aerostatice; cercetări în domeniul tribologiei, concretizate prin realizarea în țară a unor organe de mașini care se aduc în prezent din import.

— Cred că această enumerare a principalelor domenii în care în prezent v-ați concentrat activitatea este concludentă pentru informarea cititorilor noștri. Desigur că în cadrul acestor programe, dacă le putem numi așa, aveți o serie de realizări; ni le puteți prezenta?

— O primă realizare importantă, bazată pe un brevet de invenție al institutului, este atenuatorul de zgomot SILENS-COANDĂ, destinat reducerii zgomotului generat de sursele gazodinamice din termocentrale sub limitele admise de normativele în vigoare. Executat în INCREST, el a fost livrat beneficiarilor și, în prezent, aproape 200 de atenuatoare se găsesc montate la principalele combinate chimice sau termocentrale.

Pentru marile termocentrale cu parametri ridicați — 200 atmosfere și 550°C — institutul finalizează cercetările pentru un nou tip de atenuator care va fi fabricat în cursul anului următor.

În domeniul depoluării atmosferei din diferitele obiective ale economiei naționale, INCREST a înscris o altă realizare, brevetată ca invenție, și anume, ventilatorul fără piese în mișcare EJEX-COANDĂ, complet silențios, bazat pe fenomenul ejecției multiple. Fabricat de institut și montat de echipele sale specializate, în baza unor cercetări efectuate pentru fiecare obiectiv în parte, ventilatorul poate fi întîlnit în prezent în mai multe fabrici, laboratoare, complexe zootehnice, printre care putem menționa: G.I.P.-Pitești, Fabrica «Anticorosivul»-București, U.F.S.-Iași, I.S.C.I.P -Bacău etc.

Pentru sporirea randamentului arzătoarelor ce folosesc combustibili lichizi au fost realizate mai multe modele funcționale, ale căror performanțe sînt superioare tipurilor existente. Principala caracteristică a acestor arzătoare o constituie pulverizarea combustibilului în undă de șoc și în cîmp ultrasonor.

— Văd că într-un timp scurt, mai puțin de 3 ani, ați înscris în palmaresul dumneavoastră realizări legate nemijlocit de necesitățile economiei naționale. Puteți să ne prezentați foarte pe scurt perspectivele de viitor?

— În anul 1974 vom începe cercetările pentru distrugerea prin incinerare a deșeurilor menajere și industriale. Importanța problemei apare clară, dacă avem în vedere că un oraș ca București produce zilnic aproximativ 2 000 tone de deșeuri care prin ardere ar conduce în final, prin recuperarea căldurii, la antrenarea unui grup generator de 25 000 KW.

Avem înscris în programul nostru de perspectivă utilizarea hidrogenului obținut din apă, drept combustibil, folosirea pentru desalinizarea apei de mare a energiei solare, realizarea unor turbine de o construcție nouă, mai simplă, cu randamente ridicate și consider că pentru viitorul imediat apropiat ne putem opri aici.

— O ultimă întrebare. Din cele relatate se constată că realizările sînt remarcabile, iar perspectivele ce vi le propuneți, ambițioase. Spuneți-mi, cum reușiți să vă selecționați cadrele și să le pregătiți pentru a aborda o sferă atît de largă de probleme?

— Pentru cercetători, sursa principală de cadre o constituie institutele de învățămînt superior, pentru personalul cu pregătire medie, școlile de specialitate, iar pentru muncitori, fabricile și uzinele. Cred că media de vîrstă pe institut nu depășește 30 de ani. Am căutat să recrutăm dintre absolvenți elemente cu o bună pregătire, pasionați pentru cercetare, cu o practică anterioară în producție, cu multă inițiativă și spirit practic. Meseria lor de bază trebuie să fie cea de inventator. După sosirea în institut, absolvenții fac o practică obligatorie de 3 luni în atelierele institutului, după care, în funcție de specialitate și aptitudini, sînt încadrați în colectivele ce răspund de anumite programe și teme, în cadrul cărora se formează ca cercetători cu experiență. Căutăm să folosim din plin avîntul tineresc cu pasiunea de cercetător urmînd indicația dată de secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, care spunea: «Să unim elanul revoluționar cu știința și atunci vom construi cu succes Societatea Comunistă».

și totuși se învîrtește !...

Un inovator, șicanat de invidia, ignoranța și reaua credință a unor colegi de breaslă, propune adoptarea unui sistem de selecție și promovare a invențiilor. Sistemul propus ar avea menirea de a îmbunătăți activitatea în acest domeniu, de a lichida birocrația și de a face inofensivi «coautorii» și misiții de idei.

Tehnicianul Radu Apostolescu nu este primul inovator care se adresează și care sprijinul presei. Rătăciți în meandrele birocrației, urmăriți de ignoranța unor superiori, autorii ideilor generoase și novatoare au trecut în repetate rînduri pragul redacțiilor, dezorientați, amăriți, înarmați cu tone de memorii și acte justificative.

Istoria care urmează își are începutul în primăvara lui 1966. Tehnicianul Radu Apostolescu, proiectant la Comitetul de stat pentru valorificarea plantelor agricole, propune, pe baza unei idei originale, dublarea capacității de livrare a silozurilor portului Constanța. Reutilarea liniilor tehnologice, proiectate de Saligny (1911), însemna, în fapt, conform calculelor estimative prezentate de inovator, obținerea anuală a unei economii de minimum două milioane lei valută. Propunerea este discutată la... o cafea în comitetul de conducere al institutului și apreciată drept «uzată moral».

Asta deci în 1966. După doi ani (timpul irosit și vacuitatea de idei s-au născut din același ou) revine în actualitate. De data aceasta inovatorul înaintează proiectul la I.S.C.P.C., al cărui salariat devenise între timp, și propunerea beneficiază de două referate tehnice de specialitate (semnate de consilierii inginer Ciurea Popescu și inginer Gh. Georgescu), de avizul șefului biroului de invenții și inovații și de avizul favorabil al directorului institutului Dosarul (Nr. 53/1968) este prezentat beneficiarului care, fatalmente, este tot Departamentul cerealelor din fostul Minister al Agriculturii, unde sub auspiciile directorului Marian Dinescu lucrarea este respinsă din nou. Cauza: între timp fusese aprobată o altă inovație (în fapt, refacerea, cîrpirea vechiului utilaj al silozurilor, deci o treabă ostilă progresului tehnic pentru care ministerul investise deja 50 milioane lei). Dar controversa continuă. I.S.C.P.C. își trimite reprezentanții să discute direct. Delegația parlamentează pe larg, subliniază avantajele certe ale propunerii de inovație, prezintă argumente fundamentate pe calcule severe, se înfățișează avantajele economice, se prefigurează în aceiași termeni strict științifici durata cheltuielilor de investiție.

Nimic. Obligați să justifice cheltuielile de investiție, reprezentanții ministerului își mențin punctul de vedere.

Deznădăjduit, inovatorul Apostolescu cere sprijinul presei. La 21 aprilie 1971 (au mai trecut deci ani) «Informația Bucureștiului» publică un articol intitulat «Inovația este excelentă — rutina... domină situația», prin care se face publică ideea tehnicianului Apostolescu și se înfierează tembelismul și reaua credință a opozanților. După trei luni ziarul publică un nou articol («Justificările — impediment substanțial în remedierea unor carențe») prin care se amendează în termeni și mai drastici atitudinea inginerului M. Dinescu.

De data aceasta un prim ecou favorabil, dar nu la minister, ci în rîndul colegilor noștri de la televiziune. Micul ecran programează o emisiune consacrată cazului Apostolescu («În luptă cu inerția», semnată de Anca Arion). Beneficiind de tehnica montajului, televizorul așază față în față doleanțele inventatorului și răspunsurile adversarului principal, M. Dinescu. Acesta din urmă, plictisit sau îndrjit de întrebările reporterului, își spune pe șleau gîndurile: Nu aprobă o asemenea inovație, deoarece «n-am nevoie de bătaie de cap» (sic!).

În sfîrșit, «captura» mediilor electrice ajunge și pe masa conducerii ministerului. Se dispune instituirea unei comisii de expertiză care se deplasează la Constanța pentru a cere și părerea beneficiarului principal, «Navlomar». Succes pe toată linia. Inovația proiectantului Radu Apostolescu este apreciată drept excelentă! La o normă de încărcare a vaselor de 4 000 tone zilnic (sau cît preconizează proiectul) se obțin economii de circa 3 000 dolari. «În mod cert (arată negru pe alb consilierul *Cîmpeanu* și vă rugăm să rețineți acest nume) sporirea normelor de operare a navelor în posturi duce la reducerea năvlului... economia întregului contract este favorabilă navlositorului».

Comisia de anchetă întocmește un plan de măsuri pentru realizarea inovației propuse de R. Apostolescu, iar la 7 decembrie 1971 inginerul M. Dinescu (chiar dumnealui în persoană) trimite o scrisoare pe adresa «Informației» în care se declară de acord cu proiectul în cauză întrucît «propunerea prezintă avantaje tehnice și economice prin aplicarea ei». Se anunță elaborarea documentației tehnice și se fixează data de 20 august 1972 pentru finalizarea «proiectului de mărire a capacităților de livrare a cerealelor» în portul Constanța.

Și totuși nimic! Nimic chiar și după ce propunerea inovatorului Apostolescu a fost aprobată *magna cum laude*. Speriați de avantajele inovației, și mai cu seamă puși în situația de a justifica cheltuirea celor 50 de milioane (bani investiți în reutilarea silozurilor după o tehnică anacronică), reprezentanții ministerului au făcut rost de o nouă ședință de expertiză prin care au declarat proiectul de inovație nerentabil. Parodia s-a desfășurat sub directa obîrduire a inginerului M. Dinescu, iar din cadrul comisiei a făcut parte chiar și economistul Cîmpeanu, reprezentantul Navlomarului, deci omul care avizase favorabil proiectul în cauză. De data aceasta, din lipsă de argumente, s-a trecut la modificări grosolane. Astfel, în actul oficial, întocmit de inginerul N. Mărincuș, valoarea investiției pentru transportoarele cu bandă inferioară este fixată la 248 000 lei, iar valoarea montajului (deci încheierea unor șuruburi!) la un milion lei. Mutatis mutandis, concluziile «expertului» ar suna prin intermediul unei parabole cam așa: pentru a-mi cumpăra un televizor scot din pungă 4 000 lei, iar pentru transport și instalarea antenei, 16 000 lei!

*

Oftînd, inovatorul Radu Apostolescu ne roagă în final să nu publicăm odiseea proiectului de inovație.

— Dorința mea expresă este de a propune prin intermediul «Flacării» adoptarea unui sistem de selecție și promovare a invențiilor, care ar avea menirea de a aprecia în mod competent dosarele cu invenții și inovații, care nu s-ar mai prezenta sub numele autorului ci, la fel ca la concurs, pe baza unui cod. Membrii comisiei, aleși din rîndul specialiștilor din întreaga țară, s-ar prezenta, prin tragere la sorți, la discutarea proiectelor. Deci să zicem, azi, iulie 1974, comisia are de discutat șapte proiecte de motoare electrice. Comisia este formată din 10 experți, aleși prin tragere la sorți din cei 100 aflați în evidența oficiului, specialiști ai unor întreprinderi și institute din țară. După avizare, oficiul ar putea dispune realizarea prototipului (în ateliere proprii sau în ateliere de asamblare realizate cu sprijinul unor întreprinderi) apoi, prin prospectarea pieței interne și externe, la aplicarea lui în practică. Secretul operațiilor ar constitui principala garanție a succesului. Într-o asemenea situație inovatorul n-ar mai avea de-a face cu șefi invidioși sau necinstiți, cu «specialiști ignoranți», ar scăpa de balastul coautorilor inviți peste noapte și și-ar vedea visul cu ochii procedînd urban, legal, spre interesul său și al progresului tehnico-științific. Aceasta e propunerea mea.

— O supunem discuției publice rezervîndu-i spațiu într-un număr viitor al revistei noastre.

Liviu TIMBUS

BULETIN DE ȘTIRI

MISTREȚUL ÎNFURIAT. În apropiere de satul Roșia Nouă (județul Arad), tînăra Maria Iacob aflată cu vacile la păscut, a fost atacată de un mistreț apărut ca din senin. A intervenit la timp un sătean aflat prin apropiere care a pus fiara pe fugă și a transportat de urgență victima la spital. Analele vînătorești pomenesc arareori asemenea întîmplări, dovadă că, anul acesta, porcii sălbatici s-au înmulțit peste măsură, iar foamea îi îndeamnă să devină agresivi. (T. Lefter)

NAȘULE! Dialog strict autentic cu conductorul C.F.R. al cursei de seară Panciu—Mărășești, în 28 decembrie. «Nașule, cînd ajungem la Mărășești?» «Ar trebui la și jumate, dar cred că o să ajungem mai devreme, că are mecanicul o treabă în oraș». Fără comentarii. (V. Tudor)

DAR DE ANUL NOU LA LUSAKA. Cititorii Bibliotecii centrale din capitala Zambiei vor găsi de astăzi înainte pe rafturi cărți despre istoria, economia și literatura României—darul de Anul nou făcut de Biblioteca Centrală de Stat din București. (L. Teodorescu)

NU-I ADEVĂRAT! Citim din declarația inginerului Paul Davidescu din direcția drumurilor și spațiilor verzi a municipiului București, publicată la 25 decembrie 1973 în ziarul «România liberă»: **«Chiar azi a început montarea barelor de susținere... ale pasajului de la Universitate».** N-a început încă nimic. Cel puțin pînă în ziua de 7 ianuarie cînd scriem aceste rînduri. Poate că intențiile de viitor ale numitei direcții sînt cele mai bune. Deocamdată, însă... (N. Isculescu)

BRONZ VÎLCEAN. Cu prilejul săpăturilor pentru turnarea fundațiilor unei școli la Rîmnicu Vîlcea au fost descoperite patru colibe cu vetre de foc din epoca bronzului. A mai fost scoasă la iveală o a cincea vatră de lut ars, aparținînd aceleiași culturi protodacice. Se așteaptă cuvîntul specialiștilor asupra originii și menirii celor două statuete zoomorfe din piatră descoperite lîngă această a cincea vatră. (Gh. Ciobotaru)

CEL PUȚIN UN ZIAR. Prin autogara Cîmpina trec zilnic mii de oameni, venind și plecînd în toate direcțiile, de la ora 5 dimineața pînă la ora 24. Ei bine, în acest răstimp nu găsești în frumoasa autogară un singur ziar sau o revistă. Motivul e simplu: nici pînă la ora aceasta nu a luat ființă un chioșc de difuzarea presei aici. Să nu mai vorbim că ar trebui înființată o microlibrărie, o papetărie și cîte altele. E așa greu? (T. Lefter)

PSEUDOAVIZ. «Stimate cumpărătoare, vizitați cu încredere magazinele noastre de confecții, unde veți găsi un bogat sortiment de pantaloni de femei pentru sezonul estival: roșii, bleu, vernil, albi, cu dungulițe, croiți din materiale ușoare, anticanicularе». (N.N. — Nu căutați acest aviz, nu-l veți găsi nicăieri, nu căutați însă nici pantaloni de iarnă; pierdeți timpul de pomană). (O. Arcadie)

«CLOPOTUL» SUNĂ ALARMA. Aflăm din ziarul «Clopotul» că județul Botoșani dispune de o bază meliferă care ar permite triplarea numărului actual al albinelor. Aflăm de asemenea că în '73 albinele au murit în proporție de aproape 30%, o parte intoxicate cu substanțe chimice folosite împotriva dăunătorilor, o parte de foame: unii au făcut economii la asigurarea necesarului lor de hrană. (V. Tudor)

TIC NERVOS. La magazinul bucureștean specializat în desfacerea articolelor fotografice a fost pe Bulevardul Magheru, vînzătoarea a căpătat un tic nervos din cauza lipsei de sortimente de hîrtie fotografică, fiind obligată să răspundă invariabil: n-avem, n-avem, n-avem.

— Dar de ce nu cereți depozitului să vă aprovizioneze?

— Pentru că a intrat în inventar...

— Nu era oare firesc ca înainte de a intra în inventar depozitul să fi aprovizionat magazinele?

— Da, dar atunci lucrurile ar fi decurs normal... (V. Tudor)

PĂZEȘTE-MĂ DOAMNE DE PAZNICI. Un căprior a făcut imprudența de a nu se feri din calea ocrotitorilor săi, paznicii de vînătoare ai fiilalei Caransebeș Nistor Talpeș și Jarco Ștefanovici. Rezultatul: a fost împușcat. Există «rezultate» și pentru cei doi paznici: retragerea permiselor de portarmă, desfacerea contractelor de muncă și întocmirea dosarelor de cercetare penală. (E. Pascu)

CENTENAR BUZOIAN. Recent s-au încheiat manifestările prilejuite de sărbătorirea centenarului bibliotecii Liceului «B.P.Hasdeu» din Buzău. Înființată în urmă cu un secol de profesorul și omul de cultură Bazil Iorgulescu, biblioteca s-a afirmat de-a lungul anilor ca un important instrument de lucru pentru elevii și oamenii de cultură buzoieni. (L. Teodorescu).

VÎNT BUN! Luna decembrie 1973 a marcat o nouă premieră navală românească: plecarea în prima sa cursă a cargoului «Năsăud». Inimoșii reprezentanți ai orașului de pe Someș au ținut să-și manifeste dragostea lor pentru marinarii noului vas cu un nume atît de drag lor. Astfel, o delegație a orașului a fost prezentă la plecarea navei pe mările lumii, urînd echipajului tradiționalul «vînt bun!» și oferindu-i daruri și amintiri. La rîndul lor marinarii «năsăudeni» au trimis «confraților» din nordul Transilvaniei, printre altele, gîtul tradiționalei sticle de șampanie, spartă la lansare. (N. Isculescu)

CEAPĂ CU PORTOCALE. Vînzătorii de legume și fructe din Buftea au descoperit un mod original (... dar nu cine știe ce) de a-și desface produsele. Astfel, cine vrea să cumpere, să zicem, cartofi se trezește automat și cu 1—2 kilograme de roșii, iar amatorii de ceapă sînt gratulați cu portocale. N-am aflat încă dacă procedeul are valabilitate și invers! (T. Lefter)

TRECĂTOARELE IUBIRI — un nou film de Malvina Urșianu. Ne vom reîntîlni, pe ecran, cu Silvia Popovici, Gina Patrichi, George Motoi, Cornel Coman, Mihai Pălădescu, Beate Fredanov. Imaginea—Sandu Intorsureanu. Gheorghe Fischer. Muzica—Tiberiu Olah. Filmul a fost realizat sub egida Casei de filme nr. 3 (C.Ion)

VIITORII ȘOFERI ÎNVAȚĂ ȘI LECȚIA OMENIEI. În ultimele zile ale anului 1973, 322 de elevi ai Școlii de șoferi profesioniști din Aiud au donat Centrului de recoltare 65 de kg de sînge. (E. Pascu)

CE-ADUCE ANUL... Cîte zile anul are, tot atîția nou-născuți 1973=365 de copii veniți pe lume în localitatea cu nume istoric Podul Iloaiei. (E. Pascu)

ESCULAP ÎN FAȚA ȘEVALETULUI. Galeriile de artă clujene au găzduit la finele anului trecut o interesantă expoziție a 21 pictori medici din întreaga țară. (T. Tomescu)

O FLOARE PENTRU FIECARE. Lucrătorii horticoli ai Codlei ne promit pentru anul acesta peste 20 milioane de flori. Cele mai multe vor fi garoafele de Codlea, care și au cîștigat de mult o binemeritată faimă, atît în țară cît și peste hotare. (T. Tomescu)

JUBILEU LA «BACOVIA». Zilele acestea Teatrul dramatic «Bacovia» din Bacău sărbătorește 25 de ani de la înființarea sa. În această perioadă la sediul teatrului au loc spectacolele: «Trecere prin veranda verde» de G. Genoiu, «Prețul» de Ion Băieșu, «Pădurea împietrită» de R. Sherwood, «Intrigă și iubire» de Fr. Schiller, «Interesul general» de A. Baranga. (O. Arcadie)

VARA PRAF, IARNA NOROI. Deși construcțiile au fost terminate în decembrie 1972, refugiile pentru stațiile de mașini de pe strada Emil Racoviță din Capitală au rămas în aceeași stare primitivă pînă în decembrie...1973 vara praf, iarna noroi, călătorii fiind obligați să aștepte, în asemenea condiții, apariția fericitului mijloc de transport. (V. Tudor)

DACĂ NU VINE SACUL LA MOARĂ, VINE MOARA LA SAC. În satul Crasna-Lenca, județul Botoșani, cetățenii așteaptă acasă și moara le vine pe roate. Conducerea C.A.P. din localitate a montat o moară cu valțuri pe o remorcă cu roți, care e trasă de un tractor. Odată sosită la «amatorul» de măcinat, tot tractorul este acela care pune moara în mișcare. (L. Teodorescu)

ÎN PĂRĂSIRE. Lîngă stația-gară Borzești, municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, județul Bacău, se află bustul eroului Gh. Donici (1848—1916). La ora actuală, monumentul e lăsat în părăsire. Aleile ce duc spre el sînt deteriorate, soclul este înclinat. Treptat—treptat, monumentul se va degrada. Și aceasta în văzul autorităților locale. (N. Isculescu)

UN CALENDAR DE UN FEL DEOSEBIT. Nu demult a apărut «Calendarul sportiv al județului Hunedoara—1974». Lucrarea cuprinde toate competițiile, pe discipline sportive, din calendarul republican cît și cel județean. (Gh. Ciobotaru)

SPORTIVELE DIN ORADEA au participat la concursul de gimnastică feminin «Cupa 30 Decembrie». 20 de reprezentante ale școlii sportive orădene s-au remarcat în mod deosebit. Cîștigătoarele au primit premii în obiecte, diplome, materiale sportive. (C. Ion)

IA ROMÂNEASCĂ «ÎN CIRCUITUL» LONDONEZ. Un costum popular românesc din zona de nord a Moldovei îmbogățește de cîteva zile colecțiile Muzeului «Albert și Victoria» din Londra. Manifestîndu-și satisfacția, directorul muzeului, Sir John Pope Hennesy, a declarat că prezența costumului popular românesc în sălile muzeului va facilita aprecierea măiestriei artei populare românești. (Gh. Banu)

COLECȚIONARII. În holul internatului de fete al Liceului «Calistrat Hogaș» din municipiul Piatra Neamț, din inițiativa pedagogului Codrina Angelescu, s-a deschis o expoziție de costume naționale vechi din zona Văii Bistriței. Ele au fost colecționate de elevele internatului din diferite sate ale județului Neamț, majoritatea acestor podoabe depășind vîrsta de 80 de ani. (O. Arcadie)

NUMĂRUL 60 000. Cartea cu acest număr a fost înregistrată recent la biblioteca orășenească din Tîrgu Neamț. Cel de-al 60 000-lea volum intrat în fondul de cărți al bibliotecii este lucrarea profesorului universitar clujean Ștefan Pascu, intitulată «Mihai Viteazul, Unirea și centralizarea Țărilor Române». (V. Tudor)

FELICITĂRI. La magazinul O.C.L. Alimentara din orașul Plopeni, județul Prahova, s-au pus în vînzare sticle de apă minerală etichetate la Harghita și capsulate la Borsec! (L. Teodorescu)

PE O STRADĂ DIN BRAȘOV. Citim pe o firmă instalată pe un imobil din centrul orașului: «Fabrica de postav Brașov — CREȘA PENTRU COPII». Creșa *pentru adulți* unde o fi? (N. Isculescu)

N-AVEȚI UN 36 ÎN PLUS? În 28 decembrie, ora 9,30 dimineața, discuție cu controlorul I.T.B. de la capul autobuzelor 36 și 80. «Ce ne facem cu 36 că n-a venit de o oră?» «Îmi pare rău, dar n-am nici un 36. Cine vrea să ajungă în oraș să ia un taxi!!» Scurt și cuprinzător. (Gh. Ciobotaru)

SĂ SPERĂM CĂ ÎN NOUL AN... La începutul modernului bulevard Ion Șulea din cartierul bucureștean Titan s-a deschis de curînd, la parterul unui bloc, un nou complex de deservire. Populația cartierului are un motiv în plus să fie mulțumită, dar nedumerirea noastră, mai veche, rămîne mereu actuală: cînd se va deschide, în sfîrșit, pe artera amintită și o frizerie? Cei care se ocupă de așa ceva ar trebui probabil... săpuniți. (C. Ion)

BASME POP. Cu prilejul noului an, în parcul din centrul orașului Focșani a fost deschis tradiționalul «orășel al copiilor», alcătuit cu multă fantezie și mult gust de edilii focșăneni. Copiilor, care au luat cu asalt căsuțele coborîte din basm sau personajele poveștilor populare, le-a fost rezervată însă o surpriză neplăcută: puternice megafoane transmiteau neîncetat muzică pop! Și cînd te gîndești că discurile cu poveștile lui Petre Ispirescu stau nevîndute în magazine. (E. Pascu)

ENERGETICĂ. La Institutul de studii și proiectări energetice se iau actualmente măsuri pentru ca unele centrale termoelectrice, alimentate cu gaze sau păcură, să treacă pe consumul de cărbuni. Folosirea prioritară, în acest scop, a combustibililor solizi (și în mod special a lignitului din bazinul carbonifer al Olteniei) va elibera o mare cantitate de păcură și gaze naturale, atît de solicitate în ramurile industriei petrochimice. (O. Arcadie)

CIORAPI DE VIAȚĂ LUNGĂ. La complexul-cantină Hasdeu din Cluj, odată cu cartelele care se vizează, puteți cumpăra fibre de melana «din pachet», ciorapi fără dungă și portofele cu portretul actriței favorite. S-au reprofilat salariatele cantinei, în vînzătoare la tarabă? (V. Tudor)

CĂLIMĂNEȘTI LA ALEXANDRIA. Nu demult în incinta spitalului județean din Alexandria s-a descoperit un izvor de apă termală care are întru totul caracteristicile celor de la Călimănești. Folosită în tratarea unor afecțiuni digestive, sursa respectivă a dat rezultate excelente. (L. Teodorescu)

LA COPCĂ, PE COPCĂ. În județul Galați pescuitul la copcă a debutat cu succes. În bălțile Sovirca și Cotul Chiului se pescuiește cu năvodul pe sub gheață. Totodată, în alte bălți, care au fost populate cu puiet și care acum sînt înghețate, s-au practicat copci pentru ca peștele să nu se asfixieze, cum s-ar zice, să nu se ducă pe copcă. (N. Isculescu)

INTERCONTINENTAL-II Vizavi de noua clădire a Academiei de Studii Economice din București se construiește, în ritm de trei etaje pe lună, un hotel de 20 etaje. Alte date: 73 metri înălțime, 530 locuri de cazare, restaurant, 2 baruri, autoservire. Noul hotel, denumit «Dorobanți», va fi dat în folosință la 30 iunie 1974 — declară inginerul Petre Turtoiu, șeful șantierului.

— Credeți?

— Nu cred, sînt sigur, în ritmul în care lucrăm noi, deși macara, de exemplu, n-am avut decît din octombrie. Repet, nu cred, sînt sigur. (M. Fodoreanu)

CÎMPULUNG MOLDOVENESC, EDIȚIE NOUĂ. Recent a fost pusă parțial în funcțiune la Cîmpulung Moldovenesc, și încă înainte de termen, o nouă filatură de bumbac. Întreprinderea este dotată cu mașini moderne de un mare randament. Cîteva sute de femei din vechea așezare moldovenească vor avea astfel posibilitatea să se califice (Gh. Ciobotaru)

ALO! TÎRGU MUREȘ! Recent, la Tîrgu Mureș s-au asigurat pentru abonați încă circa 3 000 linii telefonice. Totodată se va realiza în curînd legătura automată telefonică interurbană. (C. Ion)

20 DE EXPOZIȚII ÎNTR-UN AN. Este lăudabilă performanța unicei săli, și nu prea mari, a Galeriilor de artă din Bacău, în 1973. Cu de două ori mai mulți vizitatori decît în anul anterior, însemnînd peste 15 000 amatori de artă plastică. La populația orașului de 120 000 de locuitori, aceasta reprezintă o cifră cu semnificații pentru viața spirituală a băcăuanilor. (E. Pascu)

INFORMAȚII JURIDICE. Pentru a explica și lămuri cetățeanului drepturile și obligațiile sale, ce decurg din legislația pe plan național, ca și din deciziile și hotărîrile consiliilor populare locale, în municipiile Bacău și Gheorghe Gheorghiu-Dej s-au înființat pe lîngă primărie «puncte juridice» cu orar fix (o dată pe săptămînă) unde dau consultații juriști, economiști și alți specialiști din localitățile respective. O foarte interesantă inițiativă (O. Arcadie)

NU SÎNT «GOGOȘI». Gogoși neobișnuit de bune se vînd la gogășeria de pe Calea Griviței, cam vizavi de Nord Hotel. La început nu-ți vine să crezi, atît sînt de deosebite de insipidele lor surate pe care le găsești pretutindeni. Vînzătoarea, care le și face la fața locului, ar merita dacă nu altă recompensă măcar o hotă ce ar scuti-o de fumul înăbușitor de la fiecare șarjă pusă și scoasă de la copt. (M. Fodoreanu)

DI PI LA MOINEȘTI. În orașul petroliștilor moldoveni se află în construcție un spital cu 200 de paturi și policlinică. În cazul cînd constructorii își vor ține cuvîntul — și nu numai constructorii, fiind vorba și de dotarea lui materială — anul acesta spitalul își va deschide porțile. Sîntem optimiști. (L. Teodorescu)

CIORAPI VĂRGAȚI. Ați aflat de noua invenție a industriei noastre de ciorapi? Este vorba de ciorapii-chilot «Adesgo» care dau impresia că le lipsesc fîre din cauza proastei vopsiri (în dungi). Urați fabricii producătoare ca în acest an să aibă cît mai puține invenții de acest fel. (Gh. Banu)

strada

mitică redivivus

Ascultă, îmi spune ieri un cunoscut (eram pe stradă, firește), ce te-a apucat, stai la coadă la pîine sau la rahat și-ți căsunează pe fata aia de vinde acolo? Păi ce-ai vrea să facă, să nu vîndă?! He, he, Bălăiță, te știam om serios, îmi pare c-ai scris și niște nuvele, și-acuma ce nu-ți convine pe unde umbli dai la gazetă? Ce-s chestiile astea? Păi mie dacă nu-mi convine cutare lucru ce să fac? Bine mi-ar sta să-ncep să scriu și eu istorii de-astea! Ce, nu mai sînt probleme? Te-apuci acuma să reclami tot ce vezi și pe toată lumea?

Dar, nene, dumitale îți place să stai ceasuri întregi pe la cozi, strivit între burta unuia și spinarea celuilalt, să intri în restaurant și cheinerul să te privească în silă și vînzătorul de la pantofi să strige la tine și funcționarul de la ghișeu să spună mîine și taxatoarea din autobuz să te dojenească părintește mișcă mai în față, și ciubucarii meseriași, și ciubucarii intelectuali, și ciubucarii ecalificați, ăștia, nene, pe dumneata...

Ce tot spui domnule, iar începi cu morala? Nu-ți convine ceva gata, scrii la ziar, asta-i. Da' eu că-ntr-o zi uite ce mi se-ntîmplă: intru la Tic-Tac supermagazinul ăsta din partea mai nouă a Bacăului, parcă așa-i spuneți voi la gazetă, nu? blocuri pastelate, șantiere, chestii... Ei, și iau și eu un coș de sîrmă și bag în el niște săpun, macaroane, un compot și mă duc la casă să plătesc. Sus, în fundul supermagazinului, într-o cușcă de sticlă, un om cu halat și bonetă stă în picioare la o masă și se uită la noi, își rotește capul ca un vultur, ca un șoim, ca un ostaș în turnul de pază, mă rog, șeful superlocului ăstuia trebuie să fie cu ochii-n patru. Aș urca și eu, zău, odată acolo să văd cum e Plătesc, scap de coada aia de la casă care nu-ți place dumitale și deodată mă la în primire o femeie voinică, unde stătuse pitită pînă atunci? scoate, spune ea, ce ai în buzunare. Și pînă să mă dumiresc, văd că-și apropie mîinile de buzunarele mele, e drept aveam un pardesiu cam larg și în buzunarele alea puteau încăpea niște cutii de conserve. Am crezut că mor de rușine domnule. Fiindcă m-am uitat în jurul meu și-am văzut postate prin toate locurile, printre șirurile de rafturi cu sticle și cutii, o mulțime de femei, fete tinere care se rezemau într-un picior și stăteau cu ochii pe oameni așa ca la o menajerie, ca la un muzeu cu nu atingeți obiectele, nu știu cum să-ți mai spun. Rușine mi-a fost domnule, și frică, sînt om bătrîn, să mă caute prin buzunare? Nici n-am îndrăznit să ridic ochii la vulturul din cușca de sticlă, cine știe ce-aș mai fi păzit. Așa, a mai spus femeia, dacă se fură trebuie să vă controlăm. Care va să zică eu eram tot una cu hoțul pe care l-or fi prins ei vreodată cu vreo conservă. Bine, am îngăimat ca vai de capul meu, dar poate găsiți și altă metodă. Dar femeia nu mă asculta, controla pe altul. Așa să te batjocorească, dintr-un fleac, dintr-o cumpărătură de doi bani, ei, da, și uite, domnule, n-am mai scris la gazetă cum faci dumneata...

Nene, zic, să știi că eu pe asta o scriu, eu nu înghit, eu sînt mai al dracului ca dumneata.

Te-or fi plătind bine ăia de la gazetă, de aia o faci, vă știu eu...

Hai nene, zic, prea ești acru azi, ți-ar plăcea să nu ne mai plătească? Sigur că da! S-a înviorat pe neașteptate, era vesel, satisfăcut, o ciudată energie îl făcea mai lat, mai înalt. Sigur că da!

Păi de ce, nene?

Uite-așa!

Nene, zic, să-ți vînd una de-a lui conu Iancu...

Lasă-l pe conu Iancu, e depășit, te știu eu, întotdeauna o-ncepi în glumă și o dai pe patetisme, ești adică grav în final. Să nu pomenești de mine la gazetă, să n-aud. Mai bine vezi-ți de nuvelele dumitale...

George BĂLĂIȚĂ

poluarea folclorului

te întreabă și socoate...

Ce e rău și ce-i mai bine? Îmi pun întrebarea acum la trecerea în al doilea an de cînd, la cererea revistei «Flacăra», am inaugurat această rubrică.

«Poluarea folclorului»? Mai este oare de actualitate acest termen? Nu ar fi cazul să renunț la el? Desigur, trebuie să constat că acțiunea puternică inițiată de către organele de stat a dat rezultate îmbucurătoare. Totuși mai sînt încă multe de făcut. Atît de multe încît deunăzi vorbind despre aceste lucruri cu un coleg care îndeplinește munci de răspundere în domeniul studierii și direcționării folclorului, el și-a manifestat nemulțumirea spunîndu-mi: «Eu nu mai pot, mă simt obosit, tu dacă ești în stare continuă lupta...» Îmi arăta el că nu odată s-a izbit de încăpățînarea unora care pe de o parte recită minunat poezia promovării autenticului dînd impresia că sînt trup și suflet pentru ea, iar pe de altă parte cînd este vorba de a pune în practică cele declamate, se dovedesc a păstra cu încăpățînare mentalitatea despre care de un an de zile vorbim la această rubrică, mentalitate ce a adus atîtea pagube folclorului. Dar trecînd la analizarea cîtorva manifestări ale ideii, cred că vom ajunge împreună la concluzia că străduințele nu au fost zadarnice și că optimismul nostru își găsește largă acoperire. Firește, puncte de vedere diferite vor exista întotdeauna, voi prezenta și unele din ele. Astfel, un alt prieten care de asemenea are cuvînt greu de spus, susținea că după el «Floarea din grădină» mai mult păgubește decît folosește folclorului. «Floarea din grădină», spunea el, a ajuns un fel de rampă de lansare a unor efemere vedete. El căuta *să-mi demonstreze că în cea mai mare măsură cei ce se prezintă la concurs o fac mai puțin* de dragostea autenticului popular și mai mult în scopul «aranjării» unei cariere productive Reproducînd punctul lui de vedere nu înseamnă că sînt de acord cu el în toate privințele, pentru că de cînd această emisiune a făcut progrese lăudabile ne-a dat prilejul să ne dăm seama că tineretul de la sate iubește și practică muzica populară așa cum au iubit-o și practicat-o și părinții lor. Fără îndoială că îndreptarea acestei emisiuni a cerut o muncă susținută din partea organizatorilor. Depistarea elementelor valoroase nu e ușoară și nu se face stînd la birou. Și țin să spun din capul locului că nu pot fi făcuți vinovați organizatorii dacă prin acest concurs numeroși candidați au îngroșat rîndurile armatei «profesioniștilor» de muzică populară în așa măsură încît departe de a face un serviciu cîntecului popular, prin prezența lor creează probleme care nu au nici o contingență cu folclorul. Profesioniști avem mulți, mulți între mulți sînt buni, cîțiva foarte buni. Publicul îi iubește. «Electrecordul» imprimă cu ei discuri bune. Ei s-au realizat cu greutate, după ani de zile de muncă, pe baza unui bogat repertoriu, urcînd treaptă după treaptă pe scara celebrității. Oare nu dăunează prestigiului meseriei lor frecvența aparției acestor «stele» prea ades căzătoare? Ori poate tocmai din această pricină s-au transformat în... flori de grădină?

Vorbind despre cîntăreții consacrați țin să le amintesc că dragostea de care se bucură, căldura cu care îi primește publicul, le creează o foarte serioasă obligație. Publicul își are capriciile lui și culcîndu-te pe laurii succesului riști să fii înlăturat cu repeziciune neînchipuită. Să-și dea seama acești alintați ai soartei că ei au datoria să contribuie la consolidarea unei culturi, că vor fi prezenți în măsura în care se vor strădui să cultive frumosul în cea mai pură formă. Tendința de a «evolua» trecînd de la cîntecul popular (care i-a consacrat) la romanțe sau pe scenele teatrelor de revistă este o dovadă că nu își prea înțeleg meseria

Hari BRAUNER

cuvinte încrucișate

omul

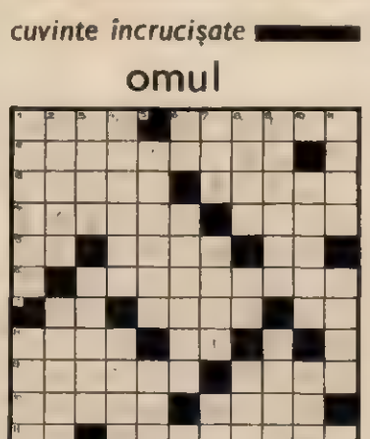

ORIZONTAL: 1) Mare poet și romancier francez, autor al unei adevărate piedoarii pentru învățătură și educație: «Fiecare copil pe care-l instruim este un om pe care-l cîștigăm» — *Un om* ca toți *oamenii*. 2) Ilustrul Stagirit care definește în «Politica»: «Omul este un animal sociabil». 3) Oferă flori pentru mirese — Omul mult iubit (pl.). 4) Om de stat britanic care în ședința Camerei Comunelor din 15 ianuarie 1855 a lansat faimoasa expresie «Omul potrivit la locul potrivit» — Moral. 5) Înțeles la urmă! — Cînd «buciumul sună cu jale» (M. Eminescu) — Cel mai mare monument al naturii! 6) Poet simbolist român, autor al volumului «De vorbă cu mine însumi», care începe cu poemul «Ecce homo». 7) Lumina anticilor egipteni — Mare pictor clasic român, autor al pînzei «Hora Unirii la Craiova» — Nu duc lipsă. 8) Un capriciu general feminin, se schimbă de azi pe mîine — Pentru dînșii. 9) Un om căruia i s-au înecat corăbiile — A cules multe de la lume și lumii înapoi le-a dat. 10) Popor antic care-și primea ostașul încărcat de glorie, atrăgîndu-i atenția pe străzile capitalei: «Adu-ți aminte că ești om» — Cel mai scump vis al omenirii. 11) Ecaterina Teodoroiu — Filozof francez al cărui cunoscut «Contract social» începe astfel: «Omul s-a născut liber...»

VERTICAL: 1) Eroul unei cumplite drame shakespeariene care, zugrăvind portretul moral al părintelui său, exclamă: «A fost un om!» — Un om ajuns la... majorat! 2) Și un alt om mare — Un om de fier (fig.). 3) Erudit și savant francez (1848-1899) — Doamnă venită de pe alte meleaguri (împreună cu Adam!). 4) Apărători ai patriei — Vechi vînzător de ață. 5) Om cu suflet de cîine (fem.) — Un studio à l'italiana! 6) Cum îl iei, pentru Grivei! — Îi șade bine cu drumul. 7) Se încurcă destul de des — Merge după unul... dus la propriu și la figurat — Post-scriptum. 8) Îmi aparțin — N — Autor al romanului «Zilele vieții tale». 9) E... beat! — Strămoși ai neamului nostru (fem.). 10) O marcă de autoturism — Termen cu care se adresează tinerii oamenilor mai în vîrstă de la țară. 11) Un om fără pereche — Cu dragoste pentru oameni.

Toma MICHINICI

Dicționar: GIRY, UNO.

ce este și ce vrea

un meteorolog

«Pentru 9 oameni din 10, meteorologul este un mincinos, subiect de glume sau caricaturi. Cît de mult se înșală toți cei care gîndesc așa, cei care — în ciuda dovezilor contrarii repetate — *continuă* să gîndească așa numai în virtutea unei inerții ce nu le face cinste». Această revoltă e exprimată — cînd cu umor, cînd cu oarecare tristețe — de un personaj grav și important, în care totuși recunosc cu ușurință pe băiatul tăcut și cuminte de pe vremea — cam depărtată! — cînd eram amîndoi elevi la Liceul «Titu Maiorescu» din Aiud. Personajul de acum este director adjunct al Institutului meteorologic, răspunzător de serviciile ce se ocupă cu prognoza, *D. Bacinschi*.

Cei ce zîmbesc ironic chiar numai dacă aud cuvintele «buletin meteorologic» ar fi bine să știe că în activitatea vastă și multiplă a meteorologiei de azi prognoza vremii este doar unul dintre sectoare și că ea a depășit de mult pragul de probabilitate de 50 la sută. Astăzi, buletinele meteorologice ating probabilități de peste 70 la sută. Dealtfel, în economie și în transporturi forurile responsabile au renunțat la neîncrederea față de meteorologi, pe măsură ce s-au convins că din colaborarea cu ei au de cîștigat.

— Banii investiți în meteorologie aduc beneficii neobișnuit de mari. Nu rîde (nu rîdeam, dar se pare că interlocutorul meu s-a ales cu acest tic verbal din multele împrejurări cînd s-a lovit de neîncrederea ironică a inerției omenești). În diferite țări, în S.U.A. și Uniunea Sovietică, de pildă, s-au făcut calcule serioase demonstrînd că 1 dolar investit în meteorologie aduce 20 dolari beneficiu. Cum? De obicei prin evitarea unor pagube, chiar a unor catastrofe cîteodată. Dacă nu mă crezi (iarăși!), întreabă Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor cîte recolte au salvat prognozele noastre.

Îl asigur pe directorul adjunct Bacinschi că îl cred, și încerc să abat discuția.

— Cum ajunge cineva meteorolog?

— Fie din întîmplare, fie din pasiune, sau chiar din curiozitate. În cazul meu, cînd am absolvit facultatea de fizică, la Cluj, în 1953, mi s-au oferit, fie afară de rămînerea la catedră, ca asistent, cîteva posturi; eu am ales meteorologia. La început nu știam mai nimic, poate cariera asta m-a atras mai ales prin insolitul ei, dar am tot învățat, cum am putut, și cu vremea nici măcar nu-mi mai era rușine cu meseria mea.

— Rușine? Care va să zică a fost o vreme rușinea...

— Nu, nu tocmai rușine, dar de multe ori ezitam să spun «sînt meteorolog», știind că am 90 la sută șanse să mi se răspundă cu un zîmbet ironic, dacă nu mai rău.

— Așadar, ai absolvit fizica, pentru a ajunge, *mai mult din curiozitate*, la meteorologie. Dar azi?

— Situația nu prea s-a schimbat, cel puțin în învățămîntul superior. Ceva meteorologie se învață la facultățile de fizică, de geografie... Ceea ce încă nu-i de ajuns, astăzi, cînd necesitatea meseriei noastre e dovedită. Și va crește mereu, în deceniile viitoare, iată un pronostic sigur.

— Vrei să spui deci că se impune crearea unei facultăți de specialitate.

— Neapărat. Viitorul ne-o cere. Și va fi, încă o dată, o investiție fericită.

— Dar în viața personală, ce-ți dorești?

— Multe, însă sînt lucruri ce nu pot fi interesante pentru altcineva în afară de mine. Dealtfel, realizările în viața particulară vin de la sine, mai devreme sau mai tîrziu, atunci cînd omul muncește cu plăcere și cu folos pentru societate, în orice meserie, cred eu.

N-am făcut-o atunci, dar cred că oricînd e binevenită pentru Dumitru Bacinschi urarea: vreme bună sau rea, indiferent, numai conform cu prevederile meteorologice.

Mircea FODOREANU

predispuși la infracțiune

3 ZILE, ÎN 3 ATELIERE DE REPARAȚII AUTO, ÎMPREUNĂ CU ORGANELE DE MILIȚIE

Garajele sau atelierele de reparații auto nu sînt doar locul unde șefii fumează țigări Dunhill, iar ucenicii Snagov, ele sînt totodată și mai ales un microunivers al muncii, cu sarcini de plan, angajamente, griji și uneori piese de schimb. Altfel spus, am pornit în această anchetă fără cuvenitele prejudecăți în astfel de împrejurări, n-am căutat și n-am găsit infractori, am încercat, solicitîndu-ne cît ne-a fost cu putință simțul obiectivității, să descoperim motivele pentru care, în ultima vreme mai puțin, în anii trecuți mai mult, garajele ajunseseră o speranță plină de spaime a proprietarilor de autovehicule. Potrivit pentru un reportaj nu este însă de a spune totul de la început, ci de a dezvălui fiecare lucru la timpul și locul cuvenit. Să procedăm deci gazetărește

Capitolul întîi: CLIENȚII

Marin Ghica, tehnician în Ministerul Construcțiilor Industriale, fiind proprietarul unui Ford Taunus pe butuci, avînd prin urmare nevoie de un meșter acasă, se prezintă la unitatea Ciclop din bulevardul Bujoreni. Funcționarul din minister, el însuși organ de control și apărător al legii, nu se prezintă însă la conducerea unității, ci, îndrumat de alți salariați ai statului (deși unitate a industriei locale, CICLOPUL aparține tot statului) ia legătura direct cu meșterul Nacea. Se va vedea că acest amănunt în aparență neînsemnat și într-un fel justificat devine un element esențial al unei ordini care și aici se numește tot socialistă. Eludînd disciplina, tehnicianul se va afla la cheremul meșterului care nu se sfiește să profite: «Se face, dar vă costă». Cei doi convin ca mașina să fie adusă la garaj. Cînd? — începe o lungă și inciicită tocmeală. Meșterul: «Săptămîna asta mi-e imposibil». Clientul: «N-aveți grijă, fac eu cinste. Încercați, totuși». Meșterul: «Așa zic toți. Eu am nevoie de bani. Zilele trec». Încolțit, Marin Ghica scoate banii din buzunar. Mașina e adusă la garaj și rămîne, deși nu i se fac încă formele de intrare. Un Ford Taunus în mărime naturală nu poate fi confundat cu o jucărie și totuși nimeni nu-i sesizează prezența insolită. O obișnuință? Cu riscul de a mă pripi, răspund afirmativ. Șantajul continuă deghizat. Clientul este repartizat «la cei mai buni doi băieți». Recunoscător, Marin Ghica bagă din nou mîna în buzunar. Dar nu se pricepe cît să scoată și băieții se vaită: «Fără ceva substanțial nu ne-apucăm de lucru». Clientul se plînge meșterului care îl asigură că totul e în ordine. Relatează: «...doar o lună, o lună și ceva, ba nu se găsea una, ba nu se găsea alta. Cînd eram de față meșterul juca teatru: «Băiețel, ia mașina lu' tovarășu' și ai grijă de ea». Reveneam și mașina era în aceeași stare. Am dat bani în stînga și în dreapta. Nimic. «Ceva substanțial», mi se spunea. «Aveți răbdare, le ziceam, să iasă treaba ca lumea și vă dau, nu duceți voi grija asta». Dar băieții o aveau și ba nu găseau oxigen, ba nu era vopsea. Prin cazangerie, Marin Ghica se plimba și discuta deci, putem spune, ca pe stradă: pleca și venea cînd voia, discuta și trata ca la piață. Salariații unității se comportă și ei la fel, conform acestui sistem bizar de organizare și neobținînd ce-au vrut, livrează automobilul într-o stare care-l ajută pe client să se interneze de astenie nervoasă. După ce a încercat prin mită să obțină avantaje în detrimentul poate al altor clienți, deși sînt asigurat că toți fac la fel, Marin Ghica reclamă cazul conducerii unității. Meșterul Nacea refuză să-i elibereze devizul pînă nu-și retrage plîngerea. Clientul nu acceptă. A doua zi, aripile mașinii sînt deteriorate, dispar apoi capetele de bară iar casa de direcție este blocată. Nacea îi cere o adeverință prin care Marin Ghica să nege acordarea de mită. Refuză, și pînă la urmă, de teama șantajului la care este supus — actele de deteriorare a mașinii continuau — Marin Ghica eliberează meșterului o hîrtie în care se declară mulțumit de reparația efectuată.

În fața organelor de control, meșterul Nacea neagă totul. Nu există dovezi, în afara logicii, a bunului-simț. Meșterul amenință cu darea în judecată pentru calomnie. Marin Ghica dă înapoi deși dispune de un martor, prea puțin în raport cu lucrătorul care are în spate o organizare care a favorizat și mai favorizează încă eludarea regulamentelor, a legii, atît din partea propriilor salariați cît și mai ales de către clienții ademeniți de un regim propice intervențiilor și relațiilor personale. Mai departe vom afla că acest sistem de organizare pare în ochii autorilor lui de neînlocuit. Pînă atunci consemnăm o primă justificare: «clientul are posibilitatea să-și supravegheze personal reparația și să evite eventualele înlocuiri de piese». Trecem peste caracterul copilăros al acestei afirmații (care prezintă atelierul ca pe un loc viran) pentru a aminti o altă uzanță care favorizează mita: clienții își ridică singuri piesele de schimb de la magazie (Automecanica, bulevardul Aeroportului). Magaziile devin astfel ceea ce veți citi în capitolul următor

Capitolul doi: CUTIA CU JUCĂRII

Un bărbat în puterea vîrstei, îmbrăcat elegant, cu trăsături frumoase. Sacii, cutiile din rafturi, masa încărcată de hîrtoage, podeaua goală plină de praf, scaunul vechi, hodorogit, îi scot în evidență, prin contrast personalitatea. Din salariul lui (1 400) și al soției (aproximativ egal) și-a cumpărat un autoturism Dacia. Are copii mari, realizați, care se întrețin singuri. Are în spate o viață de muncă și în față organele de miliție. Cu mîinile tremurînde răsfoiește cartonașele de evidență. E palid și emoția îl face tăcut. În pauze își aprinde o țigară Snagov.

— Aveți în magazie piese neînregistrate?

— Nu

— Semnați o declarație în acest sens?

— Da.

Pe foaia albă, pixul Parker așterne litere strîmbe. Umerii magazinerului s-au încovoiat. Din spate pare foarte bătrîn și această metamorfoză subită, inspirînd instantaneu milă, făcîndu-te să-i dorești nevinovăția, naște totodată întrebarea: de ce un om, un bărbat în puterea vîrstei, elegant, cu trăsături frumoase, copii mari și o viață de muncă în spate, este intimidat din pricina unui control obișnuit, legal și previzibil?

— Poftim, căutați!

Prin sondaj sînt verificate cutiile din rafturi. O activitate migăloasă, necesitînd multă răbdare. Totul este în cea mai perfectă ordine. Dumitru Dragomirescu, magaziner la Automecanica din bulevardul Aeroportului, prinde curaj. Desface, numără, împachetează.

— Vă mai întreb încă o dată, n-aveți piese neînregistrate?

— Nu.

— Desfaceți și cutia asta.

Notez la întîmplare din conținutul cutiei: bobină inducție, un set de 9 becuri, emblemă volan direcție, rulmenți de axă planetară, rotor, bulon ax braț suspensie, set cuzineți palier, curele de ventilator, lanț distribuție, manograf ulei, rulmenți ambreiaj, set garnituri cilindri frînă roți, becuri far etc. Toate în ambalaje de import, nedestăcute. Pentru cele mai multe dintre aceste piese fișele de magazie erau lichidate. Adică n-ar fi trebuit să existe. Sau, mai corect: să existe dar înregistrate.

Șefi de secție, maiștri, lucrători, organe de conducere sau simpli muncitori dau invariabil același răspuns: «Nu se poate ca în magazie să existe piese în plus. N-are de unde. N-are cum».

— Și totuși au fost găsite.

— Credeți-mă: nu se poate.

Consemnez aceste răspunsuri nu pentru absurdul comic pe care îl conțin; ci pentru a întări la rîndu-mi această idee: piese din import în plus n-au cum să existe într-o magazie; dacă totuși există, dar interlocutorii mei n-aveau cum recunoaște, înseamnă că rețeaua se complică, magazinerul nefiind în cadrul ei decît un pion ca oricare altul, înseamnă pe scurt că au fost comandate piese și nerădicate, adică devizul clienților a fost umflat cu piese care nu s-au pus, sau, și mai rău, s-au pus alte piese, din atelier.

Așteptînd, timp de mai multe ore, rezultatul sondajului, am discutat cu mai mulți indivizi, clienți trimiși de mecanici să se intereseze personal dacă piesele de care au nevoie există în magazie. Unul singur a venit netrimis de nimeni, de bunăvoie și în mașina întreprinderii Teleconstrucția, Dumitru Teodorescu. Ascultați-l: «De ce să mă legitimez, am comis vreo ilegalitate, am băgat mîna în buzunarul cuiva, nu chiar: ce vină îmi găsiți, am umblat pe la toate magazinele, n-am găsit piesa de care am nevoie, am venit aici, m-am interesat, am întrebat ca un om cinstit, n-am forțat pe nimeni. Etc. etc. Dumitru Teodorescu știe că magaziile nu vînd piese particularilor, dar știe din experiența lui și a altora că uneori se mai întîmplă, știe atît de bine încît i se pare firesc: «am băgat mîna în buzunarul cuiva, am întrebat ca un om cinstit» — cum la fel de firesc li s-a părut portarilor, celorlalți salariați să fie întrebați unde se află magazia de un client care nici măcar n-ascundea că a venit pentru a repara ceva. De la poartă, Dumitru Teodorescu a fost îndrumat direct la magazia care după lege n-are raporturi cu particulari și asta spune totul despre mentalitatea care stă la baza organizării atelierelor auto. Ar mai fi de menționat că la magazie, UCECOM nu mai făcuse vreun control de mai bine de un an. Clienți frauduloși, organizare în favoarea acestui gen de clienți, control defectuos și conștiința oscilantă a acestui totuși biet magaziner; totul pare astfel conceput ca la atelierele auto acces să aibă în

primul rînd «descurcăreții», «cunoscătorii», «relațiile», «pilele», oameni care atunci cînd bagă mîna în buzunar știu cît să scoată, cui să dea, și să afirme sincer indignați: «N-am obligat pe nimeni, e interesul meu, plătesc cinstit cu bani munciți de mine».

Capitolul trei: LANȚUL SLĂBICIUNILOR ȘI AL PIESELOR DE SCHIMB

Jumătate din piesele montate în ateliere aparțin clienților. Sursele: mica publicitate, alte ateliere, comerțul de stat, relații personale. Penuria pieselor de schimb este o realitate. Motivele sînt diferite. Unul: calculul uzurii are în vedere o cifră medie: 120 000 kilometri. Conducătorii auto, în cea mai mare parte diletanți, se grăbesc și după 50 000 kilometri vin cu piesa în mînă. Un alt motiv se numește tovarășul Brebenel, directorul I.D.M.S care zice: trei Fiaturi am importat, pentru atîtea aduc piese de schimb. Și se ține de cuvînt. După directorul general al întreprinderii «Ciclop», sărăcia schimbă caracterul oamenilor și-i face dacă nu vicioși, parteneri ai unui lanț vicios. Constrîns de nevoie, clientul insistă, lucrătorul refuză cît poate, dar nu poate prea mult și pînă la urmă cedează, s-ar face controale dar lipsesc oamenii, schema e redusă, în ședințe se iau angajamente, nu e ignorată nici autocritica, dar nu lipsesc doar piesele de schimb, nu se găsește nici tablă, vopsea, ulei, șefii de unitate își aduc aminte de prietenii și clienții față de care au fost drăguți, acum pietoni de rînd în diferite ministere, repartițiile de materiale se fac în cadrul legal, unitățile își fac planul, muncitorii își iau salariul, pietonii din ministere își amintesc la rîndul lor că sînt conducători auto, urmează telefoanele, șefii de unitate, cu gîndul la planul de aprovizionare, intervin pe lîngă oamenii din ateliere, aceștia acceptă, vin alți clienți care insistă pe lîngă lucrători, e rîndul șefilor de unitate să închidă ochii, în ședințe se iau angajamente, nu e ignorată nici autocritica, dacă n-ar fi așa, concluzie unul dintre șefii de unitate, ar însemna să închidem atelierele din lipsă de materiale. În alte țări unde foarte mulți dintre conducătorii de ateliere și secții au fost în schimb de experiență există un sistem simplu și eficace: solicitantul n-are voie și nu pătrunde în atelier. Mașina este preluată de la intrare de un recepționer tehnic și îi este reînapoiată tot acolo de același individ care reprezintă instituția cu toate drepturile și obligațiile acesteia.

Nicolae Apostol, directorul întreprinderii «Ciclop»: Postul de recepționer tehnic a fost desființat (firește, nu ca urmare a schimbului de experiență — N.A.).

Corneliu Serghiescu, șeful unității Fiat din Bulevardul Bujoreni: Atîta timp cît n-am ce-mi trebuie nu pot spune clientului: vino peste o săptămînă. Nu-i pot spune nici dacă îi pot schimba toate piesele pe care le solicită. Fiindcă nu știu nici eu. Ca să pot răspunde zilnic la întrebările clienților mi-ar trebui un serviciu special de informații. Clienții țin astfel legătura directă cu lucrătorii, află ce se poate și ce nu, piesele pe care nu le avem noi și le procură singuri, ca și alte materiale. Asta e situația.

Curtea atelierului auto: autoturismele sînt înșirate ca într-o cartușieră; cea în formă de V se află aici din februarie anul trecut, nu există tablă corespunzătoare, pentru următoarea, ca o armonică, proprietarul solicită aripi originale și nu se găsesc, vechimea celor mai multe depășesc șase luni. Nu se știe cînd vor fi gata.

Gheorghe Voiculescu, maistru Automecanica din Bulevardul Aeroportului: În perioadele de vîrf, sîntem atît de aglomerați încît sistemul cu un singur recepționer n-ar face decît să ne încurce.

Mihai Ludwig, maistru, Centrala transporturilor: Oamenii s-au obișnuit, și e igienic și civilizat așa, să aibă frizerul lor, croitorul lor. E firesc să-și dorească un singur meșter pentru automobilul lor. Atelierele sînt ale statului și oamenii trebuie obișnuiți să aibă încredere nu într-un om, ci într-o firmă. O comisie preia automobilul, îl desface, îi face devizul, stabilește lucrătorii, timpul de execuție, aceeași comisie recepționează lucrarea și răspunde de calitatea ei în fața clientului. În acest sistem sînt excluse fraudele, mita, dezordinea, arbitrarul, timpii morți, timpii la dispoziția lucrătorilor pentru efectuarea de lucrări în afara comenzii. În cadrul lui, oamenii nu supraveghează oameni, se veghează asupra ordinii și disciplinei în care fiecare este implicat și interesat în aceeași măsură.

Printre obligațiile unui meșter figurează într-adevăr și aceea de a supraveghea lucrătorii de a nu executa operații suplimentare la cererea clientului și în afara devizului. Dar un meșter are atîtea sarcini încît lucrările suplimentare continuă să se facă, e drept pe ascuns și în grabă, și de aceea necorespunzătoare, proprietarii reclamă, dar e prea tîrziu. Nu există un sistem de normare a muncii. În aceste condiții atelierele lucrează într-un sistem de semilegalitate, conceput nu în conformitate cu disciplina și ordinea generală a țării cît în funcție de o conjunctură și nevoi care în realitate nu premerg ci decurg din acest cadru sui-generis de organizare a raporturilor de muncă și a activității propriu-zise.

Nicolae CRISTACHE

munca noastră banală și sfîntă

Am recapitulat cu deosebită conștiinciozitate, ba chiar cu o coală de hîrtie pe masă și cu un creion în mînă, faptele petrecute în cuprinsul țării noastre, în primele șapte zile ale acestui an nou. Și am procedat așa, adică de-a dreptul tipicar, pentru că am vrut să aleg cu dreptate faptul-eveniment din noianul de fapte obișnuite.

Bineînțeles, pentru oțelari, furnaliști, laminatori și cocseri evenimentul numărul 1 al primei săptămîni din '74 îl constituie propriile lor depășiri ale producției de metal planificate: mai precis, cele 1 230 tone fontă, cele aproape 3 000 tone oțel, cele 1 000 tone laminate finite pline și cele mai bine de 600 tone de cocs metalurgic care au dat — cantitativ însă și calitativ — prestigiu întreprinderii socialiste a oamenilor și colectivelor care alcătuiesc și fac siderurgia românească.

Bineînțeles, pentru electricienii de la I.R.E.-Iași, evenimentul primelor trei zile ale anului îl constituie economicitatea crescută a consumului de energie electrică; mai precis, o economicitate echivalentă — față de aceeași perioadă a lui '73, și în pofida faptului că anul trecut consumul de energie electrică a fost mai mic — echivalentă cu exact 180 000 kWh.

Bineînțeles, pentru săteni evenimentul mobilizator al acestor zile a fost munca de pregătire a adunărilor generale ale cooperativelor agricole, adunări în care ei își vor stabili sarcinile pe care le au în '74 față de propria lor gospodărie și față de marea gospodărie a țării.

Bineînțeles, pentru slujitorii celei de-a 7-a arte, evenimentul primelor șapte zile ale anului este o *Capcană* artistică în premieră.

Și tot bineînțeles fiecare dintre noi a avut în aceste zile de început ale încă unui an calendaristic evenimentul său. Dar care este faptul-eveniment al nostru, al tuturor?

În clipele de hotar dintre 1973 și 1974, secretarul general al partidului, adresîndu-se națiunii, și-a exprimat convingerea că «oamenii muncii din patria noastră — muncitori, țărani, intelectuali, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, români, maghiari, germani și de alte naționalități — nu vor precupeți nimic pentru traducerea în viață a politicii partidului și statului».

Iar națiunea a răspuns prompt, chiar din primele ore și zile ale anului, cu zeci, sute și mii de replici-fapte.

E adevărat, față de mulțimea lor, toate aceste fapte de muncă și conștiință pot fi taxate ca banale, dar dincolo de însemnătatea lor limitată, dincolo de evenimentul pe care îl reprezintă ele pentru autorii lor direcți, mai au — aceste fapte — o valoare. Aceea de a alcătui marele, continuul și esențialul eveniment al trăirii noastre de constructori ai vieții socialiste multilateral dezvoltate: munca intensă, munca devotată, munca mereu mai calificată și mai rațional organizată, munca entuziastă, munca noastră banală și sfîntă.

Am pus cu toții umărul, chiar din primele zile ale noului an, la acest mare eveniment românesc al muncii socialiste eficiente și pașnice pentru că așa înțelegem să ne sărbătorim împlinirea a 30 de ani de viață liberă, pentru că așa înțelegem să întîmpinăm al XI-lea Congres al partidului, pentru că așa — activ și cu responsabilitate — înțelegem să întîmpinăm și să trăim anii prezenți și viitori ai existenței națiunii noastre, ai vieții noastre.

Nelu IONESCU

reportaj la lumina zăpezii

Stă în creștetul Orșovei. E o mănăstire care nu e mănăstire. Această succintă informație și-i de-ajuns ca să-ți zgîrie curiozitatea. Reporter în documentare fiind — iată un motiv mai mult să vrei, cu orice preț, să ajungi și acolo, sus. Vrei să ajungi, dar iarna zilele sînt scurte, se întunecă repede, zici că e abia după-amiază și cînd colo s-a făcut noapte. O lumină difuză pilpîie deasupra orașului nou, ca un far cu rădăcinile în Dunăre suit pînă sub nori. Acolo este așa-numitul «Complex turistic — Mănăstire». Mi se explică, răbdător, că-i greu de ajuns, că e riscant. Oricum, greu nu înseamnă imposibil. E ora opt seara. Mașina iese dintre blocuri, începe urcușul pe serpentine, demarajul a fost curajos, dar curînd simt că motorul devine șovăielnic, tușește reținut dar tușește, roțile fac primele mișcări ale unui dans inegal și primejdios, șoseaua e oglindă. Înțeleg, în fine, că nu se poate ajunge. Nu se poate — cu mașina. De fapt e o infamie să recurgi la autovehicule ca să urci (părere strict personală). Muntele-i făcut să-l bați cu pasul. E noapte, marcaje nu sînt ori nu se văd, nici nu-i nevoie, drumul așa cotit cum e te duce singur, lumina din vîrf are puteri de miraj. Am intrat deci în Munții Mehedinților, e o liniște inefabilă, se aude numai scrîșnetul mărunt de gheață strivită sub tălpi. În dreapta mea, la o cotitură, mă ajunge o părere de glasuri. Hotărăsc imediat că nu mi-e frică și strig să-mi fac mai mult curaj:

— He-e-e-i! Cine-i acolo? Sînteți lupi sau oameni?

— Sîntem lupi — răspund sălbăticiunile cu glas omenesc.

— Și ce faceți?

— Lucrăm

— Ei, pe naiba!

— Veniți încoace!

— Nu știu încotro. Trimiteți pe careva dintre lupi să mă conducă. Nu văd nimic.

O siluetă de om se apropie, îl ghicesc forțîndu-mi ochii, a ajuns la marginea șoselei, mă agăț de cotul lui și curînd încep să deslușesc mai bine șanțuri mai late decît un pas; călăuza mea trece întîi și-mi ajută să fac saltul în gol, e o mînă de nădejde, mă simt în siguranță, cu toate că senzația de straniu și comic, totodată, nu mă părăsește.

O aventură insolită — zic în sinea mea. Fac repede în gînd o recapitulare și nu descopăr nici o amintire care să semene cu ceea ce trăiesc acum. Deci nu-i de-ajuns o viață ca să... Reflecții de doi bani — le taxez tot singură. Ajungem, între timp, eu și omul pe care nu-l văd, pe un grătar de fier. În jurul meu, un grup de alte umbre, poate intrigate și ele de apariția mea. Intrigate — deși n-au aerul. Pur și simplu așteptau să mă apropii

— Și totuși ce faceți aici la ora asta? întreb, tot eu, cu un ton de parcă i-aș fi cunoscut dinainte.

— Păi, ce să facem?! Turnăm beton — îmi răspunde un glas de femeie.

— Așa, pe-ntuneric?!

— E lumină de la zăpadă.

Îmi exprim dorința de a le vedea fețele, un băiețandru scoate din buzunar ciotul unei luminări. O aprinde, însă lumina-i săracă se zbate de vînt. Am timp să observ doar că ne aflăm deasupra unui planșeu țesut din armătură de fier-beton, unele pătrățele sînt umplute, prin altele vezi mai în profunzime: sînt pudrate cu solzi de gheață. Chipurile celor nu știu cîți bărbați și femei îmi trec pe dinaintea ca într-un vis. Ciotul de luminare se topește între degetele băiatului, îi spun să sufle în ea, oamenii nu mă întreabă de unde sînt și ce caut-acolo, cred că e datoria mea să le spun, ar trebui să mă legitimez și iar am senzația că într-un asemenea loc și timp o delegație de la «Fiacăra» pare ceva de pe altă lume. Zăresc pe neașteptate o grămăjoară de jeratic la vreo 50 de pași, întreb cine-i șeful și fosta mea călăuză se prezintă — Petrică Ion, și-l rog să mă ducă mai aproape de lumina jarului. Deasupra focului stins e o căldare cu apă fumegîndă, iau din ea oamenii ăștia, cu oale, și-o toarnă prin grătarul metalic să dezghețe pătratele și să poată să toarne și să vibreze betonul. Dintr-un carnet, șeful brigăzii rupe o foaie albastră, milimetrică și scrie cu pixul următoarele, comentînd, în răstimpuri, la cererea mea: «Petrică Ion, Petrică I. Ion — are 15 ani și e dulgheraș — Petrică Aurica, nevastă-mea, Lupu Ilie, Pătrașcu Neculai, Petric Lazăr, Petrea Maria, Drazel Antonia, Scafa Georgeta». Eu mă mir cum poate el să scrie la lumina stinsă de sub cazan, încerc să memorez îndoindu-mă că voi putea descifra vreo slovă de pe hîrtia milimetrică, ceea ce s-a dovedit o presupunere falsă. Petrică Ion îmi spune că sînt o brigadă complexă, au lucrat la Porțile de Fier între 1967 și 1970, pe Someș la lotul II-debușare, șantierul Mărișel, din februarie 1970 pînă în februarie 1973, după aceea la extinderea Uzinei de apă din Severin și acum, aici.

— Aici, unde ce construiți?

— Nu știți? Institutul de meteorologie și geografie. Sîntem la cota 0,430 (Și scrie)

Aflu că nu-i de vină vreun șef de la construcții pentru că n-a tras un fir și nu s-a instalat nici un bec. Nu-i nimic! Au venit cam tîrziu trei basculante cu beton. Trebuie turnat cît mai repede. Zăpada e sursă de lumină. Dacă s-ar fi ridicat și luna...

Nu mai am ce să-ntreb și ce să spun. Renunț să mai urc la mănăstire. Iau drumul înapoi spre Orșova să întîlnesc mașina, care mă așteaptă într-o serpentină. Pe Dunăre s-au culcat ca niște lumînări prelungi și galbene, luminile portului și șantierului naval. Am cunoscut cîțiva oameni, cîțiva constructori, pe care nu i-aș recunoaște ziua. Pe care nu i-am văzut. Și care nici nu știu că sînt de la «Fiacăra» și că scriu despre ei.

Viorica CIORBAGIU

«Nu sînt de acord cu persoanele care intră aici, nu știu să se poarte, dacă nu vrei să dansezi te insultă, te bruschează sau îți trag o palmă».

La Casa de cultură a sectorului VI seara de dans este în plină desfășurare. Aglomerație. Foarte mulți tineri, majoritatea între 17 și 25 ani. Fum de țigară, mult fum de țigară. Ținuta pestriță, de cele mai multe ori indecentă. În cabinetul direcției ne întîmpină metodista Berghea Maria și Gogănău Marin, activist U.T.C. al sectorului VI. Începutul discuției despre serile de dans pentru tineri este de-a dreptul eroic. Ni se înșiruie o listă de activități cultural-educative care încununează aceste seri distractive, informări social-politice, filme, invitați din afară: Corina Chiriac, Stela Popescu, Florian Pittiș. Cei care frecventează aceste seri de dans nu par să pună, aparent, probleme. «Mai sînt și cazuri, dar s-au rezolvat» Ni se înmînează și un test făcut printre tineri care la întrebarea *ce cred despre publicul care frecventează casa de cultură răspund*. «Am o idee în general bună, deoarece fac și eu parte din acest grup al tinerilor»; «Cred că publicul care frecventează casa de cultură este compus din tineri adevărați ai organizației noastre de astăzi». Atmosfera generală care ne-a întîmpinat la această seară de dans ne face să ne îndoim de această afirmație și atunci invităm la discuție cîțiva tineri pentru a ne convinge cît sînt ei de «adevărați».

Cabinetul este asaltat cam de vreo cincisprezece persoane, patru fete și unsprezece băieți. *Frecventați de mult serile de dans ale casei de cultură?* Răspunsurile consemnează că majoritatea o fac de ani de zile. *Vă mulțumește ambianța, atmosfera în care se desfășoară aceste seri distractive?* Tăcere. Un schimb de priviri între tabere. Suspense. Intervine Gogănău Marin: «În general, tinerii...», dar este repede întrerupt de fete.

«Vin la aceste seri de dans cam de un an de zile. Nimic de zis, îmi place casa de cultură, nu sînt însă de acord cu persoanele care intră aici, cu felul cum se comportă. Ce caută cei mici, copii de zece ani, care n-au terminat încă școala și vin la dans? Conducerea ar trebui să nu le dea drumul la intrare» *(Mihaela Gheban, muncitoare la Tricotajul Roșu, 18 ani)*.

«Se fumează mult — nu se vede om cu om de atîta fum de țigară. Pe cei cu costum și cravată îi numeri pe degete. În general nu știu să se poarte, dacă nu vrei să dansezi, ești bruscată, insultată sau primești o palmă» *Viorica Dan, muncitoare la Tricotajul Roșu, 17 ani)*.

«Se întîmplă să se ia fetele cu japca la sfîrșit» *(Văcaru Ioana, muncitoare, 18 ani)*.

Aparent surprinsă de cele auzite, metodista Berghea Maria intervine: «*Cînd s-a întîmplat așa ceva, eu nu am auzit, aveți cazuri concrete?*». «*S-au întîmplat destule. Dacă nu te găsești sub protecția unui grup, riști să o pățești*» (Văcaru Ioana)

Nuți Drăghici (soră medicală): «*Depinde și de nota de seriozitate pe care o are fata*». De acord. Ce te faci însă cînd, cu toată nota de seriozitate, ești smucită de pe scaun, amenințată, luată cu forța la dans? «Dacă ai venit la dans, dansează,!» Din păcate am fost martori la asemenea scene.

CA SĂ FACI FAȚĂ TREBUIE SĂ TE INTEGREZI UNUI GRUP

Ne întreținem cu grupul celor veseli (aveam să aflăm mai tîrziu de la activistul U.T.C. că este de fapt grupul «obișnuiților» casei de cultură, al celor care terorizează serile de dans). Ce gîndesc? Ce vor acești oameni? Cred că argumentul supremei bărbății, al inteligenței este forța și brutalitatea? Oare nu se poate schimba nimic în felul lor de a gîndi? La început, se murmură ceva. Spiritul de turmă domină. *Sînteți mulțumiți de această situație?* «Șeful lor», la unison cu conducerea, afirmă că nu știe de asemenea cazuri, dar nervii cedează și oamenii se revoltă. «În această casă de cultură dacă ai venit cu o prietenă riști să ți-o ia cu forța ceilalți» *(Badea Ion, sculer, 20 de ani)*. «Se formează grupuri care domină seara. Dacă nu te integrezi lor, e greu să faci față singur» *(Rădulescu Aurel, electromecanic, 18 ani)*.

Un alt tînăr de 18 ani mărturisește cu cea mai pură inocență: «Ca să te impui fetelor, trebuie să te îmbraci cît mai fistichiu, ca să le atragi atenția. Fiecare cînd vine aicea se umflă-n pene. Și eu la fel. Ca să fiu superior față de ei, trebuie să mă îmbrac așa».

Se pare că este foarte greu să te sustragi spiritului de gașcă prezent la Casa de cultură a sectorului VI și care domină — trebuie să o spunem cu regret — și conducerea. Adunați aici în fiecare joi, simbătă și duminică seara, mulți din cei 400 sau, uneori, 1 800 de tineri demonstrează prin manifestările lor cît de important este rolul celor șapte ani de acasă, rolul școlii, al locului de muncă. După plecarea grupului, conducerea pare abătută. Situația este cu mult mai dificilă decît vroia să ne facă să credem la început.

Grijuliu, Gogănău Marin notează numele celor intervievați, apoi ne spune: «Mulți dintre ei cred că au mîncat, nici nu au serviciu. Deranjează prin comportarea lor mersul normal al serilor distractive. În timpul dansului bruschează, vorbesc urît. În felul acesta pierdem mulți tineri serioși». Plină de candoare afirmația interlocutorului meu, care, deși este activist U.T.C. și este în cunoștință de cauză, știe că acești tineri perturbează, de ani de zile, buna desfășurare a serilor de dans, a activității casei de cultură, dar nu mai știe nimic altceva. Bănuiește că nu au serviciu, dar interesul său s-a limitat aici. Că ei creează o atmosferă prea puțin îmbietoare, am văzut-o și singuri, altceva mai mult am fi vrut să știm despre ei. La întrebarea «Ce se poate face cu acești tineri?», cel mai adesea se ridică din umeri. O stare de fapt este tolerată și nu se intervine decît în cazurile de forță majoră și atunci timid, cum a fost cazul la Casa de cultură «Petőfi Sandor», unde asistăm la un astfel de spectacol. Ușile vraiște, fum de țigară, aglomerație și lipsă de educație, deși vîrsta celor care vin aici depășește 25 de ani. Scene-mostră ale lipsei bunului-simț la tot pasul. În timp ce discutăm cu o tînără, un individ își manifestă poznele infantile, încercînd s-o tragă de păr, deși a depășit de mult 25 de ani! Un alt viciu domnește în voie la Casa de cultură «Petőfi Sandor»: băutura. Deși băuturile alcoolice sînt interzise, cei care vin aici reușesc totuși să le introducă în incinta sălii. Starea de ebrietate în care se găsesc unii dintre participanți creează și mai mult o situație încordată. Plutonierul major Crăciun Constantin, de la circa 14 Miliție, chemat să intervină pentru a potoli spiritele (asistăm la scene în care cadrele de ordine sînt bruscate), consideră că aceste grupuri, îndeobște cunoscute, trebuie urmărite îndeaproape, cu sistem, și eventual reeducate. La «Petőfi Sandor» coexistă două cluburi, unul al studenților, dar nu numai al studenților, căci în rîndul membrilor sînt admiși și elevi, muncitori, club în care se intră cu legitimație, și clubul «celorlalți». Acești «celorlalți» pun probleme, și scandalul la care sîntem martori o demonstrează. La întrebarea «Dacă s-a căutat vreo formă de colaborare, dacă nu există posibilitatea conlucrării celor două forme de manifestare?» — se ridică din umeri. Unii din cei care frecventează această casă de cultură au nevoie de reeducare, de suplinirea unui gol pe care familia, școala, locul de muncă nu au reușit să-l umple.

La «Universitas», clubul Universității București, club cu o activitate foarte bogată și un regulament foarte sever în ceea ce privește conduita nu numai în cadrul serilor de dans, dar și în cadrul oricăror manifestări, s-a căutat să se organizeze seri distractive, dansante, în colaborare cu mari întreprinderi. Fără rezultate. Și asta din vina organizațiilor U.T.C. din întreprinderi care nu s-au preocupat de aceste forme de întîlnire între studenți și muncitori.

«Universitas»-ul pare mai puțin preocupat de partea financiară. În urma unui regulament strict întocmit, sînt admiși numai cei cu ținută și comportament corespunzătoare «Cîteva luni am fost în pierdere, dar am reușit să restabilim ordinea» *(Caropciuc Gabriel, student matematică-mecanică, șeful comisiei culturale)*. Dar umbra celor care și-au făcut o profesie din asaltarea cluburilor și a caselor de cultură se face simțită și aici. De multe ori vin, sparg geamuri, asaltează scările de incendiu, amenință pe cei de la ușă pentru a intra cu forța și cînd nu li se mai poate ține piept și reușesc să intre (de multe ori cu legitimații false sau furate) provoacă scandal.

CÎND EXISTĂ PREOCUPARE ACEST ASPECT «REGRETABIL» ÎȘI POATE GĂSI REZOLVARE

După «Petőfi Sandor» și Casa de cultură a sectorului VI, atmosfera de la Casa de cultură a sectorului V pare neverosimilă. Liniște, un afiș care te întîmpină de la poartă: «Ținuta obligatorie». Bufetul, bine asortat, la garderobă nu se înghesuie nimeni, se așteaptă în mod civilizat. În sala de dans e lume multă, remarcăm însă ținuta decentă, atît la băieți, cît și la fete. Se cîntă și tangou și nimeni nu fluieră. În pauză se proiectează diapozitive de turism și în întunericul sălii nimeni nu comentează, nimeni nu fluieră. Se fumează doar într-un loc special amenajat pentru asta. Discutăm cu cîțiva dintre participanți: «Vin aici cam de un an de zile. Atmosfera este foarte plăcută. Există un regulament care impune fiecărula care vine aici o anume ținută, politețe și comportament civilizat. Fumatul este interzis. Programele culturale sînt reușite» *(Stela Mihai, elevă)*.

«Vin aici cam de doi ani de zile. Este cea mai liniștită și mai plăcută casă de cultură» *(Vlad Dumitru, matriței SDV, 24 ani)*.

Cum s-a putut ajunge aici? «În primul rînd, ținem la ținută. Haina și cravata sînt obligatorii la băieți, iar fetele nu au voie în pantaloni sau cizme. Pentru abateri de la normele de bună-cuviință s-au dat amenzi ori s-a solicitat ajutorul organelor de miliție. Am format din obișnuiții serilor de dans un grup de ordine în care am încercat să asimilăm și elementele mai dificile. Intervenția fermă a conducerii în orice situație de conflict a făcut ca ea să se impună în ochii celor care frecventează aceste seri de dans. Oamenii au văzut că nu se poate decît așa, unii au renunțat să mai vină, alții, majoritatea, s-au integrat și s-au adaptat atmosferei generale. Nu vin întotdeauna aceleași persoane. Din cînd în cînd mai vin și unii cu apucături periferice, dar prin măsuri severe, prin discuții, prin încercarea de a cunoaște și a lămuri omul, reușim să schimbăm ceva de fond. Mulți nu sînt răi în fondul lor, dar se lasă prinși de spiritul de grup al celorlalți. E nevoie de răbdare și perseverență. Nu trebuie cedat și renunțat nici un moment. E necesar să se simtă prezența unui om serios între ei care să impună» *(Ilie Cazacu, șef de sală)*

Ce-ar mai fi de spus?

Că atmosfera și distracțiile pe care le întîlnești la unele din casele de cultură din Capitală sînt departe de ceea ce-și închipuie cei *care răspund* de activitatea acestor lăcașuri de cultură ale tineretului. Că aceste case pot și trebuie să fie *de cultură*.

Așa cum sînt în același oraș, dar în alte sectoare.

LUDMILA PATLANJOGLU
Fotografii de Sandu Păun

viața neromanțată a unui inginer cu cinci brevete de invenții (IV)

TARE CA FIERUL, IUTE CA OȚELUL

Știm cu toții: nu se poate dragoste fără industrie

Or, fierul este baza oricărei industrii. Dar anual, pe glob, din șapte kilograme de fier unul se pierde, ruginește. Și e păcat. Zicala aia «tare ca fierul» rezistă datorită științei și nu folclorului. De milenii lumea luptă cum poate împotriva «poluării» fierului, iar Crișan V. Ioan de vreo 11 ani. Cel mai pretabil agent împotriva nepoluării fierului este zincul. Crișan a descoperit un agent de luciu numit CRIAZIN, adică o peliculă care «așezată» pe fier îl face inatacabil și lucios. Invențiile și inovațiile sale asta înseamnă. A făcut treburile astea în nopți de invenții. În acest fel s-a sistat importul substanței, ceea ce pentru statul român a însemnat economii de multe milioane. Dar, datorită unor intrigi complicate, nedemne de un serial, aplicarea procedeului a fost întîrziată și nici acum n-o folosesc toate întreprinderile interesate din țară.

Și mai departe: ce a făcut Crișan după îndepărtarea sa din Institutul politehnic? 90 zile a stat acasă crezînd că totul a fost o imensă greșeală și va fi reprimit cu onoruri. Dar nici vorbă de așa ceva. O mîrșăvie n-ar fi mîrșăvie dacă n-ar fi dusă pînă la capăt. După 90 de zile, s-a angajat la o instituție cît mai aproape de casă: doar la 4 stații de tramvai. O chema și o cheamă «Electroaparataj» N-a fost ceva semnificativ. Dar a început să se îmbolnăvească și mai mult și mai ales de o boală numită «memoroză». Student fiind, s-a dus într-o vacanță la Bîrsău de Jos. Iatîna, mama sa, l-a rugat să-i facă o cerere să poată dărîci un kil de lînă. N-a știut să facă o cerere. Atunci. Dar înainte și după «Electroaparataj» Crișan a luat-o cu memoriile. Acasă are acum două dulapuri cu memorii și nu exagerez. Memorii prea intimiste, prea aceleași, obsedant de aceleași. Într-un anume fel, lumea avea dreptul să-și zică «A, ăla!» Și apoi, noi, românii, n-am scăpat de turci făcînd memorii sultanului. Apoi, prin concurs, Crișan a intrat la I.C.P.E. (Institutul de cercetări și proiectări pentru industria electrotehnică). A răspuns excepțional, dar șeful comisiei l-a întrebat:

— De ce ai ochelari fumurii? Te ascunzi de lume?

Crișan a tăcut. Putea, la urma urmei, să-și scoată ochelarii, să privească lumea, să lupte și să nu-i nască nevasta un copil frumos ca un fiord în fața unor dulapuri cu memorii. La figurat, firește. Deci, eroul nostru nu este perfect și nu ascund asta.

Eugen SECELEANU

(Va urma)

adevărul despre eroi (IV)

SĂ PUI MÎNA ȘI SĂ VEZI CĂ FACI SĂ CREASCĂ O CASĂ, UN ZID DE FABRICĂ...

— *Tovarășe Ene...*

— ...Ene A. Dumitru.

— *...sînteți zidar aici, pe șantierul Platformei industriale Tîrgoviște, aveți 46 de ani și sînteți Erou al Muncii Socialiste. Iată ce am aflat despre dumneavoastră înainte de a vă cunoaște. Puțin sau foarte mult. Semnificativ sau aparent doar. Vă propun acum, că ne-am întîlnit, să discutăm cîte ceva despre toate acestea.*

— Sînt zidar de cînd mă știu, adică din copilărie. Și tata la fel a fost zidar, și bunicul așișderea. Fiindcă la noi, în Bolintin, nu știu dacă știți, zidăria este sau a fost meseria celor mai mulți dintre bărbați. Cînd eram mic mergeam cu tata prin București și lucram ba la unul, ba la altul.

— *Ce face tatăl dumneavoastră acum?*

— E bine, sănătos. Are 79 de ani și pînă de curînd mai lucra. Fiindcă zidarii sînt oameni sănătoși, muncesc în aer liber, cu brațele.

— *Cum ați ajuns să lucrați pe șantiere?*

— Păi de vreo 25 de ani se construiește la noi, nu? Așa se face că am lucrat — să o luăm de la început, în ordine — la Brașov, la Iași, la Fabrica de penicilină, la Năvodari, Călărași, Constanța, Turnu Măgurele, din nou la București, am ridicat o anexă a Casei Scînteii, ca să știți și asta, și am participat la construcția sediului ICECHIM din Grozăvești, am lucrat în comuna Cățelu, la construcția Fabricii de preparate din carne, apoi la Danubiana, pentru ca în prezent să mă aflu aici, pe platformă, la Tîrgoviște.

— *Cum este meseria aceasta a dumneavoastră?*

— Cum este zidăria? Nu știu să vă răspund. Eu zic că este frumoasă, adică eu nici o clipă nu m-am gîndit că aș face altceva. Este grea, grea. A fost și mai grea, mai demult, cînd trebuia să-ți prepari singur materialul, să-l cari, să-l urci pe schele improvizate.

— *Cine mai învață azi zidărie?*

— Oho, sînt destui! Numai că nu toți cei ce se apucă ajung și zidari buni. Ca să ajungi zidar bun trebuie să-i asculți pe ăi mai vîrstnici, să stai mai întîi acolo jos la preparatul materialului, mai apoi să lucrezi migălos, pentru ca după vreun an să ajungi să faci tencuieli *sclivisite*, de care să fii mîndru. Să înduri frigul ori arșița, să lucrezi la înălțime, în poziții incomode. Cam atît.

— *Toate acestea le cereți celor din echipa dumneavoastră?*

— Toate acestea le cer celor 40 de zidari de la mine din echipă, pentru că le fac și eu. Exact.

— *Cum se împacă viața de familie cu viața de șantier?*

— Nevasta și cei doi băieți ai noștri locuiesc în Bolintin, avem casă. Eu apuc să-i văd o dată la o săptămînă; cînd lucram în București îi vedeam, normal, mai des. A fost mai greu cînd am stat departe de ei un an, am fost în R.F.G., cu echipa, să construim un hotel la Travemünde, la Marea Baltică. Dar mai apoi nevastă-mea a venit acolo și am stat împreună două luni.

— *Cînd a fost asta?*

— În '72. Hotelul proiectat și construit în întregime de români a fost și premiat, nu ați știut? În ce ne privește pe noi, zidarii, beneficiarul nu mai contenea cu laudele: «Mă, voi sînteți italieni!» (Fiindcă italienilor le-a mers vestea din vechime că sînt ăi mai grozavi zidari. Da' noi, ce italieni, eu sînt din Stoenești de lîngă Bolintin, parcă vă spusei...!?)

— *Și aici, pe platformă, care-i treaba?*

— Dom 'le, este treabă serioasă, vedeți decantorul ăsta? (Între timp escaladăm marginile unui fel de nufăr gigantic din beton — decantorul care va aproviziona cu apă noua oțelărie aflată la vreo doi kilometri distanță) Va trebui terminată tencuiala, și asta repede de tot. Și încă o tencuială care să nu lase nici o crăpătură, altfel apa erodează decantorul.

— *Cîte ore lucrează zidarii din echipa dumneavoastră?*

— 10, 12, 13 ore. Lucrăm uneori și duminica, profităm de timpul frumos, fiindcă pe ploaie ori zăpadă este mai greu. Dar să știți că zidarii pe cît lucrează din greu și spornic, pe atîta cîștigă. Au mîini de aur. Știți în cît timp își ridică un om de la noi din Bolintin, că eu din Bolintin mă țin, casă? Într-o zi, maximum două; îl ajută 2, 3 veri ori prieteni. Pun toți mîna. Și casă serioasă, cu 4, 5, 6 camere, nu un bordei! Dar în afară de cîștig este meseria. Să pui mîna și să vezi că faci să crească o casă, un zid de fabrică, este o chestie! Să intre un om într-o cameră și camera să fie ca paharul, să privești un bloc de 14 etaje și să știi că tu i-ai pus ultima cărămidă, este o chestie. Atunci cum să nu fie mîndru de meseria sa un zidar bun?!

Mihai HETCO

confecții de iarnă

Pentru acest sezon, magazinele vă pun la dispoziție un variat sortiment de confecții, tricotaje și țesături, pentru toate vîrstele și gusturile.

Pentru copii între 2 și 14 ani (băieți și fete), pardesiuri și paltoane din țesături de lînă, lucrate în modele clasice și sport.

Pentru bărbați, scurte 3/4 din relon, căptușite cu țesături golf și imitație de blană. Sînt ușoare, comode și călduroase.

Pentru femei, jachete 3/4 și 7/8, din stofă, dublate cu vatelină. Moderne și practice sînt confecționate din stofe uni și în carouri, ușor de asortat la pantaloni. Vă recomandăm țesăturile fantezi din lînă în amestec cu alte fibre pentru rochii, costume, pardesiuri și paltoane și diverse tricotaje din bumbac sută la sută, ciorapi și dresuri supraelastice pentru femei, iar pentru bărbați ciorapi tricotați tip lînă.

pe românește se numește abuz

Un cititor serios, domiciliat în strada Neagu Florea, mă pune în fața următoarei dileme, firește fără rea intenție.

Găsindu-se în ziua de 21 noiembrie în magazinul «Eva» a cerut o haină contra cost pentru nevasta lui de-acasă. Haine se găseau, numai că pe fiecare, în loc de o etichetă cum ne-am obișnuit, erau două, de fapt o etichetă cu marca fabricii etc. și bonul unor cumpărători, care fie că plecaseră să facă rost de bani, fie că n-ajunseseră încă la magazin. Conform normelor comerciale, adică teoretic, vînzătoarea n-avea dreptul să sechestreze în acest fel bunurile care nu-i aparțineau. Practic însă actul fusese săvîrșit în favoarea acelora care sosiseră primii în magazin dar, cititorul nostru nu știe din ce motive, n-au avut bani la ei; mai ales că nici o prevedere nu precizează cît timp poate dura deplasarea unui cumpărător de la vînzător la casă și invers. Cui trebuia vîndută haina?

Responsabila unității susține că haina trebuia vîndută cumpărătorului cu banii la el, adică cititorului rubricii «Starea comerțului», ing. Ion Ionescu, dar nu i-a vîndut-o deoarece între timp vînzătoarea a dosit hainele într-un dulap, ceea ce, teoretic vorbind, nu e nici frumos, nici legal; dar le-a dosit și omul a rămas fără haină, ceea ce iarăși nu este tocmai exact, fiindcă fără haină a rămas soția lui din Neagu Florea nr. 5. În realitate, dacă solicitantului cu banii la el i s-ar fi permis să aleagă totuși o haină, s-ar fi ivit o altă întrebare: pe care anume s-o cumpere, pentru că fix erau douăsprezece haine și toate cu bonurile prinse. Mai exact fuseseră douăsprezece fiindcă, după cum am arătat, vînzătoarea le dosise în dulap și întrebarea nu s-a mai ivit. E drept că în cazul cînd s-ar mai fi găsit totuși una și cititorul nostru ar fi cumpărat-o, la fel de nedreptățit s-ar fi simțit și cumpărătorul care poate făcuse apel la omenia vînzătoarei și, contînd pe ea, alergase pînă la locuința lui din Giurgiului, cu un taxi sau, și mai rău, apelînd la transportul în comun. Omenește vorbind, acesta din urmă, pentru marea lui abnegație, pentru deranj, dar mai ales pentru bucuria care-l însoțise tot drumul, merita mai mult haina decît cititorul nostru care n-avea alt merit decît că avea bani la el și nici o vină că sosise mai tîrziu, avînd pesemne lucrări de birou, cum se întîmplă uneori. Dar tot la fel de mult merita haina și locuitorul din Neagu Florea fiindcă el era cel cu banii la el, adică legal din toate punctele de vedere, știut fiind că și în acest sector important al economiei noastre socialiste trebuie să predomine ordinea, legea, și nu haosul și arbitrarul. Cui trebuia vîndută haina?

Cu îndreptățire cititorul nostru susține că lui și nouă ne sîntem de acord; haina pînă la urmă s-a vîndut celui care alergase săracul cu sufletul la gură după banii pe care nu-i avea poate nici acasă și ne bucurăm. Pentru zelul ei în slujba umanității, vînzătoarea nu a primit desigur numai aplauzele celor doisprezece clienți și pentru că fapta ei tradusă în limba română modernă se numește abuz, n-ar fi rău dacă măcar un timp ar fi «promovată» într-o muncă mai puțin complicată.

Nicolae CRISTACHE

PRIMUL ZBOR ÎN BALON LIBER ȘI UN REPORTER NUMIT BENJAMIN FRANKLIN

Întîmplarea și numai întîmplarea a potrivit în așa fel lucrurile încît să-mi iasă în cale subiectul prezentului reportaj. Mă aflam la Paris, astă-toamnă, prin Passy, ca să vizitez casa-muzeu a lui Balzac. Într-o doară, însoțitoarea mi-a atras atenția că *aici*, în cartier, a locuit cîndva și Benjamin Franklin, dar cu 16 ani înaintea nașterii lui Balzac. Perfect! Totuși, acasă, am tras din raft «Larousse»-ul și am transcris:

FRANKLIN (Benjamin), om de stat, fizician, filozof și publicist american, născut la Boston (1706—1790). Unul din fondatorii independenței coloniilor engleze din America, el vine în Franța să negocieze alianța lui Ludovic al XVI-lea cu noua republică (1778). Este inventatorul paratrăsnetului.

Așadar, *publicist* (coleg de breaslă)! Și iată-mă la Biblioteca Națională, pe urmele publicisticii lui Franklin. Am găsit, mai prețioasă, o scrisoare relativ puțin cunoscută (deși tipărită), adresată prietenului său, baronul Joseph Banks, președintele Societății regale din Londra. Data scrisorii: 21 noiembrie 1783. Prin ce este importantă *această* dată și *această* scrisoare? Pur și simplu pentru că avem de-a face cu un autentic REPORTAJ — transmisiune de la fața locului a evenimentului consumat peste zi: prima ascensiune în balon liber, de pe continentul nostru, executată de Pilâtre de Rozier și marchizul d'Arlandes în grădina La Muette.

Dar cine sînt cei doi temerari?

PILÂTRE DE ROZIER (François), fizician și aeronaut francez, născut la Metz (1756—1785). A efectuat, în 1783, cu d'Arlandes, prima călătorie în montgolfier, între castelul de La Muette și Butte-aux-Cailles. A murit încercînd să traverseze canalul Mînecii în balon.

ARLANDES (François, marchiz d'), aeronaut francez, născut la Anneyron (Dauphiné) (1742—1809), l-a întovărășit pe Pilâtre de Rozier în cursul primei ascensiuni în balon (1783).

Deci, un François avea — la ora experienței — 27 de ani, celălalt François număra 41 de ani. Iar Franklin — trei de «F» la un loc — rămas pe sol împlinise, atunci, 77 de ani. Iată cum descrie «inventatorul paratrăsnetului» scena la care a asistat cu doar cîteva ceasuri mai devreme:

«Dragă Domnule,

Am primit prietenească dumneavoastră scrisoare din martie (atenție! un schimb de epistole între continent și insulă se consuma cam în... jumătate de an — n.n), și sînt bucuros să văd că relatările mele cu privire la experiența aerostatică par a vă fi interesat.

Balonul experimental la Muette era mai mare decît cel care s-a ridicat la Versailles, cu o oaie, o rață și un cocoș (19 septembrie 1783). Apendicele său era deschis și în mijlocul acestui apendice a fost fixat un fel de coș, împletit în care erau arse vreascuri și legături de paie. Aerul, rarefiat, trecînd astfel prin această flacără, umfla balonul și-l umplea.

Persoanele care au luat loc în galeria făcută din răchită și prinsă în afară, aproape de apendice, aveau fiecare, în față, o deschizătură care le îngăduia să arunce legături de paie în focar, pentru a întreține flacăra și a păstra balonul plin...

Mașina, împinsă de vînt, s-a îndreptat spre una din aleile grădinii, adică contra unor arbori care mărgineau drumul. Galeria s-a agățat în crengile de sus ale acestor arbori, care fuseseră retezate și erau foarte dure, în timp ce corpul balonului se înclina în cealaltă parte, gata să se răstoarne. Am fost atunci extrem de neliniștit cu privire la soarta călătorilor, crezînd că-i voi vedea căzînd peste bord sau arzînd, căci balonul nu mai stătea drept, flacăra ar fi putut cuprinde pe dinăuntru materialul care atîrna chiar deasupra ei. Dar, cu ajutorul corzilor încă fixate, aerostatul a putut fi curînd redresat, obligat să coboare și repus la locul lui: el era totuși foarte strict.

Cînd s-au ridicat la înălțimea dorită, călătorii au micșorat flacăra și-au lăsat mașina să meargă condusă de vînt...

Foarte mulți oameni din Paris au văzut balonul trecînd, dar nimeni nu știa că erau oameni într-însul, căci suise atît de mult în înalt, încît nu puteau fi văzuți... Această experiență de La Muette nu-i, desigur, lipsită de importanță. Ea poate să aibă urmări pe care nimeni nu le poate întrevedea...

Benjamin Franklin»

Așadar, 21 noiembrie 1783. La 27 august — același an — un balon aerostatic al fraților Montgolfier s-a ridicat de pe Champ -de-Mars (unde mai tîrziu, peste 106 ani, avea să fie construit Tour Eiffel) Cronicarii precizează c-a asistat la eveniment o mulțime imensă, deși ploua din abundență, în vara acelui an îndepărtat...

Continuîndu-mi investigația prin arhive, am găsit descrierea aceleiași ascensium în volumul lui André Castelot («Le Grand Siècle de Paris»): ~~titlul «Cel dintîi voiaj~~ aerian (1783)». Astfel, am reușit să notez că «balonul din hîrtie îmbibată cu ulei măsoară 20 de metri în înălțime, 16 în diametru și poate conține 20 000 de metri cubi de aer încălzit de un reșou alimentat cu paie și atîrnat de inveliș prin lanțuri. De o parte și de alta a părții exterioare a orificiului sînt plasate două coșuri de răchită, în formă de semilună, destinate navigatorilor».

Pînă să se fi ajuns la acest moment suspense, a fost necesară înfrîngerea opoziției regelui (același Ludovic al XVI-lea, pe lîngă care Franklin venise să negocieze o alianță Franța—nouă republică americană); căci Ludovic al XVI-lea refuzase să-și dea consimțămîntul la efectuarea experimentului cu balonul liber, în care să urce oameni. Condamnați la moarte, fie și doi dintr-o dată, dar însă oameni ca toți oamenii, nici vorbă. La care Pilâtre de Rozier (un precursor evident al cosmonautului modern) ar fi rostit:

— Cum? Doi criminali vor avea, cei dintîi, cinstea de a părăsi pămîntul, zburînd peste Paris? Nu, asta nu se va întîmpla

Începe jocul de culise: celălalt zburător, marchizul d'Arlandes, prin ducesa de Polignac și Philippe de Chartres, obține sprijinul Mariei Antoinette care-și convinge soțul — re-ge-le — în asemenea măsură, încît Ludovic al XVI-lea pune la dispoziția experimentatorilor propriul său castel.

(Am străbătut anume, doar pentru uzul «trăirii interioare», cu piciorul, nu cu aerostatul, actuala stradă Andigué, de pe locul fostei grădini — în cartierul Auteil — acolo unde, exact în urmă cu 190 de ani, parizienii au năvălit *să vadă*)

Pregătirile de zbor au durat mult, anvelopa-i descusută — dar pînă să fie reparată, parizienii nu s-au plictisit (în fond erau la iarbă verde), senzație face o coafură de-a celebrului coafor Leonard (în vîrful unei clăi de păr fals, un balon bleu-auriu, absolut asemănător celui aflat pe peluză — invenția fraților Montgolfier).

Ora 1,54 — 1783, noiembrie 21...

Balonul a apucat-o spre sud-vest, peste Passy (1 500 locuitori, printre care Franklin, la data aceea), survolînd casele cu etaj și morile de pe coastă. Descrierea pornirii, relatată de însuși d'Arlandes, am găsit-o în numărul din 29 noiembrie 1783 («Journal de Paris»):

— Domnule marchiz — i s-a adresat Pilâtre — dumneavoastră nu faceți nimic, și așa nu vom urca niciodată.

D'Arlandes își cere scuze, apoi «am mișcat reșoul, am apucat cu o furcă o legătură de paie fără îndoială prea strînsă, ceea ce-o împiedică să ia ușor foc; am ridicat-o, scuturînd-o în mijlocul flăcării. O clipă după aceea m-am simțit ridicat de subsuori și i-am zis dragului meu tovarăș:

— De data asta, *urcăm*».

În zbor, *dramă!* Nacela marchizului e plină de găuri rotunde, pînza a luat foc.

— Trebuie să coborîm — strigă d'Arlandes, însă fără să dezarmeze, și la buretele, stinge cîteva din găurile arzînde, mai apropiate, totuși insistă: — Trebuie să coborîm!

Pilâtre privește dedesubt și răspunde:

— Sîntem deasupra Parisului.

— N-are importanță.

— Dar ia să vedem, nu-i nici o primejdie pentru dumneavoastră? Vă țineți bine?

D'Arlandes cercetează corzile principale, le netezește cu buretele umed, constată că toate rezistă, cu excepția a două sfori rupte.

— Putem traversa Parisul! — comunică marchizul.

La aterizare, publicul își dispută rădăcinoasa lui Pilâtre de Rozier (fiecare o bucățică, amintire inapreciabilă). Marchizul d'Arlandes, mai practic, încalecă și dă fuga să întocmească procesul-verbal al nemaipomenitei întîmplări. Zice-se însă că la fața locului, printre entuziaști, s-ar fi aflat și un «căutător de nod în papură»:

— La ce pot servi, domnule, baloanele?

Întîmplarea (aceeași care m-a ajutat și pe mine să descopăr subiectul prezentului reportaj din arhive) face ca bătrînul cărăuș i-a adresat cusurgiul întrebarea să fie Benjamin Franklin (îmbrăcat «americănește»), locuitor — la vremea aceea — al Passy-ului, deci... vecin cu împrejurarea (adresa exactă: 62, rue Raynouard). *B.F.* replică fără drept de apel:

— Domnule, la ce poate sluji copilul care se naște?

▪

Peste exact 190 de ani (fiindcă 21 noiembrie 1973 abia a trecut) previziunea americanului din Passy, om la 77 de ani, se adeverește — o dată în plus — dacă, deschizînd ziarele curente, găsești informația pe care am decupat-o zilele trecute:

«După ce-au dat naștere celei mai vaste industrii automobilistice din lume, Statele Unite ale Americii și-au amintit, dintr-o dată, din cauza penuriei de combustibil, că pentru a călători liniștit vehiculul ideal este balonul. Mai ales că, în actuala epocă, materialele din care poate fi confecționat un balon sînt infinit mai rezistente, neinflamabile. Mai mult chiar: balonul — folosit acum drept platformă de observație sau de comunicație, și atingînd chiar 50 de tone — va ajunge, în anul 1980, să cîntărească 100 de tone».

Reînvierea — după aproximativ 200 de ani — a invenției fraților Montgolfier: MONTGOLFIER (frații *de*), Joseph (1740—1810) și Étienne (1745—1799), industriași francezi, directori ai unor importante papetării, născuți la Vidalon-lès-Annonay (Vivarais), inventatorii primelor aerostate, denumite *montgolfiere* (1783).

Tare-s curios să știu dacă actualii cosmonauți, locuind în incinta laboratorului spațial «Skylab», știu toată povestea înșirată mai sus. Nu susțin, Doamne ferește, că datele mele ar fi ieșite din comun, dimpotrivă, sînt — într-un sens — banale, curente, însă susțin că omenirea își uită, uneori, eroii. Și asta mă întreb dacă știu — cît de cît — cosmonauții.

...Și la ce credeți că pot servi, domnule, baloanele?

...*La ziua de astăzi, domnule!*

Mihai STOIAN

Corpurile de iluminat cu lămpi cu vapori de mercur, cele cu tuburi fluorescente, precum și cele cu lampă incandescentă sînt destinate celor mai diferite medii.

CALITATEA LOR ESTE IREPROȘABILĂ.

Întreprinderea ELECTROBANAT

Timișoara, str. Gării nr. 1
telefon 11590; 24816; 24817; 24818
telex: 013208

„UNION“ - O SINGURĂ FIRMĂ, MULTIPLE SEMNIFICAȚII

*

Din diversitatea bucatelor gastronomiei naționale și internaționale preparate la restaurantul «BUCUR» notăm: un excelent turnedo à la «Bucur», o tochitură și un mușchi, amîndouă à la «Bucur»; la majoritatea meselor aflate în salonul braseriei «UNION» se solicită supa «ca la mama acasă» și șnițelul familial, iar la restaurantul «VICTORIA» — a cărui bucătărie excelentă e un lucru de mult recunoscut și confirmat — un excelent filé de boeuf à la «Victoria» sau un apetisant șnițel cu ciuperci. Mai menționăm preparatele din pui, porc și vacă ale primei rotiserii din țară, situată lîngă «UNION».

*

tenis

să ne apărăm prestigiul

Apărarea prestigiului de care ne bucurăm în Cupa Davis, confirmarea rezultatelor din Cupa Federației Internaționale, ridicarea performanțelor juniorilor și tinerilor noștri la înălțimea celor obținute de seniori, iată pe scurt principalele obiective ale Federației Române de Tenis în anul 1974.

Pregătirile pentru sezonul viitor sînt în toi. Numărul celor vizați să ne reprezinte este mai mare, iar nouă sală pusă în exclusivitate la dispoziția jucătorilor de tenis oferă condiții mai bune. Antrenamentele se desfășoară după o formulă nouă, în care s-a renunțat la centralizarea excesivă a pregătirii, formîndu-se un singur lot, restrîns, cel pentru Cupa Davis, și lăsîndu-se pe seama cluburilor pregătirea celorlalți jucători. Ideea nu mi se pare rea, dacă mă gîndesc că în felul acesta se asigură continuitate pregătirii la cluburi, că se îmbunătățește disciplina și mai ales că se va realiza acea legătură absolut necesară dintre tineri și virstnici, legătură ce condiționează ridicarea de noi talente. Nu mi se pare rea nici promisiunea de a fi numiți antrenori la loturi acei antrenori care au cei mai mulți și mai valoroși sportivi în lot.

Aș vrea însă să atrag atenția asupra unui mare pericol ce poate compromite ideea descentralizării. Este vorba de relația ce trebuie să se stabilească între interesele naționalei și cele de club. S-ar putea, la un moment dat, ca antrenorul X să acorde mai multă atenție în pregătire jucătorului Y — care poate ridica echipa în clasamentul divizionar — în detrimentul jucătorului Z, ce intră în vederile lotului de juniori sau de tineret. Iată de ce eu cred că hotărirea Biroului Federației Române de Tenis privind pregătirea jucătorilor fruntași se adresează deopotrivă priceperii antrenorilor noștri de la cluburi cît și atașamentului de care aceștia trebuie să dea dovadă atunci cînd este vorba de reprezentarea în viitor a tenisului nostru pe plan internațional.

Ștefan GEORGESCU

P.S. Dintre multele scrisori pe care le-am primit la redacție în preajma Anului nou, una mi-a atras în mod special atenția. Plicul conținea o... hîrtie de 50 de lei și cîteva rînduri, dintre care reproduc: «...v-aș ruga pe dumneavoastră să-mi faceți un serviciu, astfel ca dumneavoastră sau altcineva să cumpere niște flori care să fie dăruite lui Ion Țiriac, căruia îi datorăm atît de mult pentru locul pe care-l ocupă azi tenisul românesc pe arena mondială. Poate fiica dumneavoastră (cred că aveți o fetiță) vrea să facă gestul acesta. Aș vrea ca florile să exprime prețuirea și dragostea de care se bucură Ion Țiriac în rîndul admiratorilor săi și ai tenisului.

Cu mulțumiri anticipate
I. Rothmayer»

I-am îndeplinit dorința lui I. Rothmayer și mărturisesc că Ion Țiriac a avut o mare bucurie.

soți, soții, fii, fiice, nepoți, strănepoți, socri, soacre și... tot neamul lor

Joi, 20 decembrie 1973, la Sala Palatului Republicii Socialiste România a avut loc, după cum este cunoscut, festivitatea premierii celor mai buni zece sportivi români ai anului. Evenimentul — așteptat cu interes de un numeros public — a suscitat, cum era firesc, interesul ziariștilor de sport, dar și al altor colegi de-ai lor. Zadarnic însă au așteptat aceștia să li se ofere posibilitatea de a se afla în sală. Unii dintre ei ar fi vrut să scrie cîte ceva (chiar dacă, așa cum a fost cazul la «Sportul», nu toți au fost incluși în colectivul special constituit în acest scop), alții — pe bună dreptate, cred eu — ar fi dorit pur și simplu să fie martori, în calitate de profesioniști, ai evenimentului.

Cei care semnează aceste rînduri a umblat în tot cursul dimineții de joi pe la șefi de secții din C.N.E.F.S. pentru a solicita o invitație, sau a cumpăra un bilet de intrare la festivitate. Nu a fost chip să obțină nici una, nici alta, pentru simplul motiv, i s-a spus, că sînt toate epuizate și că nici pentru activiști cu munci de răspundere din Consiliul Național nu se mai găsește vreo portiță de a intra la Sala Palatului. Am subliniat aceste cuvinte pentru că — aproximativ cu 10 minute înainte de începerea festivităților — un tip de ordine de la intrare m-a invitat în sală contra unui bacșiș de 15 lei. Firește, am refuzat. Dar, în acest timp, în șuvoiul de oameni fericiți, posesori de INVITAȚII, și nu de bilete (contra cost), am putut vedea soți, soții, fii, fiice, nepoți, nepoate, strănepoți, socri, soacre și alte... neamuri ale unor șefi ai Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport. **Ziariștii sportivi nu aveau însă ce căuta în sală.** Chiar unul dintre redactorii șefi-adjuncți ai ziarului «Sportul» spunea, resemnat, că pentru el nu s-a găsit... un loc sub cupola Sălii Palatului. Aceasta este situația. Anul trecut, cu prilejul aceluiași eveniment lucrurile s-au petrecut la fel, iar... socrii și soacrele, etc., etc. continuă să fie în primele rînduri.

Ion GAVRILESCU — ziarul «Sportul»

totuși, calul rămîne!

6 000 kilometri pe cal

Două tinere franceze, surorile Evelyne și Corinne Coquel, au hotărît să se «lanseze» călare pe itinerarul Paris-Ierusalim, un parcurs de 6 000 kilometri pe care și-au propus să-l străbată în 6 luni. Traseul ales: Paris-Neuf Brisach (pe drumurile de-a lungul canalelor rîurilor Marna și Rhin)-Pădurea Neagră-Cîmpiile Dunării din Austria-Pusta ungară-Pădurile Iugoslaviei dintre Belgrad și Niș-Cîmpiile Savei și ale Moravei-Sofia-Cîmpia rîului Maritza pînă în Turcia, urmînd a traversa Anatolia-Munții Taura (3 000 metri altitudine)-Adana-Antakya, în Siria-Coasta Mediteraneană pînă la Beirut-Damasc-Amman-portul Allemby-Ierusalim.

Cea mai mare, Evelyne, a practicat călăria timp de 10 ani. A trecut cu succes primii 3 ani de inițiere și pregătire, după care a cîștigat premii în concursurile de sărituri, apoi s-a dedicat raidurilor călare executate în mod solitar. Activitatea lui Evelyne în hipism a fost remarcată adesea în presa sportivă, ea fiind o pasionată și nu o aventurieră.

Corinne are 19 ani și îi place să-și petreacă vacanțele călare. Fiind mare amatoare de excursii hipice, se pregătește pentru a obține licența de ghid turistic în cadrul asociației «Vacanța pe cal».

Cei doi cai au fost aleși din cei robuști, după calitatea picioarelor, a șalelor și a mersului, calm și cadențat. Au fost antrenați în așa fel încît să se acomodeze cu ușurință la o alimentație variată, la schimbările zilnice de grajduri, la potcovirile dese, recomandate atît de mersurile pe teren moale, cu iarbă, cît și pe terenurile pietroase. Cali se numesc Mickey și Donald. Sînt însoțiți de cîinele Pluto, un fox de talie mare încrucișat cu griffon. Pluto are deja o experiență pentru marșurile lungi, fiind un cîine antrenat special ca însoțitor al cailor, capabil să sară pe spinarea lor pentru a se odihni, să-i supravegheze în timpul nopții și să mănînce de toate.

6 000 kilometri călare este o remarcabilă performanță sportivă care, în eventualitatea unei reușite, va lăsa mult în urmă performanțele de acest gen de pînă acum. Această tentativă este cu atît mai dificilă cu cît se desfășoară în condițiuni mai puțin obișnuite pentru cele două fete care vor avea de înfruntat clima, terenul, hrana diversă, singurătatea, oboseala, și vor avea de rezolvat potcovirea și îngrijirea cailor. În plus ele trebuie să identifice cu precizie itinerarul, să-și mențină moralul și să-și chibzuiască bine banii.

Calul, afirmă cele două îndrăznețe, este «vehiculul» cel mai potrivit pentru o asemenea călătorie, el purtîndu-ne pas cu pas prin medii diferite, în contact direct cu multiplele și interesantele aspecte istorice, culturale, sociologice, economice etc.

Evelyne, Corinne, Mickey, Donald și Pluto pleacă într-o expediție dificilă. Vor reuși oare?

Cristian ȚOPESCU

Evelyne cu Mickey și Corinne cu Donald.

poșta fair-play

Constantin Teașcă a revenit pe gazon, a revenit la o echipă de fotbal (echipă de mare și frumoasă tradiție în țara noastră), a revenit la prima și marea sa pasiune, la marea sa vocație. Momentul, cei care-l apreciază ar spune chiar evenimentul, merită o acreditare în chiar rubrica pe care prețuitul nostru colaborator o susține în revista noastră. Iată pentru ce redacția i-a supus lui C. TEAȘCĂ un chestionar la acest început de drum pe care i-l dorim cît mai fericit.

Redacția: Vă bucură revenirea — din ziare, reviste și cărți — pe gazon?

— Întrebarea dumneavoastră ar lăsa să se înțeleagă că aș fi părăsit definitiv «teatrul de luptă» fotbalistic sau, mai știu eu, că am fost cumva «neglijat» de echipele noastre divizionare. De fapt nici unul din cele două aspecte nu rămîne în picioare, pentru că întîrzierea mea pe tușă mai mult decît ați fost obișnuiți pînă acum a avut drept cauze: terminarea de scris a volumului de amintiri, predat de curînd Editurii «Junimea»-Iași, și faptul că, selectînd în timp ofertele primite, am găsit că propunerea cea mai tentantă este a clubului Steaua. Oricum, revenirea în teren rămîne una din marile mele bucurii la început de an, mai ales că nici nu intenționez să trec pe «tușă» vechile mele îndeletniciri de a scrie la reviste, ziare, edituri...

Redacția: Fără să încercăm a intra în intimitățile-ne interesa totuși argumentele cu care Steaua v-a cucerit?

— Iată răspunsul pe puncte:

● Steaua este clubul cel mai bine organizat, cel mai bine dotat și utilat, conectat tehnic și administrativ la cel mai pretențios nivel de lucru;

● dispune de două uriașe centre de copii și juniori (conduse de tehnicieni bine pregătiți) care-și așteaptă valorificarea;

● are în conducerea superioară personalități remarcabile prin competență, pasiune și răspundere concretă, care tratează fotbalul ca pe un fenomen social al vremurilor noastre, ca pe un mijloc de a proba — și prin fotbal — talentul, vocația și dorința de afirmare a unui popor mic ce a dovedit în atîtea alte domenii că poate fi și mare;

● am impresia că la acest club este garantată libertatea de manifestare a priceperii antrenorilor, jucătorilor etc., în măsura în care factorii în speță fac totul să afirme că fotbalul unei țări a ajuns mare prin cluburi și nu prin «reprezentative» de seră (vezi Benfica-Portugalia, Ajax-Olanda, Real Madrid-Spania etc.).

Toate acestea, ca și altele, m-au convins — în cîteva luni de studiu și analiză — că singura condiție pe care este cazul să o pun clubului este aceea de a lăsa data de expirare a contractului fără... dată!

Redacția: Cum apreciați lotul Stelei și posibilitățile lui? Ce ar putea produce după părerea dumneavoastră acest lot?

— De la distanță privit actualul lot, se poate constata că se pretează la formarea unei echipe care să practice un fotbal mai colectiv și realmente ofensiv, apelînd la șarje, infiltrări, baraje și valuri de atacanți, mingi lungi și scurte, «un-doi»-uri și devieri, circulație de eliminare și evitarea eliminării... Toate acceptate ca o construcție gîndită.

Redacția: Ce trebuie întreprins — în primă instanță — cu acest lot?

— Să se elimine de urgență contradicț dintre posibilitățile tehnice remarcabile c care sînt creditați de ani de zile mulți dintre tinerii clubului și «refuzul» lor de a le proba practic. Cu alte cuvinte, să nu mai fie o «stea» întunecată de propriile stele...

Redacția: Ce obiective precise vă propuneți la Steaua în 1974-1975?

— Probabil că vă așteptați să spun: cîștigăm campionatul, cîștigăm «Cupa»! Nu cred că acestea sînt obiective prea dificile de realizat în fotbalul nostru, unde numai cu un an de zile înainte toată lumea se speriase că... C.F.R Cluj a descoperit «combustibilul» succeselor. Pe noi, la Steaua, ne preocupă să construim o echipă solidă, de anvergură, și din fericire construcția nu o începem cu «piese de muzeu». Anul competițional 1974/1975 trebuie să ne confirme sau să ne infirme dacă putem atinge sau nu clasa internațională prin jucătorii pe care-i avem.

Redacția: Cum vedeți în momentul acestui start al dumneavoastră colaborarea cu antrenorul Constantin?

— Constantin a fost un valoros jucător, mai ales că s-a numărat printre puținii fotbaliști care au jucat fotbal cu capul! El s-a bucurat de o mare șansă și anume aceea de a-și face ucenicia de antrenor direct la una dintre marile noastre echipe, și tocmai la echipa care l-a consacrat. Din slabul nostru contact profesional de pînă acum îmi este foarte greu să-i dau un calificativ, dar, sprijinindu-mă pe faptul că a jucat fotbal cu capul, nu am motive să nu cred că realizarea lui ca antrenor nu se va suprapune pe clasa celei de fost jucător. Pentru aceasta însă Constantin trebuie să știe un singur lucru, și anume că se află totuși de-abia la începutul meseriei de antrenor. În ceea ce mă privește, îl asigur public de toată colaborarea mea.

Redacția: Cum vedeți — în noua calitate de antrenor — viitorul dumneavoastră dialog cu ziariștii?

— Evident că sarcina mea va fi din nou ingrată — meseria de antrenor de fotbal fiind la tot pasul criticată, în schimb cea de ziarist sportiv elogiată — de aceea voi încerca să mut dialogul în teren, pe gazon. Dealtfel, intenționăm să constituim la clubul Steaua un «cerc de ziariști», prieteni devotați ai fotbalului, unde să dezbatem, principial, carențele în pregătire și joc, în comportare și răspundere ale tuturor chiar și ale subsemnatului. Din acest moment arunc mănușa tuturor acelora care vor să se alinieze acestui start, gîndind că Steaua are totuși întrunite multe din condițiile ca «mîine» să devină echipa-fanion a soccerului românesc.

Redacția: Cum va juca Steaua la primăvară?

— Îmi este greu să vă spun cum va juca la primăvară, ceea ce însă pot să afirm acum este ideea că după sfîrșitul primăverii «Steaua» va fi o echipă căutată pentru jocul ei spectaculos, sărind conștient peste «temporizarea» din atac și «înghețarea» jucătorilor în fața propriilor buturi. Păstrarea balonului este o artă numai în măsura în care ajută eficacității ofensive sau defensive. Și cum noi nu suferim de jucători talentați, ci de joc, vom face și imposibilul ca să triumfe «jocul grupat», aruncînd la groapa cu gunoi «jocul orb».

repriza a treia

dobrin: fotbalul este o artă

Mulți ani a fost mărul discordiei din fotbalul nostru. Și nu este deloc exagerat să spui că au fost chiar două mari tabere în jurul acestui măr, pro-dobrinișt și anti-dobrinișt. Fiecare tabără cu argumentele ei.

— *E un artist, domnule!*

— Aș, e un circar...

— *Joacă și pentru echipă, și pentru public.*

— Joacă pentru el, domnule! Numai pentru el!

— *Ascunde mingea, nu aiteeva, și ți-o pune unde vrei, pe frunte, pe nas, pe șiretul de la bocanc.*

— Și la noi în curte e unu care înghite tacîmurile de la o masă, dar n-a auzit nimeni de el.

— *Are un serviciu fantastic, dă mingi pe care scrie «gol». N-ai văzut, din Troi, jucător de divizia B, a făcut am de națională?!*

— Ca apărător e zero, trec atacanții pe lîngă el cum trecem noi pe lîngă pomul cu vrăbii de la Universitate.

Și lista — dublă — ar putea fi mult continuată, și cea «pentru» și cea «contra», iar din șirul «reproșurilor» întemeiate chiar și autorul acestor rînduri este gata să subscrie la următoarele, fredonate pe toate vocile — «federale» sau «amatoare» — în ultimii ani.

Da, este adevărat că Dobrin...

...nu este atît de armonios, complet, ca Dumitru, care, fără îndoială, ar putea evolua foarte bine pe toate cele 10 posturi de jucător de cîmp;

...nu este atît de luptător ca Dinu;

...n-are nici pe departe șutul lui Oblemenco;

...n-are inepuizabilul suflu al lui Nunweiller;

...n-are superba lovitură de cap a lui Dumitrache;

...și n-are, uneori, nici promptitudinea lui Dumitriu II (cel de acum vreo 6-7 ani), jucător de mare clasă cu care se înrudește, probabil, cel mai mult între fotbaliștii români.

E adevărat, Dobrin n-are multe, dar are destule ca să fie cel mai mare fotbalist român în activitate, situîndu-se cu un cap peste toți jucătorii noștri. Intuiția sa excepțională, manevrarea balonului cu virtuozitatea de magician a unui Cruyff sau Eusebio, sau Genici, gîndirea și găsirea unor uimitoare soluții în teren, toate acestea fac din «prințul din Trivale» personalitatea numărul 1 a fotbalului românesc azi.

...La vîrsta de 17 ani, la Ludwigshafen, Dobrin era căutat în vestiarul reprezentativei noastre (după meciul cu R.F.G.) de faimosul Fritz Walter (fostul căpitan al fostei echipe a R.F. Germania — campioană a lumii), care l-a îmbrățișat și l-a felicitat pentru strălucita sa evoluție, prorocindu-i un viitor de aur.

Peste doi ani, la Neapole (în meciul cu Italia), Dobrin marca un gol la care Sarti n-a avut timp să schițeze nici măcar un gest.

Peste alți ani, la București, într-o partidă de neuitat (România—Cehoslovacia), gol senzațional marcat cu capul, din plonjon, de Dobrin califica țara noastră în sferturile de finală ale Campionatului european.

Apoi, comentatul *recital Dobrin* de pe stadionul Santiago Bernabeu, cu ocazia meciului de adio al lui Gento.

Și cîte alte meciuri, cîte alte goluri în care emoția ne strîngea de gît, iar entuziasmul ne arunca în aer de pe scaune! Amintiți-vă — o ultimă secvență decupată din *memorie* — golul acela aproape *neverosimil* înscris în partida cu echipa Ungariei, la București (în Campionatul european), cînd Geczi a fost scos ca un copil din poartă, iar Dobrin a *pus*, încet și plasat, mingea peste el în gol. Gol de apoteoză, pe care adversarii înșiși nu conteneau, seara, să-l laude.

Și cîte nu s-ar mai putea spune despre marile reușite ale lui Dobrin? Cum la fel de bine s-ar putea vorbi despre un capitol la «pasiv», despre incredibila absență a lui Dobrin din terenul Guadalajarei, absență datorată și lui (copilăriilor sale), dar și lui Angelo Niculescu, colaboratorul stimat al revistei noastre, care în serialul «Corabia cu 11 pasageri își motivează decizia, de a nu-l folosi pe Dobrin la Campionatul mondial din Mexic, dar care *nu va convinge pe nimeni, vreodată*, că la Guadalajara locul piteșteanului era pe tușă.

Ce a fost însă a trecut. Din fericire pentru iubitorii fotbalului din țara noastră Dobrin joacă și azi, slujind cu excepționalul său talent *arta sa*, fotbalul.

Marius POPESCU

la răscruce de sporturi

lumea s-a săturat de teorie

A fost o vreme, în fotbal, cînd lumea lua cu asalt tribunele, chiar dacă spectatorii nu erau prea mulțumiți de calitatea jocului și — în special — de numărul de goluri marcate.

Vremea aceea a trecut. Diriguitorii fotbalului de pretutindeni caută astăzi, cu înfrigurare, explicații și soluții pentru repopularea stadioanelor, pentru reatragerea spectatorului de rînd către fenomenul fotbalistic, și truda aceasta nu este simplă, nu urmează o cale dreaptă, deși la baza acțiunii de îndepărtare a publicului de terenurile de fotbal pare să stea un singur motiv cu adevărat valabil: scăderea numărului de goluri.

Am în față o statistică folosind o limbă mult mai simplă decît orice speculație gazetărească: în ultimul sezon, numărul spectatorilor în tribunele fotbalului englez a scăzut cu peste trei milioane. În același răstimp, media de goluri a atins cel mai scăzut nivel din ultimul deceniu, 2,36 față de 3,3.

Astăzi, după eliminarea Angliei din cursa pentru calificare la campionatele lumii din 1974, glasurile critice la adresa mentalității fotbalului britanic au început să se înmulțească, și însuși secretarul Federației din Londra, Denis Follows, a declarat ziariștilor că «Anglia nu numai că a intoxicat întreaga lume cu lipsa de goluri a fotbalului său, dar și-a înmormîntat astfel și propriile șanse».

Oricît ar fi (dacă este) de exagerată afirmația de mai sus, rostită într-un moment de zdruncinare a unui echilibru tradițional, se poate constata în prezent o tendință generală de repudiere a fotbalului economicos, jucat cu prudență pentru 0-0 sau un fericit și norocos 1-0, de condamnare a metodelor de antijoc, de «betonare» cu orice preț, teorie pe care a introdus-o în perimetrul european antrenorul maghiar Kalocsai și cu care a cîștigat destulă glorie (și destui bani...) «magul» Herrera, în epoca invincibilității lui Internazionale Milano.

La această oră, întreaga lume fotbalistică — și în special Europa, *continentul cel* mai sedus de teoriile antijocului — face eforturi pentru dinamizarea fotbalului, pentru transformarea lui într-un spectacol cu cît mai multe goluri. În preajma acestei *afirmații*, stă *recenta deschidere* a granițelor Spaniei fotbalistice pentru jucătorii străini, *atacanți* de talia lui Cruyff, Ayala, Heredia sau Keita, oameni capabili să ia cu asalt porțile adverse; din aceeași preocupare *s-a născut refuzul campionatului sovietic* de a mai accepta meciurile egale; în același cadru s-a înscris noul sistem de punctaj din ierarhia fotbalului francez, care acordă mai multe puncte pentru mai multe goluri.

Înaintea începerii actualului sezon, antrenorul lui Bayern München, Udo Lattek, exprima cu precizie, într-un interviu, tendința generală a fotbalului din țara sa: «Avem nevoie de cît mai mulți jucători din echipă pentru atac. Acest lucru este riscant, dar este singura metodă de a salva fotbalul de primejdia unei totale plictiseli»

Socoteala este, se pare, foarte simplă, și de respectarea ei depinde, în mare măsură, viitorul fotbalului: lumea s-a săturat de teorie, vrea goluri.

Ovidiu IOANIȚOAIA

cronica de fotbal

ce-i de făcut? (III)
jucători și club

Cred că ar trebui să vorbim acum despre cea mai mare primejdie din viața fotbaliștilor noștri și anume despre lipsa lor de obligații față de club. Amatorismul e foarte bun pînă la un punct, în sensul că jucătorului i se oferă posibilitatea ca în timp ce reprezintă culorile unei uzine să se și califice la locul de muncă. În cazul echipelor studențești, să-și desăvîrșească studiile, iar în cazul cluburilor militare, să poată dobîndi un grad echitabil în cadrele armatei. Știm cu toții că dacă oamenii în chestiune își văd serios de treabă, la sfîrșitul carierei lor sportive viitorul le este asigurat și că nu au de ce să-și mai pună probleme. Mulți dintre foștii jucători devin antrenori după cursuri de specializare. Din nefericire, la o anchetă cît de cît serioasă, se constată că rareori jucătorii buni au fost și antrenori buni. Cauza? Asta o poate explica cineva care ar vrea să ducă pînă la capăt această problemă. Noi nu indicăm decît cîteva defecte ale acestui gen de antrenori: lipsa de autoritate; boemia ce se continuă în unele cazuri și după încheierea carierei de fotbalist de performanță; lipsa unor studii teoretice și predarea unui fotbal empiric, ca pe vremea mea, știindu-se că și acest sport evoluează, că și în desfășurarea lui apar metode noi de pregătire, tactici inedite și așa mai departe.

Dar să ne întoarcem la cele enunțate încă de la începutul acestui articol. Au jucătorii noștri o veritabilă responsabilitate față de cluburile lor? Eu cred că nu! Mai întîi aș face precizarea că actualul statut al jucătorului *nu-i* permite acestuia să plece cînd dorește la un alt club, ceea ce mi se pare o chestiune de neînțeles. Nu spun că ar trebui să existe indivizi care să joace într-un an la cinci cluburi. Nici asta nu ar fi o treabă serioasă, dar nici să-l ții pe tușă pe un fundaș, să zicem, care nu se integrează deplin la clubul X din București, dar ar fi foarte necesar la clubul Y din Bacău. Ani de zile cluburile mari *au strîns* în jurul lor *numele cele mai bune din toată țara*, *știindu-se că nu* toți cei adunați vor juca vreodată în formația primă care numără totdeauna numai unsprezece inși. Din această prelungită trîndăvire pe tușă au dispărut de pe firmament stele cu adevărat de prima mărime. O să mi se spună că de fapt săptămînal, ele, aceste rezerve, au putut să-și verifice forțele în formațiile de tineret. Profit de prilej pentru a repeta că acest campionat paralel, lipsit de orice spirit de întrecere (pentru că nu există titlu oficial de campion și nu se retrogradează), este cel mai costisitor și inutil sistem de a ține într-un țarc jucători valoroși care nu pot să joace la adevărata valoare pe terenuri anonime, denivelate, la ore în funcție de starea atmosferică și așa mai departe, partide lipsite de ambiție și de acea atmosferă din jurul fotbalului care-l face atît de atrăgător. Pentru ceea ce numim noi «tineret» nu există decît soluția campionatului de juniori. Atît.

Dar să revenim la chestiune. Au deci jucătorii noștri obligații majore față de cluburi și chiar față de ei înșiși? Paragrafele contractelor actuale sînt foarte vagi. Am asistat la cîteva antrenamente ale cluburilor noastre. Drept să spunem ele aduceau cu niște întruniri amicale unde se făceau bancuri. Nici vorbă de o pregătire serioasă, de kilogramele de sudoare puse în bătaie la pregătire, așa cum se scrie în publicațiile noastre de sport. Dacă ne gîndim bine, nici loviturile tradiționale nu sînt exersate la antrenamente. Cornerul a devenit un fel de repunere a mingiei în joc, lipsită de periculozitate. Loviturile libere de la 16 metri sînt numai secretul citorva mari jucători care le execută impecabil. Dacă vedeta respectivă lipsește din echipă, nimeni nu știe să fructifice lovitura respectivă și adversarul poate fi liniștit. O îngrijorătoare lipsă de condiție fizică se constată la toate echipele: de unde accidentările rapide și repetate, întinderile și toată gama de neplăceri pe care antrenorii cu bună știință le tolerează pentru că nu au ce face. Uneori, cînd cer jucătorilor o pregătire excesivă, se ajunge chiar la desfacerea contractului de muncă (al omului de pe tușă, nu al vinovaților). În condițiile actuale antrenorul este cel mai neapărat dintre toți cei ce participă *la viața fotbalului nostru*. Despre condiția morală a jucătorilor ce să mai spunem? Atîta timp cît ei reprezintă o valoare certă, pot face ce vor. Se pot culca în zori, pot să evadeze din cantonamente și să fie certați cu blîndețe, să fie evitați cînd e vorba despre suspendări și așa mai departe. Cît despre amenzile atît de cunoscute în alte locuri, nici nu poate fi vorba. Și-atunci? Ce să mai cerem noi antrenorilor, cum putem noi să-i mai acuzăm că sînt lipsiți de valoare?

Nu antrenorii pierd meciurile în cele mai multe cazuri, jucătorii le pierd, pentru că nu vor să le cîștige, pentru că nu au față de cluburile lor decît vagi obligații. Și-atunci ce alegem? Să avem un fotbal la întîmplare sau unul în care numai cei ce doresc să se *afirme* să încapă?

N-avem decît să alegem .

Eugen BARBU

vremea în săptămîna viitoare

după ceață și chiciură — lapoviță și ninsoare

După o răcire de două zile ce va fi mai accentuată în Transilvania, *Maramureș* și *Moldova* și care va fi însoțită de înnorări pronunțate, de ceață și chiciură, se va produce în jurul datei de 15 ianuarie o infiltrare de aer mai cald din bazinul Mării Mediterane.

Curgînd pe deasupra unui sol rece, acest aer călduț și umed își va condensa vaporii în pîlcuri de ceață groasă care pe unele suprafețe vor forma mase compacte de nori așezați pe sol.

Datorită faptului că într-un metru cub de ceață sînt peste o jumătate de miliard de picături de apă, vizibilitatea se reduce considerabil, ea scăzînd uneori și sub 50 de metri.

După scurgerea acestor zile ceațoase cu burnițe locale și polei slab dimineața, în zilele de 18-19 ianuarie *un front de precipitații* va pătrunde în spațiul țării. Vor cădea mai întîi ploi și lapoviță locale ce se vor transforma în ninsori și care se vor extinde mai în toate regiunile țării. Temperatura va scădea, iar vîntul rotindu-se dinspre nord-est se va intensifica în Bărăgan. În răsăritul teritoriului se va depune polei destul de gros.

Reamintim că în intervalul 13-19 ianuarie cea mai scăzută temperatură la București a fost de —28° la 15 ianuarie 1893, iar cea mai ridicată, de 16°, s-a înregistrat la 14 ianuarie 1920.

TOPOR

viața modernă

creierul

Cunoaștem încă destul de puține lucruri despre creierul nostru. De mii și mii de ani creierul ne servește, deși nu știm mare lucru despre el. În ultimul veac s-a mai descoperit, s-a mai aflat cîte ceva despre creier, dar prea puțin în comparație cu ce-a mai rămas de cunoscut. De neimaginat ceva mai complicat, mai perfect decît creierul, sediul gîndirii, rațiunii, înțelepciunii noastre dar, cu toate astea, pe el am uitat să-l trecem printre minunile lumii. Ne servește ca un necunoscut generos și dezinteresat, în vreme ce-i datorăm tot ce-am făptuit, ce-am gîndit și ce-am descoperit (de la structura atomului la structura universului).

Nu spun că necunoașterea creierului nu s-a soldat și cu prejudicii. De unele dintre ele n-a venit încă timpul să ne dăm seama. Mai întîi, sînt gata să cred că noi, oamenii, ne-am fi respectat mai mult și mai de mult unii pe alții, dacă am fi înțeles ce fabuloasă alcătuire se găsește în cutia craniană a fiecăruia dintre noi. Ne uimește un calculator ajuns abia la a treia sau la a patra generație și, deseori, nu ne mai uimim în fața omului, cu toate că natura a îndesat în creierul fiecărui om un milion de calculatoare, cu mult înainte ca omul să înțeleagă ce e aia o generație și un calculator. În mica noastră cutie craniană stau îngrămădite aproape de zece ori mai multe calculatoare decît există astăzi pe întreg pămîntul. Un singur om are în mintea sa aproape de zece ori mai multe calculatoare decît are omenirea.

Dar cel mai însemnat prejudiciu determinat de prea puțina cunoaștere a creierului constă în insuficienta lui funcționare. Ajunși aici, vom menționa părerea după care nu utilizăm — nici unul dintre noi — cam 90 la sută din potențialul existent. Sîntem atît de inteligenți și de înțelepți pe cît se știe, doar cu zece la sută din forțele creierului. Trăim, învățăm, gîndim, hotărîm numai cu a zecea parte. De multe ori, probabil și cu mai puțin. Cîte au ieșit pînă acum *din mintea omului, au ieșit numai din a* zecea parte. Și atunci de ce să ne mai mirăm că au ieșit pe lîngă atîtea bune și atîtea rele? Cît a creat omul la fel, deși se știe cum învață creierul, nu și cum creează creierul, nici cum, nici cu ce parte, astfel încît e nefondat să spui unui bun romancier, cum am auzit eu odată pe cineva, «sînt invidios pe partea ta de creier care scrie romane». Cunoaștem cam a suta parte din ce-am putea cunoaște într-o viață, gîndim, probabil, rar, o dată pe săptămînă, pe lună sau pe an, gîndim și strîmb, lăsăm forțele creierului să se uzeze treptat prin trecerea timpului și prin neutilizare. Sigur, a zecea parte din creier înseamnă ceva. Înseamnă o sută de mii de calculatoare în mintea fiecărui om, cam tot atîtea cîte există făcute de mîna omului pe întreaga planetă. Dar, cu toate astea, atîtea lucruri întîmplate pe pămînt ieri, azi, și care se vor întîmpla și mîine, mă determină să spun că oamenii au urgentă nevoie de întreaga capacitate a minunatului lor creier. Istoriile de tot felul ale omenirii sînt pline de idei, de fapte, de creații excepționale, dar și de multe greșeli, de multă prostie, de multe nenorociri, care ar fi fost probabil evitate, măcar în parte, în caz că am fi știut să dispunem de întreg arsenalul creierului. Dacă am fi judecat cu întreg creierul, nu doar cu o mică felie. Analizați, de curiozitate, o sută de erori sau de nenorociri din istoria omenirii și veți descoperi în dreptul fiecăreia greșelile de minte care au generat-o. Fiindcă, omenirea greșește în minte nu în altceva, cum zice unul dintre cei mai mari pictori ai lumii de azi, Sabin Bălașa. Și nici nu e de mirare, omenirea greșește în minte, odată ce nouă zecimi din creierul omenirii n-au ajuns încă în stare de funcționare.

Astăzi, în numeroase țări, creierul este cercetat intens. După un timp oarecare, savanții vor pricepe totul despre cele zece miliarde de neuroni, despre sutele de miliarde de circuite de legături vizibile și invizibile și, mai ales, despre cum va trebui să le punem la muncă. Unul dintre cele mai înnobilante semne ale timpului nostru, așa cum va apărea el în ochii curați ai viitorimii, va fi tocmai acest intens efort și aceste mari cheltuieli făcute acum pentru cercetarea și înțelegerea creierului. După atîtea eforturi de cercetare, după atîtea cheltuieli care au dus la descoperirea bombei, a sosit și vremea pentru cercetarea creierului. Sigur, ar fi fost poate mai bună ordinea inversă, poate după ce ne-am fi înțeles creierul și am fi învățat să-l dirijăm integral, poate atunci nu ne-ar mai fi interesat bomba, dar, asta-i altă poveste. E bine și acum. Prin cercetarea creierului și prin rezultatele ei se pot contrabalansa, după mine, și bombele și rachetele, și orgoliile deșarte, așa încît nu e chiar o mare naivitate sau o mare gogomănie să credem că, asediind fortăreața creierului, nu ne vom mai asedia prea mult între noi. Speranța asta o nutresc toți cei care depling atîta cantitate de minte neîntrebuințată la scara timpului și a omenirii.

Romulus BALABAN

mapamond '74

doamna elvira

Ce să vă spun despre ea? Cum se poate vorbi despre o dragoste în mod public, cînd aceasta nu este o simplă ficțiune? Doamna Elvira Popescu este, cum spun francezii, «un Amour!» cu A mare.

O mare, o inegalată, o nerepetată actriță, glorie a teatrului francez, dar nici ea nu a uitat, și nici teatrul pe care îl servește de cîteva decenii n-a uitat că e româncă. «Elvira — la roumaine» — Elvira românca. «Elle est la reine!» — Ea e regina! Și așa e.

O regină septuagenară peste un imperiu de lacrimi și carton. Nu știu cum arăta atunci cînd a venit la Paris pentru prima dată, cîndva, prin anii '30, chemată de un mare regizor care o văzuse în «Patima roșie», la București. Era destul de săracă și destul de departe de a fi o mare Doamnă George Vraca, «meșterul», îmi povestea prin iarna lui 1960, conducîndu-mă pentru prima dată la ea, că, primind invitația de a interpreta temporar un rol ce i se potrivea, «nebuna» (și cu cîtă dragoste spunea meșterul «nebuna»!) a descins la Paris, trăgînd la un hotel de mîna întîi unde a ocupat un apartament pe care și l-a umplut cu flori trimise, pasămite, ei de acel invizibil, incontrolabil și atotputernic «Tout-Paris», după care a telefonat regizorului care o invitase că regina a descins. Măria-Sa arta românească sosea încă o dată la Paris. Nu putea intra în Orașul-Lumină ca o slujnicuță, pe ușa de serviciu. Nu prea avea cu ce își plăti mai mult de o zi hotelul, dar, în fața regizorului uluit de maiestuozitatea primirii, «nebuna» punea condiții. Parisul trebuia s-o merite. Și nu putem spune că n-a făcut pentru artă tot ceea ce îi stătea în puteri. Dealtfel, ca și «regina». I-a cucerit, le-a stors sufletele în batiste, le-a arătat ce înseamnă să descinzi din osul lui Caragiale și al lui Nottara. Alții veniseră, alții plecaseră, alții rămaseseră. Jean Yonnel, de Max, Janny Holt, Alice Cocea, Mihalescu, Marcel Lupovici puseseră pietre peste pietre la edificiul teatrului francez aducînd cu ei din spațiul mioritic ceva inefabil, inimitabil, de neînlocuit, ca dalta lui Brâncuși sau vioara lui Enescu.

A ajuns directoarea teatrului «Marigny», idol al scenei franceze, adevărat «monstru sacru», ca monumentele culturale fără de care Parisul zilelor noastre parcă n-ar fi Paris. Cițiva ani mai tîrziu după prima întîlnire, prin 1964, ducîndu-mă în culisele teatrului după căderea cortinei peste ultimul act al «Prezicătoarei», a trebuit să-i răspund, oricît nu aș fi vrut, la întrebarea netă: «Ce face Gicu, s-a însănătoșit?» Gicu era Vraca. Abia închisese ochii. I-am spus. S-a rezemat în baston, am văzut-o clătinîndu-se și abia am apucat s-o sprijin. «Ce-a jucat ultima dată?» «Richard al III-lea» «Bravo lui. Un rol pentru el. Trebuia să-l fi îngropat îmbrăcat în costumul ultimului rol. N-ați făcut așa?»....

Atunci, la prima întîlnire cu ea și cu Vraca, i-a spus «meșterului»: «Bine mă, dacă n-ai venit să rămîi, dacă n-accepți postul de director coasociat la mine, atunci de ce ai venit?» «Am o bețegeală la o ureche, mi-o dreg, și mă întorc acasă». «Du-te Gicule, și nu te uita în urmă. Poate că uneori o să regreți, dar să nu-ți pară rău. Ascultă-mă pe mine. Ăsta-i orașul dracului, dacă nu-l iei tu pe el în coarne, te ia el în copite! Acolo, la noi, e altceva. Poate c-o să mă-ntorc și eu într-o zi... Numai să mai apuc...»

Ultima dată cînd am văzut-o, prin septembrie anul trecut, nu mai juca. M-a întrebat, ca întotdeauna, ce mai e prin țară? I-am povestit cu de-amănuntul, căci știam că întrebarea ei nu cerea un răspuns de florile mărului și mi-a spus punîndu-mi mîna pe braț: «Măi flăcău, eu nu mai pot. Îți aduci aminte de dracul ăla de Gicu? M-am gîndit de multe ori la el și zău că avea dreptate!

«De ce nu mai jucați?» — am întrebat-o.

«Ce să joc, mă, bulevard? Piese sexy? Elvira Popescu nu joacă decît teatru serios. Mare. Teatru, mă, cu «V» mare, adică «Viață». Ăștia au înnebunit, parcă i-a apucat boala lui Calache, nu te uiți ce face succes? Ce rol ai vrea să joc?»

Îi spun de «Mamouret». Nu-i convine. E prea siropos, prea miroase a prohod. Vrea Viață. Merge în baston și plînge des. Și înjură. Românește. În cel mai autentic grai autohton. Așa făcea uneori și pe scenele Orașului-Lumină, spre hazul spectatorilor care o adorau. «De ce v-ați retras aici, la țară, și nu locuiți în apartamentul de la Paris?»

«Ce spui, dom'le? Și cînd oi muri să mă scoată pe scara de serviciu? Să mă ducă cu duba, printre ambuteiaje, să-mi claxoneze schizofrenicii la ureche? Aici seamănă cu ceva de-acasă, la uitătu-te la bradul ăla, nu seamănă? În cetina lui să mă îngroape, să miroasă a sănătate, ca acasă! Ala e!...»

Asta e, Doamnă Elvira!

Ioan GRIGORESCU

judocanii din biarritz

Iarna își arată puterile în toată Europa, inclusiv pe coastele nordice ale Franței, inclusiv pe plajele (atît de îmbietoare în timpul verii) de la Biarritz. Asprimea iernii n-a întrerupt însă exercițiile zilnice, pe malul mării, ale cutezătorilor membri ai clubului local de judo. Ei continuă să se lupte între ei, cu vîntul, cu valurile, cu gerul.

de la lume adunate

Armonie între vechi și nou. În orașul Esztergom din Ungaria, veche reședință regală, s-a redeschis de curînd un interesant monument de cultură.

Cele ce-i face renumit în mod special sînt valoroasele colecții de tablouri italiene datînd din secolele XIII și XV și goblenurile franceze din secolele XVI și XVII. Muzeul prezintă și atribute ale modernității: instalația de aer condiționat și lambriurile din lemn de nuc american cu care sînt tapisate pereții și plafonul.

Tiraj maxim: 200 exemplare. Un săptămînal unic în felul lui apare în orașul brazilian Pernambuco. Intitulată «Curier Dolimente», publicația este consacrată în exclusivitate descrierii detaliate a vieții și activității proprietarului revistei, bogatul industriaș Dolimente. În paginile hebdomadarului putem citi, de pildă, amănunte cutremurătoare în legătură cu migrena lui señor Dolimente sau despre vizita de simbătă a mătușii sale. Tipărită într-un tiraj nemaiîntîlnit, de 200 exemplare, revista este distribuită gratuit amicilor și redactorilor marilor ziare.

Pentru tații curioși. La maternitatea spitalului din Lich, landul Hessa, R.F. Germania, s-au introdus de curînd unele măsuri menite să ușureze emoțiile viitorilor tați aflați pe jarul așteptării. Astfel, prin intermediul unui aparat TV, aceștia nu numai că pot asista la nașterea odraslei lor, dar pot și vorbi cu soțiile lor. Mai mult decît atît, contra unei sume accesibile se livrează fericiților tați înregistrarea pe peliculă de film a întregului act al venirii pe lume a odraslei lor.

Vopsit părul «made in England». Într-una din zilele trecute locuitorii orașului englez Barton au avut surpriza să constate că toate muncitoarele uzinei chimice din localitate aveau părul vopsit în cele mai neașteptate culori — de la albastrul celest pînă la roșul aprins. S-a aflat ulterior că nu era vorba de o nouă modă în domeniul podoabei capilare feminine, ci, pur și simplu, de consecințele experimentării în uzina respectivă a unui nou ierbicid.

Credincioși cailor! Recent, cu ocazia ultimei parăzi a grănicerilor călări, desfășurată la Berna, unitate pe care guvernul helvetic intenționează s-o motorizeze, s-a produs o caldă manifestație de simpatie față de colonelul de cavalerie Adolf Maier după ce acesta s-a adresat astfel celor din subordinea sa: «Nu uitați caii, rămîneți credincioși tradiției cavaleriei. Cînd țara va duce lipsă de carburanți se va reveni la bunul și blîndul cal». Iată un adevăr verificat și în mica Elveție.

Vai, ce rușinoși sînt! Cuprinsă de un val de pudoare, direcția ziarului scoțian «Daily Record» a luat hotărîrea de a scoate de pe pereții redacției toate desenele și fotografiile pornografice, spre a nu leza simțul demnității vizitatorilor. Cînd cineva s-a interesat totuși de proveniența materialelor licențioase, s-a aflat — ce oroare! — că ele fuseseră decupate chiar din paginile ziarului «Daily Record».

Milionara (în dolari) Eleanor Richney, puțin înainte de a părăsi lumea asta, pentru ea, o adevărată mondo cane...

lăsați cîinii să devină milionari!

Chiar și în Statele Unite ale Americii, țara tuturor ciudățeniilor (a atîtor minunății încît *nimeni nu se mai minunează de nimic*), testamentul domnișoarei Eleanor Richney a provocat stupefacție. Bătrîni notari, avocați, oameni ai legii, cu solidă experiență în materie de elucubrații testamentare, au căscat de data asta ochii mari: pomenitul testament îi punea față-n față cu neverosimilul. Neverosimilul esențializat și personalizat.

EU IUBESC CÎINII, TU IUBEȘTI CÎINII, NOI NE IUBIM...

Nimeni pînă acum, nici un filozof, nici un literat, nici un sociolog și nici un statistician, nu s-a încumetat să întocmească o listă — fie ea și fără pretenții de exhaustivitate — a *pricinilor*, a *cauzelor* care pot da naștere sentimentelor de iubire dintre bărbat și femeie. Și chiar dacă cineva ar fi făcut-o, aș putea să jur că din enumerare ar fi fost omisă înfiripărea dragostei ca urmare a sentimentelor comune caninofile. Și totuși, așa s-a născut afecțiunea Eleanorei Richney pentru Mark Strong și viceversa. Cu cîțiva ani în urmă, cei doi s-au întîlnit pe un teritoriu *cu totul impropriu înfloririi vreunui* sentiment de dragoste: ea — albă, el — negru (într-o zonă a lumii în care s-a născut noțiunea de segregație rasială), ea — bogată, el — sărac (într-o parte a globului în care averea determină scara valorilor în societate), ea — proprietar de terenuri petrolifere, el — portarul băncii căreia îi încredințase ea administrarea averii. Ea — la vîrsta *cînd femeile țin neapărat să-și ascundă vîrsta*, el — la 20 de ani. Totul, absolut totul îi despărțea pe cei doi. Totul, afară de cîini. Ea iubea cîinii. El iubea cîinii. Și așa au ajuns să se iubească între ei.

150 DE CÎINI BINE HRĂNIȚI ȘI PROST EDUCAȚI

Prin urmare, Eleanor Richney din Fort Lauderdale, Florida, află într-o bună zi că tînărul Mark Strong iubește cu pasiune cîinii, că îngrijește și crește, cu dăruire, nu mai puțin de 15 exemplare din rasa cocker. Miss Richney, ale cărei extravaganțe cunoșteau de multă vreme notorietate în tot ținutul, descoperă deodată în dragostea de cîine țelul suprem în viață. Amenajează — deocamdată provizoriu — un spațiu larg în jurul locuinței ei și, apoi, cu Mark Strong la volanul Cadillac-ului său, începe să cutreiere Florida în lung și-n lat, adunînd de pe drumuri toți cîinii vagabonzi întîlniți. Cu cît făptura arăta mai jalnic, cu cît era mai înfometată și mai jegoasă, cu atît victoria morală îi se părea celor doi mai strălucitoare. La un moment dat, pe terenul afectat, trăiau în semisălbăticie (asigurarea hranei nu era nici o problemă, dar educația patrupedelor era una, și încă una irezolvabilă) un număr de 150 de potăi. Pentru vecinii proprietății Richney, *oameni cu totul lipsiți de sensibilitate* și de înțelegere pentru marea cauză a salvării cîinilor, prezența acestora, zgomotoasă și *oarecum rău mirositoare* devenea din zi în zi mai supărătoare. Împărăția clinească a fost silită să se mute într-un loc mai singuratic, la Deerfield Beach. Acolo, Miss Richney moare, lăsînd în urmă o haită de cîini, cîteva infime regrete și un nemaipomenit testament.

CÎINII LATRĂ, MILIOANELE CURG...

Primul care s-a trezit dintr-un prea frumos vis al vieții a fost Mark Strong. Generoasa lui parteneră de viață și de «mare operă a vieții» îi lăsa prin testament un venit anual de... 50 de dolari. Un dolar pe săptămînă! Dar cine s-a mai gîndit oare la bietul Strong și la gravele lui complexe sentimentalo-financiare, *atunci cînd au fost cunoscute* celelalte clauze ale testamentului? Fiindcă iată ce stabileau ele: întreaga avere lăsată de defunctă, estimată la 16 milioane de dolari, în proprietăți funciare și bani lichizi depuși în safé-ul băncii, aparține din acea clipă familiei alcătuite din cei 150 de cîini, foști vagabonzi. Cu suma de 500 000 de dolari — stabilea în continuare testamentul — *se va construi un frumos palat, demn de* ființele lătrătoare adoptate și unde acestea urmau să fie îngrijite, hrănite, spălate, asistate medical. Un personal de specialitate, bine calificat — preciza testamentul — va asigura aplicarea acestor clauze. Testamentul interzicea categoric grăbirea, sub orice formă, a sfîrșitului erezilor, oricît de bătrîni și suferinzi ar fi. La moartea naturală a *ultimului pensionar*, averea va reveni unui institut științific, specializat în cercetări zooveterinare.

Scandalul provocat la deschiderea testamentului n-a luat doar forma protestului vehement al opiniei publice, ci a culminat cu un proces judiciar de mari proporții între rudele defunctei, pe de o parte, care se străduiesc să dovedească *iresponsabilitatea* testatoarei, și executorul testamentar — Broward National Bank — pe de altă parte. Cum și cînd se va sfîrși procesul, e la fel de greu de pronosticat ca și timpul probabil. Deocamdată, complicatele proceduri judiciare de sechestre și ridicări de sechestre, de suspendări de execuție și ridicări de suspendări de execuție etc., etc. au împiedicat traducerea în fapt a clauzei privitoare la construcția conacului de 500 000 de dolari; organele judiciare au aprobat «doar» 50 000 de dolari necesari construcției unui adăpost corespunzător pentru patrupezi. Au mai rămas dintre ei 68, bătrîni, unii orbi, alții surzi. Cu toții însă, în stare să mai latre. Să mai latre destul de tare ca să se audă pînă în Sahel, unde copii descărnați de foame și deshidratați de sete sînt cărați cu roaba la posturile de prim ajutor; destul de tare pentru a aminti oamenilor cît de mare este grădina bunului Dumnezeu.

E. DASCĂLU

cronica de trei secunde

poate...

Poate că n-am tact, poate că nu sînt suficient de vesel la început de an, poate că ar trebui să cad mult mai profund pe gînduri în această dimineață de abia 4 ianuarie 1974,

poate că ar trebui să invit lumea la un hohot general de rîs, înfățișînd cazul hoților italieni care și-au pierdut capul într-o noapte cînd au vrut să spargă un birou din Roma și constatînd că ușa rezistă asaltului lor, au început să tragă cu mitraliera în broasca ușii dar și broasca rezista, ceea ce i-a enervat peste măsură și în cele din urmă, fiind foarte grăbiți, au plecat, deși — după cum a dovedit foarte simplu polițistul a doua zi — era suficient să apese pe clanță și să intre, ușa nefiind încuiată,

poate că în loc de un hohot puternic de rîs, ar fi potrivit într-o asemenea dimineață și un surîs subțire ca acela născut dintr-o altă faptă a poliției, a unui polițist filipinez, care s-a lăsat mituit de o deținută și pentru 30 de pesos i-a dat drumul femeii, închizînd-o în celulă cu propria lui mamă, ceea ce mi-ar permite să divaghez simpatic pe marginea umorului care dormitează atît în relațiile de familie cît și în activitatea *politrilor*, ca să nu zic în ambele domenii,

poate că ar fi și mai potrivit, și mai la locul lui, și mai lesnicios condeiului și inspirației mele, să înalț un poem în proză ceasurilor deșteptătoare care se lansează azi în lume — mare pasiune pentru ceasuri deșteptătoare, era și timpul! — printre care se găsește un tip de ornic pe care-l pui sub pernă dar la ora fixată nu sună deloc ci se apucă să-ți miște dulce și tandru perna *prin vibrații îndelungi și plăcute*,

poate că asemenea poeme despre deșteptare, deșteptăciune și de aici — evident — metafora lucidității, necesitatea minții treze, *a inteligenței tăioase mi-ar prinde mai bine*, mi-ar face mai multă plăcere și mai puțin rău, ceea ce e întotdeauna o afacere bună pentru orice om care nu visează la a fi poet fiindcă nu poți visa la ceea ce ești oricum,

poate că există mulți alți «poate» —

eu mărturisesc că nu-l văd, că nu-i știu, că nu mă interesează, avînd pur și simplu în vedere, în auz, în cap, chiar în grafitul vîrfului meu de creion, nu ideea ci chiar șuierul biciului cu care la Ovamboland, în sud-vestul african, administrat de Republica Sud-Africană, au fost biciuiți 18 oameni care cereau egalitate între negri și albi pe acele meleaguri. Au fost biciuiți în public, fie pentru că n-au vrut să spună cine le sînt conducătorii, fie fiindcă au învățat copiii să cînte cîntece de luptă antirasistă, fie fiindcă...

De ce mai cereți cuvinte — cuvinte cu care se scriu poeme, cîntece, scrisori de dragoste și bancuri — cînd în lumea asta extrem de civilizată oameni ca toți oamenii *mai sînt biciuiți*? Cînd șuieră *biciul* peste o spinare de om — nu mai există «poate», nu mai există poeme, nu mai există poate nici măcar un An nou.

Iertați-mi lipsa de tact — dacă așa-i zice acestui sentiment care se uită disprețuitor și sarcastic la vîrful negru al creionului meu alb.

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

NE WIN, Maung Shu Maung (născut în anul 1911; studii superioare la Rangoon; ofițer de carieră și militant fruntaș în viața politică a Birmaniei; în anii 1949-50 a fost locțiitor al primului-ministru; între anii 1958 și 1960 a fost prim-ministru și ministru al apărării; a deținut și alte portofolii ministeriale — finanțe, planificare, justiție — în diferite cabinete) președintele Consiliului Revoluționar al Uniunii Birmane, țară care — odată cu aniversarea a 26 de ani de la proclamarea independenței — a devenit, potrivit noii sale Constituții, Republica Socialistă a Uniunii Birmane.

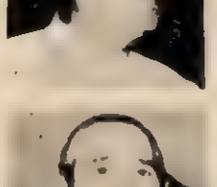

CARLOS ARIAS NAVARRO (născut la 11 decembrie anul 1908, studii superioare; intră de tînăr în mișcarea politică, ocupînd funcții înalte în stat; în anul 1944 a fost numit guvernator civil și șef al mișcării franchiste pentru provincia Leon; în anul 1957 este director general al securității, funcție pe care o deține pînă în anul 1965 cînd devine primar al Madridului; în luna iunie a anului 1973 a fost desemnat ministru de interne) a fost numit în funcția de prim-ministru al țării, în locul lui Luis Carrero Blanco care — după cum se știe — și-a pierdut viața în urma unui recent atentat.

DAVID ALFARO SIQUEIROS (născut la Chihuahua, Mexic, în anul 1896, studii la Academia de arte San Carlos din Mexico și în Europa; ilustru pictor și neobosit militant revoluționar mexican, fruntaș al Partidului Comunist Mexican; a luptat în anii 1914-1921 în armata revoluționară mexicană, iar în 1936 în Spania, alături de forțele democrate; inițiatorul unei picturi murale moderne, viguroase, militante; premiat la Bienala din Veneția în 1950; membru în juriul primei Bienale de la Genova — 1952) a încetat din viață la 5 ianuarie, lăsînd în urmă o strălucită operă artistică și un nume luminos de luptător.

Pe o stradă din Madrid. **Dintr-o regretabilă eroare, fotografia care *însoțește informația cu titlul de mai sus*, apărută în Flacăra nr. 1-2, pag. 60, nu se referă la atentatul de la Madrid, ci la un atentat cu bombe din Londra. Facem cuvenita rectificare.**

Începînd din acest număr vom încerca să ținem la curent cititorii revistei «Flacăra» relatînd, săptămînal, părerile noastre în confruntare cu cele ale publicului despre unele spectacole de teatru, estradă, spectacole ale teatrului TV ș.a. Ambițiile care ne animă nu sînt altele decît aceea de a fi sinceri, obiectivi, și, pe cît ne stă în putință, exigenți cu ceea ce recenzăm. Vom căuta să fim prezenți în primul rînd la toate premierele dramaturgiei contemporane, în oricare teatru din țară s-ar întîmpla evenimentul și desigur la spectacolele de anvergură ale repertoriului teatral al anului în care se sărbătorește cea de-a XXX-a aniversare a Eliberării. Nu va fi ușor să ținem piept numărului mare de premiere ale celor peste 60 de teatre, știind că «Flacăra» apare doar în 52 de numere pe an. Vom face însă tot ce este posibil să ne ținem aproape de aceste promisiuni. Așadar:

corăbii pentru dumneavoastră

O metaforă desigur aceste «corăbii» care se vor a fi purtătoare ale lucidității, îndrăznelii și neconformismului, dar care în afară de o atmosferă combativistă și un lirism bine cîntărit nu reușește decît să reia teme îndelung mestecate pe scenele estradelor. Pornindu-se de la o idee poetică, s-o numim așa cum a fost formulată ea de Labiș «Lupta cu inerția», în scopul de a da cale liberă inițiativei, noului, entuziasmului lucid, creator. «Corăbiile» teatrului din Ploiești navighează frumos în ape stătătoare. Iată, de pildă, o scenă pe care am tot văzut-o reluată în diferite ipostaze, fardată și pomădată de autori de ocazie, rămînînd însă aceeași pe care o știm dintr-o piesă a lui Baranga. Este vorba de un oarecare director pus pe jar de un articol critic apărut în presa locală, director ce încearcă să afle cine a scris articolul despre neregulile din activitatea instituției pe care o conduce. Bineînțeles că se găsește un «miel turbat», «unul mic și al dracului», din aceia care se dau «doi la metru» și este predat de către subalternii săi ultraserviabili viu în mîna directorului. În cadrul acestui episod se întîmplă un moment coregrafic de reală emoție susținut cu vioiciune și sensibilitate de Mirel Mîneru. Nu se înțelege de ce «corăbiile» sînt date în chip de joben și voal de mireasă, cînd cei doi aflați în vorbă de trei zile se căsătoresc cerînd părinților nu «asentimentul», ci «apartamentul». După un dans dezlînat în care fustele dansatoarelor sînt croite din prapuri, mirii se înstrăinează definitiv. Unde mai este aici ideea nobilă a «corăbiilor»? Trecînd însă peste aceste, să le spunem, licențe (la care putem adăuga «cupletul», dealtfel excelent interpretat de Titi Dumitrescu, aplaudat de public la scenă deschisă, despre șicanele pe care și le fac reciproc colocatarii unui imobil cu multe etaje) ajungem la comentariile în versuri care punctează și leagă scenele disparate învingînd în final cu o voce amplă acel «ceva» promis și care trebuia spus în întregul spectacol.

Publicul, format mai ales din tineri, a urmărit scenele de un umor foiletonistic din secvențele cu turiști străini și fete abandonate, s-a distrat la scena absurdă și gratuită a regizorului care are o viziune proprie despre Romeo și Julieta și a ascultat versurile angajante ale poetului Corneliu Șerban. Ieșirea, la un moment dat, a ansamblului de balet în sala de spectacol oferind flori veștede spectatorilor a creat cîteva momente de un penibil duios întrerupt salvator de muzica lui Ion Cristinoiu. Marin Rotaru, mecanic la C.F.R., îmi spune: «Eu n-am înțeles unde vrea să bată «corăbiile» astea. Adică să visăm? Sau ce? Deși a fost evident efortul creatorilor de a onora arta actorului printr-o mai bună dicțiune și mișcare precum și nuanțarea partiturii printr-o interpretare mai lizibilă subliniind, atunci cînd au avut ce sublinia, sensurile textului totuși, după cum se vede au mai rămas nedumeriri».

Regia semnată de Alexandru Bocăneț, alături de colaboratorii săi de la «gala lunilor» (mișcarea și decorul), a reușit să dea ansamblului ritm, tensiune artistică și culoare. Un colectiv bun, cu o ureche fină la indicațiile regizorale, în care am putut urmări cîteva individualități conturate.

Coman ȘOVA

manifestările gastrointestinale ale unor viroze

Există un mare număr de virusuri, identificate, în special în ultimele 2-3 decenii, care provoacă epidemii adesea sezoniere, iarna ori vara mai ales. Citățm, de pildă, grupurile virale: myxovirus (din care face parte gripa), enterovirus (poliomielita, ECHO), rhinovirus (răceala comună), adenovirus, herpesvirus, reovirus etc.

De obicei infecțiile nebacteriene sînt atribuite greșit gripei. Și dacă în cursul unor asemenea stări apar tulburări digestive, se afirmă că avem a face cu «gripă intestinală». În realitate, virusul gripal produce rareori diaree. În schimb, virusurile din grupul ECHO, reovirus, virusul hepatitei și chiar adenovirusurile pot produce gastroenterite cu sau fără febră.

Copiii se îmbolnăvesc mai des decît adulții. În plină epidemie de viroze (larna mai ales cu caracter respirator și mialgic) apar brusc simptome digestive: lipsă de apetit, greață și vărsături fără febră sau numai la început. Simptomul inițial poate fi durere abdominală sub formă de crampe. Dar cea mai caracteristică trăsătură este diareea fără sînge în mucus. După 3-4 zile totul reintră în ordine. Copiii se pot deshidrata mult și de aceea necesită reechilibrare electrolitică. În schimb nu se pune în evidență infecție cu bacterii. Numai proceduri speciale de laborator pot identifica virusul în cauză.

În forma febrilă a gastroenteritei virale boala începe brusc cu stare de rău, temperatură, dureri de cap și musculare, frisoane și senzație de frig, dureri abdominale, vărsături, dar mai rar cu diaree, ci de obicei cu constipație. În cursul iernii se întîlnesc uneori cazuri epidemice de boală acută digestivă cu diaree de origine virală.

Gastroenteritele nebacteriene acute care apar vara sau toamna sînt de obicei cauzate de virusuri din grupul ECHO, așa-numitele enterovirusuri care dau încă și alte simptome la nivelul diverselor organe

Manifestările gastrointestinale pot precede ori însoți și hepatita epidemică a cărei semnătură este de obicei apariția icterului.

Recunoașterea originii virale a acestor manifestări nu este totdeauna ușoară. Asocierea simptomelor de tip «gripal», lipsa semnelor de laborator caracteristice infecțiilor bacteriene, aspectul epidemiologic diferit de cel al toxiinfecțiilor alimentare constituie criterii de orientare utile. Diagnosticul de certitudine este confirmat de analize pretențioase, la nivelul laboratoarelor specializate de virologie din Institutul de inframicrobiologie ori Institutul «Cantacuzino».

Uneori se fac confuzii cu stări medico-chirurgicale, situație generată în special de așa-numita adenolimfită mezenterică, în care virusul se localizează cu predilecție în țesuturile limfatice abdominale, putînd simula apendicita.

Evoluția este în majoritatea cazurilor favorabilă. Măsuri dietetice simple, codeină sau atropină ori tinctură de opiu sînt de folos. În schimb antibioticele n-au efect și trebuie evitate. Greșeala care nu trebuie făcută este de a eticheta cu ușurință drept virală o tulburare digestivă acută bacteriană ori toxialimentară sau cu caracter chirurgical. Această precizare o poate face numai medicul

Profesor doctor docent V. CIOBANU

I.T.A., mersi!

Cursa I.T.A. Alexandria–București a debutat sub cele mai bune auspicii. Sigur, puțină înghesuială a fost, n-au lipsit nici vociferările de rigoare, după cum, ca întotdeauna, s-au găsit cîțiva mofturoși care să pretindă o oarecare ameliorare a temperaturii din interiorul autobuzului. Evident, toate acestea au fost uitate odată cu viguroasa demarare a mașinii. Ba am putut să surprind chiar un val de roșeață urcînd în obrazul acelora — doi sau trei, nu mai mulți, vă asigur tovarăși! — care pretinseseră respectarea locului înscris pe bilet și căldură în timpul cursei. Că și cum aceasta ar fi contat și nu faptul evident, atît de evident, încît sărea în ochi, nemainecesitînd nici un comentariu, că autobuzul mergea, nu foarte repede, dar mergea! S-a întîmplat însă, cam la 13 kilometri de Alexandria, ca șoferul să stopeze brusc și tot cu atîta agilitate să se repeadă afară, nu înainte de a lua cu sine un extinctor, lucru care m-a tulburat într-o oarecare măsură. După alte cîteva minute, ușile autobuzului au fost larg deschise și oamenii au început să coboare, cu aerul cel mai natural din lume. Cei rămași înăuntru și-au ridicat gulerele paltoanelor, și-au tras adînc pe ochi căciulile și, căutînd unghere cît mai izolate, au închis ochii. Eram intrigat, nimeni nu spusese nimic, brusca și, pentru mine, nepreväzuta haltă, părea că nu indispune pe nimeni. Cine știe, mi-am zis, există un consens unanim, la kilometrul cutare șoferul oprește cîtăva vreme și oamenii ies, fac cîțiva pași, discută sau, după caz, contemplă natura, după care, într-un splendid consens unanim, pleacă mai departe! Am așteptat, am încercat să dorm, apoi m-am plimbat, după care, cam deplasat, recunosc, am întrebat:

— Cînd plecăm?
— Nu mai plecăm.
— Cum așa?
— E stricată.
— Și ce facem?

La care interlocutorul meu ocazional mă privi atent, amuzat și oarecum înțelegător.

— Faceți pentru prima oară drumul Alexandria–București cu I.T.A.?

— Da.

— E clar.

Într-adevăr, lucrurile începeau să se clarifice. După vreo jumătate de oră, șoferul a reușit să convingă un IMS care rula cu prudență pe șoseaua înghețată să-i ducă înapoi la Alexandria de unde va reveni cu un alt autobuz. Îmi stăruie în minte figura sa plină de speranță și cuvintele sale de îmbărbătare adresate celor rămași, deși, ca să fiu sincer, nimeni în afară de mine nu părea îngrijorat din cale-afară, ba se produceau chiar și glume. Cea mai gustată a produs un hohot cvasigeneral de rîs. Îl avea drept subiect pe șoferul de curînd plecat din mijlocul nostru, și se încheia cu cuvintele: «...și de atunci nu l-am mai văzut!»

În următoarele două ore am alergat cot la cot pe șosea circa 2 km dus-întors cu un bărbat extrem de bine îmbrăcat, gen «tînăr inginer în ministere», ceea ce chiar și era.

Am discutat despre serviciu, familie, copii. Ba ne-am hazardat și într-o discuție mult mai pretențioasă, chiar filozofică, și reținînd cuvintele pline de miez ale inginerului din final: «asta este, n-ai ce-i face!» Apoi am jucat bîza într-un grup mai eterogen, am alergat iară, dar pe distanțe scurte de data aceasta, după care am strîns coceni de porumb de pe cîmp și am încercat să facem foc. Dar n-au ars. Nici n-am observat cînd claxonînd victorios, un nou autobuz s-a oprit în fața noastră. Am urcat și fără să se mai întîmple nimic deosebit, am ajuns la București. Călătoria durase patru ore și jumătate. Seara am făcut 39 de grade. Dar ce conta? Cunoscusem oameni interesanți, respirasem aer curat, admirasem peisajul Bărăganului, iarna. Într-un cuvînt, se întîmplase ceva în existența mea, uneori atît de monotonă. I.T.A., mersi!

Mihai HETCO

Petre BOTEZATU

El e!

Schimb de păreri

zece ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc (XI)

VICTORII PE INSULA MARGARETA

În luna august ne-am pregătit cîteva săptămîni pentru campionatele mondiale universitare ce urmau să aibă loc la Budapesta. Țiriac juca slab, pierdea cu regularitate, în timpul antrenamentelor, la Mărmureanu și Popovici, așa că ne-a fost foarte greu să convingem conducătorii delegației să *nu* renunțe la participarea noastră acolo. Am ajuns totuși la Budapesta și am fost cazați în căminul studenților de la Facultatea de agronomie, situat la vreo 50 de kilometri de insula Margareta, unde aveau loc întrecerile de tenis. Distanța mare pînă la locul unde se desfășurau competițiile era un impediment pentru toate loturile, iar noi sufeream cel mai mult din pricina acestei situații, pentru că, spre deosebire de alți sportivi, noi trebuia să fim prezenți atît dimineața cît și după-amiaza la teren și asta însemna peste 200 de kilometri pe zi în autobuz. Am făcut cîteva demersuri pentru a lua masa într-unul din restaurantele de pe insula Margareta, dar ele au rămas fără rezultat. Așa că la prînz, cînd toată lumea pleca la masă, noi rămîneam singuri la teren, mîncînd sandvișuri și odihnindu-ne pe treptele tribunei.

Într-o seară, întorși frînți de oboseală de la teren am fost chemați în curtea căminului pentru a ni se arăta niște lăzi ce păreau a fi foarte grele, pe care trebuia să le cărăm la etajul unde locuia delegația noastră. În timp ce ni se arătau lăzile, îl aud pe Țiriac spunînd celui care ne trasa sarcini:

— Știi ce, tovarășe, eu nu car. După ce că nu sînteți în stare să-mi dați o ciorbă caldă la prînz, mă mai și puneți să car pentru alții.

— Tovarășe Țiriac, te rog să-ți măsori cuvintele fiindcă altfel riști să ți se sancționez.

— Eu am venit aici să joc tenis, nu să car lăzi.

— Dacă mai continui așa, vei fi trimis acasă.

— Știi care-i diferența dintre mine și dumneata? Să ți-o spun. Dacă eu pot face ceea ce faci dumneata, dumneata nu poți face ce fac eu.

Țiriac n-a cărat lăzi. Seara, la ședința comandamentului cu antrenorii, am fost serios mustruluit și numai un fericit complex de împrejurări a amînat pedepsirea lui Țiriac.

După cîteva zile în care insuccesele sportivilor din celelalte loturi se țineau lanț, iar jucătorii noștri avansau încet dar sigur spre fazele finale ale concursului, începem să fim luați în seamă. Se uită abaterea lui Țiriac, ni se aranjează și masa la un restaurant din apropierea terenurilor și sîntem vizitați din ce în ce mai des la meciuri. În timpul semifinalelor și finalelor toată lumea se învîrtește în jurul nostru. Cucerim prima medalie de aur la dublu mixt, prin Ion Țiriac și Iudith Dibar, care învinge în finală pe Lejus și Ermolaeva. Primul set îl cîștigă jucătorii noștri, ai doilea sovieticii, iar în al treilea egalitatea persistă pînă la 4-4. La 40-30, Lejus și Țiriac se duelează de pe fundul terenului, în timp ce fetele privesc de lîngă fileu. Punctul este extrem de important. Privesc cu îngrijorare la Ermolaeva, să nu intercepteze vreuna din mingile trimise de Țiriac, cînd o văd pe Dibar pornind spre mijlocul terenului, sărind și făcînd — *cu lemnul rachetei!* — cel *mai* mare punct al meciului! În ghemul următor servește Ion și cîștigă ușor la 15.

Medaliei de aur de la mixt i se adaugă apoi una de bronz la dublu băieți, prin Ion Țiriac și Petre Mărmureanu.

În proba de simplu, Ion cîștigă, pe rînd, la japonezul Matai, maghiarul Szoke, în fața căruia a fost la un pas de înfrîngere, belgianul Homberger, hoslovacul Kodes și, neașteptat de ușor, 6-3; 6-2, semifinala cu americanul Fox, unul din principalii favoriți ai concursului. Joacă finala contra lui Lejus, pe care îl bătuse pînă atunci numai la București. Pierde primul set, dar apoi, făcînd un joc inteligent, le cîștigă pe următoarele trei. La festivitatea de premiere, în timp ce ne ridicam să ascultăm imnul, un jucător de baschet ce venise să-l vadă pe Ion îmi face semn să privesc steagurile. Cel *mai sus* era steagul *nostru*, iar în dreapta și în stînga lui, ceva mai jos, cel sovietic și cel american. După festivitatea de premiere, americanul Fox, care venise să cîștige concursul, avea să declare: «Campionul român este un mare jucător. Pe mine m-a întrecut cu o armă hotărîtoare: jocul în forță. Pur și simplu nu mi-a dat posibilitatea să respir. Am fost foarte curios să-l văd jucînd împotriva lui Lejus. Am avut plăcerea să descopăr cu totul alt jucător, mă refer la modul său de a aborda partida. De data aceasta a jucat cerebral, tehnic. Și Lejus n-a mai avut altceva de făcut decît să-i strîngă mîna. Totuși, Țiriac mi-a plăcut cel mai mult în finala de dublu mixt, în care a demonstrat toată gama posibilităților sale. Voi fi bucuros să-l întîlnesc într-un alt concurs».

Seara am participat la obișnuita ședință a comandamentului care se prelungea adesea pînă la miezul nopții și am primit felicitări. După ședință *m-am dus la culcare. Mă pregăteam să intru încet, pentru a nu-l deranja* pe băieți, gîndindu-mă că și de data aceasta îi voi găsi dormind. Apăs încet pe clanță și în întunericul camerei simt o racheta care îmi trece prin fața nasului și cade pe podea făcînd zgomot: Apoi aud vocea ce se voia somnoroasă a lui Ion:

— Hai, profesore, ce faci dom'le la ora asta de ne trezești din somn?

— Vrei să zici că nu știi nimic de racheta care ar fi trebuit să-mi cadă în cap cînd am deschis ușa?

— Tu știi, profesore, că eu nu-mi permit să fac asemenea glume cu tine. Uite cine a pus-o și arată spre Mărmureanu.

— Tu ai pus-o Petre?

— Vă luați după el? Cum s-o pun eu?, răspunde Mărmureanu.

Am aprins lumina și am intrat. Știam că glumele lui Țiriac nu se opresc de obicei doar la atîta lucru. Și *mai* știam că printre ele trebuie să fie și cea cu patul, așa că înainte să mă așez l-am încercat. A căzut, cum mă așteptam, la prima atingere. Am rîs cu toții, după care Ion a scos din dulap trei pahare pregătite dinainte și a desfăcut sticla cu vin de Tokay, ce o primise la teren de la unul din simpatizanții săi, pentru a-l sărbători pe noul campion mondial universitar.

Stefan GEORGESCU

(Va urma)

corabia cu 11 pasageri (XXXI)

FAȚĂ-N FAȚĂ CU BRAZILIA

Impresarul brazilian Zacour apare pe neașteptate în cantonamentul nostru. Nu știm dacă este trimis de cineva sau o face din proprie inițiativă. El pledează cu ardoare pentru «fair-play».

— Brazilia merge la titlu — spune el. Nu trebuie să se joace prea tare. Și așa avem destule accidentări în echipă, nu ne convine să ne trezim cu încă o serie de jucători aruncați pe tușă.

Zîmbește și apoi încheie:

— Trebuie să jucăm mai liniștit, mai moale, să fie fericită toată lumea, și noi și voi.

Replica noastră este tranșantă:

— Domnule Zacour, noi o să ne jucăm șansa noastră cinstit, fără nici un fel de menajamente. Desigur, am dori un rezultat bun, dar acest lucru nu-l pot decide decît jucătorii noștri, pe teren. În ce privește băieții, *n*-aveți nici o grijă. Noi *n*-am venit aici la *vînătoare de picioare*, ci să *ne* apărăm corect șansele și onoarea sportivă.

VOGL PLÎNGE ÎN VESTIARE...

10 iunie 1970

Atmosferă foarte însuflețită în vestiarele stadionului Jalisco. Păstrez formația cu care am început jocul cu cehoslovacii. O clipă am fost tentat să-l schimb pe Lucescu, care a evoluat mai slab, dar am renunțat imediat. Chiar dacă randamentul lui tehnic este mai scăzut, nu pot uita că în teren el este omul care mobilizează echipa în clipele de cumpănă.

Repet ultimele sfaturi. Îi atrag atenția lui Mocanu asupra lui Jairzinho, «*inamicul nostru nr. 1*», și cer tuturor să nu se sperie de «firma» adversarilor, luptînd cu energie, dar și cu rațiune. De la egal la egal.

Ciogli Vogl își scoate ochelarii și, marcat de o vizibilă emoție, se adresează și el echipei:

— E ultimul joc, băieți, ultimul vostru efort, care trebuie să fie titanic! Aveți prilejul să faceți o partidă mare, pentru că a înfrunta o echipă de valoarea brazilienilor e, într-adevăr, un eveniment deosebit pentru *oricare dintre voi. Acum ori* niciodată! Asta trebuie să fie lozinca voastră. Fiecare să-și spună «acesta e meciul vieții mele».

Vogl nu-și mai poate frîna emoția. Cîteva lacrimi cad pe reverul hainei, dar el nu se șterge la ochi, ca să *nu* se *trădeze că plînge*. Băieții însă *au observat* totul. Se reped la Ciogli și-l îmbrățișează cu căldură, promițîndu-i:

— Ciogli baci, o să ne luptăm!

— O să fii mîndru de noi!

URAGANUL BRAZILIAN...

Brazilienii... Iată-i, așteptîndu-ne nerăbdători în gura tunelului. Surid încrezători, arătîndu-și dinții mari, strălucitori. Sînt toți cei anunțați în ajun de Zagalo: Felix — Carlos Alberto, Brito, Fontana, Everaldo — Clodoaldo, Piazza, Paulo Cezar — Jairzinho, Pelé, Tostao.

Intrăm în teren. Austriacul Fr. Marshall fluieră începutul partidei. Brazilienii se năpustesc ca o furtună spre poarta lui Adamache. Cum să oprim noi acest «express» cu 100 km la oră? Paulo Cezar expediază primul șut periculos... Apoi ne bombardează Pelé și Everaldo... Radu Nunweiller nu știu ce are astăzi. Umblă ca năuc și uită că i-am atras atenția să-l marcheze cu strictețe pe Clodoaldo, «arhitectul» atacurilor braziliene, în lipsa lui Gerson. Dar Radu și-a pierdut capul și, odată cu el, Adamache și Dinu, care vociferează tot timpul, văzînd «gaura» imensă pe unde operează mijlocașul brazilian.

Contrar obiceiului meu, mă ridic de pe bancă de vreo cîteva ori și încerc să restabilesc calmul în apărare. Trecem prin momente foarte critice și nu știm încă să ne găsim busola în teren. Dumitru încearcă zadarnic să oprească avalanșa, atacînd prin alunecare, dar ratează de fiecare dată intervenția. Deodată, văd bara transversală clătinîndu-se! Șutul lui Paulo Cezar l-a *înghețat cred* și pe Adamache. Și-apoi, ce facem acum cu acest Jairzinho?

...Noi luasem din vreme toate măsurile pentru anihilarea lui, considerîndu-l cel mai periculos spărgător de front». Mocanu trebuie să-l marcheze din față, Lucescu din spate, iar Radu (sau Dinu) din partea laterală. În felul acesta, ridicasem în jurul «diavolului» un triunghi de sîrmă ghimpată, prin care speram ca el să *nu* răzbată prea ușor. Dar Jairzinho își dă seama dintr-o ochire de «cursa» pe care i-am pregătit-o și *ne* păcălește. Văzîndu-se cu pază specială, se smulge din plasa întinsă de noi și își mută brusc sectorul de operațiuni pe centru, dejucîndu-ne toate planurile cu o singură mișcare. Și pînă să se dumirească ai noștri și să-și revizuiască ideea de *marcaj*, *Jairzinho* începe să zburde în voie prin toate sectoarele.

Pe banca noastră nu se mai aude un cuvînt. Toți urmărim cu sufletul la gură bătălia înverșunată pe care o susține apărarea. Poate că ea ar mai rezista *pe baricade*, dar arbitrul Marshall sancționează excesiv și aspru intrarea bărbătească asupra lui Pelé, acordînd o lovitură liberă la 20 de metri de poarta noastră. Pelé face puțin teatru, ai noștri se adună în careu, iar Lucescu strigă

— Atenție la «zid», băieți!

Tostao execută lovitura, dar balonul trece peste poartă și noi toți respirăm ușurați. Dar, numai pentru o clipă. În momentul următor, vedem mîna ridicată a lui Marshall care decide repetarea loviturii. Jucătorii noștri se reped asupra lui, cerîndu-i explicații, dar Marshall e intransigent. «Zidul s-a mișcat» — motivează el. Alte emoții. De astă dată îl văd pe Pelé făcîndu-și de lucru printre brazilieni și asta mă pune pe gînduri. În timp ce Tostao potrivește balonul pe punctul respectiv, Vogl îmi atrage atenția:

— Privește la brazilianul acela, ce face acolo...

Îl zăresc pe Paulo Cezar cum se infiltrează în zidul nostru, care și așa mai prezenta destule fisuri..

De pe bancă, masorul Tudose strigă:

— Scoateți-l pe Cezar din «zid», băieți!

Dar nimeni nu-l mai aude...

Și «comedia» (pentru noi tragică) începe: Cezar se implantează tot mai insinuant în «zid». Tostao își face vînt, dar în clipa cînd să tragă, sare peste balon. Și, deodată, iată-l pe Pelé apărut ca o nălucă din spatele lui Șutind cu sete. Balonul o ia razna pe deasupra tuturor, face un viraj miraculos și se oprește drept în plasa lui Adamache care, mascat de «zid», *n*-a mai schițat nici un gest.

Nu trec nici trei minute și ne trezim iarăși cu o lovitură de măciucă. Jairzinho, «rătăcit» undeva pe aripa dreaptă, centrează spre poarta opusă, la Paulo Cezar. Acesta se debarasează prompt de Sătmăreanu și *retrimite mingea* prin fața porții noastre. Lupescu e pe jos, iar Adamache nu poate interveni. Dinu întinde piciorul într-o supremă tentativă de a evita golul, dar nu reușește decît să devieze balonul și Jairzinho marchează cu «globul», pe partea stîngă a lui Adamache. Deci, 2-0, după 21 de minute. Ultima acțiune ne-a paralizat, pur și simplu.

RĂDUCANU... REDIVIVUS!

Îi șoptesc lui Ion Balaș, care se află lîngă mine:

— Adamache miroase a schimb, e distrus moralicește.

— Să-l întrebăm și pe Vogl...

Strigă ceva spre «Ciogli» baci. Dar pe stadion e un tumult formidabil.

— Ce-a zis Vogl? — întreb cu nerăbdare.

— Vogl e mut — răspunde Ion Balaș.

— Oricum, să se-ncălzească Răducanu.

Doctorul Tomescu *transmite mai departe*:

— Rică, încălzește-te...

Răducanu sare ca acționat de un resort de pe bancă:

— Eu, a spus?

— Da. Tu. *Intri pe teren!*

Rapidistul e în culmea fericirii. Parcă toată lumea e a lui. Nu-i vine să creadă și începe să alerge ca un roib încins. Nici nu mai are nevoie, cred, de încălzire. E încălzit sufletește cum *n*-a mai fost niciodată. *Dă buzna în teren ca o vijelie, strigînd* spre apărători:

— Gata, băieți. A venit tătucu' vostru. Liniște vă rog și să trecem la treabă.

Adamache se apropie încet, șovăind, de banca noastră. E galben ca *luminarea de ceară și parca* duce în spate o piatră de moară.

Biiguie cîteva fraze:

— N-am văzut nimic din cauza «zidului» aceluia... Iar la al doilea a fost atît de rapidă fața .. Culai era pe *jos*... iar *Dinu*...

Indiferent dacă Adamache avea sau nu partea sa de vină la unul din goluri, în momentul cînd am hotărît înlocuirea lui *m*-am gîndit în primul rînd la moralul său, complet zdruncinat. Cu doi bolovani de *gît* e greu să *mai înoți*. *Un portar* care primește două goluri în trei minute nu-și mai poate reveni din șocul suferit, oricît de tari ar fi *nervii* săi... Schimbarea se impunea deci fără discuție. Iar Răducanu merita o răsplată pentru comportarea sa exemplară din ultimele zile, cînd toți și-au dat seama că regretă sincer abaterile anterioare. De-altfel, dacă Răducanu nu *m-ar* fi convins că a învățat puțin din această lecție de viață nu l-aș mai fi păstrat nici pe banca rezervelor. L-aș fi preferat pe Gornea.

...După primirea celui de-al doilea gol, jucătorii noștri se scuturară din amețeală și își amintesc de tot ce plănuiseră înaintea acestei partide. Dumitrache ratează o mare ocazie.

Vogl șoptește:

— Nu se poate să nu ne revenim! Nu se poate!

Dinu impulsionează iarăși atacul, Dumitru și Dembrovschi pun umărul și ei, iar echipa noastră pare alta. Atacăm din nou, prin Neagu de două ori, astfel că optimismul începe să ne mai lumineze inimile, atît de întunecate pînă acum.

Angelo NICULESCU

(Va urma)

HANURILE COOPERAȚIEI DE CONSUM, OSPITALIERE LOCURI DE POPAS ȘI ÎN SEZONUL RECE!

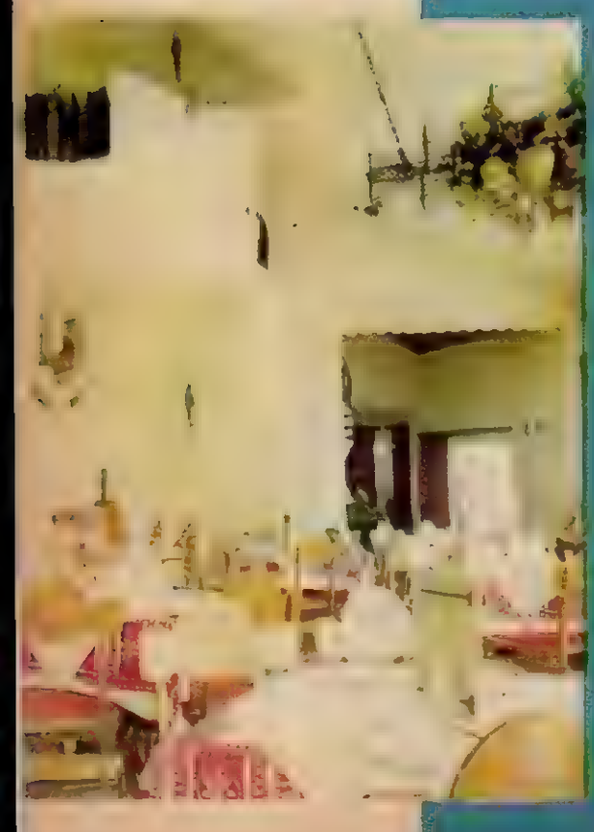

Doriți să vă bucurați din plin de farmecul iernii, să petreceți zile de adevărată recreere într-un decor pitoresc? Vă reamintim că numeroasele hanuri, moteluri și cabane ale cooperației de consum, situate pe principalele trasee turistice, sînt gazde ospitaliere.

Ele vă oferă camere confortabile, cu încălzire, restaurante unde puteți fi serviți cu preparate culinare specifice și băuturi selecționate.

Și în anotimpul alb puteți petrece un concediu plăcut la:

HANUL BRAN — județul Brașov
HANUL VALEA URSULUI — la 8 kilometri de Pitești
HANUL RUCĂR — județul Argeș
MOTELUL TOPOLOG — la 18 kilometri de Rm. Vîlcea
HANUL HOREZU — județul Vîlcea
HANUL BUCURA-HAȚEG — județul Hunedoara
HANUL URSUL NEGRU — la Sovata, județul Mureș
CASA ARCAȘULUI — la Tg. Neamț
HANUL AGAPIA — județul Neamț
COMPLEXUL TURISTIC PIATRA CRAIULUI — județul Bihor
HANUL DRĂGUȘENI — județul Suceava
MOTELUL ILIȘEȘTI — județul Suceava
MOTELUL BALOTA — lîngă Drobeta-Turnu Severin
HANUL CHEIA — județul Prahova
COMPLEXUL TURISTIC SLĂNIC — județul Prahova

ANUL XXIII – NR. 4 (972) – 19 IANUARIE 1974

flacăra

ne-am unit fiindcă toți eram români

SĂRBĂTORILE NI LE FACEM SINGURI

Longevitatea bucureștenilor a atins cifra medie de 70 de ani

Phoenix din nou în discuție

GĂRILE CAPITALEI

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Un răspuns de la Regionala de Căi Ferate București

Urmare articolului intitulat «Călătorii vesele... urmări triste», apărut în revista «Flacăra» nr. 41, privitor la unele aspecte negative din trenurile de călători, vă informăm:

Cele semnalate cu privire la modul de comportare a unor călători sînt juste. Mulți dintre aceștia nu respectă normele de călătorie și, spre regretul nostru, printre astfel de călători se găsesc și salariați ai Căilor ferate.

Organele noastre de control, precum și lucrătorii de la miliție, totdeauna iau măsuri împotriva celor care tulbură liniștea și nu permit desfășurarea unei călătorii normale.

În prezent, au fost luate măsuri de intensificarea acțiunilor de control, în echipe, sprijinite de organe de miliție, pentru depistarea și tratarea elementelor rău intenționate. În acest sens au fost reinstruiți șefii de tren, conductorii de bilete și organele de control, pentru a aplica prevederile deciziei 329/1966 și H.C.M. nr. 2 507/1969, care reglementează modul de tratare a contravenților săvîrșite în trenuri și stații de cale ferată. Regionala de căi ferate București a apelat la marile întreprinderi cu salariați navetiști pentru atenționarea lor asupra consecințelor ce le au de suportat cei care încalcă normele de călătorie. La fel s-a procedat și cu unitățile feroviare aparținînd Regionalei C.F. București.

Considerăm că măsurile luate vor fi eficiente și se vor putea oferi publicului condiții mai bune de călătorie.

Totodată găsim necesară măsura de popularizare a celor ce contravin la normele de călătorie, prin publicarea acestora în ziare și reviste.

Director,
Erachie Mocofan

De trei ani aștept o rezolvare

Mă numesc Dumitra Rădoi, în etate de 34 de ani, cu domiciliul provizoriu în str. Dej nr. 66, sector 8, București. La etatea de 16 ani m-am îmbolnăvit de ochi și boala a progresat pînă la gradul I — neavînd posibilitatea de a mă căuta imediat — astfel că în prezent merg numai însoțită; în același timp am contractat și alte complicații interne. De la etatea de 10 ani am rămas fără mamă, tatăl beției m-a părăsit, astfel că am crescut printre oameni străini mai cu inimă și prin spitale de specialitate. Doctorii îmi prescriu diverse tratamente ce trebuie să le fac la domiciliu, dar eu nu am casă și nu le pot face. De trei ani stau la doi oameni bătrîni și bolnavi de la adresa de mai sus, dormind pe o ladă, într-o marchiză. Am cerut și mi s-a aprobat o locuință, dar de trei ani sînt purtată pe drumuri, fără ca spațiul locativ al sectorului 8, să-mi dea casă. Mă încadrez în H.C.M. nr. 1 651/1968, avînd drept la spațiu și pentru însoțitor, prezentînd și certificate medicale în acest sens, totuși numai o singură dată am fost trimisă la o locuință în care nu m-am putut muta — casa fiind pe beci, prost întreținută și încălzită cu lemne. Eu am cerut casă încălzită central deoarece nu pot manipula lemne, cărbuni și să umblu cu foc, fiind expusă la incendiu.

Toate intervențiile mele pe la forurile în drept au rămas fără nici un rezultat.

Din partea Consiliului Popular al sectorului 8

Ca urmare la adresa dumneavoastră prin care ne-ați trimis sesizarea numitei Rădoi Dumitra din București, str. Dej, nr. 66 sectorul 8, vă facem cunoscut următoarele:

Dat fiind situația locativă a petiționarei, acesteia i s-a atribuit de către conducerea Consiliului popular al sectorului 8 un apartament de două camere în blocul 7, Dealul Frumos, primind în acest sens comunicarea de repartizare nr. 5 382 din 16.XI.1973

Ca atare, cererea sa a fost soluționată favorabil.

Vicepreședinte, **Șef serviciu**
C. Cotovelea **Beciu Tache**

De la Grădina zoologică București

Colectivul Grădinii zoologice București a urmărit cu interes serialul despre viața și moartea Lidiei Jiga, publicat în «Flacăra» sub semnătura maestrului A. Iosefini. În ultimul episod al acestui serial («Flacăra» nr. 49/1965 din 1 dec. 1973) se face însă o afirmație eronată și anume că tigrul Amur — ucigașul Lidiei — ar fi murit la Grădina zoologică în urma unui soi de grevă a foamei.

Ne simțim datori să precizăm pe această cale că Amur nu a aparținut niciodată Grădinii zoologice București, nu s-a aflat niciodată în Grădina zoologică București și, în consecință, nu putea muri în locul indicat de autorul serialului. În realitate tigrul Amur și-a sfîrșit viața în menajeria circului București, ca urmare a unor cauze mai prozaice decît cele suspicionate în episodul care încheie serialul.

Desigur este vorba de un simplu amănunt, dar orice relatare se compune la urma urmelor din nenumărate amănunte, care s-ar cuveni să fie redate cît mai conform realității.

Director,
biolog Mihai Cociu

Aceasta este adevărata mea scrisoare

Cu surpriză și indignare am citit în «Flacăra» nr. 51, din 15. decembrie 1973, o scrisoare care purta semnătura mea și pe care redacția a publicat-o ca fiind trimisă de mine revistei.

De la început vreau să vă spun că astăzi este pentru prima dată cînd vă scriu și că acea pretinsă scrisoare a mea publicată nu-mi aparține. Ea este, probabil, actul condamnabil al unuia din «responsabilii care, din păcate, mai au acces pe stadioane și sînt decent denumiți «înflăcărați susținători.»

Indignarea și surpriza nu mi-o produce însă un asemenea ins. În viața mea de jucător de fotbal am văzut prea mulți din aceștia, care m-au huiduit și insultat, ca dealtfel pe aproape fiecare din fotbaliștii noștri. Aceia au făcut-o în mod direct, acesta însă, indirect.

Sînt însă surprins și indignat de faptul că o revistă de prestigiu a putut da curs și publica, fără nici o urmă de rezervă, ca fiind a mea, o asemenea «scrisoare».

Îmi place să cred că redactorii cunosc cîte ceva și din viața fotbaliștilor. În acest caz ar fi putut măcar să deosebească stilul și ortografia unui student anul II la Institutul medico-farmaceutic din Tg. Mureș de stilul și ortografia unui agramat.

Personal consider publicarea unei asemenea «scrisori» fără ca în prealabil să se fi cercetat, direct sau prin deducție, autenticitatea ei, nu numai ca o insultă adusă mie, ci și dascălilor și profesorilor mei.

Vă rog să publicați adevărata mea scrisoare în paginile revistei dumneavoastră pentru a spăla, măcar în parte, rușinea de care am fost acoperit.

P.S. Sînt **Bölöni Ladislau** *din Tg. Mureș, str. Brașovului nr. 13, ap. 12 și mi-am îngăduit să vă scriu de mină pentru ca eventual să puteți compara scrisul meu cu acela din «scrisoarea» în cauză.*

Anunțăm, cu acest prilej, pe toți acela care ne vor mai trimite scrisori semnate în scopuri răuvoitoare cu numele altor persoane că vor face obiectul unor anchete riguroase ale redacției. Substituirile de persoană, cu toate implicațiile lor, vor fi făcute publice în paginile revistei.

Vulcana-Băi ar putea renaște

Una din stațiunile balneare ale țării noastre este pe cale de dispariție: Vulcana-Băi, județul Dîmbovița, la 10 kilometri de gara Lăculețe, pe șoseaua Tîrgoviște-Moroeni.

Sînt Ion Opaiu din București str. prof. Ion Ursu 31 și am cunoscut această stațiune cu ani în urmă. În timpul verii era aici animație, oameni mulți veniți la băi. Existau 3-4 restaurante, un parc cu pavilion și muzică. O uzină cu pompe absorbante pentru scos apa din puțuri. Exista și un izvor cu apă minerală (gen Căciulata), izvorul Doctor Ovezea. Astăzi n-a mai rămas doar numele de băi, două bazine pentru captarea apei, puțurile părăginite, un început de hotel (doar fundația).

Cauza? Nu o cunosc, poate delăsarea organelor locale, poate epuizarea sursei de apă. Cu mai multă bunăvoință și atenție cred că s-ar putea face ceva pentru ca localitatea aceasta să nu rămînă doar un nume pe harta țării.

Cămine pentru pensionari la munte și la mare

Mă numesc Ionescu Ștefan, sînt pensionar, cu domiciliul în Cernavodă, str. Vitioriului nr. 1. Am citit în «Flacăra» mai multe articole în care se punea problema căminelor pentru bătrîni.

Eu am o propunere: să se construiască astfel de cămine în orașe montane și în orașe spre litoral, bineînțeles în orașe mai mici, cu vii sau livezi pomicole, grădini sau cu culturi de porumb, unde să mai poată lucra ca zilieri, deoarece legea le permite. Cu banii cîștigați ar mai acoperi unele mici cheltuieli. Aș mai propune pentru pensionarii care au nevoie de tratamente la băi, la munte sau la mare, pe un termen de la o lună pînă la 3 luni anual, să se prevadă o anexă la vile, cu cîteva camere și paturi, masă la cantină, iar plata biletului să se facă pe linie sindicală, în funcție de valoarea pensiei.

Cîte cuvinte se pot învăța pe oră?

Mă adresez revistei dumneavoastră cu speranța că veți pune în discuție o problemă care se pare că este aproape generală. Este vorba de școală, și anume că la Școala 194 din București, sectorul 5, în clasa a II-a sînt 85 de elevi. Din acești 85 de elevi (la început împărțiți în trei clase), s-au făcut numai două clase în urma instrucțiunilor date de forurile tutelare. În aceste condiții, într-o clasă sînt 42-43 de elevi.

Nu sînt profesor de meserie ci economist (mă numesc Victor Ioniță), și ca atare nici nu încerc să comentez fenomenul. Încerc însă să-mi imaginez cum se desfășoară o oră de curs într-o asemenea clasă. O oră de curs are 50 de minute, din care orice s-ar spune se mai pierd minimum 10 minute cu alte probleme (catalog, mici discuții etc.). Rămîn deci mai puțin de 40 minute, pentru un elev mai puțin de un minut.

În clasa a II-a s-a introdus, lucru foarte bun, predarea unei limbi moderne. Vă rog însă să vă imaginați cum poate să se desfășoare o asemenea oră. Dacă un cuvînt trebuie să fie repetat de fiecare din cei 43 de elevi, cîte cuvinte au fost învățate într-o oră de curs? Nu cred că reducerea cu cîteva zeci sau chiar sute de lei a cheltuielilor de învățămînt să poată fi considerată economie. Nu cred că așa trebuie înțeleasă educarea generațiilor viitoare ale societății noastre.

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului

Vă comunicăm că problema semnalată a fost soluționată favorabil de inspectoratul școlar al Municipiului București, în sensul că la clasa a II-a a Școlii generale nr. 194 din București s-a acordat cel de-al treilea post de învățător.

șef serviciu
Ion Radu

Despre urări și geografie TAROM!

Ca să nu fie, desigur, mai prejos decît pe trasele externe, TAROM a reintrodus și pe cursele interne, odată cu noul orar de zbor pentru anotimpul rece, amabilul gest de a-și saluta pasagerii la urcarea în avion, de a le oferi — pe lîngă tava cu bomboane — amănunte asupra zborului. Nu-i totul încă bine pus la punct. În două rînduri pe ruta Cluj-Sibiu și retur stewardesa era, cum se spune, în dublu exemplar, întrucît ea doar oficia la stația de amplificare, iar restul, adică serviciile printre rîndurile de scaune, era lăsat în seama unui coleg. «Stimați pasageri — ne-a anunțat ea — acum zburăm deasupra orașului Blaj. Mersi!» (jos era într-adevăr Blajul, dar de ce acest strîn «amersi»?). Apoi: «Stimați pasageri, în dreapta noastră puteți vedea orașul Ocna Mureș. Mulțumesc!» (jos era Cîmpia Turzii, totuși ce aspitalier a părut cuvîntul «mulțumesc»). Cît despre tonul cu care se ofereau asemenea relații, acesta era unul rece, sec, de lehamite chiar. Măcar feminin am fi vrut să fie glasul stewardesei, atît și nimic mai mult. Ca să ne fie drumul încununat cu un zîmbet...

P.S. Sînt Teodor Mateescu, din Cluj și felicit mițianul de la aeroportul Sibiu pentru usturătoarea ieție publică despre... ținută adresată celor doi pasageri, oameni tineri, îmbrăcați de-a valma, ca adusi de ape, pe care i-a asigurat că-l va informa și pe colegul său — șef de post din circumscripția de unde erau cei doi.

Sora mea încasează drepturile mele de urmaș

Sînt Grigoriță C. Valentin, născut în orașul Huși, domiciliez în prezent la Căminul de copii orfani din comuna Găgești, satul Giurcani, județul Vaslui. După moartea tatălui meu, Grigoriță Constantin, pensionar C.F.R., am rămas în seama surorii mele, Florica Grigoriță casieră la C.A.P.-Huși. Tata a avut o casă în orașul Huși, strada Sf. Gheorghe nr. 4 și am locuit împreună cu sora mea de la data decesului. Sora mea a primit drepturile ce-mi reveneau ca urmaș al tatălui meu — 800 lei lunar. Acum doi ani am fost alungat de acasă și dus la școala de la adresa de mai sus. Nu mi-a mai dat nici un ban, nici îmbrăcăminte. În acest moment mă găsesc la spitalul din Murgeni, județul Vaslui, fiind bolnav grav. După însănătoșire urmează să mă întorc la școală. Am 17 ani, am rămas bolnav pentru tot restul vieții și aș vrea foarte mult să mi se facă și mie cîtuși de puțin dreptate.

Medicul din comuna mea nu-mi facilitează ceea ce am dreptul prin lege

Mă numesc Bobolat Maria din satul Drașov, comuna Spring, județul Alba, sînt în etate de 65 de ani, pensionară C.A.P. De aproximativ 15 ani sufăr de ulcer varicos la piciorul drept, boală care a ajuns într-un stadiu foarte avansat care îmi produce dureri foarte mari și insuportabile.

Aproape în fiecare săptămînă sînt nevoită să-mi cumpăr medicamente, iar eu sînt singură la țară și nu întotdeauna am posibilități bănești pentru a-mi procura medicamente.

În nenumărate rînduri m-am dus la dispensarul medical din comună rugîndu-mă de medicul de aici să-mi facă rețeta dublă pentru a primi medicamente gratuit, însă de atîtea ori medicul a refuzat.

Doctorul specialist în boli de piele care mă tratează, care se află în comuna Miercurea, județul Sibiu, îmi spunea că dînsul mi-ar face rețeta dublă dar nu-mi dă de la farmacie, deoarece nu sînt din acel județ și nu aparțin de circumscripția medicală unde dînsul face serviciu, spunîndu-mi să mă duc în comună la mine ca medicul să-mi elibereze rețetă pentru a primi medicamentele gratuit. Stau și mă gîndesc. Oare în județul Sibiu sînt alte legi decît în județul Alba, oare dacă aș locui în județul Sibiu se poate să primesc medicamente gratuit, însă în județul Alba, nu.

Mă întreb mereu. Dacă statul nostru prin grija pe care o poartă oamenilor muncii, prin cheltuielile considerabile ce le face pentru sănătatea oamenilor și acordă acest drept la o anumită categorie de oameni bolnavi, de ce medicul de circumscripție se opune pentru a-mi facilita această posibilitate.

Eu nu-mi cer decît dreptul meu, drept dat de legile acestei țări unde omul este cel mai prețios capital.

Ministerul Sănătății direcția asistenței medicale ne răspunde

La adresa dumneavoastră nr. 3884 privind scrisoarea numitei Bobolat Maria, din comuna Spring, județul Alba, vă facem cunoscut următoarele:

Direcția sanitară a județului Alba care a analizat cele sesizate în scrisoare la nivelul dispensarului medical comunal, a luat măsuri ca bolnava să primească medicamentația necesară pentru tratamentul ulcerului varicos de care suferă, de la Policlinica Sebeș.

director,
doctor Claudiu Taindel

inspector general
doctor Mauclair Bacruban

Un mijloc de transport și după 21,30

Mă numesc Florescu F. Florian și sînt de baștină din localitatea Livezi-Podari, municipiul Craiova, unde și locuiesc.

Lucrînd la o întreprindere din orașul Craiova (I.R.E.C.), iar seara avînd cursuri la Liceul industrial energetic Craiova, pentru a mă deplasa de acasă și pînă în orașul Craiova, care este la o depărtare de domiciliul meu de 8 kilometri, mă folosesc de autobuzele de pe traseul «10 Parc-Livezi». De dimineață de la ora 5,30 și pînă seara la ora 20,30 aceste autobuze circulă relativ bine, însă depășind această oră, nouă, seraliștilor (nu sînt singurul), și altor cetățeni întîrziați prin oraș nu le mai rămîne decît speranța de a ajunge acasă cu o cursă specială a fabricii de zahăr Podari. Această cursă merge însă numai pînă la fabrică, la 3,5 kilometri distanță de satul cel mai apropiat și nu la întotdeauna pasagerii nesalariați ai fabricii. Riscăm să venim acasă cu ultima cursă specială a Fabricii de confecții, de la ora 23,15.

Cei care se ocupă cu organizarea transporturilor în Craiova ar fi bine să ia măsuri pentru a avea și noi, salariații din satele Livezi, Gurăslău, Glod, de preferință la ora 21,30, un mijloc de transport care să ne ducă la casele noastre. O soluție ar fi ca mașina cursă specială să meargă pînă în satul Livezi. Această măsură ar mulțumi pe toată lumea.

Acest tip de covoare ar avea multe avantaje

Sînt Mogildea Alexandru, domiciliat în Brașov, aleea Petuniei nr. 2, apart. 6, de profesie tehnician mecanic. Doresc să vin cu o propunere pe care, dacă veți găsi de cuviință, vă rog să o publicați în revista «Flacăra».

Deoarece în majoritatea cazurilor în căsnicie femeia este aceea care, pe lîngă multe alte treburi, bate și covoarele sau le curăță cu aspiratorul și cum aceste operațiuni o obosesc și îi ocupă mult timp, m-am gîndit să propun specialiștilor din cadrul Ministerului Industriei Ușoare fabricarea de covoare din material plastic pe suport de buret de 1 centimetru grosime. Aceste covoare ar urma să se fabrice în diferite culori și diverse modele, stabilite de specialiștii fabricii ce le vor confecționa, cunoscînd că în prezent asemenea covoare din PVC se fabrică în țara noastră, dar de dimensiuni mici și numai pentru băi.

Eu găsesc că acest tip de covoare ar avea mai multe avantaje și anume: 1) ar putea fi întreținute ușor — prin ștergerea cu o cîrpă; 2) ar fi incomparabil mai igienice decît covoarele persane, mochete etc., care sînt acumulatoare de praf; 3) ar avea un preț de cost cu mult sub al celor persane; 4) ar aduce mari economii de lînă țării noastre.

Dimensiunile la care ar urma să se fabrice aceste covoare ar putea fi cele odecvate dimensiunilor apartamentelor pe tipuri de blocuri.

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu țin în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 10 de rînduri.

numi-vom deci unire ceea ce sîntem azi

Numi-vom deci Unire ceea ce sîntem azi,
Nu numai adunarea faptelor vechi de arme,
Pentru că sîntem, astăzi, românii comunarzi,
În care nici o clipă-a istoriei nu doarme.

Nu date ce se-ndeasă, spre-a se mări abrupt,
Nu lăudăroşenii ce nu sînt potrivite,
Ci cîntecul şi plînsul aceleiaşi ursite,
Pe-un drum care fusese nu rupt, ci întrerupt.

Nu se cîştigă lupte dormind în adăpost,
Nu se proclamă drepturi cu spusele tăcerii.
Acestui neam de oameni Unirea nu i-a fost
Adusă-n calendare de cei sau de imperii.

Nu s-au unit fiinţe străine între ele,
N-a fost comerţ de patrii, ca de la tron la tron,
Ci sub aceleaşi gînduri şi sub aceleaşi stele
S-au regăsit alături Ion... Ion... Ion.

Şi a mai fost Unirea unire şi nu modă,
Pentru că din nevoie poporul o făcea,
Chiar dacă împreună munciseră la ea
Unul — răzeş al gliei şi celălaltul — vodă.

Şi dacă minte clipa, în lume nu rămîn
Cuvintele minciunii, ci adevăr rămîne,
Şi adevăr e-n fala acestei Ţări Române:
Unirea este fapta Poporului Român.

Iată de ce, la ora cînd îmi aduc aminte,
De ce-au făcut românii pentru Unirea lor,
Nu îmi aduc aminte numai de mari morminte
Ci îmi aduc aminte parcă de viitor.

Pentru că tot ce facem acum Unire este,
Unire este fapta de a rămîne-n veci,
Unire e şi lupta cu timpul, lupta deci,
Unire sînt şi paşii din zilele aceste.

Unire a fost vara, în care treji cu toţii,
Ne-am apărat fiinţa, punînd picioru-n prag,
Unire este steagul şi munca de sub steag,
Unire — acel august măreţ al demnităţii.

Unire e conştiinţa că trebuie făcut
Tot ce se poate face pentru copiii noştri,
Unire este lupta cu bezna şi cu monştrii,
Unire este veacul trăit într-un minut.

Cum nu e gata totul în Ţara Românească
Şi cum mai sînt destule de dres şi de creat,
Unire este ziua întîiului bărbat
Care pentru Unire sortit fu să se nască.

Spuneam mai sus că este Unire acest steag,
Însă Unire este şi munca noastră toată,
Că poate să ne fie un steag oricît de drag,
I se usucă vîna, de nu-i împrospătată.

Iar patrie nu-nseamnă să iei de dînsa act
Şi să trăieşti pe urmă cu gîndul doar la pungă,
E patrie răbdarea şi munca îndelungă
A celui ce-o iubeşte muncind, iar nu abstract.

Dacă mai ţineţi minte, cînd noi eram bătrînii
Care-au făcut Unirea, la Milcov ne-am şi dus
Şi l-am secat de-odată. Eram, cu toţi, românii
Ce n-aveau decît gîndul nimica mai presus.

Dar sărbătoarea ţine o zi; urmează viaţa,
Urmează să ne ţinem făgăduiala deci
Şi-atunci, şi după-aceea, şi-n veacul douăzeci,
În care rostul nostru final este viaţa.

Că ţara — ştiţi prea bine — nu-i scena unui teatru
Pe care trec în fugă mai buni, mai proşti actori,
Ci locul vieţii noastre de oameni muncitori,
Iar viaţa nu-i doar ziua de douăzeci şi patru.

Acum sîntem alături, destine laolaltă,
O ţară străbătută de-un nou şi treaz elan,
În care se rosteşte poporul suveran
Chiar dacă nu într-una cu vocea lui înaltă.

Unirea se traduce acum concret, prin muncă,
Unirea-nseamnă astăzi a fi cinstit şi demn,
Nu a-ţi petrece timpul stînd încheiat, solemn,
Şi a-l vota pe Cuza ca prinţ al ţării, încă.

V-atrag luarea-aminte că e o eră nouă,
Că s-a-ncheiat atuncea tot ce a fost firesc,
Că nu mai trăim anul opt sute cincizeci şi nouă,
Că azi sînt alte vremuri pe tărmul românesc.

A celebra Unirea de-atunci nu înseamnă, iată,
A îndruga cuvinte despre acel moment,
Ci a fi demn de ora acestui demn prezent,
Cînd ţara e de alte probleme cercetată.

Nu merge cu simboluri, că doar trăim concret,
A-l mai vota pe Cuza înseamnă azi a spune
Că eşti cu fiii ţării în marea acţiune
De-a face mult mai iute ce se făcea încet.

A celebra Unirea, pe Alexandru Vodă
Înseamnă cu credinţă a sta în timpul tău
A te afla cu ţara la bine şi la rău,
Iar nu în loc de muncă a îngîna vreo odă.

Nu s-au unit fiinţe străine între ele,
N-a fost comerţ de patrii, ca de la tron la tron,
Ci sub aceleaşi gînduri şi sub aceleaşi stele
S-au regăsit alături Ion... Ion... Ion.

Unirea a fost faptă de armă şi-a fost rostul
Spre care se-ndreptară acei ce ne-au premers,
Acum, cînd graniţi false între români s-au şters,
Unirea-i munca însăşi a sufletului nostru.

Trăim Acele Clipe aşa cum se cuvine,
Dar le trăim în felul în care trăim azi.
Sîntem un neam al luptei, un neam de comunarzi,
Unirea este lupta aceasta de mai bine.

Şi dacă încălzită de noi este vecia,
Dacă nu-n vorbe credem, ci-n muncă, este drept
Să spunem că Unirea e gestul înţelept
Prin care România devine România.

Adrian PĂUNESCU

ne-am unit fiindcă

«Împrejurările istorico-sociale vitrege în care și-a dus existența au obligat poporul român din cele mai vechi timpuri să-și apere dreptul la viață cu arma în mînă. Rezistînd tuturor încercărilor, el a străbătut vremurile de restriște și a ieșit la lumină, cucerindu-și locul ce i se cuvine în marea familie a popoarelor lumii, pentru că întotdeauna a fost animat de o nestinsă dragoste de patrie, de curaj și spirit de abnegație; sentimentul patriotismului fierbinte a fost transmis ca o flacără vie, din generație în generație». (Nicolae Ceaușescu)

«Biruințele mari, cele cîștigate, se vor șterge de pe stîlpii cei înalți pe care sînt scrise, pietrile se vor preface iarăși în năsip. Dar Unirea României săpată în inimile tuturor Românilor, trecînd din strănepoți în strănepoți vor binecuvînta timpurile viitoare numele întemeietorilor unui popor». (Jalbă către Divanul ad-hoc al Moldovei înaintată de clăcași în 1857 și semnată, între alții, și de Ion Roată din Cîmpuri).

«Unirea, domnilor, eu nu recunosc nimănui dreptul să zică că e actul său individual, proprietatea sa exclusivă. Unirea e actul energic al întregii națiuni române». (Mihail Kogălniceanu)

«Ziua de 24 ianuarie are o îndoită însemnătate pentru social-democrația din România. Ea simbolizează unirea de la 1859 a celor două principate într-un singur stat și unirea din 1905 a muncitorilor în partid de clasă». (Convorbiri sociale — 1905)

din vlăstarea lui moș ion roată n-a mai rămas decît badea dumitru care se apropie de 90 de ani și care a auzit că, înainte de toate, poporul a făcut unirea. adică oamenii de rînd.

● **Tata moșu a fost un țăran luminat care nu știa a scrie și a ceti, dar care ți-i întorcea pe domni ca pe nu știu cine.**
● **Am bucurie că țara pentru care s-a opintit Ion Roată e pe mîini bune.**
● **Am luptat la Mărășești pentru România lui tata moșu și m-am întors acasă șontic-șontic, cu o schijă în picior.**
● **Mi se frînge inima că n-am avut nici un băiat și că mi se cam stinge neamul.**

Ne-am urcat în rapidul de Iași și am coborît la Mărășești. Am schimbat trenul cu o cursă locală și am coborît la Panciu. Ne-am înghesuit în rata de Soveja și am coborît la Cîmpuri, satul în care a trăit, cu vreo sută de ani în urmă, vestitul deputat țăran din Divanul ad-hoc al Moldovei, Moș Ion Roată, cel despre care însuși Creangă nota cu evlavie că a fost «un om cinstit și cuviincios care nu prea punea temei pe vorbele boierești și avea gîdilici la limbă, altfel plin de duh și cu îndrăzneală».

La Cîmpuri, am vizitat casa memorială a lui Ion Roată, o bojdeucă asemeni unui degetar, sprijinită cu un umăr de ridicătura șoselei, și-apoi am lăsat comuna în urmă, luînd drumul unui sat de munte, Gura Văii, trei kilometri peste malul Cremenețului spre a sta de vorbă cu ultimul supraviețuitor al familiei deputatului unionist, cu fostul dascăl de biserică Dumitru Roată.

— Moș Dumitre, e adevărat că matale ești ultimul din neamul lui Ion Roată?

— Neapărat. S-au dus toți din neam. Au murit și care au mai trăit. Din vlăstarea lui Ion Roată n-a mai rămas nimeni. Doar eu, care mă apropii de 90 de ani, dar care nu mă las și nu mă predau, că mai am contract cu viața.

— Și ce fel de rudă ești matale cu Ion Roată?

— Nepot. Nepot bun. Ion Roată a fost tata moșu, tata lui tata.

— Eu îți zisei matale moș, poate te-am supărat... Zău așa, cum să-ți zic ca să ne împăcăm bine?

— (Stă pe gînduri, cu o mînă sprijinită pe paharul cu vin alb și gros). Apăi, zi-mi bade, că dacă-mi zici moș mă simt și mai bătrîn.

— Bade Dumitre, noi te-am căutat și ieri și nu te-am găsit. Unde-ai fost ieri?

— Am fost la munte (se uită spre soție, care prăjește o bucată de cîrnat pentru «feciorii ce-au venit de la București»). Am fost pe Mirăoara, la o exploatare forestieră să-mi iau lemne de ars, că aveam un bon.

— Și le-ai luat?

— Le-am luat, că am găsit înțelegere la oamenii de la rampă. Acolo e manipulant unul Sachelarie, frate cu secretarul de la primărie. Le-am luat (se privește triumfător, cu un zîmbet strengăresc), sigur că le-am luat.

— La vîrsta matale ai făcut atîta drum?!

— Păi vă spusei că eu mai am oleacă de zăbavă pînă să-mi aprindă nevasta strachină cu tămîie la cap.

— Dar copii n-ai, bade Dumitre?

— Am (oftează), dar am numa'fete. Cinci fete am, toate zdravene, de la prima nevastă care mi-a murit. Ele trăiesc aici, în sat, am și nepoți, am și strănepoți, doar că mai mult sînt fete... Ale mele o duc bine, doar una e mai cu nacaz, că a lăsat-o bărbatul cu șapte copii și ar trebui să-i dea și ei o milă cineva.

Am venit la matale să scriem despre moș Ion Roată, poate ceva nou, să ne povestești.

— Apăi, ce să vă spun eu nou, copiii mei?! (face un gest cu mîna a neputință). Tata moșu a fost un om și jumătate, un țăran luminat care nu știa a scrie și a ceti, dar care ți-i întorcea pe domni ca pe nu știu cine... Tata moșu a ținut cu țăranii, că era și el țăran, și a ținut partea dreptății, iar la o adică i-a repezit și pe Ion Cuza, cît era el de Vodă. (se înfierbîntă). Cînd l-a pus Vodă Cuza pe pontași să urnească piatra cea grea, tata moșu nu s-a mișcat din loc și i-a zis lui Vodă că vorba să fie vorbă și să pună și el mîna (tace, parcă pierzînd șirul cuvintelor). Și Vodă a înghițit gălușca, chiar dacă i-o pusese în gură un țăran prost din Cîmpuri. Tata moșu a fost un român adevărat așa să știți dumneavoastră, și a avut curaj și cumpănire la minte. La noi, în neam, curajul s-a moștenit ca o comoară. Așa m-a deprins bietul tata pe mine, așa le-am trecut eu fetelor și ele mai departe, copiilor lor.

«Aici zace Moș Ion Roată, deputatul țărănimii... Această cruce s-a ridicat spre veșnică amintire în anul 1909 de către țăranii din Cîmpuri».

— Cum s-a moștenit, bade?

— Ca o comoară. (se uită pe sub sprîncene.) În nouă sute șaișpe, am luptat la Mărășești pentru România lui tata moșu și m-am întors acasă șontic-șontic, cu o schijă în picior (soarbe din vin agale, bătrînește.) În urmă cu cîțiva ani am avut un nacaz cu un băiat al nevestii de trăiesc acuma, că îl băgaseră la pușcărie, la o reclamație rea. Am avut și eu întîietate și m-am dus la București, la Comitetul Central, și oamenii m-au ascultat ca pe nepotul lui Ion Roată. cu multă înțelegere m-au ascultat, și mi-au făcut dreptate. I-au dat drumul copilului nostru care fusese băgat pe doi ani.

— La casa bunicului din Cîmpuri te duci des?

— Nu prea mă duc, că o cunosc, doar am trăit în ea și știu toate lucrurile de-acolo. Mai ales mă duc la cimitir, să-i aprind lui tata moșu o luminare la cap, că a fost suflet de omenie și ne-a lăsat un nume vrednic.

— V-o ajutat la ceva numele de Roată?

— Neapărat. Mi-a dat mult respect de la oameni și chiar și ajutor, că am avut nevoie. Prin '50, cînd a murit muierea mea dinții, eu am rămas cu greutate, că aveam cinci fete, dar m-am descurcat. M-au ajutat oamenii, apoi am găsit-o pe femeia asta cu care trăiesc în bună colaborare.

— Ești pensionar, bade Dumitre?

— Sînt, copiii mei, sînt, că am fost dascăl aici în sat (se ridică de pe laviță și ne arată o diplomă îngălbenită, dată de Asociația generală a cîntăreților bisericești din fostul județ Putna; o șterge de praf cu mîneca sumanului), la biserică. Nu c-aș fi crezut eu cine știe ce în Dumnezeu, că n-am crezut, dar am avut o voce mai frumoasă. Am pensie și o duc bine. Sînt sănătos și mă îngădulesc cu mujerea asta de-a doua.

— În ce fel o duci bine, bade?

— Am bucurie că țara pentru care s-a opintit Ion Roată e pe mîini bune și că președintele Ceaușescu e capabil și ne prelungește zilele. Uitați (se scoală din nou și aprinde lumina, deși sîntem în plină zi.) de curînd ne-au tras electrică în casă. Pînă acum n-am avut, că ziceam că noi sîntem bătrîni și că ne strică la ochi. Prostii. Baba mai cîrîie, deh, ca orice femeie, dar eu abia aștept să se facă seara ca să aprind becul (se încălzește din nou; înconjoară camera și gesticulează agitat.). Apăi eu am dat odată

toți eram români

(Dacia viitoare, 1883)

marin pârcălăbescu din rotunda a fost musai să reușească, fiindcă a ținut în partea plugarilor, cu care era laolaltă

Moto: Clăcașii de la Olt au a trimite în Divanul ad-hoc pe țăranul pontaș Marin Pârcălăbescu din Rotunda (din presa vremii)

mîna cu președintele Ceaușescu, cînd a venit în județul nostru, în comuna Doaga, lîngă Panciu... Erau țărani veniți ca iarba să-l vadă la răspîntie și eu i-am întins o ploscă de vin, iar șeful țării a băut și mi-a strîns mîna. Asta a fost în '66, dar acum dacă aș mai avea ocazia să-l văd i-aș mulțumi pentru electrică și pentru toate care le face pentru noi, oamenii simpli de la țară.

— Dar matale de ce nu vii la București, bade?

— Copiii mei, să nu mi-o luați în nume de rău, dar mi-e frică de tren. Cu mașina mă mai împac. Am fost și la Focșani și la Buzău, dar pînă la București mă încumet cu teamă. Și-apoi, am fost o dată, cînd cu nacazul de care v-am vorbit

Tata moșu a fost suflet de omenie.

— La munte, după lemne, nu ți-e teamă să urci?!

— D-apăi cum, ce sînt nebun ?! Pînă la Mirăoara mă duc și cu ochii închiși, cît m-or ține picioarele (ne îmbie cu un alt pahar de vin, care se duce ca apa după usturoiul din cîrnați.) Așa a fost și tata moșu. Bătea munții ca pe alte alea să le spună țăranilor ce mare folos ar fi pentru ei Unirea tuturor românilor, și n-a umblat degeaba că, din cîte am auzit eu, înainte de toate, poporul a făcut Unirea. Adică oamenii de rînd, din Cîmpuri, din Gura Văii, din Soveja, din Străoane, mă rog, și alții, dar tot din norod

— Bade, mai ai ceva în casă de la bătrînu, Ion Roată?

— Nu mai am nimica. Toate le-am dat la Cîmpuri. Unele lucruri le-am dăruit, pe altele mi le-a cumpărat statul. Ultima oară, am găsit o vestă care era a lui tata moșu și am vîndut-o muzeului (stă o clipă pe gînduri; parcă ezită să spună ceva). Am mai avut și o fotografie, care o nimerisem într-un pod și n-am vrut s-o dau, ca să am și eu o amintire mai aproape, dar a venit un milițian din comună și mi-a luat-o. A zis c-o duce la muzeu, dar la muzeu n-am văzut-o.

— După ce-ți pare matale cel mai rău în viață, bade Dumitre?

— Mi se frînge inima că n-am avut nici un băiat și că ni se cam stinge neamul. Spiță de moldoveni răspicați, de români vrednici. De cîte ori mă duc la cimitir, la tata moșu, să-i fac o pomană, că pe la noi așa se obișnuiește cu morții, îi cer iertare că n-am avut feciori și că se pierde neamul

— Bine, dar matale mai ai contract cu viața.

— (Privire obosită, de om cu adevărat bătrîn.) Ei, copiii mei, zisei și eu așa, dar de vreo cinci ani mi-am pregătit coșciugul. E în pătul. Puteți să-l vedeți.

Dumitru Pârcălăbescu are ani 73, cum zice dînsul, și este din spița fostului deputat în Divanul ad-hoc al Țării Românești. Marin Pârcălăbescu, despre a cărui alegere în înaltul for al Unirii jurnalul districtului Romanați notează, la 16 septembrie 1857: «OBȘTEA DELEGAȚILOR SĂTENI ALEȘI LA 5 PLĂȘI ALE DISTRICTULUI, VIIND ASTĂZI ÎN PRETORIUL ONOR ADMINISTRAȚIEI, DUPĂ CE LI S-A CITIT DE D. ADMINISTRATOR OFISUL MĂRII SALE PRINȚULUI CAIMACAM CU NUMĂRUL 1249, DIN 27 AVGUST TRECUT, ANUL CURENT, PRIVITOR LA ALEGEREA DEPUTAȚILOR PENTRU DIVANUL AD-HOC ȘI DUPĂ CE CONFORM ART. 9 § V NE-AU NUMIT PE SUBSCRIȘII DE PREZIDENT ȘI SECRETARI, APOI A PROCEDAT LA ALEGEREA DEPUTATULUI PRIN BALOTAȚIE ȘI TOATE SUFRAGELE A EȘIT PE NUMELE LUI MARIN PÂRCĂLĂBESCU, DE LA SATUL ROTUNDA, PLASA BALTĂ CARE SPRE A FI CUNOSCUT, S-A ÎNCHEIAT ACEST ACT SUPT ISCĂLITURILE NOASTRE CONFORM § E DE SUPT ACELAȘ ARTICOL 9. PREZIDENT, PETRU VIEZURIN»

La 73 de ani, strănepotul deputatului clăcaș de altădată e încă în putere, zdravăn. Doar un picior îl cam supără și se ajută greu cu ei, cum mărturisește, că e șchiop de-un genunchi. Se miră sincer c-am bătut drumul pînă la Rotunda ca să stăm de vorbă cu dînsul, căci — ne avertizează cu un glas melodios care gîndesc să fi luat, pe vremuri, mințile multor femei — prea destule nu are a ne spune despre străbunicul dinspre tată. Despre altele, cu dragoste, se oferă, dar fără multă pierdere de timp, căci e musai să plece pînă în capul satului, la o fată și la doi nepoți, care îl așteaptă. Apoi oftează o clipă cuvîntul și-mi spune că «la o fată» e doar un fel de-a zice, o greșeală care i-a rămas la gură proastă, căci fătuța a murit de vreo trei ani, și dînsul numai la nepoți merge.

— Nea Dumitre, ce știi matale despre Marin Pârcălăbescu?

— D-apăi ce să știu, că a fost deputat cînd cu Unirea Principatelor și că a ținut în partea plugarilor cu care era laolaltă, băgat în datorii

— Și a reușit?

— A reușit în viața lui, cum să nu reușească, fiindcă dacă a ținut partea săracilor trebuia musai să reușească. Altfel nici dumneavoastră n-ați fi fost aicea, ca să mă puneți pe mine la întrebări. Dar mie-mi place că stăm de vorbă, chiar că nu prea auz bine și că tocmai sînt îngrijorat de o vacă, trebuie să fete.

— Vreo fotografie, ceva, o amintire, mai păstrați în casă de la strămoșul Marin?

— N-avem nimica. Nu se făcea pe atunci Eu nici măcar nu l-am cunoscut, dar tata pe care l-am avut îmi spunea, că străbunicul a fost un om falnic și repede la minte, că se certa cu boierii de dimineață pînă seara și se ținea colțos Parcă-l aud pe bietul tata: mă, Mitule, ai grijă de tine și de casa ta, că noi sîntem oameni cu scaun la cap și să fii cinstit și drept, să nu ne faci neamul de rușine că moșul meu a fost om mare. O dată oltean și de două ori român.

— Și ce mai spunea tatăl matale despre Marin Pârcălăbescu?

— Multe, dar mintea mea le-a cam uitat, că de-atunci și pînă acuma a trecut timp destul. Pe tata îl chema Gheorghe, Gheorghe Pârcălăbescu.

— Ce meserie avea?

— D-apăi ce meserie să fi avut el la zilele lui? Plugar. Toți ai noștri am fost plugari, oameni de jos. Am avut și ceva pămînt, nu mult, preț de douăspe-treișpe pogoane. Apoi ne-am băgat la colectivă, ca să ne unim puterile și să muncim mai cu succes.

— Și cum e în colectivă?

— Pentru mine nu mai e în niciun fel, că sînt pensionar. Dar era bine, că oltenii sînt oameni care trag și își văd de treburile lor. Mai sînt și unii pezevenghi în sat, dar au rămas puțini, să-i numeri pe-o mînă... Era normal și cînd aveam pămînt, e normal și-acum, că sînt bucate destule. Doar sănătate să fie, și nu prea mă laud eu cu asta, că mă supără piciorul.

— Copii ai, nea Dumitre?

— Am. Trei, între care un băiat, Alexandru, cu care stau și care-mi poartă numele. Ne înțelegem în pace și o ducem bine, avem destule pe bătătură. Și televizor, numai că eu nu prea îmi pierd timpul cu el, că vă spusei că nu auz prea bine.

— Nea Dumitre, te simți mîndru că faci parte dintr-un neam vestit și că porți în buletin numele unui țăran care a intrat în istorie?

— Să vă spui sincer, uneori am fală, dar nu prea multă. Eu zic că omul e bine să-și facă mîndria cu mîna lui, nu s-o moștenească de la alții, dar asta e altă treabă. Strămoșul ne-a lăsat nouă, Pârcălăbeștilor, o mare dragoste de dreptate și eu am ținut asta în sînge chiar că uneori nu mi-a prins bine. Dar acum ce să zic? Sînt mulțumit. În țară e numai dreptate. Avem legi bune și cinstite, un conducător cu multă înțelepciune la fapte, Numai sănătate ne mai trebuie.

— Asta îți urăm și noi. Sănătate și ani mulți.

— Dumneavoastră la fel, și drum așternut, că aveți nevoie. Văz că se pune pe ninsoare și drumul pînă la Caracal nu e fleac.

Ovidiu IOANIȚOAIA

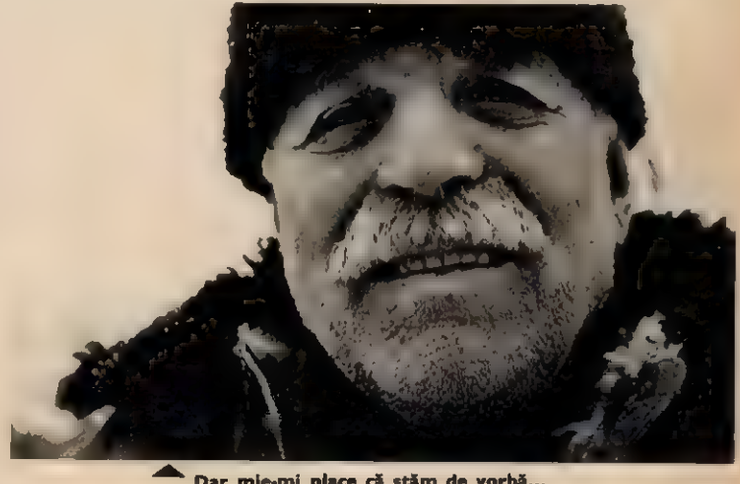

Dar mie-mi place că stăm de vorbă...

Fotografii de Ion PREDOȘANU

sărbătorile ni le facem singuri

Pentru noi, românii, a fost limpede chiar din prima oră a lui '74, că am pășit într-un an special.

Special pentru că este anul unei mari aniversări: 30 de ani de viață liberă, și — special — pentru că este anul unui mare eveniment politic: Congresul al XI-lea al partidului.

Și — pentru că așa ne sînt crezul, morala și datina, am și început, tot noi românii și tot chiar din aceeași prima oră a lui '74 să ne facem un an sărbătoresc în chipul cel mai concret. Pentru că asta-i realitatea: frumusețea și bogăția anilor nu ne vin de aiurea, ci ne-o facem noi, ne-o construim noi, pur și simplu, muncind și creînd zilnic. Vreau să spun că sărbătorile ni le facem singuri. Și ceea ce este de-a dreptul înălțător e faptul că am început să facem o mare sărbătoare din acest an, fără surle și tobe, ci simplu, direct într-un consens național tacit și prin fapte de muncă și creație.

Că așa stau lucrurile la noi, ne-o dovedesc — ca să nu mergem mai departe — înșeși faptele din zilele ultimei săptămîni, ne-o dovedește prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în mijlocul muncitorilor din marile întreprinderi ale Brașovului, unde, într-o atmosferă acut laborioasă și pe baza unor temeinice analize, au fost discutate căile de sporire ale eficienței muncii, posibilitățile de valorificare mai intensivă a instalațiilor și spațiilor industriale, cît și în general problemele modernizării producției, ne-o dovedește, deci însăși fapta secretarului general al partidului nostru de a contribui direct cu îndrumări înțelepte la elaborarea practică a planurilor de lucru ale colectivelor unităților economice productive. Ne-o dovedește, de asemenea, faptul că oamenii muncii din întreaga țară — evaluîndu-și din nou posibilitățile și rezervele — fac totul pentru a-și respecta angajamentul de onoare: cincinalul înainte de termen.

Ne-o dovedesc chemările la întrecere socialistă lansate de la Hunedoara, Scornicești, Tîrgoviște ori Craiova, precum și răspunsurile care sosesc din absolut toate părțile țării.

Dar despre toate aceste fapte de muncă și credință față de cauza socialismului, despre toate aceste fapte prin care, noi românii, înțelegem să-i facem anului 1974 straie de sărbătoare, să-i lăsăm să ne spună acei oameni care știu cel mai bine cum merg lucrurile în colțurile de țară, unde muncesc și trăiesc.

viața are un ritm trepidant, ea nu e un robot programat

— Sînteți de mult în județul Hunedoara tovarășe prim-secretar **IOACHIM MOGA?**

— Nu de prea multă vreme, doar de cîteva decenii! Sînt născut aici, în ținutul Poiana Ruscăi, am lucrat la Exploatarea minieră Ghelar, apoi la Combinatul siderurgic din Hunedoara, am participat la înălțarea acestui prim mare oraș nou din România postbelică. Sînt aici deci din totdeauna. Aici am copilărit, aici am trăit acea perioadă romantică și eroică de după Eliberare. A fost o perioadă de entuziasm ciocotitor. M-am identificat cu acest spirit de abnegație, cu oamenii, cu gîndurile și realizările noastre. Spun «noastre» pentru că în toți anii de cînd sînt activist nu am încetat să mă consider om al muncii, făuritor de bunuri materiale și spirituale.

— În general sînteți ocupat?

— Dacă prin a fi ocupat înțelegeți a nu fi liber, în sensul de a nu avea momente în care să nu știi ce ai de făcut, înseamnă că sînt, în general, foarte ocupat. Județul ridică multe probleme, în permanență trebuie să le rezolvi și apar mereu altele. Viața are un ritm trepidant, ea nu este un robot programat. De la un robot știm întotdeauna ce putem obține, de la viață nu în toate cazurile. Și nimeni nu obligă nouă să apară neapărat cu fața sa pozitivă. Așadar...

— Cînd vi s-a părut cel mai greu în activitatea dumneavoastră?

— E greu să vorbești despre... greu. Dacă n-am avea greutăți pe care să le învingem, care ar fi rațiunea existenței noastre? În societatea în care trăim, dinamică și în plină dezvoltare, fiecare izbîndă a noului implică învingerea unor greutăți, a unor inerții. În județul nostru sînt uneori greutăți mai mari, pentru că industria dominantă este industria grea. Grea ca importanță în economia națională, dar, uneori, grea din punctul de vedere al muncitorului. Dealtfel, aceasta se reflectă și în salarizare și în protecția muncii. Apoi, nu uitați că ne aflăm într-un post avansat al economiei și într-un moment istoric deosebit. Țara are nevoie de tot mai mult oțel, cărbune sau laminate. Este foarte greu să trăiești într-un asemenea moment. Este cu atît mai greu cu cît uneori, națiunea cerîndu-ți mai mult, tu nu ajungi să-i dai atît cît are nevoie. Mă gîndesc la anul trecut, cînd am rămas sub plan la cărbune. M-aș fi așteptat însă să mă întrebați și de momente mai fericite. V-aș fi vorbit atunci tot de anul 1973, cînd am realizat la producția industrială peste 270 milioane lei suplimentar față de plan, am realizat foarte bine planul la export, iar la productivitatea muncii am avut o creștere de peste 4 000 lei pe salariat.

— V-a fost vreodată teamă că greșiți, avînd de rezolvat atîtea probleme?

— Dacă te gîndești cu persistență că vei greși, nu mai rezolvi nimic. Apoi, cînd muncești de unul singur, preocuparea de a nu greși poate să devină teamă. Dar nu muncesc de unul singur, deciziile importante pe care le luăm sînt rodul unei gîndiri colective, în care sînt antrenați oamenii cei mai competenți. Deci...

— Țineți seamă de părerile oamenilor, tovarășe prim-secretar?

— Totdeauna cînd aceste păreri vin în întîmpinarea rezolvării unor probleme, a sarcinilor pe care le avem. Să vă dau un exemplu. Cînd a început construcția furnalului numărul 9 de la Hunedoara, știut fiind cît de mult ar însemna pentru economie darea lui în folosință înainte de termen, ne-am făcut din aceasta o preocupare. Dar în acest stadiu noi aveam o dorință și atît. Am mers însă în mijlocul constructorilor și siderurgiștilor din Hunedoara. Am făcut calcule, au avut loc dezbateri, s-au prezentat mai multe variante, s-a discutat cu oamenii și astfel s-au adoptat cele mai bune soluții. Apelul la înțelepciunea și inteligența colectivă nu l-am inventat noi, dar l-am pus în practică de foarte multe ori. Consultarea oamenilor de pe Valea Jiului în cele mai acute probleme de viață și de muncă a devenit un obicei al nostru.

— Care dintre realitățile județului vă leagă cel mai mult de acest colț de țară?

— Este foarte dificilă alegerea. Județul nostru și-a schimbat radical înfățișarea în anii socialismului. S-au construit zeci de uzine și fabrici noi, apoi atîtea orașe, s-au înnoit atîtea sate. O realitate tulburătoare este și aceea că azi avem de cîteva ori mai mulți elevi în Hunedoara decît întreaga populație de acum 30 de ani. Te poți atașa de lucruri, poți iubi un peisaj, te poți atașa de oameni. Dumneavoastră îmi cereți o opțiune poate prea radicală. Totuși, dacă vreți un răspuns, iată-l: mă simt legat organic de oamenii de aici, de organizația județeană de partid, de cei peste 76 000 de comuniști. Pe această forță se întemeiază toate realizările noastre.

— Dacă ar fi să dați un sfat celor tineri, ce sfat le-ați da?

— Cred că de sfaturi nu duc lipsă tinerii. Totuși, dacă îmi cereți un sfat, le-aș zice: să fie harnici și înțelepți cînd sînt tineri și tineri cînd vor deveni bătrîni.

— Ce calități îndrăgiți mai mult la oameni?

— Toate calitățile trebuie îndrăgite și apreciate: cinstea, simțul dreptății, combativitatea, exigența, intransigența, inițiativa, inventivitatea, perseverența, curajul, simțul de răspundere, elanul. Dar care dintre oameni întrunește toate aceste calități? Nu cred să existe un prototip ideal. Fiecare om cu luminile și umbrele lui. Dar, bineînțeles, iubim mai mult pe oamenii care întrunesc cele mai multe din aceste calități, oamenii cu mare capacitate de angajare, care nu spun niciodată nu și se mobilizează cu întreaga ființă la înfăptuirea sarcinilor. Avem în județ foarte mulți asemenea oameni în toate domeniile. Nu mă opresc la nici unul anume, pentru că n-aș vrea să-i nedreptățesc pe ceilalți. Și apoi nici nu cred că ați putea acorda atîta spațiu în revista dumneavoastră, chiar și numai enumerîndu-i.

— Care sînt căile care pot pune în mișcare energia oamenilor?

— Forța stimulatoare — iar în unele cazuri chiar necesar și hotărîtor — este exemplul personal.

— Cu cele 3,1 miliarde investiții în 1974, oamenii din județ vor fi mai fericiți?

— Fără îndoială. Pentru această convingere avem temeiuri în trecut, în prezent și în viitor. Încă din anii șantierelor brigadierilor de la Hunedoara și Bumbești-Livezeni, județul Hunedoara a început să beneficieze de investiții. Ca urmare, au apărut numeroase unități industriale și orașe noi. Azi, circa 68 la sută din populație trăiește în mediul urban, în apartamente confortabile, beneficiază de cinematografe, teatre, magazine, televiziune etc. Este un salt imens. Anul 1974 mai aduce în județ 3,1 miliarde. O parte va fi destinată noilor capacități industriale — care înseamnă noi locuri de muncă — iar altă parte îmbunătățirii vieții populației. Se vor construi peste 4 000 de apartamente, noi cămine pentru nefamiliști, apoi creșe, grădinițe, spații comerciale, va începe construcția unui spital cu 700 paturi la Petroșani, a unei fabrici de bere la Hațeg și altele. Prestările de servicii către populație vor crește în acest an cu peste 15 la sută. Întrebarea ați formulat-o prin cifre, v-am răspuns cu cifre, dar faptele sînt mult mai grăitoare și vă veți întîlni cu ele colindînd județul.

Cornel BOZBICI

cunosc — personal — foarte mulți oameni din județ și le știu problemele

— Tovarășe prim-secretar **GHEORGHE TĂNASE**, ce probleme deosebite — ale Vasluiului — pune județul dumneavoastră în fața țării și a conducerii de partid?

— Mihail Sadoveanu spunea cîndva că ținutul Vasluiului este unul din locurile unde nu se întîmplă nimic. Și avea dreptate. S-au dus anii, s-a dus dintre noi și marele prozator, care nu mai poate fi azi, din păcate, martorul unor locuri unde se întîmplă multe. Multe, din care unele n-am fi îndrăznit să le visăm, iar altele nici nu puteam să le visăm.

Răspunzîndu-vă foarte concret la întrebare, am să vă spun că județul Vaslui se prezintă, în cadrul unei problematici largi și al unui ansamblu complex de preocupări și realizări, cu două probleme-temă ale lui, ale Vasluiului. Este vorba de ritmul județului de dezvoltare industrială și de problema pămîntului, care în locurile noastre capătă accente cu totul deosebite.

Pornind cu un mare handicap industrial, practic cu numai 2-3 unități, Vasluiul a făcut și face eforturi uriașe de dezvoltare pe această linie. În ultimii trei ani, valoarea producției industriale a crescut cu 68 la sută, ritmul mediu anual de dezvoltare a fost deci de 22 la sută, mai mare decît al țării, care a fost de 14 la sută. Tinzînd să se încadreze armonios în peisajul industrial al patriei, Vasluiul face eforturi pe multiple planuri pentru a ajunge din urmă județele cu o industrie avansată.

În privința pămîntului, avem o situație care reclamă măsuri speciale. 60 la sută din suprafața județului este puternic erodată. În 1973, ca să vă dau un singur exemplu, ploile au avut ca efect alunecări de teren care au afectat 18 000 hectare. Ce măsuri am luat? Ce măsuri luăm în continuare? Am mutat sate. Am creat sate noi. Asta în folosul imediat al oamenilor. Nu ne-am împăcat însă și nu ne împăcăm cu pierderea pămîntului, pentru a cărui apărare ducem o luptă continuă. S-au făcut și se fac plantări pe terenuri în pantă pentru fixarea pămîntului, s-au făcut și se fac desecări, inițiem ample acțiuni de masă, la care participă toți cetățenii, pentru apărarea pămîntului. Este o cauză a noastră, a tuturor, a județului. Grija pentru pîinea de mîine începe — la noi — nemijlocit cu grija pentru pămîntul care ne va da mîine pîinea.

— Trecînd, cu îngăduința dumneavoastră, de la o sferă de activitate mai mare la una mai mică și care vă privește în exclusivitate, v-aș întreba, tovarășe prim-secretar, cîte zile lucrați în birou și cîte lucrați în județ?

— Poate că spunîndu-vă, azi, un număr de zile, aș greși. Cred că îmi petrec cam 60-65 la sută din timpul meu pe teren. Pot să mă aflu, de pildă, 6-7 zile la rînd în județ, ajungînd după-mesele și la birou, pentru a-mi continua munca de pe teren, pentru a rezolva alte probleme, pentru noi acțiuni etc.

— Cum vă informați despre rezolvarea la zi a sarcinilor în diversele sectoare economico-sociale? În ce măsură vă bazați pe rapoartele colaboratorilor dumneavoastră și în ce măsură verificați direct mersul activităților?

— Mă bazez, firește, pe rapoartele aparatului nostru de partid, dar vreau să vă spun că doresc să văd și cu ochii mei cum merge peste tot treaba. Contactul direct îți dă întotdeauna imaginea exactă a ceea ce se face și încă mai trebuie făcut.

— Cîți oameni ați primit în audiență în anul 1973?

— După zilele rezervate pentru audiențe, aș putea să vă dau un număr, să zicem 500, dar el n-ar spune nimic. Pentru că primesc și zilnic mulți oameni. Dar nici asta nu spune mare lucru. Important este ce pot să le rezolv și ce le rezolv acestor oameni, care vin la mine sau cu care iau contact acolo unde îi întîlnesc.

— Am aflat că stați adeseori de vorbă cu oamenii pe stradă, că vă opresc și vorbiți cu ei.

— Da, e adevărat. Locuiesc mai încolo de hotelul în care sînteți dumneavoastră cazat și în drumul meu spre birou mă opresc adeseori oamenii. Și stăm de vorbă. Așa, cetățenește.

— Spuneți cu îndreptățire că importante nu sînt discuțiile în sine cu oamenii, ci măsura în care le rezolvați problemele pe care vi le supun. Ați putea să-mi oferiți cîteva exemple ilustrative la această temă?

— Iată, de pildă, ziua de ieri. Am fost la Murgeni. Acolo, președintele Complexului de vaci a cerut tăieței de sfeclă de zahăr pentru vite, iar președintele C.A.P.-ului Cîrja a spus că are nevoie de sămînță pentru niște ierburi perene și am discutat cu el și despre mărirea suprafeței irigate a cooperativei. Ieri am vorbit și azi am rezolvat problema cu trimiterea săptămînală a tăieților de sfeclă și azi am trimis la Cîrja un specialist cu irigațiile. Tot ieri, directorul liceului din Murgeni a cerut 140 000 lei pentru terminarea lucrărilor de încălzire centrală. Îi va primi. Tot la Murgeni, ansamblul artistic comunal, pe care îl veți vedea, probabil luna asta, și la televizor, are nevoie de 60 de costume. Trebuie și o să facem rost de costume. Astea sînt însă probleme unor colectivități. Dar sînt atîtea și atîtea probleme personale. Mergînd pe teren, cunosc mulți, foarte mulți oameni, lucrători în construcții, șefi de echipă, lucrători în comerț etc. Cunosc oamenii și le știu problemele. Probleme de muncă și de viață. Și încercăm să le rezolvăm pe toate, împreună.

În toată această activitate de legătură nemijlocită cu oamenii, cu problemele lor, am și eu în față — ca și toți tovarășii cu munci de răspundere din țara asta — exemplul conducătorului nostru, al tovarășului Ceaușescu, căruia, între altele fie spus, Vasluiul îi datorează atît de mult. Vasluiul, vedeți dumneavoastră, are actualul, frumosul centru civic datorită tovarășului Ceaușescu, care ne-a sfătuit personal și ne-a ajutat cum să-l facem. Dealtfel, să știți că sîntem unul dintre județele cele mai ajutate de conducerea de partid, ceea ce ne obligă mai mult ca pe alții să ne angajăm cu toată ființa în lupta de zi cu zi și de ceas cu ceas pentru aducerea la îndeplinire a politicii economico-sociale a partidului.

Marius POPESCU

concret despre 1974

— V-am ruga, pentru început, tovarășe prim-secretar, **MIHAI TELESCU** să apreciați cum a debutat noul an în județul Timiș. Evident, dacă o asemenea apreciere, doar la puține zile de la nașterea lui 1974, nu riscă să fie prematură.

— Noi putem afirma, fără să ne hazardăm, că 1974 a debutat în județul Timiș sub bune auspicii. Și această apreciere se bazează nu numai pe rezultatele obținute în economia județului în prima jumătate a lunii ianuarie, cît mai ales prin felul cum am încheiat anul precedent. (Menționez că în 1973, producția globală a județului a sporit cu 15,9 la sută față de 1972, iar planul producției-marfă a fost depășit substanțial, livrîndu-se peste prevederi produse în valoare de 442 milioane lei). Vreau să vă spun că există o atitudine responsabilă la toate nivelurile, că se face simțită o remarcabilă mobilizare a tuturor energiilor județului, fapt care ne determină să fim optimiști în ce privește realizarea și depășirea sarcinilor de plan ale anului în curs.

— Tocmai despre amploarea acestor sarcini v-am ruga să ne vorbiți!

— Îmi cereți un lucru destul de dificil, fiindcă practic în toate sectoarele vieții economice ale județului nostru se vor înregistra însemnate salturi de ordin cantitativ și calitativ. Să sintetizez, subliniind că în acest an, în industria județului Timiș se va înregistra o creștere de 18,5 la sută, cea mai ridicată de pînă acum, că ne-am propus mărirea avansului în realizarea cincinalului de la 48 de zile, cît s-a înregistrat în primii trei ani, la 90 de zile. Aceasta reprezintă o producție suplimentară de cel puțin 4 miliarde lei, față de prevederile inițiale ale perioadei 1971-1974.

— Ceea ce-și propune să realizeze județul Timiș este realmente impresionant. Concret, ce măsuri preconizați pentru ca aceste angajamente să devină fapte?

— Să amintesc eforturile depuse de toate întreprinderile pentru folosirea cît mai eficientă a utilajelor din dotare. În industria constructoare de mașini ne preocupă generalizarea schimbului doi, care trebuie să atingă nivelul productivității muncii din schimbul unu, iar utilajele conducătoare din schimbul trei să fie integral folosite. Ne propunem să realizăm noi utilaje, mașini și alte produse, cum ar fi tipuri perfecționate de macarale și poduri rulante, motoare electrice, corpuri de iluminat pentru autovehicule și locomotive, utilaje pentru șantierele de construcții, aparate electrice de măsurat, plastifianți, detergenți etc. Un obiectiv esențial al activității în industrie îl reprezintă creșterea eficienței întregii activități economice, prin promovarea consecventă a noului, perfecționarea utilajelor, a muncii de concepție, organizarea riguroasă a producției. Rețineți că toate acestea și încă multe altele, greu de cuprins în spațiul restrîns al unui interviu, vor fi posibil de realizat numai dacă energiile creatoare ale județului vor fi puse cît mai pregnant în valoare, numai dacă ne va anima un spirit de exigență și autoexigență mereu treaz.

— Ce înseamnă 1974 pentru alte sectoare ale vieții și activității județului Timiș?

— 1974 mai înseamnă necesitatea calificării a circa 10 000 de muncitori din industrie și construcții. Înseamnă pentru producția vegetală și animală sporuri substanțiale (amintesc doar că livrările de carne către fondul de stat vor crește cu 20 la sută), înseamnă, în fine, noi întreprinderi ce urmează să intre în funcțiune la Timișoara, Lugoj, Sînnicolau Mare, Mănăștur, precum și 3 800 de apartamente, opt cămine muncitorești, creșe, grădinițe, o casă de cultură a sindicatelor la Lugoj etc., etc.

— Ținînd seama de experiența anului precedent, în ce sectoare considerați că este necesară o îmbunătățire mai pregnantă a activității?

— Aș dori ca pe toate șantierele să se respecte cît mai riguros ritmul de execuție. Și să se îmbunătățească aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderilor, prin respectarea la fel de riguroasă a contractelor economice. De asemenea, toate unitățile agricole vor trebui să obțină producții mari, iar I.A.S.-urile, în totalitatea lor, să se constituie în modele de ceea ce înseamnă agricultură avansată!

Mihai HETCO

trei din multiplele date ale unui județ

Sînt în asentiment deplin cu tovarășul **CONSTANTIN DINCULESCU**, secretar al Comitetului județean Vîlcea al P.C.R., ținînd cont cînd afirm în introducerea acestor însemnări de dialog că județul acesta înseamnă pentru vîlceni, cît și pentru țară: *lumină*, *industrie* și *sănătate*.

— Și muncă, remarcă dînsul.

— Și muncă firește, și bănuiesc și satisfacții, și bucurii.

— Exact. Chiar și probleme! Pentru că nu este lucru nicidecum simplu să te afli *la începutul unui an de vîrf*, marcat de cîteva cifre: o producție industrială cu aproape 50 la sută mai mare decît cea obținută în anul care s-a scurs, dintre acestea 73,5 la sută urmînd a fi obținute prin creșterea productivității muncii!

Este vorba aici de a opera conștient în conștiințele oamenilor, de a da o veritabilă bătălie pentru calitatea produselor, pentru funcționarea permanentă a fluxurilor tehnologice, pentru asigurarea în bune condițiuni a reparațiilor, întreținerii mașinilor, utilajelor și instalațiilor.

...Pentru a-mi face o imagine cît mai clară asupra județului Vîlcea, am urmărit cele trei aspecte sesizate la început. Așadar — *lumina*. Am auzit cu toții de hidrocentrala de pe Lotru. Imaginea ei a devenit chiar un simbol al eroismului, al muncii efectuate în condiții deosebit de vitrege — puțini știm că această superbă construcție reprezintă hidrocentrala cea mai mare de pe rîurile interioare ale țării, puterea ei instalată fiind de 510 MW, șiruri din forța celor trei uriașe hidroagregate. Pînă acum au fost date două în folosință înainte de termen, de cîte 170 MW, iar al treilea și ultimul, afirmă constructorii vîlceni, va fi dat de asemenea în folosință înainte de termenele prevăzute în acte.

Totodată, lumina va izbucni și din apele Oltului prin «prima explozie de scîntei» (formula îi este dragă tovarășului Constantin Dinculescu) datorată intrării în funcțiune a hidrocentralei de la Rîmnicu Vîlcea, prima din cele patru aflate în construcție. Lumina apelor noastre din această zonă își subliniază deci cu fiecare zi ce trece concretețea.

— Iar în industrie, tovarășe secretar?

— Peisajul industriei chimice vîlcene — pentru că despre ea este vorba mai ales — se va îmbogăți de asemenea, prin darea în exploatare a unor noi obiective de interes național: electroliza 3, produși clorurați 2, P.V.C. 2 și oxoalcooli 2. Întreprinderea de utilaj chimic și forjă, prima unitate a construcției de mașini din județ se va extinde în acest an cu cea mai mare și mai modernă secție de *piese forjate, matrițate* și *ambutisate* din țară, capacitate care, potrivit angajamentului asumat, se va înscrie între obiectivele date în devans față de termenele planificate.

...Am lăsat la urmă *sănătatea* — județul Vîlcea reprezintă o adevărată comoară a țării din acest punct de vedere prin salba celor șapte localități înglobate administrativ și gospodărite în patru mari stațiuni balneare. Dacă în 1973 circa 145 000 de persoane (dintre care circa 5 000 turiști străini) și-au îngrijit sănătatea și liniștea pe aceste meleaguri, conducerea județului își propune ca în anul în curs numărul acestora să depășească 150 500 prin extinderea numărului de locuri, construirea de noi hotele balneare (la Cozia de pildă, cel de 385 locuri este în fază de lucru avansată, un al treilea urmînd să înceapă a fi ridicat peste puțin timp) sau punerea în funcțiune a unor moderne și originale «sate de vacanță» (cum este cel de la Ocnele Mari conceput inițial pentru 100 de locuri).

Iată așadar cîteva realități vîlcene, acum și astăzi la început de an:

— Ce vă doriți, stimate tovarășe secretar, pentru anul acesta în care am pășit?

— Îmi doresc ca împreună cu oamenii județului Vîlcea să înscriem cu faptele și ideile noastre cea mai densă pagină a acestor locuri în marea cronică a construcției socialiste!

Horia PĂTRAȘCU

longevitatea bucureștenilor a atins vîrsta medie de 70 de ani

Convorbire cu Victor CIOBANU, directorul Direcției sanitare a Capitalei

- **Anul 1973 a însemnat aproape 30 de milioane de consultații și tratamente pentru 2 milioane de locuitori ai Capitalei.**
- **Educația sanitară pleacă de la ideea că profilaxia și păstrarea sănătății implică un mare procent de răspundere personală.**
- **Primul gînd a fost și rămîne întărirea rețelei medicilor generaliști de circumscripție — «talpa» asistenței medicale.**
- **Aglomerarea la nivelul transportului la slujbă și înapoi, ca și alți factori de stress ai Capitalei care pot și trebuie combătuți mult mai activ.**
- **Un «filtru» în ajutorul Salvării. Experiența sectoarelor 7 și 3 și-a dovedit eficiența și va fi generalizată.**
- **În 1973 s-a înregistrat cea mai mică mortalitate infantilă din istoria Capitalei.**
- **30 la sută din bugetul municipiului București este destinat asigurării sănătății.**
- **Lupta pentru înregistrarea diagnosticului precoce cîștigă mereu teren.**
- **«Frontul» de iarnă ne găsește în «tranșee», bine pregătiți.**

— Venind să vă solicit acest interviu, am aflat, tovarășe medic-șef al Capitalei, că întruniți trei importante funcții. Cînd aveți timp să le aduceți la îndeplinire?

— Am să vă răspund concis: începînd de la ora 7,30 conduc, zilnic, clinica medicală a Spitalului Elias, fac muncă efectivă de asistență medicală, examinez bolnavi, programul meu pînă la ora 12,00 avînd prevăzută, într-o sală de curs a spitalului, și predarea unor cursuri, în calitatea mea de profesor de medicină internă la Institutul de medicină și farmacie din București. În același interval de timp, am zilnic contact cu medicii secundari care fac specializarea la catedră. De la ora 12,30 și pînă la 6, cel puțin, sînt director al Direcției sanitare a municipiului București. Aceasta este, în linii mari, ziua mea obișnuită de muncă.

— Interesat în primul rînd de activitatea cu sfera de interes obștesc mai larg, mă situez pe poziția bucureșteanului care vrea să afle de la medicul-șef al Capitalei cît mai multe lucruri folositoare și interesante pentru el.

— Vă înțeleg perfect și aștept întrebările.

— Pentru a avea o idee exactă despre ceea ce (și cît) înseamnă asistență medicală în Capitală, bucureșteanul se poate întreba, de pildă, de cîte consultații și tratamente au beneficiat locuitorii orașului nostru în anul 1973?

— Răspunsul, socotit pe cap de locuitor, este următorul: 14 consultații și tratamente. Cu alte cuvinte, cei 1 615 000 bucureșteni stabili și aproximativ 350 000 de bucureșteni flotanți au beneficiat de aproape 30 de milioane de consultații și tratamente.

— Un total impresionant și, pentru mulți, surprinzător de mare. Care sînt datele reale din concurența cărora a ieșit acest rezultat?

— 1. Dimensiunea rețelei sanitare a municipiului București.

2. Larga accesibilitate a publicului.

3. Activitatea susținută a cadrelor medicale.

4. Nevoile sporite pe care le prezintă, în genere, o metropolă prin comparație cu restul țării.

— Aminteați dimensiunea rețelei sanitare a municipiului. Cîți medici are această rețea?

— Aproximativ 3 000. Lor li se adaugă medicii care lucrează în subordonarea M.A.N., C.F.R., M.I. și direct a Ministerului Sănătății.

— O asemenea vastă activitate de asistență medicală presupune, fără îndoială, cheltuirea unui important buget.

— Într-adevăr. 30% din bugetul municipiului este destinat asigurării sănătății.

— Situîndu-mă pe poziția bucureșteanului interesat să cunoască urmările nemijlocite ale acestei ample activități de asistență medicală, v-aș ruga, tovarășe profesor, să-mi oferiți cîteva răspunsuri la întrebarea: cum simt efectiv locuitorii Capitalei această grijă activă pentru sănătatea lor?

— La această întrebare pusă clar, românește, cum zicem noi, răspunsul este și el foarte clar: *trăiesc mai mult!* Probabil că nu știți, dar longevitatea medie a bucureștenilor a ajuns la 70 de ani

Un alt răspuns care poate să bucure *familiile* bucureștenilor este și acela că, bunăoară, în anul 1973 s-a înregistrat cea mai scăzută medie de mortalitate infantilă din toată istoria Capitalei noastre.

— Două răspunsuri tonifiante, în stare să sădească mulțumire, recunoștință și optimism. Primul dintre ele mă incită însă, bănuiți cred, la o întrebare suplimentară: ce explicații majore există pentru această longevitate îmbucurătoare a bucureștenilor?

— Am să vă dau două răspunsuri. Unul de medic: jugulărea și stăpînirea bolilor infecțioase; majoritatea deceselor se datorează azi bolilor cronice. Și unul de cetățean: îmbunătățirea considerabilă a condițiilor social-economice de trai.

— Recunoscuți dușmani ai sănătății, factorii de stress produc, firește, și Direcției sanitare a municipiului București probleme reale. V-aș ruga să numiți cîțiva asemenea factori specifici, dacă se poate spune așa, Capitalei noastre?

— Un prim factor de stress este, după părerea mea, aglomerarea la nivelul transportului la slujbă și înapoi. Ar mai fi poluarea atmosferei — văd, de exemplu, acești autobuze și autoturisme care lasă în urma lor adevărați nori — apoi aglomerarea locurilor de desfacere comercială din centrul orașului; cartierele nu au ajuns, încă, să aibă suficientă autonomie comercială etc. O parte dintre acești factori grevează bugetul de timp liber al bucureșteanului, timpul irosit cu eforturi suplimentare înseamnă oboseală suplimentară care afectează, evident, sănătatea. Se înțelege de la sine că acești factori de stress pot și trebuie combătuți mult mai activ.

— De cînd vă aflați, tovarășe profesor Ciobanu, la conducerea Direcției sanitare a municipiului București?

— De aproape un an și jumătate.

— Deși nu este prea lungă, v-aș ruga să-mi spuneți ce măsuri ați luat în această perioadă pentru îmbunătățirea asistenței medicale în Capitală?

— Referindu-mă la acțiunile care au avut — și unele dintre ele au în continuare — o anumită amploare, am să încep prin a vă spune că mi-am îndreptat multe eforturi pentru consolidarea și perfecționarea medicilor generaliști din rețeaua circumscripțiilor. Din cele trei niveluri, circumscripții — policlinică — spital, medicii generaliști de la circumscripție, «talpa» întregii rețele sanitare, au un rol de mare importanță. Rezolvarea la nivelul lor, la nivelul ambulatoriu, a unui mare procent din cazuri, așa cum este de dorit să se întîmple, înseamnă foarte mult pentru întreaga asistență medicală. De aceea am și dispus ca acești medici generaliști să participe la reciclări permanente, legîndu-i, de asemenea, funcțional de policlinici și spitale. Șefii de secție ai spitalelor au avut — și au — sarcina de tutelare profesională a generaliștilor, tutelă din care ies avantajați și medicii și bolnavii.

În aceeași ordine de idei, a măsurilor pe care le-am luat, aș aminti experiența pe care am făcut-o la circumscripțiile sectoarelor 7 — începută în primăvara anului trecut — și 3 — începută în toamnă. La aceste circumscripții am instituit gărzi de noapte cu medici generaliști care au răspuns la apelurile adresate Salvării din sectoarele respective. Urmarea a fost mai mult decît încurajatoare. O mare parte din cazurile de importanță secundară — și care grevau nejustificat activitatea Salvării — au fost rezolvate la nivelul acestui prim «filtru». Concret, aș putea să vă spun că nu o dată — înainte — Salvarea a ajuns mai repede la un cetățean care o solicita în virtutea unei indispoziții care a urmat unui chef, decît la cel care a suferit un infarct. Asemenea anomalii sînt rezolvate de acest «filtru» care va fi generalizat în acest an pe întreaga Capitală.

Am acordat o mai mare importanță muncii de educație sanitară, plecînd de la ideea că profilaxia și păstrarea sănătății implică un mare procent de răspundere personală. La noi, din păcate, se moare — s-o spunem tot pe românește — destul de mult prin infarct de miocard. Înaintea asistenței medicale efective însă, suferindul trebuie să știe limpede că infarctul are o cauzalitate multiplă, concurînd diferiți factori: obezitate, sedentarism, hipercolesterolemie, hipertensiune arterială, diabet, fumat, stress-urile nervoase etc. Toate acestea, oamenii trebuie să le știe, să le învețe! Pe canalele mass-mediei, prin conferințe, informări pe care medicii din rețeaua sanitară a Capitalei au datoria să le susțină și le susțin din ce în ce mai frecvent.

Am acordat o mult sporită atenție luptei pentru înregistrarea diagnosticului precoce. În acest sens, pot să vă spun că la nivelul muncitorilor — din întreprinderi industriale —, la nivelul școlilor, al copiilor preșcolari controlul medicului este astăzi optim în Capitală, calitate care tinde să se extindă la nivelul circumscripțiilor de medicină generală. La acest nivel, am plecat de la premisa că rolul activ al medicului de circumscripție se pune în valoare nu numai pe traseul *pacient-medic*, ci și pe traseul foarte important *medic-cetățean*.

În spiritul marii griji pe care statul nostru o poartă muncitorilor, Direcția sanitară a municipiului a ameliorat mult dispozitivul de asistență medicală în întreprinderi. Practic, toate întreprinderile industriale din București sînt asistate de medici generaliști, iar unele dintre ele și de specialiști. Marea platformă industrială a Uzinelor «23 August» de pildă, este asistată de 30 de medici generaliști.

Obiectivele noi date în folosință în această perioadă de aproximativ un an și jumătate reprezintă și ele realizări ale direcției municipale. Pot să vă citez centrul metodologic de stomatologie din pasajul Eforie, extinderea spitalului Cantacuzino cu o clinică de chirurgie și o clinică de boli de nutriție, construirea cîtorva mii de locuri de creșă, construirea unui cămin-spital pentru boli cronice. Avem, de asemenea, în lucru o clinică de neurochirurgie de 540 de paturi la spitalul «Gheorghe Marinescu» etc.

— Aflați fiind în plină iarnă, v-aș rug. tovarășe profesor, să-mi spuneți — tot pentru liniștea noastră, a bucureștenilor — care este pregătirea Direcției sanitare municipale în fața acestui dușman potențial și nu numai potențial?

— Iarna reprezintă întotdeauna pentru noi un război, mai «cald» sau mai «rece». Cea actuală nu ne-a produs deocamdată mari probleme. Sîntem însă pregătiți pentru orice. Facem săptămînal testări biologice la un eșantion de 135 de cetățeni, testări care ne dau imaginea dinamicii infecției virale; s-au practicat 100 000 de vaccinări antigripale la colectivitățile cele mai expuse — copii, lucrătorii din transporturi, tarați, bătrîni —, avem un plan amănunțit de acțiune care demarează «la comandă» la primele tendințe de sporire a gripei, avînd, bunăoară, spații de rezervă la spitalul Stîncă și la spitalul Finanțe-Bănci etc.

— V-aș întreba, tovarășe profesor, care sînt proiectele (aș spune chiar idealurile) care vă animă în munca dumneavoastră de medic-șef al Capitalei?

— Am să vă ofer chiar un punctaj de proiecte. Vom face totul pentru:

1. Umanizarea continuă a vieții de spital;
2. Sporirea igienei spitalelor;
3. Creșterea nivelului tehnic al asistenței medicale;
4. Orientarea cercetării medicale pe problemele de sănătate ale municipiului;
5. Ameliorarea în continuare a asistenței copilului.

Mai multă sănătate pentru locuitorii Capitalei țării tale, sănătate apărată și obținută prin muncă, prin luptă, iată și idealul vieții mele, a unui om de 52 de ani care va trăi pînă la sfîrșit pentru îndeplinirea lui.

Marius POPESCU

la caracal, nepăsarea și ploile macină un monument istoric de la 1500

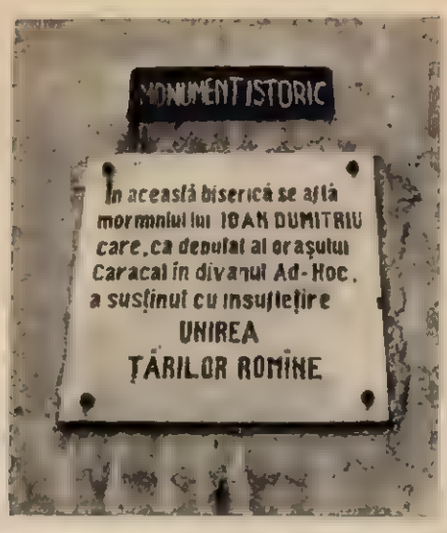

Fotografii de Ion PREDOȘANU

În centrul orașului Caracal, pe strada Steaua roșie, se află o bisericuță în formă de cruce, fără turlă, a cărei vechime este apreciată la peste cinci secole.

Atrași de frumusețea picturilor murale exterioare, am încercat să vizităm acest monument istoric, dar încercarea s-a dovedit prea îndrăzneață, un lacăt cît toate zilele blocînd intrarea în curte. Sfătuiți de muzeologul Teodor Cioflan, care a fost pentru noi mai mult decît un ghid agreabil, ne-am adresat epitropului Popa, îngrijitorul monumentului, și acesta a sosit în grabă, cu cheia. N-a fost însă suficient. Pămîntul acoperise într-atît partea de jos a porții, încît a fost nevoie de ajutorul unui tîrnăcop, trecut din mînă-n mînă, ca o ștafetă absurdă.

După cîteva minute de săpat, am pătruns în curte, curte părăsită, cu scaieți și cutii de conserve aruncate peste gard, un adevărat maidan de la mahalalele de altădată ale Caracalului. Interiorul, în care se află mormîntul unuia dintre eroii olteni ai Unirii Principatelor, Ioan Dumitriu, copistul de primărie care s-a făcut celebru prin scrisoarea adresată mitropolitului Nifon, în care cerea concediu de la Divanul ad-hoc, pe motiv că este «pătimaș de picere», interiorul, zic, ne-a arătat cîteva icoane de o frumusețe tulburătoare și de o valoare incalculabilă, o pictură murală pe folie de aur, ne-a coborît în timp spre anul 1500, umplîndu-ne inima de mîndrie la gîndul priceperii și vitejiei strămoșilor, dar și de mîhnire, căci toată această superbă arhitectură este lăsată în părăsire.

În spate, zidul clădirii are o crăpătură cît să bagi pumnul, și întregul monument, împovărat de ani, se apleacă spre stradă, fiind gata să se prăbușească. Totul este acoperit cu un praf de o palmă, însuși îngrijitorul recunoscînd că nu a călcat pe acolo de luni de zile, rugîndu-ne totodată să pășim cu băgare de seamă, căci tavanul poate să se năruie dintr-o clipă în alta.

Starea jalnică a așezămîntului «Toți sfinții» din Caracal ne-a întristat în aceeași măsură în care ne-a contrariat, și am încercat să aflăm — în scurtul răstimp petrecut în oraș — cauzele situației, singulară într-un peisaj în care valorile istorice ale acestui popor se bucură de atenția și de respectul național.

Inimosul secretar al primăriei, Traian Marinescu, ne-a declarat că «problema restaurării este o chestiune de maximă urgență, că trebuie să se facă ceva pentru ca această biserică să devină un obiectiv turistic, dar că întreaga chestiune este departe de a fi simplă, de vreme ce nu există alocate în acest scop nici un fel de fonduri. În urmă cu 15 ani, catapeteasma, distrusă de cutremurul din 1940, a fost consolidată de noi, dar fără nici o sursă de bani, din fonduri mai mult sentimentale. Acum, se simte nevoia unei intervenții mai ample, pe care nu o putem efectua doar prin capacități locale. Din păcate, toate adresele noastre către cei în drept au rămas fără ecou.

Sîntem siguri că forurile locale din Caracal sînt animate de intenții bune. Sîntem siguri că nici organul tutelar nu privește cu ochi buni compromiterea unui monument istoric de o asemenea valoare.

Din nefericire, la Caracal nu se întreprinde nimic. Nu este cazul ca noi, de aici, să oferim cea mai fericită soluție. Rezolvarea se află acolo, dar ea trebuie găsită cu maximum de urgență.

Cînd nepăsarea și chiar ploile macină o asemenea bijuterie arhitectonică, nimeni nu are dreptul să stea cu mîinile încrucișate. Mai ales cei care, dintr-o ipostază sau alta, sînt plătiți pentru asta.

Ovidiu IOANIȚOAIA

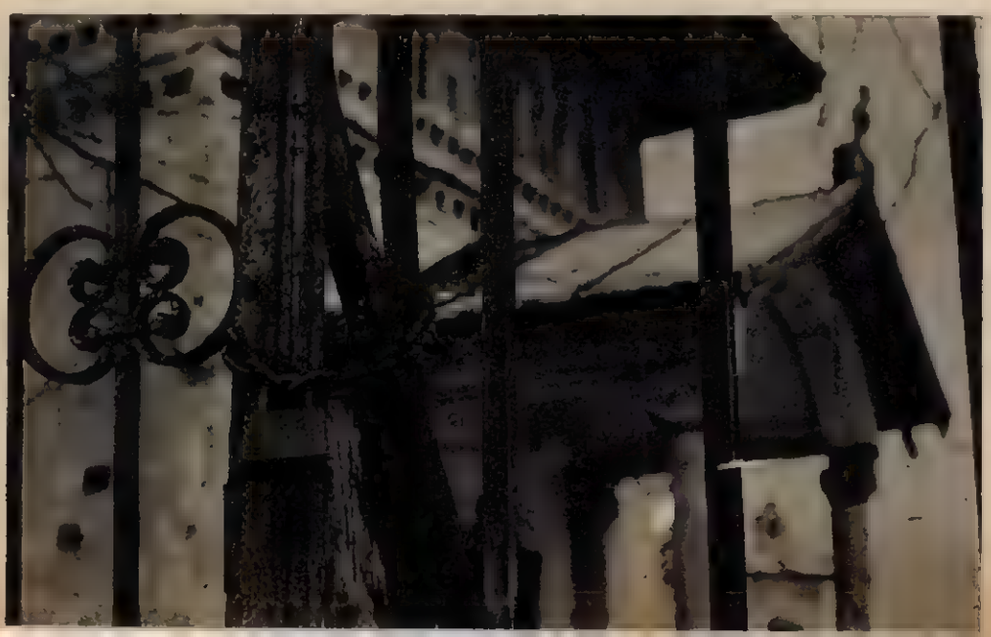

joc pur și fără limite

Fotografii de Elena GHERA

Cînd opera-i un spectacol tîrziu și omul nu mai este tînăr, cînd neliniștile creației deschid porțile nesomnului la o vîrstă cînd alții au spus tot ceea ce aveau de spus și acum tac respectînd nopțile, există tentația să cauți sursele operei în biografia artistului. Jocul superb al rememorărilor, cînd iei trecutul în palmă ca pe un cristal miraculos încercînd să citești în apele lui prezentul, este, desigur, și acesta un drum de-a explica nu numai actele unei vieți ci și actele unei creații.

Iată ce își amintește doctorul reșițean Corneliu Ionescu, fiul unui revizor de telegrafe tecucean, despre acel trecut care ar putea fi semnificativ pentru creația sa de azi. «La liceu eram cel mai bun desenator împreună cu colegul meu Brăduț Covaliu. Mai tîrziu el a devenit pictor iar eu medic, poate nu o profesiune care să vină în întîmpinarea unei vocații de care nu eram conștient pe atunci. Se pare însă că niciodată nu poți scăpa de acea dorință formativă care îți este dată și mi-aduc aminte cu cîtă plăcere, student fiind, desenam detaliile corpului uman, realizînd albume anatomice care îl încîntau pe profesor. Am și acum în minte acel os al spatelui, nu prea complicat, dar care prin forma lui dreptunghiulară și prin finele lui ondulații îmi creau o nespusă plăcere de a-l desena în peniță»... Apoi desenul se pierde din biografia doctorului, se dizolvă în preocupările cotidiene. Detașat din garnizoană în garnizoană ca medic militar, el îl uită undeva și asta pentru multă vreme. Această poveste despre un artist s-ar fi încheiat aici dacă n-ar fi fost plictiseala, acel timp consumat în lungi adunări în care nu se spune nimic sau se spune același lucru de nenumărate ori. Și doctorul a ieșit din acel timp al inerției, s-a salvat, desenînd. Soția doctorului își amintește: «îmi aducea seara tîrziu acasă desenele și mă linișteam. Cîte 4–5. Nu l-am lăsat să le arunce. Nu știu nici eu de ce. Erau niște rozete lucrate cu o migală care mă impresiona, desenate în cerneală albastră. Îmi plăcea să-i pun note la fiecare. Exact ca la școală. După un timp simetriile monocolore m-au plictisit. I-am cerut să nu mai facă rozete, să caute alte forme, i-am cumpărat creioane colorate și așa a trecut la etapa formelor bicolore, apoi la cea policoloră». Soția doctorului a fost primul lui critic, sever și duios; ea memorează din sutele de miniaturi nu numai pe cele esențiale, dar și pe cele care consideră că reprezintă o nouă etapă; ea le visa încă de pe atunci reproduse la alte dimensiuni, și transformate în motive de covoare, sau de bijuterii sau în ornamente pentru ceramică.

Nu aici se sfîrșesc amănuntele care formează biografia artistică a acestui desenator, pictor și ceramist a cărui viziune e cu totul particulară. Ceea ce pare aparte în creația doctorului Corneliu Ionescu este neîntrerupta proliferare a motivelor grafice, care nici unul nu seamănă cu celălalt, o putere de invenție și de figurare care trădează o imaginație fecundă. Apoi minuția motivelor, acea aglomerare de semne care ne aduc aminte de răbdarea și patima miniaturiștilor. Artistul inventează mereu, fascinat parcă de jocul pur și fără limite în care este implicat, dar niciodată nu se lasă cuprins de delir, fluxul neîntrerupt de forme și simetrii organizîndu-se după legile afective ale unei geometrii proprii. Dacă motivele grafice par guvernate de o anume invenție rațională, în schimb pictura sa este o totală evadare într-o lume vegetală posibilă. Peisajele și compozițiile florale sînt feerii abstracte, departe de mimarea umilă a naturii, dar foarte aproape de adevărurile sensibile ale fanteziei.

Cornel BOZBICI

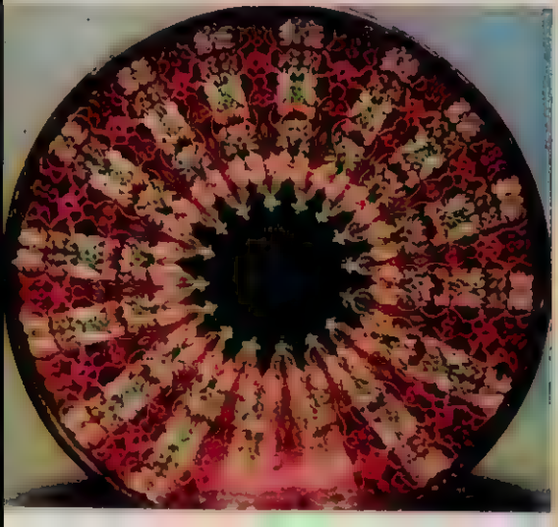

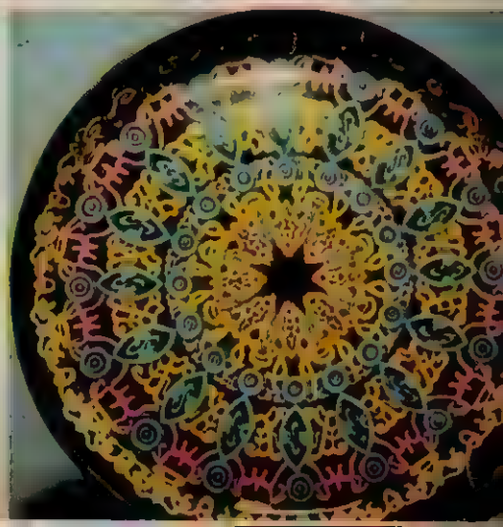

de sute de ani, babele pețesc sfinxul

Nu e nimic că viscolul ne mînă de la spate fără preget și nu e nimic că pînă la Babele mai sînt două ore, că abia acolo o să bem un ceai cald, care n-o să fie turț, ca la Hotelul Alpin, ci o să aibă chiar lămîie. Astea sînt floare la ureche pe lîngă faptul că urcăm pe rupte, cu Mihai Sîrbu, care e șeful salvamontului din Sinaia, doar în speranța rătăciților și în reportajul nostru. În realitate, funcționează ca paznic de rezervație și chiar ia leafă pentru asta. Că are în piept o insignă de fier și de paznic...

Chestia cu viscolul nu mai contează pe lîngă faptul că Mihai Sîrbu ne zorește că hai și hai, aici sîntem pe șosea, ne spune, și șoseaua se termină la Babele și abia după aceea o să vedeți voi, că vin scările. Așa că nu vă mai prefaceți sfîrșiți și dați-i bice! Pasul mic și constant, să vă mai aduceți aminte că mai există și iarnă și că mai există și munte, că la București vă trece prin cap că sînt pe lume numai tramvaie, butelii și fete frumoase.

Urcăm spre Omul și după Piatra Arsă, ca prin minune, turbarea se potolește și soarele își arată ochii atît cît să facă Predoșanu cîteva poze de antologie, cum se laudă cu vocea lui spartă de oltean din Peștișani, care a folosit zece ani o lumînare ascunsă într-o coajă de pepene verde și a zis că e lampă de cuarț, și Predoșanu aleargă peste zăpadă ca un apucat, după o rază de soare, în vreme ce Sîrbu își lovește schiurile cu *dușmănie*, le *scutură* de zăpadă, și le aruncă peste umăr. Asemenea unei cobilițe.

— Cred că aveți mult de furcă cu salvamontul în timpul iernii — mă aflu eu în treabă.

Se domolește din pasul lui cadențat, de neostenit soldat al muntelui, se uită spre Babele, cu o mînă drept cozoroc, se întoarce și ridică din doi umeri firavi, ca de fetiță:

— Iarna e ușor. N-avem probleme decît cu aiuriții care urcă pînă aici în pantofi și cu cravate în dungi. Atît.

Îmi plimb privirea înrobită peste minunățiile dăruite naturii de un colț generos de munte românesc, peste liniștea aceasta albă și brusc nefirească, și mă prefac indiferent.

— Chiar așa?!

— Exact, vara e mai greu, că nu alunecă nimic.

Ne continuăm drumul cu încăpățînare, *tăindu-ne pîrtie printr-o zăpadă moale* și chiar rece, urmați de fotoreporterul care ține locul unei ariergărzi inutile și absurde, și care văzut de departe nu mai seamănă decît cu un om de zăpadă împodobit cu trei aparate de fotografiat. Mihai Sîrbu pășește țanțoș, ca la paradă, în timp ce eu abia mă tîrăsc, încovoiat de oboseală a patru ore de viscol și de greutatea glugii unui hanorac de împrumut. În sfîrșit, ne adăpostim după un dîmb. Vîntul a început iarăși să sufle peste platou, Babele ne privesc indiferente de sub pălăriile lor hazlii, încremenite în piatră parcă dintotdeauna. Abia îmi trag sufletul și Mihai Sîrbu mă iscodește:

— Îți plac Babele?

— Care babe?

— Îți arde de glumă?! Astea.

— Îmi plac că seamănă cu ciupercile și stau singure aici, pe vîrf de munte, fără să se plîngă de frig.

— Babele nu sînt ciuperci, cum crezi. Nu sînt decît două tîrgovețe care fac pe peițoarele.

— Și pe cine pețesc?!

— Pețesc Sfinxul. De sute de ani, Babele pețesc Sfinxul, dar nu-i găsesc nici o mireasă. *Nu-i place nimeni, că i-a ros vîntul chipul.*

— De unde știi povestea asta?

— De la bunicul, care o știa de la bunicul lui.

Ieșim din adăpost. Parșiv, muntele se ascunde din nou între cețuri mînioase și ridică din umeri stîrnind vînturi cu gheață. Dar asta nu mai contează pe lîngă faptul că mai avem doar cîțiva pași pînă la un ceai fierbinte și aromat, băut într-o cabană cît o nucă, peste spinarea de piatră a muntelui.

Ovidiu NEGOIȚĂ

Fotografii color de Ion PREDOŞANU

gările capitalei

● Zilnic trec prin gările Bucureștiului, în calitate de călători cu trenul, 100 000 de persoane. În perioade de vîrf cota urcă la 150 000-170 000.

● 30% sînt navetiști.

● În și din gările Capitalei intră și ies în 24 de ore 650 de trenuri de călători.

● Începînd cu 1974 trenurile de lung parcurs nu vor mai opri în nici o stație (nici personalele) pe distanțe pînă la 50-60 kilometri. Pentru a mări viteza trenurilor, pentru a reduce timpul de călătorie.

● Odată cu noul orar al trenurilor, din mai 1974 se vor asigura legături directe de trenuri între Transilvania și Moldova fără trecere prin București. În timpul sezonului va spori numărul de legături directe între orașele mari din țară și litoral.

cu expresul de la gara de nord la moara vlăsiei și retur

Gara de Nord necunoscută? Pare o absurditate, o contradicție în termeni, cum spun juriștii. Pentru un bucureștean — și, după cum prea bine se știe, sînt mulți, tot mai mulți — ea este la fel de familiară ca Herăstrăul sau Cișmigiul, ca Dealul Cotrocenilor sau — fie-ne iertată comparația — cimitirul Șerban Vodă. Așadar, dintr-un condei, subiect banal pentru vreo 1 500 000 de bătrîni, bărbați, femei, copii. Dar ce te faci cu faptul că într-un singur an se perindă aici vreo 40 de milioane de călători? Ce li s-ar mai putea spune *lor* nou? Ah, dacă ar fi vorba de o gară din Tasmania sau Bechuanaland, atunci da, ar fi mai interesant. Dar așa...

În ceea ce mă privește, după trei zile și trei nopți petrecute în gară, după ce am discutat cu tovarășul șef și cu femei de serviciu, cu pierde-vară și cu călători grăbiți, cu cheflii și cu impiegați, cu obișnuiți ai gării și cu țărani abia sosiți («undi e pi Calea Griviței, taică?»), cu babalîci și cu minori, cu fete și băieți serioși, mai puțin serioși și deloc serioși — am ajuns la concluzia că... Dar înainte de concluzie să lăsăm oamenii să vorbească.

EȘTI SALON? SÎNT SALON

Iată cîteva mostre de interpelări, of-uri și reclamații adresate șefului de gară: «Mi-am pierdut copilul... Mi-am pierdut nevasta... Mi-am pierdut soacra... Mi-am pierdut capul și am uitat cifrul de la caseta cu cifru... Mi-a plecat Vasile cu trenul și biletu-i la mine și ziceți-i la megafon la Brașov: mă, Vasile, coborî că vine ăla cu alt tren».

Unul intră fluturînd o hîrtie albastră în mînă: «Don' șef, dați ordin să oprească trenul la Moara Vlăsiei că am ceva treabă acolo. Plătesc, dom'le. Poftim suta. Știu și eu să fiu salon».

Altul se înfățișează smeritz «Don' șef. N-am bani de tren. Dați-mi dumneavoastră un bon să-l arăt conductorului».

Altul dă buzna în birou cu un buchet de garoafe în mînă și cere socoteală: «Ați anunțat întîrziere de 30 de minute la rapidul «Ștefan cel Mare», dar n-a întîrziat decît 25 de minute și acum *n*-o mai pot găsi pe prietena mea. Ce să fac cu florile?» «Du-le acasă la ea, tovarășe». «Cum să mă duc, dacă nu știu cum o cheamă și unde locuiește?»

— Nu-i ușor să fii șef de gară — ne spune cetățeanul Republicii Socialiste România cel mai îndreptățit să facă această afirmație: inginerul Iulius Năstase, omul cu șapcă roșie, pe care toți îl cunoașteți, fără să-l cunoaștem. Deunăzi văd o bătrînică plimbîndu-se haihui pe peron. «Ce faci, maică,aici?» o întreb. «Păi, plec diseară la Roșiori». «Da' acu' e dimineață. Personalul pleacă noaptea». «Păi m-au adus ficiorii că ei au mers la lucru și *m*-au lăsat în gară». Au lăsat-o aici ca la Consignație! Și dacă se întîmpla o nenorocire!

— Și sînt mulți care-și fac veacul în gară?

— Veniți noaptea la două și o să vedeți. Am venit și am văzut.

ASTĂ-SEARĂ NU SE DANSEAZĂ ÎN FAMILIE

— Gara aceasta reprezintă pentru noi și o problemă socială — ne spun ofițerii de miliție maiorul Gheorghe Mihai și căpitanul Ion Cristea. Nu ne referim la borfași, la hoții de buzunare, la cheflii. Aștia se găsesc în toate gările. Ne referim la tineri, majoritatea minori, sosiți în Capitală fie în căutare de lucru — deoarece, dintr-un motiv sau altul, nu le convine munca de acasă — fie în căutare de aventură și de pricopseală. Ajunși în București fără o lețcaie, își stabilesc cartierul general în gară. Dorm și mănîncă aici, leagă prietenii aici — unele nefaste — unii din ei fură. Ce se va întîmpla cu ei? Totul va depinde de o nimica toată...

Discut cîteva ore cu cei doi ofițeri. Discut cu tinerii. Văd și aud Gara de Nord necunoscută, subterană, amenințătoare, complicată. Compasiunea se aliază cu revolta. Ce-i de făcut? Nu e simplu.

...Trei fete de clasa a VII-a din provincie. *Familii onorabile. Notele copiilor*, 9 și 10. Și totuși, mirajul Capitalei! Nu ne-ar strica o mică escapadă. Mergem să dansăm. Cu bijuteriile mămichii (valorînd zeci de mii de lei). Nu, doamne ferește, să le vindem. Doar să ne împodobim, să dansăm și apoi ne întoarcem. Și pînă la dans, unde ne facem veacul? În gară.

Noroc că miliția a acționat din timp și cu tact. Mămicile au venit să-și ia odraslele și nu s-a întîmplat nimic rău. Doar una din mămici a pocnit pe una din fetițe cu tocul pantofului. Tare, tare de tot ca s-o doară. Dar dacă mama tot și-a pus nădejdea în această armă pedagogică cam desuetă, dar nu absolut lipsită de eficacitate, nu era mai înțelept *s*-o folosească *înainte* și nu *după*?

UNUL CARE VREA SĂ CUNOASCĂ OAMENII ÎN MARE

Alți membri ai Clubului Gara de Nord I.I., dintr-o comună din județul Botoșani. Eliberat din penitenciar în 20 decembrie. Vîrsta: vreo 20 de ani. «Unde stai în București?» «În gară, un' să stau? Doar pînă mîine. Mă duc să mă angajez». «Mîine e duminică». «Pînă luni. Dacă mă prindeți și după aia... *Singur* vin să mă judecați. Mă angajez luni la Fabrica de mase plastice». «Bine. Marți să treci la mine cu legitimația».

Z.I. Profesor suplinitor de matematică. Viață agitată. Neașteptate plasări pe orbitele profesionale. Pedagog. Contabil C.A.P. Mecanic termocentrală. «Încerc la «Finanțe-Credit». Nu reușesc». Închisoare. Apoi muncitor la «Napolitane». (Adjutantul explodează: «Poftim, om cu educație. D-aia te-a educat statul, bre, ca să lucrezi la Napolitane?»). O vizită de cîteva zile la Spitalul nr. 9. Apoi economist I.A.S. «Sînt în gară de marți. Și ce intenționez? Am un prieten la Buftea și vreau să mă duc acolo, la Cinematografie, să cunosc și eu oamenii în mare, vă rog să trăiți, cu respect».

J.T. 18 ani. Dintr-un sat din Ialomița. «Am lucrat la un șantier la Chitila. Muncă grea. Lucram numai cu fiarele. M-a trimis maică-mea să mă angajez aici». «Unde aici?» «În gară, la poștă». «La Poștă ai ajuns?» «Nu. M-am dus la film, la *Veronica se întoarce*». «Și tu te-ai întors aici în gară? E ora 3 noaptea». «Da, la Poștă n-am ajuns. Luni». «Și ce-o să faci la Poștă?» «Ce-mi dă ăștia de lucru».

O fată din Bîrlad. V.P. 24 de ani în toamnă. «Am fost măritată șase săptămîni. Mă bate azi, mă bate mîine, am plecat la mama. Mai bine să-mi rupă ea oasele. La București am venit la sora. Acu mă întorc acasă». «Bani de tren ai? (Pauză. Totul e clar). Acte ai? (Din nou pauză, din nou totul e clar). Și dormi aici? (Din nou etc.) Vagabondezi?» (Explozie de indignare)

Trei tineri au dat o lovitură la o casetă cu cifru de lîngă peron. Au vîndut obiectele — un magnetofon japonez etc. — și au încasat bănet mult. *Au împărțit banii frățește* și au plecat spre Brașov. În tren cel mai mare (19 ani) l-a buzunărit pe «mijlocaș» (17 ani), care dormea. Păgubașul hoț, cînd s-a trezit,s-a temut să se certe cu *îl* mare și, ca să-și scoată pirleala, l-a buzunărit pe *îl* mic, care continua să doarmă. *Îl* mic, furat de hoții *îi* mari, s-a întors plîngînd la București.

«D-ta, ce cauți în gară la 3 noaptea?» «Am venit să iau țigări». «Unde stai?» «În Balta Albă».

Doi băieți și două fete. Au toți patru laolaltă vreo nouăzeci de ani. Scandalul a pornit la Restaurantul Gării de la o hîrtie de o sută, dar tărășenia e mai mare. O fată plînge, teatral, dar de vorbit vorbesc toți.

Un ucenic de la FEA a lipsit — zice el — două zile și a fost dat afară de la școala profesională. *S*-a mutat și el în gară. Încă *n*-a furat. dar mîine?

Alici e buba. Desigur nu-i un cap de țară. Oamenii aiurea muncesc, construiesc. Gara de Nord, noaptea, e doar o fărîmă de umanitate. Și buni,și răi,și «intrep dorm acolo. Miliția nu poate face totul. Îndrăznesc să propun: tovarăși de la U.T.C., treceți-vă în plan niște vizite în Gara de Nord pe la 3 noaptea. *Vorbiți cu tinerii pe care-i găsiți acolo.* Desigur, chiriașii sălilor de așteptare nu sînt uteciști. Poate nici n-au fost, poate nici nu vor fi. Dar vorbiți cu ei. Ajutați-i. Pe cei care merită. Căci unii sînt pur și simplu nenorociți, dezaxați. Dacă le întindeți *acum* o mînă de ajutor, poate *mîine*, în loc să intre pe poarta penitenciarului, vor păși cu fruntea sus, pe poarta unei uzine.

COSMONAUȚII DE LA C.R. 3

M-am luat cu tinerii și n-am apucat să pomenesc atîtea altele despre Gara de Nord. Despre obiectele nereclamate cu lunile de la casetele cu cifru: un aparat de filmat de 16 mm și un țambal; o plapumă și un teodolit; o legătură de 60 de papuci de mare și trei săbii de la '77; un vraf de documentații tehnice de la «Electromagnetica», text, schițe, proiecte: Instalație și exploatarea echipamentelor TC; niște cartofi încolțiți și 30 de rezerve de termos nou-nouțe; un duș și niște mere putrede. Unul a închis în casetă o rață care, fiind supusă la un regim de exterminare pe planul grăunțelor, a sculat cu măcăitul ei tot personalul gării. Orătania a fost eliberată din cușca de fier cu acte în regulă, cu miliție, martori și proces-verbal.

Și, în special,n-am vorbit despre sutele de salariați care se străduiesc — și în bună măsură reușesc — să asigure funcționarea de ceasornic a complexului mecanism care se cheamă Gara de Nord.

N-am vorbit despre impiegații de mișcare — denumire veche, conținut nou — de înaltă calificare, de la noua stație de centralizare electrodinamică C.R.3, cei doi impiegați și doi tehnicieni de schimb care reprezintă creierul și inima gării. N-am vorbit despre Valeriu Livezeanu — tot de la C.R.3 — care a argumentat astfel dragostea sa față de meseria de impiegat: «Întrebați-vă ce simte un om care cu o simplă apăsare de buton dirijează coloșii aceștia de oțel și veți înțelege de ce». N-am vorbit despre tehnicianul Teodor Minciu care a asemuit în mod fericit munca de echipă a celor de la C.R.3 — care reclamă o incredibilă cheltuire de energie nervoasă — cu activitatea unui echipaj de cosmonauți. În paranteză fie spus, examenele psihotehnice și profesionale pentru C.R.3. sînt poate la fel de exigente ca pentru candidații la zborurile interplanetare. În fond, dacă aceștia din urmă răspund pentru propria lor viață, cosmonauții de la C.R.3 au în grija lor viața a mii de oameni.

GRIJILE INTERZISE

Vă dați seama ce semnificație capătă o apăsare de buton care comandă, practic instantaneu, mișcarea a zeci și sute de mașini, *atunci cînd un tren* intră în gară cu o sută patruzeci kilometri pe oră? Puteți aprecia puterea de concentrare, stăpînirea de sine, cunoștințele tehnice ale omului cu ochii ațintiți, timp de 12 ore neîntrerupt,

asupra sarabandei beculețelor roșii, verzi și albe, care se aprind, se sting, se aprind, se sting pe schema electrică — mereu aceeași, mereu alta — din fața sa? Exigențele sînt atît de mari încît împiegatului de mișcare de la C.R. 3 *i se interzice*, pur și simplu, să intre în schimb dacă pe fața sa se citește fie și o umbră de supărare, de necaz personal. Nimic nu trebuie să-l distragă de la muncă!

De curiozitate am încercat un sondaj-fulger pe unul din peroane. Cine vine în Gara de Nord? Am renunțat să-l duc pînă la capăt. Dintr-un singur tren se dă jos toată România, într-un singur tren se urcă toată România. De la inventatorul care aleargă într-un suflet în str. Nuferilor, la O.S.I.M., ca să pună la punct ultimele formalități în legătură cu un dispozitiv hidraulic ultramodern și ultrasigur («nu pot să spun mai mult, tovarășe») la bunica sosită cu turtă dulce și mere ionatane pentru cei 15 nepoți și nepoate, toți în București, toți la fabrică sau la școală («dacă am patru fii și două fiice, ce-i de mirare că am atîția nepoți?»), de la studentul îngrijorat de soarta unui examen la cei doi artiști plastici veniți de la capătul celălalt al țării ca să viziteze expoziția de artă mexicană de la Dalles («am auzit că au niște exponate precolumbiene, trăsnet, nu altceva!»), oameni de toate vîrstele (în același tren călătoreau un sugar de trei săptămîni și un patriarh cu barbă colilie), oameni cu toate gusturile, oameni ciudățeniile, oameni respectabili și muncitori, *ei sînt stăpînii Gării de Nord*, pentru ei trebuie făcut totul. Se face?

TE IUBIM, BĂTRÎNĂ DOAMNĂ

Nu putem pretinde acestei gări centenare să arate ca o fată mare. Cîndva, sperăm că într-un viitor nu prea îndepărtat, va cunoaște și ea înnoirile pe care le-a cunoscut întreaga Capitală. Dealtfel, să nu uităm: și Parisul are gări vechi, și Londra și multe alte capitale. Deocamdată, la «Nord» problema constă în a folosi cu pricepere ceea ce există și a face acele mici schimbări care, cu un minimum de cheltuieli și amenajări, pot spori confortul călătorilor, plăcerea pe care o resimt ei revăzînd bătrîna doamnă de pe Calea Griviței.

Firește, preocuparea centrală a puhoiului uman care se revarsă zilnic prin «Nord» o constituie însă, în ultimă instanță, facilitățile de călătorie legate de procurarea biletelor, transportul bagajelor etc. Ne bucură faptul că în această direcție există o preocupare susținută din partea forurilor în drept. S-a lansat astfel o idee interesantă: înființarea unor case de bilete... pe roți, un fel de ghișee mobile care să funcționeze pe peron în orele și zilele de vîrf, degrevînd astfel ghișeele fixe. Ar fi o noutate absolută pentru țara noastră și chiar pe plan mai larg. De asemenea, se studiază posibilitatea de a se supraetaja pavilionul din fața peroanelor, unde funcționează în prezent Informațiile, Telefoanele, Bagajele de mînă. S-ar cîștiga astfel un spațiu considerabil pentru deschiderea a noi case de bilete și pentru extinderea birourilor de bagaje, cu o corespunzătoare reducere a arhicunoscutelor și arhidetestatelor cozi. Iată doar două din inovațiile posibile, cu efect imediat asupra deservirii călătorilor. A milioanelor de cetățeni care-și îndreaptă pașii, an de an, spre gara inaugurată acum un veac și mai bine pe fostele terenuri ale Procopoaiei, pe Calea Tîrgoviștei — Calea Griviței de azi — și pe care ei o îndrăgesc, bătrînă și zbîrcită cum e, fiindcă este a lor, a noastră, a tuturor.

Lionel NIȚESCU

de fapt, gara începe și se termină la triaj

Iar triajul, cel puțin la București, este de două feluri. Două, despre care e greu să hotărăști: care e întîiul, care e al doilea. De aceea, ordinea în care le iau va fi arbitrară.

Ca să ajung la întîiul, călătoresc îndelung cu tramvaiul 10 și, ajuns în una din zonele rurale ale Capitalei, iau în picioare lunga stradă a Marmurei, pe care prăvăliile de pîine și frizeriile (particulare și mici) revin, cred eu, cam cîte una la suta de locuitori. La capătul străzii, ajung la unul din piăminii rețelei de căi ferate (care este obligat să respire bine, zi și noapte, inclusiv duminica, altfel urmările ar fi, pentru noi toți, dintre cele mai neplăcute): «stația tehnică pentru prelucrarea vagoanelor». Lucrătorii ei îmi spun că stația nu este altceva decît o fabrică, și ceea ce văd îmi confirmă: ca în orice fabrică, pe o parte intră materia primă, vagoane ce nu se mai termină, iar pe partea cealaltă ies produsele finite, adică trenuri după trenuri, cu vagoanele revizuite din punct de vedere tehnic și reparate, dacă e cazul, grupate după destinație și după felul încărcăturii. Șeful stației, inginerul Scarlat Chiriacescu, îmi dă și o cifră uluitoare: peste 10 000 vagoane prelucrate zilnic. Firește, numărul e variabil dar, una peste alta, atît ar veni, peste 10 000 în 24 de ore! Stația București-Triaj se numea la început, în anul 1912, «Triaglul Chitila» și era foarte mică. Astăzi ea este cea care a lansat, pe rămurâ, chemarea la întrecere sub lozinca «Cincinalul în 4 ani și jumătate». Acum oamenii s-au răzgîndit. Zic ei: 4 ani și jumătate? Nu, de ce? 4 ani și 4 luni, ajunge atît. Apoi, inginerul Chiriacescu îmi spune că are o dureroasă nedumerire: de ce oare nu se introduce și aici, așa cum a propus, acordul global? Ar avea de cîștigat și oamenii, și C.F.R.-ul.

Termometrul atîrnat afară, lîngă biroul de mișcare, arată că soarele cu dinți tot soare este. Mercurul urcă de la minus 6 la minus 5 grade. Fac cale-ntoarsă și ajung la al doilea fel de triaj.

Stația de revizie București-Grivița-Basarab. Aici, sub Podul Constanței, e regatul personalelor, gard în gard cu imperiul acceleratelor și rapidelor. După ce ne-au lăsat pe peroane, aici vin trenurile cu care am călătorit. Se odihnesc, în medie, cam 2 ore, adică sînt salubrizate (cum se exprimă acești ceferiști cu șapcă verde și foarte tehnici, spre deosebire de marea majoritate a ceferiștilor pe care îi știu călătorii, cei ce poartă șapcă roșie și sînt «de la mișcare»), ceea ce pe limba noastră ar însemna măturat, spălat, călcat, dezinfecție; în același timp, lăcătușii și electricienii controlează ce au de controlat și mai repară cîte ceva. Cît și cum se salubrizează și se repară vagoanele nu mai e nevoie să scriu eu aici, cîtă vreme în fiecare cititor al «Flăcării» se ascunde un client al Căilor ferate. Așa că să lăsăm asta și să vedem de ce sîntem în stare noi, pasagerii. Trec în revistă un personal proaspăt sosit de la Galați și un accelerat venit de la Curtici și de mai departe. A spune că sînt murdare ar fi un eufemism: chiuvete și closete înfundate, mormane de gunoi în cîte un compartiment sau pe culoar, urme nerușinate de bocanc pe banchete, sticle goale sau cioburi pe catifeaua pătată și udă a canapelei la clasa I... Lucrătorul Gheorghe Stan, pe care toată lumea îl strigă Nea Gigel, îmi arată că dintr-un vagon se scot cam două găleți de gunoi, deși norma ar fi, zice el, o jumătate de găleată. «Și să nu credeți dumneavoastră că țărănimea face a mai mare murdărie, ci *ics* și grec, oameni deștepți, ai zice, luminați». Renunț să-l întreb de unde știe asta el, care nu vede vagoanele decît goale, și încerc să aflu care sînt cele mai murdare trenuri. «Păi, zice, ar fi 1006, dinspre Timișoara, 1002, de la Roșiori, și apoi, de pe linia Piteștiului, cursele alea supărate». «Cum, supărate, Nea Gigele?» «Păi așa, supărate cu gunoi». Lămurit, las trenurile și intru în birou. Tehnicianul «Grigore de două ori», adică Grigore Grigore, care este și președinte de sindicat, mă copleșește cu amabilități și cu explicații amănunțite, exprimîndu-și în final dorința ca presa să ia în mînă și să rezolve odată problema acelor călători lipsiți de conștiință și obraz, ce murdăresc și produc stricăciuni în vagoane. Își aduce contribuția la conversație și secretara reviziei, Cornelia Răileanu, o tînără voinică și inimoasă. Poartă și ea șapcă și uniformă, dar e tristă că dacă lucrezi la gară, cum a constatat ea, lumea te ia la vale, chiar așa, cică, la gară, trei încarcă și doi cară. În cele din urmă fac cunoștință și cu șeful de tură numit Drăgan. Spusele lui concordă cu ale celorlalți, afară numai de chestia cu gălețile: acceleratele de cursă lungă vin într-un asemenea hal că se scot și cîte 4-5 găleți de gunoi dintr-un vagon. Încolo, el este, evident, un om realmente simpatic și, sînt convins, capabil (altfel *n*-ar fi șef de tură!). Mi-a lăsat și un semn de întrebare: susține că iarna pur și simplu nu se pune apă la vagoane, iar eu am aflat de la alții că totuși se pune (exceptînd zilele cînd temperatura coboară sub minus 5 grade); și dealtfel, am văzut cu ochii mei, nu mai departe decît în 5 ianuarie, în rapidul Decebal, apa curgînd la toaletă.

Mă urc în personalul de Mărășești 5011, care însă mă aduce la București. Cobor în Gara de Nord, cu senzația plăcută a întoarcerii acasă, după o zi în care, totuși, nici n-am părăsit orașul. Pasagerii iau cu asalt trenul, iar eu încerc să-mi imaginez cum vor arăta aceste vagoane peste cîteva ceasuri, la sosirea în Mărășești.

Mircea FODOREANU

gării progresul îi lipsesc multe, inclusiv acarul păun

După părerea lui Constantin Rață, tehnician feroviar, om de 54 de ani, obosit așa cum sînt mai toți ceferiștii, Gara Progresul este la fel de importantă ca și cea de Est. Oricîtă bunăvoință am avea, trebuie remarcat că Gara Progresul este așezată la mare distanță, la capătul tramvaielor 12, 17, 7, la cel al autobuzelor 75 și 116, că de la «Nord» pînă acolo faci cu tramvaiul 45 de minute. Și tramvaiele mai sus numite nu le dorește nimeni pentru că merg rar, fără a respecta un orar cît de cît omenesc,și sînt mereu luate cu asalt. Gara, la rîndu-i, are un aspect extrem de modest, trist chiar, sălile ei de așteptare — fără diferențe zguduitoare între sala de așteptare a clasei I-a și cea a clasei a II-a,cu doar o casă de bilete, cu puține birouri pentru personalul ce-o deservește și viața acestor oameni este binecunoscută. Mereu atenți la fiecare telefon («dacă se anunță o deraiere?»), la fiecare roată, mereu preocupați de ceea ce înseamnă enorm: siguranța circulației. Trebuie spus că ministerul de resort, în deplină cunoștință de cauză, a hotărît concret ca Gara Progresul să fie mărită și modernizată și atunci deci în 1975 o voi vizita cu plăcere. Deși mică, modestă, Gara Progresul are 4 linii pentru trenurile de călători, 5 pentru manevre și 6 pe care sosesc trenuri cu prefabricate care, ulterior, sînt introduse pe liniile de garaj ale întreprinderilor. Gara deservește relația Giurgiu, adică de acolo se pleacă la Giurgiu și se vine de la Giurgiu. Ai în spate un bufet care se deschide la 4 dimineața unde viitorul călător sau fostul călător poate servi un pateu cald sau o cafea la nisip. Bufetul este condus efectiv, adică la 4 dimineața am găsit-o acolo pe Volciliă Ana Cezarina,avînd după propriile-i spuse «30 de ani și restul mă interesează». La vreo 500 de metri de gară se află un bufet cu mîncare caldă, dar numai 2-3 feluri,și unde nu se servesc băuturi alcoolice. În jur cîteva debite arătînd cenușiu și luate cu asalt, un chioșc cu ziare insuficiente. În sălile de așteptare,și nu numai la Progresul, găsești afișe stupide, scrise agramat, care nu spun nimic călătorului, de genul «Verificați, Evitați, Înlăturați» și panouri cu fruntași în muncă fără fruntași. Și fruntași sînt destui. Șeful gării, inginerul Olaru Viorel, șeful de schimb, inginerul Rizescu, tanti Stela, o harnică și conștiincioasă femeie de serviciu, tehnicianul Rață Constantin. Și tot în Gara Progresul ajung zilnic muncitorii fruntași Tălpeanu Dumitru din comuna Vlad Țepeș, Prezidentu Florea din aceeași localitate, Marin Gheorghe din Mihai Bravu, lucrînd, în ordine, la uzinele sau fabricile bucureștene «Autobuzul», «Vulcan» și «Steaua roșie». Cum cu șeful gării am apucat să discut foarte puține, telefoane, ședințe, instructaje, controale pe peroane, redau în final o parte a discuției purtate cu Rață Constantin, om care personifică dragostea și căldura cu care urmăresc de fiecare dată un muncitor al Căilor Ferate Române. «Sînt membru de partid din 1943 și simt în fiecare clipă că purtăm grija oamenilor. Sînt venit în București, cu serviciul în Gara Progresul, de la Ciorogîrla doar de 6 luni,dar m-am acomodat cu ritmul ei ceva-ceva mai trepidant,cu personalul ei, am început să cunosc o parte a călătorilor. Ne străduim să nu ne complicăm singuri în muncă. Eu după atîția ani în calea ferată, cu sănătatea pe care o mai am, vreau să fiu de folos societății.

Eugen SECELEANU

«titanul» în lanțurile prejudecății

Gara Titan, împotriva numelui său,' este o alcătuire de paiantă, *pitică*, *unul din* pereții săi abia ținînd o pendulă mare și veche la care șeful, Virgil Petrache, se uită din cînd în cînd ca să vadă dacă mai e gara acolo. Tot adăugită cu «pefeleuri», așa-zisa gară ar avea astăzi chiar și o sală de așteptare în care însă nu «așteaptă» decît cei ce vor să-și cumpere bilete, afară, pe sub streșini cînd plouă sau ninge fiind de fapt *singurul loc în care pot aștepta trenul* cei 6 000 de călători zilnici spre și dinspre Oltenița. Dintre aceștia, marea majoritate sînt navetiști (4 000), muncitori la marile și micile întreprinderi ale acestei mari platforme industriale a Bucureștiului: 23 August, Republica, Granitul, I.O.R., F.M.U.A.B., F.R.B., Fabrica de sticlă Titan, etc. Sînt muncitori din Oltenița, Curcani, Vasilați, Gălbinași, Budești și din alte comune, oameni care se scoală la 4 dimineața, merg pe jos cîțiva kilometri, se înghesuie în tren două ore și, odată ajunși la locurile lor de muncă, muncesc opt ore. Pentru ei, mai ales pentru ei, vin și pleacă din gara Titan, zilnic, 11 trenuri de călători, multe dintre ele arhipline, semănînd cu niște mușuroaie de furnici. Iată dar că într-un singur an prin această *pseudogară* trec peste 2 000 000 de *călători* și din acest punct de vedere, al tranzitului de călători, Titanul poate fi echivalat cu gara din Buzău. Altfel spus, în această margine a Bucureștiului ar trebui să fie gara din Buzău, așa cum știm (cei care n-o știu pot să și-o închipuie) că este ea. Ar trebui, dar nu e. Persistă, la unii fără vrere, o prejudecată care numește gările de centură ale Capitalei, «*gări mărginașe*». *Bine, bine*, «mărginașe» să fie, dar în marginea cui? A ignora apartenența acestor gări la București, un uriaș față de toate celelalte orașe și ca număr de locuitori, dar și ca putere industrială, a crede că numai Gara de Nord este gara Capitalei, celelalte fiind așa, niște halte cu doi-trei salcîmi în față, este o enormitate. Astfel privită, gara Titan este, după *expresia propriului ei șef*, cea *mai nenorocită*, o improvizație de paiantă care, dacă nu s-a prăbușit pînă acum, se va prăbuși cu siguranță cînd un navetist mai voinic își va pierde echilibrul și va cădea peste ea. Ce să *mai vorbim* de ceea ce ar trebui să se găsească într-o astfel de gară — s-o numim, cum și este ea, muncitorească — pîine, alimente, ziare, țigări, medicamente, bomboane și... apă.

Lucrătoarea de stație, Banciu Didina: «Fără apă e mare nenorocire, nu pot să fac curat, iarna, dacă închide apa, îngheață, vara e și mai rău, nu merge apa deloc ziua, *numai puțin, noaptea, n-are presiune*, c-o iau toată cei de la Sticla, F.R.B., Pompieri...!»

Se sare peste linii și peste șanțuri (prin sistematizarea bulevardului Muncii stația a pierdut o linie — și așa erau puține — linie care urma să-i fie redată cît mai repede înapoi, dar... au făcut gropi, au umplut locul cu noroi și au plecat), se încalecă tampoanele, acum dimineața e întuneric, încă nu a fost *nimeni* călcat de tren.

— Dar și cînd va fi călcat unul sau își va rupe picioarele în gropi, cine o să răspundă, ai? șeful de stație, nu, îăsta, că de ce da, că de ce nu?

Virgil Petrache, deși are 52 de ani și de cînd se știe a lucrat numai la «cefereu», deși are 50 de subordonați buni la treabă, deși are doi băieți studenți și speră să fie bunic, este foarte supărat în această dimineață de simbătă. Mă duce prin așa-zisele birouri, niște chichinețe în care salariații gării trebuie să meargă pe vîrfuri ca balerinele pentru a nu se lovi unul de celălalt.

Mușat Marin, impiegat de mișcare: «Nu e loc nici aici, nici în trenul 8317 de 14,20, duminica».

— Aici văd că nu e loc, dar cu 8317 n-am *mers*.

— Nici să n-o faceți. Au fost suprimate două trenuri 8031 (10,22) și 8315 (12,14) și a rămas numai 8317, cu 7 vagoane, care cară în loc de 700, pînă la 1 300 de călători. Mă uit la el cu teamă cînd pleacă.

Casierului Preoteasa Amza îi trebuia deocamdată o casierie, pentru că stă chiar în gura sobei și de cîte ori se face focul *trebuie să închidă banii*.

— Mi-ar mai trebui pe urmă ternioane, pentru că din astea cad biletele. Pe urmă delegații care vin după abonamente n-au unde să stea și, deși nu este voie, îi țin aici.

Nimeni n-are loc în acest «iglu» atît de neprimitor. Afară, călătorii privesc încruntați la marea clădire a unei foste fabrici de ciment, mătușa din Spanțov a lui Carmen (4 ani) o învelește cu poalele paltonului, Staicu Florin se sprijină de bicicletă, doi tineri (Dobre Constantin, șofer, și Alecu Gheorghe, ucenic frezor) tremură împreună într-un colț, cîțiva de la Granitul își trec o sticlă de «Alba-lux» (Rachiu alb) de la unul la altul... și ninge.

— Stau oamenii afară, tovarășe șef, zic.

— Stau, tovarășe reporter, și, credeți-mă, mor de necaz.

— Se zice că naveta Oltenița e o navetă dură, tovarășe șef.

— Se spun multe, se sparg geamuri, se bat, tovarășe reporter, că aici nu am nici măcar un milițian.

— Cum, n-aveți post de miliție?

— Nu.

— Nici de prim ajutor.

— Da' de unde! Pe mamele cu copii mici le lăsăm în biroul de tranzit. Facem și noi ce putem, dăm bilete din timp, mai vopsim, mai peticim, dar mult prea puțin pentru biletele pe care ni le plătesc nu numai să-i ducem cu trenul, ci să le oferim și condiții în gară. Or, ce condiții le putem oferi... Vara e mai bine, am pus băncile alea pe care n-am unde să le bag acum, dar cînd plouă, cînd ninge ca azi...

— E o cocioabă gara Titan, nu?

— Eu îi zic căsuța din povești, o mai alint. Dar puteți să scrieți tot ce vă spun eu. E în proiect construirea unei gări aici, fondurile sînt aprobate de Consiliul popular municipal, dar I.C.C.F.-ul, șantierul 14 construcții, tărăgănează, întîrzie, habar n-are de situație. Puțin le pasă, tot amînă.

— Poate așteaptă să nu mai plouă și să nu mai ningă. Dacă s-ar rezolva asta, ce nevoie ar mai fi de sălile de așteptare, ar fi toată lumea mulțumită.

— Dar acum nu e, oamenii stau aici în frig, se înghesuie, se îmbrîncesc, se cearță, chiar se bat, vin obosiți în gara asta, ori de la serviciu, ori de-acasă (?!). Și atunci?

— Dacă ar călători mai bine, nu credeți că și randamentul lor la uzine ar fi mai bun?

— Bineînțeles.

— Și nu credeți că atunci ar fi oamenii mai calmi, mai destinși, mai ușor de stăpînit de «nașii» (controlorii) navetei?

— Bineînțeles. Am spus-o și eu de multe ori: stația asta mică este importantă prin muncitorii care o folosesc. Eu aici sînt doar de opt luni și am făcut tot ce se putea face, am cîrpit, m-am zbătut, am arătat șefilor mei care este situația, unii au venit, au promis... Avem fondurile aprobate, de ce naiba atunci nu se face o gară ca lumea aici? De ce au săpat la Ilfnie în octombrie și ne-au lăsat baltă?

— De ce credeți dumneavoastră?

N-am primit un răspuns imediat, dar peste cîteva ore, privind pentru a nu știu cîta oară cum îngheață niște călătorii din această «gară» a orașului, mi-a mărturisit că urîște în aceeași măsură prostia și lipsa de răspundere. Și că astea, cele două mame vitrege ale omului, ar trebui alungate dintre noi odată cu copiii lor cei mai iubiți. Copii care gîndesc cu picioarele lor de scaun.

Iulian NEACȘU

acolo unde 4 e totuna cu 0, iar numărătoarea se face ca la NASA. invers

Secțiunea B a Gării de Nord, adică stația Basarab, aflată la două stații de tramvai de tutelara ei, pe partea bulevardului Golescu, și la o stație de autobuz-troleibuz prin Griviția (fără a lua în calcul podul atît de greu de escaladat), are în față, în timp, perspective de neînchipuit, cum aflasem în biroul inginerului Gheorghe Olaru, șeful Diviziei de mișcare a Regionalei C.F.R.-București. Pînă la finele lui 1975 i se va mări capacitatea cu încă 3 linii, ceea ce înseamnă, la 24 de ore, încă multe perechi de trenuri în plus și deci mulți pasageri. Actualmente sosesc aici 28 de trenuri și pleacă 21, spre cele mai diferite direcții, cu un trafic de peste 10 000 călători zilnic. Problema e, va rămîne tot măgarul care să poarte samarul curselor și personalelor, în general, de mediu și scurt parcurs care nu mai încap în Nord? Va fi tratată tot ca ruda săracă, apendicele gării centrale? Mai multe motive mă determină să pun aceste întrebări, din care două, cred, majore. Starea actuală a gării și răspunsul primit la întrebarea mea-afirmație «sper că se va dezvolta și gara propriu-zisă pentru călători, dotările ei?» mi s-a spus că atunci cînd clădirea nouă destinată poștei și coletăriei va fi gata, clădirea aceea cu mai multe etaje, care ne întîmpină fastuoasă în stînga, înainte de a pătrunde în înghesuita gară, și care de vreo doi ani stă la roșu, negrăbindu-se (din vina nu știu cui) să intre în posesia destinației sale, casele de bilete și sălile de așteptare vor fi transferate, într-un număr sporit, în clădirea de pe peron, din stînga. Privind magaziile actuale m-am cam îngrozit de așa perspective și de lipsa simțului contrastului existent... la C.F.R. Fiindcă există un incomensurabil contrast între Gara de Nord și surata ei, mai tînăra ei secție Basarab. Repet, nu în grandilocvența construcției, ci în dotări, în serviciile la îndemîna călătorului. Dar s-o luăm metodic, cu argumente. După ce ai traversat cu greu podul cu scări cu rame de metal care alunecă al dracului (și la care nimeni nu s-a gîndit să-l modernizeze, deși această stație funcționează de peste 10 ani pentru călători), cu bagaje grele în mînă, alergi fuga spre casele de bilete. La orele de vîrf, în perioadele de vîrf, deși n-ai loc să te învîrtești, n-ai unde să-ți lași geamantanele cît stai la rînd pentru bilet, accepți starea fiind de scurtă durată. Tot omul, prevăzător, se duce în gară cel puțin cu jumătate de oră înainte de plecarea trenului. Ai luat bilet, dar mai e timp. Ți-e sete și ai vrea un Ci-Co sau o bere, ai vrea o cutie de bomboane, o ciocolată, un pateu, acolo ceva dulciuri sau patiserie pentru copiii sau nepoții de-acasă. Unicul chioșc cu așa ceva (minus berea) se găsește în fața gării, la o distanță bunicică și ori te lipsești, ori ieși afară, faci ocolul ei, transpirînd din greu cu bagajele după tine. Cel mai adesea te lipsești. Tot ce poți găsi pe peronul Basarabului sînt, har domnului, ziarele. Ești venit să zicem de la Vîntul de Jos în București,ca tată la un copil aflat la școală ori la militărie, ori ca turist, te privește. Dar vrei să știi, întorcîndu-te, ce fel de legături ai de la Cluj cu autobuzele I.R.T.A. să te aducă la Vînt. Nu poți să afli — și asta recunosc — nu numai la Informații-Basarab, ci nici la Nord, nici la vreo altă gară C.F.R. din țară. Decît poate la Osaka, așa cum spune anecdota care a făcut vogă la un moment dat. Pe salariatul Ion Roba — dealtfel un om foarte amabil cu toată lumea și bun informator — l-am asistat fără să știe cine sînt un sfert de ceas, l-am întrebat în ziua de 11 ianuarie orele 14,30 dacă plecînd cu trenul de 15 prind de la Pitești vreo cursă spre Ciumești. Regretă omul dimpreună cu mine că nu mă poate servi și este de părere că ar trebui ca la birourile de informații din gări să existe și ghidurile cu mersul autobuzelor. Nu ca o funcționară din Gara de Nord care m-a repezit odată cu «asta ne-ar mai lipsi să dăm și informații I.R.T.A.?!» cînd am întrebat-o dacă am legătură de la Cluj cu o rată spre Cîmpeni, unde urma să ajung pentru o urgență profesională. Sînt de părerea cumpătatului și înțeleptului salariat Ion Roba care nu se vaită că «asta i-ar mai lipsi», deși el deservește totodată și biroul de bagaje (predare-ridicare), dacă ne gîndim, în plus, că transporturile auto de călători aparțin aceluiași minister și că majoritatea autogărilor din țară s-au amenajat pe lîngă stațiile C.F.R.

Dar pînă să ies pe peron mai rămîn o vreme prin gară și constat că, în timp ce biroul de bagaje este la fel de suprasolicitat ca și cel de informații, omul abia prididește cu cele trei îndatoriri, din cele patru case de bilete funcționează numai două și efectiv una. Unde este casierul (sau casiera) de serviciu, Turcan E., de la Casa de bilete și vize nr. 2, nu știu. «Poate la masă» — cum presupune impiegatul de mișcare Vasile

Velicu pe care l-am întrebat fiind, de fapt și de drept, singurul șef, responsabil al secției B (șefii adevărați stînd acolo la Nord). De ce nu se transformă una dintre case, dacă tot nu sînt folosite toate, în birou de informații, descongestionînd bagajele, nu știu?! De asemenea, n-am aflat — cum nu știu nici directorii Gării de Nord — de ce e așa greu să găsești, la Basarab, cheia de la camera «Mama și copilul». Pe ușa încăperii respective stă înscris avizul - din dispoziția și cu consimțămîntul dumnealor — «Cheia de la mama și copilul se găsește la magazia de bagaje de mînă». Mă întreb eu, ce m-aș fi făcut dacă aveam doi copii, unul sugar în brațe, altul de vreo 3-4 ani de fustă, și vreo două geamantane, cum aș fi fost capabilă să alerg după cheie? Și, dacă de bine de rău ajungeam acolo, de la magazia de bagaje, alias informații, mi se spunea că «obiectul» este la femeia de serviciu Rupa Elisabeta care era la biroul impiegatului să facă acolo curățenie, iar dacă aș fi ajuns la biroul cu pricina, ieșind pe peron și făcînd la stînga și încă o dată la stînga, aș fi aflat că ea a lăsat, de fapt, cheia Didinei, colega ei care mînca în încăperea de lîngă magazia de bagaje. Și-uite-așa...

— Și de ce s-a luat măsura să se încuie camera «mama și copilul»?, îi întreb pe impiegatul de mișcare.

— Asta e o măsură logică fiindcă s-au furat, acum un an, pătura și cearșafurile de pe pat și a trebuit să le plătească femeia de serviciu în inventarul căreia sînt.

Are dreptate omul, iată cum din cauza unora ne pătăm obrazul și obligăm la măsuri care se întorc împotriva noastră. Ce nu e bine, e că schimbul lenjeriei depinde de Nord și cînd trebuie să se facă, trebuie să stea încăperea mai mult timp încuiată și impracticabilă, chiar dacă ar fi 10 mame solicitatoare, și chiar dacă s-ar hotărî altfel, n-ar avea unde să se păstreze lenjeria aici. Nu există un dulap, nu există o încăpere în plus. Cunoașteți strîmta gară care, pe măsură ce trece timpul, devine tot mai mult ca hainele unui adolescent în creștere. Supraetajîndu-se și cu un sistem de scări interioare, într-o rafinată armonie arhitectonică, s-ar putea rezolva și problema prea micii săli de așteptare clasa a II-a, și lipsa unei săli de așteptare clasa I, și a unei camere mai spațioase și mai civilizate «Mama și copilul»... Sînt sigură, ar costa și mai puțin decît amenajarea magaziilor din stînga, de pe peron, cum se preconizează în perspectivă și ar fi, incomparabil, în avantajul esteticii orașului. Și, fiindcă am ieșit voiensnolens pe peron, iată starea cea mai aberantă a gării Basarab, ce provoacă derute și încurcături serioase călătorilor. Sînt 4 linii ferate unde sosesc și de unde pleacă trenuri. Doar două numerotate de la stînga la dreapta cu 3 și 2, adică anapoda cum spune românul, adică invers cum se spune la NASA (luați-o cum vreți). Celelalte două, celei de la dreapta de lîngă doi i se spune unu, iar celeilalte de la dreapta de unu i se spune cînd 0, cînd 4. Cînd se duce omul la informații și întreabă de unde pleacă personalul de Satu Mare i se spune de la linia una și ieșind pe peron se dumirește el, pînă se așază tabla, că una asta trebuie să fie lîngă doi, dar nu în stînga, ci în dreapta. Dar cînd trenul lui pleacă de pe linia extremă dreaptă, acum i-acum. La birou i se spune că pleacă de pe linia 0. Și care-i zero? La «megafon» se anunță că trenul pleacă de pe linia 4... și uite-așa 0 e egal cu 4 și 4 cu 0. Cînd oare se va termina cu birocrația asta și la conducerea Gării de Nord se va hotărî odată să se numeroteze logic liniile de la secția B și să le înscrie numerele pe frontispiciu? Ca să nu se mai joace cu oamenii care au, eventual, în mîini și bagaje și copii, care mai sînt și bătrîni și provinciali și nedescurcăreți...?!

Cici IORDACHE

oborul — o gară în care unii vin să ia trenul, iar alții să plătească amenzi de mii de lei

Gara Obor e o gară mică sau o gară mare, poți s-o iei cum vrei.

Dacă ai judeca după numărul de trenuri de călători care umblă pe liniile ei în 24 de ore și care nu sînt decît 22, dintre care 10 leacă și 12 vin, atunci stația pare una oarecare, fără nici o importanță deosebită. Dacă întorci moneda pe partea cealaltă și pui în balanță faptul că, după capacitate, Oborul ar putea prelua, fără opinteli, traficul Constanței, atunci situația se schimbă, gara devine una de prestigiu, cu o pondere respectabilă în perimetrul respectiv al Capitalei.

Acestea fiind zise, să-l ascultăm pe șeful adjunct al stației, Gheorghe Nedeloaia, vorbind despre micile probleme mari ale Oborului.

— Avem mai multe dificultăți cu mărfurile decît cu oamenii. Cu grijă, cu atenție, am studiat toate sugestiile călătorilor și am ajuns, cred, la o stare de fapt mulțumitoare. De la noi, spre Oltenița sau spre Ciulnița, se circulă civilizat, în garnituri curate și încălzite. Chiar și trenurile care transportă navetiștii, și avem cîteva sute de navetiști zilnic, merg normal, pleacă în condiții omenești, chiar dacă uneori se mai întorc cu geamurile sparte sau cu plușul canapelelor tăiat... Cu vagoanele de marfă însă este belea mare. În 24 de ore trec pe la noi pînă la 400 de asemenea vagoane, transportînd mărfuri containerizate, fie spre liniile industriale ale diferitelor întreprinderi, fie spre rampa de descărcare. Multe din vagoane ajung violate de pe traseu, dar nu ăsta este necazul cel mai mare. Pur și simplu, unele întreprinderi, și am să citez Combustibilul, Fabrica de săpun «Stela», Întreprinderea de prelucrare a maselor plastice București, uită vagoanele garate pe linii, încurcînd circulația, creîndu-ne greutăți zilnice. Iată, de exemplu, pentru o întîrziere mai mare de zece zile, Întreprinderea de mase plastice a plătit pentru vagonul numărul 315372975708 o locație de aproximativ 10 000 lei. În acest sens, am făcut sesizările de rigoare, dar nimeni n-a mișcat un deget. Am impresia că forurile respective nu sînt sensibile la achitarea inutilă a unor sume astronomice.

Am căutat să vedem cum circulă oamenii muncii spre Oltenița. Am urcat în trei vagoane ale garniturii de dimineață și am coborît din tot atîtea, convingîndu-ne că în tren e cald și curat, că navetiștii, majoritatea călătorilor acestei curse, au condiții omenești de transport, că se simt bine, îndeletnicindu-se — la acea oră matinală, cu zece minute înainte de plecarea trenului — cu mîncatul sandvișurilor sau, cei mai grăbiți, cu bătutul unui șeptic.

Asta nu înseamnă că la Obor totul e bine și că la vară va fi cald.

Megafoanele suspendate deasupra peronului au vocea mută cam de multă vreme; ghișeul «Bagaje de mînă» e mai mult închis decît altfel; băncile de pe peron sînt numai trei; în sala de așteptare este în permanență fum, asta pentru că fumatul este strict interzis, cum scrie pe pereți.

Nu, în gara Obor nu este totul în regulă, mai sînt destule de făcut, dar oamenii cu care am stat de vorbă acolo, și pe care i-am descoperit ceferiști prin leafă și vocație, știu cu exactitate cum stau lucrurile. Și promit să le îndrepte.

Înainte de a părăsi stația am schimbat cîteva vorbe cu plutonierul major de miliție Gheorghe Gheciu și l-am întrebat dacă are mult de lucru.

— Uneori rup din carnet și 40 de amenzi într-o lună. Călătorii de Oltenița sînt mai scandalagii. Înfrînează trenurile și la un pahar de vin fac prostii.

Așadar, mică sau mare, gara Obor are probleme, cele mai multe fiind ridicate de mărfuri și nu de oameni, evident, în măsura în care acest lucru este posibil și firesc. Se pare, însă, că toate gările lumii se constituie într-un teritoriu aparte, în incinta căruia totul este posibil și totul este firesc. București-Obor nu face excepție de la regulă.

Ovidiu NEGOIȚĂ

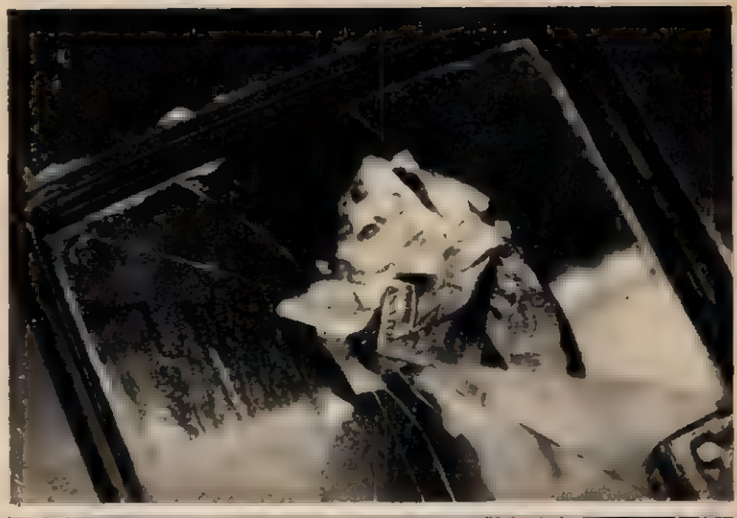

Dacă dorim, dacă avem nevoie, dacă sîntem îndreptățiți să cerem gări și trenuri civilizate, confortabile, funcționale, trebuie și noi, călătorii, să dovedim comportamente corespunzătoare față de gări și față de trenuri. Vom continua ancheta noastră și din această perspectivă.

viața neromanțată a unui inginer cu cinci brevete de invenții (V)

nu mă apuc să sap un om decît atunci cînd urmăresc ceva

Cuvintele din titlu mi-au fost spuse mie în ziua de 8 decembrie 1973 de către Rădoi Aurel, șeful direct al lui Crișan Ioan, în perioada 1963-1973, la Institutul de cercetări și proiectări tehnologice pentru industria construcțiilor de mașini. Acești 10 ani au însemnat pentru Crișan invenții și inovații, pentru institut glorie, iar pentru țară tot glorie și sporirea capacității ei economice. Dar în ce climat a lucrat el? Sînt în posesia a tot soiul de probe și le pot pune la dispoziția celor interesați, că șeful său, Rădoi Aurel, de profesie cercetător științific și nu responsabilul restaurantului «Săftica» (mă refer la marele «boss»), i-a propus lui Crișan să-l facă părtaș moral, și desigur și material, coautor cum se spune. I-a folosit mașina luni în șir, i-a rodat-o chipurile și toate au ajuns pînă într-acolo încît oameni serioși, care pot confirma afirmațiile mele, au ajuns să-i spună: «Ionică, tu azi-mîine ai să-i dai lui Rădoi și nevasta». Și, culmea culmilor, Crișan inventează ceva, dă lucrarea la dactilografiat, Rădoi se duce, taie «autor Crișan V. Ioan» și scrie deasupra «autor Rădoi Aurel». Foaia cu pricina poate fi, de asemenea, arătată celor care eventual nu cred.

Deocamdată, priviți fotografia de jos.

La timpul potrivit am anunțat că din 1973, la vîrsta de 41 de ani, inventatorul Crișan este pensionat medical.

Redau acum opiniile a trei oameni care-l cunosc pe omul și inventatorul Crișan de mai bine de 10 ani, toți lucrînd la I.C.T.C.M.

DOCTOR-INGINER COSNEANU CONSTANTIN, ȘEFUL LABORATORULUI DE TURNĂTORIE

«Nu trebuia să se ajungă la situația asta. Crișan este un om serios, extrem de capabil, cu o mare putere de muncă. Chiar eu am vrut să-l iau la mine, dar nu mi s-a aprobat. Sistematic i s-au aruncat în spate tot soiul de acuzații nefondate și chiar jignitoare. I-au alcătuit un soi de dosar Warren și au mers pînă într-acolo încît au chemat un psihiatru să-l declare nebun. A fost ceva extrem de penibil. Fosta conducere a institutului se face vinovată și de faptul că dezvoltarea la cald — lucru de mare importanță în economia fiecărei țări — este serios întîrziată în țara noastră. Ce mai încolo și încoace, este mult mai capabil decît șeful său Rădoi, care se ocupă de orice numai de cercetare nu. Sigur, Crișan nu este perfect, dar fizic și moral a fost în fața noastră și trebuia să fi avut grijă de el. Dealtfel, ei nici nu știe cît a contribuit la îmbunătățirea climatului din institut.»

CERCETĂTORUL PRINCIPAL AUREL RĂDOI, ȘEF DE LABORATOR

«În primul rînd Crișan trăiește cu obsesia trecutului și simte tot timpul nevoia să se apere atacînd. Umblă după glorie publică, este plin de dorința de afirmare și din același subiect scoate mai multe invenții. Pleacă la lucru cu un colectiv și semnează singur. Nu vi se pare și dumneavoastră normal că dacă sînt șeful lui, dacă-i aprob o invenție să mă trec coautor? Este dezechilibrat psihic și n-are nimeni nimic cu el, ci cu acțiunile *pe care le face* (s.n.). N-am avut relații personale cu el, m-am ferit să-l calific și apoi eu nu sap un om dacă n-am un interes. Are un obicei straniu: din lucruri complet disparate ajunge la o idee comună. Uneori colegii *își însușește* (s.n.) lucrările lui. V-aș spune și mai multe, dar nu vreau să devin *publicitar* (s.n.).»

Cuvintele subliniate aparțin desigur interlocutorului nostru.

DOCTOR ÎN CHIMIE KOHN ELLI, ȘEFUL LABORATORULUI DE ANALIZE

«Crișan este serios, cinstit și de treabă. Rădoi nu este cercetător, ci organizator abil și este din principiu împotriva criticii. L-a tracasat spiritual pe timp lung și asta l-a distrus. După părerea mea, selecția cadrelor de cercetare suferă încă, uneori contează pilele și relațiile. În acest fel ne irosim, și statul pierde inteligență, bani și valută. Și, firește, oameni de valoare».

*

Serialul se încheie aici, poate incomplet, dar de la un capăt la altul adevărat. Concluzia? Unul om niște indivizi, nu o societate, i-au făcut repetate nedreptăți, l-au nevrozat, i-au speculat defecte reale, dar au ignorat că în primul rînd Crișan este inventator. Și în țara asta avem mare nevoie de inventatori. Deci: un tînăr pensionar de 41 de ani așteaptă reabilitarea sa morală, speră să-și recapete sănătatea și să mai inventeze lucruri utile societății noastre.

Eugen SECELEANU

— SFÎRȘIT —

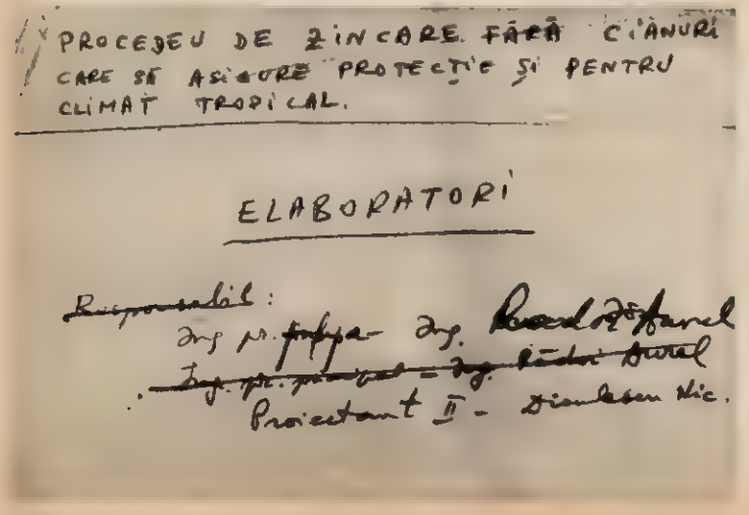

adevărul despre eroi (V)

omul care a adus țării 5 600 000 lei economii

Greu de găsit Eroul Muncii Socialiste, Mihai Pop. Îl cauți simbătă: are ședință, ultima, pentru finisarea planului, pe luna care urmează să înceapă. Simbătă după-masă? Tot ocupat. Duminică: trebuie să plece la Cluj, să-și vadă fetița studentă la A.S.E. (dar renunță, mai e de lucru la plan). Luni: pleacă din Satu Mare pentru o acțiune a F.U.S.-ului. Abia marți reușesc să-i smulg un ceas, înaintea unei foarte importante ședințe de producție.

Mihai Pop e maistru la secția Forjă, de 10 ani fruntașă, a Întreprinderii Unio-Satu Mare. Vorbește de viața și succesele lui fără sfieli, cu siguranța de sine a omului care — cum singur spune — știe că a dat societății tot ce a putut.

— Titlul mi-a fost decernat în '71, la 4 mai, cu prilejul celei de-a 50-a aniversări a P.C.R. Și să vedeți o coincidență: tot într-o zi de 4 mai, în 1945, am venit ca ucenic în uzină. În cartea mea de muncă scrie numai «intrat» și «încorporat» — nici o ieșire — cred că e un caz destul de rar. La 44 de ani, am 30 de ani de serviciu în același loc.

— Îmi povestiți ceva despre începuturile dumneavoastră la Unio?

— Sînt din Botiz, o comună aproape de Satu Mare. Taică-meu e decedat din '41, cînd toți eram încă mici. Am dus o viață tare săracă. Eu am rămas la 14 ani întreținător de familie. Veneam la oraș în fiecare zi, cu lapte. Mă rugam de mama să mă lase să mă angajez la fabrică, dar nu voia cu nici un chip. Oricît i-am explicat eu că tot ce am să cîștig tot în familie o să meargă, degeaba. Într-o zi am venit cu laptele pînă la poarta uzinei și am zis că vreau să vorbesc cu directorul. Cînd m-a văzut că sînt înalt și solid, mi-a zis «băiete, pune-ți straița jos și vino la lucru». Eram vreo patru ucenici. Scoteam fierul din betonul pereților bombardați ca să facem șuruburi pentru repararea vagoanelor. Mergeam pe șosele și căutam tancuri, le tăiam cu oxigen și le duceam la fabrică. Scoteam materia primă și din aripile bombelor de pe străzi, din clădiri. Asta ne era baza aprovizionării. Și încă un amănunt: din cauza lipsei de curent, mînam strungurile cu mîna, ca să strunjim șuruburile forjate, tot manual. După naționalizare, treburile au început să se pună la punct. S-a simțit că e un plan, că trebuie realizat. A început viața organizată, disciplina în muncă.

...În 1951, după absolvirea liceului la fără frecvență, după absolvirea școlii de maiștri, Mihai Pop realizează prima inovație. Azi are la activ 42 de inovații și o invenție. Eficiența lor economică pe toți anii de aplicare se ridică la 5 600 000 lei. «Cine este omul care a adus cele mai multe economii pe județ?», au fost întrebați în 1969 pionierii din clasa a V-a la un concurs «Cine știe cîștigă». Copiii au știut. Încă înainte de a primi titlul de Erou al Muncii Socialiste, Mihai Pop era cunoscut ca inovator.

— Sînteți stimat de toată lumea. Munca dumneavoastră a fost cinstită cu cea mai înaltă apreciere, care credeți că e secretul, dacă există un astfel de secret, al reușitei dumneavoastră?

— Plăcerea în muncă. Să nu faci automat munca de zi cu zi, să cauți mereu ceva nou, alte metode, alte procedee. Să găsești resurse interne acolo unde nimeni nu mai crede că există, cu mijloacele existente și fără investiții. În timpul liber gîndesc, reanalizez programele, greutățile. Așa se nasc ideile. Așa am reușit să găsesc 43 de soluții acceptate de tehnică de azi și care prezintă noutate. Cred că e ceva. Să caut noul e pentru mine o plăcere și o pasiune. Asta mi-e, să zic așa, și distracția în afară de familie.

— Timp liber îmi închipui că nu prea aveți. Totuși ce faceți în ceasurile pe care munca vi le lasă neocupate?

— În fiecare săptămînă, de obicei duminica, eu și soția îi scriem fetiței la Cluj. Mă uit la televizor la toate emisiunile de sport — măcar atîta timp caut să-mi rezerv. Ascult telejurnalul în fiecare zi, dacă nu la șapte jumătate, la zece sau la unsprezece. Citesc ziarele. Particip și la programul de curățenie acasă, eu scot covoarele, eu manevrez aspiratorul. Dacă soția face mîncare, curăț cartofii, îi mai ajut cu ce are nevoie. Joi, de la 5 la 8, spălăm; dacă nu se poate, atunci duminică.

— Văd că sînteți un om foarte organizat, și acasă un soț ca în basme.

— Am o mare satisfacție cînd văd că soția mea e mulțumită, nu e obosită, cînd simte ajutorul meu.

— Care v-au fost cele mai mari bucurii?

— Cea mai mare a fost în '71, cînd am fost onorat cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Și faptul că exemplul meu va rămîne poate legat de istoria acestor ani. A doua — intrarea fetiței în facultate. A fost o satisfacție de nedescris: erau 605 inși, 100 de locuri și au intrat 70. A treia ar fi să am sănătate și să ajung să o văd căsătorită, iar soția și cu mine să îngrijim de copii. Pe fetiță aș vrea s-o aduc, după terminarea facultății, să lucreze cu mine în uzină, la centrul de calcul care se înființează acum. Sigur, asta e numai o dorință...

Delia ȘTEFAN

apa, la bine și la rău

Ca un făcut, ca un semn tulburător al inextricabilelor noastre legături cu natura, la o întrebare dincolo de care se afla interesul de a ști ce i-a bucurat și ce i-a întristat mai mult pe vîlceni, în 1973, aveam să primesc un răspuns care, și într-un caz și în celălalt, ne amintește cît și cum trăim prin puterea apelor, dar uneori și sub vrerea lor. Și ceea ce a fost de bucurie, și ceea ce a fost cu supărare în județul Vîlcea, s-a tras, într-un anume fel, de la apă. Intrarea în funcțiune, cu 40 de zile mai devreme, a turbinei numărul 2 din cadrul hidrocentralei de pe Lotru este mîndria vîlcenilor în acest an, dacă vrem să ne închipuim, neapărat, un vîrf al satisfacțiilor. Acolo, sus, «timpul a fost bun cu noi, n-au fost ploi, am lucrat din plin» — îmi spune secretarul Comitetului de partid de la Lotru, Ion Bolovan.

La cîmpie, în primăvară, apele și-au făcut însă de cap. Oltul a dat din nou de furcă 80 000 din suprafața arabilă a unor C.A.P. de pe valea lui, Prundeni, Zăvideni, Orlești, Scundu, Ionești, Marcea a fost inundată.

Dar să luăm pe rînd binele și răul.

*

Secretarul Comitetului de partid (mai sus amintit), ca și directorul grupului de șantiere de la Lotru, inginerul Dan Gh. Predoiu (eroul unui interviu de acum două luni al colegului Nelu Ionescu), ține mult la înrădăcinarea unui adevăr cu termen de valabilitate de cel puțin doi ani. În linii mari, el ar suna așa: «Cine crede că la Lotru greul a trecut, se înșală. Anii cei mai grei sînt 73 și 74. Acum putem fi întrebați ce-am făzut aici opt ani».

S-au scormonit mărunțaiele muntelui, s-a mutat din loc ceea ce trebuit mutat, s-au terminat depunerile la barajul mare de la Vidra și betonarea la barajul de la Galben, s-a asigurat cale liberă apelor, între Galben și Vidruța și către Haneș, a devenit apță să transporte apă galeria Balindru-Haneș, s-au excavat (în 1973) 30,752 kilometri, au început excavările la Petrimanu, turnarea barajului de la Jidoaia, dar toate aceste evenimente de proporții grandioase, fărîmițate pe întinderea unui an, nu pot cîpăta, din păcate, un chip anume doar din reconstituiri. În schimb, cu oarecare imaginație, îi putem vedea pe bărbații de seamă ai hidrocentralei, strînși ciorchine în seara zilei de 13 noiembrie, în fața unui aparat cît o jucărie, care trebuia să anunțe intrarea în circuitul național a turbinei numărul 2. În termeni strict profesionali, asta înseamnă realizarea «primului paralel»; cu alte cuvinte, dar nu ale reporterului, ci ale lui Ion Bolovan, «momentul cînd se dă primul curent pe sîrmă». La ora 23,30 turbina aceea cu numărul doi a început să fie pusă la treabă, isprava ei din prima noapte fiind de 60 megawați.

Pentru că noi am tot dat zor cu Vîlcea și vîlcenii, cu Lotrul și lotrenii, directorul Predoiu ne roagă să nu uităm că «primul paralel despre care am vorbit este, deopotrivă, și o mare realizare a Uzinelor Reșița, iar Uzinele Electroputere își au și ele partea lor de merit».

■

La ora la care Lotrul își consfințea statutul de cea mai mare hidrocentrală de pe apele interioare ale României, țăranii de pe valea Oltului recoltau varză de toamnă și porumb reînsămînțat și se bucurau că, în ciuda vrăjmășiei apelor, n-au trebuit să-și caute bucatele prin alte părți. «În primăvară, oamenii erau deznădăjduiți — relatează inginerul Ilie Boagiu, director general adjunct al Direcției generale agricole — mai ales cei din Marcea, cei mai crunt loviți. În urma unei ruperi de nori, apele au ajuns pînă la șoseaua națională, nimeni nu-și amintea să fi văzut vreodată așa ceva. Unde fusese înainte cîmp, și ce frumos, era acum luciu de apă. Durerea era cu atît mai mare cu cît recolta anului se anunța bună de tot. Oltul și afluenții săi au depus straturi de 80 de centimetri de mîl, toată vegetația a fost acoperită. Trăiam istoria Egiptului cu Nilul său. Țăranii au răbdare însă, au însămînțat pămîntul și de cîte patru ori, au pus porumb dublu hibrid, au adunat rosturile toamna. Practic, pămîntul nu a rămas sterp nicăieri, dar gîndul a ceea ce ar fi putut să fie recolta acestui 1973 ne face să simțim o muscătură în inimă. Pagubele totale se ridică la 23 294 460 lei». Vîlcea a plătit scump, prea scump, privilegiul — mai mult poetic — de a fi udată de apele celui mai hoinar dintre rîurile țării. Dacă știm și putem să urîm uneori apele, atunci să ne închipuim că tot ceea ce s-a petrecut sus, în munți, la Lotru, silirea rîurilor de munte să o ia către Ciunget, este, poate, și o răzbunare a anarhicei libertăți declanșate la cîmpie.

Magda MIHĂILESCU

„zaraza" este o melodie nemuritoare, dar nu o putem fredona la infinit!

Este sîmbătă seara, afară ninge, dar nu liniștit, iar în foaierul de marmură al Casei de cultură din Alexandria patru tineri joacă ping-pong. În sala de spectacole — pustiu. Mă întîmpină o femeie de serviciu, e vreun program, ceva?, întreb. Ce program, tovarășul director e într-o ședință, degeaba pierdeți vremea, zice. Și ies iară în frig, în centrul orașului Alexandria, care oraș mai este, după cum se știe, și capitala județului Teleorman. Totuși, este sîmbătă seara, și deși admit că jumătate din populația orașului stă la televizor nu pot să nu mă întreb, fără nici o ipocrizie însă, fiindcă nu mă așteptam să asist la cine știe ce premieră teatrală pe țară, care este viața spirituală a Alexandriei? La restaurantul din centru se cîntă Zaraza și se bea vin amestecat cu Pepsi, localul este luat cu asalt, diseusa face eforturi dramatice să acopere vocile. Vreo sută de tineri, fete și băieți, străbat în grupuri compacte pentru «n»-a oară strada principală, la al șaptelea tur devin eu însumi o figură familiară și încep să răspund la saluturi.

E o întîmplare, zic, să vedem ce va fi mîine și-n zilele următoare.

Duminica dimineața la Casa de cultură ropote de aplauze, mare concurs de muzică ușoară, concurenții sînt recrutați din sală prin simpla ridicare a unei mîini. Se cîntă tare, se cîntă generos, se cîntă fals, un brunet cu favoriți, adept al lui Celentano, entuziasmează sala, mă uit în jur, puștime, puștime sută la sută — media de vîrstă cel mult 17 ani. După care Casa de cultură intră din nou într-o perioadă nedefinită de repaus.

Biblioteca orășenească dispune de vreo 40 000 de volume. Un personal calificat poate da utile îndrumări oricui, dar sediul sus-amintitei instituții este departe de ceea ce ar trebui să fie, sală de lectură de fapt nu prea există, unde mai pui că în planul de sistematizare respectiva clădire va fi demolată. Deocamdată nu se știe unde va fi amplasat noul sediu al bibliotecii orășenești. Cu riscul de a fi suspectat de căutarea unor efecte ieftine, declar că ar fi păcat și nesemnificativ ca Alexandria de Teleorman să aducă aminte de cealaltă Alexandrie numai pe motivul că și într-un caz și în altul la mijloc a fost vorba de două biblioteci.

Directorul muzeului, profesorul de istorie Corneliu Beda, are probleme asemănătoare. Clădirea care adăpostește mărturii ale trecutului teleormănean este neîncăpătoare. În depozite zac piese valoroase care riscă să se deprecieze, noi am cerut o altă clădire, dar n-am primit încă un răspuns ferm, se pare că nu sînt fonduri, îmi destăinuie «ofa»-ul său directorul, care vara poate fi găsit în diferite puncte ale județului, participînd activ la săpături arheologice, la Zimnicea, unde s-au descoperit 25 de așezări geto-dacice,șau la Gumelnița, oriunde trecutul și-a lăsat amprenta durabilă, semnificativă.

Sigur, sînt convins că la Alexandria este mai important să se construiască în momentul de față blocuri de locuințe și o mare uzină de rulmenți (cei cîțiva specialiști japonezi aduc de pe acum un aer exotic cumintelui oraș de cîmpie), dar pentru un județ tînăr, pentru o și mai tînără capitală de județ, care nu se poate mîndri cu monumente istorice de anvergură, orice dovadă de perenitate merită a fi cu grijă semnalată și conservată. De unde, necesitatea ființării unui muzeu județean care să justifice acest nume.

Vicepreședintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă, tovarășul Florian Neagu, îmi enumeră cu îndreptățită mîndrie performanțele echipelor de dansuri populare din Conțești și Storobăneasa, care au cîștigat importante premii. Aflu apoi că la sate se află în plină activitate cercurile de lectură care cunosc o mare afluență, ele continuînd vechea tradiție a clăcilor. Bucureștiul este relativ aproape, vin destul de des formații profesioniste de estradă, teatru etc. Și nu numai la Alexandria, ci și la Turnu, Roșiori de Vede, Zimnicea.

Am fost și sîntem onorați cu vizita unor prestigioși oameni de cultură și artă care vin bucuroși la noi, mai ales că din județul nostru s-au ridicat unii din scriitorii noștri contemporani de frunte, încheie vicepreședintele. Toate bune, dar cred că viața spirituală a Alexandriei și a județului Teleorman mai poate suporta îmbunătățiri!

Casa de cultură este o construcție superbă din piatră și marmură, dar prea ades seara, într-un colț, se joacă doar ping-pong, restul clădirii fiind cufundată într-o beznă absolută, economie, în cazul de față, cu totul neavenită. Apoi, pe întreg teritoriul județului, nu există o singură formație profesionistă, indiferent că este vorba de teatru, muzică ușoară ori populară. Despre biblioteca orășenească și muzeul județean am amintit mai înainte. Trăgînd linia și adunînd, mi se pare puțin, mai ales pentru un județ care vine (vezi construcția uzinei de rulmenți, cea mai mare din țară). Oricum, miile de tineri, de viitori muncitori, tehnicieni și ingineri, merită în timpul lor liber ceva mai mult decît nemuritoarea melodie «Zaraza», cîntată, e drept, cu multă convingere în localul așezat peste drum de clădirea ce poartă cu mîndrie anunțul publicitar:

Tot ce doriți,
La magazinul «Crinul»
găsiți.

Mihai HETCO

reflexe

„Străzile au amintiri" — de **A. MIHAILOPOL**

opinia unui alegător

taburetul de bucătărie

Drept răspuns la o trecută însemnare a mea din acest colț de rubrică, la care am ajuns să țin mai mult decît mi-aș fi închipuit atunci cînd am fost somat să găsesc un titlu capabil și el să demonstreze că la *Flacăra* s-a schimbat ceva și anume s-a schimbat concepția despre presă văzută ca o gîngăveală de Petrache Lupu pe marginea unei realități senzaționale, absolut insensibilă, în esența ei, la ortodoxismul oportunist și la bigotismul devotamentului univoc și analfabet, drept răspuns la o însemnare a mea despre *Exploatarea scaunului de către om*, am primit, cum nu m-aș fi așteptat, destule scrisori, toate pline de satisfacție că se spun unor lucruri triste pe nume, nici una însă conținînd vreun fapt concret venind să ilustreze apelul meu de a îmbogăți, în mod profilactic, trista enumerare și deloc epuizata enumerare a situațiilor cînd scaunul ajunge în nefericita situație de a fi exploatat de către om. Și totuși, printre aceste scrisori, una m-a reținut pentru că se făcea, cu o fidelitate dureroasă, expresia unei mentalități îngrijorătoare asupra căreia vă și invit astăzi să meditați, o mentalitate venind să justifice o infirmitate morală gravă, o mutilare morală de neînțeles și de necrezut într-un peisaj spiritual ca al nostru, pentru a cărui purificare continuă să se facă atîtea eforturi.

Autorul scrisorii — și consider că nu desconspir nici un secret și nici nu încalc bunele reguli ale corespondenței făcînd public numele lui și făcînd publică adresa lui, de vreme ce s-a semnat, curajos, pe scrisoare — autorul scrisorii, zic, se numește *Radu Grigorescu* și locuiește în *Brașov, Blocul F, etajul II, 24, strada Belvedere 1-5, cartierul Steagul roșu*, deci locuiește într-un mare cartier muncitoresc al lumii noastre noi, socialiste.

Ce-mi scrie, așadar, cititorul meu?

«UN articol pe tema exploatării scaunelor e tentant; aproape că nu-ți poți opri strigătul, oricît încerci să-ți muști buzele: unul ține zdravăn două fotolii, ca și cum, ierte-mă Dumnezeu, ar fi pierit sămînța directorilor și n-ar fi rămas decît ei. De ce, frate, nu s-o fi putînd mulțumi numai cu unul cînd, judecînd după valoarea intrinsecă, nu l-ar merita nici pe acela?»

După care, cu un acepticism agresiv, ilustrînd, cum ziceam, o mentalitate îngrijorătoare, expresie a lașității dar și, poate, a unei experiențe nefericite, interlocutorul meu adaugă: *»Oare credeți dumneavoastră, sincer, că pentru rubrica al cărei titular sînteți veți primi un articol concret, cu date reale, cu nume reale?*

Rubrica dumneavoastră va rămîne fără articol concret, semnat de cititori, pentru că taburetul de bucătărie pe care-l ocupăm ne dă pline pentru copiii noștri!!!

De aceea, mult stimate tovarășe, vă rugăm din adîncul inimii nu ne duceți pe noi în ispită și semnați tot dumneavoastră articolul la rubrica «Opinia unui alegător».»

NU știu dacă ați realizat subtextul tragic al acestei scrisori — dar nu se poate să nu-l fi realizat — nu știu însă dacă ați realizat, în același timp, și tragedia lașității, a mentalității cameleonice, tragedia umilinței funcționărești, tragedia unei grave infirmități morale, care se desprind din această scrisoare. E vorba de tragedia celebrului Akakie Akakievici, care a murit de frică numai pentru că a strănutat în cheila superiorului său. O tragedie ridicolă, dar nu mai puțin periculoasă prin consecințele ei sub raport civic și moral: *tragedia taburetul de bucătărie*. Nu taburetul de bucătărie pe care îl ocupăm *noi, cei mici*, cum insinuezi dumneata, ne dă pline pentru copiii noștri, tovarășe Radu Grigorescu, dar dacă nu vom avea, toți, dezvoltată conștiința propriei noastre demnități atunci poate că într-adevăr vom fi în pericol de a ne reduce orizontul existenței la dimensiunile unui taburet de bucătărie.

Ceea ce este, să recunoaștem, îngrozitor, pentru că n-am făcut, în România, o revoluție pentru un taburet de bucătărie, oricît ar fi el de sigur și de dătător de liniște.

Iar copiii noștri, și deci și ai dumneavoastră, dacă aveți, nu trebuie să crească cu convingerea că ducem o viață lipsită de orice principii și întemeiată pe orice acceptări, numai pentru că acest *taburet de bucătărie* — unicul nostru ideal — le-ar da lor și ne-ar da nouă, pentru ei, plinea cea de toate zilele.

Iată și de ce v-am dat numele — ca să vă obligi să luați parte activă la viață și să ieșiți din bucătărie.

Dinu SĂRARU

P.S. *Eroul uneia din însemnările acestei rubrici, I. Brumaru, ne trimite o scrisoare și unele acte judecătorești din care reiese că nu și-a gonit soția, nici copiii, și că-i așteaptă, cu dragoste, să se reîntoarcă în căminul la care au dreptul, nefiind de acord cu despărțirea de ei. Răspunzînd cererii sale de a le face cunoscute, nu ne rămîne decît să verificăm autenticitatea acestor afirmații. Ceea ce și facem.*

starea comerțului

se caută un bărbat cu aluniță lîngă ureche

Cireșica Leuț își prinde în cuier halatul de vînzătoare, din buzunar scoate un măr pe care-l șterge pe una dintre poale; mușcînd, povestește cu spatele la sobă:

...Tu, mă face atentă colega mea, la ușă-te cine intră!, credeam că e cineva cunoscut, mă întorc, în ușă undomn cu fular de mohair, pălărie și ghete ungurești de 210, părea pus pe hartă și colega mea zice: tu, la tine vinei, l-am lăsat să privească, dar el: ai terminat de visat domnișoară? — dacă era pe stradă îi pocneam, ce doriți, zic, să fii cuviincioasă! — răspunde, își scoate pălăria, o scuturâ de zăpadă, să știi, zice, în străinătate așa ceva nu s-ar admite, cine e responsabila unității?, eu sînt, îi răspund, poftim, zice, atunci nu mă mai mir, ce te-aș mai mira eu, îi spun în gînd, colega mea îmi făcea semne să-l las în pace, totuși, mă prefac eu calmă, cu ce vă putem fi de folos?, domnișoară, zice, dumneata nu lucrezi la o unitate de prestări de servicii, nu-mi poți fi de folos, dumneata trebuie să-mi spui: domnule, avem cutare și cutare, e mai bun decît cutare, pentru dumneavoastră merge cutare, avem cărucioare de copii, zic, dar nu mă lasă ca să continui, mă întrerupe: domnișoară, fii sigură că n-o să faci mulți purici aici, asta cu puricii e pus capac la toate, dumneata, continuă el, ar trebui să știi să faci distincție între cumpărători, și dă-i cu distincția, că m-aranjează el, eu serveam un alt client, de ce nu-i acum aici, gîndeam, unul de la «Flacăra», eu am citit și chestia aia cu Julieta și cu Eva, le cunosc pe responsabile, nu cred un cuvînt din ce-ați scris acolo, să vadă și ei pe viu, cum se zice, cine ne reclamă pe noi, vînzătoarele, nu-mi termin gîndul că omul meu se hotărăște: pilte de aragaz aveți?, ahi,zic,voiai să mă impresionezi, nu ținem, îi răspund, dar nu cu țîfnă, simplu: nu ținem, așa cum vă spun dumneavoastră, ei însă: acum o oră, a fost soția mea aici și ei i-ai spus la fel, vă rog să mă iertați, mă prefac eu serioasă, n-am știut că era soția dumneavoastră, dar nici acum o oră nu țineam pilte de aragaz, lasă că vă cunosc eu, se înfurie el, avea o aluniță ca un bob de fasole lîngă ureche, la față se făcuse roșu, dar în jurul aluniței rămînea un cerc alb, vă știu eu, zicea, dacă omu' e cinstit și nu vă strecoară un 25 de lei pe sub tejghea poate să și moară că nu vă pasă, dumneata vezi ce scrie acolo? scria: bacșișul ne dezonorează atît pe noi cît și pe dumneavoastră, de ce nu respectați legile, întreabă, un moș care intrase între timp se amestecă și el: parcă respectă cineva cartoanele astea? Dai, ai, nu dai, rămîi cu buza umflată și începe să povestească un caz cu niște pantofi scoși de sub tejghea după ce i-a strecurat vînzătorului 10 lei, îmi venea să plîng și colega mea zice: după dumneavoastră toți oamenii din țara asta care poartă pantofi sînt niște pungași, niște contravenienți, presupunîndu-se că toți au dat bacșiș, nu?, dar cei doi nu se lasă, așa ceva nu s-a mai pomenit, se văitau unul către celălalt, tu zici una și ele îți răspund o sută, după care moșulică se la de halatul meu, că de ce nu-i fac mai lung, că de-aici se trag toate, adică de la educație, îmi dăduseră lacrimile și atunci au mai înmuiat-o găsind că de fapt eu n-am nici o vină, că eu ce știu, de vină sînt televiziunea, filmele, clienții intrau, ieșeau, ei o țineau pe-a lor, și nu ne-a luat nimeni apărarea, se prefăceau că nu pricep, că nu-i interesează, cumpărau și plecau, eu nu zic că nu sînt și vînzătoare care iau bacșiș sau sînt obraznice, dar de ce se generalizează, și atunci cînd avem dreptate de ce nu intervine nimeni, cînd sîntem jignite, amenințate, șantajate?, de ce nu există o opinie publică și în celălalt sens? De-atunci sînt atentă pe stradă și mă uit la urechile bărbaților, poate-l găsesc pe cel cu aluniță, ca să-i zic și eu ce cred despre el.

Nicolae CRISTACHE

principii și năravuri

hai să fim serioși!

Dacă l-ai întreba pe unul din mai-marii comerțului cine-i «suveran» în magazinul X sau Y, categoric răspunsul ar suna astfel:

— Măria Sa Clientul!

Practica (ah! practica ne omoară) demonstrează, nu o dată, contrariul. De vină nu-s principiile, ci năravurile. Care?

Iată două-trei exemple «minime»: un cetățean intră într-un magazin universal în căutarea «darului potrivit» pentru soția sa. Alege — inspirație, nu glumă! — un ceasornic-pandantiv, ultima modă, 500 lei, *garantat* un an de zile. Perfect! Vrea să-l vadă mai îndeaproape, să-l scoată din cutiuță, vînzătoarea (cojoc, broboadă pe cap, mofluză) îl străpunge cu privirea (respectiv: «Ce mai cusurgiu și ăsta!»). În sfîrșit, hotărît să-l cumpere, clientul îndrăznește să răsucească cheia ceasornicului, ca să-i asculte mersul... Vînzătoarea i-l smulge, pur și simplu, din mînă. Insistențe, iritare reciprocă, vînzătoarea consimte să-i învîrtească dumneaei personal. Merge... Bon... Certificat... Ajuns acasă, cetățeanul ascunde ceasornicul (abia a doua zi urmează să-l dăruiască) și, dimineața, prima grijă: să vadă dacă merge bine... Nu mai merge deloc! Fuga la magazin, altă vînzătoare la același raion (din fericire!): «Nu, garanția nu vă dă dreptul la schimbarea ceasornicului, ci la repararea lui, însă... la cu totul altă adresă, la un atelier, trebuie lăsat acolo»... «Și cu darul meu cum rămîne? Astăzi e ziua soției, nu-i nici mîine, nici peste o săptămînă, sau două, cînd va fi gata reparat». El, și pentru că vînzătoarea de a doua zi nu-i îmbufnată, și-i femeie (nu numai... vînzătoare), părăsește pentru o clipă raionul, cere ajutorul ceasornicarului chiar din magazin (alt raion), pe scurt. «Un fleac, un fir de praf. Acum merge, nici o teamă... Și petrecere frumoasă».

Alt exemplu: avînd nevoie să-și pună ochelari (debutantă) o cumpărătoare mai cochetă caută rame subțiri, metalice și negăsind în magazinele de specialitate cumpără de la «Consignația». După care, înarmată cu niște lentile ușor fumurii roagă (desigur contra cost) pe cei de la Cooperativa «Optica medicală» să-i monteze ochelarii (unitatea din strada Academiei colț cu Doamnei). «Da, însă pe riscul dumneavoastră!». «De ce pe riscul meu?» «Pentru că noi n-avem asemenea lentile, și dacă se sparg la montaj, veți pretinde...» Și alt adaos, opticiana arată un afiș: «Pe riscul clientului»... Dar clienta-i perseverentă și culmea — logică: «Dacă îmi cumpăr lentile de la dumneavoastră și le spargeți la montaj, tot pe riscul meu le spargeți?» «Nu, atunci le înlocuim, c-avem cu ce». «În regulă, semnez pe bon că sînt de acord să mi le înlocuiți cu din acelea care aveți, dacă mi le spargeți cumva pe astealalte»... «Nici discuție, așa-i dispoziția!» Și iarăși AFIȘUL stupid, ireverențios, necomercial... (în paranteză fie spus, clienta și-a montat ochelarii... simplu, fără dificultate — deși afișul trona și acolo — la unitatea numărul 3 a aceleiași cooperative).

...Și toate acestea — și altele, sute și sute, așijderea — se petrec paralel cu existența unui impresionant institut pentru cercetări în sfera comerțului. Despre care tocmai citeam c-a rezolvat «problema fulgilor de porumb, după minuțioase studii, investigații ale pieței»; s-a descoperit că, în unele locuri, fulgii erau în plus, într-alte locuri lipseau. Acolo unde nu se vindeau, consumatorii nu știau, de fapt, cu variante multiple — alimentare — se obțin prin folosirea lor. Soluția științifică: s-a intensificat reclama (și situația fulgilor de porumb s-a îndreptat, evident).

Mihai STOIAN

poluarea folclorului

te întreabă și socoate (II)

Ce e rău și ce-i bine. E rău cînd realizatorii cîte unei «vetre folclorice» încurajează un instructor ce mai umblă cu cioara vopsită. Nu de prea multă vreme, la această emisiune, ce cată a avea un caracter documentar, a fost inclusă o echipă sindicală. Îmbrăcați în nesuferitele costume «Decorativa», membrii acestei echipe au fost deplasați în mediul sătesc. Pe măsura costumelor, muzica ce acompania dansurile era pe de-a întregul rodul nefericitei inspirații a unui «prelucrător al folclorului». Iar dansurile, pe măsura muzicii, îi sileau pe jucători să execute diferite figuri geometrice sau mai știu eu cum, invenții false scenice, care precum s-a arătat în nenumărate rînduri au făcut atîta rău jocului nostru popular. Se simțea cale de o poștă prezența nefastă a instructorului, ce împrăștia deruta crezînd că prin simpla introducere a unei terminologii de jocuri locale poate păcăli, înfățișînd producții de el învățate, cîndva, undeva. (Este vorba de acele producții incluse în deridere, în mod ușuratic de unii specialiști, în categoria așa-zisului «folclor sindical»).

E păcat că asemenea greșeli se mai strecoară astăzi, cînd nenumărate formații sindicale, urmînd sfaturile primite, și-au dat osteneala și au obținut rezultate lăudabile pe linia sănătoasă a promovării folclorului autentic local. Credem că avem datoria să atragem atenția televiziunii asupra acelor realizatori și unor nerealizate emisiuni, pentru că natura nu i-a înzestrat cu darul de a socoate ce e rău și ce e bine». Nu pomenim numele echipei respective deoarece credem că ar însemna să mîhnim în mod nedrept pe bieții artiști amatori, cărora li se cer atîtea eforturi și care, sîrguincioși, depun o muncă atît de grea pentru a obține, nu din vina lor, rezultate necorespunzătoare. Ce păcat că acești foarte talentați interpreți își irosesc zadarnic truda și talentul!

E bine, chiar foarte bine, cînd televiziunea ne alintă, ne încîntă cu cîte o «vatră folclorică» demnă de țara celui mai frumos și mai viu folclor din Europa. Ne gîndim la *«Biharia»*. Cu cîtă măreție se desfășoară această frescă cu țărani adevărați ce joacă în frumosul lor port adevăratele lor jocuri, bătătorind pămîntul în decorul lor de toate zilele, în ritmul autenticii muzici a regiunii lor.

Obiceiurile, tradițiile s-au desfășurat firesc, fără a se face simțită intervenția agresivă a acelui operator sau regizor care își închipuie că este mai frumos satul transformat în scenă de operetă. Fără îndoială că reușita acestei emisiuni (ca și a altor «vetre» pe care televiziunea ni le-a oferit în ultima vreme) purta însemnata și captivanta pecete a documentarului, datorită și faptului că realizatorii au înțeles să apeleze la competența forțelor locale, utilizînd drept consultanți specialiști din regiunea respectivă. Emisiunile la care ne gîndim schimbă — cum se zice — fața producțiilor folclorice cu care ne obișnuise în trecut televiziunea. Realizatorilor bucureșteni li s-a asigurat în acest fel un sprijin esențial din partea unor elemente pricepute, îndrăgostite de folclor care, în cine știe ce colț de țară, își desfășoară modesta, lăudabila activitate de studiere și menținere a comorilor de artă populară.

Apariția numelui lor pe micul ecran înseamnă un act de dreptate, o binemeritată răsplată.

Hari BRAUNER

(Va urma)

cronica pretențiilor

c.f.r., i.s.b., i.t.b.

● Într-una din primele zile ale acestui an a trebuit totuși să revin în București. Cineva a vrut să m-ajute și mi-a dat un pont: *«Ce să cauți, dom'ne, la Pitești, cînd trece chiar pe la Ștefănești automotorul 1627 Se formează la Cîmpulung, are doar bilete cu locuri, oprește numai la Ștefănești și Titu, ior la 18,27 e în București»*. Chiar, ce era să caut la Pitești. Numai că în gara Ștefănești s-au vîndut 3 bilete cu locuri și vreo 15 fără. La fel s-a întîmplat, probabil, și la Cîmpulung și în toate celelalte stații, așa încît, în gara de unde plecam, automotorul, care avea doar 2 vagoane, a sosit plin ochi. Nici cei cu locuri, nici cei fără n-au putut urca, întrucît cei din tren nu doreau, nu puteau, n-aveau nici un interes să deschidă ușile. Intervenția șefului stației Ștefănești a fost energică: *«Urcați și dumneavoastră pe unde puteți. Descurcați-vă»*. Am fi nedrepți dacă n-am adăuga că, totuși, ceva a făcut mai-marele gării pentru noi. A ținut automotorul în stație pînă am reușit să urcăm (unii), să ne agățăm de mînerele ușilor (alții). Cum s-a desfășurat călătoria vă puteți închipui. Adaug numai că automotorul a oprit cam în toate stațiile pe distanța Ștefănești-Titu și că pe fiecare peron așteptau cam 10-15 posesori de bilete cu sau fără loc. Toți am putut constata cît de învechită este pentru lucrătorii C.F.R. teoria conform căreia, în același timp, două lucruri nu pot ocupa același loc în spațiu. Se pare că C.F.R.-ul a descoperit că, măcar în privința oamenilor, lucrurile nu stau chiar așa.

● Despre lucrătorii de la I.S.B. nu-mi amintesc decît atunci cînd văd mizerie în jurul caselor noastre sau cînd îi văd noaptea, în costumele lor portocalii, fosforescente. Iată însă că la acest început de an i-am regăsit, sub altă formă, în casele unor buni prieteni din sectorul 6. Ei, prietenii mei, se lăudau fiecare cu felicitările primite de Anul nou din partea lucrătorilor I.S.B. Pentru că eu n-am primit o astfel de felicitare, nu-mi rămîne decît să public textele a două dintre cele de care s-au bucurat prietenii mei: *«Anul nou cu bucurie,/ Să vă dea tot ce doriți,/ Sănătate și belșug,/ Pace pe acest pămînt./ Vă urează măturătoarea/ străzii dumneavoastră»* și *«Anul nou cu bucurie/ Să vă dea tot ce doriți/ Și ani mulți și fericiți/ Noi vă zicem să trăiți!/ Să trăiți zicem acuma/ Să trăiți și la mulți ani,/ Cu sănătate și boni!/ Vă urează muncitorii/ Gunoieri de la I.S.B.»*.

● Sub continuul directorat al tovarășului Mircea Horia Teiușanu, activitatea I.T.B.-ului dacă n-a cunoscut sperata evoluție, cunoaște vizibila, de noi, toți bucureștenii, involuție. Auzind că marți, 8 ianuarie, mai multe depouri și garaje ale I.T.B.-ului au fost vizitate de prim-vicepreședinți ai sectoarelor Capitalei și de reprezentanți ai I.G.L.-ului în scopul stimulării lucrătorilor I.T.B. pentru o mai exactă îndeplinire a sarcinilor de serviciu, joi, 10 ianuarie, am plecat liniștit de-acasă. Pentru că îmi făcusem iluzia am așteptat în stația «Spitalul 23 August», de pe linia tramvaiului 14, cincizeci de minute! Apoi, resemnat, am luat-o la picior pînă la Electroaparataj, unde este capătul de linie al troleibuzului 86. Aici am stat 14 (paisprezece) minute în stație, pentru că 4478, 4420, 4421 și 4413 nici nu aveau de gînd să plece. În sfîrșit, am plecat cu 4478. Pînă la stația unde am coborît am mai observat că, deși troleibuzul circulă pe linia 86, în el există o frumoasă și detaliată schemă a traseului liniei 81! La intersecția Vatra Luminoasă–Șoseaua Mihai Bravu, 4478 era să se tamponeze cu un Fiat 1300. Asta pentru că în timp ce conducătorul Fiatului a trecut, corect, pe verde, 4478 a pornit, după părerea șoferului său, tot corect, dar pe roșu! Omul de la volanul troleibuzului ne-a și explicat: *«Păi stopul ăsta stă, așa, pe roșu pentru noi de două zile. Ce, sîntem nebuni să așteptăm atît?»*

Dorin TUDORAN

ce este și ce vrea

un grefier

Gheorghe Iliescu, 63 ani, absolvent al Facultății de litere și filozofie (filologie romanică apuseană), căsătorit, grefier-șef la judecătoria sectorului 1 al Capitalei, cel mai vechi funcționar (40 ani) din vastul complex de judecătorii și tribunale adăpostit în clădirea de pe cheiul gîrlei, cunoscută îndeobște sub numele de «Tribunalul Mare», membru al P.C.R. din 1947. Trăsături dominante ale firii sale: blîndețe, înclinare spre meditație, statornicie.

— Ce este un grefier?

— Un om de justiție.

— Fără-ndoială, dar...

— Nu, nu fără-ndoială, însă este. Om de justiție, așa cum spui om de știință, om de litere, om de teatru. Tace și surîde, oarecum jenat, iar ochii lui îmi spun: «m-am cam avîntat, poate exagerez», apoi cu glas tare: «Mă rog, asta este, sau cel puțin ar trebui să fie, un grefier».

— Totuși, cîteva cuvinte, pentru cei ce nu știu despre atribuțiile și sarcinile de serviciu ale grefierului.

— Asistă, purtînd aceeași robă solemnă ca judecătorii și procurorii, în instanță, cu funcții organizatorice și de redactare, se ocupă de citații, de mijloace probatorii. Prin analogie cu întreprinderile economice, putem zice că grefierul este un fel de dispecer. Ca grefier-șef, am și funcții administrative, gestiunea întregii dotări materiale a judecătoriei de sector, a corpurilor delicte, atîta timp cît se află aici, la noi. Asta, firește, foarte, foarte pe scurt.

Tot foarte pe scurt îmi povestește acest veteran al justiției și viața lui, crîmpeie de amintiri din munca de care, vădit, este legat. Succinta relatare mă face să bănuiesc că în arhiva memoriei lui se află material pentru o întreagă comedie umană.

Ce făcea acum patru decenii un student sărac? Își căuta o slujbă, cît de cît. Așa a intrat Gheorghe Iliescu atunci practicant diurnist la tribunal, fiind avansat în 1938 impiegat cu leafă în regulă. Și a rămas aici, deși între timp absolvise literele.

Am senzația că nu prea se întoarce bucuros la amintiri atît de vechi. Poate mă înșel. Totuși abat pentru moment discuția, profesionist, la preferințe. Aflu că îi plac copiii, dar copiii cuminți (precizare accentuată), și fotbalul; ține cu echipele care joacă bine și are totuși o slăbiciune, fiind originar din Argeș, pentru echipa lui Dobrin. Mai presus de toate în viață îi place statornicia, asta categoric, statornicia de loc și de atitudine, fără să-i displacă însă drumeția de concediu.

Grefier este exact de trei decenii; iar grefier-șef, de două. Nu la judecătoria sectorului 1, unde e din 1971, ci în diferite locuri, mereu însă aici, în «Tribunalul Mare», timp de 40 de ani. Astfel că, fiind odinioară cel mai tînăr dintre funcționarii de atunci, azi a rămas singurul, decan de vîrstă.

Cîte destine i s-au perindat prin față în toți acești ani! Așa s-a născut, poate, pasiunea lui de a observa caracterul și reacțiile oamenilor de tot felul în clipe de răscruce ale vieții lor, inculpați sau martori. Meditînd asupra celor văzute în dosare, la interogatorii sau în instanță, Gheorghe Iliescu a ajuns la concluzia că nu există oameni cu o fire destul de ascunsă încît să nu și-o dezvăluie pînă la urmă. În ce privește cauzele civile, îi împarte pe pricinași în două mari categorii: oameni implicați fără voie și procesivi. Bilci mare este atunci cînd se întîlnesc doi procesivi, altfel tendința firească a conflictelor dintre oameni este să se stingă, acționînd adesea străvechea înțelepciune că (atunci cînd nu sînt în joc interese vitale) mai bine o împăcare strîmbă decît o judecată dreaptă. Ajuns la acest punct, tovarășul Iliescu îmi mărturisește că dacă ar fi să dea un sfat oamenilor în general, le-ar spune să evite, pe cît posibil, calea judecătților care de cele mai multe ori costă mai mult decît face, în nervi, bani și timp.

Din păcate, o coloană în revistă nu este decît o coloană. Mai pot adăuga doar că aparatul justiției are greutăți din pricina fluctuației de cadre medii; absolvenții de liceu se angajează, stau un an, doi, trei și pleacă; foarte puțini rămîn să-și facă aici o carieră, încît mereu trebuie formați funcționari noi.

— Acțiunea de reciclare — spune interlocutorul meu — se dovedește și la noi necesară și utilă. Nu pot dori decît să fie extinsă, perfecționată. În acest sens, mi-aș îngădui o sugestie modestă: toți grefierii să învețe dactilografia. Eu totdeauna intru în instanță cu mașina de scris, ușurînd astfel munca celor ce folosesc textele redactate de mine și, sper, evitînd eventuale greșeli datorate unor documente greu de descifrat.

Iată, așadar, ce este un grefier, și ce vrea el.

Mircea FODOREANU

Petre BOTEZATU

Ce-i dă în gînd!

cuvinte încrucișate

tinerețe

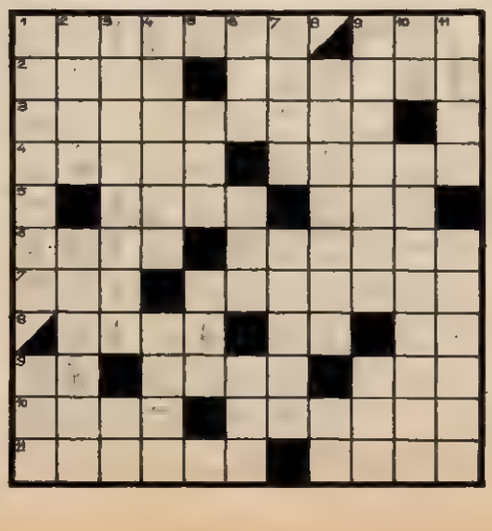

ORIZONTAL: 1) Poet român care în «Gînduri» scrie: «Suflați colbul de pe cronici și faceți să renască virtuțile bătrînilor de atunci în sufletul tinerimii de azi» — Prezente la toate cursurile (sing.). 2) A ajuns celebră cu Mona... — «Pentru patria sa e născută în fiecare» (Joost Van der Vondel). 3) Celebru filozof grec care în «Retorica» notează: «Tinerețea iubește mai mult decît orice vîrstă să-și facă prieteni». 4) O romană foarte modernă — Om slab și mic (rar). 5) Un verb cu ferestrele deschise — Vara francezului. 6) Nu se poate spune că e fără gust — O scîrțîitoare proverbială la vîrste mai înaintate. 7) Exodul hărniciei — Plin de voie bună. 8) Unul dintre cele mai vechi și renumite focare de cultură bucureștene — Primul între primii — Carte poștală. 9) Primii pași ai bobocilor (fig.) — Cea de-a XV-a parte a «iluminărilor» tînărului fenomen Arthur Rimbaud «cetățeanul efemer și nu prea nemulțumit al unei metropole...» — Cîntecul de pierzanie al greierului. 10) Pentru el e mereu liniște — A plătit cu prețul propriei vieți. 11) Lăcaș de cultură al tinerilor de astăzi, constructorii de mîine — O tînără...

VERTICAL: 1) ...și un tînăr, poetic vorbind — Localitate în U.R.S.S. 2) Moneda-pasăre-instrument — Alt poet clasic român din care citîm: «Tineretul să-l păzim ca să nu se deprindă cu răul obicei al șederii prin cîrciumi» (*«Dușmanul dintre noi»*). 3) Piesă a lui Plaut, în care apare maxima «Modestia șade bine tînărului» — Inimă de erou! 4) Poet, dramaturg, om de litere român, care în «Scrieri literare, morale și politice» (*tom II*) îndeamnă: «Tineri și bătrîni să pășească braț la braț cu dragoste și armonie» — Domn. 5) Povară de porumb (reg.) — Rău singur, și mai rău prin repetare! 6) Prefix în chimie — ...-Hassan, tînărul erou al renumitelor basme arabe de la a cărui întîmplare se trage expresia «Calif de o zi» — A iubi (arh.). 7) Prefix cu ardere internă — Sediul unei școli foarte folositoare... de 7 ani. 8) Mic și scump — Radu Florescu. 9) Tînăr de stirpe patriei — Constanța cea mică! 10) Acar! — Filozof antic grec pentru care «Cel mai mare rău pentru tineret e să-l obișnuiești cu ușurințe» 11) Frumoasa iubită a lui Zeus, mama Helenei și a lui Pollux — Verb specific tinereții avîntate.

Dicționar: ASS, TAR, TIO, AMA.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului O M U L apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) HUGO — SIMPLU. 2) ARISTOTEL — N. 3) MIRTI — ALESI. 4) LAYARD — ETIC. 5) ES — SARA — OM. 6) T — MINULESCU. 7) RA — AMAN — AM. 8) MODA — EI — D — A. 9) ABĂTUT — PANN. 10) ROMAN — PACE. 11) ET — ROUSSEAU.

tenis

tînăra generație zdruncină ierarhiile

Anul 1973, dominat cu autoritate de românul Ilie Năstase, și în care veteranii Laver, Newcombe și Rosewall au readus Salatiera la Sidney, a fost totodată anul în care noul val a mai trecut o parte din examenele afirmării. Printre promovații primului eșalon — americanul Jimmy Connors, elevul preferat al bătrînului Gonzales, care vede în el viitorul campion de superclasă. Pe terenurile cu suprafețe rapide, Connors a reușit să întreacă în '73 aproape toată elita tenisului mondial fiind — odată cu cîștigarea marelui concurs din Australia — primul (cronologic vorbind) lider al Grand-Prix-ului din 1974. Loviturile puternice, temperamentul său vulcanic care-l împinge în permanență la plasă, marea ușurință în deplasare — iată armele cu care Connors își sufocă adesea redutabilii adversari. La 21 de ani, el se anunță, în perspectivă, unul din principalii adversari ai lui Năstase.

Îl urmează suedezul Bjon Borg, născut la 6 iulie 1956, un tînăr cu păr blond și privirea aspră, care amintește de precocitatea lui Hoad sau Rosewall. Borg are pînă acum 1,80 metri înălțime, 70 de kilograme și o părere precisă despre viitorul său sportiv: «Trebuie ca în patru sau cinci ani să devin cel mai bun, așa cum nu sînt în prezent, dacă nu voi abandona tenisul pentru o carieră de profesor de educație fizică». Pentru a-și atinge scopul, campionul suedez se dedică în întregime tenisului, jucînd în fiecare zi două ore dimineața și două ore după-amiaza. În timpul turneelor, el adaugă meciurilor încă una sau două ore de muncă intensă pentru perfecționarea loviturilor. Borg este la vîrsta junioratului și, deși ar putea obține victorii sigure în concursurile juniorilor sau în cele rezervate jucătorilor pînă la 21 de ani, el preferă să înfrunte seniorii. Tînărul suedez își îmbunătățește loviturile și calitățile fizice, dar mai important decît asta ni se pare faptul că, la vîrsta lui, a sesizat secretul marilor performanțe «Știu că trebuie să renunți la multe plăceri dacă vrei să ajungi campion.» L-am întrebat pe Ilie Năstase de ce îi place Borg, iar el mi-a răspuns: «Pentru că lovește puternic se deplasează ușor și, mai ales, nu se sperie de nume sonore. Nici chiar de cel al lui Ilie Năstase».

După Krishan, Mukerjea, și Lall, India este din nou reprezentată în plutonul primelor rachete ale lumii, de data asta de tînărul V. Amritraj, marea revelație a Forest Hill-ului 1973, iar clasarea lui între primii 15 jucători ai Grand-Prix-ului încheiat dă o puternică notă de autenticitate speranțelor puse în el.

Roscoe Tanner este mai puțin cunoscut în Europa. Are 22 de ani și este absolventul facultății de științe politice al Universității din Standford (California). Printre învinșii săi pe terenurile californiene se numără Orantes, Okker și Năstase. Pînă în 1973, nu a jucat turnee decît în vacanțele universitare Acum rămîne de văzut dacă iarba și zgura îi vor conveni tot atît cît durul ciment de acasă.

Mă opresc aici, deși celor patru li s-ar putea adăuga americanii Stockton, Mayer, Van Dilen, Gerulaitis, Solomon, englezul Mottram, cehoslovacul Iankovsky, chilienii Prajoux și Gildemeister, suedezul Johansson, argentinianul Vilas și... Și ce păcat că Traian Marcu, cel care speram să li se alăture, se mulțumește cu o dulce viață mediocră. Ce păcat.

Ștefan GEORGESCU

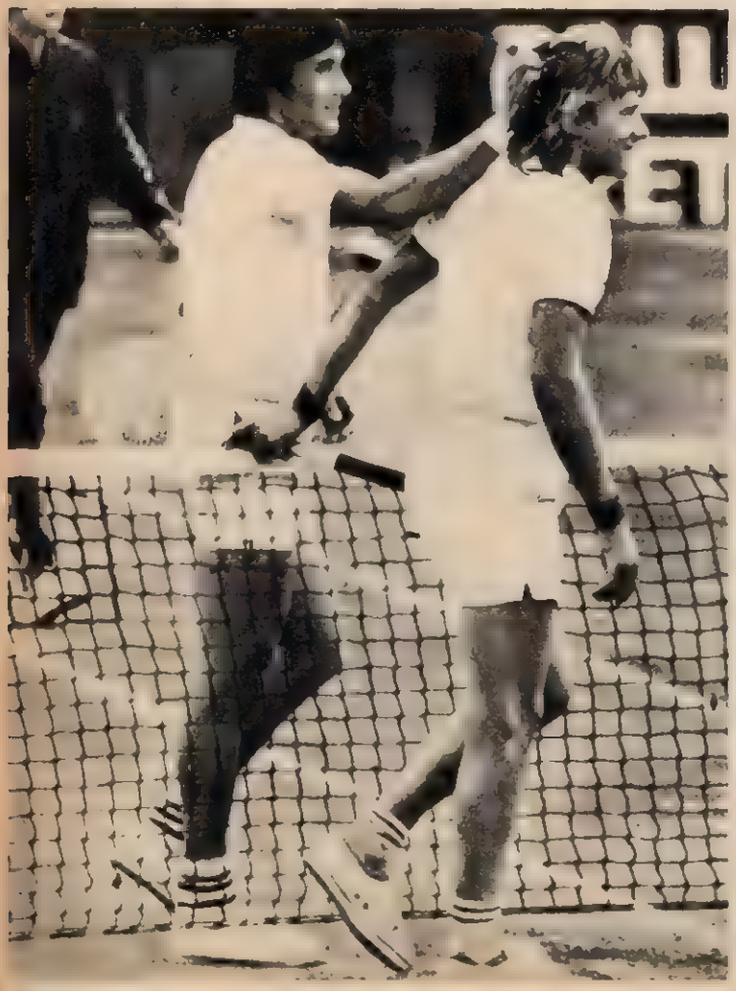

poșta fair–play

Marin Nistor — Timișoara, str. Vasile Lupu 121.

— Cum apreciați amînarea ședinței Comitetului Federal?

— Fotbalul nu mai aparține de mult fotbaliștilor Acest refuz de a da socoteală celor ce l-au ales, timp de doi ani de zile, este o călcare grosolană a principiilor democratice

— Nu cumva credeți că este o legătură mistică între amînarea reuniunii Comitetului Federal tocmai în februarie 1974 și plecarea echipei naționale în turneu de agrement în ianuarie 1974?

— Nu cred... pentru că sînt convins! Deși am mai spus-o și o repet, într-o situație similară (este vorba de o «șușanea brazilianâ») unele colective n-au dat lotului jucătorii publicați în presă. Să vedem ce se va întîmpla și acum...

— Dacă ați fost reciclat, v-aș ruga să-mi spuneți: din cine a fost formată comisia care v-a pus întrebări; ce v-a întrebat și ce ați răspuns; cine reciclează membrii comisiei și dacă v-au solicitat și pe dumneavoastră să faceți parte din comisie?

— Cam multe și delicate întrebări dar ce-am căutat am găsit! Așa că voi răspunde în ordinea întrebărilor puse: Coloman Braun, Cornel Drăgușin și Robert Cosmoc; dacă lucrarea pe care am depus-o cu multe luni înainte (lucrare obligatorie) se poate aplica — am răspuns că da, ea este expresia rezultatelor obținute practic de echipele antrenate de mine: Dinamo Bacău, Dinamo Obor, «U» Cluj, C.S.M.S. Iași, F.C. Argeș, după care, într-un dialog contradictoriu, am căutat să documentez că fotbalul este un joc, un sport, o «meserie», fiecărei nuanțe corespunzîndu-i și o nuanță proprie de practicare. Nu știu, poate că se reciclează unul pe altul; nu am fost solicitat de nimeni, probabil bagajul meu de cunoștințe este încă sub nivelul cerut calității de a fi membrul unei asemenea selecte comisii.

— Și o ultimă întrebare: ce condiții trebuie să îndepliniți să primiți titlul «de antrenor emerit», pentru că după cum știu încă nu vă bucurați de acest titlu onorific?

— După regulament mai multe, după obiceiul pămîntului, să nu te iei în gură cu... șefii. E ceea ce mă face să cred că pentru a intra în posesia unui asemenea titlu trebuie să mă mai nasc o dată!

Petrică Burcea — str. Diligenței 26. Ploiești.

— Ce beneficiu aveți că scrieți poșta «fair-play» la «Flacăra»?

— Multe!... încerc să văd dacă pot servi condeiului și nu condeiul pe mine, să-mi fac «amici», și nu inamici, cum aveam cînd eram numai antrenor, să-mi pietruiesc drumul spre pensie, căci de la fotbal nu prea văd cum voi obține «anii» ceruți de lege, și

— Ce impresie v-a lăsat, dacă l-ați vizionat, filmul golurilor retrospective al televiziunii noastre, din programul zilei de 22 decembrie a.c.

— Sînt încă sub impresia acelei «gale». Evident că am văzut goluri marcate chiar și de portari (în propria poartă) sau scăpate din brațe, din greșeli de plasament ori din aruncări de la margine, dar ceea ce proba pregnant filmul, era faptul că «golul» se construia în nouăzeci și nouă de acțiuni dintr-o sută și nu venea numai întîmplător: fie prin «un-doi-un», pase și centrări înapoi deviate (deci direct, fără cocoloșirea balonului văzută atît de des la jucătorii noștri), pătrunderi pe spații libere etc. și mai ales șuturile de la mare distanță, trimise cu forță și precizie teleghidată, tocmai pentru a sublinia că frumusețea fotbalului stă, pe lîngă faze și acțiuni, în goluri!

U. Rădulescu — str. Ștefan cel Mare, Suceava

— Ce părere aveți despre ordinea locurilor «obținută» de fotbaliști la ancheta publicată de revista «Fotbal»?

— Dacă nu ați fi pus cuvîntul obținută între ghilimele, așa prost diplomat cum mă știu, aș fi gîndit scriind și v-aș fi împărtășit propriile sentimente. De aceea s-o lăsăm cum a căzut...

— Se pare că echipa noastră a luat un start bun, avem șanse să promovăm în categoria A?

— Da, dacă la sfîrșitul returului vă veți situa pe locul întîi.

— Ce fotbal vă place cel mai mult?

— Acela jucat foarte bine.

Leoampă Ionel-Doru, str. Principatele Unite nr. 14, bloc 4, sc. 1, ap. 1, Craiova.

— Aș dori să cunosc părerea dumneavoastră în privința tehnicii individuale și de joc a fotbaliștilor români, comparativ cu cerințele fotbalului modern în arena internațională.

...Ai noștri au o tehnică în «curs de dezvoltare». Dealtfel, vizionînd de curînd pe micul ecran un adevărat festival al golurilor marcate în Europa anului '73 — dintre care nu au lipsit și unele ale fostei noastre naționale — am avut impresia că: golurile străinilor sînt proiectate «ca la filmul mut», adică în viteză, iar ale noastre «au ralenti»

Constantin TEAȘCĂ

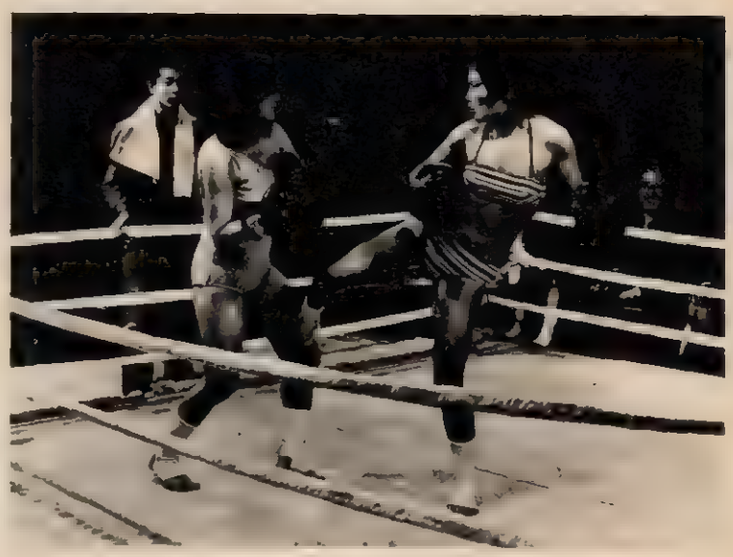

indignare în țara florilor de vișin

Bineînțeles că, venind acasă de la un curs unde se predă arta aranjării florilor în glastră și în buchet sau servirea cu cît mai multă gingășie a ceaiului, o japoneză nu poate fi altfel decît indignată în fața unei asemenea scene. Lucru constatat din plin de televiziunea japoneză, prin avalanșa de telefoane, cînd s-a transmis acest meci de «Ha Savate» (așa-numitul box francuzesc, la care se folosesc și loviturile de picior), calificat de unele telespectatoare drept o monstruoasă jignire a feminității.

...repriza a treia

nici o masă fără preparate din pește oceanic

Intrînd în București prin binecunoscuta sa poartă feroviară numită Gara de Nord, este exclus să nu fii atras de voluptuosul apel «*Nici o masă fără preparate din pește oceanic*» exprimat într-o imensă reclamă întinsă ospătărește pe toată lungimea zidului tribunei a II-a a stadionului Giulești.

Pe lîngă eficacitatea sa comercială, de care nu ne îndoim, gluma ni se pare bună. Ba chiar înclinăm să credem că adăugîndu-i-se un pic de fantezie grafică, atît gluma cît și eficacitatea amintită ar fi fost și mai bune. Gîndiți-vă, de pildă, ce șoc ar fi produs asupra călătorilor, pe lîngă inscripția de mai sus, un desen înfățișîndu-l, să zicem, pe Răducanu scoțînd cu undița — din Pacific, neapărat — un cod, de exemplu. Chestia ar fi fost «de milioane» — vorbă de Grant care însoțea, pe vremuri, abțibildurile din teren ale lui Dumitriu II — Ionescu — Dumitru... Ar fi rîs lumea gărarilor, ar fi făcut haz și ar fi trecut mai ușor iarna asta cu destul necaz pentru Rapid. Care necaz la vară poate fi și mai și!

De ce?

Pentru că istoria Rapidului (din ultimii ani) este — și continuă să fie — un lung șir de greșeli și un lung șir de pedepse pentru simpatizanții săi.

Amintindu-le pe cele mai cu cîntec, să notăm:

1) După ce a cîștigat — o dată la 50 de ani! — și Rapidul campionatul, cea mai strategică schimbare intervenită în viața acestei echipe a fost înlocuirea antrenorilor Valentin Stănescu și Victor Stănculescu;

2) Au urmat la cîrma echipei Marin Bărbulescu și Nicolae Cristescu. Aceștia din urmă au adus, doi ani consecutiv, Rapidul pe locul doi. Urmarea? Au fost schimbați și ei!

3) Care a fost soarta echipei? A pierdut, rînd pe rînd, majoritatea oamenilor ei de bază, suferind o vizibilă dezagregare.

Unde se află azi Rapidul?

Între București și Giurgiu.

Adică între divizia A și divizia B.

Deși multă lume le așteaptă, măsurile de redresare ale echipei se lasă așteptate. În absența lor se fac reclame.

«Nici o masă fără preparate din pește oceanic».

În ulei sau în sos tomat?

Marius POPESCU

P.S. Urăm succesorului lui Tache Macri, «antrenorul dur», succes în aventura în care s-a angajat. Din păcate, șansele — în condițiile date — sînt minime.

...totuși, calul rămîne !

calul în serviciul omului

La început, înainte de domesticirea lui, calul a fost vînat pentru carne și aceasta se întîmplă încă înainte de a i se forma copita. Mai tîrziu, el este prins și folosit pentru carne, lapte și jertfă pentru zei. Punîndu-i-se un ham primitiv, începe să tragă la plug, apoi face un salt calitativ, fiind înhămat la carul de luptă.

Primul popor care a folosit calul pentru călărie a fost poporul Hyksos din Asia Centrală, care a pătruns pînă în Africa de Nord. Se foloseau și cămile, însă calul era preferat pentru iuțeala lui. În lupta de la Cannae din anul 216 î.e.n., Hanibal a beneficiat de o cavalerie numeroasă contra romanilor. În Evul mediu, Gingis-han a pătruns cu «hoarda de aur călare» în inima Europei.

Mai tîrziu, pînă la apariția căilor ferate, «cailе de poștă» trăgeau trăsurile și diligențele pe distanțe enorme, în condiții rutiere rudimentare. Odată cu apariția armelor de foc, s-a rărit folosirea calului pe cîmpul de luptă, pînă la dispariția lui aproape totală. În schimb, a fost păstrat un timp în agricultură și transport pînă la apariția mecanizării și motorizării. Totuși, calul a mai rămas încă în tracțiune și mai ales în turism și sport.

Înainte de primul război mondial au existat 105 milioane de cai, între cele două războaie mondiale numărul lor a scăzut la 60 milioane, iar acum sînt în lume circa 50 milioane de cai. În frunte se situează Brazilia (13 milioane), urmată de U.R.S.S., R.P. Chineză, S.U.A., R.F.G., Franța și Italia. Cifrele sînt în creștere, iar prețurile cailor se mărește.

Caii sînt solicitați din ce în ce mai mult pentru agrement. «Vacanțele călare» au cîștigat numeroși adepți; o statistică recentă făcută în Austria, referitoare la preferințele copiilor între 10 și 15 ani pentru drumeție, gimnastică, fotbal și călărie, a dat următorul rezultat: 40% pentru călărie, 26% pentru gimnastică, 24% pentru drumeție și 10% pentru fotbal!

În Irlanda și R.F.G., se organizează pentru copii de 8-12 ani «vacanțe în stil indian». Îmbrăcați ca indienii, ei își petrec vacanța într-o curte țărănească amenajată în cel mai autentic stil indian, de unde pleacă în excursii călări sau cu căruțe stil western în aventuri «ca altădată».

«Microbul» actual al călăriei se datorează, în primul rînd, evoluției spectaculoase a sportului hipic, iar dacă nepoții noștri se vor mai putea bucura mîngîind, privind sau încălecînd un cal, ei vor trebui să se gîndească cu recunoștință la cei care au reușit să pună calul în serviciul omului.

Cristian TOPESCU

Tracțiune animală sau un cățel... putere

cronica de fotbal

ce-i de făcut (IV) concluzii

Iată-ne la sfîrșitul acestui serial și federația de specialitate încă nu a reușit să adune Comitetul ei în plen și să deschidă ședința de mult proiectată. A face pe surdul e cu mult mai comod decît să auzi că ți se spune că ar trebui primenit ceva din temelii. Noi nu ne grăbim, dar se grăbește timpul. Ne aflăm exact într-un moment al reformelor, dar al reformelor adevărate. Dacă nu ne doare necalificarea la Campionatul Mondial, măcar să începem să ne pregătim pentru competițiile viitoare și să nu mai lăsăm să treacă vremea bătînd din buze. Așadar care ar fi soluția după umila noastră părere.

Ținerea unor alegeri care să voteze un Birou al F.R.F. prin vot secret. Acest Birou să-și aleagă un președinte care să nu fie salariat, cu alte cuvinte un președinte de onoare. Ar mai fi nevoie de o direcție tehnică și una administrativă, formate din puține persoane. Să se voteze de asemenea tot prin vot secret dacă este necesară autonomia Federației de fotbal. Dacă da, acestela să i se asigure un sediu. Să se termine cu birocrația în fotbal, antrenorii cei mai capabili fiind trimiși pe teren, adică la cluburi. Să se voteze înființarea de noi cluburi, dacă s-ar putea la prima divizie, toate formațiile de prima categorie să devină cluburi. Să se valideze competența actualei conduceri a echipei naționale. Să se stabilească lotul național pentru viitoarele competiții (el există de fapt la ora cînd scriu aceste rînduri în formula Valentin Stănescu în care, credem noi, ar mai încăpea și alte nume). Ar trebui ca toți antrenorii să dea un examen în fața unei comisii competente care le-ar atribui gradul de calificare, întrucît nu sîntem de părere că toți cei care antrenează actualmente echipe de prima categorie sînt calificați pentru această muncă. Nu ar strica să se întreprindă vizite la cluburile renumite din lume a unor antrenori tineri și de perspectivă, pe durată mai lungă pentru a învăța ceea ce fac alții și fac bine. Pentru jucători ar trebui instituite contracte drastice în care să se stabilească ceea ce le datorează cluburile și ceea ce datorează ei cluburilor. Antrenorilor să li se asigure conducerea tehnică a echipelor pe cel puțin doi ani, cu despăgubiri în caz de măsuri arbitrare din partea cluburilor.

În ce privește calificarea antrenorilor, pentru viitor apare ca strict necesară apariția unei școli pregătitoare pentru aceștia, cum ni se pare absolut obligatoriu înființarea unui centru de documentare în ce privește munca lor.

Ar mai fi necesară revizuirea corpului de arbitri pe care-i avem, un examen sever și o triere severă fiind necesare întrucît se observă semne de corupție și de incompetență.

În sfîrșit emiterea unui nou regulament privind sistemul transferărilor de jucători este mai mult decît necesară.

Nu spunem că lîngă aceste idei nu ar mai încăpea și altele care nouă ne scapă, dar ca ele, aceste idei noi, să apară este necesară întrunirea Comitetului Federației de fotbal. Sfîntul Așteaptă, sfîntul Așteaptă, dar cît să mai aștepte și el?

Eugen BARBU

P.S. 1. Nu găsesc că *Dinamo* face bine că pleacă în Brazilia, cum nu cred că *F.C. Constanța* a făcut bine ducîndu-se tocmai în Japonia. S-a dovedit totdeauna că marile călătorii și schimbări de fus orar au fost dezastruoase pentru jucătorii noștri care nu au condiție fizică și sînt dispuși la ieșiri spectaculoase din formă.

Vom trăi și vom vedea cum cele două formații se vor resimți de pe urma acestor excursii fără folos. De acord că trebuie jucat, dar țări calde există și prin apropiere.

2. Aștept cu o mare curiozitate ce se va întîmpla cu *Steaua* sub bagheta Piticului. Și la *Dinamo* se pare că Nunweiller a trebuit să fie ajutat de experimentatul Nicușor. Cît privește echipa *Rapid* să-i ajute Dumnezeu, dar nu o văd bine...

În sfîrșit, așteptăm cu curiozitate cum va depăși criza prin care trece și *Sportul*. După cum se vede vom avea un retur extrem de interesant.

De numărul viitor — analiza echipelor...

...vremea în săptămîna viitoare

ninsori cu viscoliri în bărăgan, urmate de ceață și de frig în moldova

În primele patru zile ale săptămînii, odată cu rotirea vîntului dinspre nord și nord-est, vremea se va răci treptat și va fi favorabilă ninsorilor. Cerul se va menține noros sau mai mult acoperit. Vor cădea ninsori temporare în toate ținuturile, ele fiind mai abundente în Transilvania și Moldova. În Bărăgan, din cauza intensificării Crivățului, se vor produce și unele viscoliri locale în jurul datei de 21-22, iar în Moldova în jur de 23-24 ianuarie.

Aceste ninsori par a fi cele mai însemnate ale lunii ianuarie și ele vor depune un strat nou de zăpadă mai gros de 10 cm, în cea mai mare parte a țării.

Între 24-26 ianuarie, deși cerul va deveni schimbător, nopțile vor fi friguroase în Maramureș, Transilvania și Moldova de nord, unde temperaturile minime vor fi mai coborîte de minus 10 grade. Ceața de dimineață, deși mai puțin intensă, ca și ceața de seară, va fi din nou un fenomen obișnuit. Cîteva fulgulei răzlețe se vor semnala în partea de răsărit a teritoriului.

În această perioadă a lunii ianuarie s-a produs minima absolută de temperatură pe țară și ea a fost de minus 38,5 grade și s-a înregistrat la Bod, lîngă Brașov, în noaptea de 24-25 ianuarie 1942. În aceeași noapte, temperatura la București a fost de minus 30 grade.

TOPOR

gospodina nr. 4

Mergînd pe linia aceloraşi bune intenţii, propuse la începutul activităţii sale, ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ŞI RESTAURANTE BUCUREŞTI, anunţă, la un interval scurt de la deschiderea primelor trei unităţi tip «Gospodina», funcţionarea unei a 4-a unităţi de acelaşi gen, în localul fostului bufet Continental.

Deschisă recent de către C.H.R. «C i n a», noua unitate tip «Gospodina», de pe strada 13 Decembrie nr. 15, oferă cumpărătorilor, în general, şi gospodinelor în special, o bogată varietate de sortimente (peste 40) de preparate şi semipreparate, din care nu lipsesc, bineînţeles, produsele clasice ale genului: mititei, piftia de porc, şniţelele, sarmalele, ardeii umpluţi, puii fripţi, creierul pané, şi altele, lor adăugîndu-li-se o serie de preparate specifice unităţii: frigărui de organe, paté de căprioară, paté de porc, pui de baltă pané, cocteil de raci, tartă cu ciuperci, terină de iepure.

De la 9 la 19 sînt orele cînd «Gospodina» din strada 13 Decembrie nr. 15 stă la dispoziţia cumpărătorilor, iar la telefonul 14 10 75, amabilele vînzătoare ale unităţii răspund la informaţiile pe care clienţii le solicită privind sortimentele existente în unitate şi posibilităţile de onorare a eventualelor comenzi.

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAIESTĂȚII SALE, TENISUL ROMÂNESC (XII)

Antrenamente, certuri, ședințe și împăcări

În următoarea perioadă Țiriac, Mărmureanu, Constantin Năstase și Dibar participă la cîteva concursuri în Iugoslavia, iar Ilie cîștigă turneul internațional de la Varna.

Sezonul se încheie cu faza a doua a campionatului național. Ediția 1965 a campionatelor naționale s-a desfășurat după o formulă aparte, acordîndu-se puncte, în funcție de locurile ocupate de fiecare jucător în cele două faze. Țiriac cîștigă detașat cu 17 puncte, Mărmureanu se clasează al doilea, cu 12 puncte, iar Ilie al 8-lea, cu trei puncte. În ciuda diferenței de loc, singurul jucător care reușește să la un set campionului este Ilie.

La sfîrșitul anului, Ion ocupă locul 8 în ierarhia celor mai buni sportivi ai țării, readucînd în discuție participarea noastră în Cupa Davis. Ni se acordă din nou credit. Începem antrenamentele prin obișnuita perioadă de pregătire fizică, din Poiana Brașov. În perspectivă, un lucru foarte dificil de rezolvat: alcătuirea echipei. Aveam un șingur titular, pe Ion, trebuia să-l găsim pe al doilea și să formăm un dublu. Lotul era numeros și cuprindea, deopotrivă, jucători mai virstnici și jucători tineri, lipsiți de experiență, ce aspirau la un loc în echipă. Cuvintele de bătrîn și tînăr, ambele spuse, uneori și în glumă, se auzeau tot mai des. La fotbal, tinerii jucau contra bătrînilor, la masă bătrînii mîncau cu bătrînii, iar tinerii cu tinerii. În camere, bătrînii stăteau cu bătrînii și tinerii cu tinerii.

Meciurile de fotbal excelau prin duritățu și adesea rămîneau neîncheiate. Într-o după-amiază, într-un astfel de meci, Ilie, pe post de atacant, rămîne față în față cu Ion, pe post de apărător. După cîteva fente, Ilie șutează. Mingea îngreunată de zăpadă lovește mîna dreaptă a lui Țiriac. Discuțiile sînt violente. Lui Ion i se umflă mîna văzînd cu ochii. Renunțăm la fotbal, dar tensiunea nu scade.

Declarația lui Ion din ziarul «Sportul», din acea perioadă, pune paie pe foc. Întrebat cu cine va juca în Cupa Davis, Ion răspunde: «Cu Mărmureanu, Basch sau Constantin Năstase. Jucătorii tinerei generații nu justifică încă participarea la concursurile grele. Progresele lui Ilie Năstase întîrzie.»

Aflăm tragerea la sorți în Cupa Davis. Primul adversar, echipa Franței, la Paris, iar la federație se vorbește din ce în ce mai des despre cuplul de perspectivă Țiriac-Mărmureanu sau Țiriac-Ilie Năstase. În primele zile ale lui ianuarie inaugurăm la Hunedoara o frumoasă sală de sport și rămînem să ne pregătim cîteva săptămîni acolo. Ion dorește să adauge diplomei de absolvent al Institutului de cultură fizică, pe cea de jurist, și își împarte timpul între antrenamente și pregătirea examenului de admitere la Facultatea de științe juridice. Este nervos, nimic nu-i face plăcere, rupe cîteva rachete de pereții sălii. Luciul podelei creează probleme de adaptare. La cîțiva jucători apar dureri de cot și umăr. Tensiunea crește. Bătrînii reproșează tinerilor lipsa de respect, iar tinerii, bătrînilor lipsa de înțelegere. Buna desfășurare a pregătirii începe să sufere. Aveam de-a face cu două loturi diferite fiindcă, în ciuda încercărilor mele de a împăca cele două tabere nu mai puteam programa la antrenamente bătrînii împreună cu tinerii.

Eram între ciocan și nicovală, străduindu-mă zadarnic să găsesc o soluție. Mă gîndeam să scot un țap ispășitor care să plătească oalele sparte, pentru ca apoi să se facă liniște. Practic însă nu puteam să renunț la nici unul din cei prezenți acolo, așa că așteptam neputincios.

La unul din antrenamente explozia se produce. Țiriac juca set contra lui Mărmureanu. Ilie, ieșit de la duș, intră în sală în timpul disputării punctului. Ușa scîrțîie, incomodîndu-i vizibil pe cei ce se antrenau. Enervat, Țiriac spune: «Dar mai lăsați-mă și pe mine să mă antrenez și mai stați o dată la un loc!» Ilie se așază lîngă Popovici și Boaghe. Antrenamentul se reia cu maximă intensitate. Peste cîteva minute Ilie iese, pentru ca apoi să intre din nou, rizînd. Țiriac se uită strîmb. Ilie se așază și începe să-i spună ceva cu voce tare lui Boaghe. Ion se oprește din nou și, albindu-se la față, se îndreaptă direct spre Ilie. Simt că este ceva grav, alerg și reușesc, în ultimul moment, să mă așez între ei. Ion aruncă racheta și în drum spre vestiar îmi zice: «Mai ia-le tu mult apărarea, că vei vedea unde vei ajunge cu neobrăzații ăștia!»

Am convocat imediat o ședință de punere a lucrurilor la punct. La început, i-am invitat pe toți să spună ce au de gînd să facă, fiindcă altfel voi fi nevoit ca la prima abatere să-i sancționez pe cei în cauză foarte aspru. Costică Năstase a vorbit despre respectul ce trebuie acordat campionului și a subliniat faptul că mulți jucători de vîrsta tinerilor prezenți acolo s-ar simți măgulîți să aibă posibilitatea să se antreneze cu Țiriac. Ion a vorbit despre seriozitatea antrenamentelor avertizînd că dacă va mai fi deranjat își va face singur dreptate. În schimb, Ilie nu și-a recunoscut decît în parte vina, spunînd: «Parcă ce, Țiriac, cînd era ca mine nu-l șicana la fel pe Gogu Viziru!»

Rezultatul ședinței a fost mai bun decît mă așteptam. Bătrînii au înțeles că tinerii au mai crescut și că nu dau chiar așa rău în minge, iar tinerii că mai au cîte ceva de învățat de la bătrîni. Ion i-a făcut cadou lui Ilie un șort și s-au antrenat de vreo cîteva ori împreună. Am reluat meciurile de fotbal.

La sfîrșitul ședeții noastre la Hunedoara s-a organizat un concurs de verificare. A lipsit doar Țiriac care plecase la București să-și dea examenul de admitere. Turneul l-a cîștigat Mărmureanu, dar la fel de bine l-ar fi putut cîștiga și Ilie, dacă nu greșea cîteva mingi ușoare, în setul decisiv. Finala dintre ei a durat o dimineață întreagă, iar valoarea jocului s-a ridicat de multe ori peste cea obișnuită.

Ștefan GEORGESCU
(Va urma)

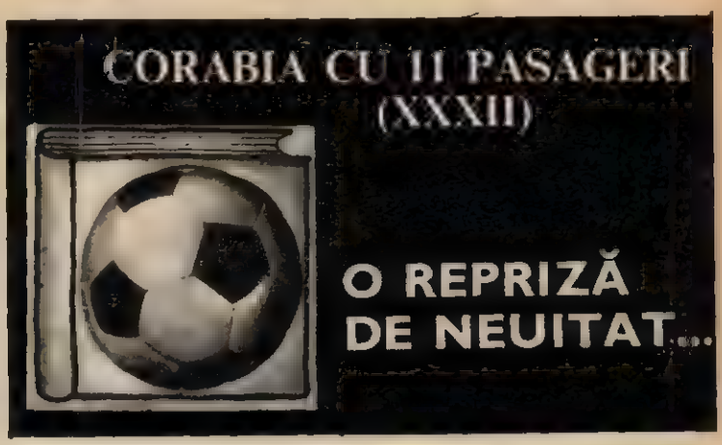

Și iată sosind și golul nostru, în minutul 34. Dumitru îl «vede» pe Dumitrache și-l lansează prin «gaură». Mopsul la balonul, se descotorosește de doi adversari (Britto și Fontana) și, îngenunchiat pe piciorul drept, trimite cu stîngul ușor în plasă, păcălindu-l și pe Felix. Tribunele izbucnesc în aclamații formidabile. Samba brazilienilor încetează. Pelé se repliază, în ajutorul apărării. Atacăm și mai energic, dar Lucescu ratează după un minut o mare ocazie de egalare. Asaltul continuă furibund și minutul 45 ne găsește masați în careul lui Felix.

Pauză! Traversăm terenul de joc spre cabine.

Ce să le mai spun, oare, băieților, pe o astfel de caniculă? Eu care stau pe bancă, îmi simt cămașa ca un cojoc... Pot să le mai solicit ceva? Văd doar că dau tot ce pot. Aleargă ca niște spiriduși și mă mir cum de sînt în stare să facă asta pe o căldură sufocantă!

Vogi îmi ghicește parcă gîndurile:

— Trebuie să-i calmezi. Să acționeze mai rațional. În special atacanții. Presa se pripesc. «Criza» a trecut... Acum vom juca și mai bine, sînt sigur.

La vestiar, Răducanu mă întîmpină plin de bucurie:

— O să meargă, dom' profesor, o să vedeți.

Îl chem pe Radu Nunweiller mai aproape. E istovit de efort, dar ochii lui păstrează încă sclipiri de violciune.

— Nu-l mai scăpa din ochi pe Clodoaldo. El e «cheia» jocului. L-ai blocat pe el, le-ai tăiat o mînă brazilienilor.

Mă îndrept apoi spre Sătmăreanu:

— Acum, poți îndrăzni mai mult. Mai ofensiv, Ludovic, da? Așa cum îți place ție uneori.

Dumitrache se șterge cu un prosop. Așteaptă o laudă, știu bine:

— A fost un gol frumos, dar trebuie să circuli mai mult.

— E căldură mare, nea Angelo.

— Știu. Dar pentru Dumitru și Dinu nu-i tot căldura asta?

...Reluăm jocul cu mai mult calm. Brazilienii încep din nou să facă «teatru». Fiecare atac al nostru este sancționat de Marshall. După cinci minute de joc, Neagu e la un pas de egalare, dar greșește puțin ținta. Dinu îi joacă un renghi abil lui Pelé și «regele» îl felicită. Apoi Lucescu scoate un balon din picioarele lui Pelé, tocmai cînd acesta se pregătea să-l execute pe Răducanu. Rică strigă spre Dumitru:

— Liță, ai grijă de Pelé, că-i din neamul meu!

Dar «perla neagră» nu știe ce-i cruțarea și în minutul 66 îl pedepsește pe «amicul» său din poartă! Carlos Alberto execută un corner scurt, mingea cade pe un grup de jucători în careul nostru cel mic, iar Dinu și Lupescu sar odată cu Jairzinho ca s-o respingă. Jairzinho atinge primul balonul, pilotîndu-l înapoi spre Pelé, Dumitru ezită o clipă și-i îngăduie brazilianului să șuteze spre poartă. Răducanu, aflat la bara cealaltă, se aruncă disperat spre balon, dar nu-l mai poate ajunge. Îl scoate din plasă și oftează:

— Tot nu m-ai iertat, amigo.

E acum 3–1, dar mai avem 24 de minute.

— Tătaru, treci la încălzire!

M-am decis să-l schimb pe Dumitrache. Deși îmi promisese c-o să alerge mai mult, s-a ținut tot în espectativă.

Ideea cu introducerea lui Tătaru nu este rea. De cum intră, Gigi se așterne serios pe treabă și o minge a lui, mai mult centrată, se rotește amenințător ca un uliu deasupra porții lui Felix, ocolind-o de puțin. Atacăm pe un front larg, setoși de gol, și brazilienii ne fac față din ce în ce mai greu. Sătmăreanu pleacă iarăși în atac cu balonul pe aripa dreaptă și centrează impecabil spre careul brazilian, unde se găsesc Neagu și Dembrovschi. Apărătorii sînt prinși pe picior greșit, iar Dembrovschi, cu o impecabilă lovitură de cap, plasează mingea imparabil în plasa porții lui Felix: 2–3!

Mai ne rămîn șapte minute de joc. Avem oare posibilitatea să egalăm? Brazilienii dau din colț în colț și recurg la toate trucurile ca să mențină rezultatul, în timp ce ai noștri atacă în trombă... Tătaru ne ridică de două ori de pe bancă cu șuturile lui bine reglate. Dar Felix e cu ochii-n patru. Hai copii, mai există o șansă! Băieții aleargă pe tot terenul, sînt lac de transpirație, cu părul vîlvoi. Niciodată n-am citit atîta ambiție și dăruire în ochii lor, ca acum, în acest final electrizant, care ne umple inimile de mîndrie și ne face să uităm toate necazurile pe care le avem, uneori, cu unii dintre ei. Dar golul egalării, care ne-ar fi dat probabil satisfacție pentru o viață întreagă, nu mai apare. Dimpotrivă. În ultimul minut sîntem gata — în plină presiune a noastră — să mai încasăm un gol: Tostao se strecoară pe neașteptate spre careul nostru, profitînd de liniile avansate ale apărării și e la un pas de gol... Dar Răducanu nu se dă înfrînt. Cu un salt temerar lichidează acțiunea, plonjînd în picioarele atacantului brazilian. Fluier final. Am pierdut la mare luptă în confruntare cu cei ce vor deveni campionii lumii!

La mijlocul terenului, brazilienii se îmbrățișează frățește cu băieții noștri, schimbînd tricourile leoarcă de sudoare. Tribunele aplaudă cu frenezie.

La vestiar, ne regăsim cu toții, cuprinși încă de febra marii încleștări.

— Bravo băieți! — spune președintele. Ați reușit un meci admirabil.

Sătmăreanu îl sărută pe Dembrovschi:

— Ești mare, Dembo. Din golul ăsta ai să trăiești 100 de ani...!

— Dacă ne trezeam mai devreme, poate că băteam sau, în orice caz, egalam — se lamentează Lucescu.

N-am crezut c-o să avem o astfel de revenire — mărturisește Ciogli Vogi. Apoi se adresează tuturor:

— Vă mulțumesc, băieți! V-ați ținut de cuvînt. A fost cea mai frumoasă partidă a noastră în Mexic!

Mă întîlnesc cu Zagalo la conferința de presă de după meci. Vine spre mine și-mi strînge mîna radios:

— Muito bunito...

Apoi adaugă:

— Mi-ați dat emoții. Mai ales în final.

Îl felicit, la rîndul meu, și-i urez succes în semifinale. El surîde:

— Greul a trecut. Acolo va fi mai ușor...

După cină, la Gran Hotel, ne adunăm în jurul televizorului. Revedem «radiografia» partidei: băieții scot exclamații admirative:

— Știți că n-am jucat rău?

— La priviți la Mocanu cum a intrat în Jairzinho. L-a făcut avion!

— Așta-i stilul meu — se apără Mocanu. Așa se joacă. El cu tehnica, eu cu forța. Fiecare cu-ale lui...

Angelo NICULESCU
(Va urma)

14 IANUARIE—24 FEBRUARIE

Tîrgul de Iarnă

ricotaje

CONFECȚII

STOFE

ÎNCĂLȚĂMINTE

vă pune la dispoziție:

- paltoane, demiuri, scurte, jachete, compleuri cu pantaloni, rochii, taioare etc.
- costume bărbătești pentru toate vîrstele
- impermeabile, canadiene, bluze de vînt etc. — matlasate și nematlasate, pantaloni din țesătură supraelastică
- tricotaje contexturâ groasă, ciorapi și șosete p.n.a. etc.
- cizme și ghete cu fețe p.v.c., cizme cu fețe din piele sintetică și piele sintetică în combinație cu piele naturală — pentru femei: mănuși din piele căptușite cu tricot
- stofe pentru palton și stofe groase fantezi (pentru îmbrăcăminte de iarnă)

și multe alte articole de îmbrăcăminte și încălțăminte, toate cu reduceri de prețuri pînă la 30% în cadrul TÎRGULUI DE IARNĂ!

TÎRGUL DE IARNĂ — un bun prilej de economii în favoarea bugetului familiei dumneavoastră!

de 60 de ani...

... serviciile oferite de *Complexul de Hoteluri și Restaurante «ATHENÉE PALACE»* turiștilor români și străini, delegațiilor de peste hotare, tuturor oaspeților, sînt ireproșabile — vor recunoaște, deopotrivă, și cei care au luat masa în marele și modernul restaurant *«ATHÉNÉE PALACE»* cu 520 de locuri sau la braserie,și cei care au fost oaspeți ai hotelului, sau au petrecut o noapte la night-club.

Snack-bar, cafe-bar, trei saloane de recepții, o grădină de vară și o grădină japoneză — toate acestea funcționează sub aceeași emblemă: *C.H.R. «ATHÉNÉE PALACE»*.

Servicii speciale sînt oferite turiștilor străini de îndată ce aceștia calcă pragul hotelului: magazin de artizanat, birou O.N.T., birou de schimb valutar, ghișeu P.T.T.R., telex, sală de conferințe, salonul de conversație și de primiri.

Cofetăria *«Republica»* (fostă Nestor), restaurantul *«Pescăruș»* (de pe malul lacului Herăstrău) și restaurantul expres cu autoservire *«Modern»* — completează firma *C.H.R. «ATHÉNÉE PALACE»*.

Printre atracțiile restaurantului *«ATHÉNÉE PALACE»* trebuie puse la loc de frunte specialitățile gastronomiei românești și internaționale, pregătite de maeștrii artei culinare de aici, Paraschiv Viorel și Tutilă Ion, laureați ai multor concursuri internaționale. Dar acestea nu sînt singurele atracții — ține să remarce tovarășul Gheorghe Mărășescu, directorul adjunct al Complexului — la barul de noapte a fost montată o premieră a cărei coregrafie e semnată de Cornel Patrichi pe o excelentă muzică, în interpretarea orchestrei maestrului Nicușor Predescu. O seară petrecută la restaurantul *«ATHÉNÉE PALACE»*, întreaga ambianță creată aici justifică prezența firmei noastre în orice program de vizitare a Capitalei.

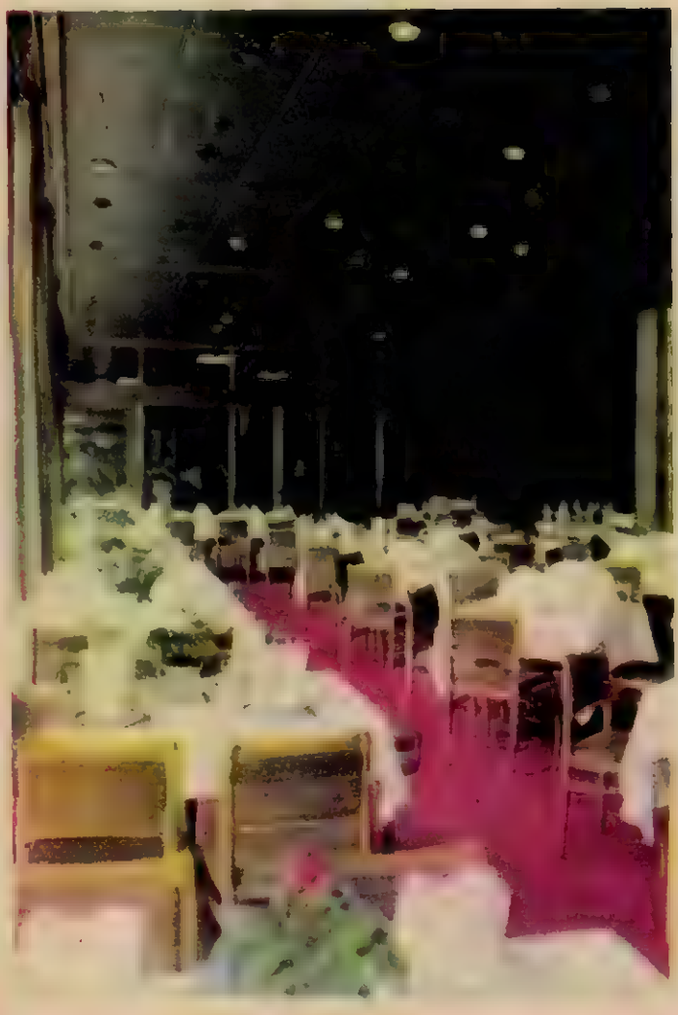

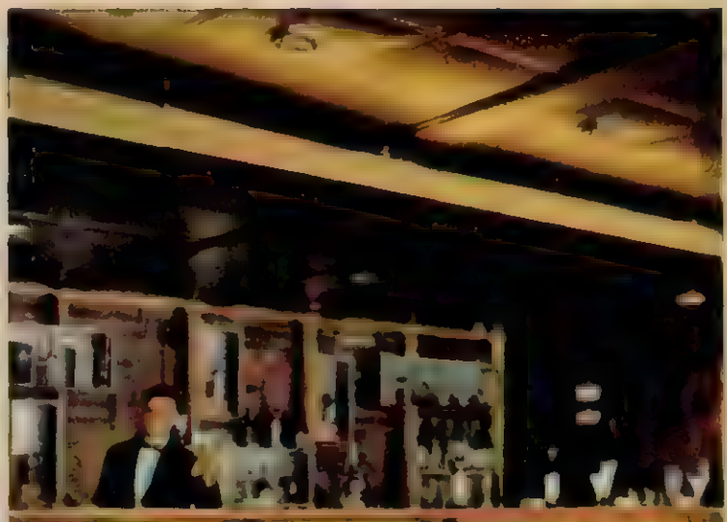

Am descoperit omul de lîngă mine

Trebuie să vă scriu acum, cînd mîna îmi tremură așternînd aceste slove, acum cînd inima îmi cîntă, acum cînd vreau să cînt.

Să scriu, dar nu despre orice, ci despre ceva pur și omenesc. Am citit slova de foc a Grațielei Dobrilă.

Și dacă am luat condeiul în mînă, și dacă mi-am învins sfiala trebuie să-i mulțumesc Grațielei.

Sîntem colege de clasă, deci ne unește emoțiile dinaintea unui extemporal la fizică, sau ne unește aceeași plăcere la o nouă lecție de limba română. Ne leagă aceleași nevăzute fire care se înfiripează între sutele de elevi ai țării. O cunosc pe Grațiela în măsura în care pauzele îți permit să schimbi două vorbe. Și acum, după ce i-am citit slova, pot să spun, fără nici o exagerare, că mi-e rușine că o cunosc așa. Da, acum mi-e rușine că am stat atîta timp lîngă un om pe care l-am crezut altfel și pe care mi-am permis să-l cataloghez fără să-l cunosc.

«Iubește-ți semenul» spune Grațiela, dar mai întîi, aș spune eu, trebuie să-l simți aproape de tine, trebuie să-l cunoști. Și asta nu o poți face decît dacă deschizi ochii mari, mari de tot, decît dacă îți privești semenul deschis, decît dacă ai curajul să-i vorbești și despre altceva decît despre apropiatul extemporal la matematică.

Și pentru asta trebuie ca tu, mai întîi, să fii om.

La vîrsta noastră e necesar să-i cunoști pe cei din jurul tău și mai ales să-i cunoști cu adevărat.

E atît de dureros să-ți dai seama că ai vrut să iubești toți oamenii, dar că n-ai făcut nimic pentru asta. Da, într-adevăr, verbul a iubi înseamnă sinceritate, dar poate însemna și sinceritatea față de tine însuți.

Și pentru că vreau să fiu sinceră, pentru că vreau să iubesc oamenii cu adevărat, mulțumesc omului de lîngă mine, îți mulțumesc Grațiela! Iată de ce vreau să cînt!

Rodica Lazăr
Anul I C, Liceul «Mihai Viteazul»
București

SÎNTEM INVIDIAȚI?

Sîntem tineri, urmărim în viață un țel pe care încercăm cu orice preț să-l atingem numai prin muncă. Dar există oameni care ne subestimează pur și simplu puterile. În fața unor afirmații de-ale lor, cum ar fi aceea că generația lor a fost mai bună, mai ambițioasă, mai muncitoare, datorită condițiilor de atunci, noi, tinerii de azi, nu prea avem cum să ne apărăm, deoarece încă nu ne-am realizat în viață. Acești oameni vor oare acum, în zilele noastre, să se întrebuințeze aceleași metode de învățămînt ca acum 20 de ani? Eu nu cred. Sau în ei există pe undeva o fărîmă de invidie pentru noi? Într-adevăr, acum nu ne mai vine profesorul cu nuiaua în școală și nu avem un 2 asigurat dacă am fost văzuți în seara precedentă în oraș, peste ora 7. Acum beneficiem de condiții optime de muncă și de pregătire școlară. Va veni vremea cînd toate bunurile societății vor trece în cîrmuirea noastră, cînd vom putea să ne afirmăm în societate prin tot ceea ce vom construi și vom gîndi, prin munca noastră de menținere a acestei societăți și de înflorire a ei. Să vedem atunci ce vor mai spune acești oameni. Vor mai spune atunci că această generație a noastră, a tinerilor de azi, care încă nu ne-am realizat în viață, nu este muncitoare? Și totuși, trebuie să le mulțumim lor, deoarece ne arată drumul cel bun, cel drept, drumul prin care o să înfăptuim ceva, acest drum anevoios și greu de urcat, acest zid, pe care odată îl vom trece, dar numai și numai prin muncă. Și atunci, la sfîrșit, le vom mulțumi lor, acestor oameni, care acum, sinceri să fim, nu ne văd prea bine.

Gheorghe A. Grigore
elev, anul III C
Liceul Industrial, Motru

Mi-am luat un pseudonim pentru a evita vedetismul

Atunci cînd v-am scris pentru prima oară nu speram ca rîndurile mele să fie publicate vreodată.

M-am înșelat însă.

Dacă în prima scrisoare îmi exprimam numai părerile personale, fără a pretinde să fiu înțeles sau ascultat, în această a doua combat o acuzație la adresa mea. Dacă, așa cum sper, «Flacăra» îmi va publica și această scrisoare cred că nimeni nu va mai pretinde că sînt laș sau snob.

Ceea ce vreau să dovedesc este că EXIST și că învăț în anul III D al Liceului «C. A. Rosetti».

Faptul că mi-am ales un pseudonim, Dan Bogescu, nu cred că are o importanță atît de mare în contextul articolului scris de mine.

Rog pe cei interesați să recitească articolul «Tristețea snobismului» și îndeosebi cuvintele: «...departe de mine intenția de a face pe moralistul».

Dacă numele meu are pentru cineva vreo importanță, el este CUCU BOGDAN CRISTIAN, elev în anul III D al Liceului «C. A. Rosetti». Nu numai că nu retrag nimic din ceea ce am scris în prima scrisoare, dar susțin aceste lucruri cu și mai multă tărie. Și mai e ceva. Numele Popescu Gheorghe sau Mihăilescu Anca sînt luate, după cum probabil v-ați dat seama, prin analogie cu nume reale, cu scopul vădit de a nu jigni pe nimeni, de a nu ataca pe nimeni din spatele pseudonimului ales.

Consider anonimatul un lucru necinstit numai în cazul cînd diferiți indivizi, folosindu-se de el, atacă sau prejudiciază onoarea cuiva.

Atunci cînd pentru evitarea vedetismului cineva își ia un pseudonim, anonimatul n-are nici o tangență cu lașitatea sau necinstea.

Cît despre «snobism, subiect la modă», îmi permit s-o contrazic pe Florica Păsat.

Puțini își dau seama de el și, și mai puțini, iau atitudine împotriva lui. De asemenea, îmi mai exprim îndoiala că a făcut tot ce a putut ca să mă găsească, deoarece mulți dintre colegii mei știu că eu sînt autorul articolului. Oricum, dacă după cum am mai spus, persoana mea are pentru cineva vreo importanță, stau la dispoziția oricui va dori să discute cu mine.

Sînt convins că «Flacăra» îmi va acorda dreptul la replică.

Bogdan Cristian Cucu
elev în anul III D al Liceului «C. A. Rosetti», București

Să-i salvăm pe tinerii cu inima bătrînă

Eu nu mă voi referi la problemele deja ridicate de Dan Bogescu ci la o anume blazare foarte apropiată de snobism de care suferă mulți, prea mulți tineri.

Dragostea sinceră a fost întotdeauna un sentiment nobil, izvor nesecat de muzică și poezie. Înclin să cred că a rămas și va rămîne la fel și în viitor, dar...

Vedeți, există și un «dar»: așa-zișii «duri» care nu văd în gingășia acestui sentiment nimic care să emoționeze.

Limbajul lor, adesea într-un jargon ce «zgîrie» auzul, ne face uneori să ne îndoim de propria noastră sinceritate.

Credeți oare că acești tineri merită disprețul nostru? Sau să le dăm și lor o parte din candoarea care le lipsește, aducînd astfel sufletele noastre la un numitor comun?

Cred că răspunsul poate fi unul singur: să facem totul pentru a-i reda vîrstei lor pe acești tineri cu inima bătrînă.

Cristina Bocu
elevă, anul III, Liceul «D. Petrescu»
București

poșta candidă

Daniel Gheorghe, anul IV, Liceul «Nicolae Bălcescu», Medgidia. Din păcate, contribuția dumneavoastră la posibilul proces al snobismului, inițiat de Dan Bogescu, interesantă prin unele afirmații (**«snobismul... se transformase într-o adevărată maladie, în blazare. (...) În S singura șansă de a te impune este (...) colindul prin localuri unde trebuie să te faci remarcat pentru a culege zîmbete grele ca petalele de orhidee, fumînd fără nici o rațiune, fără discernămînt, afirmînd că acest vițiu îți rontăie plămînii».**) se diluează, tocmai prin faptul că evitînd să numiți orașul și tinerii, se întîmplă exact ceea ce spuneați că nu doriți: generalizați. Nu ar strica poate mai mult curaj, dacă vrem să demonstrăm cu adevărat că sîntem curajoși!

Remo Rabuga, Liceul industrial chimie, Gheorghe Gheorghiu-Dej, județul Bacău. E adevărat, e păcat că mulți tineri **«în loc să citească o carte, preferă să bată străzile»**, că pe străzi, în fiecare zi a săptămînii, constați cu regret **«că sînt și tineri care se plimbă cu țigara în gură, cu mîinile băgate în buzunare și cărora nu le mai poți deosebi măcar culoarea ochilor, din cauza pleoapelor»**. Dar ați încercat să vorbiți cu vreunul din ei, să-i întrebați pe **«ce vor ajunge în viață?»** Încercați și după aceea scrieți-ne, colaborați la pagina noastră.

Rodica Stanciu, an III B, Liceul 36, București. Reținem sfatul dat colegelor din toată țara, care sînt nemulțumite de situația de «mănăstire» din școlile lor, **«purtați în vacanță culorile deschise, vii, genți de tot felul, pantofi de toate culorile, părul despletit și tot ce doriți! Dar numai în vacanță!»**.

Mihaela Banciu, elevă, Liceul nr. 43, București. Rîndurile adresate Feliciei Muscă sînt binevenite (**«să poftească o fată, în calitate de elevă a liceului la care studiază, să se prezinte altfel decît prevede REGULAMENTUL»**), dar precizați dumneavoastră **«aceasta este situația, lamentabilă situație»**. Iar întrebarea **«dacă așa se întîmplă în toate liceele din orașele țării?»** nu credeți că este o întrebare prea mare pentru o cauză cam mică?

Georgeta Ciobotaru, Liceul «Panait Cerna», Brăila. Aveți dreptate (**«sînt convinsă că, atît timp cît urmăm cursurile unei școli, chiar dacă avem 7, 14 sau 18 ani nu sîntem mai mult decît elevi, dacă vrei ELEVI înscriși la școala vieții. Vina noastră este că, «preocupați» de «marile probleme», uităm acest amănunt»**).

Desen de Dan SUBĂȘEANU
anul IV, Liceul «Calistrat Hogaș», Piatra-Neamț

REVELION DUPĂ STIL VECHI? Cetățenii care s-au aflat sîmbătă trecută în oraș, în dorința de a-și petrece seara într-un local, au observat cu mirare la cîteva restaurante din Capitală inscripția: «Revelion '74». Ce se întîmplase? Enigma a fost ușor dezlegată. În noaptea de 12 spre 13 ianuarie au fost organizate tradiționalele revelioane pentru lucrătorii din I.A.P.L. care în noaptea lui 31 decembrie au stat la dispoziția cetățenilor ce și-au sărbătorit revelionul în restaurante. Pentru lucrătorii de la I.A.P.L. Cotroceni, după cum ne-a declarat directorul Alexandru Șerbănescu revelionul a fost organizat la restaurantul «Orizont», cu o participare de 350 persoane. Calitatea vinurilor și a preparatelor tradiționale și-a spus din plin cuvîntul, iar Fărîmiță Lambru, Ștefan Bănică, Horia Șerbănescu, Ion Dolănescu, Mihaela Păsărin, Nicolae Suciu, Nicu Constantin, Nae Lăzărescu și alții au recompensat cu plăcere serviciile de un an aduse consumatorilor de către lucrătorii de la Cotroceni.

PREȚUL UNEI ȘTAMPILE. O pensionară beneficiază gratuit de un bilet de tratament. Cumpără tichet la un accelerat cu care n-a mai putut pleca, vizează cuponul de călătorie pentru un personal de noapte și — ghinion — nu se poate urca (au fost zeci de cazuri), fiind supraaglomerat. Vrea să cumpere un nou tichet la accelerat, dar i se spune că nu se mai poate pune încă o ștampilă, nu din lipsă de spațiu, ci conform regulamentului. Și atunci, pentru că avea deja o ștampilă și nu avea dreptul la a doua, beneficiara tratamentului gratuit (inclusiv transportul), a trebuit să cumpere un bilet de tren cu preț întreg. Nu costă, totuși, prea mult o ștampilă?

MUGUR, MUGUREL. Folosiți cu încredere săpunul de toaletă «Mugurel». Aromat, plăcut și cu așchii de lemn din abundență.

DOUĂ ELEVE, DOUĂ PICTORIȚE. Casa de cultură a orașului Beiuș (Bihor) găzduiește în aceste zile o interesantă expoziție de pictură. Este vorba de tablourile în ulei a două talentate eleve ale liceului «Samuil Vulcan» din localitate, și anume Stela Vidican și Dana Ștefan. Ele expun portrete, naturi statice cu flori în ulcioare bihorene și frumoase prosoape din zona respectivă. La multe expoziții înainte!

PREMIUL ÎNTÎI CU CUNUNĂ. Participanții la concursul de cultură cinematografică inițiat de întreprinderea de specialitate a județului Caraș-Severin au avut zilele trecute bucuria de a intra în posesia premiilor anunțate. Astfel, 29 de concurenți au primit, prin tragere la sorți, un aparat de filmat, radiouri cu picup și portative, aparate fotografice, stilouri și abonamente.

STROPI DE SOARE. Acesta-i titlul sub care s-a deschis o interesantă expoziție de fotografii organizată de un grup de fotografi amatori — toți funcționari ai Comitetului de Stat al Planificării. Fotografiile — peste o sută — expuse în holul C.S.P., sînt consacrate exclusiv copiilor: acasă, la școală, în vacanță, la joacă etc. Printre alții, expun Ivan Marin, Dan Georgescu, Constantin Tene, Emil Cîmpeanu.

VESTE BUNĂ. În cadrul întreprinderii de piese auto din Sibiu va intra în funcțiune încă în acest trimestru o nouă linie mecanizată de producție a arcurilor de suspensie pentru autoturismele «Dacia 1300». Noua linie este destinată să asigure, pe lîngă o creștere substanțială a livrărilor de arcuri, o corespunzătoare îmbunătățire a calității produselor.

PE ARGEȘ ÎN JOS. Proiectele folcloriștilor din județul Argeș pe 1974 s-au concretizat recent în cadrul unei consfătuiri de lucru a membrilor asociației «C. Rădulescu-Codin». În plan figurează un simpozion, culegeri de folclor legat de insurecția națională antifascistă armată din 1944, studii în legătură cu sculptorul popular Constantin Vasilescu din Miroși și cu alți folcloriști și etnografi argeșeni.

ÎNTR-UN VECHI CASTEL. În sălile de artă ale castelului Benrath din Dusseldorf (R.F.G.) s-a deschis expoziția pictorilor români Corneliu Mihăilescu și Mattis Teutsch. Bucurîndu-se de succes, ea va rămîne deschisă pînă la 17 februarie.

105 000 RACHETE! Afirmarea tenisului românesc pe arena mondială, succesele fără precedent obținute de racheta noastră numărul 1 — Ilie Năstase — au făcut ca acest sport să devină tot mai prețuit și mai îndrăgit de tineret. O nouă dovadă: în 1974 producția de rachete de tenis a întreprinderii de articole sportive I.P.L. Reghin va fi de 105 000 bucăți, mai mult decît s-au realizat în total în ultimii zece ani!

ANTIPOZII ANTIPOZILOR. Există și acum prin unele orașe indicatoare rutiere pe care scrie: «Toate direcțiile». Așadar, plecînd din Constanța după «toate direcțiile», ajungem și la Iași, și la Mangalia?

O HALBĂ PENTRU ORCHESTRĂ. Cică la restaurantul «Ursul negru» din Simeria muzicanții din orchestră, angajați printr-un contract în toată legea ca să cînte, nu vor să o facă decît dacă sînt cinstiți de către consumatori după fiecare melodie.

F(LO)RIGIDER. La Tulcea există o seră pentru flori, dar pereții ei de sticlă împiedică mai degrabă frigul dinăuntru să se răspîndească afară. Este, dacă vreți, un foarte îndrăznеț proiect de frigider, și tot atît de simplu de realizat; se ia o seră și se opresc cazanele de încălzire.

UN AUTOBUZ CARE GARANTEAZĂ ÎNTÎRZIEREA LA SERVICIU. Nu e basm, nu e glumă, e pe încercatelea, ca la proba de haine. Dacă sînteți bucureștean, sînteți salariat și mai lucrați și în schimbul I la o întreprindere care a avut nefericita inspirație să se instaleze tocmai pe faimosul traseu al autobuzului 105, puteți să vă înființați la stația de îmbarcare chiar și cu o jumătate de oră înaintea timpului potrivit. Autobuzul care nu iartă — circulă și cu întîrzieri de cîte o jumătate de oră — o să vă transporte la serviciu tocmai bine pentru a semna condica la intrarea în schimbul II.

LA NEW YORK, SEARĂ CULTURALĂ ROMÂNEASCĂ. Monumentele artei și arhitecturii din Transilvania și creațiile artiștilor populari din nordul Transilvaniei au constituit temele unei reușite seri culturale românești la New York. Expunerea a fost făcută de profesorul Donald Stoddard de la Colegiul Skidmore din Saratoga Springs și a fost urmată de o prelegere — ilustrată muzical — a dirijorului Filarmonicii băcăuane, Ovidiu Bălan, despre creația artistică cultă contemporană din Moldova.

OMAGIU LUI PACIUREA. La Biblioteca română din New York s-a deschis recent expoziția de fotografii ale cîtorva din cele mai de seamă sculpturi din creația lui Dimitrie Paciurea.

OMNIA. În plin centrul Ploieștiului se află într-o fază înaintată de construcții cel mai mare complex comercial din județul Prahova, «Omnia». Se preconizează ca inaugurarea să aibă loc în preajma zilei de 23 August.

CÎTE-UN PIC, PIC, PIC PÎNĂ N-A MAI FOST NIMIC. În lunca Jiului, loc de agrement și de popas pentru craioveni cît și pentru turiști, există — mai bine-zis exista — o fîntînă arteziană naturală, a cărei apă avea proprietăți curative. După revărsarea Jiului din 1972 în satele vecine și în lunci, fîntîna a început să-și reducă treptat debitul, pînă cînd, în iulie 1973, s-a oprit de tot. Poate nu este necesar decît un minimum de amenajări pentru ca susurul fîntînii să se audă din nou. Nu se știe cînd va țîșni vreo inițiativă a autorităților locale.

REMEDIU. În comuna Brazi, județul Prahova, s-a dat în folosință un nou și modern edificiu cultural. «S-a dat în folosință» este un fel de a spune, căci de la inaugurare (cu 5 luni în urmă) el stă nefolosit din cauza inexistenței unei surse de încălzire. Drept remediu s-a construit un alt local mai mic, care a costat 10 000 lei, cînd cu o sumă mult mai mică se puteau instala sobe în edificiul care stă pustiu.

ATENȚIE, TURIȘTI! La Arad intră în circuitul turistic noul hotel «Parc», pe bulevardul Dragalina. Hotelul dispune de 30 de camere, dintre care două apartamente.

ȘI TOTUȘI... VARA SE APROPIE. Și odată cu ea intensificarea circulației turistice pe litoral. În vederea protecției atmosferei, dar mai ales a limitării noxelor provenite de la mijloacele de transport rutier, unitățile deținătoare de mijloace de transport din Dobrogea vor fi dotate treptat cu aparate pentru depistarea mașinilor care produc gaze și fum peste limitele admise.

UN CAZ DE DISPARIȚIE. În fața Palatului administrativ din Ploiești au fost amplasate mai demult patru lucrări de sculptură spațială. Acum cîtva timp, ele au dispărut. Să le fi furat cineva din dragoste pentru frumos? Sau pentru că au costat mișoare foarte multe? Nici una, nici alta. Au fost aruncate pur și simplu, undeva, pe șoseaua Ploiești-București, în apropierea Institutului de petrol și gaze.

STEJAR PUFOS. Printre raritățile florei dobrogene naturaliștii citează cîteva specii mai deosebite: bujorul de stepă, stejarul pufos și alunul turcesc. Să le protejăm!

FRESCE VORONEȚIENE LA BRASILIA. Reproduceri valoroase după frescele ce împodobesc mănăstirile din nordul Moldovei fac obiectul unei reușite și foarte frecventate expoziții deschise în capitala Braziliei.

«DOBROGEA DE AUR». La prima etapă a celei de-a doua ediții a festivalului-concurs «Dobrogea de aur» participă, cuprinși în peste 250 formații muzical-coregrafice, aproape 3 000 artiști amatori din județul Constanța. Festivalul urmează să ajungă în faza județeană la primăvară. Atunci se vor număra bobocii.

IARNA PE PLAJĂ. Eforie Nord și Mangalia au primit din primele zile ale acestui an peste 1 200 turiști, veniți la odihnă și tratament. Găzduiți — cel puțin așa asigură organizatorii concediilor hibernale pe litoral — în cele mai bune condiții de confort. Sînt așteptați în curînd și oaspeți străini.

NOU DESPRE VECHI. În luna februarie va avea loc la București o consfătuire națională de arheologie cu care prilej va fi organizată și o expoziție de specialitate. Vor fi analizate și interpretate cele mai recente descoperiri, iar exponatele vor fi «propuse» de organele muzeale din toate județele țării.

NORMAL? ANORMAL? Un teatru în care premierele văd lumina rampei la data programată și, mai mult, ritmic — în această stagiune au fost prezentate pînă acum trei premiere, ultima fiind «Gîlcevile din Chioggia» — ei bine, este o instituție culturală în care activitatea se desfășoară normal. Din păcate, această situație pe care o întîlnim la Teatrul de stat din Oradea, nu o prea găsim în multe teatre din țară. Ce să considerăm atunci normal: excepția sau regula?

CITROCAFEA. Nu consumați citronadă la barul din pasajul subteran din piața «N. Bălcescu». Trebuie neapărat să beți împreună cu ea cel puțin o cafea. Altfel nu vă este servită citronada. Și nici condica de reclamații. Poate cel mult ușa de la ieșire. Propunem o nouă băutură: citrocafeaua.

DRUMUL MÎNZULUI. De la Obor pînă la Strada Mieilor — cale de vreun kilometru — sînt multe prăvălii cu geamuri. Teoretic. Practic lei «drumul mînzului», purtînd sub braț rama ferestrei. Cînd, în sfîrșit, găsești geam pe măsură, lipsește chitul alb. Afli că lipsește fiindcă e prea ieftin. Și orele trec. Și e iarnă.

TURISM ÎN BĂRĂGAN. La Alexandria s-a deschis recent un hotel turistic cu șapte etaje. Dacă-i zice turistic, asta înseamnă că se practică turismul și în Bărăgan.

CU HÎRTIE DE ACASĂ. La magazinul «Universal» din Ploiești cumpărătorii trebuie să vină cu hîrtie de acasă. Raioanele nu au hîrtie pentru ambalaj. Ciorapii, de exemplu, se vînd în «îmbrăcămintea» de la fabrică.

SERVICII PENTRU BIHORENI. I.J.E.C.O.O.P. Bihor își propune pentru anul acesta un salt calitativ pe linia prestărilor de servicii. Gama se îmbogățește cu desfacere de mărfuri pe bază de comenzi, mijlociri de vînzări-cumpărări, curățenie și spălat la domiciliu, îngrijirea copiilor, bolnavilor și bătrînilor, meditații, predări de limbi străine.

PĂLĂRII, PĂLĂRII. Fabrica de pălării din Timișoara ne promite pentru anul acesta produse din materiale noi — țesături textile, piele, catifea, pluș cord — și evident, modele noi. Sperăm că în fața lor ne vom scoate pălăria.

«GAUDEAMUS» LA PLOIEȘTI. Pe lîngă Institutul de petrol din Ploiești a fost construit un nou cămin care va asigura condiții optime de odihnă și studiu unui număr de 320 de studenți. Studenții Institutului ploieștean s-au angajat să asigure ei înșiși curățenia camerelor, precum și întreținerea și repararea instalațiilor.

ÎN FAMILIE. La Drăgănești-Olt trăiește familia Zorzoliu, o adevărată familie de artiști. Tatăl, Traian, pictor, sculptor, grafician, a avut numeroase expoziții personale, iar acum este student la Institutul de arte plastice din Timișoara; Stela — mama, soră medicală, execută cusături de o rară frumusețe; Liliana — fiică, de 13 ani, pictează de la vîrsta de șapte ani și a expus la Timișoara și București; frații gemeni Cristian și Gabriel, de zece ani, au expus lucrările lor în acuarelă, ulei, tempera, guașă, cera-color, la București, Novisad, Opovo, Tokio.

VEȘTI DE LA BĂNIE. «Vinul Băniei», lansat de Întreprinderea viei și vinului din Craiova, este o excelentă licoare din struguri pentru desert: are o aciditate perfect echilibrată, o tărie alcoolică de 18° și conține la fiecare litru 90 grame de zahăr; prin el se valorifică soiul de struguri Roșioară, care s-a extins foarte mult mai ales pe nisipurile irigate din sudul Olteniei.

O SUTĂ DE IDEI ÎNTR-UN AN. Anul 1973 s-a încheiat, după cum ne informează «Rominvent» — de pe lîngă Camera de Comerț a Republicii Socialiste România — cu peste o sută de idei românești brevetate în străinătate. Una dintre ele: agregatul de epurare a gazelor — «armă» folosită deocamdată la Combinatul de aluminiu de la Slatina împotriva poluării aerului. Titularul invenției: Institutul de proiectări și cercetări pentru industria metalelor neferoase și rare. Autorii invenției — Mircea Florian Ștefănescu și Paul Corneliu Imbrescu. Brevetat în '73 în Japonia, Iugoslavia, Franța.

CÎND DRUMUL TABEREI DUCE ÎN ȘANȚ. Dacă întîmplător nimeriți cu mașina pe strada Cetatea Histria, ce face legătura între străzile Drumul Taberei și Tg. Neamț din Capitală, opriți cît puteți de repede și faceți cale întoarsă. Nu de alteeva, dar riscați ca în punctul unde strada este traversată de o conductă cu gaze să vă treziți cu mașina în șanțul care nu a fost astupat cum se cuvine.

NEVĂZUTĂ ȘI... PUȚIN CUNOSCUTĂ. Una din sălile vechi ale Institutului de arhitectură din București găzduiește inedita și din păcate puțin vizitata expoziție a întreprinderii «Țesătoriile reunite», prezentată sub denumirea de «Design ambient». Stofe pentru mobilă, pentru draperii și în general pentru decorarea interiorului dumneavoastră — moderne, în culori și desene nemaiîntîlnite în magazinele noastre — îmbie și nasc întrebări: și-n casa noastră, pe cînd?

LA OPERĂ CU AUTOCARUL. Elevii liceelor din Gherla au posibilitatea de a urmări în fiecare săptămînă, vinerea, o nouă premieră pe scena Teatrului Național din Cluj. Aceasta datorită grijii profesorilor lor, care organizează săptămînal excursii cu autocarul la Cluj.

CENTRU ÎNAINTAȘ ÎN COLENTINA. În cartierul bucureștean Colentina (Teiul Doamnei pînă la Nada Florilor) sînt trei telefoane publice. Trei, e un fel de a spune: un telefon nu funcționează, altul e plin cu fise și... refuză să primească altele, iar al treilea e pe cale de dispariție. Dacă vrei să dai un telefon fugi pînă în centru.

PAUZĂ DUMINICALĂ. Vă rugăm! Duminica după-amiaza nu cumpărați flori! Nu oferiți prietenilor dumneavoastră, iubitelor dumneavoastră, nici garoafe, nici trandafiri, duminica după-amiază! Pentru că și dacă veți dori, tot nu o veți putea face. Duminica după-amiază florăriile bucureștene sînt închise!

mapamond '74

torța

Momentul cel mai impresionant, cel mai patetic și mai răscolitor din istoria «Libertății luminînd pămîntul» — acea colosală statuie înălțată la porțile New Yorkului, pe Liberty Island, este consemnat de un afiș de prin 1877 în care malestuoasa femeie a lui Frédéric-Auguste Bartholdi își înalță torța implorîndu-i pe americani: «Sacrificați, pentru mine, o cutie de chibrituri». Un chibrit pentru ca simbolul libertății să-și poată aprinde torța-far întru luminarea celei mai circulate căi maritime către Lumea Nouă. Doi cenți. Mîna Libertății s-a întins imploratoare către opulenta Americă cerșindu-și obolul pentru a se putea înălța. Planurile ei se născuseră în mintea sculptorului francez, exact cu o sută de ani în urmă, pe baza unui proiect datat 1869, cu intenția de a fi finalizat în 1876, pentru ca statuia să fie dezvelită cu prilejul centenarului independenței Statelor Unite. Gestația acestui colos de fier și cupru avea să fie însă mult mai îndelungată decît prevăzuse sculptorul. Impresionat la 16 ani, în noaptea de 2 decembrie 1851, de imaginea unei tinere femei care înălța pe o baricadă o torță aprinsă în timpul luptelor de stradă declanșate de lovitura de stat dată de Louis-Napoléon Bonaparte împotriva celei de-a II-a republici franceze, tînărul sculptor a visat la o întruchipare a ideii de libertate aidoma imaginii surprinse atunci. Au trecut încă douăzeci de ani, a trecut și ziua centenarului țării căreia statuia îi era hărăzită drept omagiu din partea poporului francez și cei cărora le era destinat darul nu se hotărîseră încă să-l accepte. Libertatea căpăta formele visate de sculptor, tînăra Jeanne-Emilie Baheux din Nancy, care îi pozase lui Bartholdi la realizarea machetei, devenise soția sculptorului; inginerul Gustave Eiffel, genialul autor al turnului cu același nume din Paris, începuse să construiască armătura colosalei statui ce nu putea fi asamblată decît o singură dată, la montarea definitivă pe soclul înălțat pe Liberty Island din chetă publică. Abia la 10 februarie 1877, după ce brațul cu torța fusese expus la Filadelfia și la Madison Square Garden din New York, americanii, uimiți de proporțiile viitoarei statui, măsurîndu-i indexul cu cotul și piciorul, și ajungînd la concluzia că un singur deget al «Libertății» avea 2,43 metri lungime, s-au hotărît să sacrifice cutia de chibrituri implorată de afișul care le cerșea doi cenți.

Cînd colosul a fost gata, șaptezeci de vagoane au trebuit să-i încarce fragmentele de reconstituit ca un joc de cuburi, 120 de tone de armături de fier și 8 000 de kilograme de cupru fasonat după planurile lui Bartholdi la scara eșafodajului construit de Eiffel. Garnitura de cale ferată a pornit din Paris și s-a oprit pe cheiul portului Rouen unde încărcătura a fost transbordată pe vasul «L'Isère» cu destinația New York. Cînd, în ziua de 17 iunie 1885 (trecuseră aproape treizeci și cinci de ani de la plăsmuirea visului) «L'Isère» a intrat în portul New-York, 101 salve de tun au salutat, de pe forturile Hamilton și Wadsworth, «Libertatea» segmentată în cala navei pe care se cînta «Marseilleza». Sutele de vapoare din port i-au salutat intrarea prin mugete grave de sirenă. A fost inaugurată la 28 august 1886 și la dezvelirea ei a cuvîntat Ferdinand de Lesseps, constructorul canalului de Suez. În timpul discursului, Bartholdi, aflat pe creștetul «Libertății», desfășura în bătaia vîntului drapelul Franței, în vreme ce torța inspirată din focul acelei uitate baricade își scăpăra lumina.

Sculptorul a murit la 5 octombrie 1904, la Paris, unde reușise să planteze pe o minusculă insulă de pe Sena, încălecată de picioarele podului Bir Hakeim, nu departe de turnul Eiffel, o copie miniaturală a operei lui de o viață. Apoi, numele lui s-a dus în uitare.

Libertatea se află acolo, unde a înălțat-o el, luminînd pămîntul, și milioane de vizitatori i se cațără pe labirintul scărilor din pîntec tinzînd către ferestruicile din diadema uriașei femei de cupru.

Charles Chaplin a fost pînă acum singurul care i-a smuls un gest real. În «Emigrantul», descoperindu-se, pentru a saluta Lumea Nouă, micul clown care a stîrnit cu lacrimile și tristețea lui atîtea hohote de rîs, primește în pălărie, din partea «Libertății» un bănuț de argint. Era restituirea obolului de 2 cenți, prețul unei cutii de chibrituri sacrificată de cîteva milioane de cetățeni ai Americii pentru ca torța Libertății să se aprindă.

Ioan GRIGORESCU

pentru orice eventualitate

Anul nou a început cu griji mari pentru cabinetul britanic. Ca și cum problemele economice, deocamdată fără rezolvare — criza energetică, grevele, șomajul parțial sau total — n-ar fi fost de ajuns, s-au înmulțit acțiunile teroriste, atentatele cu bombe și amenințările de tot felul. În primele zile ale anului, măsuri speciale de securitate a trebuit să fie luate la aeroportul londonez Heathrow, în urma unor informații potrivit cărora aici se va întîmpla «ceva». Pînă acum nu s-a întîmplat nimic, dar — pentru orice eventualitate — pe aeroport și în jurul lui au fost concentrate trupe terestre, blindate și importante forțe polițienești.

viața modernă

transplantele

În vremea noastră se transplantează organe de la om la om. De fapt, se încearcă. Din punct de vedere tehnic, operațiunea nu mai e o problemă, reușește perfect. Dar, fenomenul respingerii transplantului se dovedește un inconvenient puternic, greu de stăpînit. După o vreme, organismul primitor nu mai suportă inima venetică, vrea să se descotorosească de intrusă cu orice preț, deși aceasta deține acum funcții vitale pentru organismul care o respinge (poate chiar a început să și iubească — cum o fi să iubești cu inima altuia?) În loc să trăiască prin pulsațiile ei, în virtutea unei acceptări, unui compromis, organismul declanșează un conflict, o denunță ca străină de el și moare. În plan biologic, fiecare dintre noi ține cu strășnicie să rămînă el însuși, este intransigent, respinge compromisurile cele mai avantajoase, se manifestă ca o realitate inconfundabilă. Dacă transplantarea ar fi doar o chestiune de tehnică operatorie, atunci, în numeroase cazuri, doar învelișul exterior, forma și numele ar mai fi ale ale noastre, iar pe dinăuntru am avea identitatea organelor transferate de la alții. Transplantarea de organe îmi pare a fi un fel de răsturnare a puterii legale. Respingerea — o reacție împotriva insurgenților. O dovadă că fiecare organism recunoaște, mai devreme sau mai tîrziu, cînd în lumea lui pătrunde altcineva sau altceva. Vădit, celulele organismului se cunosc și se recunosc între ele. Organismul seamănă cu un orășel în care toți locuitorii se știu după chip, după nume, își dau bună ziua, iar cînd apare un străin de aiurea este reperat și, ulterior, atacat. Lăsat să hotărască singur, cu judecata lui misterioasă, organismul se arată inflexibil. Mintea omului cercetează și încearcă acum să concilieze, să atenueze incompatibilitatea, conflictul, să mijlocească un compromis între încăpățînarea legalistă a organismului și intrus. Mintea noastră specialistă în arta compromisului încearcă să potolească, să stingă fanatismul curat al organismului. Reacția față de această brutală imixtiune care este transplantul dovedește existența unui sistem de supraveghere și apărare împotriva a tot ceea ce nu sîntem noi înșine. Specia umană nu este o lungă panglică omogenă, iar insul nu este un fragment oarecare, superpozabil peste altele, din panglica speciei. Omul nu este, într-un fel, doar o excepție de la regnul animal, fiecare individ este și o excepție de la specie. Nu există uniformitate biologică, cum nu există uniformitate spirituală și istorică. Nu există nici un fel de uniformitate. Prin vămile instituite de natură se apără tocmai aceste adevăruri, interzicîndu-se accesul în intimitatea organismului a tot ceea ce păstrează ceva din identitatea și viața altei specii, altei ființe, a tot ceea ce disprețuiește diversitatea și propune tirania uniformității. Interzice pătrunderea a tot ceea ce este străin și contrazice esența din noi. Din punct de vedere biologic, sîntem făcuți numai din ceea ce am digerat, recompus și asimilat după codul propriu fiecăruia dintre noi. Cum zicea un mare poet, leul e făcut din miei digerați, digerați însă de către lei, mieii devin lei, nu rămîn niște miei pătrunși în lei, de unde cineva ar putea să înțeleagă că dacă s-a născut miel și vrea să devină leu, nu există altă cale decît să se lase mîncat și digerat de către un leu. Revenind la transplante, prin capacitatea de respingere avea să se realizeze și să se păstreze, la scara evoluției, diversitatea materiei vii. Ei îi datorăm șansa de a deveni și rămîne fiecare altceva decît ceilalți, de a nu semăna pînă la depersonalizare unii cu alții. De a nu fi, toți, copii identice ale unui original dispărut. De a nu fi și de a nu deveni. Dacă natura n-ar fi înzestrat materia vie, în toate întruchipările, cu forța de a respinge agresiunile și infiltrările din afară, produse uneori sub steagurile celor mai bune intenții, atunci lumea organică ar fi ajuns la discreția cîtorva neamuri puternice de microbi. Capacitatea imunobiologică a fiecărei specii și a fiecărui individ reprezintă cel mai vechi sistem natural de diversificare și supraviețuire, în afara oricărui compromis.

Mie unul, pînă și răzmerița organismului împotriva transplantelor îmi spune cît de minunat este omul. Din acest fenomen înțeleg multe despre om. Singularitatea și măreția însului începe încă din partea lui biologică și continuă în cuprinsul existenței spirituale. Nu ni se potrivește nimic din ceea ce se potrivește altora. Intransigența și oroarea de compromis ne caracterizează încă din temelia materială. Și în ea este gravat refuzul de a abdica de la noi înșine, chiar atunci cînd abdicarea ne promite viață sau supraviață. Respingerea pe care sînt furioși medicii, eu o elogiez. Este una dintre marile lecții de morală pe care ni le dă natura. Este și refuzul de a contrazice date fundamentale ale firii. Avem o singură viață și o singură moarte. Din două vieți poate apărea altă viață, din două vieți poate apărea o moarte, dar, din două morți nu se poate naște o viață. Și parcă așa ceva spune fenomenul respingerii încercării de de a improprietări un om cu inima altui om.

Romulus BALABAN

de la lume adunate

Omagiu unui iubitor al florilor. Floricultorul sovietic I. Kolesnikov și-a dedicat întreaga viață cultivării și îmbunătățirii soiurilor de liliac, reușind să creeze în lunga sa carieră peste 300 de varietăți noi. Cu prilejul împlinirii venerabilei vîrste de 80 de ani, Kolesnikov a primit din partea Societății internaționale a cultivatorilor de liliac, cu sediul la Boston (S.U.A.), medalia inaugurală «Liliacul de aur». Parafrazîndu-l pe Florin Bogardo putem spune deci că I. Kolesnikov «n-a uitat nicicînd să iubească liliacul».

Poluare muzicală. Dacă s-ar ține seama de intensitatea acustică, măsurată în foni, pe care o emit anumite lucrări muzicale contemporane, ar trebui ca acestea să fie considerate surse de poluare sonoră și tratate ca atare. Iată concluzia la care au ajuns psihiatrii Marie-Luise Führmeister și Eckart Wiesenhütter din München (R.F.G.). Tragicomic este faptul că primii atinși de efectele poluării sonore sînt înșiși interpreții acestui gen de muzică zgomotoasă, care prezintă tulburări ale somnului și auzului.

Unde dai și unde crapă. Într-o noapte, o bandă de gangsteri a pătruns în localul Băncii comerciale din Townsend (S.U.A.) în scopuri nu prea avuabile. După ce au debranșat curentul electric — pentru a bloca sistemul de alarmă — s-au pus fără grijă pe treabă. N-au trecut însă decît cîteva minute și spărgătorilor li s-a lansat cunoscuta invitație «hands up». Ce se întîmplase? Oprind curentul electric, ei l-au alertat pe gardianul de noapte, care dormea învelit cu o pătură încălzită de la rețeaua electrică.

Loto-prono «made in Italy». Potrivit unor interesante statistici oficiale, italienii sînt oameni cîre forțează mereu norocul cheltuind sume importante pentru jocuri de genul loto-prono. Astfel, în 1972, totalul sumelor mizate s-a ridicat la cifra de 502 miliarde de lire, în timp ce numai 213 miliarde s-au întors sub formă de cîștiguri. Totodată, în ultima vreme, se relevă o scădere a interesului pentru loto și o creștere accentuată a sumelor mizate la «Totocalcio» (pronosportul italian).

scrisori europene

moarte porumbeilor!

O metaforă? O glumă necumpănită? Un simplu joc de cuvinte? A profera o atît de drastică amenințare la adresa ființei care simbolizează în sensul cel mai deplin conviețuirea pașnică, este o monstruozitate.

Și, totuși, oricît ar părea de străniu, nu este vorba nici de o metaforă, nici de vreo glumă și nici măcar de un simplu și nevinovat joc de cuvinte ci de un adevăr crud. Capitala Belgiei a declarat porumbeilor război neîndurător. Sau, cum se exprima un influent organ de presă, *Bruxelles va se battre contre les pigeons*. Moarte porumbeilor!

Sentința cutremură, provoacă lacrimi, naște indignare, dar rămîne sentință. Iar ea nu este lipsită de precedente, nu se înscrie ca un act singular.

Ne amintim că nu cu multă vreme în urmă o veste asemănătoare venea din altă parte a Europei. S-a aflat, anume, și cu consternare, că miile și miile de porumbei care populau atît de intim și pitoresc unul din ansamblurile urbanistice reprezentative ale orașelor lumii, Piața San Marco din Veneția, au fost (sau sînt încă pe cale să fie!) exterminați ori dispersați aiurea. Există, desigur, rațiuni întemeiate în baza cărora autoritățile municipale ale tristei Veneții au adoptat o atît de severă măsură. Însă pentru zecile de mii, sutele de mii, milioanele de oameni de pretutindeni, veniți ca și mine, cîndva, în orașul ce pare a se scufunda iremediabil, nu atît să se preumble în gondolă pe canale, cît să contemple Palatul Dogilor din Piața San Marco, Catedrala San Marco, Piața San Marco în nedisimulata ei eleganță, dispariția porumbeilor pare un brutal atentat la adresa omului însuși. Piața San Marco fără porumbei nu poate fi altcum imaginată decît ca un pustiu. Se vede însă că solide rațiuni au dictat ca blînzilor porumbei, acelor nevinovate păsări care se așezau fără afială pe umărul trecătorului și ciuguleau grăunțos din palmă boabele cumpărate pentru cîteva lire, să li se hărăzească un neiertător și barbar destin.

Dar să revenim la Bruxelles, oraș care, ca și Veneția, incorporează un ansamblu arhitectonic și de urbanism fără egal, Grand Place, populat și acesta, pitoresc și fermecător, de porumbei, ființe cărora, ca și la Veneția, li s-a decretat război de moarte. În care scop, oficialitățile au adoptat un plan de acțiuni și au prevăzut mijloace bugetare.

La Bruxelles, porumbeii fără stăpîn au proliferat haotic și aproximările conduc la concluzia că străzile, acoperișurile clădirilor, parcurile sînt gazde de bune a nu mai puțin de 15 milioane de reprezentanți ai speciei. Prezența atît de masivă a porumbeilor generează, incredibil, numeroase probleme.

Studiile întreprinse pe planuri diverse — și nu numai la Bruxelles — pun în evidență faptul că aceste păsări constituie un risc permanent pentru sănătatea publică. Potrivit constatărilor profesorului A. Brion, membru al Academiei franceze de medicină, 70 la sută din porumbeii parizieni sînt infectați de ornitoză, maladie transmisibilă omului și că 12 la sută din afecțiunile respiratorii acute diagnosticate la om sînt datorate agentului ornitozen. La Bruxelles, profesorul Granville, specialist în bolile aviare, a constatat în 1973 o vizibilă recrudescență a cazurilor de paratifos transmis de porumbei. Două școli au fost invadate în anul care a trecut de paraziți provocatori de eczemă și care proveneau de asemenea de la porumbei.

Acesta este doar un aspect.

S-a constatat, în alte zone de observație, că aceste bande de zburătoare distrug plantațiile tinere, poluează atmosfera și strada, provoacă grave degradări edificiilor publice. Măsura adoptată la Veneția are la bază tocmai atari constatări. La Paris, lupta împotriva porumbeilor a întrunit asentimentul deplin pînă și al intransigentei Societăți de protecție a animalelor. Londra, la rîndul ei, a întreprins acțiuni radicale.

La Bruxelles, cetățeanul este categoric invitat să-și drămuiască generozitatea față de păsările vagabonde. Autoritățile oferă porumbeilor hoinari hrană cu efecte sterilizante și vor întinde plase oriunde va fi cu putință pentru capturarea lor. Servicii speciale vor analiza starea de sănătate a păsărilor captive și vor decide. Problema nu este simplă. Unde vor fi dispersate aceste milioane de zburătoare? Chiar dacă se vor găsi și alte localități (se mizează îndeosebi pe mediul rural) gata să le ia în asistență, există temerea că ele vor reveni curînd în capitală. Se va găsi o soluție gen Londra? Acum cîțiva ani, multe mii de porumbei din capitala britanică au fost trimiși, în semn de prietenie, unui monarh african. Cu cele 15 milioane de porumbei pe care-i are, Bruxelles-ul ar putea face considerabile cadouri columbofililor din toată lumea. Se fac multe asemenea glume amare.

Măsurile se preconizează la scară oficială. Cetățeanul este și rămîne însă om cu suflet, iar porumbeii sînt ființe îndrăgite. În Grand Place, sub ochii unui agent de poliție care, întîmplător, privește în altă parte, se dă, fără măsură, hrană porumbeilor. Poți să nu te întrebi cum va arăta această minune a lumii, ansamblul baroc din inima Bruxelles-ului fără oamenii care dau, din palmă, mălai porumbeilor? Și totuși, măsura, așa barbară cum este e necesară.

N. Popescu BOGDĂNEȘTI

Bruxelles, ianuarie 1974.

cronica de trei secunde

urletul feeric

LUI N.M

— Ce mai faci?
— Din cînd în cînd...

E una din replicile pline de miez interceptate în acest sfîrșit de an și cu care încă mă mai joc în lupta mea sinceră împotriva copilăriilor care mă străbat din cap pînă în picioare, căci și eu cred, grăbind spre urma urmei, că bătrînul acela avea dreptate și spunea adevărul cînd susținea în piesa sa: «Maturitatea este totul»...

Ca atare, din cînd în cînd, dar numai din cînd în cînd, aș vrea să fiu copil — să zicem copil din Lyon, care asistă la o piesă jucată pe scena teatrului pentru copii din Lyon și unde uite ce s-a întîmplat la o reprezentație cu «Povestea părului roșu», după cum reiese dintr-o cronică dramatică publicată într-un ziar foarte serios pentru maturi și adulți.

Povestea ar fi cam așa: eroul e un tînăr alb și frumos care pleacă în lumea mare să cîștige averea necesară construirii unei case de piatră. El nimerește într-o țară unde oamenii au pielea albăstrui-închisă. Cum există «piei roșii», așa ar exista — în piesele unde maturitatea nu e totul — piei albăstrui. Eroul nu se prea înțelege cu băștinașii. Băștinașii nu se prea înțeleg cu eroul. El, de pildă, le cere apă. Ei îi arată ca sursă potabilă un pîrîu sălciu. El ar vrea să mănînce o găină, ei îi aduc șobolani. Tensiunea noncomunicabilității — cum ar zice criticii maturi la piesele mature — crește. Nici copiii, nici eu, nu știam — urmărind acțiunea — spre ce deznodămînt ne îndreaptă autorul feeriei cu șobolani. Și ce s-a întîmplat în seara aceea, cînd cronicarul adult se dusese să scrie ceea ce-i dat să scrie oricărui cronicar adult?

S-a întîmplat că actorul principal a jucat cu atîta suflet, cu atîta furie, cu atîta inspirație, încît a căzut pe scenă și și-a frînt un umăr. Omul suferea cumplit și urla, ca otrăvit, ca în pragul morții. Copiii, și eu cu ei, au rămas fascinați: așa era piesa sau așa era viața? Așa scrisese autorul sau așa juca actorul? Măreață întrebare... Reprezentația s-a întrerupt, oamenii cu pielea albastră nu s-au demachiat și așa cum erau grimați l-au luat pe erou de pe scenă și l-au dus cu o mașină la spitalul cel mai apropiat. Copiii — ca și mine — au rămas cu gura căscată. La un asemenea final — cine s-ar fi putut aștepta? Să pleci în lumea largă ca să-ți construiești o casă de piatră și să ajungi, urlînd, la spitalul de lîngă teatrul din orașul tău. Minunată feerie...

O, muze ale vieții mele, ursitoare ale destinului meu de spectator, de ce nu mi-am început viața de copil și de cronicar cu o asemenea reprezentație feerică? M-aș fi maturizat de la bun început și n-aș mai fi cheltuit energie să-mi fac din replica aceea genială *moto-ul vieții mele*... De la o piesă în care eroul în loc să fie otrăvit și-ar fi rupt de-adevăratelea un umăr, aș fi ieșit bătrîn ca Lear, pentru tot ansamblul vieții mele dramatice. Nu m-aș mai fi dus la teatru, nici la cinema. Aș fi știut totul de la bun început.

Dar n-a fost să fie. Eu mi-am început viața de spectator cu «Cele două orfeline» și Venus-Unirea Tricolor (2–2), unde nu s-a dislocat nici un umăr, căci nu se juca în forță și pe cotonoage ca azi. Se vede, sper, cît de imatur am pornit-o.

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

FRIGYES PUJA, membru al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar (născut în anul 1921, de profesiune tipograf, intră de tînăr — 1944 — în rîndurile partidului devenind un cadru de muncă de răspundere în aparatul de partid; între anii 1949-1953 este secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar; începînd din anul 1953 ocupă funcții importante în diplomație — ambasador în Suedia, Norvegia, Danemarca, Austria — și în Ministerul de Externe unde ocupă funcțiile de adjunct al ministrului, prim adjunct, secretar de stat iar din decembrie 1973, ministru de externe), a făcut recent o vizită la Moscova unde a purtat convorbiri oficiale cu personalități politice din U.R.S.S.

LORD CARRINGTON Peter Alexander Rupert (născut în anul 1919, studii la Colegiul Eton și în Colegiul militar Sandhurst; om politic britanic, membru marcant al Partidului Conservator; a ocupat funcții de răspundere în diferite cabinete: secretar al Ministerului agriculturii, ministru al apărării, înalt comisar în Australia, primul lord al Amiralității, ministru fără portofoliu, lider al Camerei lorzilor), într-un moment de mari dificultăți pentru economia Marii Britanii a fost numit ministru al energiei, departament nou creat, subliniind amploarea problemelor legate de criza mondială a resurselor energetice.

MAURICE BEJART, coregraf și director de scenă francez (născut în anul 1927; directorul baletului la teatrul L'Étoile, Théâtre de Paris, apoi la «Ballet du XX-e siècle» din Bruxelles; reformator al baletului contemporan, a realizat cîteva lucrări de coregrafie care au stîrnit interes dar aprecierile sînt contradictorii: Orfeu, Călătorie, Nunta, Don Juan, Boléro, Faust ș.a.), a primit recent Premiul «Erasmus» pe anul 1973 decernat anul acesta la Amsterdam pentru merite deosebite în dezvoltarea culturii și științei europene. Odată cu Béjart a primit aceeași distincție coregrafa britanică Ninette de Valois.

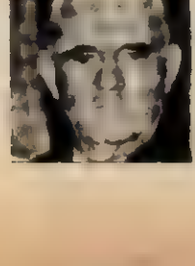

ERNESTO GEISEL (născut în 1909, studii militare la Realengo; carieră militară remarcabilă, la 53 de ani fiind general; a intrat și în viața politică, devenind secretar de stat cu lucrări publice al statului Paraiba; în anul 1969 a ieșit din cadrele armatei, devenind — la cererea fostului președinte Medici — președintele companiei petroliere de stat «Petrobras») a fost ales la 15 ianuarie președinte al Braziliei, cu 400 de voturi din 497, principalul candidat al opoziției, Ulisses Guimaraes, obținînd doar 76 de voturi.

fotoreportaj înseamnă, uneori, poezie...

Ian Tys (26 de ani), fotoreporter al agenției fotografice britanice «Keystone» a cîștigat pentru a treia oară consecutiv premiul «Tava de argint» al Memorialului Nick Beer — Don Royle (cei doi fotoreporteri morți la datorie în anul 1971 într-un tragic accident de elicopter, în memoria cărora a fost instituit premiul).

Iată trei din lucrările tînărului fotoreporter:

1. Trăiască viața!
2. Instructorul și recruții.
3. Vechi și nou în Nottinghamshire.

paradisul de horia lovinescu la teatrul „nottara“

Ce este «Paradisul»? Ce vrea să ne spună autorul cu această piesă, ce mesaj are de transmis publicului său? Pentru a ne pune în temă, pentru a cunoaște, pentru a lămuri, programul de sală ne dă o sumă de informații. Aici, pe lîngă ilustrațiile, citatele și distribuția spectacolului, găsim și cuvîntul autorului, al regizorului, al criticii, sugerînd publicului sensul operei, ideile, intențiile. Citim în programul de sală trei păreri diferite despre aceeași piesă. Autorul scrie că ar fi vorba «de o piesă polemică, o piesă-pamflet»; criticul Ov. S. Crohmălniceanu după ce face o recomandare deosebit de amabilă spectatorilor cu cuvintele «Publicul este rugat să accepte ipoteza și să lase la garderobă obiecțiile meschine», vorbește despre o piesă «științifico-fantastică» motivînd că «O caracteristică a vremii noastre e că actualitatea tinde să se deplaseze înspre viitor»... Iar regizorul are și dînsul părerea lui proprie despre aceeași piesă și anume «Paradisul este înghețarea forțată a unei structuri imperialiste limită într-o radiografie dementă/ O tentativă de sinucidere impusă./ Un chirurg blestemat./ Disperarea muribundului impusă lege de stat:/ În sfîrșit, Paradisul este o proiecție fantezistă, alarmantă, neputincioasă în fața rîsului meu» (unde rîs, care rîs?) Pas de înțelege ceva din aceste opinii. Nu fac parte dintre cei care vor cu orice preț să scoată sens din piatră seacă. Și nu-mi fac nici un complex dacă nu găsesc cheia unui text deschis vraiște. Lovinescu nu are nevoie de glorii de complezență și nici de o aură cu lumină de hîrtie pătată. I-am aplaudat cu bucurie piesele văzînd de cîteva ori în șir *Citadela sfărîmată*, *Moartea unui artist*, *Petru Rareș* și celelalte și n-o să încerc acum să salvez ce este cu atîta evidență pierdut. «Paradisul» este o dezamăgire și nu am alte cuvinte ca să mi-o exprim. Că acțiunea se petrece pe o altă planetă într-un timp indefinit și că prin aceasta ar putea fi socotită piesă de anticipație viitoristă etc.nu convinge.Ideea că de pe acest pămînt capitaliștii au plecat pe o altă planetă ca să-și continuie acolo exploatarea devenită un fel de închiziție dobitocească pare impusă, incredibilă. Convenția trebuie să aibă o anumită logică, să poată fi intuită de public, altfel rămîne literă moartă. Ipoteza oferită de text, oricît de «meschină» am părea, nu ne oferă posibilitatea de a citi mecanismul convenției. Oricît de «științifico-fantastică» ar fi piesa ea se referă ca orice operă de artă la prezentul artistului, reflectă realitățile trăite, experiența, sentimentele, gîndurile creatorului însuși. În piesa de față ideile se anulează prin imagerii nereușind să se lege într-un tot. Horia Lovinescu preferînd o modalitate care nu-l îmbracă, aceea a ficțiunii parabolice, livrești, n-a reușit decît să ne facă să oftăm după piesele sale de observație realistă cu individualizări umane istoricește constituite. Regia, Dan Micu a făcut tot ce a putut ca să încurce mai rău lucrurile. A redus decorul la funcționalitatea monotonă a unor lăzi de colete, cu capace pe unde ies actorii, a bălțat costumele, a simplificat mișcarea pînă la a se merge ostentativ de-a bușilea, a forțat fraza scrîntindu-i topica în așa măsură încît dacă n-ar fi fost în distribuție actori de talia lui George Constantin, Mircea Anghelescu, Emil Hossu, Ștefan Radoff, Ion Siminie ș.a. riscam să auzim doar... onomatopee. Dan Micu reia cu nonșalanță modalități și recuzite consumate cu ani în urmă de regizori cu infinit mai mult umor și fantezie decît o demonstrează tînărul debutant. Trupa de actori merită felicitări pentru superba docilitate de a aplica întocmai indicațiile regizorului, reușind prin talentul lor să ne ofere totuși satisfacții. George Constantin, prin tumultuosul său temperament, face din Poet un personaj care știe să-și poarte lumina, recitind năprasnic un pamflet de Arghezi. Mircea Anghelescu creionează un Mare Pontif ratat cu aplomb și distincție, Emil Hossu încearcă voluptăți adamice fără desăvîrșitul său firesc de totdeauna, Ștefan Radoff întruchipează Omul cu umor blajin, sensibilitate și discontinuități pînă la sosirea Arabelei. Ion Siminie, George Păunescu, Victor Strengaru, George Negoescu, diferențiază fizionomii într-o manieră clovnerească reușind împreună să dea culoare unui grup prea mult solicitat, Ioana Crăciunescu (Eva) dă glas și chip unui sentiment pur, trăit sub clar de lună. Actrița se mișcă frumos, dar teatral, vorbește frumos și cîntat. Nu sînt stridențe în distribuție, actorii fac totul din punctul lor de vedere.

Părerea unor spectatori: *Grid Modorcea* student la Institutul de artă teatrală și cinematografică — și-a scris impresiile pentru noi pe spatele unei invitații. Iată-le. «Este una din puținele premiere la care nu am aplaudat. Cauza acestui spectacol gratuit o constituie totala arbitrarităte, lipsa unui obiect specific, nerespectarea legilor construcției dramatice. Evadarea în «fantast» și ilogic a speculațiilor, se datorează unei lipse de determinare socială și istorică. Este un «discurs» al conceptelor definite arbitrar, a unei bizare alcătuiri de elemente fără sens. Efortul regizoral nu a reușit să dea măcar umorul necesar unei reviste modeste». Sculptorul *Gh. Apostu* m-a rugat să-i las un răgaz de gîndire. A doua zi, mi-a spus: «Eu nu mă pricep domnule nici la artă plastică, d-apoi la teatru... Zău!»

Coman ȘOVA

Scenă din spectacol

Fotografie de N. ȘVAICO

Este o idee minoră, dar poate aduce economii substanțiale

Avînd în vedere eforturile care se fac pentru economisirea energiei electrice, eu m-am gîndit la o metodă ce nu poate fi contestată. Deși este o idee minoră, contribuția sa poate fi foarte mare. Dau un exemplu: am făcut ca un bec de 25 lumini să dea lumina unui bec de 50 de lumini. Simplu! Oricare bec, în spatele sau deasupra sa, să aibă o oglindă. Dacă această oglindă este concavă, se mărește și mai mult randamentul becului. Plafonierele pot avea deasupra, fixată pe tavan, o oglindă rotundă cu diametrul plafonierei sau chiar plafoniera poate fi argintată. Înseși becurile pot fi argintate în jumătatea de sus.

Deci, totul este pe bază de oglindă.

Ar fi de datoria fabricilor de lămpi, de abajururi, de becuri să-și însușească această inovație, bineînțeles primind dispoziție de la forul tutelar. Țin să adaug că astfel de instalații se prezintă foarte frumos. Economisirea curentului electric pentru iluminat pe țară ar ajunge la circa 50%. Această inovație ar servi și intereselor economiei naționale, și economiei fiecărei gospodării.

Oglinzile sînt foarte ieftine. O oglindă rotundă cu diametrul de 60 centimetri pentru tavan costă 30 lei.

Deoarece eu mi-am făcut o instalație «sui-generis» cu diferite oglinzi, invit pe cei curioși să mă viziteze pe str. Agricultori nr. 12, București, (mă numesc Dumitru Mărculescu) spre a se convinge de seriozitatea inovației mele.

În conformitate cu legea referitoare la invenții și inovații am înregistrat prezenta la Consiliul popular al sectorului 3.

15 scaune cu spate și 2 bănci lungi

*Vă relatez o problemă pe care mulți tineri (printre care și eu, Ion Nicolcioiu) din localitatea noastră, comuna Pești*ani, județul Gorj, au discutat-o între ei și în alte împrejurări. Poate, zic eu, dacă o vor citi și alți localnici din satele vecine se vor trezi la realitate pentru a da ajutor la construirea unui cămin cultural sau a unei săli de cinematograf.*

Comuna noastră, în care intră satele Brădiceni, Gureni, Borșirteni, Habița, Seuca și Frinceșți, are în total cam 3 000 familii. Numai în satul Brădiceni există o sală de cinematograf. În localitatea noastră, Peștișani, pînă acum un timp se dădeau filme într-o sală nu prea potrivită, pentru că avea dimensiunile de 10×4 m, în plus avea și un stîlp în centrul sălii. Acum 6 luni, localul fostei săli de cinematograf s-a renovat și conducerea cooperației de consum a hotărît să amenajeze acolo un birt. Sala de cinematograf au mutat-o într-o cameră cu dimensiunile de 8×3,50 m, unde se zice că e Căminul cultural, și în care încap cam 15 scaune cu spate și 2 bănci lungi. Aceasta e sala de cinema a unei comune cu o populație de aproximativ 10 000 locuitori.

Într-un număr precedent al ziarului județean «Gazeta Gorjului» a fost publicat un articol cu prilejul începerii celei de-a XVIII-a ediții a Festivalului filmului la sate, în care se dădeau o serie de date statistice. Menționez doar una: în județ există 125 cinematografe pentru film ingust. Dar oare toate sînt asemeni celui de la noi? În încheierea articolului, directorul Întreprinderii cinematografice județene spunea: «După cum se vede, există, în județul nostru, cadru optim desfășurării Festivalului filmului la sate». Prin aceste două cuvinte nu se înțeleg oare și condițiile în care sînt vizionate filmele?

Un C.E.C. al oamenilor

Sînt activist cultural, mă numesc Ion Ghinescu și vă scriu despre minerul pensionar Ghică Leau din comuna Boteni, județul Argeș, care a găsit o pungă cu bani. Erau 1 750 lei. Ai cui erau banii? Iată întrebarea pe care și-a pus-o încă din prima clipă. A doua zi a aflat. Păgubașa era eleva Duță I. Maria de la școala generală din localitate, care mergea să-i depună la C.E.C. Din neatenție, în dreptul cofetăriei, și-a pierdut portmoneul. Erau banii economisiți din munca ce a desfășurat-o pe timpul vacanței de vară și în afara orelor de curs. Fără să ezite, pensionarul Ghică Leau i-a înmînat banii. Și astfel, lacrimile fetiței (orfană de mamă) s-au preschimbat în lacrimi de bucurie. Un gest frumos, plin de semnificații umane. Un C.E.C. al oamenilor semnat de pensionarul Ghică Leau.

100 de metri între cei de la vest și cei din est

Ar fi timpul ca organele locale din comuna Independența, Galați, să ia măsuri pentru a nu se mai tergiversa prelungirea traseului stației de radioficare și peste calea ferată. Că stau peste una sută gospodării de atîta vreme și așteaptă minunea. Și doar 100 de metri despart stîlpii de această parte, adică dinspre vest, de cei de la est. Cetățenii pun și materiale și muncă. Primarul, am de suflet și inițiativă, poate da dovadă și aici de mai multă înțelegere.

Ar fi timpul ca Întreprinderea de transporturi Galați să prelungească încă 7 km traseul autobuzelor ce pleacă destul de des din Galați pînă-n Branișteа și nu ajung pînă la Independența. Sute de cetățeni, printre care și eu, Virgiliu Chicioroagă, sîntem în situația de a aștepta ore întregi trenurile dinspre Galați înspre Tecuci.

Ar fi timpul ca în cele două stații ale autobuzelor ce vin de la Galați și merg spre Galați să se construiască niște adăposturi. Stau oamenii în ploaie și ninsori. Ce au de zis organele cărora le revine datoria de a se ocupa de aceste probleme, care contează totuși în viața oamenilor?

Promisiunile din Flacăra nr. 24 au rămas simple promisiuni

Sînt Costel Andrei din comuna Dovidești, semnatarul acelei scrisori prin care ridicam problema luminii de pe ulița pe care locuiesc («Cinci familii cer lumină» — Flacăra nr. 10 din 3 III o.c.). Promisiunile făcute în «Flacăra» nr. 24 din 9 iunie 1973 de Consiliul popular al județului Argeș au rămas simple promisiuni. Chiar nu se poate face nimic? Mai putem spera că vom ieși din întuneric?

Noptile acestea lungi ne fac să credem că încă mai trăim în urmă cu mulți ani.

Vă imaginați cît pierdem noi trăind fără energie electrică?

Recunosc și față de dumneavoastră că am greșit

Mă numesc Brătilă Ioan, sînt miner la mina Livezeni din Petroșani. Am fost criticat în nr. 47/17.XI.1973, al revistei «Flacăra», în articolul «Valea Jiului — muncă și conștiință (II)».

Îmi pare foarte rău că nu pot sta acum de vorbă cu dumneavoastră pentru ca să-mi cunoașteți părerea despre noul program de lucru. Recunosc și față de dumneavoastră că atunci am greșit. Chiar dacă la început nu am fost lămurit cu avantajele noului program, acum pot spune că planul se face, iar salariul îl realizăm în cele 5 zile lucrate pe săptămînă. Acesta este un program ideal, pentru care mulțumesc din inimă tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru indicațiile date de a se schimba programul de lucru.

Dacă înainte de introducerea acestui program noi nu știam ce o repausul duminical, căci nu se făcea planul, acum putem spune că în cele 2 zile (sîmbăta și duminica) ne putem odihni, putem viziona un film, un spectacol, putem face excursii și să începem săptămîna cu poftă de lucru, dornici de a răspunde prin fapte partidului și statului nostru pentru condițiile de muncă și de viață create.

Pentru a vă putea da seama că tovarășul Pulcan, cu care ați stat de vorbă, nu a fost destul de bine informat asupra persoanei mele, vă fac cunoscut că dacă mi-ar plăcea să trăiesc ușor, nu aș mai sta la mină, unde lucrez de 19 ani, și nu m-aș fi calificat miner, ci aș lucra ca strungar, căci am și această calificare. De asemenea, vă mai aduc la cunoștință că nu lucrez la întreținere, așa cum vi s-a spus, ci lucrez la frontul de lucru în brigada condusă de minerul Borjoga Vasile, la galeria care va lega incinta principală Livezeni cu puțul de la Maleia.

Vă rog foarte mult să publicați în revista «Flacăra» rîndurile de față pentru ca să cunoască și opinia publică adevărul și chiar părerea unui am care la început nu a fost de acord cu programul nou de lucru, dar care acum crede că nu s-ar putea introduce un alt sistem de lucru mai bun și mai eficient decît acesta.

Cînd se va pietrui drumul de 7 kilometri?

Satele Dîlma și Runcșorul din comuna Bala, județul Mehedinți, sînt situate la 7 kilometri distanță de drumul județean Savarna-Bala. Acest drum de 7 kilometri n-a fost reparat și nici pietruit de zeci de ani. Aceasta din cauză că de atunci și pînă astăzi aceste sate au fost arondate pe rînd la comunele Balta, Nadanova, Savarna, Rudina și Bala și nici una din aceste comune nu s-a ocupat de îngrijirea lor.

Ambele sate au peste 2 000 de suflete, din care peste 100 navetiști printre care și noi cei care vă scriem, Cerbu Gh. Dănilă și Ilie Mihuțescu, angajați la diferite întreprinderi din județ. Din cauza drumului nepietruit nu există nici un mijloc de transport în comun în satele noastre.

În vara anului 1973, deputații acestor sate au intervenit la conducerea județului și li s-a promis că se va repara drumul și se va prelungi unul din autobuzele de la Rudina sau Savarna cu cap de linie la Dîlma. S-a făcut o reparație sumară. Cînd au venit organele de la I.R.T.A. să constate dacă poate circula pe acest drum autobuzul, au spus că drumul este necorespunzător. S-a intervenit din nou la Direcția de drumuri a județului Mehedinți, dar fără nici un rezultat.

O a doua problemă ar fi faptul că din pădurile de pe raza satelor noastre, I.F.E.T.—Orșova și U.M.T.F.—Motru transportă lemnele exploatate cu autocamioane și tractoare pe drumurile de tarlale ale satului nostru. Au distrus complet un drum de tarla la Lopușnic, o fîntînă cu apă potabilă și un pod de ciment, toate în valoare de peste 20 000 lei. Sătenii au reclamat acest caz județului, care a trimis reclamația la Direcția județeană a drumurilor, iar aceasta a trimis-o la secția drumuri Baia de Aramă. Dar cererea aceasta este tot nerezolvată pînă azi!!

Sătenii noștri se întreabă, și pe drept cuvînt, cînd vor fi rezolvate aceste probleme?

Vă scrie o mamă căreia i s-a luat copilul

Sînt Baciu Maria, am 28 ani, locuiesc în București, str. Popa Nan nr. 115 B, și am un băiețel de 4 ani și 8 luni. Sînt despărțită de soțul meu, copilul rămînînd în grija mea de cînd avea cîteva luni. În același imobil cu mine locuiesc mătușa și unchiul meu, Dumbravă Steliana și Zaharia, amîndoi pensionari. Deoarece din 1972 urmez un curs seral de proiectare metalurgică, mătușa și unchiul meu, care nu au copii, s-au oferit să-mi supravegheze copilul pînă vin eu acasă. La fiecare chenzină contribuiam cu o sumă de bani la întreținerea copilului, completînd cu diverse alimente, fructe, alte mici sume de bani, unele atenții pentru mătușa și unchiul meu. Cu timpul, mi-am dat seama că ei caută să îndepărteze copilul de mine și am vrut să-l dau la grădiniță. Unchiul meu s-a opus și, în timp ce eu eram la serviciu, a dus copilul socrilor mei, pe motiv că eu nu pot să-l cresc, că nu am grijă de el, dar de fapt spunîndu-și că dacă nu-l au ei, să nu-l am nici eu. Mai era și un meschin interes pecuniar, pierdeau 800 lei lunar. Mai mult, m-au dat în judecată în numele soțului meu. Unchiul meu fiind admis martor principal, plîngînd a spus în instanță o mulțime de lucruri cu totul neadevărate la adresa mea. Ca urmare, au cîștigat procesul, iar copilul, pe care din luna septembrie (17, ziua de deschidere a grădiniței) nu mi s-a permis să-l văd, nici măcar să-i vorbesc la telefon, va rămîne la soțul meu, Baciu Ioan, care atîția ani nu s-a interesat de el. Vă rog din suflet să mă înțelegeți, este copilul meu și nu cred că există în lume cineva mai îndreptățit să crească un copil decît mama lui.

Ce s-a întîmplat cu invalidul Manolache Aldescu?

Sînt Ulise Ghinea din Bistrița, jud. Mehedinți, și vă întreb și totodată propun să publicați și măsurile ce s-au luat în legătură cu respingerea unei concurente la examenul medical pe motiv că ar suferi de inimă (la un liceu pedagogic din municipiul Tg. Jiu). De la Direcția sanitară a județului Gorj am cerut lămuriri în scris încă din vară, dar n-am primit nici un răspuns.

Oare situația invalidului Manolache Aldescu a fost în vreun fel reglementată după publicarea articolului «Amurgul unui campion»? Mă refer la situația sa materială îndeosebi.

Vă rog să ne țineți la curent și pe noi, cititorii, cu răspunsurile ce le primiți de la diferite foruri, așa cum procedați deseori în pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră».

N.R. Așteptăm și noi împreună cu dumneavoastră răspunsurile forurilor în drept.

Au mai scris și alți deștepți ca tine, și eu tot aici sînt

Cu legitimă indignare vă redau un fapt ce mi s-a întîmplat în după-amiaza zilei de 19 decembrie 1973. M-am dus la magazinul pentru desfacere de piese de schimb radio-televizoare de la Halele Centrale din Ploiești, cu intenția să cumpăr patru baterii rotunde mari pentru un radio «Mamaia».

Așteptînd în fața mesei — vitrină în care aceste baterii erau expuse — peste 20 minute, timp în care responsabilul lor Pîrcălab (nici o legătură cu fotbalistul) se juca, literalmente se «hîrjonea», cu una din vînzătoare. Văzînd că apelurile mele repetate rămîn fără ecou, m-am apropiat mai mult de dînșii și i-am rugat să-și întrerupă puțin plăcuta îndeletnicire și să-mi vîndă patru baterii. Mai bine spă,geam o vitrină sau dărîmam un raft cu piese! Door că nu m-au lînșat. «Vezi mă, condica este colo pe perete. Au mai scris și alți deștepți ca tine în ea și eu tot aici sînt. Cum o cheamă pe fată, nu te interesează pe tine, e în concediu și am adus-o eu să stea lîngă mine că o iubesc». Adaug la aceasta faptul că mă numesc Nicolae Ichim, locuiesc în Ploiești, str. Democrației bl. 5, ap. 38, am 41 de ani, iar responsabilul nu arăta nici de 30.

Dar fiind trimis la condică, m-am uitat în continutul acesteia și mi-am dat seama că băiatul are într-adevăr dreptate. Dacă după toate cele scrise de cumpărători în această condică nimeni nu a luat nici un fel de măsuri, are un «spate» foarte puternic și poate să-și bată joc în continuare de noi, bieții cumpărători. Așa că însoțit de zeflemelele responsabilului și ale vînzătoarei am ieșit umilit pe ușă.

Părinții îmi sînt bolnavi, eu ce să fac?

Vă scrie Păsăilă Rodica, domiciliată în Rădăuți, județul Suceava, Fundătura Cărămidăriei nr. 3, elevă în clasa a VI-a la Școala generală nr. 4, fiica lui Păsăilă Ioan în etate de 47 de ani, fost muncitor la Întreprinderea de panificație din Rădăuți, îndeplinind funcția de încărcător și descărcător, vin cu lacrimi în ochi a vă aduce la cunoștință următoarele: tatăl meu a muncit timp de 25 de ani, iar astăzi este grav bolnav și nu mai poate să se țină pe picioare, nu mai poate munci.

A stat în spital de două ori în care timp cu tot ajutorul dat de medici nu s-a făcut bine.

Prezentîndu-se la comisia de expertiză medicală din Rădăuți, tatălui meu nu i s-au luat în considerație fișele de observație și celelalte acte, ci a fost dat afară spunîndu-i-se că este bun de muncă. Astăzi stă acasă bolnav. Eu sînt elevă și nu am de nici unele. Mama a cerut să fie încadrată undeva, dar au spus că n-au locuri. Este și ea bolnavă. A fost operată de trei ori. Față de situația în care mă găsesc, la vîrsta de 12 ani, vă scriu cu lacrimi în ochi de soarta mea și a părinților mei în care mi-am pus toate speranțele pentru a fi folositoare societății noastre de azi.

Cu sprijinul Comitetului județean Suceava al P.C.R. Direcția pentru problemele de muncă și ocrotiri sociale jud. Suceava ne răspunde

Vă restituim scrisoarea adresată redacției revistei «Flacăra» de către eleva Păsăilă Rodica din Rădăuți, Fundătura Cărămidăriei nr. 3, prin care solicită ca tatăl său să fie înscris la pensie de invaliditate, iar mama să fie încadrată în muncă și vă informăm următoarele:

Tatăl petiționarei, Păsăilă Al. Ioan, în vîrstă de 47 de ani, a funcționat ca încărcător-descărcător la secția panificație Rădăuți pînă la data de 1 iunie 1973 cînd s-a îmbolnăvit și a solicitat să fie înscris la pensie de invaliditate.

Întrucît Cabinetul de expertizã medicală și recuperare a capacității de muncă Rădăuți n-a avizat favorabil propunerea de pensionare, petiționara a solicitat, printr-o scrisoare adresată conducerii partidului, sprijin pentru a se rezolva această problemă.

Ca urmare, tatăl petiționarei a fost examinat de către Comisia interjudețeană de expertizã medicală și recuperare a capacității de muncă Suceava, care, după ce l-a internat în spital pentru analize, i-a avizat favorabil pensionarea.

Fiind încadrat în gradul III de invaliditate, prin decizia nr. 26534 din 7 decembrie 1973 i s-a acordat, cu începere de la 1 noiembrie 1973, data desfacerii contractului de muncă, o pensie.

În ceea ce privește încadrarea în muncă a mamei, aceasta a fost rezolvată prin plasarea sa ca muncitoare la Cooperativa «Munca invalizilor» din Rădăuți, cu salarizarea în acord.

director
inginer I. Sfirnaciuc

șef oficiu
V. Andrian

Apa ne trece pe la porți, luînd drumul orașului

Sînt Gheorghe Ecobescu și vă adresez cu încredere aceste rînduri, pentru a da viață din nou satului meu natal, comuna Runcu din județul Gorj. Cîndva, un izvor, chiar de la nașterea lui, răcorea în zilele toride ale lui Cuptor sticlele cu licoarea pămîntului, apoi mai la vale adăpa toată suflarea Runcului ce se bucura de această apă curată, fără miros și culoare, dar cu gust de sănătate și viață. Vîlceaua, cum îi spun runcanii, le era viața, era tămăduirea setei și curățenia iilor, potolea și setea pămîntului din verile uscate.

Au trecut ani, zeci de ani de atunci. Prin anul 1963 o conductă cu diametrul de 300 mm a plecat din Runcu să ducă apă confraților noștri din Tg. Jiu — acțiune bine gîndită și de folos, fără a dăuna runcanului. Prin anul 1965–1966 Combinatul de ciment Bîrsești–Tg. Jiu, cu o conductă de 600 mm, ne seacă apa din Runcu, iar acum cînd vă scriu, o nouă conductă, dar de 800 mm în diametru, secătuiește Runcul de minunata lui apă potabilă. Azi runcanul nu mai are apă, dar are drumuri desfundate cu bolovani rămași de la cei ce i-au răpit-o.

Cred că ar fi bine ca tovarășii de la oraș, cum le zicem noi, să ia măsuri de instalare de cișmele în comună, în care apa să fie împinsă cu pompele, că altfel nu urcă, nu are presiune. Să rămînem și noi, runcanii, mulțumiți că mai avem din apa noastră ce ne trece pe la porți luînd drumul orașului. La fel, fabrica de ciment din Bîrsești să-și foreze puțuri pentru apă, așa încît cimentul să nu mai aibă nevoie de apa gîrlei din Runcu. Aceasta fiind povestea apei noastre, am dori să se ia măsuri acolo unde trebuie și să se dea curs apei și la izvorul ei, pentru a ne mulțumi și pe noi, cei de la izvoare.

acorduri jubiliare

Soseşte pînă la noi rezonanţa notelor solfegiate pe strunele viorilor şi violoncelelor măiestrite aici, astăzi, ca şi acum trei luni, cînd ÎNTREPRINDEREA DE PRELUCRARE A LEMNULUI REGHIN şi-a sărbătorit centenarul.

În concertul realizărilor consemnate cu acel prilej — cînd întreprinderii i-a fost conferit *Ordinul Muncii clasa I-a* pentru contribuţia deosebită adusă în domeniul prelucrării lemnului — trecerea în revistă a succeselor obţinute de-a lungul anilor, a reprezentat — atunci ca şi acum — motive de satisfacţie şi bucurie, prilej totodată a reevaluării posibilităţilor pentru obţinerea şi în viitor a aceloraşi frumoase rezultate.

Pentru că dacă astăzi *I.P.L. REGHIN*, reprezintă o firmă ale cărei recomandări nu mai sînt necesare, motivaţia afirmaţiei o găsim în buna reputaţie căpătată în rîndul beneficiarilor de materiale sportive din lemn: rachete tenis, săniuţe, bărci, a celor de articole muzicale: viori, violoncele, chitare, ca şi altora de alt gen. Sîntem informaţi, printre altele, că producţia de rachete a anului 1974 va atinge cifra de 105 000 bucăţi.

Girul suprem al acestei reputaţii îl descoperim în triunghiul: calitatea execuţiei — promptitudinea onorării contractelor — bunele relaţii comerciale întreţinute cu beneficiarii.

Şi chiar dacă acest triunghi nu constituie reprezentarea grafică a emblemei firmei, întotdeauna ei ne semnalează că în interiorul laturilor lui citim: ÎNTREPRINDEREA DE PRELUCRARE A LEMNULUI REGHIN.

ANUL XIII - NR. [illegible] (673) - 26 IANUARIE 1974

flacăra

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Cuvinte pe care atunci nu le-am putut rosti

Încurajat de faptul că într-unul din numerele trecute ale revistei «Flacăra» am putut citi cuvinte de prețuire la adresa profesorului emerit Ștefan Dușulescu — azi, după încetarea din viață a strălucitului om de cultură — își îngăduie o vă trimite un succint panegiric Ion Petrovan din București, str. Plantelor nr. 60, și pe care nu l-a putut rosti în cadrul solemnității de despărțire datorită «tristeței sugrumate în pumni», cum denumește o asemenea mare emoție poetul «Nenea Fanu», cum îi ziceau elevii, a fost originar din București. Călăuzit de unul din preceptele lui Cezar, care a spus într-o împrejurare capitală: «decît al doilea la Roma, mai bine primul în Galia», s-a împămîntenit în orașul Craiova, unde a trăit, a muncit,s-a dăruit și și-a dat obștescul sfîrșit. Acolo a crescut ei oameni adevărați, suflete mari, minți luminate, îmbogățind știința și literatura românească, căpătindu-și prin străduința și dăruirea sa stima, prețuirea tuturor. Invalid din primul război mondial, autor al primului dicționar filozofic din țara noastră, autor de piese jucate la Teatrul Național din Craiova, autor al unei lucrări lăsate în păstrarea Arhivelor Statului din Craiova, nu-și putea găsi o mai nimerită așezare a locului de veci decît în imediata vecinătate a mormîntului eroilor neamului din cimitirul bisericii de pe șoseaua Pantelimon-București.

Am ascultat cu emoție cuvintele de rămas bun ce le-au rostit foștii săi elevi de la liceul «Frații Buzești» din Craiova și de la celelalte școli pe unde a lucrat. Cu ochii înlăcrimați, plecînd de la această ceremonie funebră, am înțeles ca pentru mine cuvintele poetului: «Pămînt ți-e trupul și-n pămînt s-ascunde/ dar umbra ta rămase printre noi și inima-mi te simte orișunde».

Din partea Întreprinderii comerciale de stat pentru alimentație publică Pitești

În numărul 51 (967) din 15 decembrie 1973 al revistei «Flacăra» a fost publicat articolul «OAMENII MUNCII AU NEVOIE DE CANTINE BUNE TOCMAI PENTRU CĂ SÎNT AI MUNCII», în care se vorbește și de unele cantine din municipiul Pitești.

În legătură cu aceste cantine vă precizăm următoarele: Pentru cantina-restaurant «a teatrului», I.C.S.A.P. a solicitat în mai multe rînduri un local corespunzător, dar nu i-a fost repartizat pe considerentul că nu există. La ultima analiză făcută de Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Pitești asupra activității cantinelor restaurant, ni s-a făcut promisiunea că în trimestrul I/1974 ni se va repartiza un spațiu corespunzător pentru această cantină.

Referitor la aspectul intîlnit la cantinele «Combinatului de articole tehnice din cauciuc» și «Argeșana», ne rămîne sarcina ca și pe viitor să menținem calitatea produselor și împreună cu comitetul de cantină să popularizăm în rîndul salariaților avantajele servirii unei mese la cantină.

director, **N. Diaconescu**

șef serviciu, **Gh. Ionescu**

Unde sapă dau de apă rea

Mă adresez redacției revistei «Flacăra» cu o problemă a cărei rezolvare interesează pe majoritatea locuitorilor din comuna Tufești, jud. Brăila. Mă numesc Năstase Badiu, domiciliez în București, în Drumul Taberei nr. 10, bl. D/1 și sînt originar din Tufești.

În această comună oamenii se aprovizionează cu apă din fîntîni. Tufeștenii sînt oameni harnici, sîrguincioși și și-ar săpa fiecare o fîntînă în gospodăria proprie, însă necazul vine de la calitatea apei. Din cele șapte ulițe paralele cîte are comuna Tufești numai pe una din ele fîntînile au apă bună. Oamenii de pe celelalte ulițe oriunde ar săpa dau numai de apă rea. Această apă nu e bună nici pentru vite, nici pentru spălat, ci doar pentru stropit praful din curți.

De ani și ani de zile cei mai mulți tufeșteni se chinuiesc cărind zilnic, cu cobilița, de la circa 2 kilometri,apă pentru băut, pentru spălat, pentru mîncare, apa cea de toate zilele. E nemaipomenit de greu. Trebuie să bei apa cu măsură, să te speli cu economie și mereu să drămuiești.

Mă gîndesc, oare organele locale ale puterii de stat, Consiliul popular al județului Brăila, nu pot urni o dată pentru totdeauna problema aceasta din loc? Nu s-ar putea realiza un sistem de canalizare sau un sistem de cișmele pentru captarea și transportarea apei potabile pe la curțile gospodarilor? Știu că oamenii au dat bani pentru asemenea acțiune, dar ce s-a făcut cu acești bani, de ce lucrările se tărăgănează la nesfîrșit, n-am aflat încă. Sînt convins că tufeștenii vor mai da bani dacă va mai fi nevoie, vor participa cu toate forțele, prin muncă voluntară, la orice lucrări, pentru a scăpa o dată pentru totdeauna de a mai cără apa cu mîinile de la depărtări de kilometri.

Din partea Consiliului popular al județului Brăila

Problema apei în comuna Tufești o stat și stă în atenția comitetului executiv al Consiliului popular comunal și, respectiv, a Consiliului popular județean. Ce dovadă, încă din anul 1971 s-a fixat ca obiectiv de realizat prin contribuția bănească a locuitorilor, conform legii 20/1971, realizarea lucrării de forare și executarea conductei de apă. În 1971 s-a votat suma de 240 000 lei pentru începerea executării lucrării în anul 1972. Lucrarea n-a putut fi executată atunci suma fiind insuficientă.

În anul 1973 trebuie reținut că din fondurile mai vechi însă, care rămăseseră de la electrificarea comunei și nicidecum din fondurile stabilite pentru apă, Consiliul popular comunal a realizat cu aprobarea adunării cetățenilor, o extindere de două săli de clasă. Comuna posedă în prezent circa 300 000 lei. Consiliul popular comunal intenționează să supună din nou aprobării cetățenilor sume tot pentru apă. Deci există destulă preocupare pentru această problemă din partea organelor locale. S-au făcut analize repetate la apa pe care o asigură cele două C.A.P.-uri de la fîntînile forate și este necorespunzătoare.

Verificarea a fost făcută de tovarășul secretar al comitetului executiv al Consiliului popular județean Brăila, Țurcan Alexandru.

vicepreședinte, **Ilie Marinescu**

secretar, **Alexandru Turcan**

Camioneta va fi casată

Întreprinderea comercială de stat pentru alimentație publică «Petroșani» ne comunică: Cu privire la articolul apărut în revista «Flacăra» numărul 1-2 din 1 ianuarie 1974 intitulat «Anii trec, camioneta rămîne», vă informăm că s-au întocmit formele de casare pentru autovehiculul respectiv, care a și fost transportat la depozitul nostru de materiale pînă la aprobarea actelor, după care se va preda la D.C.A.

director, **Constantin Secărea**

șef birou administrativ, **Sultana Dombi**

O precizare a întreprinderii «Electrobanatul»

Vă aducem la cunoștință că în articolul «Bateriile cu emblema «Electrobanat», publicat în numărul 51 (967) din decembrie 1973, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră»,a apărut o greșeală din cauza neatenției semnatarului acelor rînduri, Nicolae Dimitriu din Tîrgoviște.

Întreprinderea noastră, deși cea mai mare producătoare de baterii din țară, nu are în nomenclatorul de produse bateria de 9 V, tip 6F22, pentru aparatele tranzistorizate, aceste baterii fiind produse ale Fabricii de cabluri și materiale electroizolante din București, fapt certificat și de emblema de pe baterii — «ECAB» (și nu «ELBA»).

Solicităm să se revină asupra acestei erori, publicînd în revista dumneavoastră o dezmințire a articolului sus-amintit.

director, **ing. Gligorescu D.**
șef serviciu C.T.C. — laboratoare, **ing. Ciucă Gh.**

Rog a se rezolva cererea mea din 5 martie

Sînt Nițan C. Samuil din orașul Suceava, str. Mihai Viteazul nr. 20 A, et. II, ap. 80, vă rog să mă ajutați să arăt prin intermediul paginii «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» o problemă personală. Sînt salariat la I.C.D.B.-București, și lucrez la șantierul din județul Neamț, Iotul Hanga. Vin la domiciliul meu din Suceava o dată la două săptămîni. Am fost căsătorit și am divorțat. M-am adresat în 5 martie cu o scrisoare recomandată Consiliului popular al comunei Drăgoiești, județul Suceava, pentru a-mi viza hotărîrea judecătorească de divorț, precum că a fost trecută în evidențele Consiliului popular. M-am adresat din nou cu o scrisoare simplă, neprimind nici un răspuns. La data de 6 aprilie 1973 m-am adresat la Consiliul popular al județului Suceava spre a mă ajuta să rezolv această problemă. Mi s-a răspuns că nu am anexat timbrele necesare. La data de 6 iulie 1973 am cerut sprijinul ziarului «Munca» și al Consiliului județean al sindicatelor și totodată am făcut o nouă cerere, anexînd și timbrele necesare pentru Consiliul popular Drăgoiești, rugînd o se rezolva cererea trimisă la data de 5 martie 1973. Nici după șase luni de zile încă nu a reușit Consiliul popular să pună o vizăla un act și nici să-mi dea un răspuns.

Din partea Consiliului popular al județului Suceava

În legătură cu scrisoarea lui Nițan C. Samuil din municipiul Suceava, str. Mihai Viteazul nr. 20 A, prin care arată că întîmpină greutăți la obținerea inscrierii pe hotărîrea de divorț a clauzei că a fost înregistrată pe actul de căsătorie, înregistrat la Comitetul executiv al Consiliului popular al comunei Drăgoiești, vă facem cunoscut că în urma unei scrisori primite direct de la sus-numitul s-au constatat următoarele: Comitetul executiv al Consiliului popular al comunei Drăgoiești i-a trimis, cu adresa nr. 181 din 14 august 1973, hotărîrea de divorț prevăzută cu mențiunea cuvenită.

De nesoluționarea la timp a cererii lui Nițan Samuil se face vinovat secretarul Comitetului executiv al Consiliului popular al comunei Drăgoiești, care avînd și alte abateri, urmează a fi sancționat.

președinte, **Miu Dobrescu**

secretar, **Gh. Florescu**

Pe baza căror criterii poți fi încadrat suplinitor?

Anul trecut m-am prezentat la concursul de admitere la Facultatea de istorie-filozofie din Iași (secția filozofie) și am picat, deoarece nu am fost suficient de pregătită, fiind bolnavă și pregătindu-mă în special pentru bacalaureat (pe care l-am luat cu 9,33). Nepierzîndu-mi speranța, m-am gîndit că mă voi pregăti pentru anul viitor și am hotărît să mă încadrez în producție pînă la examen. Astfel am mers la Serviciul de forțe de muncă Fălticeni, dar aici mi s-a răspuns că nu au locuri nicăieri. Am depus cerere pentru a fi încadrată ca suplinitoare la una din școlile comunei noastre, dar nici aici nu am avut succes și am fost nevoită să stau acasă. Anul acesta am dat din nou examen, dar am picat pentru 0,09 puncte (am avut 7,83 și s-a intrat cu 7,92). Am depus și anul acesta cerere pentru a fi încadrată ca suplinitoare, dar nici de data aceasta nu am avut succes, deși a fost un loc liber chiar în satul vecin cu al meu, unde a fost încadrată tot o absolventă de liceu, iar foștii colegi au fost reîncadrați. Am scris această scrisoare pentru a vă ruga să-mi răspundeți la o întrebare: pe baza căror criterii se face încadrarea în învățămînt ca suplinitor? Am impresia — ne scrie Magdalena Mocanu, din satul Șomuz, comuna Dolhasca (Suceava) — că la noi locurile sînt scoase la licitație, altfel nu pot să-mi explic de ce nu am fost încadrată, deși posibilități erau și deși mi s-a promis.

Din partea Consiliului popular al județului Suceava

La adresa dumneavoastră referitoare la scrisoarea numitei Mocanu Magdalena din satul Șomuz, comuna Dolhasca, vă informăm că Inspectoratul școlar al județului Suceava li va face încadrarea sus-numitei în învățămînt începînd cu data de 10 ianuarie 1974.

Alăturat vă înaintăm referatul Inspectoratului școlar al județului Suceava.

președinte, **Miu Dobrescu**

secretar, **Gh. Florescu**

Inspectoratul școlar al județului Suceava

La scrisoarea tovarășei Mocanu Magdalena din satul Șomuz, comuna Dolhasca, județul Suceava, adresată redacției revistei «Flacăra», prin care solicită încadrarea ca suplinitoare în învățămînt, vă facem cunoscut că i s-a comunicat să se adreseze inspectoratului școlar și, începînd cu 10 ianuarie 1974 va fi încadrată pe un post vacant în județul Suceava.

inspector general adjunct, **C. Chindea**

inspector școlar, **V. Danielescu**

În cadrul internatului este necesar un medic

În cadrul internatului de la Școala ajutătoare Săcel, județul Hunedoara, sînt 190 elevi. De felul cum sînt îngrijiți nu am nimic de obiectat, iar eu în calitate de mamă sînt mulțumită. Problema ce mă nemulțumește pe mine, cît și pe ceilalți părinți ai elevilor de la școala amintită, este următoarea: în cadrul internatului nu este un medic în permanență, pentru a supraveghere medicală zilnică a acestor minori, ne scrie Maroara Rotaru din comuna Buituri, județul Hunedoara.

Medicul vine o dată la săptămînă, de la o circumscripție dintr-un sat din apropiere, iar asistența medicală are programul de la 7-15 în fiecare zi.

Dacă se ivesc cazuri de îmbolnăviri după orele 15 și mai ales în timpul nopții, copiii trebuie transportați cu salvarea la cea mai apropiată circă unde sînt cadre medicale, dar de cele mai multe ori pe timp de noapte nu se poate obține salvarea.

Ne punem întrebarea, oare nu se poate rezolva ca elevii să aibă în cadrul internatului un medic în permanență pentru a putea supraveghea zilnic sănătatea acestora care sînt mai sensibili și cu totul mai deosebiți de elevii de la școlile cu program normal?

În cazul că nu se poate acorda la numărul de 190 elevi un medic în permanență, propun ca medicul de la circumscripția din satul apropiat care deservește o dată pe săptămînă și internatul, să fie mutat în cadrul internatului școlii ajutătoare Săcel și să deservească în limita posibilităților sau cu un program stabilit satul respectiv.

Cred că propunerea mea este binevenită pentru micii minori, de a li se putea acorda zilnic un control medical.

Sper ca propunerile mele să fie aplicabile

Vă scriu mai întîi despre necazul nostru general de lipsa iaurtului de pe piața tîrgovișteană și a altor localități din județ, își începe relatarea Dumitru Codițoiu din strada Armaniei nr. 8. Intrigat de această lipsă, m-am interesat la factorii care răspund de producerea lui și de aprovizionare, de la care am desprins următoarele:

Consumatorii de iaurt îl cumpără, majoritatea, cu borcane cu tot, și cum costul borcanului nu este decît 60 de bani, mulți cetățeni nu se mai interesează să-l înapoieze circuitului de îmbuteliere.. L-am întrebat pe șeful producției de la I.C.I.L.-Tîrgoviște, de ce nu comandă borcane mai multe. Acesta a răspuns că în țară este autorizată să fabrice borcane pentru iaurt numai fabrica de la Azuga și că singură nu poate să asigure toate cerințele. «Noi am putea să fabricăm iaurt pentru mii de borcane pe zi, că avem lapte destul. Pentru că nu avem borcane, linia de îmbutelriere mai mult stă, iar noi plătim amortisment pentru ea».

Aș întreba atunci: De ce O.C.L.-Alimentara nu apelează la consumatori să restituie borcanele? De ce nu se mărește garanția unui borcan la doi lei de exemplu, ca omul să fie interesat să-l ducă înapoi? De ce distribuitorii I.C.I.L.-Tîrgoviște nu ridică borcanele goale, așa cum a fost cazul cu microraionul 9, unde în ziua de 28 noiembrie, aproape o sută de borcane așteptau neridicate de șase zile, la numai 200 metri de fabrică?

Încerc să fac unele propuneri, nădăjduiesc aplicabile, și pe linia gospodăririi mai chibzuite a resurselor energetice.

Să se pună, la fiecare început de linie electrică pentru iluminat public, întrerupătoare automate, care să întrerupă lumina 5 secunde, iar altă 10 secunde să refacă contactul de iluminare. În acest fel s-ar realiza o economie de electricitate egală cu o treime din consum.

În multe localități din țară încălzirea nu se face de la o singură centrală mare, ca în cazul fericit al Pitештiului, ci de la mai multe centrale mici, care consumă mult combustibil și electricitate. Ar fi bine ca și la Tîrgoviște, de exemplu, să se facă lucrările de rigoare pentru ca termocentrala de la Doicești să furnizeze căldură întregului oraș, așa cum Găvana deservește Pitештiul.

Din confesiunile unui profesor

Eram în halat de bolnav, pe coridorul unui spital. Deodată am tresărit; un tînăr înalt, îmbrăcat în uniformă, cu matricolă pe mînă, cu șapcă de elev pe cap, înainta sfios. După el, un altul, puțin mai scund. Mi-a trecut prin minte că sînt doi reprezentanți ai clasei care-și așteptă dirigintele de atîtea săptămîni. Dar nu era așa! În urma lor, un stol compact... Douăzeci și doi sau douăzeci și patru sau poate toți colegii de clasă ai celor doi. Nu mai știu cum am ajuns în curtea spitalului, înconjurat de ei. Copleșit de emoție m-am trezit că le pun întrebări: Bine, dar azi e duminică... Nu e zi de școală. Cum v-ați întîlnit? Mulți sînteți din mediul rural, navetiști, și azi trebuia să vă odihniți, să vă distrați?...

După puține zile m-am înapoiat la școală. A venit sfîrșitul anului școlar, prilej de evaluare și a muncii profesorului. Ședințe de analiza activității cadrelor didactice, caracterizări, calificative. Eu, am cu părul nins de ani, am primit un singur calificativ «bine». Cine mi l-a dat? Un confrate mult mai tînăr. De acest coleg, promovat într-o funcție superioară, mă desparte o distanță de aproape un sfert de veac și poate nu numai atît! Colectivul de conducere a ripostat energic: «Merită cu prisosință calificativul «foarte bine». Cel care propusese calificativul «bine» nu era altul decît un fost elev al meu de acum un sfert de veac. Cu un sfert de veac în urmă, altă clasă îmi ura, la sfîrșit de an școlar, succes și viață lungă. După un sfert de veac, unul dintre ei, numai unul, mă notează cu «bine». În același timp alți elevi, cei de azi, toți îi urează aceluiași dascăl ani mulți și sănătate. E bine că azi sînt mulți, conștienți și sinceri. E îmbucurător faptul că numai unul din cei vechi nu seamănă nici cu cei de azi, nici măcar cu foștii săi colegi.

Dar luîndu-mă cu vorba am uitat să mă prezint. sînt profesorul Constantin Burlacu din Ploiești, str. Zubcu-Petrovici nr. 2.

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ai nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față numărului solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă

Aceste prispe vechi cu stîlpi sculptați pe zarea cărora se văd eroii

ÎNTR-UN NUMĂR VIITOR, REPORTAJUL „STÎLPI DE CASE ROMÂNEȘTI“

la mulți ani albinei

Astăzi se sărbătoresc 100 de ani de la înființarea primei asociații de apicultură din România

«Ziua de 20 septembrie 1972 a fost una dintre cele mai fericite pentru crescătorii de albine. A fost ziua cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a găsit timp să viziteze Combinatul apicol»...

combinatul oamenilor cu mîini dulci și pricepute

La București, poartă-n poartă cu Aeroportul Băneasa, se află singurul combinat apicol din țară, un perimetru al activității intense și migăloase, ce se cheamă chiar așa, simplu, Combinatul apicol, și care — văzut de departe — sugerează un orășel al copiilor, pe care nu știi dacă trebuie sau nu să-l iei în serios. Clădirea administrației repetă, în beton și sticlă, arhitectura unui stup. Pavilionul expozițional, care în urmă cu un an și jumătate a fost vizitat de însuși secretarul general al partidului, are forma unei frunze de trifoi, în vreme ce laboratorul simbolizează un fagure.

Este vorba de un complex arhitectonic inventiv și practic, în care oamenii — ne-am convins la fața locului — lucrează cu abnegație și cu mîndrie, convinși că activitatea lor de zi cu zi contribuie la întocmirea unei prestigioase cărți de vizită, cu care România se prezintă în lume, imaginară bucățică de carton pe care stă scris, cu litere semețe, «cea mai mare exportatoare de miere din Europa, primul fabricant de utilaj apicol din lume».

Incinta combinatului este un adevărat șantier. Se află în construcție clădirea ce va găzdui viitoarea editură a Apimondiei, o hală de fabricare a hidromelului, cu o capacitate de 1 milion de sticle anual, în sfîrșit, edificiul primului liceu de specialitate din țară, în care ar urma să funcționeze și cele patru clase existente.

Am vizitat combinatul de la un pavilion la celălalt, am intrat în laboratoare și în spațiile expoziționale, în clădirea administrației și în halele de lucru, am notat cifre, proporții, date de tot felul, am asistat la procesele intime de decantare a mierii, am gustat chiar o bucată de turtă dulce și, înainte de plecare, ne-am adresat inginerului șef Ștefan Săvulescu. I-am solicitat cîteva amănunte, cîteva adevăruri, răspicate, uitînd — noi și, sperăm, dînsul — că oricum am lua-o reportajul acesta are un caracter festiv...

Inginerul Săvulescu a fost destul de scump la vorbă. Din prima clipă am înțeles că omul din fața nu iubește cuvintele. Folosirea lor îl incomodează, și aceasta nu este o figură de stil de dragul unei figuri de stil: limbajul lui Ștefan Săvulescu este sec, concis, presărat cu cifre, coborît parcă dintr-un dicționar apicol (dacă o exista așa ceva...): biostimulatori, hidromel, polen, topitoare etc. În cinci ani, ne-a spus, valoarea producției marfă a crescut de trei ori,

> *Cu prețul vieții lor albinele*
> *Își apără mierea și stupul,*
> *Oile abia tremură*
> *Cînd vine să le ia măcelarul sau lupul.*
>
> **(Zaharia Stancu, «Cu o sabie nouă», 17 ianuarie 1974)**

iar cea de desfacere la fel; în primul an de activitate, adică în 1965, a continuat, combinatul avea în fabricație 65 de sortimente, astăzi lucrăm la 215; în urmă cu patru ani, a încheiat, aveam relații economice cu puține țări; în prezent numărul acestora se ridică la 48, produsele apicole românești fiind foarte apreciate pe piețele de desfacere din Grecia, Noua Zeelandă, Statele Unite, Anglia, U.R.S.S., Japonia, Cuba și așa mai departe.

— E dulce viața la dumneavoastră, tovarășe inginer.

Am crezut că interlocutorul nostru nu prea obișnuiește

să rîdă. Ne-am înșelat. E dulce numai la figurat, răspunde, și asta pentru că se lucrează cu miere. La propriu, munca din combinat este la fel de serioasă ca în oricare alt loc, salariații de aici fiind conștienți de importanța activității lor.

— Am vizitat combinatul dintr-un colț în celălalt, de la laboratorul de dulciuri și pînă la hala în care se confecționează părțile de lemn ale unui stup. În unele locuri, treaba pare să aibă un caracter deosebit, în altele este mai prozaică.

> *«Capetele de pace au fostu aceste: Ieremia Vodă să fie domnu în țară, birnic împărății din an în an, după obicei, iar hanului să deo din an în an daruri și cîte... (mii) cîntare de miere și șapte sute să fie cișlele hanului în Bugeac».* **(Miron Costin)**

Rutinieră. Oare ce ar fi trebuit să ne impresioneze cel mai mult?

Ridică din umeri. Dacă ați fi fost specialiști, ne spune, normal ar fi fost să rămîneți foarte impresionați de linia de condiționare a mierii care, prin concepție și realizare, reprezintă un unicat mondial. Din păcate, sau din fericire, nu sînteți specialiști, așa că ar fi trebuit să zăboviți mai mult timp în expoziție și să vă convingeți, cu propriii ochi, ce de variată este gama de produse apicole românești, mărfuri tot mai solicitate în străinătate, chiar și în țări cu o bogată tradiție în acest domeniu.

În această lume dulce nu e, oare, nimic amar?, ne-am interesat.

Ba da, ne mărturisește, renunțînd într-o clipă la chipul

> *«În acest scop prisăcarii care pun un roi nou în matca într-un știubei îl bortilesc anume înainte de a face ceva, astupă acele deschizături cu ceara aceo negrie și apoi încep să lucreze. Această ceară, la timpul potrivit, o scot prisăcarii cu miere, și fiindcă are un miros ca de chihlimbar, și la soare nu se topește, o vînd cu un preț mai mare».* **(Dimitrie Cantemir.** *«Descriptio Moldaviae»)*

jovial de adineauri. În general n-avem de ce ne plînge, dar treburile ar merge ca pe roate dacă Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții s-ar dovedi mai receptiv la cererile noastre. Apicultorii din țară au nevoie de un număr mult mai mare de stupi decît putem să le oferim, au nevoie și ne solicită, dar pentru asta ne-ar trebui mai mult lemn. Producem anual aproximativ 40 000 de stupi. Ar fi nevoie, pentru înlocuirea celor bătrîni și pentru asigurarea unui spor, de alți 30 000. Ne-am organizat o exploatare forestieră proprie, într-un loc greu accesibil, am obținut lemn suplimentar, dar tot nu ajunge.

L-am întrebat dacă acest neajuns este singurul sau dacă mai are ceva, și inginerul Săvulescu n-a ezitat să ne spună necazurile sale și ale combinatului pînă la capăt. Ar mai fi ceva, ne-a mărturisit. Problema ambalajului.

— Ce-ar fi cu ambalajul?

— Ambalajele cu care ne prezentăm la export sînt adesea necompetitive pe plan internațional și pierdem din cauza lor comenzi avantajoase, în ciuda faptului că mierea pe care

și prietenilor ei!

o livrăm are calități excelente. Nu demult, am pierdut clienți din R.F.G. pentru simplul motiv că n-am izbutit să satisfacem dorința importatorului de a-i oferi un anumit tip de borcane. Era vorba de o comandă de jumătate de milion de borcane.

Încheiem aici succintul reportaj de la Combinatul apicol din București, aflat poartă-n poartă cu Aeroportul Băneasa, complex arhitectonic încîntător, între zidurile căruia oamenii muncesc cu seriozitate și pasiune, dar în viața căruia de zi cu zi, mai există încă probleme de rezolvat.

Deși oarecum festiv, prilejuit de Centenarul albinei românești, acest reportaj se poate constitui și într-un subiect de meditație pentru oameni harnici, cu mîini dulci și pricepute.

profesor doctor inginer v. harnaj, președintele apimondiei: «apicultura prelungește viața, ajutîndu-i pe oameni să fie mai calmi, mai destinși, mai bine hrăniți»

- **De ani de zile, viața mea se împarte între aceste două birouri...**
- **Toți banii pe care i-am cîștigat i-am băgat în stupi**
- **Columna lui Traian atestă vechimea stupăritului pe aceste pămînturi**
- **România ocupă în ierarhia internațională a mierii același loc ca și în ierarhia petrolului**
- **Ziua de 20 septembrie 1972 a fost una dintre cele mai fericite pentru crescătorii de albine...**
- **Lumea modernă nu poate fi concepută fără miere**
- **Am un fiu, este inginer și îl cheamă Albinel**

— *Tovarășe profesor Harnaj, înainte de a suna la ușă, am citit cu atenție ce scrie sub numele dumneavoastră. Scrie profesor doctor inginer Viaceslav Harnaj. Am citit și am tresărit. Există oare profesori universitari de apicultură?*

— Desigur, numai că eu sînt profesor de hidraulică, în cadrul Institutului de petrol, gaze și geologie. În plus, dețin onoarea de președinte al Comitetului internațional de hidrodinamică a fluidelor polifazate, disciplină în care sînt socotit un fel de fondator.

— *Așadar, președinte al unui organism internațional de hidraulică, președinte al Asociației crescătorilor de albine din România, președinte al Federației internaționale de apicultură Apimondia, de trei ori președinte, tovarășe profesor! Nu e prea mult, nu e prea abositor și, mai ales, cum se împacă una cu alta?*

— Într-adevăr, însărcinările pe care le am mă obligă la un ritm de muncă intens, susținut, dar muncesc de cînd mă știu și cred că mi-ar fi peste putință să stau o clipă. În plus, am avut marele noroc ca sediile celor două instituții la care lucrez, Petrol și Gaze și Apimondia, să se afle foarte aproape unul de celălalt, la două minute de mers pe jos. De ani de zile viața mea se împarte între aceste două birouri, între aceste două pasiuni. Aș vrea să știți că ultima oară cînd mi-am găsit timp liber pentru un film a fost în 1972. Asta nu e o laudă, desigur, dar este un adevăr.

> «Am aflat dintr-o anumită lucrare că există albine în Sciția și că nici nu le pasă de frig, iar sciții nu duc misilor de vînzare miere străină, ci din partea locului și faguri de la ei». **(Claudius Aelianus,** *în jurul anului 220)*

— *Nu mi-ați răspuns totuși la jumătate din întrebare.*

— Cum se împacă hidraulica și apicultura? Se împacă. Cea mai bună legătură dintre ele o constituie mierea, care este un fluid polifazat. În orice caz, pentru mine, adevărata profesiune rămîne hidraulica, în vreme ce apicultura reprezintă o pasiune. Un fel de sport, dacă vreți, în ultimă instanță chiar o obligație, de vreme ce toçmai în acest domeniu dețin o sarcină de răspundere, fiind președintele unui for internațional din care fac parte nici mai mult, nici mai puțin de 54 de țări.

— *De unde sînteți de fel, tovarășe profesor?*

— Sînt moldovean.

— *N-am să vă întreb cînd ați început cu hidraulica, fiindcă bănuiesc că odată cu intrarea la facultate. De unde pînă unde însă această dragoste neobișnuită pentru albine?*

— Propriu-zis n-am studiat apicultura niciodată, dar m-am născut în stupină. Cînd am împlinit 20 de ani, tata mi-a făcut cadou 10 stupi. Cînd am terminat facultatea, aveam 50. Într-un timp, am ajuns chiar la 150 de stupi sau chiar la mai mulți, dar n-am fost niciodată un apicultor înstărit. Știți, lumea spune că apicultorii stau bine cu banii. Așa ar trebui să fie, pentru că mierea și celelalte derivate apicole se vînd mult și sînt tot mai căutate pentru calitățile lor terapeutice. Cu mine nu s-a întîmplat așa ceva. Nu mai am cine știe ce răgaz pînă la pensie și totuși n-am reușit să chivernisesc foarte multe în viață. Toți banii pe care i-am cîștigat i-am băgat în stupi. În cercetare.

Din cîte înțeleg, apicultura trăiește prin amatorism. Să fie chiar adevărat?

— Foarte adevărat.

— *La urma urmei, tovarășe profesor, ce este apicultura?*

— Creșterea mușchi de scorbură, cum denumeau latinii albina. În această lume modernă, rapidă și adesea obositoare, apicultura dă un sens plăcut și utilitar timpului liber, prelungește viața, ajutîndu-i pe oameni să fie mai calmi, mai destinși, mai bine hrăniți.

— *Cît este de veche această meserie prin părțile noastre?*

— Condițiile de climă ale acestor pămînturi au favorizat dintotdeauna creșterea albinelor. În muzee nu există mărturii concrete asupra răspîndirii apiculturii antice pe teritoriul nostru, dar însemnările unor istorici și imaginile încrustate în piatra Columnei lui Traian atestă că stupăritul este o îndeletnicire foarte veche prin părțile Dunării.

— *Și totuși, astăzi, apicultura românească își serbează abia centenarul.*

— Este vorba de aniversarea a 100 de ani de la înființarea primei asociații de apicultură de pe teritoriul României, grupare care a luat ființă în Banat, din inițiativa profesorului Nicolae Grand. Adunarea generală a avut loc în urmă cu 100 de ani, în saloanele băilor centrale din Buziaș.

— *Cît de departe s-a ajuns în acești o sută de ani?*

— Faptul că mă aflu reales, pentru a treia oară, în fruntea Apimondiei reprezintă, în primul rînd, o recunoaștere internațională a serviciilor pe care apicultura noastră le aduce lumii contemporane, reprezintă un semn al respectului și prestigiului de care se bucură crescătorii de albine din România pe toate meridianele globului. Dealtfel, faptul că Institutul de tehnologie al Apimondiei și editura ei funcționează la București și asta constituie, cred, o dovadă concludentă a afirmațiilor anterioare. În acest context, e bine de știut că România ocupă în ierarhia internațională a mierii același loc ca și în ierarhia petrolului, țara noastră numărîndu-se printre primele cinci din lume în ceea ce privește productivitatea pe stupi. Avem cea mai completă producție de utilaj apicol pentru export din lume, exportăm cea mai mare cantitate de miere dintre toate țările Europei.

> «La Galați am găsit bere foarte bună și un mied excelent, și cu ei am încercat să înecăm grija și supărarea ce le avusesem în regiunile turcești» **(Robert Bargrave,** *1652)*

— *Dacă tot sîntem la capitolul cifre și ierarhii, poate aveți la îndemînă numărul membrilor Asociației crescătorilor de albine... Bănuiesc că ar fi interesant să aflăm cîți oameni se ocupă, la noi, cu creșterea albinelor.*

— Numărul membrilor a ajuns la 60 000, în vreme ce familiile de albine au atins cifra de 1 042 552.

— *Chiar așa?! A stat cineva să numere toate albinele? Și-apoi, albinele au fost atît de docile încît să se lase numărate?!*

— Oricît vi s-ar părea de ciudat, un asemenea recensămînt a avut loc. Dealtfel, nici n-a fost prea greu, de vreme ce stupii ilustrează fidel teoreme de optimizare, supunîndu-se unor foarte exacte legi ale matematicii. În plus, albina cu care lucrăm, Mellifica carpatica, este foarte blîndă și foarte harnică. De aceea, este foarte solicitată la export și recent, cu ocazia Congresului internațional de apicultură de la Buenos Aires, am stabilit noi contacte pentru extinderea zonei ei de răspîndire.

— *Apropo de Congresul de la Buenos Aires. Știu că pentru realegerea dumneavoastră în funcția de președinte al Apimondiei a fost nevoie de modificarea legii electorale, care interzicea un al treilea mandat. Legea s-a modificat și românul Harnaj a fost reales în unanimitate. Dar nu despre asta este vorba. Iată, am în față numărul din decembrie trecut al revistei franceze «La Gazette Apicole», în care cavalerul Ridder Van Rappard, primarul Amsterdamului, scrie despre dumneavoastră: «Harnaj este un rege fără coroană al albinelor, un administrator și un diplomat abil, bucurîndu-se de o autoritate incomparabilă în toate țările». Ce părere aveți despre asta?*

— Cred că Van Rappard este deosebit de amabil. Nu-mi rămîne decît să repet: este mai puțin vorba de meritele mele personale, cît de priceperea și seriozitatea școlii românești de apicultură. Bucurîndu-se de condiții excelente, apicultura noastră progresează cu fiecare zi, ocupînd un loc tot mai important în cadrul economiei. În această idee, ziua de 20 septembrie 1972 a fost una dintre cele mai fericite pentru crescătorii de albine. A fost ziua cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a găsit timp să viziteze Combinatul apicol, expoziția, a stat de vorbă cu noi, ne-a dat indicații de o deosebită valoare, pentru un progres neîncetat.

— *Care ar fi primul obiectiv imediat pe această cale a progresului?*

— Foarte curînd, vom avea la București o Casă a apicultorului, o clădire modernă cu mai multe niveluri, sugerînd un fagure, posedînd laboratoare, magazine, spațiu hotelier, biblioteci, săli pentru cursurile apicole postuniversitare de specializare inaugurate în România. La ultimul etaj, preconizăm un restaurant-turnant.

Inaugurarea expoziției internaționale de apicultură, ocazionată de Congresul Apimondia de la Buenos Aires, 1973.

— *La care să se mănînce miere și să se bea hidromel?!*

— Între altele. Sînt convins că n-ați mîncat niciodată larve de albine cu smîntînă. Este o mîncare delicioasă care conține o doză bună de proteine. Cînd veți mînca, o să vă lingeți degetele.

— *Tovarășe profesor, prin firea lucrurilor, interviul de față se apropie de capăt. Aș vrea să știu ce loc ocupă apicultura în peisajul lumii moderne.*

— Șefi de state se ocupă cu creșterea albinelor. Apicultura a pătruns în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. Personal am condus, nu cu mult timp în urmă, congrese apicole în Australia, la Moscova, la Washington, în Madagascar, în America de Sud. În plus, profesorul vest-german Karl von Frisch, care este membru de onoare al Comitetului Apimondiei, a primit Premiul Nobel în biologie pentru limbajul albinelor. Cercetările lui, de care sîntem mîndri cu toții, reprezintă contribuții excepționale în materie de psihologie animală. În sfîrșit, produsele apicole sînt tot mai recunoscute în medicină și cosmetică, tot mai solicitate, tot mai studiate și diversificate. Lumea modernă nu poate fi concepută fără miere.

— *Așadar, dumneavoastră ați moștenit pasiunea pentru stupi de la părinți. Spuneți-mi, aveți cui să transmiteți dragostea pentru albine?*

— Am un fiu la fel de pasionat. E de meserie inginer.

— *Cum îl cheamă, tovarășe profesor?*

— Albinel.

— *Vă mulțumesc. Vă urez dumneavoastră și celorlalți apicultori la mulți ani și cît mai multă miere.*

— La mulți ani.

Ovidiu IOANIȚOAIA

viața la țară

FAIMOSUL MILIONAR DIN ȚIBUCANI

Unii spun că președintele Maftei simulează țărănia. Mai ales pentru noi, cei de la oraș. Mai ales pentru noi, ziariștii. Se poate, mie nu mi s-a părut. Mi s-a părut simplu și natural. Nu a simulat țărănia, cum nu a simulat nici intelectualitatea. Sau personajul important. Are însă, cu siguranță are, o țărănie aparte, țărănia de azi a lui Gheorghe Maftei, de 21 de ani președinte de cooperativă agricolă, de 7 ani deputat în Marea Adunare Națională. Un țăran — Erou al Muncii Socialiste — un țăran deținător a 14 decorații, un țăran cu responsabilități naționale, un țăran-comunist din 1945, care a făcut istorie și a accelerat o istorie. A satului acela din Moldova de nord, a Țibucanilor, cunoscut azi oricărui român.

*

Am alergat după președintele Maftei. Ca să-l mai prind. Cînd am voit să-l găsesc, era între o venire de la și o plecare urgentă la București.

Mă duc cu o primă cursă de dimineață pînă la Davideni și acolo, la 5 kilometri de Țibucani, la o răspîntie, ne-am înțeles că trimite o șaretă. Omul era acolo. Cu doi cai frumoși, un roib și un murg, cu hățuri de odgon. Glumesc pe seama faimosului milionar din Țibucani că n-are bani să-și facă hamuri din curele. Rîde bonom și mi-o plătește: «Acum îs buni caii că nu mănîncă benzină». Îi pare bine, gîndește că poate acum îi se va da mai multă atenție frumoaselor animale, că țăranii vor crește poate iarăși cai. Țibucanii erau renumiți odinioară, aici era tîrg mare de cai, dar și cei mai mari, cei mai renumiți hoți de cai. Și tot așa, din vorbă-n vorbă, se termină Davidenii și-e anunțată că am intrat în Țibucani. N-aș fi sesizat altfel, nu există piatră de hotar, vedeam aceeași uliță frumoasă cu case una lîngă alta, cu gardurile trase la linie. Îmi arată, ce vedeam și singură: aici este Consiliul popular, aici Școala numărul 1 — avem trei școli, în Țibucanii de Sus și de Jos, toate noi. Aici e dispensarul, este nou și are 24 de odăi. Mai încolo trece pe lîngă noi o «Dacie 1100», «este doctorul uman», mă informează. Aici magazinul universal, tot nou. Îi spun că îmi plac casele și cu o mîndrie abia reținută, de parcă erau ale sale, zice că să aștept olecuță, mai încolo sînt alte modele și mai și... Numai din cînd în cînd zăresc cîte o casă veche țărănească, acoperită cu șiță, cu chiliere și cerdac, cu deregi din lemn și cordică — dantelărie de jur-împrejurul casei în scîndură de brad. Îmi plac și nu știu dacă am dreptate, dar mă apucă un fel de tristețe, de regret că țibucănenilor nu le mai plac, și-a apucat furia vilelor, a caselor mari din zid, cam pătrate și cu tot felul de fațade, care nu mai amintesc prin nimic, dar chiar prin nimic, de chiliere, deregi și cordici. Aflu că din 1 300 de case existente în Țibucani, peste 750 sînt noi. S-au dărîmat din temelii cele bătrînești, cele învelite cu pale, cele doar cu două odăi și o tindă, nu mai există nici una, nici de muzeu. Asta-i păcat, zic. Peste multe, peste foarte multe din falnicele case domină, înălțate cu țevi, antene de televizor. Altă istorie, alt sat. Și deodată apare în stînga un fel de conac boieresc, ba nu, mai corect, un fel de Casă de cultură orășenească, mare, cu etaj, cu verande, cu coloane decorative, în maniera geometrismului arhitectonic modern. Este căminul cultural?, întreb. Omul rîde, iarăși, într-un anumit fel. Ca personajele lui Creangă. «Păi nu, am ajuns, este sediul nostru. Să vă spun pe unde s-o luați. Adică nu, stați să vă conduc». Intrăm și pe culoar ne întîlnim, întîmplător ieșea dintr-un birou ca să se ducă într-altul, cu un bărbat voinic, puțin cam greoi, cu o perie deasă și cărunță de păr, cu ochi căprui ascunși pe undeva în niște orbite mari, care te sfredeleau de-acolo cu lasere de inteligență. Îmbrăcat de parcă ai fi spus că se duce la vînătoare: cu pantaloni negri bufanți din aba, cu cizme înalte, cu scurtă neagră. «E tovarășul președinte», mi-l recomandă căruțașul și se face nevăzut. Președintele Maftei îmi întinde mîna și-mi zîmbește scurt. Fără entuziasm, fără vorbe, dar nu cu indiferență. Și mă lasă să mă dezgheț. Cînd crede dînsul că mi-au ajuns timpul și soba, revine. Se așază dincolo de masă, mă poftește pe mine dincoace, pe scaunul pe care stă de obicei și așteaptă. Așteaptă să întreb.

*

— Am auzit că sînteți cam supărat, tovarășe președinte. Își drege glasul și laserele se îndreaptă spre mine să afle unde bat.

— E și natural. Cinci luni de zile fără un strop de ploaie! S-au făcut cheltuieli mari — semințe, îngrășăminte, lucrări cu mașini, munca oamenilor și n-am scos decît 2 800 kilograme porumb la hectar, în loc de 3 500, 2 300 kilograme la grîu în loc de 2 800, 13 800 kilograme la cartofi, în loc de 22 000. Singurul lucru ce ne-a bucurat anul acesta (n.a. — discuția a avut, firește, loc la sfîrșitul anului 1973) e că am asigurat furaje pentru vite. Dacă n-o să plouă și n-o să ningă suficient — vedeți în toată țara a nins, și la noi nu — în primăvară o să fie o nenorocire. De secetă. La noi, la 1 300 capete de vite cîte avem, se duce — zilnic — un vagon de nutreț. Un vagon. De toate mai găsești, concentrate și altele, dar fîn, furaje nu găsești. Mai degrabă găsești aur decît asta.

— Sînteți cam modest, eu am aflat că anul acesta cea mai mare realizare a C.A.P.-Țibucani e sectorul zootehnic.

— În ceea ce privește, noi anul acesta am făcut construcții noi, modernizate, după construcții tip, se lucrează 90 la sută mecanizat. Recepția construcțiilor a fost făcută în octombrie. Avem termocentrală pentru încălzirea maternității de vaci. Ne-am profilat sectorul mai de mult pe o fermă de vaci cu lapte. Am aclimatizat o rasă bună, rasa brună, care merge la noi. Livrăm statului anual în jur de 60 de vagoane de lapte, pe urmă carne vreo 7 vagoane.

— Ce altceva de mare noutate pentru Țibucani, în care satul n-a avut tradiție, ați făcut?

— În ceea ce privește, cred că dumneavoastră știți, de-aceea mă întrebați. Treaba cu livada, nu-i așa? Aveam terenuri supuse eroziunii, foarte multe, 225 hectare. Nu scoteam de pe un hectar decît în jur de 300 de lei, ca pășune. A fost plantată livada în '68-'69. Era nevoie de mînă de lucru foarte multă. Oamenii nu veneau, spuneau că n-o să iasă nica, o să cheltuim banii de pomană. Ce să iasă din coastele cele sterpe? Mi-aduc aminte, toamna, prin octombrie, într-o duminică am convocat o ședință cu ei. Pe terenurile C.A.P.-ului erau dinainte cîteva pîlcuri de meri. Jumătate din merele culese am spus vicelui să le pună în lăzi la intrare și să poftească pe fiecare să la cîte vrea. Unii au luat cîte unul, alții zece. Le-am lăsat special ceva vreme ca să le mănînce, să le guste. I-am întrebat: «Am auzit că merele n-or fost bune». «Nu-i adevărat. E mincinos cel ce spune» — s-au ridicat glasuri din toată sala. «Păi, fraților, atunci de ce nu ieșiți la săpat?» A doua zi or ieșit vreo mie, și-apoi zilnic atîta lume o venit că nu făceam față, cu pichetatul, căratul gunoiului... Au lucrat voluntar, fără norme. Acum livada ne aduce un venit de 6 000-6 500 lei la hectar, în jur de un milion trei sute de mii anual. Cu măr ionatan, parmen, pruni, tot soiuri valoroase. Livada-i tînără, cînd o ajunge la maturitate, la 10-15 ani, o să aducă un venit de 20 000 lei la hectar. În ceea ce privește, noi îi dăm atenție pentru ameliorarea pămîntului, îi dăm îngrășăminte chimice și naturale. S-a construit acolo un siloz mare de vreo 20 de vagoane de fructe. Avem o fermă specială pomicolă condusă de o inginer㠀.

— Dar cum faceți dumneavoastră de nu aveți niciodată lipsă de brațe de muncă, nici la recoltat, nici la întreținut cîmpul? Deși, cum am aflat, și din Țibucani pleacă tineretul spre orașe, spre industrie, spre șantiere, spre exploatări forestiere?

— Pleacă. Și eu personal îi încurajez. Îi trimit. Dacă înainte nu aveam decît 2 învățători ridicați din comună și un popă, acum avem 60 de profesori, medici, ingineri, iar tehnicieni peste 150, iar muncitori care au absolvit școala profesională 460, din care vreo 300 lucrează la Săvinești. Prin '51-'52 nu era măcar un șofer din sat. Acum sînt peste 100, iar șoferii C.A.P.-ului sînt ai noștri, trimiși de noi la școlarizare. Ca și contabilii, ca și tehnicienii. Pleacă, dar și rămîn. Lămurim omul cum se cuvine. Omul e așa cum e, trage mai mult spre el, spre partea lui, spre gospodăria personală. Așa e, asta-i realitatea. 20 de ani nu-s suficienți să schimbi simțul de proprietate la toți țăranii. Ceea ce l-a făcut pe țăran, țăran. Cînd veneam de la București, unde se adoptau legi, hotărîri, decrete privind agricultura, îmi ieșeau în cale de la capul satului pînă la sediu: «cum e cu grădinile, adică cu loturile personale, cum e cu acordul global?» Cu acesta, zîceau să le dăm lor produse mai multe, nu bani, și să le vîndă ei. La o brigadă am încercat o experiență. I-am zis brigadierului: «Măi, spune brigăzii de la Cenușa să-și pregătească porumbul care îi revine, să-l ia oamenii acasă». S-au adunat, au curățat ciucălăii de moțuri, i-au șters, i-au lustruit cu palmele; era aur nu alta. Iar grămezile care urmau să meargă la fondul central, ca vai de lume. «Păi, bine mă, oameni buni, nu vă e rușine, le-am zis, să dăm statului așa ceva?» Și le-am adus aminte de copiii lor din școli, care lucrează în fabrici, mă rog, le-am spus eu mult în ceea ce privește. Au lăsat capul în pămînt și a doua zi porumbul ce trebuia să-l ducă la baza de recepție arăta ca și al lor. Noi le dăm, le dăm oamenilor ce le trebuie și-i ajutăm. Cu nutrețuri mai ales. I-am lăsat, de pildă, ca furajele din livadă să le cosească ei și le-am zis: «Faci zece căhițe, dă cinci la C.A.P. și cinci ție». E mulțumit omul. Le-am rezolvat și cu pășunea, cu izlazul pentru vitele lor, i-am ajutat și-i ajutăm cînd își fac case, și-așa...

— Dar la dumneavoastră personal de ce credeți că țin așa de mult și vă respectă țibucănenii?

— De cînd sînt președinte nu le-am dat eu bună dimineața, mi-au dat ei, fiindcă mă găseau aici, iar seara, la fel, nu le-am dat eu niciodată bună seara, pentru că mă lăsau aici.

— Și acum ce vă mai gîndiți să faceți în Țibucani?

— Să apropiem comuna de oraș. Din punct de vedere social, cum vă place să scrieți dumneavoastră la «Flacăra». Ne străduim, luptăm, studiem alimentarea cu apă a comunei. Baia comunală s-a terminat, numai să se facă montarea instalațiilor și să-i dăm drumul. Asfaltarea șoselei ăștela de la Davideni, de-acolo de la șoseaua principală de unde v-a lăsat Rata, pînă aici la sediu, cam 5-6 kilometri.

— Cîți ani aveți, tovarășe președinte?

— 58.

Tace, nu adaugă nimic. Las și eu anume tăcerea să curgă, încercînd să ghicesc dacă o va sparge și cu ce.

— Și ce fel de articol o să fie?

— Interviu cu dumneavoastră.

Zîmbește.

Cici IORDACHE

CENACLUL FLACĂRA ÎȘI REIA ACTIVITATEA

La invitația Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al județului Ialomița, azi, 26 ianuarie, la Slobozia și mîine, 27 ianuarie, la Călărași, Cenaclul Flacăra se va întîlni cu iubitorii de muzică și poezie din cele două orașe ialomițene.

Văd totul cu ochii, de parcă ar fi fost ieri. Ajunsesem cu mașina la cîteva zeci de metri de un pod. Un pod peste o apă, dar apă era și la ambele capete ale podului, încît acesta părea — și nu părea, era — o insulă pierdută într-un cutremurător întins de ape.

Da, acel mai '70. Înnebuniseră, știți prea bine, apele. Venit cu o mașină de Iași, ajunsesem la Chiperești, satul pe care-l căutam. Dealtfel nici n-aș fi putut merge mai departe. În fața mea, pe sute de hectare, domnea Jijia, rîu cu nume girgaș de fată, rîu cuminte de veacuri, dar care în numai trei zile ajunsese un adevărat balaur al ținutului. Ploua, ține minte, fără oprire. Ploua bezmetic, apa, în jur, era de un gri murdar, cerul era gri murdar, orizontul tot era gri murdar. Venisem la Chiperești să caut un sat. Și am găsit o urmă de sat. Cu două zile în urmă, începînd din miez de noapte, 30 de case ale Chipereștilor o luaseră, din deal, la vale. În plin somn oamenii s-au trezit că le umblă patul și masa.

...Eu n-am mai găsit decît grămezi de pămînt, din care ieșeau, pe jumătate, cîte o lingură, cîte un penar, cîte o ramă veche.

N-aș mai fi scris acum toate acestea dacă nu mi-aș fi amintit deunăzi că tot atunci, undeva, parcă în dreapta podului, am zărit în apă două acoperișuri care păreau că înoată! Ba se vedeau, ba dispăreau sub apă. Imaginea lor, pe care într-un film aș fi crezut-o, poate, un trucaj fantastic, era o realitate halucinantă care-mi luase pur și simplu ochii.

. . . . . .

Am fost acum cîteva zile la Chiperești. Lîngă Jijia. Lîngă același pod. Peisaj alb, înghețat, de iarnă. Minus 18-20 grade. Neavînd pînă în sat autobuz, am făcut ultimii 6 kilometri pe jos. Am ținut neapărat să-mi revăd cunoștințele din acel mai de blestem, să-mi confrunt amintirile cu realitatea de azi.

Aflasem de la doi tovarăși de drum ocazionali, care aveau să-și continue — dincolo de Chiperești — marșul de apostoli încă vreo 4 kilometri pînă în satul lor, că o parte din chiperenii cărora le «fugiseră» casele plecaseră prin alte locuri.

Am întîlnit un sat ca și nou. Spre mirarea mea, în dreapta podului, în același loc în care cu trei ani și jumătate în urmă văzusem «înotînd» cele două acoperișuri, am zărit două coșuri fumegînde, două case.

Am bătut la poartă. Și-am întrebat:

— Stați de mult aici, în casele astea?

Mi-a răspuns o femeie între două vîrste, scundă, vioaie, cu broboadă pe cap.

— Aici stăm din moși-strămoși.

Nu-mi venea să-mi cred urechilor.

Am intrat în casă, am făcut cunoștință cu nevasta lui Bistriceanu Vasile II și am stat de vorbă.

— De ce îi zice lui omu' meu Bistriceanu Vasile II? Pentru că mai are un văr, tot la noi în sat, pe care-l cheamă tot Bistriceanu Vasile. Și ăla-i unu'.

— Cum a fost atunci cu apele, cu acoperișurile noastre? Un acoperiș s-o dus pe Jijia la vale, cu grajd cu tot. Celălalt acoperiș o rămas, casa s-o crăpat, apele or adus pămînt de-un metru în casă, dar pînă la urmă zidurile, săracele, așa crăpate, or rămas pe loc. Și apele au plecat. Și noi am rămas.

— Am auzit că alte familii în situația dumneavoastră și-au luat ce le-a mai rămas în desagă și au plecat în alte locuri.

— Așa o fost. Unii or plecat la Tomești, alții la Chicerea. Alții n-or plecat nicăieri. Și nouă ni-or dat autorizație să ne întemeiem un rost nou la Ulboca. Dar n-am mărs.

— De ce?

— N-am vrut! Aici stăm de cînd e neamul nostru și aici rămînem. Cînd l-or întrebat pe omu' meu ce-om face dacă vin iar apele?, el o răspuns: *Rămînem pe loc! Sărim din piatră în piatră, dar pămîntul din moși-strămoși nu ni-l părăsim!*

— Și ce-ați mai făcut?

— Am făcut un dig nou, tare, spre Jijia. Apoi ne-am făcut o casă nouă, cu grajd lipit de ea, totul pe temelie zdravănă. Ne-o costat aproape 20 000 de lei. Apoi ne-am luat căruță și cal, de 6 000 lei. De unde am avut atîția bani? I-am muncit. Că omu' meu n-a avut și nu are nici o zi lipsă de la cooperativă. Și asta-i tot. Sănătate să avem! Fetele noastre-s bunișoare, învață bine, a mare, Lenuța, îi la Iași, în anul II la școala profesională comercială, are șase sute și ceva bursă, a mică mai face treabă și-acasă. Ne-ajutăm cum putem.

— E seară, s-a lăsat întunericul și văd că sînteți singură. Unde vă e soțul acum?

— În pădure, la Tomești. S-o dus să taie niște lemne, că altfel ne îngheață Dumnezeu cu gerurile astea.

Marius POPESCU

Despre *munca*, Retyi Ödön, președintele cooperativei agricole din Arcuș, județul Covasna, știe, gîndește și spune așa: «Cine intră în curtea C.A.P.-ului trebuie să tragă. Noi, pe care ne vedeți aici, de exemplu — și Teylos Benjamin, domnul contabil, și Koncza Francisc, tehnicianul veterinar care-i șef al fermei zootehnice, și Utö Emeric, economistul — ca și toți ceilalți, mai mult aici, la C.A.P., stăm. Mergem la masă și ne întoarcem. Acum trei ani C.A.P.-ul a fost slab și el a stricat și oamenii. Dar acum el merge bine și ei se arată interesați să vină să muncească».

Despre *disciplina muncii*, Retyi Ödön știe, gîndește și spune așa: «După mine, unde nu-i ordine, munca nu merge. Ce-am făcut, am făcut pentru că am pus ordine. Iar cine cere ordine, acela trebuie s-o respecte și el».

Despre *descentralizare* și *inițiativă*, Retyi Ödön știe, gîndește și spune așa: «Nu ne-am certat niciodată cu primarul și nici cu cei de la județ. Și asta pentru că noi nu așteptăm mereu să ni se dea numai dispoziții: dacă-i timpul, atunci lucrăm și după-amiaza și duminica. Dacă-i duminică și plouă tare, atunci stăm; dar dacă la patru după masă stă ploaia, atunci ieșim la lucru pînă la șapte. Unde se așteaptă numai de la județ directive, apoi vai de ei. Anul trecut la noi a venit timpul de recoltat cerealele tocmai cînd nu eram planificați de la județ să ne dea mecanizarea. La Constanța nu era timpul de recoltat și atunci m-am dus acolo și am împrumutat două combine. În zece zile am terminat de strîns recolta de cereale. Iar în unsprezece zile am terminat de recoltat cartofii de pe 150 de hectare».

Despre *planificarea nerealistă*, Retyi Ödön știe, gîndește și spune așa: «Noi am obținut o producție de lapte mare și C.A.P.-ul nostru a fost găsit fruntaș pe județ. Planul pe 1973 prevedea 2 100 *litri* lapte pe cap de vacă furajată; iar noi am realizat 2 700 litri. E adevărat, producția noastră are o creștere continuă, pentru că în 1972 planul a fost de 1 800 litri și noi am realizat 2 065 litri. Acum însă ne-am trezit de la județ cu un plan de 3 800 litri. 900 litri în plus e foarte mult, mai ales că după 2 000 de litri producția crește mai greu. Eu vă spun drept că în cazul acesta nu mă gîndesc la plan, ci doar la ce trebuie făcut ca să mulgem cît mai mult și să dăm la oameni retribuție cît mai mare. Nu pot să-i înțeleg pe cei care, din birou, ne-au fixat cifra asta de plan. Cui folosește să mințim pe hîrtie?»

Despre *retribuția muncii*, Retyi Ödön știe, gîndește și spune așa: «În '72 la noi s-au dat cîte 7 kilograme cereale pentru ziua-muncă; în '73, cîte 6,5 kilograme. Retyi Arpad, mulgătorul, a făcut 1 100 zile muncă, socotiți dumneavoastră cît a luat. Au oamenii cereale și pentru vite. La asta se adaugă premiile; pentru laptele predat, pentru fond la stat. În '73 am primit 250 000 lei pentru premii, iar cei care fac 300 de zile muncă au dreptul la concediu plătit. La zootehnie și la sfeclă, acordul a dat roade. De trei ani, de cînd sînt președinte, ne-am descurcat și am dat oamenilor drepturile. Dar anul ăsta n-am primit melasa pentru sfecla predată și nici vreo șase vagoane de porumb pentru cartofii predați. Pentru noi e greu, pentru că oamenii spun că noi i-am mințit. Asta-i problema cea mai mare de cînd sînt președinte. Dacă nu dăm oamenilor ce-am spus la începutul anului, nu e bine»

Despre *cofetăria din comuna sa*, Retyi Ödön știe, gîndește și spune așa: «Trebuie să grijim și să ghiontim la tineretul care-și petrece mult timp la bufet și cofetărie. Cofetăria strică pe unii tineri, pentru că acolo mai mult se bea decît se mănîncă dulciuri. Noaptea unii tineri fac scandal și dimineața, la lucru, sînt obosiți. Miliția se ocupă, dar vînzătorii nu respectă programul de închidere, ca să-și depășească planul la vînzări. Cofetăria mai bine nu ne străduiam și n-o făceam».

Profesorul Imre Domokos este secui, vorbește o românească literară impecabilă și știe totul despre Arcuș:

«M-am născut într-un sat vecin, dar am venit aici din '39. Am moștenit o cultură, pentru că înaintașii mei erau adevărați învățători ai satului. Întîi am fost învățător, apoi profesor. Acum sînt directorul căminului cultural, însă mă ocup cu cultura de cînd sînt aici.

În 1241 au năvălit tătarii și refugiații prin păduri din patru sate distruse s-au adunat, apoi, și-au format Arcușul.

Apropierea de marile orașe Brașov și Sfîntu Gheorghe a influențat mult în bine dezvoltarea sa.

Maestrul meu Régem Aron a înființat, prin 1920, pe lîngă școală, un atelier unde, 6-7 ore pe săptămînă, elevii învățau rotăria, tîmplăria, fierăria și a mai înființat un lot agricol, împreună cu o pepinieră.

Eu am moștenit această stare și, împreună cu alți dascăli, ne-am străduit s-o dezvoltăm.

Înainte de '48 existau două școli: una de stat și una confesională. Etatizarea completă a învățămîntului a fost un act sănătos.

Azi avem 15 cadre didactice: 5 profesori de specialitate, 6 învățători și 4 educatoare la grădiniță. Avem laboratoare bine înzestrate, săli pe specialități, material didactic și așa mai departe. După Eliberare, din satul nostru au terminat diferite facultăți ale învățămîntului superior vreo 30 de inși; iar școala medie, vreo 170. În '61 s-a construit localul pentru bibliotecă, numai că s-a desființat postul de bibliotecară și-acum, acolo, lucrurile nu mai merg prea bine. Avem multe televizoare și un cinematograf. Avem o echipă de teatru, două de dans, un cor, o brigadă artistică, o fanfară, o orchestră populară și o orchestră de dans, care abia a pornit. În încăperile zidurilor cetății din satul nostru vrem să ne facem un muzeu; eu am scris o monografie a satului... Vedeți dumneavoastră, la oraș aveți toate mijloacele de cultură posibile; *noi, aici, trebuie să le credăm*. Dumneavoastră vă plîngeți că în București nu aveți deloc *timp* de meditație; dar credeți că eu — care, e drept, locuiesc la cîțiva pași de școală și cămin, însă eu care sînt și director al căminului cultural, și președintele sindicatului, și în comitetul de partid, și în comisia de judecată, și instructor de pionieri, și cu sportul — credeți că am *mai mult timp* pentru meditație?

Fără îndoială, după ce am fost la Arcuș aș fi avut și eu cîte ceva de spus. Dar mult mai semnificative pentru imaginea — nu a construcțiilor acestei așezări — ci a vieții, poate mai bine spus a sufletului acestei comune, mi-au părut atît gîndirea critică și ofensiv-socialist-creatoare a președintelui cooperativei agricole de producție, Retyi Ödön, cît și erudiția solidă, dragostea pentru istoria și devotamentul pentru soarta locului în care trăiește, ale profesorului Imre Domokos.

Nelu IONESCU

— Maria Pușcaș!
— Maria Farcaș!
— Gal Eleonora!
— Pop Floarea!
— Gliga Elena!

Primarele, după fiecare strigare, ia o poziție solemnă. În cinstea evenimentului a îmbrăcat tradiționala cămașă înflorată cusută de mînă, cioarecii albi și s-a încins cu o curea de Bistrița. Clasa, una din cele trei sau patru clase care alcătuiesc școala din Ibănești, este plină, în marea sobă de teracotă arde un foc vesel, iar pe catedră și deasupra canatului ușii au fost prinse crengi de brad. Cu evidentă emoție, cele ce își aud numele se îndreaptă spre catedră, dau mîna, murmură o mulțumire, după care revin în bănci, îmbujorate, discută cu glas scăzut, așteptînd să vadă cine mai este chemat.

Stau în ultimul rînd și privesc. Nu, nu asist la înmînarea unor premii celor mai merituoși copii, celor care au avut zece «pe linie» și s-au comportat în același timp ireproșabil acasă și la școală. Întîmplarea a făcut să particip în această duminică de iarnă, aici în Munții Gurghiului, la școala din Ibănești, la cinstirea gravă și solemnă, nu a copiilor din sat, ci a părinților acestor copii, mai precis a mamelor lor. 37 de mame a strigat Dumitru Chirteș, primarul și secretarul comitetului de partid din comună. 37 de femei au primit cu această ocazie, titlul de mamă eroină sau au fost distinse cu gloria maternității ori cu medalia maternității. De afară, din curte, ne privesc cu mare curiozitate și însuflețire zeci de copii. Își strivesc nasul de geamuri să vadă cu cine a mai dat mîna tovarășul primar, cui i-a mai prins în piept medalie!

La sfîrșit, după ce lumea a început să se risipească — zăresc femeile cu broboadă și cojoc înconjurate de țînci care de-abia acum își pot manifesta în voie curiozitatea, drept care pretind insistent să vadă medalia, oare-i de aur? — cer amănunte de la primar.

— Să știți că n-ați asistat la nimic extraordinar. La noi, îl de n-are copii, ori are doar unul, maximum doi, e considerat «bolnav». În toată comuna există în prezent 76 de mame eroine. Așa că evenimentul la care ați participat nu-i chiar atît de ieșit din comun.

Dar mie, această cinstire adusă maternității, undeva în Munții Gurghiului, unde oameni curați și simpli muncesc din greu, își alcătuiesc gospodării trainice, prelungite în mari grădini și livezi ce răsună pînă tîrziu în noapte de risetele copiilor, mi s-a părut demnă de a fi consemnată.

Mihai HETCO

cu ștefan bezdechi la examen de bacalaureat

În iunie 1929 am fost întîiaș dată numit examinator într-o comisie de bacalaureat și anume la Tîrgoviște. Am citit la gazetă plăcuta știre cu două zile înainte de începerea examenelor: listele localităților și ale comisiilor respective umpleau o cîta mai pagină. În aceeași zi, am primit în plic, de la Ministerul instrucției publice, ordinul meu de numire, cu precizarea că aveam să mă prezint în dimineața zilei de..., la orele 8, în cancelaria liceului Enăchiță Văcărescu din Tîrgoviște. Aveam un tren care mă lăsa, cu un sfert de oră înainte de ora fatidică, în gara capitalei județului Dîmbovița. Am plecat cu două ore înainte de la Găești, unde funcționam ca titular de limba franceză. De la Titu m-am suit în trenul de Tîrgoviște. La 8 fără cîteva minute, străbăteam coridoarele liceului și dădeam să intru în cancelaria profesorilor. Un cerber care îndeplinea funcția de ușier, ca la tribunale, m-a oprit:

— Aicea intră numai domnii profesori!

Într-adevăr, n-aveam fasonul meseriei. Eram un tînăr pirpiriu și imberb, spelb și spălăcit. Ce era să fac? Am scos din geantă ordinul de numire, iar cerberul n-a mai avut încotro: mi-a deschis ușa, cu o plecăciune obedientă.

În cancelarie, am făcut rînd pe rînd cunoștință cu cellalți șapte membri ai comisiei, în frunte cu președintele ei, profesorul universitar de la Cluj, Ștefan Bezdechi. Era un bărbat de statură mijlocie, vioi și suplu, cu mișcări iuți, cu o fizionomie mobilă, simiescă. Prin alte cuvinte, președintul nostru era un om sir patic, dintre acei care puteau pe deplin confirma teoria darvinistă a coborîrii noastre, a oamenilor, din maimuță. În plenul comisiei, după constituirea ei, s-au deschis plicurile secrete, cu textul subiectelor ce aveau să fie comunicate la examenul de limba română; apoi președintele ne-a distribuit în sălile respective, unde așteptau candidații cu sufletul la gură. Sălile erau pustii. Cîte un om de serviciu ne indica fiecărui clasa în care aveam să comunicăm subiectele și să supraveghem pe candidați de-a lungul orelor de examen scris. În interval, președintele ne-a vizitat de cîteva ori, interesîndu-se de bunul mers al lucrurilor. La ora prînzului, membrii comisiei, proveniți din alte localități, în frunte cu președintele nostru, care ne cîștigase simpatia tuturor, ne-am îndreptat către cel mai bun restaurant din localitate. S-a încins o conversație veselă, în care ne destindeam cu toții, după atîtea ceasuri de încordare. M-am ferit, firește, ca de foc, să-mi mărturisesc rușinea (cum că ușierul nu mă lăsase să intru, nerealizînd calitatea mea, mă rog, nu de profesor examinator la bacalaureat, ci de profesor pur și simplu!). Alta a fost comportarea președintelui nostru, care și-a revendicat din capul locului dreptul francheții integrale. Ne-a luat direct:

— Nu știți ce-am pățit?

— Ce-ați pățit? (l-am întrebat într-un glas).

— Păi, să vedeți. Treceam de la o sală la alta, să văd cum decurge examenul. Pe coridor m-a acostat un absolvent al școlii, sau un coleg al candidaților, rămas corigent și m-a întrebat:

— Făcuși ceva? V-a dat ușor?

Ce era să-i răspund? M-a crezut candidat dintr-o altă localitate! Nu știu ce i-am bălmăjit.

Așadar, președintele nostru, care trecuse de vîrsta de patruzeci de ani, a putut fi socotit băiat de nouăsprezece sau douăzeci de ani, fapt care l-a bucurat și pe care s-a grăbit să ni-l comunice, arborîndu-l cu mîndrie.

Atunci mi-am călcat și eu pe inimă și mi-am povestit pățania, deși îmi dădeam seama că la vîrsta mea de 27 de ani, era de rușine să mai fiu luat ca elev.

Președintele nostru era, ceea ce se cheamă, o grădină de bărbat. Serile, după cină, ne retrăgeam în doi, pe cîte o bancă din scuarul de lîngă hotel și tăinuiam. Ștefan Bezdechi își făcuse studiile superioare la Copenhaga, de unde plecase cu titlul de doctor în filologie clasică, în momentul izbucnirii războiului. Era un elenist de forță, cu serioase lucrări de specialitate, precum și un excelent traducător din elină. Bibliografia lui, la acea dată, era impresionantă. Își luase doctoratul cu o teză scrisă în limba latină: *Demosthenis in Philippum oratio quarta* (al patrulea discurs al lui Demosthene împotriva lui Filip, regele Macedoniei). Poate cea mai bună lucrare a lui, din cele publicate pînă atunci, era *Aristophan și contemporanii săi*, teza lui de agregație. Mai publicase în latinește un studiu cu titlul *Ioannes Chrysostomos et Plato*, în colecția *Ephemeris Daco-Romana* de la Roma și altele. Editase cel dintîi una sută de epistole inedite ale învățatului bizantin Nicephor Gregoras, din secolul al XIV-lea. A dat primul studiu temeinic despre Nicolae Olahul, marele umanist de origine română.

Acest «puț de știință» era însă un om vesel, comunicativ și povestitor euforic. De la el am aflat, între patru ochi, de cuceririle lui ca student la doctorat. Cuceriri? Vorba vine. Nu el își cucerise colegele, ci ele pe dînsul, după moravurile daneze, încă de pe atunci în floare, datorită cărora fetelor și femeilor le era îngăduită inițiativa în ale dragostei. Îmi spunea:

— Vezi, Jacques Tournebroche, mon fils.

Pasămite era (ca și mine, dealtfel) un mare admirator al lui Anatole France și își lua, fără ifos și cu cordialitate, distanța vîrstei față de mine, chemîndu-mă, așa cum făcea abatele Jérôme Coignard din *La rôtisserie de la reine Pédauque*, pe numele învățăcelului din roman (și din *Les opinions de Monsieur Jérôme Coignard*). Și continua:

— Mă avuseseră toate colegele de la greacă și latină. Nu e de laudă. Nu erau prea multe: o duzină și jumătate, să zicem. Una singură nu pusese ochii pe mine. Era o fată delicată, blondă, cloroticâ, cu părul și cu vocea de aur. Eu cîntam la pian. Ea, uneori la seratele noastre studențești, mă însoțea din gură. S-a declarat războiul. Mi-am făcut formele de plecare. În ajunul plecării mi s-a oferit o gustare de seară la una din colege. Au căzut sorții pe imaculata mea camaradă. A fost o seară neuitată, cu cîntece, glume și veselie, umbrită melancolic de regretele despărțirii și de perspectivele sumbre ale războiului. La plecare, colega m-a oprit:

— N-ai vrea să mai facem un ultim *duo*?

M-am așezat la pian și am început nu știu ce bucată. Deodată i-am simțit apropierea. S-a aplecat peste mine, mi-a aspirat din adînc mireasma părului și mi-a căzut, ieșinată, în brațe. Ce era să fac? Trebuia s-o deștept. Așa m-am despărțit de Danemarca.

Cum spusesem, eram pentru prima oară într-o comisie. Președintele meu mai prezidase de cîteva ori bacalaureatul, înființat în acea formă mai grea abia de doi ani încoace, cu cîte două sesiuni anuale. Mi-a povestit de întîmplarea lui într-un oraș de munte, la unul din examenele precedente.

— Ai observat că nu sînt un președinte ca mulți alții, de adevărată teroare didactică. Îmi place să văd cît mai mulți reușiți, de bună seamă, pe merit, dar și să le dăm o mînă de ajutor și să nu-i băgăm în spărieți, cum fac unii examinatori. Așa s-a petrecut în anul acela, în orășelul X. Mai ales fetele de la liceul din localitate, foarte bine pregătite, au reușit toate, cu excepția a două codașe (cărora însăși directoarea respectivă mi-a spus că le recomandase să nu se prezinte decît la toamnă, după o serioasa pregătire). Înainte de plecare s-a aranjat o excursie cu trăsurile prin împrejurimi. Directoarea cu pricina îmi găsise o parteneră gentilă și nu prea mofturoasă. Seara, mă întorceam cu ea, în strîmta trăsură care ne purta și ne împingea să ne alipim ca din întîmplare. Eu însă mă țineam bine. Ea, deodată, scoate un mic țipăt:

— Vai de mine, domnule președinte! Ce mă fac? Am uitat cheia de la poartă în cealaltă poșetă! N-am unde să-mi petrec noaptea!

Și se lipea mai strîns de mine.

Atunci am avut o inspirație, să-i zicem istorică:

— Domnișoară, ați auzit de lupta de la — să zicem, Sadova? Cancelarul de Fier a asistat la înfrîngerea austriecilor. Seara, după biruință, însoțit de un aghiotant, a făcut inspecția cîmpului de luptă, urmat de brancardierii care ridicau pe răniții recuperabili. Din cînd în cînd cerea aghiotantului o țigaretă (era mare fumător). La un moment dat acesta-i spune:

— Domnule cancelar, ați rămas într-o singură țigară.

Runda se apropia de sfîrșit. Nu mai rămăsese nici un ranit neridicat. Cîmpul de lupta zăcea tăcut, învăluit în noapte. Ba nu, un geamăt... Cortegiul se oprește: un prusian rănit.

— Suferi, camarade? îl întreabă cancelarul.

— Mor, domnule cancelar, răspunse soldatul, care-și recunoscuse șeful și încerca zadarnic să se ridice într-un cot. Era eventrat.

— Ai vreo dorință, camarade?

— O țigară, domnule cancelar!

Aghiotantul întinse cutia cu ultima țigaretă și împlini la un semn al lui Bismarck, dorința muribundului, care fu ridicat de brancardieri. Rămas în urmă, cancelarul comandă:

— O țigară, domnule aghiotant.

— Ați dat-o pe cea din urmă muribundului, domnule cancelar. Nu v-am spus din vreme că e ultima? se scuză aghiotantul.

— Nu e nimic, dragul meu. Am fumat în viața mea multe mii de țigări. Asta pe care n-am fumat-o îmi va lăsa amintirea cea mai neștearsă.

Îndreptîndu-mă către partenera mea, am încheiat parabola cu aceste cuvinte:

— Nu sînteți și dumneavoastră de părerea Cancelarului de Fier că cea mai bună țigară este cea nefumată?

Ce să-ți mai spun, Jacques Tournebroche, fiul meu?

La coborîre, duduia a găsit poarta deschisă.

— Era, care va să zică...

— N-am spus asta.

— V-a luat gura pe dinainte, mon bon maitre.

Ștefan Bezdechi a rîs și a trecut la altă povestire.

La despărțire, ne-am făgăduit să ne scriem reciproc. Iată în ce grai cronicăresc mă mustra, de la Cluj, într-o misivă datată 15/VII/1929, că nu mă țineam de cuvînt:

«Este una nu dintre cele mai mici metehne și scăzăciuni ale fiului omului, ca să nu se țină de cuvîntul său. Uitat-ai, pesemne, că pe unde iese vorba, iese și sufletul. Iată de ce vin azi cu aspre și crîncene mustrări ca să te cert pre tine că disprețuit-ai cuvîntul sau ți l-ai luat în deșert. Vai, vai, zic ție și unora ca tine, căci cu ocară și sudălmi veți fi certați de părintele vostru la a doua lui venire cam pe la sfîrșitul meseței Sictembrea.

În septembrie n-a mai prezidat însă comisia de la Tîrgoviște și am regretat amar lipsa lui din mijlocul nostru. Întîlnirile noastre s-au tot rărit, pînă ce, în 1958, am aflat că învățatul meu prieten plecase de pe lumea aceasta să peripatetizeze cu umbrele lui Demosthene, Plato și ale altor compatrioți ai săi într-un spirit și limbă de carte.

opinia unui alegător

cine te minte?

Stai cîteodată și, pur și simplu, ajungi să te cruceștî, — îmi spunea recent cineva, cu un aer descumpănit, rătăcit aproape —, nu mai ai nici măcar puterea să reacționezi, să reacționezi fie și prin simpla enervare de atîtea ori salvatoare, care, cel puțin, te ușurează. Închipuiește-ți — zicea omul meu — cu chiu, cu vai, cu audiențe, cu intervenții, recunosc, ce să fac, nu eu le-am inventat, m-am folosit și de intervenții, adică de fapt m-am dus la un înalt funcționar și l-am rugat să mă ajute să pătrund la un funcționar mai mic, din subordinea lui — pentru că am trăit și paradoxul de a ajunge mai ușor la un ministru sau la un prim-secretar de județ sau de sector decît la un șef de serviciu oarecare, plătit special să mă primească pe mine și să-mi rezolve problemele, dar asta e situația, — așadar, cu astfel de intervenții, am ajuns ca o doleanță a mea să fie luată în considerație și să ajungă iar sus, unde fusesem ca să pot fi primit jos, iar odată ajunsă unde trebuia, doleanța mea a generat o hotărîre responsabilă, hotărîrea o decizie, iar decizia a fost trimisă iar jos, la funcționarul acela care urma să o pună în practică. Și iar a trebuit să uzez de intervenții, să ajung din nou la acel înalt funcționar care dăduse decizia, pentru ca tot el să dea și dispoziția ca decizia să fie totuși pusă în aplicare de cel plătit pentru asta si care era tot functionarul acela mai mic care tărăgăna lucrurile, sperînd poate că mă voi plictisi eu și voi renunța. N-am renunțat și am început iar cu intervențiile la un funcționar și mai înalt care m-a trimis cum se cuvenea la același înalt funcționar rugîndu-l să vegheze ca propria lui decizie să fie respectată iar acesta, firește, m-a trimis tot la acel mic funcționar, plătit special ca să aplice respectiva decizie, dar eu, crede-mă, acum stau siderat și sînt gata să mă crucesc, pentru că, uite, nu mai am nici puterea să reacționez omenește, adică nici măcar puterea să mă enervez.

Acum, de pildă, mi-e frică să nu ajung să renunț, dar, crede-mă, este o chestiune vitală și nu pot renunța și mai ales este o chestiune perfect legală, pentru că, vezi bine, eu fac intervenții la oameni de bine ca să se rezolve pozitiv o cerere absolut legală, dar iar repet, mi-e frică să nu renunț, fiindcă atunci ar însemna să mă recunosc învins, și învins de cine?

— Poate că totuși n-ai destulă perseverență — încerc eu să-l ambiționez pe omul meu — n-ai reușit să te mobilizezi îndeajuns pentru această cauză — mai zic eu, dar îmi dau seama că sînt ipocrit și atunci încerc o altă formulă. Poate că n-ai fost destul de înțelegător cu funcționarul acela mai mic care și el e cineva, de vreme ce depinde de el, într-un fel, soarta ta, n-ai avut destulă răbdare cu el, n-ai lăsat să treacă acel timp necesar care să-i dea și lui sentimentul că depinzi de el. Dar iar îmi dau seama că sînt ipocrit și renunț.

Și ce vrei, în fond, acum, nu s-a terminat viața cu această situație!

— Păi uite ce se întîmplă — intervine omul meu — de fiecare dată unde mă duc pentru ca să fac intervenții în vederea aplicării deciziei, mi se spune că totul este în ordine, și aud eu însumi, cu urechile mele, cum se dau indicații celor în drept în vederea aplicării deciziei, și cînd ajung, cum se spune, la eșalonul inferior, acela cu pricina, acolo mi se spune că: — Da, tovarășe, așa este, aveți dreptate, aveți și decizie, dar dacă tovarășii care vă promit dumneavoastră ne-ar spune și nouă ce vă spun dumneavoastră ar fi altceva, dar dumneavoastră vă promit, dar nouă nu ne dau și soluția și noi rămînem cu dumneavoastră. Iar noi nu sîntem decît niște funcționari, noi executăm. — Atunci, de ce nu executați?, întreb eu. — Dacă ar fi așa de ușor, cum credeți dumneavoastră, am executa. — Atunci — mai zic eu — înseamnă că mai marii dumneavoastră mă mint pe mine? — Nu vă mint ei pe dumneavoastră, cum să vă mintă?

— Atunci, cine mă minte?, întreb eu, cine mă minte?

Iată întrebarea mea — încheie povestea, omul meu — cine mă minte?

Dinu SĂRARU

o fabrică de marcă fără marcă

Pe 17 ianuarie, dimineața, între 7 și 8 am dat o fugă prin București, prin vreo 5-6 magazine alimentare după mezeluri. Întreb la unitatea din Popa Tatu colț cu Știrbei Vodă: «Vă rog, aveți cabanos?» «Nu, n-am primit de mult». La alimentara din Brezoianu (lîngă conservator): «Vă rog, aveți crenvurști?» «Poftim? Primim destul de rar. Dacă am fi avut, era aici lume după lume!» La «Unic»: «Aveți pastramă de porc?» «Nu!» «Dar parizer dietetic?» «Nu primim așa ceva!» «Dar cîrnați proaspeți?» «N-avem. Mergeți la Gospodina!» La unitatea din Piața Romană: «Aveți cîrnăciori oltenești?» «Nu». «Dar crenvurști pentru bere?» «Nu există așa ceva». Mai intru la Polar, la Alimentara din Piața Amzei, mai solicit tobă tip Brașov, garf copt, piftii... Același răspuns: «N-avem!»

Ce mi-a venit așa matinal și în ziua de șaptesprezece să colind prin alimentare și să cer, parcă dinadins, ce nu se găsește? Pentru că știam precis că toate acele produse solicitate puteau să se găsească. Pentru că, în ajun, în ziua de 16 ianuarie făcusem o deplasare la unitatea Giulești a Fabricii de preparate și conserve de carne-București. Fosta fabrică de mezeluri cu marcă de garanție și renume — și avea și un magazin foarte căutat cîndva, ce-i purta numele, situat în Piața Kogălniceanu — «Mistrețul». Cînd s-a dat în folosință noua fabrică de la Popești-Leordeni, pe principiul, ce-i drept foarte rentabil, al comasărilor în întreprinderi mari, «Mistrețul» și «Avîntul», cunoscutele fabrici de mezeluri și conserve din carne, au fost înglobate, înghițite ca peștele mic de către cel mare. Dar nu știm de ce li «s-a înghițit» și marca. (Sperăm că nu din invidie.) Puteau funcționa ca trei unități ale aceleiași fabrici, dar fiecare cu marca sa; ar fi stimulat și spiritul (atît de pozitiv și necesar) al competiției dintre ele. Împreună, prepară zilnic pentru a furniza Capitalei, adică nouă,consumatorilor, 9 vagoane de produse de mezelărie și conserve din carne. Profilul fostei fabrici «Mistrețul», acum — precum spuneam — unitatea Giulești, rămînînd același, delicat și dificil, tradițional: mezeluri proaspete din carne proaspătă. Deși în condiții foarte vitrege, hale mici, «încălzite» cu lemne (dar friguroase, cum am constatat), fără conducte cu apă caldă, un colectiv mic de 120 de oameni, conduși de medicul veterinar *Gheorghe Motorca*, șeful unității, specializat de 25 de ani în această ramură a industriei alimentare, fabrică — răspund pentru această afirmație — cele mai bune mezeluri din București. În conformitate nu numai cu excelente rețete și cu toate normele de igienă, dar mai ales în conformitate cu pretențioșii indici ai alimentației rationale, ai noutăților în chimia alimentară, în conformitate cu indici de economicitate, și rentabilitate, răspunzînd totodată obligației permanente a industriei noastre alimentare de diversificare a produselor. Să-mi susțin afirmațiile cu cîteva exemple. La ora 5 a fiecărei zile, laboratorul (funcționează doar de 1 an și este excelent organizat și dotat) intră în acțiune. Sub îndrumarea și controlul riguros al inginerei Nina Popovici, specialistă în chimia alimentară,se fac determinări (pentru fiecare produs în parte) de umiditate, de sare, de nitrit, de prospețime, determinări organoleptice etc., etc., și nu se depășesc niciodată procentele-prag. Dacă sînt incidente de fabricație, necazurile sînt la ei, între ei, le rezolvă ei, dar pieței dau produsele în ordine. Prin experimente și încercări au redus foarte mult procentajul de nitrit: dacă de prin 1968 limita admisă era 12 miligrame la suta de produs, acum este doar de 7 miligrame. Știți de cîte ori gustă — căci trebuie să și guste, produsele sînt destinate hranei noastre și trebuie să ne și placă! — și cîte produse pe zi, cele trei persoane de la laborator? Și, ca papilele să nu încurce gusturile și să nu devină «imune», iarăși volens-nolens, mănîncă bucăți de mere. Ce să-i faci, riscurile meseriei!

Calitatea este ireproșabilă și poate face marea faimă a fabricii (dar cum să știm că sînt de la secția Giulești cînd nu are o marcă, o emblemă pe care s-o vedem pe acel cartonaș cu numărul C.T.C., agățat de fiecare mezel?!), însă această faimă ar putea-o face, în mod cu totul deosebit, diversificarea, numărul mare de produse pe care le-ar putea fabrica dacă... Dacă organele comerciale de resort le-ar achiziționa. Și iată motivația pentru sondajul fulger pe care l-am întreprins prin cele cîteva magazine alimentare. Și iată că ne-am lovit (pentru a cîta oară?) în relația producător-consumator iarăși de intermediarul comerț, de reținerile, fără temei, și prejudecățile instituțiilor comerciale care nu prea cunosc cerințele și gusturile pieței, în cazul de față, în materie de mezeluri. Doctorul Motorca, un mare adept al diversificării, a elaborat rețete și a propus comerțului nenumărate sortimente și produse noi la prețuri diversificate și ele cum e și normal în afara produselor arhicunoscute «clasice», dar n-a prea găsit «audiența» acelor merceologi întotdeauna prudenți față de nou, întotdeauna imprudent de circumspecți, mai mult cu gîndul la șefii dumneavoastră decît la noi, consumatorii, în numele cărora contractează.

În nu de mult trecuta perioadă a sărbătorilor de iarnă la secția Giulești s-au preparat 60 de produse într-o gamă și mai largă de sortimente. Actualmente se fabrică 74. Ce nu vrea să ia comerțul? Cîrnați proaspeți de porc la prețul de 33 lei kilogramul (preț de vînzare pe piață). Vizita mea a fost inopinată, am văzut cum se prepară și din ce se prepară și bag mîna în foc că sînt mult mai proaspeți și de o calitate incomparabil mai bună decît cei de la «Gospodina» și din restaurante. Stau în magazia frigorifică a fabricii împreună cu alte cîteva sute de kilograme de trandafiri olteneșți și de cabanos (iar pe piață sînt solicitați, vînzătorii răspund: «N-avem»). De asemenea nu vrea el, comerțul, să cumpere,ca să cumpărăm noi, o varietate specială de crenvurști pentru bere și aperitive «Wirșlii» la prețul de 24 lei kilogramul; garf copt, tobele cu sînge tip Brașov, tip Arad, tip Prahova, tip Kiseleff, tip Drobeta (se fabrică 7 feluri de tobă și nu se achiziționează decît două), limbă afumată de vacă, cîrnați Harghita, caltaboș alb, caltaboș Muscel, 2-3 feluri de piftii ambalate igienic în cutii de plastic cerat — în general multe preparate cu preț redus, categoria a II-a și a III-a. În fond, o vacă și un porc au nu numai mușchi și cotlete. În fond, nu mîncăm în fiecare zi specialități. În fond, comerțul știe că indicația pentru diversificarea de produse și de prețuri se referă nu numai la industrie, ci și la toate unitățile și sectoarele sale, ale Ministerului Comerțului Interior.

De asemenea, comerțul știe că s-a scris, s-a vorbit și s-a demonstrat nu o dată că vom ușura munca femeii salariate, punîndu-i la îndemînă semipreparate culinare de tip industrial, la prețuri accesibile, iar doctorul Motorca are o listă de asemenea produse pe care secția sa le-ar putea fabrica și oferi pieței imediat.

Am plecat deci de la fostul «Mistreț» cu admirație pentru oamenii de-aici, cu regretul că marca «Mistrețul» a dispărut de pe piață (poate Fabrica de produse și conserve din carne Popești-Leordeni-București se va gîndi să i-o redea), cu regretul că nu putem cumpăra din magazine toată gama de produse fabricate aici.

Ovi IORDACHE

SĂ STÎRPIM PISICILE (!?)

Interlocutorul meu părea că aude întîia oară lucrurile pe care i le comunicam. Și, o astfel de reacție poate să te deruteze într-o asemenea măsură, încît să crezi că ai greșit adresa. N-o greșisem, totuși. Mă aflam într-adevăr la Întreprinderea pentru industrializarea laptelui — București (Militari) și stăteam de vorbă cu una dintre cele mai autorizate persoane pentru respectivul subiect de discuție. Adică, în fața mea, la biroul său, ședea inginerul Ion Tihon, director tehnic al sus-numitei întreprinderi, căruia îi mărturiseam ce-am auzit, ce-am văzut cu ochii mei și ce aș dori să aud, în continuare, direct de la dînsul.

I-am spus, fără nici o ipocrizie,că știu, din surse directe, cît de bine sînt apreciate felurile de brînzeturi proaspete, cremele din lapte și chiar mult discutatul chefir, că s-a observat strădania ritmicității distribuției și, în ultimă instanță, binefacerile apariției pungilor din material plastic. Evident, e mult mai comod și mai practic să renunți la zăngănitul sticlelor luate în plasă (uneori chiar la serviciu, ca să le ai la îndemînă cînd te întorci), dar ce te faci dacă uleiul, zahărul, orezul și alte asemenea tîrgueli sînt scăldate cu laptele scurs din moderna pungă de polietilenă? O ipoteză ca oricare alta — par, să replice, dinții, privirile tovarășului director tehnic. Pe urmă, admite cu glas tare că da, sigur, dacă o pungă se sparge și curge pe un trotuar, asta nu dă un aspect din cale-afară de estetic acelei porțiuni de stradă. La 400 de pungi, una care se sparge — nu-i chiar atît de catastrofal. Încerc să-i conving pe tovarășul inginer Tihon că doar pentru atît n-aș fi bătut eu calea pînă în Militari, cum nu m-am apucat să înfierez o fabrică de conserve, care a pus etichetă de compot de mere pe o cutie în care se aflau roșii în bulion. Povestea cu pungile de lapte în care se găsește lapte, dar care se golesc prea neașteptat, e de mult mai largă răspîndire. Și ca să fiu crezută, îi povestesc, în detaliu, cum, în ziua de 20 ianuarie, de pildă, la «Alimentara» nr. 3 din sectorul 3, vînzătoarea Petre Victoria a recuperat, din pungile sparte, trei bidoane și o găleată de lapte, bidoanele fiind aliniate lîngă un calorifer ca să iasă laptele bătut — industrie sui-generis. Deci 40 de litri recuperați și vreo 30 litri pierduți, într-o singură dimineață și la un singur magazin. Nu i-am mai povestit sceptici mele gazde scandalul răsunător provocat de o clientă care s-a-ntors să protesteze că i s-a spart punga peste toate tîrgurile de duminică, nici că un pensionar din mulțime i-a strigat «adresează-te, cucoană, la fabrică sau spune la presă!» și nici că eu, fiind «de la presă», am tăcut chitic pentru ca să nu fiu linșată de respectiva reclamantă ieșită din fire, pe drept. Cu toate că nu mi-am debitat întreaga listă de argumente, cu toate acestea deci, tovarășul director tehnic mi-a răspuns ritos: «Nu-i adevărat!»

Ciudată și firea asta omenească. Abia cînd mi-am dezvăluit ignoranța — credeam că pungile cu pricina sînt lipite cu un adeziv oarecare — tovarășul director tehnic s-a pornit să cedeze, treptat, din exclusivismul său inițial. Aflînd că există șapte mașini din import aduse anume pentru acest scop, mașini care taie fîșiile de polietilenă, dozează laptele și închid pungile prin metoda termosudării (deci nu se lipesc cu pap!) am luat cunoștință, totodată, că pungile se desfac din multe cauze, «nici nu pot să vi le spun pe toate».

Cert este că au venit și în decembrie și în ianuarie specialiști de la Fabrica de mase plastice din Buzău ca să asiste la îmbuteliere și să descopere hibele materiei prime din care se confecționează mult citatele pungi. Că întreprinderea din București-Militari a luat măsuri pentru verificarea zilnică a mașinilor,«cu toate că acest lucru noi îl facem în permanență». Se mai preconizează ambalarea laptelui în cutii de carton, în care scop se duc tratative cu «Palas»-Constanța. (Foarte bine, dar cu cele șapte mașini din import pentru pungi ce-o să fie?! Se vor abandona?!) Pînă una-alta este în lucru o matriță pentru «navete pline», ca — deci, fără pătrățele și asperități — să nu se agațe și să se zgîrie pungile din material plastic. Dar, adaugă tovarășul director tehnic: «De ce oare comerțul nu la măsuri pentru ca și acest aliment să fie protejat și stă de obicei în stradă...» Tovarășa Bălan — din serviciul tehnic — adaugă la spusele șefului ei că noaptea vin pisicile și dau lama în pungile cu lapte.

Acum judecați și dumneavoastră, cititorii, dacă este adevărată sau cu desăvîrșire neadevărată calitatea proastă a pungilor pentru ambalat lapte? Măsurile de îndreptare țin de puterea și obligația întreprinderii din Militari sau trebuie pornită o campanie de stîrpire a pisicilor pentru a salva laptele Bucureștiului?

Viorica CIORBAGIU

cultura librarilor

Apare impresionantă și semnificativă, totodată, situația librarilor la noi. Afluența de oameni, faptul că vitrinele cu ultimele apariții fac să se oprească și să întîrzie în fața lor sute și sute de persoane, zilnic; spun foarte mult celui ce încearcă să afle adevăratul sens al devenirii culturale la noi. România cred că se prezintă, la ora actuală, ca una dintre țările unde interesul pentru carte, din partea fiecărui individ, îți oferă un spectacol rar întîlnit. România e, fără îndoială, una dintre țările unde cartea se **cumpără** cel mai mult. Cît se citește — rămîne o altă problemă. Ne va fi greu însă întotdeauna să credem că măcar 60-70% dintre cei care se îngrămădesc să-și procure ultimele apariții editoriale — beletristice, critice, filozofice, științifice — nu reușesc să citească volumul cumpărat. Raportată la această stare culturală de lucruri, raportată la efortul pe care îl fac editurile și tipografiile (de cele mai multe ori) pentru a asigura apariția în bune condiții a fiecărui titlu, a fiecărei cărți, unele manifestări la care ești nevoit să asiști ori să participi nu pot să nu intrige. Să ne deplasăm, bunăoară, la Librăria «Academiei», în plin centrul Bucureștiului, la standul cărților de artă. Un cititor se interesează de volumul **Trei ore în Muzeul Prado** și **Barocul** de Eugenio d'Ors. Întrebată dacă volumul există, dacă poate fi procurat, librărița îți replică pe un ton reproșant: «L-ați văzut în vitrină?» «Nu», încerci să răspunzi. «Dacă nu l-ați văzut, de ce întrebați?» «Bine, dar aș vrea să știu dacă mai poate fi totuși găsit». «Nu vă pot spune; mai încercați». Cu alt personaj, în ipostaza de librar, povestea ți se poate repeta și la librăria «Ion Creangă» situată, undeva, în zona Gării de Nord, atunci cînd vrei să cumperi o carte pentru copii. Două tipuri de atitudine mi se par caracteristice pentru comportamentul librarului de la noi — unul, oarecum mai rar întîlnit (sînt și excepții), celălalt fiind însă dezarmant de frecvent. Primul tip de atitudine se referă la cazurile cînd cumpărătorul este tras la răspundere pentru că a îndrăznit să întrebe: dacă nu ți-ai găsit singur cartea în raft sau în vitrină de ce mai întrebi? Librăria este totuși un negoț de bunuri culturale. De aceea poate atunci cînd la «Alimentara» vînzătorul îți reproșează, pe un ton asemănător, că ai întrebat dacă există un produs ce te interesează, sentimentul încercat e poate mai puțin penibil. Vrei să crezi că omul fiind atît de ocupat, nu și-a dat bine seama de ce vorbește și cum vorbește. Dar la librărie situația e alta. În mod normal omul care îți oferă cartea, sau, dacă nu ți-o oferă el, fiindcă ți-ai găsit-o tu singur în raft îți face măcar «bon» pentru ea, apare ca un element de cultură: vehiculator și propagator de cultură. În condițiile unei societăți în care interesul pentru carte constituie un titlu de mîndrie publică, reproșul librarului pentru că ai întrebat ceva seamănă cu un sfat sinistru: «du-te acasă și lasă-ne-n pace». Ciudat! Ceva nu e în regulă.

Al doilea tip de atitudine se referă la acel atît de semnificativ dat din umeri: «Bine, dar aș vrea să știu dacă mai poate fi totuși găsit acest volum». «Nu vă pot spune, mai încercați». Nu e vorba aici de o anume incertitudine comercială, ci de faptul că omul n-a auzit, ori n-a reținut niciodată numele unui autor, titlul unei cărți. Întrebarea pe care i-o formulezi pare căzută din cer, referindu-se la niște lucruri care îl depășesc total. Televiziunea și-a permis, de cîteva ori, reportaje pe viu cu librari care habar n-aveau de conținutul cărților pe care le vindeau, nu cunoșteau nici zece nume de scriitori români și străini importanți. Niște studenți relatau nu demult despre destinul unei cărți literare intitulate **Cancerul blond,** care a fost repartizată standurilor cu literatură medicală.

La noi a dispărut, cu unele rare excepții, tipul librarului de cultură, conștient că el desfășoară, prin meseria pe care o practică, o activitate culturală. Nu știu precis, dar am impresia că la noi personalul librăriilor e angajat la întîmplare, fără nici un fel de verificare a cunoștințelor culturale și fără nici un fel de testare a comportamentului specific unui om implicat într-o grandioasă acțiune culturală, de propagare a valorilor, de îndrumare a oamenilor în consens cu imperativele spirituale ale societății noastre. Ori a întreba pe omul care se îngrijește de curățenia străzii din fața librăriei, ori a întreba librarul dinăuntru în legătură cu o carte care te interesează, răspunsul este același: un scuturat sceptic din cap, o privire reprobatoare și un sfat de formă, menit a salva impolitețea de fond — «mai încercați».

Nu e bine așa!

Gheorghe ACHIȚEI

LA CHEIE: apartamente gata mobilate

A apărut, relativ de curînd, ideea livrării locuințelor gata mobilate, idee venită în ajutorul publicului consumator, ce poate avea implicații majore în producția de mobilă. Printre imperativele cele mai urgente ale momentului de față în evoluția locuinței românești este și acela al creării unui mobilier conform atît cu dimensiunile spațiilor de locuit, cît și cu aspirațiile estetice și de confort ale omului contemporan. Pînă acum arhitecții de interior au desenat piese de mobilier destinate unor locuințe existente. Ne dorim o colaborare creatoare între arhitecții constructori și arhitecții de interior pentru ca și aceștia din urmă să aibă posibilitatea practicării unui design mai vast, un design «global».

Mobilizarea în ansamblu a profesiunii de arhitect decorator ar permite obținerea unor rezultate dorite, intervenția specialiștilor în educația estetică a individului fiind nu numai binevenită, ci și necesară.

Crearea unui mobilier funcțional din materiale rezistente, ieftine și aspectuoase trebuie să aibă finalizare în inscrierea acestuia în universul de forme ce ne înconjoară, forme dictate de cuceririle actuale pe plan tehnologic și estetic.

Se înregistrează reușita unei astfel de experiențe. Este vorba de acțiunea mobilării și amenajării interioare a unor locuințe-experiment din celule spațiale (proiect I.S.A.R.T., sistem constructiv, practicat de curînd în țară la Șantierul de prefabricate Progresul), acțiune inițiată de conducerea Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții.

În această situație, arhitectul a decorat un apartament compus din: dormitor copii, dormitor părinți, cameră de zi, bucătărie, cămară, vestibul, baie etc. Rezolvarea unui mobilier fix (de depozitare), dulapuri, bibliotecă, prin zidire, respectiv fixarea acestora de pereții încăperilor în nișe create anume ajută la obținerea unui spațiu liber mărit. Consultarea de către arhitectul de interior a planului apartamentului a constituit factorul determinant în alegerea soluțiilor în ceea ce privește gabaritul, culoarea și materialele folosite. După alegerea unor piese de mobilier din producția curentă, decoratorul a optat și pentru tapete, perdele, lămpi, mochetă etc.

Termenul de decorator trebuie debarasat de ceea ce este legat de noțiunea de decor în sensul de «adăugat». Rolul lui este de a compune «judicios», de a defini raporturi, de a alege materialele. Odată cu dezvoltarea tehnicii, a

producției de astfel de bunuri, decoratorul devine creator.

De la expozițiile de mobilă care s-au organizat, constatăm că publicul, în special cel tînăr, are o reală dorință de receptare a noului. Pentru toți cei ce sînt și rămîn tineri, profesioniștii, încercînd să le intuiască gustul, își afirmă dorința de a contribui la crearea unor interioare moderne, alcătuite din produse simplificate ca formă și tehnologie, susceptibile de a fi comercializate

Arhitect
Virginia GEORGESCU

BULETIN DE ȘTIRI

DUPĂ ATENA, SALONIC. Expoziția documentară «Dimitrie Cantemir» s-a bucurat la Atena de un deosebit succes de public. Drept care, din inițiativa Ministerului Culturii și Științelor și a Institutului de studii balcanice din Grecia, expoziția continuă în orașul Salonic.

BURUIENI DE SĂNĂTATE se vînd, sub denumirea consacrată de «plante medicinale», într-un magazin special din Tîrgu Secuiesc. Pentru amintitul oraș acest fel de vînzare este o noutate care se prezintă sub forma celor 65 de sortimente de buruieni pentru sănătate.

PLÎNGEREA SUGARILOR. Mamele din Deva, Simeria și Brad știu de ce le plîng copiii sugari; s-au obișnuit cu lapte praf, care produs nu se mai găsește de multă vreme în magazinele sus-numitelor localități.

PREMIERĂ CORALĂ. Prima lucrare a Editurii muzicale pe 1974 este volumul «Muzică corală pentru formații mixte» a reputatului autor de piese corale și fin prelucrător al folclorului nostru muzical *D. D. Stoncu*. Cele 25 de titluri din volum poartă aceeași matrice a inspirației sale — folclorul.

URZICENII ÎN EXPANSIUNE INDUSTRIALĂ. După fabrica de mîzguri de ferite — care a plasat anonimul, odinioară, tîrg în centrul celei mai moderne industrii, electronica — zilele acestea, tot alci, a început construcția celei mai mari fabrici de zahăr din sudul țării.

NUNTAȘII MERG LA ȘCOALĂ. De luni pînă sîmbătă la școala din Cîndești, județul Vrancea, merg așa cum e de așteptat, elevii satului. Dar sîmbătă seara și duminică se îndreaptă spre școală nuntașii satului. În urma acestor «silitori» elevi, lunea se mai pot găsi prin sălile școlii urmele chefului. Se spune că deosebit de sîrguincios este directorul școlii, cel care închiriază cu multă bunăvoință edificiul.

CURĂȚAȚI PÎNĂ S-AU ARS Din iunie trecut lui Gheorghe Cernescu din Orșova, curățătoria «Pacea» din localitate i-a «curățat» o pereche de pantaloni. Adică i-a ars. Și tot de atunci se fac anchete și devize pentru a fi plătiți acești pantaloni. Ciudat spirit pacifist!

VĂ PREVENIM: REUMATISMELE SÎNT DUREROASE! Din vara trecută funcționează la Techirghiol un modern sanatoriu balnear. Dar întreprinderea de transport Constanța nu se lasă impresionată nici de repetatele demersuri ale conducerii sanatoriului, nici de ale bolnavilor, care sînt obligați să meargă pe jos circa 2 kilometri, din centrul stațiunii, unde-i lasă mașina nr. 11 (și de aproape 3 luni e iarnă, cu vînt sau zloată). Aveți grijă, reumatismele sînt dureroase și nu se știe niciodată cînd ne așteaptă.

«DACIA» PE FRÎNĂ DUBLĂ La Pitești s-au montat primele autoturisme «Dacia 1300» dotate cu dublu circuit de frînare. La mai multe!

TOT LA PITEȘTI... nu ai cum să găsești, prin magazinele orașului, o săniuță de vînzare. S-a dat un zvon că ar fi cîteva sănii într-o librărie, dar zvonul nu s-a confirmat. Le sugerăm noi localnicilor următoarele: scrieți la *mica publicitate*, poate cumpărați de la vreun responsabil local din comerț.

LANȚUL PREMIERELOR CASEI DE FILME NR. 3. După «Trecătoarele iubirii» al Malvinei Urșianu (premiera — luni 28 ianuarie), Casa de filme nr. 3 va fi din nou prezentă pe afișul cinematografic al lunii februarie cu «Întoarcerea lui Magellan», debutul tinerei regizoare Cristiana Nicolae și «Proprietarii», film realizat de Șerban Creangă după un scenariu de Mihai și Șerban Creangă.

40 HECTARE DE TINEREȚE. Anul acesta în municipiul Craiova se vor amenaja terenuri de sport cu o suprafață totalizînd 40 de hectare: 40 de hectare de sănătate, tinerețe și viitoare performanțe, toate realizate prin acțiuni patriotice.

PRĂJITURI CU CREOLINĂ. Maria Gheorghe din comuna Caraula, Dolj, a cumpărat de la complexul nou situat în cartierul craiovean Brazda lui Novac o sticluță cu esență de rom: „Pentru aromatizarea prăjiturilor, cremelor, Întreprinderea «Victoria» București" — scrie pe etichetă. Prăjitura pe care a făcut-o mirosea însă a petrol. Sau poate a creolină — cum s-au plîns alți cumpărători.

MAI BINE ÎN FARMACII DECÎT ÎN STICLELE DE SUC DE ROȘII. În timp ce în farmacii vata e marfă rară, zilele trecute am găsit o bucată într-o sticlă de suc de roșii produsă de Fabrica de conserve «Munca» din Constanța.

PRIN URMARE, SE POATE? Două duminici la rînd (13 și 20 ianuarie), emisiuni-surpriză TV pentru cei mici. Cele două emisiuni «Cu Daniela la... carnaval» pot servi foarte bine ca model de programe specifice, inteligente, de bun-gust, vesele și tonice, eliberate de povara didacticismului, cu un cuvînt, izvorîte dintr-o mare dragoste pentru copii. Bravo autori, bravo realizatori, bravo copii-interpreți!

DANIEL ENE PE POST NEPOTRIVIT. Duminică, 20 ianuarie, în sala Dinamo din Capitală a avut loc întîlnirea de fotbal între foștii jucători ai formațiilor Dinamo și Rapid. În formația feroviară a evoluat și Daniel Ene! Nu e totuși prea devreme pentru Daniel Ene să activeze la old-boys?

CONFERENȚIARUL FLORIAN PITTIȘ. Într-una din zilele săptămînii trecute, la invitația profesorului George Bălan, cronicarul nostru muzical Florian Pittiș a susținut la Conservatorul Ciprian Porumbescu din București un curs despre rock and roll. Exemplificările au fost asigurate de magnetofonul personal al conferențiarului.

NU SERVIM ALUNE FĂRĂ STAFIDE. Vrei nu vrei, n-ai încotro. Dacă te afli cumva la rotiseria de pe strada Aristide Briand, și așa, mai pe la sfîrșitul mesei, îți arăți dorința de a comanda niscaiva alune, nu poți să-ți împlinești pofta decît cu o singură condiție: să accepți ca acestora să li se alăture niște stafide. Pe cînd și turtă dulce?

NU SERVIM MINORII ȘI PERSOANELE ÎN STARE DE EBRIETATE. O inscripție des întîlnită, dar stupidă cred. Minorul poate avea 5 ani, este pur și merge la grădiniță. O persoană în stare de ebrietate poate avea 48 și alte vicii. Și atunci care e legătura dintre unii și alții?

RĂBDARE ȘI BISCUIȚI. Din cauza unei neînțelegeri dintre conducerea cooperativei și gestionara cofetăriei din comuna Dobra, județul Dîmbovița, cofetăria de lîngă școala generală s-a desființat, iar copiii — în loc să se îndrepte spre școală merg 1–1½ kilometri zilnic pînă la celălalt capăt al comunei să-și cumpere biscuiți. S-a promis înființarea unui chioșc, dar tot din cauza unei neînțelegeri dintre conducerea cooperativei și Consiliul popular comunal nu i se fixează locul.

FĂRĂ DEȘEURI. La fabrica de confecții «Secuiana» din Tîrgu Secuiesc s-a organizat colectarea integrală a deșeurilor, direct din atelierele de croit. Sortate după culoare și structura textilă, deșeurile sînt expediate unor unități de prelucrare. Astfel se reduce la zero și acel procent minim de pierderi prin căderi la croit, care era în medie de 4 la sută.

RECORD DE RECORDURI. La un concurs de pictură pentru copii organizat în județul Covasna, micii artiști plastici din comuna Zăbala au primit exact atîtea premii cîte lucrări au prezentat în fața juriului: 48 din 48. Între altele, ei au obținut două premii I și 22 de premii II.

DUPĂ 30 DE ANI. În anul 1944 școala din satul Grindu, județul Ialomița, avea 3 săli de clasă, cancelarie și coridor. Astăzi, cele trei școli din sat au, în total, 17 săli în care funcționează 10 clase I-IV și 10 clase V-VIII. Un sat oarecare din Bărăgan.

DIN ALASKA LA CIMPULUNG-ARGEȘ. Puțini știu că în subsolul Liceului «Dinicu Golescu» din Cîmpulung-Argeș funcționează o stație seismică dotată de Institutul de cercetări geografice al Academiei R.S.R. cu seismografe de cea mai modernă construcție: Askania Z.E.N. La această stație au fost înregistrate cutremure din Chile, Japonia, Filipine, Alaska, Afganistan etc. Elevii cîmpulungeni au astfel posibilitatea nu numai să citească și să învețe despre geofizică, ci să și facă geofizică.

DEMOS. În întîmpinarea Conferinței Mondiale a Populației, care urmează să aibă loc la București, sub egida O.N.U., în luna august, se întocmește în prezent Monografia demografică a României, pe baza unui plan comun elaborat de Comisia O.N.U. pentru populație. La elaborarea monografiei a fost antrenat un larg colectiv de economiști, geografi și demografi. Așteptăm cu mare interes apariția lucrării.

UNA PESCĂREASCĂ. O știre care poate fi gustată doar de pescari înrăiți: la confluența Someșului Mare cu Someșul Mic a nimerit în undiță o anghilă. Prezența anghilelor în rîurile țării reprezintă o raritate. Fericitul pescar este profesorul Teodor Baias de la Liceul nr. 2 din Dej. Deși știrea am aflat-o cu întîrziere, îi urăm acum «la multe anghile înainte».

O ȘTIRE DIN 1984. Revista «Terra» anunță că după ce se va termina elaborarea celor 40 de dicționare geografice ale județelor României (39 pentru județe plus unul pentru municipiul București), va fi elaborat și tipărit — între 1981 și 1984 — Marele dicționar geografic al Republicii Socialiste România. Ne bucură să publicăm această știre de anticipație.

REVERSURILE FRUMOASE ALE FEMINIZĂRII AGRICULTURII. Rodica Ilieș din satul Hîrșova, județul Vaslui a obținut o recoltă de 7 527 kilograme porumb la hectarul cultivat.

«ZÎMBETUL MUNTELUI». A fost editată recent o interesantă antologie de poezie și proză cuprinzînd creații ale copiilor din toate județele țării, pionieri și școlari. Inițiativa aparține Consiliului Național al Organizației Pionierilor, iar antologia este intitulată sugestiv: «Zîmbetul munteluî».

DISCUTAREA ESTE INTERZISĂ! În toate autobuzele I.T.B. de tip nou, pe ușa cabinei șoferului se poate citi un anunț scris în cea mai «curată» limbă românească: «Discutarea cu șoferul este strict interzisă». Am încercat să aflăm chiar de la șofer cine este autorul acestei creații literare. N-am reușit. Șoferul era tăcută.

BULEVARDUL ION ȘULEA SE MODERNIZEAZĂ cu fiecare zi. Recent, la parterul unui bloc abia dat în folosință s-a inaugurat un nou complex comercial, care se bucură de bunele aprecieri ale locuitorilor cartierului Titan. Aceiași locuitori au însă de mai multă vreme o dorință, mereu uitată de cei în drept: înființarea unei unități de frizerie și coafură. S-a mai scris despre asta fără nici un efect

IUBIȚI STATUILE. În parcul din fața Teatrului «V.I. Popa» din Birlad se găsesc, dăltuite în piatră, busturile unor scriitori și oameni de cultură, între care Eminescu, Creangă, Vlahuță, Caragiale, Delavrancea. Au fost puse acolo în urmă cu ani, dar de atunci rigorile vremii și-au spus cuvîntul aducîndu-le într-o stare care ar trebui să dea de gîndit edililor bîrlădeni.

SINAIA, PESTE 15 ANI. Consiliul popular al orașului Sinaia se află în posesia schiței de sistematizare a stațiunii. Planul cuprinde detaliat lucrările ce vor fi efectuate pe o perioadă de circa 15 ani. Firește, cele mai multe privesc edificiile în folosul tuturor (turistic). Amănuntele vor fi cunoscute după ce schița va fi supusă dezbaterii comisiilor de sistematizare ale orașului Sinaia și județului Prahova.

TRUFANDALE DE LA ZEBIL. Complexul intercooperatist din Zebil (Tulcea) pregătește primul ciclu de producție din acest an al complexului de sere. Primul, fiindcă serele din Zebil dau într-un an două producții. Cea dintîi e așteptată pentru începutul lunii martie.

O PATINĂ, DOUĂ PATINE, TREI PATINE. La Brăila a fost deschis patinoarul Asociației sportive «Unirea Tricolor», cel mai mare din municipiu. Pentru amatorii de sport și destindere, organizatorii au pus la dispoziție trei perechi de patine. Cu 25 la sută mai multe decît anul trecut.

NOUTĂȚI FILATELICE?!? Din panourile așezate în holul Oficiului P.T.T.R. 1 din Calea Victoriei facem cunoștință cu fruntașii în producție în anul 1972, mai ne punem «la curent» cu unele emisiuni filatelice apărute în ultima vreme: «Olimpiada Mexic-1968», «Campionatele europene de box-1969», «A XX-a Aniversare a Republicii-1967» și alte emisiuni tot atît de recente. Stai și te întrebi: timbrele sînt timbre, nu pot protesta, dar fruntașii din fotografii, cum pot răbda? Au rămas codași?

LUMINILE MUZEULUI... Cîteva ore petrecute în fața tablourilor expuse la galeriile de artă ale Muzeului R.S.R. constituie un mod plăcut de a-ți desfăta ochii și îmbogăți spiritul. Cu ce te alegi însă cînd luminile artificiale, prost plasate, te împiedică să surprinzi efectul unui tablou, cînd etichetele scrise cu litere mici, azi decolorate, îți forțează ochii? Cu obosească și convingerea că prea curînd nu vei mai vizita muzeul.

PE MAGISTRALELE ENERGIEI. La termocentrala din Brăila a intrat în probe de rodaj cel de-al doilea grup energetic. În prezent se fac ultimele pregătiri pentru punerea lui în funcțiune.

PROCES PUBLIC. La Casa de cultură din Făgăraș a fost judecată în fața unui numeros public numita Maria Cîmpean, învinuită de provocarea ilegală a unei întreruperi de sarcină care a avut drept consecință moartea pacientei sale Maria Soplete. Menționăm, totodată, că Maria Cîmpean a mai suferit o condamnare de 10 luni pentru o infracțiune similară.

CE SPUN EDILII? Teatrul din Drobeta-Turnu Severin este o clădire fastuoasă, cu care s-ar putea mîndri marile orașe. Interiorul său ar necesita însă grabnice intervenții, ca urmare a unor modificări neinspirate operate cu ani în urmă. Toată lumea este de acord că trebuie făcut ceva, totuși lucrurile tergiversează. De ce?

CE-I DE FĂCUT? Hotelul Decebal din centrul Timișoarei se află în renovare. Ceea ce nu-i împiedică pe responsabilii săi să-l declare deschis. Urmarea: călătorii se îneacă în praf, se împiedică în moloz și nu se pot odihni din cauza zgomotului. Ce e de făcut? Pînă se vor termina reparațiile, poate ar fi mai bine să-l închidem.

AFLĂM DE LA «ADESGO» că au fost confecționați pentru prima oară la noi în țară ciorapi bărbătești supraextensibili, foarte fini. Se asigură o bună respirație a pielei. Să fie, și să se găsească!

GHEAȚĂ PENTRU LUNI FIERBINȚI. O serie de ferme din județul Brăila au început însilozarea ghețeii. Așa se va putea păstra peștele în condiții optime pe timp de vară.

DELICIOASELE INSECTICIDE. Prin multe apartamente din cartierul Titan gîndacii de bucătărie zburdă în voie mai ales după ce se hrănesc cu delicioasele insecticide cumpărate de locatari special pentru ei. Ne întrebăm, în absența Sanepidului, oare cînd ne vor sili să le dăm și cheile de la apartamente?

MARKEDSORIENTERING RUMAENIEN. Este titlul unui cuprinzător ghid (18 capitole) al comerțului exterior al României și al relațiilor comerciale româno-daneze, recent apărut la Copenhaga. Este subliniat caracterul dinamic al dezvoltării comerțului exterior al României, ca urmare a puternicului proces de industrializare care are loc în țară. (E. Dascălu)

ȘI TOTUȘI, UNDE-I LEOPARDUL? Afară gardu-i vopsit, înăuntru nu-i leopardul! Adaptarea aparține fabricii de ciorapi «Adesgo». Cumpărînd ciorapi-pantalon măsura 3, înăuntru aveți multe șanse să găsiți măsura 2 și 4. Uneori se găsește și măsura 3.

CÎINE RĂU. În curtea Spitalului unificat nr. 2 C.F.R. din București s-a pripășit de cîtva timp o haită de cîini, priviți cu îngăduință de conducerea spitalului. Noaptea au loc adevărate concerte cînești pe diverse tonuri, înduioșătoare prin forța și patetismul lor. Ziua, cei care îndrăznesc să viziteze bolnavii riscă să plătească această temeritate. În orice caz, chiar dacă ar exista vreo victimă, nu-i nimic: medicii sînt aproape.

zilele: transportul în comun

Mai sînt vinovați și furnizorii de piese de schimb, de lubrifianți, de cauciucuri și așa mai departe, care nu-și respectă contractele semnate.

Mai sînt vinovați și acei de la miliție care ar fi în măsură să răspîndească sensul interzis pentru masina mică și-n felul acesta să lase unda verde a marilor artere liberă pentru mijloacele de transport ale celor mulți.

Știu, de asemenea, încă o întreaga seama de lucruri; că parcul de vehicule al I.T.B. prosperă totuși; că intersecția de la Răzoare, de pildă, s-a modernizat și problema ambuteiajelor și a mersului «la pas» a dispărut acolo, ca și în alte răscruci de drumuri ale Capitalei; că «inaugurarea» recentă a încă unei bucăți de linie a troleibuzelor 84 și 93 a adus bucurie în sufletul a încă vreo cîteva mii de locuitori din extremul Drumului Taberei; în fine, că mai există și alte semne care arată că noi, pasagerii, nu sîntem lăsați chiar în voia soartei.

De aceea, pentru toate aceste motive, aș înțelege și aș ierta că în drumurile mele pe roți mi se rup hainele și nasturii lor; că sînt frămîntat zi de zi ca un cozonac de Anul nou; că o banală deplasare intraurbană mă obosește mai rău decît un ceas de muncă în condițiile oricărei profesii din lista celor socotite grele; poate chiar și că troleibuzele mă zgîltîie și mă aruncă înapoi pe trotuar în clipa în care fac nebunia să le pășesc pragul cu o încălțăminte fără talpă izolatoare.

Dar oricîtă bunăvoință, răbdare și spirit de dreptate aș avea în mine nu pot și nu vreau nici să înțeleg și nici să iert — atît I.T.B., cît și pe ceilalți ai săi — pentru că-mi silesc firea să se degradeze.

Vreau să spun că noi, pietonii, sîntem buni de la natură, dar transportul în comun ne-a înrăit. Oameni pașnici și de treabă, binecrescuți și morali, cum ajung într-un tramvai, autobuz sau troleibuz devin irascibili, belicoși, grosolani.

Dealtfel, și taxatoarele și șoferii I.T.B. s-au născut buni. Dar uite că munca timp de opt ore în aceste de neinvidiat locuri de muncă pe patru roți îi obosește, îi acrește, îi înrăiește — pentru că, vă rog să observați, și ei sînt tot niște bieți oameni cu nervi.

Mai ieri, cineva, care-mi știa meseria, mi-a spus în timp ce mă impingea cu nădejde ca să poată pune și el un picior pe treapta scării lui 105: «Voi de la «Flacăra», despre asta ar trebui să scrieți!»

O voce strangulată a unui bărbat, pe care nu-l puteam vedea, mi-a luat apărarea:

— Lasă-l, dom'le, că nu-i el vinovat. Presa spune, dar degeaba, noi tot pe scări și-n înghesuială sîntem lăsați.

Vorbele acestea de-a dreptul m-au îngrozit. Pentru că, într-adevăr, problema transportului în comun se perpetuează cam de mult.

Măsurile ridicate ar trebui adoptate totuși înainte de a ne înrăi sufletele chiar de tot.

Nelu IONESCU

NOI, FEMEILE DE SERVICIU, I.S.B.-UL ȘI PAZNICII DE NOAPTE

Spre trei dimineața, în piața Sf. Gheorghe își fac apariția bărbați și femei cu pachetele sub braț. Coboară din G-uri, M-uri, I-uri, traversează strada salutîndu-se, se înșiruie apoi în fața vitrinelor cu neon și, zgribuliți, așteaptă P-uri, L-uri, E-uri. Începe ziua de muncă a șoferilor și a taxatoarelor de pe autobuze, troleibuze, tramvaie.

— La ce oră vă înapoiați acasă?

— Depinde. Uneori la cinci seara, alteori chiar și mai tîrziu.

— Nu lucrați opt ore?

— Opt pe traseu. La bază, șoferii predau mașinile urmînd un flux tehnologic, alimentare, spălat, control frîne etc., iar noi, taxatoarele, predăm banii, facem gestiunea; de obicei, locuințele noastre sînt tocmai în partea opusă a Bucureștiului. Mai sînt orele suplimentare. La baze, schemele sînt doar pe jumătate completate.

— Și acasă ce faceți?

— Ce să facem? Mîncăm, mă rog, diferite treburi, și ne culcăm ca la două să ne putem trezi.

I-ul demarează. Ambreiaj, accelerație, frînă...

— Cîte mișcări executați numai cu picioarele între două stații?

— Socotiți cinci viteze, stopurile, aglomerația... Cam 20-25.

— Și în opt ore?

— 40 000-50 000. Vasilica, strigă șoferul în oglinda retrovizoare, nu mai deschide ușile de la mijloc.

Puținii pasageri se string în șube, au gulerele ridicate, pe cap bărbații poartă căciuli, iar femeile fulare. O întreb pe Vasilica:

— Dar planul? Planul vi-l faceți?

— Ar trebui. Cîteodată, autobuzele gem de aglomerate ce sînt, dar noi nu strîngem mai mult de un pol. Pe linia lui 35, de la Piața Unirii încolo, oricît de mare ar fi înghesuiala, sînt cazuri cînd în casă ne intră cîțiva lei. Dacă le spui, strigă: «Mai întîi să veniți la timp și-apoi să ne cereți bani». Ca și cum am avea noi vreo vină. Se circulă greu, mai ales acum, iarna... Nu zic, dacă mă enervez îi fac eu să coboare la prima, dar pe lîngă insultele și apostrofările pe care le aud într-o zi de la unii pasageri, eu, care-s cam rea de gură, par o biată mielușică. Vă spun: dacă din autobuzele astea am face gogoșării, s-ar cîștiga mai mult.

Vineri, 18 ianuarie, din autobaza Floreasca au ieșit începînd cu ora 4,02 dimineața 153 de autobuze. Cele mai multe au ajuns la capetele de linie. Opt au rămas la garaj pentru reparații generale. Din schemă lipsesc 60 de șoferi, 40 de taxatoare. Majoritatea autobuzelor au depășit 200 000 de kilometri și ar fi trebuit să intre în reparații capitale. Deși la 550 000 de kilometri mașinile ating pragul de casare, pe trasee circulă autobuze cu peste două milioane kilometri.

Inginerul Ioan Gușă, șeful autobazei Floreasca, ne spune lucruri cunoscute, repetate de atîtea ori în presă ori la televiziune. Nu există piese de schimb, electromotoarele lipsesc de un an, alternatoare n-au fost niciodată, de trei săptămîni nu există uleiul. Cînd se topește zăpada 50 la sută din defecțiuni presupun existența alternatoarelor, s-a încercat folosirea electromotoarelor de tractor care atunci cînd motorul nu pornește imediat, și nu pornește, se defectează etc.

Cu toate astea, autobazele reușesc să asigure ritmicitatea transporturilor, mai ales în orele de vîrf, cînd pe traseu circulă întreg efectivul de autovehicule. Între orele 9 și 13 dimineața și după ora 20 seara o treime din ele se retrag pentru întreținerea absolut necesară și neînlocuibilă.

13,30. Stația autobuzului 106. La uzina de cinescoape, pe care o deservește această linie, începe schimbul doi. Miuța Sălăjan este elevă:

— Aștept de 20-25 de minute. Ieri am stat o jumătate de oră. Aș putea merge și cu tramvaiul 5, dar și el merge la fel, în plus ocolește și nu-mi convine. La capătul liniei nici mai mult, nici mai puțin decît cinci tramvaie.

Directorul Atelierelor centrale I.T.B., inginerul Dumitru Teodorescu, este ferm:

La întrebarea «Ce așteaptă această mulțime?» se pot da două răspunsuri. Unul primar: venirea unui troleibuz. Altul de esență: rezolvarea unei probleme. Dar, dincolo de întrebări și răspunsuri, rămîne o situație care — prezicem noi — va face în cele din urmă să lăcrimeze și să freamăte de indignare pînă și marmura statuii lui Haret.

— Indisciplină. Nu există scuze. Îi criticăm în şedinţe, îi afişăm pe panouri, luăm măsuri disciplinare, lunar părăsesc întreprinderea 80-90 de lucrători, ca să facem loc altă angajăm din toate judeţele ţării, 130. Numai anul trecut am construit 8 cămine; calificăm la locul de muncă, în şcoala profesională şi liceul industrial, dar ulterior, din cauza condiţiilor grele de muncă, foarte mulţi preferă să înapoieze cele opt mii de lei sau cît însumează taxele de şcolarizare şi să plece în alte ramuri de producţie. În schimb, ne vin cei care nu găsesc de lucru în altă parte, de unde şi deficienţele în educaţie...

Poate nici o altă instituţie din ţară nu s-a bucurat, să zicem aşa, de atenţia presei ca instituţia numită a transporturilor şi dacă lucrurile au rămas la fel sau aproape la fel e timpul să depăşim stadiul simplelor consemnări şi treceri în revistă, să trecem chiar peste aluziile usturătoare şi inofensive despre incompetenţa cadrelor de conducere, nu pentru a merge mai departe, ci pentru a reveni la unul dintre adevărurile simple, dar fundamentale: întreprinderile de transport nu sînt simple prestatoare de servicii. Activitatea lor premerge şi desăvîrşeşte procesul de producţie, slujeşte, cu alte cuvinte, scopurile unor industrii şi activităţi republicane cu posibilităţile de categoria a doua ale oricărei activităţi locale. Oricare cetăţean al ţării, este de părere inginerul Ioan Guşă, ştie cu aproximaţie cît cheltuieşte lunar pe mijloacele de transport, dealtfel se poate calcula aproximativ o medie. Dacă lunar unităţile economice, instituţiile, şcolile, ar reţine această medie şi ar vărsa-o întreprinderilor de transport, am putea lichida controlorii, taxatoarele, s-ar reduce înghesuiala, ar creşte viteza de circulaţie, s-ar asigura un venit sigur şi stabil, s-ar putea calcula investiţiile, beneficiile, necesarul de credite etc. În acest caz toate întreprinderile de transport din ţară s-ar unifica într-o singură centrală cu sarcini de import-export şi uzine constructoare de autobuze, ar creşte, parcurile de maşini s-ar uniformiza, n-ar mai exista problema, veşnica problemă a pieselor de schimb, am putea face planuri de perspectivă, modernizări de drumuri, ne-am spune altfel cuvîntul în ce priveşte circulaţia, reglementarea ei şi mijloacele pentru a o realiza.

Nicolae CRISTACHE

I.T.B. ESTE SALARIATUL ÎNTREPRINDERILOR BUCUREŞTENE?

1. Timpul nostru este, în aceeaşi măsură, timpul ţării

În urma unei vizite pe care am făcut-o la Uzinele «Republica», am aflat că datorită tramvaielor 23, 24 sau autobuzului 79 se înregistrează zilnic întîrzierea a peste 50 de oameni, ceea ce înseamnă aproximativ 30-35 de ore de muncă. În ultimele 60 de zile s-au pierdut peste 3 000 ore de producţie. Şi acest lucru continuă, acum, cînd întreg poporul nostru se află într-un sublim şi eroic efort şi fiecare minut are o valoare precisă, cu acoperirea într-un aur curat — patriotismul. Şi nimănui nu-i este îngăduit să risipească ceea ce nu se mai poate recupera nicicum — timpul. Timpul nostru, al tuturor, este, în aceeaşi măsură, timpul ţării, timpul politic şi economic al devenirii patriei.

2. Unde ni-s controlorii?

La sediul comitetului sindical al Uzinelor «Republica» am reuşit ca, în pauza dintre două şedinţe, să discut cu tovarăşul Brătilă Tatu, preşedintele comitetului sindical. «Tramvaiul 24 ne face cele mai mari greutăţi. Eu locuiesc în Bariera Vergului şi, într-un fel, sînt aproape de uzină. Uneori, cînd vreau să folosesc acest tramvai, trece chiar şi o jumătate de oră pînă să apară vreunul. Ţin neapărat să scrieţi la revistă că eu nu am văzut, de aproape un an, nici un controlor pe această linie. Ar trebui să vină cît mai mulţi şi cît mai des, să controleze nu numai dacă oamenii au bilet, ci şi ritmul în care merge 24 sau alt mijloc de transport».

3. «Timpul de siguranţă»

Ştefănescu Ilie, şeful biroului personal, ne spune că dînsul, deşi pleacă de-acasă cu un «timp de siguranţă» de o oră şi jumătate (iar pentru drum îi sînt suficiente doar 50-60 minute) întîrzie totuşi, de trei zile, mereu. În ziua de 16 ianuarie au întîrziat 40 de oameni. În 17 ianuarie au întîrziat 60 de oameni. «La serviciu, oamenii sosesc nervoşi, obosiţi, înghemaţi. Am decalat programul de începere a schimburilor. Credeam că vom reuşi să descongestionăm transportul. A fost o simplă iluzie. Astăzi, timp de o oră (!!!), prin staţie nu a trecut nici un 79». Dinulescu Maria, de la statistică, susţine că dînsa soseşte la serviciu «într-un hal de nervi de nedescris», şi propune în numele unui grup masiv de oameni ai muncii, ca maşina 102 să-şi prelungească traseul cu încă trei staţii. «Astfel, spune dînsa, cei care vin cu 102 nu s-ar mai chinui să intre în 24, 23 sau 79».

4. Maşinile sînt noi, moderne, dar stilul de muncă e vechi

«Cînd aud rostindu-se cuvîntul I.T.B. mă cuprinde un fel de panică, parcă aş avea frisoane. (Ne vorbeşte Şerban Constantin, secretarul organizaţiei de partid, serviciul tehnic, Uzinele «Republica») Astăzi, de exemplu (17 ianuarie — n.n.) am plecat de-acasă la ora şase fix. Eu stau în Giuleşti. Am aşteptat un 24. Pentru că nu venea, am plecat pe jos la staţia Sf. Vineri. Am aşteptat şi acolo. Împreună cu colegii mei, inginer Gostian Iosif şi economista Roşca Maria, am luat un 10 pînă la Gara de Nord. Am început să aşteptăm un 79. Am văzut un 24 şi am alergat după el. Cu chiu, cu vai, l-am prins şi, pe scară, ca şi ieri, cînd au fost minus 21 de grade, am ajuns la ora 7,50». «Deci, îi spun eu, aproape două ore de drum». «Da, două ore pentru a acoperi o distanţă de aproximativ 12-13 kilometri. Ştiţi, am calculat şi am constatat că eu fac în fiecare lună, dus-întors, de la serviciu acasă, peste 750 kilometri. Am tot auzit vorbindu-se despre îmbunătăţiri, soluţii şi rezolvări ale acestei situaţii. Mie mi se pare că nici nu poate fi vorba de aşa ceva. Am văzut maşini frumoase, moderne, tramvaie noi, silenţioase, dar stilul de muncă este acelaşi, vechi, adică necorespunzător, nu ţine seamă de interesele noastre şi ale producţiei, de sarcinile şi angajamentele noastre».

Fu personal, ne spune Bals Ion, secretarul comitetului de sindicat, am auzit că şi cei de la I.T.B. au greutăţi mai mult sau mai puţin obiective, dar am convingerea că dînşii nu fac tot ceea ce pot şi trebuie să facă pentru o adevărată îmbunătăţire a situaţiei».

*

Şi tot aşa am umplut cîteva pagini de opinii, păreri, poziţii şi... suferinţe itebiste. Am vorbit cu zeci şi zeci de oameni. Mulţi dintre ei cer prelungirea cu una sau două staţii a cîtorva autobuze care servesc marea platformă industrială a Bucureştiului. Este timpul să se audă vocea acestor oameni care fac adevărate eforturi pentru a-şi respecta cuvîntul dat partidului şi ţării. De ce nepăsarea, proasta organizare a transportului şi incompetenţa încearcă să-i împiedice?

Victor NIŢĂ

Fotografii de
Radu CONSTANTINESCU

MAŞINILE CARE MĂNÎNCĂ FIARE

Ziua ne-bună se cunoaşte, pe traseele I.T.B., cu noaptea-n cap. Bunăoară, în staţia Piaţa Romană în jurul orei cinci. Troleibuzele 94 vin, vin în convoaie, cîte 2-3 odată, apoi nu mai vine nici unul. La fel 82. Numai 87 nu vine în convoi; şi nici altfel. Pe tăbliţă primul 87 trece la 4,45, dar pe bulevard nu trece deloc. Alte vehicule apar cam la ora scrisă pe tăbliţă, ba chiar şi mai devreme, de exemplu autobuzul 34. În sfîrşit, la ora 5,15 soseşte şi troleibuzul 87 turul 1. Cu el ajung la depoul Bucureştii Noi.

Aici mă documentez că 87-le meu nu era întîrziat, ci se încadra în orarul înscris pe cartonul turului 1. Tăbliţele alea? Păi tăbliţele nu prea mai corespund. Maistrul Ştefan Vasile, şeful schimbului trei, mă lămureşte că orarul vehiculelor I.T.B. este tocmai în plină reorganizare, pentru a face faţă criticilor venite de sus şi de jos. Şi orice reorganizare, cel puţin la început, mai produce şi cîte un pic de dezorganizare. Apoi au ei şi alte necazuri, dintre care două sînt vechi, mari şi de bază: lipsa permanentă, fără leac se pare, a pieselor de schimb şi mîna de lucru insuficientă ca număr şi calificare.

În depou e mai frig ca afară. Umezeală rece şi pătrunzătoare, ajutată de curenţi tăioşi. Uşile stau deschise mereu, la ambele capete (oamenii îmi spun că atunci cînd e uscat pe jos nici nu mai trebuie măturat depoul, treaba asta făcînd-o curenţii de aer). Mi-e de-ajuns o oră petrecută aici ca să nu mai am nevoie de explicaţii în legătură cu fluctuaţia braţelor de muncă. Meseriaşii bucureşteni găsesc destule întreprinderi în care condiţiile de lucru sînt incomparabil mai atrăgătoare, drept care depourile I.T.B. trebuie să angajeze adesea oameni ce nu au domiciliul în Capitală. Iar acestora I.T.B.-ul le oferă cămine neîncăpătoare, apoi se miră că mulţi pleacă după cîteva luni de răceală şi de cămin (cu 3 în cameră) sau de navetă. Maistrul Vasile oftează şi ridică din umeri. Nu că i-ar aproba pe cei ce dau bir cu fugiţii, dar ştie şi el că «unui om, ca să-i ceri, trebuie mai întîi să-i dai».

În jurul meu se vorbeşte tehnic: pinioane planetare, cardan, sateliţi, diferenţial, trompă stînga. Clar e un singur lucru, că toate acestea cam lipsesc şi că sînt foarte necesare. Maistrul Ion Bunea, şeful schimbului unu, are o vorbă: maşinile astea mănîncă fiare şi trebuie să le dai, altfel nu merg. Din păcate, magazia de fiare, adică de piese de schimb, e cronic săracă. Se recurge mereu la cîrpeală, să nu stea maşina (cum i se zice aici la troleibuz). Or, cîrpeala-i cîrpeală; sigur că un diferenţial cîrpit ţine 2-3 zile, nu ca unul nou sau bine recondiţionat. Ce-aţi face dumneavoastră, tovarăşe Bunea, zic, dacă aţi fi directorul general al I.T.B.? Aş insista, zice, ca întreprinderea şi chiar depourile să lucreze direct cu furnizorii de piese de schimb, fără intermediul ministerelor. Poate atunci am avea piese mai multe. Poate n-ar fi nici atîtea necazuri cu muncitorii flotanţi, adică avînd *cu ce* lucra, s-ar putea introduce şi aici acordul global. Cine ştie!

Dar tramvaiele? Căci jumătate din vehiculele depoului Bucureştii Noi sînt tramvaie. Cu ele e mai simplu, nu sînt atît de fragile ca troleibuzele. Şi chiar cînd se strică, spune Ion Bunea, fontă găseşti, nu-i problemă, piese uşor de făcut, oricum mai uşor decît la troleibuze şi autobuze. Cu tramvaiele nu-i problemă la depou, cu ele doar călătorii au probleme, aşa se pare.

Meditez la toate acestea într-un autobuz 77 nou-nouţ, sclipitor şi iute. Din ţigara şoferului ies trîmbe albăstrii, prin care zăresc inscripţia «fumatul oprit», deasupra parbrizului.

Mircea FODOREANU

NU TRAGEŢI ÎN TAXATOARE!...

Nu are nici un rost! După o aşteptare de 20 de minute în staţia lui 83, după o ascensiune cu coate în burtă şi nasturi rupţi, discuţia cu taxatoarea nu rezolvă nimic. Vă enervaţi şi dumneavoastră degeaba, o enervaţi inutil şi pe cvasiunica reprezentantă a I.T.B. care menţine contactul dintre organizatorii transporturilor de toate zilele ale bucureşteanului şi beneficiarul — termenul este cu totul impropriu! — acestor transporturi.

Nu are nici un rost să angajaţi discuţii cu taxatoarea, deoarece ea nu cunoaşte cifrele; însă alţi reprezentanţi ai I.T.B. v-ar putea informa că faţă de anul trecut sîntem în progres. Numai pe linia troleibuzului 83 — am ales această linie, dar putea fi oricare alta din cele ce deservesc marile cartiere, deoarece aglomeraţia e aceeaşi pe toate — avem anul acesta cu 10 la sută mai multe troleibuze decît anul trecut. 10 la sută e un procentaj respectabil. Dar cît înseamnă 100 la sută? Nu e greu de aflat dacă faci o vizită la depoul Niţu Vasile: anul trecut erau pe linia lui 83 doar 30 de troleibuze — anul acesta numărul lor a crescut la... 33. E drept că lungimea traseului — din Berceni Sud I pînă în Şoseaua

Supranormativ uman lăsat pe scara din dos.

Oare cîte autobuze sau troleibuze s-ar putea cumpăra din totalizarea prețurilor biletelor necumpărate de cei care ar fi mai bucuroși să ajungă la casierită decît să înghețe agățați pe-afară.

Oameni strînși — la propriu — cu ușa, de către I.T.B.

Nordului — n-a crescut: e tot de 14 kilometri și ceva. A crescut însă populația cartierului. Și au mai scăzut, în plus, posibilitățile de transport ale celor 33 de vehicule. Deoarece cele mai «tinere» troleibuze din acest depou (ce deservește șase linii: 82; 83; 85; 87; 94; și 95) sînt cele două exemplare primite în 1968. Acum 6 ani. Celelalte (și or fi vreo 150) sînt mult mai vîrstnice, majoritatea avînd 8-10 ani de... rodnică activitate.

Este vorba deci dacă ne permitem utilizarea unor termeni medicali — de o anemie de vehicule, dublată de cea a personalului de deservire, triplată de gradul înaintat de uzură a troleibuzelor. Și, peste toate acestea, o serie de aspecte organizatorice.

Cele 33 de troleibuze lucrează în plenul lor doar în mod... teoretic. Ele sînt planificate să iasă toate din depou și să circule doar între orele 4 și 8 dimineața, socotite «orele de vîrf». Dar e greu de presupus că totdeauna — sau vreodată — pot ieși toate. Astfel, în ziua de 11 ianuarie, cînd am vizitat depoul Nițu Vasile, un număr de 8 troleibuze n-au putut ieși din depou decît la ora 6,30, deoarece conducătorii și taxatorii respectivi nu se prezentaseră la lucru la ora fixată (dacă am vrea să fim răutăcioși am spune că întîrziaseră la serviciu călătorind cu vehiculele I.T.B. Dar n-o spunem...). După ora 8 troleibuzele se retrag unul după altul în depou — la început o cincime, mai apoi încă una — abia între 14 și 16, ore socotite din nou «de vîrf», ieșind din nou pe traseu — dar numai 27 de vehicule. Și acestea, însă tot «teoretic», deoarece și acum lipsesc șoferi ori taxatoare, și acum multe dintre bătrînele și uzatele «căruțe cu dinam» rămîn în pană pe traseu.

Știm că troleibuze nu se pot coace în cuptor, precum piinile, de pildă. Știm și faptul că I.T.B. duce lipsă de personal — ba mai mult: că tocmai din rîndurile tinerilor conducători de troleibuze se recrutează mulți viitori șoferi ai autobuzelor I.T.B. (numai depoul Nițu Vasile a cedat recent 16 conducători de troleibuze pentru a fi calificați șoferi, ajungînd astfel la o lipsă de 42 de conducători sub numărul prevăzut în schemă).

Există, desigur, printre cei ce deservesc aceste troleibuze, și unii certați cu disciplina și comportarea civilizată, cum ar fi Gh. Zidaru, care în numai doi ani a totalizat 17 penalizări. Dar marea majoritate a personalului de mișcare o constituie oameni în fața cărora trebuie să-ți scoți pălăria. Conducători de troleibuze ca Pavel Badea, care s-a angajat aici din 1955 și în acești 19 ani nu a dat prilejul să i se noteze în fișa sa nici o abatere, nici o neglijență, nici un act de indisciplină, nici cea mai mică lovire sau zgîrietură a vehiculului său, e demn de toată stima. Sau Aurel Oprea, angajat din 1941, ori Ion Radu, angajat din 1955, Ion Dănciulescu, Gh. Iancu și alții asemenea lor.

Am urmărit troleibuzele — incognito, adăpostit de ninsoare sub o streașină îngustă — la capătul liniei, în strada Dumitru Petrescu, unde întorc pornind spre centru. Am cronometrat vehicule la rînd. Nici unul n-a staționat la capătul de linie mai mult de 6 minute. Și totuși în stație așteptă de 2-3 ori mai mult. Am stat de vorbă cu mai mulți cetățeni care dîrdîiau de frig în stația «Spitalul nr. 9», stație mult solicitată — și doar a patra la număr, pornind de la capătul de linie.

Tovarășa Vasilica Stroe, consultant arbitral la Arbitrajul de Stat al Municipiului București, trebuind să ajungă la serviciu (zona Piața Cosmonauților) la ora 7 dimineața, vine în stație la 6,10, reușind să se urce în troleibuz cam în jurul lui 6,30. Și mai greu este la înapoiere, în jurul orei 15,45, de la stația Piața Amzei, nereușind uneori timp de cîte 30–45 de minute să se agațe de scara unui troleibuz.

Ioana Cristea, muncitoare la uzinele «Electronica», pleacă din aceeași stație la ora 4,45, pentru ca la ora 6 să fie la lucru. La înapoiere vine cu un autobuz pînă la Piața Bălcescu, unde pierde de asemenea 30-45 minute pînă reușește să cucerească un loc în 83.

Dumitru Cristea, muncitor la «Danubiana», plecînd din aceeași stație la 6,30 dimineața, călătorește de regulă pe scară.

Am discutat și cu salariați ai Spitalului numărul 9, care fac drumul în sens invers. Dacă la venire dimineața lucrurile mai sînt oarecum suportabile, la plecare (sau la venire pentru cei ce lucrează după-amiază), călătoria cu acest troleibuz e de-a dreptul infernală. În ziua de 10 ianuarie, începînd de la orele 14, un grup de salariați ai spitalului au așteptat timp de 25 minute și, cînd a venit, în sfîrșit, un 83, era atît de plin, încît majoritatea nu s-a putut urca și a pornit-o pe jos pînă la Piața Sudului (declarația tovarășului Seu Alexandru, psiholog la Spitalul numărul 9). Și aceasta — repetăm — la numai a patra stație de la capătul liniei!

■

Care e soluția?

Am putea propune să se reducă numărul vehiculelor de pe alte linii (pe 94, de pildă, care numai pe distanța a 5 stații, din Berceni spre centru, nu are traseu comun cu 83 — sînt 51 de troleibuze; acest 94 deservește o linie de numai 11 kilometri. iar de la Piața Romană pînă la gară e dublată și triplată de liniile 86 și 87! Nu sîntem însă pentru cîrpirea anteriului lui Arvinte. În mai mică sau mai mare măsură, situația e aceeași pe toate liniile, inclusiv pe 94...

Conducerea I.T.B. ar trebui să facă un mic, dar grăitor calcul: cîți bani pierde zilnic prin «chiulul», de cele mai multe ori involuntar, al unor pasageri care din pricina aglomerației nu pot nici măcar să bage mîna în buzunar să scoată cei 0,50-0,65 sau 1 leu, costul biletului? La scara întregii rețele, credem că e vorba de sume cu care s-ar putea completa în mod simțitor parcul de troleibuze.

V. SAVIN

ETERNITATEA UNUI SUBIECT

I.T.B.-ul a intrat în zodia subiectelor eterne, sîntem itebiști cei puțin de două ori pe zi, avem ideile noastre despre această faimoasă instituție, ne pricepem. Subiectul acesta apropie oamenii, oameni care nu se cunosc între ei devin amabili și comunicabili cînd abordează acest subiect. Transportul în comun este un mijloc de apropiere între oameni, înghesuiala în autobuz are importanța ei socială. Iei așa, simplu, o întrebare: «De ce credeți că nu merg bine lucrurile la I.T.B.?»; rezultatul este uluitor. În cîteva ceasuri poți să ai sute de răspunsuri, e drept că multe dintre ele identice, dar toate dovedind cu prisosință niște lucruri. În primul rînd faptul că nici o altă instituție nu ar putea să aibă atîția colaboratori voluntari. În al doilea rînd sentimentul acestor colaboratori, tristul lor sentiment că spun degeaba ceea ce spun. Plimb întrebarea de mai sus cu autobuzul 68, cursă rapidă spre Drumul Taberei. Stau lipit de un om care încearcă, vădit neliniștit, să țină deasupra capului un pachet cu prăjituri. Parcă abia aștepta să spun un cuvînt despre I.T.B., parcă răsuflă ușurat cînd începem să discutăm, parcă dorea să se răcorească, să se liniștească. «Ascultă-mă pe mine, atunci cînd vor fi 110 șoferi pe 100 de locuri, ai să vezi șoferi amabili și atenți față de public. Poți să și scrii, mă numesc Pădureanu Nicolae, sînt conferențiar universitar la Arhitectură și aș vrea să stau de vorbă cel puțin o dată în viață cu directorul Teiușan de la I.T.B. Nu, zău, ne uităm unii la alții, sîntem oameni în toată firea, oameni serioși, știm ce se poate și ce nu se poate, dar cu transportul în comun parcă nu ne-am lua în serios pe noi înșine. Ce poate să fie mai absurd decît să îmi năucesc eu zilnic nervii pe mașină pînă acasă sau pînă la slujbă. Pur și simplu îmi irosesc puterea de muncă». Profesorul Pădureanu spune că nu dă niciodată note de 5, 6, 7 la examene, că prea s-au obișnuit unii să fie mijlocași, că prea s-a extins spiritul de mijlocaș în unele domenii. Iar I.T.B.-ul vrea să fie și el de mijloc, să ofere și să nu ofere condiții, să promită și să nu facă.

Întrebarea merge mai departe, la șoferi. Credeam că

nu voi avea șanse, credeam că șoferul este dușmanul călătorului. Dar nu, șoferul este dușmanul I.T.B.-ului (și tu, fiul meu Brutus?). Bertescu Ștefan stătea la capul liniei și aștepta depanarea. Cu o seară înainte stătuse cu mașina pînă la ora unu noaptea lîngă Academia Militară. A venit depanarea, i-a schimbat cauciucul, dar pînă la garaj cauciucul era deja sucit. A lăsat mașina în garaj, a trecut-o pe lista de reparații, dimineața nu se schimbase nimic, a trebuit să plece în cursă, acum stă iar în pană. Lipsă de cadre la atelierele de întreținere, uneori este un singur om la cauciucuri, el nu apucă să schimbe nici jumătate din cele stricate. Fum și murdărie în ateliere, nici nu-ți vine să intri. mecanici cu calificare de mîntuială, mai ales tineri prost pregătiți. Au sosit mașini noi, Bretescu Ștefan s-a îngrozit cînd le-a văzut. Prin '55 alte mașini asemănătoare stăteau mai mult prin garaje. Mașini gingașe cu perna de aer în loc de suspensii, pernele de aer se sparg foarte repede, se pun petice, uneori o pernă are și cinci petice, în condițiile acestea e firesc să conduci mașina cu mare teamă. Și iepure lon, de pe linia 35, crede că pernele vulcanizate sînt principala cauză a repetatelor defectări. Nu este șofer care să nu pomenească întîi și întîi de atelierele de întreținere. Stanciu Alexandru de pe 35 le descrie cu mare întristare. Hale neîncălzite, îngheață conductele de aer, fum și dezordine. Este explicabil că nu se prea înghesuie mecanicii de întreținere să se angajeze la I.T.B. Stanciu lucrează la I.T.B. de 20 de ani ca șofer, dar nu ar sta la întreținere nici o lună. Deplînge slaba pregătire a noilor cadre, «instructorii nu le bagă tinerilor în sînge nici meserie, nici omenie. E adevărat că mulți șoferi sînt cam needucați, mai ales cei tineri».

La capătul liniei asist la momentul în care o mașină 68 se transformă în 118 barat. Din 18 mașini de pe linia 68, circulau în seara de vineri 18 ianuarie numai 10, și aceasta era o cifră bună, spunea controlorul de la capăt, pentru că la prînz circulaseră numai două. Sînt cazuri cînd toată ziua circulă numai două mașini din douăzeci. Se întîlnesc undeva pe drum și se salută, călătorul așteaptă în stație cel puțin o jumătate de oră, dar călătorul nu știe că celelalte mașini sînt pe dric, că nu are cine să le repare.

«Nu vin șoferi la I.T.B. — spune același Bertescu Ștefan — cum să vină la noi? Te scoli la ora două și jumătate noaptea ca să ajungi la garaj la 4. Nu poți avea încredere în propriile mașini ale I.T.B.-ului, adică în mașinile aceea special destinate să-i transporte din toate părțile pe șoferi. Vii, așadar, la garaj și-ți găsești mașina nereparată. Sau stai cu mașina mai multe zile în reparații, muncești și tu, cot la cot cu mecanicul, dar leafa merge în perioada de reparație numai 75 la sută. Faci vreme de zece ore curse pe traseu, iar la sfîrșit te trezești că nu ți-a venit schimbul. Trebuie să duci mașina la garaj, călătorii sînt în mașină, trebuie să-i dai jos, scandal atunci cu călătorii».

— Cum vedeți dumneavoastră călătorii, de acolo, din cabină?

— Îi văd întîi prin oglindă cum se înghesuie și se împing la urcare, dar nici unul nu și-a pregătit banii pentru bilet. Urmează scotocirea prin buzunare, toți stau pe lîngă casă, în față platforma este goală. Mai pun uneori o frînă, știu că nu e plăcut, dar nu am vreme să mă duc la fiecare și să-l conving.

— Și de ce funcționează atît de prost atelierele?

— Cei care trebuie să ceară nu știu ce să ceară. Eu intru acolo și văd tot felul de ingineri care se plimbă cu mapa sub braț, dar nici unul nu pare deranjat de faptul că pe jos e noroi, că sculele stau vraiște, că nu-ți vezi mîna de fum. Omul vede că el nu știe ce să ceară și zice — lasă-l că-i prost! Apoi felul în care sînt instruiți noii ucenici. Ce să mai vorbim!

— Bine, dar sînt oameni calificați!

— Calificați, e adevărat, dar plimbă toată ziua hîrtiile. Dacă vreți să scrieți cu adevărat ceva esențial, atunci scrieți că nicăieri nu este mai multă plimbare de hîrtii ca la I.T.B. Eu am curajul să spun asta, eu mi-am dat numele deși, uitați-vă, colegii îmi fac semne să tac.

Cald și bine în cămăruța de la capătul liniei, între timp a sosit și depanarea. Se schimbă cauciucul. La capătul liniei mecanic era un fost șofer. A fost «degradat» pentru o perioadă, a avut un mic accident și nu mai poate lucra la volan pînă nu se clarifică lucrurile. A insistat să se încheie mai repede cercetările dar i s-a spus să aibă răbdare că abia se discută acum cazurile pe luna august trecut. În cazul lui, unei femei i-a alunecat piciorul de pe scară, el n-a văzut prin oglindă, a plecat cu mașina și i-a strivit un deget. Recunoaște, poate a greșit, dar vrea să conducă în continuare, cel puțin pînă se vor încheia acele lungi cercetări. Iar asta ar conveni și instituției, acum, cu lipsa asta de șoferi. Sînt cel puțin 10 șoferi în situația lui. Stufoasă și încurcată această rețea de fapte. Îți imaginezi la capăt de linie întreg sistemul, traseele, stațiile, oamenii în așteptare, dornici să ajungă dintr-un loc în altul în acest lung oraș de cîmpie. O cîmpie pe care o ține, o domină, o chinuie trei inițiale și un subiect etern.

Dinu FLĂMÂND

SĂ NE ADUCEM AMINTE, STIMATE TOVARĂȘE DIRECTOR!

Anul trecut, așa cam pe vremea asta, stimate tovarășe director general, am păsit pragul cabinetului dumneavoastră, înarmat cu ofui general al celor 4 milioane de călători care circulă zilnic de-a lungul celor 130 de trasee ale I.T.B.-ului. Se împlinea tocmai un veac de la înființarea transportului urban bucureștean, «o sută de ani — am glumit noi în «Flacăra» — de cînd municipalitatea se află într-un permanent și, aparent, ireconciliabil conflict cu publicul călător». V-am întrebat atunci respectuos pînă cînd socotiți că vor mai circula autovehicule cu orar romantic tramvaie somnolente și troleibuze ajunse la vîrsta concluziilor.

Ni s-a răspuns atunci — și am notat precizarea dumneavoastră în coloanele revistei — că:

«Dreptatea este de partea cetățeanului căruia întreprinderea noastră îi datorează un transport civilizat, disciplină, comportare urbană, autovehicule moderne, rapide... Și în această privință I.T.B.-ul și-a propus un plan complex de măsuri. Consider — ați subliniat dumneavoastră — *că a sosit momentul să stingem disputa cronică dintre I.T.B. și publicul călător».*

Ei bine, de atunci a trecut aproape un an. Vă propunem tocmai de aceea să derulăm de-a-ndaratelea firul evenimentelor și să ne oprim puțin asupra celor afirmate de dumneavoastră într-o scrisoare expediată nouă ulterior

«În vederea remedierii neajunsurilor arătate — scrieți dumneavoastră negru pe alb — *vă informăm că s-a trecut efectiv la aplicarea unui program de îmbunătățire care vizează în special următoarele: întărirea disciplinei la toate nivelurile începînd cu personalul de mișcare și cel din depouri, garaje, autobuze, de la Serviciul Circulației, capetele de linii și de pe trasee. S-au luat măsuri pentru îmbunătățirea disciplinei de circulație și de serviciu, comportarea față de publicul călător, impunîndu-se purtarea obligatorie a ecusoanelor și afișarea numerelor de serviciu și a itinerarelor, expunerea secțiunilor de taxare cu tarifele respective, eliminarea și prevenirea întîrzierilor la serviciu și în scoaterea parcului la program, îmbunătățirea modului de intervenție operativă în cazurile de evenimente sau abateri pe trasee».*

Ce să mai zicem, ce să mai credem? S-a scurs un an și iată-ne așa cum ne-ați lăsat: cocîrjați de frig, răpuși de oboseală și irosind ore scumpe în așteptarea unor autovehicule care nu sosesc. După datele estimative, I.T.B.-ul înghite zilnic — din pricina întîrzierilor la serviciu — zeci de mii de ore din activitatea productivă. În zona industrială a Uzinelor «23 August» — că să revenim asupra exemplului folosit anul trecut — 8 la sută dintre salariați sosesc la lucru din cauza traficului rutier defectuos cu mult peste ora de începere a programului. Dar să revenim la conținutul scrisorii dumneavoastră:

«În 1973 Întreprinderea de transporturi-București își va concentra eforturile și pentru îmbunătățirea calității reparațiilor capitale, reviziilor, întreținerii curente a parcului de dotare, intervențiile operative pentru remedierea defecțiunilor ce apar pe trasee».

Sîntem la sfîrșitul lunii și azi, ca și anul trecut, a nins de două degete, de ajuns pentru ca oamenii să călătorească în troleibuze cu stop cardiac, să aștepte autobuze lovite de boala somnului sau să fie obligați să facă triplu salt mortal pe scările tramvaielor. Vizita pe care am făcut-o în depourile și atelierele de reparații ale I.T.B.-ului a demonstrat fără drept de tăgadă că șoferii și încasatorii nu-și respectă programul de lucru, în ateliere se muncește de mîntuială, lipsesc piesele de schimb, iar autovehiculele defecte zac părăsite pe trasee ore în șir. În cadrul interviului pe care ați binevoit să-l acordați revistei noastre ne-ați asigurat de asemenea că se va trece de urgență la completarea locurilor vacante. Vă refereați la șoferii de autobuze și troleibuze, la manipulanți și încasatori. Din păcate, după cîte sîntem informați, I.T.B.-ul are și în prezent nevoie de 800 de șoferi și aproape 500 de taximetriști. Vă mai reamintim că în final m-ați asigurat că datorită măsurilor preconizate (și amintim între paranteze pe cele care au fost într-adevăr traduse în viață: mărirea vitezei comerciale la autobuze și tramvaie, decalarea programului de lucru pe instituții și întreprinderi, lărgirea distanței dintre stații, reconsiderarea unor anumite trasee, construcția tramvaielor silențioase) se va obține în sfîrșit o corelare judicioasă între bugetul de timp al cetățeanului și orarul autovehiculelor I.T.B. Emoționați, credulii, romantici, ne-am încheiat relatarea noastră în felul următor:

«Totul este bine cînd se sfîrșește cu bine. Credeți, așadar, că prin respectarea planului de măsuri întocmit vom asista la o îmbunătățire radicală a transportului în comun?»

— Nu cred, sînt sigur».

P.S. Am lăsat rînduri albe ca să putem rîde în voie.

Liviu TIMBUS

cronica pretențiilor

GRAFOMANII
I. «alfaberația»

Ei citesc foarte puțin, pentru a avea timp să scrie cu toptanul. Ei scriu foarte mult, pentru că n-au nimic de spus. Unul dintre ei se numește Mircea Mormocea și domiciliază în Brăila, Viziru 1, bloc 37, scara 1, ap. 10. Ne-a trimis un «articol» de 19 (nouăsprezece) pagini intitulat *«Alfaberația»* în care-și propune, nici mai mult, nici mai puțin, decît să «denunțe» articolul *De ce învățăm gramatica*, semnat de profesorul Emanuel Vasiliu în numărul 27/1973 al revistei noastre. Mircea Mormocea se declară foarte preocupat de destinele literaturii și gramaticii noastre și de aceea scrie: *«Ciudățenea articolului începe chear cu titlul său, nu este de mirare că întreaga literatură suferă de maladiea neștiințifică devenită acută cu toată susținerea pretenției că ar fi cronică. Multe cronici literare sau scris sub acest cuvînt dîndui literaturi sensul dorit de scriitorii, dar cuvîntul de cronică mai are un alt sens, acela al maladiei cronice, ori prin modul de scriere în articolul ce-l denunț sensul cuvîntului îș merită pe deplin valoarea sensului în care arată stadiul de maladie în care se găsește literatura».* Înfierbîntîndu-se, Mircea Mormocea continuă: *«Toți am învățat să scriem, toți am învățat gramatica (așa cum i-se spune) toți am învățat să vorbim, dar, ca papagalul. Dar dacă știm să scriem, înseamnă că știm ce scriem?, și papagalul știe să vorbească, dar el nu știe ce vorbește, însă vorbește așa cum a învățat».* După acest rechizitoriu, Mircea Mormocea conchide: *«Deci neștiința este microbul ce afectează maladiea literară».* Cu același entuziasm și patetism, Mircea Mormocea ne face cunoscut faptul că: *«Absurdițățile dă naștere la știința aberată evocînd cuvîntul alfaberație, motiv pentru care sa tras alarma împotriva aberației literare».* Printre altele, Mircea Mormocea «denunță» cuvîntul, iubire ca pe unul din *«nenumăratele cuvinte aberate».* Domnia-sa, Mircea Mormocea, ne prezintă o teorie personală cu privire la adevărul despre cuvîntul iubire nu înainte de a ne atrage atenția: *«Trebuie să atrag atenția că orice cuvînt are la baza lui, una sau mai multe fapte numinduse gamă familică ce facilitează actul de fapt și de drept, ce îndreptățește evocarea faptului sau a faptelor».* Iată care este, după Mircea Mormocea, *«gama familică ce facilitează cuvîntul iubire».* 1. Văzut. 2. Plăcut. 3. Îndrăgostit. 4. Platonat. 5. Iubit. *«Dar ce se petrece în cadrul fiecărui membru familic»,* se întreabă Mircea Mormocea. Apoi răspunde: «A) 1) *Prin vedere se excită instinctul potrivit gustului asupra obectului sau ființe.* B) 2) *Plăcerea desvoltă gustul și mărește afecțiuniea.* C) 3) *Îndrăgitul se desvăluie prin atașarea amicală, loieală, sentiment.* D) 4) *Platoniea, actul de palpabilitate prin mingîiere îmbrățișări sărutari.* E) 5) *Iubirea se manifestă prin actul sexual. Dacă asupra celor relatate* — scrie Mircea Mormocea — *cineva mai are vre'o îndoeală, în sprijinul teoriei vine povestea cîntecului care confirmă adevărul ce spune astfel; Foaie verde s'o sîbică, am o mîndră mititică aș iubio dar mi-e frică, aș lăsao să mai crească vine altul s'o iubească. Povestiri asemănătoare însoțite de frumoase melodi populare se găsesc la mai multe popoare, dovadă de confirmarea teoriei mai sus arătate».* Bineînțeles că Mircea Mormocea continuă: *«Vreau să cred că ori cui cele expuse mai sus sînt clare și ușor de descifrat»...*

Și după ce «denunță» articolul lui Emanuel Vasiliu, după ce ne dă cîteva probe de cum trebuie scris, după ce ne ceartă și ne pune pe gînduri, generos, Mircea Mormocea încheie tip *Pupat, Piața Independenței: «Închei arătîndu-mi admirația cu stimă cuvenită, și sincer aș dori să colaborez la lupta împotriva aberației literare cu D-mnul Emanuel Vasiliu».* Succes!

Dorin TUDORAN

cronica dreptei cîntăriri

obrazul tapetat cu sute

Ca să fiu sincer, sincer, pentru cazul Petrescu — Georgescu nu explodez de indignare și nici nu mă topesc de milă. Dar îl văd pe pîrît turnînd în el cu polonicul din zeama lăcomiei și nu pot trece peste acest fapt. Ascult calm metoda imbatabilă de a stoarce cuiva douăzeci de mii fără să te doară-n cot, nu leșin compătimind reclamanta, dar nici nu pot rezista tentației de a privi relația mai îndeaproape. Apoi, dacă *Adrian Nicolae Georgescu* a descoperit această metodă originală de a se îndopa din truda altuia, în văzul lumii și invulnerabil, se cade să-l împing pe balanța dreptei cîntăriri și să văd cît a luat în greutate.

A.N.G. a pus mîna pe frumoasa sumă de 18 000 lei de la coafeza *Ștefania P.*, pe cea mai legală cale cu putință. Prin împrumut, cu o chitanță autentificată la notariat. În actul nr. 7 828,pecetluit la data de 23 decembrie 1968 de către Notariatul de stat al sectorului 8,se prevede fără echivoc că St. P. i-a împrumutat pe A.N.G. cu suma de 12 000 lei, sumă ce urmează a fi restituită pînă la data de 23 februarie 1969.

Suma n-a fost restituită, ci a fost majorată cu un nou împrumut de 3 600 și cu încă unul de 2 400 lei — în total 18 000 — în aceleași condiții de siguranță pentru creditoare, liniștită că are semnătura la «mînă».

Ei bine, scadența a trecut, coafeza cere banii, iar Georgescu A.N.,cu toată semnătura dată, răspunde cinic: «recunosc primirea sumei, poftim... cotul». Mai crezînd, mai necrezînd,femeia îl cheamă în judecată ca să audă aceleași replici:

— Da, mi-a dat banii,dar nu-i mai restitui.

Oamenii legii ascultă indignați impertinența datornicului, n-au ce să facă și... respingacțiunea păgubașei, cu toată părerea lor de rău, probabil. Se caută interpretări și răsinterpretări, magistrații se străduiesc să pună de acord o dispoziție de drept cu sfidarea dreptății, dar fără rezultat. De ce? Pentru că asupra împrumutului a operat moartea ireversibilă a oricărei afaceri juridice: prescripția. Termenul de decădere s-a împlinit destul de repede și creditoarea a rămas cu chitanța, iar datornicul — cu banii.

După ce A.N.G. îi fusese prezentat ca un tînăr bine situat și de viitor (cu toată orchestrația necesară îndeplinită de o mătușă — damă de prestanță), tînăr căruia cu totul întîmplător i-ar fi lipsit suma pentru o nevoie urgentă-urgentă, St. P. flatată de societatea cu care intrase în contact (doamnă-n sus, doamnă-n jos!) s-a grăbit să finanțeze noua relație sigură. Ulterior a aflat cu oarecare surprindere că prezentabilul domn a fost arestat. Cu același prilej a avut ocazia să se documenteze că individul subțire nu e mare șef la o editură, cum se prezenta, ci fură icoane de prin biserici. Dar ceste amănunte nu i-au deschis ochii, cum ra de așteptat, ci baierele compătimirii. I s-a părut Ștefaniei inuman să-l sicîie pe Georescu A.N. cu datoria pînă ce acesta nu-și fi ispășit condamnarea primită între timp. ubțirele domn a apreciat foarte pragmatic estul și văzîndu-se liber i-a dat cu tifla. Nu vrem să insinuăm cu acest caz că rezolvarea litigiului civil n-ar fi cea corectă. ici să ajungem la desueta morală: deschiți ochii cui împrumutați ceva. Am reținut zul doar ca o monstruoasă limită la care ot ajunge egoismul, chilipirgeala, dorința a lua orice cu japca. Și ca o rară ocazie care lipsa de rușine își stabilește singură ețul.

Sergiu ANDON

ce profețim, ce profesăm

maxime investiții de responsabilitate

Deși reluat cu oarecare întîrziere, comentariul nostru săptămînal de etică socială nu poate începe altfel decît cu un gînd care ni s-a încetățenit în conștiință încă din primele clipe ale acestui an. Am ascultat tradiționalul mesaj adresat națiunii noastre de către conducătorul partidului și statului cu prilejul Anului nou, și odată cu viziunea ardent însuflețitoare asupra zilelor care ne stau în față, am remarcat, ca fiecare compatriot, acea definire, pe cît de lapidară,pe atît de lucidă, a comandamentelor ce le avem de urmat pentru ca 1974, anul celei de-a XXX-a aniversări a istoricii victorii revoluționare din August 1944 și al celui de-al XI-lea Congres al partidului, să stea pretutindeni, în munca tuturor, sub semnul unei maxime eficiențe a materializării energiilor noastre creatoare. Ca un adevărat corolar al muncii de fiecare zi, din apelul la o creație conștientizată la maximum se conturează necesitatea întăririi ordinii și disciplinei socialiste, vitală pentru randamentul eforturilor noastre. Survenind după analizele foarte exacte, pătrunse de un exemplar spirit critic, întreprinse de conducerea partidului, atît la nivelul Comitetului Central cît și nemijlocit pe teren, cu prilejul unor vizite de lucru, îndemnul la ordine și disciplină în toate sectoarele și pentru toți, ba aș putea zice cu precădere pentru cei care se află în posturile-cheie ale producției, mi se pare a căpăta o rezonanță deosebită.

Nimic nu e mai izbitor cînd intri în unele unități de muncă, de la mici ateliere sau magazine pînă la întreprinderi de talie republicană, decît disciplina și ordinea destul de precare. înțelese nu doar ca respectare a unei sume de reguli interne. Chiar dacă aparent toată lumea și toate lucrurile sînt la locul lor, o privire mai atentă îți descoperă foarte repede că nu e în regulă ceva și acest *ceva* e tocmai lucrul esențial — *bunul mers al muncii, eficiența ei*. Mașini care au costat bani grei, nu o dată valută, abia se tîrîie în coada unor parametri productivi realizabili cu mijloace de producție fără pretenții tehnice deosebite. Materii prime de asemenea costisitoare, care ar trebui de-a dreptul drămuite, sînt irosite cu o nepăsare revoltătoare. Ca să nu mai vorbim de faptul că în domeniul consumului de energie ne e dat să întîlnim adevărați «răufăcători» — cum îi numeau într-o conferință de presă tovarășii de la Ministerul Energiei Electrice pe cei care în nu puține întreprinderi utilizează energia după bunul lor plac chiar în condițiile noilor măsuri de raționalizare. Adevărul e că urmările unor asemenea mentalități pe care nu ne sfiim să le numim antisociale, nocive, nu se reduc la faptul că un anumit lucru, un anumit produs sînt făcute prost, ci că *însăși munca e prost făcută*. Cauzele nu trebuie căutate altunde decît într-o șubredă ordine și disciplină, în faptul că în primul rînd cei care răspund de aceste sectoare de muncă abdică de la îndatoririle lor fundamentale.

Acea dezvoltare intensivă pe care trebuie să o realizăm cu precădere în toate domeniile în acest al patrulea an al cincinalului nu este posibilă decît cu maximele *investiții de responsabilitate* ale fiecărui om la fiecare loc de muncă, investiții care se traduc prin ordine și disciplină. Altfel, toate celelalte investiții, oricît de generoase ar fi ele, se vor irosi,dacă nu total, în orice caz în bună măsură. Povestea sfîrîiacului lui Creangă, a acelui meșter care pînă la urmă dintr-o bucată de fier nu reușește în final să facă decît un sfîrîiac, e din păcate de actualitate și la case mai mari. Criticile severe rostite de secretarul general al partidului la adresa unor întreprinderi și conducători ai producției pentru modul precar în care își îndeplinesc obligații de cea mai mare importanță pentru economia țării ne-au demonstrat cu prisosință consecințele negative ale unor asemenea stări de lucruri și nu putem decît să salutăm din toată inima intervenția energică în curmarea lor și să luăm aminte fiecare asupra felului cum muncim.

Cea mai mare rezervă internă pe care trebuie să o punem în valoare în acest an este poate, de aceea, ordinea și disciplina întronate peste tot neabătut. Ordine și disciplină înseamnă de fapt acea *civilizație a muncii* pe care trebuie să o cîștigăm ca una din condițiile sine-qua-non ale înaintării țării noastre pe drumul progresului nostru multilateral. Ceea ce înseamnă o conștiință a muncii de tip superior, cu atît mai proprie unei țări în care etica socială e unică și socialistă. Nici o măsură, fie ea de ordin material sau moral, nu poate fi prea severă pentru a atinge acest grad de civilizație a muncii. Or, tocmai acesta este lucrul pe care-l uităm cel mai des.

Niculae STOIAN

cuvinte încrucișate

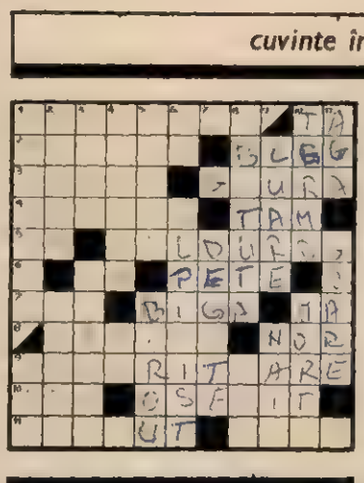

iarna

ORIZONTAL: 1) Una căreia, vrînd-nevrînd, îi merg fulgii — Un etaj de pe la mijloc! 2) Din alaiul Albei-ca-Zăpada — Așta nu se mai dezgheață. 3) «Teritoriu clasic» pentru o ninsoare liniștită — Consecință nedorită a unui excesiv «dat pe gheață». 4) Fardată de ger — O bătaie ca-n junglă! 5) Rază, dar nu de soare — Antifrig! 6) Un jocheu fără pretenții — Din păcatele... soarelui! 7) Cardinal cu mantie purpurie — Macara navală — Sînt chiar în omăt! 8) Mijloace moderne de... economisire a pingelelor — O pernă cu fulgi. 9) Frig foarte tare. 10) Iarna asta, în fond! — Ca de la un pol la altul (sing.). 11) Înghețat pe loc — A scos capul.

VERTICAL: 1) Gheață în două cuvinte — Localitate în Iran. 2) Sufleor mai mult decît sîrguincios în stagiunea hibernală — O anumită educație, cu specialități de sezon. 3) Moto ca anexă — A îngheța (fig.). 4) Plină de poezie — Nucleul unui atom! 5) A suspenda — Frigidere pentru unele cereri. 6) A început ninsoarea! — Merge pe vîrfuri chiar dacă este celibatar. 7) Acum nu ies în lume decît cu mănuși. 8) Îi tot ninge (fem.) — Fluviu în U.R.S.S. 9) O însușire comună — Crede verzi și uscate. 10) Ține de cald! — Au înghețat bocnă (fig.). 11) Sticlete de import (od.) — Nu e cu ninsoare, este cu ninsoare!

Dicționar: BIGA, DAS, OBI.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului «TINEREȚE», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) VLAHUȚA — MAL. 2) LISA — IUBIRE. 3) ARISTOTEL — D. 4) SANDA — OBIDA. 5) T — AERA — ETE. 6) ACRU — BALAMA. 7) ROI — BUCUROS. 8) SAVA — AS — CP. 9) AB — ORAS — CRI. 10) SURD — MARTIR. 11) SCOALA — FATA.

starea comerțului

educația tinerelor fete

Sosi în stație la treispe și cinci. În privința orei, Serafim Trimbițașu, lucrător la Pipera, n-are nelămuriri. De optspe luni, cu hai să zicem trei excepții, pentru schimbul doi e în stația Maria Rosetti fix la și cinci. La pîine — coadă. Tramvaiul nu se arată. Scurtu, prietenul lui de schimb, venea cu toba. El avea nuci și trebuia să mai cumpere pîine. La 22 de ani, vorba aceea, nu e curios, dar ce zicea o doamnă cu șoșoni l-a intrigat. Zicea: «Nici așa o bucățică de pîine zbuciumată! Vai de bietele fete!» Și arăta spre cele două femei care numărau banii în magazin.

— Sînt fel de fel de munci, răspunse vecina; unii au un fel de muncă, alții — un alt fel. Mie mi-e milă de bieții băiețașii ăia care joacă hochei. Aseară la televizor mă mir cum de nu și-au spart capetele!

El, Serafim Trimbițașu, nu că întîrzia la serviciu sau că voia să pară principial, dar s-a indignat:

— De ce zbuciumată, madam (poate nu trebuia să-i zic așa!), zbuciumată că trebuiau să deschidă la unu și acum e unu și douăzeci? La mine, la bancă, e un afiș pe care l-am scris cu mîna mea (nu mînțeam) cum că un minut întîrziere înseamnă atîtea și atîtea mii de pierderi; eu pînă acum am întîrziat cinci și nu știu cum o fi cu pierderile pe care le-am scris cu mîna asta, dar din leafă precis îmi taie. Și nemîncat nu mă pot duce.

În ușă apăru una dintre vînzătoare. Pe haiat avea prinsă o plăcuță cu numele de C. Ionescu.

— Să-nveți mai întîi orarul magazinelor, zise, și vezi-ți de treaba dumitale, că într-a noastră m-am săturat eu cîți își virâ nasul!

— Madam (tot madam i-am zis și ei), eu de optspe luni... dar n-am mai apucat să continui că mi-a trîntit ușa în nas. Cum să nu știu orarul magazinului? Și nu m-am lăsat; am bătut din nou la ușă. Doamna cu care m-am contrazis sare: «Să-ți fie rușine, zice, ești tînăr și obraznic, sîntem atîtea femei aicea, chiar nu mai există respect, ce-or fi făcînd părinții? Unde or fi crescut tinerii ăștia?», și dă-i cu școala, cu organizația de tineret. «Madam, zic, eu muncesc, trebuie să mănînc, și vă rog să nu-mi faceți mie observație» (asta am zis-o ca să am ce-i povesti lui Scurtu).

— Lăsați-l, doamna Tinel, apăru din nou femeia cu plăcuța pe piept, uite domnule, dacă nu crezi, telefonează la 11 73 11, întreabă de program la întreprinderea noastră și după aia să te văd cum vii să-ți vînd pîine... Nu mai aveam ce pierde, oricum întîrziasem, schimb o fișă și formez 11 73 11. Uite, zic, așa și așa. Dumneavoastră aveți dreptate, răspunde vocea — acum îmi pare rău că nu l-am luat numele — miercurea magazinele deschid la ora treispe.

Vă întreb pe dumneavoastră: ce părere v-ați face despre directorul meu și despre industrie în general, dacă eu, Serafim Trimbițașu, n-aș cunoaște ora cînd începe lucrul? N-am nimic cu fetițele astea care își fac un program propriu, nu mă refer la doamna C. Ionescu, ce mă miră e că așa ceva e posibil. În comerț parcă ar fi o altă disciplină, alte reguli, ca și la I.T.B., și atunci degeaba ne omorîm noi cu disciplina în fabrică, dacă rămînem singuri. La tramvai așteptăm o jumătate de oră, ca apoi să vină trei la rînd, în comerț v-am povestit, dar Scurtu, care e mai deștept ca mine, a găsit soluția. Simplu! Zice: «Facem un schimb de lozinci cu responsabilii comerțului, pe ale noastre le afișăm în birourile lor, iar cu ale lor deschidem o expoziție».

Nicolae CRISTACHE

poluarea folclorului

emisiunea vecinului meu

10 ianuarie 1974, orele 10 dimineața.

Mă tot silesc să aștern articolul destinat «Flăcării» și sînt mereu deranjat. Nu știu care dintre vecini a pus radioul la maximum. E rău? Desigur. Mă împiedică să-mi văd de treabă. E bine? Da, pentru că emisiunea de folclor, care mă obligă să-mi ciulesc urechile, îmi dă prilejul să constat că muzica prezentată este foarte bună. Succesiunea melodiilor însă este făcută de-a valma, otova, fără nici o preocupare cu privire la apartenența regională a cîntecelor și jocurilor prezentate. Sînt un admirator al «ghiveciului național», produs faimos al artei culinare românești. Nu suport însă «ghiveciul național» cînd este vorba de alcătuirea unui program folcloric serios, destinat milioanelor de ascultători. După o melodie de un anumit caracter urmează una de altă factură. De pildă: unei doine ardelenești îi urmează, fără întrerupere, un briu muntenesc. Mărturisesc că mă zgîrie la urechi. Nu mi se pare normal. Nu-mi place.

Desigur, în silita ascultată emisiune, motivele amestecului au o explicație. Ghicesc intenția (destul de puerilă) a redactorului de a da viață emisiunii, prin succesiunea imediată a unei melodii ritmate (joc), după o melodie lentă (doină). Doar nu degeaba trăim în zodia vînării cu luminarea a deconectantelor... Să admitem că este bine așa (deși la țară, la șezători, unui cîntec lent de cele mai multe ori îi urmează altul, fără a crea presupusa monotonie).

Ce caută însă, atîrnată în coada unei minunate doine bănățene, *trăgănată* cu un fel de ornamentații și melisme, o geampara dobrogeană? Nu ar fi mai cinstit și mai nimerit să-i urmeze unul dintre acele fermecătoare, pline de gingășie, jocuri din vastul repertoriu bănățean? Dealtcum și trecerea bruscă de la o componență a unei orchestre de muzică populară mai bogată la un foarte apreciat taraf muntenesc oricît de bun, compus din două viori, țambal și bas, este oarecum în defavoarea muzicii ultimei regiuni. Cred că este necesară preocuparea dobîndirii unui, să spunem, echilibru fonic oarecare în desfășurarea emisiunii.

Cunoscînd preferințele ascultătorilor de la țară, știu bine cît sînt de sensibili, fiecare dintre ei, la muzica regiunii lor. Mă îndoiesc că la auzul unei melodii, moldoveanul, după ce i-ai creat atmosfera potrivită, este mulțumit cînd melodiei lui preferate îi urmează un joc, oricît de săltăreț, din altă regiune a țării. Trecerea de la un ritm domol la altul viol nu se realizează efectiv de către redactorii emisiunii dacă cele două exemple nu formează un tot care se obține foarte simplu prin utilizarea muzicii aceleiași regiuni.

Emisiunea vecinului continuă.

Iată un minunat cîntec bucovinean. Da, culeș cu aproape patru decenii în urmă. Prima dată mi l-a cîntat renumita cîntăreață Maria Surupat (de la Capul Cîmpului îmi pare). Cine oare îi cîntă? Cine l-a preluat? De la cine? Poate după înregistrările aflate în arhiva Institutului de etnografie și folclor. Mi-ar face plăcere să știu. Această curiozitate nu mi-o satisface însă emisiunea care, prezentînd cîntecele de-a valma, greșește neanunțîndu-ne nici regiunea, nici interpretul. Un asemenea procedeu foarte simplu ar îndeplini și un însemnat rol educativ în afară de semnificația binemeritată la care are dreptul executantul. Mulțumirea o mai are și ascultătorul care aparține regiunii de origine a melodiei. Este mîndru că locul său de baștină este pomenit atunci cînd este vorba de un foarte frumos exemplar folcloric. Oare felul de a fi tratate melodiile populare în felul acesta nu dovedește în fond o discriminare între muzica cultă și cea populară? Nu se prea obișnuiește în executarea muzicii simfonice (și nici nu trebuie) să nu se anunțe piesa executată și compozitorul. Este supărător și nedrept să se prezinte un program, de pildă Chopin, fără specificarea lucrării, a compozitorului și a interpretului.

De ce în prezentarea muzicii populare nu se procedează la fel? Ar fi foarte bine.

Hari BRAUNER

principii și năravuri

pahar prea plin

Un profesor din Oltina (județul Constanța) îmi povestește:

— Tatăl nostru lucrează de doisprezece ani, în cadrul aceluiași sector, ca îngrijitor ovine la C.A.P.-Lunca, județul Tulcea, cu rezultate (știe tot satul) excelente. În acest an, tata a fost internat în spital, operat la ochi, acum s-a vindecat și muncește în continuare în același loc. Dar în intervalul cît a fost internat tata *n-a beneficiat de concediu*, pe motiv că este pensionar (2%), și *nici de concediu de boală*, pentru recuperare, tot din motivul amintit. Poate că tovarășii conducători ai C.A.P. (președinte: Constantin Mihălțeanu) au dreptate și nu i-au acordat concediu în lumina unor prevederi legale, dar mă întreb: *unde și cum s-a îmbolnăvit tatăl meu?* Și nu-i totul: în luna de zile cît tata a lipsit forțat de-acolo, a fost adus un înlocuitor, iar acesta a primit două norme (deși în octombrie e mult mai puțin de lucru), așa că persoana care s-a muncit cu noroaiele și viscolele n-a fost răsplătită în final cu nimic, în schimb înlocuitorul care a stat doar o lună de zile a luat dublu. Și nici asta nu-i totul: în anul 1971 părinții și-au făcut o rată de 6 000 lei, au achitat-o treptat, pentru ca, din senin (peste vreo 5 luni de la achitare), să se pomenească cu reținerea a 300 lei, fiindcă... n-ar fi plătit totul. În zadar încercarea de a dovedi cu acte (chitanțe) contrariul, cei din conducerea C.A.P. (contabil-șef, Dumitru I. Bucur) nu ne-au ascultat. Am mers personal la cooperativa de consum Baia, iar acolo mi s-a spus că se va rezolva, iar care a făcut asta s-ar afla la proces, pentru... delapidare. Și iarăși nu-i totul: mama mea n-a prestat prea mulți ani de muncă la C.A.P., dar a muncit suficient pînă s-a îmbolnăvit. E ceva de necrezut să vezi cum un om se stinge pe zi ce trece, după ce — înainte vreme — a trudit din greu pentru cei patru copii ai săi. A fost deseori internată în spital (mulțumiri din suflet doctorului Virgil Surdu) și iat-o oarecum pe picioare. De la spital i s-a dat certificat medical pentru pensionare, de multă vreme, precum și o adeverință pentru a putea obține o butelie din partea Consiliului popular Ceamurlia de jos, însă aici butelille se obțin cu nespusă greutate, indiferent dacă solicitantul nu mai poate umbla după lemne de foc. Tovarășul președinte, în schimb, în loc să intervină pentru rezolvarea situației, îi spune mamei cam așa, citeodată: «Hai, babo, la lucru, ce te plimbi pe stradă!» Este de necrezut cum poate cineva să se adreseze astfel unei femei care abia își mai duce sufletul după dînsa (și dacă-i vorba de muncă, de ce un îndemn asemănător nu adresează dumnealui propriei soții?). Sincer, nu știu temeiurile strict legale care împiedică C.A.P.-ul să-i acorde mamei pensie sau măcar un ajutor, căci de muncit a muncit, fie și puțin, acolo. Părinții mei n-au trăit din pensie pînă acum, patru copii (două surori — una meseriașă, cealaltă economistă, și un frate — meseriaș, plus subsemnatul) cîți sîntem, trup și suflet pentru cei ce ne-au dat viață, îi vom proteja și de acum înainte. Dar cei anume puși să vegheze la toți locuitorii satului, mici și mari, tineri și bătrîni, sănătoși sau suferinzi, oare aceștia să n-aibă nici o obligație? Măcar obligația minimă să nu mai jignească, să nu mai amărască zilele nimănui? Să nu le mai iasă pe gură, cînd își plimbă făptura pe uliță, «îndemnuri» de tipul celui amintit mai sus: «Hai, babo, la lucru»...

Întrerup aici relatarea profesorului din Oltina, fără încredințarea că, punînd punct, nu mai este necesar să adaug: «Și să fie chiar totul?».

Mihai STOIAN

ce este și ce vrea un

informatician

Un boxer bine antrenat poate primi, fără a fi doborît, și pumni tari. Organismul lui, călit la antrenamente, va continua să funcționeze chiar sub o ploaie de lovituri care ar fi fatale pentru corpul unui om oarecare. Aceasta a fost metafora folosită de inginerul Erwin Wächter, în încercarea lui de a mă face să înțeleg care este rolul, mai bine-zis unul din rolurile informaticii, și anume acela de a feri un proces industrial de efectele dăunătoare a ceea ce numește el factori perturbatori.

Informatica este un cuvînt prea tînăr, pesemne, pentru a figura în dicționare. Oricum, în Dicționarul enciclopedic român el nu apare. De o definire a lui, în cuvinte și propoziții specioase, ne putem lipsi și, ca punct de plecare, luăm doar etimologia acestui cuvînt, de fapt compus din termenii *informație* și *automatică*. Este vorba deci de prelucrarea informațiilor cu mijloace automate.

La cunoscuta întreprindere FLARO din Sibiu am discutat îndelung cu acest om al surprizelor, șef al Oficiului de calcul, inginerul E. Wächter. Prima surpriză, înfățișarea lui de tînăr absolvent al politehnicii, care ascunde mulți ani de muncă, peste 20. A fost mai întîi tipograf (4 ani), a făcut liceul seral, apoi facultatea la Iași. De 16 ani este inginer la FLARO, din care 6 ani a ocupat postul de constructor-șef (constructor de obiecte, să ne înțelegem, în faza ce precedă producția de serie). Așa a ajuns la informatică, simțindu-i nevoia, o nevoie acută, îmi spune, și de nevoie a devenit informatician amator. Profesionist a devenit, pregătindu-se singur, ca șef al Oficiului de calcul al fabricii. A doua surpriză, faptul că un om al tehnicii poate lămuri, într-un limbaj accesibil oricui, fără efort aparent și într-un timp relativ scurt, noțiuni ce țin de domeniul cel mai arid al ingineriei moderne. Pe scurt, îmi dau seama, vorbind cu el, că am în față un intelectual în adevăratul înțeles al cuvîntului.

Nimic nou sub soare. Nici informatica. Paradoxal, cel puțin în aparență. Organizarea și conducerea oricărui proces industrial au avut nevoie, întotdeauna, de o cît mai bogată zestre de informații privind materialele, uneltele, mîna de lucru, tehnologia de producție, apoi desfacerea, prețurile, schimbările necesare și cîte altele. Iar pentru ca această mare și diversă cantitate de informații, din ce în ce mai mare și din ce în ce mai diversă, să poată fi utilizată de către factorii de decizie (termen de specialitate însemnînd cadre de conducere, la diferite niveluri), este necesară o prelucrare, o sistematizare a datelor.

Computerul nu gîndește în locul omului, ci îi dă posibilitatea, preluînd o vastă muncă de rutină, să aibă el, omul, mai mult timp pentru a gîndi, pentru activitate creatoare. Însăși munca informaticienilor este o muncă de creație în cea mai mare parte; în proporție de 60-70 la sută, opinează inginerul Wächter. Ei sînt cei ce culeg noianul de date de la toate verigile productive, tehnice, administrative și de conducere ale fabricii, le interpretează, le ordonează și le codifică, eliminînd balastul de informații inutile sau imprecise, alimentează programele de calcul ale computerului (din a treia generație! — precizează inginerul analist Constantin Branga), ținînd seama de tot felul de lucruri știute sau previzibile (folosesc chiar «coeficienți de neseriozitate» pentru furnizori cunoscuți ca atare, acei factori perturbatori de care vorbeam la început).

Totul sub semnul eficienței, imperativ dominant în industria României zilelor noastre. Iar la întreprinderea sibiană FLARO exemplu de dinamism și modernitate, eficiența mereu sporită își are unul din izvoarele principale în activitatea creatoare a informaticienilor.

Mircea FODOREAN

reflexe

de **A. MIHAILOPOL**

«Casa care a fugit prin ușă»

flori de mină în maramureș

Clubul celor fără ștaif — «Și, vai, rău l-a blestemat» — Lovitură editorială sub Gutin — «Habemus documento» — O lipsă a teatrului antic — Fără emoție nu se poate trăi — Viii și morții — Un Ion Cetățean — Vreți să ajungeți ca Năstase? — Colonia de la Baia Mare

Rîndurile ce urmează evocă întîlniri maramureșene în această iarnă. Nu pe toate cîte le-am avut, în decursul unei scurte vizite, căci despre unele am mai scris în «Flacăra», iar la altele vom reveni, poate, la loc aparte. De aceea nu trebuie neapărat căutată aci o prezentare echilibrată a realităților maramureșene — care oricum n-ar fi putut fi surprinse pe parcursul unei săptămîni — ci mai mult o prezentare afectivă, emoțională. Singurul fir este cel cronologic, întîlnirile înșiruindu-se strict în ordinea în care apar în blocnotesul reporterului.

«REGATA STORICA» LA SUBSOL

«Politehnic Club». Aceste cuvinte pot sugera o adunare mai mult sau mai puțin savantă, mai mult sau mai puțin tehnică, mai mult sau mai puțin vîrstnică — accentul căzînd, firește, pe «mai mult». Și totuși lucrurile nu stau așa.

Afară, vorba aceea, ninge liniștit, iar noi ne aflăm într-un subsol boltit, ornamentat modest dar cu gust; o lumină discretă creează o atmosferă intimă și ușor misterioasă. Discuțiile nu sînt deloc tehnice, deși, în majoritatea lor, cei prezenți sînt ingineri, tehnicieni și economiști.

Afară ninge liniștit și pe peretele alb, puțintel scorojit, sînt proiectate admirabile diapozitive color. Ni se vorbește în surdină — pe măsura desfășurării pe perete a unei adevărate simfonii cromatice venețiene — despre «Regata storica» pe Canal Grande, despre Ponte di Rialto și Ca d'Oro, despre Ponte dell'Academia și comorile artistice de la Santa Maria della Salute.

Afară ninge liniștit, și vocea în surdină comentează Atlasul lingvistic al Mediteranei, aflat în grija Fundației Cini, evocă Ponte dei Sospiri, ne invită să admirăm Sala hărților din Palatul dogilor. Și, în fine, iată-ne transportați în Sala Senatului venețian. Revărsare de tablouri mirifice, bogăție de ornamente, explozie renascentistă. E prea mult: în sală răsună *oh*-uri și *ah*-uri admirative și apoi ne reluăm liniștiți plimbarea spre Lido și apoi se aprinde lumina.

Vorbitorul, lectorul universitar Victor Iancu de la Institutul pedagogic din Baia Mare, se întreține amical cu membrii clubului. Cunoaște bine Italia: a parcurs-o în lung și în lat în cursul anilor în care a predat limba română în diferite centre universitare. De acolo — după propria-i expresie — nu și-a adus boarfe, ci maldăre de cărți și sute sau poate mii de diapozitive color. A cumpărat un automobil antediluvian și a făcut și cîteva voiaje de studii în Franța. Ar dori tinerii să le vorbească și despre alte călătorii ale sale, nu numai despre cea la Veneția?

Din grup țîșnesc propuneri:

— Despre mișcarea sindicală din Italia.

— Despre interferențele dintre culturile română și italiană.

— Despre castelele de pe Valea Loarei

— Despre...

Apoi lumina se stinge din nou și cîteva perechi dansează în clarobscur. Dar nu prea mult timp, căci afară e frig și autobuzele circulă așa și așa. La zece seara «ședința» se ridică. Pe martea viitoare!

EMINESCU ȘI TEORIA RELATIVITĂȚII

Să nu vă închipuiți că atenția se axează doar pe pitoresc sau pe trecut. Tinerii ingineri, tehnicieni și economiști sînt, prin convingeri și prin profesie, atașați prezentului, ceea ce, firește, nu exclude și asemenea pasionante excursii în istoria artei precum cea la care, din întîmplare, am fost martor.

Coordonatorul, inginerul Constantin Bozîntan, de la Uzina de utilaj minier și reparații din Baia Mare, mi-a povestit despre discuțiile aprinse desfășurate nu demult, în acest cadru, în jurul condiției inginerului în societatea noastră; despre idei tehnice cu finalitate practică înfiripate aci într-o marți seara din confruntarea părerilor unor tineri specialiști de profil diferit; despre inițiativa pe care au luat-o — și au realizat-o — membrii clubului ca să urmeze la Cluj un curs rapid de manipulare a calculatorului electronic.

În subsolul bătrînei case care adăpostește Clubul tineretului din Baia Mare s-a deschis această sală primitoare, realizată de pictorul localnic Mihai Oțos. Elementele decorative inspirate din arta populară maramureșeană dau culoare locală sălii, în care membrii Tehnic-Club-ului, ai clubului Femina și ai altor cluburi fără ștaif, discută despre arta Renașterii și arta machiajului, despre calculatoarele electronice și despre dragoste. Apoi se dansează în familie.

S-a discutat în sala de la subsol despre «Skylab» și cosmogonia lui Eminescu, cu participarea incandescentă a unor tineri fizicieni care au subliniat, la marele poet, unele idei prevestind teoria relativității; s-au dezbătut probleme legate de *mass media*, s-au prefigurat inovații. Apoi se bea o Pepsi-Cola sau o cafea neagră, se dansa și tinerii își dădeau întîlnire pentru săptămîna viitoare. Fără mobilizări, fără ștaif, fără expuneri aride.

Totul pare improvizat și totuși totul se desfășoară după un plan elaborat de comun acord. Uneori sînt prezenți 10-15 tineri

(cînd e viscol...), alteori 40. Dar nu statisticile contează, ci inițiativa, elanul, căldura tinerească; ele caracterizează «Politehnic Club».

Dacă se întîmplă să vă aflați la Baia Mare într-o marți, vă puteți abate cu folos la Clubul tineretului. Coborîți la subsol la «Politehnic Club». Spuneți că v-am trimis eu și veți fi primit chiar dacă ați depășit limita de vîrstă

O PICTURĂ ÎN VERSURI

În piața satului Copalnic-Mănăștur, mare aglomerație în fața unui panou. E zi de tîrg și gură-cască nu lipsesc. Dar aci, în fața panoului, ei nu-și pierd timpul fără folos. Oamenii rîd, comentează și se aleg cu un dram de înțelepciune: pe viitor vor fi mai precauți față de șmecheri.

Ce s-a gîndit miliția locală? Să «popularizeze», în felul ei, fapta lui Nicolae Marc, din satul Vad, care la 30 octombrie a escrocat-o pe Parasca Damian. Așa au luat naștere versurile care urmează. Rima șchioapătă, dar există ritm, haz, morală. Ce mai vreți în plus?

Iată un extras din originalul procesverbal:

Mai văzurăți oameni buni
Cum fac unii răi minuni,
Se fac uneori riscanți
Se angajează muzicanți?
...Că tu cu strunele tale
Eu mintesc tu-mi dai parale.
Lele, dă-mi cincizeci de lei,
Că țoi eu îți cînt cît vrei
Și îți las, lele, ca dar
Și livretul militar...
Vai, săracu' Nicolae
Din C.A.P.-ul fără paie,
Că și-n toamnă a furat
Miliția l-a aflat
Și, vai, rău l-a blestemat,
La gazetă l-a pictat.

CÎND RESPONSABILUL ESTE «ÎN TĂTE ȘURILE»

Dialog într-o comună din inima Maramureșului:

— Unde-i responsabilul magazinului universal?

— Ce știu eu? E în tăte șurile.

— ?!

— Da, nu avem depozite de mobilă și adăpostim mobila în șuri, pe unde putem, pînă ni se va construi un depozit permanent.

— Asta nu e rău. Și vindeți multă mobilă?

— Ba bine că nu. În anul care a trecut am depășit planul cu vreo 200 000 lei. Toată lumea vrea recamieruri.

Așadar, recamierul izgonește patul patriarhal în Țara Chiuarului. O fi rău? O fi bine? Indiferent de răspuns, viața merge înainte și responsabilul vinde «în tăte șurile» mobila care eternizează memoria ilustrei doamne.

CE NE FACEM CU SISTEMUL CAV?

Pe rafturile unei mici librării dintr-un sat maramureșean, undeva la poalele Gutinului, notez cîteva volume care, nu mă îndoiesc, se vor bucura de o largă popularitate în această așezare montană: 1) «Ciroza hepatică. Diagnostic clinic», de Kuchmeister; 2) «Patologia sistemului cav inferior» (n-am copiat numele autorului). Amîndouă tomurile au apărut în Editura medicală, au fiecare vreo 500-600 file și răspund unor preocupări presante ale harnicilor săteni. În special mi-a plăcut chestia cu sistemul cav inferior.

...La Baia Mare s-a deschis recent o mare filatură. În acest oraș de mineri și operatori chimiști, unde întreprinderile industriale existente reclamă brațe vînjoase și o rezistență fizică deosebită, un loc de muncă pentru femei este *binevenit*.

IOANA ESTE NEDUMERITĂ

Iată acum cîteva întrebări puse de ucenici de 14-15 ani la o prelegere despre teatrul antic, ținută la Clubul tineretului din Baia Mare: «De ce teatrul grec din vechime nu se ocupa și de viața oamenilor simpli?», «Care era menirea corului antic?», «Ce mai știți despre Allende?» (N-avea legătură cu teatrul elin, dar, la vremea ei, întrebarea s-a pus.)

Altă însemnare la Clubul tineretului. Ioana, de 20 de ani, funcționară la O.C.L., se lamentează; a asistat la căsătoria unei prietene, la consiliul popular, și nu înțelege «de ce nu era emoționată oficianta la căsătorie?»

I se explică fetei că pentru cei de la consiliu căsătoriile au devenit un act de rutină «Totuși, nu sînt de acord. Un asemenea eveniment este crucial, reprezintă un moment solemn în viața omului. Nu se poate trăi fără emoție». Îi dau dreptate Ioanei

...O surpriză plăcută la cantina întreprinderii metalurgice de metale neferoase din Baia Mare, unde iau masa zilnic sute de muncitori. Ca desert li se oferă mere de cea mai bună calitate, Golden auriu — un soi nou experimentat la o stațiune pomicolă de lîngă Baia Mare și servit în premieră muncitorilor.

Asemenea mere le-am dori și în aprozarele din București, dar pînă una alta e bine că se află pe mesele cantinei muncitorești din Baia Mare.

ȘI FIII BĂTRÎNILOR INTRĂ «ÎN PENZIE»

Tăuții de Sus. Acasă la Ion Cetățean, Erou al Muncii Socialiste, muncitor la secția metalurgică 1, topitorie, Întreprinderea metalurgică de metale neferoase din Baia Mare.

Acasă la el se ajunge ușor: iei autobuzul din oraș — vreo 10 kilometri. Apoi traversezi tot satul, vreo 7 kilometri. Apoi treci o apă și lași în urmă toate casele de pe această parte a apei. Apoi urci spre munte și cînd se sfîrșește drumul, ai ajuns. Aceasta este și ruta pe care de 28 de ani o face zilnic tovarășul Cetățean, la fabrică și înapoi.

«...N-avem materie primă destulă — oftează el. Pare paradoxal, dar cînd dispun de materie primă, oamenii nu trebuie să muncească atît de mult. Cînd nu avem destulă, atunci trag din greu. La topitorie ne-ar trebui minimum 4 000 tone concentrate, așa cum se prevede în proiect, dar de regulă avem zero tone sau 200-300 tone Trăim de pe o zi pe alta. Știu că și minele care ne aprovizionează pe noi întîmpină dificultăți, totuși cred că ar trebui să-și onoreze contractele.

Eu lucrez de 28 de ani la topitorie. Tot aci a lucrat și tata. Pe vremea lui fabrica se chema «Phenix». Cînd i-am spus bătrînului că vreau și eu să merg acolo, nu m-a lăsat, zicea că e prea greu. Atunci m-am dus de capul meu. Pază nu prea era la poartă, am rătăcit prin ateliere și întîmplător am nimerit chiar la secția lui tata. Șeful secției m-a recunoscut: «Ai fi tu fiul bătrînului din Tăuți?» «Ăla oi fi». «De mîine poți veni».

Și am venit. De 28 de ani tot vin. E o muncă foarte grea; ne luptăm cu noxele; orice ai face nu le poți elimina cu totul, ăsta-i adevărul. Tata a avut dreptate: *e* greu, din cale-afară de greu. Și totuși îmi place. În special sifonările, cînd metalul incandescent țîșnește prin igheaburi de-ți ia ochii. Uneori face explozie, dar tot e frumos. După ce ies în penzie, peste cîteva luni, și noaptea m-oi visa cu ele».

De fapt, Ion Cetățean, chiar «în penzie» fiind, nu se va despărți de uzină. Una din fete lucrează la laboratorul central, cealaltă ca desenatoare la proiectări, ginerele ca lăcătuș la secția bare de cupru. Cînd ei, Cetățean, nu va mai veni la uzină, uzina va veni la el.

«NU DIN DRAGOSTE, CI DIN OBLIGAȚIE»

Spitalul județean Maramureș. Clădire monumentală, curățenie perfectă, flori, oameni politicoși, cozi rezonabile la cabinetele medicilor. Numărul mare de paturi asigură o internare promptă pentru cei în suferință. Personal calificat, utilaj modern.

Sînt multe lucruri bune de spus, dar să nu închidem ochii și asupra unor deficiențe, de care nu se face însă vinovat personalul spitalului. Situația o rezumă plastic un medic:

— Constructorii n-au lucrat din dragoste, ci din obligație.

Despre ce e vorba? Pe sub ferestre suflă vîntul, prin spațiile goale poți băga degetul arătător (am făcut experiență), la balneoterapie unele bazine sînt inutilizabile din cauza infiltrațiilor. «Și gîndiți-vă — ne spune interlocutorul nostru — cît de departe este Baia Mare de litoral! Ce bine și ce comod ar fi ca un cît mai important număr de bolnavi să beneficieze de tratament balneologic chiar aci, fără a mai fi nevoiți să se deplaseze în celălalt capăt al țării. Dar...»

«Și mai e ceva. Spitalul e deservit doar de autobuzul 25. Circulă doar vreo două mașini pe această linie. Autobuzul sosește în stație cam o dată la o jumătate de oră. Și cînd bate vîntul înghețat — sîntem la margine de oraș, aproape de cîmp — și mai ești și bolnav...»

Doctorul Constantin Veliciu — care în vară a serbat un jubileu: a 100 000-a consultație de endocrinologie — *nu ne* vorbește despre specialitatea sa, ci despre o a doua pasiune profesională — propaganda sanitară în cadrul Laboratorului de educație sanitară din oraș.

Laboratorul a pus pe picioare un teatru de păpuși ambulant: o fostă păpușăreasă a fost angajată... pe post de *curier*, căci alt loc în schemă nu exista, timplarii spitalului județean au confecționat scena și decorurile și astfel o echipă constituită ad-hoc a început să cutreiere grădinițele și școlile din județ, promițînd copiilor — prin mijlocirea unei comedii muzicale — că dacă se vor spăla pe dinți și vor păstra toate regulile igienice vor avea șanse să ajungă — poate — ca Ilie Năstase. «Ați auzit de Năstase, copii? Ăla e *campionul campionilor*».

Muzica a adaptat-o tot doctorul Veliciu, care, în paranteză fie zis, are la activul său Conservatorul, patru ani de dramă și trei ani de canto. Copiilor cuminți li se oferă *premii* la sfîrșitul reprezentației: microtuburi de pastă de dinți, microsăpunuri *microbilete* cu ghicitori. Totul costă puțin, se cîștigă sănătate. «Cu o sumă mică săturăm pe toți copiii din *Tîrgu Lăpuș*».

JAMBOR FRANCISC REFERĂ OMULUI BUN DIN SÎCIUAN

Același laborator băimărean de educație sanitară a instalat în oraș cutii poștale ad-hoc: *Poșta sănătății*. Cetățenii sînt rugați să scrie despre problemele lor medicale și primesc răspunsuri prompte de la cei mai competenți medici ai spitalului județean S-au difuzat și fluturași, s-au lipit afișe, s-au tipărit anunțuri la ziarul local.

«Cetățeni, scrieți-ne. Vrem să vă ajutăm».

Și oamenii scriu, iar dacă uită, își cer iertare. Iată un tipic început de scrisoare «Stimată Poștă a sănătății, eu subsemnatul Jambor Francisc cer iertare pentru neglijența mea, căci am întîrziat cu răspunsul cerut de la dumneavoastră, dar acum refer la toate...» Și urmează patru pagini scrise îndesat.

De multe ori bolnavii încredințează hîrtiei taine pe care s-ar codi, poate, să le spună unui doctor în carne și oase. Și astfel se înfiripă și se dezvoltă dialogul pe calea *Poștei sănătății*, sub semnul omeniei și al competenței profesionale.

«Oameni frumoși sînt mulți — gîndește cu voce tare doctorul Veliciu. Și oameni deștepți sînt mulți. Și oameni tehnici sînt mulți. Oameni buni sînt poate mai puțini. Și bolnavul cînd cere sfatul prin Poșta sănătății caută, în primul rînd, un om bun».

Omul bun din Sîciuan, fără contrapartidă.

NĂSTASE A COBORÎT ÎN MINĂ

Vești bune la Herja, poate cea mai mecanizată *mină* din cadrul Combinatului minier al județului Maramureș. «Avem un avans de 120 de zile în cincinal», ne spune secretarul Comitetului de partid, Ioan Sălăjan, maistru miner.

«Nu e ușor la noi. În mină vin navetiști din Băița de sub Codru, Odești, Lemniu, Vărai, Copalnic-Mănăștur, Cărpiniș, Dumbrăvița, Cherchiș... Unele sate se găsesc la o depărtare de 60 kilometri. Oamenii se scoală la două noaptea și ajung în abataj la 6 și totuși lucrează cu spor. Un alt aspect: la noi e mină-școală. În toamnă au venit aici studenții Institutului de subingineri mineri din Baia Mare, împreună cu mai toate cadrele didactice. Au lucrat cam o lună, trecînd prin toate fazele: perforat, pușcare, încărcare, exploatare. Așa se învață carte la noi».

Lîngă mină, o surpriză. Într-un luminiș, străjuit de păduri și apărat de munte, un admirabil teren de tenis, dimensionat și orînduit după cele mai severe canoane ale federației de specialitate. Terenul a fost terminat abia acum cîteva zile. Cînd vremea se va încălzi, nu va duce lipsă de solicitanți. Năstase a coborît în mina Herja!

HABEMUS

Dimineața la 7, căutîndu-l la birou pe tovarășul Aurel Feștilă, prim-vicepreședinte al Consiliului popular municipal Baia Mare, mi se spune că e la tipografie. «O fi avînd omul treburi edilitare pe acolo», îmi zic. Dar mai apoi, cînd ajung să discut cu tovarășul Feștilă, înțeleg pricina. Interlocutorul meu — împreună cu profesorii Ioan Pintilie, Ioan Cădariu, Ioan Sabău, Valeriu Achim și conferențiarul universitar Boca Mitrofan, coordonator — este coautorul primei monografii a municipiului Baia Mare, iar vizita la tipografie era legată de apariția apropiată a primului volum. Și așa s-a făcut că am discutat nu despre cîtadela metalurgiei neferoase de azi, ci despre Baia Mare de ieri.

«Habemus documenta» — exclamă Aurel Feștilă. Am cercetat în arhive, la Baia Mare, Cluj, Tîrgu Mureș, Satu Mare, Sighet, București, am scotocit pretutindeni documente despre orașul nostru».

Și în cabinetul prim-vicepreședintelui — unde s-au desfășurat atîtea dezbateri furtunoase despre cartofi, usturoi și amenajări edilitare, despre combustibili și autobuze, despre durerile și bucuriile de azi — de data aceasta se încinge o vie discuție despre așezarea de acum 600 de ani, despre lancu de Hunedoara și călăul plătit al orașului, despre *jus gladiae* și primele norme de organizare a mineritului, despre Ludovic I de Anjou și alte trecute figuri de domni și domnițe.

«Au trecut pe aici și Iorga, și Sadoveanu. Au studiat, dar despre urbea noastră nu s-a scris nimic. Ne străduim, pe măsura puterilor noastre, să suplinim o lacună. *Habemus documenta*».

SÎNT PROBLEME, TOVARĂȘI

Vizită la Colonia pictorilor băimăreni. Vorbim de unele și de altele și, la întrebarea noastră, aflu cu destulă uimire că în Casa de cultură a sindicatelor din Baia Mare, carte de vizită arhitectonică a orașului, nu există nici cel mai mic ornament, nici cel puțin o gravare pe un scaun, care să se fi realizat prin contribuția vreunui artist plastic maramureșean. Mi se înmînează pentru «Fiacăra» și copia unui document adresat de conducerea Filialei Baia Mare a Uniunii artiștilor plastici din R.S.R. (președinte, A. Sainelic, membri: T. Hrișcă, C. Kondrac, Mihai Olos) Uniunii generale a sindicatelor, beneficiarul lucrării. Băimărenii deploră faptul că «artiștii locali n-au fost nici măcar pe departe solicitați la realizarea lucrărilor de artă monumentală executate pînă acum — friza exterioară de aluminiu și fresca interioară», și socot aceasta drept o desconsiderare a «acelora care-și dedică viața acestor locuri și care au impus prin operele lor un nivel ridicat de artă în Maramureș». Unii autori — se afirmă în aceeași scrisoare — «ciupesc după ureche tot felul de motive care li se par a fi din Maramureș, dar care nu sînt nici măcar din alte părți românești». În concluzie, «cerem

(Urmare din pag.25)

să sistați continuarea lucrărilor, să constituiți o comisie de specialiști din partea U.A.P. și reprezentanți ai dumneavoastră, iar pentru că este vorba de folosirea unor motive și sugestii maramureșene, în această comisie să figureze și specialiști în arta populară maramureșeană și artiști plastici din filiala noastră».

Din discuții mai îndelungate am desprins că semnatarii nu pretind că artiștii plastici maramureșeni, pentru simplul motiv că s-au născut pe aceste meleaguri, ar fi calificați din oficiu pentru executarea lucrărilor. Faptul ce-i nemulțumește este că nu li s-a dat posibilitatea să se confrunte pe planul creației, în condiții de egalitate, cu artiști plastici din alte părți ale țării, de pildă pe calea unui concurs public. Așadar, nu patriotism local, ci competiție creatoare. De ce nu?

LASAȚI-MĂ SĂ CÎNT

Discuție cu pictorul Mihai Olos, la o cafea neagră. Într-o după-amiază ploioasă, tristă, închisă, o discuție optimistă.

«Mă aflu la vîrsta construcției. Sînt fiu de țăran din Ariniș. Tata, bunicul, strămoșii mei s-au născut în Maramureș. Cînd tata era de vîrsta mea, își construia casă, iar eu mă jucam printre așchiile de lemn. Căci la noi tinerii căsătoriți se mută în casele bătrînilor și doar cînd au și ei copii mărișori, își fac casă. Dar eu ce să construiesc? Locuiesc la bloc, aici în Baia Mare. Și atunci, am construit un *modul* pentru «orașul universal». O revistă de-a noastră pentru străinătate mi-a cerut să scriu despre aceasta. Este o descărcare. Și apoi, ca fiu de țăran maramureșean, sînt ereditar format pentru cîntat. Toată ziua îmi vine să cînt. Dar la bloc, cum să cînți, că te iau la goană vecinii. Și atunci fumez țigară după țigară».

Apoi discuția se orientează spre arta contemporană, tendințe noi, experimente.

«Am vizitat recent Italia. Am expus și vîndut pînze de-ale mele și aprecierile n-au fost proaste. N-aș vrea să par lipsit de modestie, dar cred că eu cunosc mulțumitor arta modernă, din citit și din văzute. Poate chiar ceva mai bine decît unii din colegii mei occidentali — cel puțin așa mi s-a spus în Italia. Nu vreau să par original, dar vă asigur că eu am artă modernă la mine acasă, în Maramureș. La urma urmei, bătrînele vrăjitoare din cătunele noastre, cînd făceau încantațiile lor, nu practicau oare ceea ce azi se cheamă *body art*? Și toaca de la Șieu nu este oare o operă de *artă cinetică*? Și unele mori ale noastre nu sînt oare mostre de *artă mecanică*?»

Și așa depănăm fire de tort, pe cînd afară plouă, plouă, plouă.

*

În preajma plecării, tovarășul Gheorghe Pop, prim-vicepreședintele Consiliului popular județean Maramureș, mă sfătuiește:

— Nu plecați de aci fără să vedeți expoziția de flori de mină de la Combinatul minier.

Din păcate, luat de treburi, n-am mai apucat să o vizitez. Dar recitindu-mi notele și evocînd în minte pe cei pe care i-am întîlnit în cinci zile de frenetice contacte, mă întreb:

«La urma urmei, în Maramureș, oare chiar n-am văzut flori de mină»?

Lionel NIȚESCU

ULTIMA ORĂ ȘTIINȚIFICĂ

curajul de a sări în apă

CE S-A ÎNTÎMPLAT CU DIZO

Să presupunem că o vrăjitoare bine intenționată și cu oarecare înclinații tehnice s-ar adresa într-o bună zi — sau, poate, într-o bună noapte, căci vrăjitoarele pontează cu predilecție noaptea — s-ar adresa deci unui proiectant spunîndu-i: «Tinere, de mîine, adio tuș, adio compas, adio calcule complicate! Desenele și calculele le voi executa eu, în cîteva secunde. Să-mi spui doar despre ce e vorba în proiect».

Depășind primul șoc al surprizei și trecînd peste faptul că nu există vrăjitoare — și că, oricum, chiar dacă ar exista ele nu ar fi familiarizate suficient cu desenul tehnic — proiectantul s-ar simți transportat în al nouălea cer. Totuși, fiind prin natura profesiei un spirit pragmatic, el n-ar da crezare vorbelor, ci ar face mai întîi un experiment.

Să presupunem, în continuare, că experimentul reușește și că, după ce i-ar povesti protectoarei sale despre ce e vorba în proiect, desenul ar apărea *presto* pe hîrtie de calc — în culori dacă e cazul! — cu toate cotele necesare înscrise frumos la locul lor. Firește, în acest caz propunerea ar fi acceptată fără multă vorbă, chiar dacă statutul juridic al ofertantului ar fi întrucîtva incert.

Să presupunem acum că proiectantului i s-ar face o propunere similară nu de către o vrăjitoare, ci de către o instituție socialistă, de-a noastră, cu statut juridic perfect clar. Cu un avantaj în plus față de vrăjitoare: serviciile respective ar putea fi plătite prin virament, ceea ce, firește, nu s-ar putea realiza cu un mesager de pe celălalt tărîm. Ce s-ar întîmpla deci cu o asemenea ofertă?

Să lăsăm întrebările retorice și să povestim cum s-au petrecut *în realitate* faptele cu DIZO. Este vorba de un sistem de programare pentru calculatoare electronice, elaborat de Centrul de organizare și cibernetică în construcții din București. Dacă e rugat și bine programat, DIZO desenează automat scheme, utilizate îndeosebi în industria chimică.

TOTUL PORNEȘTE DE LA O BUCATĂ DE HÎRTIE

Se știe că în industria chimică o pondere însemnată o dețin țevile și tubulaturile. Priviți, de pildă, o rafinărie modernă. O bună parte din complexul respectiv o formează arabescul țevilor — indispensabilele artere de transport între retortele industriale în care se înfăptuiesc reacții complexe. Or, pentru a instala acest arabesc este nevoie de așa-numite scheme izometrice — reprezentări în plan ale conductelor respective, descriind poziția, dimensiunile și caracteristicile diferitelor părți componente și dînd toate informațiile necesare montajului, inclusiv lista materialelor necesare.

Fără o schemă precisă nu e posibilă industrializarea operațiilor de montaj — și tocmai acesta este elementul central al problemei. În adevăr, dacă schema nu conține, exhaustiv, toate detaliile necesare, perfect verificate, constructorul nu poate realiza prefabricarea.

În prezent lucrurile se întîmplă cam așa: montorii pe șantiere observă că o anumită țeavă — executată după scheme izometrice aproximative — este, să spunem, prea lungă. Atunci se taie puțintel din ea chiar la locul de montaj. La fel se execută, tot acolo, filetările necesare sau sudurile neprevăzute, în care scop se aduce de la celălalt colț al șantierului un sudor, iar dacă acesta din urmă este angajat în altă operație, treaba stă pe loc. Montorul așteaptă sudorul și sudorul așteaptă, uneori, un grup electrogen.

Și chiar dacă operațiile de «cîrpire» se duc la bun sfîrșit, ele sînt, de regulă, de calitate inferioară față de ceea ce s-ar fi realizat nu în fureșul șantierelor, ci în atelierul de prefabricare dotat cu aparatură adecvată și mînă de lucru calificată și a cărui activitate poate fi organizată în flux continuu.

Exemplul cu sudura l-am dat doar pentru ilustrare. Importanta, repetăm, este concluzia: fără schemă, nu există industrializare a montajului! Nu trebuie să fii inginer și nici să parcurgi lungi coloane de cifre pentru a-ți da seama de *economiile uriașe* și de *reducerea considerabilă a duratei de execuție* care rezultă din industrializarea montajului în industria chimică — una dintre cele mai dinamice ramuri ale economiei noastre naționale, ea însăși aflată în rapidă expansiune.

MAI TĂIEM AICI! MAI ADĂUGĂM CEVA DINCOLO!

Se naște o întrebare: schemele izometrice executate azi *manual* pot fi oare radical îmbunătățite? Deficiențele schemelor desenate cu mîna pot fi total eliminate?

Nu! Numai calculatorul electronic este în măsură s-o facă și aceasta din mai multe motive.

Proiectantul nu poate indica pe schema desenată manual absolut *toate* datele necesare montajului, căci aceasta i-ar reclama un timp enorm. Într-o asemenea schemă există inerent elemente de aproximație care se rezolvă empiric, pe șantier: «Mai tăiem aici! Mai adăugăm ceva dincolo!»

Chiar datele pe care schema de mînă le conține nu sînt verificate pînă în pînzele albe. Adeseori montorul constată că pe baza cifrelor indicate pe hîrtie nu poate asambla elementul respectiv: piesele nu se îmbină. Pe undeva s-a strecurat o eroare și socoteala de-acasă nu s-a mai potrivit cu cea de pe șantier. Iarăși, nu este vorba de o lipsă personală a unui proiectant grăbit, ci de imposibilitatea materială de a efectua cu creionul, în timp util, toate verificările necesare.

Altă deficiență a actualului sistem: adesea centralizatorul de materiale rezultat din cele cîteva sute sau mii de scheme izometrice care constituie un proiect, conține greșeli. De aici, deficiențe de aprovizionare, gîtuiri în producție, tergiversări la execuție etc., etc.

Și lista deficiențelor ar putea continua: desenele executate manual nu oferă o reprezentare *unitară*, diferiți montori putînd citi lucruri diferite în aceeași schemă; desenele de mînă nu pot fi, practic, niciodată executate *la scară*, deci ele nu dau monotorului, dintr-o aruncătură de ochi, o imagine a întregii lucrări, așa cum ar face, de pildă, o fotografie; în fine, execuția manuală a schemelor izometrice, foarte migăloasă, *imobilizează un număr mare de desenatori tehnici*. Or, aceștia ar putea fi folosiți mai eficient la alte lucrări, care reclamă discernămîntul omului.

ATENȚIE! EROARE! AVERTISMENT!

Calculatorul electronic înlătură *toate* deficiențele semnalate mai sus. Introducînd datele în mașină, el realizează desenul la scară, eventual în culori, face singur toate verificările și ajută pe proiectant bombardindu-l, pe parcurs, cu tot felul de avertismente, mai dihai ca cel mai exigent dascăl: «Atenție! Eroare! Lipsește parametrul X... Numărul existent de bare diferă de numărul declarat... Lipsește parametrul!... Avertisment! Numărul de noduri definite pe bară este diferit de cel declarat! Eroare! Avertisment!...»

Firește, această performanță, *de care numai calculatorul este capabil*, nu s-a realizat de la sine. Pentru elaborarea programului și perfecționarea lui succesivă: pînă acum s-au realizat șase variante — fiecare reprezentînd o îmbunătățire substanțială față de variantele precedente, de către un colectiv compus din inginerii C. Iftimie, A. Popov, V. Paraschiv, A. Horvat și matematicienii E. Bunaciu și L. Papazian. Ei au muncit, luni de zile cu pasiune. Nu sînt vorbe aruncate în vînt, ca să sune frumos în frază, ci pură realitate.

Este adevărat, programe similare au fost elaborate și în alte țări, dar DIZO este de concepție sută la sută românească. Tinerii cercetători menționați au avut ambiția să arate că se poate și la noi și au reușit. «Au reușit este un fel de a spune, căci de fapt... nu au reușit. Tocmai această stranie situație a determinat și scrierea articolului de față.

Cînd a fost lansat programul DIZO, Centrul de organizare și cibernetică în construcție a convocat «o ședință mare». Au fost chemați proiectanții (IPROCHIM, IPRAN, IPROSIN, IPIP-Ploiești etc.), constructorii de la T.M.U.C.B., precum și reprezentanți ai forurilor tutelare: Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Construcțiilor Industriale.

UNDE ZACE IEPURELE

Acum programele există, dar lipsesc... beneficiarii! O singură excepție: T.M.U.C.B. Cum se explică misterul? Din teama unor proiectanți că mașina electronică «le va lua pîinea»? Teama este — evident — imaginară. Faptul că ei, proiectanții, ar fi eliberați de munca de rutină necesară la alcătuirea schemelor izometrice le-ar crea posibilități pentru a îmbunătăți *calitatea* proiectelor, pentru a ridica *nivelul concepției*. Așadar, calculatorul electronic nu numai că *nu* le-ar lua pîinea de la gură, ci, ca să spunem așa, le-ar face-o mai dulce...

Poate unii șefi de ateliere se simt mai bine dacă au mai mulți oameni în subordine, care să deseneze *manual*? Căci la urma urmei calculatorul electronic nu poate fi trecut în rîndul personalului...

Ori poate sînt în joc unele avantaje materiale ale desenatorilor tehnici, decurgînd din actualul sistem de normare?

Sau poate este vorba, pur și simplu, de teama de *nou*, această teamă paralizantă care îmbracă felurite chipuri, dar care, în esență, se reduce la vechiul dicton: «De ce să mă leg la cap dacă nu mă doare?» Înclinăm să credem că — vorba latinilor — «aci zace iepurele».

Putem înțelege, la rigoare, ca în situația în care termenele de execuție a unor scheme izometrice sînt foarte strînse, șeful de atelier respectiv să-și spună: «Dacă încerc cu un calculator electronic poate voi avea surprize și voi da de bucluc cu planul. Pe cînd cu nea Petrică, pe care-l cunosc de 20 de ani, și cu alți nea Petrică asemenea lui, un astfel de risc este exclus. Așa că mai bine să procedăm tot bătrînește, că-i mai sigur».

Putem înțelege, dar nu putem accepta, acest punct de vedere. La urma urmei, în cazul de față, riscuri practic nu există. Mii de scheme executate de mașina electronică au fost folosite cu succes de T.M.U.C.B. la operațiile de montaj pe șantierele secțiilor Recuperare monomeri și Polimerizare Melana 4 la Săvinești, precum și la rafinăria 3 Pitești. Așadar, există o experiență; mai mult, sus-menționatul colectiv de la Centrul de organizare și cibernetică în construcție este dornic să îmbunătățească DIZO pe parcurs, după dorința și specificațiile «clienților». Ceea ce lipsește este «curajul de a sări în apă» din partea beneficiarilor potențiali, adică din partea institutelor de proiectări. După cum ne spunea consilierul Constantin Anton de la IPROCHIM: «Eu sînt un partizan al sistemului DIZO. Nu văd de ce nu ar da bune rezultate. Ar trebui doar impulsionat de sus».

Este ceea ce dorim să facem prin prezentul articol. Nu, ferească sfîntul, fiindcă ne-am considera *sus*. Dar ne pare rău că un rod al gîndirii tehnice românești — cu importantele implicații economice la care ne-am referit la început — zace practic nefolosit.

Au institutele de proiectare intenția să creeze condițiile necesare experimentării și utilizării sistemului DIZO? Centrul de organizare și cibernetică în construcție și T.M.U.C.B. le stau la dispoziție cu experiența lor: *cinci mii* de scheme elaborate electronic și utilizate cu succes.

Sau poate cinci mii nu sînt de ajuns? «Încet, dar sigur», spune proverbul. De ce, în cazul de față, să nu aducem corectivul reclamat de încandescența anului '74: «Repede și sigur»?

Lionel NIȚESCU

M-au salvat de o gravă infirmitate

Am domiciliul în București, strada Cornișei nr. 1, sectorul 2; sînt salariată la Institutul de cercetare, proiectare și documentare pentru industria materialelor de construcții, în funcția de operator la mașini de multiplicat — ne scrie tovarășa Barbu Florica — și doresc prin bunăvoința dumneavoastră să aduc la cunoștință următoarele:

În urma unui accident de circulație am fost transportată de urgență, cu femurul stîng zdrobit, la Spitalul Brîncovenesc. Competența și umanismul tovarășului doctor conferențiar Medrea Oleg, totul dezinteresat, cu pasiune pentru nobila profesie pe care o practică, m-au salvat de o gravă infirmitate după o operație de 5 ore. De asemenea sînt recunoscătoare și tovarășului doctor Gorun Nicolae, care prin îngrijirea acordată m-a scutit și de o operație la brațul stîng.

Nu am cuvinte să mulțumesc acestor medici precum și doctorului Ion Zgarbură, care m-au îngrijit cu deosebită atenție. Datorită priceperii și conștiinței profesionale a acestor medici, pe care îi lăudau toți pacienții, mă simt acum bine și sînt fericită că am scăpat de o mare infirmitate, evitîndu-se și a doua operație care se face de obicei în cazuri asemănătoare.

Le doresc tuturor sănătate și viață lungă.

Comitetul județean Hunedoara al P.C.R. ne transmite...

...referatul tovarășului Farcaș Ioan, instructor al Comitetului județean de partid, care a verificat și rezolvat solicitarea tovarășei Giurgiu Irena, pensionară (scrisoarea ns. nr. 4782/1973), după cum urmează:

Pentru perioada 1 ianuarie 1958 la 31 decembrie 1958 s-au găsit state de plată pe care figura ca instructoare de dansuri la sindicatul I.M.M.R.-Simeria. Pentru această perioadă i s-a eliberat adeverință de către conducerea sindicatului I.M.M.R.-Simeria.

Pentru perioada 1 ianuarie 1956-31 decembrie 1957 nu s-au găsit documente, în schimb i s-au dat două declarații de către Popa Iordan și Cișmaș Victor care o cunosc din această perioadă că a lucrat ca instructoare de dansuri la Clubul sindicatului I.M.M.R.-Simeria.

Pentru perioada 1 ianuarie 1960-31 decembrie 1961 i s-a eliberat adeverință de sindicatul I.M.M.R.-Simeria.

Petiționara nu mai are nici o pretenție fiind mulțumită cu modul de rezolvare.

Nici măcar o motivare...

Doresc prin intermediul cîtorva rînduri să aduc la cunoștință un caz poate socotit banal, dar care lasă amprenta unor aspecte nu prea lăudabile pentru timpurile noastre. Petroșaniul — ne scrie Elisabeta Marcu din bd. Republicii 92 — a fost vizitat de un grup de cîntăreți de muzică ușoară de la Teatrul «Ion Vasilescu» din București. În distribuție, cap de afiș, cîntăreața de muzică ușoară Lucky Marinescu, pe care mulți doreau s-o revadă și s-o asculte, mai ales pentru că apare rar în programele de televiziune.

În sfîrșit, spectacolul a fost vizionat cu plăcere, fiind reușit ca program, ovind cîntăreți de valoare și orchestra condusă de Valențiu Grigorescu, foarte agreată de publicul nostru.

Ne-a nemulțumit totuși faptul că nu s-a respectat distribuția anunțată. Lucky Marinescu lipsind din spectacol. De ce? Nu știm. Asta demonstrează, printre altele, lipsă de respect față de spectatori. Au cumva impresia tovarășii organizatori din București că în orașele de provincie își mai pot permite orice? Poate din această cauză nici tovarășii prezentatori n-au găsit de cuviință să ofere o motivare cît de cît acceptabilă pentru spectatori, nesocotind-o probabil necesară.

Am dori să nu mai avem asemenea surprize neplăcute. Nouă, spectatorilor, ni se pretinde plata integrală a biletului (considerăm că e destul 15 lei un bilet), așa că avem și noi dreptul ca programul să fie tot integral.

Dragă soră, îți răspund public

Poate nu v-aș fi scris, își începe epistola Andrei Dumitru din Bîrlad (str. Făgetului 33), o fac însă pentru că nu e vorba de mine personal. Altă situație m-a determinat să vă scriu, și anume: cu cîteva zile în urmă primesc o scrisoare de la sora mea, pe nume Andrei Elisabeta, din orașul Cugir, str. Aleea A, nr. 11, bloc 4 B/3, et. 2, ap. 29, jud. Alba. Concret, iată despre ce este vorba. Cu 7 ani în urmă fostul ei soț o determină pe sora mea să părăsească orașul natal. După ce ea îl ajută să urmeze o școală de maiștri, după ce o termină și omul se lumânează... încep necazurile: femei, beții, insulte, loviri etc. și, bineînțeles, despărțirea. Sora mea se îmbolnăvește de mai multe boli și, de aici, internări în mai multe spitale (Cugir, Alba Iulia, Deva), concedii medicale, într-un cuvînt chinuri. Amîndoi, soț-soție, făceau serviciu la U.M.C. El, fost muncitor strungar, azi maistru, ea fostă secretară dactilografă, azi muncitoare calificată. Ce se întîmplă: el fiind localnic și maistru are grijă, cu relațiile pe care spune că le are, să o transfere de la U.M.C. la «30 Decembrie». Și în loc de concluzii redau un fragment din scrisoarea surorii mele: «Dragă frate, să știi că după ce am terminat cursurile școlii de calificare am intrat în producție ca muncitoare și cîștig bine, însă am slăbit atît de tare datorită bolilor pe care le știi, plus faptul că lucrez în schimburi și ridic lăzi de 30-40 kilograme bucata, plus singurătatea. Toate astea mă fac să cred că mult nu voi mai putea rezista»

Și aici mă alătur și eu la necazurile ei și mă întreb: De ce un fost soț, de care s-a despărțit definitiv, îi mai face greutăți?

Și-acum, stimați tovarăși din conducerea Uzinei «30 Decembrie», în numele omeniei rugămintea mea ar fi să o ajutați și pe Eli (sora mea), cu un loc de muncă după fizicul și puterile ei. Vă cer prea mult? Și ție, dragă soră, după cum vezi, ți-am răspuns public prin intermediul rubricii «Flacăra la dispoziția dumneavoastră».

Nu am primit nici o scrisoare

Vă cer ajutorul în următoarea problemă, ne scrie Paraschiv Gheorghe, domiciliat în orașul Hunedoara, bd. Traian nr. 10, bloc U/1, sc. A, et. 1, ap. 5. S-au împlinit doi ani în luna octombrie de cînd fratele meu, Paraschiv Gh. Mihai, a plecat din orașul Hunedoara și s-a angajat la Șantierele navale Constanța. De atunci nu am primit nici o scrisoare, nici eu, nici părinții mei, domiciliați în comuna Perișani, satul Titești, jud. Vîlcea. În fața acestei situații, nemaiștiind nimic despre el, în luna iunie am cerut sprijinul Miliției municipiului Hunedoara de a-l căuta în orașul Constanța și a-mi comunica eventual adresa unde locuiește.

De la Miliția orașului Constanța am primit răspuns că nu se află în oraș. De asemenea, tatăl meu a scris serviciului personal de la Șantierele navale Constanța pentru a ni se trimite adresa sau confirmarea că fratele meu lucrează la acea întreprindere.

Am primit răspuns că din luna ianuarie 1972 nu se mai află angajat acolo, întrucît i s-a desfăcut contractul de muncă pentru absențe nemotivate.

Astfel sîntem puși în situația de a nu mai ști nimic despre Mihăiță al nostru, de care ne este tare dor.

Vă rog din suflet pe dumneavoastră de a ne acorda — mie și părinților noștri — sprijinul necesar pentru găsirea lui.

Un răspuns de la Cooperativa blănarilor

În numărul 50 al revistei dumneavoastră, la rubrica Buletin de știri, a apărut o notă intitulată «Blănari, noi avem capete mari», în care sesizați lipsa din magazine a căciulilor de blană și faptul că, acolo unde se mai găsesc pe piață, sînt numai mărimi mici. În legătură cu nota de mai sus vă informăm că producerea oricărui sortiment de mărfuri este condiționată de disponibilitatea de materie primă, iar pe anul 1973 cooperativa noastră a primit o cantitate extrem de redusă de piei cu blană, deși am sesizat în repetate rînduri organele superioare. Totuși, în măsura în care materia primă ne-a permis, am executat o cantitate de cîteva mii de căciuli, în diferite mărimi și modele, care au fost puse în vînzare prin unitățile noastre, în toamna trecută. Precizăm că există solicitări și pentru mărimi mici și noi trebuie să ținem seama de ele.

Fiind singura cooperativă din București, nu putem satisface în totalitate cerințele clientelei și, în acest sens, vă rugăm să remarcați lipsa acestui sortiment și în rețeaua comerțului de stat. În funcție de pieile pe care le mai avem și de forța de muncă disponibilă, am lansat în producție o nouă cantitate de căciuli care vor fi puse în vînzare rezolvînd în acest fel o parte din solicitările populației.

Vă asigurăm că ne străduim să ridicăm la un nivel cît mai înalt activitatea de servire a populației prin lărgirea continuă a gamei de sortimente.

președinte,
I. Ionescu

N-aș fi atît de supărat dacă biletele ar fi cumpărate de oameni cinstiți

Vă scrie Iosif Braiț, muncitor de la Uzinele textile «30 Decembrie»-Arad, prezentîndu-vă o realitate care se desfășoară sub ochii a sute de concetățeni și față de care mulți rămîn pasivi.

Lucrînd în schimbul II într-una din săptămînile trecute, într-o dimineață mă pregătesc să merg la un film, la frumosul și modernul cinematograf «Dacia». Știind că reprezentația începe la ora 9,30, fac în așa fel încît la ora 8,40 să fiu la casa cinematografului. Aici, mare agitație, gălăgie și dezordine. Cum intru în hol, un tînăr se oprește în fața mea: «Nu doriți un bilet?» «Vreau unul. Dar cît costă?» «8 lei!»

Îl privesc cu oarecare indignare și mă așez la rînd. Ajung la casă și primesc un bilet în rîndul 9. Mai în spate, nu mai erau bilete. Intru și vizionez filmul, nu în cele mai bune condiții. Cînd ies din sală, la ora 11,45, văd în hol, deasupra casei de bilete, un anunț: «Toate biletele sînt vîndute».

N-aș fi atît de supărat dacă aceste bilete ar fi cumpărate de oameni cinstiți, care nu urmăresc nici un profit, dar ele sînt achiziționate de zeci de speculanți care le vînd la supraprețuri. Lucrînd în trei schimburi, eu nu am timp să stau la rînd la bilete de la ora 6 dimineața ca toți acești speculanți, care probabil că nu au nici un serviciu. Las organele în drept și opinia publică să tragă concluziile. Eu am tras alarma.

În cartierul Trivale vizitele se primesc numai pe lumină naturală

Mă numesc Ută Octavian și locuiesc în frumosul cartier Trivale din municipiul Pitești, blocul 10 A, scara C, etaj IV, apartamentul 30. Lucrurile care mă determină să scriu această scrisoare s-au generalizat în cartierul nostru.

Mai întîi, problema iluminatului public, care cu excepția străzii principale și a unei mici porțiuni mărginașe a cartierului, lipsește cu desăvîrșire. Rudele sau prietenii care ar dori să te viziteze seara, aminîndu-se cu o zi cînd este lumină naturală. Dar și atunci umblă din bloc în bloc și întreabă unde este numărul cutare, fiindcă numeroratele blocurilor este făcută pur și simplu la întîmplare.

O a doua problemă se referă la frumosul complex de deservire. De mai bine de trei ani nu se întreprinde nimic pentru a i se face o fațadă corespunzătoare.

Ultima problemă pe care vreau să o ridic este alimentația cu apă potabilă și apă caldă. De multe ori apa are în compoziția ei rugină și smoală. De multe ori sînt întreruperi de 5 pînă la 7 zile, de care nu întotdeauna sînt anunțați locatarii. Apa caldă nu urcă la etajele III și IV, excepție făcînd orele de dimineață, cînd locatarii sînt la serviciu, sau după orele 23, cînd lumea se odihnește. Cu toate acestea, noi plătim apa caldă. În momentul de față avem din nou apă caldă, dar nu beneficiază de ea cei de la etajele III și IV.

Răspunsul Comitetului municipal Pitești al P.C.R.

După cum am constatat nu este posibilă introducerea unui sistem de iluminat, care inițial a fost prevăzut, pe aleile interioare ale cartierului Trivale. În schimb, s-a luat măsura de a se monta, la intrarea în cartier, un panou care să prezinte așezarea și numerotarea blocurilor în așa fel încît să se poată face orientarea mai ușor.

Nu a fost posibilă finisarea exterioară a Complexului comercial din lipsă de capacitate de producție și forță de muncă la Trustul de construcții Argeș. Această lucrare se va executa în anul în curs.

În urma unor lucrări efectuate la sfîrșitul anului 1973 s-a îmbunătățit alimentarea cu apă caldă și apă rece a cartierului și s-au luat măsuri pentru reducerea din nota de plată a sumelor care nu erau onorate prin consumul de apă.

Cartierul Trivale, izolat de orașul Pitești, se află în atenția Comitetului executiv al Consiliului popular municipal pentru a se remedia și îmbunătăți o serie de probleme care se ridică, în continuare, în această zonă.

Scrisoarea a fost cercetată de tovarășul Popa Petre, secretar al Comitetului municipal de partid Pitești.

prim secretar,
Alex. Popescu

Cartea prin poștă face numai reclamă?

Domiciliez la Sanatoriul Bisericani, jud. Neamț, mă numesc Popa Petru și vă aduc la cunoștință următoarele:

Librăria Cartea prin poștă face reclamă adresîndu-se cititorilor astfel: «Scrîndu-ne o simplă carte poștală puteți primi la domiciliu orice lucrare doriți». Cucerit de această simplă formă, m-am adresat cu încredere, cu rugămintea de a-mi trimite un «Mic dicționar enciclopedic». Cererea am făcut-o la data de 27 iunie 1973, cu plic recomandat. Am revenit cu plic simplu la 28 iulie 1973, iar la data de 6 octombrie 1973 cu plic recomandat. În total 163 zile de așteptare zadarnică fără nici un fel de răspuns.

Aș vrea să atrag atenția celor în drept asupra acestei atitudini față de cei dornici a-și îmbogăți cunoștințele. Aș dori de asemenea să intru în posesia mult așteptatului dicționar.

«Jurnalul unei cameriste» s-a dat numai pe jumătate

Sînt Gheorghe Guzu din orașul Buzău, Făget nr. 96. Aici există trei cinematografe dintre care unul, «Tineretului», de categoria I, altul «C și al treilea, «Zona industrială». La aceste ultime două sînt condiții proaste de vizionare, cinematografele fiind așezate și în afara centrului orașului.

S-a construit o Casă de cultură a sindicatelor care de două luni găzduiește rularea unor filme de artă, o singură dată pe săptămînă. Dar sînt greutăți: tot timpul e frig, o dată film dominat, altă dată «Jurnalul unei cameriste» dat numai jumătate, pentru că urmo alt spectacol astăzi a trebuit să se restituie biletele, sala ocupată cu ședințe. Serile de dans care se organizează nu se țin.

Biblioteca municipală nu este înzestrată cu aparații noi, iar inventarul a ținut opt luni de zile.

În afară de cele enumerate, orașul nostru nu are nici un alt mijloc — nici mai bun, dar nici mai prost — pentru activități culturale.

Unde pot găsi o piesă pentru televizor?

Îmi trebuie o piesă la televizorul meu care este stricat de circa 3-4 luni. Piesa nu se găsește în orașele din Moldova. Am trimis urgent cineva să meargă la magazinul «Diodul» din București, dar nici acolo nu se găsește. Nu pot folosi televizorul din cauza unei piese de circa 200 lei. Nu este păcat? Piesa care nu se găsește este bobina de deflexie TV E43-110. Se știe că nu fac Uzinele Electronica piese de schimb pentru televizoare de tip mai vechi?

Aș dori foarte mult să aflu unde pot să găsesc piesa dorită. Menționez că specialiștii sînt de acord nu se poate bobina, deci am nevoie de una nouă.

Mă numesc Ion Socol, domiciliez în Neamț, str. Aleea Ulmilor, bloc D9, ap.

De la Direcția de poștă a municipiului București

Urmare articolului apărut în revista «F nr. 43 la rubrica «Viața în formule», vă a cunoaște următoarele: cercetările efe au stabilit că vinovată de această nere face salariata ghișeului poștal din incint de Nord, care a interpretat greșit instru în vigoare ce stabilesc precis condițiile de tere a unei telegrame, fapt pentru care sancționată.

Vă cerem scuze pentru acest inciden mulțumim pentru sprijinul acordat.

di
inginer T.

Din partea Întreprinderii cinematografice a județului Ca Severin

Analizînd problemele ce privesc difuzo melor în Reșița, din articolul «De ce vedetele la Reșița?», apărut în «Flacăra» Comitetul oamenilor muncii din întrep cinematografică a județului Caraș-Severi ciază ca subiective concluziile la care autorul acestui articol.

Precizăm: acel «cules» de filme la referă se numește programare, care, zic are la bază în primul rînd criterii politice tive. Considerăm de asemeni că lectura a unui afiș (nu listă) nu poate fi numită după cum nici grija noastră față de inde planului de stat nu credem că poate fi boală veche, molipsitoare. Dealtfel, în economico-culturali pe întreprindere și fiecare cinematograf în parte sînt dov mai concludentă că sălile sînt mereu asaltate de spectatori, indiferent de vîrstă

Dacă lipsa de cunoștințe a semnatarului lui în domeniul difuzării filmului poate zabilă, lipsa documentării pentru a se asupra stărilor de fapte, precum și obiectivitate ce a manifestat-o prin defo realității nu sînt scuzabile.

Cele de mai sus nu trebuie înțelese în că în activitatea noastră nu sînt lipsuri. conștienți că avem și lipsuri, dar nu cele ne caracterizează, ci străduința de a o practică sarcinile ce ne revin din hotă partid și de stat. Fără a trata celelalte pr ne exprimăm părerea că tot lipsa de cu a activității spirituale desfășurate în determinat ca articolului să i se dea un nou titlu, care sîntem convinși că nu este de Amza Pellea, Margareta Pogonat, Al Repan, Ileana Popovici, Lucian Bratu și a pe-au vizitat, fără a mai enumera format grioase de artă profesionistă din țară și hotare.

di
Vartolomei

Peste 40 de ani de muzică în 50 de ani de viață

ım certitudinea că într-un sondaj inter-ional de opinie, menit să evidențieze pe mai cunoscuți artiști ai zilelor noastre, Voicu s-ar situa pe primele locuri. De decenii, numele lui Ion Voicu e cu-cut în centrele muzicale ale Europei, ericii, Asiei; de decenii, Stradivariusul Ion Voicu vorbește lumii despre arta că a unui popor care a dat lumii geniul Enescu; de decenii, numele lui Ion cu strălucește pe afișele tuturor marilor rmonici, de la New York la Moscova și de tockholm la Atena; de decenii, numele Ion Voicu e imprimat pe discuri de repu-e internațională Decca, Eterna, Helidor entru cronicarii lumii, Ion Voicu este ul dintre marii reprezentanți ai artei» ide du concert et du disque), «este deți-orul unor puteri magice» (Daily Mail), e o frază de unică expresivitate» (Soviets-Muzica), «este un interpret de unică sonalitate» (The New York Times).

urmă cu cîteva zile l-am invitat pe giero Ricci — interpret unanim socotit ept un Paganini al veacului XX» — să ilte un disc cu Concertul în Re major Genovezului, în interpretarea lui Ion cu... Extaziat, fermecat, Ricci mi-a de-at că a fost întrecut...

ormat în clasele conservatorului bucu-reștean, sub îndrumarea lui George Enacovici, bucurîndu-se mai tîrziu de lecțiile lui Enescu și ale lui David Oistrah, însușindu-și un repertoriu uriaș (numărînd, printre altele, 21 de lucrări concertante), Ion Voicu a căutat permanent să alieze excepționalelor sale calități naturale, virtuozității sale înnăscute, adîncimea de gîndire, de reflexivitate, necesară marii muzici.

Minunată este paleta de expresie a virtuosului. În concertele lui Paganini, Ion Voicu uimește prin eleganța cu care știe să treacă peste uriașele probleme de tehnică; în concertele de Mendelssohn, Ceaikovski, Brahms e vizibilă dorința de a păstra cu strictețe parametrii arhitectonici; în concertul lui Beethoven e tulburătoare căldura pe care o are fiecare frază.

Ion Voicu a dăruit în ultimii ani dimensiuni noi activității sale artistice, a inițiat o orchestră de cameră, a început să dirijeze, a înțeles necesitatea de a prelua conducerea Filarmonicii «George Enescu».

Recent, am avut prilejul să-l urmăresc pe Ion Voicu într-un turneu peste hotare, ca solist al Orchestrei Radioteleviziunii; l-am văzut zi de zi pe estrada de concert, l-am ascultat la repetiții, în orele de studiu, l-am văzut veghind nopți întregi cîntul unui taraf de lăutari...

Într-una din acele zile, Ion Voicu a împlinit 50 de ani! L-am întrebat: — «Ce-au însemnat 50 de ani de viață pentru Ion Voicu?»

Mi-a răspuns cu zîmbetul său plin de lumină...

— Știu eu, nimic mai mult decît peste 40 de ani de muzică...

Zilele acestea, Ion Voicu mi-a vorbit despre programele celor șase concerte prin care Filarmonica îl va omagia: un ciclu de simfonice în care va interpreta 9 lucrări concertante, un program Mozart susținut la pupitrul orchestrei «Bucureștii» și două recitale de sonate cu colaborarea pianiștilor Cristoph Eschenbach și Valentin Gheorghiu.

Marele artist a transformat aniversarea celor 50 de ani într-o adevărată sărbătoare a muzicii.

Iosif SAVA

IU MERCA («Mondial») — unul dintre cei mai buni soliști vocali ai muzicii românești, după opinia mai multor specialiști ai genului.

Fotografie de Ion PREDOȘANU

SORIN TUDORAN
o biografie în 11 puncte

1. **Numele și prenumele:** Tudoran Mircea Sorin
2. **Locul și data nașterii:** Reghin, 15 martie 1948
3. **Reședința actuală:** Rîmnicu Vîlcea
4. **Instrument —**
   a. **principal:** chitară solo
   b. **secundar:** chitară bas, pian, baterie
5. **Studii:** student la Conservatorul «Ciprian Porumbescu» din București, fără frecvență.
6. **Debut:** 1966, Cluj.
7. **Carieră muzicală:** ● 1967, întemeiază formația Cromatic, în Cluj ● Împreună cu formația sa obține premiul I la concursul TV «Muzicorama» (1969) ● Titlul de cel mai bun instrumentist la Festivalul «Primăvara studențească» ținut la Cluj 1969 ● În ultima vreme a renunțat (parțial) să mai cînte cu vreo formație, experimentînd solitar și studiind efecte sonore în laboratorul său de sunet. În decembrie 1973 a participat la cenaclul «Flacăra» ținut la Rîmnicu Vîlcea.
8. **Influențe:** Jimi Hendrix, John McLaughlin Mahavishnu.
9. **Muzicieni favoriți:**
   a. **români:** Richard Oschanitzky, Dan Dimitriu, Mihai Chirilov, Nicolae Covaci.
   b. **străini:** Jimi Hendrix, John McLaughlin Mahavishnu.
10. **Formații favorite:**
    a. **românești:** Cvintetul de jazz «București».
    b. **străine:** Yes, Focus, Chick Corea, Mahavishnu Orchestra.
11. **Pasiuni extramuzicale:** electroacustica.

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
2	1	Amintiri	Progresiv TM	13
1	2	Negru Vodă	Phoenix	27
5	3	Baladă	Marcela Saftiuc	5
3	4	Meșterul Manole	Phoenix	16
4	5	Pași pierduți	Magic	10
6	6	Spune-mi	Sfinx	5
7	7	Melcul	Flacăra Folk '73	4
—	8	Oameni	Aurelian Andreescu	1
8	9	Padida-dam-dam	Mondial	2
9	10	Străinul	Dida Drăgan	11

Compozitori: 1. Ladislau Herdina. 2. Nicolae Covaci. 3. Marcela Saftiuc. 4. Nicolae Covaci. 5. Ovidiu Șurtea. 6. Dan Aldea. 7. Virgil Ioniță. 8. Marius Țeicu. 9. Iuliu Merca. 10. Petre Magdin.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare simbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP FLACĂRA TALON NR. 4

premieră românească la teatrul tv

femeia fericită

Probabil, peste cîțiva ani ne va fi mai ușor să vedem ce a însemnat pentru arta acestui moment istoric apariția, în 1972, a operei lui Titus Popovici, *Puterea și Adevărul*. Deocamdată putem doar să constatăm că Titus Popovici a deschis dezbaterea despre putere. Fie din perspectiva omului însetat de adevăr, fie așa cum o face și în piesa prezentată și la teatrul TV, *Femeia fericită*, Corneliu Leu, cînd analizează puterea din punctul de vedere al fericirii.

Dacă adevărul, în general, este același pentru toți iubitorii de dreptate, fericirea este puțin mai greu de definit, căci pentru fiecare individ aceasta înseamnă altceva. Astfel pentru tînărul Dan ea este dorința de a-și trăi propria-i viață cu demnitate, independență și iubind pe cine-l iubește; pentru inginerul activist Andronic — setea de afirmare personală în numele unei idei («pentru județul acesta»), pentru Veronica și soțul ei — munca și bucuriile simple; pentru Gherasim — încăpățînarea de a-și plăti greșelile făcute din convingere. Doar pentru Cornelia — femeia despre care e vorba în titlul piesei — fericirea înseamnă fericirea celorlalți. Conferindu-i căldură și distincție, marea actriță care este Silvia Popovici ne-a demonstrat că toate avantajele și beneficiile materiale posibile ce-i asigură astfel independența, ei bine, toate acestea, în ciuda opiniei publice și a suspinelor invidioase, nu sînt o condiție a fericirii. În schimb, pentru ca o femeie să fie cel puțin mulțumită, ea dorește să se realizeze nu numai profesional dar și ca soție și mamă. E un adevăr care, în ciuda tuturor teoriilor despre emanciparea femeii, se încăpățînează să rămînă mereu valabil.

Confruntați cu forțele oarbe ale naturii, oamenii înțeleg mai bine ca oricînd că fericirea fiecăruia e legată de fericirea celorlalți.

Este evident că Gherasim — primul secretar din piesa lui Corneliu Leu — nu este Pavel Stoian, primul secretar din *Puterea și Adevărul*. Nici în ceea ce privește momentul istoric analizat și nici ca personalitate scenică (ei definindu-se mai mult prin ceea ce fac și ce spun ceilalți decît prin ceea ce face el). Totuși, problemele cu care este confruntat în calitatea sa de «prim» al județului sînt asemănătoare celor care l-au tulburat și pe eroul lui Titus Popovici: autoritatea exercitată cu inflexibilitate, nedreptatea făcută unui om aparent nevinovat. Iar dacă Pavel Stoian își făcea procesul de conștiință din perspectiva unei boli incurabile, deci o situație limită — tot cu o situație limită este confruntat și Gherasim — inundațiile. Situație ce are calitatea de a tăia nodul gordian al ambiguității dreptății și nedreptății personajelor ce-și înfruntă punctele de vedere asupra puterii. Acum pragmatismul lui Andronic se dovedește a fi oportunism, iar încăpățînarea lui Gherasim — tăria de a-și depăși propriile slăbiciuni și vinovății în virtutea unui ideal nobil: dorința de a crea în ceilalți semeni ai săi trăsăturile unor adevărați oameni. Ca întotdeauna, Octavian Cotescu (Andronic) este foarte bun, aducînd în plus, față de celelalte personaje demagogice interpretate pînă acum, un joc al sincerității, iar Colea Răutu (Gherasim) realizează exact cum trebuie să fie portretul unui «dur» al dreptății.

Dar așa cum este structurată piesa, sînt cel puțin două conflicte egale în intensitate: alăturî de acela dintre Andronic și Gherasim, cel dintre tînărul Dan și tatăl său. Viorel Comănici (Dan) pășește astfel în București cu dreptul, îmbinînd datele *fizice* cu psihologia unui tînăr drept și curajos în revolta lui împotriva prejudecăților și comodităților. Bună, Melania Cîrje — o actriță a tinerei generații, pe nedrept cam neglijată — sinceră, spontană și fermecătoare. Ne reține atenția și volubilitatea voit simpatică a Corneliei Thurian, bine însoțită de tăcutul Ion Siminie.

Alternînd momentul inundațiilor cu secvențe de documentar, regizorul Nicolae Motric a impus comparația între cele două modalități de expresie: teatru-film. Realizat de data aceasta ca teatru filmat — pînă acum Teatrul TV folosea din plin avantajele camerei de filmat, cu rezultate dintre cele mai bune — în acest spectacol TV se simte prea mult studioul, la atmosfera căruia nu se racordează vuietul tragic al apelor din imaginile filmate.

Salutăm în deschiderea ciclului de teatru TV «Oameni ai zilelor noastre» evidenta încercare — în acest caz finalizată — de a aduce în peisajul nostru teatral piese în care să se audă tot mai limpede glasul adevăratelor probleme ale oamenilor.

Rodica POP

cu și fără cortină

● *Înaintea plecării sale în S.U.A., Liviu Ciulei a lucrat intens, la Teatrul «Bulandra», la montarea piesei* Elizabeth La *dramaturgului american Paul Foster (lansat de compania «La mama» cu piesa «Tom Paine»). În distribuție: Clody Berthola, Toma Caragiu, Gino Patrichi, Irina Petrescu, Virgil Ogășanu, Dan Nuțu, Florian Pittiș. Scenografia îi aparține Floricăi Mălureanu.*

● *Natalia Dănăilă, directoarea Teatrului pentru copii și tineret din Iași, a debutat ca dramaturg, dar pe scena cea mare a Teatrului Național «Vasile Alecsandri», cu piesa* Oameni prin transfer. *Regia — Brandy Barasch, scenografia — Hristofenia Cazacu. După debutul Liei Crișan, în stagiunea trecută, poate că în aceasta, femeile vor putea să demonstreze că se bucură de egalitate și în domeniul teatral.*

● *Împrumutat de Teatrul Nottara, Dinu Cernescu de la Teatrul Giulești, unde a realizat un excelent spectacol cu* (Măsură pentru măsură), *îl citește din nou pe Shakespeare. De data aceasta piesa se cheamă* Hamlet, Ștefan Iordache *e în rolul titular și noi așteptăm cu nerăbdare premiera.*

● *Cea mai bună piesă de teatru pentru copii așteaptă să fie găsită dintre lucrările pe care participanții la concursul cu același titlu le vor trimite, în trei exemplare, pe adresa teatrului pentru copii «Ion Creangă», str. Pictor Verona nr. 15, sector 1, București, pînă la data de 15 iunie 1974. Deci, stimați scriitori, membri și nemembri ai Uniunii Scriitorilor, arătați, cel puțin cu această ocazie, mai multă atenție problemelor micilor cetățeni ai țării noastre.*

cronica spectacolelor

la teatrul bulandra: «casa de mode» de theodor mănescu

Titlul piesei ne face să ne gîndim la o acțiune cu manechine și toalete, cu tipi forte, din medii sociale diferite, cu femei cochete și capricioase, mai ales cînd sîntem avertizați că vom avea de-a face cu o piesă polițistă. Acest gen, la noi, nu și-a găsit încă dramaturgul care să-i consacre și nu cunosc, în afara cîtorva încercări, o piesă de rezistență. La acest gen de spectacol publicul este foarte îngăduitor. E de ajuns să-i momești cu cîteva suspense-uri, cîteva focuri de pistol și cîteva piste derutante ca să se declare mulțumit. Ce i se cere unei piese polițiste, în afară de ritm, mister, personaje «clasice», este și o rezolvare în final limpede, precisă, matematică, surprinzătoare, a tuturor necunoscutelor. Spectatorul are satisfacția că prezumțiile lui sînt confirmate sau date peste cap printr-o lovitură de teatru, și atunci, fie într-un caz, fie în altul, satisfacția sa se traduce în aplauze. Theodor Mănescu pornește la drum decis să arate publicului ce înseamnă dor de răzbunare dus pînă dincolo de limitele lui logice. Un reporter intră în contact cu un individ înrăit, șeful unei bande de tîlhari, în stare de cele mai odioase crime. Reporterul conștiincios intenționează probabil să publice un material, sau chiar publică, dezvăluind secretele bandei. Drept pedeapsă, șeful invizibil al «mafioților», omul din umbră, Prașulea, dă foc unei vile unde sînt încuiate soția și fiica reporterului. Acest fapt declanșează ura și dorința de răzbunare a tînărului reporter. El vrea să-l pedepsească personal pe Prașulea. De aici încolo viața eroului nostru se tulbură în așa măsură încît ne pune foarte multe semne de întrebare fără să le găsim răspunsul în partitura dramatică. Drumul lung și ocolit care trece prin complicitatea cu răufăcătorii, închisoarea, o căsătorie dubioasă, director la casa de mode, operația estetică (probabil ca să nu-l mai recunoască criminalul), sicriul gol, groparul etc., etc. fac ca o bună parte din acțiune să pară prolixă, voit polițistă. În fond, răzbunarea pe care personajul principal o urmărește de atîta timp, pierzîndu-și tinerețea prin închisori și operații estetice, se putea rezolva ușor printr-o acțiune coordonată cu forțele securității statului (cu care, de fapt, este în legătură). Dar, asta-i piesa!

Spectacolul, onorat de o distribuție excelentă sub îndrumarea regizorală a lui Valeriu Moisescu, reușește să creeze tensiune prin jocul sincopat al actorilor și supletea schimbării decorului. Sînt pauze și cortine de întuneric, cuvinte rostite au ralenti, pistoale și cuțite, uși deschise, garaje cu mașini din muzeul domnului Ghislain Mahy, șoferi logodiți în taină cu secretara directorului pe care vor să-l suprime, ofițeri de securitate care știu să dirijeze totul cu discreție și profesionalism ș.a. Efortul regiei de a da sens și ritm unei partituri stufoase, de a crea suspense acolo unde nu era decît parte expozitivă (discuția dintre Magheru și Miron din garaj), compunerea unui grupar, criminal plătit, cu o figură de zarzavagiu timid, fac pe spectator să aștepte cu urechea ciulită acel ceva care-i scapă mereu. Unde o fi mobilul? De ce se urmărește? Ce noimă au cuvintele și amenințările? Totul rămîne învăluit în mister chiar și după ultima cortină. Pronunțarea replicilor finale ale lui Magheru care, în sfîrșit, se răzbună pe o umbră dezvăluind un erou pozitiv, nu satisface.

În rolul Magheru, directorul casei de mode, Toma Caragiu dă chip unui personaj cu o trăire interioară sublimată de îndelungi tăceri, reușind să polarizeze atît atenția cît și suspiciunile noastre. Intuiția actorului este fără cusur. Dacă s-ar fi dezvăluit măcar un moment că de fapt dînsul este reporterul, personajul pozitiv care a suferit atîta de pe urma lui Prașulea, tot eșafodajul ar fi suferit. Ștefan Bănică, în șoferul Miron, ni s-a părut sub nivelul său obișnuit și, încercînd de data aceasta coarda patetică, a fost pe alocuri exterior. Furia lui, ura de asemenea nemotivată, l-au derutat pe excelentul nostru Bănică forțîndu-l să ne apară ca într-un examen de institut, într-un rol studiat cu preparatorul. Vasile Florescu face o foarte bună compoziție, descinsă din recuzita personajelor episodice ale cărților polițiste. Octavian Cotescu, fără îndoială, dă viață scenică unui personaj care domină ori de cîte ori intervine. Firescul și umorul discret împlinesc ceea ce nu e scris. Mariella Petrescu, excelentă în manechin, corectă în postura de logodnică, neconvingătoare ca secretară. Mihaela Juvara, o siluetă plăcută. Decorul funcțional, dar monoton și inadecvat în scena cabanei.

Părerea spectatorilor. *Ionescu Aristița*, pensionară: «Mi-a plăcut. Ce să vă spun... nu știu de ce s-au împușcat la urmă amîndoi. Păcat, atîția oameni de la miliție acolo, în pădure. Și ei... Piesa bună.»

Titi David, elev: «Mi-a plăcut Toma Caragiu. E mare. Și Bănică. Din piesă n-am înțeles prea mare lucru, prea multă aiureală, zic eu că nu-i polițistă. Columbo, Hitchcock. Ce să vă mai spun? Nu-i clar?»

Coman ȘOV

Octavian Cotescu și Mariella Petrescu într-o scenă din spectacolul cu piesa Casa de mode (moment din timpul repetițiilor).

Fotografie de Ileana MUNCACIU

14 IANUARIE—24 FEBRUARIE

Tîrgul de Iarnă

ricotaje
CONFECȚII
STOFE
ÎNCĂLȚĂMINTE

vă pune la dispoziție:

- paltoane, demiuri, scurte, jachete, complouri cu pantaloni, rochii, taioare etc.
- costume bărbătești pentru toate vîrstele
- impermeabile, canadiene, bluze de vînt etc. — matlasate și nematlasate, pantaloni din țesătură supraelastică
- tricotaje contextură groasă, ciorapi și șosete p.n.a. etc.
- cizme și ghete cu față p.v.c., cizme cu față din piele sintetică și piele sintetică în combinație cu piele naturală — pentru femei; mănuși din piele căptușite cu tricot
- stofe pentru paltoane și stofe groase fantezi (pentru îmbrăcăminte de iarnă)

și multe alte articole de îmbrăcăminte și încălțăminte, toate cu reduceri de prețuri pînă la 30% în cadrul TÎRGULUI DE IARNĂ!

TÎRGUL DE IARNĂ — un bun prilej de economii în favoarea bugetului familiei dumneavoastră!

Magazinul COCOR, cel mai mare magazin de prezentare și destacere a mărfurilor de calitate, produse de centralele Ministerului Industriei Ușoare

pentru bărbați, femei și copii, un bogat sortiment de:
- confecții
- tricotaje
- lenjerie
- galanterie
- pălării
- încălțăminte
- marochinărie
- artizanat
- sticlărie
- decorațiuni interioare

Servicii:
— operațiuni C.E.C.
— transportul mărfurilor la domiciliu
— vânzări de mărfuri cu plata în rate

I.C.S. COCOR, Bd. 1848 nr. 29-33, sectorul 4, tel. 13 91 63

tenis

să nu compromitem adevăratele idei

La Federația Română de Tenis o idee e pe cale de-a fi compromisă. Este vorba de una din hotărîrile Biroului federal în care se renunță la centralizarea excesivă a pregătirii jucătorilor fruntași. Mi-am exprimat acordul față de acea hotărîre cu cîteva săptămîni în urmă în paginile acestei reviste, atrăgînd totodată atenția că ea se adresează deopotrivă preceperii antrenorilor de la cluburi, cît și ataşamentului de care aceștia trebuie să dea dovadă atunci cînd este vorba de reprezentarea în viitor a tenisului nostru pe plan internațional. Iată însă că intenția biroului federal de a aerisi sera în care, ce-i drept, au crescut Țiriac și Năstase, dar care de la un timp se arată din ce în ce mai puțin fertilă, se lovește de obstacole greu de înțeles.

Conform hotărîrii amintite, pregătirea jucătoarelor Virginia Ruzici și Mariana Simionescu, pînă la plecarea lor în S.U.A., trebuia să se desfășoare în cadrul secției de tenis a clubului «Dinamo», sub conducerea celor doi antrenori, Marin Bădin și Aurel Segărceanu, care, dealtfel, le-au și însoțit în deplasările anului 1973. Pentru aceasta, li s-au creat cele mai bune condiții materiale, urmînd ca ele să beneficieze în pregătirea lor și de aportul unor jucători foarte buni, nominalizați de asemenea în loturile republicane. Iată însă că un grupaj de declarații, înregistrat pe bandă de magnetofon, după cum ține să precizeze realizatorul lui, ziaristul Radu Voia, grupaj apărut în ziarul «Sportul», ne pune în fața unei realități surprinzătoare. Pentru a nu ocupa prea mult spațiu, încerc să sintetizez: — Mariana Simionescu și Virginia Ruzici vorbesc despre absența de la o parte din antrenamente a dascălilor lor, dar menționează că au găsit în Bebe Almăjan (component al secției de tenis a clubului «Dinamo») un foarte bun partener de antrenament, pe care zic eu că nu l-ar fi găsit în cadrul unei pregătiri centralizate. — Marin Bădin și Aurel Segărceanu încearcă să-și motiveze absențele, dar argumentele nu mi se par convingătoare. În sfîrșit, cel care ar fi trebuit să vegheze în primul rînd asupra punerii în practică a intențiilor Biroului federal, secretarul general al federației, Alexandru Lăzărescu, referindu-se la hotărîre, declară: «Personal înclin să cred că a fost o greșeală, așa cum o dovedește cazul de față».

Cum adică, mă întreb eu, dacă antrenorii clubului «Dinamo» nu-și planifică bine concediile și dacă la sala «23 August» nu se înghesuie nimeni să le supravegheze pe cele două jucătoare, așa cum se întîmplă cînd este vorba de Coasta de Azur, Anglia, Belgia sau Spania, înseamnă că hotărîrea Biroului F.R.T. nu este bună? Nu e bine ca Viorel Marcu sau Sever Mureșan să se mai antreneze și cu campionul de juniori Florin Manea? Vreau să fiu bine înțeles, ideea descentralizării nu înseamnă neglijarea creării unui centru permanent de pregătire care să vizeze tinerele speranțe, în special din provincie, unde acestea să facă stagii și să-și găsească partenerii necesari de antrenament.

Îmi vine greu să înțeleg de ce este greșit ca antrenorii loturilor să fie numiți dintre cei care dau cei mai mulți și mai buni jucători echipei naționale, așa cum se menționează chiar în hotărîre. Sau poate desființarea titlurilor de antrenori permanenți ai loturilor supără? Și dacă-i așa, de ce-l deranjează tocmai pe secretarul federal?

Mă gîndesc că la fel de personal o fi fost înclinat să creadă secretarul federal că seminarul antrenorilor de tenis nu se adresează acestora, și în consecință fără a se autopropune și a fi aprobat de Biroul F.R.T. a participat el însuși la cel ținut nu demult timp la Moscova.

Erik van Dillen și Harold Solomon, cei care în toamna lui '72 îl ajutau pe Smith să cîștige Cupa Davis și odată cu ea să obțină decizia asupra lui Năstase în desemnarea primului jucător al anului, îl obligă acum pe cel ce a fost cîndva numit «The Killer» (Ucigașul) să privească din tribună ediția 1974. Uriașul din Pasadena a preferat să se odihnească și acum plătește, iar Neal Fraser respiră pentru a doua oară ușurat în decurs de numai o lună și jumătate. Cu cîteva săptămîni înaintea startului, căpitanul nejucător Dennis Ralston declara că dorește să întîlnească echipa americană. Așa a și făcut, încredințînd 4 puncte și jumătate din cele cinci tinerilor Van Dillen și Solomon. Mai precis, micuțului Solomon care, bătîndu-l la Barcelona pe Gisbert, îl calificase pentru finala de la București și despre care un gazetar spaniol spunea că «jocul său reprezintă un pericol permanent pentru păsările ce zboară la joasă altitudine». Și răsfățatului Van Dillen, pe a cărui carte de vizită stă scrisă cu litere de aur victoria împotriva lui Năstase și Țiriac de la marea finală a anului 1972, dar al cărui palmares este totuși modest în probele de simplu. Ralston i-a neglijat pe Ashe, Riessen, Grabner, Connors, Gorman și probabil că și aceasta, alături de altitudinea Bogotei, a accelerat pulsul băieților săi.

Fără îndoială că Ralston a riscat. A riscat gîndindu-se probabil că peste cîțiva ani, cînd picioarele lui Laver și Rosewall nu vor mai putea executa comenzile decenilor de tenis australian acumulate în mințile lor, jucătorii lui vor avea posibilitatea să zburde în voie.

Nu știu dacă Ralston va risca și la anul, ceea ce știu însă cu siguranță este că dezastrul de la Bogota poate constitui un răspuns pentru cei care, cu ani în urmă, mă întrebau de ce chiar în întîlnirile considerate dinainte cîștigate noi preferam să-i folosim pe aceiași Năstase și Țiriac.

Ștefan GEORGESCU

NU L-AU UITAT. Nu. Nu întotdeauna eroii sînt dați uitării. Georges Carpentier, cel mai mare boxer al Franței din toate timpurile, deținător al mai multor titluri de campion național și european la semimijlocie, mijlocie, semigrea și grea, campion mondial în 1920 la semigrea, a împlinit, la 14 ianuarie, 80 de ani. Parizienii nu l-au uitat. I-au trimis de ziua lui un tort imens și urările lor de bine.

ceea ce nu știm sau știm prea puțin

«penurie» de podiumuri?

De fapt, treaba asta cu podiumul învingătorilor nu este de ieri, de azi. Ea dăinuie de cîteva veacuri bune de tot, de pe timpul cînd grecii organizau în permanență Jocurile Olimpice.

Se spune că ei săpaseră cele trei trepte chiar pe o creastă a Olimpului. Ce-i drept nu sub forma în care sînt dispuse ele astăzi, ci în trepte, asemănătoare unei scări, iar învingătorul se afla, bineînțeles, pe cea mai înaltă.

Din această poziție, fiindu-i cam greu învingătorului să le strîngă mîinile celorlalți doi sau probabil invers, s-a recurs la o altă dispunere a treptelor, adică învingătorul la mijloc și învinșii săi în dreapta și, respectiv, în stînga.

Ideea s-a păstrat peste veacuri, suferind modificări numai materialul din care s-a confecționat podiumul. Dar indiferent din ce a fost făcut, el a căpătat proprietățile unui adevărat magnet.

Toți visează și-și fac planuri să ajungă pe una din treptele unui podium. De fapt acestea fac ca în perioada cea mai anonimă a unui sportiv, aceea a pregătirii performanțelor, a acumulărilor cantitative, efortul să treacă mai puțin observat.

Mulți visează, puțini urcă pe treptele unui podium. În primul rînd, pentru simplul și obiectivul motiv că podiumul are numai trei trepte. Apoi, pentru că totul este nu numai să visezi, ci să ai și valoare să ajungi acolo. Apoi, lupta pentru un loc din cele trei devine cu atît mai dificilă, cu cît te apropii mai mult de ele. Apoi, pentru că de multe ori, chiar dacă îndeplinești toate calitățile, ești printre cei trei, nu ai pe ce urca.

Adică nu ai trepte. Nu ai podium.

Obișnuita expresie «învingătorul a urcat pe treapta cea mai înaltă a podiumului» devine o simplă și banală figură de stil.

Aceasta în timp ce ascultătorul sau cititorul își închipuie cum el — învingătorul — a fost pe treapta aceea de sus, flancat de o parte și de alta de cei doi învinși ai săi. Iar bietul de el — învingătorul — stă pe o podea, pe un gazon sau pe o margine de bazin, alături de ceilalți. Ci eodată la mijloc, citeodată în stînga sau în dreapta celorlalți. Cum se nimerește.

Astă-vară, la finalele unui campionat republican, am văzut cum un medaliat la J.O. de la München, deși favorit în finala ce urma să o dispute, era stăpînit de emoții. Era medaliat la J.O. însă nu cîștigase niciodată un titlu republican. După finală, avea lacrimi în ochi. I-am luat un interviu consemnînd primul său titlu de campion. Ascultînd banda o dată, de două ori, de trei ori, am renunțat apoi la reportajul care începea astfel: «Iată ce îmi declară noul campion la coborîrea de pe podium....» Ceea ce obișnuit din altă parte — spusesem, era numai o banală figură de stil.

De-atunci am urmărit acest «mic detaliu», cum îmi spunea un organizator. Cu mici excepții, el («detaliul», nu podiumul) lipsea cu desăvîrșire din spectacolul nostru sportiv. Adică, mai nou la noi în competițiile interne, se «poartă» premiere fără podium.

Cu ce drept oare este vitregit el de componentele sale cele mai frumoase, semnificative, emotive și educative?

Să fie o simplă comoditate a organizatorilor? Să fie vorba de vreo «penurie» de podiumuri? Să nu fi trăit nici unul dintre cei ce se ocupă de organizarea competițiilor emoțiile declanșate de acest «mic detaliu»

E-o vorbă: îl ce face, c-un păcat, îi ce trag, cu mai multe.

Octavian VINTILĂ

poșta fair-play

Lola Bolocan — profesoară — șoseaua Ștefan cel Mare 27 — Iași.

—Prin scrisoarea mea mă adresez, de fapt, Federației Române de Fotbal care refuză să organizeze și un campionat feminin, stimulînd astfel creșterea interesului pentru sportul cu balonul rotund și în rîndul miilor de simpatizante.

— Este un lucru de necontestat că fotbalul nostru feminin a prins aripi, că aduce public la meciurile lui și că unele dintre echipe au trecut granița, întîlnind adversare reputate, fără a se face de rușine. În schimb, eu unul nu cunosc de ce federația n-a dat încă curs pînă acum doleanțelor dumneavoastră. Totuși, n-ar strica dacă în sînul Comisiei centrale de competiții ar exista — măcar pentru studiu — și o subcomisie feminină. Deocamdată atît pot face pentru fotbalul gingaș... mai tîrziu vom trăi și vom vedea.

Viorel Hîncu — Palade 2 — Iași

— Ce părere aveți, sînt întemeiate acuzațiile unor comentatori sportivi cum că ar exista o atitudine răuvoitoare din partea conducerii F.R.F. la adresa echipei «U» Craiova?

-Să nu vă închipuiți că nu primesc și scrisori care acuză de contrariul. De aceea vreau să vă spun cu toată convingerea că federația nu se ocupă de manevre care să ducă o echipă sau alta pe podiumul laureaților. Federația are alte păcate...

— Are dreptate gazetarul acelo cînd afirmă că frumoasele rezultate obținute de craioveni în acest sezon sînt urmarea unui simplu «șoc de orgoliu» datorită pierderii — în ceasul al 13-lea — a titlului de campioană în campionatul trecut?

—Nu trebuie să vă amăriți pentru ceea ce a scris gazetarul cu pricina, sînt și articole de «serviciu». Omul s-ar putea să cunoască limba română, dar să nu cunoască alfabetul fotbalului. Se mai întîmplă...

Kurelik Nikolai — localitatea Mărițeia Mică — județul Suceava.

— Nu vă supără unele atacuri la adresa dumneavoastră?

— Ba da, dacă ele vin de la ziariști care scriu de toate: tenis, țurcă, ping-pong, cărți de povești... Iar cînd scriu de fotbal, mă «cochesc» în exclusivitate pe mine. Alegeți-vă acum și dumneavoastră numele acelora care răspund la tiparul de mai sus.

— Dacă ați fi tînăr, în care echipă ați vrea să jucați sau ce echipă ați vrea să antrenați?

— De jucat parcă n-aș mai vrea să joc, de antrenat însă numai pe «Steaua» aș dori s-o antrenez.

Vasiu Ioan — Blaj-județul Alba.

— Cunosc că în viața dumneavoastră de antrenor ați avut satisfacții, dar și multe necazuri. Așa tare le-ați pus la inimă, sau care o fi motivul pentru care păreți ironic și aparent brutal, pornit, parcă, împotriva tuturor?

— De fapt ar fi trebuit să fiu și mai caustic cu unii dintre «amicii» mei, căci în «operele» lor m-au vizat ca om și nu pentru fapte! Or, în această postură, temperament coleric cum sînt, și mai ales de mică statură a trebuit să apelez, pentru răspuns, la armele cu care am fost dotat...

— Apreciez la dumneavoastră, totuși, faptul de a spune lucrurilor pe nume, de aceea aș dori să vă întreb cum vă împăcați cu gîndul că în fotbalul nostru toate țițele sînt trase, după bunul lor plac, de ziariști? Nu s-ar putea ca federația să numească pe unul dintre ei selecționer unic, ca brazilienii?

— Din cele ce scriu nu prea văd că mă impac cu situația existentă. Cred însă că n-ar surîde nici unuia funcția propusă de dumneavoastră, fiindcă ar păți ca Saldanha... Însă ceva mai repede, a doua zi de la numire!

La ultima dumneavoastră scrisoare, vă răspund fără să o public, cum doriți dealtfel, cu Nu! Deci a rămas între noi. Deși, mai știi...

Constantin TEAȘCĂ

repriza a treia

balaci - aelenei - năstase - bojin

Ani de zile am auzit un refren repetat pînă la exasperare (exasperarea noastră, a iubitorilor de fotbal) de către cei care-i vroiau argument pro domo și scut. «Nu prea avem jucători de valoare. O mină sînt cu toții». «În afara lotului reprezentativ, nu există valori reale». «Nu putem ameliora formula echipei naționale, pentru că nu avem alți jucători de valoarea celor selecționați» etc.

În virtutea acestui refren, acreditat cu ușurință condamnabilă în sectorul de decizie al fotbalului nostru, lotul reprezentativ a cîștigat, firește, în omogenitate, dar destule valori au rămas în afara lui, deși unele dintre ele erau cel puțin de calibrul titularilor preferați de selecționeri.

În fine, nu vrem să facem procesul istoriei și al diverselor... istorii din fotbalul nostru de ieri — deși învățămintele fac adeseori bine —, ci vrem să redeschidem dosarul valorilor care — cică — **apar greu și rar la noi.**

Nimic mai comod de afirmat, dar și **nimic mai fals!**

Priviți *loturile echipelor și gîndiți-vă la valoarea de azi — și în perspectivă — a tinerilor Balaci — Aelenei — Năstase — Bojin — Broșovschi — Rișniță — Răducanu II — Bartales — Grigoraș...*

Cîți selecționeri nu și-ar dori o asemenea «pepinieră»?

Cîteva *cuvinte despre primii patru amintiți:*

Balaci, se pare, a convins pe toată lumea; urmează să confirme că este «**jumătate Dobrin — jumătate Dumitru**», cum îl caracteriza unul din marii noștri tehnicieni.

Aelenei a fost un excepțional talent. Am vrea să credem că drama accidentului său, de toți regretat; n-a încheiat o carieră în care ne-am pus și *ne punem mari speranțe.*

Năstase poate să fie *tipul goigeterului modern.* C. Teașcă susține că este un pursînge. O părere la care subscriem, cu atît mai mult cu cît ne-am exprimat-o și acum doi-trei ani.

Bojin a trecut prin divizia A lăsîndu-ne impresia unei «reeditări» a «puncheurului» de tip Spielman sau Iordache. A revenit în divizia A și **promite** din nou.

Mulți promit.

Pentru a-i găsi însă pe cei mai potriviți trebuie să înlocuiești — dumneata, antrenor federal, observator federal, trimis federal — mult mai des tramvaiul cu trenul!

Marius POPESCU

la răscruce de sporturi

un maratonist ca oricare altul

Între alte obsesii, americanii au și un fix sportiv: maratonul de la Boston.

An de an, americani din toate colțurile țării, din Colorado, din Arizona, din California sau mai știu eu de unde, traversează continentul pentru a se alinia la startul uneia dintre cele mai ciudate competiții ale sportului contemporan, un fel de vasalopp pe picioare, una dintre ultimele concurențe cu adevărat olimpice, căci la Boston totul este să participi, iar a cîștiga înseamnă — pînă la urmă — dobîndirea unui premiu care valorează cît o conservă de pepsi-cola!

O singură zi pe an, fermieri și geologi, studenți și pierde-vară, bătrîni și tineri, hippies și serioși, mă rog, toată adunătura aceea stranie uită de îndeletnicirile cotidiene, de necazuri și reumatisme, prezentîndu-se la startul maratonului de la Boston.

Harry Cordello a fost unul dintre ei. Un alergător mediocru, care nu a izbutit să coboare niciodată sub trei ore și jumătate pe clasica distanță a celor 42 de kilometri, performanță la îndemîna oricui, de vreme ce recordul lumii cochetează cu două ore și cîteva minute.

La ultima cursă, Harry Cordello și-a propus însă să se întreacă pe sine și să încheie cursa în numai trei ore și 15 minute... dar mai bine să-i lăsăm pe ei înșiși să povestească:

«Înainte de toate, aveam *nevoie de un alergător redutabil* care să accepte să mă *ajute, sacrificîndu-și* propriile șanse. N-a fost ușor să găsesc un om de trenă. Pînă la urmă, Al Corwin și George Bono, doi californieni, s-au oferit să alerge alături de mine. Am dat un ocol în jurul hotelului și ne-am convins că totul va merge strună. Dar n-a fost așa. În jurul kilometrului 25 au apărut primele dificultăți, datorate lui Al, care a început să se plîngă de dureri intercostale. George a preluat imediat trena, dar Al ne trăgea înapoi, căci durerile nu-i slăbeau nici o clipă. La kilometrul 29, acolo unde începe faimoasa Heart-break-hill, totul a părut că reintră în normal. Mă simțeam foarte bine și nu aveam deloc senzația că am parcurs 28 de kilometri. Înaintam cu o medie de 4,2 kilometri pe oră, dar a trebuit să încetinim iarăși ritmul, căci durerile lui Al au revenit. Mi-am dat seama că visul meu secret, trei ore și un sfert, s-a spulberat, cu atît mai mult cu cît George părea interesat doar să termine cursa, oricum, fără să se grăbească. În cele din urmă, am trecut linia de sosire în trei ore, 26 de minute, 35 de secunde, timp mulțumitor față de condițiile avute. Desigur, fără mine, George ar fi reușit un timp mult mai bun, dar el nici n-a vrut să audă de așa ceva. Îi mulțumesc pentru asta».

Am citit *rîndurile de mai sus în revista elvețiană «Spiridon»,* tipăritură despre care Vladimir Moraru, pe care-l cred cel mai informat dintre toți ziariștii noștri de atletism, mi-a spus că este foarte serioasă, foarte competentă.

«Spiridon» scrie totul despre Harry Cordello. Cum a ajuns la Boston, ce-a mîncat acolo, ce înălțime are, cîți copii, în sfîrșit, totul despre Harry Cordello...

În *ultima frază, «Spiridon» explică pentru* ce a dedicat *mai bine de două pagini unui maratonist mediocru.* Unul alergător ca oricare altul.

Harry Cordello este orb.

El aleargă Bostonul în trei ore și ceva. E mult, e puțin?

Ovidiu IOANIȚOAIA

cronica de fotbal

starea echipelor

O constatare generală se impune de la început: diferența valorică a numelor din formațiile analizate, confirmînd încă o dată, dacă mai era nevoie, că nicăieri în lume, și deci și la noi, nu se poate fotbal fără vedete. S-ar părea că numai situația actuală a echipei **Rapid** *m-ar putea contrazice, dar cum cazul echipei feroviare este* ceva cu totul aparte vom vorbi despre ei cînd îi va veni rîndul.

În fruntea clasamentului se află în fața returului echipa **Universitatea Craiova,** pe bună dreptate, după ce anul trecut numai printr-o eroare de concepție de joc a pierdut titlul la Arad. Cu o bună conducere tehnică, cu jucători bine clădiți, de mult profilați pe forță, bazați mai ales pe contraatac, această formație a reușit și performanța internațională de a elimina dintr-o competiție europeană o binecunoscută echipă italiană, ceea ce spune mult pentru noi. Privit de departe, **unsprezecele craiovean** pare o *mașină perfectă* de fotbal, dar o analiză mai atentă ne-ar spune ceva mai mult. Punctul forte al echipei a rămas de cîțiva ani înaintarea unde funcționează mai totdeauna cu mare succes Țarălungă, Bălan, Oblemenco și Marcu, doi *fiind binecunoscuți puncheuri,* și *cînd spun asta mă gîndesc la cei doi înaintași centrali. Excepțional mi se pare Marcu,* atunci cînd este bine jucat și cînd nu abuzează de cunoscutu-i dribling. În linia de fundași se remarcă clarviziunea lui Boc, însoțită de gafe inexplicabile în unele meciuri, gafe provocate de prea marea siguranță a acestui jucător și care-i face feste. Un om care trebuie neapărat menționat, nu pentru clasa lui, cît pentru dăruirea în joc, ar fi Strîmbeanu, care alături de Deselnicu face munca grea de cărăuș și de distrugere a atacurilor adversarilor. Echipa **Universitatea Craiova** mai are în lot un fundaș excepțional, pe Niculescu, impus și la lotul național și unul acreditat prea mult în acest sens, și *cînd spun asta mă gîndesc la Velea. S-ar mai putea discuta despre marea speranță care se numește* Balaci, de *inimosul Bădin și mai ales de nedreptățitul Niță,* un bun **craiover** care nu are loc de *alții mai buni poate, dar mai norocoși.* Echipa craioveană nu are în schimb portari de clasă. Manta este un produs de mijloc, iar despre ceilalți...

Ce place la această echipă? Place tocmai pofta de a juca, furia ei oltenă, în stare să mobilizeze 40 000 de oameni ce iau cu asalt tribunele în zilele marilor meciuri din Bănie. Ce ar trebui acestei echipe? O mai bună organizare a jocului în atac, observîndu-se pe bună dreptate că valurile aspre ale presiunii asupra adversarului au loc la modul stereotip. Centrare înaltă în careu și șuturi ale celor doi tunari: Bălan și Oblemenco. Cu o privire rece orice adversar poate anihila pe **Universitatea Craiova,** dacă știe lecția. Nu știu ce cred antrenorii liderului de toamnă, dar ceva ar trebui făcut. *Din punct de vedere administrativ bănuiesc că nu există probleme. Dacă unsprezecele oltean se va menține la aceeași temperatură,vom cunoaște în vara aceasta o mare formație,* cum nu am mai avut de mult.

Surpriza turului a fost însă **F.C. Constanța,** un unsprezece ce anunță un revirriment, dar nu o astfel de ascensiune care a adus-o foarte sus în clasament dacă ținem seama de lotul destul de modest. Sigur că prezențele lui Vigu și Lică, achiziții fericite, au contribuit mult la acuratețea jocului echipei constănțene, dar este tot atît de sigur că prezențele unor Antonescu, Mărculescu și Tănase au sporit forța de șoc a **albaștrilor.** Din puținele meciuri văzute avînd ca protagonist pe **F.C. Constanța** am putut constata un joc aspru în apărare, precum și o bună coordonare pe mijloc, acolo de unde pleacă toate atacurile de cînd există fotbalul, lucru pe care mulți îl uită. Merite mari au antrenorii acestei *formații,* unele idei tactice reușind să fie foarte vizibile. *În ce privește viitorul,* fără a pronostica, cred că echipei de pe malul mării îi va fi foarte greu să-și mențină actualul loc din clasament dacă ținem seama că următoarele ei, **Steaua** și **Dinamo,** nici nu au de gînd să o cruțe.

Dar despre aceste două bucureștene, data viitoare, pentru că le vine rîndul și devin oricum interesante prin prezența la conducerea tehnică a doi cunoscuți antrenori, reintrați în arenă după mai lungi sau mai scurte eclipse...

Eugen BARBU

vremea în săptămîna viitoare

încălzire ușoară și două fronturi de lapoviță

Perioadele călduțe din *timpul iernii* sînt cele mai *periculoase din punct de vedere sanitar,pentru că* o serie de *germeni microbieni* aduși de precipitații la suprafața solului sînt ridicați de curenții aerieni sau purtați de picăturile de ceață pînă la doi metri înălțime, de unde sînt inhalați de copii și oameni maturi în cantitate mare, producînd infectarea aparatului respirator. În aceste zile circulația devine mai intensă, propagarea epidemiilor fiind mult favorizată.

În săptămîna ce urmează vom avea de-a face cu o asemenea vreme. Între 27 și 30 ianuarie, timpul va fi relativ călduț și umed în jumătatea de sud a țării, unde cerul va fi mai mult noros, și vor cădea cîteva ninsori locale; ceața va fi frecventă dimineața. În Transilvania și Moldova, cerul va fi schimbător, cu nopți friguroase, în timpul cărora temperatura va coborî sub —10 grade. *Din cauza dezghețului din timpul zilei* și a înghețului nocturn, dimineața se va forma polei pe multe tronsoane de șosele.

Între 31 ianuarie și 2 februarie în spațiul țării vor pătrunde două fronturi de precipitații ce vor determina acoperirea cerului în toate regiunile și intensificarea vîntului de nord. Vor cădea precipitații mixte, *atît sub formă de ploaie și burniță, cît și sub formă de lapoviță și ninsoare.* În Transilvania și zona de munte vor predomina ninsorile. În aceste zile, poleiul se va extinde pe suprafețe mari. În săptămîna ce urmează este probabil ca temperatura să scadă pînă la —18 grade în nord-estul Transilvaniei și să crească pînă la +11 grade în Cîmpia Banatului.

TOPOR

mapamond '74

moartea s-a scumpit

Se vorbește tot mai mult în ultima vreme despre ravagiile automobilului, chiar și acum cînd — din cauza lipsei de carburanți — bietul vehicul nu mai este o atît de cumplită sperietoare a drumurilor publice. Se pare însă că în cazul lui nu se mai aplică regula «Despre defuncți nu se vorbește decît de bine». Năbădăioasa jucărie a secolului nostru a cerut, și mai cere încă, chiar și acum cînd o cuprind frigurile agoniei, un prea exagerat tribut de vieți omenești. Numai în Franța, într-un singur deceniu, de la 1 ianuarie 1962 la 31 decembrie 1971 mult jinduita, hulita, îndrăgita, disprețuita «la bagnole» — «căruța» — a înscris în listele veșniciei 129 111 morți și a trecut pe cele ale provizoriilor în viață 2 944 065 răniți. Fiecare mort a costat în medie cam 230 000 de franci, rănițiii avînd un preț de cost mult mai redus, aproximativ 10 000 de franci bucata. Dacă stăm să socotim, treburile funerare ale zeului automobil grevează ceva bugetele, fără a mai calcula pagubele morale prin irosirea unor vieți, de cele mai multe ori tinere, și în plină forță creatoare care ar mai fi avut de dat încă mult societății, familiei, lor înșile. Nu s-a calculat numărul orfanilor și nici al celor țintuiți pe veci în scaune pe roate. În schimb au avut de lucru din plin societățile de pompe funebre, cu reprezentanții lor îmbrăcați ca niște miri ai morții, eleganți, ferchezuiți și profesional îndurerați, oameni ai unei meserii tot mai prospere, căci moartea costă din ce în ce mai mult, iar doamna cu coasa se pare că a devenit acționară principală, cu dividende grase, la caii mascați. Afirmația aceasta nu este o pură speculație, ci un adevăr ce poate fi ușor demonstrat... pe buzunarul celor ce rămîn în viață. Mortul, odată mort, dacă nu ține să fie îngropat de primărie într-o groapă comună — chiar și în cazul acesta cu taxe minime dar inevitabile — de cum a închis ochii nu mai aparține familiei ci pompelor funebre. Ele sînt cele care fac totul, dar absolut totul, de la scoaterea actelor de la primărie pînă la ultimul amănunt al procesiunii funerare, bineînțeles nu din generozitatea samariteanului milostiv, ci ca fiecare serviciu strict tarifat, înscris în mercurialele morții, tipărit și afișat. Pînă și pentru bacșișurile muștei la arat sînt tipărite tarife în broșurele cu coperte în chenar negru pe care, drept titlu, e scris răspicat «Pourboires» (bacșișuri). Atîta celui cu poarta, atîta celui cu cheia, atîta celui cu unsul balamalelor, atîta celui cu cazmaua, cu coada cazmalei și cu pilitul ei. Atîta major domului, atîta intendentului, atîta gardianului, atîta inspectorului, atîta celui care deschide registrul morților, atîta celui care scrie în registru. Sînt cu toții vreo 48 de ciocli care se fac a face cîte ceva și înfulecă din durerea rudelor, cu lingurița, cu lingura, cu polonicul, căci abia după aceea vin cei ce înghit cu cecul în care cifrele încep să fie urmate de cîte trei și patru zerouri. N-ai decît să mori și să vezi ce urmează. Întreprinderile sînt asociate, concurența este exclusă, nimeni nu se abate de la reguli, prețurile trebuie respectate, iar rapiditatea formalităților costă și mai mult dar totul se poate face, nimic nu este imposibil, atotputernicii slujitori ai doamnei cu coasa dau din coate, se scarpină după ureche și execută cu promptitudine. Doar atît să le spui: categoria, fastul, pompa, mai în față sau mai în spatele cimitirului, mai cu lemn sau mai cu bronz, mai cu flori sau mai cu fără... Pompele funebre sînt finanțatoarele instalațiilor de morgă din fiecare spital, ele au oferit din simplul și dezinteresatul sentiment al binefacerii frigiderele cu tăvi nichelate pe rulmenți, năsălliile electro-car, giulgiurile și cearșafurile. Toate acestea, în schimbul unei simple formalități: ca nici un defunct să nu părăsească morga spitalului decît prin casieria societății binefăcătoare, singura oficial abilitată să se ocupe de toate formalitățile, oricît de complicate și de costisitoare ar fi acestea.

Intri, ți se strînge mîna cu compasiune, expresiile sînt ale celei mai profunde dureri, frați de ți-ar fi cioclii n-ar împărtăși atîta suferință și clapele mașinilor de calculat încep să toace la cifre, mercurialele se deschid ca și cînd fiecare operațiune ar fi prima și nimeni nu poate spune ce verdict va da calculatorul sub linia de total de dedesubtul șirului de numere. Atît! Unde-i lege nu-i tocmeală și nimic nu i se pare mai ferm omului și mai de necontestat decît ce e scris acolo, în cărticelele cu tarife în chenar negru, tipărite, parafate, sigilate ca niște inscrisuri sacre. E mult? Durerea costă, domnilor, moartea e mai scumpă ca viața, doar vedeți și dumneavoastră, atîția trebuie să trăiască de pe urma ei! Poate preferați incinerarea? Atunci va trebui să așteptați cam mult, căci la crematorii e coadă, dar mortul poate sta liniștit în frigiderul societății, ea are răbdare, totul e să nu i-l iei, să nu pronunți falimentara formulă «asistența socială» cu gropile ei comune și cu lipsa ei de sensibilitate. Pentru tot centrul Franței nu există decît un crematoriu, cel de la Père Lachaise care, deși lucrează în două schimburi, tot este aglomerat. Lumea s-a modernizat, locuri prin cimitirele marilor orașe nu mai există iar la «mortoteca» din vecinătatea cuptorului este așa o înghesuială că nu se mai vede om cu mort.

M-am întrebat de unde au scos statisticienii francezi suma aia de 230 000 de franci — costul unei morți pe șosele — dar mi-am zis că, probabil, au calculat și costul mașinilor fărîmate, și daunele provocate terților și pagubele societăților de asigurare și cheltuielile statului pentru întreținerea urmașilor. Altfel, de necroforii cu mercuriale și bacșișuri tipărite poți scăpa destul de onorabil cu numai o zecime din suma citată, adică, aproximativ cu venitul pe un an al unui om cu calificare medie... Oricum domnilor, moartea s-a scumpit al dracului.

Ioan GRIGORESCU

viața modernă

prinții inaniției și sărmanii îmbuibați

În vremea noastră, 40 de milioane de oameni mor, anual, de foame. Fără a-i socoti și pe cei care suferă de foame. Suferă, dar nu crapă. Într-o lume tehnicizată, civilizată, dezvoltată, complicată, preocupată, înfierbîntată și care, printre altele, știe totul despre cum trebuie să ne hrănim rațional, cauza morții a 40 de milioane de oameni este, în fiecare an, foamea. Așa scrie pe certificatele lor de deces. Dacă or fi avînd parte, la săvîrșirea din viață, de luxul unui certificat de deces. Ei nu mor de vreo boală oarecare, în vreun război oarecare, în vreun accident oarecare, în vreun duel oarecare sau, pur și simplu, pentru că n-au mai avut zile, pentru că nu le-a mai rămas decît o singură noapte. Ei mor pentru excesul de a nu mînca, mor pentru că fac un exces, pentru abuzul de nemîncare. Pe această planetă dornică să cunoască universul și — sinceri să fim — dornică să devină cunoscută în univers, să dobîndească faimă și — de ce nu — să fie luată drept model în univers pentru ideile și pentru rațiunea fiilor ei, un număr de oameni, de două ori cît populația României, sînt răpuși, în decurs de 12 luni, de foame. Al doilea război mondial avea să secere, în cîțiva ani, vreo 30 de milioane de militari. Foamea omoară într-un singur an mai mulți oameni. Într-un singur an. E mai tare, mai devastatoare chiar decît războiul, deși nu face zgomot, nu face zarvă. Mitralierele și tunurile foamei trag mai al dracului, dar pe tăcute. De războaie, oamenilor a început să le fie groază și scîrbă, și cum izbucnește cîte unul nou, lumea devine îngrijorată și încearcă să pună botnițe peste gurile tunurilor. Motiv pentru care majoritatea tunurilor de pe pămînt au acum gurile prinse în botnițe și nu zic nici pîs. De foamea altora, scîrba oamenilor e însă mai mică. De război, ne e groază și scîrbă tuturor, de foame, le e groază și scîrbă numai celor care o simt, celor cu senzația ei permanentă. Cînd izbucnește cîte o epidemie, cînd un anume microb hăbăuc își face de cap, omenirea se alarmează, se vaccinează, se imunizează. Epidemia de foame există. Uraganul foamei face ravagii pe anumite regiuni ale pămîntului. Nici un alt uragan, nici un alt flagel nu face asemenea ravagii dar, cu toate astea, omenirea se arată mult mai puțin alarmată decît s-ar cuveni, în vreme ce unii dintre fiii ei mai discută încă dacă Sfîntul Duh purcede numai de la Tatăl, dacă jazzul ne-a venit din New Orleans sau din New Jersey sau dacă morcovul e conștient de culoarea lui.

În vremea noastră, alte milioane de oameni mor datorită bolilor de nutriție. Fără a-i socoti și pe cei ce suferă de boli de nutriție, dar nu mor. În lumea asta care, printre altele, a descoperit totul despre cum trebuie să ne hrănim rațional, doar unul la o sută de mii respectă prescripțiile, în timp ce milioane de oameni mănîncă prea mult și mor pentru că mănîncă prea mult. Cei ce mor pentru că mănîncă prea mult și cei ce mor pentru că nu mănîncă sînt contemporani. Mîncarea omoară la cele două capete. Lipsa și excesul sînt tragice, numai tragicul lor e diferit. Deși mor și unii și alții, într-un fel a fost viața pentru prinții inaniției și în altul pentru sărmanii striviți de avalanșa meselor copioase. Și unii și alții încalcă o măsură. O zguduitoare și absurdă nedreptate îi obligă pe cei sărmani să calce măsura nemîncatului. Într-o lume pe care ne place s-o considerăm plasată sub protecția rațiunii, se petrec anual 40 de milioane tragedii absurde, pentru că victimele n-au măcar un sfert din hrana oferită clinilor de salon de pretutindeni. În timp ce alții înoată în fluvii de mîncare, avînd credința că astfel profită de viață. Mizeria ucide prin bolile mizeriei, supraabundența prin bolile supraabundenței. Ce-or fi gîndind victimele foamei, atunci cînd mai pot să gîndească, despre existența bolnavilor pentru abuz cronic de mîncare? Ce-or fi crezînd cei ce mor pentru că n-au ce duce la gură, despre cei ce mor pentru că nu respectă disciplina alimentară? Dar invers? Alăturarea și legătura dintre ei mi se pare grotesică și absurdă. Unde sînt inteligența, rațiunea, consecvența și echilibrul omenirii? Aspru de tot ne va mai judeca viitorimea pentru realitatea încadrată în rîndurile de mai înainte. De stigmatizarea ei vor fi absolviți doar cei ce luptă azi pentru ca lumea în care trăim, lumea în care foamea și abundența omoară deopotrivă, să devină mai dreaptă.

Romulus BALABAN

AU COBORÎT RENII ÎN JURA

Printre ultimele atracții turistice ale stațiunilor montane franceze din Jura (fotografia noastră a fost făcută în stațiunea Premanon) sînt sănîile trase de reni. Reni autentici, douăzeci la număr, aduși direct din Laponia și aclimatizați în rezervația care le poartă numele — «Valea renilor». Odată cu vietățile polare au sosit de pe meleagurile lor și îngrijitorii — în Franța, se înțelege, această meserie este total necunoscută — și cantități respectabile de lichenі, hrana de bază a renilor.

de la lume adunate

Mai bine mai tîrziu... Înainte de a muri, avocatul Sjödin din Göteborg (Suedia) a lăsat prin testament toată averea sa spitalului de psihiatrie din oraș. Iată cum a explicat el ciudata hotărîre: «Am cîștigat acești bani de pe urma nenorocirilor care se judecau pentru fleacuri în procese interminabile și costisitoare. Vreau ca sumele să ajungă acum la aceia care au fost internați într-un ospiciu, numai pentru că nu au avut destui bani pe care să-i risipească din cauza chichițelor judecătorești».

O grevă nu ca oricare alta s-a desfășurat recent la Londra. E vorba, arată presa engleză, de încetarea lucrului de către personalul de serviciu de la palatul Buckingham, de la reședința primului ministru din Downing Street 10 și de la Palatul de Justiție. Greva a luat sfîrșit cu satisfacerea revendicărilor: reprimirea la lucru a unui număr de 30 de colegi ce fuseseră concediați.

Ca-n filme... În vitrina unui magazin din San Diego (S.U.A.) sînt expuse două pălării de cow-boy absolut identice. Prețul uneia dintre ele este de 5 dolari, în timp ce cealaltă costă 6. Lîngă aceasta din urmă o inscripție: «Ciururită de gloanțe de cow-boy».

Alocația: nouă pence de cap. Turma de maimuțe care locuiește de multă vreme pe vîrful stîncii Gibraltar devine o mare atracție turistică. Ea continuă să fie în grija garnizoanei britanice, figurînd chiar în registrele sale. În ultima vreme ținîndu-se seama de inflație, și deci de creșterea prețurilor, suma alocată pentru întreținerea maimuțelor a crescut de la 6 pence cît era în 1972 la 9 pence pe cap de maimuță.

Laserul și hipismul. Cetățeanul canadian Sollie Viner a suferit o condamnare de opt luni închisoare pentru infracțiunea de «folosire în scopuri nepermise a laserului». Se înșală însă cei care ar crede că Viner a tăiat cu laserul niscaiva șerfuri. Nu, e vorba de ceva mai original: infractorul se ducea la hipodrom înarmat cu un generator cuantic pe care-l proiecta asupra concurenților calului său favorit. Aceștia se poticneau, iar calul pe care Viner paria sume importante sosea totdeauna primul.

În memoria unui titan. Recent a fost dezvelită în orașul Tula o statuie a marelui scriitor rus Lev Tolstoi. O mare parte a vieții și creației «uriașului de la Iasnaia Poliana» e legată de numele acestui oraș, în care Tolstoi venea și asista adesea la procesele ce se desfășurau la tribunalul districtual. Prezența sa la Tula era semnalată mai ales în timpul scrierii celebrului roman «Învierea», iar unul din cazurile judecate a fost descris în piesa «Puterea întunericului».

Maiestatea sa, Moda! Deținuții unei închisori franceze revendică dreptul de a fi recunoscuți drept cei mai moderni creatori de modă din Franța. Conducătorul mișcării, un anume Pierre Boulot, condamnat pentru falsificare de cecuri, cere insistent ca pentru gloria proverbialei eleganțe franceze, stilul îmbrăcămintei vărgate să fie extins și în afara zidurilor închisorii. În acest context, celebrii creatori francezi de modă Lanvin, Courrèges, Cardin ne apar niște biețI diletanți și, poate chiar mai rău, niște impostori!

cronica de trei secunde

praful cometei

Mă doare în cot — cum ar spune o ființă minunată a vieții mele — că faimoasa cometă Kohoutek dezamăgește toate observatoarele și pe toți observatorii. Să-i dezamăgească!

Se credea că va fi cometa secolului. Se credea că va fi la fel de luminoasă ca planeta Jupiter. Se spera că drăcovenia asta de cometă va fi grandioasă cît o planetă. Se constată că lumina ei nu e mai mare decît a unei stele dintre stele. E de vreo sută de ori mai mică decît s-a crezut, calculat și așteptat. Nu e nici o mare brînză. Nu e nici măcar o brînză a secolului. După opinia astronomilor, se pare că miliardele de corpuri luminoase care-i constituiau «capul» s-au volatilizat prin încălzire și n-a mai rămas din ea decît o imensă mare de praf. Or, praf avem și pe pămînt... Mă doare în cot că miliardarii care și-au cumpărat locuri pentru trei zile pe transatlanticul «Queen Elizabeth II» (inclusiv oceane și conferențiari) ca să vadă de pe ocean, între două whiskyuri, zborul lui Kohoutek, n-au văzut și nu vor vedea decît o steluță fără cap și fără coadă; mă doare în cot că alți bogătași care au plătit locuri pe un Boeing 747 pentru a sări, din observatoare în observatoare, din California în Arizona, nu vor avea spectacolul visat. Să nu-l aibă!

Dacă aș fi poet mistic, aș scrie că însuși cerul dă semn prin praful care s-a ales din cometă, că oamenii ar trebui să investească și mai intens bani, speranțe și energie în ceea ce le mai oferă pămîntul, cît le mai oferă, și după aceea în cosmos. Să nu-i mai doară în cot — deși cotul e și el un loc sfînt al omului și dacă stau să mă gîndesc bine o durere în cot e totuși o durere care se înregistrează și ea pe creier — să nu-i mai doară deci în cot de grozăviile care se petrec pe Terra, luîndu-și ca alibi că-i impresionează pînă la lacrimi coada unei comete științifice.

Dar nu sînt mistic. Sînt poate poet dar înțeleg și valoarea științifică a unui fenomen ceresc. Nu cred în semnele cerului — dar cosmosul nu pot spune că nu mă interesează. Nu cît «Lucien Leuwen», desigur, dar mă interesează. Nu sînt nici ipocrit, dar nici antiștiințific, încît știu din ce-mi vine această perversă bucurie, cu totul particulară, că din cometa Kohoutek s-a ales praful...

Eșecul ei coincide cu moartea unui om mai luminos decît orice cometă a cerului. Un om minunat, un comunist curat în greșeli, mîndru în victorii, intransigent în fața durerii, care a străbătut viața mea și a altora, dîndu-ne fantastica încredințare că idealul nostru politic e demn, profund omenesc, capabil de a fi înfăptuit într-o orînduire ca aceea visată de Marx unde împlinirea fiecăruia va fi spre bucuria tuturor și împlinirea tuturor va fi fericirea fiecăruia. E o certitudine de care mai avem nevoie, zilnic. El ne-a dat-o zilnic, chiar dacă bolnav nu mai putea ieși din casă și nu ne mai vorbea, dar toate zilele petrecute cu el, primăvara, după dezgheț, la pescuit, plecînd să pescuim marea încredințare, marea balenă albă a posibilului, nu le pot uita și nu le voi uita. Moartea lui mă doare din cot și pînă în creier, toate cometele pălesc și ar fi frumos ca ele să pălească din proprie inițiativă auzind de moartea acestei rude, din marea noastră familie a celor care am luat cu asalt cerul pentru a face din Terra o posibilitate curată și viabilă. Nu contează cum îl chema. A fost o cometă fără nume — cinste tuturor observatoarelor care l-au înregistrat și astăzi nu-l plîng, căci din el niciodată nu se va alege praful, căci nu pier astronomii care știu că universul are tot atîția centri cîte ființe umane numără...

Radu COSAȘU

CARE O FI ADEVARUL? În elegantul complex comercial Hilton din Rotterdam se aprind, de cîtva timp, luminările, de cum se lasă noaptea. Pentru atmosferă — pretinde direcția. Pentru economie — spune clientela.

oameni despre care se vorbește

ZAKI AHMED YAMANI, ministrul petrolului Arabiei Saudite (născut în anul 1930, studii universitare la Cairo, New York, Harvard, avocat și om politic, funcții guvernamentale înalte — ministru de stat, membru al Consiliului de miniștri, ministru al petrolului și resurselor naturale, funcție pe care o deține și în prezent), efectuează, împreună cu ministrul său algerian, Belaid Abdelsselam, o vizită în mai multe capitale europene, pentru a lămuri poziția țărilor arabe producătoare de petrol în legătură cu evoluția evenimentelor din Orientul Mijlociu.

OMAR HERRERA TORRIJOS, șeful guvernului panamez (născut în anul 1929, studii medii, militar de carieră, absolvă în 1951 Academia militară din Panama; din 1968 intră în viața politică, remarcîndu-se, în scurt timp, ca o personalitate proeminentă, conducător al juntei militare care a răsturnat cabinetul național al președintelui Arias), într-un discurs rostit recent în fața a 600 de studenți aflați la baza militară de la Rio Hato, a reafirmat drepturile inalienabile ale poporului panamez asupra canalului ce desparte cele două Americi și că orice acord cu S.U.A. va ține seama de acest lucru.

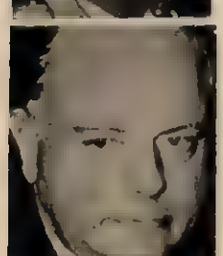

ADDEKE HENDRIK BOERMA, director general al F.A.O. — «Organizația pentru hrană și agricultură» de pe lîngă Organizația Națiunilor Unite (născut în anul 1912, de naționalitate olandeză; studii superioare de agronomie la Universitatea Wageningen; a ocupat funcții înalte în administrația de stat din Olanda — ministru al agriculturii în mai multe rînduri — și în organizații specializate ale Organizației Națiunilor Unite și în primul rînd în F.A.O.), a lansat, la începutul acestui an, un nou semnal de alarmă pentru ajutorarea populațiilor din zona sahelian, grav afectată de secetă.

FRANÇOIS TRUFFAUT, regizor francez de film (născut în anul 1932, studii medii, zlarist și critic cinematografic; ca regizor de film s-a impus în anul 1959 cu «Cele 400 de lovituri» pentru care a obținut și Marele Premiu al Festivalului de la Cannes; alte filme de succes: «Trageți în pianist», «Jules și Jim», «Fahrenheit 451°», «Copilul sălbatic»), a fost desemnat cel mai bun regizor al anului 1973, iar filmul său «Zi pentru noapte» a fost calificat de Asociația criticilor cinematografici din New York drept cea mai bună peliculă a anului trecut.

ce fel de caz e «cazul rocco»?

Cititorii noștri își amintesc, probabil, de cazul Rocco. Sînt peste doi ani de atunci într-un loc de prin împrejurimile Romei fusese găsit un copil de aproximativ patru ani, în stare de totală sălbăticie, agresiv — mușcînd și zgîriind pe oricine se apropia de el, dezordonat în mișcări — abia reușind să se țină vertical, scoțînd sunete nearticulate, greu de suportat de cei din jur. S-a lansat atunci părerea că micuțul, abandonat imediat după naștere, ar fi fost crescut și alăptat de o lupoaică, asemenea legendarilor săi străbuni, întemeietorii Romei.

N-ar fi exclus ca ăsta să fie adevărul, numai că dovezi care să-l susțină cît de cît nu există și, foarte probabil, nici nu vor exista vreodată. Dar ipoteza era prea tentantă pentru a nu fi fost în grabă mare îmbrățișată de acea parte a opiniei publice incitate și hrănite zilnic de industria senzaționalului. Senzaționalul se înrudește însă cu superficialul și amîndoi cu efemerul. După ce s-a stors tot ceea ce se putea scoarce din latura lui senzațională, cazul Rocco a fost aproape dat uitării.

Au mai trecut doi ani. Rocco trăiește încă, și din nefericire nimic nu s-a schimbat în mizerabila-i existență, și prea puține elemente lasă loc speranțelor. Cazul e dureros în sine, dar e și mai dureros ca *simbol al unui profund rău social* după cum se exprimă profesorul Ernesto Manghi, directorul unui spital de neuropsihiatrie infantilă din Limbiato — instituție în grija căreia se află în prezent Rocco.

Dacă despre cei patru ani, primii din viața micuțului Rocco, nu se știe aproape nimic, despre următorii doi ani pînă cînd a ajuns la clinica din Limbiato se știu destule.

Tragedia e că acești doi ani, cu seria lor de evenimente în existența copilului nu numai că nu au adus vreo ameliorare în starea lui, dar au agravat-o în bună măsură. Nu mai puțin de 9 ambianțe diferite s-au succedat în viața lui Rocco în cei doi ani de cînd autoritățile l-au descoperit în pădure. Bunăvoință a existat la toată lumea dar lipsa de experiență pedagogică, mai ales într-un asemenea caz, s-a soldat dezastruos și nu numai pentru Rocco. Prima lui mamă adoptivă, după cîteva luni de încercări de conviețuire cu mica sălbăticiune s-a internat într-o clinică, grav bolnavă de nervi. Aceeași soartă a avut-o și cea de-a doua mamă adoptivă. În familia care l-a adoptat apoi, mai erau cinci copii. După o conviețuire de cîteva săptămîni, cei cinci au cerut, ultimativ, părinților: sau ei sau Rocco. Și cum părinții ezitau, copiii au părăsit căminul părintesc. În numai două luni înainte de a ajunge la clinica profesorului Manghi, Rocco a mai fost adoptat succesiv în șase familii.

Aceste tribulații, această «pasăre» de la unul la altul, a unui copil ai cărui primi ani de viață s-au petrecut într-un abandon total, nu se putea solda decît cu eșecul total. Pe fondul unei vieți psihice atît de precare, total lipsită de stimuli elementari, s-au grefat o serie de stimuli falși sau confuzi care au agravat starea copilului. Atunci cînd a fost preluat de clinică, sentimentul de securitate existențială al lui Rocco era la nivelul zero. Rocco trăiește în permanență o stare de nesiguranță disperată care-l face «rău», agresiv, inadaptabil. El se teme nu numai de oameni, de ființe, ci de tot ce-l înconjoară; toate elementele cu care vine în contact îi sînt dușmane. A fost dus — experimental — într-un mediu nou pentru el: pe malul mării. Comportarea lui a fost demențială: s-a repezit la mare cu dinții și cu unghiile mușcînd și zgîriind. Nepregătit să-și trăiască viața, nefericita ființă o urăște.

Rocco este — evident — un caz limită, după cum și cazul mamei care l-a născut și l-a abandonat este un caz limită de abatere de la natura umană, mai precis de la natura lumii animale. Din păcate, «cazul Rocco» există în mai multe exemplare, chiar dacă subiecții lor n-au supt lapte de lupoaică și chiar dacă nu au trăit în caverne. În clinica profesorului Manghi trăiesc vreo 30 de copii într-o stare asemănătoare cu cea a lui Rocco deși ei au văzut lumina zilei în locuințe omenești, alături de oameni. Ca și Rocco ei au fost însă lipsiți, în perioada cea mai critică a vieții, de ambianța, de elementele strict necesare vieții lor psihice, de minima cantitate de afecțiune, de minima cantitate de securitate. Ca și în cazul Rocco, în sufletele micuților și-au făcut sălaș spaimele, suspiciunile, instinctul animalic de conservare, de apărare împotriva neprevăzutului. Iar neprevăzut este tot ce-i înconjoară în măsura în care viciile de educație, abandonul, i-a lipsit de căile cunoașterii.

Iată dar ce fel de caz e «cazul Rocco». E cazul copiilor abandonați, al familiilor destrămate, al carențelor grave de educație. Climatul moral al societății de consum generează — sub crusta civilizației ultrarafinate — dramatice cazuri Rocco.

E. DASCĂLU

15 ACCIDENTE, 9 MORȚI, 20 DE RĂNIȚI

Acesta a fost bilanțul evenimentelor rutiere dintr-o singură sîmbătă.

Din cele 15 accidente, 13 au avut loc din pricina conducătorilor auto, și două din cauza culpei comune a pietonilor și șoferilor.

O constatare care revine ca un laitmotiv în fiecare iarnă este că mai mult de 50% din numărul total al șoferilor amatori și profesioniști nu stăpînesc temeinic tehnica conducerii autovehiculelor pe drumuri acoperite cu zăpadă, polei, gheață etc.

Nu vorbim despre amatorii cu experiență modestă (și chiar mai puțin modestă). Aceștia sînt ca oamenii ce nu cunosc încă tainele unei boli. Necunoscînd maladia, nu cunosc nici modul de prevenire și de vindecare a ei. Necunoscînd decît vag cauzele și manifestările derapajului, nu cunosc nici cum poate fi el evitat și mai ales cum pot ieși cu «obrazul curat» din derapaj.

Deseori, chiar șoferii profesioniști cu state vechi de serviciu se sperie într-atîta de o alunecare mai pronunțată cu spatele a mașinii, încît pierd complet controlul autovehiculului, lăsîndu-se în «voia soartei».

Cazurile din «palmaresul» sîmbetei amintite susțin, după părerea mea, afirmațiile de mai sus.

La Cluj, pe o arteră de penetrație, Bucur Lazăr conducea autobuzul nr. 31-CJ-1 043 aparținînd Întreprinderii de transport în comun Cluj. Nu-i venise schimbul și era nervos. Neavînd cu cine să se răfuiască, și-a găsit să se răzbune pe pasageri. Nu a luat nici unul la cap de linie, iar pe cei de la prima stație i-a fentat printr-o ocolire largă, deși aceștia făceau semne insistente. Puțin mai departe apăsînd pe accelerator, se înscrie cu viteză într-un viraj, observă că în zona curbei șoseaua e acoperită cu zăpadă înghețată și face cea mai contraindicată manevră: apasă puternic pe frînă. Autobuzul se dispune de-a curmezișul drumului, continuînd să se deplaseze într-un puternic derapaj lateral. În această poziție este lovit de un autoturism Dacia 1300 care se deplasa din sens contrar. 3 morți, 3 răniți grav reprezintă bilanțul provizoriu al acestui accident, spun provizoriu deoarece starea răniților este deosebit de gravă și s-ar putea ca numărul persoanelor decedate să crească.

Pe șoseaua Oltenița din București se deplasa un autoturism I.M.S. La volan Ilinescu Camil — ghid la O.N.T. Vechimea că șofer... 2 luni, încă un amănunt. Șoferul avea... dar de fapt n-avea permis, deoarece îi fusese reținut pentru 2 luni, nu mult timp după ce-l obținuse. Se înscrie într-o depășire, observă că din față la mică distanță se apropie un autobuz, accelerează, dar derapează puternic și intră în plin în autobuz. Rezultatul: 2 persoane decedate (șoferul și un ocupant) și 3 rănite.

În județul Bihor un accident asemănător, dar din fericire cu urmări nu atît de grave. La volanul autoturismului 1-AR-514, Murar Cornel. Se angajează în depășirea unui autovehicul fără a lua măsurile necesare de precauție ținînd cont că drumul era alunecos. În consecință, derapează în șanțul șoselei, unde autovehiculul se răstoarnă.

Șoferul suferă un traumatism cranio-cerebral, iar soția sa, fractura piciorului sting.

Altă victimă a ignorării pericolului drumurilor glisante a fost Olariu Ioan. Și acesta înscriindu-se cu viteză — mai mare decît cea reclamată de șoseaua acoperită cu zăpadă — într-o curbă de pe o stradă în orașul Bicaz, a intrat în derapaj ajungînd pe stînga drumului. Cum din sens contrar circula un autotractor, s-a tamponat puternic de acesta, accidentul soldîndu-se cu rănirea gravă a celor patru ocupanți.

Șirul exemplelor poate continua: 9 din cele 13 accidente comise din vina șoferilor au avut loc pe drumuri glisante. Șoferii respectivi au comis imprudența de a nu regla viteza mașinii în funcție de gradul de dificultate a drumului. Accidentele au avut loc la curbe sau în timpul depășirilor. Toți cei 9, fără excepție, intrînd în derapaj, nu au știut să controleze autovehiculele care literalmente... «au făcut ce au vrut».

Analiza evenimentelor rutiere din această sîmbătă de ianuarie nu e de fapt decît analiza la scară redusă a accidentelor care au loc în fiecare iarnă, cînd cel puțin jumătate din evenimentele rutiere din vina șoferilor au la origine cele două cauze principale amintite mai sus.

Ce-i de făcut?

1. În școlile de șoferi — acest lucru a mai fost spus de repetate ori — candidații trebuie învățați să derapeze.

Făcînd exerciții de derapaj atît vara (cînd se pot improviza terenuri glisante fără prea multă greutate) cît și iarna (cînd nu trebuie aproape nici un efort pentru a găsi piste alunecoase), viitorii șoferi nu vor mai avea în față spectrul derapajului.

A.C.R. poate și trebuie să găsească posibilitatea de a specializa prin demonstrații și exerciții șoferii amatori care doresc să facă acest lucru. Cantitățile de benzină folosite de «elevi» pentru asemenea exerciții ar fi derizorii, însă cîștigul este imens. El se traduce în reducerea numărului de accidente, de victime, de pagube materiale.

Dar șoferii profesioniști? Cum vor învăța această tehnică cei ce nu o cunosc?

Am făcut recent un sondaj într-un număr de unități de transport aparținînd diferitelor ministere, cu intenția de a găsi răspuns la întrebarea: Ce fac inginerii și tehnicienii din aceste unități (și nu sînt puțini) pentru a învăța teoretic și mai ales practic pe șoferi tehnica conducerii pe drumuri glisante și mai ales a derapajului. În 95% din unități nimic! În rest, instructaje sumare — stereotipe, neascultate de nimeni — despre modul cum trebuie să se circule pe drumuri alunecoase.

Comentariile sînt de prisos!

Colonel Victor BEDA

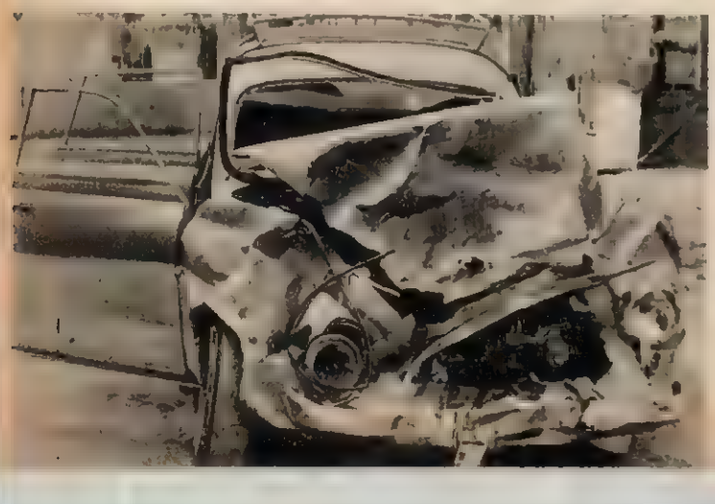

DOUĂ OPINII LITERARE

o problemă falsă

Antinomia roman rural — roman citadin, intens dezbătută în presă pînă nu demult, mi se pare de-a dreptul falsă în momentul de față. Ea poate fi luată în discuție numai din acest unghi, al falsității, al supralicitării ei de către anumiți oameni, mai mult sau mai puțin interesați în «teoretizarea» propriilor creații.

Argumentele care s-au adus în sprijinul acestei antinomii sînt puține la număr și cam încropite: creșterea populației urbane, schimbarea preocupărilor, industrializarea și calificarea etc. Lucrurile acestea sînt reale, dar ele se petrec în cadrul mai larg al schimbărilor care au avut loc în viața întregii țări, sînt simple părți componente ale unui proces revoluționar mai amplu, care e unul și același, la oraș și la sat, cu toate deosebirile care au existat și mai există între o uzină, să zicem, și o cooperativă agricolă de producție. Contradicțiile care se ivesc în desfășurarea acestui proces sînt cam aceleași, de aceeași natură, în orice caz, ținînd toate de instaurarea sau perfecționarea unor noi relații sociale, de combaterea înapoierii și a inerției, de afirmare a noi și noi energii creatoare, cum nu s-a întîmplat niciodată în trecut.

Reluînd comparația de mai sus, dintre o uzină și o cooperativă agricolă, aș spune, pentru a fi mai bine înțeles, că nu există, practic, nici o deosebire între frămîntările care au loc în viața unei cooperative agricole de producție și frămîntările care se produc, cel puțin în anumite perioade, în viața Uniunii scriitorilor.

În fond, antinomia aceasta, justificată din punct de vedere istoric, se bizuia, chiar și atunci, la origine, pe o falsă împărțire a complexității sufletești: omul care trăia la oraș, citadinizat sau pe cale de a se citadiniza, era mai complex, trebuia să fie așa, în timp ce țăranul era lipsit de complexitate, trebuia să fie socotit ca atare. Dar complexitatea, după cum s-a dovedit ulterior, după cum a dovedit-o dezvoltarea prozei noastre, n-a fost și nu este străină de sufletul țăranului, așa cum nu a fost, nu este și nu poate fi străină de sufletul nici unui om, indiferent de munca pe care o face, indiferent de locul unde trăiește. În orice caz, o «specializare» a prozatorului contemporan, în funcție de mediul din care își recrutează eroii, mi se pare cu totul și cu totul depășită.

Un scriitor care nu se va mișca la fel de bine și de firesc în orice mediu va fi dezavantajat, își va îngusta, voit sau nu, orizontul propriei sale literaturi. Dacă va scrie numai despre sat, fără a cunoaște bine problemele orașului, va naufragia în periferic, iar dacă va scrie numai despre oraș, dacă va dori cu orice preț să devină un campion al citadinismului, fără a cunoaște satul, cu problemele lui vechi și noi, va sfîrși prin a supralicita această literatură, în detrimentul alteia, va fi incomplet și steril, chiar dacă va cheltui în întreprinderea lui bunăvoință și talent.

tradiție și inovație

Receptarea de către proza românească a unor experiențe ale prozei universale contemporane se face cu intermitență, în funcție de conjuncturi, sub imperiul modei, care nu a avut și nu are nimic comun cu literatura, a fost, este și va fi întotdeauna un fenomen periferic, ținînd de excrescență. Asemenea pendulări nu sînt de bun augur, nu pot favoriza progresul artistic.

Problema e aici ca și în abordarea de către proză a realităților sociale de azi, de a merge spre esențial, de a cerceta și de a capta experiențele cele mai semnificative, nu numai din punct de vedere artistic, dar și din punct de vedere social, în raport cu niște realități obiective.

În ce mă privește, de pildă, consider mult mai interesantă experiența romanului din țările Americii Latine decît experiența, minoră și cam facilă, a noului roman francez.

În primul caz este vorba de o proză puternic ancorată în realitățile țărilor din acest continent, aflate toate într-un proces complex de prefacere, este vorba în general de o proză realistă, care nu respinge însă analiza psihologică, lirismul sau infiltrația fantastică de tip folcloric, nu ocolește și nu respinge, așadar, căutările și inovațiile artistice autentice, în timp ce în cel de-al doilea caz este vorba de o experiență... pur experimentală, dacă se poate spune așa, este vorba de inovare a inovațiilor, ceea ce sună a secătuire, a lipsă de orizont.

Importantă mi se pare a fi, în problema aceasta, a prelucrărilor, o foarte bună cunoaștere a prozei românești, care a atins universalitatea prin cele mai bune opere ale ei, nu puține la număr.

Nu e vorba, desigur, de a supralicita aceste contribuții, e vorba de cunoașterea lor, de o raportare permanentă la ele, de o situare efectivă într-un proces ascendent, străin de orice pendulări conjuncturaliste.

Ion LĂNCRĂNJAN

probleme în suspensie

Semnalele critice se transformă uneori în «probleme rămase în suspensie», asupra cărora este cel puțin dificil să revenim mereu, pînă la rezolvare, în paginile revistei. Propunem deci această modalitate de urmărire: o rubrică săptămînală cu rol de memento.

Cazul	De la cine se așteaptă rezolvarea	Apariția în revistă, autorul	De cîte săptămîni figurează
Agresivitatea ghidului cu numărul 47	B.T.T.	52 pag. 21 FL	—
Credeți că Năstase o să salveze și fotbalul?	F.R.F.	52 pag. 27 Marius Popescu	—
Apa nu ne mai vrea la Erghevița	Consiliul popular al județului Mehedinți	1–2 pag. 30 Valeriu Armeanu	—
Să renunțăm la berze	Ministerul Educației și Învățămîntului	1–2 pag. 35 Ionela Dorian	—
Un caz de urgență Spitalul din Cîmpeni are nevoie de o bază materială ca lumea și cadre suficiente	Ministerul Sănătății	3 pag. 7 Cici Iordache	—
Pentru invenții Un sistem de selecție și promovare menit să lichideze birocrația și să facă inofensivi mișiții de idei	Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie	3 pag. 17 Liviu Timbus	—

Rugăm cititorii să propună noi cazuri pentru această rubrică, precum și eventuala renunțare la unele dintre cele mai vechi. Fiecare scrisoare va fi însoțită de talonul respectiv.

M.F.

TALON NR. 1 — PROBLEME ÎN SUSPENSIE

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAIESTĂȚII SALE, TENISUL ROMÂNESC (XIII)

pentru prima oară cuplul: țiriac - năstase

La începutul lui februarie, Ion și Ilie au plecat împreună la Oslo. Înaintea plecării, lui Ion i s-a atras atenția asupra obligativității de a juca dublu cu Ilie. Începutul formării cuplului Țiriac-Năstase nu a fost lipsit de speranțe. Au pierdut destul de greu în fața lui Beust și Contet, titulari în echipa Franței pentru Cupa Davis, dar Ion a lăsat să se înțeleagă că este nemulțumit de decalajul valoric ce există între el și mai tînărul său partener. De la Oslo, Țiriac este invitat în R.F. Germania pentru cîteva turnee, iar Ilie vine acasă.

În a doua jumătate a lunii februarie plec împreună cu Năstase și Mărmureanu la Moscova, unde urma să vină și Țiriac. La Moscova rezultatele lui Ion erau cunoscute și apreciate. Organizatorii îl plasaseră pe locul celui de-al doilea favorit. Ion este așteptat cu interes, dar condițiile atmosferice din capitala Uniunii Sovietice determină închiderea aeroportului. Țiriac este nevoit să se întoarcă acasă. Ilie pierde ușor, 2-6; 3-6, la al patrulea jucător sovietic, Egorov, dar face o partidă bună în turneul de consolare cu englezul Stilwell. Mărmureanu pierde la columbianul Alvarez. În timpul finalei, Lejus reușește contra lui Metreveli o minge deosebită și se arată mîndru de ea. De lîngă mine, Ilie remarcă: «Nu e nea Țiri aici să le arate cum se joacă jocul ăsta».

De la Moscova plecăm direct la Cairo. Facem o escală la Praga. Apoi alta la Atena, unde pe aeroport ne întîlnim cu Ion. Țiriac ne povestește peripețiile încercării lui de a ajunge în timp la Moscova și ne anunță că, în ciuda gerului de minus 20 de grade pe care noi l-am înfruntat, la București el a făcut, în aer liber, cîteva antrenamente însorite. Ajungem la Cairo unde la hotel aflăm tragerea la sorți din concursul pe echipe, datat cu Cupa Națiunilor. Aveam o parte bună. În primul tur eliminăm echipa țării gazdă. Țiriac îl bate pe El Shafei, iar Mărmureanu pe Mohamed Ali. Urmează meciul cu sovieticii. Alcătuirea echipei constituie o mare problemă pentru mine. În cele din urmă mă decid. La simplu joacă Mărmureanu, iar la dublu Năstase. Țiriac îl bate din nou pe Lejus, iar Mărmureanu pierde neașteptat de ușor la Metreveli. În pauza dinaintea meciului de dublu, Gulyaș, campionul maghiar cu care ne împrietenisem toți, îmi spune: «Păcat de loviturile lui Petre! Rar am văzut un jucător atît de emotiv. Am avut impresia că dă toate mingile în gard și în plasă, fiindcă nu vrea să piardă trenul. Eu în locul tău l-aș fi pus să joace pe Ilie, pentru că, deși e mai tînăr, mi se pare mai îndrăzneț și mai mobil». Am încercat să-i explic lui Gulyaș că fiind vorba de o echipă doresc ca acei ce joacă să aibă sentimentul că merită acest lucru și că, deocamdată, rezultatele lui Ilie nu sînt mai bune decît cele ale lui Petre. Gulyaș a înțeles raționamentul meu și mi-a răspuns: «Atunci vei vedea că nu va trece mult timp și vei avea toate motivele să-l pui să joace pe Ilie».

Partida de dublu a fost deosebit de disputată. În setul decisiv Țiriac și Năstase reușesc un break, serviciul lui Năstase rămînînd acum singurul semn de întrebare al victoriei noastre. La 30-30, Ion îi spune lui Ilie să servească mai puțin tare, dar pe reverul adversarului, pentru a-i da posibilitatea să intervină. Ilie însă continuă să servească tare și insuficient de precis. Situația se repetă în punctul următor. Pierdem ghemul, apoi setul și meciul. Țiriac e furios. A doua zi se fac înscrierile la dublu și în ciuda insistențelor mele de a juca cu Ilie, Ion îl preferă pe Gulyaș.

Pe tabloul de simplu, Țiriac se află printre favoriți alături de Fletcher, Gulyaș, Lejus, Riessen. Lui Ilie îi prevedeam o evoluție scurtă, deoarece chiar în primele tururi urma să-l întîlnească pe americanul Riessen, component al echipei S.U.A. pentru Cupa Davis.

Împotriva lui Riessen, Ilie joacă cu dezinvoltură chiar de la început. Și, în mai puțin de o jumătate de oră, cîștigă primul set cu 6-0. În setul al doilea, americanul își reglează jocul, dar Ilie, neputînd face față ritmului din ce în ce mai rapid, pierde cu 4-6. Riessen păstrează inițiativa și la începutul setului decisiv. La 3-1 pentru jucătorul american, vine Țiriac. Îi spun scorul, iar el privește cu atenție meciul. Apoi zice: «Să știi că puștiul poate să-l bată pe Riessen. Pentru asta ar trebui să încetinească puțin ritmul». Ilie se apropie pentru a lua o minge de lîngă noi și Ion îi spune: «Fă-te că-ți închei șiretul și ascultă-mă». Ilie se apleacă, începe să-și lege șiretul, iar Ion zice: «Înalță mingea mai mult pe reverul lui. Cînd te atacă, nu încerca să-l pasezi de prima oară. Dă-i mai întîi să facă un vole de jos. Dacă atacă, lipește-te de plasă fiindcă lobul lui se vede. Încearcă să te concentrezi mai mult. Poți să-l bați». Pe Riessen întreruperea jocului îl enervează și îi atrage atenția arbitrului că Năstase primește sfaturi de la Țiriac. Spusele lui Ion au avut un efect miraculos, cu toate că mie ele mi s-au părut puțin cam pretențioase pentru posibilitățile de atunci ale lui Ilie. Năstase a cîștigat meciul furnizînd cea mai mare surpriză a turneului. În vestiar, Gulyaș mă bate pe umăr și-mi spune: «Cred că acum nu mai ai probleme cu alcătuirea echipei. Privește cu atenție meciul Țiriac-Năstase din turul următor».

Într-adevăr, meciul lui Ion cu Ilie din turul următor a fost mai disputat decît mă așteptam. Năstase a jucat în continuare foarte bine, a atacat mult, folosind uneori tactica recomandată de Țiriac în meciul cu Riessen. Au fost și cîteva incidente cauzate de unele erori de arbitraj și ele aveau să răcească pentru cîteva zile atmosfera din echipă.

După meci, lavorsky, campionul ceh pe care Ilie îl întîlnise cu doi ani înainte la Budapesta, mi-a spus: «O astfel de tactică, cum e aceasta folosită de Năstase astăzi, este accesibilă numai jucătorilor ce au multă finețe și se deplasează ușor. Așa ceva găsești din ce în ce mai greu pe terenurile de tenis. Astăzi, toată lumea servește cît poate de tare și năvălește la plasă. Să știi că nu i-a lipsit mult să-l bată și pe Țiriac».

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

După turneul final din Mexic, întreaga perioadă a vacanței de vară a fost alimentată cu tot felul de comentarii privitoare la decizia pe care o luasem de a nu-i folosi pe Dobrin, Dan Coe și — parțial — pe Răducanu.

S-au vehiculat diverse opinii, s-au utilizat tot felul de epitete, s-au rostit cuvinte destul de tari și s-a întreținut multă vreme o atmosferă de ostilitate împotriva mea, neglijîndu-se valoarea performanței noastre în sine.

Între mine și Dobrin, mai ales, se ridicase — fără voia noastră — un zid de gheață.

Unii prieteni mă îndemnau să-l șterg definitiv pe piteștean din «agenda» echipei naționale, motivîndu-și sfaturile cu fraze de genul acesta: «De ce să plîngi după lapte, cînd are atîta apă-n el?»...

Dar, în sinea mea, nu reflectam decît la un singur lucru: «Oare lecția Mexic îi va folosi „prințului din Trivale" în viitor?»

Răzvan, băiatul meu, admirator declarat al lui Dobrin, mă interpela uneori:

— Vine toamna... și meciurile pentru Campionatul Europei... Dobrin o să joace? Oricum, la București n-ai să mai poți susține că nu e acomodat cu clima...

Era clar că niște punți tot urmau să fie stabilite între mine și marele favorit al tribunelor piteștene. Și, în cele din urmă, punțile le-a aruncat el, aducîndu-și aminte, probabil, că e mai tînăr și trebuie deci să facă primul pas spre o conciliere.

În toamnă, în prima zi după convocarea echipei naționale, Dobrin s-a apropiat de mine. Eram singuri...

A urmat o discuție cinstită și bărbătească.

— Dom' profesor, credeam că n-o să mă chemați la lot...

— De ce, Dobrin? Nu ești în formă?

— Ba sînt. Dar ziceam că... știți, chestia cu Mexic...

— Ce-a fost s-a dus. Acolo erai altul, aici ai redevenit un om de treabă.

Dobrin și-a dat cu mîna prin păr, stînjenit, m-a privit în ochi și apoi s-a destăinuit:

— Vă rog să nu fiți supărat de ce scrie în presă. Eu, bineînțeles, am fost supărat că n-am jucat în Mexic. Dar s-a exagerat mult. Și asta nu mai e vina mea.

— Eu nu sînt supărat. Și chiar dacă aș fi supărat sau, mai bine spus, deziluzionat, de omul Dobrin, n-am voie să mă supăr pe jucătorul Dobrin. Nu pot să te exclud din lista celor mai reprezentativi jucători ai țării. N-ar fi loial. Nu voi face niciodată ce-au făcut Ramsey cu Greaves și Valcareggi cu Rivera. Ambiții și supărări pot să am la mine acasă, nu la echipa națională.

Vădit impresionat de vorbele mele sincere și omenești, «Gică» — așa îl alintam eu uneori pe Dobrin — a mărturisit:

— În Mexic m-a omorît căldura...

— Eu n-am conștiința încărcată. La Torson și apoi cu Atlas, știi cum ai jucat... Și nici în cursul din America de Sud nu te-ai aclimatizat, îți amintești?

— E adevărat, doar cu Peru am mers mai bine.

— Exact. Vezi că și-ai amintit? Și pentru ca toate lucrurile să fie clare, mai vreau să știi ceva, Dobrin. În Mexic eu am regretat mai mult chiar decît tine că n-ai putut juca. Te rog să reții amănuntul acesta pentru totdeauna. Și cu asta consider problema închisă. Hai să ne vedem de treabă, căci toamna aceasta nu prea ne oferă o «dolce vita»...

București, 11 octombrie 1970: jocul cu Finlanda

— Este și Dobrin în formația cu Finlanda?, mă întreabă un gazetar.

— Desigur. Doar trebuie să prezentăm echipa cea mai bună. Nu uitați că finlandezii au reușit un egal la Praga.

(Două noutăți în națională: Vigu, pe post de fundaș stînga, și Florian Dumitrescu pe aripa stîngă.)

Totuși, pînă la urmă, partida va fi pentru noi un veritabil «galop de sănătate». Duetul Dobrin-Dumitrache își regăsește omogenitatea, iar apărarea finlandeză prezintă destule fisuri. Dobrin creează, Dumitrache marchează două goluri, Radu înscrie și el, iar concluzia unanimă va fi, în cele din urmă, că «Litera D — Dumitru, Dobrin, Dumitrache, Dumitrescu (Florian) — și-a făcut datoria».

Răducanu, constatînd că șomează în poartă, îl solicită în glumă pe Lupescu:

— Culai, dă-mi și mie o minge ca să mai mă dezmorțesc puțin...

Snagov, octombrie 1970

Lotul pornește spre Snagov. A venit și Dobrin, dar numai pentru a face act de prezență. Doctorul Tomescu privește piciorul lui pus în ghips și exclamă:

— A adus și corpul delict.

Se decide trimiterea lui acasă. Va fi recuperat însă în două săptămîni... Radu se vaită de o durere musculară. Îl chemăm și pe Ianul, de la Iași. Mocanu, Tătaru, Neagu, Dinu și Anca acuză și ei ușoare traumatisme... Cam multe accidente. Doctorul începe să se impacienteze:

— Dar ce-i aici, fraților? Tabără de pregătire sau serviciu de... prim ajutor?

Apoi se apucă de lucru.

Citesc «Sportul», așteptînd verdictul medicului. Novak, antrenorul cehilor, fericit după victoria de la Swansea, declară: «Galezii joacă foarte bine. Și-totuși abia ne-au dat gol, din 11 metri... Despre români, ce să spun? Adevărul. Au cea mai valoroasă echipă de după război. V-o declară unul care a jucat împotriva românilor, în 1965».

Poiana Brașov, 5 noiembrie 1970

Autocarul a transferat la «Bradul» toată caravana: Răducanu, Adamache-Sătmăreanu, Lupescu, Dinu, Hălmăgeanu, Dan Coe, Vigu — Dumitru, Nunweiller VI, Anca — Neagu, Dumitrache, Dobrin, Fl. Dumitrescu și Ene Daniel.

Lucescu și Tătaru au fost lăsați la București, nefiind refăcuți, iar Domide va sosi mai tîrziu, avînd examene la Arad.

Vom rămîne la Poiana cinci zile, pentru a pune la punct pînă în cel mai mic amănunt «lecția Cardiff»...

8 noiembrie 1970

Meci de antrenament cu «Steagul Roșu». Neagu înscrie două goluri, dar Dumitriu II — din echipa brașovenilor — ne joacă un renghi. Primind o pasă — din greșeala lui Dinu — Niki inundă picioarele tuturor apărătorilor noștri, îl «mănîncă» și pe Răducanu și marchează un gol de mare rafinament tehnic... Niki ține să demonstreze că nu și-a spus încă ultimul cuvînt în fotbalul nostru, deși a fost atîta vreme bolnav.

(Domide a sosit de la Arad chiar în timpul partidei, așa că i-am spus să se echipeze și să intre imediat în teren.)

Angelo NICULESCU

(Va urma)

MOBILIER TIP

pentru cămine studențești, cămine muncitorești, internate școlare și alte variante de mobilier din PAL ÎNNOBILAT — în culori uni sau texturat (nuc, mahon, teck, stejar etc.) — execută și livrează fără repartiție CENTRALA DE PRELUCRARE A LEMNULUI — BUCUREȘTI, Șoseaua Pipera nr. 48, sectorul II — tel. 33 00 80.

COMBINATUL DE PRELUCRARE A LEMNULUI-CARANSEBEȘ

Livrează prompt, fără repartiție, PAL ÎNNOBILAT, în culori uni sau texturat (mahon, nuc, teck, stejar etc.) pentru fabricarea mobilierului modern, mobilierului comercial, amenajări interioare în locuințe, edificii, mijloace de transport.

Comenzi: C.P.L. Caransebeș — str. Balta Sărată nr. 1.

«DOSARUL DOSARELOR»

FLACĂRA

(I)

sala de așteptare

Nu îmi pot explica de ce am intrat tocmai pe acolo, prin sala de așteptare a gării în demolare, cînd în apropiere se vedea clar silueta de beton și sticlă a gării noi. Poate din obișnuință, poate din întîmplare, poate pentru că de multe ori săvîrșim acte și gesturi mecanic, fără să știm de ce.

Căldura sălii m-a învăluit plăcut, în timp ce auzeam cum ușa se închide singură în urma mea, cu o bufnitură surdă. Mă copleșea o senzație ciudată de oboseală și m-am îndreptat cu pași greoi spre ieșirea la peron. Era aproape să mă izbesc cu capul de perete. Mi-am rotit privirea să văd dacă nu m-am îndreptat spre altă direcție decît aceea pe care o știam de atîția ani și ciudat, foarte ciudat, nu vedeam decît pereți netezi; nici măcar ușa pe care am intrat nu o mai puteam distinge. Un ghișeu cu pătrățele de sticlă luminate era singurul pe care îl puteam observa după examinarea pereților. Am bătut însă în zadar. Am bătut chiar cu pumnul într-unul din pătrățelele de sticlă opacă, dar zadarnic. Mi se părea că visez. Mai ales că de unde la început mi se părea pustie acum observam că pe băncile așezate în lungul pereților erau oameni. Palizi, mai exact spus albi, cu sacoșele și geamantanele alături, încremeniți în poziții de așteptare. M-am speriat: «Dacă sînt asfixiați în sala asta lipsită de ieșire?» mi-am spus și, cu picioarele grele, mai mult tîrîndu-le, m-am îndreptat spre cel mai apropiat, un Profesor, pe care nu îmi aminteam bine de unde îl cunoșteam. L-am zgîlțîit, am vrut să-i iau pulsul, dar o voce ciudată m-a oprit: «Termină... termină, domnule! De ce îl deranjezi?» Vorbise un tînăr din apropiere, pe care îl cunoscusem, da, îmi aminteam că l-am numit Poetul, dar nu mai știu cînd ?eam cînd.

— Bine că v-ați trezit, i-am spus. Începusem să cred că... în fine, pot să vă întreb cum pot ieși pe peron?

— Serios? Chiar asta vrei să știi ?

— Domnul vrea să iasă pe peron, domnul vrea să prindă accelaratul, nu?, a întrebat și Profesorul.

— Vindem dulciuri, răcoritoare, cornuri, a început să strige cîntat o fată și abia atunci am observat că într-un colț al sălii era un fel de tarabă. M-am îndreptat spre fata cu halat alb, fiindcă și figura ei îmi era cunoscută.

— Vă rog să îmi spuneți, am început, dar ea m-a întrerupt.

— Cum puteți ieși pe peron. Știu. Asta întreabă toți. Nu vă pot răspunde.

— Tovarășă... cum te cheamă, îmi pari cunoscută, te rog...

— Nu mă mai rugați degeaba... Știu că mă cunoașteți, dar nu vă pot spune cum mă cheamă. Eu mi-am pierdut numele. Da, nu îl mai am. Acum caut alt nume. Înțelegeți? Un nume nou, și dumneavoastră trebuie să mă ajutați să îmi găsesc noul meu nume, nu să mă întrebați cum mă cheamă...

Aveam de-a binelea senzația că visez. Trebuia să ajung pe peron, poate trenul a și intrat în gară și m-am uitat speriat la ceas. Se oprise.

— Puteți să îmi spuneți cît e ceasul?, am întrebat pe Poet care se ridicase de pe bancă cu gesturi lenețe.

— Cît e ceasul? Asta întrebați? Nu ați observat că aici e întotdeauna ora unu, că sîntem la primul ceas, la ceasul așteptării ca la facerea lumii, la naștere, la orice început?... Ascultați..

De undeva, parcă din străfunduri, o pendulă a bătut grav ora unu... M-am așezat și eu pe bancă istovit. Parcă din podea se ridicau straturi de ceață densă. Nu știu cît timp am stat astfel. Am auzit apoi, de undeva de aproape, vocea unei femei cunoscute, cîntînd sau mai exact rostind un colind: «Este-o ceață și-o verdeață/ Bună seara, anul nou/ Da' nu-i ceață, nici verdeață Bună seara, anul nou»...mai cînta ceva femeia aceea despre un roșu curcubeu, despre peștorii care cer un car cu patru boi, dar ea are numai unul cu doi, cer o măsură și jumătate, dar ea are doar a treia parte și apoi, din nou: «Este-o ceață și-o verdeață/ Bună seara, anul nou...» Am auzit apoi, suprapus peste melodia colindului străvechi cîntat fără cuvinte, vocea Poetului: «Este o ceață a existenței noastre... o ceață din care am venit spre a fi și în care ne vom întoarce, dar este și o verdeață, o mereu reînnoită primăvară, o eternă existență prin suprapunerea și continuitatea generațiilor... peștitorii cer fiecăruia măsuri întregi și noi vrem să le dăm, dar niciodată nu sîntem atît de buni și atît de înțelepți pe cît am vrea să ne știm, de aceea să facem fiecare atît bine și frumos cît sîntem în stare, și mai presus de orice să rămînem oameni... dincolo de toate, noi, trecătorii, lăsăm la geamul și pragul fiecărei case urarea de bine, gîndul nostru frumos și curat...»

Am tresărit fiindcă am avut senzația că sala a fost străbătută de o pală de aer rece. Poetul s-a oprit brusc din recitarea lui și a început să-și frece umerii cu palmele, să se încovoaie ca bătut de viscol.

— Săracul..., a spus Fata. Iar se încovoaie de frig. Parcă ar fi izbit de viscolul acela teribil... parcă prietenul lui l-ar trage mereu, prin zăpada spulberată... iar i se pare că vine spre el prietenul acela pe care l-a lăsat în zăpadă... săracul... În timp ce Poetul s-a retras convulsionat într-un colț al sălii, ghemuindu-se, a apărut un hamal care naiba știe pe unde a intrat. S-a îndreptat spre mine cu o cerere în mînă:

— Domnule procuror, aș vrea să vă rog...

— Nu! Nu se poate!, am exclamat. Tot în sala aceasta, nu, în altă sală de așteptare, dar ieri noapte, în cu totul alt oraș, m-ai întrebat ce drepturi ai asupra copilului dumitale, m-ai rugat să hotărăsc în locul dumitale și al Mariei. Nu! Nu se poate să te întîlnesc aici din nou, să mă întrebi la fel!

— Să-mi fie cu iertare... dar, atunci cînd Maria a cedat copilul era tare necăjită, credea că îo am uitat-o, deși, păcatele mele, eram după accident într-un spital... Știu că oamenii care cresc copilul nostru sînt buni, îl pot face fericit mai mult decît noi dar, păcatele mele, e copilul nostru, acum sîntem împreună, și e copilul nostru... înțelegeți?

— Îți repet... Nu! Așa ți-am spus ieri noapte! E o nebunie ca a doua oară să trăim aceeași scenă, să ne spunem aceleași cuvinte, cînd totul s-a întîmplat într-o altă gară, în alt oraș... Văd că ești hamal. Ieri noapte ai vrut să-mi iei servieta după ce am discutat, și ți-am spus că e ușoară; uite, acum servieta mi se pare grea, nespus de grea și te rog să mă conduci spre peron.

— Iertați-mă, mi-a spus Hamalul, nu pot să vă conduc. Io nu aduc noroc, păcatele mele, sînt un om necăjit, mai bine să vă duc spre tren altul...

S-a îndepărtat de mine și eram atît de furios, încît am trîntit servieta pe podea. Din colțul unde stătea, ghemuit, cu spatele la mine, deci neavînd de unde să știe ce fac, l-am auzit pe Poet:

— De ce trîntiți obiectele?... Ce rău v-au făcut lucrurile? De ce le izbiți?

Simțeam că totul se învîrte în jurul meu. Îmi venea să arunc servieta în ghișeul cu pătrățele de sticlă opacă luminate, să fac ceva, cînd o fată în uniformă de elevă, cu ochi mari, frumoși, cu codițe lungi aduse peste piept, a venit spre mine cu o ceașcă de cafea în mînă:

— O! Domnule regizor! Poi să vă servesc cu o ceașcă de cafea?... Tocmai voiam să vă rog în legătură cu rolul meu, dacă se poate să îl schimbați, sau măcar să schimbați sfîrșitul...

Mi-am amintit de eleva care în echipa de teatru a școlii jucase rolul Annei Karenina, care scrisese în jurnalul ei: «Eminescu nu e un cuvînt... E un cîntec?... Eminescu e deasupra cuvintelor așa cum e cîntecul ciocîrliei deasupra văzduhului...», care scria despre anii ei că va deveni moșneag, apoi va deveni treptat ca o păpușă, și astfel va rămîne numai cu ea alături de amintirile copilăriei; care a suferit teribil atunci cînd a aflat că mama ei are un amant și suferința ei a întrecut orice limită atunci cînd s-a convins că amantul era bărbatul care locuia la ei și de care se îndrăgostise.. Mi-am amintit de Eleva care a căutat uitarea în somn în poiana despre care legendele spuneau că e a zînelor care prin dansul lor ușor și amețitor aduc somnul de totdeauna celor care rămîn noaptea în împărăția lor; Eleva care a fost găsită în zori, despletită, adormită, asemeni zînelor din poiana aceea, și, care, de atunci a început să confunde cuvintele, obiectele, oamenii, să piardă șirul gîndurilor și să ceară mereu unui regizor imaginar să schimbe finalul prea trist al rolului ei, oferind în schimb o ceașcă de cafea. Am vrut să-i răspund ceva, dar s-a petrecut ceva bizar. De undeva, de departe, mai mult ca o părere s-a insinuat zgomotul unui tren, care venea din toate direcțiile și de nicăieri. Pe măsură ce zgomotul creștea în intensitate, călătorii din sala de așteptare se ridicau, priveau spre tavan, în atitudini grave, așteptînd ceva impresionante, nimeni nu mai scotea nici un cuvînt. Apoi, zgomotul a devenit infernal, se părea că mîi de roți pășine, pînă cînd s-a liniștit. Aveam privirea fixată spre o femeie în negru, cu corp frumos, cu părul tuns scurt, singura care nu s-a ridicat de pe banca ei. Eleva s-a îndreptat spre ea, întrebînd-o:

— Așa-i că va opri într-o zi? Că voi putea și eu...

— Da, desigur, draga mea, îi spunea femeia în negru.

— Vă rog să-mi spuneți, am întrebat-o și eu, am senzația că vă cunosc și de aceea îndrăznesc să vă rog...

— Mă cunoașteți, desigur. Eu sînt jucătoarea de baschet. Am văzut că sînteți cam uimit, fiindcă eu nu m-am ridicat, că nu aștept încă trenul meu... De ce vă mirați? Nu dumneavoastră mi-ați spus că pot să îl aștept pe soțul meu, că mai sînt multe Penelope și astăzi? Vă amintiți, soțul meu a făcut nebunia aceea să se ia după aparențe și, orbit de gelozie, să plece de la cabană noaptea, cu schiurile, împreună cu copilul nostru și acesta s-a accidentat mortal? Pare ciudat, dar eu l-am iertat pentru orbirea lui... L-am iertat și îl aștept...

Emil POENARU

(Va urma)

COPERTA NOASTRĂ

Detaliu de frescă de Maria Chelsoi

Fotografie de Ion PREDOȘANU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1, Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

FLACĂRA ALBUM

BRITT EKLAND nu mai aleargă «După vulpe», ca în filmul lui De Sica, ci după filme de succes.

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII—NR. 6 (974)—2 FEBRUARIE 1974

flacăra

masa rotundă: **cartea de română**

viața la țară (II)

manole aldescu a încetat să mai fie singur

DOUĂ NOI SERIALE
— drame în largul oceanului
— lupta cu necunoscutul

PRIMIREA DE CĂTRE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A DELEGAȚIEI SOVIETULUI SUPREM AL U.R.S.S.

La invitația Marii Adunări Naționale o delegație a Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice a făcut o vizită în țara noastră. La 30 ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România a primit delegația condusă de Ivan Samoilovici Gruștki, vicepreședinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Ucrainene. În timpul convorbirii s-a subliniat cu satisfacție că între cele două partide, țări și popoare există și se dezvoltă relații apropiate, de prietenie și colaborare, se amplifică legăturile în toate domeniile de activitate. De asemenea, s-a precizat că întîlnirile și convorbirile prietenești dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și L.I. Brejnev, înțelegerile realizate au constituit, de fiecare dată, factori importanți în evoluția ascendentă a raporturilor multilaterale româno-sovietice, au servit cauzei generale a socialismului și păcii în lume.

PENTRU PACE ȘI COLABORARE ÎNTRE TOATE POPOARELE LUMII

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, Maiestatea Sa Hussein Ibn Talal, Regele Regatului Hașemit al Iordaniei a făcut în această săptămînă o vizită oficială în țara noastră. În cadrul convorbirilor oficiale care au avut loc cu acest prilej s-a procedat la un schimb larg de vederi privind stadiul actual și perspectivele relațiilor dintre cele două țări, precum și probleme actuale ale vieții internaționale, îndeosebi referitoare la situația din Orientul Mijlociu. În ceea ce privește relațiile româno-iordaniene, cei doi șefi de stat au fost de acord că există posibilități pentru dezvoltarea lor în continuare pe multiple planuri, în special în domeniul economic. În ceea ce privește problemele internaționale de interes comun cei doi șefi de stat și-au exprimat atașamentul țărilor lor față de principiile și țelurile Cartei O.N.U., subliniindu-se importanța participării active a tuturor statelor fără deosebire de mărime, potențial sau orînduire socială la rezolvarea problemelor internaționale. Referindu-se la situația din Orientul Mijlociu cele două părți au apreciat că ținerea sub ocupație a teritoriilor arabe cucerite prin forță de către Israel, în urma războiului din 1967, constituie o permanentă sursă de încordare și generează pericolul unor noi ostilități. O pace trainică nu se poate realiza în această parte a lumii decît prin retragerea trupelor israeliene din teritoriile ocupate în 1967 și, de asemenea, prin garantarea integrității teritoriale, a independenței și suveranității tuturor statelor din această regiune, precum și prin reglementarea justă a problemei poporului palestinian.

Dezvoltarea bunelor raporturi cu Iordania reprezintă încă o dovadă a politicii României de promovare a unor largi relații de prietenie și colaborare cu toate țările lumii.

MASĂ ROTUNDĂ FLĂCĂRA

cartea de română

Au participat:

— ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA — profesor universitar.
— ELENA CAZAN — profesor de limba și literatura română — pensionară.
— VLADIMIR DOGARU — profesor de limba și literatura română — Liceul «Ion Creangă».
— LUCIAN PANAIT — șeful redacției de limba română, științe sociale și istorie de la Editura didactică și pedagogică.
— ALEXANDRU PETRESCU — profesor de limba și literatura română — Grupul școlar profesional și tehnic al Ministerului Educației și Învățămîntului.
— DUMITRU SĂVULESCU — inspector principal — Ministerul Educației și Învățămîntului.
— ION STANCIU — director, Editura didactică și pedagogică.
— GRAȚIELA ȘTEFAN — profesoară de limba și literatura română — Liceul «I.L. Caragiale».

DIN PARTEA REDACȚIEI: TRAIAN STOICA, DORIN TUDORAN, DINU FLĂMÂND.

Masă rotundă condusă și organizată de ADRIAN PĂUNESCU

ADRIAN PĂUNESCU: Aș dori să vă rog să stăm de vorbă împreună și să încercăm să ajungă la cititori cîte ceva din preocupările dumneavoastră, din întrebările dumneavoastră și din răspunsurile dumneavoastră cu privire la ceea ce aș numi «starea cărților din România». Nu o să insist foarte mult asupra unei idei, în general acceptată de toți intelectualii din această țară, și anume că de fizionomia cărții de română de clasa I pînă la cartea de română de clasa a XII-a depinde într-o mare măsură fizionomia tinerei generații care trăiește în România. Sigur că nu o să vă cerem dumneavoastră, celor care scrieți, editați și răspundeți în genere de educația acestor tineri, niște răspunsuri în toate problemele, neapărat imediate și neapărat amănunțite. Însă ne preocupă un lucru care pare unanim acceptat și anume că în privința manualelor de literatură, în privința cărților de română s-a făcut puțin pentru o modernizare, la modul profund și nicidecum formal, a manualului de limbă română, a lecției de limbă română. Se constată — după părerea noastră — o lipsă de coerență în ceea ce privește felul cum este predată această disciplină, cum este cuprinsă ea în manualele de literatură română, pe parcursul întregului proces de învățămînt, adică de la clasa I pînă la clasa a XII-a; se constată că rămîn pe parcurs idei prețioase. Lucruri care erau deja afirmate, și în mare măsură însușite de elevi, sînt lăsate pe drum. În genere, pentru a parcurge cartea de limbă română (clasele I-XII), ca om matur și în deplină cunoștință de cauză, este necesară răbdare și o oarecare îngăduință în ce privește partea literară, care este prezentată neclar sau într-un mod care a aparținut penultimului deceniu; găsim lucruri neclare în ceea ce privește curentele literare, și am conchide spunînd că se manifestă o lipsă de unitate în ceea ce privește această carte; ea nu este o carte de literatură română pentru copilul care la șase ani merge la școală și la 18 ani lese din școală, ci am putea spune că este o bibliotecă de 12 cărți de română.

Sigur că nu vom contesta valoarea unora dintre aceste manuale, ne interesează însă dacă, așa cum în matematică lucrurile pe care le învață elevul în clasele inferioare i se confirmă îmbogățite mai tîrziu, se întîmplă și în cazul cărții de limbă și literatură română. Nu este vorba de a susține aici un umanism vag și călduț, pentru că totuși, pentru noi, românii, româna nu este numai o lecție generală de umanism ci și o lecție de patriotism.

Pentru noi ca intelectuali, pentru noi ca părinți este extrem de important ce se învață în școala noastră, ce învață și ce respinge elevul, bineînțeles în cazul de față, din manualul de limbă și literatură română.

Vreau să vă precizez că nu vrem și nici nu am vrut de la început să trăim într-o stare de tensiune și să pregătim această masă rotundă într-un moment în care strigătul timpului să ne facă să ne grăbim; ne-am gîndit să stăm de vorbă sub o stare de calm, de colaborare și de prietenie intelectuală, pentru ca din discuția noastră — oricît de contradictorie ar fi — să rezulte pînă la urmă niște idei prețioase pe care forurile competente și cei care vor citi revista să le folosească în sensul general al educației din România.

Mulțumesc foarte mult celor prezenți pentru participare și aș ruga să începem — dacă sînteți de acord — discuția noastră de la această întrebare a mea, ce se poate face pentru ca manualul de limbă și literatură română, într-un sistem foarte riguros planificat cum este sistemul nostru și în care inițiativele particulare devin prețioase în măsura în care sînt acceptate de societate, să devină o carte de română pe parcursul a 12 ani și nu un grup de 12 cărți care trag elevul în toate părțile și care îngreunează pînă la urmă formarea sa? Trebuie să vă spun că avem marele avantaj că trăim într-o țară în care inițiativele devin publice și se materializează în momentul acceptării lor de către obște, de către societate; deci, nu există niște stări absurde de lucruri, nu apar mai multe manuale care să distragă atenția elevului (deși poate că nu ar fi rău de la un anumit nivel încolo) și totuși, s-a constatat, deseori, că situația este contrară celei la care ne-am aștepta, adică în loc să se dirijeze cu temeinicie întregul proces de instruire a elevului spre un umanism nou, spre crearea unui suflet dornic de revoluție, de nou, de valori estetice, sociale, se lasă pe parcurs multe dintre ideile afirmate deja, se aduc în discuție alte idei — care pot fi interesante în felul lor, dar care nu au decît rostul de a nega lucrurile pe care elevul le-a învățat la început.

Ce se poate deci face ca această carte să fie o carte și nu un șir de cărți?

cartea de

Zoe DUMITRESCU-BUȘULENGA

Elena CAZAN

Vladimir DOGARU

Lucian PANAIT

VLADIMIR DOGARU: Dacă am înțeles bine, întrebarea este aceasta: dacă este posibilă o vedere unitară asupra manualelor de limbă și literatură română de la clasa I pînă la clasa a XII-a, și dacă este posibil, care ar fi metoda.

Și eu am convingerea că manualele nu se continuă. Eu vorbesc și ca profesor și în calitate de coautor la un manual de anul II și unul de anul III. Nu știu dacă nu cumva ceea ce se spune într-un manual de anii II-III-IV contrazice ceea ce s-a spus în manualele anterioare; ar fi posibilă și această treabă, sînt de acord deci că manualele trebuie să prezinte continuitate. Cum? Noi cînd am făcut manualul aveam în minte tot ce se spunea în manualele de clasele V-VII și mai ales în liceu, dar nu ne-am gîndit să elaborăm manualul cu toate acestea în față. Cred că ar fi fost o idee interesantă. Trebuie să vă spun însă că la clasă, profesorul realizează această unitate, pentru că profesorul știe ce s-a studiat mai înainte, el reia ideile expuse, le adîncește. Mă gîndesc dacă nu ar fi bine, pentru realizarea scopului enunțat de dumneavoastră, ca ministerul să inițieze un fel de colectiv coordonator, adică în momentul în care se elaborează un manual, autorii respectivi să fie făcuți atenți ca să respecte această continuitate, iar după elaborare, el să fie verificat — cît de cît — de către acest colectiv. Părerea mea este însă că această continuitate se realizează oral. Apoi sînt de părere că manualul cel mai bun nu este cel scris, cel oficial care, oricît de bine ar fi gîndit și elaborat, nu poate satisface toate exigențele profesorului de specialitate. Să luăm în vedere și faptul că majoritatea sînt oameni cu mulți ani petrecuți în învățămînt, bine pregătiți, cu o metodă de predare bine definită adaptată la școala la care predă fiecare. Iată deci că fiecare dintre ei are o metodă care-i dă posibilitatea să creeze acel manual viu despre care vorbeam. Păcat că nu ai cum să-l scrii!

ADRIAN PĂUNESCU: Atunci ar fi atîtea manuale cîți profesori ar fi!

VLADIMIR DOGARU: Întotdeauna au existat tot atîtea manuale pe lîngă cele oficiale, cîți profesori buni au fost. Eu de exemplu m-am străduit să vin cu metode noi: dealtfel este de ajuns ca un elev să ridice o problemă și întreaga lecție urcă.

Eu sînt de părerea dumneavoastră că problema merită cel puțin să fie discutată, că ea poate fi realizată de-a lungul anilor, dacă autorii sînt făcuți atenți și dacă în plus cineva va coordona problema, adică, așa cum am spus, un colectiv coordonator.

GRAȚIELA ȘTEFAN: Un asemenea colectiv s-a și realizat pentru manualul de clasele V-VIII: este vorba de un colectiv format dintr-un număr de profesori, împărțiți pe clase, fiecare lucrînd separat partea pentru clasa respectivă; pînă acum au apărut manualele de clasa a V-a și a VII-a; va apărea și cel pentru clasa a VIII-a. Toți acești profesori, acești autori au lucrat însă după un plan comun, realizîndu-se astfel unitatea despre care s-a vorbit mai înainte. Rămîne să vedem în ce măsură aceste manuale vor da rezultate mai bune decît cele pe care le-am avut pînă acum.

Trebuie să vă spun însă, că și în situația în care manualul este realizat de către un colectiv, unitatea lui este foarte greu de înfăptuit. Iată, atunci cînd a fost pus în discuție manualul de clasa a VI-a, am aflat că o serie de noțiuni din manualul de clasa a V-a nu erau suficient de bine consolidate în manualul următor, dar din păcate lucrul acesta a fost aflat de abia în final.

După părerea mea o altă dificultate în realizarea unității unui manual o aflăm și în faptul că la manualele de clasele IX-XII există foarte mulți autori. Din această cauză, aceste manuale au într-un anumit fel aspectul pe care îl are un tratat de istorie literară, ele sînt de fapt o culegere de monografii, studii, articole, revăzute de autori și adaptate manualului, lucru care, bineînțeles, se simte și care duce la lipsa de unitate amintită. Poate că dacă ar fi mai multe manuale și s-ar alege între ele nu ar fi rău.

O altă dificultate poate deriva și din timpul scurt în care se cer a fi realizate aceste manuale.

VLADIMIR DOGARU: Poate că profesorul ar trebui să fie absolvit în perioada cînd colaborează la manual de toate celelalte activități didactice, aș spune un fel de concediu.

GRAȚIELA ȘTEFAN: Desigur, și este clar că autorii manualelor bune din trecut așa procedau, nu făceau ca astăzi cînd profesorii se duc și la catedră. De exemplu, manualul de clasa a IX-a este foarte dificil de alcătuit pentru că în partea a patra a manualului trebuiesc prezentate noțiuni de istorie literară unor copii care de-abia au ieșit din ciclul V-VIII. Autorul nu are însă suficient timp să gîndească și să repartizeze noțiunile așa cum ar trebui, și noi ne dăm seama de-abia atunci cînd predăm la clasă. Astfel se spune copilului că «literatura este o reprezentare metaforică și metonimică». Hai să spunem că despre metaforă a auzit, dar despre metonimie? Sau: «arta îmbogățește viața cu noi entități». Ce știe copilul despre entitate? Sau despre arta pură? Ce înseamnă toate acestea pentru copilul care a citit pînă atunci doar pe Domnu' Trandafir? Pentru ca manualul să ajungă la ermetism și la încifrare, să se dea ca exemplu poezia lui Ion Barbu, iar ca explicație să se lipească alături un text din Călinescu!!

ADRIAN PĂUNESCU: Deci tot o încifrare!!

GRAȚIELA ȘTEFAN: După această prezentare, atît de complicată, de noțiuni, se ajunge și la personalizarea unei analize literare — analiză literară care era, în fond, scopul lecției respective — și ca exemplu se dă «Scrisoarea a treia», analizată la modul cel mai simplu cu putință, ca în clasa a VIII-a! Un alt exemplu: cînd se ajunge la capitolul despre «Țiganiada», se propune analizarea cîntului I. Cum se produce această analiză? În fond, nu se face decît o simplă transpunere în proză a ceea ce se spune în vers. Iată, deci că în felul acesta, copilul nu folosește deloc noțiunile de teorie literară pe care le-a deprins în prima parte a manualului. Așa-zisele analize sînt foarte simpliste.

În ce privește modernizarea, problema ne preocupă foarte mult pe majoritatea dintre noi. Toată lumea nu discută decît despre modernizare. Eu cred însă că trebuie să fim foarte atenți cu aplicarea acestei modernizări, mai ales la lecțiile de literatură română. Punîndu-i pe copii permanent să descopere și să redescopere, hărțuindu-i cu întrebări, cu exemple, riscăm să nu le mai sensibilizăm conștiința, să pierdem în felul acesta contactul cu sufletul copilului. Cel mai bine ar fi ca modernizarea să se simtă în întrebările pe care le punem copilului, în exercițiile aplicative pe care le dăm.

ADRIAN PĂUNESCU: Despre această modernizare ar fi interesant de discutat. Pentru că în general procesele de modernizare sînt interesante numai în măsura în care îi cuprind și pe beneficiari. Putem face orice, dar dacă nu la nimeni cunoștință despre ceea ce facem, nu are valoare. Cum credeți că se poate realiza un manual, o carte de română modernă, cum se poate înțelege modernizarea aici? Poate ar fi bine să-i spunem «păstrarea tuturor criteriilor». Dealtfel, din păcate unele criterii au fost folosite în mod parțial, pentru unii mumă, pentru alții ciumă. De pildă, criteriul estetic, aplicat la un mare poet al veacului 19, nu mai funcționa în cazul Blaga. Acum este un moment de echilibru intelectual în care aceste criterii pot funcționa reunite. Nu putem fi străini de mesajul unei opere și al unei vieți, el trebuie să ne intereseze, dar nu putem face din Neculuță un poet mai mare decît Goga.

GRAȚIELA ȘTEFAN: În chestiunea modernizării am preluat anumite procedee științifice. Ceea ce se potrivește pentru matematică, fizică și chimie nu se mai potrivește pentru literatură. Ceeea ce se realizează prin împărțirea în grupe, prin descoperire, redescoperire, cu întrebările prin care sînt stimulați elevii la chimie, fizică, la română acest procedeu nu se mai potrivește. Atunci se ucide acea sensibilitate și emoția estetică absentează. În ceea ce privește modul cum ar putea fi modernizate manualele, cred că o anumită problemă se pune pentru clasele V-VIII, alta pentru clasele IX-XII și alta la gramatică. Acolo se pot include niște exerciții care să nu mai facă din gramatică un «cumplit meșteșug de timpenie». În manualele de clasele V-VIII am încercat să realizăm prin întrebări sublinierea aspectelor esențiale ale textului și în ceea ce privește stratul ideologic și în ceea ce privește valoarea estetică. Adică, să-i învățăm pe elevii din clasa a V-a asupra valorilor pe care le prezintă literatura. Nu-i mai îndreptăm către lectură (povestire, sublinierea și explicarea unor cuvinte și apoi niște întrebări simple cum se puneau înainte), ci întrebările în sine înseamnă un început de modernizare. Pentru clasele IX-XII, modernizarea ar consta în prezentarea scriitorilor oarecum altfel, adică în biografie să nu mai fie prezentate amănunte, ci o subliniere a coordonatelor esențiale ale vieții, pentru realizarea unui profil moral. Iar manualele în sine, cînd ajung la operă, n-ar trebui să mai facă niște analize, ci să dea niște sugestii elevilor pentru a medita asupra textului. Să-i îndrepte asupra anumitor valori asupra cărora să mediteze și în felul acesta să descopere frumusețile textului literar respectiv.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA: N-am văzut toate manualele, doar trei dintre ele, pentru clasele X, XI și XII. Întîi m-am uitat prin aceste manuale cu o curiozitate sporită de faptul că nu le văzusem de cîțiva ani, din 1968. Îmbunătățirile față de anii precedenți sînt parțiale. Sînt introduși acum poate autorii care înainte lipseau, s-au mai adăugat niște analize la niște opere. Dar cîteva lucruri m-au izbit din punct de vedere științific propriu-zis. Uitîndu-mă la organizarea prozei de după 23 August am văzut niște ciudățenii. În capitolul marilor prozatori figurau Stancu, Bogza, Marin Preda și Titus Popovici, iar

română

Alexandru PETRESCU

Dumitru SĂVULESCU

Ion STANCIU

Gratiela STEFAN

Fotografii de R. CONSTANTINESCU

alături Eugen Barbu și Fănuș Neagu la capitolul tinerilor în formare. Totuși Titus Popovici e mai tînăr decît Barbu, amîndoi sînt foarte buni prozatori, nu putea lipsi nici Eugen Barbu dintre cei mari. Apoi am văzut că deși manualul e din '73, bibliografia pentru Eugen Barbu s-a oprit la '68. «Principele» nu e trecut. Științific, lucrurile nu sînt puse la punct, deși îmbunătățirile s-au făcut în '73. Capitolul despre istoria și critica literară de azi s-a făcut după ureche, după memoria celui care l-a alcătuit. Unii erau, alții nu. Lipseau de pildă monografiile mari despre Blaga. Ori dacă faci istorie și critică în anii noștri, nu poți să ignorezi la acest capitol lucrările lui Micu și ale Marianei Șora. Din manuale lipsesc judecățile de valoare, din nefericire, cam în toate capitolele literaturii de după 23 August. Știm că a face o judecată de valoare despre contemporani e lucrul cel mai greu din lume. Din punct de vedere estetic noi sîntem într-o situație precară. N-avem mijloacele judecății estetice cît de cît, atunci vorbim deci cu superlative. Am să vă dau un exemplu care m-a speriat. Ce fel de înnoire se produce dacă vorbim încă astfel: e vorba de «Noapte de mai» de Macedonski, una dintre capodoperele poeziei românești. Se substituie analizei o enumerare de superlative: «versuri fastuoase, de mare suflu liric, memorabile prin cadență și exuberanță», «suflu euforic și beție dionisică», «corespondențe profunde, de ordin vital» «splendori», «euforic», «ambianță mirifică», «fericită încîntare», «pacea sublimă a naturii», «grandioarea marilor poeți romantici» și iarăși «forța splendidă a naturii reînviate atinge sublimul», «grandioasă, splendidă este imaginea rozelor — esență a purității deschise spre tot ce este sublim...», «limbajul poetic presărat cu neologisme scînteietoare, cu denumiri de metale nobile, de flori și de păsări». «Anumite imagini surprinzător de contrastante («Noapte albă») — care nu sînt deloc surprinzătoare — personificări boticelliene. Iată care ar fi aceste personificări:«...izvorul cînd s-argintuiește de alba lună care-l ninge», oferă în ansamblu un tablou de-o superbă ținută poetică. Spuneți și dumneavoastră unde sînt aici personificările? Asta se spune despre «Noapte de mai». Nu este de admis!

Unele capitole despre curente sînt făcute destul de bine. Dar se vorbește despre simbolism și se începe de la '86, cu Jean Moréas. Nici o vorbă despre precursori, despre Baudelaire. Totuși rădăcinile sînt acolo. Ori facem știință și dăm toate referințele necesare pentru istorie, dacă facem istorie, ori ne lipsim. Nici clasicii nu stau foarte bine, din nenorocire, sub raportul analizei. M-am gîndit și mă gîndesc la modalitatea de remediere posibilă. Lucrările sînt inegale, unele analize sînt mai bune, majoritatea foarte proaste. De pildă, analizele lui Ion Dumitrescu sînt mai bune, dar și la el sînt inegale. Să nu împuiem capul copiilor cu metode moderne, e greu. Pe de altă parte, nu îi putem ține foarte departe de metodele moderne de analiză. Deci limbajul nostru trebuie treptat să se schimbe și în manuale. Dealtfel și critica românească a rămas în urmă foarte serios. Foarte puțini sînt tinerii care au îndrăznit niște analize noi, care folosesc un limbaj critic mai riguros. Mă gîndeam să facem niște încercări, să vorbim despre nivelul fonematic, fără să intrăm în amănunte. Să știe elevul că există un univers lexical, să facem niște încercări. Vom găsi drumul, calea, dar trebuie să ne căznim foarte tare și se vor căzni în primul rînd profesorii de liceu. Un critic cît de mare ar fi, vine și face un capitol Eminescu ca la universitate, foarte general, neglijînd factorul formativ. Pe noi ne interesează în liceu si factorul formativ. Dacă n-o facem în acest fel în liceu, cum să apară iubirea pentru literatură. Fără iubire nu se face nimic. Cu astfel de lucruri e greu să trezești iubirea în copii. Acest fenomen de indiferență a tinerilor față de valorile vechi ale literaturii românești mă îngrijorează. Trebuie să găsim niște căi care să îmbine cultivarea sensibilității și cultivarea intelectului, prin mijloacele de abordare. Să-i lăsăm să studieze singuri? N-au încă elementele necesare cu care să studieze. Există în cultura noastră un om care face treaba aceasta, Philippide. El te duce pînă în preajma poeziei și te lasă singur cu ea. Dar copilul ce știe, el nu știe poezie, nu e învățat cu valorile ei. Poți să-l lași singur în preajma poeziei? Trebuie să-i dăm mai clar noțiunile de teorie literară.

La minister era vorba să se scoată complet viziunea istorică a literaturii. Eu am spus atunci că ar fi antipatriotic și antimarxist, pentru că nu am mai putea spune din ce a ieșit ea, din ce am ieșit noi, de unde ne-am tras. Se susținea că nu mai este nevoie de istoria literaturii, avînd în vedere că ea se face în ultimii doi ani. Or, foarte important este tocmai să menținem viziunea istorică, viziunea în care intră noțiunea de valoare continuă, de devenire, de desfășurare a unor calități, a unor atribute de geniu național ipostaziate într-o față sau alta prin marii noștri scriitori. Această viziune istorică trebuie să rămînă pentru a hrăni formația afectivă a copilului.

În ce privește modalitatea modernă a abordării unei poezii, spre regretul meu, nici studenții din anul IV ai facultății, nu se descurcă.

În ce privește manualele, părerea mea este că nu ne sînt necesari critici foarte mari care să alcătuiască fiecare cîte un capitol. Ar trebui să existe un singur autor și în felul acesta ar dispare lucrările încropite la repezeală, operele expediate în cîteva cuvinte, lucrurile care sînt știute mult prea bine. Și bineînțeles o cerință majoră: lucrurile să fie prezentate pe înțelesul fiecăruia și să prezinte un flux continuu. De asemenea, ar fi de dorit să se instituie un concurs pentru realizarea manualelor.

ADRIAN PĂUNESCU: Aceste concursuri fac parte dintre acelea care se anunță după ce se termină?

ELENA CAZAN: Aș fi vrut să discut sistematic dar nu cred că am să reușesc. Dumneavoastră acuzați lipsa de calitate a manualelor de limbă și literatură română, lipsa de unitate și găsiți vinovați autorii, după părerea mea, nu ei sînt vinovați, ci întregul sistem. Ministerul a dispus elaborarea de colective care să întocmească aceste manuale și iată că a apărut un lucru nefiresc: manualele au fost scrise în special de universitari, iar profesorii de liceu au dat referate, cînd situația trebuia să fie total inversă.

Am avut surpriza, consultînd manualul de clasa a IX-a, să găsesc un citat dintr-un critic, repetat pe două pagini, pentru scriitori diferiți, lucru care mi-a întărit părerea că de fapt la alcătuirea unui manual se fac colaje, se taie dintr-un articol, dintr-un studiu, și după ce se pun cap la cap, se dă la tipografie și gata. Un asemenea manual nu are nici un efect și vă spun că sînt manuale neatinse, acolo unde profesorul reușește să creeze acel manual viu despre care vorbea tovarășul Dogaru. Iată deci o cauză evidentă care duce la lipsa de unitate a manualelor.

După aceea aș reproșa comoditatea autorilor de manuale și m-aș întoarce la un exemplu mai vechi, la profesorul M. Dragomirescu, care a elaborat doar trei manuale în timp de șase ani, dar le-a elaborat temeinic și nu a predat primul pînă cînd nu l-a terminat și pe al treilea, tocmai pentru a asigura această unitate. El a ținut seama că elevul de liceu trebuie să se formeze, adică să cunoască pe lîngă analiză literară și cîțiva termeni critici și chiar dacă n-a predat teoria literară în întregime, a picurat noțiuni, trecînd de la una la alta. Iată deci un exemplu de ținută, de responsabilitate față de elev și față de învățămînt.

Eu aș pune o întrebare: cui se adresează de fapt manualele? Elevului sau profesorului? Și-mi amintesc aici că la un cerc de-al nostru o tînără profesoară s-a ridicat și a arătat că ei nu au fost învățați să facă analiză literară.

Este totuși o situație: dacă manualul este pentru elevul care pleacă cu el acasă, este adică un îndrumător pentru el, atunci trebuie să fie întocmit metodic, în așa fel încît să ordoneze munca lui. Eu aveam intenția să predau un ciclu de manuale pentru profesori și un altul pentru elevi. Iată deci din nou întrebarea: manualul trebuie să conțină metode de predare sau metode de studiu?

O altă problemă: în alcătuirea manualelor ne bazăm oare pe ceea ce au acumulat elevii pînă atunci?

Trebuie să mărturisesc că o mare lacună a metodelor noastre de predare este necunoașterea a ceea ce au făcut elevii în anii anteriori.

Și mai e ceva: trebuie lucrat și în perspectivă. Trebuie să mai găsim și alți autori de manuale, nu numai aceiași care se perpetuează de ani de zile. Mă întreb eu, de ce nu este nici un autor din provincie?

Îmi pare rău, din respect pentru colegii mei, dar aș vrea să se renunțe la analizele literare. Se produce o profanare, nu pot să înțeleg și mă doare cînd copiii învață pe dinafară aceste lucruri.

ION STANCIU: Aș vrea să mă întorc la întrebarea pe care ați pus-o și anume să se rezolve o serie de probleme în predarea limbii și literaturii române în școală. Existența unui sistem unitar de predare. Lucrurile de pînă acum nu au mers datorită a numeroase schimbări care au avut loc în domeniul învățămîntului. Aș putea spune că nu a existat o organizare judicioasă, de asemenea nici o programare care să conceapă predarea de la clasa I-a pînă la ultima clasă de liceu. S-a mers pe sistemul de predare I-VII (I-VIII), apoi liceul. A existat o asemenea unitate IV-V-VIII, și, respectiv, anul I de liceu — anul IV. Dacă facem o analiză vedem că există un salt prea mare și de la clasele mici la cele mari și respectiv de la clasa a VIII-a la liceu. Apoi de la un manual la altul, mai ales la liceu și uneori în cadrul aceluiași manual. Aceste situații se cer să fie depășite. Este vorba și de o programare unitară, se va trece peste limitele artificiale, vom avea un sistem de programare echilibrat.

Odată elaborat acest sistem, este necesar să se realizeze concepția. Se înțelege, nu o să putem da unuia să facă tot manualul, ci trebuie să lucreze mai mulți la el, trebuie să fie o unitate de idei. Mi se pare că aici este mult de făcut, și așa cum lucrează pînă

cartea de română

acum unii autori le va fi greu să ajungă la un acord asupra unui sistem unitar. Fiecare tinde la originalitate, or autorul trebuie să încerce să se integreze într-o concepție, cel puțin 10-12 oameni să aibă un punct de vedere unitar. Elevii trebuie să înțeleagă ei singuri și citind să facă o analiză literară pe baza unor modele. Dacă nu ajungem la acest studiu în predare, atunci tot zbuciumul este de prisos. La bacalaureat toți elevii scriu și vorbesc la fel.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA: Învață după manuale, ei recepționează numai textul.

ADRIAN PĂUNESCU: Nu rămîn cu metoda.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA: Învață pe dinafară, fie proză, fie critică literară. Au ajuns să învețe și citate din critici pe dinafară, învață proză critică. E absurd!

ADRIAN PĂUNESCU: Ce este de făcut?

ELENA CAZAN: Trebuie omis manualul?

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA: Iată ce este grav: anumite concepții care minimalizează învățămîntul umanist. La ministere se spunea la o ședință că în 10 ani de zile elevul să învețe să scrie și să citească corect. Dacă 10 ani înseamnă a scrie și a citi corect, atunci eu spun că nu mai am ce căuta în învățămînt. Disciplinele umanistice riscă să fie desființate pur și simplu, ora de latină tare mi-e teamă că o să fie scoasă. Fără latină, cum îi mai explic eu tînărului de unde se trage neamul lui?

ALEXANDRU PETRESCU: Sînt școli la care elevii au posibilitatea să se prezinte la admitere cu una din două, fie partea literară cu limba română, sau să opteze pentru partea industrială, cu chimie, fizică, matematică. Majoritatea nu mai pregătesc limba română, materia e mai multă și mai grea.

Aș vrea să adaug și eu ceva în legătură cu elaborarea manualelor și anume: am constatat că nu se acordă suficientă atenție tipăririi manualelor, care au imagini șterse, greșeli de tipărire, hîrtia nefiind nici ea teribil de bună. Cred că s-ar putea face ceva în direcția aceasta.

O altă observație: s-a scos teoria literară de la clasa a IX-a introducîndu-se niște termeni care nu folosesc la nimic, lucru pe care îl consider o mare greșeală. Ceea ce este mai dureros este că se apelează la termeni de teorie literară presupunîndu-se a fi găsiți în manualele anterioare, pe care însă bieții elevi nu au de fapt unde să-i găsească.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA: Aici se ridică și problema punerii la curent a autorilor cu metodologia modernă de lucru, problema recicilărilor.

ELENA CAZAN: Manualele de clasa a IX-a și a X-a de la școala generală cuprind numai individualități, nu se mai scrie nimic despre curentele literare etc.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA: Tocmai în asta constă cearta mea cu ministerul. Eu am propus ministerului să începem de la clasa a VIII-a cu niște noțiuni de teorie, bine ilustrate cu exemple, în așa fel încît să cîștigăm a VIII-a, apoi în a IX-a și a X-a un pic de microistorie, iar în a XI-a cărți și mari curente.

DUMITRU SĂVULESCU: O discuție despre manualele școlare este oricînd actuală și cred că discuții vor exista cît timp vom preda limba și literatura română pentru că problemele perfecționării manualelor și a predării se vor pune de fiecare dată într-un alt mod, pe măsura dezvoltării sociale și culturale a societății noastre.

S-a vorbit aici despre foarte multe lipsuri ale manualelor școlare. Este firesc ca școala să aștepte manuale mai bune de la forurile responsabile și — așa cum spunea tovarășa Bușulenga — s-au făcut progrese simțitoare. Dar sînt atîtea probleme care trebuie discutate în legătură cu scopul pe care îl urmărim în studiul limbii și literaturii române, în legătură cu obiectivele pe care le urmărim, în legătură cu metodologia predării, încît nu le putem epuiza aici.

Toată lumea este de acord că studiul limbii și literaturii române, pe toate treptele învățămîntului, are o importanță deosebită și cartea de limbă și literatură română este o carte de interes național.

Dumneavoastră, tovarășe Adrian Păunescu, urmăriți cu deosebită constanță preocupările forurilor responsabile, preocupările profesorilor în legătură cu perfecționarea acestora. Masa rotundă de astăzi îmi aduce aminte de o masă rotundă de la *România literară* în legătură cu atitudinea școlii față de poezia modernă. Preocupările dumneavoastră, și în parte profilul revistei, vă aduc alături de profesori.

ADRIAN PĂUNESCU: Desigur, este revistă politică și o interesează școala.

DUMITRU SĂVULESCU: Noi discutăm despre studiul literaturii în școala generală și îndeosebi în liceu. O discuție viitoare ar trebui să se refere la problemele care privesc studiul limbii și să aibă în vedere complexitatea activității profesorului de limbă și literatură română, căci studiul limbii române înseamnă studiul limbii române propriu-zise, înseamnă compoziție și teorie literară, acestea ultimele văzute ca instrumente de formare a unor deprinderi. O discuție în general despre literatură este bună, dar trebuie să avem în vedere obiectivele specifice ale școlii generale și obiectivele precise ale învățămîntului general. Din păcate, a existat o lipsă de unitate între școala generală și liceu. La ora actuală programele școlare care se elaborează pentru școala generală și manualele respective au obiective precise, specifice acestei școli. În ce privește manualele de limbă și literatură română, ele trebuie să țină seamă, adică autorii lor, că școala generală trebuie să formeze pe copii ca cititori de literatură, astfel ca la sfîrșitul celor opt ani, aceștia să poată deosebi o carte bună de o carte mai puțin bună, să aibă un dezvoltat spirit critic, putere de analiză și de sinteză. Actualele manuale de clasele V și VI sînt manuale elaborate într-o concepție nouă. Obiectivele propuse au fost: manualul de literatură română pentru școala generală nu trebuie să-i dea elevului niște îndrumări pe care el să le reproducă. Copilul trebuie să învețe să citească bine (anii 5-6), deprindere care trebuie dealtfel urmărită pe tot parcursul școlarității. După aceea, ne-am propus ca printr-o selecție mai riguroasă, să formăm elevului gustul pentru citit, iar noul manual de literatură pentru școala generală să aibă în vedere tocmai un asemenea obiectiv.

Pentru liceu sînt în curs de elaborare noile programe școlare. Tovarășa Bușulenga s-a referit aici la discuțiile avute la minister pentru găsirea celei mai bune metode de predare a limbii și literaturii române în cele două trepte. Părerea mea este că, indiferent ce programă se va adopta (se pot elabora mai multe programe pentru predarea limbii și literaturii române — în trecut funcționau mai multe programe și era un lucru foarte bun), totuși în treapta a doua a liceului elevul nu trebuie să fie lipsit de o viziune istorică. În fond, ceea ce își propune Partidul nostru prin generalizarea învățămîntului de 10 ani și în perspectivă de 12 ani, este ridicarea nivelului de cultură a întregului popor. În acest fel elevului i se prezintă acele momente fundamentale în dezvoltarea spirituală a unui popor. Studiul limbii și literaturii române nu se poate limita numai la nevoia de a da elevului o imagine de ansamblu asupra evoluției literaturii române; este necesar să dăm copilului și niște deprinderi practice. Concluziile desprinse din examenele de terminare a liceului ne arată că trebuie să insistăm în școală asupra compoziției, asupra formării deprinderilor de exprimare și scriere corectă și în același timp că trebuie să urmărim și în liceu, în continuare, aceste obiective.

În ultimă analiză, noi și prin studiul literaturii urmărim formarea la elev a unei limbi expresive, nuanțate, coerente. În liceu se acordă prea puțină importanță compoziției și stilisticii.

O altă problemă: nu se poate discuta manualul școlar cu toate lipsurile pe care le are, fără ca să se țină seama de relația: programă-profesor-elev. Greșeala principală comisă de învățămîntul liceal a fost că s-a încercat ca prin manual să se ofere elevului mici enciclopedii. Trebuie să recunosc și eu că vechile manuale din învățămîntul nostru sînt manuale după care și azi s-ar putea preda și face educație cetățenească, patriotică, estetică elevilor noștri. Astăzi ați observat ce mult se cere autorilor, chiar foarte mult, și mă întreb în asemenea condiții cine s-ar mai încumeta să alcătuiască un manual?

ELENA CAZAN: Eu!

DUMITRU SĂVULESCU: Nu trebuie să uităm atitudinea profesorului față de manualul școlar. Un manual bun se poate transforma într-un manual neîmplinit, atunci cînd este pus în fața elevului de către un profesor insuficient pregătit, nechemat pentru funcția de profesor de literatura română. Un manual cu multe sau mai puține lipsuri poate deveni, prin atitudinea profesorului, un prilej de dezvoltare a gîndirii, de îndrumare. Dar oricît de perfect ar fi manualul, el tot mai comportă niște discuții. Școala noastră este în general foarte aglomerată, elevii trebuie să facă față la serioase și dificile texte literare. În viitor, programa care se va elabora pentru liceu trebuie să țină seama că în liceu nu se poate studia totul, nici măcar marile valori, trebuie să se documenteze din textele literare care sînt doar informative.

Într-un manual școlar, fie că este vorba de școala generală sau de liceu, nu poate intra orice literatură. Cea care trebuie să fie inclusă, adică la clasele V-VIII și în liceu, trebuie să răspundă unor cerințe estetice. Trebuie să introducem niște valori literare prin care valoroasele idei de morală, educație, dragostea față de țară și față de popor să fie în centrul atenției.

DORIN TUDORAN: Tovarășa Cazan amintea aici despre necesitatea unor manuale pentru profesori. Cred că este o idee interesantă. Eu fac parte dintr-o generație de tineri în jur de 25-30 de ani, generație care a făcut școala și facultatea în condiții știute de noi. Unii au devenit profesori de literatură română și în mod normal n-au cum să fie niște profesori buni sau foarte buni. Nu e vina lor. Trebuie ajutați și manualele pentru profesori ar fi o soluție.

S-a vorbit aici despre modernizare. Există doi factori care creează dramatismul situației în care se află manualul de literatură de la noi: inerția care domină activitatea celor care fac aceste manuale și dorința firească a profesorului de a schimba, de a-și moderniza procedeele de predare. Un lucru aproape anecdotic, în urmă cu trei ani: un elev eminent mi-a relatat, vădit derutat, că la una din lucrările scrise profesorul le-a dat de făcut o «Paralelă între Eugen Lovinescu și Alexandru Sahia». Elevul cu pricina nu era nedumerit de faptul că luase nota 3, ci de faptul că patru colegi obținuseră nota 10! Este un caz de «modernizare»!

DINU FLĂMÂND: Au unii profesori pasiune pentru tezele cu paralelisme, e o modă pedagogică.

DORIN TUDORAN: Citesc în manualul de anul trei pentru licee că Lovinescu a introdus impresionismul (!) în literatura română, că a făcut critică literară în forme variate, dar din explicație reiese că a făcut critică literară de un singur fel. Pe de altă parte reiese că noțiunile de relativism, sincronism și diferențiere constituie o singură noțiune (!). În asemenea cazuri e preferabil să se renunțe la manual.

VLADIMIR DOGARU: Și părerea mea este că manualul pentru profesori ar fi necesar. Vă imaginați ce se întîmplă la școlile de la sate. Acolo se dă bătălia pedagogilor, acolo la sate, și în acest sens consider necesar un manual cu indicații pentru modernizarea profesorilor.

DINU FLĂMÂND: Tovarășul Dogaru spunea că în momentul în care ajungem la clase mai mari profesorul este acela care constituie un manual viu și că bătălia se dă la sate. Or știm că nu cei mai buni profesori de literatură română merg la sate, iar cei care merg iau manualul drept un lucru sfînt. Iată deci că manualul trebuie să fie varianta ideală.

Manualul de clasa a VIII-a cuprindea noțiuni de estetică literară, acum ne-am lipsit și de ei, așa sărac cum era. Luăm un băiat de 14 ani și îi dăm noțiuni foarte specioase, exemple căutate și care nu îi sînt absolut necesare. Dar la această vîrstă elevul nu-și dă seama la ce îi vor sluji noțiunile teoretice. În același timp, aceluiași băiat de 14 ani i se dă un text ca Ardealul lui Bălcescu, atrăgîndu-i-se atenția că este foarte frumos deoarece are multe comparații, ca și cum în momentul în care un text nu abundă în comparații, nu este frumos. Atîta timp cît manualul nu infirmă aceste aberații și mai ales nu dă toate noțiunile trebuincioase, nu se va realiza nimic. Elevului nu i-a intrat nimic în sînge, el știe cel mult că în textul lui Bălcescu sînt atîtea comparații și atîtea metafore. Cum îi putem atunci pretinde elevului să vadă în literatură o materie aparte și să facă deosebire între fizică și literatură? În afară de datele istoriei literare, manualul, și apoi profesorul, trebuie să-l convingă mereu pe elev că literatura nu este o simplă materie de studiu, că literatura îți înfrumusețează sufletul.

Din cînd în cînd, manualul trebuie să reactualizeze noțiuni estetice. Pînă la Macedonski lucrurile merg cum merg, analiza reproduce poezia la modul epic, dar la Macedonski treaba se încurcă pentru că el înseamnă pentru elev o lume nouă, o altă poezie. Este deci absolut necesar să se introducă înainte de Macedonski o lecție de estetică, apoi ea poate fi refuzată în momentul în care se ajunge la Bacovia sau la Ion Barbu. Iată deci că lipsește manualul care îl pregătește pe elev să înțeleagă fenomene. Acum facem numai istorie literară, cel mult epică, anecdotică, nu există profesor care să nu vorbească despre anecdotică, despre Veronica Micle, Eminescu, Maiorescu, continuînd să nareze uneori o anecdotică falsificată, biografii neesențiale. Apoi, dacă tot vorbim de modernizare, eu sînt îndreptățit să mă întreb de ce nu se analizează acum și «Odă în metru antic», de ce am rămas doar la scrisorile eminesciene.

Ce facem deci, edităm un manual unitar, sau lăsăm la libera alegere a profesorului?

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA: Nu putem face un manual pentru profesori, pentru că ne facem de rîs, nicăieri nu există așa ceva.

ELENA CAZAN: Există cărți metodice de predare.

DUMITRU SĂVULESCU: Perfecționarea studiului limbii și literaturii române trebuie să înceapă de la pregătirea studentului încă de pe băncile facultății. Felul în care ați fost pregătiți dumneavoastră nu este decît rezultatul concepției în care s-a predat atunci literatura.

Oricît de bune ar fi manualele, în viitor aceasta este tendința: profesorul să fie foarte bine stăpîn pe meseria lui. Nu putem cere profesorului să facă minuni, el trebuie însă pregătit permanent. Numai atunci se va putea realiza foarte mult. Dumneavoastră vă plîngeți de păcatele pe care le-a avut studiul literaturii înainte, dar aceasta a fost însăși concepția în care s-a predat literatura în școală! Manualele școlare de opt ani elaborate în anii 1962-64 au fost alcătuite în primul rînd pe criterii tematice. Manualele cuprindeau cît mai multe texte care să ilustreze o arie tematică foarte largă.

LUCIAN PANAIT: Noi sîntem cei care trebuie să contribuim la perfecționarea manualelor școlare. Eu lucrez în editură, lucrez cu cei care elaborează manuale, care le aprobă. Există o lipsă de unitate, tovarășul Stanciu a motivat-o. La ora actuală există o programă neaprobată de minister, care va mai suferi modificări, discuții. Manualele pentru liceu, anul I și II vor fi provizorii. Abia în 1979-1980 va fi un sistem unitar pentru clasele I-XII. Să fie clar că deocamdată sîntem preocupați și de stilistică în clasele I-VIII. Eu sînt învățător. Am lucrat într-o școală, acum sînt la editură. Noi ținem seama de toate obiectivele care vizează predarea limbii și literaturii române în școală, vom realiza manuale accesibile, nu pline de balast și nu vom merge să le schimbăm de sus în jos, ci să le transformăm. Trebuie să ne punem de acord cu autorii, cu planul de învățămînt, cu profesorii universitari, să ne ocupăm de pregătirea profesorilor care să facă față pregătirii elevilor.

Manualul este jumătate al elevului și jumătate al profesorului. Sînt multe exerciții aplicative care pot să stimuleze activitatea elevului și a profesorului. Aceasta

este maniera în care gîndim. La fel sînt și eu «flămînd» ca și alții ca să contribui la perfecționarea manualelor. Cînd vom avea programe stabilite în întreaga școală, cînd va fi generalizat liceul, atunci vom realiza mai mult decît acum.

TRAIAN STOICA: S-a venit aici, cu destul de multe sugestii. Dar, după mine, s-a omis eroul principal și anume discuția despre autorul acestor manuale. Nu fac un proces de intenție, dar trebuie că există în recrutarea autorilor de manuale anumite criterii. Esențial e să ne întrebăm care sînt aceste criterii. Vedeți, defecțiunile unor manuale ne fac să bănuim că în alegerea autorilor n-au funcționat cele mai corespunzătoare criterii. Printre autori se găsesc, de pildă, Piru, Ivașcu, fără îndoială oameni prestigioși, dar nu știu în ce măsură au lucrat la aceste manuale, pentru că dacă le răsfoim găsim multe lucruri de reproșat. Mă întreb dacă la minister, la editura didactică, există o preocupare continuă pentru selectarea autorilor, selectare bazată pe criterii cît mai sigure, pentru a nu mai fi posibile surprizele neplăcute.

ION STANCIU: Sigur că editura are răspunderea ca împreună cu Ministerul Învățămîntului să vegheze la calitatea manualelor, ea se orientează spre acei specialiști care, într-un fel, s-au format și afirmat ca profesori, prin instruirile, lor de dascăli, prin aspectul metodic al predării mai ales la clasele de liceu, spre acei specialiști care s-au afirmat prin activitatea lor științifică într-un mediu sau altul.

Pentru liceu, manualele sînt făcute de profesori universitari în colaborare cu cei de liceu. Sînt dificultăți și de aici provin cele mai multe din slăbiciunile manualelor noastre. Cadrele universitare sînt tentate să introducă în manuale o manieră specifică în felul cum lucrează cu studenții. S-a căutat să se depășească această situație prin adoptarea unuia sau a mai multor profesori secundari. Aceștia asigură accesibilizarea materialului.

Sigur că problema alegerii autorului este esențială, nu putem să renunțăm la profesori universitari pentru manualele de liceu. Cred că ideea, soluția creării unor colective de profesori universitari și de liceu, este bună, trebuie să li se acorde un timp de prelucrare mai mare ca pînă acum, este o primă fază care se cere mult prelucrată. Tocmai această prelucrare nu a mai fost cu putință datorită ritmului în care s-a lucrat, a fost necesar ca manualul să apară repede și asta a dus la o astfel de situație.

Anul viitor mulți copii intră în anul I de liceu.

Fără îndoială că era necesar în aceste condiții un nou manual, și aici conducerea ministerului a înțeles că nu se poate să reeditîm vechiul manual pentru că se creează condiții pentru o programă pusă la punct și un manual nou, gîndit din timp pentru anul viitor. Adică ministerul a imprimat această atitudine tocmai pentru ca să asigure calitatea manualelor. Graba s-a dovedit că nu ajută deloc în această privință.

În legătură cu o chestiune care s-a pus aici — condițiile grafice în care apar manualele. Ni s-a atras atenția de multe ori asupra acestei chestiuni. De pildă, condițiile în care a apărut anul acesta manualul de anul IV de liceu. Imaginile erau foarte șterse, abia se puteau distinge portretele autorilor. Am primit toate asigurările din partea industriei poligrafice că se va manifesta toată grija pentru ca să se dea manualele acestea în lucru la mașinile de tipărit cele mai bune.

În ceea ce privește manualul profesorului, sistemul se practică, în alte țări există manuale pentru toate disciplinele. E adevărat că în ceea ce privește profesorul de română, manualul nu poate rezolva problema predării, pentru că aici ar însemna ca profesorul să fie transformat într-un fel de monitor. El are nevoie de o cultură în acest domeniu, foarte vastă, și să știe el cum se face o analiză literară ca să-i învețe pe elevi.

DUMITRU SĂVULESCU: Este o tendință greșită în școli de a aduce în clasă ultimele noutăți din domeniul istoriei și criticii literare din studiile de specialitate.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA: Poate că nu este o greșeală, poate că este un lucru bun.

DUMITRU SĂVULESCU: Profesorului de limba și literatura română i se cere selecționarea acestui material, trebuie să treacă timp pentru ca anumite valori să se cristalizeze, anumite cunoștințe să se sedimenteze. Există această grabă a profesorilor de limbă și literatură română de a considera ora de literatura română ca o revistă de ultimă oră. Am în vedere construirea lecției într-o asemenea manieră încît ea nu este decît o punere cap la cap a unor articole din presa de specialitate în legătură cu o operă sau un scriitor. Ceea ce trebuie să facă profesorul este să țină pe elevi la curent cu aceste preocupări, cu discuțiile, problemele care se discută, frămîntările apărute, însă profesorul nu-și enunță în fața clasei propria sa poziție. El îndeamnă pe elevi la reproducerea unor studii de critică și istorie literară. Printr-o asemenea «modalitate» de studiere a literaturii în școală, elevul este îndemnat să caute aprecieri din critica literară pe care să le reproducă în ora de literatură română. Ceea ce trebuie să realizăm în viitor este să-l îndemnăm pe elev să gîndească cu capul lui și nu cu al altora. Chiar dacă într-o oră elevul reușește să spună mai puțin, dar dacă afirmațiile lui sînt rodul unei gîndiri proprii, este un mare cîștig. Aceasta este principala direcție în care trebuie să evolueze modernizarea studiului literaturii în școli. Acestea sînt metode folosite de zeci și zeci de ani. Nu au fost descoperite în acest an. Cine vede manualele vechi va fi izbit de noutatea lor în ceea ce privește învățarea prin descoperire. Lucrul principal asupra căruia trebuie să insistăm în clasă este să-l punem pe elev în situația să gîndească. Marele neajuns al studiului literaturii române în școală a fost că le-am cerut — și nu e vinovat numai profesorul sau manualele — să reproducă, i s-a cerut prea puțin să justifice.

DINU FLĂMÎND: A fost subapreciat elevul și mai este.

DUMITRU SĂVULESCU: Elevul care se pregătea pentru concursul de admitere memora analizele literare formulate de manuale sau de meditatori chemați sau nechemați. Modernizarea nu poate să dea niște criterii rigide în legătură cu studiul operei literare. Există o diversitate de abordări ale operelor literare și a încerca să stabilim prin îndrumări, programe școlare, manuale, niște modalități rigide, ar însemna să înlăturăm niște tipare și să aducem în locul lor altele.

Multe din lipsurile actualei programe vor fi remediate într-o viitoare programă. Însă orice s-ar face, experiența școlii, a profesorilor este aceea care trebuie să aibă cuvînt hotărîtor. Se mai pune și problema următoare, cum sînt pregătiți profesorii în momentul de față și prin aceste reciclări. La reciclare vin profesori care au trecut prin liceu, printr-o facultate. Acum vin la aceste reciclări unde o dată pe săptămînă se stă de la 8 la 14. Le-aș fi înțeles ca pe niște discuții la care profesorii de la Universitate să ne pună la curent cu tot ceea ce este nou, cu probleme de pedagogie, de literatură, să ne pună în fața aceste materiale mai sintetice, mai adîncite decît putem face singuri. Sau să discute cu noi asupra acestor lucruri. Or se face așa: vin și ne spun așa, că trebuie să aplicăm procedee moderne și nu să ținem prelegeri. Sîntem tratați ca niște elevi. Se discută despre caracterul formativ al literaturii române sau alte probleme de literatură. Ia să vedem, ce credeți dumneavoastră despre aceste probleme! Și fiecare începe să spună ce crede el, ca un schimb de experiență pe care de fapt îl facem în comisia metodică și în cercurile pedagogice. E un schimb de păreri empiric. Este o dublare a comisiilor metodice și a cercurilor pedagogice. Văd cu durere cum se pierde atîta timp. Mai bine să ni se dea o bibliografie și să ni se indice o temă de discuție.

ZOE DUMITRESCU - BUȘULENGA: La Cugir am fost invitată la o școală și profesorii m-au rugat să fac analiză de poezie modernă. Acest lucru mi-a dovedit că oamenii nu știu să facă analiză literară pentru că douăzeci de ani nu au făcut decît istoricism. Am făcut cu ei cîteva lucruri și am avut surpriza să îi găsesc înverșunați împotriva poeziei moderne, considerînd-o o prostie, pentru că nu o înțelegeau; abia după ce le-am explicat au început să devină mai receptivi (spuneau despre poezia lui Ion Barbu că este o scîmbălăitură!). Mi se pare deci esențial să se organizeze analize cu participarea mai multor profesori, analize de diverse tipuri, de exemplu, o analiză de tip Vianu, alta structuralistă și, de ce nu, analiză psihotipică.

DORIN TUDORAN: Eu nu pot să cred, de pildă, că un elev din anul III al liceului poate înțelege foarte mult din felul în care este prezentată în manual poezia «Lacustră» de Bacovia. Nu cred că această prezentare îl poate ajuta mai mult decît, dacă profesorul va aduce în fața lui niște noutăți — într-o formă accesibilă bineînțeles — eventual noțiunea de nivel fonematic care, în orice caz, va fi mai binevenită decît explicația dată în manual. Sau altceva.

Ce facem noi pentru ca momentele Macedonski, Barbu, avangarda — în poezie — sau Mateiu Caragiale — în proză — să nu rămînă «dificilele» momente de ruptură în procesul de înțelegere al literaturii?

Astăzi nu mai putem, de exemplu, să punem suprarealismul la stîlpul infamiei, fiindcă din neexplicarea lui se trage și imposibilitatea înțelegerii unei bune părți a poeziei moderne, contemporane. Există momente pe care manualul trebuie să le rezolve.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA: Mai ales că suprarealismul este un fenomen la care noi am participat foarte mult.

DORIN TUDORAN: Mi se pare îngrijorător și faptul că în proiectul programei viitorului manual, programă pe care ne-a oferit-o tovarășul Săvulescu, există două ore afectate poeziei contemporane și în aceste două ore s-a găsit loc pentru poezia lui Radu Boureanu, Ion Brad dar nu s-a găsit loc pentru poezia lui Ion Gheorghe sau Ioan Alexandru. Criteriul valoric rămîne în continuare ultimul folosit în cazul literaturii contemporane.

DUMITRU SĂVULESCU: Dumneavoastră vă aduceți aminte de discuția din «Luceafărul» în legătură cu imposibilitatea realizării după aceleași criterii a unei istorii a literaturii actuale contemporane, după Eliberare. Discuția aceasta a demonstrat de fapt marea varietate de puncte de vedere în aprecierea literaturii actuale. De aici și dificultatea pentru orice autor de manual, chiar dacă este vorba de un cadru universitar, în a opta pentru unii poeți sau pentru alții.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA: Am avut dificultăți mari pentru epoca noastră atunci cînd am vrut să alcătuiesc un dicționar și nu am putut să mă hotărăsc decît foarte greu pentru cîi... afla unul sau altul și... ieșea un scandal... și atunci i-am băgat pe toți, chiar dacă numai cu cîte o poezie.

Adevărul este că nouă ne este greu să nu ignorăm susceptibilitățile poeților, dar noi știm foarte bine care sînt în fond valorile lor certe.

TRAIAN STOICA: Eu sînt de acord cu tovarășul Săvulescu că există mari dificultăți în a discerne valorile ce trebuie cuprinse într-un manual. Dar aici predomină o superstiție care contribuie la generarea acestor dificultăți. Și anume e vorba de prezența fatală a universitarilor ca autori. Chiar tovarășul Stanciu care a venit aici cu idei inedite și substanțiale (poate și datorită faptului că numai de un an de zile este la minister!) spunea că la elaborarea unui manual trebuie să existe și cadre universitare. Cu tot respectul ce-l nutresc pentru cadrele universitare, mă întreb totuși dacă acestea sînt absolut necesare în problema pe care o discutăm. Mi se pare că manualele dintre cele două războaie, care au fost citate aici ca valoroase, nu aveau ca autori profesori universitari. Experiențele de pînă acum arată că profesorul secundar este copleșit de autoritatea universitarului care-i impune și punctul de vedere al catedrei respective. Afirm aceasta, deoarece chiar aici s-a spus că sînt greu de împăcat în manuale diferențele de apreciere a uneia sau a altei catedre și din această cauză mari deficiente.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA: Eu mă gîndesc că ar exista două posibilități de selectare a autorilor de manuale:

— să renunțăm la universitari pentru că profesorul de școală secundară știe mai bine despre ce este vorba;

— să facem un referendum printre oamenii interesați de problema aceasta și să vedem care sînt considerați cei mai buni autori de studii din manuale. Acești autori să fie prezentați unei comisii de specialiști în care să intre și secundari și universitari, precum și oameni din afara învățămîntului, comisia hotărînd pe loc care sînt cei mai indicați să alcătuiască întregul manual. Eu cred că ar fi de încercat acest sistem și cît mai repede.

DUMITRU SĂVULESCU: Cu o singură condiție: o discuție nu poate fi folositoare pentru nimeni (dacă să intre sau nu universitarii, sau numai secundarii), însă cei care vor alcătui manualele să cunoască bine viața școlii copiii, posibilitățile lor spirituale.

Vreau să vă precizez că nici un manual de limbă și literatură română nu va fi tipărit pentru școală dacă nu a fost pus în discuția colectivelor largi de profesori și învățători și, aș zice, și în fața elevilor. Cred că noi nu folosim suficient acest autor colectiv al manualelor școlare, care este această masă enormă a profesorilor. Preocuparea principală a ministerului în prezent, în domeniul studiului literaturii române este aceea a elaborării noii programe pentru liceu în concepția noii organizări a liceului pe cele două trepte. Treapta I — obligatorie pentru toți copiii țării și treapta a II-a — pe baza selecției în anul 3 și 4 de liceu, prin concurs. Elaborarea unei programe de literatură română în noua organizare a liceului este extrem de dificilă. Tovarășa Zoe Bușulenga s-a referit la discuțiile din colectiv. Cunosc unele păreri exprimate. Cred că părerea domniei-sale în legătură cu necesitatea menținerii unui curs sistematic, organizat, care să dea o imagine a momentelor cruciale din evoluția literaturii noastre, a tendinței de evoluție a literaturii noastre, este absolut necesară.

În al doilea rînd, programa viitoare a liceului, operă deosebit de dificilă, care angajează o consultare largă a cadrelor universitare și a profesorilor de liceu, trebuie să aibă în vedere și alte obiective: compoziția și stilistica. Fără acestea nu putem înainta în studiul literaturii române. Manualele merg unilateral. O împărțire în profesori de limbă și de literatură română nu este în avantajul studierii limbii și literaturii române în liceu. Profesorul trebuie să desfășoare toate activitățile care au în vedere studiul limbii și literaturii române, cultivarea dragostei pentru limba și literatura poporului nostru.

ADRIAN PĂUNESCU: De fapt, discuția rămîne deschisă. Îi invităm să participe la ea pe toți cei interesați (și competenți!). Cartea de română trebuie să reprezinte — după opinia noastră — o preocupare fundamentală a școlii românești de astăzi, cu atît mai mult cu cît, oricît de numeroase și de presante ar fi problemele științei și tehnicii, ceea ce e obligatoriu să ne deosebească pe noi, oamenii acestei societăți, de cei ce ne-au premers sau de contemporanii noștri din alte orizonturi, este puterea de a transforma tot ce învățăm din matematică, din astronomie, din biologie într-un suport al permanentului nostru umanism. Folosul adînc al cărții de română e acela de a crea, împreună cu cartea de istorie, cu cartea de filozofie și cu cartea de geografie, acest postament. La ce ne-ar servi trigonometria dacă n-am supune-o drumului spre mai bine al țării în care învățăm trigonometrie? Sînt minunate stelele și raporturile dintre ele, dar și fiarele contemplă stelele! Ce adevăruri aflăm din biologie! Dar specialiști în biologie pot fi și antiumaniști. Nu e suficient doar să știm, trebuie să învățăm ce să facem cu ce știm. Una dintre cărțile care ne învață, care ar trebui să ne învețe, ce să facem cu ce știm este cartea de română. Nu e vorba aici că încurcăm numele sau data morții unui scriitor cu ale altuia sau analizăm greșit un fragment literar. E vorba că ne formăm într-un anumit fel. De aceea, deficiențele semnalate și cele încă nesemnalate ale cărții de română, relativa ei rămînere în urmă față de cuceririle gîndirii, literaturii și esteticii contemporane trebuie să constituie — credem noi — un stimulator semnal de alarmă pentru cei de care depinde educația noilor generații.

Să facem totul pentru ca — în fine — cartea de română să devină una dintre cărțile prin care noile generații să intre călite, sensibilizate, adînc umanizate — în existența matură, conștientă de sine, a neamului nostru.

viața la țară (II)

pe ulița mare a satului

Dintr-un maldăr de cifre, iată cîteva reprezentînd statistic realitatea și dinamica unei comune. 2 709 hectare, dintre care 817 pămînt arabil, 547 pruni și meri, 68 cu vie. 18 milioane lei avere obștească, 11 924 000 lei valoarea producției globale. 827 bovine (314 vaci) și 3 600 ovine. Forță de muncă — 1 382 oameni.

ERA APROAPE PRIMĂVARĂ

Vineri, 25 ianuarie, seara. După un drum lung, iată-mă ajuns în comuna Lădești, undeva prin mijlocul județului Vîlcea. Deși sîntem abia trecuți de toiul iernii, parcă ar adia un vîntișor de primăvară. Cerul este senin și țintuit cu stele mari și strălucitoare. Cît de limpezi (aproape să le atingi cu mîna) sînt stelele de deasupra oricărui sat! Și, ca în oricare alt sat, odată cu lăsarea serii, se aud și cîinii lătrînd. În camera de oaspeți e liniște, curat și cald. Mînă de femeie harnică! Mă dezbrac, mă spăl, dau drumul unui aparat de radio și mă-ntind în pat. Peste cîteva minute mă îmbrac, ies afară și aud cîinii lătrînd și văd stelele nefiresc de mari și nefiresc de strălucitoare. Și pornesc, așa, la întîmplare, pe ulița mare a satului. Zăresc o clădire uriașă și o firmă impunătoare: Spitalul Unificat, Rîmnicu Vîlcea, secția externă, comuna Lădești. Intru.

CU PROPRIUL MEU SÎNGE

Medicul Mihalache Paul, directorul spitalului, bate meleagurile Lădeștilor din anul 1950. «Eu nu vă pot explica în cuvinte ce diferență colosală este între ce era *atunci* și ce este *acum*. De exemplu, foarte des se rupea drumul spre Rîmnicu Vîlcea. Rămîneam complet izolați, iar eu eram tînăr, tînăr, și foarte, foarte neajutorat. Iar cazurile trebuiau rezolvate. De multe ori, am avut noroc că mi-am putut salva pacienții cu propriul meu sînge. Sînt donator universal, grupa 0». «O întrebare clasică: Ce cazuri mai interesante ați avut?» Și un răspuns la fel de clasic: «Nu le mai țin minte. De obicei, nașteri. Mai recent, cazuri de intoxicații cu tot felul de substanțe insectofungicide». «Cum sînt oamenii de prin aceste locuri?» «Ca peste tot, aceiași, de toate felurile». «Pentru că dumneavoastră sînteți puținel cam zgîrcit la vorbă, aș vrea eu să vă spun că nu le-ați dăruit acestor oameni numai sîngele de grupa 0, ci chiar propria dumneavoastră tinerețe. Sînteți aici de aproape 25 de ani. Ce părere aveți?» «Poate că e așa, poate că e altfel, poate că de asta am rămas aici, în Lădești»

AȘA AM FOST EU ÎNVĂȚAT

A doua zi, sîmbătă, la Consiliul popular comunal asist la o ședință a Comitetului executiv privind aprobarea bugetului de 2801700 lei, dintre care 1955700 subvenții de stat, iar 846 000 din venituri proprii. Cifre, cifre și iar cifre. Apoi, după ședință, îl abordez pe primarul comunei, Toma Ion, absolvent al Academiei de Științe Sociale «Ștefan Gheorghiu», cursul de zi. Îmi spune că întreaga comună Lădești, cu cele 10 sate aparținătoare, are 3 900 de locuitori cuprinși în 1 263 familii. Intră șoferul Preda Constantin și sîntem întrerupți. Vrea un ax cu came. Bulăcel I. Gheorghe vizează un contract de viței. Bădulescu Alexandrina vine pentru un contract de lînă și pentru lemne. «Avem șase grădinițe și un procent de școlarizare la grădinițe de 96,6%. Sîntem pe locul 2 în județ, după comuna Armășești». Iar sîntem întrerupți, cineva cere un bilet de înmormîntare. Sună telefoanele. Legătura cu Direcția drumuri și poduri. Este vorba despre un proiect de apărare a podului de la Mălădărești. «Lunea, cînd începe săptămîna, e tare greu cu telefoanele. Sîmbăta, cînd se termină, la fel. Ce să spun despre mine?! Am fost activist U.T.C., am absolvit în 1973 «Ștefan Gheorghiu» și acum sînt primar în Lădești. De felul meu sînt din Slătioara, dar acum locuiesc aici, cu soția și copilul de cinci ani». «Cum sînt oamenii din Lădești?» «Cum să fie?! Din proprie experiență știu că oamenii se atrag greu și-i pierzi foarte repede, la cea mai mică incorectitudine. Fiecare cu necazurile, interesele, și problemele lui. Un fel de ghem pe care trebuie să-l descurcăm mereu». «V-ați gîndit la eventuale reclamații?» «De ce tocmai la reclamații? Știu eu, deocamdată sînt aici doar de șase luni. Nu am avut timp și nici n-am de gînd să reflectez la eventuale reclamații. Am încredere în ajutorul comitetului de partid cu care colaborez și cu care vom lua hotărîrile cele mai importante. Dacă munca e colectivă, atunci și răspunderea e colectivă. Eu așa am fost învățat că trebuie să fac și așa am să fac».

C.A.P. LĂDEȘTI

Păiuș Constantin și Enuță Alexandru, președintele C.A.P. și, respectiv, inginerul șef, mă obligă să consemnez alte și alte cifre. Mă conformez și răsuflu ușurat, cînd termin. «Acum vă rog să-mi spuneți ceva despre oameni». «Avem oameni buni, harnici, oameni pe care putem conta. La munca de cîmp îi avem pe Ungureanu Nicolae, Duțică Eugenia, Mărăcine Elena, Nicolăescu Alexandru, Păiuș Savian (e pensionar, dar se ține de noi ca un tînăr), iar la sectorul zootehnic îi putem aminti pe Marinescu Eliza, Rusu Maria, Stăncei Eleonora, Dombrăvescu Virgil, Nenulescu Georgeta. Sînt foarte, foarte mulți oameni de bază». «Cum este organizată munca în cooperativă și ce sistem de plată aplicați?» «Avem ferme mixte cu profil vegetal și zootehnic, avem brigăzi mixte de cîmp. Am aplicat și intenționăm să aplicăm plata în acord global, formă care-i cointeresează pe țăranii cooperatori. Un om care a muncit, pe lîngă retribuția pentru depășirea planului, cîștigă 17-20 lei pentru o normă. Ne-am propus să ridicăm valoarea unei norme pînă la 25 lei». «Un om poate face chiar și două norme pe zi?» «Desigur, depinde de om și de locul lui de muncă. După felul cum s-a pornit, avem convingerea că țăranii noștri vor fi mulțumiți». «Adică vreți să spuneți că, deși e iarnă, se muncește din plin?!» «Bineînțeles. Știm că un bun gospodar își face iarna car și vara sanie. Iarna e timpul în care se pregătește marele asalt de primăvară. Gunoim, defrișăm, ne asigurăm împotriva unor eventuale revărsări ale Cernei, rîul acesta care anul trecut, de exemplu, ne-a furat 30 de hectare de porumb ajuns deja la înălțimea de 40 centimetri. Trebuie să ne pregătim și în vederea unor probabile brume care cam au obiceiul să cadă exact în vremea de înflorire a prunilor și merilor. Dar poate că veți veni pe la noi și în perioada aceea, prin aprilie, cînd munca e în toi și comuna e mai frumoasă ca oricînd». «Mulțumesc, voi încerca să vin, vă doresc succes, brume puține și nici o revărsare a Cernei . Acum trebuie să plec la liceu».

LICEUL DE CULTURĂ GENERALĂ

Înainte de a ajunge la liceu, trec pe lîngă unitatea C.E.C. Responsabilul unității, Țonoiu Ilie, îmi spune că 3 600 depunători au realizat 8 200 000 lei depuneri, ceea ce reprezintă peste 900 lei pe cap de locuitor. Și iată-mă ajuns la liceul înființat în anul 1966. Popescu Nicolae, directorul liceului, îmi oferă aceleași cifre și date. 9 săli de clasă, 414 elevi, 24 cadre didactice, un internat cu 50 elevi, un atelier cu 12 000 lei încasați din vînzări și prestări servicii, o anexă de cinci clase, aflată în construcție. «Ne-ar mai trebui doi profesori, de muzică și educație fizică, și un ajutor mai substanțial pentru a termina cele cinci clase a căror lucrare este calculată la 257 000 lei, iar noi am primit, deocamdată, din partea Consiliului doar 30 000 lei». «Vă îngrijorează ceva anume?» «Da, ne îngrijorează, dar nu ne sperie. Avem cărămizi, certitudinea ajutorului din partea comitetului de părinți. Va fi mai dificil cu partea de tîmplărie și finisarea». «Bine, tovarășe director, noi consemnăm aceste probleme ca pe un apel de a nu fi lăsați singuri în rezolvarea unor aspecte care, pare-se, vă depășesc. Acum aș vrea să știu ce fac elevii dumneavoastră după ce termină liceul?» «Pînă în prezent am avut patru promoții. Din prima promoție au intrat la facultăți 14 elevi. Din a doua promoție, numai 8. Ultimele două promoții ne-au adus mai puține satisfacții. Poate că este o deficiență a noastră, dar și exigențele unui examen de admitere au crescut foarte mult. Ceilalți absolvenți sînt cuprinși în școli postliceale, sau au intrat direct în producție». Între timp, clopoțelul a sunat pentru recreația mare. Culoarele liceului se umplu de hărmălaia obișnuită.

PREMISELE UNEI CHEMĂRI LA ÎNTRECERE

Consiliul popular comunal, întrunit în cea de-a XXX-a sesiune ordinară, cheamă la întrecere toate consiliile comunale din județul Vîlcea pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan pe anul 1974 la toți indicatorii. Nu știu cum aș face să evit cifrele, dar cifrele, într-o întrecere, redau, totuși, esența. Locuitorii comunei Lădești își propun amenajarea pășunilor model pe o suprafață de 249 hectare, suplimentarea planului cu 300 kilograme lînă, 150 hectolitri lapte, 100 kilograme grîu și 200 kilograme porumb la fiecare hectar (peste plan!), economisirea a 15 tone benzină, 20 tone motorină și 20 000 kilowați/oră energie electrică. «Adăugînd la aceste cote și alte importante obiective din domeniul edilitar sau al activității cultural-educative, se poate conchide că, în comuna Lădești, anul 1974 va fi anul consacrării noastre, ocuparea unui loc fruntaș în întrecerea pe care noi înșine am lansat-o. Ne sprijinim pe realizările anilor trecuți, pe hărnicia, ambiția și dragostea noastră pentru renumele comunei», ne spune tînărul primar Toma Ion. Plec din comuna Lădești, dar am convingerea că mă voi reîntoarce pentru a consemna asaltul de primăvară, bătălia recoltei și biruința deplină a acestor oameni pe care i-am cunoscut într-o zi de iarnă, într-un sat ca oricare altul.

Victor NIȚĂ

puteam să fiu mai mult decît erou

Am ajuns la una din numeroasele margini ale Iașului, cea dinspre abator. De aici, mi s-a spus, mai aveți 500 de metri pînă la gostat. Și după ce am parcurs pe jos, în contul celor 500 de metri, circa doi kilometri în linie dreaptă, pe o șosea care uneori era asfaltată, am ajuns, în fine, la ferma zootehnică Dancu, unde am aflat că puteam veni și cu autobuzul local, fiind mai ușor. Ferma Dancu arată ca un sat, la marginea Iașului. Cuprinde, adică, oameni, case, televizoare, grajduri cu vite, mașini-unelte.

Vaca cea mai productivă din Dancu se numește 21412 și este născută pe 28 aprilie, adică în zodia Taurului. Ea locuiește în grajdul numărul 5 și e îngrijită, ca și celelalte vaci, de mulgătorul Gheorghe Lungu, căruia îi place mai mult ca vacile să aibă un nume compus din litere, iar nu din cifre. Este însă destul de greu să botezi cîteva zeci de vaci cu nume ca Surica sau Bălaia, cînd majoritatea sînt sure sau bălaie.

Eroul Muncii Socialiste, Gheorghe Lungu, pare foarte tînăr, deși are 36 de ani. Are un obraz de om crescut în mijlocul naturii și hrănit cu lapte luat direct de la sursă. Se pare că toate lucrurile care țin de maturitate le-a făcut mai devreme, dacă la vîrsta aceasta are deja patru copii și este și Erou al Muncii Socialiste.

Cum a fost în ziua cînd ați primit medalia, cum să fie nici nu știam că o voi primi. Am mers la București pentru Conferința Națională și m-am întors erou al muncii, după ce mi-a strîns mîna chiar tovarășul Ceaușescu. Atunci, la întîlnirea cu dînsul aveam oleacă de emoție, dar asta fiindcă voiam să iau și eu cuvîntul în fața secretarului nostru general. Au vorbit însă mulți tovarăși de-ai mei, și eu n-am mai încăput. Ce voiam să spun, cu planul nostru, voiam să-mi iau și angajamente. De-acolo am venit acasă și am mers direct la treabă. Își tot aranjează părul turtit de o căciulă pe care o poartă probabil și vara și care se află acum undeva pe masă. Așteaptă altă întrebare. Gheorghe Lungu este un om tăcut, ca toți aceia care și-au petrecut multă vreme prin preajma animalelor. De cînd sînt mulgător, nici nu-mi aduc aminte bine, cred că aveam vreo 13 ani, eu de mic m-am învățat la vite. Acum dac-ar fi să lucrez în alt sector mi-ar veni greu, mă împac bine cu viteie, ne-am învățat împreună și la greu și la ușor. Că planul depinde și de mine și de ele, iar pînă acum l-am depășit mereu. Mai am și vaci nedisciplinate, căci fiecare se comportă în felul ei, după vîrstă. Se uită la mine și rîde, îi place probabil găselnița asta cu indisciplina vacilor.

Aici, la un pas de Iași, vă considerați un țăran? Cum să nu, chiar dacă ferma ar fi în oraș, ce fac eu e meserie de țăran, așa că tot țăran sînt. M-am crezut ceva orășean cînd mi-am dat fata cea mare la balet, la Cluj. Știți că la balet merg mai mult fete de la oraș. Mi-e ciudă că s-a îmbolnăvit și a trebuit s-o aduc înapoi, dar patru ani tot i-a făcut, a rămas înseamnă cu ceva. Și copiii ceilalți? Învață, sînt la școală, în Iași, vreau să-i dau la liceul industrial, dacă nu intră îi țin pe lîngă mine la fermă, că i-am învățat de mici cum să umble cu vacile și acum se pricep. Dar cred că intră ei, le e dragă școala, și mie mi-a fost, dar m-a prins foametea și n-am mai apucat s-o termin. Îmi pare rău și acum, dar ce să fac. Dacă aveam și școală puteam să fiu mai mult decît erou. Îl întreb cum adică, adică, zice, sînt prea puțin mulțumit de mine, îmi vine greu să-mi învăț cursurile de zootehnie. Ne plimbăm printr-un grajd, uite vaca asta a fost bolnavă, asta trebuie să nască. Pe locul unei vaci plecate nu știu unde zăresc culcată o pisică, își ia probabil rolul în serios, se crede mare. Îl întreb unde își face de obicei concediul, zice că pe la băi, la tratament fiindcă e puțin bolnav. N-a văzut decît odată marea, cînd a fost la odihnă, nu la tratament, vrea să zică, acum cîțiva ani, dar nu i-a plăcut fiindcă era fără familie și toată ziua făcea plajă și bea bere. Trecem și pe la grajdul 13, la «tineret», aici sînt fiicele celor de la 5. Omul îmi explică și mie cum stau lucrurile, cum trebuie hrănite vacile, fiecare primește mîncare după cum dă lapte. Aproape ca la oameni, spune, și își arată iarăși dantura ca de lapte. Să știți, îmi spune serios, că și vacile trebuie educate; mi-aduc aminte cînd ne-au venit primele aparate de muls, c-am stat multe zile pe lîngă ele cu aparatul, ca să se obișnuiască. Acum, cînd văd de juninci aparatul, s-au învățat cu ei ca ăștia mici ai mei cu televizorul. De televizor aveți timp, întreb, nu prea, îmi spune, pentru că se scoală dis-de-dimineață și asta înseamnă că se culcă devreme, tocmai de aceea tot ce vede la televizor îi place. Mă uit, zice, de multe ori la telejurnal. De seară? De seară, se înțelege, că pe ăla de noapte nu mi-amintesc cînd l-am văzut ultima oară. Mă uit să văd ce s-a mai întîmplat în țară. Și după asta mă culc liniștit și fără să visez, fiindcă de vise nu mai ai timp cînd trebuie să te scoli la patru dimineața.

George STANCA

iarna la miercurea sibiului

Ningea bine la Miercurea Sibiului, oamenii erau bucuroși, ziceau că s-a întors iarna de altădată, iarnă cu viscol și ger. Și mai bucuroși păreau a fi copiii, ulițele erau pline de sănii. Bucuria unui copil cînd ninge duminică dimineața nu se poate explica. Ce face atunci un copil? Un copil o șterge de acasă, acolo în capul satului drumul a înghețat, sania alunecă năprasnic. Copilul se întoarce acasă odată cu întunericul. Are noroc, acasă părinții au primit vizita cutărui unchi sau a cutărui naș, i se cer și lui mai puține explicații.

Vizitele de cumetrie sînt multe în această perioadă și la Miercurea Sibiului. Se adună oamenii la povești, beau vin și vinars, beau și românii și sașii. Sașii au însă niște obiceiuri specifice, așa-numitele serbări de «vecinătate». Mai mulți vecini se constituie într-un soi de comunitate de prietenie și de ajutor. Odinioară aceste vecinătăți erau nucleele organizatorice de bază ale satului-cetate din Transilvania. Din toată menirea lor belicoasă de altădată a mai rămas doar obiceiul acestor plăcute agape de iarnă.

Au rămas așadar vecinătățile, dar au rămas și ruinele cetăților, cum este biserica fortificată din Miercurea. Nu v-ați întrebat niciodată cum ar putea fi valorificată o veche cetate Cine trece prin Miercurea, trebuie să vadă așa-numitul «turn de slănină», adică vechiul turn în care familiile săsești își depozitează slănina. Cetatea frigider de la Miercurea pare a fi destul de ingenioasă. Obiceiul a cimentat în localnici un spirit de colectivitate aparte, nimeni nu făcomește la bunul altuia. Zidul gros al cetății ține răcoare. Dealtfel toate casele de aici, unele mai vechi de 200 de ani, au ziduri groase, solide. Un rînd de cărămidă, un rînd de piatră, apoi alt rînd de cărămidă, așa se construia înainte. Miercurea Sibiului are aranjamentul tipic al satelor săsești; porți înalte, ziduri înalte, casă lîngă casă, geamurile mici și înalte, ulița largă. Multă vreme au construit la fel și românii de prin părțile acestea, ceva din specificul de sat-cetate s-a mai păstrat pînă și în noile «cartiere» ale Miercurei. Construcții solide care inspiră un simț al trăiniciei.

Cînd sosești pentru prima dată în comună crezi cei puțin că ai greșit adresa. Centrul ei pare centrul unui oraș, de jur împrejurul pieței numai case cu etaj, fostele sedii ale băncii agrare, care exista aici cu ani în urmă, sau ale altor societăți comerciale. Spiritul acesta comercial s-a păstrat, comuna are nu mai puțin de 14 magazine de desfacere. Condus de Mihai Penariu, primarul comunei, văd toate zonele acestei Miercuri. Noile case ale cooperatorilor formează un cartier aparte, toate au fost construite din bani cîștigați la C.A.P. Acești oameni au venit aici cu ce aveau pe ei, au venit să muncească, dar s-au așezat definitiv. Comuna are peste 7 000 de locuitori, din care sașii reprezintă 28%. Miercurenii speră să-și spună orășeni nu peste multă vreme. De comună mai aparțin și satele Apoldul de Sus și Dobîrca, fiecare din acestea putînd să fie socotite, de fapt, comune de sine stătătoare. Dar Miercurea, cu puterea ei economică, cu numărul impresionant de unități comerciale, cu circa sanitară, cabinetul dentar și cu spitalul modern, care are în dotare proprie două autosalvări, cu liceul, grădinița și (în curînd) creșa de aici, cu instalația sa de telefoane și cu încă multe altele, Miercurea Sibiului, deci, se va putea numi oraș

Merg cu Mihai Penariu pe șosea, «bună ziua», «bună ziua»; «babule Hans ne-am înțeles, nu-i așa, mai contractezi un porc cu statul». În zilele cît am stat la Miercurea, am văzut la acest primar o știință deosebită de a discuta cu oamenii. Știe tot, știe la ce prețuri se vînd acum porcii în particular, le arată oamenilor ce este rentabil și ce nu, merge la piața liberă și reușește să facă, acolo, contractări, îi învață ei, om tînăr, pe țăranii bătrîni cum să furajeze în mod economicos o vită, și mulți dintre ei îl ascultă. Mă duce să văd în Miercurea ulița sașilor, intrăm la familia Aker. Casa are 130 de ani vechime. Mihail Aker scoate dintr-un sertar un «inventarium» care consemna la 1828 bunurile pe care ait Aker le moștenea de la un și mai vechi Aker. În casă aproape toate au rămas neschimbate; paturi înguste și înalte, mobilierul săsesc tradițional, pe perete un fel de bîldar, care maschează un seif. Blide datate 1743, cele mai vechi obiecte din casă. Vreau să văd tot, Sofia Aker scoate din ladă un cojoc înflorat și (deja mă obișnuisem) datat 1909. L-a purtat bunica ei, o văd undeva într-o fotografie. Multe fotografii, toate cu ani frumos caligrafiați, toți acești ani reprezentînd o confirmare, o nuntă, un botez etc. Cojoacele și pieptarele au trecut de la bunică la nepoată, au ieșit în fiecare duminică din ladă și au intrat duminică seara în aceeași ladă. Pielea lor este încă miraculos de albă, ai zice că duminica aceste cojoace nu se murdăresc. Cojoace, pieptare, șorțuri înflorate, costume negre bărbătești, cu pantaloni «pană» și surtuc plin de bumbi, pălării negre, tari, cu bor lat, turbane negre de mireasă, costum de mireasă, apoi costum de femeie măritată, apoi costum de femeie bătrînă; costum de mers la biserică, costum de mers la dans, toate aceste costume își încetează acum ciclul, nu mai are cine să le preia. Tinerii nu mai poartă, bătrînii nu mai știu cum să-i convingă. Au dispărut dealtfel și croitorii tradiționali, ultimul croitor cosea acum vreo zece ani pentru șapte sate. Nu se mai face nici șiacul acela negru, nu mai este nici mîna care să brodeze zile în șir, cu răbdare și cu bucuria secretă că se naște un lucru pentru mai multe generații. Cîțiva bătrîni mai țin cu sfințenie la vechile lucruri, la vechiul mobilier, la vechile acte. Tinerii îi privesc cu mirare, nu-i înțeleg, chiar dacă sînt în stare să-ți recite poezia cu «tradiția».

C.A.P.-ul din Miercurea Sibiului este o unitate foarte puternică, președintele ei, Roth Simion, este dealtfel și vicepreședinte al Uniunii Generale a C.A.P.-urilor. Un om masiv, energic, un gospodar priceput. Președinte cu ani lungi de vechime în funcție, așa cum este și Kir Ioan din Apoldul de Sus, președinte de 18 ani. Inițiativele nu se lasă așteptate aici. Atît dintre cooperatori, cît și din alte categorii de salariați, cadrele stabile reprezintă 95%. Vin oamenii la Miercurea și nu mai pleacă. Dacă acum mai este un post liber la spital, primarul nu se arăta deloc neliniștit. Va fi scos la concurs, un asemenea post este socotit prin împrejurimi ca un loc de muncă deosebit de rentabil. Penariu spune că face tot ce-i stă în putință să creeze noilor cadre, în special tinerilor absolvenți din învățămînt, condiții omenești de viață. Vorbește el cu cutare sau cutare cetățean să-i ia în gazdă pe noul venit, la un preț convenabil, pînă cînd se va găsi o altă soluție mai bună. Îl ajută el pe absolvent, îi repartizează butelie de aragaz, îi facilitează alte lucruri. Nimeni nu pleacă din Miercurea, sînt chiar sibieni care stau în sat, aici unde au slujba, și nu merg la Sibiu decît o dată sau de două ori pe săptămînă, deși au mașini.

Ingenioasă este și ideea fabricării plinii. Femeile aduc dimineața plămada la brutărie, pleacă apoi la muncă la C.A.P., iar după terminarea lucrului își iau pîinea gata coaptă. Teritoriul agricol al comunei nu este dintre cele mai bune. Zonă deluroasă, climă pretențioasă, capricioasă. În primăvara anului trecut, de pildă, au fost pe aici inundații mai mari decît în acel an de urgie cînd s-au ridicat apele țării. Au semănat grîu pe terenuri aproape mlăștinoase, nimeni nu credea să vadă acolo holdă, dar a fost holdă. Miercurenii au defrișat dealuri întregi. La început au cerut ajutorul unor tractoriști din Ialomița, au venit tractoriștii, au văzut dealurile și au spus că ei nu pot ara pe acolo. Au arat atunci tractoriștii din sat, au semănat grîu în pantă, a crescut grîul și a dat recoltă bună. Conducerea comunei și-a propus să fie prima comună din județul Sibiu care să nu mai aibă nevoie de nici un împrumut de la stat. Ar fi realizat aceste venituri și în anul care a trecut, dar vremea nu le-a fost prielnică. S-au realizat însă importante contractări de animale, 200 de porci în 1973, față de 72 în anul precedent. Cooperativa va trăi pe picioarele ei, este ambiția la care atît Mihai Penariu, cît și cei trei președinți de cooperative și-au pus-o în gînd. În temeiul acestor ambiții, miercurenii aspiră anul acesta spre un Ordinul Muncii clasa a II-a. În '73 au luat Medalia Muncii, plus alte patru diplome în întrecerea patriotică. Adăugați la acestea încă cele cinci diplome care le recunosc spiritul gospodăresc pentru înfrumusețarea comunei și veți înțelege de ce ambițiile din acest an ale miercurenilor sînt îndreptățite și realizabile.

La Miercurea Sibiului ninge frumos, oamenii erau bucuroși, oamenii traversau în liniște iarna.

Dinu FLĂMÂND

uitînd uneori de ei înșiși, au devenit istorici ai cerului

Teracotă roșie lustruită, reprezentînd un bărbat.

CALAVERAS — ...

Preistoria Americilor are încă misterele sale. Și azi, din cînd în cînd, pluta ciudate forțează cele două oceane planetare care scaldă continentul pentru a demonstra posibilitatea venirii omului pe aceste locuri din alte părți ale lumii cu milenii în urmă. Fie că a sosit ajutat de vînturile Pacificului, fie că a trecut peste ghețurile strîmtorii Behring sau prin apele reci ale Groenlandei cum se presupune, arheologii i-au descoperit urmele chiar în straturile epocii de piatră. Ampla expoziție de la Dalles, «Capodopere ale artei mexicane» vine să ne prezinte o parte din succesiunea de civilizații care au dat strălucire Americilor de-a lungul timpului. Expoziția cuprinde o perioadă cam de trei mii de ani, de la civilizațiile arhaice (amplu reprezentate), pînă la arta Noii Spanii, apoi cea modernă, arta populară, încheind o superbă călătorie în lumea gîndirii stilurilor și expresiilor artistice latino-americane.

Firesc și simplu, toate triburile și populațiile arhaice care s-au succedat pe pămîntul mexican s-au supus legilor vieții dintotdeauna, au vînat și au cultivat pămîntul, le-a fost teamă de secetă și s-au bucurat de ploi, s-au ucis în războaie și și-au pus nenumărate întrebări, de ce se nasc, de ce mor, de ce există cerul și soarele. Ocupîndu-se de cer și de aștri, au uitat cîteodată de ei înșiși și atunci au inventat și ei astronomia, și calendarul fără să fi auzit de Babilon, nici de Memphis-ul egiptean al Regatului Vechi. Ocupîndu-se de astronomie și de calendar ei au descoperit, prin cine știe ce întîmplare fericită, cifra absolută care-l salvează pe om din chingile propriilor lui limite, cifra zero și care-i permite să fie ființă cosmică, să poată trece dincolo de cele zece degete și să numere.

Toți invadatorii planetei se spune că au venit din nord, tot așa și spre Mexic au coborît din regiunile boreale de-a lungul timpului, urmînd o succesiune neexplicată olmecii (XI-VI i e n.) toltecii (secolul al VI-lea), chichimecii (secolul al XI-lea), aztecii (secolul al XIII-lea), aducînd cu ei credințe și deprinderi, un repertoriu de forme propriu și o voință formativă mereu inedită, alcătuind acea succesiune de civilizații numite precolumbiene.

Prima dintre remarcabilele culturi precolumbiene (cultura olmecă) de pe continentul american se dezvoltă pe coasta golfului Mexic, într-o teocrație al cărui centru religios era insula La Venta. Acum apare sistemul de numărare vingesimal, un sistem de scriere hieroglifică, dar și o artă a colosalului care se va răspîndi pe o arie întinsă. Statuile sînt uriașe și capetele monumentale (trei metri) și totdeauna ele vor reprezenta un bărbat. S-a spus despre arta precolumbiană mexicană că motivul ei dominant este teama, că ea proslăvește mai degrabă moartea decît viața. Dincolo de aceste generalizări nu totdeauna concludente, vom observa că arta olmecă propagă enormul, o anume ferocitate în reprezentările umane, latura stranie a ființei (pitici, cocoșați, copii obezi plîngînd etc.), animalitatea. Dar tot ei sînt aceia, care descoperind sacralitatea soarelui îi vor da acestuia un chip uman, reprezentîndu-l sub forma unui cap sferic, cu părul în explozie de raze.

Piramidele egiptene erau de acum bătrîne, aveau cîteva mii de ani, cînd pe platoul înalt central al Mexicului se construiește un oraș imens pentru vremea aceea, Teotihuacan, în care clădirile sacre au forma unor piramide cu șiruri de trepte urcătoare pe una din laturile lor, sau sînt structuri piramidale așezate în succesiune crescîndă. Monumentele sînt uriașe (piramida Soarelui are 65 de metri înălțime, cea a Lunii 42 de metri) și ele rămîn operele capitale ale arhitecturii «civilizației Teotihuacan» pe care alte popoare migratoare le vor distruge pînă la urmă (secolul al VII-lea). Paralel în timp, în provincia Oaxaco din inima Mexicului, se dezvoltă civilizația zapotecă cu centrul de cult situat pe Monte Alban. Orașul e construit în terase în care rigoarea geometrică se îmbină cu fantezia. «Monte Alban, prin însăși originea și cadrul său, nu se supune legilor naturii. Constructorii nu numai că nu au respectat configurația terenului, dar chiar au neglijat-o interpretînd-o ca pe un haos pe care omul are obligația să-l ordonezeo» (Paul Westheim). Acum și arta ceramicii cunoaște o mare înflorire. Se creează minunatele urne închipuind divinități ale pămîntului și acele vase monocrome (cenușii sau de culoarea lutului) sau bicrome (negre cu pete albe sau vișinii). Repertoriul de forme se diversifică, iar inciziile motivelor geometrice alternează cu decorațiile picturale. Ne aflăm la începuturile sculpturii în relief și a creației frescelor.

Culturi materiale există paralel în această lume a civilizațiilor precolumbiene. Ele se influențează reciproc, suportă transferuri de motive și ritualuri, apărîndu-și în același timp, individualitatea expresiei artistice obiectivîndu-le într-o lume care e în plină mișcare.

Dar preocuparea acestor mici populații pare să fie timpul. Ele se grăbesc, presimțind parcă venirea corăbiilor spaniole. Ele caută mereu durata temporală și un punct de sprijin; ele îl caută și cred că-l găsesc în zeul Soare, în care-și pun speranța, căruia îi ridică temple și idoli, pe care îl numesc tată al vieții și-l adoră sacrificîndu-i nenumărate vieți omenești, într-un ritual neîn-

CIHUATEOTL — divinitate adorată de femei (teracotă)

Figurini (teracotă lustruită).

Orchestră.

Figurină.

trerupt și sîngeros, ca în consacrarea templului lui Huitzilopoctli cînd au fost jertfiți optzeci de mii de oameni. Chiar și jocul pelotei are un sens magic și cosmogonic, (lupta soarelui împotriva întunericului) pelote semnificînd soarele. Pentru ei moartea era ofranda vieții, numai astfel se poate explica sacrificarea învingătorilor de la jocul de pelotă în practica totonacilor. Urmărind obsesiv soarele maiașii au măsurat timpul pe 90 000 000 de ani și au devenit astronomi și «istorici ai cerului». Ei cunoșteau planetele poate mai bine decît sufletul lor, sărmanul lor suflet, care preamărea cu evlavie natura, zeificînd-o. Neștiind de unde vin, aceste populații își asumau origini ciudate. mixtecii se considerau descendenții unor arbori, aztecii descendenți ai mitricului Aztlan (locul cocorilor). Lunga lor istorie e plină de credințe, presimțiri și *viziuni care* impregnează întreaga lor creație artistică. Chilam Ballam, marele preot, a prevestit că oameni albi și bărboși vor sosi dinspre soare-răsare să așeze pretutindeni cruci. Hernando Cortez debarcă în Mexic în 1519. La 8 noiembrie intră în orașul Tenochtitlan. Mileniile civilizațiilor precolumbiene din Mexic intră în eclipsă. Noua Spanie, cum vor fi denumite aceste *pămînturi cucerite*, va trăi de atunci înainte cîteva veacuri sub semnul «barocului cutremurelor de pămînt», și al delirului ornamental. Și astfel arta vechii Americi sfîrșește în dangătul clopotelor.

Cornel BOZBICI

un obicei județean: acela de a nu pierde personalul 5005

«Era zi de leafă. Ce să fac? Am luat fetelor, Sonia în clasa a XI-a la liceu și Marinela, într-a VI-a la generală, vă rog să scrieți generală, cîte o pereche de ciorapi. Ce se-ntîmplă? Marinela este mai solidă decît Sonia și eu, tatăl lor fiind, am pus un semn al meu fiecărei perechi de ciorapi. Bun, mă duc deci acasă, le dau ciorapii, ele mă întreabă ce i-am făcut cadou mamei lor și eu le spun că asta nu le interesează. Mai stau ce mai stau și mă culc. Știți, eu locuiesc în comuna Străoane, județul Vrancea, și lucrez la I.J.C.M din Focșani. Fac naveta, așa cum o facem toți. Odată cu mine pleacă și Sonia la liceu. E greu, dar face. Vreau să le fac oameni pe amîndouă. Bun, deci a doua zi vin acasă pe la ora 17 — 5 cum îi spun eu — și sparg lemne, mă mai gîndesc ce mă mai gîndesc și adorm. Dimineața eu am obiceiul să fac focul, să încălzesc mîncarea și să mănînc primul în bucătărie. Mîncînd aud fetele certîndu-se. Trag cu urechea: Sonia spunea că peste noapte Marinela i-a schimbat ciorapii, fiindcă ea, Marinela, și i-a rupt pe ai ei. Tac, tac, și le chem la anchetă, scurtă, cît să nu pierdem rata. Marinela n-a recunoscut și eu, dîndu-mi seama că minte, am rugat-o pe Sonia să plece pe cursă cu mine cu ciorapii rupți de sora sa dintr-a VI-a generală. Vă rog să scrieți generală. Da, așa am făcut, eu am fost la serviciu, ea la școală și întorși acasă la ora 17 am deschis ancheta aceea adevărată, aceea de familie, în care nimeni nu trebuie să mintă, fiindcă, domnu' șef, există, dacă nu știați, un obicei specific românesc — acela de a căuta dreptatea. Bun, deci la anchetă. Marinela nu recunoaște, eu ies în curte, dau drumul cîinelui din lanț, îi iau zgarda de la gît, o iau în mînă, intru-n casă, i-o pun Marinelei de gît, și-i spun că ea trebuie să stea în locul cîinelui, deși nu merită, fiindcă un cîine, fără glas, latră cum se apropie cineva străin de casa mea. Normal, om fiind, după o jumătate de oră i-am dat drumul Marinelei și ea plîngînd mi-a spus că și-a rupt ciorapii căzînd pe polei. I-a fost rușine și a schimbat noaptea ciorapii cu ai Soniei. Adică, o pereche de ciorapi înseamnă un cap de țară? I-am explicat că nu iubesc minciuna chiar dacă trăiesc la sat și chiar dacă sînt un om simplu».

Omul simplu călătorind și el cu personalul 5005 care o ia de la București și ajunge la Ciceu se numește Asăndulesei Ioan și este de meserie fierar-betonist.

Înainte de a-l saluta plin de gazetărie pe acest om, și nu zic degeaba «acest om», aflu că «fetele ajunse la 17 ani devin cele mai sensibile animale de pe pămînt fiindcă ele cred că tot ceea ce zboară se mănîncă». Cum spun, îl salut, îi mulțumesc, cobor la Buzău, dar pînă atunci am asistat la un colț de geam, în barul trenului 5005, la o scenă penibilă. Pînă a ajunge la halta Scroviștea, revizorul Stanciu Constantin, cu legitimația 9097, vrea să bea o bere fără să plătească garanție, deoarece spune: «îți dau legitimația și asta ajunge». Barmanul Iordache Constantin, un om muncitor, de bună-credință, care n-a știut nici o clipă că este asistat din colț de geam de un ziarist, a refuzat să-i dea pentru că «Romvaredul», instituție care ajută deplasările tuturor prin mîncare și băutură are legi de fier. Stanciu Constantin pe bază de legitimație arătată așa, ca un ghioc, n-a obținut bere, dar a obținut această parte a articolului meu, și indignarea mai multor călători. Deși n-am chef de mărturisiri, ci de reportaj, vă comunic că acest revizor a cerut și buletinul de identitate al mai multor cetățeni ceea ce se numește abuz. Și se mai numește grosolănie.

Să-l uit eu, dar să nu-l uite alții și să trecem la fapte demne de personalul 5005. Un tren strivit de lipsa de spațiu între bănci, un tren gri, un tren în care vezi cîrlți, damigene, rame pentru tablouri, copii ținuți în brațe pe locurile altora, toalete în care poți doar să încapi... La «Triaj», prima stație după București, un maior de aviație în hol aprinde un «Buciumș și la puțin timp, cumva solidar, un plutonier de miliție apare și el și aprinde o țigaretă «Carpați». Maiorul strică șapte beți din chibriturile acelea stupide gen plic, în timp ce milițianul posedă un chibrit adevărat, cutie, ambele costînd cîte 0,20 lei... La Periș, pe peron, aproape fiecare om are un copil, intermediarele noastre cele de toate zilele sînt în pungi scrise pe limbi străine, iar pe o tăbliță scrie românește, adică simplu și cinstit, «Ianuarie 1974». Mersi... La Periș, văd că un bec lipsește și aud prima greșeală (gramaticală) a barmanului Iordache Constantin «Sticlele să dă doar cu garanție». În fond, cine muncește, greșește.

Se stă mult în Periș, aproape 10 minute. Este, poate, așteptat Caragiale sau un alt tren internațional al acestei țări care a dat pe tavă scriitori și, mai ales, oameni. Plecat din Periș, 5005-ul ia avînt și după circa 3 minute văd copaci deja tăiați și fasonați, uitați de autoritățile locale, loviți și acoperiți de zăpadă, de care, sînt convins, multă lume are nevoie ..

La stația «Prahova», deasupra firmei, sînt 14 lădițe cu rădăcini de flori, o bătrînă acoperită-n broboadă alături de obișnuitul șef de stație cu chipiu roșu dînd liber trenurilor care-l părăsesc ca și iubitele din tinerețe. Din Periș, un singur tip urcă direct la barul trenului, întîlnește un prieten și începe un dialog pe care-l redau nu din obligație, ci din omenie.

— Bă, ia o bere și o niscafea.

— Da' șmecher mai ești. Poate te duci și în toaletă să te piepteni.

Pauză. Cei doi beau. Apoi:

— Tu ai mai băut azi?

— Nu, măi frate, doar două căni de apă, dar mă doare capul. Aseară mi-a căzut căciula la trei metri și servieta la doi metri. Tu știi că eu acum cînd te-am văzut mi-am dat seama că m-ai salvat aseară?

— Poate, dar am obiceiul să iubesc oamenii cărora nu le miroase carnea.

— Știi cum ai vorbit acum? Parcă ți-a crescut inima.

Și o replică frumoasă de personal:

— Aici nu-i vorba de martori. Ce, eu n-am conștiință?

Nu vreau s-o lungesc. Am văzut stații uitate de «Mersul trenurilor», am constatat că avem mulți copaci pe ruta București-Mizil am văzut în Ploiești-Triaj opt bănci așezate spate-n spate dar goale, am văzut un Ploiești-Sud, mereu același, vechi, mirosind a fum, am văzut o armată de navetiști, veniți de pe altă linie luîndu-ne locurile în trenul nostru, 5005, am auzit replica: «Ce, ești mai sensibil decît arena?», am văzut așezat lîngă mine elevul 1055 al Liceului industrial de chimie Ploiești, am regretat că un tip plin de un basc cît toate zilele a pierdut trenul, am auzit chiar și replica «A dat un gol pe lîngă el» și, înainte de a spune fraza finală, văd la cîteva sute de metri de Ploiești-Sud un panou de baschet într-o casă particulară, prevăzută cu rufe puse la uscat și văd și sănii-copii intrate și rămase în istorie.

Un personal este o viață, este sentimental ca un tangou, este ceva omenesc și deci social. Să nu uităm personalul 5005, să-i iubim călătorii și locomotiva sa care ne ajută să fluierăm în colectiv.

Fraza finală promisă; ne apropiem de Mizil or eu, într-un reportaj anterior, l-am cunoscut, l-am iubit niței și i-am dorit sincer și, folosind limbajul mizilean, dezvoltarea pe mai departe.

Eugen SECELEANU

busola care arată sudul

«Conducerea Căilor Ferate Române va fi neplăcut surprinsă aflînd că această carte a fost scrisă la bordul locomotivei diesel electrice 060-DA-700 de către însuși mecanicul ei. Pentru cititorii neavizați precizez că instrucția interzice cu desăvîrșire practicarea oricăror altor îndeletniciri la bordul locomotivei, în afară de conducerea acesteia... Cunoșteam faptul cînd m-am apucat de scris, notînd, pe verso-ul foilor de parcurs, în clipele de răgaz, cîte un cuvînt, o imagine, o idee. Greșeala mea ar întîmpina, prin urmare, circumstanțe agravante în instanța care m-ar judeca pentru accidentul survenit cu acest tren. Mă refer, se înțelege, la trenul acesta și de acum, în compartimentele și cușetele cărula v-ați întins comod, luîndu-mi cartea în mînă, fără să aveți habar de amănuntul, absolut lipsit de importanță, că autorul cărții se află, cum spun ceferiștii, în capul trenului, și soarta dumneavoastră este încredințată unui mecanic surîtor...»

Citatul face parte din prefața cărții de povestiri intitulată «Busola care arată sudul» a lui Octavian Lazăr, în viața cea de toate zilele mecanic de locomotivă la Depoul Suceava Nord. Volumul n-a fost încredințat, pînă astăzi, vreunei edituri, pentru simplul motiv că nu este, deocamdată, terminat. Octavian Lazăr scrie o proză cu rădăcini în actualitate, cultivînd cu bune rezultate contrapunctul și disimulîndu-și sensibilitatea. De fapt, structural este poet. A debutat în *Steaua* (perioada A. E. Baconsky), cu versuri. (Iertate fie aceste considerații vizavi de o carte care nu a văzut lumina tiparului. Folosesc privilegiul de a o fi citit în manuscris numai pentru a ilumina, cît socotesc necesar, *destinul* autorului ei).

Postura lui de *om din capul trenului* îi face un favorizat al soartei. Am în vedere soarta unui prozator, dacă admitem faptul că pentru a scrie proză trebuie să cunoști viața. Îmi povestea că — instalat după parbrizul panoramic al locomotivei — are la dispoziție un excelent punct de observație, de unde se vede ca-n palmă toată viața peroanelor întesate de lume, toate sosirile, și plecările, și întîlnirile, și despărțirile, și sărutările, și îmbrățișările, plînsul și bucuria, cu alte cuvinte — gama completă a stărilor sufletești pe care le poate trăi omul, cu mențiunea (în plus) că înregistrarea acestora se face instantaneu, aidoma unei filmări «secrete». I-am mărturisit că-l invidiez pentru acest privilegiu.

El scrie greu, neliniștit, uneori grăbit, fără să scape, niciodată, de teroarea telefonului de la comandă. Telefon care poate zbîrnîi în orice clipă, chemîndu-l la depou pentru plecarea în altă cursă. Frumusețea asta a vieții de ceferist (ca un obscur descîntec) nu l-a obosit, nu l-a plictisit, totuși. Conduce trenuri de cincisprezece ani. Și tot de cincisprezece ani, între două călătorii și între soție și fiică, avînd — ca un înger ocrotitor — și o bunică, scrie povestiri. Citindu-i manuscrisul, ca și proza publicată, pînă acum, în pagina culturală a ziarului județean «Zori noi», m-a surprins lipsa oricăror elemente autobiografice. L-am întrebat de ce nu scrie despre el, despre feroviari în general, avînd privilegiul acela, de invidiat, al observației și cunoașterii lor temeinice, dinăuntru. Respect dorința lui de a nu face public răspunsul la această întrebare.

Voi transcrie, în schimb, o întîmplare din viața mecanicului, întîmplare care i-a prilejuit, foarte acut, cea mai profundă meditație asupra existenței.

Locomotiva condusă de Octavian Lazăr a ucis un om. A luat viața unei femei.

— Am trăit cu groază acele zile, îmi povestea. Cercetările minuțioase care se fac în asemenea cazuri, foarte rare, dealtfel, pe calea ferată, mi-au stabilit *nevinovăția*. Înțelegi, *nevinovăția*. Parcă aud cuvintele ofițerului și tonul pe care-mi vorbea — cumva sfios, ca și cum femeia ar mai fi fost în viață, ori cum se discută în alte locuri, în sălile muzeelor sau la spital: «N-aveți nici o vină». Să lăsăm la o parte tonul, dar cui spunea el treaba asta? Mie, care am fost pe locomotivă, am văzut totul, *am simțit* șocul acela, inimitabil, de nerepetat?! Eu să nu am nici o vină? Dar cine? Noaptea? Roțile? Linia? Stufărișul acela înghețat, înfășurat în promoroacă, de unde ea a țîșnit ca o nălucă?

...Cîteva zile nu am fost om. Nu puteam sta la masă cu fetița, cu soția, cu bunica. Știau și ele, sigur că știau. Adică știau că sînt *nevinovat*, înțelegi? Nu-mi spuneau nimic, nici măcar nu mă încurajau (cum fac alții, dar prostește, nu crezi?), nu-mi reproșau nimic. Tăceau și se uitau la mine, poate mai lung ca de obicei. Umblam, aiurea, prin oraș. Nu știu cum, într-o dimineață, liber fiind, niciodată nu fac treaba asta, m-am dus la gară. Să mă uit cum vin alții, de-ai noștri, de la drum. Asta voiam, ori, poate, să aud din gura lor vreun îndemn, nu-mi dau seama ce se petrece cu mine. Acum, înțelegi, se obișnuiește, după un drum lung, după sute de kilometri de nesomn, știind că ești liber îți permiți, înainte de a pleca acasă, să bei un pahar cu băieții. Am intrat în restaurantul gării și i-am găsit pe doi, din altă tură, cum mă și așteptam. Stăteau la un pahar și m-au chemat repede: «Liber? Ia și tu ceva!» Am luat, prima dată după mai multe zile. Deodată îl aud pe unul cum rîde, un rîs gros, porcesc, altminteri e om cumsecade, rîde și zice: «Fii atent, azi noapte am trecut pe lîngă crucea ta!» S-a pornit și celălalt pe rîs. Atît a trebuit, să zică unul, că n-am mai scăpat. S-a întins ca o poreclă, ca un banc, ca un zvon, cum vrei, dar aflaseră toți. Veneam de la drum și, înainte de a merge acasă, intram să luăm unul «mic». Mereu se găsea cineva care să fi trecut pe linia *aceea*, prin stația *aceea*, cu nume de fată. Nici nu pot să-l pronunț. Un nume frumos de fată. M-am întrebat de multe ori: ce-or fi gîndit oamenii din satul ăla de i-au zis așa? În sfîrșit, cum mă vedeau, trebuia imediat să aud: «Ți-am văzut crucea!» Sau: «Am trecut iar pe lîngă crucea ta!»

...Am uitat să-ți spun: din ziua aceea, adică din noaptea aceea, am rugat frumos să mă schimbe pe altă rută, măcar un timp, să nu revăd locul. Cred că n-a trecut nici o lună, cînd mi-am completat un permis, mi-am luat o zi liberă și am plecat, călător cu trenul, înțelegi, în satul cu nume de fată. De obicei, îmi rămîn permisele nefolosite. Eu în sat nu fusesem, la cercetări, îți dai seama, iar *la fața locului* cîți au putut să vină să caște gura, puțini. Vreau să spun că nu mă cunoșteau. Am ajuns și am mers pe străzi, niște străzi neașteptat de liniștite, n-aș fi crezut, de la gară pînă la primărie. M-am uitat la oameni, la case, la biserică. Am întrebat o babă (babele știu totdeauna cele mai subtile lucruri) de ce a făcut *ea* asta. Baba nu și-a pus problema cine sînt și ce vreau și mi-a povestit, dintr-o suflare, totul.

Femeia nu se înțelegea cu bărbatul ei. Copii n-aveau. În seara cînd s-au certat încă o dată, se certau crunt, a aflat tot satul ce i-a spus *ea*, bărbatului: că-și ia viața. Vorbe, și-or fi zis, și nimeni nu a mișcat un deget. Am socotit, pe urmă (și m-am mirat: de unde calmul ăsta la mine, să calculez adică, la rece, asemenea lucruri), că în timp ce ei se certau, eu nu plecasem încă în cursă. Deci putea fi oricare în locul meu, îmi ziceam, deși asta nu schimbă cu nimic lucrurile... S-a înnoptat, și *ea* s-a ascuns în șură. Locuia aproape de linie. Veneam cu șaptezeci, ieșisem tocmai din curbă. A știut să aleagă și locul, cînd mi-a ieșit înainte, ca o nălucă, din stufărișul învelit în promoroacă. Și era lună, înțelegi? Toată cîmpia scînteia, albă, fără margini, și luna era în față, străluceau și liniile, una lîngă alta, drepte, nesfîrșite, pînă în zare...

El străbate și acum, neobosit, neîncetat, drumurile acestea scînteietoare, dintr-o zare într-alta, și busola lui indică, desigur, și *sudul*. Dacă există o nuanță de absurd în titlul cărții lui Octavian Lazăr, sensul este doar al unei întîmplări care — fără să-ți schimbe hotărîtor viața — te urmărește, pînă la un punct, ca o umbră.

Totul e să treci, într-o zi, dincolo de acest punct.

Alexei RUDEANU

În 13 ani de 60 de ori

. Unitate considerată pilot al producției naționale de mașini, utilaje, și piese de schimb pentru toate sectoarele industriei ușoare, ÎNTREPRINDEREA DE MAȘINI TEXTILE din Tîrgu-Mureș (fostă I.U.I.U.) realizează astăzi o gamă de produse complexe, moderne pentru industria ușoară, cum ar fi mașinile automate de țesut, de bobinat sau de dedublat, în numeroase tipodimensiuni.

Dacă la începuturile activității ei în nomenclatorul întreprinderii figurau doar un număr restrîns de piese de schimb destinate industriei ușoare, astăzi, datorită investițiilor acordate și creșterii productivității muncii, producția globală a crescut, în 1973, față de anul 1960, de 60 de ori, iar de la începuturile actualului cincinal de două ori.

Tehnologiile, sculele și dispozitivele verificatoare ale unor piese de mare complexitate, asimilate în ultimul timp aici, au fost create în atelierul propriu al unității.

Demn de remarcat este și faptul că organizarea montajului în flux continuu, în halele de montaj general, a permis obținerea unui volum de producție de trei ori mai mare, pe aceeași suprafață de lucru.

Din 1968 — data realizării primului război de țesut — pînă în 1973, producția întreprinderii a crescut de 14 ori, fapt care a permis ca noile unități ale sectorului industriei ușoare, intrate în funcțiune în ultimii ani: «Argeșana» Pitești, «Dunăreana» Giurgiu, filaturile de bumbac din Cîmpulung Moldovenesc și Oltenița, precum și noile secții ale cunoscutelor întreprinderi «Dorobanțul» Ploiești, «Fabrica de postav» Buhuși, «Postăvăria română» București și altele să fie dotate cu utilaje care poartă pe ele stanța întreprinderii din Tîrgu Mureș.

manole aldescu a încetat să mai fie singur

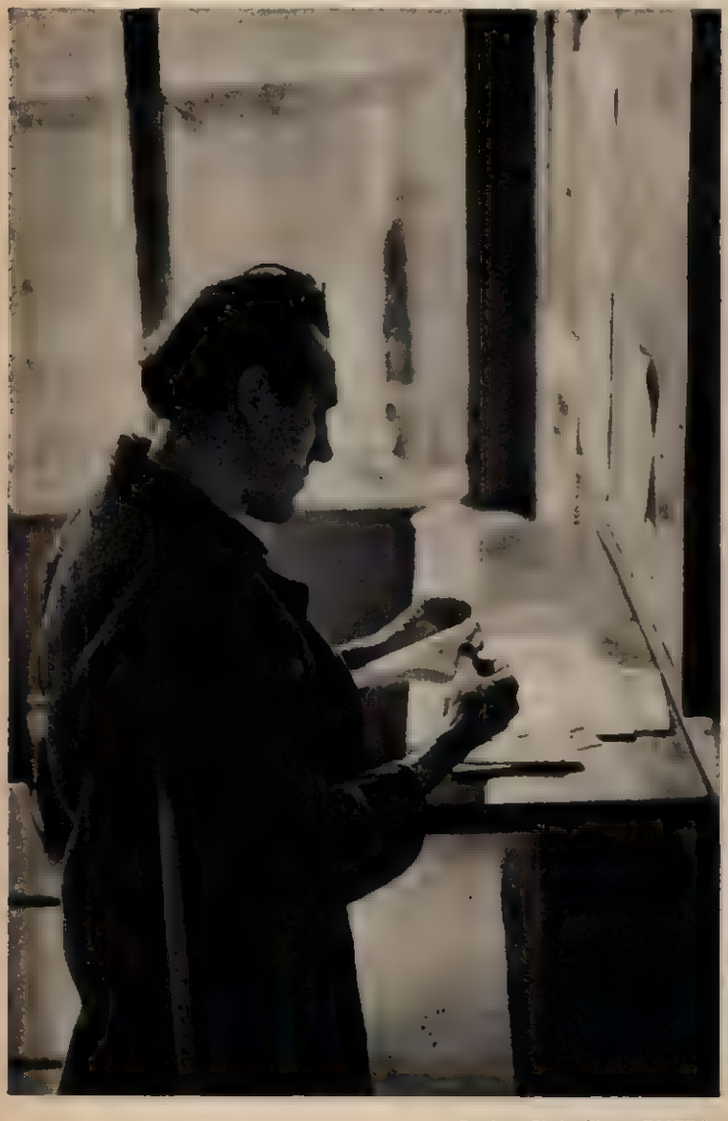

Fotografii de Elena GHERA

La o lună și ceva de la publicarea articolului «Amurgul unui campion», l-am revăzut pe Manole Aldescu. De data asta, întîlnirea a avut loc la București, pe strada Romulus, în sala de așteptare a Institutului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă.

Îl lăsasem la Bușteni, în acea zi cu viscol de pomină, înfrînt și abătut, fără nici o încredere în oameni și în dreptate, pe jumătate resemnat, convins că va purta pînă la capăt povara infirmității și a indiferenței generale. L-am regăsit într-o cu totul altă stare sufletească. Întărit. Optimist. Dîrz. Dornic de a trăi și de a învinge soarta potrivnică, de a se lua de piept cu nedreptatea și birocrația, pentru a-și recăpăta șansa — sau vorbind mai pe românește DREPTUL — de a munci, de a trăi.

I-am spus că-l găsesc schimbat și mi-a zîmbit. Căldura oamenilor, mi-a explicat, căldura mi-a dat înapoi dragostea de viață.

L-am invitat să-mi relateze ce s-a întîmplat după apariția articolului. O zi, două, nu s-a întîmplat nimic. Apoi au început să curgă scrisorile. Mandatele de bani. Pachetele. Toate venite de la oameni de care nu auzise niciodată, de la necunoscuți. Sute de scrisori, zeci de mandate, zeci de pachete.

— Înseamnă că ați avut un An nou liniștit și îndestulat.

Coboară privirea spre locul pe care ar trebui să stea talpa piciorului, dar pe care nu stă decît vîrful unei cîrje.

— Nu știu dacă am făcut bine, dar banii și pachetele nu le-am primit. Cineva mi-a trimis chiar o jumătate de porc. N-am primit-o. Știu eu, poate i-am jignit pe oamenii aceia, dar n-am vrut s-o fac. Problema e delicată și le cer iertare, dar n-am acceptat banii pentru că eu mai pot să muncesc. Să-mi cîștig singur pîinea. Asta-i tot

L-am rugat să-mi vorbească despre reacția instituțiilor, a forurilor oficiale implicate în neregulile legate de pensie, și mi-a spus că oamenii din conducerea Fabricii de hîrtie din Bușteni l-au liniștit, confirmîndu-i că-l așteaptă și că îi rețin postul pînă se vor rezolva toate problemele. În plus, mă lămurește, m-a vizitat acasă un funcționar de la Asigurările sociale din Cîmpina. A venit să-mi explice că toată încurcătura cu neprimirea la timp a pensiei s-a datorat unei greșeli de trimitere. Și-a cerut scuze și n-a trecut mult timp pînă am primit toată pensia.

Stimate Manole Aldescu. Mă numesc Cazaciuc Nicu. Locuiesc în București, sînt în vîrstă de 21 de ani, sînt căsătorit, cu doi copii, lucrez în meseria de electrician la Uzina de țevi «Republica». Împreună cu soția am citit articolul publicat sîmbătă 22 decembrie în revista «Flacăra». Cazul dumneavoastră. Am rămas profund indignat de felul cum poate fi tratat un om care la timpul său a adus glorie sportului nostru, și mai ales ce sport, în care nici la ora actuală nu obținem rezultate bune. Dacă situația mi-ar permite, vă asigur că v-aș ajuta. Sper ca în momentul în care voi avea un cîștig suplimentar să o fac. Vă jur pe copiii mei că vă voi trimite. Îmi vine să plîng de ciudă că nu am nici o putere să vă ajut, dar vă rog să credeți că la București o familie este alături de dumneavoastră.

Stăm de vorbă în holul spitalului. Manole Aldescu a mai primit cîteva scrisori, dar nu găsește răgaz să le citească. Are o vizită. Cîțiva necunoscuți care au intrat cu greu, căci astăzi nu este zi de vizită.

— Spuneți-mi, Federația de schi n-a dat nici un semn de viață?

— Nu. Oamenii de acolo m-au uitat cu totul. Și nu numai pe mine... Dar asta este de-acum o altă poveste.

Oricum, o poveste foarte tristă.

Vă va surprinde faptul că vă scrie cineva pe care nu-l cunoașteți, dar eu consider că acest lucru n-are prea mare importanță. M-a impresionat profund reportajul din revista «Flacăra» numărul 52 și m-a revoltat peste măsură nedreptatea care vi s-a făcut. Vă rog să nu vă pierdeți speranța, pentru că în toate situațiile în care a existat dreptate, legile socialiste au reușit să o facă și în cazul dumneavoastră nu pot crede că dreptatea va întîrzia să-și spună cuvîntul. C. Gavrilovici, București.

Doctorul Vladimir Lazarevici, responsabilul salonului în care se află Manole Aldescu, este categoric:

— Problema încadrării lui ca pensionar de gradul doi este absolut legală. Normală Firească.

— Atunci ce rost mai are această nouă expertiză?

— Pentru mine situația este foarte clară și nu înțeleg de ce l-au mai trimis la București. Doar ca să-l poarte pe drumuri

Și asta nu e totul. Ar mai trebui amintit faptul că pentru a veni la București, invalidul Manole Aldescu a fost nevoit să meargă la Sinaia, spre a semna, personal, primirea unei foi de drum. S-a încercat obținerea foii printr-un intermediar, prin însuși fratele fostului campion, dar încercarea a eșuat. Atunci, Manole Aldescu și-a luat cîrjele și, *înfruntînd viscolul*, a pornit spre Sinaia ca să semneze de primire și să evite — după spusele funcționarilor de acolo — o ilegalitate. Ar fi fost prima din viața sa...

Nu știu dacă vă mai amintiți de mine, de Ailenei Zaharia Dorel, care era un fel de începător pe cînd erați mare campion... M-a durut mult ce-am citit în revistă și sînt sigur că drepturile legitime vă aparțin și că nimeni nu este îndreptățit să vă frustreze de ele. Fiți convins că o să vi se facă dreptate; meritați pe deplin să fiți ajutat și respectat. Federația română de schi și Clubul Dinamo Brașov nu trebuiesc slăbiți. Doresc să se facă uz de toate mijloacele posibile în spiritul umanității ca să puteți munci și trăi... Cu multă plăcere și fără să vă coste nici un ban vă invit la mine, la Constanța, la vară, ca să faceți plajă. Aștept cu respect rîndurile dumneavoastră.

Mă amestec în discuție și îl iau de-o parte pe Șerban Demetriu. Îmi mărturisește că nu l-a cunoscut niciodată pe Manole Aldescu, că nu l-a văzut pînă astăzi, dar că articolul din «Flacăra» l-a determinat să încerce să-l ajute. Împreună cu cîțiva colegi, cu Stavrache, cu Cîmpeanu și cu alții, îmi relatează, i-am expediat pachete și bani. I-am trimis portocale, ciocolată, salam de Sibiu și cîte cinci sute de lei. Le-am primit înapoi. M-am hotărît atunci să-l vizitez, dar nu l-am găsit la adresa indicată în revistă. M-am dus din nou la Bușteni. O dată, de două ori, degeaba... Era la părinți. Atunci i-am scris și ne-a răspuns că vine la București în aceste zile. Iată de ce sîntem aici

— Vi s-a făcut milă de Aldescu?

— Nici vorbă de așa ceva.

— Atunci din ce motive v-ați agitat și vă agitați atît?

— Din omenie. Pentru că sîntem oameni și pentru că sîntem români. Am învățat că strămoșii noștri au fost generoși, ospitalieri, săritori. Cu noi e mai greu. Avem mai multe probleme și mai puțin timp liber ca să ne ocupăm de alții. Cu toate acestea, trebuie să ne ajutăm unul pe altul, căci trăim într-o colectivitate și nu într-o pădure.

Cu insistențe, Șerban Demetriu m-a rugat să *nu scriu nimic despre el și colegii lui*, să nu-i public numele în revistă. I-am promis. Cu jumătate de gură. Acum însă, reflectînd mai adînc, regret că am făcut-o și, după cum vedeți, îmi încalc promisiunea. Sper să mă înțeleagă și să mă ierte.

Scumpe prietene necunoscut, să știți că am fost profund impresionat în momentul în care am primit mandatul retur. Factorul poștal mi-a spus că sînteți plecat din localitate. N-ați fost, dar lucrurile s-au lămurit în momentul cînd am primit plicul dumneavoastră. Noi nu ne supărăm, dar dacă nu veți putea face față vieții, vă rugăm să ne scrieți ca să vă putem da un sfat și o mînă de ajutor frățesc. Florența și Valeriu Galeș.

Dau să plec. Manole Aldescu este vesel de-a binelea. Din veștile aduse de noii săi prieteni se pare că problema motocicletei este pe jumătate rezolvată. Ministerul muncii a promis că o va furniza imediat, îmi spune Șerban Demetriu. Oamenii de-acolo au rămas surprinși de complicațiile cazului. Le-am povestit despre nefericirea lui Manole Aldescu și au rămas impresionați. Nu știau nimic. Nu citiseră revista.

Îmi iau la revedere. Cel mai mare schior din istoria sportului românesc se oferă să mă conducă pînă la ușă.

Prietene, am cetit ce ai pățit. Îmi pare foarte rău, deși nu te cunosc. Am fost răcită. Stau în casă, că soseam la Bușteni să vă cunosc și să vă aduc daruri de aceste sărbători. Dacă aveți nevoie de medicamente să-mi răspundeți să le caut. Cu modesta mea pensie doresc să ajut oameni care sînt oameni. Voi sînteți tineri și veți învinge pe toate, numai că trebuie să vă luptați. Vă doresc viață liniștită, sărbători cu încredere la bine. Lizica Enescu — București.

— Vă mulțumesc pentru ce ați făcut pentru mine, chiar dacă articolul nu m-a onorat. Aș vrea să înțelegeți foarte bine că tot ceea ce vreau eu este dreptul de a munci. De a-mi cîștiga singur pîinea.

Eu am înțeles de mult acest lucru, Manole Aldescu. A venit timpul să-l înțeleagă și alții. Pînă la capăt.

Ovidiu IOANIȚOAIA

ce este și ce vrea un

adolescent

«Chipul senin ce dorește să-și păstreze limpezimea ochilor și speră să dobîndească înțelepciunea fără cutele aduse de vreme». Frază patetică, poate, dar cine are, într-o mai mare măsură, dreptul la patetism, dacă nu adolescentul? Este exprimarea (nu tocmai spontană!) a Gabrielei Ricu, elevă în anul IV al Liceului «Mihail Sadoveanu» din București, viitoare specialistă în cibernetică.

Colega ei Angela Sebe spune, simplu și precis, că adolescența e cea mai frumoasă perioadă în evoluția omului, *momentul personalității născinde*. Ziua cînd a avut pentru prima oară întîlnire cu un băiat nu se numără printre evenimentele de neuitat ale vieții ei; mult mai memorabil i se pare întîiul examen, dat după clasa a VIII-a. Vrea să devină avocat și va pleda numai cauze drepte. Nu are idoli, afară poate doar de mama ei, exemplu de bunătate și de dîrzenie în fața greutăților vieții.

Amintindu-mi de eroul filmului Blow-up, Marian Măceșanu a demonstrat, în tot timpul discuției, că pentru el esențialul este imaginea. De aceea, un adolescent este omul care începe să vadă. Pentru el și sunetele sînt tot imagini. În timpul liber face fotoreportaj, cu pasiune și talent. Despre ținuta vestimentară la modă spune că e acceptabilă cel mult dacă și în măsura în care îți avantajează personalitatea. Apoi, aprobat unanim și vehement de colegele lui, declară că fetelor le stau categoric urît tentativele de golăneală, reprobabile dealtfel și la băieți. Drept carieră are în vedere tot cibernetica.

Un amestec exploziv de candoare, entuziasm, curiozitate, sete de viață, intenții bune, nerăbdare: Carmen Băltărescu. Perorează, cu îmbelșugate digresiuni, despre, după ea, cele trei etape ale adolescenței: la început, visuri frumoase de tot, dar atît de nerealiste; apoi basmele cu Făt-Frumos se prefac treptat în întrebări; în sfîrșit, la 17–18 ani este apogeul adolescenței, pragul spre tinerețe, momentul cel mai frumos al vieții. Despre persoana ei, Carmen spune că, *în primul rînd*, este o fire foarte optimistă; crede că ea însăși este, sau poate să fie, autoarea propriului ei destin. Care anume vor fi faptele și ipostazele acestui destin nu se știe prea bine, dar va fi utilă oamenilor, societății, asta neapărat.

Convorbirea cu acești patru adolescenți, elevi în ultimul an de liceu, oaspeți ai redacției noastre, a durat multe ceasuri; plăcute, cred, pentru ei, tonice pentru noi. Din cîte s-au spus atunci ar mai încăpea în spațiul acestei coloane *un singur lucru*: cei patru *ne-au reamintit* că momentul patetic al vieții nu este străin nici de aspectele ei, hai să le zicem grave (Noi ce putem ști? Citim, aflăm multe, dar nu le putem compara cu ceea ce trăim. Deci noi cunoaștem o singură realitate și alta nici nu e de conceput. Căutăm să înțelegem și să ne apropiem, problemele politice, este și un interes aici, la urma urmei e vorba de viitorul *nostru*; *al tuturor*, dar și *al fiecăruia în parte*). Adolescentul este așadar omul tuturor începuturilor și vrea, nemaifiind totuși copil, ca aceste începuturi să nu fie oricum și să nu ducă oriunde.

Mircea FODOREANU

tezaurul de la pietroasa— operă de cult dacică

«Dacii știau să prelucreze fierul, argintul, aurul, băteau monezi, foloseau scrisul...» (Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fața activului de partid Hunedoara, 14. IX. 1966)

Problema originii tezaurului de la Pietroasa, pe care poporul nostru îl numește «Cloșca cu pui», începe să capete forme definitive. De curînd s-au descoperit lîngă Istrița zidurile unei cetăți dacice, iar poetul Ion Gheorghe a găsit 40 de statuete din gresie (a se vedea revista «Flacăra» numărul 41/73).

Scriitorul Al. Odobescu amintește în scrierile sale că preotul evanghelic Neumeister din București a sugerat că textul inscripției de pe colanul de aur — piesă a tezaurului — este gotic, ipoteză care a fost preluată și de alți cercetători.

Profesorul Kurt Haredt din Cluj, ocupîndu-se de originea tezaurului de la Pietroasa (Tribuna României numărul 21/1973), afirmă că pasărea pare a fi *vultur de proveniență hunică*, scrierea de pe inel este irano-persano-ardașir, celelalte piese fiind aduse ca pradă din ținuturi îndepărtate răsăritene de către goți în timpul invaziei lor din Europa, domnia-sa o atribuie ostrogoților.

Istoricul Tacit scrie despre popoarele germanice: «Zeii nu le-au dat aurul și argintul, dar ei nici nu arată vreun interes față de obiectele de aur pe care nu le prețuiesc mai mult decît vasele de pămînt».

Ipoteza originii gotice a tezaurului este combătută atît de cercetătorii români cît și de cei străini.

De Linas și doctorul Bock în «Origines de l'orfèvrerie» declară că figurile din interiorul paterei tezaurului nu au nici o legătură cu mitologia goților și a neamurilor germanice. Labarte în «L'histoire de l'art industriel» scrie «Este imposibil ca goții, jefuitori și desfrînați, să poată avea opere de cult atît de prețioase».

Din contră, atît scrierile vechi, cît și cele moderne laudă măiestria dacilor în ceea ce privește prelucrarea și ornamentarea metalelor prețioase, a armelor, a obiectelor de uz casnic.

Pausanias și Martial afirmă că «arta decorativă a dacilor este *neîntrecută*», fapt care se poate constata pe scuturile dacilor, pe armele lor, pe harnașamentul cailor, reprezentate pe Columna lui Traian.

Gunther Rekenchorn, în cartea sa «Das Dakische», tipărită la Heidelberg în 1966, scrie: «Este de neîngăduit și antiștiințific să se afirme de către cineva că dacii nu au avut o artă superioară și *nu cunoșteau scrisul*». Dacia bogată în aur și-a bătut monede proprii din acest metal

Textul inscripției de pe colanul de aur, descifrat corect de către cercetătorul M. Bărbulescu este următorul: «Ianus, Regele geților». Cele 16 interpretări date de cercetători străini sînt eronate. Inscripția este scrisă în limba traco-getică — arhaică, dovedind originea dacică a tezaurului.

Pe patera cea mare sînt reprezentați toți zeii și regii daci, iar pasărea nu este un *vultur de proveniență hunică*, ci un cocoș, pasăre care prin cîntul său anunță răsăritul soarelui, fapt pentru care dacii l-au sculptat ca piesă principală în tezaurul amintit, ei avînd cultul soarelui (francezii aplică cocoșul galic pe steagul lor, iar Brâncuși reia ideea în opera lui, Păsările măiastre). Este firesc ca preoții daci să fi ascuns în munte tezaurul de cult, ca să nu fie pîngărit de năvălitori. (Năvălitorii nu aduc cu ei comori, ca să le îngroape în pămînt străin).

Constantin IORDACHE
sculptor

Mircea Florian: «Pe mine Mircea mă cheamă»

În premieră la Călărași, Florian Pittiș!

«Mă numesc Dan Chebac și cînt pentru dumneavoastră»

cum a fost (XVII și XVIII)

Așadar, după o scurtă vacanță, **Cenaclul Flacăra** și-a reluat activitatea. La invitația Comitetului județean de cultură și educație socialistă al județului Ialomița, sîmbătă, 26, și duminică, 27 ianuarie, **Cenaclul Flacăra** a fost prezent la Slobozia și, respectiv, Călărași.

Văzusem pînă acum această parte a Bărăganului numai vara, cînd grîul incendiază cîmpia, primăvara, cînd la cei 70 de ani ai săi Dumitru Badea din ceapcul Ciulnița pregătea semințele ce aveau să fie semănate în acea duminică. Văzusem pînă acum această parte a Bărăganului toamna, cînd la I.A.S. Pietroiul, Dumitru Dumitru continuă să depene pentru noi povestea adevărată a vieții sale, amintindu-mi că **«nu e frumos, nici cinstit să duci cu tine în pămînt prea multă viață»**. Ei, oamenii acestor locuri, s-au obișnuit cu adevărat să lase urme adînci pe pămînt și să-ți explice liniștit că **«pensia e ca și cum ai scăpa de lume»**. Dar a trebuit să vină această iarnă, care face din cîmpie un spectacol mai puțin fascinant, și să observăm că în Ialomița sînt și orășeni, adică oameni care lucrează în combinate chimice, în spitale, în complexe alimentare. La Slobozia, una din cele mai tinere capitale de județ ale țării, în sala Casei de cultură a tineretului, sîmbătă, la o oră cînd poți sta liniștit în papuci în fața televizorului, acești oameni ne așteptau cu mare curiozitate deși pe afișe nu figurau numele celebrelor vedete ale vreunui teatru de estradă. Încet, încet, nouă, invitaților, ne-a ieșit din minte prejudecata omului de la centru, prejudecată conform căreia în orașele mici oamenii sînt mai comozi, preferind să se-ntîlnească numai cu cei pe care-i aud la radio sau îi văd la televizor. La Slobozia, oamenii prezenți la întîlnirea cu **Cenaclul Flacăra** i-au aplaudat cu aceeași căldură și pe Ion Marinescu și pe Mircea Vintilă, au ascultat în liniște și poezii de Eminescu și cîntecele lui Doru Stănculescu. Dealtfel, iată ce a cuprins programul susținut de cenaclul nostru la Slobozia.

LA-ul l-a dat Cornel Ionescu, care a interpretat, ca de obicei, la muzicuță două melodii populare și **Balada** lui Ciprian Porumbescu. Apoi au trecut prin fața microfonului Ica Matache (**În mai**, de Nicolae Labiș, **Doină** de Ana Blandiana), Constantin Băltărețu (**Întrebările unui muncitor** de B. Brecht, **Segment** de Marin Sorescu), Ion Marinescu (**Dar priviți-mă-n ochi** de Geo Dumitrescu, **Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie** de M. Eminescu), Ștefan Velniciuc (**Întoarcere la brazdă** de T. Arghezi, **Noi**, de O. Goga), Dorin Tudoran (**Tații noștri, domni de țară** de el însuși). Din partea gazdelor a recitat poetul Aurel Safciuc o poezie, **Prevestire**, nu numai frumoasă ci și emoționantă.

Partea muzicală a fost susținută de Doru Stănculescu și Sorin Minghiat (**Aă, haă!, Șambala, Baladă de copilărie, Tango de la roses, Săraca, fată, săracă**), Mircea Florian (**Împreună, Inorogul, Declarație despre unele probleme ale păcii, Podul de piatră**), Mircea Vintilă (**Lordul John, Cheia, Un om pe niște scări**), Erika Jozsa și Carol Horvath (**Rămîi cu bine, Florile, Unde ai fost**), Dan Chebac (**Plouă, Balada morții, Romanța unui om**) și formația Flacăra Folk '73 (**Melcul, Nunta Zamfirei**, fragment, **O rază, Balada voinicului fără noroc**).

În final, toți cei care erau posesori de instrumente muzicale și știau să le folosească l-au acompaniat pe Adrian Păunescu care a recitat **Boala eternă, Numărătoare, Cai, Nici sabie, nici umilință, Repetabila povară.**

Peste noapte a trebuit să ne despărțim de Ion Marinescu (care venise special cu un tren de seară pentru a participa la întîlnirea de la Slobozia), Ica Matache, și Constantin Băltărețu, toți trei rechemați pentru duminică dimineața de treburi teatrale bucureștene. În schimb, l-am recuperat pe Florian Pittiș (surprins împreună cu consilierul său muzical, Sorin Chifiriuc în gara Ciulnița de unde ne trimitea mesaje scrise pe vagoanele de tren ce veneau spre Slobozia).

Din cauza ceții ce ne-a ținut calea, întîlnirea de la Călărași a început cu o întîrziere de o oră, dar spectatorii din sală nu ne-au lăsat să înțelegem, nici pe departe, că sînt indispuși. În această stare de destindere duminicală, programul nostru s-a desfășurat în cele mai bune condiții.

Florian Pittiș (**Mihai vodă și turcii** — parodie, **Scrisoarea a III-a** fragment, variantă de interpretare personală **3 strofe despre Rita**, folclor orășenesc) a obținut succesul zilei. Față de programul de la Slobozia am notat următoarele modificări: Ștefan Velniciuc (**Aș putea să v-arăt cum crește iarba** de Geo Dumitrescu, **Puncte de vedere** de Marcel Breslașu și **Cioc, Cioc**, melodie populară), prezența poetei Constanța Buzea care a recitat poeziile **Vîrstă** și **E înflorită lintița în baltă**, debutul lui Stanca George ca muzicuțist. În recitalul lui Doru Stănculescu și Sorin Minghiat au apărut **Ion Crișmaru** și **Fără petale**, piese excelente, în cel al lui Mircea Vintilă primele două strofe din **Balada contabilului șef**, iar în al Erikăi Jozsa și Carol Horvath **Lumina**. Mircea Florian a susținut că pe el **Mircea îl cheamă**, Flacăra Folk '73 s-a jucat puțin de-a **Icar**, iar Cornel Ionescu a reușit să cînte și pe-o muzicuță breloc (!). Au citit și doi poeți localnici: Constantin Ionel (**Nu-i alta să-ți semene**) și Scarlat Niculescu (**Pacea, scump tribut**). Adrian Păunescu a recitat în două reprize poeziile **Da, mai avem, Între bine și rău, Repetabila povară.**

Am părăsit județul Ialomița cu gîndul la acei tineri care și-au construit singuri, prin muncă voluntară, Casa de cultură din Slobozia, ctitorie a colectivității, semn al dragostei pentru tot ceea ce este frumos: muncă, poezie, muzică.

Dorin TUDORAN

Citește Constanța Buzea.

Erika Jozsa fără Carol Horvath.

Ion Moraru, Radu Țaga, Gil Ionită adică «Flacăra Folk '73»

Ion Marinescu între acceleratul 825 și un personal de noapte.

Recită Ica Matache.

«Cioc, cioc, cioc, băteam cu pumnul» (Ștefan Velniciuc).

Constantin Băltărețu sau interpretul lui B. Brecht la Slobozia

Carol Horvath fără Erika Jozsa.

Mircea Vintilă povestind despre Nicuță și Tălngă.

Cornel Ionescu: «Și cu un instrument mic se poate face mare artă»

Fără petale dar cu voci: Doru Stănculescu, Sorin Minghiat și Mircea Vintilă.

luni, la teatrul mic

Venind în întîmpinarea dorinței noastre de a găsi o sală mai adecvată desfășurării ședințelor din București ale Cenaclului «Flacăra», **direcția** Teatrului Mic **pune la dispoziția cenaclului, lunea, la ora 17,30, sala sa din strada Constantin Mille, nr. 16. MULȚUMIM!**

Așadar, luni, 4 februarie, ora 17,30, Cenaclul «Flacăra» **vă așteaptă la** Teatrul Mic.

În program:

— **Antologie «Flacăra»:**
Maria Banuș

— **Debut în Cenaclu:**
Dorin Săläjan **(Satu Mare)**
Mihai Tatu **(Baia Mare)**
M. N. Florian **(Brașov)**

— Tudor Gheorghe — **în premieră cu fragmente din recitalul «Nopțile poetului», pe versuri de Alexandru Macedonski.**

— **Cîntă** Dan Chebac.

chiar dacă aplaudă, publicul rămîne lucid

Pentru a străpunge zidul politeței spectatorului de teatru, pentru a afla ce gîndește omul din sală cînd aplaudă frenetic sau mai puțin frenetic, am inițiat un dialog scris cu participanții la spectacolul cu piesa **Puterea și Adevărul**, al Teatrului «Bulandra». Grupul care a comentat cele două întrebări ale noastre **(în ce măsură răspunde aspirațiilor dumneavoastră de frumos și de adevăr dramaturgia românească? Dar teatrul românesc?)**, compus din 21 de spectatori, se structurează pe criterii de vîrstă, de sex și ale indeletnicirilor profesionale, astfel: 10 sînt tineri și foarte tineri (între 13 și 24 de ani), 6 — în jurul vîrstei de 40 de ani și 5 — trecuți de 50 de ani; 14 sînt bărbați, 7 — femei; 3 — muncitori calificați, 8 — elevi și studenți, 10 au profesii intelectuale sau sînt funcționari și unul pensionar.

Confruntat stagiunea trecută cu un număr mare de premiere românești acești reprezentanți ai publicului Capitalei se dovedesc deosebit de receptivi la criteriul calitativ. În special tinerii demonstrează spirit critic în aprecierile lor asupra dramaturgiei contemporane, reproșîndu-le unor autori lipsa de înțelegere față de problemele care-i frămîntă. **«Am dori mai mult probleme ale noastre, ale tinerilor; poate ar trebui ca dramaturgii să vină în mijlocul nostru, mai des, după un seminar, la o discuție cît mai apropiată. Avem atîtea preocupări, aspirații, probleme, încît despre un singur tînăr s-ar putea scrie două-trei piese».** — Lia Tudor, 23 ani, studentă; **«...este necesară transfigurarea artistică a faptelor cotidiene, iar cei mai potriviți pentru aceasta ar putea fi și tinerii dramaturgi. Trebuie mai multă încredere în puterea, concepția și chiar îndrăzneala tinerilor! Teatrul politic trebuie, după părerea mea, să ocupe locul central în preocupările dramaturgilor noștri, pentru că societatea acceptă întotdeauna opere ale căror implicații ideologice întîmpină idealurile ei».** — Vasile Ion-Bazil, 23 ani, student. Și mai categoric, un altul își explică astfel dorința ca dramaturgia noastră să abordeze teme specifice acestui moment și ale acestui popor: **«Îmi vine foarte greu ca, în clipa aceasta, să enumăr 3—4 piese noi românești care să mă fi satisfăcut. Se publică și se joacă unele piese rupte de obiceiurile fundamentale ale românului care trăiește aici, acum și dintotdeauna: bucuria de a întîmpina o dimineață gata de muncă, evlavia cu care privește o floare, dorința de a vorbi în poezii. De multe ori scenele unor teatre devin locul unde se transplantează, de aiurea, niște experiențe și idei care sînt incompatibile cu existența noastră de români»** — Constantin Crînganu, 22 ani, student.

Considerînd prima noastră întrebare **«fiind foarte prețioasă ca fond»**, o tînără ne întreabă la rîndu-i: **«N-ați vrea s-o puneți și dramaturgilor?»** — Magdalena Chiciudeanu, 24 ani, desenator. Probabil că o să le-o punem.

Nu numai spectatorii de vîrstă tînără — vîrstă clasică a revendicărilor — au sesizat unele neîmpliniri ale dramaturgiei românești contemporane, ci și oameni care, după vîrstă și profesie, nu pot fi suspectați de lipsă de maturitate. **«Există preocupări pentru tratarea marilor probleme — din păcate n-au apărut încă și marile lucrări dramatice, nu mă refer la comedii»** — Dorin Săndulache, 40 ani, inginer; **«Tema pieselor social-politice este, după părerea mea, mai profund realizată de Titus Popovici (de exemplu «PUTEREA ȘI ADEVĂRUL») decît în piesele lui Aurel Baranga»** — Cornel Benjamin, 58 ani, jurist; **«Cu UN FLUTURE PE LAMPĂ, A DOUA FAȚĂ A MEDALIEI și PUTEREA ȘI ADEVĂRUL, dramaturgia românească contemporană a marcat un real progres»** Angela Chiroiu, 47 ani.

În schimb, aprecierile la adresa artei spectacolului au fost într-o majoritate covîrșitoare favorabile, actului teatral, privit ca spectacol. Din 21 de persoane, doar două și-au exprimat reținerile cu privire la arta teatrală, dar la modul general, subiectiv și nemotivat. **«Teatrul contemporan caută prea multe forme noi de prezentare, pentru care numărul spectatorilor este în descreștere»** — H. Adalbert, 38 ani, profesor; **«Nu-mi plac montările cu caracter abstracționist, după cum nu-mi place nici sculptura abstracționistă cu care au fost înzestrate unele parcuri și grădini publice»** — A. Goldstein, 70 ani, pensionar.

Aprecierile celorlalți spectatori depășesc însă granița opiniilor strict subiective, configurîndu-se cîteodată în posibile judecăți de valoare.

Din nou studenții își dovedesc ascuțimea spiritului critic. **«Este pentru mine singurul domeniu al artei în care ne putem compara cu ce are mai bun cultura mondială»** — Victor Macri, 21 ani, student; **«Cred că în teatrul românesc s-au realizat acumulările cantitative necesare saltului calitativ pe care îl așteaptă toți iubitorii lui, în special cei tineri»** — Vasile Ion-Bazil; **«Trupele de teatru românesc sînt recunoscute peste hotare, dar vrem nu numai Caragiale și Cehov, vrem piese care să oglindească, mai bine problemele noastre dintotdeauna; să mergem la teatru ca să găsim un răspuns la marile noastre întrebări»** — Lia Tudor; **«În discordanță, greu explicabilă, cu ceea ce se scrie, ceea ce se joacă la noi, îmi produce o reală delectare. Avem actori foarte talentați și niște oameni de teatru care — pe orice scenă din lume — pot face niște spectacole uimitoare. (Exemplele sînt prea numeroase și cunoscute). De foarte multe ori mă încearcă un imens regret că talentul și experiența oamenilor noștri de teatru nu pot fi folosite pentru a lansa în circuitul valorilor universale niște piese românești. Păcat, pentru că e posibil, stimați tovarăși scriitori»** — Constantin Crînganu.

Valorile artei noastre interpretative sînt însă apreciate indiferent de vîrsta sau de profesia spectatorilor. **«Teatrul românesc EXISTĂ. Înțeleg prin asta că are o misiune precisă, ale cărei rezultate se văd. Totuși, prea puține spectacole ca număr — anual are puține piese — ca titluri, pe scene, și prea multe cinematografe cu filme multe și ușurele»** — Ion Șt. Fulga, 26 ani, analist sisteme; **«Avem la ora actuală mulți actori mari de renume mondial. Prilejul de a fi asistat recent, la Paris, la spectacolele jucate de Jean-Louis Barrault și Georges Meurisse, mă îndreptățește să afirm că arta interpretativă românească nu e cu nimic mai prejos»** — Constanța Benjamin, 50 ani, conferențiar doctor.

Aceste gînduri nu sînt lipsite de interes nici pentru dramaturgi, nici pentru oamenii de teatru. Pentru că rostul artei teatrale nu constă doar în desfășurarea activității, cu sau fără casa închisă, ci și, în mod special și fundamental, acela de a comunica adevăruri, sentimente și idei, capabile de a forma și de a dinamiza conștiințele.

Rodica POP

cronica spectacolelor

teatrul „lucia sturdza-bulandra"

noile suferințe ale tînărului „W"

O coincidență întîmplătoare suprapune un «W» (Edgar Wibeau), numele eroului din piesa lui Plenzdorf, cu un alt «W» (Werther) din romanul lui Goethe. «Calchierile» care urmează după modelul clasic, (iubita Charlotte logodită cu un altul și moartea prematură a eroului) sînt abilități de construcție care incită. Povestea, «suferințele» dacă vrea dramaturgul, ale noului tînăr «W» — solicită compasiunea spectatorilor numai în punctul inițial; înmormîntarea sa. Apoi, retrăirea faptelor alături de personajele care l-au cunoscut dă posibilitate tinerei «fantome» să-și dezvăluie disponibilitățile sufletești. Prezența sa vie în scenă este necesară pentru a-și apăra amintirea de erori. O mamă îndurerată pe care a părăsit-o pentru a se simți de capul său la Berlin, un tată dispărut încă de cînd era mic (prin divorțul părinților) străjuiesc îndoliați și intrigați de dispariția odraslei lor. De aci încolo, retrospectiv, începe piesa. Edgar Wibeau găsește o carte jerpelită fără primele pagini și, mai în glumă mai în serios, și-o face carte de căpătîi (este vorba de «Suferințele tînărului Werther»). Eroul nostru nu se confundă după cum s-ar crede cu eroul romantic al lui Goethe. Noul «W» privește divergent povestea, amuzat de cuvintele și întîmplările cărții care, în mod ciudat, traduc propriile lui trăiri. Puntea care se creează între cei doi tineri dă întregii povești o tentă poetică. Piesa poate fi socotită un monolog în care lumea este văzută din unghiul celei mai tinere generații. De la «înălțimea» celor 17 ani, eroul sugerează cu delicatețe erorile părinților, ale celorlalți, atrăgînd atenția asupra unor trăsături ale celei mai tinere generații (dramaturgul susține că Wibeau ar fi un «portret de grup»). Excluzînd exteriorul (blugi, piete), ieșit din stas, iritant pentru unii din generațiile mature, Edgar ne arată o față extrem de plăcută, normală și inteligentă. În consens cu ideile societății moderne, tînărul «zidar» socotește socialismul drept «cel mai înțelept lucru din lume». Erorile inerente, ochiul critic deschis în afară și mai puțin în sine, teribilismele afișate, dragostea fulgerătoare și accidentul mortal (în urma unei «invenții») sînt toată biografia acestui fermecător adolescent. Celelalte personaje cu care vine în contact par doar un joc de culori pe care Edgar le reașază după chipul adevărului trăit de el. O piesă bună, care a dat prilejul teatrului «Bulandra» să prezinte publicului său un spectacol surprinzător prin farmec, și ritm, și mesaj.

Regia, Olimpia Arghir, a găsit soluții pentru adecvarea decorului și mișcării condițiilor speciale ale scenei, deschisă în toate punctele cardinale, ca un ring de lupte. Sarcina regiei a fost dificilă în sensul că trebuiau folosite mijloacele de expresie ale actorului de asemenea manieră, încît nimeni să nu fie păgubit. Acest lucru i-a reușit, fiind susținută de o excelentă distribuție. Virgil Ogășanu (Edgar) creează un tip de adolescent cu o deplină maturitate. Inteligența actorului, prizа la public, fac din Edgar un personaj vedetă. Trăit cu intensitate, «defunctul» se mișcă cu degajare portretizînd cele mai variate și pure sentimente. Distanțarea de dramă, umorul sînt atuurile forte ale desăvîrșitului interpret. În rolul tatălui, Victor Rebengiuc poartă cu nobilă mîhnire o durere care îl împovărează. Asistă mut și activ la reconstituirea faptelor reproșîndu-și fără cuvinte viața boemă, abdicarea de la îndatoririle de tată. Actorul își trăiește vina cu bărbăție împingîndu-și pînă la ultimele consecințe sila unei ratări. Valeria Seciu (Charlotte), volubilă, completează cu talent un rol nu tocmai generos, Gheorghe Ghițulescu (Dieter), un logodnic mofluz, inflexibilitatea și sîciitoarea preocupare pentru propria-i persoană luminează, prin contrast de fapt, pe adevăratii logodnici («W»+Charlotte). Mama (Maria Gligor) a făcut tot ce-a putut într-un rol expediat de autor. Cornel Coman, Dorin Dron, Jean Reder, Rodica Suciu, Mihai Vasile Boghiță, Emil Reisenauer și mai ales Radu Vaida își împlinesc prin apariții lor fulgerătoare calitatea de martori.

Părerea unor spectatori:

Lia Glăvan, elevă: «Tînărul «W» este într-adevăr un personaj real, unul din nenumărații tineri care vor să facă cu tot dinadinsul ceva deosebit. Ar avea posibilități intelectuale dar situația din familie nu-l ajută. Buni sau răi, părinții, să fie alături de copil, pentru ca el (copilul) să poată selecta ce trebuie. Ar mai fi multe de spus...»

I. Băiesu, inspector principal la compartimentul de personal al T.S.M.A.-Piatra Neamț: «Mi-o plăcut. Ar trebui să luăm-sama mai cu grijă la băieții aiștea. La ceea ce au ei în cap. Noi tot ne uităm la piete și la haine în loc să ne uităm în sufletul lor. Așa zice piesa».

Coman ȘOVA

că sperau într-o înțelegere perfectă, dar ulterior au fost destul de dezamăgiți. Diana Focșăneanu a încercat să explice de ce anume s-au simțit ei jigniți: fiindcă au 17-18 ani, au încetat să fie copii și nu doar că fiecare este o personalitate distinctă ca om, ci mai mult încă, fiecare elev dintr-a XI-a A, indiferent la ce instrument cîntă, are deja trasat idealul în viață, este idealul de muzician pentru care lucrează cu toate puterile sale. Deci, nu poate fi vorba că «nu știu ce vor», cum spunea adesea tovarășa diriginte. Vasile Crețu (despre care colegii spun că e un «tip deștept, cu principii filozofice») s-a căznit să exprime deosebirea între un profesor-pedagog în sens de salariat și un profesor-pedagog în sens de colaborator al elevilor, pentru desăvîrșirea personalității lor, a acestora din urmă Ruxandra Ioanid, și Vasile Hanciu, și Mugur Văceanu au vorbit și ei, deschis, după cum li se ceruse, au făcut observația că se consideră un colectiv unit și oricît de copilăroși par, sau sînt încă, toți dintr-a XI-a A știu ce au de făcut, adică nu trebuie să-i ia nimeni de la A, cu toate că mai au nevoie de lămpeziri, mai au nevoie de un prieten cum ar dori să le fie tovarășa diriginte, care a trecut la rîndul său, și *nu* de prea multă vreme, prin acele nedumeriri specifice vîrstei de 17–18 ani.

Dar, spre stupoarea generală, tovarășa diriginte s-a înroșit violent, a devenit neliniștită și nervoasă, le-a spus că *nu mai vrea* să audă nimic, le-a «promis» că din clipa aceea nu va mai exista omul din dînsa, ci *numai profesorul*, așadar, *nu* care cumva să-și imagineze ei că va admite lipsa de respect și intimitatea pe care scontaseră. Nu! Orice speranță de acest fel trebuie să dispară! Și acestea fiind zise, tovarășa diriginte a pornit decis către ușă. Elevul Dan Zemlicka își flutura disperat mîna prin aer, a mai putut îngăima doar că «vedeți, noi am discutat deschis, așa cum ne-ați cerut, și uitați-vă ce a ieșit!»

După sus-amintita reconstituire a reieșit că, în trimestrul II, adică de scurtă vreme, diriginta Liliana Săftoiu nu mai risipește cu atîta generozitate invective, iar la ora de dirigenție, după o succintă trecere în revistă a observațiilor și notelor, le citește dintr-o carte maxime și cugetări, pînă cînd sună de pauză. Putem crede că incidentul a fost uitat și, în cel mai rău caz, între clasă și diriginte s-a încheiat în mod tacit un armistițiu. Am făcut această presupunere cu voce tare, dar, în afară de expresia gînditoare, ba chiar tristă de pe fețele elevilor, în afară de unele observații și cuvinte desperecheate, două precizări ne-au lămurit asupra adevărului situației. Elevul Vasile Crețu a adăugat la cele spuse anterior: «Nu sîntem nemulțumiți luînd ca termen de referință comportarea ideală a unui diriginte. Nemulțumirea noastră se raportează la ceea ce în mod foarte normal, obișnuit, înseamnă un pedagog învestit cu acest titlu». Cît despre ultima remarcă a lui Dan Zemlicka, greu poate fi imaginat ceva mai concludent (și mai amar). «Dacă am avea o problemă de suflet, nu ne-am duce la dînsa».

Pauza mare luase sfîrșit.

*

Tovarășul director-adjunct Stelian Țugurlan, odată ajuns în biroul său, ne-a mărturisit că nu era străin de neînțelegerile dintre diriginți și elevii clasei a XI-a A. «Profesoara Liliana Săftoiu a terminat facultatea cu *medie mare*, anul trecut și-a luat examenul de definitivat «cu brio», este, într-un cuvînt, bine pregătită din punct de vedere profesional. Dar nu se poate concepe un profesor bun fără calități de bun pedagog. Lucrul acesta i l-am repetat și tovarășei Săftoiu, mai ales cînd și-a exprimat dorința de a nu mai fi diriginte. Am întrebat-o, cît se poate de serios, dacă, în acest caz, renunță la activitatea din învățămînt, pentru ca limba engleză *poate fi folosită, la urma-urmei*, și în alte domenii. Mi-a răspuns că activitatea didactică este visul ei vechi și-atunci m-am simțit dator să-i atrag atenția că are nevoie de multă răbdare, pentru că, tînără fiind, va avea de educat, în adevăratul sens al cuvîntului, multe clase de elevi.

V-am mai spus și vă repet, e bine pregătită profesional, *dar are o fire îngrozitor de inflexibilă*. Dacă, în școală, elevii ar avea nevoie doar de cunoștințe am putea folosi benzi de magnetofon sau alte mijloace mecanice de transmitere a informațiilor utile. Or, dacă folosim încă oamenii, profesorii, pentru predarea feluritelor discipline, înseamnă că avem a transmite elevilor și altceva decît cifre, date, formule. Un profesor are obligația de a fi și diriginte. Nu se pot da «scutiri». Se dau doar calificative. Deci, n-o putem scuti nici pe profesoara Săftoiu de această funcție pedagogică. Dînsa pare că nu înțelege sau, în orice caz, înțelege foarte greu...»

Tovarășul profesor Stelian Țugurlan și-a cerut scuze — avea, la rîndu-i, ore. Ne-a prezentat-o, în continuare, pe Liliana Săftoiu, lăsîndu-ne în compania sa.

*

— Îmi luați un interviu?!!

— Dacă preferați termenul acesta, fie. Dorim să avem cu dumneavoastră o discuție.

— Nu cred că este cazul! În primul rînd că sînt și eu publicistă și aș putea să vorbesc prea literar și, pe urmă, n-am experiență în învățămînt, lucrez doar de *cinci ani*. Nu cred că veți afla de la mine problemele care vă interesează.

— Deocamdată, *nici nu am enunțat* subiectul discuției. Dacă ne permiteți, am vrea să știm care sînt raporturile dumneavoastră, ca diriginte, cu elevii clasei a XI-a A.

— A-a-a? Da? În primul trimestru am folosit *metode mai drastice, conform pedagogiei lui Makarenko*. Acum, în semestrul II, *simt cum copiii se apropie din ce în ce* mai mult de sufletul meu, încep să fie parte integrantă din viața mea. Inima mea bate foarte tare pentru fiecare destin, mă gîndesc la ei în fața televizorului sau la bucătărie între două feluri de mîncare. Copiii îmi dau liniște, calmează stress-urile mele din alte domenii. Știți, ochii contează foarte mult, mă uit în ochii lor și mă uit că fiecare minuță spune cîte ceva, apropiindu-mă de fiecare elev, parcă mă apropii de un artist. Sînt foarte *receptivi*...

— Ați avut o discuție sinceră, deschisă, cu ei, la o oră de dirigenție...

— Da! Am avut și discuții libere — o dovadă a democratismului aplicat de mine într-o măsură *mai mare* decît toți profesorii din școala românească.

Și cu ce anume s-au soldat aceste «discuții libere»?

— N-au reieșit probleme de consemnat în presă. A fost doar dorința mea de a mă apropia mai mult de ei.

— Se pare că n-ați prea izbutit. Elevii nu simt cît de *mult* v-ați legat sufletul de ei.

— Ei bine! Chiar dacă acum catedrele au coborît de pe podiumul de odinioară, eu nu pot să tolerez lipsa de respect. Aplic metode diferențiate, eu am o intuiție care mă conduce în viață, poate copiii sînt derutați și nu știu dacă sînt bună sau rea, dar eu nu trăiesc decît pentru binele lor. În orice caz clasa a XI-a A nu este semnificativă pentru ceea ce vă trebuie dumneavoastră. Copiii sînt un colectiv foarte crud! Iar eu nu sînt cel mai negativ exemplu de diriginte.

— Dar cel mai pozitiv, sînteți?

— Poate nici cel mai pozitiv. V-am spus, încă nu am suficientă experiență.

În sfîrșit, după îndelungul recital demagogic (ați citit bine: *demagogic* și nu pedagogic) profesoara Liliana Săftoiu recunoaște că nu-i cel mai pozitiv exemplu de diriginte.

Din stimă pentru inteligența cititorilor noștri ne abținem de la comentariu. Două precizări sînt însă neapărat necesare: 1) În aceeași după-amiază de 28 ianuarie 1974, într-una dintre ultimele pauze, diriginta Liliana Săftoiu a intrat ca fulgerul în clasa a XI-a A întrebînd cine a vorbit cu «Flacăra» și amenințînd că se va supăra foarte tare: o nouă dovadă a democratismului, pe care dînsa îl aplică la modul superlativ. 2) În dimineața zilei de 29 ianuarie la redacția revistei «Flacăra» a venit o femeie în vîrstă care voia să discute cu redactorul-șef sau, în absență, măcar cu subsemnata și cu colega mea Elena Ghera. A început un adevărat rechizitoriu: dacă am fost, în ajun, la Liceul de muzică nr. 2?! De ce?! Cum am procedat?! Ce știm?! De unde știm?! etc. etc. etc. Ne-am luat și noi libertatea s-o întrebăm pe vizitatoare care-i este calitatea și am aflat în cele din urmă că este *mama* profesoarei Liliana Săftoiu. Deci, diriginta clasei a XI-a A și-a trimis ambasador asemeni unei eleve persecutate. Înduioșător!

Viorica CIORBAGIU

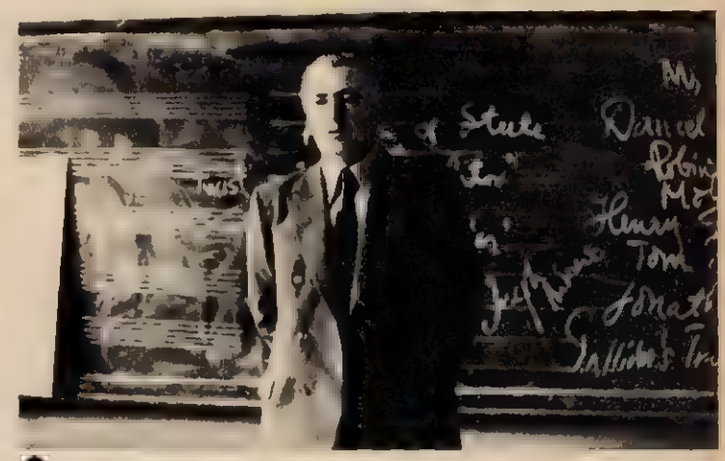

O prezență care nu stînjenește, ci îndeamnă la mărturisiri.

Cum să vă spun? Am fost jigniți...

Fotografii de Elena GHERA

Diriginta Liliana Săftoiu: «...am o intuiție care mă conduce în viață...»

Nu ceream «idealul» — ci «normalul».

starea comerțului

noi, stimate domn, am crezut că e ca la noi la cooperativă, cu autoservire

Cu o jumătate de oră înaintea pauzei de prînz, în magazinul de încălțăminte din strada 13 Decembrie salariatele comerțului cu amănuntul se relaxează sprijinindu-se de rafturi. Ușa se întredeschide și înăuntru se strecoară un bărbat urmat de o femeie, amîndoi în cojoace de oaie; înaintează cu sfială în liniștea încăperii privind în răstimpuri spre bagajele lăsate lîngă intrare. În clădirea de vizavi, sediul cantinei I.A.P.S., intră și ies tineri cu alură de sportivi.

— Cizme 38, se adresează bărbatul primei vînzătoare.

— La 38, îl îndrumă fata continuînd să privească prin geamul vitrinei.

Urmat de femeie, bărbatul se oprește în dreptul rafturilor cu numărul cerut. Privesc, șușotesc, apoi din nou privesc.

— Astea, arată femeia o pereche de cizme maro tivite cu blană. Cumpărătoarea vorbește șoptit.

— Mai avem maro!, se interesează la o colegă, vînzătoarea A. Ribu.

În locul celor cerute, cumpărătoarea primește o pereche de cizme, același model, dar roșii. Femeia le privește jenată; bărbatul încearcă s-o convingă; intervine și vînzătoarea.

— Roșii, mătușică, roșii. Tinerețe!

Dar mătușica le refuză, cu toată sfiala de care e capabilă o femeie de la țară, așezîndu-le cu respect la locul lor în vitrină. Cei doi se retrag, defilînd prin fața vînzătoarelor care, de o desăvîrșită discreție, privesc în partea opusă.

— Să nu vă mai lăsați bagajele la ușă, îi sfătuiește cu blîndețe șeful unității, s-ar putea să rămîneți fără ele.

— Noi, stimate domn, se explică femeia, am crezut că e ca la noi la cooperativă, cu autoservire.

În magazin este din nou liniște și cald.

— Cu planul, răspunde șeful unității, nu stăm prea bine. Anul trecut am realizat un deficit de două milioane. Din 1001 (o mie și-unul) de motive. Primul ar fi anotimpul. A fost, după cum probabil știți, uscat. N-a nins și oamenii dacă nu sînt împinși de vreme nu intră prin magazine. Se descurcă fiecare cum poate, cu un pantof, cu o sîndăluță...

— Pentru dumneavoastră, domnule, adică pentru talia dumneavoastră, cel mai bine se potrivește această stofă în carouri mari.

Un alt magazin, «Romarta» din Calea Victoriei, un alt vînzător, Emilian Protopopescu, și firește un alt client, care la insistențele amabile ale vînzătorului zîmbește jenat:

— Știu, dar de la o anumită vîrstă...

— Vă ofer același model pe maro, insistă vînzătorul.

— Nu e subțire?

— Mai gros avem un gri închis...

— Aș dori o casa.

— Casa? Regret, domnule, nu avem, dar vă sfătuiesc să încercați la magazinul «Merinos», imediat după Centrocoop.

Discuția nu este inventată; ea a avut într-adevăr loc. Din păcate, întîmplarea de la început este la fel de autentică. Dar, dacă politețea, solicitudinea și simțul comercial sînt date ale disciplinei de breaslă, ca să citez o observație găsită într-o condică de sugestii, de ce atunci nu sînt definite și formulele dezinteresului în apărarea prestigiului comerțului și nu se aplică sancțiunile corespunzătoare?

Nicolae CRISTACHE

secretarul directorului general

De curînd am cunoscut o femeie la Uzina «Independența» din Sibiu, lăcătuș de meserie, specialitate pe care sîntem obișnuiți s-o considerăm bărbătească, dar nu mai e. Femeia e o ființă delicată, cu trăsături frumoase, calme. La 33 de ani arată tînără, tristă și e precum zice «singură pe lume cu un copil». Lucrează de cinci ani în uzină, în această uzină, și s-a hotărît greu să-mi vorbească despre necazul ei, mai mult la insistențele celorlalte femei lăcătuș din jur, care i-au zis: «Cine știe cînd vei mai întîlni un ziarist din București». Eugenia Boboc stă cu chirie la un proprietar. Ea și copilașul ei. Motiv pentru care ar fi vrut să fie luată în considerație, aici în uzină, pentru casă, fiindcă oricum lucrează de cinci ani în locul acesta, e singură pe lume cu un copil și are situație grea, precum zice, nu se poate întoarce de unde a plecat, în casa din care a plecat, de-aia a și plecat, că nu mai putea sta, și nici de întors nu poate fi vorba. De aceea ar fi vrut să fie luată în considerație aici la uzină, și ea pentru casă, nu chiar să i se dea imediat dar să fie luată în considerație deocamdată, chiria la proprietar fiind destul de mare fără să mai vorbim și de faptul că el, proprietarul, nici nu prea vrea s-o mai țină. Iar femeia asta cu trăsături frumoase și triste, crede-mi-a zis «sînt convinsă» că ar fi luată în considerație pentru casă (ea nu se îndoiește de înțelegerea celor meniți s-o înțeleagă), dacă ar ajunge numai să vorbească, să-i explice directorului general. Dacă ar fi avut prilejul o dată să-i spună directorului general povestea ei. Deși încearcă de multă vreme, Eugenia Boboc n-a reușit pînă acum să pătrundă în biroul directorului general, pentru că în anticamera acestuia stă un secretar, căruia femeia i-a spus povestea ei, așa fiind, în general, jocul, așa cerînd secretarele și secretarii aproape tuturor directorilor și directorilor generali să li se spună lor mai întîi de către oameni păsurile, să le spui lor tot ce ai pe suflet, altfel nu te lasă să treci, ca o barieră, ca un grănicer, pentru care dreptul oamenilor de a vorbi cu directorul nu e un pașaport valabil. Eugenia Boboc s-a împotmolit, spunîndu-i secretarului directorului general povestea ei, necazul ei. Astfel s-a împotmolit Eugenia Boboc. Secretarul care n-are competența să rezolve asemenea probleme s-a apucat să decidă el într-un caz cum e acesta. El a hotărît că odată ce femeia n-are buletin de identitate de la Sibiu n-are nici ce căuta la directorul general, n-are nici dreptul să fie luată în considerație pentru casă. Femeia nu pretinde nimic, nu zice «am dreptate, vreau!», ea dorește numai să stea de vorbă cu principalul conducător al uzinei, convinsă ca și mine, ca și dumneavoastră, că o asemenea problemă nu e de competența secretarului directorului general. El nereprezentînd, după toate regulile, vreo instanță de decizie. Dar povestea ei n-a fost impresionantă pentru secretar, el n-a lăsat-o să intre, iar ea, ființă timidă, nu s-a adresat pînă în prezent organizației de partid sau organizației sindicale. Pe Eugenia Boboc situația o amărăște tare. Zice, «mai mult mă chinuiesc decît trăiesc din cauza asta, din cauza casei». Numai secretarul tovarășului director general al Uzinei «Independența» e liniștit, se simte bine, fiindcă a reușit să rezolve simplu de tot un caz atît de dificil.

Romulus BALABAN

cronica pretențiilor

grafomanii II. violență

Un alt grafoman, «preocupat», ca și MIRCEA MORMOCEA, de soarta literaturii și criticii noastre, este V. LĂZĂRESCU din Galați, Micro 19, Bloc D-1, ap. 32. Deși scrie la fel de prost românește ca și M. MORMOCEA, V. LĂZĂRESCU este mult mai violent, stiloul său părînd a fi umplut nu cu cerneală, ci cu otravă. Scrisoarea pe care ne-o trimite V. LĂZĂRESCU se vrea un protest, o luare de atitudine față de un articol semnat de noi la rubrica **«Scriitori de azi»**, din numărul 32/1973 al revistei noastre, articol consacrat poetului Gellu Naum.

După ce ne informează că în urmă cu 6-7 ani a citit în **Contimporanul** (poate **Contemporanul**) poezia lui Gellu Naum intitulată HEROCLIT (poate HERACLIT), V. LĂZĂRESCU se dezlănțuie: **«Pînă la acea dată, ochii mei nu se mai oprise** (poate opriseră) **să descifreze, o observație și o mai mare inepție, și care totuși cu un binevoitor concurs, să fie și publicată în cea mai expresivă revistă literară, și mai mult, ca o sfidare a bunului simț, această «OPERĂ» să fie publicată în pagina întîia** (poate întîia), **considerînd-o probabil de mari** (poate marii) **noștri critici, mult prea reușită ca să fie strecurată pe la periferia revistei»**. Apoi, fără să dea vreun exemplu, fără să facă o singură precizare, V. LĂZĂRESCU ne trage la răspundere pentru faptul că am sprijinit **«acest curent al ARTEI GHICITOARE de azi»**. V. LĂZĂRESCU ne mai informează că **«librăriile noastre sînt pline cu cărți ale poeților noștri de azi și care își așteaptă cititori, fapt evidențiat și la programul TV»** etc. Important ar fi fost să aflăm de la V. LĂZĂRESCU ce volum semnat de Gellu Naum a văzut zăcînd în librăriile prin care pretinde că a intrat. În continuare, V. LĂZĂRESCU ne mai comunică un lucru zguduitor: cititorii nu și-au pierdut gustul pentru poezie (!) **«dar nu vor să citească inepțiile ce se debitează prin aceste așa-zise poiezii** (poate poezii), **ce se confundă cu proza redată într-un stil mai poetic, fără rimă. Poporul,** are (tovarășul Lăzărescu, nu mai puneți virgulă între subiect și predicat) **un simț mai rafinat decît îl crezi dumneata și pleiada ce creiază** (poate creează, tovarășe Lăzărescu) **acest gen literar»**. Și, ca să ne convingă de acest lucru, V. Lăzărescu ne propune: **«ia cea mai puțin inspirată poezie a lui Eminescu, Cojbuc** (Aoleu! Poate Coșbuc, tovarășe Lăzărescu), **Goga, Arghezi sau Bacovia, și cea mai reușită poezie a unui-a** (poate **unuia**, tovarășe Lăzărescu) **din ciraci** (poate **ciracii**) **D-tale de azi gen(G. N.), și consultă masa cititorilor, ve-ți** (n-ar fi mai corect **veți**, tovarășe Lăzărescu) **vedea rezultatul și răspunsul la stocurile de maculatură poetică din librări** (poate librării)». V. Lăzărescu mai crede că poezia scrisă azi la noi constituie un curent FUTURIST și ne anunță patetic: **«Nu, nu, NU!! nu e de rîs domnule Tudoran, ci de plîns, cînd oameni ca dumneata și ciracul dumitale Gellu Naum, se ascund așa de bine după vîrful condeiului și reușesc să se expună și în vitrina unei reviste ca FLACĂRA sau CONTIMPORANUL** (Contemporanul, tovarășe Lăzărescu, Contemporanul.)

Sigur, nu e de rîs, tovarășe Lăzărescu. E altceva de făcut. Dumneavoastră, de pildă, ar trebui să vă apropiați cu mai multă căldură de gramatica limbii române, să aflați că numele unuia din poeții dumneavoastră de căpătîi este Coșbuc și nu Cojbuc, să nu mai faceți, mai ales în scris, afirmații neadevărate (**«Constat că este foarte plastic procedeul revistei Flacăra, cînd la toate scrisorile mele folosește din plin proverbul Ciini** (poate **clinii**, tovarășe Lăzărescu) **latră, caravana trece»**) pentru care ați putea fi tras la răspundere. Pînă atunci, fiți liniștit, faptul că părerile dumneavoastră cu privire la literatură, critică, artă nu sînt preluate și puse în practică nu se datorează vreunei mașinații, ci simplului motiv că ele, aceste păreri, sînt, după cum o demonstrează toate scrisorile dumneavoastră, ale unui neavizat. Violența cu care scrieți nu înseamnă nimic decît violență.

Dorin TUDORAN

poluarea folclorului

gînd la gînd cu bucurie...

Terminîndu-mi săptămînalul meu articol îmi arunc ochii pe pagina în care Șerban Cioculescu își publică ale sale **Memorii.**

Cu surpriză constat că, aproape cu aceleași vorbe, autorul își exprimă ca și mine plăcerea ce o simte uneori, de cîte ori primește scrisori din partea cititorilor necunoscuți. Oarecum tulburat îmi spun, mai folcloric decît domnia-sa: gînd la gînd cu bucurie, și hotărăsc să-mi schimb subiectul.

Recitindu-le cu atenție îmi dau seama că scrisorile primite de mine au o semnificație mult mai generală decît satisfacția pe care mi-o prilejuiesc măgulitoarele aprecieri privitoare la activitatea mea. Din această pricină socotesc mai nimerit să trec cu vederea neașteptata întîlnire în paginile «Flacării» cu domnul Cioculescu și să-mi văd mai departe de treabă.

Cînd am inaugurat rubrica de față, am făcut-o cu gîndul ca, înfățișînd o seamă de constatări privitoare la «drama folclorului nostru», scrisul meu să fie util acelora care, de multe ori în necunoștință de cauză, au făptuit greșeli ce se doresc a fi înlăturate.

Nu m-am gîndit ca gîndurile mele să creeze un curent de opinie în rîndul marelui public. Din scrisorile ce le primesc constat că rubrica ce o semnez este citită și de oameni ce nu au o contingență imediată cu folclorul. Mulți dintre aceștia dovedesc o participare activă întru salvarea bunurilor artistice și culturale ale poporului.

Această participare a cititorilor este foarte îmbucurătoare, căci (trecînd peste anumite interese sau animozități personale ce se strecoară uneori printre rînduri) ea constituie un fenomen ce ar putea să contribuie pozitiv la îndreptarea lucrurilor.

Cînd cititorul din îndepărtatul colț de țară îmi aduce la cunoștință practicile nesănătoase privitoare la gospodărirea folclorului (iertată-mi fie expresia) din regiunea lui, înseamnă că răul, începînd să fie recunoscut, poate fi înlăturat cu mai multă ușurință.

Iată, de pildă, un fragment din scrisoarea primită din Reghin de la A.L.: ...«sînt așa de puțini cei care luptă pentru păstrarea autenticului în tot ce ne-au lăsat moștenire sfîntă strămoșii: costume, cîntece, jocuri și datini... după ce am citit articolul din ultimul număr al Revistei «Flacăra» **«Te întreabă și socoate»**, multe aș avea de spus cu privire la păstrarea autenticității în jurul Reghinului. Dar pentru a vorbi despre acest subiect nu sînt destul de documentat și nici «pană» nu am care să scrie ce durere îmi cuprinde sufletul cînd văd (cu ocazia diferitelor sărbători) ce au ajuns costumele naționale din bătrîni».

Stimate tovarășe, citindu-ți rîndurile, crede-mă că nu îți dau dreptate cînd susții că îți lipsește darul de a te exprima în scris. Din cîte am avut prilejul să constat, să știi că nu sînt chiar atît de puțini cei care luptă, cei «care luptă pentru păstrarea autenticului». În ceea ce te privește, nu fii timid, ci așterne pe hîrtie tot ceea ce te supără.

Gîndurile frumoase ce te îndeamnă să-mi scrii valorează mai mult decît cine știe ce vorbe meșteșugite, de care se folosesc prea mulți pentru a-și acoperi judecățile găunoase.

Hari BRAUNER

ce profetim, ce profesăm

a răspunde la obiect

De aproape douăzeci de ani de cînd profesez cuvîntul foii tipărite, și cu atît mai mult de cînd sînt cititor al acesteia, n-am putut să nu remarc *un cusur* frecvent întîlnit la oamenii publici, ori de cîte ori trebuie să răspundă unui redactor sau unui simplu cititor. Parcă anume a fost născocită expresia «a te da după corcoduș» sau «după buget» pentru a defini un asemenea mod de a răspunde la întrebările omului, altfel destul de precise, omenești, fără nici o ambiguitate care să-ți permită s-o-ntorci ca la Ploiești, cum se spune într-o persiflare românească la adresa a tot ceea ce e abatere de la drumul drept. Se poate spune că s-a ajuns chiar la un anume rafinament, la o sofisticare amețitoare, care pînă la urmă, scuturată de cuvintele de prisos, apare în toată nuditatea sa cînd e s-o evaluezi potrivit vechii devize latinești: *acta, non verba*.

Și cu toate acestea este de ajuns să răsfoiești chiar și ziarele acestui început de an pentru a constata că oameni, altfel demni de toată considerația, își permit să *dreagă busuiocul*, să jongleze cu vorbele cu abilitatea unor prestidigitatori. Ce întrebi și ce-ți răspund s-ar traduce în logica unor astfel de interlocutori prin înțeleapta vorbă «unde dai și unde crapă», sau mai exact prin reciproca ei. Fiindcă într-un loc crapă și, omul nostru, altfel avînd toate obligațiile să-ți răspundă la obiect, îți vorbește despre nu știu ce planuri destinate cu totul și cu totul altei probleme.

E de-a dreptul jenant de pildă, să vezi că un funcționar însărcinat cu distribuția laptelui în Capitală îi răspunde unei femei care întreabă de ce nu se găsește lapte suficient la orele 6 dimineața, după ce face tot felul de piruete, eschivîndu-se de la un răspuns clar, concludent prin a ne convinge că nu e nimic rău dacă vei găsi lapte de vînzare și la orele 17.

Iată însă și un exemplu dintr-un domeniu ceva mai elevat și pe care-l cunosc atît de bine, încît cu greu preopinenții m-ar putea dezminți: de mai mulți ani, de cînd ființează ca modalitate de pregătire superioară a cadrelor cu durată scurtă, învățămîntul de subingineri continuă să fie, e drept că în tot mai mică măsură, o formă care-și caută fondul. Nu departe decît în urmă cu numai o lună, două, un distins profesor universitar și om de tehnică, el însuși activist de stat cu înalte răspunderi în domeniul îndrumării învățămîntului superior, atrăgea atenția asupra concepției deficitare care stă la baza multor cursuri universitare destinate subinginerilor. Și totuși, încă de pe cînd acest tip de învățămînt era în fașă, diverse persoane care activează în acest domeniu ne asigură că totul s-a rezolvat, că nici nu se poate o mai fericită alegere decît să urmezi cursurile de subingineri. Aceasta în timp ce nu unul, ci numeroși factori ai producției, demonstrează în mod public că statutul profesional al tinerilor care absolvă aceste cursuri nu este încă bine definit.

Nu este cazul să recurgem și la alte exemple, cum, de asemenea, e departe de noi gîndul că în modul lor de a răspunde publicului nu întîlnim destule cazuri în care probitatea civică socială întrunește în cel mai înalt grad sufragiile noastre. Ne-a fost dat însă, nu o dată, în discuții directe sau în importante confruntări publice, *in forum* cum s-ar zice, să admirăm francheța muncitorească, simplitatea și limpezimea judecăților unor activiști cu serioase răspunderi pe linie de partid și de stat. Fără înconjur, la obiect, chiar cînd situația nu era prea plăcută pentru ei, nu ezitau să înfățișeze lucrurile așa cum stăteau în realitate.

Atunci, de ce atîta slalom printre cuvinte, atîtea explicitări, cînd adevărul gol-goluț e altul? Dincolo de a fi o chestiune de profesie, o asemenea atitudine ține de respectarea unui ferm democratism, de obligația de a răspunde prin presă sau direct cetățeanului de modul cum un anumit om public înțelege să fie loial față de cel care l-a învestit. Altfel această posibilitate de control asupra modului cum își exercită răspunderile în virtutea îndatoririlor sale față de popor nu poate să nu se afle în suferință.

Răspunsuri la obiect, așadar, stimați interlocutori ai presei și ai cetățeanului.

Niculae STOIAN

principii și năravuri

conștiință manifestă

Farsele poștei m-au împiedicat să particip la vernisajul expoziției de grafică militantă (perioada 1926-1973) a lui **Végh Eugen**. Pe plastician nu-l știam decît «din auzite». Mai exact spus, i-am descoperit cîndva numele (locuiește la Brașov) într-o investigație de-a mea, pe cînd mă aflam pe urmele unui tragic destin — un tînăr mort de dorul mamei sale necunoscute, care-l părăsise imediat după naștere... În casa Végh își găsise tînărul acela (devenit strungar) un fel de a doua familie, alături de copiii actualului «expozant», aici își alunga, cînd și cînd, tristețea fundamentală, aici învăța desenul, căci era înzestrat...

Vizitînd, recent, expoziția — și citind catalogul de sală — am înțeles mai profund, deși tardiv oarecum, cine-i **omul-artist** pe care-l descoperisem exclusiv «din auzite». Transcriu: s-a născut la Budapesta în anul 1908 (din părinți transilvăneni); la 10 ani este internat într-un lagăr din Ungaria (cu mama sa, comunistă); în 1926 execută primele sale desene antirăzboinice; învață pictura la Oradea, cu profesorul-pictor Baráth M.; în 1928 călătorește prin Ungaria, Austria, Italia, Franța, Germania, Cehoslovacia cu bicicleta, pentru a cunoaște mai bine aceste țări; în 1934 este expulzat din Italia din cauza atitudinii sale antifasciste; în 1937 expune în Cehoslovacia, publică desene de-ale sale în revistele «Arbeiter Bunte Zeitung» (ABZ) și «PAX» ale emigranților politici germani; în anul 1937 — expoziție personală la clubul muncitoresc «Străuința» din Brașov; i se publică desene antifasciste în revistele «Cuvîntul liber», «Lumea Românească», «Reporter» sub pseudonimul **Genio**; în 1938 este arestat și condamnat pentru activitatea sa antifascistă-comunistă în Brașov; din 1946 expune la expozițiile județene, republicane, de grup, personale, itinerante...

Și iată, la galeria «Amfora» (cam dosnică — să-mi fie cu iertare!) treizeci și una «pieșe» expuse. Amintesc doar cîteva: «Cu forțe unite împotriva fascismului» — desen, **1934**; «Manifeste în ilegalitate» — linogravură, **1936**; «Percheziție» — desen, **1936**; «Presa burgheză» — desen, **1936**; «Cenzura burgheză» — desen, **1936**; «Interogatoriul la Siguranța fascistă» — desen, **1938**; «Spre camerele de gazare» — desen, **1943**; «Fasciștii germani părăsind Galațiul» — desen, **1944** (deosebit de impresionant pentru subsemnatul, gălățean de origine, căci am văzut cele 5 600 de case dinamitate și azvîrlite în aer, într-o singură noapte, de către fasciștii aflați în retragere, am văzut și știu c-am regăsit atunci, pe locul fostei case a copilăriei mele, un unic reper: o gură de canalizare); «Eliberarea» — tuș, 1972; «Republica» — tuș-peniță, 1973»...

Expoziția s-a închis la mijlocul lui ianuarie, n-am citit ecouri cu privire la cele înfățișate publicului și nici n-am pretenția că pot emite vreo judecată de valoare, specializată, asupra lucrărilor de grafică sus-amintite. Dar îmi pot îngădui să subliniez meritele **omului-artist**, dintr-o viață de muncă, de acțiune și creație, adăugînd ideea, deloc secundară, că aproape o jumătate de secol de **conștiință manifestă** merită, oricum, o altfel de primire.

Mihai STOIAN

P.S. N-am rezistat tentației (poate facilă) de a face o minimă referire — paralelă — la unele indescifrabile și deloc emoționante «producțiuni artistice», care stîrnesc totuși laudative dialoguri, monologuri etc., cu toate că «miza» lor **umană** e minimă. Oare să fie chiar un paradoxal obstacol **claritatea mesajului**? Adică: de ce-aș mai comenta ceva limpede ca lumina zilei... Ei, dar nici așa să n-o luăm...!

probleme în suspensie

Cazul	De la cine se așteaptă rezolvarea	Apariția în revistă, autorul	De cîte săptămîni figurează
Agresivitatea ghidului cu numărul 47	B.T.T.	nr. 52, pag. 21 FL.	1
Credeți că Năstase o să salveze și fotbalul?	F.R.F.	nr. 52, pag. 27 Marius Popescu	1
Apa nu ne mai vrea la Erghevița.	*Consiliul popular al* județului Mehedinți	nr. 1-2, pag. 30 Valeriu Armeanu	1
Să renunțăm la berze	Ministerul Educației și Învățămîntului	nr. 1-2, pag. 35 Ionela Dorian	1
Un caz de urgență Spitalul din Cîmpeni are nevoie de o bază materială ca lumea și cadre suficiente	Ministerul Sănătății	nr. 3, pag. 7 Cici Iordache	1
Pentru inventii Un sistem de selecție și promovare menit să lichideze birocrația și să facă inofensivi misiții de idei	Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie	nr. 3, pag. 17 *Liviu Timbus*	1
La Caracal nepăsarea și ploile macină un monument istoric de la 1500.	*Direcția monumentelor* istorice	nr. 4, pag. 9 Ovidiu Ioanițoaia	—

Cititorii sînt rugați să propună mereu noi cazuri, precum și eventuala renunțare la unele dintre cele mai vechi. Fiecare scrisoare va fi însoțită de talonul respectiv, decupat din partea de jos a paginii.

Primele ecouri ale acestei rubrici cu rol de memento nu au întîrziat să sosească și exprimă speranța că efectele ei nu se vor lăsa prea mult așteptate. Cîțiva cititori — între care Gheorghe Stănescu și Vlad Dumitru din București, Vasilica Năstase din Oradea, Petre Neagu din Slobozia — cer introducerea în listă a cazului **La Caracal**, căruia, ca și celorlalte mai vechi, li dorim o ședere cît mai scurtă.

M.F.

TALON NR. 2 — PROBLEME ÎN SUSPENSIE

cuvinte încrucișate

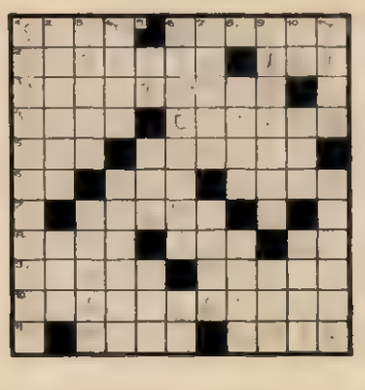

numai bine

ORIZONTAL: 1) Dat de bine! — Nu e bine. 2) Poet roman care în «Arta poetică» ironizează critica literară a timpului său prin cuvintele: «Frumos, bine, drept» — Cei mai buni între buni. 3) Unul dintre părinții expresiei «*Ubi bene, ibi patria*» în piesa «*Plutus*». 4) Filozof idealist și scriitor german, autor al cugetării: «Frumosul este simbolul binelui» — Calificată... de bine, de rău. 5) Riu în U.R.S.S. — La firul ierbii (fem. pl.). 6) Case! — Primul cîntăreț din nai — Un nor în exprimare poetică. 7) A privi cu încordare (reg.). 8) Erou antic al unei întîmplări pline de tîlc în urma căreia a fost consacrată expresia cu «limbile», erou care a reușit să înfățișeze astfel același lucru sub două aspecte contrare, bine și rău — Localitate în Ciad — Cu jumătate de gură! 9) Un semn bun sau rău care-și află originile tocmai în antichitatea romană — Împărat roman (79-81 e.n.), care își încheia ziua, atunci cînd constata că n-a realizat nimic folositor, cu vorbele: «Prieteni, am pierdut o zi!» 10) Bine sau rău, fac întotdeauna ceva. 11) Pavel din..., autor al maximei «Nu pregetați să faceți binele!» — Iubit de odinioară.

VERTICAL: 1) «Totul e bine cînd se termină cu bine», proverb francez... importat din Anglia, după titlul comediei acestui mare dramaturg al lumii. 2) Cum s-ar spune, un fel de intrări în pămînt... cu bună știință — Riu în Egipt. 3) Un fruct de pe... malurile rîurilor de munte — Îmbelșugat. 4) Teastă (pop.) — A aduce locuitori într-un ținut nou. 5) O interjecție spusă printre dinți — Darul grecilor care numai bine n-a adus în tabăra troienilor — Curs de apă în Algeria. 6) O femeie «ramasă tablou», cu un zîmbet al cărui mister a intrigat nenumărați admiratori și a inspirat un titlu celebrului Aldous Leonard Huxley — Zis pe de lături! 7) Un adjectiv derivat din vestimentație — Ca asta mai rar! 8) Stea de primă mărime din constelația Taurului — A nu ține bine minte. 9) E bine, adică n-are nimic! — Degetelul care își pune toate forțele în scopul triumfului binelui asupra răului. 10) Cap de isteț! — O linie specială — Spune vrute și nevrute! 11) Este... cu el și devine ceva frumos — Bine și gata.

Dicționar: EJA, ASU, SUE, TAST, RIR, ATÎN.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului IARNA apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: *1) AVALANȘA — TA 2) PITICI — BLEG. 3) AFARĂ — GAURA. 4) ROSITA — TAM. 5) ER — CALDUROS. 6) C — SA — PETE — O. 7) EST — BIGA — MA. 8) PATINE — NOR. 9) DOGORITOARE. 10) ARN — OSEBIT. 11) STATUT — IVIT.*

tenis

100 000 de rachete, dar unde și pe ce vom juca?

Dincolo de spectacolul fascinant pe care îl oferă jocul campionilor și de excelentul suport publicitar care face adesea din tenis o afacere bănoasă, el rămîne un important mijloc de recreare, de întărire a sănătății și de dezvoltare armonioasă a organismului. În ultimul timp se vorbește din ce în ce mai mult despre o așa-numită *explozie* a tenisului în lumea întreagă. Tenisul a trecut în multe țări pe primul loc în ceea ce privește popularitatea, fiind unul dintre puținele sporturi în care copii și adulți, tineri și bătrîni, bărbați și femei se bucură deopotrivă de binefacerile mișcării în aer liber.

Nouă, fabrica din Reghin ne promite anul acesta peste 100 000 de rachete. Peste o sută de mii de rachete a căror calitate este superioară celor produse cu ani în urmă și care corespund chiar unor exigențe impuse de obținerea performanțelor. Sînt convins că odată cu rezolvarea și a altor probleme legate de rezistență, elasticitatea și într-o oarecare măsură de pielea minerului, calitatea rachetelor se va îmbunătăți în continuare.

Vom avea așadar cu ce juca. Dar mă gîndesc însă că este foarte important să ne întrebăm *unde* și pe ce vom *juca?* Fără îndoială că în ultimii ani numărul terenurilor a crescut considerabil. S-au construit terenuri în foarte multe orașe și sate din toate colțurile țării, iar inițiativa Consiliului popular al sectorului 7 din Capitală, de a pune la dispoziția doritorilor șase terenuri la care accesul nu este îngreunat de nici o formă organizatorică, mi se pare demnă de toată lauda. Este vorba de acele terenuri publice unde se joacă de dimineață pînă seara, din martie pînă în noiembrie,și pe care le amintesc în fișele lor biografice mulți campioni. Terenuri asfaltate, care nu necesită nici o întreținere, dar care ridică unele probleme de construcție. Deocamdată fiecare construiește cum poate și cum crede el c-ar trebui să arate un teren de tenis asfaltat. Nu s-au făcut studii, nu s-au recomandat soluții și de aceea suprafețele de joc prezintă adesea denivelări, crăpături și chiar gropi. La majoritatea terenurilor construite nu este rezolvată problema scurgerii apei. Colorarea suprafeței de joc, necesară din punct de vedere tehnic, este foarte costisitoare, deoarece vopselele existente nu prezintă suficientă rezistență la schimbările atmosferice și la solicitările mecanice.

Iată de ce găsirea unor soluții optime din punct de vedere tehnic și economic este, după părerea mea, o necesitate de primă urgență. O necesitate impusă de dorința de a face un lucru bun și de a preveni risipa de materiale. Totodată, sînt convins că mai devreme sau mai tîrziu se va pune problema acoperirii acestor suprafețe cu covoare elastice din material plastic, care să amortizeze șocurile și să menajeze picioarele jucătorilor. În multe țări, acoperirea suprafețelor dure cu covoare elastice a și început, iar rezultatele sînt din ce în ce mai bune. Această problemă ar trebui poate să ne preocupe și pe noi, deoarece fabricarea unor astfel de covoare nu mi se pare un lucru deosebit de complicat. Ele pot fi găsite, dealtfel, la dimensiuni reduse, în magazine sub forma covoarelor pentru bale.

Mă gîndesc la toate astea fiindcă de ele, de terenurile pe care le construim astăzi, depinde, cred eu, în foarte mare măsură soarta tenisului nostru de mîine.

Ștefan GEORGESCU

cronica de fotbal

starea echipelor (II)

Ciudate aceste două echipe: Steaua și Dinamo! Ele ocupă locurile trei și patru într-un clasament foarte controversat, a cărui formă finală o vom ști abia în vară. La lectura numelor care compun loturile acestor «bucureștene» ne dăm seama că și Steaua și Dinamo ar fi putut pretinde mai mult. Dealtfel, militarii anunțau un an al lor fără doar și poate în care scop numeroase achiziții îmbrăcaseră tricoul roș-albastru. După cîteva meciuri s-a dovedit că inocularea cu nume noi nu este suficientă și că în foarte tinerii Agud, Szabados, Răducanu, Amarandei, Steaua nu avea încă acele vedete mult visate. Confuzia conducerii tehnice s-a accentuat pe tot parcursul turului și rezultatele au fost sub așteptări. Steaua nu a avut o idee de joc. Situația și la această oră este destul de confuză; prezența lui Teașcă la cîrma echipei nu garantează prin ea însăși că situația se va limpezi. Steaua suferă de o aglomerare de jucători și noul antrenor principal trebuie să se hotărască la un lot restrîns de nume, pe care să se bizuie. Flotarea de pe post pe post, schimbul de jucători în pachet, în diferite formule, nu e sănătos. Sper că experimentatul «Napoleon» înțelege ce scriu eu aici și că va proceda în consecință. Cu toată abundența de nume de care dispune, o să credeți că sînt dornic de paradoxuri, Steaua nu poate alinia în startul returului decît o formație fragilă. Am să mă explic: Dintre portari la ora asta nu se poate conta decît pe Haidu, Iordache fiind bolnav, iar Coman la sfîrșitul carierei. În linia de fund, Sătmăreanu încheie și el o viață sportivă prodigioasă și nu văd cine l-ar înlocui cu succes. Prezența lui Sameș nu mi se pare concludentă, precum nici a lui Nae Ionescu. Trist dar adevărat, Steaua trebuie să-și caute urgent niște fundași. Ceva mai bine stau militarii în linia de mijloc unde prezența strălucitoare a lui Dumitru dă o mare siguranță echipei. Ion Ion și Dumitriu IV pot să colaboreze foarte bine cu fostul rapidist. Înaintarea, dacă ar fi să ne luăm după jocul de duminică, formată din Pantea, Iordănescu, Năstase, Amarandei (Szabados) este și ea destul de lipsită de forță. Dealtfel în acest compartiment s-au produs cele mai dese accidente. Răducanu, Iordănescu, și chiar Năstase sînt jucători care, oricînd, pot să fie trimiși pe tușă de către apărări mai decise. Și aici Piticul va avea mari probleme. Nu i-am citat pînă acuma pe Ciugarin, Tătaru, Smarandache dintre care cred că numai primul mai poate figura în formația pe care și-o propune noul antrenor. Iată, deci, că la o analiză mai aspră cauzele rezultatelor mediocre obținute de Steaua par explicabile. Dar să avem răbdare.

La Dinamo lotul e ceva mai subțire. Aici se petrece cu totul altceva. Adevăratele vedete ale echipei, și cînd spun asta mă gîndesc la Nunweiller VI, la Dinu și la Dumitrache, au obosit sau nu mai pot să joace la valoarea lor. Singurul jucător din vechea gardă, care s-a comportat foarte bine după o lungă absență a fost Lucescu. Ceilalți mai tineri nu au atins încă valoarea primilor. Prezența lui Dudu Georgescu a înviorat înaintarea dinamovistă, dar nici el nu a reușit să facă un cuplu cu Dumitrache. Echipa din Ștefan cel Mare are o apărare masivă dar penetrabilă, o linie de mijloc inegală și o înaintare care ar putea foarte mult, dar nu a realizat ceea ce și-a propus. Dinamoviștilor le lipsește acut Pîrcălab, iar pe Florian Dumitrescu nu-l servește nimeni; de unde un joc îmbîcsit la mijlocul terenului și o confuzie în exprimarea prin goluri. Și aici o triere severă a lotului ar da rezultate foarte bune. Pentru sezonul care a trecut i-aș menționa pe Cavai, Lucescu, Deleanu, Dinu (cu toate păcatele lui), Dudu Georgescu, Moldovan, și cam atît. Mă îngrijorează lipsa de personalitate în joc a lui Dumitrache care se ferește tot mai des de angajamente directe cu adversarii. Poate că absența lui de la națională îl va ambiționa și vom putea spune într-o zi că Mopsul a redevenit ceea ce a fost totdeauna: un mare jucător.

Iată deci că așa cum demonstrează exemplele de mai sus, aglomerarea de nume mari nu duce totdeauna la victorii sigure. Și e păcat, pentru că noi vedem în Dinamo și Steaua două formații de mare forță ale fotbalului nostru care ar trebui să ajungă la înălțimea reputației lor.

Eugen BARBU

reprize o trebuie

atenție! ne rîd copiii

A început treaba. Semnele sînt de toate felurile.

În cel mai judicios lot reprezentativ pe care l-a chemat pînă acum la lucru, Valentin Stănescu experimentează, totuși, o linie de fundași în care nu poți crede; *Anghelini — Sameș — Dinu — Nistor* nu va fi niciodată o soluție de viitor. Sîntem slabi în zona care înainte reprezenta primul nostru atu. Amintiți-vă liniile *Sătmăreanu — Dan (Lupescu) — Dinu — Deleanu* sau *Sătmăreanu — Boc — Dinu — Deleanu*. În restul compartimentelor au fost strînși cei mai buni jucători, exceptîndu-l, firește, pe Beldeanu — mijlocaș de clasă — care de vreo trei, patru ani este «sărit» mereu la lot din vina altora, iar acum din vina lui. Mai sînt unii, printre care și subsemnatul, care mai cred într-un *come-back Dumitrache*. Nu se știe însă precis dacă mai crede — cît și cum crede — Dumitrache însuși în come-back-ul său.

Începe, se pare, să se deseneze timid un început de calendar internațional pentru echipa noastră reprezentativă. O chestiune de reală importanță pe care ani de zile federația a minimalizat-o sau n-a fost în stare s-o rezolve. Majoritatea reprezentativelor europene au calendarul fixat pe 2-3 ani; noi am jucat, mai mereu, cu cine s-a nimerit, cu cine a avut amabilitatea (sau mila) să ne primească, în condiții nu o dată umilitoare. Și vina, la acest capitol, nu trebuie aruncată tot în capul fotbaliștilor — nici cei de azi, nici cei din generația lui Ozon, care jucau doar 3-4 meciuri internaționale pe an — ci pusă pe seama federației, organism extrem de timid (ca să folosim cel mai dulce eufemism) în raporturile sale cu soccerul internațional.

Fără a invoca la infinit *exemplul Năstase*, trebuie să înțelegem — odată și odată — că Ilie n-ar fi ajuns niciodată asul de astăzi dacă ar fi fost și el oprit de vama incompetenței unor birouri ale federației. Avem nevoie și în fotbal de cît mai multe întîlniri internaționale — comparative, instructive, stimulative etc.— pentru a progresa. Refrenul pro-domo *«n-avem firmă»* e fals și ipocrit. La Guadalajara și în Campionatul european ne-am făcut — cît de cît — o firmă. Este adevărat — așa cum remarca și V. Mironescu — că anul 1973 este un fel de zero tăiat pentru fotbalul nostru, situație care ne-a adus, bineînțeles, pe toate planurile prejudicii, dar firma nu ți-o pierzi, așa cum nici nu ți-o cîștigi, într-un singur an. Ceea ce ne lipsește realmente în această direcție este o muncă responsabilă, competentă, controlabilă și controlată, adusă, fără falsă «pudoare», la cunoștința opiniei publice.

O ultimă idee, privind «bursa vorbelor goale», iscată de tragerea la sorți în Campionatul european. Facem pe grozavii — absolut gratuit! — în jurul acestor sorți care, cică, ne... avantajează, ne fac fericiți, ne aduc liniște în cămine, o liniște pe care numai într-o companie ca a noastră, cu Spania și cu Scoția în serie, puteam s-o dobîndim.

Cîte vorbe și povești de duh și de adevăr n-avem noi, românii, cu lungul nasului, cu lupul din pădure, cu cioara de pe gard și cu ursul la pescuit etc. și, uite, în fotbal nu vrem nicicum să ne învățăm minte. Le învață morala și copiii la școală, numai în fotbal o ținem înainte cu poveștile. Avem o serie grea, foarte grea, trebuie să muncim pe rupte să ne calificăm și noi — în loc să ne vedem de treabă la locul nostru (ca bulgarii, de pildă), să facem mai întîi ceva și de-abia apoi să «facem vorbe» — îi dăm zor cu șansele apreciabile, reale, cu adevărate raționamente caragialești, de ne rîd și copiii. Că și ei citesc ziarele.

Marius POPESCU

totuși, calul rămîne!

ne punem pe treabă?

Am abordat, într-un număr anterior, problema nivelului tehnic al pregătirii cailor și călăreților noștri. Revenim cu cîteva sugestii.

După cum se constată în alte țări, noile generații de călăreți sînt formate din tineri de ambele sexe, bine pregătiți, care au început sportul hipic din fragedă vîrstă.

La noi exista odată un curs de călărie de trei ani, organizat și condus cu pricepere, care a dat rezultate bune. Astăzi însă recrutarea copiilor se face la întîmplare, iar pregătirea lor suferă din cauza priorității care se acordă cadrelor mai vechi.

Călăria are nevoie de o bază mai largă de selecție, care ar putea fi realizată prin introducerea ei la școlile sportive. Accentul principal ar trebui pus pe durata și intensitatea procesului de instruire (păstrînd măsura acolo unde este cazul), precum și pe mărirea capacității de efort la cai și călăreți.

Tehnica individuală — element esențial, care influențează în mod direct calitatea execuției unui parcurs de obstacole — nu va putea fi îmbunătățită cît timp se va continua cu aranjarea pe pistele de concurs a unor parcursuri lipsite de variație și cu obstacole miniaturale. Lipsa de exigență în construirea și plasarea obstacolelor pe teren duce la stagnare, plasînd caii și călăreții la un anumit plafon de pe care cu greu se mai pot desprinde.

În încheierea acestor scurte reflecții pe marginea actualului stadiu al sportului hipic românesc, preiau, în mod adaptat, cele spuse la analiza rugbyului de către antrenorul Buzoianu: «Dacă se va pune pe treabă, mica lume a călăriei noastre ar putea deveni mare și puternică».

Cristian ȚOPESCU

P.S.: Pe lîngă clubul sportiv al municipiului București funcționează un «centru de agrement călare», pus la dispoziția oricui, fără a fi membru legitimat. Cu timpul, copiii și tinerii care frecventează acest centru hipic s-au «molipsit» de călărie și, pe măsură ce își însușesc tehnica necesară, doresc să participe la întreceri. Oare nu ar fi bine ca secția hipică a clubului sportiv municipal să fie afiliată la federația de specialitate pentru ca în afara călăriei de agrement componenții ei să poată participa și la competițiile de juniori?

lupta cu necunoscutul (I)

— Din amintirile unui criminalist —

Aducem un omagiu acestor oameni care rămîn cei mai adesea anonimi pentru marele public. Acestor oameni a căror muncă devine nu o dată faptă de eroism. Acestor oameni a căror muncă apără munca și roadele ei. Cu atît mai emoționantă pentru noi, cu cît, uneori, ea îmbracă, cum este cazul eroului serialului nostru, o haină neobișnuită.

Colonelul Dumitru Ceacanica: A FI SAU A NU FI criminalist.

O fișă personală este, prin definiție, o înșiruire de date seci, concludente doar în măsura în care un buletin de identitate, de pildă, poate cuprinde în cele cîteva rubrici ale sale personalitatea complexă a persoanei respective.

În serialul pe care-l inaugurăm cu numărul de azi al revistei noi intenționăm defel să vă prezentăm date seci. Cele trei decenii de activitate în miliție ale unuia din cei mai experimentați criminaliști români, colonelul Dumitru Ceacanica, reprezintă un adevărat roman. Mai bine-zis, *mai multe* romane și fiecare în parte ne spune: realitatea este adesea mai puternică, mai colorată, decît imaginația scriitoricească.

Fie-ne totuși îngăduit să începem cu o fișă-prolog la povestirea adevărată care va urma.

VI-L PREZENTĂM PE COLONELUL DUMITRU CEACANICA

Născut la Cernavoda, la 27 octombrie 1918.

La vîrsta de 13 ani, în urma morții tatălui, a trebuit să preia asupra sa grija întreținerii familiei, fiind cel mai mare dintre frați. Iată de ce, începînd din clasa a treia de liceu și pînă la încorporarea în armată, a fost nevoit, în perioada vacanțelor de vară, să lucreze ca muncitor necalificat.

După eliberarea din armată, în primăvara anului 1945, cu recomandarea muncitorului Gheorghe Istrate, comunist ilegalist, și cu asentimentul scriitorului Constantin Nisipeanu — în acea vreme chestor al sectorului de poliție I Galben — a fost încadrat comisar ajutor, în poliția democrată, la secția I din centrul Capitalei. A fost apoi avansat comisar și apoi comisar șef, conducătorul Brigăzii volante din cadrul Prefecturii Poliției Capitalei.

Din 1946 este membru al Partidului Comunist Român.

Îndrăgostit de specificul muncii de combatere a criminalității și antrenat în numeroase cazuri care prezentau aspecte dificile, bizare, el a studiat criminalistica, psihologia judiciară, medicina legală, acumulînd o vastă experiență profesională, pe care a împărtășit-o și continuă și azi s-o împărtășească celorlalți colegi în diverse publicații (de pildă în revista «Probleme de medicină legală și de criminalistică»). Totodată, pe lîngă activitatea practică, a ținut, sporadic, cursuri și prelegeri pentru pregătirea ofițerilor de miliție, iar la diverse simpozioane de specialitate a prezentat referate și comunicări științifice avînd un caracter inedit. Astfel, lucrarea sa «Aspecte ale practicii privind cercetarea crimelor cu mobil bizar» a fost prezentată în cadrul celui de-al V-lea Simpozion internațional de criminalistică de la Moscova, unde s-a bucurat de apreciere.

În 1968 a făcut parte din delegația română la sesiunea a II-a a Conferinței O.N.U. de la Geneva pentru prevenirea criminalității și tratamentul delincvenților.

În decursul celor trei decenii de activitate, colonelul Ceacanica a instrumentat *1 200 de cazuri* din care 54 de o deosebită anvergură și periculozitate. Cifrele vorbesc de la sine și nu au nevoie de comentarii.

O BĂTĂLIE PE DOUĂ FRONTURI

Fișa biografică de mai sus nu face decît să schițeze un anumit cadru. Este un fel de sumar, o înșiruire de titluri de capitole. A venit, așadar, momentul să începem... chiar cu primul capitol, care va fi redactat — ca și cele ce vor urma — în colaborare cu însuși personajul central al povestirii, Dumitru Ceacanica.

— Tovarășe colonel, care au fost începuturile carierei dumneavoastră în poliție, cum i se spunea pe atunci?

— Așa cum alți tineri doresc să ajungă aviatori, marinari, exploratori, eu visam să devin detectiv, criminalist. Îmi imaginam lupta cu necunoscutul, cu infractorii — de la borfașii de rînd la criminalii de talie internațională — drept una din activitățile care îți oferă posibilitatea celei mai depline dăruiri și căreia poți și trebuie să-i consacri întreaga putere de muncă, toate resursele de inventivitate.

Nu mi-am putut realiza visul decît atunci cînd după actul istoric de la 23 August clasa muncitoare în frunte cu partidul său comunist a început să transforme treptat vechiul aparat de stat — care nu mai corespundea noilor condiții social-politice — creînd premisele unor noi înfăptuiri revoluționare. În aceste condiții am intrat în poliție.

— Era o perioadă grea...

— Da. Bătălia se dădea pe două fronturi: atît pentru stăvilirea valului de infracțiuni declanșat în anii tulburi imediat următori războiului, cît și împotriva acelor vechi cadre polițienești ostile noilor rînduieli. Așadar, lupta cu necunoscutul îmbrăca aspecte complexe, pe care nu le prevăzusem și care îngreunau considerabil sarcina celor care abia se inițiau în criminalistică.

În condițiile mai sus-amintite, noi, cei trimiși de partid să lucrăm în poliție, trebuia să furăm meseria de la vîrstnici, căci mulți din aceștia ne priveau fie cu neîncredere, fie de-a dreptul cu ostilitate. În plus, trebuia să introducem în activitatea noastră un suflu nou, interpretînd și aplicînd legile existente într-un spirit de clasă, în interesul forțelor progresiste.

GENERALUL NU DOARME ÎN PICIOARE

Iată un exemplu aparent minor, luat de la începuturile activității mele, în 1946. Generalul în rezervă F.I., proprietarul unei locuințe luxoase, a reclamat la comisariat furtul unei cantități infime de alimente. Vinovatul, un student în drept aflat în gazdă la reclamant, a fost imediat arestat. Acuzatul și-a recunoscut vina, dar a invocat în apărare faptul că foamea îl împinsese la furt. De fapt, ce se întîmplase?

Studentul cu pricina ocupa o cameră mobilată la locuința generalului. Era complet lipsit de posibilități materiale; rude care să-i ajute nu avea, așa că nu plătise chiria de cîteva luni. Cît despre mîncare, să nu mai vorbim: abia își trăgea sufletul.

În preajma examenelor, studentul invitase la el acasă pe un coleg pentru a învăța împreună. Și iată-i tocind dreptul roman, flămînzi, în timp ce de pe verandă le făcea cu ochiul o bucată de slănină. Deși chiar manualul pe care-l învățau cei doi conținea oprelișți exprese privind însușirea unui lucru străin, tinerii nu au rezistat tentației: prea tare îi chinuia foamea. Zarurile au fost aruncate, dar cum să treacă la acțiune?

Noaptea tîrziu unul din ei a sărit pe fereastră și a tăiat o bucățică de slănină, în timp ce complicele său, înarmat cu o forfecuță, s-a furișat la locul crimei, avînd misiunea să șteargă urmele și să-i deruteze pe păgubaș. Cum? Ciupind din slănină cu foarfeca și făcînd mai multe găurele, pentru a da impresia că furtul fusese făptuit de... păsărele.

Am fi putut vorbi de o «crimă perfectă», dacă n-ar fi intervenit neprevăzutul în însăși persoana domnului general. Acesta, chinuit de insomnie tocmai în noaptea cu pricina, a făcut un tur de inspecție la slănină. A urmat surprinderea în flagrant delict, iar proprietarul i-a înșfăcat pe cei doi delincvenți și i-a dus, în aceeași noapte, la comisariatul secției I, cu slănină cu tot. Informat telefonic de cele întîmplate și dornic să-i fie pe plac generalului, comisarul șef a dispus trimiterea acuzaților în instanță.

La secție, unde îndeplineam funcția de comisar ajutor, rămăsesem doar eu, ca ofițer de serviciu. Întîmplarea făcea ca pentru mine noaptea aceea să nu fie una obișnuită. În adevăr, noaptea și cele 12 ore care urmau trebuiau să constituie un fel de perioadă de încercare: în funcție de cazurile rezolvate de mine și în funcție de întreg modul meu de comportare în cele 24 de ore, urma să primesc o caracterizare care să ateste dacă aveam sau nu stofă de polițist, perspective de a face carieră. Ghinionul făcuse însă ca tocmai în acea noapte să pice generalul cu cei doi studenți.

«SÎNT JUDECĂTOR!»

După ce am luat cuvenitul interogatoriu, în sinea mea hotărîsem deja ce aveam de făcut. Și totuși, ezitam să pun imediat în practică o decizie care, date fiind relațiile sus-puse ale păgubașului, s-ar fi putut dovedi funestă pentru viitorul meu. Singurii cu care mă puteam sfătui atunci, pe loc, erau agentul și gardianul de serviciu. Subalternii mei mă povățuiau să nu care cumva să-i pun în libertate pe studenți, chit că obiectul infracțiunii fusese o biată bucată de slănină. Și totuși, pînă la urmă am acționat conform primului impuls, punîndu-i în libertate pe cei doi flămînzi și — culmea! — permițîndu-le ca înainte de plecare să înfulece și corpul delict adus de general: slănina.

A doua zi, furtună! Comisarul șef m-a sancționat pentru «favorizare de infractori» și mi-a dat să înțeleg că-mi începusem cariera cu stîngul. Și totuși, simțeam că nu greșisem.

— L-ați mai întîlnit pe «hoțul de slănină»?

— În mod surprinzător da, și în condiții pe care merită să le amintesc. După vreo 15 ani de la această întîmplare mă aflam într-un oraș din nordul țării. Și iată că un necunoscut se apropie de mine, mă privește lung și mă îmbrățișează, spunîndu-mi:

«Eu sînt hoțul de slănină căruia acum 15 ani dumneavoastră i-ați redat libertatea».

«Mă bucur» — i-am răspuns eu, retrăind într-o clipă noaptea petrecută în subsolul secției I de poliție din București.

«Vă mulțumesc din suflet. Cine știe? Dacă n-ați fi procedat așa, aș fi înfundat pușcăria pentru o bucățică de slănină și întreaga mea viață ar fi luat poate un alt curs».

«Cu ce vă ocupați acum?»

«Sînt judecător. Și aflați că eu însumi am fost în situația să vă imit. Într-un proces în care lipsa pericolului social era evidentă am hotărît achitarea inculpatului, un tînăr cam de vîrsta mea de acum 15 ani. Și m-am gîndit cu recunoștință la dumneavoastră!»

RĂZBUNAREA N-A AVUT LOC

— Dar să revenim la perioada 1945-1946. Eliberarea celor doi studenți nu v-a dăunat, așa cum v-ați temut?

— Ba da. Întrucîtva. Cazul a făcut ca să fiu caracterizat drept un sentimental, un blajin care nu avea ce căuta în poliție. Dar în anii care au trecut de atunci am anchetat mii de infractori de toate categoriile, care și-au primit pedeapsa cuvenită. Față de criminali, de elementele antisociale, n-am procedat niciodată cu duhul blîndeții. Dimpotrivă, am considerat totdeauna că adevărata omenie constă în reprimarea fără cruțare a acelora care acționează împotriva umanității.

— V-aș ruga acum să ne vorbiți despre cîteva cazuri mai de amploare, la soluționarea cărora ați participat în acei ani.

— Mai înainte, aș dori să spun cîteva cuvinte despre condițiile în care eu, ca viitor polițist, mi-am conturat trăsături de caracter specifice acestei profesiuni. Iată un asemenea moment.

Încă înainte de crearea miliției, luasem deja parte la o serie de acțiuni judiciare importante pentru depistarea sau prinderea în flagrant a unor infractori periculoși, reușind să cunosc bine pe o parte din aceștia și, la rîndul meu, să fiu cunoscut de ei. Dovezi ale acestei cunoașteri reciproce erau, mai ales, amenințările la telefon sau prin scrisori anonime, ca și aluziile unor arestați. Începusem să mă obișnuiesc cu asemenea stări de lucruri și nu-mi puneam problema că mi s-ar putea întîmpla ceva. Aceasta pînă într-o seară cînd am avut ocazia să verific pe viu o asemenea posibilitate.

Mă aflam într-un cartier mărginaș al Bucureștiului. Era tîrziu și străzile rămăseseră pustii. În acele timpuri și mai ales prin asemenea locuri era riscant să circuli de unul singur. În plus, s-a întîmplat să mă aflu chiar în cartierul unde organizasem cîteva seri mai înainte, o descindere pentru capturarea unui infractor. Știam foarte bine că acesta mai avea complici dispuși să-i răzbune.

În timp ce mă gîndeam la toate acestea am recunoscut într-un grup de 7-8 indivizi adunați în jurul unui felinar pe cîțiva dintre prietenii celui arestat. În aceeași clipă mi-am dat seama că și ei mă recunoscuseră și că se pregăteau de răfuială.

— Presupun însă că erați înarmat...

— Ar fi fost simplu dacă mi-aș fi pus nădejdea în pistolet, mizînd pe efectul unui avertisment surpriză. Dar, ca de obicei cînd nu plecam în acțiuni organizate, nu purtam arma la mine! Este ușor de presupus ce ar fi urmat dacă și cei din fața mea ar fi cunoscut acest amănunt. Aș fi nesincer cu mine însumi dacă n-aș mărturisi că am simțit atunci pentru prima dată ce înseamnă teama. Totuși, nu m-am pierdut cu firea și am căutat pe loc o ieșire din impas, recurgînd la crearea unui moment psihologic avantajos. În loc să-mi continui drumul căutînd să-i evit, am traversat strada îndreptîndu-mă glonț către grup, cu mîinile în buzunar. Surprinși de gestul meu — raportul de forțe era de 1 la 8! — indivizii s-au împrăștiat...

Am plecat mai departe, mîndru că reușisem să-i domin prin prezența de spirit, prin tact și abilitate, ceea ce mi-a întărit și mai mult încrederea în posibilitatea de orientare în situații dificile.

Lionel NITESCU

(Va urma)

ASIGURAREA FAMILIALĂ DE ACCIDENTE

zece ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc (XIV)

Țiriac, trebuie să mai încerci să joci și cu Ilie

În sferturile de finală, Ion pierde pentru prima oară, mai ușor decît am fi crezut, la Metreveli, care continua să progreseze uimitor de repede. Peste cîteva zile Ion și Ilie au făcut parte din echipa internațională de fotbal a jucătorilor de tenis care a jucat împotriva unei echipe egiptene, participantă în campionatul național. Ion a jucat aripă, Ilie inter dreapta și Metreveli centru înaintaș. Au mai jucat Kodeș, Iovanovici, italianul Majoli, spaniolul Orantes. Ca întotdeauna, scorul a fost astronomic. Au cîștigat jucătorii de tenis cu 11–8. Ilie a fost cel mai bun de pe teren, marcînd 6 din cele 11 goluri.

În finala turneului, suedezul Lundquist îl învinge pe australianul Fletcher 6–3; 6–3; 6–2 servind incredibil de tare și de precis. Ilie remarcă:

— Mie nu mi-ar plăcea să fac puncte direct din serviciu. Eu dacă nu hărțuiesc puțin adversarul, dacă nu-l fac să înțeleagă că l-am păcălit, nu am nici o satisfacție.

— Tu nu ți-o lua în cap că l-ai bătut pe Riessen și că ai făcut meci greu cu mine, îi răspunde Ion. Mai bine cască ochii și vezi cum servește ăsta, fiindcă fără serviciu n-ai să faci mare lucru.

— Atît cît să-l bat pe Riessen, și curînd pe alții, știu eu să servesc.

— Bine neică, dacă știi, servește cum știl matale.

— Astia iar încep să se certe, intervine Mărmureanu.

— Eu sînt prost fiindcă discut cu el. Ar trebui să-l las să se dea cu capul de toți pereții, așa cum m-am dat și eu.

— Încetați odată. Ilie a glumit iar serviciul, vezi și tu, Ioane, că nu există dimineață să nu-l [illegible]

— Tie ce-ți pasă, tie nu-ți dă nimeni cu mingea-n cap după serviciul domnului Năstase.

— Tu ai impresia că ar putea să servească mai bine și nu servește?

— Pe mine nu mă interesează cît de bine poate sau nu poate să servească domnul Ilie Năstase, pe mine mă interesează să trimită mingea acolo unde trebuie, ca să pot intra și eu în joc.

— Trebuie să înțelegi că în fiecare echipă un singur jucător dirijează jocul. Voi continua să mă port așa cu el atîta timp cît voi avea certitudinea că nu mă ascultă. Să nu crezi că mă supăr cînd greșește mingi grele sau imposibil de returnat. Eu nu-i spun să joace într-un anumit fel fiindcă vreau eu, ci fiindcă așa cer regulile tactice ale jocului.

— Încearcă să joci la Alexandria cu el.

— În nici un caz. I-am promis lui Gulyas, apoi să știi că puștiul e foarte obraznic și vreau în felul acesta să-l pedepsesc.

— Te referi la aluzia cu viitorii săi învinși?

— Să știi că eu am jucat foarte slab toată săptămîna asta și așa cum m-a bătut Metreveli ar fi putut să mă bată și el. Dar iată, iar revin la regulile jocului. Îți amintești cîte situații favorabile a avut în setul decisiv și cum a jucat.»

— Te-a cam scăpat printre degete — zic eu zîmbind.

— Nu rîde. M-a scăpat acum. S-ar putea să mă bată mîine sau niciodată. Băiatul are stofă și, cum probabil ai auzit și tu, toți vorbesc frumos despre el. Ține minte de la mine, cu cît va fi biciuit mai tare, cu atît se va duce mai sus.

De la Cairo plecăm, ca de obicei, împreună cu toți jucătorii la Alexandria. Țiriac își regăsește forma sa de zile mari și cîștigă concursul bătînd printre alții pe Iavorsky, Lihaciov, Gulyas, Riessen.

Semifinala cu Gulyas și finala cu Riessen au fost adevărate maratoane. Contra lui Gulyas, Ion a jucat în linie cu mingi lungi, dar a atacat puțin fiindcă în ziua acesa campionul maghiar a pasat excepțional. Țiriac a condus cu două seturi la 0, apoi Gulyas a egalat, cîștigînd și primul ghem din setul decisiv. Finișul lui Ion a fost impresionant, a făcut șase gheme la rînd, lăsîndu-ne să înțelegem că rezervele sale de energie sînt inepuizabile.

În finala contra lui Riessen, Ion pierde primul set cu 2–6, datorită cîtorva mingi de trecere scoase afară de un vînt puternic. La începutul setului doi, mai multe scurte reușesc să destrame jocul americanului și Ion preia inițiativa cîștigînd setul cu 6–2. În setul trei jocul este echilibrat, dar spre sfîrșit Ion începe să vină cu regularitate la plasă, cîștigă trei gheme consecutiv și conduce cu două seturi la unu. Ion atacă în continuare, dar Riessen nu cedează. La 3–3 în setul patru, Ion servește 20 de minute dar Riessen cîștigă ghemul. Cîștigă ghemul și se relaxează. Ion sesizează momentul, atacă în permanență și reușește o nouă serie de trei gheme consecutive, învingînd într-o finală pe care o pierduse cu patru ani înainte în fața australianului Stolle.

În continuare, Țiriac confirmă succesul de la Alexandria, cîștigînd la Bruxelles. Sub titlul «Splendidul rever al lui Țiriac a înfrînt în finală apărarea australianului Carmichael» ziarul Les Sports scrie: «Țiriac, care a eliminat jucători valoroși ca Wehrens, Drossart, Lundquist, a repurtat o frumoasă victorie în finală în dauna lui Carmichael. Australianul nu a putut evita magnificul rever al lui Țiriac și a pierdut. Țiriac și-a cîștigat încă de la începutul competiției simpatia publicului».

Din Belgia Țiriac trece în Franța unde joacă pentru prima oară pe Coasta de Azur. La Nisa îl învinge pe francezul Beust, pe cehoslovacul Holicek și pierde în semifinală la Gulyas. O săptămînă mai tîrziu îi bate pe Gronrhel, Alvarez, Beust și își ia revanșa în semifinală la Gulyas. După meciul cu Gulyas, France Presse comentează: «Campionul român își îmbunătățește jocul de la un meci la altul. El alternează jocul de mingi moi cu cel de mingi puternice și vine deseori la fileu. Țiriac accelerează apoi ritmul și reușește să se impună datorită preciziei și forței loviturilor sale. În fața unui jucător în mare progres Gulyas a trebuit să cedeze».

Pierde finala în fața lui Pietrangeli. Același Pietrangeli pe care Ion îl ajunsese, dar nu reușise încă să-l întrecă învingîndu-l în mod constant. Păcat, pentru că o eventuală victorie la Monte Carlo ar fi însemnat una din marile performanțe ale tenisului românesc de pînă atunci.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

— Au să vezi ce bine va servi la Alexandria.

— Asta spune-i-o lui Petre, fiindcă eu tot cu Gulyas fac dublu la Alexandria.

— Bine Ioane, dar mai e o lună și jumătate pînă la meciul cu Franța și ar mai trebui să jucați împreună.

— Ai făcut deja echipa?

— Nu, dar ar trebui să o fac. Cu Petre ai jucat ani de-a rîndul, cu Ilie doar de cîteva ori. Și apoi, să știi că meciul contra lui Metreveli și Lihaciov de aici mi s-a părut unul din cele mai bune meciuri pe care le-ai făcut cu un partener român.

— Nu uita că anul trecut, cu Costel Năstase, i-am bătut.

— Da, dar era la București și recunoaște că ei nu au jucat ca aici.

— Profesore, dacă pierdem o singură dată pe set serviciul domnului Ilie Năstase nu avem nici o șansă în fața oricărui dublu. Din punctul ăsta de vedere Petre e mult mai bun. El servește tare, plasat, și îmi dă posibilitatea să interceptez.

— Oricum, trebuie să mai încerci să joci și cu Ilie.

Seara în cameră am continuat discuția cu Ion.

— L-ai luat cam tare pe puștiul ăsta.

— Tot eu l-am luat tare?

— Ai început să-l numești domnul Ilie Năstase. Să știi că băiatul a înțeles ironia ta și l-a cam durut.

— Și ce-ai fi vrut să-i spun?

— Ar trebui să ți-l apropii într-un fel. Cred că are un retur mult mai bun decît Petre și intercepteză foarte bine la plasă. Uneori chiar pe returul său. Și asta nu e la îndemîna oricui.

— Ce importanță au toate astea dacă la sfîrșit dă cu piciorul și varsă laptele!

— Mă Ioane, nu uita că totuși Ilie e încă la început. Pînă mai ieri se bătea cu Boaghe și Popovici. Am văzut toate dublurile tale cu Gulyas. Dar nu mi-au plăcut mai mult decît cel cu Ilie.

— Gulyas nu e jucător de dublu.

— Atunci nu înțeleg de ce nu-l iei cu pe puștiul ăsta lîngă tine.

corabia cu 11 pasageri (XXXIV)

CÎND TRICOLORII DEVIN «DUȘMANI» ÎN CAMPIONAT!

Jocurile din campionatul intern devin tot mai viforoase... Sînt semnalate numeroase duritați. Dan Coe îl lovește pe Dumitrache în partida Rapid–Dinamo, iar Dinu îl accidentează serios pe Iordănescu.

În *vîrtejul campionatului*, tricolorii au uitat de spiritul de amiciție care domnea în națională. Sînt tare curios ce vor spune protagoniștii acestor ciocniri, cînd se vor întîlni unii cu alții la tot.

Închid ochii și revăd scena. Dan se face că nu-l vede pe Dumitrache... Dinu are ochi pentru toți, numai pentru Anghel Iordănescu nu... E prima repriză, de tatonare. Fiecare se simte *vinovat* unul față de altul. Dar nu m-amestec. Știu că toate acestea se vor rezolva de la sine, ca de obicei.

...Urcăm în vechea noastră «Tatră», ca să luăm drumul Snagovului. Dan și Dinu, «călăii», stau în față... Dumitrache și Iordănescu — victimele — în spate, pe ultimele locuri.

— Cornele, ce-ai avut duminică cu Anghel?

— Întreabă deodată cineva, dar stopează fraza la jumătate, intimidat de uitătura furioasă a dinamovistului.

...Iată *restaurantul* de la Parcul Privighetorilor.

Aici ne oprim noi, de obicei, înaintea fiecărei tabere de pregătire.

— Băieți, ce spuneți? Luăm o gustare și-o bere?

Propunerea e acceptată în unanimitate: toți știu că odată intrați în tabăra de la Snagov și-au luat adio de la orice lichide care se măsoară în *grade*...

Ocupăm cîteva mese și fiecare își caută partenerul de care se simte mai apropiat sufletește. Dan s-a așezat lîngă Lupescu și Neagu; Dinu face front comun cu Lucescu și Dumitrache. Iordănescu stă mai încolo, alături de Sătmăreanu și Dumitru.

Sosesc gustările și berea. Cineva ridică paharul pentru victoria viitoare. Ciocnim cu toții. Dar, privirile mele sfredelesc cîteva mese care mă preocupă în mod special.

...S-a scurs o jumătate de oră. Băieții comentează zgomotos meciurile din etapa trecută. S-a ajuns și la partida care mă interesează. În sfîrșit...

Atmosfera s-a încălzit. După o serie de replici aruncate peste mese, Dinu face primul pas. Se scoală de pe scaun și se îndreaptă spre *Iordănescu*:

— Te mai doare Puiule?

— Nu prea.

— Eu am intrat cam tare...

— Știu. M-am pomenit cu nasul în zgură pe tușă...

— Dar n-am vrut să...

— Ei, se mai întîmplă...

— Ce să fac? Dacă te-ai nimerit și tu tocmai cînd...

Deci «punctea» a fost aruncată. Acum putem porni liniștiți spre Snagov, unde inaugurăm o nouă etapă de pregătire, o etapă care trebuie să conecteze la aceeași tensiune sufletească inimile tuturor acestor băieți.

— Șofer, spre Snagov!

Dinu s-a așezat lîngă Iordănescu și continuă să-i explice că n-a avut intenția să-l lovească, dar...

...Iată-l și pe Dumitru alături de Radu Nunweiller, pe aceeași bancă. Cu «oamenii orchestrăi» ai echipei n-am niciodată probleme. Orice indicații ar primi de la antrenorii lor de la cluburi, pentru jocul care i-ar pune față în față, știu precis că Radu și Dumitru se vor menaja întotdeauna în lupta pentru minge. Se stimează prea mult și, în plus, sînt atît de buni amici, încît niciodată n-ar accepta să se înfrunte cu răutate în arena de fotbal...

...La București, Dembrovschi i-a «plesnit» un gol lui Răducanu de la 30 de metri, uluindu-l. Acum, rapidistul se duce la băcăuan, îl copleșește cu complimente și-l ia pe sus, pendulîndu-l în aer:

— Măi, «Dembo», cînd te string în brațe, te pierd printre degete. Cum a putut să iasă un asemenea sut din bucățica asta de om?

— A ieșit, dragă Rică. A ieșit din scheletul ăsta — încuviințează Dembrovschi. Și dacă vrei — adaugă el — îți mai dau două și azi, la antrenament, tot de la aceeași distanță!

ÎN BÎRLOGUL GALEZILOR...

Cardiff, 10 noiembrie 1970

Timpul s-a înrăutățit brusc. Plouă. O burniță tipic englezească, rece, care îți pătrunde în oase.

Băieții sînt vădit indispuși de această vreme dușmănoasă și nici glumele lui Răducanu nu se prea bucură de succesul obișnuit.

Citesc în ziare că galezii s-au retras la Portheawl, la 50 kilometri de Cardiff. Se vorbește mult de absența lui Toshack, «bombardierul» galez, transferat recent la F.C. Liverpool pentru 110 000 lire sterline.

— Perfect, spune Răducanu, am mai scăpat de un client, nenică.

Știm că ne așteaptă o confruntare dificilă, iar doctorul Tomescu se teme tot timpul să nu-i răcească jucătorii pe o astfel de vreme... Măcar de-ar sta ploaia aceasta sîcîitoare, care bate mereu, cu mii de degete reci, în geamul camerei mele...

Oare mîine vom ieși «plouați» de pe stadionul Ninian Park și la propriu și la... figurat?

BĂIEȚII ȘTIU SĂ LUPTE CÎND VOR!

Cardiff, 11 noiembrie 1970

Stadionul e arhiplin. Dornici de victorie, galezii au chemat în ajutor toate forțele răspîndite în «marele imperiu»... Mulți însă sînt indisponibili și nu răspund la apel. Ron Davies, Toshack, Derret și Henessy acuză lovituri în meciurile de campionat. Totuși, gazdele reușesc să pună pe picioare, la Cardiff, o formulă destul de reducabilă: Sprake — Rodriquez, Thomas, Powell, M. England, Hole, Krzwick, Durban, Dawies, Wynn, Moore, Rees.

Noi vom miza pe «batalionul Guadalajara», mai puțin Lucescu, indisponibil, lăsat acasă. Pe postul său apare Florian Dumitrescu, iar Dobrin face aripă cu Neagu.

Galezii sînt masivi, bine pregătiți fizic și greu de învins în reduta lor. Dar tricolorii intră decîși să lupte din toate puterile. Țintim «egalul», în primul rînd, dar — bineînțeles — și victoria, dacă e posibil. E o vreme hăină pentru fotbal. Frig, ceață, ploaie și teren alunecos. Gazdele ne domină teritorial aproape jumătate din prima repriză, dar fără să oblige apărarea noastră la eforturi speciale. Apoi, Dumitru și Nunweiller dezlănțuie operațiunile tactice la mijlocul terenului și atacul nostru începe să-și facă simțită din ce în ce mai mult prezența... Șutul lui Dumitrache izbește bara în minutul 36, iar Neagu și Fl. Dumitrescu realizează pătrunderi vijelioase, care reduc la tăcere formidabila galerie din Walles...

Mă bucură foarte mult efortul enorm al lui Dobrin, care ține parcă să-și răscumpere acum toate polițele restante din Brazilia...

Îl pierdem însă pe Dinu la o ciocnire cu Powell și doctorul Tomescu, pămîntiu la față, îmi transmite mohorît: «nu e de glumă». Dar intră Hălmăgeanu pe postul dinamovistului și bătălia continuă tot mai înverșunată. Răducanu — atent și curajos — stopează în ultimă instanță toate asalturile, din ce în ce mai disperate, ale galezilor, care aruncă în luptă ultimele rezerve de energie... Dar, cînd băieții noștri vor, nu-i poate înfringe nimeni. Toată echipa se bate pentru acest scor alb cu o dăruire care mă emoționează. Nunweiller, în special, săvîrșește adevărate «opere de artă» la mijlocul terenului. Pînă și Dumitrache — mai reținut uneori — prins în vîrtejul acestei formidabile încleștări, luptă aprig pentru fiecare minge și nu se sfiește să-i înfrunte corp la corp pe «guliverii» galezi din apărare. Bravo băieți! Astăzi îmi dăruiți din nou una din marile satisfacții ale vieții. Parcă niciodată pînă acum nu v-am văzut atît de contopiți în aceeași dorință fierbinte de a nu vă lăsa înfrînți pe un teren străin.

Smulgem un punct care cîntărește enorm de mult în bătălia din sferturile de finală ale Cupei Europei. Un «zece» tuturor acestor băieți, care m-au întinerit astăzi cu cîțiva ani...

În camera 200 de la Hotel Park, un singur om e trist: Cornel Dinu. Doctorul Tomescu i-a pus piciorul în ghips, iar dinamovistul se întreabă, neliniștit, cu o lacrimă gata să-i alunece de pe gene.

— Oare, aici la Cardiff va fi sfîrșitul carierei mele?

Doctorul îi alungă temerile cu un ghiont amical:

— Lasă prostiile, Cornele. În două-trei săptămîni ești pe picioare. Iar peste o lună, joci «periniță»...

Angelo NICULESCU

(Va urma)

MÎNDRIA DE A FI CONSTRUCTOR

CENTRALA DE CONSTRUCȚII MONTAJ BUCUREȘTI, cu sediul în strada Lipscani nr. 33, sectorul 4, telefon 14 60 90, telex 011360 rezolvă în mod unitar problemele de edificare urbanistică a Capitalei construind

- locuințe, hoteluri, restaurante, cămine, teatre, spitale și alte edificii social-culturale;
- lucrări edilitare: drumuri, poduri, magistrale de apă și canal, termice;
- desfășoară o activitate industrială, producînd materiale, confecții metalice, lemn și prefabricate pentru construcții;
- depune o largă activitate cu caracter științific prin Laboratorul central de încercări și cercetare aplicativă, secții de proiectare, Centrul de calcul etc

Dezvoltarea orașului, ca și transformarea și modernizarea întregului ansamblu urbanistic reprezintă suma realizărilor de performanță ale constructorilor bucureșteni.

Prin munca lor s-au ridicat palate culturale: Scînteia, Televiziunea română, Teatrul Național, Circul de Stat, hoteluri mari (renovarea Athénée Palace-ului, construcția Nord Hotelului ș.a.) și peste 150 000 de apartamente, în ansambluri de clădiri monumentale, care fac din Capitala României o metropolă a civilizației și artei contemporane.

Chiar și în afara granițelor țării oamenii Centralei de construcții și montaj obțin succese. Astfel, ziarele Kölnische Rundschau și Lübek Nahrichten din Republica Federală Germania afirmă că «românii au făcut să răsară din pămînt» complexul turistic și balnear de la Weissenhausen Strand, de pe țărmul Mării Baltice. Acest complex, cu o capacitate de 4 000 locuri, pentru tratament cu ape sulfuroase, cuprinde hoteluri, restaurante, supermagazin, cafenea, locuințe individuale, blocuri de locuit etc. Pentru a ilustra competența constructorilor români sînt amintite și alte obiective mari pentru executarea cărora s-au acordat foarte bune calificative.

Într-o perioadă relativ scurtă, după cum se vede, truda constructorilor români a fost remarcată pretutindeni și argumentul cel mai elocvent îl constituie ceea ce vedem zilnic, fiecare dintre noi, în fiecare cartier nou din București, pe fiecare stradă.

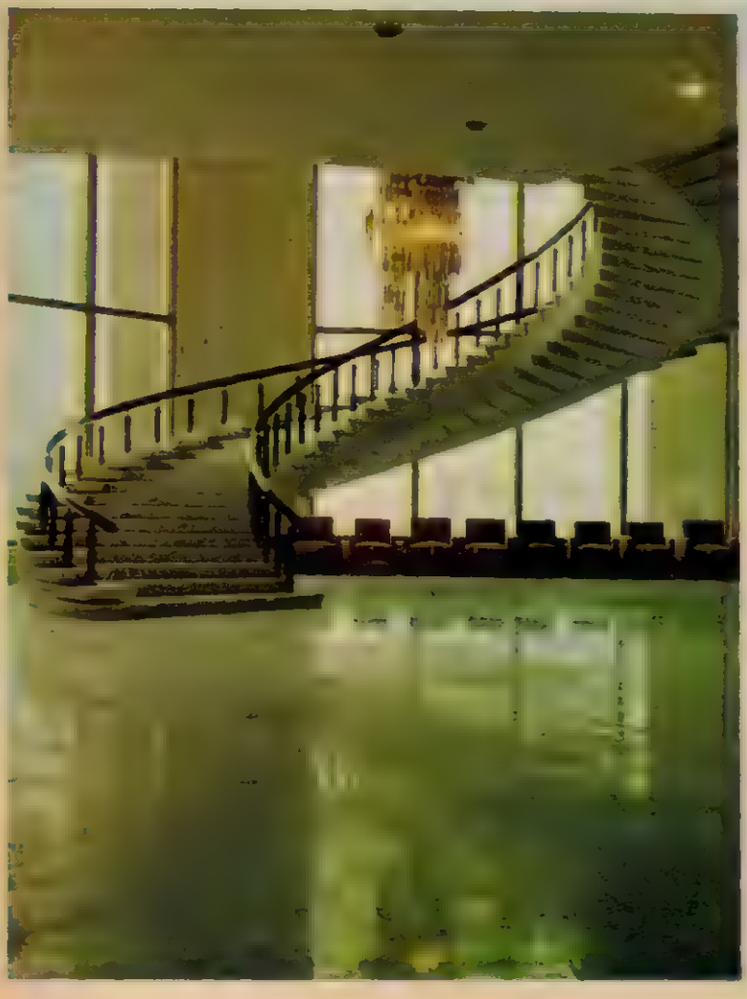

FELICITĂRI. Un număr de 190 de orădeni au primit recent, din mîinile primarului municipiului, Ștefan Szanto, insigne de fruntași în gospodărirea și înfrumusețarea orașului. Îi felicităm și noi, le urăm să aibă cît mai mulți emuli și în alte orașe ale țării.

30 DE MESE, 500 DE TRANDAFIRI. Printre proiectele pe '74 ale comunei doljene Virtop se numără dotarea cu mese de ciment a pieței în care are loc în fiecare joi tîrgul săptămînal, plantarea a 500 de trandafiri și replantarea a peste 100 de castani, rupți sau deteriorați din diverse cauze, anul trecut.

O DATĂ OM! În calitate de președinte al Comisiei de judecată, Ion Uncheșelu din comuna Caraula, județul Dolj, rezolvă cîte 10-15 cazuri pe săptămînă, majoritatea pe loc. Ion Uncheșelu mai e și deputat, și medic veterinar, cu bune rezultate atît în prima calitate, cît și în cea de-a doua. Mai e și fiu al comunei, în care s-a înapoiat după terminarea studiilor.

LACURI FOSILIERE OCROTITE. Conservarea fondului de floră și faună terestră și acvatică preocupă de mai multă vreme pe specialiștii din județul Constanța. Ținînd cont de amplele lucrări care vor avea loc pe teritoriul județului, se preconizează ca rezervațiile naturale sau cele peisagistice cum sînt «Fîntînița» de la Murfatlar, lacul fosilier de la Cernavodă ori cel de la Seimeni, să fie ocrotite.

CARSTURI ȘI NARCISE. O acțiune sistematică de inventariere a monumentelor naturii din județul Hunedoara a fost întreprinsă în ultima vreme. Ca urmare se prevede punerea sub ocrotire a unor suprafețe însemnate din zona Retezatului calcaros, de asemenea «podul natural de la Grohot» și carstul înconjurător, fînețele cu narcise de la Nucșoara, Cheile Crivadiei etc.

«PRIZA — DUNĂRE» ÎNTÎRZIE! La sfîrșitul anului trecut trebuia să intre în funcțiune sistemul de alimentare cu apă din Dunăre a Combinatului Siderurgic Galați. O lucrare de multe milioane de lei investiți și care întîrzie la rîndu-i realizarea altor milioane de lei producție la C.S.G. Cine-i vinovatul? Pînă la urmă, se zice că tot constructorul.

MADE ÎN SALONTA. Salonta apare rar în buletinul nostru de știri. Iată de ce ne-am hotărît să remediem azi această lacună, informîndu-vă că în prezent acolo se lucrează de zor la construcția unei noi filaturi.

ESTE CAZUL să se urgenteze începerea reparațiilor capitale și îmbunătățirile stațiunarului la 12 paturi, anexă a dispensarului T.B.C. din Gura Humorului, din trei motive: clădirea arată ca o ruină, pereții sînt numai din lemn și netencuiți (iarna nu se pot încălzi suficient!), iar dușurile sînt inutilizabile. Deci, stimați tovarăși, spor la lucru!

APĂ ÎN LOC DE MAZĂRE. Există sfîntul obicei ca pe etichetele cutiilor de conserve să fie tipărită și marca fabricii care le-a produs. Astfel puteam identifica pe cei care ne livrează uneori, «din greșeală», vinete în loc de compot sau fasole în loc de tocană. Recent ni s-a prezentat o cutie de conserve în care în loc de «mazare foarte fină» STAS 1503-62 (440 grame — 3.30 lei) conținea un lichid alb-verzui. De data aceasta marca de pe cutie demonstrează că acest «prețios» produs alimentar vine de la Zagna Văden (lîngă Brăila). Așadar, atenție pe viitor, tovarăși de la Fabrica de conserve, la ce expediați pe piață!

O VESTE DE LA GALILEO GALILEI. Din cînd în cînd faimosul astronom și matematician italian ne dă de veste. Vizitatorii Muzeului Olteniei din Craiova au ocazia de a se reîntîlni cu o interesantă lucrare de matematică și mecanică pe care Galileo Galilei a tipărit-o la Leyda, în Olanda, în 1638, deci cu patru ani înainte de a muri. Cartea se află expusă în secția de științele naturii a muzeului.

SE CAUTĂ UN ZEU. La Constanța există patinoar, sînt și mulți copii, desigur, dar nu se găsesc patine și ghete de patinaj. Cine poate rezolva problema, Mercur olimpianul? Poate se găsește unul chiar constănțean.

GARDUL RISIPEL. În cadrul secției de Preparație a cărbunelui de la Petrila sînt în permanență garate sute de vagoane încărcate cu diferite sortimente de cărbune, care așteaptă să pornească spre beneficiari, și alte vagoane cu material lemnos sau de altă natură, necesare bunului mers al lucrului în mină. Toate ar fi bune, dacă gardul din spatele respectivei secții n-ar fi de mult deteriorat și prin spărturile lui «binevoitorii» de tot felul nu s-ar servi fără nici un fel de opreliște din produsele bunuri-obștești rămase astfel de izbeliște.

EXCURSII MUZEALE. Muzeul «George Bacovia» din București ne anunță organizarea prin O.N.T. și B.T.T. a numeroase excursii avînd drept scop vizitarea unor localități în care funcționează case memoriale și muzee închinate unor mari personalități ale culturii românești. De exemplu: la Cîmpina (muzeele «B.P. Hasdeu» și «N. Grigorescu»), Bușteni (muzeul «Cezar Petrescu»), Bacău (casa-muzeu «G. Bacovia»), Vălenii de Munte (casa memorială «Nicolaie Iorga») etc.

MINUNAT, DAR INACCESIBIL. Hanul Dealul Sasului, la 10 kilometri de Podul Dîmboviței pe Șoseaua Pitești-Rucăr-Brașov, primitor și bine dotat, avînd în apropiere și pîrtie de schi, așezat într-un splendid decor natural, este inaccesibil: autobuzele D.G.T.A., care circulă pe ruta Pitești-Brașov și retur, nu se opresc în apropierea lui. Temerarii, puțini la număr, fac pe jos drumul de la Valea Urdii, unde este stația, la han. Unde nu-i cap...

12+13=13. Pentru persoanele care locuiesc la etajul 12 al hotelului ieșean «Unirea» și vor să ajungă la cofetăria de la etajul 13, se recomandă următoarele operații: 1. Se ia unul din lifturile principale. 2. Se coboară pînă la parter. 3. Se ia liftul de serviciu pînă la etajul 13, adică la cofetărie. Pentru întoarcere se va executa operația inversă.

UVA este numele unui nou produs nealcoolic acidulat ca șampania și dulce ca mustul, preparat pe bază de struguri de către fabrica Viticola Iași.

ÎN CADRUL «CUPEI I.T.B.»? Cîțiva șoferi de pe linia autobuzului 40 și-au făcut o adevărată plăcere din a opri ceva mai încolo de stația Cosmonauților, contemplînd surîzători crosurile de masă spontane la care poate participa toată lumea în devălmășie. Să fie aceste crosuri mixte o nouă formă de participare la vreo cupă a I.T.B.-ului? Și dacă sînt, cine înmînează cupa?

UN ANUNȚ DESTUL DE INTERESANT: «NOU! LA BARUL «GRAND HOTEL» TÎRGU MUREȘ DISCOTECA «BLACK WHITE». Program de prestigiu care a funcționat la București și Mamaia, cu ultimele noutăți mondiale». Ah!

UN PROGRAM ORIGINAL DE VIZITARE are Muzeul Marinei din Constanța: zilnic 8-15, marți închis. Simplu și comod, dar nu pentru virtualii vizitatori. Dacă sînt localnici, majoritatea lucrează în acest timp, iar dacă sînt turiști, bineînțeles că vara fac plajă. Rezultă că muzeul este deschis numai pentru excepțiile de la aceste două reguli. Fiind puțin, propunem ori adoptarea programului general al muzeelor din țară, ori, măcar, unul cu 2-3 după-amieze pe săptămînă.

FEL DE FEL DE PLASE. La Rîmnicu Vîlcea, se plîngea un responsabil U.T.C. cu activitatea cultural-sportivă, nu se găsesc fileuri (plase) pentru tenis de masă, sportul acela care se mai numește ping-pong și se joacă mai ales iarna, în vacanța elevilor. Dar anul acesta, cînd iarna nu are zăpadă, șahul nu asigură, ca întotdeauna, o mișcare prea intensă, vîlcenii amatori de tenis de masă nu-și vor putea menține condiția fizică din cauza unei incompetente aprovizionări.

TRECEȚI PE RECEPȚIE. I.G.O. Buziaș înlocuiește I.T.A., dar nu oferă abonament. 80 de salariați sînt obligați să circule de la Silagiu la Bacova fără abonament deoarece demersurile lor nu sînt receptionate. Ce spuneți, tovarăși de la I.G.O. Buziaș?

SOMN UȘOR. Mașina 79 cu numărul 33-B-7624 staționa la capăt de linie, în fața Uzinelor «Republica». Era simbătă, 19 ianuarie, ora 7,00. Pe la ora 8,00 se afla tot acolo, cu motorul duduind, taxatoarea privea pe geam, iar șoferul dormea somn greu cu capul pe volan. N-am vrut să-i sară somnul. Nu l-am deranjat atunci.

VIITOARELE GRĂTARE. C.A.P. Mihalț (județul Alba) a livrat statului, la 23 ianuarie, un lot de 47 bovine îngrășate. Peste jumătate din această cantitate a fost livrată la categoria I. Este pregătit de livrare și un lot de 45 porcine, iar sătenii cu contracte individuale au predat 11 bovine. Visînd la viitoarele grătare, credem că exemplul de promptitudine va fi urmat pretutindeni și de toți contractanții.

ÎNCĂ 1 000 POSTURI TELEFONICE. Acesta este răspunsul Oficiului P.T.T.R. la cerințele crescînde ale locuitorilor din Miercurea Ciuc. Doritorii pot înainta cereri pentru a fi luați în evidență. Deci, să se știe.

VINE CÎND VREA, NICIODATĂ CÎND TREBUIE. Bolnav fiind, așteptî medicul să sosească la circumscripția respectivă la ora 8 dimineața și la ora 10 asistenta medicală îți spune că medicul nu poate veni decît după-amiaza. Te reîntorci după-amiaza, medicul sosește, dar cu două ore întîrziere. Poate vi se pare de necrezut. Dar așa s-au petrecut lucrurile în ziua de 7 ianuarie a.c. la Circumscripția medicală numărul 14 din Ploiești.

O CROITORIE — O SECȚIE DE TESUT PREȘURI. Cooperativa de consum Focșani promite populației urbane și rurale din județ 96 secții noi prin care cooperația își oferă serviciile: tîmplărie, tapițerie, sifonărie, croitorie ș.a. O inițiativă ce trebuie remarcată ca o noutate, înființarea în comuna Poiana Cristii a unei secții de țesut preșuri, care va valorifica deșeurile provenite de la croitoria din comună.

UN MUZEU VERITABIL ALCĂTUIT DE COPII. Peste 2 000 eșantioane de minerale și roci, colecții de insecte, pești, reptile și păsări, piese etnografice și arheologice. Exponatele au fost culese de copii în cadrul acțiunilor «Căutătorii de comori» și «Temerarii vrînceni» din timpul vacanței și prin schimburi sau solicitări la diferite instituții științifice. Rodul muncii acestor elevi din Fitionești este mult apreciat de sătenii vizitatori care cu regularitate vin în muzeu.

CARUL, SANIA ȘI POȘETELE. Dacă ne-am obișnuit să facem iarna car și vara sanie, este bine ca femeile să-și repare poșetele destinate anotimpului rece cam prin luna lui Cuptor, iar pe celelalte după cum se subînțelege. Cel puțin așa pretinde Centrul de marochinărie din Șoseaua Ștefan cel Mare numărul 208, care nu poate restabili integritatea unei barete de la geantă decît începînd din iunie încolo.

PREMIERĂ TV. Marți 5 februarie — eveniment teatral pe micul ecran: premiera pe țară a piesei lui Nicolaie Iorga «Constantin Brîncoveanu», în regia lui George Teodorescu. Protagonist: Ștefan Iordache. În celelalte roluri — Silvia Popovici, Costel Constantin, Raluca Zamfirescu, Constantin Codrescu, Constantin Dinulescu, George Buznea, Alexandru Repan, Matei Gheorghiu, Mircea Bașta, Dan Damian, Florin Crăciunescu, Mircea Cojan, Tudorel Popa, Marin Negrea, Dorel Iacobescu.

TAXI FĂRĂ AUTOMAT. Oare să credem că I.T.O. Galați pune în circulație taximetre cu aparatele de taxare defecte? Cum o fi apreciat șoferul de pe taxiul 1-GL-4444, în dimineața zilei de 23 ianuarie a.c. că drumul de la hotelul de pe faleza Dunării pînă la gară costă 20 de lei? La nedumerirea noastră a replicat că încasează pe bază de bon. Cînd am ajuns la gară însă, uitase și de aparat și de bonier. Prin gest reflex dă înapoi aparatul de la căsuța cu 3 lei la 0 (deci, nu prea era defect) și nu a făcut nici un gest de a elibera bon. Cerîndu-i-se totuși, numai după lungi căutări, a găsit bonierul prin portbagaj.

PESTE CÎTEVA ZILE o nouă premieră bucureșteană pe scena Teatrului «Ion Creangă». Este vorba de piesa *Omul invizibil*, dramatizare după celebra creație a lui Wells de Ion Hobana, în regia Olimpiei Arghir și scenografia Elenei Simirad-Munteanu. Așteptăm cu interes primul gong cu atît mai mult cu cît nucleul de artiști ce și-au asumat sarcina realizării spectacolului, ne-au obișnuit cu montări de o înaltă ținută artistică.

IARBĂ GRASĂ, FÎN BOGAT. În județul Galați a început o mare acțiune de fertilizare a pășunilor naturale. În acest an circa 22 000 hectare se vor bucura de binefacerile azotatului de amoniu și alte îngrășăminte chimice.

1 600 000 DE FLORI. Vor înflori anul acesta în comuna Grivița, județul Galați. Acum, în luna aflată încă sub semnul zăpezii, cetățenii au selecționat sămînța și i-au pregătit patul germinativ.

NOMENCLATURA STRĂZILOR CLUJENE. Se pare că pentru edilii clujeni schimbarea denumirilor unor străzi e o treabă foarte grea din moment ce la toate sesizările, solicitările, observațiile etc... au rămas neclintiți. Astfel mai întîlnești și azi străzile Oțetului, Grapei, Iepurilor, a Cepei, a Finului... în vreme ce N. Titulescu, Tudor Arghezi, Lucrețiu Pătrășcanu ș.a. nu figurează pe plicurile destinate orașului de sub dealul Feleacului, pentru deloc lăudabilul motiv că acestea nu s-au dat încă.

TURISMUL LA ARAD. În cursul lunii ianuarie baza tehnico-materială a Oficiului județean de Turism-Arad s-a îmbogățit cu două noi unități. Prima este hotelul turistic «Parc» de pe bulevardul Dragalina, avînd 30 camere cu o capacitate de cazare de 60 de locuri și o «Casă de comenzi» în Piața Mihai Viteazul, unitate care răspunde celor mai pretențioase exigențe ale gurmanzilor arădeni sau turiști, atît cu preparate finite cît și cu semipreparate.

FĂRĂ ANESTEZIE. Pe ușa cabinetului stomatologic al policlinicii Întreprinderii de utilaj petrolier Tîrgoviște era pus acum cîteva zile un afiș: «Pentru extracții nu avem injecții». Merită evidențiați cei care s-au încumetat să treacă proba de curaj, dar mai ales să nu fie uitați organizatorii.

JUBILEU. Mult gustată de ascultători (anchetele de specialitate pretind, chiar, că ar ocupa primul loc în ordinea preferințelor publicului) emisiunea de satiră și umor «Unda veselă» a împlinit 15 ani de existență. Adunată la un loc, o enormă cantitate de muncă și energie, de cele mai multe ori cu folos cheltuite întru descreștirea frunților noastre. Emisiunea jubiliară din 27 ianuarie, realizată de Stelian Filip, Silviu Georgescu, Ion Dianu, regizorul artistic Ion Vova și cel muzical Mihai Roman, ne-a confirmat vitalitatea popularei emisiuni căreia îi urăm în viitor spor de calitate, fiindcă — vorba cupletului — mai bine mai multă decît prea puțină.

CUM DE-L SUPORTĂ... PĂMÎNTUL. «Toate popoarele civilizate au respectat femeia» (J.-J. Rousseau). Atunci, de ce șeful centrului nr. 5 — I.C.R.A.L. Foișor, care după cum afirmă chiar el «este prea deștept pentru secolul 20», își compară, față de locatari, subalternele cu o întreagă grădină zoologică.

PUI FĂRĂ MĂRUNTAIE. O fi vreo invenție a Întreprinderii avicole Titu? Dacă va continua cu ea, o să-și cam piardă firma. Nenumărate gospodine au constatat, cînd au ajuns acasă, simbătă 26 ianuarie, că puii (categoria I) cumpărați de la magazinul Gostat din Piața Amzei și purtînd marca de mai sus, nu au mărunțaie. A cui o fi afacerea? Și cînd te gîndești că erau însoțiți și de cuponul cu ștampila C.T.C.

CARATE. Bihorenii se mîndresc cu o aniversare destul de neobișnuită. Drept care n-o veți găsi înscrisă în calendar, ci în inimile oamenilor. Mihai și Floare Bitea din Sîntandrei, județul Bihor, au serbat nunta de aur. Caratele umane ale acestui cuplu: 11 copii și 22 de nepoți.

NOTA ZECE! Exigentul seminar bilunar de matematică aplicată, condus de academicianul N. Teodorescu, și-a luat dificila misiune de a coordona experimentul internațional de randament școlar, în urma informării științifice a cercetătorului V. Ștefănescu, care a evidențiat rezultatele pozitive ale țării noastre ocupînd locul întîi în învățarea limbii franceze (unica disciplină cu care ne-am prezentat), față de Anglia, Olanda, Suedia, S.U.A., Noua Zeelandă etc., la un congres care a avut loc de curînd la Boston. Nota zece pentru slujitorii școlii românești!

mapamond '74

al 5-lea punct cardinal la amalfi

Pe coasta amalfitană, de unde începe uscatul Campaniei, în lungul Peninsulei Sorrento, orășelele apar ca amfiteatrele scobite de talazurile albastre în stîncă, încremenite în fața veșnicului spectacol al mării. Aici nu sînt decît trei culori pe fondul mereu cenușiu al stîncii: albastrul mării, verdele închis al vegetației de coastă și albul caselor. Ar mai exista, poate, culoarea nevăzută a tradițiilor, căci pămîntul cu oamenii lui și marea cu ambarcațiunile ei poartă povara unui trecut încărcat de glorii și căderi, de victorii și înfrîngeri, de măreție și declin.

Amalfi, nume de amor și suspin sub explozia pietrificată a albului zidurilor pe care două milenii de istorie n-au apucat să le înnegrească, apare în acest sens ca o tulburătoare amintire devenită trecut încă dinainte de a-l străbate. El însuși privește veșnicia mării înmărmurit de propria sa istorie, uluit parcă de neputința de a și-o explica, de a și-o înțelege, de a și-o justifica. Există în lume orașe care nu se pot desprinde de ziua lor de ieri, oricît de năvalnic le-ar bate viitorul în porți, iar prezentul le apare doar ca o letargică trăsură de unire între ceea ce a fost și ceea ce, poate, va reveni cîndva. Somnul nu le este tulburat decît de nostalgia fastului de altădată, de conștiința puterii apuse, de amintirea încețoșată a fălniciei strămoșești, de certitudinea istoriei și incertitudinea viitorului.

Totul pare încremenit, zidurile vechi, casele, care parcă și-au întins una alteia brațe de piatră spre a se sprijini reciproc, formează întortocheate defileuri într-un labirint de umbre, bătrînii orașului parcă s-au mumificat de vii, doar albul sclipitor al amfiteatrului scobit în stîncă, în care orașul întreg s-a așezat ca într-un jilț împărătesc,să privească mut către amintirile-i albastre, sparge negura atîtor întrebări adresate istoriei și rămase fără răspuns.

A fost cîndva un oraș fabulos, o cetate-republică temută de rivali, o capitală de principat stăpînă pe căile maritime mediteraneene. Cu unsprezece secole în urmă avea 50 000 de locuitori, acum, după două mii de ani de istorie, nu mai are decît 5 000. Aici, unde nesfîrșirea scenei maritime pe care s-a desfășurat adevărata viață a orașului cerea un instrument de orientare, s-a construit prima busolă europeană, aici s-a scris «Tabula amalfitana», unul dintre cele mai vechi coduri de legi pentru stăpînirea a ceea ce era de nestăpînit: vastitatea Mediteranei.

Busola amalfitanului Flavio Gioia arată perfect cele patru zări terestre dar, în privința celui de-al cincilea punct cardinal — viitorul — rămîne neputincioasă. Și atunci, urbea navigatorului se întoarce cu fața spre fălnicia trecutului, spre forța pierdută, spre vigoarea de altădată, rămînînd în extaz. O dată pe an, aici, tradiția revine la ea acasă, și toată peninsula tresaltă, un imens pelerinaj se scurge dinspre mare și de pe uscat către întîlnirea cu măreția apusă. Sub turnurile catedralei, în fața notabilităților orășelului care coboară, cu pas maiestuos, impunătoarea scară ce duce spre criptele strămoșești se desfășoară parada și întrecerile maritime ale simbolurilor faimoaselor republici maritime ale Italiei medievale. Orașul întreg este atunci numai ochi și urechi, Amalfi numără într-o singură zi atîția locuitori cîți a avut în vremurile de glorie, drapelele sînt scoase din sipete, costumele străvechi își desfășoară faldurile și pasul reînvață mersul sacerdotal. Tradițiile nu sînt decît idei condensate în imagini depozitînd sentimentele trecutului. Ele formează sinteza unei spiritualități și greul lor nu apasă strivitor, decît atunci cînd detașarea de ele devine neputincioasă. Mai mult ca oriunde, aici, într-o astfel de zi, capeți certitudinea că popoarele sînt comunități create de trecut, organisme colective care nu se pot modifica decît prin acumulări ereditare, prin experiență de viață și prin educație. Fără tradiții stabile, adică fără un suflet național, nici o civilizație nu este posibilă. Dar tot aici, privind somnul greu al orașului încremenit cu fața spre trecut, înțelegi că fără eliminarea lentă a apăsării tradițiilor progresul devine imposibil.

Poate că în spatele acestei uluitoare sărbători,în care cele patru republici maritime ale Italiei medievale, cărora Amalfi li se oferă gazdă de o zi, nu se află altceva decît o rentabilă afacere turistică. Sînt mulți care, pentru înduplecarea zeului turism își scot pe tarabă trecutul, înfățișîndu-l în erzațuri mistificatoare, în efortul neprecupețit de a-l face pe zeu să-și scuture puțin portofelul. Nu știu dacă Amalfi poate fi acuzat de un astfel de interes meschin. Mai curînd, în defilarea sacerdotală a fiilor lui de azi, îmbrăcați în straiele străbune, văd o imperioasă nevoie a declinului, de a se privi în oglinda măreției apuse, o sete de conștiință de sine, o neprecupețită ardoare de a se trezi din somnolență, o certitudine că busola lui Flavio Gioia trebuie să învețe a le arăta amalfitanilor și cel de-al cincilea punct cardinal al navigării lor prin istorie: viitorul.

Ioan GRIGORESCU

dormeau și visau

Era în seara zilei de 23 ianuarie. În dormitoarele colegiului de băieți «Holy Heart» din Heusden (Belgia) se stinsese de mult lumina. După ce au zburdat cît au zburdat — nu atît cît au vrut ei ci atît cît le-a îngăduit pedagogul de serviciu — cei 25 de băieți, ocupanții unuia din dormitoare, au adormit, obosiți de joacă, de lecții, de toate întîmplările zilei. Au adormit copiii și visau... Care la o bătaie strașnică cu bulgări de zăpadă, care la o notă bună la latină, care la soarele vacanței... Dar le-a fost dat visurilor să se transforme în coșmar, coșmarului în spaimele morții, spaimelor morții în însăși moarte. Nici unul din cei 25 de băieți n-a putut fi salvat din flăcările izbucnite, nu se știe de unde, dar cu o furie bezmetică.

Fotografia de față, transmisă prin telefoto la numai cîteva ore după dezastru, înfățișează ce a mai rămas din dormitorul în care 25 de băieți dormeau și visau într-o noapte oribilă.

cronica de trei secunde

unii papagali

Creștem pitpalaci.
Creștem cintezoi.
Creștem canari.
Creștem peștișori.
Creștem sticleți.
Creștem papagali.

Hrănim pitpalaci. Hrănim cintezoi. Hrănim canari. Hrănim peștișori. Hrănim sticleți. Hrănim papagali.

Iubim pitpalacii noștri.
Iubim cintezoii noștri.
Iubim canarii noștri.
Iubim peștișorii noștri.
Iubim sticleții noștri.
Iubim papagalii noștri.

Sînt și mulți pitpalaci care ne iubesc. Sînt și mulți cintezoi devotați. Sînt și mulți canari care ne adoră. Sînt și mulți peștișori care ne îndrăgesc. Sînt și mulți sticleți care ar muri pentru noi. Sînt și mulți papagali care se identifică — prin fiecare vorbă — cu noi.

Dar mai sînt unii pitpalaci, unii cintezoi, unii canari, unii peștișori, unii sticleți — ingrați, nedevotați, inumani, care ne mănîncă semințele cu o ipocrizie îngrozitoare. Sînt unii papagali pe care îi creștem ca pe un șarpe la sîn.

Un asemenea papagal trăia la Köln în casa unui om care nu avea altă vină decît aceea că evadase din închisoarea unde fusese încarcerat. Omul fugise acasă și se ascunsese după perdele; a năvălit poliția care l-a căutat peste tot și nu l-a găsit. Cînd polițiștii au dat să plece, papagalul — cățărat pe un scaun de bucătărie — a început să strige, fîlfîind nervos: «E aici, e aici, e aici»... Poliția l-a prins pe evadat tocmai cînd acesta se pregătea să părăsească inspirata-i ascunzătoare pentru a sări pe fereastră. Propriul papagal s-a dovedit un denunțător odios, un turnător, un ticălos, încît te întrebi de ce l-ai mai crescut, de ce l-ai mai hrănit, de ce l-ai mai învățat să vorbească, de ce l-ai mai iubit.

Dar oricîte te-ai întreba, în fața acestui act care dezvăluie cum se dezvoltă simțul denunțului printre papagali transformîndu-i din înaripate drăguțe în reptile încălzite la piept — nu poți ajunge decît la concluzia că e preferabil să crești, să hrănești, să iubești păduri cu zimbri, lei și mai ales privighetori pe care poți conta.

Dar poți? Pe cine mai poți conta dintre înaripate, dacă pînă și papagalii...

Oh, unde sînt pterodactilele?

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

BÜLENT ECEVIT (născut în anul 1925, ziarist și om politic turc; studii medii la Robert College din Istanbul și studii superioare la Universitatea Harvard din S.U.A.; a fost atașat de presă, director și redactor al unor publicații de politică externă; a fost ministru al muncii între anii 1961-1965; președintele Partidului republican al poporului) premierul desemnat să constituie un nou guvern turc pentru rezolvarea îndelungatei crize politice din țară, a încheiat un acord de cu liderul Partidului salvării naționale, Necmettin Erbakan, pentru alcătuirea noului guvern.

MICHEL JOBERT, ministru de externe al Franței (născut în anul 1921, studii superioare de științe politice; între anii 1952-1963 a fost, succesiv, consilier tehnic pe lîngă cabinetul ministrului muncii și asigurărilor sociale, secretariatul de stat pentru finanțe, cabinetul primului ministru; în 1963 este director adjunct iar în 1966, director al cabinetului primului ministru; din aprilie 1973 — ministru de externe); a întreprins un turneu prin mai multe țări arabe pentru discuții în legătură cu relațiile bilaterale și situația din Orientul Apropiat.

JOOP DEN UYL (Johannes Marten den Uyl) primul ministru al Olandei (născut în anul 1919, studii universitare la Amsterdam, doctor în economie, ziarist; intră în viața politică a țării ca membru al Partidului Muncii, deputat în mai multe legislaturi, ministru al economiei între anii 1965-1966 iar din anul 1973 prim-ministru) a primit puteri speciale din partea parlamentului pentru a putea pune în aplicare măsurile menite să facă față crizei de energie, care a afectat într-un grad înalt întreaga economie și viața socială a Olandei.

THOR HEYERDAHL (născut în anul 1914, antropolog și explorator norvegian; studii universitare la Oslo în specialitatea zoologie și geografie; conducătorul celebrei expediții Kon Tiki de la Callao — Peru — pînă la Raroia în insulele polineziene; a înființat muzeul Kon Tiki din Oslo; a organizat și alte numeroase expediții cu osebire în emisfera sudică; autor al unor importante lucrări științifice) a lansat de curînd un apel-avertisment în legătură cu pericolul de distrugere, prin poluare, a oceanului mondial, distrugere echivalentă cu pieirea planetei noastre.

drame în largul oceanului

Dintre sute de catarge
Care lasă malurile
Cîte oare le vor sparge
Vinturile, valurile?

(Mihai Eminescu)

Din ziua în care omul și-a construit prima ambarcațiune pe care a pus-o să plutească pe valuri, din ziua aceea a acceptat — conștient sau nu — să plătească Molochului Ocean tribut de vieți și de bunuri.

Nimeni nu știe cîți oameni au fost răpuși și cîte vase au pierit în «lumea tăcerii» de cînd a început istoria navigației. Se cunosc însă un număr de catastrofe navale de o celebritate tragică, în lumina cărora călătoriile milenare ale omului pe ocean apar în toată splendoarea pe care le-o conferă îndrăzneala, setea de a străpunge necunoscutul și de a afla locuri noi, oriunde, cu orice risc, cu orice preț.

Și, acest preț a fost mare. Din păcate, de multe, de prea multe ori, prețul acesta a fost rezultatul neglijenței, al iresponsabilității, al suficienței care, la scara numărului crescînd de pasageri ai marilor transatlantice, ia proporții de crimă.

Se va vedea, în șirul de episoade ce urmează a fi publicate, începînd din acest număr, că marile catastrofe navale au fost provocate de furtuni groaznice, de explozii, incendii, de ceață ori de ghețuri dar, în egală măsură, de neglijența ori de greșeli de navigație, iar aceste neglijențe și greșeli, dacă nu au provocat, oricum au amplificat efectele naufragiilor.

„great western" contra „sirius"

Pasagerul care, instalat confortabil la bordul unui pachebot ultramodern, traversează astăzi, în numai cîteva zeci de ceasuri, Atlanticul, din Europa în America, cu greu își poate imagina ce putea să însemne o asemenea călătorie cu aproape un veac și jumătate în urmă. Salomon de Caus, Denis Papin, James Watt, Robert Fulton spuseseră deja tot ce puteau spune în privința forței aburului, a utilizării acesteia. Se aștepta acum o apariție spectaculoasă în navigația maritimă, pe măsura locomotivei care revoluționa transportul terestru. Și, într-adevăr, ea s-a produs sub chipul celui dintîi transatlantic.

Puțin a lipsit ca «spectaculoasa apariție» să se transforme într-o mare catastrofă navală, sacrificînd viețile prețioase ale unor oameni inventivi și curajoși. Totul s-a terminat însă cu bine, iar istoria navigației a putut consemna un mare eveniment.

Iată faptele:

...E CA ȘI CUM AI VOI SĂ FACI O CĂLĂTORIE ÎN LUNĂ!

În prima parte a veacului trecut, mulți erau cei care împărtășeau părerea căpitanului Moses Rogers, comandantul vasului *Savannah* care reușise să traverseze Atlanticul folosind, în parte mașina cu aburi, iar în parte pînzele. Avînd experiența acestei călătorii, făcute în anul 1819, Moses Rogers, clătina din cap plin de scepticism: «Niciodată un vas nu va putea lua la bord destul combustibil pentru a traversa dintr-o dată Atlanticul». Doar așa se poate explica faptul că între 1830 și 1840 multe vase care fuseseră inițial concepute «modern», pentru a fi echipate cu mașini cu aburi, au fost apoi din nou transformate pentru navigația cu pînze.

De fapt, nu numai marinarii cei mai prieepuți erau neîncrezători în viitorul transatlanticelor cu aburi, ci și multe personalități științifice ale vremii. Ziarul londonez «The Times» din epoca aceea citează declarațiile doctorului Lardner, membru al savantei «Societăți pentru progresele științei» cea care avea să devină celebra Royal Society, declarații care sunau astfel: «Să speri a face o călătorie directă din Anglia în America, este ca și cum ai voi să faci o călătorie în Lună».

Exista totuși, în vremea aceea, un om care, fără să se gîndească la călătoriile în Lună, credea, din toată inima, că traversarea Atlanticului «dintr-o dată» este posibilă. Acesta era tînărul inginer Brunel de la societatea britanică de căi ferate «Great Western». El nu era un vizionar, ci un om de acțiune. E drept, nu construise încă vapoare, dar săpase un tunel sub Tamisa, avea la activ construcții de căi ferate și poduri, era înzestrat cu mult curaj și avea numai 28 de ani. Tocmai de aceea, mulți nici nu-l luau în serios. La inaugurarea ultimului tronson al unei căi ferate cînd tînărul Brunel s-a sculat și a ridicat paharul pentru prelungirea liniei pînă la New York, mulți dintre cei de față au luat-o drept o glumă și au aplaudat amuzați.

Dar Brunel nu glumea, ci se lupta să convingă. Pînă în cele din urmă, după multe stăruințe, unul din directorii societății de căi ferate «Great Western» a aprobat ideea și devizul.

În 1838, nava pusă la punct de Brunel, purtînd numele societății constructoare «Great Western», a ieșit din docurile londoneze. Era un adevărat gigant al timpurilor — primul transatlantic. Avea o lungime de 72 metri, o lățime de 11 metri și 1 800 de tone. Și, ca supremă eleganță și rafinament — un salon mobilat în stil Louis XV.

Era în luna martie 1838. Sub conducerea directă a lui Brunel, *Great Western* pornea în prima cursă, o cursă de probă.

INGINERUL PEARNE FACE UN GEST EROIC

Într-o dimineață, la ora 7,30 pe o ceață groasă, vasul a ieșit în larg, îndreptîndu-se spre Bristol, cunoscutul port din sud-vestul Angliei. Acolo urma să îmbarce 110 pasageri, nerăbdători să traverseze Atlanticul pe un «supervas de lux». Dar așteptarea s-a transformat în înfrigurare, apoi în iritare căci vasul nu mai sosea. Și, deodată, o știre de necrezut: *Great Western* a ars și a naufragiat.

Ce se petrecuse la bordul vasului?

La un ceas după plecare, ofițerul de cart a observat un fum gros — de altă culoare și cu alt miros decît cel pe care trebuia să-l scoată mașina. Fumul cu pricina ieșea din toate tuburile de ventilație și prin hublouri.

— «Foc în sala mașinilor! Echipa de intervenție la posturi!» — răsună comanda. Dar echipajul nu prea era pregătit pentru asemenea eveniment. Mecanicii și fochiștii încercau să iasă dar se loveau de membrii echipei de intervenție care voiau să monteze furtunurile, acționate manual. Fumul și gazele împiedicau stingerea incendiului. Situația era gravă. Din ce cauză izbucnise focul? Izolația focarului mașinilor fusese defectuos montată și după un ceas de mers, expusă direct flăcărilor, ea s-a aprins. Focul s-a întins la uleiul cald cu care erau unse mașinile. Incendiul amenința să se transforme într-o adevărată catastrofă.

Brunel încearcă să intre în sala mașinilor, ca să vadă ce se poate face, dar scara arsese și curajosul inginer se prăbuși la o adîncime de cinci metri, pe podeaua incendiată a sălii mașinilor.

Păstrîndu-și sîngele rece, căpitanul Hoskens, comandantul lui *Great Western* îndreptă vasul către un banc de nisip și eșuă. Pericolul de scufundare era acum evitat, dar vasul continua să ardă.

Cu un gest eroic, inginerul mecanic-șef Pearne, coborî pe o frînghie în cală și izbuti să deschidă vanele; apa stinse flăcările și, în cîteva ceasuri, focul conteni. *Great Western* era salvat de la pieire.

De fapt situația nu era chiar atît de gravă, astfel încît, după cîteva zile, vasul a fost repus pe linia de plutire și a ajuns totuși la Bristol, unde nimeni nu-l mai aștepta.

Exteriorul lui *Great Western* arăta încă destul de bine, iar inginerul Brunel, miraculos restabilit și el de pe urma rănilor pe care le căpătase, se apucă de lucru imediat. În scurt timp, vasul era din nou gata să înfrunte Atlanticul. Dar, dintre cei 110 pasageri care-și reținuseră bilete, numai 5 mai erau dispuși să plece cu acest transatlantic *ghinionist*. Chiar și din rîndurile echipajului mai bine de jumătate se săturase de «mașinile diavolului» și se angajase pe alte vase.

În ciuda tuturor dificultăților, *Great Western* se pregătea febril de plecare. Tentată, însă, tocmai de aceste greutăți ale concurenților, o societate ambițioasă, «Companiа anglo-americană», a găsit cu cale să încerce și ea prima traversare a oceanului cu un vas cu aburi. În acest scop, își retrase de pe o linie internă cel mai puternic vas *Sirius* (703 tone, 320 cai putere) și-l destină acestui scop. Tot ce se putea, fu transformat, mai cu seamă în cală. Vasul fu umplut cu cărbuni și lemne, îngrămădite chiar și pe punte. Cei 37 oameni din echipaj și 40 pasageri se învîrteau într-un spațiu îndestulător, în cel mai bun caz, pentru 77 de găini.

Cele două vase erau aproape gata de drum. Totuși *Sirius* izbuti să plece din Bristol cu trei zile înaintea lui *Great Western* pe oceanul bîntuit de o puternică furtună. Cu viteza de 7 noduri, vasul, mic și ușor, tăia cu greu valurile.

Cînd, la rîndul său, *Great Western* ridică ancora, furtuna nu contenise. Cea dintîi grijă a ofițerilor de pe vas era însă aceea de a scruta zarea pentru a repera coloana de fum a lui *Sirius*.

În cazanul acela uriaș de valuri clocotind în furtună, traversarea Atlanticului se prefăcu într-o luptă acerbă pentru întîietate. Sub imboldul intereselor comerciale, performanța tehnică și cea marinărească rămaseră pe al doilea plan.

PRIMUL TRANSATLANTIC CARE SE SCUFUNDĂ?

Pe *Great Western* presiunea în cazan fusese mărită nebunește, supapele de siguranță fuseseră blocate, cu riscul ca totul să sară în aer. *Sirius* trebuia ajuns din urmă cu orice preț Nimănui nu-i mai păsa de cei cinci pasageri care, potrivit unui martor ocular, «se simțeau scuturați, ca într-o țigaie».

Nici soarta celor de pe *Sirius* nu era mai bună. Vasul era mai mic și mai ușor, și din această cauză și mai tare zgîlțîit de furtună; pasagerii și marinarii nici nu mai puteau mînca. La un moment dat, echipajul a început să murmure: «Nu sîntem primul vas cu aburi care traversează Atlanticul, ci primul care se va duce la fund!» O delegație de marinari s-a prezentat la căpitanul Richard, cerîndu-i să înceteze cursa nebunească.

— Afară! — răcni comandantul drept orice răspuns și din ziua aceea nu se mai urca pe punte decît cu două pistoale, încărcate, la brîu. Astfel înarmat, Richard se simțea cît de cît în siguranță în privința echipajului. Dar grija lui cea mare, pe care pistoalele nu i-o înlăturau, era dacă nu cumva avea să zărească apropiindu-se din urmă coloana de fum a lui *Great Western*. Ba chiar, în seara de 21 aprilie i s-a părut că vede o dîră de fum și n-a mai dormit toată noaptea, dar nici nu a lăsat pe altcineva să doarmă. Atunci, de fapt, a început distrugerea vasului. Toată noaptea echipajul a spart și tăiat pereții interiori, mobila, funiile, pînzele — orice putea să ardă. Totul fu adus în sala mașinilor și aruncat fără milă, în cuptor.

La 22 aprilie, deci a doua zi, căpitanul lui *Great Western* zări, în sfîrșit, pentru prima oară, fum la orizont. Vasul său era acum la o zi depărtare de New York. Prea departe, căci *Sirius* se și afla în largul portului New York, unde acostă a doua zi, la orele opt dimineața, salutat de sunetele sirenelor, salvele bateriilor de coastă și de uralele mulțimii adunate pentru a asista la un mare eveniment maritim.

CINE A CÎȘTIGAT ÎNTRECEREA?

Era, de fapt, o victorie «à la Pyrrhus» căci, deși se mai ținea pe apă, *Sirius* nu mai avea nici un perete întreg, nici o bancă, nici o pînză. Totul fusese ars, tot atît de temeinic cum ar fi făcut-o un incendiu.

În aceeași după-amiază, tunurile au bubuit din nou, la ora 18 — pentru *Great Western* care intra în radă, cu toți mateloții cățărați pe catarge. E adevărat că-și forțase puțin cazanul, dar vasul era întreg, elegant și, pe deasupra, mai avea în cală două sute de tone de combustibil neconsumat.

Cursa transatlantică a cîștigat-o incontestabil *Sirius*, care a sosit la destinație cu opt ceasuri mai devreme. Dar dacă avem în vedere avansul de trei zile pe care-l avusese la plecare, precum și haiul în care a ajuns la New York, e sigur că, dacă Atlanticul ar fi fost cu foarte puțin mai lat, rezultatul întrecerii ar fi fost invers.

Oricum, *Sirius* a realizat doar o performanță fără viitor, în vreme ce *Great Western*, special conceput, construit și echipat pentru traversarea oceanului, a pus, cu adevărat, bazele primei linii transatlantice regulate.

Și, în acest caz, cine a învins?

A învins tehnica perfecționată!

Aurel CRISTIAN

În numărul viitor, «Adevărul despre Torrey Canyon».

umor

Sorin POSTOLACHE

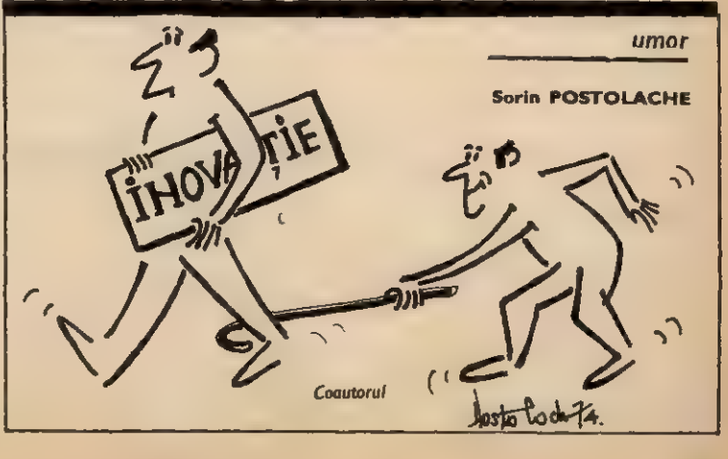

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Cînd și unde poate servi omul o bere în Timișoara

Sînt nevoia de a vă scrie, pentru că sînt nemulțumit de atitudinea unor oameni, care prin natura serviciului lor, ar trebui să fie sinceri amabili, plini de solicitudine.

În urmă cu puțin timp am participat la o căsătorie, la Ofițerul Stării Civile al Consiliului Popular al municipiului, precizează Ionel Iacob, din Timișoara, splaiul N. Titulescu nr. 11.

Merită a fi amintit faptul că de ani de zile se discută despre o «Casă de căsătorii», în acest oraș, cu peste 200 000 de locuitori, dar, acum nu despre asta este vorba.

După oficierea căsătoriei, după un cunoscut și vechi obicei, tinerii căsătoriți împreună cu cei care i-au asistat (rude, prieteni etc.) cinstesc un pahar în sănătatea noilor familiști.

Acest lucru l-am făcut și noi, intrînd în restaurantul Palace din Timișoara. Era ora 11,30 și după cîteva insistențe ni s-a aranjat o masă comună, fiindcă eram douăzeci de persoane.

Ospătara (al cărui nume n-am putut să-l descopăr) foarte «operativă» ne-a luat comanda după ce în prealabil ne-a întrebat dacă servim și masa. Am răspuns că o să servim o gustare. Ne-a mințit pur și simplu că nu are coniac «Zarea», ci numai «Dunărea» sau «Milcov» și abia după ce i-am arătat coniac «Zorea» în raft la bar, a binevoit să ne onoreze comanda.

De fapt, ce m-a determinat să vă scriu este că la puțin timp după aceea a venit o altă pereche de căsătoriți cu încă trei persoane. Proaspătul mire a întrebat, pe aceeași ospătară, dacă pot servi o bere.

Aceasta, pe un ton ieșit de multă vreme din uzul cameruțului civilizat, i-a răspuns:

— Numai dacă serviți și prînzul. Aici nu-i berărie... Punct.

În zadar a căutat tînărul să-i explice frumos că la ora 11,30—11,45 nu se ia nici micul dejun, fiind prea tîrziu, și nici prînzul, fiind prea devreme. Răspunsul a rămas invariabil:

— Aici nu-i berărie...

Refuzații au părăsit localul cu privirile-n pămînt rușinați de nerușinarea altora.

Și cînd mă gîndesc că într-un colț al aceluiași local, serviți de aceeași ospătară, vreo cinci-șase juni tomatici, figuri foarte cunoscute în oraș, serveau bere la discreție fără a servi... și masa.

Pun atunci întrebarea forurilor competente și respectiv mai marilor restaurantului Palace din Timișoara:

— Cînd și unde poate servi omul o bere la restaurant, fără să mănînce de prînz la o oră nepotrivită?

Din partea Consiliului popular al municipiului Timișoara.

În urma cercetărilor efectuate, a rezultat că de abaterile săvîrșite se face vinovată ospătara Seleșteanu Olimpia (în prezent în concediu), care urmează a fi sancționată contravențional de către Inspectoratul Comercial de Stat.

De asemenea, cazul va fi prelucrat cu toți salariații I.C.S.A.P. Timișoara, la prima ședință de producție.

Mai precizăm că o «Casă de căsătorii» se află în curs de amenajare și în municipiul Timișoara.

Restituim sesizarea în original, cu mențiunea că măsurile ce urmează a fi luate, au fost comunicate și tovarășului Ionel Iacob.

vicepreședinte, Otto Walter Hallabrin

inspector comercial de stat, Martin Pantelie

Pledoarie pentru Strada Gării din Giurgiu

Doresc să supun atenției publice o problemă pe care eu o consider destul de importantă, ne scrie elevul Ion Petrescu din Giurgiu, Șoseaua Alexandriei numărul 7.

Cel ce poposește pentru prima oară în municipiul Giurgiu are surpriza — deloc plăcută — ca părăsind gara să intre pe o stradă «ingenios» intitulată: STRADA GĂRII, dar al cărei aspect lasă mult de dorit.

Strada în cauză face legătura între centrul orașului, gară și noul cartier al Policlinicii.

Avînd în vedere numai acest lucru, această arteră a orașului ar necesita o grijă sporită din partea edililor orașului, dar tocmai aceasta lipsește!

Numai astfel se poate explica de ce strada Gării se află într-o situație deplorabilă. Concret, deși este o arteră principală a orașului toate magazinele sînt adăpostite în niște clădiri mici, șubrede și neîngrijite, care se țin pe picioare doar «în virtutea inerției»!

Accesul căruțelor fiind permis, strada este «văduvită» de un mult dorit și necesar asfalt. Ba chiar, folosind «avantajul» pavării cu pietre, edilii au renunțat la canalizare, mai-bine-zis au păstrat vechiul obicei al șanțurilor laterale pe marginea străzii încît pe timp ploios aceasta ne oferă o «privelițe» deloc îmbietoare.

În aceste condiții apar firesc o serie de întrebări: De ce nu sînt demolate clădirile ce nu-și justifică deloc existența și aceasta cu atît mai mult cu cît se știe de existența unui «Plan de perspectivă» în acest sens?

De ce nu se canalizează strada și se preferă un sistem învechit? De ce nu este asfaltată această principală arteră a orașului? Mai ales că ea face legătura directă cu centrul municipiului? Și oare strada nu poate avea un nume ceva mai acceptabil și firesc decît cel actual?

De la Consiliul popular al municipiului Giurgiu

La adresa dumneavoastră numărul 4177 din 8 noiembrie 1973, prin care ne trimiteți în original sesizarea elevului Petrescu Ion vă aducem la cunoștință următoarele:

Conform detaliului de sistematizare — zona Gării — centru — actuala stradă «Gării» va fi renovată în viitor cu blocuri de locuințe cu P+4 etaje, iar în piața Gării se vor construi blocuri cu P+7 etaje, o autogară a cărei construcție va începe în anul 1975, spații comerciale și o bază publică.

Menționăm că pe strada Gării s-au executat lucrări de întreținere la imobile, care au constat în refacerea tencuielilor exterioare, drișcuite sau calciuite, vopsitorie, tîmplărie, toate în scopul schimbării aspectului acestei străzi, atît la imobilele proprietate de stat, cît și la cele particulare, ținînd seama că este o stradă cu un puternic vad comercial și una dintre cele mai vechi străzi ale municipiului Giurgiu.

Pe tronsonul de stradă cuprins între centru și gară nu este complet nici canalul menajer dat fiind faptul că pe această stradă nu s-a aplicat detaliul de sistematizare, cu atît mai mult nu există canal pluvial, canal care în tot orașul este doar pe o singură stradă.

Precizăm că neavînd toate amenajările subterane (canal) nu se pot executa nici pavaje definitive sau asfaltări.

Totuși, arătăm că strada Gării este pavată cu piatră de granit, cu forme fasonate care nu deranjează circulația vehiculelor.

Trotuarele pentru pietoni sînt asfaltate avînd o lățime suficientă pentru a nu stînjeni deplasarea în timpul aglomerărilor.

Nu considerăm că denumirea de «Gării» care se păstrează de foarte mult timp ar impieta cu ceva și în plus cetățenii municipiului nu s-au declarat niciodată nemulțumiți de aceasta.

prim-vicepreședinte, Pîrvuică Ion

secretar, Stan Constantin

Din nou despre recuperarea deficienților motori

Citind în «Flacăra» numărul 45 din 3 noiembrie 1973, scrisoarea tovarășului Ion Duma din Cuvin-Ghioroc (Arad), ca și răspunsul Ministerului Sănătății la această scrisoare, îmi permit să vă adresez și eu cîteva rînduri legate de problema tratamentului de recuperare al deficienților motori.

Din capul locului vreau să vă precizez că pe lîngă faptul că sînt direct interesat în problemă — suferind de 6 ani de o paraplegie spastică și avînd și tristă experiență a peripețiilor prin diferite spitale și servicii medicale — vorbesc și în calitatea pe care o am, de medic ortoped, cu o practică de peste 15 ani în specialitate.

Așa cum știe oricine s-a lovit de această problemă spinoasă, recuperarea deficienților motori, este unul din aspectele cele mai deficitare din rețeaua noastră sanitară. Practic acești suferinzi nu au aproape nicăieri în țară un serviciu medical, unde să poată beneficia cu adevărat de un tratament științific de recuperare. Serviciile și sanatoriile existente sînt insuficiente și în majoritatea cazurilor cu o dotare în personal și aparatură deficitară.

Și dacă aceasta ar fi situația pentru cei suferinzi de sechele de poliomielită, restul deficienților motori — paraplegii (în marea lor majoritate tineri) — sînt și mai năpăstuiți din acest punct de vedere, ei necesitînd un tratament prelungit și științific calificat de recuperare.

Dar problema recuperării deficienților motori nu se limitează la paraplegica sau la sechelele de poliomielită. Pe lîngă un număr relativ mic de bolnavi (mai ales copii) suferind de diverse maladii neurologice și de deformități congenitale, recuperarea privește direct și pe bolnavii care în urma unui accident (în multe cazuri de muncă), rămîn cu un oarecare grad de infirmitate. Or, dacă aceștia ar beneficia de un tratament de recuperare adecvat, ar da un număr mai mic de infirmități definitive (și deci și de pensionări de boală) și ar ajunge înapoi în cîmpul muncii într-un interval cu mult mai scurt (deci ajutoare de boală, plătite, mai puține).

Vă întreb ce fel de tratament de recuperare se poate face în serviciile spitalelor sau policlinicilor teritoriale, servicii insuficient dotate cu aparatură și cu personal calificat? Recuperarea necesită săli de gimnastică, aparatură specială, bazine pentru hidroterapie, personal calificat și mai ales numeric suficient (pentru a se putea cît mai mult individualiza tratamentul pentru fiecare bolnav în parte).

În afara acestor aspecte să le spunem pur medicale, mai există și aspectul social al acestor bolnavi. Un adevărat tratament de recuperare trebuie să cuprindă și recalificarea profesională a invalizilor respectivi. Într-adevăr, dacă prin natura bolii lor, marea lor majoritate nu-și mai pot exercita profesiunea avută înainte de apariția invalidității, există o serie de meserii pe care acești bolnavi le pot învăța și exercita, în raport cu posibilitățile lor intelectuale și de capacitatea fizică restantă.

Astfel s-ar atinge țelul suprem al recuperării, oferind acestor oameni posibilitatea de a redeveni elemente sociale active și utile.

Precum vedeți, problema recuperării deficienților motori, este o problemă serioasă, cu multiple implicații medicale, psihologice, sociale, umanitare. Ea reprezintă una din marile probleme medico-sociale nerezolvate azi, în orice colț al lumii. Dar dacă există o soluționare a ei, atunci aceasta nu se poate atinge decît într-un stat socialist ca țara noastră, în care problema sănătății omului este o problemă de stat.

Mi-am permis a vă aduce la cunoștință toate aceste aspecte, ne scrie doctorul Marcel Goldenberg din Oradea, Șoseaua 6 Martie numărul 113 — convins fiind că, datorită spiritului dumneavoastră umanitar, veți înțelege gravitatea și urgența acestor probleme, intervenind la forurile în drept, pentru rezolvarea ei. Îmi dau seama cîte implicații aduce această problemă, dar sînt convins că pînă la urmă se vor găsi mijloace și metode de a se ajunge la rezolvarea ei.

Precizările Ministerului Sănătății

La adresa dumneavoastră 2820 R din 19 noiembrie 1973, prin care ne înaintați sesizarea tovarășului Goldenberg Marcel, din Oradea, Șoseaua 6 Martie numărul 113, referitor la acordarea tratamentului de recuperare unor deficienți locomotori gravi (hemiplegii, paraplegii), vă facem cunoscut următoarele.

— organizarea unor unități medicale specializate pentru tratamentul recuperator al deficienților motori neurologici este în atenția Ministerului Sănătății și urmează a fi soluționată atît prin reprofilarea unor secții din fondul actual de paturi existent, cît și prin construirea unor noi unități sanitare specializate;

— în prezent, în cadrul secției a II-a neurologie din spitalul numărul 9 din București, sînt amenajate un număr de 40 paturi pentru acest profil de bolnavi;

— acțiunile de reprofesionalizare și încadrare în muncă a invalizilor este de competența Ministerului Muncii.

director doctor Taindel Claudiu

inspector general doctor Bejan Zeno

Redați-ne liniștea, tovarăși!

Noi, cetățenii din Asociația locatarilor din strada 6 Martie numărul 2 din Cluj, avînd amplasat dedesubtul nostru și în curtea noastră restaurantul «Someșul» și magazia lui, acesta constituind un permanent factor de tulburare a liniștii, a odihnei noastre nu numai de zi, dar mai ales noaptea, de măcinare a sănătății noastre, devenind un coșmar. Vă rugăm de urgență să ne ajutați în această problemă atît de spinoasă și de vitală pentru noi.

Sîntem 20 de familii, cu copii mici, copii de școală, oameni bătrîni și bolnavi, suportăm greu pînă după ora unu noaptea sau chiar mai mult, muzica, strigătele ospătarilor, zgomotul de la bucătărie, zgomotul ce-l fac sticlele la manevrare în lăzi. Pe urmă aprovizionarea localului se face cu gălăgie, neținîndu-se seama de liniștea locatarilor, prevăzută și în Hotărîrea numărul 17 a Consiliului Municipal Cluj.

Am recomanda forurilor competente ca o măsură imediată care se poate lua — schimbarea orei de închidere a localului. Și să se mai ia legătura și cu noi, locatarii, sau Comitetul asociației de locatari pentru eventuale alte propuneri.

Răspunsul Consiliului popular al municipiului Cluj

Urmare adresei dumneavoastră numărul 5093/1973 prin care ne trimite spre rezolvare sesizarea Asociației de locatari din strada 6 Martie numărul 2 referitor la unele aspecte privind conturbarea liniștii locatarilor acestui imobil de către personalul restaurantului «Someș», vă facem cunoscut că cele sesizate au fost verificate la fața locului și corespund adevărului, motiv pentru care s-a dispus în scris conducerii I.A.P. Cluj, luarea unor măsuri menite să ducă la eliminarea deficiențelor semnalate.

Dintre aceste măsuri amintim:

— interzicerea încărcării sau descărcării de mărfuri în curtea acestui imobil între orele 15-18 și 22-06.

— tot în acest interval de timp se interzice efectuarea unor munci în curtea imobilului care ar provoca zgomot și ar putea perturba liniștea locatarilor.

— respectarea orarului de închidere a restaurantului, iar orchestra, după orele 22, își va adopta programul muzical în așa fel încît să nu se audă în afară.

Considerăm că măsurile de mai sus vor contribui pozitiv la îmbunătățirea și păstrarea liniștii locatarilor acestui imobil.

vicepreședinte, inginer Jakob Iuliu

secretar, Geru Gheorghe

Amintiți-le de noi!

Vă scriem, își începe epistola un grup de cetățeni din cartierul Cireașov, fosta comună Cireașov și vă rugăm să ne sprijiniți pe lîngă Consiliul popular al orașului Slatina pentru a lua măsuri în vederea combaterii noxelor ce le degajă Uzina de aluminiu (în special fluor).

Dar cel mai dureros lucru este apa. La noi nu există apă, decît foarte rea. Un singur am de aici, care locuiește în capul satului are o fîntînă cu apă bună, ceilalți fiind nevoiți să ia apă de la el. C.A.P.-ul are un castel de apă dar e făcut din fier și apa nu e bună. Pentru a deveni potabilă ar fi necesar să se facă un castel de apă din beton cu o capacitate mărită pentru a fi suficientă tuturor locuitorilor din comună. Ne-am adresat în nenumărate rînduri Consiliului popular al orașului Slatina, dar toate încercările noastre de a soluționa această problemă s-au dovedit pînă acum zadarnice. Vă rugăm pe dumneavoastră să ne ajutați amintind tovarășilor de la Consiliul popular Slatina de existența și nevoile oamenilor din cartierul Cireașov, care dacă va fi nevoie vor ști să muncească pentru comuna lor.

De la Consiliul popular al orașului Slatina

Cercetînd și analizînd cele semnalate de către un grup de cetățeni din cartierul Cireașov, pentru de orașul Slatina, prin scrisoarea adresată revistei «Flacăra» vă comunicăm următoarele:

Fosta comună Cireașov, care din anul 1968 aparține de orașul Slatina, este formată din 5 sate dispersate care numără circa 340 familii, fiind amplasată pe un teren accidentat în imediata apropiere a Uzinei de aluminiu.

Deși scrisoarea este semnată, nu s-au putut identifica autorii pentru a se putea sta de vorbă cu aceștia însă cele sesizate, în parte sînt juste.

Astfel se confirmă faptul că Uzina de aluminiu prin noxele ce le degajă (îndeosebi fluor), afectează în parte vegetația și atmosfera, fapt cunoscut de către organele de stat locale și județene, motiv pentru care s-a propus dezafectarea localității Cireașov ca urmare a faptului că în prezent nu sînt posibilități pentru captarea noxelor.

De asemenea este just că între oraș și localitatea respectivă există un pod circulabil construit din material lemnos și de mic tonaj, care nu permite circulația de autobuze, motiv pentru care pînă în prezent nu s-a putut introduce circulația autobuzelor în acest cartier.

Pentru soluționarea problemei a fost întocmit un proiect de execuție a unui pod corespunzător din beton, a cărui execuție se va efectua în anul 1974.

Soluționarea problemei apei potabile este posibilă numai prin forare la mare adîncime a unor puțuri. S-a căutat rezolvarea prin săpare manuală, însă nu se pot găsi muncitori pentru efectuarea unor astfel de lucrări.

S-a intervenit la Direcția de gospodărire comunală și locativă Olt, în vederea punerii la dispoziție a mașinii de forat, urmînd ca lucrarea să se efectueze în timpul cînd nu este folosită la lucrări de investiții.

Menționăm că problemele ce s-au putut rezolva operativ au fost realizate apa cum este cazul amenajării străzilor prin transportarea și așternerea a peste 2 500 metri cubi balast pe toate străzile, înființarea unui chioșc pentru desfacerea pîinii etc.

președinte, Barbu Radu

secretar, Gh. Totezan

Biserica de lemn din CULPIU MUREȘ va fi restaurată

La sesizarea făcută de mine, Ana Antonescu n. Bindeanu, o fiică a satului Culpiu, județul Mureș, referitor la biserica de lemn din sus-numitul sat, datorită intervenției prompte a revistei «Flacăra» la data de 29 noiembrie 1973, s-a deplasat la fața locului o delegație a forurilor din orașul Tîrgu Mureș, care a constatat justețea celor arătate de mine și a concluzionat că restaurarea bisericii trebuie făcută cît mai urgent.

S-au luat măsurile necesare pentru a se împiedica dărîmarea ei completă.

Sînt convinsă că acum «Comisia monumentelor istorice» va lua o grabnică hotărîre de restaurare și redare în folosință a acestui obiectiv.

Rog redacția să primească vii mulțumiri, atît din partea mea, cît și din partea cetățenilor satului, pentru sprijinul neprețuit acordat.

— Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

Unde să mă mai adresez pentru a obține o adeverință?

Sînt Ianoli Elena, domiciliată în Iași, strada Oancea numărul 24, în etate de 58 ani, și vă rog să-mi permiteți să vă aduc la cunoștință of-ul meu:

În perioada 2 iunie 1943—31 octombrie 1948, am fost salariată la întreprinderea A.S.A.M.-Iași, întreprindere care ulterior a devenit Întreprinderea de transporturi auto-Iași.

La data de 23 aprilie 1973, cu cererea înregistrată sub numărul 4769, m-am adresat la I.T.A.-Iași pentru a mi se elibera o adeverință din care să rezulte că în perioada mai sus menționată am fost salariata acelei întreprinderi.

Cu adresa numărul 4769/02 mai și 107/10433/14 septembrie 1973, I.T.A.-Iași îmi comunică — citez — că nu îmi poate elibera adeverința solicitată «întrucît din dosarul meu personal, ce se găsește în arhiva noastră, nu apar date suficiente din care să rezulte activitatea mea».

Menționez că starea statelor de salarii din această perioadă este complet degradată pentru că au fost pîoiuate sau lăsate în apă, nemaifiind în prezent lizibile.

În vederea obținerii adeverinței respective am cerut și sprijinul Consiliului județean al sindicatelor, solicitînd delegarea unui tovarăș competent care să cerceteze starea arhivei respective și care să poată interveni în vederea emiterii de către I.T.A.-Iași a adeverinței respective, însă rezultatul a rămas același.

Deși pînă în prezent am făcut fel de fel de intervenții, toate fără rezultat, vă rog pe dumneavoastră să binevoiți a-mi comunica unde să mă mai adresez pentru a determina întreprinderea respectivă să-mi elibereze actul la care am dreptul?

Stimate tovarășe, nea Marine

Mă adresez personajului în cauză și nu prestigiosului artist Amza Pellea pentru a nu cădea și eu în greșeala de a fi confundat arta cu bîlciul.

Sînt oltean din Caracal și îmi iubesc această obîrșie de rîndu-mi vehiculez, cu o nemanifestată mîndrie, anecdote despre olteni și adevăratele sau imaginarele lor apucături.

Totdeauna mă feresc să debitez variante controversate la adresa altor conaționali, bănățeni, ardeleni, moldoveni etc., care depășesc limitele bunei-cuviințe în dorința controlată de a nu jigni.

Am savurat începuturile ilustrului personaj de bîlci, ca orice am cu simțul umorului dezvoltat și cred că ați fi reușit să rămîneți un fel de «Simion tîmplarul» al serialelor despre olteni dacă în conținutul acestei ipostaze nu s-ar fi strecurat voit sau din întîmplare anumite considerațiuni care calomniază nu pe olteni ci istoria neamului pentru a căror îndreptare îmi asum riscul acestei misive.

Că locul lui Sucă este la Caracal, ar fi poate general valabil deoarece la Caracal ca și la Bălțești există semeni ai lui Sucă sau poate chiar rude apropiate, olteni.

Dar adaosul că la Caracal s-ar mai fi întîmplat ceva nu știm dacă își găsește justificarea fără a se subînțelege că povestitorul alimentează prin atitudine directă infirmarea adevărului istoric că revoluționarii de la 1848 au trecut prin orașul Caracal, au poposit aici și au mers mai departe fără a fi davedit că au fost altceva decît revoluționari.

După mine nea Mărin are marea greșeală de a nu, se fi făcut cunoscut în primul episod în dublă postură de autor și interpret al textelor debitate punîndu-mă în situația de a trage astăzi două concluzii incerte:

— dacă este și autor și interpret, proverbul că strigoiul întîi din neam mănîncă, rămîne valabil!?!

— dacă este numai interpret are vina de a fi înghițit ca un gugustiuc această hrană care după cîte se vede trebuia totuși să fie culeasă cu discernămînt!?!

Și acum revin la fraza de introducere acordînd circumstanțe atenuante personajului care frate fiind cu Ionel al lui Zăpăcitu și nu vecin așa cum ne-a fost înfățișat poate fi iertat totuși pentru greșelile făcute cu gura!!!

Artistul Amza Pellea ar fi trebuit să militeze cu mai multă răspundere și în interpretarea acestui rol, cu căciulă, așa cum a făcut-o în mai multe roluri, cu căciulă, cu care a cucerit datorită talentului un loc de cinste în ierarhia multi stimaților soli ai artei noastre, care ne-au obișnuit cu creații artistice de o deosebită valoare pentru care eu le aduc pe această cale umila mea considerație.

Nu pot fi de acord cu grotescul și mai ales cu repetările nereușite care pot umbri talentul și personalitatea unora sau altora, personal înțelegînd să ripostez în formă directă pentru integritatea artistică și realistă a tot ce se creează în final pentru delectarea harnicului nostru popor în sînul căruia și oltenii au reușit să-și cîștige prin muncă cinstită și isteține o aureolă națională pe care cred că artistul Amza Pellea nu are nici un interes personal sau de artă să o denigreze, el însuși fiind un produs al Olteniei, meleaguri fertile care au dat țării atît în structură cît și în suprastructură contribuții însemnate.

Și acum în încheiere vreau să vă fac o urare:

Să vă fie minte minte
Să priviți tot înainte
Nu ca bietul, Nea Mărin
Artă chioară, cu venin!

Traian Marinescu
strada Cezar Bolliac nr. 26
Caracal — județul Olt

Nici nu știu cum să vă mulțumesc

...pentru faptul că prin intermediul dumneavoastră am reușit să obțin adeverința de vechime pentru timpul cît am lucrat ca medic veterinar șef al fostului raion Drăgănești-Vlașca, ne scrie doctorul veterinar Ion Cardaș din București, strada Vasile Conta numărul 7-9.

După ce vă scrisesem, am așteptat cu răbdare rezultatul, care însă întîrzia și începusem să fiu neliniștit. Eram gata să vă scriu din nou, cînd poștașul mi-a adus mult doritul plic ce cuprindea adeverința respectivă.

Acuma am actele complete, vechime recunoscută la zi, 32 de ani, și pot ieși liniștit la pensie, dar vă promit că și ca pensionar îmi voi continua activitatea de cetățean și o să vă mai scriu în legătură cu probleme de interes general sau particular de care ne izbim zilnic.

Ar fi încă multe de spus, dar nu vreau să lungesc prea mult această scrisoare pornită totuși din inimă, deci în încheiere vă sînt recunoscător pentru sprijinul cancret și eficace pe care mi l-ați dat.

De la inspectoratul școlar al municipiului București

Răspuns la întrebarea cetățeanului Circiumărescu Lucian, publicată la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» în nr. 45 (961) din, 3 noiembrie 1973 al revistei, vă comunicăm următoarele.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 3/1970, școlile ajutătoare sînt cuprinse în categoria unităților de ocrotire a minorilor. Copii integrați în astfel de unități, pe timpul școlarizării, beneficiază de îmbrăcămintea prevăzută în baremul dat de Ministerul Educației și Învățămîntului și de hrană.

Pentru acoperirea unei părți din cheltuielile făcute cu întreținerea fiecărui copil, familia plătește o contribuție lunară stabilită de Comisia pentru ocrotirea minorilor din cadrul Consiliului popular al sectorului de domiciliu și, potrivit art. 7 din Decretul 285/1960, nu mai beneficiază de alocația de stat pentru copilul cuprins în instituția de ocrotire.

Copilul cetățeanului Circiumărescu Lucian a beneficiat de ocrotire în Școala ajutătoare nr. 3. În baza prevederilor legale menționate și a condițiilor stabilite de comisie prin hotărîrea de ocrotire pe care a emis-o, petiționarul nu a fost frustrat, iar de restituirea sumelor ilegal încasate nu poate fi scutit.

Inspector general adjunct, Costin Pelinescu
Inspector școlar N. Obrocea

Repartizarea salvatoare

Mă numesc Sîrbu N. Ștefan, pensionar, domiciliat în Craiova, strada Calea București bloc C 7, scara II, apartamentul 6.

Am un copil de 19 ani oligofrenic gradul I, care a absolvit cursurile Școlii speciale ajutătoare Balș în vara acestui an (n.n.: 1973), și propus de conducerea școlii și comisia de triere să urmeze și el o școală specială profesională pentru meseria de tîmplar, specialitatea tapițerie.

Propunerile cu tabelele respective au fost înaintate încă din luna iunie-iulie 1973 la «Ministerul Muncii», Direcția generală de asistență socială.

Pînă în prezent nu mi-a venit nici o repartizare la vreo școală, deși la Balș funcționează o astfel de școală la care, în acest an, s-a aprobat înființarea unei a doua clase pentru tapițerie. Am vorbit recent cu directorul școlii, tovarășul Bolnăvescu, care mi-a spus că mai sînt locuri vacante la cele două clase paralele de tapițerie și dacă îi aduc repartizarea de la București mi-l primește fiindcă nu este încă prea tîrziu.

La data de 24 septembrie cu recomandata nr. 796 am trimis o cerere (pe care o anexez) și acum vin cu rugămintea pe care v-o fac prin prezenta în speranța că veți căuta să mă ajutați.

Situația lui mă îngrijorează extrem de mult, cu atît mai mult cu cît mă văd pus în imposibilitate de a-i da vreun ajutor.

Este rugămintea unui tată disperat, fiindcă pe lîngă copil, am și soția bolnavă de nervi, tot din cauza lui.

Vă mulțumesc cu toată căldura sufletului, încredințîndu-vă că voi păstra cea mai frumoasă amintire, stimă și respect pentru ajutorul ce-mi veți da.

Ajutorul...

Ministerul Muncii, Direcția generală asigurări sociale, pensii, asistență socială, contabilitate și control financiar ne comunică: «Referitor la scrisoarea nr. 2 680 a numitului Sîrbu N. Ștefan din Craiova, strada Calea București, bloc C7, scara II, apartament 6, privind înscrierea fiului său la o școală specială, vă facem cunoscut că s-a aprobat repartizarea acestuia la Școala profesională specială nr. 24 Balș.

Aprobarea a fost comunicată și petiționarului a cărui scrisoare v-o restituim.

șef serviciu,
Pop Ștefan

Vești proaste de la echipa de fotbal «DERMATA»

Sîntem — ne scriu **Romeo Dordea** *și* **Traian Pop**, *din strada Zambilei nr. 21 — cîțiva membri ai echipei de fotbal «Dermata» din Cluj, care activează în seria a IX-a a Diviziei naționale «C» și vrem pe această cale să ne exprimăm nemulțumirea față de condițiile asigurate formației de către conducerea asociației și totodată de conducerea Combinatului de pielărie și încălțăminte «Clujana», care o patronează.*

În primul rînd, trebuie să amintim starea dezastruoasă în care se află terenul nostru de joc (care aduce mai mult a arătură decît a teren de fotbal) și aceasta datorită proastei întreținer.

Deși figurăm ca echipa Combinatului de pielărie și încălțăminte «Clujana», paradoxal, ne lipsesc tocmai ghetele de fotbal, nemaivorbind de starea de avansată uzură în care a ajuns restul echipamentului.

S-au început în întreaga țară pregătirile de iarnă în vederea returului, dar echipa noastră a rămas, ca urmare a situației mai sus arătate, fără antrenor, dat fiind că antrenorul Nagy Ștefan, apreciat tehnician clujean, a refuzat să mai lucreze în condițiile de pînă acum.

Sperăm ca scrisoarea noastră să-i «dezmorțească» pe cei răspunzători de soarta echipei și să-i scoată din totala inactivitate de pînă acum. Ce părere are conducerea combinatului de această stare de lucruri? Dar președintele secției de fotbal (dacă există, pentru că n-am prea avut ocazia să-l vedem la antrenamente sau la meciuri)?

La pensionarea lui Nicolae Rădulescu

Nu este ușor să pleci așa, dintr-o dată, după mai bine de patruzeci de ani, din mijlocul unui colectiv pe care în parte l-ai condus, l-ai îndrumat, l-ai învățat că taina prelucrării țițeiului nu se dezleagă peste noapte. «Nimic n-a fost ușor — își amintește azi Nicolae Rădulescu — nici ucenicia, nici practica. Apoi, continuă el, în fața mai virstnicilor petroliști, doar cu muncă și cu multă răbdare ajungi departe...» Și Rădulescu Nicolae a ajuns șef de schimb la o instalație de distilare primară de la Rafinăria Teleajen. A ajuns aici cu ceea mai înaltă conștiință profesională: punctualitatea, orientarea justă privind viața internă a instalației, ridicarea continuă a calificării în vederea obținerii unor produse de bună calitate, a reducerii consumurilor specifice, ajutorul neprecupețit acordat tuturor pentru însușirea meseriei și alte asemenea calități l-au dus la dobîndirea titlului de fiu de onoare al rafinăriei, cel mai bun șef de schimb, la titlul de fruntaș în producție.

Zilele trecute totuși ne-a părăsit. Iar noi, colegii lui mai tineri, printre care mă număr și eu, Ion Vergu Dumitrescu, din Ploiești, strada Titan nr. 2, îl urmăm pe drumul pe care l-a străbătut. El este cu sufletul aici, lîngă noi, iar noi vom fi întotdeauna alături de el. Zilele trecute el a rămas acasă. Zic zilele trecute, pentru că de la începutul acestui an, 1974, «bătrînul» Nicolae Rădulescu s-a pensionat. Să ne trăiască!...

Un drept al meu, pentru care am muncit

Mă numesc Ifunco C. Neculai, din comuna Ștefan cel Mare, sat Buciumi, județul Bacău. Aș vrea să vă aduc la cunoștință următoarele. sînt membru al cooperativei agricole de producție din satul și comuna de mai sus, unde am lucrat de la cooperativizare (1962), iar în anul 1971 mi s-a făcut dosar de pensionare. Cu decizia 2012 mi s-a stabilit cuantumul de pensie de 100 lei + 5 lei din cotizații la Casa de pensii.

Am văzut că alți colegi ai mei, care au muncit în aceeași măsură ca și mine, cu același număr de norme, anual, primeau 150 lei. Atunci m-am adresat conducerii cooperativei în mai multe rînduri, cu cereri scrise, la care am primit rezultatul că: «atît ai mușule, dreptul».

În cele din urmă m-am adresat personal cu o cerere la filiala Casei pensii a județului Bacău. Din verificarea efectuată a reieșit că eronat s-a întocmit dosarul cu 3 ani vechime și 2 întreruperi, în realitate am avut 9 ani vechime cu o întrerupere în muncă. Atunci de-abia conducerea cooperativei mi-a întocmit altă fișă, a trimis-o Filialei Casei pensii Bacău, cu adresa nr. 688/1973. Așa mi s-a recalculat cuantumul de pensie de la 100 lei la 150 lei, cu decizia nr. 2248, cu începere de la 1 septembrie 1973.

Din cele relatate mai sus rezultă că nu am primit dreptul meu timp de 30 luni. (A cîte 50 lei/lună — 1 500 lei), pentru că salariatul care mi-a întocmit primul dosar nu a lucrat corect.

Aș vrea să întreb U.J.C.A.P. Bacău, cine îmi plătește suma arătată mai sus, care e un drept al meu pentru care am muncit.

Am dat la curățat un costum, am primit numai haina

Sînt Ghiță Constantin, domiciliat în Cîmpina, strada Al.I. Cuza bloc 22 A, și doresc să apelez la paginile «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» pentru a aduce la cunoștința publică o problemă. În ziua de 7.X.1973 m-am prezentat la Centrul de preluare a obiectelor pentru curățire chimică din Cîmpina — care este o anexă a Cooperativei de producție meșteșugărească «Confecția» Ploiești, strada Vlad Țepeș nr. 21 — unde am predat pentru curățat un costum de haine gri închis în stare perfectă, pentru care am achitat suma de 26 lei (tarif de trei zile), conform chitanței nr. 2117/7.X.1973, urmînd să mă prezint pe data de 11.X.1973 pentru ridicare.

Spre surprinderea mea, nu numai în ziua de 11.X.1973, dar nici după luni de zile costumul în cauză nu și-a făcut apariția de la centrul de curățătorie din Ploiești. În urma insistențelor mele, la începutul lunii decembrie 1973 costumul apare, haina fiind curățată însă pantalonul nu. De data aceasta, costumul purta o ștanță de marcare diferită de cea indicată în bonul meu (2117). Arătîndu-mă nemulțumit, am fost rugat să-mi iau haina, iar pentru pantalon să revin peste încă trei zile. Timpul s-a scurs și de fiecare dată mi se spune că: «nu a sosit, iar cei de la Ploiești spun că l-au pierdut».

Mă întreb dacă este posibil să rezolvi doar prin cîteva cuvinte o pagubă produsă unui om, care dîndu-și un costum întreg la curățătorie, în final, după luni de așteptare, se alege doar cu o haină. Nu e nimeni răspunzător?

De patru ani cheltuiește pentru sine alocația copilului

Mă numesc Dumitriu Lucreția, am domiciliul în comuna Casimcea, județul Bacău, și doresc să vă aduc la cunoștință următoarele:

În urma hotărîrii judecătoriei județului Bacău, nr. 1190 din 21 octombrie 1969, fostul meu soț, Hanganu O. Nicolaie, a fost obligat să plătească o pensie de întreținere de 250 lei și să-mi dea cei 120 lei alocație de stat pentru copii. Ce se întîmplă? Pensia de întreținere o plătește, dar alocația de stat, deși o încasează, nu o trimite de patru ani de zile. Copilul este mare. Are 4 ani. Trebuie îmbrăcat, încălțat și hrănit. Dar cum? Fără bani nu pot obține nimic.

Fostul meu soț lucrează la Brașov, la Întreprinderea de transporturi. Și se fofilează de colo, colo, cheltuind alocația copilului.

Vă rog din adîncul ființei mele, publicați aceste rînduri și poate opinia publică, conducerea unității, unde lucrează ca șofer, îi vor impune achitarea sumei cu care este dator față de copilul lui, pe nume Hanganu Adrian.

De ce o treabă doar pe jumătate?

Sînt creator principal la o fabrică textilă din București, ne scrie tovarășa Irina Turcanu din București, strada Luterană nr. 1. În luna octombrie am fost în regiunea Tulcea pentru o documentare folclorică. Negăsind decît puțin material în satele din împrejurimi, am apelat la secția de folclor a muzeului județean. Spre satisfacția mea, am găsit material mult, foarte frumos și variat, dar stocat în depozit. Oare nu este păcat ca așa o valoare să se degradeze în lăzi?

Pentru ce Consiliul popular al municipiului Tulcea nu pune la dispoziția muzeului o sală pentru ca aceste comori să-și găsească justa lor valorificare?

Astfel s-ar completa inedit și frumusețea orașului Tulcea, important punct turistic pe harta țării, loc vizitat din an în an de tot mai mulți turiști străini și autohtoni, cu un nou punct de atracție.

Nu este păcat ca treaba să se facă doar pe jumătate?

14 IANUARIE—24 FEBRUARIE

Tîrgul de Iarnă

tricotaje

CONFECȚII

STOFE

ÎNCĂLȚĂMINTE

Un sat autentic cu istoria lui adevărată

RURALUL VA AJUNGE UN LOC AL DINAMICII LINIŞTITE

ANUL XXIII—NR. 7 (975)—9 FEBRUARIE 1974

flacăra

Stîlpi de case româneşti

Tovarăşe Dindere, cum se distrează ţăranii din judeţul Dolj?

ŢĂRANUL ROMÂN ESTE UN EXTRAORDINAR ARHI-TECT

flacăra la dispoziția dumneavoastră

La ridicarea capacului, casiera s-a dat zece pași înapoi

Doresc să vă relatez un caz petrecut la mesageria C.F.R., gara Basarab-București. Mă numesc Cecilia Haraga, adresa mea e Drumul Taberei, micro 5, str. Valea Ialomiței 13, bl. A 32, sc. A, ap. 1. În ziua de 5 ianuarie 1974 am primit o scrisoare din partea părinților mei din localitatea Crețești-Vaslui. În scrisoare se afla și duplicatul unui aviz pentru un colet de 20 kilograme. Părinții mă întrebau îngrijorați de-ce nu le confirmasem primirea coletului ce-l expediaseră prin C.F.R. în dimineața zilei de 23 decembrie 1973. Coletul conținea 20 kilograme de preparate din carne de porc, un curcan etc.

Ne mai trimiseseră colete părinții și altă dată, dar am fost avizați la timp, uneori în ceea zi Deci, sărbătorile trecuseră și noi eram umiți că la data de 5 ianuarie 1974 încă nu fusesem avizați de venirea coletului cu nr. 30 din 23 decembrie 1973, expediat din gara Crețești.

Împreună cu soțul meu m-am prezentat la ghișeul casierei de la mesageria Basarab și am așteptat circa 20 minute până casiera de serviciu a găsit, printre sutele de avize neexpediate, și avizul nostru. Era o tinără deosebit de veselă și, în momentul cînd a găsit avizul, și-a strunit puțin zîmbetele, întrebîndu-ne: «Ce aveți în colet?» «Părinții scriu că au expediat preparate din carne». «Carne?!» — izbucnește funcționara în hohote de rîs, spunînd că pe colet scrie fructe. «Probabil că este o lădiță ce ne-a mai fost expediată altădată cu fructe și o rămas scris de atunci Desigur este o scăpare la expedieres», căutăm noi o justificare. «Ei bine, aflați că asta înseamnă fals de declarație și știți că veți fi amendați?», ne fixează casiera foarte radioasă. «Știm, dar cum rămîne cu neexpedierea avizului, chiar dacă sînt fructe?» «Păi ce să vă fac eu dacă mesagerul nostru este în spital de două luni?» «Și cu avizele ce faceți?» «Le expediem recomandat prin poștă». «Ce v-a făcut să neglijați coletul nostru?» — întrebăm nedumeriți. «Era cu fructe și fructele pot să mai aștepte».

Coletul a fost scos pe terasa magaziei și desfăcut. Apoi a venit tovarășa casieră care, la ridicarea capacului, s-a dat zece pași înapoi ținîndu-se de nas. V-am relatat faptele de mai sus, nu pentru a spera în vreo despăgubire, ci doar în speranța că tînăra casieră din seara de 5 ianuarie 1974 a mai meditat între timp asupra răspunderilor meseriei sale și astfel vor fi evitate cazurile de acest gen.

Din partea Biroului de Turism pentru Tineret Agenția București

Vă informăm că, în urma apariției în revista «Flacăra», nr. 52 din 22 decembrie 1973, a articolului «Cine poartă răspunderea pentru acest abuz», s-au întreprins următoarele: s-a realizat imediat o discuție de clarificare la sediul Biroului de Turism pentru Tineret, cu ghizii și cîțiva dintre participanții la acțiunea respectivă, în prezența conducerii Agenției B.T.T.–București. Și cu această ocazie a rezultat că o parte din afirmațiile făcute în articol sînt reale; corespunzător, s-au stabilit măsuri de prevenire și evitare, în viitor, a unor astfel de manifestări, iar ghizii Ionescu Dudu și Grigore Petre au fost suspendați din activitate; elementele principale din articol precum și unele concluzii rezultate din discuția menționată au fost prelucrate cu vicepreședinții tuturor agențiilor B.T.T. din țară, în cadrul unei reuniuni desfășurate la sfîrșitul lunii decembrie.

După apariția articolului «Stricta dreptate de la B.T.T.», semnat de Grigore Petre «Flacăra» nr. 3 din 12 ianuarie 1974 , s-a realizat, în cadrul unei ședințe speciale a Secretariatului Comitetului municipal al U.T.C. București, o analiză a tuturor aspectelor semnalate în cele două articole. Cu această ocazie s-a dovedit că afirmațiile tovarășului Grigore Petre nu corespund realității (însuși acesta s-a dezis de ele, aproape în totalitate) și că măsurile stabilite anterior, inclusiv aceea a suspendării celor doi ghizi, au fost juste Concluziile acestei ședințe au fost dezbătute ulterior cu toți ghizii Agenției B.T.T.–București

Credem că măsurile pe care le-am stabilit vor conduce la mai multă solicitudine și corectitudine din partea lucrătorilor noștri, atît față de turiști cît și în raporturile cu alți cetățeni.

președinte.
V. Vintilă

Iurie Darie n-a venit

Sîntem membre ale comisiei de femei din cadrul Combinatului poligrafic «Casa Scinteii» și dorim să relatăm un fapt ce contravine normelor de etică.

Ca-n fiecare an și ca orice întreprindere, am serbat venirea lui Moș Gerilă cu toți cei peste 2 300 copii ai salariaților noștri. Și pentru ca serbarea noastră să aibă ceva mai deosebit am luat legătura cu «prietenul» cel mai apropiat al copiilor: Iurie Darie. La argumentele noastre (în sumă de 400 lei), domnia-sa și-a dat consimțămîntul pentru circa 15–20 minute. Astfel ne-am apucat și am făcut afișe mari care vesteau venirea lui «Moș Gerilă» și a lui Iurie Darie la serbarea pomului de iarnă, pe care le-am pus în toate secțiile la locuri vizibile. De asemenea s-a făcut și o atentă mobilizare a copiilor pentru ziua de 28.XII.1973, la sala de marmură a Casei Scinteii. Am avut grijă să punem și tabla cu coli albe de format 70 × 100 cm, întocmai cum au fost indicațiile... invitatului.

Dar toată această speranță s-a spulberat în momentul cînd telefonînd acasă la tovarășul Iurie cu o oră și jumătate înaintea serbării, pentru a întreba cînd putem să venim să-l luăm cu mașina pe domnia-sa, fiul acestuia ne-a răspuns că «tata și-a luxat piciorul și nu mai poate ven

Nu negăm acest lucru. S-ar putea să fie o realitate. Dar punem pe seama neseriozității acest fapt, care putea să ne fi fost adus la cunoștință de dumneaiu în persoană, în timp util, pentru a lua măsuri operative de modificare a programului stabilit. Am scris aceste rînduri pentru a exprima regretul și dezamăgirea atît ale copiilor cît și ale celor ce-i însoțeau și care la orele 15 în ziua respectivă îl așteptau cu interes și bucurie pe tovarășul Iurie Darie.

Comisia de femei din C.P.C.S : Popa Maria, Afrăsinei Teodora; Vernica Eliza, Angelescu Rodica

Odihnă sau jocuri de noroc?

Sînt Gheorghe Lupașcu din Suceava, bd. 1 Mai nr. 2, și în toamna trecută am fost la tratament în stațiunea Slănic-Moldova. O stațiune frumoasă, așezată pe niște locuri foarte pitorești. Totul este bine pînă la activitatea culturală.

Eu am cutreierat țara noastră frumoasă și am fost în foarte multe stațiuni de odihnă sau tratament, dar ce-am putut vedea aici m-a îngrozit. Clubul stațiunii s-a transformat într-o tavernă — cu jocuri de noroc — ce-mi amintește cu amărăciune de anii de dinainte de eliberare.

Ceea ce este mai periculos și mai tragic, este faptul că niște pierde-vară, fără ocupații cinstite, vin la club și joacă pe bani.

Mă adresez revistei pentru ca prin dumneavoastră să se acționeze cît mai ferm. Responsabilul clubului, nici el străin de cele relatate, nu ia nici o măsură.

Vă scriu cu convingerea că prin dumneavoastră problemele vor fi rezolvate așa cum trebuie.

Odihnă și educație

Consiliul popular al județului Bacău ne aduce la cunoștință că din verificările efectuate s-a constatat că într-adevăr în stațiunea balneoclimaterică Slănic-Moldova sînt practicate jocuri de noroc pe bani. Dovezi în acest sens sînt și cele două referate ale conducerii Casei de cultură din 20.VIII.1973, și respectiv, 15.X.1973 către miliția locală, prin care se solicită luarea unor măsuri severe pentru identificarea și pedepsirea, conform legii, a persoanelor care se fac vinovate de asemenea practici.

În această situație, s-a discutat problema și cu comandantul inspectoratului județean de miliție pentru a se trece neîntîrziat la prinderea infractorilor, iar Casei de cultură i s-au recomandat măsuri educative speciale pentru întărirea procesului educațional în stațiune

Din partea Direcției de poștă a municipiului București

Urmare articolului apărut în revista dumneavoastră nr. 48 din 24/XI/1973 sub titlul: «Nu am nevoie de despăgubire, am nevoie de diplomă», care reproduce scrisoarea primită de dumneavoastră de la tov. Hurgoi Natalia din Constanța, vă facem cunoscut următoarele.

Din cercetările efectuate rezultă că la data de 29 mai 1973, Academia de Studii Economice din București a prezentat spre expediere mai multe scrisori recomandate cu diverse destinații, la Oficiul poștal București 22. Între acestea a fost depusă și scrisoarea recomandată nr. 1310, despre care se afirmă că ar fi conținut diploma de absolvent universitar a corespondentei dumneavoastră, Hurgoi Natalia. Vă informăm că delegatul A.S.E. care a depus spre expediere scrisorile recomandate la unitatea poștală nu a făcut nici o menționare verbală sau scrisă cu privire la conținutul scrisorilor respective, care au urmat regimul obișnuit al scrisorilor recomandate serii, implicit cea care conținea diploma corespondentei, căci în cazul cînd salariatul nostru ar fi cunoscut acest lucru, apreciind valoarea actelor expediate, i-ar fi recomandat să folosească serviciul scrisorilor deschise cu valoare declarată, al căror conținut se inventariază.

În urma cercetărilor minuțioase efectuate atît la oficiul poștal de destinație, cît și la cel de prezentare, s-a ajuns la concluzia că recomandata nr. 1310 nu s-a predat la destinație și nici nu s-a returnat la origine, rezultînd că s-a pierdut în timpul transportului. În conformitate cu prevederile Decretului nr. 197/1955, în astfel de cazuri expeditorii sînt despăgubiți cu suma de 20 lei, la care se adaugă contravaloarea taxelor poștale percepute la prezentarea scrisorii.

În această situație se află și scrisoarea recomandată nr. 1310, pentru care, la cererea expeditorului, urmează a se întocmi formele pentru plata despăgubirilor legale, informîndu-vă în acest sens că A.S.E., prin adresa sa nr. 25648 din 5.X 1973, ne-a încunoștințat că nu are pretenții la despăgubire.

Rezultă că verificările întreprinse și finalizarea acestora, privind recomandata nr. 1310 au fost efectuate corect, atît de către oficiul de destinație Constanța, cît și de Oficiul București, 22, unde s-a depus inițial reclamația.

Din 1954 — totul a fost în zadar

Vă scrie Cristea Maria, domiciliată în București, Bulevardul Dimitrov nr. 109, sector 3, și vă rog să binevoiți a lua în considerație aceasta sesizare care pentru mine este de bună seamă un lucru mare, iar pentru I.C.R.A.L. un lucru mărunt și anume.

Din anul 1954 fac reclamații pentru a mi se reface acoperișul cu tablă, deoarece în fiecare an sînt nevoită să fac zugrăveli din cauza ploilor și zăpezilor ce se scurg în apartamentul meu, dar totul a fost în zadar.

În luna aprilie 1973 am făcut noi zugrăveli în apartament și imediat după aceea a venit de la I.A.L. un tovarăș căruia i-am explicat necazurile mele. Mi-a promis că o să ia măsuri, dar și acestea au rămas numai vorbe și nu fapte.

Deși am adresat zeci de sesizări scrise și la telefon I.C.R.A.L-ului, deși am primit mereu delegați, apa continuă să se infiltreze în pereții mei.

Pentru cele de mai sus, vă rog din suflet poate dumneavoastră puteți să mă scăpați și pe mine de necazuri și cheltuieli inutile.

De la I.C.R.A.L. — Foișor

Urmare sesizării la revista Flacăra cu nr. 6699/973, înregistrată la Consiliul popular al sectorului 3 al Municipiului București cu nr. 616/973 și la noi cu nr. 1/5/501/974, vă comunicăm că am luat măsuri de înlăturarea infiltrațiilor prin învelitoare prin Centrul 3 I.C.R.A.L. din Șos. Mihai Bravu nr. 98 106 Întocmirea tabtei de pe acoperișul petentei se va executa în cadrul graficului de revizii învelitori pe anul 1974

inginer șef,
L. Timaru

șef birou prod.
ing. I. Costache

Scrisoare deschisă absolvenților Școlii pedagogice din Deva — promoția 1962

Datorită amabilității revistei «Flacăra», vin către voi pe această cale cu rugămintea de a mă ajuta într-o problemă de nerezolvat în alt mod. Cu siguranță că vă mai amintiți de frumosul spectacol pe care împreună l-am montat pe scena voastră, spectacol care ne-a adus mari satisfacții și pe care l-am prezentat în premieră la data de 16. XII. 1961. Această dată o știu din dedicația de pe-o carte pe care mi-ați dăruit-o după premieră. Ani au trecut, iar eu am uitat aproape totul în legătură cu acest spectacol. Aș vrea să aflu de la voi sau de la tovarășa voastră diriginte de atunci numele autorului și titlul poemului dramatic pe care împreună l-am transpus scenic. Atît doar îmi mai am ntesc că era un poem inspirat din lupta în ilegalitate a uteciștilor, un poem deosebit de impresionant pe care aș dori din nou să-l transpun scenic aici, la Baia Mare.

Dacă eventua careva dintre interpreț de atunci și-or manifesta dorința să vadă spectacolul și-n varianta băimăreană, vor fi nespus de bucuros să-i pot oferi o invitație la premieră.

Închei, mulțumindu-vă din inimă pentru ajutorul pe care sper să-l primesc de la voi, dorindu-vă fericire și noroc, iar vestile bune primite de la oricare dintre voi vor fi pentru mine prilejuri de sincere bucurii.

Paul Antoniu
Bd. București nr. 7/11 — Baia Mare

Ne-a încălzit omenia

Mă numesc Humeniuc Lucia și locuiesc în București, strada C.F. Robescu nr. 2. Vă scriu acum pentru prima dată. Nu știu dacă rîndurile mele își vor găsi loc în vreuna din rubricile revistei, dar o fac cu bucuria de a debuta cu o informare despre «bine și oameni». Pe scurt: vineri 30 noiembrie 1973, pe str. C.F. Robescu din Capitală, apa a fost întreruptă pentru o bună bucată de vreme din cauza unei serioase defecțiuni.

Imobilul cel mai greu afectat a fost cel de la nr. 2. Tot de atunci nici focul n-a mai fost aprins la uzina blocului de la nr. 2 pentru că, treptat, instalația caloriferului s-a descărcat de apă, neavîndu-se cu ce să fie completată. Așadar, iată-ne fără apă, căldură și... odihnă, întrucît noaptea se lucra în vederea remedierilor, la dislocarea pavajului cu un puternic compresor.

De atunci copiii noștri și-au făcut temele școlare la temperatura scăzută a camerelor.

Aflînd de situația grea în care ne găseam, un grup de locatari ai străzii vecine, Radu Calomfirescu, s-au oferit a ne sta la dispoziție la orice oră pentru alimentarea cu apă, iar în ceea ce privește căldura ne-au rugat (n.r. sublinierea ne aparține) să le trimitem persoanele mai sensibile — copii, bătrîni — pentru a se dezmorți la căldura sobelor lor.

Menționăm printre acestea: fam. Farladanski, str. Calomfirescu 10, fam. Baboia, str. Calomfirescu 4 și altele, cărora prin bunăvoința și intermediul revistei dumneavoastră le răspundem și noi cu fierbinți mulțumiri.

Pe cînd concedii și în stațiunea Nădrag?

Mă numesc C. Vasiliu și locuiesc în Brașov, Bd. Steagul Roșu nr. 21 A/6. Trecînd prin orășelul Nădrag din județul Timiș, am rămas plăcut impresionat de pitorescul și liniștea montană de aici. Fapt care m-a determinat să vă scriu cu sugestia de a transforma acest minunat colț de natură din țara noastră într-o veritabilă stațiune de odihnă.

Orășelul are tot ce-i trebuie de la natură. De la noi, oamenii, ar trebui să primească ceva fonduri, inițiativă și ceva publicitate. Încercați să sugerați această propunere forurilor competente.

Eu sper ca într-un viitor apropiat să ne petrecem concediile și în stațiunea Nădrag!

Am fost angajată numai ziler㠄

Sînt Velcu Viorica din Craiova, cartierul Craiovița Nouă, bloc 33, scara II, etajul 2, apart. 12. Am vîrsta de 27 de ani și am fost angajată pînă acum numai ziler㠄 Am numai patru clase elementare, deoarece condițiile familiale nu mi-au permis să merg la școală mai departe. Vreau să întreb dacă nu sînt instituții, cămine, fabrici în care să pot fi angajată permanent. Am apartament proprietate personală și nu am cu ce să-mi plătesc ratele.

Din partea Consiliului Popular al Municipiului Craiova

Urmare scrisorii dumneavoastră privind plîngerea numitei Velcu Viorica din Craiova, cartierul Craiovița, bloc 33, sc. 2, ap. 12, vă facem cunoscut că din verificarea făcută au rezultat următoarele:

Velcu Viorica nu a fost repartizată pentru o funcție care să devină permanentă deoarece nu are nici o calificare, iar ca pregătire școlară are numai 4 clase elementare, studii cu care nu poate fi primită la nici unul din cursurile de calificare. A fost repartizată către o unitate cu activități temporare ca muncitor necalificat.

Deoarece vîrsta îi permite și are posibilitate de a-și completa studiile, în municipiul Craiova funcționînd școli cu secții serale și fără frecvență, i s-a recomandat să se înscrie și să termine școala generală, după care va fi sprijinită a se califica într-o profesie pentru a deveni muncitor permanent.

prim vicepreședinte
ing. Marin Năstasie

secretar
Petre Dumitrescu

O lipsă de respect jignitoare

Vi se adresează Mihăescu Gheorghe, organizator de turism, remizier la Biroul de turism Vălenii de Munte, aparținînd Agenției de turism Ploiești. Vreau să relatez următorul fapt: în ziua de 11 noiembrie 1973 am comandat la Agenția Ploiești, respectiv tovarășului Ilina Marian, un autocar pentru un grup de 48 elevi de la liceul din Mineciu Ungureni, necesar efectuării unei excursii pe traseul Mineciu-București-Pitești-Cozia-Sibiu în ziua de 1 decembrie 1973. Ca de obicei, am solicitat prezentarea la Vălenii de Munte în seara zilei de 30 noiembrie.

În seara zilei de 30 noiembrie, între orele 19 și 20, am luat legătura telefonică cu Agenția Ploiești, respectiv cu tovarășul Lupea Cornel, care mi-a comunicat că autocarul se va prezenta în acea seară, așa că nu-mi rămîne decît să-l aștept. Văzînd că nu mai vine, am luat legătură și cu dispeceratul ITTA și acolo l-am găsit pe tovarășul Stoicescu, care mi-a spus că nu are comanda de la O.J.T. pentru a se prezenta în data de 30 noiembrie, ora 19, la Vălenii, deci autocarul urmează să se prezinte pe 1 decembrie, în jurul orei 7,30–8. Cei 48 de elevi care nu locuiesc toți în Mineciu, ci și prin satele alăturate, au stat așteptînd mașina pe traseul spre Mineciu și în fața liceului de la ora 5 pînă la ora 8.

Această lipsă de respect față de turiști, cu atît mai mult cu cît era vorba de copii în mare parte de la țară, este pur și simplu jignitoare. În aceste condiții nu se poate efectua un turism organizat care să dea solicitanților încredere în serviciile unităților noastre specializate. Aceste cuvinte sînt spicuite din părerile exprimate de organizatorul voluntar, tovarășul Preda Gheorghe, conducătorul acestui grup, și din cele ale participanților la excursie.

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de [illegible]

vorbind de sat, vorbim despre părinți

Un cîntec despre satul românesc,
Despre ce-a fost și despre ce rămîne,
Acum, cînd în cîmpiile române
Boabele grîului se răzvrătesc
Nemaiputînd ivirea să-și amîne;
Un cîntec despre satul românesc.

Că l-au cîntat și pășuniști și snobi,
Aceasta nu contează pîn-la urmă,
Nu-i satul șir de plopi ori deal de snopi,
Nici un hambar și nicidecum o turmă.

El e un fel, al nostru, de a fi,
Istorie ce nu poate să scuze,
Botez al șirurilor de copii
Ce duc lumina patriei pe buze.

Nu, satul nu-i ceva ce se consumă
La felul trei al mesei din oraș.
Un talger e și satul, uriaș,
La un cîntar păzit de-o sfîntă mumă.

Un cîntec despre-un sat, schimbat și el,
Pătruns adînc de a schimbării dramă,
Că trebuie și el să aibă-n seamă
Destule renunțări pînă la țel.

Pierdem atîtea spre a fi moderni,
Vom fi bogați, atent trăind acuma,
Că viața unei țări nu poți s-o cerni
Prin site de ocazie de-a gluma.

Încît se schimbă satul, renunțînd
La multe dintre cîte-au fost frumoase,
Însă curînd, mai mult decît curînd,
Un ev fertil va fi ca să se lase.

Dar noi, care venim din acest sat,
Noi știm să cîntărim întreaga faptă,
Știm cum era și știm cum s-a schimbat
Și, mai ales, visăm la ce-l așteaptă.

Pentru că România nu a fost,
Secole-n șir, pe hărțile planetei,
Decît un sat sub presiunea setei
Și-a foamei și-a nevoii de-adăpost.

Cînd Ștefan spunea Putnei să tresară
Și clopotelor ei să aibă glas
Vorbea cu-un sat, după potop rămas,
Un sat cu o răbdare milenară.

Vorbind de sat, vorbim despre părinți,
Că de la el ne tragem toți încoace,
Că satul e acela ce ne face
Mai naturali, mai demni și mai fierbinți.

Că și orașele parcă ne sînt,
Pe unde sînt frumoase, niște sate,
Așa cum vrem să fie, luminate,
Clădite sănătos pe-un bun pămînt.

Nu dăm civilizația-napoi,
Nu răscolim toți secolii de-a latul,
Ci spunem că de dincolo de noi
Ca un strămoș nemuritor e satul.

Și că îl vrem frumos, bogat și nou,
Dar să rămînă satul vetrei noastre
Unde mai urcă dimineți albastre
Și ciocîrliile mai au ecou.

Vom fi copiii veacului acest,
Dar vom avea mereu o rădăcină,
Tăcută, sub tot zgomotul celest,
Dar care e menită să ne țină.

Glorie deci, acum, Acestui Sat
Acestei mătci, acestei stări a firii,
Glorie lui, țăranul care-a stat,
Demn și întreg, în nobilul său sat,
Printre cutremurele omenirii.

Un cîntec despre satul românesc,
Despre lumina caldă care-l bate,
Cînd mugurii în somn se răsucesc
Simțind a înfloririi libertate,
Acum, cînd pe cîmpiile-nghețate,
Ca niște lămpi — boabe de grîu trăiesc
Un cîntec dur și dulce, despre toate,
Cîte înseamnă satul românesc
Un cîntec și — mai mult — o viață poate.

Adrian PĂUNESCU

omagiu satului românesc, istoriei, duratei și dezvoltării sale

«Comuna, ca unitate administrativ-teritorială de bază, dispune azi de toate condițiile necesare pentru o bună organizare a activității economice-sociale în vederea ridicării nivelului de viață, material și spiritual, al țărănimii».

NICOLAE CEAUȘESCU

(Cuvîntare la prima Conferință pe țară a Secretarilor comitetelor de partid și a președinților consiliilor populare comunale — 23 decembrie 1971)

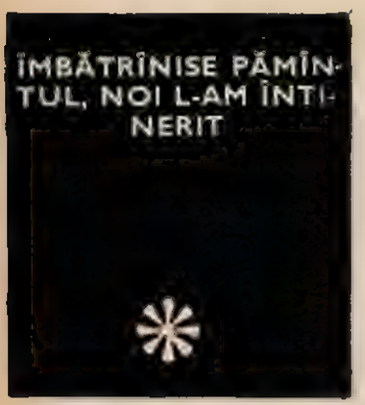

● Cabernet, Riesling și Merlot de Băleni pe piețele lumii ● Fermieri din Liban și Siria vin la Băleni pentru afaceri ● Acolo unde se pleacă pe cîmp cu soarele pe cer, nu se cîștigă 44 lei la normă

Ce se întîmplă azi în satul românesc? Acolo unde s-a născut Eternitatea noastră? Ce e permanență și ce e schimbare? Nu e, cred, o întrebare banală și nici una care să ne suscite nostalgii. Știu că în satul meu din Bărăgan nimeni n-ar dori să se întoarcă înapoi, să trăiască fie și ca acum 15 ani. De cîte ori revin acasă, tata îmi anunță noutățile satului și ele încep de obicei cu vreun soi de grîu semănat în Rède, cu cantitățile enorme de roșii, care se expediază, zice el, în cutii «Made in Romania», direct din grădinile de pe malul Ialomiței în R.F. Germania sau în Finlanda, apoi treburi ca acelea cu brutăria care nu face pîinea bună ca la București, cu consăteni care pleacă «în stațiune» la Herculane, la Felix, la Olănești, cu lipsa unui atelier de reparat televizoare, cu ce o să se întîmple în centrul satului, cum o să se schimbe, și tot așa... La fiecare reîntoarcere descopăr la tata cuvinte noi, neologisme pe care le manipulează corect și cu bună-știință, descopăr întrebări noi care și le pune și mi le pune în legătura cu destinele satului, cu legi, decrete, hotărîri de stat. Numai mama îl mai potolește «Ce te mai bagi tu, moșule, țăranule?! Ce-ți mai trebuie? Mănîncă-ți pensia sănătos!»

Nu doar despre tata și despre satul meu vreau să scriu aici, însă așa cum se întreabă el despre o mie și una de lucruri, îmi aduce mereu, acută, în minte întrebarea de la început: ce se întîmplă azi în satul românesc? Un azi în sens de prezent, un prezent nu de-o clipă, ci unul de istorie. Întrebarea ere răspunsuri radicale și date nu numai de noi, reporterii, ci mai profunde și atotcuprinzătoare date de știință, de cele mai diverse științe. Întrebîndu-te ce se întîmplă *azi* cu satul, îți poți răspunde, de pildă, tot cu o întrebare: *de ce mai există ca realitate sate dezvoltate și mai puțin dezvoltate?* Deși există o singură politică, politica partidului și statului nostru de dezvoltare a agriculturii și satului românesc. Cînd se fac investiții uriașe în agricultură, cînd deciziile privind cooperativele agricole sînt unice la *nivel național? Ce* dialectică le departajează și cum trebuie ea corectată? Este iarăși un răspuns pe care ni-l pot da numai științele.

*

Aflîndu-mă în județul Galați, am rugat *anume să merg într-o comună* bogată, dar care a fost săracă, una care a pornit foarte de jos și a ajuns foarte sus. Am fost trimisă la *Băleni*, una dintre acele comune de la talpa Moldovei, pierdute printre dealuri bătrîne, roase, mîncate de vînturi și ploi, care n-au dat oamenilor altceva decît umbra și peisajul. Intru cu mașina pe ulița mare a satului, de fapt șoseaua județeană, o ramificație la stînga, spre Tecuci, din drumul național spre Bîrlad, peste dealurile Bujorului, și observ bunăstarea după case, după oameni, după port. Îmi plac țărăncile care trec, printre ulițele ce dau în șosea, cu boccele de lînă în mîini, altele cu valurile de lînă în saci de nailon, poartă broboade bogate, ghete ori cizme, îmi plac copiii care se joacă prin curți îmbrăcați în pufoaice de efigs», îmi plac multe din fugarele mele observări, dar la urma urmei nu sînt prin nimic excepție față de tot ce vedem, ce întîlnim curent în satele noastre.

Care credeți că este realizarea dumneavoastră cea mai mare de cînd aveți cooperativă agricolă și care a condiționat schimbări marcante în comună?, îl întreb pe Alecu *Crăciun*, președintele C.A.P. Omul meditează, ezită, îmi spune că îi e greu să facă *o asemenea delimitare*. Și totuși, *fiindcă* insist și-i răspund că nu se poate listă fără căpătîi, se hotărăște: «*Amfiteatrul*». Mă ia pe cîmp și-mi arată dealurile aprinse de roșul coardei de vie, mă ia și-mi spune că n-a fost nimic niciodată aici. Am început în 1958, într-o primăvară vîntoasă. Nu știam să facem terase și am învățat, nu știam să cultivăm vie și am învățat. Satul a fost sat de clăcași, iar viță-de-vie n-a pomenit decît în platou întins, cîteva hectare, la moșierul care avea 80 la sută din pămîntul pe care îl are acum cooperativa. «Amfiteatrul», care și-a încetățenit numele, care a preschimbat denumirile locale ale dealurilor, înseamnă azi 515 hectare de vie, din soiurile cele mai nobile și cele mai pure, din soiurile negre cele mai pretențioase și mai greu de cultivat, dar și cele mai scumpe, înseamnă Fetească, Muscat, Riesling, Băbească, Merlot, Cabernet de Băleni — vinuri și struguri — solicitate la export, înseamnă noi ocupații ale țăranilor din Băleni, înseamnă 60 la sută din veniturile bănești ale C.A.P.-ului obținute în 1973 — 60 la sută din peste 22 de milioane. Și mai înseamnă în 1971 producția de struguri record pe țară pentru care ei, țăranii din Băleni, au fost distinși cu Ordinul Muncii clasa I. Și mai înseamnă că a legat oamenii *între ei*, i-a învățat să aștepte cu optimism, să creadă că și dealurile sterpe pot să dea rod, să creadă în președintele lor, Alecu Crăciun, care, în 1956 cînd i s-a încredințat conducerea avea doar 26 de ani, o vîrstă cînd alții mai sînt încă atît de legați de tinerețe. «Arat de secole din deal în vale și din vale în deal, pămîntul nostru era sec, nu mai avea stratul fertil, îmbătrînise și noi l-am întinerit — spune acest om, acum matur și Erou al Muncii Socialiste. Ani de zile am făcut campanii întregi de a ne salva pămîntul, de a-l scoate de sub zodia vînturilor, prin perdele de protecție, din pericolele ploilor, făcînd canalizări pluviale, de a-i stabiliza stratul fertil, îl îngrășăm în fiecare an cu gunoi și cu îngrășăminte chimice». Acum, cu în marile ferme, pe tarlalele C.A.P.-ului din Băleni, se împrăștie îngrășămintele și ierbicidele cu avioanele, iar din primăvară stropitul în vii se va face cu elicopterul. Dar pînă la actul acesta de agricultură *modernă*, tehnicizată și chimizată îmi vorbește președintele că o istorie poate tot atît de dramatică și cu tot atîtea penetrații în obiceiurile țăranilor din Băleni a fost sectorul zootehnic. La început a fost o obligație de plan, și a durat pînă cînd să devină *rentabil*. Noi și-aici *nu ne-am* făcut întîi pijama de mătase și-apoi cămașă. Ne-am făcut prima dată cămașa. Niște grajduri modeste, din pămînt... Ce s-o lungim, 1973 a fost în zootehnia de la Băleni an de scadență a unor mari autoinvestiții. Grajduri moderne, învelite cu tablă galvanizată, o hidrosferă de șase vagoane care asigură apa, centrală termică, profilactor pentru viței și o îngrășătorie de miei. Băleniî exportă miei în Siria și Liban, fermieri din aceste țări fac anual vizite acolo, în satul de la talpa Moldovei, ca să trateze afaceri, fără să mai surprindă pe nimeni din sat. Președintele e convins că la ora actuală C.A.P.-urile pot trece la o asemenea agricultură încît pot să atingă producțiile și nivelul de dotare al I.A.S.-urilor, pot deveni mari și puternice ferme.

Dar cîștigul țăranilor în ce stadiu se află?, îl întreb pe Alecu Crăciun. La noi e bun — răspunde. Media e de 44 de lei la norma convențională. Nu-i puțin. Cîștigă bine cei ce muncește bine. Noi avem grijă ca omul să aibă accesul la cîștig. Adică?, îl întreb. Sînt sectoare și lucrări care se plătesc bine, altele mai puțin. Eu cred că în stadiul actual de retribuție prin acord global, e anacronică organizarea în brigăzi specializate la sectorul vegetal. Diferențiază nepermis de mult cîștigul oamenilor. Dacă noi am lucra de pildă, cu ferme viticole, unde plata unei norme convenționale e de 80 de lei, ar însemna ca unii cooperatori să facă într-un an sute de norme convenționale și să cîștige enorm față de cei care lucrează la alte culturi și *muncesc, nu glumă*. Și țineți cont, la țăran ziua de lucru nu e 8 ore, e zi-lumină. La noi se pleacă la cîmp în zori. Acolo unde se pleacă cu soarele pe cer nu se cîștigă 44 de lei la normă.

Ciel IORDACHE

UN SAT AUTENTIC, CU ISTORIA SA ADEVĂRATĂ, NU O COLONIE-DORMITOR

— Să mergi 'mneata la Bistrița, mi se spune, că n-ai să regreți. Și iată-mă pe ulițele Bistriței, sat așezat cam la vreo 12 kilometri de Drobeta-Turnu Severin. Nu-i frig, nu-i nici zăpadă. În centru, animație destulă, ies copiii de la școală, plus că trebuie să pice dintr-un moment într-altul cursa de Drobeta-Turnu Severin. Umblu, privesc, răspund la saluturi. Chiar, mă gîndesc, ce-o fi deosebit în satul acesta? Casele, cele mai multe, cuprinse, gospodărești? Dar asta nu-i o raritate nici în Mehedinți, nici în alte părți. Buna-cuviință și prietenia copiilor, a celor mari care sînt gata să-ți dea orice lămurire, fără să te-ntrebe mai întîi cine ești, ce faci? Asta ar putea fi prilej de uimire pentru cine n-a călcat încă la sat. Peisajul — dealuri ce înconjoară din toate părțile așezarea? Departe de a fi nemaivăzut. Atunci?

Gheorghe C. Stoiculescu este învățător și directorul căminului cultural. Aflu cu uimire — prima uimire reală de cînd mă aflu în Bistrița — că are 70 de ani. E departe de a-i arăta. «Ce vreți, am treabă, ori, dacă n-am, îmi fac, nu pot să stau locului. Că dacă stau, prind rugină și dacă prinzi rugină...» Ce face învățătorul Stoiculescu? Organizează programele casei de cultură, se bate ca să îmbunătățească dotarea clubului, să îmbogățească biblioteca sătească. Toți copiii din sat sînt gata în orice moment să răspundă la apelul lui dom' Stoiculescu. De la dînsul am aflat cîte ceva despre satul Bistrița, aparținător comunei Hinova, fiindcă la ora actuală dacă o monografie a locului încă n-a fost întocmită, faptul este într-o oarecare măsură compensat de memoria vie a unor oameni ca învățătorul nostru care au înregistrat fără odihnă evenimentele cele mai importante. Ascult, înregistrez. («...Bistrița este atestată documentar la 1387... Locuitorii săi au avut de înfruntat încercări grele... apropierea Dunării... turcii. Dintotdeauna, chiar și acum, satul Bistrița a fost renumit prin legumicultură. Piața de la Turnu de noi este aprovizionată în cea mai mare parte...») În fine, întreb:

— Mai țin și alții la satul Bistrița, așa cum țineți dumneavoastră? Mai vor și alții să-l facă știut străinilor și să-l vadă propășind?

— Da cum de nu! Toată lumea...

— Asta așa, în general, dar concret, cine, ce face?

La care, învățătorul Gh. C. Stoiculescu îmi răspunde indirect, vorbindu-mi de bărbații satului care în zdrobitoare majoritate lucrează la întreprinderile din Drobeta-Turnu Severin.

— Pleacă dimineața, vin pe înserate. Cînd și cum să mai aibă timp de grijile comunei?

În lipsa lor, cei ce dau un oarecare ritm vieții satului sînt firește femeile, copiii, unii bătrîni.

— Dar cadrele didactice ale școlii?, mă pregătesc să întreb. Răspunsul vine prompt sub forma unui autobuz I.T.A. în care se grăbesc să se urce printre alții mai multe persoane mature și cu aspect vestimentar eminamente urban care, aflu, sînt profesorii și învățătorii din Bistrița. În totalitate locuiesc la Drobeta-Turnu Severin, sînt adică navetiști. Ajung în sat la 7,30 dimineața și pleacă în jurul orelor 13,00. Să nu ne grăbim să-i judecăm drastic și nediferențiat. Mai ales că mulți dintre ei, în frunte cu directorul, stau nu o dată în școală și după plecarea cursei de prînz, dînd meditații copiilor ori antrenîndu-i în diverse activități cultural-sportive. Sigur, ar fi bine într-un sat ca măcar o parte din cadrele didactice să fie de fel din partea locului. Alt fel ar fi viața spirituală a satului ori comunei respective. Dar cîți din fruntașii comunei — și e vorba de primar mai întîi — dau sprijin acestor învățători și profesori, asigurîndu-le locuință, înlesniri în privința procurării de lemne, alimente etc., în ultimă instanță acordîndu-le respectul pe care-l merită cu prisosință?

Este tot un fel de a-ți arăta atașamentul față de satul natal, doar că într-un fel mai puțin spectaculos, dar ceva mai dificil. Dar «obrazul subțire, cu cheltuială se ține» și dacă vrei activitate bogată la cămin, la bibliotecă, dacă vrei monografie sătească, atunci apleacă urechea și la doleanțele, în cea mai mare parte justificate, ale intelectualității satului!

Mi s-ar putea argumenta că în lumea satelor a mai existat și popa Tanda. Că fără sacrificii și apostolat nu se poate propăși. Așa este. Iar exemplul cel mai concludent mi-a fost servit în persoana — coincidență? — a preotului și învățătorului pensionar Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița. Optzeci «și ceva» de ani. Privire albastră, mișcări pline de siguranță, în flagrantă opoziție cu vîrsta enunțată. Folclorist pasionat, Gheorghe N Dumitrescu scoate pe cheltuială proprie revista «Izvorașul», care apare neîntrerupt din 1919 pînă în 1942. Mai editează culegeri de folclor, calendare, o altă «foaie populară» intitulată «Opaițul satelor». Colaborează activ la diverse reviste și publicații, se bucură de stima și prietenia unor personalități proeminente ale vieții noastre culturale. Întreține o vastă corespondență cu folcloriști sau iubitori de folclor din țară și de peste hotare. Despre activitatea sa s-a scris și se mai scrie încă în cele mai diverse ziare și reviste. Ba a fost și filmat, iar un cunoscut de-al său, de fel din Drobeta-Turnu Severin, l-a văzut la jurnalul de actualități în urmă cu mai multă vreme tocmai în... Cuba, pe cînd respectivul lucra acolo, constructor fiind.

Tot ce a făcut, a făcut în satul Bistrița din Mehedinți. În timpul liber. Pe banii săi.

Pentru ca satul și folclorul mehedințean să fie mai bine cunoscute, mai admirate și iubite.

Două camere au fost literalmente transformate în muzeu. Există aici o abundență de mărturii ale activității lui Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița care uluiește. Îmi arată o monedă cu efigia lui Alexandru Macedon. «Am descoperit-o pe teritoriul comunei». Un fel de topor cioplit grosolan, din os, mărturie a vechimii populației din același perimetru geografic. Arme turcești. «Dunărea a fost forțată nu o dată, și noi eram în drum».

Nu sînt convins că toți locuitorii Bistriței cunosc această comoară documentară. Iar, la fel, nu cred că ei, cei mai tineri locuitori ai săi, îl solicită des pe directorul căminului cultural să le vorbească despre satul lor, despre istoricul său. Și mai ales nu știu cît fac pentru propășirea sa spirituală actuală.

Navetism, adică lipsă de timp, apropierea de Drobeta-Turnu Severin, radio și TV — adică alte posibilități de distracție și informare care eclipsează pe cele «locale», mai modeste? Din toate cîte ceva.

Oricum, un sat autentic cum este Bistrița nu trebuie să riște să devină un fel de *colonie-dormitor* pentru mulți dintre locuitorii săi. Istoria sa i-o impune. Activitatea de decenii a celor doi bătrîni merită să fie continuată, amplificată.

Mihai HETCO

stîlpi de case românești (maramureș)

POIANA MARE, LA JUMĂTATEA DISTANȚEI DINTRE SAT ȘI ORAȘ

- **O comună cu patru cooperative agricole de producție, aflate într-o «întrecere pașnică. Spre binele oamenilor»**
- **Inginerul Dumitru Toader nu poate dormi din cauza unui vis: 10 000 kilograme de porumb la hectar**
- **La restaurantul din comună se poate bea whisky, dar nu prea se poate bea rom și rachiu**

Aflată în Dolj, la 90 kilometri de Craiova și la numai 13 de Calafat, comuna Poiana Mare se bucură de atestări documentare încă din vremea lui Mihai Viteazul și numără astăzi 16 000 de locuitori, cifră fermă, furnizată de evidențele circumscripțiilor sanitare. Altfel spus — 3 649 de case și 5 502 familii.

să fii pe harta țării o comună frumoasă

Comuna însăși și cele două sate aparținătoare, Tunarii Vechi și Tunarii Noi, înseamnă o așezare bogată, înainte de toate grație neodihnei oamenilor locului, dar și pămîntului pe care locuitorii l-au tăiat în patru fîșii mari, căci la Poiana Mare funcționează 4 cooperative agricole de producție, între care există — după spusele inginerului Dumitru Toader, președintele C.A.P. «Înainte» — «o întrecere pașnică, spre binele oamenilor, pentru umplerea hambarelor.

În ziua în care am sosit acolo, C.A.P.-ul condus de Dumitru Toader tocmai răspundea la chemarea cooperatorilor din Scornicești, asumîndu-și angajamente dintre cele mai onorabile, propunîndu-și să îndeplinească sarcinile pentru 1975 la toți indicatorii, în așa fel încît «producția globală din cincinal să se realizeze în numai patru ani, iar producția-marfă în patru ani și două luni». L-am întrebat pe inginerul Toader dacă ambițiile nu sînt prea mari. Mi-a răspuns că nu, dar nu-i ardea de vorbă. Era nevoie de dînsul la cîmp, și, în plus, îl chinuia o criză de sciatică, datorată arcurilor de la trăsură. Mi-a confirmat că în cooperativa pe care o conduce lucrurile merg bine, că unitatea a fost distinsă doi ani consecutiv cu Ordinul Muncii clasa I, că acordul global îi mulțumește pe țăran. Mi-a vorbit despre succese în puține fraze, pentru ca apoi să-mi explice, brusc înfierbîntat, că mai au multe de făcut, că în sectorul vegetal se cîștigă mai puțin decît în zootehnie și că la anul vor să obțină 8 000 de kilograme de porumb la hectar irigat și 60 000 de sfeclă. «Pînă nu vom scoate 10 000 de kilograme de porumb la hectar nu vom dormi bine noaptea, mi-a mărturisit. Ăsta nu este singurul vis. Mai visăm la o aprovizionare operativă, la multe îngrășăminte, sperăm ca în 1974 unitățile beneficiare să ne preia produsele din mers.

Mă opresc aici cu relatarea despre C.A.P. «Înainte», fiindcă a continua ar însemna o nedreptate, întrucît și celelalte cooperative ale comunei, «Viață Nouă», «Unirea» și «Timpuri Noi», ar merita să fie lăudate. Membrii lor muncesc cu sîrguință pentru binele propriu și pentru binele colectiv, adică pentru înflorirea gospodăriilor și pentru prosperitatea comunei, despre care nu mai poți spune astăzi, cu exactitate, că este un sat sau un oraș. Nu exagerez. În mare măsură, chiar dacă — îl citez acum pe primarul comunei, Sterie Geamănu — «Poiana Mare nu se văzu încă declarată oraș», așezarea posedă multe din atributele urbanisticii, trăsături caracteristice unui orășel. Există acolo 20 de puncte comerciale, magazine specializate de încălțăminte, electrotehnice, metalo-chimice și chiar cultural-sportive (!!), băcănii, trei bufete, un restaurant, un cinematograf permanent, trei cămine culturale, mai multe unități ale UCECOM-ului, întregul comerț desfăcînd în incinta comunei, în anul trecut, mărfuri în valoare de 58 milioane și jumătate, cu 1,5 milioane mai mult decît prevedea planul. Ar mai fi de adăugat, pentru a sublinia bunăstarea locuitorilor, cele peste 1 500 de televizoare și 1 750 de aparate de radio declarate, căci numărul real al acestora pare să fie mai mare.

Cam asta ar fi situația la Poiana Mare. Orașul cu industriile lui, cu produsele lui, își face simțită prezența aici, ca și pretutindeni în comunele noastre; oamenii cumpără mult, din magazine arătoase și bine aprovizionate, deci oamenii au bani, deci oamenii trăiesc bine, ba unii își iau «chiar» mașină, comuna avînd peste o sută de «Dacii» proprietate personală, marea majoritate aparținînd membrilor cooperatori.

Pe secretarul comitetului de partid, Ion Răducanu, l-am întrebat despre concediile țăranilor, și a răspuns că — spre deosebire de trecut — locuitorii din Poiana Mare se bat pentru biletele de tratament, că oamenii pleacă la băi, la mare sau la munte, și că singurul neajuns este faptul că numărul trimiterilor este insuficient. În 1973, 30 de cooperatori din 450 — cîți numără cu totul C.A.P. «Înainte» — au fost în concediu și s-au întors acasă mulțumiți. «Fără jignire, tratați în stațiunile respective cu nămol, ape termale și omenie». Prezent la discuție, inginerul Toader mi-a împărtășit un proiect mai vechi, netranspus încă în practică, dar pe care cooperatorii de la «Înainte» se gîndesc tot mai serios să-l materializeze: o vilă la Herculane pentru membrii C.A.P. Fonduri sînt, inițiativă există, vor trebui doar mișcate cîteva coli de hîrtie, pentru ca Petre Ciucă, Gheorghe Mitroi sau Titu Moțățianu — cu care m-am întreținut — să se urce în tren și să plece, cu copii și soacre, într-una din cele mai frumoase stațiuni balneare ale țării, către o «casă» proprie, a lor și numai a lor.

Dacă aș scrie aici că bunăstarea de la Poiana Mare se datorează, în exclusivitate, activității din C.A.P. aș comite, cu siguranță, o inexactitate. Poiana Mare este un sat bogat, unul dintre cele mai prospere din întreaga țară, după statisticile în vigoare, datorită celor patru cooperative, dar și datorită muncii separate a oamenilor, care și-au amenajat loturi proprii, pe care cultivă îndeobște roșii timpurii, din vînzarea cărora încasează anual peste 15 milioane de lei. Cum cheltuiesc acești bani și alții, am spus. Ridicarea cu fiecare zi a nivelului de trai înseamnă la Poiana Mare o acțiune concretă, vizibilă, venită din viață și nu din teorie, din explicații de birou. Oamenii trăiesc bine, au magazine specializate, au înlesniri și comodități urbane, au un restaurant civilizat, în care se poate bea whisky și cu sticla, dar nu se poate bea măcar un rom sau un rachiu, au cinci brutării capabile să coacă — atenție la cifră — 17 000 kilograme de pîine în 24 de ore.

Am cutreierat comuna. Se vînd televizoare, se vînd frigidere, se vînd motociclete chiar dacă moda trece, v-am mai spus, spre «Dacii», nu se găsește pește, n-au prea venit mezeluri, cum îmi explica Petre Ciobanu, la librărie se vinde mai multă proză decît poezie, ca peste tot dealtfel, adică Bromfield și Bronte înainte de toate, comerțul merge bine, chiar dacă clădirile de care se servește sînt adesea necorespunzătoare, iar oamenii nu au vocație de negustori.

La Poiana Mare oamenii care muncesc se și distrează. Cum o fac, unde și, mai ales, cînd, am aflat de la învățătorul Leonid Enache, directorul căminului cultural, un tînăr născut și crescut pe meleaguri oltenești, oltean pursînge, care mi-a descris activitatea căminelor culturale, vorbind despre taraf, despre fanfară, despre brigada de agitație, despre diplomele ansamblului coral, pomenind cu mîndrie succesele și întristîndu-se la fiecare poticnire. «Avem formații artistice suficiente, mi-a spus, dar oamenii vin greu la cămin. Trebuie să găsim soluții să-i atragem, avem datoria să le oferim mai mult decît televizorul sau cinematograful. Ne străduim pentru asta, dar nu întotdeauna reușim».

La cinematograful «1 Mai» din comună rula «Spre vestul sălbatic», cu sala numai pe jumătate plină. Din cauza filmului și a frigului dinăuntru, pentru că încălzirea centrală a clădirii nu funcționa. Urma să vină «Ciprian Porumbescu», se vindeau deja bilete, în stilul unor mari cinematografe, cu scaune plușate și sunet stereofonic, și se vindeau ultimele locuri, căci oamenii din Poiana Mare sînt, după cuvintele lui Constantin Dragnea, «amatori de filme cu dragoste și cu muzică și, mai ales, de filme românești».

Acestea fiind zise, Poiana Mare se apropie, cu pași apăsați, de condiția urbană, între această comună și orașul cel mai apropiat, Calafat, diferențele fiind greu de sesizat, și nu o dată în favoarea Poienii Mari, cu toate că orașul Calafat a influențat — și influențează — în bine dezvoltarea comunei, oferindu-le oamenilor ei șansa unui contact nemijlocit cu industria, avantajul unei vieți mai comode și mai moderne, prilejul unei activități intelectuale mai ample. La această urbanizare contribuie, desigur, și fenomenul de navetism, faptul că mare parte din tineretul comunei se întoarce după învățătură acasă, în sfîrșit, tendința locuitorilor — altfel firească, omenească pînă la capăt — de a avea la îndemînă cît mai multe din comoditățile vieții moderne. În acest context, din păcate, tradițiile vestimentare se pierd, prin comună se circulă mai ales cu costum și cravată chiar dacă pe bicicletă, obiceiurile vechi se sting. Horele se împuținează, nunțile se lipsesc de farmecul popular de altădată, fiind cel mai adesea cu dar, cu lăutari care strigă, peste masă, cum a dat cutare «cinci sute la miri și doi poli pentru orchestră».

Oamenii cu care am stat de vorbă la Poiana Mare au păreri împărțite despre viitorul comunei. Unii speră ca aceasta să devină, într-un timp cît mai apropiat, orașul Poiana Mare, alții cred că e mai bine ca Poiana Mare să rămînă ceea ce este, căci satul îi obișnuiește altfel pe oameni cu munca.

Desigur, ca în orice comună care se respectă, localnicii își conduc viitorul după un plan de sistematizare care se revendică mai degrabă urban, prevăzînd construirea unui centru civic, cu o casă de cultură, un palat administrativ, o poștă, o policlinică și așa mai departe, clădiri care să aibă minimum două etaje. Actualul centru, păstrînd ceva din vechea arhitectură a Olteniei rurale, se va dărîma, locul lui urmînd să fie luat de construcțiile pomenite. Gîndesc că acestea vor fi cam aceleași, la Poiana Mare lîngă Calafat, ca și lîngă Huși sau lîngă Oradea, și mai gîndesc că ar fi păcat să se urmărească transformarea comunei într-un oraș cu orice preț, de vreme ce este mult mai bine și mult mai sănătos să fii pe harta țării una dintre comunele cele mai frumoase și mai bogate, decît să însemni un orășel oarecare, unul ca multe altele.

E doar o opinie. Părerea unui om care n-a trăit la Poiana Mare decît puține ceasuri.

Desigur, oamenii de acolo, țăranii care cultivă pe pămîntul străbun al Olteniei grîne pentru ei și pentru alții, știu mai bine care le este destinul. Dealtfel, înainte de despărțire, secretarul de partid al comunei gîndea cu voce tare: «Cel mai bine ar fi să rămînem să muncim la sat, dar să fim la fel de aprovizionați ca la oraș»

Ovidiu IOANIȚOAIA

Iarna, dimineața, o călătorie din gara Titan pînă în gara Oltenița te însingurează. Și cum să nu ți se întîmple și asta, cînd în jurul tău navetiștii, acești oameni care alcătuiesc o mare familie pe roți, se cheamă cu nume de alint și-și vorbesc cu «măi, frate». Întrebîndu-se fiecare pe fiecare ce-au mai făcut între cele două trenuri. Pe urmă, culmea, își mai țin și locurile unul altuia, de aceea, cînd te așezi, ți se atrage cu cea mai deplină politețe atenția că ocupi locul cine știe cui care urmează să se suie la prima. În dimineața aceea însă eu am avut noroc, cîțiva membri ai «familiei» pierduseră trenul. Odată ajuns, tot întrebînd în dreapta și-n stînga de comuna Ulmeni, am nimerit la un capăt de I.G.O. Era ceață — zi neprietenoasă — pe ușa larg deschisă a autobuzului intra fumul lute de mititei tăvăliți pe un grătar de un voinic tuciuriu cu păr periat, berea trecea dintr-o gură într-alta, nea Vasile își cumpărase frigider și televizor și acum îl căuta pe șofer ca să-l «ciupească», altfel «cu ce să le car, ai?». Cu autobuzul am mers puțin, comuna Ulmeni e doar la 8 kilometri de Oltenița, de o parte și de alta a șoselei, pe o terasă din Cîmpia Mostiștei. La alți 8 kilometri, spre sud, se îmbrățișează Argeșul cu Dunărea. Părea, la prima vedere, o comună bogată, cu case noi de cărămidă, aveam să aflu dealtfel că 70% din ele au fost refăcute în ultimii 15 ani. Curți largi, de oameni gospodari cărora le place chiverniseala, de plugari harnici și cuminți din tată în fiu în această margine de Bărăgan «cu pămîntul ca icra». Ulmeni nu e o comună prea mare (5 918 locuitori în trei sate înșirate — Ulmeni, Tăușanca și Valea lui Soare), nu a fost mare nici înainte, cînd țăranii de aici munceau pe cele peste 5 000 hectare stăpînite de marii moșieri Stamulache, Gheorghe Grecu, Irinescu, prințul Callimachi și Radu Lăzărescu. Pe atunci trăiau în case mici, dărăpănate, de chirpici, acoperite cu stuf sau cu coceni. Astăzi nici nu-ți mai vine să crezi asta, dar nici nu ar mai trebui, cred, să ne mirăm prea mult în fața unor complexe noi, școli generale făcute cu gîndul de a le vedea odată și odată licee. Este firesc să fie așa astăzi, și oamenilor care dau pîine țării li se cuvine acest lucru.

C.A.P. «8 Martie» din Ulmeni a luat ființă în 1959. I s-a spus așa pentru că era «Ziua femeii», și una dintre femeile prezente la adunarea generală, Lucreția Ienciu, și-a adus aminte de asta. Primul președinte a fost Vișan Ion, unul dintre gospodarii de frunte ai satului. Astăzi are 65 de ani și a trecut prin cîteva operații grele care l-au îndepărtat de muncă, lucru care îl mîhnește cel mai mult. Altfel e foarte mulțumit. De copiii lui, șase, care, exceptîndu-l pe cel mic care e încă elev la Ș.N.O., au casele lor. Și de «colectiv».

— Cînd m-am înscris eu, toți au pornit după mine, că aveau încredere.

— Cu ce te-ai înscris, nea Ioane?

— Păi aveam 12 hectare, trei cai, căruță, și plug, și grapă... Mai mult m-a convins să intru directorul de atunci al «semeteului», venea mereu pe la mine și-mi spunea că va fi bine.

— Și?

— Eu sînt mulțumit acum, pentru că văd că «ceapeul» merge bine, și văd că toată lumea care nu prea vroia atunci să intre e acum mulțumită în toată bunăvremea. Îi văd înstăriți, numai bine, s-au înfipt la treabă, au trecut greutățile.

— Ce greutăți?

— Ei, ca la început, cînd am fost președinte și unii nu mă prea credeau dinții și i-am apropiat, am făcut și cinste, și horă, pentru că «omul sănătos muncește și petrece cu folos», pe urmă toată ziua eram pe cîmp și, dacă-i vedeam pe vreunul că nu muncește pămîntul cum trebuie, îi ziceam: «mă, pe al tău tot așa l-ai muncit?»

— Ce ar mai fi de făcut în comună, nea Ioane?

— Ce să mai fie? E magazin bun, e și băcănie. Și trei școli noi, și cămin... Daa, o brutărie, că e comună mare, și un drum bun pînă la moară.

L-am căutat pe președintele de astăzi, Gheorghe Porumbel, însă nu l-am găsit, plecase la Oltenița. În schimb, am stat de vorbă cu inginerul șef al C.A.P., D. Pop.

— Muncesc mulți bărbați în C.A.P.?

— Nu, cu excepția celor mai în vîrstă care nu mai vor să-și schimbe meseria.

— De ce, nu se cîștigă bine?

— Se cîștigă. În 1973 valoarea unei norme convenționale (fosta zi-muncă) a fost de 45 de lei. Un om harnic realizează o normă și jumătate, așa că...

— 45 de lei?

— Da. Retribuția de bază e însă la acordul global, unde fiecare cîștigă după cît muncește. La legume și la zootehnie realizează venituri pentru o zi lucrată de peste 100 de lei.

Într-adevăr, pe state, îngrijitorii Bîșu Mihai, Ioniță Petre, Zorzor Constantin și Rarită Nicolae aveau sume de peste 20 000 de lei încasate în 1973.

— În ultimele 40 de zile am dat oamenilor peste 3 000 000 lei.

Inginerul-șef nu prea vrea să se laude, preferă să-mi dicteze cifrele, care, în acest caz, exprimă nu numai cu exactitate un volum oarecare de muncă. Exprimă un anume mod al oamenilor de aici de a-și vedea de treabă cu nădejde, de a munci fiecare palmă de pămînt, împreună, uniți prin noi deprinderi, prin chipul de a trăi socialist. Iată cîteva cifre din 1973: *producția globală*, plan 14 290 000, realizat 16 069 000, *producția netă*, plan 5 991 000, realizat 8 175 000, *grîu*, plan 10 255 tone, realizat 10 259 tone, *porumb*, plan 289 tone, realizat 295 tone, *legume*, plan 1 400 tone, realizat 2 209 tone, *bovine*, plan 12 tone, realizat 32 tone, *porc*, plan 282 tone, realizat 354 tone.

În 1971 și 1972 C.A.P. «8 Martie» Ulmeni a fost decorată cu Ordinul Muncii clasa întîi. Conform rezultatelor pe 1973, ar urma să mai primească încă unul. În 1975 întreaga suprafață va fi irigată prin cel mai modern sistem din țară, ceea ce pentru Ulmeni va

PĂMÎNTUL E SĂRAC, NU ȘI OAMENII

insemna un salt calitativ și cantitativ uriaș, atît în agricultură, cît și în viața comunei.

— *Comuna noastră e frumoasă, îmi spune* tînărul locțiitor al secretarului de partid, Ion Dragomir. Oamenii sînt muncitori, înțelegători, cuminți aș zice, s-au ținut de treabă, n-au plecat în alte părți, în necaz au sărit să se ajute unul pe altul. Adevărați plugari, oamenii aceștia ai noștri, datorită lor arată comuna atît de frumos.

— Televizoare, radiouri, frigidere...

— De toate. Și mașini și-au luat cîțiva. Într-o familie nu e unul care să stea degeaba. Toți muncesc și aduc tot acasă.

— Ce doriți să faceți cît mai repede?

— Un dispensar nou, că ăsta de acum. Avem fondurile aprobate, îl facem neapărat. Mai sînt și altele, desigur, de făcut. Și pe astea le vom face. Dar înainte de toate un dispensar.

În Ulmeni casele sînt vopsite în verde, acel verde de grîu, primăvara, în tipsia de aur a țării.

Iulian NEACȘU

— În anii trecuți, un om măcina într-o lună cît macină acum într-un an.

— De ce?

— Eu sînt morar. Ce pot spune? Soția mea a fost cadru didactic, acum stă acasă cu copilul. De 10 ani planul a rămas același, deși lucrurile s-au mai schimbat un pic. Dacă moara s-ar moderniza, aș lucra zi și noapte; ar veni țăranii din satele învecinate.

De o parte și de alta a morii — doar două căruțe. Cu finul dintr-una se hrănește după aparențe un cal; din cealaltă — *un taur*, care din cînd în cînd se oprește din mestecat și privește spre locul unde ar fi trebuit să fie brutăria comunei. Din explicații poți ghici funcția interlocutorului în Consiliul popular comunal și venitul lui pe luna decembrie și mai puțin cauzele absenței unei întreprinderi atît de utile. Cad primii fulgi și oamenii de lîngă animale privesc spre cer.

Adela Tofan a crescut singură două fete cuminți, acum fiecare e la casa ei în Bicaz. «N-am umblat nebună de cap; m-am zbuciumat ca apa de maluri și am răzbit. Cînd eram doar fetiță, cu rochiță scurtă, picioarele goale și mai puțin singură veneau perceptorii cu «fonciarul»; de-atunci știu că oamenii prin părțile astea sînt mai săraci și pămîntul neroditor; și tot atunci, odată cu balada despre Ștefan cel Mare, am învățat că răzeșii din Războieni sînt curați ca lumina, cu suflet bun și răbdători». Lumină nu-i însă peste tot. Neștiutori, războienii n-au băgat de seamă că în contractul pentru electrificare în dreptul paragrafului «rețea de înaltă tensiune» întreprinderea de rețele electrice (I.R.E.) din Bacău a strecurat amănuntul «secundară» și au plătit din buzunar două sute de mii lei. N-au avut mai mulți bani și o parte din satul Valea Albă a rămas la opaiț și torțe care, în diminețile de iarnă, umplu cîmpurile, purtate de elevi în drum spre școala aflată la șapte kilometri. O parte din bani ar fi putut fi alocați pentru construirea unui cămin cultural; *nu există nici* unul și nici dorința de a-l ridica pînă cînd tribunalul nu va restabili dreptatea, iar I.R.E.-Bacău nu va restitui banii cuveniți după legile țării răzeșilor. Pentru bibliotecă a fost închiriată o cameră de unde lunar sînt împrumutate acasă în medie cinci sute de cărți. Lipsesc publicațiile tehnice pentru elevi, cărțile pentru copii (cel mai mult solicitate), în locul comenzilor făcute de bibliotecara Elena Filip, *Consiliul culturii* și educației socialiste din Piatra Neamț i-a trimis, printre altele, pentru folosința urmașilor lui Ștefan cel Mare, «Delapidarea și furtul în paguba avutului obștesc» de C. Barbu și «Bucolice» de Ovidiu Genaru.

Pămîntul e sărac. Nu și oamenii. În fiecare familie există un salariat, muncitor pe șantierele din Piatra sau la uzinele chimice din Săvinești. Structura unei familii este următoarea: tatăl lucrează la Piatra, eventual un fiu sau o fiică, soția muncește la C.A.P. împreună cu părinții, sau socrii, copiii sînt fie la o școală profesională sau la un liceu industrial, fie la facultate. Periodic unul dintre părinți își vizitează odrasla pe care o dorește cît mai bine aranjată. Cu puțina lor știință de a se descurca într-un mare oraș, ajung de bat la uși inaccesibile unui orășean.

În cooperativă banii sînt căutați în detrimentul retribuției în produse. De pe lotul în folosință personală familiile se aprovizionează cu tot ce presupune o viață tihnită la țară și uneori le rămîne chiar un fond disponibil pentru piață. Păsări și porci există în fiecare ogradă. Mai puțin vite. Din păcate însă principiul a rămas mai de demult: gospodăria naturală închisă, în grădini și pe loturile în folosință personală se cultivă totul și amestecat. Există o asemănare evidentă între ceea ce se cultivă în cooperativă și în gospodăriile personale. Și, în consecință, o autonomie distinctă a intereselor. Autonomie care practic generează o ordine inversă a priorităților, în detrimentul celor generale, cînd specializarea și completarea culturilor din cooperativă și gospodăriile personale ar stimula unitatea de interese la nivelul întregii comune. Sau, mai simplu, gospodăriile personale s-ar putea specializa în producerea bunurilor deficitare în cooperativă.

Pînă nu demult asistenta medicală Dominte avea următoarele funcții: membră a Comitetului executiv comunal, președinta Comitetului comunal al femeilor, secretara organizației de partid din spital, deputată comunală, deputată raională, organizatoarea grupei sindicale, membră a Comitetului județean al femeilor, membră a Comitetului de Crucea Roșie, membră a Societății de științe medicale, *propagandistă* și încă vreo două funcții pe care nu și le mai amintește. Valeriu Andrița este medic, n-are tot atîtea funcții, e mai tînăr, dar muncește și el zi și noapte. Dealtfel, peste 40 la sută din populația comunei sînt intelectuali, muncitori, funcționari, meseriași, adică oameni care primesc salariu. Satele sînt privite uneori nediferențiat, ca și cum întreaga populație ar fi alcătuită numai din țărani cooperatori. Or, specializarea, emanciparea, unitatea de interese la *nivelul comunei* de care vorbeam mai înainte nu sînt numai un act economic, ci mai ales un act politic și cultural, imposibil de înfăptuit în afara unei vieți sociale instituționalizate. În Războieni se construiește o școală, dar pînă la terminarea ei, chiar dacă populația acceptă, nu poate fi început un al doilea obiectiv social-cultural. Am arătat că în comună nu există cămin cultural, locuințe pentru medici, ingineri, profesori, baie comunală, brutărie, piață, sedii *corespunzătoare* pentru prestările de servicii, nu există o sală de ședințe, de spectacole sau orice fel de întruniri, nu există într-un cuvînt nici una dintre acele lucruri care concentrează și consolidează viața unei comunități. Anul acesta va fi început și terminat drumul de asfalt care leagă șoseaua principală de mănăstire, lung de patru kilometri și care costă cîteva milioane. Este desigur un fapt util și necesar, dar dacă am presupune că în primul rînd comuna ar avea nevoi *mult* mai stringente, Consiliul popular județean n-ar avea dreptul să le satisfacă din acești bani. Drum sau nimic. N-ar putea fi folosiți nici măcar sub formă de credit, dacă Războienii ar avea nevoie.

Șoseaua aceasta, turistic vorbind, va fi o sursă de noi venituri pentru populație, *vor intra mai mulți bani în comună*, va fi deci mai bine. Din păcate, nu există decît foarte puține mijloace ca acești bani să fie cheltuiți în interiorul comunei, să rămînă deci la dispoziția consiliului popular, care firește i-ar cheltui tot în interesul obștesc.

Nicolae CRISTACHE

CUM SE ÎMPACĂ UN SAT CU LUMEA

● Cîmpia este ca marea. O simți de departe. Are o respirație numai a ei, care ritmează propria ta respirație. Și simțurile sînt ca niște oglinzi aburite de presimțirea recoltei. Aici, unde ne-am întrebat: cum se împacă un sat cu lumea? — Cobadin, județul Constanța.

● Notez: o fabrică de cărămidă cu o producție globală de 5 milioane, o unitate de morărit, un atelier de tîmplărie unde muncesc 85 de oameni în două schimburi, o echipă de zidari constructori, frizerie-coafură, atelier de tricotat, brutărie cu o capacitate zilnică de 5 tone și unde se lucrează de asemenea în schimburi, magazin universal, magazin de confecții și altul de articole casnice, patru băcănii, o alimentară cu autoservire, două restaurante cu mîncare caldă, două bufete, piață, un I.A.S. cu 7 700 hectare și cu un grup social propriu, un C.A.P. cu 3 700 hectare, S.M.A., complex intercooperatist de creștere și îngrășare a porcilor, PECO. În continuare: un liceu de cultură generală cu 1 250 elevi și 67 profesori, o sală de cinematograf neîncăpătoare, cu 220 locuri, un dispensar uman cu 6 medici și 16 cadre medii sanitare, două blocuri a cîte 20 de apartamente, farmacie, o unitate de termoficare pentru deservirea centrului civic...

— Mă rog, Cobadinul e sat sau oraș?

— S-a făcut propunerea de a fi declarat oraș, problema e în discuție, îmi explică Ion Manolescu, primarul.

Așadar, poate că acesta este unul dintre ultimele reportaje *despre Cobadin-sat*, centru de comună.

● Eu cred că într-o anumită ordine de idei și într-o anumită ordine a sentimentelor pămîntul ar trebui trecut între ființe. De aceeași părere am impresia că sînt și cobadinenii. Iar ceremonialul dialogului lor cu pămîntul, aș insista, nu-i deloc numai un fel de a vorbi, ci unul din acele adevăruri care călăuzesc o viață de om, dînd sugestia identității neconfundabile a acelei vieți, pe care n-o putem asemăna decît *unei* opere de artă în fața căreia artistul însuși nu știe ce-ar putea să spună mai întîi despre munca sa în cîteva cuvinte. Cum ar putea să explice atîtea lucruri în atît de puțin timp. Și de unde să începă? De la «plinea de ghircă», pîinea aia amară de grîu pitic care se cultiva înainte pe aceste locuri? De la cele cinci I.A.R.-uri pe coltari care arau tot pe la boier fiindcă țăranul, vezi bine, nu prea avea încredere. Lucruri trecute! Mult mai ușor se vorbește despre ziua de azi. De pildă, că producția medie pe comună la porumb a fost, în '73, de 5 757 kilograme la hectar, dar C.A.P. Cobadin a scos 6 300, iar unii cooperatori chiar peste 10 000 kilograme. Printre ei: Duță Ștefan, Zaporojan Trofim. Sau, la C.A.P. Conacu: planul prevedea 12 000 kilograme, dar Ilie Ioan și Vasile Marin au reușit să scoată 18 000 și, respectiv, 21 000 kilograme struguri la hectar.

Și oamenii spun aceste cifre cu aerul că spun totul despre ei.

În rest, îți arată casele, îți vorbesc despre copiii lor. Asta așa, ca să se vadă că dacă muncesc, muncesc cu folos.

● Comuna se exprimă pregnant prin ideea de construcție. De data aceasta n-am întîlnit însă dimensiunile enorme, n-am trecut *prin umbra* greoaie a *metalului* de pe mari șantiere, de data aceasta am întîlnit pur și simplu niște oameni care construiesc cît se poate de direct, cît se poate de ne-

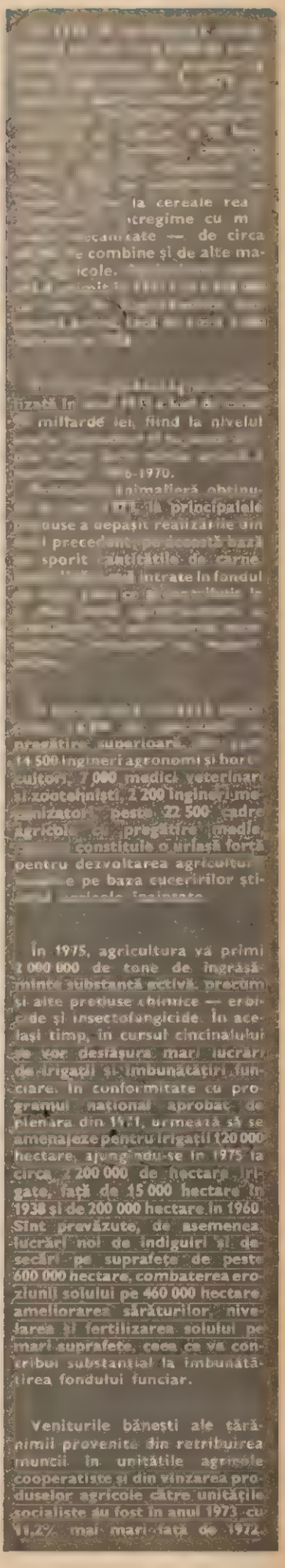

mijlocit pentru el însuşi. E vorba deci nu despre construcţia la care trudeşti ani lungi şi a cărei unitate de structură poţi să o uiţi uneori, furat de amănunt, pentru că abia la sfîrşit să te înalţi şi din perspectiva lucrului înfăptuit s-o contempli, să-ţi dai seama că aşa, în întregul ei, ea a rămas pînă atunci o surpriză. De data aceasta e vorba despre construcţia care se integrează parcă mai simplu în viaţa oamenilor, pentru că ea nu rupe un peisaj ca să-l reconstituie după alte modele, ci — în acelaşi ton de afectivitate — îl sistematizează, îl ordonează numai, în sensul unor cerinţe sporite de bunăstare, de confort. De civilizaţie.

Obiectivele mari a căror construcţie se va continua odată cu primăvara acestui an sînt două: căminul cultural, prevăzut a avea o sală cu 450 locuri, şi alimentarea cu apă curentă. Afară, la cimp, vor începe lucrările pentru sistemul de irigaţii Vederoasa, care va deservi Cobadinul plus alte citeva comune.

Important: munca voluntară îşi va spune şi în acest an cuvîntul. Un cuvînt greu!

● De vorbă, în continuare, cu primarul.

— Despre problema fluctuaţiei forţei de muncă.

— Fenomenul există, dar el, aici, la noi, nu este atît de important. Avem oameni care au venit de prin alte părţi şi i-am primit bine. Sînt şi unii localnici care au plecat să muncească la oraş, mai ales la Medgidia Adevărul este însă că în general oamenii noştri sînt stabili. Familie de familie, ei n-au prea fost voiajori. Au rămas aici unde, slavă Domnului, e destul de muncă.

— De ce vă iubesc cobadinenii?

— Poate unde am încercat să simtă fiecare că se face şi pentru el ceva. Cînd am turnat trotuarele nu ne-am gîndit să facem asta numai prin centru sau de-a lungul şoselelor asfaltate ci, în primul rînd, acolo unde nu este asfalt sau piatră pe drum. Ca să aibă toţi nişte condiţii. E un exemplu.

— Ce nu vă place la oamenii dumneavoastră?

— Nu-mi place la unii, foarte puţini, că s-au domnit. Nu mai vor să stea la vaci, de pildă, li se pare o treabă murdară, vor ceva mai uşor. Dar uită că tot de aici şi-au făcut un rost. (Profit de ocazie ca să arăt că un mulgător poate lua la noi şi 3 000 lei lunar.)

● La comitetul de partid al comunei. Secretarul — plecat la un curs de două luni Locţiitorul secretarului şi director de cămin cultural — Lupu Traian, absolvent de arte plastice la Timişoara şi bănăţean de fel, dar devenit dobrogean prin repartizare şi prin căsătorie. Un băiat înalt, slab, cu o pereche de ochelari pe care-i scoate şi-i şterge din cînd în cînd.

«Vorbind despre activitatea culturală, nu sînt mulţumit cu realizările de pînă acum. Pentru că această comună e foarte mare mă aşteptam să fac nişte lucruri mai deosebite». Totuşi: aflu că aici există un cor — clasă a şcolii populare de artă din Constanţa — care şi-a adjudecat mai multe trofee în cadrul unor festivaluri corale interjudeţene. «O să vă rog să scrieţi neapărat despre profesorul nostru de muzică, Florescu Gheorghe, pentru că ne ajută atît de mult». Şi-mi dă şi alte nume de profesori şi elevi, de medici şi cooperatori, de ingineri şi tehnicieni care dau viaţă celor două formaţii de teatru, orchestrelor de muzică populară şi uşoară, brigăzii de agitaţie, emisiunilor centrului de radioficare al comunei.

Întreb despre felul cum a rezolvat, ca secretar, necazul vreunui consătean. Vorbeşte despre Zemcenco Gheorghe, cu a cărui soţie s-a pomenit odată venind şi spunîndu-i că bărbatul n-aduce banii acasă, că se poartă urît, că s-au certat. A mers şi le-a vorbit. A luat-o pe departe că nu se putea altfel, dar pînă la urmă tot a pus punctul pe i: da, aşa nu merge, unde o să se ajungă? S-au împăcat.

Vorbeşte la telefon. Aşteptăm. Încheie mulţumind prelung pentru ceva, nu ştim ce, apoi se adresează instructorului Stănia Ion de la comitetul judeţean de partid Constanţa: Ei, ce credeţi, am mai făcut progrese? Vă place cum vorbesc cu oamenii? Iar acesta, dînd să-i răspundă, se întoarce spre mine şi-mi explică: «Tovarăşul Lupu e de o modestie rară, exagerată, şi de o politeţe tot exagerată». Pricep unde bate instructorul şi reţin scena: care va să zică un profesor, un elev, şi formarea unui cadru de conducere».

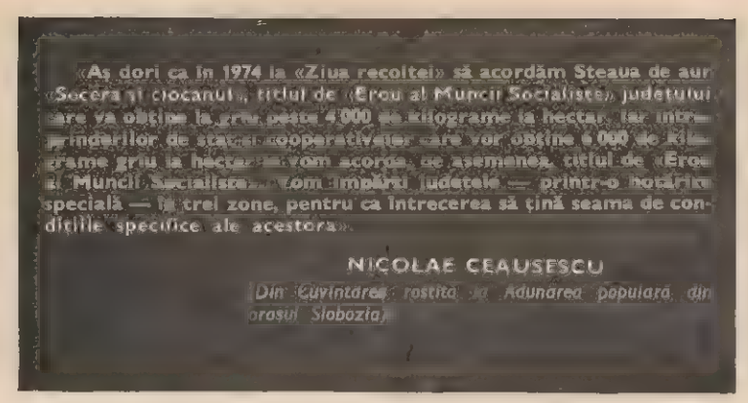

Dar îl cunosc şi eu pe Lupu Traian. De dimineaţă el a venit primul la consiliul popular şi mi-a fost ghid prin toată comuna. Şi, poate chiar datorită modestiei şi politeţei, aş putea spune că mi-a devenit prieten. Dar n-aş vrea acum să se spună că scriu despre prietenii mei. De fapt, tot el mă ajută:

O să vă rog să scrieţi neapărat şi despre tovarăşul Bilă Gheorghe, directorul I.A.S. Pînă acum vreo cîtva timp mergeau lucrurile cam slab acolo, dar de cînd a venit dînsul s-a schimbat situaţia. Alt sistem de conducere, alt mod de a se purta cu oamenii. Ferma zootehnică a luat locul trei pe ţară, au avut plan de 30 000 şi au dat 97 000 de litri lapte.

O să vă rog să scrieţi neapărat şi despre...

Mă înarmează şi cu vreo zece fotografii mari, bine lucrate. Poate şi-o găsi vreuna un loc în revistă, îmi spune. În ele: cobadineanul la muncă, acasă, pe stradă, în restaurant, la meci.

● Cîmpia este ca marea.

O simţi de departe.

Are o respiraţie numai a ei, care ritmează propria ta respiraţie.

Şi simţurile sînt ca nişte oglinzi aburite de presimţirea recoltei.

Aici unde ne-am întrebat: Cum se împacă un sat cu lumea? — şi-am răspuns: pe de o parte dînd, pe de altă parte primind, şi ţinînd — precum Cobadinul — o dreaptă cumpănă între a da şi a primi.

Dumitru ELIADE

Acolo unde Ţara Zarandului îşi urcă pămînturile mai aproape de cer, unde rîurile sînt mici şi oamenii mai puţini ca aiurea, a fost odată un tîrg. Legenda spune că bătrînii înţelepţi privind dealurile şi munţii dimprejur s-au plîns de pămînt că nu dă hrană pentru toate gurile şi-au hotărît ca fiecare sat să mai aibă o îndeletnicire, numai a lui. De atunci, cei din Rişculiţa sînt spătari, cei din Obîrşa olari, cei din Dobroţi butari, cei din Loauţi rotari, iar cei din Juncu de Sus, fluierari. Timpul, care schimbă lume şi oameni şi obiceiuri, n-a clintit întru totul tradiţia. Dacă olăritul în Obîrşa se stinge încet sau poate aşteaptă un timp mai bun, cei din Rişculiţa sînt tot spătari, chiar dacă nu mai coboară cu spete de ţesut în spinare în Balcani pînă spre Constantinopol, cum spune tradiţia orală. Rişculiţa are, după ultimul recensămînt, 825 de locuitori şi sînt spătari şi colindă şi-acum aproape întreaga ţară «Eu am învăţat geografia României umblînd cu spete şi am avut la geografie numai zece», îşi aminteşte Moise Negriu Cea mai mare performanţă geografică a lui Moise Negriu a fost drumul de la Giurgiu pînă la Baia de Criş făcut pe jos, cam 600 de kilometri. De la Baia de Criş pînă în sat a mers însă cu autobuzul: erau numai şapte kilometri. «Noi am contribuit prin spătărit la înfrumuseţarea îmbrăcămintei», afirmă cu convingere Moise, dîndu-mi să înţeleg că arta românească a ţesutului datorează celor din Rişculiţa, vii sau morţi, o parte din tehnologie şi posibilitatea de a realiza motive ornamentale cu artă.

«Mica noastră agricultură, plugul nostru, a fost spata», rezumă într-o propoziţie Ion Sîrbu, în vîrstă de 59 de ani, situaţia satului dintotdeauna şi poate cea de azi. Meşteşugul — complementar unei agriculturi şi zootehniei montane cu randament scăzut — a creat relaţii speciale în familie şi chiar în viaţa socială a satului, unde chiar popa şi învăţătorul lucrau odinioară spete. «Totul merge pe bază de calcul şi planificare», explică în limbaj modern Moise diviziunea muncii în familie: copiii răsucesc sfoara; femeia pune cînepa, o topeşte, o face fuior, o toarce, şi sfoara o tratează cu răşină de brad (adusă de cei din comuna Avram Iancu), ajută la făcutul dinţilor modelîndu-i pe plotoc; bărbatul adună materialul lemnos (alun, stejar, plop sau singer), îl fasonează şi montează sutele de dinţi; în sfîrşit, bătrînii din casă încheie un proces care durează zile în şir, finisînd cu migală unealta aceasta de ţesut.

Cînd întreg satul se închidea în casă era semn că s-au cules cartofii şi puţinele bucate, era semn că vine toamna cu ploile şi iarna cu zăpezile, că ziua se face mai mică şi noaptea mai lungă. Începea anotimpul celei de-a doua perioade a satului sărac: facerea spetelor şi tocmirea nunţilor. Se mergea la neamuri, la prieteni, «la lumină», petrolul era puţin şi noaptea lungă şi oamenii erau mereu cu gîndul la primăvară, cînd toate se gată. Spata, săraca, era toată speranţa, ea aducea în casă şi grîul, şi porumbul, şi banii. Acum peste 85 la sută din locuitori sînt ziua mineri şi noaptea spătari. Ei n-au renunţat în pofida cîştigurilor bune la meşteşugul tradiţional. Mai practică unii dintre ei şi agricultura (dar azi sînt în sat numai doi cai, dar 6 autoturisme!).

Obiceiurile se mai păstrează cu o anumită sfinţenie, însă orasul le schimbă treptat, poate pe nesimţite. Privesc o fotografie pe care mi-o arată Moise Negriu şi văd că mirii sînt îmbrăcaţi în straie de oraş, într-o poză de oraş. Totuşi şi azi cînd mirele îşi aşteaptă mireasa, după vechi tradiţii i se aduce de obicei o fetiţă sau o altă persoană — un travesti în care un bărbat sau o femeie sînt mascaţi pînă la grotesc cu făină, avînd în jurul capului o cunună de ceapă sau usturoi şi pănuşi de porumb, şi la gît un colier de ardei iute. «Nu asta-i mireasa!», strigă mirele; «Dacă şedeai un pic şi nu te-nsurai, de asta căpăta-i», îi răspund vocile.

Satul se transformă şi dacă nu sufletul e cel care a suferit cele mai importante mutaţii, frapantă este în schimb înfăţişarea caselor. Nu numai că în cea mai mare parte sînt noi, dar ele au dimensiunea unor vile cu 4-6 camere. (Ion Sîrbu îmi spune în glumă: «Înainte, noi, cei de-aici, eram de «familie mare»: aveam 3-4 paturi într-o odaie unde dormeam toţi, nora cu socrii, socrii cu nepoţii») Civilizaţia oraşului pătrunde pe nesimţite cu toate binefacerile ei: autobuzul care duce copii la şcoală, maşina de spălat, televizorul, mobila luată în rate, învăţătura la şcoli superioare, dar tot ea a introdus o mentalitate străină tradiţiei locului. Directorul şcolii de 8 ani, Nicolae Faur, îşi aminteşte că pe vremea lui erau 50 de copii în clasa întîi, iar profesorul de română Teodor Micluţa, care e mai tînăr, avea în aceeaşi clasă 25 de colegi. Acum, în clasa I sînt doar 7 copii. Şcoala e tot mai mult ameninţată să fie desfiinţată din lipsă de elevi şi cei cîţiva profesori şi învăţători se gîndesc cu regret că vor fi obligaţi să părăsească satul. Pentru că în acele case mari şi frumoase familiile sînt din ce în ce mai puţin numeroase: un copil, rar doi, sau poate nici unul. (În 1973 s-au înregistrat în sat doar 16 naşteri.) Numai bătrînii îşi mai aduc aminte că ei erau odată şase ori opt copii la părinţi şi trăiau toţi în case acoperite cu paie.

Cornel BOZBICI

Vedere panoramică a satului Şintereag, aflat pe malul Şieului, în judeţul Bistriţa-Năsăud, la un pas de apa învolburată a Someşului... Aşezare de oameni harnici care şi-au asfaltat o şosea modernă, prevăzută cu multe case zdravene şi arătoase. Un sat ca multe altele, curat, vrednic, românesc...

Fotografie de Emanuel TÂNJALĂ

ACEI FRUMOȘI ÎNVĂȚĂTORI

Se numesc Maria Frumos și Vasile Frumos și sînt frumoși. Este o familie de frumoși și de învățători, ea de 23 de ani și el iar de 23, el cu armata făcută și ea așteptîndu-l în acest răstimp să se întoarcă. Să se întoarcă în satul acela din vîrful munților, la Piatra Fîntînele, unde au fost repartizați, sat singuratic, acolo unde Dornele se varsă în Ardeal, sau, dacă vreți, unde Ardealul urcă spre Moldova. Sat împrăștiat pe mai multe văi, cîteva case adunate lîngă șosea, un magazin cu de toate și o unitate utilată pentru deszăpezire. În rest, case risipite, casă și pădure, casă și singurătate. Din aceste case pleacă în fiecare zi 34 de elevi spre școală. Unii vin pe jos de la 5 sau 6 kilometri, vin singuri, mogîldeață de om prin zăpadă luptîndu-se să-și taie o urmă. Pleacă omul acesta mic de acasă, cărți în traistă și pîine cu untură, merge greu prin zăpada căzută de curînd, uneori îl însoțește unul mai mare din ai casei. Îl însoțește, dacă nu cumva omul acesta mic trebuie să stea în ziua aceea acasă cu alții și mai mici, să-i păzească; părinții au plecat după fîn, tatăl lucrează poate la pădure. Pleacă mogîldeața de acasă, poate i-e teamă, dar nu spune, mai greu sînt primii kilometri, pînă la prima casă «vecină». Acolo se mai însoțește cu un altul, acum sînt doi, acum nu mai îi-e teamă de nimic. Pînă la școală se mai adaugă cîțiva la acest grup, sosesc la școală grupuri, grupuri, par niște torenți care au răzbit pe văile munților și se adună acum într-un rîu mai mare. Rîul sosește la școală cam pînă pe la ora zece, după cît de repede s-a luminat. Frumoșii învățători știu cînd vor sosi, se uită pe cer și știu. «Acum au venit cei din vale, mai așteptăm puțin și sosește și ultimul grup». Apoi îi iau pe rînd și îi scutură de zăpadă, îi pun să se descalțe, îi țin lîngă sobă. În sobă foc vesel din lemn de brad. A-ntîia și a treia într-o clasă, la Maria Frumos, a doua și a patra în cealaltă. Școala este mică, miroase peste tot a brad, școală de birne, o casă ca celelalte în panta unui deal. Jur-împrejur zăpada s-a înălțat pînă la ferestre, vine o femeie din sat dimineața și o aruncă de lîngă perete ca să intre lumina în clase. Pe pereți, înăuntru, cîteva planșe colorate, una din ele înfățișează cam ceea ce s-ar numi «toamnă». Sînt acolo doi vînători cu mustăți, niște oameni care culeg mere dintr-o grădină, iar în fundal un tractor care ară. Cam acesta este materialul didactic (se mai văd într-un dulap un compas și cîteva cărți), în rest frumoșii învățători au desenat ei, cum au putut, litere și semne de alfabet. Bănci scunde și lungi, încap patru într-o bancă, bănci pline cu crestături de briceag, pe aceste bănci au învățat și unii din părinții acestor copii. Copiii s-au așezat în bănci, nu scoate unul o vorbă, se uită la străinul de mine cu niște ochi prepondereni albaștri, mă privesc «cu lacurile» — îmi vine în minte versul acela. Apoi deschid cartea la o lecție de citire, e vorba acolo de orășelul copiilor. Citesc: «Am ajuns. Orășelul copiilor arată ca în basme. În mijloc, uriașul brad strălucea, împodobit cu globuri de multe culori și jucării de tot felul».

Acest text este cinic. Acest text nu este pentru ei. Doar cîțiva dintre ei au văzut, în vară, pentru prima dată un oraș. I-au luat cei doi învățători și i-au urcat într-un autobuz, unii mergeau pentru prima dată cu autobuzul, i-au dus învățătorii în orașul Bistrița. «Stăteau ca sfinții, le-am spus: aceasta este o stradă, acesta este un parc. Un parc au priceput ei mai repede, este un fel de poiană și are scaune, mai greu a fost la muzeu». Copiii din Piatra Fîntînele citesc despre orășelul copiilor, ajung la brad și înțeleg; înțeleg și despre globuri, cred că este, așa, un fel de casă mare cu pom de iarnă. E frumos în orășelul copiilor! Cei care stau mai departe, atunci cînd vin la școală pentru prima dată nu au văzut mai mult de 10 oameni în toată viața lor. I-au văzut pe cei ai casei și pe vecinii mai apropiați, dar cunosc toate poienile de primprejur, știu unde se coace zmeura și mura. Vin în prima zi de școală, vin însoțiți de mame, se sperie cînd văd atîția copii, nu vor să stea la școală. În fiecare an cîteva mame stau cu ei în bancă cel puțin o săptămînă, lecție de lecție, pînă se obișnuiesc copiii. Cărți cu poze, jocuri, creioane, atîtea și atîtea minunății, mașini pe șosea, magazinul sătesc cu bomboane colorate în pungă — iată cîteva lucruri care îi îmblînzesc, îi fac apoi să vină la școală. Se obișnuiesc repede cu colectivitatea, în vara viitoare încep să o șteargă de la vite, le lasă în voia lor să pască și ies la șosea cu cofe de fragi sau de zmeură. Cei care au trecut pe acolo îi știu, i-au văzut; se spune că o familie din Brașov a îndrăgit atît de mult o fetiță încît vine de patru ani în fiecare vară să o vadă.

Copiii stau frumos rînduiți în bănci, nu am mai stat să văd ce vor scrie la compunere pe tema «O întîmplare din viața mea», cred că majoritatea vor descrie drumul pînă la oraș, apoi orașul care are străzi, parcuri, muzeu și strand. Am trecut alături, la cei mai mici (între care se aflau și trei elevi dintr-a treia), i-am văzut cum scot frumos batistele la control, cum arată unghiile curate; «Ce se adună sub unghii, copii? Sub unghii se adună — ce? — spune Trifane, mi-mi-croobi». Sub unghiile murdare se adună microbi, copiii se spală pe mîini, frumos, într-un lighean, copiii beau apă din găleată, fiecare cu ceașca lui, copiii scriu pe tablă litere lungi, ca niște berze. Litera lui A, și litera lui K, știm de la ce vine, ca și litera lui M, care vine de la munte, și litera lui V, care vine de la Veșnicie. La Piatra Fîntînele copiii învață veșnicia!

Dinu FLĂMÂND

EU ARĂT CA-NTR-O OGLINDĂ PE FIECARE

— Ce fel de teatru faceți, Constantin Jugan?

— Eu nu fac teatru, eu arăt ca-ntr-o oglindă pe fiecare. Omul se îndreaptă în bine dacă-i arăți unde a greșit, a răspuns bătrînul animator de teatru țărănesc la matineul duminical numărul 1 de la Modern-club.

Și așa, Constantin Jugan, țăranul cu șapte clase din comuna Șanț, construiește oral, pe realitățile satului său, fără un text dinainte scris, o poveste ce seamănă cu *Regele Lear*. Chiar dacă *Bătrînul își împarte averea* fiilor nerecunoscători și nu fiicelor, chiar dacă singurul suflet care îl înțelege în durerea

(Continuare în pag. 14)

Amintește «poarta sărutului» și atunci amintește porțile gorjenești. Dar parcă și un arc de triumf. Poate acesta din urmă a fost metafora gîndită de oamenii din Poiana Mare a Doljului, cînd intră în sediul C.A.P.-ului să treacă mereu pe sub acest arc de triumf al «Vieții noi».

S-a copt pîinea. Pîinea țăranului se face azi în brutării și nu în «țăst» acasă.

Bună dimineața, primăvară! Muguri albi să creșteți mari!

La Modern-club din Capitală, invitat de onoare nu «teatru din pod», ci teatrul din Șanț. Cu un Rege Lear în haine țărănești, răsărit din pămînturile și mitologia populară a năsăudenilor.

Ca la Năsăud: cu zăpadă, cu străiți și pe neginduite un fotoreporter de la «Flacăra».

Sat de munte cu case de munte. Așa ne plac casele satului, să fie ale satului, să-i poarte însemnele (fotografia din dreapta sus).

Fotografii de
Elena GHERA
Vasile MOLDOVAN
și Ion PREDOȘANU

după 60 de ani de arhitectură, henrieta delavrancea a ajuns la concluzia:

țăranul român este un extraordinar meseriaș în a construi case

Dacă ar fi fost după Barbu Delavrancea, cel de-al patrulea copil ar fi trebuit să fie, neapărat, un băiat. După trei fete ar fi fost firesc și, poate, omenesc ca marele scriitor să aibă un fiu care să continue neamul și să păstreze, peste timp, un nume atît de demn și de cunoscut. Din păcate, băiatul destinat — în planurile scriitorului — a deveni arhitect a fost tot o fată, Henrieta, o fată însă vrednică și înfiptă, care va ieși la viață, cum o alinta tatăl, «asemenea unui bărbat».

Anii s-au scurs. Scriitorul a trecut de mult în lumea umbrelor, una dintre surori l-a urmat de timpuriu, dar Henrieta Delavrancea-Gibori continuă să fie arhitectă și să lucreze, zi de zi, deși a lăsat în spate o carieră de o longevitate extraordinară. «În octombrie '73 am împlinit 60 de ani din ziua cînd am intrat la Școala de arhitectură, îmi spune. Au fost șase decenii de muncă neîntreruptă, de entuziasm, de satisfacții, de necazuri, șase decenii de viață autentică, trăită cu intensitate».

*

Mă aflu la catul întîi al unei case cochete, în stil românesc, plasată în inima Bucureștiului, nu departe de biserica Precupeți, la locul în care tumultuoasa stradă Eminescu o taie pe cea a Toamnei. În peisajul urban de aici, urban pînă-n măduva oaselor, dacă pot scrie așa, locuința Henrietei Delavrancea este o raritate, o bijuterie arhitectonică, zămislită — după planurile proprietarei — în stilul românesc tradițional. Gazda vorbește puțin, mă anunță că nu-i plac interviurile, mă avertizează că îi repugnă indiscreția, îmi explică de ce nu vrea să-și trădeze vîrsta, și eu înțeleg, femeile iubesc acest secret pînă la capăt, dacă nu chiar dincolo de el... Se schimbă radical cînd este vorba despre tablourile care împodobesc pereții, cîțiva Grigorescu, un Eustațiu Stoenescu, mă rog, alte pînze datorate unor celebrități, devine melancolică — fără putință de reprimare — atunci cînd amintește de Barbu Delavrancea care o mîngîia cu «arhitectul tatii».

Nu-mi spune vîrsta, dar nu-mi este foarte greu s-o calculez. Realizez, iertată-mi fie indiscreția, că femeia din fața mea se apropie de 80 de ani, dacă nu cumva i-a depășit, și rămîn uluit în clipa în care cîteva vorbe îmi răzbat pînă la ureche:

— Îmi pare rău că nu pot prelungi această discuție, dar mă culc devreme. În fiecare dimineață mă trezesc cu mult înainte de șase, ca să ajung la institut între primii. Îmi place să deschid ferestrele, să las să intre aerul curat. Dealtfel, la institut îmi petrec cea mai mare parte a zilei, căci nu o dată mă prinde noaptea deasupra planșetei.

— Lucrați încă?!

Îmi răspunde, zîmbind strengărește, că da. Lucrează neîncetat, chiar dacă de mulți ani are dreptul la pensie. Altfel n-aș putea, îmi mărturisește, cu o voce dură, parcă bărbătească, temătoare de a lăsa interlocutorului, măcar și pentru o clipă, șansa unei ezitări sau a unui regret. Apoi continuă: am făcut spitalul Fundeni, în '49, cu pensia întreagă și cu salariul de desenator. După aceea am renunțat la jumătate de pensie pentru a putea fi încadrată la Institutul de proiectare Ilfov, al cărui director-adjunct, cu care colaborez direct, inginer Alexandru Cimpoia, este un mare entuziast și un veritabil meseriaș. În această calitate muncesc de mai mulți ani la o documentare asupra arhitecturii rurale.

Mă trădez destăinuindu-i că tocmai pentru asta am venit, și doamna Henrieta se bucură, asemeni unui copil, se simte fericită, îmi spune, că revista se interesează de problemele arhitecturii rurale, capitol lăsat mult timp în uitare, într-o vinovată indiferență.

Îmi povestește, cronologic vorbind, repetatele sale contacte cu lumea satului, întîlniri dese, dar fugitive, printre picături, căci timpul a fost pentru arhitectă — a fost sau, poate, mai este — un adevărat tiran. La o vîrstă foarte fragedă pentru meseria aceasta pretențioasă, Henrieta Delavrancea-Gibori a fost numită arhitect șef al Eforiei spitalelor, calitate în care a ridicat, după planuri proprii, pavilionul doctorului Lupu de la Colentina, Institutul de igienă, cel de oncologie, spitalul Fundeni, cu care se mîndrește cel mai mult, clinica de contagioși «Doctor V. Babeș», Palatul de odihnă de la Snagov, și multe altele, pentru ca în răgazul permis de aceste construcții să poată cultiva una dintre marile sale pasiuni: casele de țară. O aud: am fost întotdeauna atrasă ca un magnet de arhitectura sănătoasă a satului românesc. Am proiectat și ridicat cîteva case la țară, construcții de care mă bucur și acum după atîta amar de vreme... I-am făcut o casă pictorului Eustațiu Stoenescu la Drăghiceni, lîngă Caracal, i-am proiectat alta fiicei lui Caragiale, lui Țușchi, la Odobești, construcții în care am încercat să îmbin stilul popular cu exact atîta modernism cît să nu supere. Cînd stau acum și mă gîndesc, după atîta timp, îmi place să cred că am reușit, că am făcut o treabă bună.

— Ați studiat mult arhitectura rurală?

Îmi spune că da. În tinerețe a locuit patru ani neîntrerupți într-un sat de munte, la poalele Penteleului.

— Doamnă Henrieta, ce înseamnă casă tradițională în arhitectura rurală de la noi?

Cere un moment de răgaz. Aduce cîteva planșe, mai multe fotografii, dicționare chiar, manuale de arhitectură. Agitîndu-se, neșfiindu-se să bea o jumătate de păhărel de bitter, ridicîndu-se să vorbească la telefon, îmi demonstrează că satele noastre mai păstrează case tradiționale de acum 250 de ani cu aer tracico-dacic, mă lămurește cu influențe înainte de toate orientale, căci arhitectura românească, în general, a resimțit o slabă înrîurire a arhitecturii romane. Românii au făcut temple și le-au răspîndit în lume. Locuitorii acestor pămînturi nu s-au simțit niciodată bine în clădiri prea pretențioase, ei au preferat locuințe curate, sănătoase, doar spațioase, fără exces de spațiu.

O rog să-mi spună ce s-a întîmplat în vremurile mai noi, și aduce alte hărți, alte planșe, alte dicționare. Nu mai prididesc să notez: după primul război mondial a început o deformare a tradiției construcției rurale, fenomen accentuat în ultimele decenii, cînd arhitectura de la oraș a pătruns — și pătrunde — în incinta satului românesc. Ceardacul și prispa, elemente caracteristice arhitecturii tradiționale, au început să dispară, și asta e o mare pierdere, căci în ceardac țăranul își petrecea mare parte din viață, în aer liber, într-o atmosferă sănătoasă. Acum, influențați de oraș și urmînd oarecum necesitățile vieții, care se schimbă continuu, țăranul își cumpără mobile scumpe și greoaie, dar de regulă le înghesuie într-o singură cameră, în vreme ce el și familia se refugiază într-alta. De curînd, am vizitat case din mai multe județe, sate la rînd, căci institutul nostru a primit comenzi pentru prototipuri tradiționale, pentru Ilfov în '70, pentru Buzău în '71, pentru Mehedinți în '72, pentru Gorj în '73... Numai la Afumați, lîngă București, am vizitat 90 de case. Concluzia este cam aceeași: peste tot, țăranul vrea să trăiască mai bine, mai comod și este gata să cheltuiască mai mult pentru asta. Din păcate, nu este nimeni care să-i explice de ce mare folos ar fi pentru el construirea casei în tradiția arhitecturii românești, cu ceardac, cu prispă și așa mai departe.

— Credeți că țăranul român a pierdut gustul arhitecturii străvechi?

— Da, mai ales în județele din sud și îndeobște în satele aflate aproape de oraș. Din acest punct de vedere Gorjul apare ca un teritoriu aparte, care mai păstrează mult din poezia tradiției casei românești. Un lucru însă trebuie subliniat: țăranul și-a pierdut gustul acestei arhitecturi, dar nu și-a pierdut îndemînarea. Pentru mine, care-l cunosc bine, țăranul român este un extraordinar meseriaș în a construi case.

Mă uit prin albume de creație. Compar. Mă străduiesc să înțeleg și doamna Henrieta se străduiește să-mi explice. Vezi, îmi spune, prototipurile noastre ar trebui popularizate la țară, ele ar însemna case trainice, sănătoase, românești.

Știți, încerc, nu cumva asemenea case sînt prea costisitoare?

Nici vorbă, îmi răspunde. Țăranul nostru trăiește astăzi de o sută de ori mai bine decît pe vremea adolescenței mele. O asemenea casă îi este la îndemînă și noi trebuie să depunem eforturi, să ne zbatem, ca ea să ajungă pînă la cunoștința și sufletul lui. Ar fi păcat să fie altfel, căci tradiția românească este o comoară cu valoare incalculabilă.

— Doamnă Delavrancea, nu obosiți niciodată?

Mă privește la fel de șăgalnic ca mai devreme:

— Ei, dar și puterile au o limită...

Nu-mi rămîne decît să zic sărut mîna și să ies în Eminescu. S-a făcut zece fără un sfert. E noapte de-a binelea.

Ovidiu IOANIȚOAIA

capriciile gustului

arta la țară

O recentă carte, apărută la Editura Albatros — REPERE ESTETICE ÎN SATUL ROMÂNESC — sub semnătura lui Grigore Smeu, aduce în discuție o problemă gravă, pe care noi, dintr-un motiv sau altul, o ignorăm totuși de multă vreme: realitatea artistică a satului românesc de astăzi. Ne preocupăm ca Bucureștiul să fie mai frumos. Ne preocupăm ca bunurile de larg consum, existente în marile magazine, să aibă un aspect estetic mai agreabil. Ne îngrijim ca nu cumva să scape neconsemnată vreo manifestare plastică, teatrală sau cinematografică de prestigiu. Recenzăm grijuliu majoritatea cărților apărute. Ne interesăm de viața intimă a unor stele de cinema, autohtone sau străine. În același timp se ignoră, aproape total, o zonă culturală care privește existența a multor milioane de oameni, majoritatea populației din țara noastră. Ce se întîmplă astăzi, sub aspect estetic, în satul românesc de astăzi? Specialiștii în artă populară vorbesc despre satul românesc ca și cum pretutindeni n-ar exista decît valori cultivate în spiritul celor mai autentice tradiții străvechi, ca și cum n-ar exista decît cazuri de preluare și dezvoltare fericită a valorilor tradiționale ale satului. Citind ceea ce se publică pe această temă, dacă nu cunoști bine România, rămîi cu impresia că la țară lumea trăiește și acum într-un climat de folclor pitoresc, puțin cam sămănătorist, care nu are nevoie decît să fie cercetat și conservat, pentru eventualitatea cînd, mai tîrziu, ar dispărea. Publiciștii vehiculează o altă reprezentare despre realitatea culturală a satului românesc contemporan, diferită de cea a specialiștilor în arta populară, dar, în egală măsură, străină de adevăr. Multe articole relatează pompos despre țăranii care nu numai că îl citesc pe Sadoveanu în fiecare seară, dar dorm și cu poeziile lui Lucian Blaga sub cap. În pictură, Grigorescu și Luchian sînt nume familiare fiecărui țăran, ca să nu mai vorbim de Brâncuși. Nu ne mai rămîne, astfel, decît să deschidem cît mai multe muzee sătești și totul va fi bine.

Meritul principal al cărții lui Grigore Smeu *Repere estetice în satul românesc* mi se pare a consta în abordarea lucidă a domeniului la care ne referim. Pe lîngă valorile folclorice tradiționale, conservate doar în zonele rurale mai puțin afectate de circuitul de viață contemporan, pe lîngă reziduurile sau frînturile de viață folclorică întîlnite pretutindeni, pe lîngă eforturile ce se fac în materie de ceea ce noi numim cultură de masă, pe lîngă faptul că poți întîlni, într-adevăr, țărani care au citit cîte ceva din Eminescu, Sadoveanu ori Arghezi, pe lîngă toate acestea și-a făcut masiv apariția și kitsch-ul. În condițiile în care tradiția artei populare dispare, din considerente de ordin obiectiv (obiectele produse la scară industrială, existente în magazine, sînt mai ieftine; cu unele materiale noi e mai ușor de confecționat un lucru de care ai nevoie, cînepa, inul, bumbacul se găsesc astăzi destul de greu. Intervine apoi problema timpului pe care astăzi nu-l mai poți cheltui atît de nerentabil că altădată), iar valorile consacrate ale artei, chiar la nivelul copiilor și reproducerilor, pătrund mai greu, intervine surogatul: produsele cumpărate la bîlci, la chioșcurile de artizanat din centrele turistice, pictura de gang, cromolitografiile idilice confecționate în chip dosnic, bibelourile etc. Ne facem iluzii, vorbind despre arta populară care se dezvoltă pretutindeni în satul românesc de astăzi, cînd de fapt nu e vorba nici de artă populară autentică, nici de artă cultă, ci de kitsch. Se întrevede pentru noi o uriașă muncă de educație estetică, întreprinsă prin intermediul presei, al radioului, al televiziunii, întreprinsă cu o serie de mijloace și printr-o serie de metode specifice, în vederea înălțării unui edificiu de valori, care să nu facă nici un fel de concesii kitsch-ului. Decît să ne îmbătăm cu iluzii, mai bine să pornim la o astfel de treabă.

Gheorghe ACHIȚEI

În satul Gornăcel, casa țăranului Ion Popeci — ilustrare a stilului arhitectonic tradițional — învinge timpul, pledînd pentru întărirea tradiției.

*

Gorjul mai păstrează ceva din poezia casei românești vechi...

ȚĂRANUL ROMÂN E MAI ARTIST DECÎT ARTISTUL

de vorbă cu Gheorghe ZAMFIR

L-am găsit pe Gheorghe Zamfir cu cîteva ore înaintea unei noi plecări pentru un șir de concerte în Franța, Elveția, Belgia. Ce mai faceți, bine, am cîteva necazuri acum înainte de plecare, de, ca omul. Între timp își aranjează valiza, nu, greșesc, valizele, pleacă pentru cîteva luni. În cămăruța plină de diplome și naiuri răsună acum clopoțelul soneriei. Zamfir deschide, aud un «bonjour papa», îi văd apoi pe marele nostru naist aplecîndu-se și sărutînd mîna tatălui său, după un mai vechi obicei al pămîntului, și înțeleg că acel «bonjour» n-a fost decît o glumă. Nu mai am ce face, văd că ora plecării se apropie și trebuie să încep a-l întreba pe discipolul lui Pan, cum i se spune prin alte locuri, despre ceea ce mă interesează: Cum vezi dumneata, Gheorghe Zamfir, artistul Gheorghe Zamfir, țăranul, viața de la țară?

E o poveste lungă chestiunea aceasta cu țăranii. Ori de cîte ori mă întorc în țară îmi place să colind locurile pe unde am mai fost pentru a culege folclor. Stau de vorbă cu țăranii, ei îmi povestesc de-ale lor, de-ale vieții, îmi cîntă. Rămîn uluit de felul simplu în care gîndesc și, mai ales, cîntă. Atunci mă simt atît de mic și-mi dau seama că singurul monument al naturii este țăranul român. Este omul cel mai complex dintre cîți am întîlnit; el știe să tălmăcească tot fără să-i fi învățat cineva anume. El a vorbit cu cerul, cu ramurile, cu vulturul și cu iarba și i-a înțeles, și le-a interpretat graiul cum nu se putea mai frumos. Felul în care țăranul nostru știe să vadă lucrurile este tulburător, viziunea sa asupra satului capătă dimensiuni cosmice, sensul gîndului său este cosmic. Iată de ce românii au putut crea cel mai frumos folclor de pe lume, păstrînd nealterată culoarea națională, universalitatea. Colindînd în lung și-n lat țara aceasta, am putut să aflu că țăranul român, după tot cît știe, este mai filozof decît filozoful și mai artist decît artistul. El a creat o muzică divină, a țesut pînza, a brodat-o; el și-a făurit singur casa, și-a sculptat poarta fără să cunoască legile esteticii sau ale geometriei. Iată, poarta lui Brâncuși—simbol în sculptura mondială — este simpla poartă țărănească transpusă în tonalități universale. Ce viață a putut să ducă el, țăranul român, ca să plămădească asemenea nestemate care, spre fericirea noastră, sînt înțelese de oricare muritor? Stați de vorbă cu Maria Surpatu, vestita cîntăreață bucovineancă, sau ascultați-i cîntul și vă veți convinge. Sau treceți Prislopul în Maramureș, unde pe mine m-a uluit pînă și chipul în care frunza tremură la adierea vîntului. Am văzut ades satul maramureșean în zi de duminică și nu exagerez cînd spun că am asistat la cea mai frumoasă sărbătoare a pămîntului. Eram înspăimîntat de atîta frumusețe. Citeam atunci în ochii țăranilor mîndria că și-au păstrat datina. Este vorba de acea mîndrie pe care noi, orășenii, n-o mai cunoaștem chiar dacă ne tragem din țărani — mîndria de a purta pe trup și în suflet straiele din străbuni. Îi priveam pe țăranii maramureșeni și le citeam în colțul gurii un zîmbet mustrător adresat aceluia care venise să-i privească — pe ei care de cînd se știu au aceeași vorbă și același port — ca pe niște obiecte de muzeu. În ciuda televizoarelor și tranzistoarelor, țăranii aceștia se încăpățînează să rămînă în port și-n cînt așa cum știu de la străbuni.

Și atunci cînd ei îmi dau cîntecele lor, prețioasa lor moștenire, cînd îmi dau straiele lor, cum să nu fiu mîndru de sunetele care mă îngenunchează pe cele mai mari scene ale lumii? Și cînd văd spectatorii francezi, englezi, americani, cu lacrimi în ochi, le spun — știți voi ce a fost asta? Nici Fuga lui Bach, nici Simfonia lui Brahms, ci joc din Maramureș, doină din Muntenia, bocet. Cîntecele astea sînt făcute de un geniu — poporul român. Da, ați înțeles bine, geniu contra geniu, căci muzica populară românească poate concura cu orice muzică. De aceea trebuie să mulțumim pămîntului acestuia și istoriei că ni l-au dat pe el, Țăranul Român.

George STANCA

(Urmare din pag. 9)

lui este fina și nu fiica mai mică — povestea amintește de intriga piesei lui Shakespeare prin tulburătoarele întrebări despre puterea de rezistență a dragostei, concurată de avere.

Credința acestui animator în eficacitatea preceptelor morale, demonstrate de fapte concrete («omul se poate îndrepta dacă se vede cu ce cămeșe e îmbrăcat»), dă spectacolului o prospețime înviorătoare. «Textul», așa cum este el interpretat de ceilalți săteni, degajă candoarea și naivitatea eternelor adevăruri, descoperite mereu cu credință.

Teatrul acestor țărani autentici poate fi considerat un fapt artistic, așa cum poate fi considerată artistică o idee morală, cînd ea stă în picioare atît prin adevărul cuprinsului său, cît și prin frumusețea enunțului. Literatura noastră populară dovedește cu prisosință acest lucru.

Dorința de frumos și de puritate revine ca un laitmotiv în declarațiile lui Constantin Jugan. «Răul trebuie îndreptat cînd se bagă-n om. Băutura strică omul și la suflet și la trup. Noi am avut în sat un om care a dat în patima beției. Și-a alungat de-acasă copiii și a început să-și bată nevasta. Și-a pus tăt satul contra. Am arătat pe scenă povestea lui, cu gîndul ca omul să se vadă și să se îndrepte».

Actorii, deși n-au în spate școala exercițiilor de dicție și de mișcare scenică, reușesc să rămînă imperturbabili în fața flash-urilor fotografice, iar vestitul trac parcă nu i-a încercat niciodată. Ei creează cu bună știință și bun-simț personaje, tipuri pe care și le-au distribuit după personalitatea fiecăruia. Astfel, Constantin Jugan la cei 77 de ani va fi întotdeauna bătrîn sau bunic, Șolovăstru Cîmpan — 50 de ani, 4 clase, agricultor și miner — va fi ori tată ori fiu mai mare; Sabina Hosu — mamă sau soră mai coaptă, iar Reghina Olar — fiică de măritat sau soră mai mică.

Deși improvizează cu ușurință — dovadă a cunoașterii psihologiei personajului propus — actorii-țărani nu se confundă cu personajul interpretat. Nu recurg la acel patetism facil al amatorului, ci povestesc, cu detașare, ce i s-a întîmplat odată, într-un sat, unui om aflat în impas. Cînd Jugan declară la sfîrșitul spectacolului — «Băgați sama la părinții voștri, să nu pățească tot așa și ei», detașarea lui de rolul bătrînului e evidentă. El iese din joc pentru a da avertismentul moral, ca o încheiere necesară.

Declarîndu-și scopul educativ — îndreptarea moravurilor — teatrul pe care îl fac țăranii din Șanț ajunge la o formă artistică tocmai pentru că au ceva de spus, cu adevăr și cu sinceritate. Și probabil, nu mai puțin, pentru că, scăpat din tiparele fixe ale replicilor învățate pe de rost, cuvîntul rostit altfel cu fiecare reprezentație, se apropie foarte mult de ceea ce trebuie să fie teatru conflict și acțiune.

Rada PREJBEANU

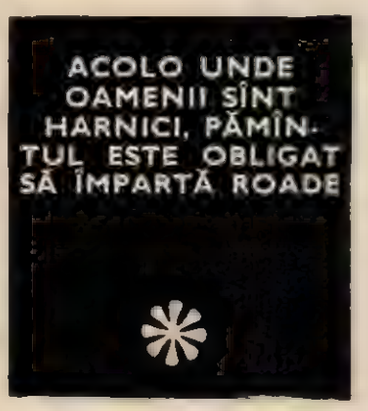

Interviu cu Gheorghe Dindere, „țăranul-șef" al Olteniei

— Tovarășe Gheorghe Dindere, dumneavoastră sînteți de cîțiva ani buni președintele U.J.C.A.P.-Dolj. În plus, sînteți născut la țară, trăit la țară sau printre țărani, cunoașteți foarte bine realitățile satului românesc, prin obligațiile de serviciu și, aș îndrăzni, prin vocație. Un scriitor v-a numit «țăranul-șef» al Olteniei. Pentru toate aceste motive am venit la dumneavoastră să vă solicit un interviu, să stăm de vorbă, să-mi spuneți ce mai este nou, ce mai este vechi, cît s-a schimbat lumea satului în ultimii ani și încotro bat aceste schimbări.

— S-au mai schimbat satele pe la noi Și oamenii s-au mai schimbat, dar schimbările n-au ajuns acum, la începutul de 1974, pînă acolo unde credeam unii dintre noi. Mai sînt și sate slab dezvoltate, mai sînt și case urite, mai sînt și oameni necăiiți care nu au întotdeauna ceea ce le trebuie.

— Ce determină, oare, această situație?

În primul rînd, oamenii; în al doilea rînd, pămîntul. Pe aici pe la noi, oamenilor le place munca, dar nu toți sînt la fel. La Afumați, la Bărca, la Maglavit, la Poiana Mare, la Valea Stanciului sînt numai gospodari unul și unul. În plus, pămîntul lor este bun, darnic Prin alte părți, la Dobrești, la Desa, la Sadova, pămîntul nu-i ajută pe țărani și, neajutat de pămînt, omul lucrează mai greu. Parcă ai avea un singur copil și ăla ar fi mereu repetent. Povestea te-ar măcina sufletește și te-ar slei. La fel e și cu pămîntul. Numai că acolo unde oamenii sînt harnici din caleafară, pămîntul, oricît ar fi de îndărătnic, este obligat să împartă roade. Uitați, Mîrșanii este un sat plasat pe sol nisipos. Cu toate astea, C.A.P.-ul lor este printre fruntașele județului.

— Să se fi schimbat mai mult comunele din apropierea centrelor urbane?

— Acestea s-au schimbat cel mai mult. Urmează satele cu mulți navetiști, cu un număr mare de familii în care trăiesc doi-trei salariați. Ar mai exista și alte criterii. Apropierea de gară, de o rampă C.F.R., de șosea și așa mai departe. În județul nostru există mai multe comune care s-au transformat în acest sens, apropiindu-se de noțiunea de oraș. Pe de o parte, fenomenul acesta este îmbucurător, în măsura în care orașul, satisfăcîndu-și nevoile sale, înlesnește viața, oferind locuitorilor anumite comodități. Pe de altă parte, tradiția se mai pierde pe drum.

— Ce contribuție are în cadrul acestui proces tineretul?

— Acum munca la sat o fac mai ales vîrstnicii și femeile. Înainte, era parcă altfel cu tineretul plecat la școli. Cînd veneau acasă, în vacanță, elevii munceau cot la cot cu părinții și pămîntul le dădea din generozitatea lui și munca le dădea din puritatea și demnitatea ei. Acum, contactul este mai slab.

— Credeți cumva că țăranul se simte mai puțin legat de pămînt ca altădată?

— O mutație în relația dintre țăran și pămînt este, indiscutabil. Aș zice că sentimentul dragostei de glie nu e ca altădată, dar el există, este puternic. Țăranul se simte legat de C.A.P., muncește în C.A.P. atît cît știe și cît poate, încît eu cred că respectul nostru pentru țăran ar trebui să fie mai mult în fapte decît în vorbe.

— V-aș ruga să fiți mai explicit.

— Se crede cîteodată că țăranul este simplu. Se crede greșit. Țăranul are experiența vieții și asta îi dă bun-simț și demnitate. Din păcate, deși politica partidului este foarte înțeleaptă și foarte clară din acest punct de vedere, unii înlocuiesc munca vie cu omul, vorba de la suflet la suflet, cu sedințe și hîrtii.

— Aș vrea să vă întreb ce calități trebuie să aibă un președinte de C.A.P.?

— Îmi place că dumneata sari de la una la alta. Eu cred că unui conducător de C.A.P. nu-i trebuie neapărat diplomă de inginer. Dealtfel, este unul la Poiana Mare, Toană îl cheamă, care este președintele unui C.A.P care a primit Medalia Muncii și nu are decît 7 clase primare. Un conducător de C.A.P trebuie să aibă învățătura în cap și nu într-o foaie de hîrtie. El trebuie să fie un entuziast, un om politic, iubit de mase, ales de ele, urmat de ele. Poate că de aici pleacă unele neînțelegeri la nivel de comună, între primar și președintele de C.A.P. Nu vreau să generalizez și nici să fac pe deșteptul, trăgînd spuza pe turta mea, dar consider că președintele C.A.P. are adesea dreptate. Pentru că este mai aproape de oameni, prin condițiile muncii.

— Tovarășe Dindere, cum se distrează țăranii din județul Dolj? Cîți dintre ei merg în concediu?

— Adevărul este că țăranii se distrează mai ales muncind. În concedii se duc numai bolnavii. Uite, am la îndemînă o statistică. În 1973, din 240 000 de țărani cooperatori au plecat în concediu exact 2 979, beneficiind de bilete cu preț redus. Cu cîțiva ani în urmă, nu se duceau deloc. Acum se duc. Este un pas. Un pas încă de copil, aș zice, dar este. Nu trebuie însă să ne furăm căciula singuri. Statisticile marchează progrese, uneori substanțiale, viața țăranilor se îmbunătățește, dar este vorba de o schimbare în timp, treptată. E drept, numărul televizoarelor e în creștere, dar asta nu înseamnă totul. Pînă la urmă, a avea televizor este o chestiune normală pentru un om care lucrează într-un C.A.P. și cîștigă echitabil. Schimbarea vieții în bine este o tendință generală, unanimă, omenească pînă la urmă, și țăranii știu despre toate astea. Țăranii știu mult mai multe decît crede lumea că știu. Lumea neinformată, desigur. Țăranii nu sînt proști, ei știu a cîntări lucrurile dimprejur, se bat pentru dreptate și sînt gata să moară pentru ea. 1907 este cel mai bun exemplu. Acum, țăranii sînt cetățeni ai unei țări libere, în care dreptatea merge la loc de cinste.

— Spuneați că satul se schimbă încet. Totuși, spuneați că tradiția se pierde repede.

— Pe la noi tradiția se subțiază. Oamenii nu mai umblă îmbrăcați cum i-au văzut pe moșii lor. Cînd eram tînăr, aveam mare bucurie să ies la horă, îmbrăcat într-un ciupag cu motive de-ale noastre, oltenești. Astăzi, așa ceva e o raritate. Tineretul umblă pe uliță cu haine de la oraș, cu cravată, cu pantofi cu toc cui și cu tranzistorul dat la maxim. Cel mai mult îi place să se plimbe

— Credeți că tînărul de astăzi e m refractar la muncă?

— Cum o să cred așa ceva?! Avem un tineret foarte bun, dispus să muncească din răsputeri. Numai că tînărul de astăzi e refractar, nu la muncă, în general, ci la munca cîmpului. Poate nici nu e vina lui. Ani de zile, în școlile din comune, li s-a spus copiilor că dacă nu vor învăța bine vor trebui să rămînă la țară. Adică — înțelegeau ei — la rău. E clar că s-a greșit și că, pe ici pe colo, se mai greșește și azi... Cei care vorbesc satul de rău, nu-l cunosc.

— Tovarășe Dindere, care socotiți că este destinul satului românesc? Acum, în 1974?

— Să fie mai frumos, mai bogat, cu oameni mai sănătoși și mai fericiți. Pentru asta trebuie să rămînă sat, așa cum este de cînd lumea pe aceste pămînturi. Peste tot există planuri de sistematizare, se proiectează blocuri cu încălzire centrală și clădiri administrative cu multe etaje. E foarte bine, e normal ca omul să trăiască mai comod și mai liniștit. Dar această sistematizare trebuie să țină seama de locul respectiv, de tradiție, de firea și trecutul oamenilor. Unde am ajunge dacă satele noastre ar rămîne fără curți, fără păsări, fără prispe și s-ar transforma toate în pîlcuri de blocuri?! Nu vreau să mă gîndesc la asta, pentru că așa ceva nu va fi. Politica partidului și statului nostru este atît de înțeleaptă în ceea ce privește satul, încît, sînt sigur, se vor găsi cele mai bune soluții, pentru ca el să devină mai prosper, fără să-și piardă atributele sale străvechi, românești.

Ovidiu IOANIȚOAIA

stîlpi de case românești (gorj)

ÎNCĂ PORT CEVA ÎN MINE DIN RURAL

— Dumneavoastră — tovarășe profesor universitar doctor *Alexandru Bărbat* — ați dat un răspuns aparte, însă realist și convingător, întrebării «Ce devine ruralul?»

— Obișnuit, la întrebarea aceasta se răspunde cam așa: «Ce să devină? Urban!» Or, convingerea mea e alta. Și este bazată pe date statistice mondiale, date care ne arată că pe curba urbanizării apare un punct de refuz de la care «ruralul» nu vrea să se mai transforme în «urban». Există — legic — un punct de la care așa-numitul rural își ia drumul său propriu, își planifică și își organizează activitatea științifică și tehnică și, în general, își conduce viața după specificitatea sa și cu capul său propriu. Unii sociologi preconizează chiar un sfîrșit al țărănimii. Eu spun că trebuie adăugat: va fi un sfîrșit al țărănimii, dar al celei rudimentare. Pentru că ruralul va continua să existe, însă într-un tipar social nou, care va înlătura sau remodela ceea ce nu mai corespunde cerințelor și aspirațiilor noi, care va îmbogăți ceea ce am avut. Negăm un fel de a fi, anumite stări, dar dorim ceva mai bun; aici este rîndul să-și spună cuvîntul rolul creator al omului.

— Și ca să gîndească creator cu propriul său cap, ce condiție, ce treaptă, ce prag trebuie să depășească un om de la țară?

— Să ajungă să fie conștient de rolul lui *acolo*. Conștient de funcția care este chemat s-o îndeplinească *acolo*. Dar pentru aceasta trebuie să aibă posibilitatea să poată fi cineva și acasă, în rural, nu numai în urban. Cu alte cuvinte trebuie să capete la el, la țară, tot ce capătă — pe plan material, social, informațional și așa mai departe — omul din urban. Numai așa omul de la țară își poate vedea poziția și menirea la nivelul său nu inferior, ci superior.

— Și pînă va ajunge la această treaptă superioară de conștiință și de putere de judecată în toată perioada premergătoare acelui punct de refuz, perioadă în care-i fascinat de urban, în care împrumută de la urban, în care imită urbanul, în care pleacă spre urban, ruralul și omul din rural — mai precis satul și țăranul nostru — nu pierd și o parte din valorile specifice autentice?

— Fără îndoială, într-o perioadă de atît de profunde și complexe transformări există și pericolul la care vă referiți. Dar va mai exista și un moment de oprire a tendințelor de denaturare. Cînd numărul țăranilor va fi redus la atît cît să satisfacă nevoile economice ale agriculturii și cînd oamenilor din rural le va fi creat un mediu material corespunzător civilizației «la zi», se va liniști procesul de plecare spre industrie, spre urban și viața se va redresa, își va găsi un nou echilibru. Atunci se vor face și reevaluări, reluări în considerare, recuperări a unor valori greșit înlăturate. Va fi o situare conștientă a cetățenilor din rural pe o treaptă nouă, ca mod de viață, ca sistem ecologic, ca mediu creator.

— Ne-ați putea face un portret al țăranului român de mîine și, totodată, un portret al satului românesc de mîine? Cu alte cuvinte, vă rog să faceți puțină viitorologie, puțină visare, dar, bineînțeles, pe temeiuri, pe date științifice.

— Specificul civilizației rurale evoluate va fi constituit de legătura omului cu pămîntul, cu întinderile, cu natura. Contactul acesta îi este și îi va fi necesar omului de la țară chiar și cînd doarme. Pentru că viața lui înseamnă o comunitate cu un grup de animale care se nasc, trăiesc, nasc ele, mor; și mai înseamnă un contact viu cu ceea ce crește și rodește ziua și noaptea. Agricultura are nevoie de o supraveghere palmă cu palmă și ceas cu ceas. Este o legătură care nu poate fi ținută de la etajul IX al unui bloc. Am făcut o investigație în zona Bahlui și i-am întrebat pe oameni cum ar voi să se dezvolte comunele lor. Răspunsul unanim: case cu grădini în față și, desigur, cu anexe gospodărești, case confortabile — dotate cu rețea electrică, baie, căldură etc. — dar nu blocuri, pentru că nu se potrivesc aceste construcții mediului lor. Ruralul va ajunge un loc al *dinamicii liniștite*, mai puțin agitată decît cea urbană, aglomerațională, dar mai fecundă spiritual, cu mai mult timp pentru gîndire și poezie. Ruralul nu numai că va egala urbanul dar, în unele privințe, îl și va depăși. Oamenii vor dori să trăiască în rural cum azi doresc să trăiască în urban. Locuitorii ruralului se vor debarasa de multe din tradițiile lor, mai ales de cele lipsite de conținut, în schimb le vor păstra pe cele care au intrat în istoria culturii și civilizației rurale. Contactele dintre oameni vor fi mai vii, ei intre ei se vor cunoaște mai bine și se vor ajuta mai mult. Își vor discuta mai mult problemele să le spunem profesionale. Ruralul va ajunge un loc în care omul își va putea valorifica multilateral forțele creatoare, fie ele economice, spirituale, sociale, biologice etc. Oamenii se vor simți mai bine în sat decît la oraș. Dar, probabil, vor avea o reședință la oraș — la copii — pentru concediile lor din iarnă.

— *Imaginile săteanului și ale satului de mîine sînt*, potrivit descrierii dumneavoastră, foarte frumoase, foarte cuceritoare; dar, iertați-mi prozaismul practic, cum credeți că putem influența transferul lor în realitate, în viață? Cum putem urgenta această transformare?

— *Conștient, planificat și folosind cuceririle* științei și tehnicii, se poate ajunge la un *rural evoluat*.

Și dumneavoastră — mă refer la toți cei din breasla căreia aparțineți — puneți umărul în privința asta? Ca teoretician, sînteți într-o strînsă legătură cu faptele? Sau, folosind formularea statisticianului și economistului Oskar Morgenstern, dumneavoastră «vă pătați mîinile?»

— În ultimii 10 ani, mai ales de cînd au luat ființă catedra și laboratorul de sociologie de la București, ne-am apropiat mult de problemele reale și acute ale vieții. Uitați-vă, de pildă, la titlurile lucrărilor doctoranzilor mei, vor putea fi utile organelor de decizie.

— Am venit la Iași, v-am căutat și am ținut să cuprindem în grupajul nostru de articole închinate satului românesc un interviu care să vă consemneze părerile, pentru că în lucrările dumneavoastră — tovarășe profesor doctor Alexandru Bărbat — dincolo de tonul științific, de exprimarea științifică, am simțit o mare căldură sentimentală față de subiectul abordat: satul nostru.

— Sînt intelectual, dar am pornit de la țară și încă port ceva în mine din rural; nu tradiții, ci *respect pentru ceea ce se întîmplă acolo*.

Nelu IONESCU

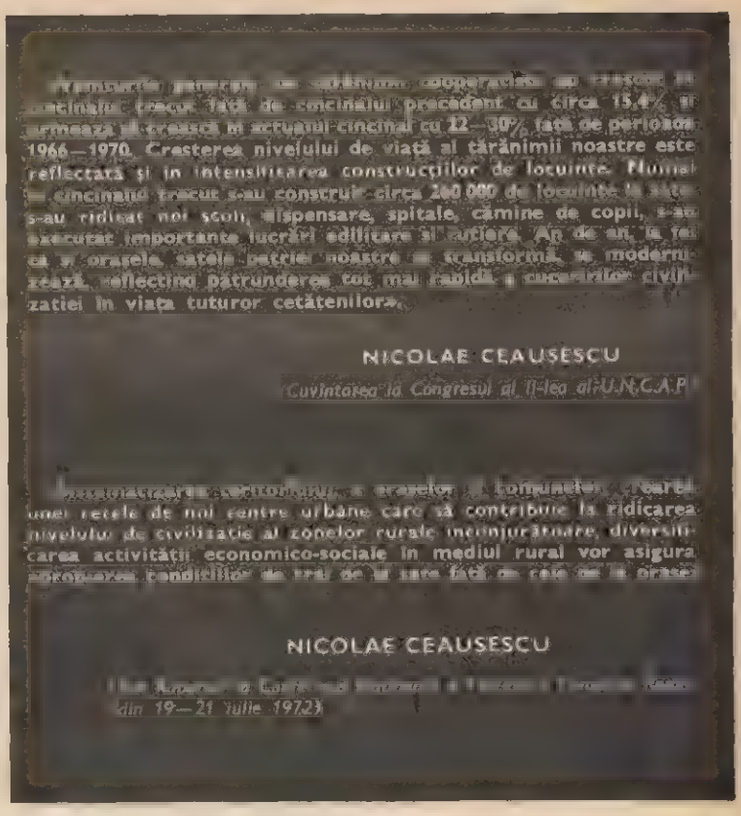

ILEANDA, O COMUNĂ BOGATĂ, FRUMOASĂ, DAR CU OAMENI HARNICI LA EI ACASĂ

Acasă la pădurarul Ioan Hînciu.

Încăperea miroase toată a coji de mere arse, a busuioc și lavandă ambrată. Cînd ușa se deschide, în odaie se insinuează o boare acidă de jintiță; gazda intră aducînd în cojoc tot gerul Bobotezei, și cînd se apleacă să-mi întindă paharul, îi simt obrazul proaspăt dres cu cremă și apă de bărbierit.

Doisprezece ciți sîntem ne-am așezat roată în jurul unei mese largi. Oamenii ne privesc cu sfială și bunătate și, fără să ne întrebe ce vînt ne-a adus pînă în acest capăt de țară, ne îndeamnă să gustăm din bucatele așternute pe masă. Mai curioasă decît ceilalți, bunica ne dă ghes pe ocolite să ne desconspirăm identitatea, asociindu-ne printr-un oftat dramei generale: «Asta-i viața, umblăm și ne zbatem în pîrdalnica asta de lume, fiecare cu nevoile sale». Pe urmă cînd îi spunem că sîntem gazetari și am venit să scriem despre comuna Ileanda, bunica dă din cap înțelegătoare: «Fiștecare cu rostul lui; o fi nevoie în lume și de așa ceva».

Casa pădurarului Hînciu, durată din piatră și cărămidă, cu odăi largi și acareturi monumentale, seamănă aproape întru totul cu cele peste 800 de clădiri ridicate în comună în ultimii ani. Ileanda, ca majoritatea localităților rurale ale României, a cunoscut și ea furia construcțiilor noi. Oamenii și-au dărîmat din temelii vechile așezări și au ridicat pe locul lor case solide, cu fațade baroce, după modelul celor văzute la oraș. O urbanizare galopantă, *țintind scopuri strict* programatice și care, din păcate, a anihilat aproape cu totul zestrea arhitecturii naționale, subtilă, rafinată, originală. Din odăi au pierit, alungate, și asta pentru totdeauna, mobila grea din brad sau stejar, lada de zestre sculptată, scaunele pirogravate, etajerele și dulapurile decorate cu motive florale.

Vorbim despre toate acestea și gazda ne arată încîntată noile achiziții ale familiei: pat, șifonier și masă din PFL, toate, ce-i drept, acoperite cu cergă și broderii de casă. În colțul din dreapta zărim năvala mediilor electrice: un tranzistor cu vocea hîrbuită și, sub un ștergar cu franjuri, un televizor «Miraj». Dincolo, în tindă, am inventariat în fugă o mașină de spălat rufe și fierul de călcat. Pe pereți calendare, portrete de actori decupate din reviste și, ici, colo, fotografii prinse în rame de traforaj. Poze vechi, mîncate de vreme, din care ne trimit zîmbete stinse grupuri de cătane cezaro-crăiești: «Amintire de la Herțegovina, reghimentul ainunfirtig la 12 april 1915».

De domeniul amintirilor au rămas și hainele lucrate în casă. Bătrînul Hînciu, tatăl pădurarului, este singurul care mai poartă cioareci din dimie și pieptar decorat cu pieliceie colorate.

Pentru autorul acestor rînduri, care a cunoscut Sălajul și acum cinci ani, și acum zece ani, și acum două decenii, surpriza cea mare a constituit-o însă de data aceasta limpezimea graiului. În locul limbajului pînă mai deunăzi împestrițat cu regionalisme, cu diftongi striviți și consoane muiate, o frază arcuită corect, gramatical. Aici unde chiar și săteanul cu învățătură spunea «ac cu spămă» (ață), «mers chitingau» (încet) sau «deschide oblocăul să umble levegheul» (deschide fereastra să intre aerul), școala, ședințele și televizorul i-au obligat pe oameni să-și remodeleze vorbirea într-un timp record. În poveștile bătrînești ale bunicii au intrat cuvinte de tipul (mi le-am notat în fugă): *domestic, eficace, rustic* («așa sîntem noi în mediul *rustic*»), *avantaje, moral*. Vorbim despre Mannix și Cristian Țopescu, despre grevele din Anglia și valoarea terapeutică a usturoiului. Discutăm cu cei ai casei dar și cu alții, o mulțime, care sosesc din vecini și de pe ulițele apropiate, ne întind palmele lor de uriași, închină cu noi cîte un păhărel de «creangă» și pleacă lăsînd loc liber pentru următorii musafiri. E duminică, e miez de iarnă, cămările sînt pline și oamenii n-au altceva mai bun de făcut decît să se adune la un pahar de vorbă. Îi întreb de una, de alta și la un moment dat remarc nu fără uimire că din cei douăzeci de noi cunoscuți nici unul nu mi-a vorbit despre viața și munca din cadrul cooperativei agricole.

— Nu există printre dumneavoastră nici un colectivist?

Oamenii mă privesc cu fereală și se mișcă tăcuți pe lavițe. Zîmbesc:

— Noi lucrăm la pădure, la carierele de piatră, în fabrici la Dej și Baia Mare.

Sute de localnici pleacă lunea și se reîntorc sîmbătă după-amiază.

— Și cine lucrează la colectivă?

— Muierile și bătrînii.

Mai tîrziu, cînd ajung să stau de vorbă cu Ioan Lazăr, președintele C.A.P.-ului, aflu lucruri și mai surprinzătoare:

— Avem pămînt bun, nu extra, dar bun! Ce folos, cînd ne lipsesc brațele de muncă! Dacă cineva se suie pe dealul Comarnicului și privește de acolo Ileanda noastră are tot dreptul să creadă că a nimerit într-o comună de bogătani. Numai case noi și cu etaj, luminã electrică, cișmea în casă, peste 200 de televizoare, și chiar și cîteva autoturisme. Dar nu făcute la zile muncă, ci din alte venituri. Bărbații lucrează la oraș, iar femeile țin în ogradă cîte 4—5 porci, viței, vaci cu

lapte și fac «afaceri» cu statul. Nu e de mirare deci că în asemenea condiții am obținut uneori numai 600 kilograme grîu la hectar sau 4 000 kilograme cartofi.

— Sectorul zootehnic?

— Avem 800 capete de bovine. Ducem lipsă de îngrijitori. Sîntem nevoiți să lucrăm cu oameni neserioși care ne lasă baltă cînd îi-e lumea mai dragă. Am avut unul, Costea Ioan — încurca-i-ar dracu' cărările — care s-a ocupat cu însămînțările artificiale. Cît a stat la noi l-am aflat numai beat turtă, iar după ce i-am făcut vînt ne-am pomenit că abia 130 de vaci au rămas gestante. Restul, fecioare. Ne-a costat litrul de lapte 7-8 lei. Ce să vă mai spun? De cînd am introdus acordul global lucrurile încep să meargă mai bine. Totuși, în anul acesta peste 80 de cooperatori nu vor mai beneficia de drepturile statutare (lotul ajutător, pensie). Așa e drept cu cei care nu-și fac datoria.

O situație pe care o îndreptățită responsabilitate civică ne obligă să o consemnăm. În Ileanda oamenii o duc bine, sînt mulțumiți, ne-au mărturisit-o chiar ei, dar dorința de căpătuială măruntă, chiverniseala egoistă, fuga de interesele comunei sînt departe de a mări zestrea economică a localității. Astăzi, și cu atît mai mult peste cîțiva ani, toate acestea vor provoca grave prejudicii economiei generale și în ultimă instanță nivelului de trai al locuitorilor acestui colț de țară.

Că munca unor slujitori ai comunei nu este pe măsura marilor eforturi financiare ale statului nostru ne-a dovedit-o între altele și situația spitalului din localitate. Un edificiu dotat cu aparatură și cabinete moderne dar în care lucrează un personal de specialitate care muncește între două trenuri, ducînd nostalgia Clujului. Patru medici — Victoria Osian, Valentin Meșeșan, Victoria Lazăr și Ciprian Marc — și toți patru navetiști. După ore de drum întins cu mașina se zăresc luminile Clujului. Ce se întîmplă cu bolnavii rămași la Ileanda?

Comuna mai dispune de un cămin cultural modern (de două ori pe săptămînă, premiere cinematografice) și de un liceu și o școală generală unde învață 450 de elevi. Dar și aici aceeași maladie cronică: navetismul. Douăzeci și șapte de profesori și învățători fac aproape zilnic naveta. Unii sosesc chiar de la Cluj (Zoltan Covaci, profesor de fizică, și Maria Rocas, profesoară de franceză).

— Ce părere aveți în această privință, tovarășe directoare?

— Omul cu studii repartizat să lucreze la țară are datoria de a rămîne în permanență în mijlocul sătenilor. Există toate posibilitățile pentru ca oamenii să-și ridice aici case confortabile, să beneficieze din plin de cuceririle civilizației urbane. Dar... există și un dar. În primul rînd disproporția dintre bărbați și femei. În comună lucrează 109 intelectuali: 47 bărbați și 62 femei. În cadrul corpului didactic avem 10 fete nemăritate. Una dintre acestea a împlinit de curînd 47 de ani. Nu e simplu, nu e ușor.

Și interlocutoarea noastră, tovarășa Octavia Ceaca, adaugă:

— Situația nu este pe cale de a se ameliora, ci dimpotrivă. După cîte sînt informată, la ora actuală în facultățile umanistice, la medicină, și chimie, numărul fetelor întrece cu mult pe cel al băieților. Asta înseamnă că peste 10-15 ani în satele noastre vor lucra numai învățătoare, profesoare și mediciniste.

— Cîți dintre cei care pleacă să studieze la oraș se reîntorc după absolvire la Ileanda?

— Eu am numărat vreo zece. Cei mai mulți și-au făcut însă rost în altă parte. E firesc: majoritatea celor care termină liceul la Ileanda se înscriu la politehnică, la facultățile de istorie, filozofie, limbă și literatură română sau urmează școlile de ofițeri.

— Cîți au optat pentru arhitectură, conservator sau limbi străine?

— În 11 ani, de cînd funcționează liceul, n-am avut nici un caz. Asemenea meserii nu sînt cunoscute la sate și deci ele nu pot exercita atracție pentru copilul de țăran.

*

Am citit și monografia comunei Ileanda, întocmită de profesoara Doina Popovici. Ridicată în lunca Someșului, pe drumul dintre Dej și Baia Mare, localitatea este atestată documentar încă din 1330. Pustiită și incendiată în repetate rînduri de oștirile imperiale, mica așezare de iobagi români trece de la un stăpîn la altul, ca domeniu al cetății Chioarului, al regilor Ungariei, al conților și grofilor Teleki, Zibay, Karacsony și cîți au mai fost. Vreme de șase veacuri, pămînturile, vitele și oamenii au fost scoși la mezat, cedați în contul datoriilor, pierduți la jocuri de noroc, donați sau transmiși prin succesiuni testamentare.

Pentru ca numai în trei decenii, ultimele ale secolului nostru încins, oamenii Ileandei să redevină ei înșiși stăpîni de fapt ai propriului lor destin, să reîntemeieze pe vatra satului o nouă comună, bogată, frumoasă, prosperă.

...Și totuși, destinul comunei se află din nou la răscruce de drumuri. În ultimii ani, pentru săteanul de aici ca și pentru insul cu știință de carte, pentru foarte mulți dintre cetățenii locului, Ileanda a devenit mai degrabă un punct de tranzit decît o localitate de reședință. O spunem deschis și cu strîngere de inimă, dar o spunem totuși pentru a deschide ochii și urechile celor chemați să-i gospodărească avuțiile, să-i contureze viitorul prin armele științei și practicii sociale.

Liviu TIMBUS

Satul centru al comunei Zărnești este Fundeni, aici mă aflu, dar contrariu regulii comuna nu se numește Fundeni, ci Zărnești. Există o explicație care nu-i nici importantă și nici n-ar umple spațiul revistei cu te miri ce.

De aici, din această comună, așezată nitel cîș față de Rîmnicu Sărat, pleacă anual la odihnă sau la tratament cam 24 de țărani.

O judecată superficială ar zice: foarte puțin. Dar depășind superficialitatea nu se poate spune că nu toți colectiviștii nu ar avea dreptul la concedii, ci că apropierea satului de oraș este o lozincă doar pentru cei ce judecă satul și orașul din avion sau din barcă. La fața locului, în vatra satului, te poți convinge că Zărneștiul, de pildă, se apropie de oraș, dar nu de un oraș anume, să zicem Rîmnicu Sărat, ci de atributiile civilizației unui oraș. Peste cîțiva ani, în Zărnești, conform schiței de sistematizare, deja aprobată și executată pe plan județean, Radoslav Grigore Ion, secretarul consiliului popular comunal, va păși plin de dorința de a se spăla comod, cu apă caldă, cu aburi la baia comunală și alături de ei, într-o «serie» încă 149 de țărani; sectorul zootehnic al C.A.P.-ului se va duce din centru undeva la margine, pentru că altfel un vitel se va uita cu ochii săi mari și blînzi, și desigur zadarnic, la clădirea ce va fi destinată primului liceu din Zărnești, Schiopu Nicolae și vărul său Schiopu Irimia vor sta, cred, cot la cot, la casa de cultură sper nu chiar la cercul «milni îndemînaticeș», ci la altul; multele familii Petre vor păși emoționate pragul viitorului centru farmaceutic, ceea ce mai înseamnă că dacă în comună durerea de cap nu există, ea va trebui inventată. Satele aparținătoare Comisoaia și Pruneni, conform aceleiași schițe, se vor muta în vatra satului. Pentru a-i fi copiii aproape de școală, Dragomir Ion s-a și mutat (din Comisoaia). Neagu Ion și Dragomir Gheorghe din satul Pruneni, ale căror case au plecat de cîteva ori noaptea datorită alunecărilor de teren, au procedat la fel. Și, cum se spune, celelalte familii din cele două sate vor urma exemplul lor pozitiv și grabnic. Schița de sistematizare a fost bine întocmită — afirmă Radoslav Grigore Ion — deoarece colectivul care a muncit-o a stat în comună din toamna lui '72 pînă-n primăvara lui '73, perioadă cînd natura e «goală», cînd pomii sînt fără de frunze, cîmpul odihnindu-se, permit o vedere clară și de la mare distanță a ceea ce va trebui să adauge viitorul prezentului din Zărnești. Schiței, pusă la vedere pentru toată suflarea la cămin timp de două săptămîni, discutată apoi într-o adunare populară, i s-au adus și modificări. Familiile Petre, care locuiau în vatra satului, au fost plasate în satul Lunceni, deci mai departe. Chiar așa, zic, ce-ați avut cu oamenii? Secretarul consiliului îmi spune și că Lunceniul e o zonă prea puțin folosită și că locul unde stăteau familiile Petre era și este expus alunecărilor de teren. Așa da, mai merge.

Atunci deci cînd zărnștenii vor face focul cu lemnul ce deocamdată se prezintă sub formă de «cade» pentru baie, cînd, datorită liceului, pe străzi un dicton latin se va întîlni ostil, dar se va întîlni totuși, cu spinoasele probleme ale hidrocarburilor aromatice, atunci, zic, poate nu toți locuitorii vor dori să meargă la odihnă în stațiune. La urma urmei, iarna — concediul acordat țăranilor de natură — poți să te odihnești și în comuna ta în care schița de sistematizare a intrat la arhivă, iar prevederile ei pot fi văzute și folosite. Să mă opresc puțin la țăranii din Zărnești care au fost la tratament sau la odihnă. Reumaticul Enache Vasile a fost trimis în stațiunea Balta Albă, comună din același județ. Cum s-ar spune, un țăran a plecat la țară și asta este cel puțin nepotrivit. Dealtfel, Enache Vasile avea și are în comuna Balta Albă doi veri. În aceeași situație, Lazăr Gheorghe, care în 1971 a fost trimis în stațiunea Costești (comună din Vîlcea), iar în '72 și '73 — progresînd — a ajuns la Pucioasa, județul Dîmbovița. «M-am simțit tare că mîncarea era bună, deși nu era pe poftă. Acasă dau ordin femeii: faci fasole și face. Regulă. Acolo nu ține. M-am învățat să dorm dublu, și așa n-aveam ce face, dar înapoi la C A P mi-am uitat obiceiul. Muncim mult la C.A.P., vrem să-l facem al mai prima.

Am discutat cu Manea Nicolae, care s-a odihnit la Snagov-sat 20 zile. E responsabil cu furajele la C.A.P., «dar numai de un an că pînă acuma am muncit». Cum a fost? «N-or fi ele toate pe lume perfecte, dar acolo totul e perfect. Casă, masă, bere, femei frumoase la care te uitai că de-aia-s frumoase, sate de vacanță (campinguri — n.a.), adică minunat și m-aș duce și mîine înapoi da n-are cine să mă trimită». Mai fericit decît toți, Chiorpec Iancu, din satul aparținător Vadu-Soreștei, care a văzut Marea Neagră de la Mangalia-Sud. I-au plăcut femeile în sclipurile acelea frumos colorate și trecătoare, s-a găsit cu alți C A P iști și împreună au vizitat acvariul de la Constanța care i-a costat doi lei de cap, nu de căciulă că era vară. I-a plăcut și de nevasta unui președinte de C.A.P., dar s-a speriat de funcția bărbatului și a preferat să bată tot litoralul și să scrie vederi care începeau cu «În amintirea stațiunii Mangalia-Sud vă doresc...». Înainte de a pleca în reportaj în comuna Vintilă-Vodă, din același județ, susțin că ale țăranilor concedii nu sînt o problemă dramatică și

stîlpi de case românești (munții apuseni)

nici insolubilă, că viitorul va aduce date noi de care avem absolută nevoie.

În Vintilă-Vodă este primar, de 19 ani, o femeie, Capreş Florica. Îşi imaginează societatea socialistă multilateral dezvoltată într-un mod personal, strălucind de seriozitate şi frumuseţe. «În mai multe feluri. Întîi să fim în stare s-o facem. Toţi cărora le place munca să aibă unde munci. Degeaba facem cămine culturale, asfalt, dacă un copilaş va veni la şcoală fără haină. Totul va fi minunat, iar eu, deja în vîrstă, voi fi o băbuţă şi dac-o să întreb un tînăr cine a făcut toate lucrurile din jur, o să se uite la mine la modul cine-i asta şi eu o să-i spun că am pus umărul, că am avut idei şi idealuri. Se va face liceu, dar pentru asta va trebui dărîmată şcoala generală. La temelia ei stă o sticlă pusă de mine şi alte sticle puse de alţi deputaţi». Capreş Florica recunoaşte că activitatea căminului cultural «stîngăceşte» mult datorită televizorului dar mai ales faptului că el nu este condus de oameni competenţi artistic, ci doar administrativ şi puşi pe planuri de măsuri niciodată realizate pe deplin. Şi e păcat nu numai pentru că aşa stînd lucrurile tradiţii pier, iar ideile rămîn idei, ci şi pentru faptul că la ei căminul cultural s-a făcut prin muncă patriotică. «Asta înseamnă mult. Le spuneam oamenilor să-şi la mîncare la ei că vor sta pînă seara e-atunci, unii mai săraci, alţii mai bogaţi. Unul avea cartofi fierţi şi pătlăgele, altul carne. Primul mînca ascunzîndu-se de-al doilea, iar dacă al doilea îl vedea, primul zicea că ţine regim. Acum sîntem, cred, un sat bogat, atît economic cît şi în oameni cu concepţii înaintate. Creştem vaci şi oi, avem o «faună» bogată în nectar, cultivăm mere, prune şi alte fructe. Oamenii? Vreo 100 de inşi lucrează în Buzău, dar vara trecută cînd le-am trimis scrisori să vină să ne ajute să coalm, au venit în singura lor duminică liberă din săptămîna aceea şi au făcut-o nu pe gratis, ci pe dragostea lor faţă de sat. Dac-am avut o ţuică le-am dat-o, dacă nu, le-am promis-o.

... Calităţile întruchipate de un primar: părinte serios, sever, bun gospodar, caracterizat de cinste, omenie, cu sufletul apropiat de om şi la bine şi la rău. Dac-am dat cinci amenzi, omul să ajungă, ajutat de mine, la adevărul conştiinţei sale. Conştiinţa mea îmi spune că pentru binele făcut mai multor oameni, tu, conducător, renunţi la multe. Nu mi-am făcut studii superioare, nu mă recreez zi de zi, am făcut în viaţa mea o singură excursie dar nici n-am simţit-o: eram cu capul încremenit, mă gîndeam unde să cuic grupul, ce să le dau de mîncat şi vizitat. Am renunţat la oraşul Pucioasa, acolo am fost înainte maistru textilist, la cişmeaua-n perete, la calorifer şi, nu uitaţi, asfaltul a venit la noi doar acum doi ani...» O las pe Capreş Florica în mijlocul satului, merge şchiopătînd (şi-a fracturat un picior: «Fugeam la telefon la sediu şi am alunecat»). Şi consemnez plin de tristeţe decesul în acea zi — ştire de ultimă oră — a lui Nănescu Constantin, «activist cultural la dansuri împreună cu soţia». Cine ştie pe cine va anunţa soţia sa cu vreo telegramă care-i de mirare dacă nu va ajunge prea tîrziu sau în ultimul ceas. Căci, şi nu avem voie să ignorăm aceasta, în comune starea oficiilor poştale nu-i deloc roză. Am constatat asta cu precădere în comuna Cîndeşti, din acelaşi judeţ. Mai întîi de toate, pentru a fiinţa oficiul, Năstase Gheorghe şi-a pus casa proprie la dispoziţie. Pentru munca sa primeşte 600 de lei; apoi, din prima mie peste plan 250 lei, din a doua 200, din a treia 100, «la a patra nu se mai simte nici o treabă». De ce, întreb? Nu neg, se ajunge la un salariu mulţumitor dar cu mare alergătură şi veşnic şi de noapte deranjament. În schimb «o chestiune care aleargă frumos şi tare este presa şi ai şi 14 la sută procenţi». Sînt 165 de abonaţi la ziare; la «Fiacăra» singurul abonat este profesor şi se numeşte Stătulescu Grigore. Specialitatea sa? Matematică. Lunar în sat vin şi din sat pleacă 800 de scrisori, recordul îl deţin muncitorii I.A.S.-ului din localitate. Năstase Ion nu ştie ce-şi scriu oamenii şi de ce. Îmi spune cumva cu haz că unii numesc telegramele «plicuri fulgere», că identifică fiecare nou-venit ca un miliţian, să ştie unde să-i ducă scrisoarea cînd o să-i vină şi-mi mai spune că voi aştepta mult I.T.A. Am aşteptat-o o oră şi zece minute şi nu înţeleg zelul cu care această instituţie ţine să-l facă pe ţăran răbdător asemenea stîlpilor de telegraf de care se sprijină aşteptînd.

... Urc în cursă, prietenie locală, discuţii despre nuntă cu dar şi ajuns la Buzău mă gîndesc că da, satul se apropie de oraş, dar şi Buzăul trebuie să-şi propună să nu rămînă la condiţia sa actuală. Cu alte cuvinte, şi-n Buzău mai sînt multe de făcut, inclusiv o mai mare dragoste pentru satele locuite şi născute de ţărani, aliaţii noştri de inimă şi de pîine.

Eugen SECELEANU

- **Important e că ne rămîne stupul plin**
- **Să trăim ca la oraş, dar satul să ne fie sat**
- **Fără activităţile astea auxiliare eşti ciung şi eşti olog**
- **Cad pădurile pe noi dar aducem lemn de la Orşova şi de la Tîrgu Jiu**

Cînd am ajuns în Priboeni, primul om care mi-a ieşit înainte a fost Zăpucioiu Gheorghe, învăţător pensionar, unul dintre înţelepţii bătrîni ai comunei. L-am întrebat de cînd şi cum cunoaşte Priboenii.

Eu cu ochii mei nu-i ştiu decît de 82 de ani — o fi puţin? dar cu mintea îi ştiu de la Radu Negru Vodă cînd spune tradiţia că s-a întemeiat satul şi mai precis de la Petru Vodă Cercel, cînd găsim priboenarii în documente. Îi ştiu de muncitori, iscuţi, şi bătrînici. Ce n-au născocit ei ca să trăiască pe pămîntul ăsta sărac? Făceau de toate: oale, strâchini, roate, obezi, căruţe, hambare, pătule, mături şi băteau toate drumurile ţării ca să aducă pîine la copii. Şi dealurile astea sărace, că erau foarte sărace, ştii dumneata cum le munceau ei? Bobul în pămînt şi mîna de mraniţă. Cîte cuiburi de porumb, atîţia pumni de bălegar, cărat în coşuri, în copăi, în oale, de toţi ai casei şi de copiii de trei ani.

*

Parcă simbolic, pe stînga, o plantaţie tînără, pe dreapta nişte construcţii zootehnice. După ce treci prin această strungă iată Priboenii, cu case noi şi case mai vechi dar toate în neaoş stil ţărănesc. Înnoirile socialiste ne întîmpină la tot pasul. Şcoala, căminul cultural, dispensarul, baia, brutăria, atelierele au încălzire centrală, pe marginea şoselei trotuare ca la oraş, se întind conducte pentru apă potabilă, iată şi un parc, şi chiar în anul acesta va începe construcţia unei baze sportive, cu fonduri din beneficiile realizate din activităţile economice ale consiliului popular. Bază sportivă cu terenuri de tenis, printre altele, bazin de înot şi, lucru cu totul încă rar, sală de gimnastică pentru ţărani (în afară de cea a şcolii). «Să trăim ca la oraş, dar satul să ne fie sat, asta vor oamenii noştri şi noi vrem ca ei — zice Constantin Dorobanţu, primarul comunei. La noi se construiesc cîte 80-100 de case pe an, dar arată-mi dumneata una ca o cutie de cărămidă, cum am văzut prin alte părţi că se imită blocurile, şi eu o înghit cu temelie cu tot».

*

25 de kilometri de Piteşti, 7 kilometri de Topoloveni; Cimpulung, Tîrgovişte şi Găeşti se ţin şi ele pe aproape. Alte sate, la distanţe cu mult mai mari, sînt atrase de miezul magnetic al oraşelor, cu băieţii şi fetele, cu bărbaţii aproape toţi, de rămîn casele bătrîne cu bătrînii şi casele noi cu neveste văduve cîte şase zile pe săptămînă. Şi simbăta se întorc în sat bărbaţii cu plînea înşirată pe sîrmă, cu peştele congelat în raniţă, cu telemeaua, pungile de făină, şi pungile de mălai aşijderea. Din ce în ce mai rar vin în vizită tinerii, băieţii cu tranzistoare şi aparate de fotografiat, fetele, ca fetele, în pas cu moda, bat-o vina. Şi iar pleacă luni de dimineaţă, de rămîn drumurile satelor călcate numai de bătrîni, de rămîn ogoarele şi livezile în secetă de braţe de muncă.

— Forţa de muncă nu ne pune probleme, zice Ion Duinea, preşedintele C.A.P.-ului din Priboeni. Nu avem noi pămînt cît am putea să muncim.

— Cu bătrînii — cu bătrînii.

— Bătrînii vin şi ei, vin la muncă mai uşoare, la cules de prune. Vin şi ei, bătrînii, dar media de vîrstă e de 30 de ani. Un bătrîn nu s-ar putea căţăra în pom să facă tăieri, n-ar putea să ducă vermorelul în spinare.

— Cum reuşiţi să-i ţineţi aici, la muncile agricole?

— Nu-i ţinem noi, se ţin ei. Cu 8-10 ani în urmă încercam să-i opresc forţat, îi întorceam din drum, dar ei mă ocoleau şi tot se duceau, îi ameninţam cu luarea loturilor ajutătoare, fără efect. Cooperativa noastră era cea mai săracă din fostul raion Găeşti. Sărăcia ne-a pus să gîndim cum am face să devenim rentabili cu acest teren puţin şi slab.

— Sărăcia...

— Oamenii nu puteam să-i convingem cu vorbe, noi nu trăim din vorbe şi din şedinţe, ne ziceau, şi îşi vedeau de drum. Ne trebuiau argumente pe care să le vadă, şi să le pipăie. Am fost ales preşedinte tocmai în acest moment critic, norocul meu, norocul meu că au avut cîţiva încredere în mine şi eu încredere în ei. Primele iniţiative au pornit de la noi, apoi au început să curgă propunerile. Adunările noastre sînt de propuneri, nu ca înainte, de ceartă şi acuzaţii, preşedintele că nu vin ţăranii la lucru, ţăranii că au primit mai puţin decît sperau.

— Şi cît au primit anul trecut?

— 40 de lei la norma de lucru, din care 26 de lei în bani, cu plată lunară, ca la orice firmă serioasă.

— Dacă ar lucra la oraş, n-ar cîştiga mai puţin...

— Şi-au făcut, sigur, şi ei nişte socoteli şi s-au orientat care cum i-a convenit. Cîştigul ăsta de la cooperativă e la el acasă, nu plăteşte gazdă, nu plăteşte abonament, nu mănîncă la cantină sau la restaurant. De la cooperativă au luat cîte patru kilograme de porumb, un kilogram şi jumătate de grîu, un kilogram de cartofi şi alte produse pentru fiecare normă şi banii ăia, 26 lei, şi într-o zi poate să facă mai mult decît o normă, chiar două, chiar trei, depinde de om şi de lucrare. Avurăm bani să-i plătim că dacă nu aveam nu plăteam.

— De unde scoseraţi banii?

— De unde? Din pămînt. Făcurăm ce făcurăm şi, uite, 4 600 kilograme de porumb la hectar, pe pămîntul ăsta al nostru, şi încă neirigat, şi cîte 16 tone de cartofi la hectar, poate cam puţin, dar ce nu s-a pomenit niciodată pe aici. Şi încă 3 milioane de lei, adică jumătate din venituri, le-am scos de la ciupercărie şi de la tîmplărie şi de la alte anexe.

— Anexele astea...

— Eşti ciung şi olog fără ele. Aduc bani, tovarăşe, şi cînd ai bani faci producţie, ai cu ce să-ţi cumperi la timp îngrăşăminte şi ce îţi mai trebuie, ai cu ce să plăteşti oamenii fără amînări, nu mai rămîi dator la nimeni, nu plăteşti dobînzi. Ne-am planificat să mai înfiinţăm o secţie, una de ceramică. Să ne luăm materia primă din gropile noastre, să nu mai alergăm după ea ca după lemn.

— Cad pădurile pe dumneavoastră...

— Cad pădurile pe noi dar am adus lemn de la Orşova, de la Tîrgu Jiu, de unde am găsit. Mie nu-mi trebuie decît scîndură de două-trei palme, sub stas, de categorie refuzată, pe care nu o cere nimeni, din care să fac lăduţe pentru ambalaj — se caută — avem contracte cu crama Ştefăneşti şi cu «Zarea» din Bucureşti. Nu ni se dă, că n-avem repartiţie. Şi ar fi un avantaj şi pentru ei în problema asta a valorificării resurselor locale.

— De toate cîte faceţi dumneavoastră acum în aceste «activităţi auxiliare» s-au făcut aici din moşi-strămoşi. Dar ciupercile creşteau numai în pădure.

— Căutam într-o zi prin bibliotecă să văd ce cărţi au mai apărut pe-acolo şi mi-a căzut în mînă o broşură. O citesc eu şi o recitesc şi o dau la mai mulţi să o citească. Ne ducem la Stoicăneşti să vedem o ciupercărie, mai vedem una la Bucureşti, putem să facem şi noi? Putem! Ne apucarăm de treabă şi o făcurăm, cu cheltuieli atît de mici că le-am recuperat de la prima recoltă. Se caută mai ales acuma, iarna, ceva de neînchipuit.

*

Îşi deschide obloanele brutăria. În tot satul miroase a pîine caldă şi răscoaptă. Şi izvoarele, 12 fîntîni arteziene, clipocesc pe marginea drumului. Cîntă cocoşii a moină. Pe sfoară şi pe garduri, covoare, ii şi fote scoase la soare şi la ger. Şi oamenii care trec le dau bună ziua celor de pe acasă. Şi nici o poartă bătută în cuie, nici o bătătură cu buruieni, nici o uşă cu lacăt.

«Avem, cum să nu avem, avem priboenari în toată ţara, şi pe şantiere, şi în fabrici, şi oameni de ştiinţă, şi de cultură. Important e că ne rămîne stupul plin. Că nu se goleşte şi nu îmbătrîneşte satul.

Marin IONIŢĂ

Timp de trei zile am trăit viaţa unei comune bihorene, Finiş, în valea Crişului Negru. O aşezare de deal, nici prea-prea, nici foarte-foarte, cu oameni harnici şi pămînt sărac, o comună bună dar cu lipsuri, cu bucuriile şi necazurile a vreo 4 200 de suflete, socotind şi satele aparţinînd de centrul de comună. Un riuleţ — apa Finişului — 12 poduri şi podeţe şi un primar destoinic, căruia i se mai spune «constructorul podurilor» şi care vara iese primul la coasă în fruntea satului. Am sosit neanunţat, pe jos şi am plecat tot aşa.

Totul a fost întîmplător. Sîmbătă după-masă am asistat la o şesiune a consiliului popular; duminică am participat, cu ochii,

la hora din sat, desfășurată, cum ar spune sportivii, pe teren acoperit; luni m-am alăturat la o coadă: bătrînii așteptau să-și încaseze pensia de la C.A.P. În restul timpului am vorbit cu vreo 30 de oameni.

Iată cîteva gînduri și păreri ale finișenilor, pe care le-am selectat din cele 30 pentru puterea lor sintetizatoare.

«NU MAI AȘTEPTĂM SÎNGIORGIUL SLUGILOR»

UN OM ÎNTRE OAMENI: Sînt din Finiș. Aci m-am născut, aci am trăit. În tinerețea mea flăcăii săraci de prin partea locului — și erau destui — plecau în Banat după lucru. Dacă nu le dăduseră încă tuleiele se angajau ca «slugă mică»; dacă erau mai răsăriți, se tocmeau ca «slugă mare». Munceau un an întreg și se alegeau cu un rînd de haine și bani de sărbători. Alții mergeau după lucru la Beiuș, de Sfîntul Gheorghe. Era și o zicală la noi: «Adu, Doamne, ziua ouălor/ Și Sîngiorgiul slugilor». Lucrurile se petreceau cam ca la un tîrg de vite.

Cei puținței mai înstăriți nu o duceau cu mult mai bine. Acei care încropeau ceva bani, îi băgau în pămînt. Pămîntul le înghițea averea și trăiau și ei așa și așa.

Dar acu s-a terminat. Tot ce cîștigăm băgăm în case noi, în haine, în mașini de spălat... Nu mai așteptăm Sîngiorgiul slugilor. Totul merge pentru viață.

CASĂ CU ETAJ PE STRADA MARE

PRIMARUL (Ilie Vesa): Finiș, sat bogat, sat sărac? Nu ne putem asemui cu Valea lui Mihai, cu Secuienii și cu alți asemenea «bogătași» ai Bihorului, dar în depresiunea Beiușului noi, finișenii, sîntem printre cei mai buni. Avem lemn, pietriș, aer curat, nuci. Cu pămîntul stăm cam prost. Nu că n-ar fi, este berechet, însă o mare parte e de calitatea a 5-a, cea mai rea. În schimb avem hărnicie — și asta-i la fel de important, ba poate chiar mai important — și încă ceva: industrie la noi acasă. Avem aci o fabrică de cherestea și un sector de exploatare a lemnului, deci există destui salariați în comună, fără a mai vorbi de cei care lucrează la Beiuș în construcții sau la cooperative. Dar rețineți, nici unii, nici alții — cei puțin în marea lor majoritate — nu au fugit din agricultură; ei locuiesc aci și mulți au rămas membri ai C.A.P. Nu cu vorba, ci cu fapta. Sistemul acordului global le permite ca în toiul campaniilor agricole să participe din plin la muncă.

Înainte, în vechiul sistem de retribuire în C.A.P., omul se preocupa mai mult de zile-muncă. De cînd cu acordul global el e ișteresat direct și personal în rezultatul muncii și nimeni nu-l întreabă *cînd* muncește. Contează doar *ce* și *cît* produce. În plus, la noi navetism nu prea există, așa că totul merge destul de ușor și oamenii sînt mulțumiți. În familii intră venituri de la C.A.P., din salarii și din lotul individual. Uneori, același om cîștigă din trei locuri.

Rezultatul? Bunăoară, 70 la sută din casele pe care le vedeți în sat au fost construite în ultimii zece ani. Sînt gata să slujesc un an fără salariu dacă n-o fi așa. Poftim, aci locuiește un muncitor timplar, de la sectorul de exploatare a lemnului. Și-a făcut casă cu etaj! Acolo stă un mulgător de vaci de la C.A.P. Tot casă cu etaj! În ultimii cinci ani în comună s-a dublat vînzarea mărfurilor.

«PE NESIMȚITE NE TRANSFORMĂM ÎN GERIATRI»

DOCTORUL (Mircea Fuliaș): Sînt de prin părțile Beiușului și cunosc bine problemele medicale ale ținutului. Pot să declar cu toată răspunderea: aci la Finiș eu și soția mea, medic ca și mine, ne transformăm, încetul cu încetul, pe nesimțite, în geriatri; 70 la sută din consultații le acordăm unor oameni de peste 50 de ani! Nu pentru că în comuna noastră tinerii s-ar muta la oraș și astfel s-ar schimba structura de vîrste, ci pur și simplu pentru că «refuză» să se mai îmbolnăvească: tinerii mor numai în accidente și de cancer.

Admirați dispensarul? Are o istorie a lui. Cînd s-au alocat fondurile, l-au dus pe primar cu mașina ca să vadă cîteva dispensare-model din județ și să aleagă tipul care-i place mai mult. L-au dus la Sălard, la Sîrbi, la Uileacu de Beiuș... Primarului nu i-a plăcut nici unul, fiindcă toate erau fără etaj. «Pe al nostru să-l facem cu etaj!» Și așa a fost.

«SÎNT NIȘTE BLESTEMAȚI»?!

DOI DASCĂLI (Florin Bornuz, directorul școlii generale de opt ani, și Maria Ana Nagy, profesoară de literatură maghiară): Am avea de ridicat o problemă: ce ne facem cu elevii în toiul muncilor agricole? Tatăl ori lucrează la C.A.P., ori în fabrică, ori în «sutul forestier» — oricum, acasă nu-i. Mama — la cîmp, de dimineața pînă noaptea. De elevi n-are nimeni grijă. Noi, după-masă, mergem cu bicicleta în sat și-i găsim umblînd haihui prin sat. De, copilu-i copil și jocu-i un magnet pentru el. Părinții ne spun: «Nu învață, sînt niște blestemați!» Dar nu-i așa. Noi credem că ar trebui să transformăm școala noastră într-un semiinternat, dacă nu permanent, cel puțin în timpul campaniilor agricole. Elevii ar lua masa de prînz la cantină — sînt posibilități la fabrica de cherestea — iar după-masă și-ar face lecțiile supravegheați de profesori. Am asigura controlul cu rîndul. Ce ziceți, n-ar fi o idee bună?

«TREBUIE SĂ NE DĂM INTERESUL, ALTFEL NE DUCEM PE GHEAȚĂ»

UN RESPONSABIL DE MAGAZIN (Simion Buda): Doriți ceva roșu, ceva bordo, ceva verde? Ah, doar o informație! În general, avem ce ne trebuie. Dar de trei luni nu ne-a intrat nici un bob de sare în prăvălie. Auzi, dom'le, parcă s-ar importa din Tanganica! Și detergenți ni se aduc foarte rar. Clientul aleargă la Beiuș sau chiar la Orașul Petru Groza după ei. Piper am avut doar două kilograme în tot anul trecut. Dacă aș avea acum piper, aș vinde 50 de kilograme pînă la ora unu. O singură dată am primit cacao în trei ani. Cred că la cooperație, la Beiuș sau la Oradea, nu prea pun accent pă noi äia de la țară. Eu mă duc la centru, îi pisez, dar nu totdeauna cu folos. Aci trăim, trebuie să ne dăm interesul, altfel ne ducem pe gheață.

HOPA, ȚUPA CA-N BIHOR

UN FLĂCĂU CU GURA DREAPTĂ: Cine joacă și nu strigă/ Facă-i-se gura strîmbă.

UN SENTIMENTAL: Cîți feți în brațe am strîns/ Toate după mine au plîns./ Cînd te-oi strînge și pe tine/ Și tu-i plînge după mine.

O FATĂ NEDANSATĂ: Stau feciorii pîngă joc/ Ca butucii pîngă foc/ Și se uită tanțului/ Ca mița cîrnățului.

UN DANSATOR DINAMIC: (cu ochii la muzicanți, numiți aici și hididiși): Zii bine, mă hididiș/ Aruncă-te dracu'n Criș/ Și pe mine lîngă tine/ Dacă nu ți-oi juca bine.

NEMULȚUMIȚII

UN OM CARE TRĂIEȘTE ÎN 1990 (inginerul Mihai Iliu, de la Direcția de sistematizare și arhitectură a județului Bihor): Iată schița de sistematizare a comunei Finiș, care oglindește, în linii mari, dezvoltarea ei pînă în 1990. În perspectiva dotărilor edilitare vor avea alimentare cu apă ca la oraș și un complex de deservire. În centru se va permite construirea doar a caselor cu etaj, ca prim pas spre urbanizare.

Se construiește mult la Finiș, ca în tot județul dealtfel. Satele bihorene trăiesc acum era construcțiilor: v-o spun ca specialist. Am văzut case construite în 1962 care au fost demolate fiindcă nu aveau baie sau fiindcă primeau lumină din pridvor. Proprietarii lor erau nemulțumiți: țăranii vor acum case ca la oraș.

«MÎINE A ÎNCEPUT AZI»

ALEXANDRU FODOR (secretar al Comitetului județean P.C.R. Bihor): Ne preocupă mult viitorul satului. Pînă în 1990 vom asista la o drastică reducere a mîinii de lucru în agricultură, ca urmare a mecanizării și în general a perfecționării producției agricole. Este o perspectivă pe plan național, care-și va găsi oglindirea firească și în Bihor.

Noi însă nu dorim să golim satul, ci să amplasăm acolo obiective industriale, ridicînd astfel nivelul general al vieții economice și sociale. În Bihor avem de-acum opt comune așa-numite centre polarizante care, credem noi, au șanse să se urbanizeze cu prioritate în viitorii zece ani. La Săcuieni, Valea lui Mihai, Ceica etc. am înființat secții de producție industrială, care țin de unele fabrici orădene. La Ceica, de exemplu, a luat ființă o secție a fabricii de încălțăminte «Arta». Cu timpul, nucleele industriale de la sate vor deveni, poate, unități de sine stătătoare, vor prelucra produsele agricole locale etc. Așadar, nu în navetism și nici în exodul spre oraș vedem perspectiva, ci în emanciparea satelor, în introducerea în mediul rural a unor elemente tot mai numeroase de viață urbană.

Noi, bihorenii, sîntem favorizați și de condiții naturale. Cam două treimi din subsolul județului conțin importante resurse de apă termală. Experimental, am și folosit această energie ieftină pentru încălzitul serei de legume de la Secuieni și în alte locuri. Vă dați seama ce posibilități oferă astfel de izvoare pentru construirea de băi populare și ștranduri, pentru încălzirea de edificii și de locuințe particulare! Calorifer la sat.

O altă problemă: întărirea rolului intelectualității rurale — mă refer în special la profesorii de școală generală. Pentru aceasta trebuie să asigurăm stabilitatea acestor cadre, trebuie ca intelectualii satului să locuiască acolo. Nu vom împlini deziderатul prin măsuri administrative, ci construind la țară blocuri cu tot confortul pentru profesori și alți intelectuali. Dacă vrei să ceri, trebuie să și dai! Iar ei, la rîndul lor, vor aduce, ca să spun așa, elemente de urbanizare pe plan intelectual. Nu nimicind tradițiile, nu substituind în mod artificial traiului rural un mod de viață urban, ci, de pildă, învățîndu-l pe țăran să aprecieze opere literare complexe sau să guste un concert simfonic. Este un proces lent, lipsit de spectaculosul imediat, dar care merge în profunzime, cu uriașe implicații sociale. Noi nu spunem că pînă în 1990 avem vreme destulă, că vom trăi și vom vedea... Dimpotrivă, pentru noi *mîine* a început *azi*.

Lionel NIȚESCU

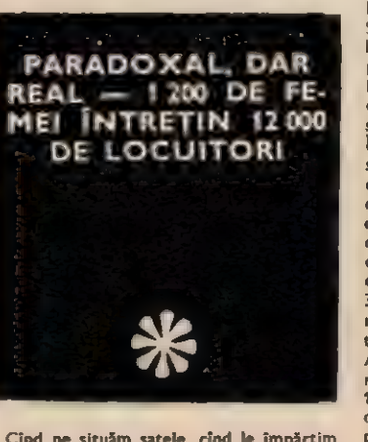

Cînd ne situăm satele, cînd le împărțim în aparținătoare orașelor, în zone suburbane, în sateliți ai polilor industriali, subînțelegem în acești termeni, intrați mai recent în limba noastră, o istorie, un specific, un destin. Subînțelegem o parte din mutațiile satului românesc. După ce am fost la Băleni — comună izolată care a știut să-și învingă izolarea, păstrîndu-și permanențele —, ispita comparațiilor m-a dus într-o altă comună renumită a județului Galați, *Liești*, aflată între două municipii, la kilometrul 56 de Galați și 26 de Tecuci, care îi accelerează urbanizarea — într-o perspectivă deloc îndepărtată, pînă în 1980, devenind ea însăși oraș.

— E greu să fii concomitent secretar al comitetului comunal de partid și primar?

Ivan Năstase, moldovean cum e, începe șugubăț și în parabole:

— Înseamnă cîte 2 000 de fire de păr alb pentru fiecare funcție și chelie pe deasupra. (N-are chelie, dar o să aibă curînd, crede.) Pentru că Liești este o comună-satelit a orașului, are 12 000 de locuitori și fiecare trage de cîte un fir de păr.

— Ce înseamnă în viața satului a fi «satelit al orașului»?

Spus la repezeală: întîi, înseamnă profilarea agriculturii, în principal, pe legumicultură și zootehnie (pentru aprovizionarea orașului Galați) cu urmările de rigoare în pregătirea țăranilor. Doi, înseamnă influențe mai rapide în viața oamenilor, în felul cum vor să trăiască, în felul cum își fac casele, în dorința de confort orășenesc — la cinci-șase case vezi un televizor, aproape la fiecare radio, mobilă modernă, aragaz, frigider și aspirator de praf — în ce și cum mănîncă. Sînt, la rîndul meu, fiu de țăran și trăiesc de mulți ani în Liești. Dacă am fi mai atenți la viața noastră cotidiană, la amănunte, ne-am da seama ce reprezintă faptul că azi țăranul român, moldoveanul mai ales, mănîncă mămăliga, hrana lui de bază de odinioară, ca delicatesă. Intrați la magazinul nostru alimentar, vedeți ce se cumpără, ce se cere și o să vă dați seama cum schimbă apropierea orașului obiceiurile sătenilor. Dar influențe — e bine să subliniem și aceasta — mai înseamnă și 3 000-3 500 de navetiști, care sporesc bunăstarea familiilor prin veniturile dobîndite în industria orașului în care lucrează, dar care ne dau și probleme; aflarea pe teritoriul comunei a unor unități de industrie republicană și locală care ne aduc avantaje, dar iscă și multă bătaie de cap pentru administrație.

— Ce probleme vă pot da dumneavoastră navetiștii bărbați? Ei pleacă și vin.

— S-o luăm și aici metodic. Pleacă bărbații, ramîn femeile. O parte au rămas țărănci. Cu ele facem agricultura. 90 la sută din brațele de muncă ale celor două C.A.P.-uri sînt femei. Avem 1 200 de femei active în C.A.P. Uneori, la unele lucrări, e foarte greu numai cu ele. Avem 6 000 de hectare. Avem probleme cu forța de muncă. Apelăm la recoltat mai ales, în perioadele de vîrf, la elevi și salariați. (Ar fi bine să se accelereze proiectarea și realizarea unor mașini care să mecanizeze într-un mare procent lucrările de recoltat.) Sînt harnice, dar nu întotdeauna și puternice. Practic, ele întrețin cu produse agroalimentare, hrănesc, în fond, toată populația comunei de 12 000 de locuitori, indiferent de unde cumpără. Dar sînt și femei ai căror soți cîștigă bine în oraș și nu vor să mai lucreze în C.A.P. Stau acasă, casnice. Le aduc bărbații pîinea, laptele și carnea de la oraș. Au bani și cumpără zarzavaturile de la chioșcurile C.A.P.-ului. Nu mai produc nimic, nici în grădina casei. Nu cresc animale. Îngreuiază astfel starea economică a gospodăriei țărănești? Îngreuiază! Alte femei, tinerele fete mai cu seamă, care au terminat liceul sau știu croitorie, au vreo pregătire profesională, dar n-au unde să lucreze. Înseamnă surplus de brațe de muncă feminină? Înseamnă! Deocamdată noi am găsit niște posibilități locale: am înființat pe lîngă C.A.P. un atelier de confecții de mică serie unde am încadrat 30 de femei care valorifică deșeuri, cupoane, resturi de la diferite fabrici din țară. Rezultatele sînt remarcabile. Atelierul e rentabil. Am mai creat o secție de împletituri din răchită — a industriei locale — unde lucrează 150 de femei și avem multe contracte pentru export, dar nu ni se repartizează materie primă suficientă. Și nu pentru că n-ar exista, ci pentru că se face o proastă și inechitabilă repartiție a ei.

— Bine, bine, dar ce greutăți vă fac bărbații navetiști?

— Vă spun, vă spun, n-am uitat. Practic ei vin la Liești, iau masa, se odihnesc, ridică pretenții și atît. Vin și-mi cer mie grădinițe pentru copii, drumuri moderne, asfaltate, curate, școli, baie comunală, cinematograf, magazine moderne cu o aprovizionare bună și alte lucruri de confort urban. Bun, și nouă ne place să le avem, dar ei nu contribuie cu nimic. Navetistul vrea numai drepturi de la comună. La datorii, el e muncitor, e salariat în oraș, n-are timp.

— Dar nu plătesc contribuția în bani și în muncă?

— În bani, da. Însă banii nu se convertesc singuri în drumuri, în grădinițe și etcetera. Ei nu participă efectiv și la muncă. Unii așteaptă ca și șanțurile și curățenia din fața porții să le-o facă altcineva. Și cine în fond? Cei care au rămas în sat, adică țăranii. Vedeți, de-aici și dispute între ei și membrii cooperatori.

— Dumneavoastră, ca autoritate locală, n-o puteți rezolva?

— Nu. Nu pot aplica nici o măsură administrativă pentru neparticipare la acțiunile voluntar patriotice pentru dezvoltarea și înfrumusețarea comunei. Aici autoritatea se *manifestă doar pe planul convingerii*. Dar pînă ajungi să-l convingi... Eu cred că ar trebui să existe o reglementare legală prin care să ne putem exercita autoritatea asupra acestor «recalcitranți» care, de ce să n-o recunoaștem, sînt cam mulți. Dacă intrăm și mai în adîncul lucrurilor, acest soi de navetism mai aduce și perturbații la nivelul familiei. Datorită faptului că el vine și pleacă, are un anumit mod de comportament în familie. Este musafir acasă. Nu ajută la nimic, nu se interesează — cere doar raportul — de copii, ba unii dintre ei mai vin și cu ifose, nu le mai convine nevasta, că e țărancă.

— Dar întreprinderile, unitățile economice de pe teritoriul comunei, ce fel de greutăți vă fac?

— Avem industrie locală, cooperație de consum, ocol silvic, sector de exploatare, S.M.A., I.A.S., C.A.P.-uri care circulă cu tot felul de vehicule, pe toate drumurile comunale. Iar dacă se circulă se uzează, se *distrug*, dar cînd e vorba de refacerea și întreținerea lor, contribuie numai pentru cele înscrise în circulație, și au grijă să înscrie cît mai puține — pe celelalte considerîndu-le tractoare și mașini agricole care, chipurile, ar circula numai în cîmp. C.A.P.-urile sînt obligate să acorde contribuție în muncă pentru mijloacele auto și atelajele de care dispun dar și aici e un dar cu D mare. Nu cuprind în planul anual de producție un număr corespunzător de persoane, carburanți și mașini pentru refacerea drumurilor. Or, noi, primăria, nu întreținem și modernizăm, în primul rînd, drumurile de acces către sectoarele mari de producție ale C.A.P.-urilor? Dar cine și din ce fonduri să le facă?

— Atunci, cum vedeți rezolvat paradoxul?

— Gîndesc că ar trebui dată de la nivel central o reglementare legală ca, din beneficiile unităților respective de pe raza comunei, să se stabilească un procent care să fie vărsat în bugetul consiliului popular, pentru completarea bazei materiale necesare la toate acțiunile economice și social-culturale în interesul comunei.

Cici IORDACHE

Ce știam despre Biertan, despre comuna Biertan? Că biserica domină așezarea și este una dintre cele mai impunătoare monumente feudale din Transilvania, iar ușa care dă în sacristie are un mecanism de închidere nemaipomenit de complicat, drept care a fost nu numai fotografiată dar și scoasă din țițini și expusă la mari expoziții internaționale. După care a revenit acasă. Dincolo de această faimă muzeală, Biertanul ce mai reprezintă?

Iată întrebarea care mi-am pus-o într-o foarte caracteristică dimineață de ianuarie (frig, zăpadă, aer sticlos...), motiv pentru care am luat cursa I.T.A. din Mediaș care pleacă — de necrezut, totuși adevărat! — la ora 6,15 fix, spre comuna sus-amintită.

Ora 7,00-7,30. Autobuzul stopează în centrul comunei. Cobor eu și cineva, venit tot cu treburi de la Mediaș. «Vă place, ai?», mă «interpelează». Îmi place cum de nu, comuna Biertan arată de fapt a orășel. Case masive, înconjurate cu adevărate ziduri, trotuare, o piață în centru cu un parculeț. Deasupra, pe un deal, dominînd Biertanul, zidurile bisericii-cetăți înconjurate de un brîu de brazi.

Ora 8,00. Îi cunosc la primărie pe vicepreședintele Horst Meyndt și pe secretarul Ion Andrei. «Printre picături» — lumea începe să vină cu tot felul de probleme, — aflu că Biertanul are circa 4 300 locuitori, români și germani, care dintotdeauna, adică de vreo 500-600 de ani, s-au făcut cunoscuți în tot Ardealul ca renumiți meseriași. «De-altfel, pe la 1500, Biertanul număra cam 5 000 de locuitori, tot atît cît Mediașul», îmi spune Ion Andrei, om al locului, care îți poate vorbi mult și documentat despre ceea ce a fost și este Biertanul. Dar azi? Astăzi se cultivă în special vița-de-vie, afirmație lesne de verificat — este de ajuns să-ți arunci privirea pe dealurile din jur, terasate și plantate cu viță pînă în vîrf. În afară de vreo 300 de bărbați care fac naveta la Mediaș, populația activă a comunei lucrează în cadrul C.A.P.-ului și în cele 3 ferme.

Ora 9,00. Prind o recreație la școală. Îmi fac loc printre puștime și intru în cancelarie. Am noroc, directorul adjunct Frederich Klusch are o «fereastră» așa că putem sta de vorbă. La *școala generală din Biertan* învață peste 400 de copii. La ciclul II vin băieți și fete și din Copșa Mare și Richiș, sate aparținînd Biertanului.

— Cum vin?

— Cum să vină? Cu autobuzul. În afară de cei din Copșa Mare care vin peste deal

— Ei de ce nu vin cu autobuzul?

— Autobuzul nu poate urca dealul, care-i prea abrupt. Ar fi necesar să se construiască un drum; am primit asigurări ferme că la anul lucrarea va fi realizată. Dar să știți un lucru...

— ??

— Copiii din Copșa Mare nu întîrzie niciodată la școală. Pleacă împreună — sînt vreo 67 — și la opt fix sînt în clase. Au de făcut circa 3 kilometri pe jos. Vreau să spun că dorința lor de a nu lipsi, și-n general, de a învăța cît mai bine, de fiecare dată mă impresionează, fiindcă acest sat era teribil de oropsit înainte, un fel de cenușăreasă. Și iată cum s-au ridicat locuitorii săi, cum au reușit să *insufle* copiilor lor dragostea de carte! Și ce gospodării și-au înălțat! Acum vreo 30 de ani trăgeai cu tunul și nu prindeai un copil din Copșa Mare la noi la școală. Directorul adjunct care este, se înțelege, și profesor trebuie să intre la ore. Ne despărțim nu înainte de a nota că școala din Biertan posedă sală de gimnastică, sală festivă cu 200 de locuri, laboratoare de fizică și chimie bogat utilate. Amănunt nu lipsit de importanță: toți profesorii sînt localnici sau au devenit localnici. Nici unul nu face naveta. S-au integrat adică perfect vieții Biertanului. De ce? Simplu: au întîlnit aici o viață bine statornicită și dregători cu *dragoste de comună și cu respect* față de «ăi de lucrează cu doxa». Drept care i-au ajutat mai întîi de toate să-și găsească locuință.

Ora 12,00. Dialog cu inginerul Petre Ionescu, șeful fermei viticole. Bucureștean venit în urmă cu 20 de ani în Biertan. Cum de a ajuns tocmai aici? «Viticultură pe asfalt nu se poate face!» Cu alte cuvinte și-a iubit și și-a respectat dintru început profesiunea. Atunci cînd vorbește despre Riesling și Fetească găsește accente aproape lirice. Îi întreb cum a fost recolta de struguri din toamna trecută. Bună?

— Bună, bună...

— Parcă nu sînteți prea convins.

— Dom'le, nu știu, da parcă soarele nu mai încălzește ca al'dată.

— ??

— Serios, e o pîclă permanentă, nu mai e cerul ăla senin și soarele arzător de acum cîțiva ani. Nu se mai îndulcește boaba! Și mai este ceva!

— Anume?

— Ăștia, tinerii, nu mai pun atîta suflet la munca în vie. Și parcă nici nu se pricep așa de bine.

Dacă nu iubești via, dacă nu stai s-o dichisești, nu iese nimic de soi. D-aia zic: să creăm viticultori, să-i cointeresăm, să aibă dragoste de vie. Uite, dacă-mi pleacă mie tehnicianul ori se pensionează, cine să-i ia locul?! Că de nu, se duce faima unor podgorii...

> «Cooperativizarea agriculturii a constituit un îndelungat proces revoluționar, care a dus la schimbări fundamentale în structura socială a satelor țării noastre, în caracterul relațiilor de producție din agricultură, în întregul mod de muncă și de viață al țărănimii».
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**
>
> *(Cuvîntare la Congresul al II-lea al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție)*

Ora 13,00. Autobuzul. În fața școlii. Copiii din Richiș se înghesuie înăuntru. Cei din Copșa Mare o iau pe deal în sus și prevăd că acei 3 kilometri se vor transforma într-o strașnică bătaie cu bulgări de zăpadă, combinată cu alunecări vertiginoase pe derdelușuri. Totuși, la anul vor ajunge și ei la școală cu autobuzul?

Ora 14,00. Îmi spune secretarul: dom'le, păcat că nu ați auzit «banda» noastră.

— ?!

— Banda, fanfara, adică! Participăm la concursul județean în fiecare an. Sîntem buni de tot. Poate-i luăm pe ăi de la Bratei.

Ora 15.00. O tură, a cîta?, prin comună. Însoțit de data aceasta de directorul adjunct al școlii, Frederich Klusch. Răspundem la saluturi.

— Ne-am propus în acest an să construim o bază sportivă și un ștrand în aer liber. Prin muncă patriotică. Am făcut sondaje, avem apă din belșug

— O să vă ajute cetățenii?

— Se poate? Veniți peste vreun an și mai stăm de vorbă!

Ora 16,30. Din turnul bisericii-cetadelă cuprind cu privirea întreaga așezare. Ziduri de apărare, contraforturi, însemne de breaslă, indicii că secole de-a rîndul la rodul muncii harnice a biertănenilor au jinduit destui. Case de la 1800, de la 1900, case ridicate mai anul trecut.

Și mai apoi ce a fost? A fost o seară calmă dar nu idilică, cu biertăneni veniți de la lucru din Mediaș, cu «Valter apără Sarajevo» la cinematograf, cu «Columbo» la televizor și copii învățînd de zor lecțiile pentru a doua zi. A fost adică o seară ca multe altele, o seară calmă, în Biertan unde istoria i-a așezat pe români și germani împreună și i-a învățat să trăiască împreună. În bună înțelegere.

Mihai HETCO

(Continuare în pag. 22)

stîlpi de case românești (dolj)

un zbor pentru fiecare

Urcînd spre Loman pe drumul înghețat de iarnă aspră, pe acel drum de munte care duce parcă mai degrabă în cer decît într-un cătun pierdut printre zăpezi, mi-am adus aminte de Herodot. Totdeauna cînd este vorba de viața strămoșilor noștri de pe aceste pămînturi, despre obiceiurile și credințele lor, îmi vin în minte rîndurile din «Istoriile» lui Herodot: «credința lor este că ei nu mor, ci cel care piere se duce la Zamolxis...» Mi i-am închipuit, fiind acolo, pe acei prag de munte, pe acei oameni ai vremurilor de demult, mîndri și fericiți în netemerea lor, înfruntînd cu seninătate lumea și timpul care mereu a fost aspru și n-a păstrat amintirea lor decît în puținele pietre, și în cîteva file din niște istorii bătrîne.

Venisem în sat la Loman în căutarea acelor monumente stilimorfe care sînt acei ciudați stîlpi, prețioase, rare și autentice obiecte ale artei populare, care ascund atîtea simboluri și care perpetuează, singulare, vechi obiceiuri și eresuri. Stîlpii — însemne funerare — presărați rar în țintirim, marcau o tăcere și cîte un suflet. Dacă n-ar fi fost arta pioilor de-a preface lemnul în cenușă pentru vînturi, poate ar fi fost mai mulți. Cîndva, se spune că gorganele funerare ale căpeteniilor scite ar fi fost vegheate de cai împăiați, înfipți în țepușe. Cu această cavalerie fantomatică sufletul omului nesupus nemișcării călătorea mai departe în eternitate. Cînd mai tîrziu credințele vechi impuneau incinerarea celor morți, urnele lor îngropate în afara valurilor de pămînt sau ale palisadelor erau străjuite de pari simbolici. Dar mereu aceeași dorință de a veghea și de a perpetua o amintire printr-un semn.

Martori tîrzii ai unor vremi bătrîne, stîlpii de la Loman păstrează vechi semnificații, dar ei astăzi nu mai au parcă acea netă distincție morfologică presupusă odinioară, de stîlpi bărbătești și femeiești, aflată în simbolismul structurii lor, în acea înfățișare falofori-că sau disimulat-crucială. Nu mai păstrează nici însemne din care am putea desluși cu ușurință intenții magice. În schimb, meșterii lemnari de azi îi înzestrează cu bogate motive ornamentale dispuse în registre, motive geometrice care derivă din tratarea decorativă a rombului, triunghiului sau pătratului și care prin repetare dau o individualitate proprie fiecărui stîlp și adeseori o senzație, datorită acestei multiplicări a motivului, de expansiune spre infinit. Parcă stîlpul ar fi o scară cerească pe care cel plecat poate urca în orele lui tăcute. Uneori această dinamică ornamentală ascendentă e întreruptă brusc de prezența unei păsări de lemn cu aripile închise. Se spune că ar fi pasărea sufletului, zburătoare mitică și sacră, prezentă aici să simbolizeze mereu amintirea unui zbor în spațiile vaste.

Cornel BOZBICI

Fotografii de Vasile MOLDOVAN

«Astăzi nu se mai găsește un Cosbuc care să trăiască și să cu noască satul, să idealizeze puțin viața acestuia? Sau se crede că țăranul de astăzi are nevoie de mai puțină poezie, literatură? Dimpotrivă! El are nevoie de mai multe poezii, de mai multe cîntece, de romane, de picturi — dar ele trebuie să fie mai bune, pe înțelesul lui. Ce să facem, tovarăși? Pînă la urmă cineva trebuie să facă — să spun așa — un compromis. Ca să ridicăm întreaga țărănime la nivelul scriitorilor, e greu, pentru că scriitorii sînt cîteva sute, iar țăranii cîteva milioane — și pentru asta ne va trebui ceva mai mult timp. Dar ca scriitorii și artiștii să se ducă la sate e mai ușor»

NICOLAE CEAUȘESCU

Cuvîntare la prima Conferință pe țară a secretarilor comitetelor de partid și a președinților consiliilor populare comunale — 23 decembrie 1971

Îl întreb de cînd face ocarine și nu-mi răspunde direct. O ia de la Adam și Eva, de la ceea ce vrea să însemne o ocarină. E un fel de fluier cam turtit, îmi explică. Se face din pămînt, din șamotă se face. Adică din argilă. Eu iau pămîntul de pe deal, că avem acolo o bucată taman destulă, mai bună pentru treaba asta decît pămîntul din altă parte. Mai an, veniră de la Turda să le fac patru drăcii, veniră cu pămîntul lor, dar eu le-am zis că glia mea e mai dulce și se coace mai repede. I-am rugat să mă păsuiască să le fac instrumentele numai din ea, dar ei nu și nu, și-atunci le-am făcut pe voie. Băgai la cuptor două ocarine de-ale mele și două de-ale lor, dar bune de suflat au rămas numai cele petrecute din pămînt de Terpezița.

— De cînd mă știu, cînt, și la fluier, și la cimpoi, și la clarinet. Învățai după ureche, de la bătrînii satului și de la bunică-miu învățai, că sînt orfan de tată. Al meu a fost să moară la Mărășești, cînd s-a nimerit prăpădenie mare la Terpezița, că mulți oameni din sat s-au dus atunci. Mai întîi și mai întîi, am cîntat la fluier, pe la ore, căci pe vremea aceea se încingeau în sat ore mai des. Iarna se făceau mereu, că era agricultura închisă și oamenii ca și liberi de muncă.

...Ocarina pe care mi-o dăduse Nicolița era prea mare pentru fii-miu, dar lui îi plăcuse așa de mult că nu mai puteam să i-o pitulăm, dar nici să cînte la ea nu putea că era prea grea. El era micuț și cu ditamai ocarina nu mergea, fiindcă ocarina, înțelegi matale, trebuie s-o umpli de suflet. Cum de care suflet? De plămîni. Cînd am văzut noi că e primejdie să pierdem băiatul, că se consuma după ocarină ca într-o boală, m-am hotărît să fac și eu una. O studiai pe aia de-o cumpărasem, o întorsei pe o parte, pe cealaltă și ieși un instrument nou, care țiuia mai bine... De-atunci, tot fac la ele. Pentru toată țara. Vine la mine lume de peste tot și oamenii zic că instrumentele lui moș Popescu din Terpezița sînt cele mai bune, mai sunătoare ca de la fabrică. Am dat la toți cîntăreții și la toate ansamblele. Lui Ion Fărcașu de la Cluj, ăla de cîntă la taragot, i-am dat, și lui Chișăr de la Craiova îi trimisei, și la Brîulețul și la alții. Ba chiar și în străinătate, pe la franțuzi și pe la nemți. Eu trimit la toți care îmi cer.

— Îți ajunge timpul să faci atîtea?

Îmi spune că-i ajunge. De-acum, îl aud, nu mai am mare lucru de făcut pe lume. Sînt pensionar de la ceape, mai ciocănesc prin curte și, în rest, mă ocup de ocarine.

— Și cît iei pe una, nea Ioane?

Se uită chiorîș, cînd la mine, cînd la bucatele de pe masă, de parcă i-ar părea rău că le-a irosit pe un om care pune asemenea întrebări. Adică să iau bani, se miniază, dar ce eu pentru bani fac treaba asta?! Dar pentru ce, nea Ioane, îl scormonesc. Cade pe gînduri. Pentru că mi-e teamă să nu se piardă orele și doinele noastre românești, mostenite din bătrîni, că românul fără cîntec e mai trist și mai singur, chiar așa, mai trist și mai singur.

Îi cere fetei să mai scoată o cană și-mi arată cîteva fotografii. Mi le arată cu mîndrie. El și cu fiul său care este învățător chiar în Terpezița, învățător și dirijor a formației de ocarine a satului. Acum, își deapănă povestea mai departe, partidul dă multă atenție la țărani, și eu am umblat cu instrumentul meu pe unde nici nu visam. Cîștigai o sumedenie de premii, cîntai pe la televizor, făcui chiar și registrări la radio. Am fost și la Constanța și la București am fost, singur sau cu copiii din Terpezița, că avem în sat o formație de toată isprava, toți cu ocarinele făcute de mîinile astea.

— Nea Ioane, ce ți-a plăcut matale cel mai mult la București?

— Otelul Union îmi plăcu. De fapt, îmi plăcură așa de multe că nici nu le mai știu rostul.

Soarele s-a lăsat de-a binelea. Fotoreporterul e tot mai neliniștit, dar Ion Popescu Bărăitaru acceptă, în sfîrșit, să se fotografieze, cu numai două condiții: cîntînd la ocarină și îmbrăcat în straie olțenești. Întîrziem. E musai?, caut să salvez ceva.

— E musai, altfel mă fac de rușine, și pe mine mă cunoaște toată Oltenia, dacă nu toată țara. Nu mă laud, dar am cîntat destul la viața mea, peste tot am cîntat, dar cel mai bine mă simt cînd pui suflătoarea la gură prin piețe sau pe uliță... Atunci înțeleg că glăsuirea mea merge la sufletul oamenilor. Să nu mi-o luați în nume de rău, dar la radio nu prea mă simți în apele mele.

După o clipă, reia cu o voce tristă:

— Ca să înțelegeți ce înseamnă pentru mine muzica asta venită din moși strămoși, o să vă spui că în '70, cînd mi-a murit băiatul cel mare, de ciroză, am cîntat trei săptămîni în șir la ocarină. De inimă grea am cîntat, fără capăt, de mulerea mea se luase de gînduri că m-am smintit.

Plecăm. Îmi răsucesc privirea prin cameră, dau cu ochii de cîteva fotografii făcute pe scenă, zăresc un diapazon. I-l arăt și-i cer cîteva lămuriri. Nu-mi răspunde pe dată. Rîde. Diapazonul ăsta, îmi explică, mi l-a cumpărat băiatul, luna asta. Zice că trebuie să mă modernizez, că sunetul ar fi mai exact dacă l-aș da cu diapazonul. Da de unde. Urechea mea e mai exactă ca orice diapazon. Pe încercate. Eu o să fac toată viața ocarine așa cum am învățat, cu știința mea de țăran simplu.

Ovidiu NEGOIȚĂ

opinia unui alegător

năiță lucian

Năiță Lucian este un țăran oltean de pe valea Cernei vîlcene, ajuns la aproape șaizeci de ani și care, ca tot țăranul român, a făcut tot războiul. Jumătate din viața lui a crezut în pămînt mai mult decît în Patimile Domnului și a pătimit pentru el cum nici Domnul n-a pătimit. Cealaltă jumătate s-a zbătut să facă, pe șase bucăți de pămînt, șase case pentru cei șase băieți, iar aceștia, toți, au învățat cîte o meserie și practică meseria de țăran în timpul liber. Năiță Lucian și-a cumpărat un aparat de radio cu tranzistori și se ocupă foarte serios de politică. Va să zică — zice el — e bine. Și noi, țăranii, care am săpat toată viața pămîntul cu sapa ne dăm acum cu părerea. Părerea mea este însă că țăranul nu poate dispare. Eu am făcut armata la transmisiuni în București la Leul. Am fost mai înainte — adică mai de curînd, traduc eu pentru dumneavoastră — și am văzut că Leul e tot acolo. Însă — zice el mai departe cu o logică impenetrabilă — sînt de părere că țăranul trebuie să se scoale și primăvara, și vara, și toamna la trei noaptea. Dacă se scoală mai tîrziu se scoală degeaba. Toată viața mea de copil n-am dus decît frica mămăligii. Dacă mai e mălai, dacă s-a terminat mălaiul. Acum problema e pîinea. Toți țăranii mănîncă pîine. Toți țăranii ascultă la radio, se uită la televizor, vorbesc de la primărie la telefon cu cine vor ei, iar parte din ei vorbesc și la radio și la televizor. Ce nu-mi place mie este însă că țăranii nu sînt arătați și la muncă, fiindcă la muncă vorbești altfel decît la televizor.

Marea problemă a lui Năiță Lucian continuă să fie lumina electrică deși stîlpul de lumină se află foarte aproape de casa lui și nu trebuie altceva decît tras un fir. Din păcate, Năiță Lucian nu este totdeauna luat, cum ar trebui, în serios, cu toate că a plătit, cum zice el, contribuția și pe front și civil. Cine se uită la mîinile lui Năiță Lucian înțelege ce înseamnă să muncești o viață întreagă pămîntul și să te bucuri numai cînd te îndrepți de șale, după o jumătate de zi de săpat. Meseria de țăran — zice Năiță Lucian — nu e ușoară nici cu tractorul, și nu e ușoară nici cu combina, fiindcă munca la țară nu e totuna cu viața la țară. Dumneata asculți ciocîrlia de plăcere, eu cînd eram copil mă sculam după ea ca să mă duc la săpat. Năiță Lucian se duce duminica seara la film și vede lumea cu niște ochi de copil și cu o bucurie tot de copil. Și eu — zice el — am văzut lumea, dar cu altă ocazie, cînd eram ocupați cu războiul și nu prea aveam cine știe ce timp, fiindcă la război ne plimbam mai mult în fugă. Însă îmi pare bine că e pace și liniște și că nu mai trebuie să trăim cu frica mămăligii, că mie mi se și urîse să mă duc la Craiova cu carul după porumb. Odată, am trecut și de Craiova, spre Drobeta-Turnu Severin, într-un sat de olteni mai ai dracului ca la noi, și după ce am umplut carul cu porumb un bou mi-a murit în jug și a trebuit să vînd tot porumbul ca să-mi cumpăr alt bou. Toată viața am dormit ca Iisus, cu capul în ieslea boilor, ca să am grijă de ei, că fără ei eram neom. Și acum vine fiu-meu și zice: «dom'le Năiță, agricultura nu se mai face cu boul». Alci am înțeles eu revoluția, însă — adaugă Năiță — chestiunea care se pune este tot țărănească: nici agricultura nu se poate face fără țărani, șoferi, tractoriști, doctori, ingineri, învățători, și chiar țărani, țărani, dar care toți trebuie să stea la țară și să se scoale de dimineață.

Dinu SĂRARU

stîlpi de case românești (argeș)

Fotografii de Emanuel TÂNJALĂ

«Realizarea unei agriculturi intensive, de mare randament — necesitate obiectivă a construcției socialiste — cere eforturi susținute pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a acestei ramuri, sporirea investițiilor pentru mecanizare, chimizare, pentru îmbunătățiri funciare și, totodată, impune o preocupare constantă pentru organizarea rațională a producției și a muncii, pentru aplicarea în producție a cuceririlor științei agricole moderne.

NICOLAE CEAUȘESCU
(Cuvîntare la Congresul al II-lea al U.N.C.A.P.)

Am scris despre apă în felurite chipuri. Am scris despre hidrocentralele de pe Argeș și de pe Lotru, de pe Someș și de pe Olt, despre lacuri de acumulare care adună riurile în mări, milioane de metri cubi de apă cu kilowați în unde, și-apoi, și-apoi, scăpate din paletele turbinelor, pleacă domoale să ne fertilizeze pământul. Mii de hectare. Sute de mii de hectare. Numai complexul *hidroenergetic de pe Olt va iriga*, în final, peste 80 000 de hectare. Avem un program național de regularizare a riurilor interioare ale țării, avem un program — coordonate între ele — elaborat de Conferința Națională a partidului din 1972, de conservare a pământului, de îmbunătățire a pământului și acesta cuprinde vaste acțiuni de hidroameliorare, de irigare a grădinilor și cîmpurilor. Într-un viitor apropiat, țăranul cu ochii pe cer, așteptînd ploaia, implorînd cerul să i-o dea, să aducă pământului mreană, nu va mai fi imaginea noastră. Vom face ploaie! Oamenii noștri vor aduce ploaie! Sîntem siguri. Șantierele de hidroameliorații sînt azi, pe teritoriul țării, desfășurări de proporții în toate sensurile — eforturi de investiții de la bugetul de stat, desfășurări de voințe, concentrări de inteligență și gîndire ale multor specialiști, munca deplin conștientă a țăranilor cooperatori, că azi o agricultură modernă în România nu se poate fără irigarea pământului, fără întreținerea și buna lui folosire. Comitetul Executiv al Comitetului Central al partidului întrunit în ședința din 5 februarie 1974, alături de bilanțul activității economico-sociale din anul 1973, a examinat, ca pe o pîrghie majoră în atingerea parametrilor actualului cincinal în agricultură, măsurile privind realizarea, exploatarea, întreținerea și finanțarea lucrărilor de irigații și a altor îmbunătățiri funciare. Se cer grăbite și terminate lucrările în cele cinci mari sisteme de hidroameliorații — Olt-Călmățui, Babadag, Sadova, Terasa Brăilei, Sarichiol, întrunind împreună 97 000 de hectare, dar și desecarea acelor pămînturi devenite nefertile sau slab productive din cauza excesului de apă, a terenurilor care bălțesc, se cer grăbite și lucrările de combatere a eroziunii solului. Fiecare petic de pămînt arat, fiecare teren agricol folosit și folosit bine, cu maximum de randament sînt noțiuni prea clare pentru țăranii noștri cooperatori, pentru cei care conduc satele, pentru cei care răspund de eficiența agriculturii românești. E un fapt demonstrat de mult, ca o teoremă, agricultura nu poate sta în afara eficienței. Iar eficiența ei depinde și de apă. De irigații. Iar realizarea lor de oameni.

Cici IORDACHE

ce profețim, ce profesăm

ne cheamă pămîntul

Nu vizita «bietului bătrîn cu țundra sură» din poezia lui Octavian Goga, ci întîlnirea cu unul dintre învățătorii comunei mele a răscolit aceste gînduri de îndatorință față de locul de unde am plecat. Dincolo de faptul că satul a fost leagănul copilăriei multora dintre noi, încă destul de necăjite pentru cei din generația mea, în entuziasmul revoluționar al epocii, tot acolo am deprins alfabetul vieții politice, recitind versurile agitatorice ale momentului și intonînd marșurile reconstrucției sau jucînd în piese, nu o dată cam simpliste, roluri de chiaburi.

Satul a fost, așadar, nu numai un loc, ci și un *timp* al devenirii noastre, *botezul politic* primindu-l în vălmășagul ireversibilelor sale prefaceri sociale, petrecute sub semnul socialismului. Amintindu-ne de unde am plecat, rememorăm astfel și începutul unui drum în viață, care ne-a dus spre împlinirea noastră ca oameni de nădejde ai uzinelor și șantierelor intrate în legendă, ca tineri care am reușit să schimbăm întîia oară «sapa-n condei și brazda-n călimară», cum zicea vizionar marele Poet. Mai mult sau mai puțin ocupați cu treburi de mai mică sau mai mare răspundere, de multe ori abia la apelul disperat al bunicilor sau părinților — «vino, băiatule, că poate mor și nu te mai văd!» — mai dăm fuga între două trenuri prin satul de care ne leagă, pe plan social, mai mult decît un loc de naștere înscris în buletin.

Scriu aceste rînduri nu fără o adîncă mustrare de cuget și nu fără invidie față de acei tovarăși de generație care, deși adesea suprasolicitați de obligațiile meseriei lor, au găsit răgazul nu numai de a fi la curent cu noutățile din satul lor, ci și de a se implica direct în susținerea unor inițiative locale. Unii se numără printre animatorii asociațiilor culturale create în multe comune, alții nu precupețesc timpul în a da o mînă de ajutor pentru realizarea cutărui sau cutărui proiect. «Întîlnirea cu fiii satului», devenită tradițională în unele localități rurale, dincolo de aspectele ei sărbătorești, emoționante, se constituie uneori ca un veritabil sfat asupra problemelor la ordinea zilei sau de perspectivă din cooperativele agricole de producție sau din viața social-culturală a satului. Nu știu însă să fi devenit peste tot o regulă sprijinul — evident periodic, în limita posibilităților — acordat fiecărui sat de cei care au pornit în viață de pe meleagurile sale.

Sigur este că fiecare dintre noi, care am plecat dintr-un sat, am avea acolo cîte ceva de făcut din cînd în cînd: să dăm o sugestie și o mînă de ajutor în rezolvarea unei probleme socio-economice, să susținem o activitate a căminului cultural, să aducem o personalitate pe care o cunoaștem pentru a lămuri o chestiune politică sau științifică, dacă n-o putem face noi înșine. Oamenii care se ocupă în mod curent de întreaga viață a satului, mai ales într-o perspectivă ca aceea pentru care pledăm în aceste rînduri, n-ar putea fi decît bucuroși să salute o asemenea «întoarcere la brazdă». Dealtfel, nu știu dacă dincolo de acest gest spontan, pornit dintr-o convingere intimă, nu s-ar putea proceda astfel încît efectiv, prin intermediul primăriei, al căminului cultural, asemenea reveniri cu folos în locul de unde ai plecat să devină sistematice. Ivite în miezul iernii, cînd gospodarii satelor pun la cale marile germinări ale «mirabilei semințe», gîndurile mele, departe de orice sentimentalism «semănătorist», se vor înainte de toate prefigurarea unui răspuns către pămîntul care ne cheamă cu o dragoste părintească.

Niculae STOIAN

poluarea folclorului

de-aș auzi melodiile lui moș simion, m-aș minuna

Făgăduisem să vorbesc în continuare despre scrisorile primite de la cititori. Socotesc foarte însemnat faptul că printre cei care se interesează și pun suflet cu privire la soarta folclorului sînt și tineri. Interesul lor este chezășia continuității, fără de care străduințele noastre ar fi de prisos. Bineînțeles este foarte util și necesar să-i atragem pe ei la o acțiune care trebuie să poată duce la rezultatele dorite în preluarea și continuarea transmiterii bunurilor artistice moștenite. Căci tinerii sînt aceia care au datoria să vegheze ca aceste bunuri să nu fie deformate, să păstreze pecetea autenticității. Tocmai din această pricină mă bucur ori de cîte ori un tînăr mi se adresează înștiințîndu-mă sau completîndu-mă printr-o informație privitoare la unele fenomene nedorite, observate de el în practica folclorului din satul lui. În primul rînd pentru că își manifestă dragostea față de adevăratele valori artistice, nelăsîndu-se ispitit de producțiile inventate, neartistice, incluse abuziv în patrimoniul folclorului. În al doilea rînd pentru că acest tînăr dovedește că prezența sa în viața culturală a colectivității în care își desfășoară activitatea poate fi utilă, binefăcătoare.

Iată, de pildă, ce îmi scrie, printre altele, soldatul Bobe Marian, scrisoare din care reproduc unele frînturi: «Urmăresc cu multă atenție articolele care se referă la folclor sau mai bine-zis la poluarea folclorului. Tînăr fiind, am participat și eu la diferite obiceiuri care existau în comuna mea natală, aflată pe meleagurile Borcei între Călărași și Feteștii. În ultimul număr v-ați referit la obiceiurile care se manifestă cu ocazia sărbătorilor de iarnă. După părerea dumneavoastră, părere pe care o împărtășesc, aceste obiceiuri au de suferit de pe urma denaturării textului lor. Am învățat și am lucrat cîțiva ani în București și vă dau perfectă dreptate. De multe ori vedeam cum fondul de aur al folclorului românesc este denaturat...»

În continuare, tînărul Bobe Marian îmi face cunoscut că în satul său natal se cîntă mult, că de pildă de-aș auzi melodiile cîntate de Moș Simion m-aș «minuna».

«Dacă dumneavoastră iubiți cu adevărat folclorul, vă rog veniți în satul meu și veți culege o pagină de «aur» a folclorului românesc. Îmi veți da perfectă dreptate. Nu pot să vin la București deoarece sînt militar în termen, dar dacă dumneavoastră vreți să veniți în satul meu natal voi solicita o permisie și voi veni în momentul oportun»...

Dragă Marian, îți mulțumesc foarte mult pentru scrisoarea pe care mi-ai adresat-o. Sînt nespus de bucuros că dovedești dragoste față de satul natal, că ești mîndru aflînd de la bătrîni că, pe vremuri, un grup de cîntăreți au fost premiați la un concurs folcloric la care au participat. Îți face cinste grija ce o porți bunurilor artistice ale satului în care te-ai născut. Mă simt onorat că te gîndești la mine, răsplătindu-mi osteneala prin frumosul gînd de a mă pofti să mă bucur și eu culegînd acea, cum prea frumos o numești, «pagină de aur a folclorului românesc». Osteneala pe care ți-o dai adresîndu-mi-te îmi aduce încă o dovadă că scrisele mele dau glas prin mine acestor îndrăgostiți ai folclorului, căruia ei îi doresc o viață cît mai lungă, și că nu rămîn literă moartă în paginile revistei «Flacăra». Cît despre invitația pe care mi-o faci îți promit că, de îndată ce se va încălzi vremea, mă voi repezi să-i rog pe Moș Simion și pe alții ca ei să-mi dea voie să le înregistrez frumoasele cîntări. Invitat fiind de dumneata, nu am îndoială că mă voi bucura de o bună primire.

Havi BRAUNER

cronica dreptei cîntăriri

lugatlab

Zici țăran moldovean, zici Baltagul. Sînt foarte convins de valoarea acestui titlu întîmplător, ca simbol al tenacității exasperante în căutarea adevărului și justiției. M-am gîndit că respectiva perseverență va fi trecut și asupra țăranului-contabil șef, țăranului-coordonator, asupra jurist-consultului de țărani; gata să țip după dreptate, m-am repezit să verific «informarea» despre necazul C.A.P.-Zănești. Ce mi se șoptea? Că pentru a se împiedica restituirea sumei de 15 814 lei de către P.L., salariat la I.A.S.-Murfatlar, care o «luase» din contul cooperativei, «s-a introdus recurs extraordinar, care a fost soluționat într-un timp record de 10 zile, nemaiîntîlnit pînă în prezent», iar «citațiile au fost trimise de Procuratura Generală prin Procuratura județeană Neamț, unde procurorul (...) s-a deplasat personal (...) și a înmînat citațiile».

Operativitatea justiției este un vechi și îndepărtat vis al nostru, deci nu puteam decît să felicit, în gînd, pe cei care se străduiseră să bată recordurile în materie. M-am mai întrebat doar de ce o fi ajuns solicitudinea să pară dubioasă, cîtă experiență pe coridoarele tărăgănării și dezinteresului ne face să tresărim în fața unei dovezi de promptitudine și apoi am trecut să pipăi fondul litigiului reclamat. Ce mi-a fost dat să aflu?

În seara de 11 septembrie 1969 (da, da, 1969!), cooperatorul *Ilie Dănilă* cără borhot cu autocamionul de la gara Roznov la C.A.P.-Zănești. Făcuse această operațiune toată ziua, toată ziua drumul îi purtase și pe o porțiune din șoseaua Piatra Neamț-Bacău, de pe care virase la stînga și o apucase înspre C.A.P. Toată ziua se asigurase, ori nu se asigurase, cert e că avusese noroc și pînă la ora 18,30 nu i s-a întîmplat cînd făcea «hăis», să-i apară înainte ceva. Dar la 18,30 i-a apărut mașina familiei P. Deci, Ilie Dănilă a bușit-o și i-a rănit pe ocupanții ei.

Pe lîngă condamnarea penală, trebuiau plătite despăgubiri. Deci, banii «luați» de către P.L. însemnau necaz, suferințe fizice și cicatrici. Judecătoria și tribunalul județean, conform legii, au stabilit că despăgubirile să fie suportate de vinovat, împreună cu stăpînul său, adică C.A.P.

Coordonatorilor cooperativei soluția li s-a părut inacceptabilă și au făcut demersurile necesare, ajungînd în recurs extraordinar. Secția civilă a Tribunalului Suprem a casat hotărîrile existente și a dispus ca instanțele de la bază să verifice mai atent «împrejurările în care inculpatul a ajuns în posesia autocamionului».

Ce era să se mai verifice? Pe foaia de parcurs, Ilie Dănilă, altminteri ajutor de fierar, fusese trecut, în ziua respectivă, ca șofer și toată lumea, inclusiv președintele, acceptase prezența lui la volan! Dar nu această măsură o considerăm neavenită (bine că n-a rămas borhotu-n gară!), ci incapacitatea ca odată ce ai acceptat riscul, să-i suporți și urmările.

Judecătoria a obligat din nou cooperativa să plătească despăgubirile și să recupereze ea paguba de la angajatul *ei*. Nu spun că s-au exercitat influențe, dar tribunalul județean a admis recursul U.J.C.A.P. A trimis, pentru a treia oară, dosarul la judecătorie. În sfîrșit, instanța de fond l-a obligat (în mod nelegal) *numai* pe șofer. Și, iar... în sfîrșit, s-a ajuns pentru a doua oară la Tribunalul Suprem, să se decidă definitiv că victimele aveau dreptul să primească banii de la cei de care depindea conducătorul mașinii.

Obiecțiile celor care reprezintă C.A.P.-Zănești au fost neavenite din capul locului. Și totuși, patru ani ei au speculat teoria dacă D.I. era fierar sau șofer, fără nici o preocupare pentru necazul produs victimelor. O perseverență fără rost. Or, cum arătam în titlu — BALTAGUL întors pe dos.

Sergiu ANDON

principii și năravuri

cîștiguri și cîștiguri

Scenă strict autentică: zilele trecute, pe bulevard, cam prin dreptul hotelului «Ambasador» (unde, printre altele, pe valută vindem frumoase țesături populare), am văzut trei elevi (de vreo 10—11 ani) «distrîndu-se» teribil fiindcă, vai mergeau înapoia unei țărănci vîrstnice, îmbrăcată «ca acasă», din creștet pînă-n tălpi (opinci, dar admirabile)... Pe loc m-a cuprins furia, desigur — în primul rînd — pentru lipsa de respect față de un om bătrîn, etc, apoi mi-am pus întrebarea — mai importantă! — de ce (și cum) de-au ajuns trei copilași, altminteri absolut corect vestimentați, cu o ținută aparent civilizată, să ia în derdere portul național? Probabil mi-am zis, deși se organizează multe și inspirate acțiuni de popularizare a acestei *zestre fundamentale* (concursuri «Cine știe cîștigă», păpuși la «Artizanat», spectacole — prea stilizate totuși, inclusiv acțiunile, multiple, pionierești-școlare, ca echipele de dansuri, expoziții, chiar mici muzee), *ceva* lipsește încă. *Dar ce anume?* Și, încercînd să dau un răspuns valabil acestui DE CE, iată ce mi s-a părut a fi, categoric, posibil de întreprins...

Fără doar și poate, programul școlar al elevilor noștri (de toate vîrstele) este încă foarte încărcat, totuși mai sînt «ferestre» sau, mă rog, materii în cadrul cărora, prin îmbunătățirea programei de învățămînt, s-ar putea repara serioasa NEDREPTATE ce i se face *folclorului* pe plan școlar. Adică să fie mai important pentru destinul de-o viață al viitorului adult, faptul că învață să lucreze *orice* cu aparatul de pirogravat sau să taie placajul, să confecționeze *coupe-papier*-uri (cu pseudomotive naționale), cutii de chibrituri sau șorțulețe. Să fim bine înțeleși: nu nesocotesc, în nici un fel, însemnătatea deprinderii, de la cea mai fragedă vîrstă, atît în familie, cît și în mediul școlar, cu *munca directă*, da, fie și cu scop bănesc — în interesul general (am rezerve doar asupra situațiilor în care am găsit elevi lucrînd și noaptea la niște dubioase «cusături». Sau să fie mai prețioasă, în bagajul de cunoștințe pe care-l va cără omul cu sine toată existența, «știința» de a desena «o scenă din vacanță» (la 12-13 ani) sau un scaun: nu neg necesitatea desenului din imaginație și nici — mai ales — al celui după natură însă în virtutea temei puse în discuție cred că o mai temeinică *ierarhie de valori* s-ar cuveni instaurată în domeniul cîtorva materii școlare.

Recapitulînd, mă întreb (și întreb) de ce n-ar fi conceput și aplicat un plan *unitar*, fie și repartizat unor materii diferite (Română, Istorie, Lucru, Muzică, Desen etc.), repet UNITAR, care să conducă, treptat, la transmiterea cunoștințelor și mai cu seamă a simțămintelor pe care orice tînăr s-ar cuveni să le aibă față de folclor (mi-amintesc de un examen de bacalaureat: «Ce e folclorul?» «O combinație chimică între fluor și clor» — răspuns dat *în alte timpuri* la Colegiul național «Sfîntul Sava»). Pe cînd, așadar, predarea — subînțeles: planificată, sistematică — în școală a «Noțiunilor de etnografie și folclor». Astfel încît elevul *să înțeleagă* și *să simtă* că nu-i deloc mai hotărîtor pentru el să știe deosebirea dintre o ecuație și altă ecuație, decît să știe să deosebească un costum, un cîntec, o expresie lingvistică dintr-un ținut sau altul al țării. Dacă vrem — *și vremi* — s-avem oameni completi, bine informați, dar și bogați sufletește.

Mihai STOIAN

fetișuri de azi

țăranul, un fetiș?

Astăzi, întreb eu, ce sînt țăranii? Ar fi trist să spunem că sînt acei cetățeni care stau pe marginea drumurilor și rîd de orășenii care vin să-i ajute

Marin PREDA

Realitatea e vie și crudă: omul are nevoie de grîu, de porumb, de cartofi, de vite, ori, toate aceste bunuri se produc la țară. Într-un cadru mai mult sau mai puțin natural (aș zice organic, în opoziție cu mineral). Contactul direct cu lumea vegetală și animală, cu mediul lor specific (solul, pășunea, iazul, codrul etc.,) a modelat, milenii și milenii, un tip de om aparte, cu filozofia și obiceiurile lui încăpățînate, cu portul, cuviința și umorul său, specifice. Sîntem una din ultimele țări europene unde țăranul nu și-a încetat încă existența «intrinsecă», n-a intrat în istorie sau în decor. Și totuși, lumea lui, clătinată din țîțîni, invadată de stiluri hibride (în veșminte, arhitectură și — mai ales — în comportament), afectată de exodul păturilor tinere către centrele orășenești, nu mai este lumea țărănească de altădată «cu gospodari tot unul și unul, cu flăcăi și fete mîndre, care știau a învîrti și hora, dar și suveica, de vuia satul de vatale în toate părțile».

Vatalele, cîte or mai fi, vuiesc întru satisfacerea nevoilor turistice, flăcăii au devenit, în mare parte, navetiști, iar gospodarii cei vechi, cocoșați de ani, gîndesc că-i în zadar a mai potrivi în cuie ulucul bălăbănit: tot se vor clădi, iute, case de tip urban. La ce să mai strice aliniamentul!

Eu cred, împreună cu Blaga, că veșnicia s-a născut la sat. Or, tocmai de virtuțile *morale* ale țăranului, materializate în datini și port, în cultul pentru hărnicie și cuviință, în respectul pentru bunul ca atare, deci în cinste, în iubirea pentru ceea ce se cheamă artă, în momentele sale de contemplație care dau vieții și un alt sens decît acela pur pragmatic, are nevoie orașul. Dar nu o nevoie «turistică». Nu, e vorba de o necesitate genetică, urmînd a fi transmisă prin cromozomii caracteristici lumii țărănești, nu luați de-a valma și depuși formal în vitrine, muzee ori cărți de artă. Datorită acestei disjuncții în procesul de transmutare genetică a virtuților rurale către oraș, poate fi observat, în mediile urbane mai statornicite, un cult al țăranului ideal, reprezentat cu mîinile pe coarnele plugului și soarele proptit în spate, la mijloc de vechi calendare. E vorba de nașterea unui fetiș, pentru că un astfel de țăran nu mai există, nu poate și nici nu trebuie să mai existe. Continuă a exista însă virtuțile sale și ar fi păcat să intre și ele în legendă. Ceea ce nu trebuie să piară la sat e *poezia*. Trebuie să ne silim a păstra nu numai motivele ilor ori semnele scoarțelor, ci și virtuțile, atmosfera satului românesc. Măcar pînă-n clipa cînd deosebirea dintre sat și oraș se va șterge cu adevărat.

Leonid DIMOV

cuvinte încrucișate

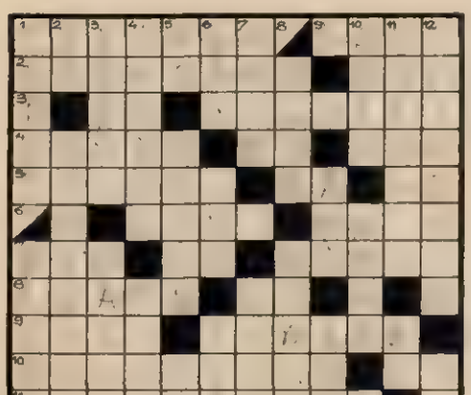

LITERARĂ

ORIZONTAL: 1) Humulesteanul cel hîtru și plin de pilde, autor al unor inegalabile «Amintiri din copilărie» — Poetă franceză (1524-1566). 2) Mare romancier român din a cărui vastă operă cu un puternic caracter social amintim, «Răscoala», «Pădurea spînzuraților», «Ion» — Creangă pentru Eminescu! 3) Editură (abr.) — Un alt mare povestitor român în creația căruia aflăm cunoscuta nuvelă «Moara cu noroc» și romanul «Mara». 4) Boală de piele — Materie primă pentru miniaturi sculpturale — Roman cu puternice implicații în lumea satului contemporan autorului său, Liviu Rebreanu. 5) Șterge cu creionul! — Anticul soare egiptean — Victor Eftimiu. 6) Roman din creația acelui mare făuritor de «frumuseți și prețuri noi», Tudor Arghezi — La stînga «Pocnind din bici pe lîngă boi»! 7) Localitate în India — Caliu Serghi — Poet ardelean (1776-1848), care a tradus și prelucrat în versuri cărți populare de mare circulație cum ar fi «Arghir și Elena», «Pepelea Giscariul», «Tîlu Buhoghindă» ș.a. 8) Adevărate nestemate (fig.) — Val! 9) Veselii pădurilor — Poezie de George Topîrceanu în care avalanșa de metafore face proba fanteziei deosebite inspirații a autorului. 10) «Ceahlăul prozei românești», autor a nenumărate scrieri de valoare, multe dintre ele avînd ca tematică trecutul glorios al neamului — Barbu Delavrancea. 11) «Acel rege-al poeziei, veșnic tînăr și ferice» (Eminescu), din opera căruia reamintim volumele: «Sub vremi și Mărgăritărele», «Oștașii noștri», «Doine și Lăcrămioare». 12) Prefix — Localitate în Japonia — ... Pumnul, dascăl la a cărui moarte tînărul Mihai Eminescu avea să compună prima sa poezie

VERTICAL: 1) Scris, în accepțiunea nașterii unei opere de artă — Actor român care a publicat versuri, proză și teatru (1878-1948). 2) Nouă muzicală — Marele maestru al replicii românești, inegalabilul satinc din «O noapte furtunoasă», «D-ale carnavalului» sau «O scrisoare pierdută». 3) Arbori de culoare neagră — Personalitate literară polivalentă a secolului trecut, autor, printre altele, al unui neterminat «Etymologicum magnum romaniae». 4) «Mișcarea românilor din... la 1848», una dintre scrierile istorice și sociale ale marelui revoluționar democrat Nicolae Bălcescu — Toc (inv.) 5) Particulă de negat — Morale — Viteza de sedimentare a hemoglobinei (abr. med.). 6) Localitate în S.U.A. — «Un om între oameni»! — Tabieț în țara ceții. 7) Comună în Olanda — Cunoscut critic de artă, de formație intelectuală germană, autor al unui apreciat tratat de estetică. 8) Uniunea asociațiilor studențești din România (abr.) — «Îngerul inspirator a nenumărate capodopere ale liricii eminesciene. 9) Exclamație de pricepere — Cercul de pe capul Sfîntului. 10) Selecțiuni din opere — Din cînd în cînd — Ioanid Romanescu. 11) Poet simbolist interbelic de excepție, autorul impresionantului volum «Plumb», precum și al volumelor «Scîntei galbene», «Cu voi», «Stanțe burgheze» — Început literar! 12) Genu al poeziei românești, reprezentant de primă mărime al literelor în cultura universală — Roman de Alexandru Vlahuță care pune în discuție condiția creatorului în societatea bazată pe exploatare.

Toma MICHINICI

Dicționar: BAH, NEU HIU, TIOC, GAS, ANLO.

ce este și ce vrea un

veterinar

Întreb un țăran bătrîn dintr-unul din satele circumscripției veterinare Livezile, județul Alba. Stă pe gînduri, mă privește lung, să priceapă dacă-l întreb serios, ori cumva îl ciufulesc (adică îl iau în rîs). «D-apăi ce să fie, îi doctor de marhe». Definiție precisă, marhă însemnînd pe aici vită, iar doctor ceea ce știe oricine. Știind de vorbă cu titularul circumscripției respective, îi relatez întîmplarea; doctorul Radoslav suride: da, așa spun țăranii, dar o spun cu respect, pentru că ei știu ce și cum. Apoi, nu mai suride: și orășenii folosesc expresia, dar alt fel, uneori cu ironie, căci ei habar n-au ce-i aia să-ți fie vita bolnavă.

27 sate, formînd 4 comune, în zona submontană și montană a Apusenilor, la nord de Alba Iulia și la vest de Aiud, pe două văi confluente. Satele sînt înșirate pe un fir principal în formă de V și în lungime de 60 kilometri. Lateral, cîteva așezări răspîndite în munți, necooperativizate, ridică la vreo 100 kilometri totalul distanțelor ce alcătuiesc circa veterinară. Satul Livezile este capitala, glumește Emil Radoslav, adică aici se află sediul dispensarului veterinar: o încăpere de 14 metri pătrați ce trebuie să adăpostească biroul, farmacia, arhiva și magazia. Nici vorbă de cabinet pentru consultații și tratamente. Dealtfel, țăranii astăzi nu-și mai aduc vitele bolnave la dispensar, ci cheamă veterinarul acasă, ceea ce nu-i simplu, dată fiind dispersarea gospodăriilor mai cu seamă în munți. De aceea, medicul este secondat de 5 tehnicieni veterinari, pentru prim-ajutor și tratamente curente.

În fermele cooperativelor agricole de producție din cele 4 comune și în grajdurile țăranilor, pacienții veterinarului sînt în număr de 7 000 UVM-uri (unități vită mare), ceea ce nu înseamnă 7 000 capete, cum ați putea crede, căci 1 UVM este egal cu 1 vacă ori 1 cal, sau cu 3 porci, sau cu 6 oi sau cu 25 păsări etc. Pe lîngă numărul foarte mare, spre deosebire de colegii lui umani, medicul veterinar are de-a face și cu specii diferite. Ducînd mai departe comparația, e de remarcat că pacientul necuvîntător nu îl ajută pe medic la stabilirea diagnosticului, nu colaborează în timpul tratamentului. Da, înțeleg ce mi se explică, în viața satului medicul veterinar este cel puțin la fel de important ca și medicul uman. Asta o spune nu numai cel în cauză, mi-au confirmat și mulți dintre țăranii cu care am stat de vorbă.

Accentul în munca medicului veterinar se deplasează tot mai mult de la vindecare la profilaxie, cum e și firesc. Colindînd fermele și satele necooperativizate, doctorul Radoslav se ocupă în primul rînd de condițiile de igienă din crescătorii sau din gospodăriile individuale ale țăranilor, de vaccinări și de alte măsuri necesare în combaterea epizootiilor și antropozoonozelor, acestea din urmă fiind boli de care oamenii se molipsesc de la animale.

Dorința lui este să fie cît mai puțin încărcat cu ocupații și responsabilități în afara medicinei veterinare, deci cu lucruri ce țin de zootehnie, de contabilitate, de statistică (îmi arată o hîrtie sosită chiar în ziua aceea de la județ, o circulară care cere să nu se mai raporteze pe viitor cifre exagerate, după ce în trecut, nu o dată, li se ceruse și veterinarilor să înfrumusețeze datele statistice). Viața la țară presupune adesea, mai cu seamă în sezonul agricol (nouă luni pe an, februarie-octombrie), o zi de muncă nu de 8 ore, ci de o zilumină. Iar acest personaj esențial în existența satului socialist vrea ca întreaga cantitate de muncă să și-o consacre meniri lui, medicinei veterinare, la fel cu agronomul, zootehnicianul sau contabilul, fiecare în domeniul specific ce-i revine în bătăliile anuale ale producției agricole, pentru ca rezultatul comun să fie cît mai bun, nu în rapoarte, ci în depozitele fabricilor și ale rețelei comerciale.

Mircea FODOREANU

cum a fost (XIX)

Maria Banuș

Spre surpriza celor din sală, prima ședință a cenaclului nostru ținută în sala *Teatrului Mic* din București s-a desfășurat fără nici o pauză. În final însă, discutînd cu cîțiva dintre participanți am înțeles că programul nonstop s-a dovedit o soluție nu tocmai rea.

Prefațînd *Antologia Flacăra*, alcătuită ca de obicei de Adrian Păunescu, Aurel Dragoș Munteanu a reușit să contureze cîteva dintre reperele poeziei Mariei Banuș *(Poezia Mariei Banuș este una din diagramele cele mai sensibile ale dramei existențiale a omului de după cel de-al doilea război mondial. În «Țara fetelor» nu este vorba numai de o poezie a simțurilor, pentru că atunci nu ar fi putut trăi pînă astăzi pe această unică dimensiune. M.B. este unul dintre puținii artiști care au reușit să-și conserve lirismul. Vreau să remarc un lucru trecut cu vederea de critica noastră: M.B. este, poate, cea mai completă poetă a orașului București.)* În continuare, actori, prieteni mai vechi sau mai recenți ai cenaclului nostru au susținut *Antologia Flacăra*. Rînd pe rînd, versurile Mariei Banuș au fost recitate de Tamara Cretulescu *(Din cadra mea, Numaratoarea fetitelor, Înviere)*, Adriana Popovici *(Cîntec de leganat genunchii, Singură, Prezența)*, Ion Marinescu *(Noptile, somnul, Singe si hirtie, Balada barzilor din veac)*, Gelu Nițu *(Bal, Alchimie)* și Constantin Băltărețu *(Naștere, Retrospectivă, S-a făcut întuneric)*.

Printre spectatori, Manole Aldescu

Poeta Maria Banuș, după ce a mulțumit pentru frumoasa sărbătorire care i-a fost făcută de *Cenaclul Flacăra*, a rostit pentru cei din sală o scurtă dar emoționantă profesiune de credință. În încheiere, Maria Banuș a citit poemul «*Bucureștii copilăriei*».

În plină ascensiune, Dan Chebac a susținut un recital foarte aplaudat cuprinzînd melodiile *Ploaie*, *Balada morții*, *Romanța unui om* și unul din cele mai îndrăgite cîntece ale lui Bob Dylan.

Au citit apoi tinerii poeți Mihai Tatu și Dorin Sălăjan. Cuvinte bune, mai ales despre poezia celui de-al doilea poet, au rostit: Maria Banuș, Aurel Dragoș Munteanu, Adrian Păunescu (care a observat că peste versurile lui Mihai Tatu s-a trecut cu prea multă ușurință) și Dorin Tudoran.

În final, Tudor Gheorghe a prezentat fragmente din viitorul său spectacol «*Noptile poetului*» pe versuri de Alex. Macedonski. Aplauzele prelungite dăruite lui Tudor Gheorghe anunță un apropiat mare succes al trubadurului atît de îndrăgit.

Dorin TUDORAN

Tamara Cretulescu

Adriana Popovici

Ion Marinescu

Constantin Băltăreţu

Gelu Nitu

Dan Chebac

La invitația studenților și cadrelor didactice din Institutul de artă teatrală și cinematografică «I.L. Caragiale» din București, luni 11 februarie, Cenaclul Flacăra va fi oaspetele studioului I.A.T.C. din strada 30 Decembrie, nr. 9.

Programul, care va începe la ora 17,30, va cuprinde:

— Selecțiuni din spectacolele studenților institutului

— Antologie Flacăra: ION HOREA

— Poeme de Adrian Păunescu în lectura autorului

— Recitalul formației «ROȘU și NEGRU» condusă de Nancy Brandes. Solist vocal, Gil Dobrică.

Fotografii de Ion PREDOȘANU

un om

Umblu prin mijlocul satului. Uliță, așa-i spunem noi la *stradă*. Bine, dar asta se știe din abecedar. Gînd de orășean. Cum să spun la ceea ce văd? Iarna la țară! Sub titlul ăsta, cam idilic, se poate ascunde o iarnă grea. E drept, iarna nu e prea grea, spune tînărul primar, dar probleme avem destule. Un om care așază cuvîntul unde trebuie! *Probleme*, cuvîntul circulă fără întrerupere, străbate mediile și instituțiile ca apa, ca fumul. Aparent izolat, satul este un univers problematic. Sub înfățișarea lui neutră, țăranul știe aproape tot: ce se întîmplă în ziare și ce se întîmplă în lumea lui, cine vine și cine pleacă, pe unde mai umblă, ce s-a mai spus, ce se mai aude etc. O încordare, o tensiune abia simțită stăpînește oamenii și lucrurile. Satul nu hibernează și dacă cineva crede că țăranul care îți dă bună ziua fără să te cunoască, în mijlocul uliței, este tot acela care îți dădea bineț acum două decenii — să zicem — acela are un ochi neatent. Este ciudat: orașul își arată schimbările, orice lucru nou apare ca un obiect de toaletă expus într-o vitrină luminată; satul se ascunde, acolo totul pare neschimbat, dar încearcă să îți treacă ochiul minții. Vei vedea că stilul retoric nu folosește la nimic. Aici facem baia, aici brutăria, aici frizeria, mi se spune. Frizerie?, întreb. Președintele C.A.P., om în vîrstă, gospodar bătrîn, își face un zîmbet mucalit, nici nu știu de unde să-l apuc: păi, iese omu de la baie și intră la frizer sau invers! Nu sînt sigur dacă frizeria era cea mai urgentă afacere, am spus. Păi, dacă tot vine omu la baie?! Brutăria e gata, restul se face încă, mortar, cărămidă, un mic șantier, fără îndoială nu chiar atît de dichisit cum am văzut nu demult în curtea unui țăran care își făcea casă într-un sat de munte. Partea bună stă aici, la Pincești, Bacău — unde mă aflu — într-un sistem propriu de canalizare. Nu extins, evident, dar deocamdată util. Cînd n-o să mai vorbim despre țăranul care stă sub duș ca despre o minune?! Omul sfințește locul, iată un argument care face cel puțin cît un capitol de teorie. Nu l-am mai văzut pînă azi pe tînărul primar Miron Constantin. Energic și nedat la vorbe mari. Este abia de trei luni aici, fără ca el să-mi spună, îmi dau seama că multe treburi au pornit odată cu el, inclusiv grăbirea treburilor pe micul șantier de care vorbeam. Sigur, ce văd eu sînt observații imediate, fișe necomentate, abia puncte de plecare. Dar există un fel de comunicare spontană între oameni, un soi de «lavaterism» pe care eu însumi nu-l iau întotdeauna în serios! Fără îndoială însă, nu la asta se gîndește Miron cînd îmi vorbește despre oamenii care pleacă din sat să-și caute de lucru pe șantiere, să se «califice». Oare să fii țăran și să lucrezi pămîntul și să crești animale nu înseamnă tot «calificare»? Iată o întrebare la care un singur răspuns nu ajunge. Rezolv prea multe chestii pe zi, îmi spunea mai demult un amic cu oarecare simț al umorului, nu am timp să-mi pun și întrebări! O familie de țărani? Da, să-l luăm pe moș Iosub Frăsinescu. Bătrînul a fost un bun grădinar, înainte avea 2 hectare de grădină, le lucra cu feciorii. Are opt copii. Ce se întîmplă azi? Bătrînul este paznic la C.A.P. Două fete sînt în comună, una învățătoare, cealaltă gestionară. Din cei șase băieți doi sînt colectiviști, unul electrician (în comună), altul șofer (stă în comună, transportă navetiști pe un șantier), unul este muncitor calificat, celălalt arhitect. Puneți-vă papucii și halatul, așezați-vă în fotoliu, nu dați drumul la televizor, și urmăriți destinul acestei familii. Veți înțelege cîte ceva despre sat și oraș.

Tînărul primar are un fel de a fi glumeț, spontan, deschis. Ușor? Oho, ca să dai un fleac de aprobare trebuie să cunoști trei legi! Cred că este un tip tenace. Îl și văd în urmă cu puțină vreme, noiembrie întunecat, cețos și umed, în mijlocul drumului (strada!), între casele tăcute, după instalare, cînd persoanele oficiale nu mai erau acolo, el, la începutul drumului...

George BĂLĂIȚĂ

CU PRIMARUL ÎN FRUNTE

Cînd, la 30 ianuarie, s-a anunțat că o echipă specială a sosit din Tîrgoviște pentru a colecta sînge de la donatorii voluntari din comuna lor, 42 de săteni din Costeștii de Vale (Dîmbovița) s-au prezentat la dispensar, în frunte cu Petre Stanciu, primarul comunei. 10,5 litri de viață s-au îndreptat astfel spre cei în suferință.

INOVAȚIE. La Brașov a fost introdus în fabricație un nou tip de carburator care permite reducerea consumului de benzină la autoturismele «ARO» și la autoutilitarele TV cu 2,4 litri la suta de kilometri. Realizarea este urmarea eforturilor conjugate ale Întreprinderii mecanice-Muscel și ale Institutului de cercetări și proiectări pentru autovehicule și tractoare din Brașov.

DOMOLIREA JILȚULUI. Jilțul este un rîu care dădea mult de furcă locuitorilor satelor Orzul și Raci. Una-două se revărsa, inundînd sute de hectare... Locuitorii celor două așezări au hotărît să-l domolească și, cu mic, cu mare, au construit un canal de mai bine de un kilometru deviind cursul rîului. Pericolul e înlăturat.

BAR ÎN PARÎNG. Mai precis, la stația telescaunului din masivul sus-amintit a fost inaugurat recent un băruleț, cu o capacitate de 30 de locuri. După o ascensiune ce poate da fiori reci, o cafea fierbinte va fi binevenită. Felicitări constructorilor.

UN EVENIMENT LA VALEA LUNGĂ-CRICOV, județul Dîmbovița, l-a constituit inaugurarea căminului cultural din comună. Dotat cu bibliotecă (8 000 volume), cu sală de spectacole (420 locuri) și cu un încăpător cabinet de științe sociale, noul așezămînt de cultură se bucură de mare interes din partea localnicilor.

MINUTE DRAMATICE. Asalturi furioase, înghesuială de nedescris, vociferări etc., etc., pe peronul Gării de Nord, în momentul apariției personalului 3001 de la ora 11,40. De ce? Fiindcă trenul a fost tras la peron doar cu cîteva minute înainte de plecare. Să fie o simplă întîmplare sau un obicei?

«REVANȘĂ». Dacă vă duceți la Sibiu și dacă vreți să dormiți noaptea, nu vă stabiliți reședința — chiar temporară — în Piața 6 Martie. Aici, în spatele Casei artelor, se află o încăpere pusă la dispoziția salariaților întreprinderii de salubritate, care stau la sfat și fac gălăgie, spre deranjul locatarilor. Dacă noi nu dormim, ei de ce să doarmă — par a zice oamenii salubrității.

RENOVARE ÎN PAS DE MELC. Cinematograful «Feroviar» din București este închis pentru renovare încă din primele zile ale lunii mai 1973. Vorba bătrînului Caragiale: se renovează chiar din nou?! Și, mai ales, pînă cînd?

FLY TAROM TO ROME. Impresionează — de cîteva săptămîni — grija cu care Transporturile aeriene române indică, din trei în trei stîlpi, fiecărui pieton de pe bulevardele Ana Ipătescu, Magheru și 1848 mijlocul cu care se poate ajunge cel mai rapid în marile orașe ale Europei. Fly TAROM to Madrid, to London, to Frankfurt, to Wien, to Moskow etc., etc. Mersi, TAROM!

PENTRU MICII HUNEDORENI. O grădiniță-creșă cu 340 de locuri constituie unul din obiectivele imediate ale constructorilor grupului de șantiere «Valea Jiului» din Trustul de construcții Hunedoara. Le dorim spor la lucru!

«CONCEDIU» ÎNDELUNGAT. La Cobadin, Hulea Dumitru, lucrînd la magazinul alimentar, raionul mezeluri, a delapidat în timp scurt suma de 123 000 lei. Va pleca în «concediu» pe un timp mai îndelungat. Ca să mediteze.

NEGLIJENȚA COSTĂ. Reziduurile provenite de la o îngrășătorie a I.A.S.-ului-Costești sînt depozitate neglijent pe vreo 10 hectare ale C.A.P.-ului Ionești — Buzoiești, județul Argeș, în lunca Teleormanului. Pămîntul amenință să devină o adevărată mocirlă. Pînă cînd?

PREMIERELE NEPROFESIONIȘTILOR. În a doua jumătate a lunii, Casa de cultură a sindicatelor din Piatra Neamț își va invita prietenii la un interesant spectacol-coupé, alcătuit din piesele «Uitarea» de Constantin Munteanu și «Nepotrivire de caracter» de Ion Băieșu. Vizionare plăcută.

ÎNAPOI LA GRAMATICĂ. Reproducem afișul cinematografic văzut în comuna Bălăceanu, județul Buzău: «În luna ianuarie va rula filmele Atunci i-am cond. pe toți la moarte și 20 000 de enchi sub mări». Cu cond. mai merge cum mai merge, dar de la «enghi» la leghe e cam departe!!

ADMIRABILUL COMPOZITOR ȘI INTERPRET TUDOR GHEORGHE și-a făcut debutul în muzica de film. Partitura sa la filmul de scurt metraj «Începuturi», de Constantin Vaeni, reprezintă o mostră de reușit acompaniament sonor al imaginii.

LA BAIA MARE FIINȚEAZĂ DE CÎTEVA LUNI CENACLUL LITERAR «CONTEMPORAN», la care participă, cu regularitate, zeci de tineri. Cenaclul își propune să organizeze ieșiri publice în întreprinderi, prezentînd — în afara lecturilor de rigoare — și expoziții de artă plastică, concerte etc. Iată un «rival» al cenaclului «Flacăra», căruia îi dorim mult succes!

CEAȚĂ, CEAȚĂ, DAR... Luni dimineața, ora 7,30, cartierul Floreasca. După 25 de minute de așteptare, își face apariția un autobuz 35! Este urmat, aproape imediat, de alte patru!!

CIRC ÎN... CIRC! La Circul de stat din București, circul începe înainte de a intra în sală. Frecvent lipsesc garderobierele, iar cele care sînt prezente nu deservesc decît spectatorii cu bilete în sectoarele respective. La intrarea în fiecare sector însă se află cineva care nu-ți dă voie să intri cu hainele în mînă. În sală, pe locul tău stă de obicei altcineva, căci se vînd mai multe bilete decît locuri! Circ, circ, dar nici chiar așa!!

LUMINĂ LA INURI. Nu, nu este vorba despre titlul unei cărți, ci despre o știre care consemnează că în satul Inuri, județul Alba, va fi pusă sub tensiune, în cursul acestei luni, rețeaua electrică a satului. Bună ziua, lumină!!!

ÎN SFÎRȘIT, VOM GĂSI PERDELE! Ne-a asigurat recent, la o conferință de presă, conducerea M.I.U. Prin intrarea în fabricație a noii fabrici de perdele de la Pașcani, plus fabricile existente, încă din acest an, vom găsi perdelele care ni le dorim, atît cantitativ cît și calitativ. Dacă nu va fi așa, dumneavoastră, cumpărătorii, știți pe ce adresă să trimiteți sesizările dumneavoastră.

CONSTRUITĂ, DAR NEFOLOSITĂ. Un control în șase întreprinderi din județul Botoșani a scos la iveală peste 1 500 metri pătrați de suprafață industrială construită, dar nefolosită. Valoarea producției care s-ar obține prin folosirea acestor spații este de ordinul a cîtorva milioane de lei pe an!

LA TÎRGURILE INTERNAȚIONALE. În 1974, România va expune în cadrul a 40 de tîrguri internaționale, între care 17 în Europa, 6 în Asia, 6 în America de Sud și de Nord, unul în Australia. În trimestrul I, mărfurile românești vor participa la tîrgurile internaționale de la Tripoli, Frankfurt pe Main și Leipzig.

CENTENAR FORESTIER. Cu ocazia aniversării a 100 de ani de industrie forestieră la Brezoi, profesorii Petre Bardașu și Gheorghe Sîneanu au publicat, sub egida Consiliului județean al sindicatelor, o monografie despre istoricul acestei îndeletniciri pe Valea Lotrului.

BUFTEA ÎN ATENȚIA ARHEOLOGILOR. După ce a devenit cunoscut datorită studiourilor cinematografice aflate aici, orașul Buftea este pe cale să devină și un loc istoric. Doi arheologi bucureșteni, Panait I. Panait și Aristide Ștefănescu, au descoperit, pe locul fostului sat Mînești, morminte din secolele XVI și XVII, cuprinzînd splendide vase din sticlă de Murano, podoabe, monede etc.

DUNELE DE NISIP AȘTEAPTĂ BENEFICIARI. Ele se află pe teritoriul comunei Liești, în județul Galați. Forță de muncă locală este, spune primarul, și n-ar fi rău dacă industria locală ar crea aici o întreprindere de valorificare a nisipului. De pildă, o fabrică de geamuri sau de panouri fine pentru construcții de locuințe. În acest sens s-au făcut cercetări de către un colectiv de geologi, dar pînă acum nu le-a luat nimeni în seamă. Atenție, dunele sînt tot acolo, așteptîndu-și beneficiarii.

STATUILE NECUNOSCUTE. Poate nici un oraș din țară nu și-a populat noile cartiere, marile bulevarde, parcurile și grădinile publice cu statui, ca orașul unde află orele ceasornicului pe «Valurile Dunării». Nu știm însă de ce municipalitatea Galațiului ține în anonimat autorii acestora.

UNDE NE SÎNT FINISORII? La «Dunăreana», tînăra fabrică textilă din Giurgiu, se află finisajul cel mai modern din Europa. Numai că nu se află și finisorii corespunzători. Cine răspunde de calificarea lor? Organele locale, centrala industrială de care aparține sau Ministerul Industriei Ușoare? Fiindcă fiecare cedează această competență celuilalt.

NOUTĂȚI DIN FĂGET. Consiliul popular al comunei Făget (județul Timiș) își propune ca în acest an să facă investiții în valoare de 740 000 lei pentru dezvoltarea social-economică a comunei. Tot în 1974, populația își va construi, din venituri proprii, 40 de case noi.

VERNISAJ LA CÎMPULUNG. Rare orașele mici cu o activitate plastică bogată. Dar la Cîmpulung (județul Argeș) se pare că s-a instaurat de acum o bună tradiție. Cenaclul de artă plastică are 60 de membri activi, reprezentînd mai multe generații. Pentru ei a fost amenajată o galerie de artă unde s-a deschis o frumoasă expoziție.

ARADUL ÎNFLOREȘTE... cu încă 1 720 apartamente prevăzute pentru 1974. Noi cămine pentru nefamiliști (două, cu circa 600 locuri) pentru tinerii de la Întreprinderea de vagoane, un cămin cu 300 de locuri pentru cei de la Întreprinderea de strunguri etc.). Volumul de investiții destinat lucrărilor edilitar-gospodărești și social-culturale se cifrează la peste 160 de milioane lei.

DE DOUĂ ORI BOBESCU în familia Bobescu (Jean, Constantin, Lola) greu scapă cineva de tirania dulce a muzicii. I-am urmărit recent pe Constantin Bobescu, compozitorul, dirijorul și violonistul albit de vremi, și pe Constantin Bobescu-junior, interpretînd împreună faimosul dublu concert pentru vioară de Bach. Impresionantă imaginea bunicului și a nepotului, slujind cu aceeași nestinsă ardoare arta pe același podium de concert.

LAPTE, NU GOGOȘI. Cititorul Sandu Constantin din Podari, Craiova, propune ca în locul gogoșăriei aflate în fața Fabricii de zahăr din localitate să se amenajeze un magazin de produse lactate, solicitat de mai multă vreme de localnici. Ce părere au organele locale?

ARTA ROMÂNEASCĂ LA LAGOS. În capitala Nigeriei, la Lagos, s-a deschis de curînd o expoziție de artă grafică contemporană românească, expoziție care se bucură de aprecieri din cele mai favorabile. La vernisaj, domnul Femi Okunno, comisarul nigerian pentru problemele lucrărilor publice, s-a referit la dezvoltarea culturii și artelor românești, la izvoarele lor tradiționale și la contribuția acestora la cultura mondială.

DOUĂ HOTELURI VECINE. Două noi și moderne clădiri bucureștene, hotelurile vecine «Parc» și «Turist», sînt pe cale de a fi livrate beneficiarului. Tinerele edificii sînt situate în apropiere de Complexul expozițional din Piața Scînteii.

MEDICI DE CIRCUMSTANȚĂ. De curînd, la Cîmpulung au fost judecate inculpatele Elena Pilotă, Florentina Mihalache, Maria Bălan, Vasilica Raicu, Laurența Darie, toate acuzate pentru infracțiunea de întrerupere ilegală de sarcină. Profesiunea de bază a inculpatelor: coafeză, moașă, tehnician agricol etc.

LOCUL I PE ȚARĂ. Pentru producțiile record obținute în 1973, întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor din Băilești a obținut locul I pe țară. Sîntem informați că întreprinderea a realizat un beneficiu care depășește cu 6 524 000 lei pe cel stabilit inițial. Un exemplu: numai la ferma nr. 3 au fost obținuți 55 350 purcei.

SERVICII CĂTRE POPULAȚIA RURALĂ. 18 comune din subordinea cooperativei zonale de producție din Bîrlad vor beneficia anul acesta de noi unități pentru prestări de servicii: secția de reparat aparate de radio și televizoare, altele pentru reparat frigidere, aspiratoare, ateliere de tîmplărie, tricotaje, boiangerie etc.

NUMĂR SPORIT DE LOCURI. Aproape 500 000 de oameni ai muncii — cu 20 000 mai mult decît anul trecut — vor beneficia, prin grija sindicatelor, de concedii de odihnă și tratament în stațiunile balneoclimaterice. În acest scop, Uniunea Generală a Sindicatelor a încheiat încă din toamnă contracte ferme.

MAI MULTE SCRISORI DE MULȚUMIRE am primit din comuna Rotunda, județul Olt, în urma publicării reportajului despre Dumitru Pârcălăbescu, urmașul lui Marin Pârcălăbescu, fiu al comunei Rotunda, fost deputat în Divanul ad-hoc al Țării Românești. «Spre deosebire de alți ani — se scrie într-una din scrisori —sărbătorirea Unirii s-a făcut în comuna noastră cu mai mare însuflețire. Reportajul respectiv a fost citit în fața membrilor C.A.P., în adunarea generală a Consiliului popular, în fața elevilor și a pionierilor din comună.

GRIJA PENTRU COPIII MINERILOR DIN GORJ. La Motru, orașul minerilor gorjeni, a început construirea unei creșe-grădinițe pentru copiii celor ce lucrează la extragerea cărbunelui. Noul edificiu are o capacitate de peste 300 locuri și se construiește din fondurile alocate de Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România.

UN NOU CĂMIN CULTURAL. În localitatea Coțofenii din Față s-a dat în folosință un nou cămin cultural. Localul a fost construit de lucrătorii cooperativei «Constructorul» din Craiova, prin contribuția obștească a cetățenilor care au materializat economii în valoare de peste 70 000 lei. Sala de spectacole a edificiului dispune de 400 de locuri.

BRUTĂRIE RENTABILĂ. În centrul comunei Daneți (Dolj) s-a deschis o unitate de desfacere a produselor de panificație. Ea aparține C.A.P.-ului din localitate și satisface cu promptitudine cerințele locuitorilor. Se estimează că unitatea va aduce venituri bănești de peste o jumătate milion lei.

SECTOR DENDROLOGIC. Din inițiativa Consiliului popular al comunei Castranova (Dolj) s-a amenajat, pe o suprafață de aproape un hectar, un interesant sector dendrologic. Dintre speciile de arbori și arbuști ce urmează a fi plantați, amintim: salcia pletoasă, plopul piramidal, rîchita, trandafirul sălbatic. În continuare, sectorul dendrologic va fi completat cu specii de tuia, conifere, arțar etc.

O INSTALAȚIE DE RĂCIRE PRIN AUTOUTILARE. La secția I de la Întreprinderea de articole tehnice din cauciuc din Brașov se află în probe tehnologice o nouă instalație de răcire. Executată prin autoutilare de o întreprindere din cadrul centralei de resort, noua instalație aduce Întreprinderii brașovene o creștere cu 8—10 la sută a randamentului la instalațiile de amestec a cauciucului precum și o substanțială îmbunătățire a calității acestor amestecuri.

OROLOGIUL GĂRII CLUJ a fost de multe luni de zile văduvit de mecanism și nu mai indică nimic. Probabil urmau să i se facă unele reparații. De atunci, oamenii care vin sau pleacă din gara Cluj nu mai pot calcula timpul disponibil decît cu ora exactă trebuie... ghicită!

GALICEA MARE LA 280 DE ANI. Cunoscuta comună doljeană Galicea Mare și-a sărbătorit recent onorabila vîrstă, atestată documentar, de 280 de ani. Cea mai importantă mențiune documentară pare a fi cea din 1892–1893, care notează o curiozitate: în acea perioadă trăiau în Galicea 4 011 locuitori, din care doar [redacted]!!

«CASA AGRONOMULUI». Recent a fost dat în folosința agronomilor din județul Botoșani un nou sediu pe bulevardul Lenin. Localul este prevăzut cu o sală de cursuri cu 80 de locuri, o sală de studiu cu 40 de locuri, un cabinet de protecția muncii, o bibliotecă, o cabină de proiecții și o casă de oaspeți pentru cazarea cursanților din comunele județului.

Ilarion Ciobanu, pe vremea cînd era Mitru Moț (Setea) și nu se gîndea la comisarul Roman.

«Un surîs în plină vară» a fost ceea ce îi arată și titlul.

MITRU MOȚ ȘI PETRE PETRE, APROAPE SINGURI

Mă întreb cît de umilă ar fi o călătorie prin ținutul filmelor noastre *cu și despre țărani*, dacă nu am ști că la un colț anume ne vor ieși în cale Mitru Moț *(Setea)* și Petre Petre *(Răscoala)* ori eroul lui Marin Preda din *Desfășurarea?* Și mă mai întreb cum am arăta noi, cu ce ochi am privi lumea, dacă la un ceas al bilanțurilor ar fi să-i avem alături și pe Moromeți, și pe «descuțiți» și pe Ion al lui Rebreanu? Și dacă i-am avea, am fi oare mult mai fericiți, ca ființe eminamente cinematografice, știind că viețuim numai și numai la umbra marilor copaci; mai crud spus, că trăim pe seama celor scrise cîndva de cei cu pană măiastră? Este drept că soliditatea tradițiilor noastre literare este de natură să sperie o artă care și-a făcut mult mai tîrziu un loc sub soare, cum este cinematografia. Cred că ar fi fost cel puțin comic ca țăranca rotofeie și zîmbăreață din *Răsună valea* să descindă din *Baltagul;* așa cum ni se înfățișa ea atunci, jumătate venită din operetă, jumătate din unele reportaje naiv optimiste ale timpului, avea toată duioșia și seninătatea începutului de drum. După aproape 30 de ani, criteriile duioase aplicate unor personaje de azi, devin însă stingheritoare. Asta nu înseamnă că a sosit timpul să întărîtăm filmul împotriva literaturii, să-l determinăm să declanșeze o stare de concurență care nu s-ar putea solda decît cu un spectacol al nesăbuinței, ci doar să-l îndemnăm să nu jinduiască neputincios după culmile pe care alții au pus mai întîi piciorul. Întrebări de genul «unde sînt *Moromeții* filmului românesc» mi se par inoperante, atîta timp cît se așteaptă lovitura cea mare doar de pe urma unei ecranizări de prestigiu, atîta vreme cît se acceptă să se meargă cu pași repezi înainte, dar bine proptiți în cîrjele de aur ale literaturii.

Puținătatea filmelor noastre închinate lumii satului, dificultatea cu care desprindem, dintr-o masă informă, cîteva siluete, vorbesc despre teama prelungită pe care acest sector al cinematografului nostru o tîrăște după el. Reperele cineaștilor par tremurătoare atunci cînd se apropie de un univers care nu se lasă cuprins într-o formulă de tipul «mutațiile fundamentale din viața rurală», un univers care își potrivește pasul în felul lui, și demn și încăpățînat; curios este că și scriitorii, mai îndelung exersați și mai vechi cunoscători ai satului, în momentul în care colaborează cu cinematografia, se lasă molipsiți de tot felul de ticuri simplificatoare. Așa se face că, într-o încercare de trecere în revistă a filmelor despre oamenii pămîntului, cu excepția ecranizărilor, nu ne alegem decît cu cîteva amintiri pilpîinde: tristețea suavă a celor trei surori din *Dragoste lungă de o seară*, comicul caricaturizat din *Castelanii*, dramatismul cusut cu ață albă din *Vremea zăpezilor* sau *Doi bărbați pentru o moarte*. Poate singurul erou care a izbutit să-și impună statutul de personaj este Fănică al lui D.R. Popescu și Geo Saizescu (și, de ce nu, în aceeași măsură, al interpretului, Sebastian Papaiani): isteț și stingaci în același timp, tandru și încurcă-lume, plin de bune intenții și de talentul de a călca în strîchini, eroul *Unui surîs în plină vară* a fost adoptat de spectatori iar simpatia s-a transferat și celuilalt film în care apărea un personaj similar, de data asta venit la oraș: Papă în *Balul de simbătă seara*.

O preocupare statornică pentru mișcările din viața satului o dovedește, în ultima vreme, tînărul cineast Mircea Moldovan, de al cărui film, *Viforița*, ne-am ocupat în paginile revistei. Rămîne de văzut în ce măsură va ști să depășească un anumit prag al descriptivismului ușor retoric.

Pînă una alta însă, dacă vrem să mai știm cum arată pe ecran privirea mucalită, dîrză, răvășită, senină, aprigă sau nedumerită a unui țăran, să ni-l amintim pe Colea Răutu semnînd adeziunea în *Desfășurarea* ori pe Ilarion Ciobanu așteptînd să se crape pămîntul, în *Răscoala*. Facem ce facem și tot la literatură ne întoarcem.

Magda MIHĂILESCU

actori și roluri

Daliah Lavi, pe urmele răufăcătorilor, în filmul «Nimeni nu aleargă veșnic».

zile primăvăratice

Dacă ianuarie este luna cea mai rece în regiunea de cîmpie, februarie este, în schimb, luna cea mai friguroasă în zona de munte. Norii sînt formați tot din cristale de gheață sau fulgi de zăpadă, dar plafonul lor fiind mai ridicat, o parte din ninsoare se topește pe drum pînă la suprafața solului, transformîndu-se în lapoviță și uneori în ploaie. Asemenea procese atmosferice se vor produce și în săptămîna ce urmează, cînd temperatura va fi în creștere și cînd strălucirea temporară a soarelui va imprima vremii un aspect primăvăratic în unele zile.

În primele două zile vremea va fi rece, cu nopți friguroase în jumătatea de nord a țării și în zona de munte, unde temperaturile nocturne vor fi mai coborîte de —10 grade. Vor cădea ninsori ceva mai însemnate în Transilvania și în zona de munte. Cîteva intensificări de vînt se vor produce în Moldova.

Între 12 și 14 februarie se va înregistra un salt important de temperatură care va urca la peste 10 grade în Cîmpia Banatului și Olteniei. Cerul va fi variabil, cu înseninări mai accentuate în jumătatea de sud-est a țării și cu înnorări mai persistente în Transilvania și regiunea de munte. Vor cădea lapoviță și ninsori cu caracter local; în munți, ninsorile vor fi mai frecvente și vor da cantități apreciabile de zăpadă. Intensificări de vînt se vor produce, ca totdeauna, în Bărăgan.

La 15-16 februarie un front atmosferic mai însemnat va pătrunde în spațiul țării, determinînd înnorări pronunțate și precipitații amestecate mai în toate regiunile; în nord și în zona de munte vor cădea cu precădere ninsori și lapoviță, pe cînd în sud, mai multe lapoviște și ploi. Cețurile de dimineață vor avea arii restrînse.

TOPOR

V. TIMOC

Portretul unui «dur»

Anton DRAGOȘ

memoriile lui șerban cioculescu (XLVIII)

kalende

Cu acest nume în aparență exotic apărea la 10 noiembrie 1928 o «revistă lunară, literară și științifică», cu «comitetul de direcție: Tudor Șoimaru, Vladimir Streinu, Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, redacția și administrația: București, Calea Victoriei, Hotel Continental, cam. 39» în «Editura Kalende». Periodicul a avut o viață scurtă. După ce își tîrîse existența, la începutul anului, cu numărul dublu, ianuarie-februarie 1929, ultimul număr, 5, apare în martie 1929. Locul lui nu e însă deloc neglijabil în istoria frămîntărilor ideologice ale vremii. În *Istoria Romîniei în date*, elaborată de un colectiv sub conducerea lui Constantin C. Giurescu, în Editura enciclopedică română, București 1971, citim, la data de

1928 «*nov. 10.* Apare la București *Kalende. Revistă lunară, literară și științifică* (pînă în martie 1929), sub conducerea unui comitet compus din Tudor Șoimaru, Vladimir Streinu, Șerban Cioculescu și Pompiliu Constantinescu».

Urmează:

«*nov. 10.* Se formează un guvern național-țărănesc, în frunte cu președintele P.N.Ț., Iuliu Maniu, care va înăspri măsurile antimuncitorești».

Ne putem, așadar, măgului că o revistă lunară, literară și științifică a trecut în acest repertoriu de date istorice înainte de evenimentul politic la ordinea zilei.

S-au făcut în interval și alte mențiuni despre efemerida noastră. Ultima sau printre cele din urmă figurează în recent apăruta *Istoria teatrului în România*, volumul al III-lea, 1919—1944, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1973, într-o notă cu acest cuprins:

«A se vedea campania de lungă durată deschisă prin manifestul primului număr al revistei *Kalende* (1928) de către grupul tinerilor critici Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu și Șerban Cioculescu, aliniați punctului de vedere raționalist al lui E. Lovinescu, «împotriva ortodoxismului de emisiune postbelică ce tinde a obstrua europenizarea conștiinței românești» (pag. 241, nota 3).

Am să revin asupra acestei note, după ce voi lămuri circumstanțele apariției periodicului, în calitate de ultim supraviețuitor de pe acest «radeau de la Méduse» al publicisticii noastre.

Revista noastră s-a născut într-o cameră a Hotelului Continental, în care locuia bunul nostru prieten Tudor Șoimaru, informat cronicar dramatic și prozator fantezist de factură pariziană. Cum ne-a venit ideea de a scoate o revistă lunară? La o cafea turcească cu rom (o «marghiloman»), pregătită la mașina de spirt de gazda noastră, excelent amfitrion. Noi, ceilalți trei, eram legați din universitate și ne-am pus de acord că în ceasul acela primejdia numărul 1 a culturii noastre era orientarea unor numeroși tineri către misticism și polarizarea lor în jurul «Gîndirii» și a ideologiei ortodoxe. Tudor Șoimaru asista la discuția noastră, aproba cu totul punctul nostru de vedere intelectualist și laic, ne umplea din oră în oră ceșcuțele de cafea, ca să ne îndemne la urmă:

— Hai să facem un scurt manifest!

Redactarea a căzut pe Vladimir Streinu. Pompiliu și cu mine enunțam cîte o frază, iar prietenul nostru, «stilist» și «formulagiu», cum îi spuneam, ne oprea:

— Stați să-i dau formularea cuvenită!

Într-o oră manifestul a fost pus la punct.

Am hotărît cu toții să deschidem o anchetă pe tema opțiunii între soluțiile intelectului și acelea ale credinței cu «predicarea ortodoxiei ca punct cardinal al culturii noastre».

Asta ne-a mai ținut o oră, iar alta, pentru fixarea noastră la un mănunchi de intelectuali, oameni de litere, știință și politică. Firește, n-a lipsit E. Lovinescu din lista noastră de circa treizeci de personalități. Cum era să nu figureze E. Lovinescu, cînd ne propuneam să cerem răspunsuri chiar de la «gîndiriștii» Nichifor Crainic și Radu Dragnea? Sarcina de a-l solicita pe E. Lovinescu a căzut asupra lui Vladimir Streinu.

O problemă era finanțarea revistei. Am respins cu toții soluția cerșirii unei subvenții. Eram trei coșcogeamite profesori cu veniturile mărite prin ore suplimentare, iar al patrulea pe «frei», singurul *dandy* dintre noi, publica la mai multe periodice și prefera camerelor mobilate din oraș confortul reputatului hotel din fața Teatrului Național, unde ne-a și propus să ne fixăm «redacția»: la biroul său. Ne-am hotărît să contribuim fiecare cu cîte 1500 de lei lunar. Mai rămînea alegerea tipografiei. Streinu izbucni:

— Am eu omul meu!

— S-auzim, s-auzim!, strigarăm ceilalți trei, cu formula întrunirilor publice ardelenești.

— Îl cheamă P. Mitu, la Pitești. E un tipograf subțire. Aranjez eu cu el.

Pe mine a căzut sarcina să apelez la Arghezi, să ne dea o poezie, s-o arborăm ca pe o orhidee la butonieră. L-am vizitat pe fostul bulevard Elisabeta — astăzi Gh. Gheorghiu-Dej — la numărul 42 (unde ne oprește o placă, cu mențiunea că a locuit în acea casă).

Mi-a dat să aleg între două poezii, ambele la fel de frumoase, dintre care cealaltă, după ce m-aș decide asupra uneia, urma să apară în *Almanahul ziarelor Adevărul și Dimineața*.

Am ales *Portret*, corespunzînd cu imagi-

nea dualã a poetului, care se definea astfel:

«Sunt înger și diavol și fiară și-alte asemeni».

I-am și spus-o, neted. Mi-a răspuns, măgulitor:

— Am scris-o gîndindu-mă la domnia-

Cealaltă, *Epitaf*, am reprodus-o în nr. 3—4, dar cu mențiunea greșită a anului «pe 1928», în loc de «pe 1929».

În primul număr al revistei, ca și în celelalte, nu lipseam nici unul din noi, cei patru mușchetari. Cel mai harnic, de la început, s-a arătat Vladimir Streinu, care strîngea materialele, le ducea la Pitești, se îngrijea de corectură și de umplerea locurilor goale cu note și cu polemici. Semnătura *K. (= Kalende)* era a lui. Streinu mai dădea poezii și aducea colaboratori externi (pe poetul Simion Stolnicu, pe Al. Ț.(uțuianu), pe astăzi mie indescifrabilul M.N., și pe interesantul poet Em. Cervenko, pe care l-am pierdut apoi din vedere). Eu însumi l-am adus pe cunoscutul profesor și publicist Em. C. Grigoraș, care făcea regulat zgomot cu descoperiri senzaționale; nouă ne-a oferit scenariul unei piese istorice inedite și cîteva scene din *Ioaniție* de Al. Odobescu, transcrise din comorile ascunse ale Bibliotecii Academiei.

Ne-au răspuns la anchetă, în numărul 2, din decembrie: T. Arghezi, profesorul C. Rădulescu-Motru, profesorul Dan Rădulescu (cunoscut de Streinu la *Sburătorul*, unde semna versuri filozofice sub semnătura *Ignotus*), N. Davidescu și Radu Dragnea. Adeziunea profesorului C. Rădulescu-Motru era aceea a unui «energetist», care vedea în noul intelectual pe care-l doream, «mai potrivit timpului nostru», unul care «nu se mulțumește să ne trezească din indolența gîndirei speculative, el vrea să ne învioreze și brațele la o muncă pozitivă».

Așteptam ca Streinu să ne aducă și răspunsul lui E. Lovinescu. Nu făcea el parte din comitetul de conducere al ultimei serii din *Sburătorul* și din consiliul cenaclului, care a supraviețuit revistei? Streinu s-a întors cu mîinile goale.

— Nu mi-a dat nimic. Nu înțeleg de ce. Poate o fi fost jignit că nu l-am solicitat din capul locului și că nu i-am «supus aprobării» (pronunțat ironic!) manifestul nostru.

M-am întrebat multă vreme care să fi fost motivul absenței lui E. Lovinescu atît de la anchetă, cît și din sumarul revistei.

Iată însă că revista *Limite* (Paris, Madrid), 1 septembrie 1969, ne dă dezlegarea cam prea concisă a misterului, în *Pagini inedite* din jurnalul lui E. Lovinescu pe anul 1929, cu care începe.

«19 Ianuarie (...)

Vladimir Streinu, îi refuz răspunsul la ancheta «intelectualistă». Se va supăra oare? F. Aderca *(indescifrabil)*. A refuzat articolul *lui Cioculescu pentru Gazeta*, în care mă ataca. (...)»

Relev întîi ghilimelele ironice la *ancheta «intelectualistă»*. Atrag atenția autorului notei din *Istoria teatrului:* Lovinescu nu numai că nu s-a recunoscut în *Kalende*, dar le-a privit neîncrezător și ironic.

Ce este cu articolul refuzat? Solicitat de Liviu Rebreanu să dețin cronica la *Gazeta literară* în alternanță cu Pompiliu Constantinescu, dădusem articolul: *Un critic dogmatic — E. Lovinescu*, care mi-a fost refuzat. M-am retras de la revistă înainte deci de a fi început a scrie la ea, iar Vladimir Streinu a redactat nota *Civilități din Capitală*, în numărul 3—4 din *Kalende*, în care recomanda *Gazetei* recrutarea *colaboratorilor din rîndurile studenților* de ambe sexe de la litere, «în vederea menajării tuturor strategiilor literare».

Așadar, Streinu nu s-a supărat, cum se temea Lovinescu, de refuzul acestuia, dar i-a plătit gestul lui Aderca cu nota dură din *Kalende*.

Relev o inconsecvență a șefului cenaclului *Sburătorul*, căruia-i aparțineau doi din redactorii *Kalendelor:* Vladimir Streinu și Pompiliu Constantinescu. După ce i-a refuzat celui dintîi răspunsul solicitat, s-a ferit să repete gestul față de... Mircea Damian. Într-adevăr, pe aceeași pagină a revistei mai sus-citate, la data de 17 mai, E. Lovinescu nota scurt:

«Mircea Damian — îi dau răspuns la o anchetă: Statul cultural, *pentru Vremea*».

Așadar, E. Lovinescu vedea în *Vremea* frații Donescu un debușeu eventual, după ce întorsese spatele grupului de la *Kalende*, poate pentru că cei doi intimi colaboratori ai săi nu-l puseseră în vedetă ca pe Arghezi.

Dacă Lovinescu ne-ar fi văzut «aliniați» punctului său de vedere, s-ar fi comportat alt fel cu Vladimir Streinu. Prietenul meu n-a pus însă refuzul la inimă. A ridicat din umeri și a mers mai departe, netutelat de nimeni. A fost apoi cel mai bătăios redactor în aparatul de note și polemici, angajîndu-se într-o dispută cu G. Călinescu, cel din «De apparitione angelorum». Prezența lui Vladimir Streinu la ședințele duminicale ale *Sburătorului* este consemnată în cursul anului 1929, abia la data de 25 octombrie.

De ce a încetat însă revista *Kalende*, după cinci numere numai? Ne-au nemulțumit corecturile defectuoase ale mult lăudatei tipografii a lui P. Mitu, de care s-a dezgustat și Streinu. În căutarea alteia am renunțat cu totul la apariția organului nostru, fără să-i bănuim însă «istoricitatea».

ÎNTREPRINDEREA DE TURISM HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI

NU NUMAI CINA

Este de ajuns să luați masa, micul dejun, dejunul sau cina la restaurantul «CINA», pentru a vă convinge de calitatea bucătăriei și a serviciilor asigurate de personalul unității. Și nu numai la «CINA», ci și la celelalte unități ale COMPLEXULUI DE HOTELURI ȘI RESTAURANTE «CINA»: restaurantul și cofetăria «*București*», restaurantul terasă și cofetăria «*Turn*» (din Piața Palatului), braseria «*Zig-Zag*», iar cînd se va redeschide (după renovare) și restaurantul «*Berlin*».

Coordonatorul unor unități de tradiție și specific, C.H.R. «*Cina*», director Mihai Prodan, încearcă să demonstreze că la fiecare ceas, în orice oră, în fiecare zi, săptămînă lună ori an este la dispoziția dumneavoastră, oferindu-vă solicitudine, ambianță bună dispoziție, deconectare.

Complexul «*Cina*», ca și alte unități de acest gen din rețeaua I.T.H.R., își are specialiștii săi în ale gastronomiei românești și străine, ca maeștrii în arta culinară Manea Manole, Samoilă Ion sau Stanciu Elena.

O masă apetisantă, dacă la urmă nu-l stropită cu un vin bun, e incompletă. O masă completă, servită într-o seară la restaurantul «*Cina*», fără acompaniamentul unei formații bune și a unei soliste cu priză la public are mai puțin farmec.

Și pentru ca toate acestea să fie, într-adevăr, la înălțimea pretențiilor firmei, în fiecare seară cîntăreața de muzică populară Ileana Sărăroiu își încîntă ascultătorii, personalul își servește clientela în condiții dintre cele mai bune, iar C.H.R. «*Cina*» reușește astfel să-și mențină reputația.

Complexul muzeal Brukenthal **din Sibiu oferă publicului vizitator următoarele expoziții permanente și sezoniere:**

- *În Palatul Brukenthal din Piața Republicii nr. 4* — galeria de artă, artă populară, arheologie, istorie, lapidarium.
- *În Turnul Sfatului din Piața «6 Martie» nr. 1* — expoziția «Din istoria orașului Sibiu» (deschisă între 1 mai și 1 octombrie).
- *În clădirea din strada Cetății nr. 1* — expoziția de bază «Sistematica lumii animale».
- *În strada Școala de înot nr. 4* — expoziția specială «Arme și trofee de vînătoare».
- *În Piața «6 Martie» nr. 26* — expoziția specială «Istoria farmaciei».
- *În Dumbrava Sibiului* — Muzeul tehnicii populare (deschis între 1 mai și 1 octombrie).

Expozițiile funcționează cu program de vizitare zilnic între orele 10 și 18, luni închis, cu personal de îndrumare de înaltă calificare. Informații și programarea grupurilor zilnic la sectorul de pedagogie și popularizare din **Palatul Brukenthal,** *telefon 13349.*

tenis

sorin orășanu și juniorii noștri

Sala de tenis din cadrul Complexului «23 August». Sîmbătă, 2 februarie. Întîlnirea internațională de juniori România-Ungaria. Anonimat aproape complet. În tribună, cîteva rude ale jucătorilor. Pe teren, servicii urmărite cu regularitate la plasă, voleuri, reveniri. Echilibru nervos. Precocitate. Combatanți, primul junior maghiar Ferencz Csepai și Sorin Orășanu, al patrulea pe lista juniorilor noștri, rămași după 31 decembrie 1973. În primele două seturi jucătorii își pierd numai cîte o singură dată serviciul. În setul decisiv juniorul maghiar reușește primul break. Două gheme mai tîrziu, Orășanu egalează cu o replică surprinzătoare prin dificultatea ei de execuție, atacul la plasă pe al doilea serviciu al adversarului. Învingătorul — Orășanu — este decis la tie-break. Îl las să se prezinte singur: «Am 17 ani, sînt din Hunedoara, și am început să joc tenis la vîrsta de 11 ani împreună cu sora mea, sub îndrumarea tovarășului antrenor Crișan, care ne-a făcut să îndrăgim acest frumos joc. Aș vrea să ajung să am rezultatele lui Năstase, dar știu că asta nu poate oricine. După terminarea liceului intenționez să urmez cursurile I.E.F.S., simt că pot să fac treabă, niciodată nu m-am gîndit la altă meserie. Mă consider un jucător greoi. Cele mai slabe lovituri ale mele sînt returul și voleul. Nu imit pe nici unul din marii jucători. Învăț limbi străine, pentru tenis. Din toamna trecută am venit la București, la T.C.B., fiindcă aici sînt jucători mai mulți și mai buni. Mă simt singur pentru că nu am cu cine discuta despre tenis. Îmi place viața aspră a campionului. Nu mă duc la dans, pentru că nu-mi place. Cred că stilul meu, despre care se spune că este destul de corect, se datorează conștiinciozității mele. Pînă acum nu am exersat atacul pe al doilea serviciu al adversarului, l-am încercat astăzi pentru prima oară, la recomandarea tovarășului antrenor Viziru».

Despre activitatea cu juniorii, pe care, zic eu, ar trebui s-o plasăm în centrul atenției noastre, am discutat cu doi antrenori, care au condus cu această ocazie pentru prima oară reprezentativele noastre, E. Takats și D. Viziru. E. Takats, de la U.T.A.: «În provincie sînt mai mulți și mai buni copii și juniori decît în București. Dacă se va continua pe această linie, adică de a se numi antrenori ai loturilor acei antrenori care dau mai multe și mai bune elemente în reprezentative, sînt convins că majoritatea colegilor mei vor pune mîna pe rachetă și-și vor antrena și mai bine jucătorii». Dumitru Viziru, de la Steaua: «Sarcina antrenorilor tineri este foarte grea. Produsul muncii noastre va fi totdeauna comparat cu Țiriac și Năstase. Eu cred că din acest punct de vedere sîntem puțin rămași în urmă. Poate că ar trebui să fim mai încrezători în noile metode de antrenament. Personal, simt nevoia unei mașini de aruncat mingi cu care să pot automatiza la elevii mei deprinderile de a lovi corect. În continuare ne putem impune numai prin individualități și de aceea antrenorul va trebui să fie și un foarte bun psiholog».

Juniorii noștri au cîștigat detașat întîlnirea cu juniorii maghiari. Nu neg importanța unor astfel de întîlniri și nu doresc să minimalizez rezultatul. Dar cred totuși că a venit timpul să facilităm celor mai buni juniori ai noștri un contact mai direct cu seniorii. În felul acesta vom avea posibilitatea să verificăm în ce măsură speranțele noastre sînt într-adevăr autentice.

Ștefan GEORGESCU

cronica de fotbal

starea echipelor (III)

Un loc foarte bun în clasament, ținînd seamă de efectivul pe care-l posedă, îl deține **F.C. Argeș**. Este greu să ne facem o idee despre valoarea unsprezecelui din capitala prunilor. După un început destul de greoi, echipa argeșeană a urcat încet și sigur spre vîrf. Aș zice că la Pitești totul pivotează în jurul lui Dobrin, același mare jucător pe care-l cunoaștem. I-aș mai aminti aici pe Barbu, Vlad, Ivan, M. Popescu și Troi, «vîrfurile» **violeților**, dar n-aș putea să spun mare lucru despre un profil distinct al acestei formații.

Pe locul șase se află echipa **C.S.M. Reșița** a antrenorului Reinhardt; poziție bine situată care ar putea să pară neobișnuită pentru observatori, deși, dacă citim bine, efectivul reșițean a fost bine întărit cu cîteva nume prestigioase, și cînd spun asta mă gîndesc la Beldeanu, D. Popescu, Voinea. Dacă ar mai fi fost și Dudu Georgescu, probabil că cei din Valea Domanului ar fi ocupat un loc și mai bun. Aici se combină jocul tehnic al celor cu experiență cu tinerețea, în special la înaintare, a unor jucători mai noi. Mari merite are antrenorul Reinhardt.

U.T.A., care părea să fi intrat într-o epocă de prăbușire, cam cu aceiași jucători, a reușit să se remonteze, alcătuind, la ora de față, unul dintre cele mai omogene team-uri. Prezența lui Iorgulescu, Kukla și Schepp în formația arădeană, precum și a unor Kun, Domide și Broșovschi, face la ora de față din textiliști un redutabil adversar pentru orice formație. Orașul cu tradiție fotbalistică asigură în continuare o prezență vie în fotbalul nostru.

Pe locul opt se găsește la începutul returului **A.S.A. Tg. Mureș**, o echipă cam nervoasă, cam rea la ea acasă, cu jucători foarte buni, dar plini de umori. Mureșenii constituie o prezență insolită în fotbalul nostru. După valoarea numelor, formația militară ar trebui să se afle mai sus, dar ceva de nedeslușit o împiedică în ascensiune. Cu nume ca: Czako, Hajnal, Mureșan, Böllöni, Naghy, Caniaro și Pîslaru s-ar fi putut mai bine și mai mult.

Jiul se află exact la mijlocul clasamentului; aici lipsa vedetelor, dacă excludem pe Mulțescu, Roznai și Stocker, este evidentă. **Minerii** luptă în fiecare an pentru supraviețuire și reușesc să se mențină pe un loc călduicel. Anul acesta **alb-negrii** au reușit un prim sezon mulțumitor, dar nu-mi amintesc de vreun meci în care să fi făcut gaură-n cer.

Un loc nemeritat pare a ocupa **Steagul Roșu** din Brașov. Aici unele absențe (Adamache și Pescaru) ar explica oarecum mediocritatea poziției în clasament. Se mai poate invoca și perioada de tranzit pe care o traversează formația brașoveană și prezența plăcută a unor tineri de talent, ca Hîrlab, Naghi, Șerbănoiu, Mateescu, Anghel și Anghelini, a unora mai experimentați, ca Jenei și Olteanu, Ghergheli, Kadar, Györfi și, mai încoace, a lui Pescaru, rămas cel mai bun jucător al acestei formații. **Steagul Roșu** poate mai mult și o va dovedi în sezonul următor.

Coborînd spre locul lanternei, dar într-un punct unde speranțe mari mai există, observăm prezența grupată a patru formații studențești: **U Cluj, Politehnica Timișoara, Sportul studențesc** și **Politehnica Iași**. Cel mai surprinzător este faptul că **U Cluj**, cu un lot destul de bun, n-a reușit să-și impună o prezență mai activă. Cu o apărare excelentă, dar cu o înaintare nesemnificativă, în care se remarcă de mult absența lui Adam și mai de curînd a lui Lică, **universitarii** clujeni nu reușesc să-și depășească condiția. Anul trecut, abia salvați de retrogradare, studenții de pe Feleac promiteau un sezon mai bun. Iată că toamna care a trecut îi dezminte. Aș cita aici cîteva prezențe interesante ca Lăzăreanu, Pexa, Cîmpeanu, Moroșan, Fanea, Uifăleanu, Anca și Barbu.

Poli Timișoara mi se pare o revelație, oarecum, deși locul doisprezece în clasament nu spune mare lucru. Dar dacă ținem seama de efectivul avut la dispoziție, această poziție este satisfăcătoare. E o echipă de entuziasm, cu o galerie care a intrat în legendă de-acum, practicînd un joc deschis. Vechile nume, Surdan și Bungău, sînt susținute de mai tinerii talentați: Lața, Jivan, Bojin. Cred că în primăvara aceasta vom auzi mai multe și mai bune despre această echipă.

Sportul studențesc mi se pare că reprezintă cel mai mare eșec al unei formații care beneficiază de nume foarte bune, dar care nu constituie o echipă. Cu un lot care numără nume ca: I. Constantin, M. Sandu, Lucaci, Rădulescu, Moldoveanu, Suciu, Tănăsescu, Kraus, Cassai, cred că studenții bucureșteni ar fi trebuit să se afle cel puțin pe locul cinci. Schimbarea antrenorului n-a adus revirimentul așteptat și nici o idee tactică nouă.

În sfîrșit, **Politehnica Iași**, și ea în criză de efectiv, traversează o perioadă de reînnoire. Prezența lui Oană la cîrma unsprezecelui ieșean nu se concretizează, deocamdată. **Politehnica Iași** are o echipă fără istorie, pîndită încă de anonimat.

Eugen BARBU

repriza a treia

încă trei săptămîni și pentru soluții antitrucaj

Mult a fost, puțin a rămas. Doar trei săptămîni ne mai despart de reluarea campionatului. O reluare pregătită — după toate aparențele — într-un sport spirit de răspundere și seriozitate, dacă e să ne luăm după vești și după semne. Judecînd ce se aude și ce se vede, este clar pentru oricine că echipele noastre sînt dominate de o tensiune interioară care răzbește în afară și se propagă prin reacții în lanț în masa suporterilor.

Fără pretenția de a opera o incizie psihologică și cu atît mai puțin de a nimeri un «diagnostic» riguros exact, autorul rîndurilor de față se hazardează în a crede că mai febrila — decît în alte dăți — stare premergătoare a returului se datorează în mare măsură fricii! În fruntea sau în coada clasamentului, echipele gustă de pe acum conținutul acestui pahar care crispează frunțile jucătorilor, dar îi și determină să se angajeze la eforturi fără precupețire.

Mă veți întreba, poate, de ce i-ar fi frică Universității Craiova? Deși adăpostiți de o marjă de siguranță care însumează 5 sau 6 puncte, oltenii știu ca nimeni alții că în fotbal — inclusiv și poate mai ales în fotbalul nostru — nimic sau aproape nimic nu este sigur. După pățania lor din vară, cînd au pierdut (în condițiile știute) vrabia din mînă în ultima oră a campionatului, frica lor de a nu recidiva drama e soră bună cu înțelepciunea. De ce îi este frică Farului? De valurile unui retur în care mai atent ochită — constănțenii știu bine că altfel va fi vămuită în primăvară favorita lor după remarcabilul tur de campionat reușit — nava litoralului se poate scufunda iar cam pe acolo de unde a țîșnit în sus astă-toamnă. De ce le e frică Stelei, dinamoviștilor, argeșenilor? De perspectiva deloc îmbietoare (dar... realizabilă) de a privi nu numai Cupa, ci toate competițiile europene pe micul ecran al televizoarelor.

Coborînd scara clasamentului, ajungem la echipele de mijloc, care știu prea bine că pot ușor cădea pe ultimele trei trepte spre divizia B, de unde cine știe cum și cînd mai poți reveni (vezi cazul Progresului, echipă blestemată la toate muncile iadului). Acolo, în zona S.C. Bacău - F.C. Petrolul - C.F.R. Cluj - Sportul studențesc și altele, se vor cîștiga punctele «la baionetă», iar pierderea lor va îndolia pentru o săptămînă simpatizanți și orașe.

Va fi o luptă crîncenă, dar frumoasă. Și la polul superior al clasamentului și la subsol vor fi bătălii superbe, dacă — iarăși acest sinistru în cazul în speță «dacă» — federația se va hotărî, în sfîrșit, să-și ia măsuri de garanție a corectitudinii întrecerii. E de la sine înțeles că în primăvară nimeni n-ar mai risca nebunia aminării unui meci în care să fie angrenată o echipă cu poziția de astă-vară a C.F.R.-ului din Cluj. Dar mai sînt atîtea porți și portițe care oferă puncte pe simpatie și pe interese. Federația le știe și le-a știut întotdeauna. Le-a și condamnat, **cu vorba**, în particular. Dar alte federații, cea italiană, cea bulgară sau cea vest-germană, de pildă, au trecut și la fapte. Echipele au fost penalizate, au fost chiar retrogradate; jucătorii culpabili au fost suspendați.

Deci soluții antitrucaj există. Și **după** și **înainte**. Federația noastră le cunoaște

Marius POPESCU

primim de la antrenorul constantin teașcă

După cum bine știți, de la 6 ianuarie 1974 am început munca efectivă cu echipa de fotbal a clubului «Steaua». Așa cum cere o activitate de fotbal competitivă, mai ales la un club care astăzi dispune de mijloace moderne ce se vor valorifica, dar și pentru faptul că numărul scrisorilor prin care se solicită amănunte despre fotbal și fotbaliști, clubul «Steaua» m-ar obliga să transform rubrica «Fair-play» într-un dialog numai pe această temă. Mă văd obligat să încetez să mai girez această plăcută activitate ziaristică.

Vreau însă, acum, la despărțire, să mărturisesc corespondenților cărora le-am răspuns sau nu, cititorilor care au căutat revista «Flacăra» și pentru mica poștă «Fair-play», că întotdeauna «crezul» meu a fost scrisul adevărului. Pentru că în tot ceea ce am scris n-am gîndit niciodată să mă profilez profesional în această direcție, și nici să mă folosesc de virtuul condeiului propriu pentru a-mi acoperi cumva incompetența în materie.

Dar dacă prezența scriitorilor în lumea noastră a fotbaliștilor (cu gabarit sau nu!) a mai înviorat activitatea presei de atitudine, subsemnatul s-a străduit să sublinieze că s-ar mai putea găsi la nevoie și alți inși care să probeze o serioasă demnitate în comentariu, mai ales că opinia publică este convinsă că fotbalul este sportul care poate oferi la tot pasul, tuturor, «motive de competență».

Mulțumindu-vă pentru amabilitatea de a mă fi găzduit aproape un an de zile în paginile revistei «Flacăra», de cu atîta pasiune vreți s-o faceți utilă și prețuită, vă rog să credeți în onestitatea mea, să credeți în faptul că nu neg nimic din tot ce a apărut negru pe alb, nu retractez nici o iotă. Cu atît mai mult cu cît le-am scris cu răbdare și migală, gîndind că prețioasa cere timp și pasiunea cere suflet...

astă-seară, în sala dinamo, fotbal

flacăra - selecționata arbitrilor divizionari

Susținătorii și adversarii echipei de fotbal a revistei «Flacăra», cîștigătoarea campionatului și Cupei ziarelor, vor avea ocazia să o vadă astă-seară, la ora 18,30, în sala Dinamo, într-o partidă amicală cu selecționata arbitrilor divizionari.

Nu vor lipsi Adrian Păunescu, Dorin Tudoran, Iulian Neacșu, Ovidiu Ioanițoaia, Ilie Tudora și, de partea cealaltă, renumiți cavaleri ai fluierului, între care Dinulescu, Coloși, Popovici, Bică, foști jucători de renume. În deschidere, de la ora 16,00, două meciuri de minifotbal feminin, în cadrul Cupei de iarnă.

zece ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc (XV)

ilie, vei juca în cupa davis!

În timp ce Ion juca la Monte Carlo, Bosch cîștiga un concurs de mină a doua la Tel Aviv, iar Ilie Năstase și Petre Mărmureanu îl întîlneau pe sovieticii Lihaciov și Ivanov la București. Ilie îl bate pe Lihaciov și, surprinzător, pierde la Ivanov, iar Mărmureanu pierde la amîndoi. Se perfectează un antrenament comun în vederea Cupei Davis, cu elvețienii la Winterthour, o localitate de lîngă Zürich, urmînd ca apoi să plecăm direct *la Paris pentru meciul de Cupa Davis*. Ni se acordă numai trei locuri. Alegerea este grea. În discuție se pomenește și numele lui Bosch, dar în cele din urmă plec tot cu Năstase și Mărmureanu. Peste cîteva zile vine Țiriac care, după Monte Carlo, mai jucase la Catania unde îi bătuse pe Guarcilena Majoli, Merlo și pierduse 1-3 la Riessen

La Winterthour, ospitalitatea gazdelor noastre este desăvîrșită, însă mai tot timpul plouă. Reușim să facem cîteva antrenamente printre picături și cîteva ședințe de pregătire *fizică în sala unui gimnaziu*. În rest, dormim, ne plimbăm și, mai ales, ne gîndim la meciul de la sfîrșitul săptămînii viitoare. de pe Roland Garros. Urmașii mușchetarilor Borotra, Lacoste, Cochet, Brugnon, care cîștigaseră de mai multe ori Cupa Davis, Wimbledonul, Roland Garrosul, nu aveau faima înaintașilor lor, dar constituiau totuși o echipă puternică, omogenă, printre cele mai bune din Europa. Campionul Franței, Darmon, era unul dintre puținii europeni care se băteau cu australienii și americanii, iar Jauffret cunoștea perfect toate secretele zgurei de pe Roland Garros.

În ultimele două zile ale ședării noastre în Elveția vremea se îmbunătățește și reușim să disputăm cu echipa gazdă o întîlnire amicală. D. Sturza, campionul Elveției, îl bate pe Mărmureanu, dar pierde în schimb la Năstase. Seara, după meciul cu elvețienii, am o discuție cu Ilie.

— Ilie, a venit momentul să-ți spun un lucru pe care probabil că-l bănuiești. Vei juca în Cupa Davis. Am amînat momentul ăsta pînă acum, fiindcă, mai mult decît pentru mine sau pentru alții, mi s-a părut important ca tu să te convingi că meriți să joci. De ce meriți să joci? Meriți să joci fiindcă ești învingătorul lui Riessen, Lihaciov, Sturza și fiindcă nici Mărmureanu, nici Bosch nu au rezultatele astea. Vei juca și simplu și dublu.

— Și dublu? Cu nea Țiri ați vorbit?

— Am vorbit și nu o dată. Să știi că Ion are multă încredere în tine, dar se poartă așa tocmai ca tu să nu-ți iei lumea în cap. Ei, ca și mine dealtfel, a văzut multe speranțe rămase speranțe și nu dorește ca ajungi și tu la fel.

Bine, domn profesor, ați văzut și dumneavoastră cum uneori se supără degeaba. La antrenamentul de acum două zile a aruncat racheta și s-a dus să se antreneze cu Petre. Credeți că eu nu voiam să dau mingea acolo unde spunea el?

— Vezi Ilie, el știe mai bine decît noi toți că dacă vrei de o sută de ori, reușești de 60. Iar *dacă vrei numai de 60 de ori reușești de* 40, ceea ce nu-i totuna. Asta ar trebui să o înveți și tu. Să vrei tot timpul și întotdeauna să fii nemulțumit. Să știi că în privința asta Ion este unul dintre cei mai buni profesori din lume.

— Credeți că Petre nu se va supăra că nu joacă nici simplu, nici dublu?

— Petre e un băiat corect. Eu lucrez de cîțiva ani cu el și nu l-am auzit niciodată revendicînd un loc pe care nu-l merită. Acum locul în echipă îl meriți tu. Și fii sigur că dacă *nu l-ai merita eu aș fi primul care* m-aș opune să joci.

În dimineața următoare, adică luni 25 aprilie, plecam la Paris. În avion stau lîngă Petre și-l întreb:

— Dacă ai fi în locul meu pe cine ai pune să joace contra francezilor?

Petre zîmbește și-mi răspunde:

— Știu la ce vă referiți. Îmi pare rău că în primăvara asta am jucat slab, fiindcă spre deosebire de Ilie eu cunosc terenurile de la Roland Garros. Ele sînt mai lente decît cele de la Progresul sau de la Cairo. Cred însă că Ilie va reuși să se acomodeze repede cu ele. Eu voi începe chiar de azi să le fiu partener de antrenament la amîndoi.

Ajungem la Paris și ne instalăm la un hotel modest, cam la vreo doi kilometri de Roland Garros. Odată cu cheia, recepționerul îmi înmînează și cîteva plicuri. Într-unul din ele găsesc o scrisoare de bun venit din partea federației franceze, alături de programul de antrenament și de o invitație la ședința de tragere la sorți. Într-alta, T. Brugnon, reprezentantul firmei Lacoste, ne invită să fim de acord ca echipa noastră să joace cu echipamentul său.

După-amiază mergem la Roland Garros. Chiar de la intrarea în acest templu al tenisului francez, Ion este asaltat de o mulțime de ziariști care doresc să afle amănunte de ultimă oră *despre echipa noastră*. Țiriac se descurcă excelent. Se arată plin de bunăvoință atunci cînd este vorba de vîrsta, înălțimea și greutatea jucătorilor, dar păstrează discreție totală cînd i se cer date despre alcătuirea echipei, loviturile forte ale jucătorilor etc.

Ne echipăm și privim cîteva minute echipa Franței, care tocmai termina antrenamentul. Mai precis vedem patru jucători, despre care auzisem atîtea lucruri extraordinare, jucînd fără tragere de inimă, *frîndu-se parcă după fiecare minge*. În mintea mea începe să încolțească o speranță dar mă înfiorez repede gîndindu-mă că nu se poate ca jucătorii pe care-i vedeam atunci să fie unii și aceiași cu Darmon, Jauffret, Beust, Contet, cei care reușiseră atîtea rezultate răsunătoare. Începem antrenamentele de acomodare. Ion se mișcă bine, Ilie are racheta prea întinsă și o schimbă, iar Petre se arată, așa după cum îmi promisese, un foarte bun partener de antrenament. Francezii, ieșiți de la duș, ne privesc vreo oră șușotind într-un colț de tribună. Văzîndu-i pe băieți cum lovesc, încep din nou să sper. Și din nou mă înfiorez. Oboseala aceea extraordinară a francezilor ascundea ceva și eu nu știam ce

În zilele următoare noi continuam lupta de acomodare cu terenul, iar francezii jucau din ce în ce mai puțin, mai cu poftă, și mai bine.

Joi la ora 12 ne prezentăm la sediul Federației franceze de tenis pentru tragerea la sorți. O armată de cîteva zeci de ziariști ne așteaptă gata să ne ia în primire. La insistențele arbitrului principal, italianul Martini, sîntem lăsați în pace, iar el se așază cuminți la locurile lor. Martini mă invită să stau lîngă el și-mi înmînează trei plicuri. În fiecare era scris numele unuia dintre jucătorii noștri. Îl opresc pe cel al lui Mărmureanu și le înapoiez pe cele ale lui Țiriac și Năstase. Arbitrul principal pune plicurile primite de la mine într-o cupă, iar pe cele *date de căpitanul echipei franceze în alta*. O tînără franțuzoaică scoate cu mișcări grațioase primul plic. Arbitrul principal citește cu voce tare: Ion Țiriac. Apoi, François Jauffret. Celelalte plicuri sînt deschise automat: Pierre Darmon și Ilie Năstase. Numele lui Năstase provoacă mirare. Era pentru prima oară în Franța și juca direct Cupa Davis. Ziariștii aleargă la telefoane. Noi rămînem să punem la punct amănuntele legate de disputarea meciului. Martini își cunoaște bine meseria. El întreabă, iar noi, *căpitanul echipei franceze și cu mine*, răspundem. De cele mai multe ori sîntem de acord, de cîteva ori nu și atunci el încearcă să găsească o soluție de mijloc sau trage la sorți. Ziariștii revin, se desface șampanie, bineînțeles franțuzească, și se cer date, tot mai multe date despre Năstase.

Victoria asupra lui Riessen ce constituia capul de afiș al palmaresului lui Ilie provoacă stupoare. Citiva dintre cei prezenți nu se sfiesc să afirme că echipa Franței poate pierde întîlnirea fiindcă un jucător ca Țiriac este capabil să cîștige la amîndoi jucătorii francezi, iar un învingător al lui Riessen, indiferent cine ar fi el, este periculos, mai ales pentru că nu se știe nimic despre jocul său. Încep din nou să sper. Mă gîndesc că după prima zi scorul ar trebui să fie 1-1. Țiriac a dat rezultate mai bune decît Jauffret și juca bine. În mod normal era cel mai sigur punct al nostru. Ilie va fi greu să-l bată pe Darmon, dar dacă îi va lua un set, va fi, mă gîndeam eu, un debut promițător. Speram și mă îndoiam în același timp. Ceva nu mi se părea în ordine. Prea aminteam de înfrînși jucătorilor noștri și îi uitasem pe cei în fața cărora ei pierduseră. Și mai era ceva, atmosfera asta de Cupa Davis pe care n-o mai simțisem de ani de zile.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

corabia cu 11 pasageri (XXXV)

«olandezii zburători»

...Revăd acum notițele luate în timpul partidei și mă minunez de unde au recoltat, oare, acești băieți energia formidabilă pe care au cheltuit-o la Ninian Park?

Parcă revăd decorul halucinant din teren.. Sub lumina reflectoarelor, perdele de apă dezlănțuiau un dans fantastic, bicîmd *obrajii celor 22 de jucători* încleștați într-o demonică înfruntare pentru balon. Băieții au pus osul în bătălie. Au luptat ca leii, cu o energie de care nu-i credeam în stare, mai ales pe o vreme atît de potrivnică, pe acest teren patinoar, unde cea dintîi preocupare a protagoniștilor era menținerea echilibrului. Și apoi nu uit acel minut 70, care a declanșat «recitalul Răducanu». În cinci-șase minute rapidistul a neutralizat miraculos vreo zece baloane pe care eu le vedeam în plasă. Abia la sfîrșitul partidei aveam să aflu că el se rănise la mînă, că-i curgea sînge, dar n-a vrut să spună nimănui nimic, ca să nu ne alarmeze.

LUPTA CU... KILOGRAMELE

Poiana Brașov, iarna lui 1970

După opinia doctorului Tomescu, Radu Nunweiller prezintă «tendințe de îngrășare» Se iau deci măsurile de rigoare:

— Radu e «plantat» la masă lîngă doctor și știe de-acum ce-l așteaptă; «il dottore» va fi mai mult cu ochii în farfuria lui Radu decît într-a lui;

— porția lui Radu va fi substanțial micșorată, adică văduvită de «felul trei»;

— masa de seară e redusă la un singur măr și urări de «noapte bună».

Cu Radu însă nu avem probleme. El se supune fără să crîcnească tuturor «supliciilor». (În Brazilia, în turneul din 1970, în fața pericolului de a depăși greutatea, el ceda în mod voluntar masa de seară — friptură, pește și fructe — lustragiului din fața hotelului de la Rio de Janeiro.)

Mai dificilă devine problema cu Răducanu care, datorită și fizicului său (1,91 centimetri), are un «apetit» deosebit. Doctorul Tomescu îl «spionează» tot timpul și unde zărește un cîntar, îl și invită să se urce pe el. La Poiana, înaintea partidei cu olandezii doctorul i-a redus substanțial rația, fără să se sinchisească de Răducanu, care se lamenta patetic:

– Am o foame de zece persoane!

Începeam să-l compătimim pe Răducanu, care, exilat la o masă, ciugulește abătut din morcovii și cartofii fierți.

— Degeaba suspini, Răducanule — sare doctorul. Asta e tainul tău: morcovi și cartofi.

— Bine-bine, dom' doctor, dar... masa cînd o iau?

Mai tîrziu, observăm că rapidistul își tot face drum pe la bucătărie.

— Ce tot cauți acolo, Rică?, îl interpelează doctorul.

— Bucătarul, dom'doctor, e rapidist de-al meu. Mereu mă-ntreabă cîte ceva...

— Ia să vedem și noi ce se-ntîmplă acolo îmi șoptește doctorul, bănuitor.

Și imediat dezlegăm misterul. Bucătarul tocmai îl întreba pe Răducanu:

— E bun rasolul, nea Rică?

— Bun, nenicule. Mai dă-mi o porție, dar pe «unde scurte», ca să nu se prindă «nea Mitică» (n.n — doctorul Tomescu).

Cînd ne zărește, Răducanu face ochii mari:

— Mi-e foame. Nu mai pot răbda. Dar, mîine, la antrenament, dau jos un kilogram Să mor eu!

Amsterdam, 1 decembrie 1970

Sosim în Olanda pentru a susține un joc revanșă după partida de la București, de acum trei ani. Este a zecea întîlnire internațională a anului 1970 și, ținînd seama de eforturile la care au fost supuși jucătorii noștri, aș fi vrut s-o programăm mai tîrziu Dar a fost imposibil să mai tergiversăm.

2 ianuarie 1971

Stadionul olimpic din Amsterdam. Se aprind reflectoarele pe terenul de joc. Peste 55 000 de spectatori așteaptă «amicalul» nostru cu olandezii. Începe să burnițeze. Titus Ozon supraveghează «încălzirea băieților». Am deplasat din București următorul lot: Răducanu, Adamache, Sătmăreanu, Lupescu, Hălmăgeanu, Mocanu, Dinu, Vigu, Dumitru, Nunweiller VI, Anca, Dembrovschi, Dobrin, Dumitrache, Domide, Fl. Dumitrescu și Tătaru.

Ne așteaptă un adversar dificil. Iată-l, tocmai intră în teren. Olandezii aruncă-n foc batalionul de elită, format din Van Beveren, Suurbier, Neeskens, Israel, Drost, Jansen, Van Hanegen, Pahlplatz, Mulder, Cruyff, Keizer.

Noi prezentăm, în linii mari, formația de la Cardiff: Răducanu, Sătmăreanu, Lupescu, Hălmăgeanu, Mocanu, Dumitru, Nunweiller VI, Dembrovschi, Dobrin, Dumitrache, Florian Dumitrescu.

Olandezii ne contrează violent chiar de la început și noi nu reușim să păstrăm prea mult balonul. Mulder și, mai ales, explozivul Cruyff ne dau cea mai mare bătaie de cap, dar Răducanu — azi foarte inspirat — rezistă deocamdată.... Atacul nostru nu se vede deloc. Dumitrache, Dobrin și Dembrovschi au picioarele de bumbac. În schimb, gazdele dau dovadă de o mare mobilitate, construiesc atacuri subtile și variate. Cruyff, «olandezul zburător», jonglează cu o mare dexteritate pe terenul îmbîbat de apă. Golul îl primim destul de ușor: Suurbier intercepteză un balon pierdut de Radu, pasează la Cruyff și acesta pătrunde spre dreapta, șutînd dintr-un unghi foarte dificil: 1-0. În minutul următor sîntem gata să încasăm un nou gol, dar Sătmăreanu deviază balonul.

Răducanu nu-și mai vede capul de treabă, dar reușește să împiedice majorarea scorului. În schimb, Hălmăgeanu se lasă mereu depășit. Îi comunic lui Anca să se pregătească. N-am alt fundaș central...

La pauză, băieții par descurajați.

— Se joacă cu noi de-a șoarecele și pisica, nu vedeți?

— Trec prin apărare ca prin șvaițer...

— Pe Cruyff acesta nu-l ții nici dacă-l legi de picioare...

Răducanu e plin de noroi și de sudoare.

— Nu mai pot să-mi trag sufletul. Vin mereu peste mine. Parcă au înnebunit. Pe-acolo, prin centru, e «gaura» mare...

Fac apel la calm și liniște. Discut cu mijlocașii care nu izbutesc să lege jocul și le cer mai multă suplețe și energie. Apoi comunic schimbarea. Poate Anca va reuși să închidă breșa, deși nu e stoper de meserie...

Reluăm sub auspicii mai favorabile repriza secundă, mijlocașii se agită mai mult și cu folos, iar o acțiune Dobrin-Dumitrache dă emoții portarului Van Beveren. Olandezii revin însă în atac și în minutul 57 același Cruyff majorează scorul. Profitînd de *plasamentul defectuos* al lui Anca și Mocanu, Mulder trimite o centrare precisă printre ei. Răducanu apare în traiectoria mingii, dar n-o mai poate reține și Cruyff, care atîta așteptă, rela în plasă.

Calvarul nostru continuă și nici introducerea lui Domide în locul lui Dembrovschi nu ne revitalizează. Traversăm încă multe momente critice și numai în ultimele zece minute reușim cîteva acțiuni mai consistente, rămase din păcate fără rezultat. O înfrîngere destul de grea pentru noi, mai ales prin prisma comportării cu totul sub așteptări a întregii echipe. În afară de Răducanu (notat de mine cu 9 plus), Lupescu și Sătmăreanu (cu 8), restul echipei nu poate aspira la mai mult de un 5. Cu indulgența,

Angelo NICULESCU

(Va urma)

mapamond '74

zeul care doarme

Și-a pus brațele sub cerbice și s-a întins sub soarele Siciliei să tragă un pui de somn de vreo două milenii, netemindu-se de coșmaruri. De vreo cîteva zeci de ori, pămîntul s-a mișcat sub el, scuturat de zguduiri tectonice, dar n-a vrut să se trezească și să se ridice. Ploile a douăzeci de veacuri l-au spălat, rozîndu-i carnea de piatră, vîntul i-a mușcat trupul gigantic, furtunile au împins spre el mărăcini uscați, învelindu-l cu o mantie din ciulinii Siciliei, ca și cînd ar fi vrut să-l ocrotească pentru ca somnul să-i fie lin și așteptarea îndurătoare. Acum pare o uriașă coloană, segmentată la pămînt, păstrîndu-și însiruirea elementelor care, cîndva, au constituit un întreg, șlefuit sub dalta unor sculptori, care au încercat să smulgă patosul verticalei, sfidîndu-i dreptul la înălțare. Au cioplit un colos fără asemănare pe pămîntul Europei, cu un singur rival în lumea întreagă — un Buddha culcat pe curbura Extremului Orient, într-un somn mai timpuriu și într-o serenitate nirvanică, pe care uriașul de lîngă Agrigento n-a rîvnit-o niciodată. El are aici, în Valea Templelor, pe ultima colină dinspre mare, un rost al său, pămîntul de sub el este prea adeseori trezit de vînzoleala Etnei, și atunci s-a așezat cu toată greutatea peste el, parcă să-i potolească neadormirea. Patrusprezece temple îi veghează repausul, împrăștiindu-și în țărîna solului coloanele, dar nepierzîndu-și semeția de gigantic osuar de marmură și calcar al antichității. Văile celelalte, care se succed către nord în trepte, scot rînjete hide, tot ce s-a construit pe ele și deasupra lor a cunoscut dărîmări succesive sub cumplite și înfricoșătoare cutremure, zeul adormit n-a putut fi însă dărîmat niciodată, căci cei ce și l-au imaginat astfel au înțeles monumentalul orizontalei drept singura soluție posibilă pe un pămînt care nu poate suporta mult verticala. Și zeul doarme de două milenii, doarme cu ochii deschiși în soare, pleoapele i-au fost mîncate de călcătura neiertătoare a timpului, irisul — orbit de prea multă lumină — l s-a dus în fundul capului și doar atunci cînd ploile — rare, dar năprasnice ca și cutremurele — scuturâ băierile cerului sec, uriașul de piatră își mai recapătă privirea și soarele se oglindește în strînsura de apă din găvanele lui.

Capul zeului adormit este îndreptat către Grecia antică, zămislitoarea acestui petrificat somn fără adormire, picioarele l se întind spre zările mediterane, cotul sting strivește semeția templelor de pe colina devenită «vale», iar cel drept încearcă să ocrotească așezările oamenilor dintr-un oraș care n-a cunoscut niciodată mai mult de un secol binefacerea odihnei. Ultimul coșmar al Agrigento-ului, consumat în anii șaptezeci ai secolului nostru, a lăsat în urma lui, după o simplă tresăltare geologică, un oraș acoperit de ruine ștergînd alte cinci așezări de pe fața pămîntului. Zeul care doarme în coasta orașului a încercat să potolească demonii subteranului cu apărarea trupului său, doar pentru asta l-au pus oamenii de pază și nenorocirea a putut fi oprită înainte ca Valea Templelor să se transforme, de la un capăt la altul, într-o Vale a Plîngerii.

Imaginați-vă somnul pietrei care nu doarme, ipostaza necuminteniei pămîntului arătînd a om — și fiind om, căci din plăsmuirea oamenilor a ieșit după chipul și asemănarea lor — lungit ca să apese cu toată greutatea lui și să strivească potolindu-le vînzoleala, toți șerpii de lavă din cuibarul de magmă al Siciliei care își caută, din cînd în cînd, cale să-și arate limbile de foc prin craterele Etnei.

Imaginați-vă un uriaș din poveste, petrificat în timpul cît s-a întins să-și tragă sufletul între două cutremure, pe trupul căruia se cațără copiii Siciliei, alergîndu-i de la picioare pînă pe frunte, și el suportîndu-i fără crîcnire, ca și cînd hîrjoana puilor de om l-ar plăcea, iar alte treburi, mai importante, l-ar reține să-și miște coapsele pentru a-i scutura de pe somnul lui. Este întruchiparea unicului mod posibil de a face timpul să se teamă de rezistența oamenilor, acolo unde timpul nu se teme nici de cutremure. Zeul adormit zace acolo, sub pulberea aurie din Valea Templelor, un nou Agrigento se înalță pe ruinele celui doborît, iar nesomnul colosului veghează, așteptînd ca oamenii unui secol al provizoriului să învețe lecția constructorilor antichității care au durat aici patrusprezece temple, nedoborîte pînă acum de nici un cutremur.

Dar oamenii învață greu lecțiile istoriei și răbdarea zeului atinge marginile. Se va ridica într-o zi în picioare, se va înălța să sprijine cerul cu creștetul lui și vai și amar de cei ce n-au vrut să învețe ceea ce li se arătase de atîtea ori. Se va ridica într-o zi zeul care doarme pe pămîntul Siciliei și atunci insula de sub orgolioasa Vale a Templelor se va zgudui sub pașii celui mai teribil cutremur, căci părelnic este somnul zeului care doarme și veghea lui se apropie de sfîrșit.

Ioan GRIGORESCU

viața modernă

audio, video

Unul dintre cei mai mari învingători ai epocii noastre este electronica. A pătruns unde vrei și unde nu vrei. Industriile moderne, toate cîte sînt, își sprijină capul pe umărul electronicii. Trăim într-o lume electronizată. Lume care află și știe tot ce vrea despre ea însăși, grație mijloacelor de informare audio și video. Zeul electronicii, mai ceva decît Argus, aduce instantaneu evenimentele pe retina și în urechea noastră. El avea să facă din ochiul și urechea noastră niște receptacule nesătioase. Mijloacele audio și video ne împroprietăresc, ne dau lumea, ne introduc, vrînd-nevrînd, peste tot. În sălile de spectacole ale lumii, pe stadioanele lumii, în muzeele lumii, în casele vedetelor lumii, în locurile cu război sau cu pace, și cu război și cu pace, nici cu război, nici cu pace, pe pămînt, în aer, sub pămînt și sub apă. Călătorim, pătrundem cu ele peste tot, chiar și acolo unde nu ne-ar îngădui statutul nostru de oameni fără importanță. Ele ne conduc pînă și unde se comit crimele lumii, unde se comit binefacerile lumii, în parlamentele, în palatele, în cocioabele și în închisorile lumii. Ne introduc în măruntaiele bombei, în măruntaiele atomilor, în măruntaiele omului, în măruntaiele naturii, în măruntaiele păsărilor și din toate astea prezicem noi viitorul. Grație lor, curge lumea prin mintea și prin sufletul nostru. Electronica ne ajută să fim cu urechea și cu ochiul pretutindeni, să devenim atoateștiutori și atoatevăzători, cum era socotit cîndva numai Dumnezeu, echipat probabil cu mijloace electronice audio și video cu mult înaintea noastră. Astăzi, înregistrăm tot, de la bogata gură omenească la șoaptele universului. Distanțele nu mai sînt distanțe, departele nu mai e departe, ascunsul și intimul nu mai sînt ascuns și intim. Ceea ce se întîmplă unuia, devine imediat al tuturor. Iată-ne martorii oricărui loc, oricărui timp, procese să fie, martori sîntem toți. Ascultăm și vedem cum vuiește lumea cum rîde lumea, cum bîrfește, cum se vaită, cum glumește lumea, cum negociază, cum speră, cum se dezvoltă, cum se înmulțește și cum prosperă lumea. Tot electronica ne ajută să aflăm cum muncește lumea, cum petrece, cum doarme, cum se trezește lumea, cum greșește, cum uită și cum se grăbește lumea. Prin intermediul mijloacelor audio și video electronizate știm cum arată cutare și cutare, cum gîndește, cum făptuiește, știm ce vorbește, ce scrie și ce fumează cutare și cutare, cum zîmbește, cum se încruntă, știm ce vrea și cum evoluează ceea ce vrea, știm cum trăiește, cum creează, cum se schimbă, cum moare cutare și cutare, știm la ce rîvnește, pe ce calcă, cum atacă, cum se apără, cum se îmbogățește, cum sărăcește, cum iartă, cum se răzbună cutare și cutare, cum urcă sau cade cutare și cutare. Știm totul despre lume, lumea știe totul despre noi.

Minunată ești electronică! Prin tine chipul lumii și ceea ce aparține lumii devine și al meu în vreme ce chipul meu și viața mea, chipul și viața fiecăruia pot ajunge oricînd, dacă prezintă interes, pe retina și în urechea lumii. Puterea mijloacelor audio-vizuale electronizate nu cunoaște limite. Ea sporește pe zi ce trece, altceva neștiind să facă. Locuințele noastre vor ajunge înarmate pînă-n dinți cu tot felul de mijloace audio și video. În fiecare casă se va filma și înregistra automat tot ceea ce vor face și vor spune tata, mama, copiii, rudele și prietenii de-a lungul vieții. În curînd, se va putea spune: «nimic din istoria unei familii nu se pierde, totul se înregistrează». Ee, -dacă aș fi apucat și eu asemenea timpuri! Aș lua acum benzile și filmele mele și aș începe un joc nevinovat, pe care l-ar putea juca oricine. Ia să vedem — aș zice — cum arătam, ce făceam, ce gîndeam și ce ziceam altădată. Vai, cît m-am schimbat! Eu sînt ăsta? Spuneam eu așa ceva? A fost o vreme cînd gîndeam astfel? Ce inconsecvent sînt, Doamne, sau ce trăznăi puteam să fac, sau pe ce drum drept vin de departe! Iată un film numai cu privirea mea de-a lungul timpului. Filmul unei priviri, filmul unei vieți. Ce transformări se petrec în privirea omului! Schimbările privirii sînt schimbările lumii și timpului. Din filmul privirii omului poți reconstitui filmul lumii, al vremii. Filmul privirii mele durează peste trei ore, ca o superproducție, și mă ține încordat, de parcă l-ar fi făcut Hitchcock. Înseamnă că am trăit într-o vreme cu evenimente dramatice puse cap la cap. Dincoace, alt film, eu învățînd despre poeți. Ce poeți mari erau odată, pe urmă, ce poeți mari altădată. O bandă de magnetofon cu vocea înfuriată a bunicului din fonoteca de aur a familiei, într-o seară cînd i-am spus că o revoluție nu se face cu bătrînii. Împreună cu o fată, pe vremea cînd eram îndrăgostiți unul de altul. Fiind eam exaltată, îmi vorbea despre cibernetică, iar eu îi spuneam că e o pseudoștiință, ba chiar ceva și mai rău, fiindcă așa auzeam de la unii care mai tîrziu au ajuns ciberneticieni. Aici, jucînd fotbal cu prietenii. Cel din dreapta a trebuit să devină un mare bețiv, fiindcă era cel mai talentat dintre noi. Rîzînd de niște cîini care voiau să mă muște. Bandă de magnetofon pe care se înregistrează automat tot ce vorbesc în somn. Uneori nu spun lucruri interesante...

Un asemenea album de familie din filme și benzi de magnetofon ar fi mult mai minunat și mai parfumat decît vechile albume de familie cu poze: Dar, eu n-am. Din păcate, pe vremea mea electronica nu era așa de dezvoltată.

Romulus BALABAN

oameni despre care se vorbește

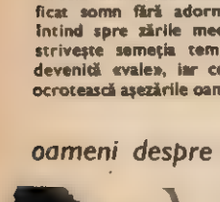

CARLOS ANDRES PEREZ (născut în anul 1922, studii de drept la Universitatea din Caracas; ziarist și om politic venezuelean; face parte dintre fondatorii partidului Acțiunea Democratică; între anii 1941 și 1947 este secretar general al acestui partid în statul Tachira; deputat în mai multe legislaturi: director general în Ministerul de Interne între 959 și 1961; în 1962, ministru de interne; din 1968 este secretar general al partidului), ales președinte al statului la 9 decembrie 1973 (conform Constituției își va lua funcția în primire la 12 martie a.c.), a făcut declarații importante în legătură cu problemele naționalizării industriei petrolului din Venezuela.

HEIDI WIECZOREK-ZEUL (născută în anul 1943, studii superioare, profesiunea de bază — profesoară de limba germană, de limba engleză și de educație cetățenească la o școală din Rueesselsheim, landul Hessen; a intrat de tînără în viața politică, ajungînd o militantă de seamă a organizației Tinerii Socialiști — JUSO — a Partidului Social Democrat din Republica Federală Germania, și anume din aripa progresistă a organizației) a fost aleasă la Congresul federal al organizației în funcția supremă de președinte, urmînd în această calitate lui Wolfgang Roth. Ea a obținut 197 de voturi pentru; 90 de delegați au votat contra, iar 29 s-au abținut.

POUL HARTLING, primul ministru al Danemarcei (născut în anul 1914; studii superioare de teologie; a fost director al Școlii normale din Copenhaga; activitatea politică și-a început-o ca membru al Partidului Liberal al cărui președinte a ajuns în 1965; deputat în repetate rînduri și ministru al Afacerilor Străine între anii 1968 și 1971; de la 19 decembrie 1973 este prim-ministru), acceptînd să participe la conferința asupra problemelor energiei care se va deschide peste două zile la Washington, a declarat că soluția crizei poate fi găsită doar prin cooperarea strînsă dintre țările producătoare și cele consumatoare.

de la lume adunate

Nu-i greșeală. Pe botul autovehiculelor de intervenție sanitară urgentă din Danemarca se obișnuiește să se scrie, cu litere mari, cuvîntul AMBULANȚĂ. Inscripția se face, în mod intenționat, invers, pentru a putea fi corect citită în oglinda retrovizoare a mașinilor din fața autosanitarei. Se consideră că această mică inovație va înlesni circulația rapidă a «Salvării» fără poluarea sonoră provocată de folosirea intensivă a claxonului sau sirenei.

De 18 ani în comă! Paul Balay, un francez în vîrstă de 38 ani, constituie un caz unic în lume el se află în comă de la vîrsta de 19 ani!

La 2 decembrie 1955, P. Balay, ucenic la vremea aceea, a ieșit de la un bal, în compania a doi tineri. O mașină a lovit micul lor grup Unul din cei doi tineri a murit pe loc, iar Paul Balay a fost transportat la spitalul din Lons-Le-Saunier, cu o leziune cerebrală, de la care nu și-a mai revenit niciodată. Timp de cinci ani i-au fost aplicate diferite tratamente, dar fără rezultat. Începînd din 1960, el continuă să trăiască, la domiciliul său, într-o stare de totală inconștiență, fiind îngrijit de mama sa, care îl hrănește cu ajutorul unei sonde stomacale și îl veghează, practic, ziua și noaptea cu un devotament admirat de toată lumea.

Numeroase specii de animale dispar. Potrivit constatărilor făcute de cercetătorii americani, din anul 1600 pînă în prezent au dispărut 225 specii de animale. Alte 900 de specii sînt considerate a fi în primejdie acută de dispariție.

Vin înfundat cu capsule de aluminiu. Capsula de aluminiu este uneori preferabila clasicului dop de plută. Este concluzia la care a ajuns juriul de degustători, solicitat de Institutul de cercetări în domeniul viticulturii și pomiculturii al landului Hessen (R.F. Germania) pentru a-și da verdictul asupra vinului «Sylvaner 1970». La trei din cele patru probe, degustătorii au votat pentru vinul îmbuteliat în sticle cu capsule, bineînțeles fără să aibă cunoștință de felul cum fuseseră înfundate După cum afirmă producătorul, capsula de aluminiu asigură o astupare ermetică a sticlei de vin, spre deosebire de dopul de plută care, în special la depozitarea verticală a sticlelor, se poate usca, împiedicînd închiderea perfectă.

Liniște, vă rugăm, se lucrează. O întreprindere furnizoare de mașini poligrafice din Nürnberg (R.F.G.) a introdus recent: «ore de tăcere benevolă». După cum comunică firma, există deocamdată zilnic cîte două ore de tăcere, și anume dimineața între 8 și 9 și 12 și 13. În cursul acestor ore nu sînt permise decît convorbirile în interes de serviciu. Prin introducerea lor se urmărește concentrarea mai mare a muncitorilor asupra activității profesionale, lucru cu care toți salariații firmei sînt de acord.

cronica de trei secunde

inițiative românești

Pe plan internațional, ca dealtfel și pe alte planuri, inițiativa — concentrație de inteligență, curaj și realism — nu este funcție de dimensiunea teritoriului sau a numărului populației unui stat. Inițiativa pe plan internațional este direct proporțională cu maturitatea, înțelepciunea și isteșimea unui popor și a conducătorilor săi, dezvoltate pe parcursul a decenii și secole.

România, țară socialistă în curs de dezvoltare, s-a manifestat permanent în concertul națiunilor ca o țară cu inițiativă, cu multe inițiative. Am urmărit aceste inițiative mai ales de-a lungul unei etape mai recente a istoriei contemporane. Fie că au fost date publicității la București sau în alte capitale, sub forma unor declarații, comunicate sau în cadrul unor acte internaționale de natură bilaterală, fie că s-au produs în contextul diplomației multilaterale, în organizațiile internaționale, inițiativele României au contribuit și contribuie la sporirea continuă a prestigiului țării noastre peste hotare, la creșterea stimei față de noi și la cîștigarea unor durabile prietenii din partea altor popoare. Aproape că nu există domeniu al relațiilor internaționale — politic, economic, cultural, științific, juridico-diplomatic etc. — în care România să nu-și fi făcut auzite, cu prestigioasă voce, gîndurile și ideile sale. Prin aceste inițiative — cel mai adesea întrate în patrimoniul juridic și însușite de comunitatea internațională — România a promovat cu neabătută consecvență instaurarea legalității pe planul relațiilor interstatale, rezolvarea pe cale pașnică a diferendelor, apărarea independenței și suveranității tuturor statelor, repudierea folosirii forței, a amenințării cu utilizarea forței, a intervenției în treburile altora, a militat necontenit pentru extinderea colaborării și cooperării multiforme între toate țările, indiferent de sistem sau ideologie, de mărime sau grad de dezvoltare. Cuvinte de laudă și apreciere la adresa politicii și inițiativelor promovate de România ne-au parvenit din diferite colțuri ale lumii — fie că se refereau la contribuția noastră pentru rezolvarea problemelor de dezarmare și dezangajare militară, la chestiunile dezvoltării și lichidării colonialismului, fie că priveau aplanarea unor conflicte, inclusiv cele din Vietnam și Orientul Mijlociu.

Rubrica pe care o deschidem acum în «Flacăra» își propune să reînvie și să detalieze, fără preocupări de ordin cronologic, cîteva dintre inițiativele României pe plan internațional — inițiative cunoscute, mai puțin cunoscute sau, posibil, uitate de o parte a publicului cititor.

AL. CODREANU

do-re-mi-fa-sol-aer

Ziceau că dacă azi se fură un ou, mîine se fură un bou. Totuși se furau ouă fără a se mai fura boi. Se furau boi, fără a se mai fura ouă. Făceau din țînțar — armăsar. Nu se furau țînțari. Se furau armăsari, oi, o-i, oi, se furau și litere, nu mai spun că se furau și cuvinte, de la cuvinte se trecea — ca în codru — la prop., la propoziții, la fraze, se ajungea cu manglul pînă la idei. Se furau și idei.

Merg mai departe și spun că eu însumi am furat, în trecut, ca mic copil (pleonasm pentru a evita cacofonia), prăștia vecinului, mărcile amicului, creioanele colegului, baloanele surorii, o dată am vrut să fur un balcon, nu numai un balon. Balconul unei fete frumoase — după ce am văzut «Romeo și Julieta» cu Leslie Howard și Norma Shearer. Urma să fiu Leslie Howard, dar vroiam — furînd ideea lui Shakespeare, ideea balconului — s-o și corectez, suprimînd-o. Am fost, desigur, cîndva hoț. Am furat și sărutări. Repede. Rîzînd. Fugind. Am dansat și polca pe furate. Dar tot ce furam — dădeam înapoi. Furam cinstit. Dădeam sărutările înapoi. Dădeam mărcile înapoi, creioanele bine ascuțite, gumele nefolosite, am fost cîndva un hoț cinstit. Cu mici și mari remușcări. Totuși am furat — știu ce-i aceea furt, n-o pot ascunde, nu mai insist.

De ce pun frazele la trecut? Se mai fură și azi ouă, se mai fură boi, se mai fură oi, se mai fură fraze, idei, miei, lei, zmei, mei, piei, se fură chiar și trecutul, trecutul verbelor, trecutul vorbelor, trecutul unor popoare, ca să nu mai lungesc vorba.

Dar ceea ce am citit că se fură în prezent — nu discut că se încearcă și furarea prezentului! — întrece imaginația copiilor și poate și aceea a oamenilor maturi, care nu-s totuși altceva decît copii evoluați și evaluați astfel.

Se mai fură oi, boi, cai, lei, miei, mărci, bărci, piei, tei (sub formă de ceai), vulpi (sub formă de blănuri), am auzit de furtul unui tramvai, se mai fură cai, melodii de Francis Lay, muzică, trenuri, avioane și fel de fel de lighioane. Dar n-am mai auzit să se fure din depozite militare occidentale — puse deci sub pază, sub raza (unor reflectoare), sub fraza (unei parole) — rachete!

Ra-che-te! Rachete sol-aer.

Do-re-mi-fa-sol-aer. Vă vine să cîntați? Cîntați!

Ca să nu mai lungesc vorba, voi mai adăuga că am citit tot pe undeva că într-o țară foarte îndepărtată, dar nu din altă lume, guvernul a dat un decret că nici un ministru și nici un cetățean n-au voie să poarte asupra lor nici un fel de rachete.

O să se ajungă foarte simplu ca acel ce fură azi un bun, mîine o să fure un tun. Și ce-o să mai cîntăm? Mă tem că n-o să mai avem ce cînta!

Radu COSAȘU

drame în largul oceanului

adevărul despre torrey canyon (I)

Torrey Canyon — uriașul petrolier care cu șapte ani în urmă a suferit un grav accident de navigație, infestînd apele oceanului cu păcură pe suprafețe necrezut de mari — a devenit simbolul poluării, al pericolului pe care omul îl creează, în orice clipă, pentru propriul său mediu.

După naufragiu a apărut faimoasa «mareea neagră» care a ucis milioane de viețuitoare ale mării, iar lumea a început să se preocupe de această sursă de poluare a oceanelor pe care o reprezintă transporturile (nereușite) de țiței.

Puțini sînt însă cei care știu că naufragiul lui Torrey Canyon a fost consecința unui șir întreg de grave neglijențe, — unele deliberate, altele inconștiente —, toate avînd ca mobil sporirea profiturilor realizate de compania armatoare.

În primăvara anului 1967 — mai exact în 18 martie — pescărușii de pe coasca apuseană a Angliei întovărășeau un vas uriaș care se grăbea, folosind toată forța mașinilor, să ajungă cu prețioasa sa încărcătură de 121 000 tone de petrol brut în portul apropiat din Milford Haven. Era *Torrey Canyon*, un petrolier gigant, sub pavilion liberian, aparținînd companiei «Union Oil» din California, care transporta destulă benzină potențială pentru a permite un week-end motorizat pentru două milioane de automobile.

Torrey Canyon se grăbea fiindcă marfa era așteptată de client, iar fiecare zi de întîrziere în radă era penalizată cu 2 000 de lire sterline. Iată de ce nu trebuia scăpat fluxul de la ora 23! Respectarea itinerarului era perfect posibilă căci pînă la intrarea în port mai erau de parcurs ultimii 250 kilometri după o călătorie lipsită de peripeții de-a lungul a 2 000 kilometri începută în Kuweit.

100 A 1 = COTA CEA MAI RIDICATĂ A SECURITĂȚII MARITIME

Torrey Canyon era un vas ultramodern, o adevărată uzină plutitoare. La Societatea de asigurări Lloyd's el era înscris și asigurat cu calificativul 100 A 1, care reprezintă cota cea mai ridicată a securității maritime. Da, *Torrey Canyon* era considerat unul dintre cele mai sigure vase din lume și își merita pe bună dreptate renumele. Era atît de bine echipat, încît mulți îl comparau cu o rachetă interplanetară. Radarul său, Sperry, «vedea» pînă la 40 de mile, și un al doilea radar, mobil, Raytheon, avea raza de numai 30 de mile, dar se putea fixa asupra unui obstacol la orice distanță intermediară.

Vasul putea naviga fiind condus numai de un pilot automat, ajutat de un calculator electronic, care urmărea respectarea traseelor prescrise, prin mutarea unei simple manete, pilotajul se făcea fie automat, fie manual. În același timp, pe ecranul sonarului se puteau citi adîncimile pe traseele parcurse.

În acele ore ale dimineții, în ziua de 18 martie, pe vas se zvonise că șeful», căpitanul Pastrengo Rugiati, s-ar fi certat cu secundul — Silvano Bonfiglio.

O IMAGINE CIUDATĂ PE ECRANUL RADARULUI

Direcția și viteza fuseseră stabilite încă din 14 martie, după ce vasul depășise insulele Canare. Ambele fuseseră verificate din nou la 17 martie și corespundeau pe deplin, deoarece pilotul automat le păstra cu strășnicie.

Totuși... La 6 dimineața, ofițerul de cart, Paolo Fontana, privind ecranul radarului, a văzut la aproximativ 45 de kilometri o pată — insulele Scilly, care alcătuiesc unul dintre cele mai frumoase arhipelaguri, aflat în continuarea celui mai apusean pinten al Angliei, «Land's End» (sfîrșitul pămîntului). Ele se aflau însă la stînga traseului și nu la dreapta, cum ar fi trebuit să fie.

Secundul îi atrase atenția «șefului» că vasul trebuia să treacă 15 mile (circa 9 kilometri) prin dreapta insulelor Scilly și îi propuse schimbarea traseului. Bineînțeles, pilotul automat făcuse toate corecțiile necesare, dar în cîteva zile de navigație e foarte posibil ca un curent să deplaseze nava cu cîțiva kilometri.

— Să știți că o să ne lovim de prăpăditele alea de insule! — mormăi Bonfiglio.

Cîteva clipe mai tîrziu, Rugiati se afla pe punte. Era aproximativ opt dimineața.

— Cît ar dura să schimbăm traseul și să ne înapoiem, așa ca să avem insulele Scilly la dreapta?

— Știu și eu... circa o jumătate de ceas'

— Dar pe la stînga — pe traseul nostru actual — se poate trece?

Rugiati cunoștea mai puțin acest traseu; îl parcursese odată cu cîțiva ani înainte, dar pe atunci era doar ofițer secund.

Fontana, ofițerul de cart, care asista la această scenă, înghiți în sec:

— În principiu, se poate, dar sînt stînci multe!

Rugiatu se gîndi din nou la cele 2 000 de lire, cît costa o zi de întîrziere.

— Trecem pe la stînga!

Și *Torrey Canyon* își continuă drumul cu «toată viteza înainte» (15,75 noduri), sub conducerea pilotului automat, angajîndu-se într-un coridor invizibil, larg de 10 kilometri, cu adîncimi variabile de la 54 la 72 metri. La capătul acestui coridor se găseau «Șapte pietre» — «Seven Stones» — un recif ce se acoperea doar cu cîțiva metri de apă. Șapte pietre (în realitate opt) care au distrus la timpul lor multe vase, și pe care pînă și bărcile cu pînze ale localnicilor le evitau.

Pentru protecția navigației a fost plasat acolo, la două mile și jumătate nord-est, vasul far «Seven Stones», trecut în toate cărțile de navigație cu semnul său distinctiv — trei sclipiri la 30 de secunde, vizibile de la 11 mile.

CU VITEZĂ MAXIMĂ, SPRE «PIATRA IADULUI»

Ora 8,15 dimineața. Ofițerul de cart, Alfonso Coccio, nici nu mai trebuia să se uite pe ecranul *radarului*. La *stînga* — farul din insula Saint Mary, iar înainte, vasul-far «Seven Stones» se vedea și cu ochiul liber.

Chiar și acum *Torrey Canyon* mai avea de ales două drumuri posibile, deși abandonase traseul obișnuit.

Unul era relativ bun, el mergea spre stînga, ocolind stîncile Seven Stones între recif și capul Land's End; celălalt trecea pe la vest de recif, între Seven Stones și prima din insulele Scilly. Și, pentru a doua oară în ziua aceea capitanul Rugiati a ales soluția cea mai proastă.

Dar chiar și așa — pe drumul cel prost — teoretic, se putea trece; drumul era periculos, dar accesibil. *Torrey Canyon* avea la dispoziție un culoar de 7 mile lățime, cu o adîncime de circa 60 metri; dar... trebuia să meargă cap 20 pînă la mijlocul canalului, și de acolo să coteaască, brusc, la cap 26, virînd puternic, ca să nu se lovească de Seven Stones către care îl împingea un curent moderat de circa 3 kilometri pe oră.

Torrey Canyon își continua inexorabil drumul, îngreuiat de cele 121 000 de tone de țiței, cu viteza maximă și condus de pilotul automat. Pe punte se găseau comandantul, căpitanul Rugiati, ofițerul de cart, Coccio, și cîrmonierul Biagio Scotto di Carlo. Minutele treceau, iar vasul se îndrepta, condus de pilotul automat către «Piatra Iadului», prima dintre Seven Stones.

Adrian COSTA

(Va urma)

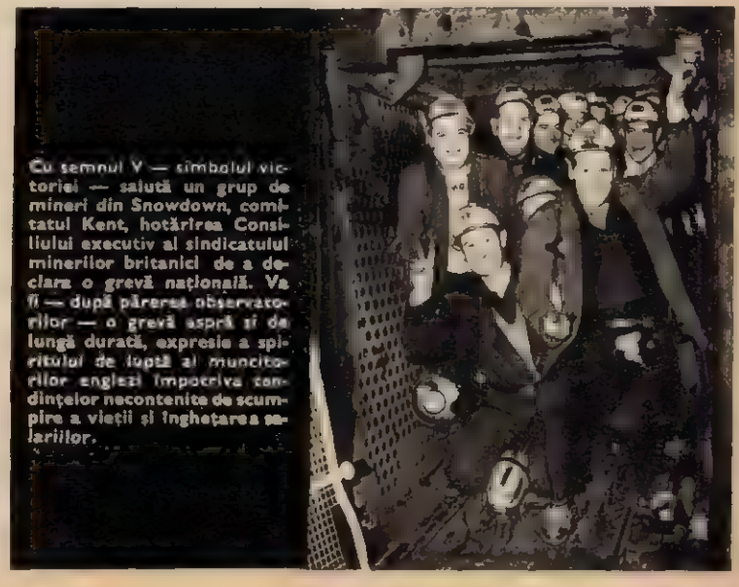

Cu semnul V — simbolul victoriei — salută un grup de mineri din Snowdown, comitatul Kent, hotărîrea Consiliului executiv al sindicatului minerilor britanici de a declara o grevă națională. Va fi — după părerea observatorilor — o grevă aspră și de lungă durată, expresie a spiritului de luptă al muncitorilor englezi împotriva condițiilor necontenite de scumpire a vieții și înghețarea salariilor.

cu ochii deschiși

pofta

Accelerатul 231 pleacă din București de la vremea prînzului, dincolo de Piatra Olt îți dă senzația că faci calea întoarsă, și te lasă în Rîmnicu Vîlcea către seară; e un tren plictisitor al naibii, și poate că tocmai din pricina asta responsabilii căilor ferate s-au gîndit să-i dea o notă aparte: în loc de preabinecunoscutul vagon-restaurant, în acest tren ființează — ocupînd jumătate din spațiul unui vagon de clasa a II-a — un așazis «bar» — palidă imitație a unei mode occidentale, născută din grabă, și care la noi nu prea are spor, românul fiind prin obiceiuri un om care, atunci cînd mănîncă — respectîndu-și masa mai ales — îi și place să șadă, omenește, pe un scaun ca să zic așa, și nu cocoțat pe turela înaltă a unei instalații din oțel și plastic, cu genunchii la gură și cu tăblia mesei venindu-i pe undeva pe sub glezne!...

Dar, mă rog, asta e viața, astea sînt condițiile — și iată-mă instalat în acest local sui-generis, mușcînd fără poftă din conținutul unei pungi de plastic cîteva chiftele reci și un prăpădit de castravete.

Dincolo de Drăgășani (uitîndu-mă acum pe «mersul trenurilor» și comparînd ora respectivă sînt aproape convins că era vorba de Fișcălia, o stație unde de obicei accelerатul nu stă, dar acum oprise la semnal fiind întîrziat din pricina cuiva), patru oameni — patru țărani — și-au făcut zgomotos apariția. Aveau niște pîini negre, uriașe, sub braț — pîinile se striviseră sub coate, cum le strîngeau sub stînga, în dreapta fiecare dintre ei avea o servietă — și mai din una, mai din alta (eu trăgînd tot timpul cu urechea) am înțeles că lucrează la Vîlcea, la hidrocentrală. Și aveau **ceva** oamenii ăștia, un anumit fel de a privi în jur fără a încerca parcă să se mire de ceea ce vedeau aici: adică scaunele alea înalte și caraghioase, și cele cîteva sticle cu băutură străină — etichete complicate, încercaseră ei să le silabisească conținutul, dar renunțaseră curînd, izbucnind într-un rîs oarecum jenat — și atunci au comandat, fiecare, cîte o sticlă cu bere.

Au desfăcut sticlele, smulgîndu-le capsula de marginea mesei, au refuzat firește paharele — rămăseseră două pe masa din fața lor, de la cineva dinainte, erau goale și dansau periculos pe toată suprafața tăbliei din plastic în mersul năprasnic al trenului care-și scotea acum întîrzierea — ședeau, așadar, acolo, împreună, în picioare, beau din sticle și, la intervale, rupeau din pîinea aia proaspătă bucăți zdravene pe care și le împingeau între dinți cu podul palmei, mestecînd apoi agale și cu poftă, întăritați la culme că nu știu care de la nu știu ce baracă de acolo, din munți, întîrzie în mod sistematic sosirea presei și scrisorile; avea omul acela, categoric, o furie anume pe unul dintre ei!... Apoi mai luau o gură de bere...

Barmanul — un tînăr în halat alb, cu o expresie relativ imbecilă — îi privea cu dispreț (nu consumaseră, oamenii, «Chaney» — deci nu avea cum să-și scoată ciubucul!), și atunci unul dintre cei patru i s-a adresat așa, firesc, cu căldură:

«Ia,taică, ține-aci! **Sorbește** și dumneata o bere, că ți s-o fi acrit de cînd **există** în circiuma asta!»

Și i-a pus tînărului o hîrtie de cinci pe tejghea, apoi s-a întors la ai lui, și au continuat să mănînce din pîine cu aceeași poftă; și iar au început să-l judece pe cel cu presa și cu scrisorile.

Erau țărani, țărani de-ai noștri, simpli și copleșitor de cumsecade, se duceau la sluibă, sau cine știe?! — au coborît dealtfel în Rîmnic, dar n-am să uit — nu pot să uit — expresia aceea a lor, chipurile alea bolovănos de frumoase: intraseră în ritmul unei alte vieți decît o avuseseră poate părinții lor, intraseră cinstit, onest, înțelegînd că «asta e, ce mai?!» — păreau niște intruși în sofisticatul bar al acceleratului 231 — și totuși, ei erau cei ce dăduseră **puținăculoare** acelei mizerii pe boghiuri și cu pretenții de civilizație. N-am să uit **pofta** aceea cu care rupeau și mestecau pîinea, și felul cum beau bere din sticlă, solemn, ca și cum ar fi practicat un ritual.

Horia PĂTRAȘCU

cronica spectacolelor

cronica unei absențe regretabile: spectacolul țărănesc

Universul țărănesc, eroii în straie de șiac, păstrători ai tradițiilor, ai datinilor, ai obiceiurilor lăsate din părinți; oameni legați de locuri ca brazii și stejarii de stîncile în care își au rădăcinile, iubitori de pămînt, de casă, de familie; integri, răbdători și trainici au fost și sînt personajele multor cărți de ieri și de azi, îndrăgite de cititori. «Spectacolul» prezentat de-a lungul istoriei de viață zbuciumată, apoi transformările pe trecute în ultimii 25 de ani în sînul țărănimii noastre încă nu a fost adus la înălțimea rampei sau pe ecran. Proza a dat pagini memorabile, temeinice, zugrăvind acest univers fabulos, cu profunde prefaceri și reașezări, luminate de talentul unor scriitori, descriind, fără egal, viața țărănimii noastre. În dramaturgie însă se pare că spectacolul țărănesc a fost lăsat numai pe seama cămineloe culturale, care pun în scenă piese de duzină (nu pentru că așa vor ele, ci pentru că nu sînt altele) cu țărani idilici expediați amatoricește într-un simulacru de «conflict». Piesele seamănă una cu alta, descriind aspecte, de cele mai multe ori, periferice ale vieții de la sate. Astfel de piese nu țin seama de criteriile evoluției unei acțiuni închegate care să aducă în scenă personaje viabile, ci de necesități exterioare de ordin ilustrativ, estradistic. Pentru piesele cu adevărat izbutite ai căror eroi sînt țărani, scrise în ultimii 25 de ani, ne ajung degetele de la o singură mînă. Rememorînd repertoriul stagiunii curente, cînd se cuvenea fiind un an jubiliar al vieții țărănimii, jubileu ce marchează începutul agriculturii moderne, observăm, ca dealtfel în atîtea alte stagiuni, în dreptul spectacolului țărănesc loc liber. Locuri libere sînt și pe platourile cinematografiei, loc pentru o mai atentă preocupare în promovarea spectacolului țărănesc ar mai fi și în studiourile televiziunii. Un poem cinematografic după romanul «Desculț» ar putea avea un tot atît de răspîndit succes ca și celebrul roman. De asemenea, un film după «Moromeții» ar putea însemna un moment în crearea amplului spectacol țărănesc necesar să se constituie ca o istorie în imagini a lungului drum parcurs de țărănimea noastră în devenirea sa socialistă. Lipsește deci spectacolul marilor transformări petrecute la sate. Se știe că nici o schimbare nu se produce de la sine fără o luptă decisivă. Introducerea noului începînd cu lumina electrică și televizorul și terminînd cu sistematizarea vetrei satelor, amplele campanii agricole cu utilaje moderne, chimizarea agriculturii, sistemele de irigații, toate la un loc creează tensiune, seisme, stări de febrilitate, de căutări; coordonarea și gospodărirea întregului, la o altă scară, creează tipuri de conducători pricepuți, inițiative, dau puteri de muncă a țăranului un sens constructiv. Efortul țăranului de cucerire a unei alte optici asupra pămîntului, transformarea acelui înverșunat **al meu** în generosul **al nostru** (care încă nu s-a sfîrșit), a orizontului cultural și transformarea «setei de pămînt» în «sete de perfecționare» sînt doar cîteva teme care în viziunea unor creatori ar putea deveni scenarii de film, piese de teatru, romane, poeme. Spectacolul țărănesc își așteaptă încă efortul de transformare a unei realități vii care poate da, cum dealtfel a și dat, în atîtea rînduri, materia primă pentru capodopere.

Coman ȘOVA

cronica pretențiilor

GRAFOMANII (III)
mania persecuției?

Din comuna Vedea, satul Vața, județul Argeș, Mircea M. Ghițescu ne trimite 2 poezii, 110 epigrame, o notă bene, două post-scriptumuri și ne cere: «*să mă încurajați și pe mine barim acum și cel puțin odată, ele fiind și conforme cu Constituția R.S.R.*». Pentru ca totul să fie bine și frumos, Mircea M. Ghițescu începe cu poezia *Bucureștiul* din care aflăm printre altele: *Are strălucită viață socială/ Și intensă activitate culturală,/ Cu poziția și așezarea sa frumoasă,/ Duce o viață sănătoasă*». Din cele 110 epigrame aflăm însă că în satul Vața, deși frumos așezat și el, viața nu este la fel de sănătoasă ca în București. Asta pentru că: «*Eu nu sînt prea bine respectat,/ De către huliganii din Sat,/ Deși de sufletul oamenilor cumsecade m-am apropiat/ ... / Cînd stau la coadă unii huligani mă lovesc la plex,/ C-ar vrea să mă îmbolnăvesc complex*» (E. 12 și 13). Dar cine este Mircea M. Ghițescu: «*Bineînțeles că eu nu sînt vrăjitor,/ ci un bărbat fermecător,/ Adică un frumos și inteligent flăcău*» (E. 63). Bineînțeles că invidia îi împinge pe huligani la tot felul de acte reprobabile: «*Huliganii beți de la Vața sînt aceia care ne traumatizează,/ Fiindcă Sănătatea, Frumusețea și Inteligența ne-o invidiază,/ La care premeditat și ilegal atentează*» sau «*Huliganii m-au persecutat, c-ar fi vrut să ajung într-o stare de compătimit, adică deplorabilă/ Și eu șicanîndu-mă să merg spre o stare depresivă de umilire, ceeace pentru onoarea mea nu e valabilă*» (E. 31 și E. 39). Iată și motivele pentru care Mircea M. Ghițescu se teme de huligani: «*Unii huligani dela Vața poartă uneori și cuțit,/ Și cel ce intră pe mîna lor devine nefericit*»/ ... / «*Huliganii de la Vața au încercat de mai multe ori să-mi rupă Șira spinării cu bicicleta, ori altfel,/ Ca să mă paralizeze, să nu mai pot scrie și nici ieși afară din Casă, acțiunea fiind după gîndirea vreunui tembel*» (E. 98 și E. 88). Se pare însă că Mircea M. Ghițescu nu se află în raporturi prea bune nici cu conjudețenii săi: «*Un Dentist ticălos de la Pitești, a vrut să-mi strice intenționat Dantura,, Dorind ca să nu-mi pot afirma oral înțelepciunea,/ Ori să fac ticuri la dinți de durerea apăsării lor, că a lui e înșelăciunea*» (E. 29). Mai aflăm că: «*Pe aici Femeia frumoasă e un bun deficitar!,/ Deși aș stima-o ca soț și gospodar,/ Deoarece eu cu însurătoarea trebuie să mă grăbesc,/ Ca mai tîrziu să nu mă căiesc,/ Dar soția n-am cu ce o ține,/ Și c-o profesoară mi-ar sta mie bine!/ Că fetele bune nu m-au luat!/ Ci cu alții m-au fentat!/ Fapt care m-a supărat*» (E. 56). Cu toate acestea Mircea M. Ghițescu, cînd e mai liniștit, are gînduri frumoase despre FEMEIE: «*Una e să mîngîi o Statuie/ Și alta e să gîdili (mîngîi) o femeie! (Sau invers)*» (E. 65). În concluzie ce-și dorește Mircea M. Ghițescu? «*Mi-ar place să am automobil, să merg cu el la servici,/ Ca să nu fac Reumatism pe aici!*» (E. 20), «*În continuare doresc să fiu sănătos și să am putere de muncă,/ Menținîndu-mi frumusețea și suplețea, osta e a vieții poruncă!*» (E. 54), «*Luați măsuri contra bețivilor, huliganilor și șmecherilor de aici, cît mai urgente,/ Prin Presă, ca să nu fac precedente*» (E.81) și, mai ales, «*Doresc din toată inima să nu mai fiu hulit sau lovit,/ Că eu nu sînt «risul lumii», ci băiat cinstit!,/ Fiindcă eu aș încerca să continui Opera lui Eminescu,/ Da! Da!, Eu Mircea M. Ghițescu*» (E. 61).

Sigur, Mircea M. Ghițescu e grafoman. Sigur, Mircea M. Ghițescu suferă de mania persecuției. Singurul lucru de care nu sînt foarte sigur este acela că Mircea M. Ghițescu nu are un grăunte de dreptate. Dar asta este deja o treabă de reporter. Deci: Mircea M. Ghițescu, satul Vața, comuna Vedea, județul Argeș.

Dorin TUDORAN

probleme în suspensie

Cazul	De la cine se așteaptă rezolvarea	Apariția în re- vistă, autorul	De cîte săptă- mîni figurează
Apa nu ne mai vrea la Erghevița	Consiliul popular al județului Mehedinți	nr. 1-2, pag. 30 Valeriu Armeanu	2
Să renunțăm la berze	Ministerul Educației și Învățămîntului	nr. 1-2, pag. 35 Ionela Dorian	2
Pentru invenții Un sistem de selecție și promovare menit să lichideze birocrația și să facă ofensivă mișcării de idei	Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie	nr. 3, pag. 17 Liviu Timbus	2
La Caracal nepăsarea și ploile macină un monument istoric de la 1500	Direcția monumentelor istorice	nr. 4, pag. 9 Ovidiu Ioanițoaia	1
Măcar o ședință Plenara Federației de fotbal, de prea mult timp dorită și amînată. Eventual, cu decizii și chiar alegeri.	F.R.F.	nr. 4, pag. 27 Eugen Barbu	—
Penurie de podiumuri să fie? Care e că de la o vreme, în competițiile interne premierile sînt fără podium.	C.N.E.F.S	nr. 5, pag. 32 Octavian Vintilă	—

M.F.

TALON NR. 1—PROBLEME ÎN SUSPENSIE

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
2	1	Baladă	Marcela Saftiuc	7
1	2	Amintiri	Progresiv TM	15
4	3	Spune-mi	Sfinx	7
6	4	Melcul	Flacăra Folk 73	6
3	5	Negru Vodă	Phoenix	29
5	6	Meșterul Manole	Phoenix	18
8	7	Pacida dam-dam	Mondial	4
9	8	Oameni	Aurelian Andreescu	3
10	9	Cuvîntul dac	Margareta Pîslaru	2
—	10	O romantică fată	Marina Voica	1

Compozitori: 1. Marcela Saftiuc. 2. Ladislau Herdina. 3. Dan Aldea. 4. Virgil Ioniță. 5 și 6. Nicolae Covaci. 7. Iuliu Mercz. 8. Marius Țeicu. 9. Mihai Dumbravă. 10. Marius Țeicu.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP «FLACĂRA». TALON NR. 1

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (II)

— din amintirile unui criminalist —

Colonelul Ceacanica continuă să-și depene amintirile pentru cititorii «Flăcării»...

Ne aflăm în anii 1945—1946, la începutul carierei sale de «polițist». Viitorul criminalist visa la cazuri mari, senzaționale, însă nu se prezenta nici unul. Deocamdată! În schimb se ofereau suficiente ocazii pentru deprinderea acelei calități fără de care eșecul în această profesiune este cvasigarantat: fierul.

Iată un caz aparent minor, dar care...

Să-i dăm cuvîntul mai bine celui direct în cauză.

— Mi s-a cerut, pe atunci, să descopăr urgent pe autorii furtului unei cantități însemnate de mătase, folosită la ornamentarea unor săli.

L-am rugat pe șeful secției de la «Arta decorativă», care se ocupase de pregătirea sălilor respective, să mă ajute în stabilirea datelor ce mă interesau în legătură cu salariații care avuseseră tangență cu acea lucrare. I-am sugerat chiar să servească drept exemplu subalternilor săi care urmau să prezinte amănuntele necesare pentru verificarea antecedentelor penale — inclusiv acceptarea amprentării digitale — astfel încît aceștia să nu se simtă lezați moral. Dar această cerere am făcut-o și în *ideea de a realiza o exigentă verificare a tuturor* persoanelor care se aflaseră la locul infracțiunii.

Cu acest prilej am sesizat pe fața interlocutorului o reacție nefirească pentru un om cumsecade și mi-am propus să verific dacă nu cumva autorul furtului era chiar el. În consecință, fără să-i dau de bănuit, am trimis spre verificare și impresiunile sale digitale. După cîteva zeci de minute, cînd mi-au fost aduse fișele de la cazier, suspiciunea începea să prindă contur: omul din fața mea avea antecedente.

Mi-am păstrat cumpătul pînă la sosirea șoferului de la autoturismul de serviciu, pe care îl chemasem pentru ca să existe măcar un martor cînd aveam să-l interoghez pe bănuit.

«Nu vă supărați — i-am spus eu, prefăcîndu-mă că vreau să îndeplinesc doar o simplă formalitate — dumneavoastră ați avut cumva vreun proces penal?»

«Nuuu! — s-a mirat el. Păi altfel cum credeți că aș fi putut ocupa o asemenea funcție?»

Ca să nu fac o gafă am mai privit încă o dată cu atenție fișa și fotografia primite de la cartotecă: omul cu același nume și cu aceleași trăsături era cunoscut ca autor al unui furt — culmea, tot de mătase! — comis cu douăzeci de ani în urmă într-un oraș din America Latină.

Cînd i-am arătat celui în cauză fișa, n-a mai fost în stare decît să se tînguie ca un laș. Pînă la ziuă mătasea a fost predată instituției păgubașe...

«CAZUL P»

— În 1945 am acționat în «cazul P», una din cele dintîi crime la anchetarea cărora am participat. Afacerea luase proporțiile și caracterul unei infracțiuni deosebite. O femeie de serviciu descoperise cadavrul soției doctorului P care murise sugrumată. Nici o urmă, nici un indiciu care să ducă spre o pistă! Primele investigații nu fuseseră defel concludente, neconturîndu-se mobilul, nu se putea determina nici mediul în sînul căruia trebuiau efectuate primele verificări și cercetări. Și totuși, după un timp, un indiciu a apărut: se pare că doctorul P. manifestase oarecare afecțiune față de o tînără slujnică din casă. Ba chiar ziarul bucureștean «Momentul» lansase zvonul că medicul și-ar fi suprimat soția pentru a se putea «combina» cu femeia de serviciu.

Un student, M. Zissu, care aflase despre soluția dată de mine în cazul celor doi studenți «hoți de slănină», m-a informat că portarul unui *cămin studențesc manifestase o atitudine* suspectă la apariția ziarului și că acel portar nu era altul decît fratele frumoasei slujnice. Apărea care posibilitatea unei rezolvări a cazului? Verificările complexe pe care le-am întreprins mi-au oferit suficiente dovezi de vinovăție.

În timpul cercetărilor portarul a mărturisit că luase hotărîrea s-o suprime pe soția doctorului, instigat fiind chiar de acesta din urmă, pentru a-i pregăti astfel surorii sale posibilitatea unei căsătorii «fericite».

Prin trimiterea în judecată a doctorului și a celor doi frați «cazul P» și-a găsit rezolvarea cuvenită.

SURPRINZĂTORUL FURT DE PE BULEVARDUL MAGHERU

— În calitate de comisar ajutor la una din secțiile de poliție din plin centrul Capitalei eram confruntat însă, firește, de o multitudine de cazuri. Nu numai crime, ci și...

— ...furturi. Și aș vrea să vă povestesc acum despre unul din cele mai senzaționale furturi pe care le-am întîlnit în toată cariera mea.

Într-una din nopțile de iarnă ale anului 1946, în discuțiile cu agentul Florică Florea, remarcam cu satisfacție acalmia care domnea în orele de serviciu. Dimineața însă, pe cînd gardienii din posturile de pază generală se retrăgeau, am primit un raport uluitor: de la sediul Agenției de transporturi aeriene LARS din bd. Magheru fusese furată, în cursul nopții, o casă de bani în care se aflau zeci de milioane de lei. Surprinzătoare au fost anumite aspecte ale modului de operare: voluminosul și masivul seif de fier nu putuse fi transportat pînă la autocamionul din stradă decît cu ajutorul mai multor persoane. Un alt element straniu: *infractorii acționaseră noaptea, la doar 10—15 metri distanță* de postul de pază permanent al gardienilor de pe bd. Magheru colț cu strada Batiștei și Aristide Briand.

Revizorul de gardieni formulase o ipoteză care să explice lucrurile: infractorii ar fi lucrat în decursul unuia din intervalele de 15 minute cînd gardienii patrulau spre stația «N. Bălcescu» (de azi) și înapoi.

Evenimentul a stîrnit largi comentarii; presa Capitalei dădea un vot de blam poliției și nu uita să menționeze că infractorii, după ce tăiaseră grațiile de fier care dublau ușa localului, nu s-au sfiit să lase în urma lor luminile aprinse! În plus, la *locul faptei s-au găsit și bîrnele de* lemn folosite pentru încărcarea în autocamion a impozantei case de fier.

— Și totul se petrecuse în plin centrul Capitalei, fără ca nimeni să fi observat ceva, să fi schițat cel mai mic gest de rezistență! Îmi dau seama cît de stranu părea cazul...

— Tocmai de aceea evenimentul a pus în mișcare și efectivele poliției judiciare din cadrul Prefecturii Capitalei. Atît eu cît și agentul care fusese de serviciu împreună cu mine în noaptea aceea de pomină eram chestionați frecvent de către comisari cu experiență. Supărarea și starea noastră sufletească erau accentuate de hîrtoapele întrebărilor. Tot ce raportam noi părea, pe drept cuvînt, neverosimil.

În cîteva zile deveniserăm de nerecunoscut. În repetate rînduri am pierdut masa de la cantină: cînd ne aminteam că trebuia să mîncăm, găseam poarta fostului restaurant «Modern» închisă... Trăiam un sentiment de neliniște, de răspundere pentru cele întîmplate. Întrucît ne simțeam vinovați pentru că nu inspectasem posturile din pază în timpul nopții, așa cum era de datoria noastră.

La scurt timp după acest am obținut noi informații legate de eveniment: pe marginea lacului Floreasca fusese găsită casa de fier, spartă cu tîrnăcopul și abandonată de infractori!

PRĂBUȘIREA CAMPIONULUI

Conlucrînd cu cei din poliția judiciară, *ne-am fixat asupra unor ipoteze care vizau pe anumiți* spărgători cunoscuți prin îndrăzneala lor deosebită. Paralel, în dese rînduri, reluscutam cazul cu gardienii din postul «Magheru», recomandîndu-le să ne prezinte adevărata situație. În adevăr, presupuneam că aceștia aveau cunoștință despre anumite fapte legate de furt, dar le tăinuiau, timorați fiind de infractori. Toate strădaniile noastre n-au dus la vreun rezultat, gardienii susținînd că spărgătorii au putut opera doar în absența lor, pe cînd se aflau în patrulare spre postul vecin.

În urma investigațiilor întreprinse în mediul infractorilor versați ne-au parvenit informații în sensul că între I.T., fost campion de ciclism, și cumnații săi — unii dintre ei cu antecedente penale — avuseseră loc, în ultimul timp, certuri soldate cu amenințări. Aceste date s-au corelat cu informații despre anumite cheltuieli nefirești ale celor vizați. Concomitent, colegii noștri din Prefectura Poliției verificau pe toți spărgătorii proprietari de autocamioane sau pe cei care aveau rude șoferi pe autocamioane.

— De ce?

— Faptul că autorii au folosit acest mijloc de transport era singurul element cert din tot ce ne oferea locul spargerii. Or, cunoscînd prudența infractorilor profesioniști, bănuiam că aceștia din ei care au folosit autocamionul au recurs la complici din rîndul rudelor.

Suspiciunea împotriva grupului I.T. crescuse din ziua cînd verificările de cazier s-au conjugat cu alte date; anume, am aflat că unul dintre cumnații lui I.T., fost infractor, era proprietar de autocamion!

Continuîndu-se investigațiile am descoperit noi indicii. Și astfel, pas cu pas, ne-am apropiat de deznodămînt. Infractorii presupuși, chemați în fața organelor de cercetare, și-au recunoscut fapta, punîndu-ne chiar în situația de a recupera o însemnată sumă din banii furați.

Cazul, s-ar părea, era soluționat. Totuși adevăratul deznodămînt abia urma și el ne-a pus în fața unui scenariu real care ar face să pălească de invidie pe scenariștii profesioniști. Dar despre aceasta în numărul viitor.

Dumitru CEACANICA
Lionel NITESCU
(Va urma)

adevărul despre eroi (VI)

ERAM DUR CU LUMEA CÎND TREBUIA SĂ FIU DOAR DREPT

Au trecut două zile de cînd, într-o seară cu zăpadă sticloasă, l-am vizitat în biroul lui cu încălzire centrală pe Nicolae Andrei, președintele C.A.P.-«Gheorghe Lazăr». Ședea la masa sa de președinte de cooperativă și citea un ziar. M-așteptă. Vorbim. Înainte de a răspunde, repetă mai întîi întrebarea și-și schimbă poziția mîinilor pe birou.

Într-o fotografie mai veche, singura din încăpere, printre căciuli, bascuri, cizme de cauciuc și lopeți pe cozile cărora se sprijină mîini aspre, ieșit puțin în față, în costum de culoare închisă, pălărie și pantofi de stradă, Nicolae Andrei arată preocupat și sigur de sine ceva pe care obiectivul aparatului de fotografiat nu l-a mai cuprins.

— Îți place să fii conducător de oameni, nene Andrei?

— Dacă îmi place să fiu conducător de oameni? Nicolae Andrei își mută mîinile de pe birou în buzunare, se apropie la față, devine adică și mai roșu, rîde cu dinți albi de nefumător și răspunde că da, mai ales acum n-are încotro, după ce timp de 23 de ani a fost fără întrerupere părintele ales al cooperativei.

— Dacă ar fi s-o iau de la început, ce n-aș mai face din ce-am făcut? Știu eu? N-aș mai fi dur. Eram dur cu lumea cînd trebuia să fiu doar drept. Duritatea apare la oameni cînd sînt vanitoși. Credeam c-o să fiu lăudat și iubit. Eram. Cu timpul te destupi la cap, laudele nu te mai ajung și rămîi singur. Pe mine m-a salvat cinstea. Am fost cinstit, un alt fel al meu de a fi mîndru. Nimeni n-are ce-mi reproșa. Odată, în sala Expoziției din București, a venit la mine unul și mi-a spus: «Dumneata rămîi la margine, cînd te auzi strigat urci pe scenă». Nu știam despre ce putea fi vorba. Eram Erou al Muncii Socialiste. Acasă, *ai mei aflaseră din ziare. M-au* primit cu flori. Toată casa era numai flori. Cooperativa a fost și ea decorată cu Ordinul Muncii. Trei zile a fost sărbătoare. Meritam. Cînd laudele și recompensele sînt pe merit, te mobilizează. Treptat, am devenit una dintre cele mai bune cooperative din județ și, cred eu, chiar din țară.

— Dacă e greu să ajungi fruntaș? Depinde de oameni, iar oamenii sînt după cum îi lași să se obișnuiască. Iată, ziceau oamenii, arătînd spre grajduri, «moșu» iar a venit primul, și a doua zi veneau ei mai devreme. Alteori protestau: norma e mare. O trimiteam pe nevastă-mea unde era mai greu. Atîta a muncit femeia mea că azi e bolnavă de toate bolile. Anul trecut am fost amîndoi la Călimănești, pentru prima oară de cînd sîntem soț și soție. Ne-am simțit bine: ea s-a simțit mai bine, fiindcă e mai bolnavă. Am depășit 60 de ani și mă gîndesc la clipa cînd voi simți că nu mai pot și le voi spune oamenilor: am obosit, vă rog să mă schimbați. Acum 23 de ani, chiar în ziua înființării cooperativei, s-a născut fata mea, care azi e profesoară de muzică. Pentru postul de președinte eram propuși doi. Unul Rugină și cu mine. «Să fie Andrei, au hotărît atunci oamenii, e parcă mai dinamic». Rugină a fost numit brigadier. Așa am rămas pînă azi. Și mai este contabilul șef, care tot atunci a fost numit. Sîntem cam de aceeași vîrstă și pesemne că toți trei vom ieși în același timp la pensie. Sîntem deci o echipă, astfel am răzbit mai ușor prin viață. Fiindcă o viață am străbătut împreună. Nu zic, azi e mult mai ușor pentru un președinte de cooperativă, are specialiști la dispoziție, legile din agricultură sînt altele, de pildă acordul global care reduce mult din sarcinile unui conducător, mărind corespunzător răspunderile și cointeresarea cooperatorilor. Personal, eu mai sînt ajutat de copiii mei, pe care i-am învățat să iubească pămîntul, fiind azi unul, cel mare, Ion, șef de secție mecanizare, iar celălalt, Matinca, șef de fermă. Îmi vine ușor, dar uneori cînd stau singur în birou și intră cîte unul, așa din senin sînt nevoia să mă port frumos cu el, să-i fac un bine, oricare, sînt adică nevoia de a fi omenos.

— Dacă mai mult decît înainte? Mai mult, sigur că mai mult. Și vă spun, fără un motiv anume. Sînt sănătos tun, deși mașinăriile astea din corpul meu s-au cam tocit și inima bicîie mai puternic. Au ajuns-o anii cu război, secetă, foamete. Am fost un om simplu, fără vocația conducătorului. Aveam șase hectare de pămînt, o căruță și cai, o nevastă și toți munceam de dimineața pînă seara. N-am visat că voi conduce vreodată oameni. Vremurile m-au pus în fruntea lor și, iată, m-am descurcat, cooperativa decorată, comuna bogată, iar eu Erou al Muncii Socialiste. Și copiii, toți ai mei, lîngă mine, împreună, plus nepoții, două fetițe și un băiețel, deocamdată... Am ce face la pensie.

Eroul se întrerupe, în fața unui organ de presă experiența l-a învățat să fie mai reținut, își reașază mîinile pe masă, cu capul în piept, rîde în el.

— De ce rîzi, nene Andrei, nepoțeii?

— Ah, nu, viața... A trecut.

Nicolae CRISTACHE

MĂ SCUZAȚI UN MOMENT, MĂ DUC SĂ VIZITEZ MAGAZINELE ÎN CARE S-A DESCHIS TÎRGUL de IARNĂ!

merele livezii

IATĂ-MĂ ȘI FĂT-FRUMOS

Bătrînul dascăl îmi vorbea domol, privindu-mă trist, copleșit, ca întregul sat, de amărăciunea întîmplării:

— Dumneata, domnule procuror, trebuie să întorci povestea pe dos. Nu trebuie să descoperi un măr de aur adevărat, dintre cele aurite. Aici, merele sînt de aur cu adevărat. Doar unul, unul singur e putred pe dinăuntru și aurit pe dinafară. Nu s-a întîmplat în satul nostru, în livada noastră, așa ceva de cînd mă știu. Acum trebuie să-l găsești...

— Dacă înțeleg bine, eu, ca Făt-Frumos în versiune modernă, trebuie să găsesc falsul măr aurit. Dar pedeapsa pentru eroarea făcătorului? Lui Făt-Frumos i se tăia capul dacă nu ghicea adevărul.

— Pedeapsa dumitale? Nu vei fi pedepsit, dar trebuie să scapi cît mai iute satul de amarul și rușinea asta care îi necăjesc pe toți oamenii. Nu s-a mai întîmplat la noi așa ceva și nu o să se mai întîmple. Noi toți te-om ajuta. Dacă mărul putred e în livada noastră, nu ne va înșela multă vreme coaja vorbelor și gesturilor lui. Aici, în satul nostru, oamenii se cunosc, își citesc gîndurile, aici nu pot trăi merele putrede, credeți-mă!

CUTREMURAREA

Fetița părea adormită în iarbă, cu fața la pămînt, desculță, cu picioarele înverzite de hîrjoană printre florile poienii.

Lîngă tîmple, două albăstrele. Părea că le-a pus după urechi, așa cum atîrnă fetițele, primăvara, cercei de cireșe.

«Poate e doar leșinată», mi-am spus, mai mult ca un fel de speranță știută iluzorie. Doctorul O., medicul judiciar, a întors însă trupul fetiței cu fața spre cer. Am simțit ca în fel de amar cumplit care străbate prin mine și am rotit privirile spre a nu mai vedea, întîlnind însă cutremurarea din privirile sătenilor, care formau un cerc tăcut, grav, în jurul nostru. Am înțeles atunci de ce se legănau cele două albăstrele lîngă locul unde firesc ar fi fost să fie ochii fetiței, de ce, în timp ce urcam, oamenii nu îmi dădeau vechiul și frumosul lor «Ziua bună», de ce nu îmi răspundeau la salut decît înclinînd capul tăcuți, parcă rușinîndu-și privirile, de ce femeile își duceau mîna la gură cu batista și bărbații erau toți descoperiți.

— Bestia, bestia, murmura medicul judiciar în timp ce examina cadavrul și parcă rostea cuvintele cu o voce ce nu mai era a lui, da, desigur, uite urmele, mai întîi a strangulat-o, bestia...

S-a ridicat greoi spre mine și nu știu dacă îl obosise examinarea în genunchi a cadavrului, sau emoția îl făcea să fie atît de schimbat, dar mi-a spus de parcă eu aș fi fost vinovat cu ceva:

— Ascultă, dacă nu-l prinzi pe nebunul ăsta repede, eu nu te mai asist la nici o anchetă!

Am făcut un semn căpitanului Bogdan și am început să ne facem meseria fotografiind, căutînd zadarnic urme prin iarba poienii, punînd primele întrebări oamenilor care stăteau tăcuți în jurul nostru. Cum trebuia să îi repet uriașului căpitan orice indicație, am vrut să-l întreb ce-i cu el, dar mi-am amintit că are două fetițe cam de vîrsta celei din iarbă și de aceea s-a transmis în mișcările lui ceva din încremenirea sătenilor care priveau și parcă nu le venea să creadă că s-a putut întîmpla așa ceva.

OCHIUL ACELA E AL ADEVĂRULUI...

— Stai! Stai!, i-am spus medicului judiciar coborînd spre sat. Poate am găsit o explicație. Mi-am amintit de o piesă a lui Radu Stanca.

— Polițistă? Vezi să nu-l confunzi cu.

— Nu, nu. Nu-l confund cu nici unul dintre cei la care te gîndești acum. E o piesă în care o domniță citește în ochiul de sticlă al lui Bogdan cel Chior o crimă murdară. Înțelegi?

— Nu prea...

— În ochiul acela crima a rămas întipărită ca pe o fotografie. Cred că Radu Stanca, mereu aplecat spre folclor, s-a inspirat dintr-o credință din aceste părți sibiene...

Ne-am dus la bătrînul învățător.

— Da, ne-a spus, există, mai exact exista credința că imaginea criminalului se întipărește pe retina ochilor victimei sale. Poate că asta explică...

— Atunci înseamnă că e un om superstițios, cam redus ca intelect, un om care mai crede în vechi superstiții.

— Un om de pe la noi!, a apăsat dascălul. Dar, să mai știți ceva, credința nu este numai atît cît v-am spus. Mai e și credința aceea că există un ochi al adevărului, un ochi care se străvede și în soare, și în plante, și în silueta norilor, un ochi care, în esența acelei credințe nu este altceva decît conștiința noastră, sau credința în adevăr a unei comunități, a satului, de pildă.

— Da, înțeleg.

— Știți, eu cred în ochiul acesta al adevărului, al conștiinței noastre, al setei noastre nesfîrșite de adevăr și dreptate care se răsfrînge pretutindeni. Vedeți dumneavoastră, criminalul acela a ucis cîte ceva în fiecare din noi. A vrut să ucidă și credința noastră în adevăr. Cred că este ori un nebun, ori unul căruia, pentru o clipă, i s-au întunecat mințile.

Satul nu ne-a putut oferi informații mai certe. Doar unele vagi bănuieli că amantul mamei fetiței, care era văduvă, ar fi fost deranjat în perspectiva căsătoriei cu aceasta de existența unui copil al altuia. Era și acesta totuși un punct de plecare, unul dintre multele ipoteze pe care urma să le verificăm.

INTERVENȚIA BĂTRÎNULUI DASCĂL

Cam după o săptămînă, în urma unui telefon primit de la miliția Sibiu, l-am citat pe amantul mamei fetiței.

A recunoscut totul. Cum a săvîrșit crima, cum, după aceea, chinuit de gîndul că imaginea lui a rămas întipărită pe retina ochilor victimei... în fine, părea că ancheta a luat sfîrșit.

— De ce ai făcut-o?, l-am întrebat.

Mi-a răspuns după minute de tăcere și, cumva, cam căutat. Se referea la iubirea lui cu mama fetiței, la obstacolul pe care îl constituia mica ființă care, într-un fel de gelozie copilărească, îl ura și nu îi permitea mamei ei să-l întîlnească.

Am întocmit actul de trimitere în judecată, cînd, spre mirarea mea, a venit să mă caute bătrînul dascăl. După cîteva cuvinte de bun găsit, a tăcut.

— Am terminat ancheta, am început eu, fiindcă simțeam că pentru asta a venit.

— Știți, m-ați întrebat care este pedeapsa pentru dumneavoastră dacă greșiți. Tocmai despre greșeală este vorba.

— Nu înțeleg! Doar Ilie a recunoscut totul!

— A recunoscut, a recunoscut fiindcă a iubit-o și o iubește ca un nebun pe mama fetiței. Dar nu e el, înțelegeți, nu e el!

— Nu se poate! Un om nu poate lua asupra lui o asemenea crimă, dacă nu a săvîrșit-o!

— Ba se poate, mai ales dacă, într-un fel, se simte și el vinovat!

— Iarăși nu înțeleg!

— Se simte vinovat fiindcă nu s-a putut apropia de fetiță, care avea față de el un fel de aversiune, cauzată probabil de imaginea tatălui ei mort, pe care nimeni nu trebuia să-l înlocuiască, poate de gelozia copilărească față de dragostea mamei ei, poate, mai știu eu? Adevărul este că reproșîndu-i mamei fetiței comportarea copilului, numai la un asemenea deznodămînt nu s-ar fi gîndit. De aceea se simte vinovat, fiindcă are impresia că mama a făcut totul din cauza lui. De aceea, crede că este drept ca el să fie condamnat ca și cum ar fi vinovat. Dealtfel, în sat la noi se știe acum totul. Dacă veniți cu mine...

Am plecat împreună cu Bogdan chiar în noaptea aceea. Am ajuns spre dimineață. După ce l-am lăsat acasă pe învățător și am luat cu noi pe șeful de post, ne-am dus la locuința mamei fetiței ucise. Nu era acasă.

— Să fie adevărat că ea colindă străzile și poienile din împrejurimi în neștire în fiecare noapte?, l-am întrebat pe șeful de post.

Mi-a confirmat înclinînd din cap și indicîndu-mi o direcție spre care să privesc.

Apăruse ea. Era desculță, nepieptănată, palidă, și se făcea milă privind-o. Am intrat în casă după ea și, în timp ce îi vorbeam, nu știam exact dacă mă ascultă, fiindcă începuse să-și facă de lucru la soba de gătit.

Îi vorbeam despre legenda cu ochii care reține imaginea *criminalului*, despre credința în ochiul conștiinței față de care nu se poate ascunde nici o minciună, despre imaginea unei fapte oribile care de fapt rămîne întipărită în suflet și nu o poate șterge nimeni, niciodată.

Mîinile îi tremurau, dar *nu* îmi dădeam seama dacă mă înțelege sau nu.

— Cel care ți-a omorît fetița a fost condamnat la moarte!, i-am spus brusc.

Femeia a scăpat din mîini o oală pe care voia să o așeze pe bufet și oala aceea ciudată, fără toartă, se tot rostogolea cu *sunet* enervant pe podea.

— Să nu-l omoare. Eu am făcut totul, mi-a spus femeia. Am crezut că așa a vrut el, dar, cînd a aflat, s-a uitat la mine de parcă ar fi vrut să mă omoare și a spus că pedeapsa *pentru fapta mea* va fi aceea că el ia *totul* supra lui și că nu o să ne mai vedem niciodată.

Apoi, brusc, a rîs. A rîs și a început să ne spună că era un prost, fiindcă fetița ei trăiește, că ele se văd în fiecare noapte, se joacă *împreună* în poiana aceea, așa cum făceau în fiecare primăvară, că fetița ei e frumoasă, frumoasă, că e veselă și rîde mereu.

Am întrerupt-o, rugînd-o să-și strîngă cîteva haine într-o valiză, fiindcă va face un drum. S-a *supus* mecanic și cînd îi cădeau lacrimi din ochi, cînd rîdea.

Cînd am ieșit în curte, am trecut printr-un coridor de oameni. Parcă era întreg satul, la fel de tăcut și de împietrit, ca și atunci cînd am găsit cadavrul fetiței. La un moment dat am avut impresia că una dintre femei a ridicat mîna și a vrut să-i strige ceva mamei care mergea ca o somnambulă, dar a renunțat.

La mașină mă aștepta dascălul.

— Eu cred, mi-a spus trăgîndu-mă ceva mai la o parte, că și atunci cînd a făcut ceea ce a făcut femeia era deja nebună. Nu se poate altfel. O cunosc de cînd era copilă, copilă ca și...

Peste cîteva zile citeam concluziile expertizei medicale: «Paranoică (...) ultima fază (...) iresponsabilă total (...) Boala datează de mai mulți ani (...)».

Deci bătrînul dascăl avusese dreptate. Poate că remușcările din secundele de luciditate i-au agravat starea, dar și atunci fusese nebună.

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ
Fotografii de
Vasile MOLDOVAN

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică:
Dan BÎRLĂDEANU

FLACĂRA ALBUM

două vedete lansate de televiziunea italiană.

GAIA GERMANI

PIA GIANCARO

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

ANUL XXIII — NR. 8 (870) — 19 FEBRUARIE 1974

UN NOU ȘI IMPORTANT ACT AL POLITICI
O MANIFESTARE GRĂITOARE A
CARE MILITEAZĂ PENTRU DEZVOLTAREA

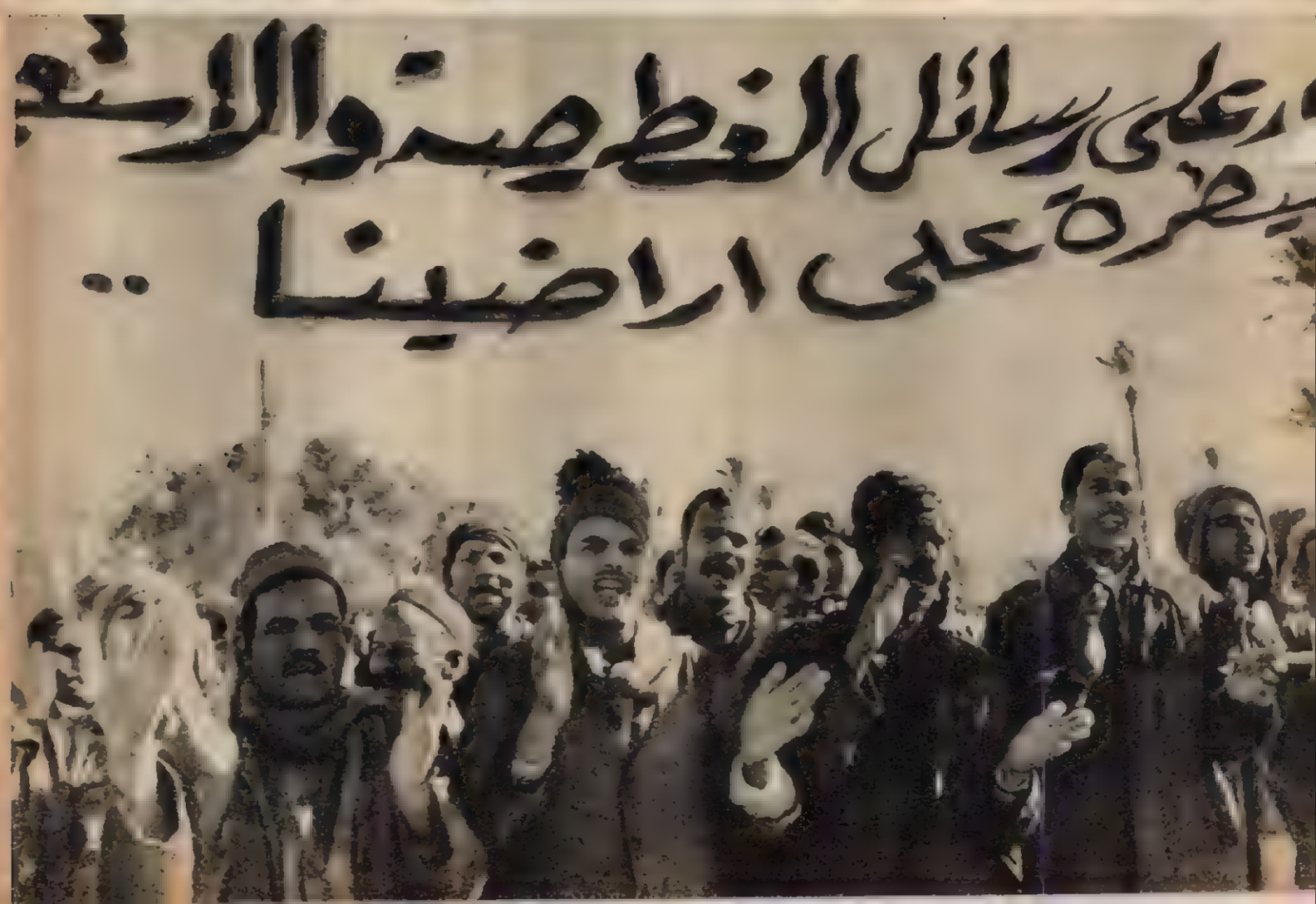

EXTERNE A ROMÂNIEI SOCIALISTE, SOLIDARITĂȚII ACTIVE CU TOATE FORȚELE INDEPENDENTĂ A POPOARELOR

Călătoria tovarășului Nicolae Ceaușescu în cele patru țări arabe, Libia, Liban, Siria și Irak, marchează un moment remarcabil, de o deosebită importanță, în afirmarea politicii externe, profund constructive, a României, a voinței sale de pace și de colaborare cu toate țările lumii. Pornind de la realitățile lumii contemporane, în care coexistă țări cu orînduiri sociale diferite, avînd concepții politice și filozofice diferite, România se preocupă să dezvolte largi relații internaționale și să conlucreze în direcția întăririi păcii și securității în lume.

Sprijinind activ efortul popoarelor pentru dezvoltarea lor social-economică independentă, România se pronunță cu fermitate pentru lichidarea subdezvoltării. Ea este de părere că popoarele trebuie să conlucreze activ ca să își asigure un progres cît mai rapid, corespunzător dorințelor lor, fără nici un amestec din afară.

Printre problemele care stau azi în atenția lumii întregi este și situația din Orientul Mijlociu. Țara noastră s-a pronunțat constant pentru realizarea în această zonă a unei păci drepte și trainice. România acordă o deosebită atenție colaborării cu statele în curs de dezvoltare și are o preocupare constantă de a extinde relațiile economice, pe baze bilaterale, cu țări care au pășit pe calea dezvoltării independente. «Desigur, dragi prieteni, pentru a se ajunge la o soluție bună în Orientul Mijlociu trebuie unite eforturile tuturor statelor care doresc realmente să se instaureze o pace dreaptă și trainică în această zonă», a spus în toastul său președintele Nicolae Ceaușescu. «România dorește să acționeze și în viitor în această direcție! Apreciem că sînt condiții favorabile de a obține o pace dreaptă și trainică și trebuie să facem totul pentru a folosi aceste condiții. Trebuie să ne gîndim întotdeauna că popoarele ne vor judeca după felul cum am știut să acționăm în interesul păcii, pentru crearea condițiilor de bunăstare și fericire a lor».

Vizita care a avut loc în Libia și Liban s-a desfășurat sub auspiciile cordialității, stimei reciproce și dorinței comune de intensificare a colaborării. Între România și cele două țări s-au dezvoltat în ultimii ani relații de colaborare într-o serie întreagă de domenii, relații care pot deschide conlucrări și mai rodnice, și mai active, care să se desfășoare în deplină egalitate, în spiritul respectului reciproc și întrajutorării. Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu va deschide fără îndoială noi și ample perspective cooperării economice și tehnice cu țările vizitate.

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Epilog

În 10 ianuarie 1974, la solicitarea mea, cooperativa «Metalul» din Tîrgu Mureș (mă numesc Mura Iosif și domiciliez în acest oraș str. Școlii nr. 34) a trimis un specialist care, după ce a desfăcut plumbul, a constatat că aparatul nu funcționa deoarece trei contacte — reglaj final video detector, video 3 contact — n-au fost lipite cu cositor din fabricație. Rezultă că tot calvarul meu se datorește în primul rînd celor care au montat piesele respective și în al doilea rînd C.T.C. care a verificat superficial funcționarea aparatului.

Acum aparatul merge, dar nu știu pînă cînd, deoarece nu mai am încredere în el. Aș vrea ca aceste rînduri să fie un stimulent pentru colectivul «Electronicii», ca în viitor să fie mai exigenți la verificarea aparatelor puse în vînzare.

Pe marginea «Comediei cu olteni»

Am văzut la Teatrul Național I.L. Caragiale, sala Studio, piesa «Comedie cu olteni» și doresc să mă refer la cîteva probleme pe care mi le-am pus în legătură cu acest spectacol.

Într-adevăr, sala a fost cam pe jumătate ocupată, dar asta nu îndreptățește pe organizatori ca piesa să fie jucată de mîntuială, iar unele personaje să fie insuficient exprimate.

Apoi, diferitele «poante» cred eu că ar mai trebui actualizate, mai ales că de la punerea în scenă a acestei «comedioare» s-au produs unele transformări și în conștiința oamenilor.

Un alt amănunt care ar părea minor la prima vedere îl reprezintă programul care se difuzează de către plasatori. Acest «inventar» al distribuției nu este nici măcar actualizat din respect față de spectator, în dreptul a 3 dintre personajele piesei apar cîte 3 și, respectiv, 2 nume de actori, fără a se arăta care dintre aceștia sînt distribuiți în spectacolul respectiv.

În fine, aprecierile și comentariile referitoare la piesă sînt cam antice (toate datează din 1968 și 1969) și mă gîndesc, oare de atunci numeni dintre cei îndreptățiți la păreri n-a mai văzut-o și n-a mai avut nimic de spus?

După părerea mea, această producție cam modest zămislită încă din capul locului este azi și mai departe de pretențiile justificate ale spectatorilor actuali.

V-am expus toate aceste of-uri, în speranța că vor ajunge și la urechile celor îndreptățiți a lua măsuri corespunzătoare. Numele meu este Constantin Ofileanu și locuiesc în București, str. Vatra Dornei nr. 9, bloc E 4, sc. 1, ap. 13.

Resurse nevalorificate la Hinova

Mă numesc Pavelescu Petre și sînt locuitor al comunei Hinova, județul Mehedinți, așezare situată la 15 kilometri distanță de orașul Drobeta-Turnu Severin (zonă turistică). În presă, la radio și televiziune sînt popularizate zilnic realizări din care se evidențiază diverse inițiative pe drumul nostru spre progres, civilizație și bunăstare. Factorii de răspundere din comuna mai susamintită nu dovedesc însă preocupare pe această linie, neglijînd resursele și posibilitățile locale.

Printre acestea, cea mai importantă este faptul că prin mijlocul comunei trece un pîriu a cărui albie a fost regularizată prin executarea unui baraj transversal. Albia propriu-zisă, din beton, conduce apele rezultate din izvoare naturale (mai de metri cubi pe zi), la Dunăre, fără a folosi cuiva.

Am făcut diverse propuneri pentru a se executa alimentarea cu apă a comunei. Am apelat și la doi ingineri care, în mod gratuit, timp de trei duminici au efectuat lucrările de măsurători și nivelment, după care am făcut evaluarea estimativă a lucrării. Această muncă a rămas însă fără nici un rezultat.

De reținut este faptul că această sursă naturală, prin debitul ei constant, merită un studiu tehnico-economic special. Prin captarea și dirijarea ei ar fi create o serie de posibilități. De exemplu alimentarea cu apă potabilă a comunei, construirea unei băi comunale etc. Avînd apă curentă, locuitorii comunei și-ar putea produce zarzavaturile și legumele necesare gospodăriilor lor și poate chiar mai multe. S-ar mai putea construi o moară acționată hidraulic, un gater etc.

Toate aceste lucrări se pot realiza cu minimum de cheltuială, manopera putîndu-se executa cu forțele locale.

Nea Mărin nu face «artă chioară cu venin»

Vă scriu din Rm. Vîlcea și mă numesc Puiu Ecobescu, iar misiva din Caracal a cititorului Traian Marinescu, apărută în pagina 37 a revistei «Flacăra» din data de 2 februarie a.c., adresată personajului Nea Mărin și escamotat interpretului, actorul Amza Pellea, m-a indignat prin faptul că semnatarul epistolei nu cunoaște glumo și nici valoarea interpretativă a monologului lui Amza Pellea, pe care îl primim cu plăcere și voie bună pe scenă și pe micul ecran.

Cred că cititorul Traian Marinescu exagerează în scrisoarea dumniei-sale cînd spune că actorul Amza Pellea umbrește personalitatea unora sau altora sau, mai grav, că ar denigra Oltenia. Aceste învinuiri ce i se aduc personajului Nea Mărin — fie zis — sau directorului Teatrului Național din Craiova în persoană, sînt gratuite și fără sens, ele lovesc direct în personalitatea marelui nostru actor, plin de talent, de bun-simț, care este omul și actorul Amza Pellea.

Poate accidentul cu «coruț» de la Caracal l-a deranjat atît de mult pe tovarășul Traian Marinescu sau poate Ionel a lui Zăpăcitu din monologul lui Nea Mărin — fiind frate și nu vecin cu autorul misivei — după cum spune dînsul — nu trebuie să supere ci să stîrnească rîsul, să producă haz, să delecteze, să înveselească. Locul lui Sucă de baștină poate fi la Caracal, Devesel, Băilești și la fel de bine la Goicea sau Dăbuleni așa că supărarea petiționarului fu pripită!

Nu s-a supărat Oltenia toată de povestirile lui Nea Mărin ci dimpotrivă le cere, le solicită și le ascultă cu multă plăcere. Nea Mărin nu jignește pe nimeni, nu bîrfește ci face artă din năzdrăvăniile unora, din năzdrăvăniile și apucăturile acelora pe care îi cunoaște atît de bine de pe vremea cînd a mîncat o baniță de sare cu ei. Dacă ne-am lua după supărarea caracaleanului Traian Marinescu ar însemna să nu mai rîdem, ar însemna ca toată suflarea românească să fie jignită, în Oltenia de Amza Pellea, în Ardeal de Liviu Oros, de Zeno Turdeanu iar recent de Florin Piersic, iar moldovenii de Cosma Brașoveanu.

Tot ce spun acești oameni serioși, acești actori talentați nu fac decît plăcere auzului și publicului spectator, care îi apreciază pentru seriozitatea, darul lor artistic și glumo de bun-gust, ce în dicție își menține dialectul specific locului și personajului.

Talentatul nostru Nea Mărin nu face «artă chioară cu venin» după cum conchide Traian Marinescu din Caracal în urorea misivei, ci face artă serioasă, creează eroi din popor din istoria neamului nostru.

De la Procuratura Republicii Socialiste România
Procuratura generală

Referindu-ne la articolul apărut în revista «Flacăra» nr. 31 din 28 iulie 1973, la rubrica «Sub semnul adevărului, justiției și echității» intitulat «Modul de a pune problema» vă comunicăm următoarele:

În urma verificării celor sesizate în articolul menționat s-a constatat că într-adevăr organele de urmărire penală și instanțele de judecată au făcut aprecieri greșite asupra calificării juridice a faptelor comise de SMAU CONSTANTIN și alții în noaptea de 25 iulie 1972.

În consecință, s-au luat măsuri de a se efectua urmărirea penală împotriva învinuiților și pentru săvîrșirea infracțiunii de vătămare corporală gravă prev. de art. 181 alin. 1 C.P. în dauna reclamantului Chiculiță Ioncu și pentru infracțiunea de ultraj contra bunelor moravuri, prev. de art. 321 alin. 1 C.P.

Definitivînd-se urmărirea penală, prin rechizitoriul din 10 ianuarie 1974 al Procuraturii locale Iași învinuiții au fost trimiși în judecată, pentru săvîrșirea acestor infracțiuni, la judecătoria Iași.

procuror șef direcție,
I.A. Ilie

O întîmplare de necrezut în halta Pietroasele

Vă rog să-mi permiteți să vă relatez o întîmplare care m-a impresionat foarte neplăcut. Mă numesc Aurel Profeanu, adresa mea este: Sinaia, Aleea Dichin, nr. 3, bloc 11.

În halta Pietroasele, județul Buzău, casierul nu înapoiază restul cuvenit la bancnote de 25 și chiar 50 lei, sub pretextul că «nu are mărunt deloc». Pentru că și-au permis să ceară restul cuvenit, doi bătrîni pensionari, Brătulescu C. și Stoianovici Eugen — primul domiciliat în strada Izvorului nr. 2 din Sinaia, celălalt tot din Sinaia — și pentru că i-au arătat că nu este corect și mai ales pentru că i-au adus nesăbuita insultă «măgar», circa nouă salariați ceferiști de la cantonul 109, care tocmai se ridicaseră de la masă și de la ceva mai multe pahare, au ripostat cu pumni care nu și-au ratat ținta. Cei doi bătrîni pasageri și chiar și cei ce au intenționat să-i despartă au fost loviți amarnic. Martori oculari au fost zeci de călători ce urmau să meargă spre Mizil-Ploiești cu trenul personal de 12,32 în ziua de 23.XII.1973. S-a întîmplat în jurul orei 12,20.

Am vrut să aflu numele unuia dintre vinovați, poate cel mai inițiat, probabil șeful tehnician. Dar mi-a fost imposibil. Chiar și cantonierul s-a încuiat în camera sa și nu mi-a permis nici măcar să dau un telefon. Poate vom afla aceste nume cu ajutorul dumneavoastră.

Se cîntărește după ochi și mînă

Sînt inginerul Nicolae Poenaru, din București str. Valea Ialomiței nr. 9 (sect. 7). și vă relatez și eu, prin intermediul rubricii «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», o situație destul de neplăcută privind modul de a trata pe oameni.

De sărbători am fost la țară, la părinții mei.

La înapoiere, pe ziua de 3 ianuarie, am vrut să pun trei colete la mesagerie în stația C.F.R. Portărești.

Am rămas surprins de felul cum mi s-au cîntărit coletele: «după ochi și mînă», asta din cauză că tovarășul magazioner n-a găsit cheia unde se află «încuiata» cîntarul.

În plus nu mi s-a eliberat documentul de predare, deoarece trebuia mai întîi să ajut la urcarea în tren a coletelor și numai după aceea mi se elibera documentul.

Cerînd explicații în legătură cu acest mod de a proceda folosit în stația C.F.R. Portărești, tovarășul magazioner m-a trimis la șeful de stație. Explicațiile acestuia au fost următoarele: noi nu avem «servitorii» care să urce bagajele în tren. Am fost nevoit să renunț la o mai pune la mesagerie toate cele trei colete; mi s-a primit doar unul, cu condiția să ajut la urcarea în tren.

Bineînțeles că n-am ajutat la urcarea în tren a coletului predat, deoarece aveam alte bagaje care trebuiau urcate (plus cele două colete refuzate).

Față de cele relatate, întreb pe șeful de stație de la Portărești următoarele:

— de cînd se folosește la Portărești sistemul de cîntărire prin apreciere «după ochi»;

— unde scrie, că pentru a pune la mesagerie colete, trebuie să ți le urci personal în tren, sau să dai ajutor la urcare.

Aceste două întrebări i le-am pus și verbal, dar n-a vrut să mai steo de vorbă cu mine.

Poate îmi va răspunde prin intermediul rubricii dumneavoastră.

Precizare

În nr. 32 din 1973 al revistei noastre a fost publicată o scrisoare a lui Constantin Talapan, în care acesta învinuia pe rudele fostei sale soții — Victor și Sergiu Valerenstein — că i-ar fi luat niște lucruri din casă.

În nr. 48 din 1973 a fost publicată o scrisoare-replică a tovarășilor Victor și Sergiu Valerenstein, precum și o notă a redacției în care se arăta că, într-adevăr, aceștia au fost scoși de sub urmărirea penală pornită împotriva lor.

Victor Valerenstein ne reproșează că în această notă am folosit o formulă juridică, formulă care nu-i suficient de limpede pentru toți cititorii, și ne cere să scriem negru pe alb că «a fi scos de sub urmărire penală» = nevinovăție + afirmație nereală din partea lui Constantin Talapan.

P.N. așteaptă un sfat

Am primit o scrisoare din partea unui prieten din comuna Pechea, județul Galați, în care mă roagă pe mine, Drăgut Dumitru, Bd. Constructorilor 31, sc. A, ap. 1, București, să mă adresez dumneavoastră spre a-l îndruma cum să procedeze mai bine spre a ieși dintr-un impas. Rog a i se răspunde sub inițialele P.N., Pechea, Galați.

...S-au căsătorit în 1968, lipsindu-le afecțiunea necesară, mai mult la îndemnul părinților. La începutul căsătoriei, cîteva luni, au locuit la părinții soțului, dar soția se simțea foarte prost.

Apoi s-au mutat la părinții soției, unde soțului i s-a făcut tot felul de mizerii, atît din partea soției, cît și din partea mamei soției. În prezent au trei copii — cel mai mare are 6 ani — trăiesc în continue certuri, soția nu se ingrijește de copii, iar pe soț îl neglijează complet, cerîndu-i insistent să părăsească locuința.

Soțul și-a îndrumat și ajutat soția spre o comportare de odevărată mamă și soție, dar n-a ajuns la nici un rezultat.

În această situație — copiii fiind lipsiți de dragostea de mamă, el neglijat și îngrijorat de viitorul copiilor, ca și de al lui propriu — roagă disperat să i se dea un sfat, cel mai potrivit pentru o asemenea situație spre a ieși din impas.

P.S. Am spicuit acestea din scrisoarea originală asternută pe nu mai puțin de 15 pagini...

Fără viză nu pot obține abonament

Sînt Sfera Petru și locuiesc în Reghin, str. Lenin 55, județul Mureș, și vă rog mult să-mi lămuriți următoarea problemă:

Fiica mea este elevă la Școala comercială postliceală din orașul Tîrgu Mureș. Biroul oficial de voiaj Tîrgu Mureș nu vrea să elibereze fiicei mele abonament pe C.F.R., pe distanța Tîrgu Mureș—Reghin, deoarece pe buletin are viza de flotant în Tîrgu Mureș pînă la 1.IV.1974 fiindcă pînă la 1.XII.1973 a stat la internatul școlii.

Secretariatul școlii mi-a eliberat adeverința obișnuită pentru obținerea abonamentului, ca dovadă că nu mai este la internat. Cu toate acestea B.O.V. Tîrgu Mureș nu vrea să elibereze abonament pe C.F.R. din cauza vizei de flotant valabilă pînă la 1.IV.1974.

Am fost atît la miliția municipală să anuleze viza de flotant, cît și la Reghin, dacă se poate să dea o viză de flotant pentru orașul Reghin, pentru ca în felul acesta să se anuleze viza de flotant din Tîrgu Mureș. Dar cei în drept mi-au spus că viza nu se poate anula, iar cei de la Reghin au opinat că nu se poate da viză de flotant pentru localitatea de domiciliu.

Dacă am reușit să fiu înțeles, vă rog foarte mult lămuriți-i dumneavoastră și pe tovarășii de la B.O.V. din Tîrgu Mureș, să-mi elibereze abonamentul respectiv fiindcă astfel aș plăti numai 100 lei pe trei luni pentru abonament, iar fără abonament 1 194 lei.

Vă mulțumesc foarte mult.

Eu o găsesc vinovată pe mamă

Vă scriu în problema celor doi băieți copii de la Galați dați la televizor în emisiunea «Viața satului», copii alungați de-acasă de mama lor, chiar dacă tatăl, Micu Ștefan, îi maltratează. Numai tatăl a fost acuzat, iar de mamă nu se pomenește absolut nimic. Eu, și cred că și altele ca mine, o găsesc întîi pe mamă vinovată și apoi pe tată.

Am o vîrstă destul de înaintată (55 de ani), mă numesc Maria Diaconu (str. Ciucaș nr. 13, Brașov), sînt secretară a Uniunii Artiștilor Plastici, filiala Brașov, iubesc mult copiii, deși nu am, dar îngrijesc cu mult devotament pe mama și sora mamei mele, care au vîrste foarte înaintate (80 și 85 ani), ceea ce în fond e cam același lucru.

Cum oare o mamă poate să se comporte ca femeia respectivă din Galați? Ce fel de femeie este aceea care a ținut în pîntecele său acești copii, și acum i-a izgonit departe de ea, departe de casă? Cum îi poate lăsa singuri, pe drumuri străine lor, fără bani, fără mîncare. De ce i-a alungat cînd putea să-i dea la un cămin? Dacă nu a reușit, de ce nu a apelat la oamenii cu care muncește, la Consiliul popular al orașului, la procuratură, la comisia de femei, de ce? De ce? De ce? Nici un argument nu o poate scuza în fața noastră, a opiniei publice, și nici pe ei, cărora nici nu-i pot găsi un calificativ!

Am căutat de la munte la mare, din Moldova în Banat

Mă numesc Ulici Roma și locuiesc în cartierul 8 Martie bl. nr. 43/17 din Petrila, județul Hunedoara. Aș vrea să le amintiți celor de la fabrica de mobilă de bucătărie tip «Pipera» să nu mai uite să pună butoane sau minere pentru sertare, de rezervă, prețul fiind inclus în costul mobilei. Negăsindu-se în comerț, rămînem de multe ori cu mobila mutilată din cauza unui mic amănunt. Am căutat în vară, de la munte la mare, din Moldova în Banat, și continui să mai caut la cunoștințe.

Aceeași recomandare o fac celor care fabrică pantofi în culori prețențioase sau combinații de culori. De ce nu fac și pașele cu aceleași motive coloristice?

Aș mai dori ca scrisoarea să fie citită și de vecinii mei din bloc pe care nu-i interesează se pare, economia de energie electrică, poate pentru că întreprinderea contribuie la plata iluminatului pentru cei ce lucrează în mineri. Și trebuie să spun că la unii locatari lumina arde toată noaptea, deranjînd somnul copiilor.

Oare acești oameni nu au conștiință?

Ne adresăm dumneavoastră, scriu tovarășii de la întreprinderea comercială de stat «Bucureștii», cu speranța că apelul publicat va avea ecou în conștiința unor oameni care nu-și respectă obligațiile față de stat, aducînd prejudicii marelui avutului obștesc. Din foarte multele cazuri, vă citim doar unul ca exemplu. tovarășul Banea Ernest au domiciliul declarat în strada Andrei Șaguna nr. 112 sectorul 8, încheie un contract cu întreprinderea noastră în anul 1968, uitînd să-i achite complet și la care mai are și astăzi de dat 1 041 lei (plus penalizările legale). Căutat la adresa indicată am fost trimiși de mama sa în strada Feteștî nr. 4, dar nici aici nu este găsit.

Apelînd la sprijinul miliției (circumscripțiile 18 și 19) din nou sîntem trimiși de la o adresă la alta. Totuși tovarășul Banea Ernest a aflat și o binevoit să ia legătura telefonic cu noi (chiar de multe ori), făcînd ori promisiuni, ori declarații ca: «nu plătesc, să văd dacă o să-mi luați capul», mai mult decît asta, miliția ne face cunoscut că tovarășul este colaborator cultural la «Casa de cultură sectorul 7». B.E. nu este încadrat, sau nu vrea să spună unde este încadrat.

De unde să recuperăm suma? Pe cine vrea să înșele?

Și ca B.E. sînt și alte cazuri. Vă întrebăm pe dumneavoastră ce putem face noi cu acești oameni certați cu legea, la care trebuie să apelăm cu mîlitia? Oare ei nu au conștiință?

De ce acești oameni uită că trăiesc într-un stat socialist, fapt care implică nu numai drepturi, ci și îndatoriri?

Șef serviciu rate,
Viorica Dinu

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în limita unei pagini de ziar.

Nu am primit nici un răspuns la contestația noastră

Încă din 1967 la fabrica de hîrtie din cadrul Combinatului de celuloză și hîrtie Brăila s-a încercat modificarea rețetei de preparare a cleiului Bewoid, prin înlocuirea parțială a colofoniului cu parafină. Avînd în vedere atît efectul economic, cît și reducerea cotelor de colofoniu din import, în planul tematic de inovații pe anul 1972 al unității este prinsă ca temă de inovație «îmbunătățirea rețetei de preparare a cleiului Bewoid cu adaos de parafină pînă la 40-45%».

Pe 10.II.1972 înregistrez, pe numele meu, inginer Gh. Enache Poiana Țapului, strada Florilor nr. 14, și al inginerului Gh. Voicu o propunere de inovație privind tema mai sus menționată, la nr. 4 983 — dosar nr. 5.

După experimentarea din octombrie-noiembrie 1972, sfatul tehnic avizează favorabil propunerea noastră, iar la 1.XII.1972 începem anul experimental. Față de rezultatele obținute, conducerea unității caracterizează propunerea noastră ca «raționalizare», indicînd totodată un mod de calcul special. Avînd în vedere reglementările privind invențiile, inovațiile și raționalizările, în termen legal, la 7.VI.1973, cu nr. 27 384, am depus o contestație privind atît modul de calcul, cît și caracterizarea propunerii noastre. Deși au trecut atîtea luni, nu am primit nici un răspuns la contestația noastră, sistîndu-se și plata ratei a doua, care trebuia efectuată în iunie 1973 Dosarul se găsește la responsabila cu inovațiile din Centrala industrială a celulozei și hîrtiei din Brăila. La terminarea anului experimental unitatea a înregistrat ca urmare a propunerii noastre o economie de aproape 4 000 000 lei. Această propunere nu este aplicată în nici o altă unitate din sector.

Dorința mea este să primesc un răspuns de la cei în drept.

Un fel de cîntec de jale

Sînt din Pitești, stau pe bd. Republicii nr. 36. Numele meu e Roland Anceanu. Duminică, 13 ianuarie, am intrat în sala de expoziții Dalles — București. În sală — «Capodopere ale artei mexicane». Interesul excepțional stîrnit de această manifestare cultural-artistică se măsoară după asaltul casei de bilete și numărul de persoane intrate pe unitate de timp pe ușa grea, de metal și sticlă, a lăcașului de artă.

Oricît însă ai fi de transportat de exponatele prezentînd civilizațiile Americii Centrale, oricît te-ar subjuga civilizația TEOTIHUACAN sau MAYA, fondul «muzical» rămîne același: un fel de cîntec de jale, de la rugăciune la implorare, de la voce autoritară la urlet, de la plîns la amenințare: «Vă rugăm închideți ușa, închideți ușa, ușa, vă rugăm! Ușa pentru Dumnezeu! Ușa! Ușa!

Afară sînt — 3°, casa de bilete, controlul biletelor, garderoba sînt toate aproape de ușa grea, care după fiecare am intrat rămîne deschisă din lipsa unui elementar dispozitiv de închidere cu arc, ulei sau altceva, așa cum ar fi cazul cînd e vorba de o sală prestigioasă ca Dalles. Am aflat că personalul sălii care de 10 ani acest lucru, care ar trebui făcut atît pentru a dispensa pe iubitorul de frumos de acea intervenție vocală repetată de zeci de ori, cît și pentru sănătatea celor care stau la intrarea acestui lăcaș de cultură de marți pînă duminică, de la 11 la 19.

Sînt convinsă că și cazul meu va fi rezolvat

Mă numesc Cazan Maria-Eva, domiciliez în Petroșani str. Constructorul, bloc. D/1 și sînt mamă a doi copii minori. Sînt absolventă a Școlii tehnice miniere de personal tehnic din localitate, promoția 1964, avînd diploma de absolvire nr. 17.067. Am lucrat pînă la data de 01.04 1973 ca tehnician principal la Exploatarea minieră Dîlja din cadrul Centralei cărbunelui Petroșani, dată la care prin decizia nr. 4309/30.III.1973 sînt înștiințată că în urma reorganizării sînt declarată muncitoare necalificată, îndrumată spre recalificare.

Întrucît am considerat aceasta ca o mare eroare am sesizat conducerea centralei (sesizarea nr. 21619/22.08.73) cerînd să fiu repusă în drepturile ce mi le dă pregătirea mea profesională, dar nici pînă în prezent cazul nu a fost rezolvat.

Cu sprijinul Comitetului județean Hunedoara al P.C.R. Comitetul Municipal Petroșani al P.C.R. ne răspunde

Din cercetările efectuate de tovarășul Feier Gheorghe, secretar al Comitetului municipal de partid Petroșani, s-au desprins următoarele:

Petenta este absolventă a Liceului industrial minier Petroșani promoția 1964, lucrînd ca tehniciană în cadrul E.M. Dîlja pînă în 30.IV.1973

Prin aplicarea Decretului 162/1973, începînd cu data de 1.IV.1973, petenta a fost trecută pe un post de muncitoare, deoarece postul pe care-l ocupase nu mai era prevăzut.

Conducerea E.M.Dîlja, analizînd situația tovarășei Cazan Maria-Eva, a găsit posibilitatea să fie încadrată pe un post de tehniciană cu indici și salarizarea respectivă.

Nu are alte nemulțumiri.

prim-secretar
Clement Negrut

Nu am pronunțat niciodată cuvîntul tată

Soțul mamei mele a murit în 1946, din cauza unor răni de război, lăsînd în urma sa o fetiță și o inimă îndurerată. După 5 ani mama a sperat că își va reface viața și, după o legătură cu un bărbat, a dat naștere unui băiat, adică celui care vă scrie acum. Neavînd acte legale, bărbatul a profitat de acest lucru și a plecat într-un oraș necunoscut, lăsînd în urmă o femeie lipsită de orice bucurie a vieții, o mamă preocupată doar de creșterea noastră. Mama a ascuns această poveste pînă acum cîțiva ani, dar eu am aflat totul.

Nu am pronunțat niciodată cuvîntul tată și nu l-am văzut niciodată. Mă întreb cum de mai există și acum astfel de oameni. În luna noiembrie l-am rugat printr-o scrisoare să mă ajute să-mi termin și eu în bune condiții studiile, dar nu mi-a răspuns. El se numește Virgil Roșianu și locuiește în Techirghiol, strada Gh. Asachi nr. 1, județul Constanța. Poate citind aceste rînduri își va reaminti că a greșit cîndva.

Eu sînt originar din Motru, județul Gorj, mă numesc Ion Murgea. Condițiile create de partidul și statul nostru mi-au dat posibilitatea să urmez o școală profesională, am terminat liceul seral, iar acum sînt student al Institutului Politehnic București și stau la Complexul studențesc Regie, bl. G 515

Aș vrea să știu dacă în condițiile arătate mai sus, pot înainta acest caz unui tribunal, pentru că făcînd apel la oameni nu am primit răspuns

Din partea Direcției sanitare a județului Alba

Referitor la articolul dumneavoastră «Un caz de urgență — Spitalul din Cîmpeni», apărut în nr. 3/1974, vă rugăm să primiți din partea noastră odată cu mulțumirile pentru sprijinul pe care ni l-ați acordat cu această ocazie, relatarea în legătură cu măsurile luate.

Referitor la baza materială (clădirile) a spitalului și policlinicii Cîmpeni, pentru policlinică (clădire particulară) operațiunea de patrimoniu este în curs de rezolvare. Pînă în momentul rezolvării definitive, Direcția sanitară județeană va întocmi proiectul de R.K. și de modernizare a acestui local, astfel încît în anul 1975 să se rezolve problemo în mod corespunzător.

Localul spitalului actual, de asemenea, nu este proprietatea noastră, este o clădire la care nu s-au putut face investiții, în schimb, orașul Cîmpeni pentru anul 1976 a fost prins în prevederile planului Consiliului județean la investiții centralizate pentru construirea unui nou spital

— Datorea cu autosanitare este, așa cum ați constatat și dumneavoastră, sub nivel optim, în raport de dotările centrale, serviciul de salvare al spitalului Cîmpeni va sta în atenția noastră prioritară, deocamdată din redistribuirea mijloacelor de transport din județ s-a dotat această zonă cu încă 2 autoturisme de teren.

— Greutățile privind aprovizionarea cu oxigen a unității au fost înlăturate.

Referitor la transportul unor urgențe mari spre spitalul județean sau la Cluj,această etapizare a prestanței medicale este obligatorie și stabilită de Ministerul Sănătății; ceea ce depășește posibilitatea unui spital de categoria III (tip Cîmpeni) se dirijează spre marile spitale

— Referitor la lipsa unei secții de chirurgie, centrul de chirurgie al zonei Munților Apuseni este stabilit în raport cu baza materială pe care o avem la spitalul Abrud, actualele localuri nepermițînd o nouă secție, numai odată cu construirea unui nou spital general în orașul Cîmpeni se va putea crea. Pentru policlinică, am luat măsuri de dirijare a unui medic chirurg de la spitalul Abrud.

— Pentru umanizarea climatului la secția de pediatrie în acest an se vor compartimenta saloanele.

— Problema cadrelor medii se va rezolva în luna iulie a.c., anul 1974 fiind anul unei promoții crescute de cadre medii recrutate din această zonă în 1972 tocmai pentru stabilizarea cadrelor în această zonă.

— Direcția sanitară a județului Alba a luat legătura cu Centrul Universitar Cluj, forul metodologic universitar la care sîntem arondați pentru a intensifica sprijinul acordat spitalului Cîmpeni în probleme de obstetrică-ginecologie.

Colectivul Direcției sanitare a analizat din nou situația Spitalului Cîmpeni la apariția articolului dumneavoastră și va depune toate eforturile necesare pentru îmbunătățirea asistenței medicale în această zonă, mulțumindu-vă din nou pentru acest articol care ne-a fost de un real folos.

directorul direcției sanitare
doctor Liviu Vulcu

director adjunct economic
Popa Ioan

ieșirea din labirint

Cărțile lui Dumitru Popescu au fost primite cu multă deferență în opinia literară, de la cele două jurnale de călătorii pînă la *Un om în agora* și *Ieșirea din labirint*, recenzate sub semnături prestigioase, unanime în observarea calităților autorului. Indiscutabil, avem de-a face cu un poet și un eseist de mare vitalitate intelectuală, un om de acțiune, care gîndește profund și viguros, exprimîndu-se în termeni mai puțin sofisticați, dar plini de patos și de convingere. El continuă o serie de bărbați iluștri, chemați la rosturile faptei, sustrași în fond meditației prelungite și tihnei de cabinet, dar cu atît mai însetați de poezie și de cerul îndepărtat al ideii. La urma-urmei, dichotomia dintre contemplație și acțiune este foarte nouă, și pare să fi îmbătrînit totuși de ajuns, ca să moară ușor. Cei vechi nu o cunoșteau, iar în secolul nostru Malraux a imaginat un luptător revoluționar ce trebuia să unească «aptitudinea pentru acțiune, cultura și luciditatea». Idealul promovat de Dumitru Popescu este unul eroic, și sub semnul său putem înțelege mai bine eseistica masivă a acestui autor.

Formulările convingătoare se află peste tot. La un moment dat găsim chiar propoziția emblematică: «...eroismul este mai presus de orice valoare». Nimic nu stîrnește mai mult mînia și disprețul lui Dumitru Popescu decît slăbiciunea omului, malformațiunile morale și abaterea de la scop. În *Ieșirea din labirint*, poetul a lăsat locul reformatorului, revoluționarului care crede că omul poate și mai ales *trebuie* să se schimbe. Am *putea spune cu o formulă*, preferată de cărturarii medievali, că Dumitru Popescu este atletul unei credințe în destinul eroic al omului. Scopul întregii acțiuni este formulat ca atare: «...țelul suprem al umanității e tocmai fortificarea spiritului pentru debarasarea de slăbiciuni». Elementul de rezistență față de apariția omului nou, cel care împiedică ieșirea din labirint, se găsește în sufletul nostru, iar mijlocul de eradicare a răului se află în educația revoluționară. În marile bătălii de clasă și apoi în munca de construcție a societății socialiste se nasc și se consolidează calitățile umane ale comunistului. Sînt trăsături ale eroului, cum spune însuși autorul: «Cum va trebui să fie în comunism un om, pentru a fi considerat erou — indiferent de poziția sa socială? Dacă mi s-ar pune o astfel de întrebare aș răspunde astfel:

În primul rînd, cred că trebuie să fie un vizionar. Un militant înflăcărat, devorat de jarul marilor idealuri umane, în numele cărora să accepte orice misiune, sub deviza căruia să strîngă steagurile.

În al doilea rînd un ctitor, un om dominat de patima construcției, un arhitect inspirat, realist și dinamic, în stare să inspire și pe alții, pentru a înălța cărămidă cu cărămidă, noul edificiu social.

În al treilea rînd, un fiu adevărat al poporului, în stare să înțeleagă glasul mulțimilor și să vorbească pe limba lor, să fie întotdeauna și necondiționat de partea celor mulți care reprezintă adevărul și dreptatea. Pentru a fi idolul mulțimilor, eroul trebuie să fie robul lor. (...)

În al patrulea rînd, erou este acela care se consideră o slugă a prezentului și a viitorului. Înțelegînd istoria, eroul simte răspundere nu numai pentru cei de azi, ci și pentru cei de mîine. Și cu tot atîta necesitate și adevăr, invers: nu numai pentru cei de mîine, ci și pentru cei de azi.

În sfîrșit, un erou e un om mai presus de orgoliul omenesc. Gata să ducă povara numai atît cît puterile îi permit să o poarte, fără riscul de a o scăpa în noroi».

Ne-am permis un lung citat, pentru a convinge în legătură cu trăsăturile stilistice ale eseisticii lui Dumitru Popescu. Propoziția tranșantă folosește cu precădere cuvinte din registrul hiperbolic. Mare, măreț, cosmic, sublim, genial, demiurgic, revin adesea în *Ieșirea din labirint*. Încă mai semnificative sînt verbele ce sugerează acțiunea energică: «Matricea civilizației a fost și rămîne cultura. Ea *se implintă* (s.n.) direct, fără nici un intermediu, în tainițele cele mai intime ale spiritului». Ambele particularități definesc *mesajul* cărții. Fiindcă Dumitru Popescu scrie cel mai puțin din plăcerea comunicării. El propune un ideal, o formulă de viață neobișnuită, pentru realizarea căreia se cere efort și încordare a voinței, dar în același timp transcrie *urgența* împlinirii lui, imposibilitatea de a amîna conversiunea. Autorul nu se adresează intelectualului hamletian și singuratic, ci maselor capabile de trăire organizată și de mobilizare a energiei. Omul de cultură este luat în considerare numai din unghiul devotamentului său față de cauza poporului, iar nu ca un eu difuz și incert. Autorul presupune un efect politic, iar eseurile devin exhortație, un apel pentru concentrarea tuturor eforturilor omului asupra sarcinilor iminente, dintre care evidențiază îndeosebi realizarea omului nou, a tipului de erou comunist.

Este de la sine înțeles că un asemenea registru expresiv favorizează polemica, în sensul cel mai deplin, culminînd prin pamfletul vitriolant. Toți marii teoreticieni socialiști au fost dealtfel supuși necesității de a dărîma acei *idola mentis* care au guvernat viața intelectuală a orînduirilor precedente. Cu atît mai mult, după cucerirea puterii, cînd accentul cade pe munca de educație, este nevoie de smulgerea răului din conștiințe. Lașitatea, egoismul, bovarismul intelectual, apatia, fanatismul sînt tratate necruțător, cu o energie polemică excepțională. Dumitru Popescu are capacitatea cu totul remarcabilă de a încheia răul într-o formulă memorabilă și a-l izola ca pe un morb periculos: «Fanaticul are puterea de dezlănțuire a furtunii și incoruptibilitatea martirilor. O singură, dar ireparabilă invaliditate, îi anihilează toate calitățile sau chiar le transformă în opusul lor. Crede că ideea care-i domină, căreia i s-a dăruit total, este absolută (...) Fanatismul nu este o scleroză a spiritului, ci, dimpotrivă, o exacerbare a vitalității acestuia într-un perimetru restrîns, sufocant». Adesea, observația permite disocieri pline de subtilitate, cum sînt cele referitoare la valoarea devotamentului și la tendința de a-l capitaliza, sau la gama nepotismului și a *privilegiilor de tot felul*. În general, *Ieșirea din labirint* folosește de tipuri schițate în fugă, din cîteva trăsături, portrete generice, «fiziologii», cum le-am spune cu un termen literar, personaje virtuale, într-un roman care urmează să fie scris. Dumitru Popescu este un prozator ce se ignoră, înzestrat cu forță de caracterizare și plăcere de a contempla fauna umană.

Există în *Ieșirea din labirint* o notă gravă, un acord prelung de violoncel, izvorît din poezia singurătății noastre cosmice și a marilor întrebări cu privire la finalitatea vieții. A-ți pune asemenea întrebări este o probă de curaj și de demnitate spirituală, de care nici mințile cele mai alese nu sînt de multe ori în stare, și ele presupun vocația adîncă a umanului: «Nimic nu poate înlocui clipa cînd omul se regăsește singur, față în față cu tăcerea mării goleică de lună, cu sfîșietoarea singurătate a apelor, cu vaierul imperceptibil degajat de natura primară care nu s-a putut ridica la conștiința de sine. Drumul portocaliu, desenat pe creasta valurilor de farul lunii, te lasă să vezi pînă departe și să ghicești și mai departe necunoscutul. Totul și se pare chinuitor de familiar pentru că, așa cum reușești să înțelegi, într-un tîrziu, pe acest drum ai venit tu însuți și pe acest drum te vei întoarce». Ce se întîmplă după?, repetă autorul întrebarea «ca o jerbă de artificii». Natura dă autorului sentimentul liniștitor al veșniciei: «Numai natura — cu calmul ei imperturbabil, superior fără a fi conștient — ne poate vindeca de anxietatea dispariției. Spiritul ei matern ne-a încălzit la naștere, ne pregătește și ne arată, cu o superioară duioșie, culcușul în care ne vom așeza, obosiți de periplul vieții». Dar gîndul inexorabilei dispariții nu îndeamnă la abandon, ci dimpotrivă, la responsabilitate. Omul este cu atît mai angajat față de umanitate, cu cît își depășește trufia de nemuritor și leapădă falsele consolări ale gloriei

Aurel-Dragoș MUNTEANU

eugen barbu:

românia mi se pare un teritoriu sacru, o patrie spirituală fără egal

Vă invit așadar, nu îndeajuns de prețuite coleg, dar mai mereu prezent în memoria noastră, scriitor și vrăjmaș, Eugen Barbu, la o partidă de simplu băieți, deși nici eu la 30 de ani ai mei nu mai sînt băiat, necum dumneavoastră la cei 50, pe care vrînd-nevrînd, cu toate derogările, cu toate gesturile de respingere și cu buzele strînse (așa cum vă consacră portretul pe care vă place să-l dați tiparului), îi împliniți zilele acestea.

— Prima întrebare: de ce ați venit pe lume, Eugen Barbu?

— Ca să scriu, ca să mă bat, ca să fac dreptate acolo unde se poate.

— O coincidență, care ține mai mult de fatalitate decît de calendar, mă face să public primul dialog dintr-o serie nouă la care aspir, avîndu-l ca partener, ca și întîia oară, la primul meu interviu, pe Eugen Barbu. Au trecut șase ani de atunci. Nu ar fi exclus să mai treacă șase, și vă atrag atenția că nu ar fi exclus să mai treacă și cîteva secole.

Cu aceste gînduri, continui partida de simplu băieți, iar dacă s-ar număra și mașina dumneavoastră de scris la care îmi răspundeți în singurătate, partida de dublu mixt.

Cum ar fi fost lumea fără dumneavoastră, Eugen Barbu?

— Cum ar fi fost lumea fără mine?. Știu eu?... Oricum, mai tristă sau mai fără culoare. M-am silit din răsputeri să am humor, chiar atunci cînd eram foarte îndurerat. Am scris cărți care povesteau tragedii dar ele erau sfîrșite cu un condei care zîmbea. Nu există stare de veselie absolută sau stare limită de melancolie. Dacă nu știi asta, te cureți.

— Trebuie să încep să vă fac mărturisiri. Desigur, nu voi începe să-mi scriu memoriile cu unghia pe parbrizul mașinii dumneavoastră, dar voi recunoaște, ca o fiară sentimentală, că acum 8-9 ani, la cenaclul pe care îl conduceați și în revista pe care o cîrmuiați, s-au afirmat scriitori adevărați, unii mari, alții crescători, alții micșorați de — ceea ce aș îndrăzni să numesc — sfîntul dumneavoastră capriciu.

Cînd citea Ion Gheorghe parcă vă puneați, acolo în prezidiu unde ședeați, broboada de horă și ne făceați, mie și lui Ion Alexandru, un leneș semn al crucii, că adică s-a terminat cu noi, că Ion Gheorghe e cel mai mare.

Cînd citea Ion Alexandru, ne băteați pe cap cu privirea dumneavoastră de o parșivă și îngustă strălucire și parcă ne îndemnați să facem cu rîndul de gardă la statuia pe care atunci o ridicați poetului care citea.

Cînd tărăgăna Sorescu de-ale lui și crăpam toți de rîs, dumneavoastră triumfați peste ceața noastră stacojie de invidie și așteptați lunea următoare să-i stîrniți pe ceilalți împotriva mea, poet și eu, după cum spuneați printre dinți.

Ei bine, stimate (deși de stimă ați cam dus lipsă), ei bine, iubite tovarășe Eugen Barbu, de ce ați fost Cronos? De ce ați vrut să vă mîncați copiii? De ce ne-ați stîrnit împotriva dumneavoastră?

Ce mecanism s-a dereglat și cum s-a strîmbat bara de direcție de ați ajuns dumneavoastră care-ați apărat înaltul mesaj inițial al lui Marin Sorescu, de exemplu, să fiți principalul lui adversar azi?

Nici nu mai deschid vorba despre lupta cu cel de față, un fel de luptă cu îngerul în care, bineînțeles, fiecare pe rînd consideră că el este îngerul.

— Nu sînt nici capricios și nici nu mi-am mîncat copiii, precum Cronos. Am ținut și la Ion Gheorghe, și la Ion Alexandru și la Marin Sorescu, cum am ținut și la dumneata, dar am fost un tată pretențios. Poetul român vrea să fie numai lăudat, dar poezia nu este un drept cîștigat, ci un teritoriu pe care trebuie să-l cucerești, zi de zi. Îmi spui că *sînt principalul adversar de astăzi al lui* Marin Sorescu. Nu este adevărat! Ce am eu de împărțit cu Marin Sorescu?... Dar mie nu-mi place cînd succesul duce la prostituție! Pe Marin Sorescu îl omoară inteligența și aplauzele. El vrea să fie considerat tot timpul «deștept». Dar marii poeți nu sînt strălimpezi, nu vezi în ei ca într-o apă de izvor. Ei sînt mai butucănoși. Nu știu dacă ai văzut niște statui ale lui Michel Angelo, mi se pare la Florența, nedesăvîrșite, lăsate din daltă de către sculptor... Așa sînt marii poeți ca acele, poate cele mai tulburătoare statui ale lui Michel Angelo, pline de sugestii în neterminarea lor. Marin Sorescu a devenit un rimator (dacă mai rimează), un fel de Cilibi Moise al secolului XX, dar poetul mare are mesaj. El e un **cocon** care sapă în galeriile de mătase ale gîndirii, el luptă cu inerția, cu deja spusul, caută drumuri noi, nu joacă geamparalele pe hîrtie. Îl vezi dumneata pe Blaga sau pe Bacovia, amuzîndu-se numai ca să distreze fetele de la **Filologie**?... În ce te privește am fost mai aspru cu dumneata pentru că erai și foarte tînăr, poate cel mai tînăr dintre cei citați și aveai și această insolență pe care ai păstrat-o, și care-ți stă bine, dar pe care eu voiam să ți-o temperez. Din fericire pentru dumneata și pentru mine, **Istoria unei secunde** te-a plasat dincolo de Marin Sorescu, în primul pluton al celor mai interesanți poeți din ziua de astăzi. Să sperăm, deși te știu ambițios, că n-ai să te culci pe acești lauri și că ai să continui cinstita întrecere cu Ion Gheorghe și Ion Alexandru. Ceea ce v-aș recomanda eu este să vă stimați ca poeți mai întîi, și dacă puteți să vă iubiți ca indivizi.

— Nu v-am spus niciodată ce cred despre dumneavoastră ca prozator. Vă spun acum, cînd v-a pedepsit Dumnezeu să împliniți 50 de ani, înaintea multora dintre adversarii dumneavoastră literari: vă prețuiesc foarte mult și vă consider un mare scriitor.

Care-i crezul dumneavoastră literar?

— Nici nu știu ce e acela un **crez literar.** Probabil un canon autoimpus. Scriu de la 14 ani aproape în fiecare zi; nu e ușor! Fiecare dimineață, la masa de scris înseamnă un efort. Dar din moment ce te-ai obișnuit, pe urmă totul devine lesnicios. Scriu foarte mult și public relativ puțin. Arunc mult. Am publicat și cărți mai slabe, conștient fiind de asta, dar faptul în sine îmi permitea să nu mă grăbesc cînd scriam cele cîteva cărți la care țin foarte mult. Trebuie să știi să te aperi de tentații, chiar făcînd concesii. Trebuie să te obișnuiești cu ideea că într-o viață, dacă ai reușit să scrii măcar o carte bună, este suficient. Îți amintesc că opera celui mai mare prozator român din toate timpurile: Mateiu Caragiale, dacă ar fi să raportăm la numărul de pagini, are un volum foarte restrîns. Operele mari nu se fac în serie; ele trebuiesc gîndite ani îndelungi, redactarea propriu-zisă fiind lucrul cel mai lesnicios.

— Cum ați vedea viața literară?

— Cum aș vedea viața literară?... Știu eu ce să spun?... Ca victima cea mai încercată a acestei așa-zise vieți literare, nu aș vrea s-o fac pe martirul. Cînd mi-am ales acest mod de a exista, literar vorbind, am știut ce mă așteaptă. Așa că nu mă pot plînge de tratamentul la care am fost supus. Dar, oricum, aspiram la mai mult respect, profesional vorbind. Vin astăzi niște tineri de douăzeci de ani, care au acasă în bibliotecă numai niște dicționare și niște enciclopedii și ne dau nouă lecții. Dicționarele și enciclopediile sînt foarte bune științific vorbind, dar literatura nu se-nvață în felul ăsta. Trebuiesc ani de zile de lecturi, trebuie gust, trebuie talent. E nevoie și de un îndrumător. A nega totul cu un aer de superioritate și suficiență mi se pare cel mai lesnicios lucru. E unul care cred că vine de la o școală de corecție a literelor. Asta ar omorî-o și pe maică-sa dacă ar putea, numai să arate cît e de deștept. Pe mine mă amuză, dar ar trebui să-l ia cineva de urechi, să-l dea la școală, domnule! Și pe urmă să-l lase să scrie la gazetă. Viața literară poate fi amuzantă, desigur, dar nu o putem lăsa pe mîinile oricui. Tragem cu toții cu prăștia și ne spargem geamurile, reciproc. Și ce-i cu asta?... Facem în felul acesta o literatură mare?

— Și-acum, ca între noi dușmanii: care sînt cei mai importanți scriitori ai momentului? Să știți că nu merge cu fofilări, cu subterfugii, ne cunoaștem prea bine pentru a ne ascunde după deget, chiar dacă degetul i-ar aparține, să zicem, unui critic cu o mînă lipsită de arătător.

— Uite chiar că n-am să-ți răspund la întrebarea asta. Cred că mai importante ar fi operele mari, dar ele sînt atît de puține și enumerarea lor ar enerva pe mulți care se visează și ei intrați în clasament.

— V-am rezervat un capitol special pentru părerea despre Marin Preda. Vă propun să faceți dumneavoastră întîiul pas spre obiectivare, pas care ar putea însemna enorm pentru însenînarea atmosferei literare, pentru solidarizarea treptată a tuturor forțelor literare actuale în jurul cauzelor bune ale timpului.

— De ce-mi vorbești mie despre întîiul pas spre obiectivizare? Am făcut destui pași în direcția lui Marin Preda, el n-a făcut nici unul. Nu mai vreau să discut niciodată despre Marin Preda.

— Am informații precise că sub biroul la care lucrați dumneavoastră se află un tun cu care tratați de obicei problemele cinematografiei. Sînteți bun să scoateți tunul la o probă, pentru ca eventual să vedem cum trage?

— Problemele cinematografiei?... Am spus multe în privința asta, pe unde am apucat. Mult conformism, multă incultură, filme convenționale, ratate inițial numai pentru că filmul este considerat un manual de morală practică. Vrea cineva să înlocuiască biserica cu cinematograful?... N-are decît! Dacă e vorba să facem educația patriotică a spectatorilor, nu cu discursurile domnitorilor pe ecran o vom face, pentru că aceștia vorbeau cu arma și cu credința lor, ci cu dimensiunea umană a acelor figuri istorice. Emitem în serie filme așa numite: **de producție,** ilustrative, cu mașini lucitoare în prim plan și problemele umane le lăsăm în umbră. Nu-mi place optimismul de paradă, nu-mi plac sforăielile din texte, eroii umflați cu pompa de la bicicletă. Cinematografia face contrapropagandă cînd prezintă eroi într-o singură dimensiune. Nu zei și feți-frumoși trebuiesc arătați pe ecran, pentru că în mijlocul nostru nu se află nici zmei, nici feți-frumoși. Există numai niște oameni cu problemele lor, mai mărunte sau mai mari, pe care trebuie să le dezbatem cinstit chiar pe peliculă.

— Cred că dacă n-aș fi apărut eu, dumneavoastră ați fi fost — rol de neinvidiat! — cea mai controversată figură a epocii literare.

Stimați pe vreunul dintre cei care v-au contestat?

Să nu-mi spuneți, o, m-aș îngrozi, că-i priviți laolaltă cu un dispreț nediferențiat.

un excepţional memorialist: constantin beldie

— Faptul că am fost contestat de cineva nu mă face să-i retrag stima mea în materie literară. Ştii că am polemizat violent şi cu dumneata şi cu Fănuş Neagu, dar nu v-am contestat niciodată talentul, pentru că el, acest talent, există în afara oricăror considerente. Polemica este pentru mine numai un duel sportiv şi atît. O partidă de box, la sfîrşitul căreia adversarii îşi strîng mîna.

— Povestiţi-ne ca un reporter frenetic ce aţi fost, ce sînteţi şi ce aţi putea fi (dacă aţi lucra la «Flacăra»), cum a fost cînd aţi împlinit:

a. 10 ani
b. 20 de ani
c. 30 de ani
d. 40 de ani
e. 50 de ani

şi făceţi-ne, vă rugăm, un reportaj fantezist al ieşirii dumneavoastră la pensie, cînd nu veţi mai fi contestat de nimeni, cînd vă vor înconjura scîncind în diverse subdialecte, nepoţii literari, strănepoţii cineaşti şi toţi cei care aşteaptă, încă de cînd aţi intrat în cîmpul muncii, să ieşiţi la pensie.

— Să ştii că n-am nici o amintire decît de la 30 de ani. Atunci am fost mai trist ca acum. Atunci mi se părea cu adevărat că am îmbătrînit. Azi, am un suflet de adolescent. Timpul nu m-a alterat. Cît priveşte reportajul ieşirii mele la pensie, el nu va fi scris niciodată pentru că nu voi ieşi la pensie decît cînd voi fi instalat într-o criptă.

— Iată şi o întrebare mai puţin obişnuită în presa noastră literară: la ce lucraţi?

— La ce lucrez?... Am terminat două scenarii cinematografice după **Bietul Ioanide** şi **Scrinul negru.** Dau zor să termin primul volum din **Istoria literaturii (de la cronicari pînă la Eminescu).** Pregătesc al şaptelea volum din **Caietele Princepelui...** Cam atît.

— Cînd nu sînteţi obosit şi cînd aveţi dumneavoastră chef, de sub condei vă ies nişte texte de o plasticitate zguduitoare.

Vă rog odihniţi-vă puţin şi descrieţi, pentru cititorul nostru, cel mai frumos loc din lume, văzut de ochii celui care semnează îndeobşte Eugen Barbu.

— N-o să fac literatură răspunzîndu-ţi la întrebarea asta, fiindcă literatură nu fac decît cînd e cazul. Dar aş putea să-ţi descriu cel mai frumos loc din lume pentru mine... El se află pe un căpşan plin de iarbă, în faţa unor munţi severi, cu un obraz de zăpadă na, arătînd ca faţa lunii, noaptea, plin miros de fîn, dominat de strigătele păunilor şi de foşnetul sacerdotal a doi stejari bătrîni. Se află pe Zamora, în faţa munţilor Bucegi, şi fug acolo, ori de cîte ori vreau să uit cît de urîţi sînt unii oameni.

— De ce aţi devenit comunist?

— Am devenit comunist pentru că, probabil, nu se putea altfel. M-am născut într-o mahala de săraci. Am văzut foarte multe nedreptăţi. Şi asta, într-acolo te duce: în rîndul celor care vor egalitate în faţa vieţii pentru toţi.

— Să ne închipuim că partida noastră de simplu continuă la bordul unei corăbii plecate spre Pol (nu polul de care afirmaţi într-un pamflet îngrozitor, dedicat mie, că vi l-aş fi cerut împrumut), ci unul din polii pămîntului, şi că eu, un bătrîn comis voiajor din Senegal, doresc să aflu ceva despre îndepărtata dumneavoastră ţară, România.

Ce mi-aţi putea spune?

Dar fiţi convingător!

— România mi se pare un teritoriu sacru O patrie spirituală fără egal şi o iubesc nu numai pentru că este cel mai frumos tărîm pe care l-am văzut, dar deţine o uluitoare comoară de generozitate. Românii sînt buni, ăsta e un lucru tot mai rar în lumea noastră contemporană.

— La mulţi ani!

La cîţi ani?

Şi alte asemenea...

— Să ştii că nu vreau să trăiesc mult Dacă cineva mi-ar garanta că voi avea o bătrînеţe frumoasă, fără căderi, aş accepta orice cifră. Nu-mi plac degradările.

Adrian PĂUNESCU

Portretul lui C. Beldie de Sabin Pop (1922)

N-aş putea răspunde la întrebarea:

— Cînd şi cum l-ai cunoscut pe Constantin Beldie?

«Faimoasa» mea memorie nu mă ajută nici de rîndul acesta. Ştiam, mai acum cincizeci de ani, că fusese secretarul de redacţie la *Noua revistă română* a profesorului C. Rădulescu-Motru şi că, în continuare, făcea mai departe acelaşi secretariat la *Ideea europeană*, sub aceeaşi conducere. Dealtfel, spre mirarea tuturor, profesorul nu era un spirit dogmatic sau exclusivist, ci lăsa mînă liberă colaboratorilor (ca să nu spun subalternilor) săi apropiaţi. Astfel, la *Noua revistă română*, pătrunseseră şi poeţii noi, ca Adrian Maniu, deşi criticul revistei, Ion Trivale, ca discipol fidel al lui Mihail Dragomirescu, dar şi în calitate de om cu convingeri ferme, nu făcea caz de ei. Cînd m-am împrietenit cu Beldie, printre altele mi-a dăruit, ştiindu-mă colecţionar, o carte poştală de la Adrian Maniu, primită de el în vara anului 1914. Adrian scria:

«Dragă Beldie, te rog explică-mi de ce de cînd sunt la ţară nu am primit decît o singură dată revista — şi nici atunci cînd m-ai anunţat că mă publici nu mi-ai trimis-o. Te rog trimite-mi ultimele 3 numere dacă nu mai vrei să-mi scrii. Eu mai stau aici cîteva săptămîni — fiindcă actualmente nu am nici un interes personal acolo. Te sărut cu dragoste

A.M.

Strîmbă din nas Neţler?»

Netzler era numele patronimic al lui Ion Trivale. În josul cărţii poştale, Adrian se distrase, trasînd subţire cu peniţa un cavalerist în şarjă, din profil, cu sabia scoasă. La coada calului, ridicată, cuvîntul astfel ortografiat: A: VÂNTUL!!

Carta poştală era expediată din Osica de sus, judeţul Romanaţi, într-o zi de 13 iulie, pe adresa redacţiei, în Pasagiul Imobiliara (Calea Victoriei).

Mă salutam cu Beldie, înainte de a ne cunoaşte, eu unul cu oarecare jenă, pentru că, fără să ştiu, cînd, în timpul crizei economice mondiale din 1929, după desfiinţarea cursului superior al liceului din Găeşti, am fost «utilizat» la Şcoala Superioară de Meserii de pe strada Polizu, am aflat că-l dislocasem pe dînsul, care funcţiona ca suplinitor la acea catedră fără titular. Beldie a ţinut să marcheze însă că nu-mi păstra supărare din această pricină, ba chiar să-mi mulţumească pentru serviciul ce i-l făcusem, obţinîndu-i eliberarea dintr-o funcţie pentru care nu-şi simţea nici o vocaţie:

— Vezi dumneata, dragă domnule Cioculescu, eu vă admir pe dumneavoastră, belferii, care vă sculaţi cu noaptea-n cap, ca să fiţi înainte de ora 8, cînd sună de intrare, în cancelarie, ca nişte perfecţi «ronds de cuir». Eu sînt departe de a fi un trîntor, ba chiar ţin la tăvăleală, cînd e nevoie, şi douăsprezece ore de redacţie în şir, dar cînd nu-i, nu mă leg la cap cînd nu mă doare. Mă culc tîrziu şi mă scol odihnit, după ce mi-am făcut somnul aşa cum se cuvine, opt ore în şir. Apoi îmi place să întîrzii la toaletă: baia-i baie, bărbieritul bărbierit, Frühstückul Frühstück, pipa-i pipă, şi aşa mai departe cu tabieturile şi cu munca, ce-i drept, apoi, toată ziua. Dumneata ai tabieturi?

— Mărturisesc cu ruşine că n-am.

— Eşti tînăr. Eşti cu cincisprezece ani mai tînăr ca mine. Nu te-ai format încă. Mai ai timp. Am auzit că stai la Găeşti şi că pentru nefericita de pîine amară pe care o mănînci la Şcoala de Meserii, învăţînd pe neisprăviţii ăia «ba, be, bi, bo, bü», te scoli la cinci dimineaţa ca să apuci trenul de cinci şi jumătate şi să fii la timp în clasă la prima oră. Asta nu-i o viaţă. Te plîng. Dacă ai să continui aşa, nu te văd bine, că eşti cam pirpiriu. Îţi recomand fripturile în sînge, cu un păhărel de vin negru vîrtos alături, dar păhărelul cu repetiţie, m-ai înţeles?

Îl lăsam să vorbească. Avea haz. Bonomia lui era truculentă, a unui epicureu sau, cum se spunea în acele zile dintre cele două războaie, cu sau fără criză economică, un juisor. Fizicul îl ajuta. Era un bărbat frumos, cu capul mare şi cu păr bogat, nu înalt, însă lat în umeri, îngrijit, cu lavalieră de artist, cu un surtuc de atelier, răsfăţîndu-se în mers legănat şi cît se poate de degajat cu femeile. Adusese la *Ideea europeană* pe talentata scriitoare tînără, care s-a sinucis după ce se afirmase cu ale ei *Scrisori bănăţene:* Cora Irineu. La redacţie îl vizitau tot felul de aspirante la publicitate literară.

Care va să zică, presupusa gheaţă dintre noi se spărsese, pentru că, după cum am spus, Beldie nu ţinea să rămînă belfer şi nu se sinchisise de pierderea postului de la Şcoala de Meserii.

Ne-am împrietenit însă mult mai tîrziu, la cîţiva ani după încetarea celui de al doilea război mondial. M-a invitat la el acasă, pe strada Jules Michelet, ca să-mi citească «ceva». Eram curios să ştiu ce, pentru că el nu scrisese sau, ca să fiu mai exact, nu publicase decît două broşurele la viaţa lui, însă ambele memorabile:

Ce vrem, Catehism pentru suflete nehotărîte, în Colecţia cărţilor galbene, 1919, in–16°, 10 pagini numerotate +6 nenumerotate şi, în aceeaşi colecţie, fără dată, *Glossa spiritului cărturăresc, Încercare anti-intelectualistă* in–16°, 27 pagini numerotate +5 nenumerotate.

Bagajul său literar era uşurel, nu însă insignifiant. Înaintea tuturor, la noi, îndată după întîiul război mondial, cînd încă nu încetase peste tot focul, Beldie lansase două petarde împotriva a ceea ce numea «spiritul cărturăresc», afirmînd prioritatea vieţii asupra inteligenţei şi afişîndu-şi dispreţul faţă de cărturarii care întorceau vieţii, vorba vine, spatele. Era aşadar precursorul ignorat al anti-intelectualismului din ţara noastră, ca atare rămas total necunoscut, în profitul lui Nae Ionescu, prietenul său, care avea să captiveze ulterior o parte din tineret cu şuierul lui de sirenă. Voi da cîteva mostre din rarisimile lui broşuri, altfel curăţel tipărite.

«*Suntem impetuoşi, năvalnici.* Dispreţuim pe molatici, pe îndoelnici şi pe obosiţi».

Aţi înţeles că «îndoelnicii» sînt sceptici, care se îndolesc.

«O voinţă mare şi puternică şi o mare speranţă».

«Drepturile noastre le cucerim».

«Convingem prin GEST, nu numai prin raţionament».

«Ne ferim de cărturarii pedanţi. Sunt totdeauna sterili şi totdeauna făţarnici».

«Vrem afirmarea personalităţii noastre, potrivit însuşirilor şi capacităţii noastre sufleteşti. Vrem să ne afirmăm».

(din *Ce vrem*)

«„Cartea" — ţine loc cărturarului şi de personalitate».

«Sunt suflete de cărturari, adevărate localuri publice».

«Priveşte la un cărturar cît e de prompt la orice întrebare, — afară de acele pe care i le pune direct Viaţa».

(din *Glossa spiritului cărturăresc)*

Lectura pe care mi-a făcut-o în acea după-amiază la el acasă, a fost revelatoare. Erau pagini de memorii cum nu s-au mai scris la noi, de o totală sinceritate, dincolo de bine şi de rău, cum spunea Nietzsche. Beldie îşi expunea cu totul debutonat, gusturile şi gesturile pe care le preconizase teoretic în broşurelele lui, rămase fără nici un ecou, aşa cum au păţit totdeauna profeţii în propria lor ţară. Mai tîrziu m-a vizitat şi pe mine acasă, mai acum douăzeci de ani, ca să citească, în faţa unui cerc restrîns de prieteni, din mult lăudatele de mine memorii.

După o lectură de un ceas, a unor fragmente din care nu lipsea birfa, Vladimir Streinu a exclamat tare, ca să audă şi incriminatul:

— *Un Saint-Simon de Tîrchileşti!...*

Beldie a ridicat din umeri:

— Eu nu scriu pentru rigorişti, le sînt Streinu.

Am rîs cu toţii la acest reuşit joc de cuvinte.

Memoriile lui Constantin Beldie creşteau văzînd cu ochii. Scriitorul îşi regăsise pe hîrtie «cuceritoarea» vervă orală, într-o frazare amplă, învăluitoare, de mare artă. Îl îndemnam să le publice. Îmi răspundea:

— N-a venit momentul. Poate cînd o să vină n-am să mai fiu în viaţă. Mă lasă inima, pentru că am fost prea inimos. Dar am să vă las executori testamentari pe Perpessicius, pe Vianu şi pe dumneata, pentru că aveţi fiecare cîte un băiat şi dacă nu vă vine rîndul vouă să mă editaţi, m-or publica fiii voştri.

A fost internat la Ascar, dacă nu mă înşel, unde miocardita lui infecţioasă era bombardată zilnic cu antibiotice în mii şi milioane de unităţi. Cordul n-a rezistat. Într-o dimineaţă s-a sculat «mersi bine», a primit vizita soţiei cu sufertaşul cotidian, a schimbat cîteva cuvinte cu cardiacii din cameră, a pus capul pe pernă, a spus:

— Mamă, mamă!

şi şi-a dat duhul.

Să i-l culegem cît mai curînd din paginile de *Memorii* prin care numele lui va trăi mai departe... ca să fie tot mereu «glossat» de cărturari!

— Aşa se soldează gloria, iubite prietene! Ţai! vorba lui nenea Iancu.

«Luptele de clasă din perioada crizei economice, și mai ales luptele din ianuarie-februarie 1933, au constituit un moment de o deosebită importanță în istoria mișcării noastre muncitorești, au avut o profundă înrîurire asupra vieții politice și sociale din România. Ele au dat o puternică lovitură claselor exploatatoare, au frînat ofensiva capitalului împotriva drepturilor economice și politice ale oamenilor muncii. Desfășurate la scurtă vreme după instaurarea dictaturii fasciste hitleriste în Germania, luptele proletariatului român din 1933 au avut și o însemnătate internațională, înscriindu-se printre primele mari acțiuni ale proletariatului mondial împotriva fascismului».

NICOLAE CEAUȘESCU

GRIVIȚA '33

PAGINĂ DE DOLIU ȘI DE GLORIE

Griviția roșie văzută de pe Podul Grant... O lume în lume, neîngenuncheat cartier bucureștean, despre care se poate spune că a intrat în legendă. Spațiu de lucru pentru oameni dîrji și harnici, comuniști, mîndri de istoria de luptă a atelierelor, mîndri de trecutul și prezentul Griviței roșii. O lume în lume, un mit, o legendă de fum și sudoare.

Fotografii de I. PREDOȘANU

nu făceam altceva decît să ne cerem drepturi la pîine și la viață

• Datoria lui de om și de comunist: să vadă să trăiască toți mai bine • Cred că matale nici nu erai născut cînd Mogoș Radu avea carnetul de partid în buzunarul de la piept • În loc de salarii, ne-au dat gloanțe • Femeile țipau și se tăvăleau pe jos... • Am nevoie de sănătate, că o mai scrîntesc uneori.

În Filantropia, pe strada Turda, la numărul 153, locuiește pensionarul ceferist Radu Mogoș, într-o casă bătrînească cum sînt multe primprejur, îngrijită, casă de oameni gospodari, vrednici, care mai cresc cîte o găină, care mai pun o putină cu brînză sau chiar un butoiaș cu vin, de-ăla care să fie de viață lungă.

Îl caut pe Radu Mogoș și nu-l găsesc. E pe undeva pe aici, mi se spune, prin vecini. Activează. Nu se mai astîmpără, vine completarea, nici la vîrsta lui. Se bagă peste tot, zice că e datoria lui, de om și de comunist, să vadă să trăiască toți mai bine, că doar pentru viața asta a suferit el în tinerețe, la Griviția. Nu stă locului o clipă, e ca un spiriduș.

— Aș vrea să-l aștept.

— Cum vreți, dar mai bine-ar fi s-o luați încet de-a lungul străzii. Sigur dați de el.

▪

— Nea Mogoș, încotro?

Mă pune să repet întrebarea. Nu prea aude, dar nu-i pare rău. Asta e bătrînețea, mă consolează sau se consolează. Îți ia mai

întîi ochii, urechile și picioarele, și mie mi le-a luat, acceptă, mai ales urechile și picioarele. Mă conformez. Îi explic despre ce este vorba, dă din cap și-mi răspunde

— Sînt de 18 ani în Comitetul de cetățeni. Duc muncă de lămurire cu oamenii. Activez.

— Nea Mogoș, cîți ani ai?

— Merg în 77. Șaptezeci și șapte de ani de viață și douăzeci și nouă de ani de partid. Cred că matale nici nu erai născut cînd Mogoș Radu avea carnetul de partid în buzunarul de la piept. În dreptul inimii.

Recunosc că tocmai mă născusem și-l simt bucuros că a ghicit. Păi vezi, păi vezi, se joacă, și-acum vii să mă iei la întrebări, să mă întorci și să mă iscodești.

— Am venit să aflu cum a fost la Grivița, în '33. Vă mai amintiți? Ați fost acolo în ziua de 16 februarie?

Se luminează la față doar pentru o clipă, la auzul cuvîntului Grivița. Apoi redevine ușor morocănos, mohorît mai mult pentru a păstra distanța și pentru a nu ridica toate barierele către sufletul său, către amintiri dragi, pe care — intuiesc — nu se dă în vînt să le facă publice, să le scoată în ochii lumii. Acolo eram, îl aud, unde să fiu? Treizeci de ani am stat în Grivița. În '926 am intrat în ateliere, ca lăcătuș la vagoane... În '956 am ieșit la pensie. De la motoare diesel am ieșit, din locul de mecanic.

Brusc, se închide în sine. Îl rog să depene amintirile din ziua aceea de glorie și de doliu, și nu-mi răspunde nimic. Repet întrebarea și mă somează să vorbesc mai tare.

— Am stat atunci o zi întreagă și o noapte baricadați în ateliere, ca să ne cerem drepturile, să ne dea salarii omenești, să avem măcar de-o pîine neagră. În loc de salarii, ne-au dat gloanțe. Unul Hotineanu și unul Pascu, de erau comisari regali, ceva colonei, au ordonat să se tragă în muncitori, nu l-ar mai ține pămîntul să-i țină, dac-or mai trăi, că mulți omoriți degeaba au pe suflet.

— Matale ce-ai făcut în noaptea de 15 spre 16 februarie?

— Eram la uzina veche, la locomotive. Cam cu sirena mă ocupam, dar mai mult un pușți, unul Negrea, ținea presiunea, ca să avem fluier. Spre dimineață, rămăsesem fără combustibil și Negrea, care era ucenic la electrice, a făcut ce-a făcut și a adus lemne. Ca să bată presiunea și să umble fluierul.

Asta e, îmi spune. Personal n-am făcut mare lucru, doar cu sirena. Fluierul neîntrerupt a adunat jumătate din București împrejurul atelierelor. Muncitori de-ai noștri, oropsiți, care ne-au aruncat peste gard cîte ceva de mîncare, că eram lihniți. Din 15 dimineața, nimeni nu pusese nimic în gură și ce povestesc eu acum s-a întîmplat în zorii zilei de 16.

— Matale ce-ai mîncat?

— Mi-a dat cineva un ou și o bucată de pîine, care a fost mai degrabă prescure, furată de la biserică. De la Sfîntu Ștefan. Așa îmi amintesc. Dar eu n-am dus-o cel mai rău. Cei mai rău au dus-o fumătorii, că nu aveau nici un fir de tutun, de li se usca cerul gurii.

Îl întreb ce făcea armata în acest timp și relatează, cu voce domoală, sacadată, că armata a înconjurat atelierele spre ziuă, în 16. A dărîmat gardul la vagoane, continuă, și-apoi a început să tragă. N-a început să scuipe imediat, precizează. Nu, dar nu pentru că lui Hotineanu sau șefilor lui le-ar fi fost milă de muncitori. Pentru că se temeau.

— Cînd au tras?

— Cînd au tras, au tras și care a avut noroc a scăpat. Care nu, cruce la cap și tămîie.

— Muncitorii cum au răspuns?

Îmi spune că muncitorii n-au răspuns în nici un fel. Cum să fi răspuns, nu se dumirește, cu mîinile goale împotriva mitralierelor?! În prima clipă, nu ne-a venit să credem că armata trage în noi, doar eram baza țării, muncitorii, și nu făceam altceva decît să cerem drepturi la pîine și la viață. După aceea, fiecare s-a pitulat sau a fugit pe unde a văzut cu ochii. Că era prăpăd. Veneau cu un pluton de execuție.

Și dumneata pe unde ai scăpat, îl întreb. Am sărit gardul din fund și am ieșit la podul Grant. Era o lume de n-aveai loc să arunci un ac și toți huiduiau. Femeile țipau și se tăvăleau pe jos, mai ales cele care știau că le-au rămas oamenii în ateliere. Bărbații erau tăcuți. Mînioși. Înrăiți. Sătui.

— Ai avut vreun cunoscut între împușcați?

— N-am avut. Cei mai mulți erau comuniști, iar eu pe vremea aceea nu eram membru. Comuniștii au căzut primii. Ei se aflau în frunte.

Urmează un moment prelung de tăcere. Radu Mogoș privește în jos, vădit tulburat, cu o lacrimă atîrnată în colțul ochiului. Schimb vorba și-l rog să-mi spună dacă a mai fost la ateliere. Uneori, îl aud. Merg, mă învîrt de colo-colo și nu mai recunosc nimic. Hale noi peste tot. Mă minunez ce condiții de muncă au lucrătorii de astăzi, pînă și aer condiționat le-au pus, să respire curat, și-mi amintesc de cazna noastră de la uzina veche... Ieșeam în ger, scoteam cazanele pe capră și ciocăneam la ele zile întregi. De-acolo mi se trage și reumatismul, zice, și arată spre picior, ca spre un vinovat, cu ochi furioși. Brusc, cu o mișcare neașteptat de tînără, se întoarce spre mine și mă anunță: gata. De-acum am treabă. Și așa am întîrziat.

— Mulțumesc, nea Mogoș, și sănătate.

— Ce spui?

— Sănătate.

— Da, bine zici. Asta am nevoie că o mai scrintesc uneori. Bună ziua.

«Trimitem eroilor feroviari din București salutul nostru frățesc, împreună cu calda noastră solidaritate. Protestăm cu indignare împotriva întemnițării lor și împotriva monstruosului proces care le-a fost impus».

(Romain Rolland, Louis Aragon, Henri Barbusse, Jean Richard Bloch, Paul Vaillant Couturier ...)

La Grivița o clasă își consfințea credința
Cu piepturile scrise de gloanțe fără chip.

ADRIAN MUNȚIU

„de uitat, om mai fi uitat noi... dar de iertat, nu vom ierta niciodată“

— Tovarășe Constantin Negrea, am aflat că ați dat o mînă de ajutor la sirenă, în noaptea de 15 spre 16 februarie 1933, la Grivița. Vreți să povestiți?

— E adevărat. În noaptea aceea am sunat de mai multe ori din sirenă. La un moment dat, însă, nu mai era presiune și un mecanic mai în vîrstă, nea Radu, Radu și mai cum... Cum îl chema, doamne?!

— Mogoș.

— Exact. Mogoș mi-a spus că nu mai au nici lemne și nici cărbuni și că fluierul o să tacă. Am alergat la căminul de elevi meseriași și am luat vreo 20 de băieți, cu care am cărat lemne și cărbuni, de la liniile de probă, unde se încercau locomotivele reparate, pînă la sirenă. Cînd s-a ridicat presiunea și s-a auzit din nou vuietul, abia atunci mi-am dat seama că eram umplut de păcură. Din cap pînă în picioare. M-am descălțat și am rămas în obiele. Pînă dimineața aproape că am degerat.

— V-ați descălțat?!

— Purtam șoșoni. Era iarnă. Tocmai îi luasem, pe cartelă. Am intrat în păcură pînă la genunchi, așa că a trebuit să arunc șoșonii. Altfel se întăreau, se făceau ca de piatră.

— Ce meserie aveați pe vremea aceea?

— Terminasem ucenicia la electrice. Țineam numai 21 de ani. Flăcău.

— Cît cîștigați?

— Nimica toată, că de-aia am făcut grevă. La lichidare luam uneori cinșpe lei. Cît să ajungă de tramvai și de pîine. Din cauza mizeriei, ne-am ridicat la protest și ni s-a promis mărea cu sarea. Dar am fost păcăliți. Mai mult, delegația de muncitori a fost arestată și atelierele înconjurate de armată. Ce-am trăit atunci la Grivița, n-am trăit nici în război, mai tîrziu. Zburau gloanțele pe lîngă capul meu ca grindina și vedeam oamenii căzînd în zăpadă. Împușcați și morți. Dar asta nu mai era o noutate. Mai văzusem așa ceva.

— Cînd mai văzuseți?

— În 1931. La 29 ianuarie, cînd am ieșit pe Calea Griviței cu o manifestație contra curbei de sacrificiu. În apropierea podului Grant ne-a întîmpinat poliția și a tras în noi. Mai mult să ne sperie și să ne împrăștie, cred, dar un glonte l-a nimerit pe unul Crăciun care era lîngă mine, în front. A murit pe loc. N-aveam nici 19 ani, dar am văzut moartea la un pas. Moarte nedreaptă, venită din pușcă de stăpîn.

— Erați pe atunci utecist, membru de partid?

— Nu. Am devenit comunist mai tîrziu. În vremea aceea eram doar un lucrător amărît care abia își ducea zilele, mai mult înfometat decît sătul la masă. M-am alăturat, însă, comuniștilor, pentru că ei țineau partea celor săraci și nedreptățiți. În noaptea de 15 spre 16 februarie '33, am luat chiar cuvîntul la adunare și am spus că să nu dăm înapoi, că dreptatea este de partea noastră și e dreptul nostru să avem salarii omenești. Am vorbit pe la ora 11 noaptea, de la o tribună improvizată pe acoperișul ușii de serviciu a administrației de locomotive. După aceea, m-am întors la poarta cinci, pe care o aveam în grijă împreună cu unul Popescu și unul Neacșu. Neacșu Dumitru. Ăsta era pichetul nostru. Nu mai știu nimic de ei... Or mai fi trăind, n-or mai fi trăind?

— A fost greu la poarta cu numărul cinci?

— Nu chiar foarte greu, pentru că armata a atacat atelierele din partea cealaltă. Ce-am avut noi de furcă a fost pe la două noaptea, cînd remiza regală a încercat să scoată pe poartă o garnitură, motivînd că regele vrea să plece imediat la Sinaia. De fapt, nu era decît un șiretlic, căci dincolo de poartă aștepta un tren de marfă plin ochi cu soldați. Ne-am așezat pe linie, am oprit vagoanele regelui și am baricadat trecerea cu bîrne și cu saci, cu ce-am avut, pînă cînd cei de la remiza regală s-au lăsat păgubași și au tras garnitura la loc.

— Ce-a fost după intrarea armatei în ateliere?

— Ce să fie, măcel. Care a putut să scape, a scăpat. A doua zi, cînd am venit la lucru, mi s-a spus că sînt concediat și că trebuie să mă prezint urgent la comisarul Hotineanu. Am fost la comisariat și mai bine nu mă duceam!

— De ce?

— M-a bătut un majur de m-a căpiat. Și nu o dată. De nu știu cîte ori. Fusesem consemnat să mă înfățișez la comisariat în fiecare zi, timp de o lună și jumătate. Nici nu intram bine și bătaia începea! Chiar Hotineanu m-a înjurat și mi-a spus că numai vîrsta m-a scăpat. Parcă-l aud: «bă, idiotule, dacă nu erai minor, pușcăria te mînca»... Cu timpul, însă, a trecut. Am uitat. M-am luat cu viața. Și nu e bine.

— Ce nu e bine?

— Nu e bine c-am uitat, dar așa e lumea făcută. Au trecut anii. Am plecat de la Grivița. Am devenit maistru, mi-am crescut copiii. Doi din ei au ajuns ingineri. Am ieșit la pensie... În țară s-a făcut dreptate și trăim bine. Am un apartament frumos, pe Colentina, sînt mulțumit. Dar cînd îmi aduc aminte de umilințele și întîmplările de la Grivița parcă mă ia cu frig. Vă spuneam că am mai uitat, pentru că așa e omul. Uită și bune și rele. De uitat, om mai fi uitat noi... Dar de iertat, nu vom ierta niciodată.

Ovidiu IOANIȚOAIA

MOBILIER TIP

COMBINATUL DE PRELUCRARE A LEMNULUI— CARANSEBEȘ

Livrează prompt, fără repartiție, PAL ÎNNOBILAT, în culori uni sau texturat (mahon, nuc, teck, stejar etc.),pentru fabricarea mobilierului modern, mobilierului comercial, amenajări interioare în locuințe, edificii, mijloace de transport.
Comenzi: C.P.L. Caransebeș — str. Balta Sărată nr. 1

pentru cămine studențești, cămine muncitorești, internate școlare și alte variante de mobilier din PAL ÎNNOBILAT — în culori uni sau texturat (nuc, mahon, teck, stejar etc.) — execută și livrează fără repartiție CENTRALA DE PRELUCRARE A LEMNULUI–BUCUREȘTI, Șoseaua Pipera nr. 48, sectorul II, telefon 33 00 80.

DIRECȚIA COMERCIALĂ A JUDEȚULUI BRĂILA

Vine în întîmpinarea cumpărătorilor prin:

— Magazine aprovizionate cu un sortiment variat și bogat de produse alimentare, industriale și de alimentație publică, avînd un înalt grad de servire, corespunzător exigențelor actuale;

— Extinderea formelor moderne de comerț:
  — autoservire, case de comenzi, puncte de preluat comenzi în întreprinderi, abonamente;
  — unități și raioane gospodina, bufete de incintă, linii de autoservire pentru preparatele calde.
  — expunerea deschisă a produselor.

cum s-a născut frumosul de voinești, supranumit „mărul discordiei“

Cercetătorul Gheorghe Moruju, în prezent inginerul șef al stațiunii experimentale pomicole din Voinești.

Pasiunea, talentul și o viață închinată creației fac adeseori din semenii noștri niște copii mari, timizi și scumpi la vorbă, cu naivități dulci sau concluzii pripite ori de cîte ori sînt invitați să-și expună public gîndurile. Darul vorbirii se naște mai anevoie pe terenul activității pasionale, acolo, deci, unde se muncește mult și se vorbește mai puțin.

Interlocutorul nostru, obișnuit să-și izvodească în liniște gîndurile, ferit de reporteri și vizite intempestive, ne-a privit surprins și deconcertat. Adăpostk de un birou încărcat cu tratate, eprubete, mostre de fructe, inginerul Gheorghe Moruju a încercat de la bun început să ne «îmbunezeo» amintindu-ne că:

— Există o broșură despre stațiunea noastră. Aveți acolo tot ce vă interesează.

— Dar noi am venit să scriem despre munca și viața dumneavoastră.

— A, da....

Îl priveam amuzat cum cercetează agitat manevrele colegului meu, fotoreporterul, care începuse să-și deșerte sacul, așezînd pe masă aparatele de fotografiat cu întreaga lor garnitură de ustensile mari și mici. Înțelesesem prea bine că în clipele acelea se simțea ca un pacient invitat să se supună unei operații nedorite.

— Atunci să începem prin a vă povesti ce știm noi despre dumneavoastră. Ați absolvit Institutul agronomic din București — asta în primii ani după terminarea războiului — și ați fost reținut ca asistent la Catedra de horticultură. În 1950 v-ați dat demisia și ați venit să lucrați ca cercetător la Stațiunea experimentală din Voinești. Plecarea din București ați motivat-o invocînd următoarele argumente: în domeniul pomiculturii, știința agricolă este abia pe cale de a se constitui, munca în această ramură este lipsită de o fundamentare științifică, se lucrează empiric, după metode clasice, depășite, cultivatorii noștri fiind în continuare tributari unor metode și procedee anacronice.

— Pomicultura a devenit știință în ultimii 50 de ani, iar în țara noastră, abia de 20-25 de ani.

— Ați considerat, deci, că este nevoie să începem cu începutul, deci cu o perioadă consacrată în exclusivitate experimentului, cunoașterii condițiilor pedoclimatice, cercetării solurilor existente, ameliorării sau înlocuirii lor. În 1956, persoane din conducerea unui institut din București v-au invitat să vă dați demisia, apoi au propus să fiți dat afară deoarece cercetările dumneavoastră nu și-au dovedit eficiența.

— De ce să întoarcem de-andăratelea roata istoriei. Ce a fost a trecut și bine că a trecut.

— Îi iertați atît de ușor pe cei care v-au întîrziat cercetările, v-au înnegurat sufletul, v-au obligat să luptați aproape singur pentru descifrarea unor taine ale biologiei?

— N-au fost ei singurii vinovați. Pe vremea aceea, se foloseau într-o măsură exagerată idei și procedee neverificate de practică. Or, biologia are secretele ei. Cinstea, corectitudinea, hărnicia, onoarea sînt virtuți universale, dar în biologie concluziile cercetătorului pot fi învestite uneori cu rang de lege doar într-o anumită zonă sau latitudine geografică. Mi s-a propus, de pildă, să împămîntenesc pe Valea Dîmboviței un soi care după culegere rezistă și la temperatura de minus 40 de grade. Am explicat că nu este posibil: un simplu val de căldură sosit în februarie sau martie maturează subit fructul depozitat, îi determină dezagregarea țesuturilor chiar dacă a doua zi se lasă un frig de 40 de grade.

— Ce înseamnă deci aclimatizare?

— Fructul este un organism viu, sensibil și capricios. A cultiva un soi înseamnă a cunoaște pe o perioadă de cel puțin 10 ani condițiile ecologice ale zonei respective, temperatura medie anuală, regimul pluviometric, vigoarea agenților patogeni. Într-un județ al țării — hai să nu-i spun pe nume — a fost cultivată o suprafață întinsă cu meri, peri și pruni fără nici o cercetare prealabilă. Rezultatul a fost mai mult decît dezastruos. Condițiile ecologice s-au dovedit potrivnice soiurilor impuse.

— Cum ați procedat dumneavoastră?

— Vă rog să vorbiți de activitatea stațiunii. Eu singur n-aș fi realizat nimic.

— Vă promit.

— Am început prin a cerceta condițiile pedoclimatice, caracteristicile solului și virulența bolilor provocate de: viermele mărului, de rapăn și de păduchele de San José. Apoi am urmărit în colecție și în plantație comportarea următoarelor specii: 31 soiuri de măr, 209 soiuri de păr și 108 soiuri de prun. Am acordat o atenție deosebită soiurilor locale: mărul crețesc, domnesc, văratic. Rezultatele obținute ne-au permis să abordăm cea mai dificilă și pasionantă temă: realizarea unor hibrizi originali. Între 1950 și 1970 au fost efectuate peste 1 600 combinații, au fost polenizate circa 383 000 flori, recoltate 37 396 fructe hibride. Material de studiu: la măr — soiurile Stark Earliest, Melbe-hed Melba, James Grieve, Parmain d'or, Ionathan, Sterking Delicious și altele multe. La păr: Beurre Giffard, Beurre precoce Marettini, Clopp's Favorite, Contesa de Paris, Passe grassone etc. Să vă spun și la prun?

— Vorbiți-ne de Frumosul de Voinești

— Obținerea acestui hibrid a durat 16 ani. El este rezultatul încrucișării dintre soiul Ionathan cu soiul Bell Baskoop. Un fruct de toamnă rezistent după tată (Bell Baskoop) și Savuros după mamă (Ionathan). În 1973 a apărut însă Deliciosul de Voinești, care suportă perfect gerul iernii, iar fructul se conservă pînă spre primăvară. El este odrasla căsătoriei dintre Ionathan și Golden Delicious. Cei doi hibrizi sînt pe cale de a izgoni definitiv de pe Valea Dîmboviței soiurile tradiționale între care chiar și mărul Ionathan.

— Cîteva cuvinte despre celebra pară obținută de curînd.

— Sau un exemplu prin care se dovedește că întîmplarea poate juca un rol hotărîtor chiar în domeniul activității metodice. Am cunoscut un cercetător care tocmai sosise din Coreea. El mi-a arătat semințele unui păr sălbatic, Pirrus Serotina, celebru pentru marea lui rezistență. Am cultivat germenii pe un lot experiemntal și după cîțiva ani am recoltat primele fructe, pere minuscule, cu gust astringent și aspect inapetisant. L-am încrucișat cu soiul Olivier de Serres și pe parcursul a trei generații (15 ani) am urmărit pe fiecare exemplar transferul genelor. Nepoții primei încrucișări se recomandă prin rezistență, mărime și proprietăți organoleptice excepționale.

— Stațiunea experimentală din Voinești și-a cucerit un titlu de onoare și prin realizarea culturilor intensive și superintensive.

— Este vorba de cultivarea unor exemplare cu talie mică obligate să-și palisteze crengile în linie dreaptă. Mii de pomi așezați în șiruri paralele își unesc coroanele turtite și formează un veritabil gard fructifer. Pe un singur hectar pot fi plantate 600-1 000 exemplare (livadă intensivă) sau 5 000-7 000 exemplare (livadă superintensivă). Rezultatele sînt fantastice: anul trecut am obținut 80 000 kilograme mere la hectar, deci de 20 ori mai mult decît poate dobîndi proprietarul unei livezi clasice.

— Care sînt calitățile unui cercetător pasionat?

— Cele ale lui Prislea din povestea cu Harap Alb. Cînd împăratul a vrut să-și încerce feciorii s-a îmbrăcat într-o blană de urs și s-a ascuns după un pod. Cînd l-au văzut, băiatul cel mare și mijlociul au făcut cale întoarsă. Cel mic a scos paloșul. Principalele calități sînt deci îndrăzneala și perseverența. Cu atît mai mult în domeniul științelor naturii, unde rezultatele apar după decenii de activitate, iar raportul dintre izbîndă și nereușită este de unu la o mie.

Liviu TIMBUS

de ce sînteți supărat, tovarășe director ilarie isac?

— Cînd apar merele noastre pe piață, lumea ia cu asalt magazinele de desfacere. După mai bine de două decenii Frumosul și Deliciosul de Voinești au cîștigat competiția. Și totuși fructul obținut în stațiunea noastră continuă să rămînă același măr al discordiei. Oriunde apare, el se instituie drept element de comparație și cumpărătorii nu pregetă să-și verse focul pe cei care se ocupă cu distribuirea fructelor. Răspîndirea soiurilor și speciilor de mare productivitate se face în continuare cu încetinitorul. Aici, pe Valea Dîmboviței, toată lumea plantează material săditor cumpărat de la stațiunea noastră și toți cultivatorii obțin de ani de zile producții record. Cîte 2-3 vagoane la hectar. Mii de săteni au urmat cursurile noastre agrotehnice. Faceți o vizită în comună și o să vedeți un spectacol amuzant: toți cîinii, vițele, rațele și găștele s-au vopsit în galben. Asta deoarece în aceste zile se stropesc pomii cu creozan. Dar toate acestea la noi și în cîteva zone ale țării. În multe alte locuri livezi neîngrijite și metode de muncă empirice. Ne-o dovedește cu prisosință cifra reprezentînd producția de fructe a anului 1973, publicată în cadrul Comunicatului cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economică socială a Republicii Socialiste România în anul 1973.

— Considerați, deci, că se face foarte puțin pentru difuzarea experienței valoroase.

— Rezultatele slabe n-au decît o singură explicație. Marea majoritate a cultivatorilor nu știu ce înseamnă îngrășarea și tăierea pomilor, combaterea dăunătorilor, despelenirea terenului, stropitul, și mai cu seamă cultivarea soiurilor precoce și de mare productivitate. Dar nimeni nu se naște învățat. Noi nu avem răgazul să batem județele României. Asta ar fi treaba celor ce lucrează la direcțiile agricole și a specialiștilor din ministerul de resort.

— Vă invităm să vă spuneți of-ul pînă la capăt.

— Problema specialistului. În domeniul nostru nimeni nu poate deveni savant dacă nu rămîne în unul și același loc de muncă cel puțin 10-15 ani. Cercetătorul în pomicultură este obligat să urmărească zeci de cicluri de vegetație pentru a combate, să zicem, făinarea anilor secetoși, sau rapănul lunilor ploioase. Numai un om ca Gheorghe Moruju poate ajunge doctor în materie. Și asta abia după 25 de ani de activitate continuă. Mai mult decît în altă parte, aici în horticultură un om care-și schimbă de 2-3 ori locul de muncă riscă să rămînă un veșnic ignorant. Sau altă situație: are ministerul nevoie de un specialist, se adresează Institutului agronomic. Sancta simplicitas! Una este să predai catedra și alta să înveți meserie acolo unde se face o agricultură de-adevăratelea.

Frumosul şi... frumuşelul de Voineşti.

O imagine înregistrată de fotoreporter în toamna anului trecut. Noile soiuri de măr, păr şi prun, realizate în staţiunea de la Voineşti, s-au răspîndit în toate livezile de pe Valea Dîmboviţei.

După douăzeci şi cinci de ani de studiu şi cercetări, satisfacţie deplină: «Deliciosul de Voineşti» se recomandă prin rezistenţă, savoare, mărime şi culoare.

Golden Delicious, unul dintre părinţii hibrizilor obţinuţi de inginerul Gh. Moruţu.

Fotografii de
Radu CONSTANTINESCU
şi Vasile MOLDOVAN

distracția de duminică în orașele mici

un oraș care nu se lasă

E o lipsă totală de noroc să te-ntîlnești prin ceață cu un oraș, pe care nu l-ai văzut niciodată mai înainte. Ceața era atît de neîndurlecată, încît nu-ți puteai zări nici vîrful cizmei. Dimineața, în vremea prînzului și seara — la fel.

Știam că aici, la Buhuși, se află o mare și străveche și renumită fabrică de postav. Citisem în ziare, doar cu vreo două zile în urmă, că orașul a luat premiul întîi, pe '73, pentru frumusețe și bună gospodărire. Informații abia enunțate, pe care trebuia să le onorez cu seriozitatea unei documentări despre distracțiile de sîmbătă și duminică. Fiindcă a te distra este (nici vorbă!) un lucru cît se poate de serios. Astfel încît ele, aceste distracții, aveau nevoie să fie cunoscute clar și limpede, chiar dacă, din punct de vedere meteorologic, era ceață.

La clubul fabricii (care-și are sediul în oraș, ceea ce înseamnă, o dată mai mult că nu este folosit exclusiv de textiliști) s-a anunțat din vreme printr-un afiș bine colorat că va avea loc sîmbătă, 2 februarie 1974, o gală de box între «Textila»-Buhuși și «Letea»-Bacău. Cei peste 800 de spectatori au rîs cu lacrimi. Niște sadici — veți crede, probabil. Pașnicii și blînzii moldoveni dîndu-se în vînt după spectacole sîngeroase. Turnirurile mai lipsesc. Vai! nu! Nici urmă de sînge. Partenerul lui Emil Airinei (16 ani) de la categoria semiușoară, abia mîngîiat de-o directă a început să alerge bezmetic pe ring cu mîna ridicată în dreptul ochilor și de n-ar fi fost împrejmuirea din frînghii, nimerea drept în brațele spectatorilor. Într-o altă înfruntare, vocea arbitrului își îndemna, imperativă, favoritul: dă, mă, dă, ce stai?! Și celălalt, într-o poziție aproximativă de atac: așteaptă să se-apropie! (dacă ar fi să citez cu ghilimele aș spune «aprochiez» dar, cu toate că mă tentează, n-o fac). Lăsînd gluma de-o parte, se zicea că Buhușiul are boxeri foarte buni, dintre aceia care au încetat să mai fie doar simple speranțe. Bunăoară, Emil Păuceanu (15 ani și 71 kg) de la categoria semigrea.

Firește, gala de box din 2 februarie 1974 ar fi meritat să fie comentată de un cronicar profesionist. Subsemnata — nu am calificarea necesară. Nici pentru box și nici pentru alte discipline sportive. Or, cetățenii orașului Buhuși se distrează, se dăruiesc destul de mult sportului. Direct sau indirect. Aceasta a fost principala distracție în zilele de sîmbătă și duminică, adică pe 2 și 3 februarie 1974.

Cu toate că primarul orașului, tovarășul Mihai Gheorghiță, nu are nimic din înfățișarea unui sportiv, se pare că dînsul este unul dintre principalii, dacă nu chiar cel dintîi, animatori ai sportului din Buhuși. Sîmbătă seara la box era de față și nu doar de formă. Duminică dimineața a trecut pe la Școala nr. 4 unde aproape 200 de elevi din clasele V-VIII participau la Olimpiada de matematică și fizică. Pe urmă l-am întîlnit la stadion, unde avea loc un meci-vedetă (denumirea nu-mi aparține mie) între «Textila»-Buhuși și «Știința»-Bacău. Acolo, pe stadion, unde ceața parcă se mai rărise, microbiștii erau prezenți în grup compact. Și tovarășul primar a avut o discuție amicală cu jucătorul Mircea Grosaru, titular la «Știința» dar de fel din Buhuși. E în ultimul an la Institutul pedagogic, n-ar vrea să joace după absolvire la «Textila», adică în orașul lui? Tînărul cu piele și breton, pieptănat ca un paj și purtînd un ghiul pe inelar se comporta ca o vedetă, ezita — să mai vedem... — și tovarășul primar îi măsura chica, i-ar fi spus ceva despre asta, însă îl preocupa totuși soarta fotbalului din urbe. Eu, care cum am mai mărturisit nu mă pricep nici la sportul cu balonul rotund, nu vedeam vreun motiv de îngrijorare fiindcă «Textila»-Buhuși a bătut (amical, dar a bătut) «Știința»-Bacău cu 3-0. Atunci, în duminica din 3 februarie, cel puțin.

Pe agenda distracțiilor duminicale a mai figurat, în ziua sus-amintită, o întrecere pentru «Cupa tineretului» la tenis de masă. Își disputau forțele reprezentanții selecționați ai diferitelor echipe din oraș: Maximciuc, Ghineț și Coșeraru de la «Voința», Turcu și Buture de la Liceul nr. 1; de la fabrica de postav era numai Ciobanu, fiindcă frații Beruică, deși cîștigători, au plecat din oraș.

Dacă treceai pe strada N. Bălcescu și n-ai fi fost avizat, nici prin cap nu ți-ar fi trecut că acolo se află o sală unde tinerii asudă la ping-pong. Fac această precizare, fiindcă nu rareori întîlnești oameni care-și plîng soarta acuzînd lipsa de mișcare și de distracție prin stereotipul «nu avem mijloace materiale». Nici Buhușiul nu a avut și nu are încă pe măsura ambițiilor sale. Și ceea ce are nu i-a căzut din cer. Și-au făcut oamenii, cu puterea lor. Toate școlile au baze sportive. Alături de stadion există un teren mare de handbal și un altul pentru tenis de cîmp. Clubul fabricii și al orașului e folosit cu o rigoare demnă de toată admirația. În duminica amintită se desfășura un campionat de șah, un concurs de gimnastică artistică, popicarii se antrenau cu sîrg și, în holul clubului, divertismentul se consuma sub forma jocului de biliard. Dacă vezi ce vezi nu-ți mai vine să zîmbești cu îngăduința specifică față de sportivii amatori din provincie. Să ne amintim numai de portarul handbalist — Lidia Stan, și de alte cinci fete din Buhuși selecționate în formațiile naționale de handbal.

La biblioteca orașului, un pionier grav, pe numele lui Maftei Romeo, le citea altor 22 de pionieri «Dănilă Prepeleac». În sala de spectacole (pentru film și teatru, pe rînd) era urmărit «jandarmul la plimbare». L-a văzut și eleva Popa Maria din anul II T al școlii profesionale textile (sînt clase și Y și Z, în total 29 doar pentru anul II). L-a văzut și i-a plăcut și nu se plînge de distracții. Sînt și baluri, sîmbăta seara în sala cantinei, la fabrica de postav. Dar se fac programe pe secții, că fabrica-i mare. E mare, și majoritatea muncitorilor sînt femei. Asta n-am prea înțeles eu: cum se distrează femeile sîmbăta și duminica la Buhuși, dacă nu fac sport? Nedumerirea mi s-a risipit cînd am întîlnit-o în centru pe tovarășa Rozalia Smău — președinta Comitetului de femei din Buhuși. «Cum se distrează femeile duminica? la, cu sacoșa» — și îmi arată propria ei plasă cu două pîini. Totuși o excepție am întîlnit. La stadion, venise cu soțul său, Olga Grosaru să vadă meciul-vedetă, cu toate că fiul lor Mircea Grosaru (cel cu pieptănătura-paj) nu juca în dimineața aceea.

Obișnuita nuntă, de sîmbătă pînă luni.

Am putea conchide că în orașul Buhuși nu mai găsești loc de atîția sportivi, că e o contaminare generală. Și judecînd după ce am văzut, așa ar fi. Dar brigada artistică de agitație era la Bacău la un concurs județean. Mai funcționează și un cor al fabricii de peste 100 de persoane, care se numără printre primele nouă din țară. Cît despre formația de dansuri «Mioriță» a fost și în R.D.G., și în Ungaria, și pe litoral astă-vară «niște turiști străini n-au vrut să creadă că sînt doar amatori și nu profesioniști». În sfîrșit, din banii încasați drept premiu, tovarășul primar le-a promis că va cumpăra și instrumente pentru o fanfară. Care fanfară va cînta la vară pe malul lacului — o fostă mlaștină, unde acum s-a făcut o bază nautică și terenuri de sport, și ștrand, și un restaurant plutitor. N-ar fi exclus ca din Buhuși să iasă și visitori-campioni. Și n-o spun ironic.

Apropo de ironie, aș vrea să mai adaug cu seriozitate că poate e prima oară cînd am regretat absența primăverii sau a verii ca timp al vizitei mele la Buhuși. Sînt convinsă că milioanele aici investite (36), valoarea muncii patriotice a oamenilor din acest oraș sînt în stare să arate, practic, ce se poate crea cînd vrei să trăiești frumos. Aș vrea să văd și lacul dezghețat și cele 30 de ambarcațiuni, să aud fanfara și să simt parfumul miilor de trandafiri de pe alei și din parcuri. Și să joc și eu volei sau tenis împreună cu oamenii aceștia harnici și voioși, care nu se plictisesc într-un oraș mic, din Moldova, cu 20 000 de locuitori. Am promis că voi veni din nou la primăvară. Și n-am promis de circumstanță. Deocamdată pot spune că deși a fost ceață am certitudinea că am văzut limpede.

Viorica CIORBAGIU

sfîrșit de săptămînă la giurgiu sau necazul de a fi lîngă București

De sîmbătă pînă luni la Giurgiu. Două filme, două: «Fata din Istanbul» și «O sută de lei». La Casa de cultură, sîmbătă, cinematecă: «Mizerabilii» — filmul cu Harry Baur și Jouvet — iar duminică, matineu și seara «Reflectorul revistei», Teatrul de revistă și comedie «Ion Vasilescu» din București. În port, «Sala culturală Navrom, Direcția

De astă dată, la Făgăraș, în singurul restaurant de categoria I cîntă o interpretă «culeasă» pe plan județean.

Fotografii de **V. MOLDOVAN** și **I. PREDOȘANU**

de navigație fluvială Giurgiu» este ferecată cu un lacăt solid și un obiect similar interzice cu strășnicie accesul în spațiosul Club al Șantierelor navale Giurgiu, din plin centrul orașului. Pe poartă stă scris «Program zilnic 16,30–20, duminică 8–12, luni închis», însă anunțul nu corespunde decît parțial realității: luni, în adevăr, clubul este închis, programul de închidere continuînd marți, miercuri, joi, vineri, sîmbătă și duminică. Se pare că este vorba de o defecțiune destul de simplă la sistemul de încălzire; ar trebui investite cîteva mii de lei, dar nu s-a hotărît deocamdată cine, cînd și dacă va cheltui această sumă și, pînă una alta, «închis pentru renovare», deși clubul este nou și foarte bine înzestrat.

Evenimentul zilei, despre care vorbesc cu însufletire toți giurgiuvenii sub 70 de ani, îl reprezintă în această sîmbătă deschiderea cofetăriei «Lira», mobilată cu gust și oferind o ambianță intimă și plăcută. Pare însă puțin probabil ca sunetele «Lirei» să acopere vacarmul numeroaselor «bombe» de care orașul nu duce lipsă: «La cîțeaua leșinată», «Texas», «Pierde-tren» și multe, multe altele. (Am citat numele real al bombelor, nu pe cel de pe firmă).

...Citind rîndurile de mai sus, giurgiuvenii pe care i-am cunoscut în cele două zile petrecute în orașul pe care ei îl iubesc vor tresări nemulțumiți și vor gîndi: «Uite, încă unul de la București care ne bate, superior și compătimitor pe umăr văzînd în noi bieți oameni nevoiți să-și petreacă sfîrșitul de săptămînă într-un adormit și noroios orășel de provincie...»

Ei bine, lucrurile stau și altfel. Giurgiuvenii pun mult suflet în ceea ce fac, posedă un bogat potențial cultural-artistic, nu duc lipsă de imaginație, de un tineret dinamic, doritor de mai bine. Există însă un anumit cadru, anumite inerții și dificultăți care fac, totuși, ca sfîrșitul de săptămînă să fie, întrucîtva, adormit. Dar să-i lăsăm mai bine pe cei direct interesați să-și spună of-urile.

CUM S-AU DISTRAT DE S-AU RUPT CEI DE LA PREFABRICATE

Inginerul Ignat Gaiu, secretarul Comitetului municipal U.T.C.:

— Necazul orașului nostru se trage din aceea că sîntem prea aproape de București. Am fi dorit să punem și noi pe picioare un ansamblu ca acela din Sibiu, bunăoară. Dar cum să realizăm aceasta dacă, de pildă, 16 din cei 35 de profesori ai Școlii medii de muzică fac naveta spre București? Sfîrșitul de săptămînă ne pune probleme. Unii tineri, și nu tocmai puțini — de exemplu cei de la Prefabricate — dacă au asistat la un meci de fotbal sau au vizionat un serial la televiziune, zic: «M-am distrat duminică de m-am rupt». Să nu vă mirați, mulți abia au venit de la țară. Noi ne aflăm abia la poarta industrializării: primul țăruș a fost bătut acum trei ani și jumătate, pe șantierul Fabricii de textile «Dunăreana», prima unitate industrială modernă a orașului și cea mai mare din România în ramura respectivă. Mi-aduc aminte de primele muncitoare de acolo, tinere de 18–20 de ani. Cea mai mare parte sosiseră din satele din Moldova, cu stîmbuițe și ciorăpei. Să le vedeți azi, cu pantaloni evazați și coafate... Noi dorim ca pentru *toți* acești tineri să ridicăm și ștacheta distracțiilor duminicale.

VINE, VINE OLIMPIADA... DAR CE ALTCEVA?

Directorul Casei de cultură, Marcel Săracu:

— Acum opt ani o casă de cultură ca a noastră părea un vis pentru Giurgiu, dar acum nu mai putem ține pasul. Orașul număra pe atunci 32 000 locuitori, azi — 50 000, în 1980 vor fi 70 000. Cresc pretențiile și Casa de cultură nu le poate satisface decît parțial. Ce-ar fi mai normal ca noi, atît de aproape de București, să avem o stagiune teatrală permanentă, cu teatre din Capitală? Și totuși se merge cam la întîmplare: A.R.I.A. și alte instituții de cultură ne trimit, de cele mai multe ori, ce se nimerește. Iată registrul de spectacole. Să-l frunzărim la întîmplare. Februarie-martie 1972: Teatrul de estradă din Deva... Estrada din Galați... «Vine, vine Olimpiada»... Ansamblul «Doina Ilfovului»... Orchestra «Vîlceanca» ...Teatrul de păpuși. Alt exemplu, tot la nimereală: februarie 1973... Orchestra de muzică populară din Sibiu... Irina Loghin și Benone Sinulescu... O formație de muzică ușoară olandeză, vreo trei chitare, nimic deosebit... Un spectacol de estradă «Ion Vasilescu» și un altul sub egida A.T.M... În fine, o comedioară prezentată de teatrul din Galați. Cam asta a fost totul. Nu găsiți că e puțin?

...La căminul muncitoarelor de la «Dunăreana» se desfășoară în timpul săptămînii o bună activitate cultural-distractivă.

— Numai că, vedeți dumneavoastră, sîmbăta noastră e joi. Atunci avem dans. În alte zile ni se aduc filme. Dar sîmbăta și duminica — nimic.

— Și ce faceți?

— În oraș nu ne putem duce, că e prea departe. Autobuzele circulă din an în paște. Așa că duminica vedem Ora satului la televizor, apoi mergem în camerele noastre.

DOUĂ CENACLURI VECINE ȘI PRIETENE

Clubul tineretului a reușit ceva: să înghebeze un cenaclu care face concurență creatoare cenaclului «bătrînilor» de la Casa de cultură. Duminică am asistat la o ședință comună a celor două cenacluri prietene și rivale — cum le-a caracterizat în mod fericit unul din participanți.

Nu e misiunea reporterului să dea note celor care au citit lucrări — Aurel Dumitrescu, Irina Pandelescu, Nicu Ștefan, Dan Mucenic, Olguța Țiculescu, Victor Pîndaru, Teodor Petrescu, Radu Avram, Constantin Pălîngeanu ci să consemneze prezența electrică a baladierului Mitică Lupu, absolvent al liceului de muzică din Pitești. Un metru nouăzeci, plete lipsă, un zîmbet simpatic cu zîmbet contagios. L-am auzit cîntînd Balada pentru copiii fără vină, Balada pentru iubita mea cînd e bolnavă, Balada pentru bătrînii buni și veșnici, Balada mireselor, Balada lui Mil, pe versuri de Cezar Ivănescu, Adrian Vișan, Ioan Deaconescu, în aranjament muzical propriu.

L-am auzit cîntînd pe Mitică Lupu, i-am văzut pe tineri distrîndu-se... tinerește și mi-a părut bine că m-am dus la Giurgiu într-un sfîrșit de săptămînă.

Lionel NIȚESCU

În Rimnicu Sărat se fac vizite familiale.

Un oraș mic, în plin spectacol mare.

într-un oraș în care este mereu cinci fără douăzeci

Rapidul nu oprește la Rîmnicu Sărat, altfel spus, nici Rîmnicu Sărat nu oprește la rapid. Trec unul pe lîngă altul de ani de zile cu aceeași nepăsare. Tot ce poate face rapidul pentru rîmniceni este să fluiere o singură dată pentru a le anunța ora exactă. Dispare după pod, pe lîngă vechea fabrică de țigări, bombănit de ciorile peronului. Păcat de gară, una dintre cele mai frumoase din cîte am văzut: cărămidă roșie, cupolă de sticlă, fier forjat și ceas cu arătătoarele ca niște paloșe, unul la cinci, celălalt la opt de ani de zile. În fața ei moțăie pe capre cei doi «taximetriști» ai orașului, Cuculici Costică și Carabelea, zis Cărăbuș.

— Merge? — întreb.

— Am roți bune acu', merge fără zgomot. Pînă unde?

Prin urmare nici pic de poluare sonoră aici, îmi zic. Liniște de ani de zile, pace. Oamenii de aici merg încet pe stradă, par că se plimbă chiar și cînd au treabă, mănîncă semințe (mai ales cei care le vînd în colțurile grădinii publice), nu se strigă sau se fluieră de pe un trotuar pe celălalt, sînt îmbrăcați în culori închise. Mulți sau puțini, cei 24 600 de rîmniceni (să nu le spunem și «sărați», cum îi s-a adresat odată un politician caraghios) se distrează sîmbăta și duminica unde pot. Acest «unde» însă înseamnă foarte puțin ascăzi în Rîmnicu Sărat. Rîmnicenii văd filme la Casa de cultură, care găzduind ce se cheamă activitate culturală — turnee teatrale, conferințe, simpozioane etc. — ar fi devenit un fel de «factotum» al orașului. Scriu *ar fi devenit*, pentru că nu este nicidecum așa. Directorul său, profesorul de muzică Simionovici Eusebiu (altfel excelent pingpongist), abia își ascunde bucuria de a avea acum cinematograful la îndemînă. Vrea să-l prezinte ca pe un fel de cinemateca în care se prezintă numai filme de artă într-un ciclu de educație cinematografică («Rebecca», în concepția domniei-sale, este o capodoperă): Să fie așa? Și dacă este, nu-i firesc să ne întrebăm ce îi lipsește orașului: cinematograful sau cinemateca? Cît despre cei 130 de membri cotizanți ai Clubului tineretului, sîmbătă nu prea i-am văzut dansînd în holul Casei de cultură. Între opt și nouă jumătate nu s-a întîmplat nimic aici, se putea chiar ațipi pînă cînd au apărut cele patru fete, dintre care una s-a apucat să danseze singură. Cîțiva tineri spun că ei dau 10 lei pe lună pentru «Clubul tineretului» degeaba. Ei sînt: Tudorancea Neculai, sculer, Toader Emil, operator chimist, Nicolae Ștefănică, frezor, Ștefan Gheorghiță, operator chimist, și Rădulescu Vasile, sculer, toți de la I.G.F.E. Un tovarăș îi notează ca să le verifice identitatea. Ca și cum acest lucru ar fi fost foarte important, nu liniștea mormîntală de la această «reuniune» atît de scurtă. Sau poate nu era decît un «las' că v-arăt eu vouă». Tovarășul Feraru Nicolae — prim-secretar al Comitetului orășenesc U.T.C. — nu este mulțumit de «prezență». Cu alte cuvinte, întrebăm, trebuie pusă cumva o condiție de prezență și la bal?

— Nu, glumiți poate, ne spune un metodist, dar realitatea e că nu vin. Mai sînt baluri la două licee și la «Confecții».

O parte din «absenții» de la reuniunea Casei de cultură stau la ușa liceului nr. 1. Într-un chiu cu vai, prin bunăvoința profesorului Aurel Sima. O formație de tineri, presupun că sînt elevi ai liceului, îi fac pe colegii lor să se miște în toate felurile. Profesorul Aurel Sima nu înțelege de ce trebuie să te chinuiești atîta cînd dansezi. Nu înțeleg nici eu. Reuniunea se sfîrșește la o oră «școlară», așa că merg, însoțindu-mă cu alți tineri, la balul de la Confecții. Lume multă, înghesuială pe metru pătrat, tombolă (cu plăcerea de a o reîntîlni după nici nu mai știu cîți ani, am luat 20 de bilete și nu am de ce mă plînge), într-un colț, cocoțați pe cîteva mese puse cap la cap, cîntă Valerică (trompetă), Vintilă (acordeon), Duia (baterie), Alecu (poate la saxofon), la un ghișeu se vinde vin în sticle de bere, se distrează lumea, se distrează. Intrarea, 5 lei. Dar unde intri, și pentru ce? Orchestra cîntă atît de prost, încît mai mult gălăgia e de ea, dansatorii dau unul peste altul, pe margini, de-a lungul pereților, mamele își supraveghează cu strășnicie fetele, lumina e atît de palidă, încît nici nu se poate fotografia. Virgil are chitară electrică, dar n-are priză aici. La ieșire sînt înconjurat de un grup de răzbunători condus de o celebritate locală (8 condamnări), Mișa.

— De ce-ai închis, mă, terasa?

— N-am închis-o eu.

— Da' cine, că te-am văzut?

— Cel în drept.

— Da' de ce, mă?

— Aveați plumb în zaruri ca să fraieriți proștii.

— Plumb? Da' de unde știi tu, mă, de plumb, că nu te-am mai văzut pe acolo?

Ca să zic așa, m-a scăpat protecția noilor mei prieteni, tinerii muncitori cu care mă «distrasem» la bal. Mă întreb însă dacă nu și prezența teroriștilor, în majoritate locuind în cartierul 23 August, nu face din distracția de sîmbătă a rîmnicenilor o adevărată aventură. Și dacă nu cumva miliția n-ar trebui să fie mai dură cu asemenea specimene care viriază orașul (printre altele

distracția de duminică în orașele mici

am aflat că Mișa a fost amendat odată cu... 2,50 lei!)

În Rîmnicu Sărat sînt 18 circiumi și un restaurant de categoria întîi, Prahova, 2 librării, una cu program imposibil, 6-14,30, o bibliotecă, un muzeu (fără vizitatori, într-un local impropriu) și nimic altceva.

— Vin mulți tineri la «Prahova»? — îi întreb pe responsabil

— Foarte mulți

— Se dansează aici?

— Nu. Nu e loc.

— Dar cafenea este?

— E una, un fel de cafenea la patiserie, unde se fumează. Ala din centru s-a desființat, că jucau pe bani.

Petrică Olteanu este indignat pentru că «nu s-a făcut nimic pentru orașul ăsta, să știți, nu s-a făcut nimic. Adevărul e că ar trebui ca o serie de clădiri din astea, dărîmate, să fie reconstruite. Ăsta e adevărul. Altceva decît să mergi la circiumă, să bei un pahar de vin, să-ți cheltui timpul sau să stai acasă la televizor, n-ai ce face».

Ba da. În Rîmnicu Sărat se fac vizite familiale. Aceasta e principala distracție a majorității rîmnicenilor. Distracție pe cont propriu, în jurul televizorului sau al «pietrelor». Distracție de scaun, care tihnește și îngrașă. Fiecare rîmnicean distrează pe celălalt rîmnicean. Cei puși însă să le înlesnească și altfel de distracții se distrează și ei la fel, însă cu lefurile în buzunar. Adică pe banii altora. Din această pricină orașul este destul de monoton și, dacă n-ar fi fost un anunț de oarecare haz, aș fi putut crede că rîmnicenii nu mai au nici măcar umor: «Toți proprietarii de loc de veci din cimitirul Eternitatea – R. Sărat (n.n. cînd se vor sătura și celelalte litere?) care nu s-au prezentat pînă acum pentru a li se face actele de proprietate se vor prezenta de urgență la intendentul cimitirului între orele 8-15... locurile rămase neidentificate după această dată se vor pune în vînzare».

Iulian NEACȘU

De multe ori, casele de cultură sînt destinate tinerilor, și doar lor .

nu mor caii cînd vor cîinii

Celebra cetate a orașului Făgăraș, în care s-au auzit pașii și vocea lui Mihai Viteazul, este aproape restaurată. Dar discuțiile asupra profilului ei, asupra modului în care vor fi procurate piese de epocă sînt în plină și confuză desfășurare. Cum este normal, localnicii îl doresc a fi de istorie și artă feudală și nu cum li se propune, de artă populară confecționată nu de puține ori în mod dubios și incompetent. Planurile directorului Constantin Popescu sînt fierbinți datorită pasiunii și realiste datorită competenței și experienței. Crede, de pildă, că în cetate trebuie reînviate atelierele de manufactură: glăjării, ștergare, brîuri, toate bine și conform tradiției făcute. «Artei noastre populare, afirmă, nu-i sînt proprii miniaturile, gen căsuțele confecționate la artizanate. Cred că am venit tîrziu la masa împărțirii pieselor. La muzeul din Sighișoara, spre exemplu, se află o splendidă canapea flamandă dar n-au unde s-o expună. Noi spațiu avem, dar cu ce să-l umplem? Mai ales duminica, vedeți și astăzi, avem mulți vizitatori. Le dăm prea puțin».

Două grupuri de fete, un grup de elevi din Rîmnicu Vîlcea, localnici ascultă explicații de genul: «Undeva în acest triunghi ar mai trebui căutat un castru roman». Sau «În decursul timpului cioarecii n-au cunoscut prea mari transformări». Cine vrea poate citi și documente. Iată o frază din cronica lui Ottokar din Sciria: Cînd solia sosi și Ladislau află de bărbăția romanilor îndată infamul trimise pe regele Otto, dincolo de pădure în puterea romanilor.

Ca să zic așa, în Făgăraș, exceptînd muzeul, există trei «focare» de distracție: cinematograful (unul singur), Casa de cultură și stadionul pe care echipa locală joacă din ce în ce mai prost.

Trebuie spus clar și precis niște lucruri: orașele de provincie sînt și ele sau mai ales ele ale noastre. Zi de zi provincia își trimite oamenii talentați, tinerii romantici și inteligenți, fetele sănătoase și frumoase în București sau în alte mari orașe. Firesc procesul nu zic nu, dar invers lucrurile nu stau pe roze. Și mă întreb nu dacă oamenii rămași au dreptul să se distreze sîmbăta și duminica, ci cum o fac și ce li se oferă de salariați plătiți și pentru acest lucru. Pînă a răspunde acestei întrebări semnalez un fenomen valabil cel puțin Făgărașului: dacă e logic ca distracția să se lege mai mult de tineret, e inuman să nu ne gîndim deloc la cei maturi, la cei vîrstnici. După ce abia se stinseseră ecourile festivalului de muzică ușoară *Fazonul de aur*, duminică 3 februarie Casa de cultură a organizat un alt festival, tot de muzică ușoară: *Primul ghiocel*. Atît concurenții cît și participanții, tineri. Sîmbătă, tot pentru tineri, teatrul din Brașov a prezentat «Neamul Șoimărești lor». La spectacolul de duminică seara al teatrului din Pitești, «Cabaret în alb și negru», în sală tineri, cei mai mulți. «Primul ghiocel» bine organizat, ce-i drept e drept, a fost destul de penibil atît datorită cerbiciei cu care niște tineri vor să devină vedete, cît, mai ales, melodiilor, în care numele fraților Grigoriu apărea cu o frecvență demnă de o cauză mai bună. Soare, mare, floare, iubire, tristețe și alte asemenea banalități de care ar trebui să ne săturăm pînă în gît. Numai așa nu le-am mai cînta.

În fișa de concurs a lui Pascu Carmen figura ca performanță anterioară «Premiul pentru cel mai bun interpret al adunării», iar în a inginerului Tănase Vasile «a mai cîntat la schimburi de experiență». Exemplele dovedesc, cred, nepriceperea unor activiști culturali și modul nefericit în care își petrec o parte din tinerii orașului sfîrșitul săptămînii. Dar cellalți ce fac? Firește, promenada pe «Corso», barul «Garofița» la al cărui tonomat aud aceleași texte de la «Fazanul de aur», cofetăria centrală unde beau cafele sau stau pur și simplu pe bănci. Pe o bancă i-am găsit pe frații Șopcan, ambii născuți în comuna Gura Văii din județul Brașov. Cel mic, Traian, urma să plece în armată peste două zile, iar cel mare, Nicolae, om cu armata făcută îi dădea odată cu geamantanul verde și sfaturi destul de obișnuite. Tot ei îmi spun: «N-avem cum să ne distrăm în oraș. U.T.C.-ul din Făgăraș face, poate, ceva pentru orășenii lui. De luni pînă joi se aude de joia tineretului, dar joia tăcere».

Deși orașul este aproape de munte, n-am văzut pe nimeni cu raniță și schiuri și asta este cel puțin ciudat. La singurul restaurant de categoria 1 nu poți petrece o seară plăcută pentru că ospătarul Rață Ambrozie așază pe 15 mese niște foi pe care scrie «rezervat» fără ca de fapt să fie rezervate. Așteaptă, desigur, să-i dai 10-15 lei să-și ia cartonul. Dacă te așezi fără a da ciubuc, îți vorbește cu tu, te amenință că «am servit la mare oameni cu funcții foarte importante». În cariera mea de ziarist și în viața mea de bărbat n-am văzut încă atîta mojicie și atîta protecție ce i se acordă lui Rață Ambrozie. An de an la mare, peste două luni urmează să plece în Germania Federală, în schimb de experiență. Mutarea sa disciplinară sau desfacerea contractului de muncă se impun de la sine, opinie pe care o împărtășește și responsabilul unității Dumitru Malene. O altă mostră de abuz duminical și de oraș mic mi-a oferit-o arhitecta Adriana Comanici care a lucrat la restaurarea cetății. Odată restaurarea în linii mari încheiată, arhitecta și-a făcut, cu materialele șantierului, un apartament în chiar interiorul cetății. Bucătărie, grup sanitar, sufragerie și un salon avînd în lungime 14 metri. Practic vizitatorul trece prin camerele 5, 6, 7, apoi vede apartamentul închis se întoarce și o ia pe partea cealaltă. Este adevărat, nu s-a mutat (i s-a interzis) dar faptul denotă o mentalitate revoltătoare și tristă. Și fiindcă veni vorba de mentalitate: în Făgăraș, iarna mai fiecare familie taie porc. Sîmbăta și duminica, localnicii își cumpără vin și bere, se adună 2-3 familii în jurul televizorului și mai ies din casă lunea cînd sirenele fabricilor îi cheamă la muncă. Casele la roșu, existente cu duiumul, au etaj, camere multe, omul se pregătește deci să se simtă cît mai bine, mai ales sîmbăta și duminica. Festivalul «Fazanul de aur» nu-i scoate din casă iar Casa de cultură — frumoasă și bine întreținută — este pentru tineri. Procurorul Vasile Păcuraru nu se înscrie la cercul de balet, lui Tăutu Ioan cercul de foto nu-i spune nimic, muncitoarele Heczel Iuliana și Comănescu Octavia vor dans și dans nu prea e, vor ca apa ștrandului să fie vara schimbată zilnic și să nu mai fie rece.

La singura unitate de coafură din oraș, bătaia pe șteiul recte facerea «onduleurilor naturale» este sîmbăta cînd se încasează și 3 000 de lei. Dar gata coafate femeile intră-n case, fac mîncare, schimbă copiii și între un fel și altul trag cu coada ochiului la televizor. Atît sîmbătă cît și duminică sediul Comitetului femeilor din Făgăraș a fost închis, deși am auzit că ar exista două cluburi «Feminа». Și aici din nou o întrebare severă: «de ce nu se distrează femeile?» Alăturată lipsei distracției la maturi și vîrstnici, chestiunea merită o maximă atenție. Există, nu omit, stagiuni permanente ale teatrelor din Brașov și Sibiu, mai pică și Margareta sau Dan (Spătaru), există mai mulți de 10 bridgiști, dar asta e puțin. Față de alte orașe mici Făgărașul nu stă rău, dar nu are ceea ce merită. Combinatul chimic «Nitramonia» și întreprinderea de utilaj chimic, unități de elită ale țării, asigură locuri de muncă dar cineva trebuie să-i recreeze, să-i distreze. Să-i și educe să se distreze, pentru că la piesa de teatru «Moralitatea doamnei Dulska» au cumpărat bilete 8 inși și moralitatea doamnei a fost suspendată deși venise de la Brașov. Constantin Popescu, șeful muzeului, cu care am discutat și despre aceste lucruri, ofta dar era și optimist. «Nu mor caii cînd vor cîinii». Nu zic nu, dar Făgărașul are nevoie de recreere sîmbăta și duminica, atunci cînd mîinile trudite de muncă, mirosind a copii proaspeți și a istorie n-ar trebui să apese pînă la exasperare pe butoanele televizoarelor sau să aplaude interpreți care le spun: «Nu plînge că te dau uitării/ Și nici nu plînge că te las...»

Eugen SECELEANU

coniac, fum și ceva plăcinte

Strada principală din Sebeș-Alba este uneori curată și din loc în loc vezi politicoase cutii de gunoi pe care scrie «mulțumesc». Seara, forfota zilei e înlocuită de pendularea caimă a plimbăreților solitari și, mai ales, în grupuri mari sau mici. Sînt orele cînd strada își schimbă numele și devine Corso, specific orașelor din Ardeal. Iată și un specific județean, aici (cum am văzut și în Aiud) cafeneaua se numește Plăcintărie. Ce-i drept, vinde și ceva plăcinte, dar cu precădere se consumă coniac, țigări și vorbe de clacă.

Sîmbăta seara și duminica localul nu e mai plin ca de obicei, pentru simplul motiv că e la fel zilnic, ticsit de dimineața pînă seara cu o clientelă ce nu se deosebește deloc de cea a barurilor de zi din București. Înghesuit într-un colț, în ciuda luminii discrete a locantei cu fum, să-l tai cu cuțitul, parcurg un supliment voluminos al ziarului județean «Unirea». Printre altele, aflu că «scopul „în sine“ al spațiului și timpului străzii de tip „Corso“, în care tînărul nostru de azi vine nu în hainele lui cele mai scumpe, ci în cele în care-i stă mai bine, scopul acesta în sine este, mai mult sau mai puțin mărturisit, cel al întîlnirii. Analizat ca fenomen social, căutat a fi explicat în cauzele ce-l generează, acest timp și spațiu al străzii a născut întrebări.» Bine ar fi, adaug eu, dacă asemenea analize ar naște și răspunsuri la pomenitele întrebări, dacă s-ar oferi tinerilor cît mai multe și mai atrăgătoare alternative la Corso și la cafeneaua deghizată în Plăcintărie, adică mai mult decît patinoarul din parc, decît cele două cinematografe dintre care în unul e frig și în celălalt nu e cald, decît programele serbede — îmi spun cîțiva tineri — ale Casei de cultură. Îmi amintesc de Revelionul tineretului, organizat anul acesta de Comitetul orășenesc al U.T.C. la Restaurantul nr. 2, unde am văzut că tinerilor nu li s-a oferit nimic în plus față de revelioanele de la celelalte restaurante din oraș, adică doar «meniu bogat, beuturi alese și muzică» și o atmosferă lîncedă de bal nereușit.

Oare ce fac, totuși, oamenii sîmbătă seara. Urc pe străzi aproape pustii spre cartierul nou dinspre Lancrăm, lîngă C.I.L. La blocuri, multe ferestre sînt luminate de pilpîirile televizoarelor.

Mircea FODOREANU

povestea unei conștiințe: miron radu paraschivescu

Fragmentele din **Jurnalul unui cobai** cunoscute în ultimii ani din reviste, cioburi înșelătoare, risipite au ascuns viziunea unei arhitecturi integratoare de ansamblu. Lăsînd fără răspuns întrebarea: de ce a simțit M.R.P. nevoia să ofere contemporaneității sau să lase posterității transcrierea gîndurilor sale diurne sau nocturne?

Ipotezele pot fi multiple. A vrut autorul, avînd în jurnal numele de împrumut Anton Protopopescu, să-și dezvăluie un alter-ego necunoscut? Sau a intenționat să-și publice, ca atîția alți predecesori, **memoriile** asupra vremurilor și evenimentelor trăite, asupra oamenilor sau personalităților pe care le-a întîlnit? E jurnalul o introspecție, concepută ca un studiu al individului uman? A ambiționat M.R.P. să se zidească într-o operă literară reprezentativă, depășind condiția obișnuită, convențională a jurnalului? Dar mai este oare posibilă o definire a jurnalului într-un secol în care au proliferat jurnalele și anti-jurnalele, memoriile și anti-memoriile?

Dar asemenea ipoteze pot deveni derutante. Pentru că imprevizibilul M.R.P. a pregătit cititorilor săi o surpriză. Din care se vor dezmetici greu cei ce își închipuie că vor avea în fața ochilor o cronică a evenimentelor trăite, vor afla cine știe ce revelații asupra unor anume persoane, împrejurări sau cancanuri picante de epocă. De altfel, numele care apar în jurnal sînt în majoritatea lor fictive iar încercarea de a descoperi «cheii» este zadarnică pentru că autorul nu și-a propus nici o clipă să scrie memorii care presupun o supremă obiectivitate în relatarea unor fapte și întîmplări adevărate. Jurnalul nu este nici suma sau sinteza unor experiențe rezultate din participarea la acțiune (Cînd M.R.P. devine extrem de activ în lupta împotriva fascismului sau e prezent pe baricadele eliberării, între sfîrșitul lui 1943 pînă în 1945 notațiile sale dispar aproape cu totul).

cu orice preț descoperirea a ceea ce e ascuns, dezvăluirea **secretului**, deși M.R.P. își biciuiește cu furie o presupusă pornire de **cracher sur le pavé**, deși nu rareori intrăm în unele intimități amoroase; autorul, ca un scafandru, scoate la suprafață ceea ce **ignoră** în el. Nu e vorba numai de o diferență de nuanță. Pentru că atracția spre ceea ce e secret, intimitate în sine, s-ar transforma curînd în mic cancan, pe cînd **pînda** a ceea ce ignorăm în noi devine întrebare neliniștită asupra omului, asupra existenței.

Relevă oare vînătoarea **necunoscutului**, din această scriere postumă, pe acel altceneva decît figura cunoscută a lui M.R.P., atît de percutant și atît de viu printre noi ca personalitate și ca răscolitoare legendă a unei vieți, a cărei aureolă nu se va stinge niciodată? Cum se suprapun în acest joc al oglinzilor fața nevăzută din jurnal cu prințul spiritului care era M.R.P., cu pătimașul amant al poeziei tuturor, cu flămîndul de frumusețe care iubea operele altora mai presus decît pe ale sale, în fervoarea eternului îndrăgostit de orice femeie superbă? Se detașează oare în jurnal vocația, voluptatea sa unică de a descoperi și ocroti talente, prozatori, pictori, poeți, publiciști, constelația strălucită a multor generații? Se conturează imaginea marelui intelectual, cărturar în accepția cea mai înaltă și cea mai profundă a termenului, veritabil gînditor cu neastîmpărată curiozitate și atracție pentru literatură, pictură, cinema, teatru, filozofie, politică, apropiat din acest punct de vedere de George Călinescu, Camil Petrescu, Mihai Raica, Tudor Vianu? Apare portretul omului M.R.P., cel care și-a cucerit prestigiul și dragostea unanimă a contemporanilor săi, pentru că a pus întotdeauna semnul egalității între ceea ce gîndea, scria și vorbea, pentru că a fost un violent inamic al impostorii, al mediocrității agresive, al lichelismului și arivismului, încredințîndu-se și dăruindu-se total celor pe care-i considera oameni evoluați, în primul rînd prietenilor, ca un mare, pur și generos naiv, un veșnic păgubos, ca pictorii naivi pe care-i admira, atît, ca personajele sale din **Cîntice țigănești**, naivul de o luciditate aproape profetică, asemenea nebunilor din Shakespeare ce-și pot îngădui libertatea să rostească adevărul?

S-ar părea că da. Pentru că fibrele cele mai intime ale omului M.R.P. nu s-au despărțit niciodată de personalitatea sa publică, de scriitor, de opera sa cunoscută. Să nu uităm însă că M.R.P. a avut întotdeauna sfînta pudoare de a se oferi celorlalți **finit**, mai ales atunci cînd era vorba de literă scrisă, tipărită.

Vom descoperi atunci în jurnal cealaltă față necunoscută a lui Miron Radu Paraschivescu, **nefinitul** sau, mai bine-zis — fără joc de cuvinte — infinitul sau universul? Cred că da. Pentru că ceea ce M.R.P. n-a rostit, n-a scris, în deplină cunoaștere și autocunoaștere, în deplină luciditate și sinceritate, pînă la capăt, o face mărturisindu-se în jurnal, «prietenul în singurătate». Iar aceste rînduri mi se par atît de revelatoare, încît sînt scutite de orice comentariu:

«Jurnalul ăsta rămîne doar un inventar al durerilor, al îndoielilor și spaimelor mele. Parcă nici n-am scris în el vreo bucurie. Bucuriile le-am trăit. Numai cenușa lor am scris-o aici, numai «les débris du bonheur» au fost trecute cu grijă, inventariate în filele lui».

Jurnalul nu devine însă doar o simplă confesiune, o spovedanie pentru ispășirea creștinească a păcatelor sau pentru răscumpărarea iertării. Iraționalul, necunoscutul e vînat pentru a fi dezvăluit și supus; slăbiciunea e ridicată la rangul de probă care trebuie trecută, de dificultate care trebuie învinsă: a deveni om împotriva imposibilului istoriei, împotriva cătușelor dinlăuntrul condiției umane. Spune M.R.P. undeva în **Jurnal**: «Mi se pare un fleac să faci lucruri bune cu un material bun. Dar să trăiești, să creezi în condiții vitrege, asta e o adevărată biruință. Iar cînd aceste condiții vitrege sînt în însăși natura ta, atunci într-adevăr, asta înseamnă o biruință asupra ta însuți». Nu se potrivesc aceste rînduri așternute pe hîrtie cu 30 ani în urmă — de scriitorul român care-i iubea neasemuit de mult pe André Malraux ca pe fratele său mai mare și care medita ca el pe aceeași lungime de undă — cu cele scrise de autorul Anti-Memoriilor în primele pagini? «Una din cele mai profunde metamorfoze pe care le poate crea omul este de a transforma un destin suportat într-un destin dominat» — Acesta mi se pare a fi și sensul fundamental al **Jurnalului unui cobai**: cobaiul se transformă într-un om ce se domină. Și pe această lungă traiectorie a jurnalului, în care nimic din ceea ce este uman nu e lăsat de o parte, cititorul devine martor. Martor dar și participant. Și o asemenea luptă cumplită și tenace împotriva propriei tale ființe nu devine oare o luptă mai dramatică decît orice bătălie exterioară? Moartea înfruntată înlăuntrul ființei nu depășește spectaculosul morții înfruntate în afară? Iar micile adevăruri la care ținea atît de mult Stendhal, trecute paroxistic prin carnea și sîngele experienței proprii de viață, ajung mari adevăruri, micile secrete intime despuindu-te de tot ce este carnal și trecător în om, devin în jurnalul lui M.R.P. fie că vorbesc de amor sau prietenie, o aspirație spre absolut, spre desăvîrșire «Mă zidesc greu, dar n-am să renunț niciodată să mă zidesc, să rămîn numai eu, singurul». Sau: «În mine se dă o luptă permanentă între a fi cum sînt și cum mi-ar plăcea să fiu sau aș părea că sînt».

Revoluționarul, trăind în el însuși, cu o acută sensibilitate, cutremurul epocii, înregistra ca un seismograf toate vicisitudinile, măreția și turpitudinea vremurilor. Protestatarul, iconoclastul M.R.P. voia să schimbe din rădăcini societatea, condiția umană, în primul rînd însă — și jurnalul e primul martor în acest sens — voia nu numai să schimbe ci să se schimbe. Procesul formării, al autocrării și autodesăvîrșirii unei personalități, înfruntînd toate contradicțiile, devine materia predilectă a jurnalului în acest fel **Jurnalul unui cobai** trece granița obișnuitelor memorii și intră pe teritoriul literaturii.

El se află la antipodul Anti-Memoriilor. Malraux, la apogeul creației, privește cu scepticism confesiunea, deoarece introspecția, mărturisirea, și-a schimbat natura, a intervenit psihanaliza freudistă care vînează secretele și dezvăluie monștrii din sufletul uman mult mai amplu și mai adînc decît orice operă literară. De aici opțiunea sa pentru revelarea și nu pentru cunoașterea omului. Pe Malraux din Anti-Memorii nu-l interesează atît caracterul individual ci cîteva trăsături care exprimă relația sa particulară cu lumea, pentru că e posibil ca în domeniul destinului omul să valoreze mai mult prin aprofundarea întrebărilor sale decît a răspunsurilor. Dar același Malraux din Anti-Memorii precizează: «Ceea ce mă interesează într-un om oarecare e condiția umană; într-un om mare căile și natura măreției sale; într-un sfînt caracterul sfințeniei sale».

Jurnalul unui cobai, monolog interior, autoportret, sapă galerii în sufletul omenesc, nu disprețuiește intensitatea clipei trăită adînc în carne și sînge, revelația ideii abstracte își are rădăcini senzoriale, întrebările asupra vieții și asupra lumii se nasc din individul concret, existențial. Dar nu aceasta e oare calea, materia privilegiată a literaturii prin care apare condiția umană, natura măreției ei și, în cazul lui M.R.P., caracterul sfințeniei sale? O viață exemplară — a te crea pe tine însuți — în care cobaiul e propriul suflet, pe nesimțite personaa I singular se transformă în erou de ficțiune, mărturisirea devine mărturie, jurnalul intim devine o pistă de decolare pentru a îmbrățișa universul.

Propriul univers și, implicit sau explicit, al altora. Cu foarte multe semne de întrebare. Cu răspunsuri invitînd la alte întrebări. Și într-un vîrtej de impresii și de notații, disparate și extrem de diverse, dintr-un amalgam în care se învecinează eseul, schița, portretul, poemul în proză, se naște în mod miraculos romanul, un roman modern depășind granițele fragile ale epicului pur, un roman-spectacol al eului divulgat, accelerat sau exacerbat la o înaltă temperatură psihică, în toate meandrele geometrice ale spațiului intim, cu multiple personaje aparent contradictorii care nu sînt decît atîtea și atîtea fațete ale scriitorului (nu poate fi recunoscut, oare, și astăzi chiar romanul cel mai dezagregat, atomizat, prin permanența eroului?) topite într-un flux unic, al sufletului omenesc.

Roman autobiografic, acest jurnal scris încă din vremea adolescenței reprezenta ambiția lui M.R.P. de a se realiza ca prozator. Și Liviu Rebreanu și Camil Petrescu au lăsat, în afara operei lor constituite în proză, un jurnal postum. Dar jurnalul unui prozator cunoscut ca atare, chiar dacă se ridică la valoarea romanelor publicate, aduce ineditul doar din semnificația unei vieți intime necunoscute, ei e complementar operei. M.R.P., poetul ce se vedea prin jurnal asemenea unui «strigoi» care să tulbure după dispariția sa fizică, M.R.P. «increatul», cel ce a avut tot timpul senzația că se află «în marginea vieții», intenționa să-și dezvăluie talentul ratat al prozatorului, ratat pentru că n-a îndrăznit să iasă în forul public, pentru că n-a avut încredere în forțele sale. E și din acest punct de vedere **Jurnalul unui cobai** un roman «secret», al ambiției supreme de a-și dovedi sieși și altora capacitățile de prozator. În primul rînd un tulburător roman de dragoste, cu toate stările ei sufletești debordante, obsesive, ambigue sau paradoxale, de la lirismul cel mai tandru, cel mai senin pînă la gelozia sumbră aproape de marginea prăpastiei, în care se interpătrund cea mai cumplită deznădejde, în pragul sinuciderii, dorința vitală de a crea din femeie un alter-ego, de tip Pygmalion, cel mai desăvîrșit altruism cu cea mai nesățioasă poftă de posesiune, evadarea în aventurile cele mai banale cu «cîntarea cîntărilor» pentru o unică și supremă dragoste, joc al extremelor în căutarea paradisului pierdut, al absolutului niciodată atins, la fel ca în prietenie, ca în creația literară, de unde sentimentul copleșitor al ratării: «Am vrut peste sută și nu pot cît șase» (Arghezi).

Ion MIHĂILEANU

* *Volum în curs de apariție la Editura «Cartea românească».*

(Va urma)

o să facem aici, la icoana, mai frumos ca la băile herculane

● *În județul Olt, pe malul Vedei, va lua ființă o stațiune balneară, cu ape termale de excepțională valoare terapeutică.*

APE CARE FAC OASE NOI. TINERE

Voicu Zaharia e chiar din Icoana, din această comună oltenească în care mă aflu, așezare situată la hotarul dintre județele Olt și Argeș, mai aproape de Slatina decît de Pitești. Lucrează la o stație de dezbenzinare, are trei copii și se socotește țăran, cu toate că poartă un fel de salopetă și o căciulă cu urechi, bine înfundată pe cap.

Îi spun că am venit aici ca să scriu despre apele termale ale Icoanei, despre izvoarele din partea locului, pe care doctorul Mihai Dănilă le consideră, pe de o parte, miraculoase și, pe de alta, capabile să transforme această străveche așezare într-o stațiune balneară de renume european, îi spun toate astea și Voicu Zaharia își dă căciula mai spre ceafă.

— Să scrieți, că sînt o grozăvie,

Îl întreb de unde știe. Din auzite?

— Din auzite știm cu toții, dar eu știu chiar din încercate. Am făcut vreo 7-8 băi într-o habă. Apoi m-am dus pînă la Bădești, un sat vecin în care oamenii au amenajat un fel de bazin. Am mai făcut și acolo trei băi și mă simt ca un porumbel.

— Ce vă durea?

— Din război, mă ținea șira spinării de nu puteam să mă îeg nici la șireturi. O purtam țeapănă ca pe o scîndură. Acum mă simt bine. Apele mi-au luat durerea și înțepeneala cu mîna. Adică nu cu mîna, dar așa se zice pe la noi.

Îi încerc, întrebîndu-l ce-ar zice despre amenajarea la Icoana a unei mari stațiuni de tratament. Cu hoteluri și cu bazine, mă întreabă. Cu asta ar fi o chestiune extraordinară, rela, s-ar vindeca și alții cu apele noastre. Apoi înșiră cîteva nume, Coroianu, operatorul, Florea Ștefănescu, Toma al lui Dumitru, Radu Ioana și altele, săteni care s-au spălat la izvoarele din Icoana și din împrejurimi, adică de la Floru și Ursoaia, și care au uitat de dureri reumatice.

Pe nesimțite, locul din jurul nostru se umple de oameni. Vestea cu stațiunea și cu hotelurile umblă cu repeziciune. Unii parcă o știu. Alții o aud pentru prima oară.

Si cu cîte etaje o să fie, măi, hotelul cel mare?— întreabă o voce.

Cu cinșpe — vine un răspuns atotștiutor

Etete, îi potolește Zaharia. Voi ați vrea s-o luăm înaintea Slatinei?!

Da' de ce să n-o luăm, mă, de ce să n-o luăm?! O să facem aici ceva mai frumos ca la Băile Herculane.

TOTUL A PLECAT DE LA O PARTIDĂ DE ȘAH

Pe doctorul Mihai Dănilă, care se străduiește de vreo doi ani să convingă lumea că apele de la Icoana înseamnă un izvor de sănătate extraordinar, îl găsesc la spital, ocupat cu ultimul bolnav al zilei.

Îi explic scopul vizitei și-l aud spunînd un singur cuvînt. În sfîrșit... Un singur cuvînt, pronunțat de mai multe ori. Vorbește despre apele termale din comună ca despre o comoară. Le descrie calitățile terapeutice și limitele. Povestește tot ceea ce a întreprins în ultimul an pentru a convinge că deschiderea imediată la Icoana a unei stațiuni balneare nu e nici utopie, nici exagerare. Îmi pune la îndemînă documente. Buletine de analiză. Memorii. Adrese. Răspunsuri. În sfîrșit, repeta, și se bucura ca un copil că începe să se miște ceva, că acțiunea pentru care pledează de cîteva luni bune se urnește, că descoperirea capătă contur, prinde viață.

Îl întreb de unde a pornit totul.

De la o partidă de șah, îmi răspunde.

— De la o partidă de șah?!

Rîde. Își scoate stetoscopul peste cap, așa cum ai dezbrăca un pulover. Ziua de lucru s-a încheiat. Da, de la o partidă de șah a început totul... În vara lui '72 jucam cu inginerul Tătaru, era pe atunci directorul Trustului de petrol care ține toate sondele pe care le vedeți. Din vorbă-n vorbă, omul mi-a spus că are mult de lucru, că trebuie să demonteze cîteva sonde, că nu dau randament. Ca să îeg discuția, l-am întrebat de ce, și mi-a mărturisit că nu dau țiței curat. Iese un fel de mocirlă, mi-a spus, o apă fierbinte, murdară... De acolo a plecat totul.

— Ce a urmat?

Nimic deosebit. Vorbele inginerului mi s-au înfipt în minte ca un ghimpe, relatează. Peste cîteva zile, m-am dus la una din sondele în discuție și cu ajutorul cîtorva lucrători am recoltat două găleți din mocirlă și am umplut cîteva sticle cu apă. Le-am transportat la București. La analize. Spune asta și-mi întinde buletinele chimice. Date, formule și proporții. Dintre toate, îl aleg pe acesta:

Ca răspuns la adresa dvs. nr. 3456 din 2.VI.1972, vă trimitem alăturat buletinul de analiză al probei de apă adusă în laboratorul nostru.

Sonda nr. 335, probă adusă de dr. M. Dănilă

Temperatura apei: 57°C

Compoziția chimică: clor, brom, iod, sulf, sodiu, potasiu, calciu, magneziu...

Caracterizare: apă bromurată, iodurată, clorurată, sodică, concentrată, termală.

Indicații terapeutice: cură externă sub formă de băi în următoarele grupe de afecțiuni: ale aparatului locomotor; reumatism cronic degenerativ (artrozespondiloze), P.C.E. și spondilite anchilozante stabilizate; sechele postfracturi cu redori articulare; ale sistemului nervos periferic: nevralgii, nevrite; afecțiuni ginecologice: anexite, metro-anexite cronice, sterilitate secundară.

Semnat prof. dr. docent Tr. Dinulescu, la 30 iunie 1972.

— Tovarășe doctor, n-ați vrea să comentați buletinul de analiză?

Refuză. Nu e de competența sa directă, dar chimiștii și-au spus cuvîntul. E clar. Ne aflăm în prezența unor ape termale de o importanță medicală excepțională, izvoarele de la Icoana fiind mai bogate în săruri și mai abundente decît cele de la Băile Herculane, spre exemplu.

Mă împac cu ideea că nu vrea să comenteze alcătuirea chimică a apelor. Nu mă împac însă cu faptul că de la 30 iunie 1972 și pînă astăzi s-au întreprins foarte puține acțiuni pentru exploatarea apelor de la Icoana. E de acord cu mine. S-a zbătut, a umblat, a dat telefoane, a rugat. În cele din urmă a reușit să-i dinamizeze pe oameni, dar a reușit foarte greu, împotriva unor inerții și a unor tergiversări.

Între hîrtiile pe care le am în față zăresc o adresă de transfer. Doctorul Dănilă a reușit la un examen și urmează să se transfere în județul Ilfov, mai aproape de casă, căci omul are familia la București.

Cînd plecați?, îl întreb.

Nu mai plec. Rămîn aici. Ar însemna să fiu nebun să plec tocmai acum, cînd s-au alocat primele fonduri pentru viitoarea stațiune, cînd Ministerul Turismului și cel al Sănătății par foarte decise să facă din Icoana o mare stațiune. Ceea ce fac nu e din vanitate sau din interes. Cred că este obligația mea să rămîn aici, să contribui la aplicarea unei idei în care am crezut atît și de care mă simt foarte legat. Dacă n-am plecat atunci, cînd mulți mă ironizau și ziceau că sînt aiurit cu apele mele, n-am să plec acum.

Și cînd te gîndești că totul a plecat de la o simplă partidă de șah...

O BOGĂȚIE DE EXCEPȚIONALĂ IMPORTANȚĂ

Mă aflu la Schela de extracție Ciurești, față-n față cu inginerul Nicolae Irimescu de la serviciul tehnic.

— Tovarășe inginer, am venit pentru sondele de la Icoana. De fapt, pentru sondele cu apă. Aș vrea să știu ce debit au, ce posibilitate oferă pentru a fi exploatate, în ideea înființării unei stațiuni balneare. Sincer, credeți într-o asemenea posibilitate?

— Nu socot că este vorba de o posibilitate. Avem de-a face cu o certitudine.

— Adică?

— În prezent, numai două din sondele de la Icoana, numerele 335 și 374, au împreună un debit de 182 000 de litri pe zi. Socotiți că o baie pentru un om bolnav solicită 50 de litri, faceți împărțirea respectivă și aflați ce capacitate neobișnuită ar putea să aibă stațiunea de la Icoana.

— Acest debit nu poate scădea?

— Ba da, se poate reduce presiunea de zăcămînt, este posibilă o blocare. În orice caz, chiar la limita minimă, la Icoana s-ar putea face două mii de băi pe zi.

— După prospecțiunile dumneavoastră, rezervele de apă sînt suficiente?

— Neîndoios că, fiind vorba de petrol din triasic, care se scoate de obicei de pe pungi de apă termală, rezervele sînt mult mai mari decît cele prospectate. Este aproape sigur că asemenea rezervoare de apă termală există și în împrejurimi, la Floru, la Bădești, la Potcoava, la Scornicești, la Ursoaia. Aș vrea însă să remarcați că «aproape sigur» nu înseamnă o certitudine.

— În privința rezervorului descoperit există, oare, vreo certitudine?

— Actualele rezerve pot fi epuizate cam în 300-400 de ani.

— Ce părere aveți despre compoziția chimică a apelor?

— Conținutul lor este foarte bogat în săruri. Apele de la Icoana reprezintă, după opinia mea, o bogăție de excepțională importanță.

Fără alte comentarii.

ACOLO VOR FI VILELE, DINCOLO VA FI PLAJA, PESTE DEAL...

În lipsa primarului, plecat la Craiova, l-am găsit la Consiliul popular al comunei pe secretarul Comitetului executiv, pe Ion Selea. L-am găsit cam în aceeași stare de spirit ca și pe doctorul Dănilă, mîhnit că

Doctorul Dănilă și sonda nr. 335. «Totul a început de la o partidă de șah».

Fotografie de Ion PREDOȘANU

lucrurile au întîrziat atîta timp, că s-au tărăgănat, că anumite foruri au pasat responsabilităţile de la unul la celălalt, măcinînd timpul, dar bucuros că — în sfîrşit — totul a intrat pe un făgaş normal şi că bazele staţiunii balneare sînt ca şi puse.

Viitorul şantier are deja un salariat, în persoana lui Radu Constantinescu, care e magaziner şi care se ocupă cu preluarea pavilioanelor aflate pînă nu demult în întrebuinţarea unei întreprinderi de geofizică şi prospecţiuni geologice. Chiar în 1974, îmi spune secretarul, avem promisiuni de fonduri din partea Oficiului judeţean de turism Slatina, pentru a amenaja un început de staţiune, cu 300-400 de locuri.

— Ce va fi aici peste cîţiva ani, tovarăşe Selea?

Nu-mi răspunde. Mă invită să văd comuna. Să ne plimbăm, zice, şi să visăm împreună. Să visăm, tovarăşe Selea, de ce să nu visăm...

Acolo, îl aud, peste Vedea, va fi plaja, iar mai sus, la Ursoaia, vom amenaja un lac, pe care să se plimbe vilegiaturiştii. Cu barca... Dincolo, continuă, la locul căruia noi îi zicem Întîlnituri, vom face o altă plajă... Vedeţi prunii aceia ai ceapeului? Pe porţiunea unde cresc ei vom ridica vilele... Aiături vor fi campingurile.

Închid ochii şi-mi imaginez, după spusele secretarului, ce va fi la Icoana peste cîţiva ani. Vreau să cred — să cred şi eu, aşa cum crede doctorul Dănilă, aşa cum crede secretarul Selea, aşa cum cred foştii bolnavi ai comunei, astăzi oameni sănătoşi — că lucrurile au intrat pe făgaş normal şi că nu mai există nici o piedică şi nici o falsă responsabilitate care să întîrzie exploatarea apelor termale din Icoana, spre binele cetăţenilor acestei ţări. Vreau să cred că, în scurt timp, Icoana va deveni o staţiune balneară de primă mînă, arătoasă şi mîndră, asemenea oamenilor de pe dealurile ei, de pe malurile Vedei, Vediţei, Cotmenei şi Plapcei, riuri ce vin să se unească în preajma acestei aşezări străvechi, coborîtă încă în vremurile Brîncovenilor.

Pentru cei interesaţi, reportajul acesta vrea să se constituie într-o primă invitaţie publică la viitoarea staţiune balneară Icoana-Olt. Să fie într-un ceas bun.

Ovidiu IOANIŢOAIA

să nu tragem cu tunul în vrăbii

Este sau nu este impiegat *Linguraru Aurel* din comuna Tulucești, județul Galați? Cartea lui de muncă spune cînd da, cînd ba, negru pe alb sau albastru pe gălbui, nu mai ţin minte culorile cernelurilor şi a foilor cărţii, fiindcă m-au încurcat de tot şi mi-au captat atenţia literele negre şi albastre peste diagonale roşii care anulau ceva şi confirmau altceva, în contradictoriu. Diploma lui de absolvent al şcolii postliceale de gradul III M.C. impiegaţi de mişcare, din cadrul grupului şcolar căi ferate Galaţi l-au dat omului în vara lui 1970 profesia de bază: *impiegat*. Tovarăşul director general al Regionalei căi ferate Galaţi, Constantin Ciobănel îmi declară însă, că oricine ar veni, nu pot să-i dau aviz favorabil pentru impiegat de mişcare lui Linguraru Aurel pînă ce nu-şi şterge sechelele de necorespunzător ca impiegat». Dar ca «să-şi şteargă» omul sechelele înseamnă să aibă unde, adică să-şi profeseze meseria şi să dea dovadă că este apt. Iar el nu mai lucrează de exact un an de zile ca impiegat şi de 6 luni nu mai lucrează deloc şi nu mai primeşte salariu. Ba da, lucrează ceva: scrie memorii, cereri, solicită audienţe, umblă prin comisii de judecată, prin judecătorie şi tribunal, umblă pe la medici (o să vedeţi de ce?!), umblă după transfer, umblă... Cum, înaintea mării, valurile, înaintea sechelelor au fost rănile, pe nume nişte sancţiuni date cam fără discernămînt şi de care s-a profitat la «momentul bun» (doar prilejul vine greu şi se pierde uşor!) cînd au determinat o comisie — întocmită şi condusă de un anume şef — să-i dea într-o zi calificativul «slab», hîrtie semnată de acest şef de gară, pe nume Tîmpeanu Mihai, de la staţia Galaţi cu care s-a certat într-o zi, cam tare — de ambele părţi — şi şeful n-a suportat afrontul, iar atunci Linguraru a început să fie plimbat. (Deşi impiegatul de-atunci avea dreptate, staţionau în gară 40 de vagoane goale care aşteptau să plece la staţia de sortare să încarce minereu pentru combinatul siderurgic şi n-avea timp să sufle într-o băşică să demonstreze că nu a prizat alcool).

De la o gară la alta, de la o staţie la alta, ba şef de tren, ba casier mărfuri, ba casier bilete călători, ba practicant casier şi aşa mai departe. Dar să punem ordine în lucruri şi în fapte, s-o luăm pe etape, fiindcă sînt nişte etape cu momentele lor de vîrf. (Din cînd în cînd, devenea acută problema Linguraru). Aşa cum reiese clar din voluminosul dosar Linguraru Aurel, înregistrat la Registratura Regionalei C.F.R. cu nr. 1/110 din 11. I. 1974, din dosarul nr. 7410 din 16. II. 1973 de la Tribunalul judeţean Galaţi, din convorbirile purtate cu directorul general, inginer Constantin Ciobănel, din convorbirea avută cu Linguraru Aurel şi cu amîndoi faţă în faţă. În «tabloul lui de serviciu», pe cînd se afla impiegat de mişcare la Tulucești, reiese că a primit mai multe sancţiuni pentru neatenţii şi greşeli în serviciu, dar date fără nici o graduare, fără să se respecte, în fond, Codul Muncii — e cînd avertisment, cînd mustrare, iarăşi avertisment şi iarăşi mustrare. Bun, să zicem că făcea greşeli grave, care ar fi pus în pericol siguranţa circulaţiei trenurilor — deşi n-a avut loc nici un accident provocat de el — cum îmi spune directorul general. Unu, de ce nu i s-a dat atunci, în 1971, la Tulucești calificativul «slab»? Comisia din martie 1971 îl confirmă «satisfăcător». Ba, dimpotrivă, a fost transferat la staţia Galaţi, deci într-o staţie mai mare cu responsabilităţi mai mari. Să admitem — cum mi s-a spus — că din lipsă de impiegaţi. Doi, că nu e bine pregătit — să nu uităm că Linguraru era foarte tînăr în meseria lui de impiegat, absolvise doar de un an şcoala; regionalele C.F.R. dispun de numărate instructori, de nenumărate cadre şi forme de pregătire şi de ridicare a calificării profesionale a salariaţilor lor. De ce şefii de staţii dau calificative şi sancţiuni înainte de a lua şi măsuri de ridicare a pregătirii profesionale a lui Linguraru? Trei, să trecem şi peste asta şi să revenim la cursul lucrurilor. Linguraru nu vrea să semneze calificativul de «slab» şi face contestaţie, cere să se întocmească o comisie de reexaminare a lui care nu s-a întocmit niciodată, cu toate că pe cererea lui aflată la fila numerotată cu creion roşu 104 în dosarul de la Regională, este pusă, la data de 11. IV. 1973 rezoluţia: «Tovarăşul Nicolau, rog a se verifica şi urgenta comunicarea măsurilor noastre după reanalizare. De ce a fost retrogradat într-o funcţie care nu face parte din categoria profesională pentru care este pregătit. Cine a încălcat prevederile din Legea nr. 1/1970?» Semnează directorul general Ciobănel Constantin. Întrebare la care nu există răspuns nici astăzi, pe care nu l-a putut obţine nici comisia de disciplină, nici Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, nici judecătoria Galaţi, nici subsemnata căreia i-a revenit misiunea de a rezolva scrisoarea cetăţeanului Linguraru Aurel din Tulucești, de 6 luni fără serviciu. Dar cum a rămas fără serviciu? Întîi s-a încăpăţînat să rămînă impiegat iar cînd se ducea pe postul de casier, intervenea paradoxul, şefii de staţii, pe bună dreptate, nu-i dădeau casa pe mînă pentru că nu era autorizat pe post, în timp ce el tot pe bună dreptate voia să lucreze efectiv pe post, nu de formă şi în statul de plată ci pentru ca să-şi justifice salariul pe care l-a primit cam degeaba vreo 6 luni de zile. Pînă la 30. VI. 1973 cînd a adus la serviciul personal-învăţămînt următoarea declaraţie: «Subsemnatul Linguraru Aurel declar prin prezenta că refuz să fac practică pentru funcţia de casier şi totodată declar că nu am făcut nici o zi această practică şi nu pretind să fiu plătit pentru această perioadă». «Pe ultima lună (adică iunie — n.a.) am refuzat să mai iau bani — îmi spune. Într-o zi mi se vor imputa banii ăştia nemunciţi». Face o ultimă încercare: trimite conducerii ministerului tutelar un memoriu în care spune toată odiseea lui, roagă să-i fie analizată situaţia şi care din nou alcătuirea unei comisii pentru examinarea lui profesională. Din păcate scrisoarea lui înregistrată sub nr. 28/3834 întîlneşte acolo la Serviciul scrisori şi sesizări ale oamenilor muncii, un funcţionar cam rutinat. N-a văzut omul că petentul se adresase de nenumărate ori conducerii Regionalei şi trimite scrisoarea tot la Galaţi să fie cercetată şi analizată la Regională. Adică înapoi în gura lupului. Dar să nu fim părtinitori, şi să recunoaştem că tovarăşul director general s-a ocupat personal de memoriul adresat ministerului, îl recheamă la dînsul pe Linguraru şi prin decizia nr. 797 din 24. IV. 1973 dă ordin ca salariatul să fie examinat din toate punctele de vedere: examen medical, psihologic şi profesional pentru a i se da definitiva situaţia. Disciplinat, Linguraru s-a prezentat la policlinica C.F.R., şi-a făcut examenul medical şi psihologic, dar pentru cel profesional i s-a fixat un termen care a fost contramandat printr-un telefon şi n-a mai fost reprogramat, iar doritul examen n-a mai avut loc nici pînă azi.

De ce? — n-am reuşit să aflu

După alte cîteva plimbări între Comitetul oamenilor muncii, comisia de disciplină, comisia de judecată şi judecătorie intră în litigiu pe calea justiţiei cu Regionala C.F.R. Între timp hocărăşte să plece din Galaţi, dar nu şi de la C.F.R., nu şi din munca de impiegat. (Îl putem acuza pe un om că ţine morţiş să-şi profeseze meseria pentru care are diplomă în buzunar?!) Găseşte un post de impiegat de mişcare la o staţie de mărfuri a Întreprinderii miniere Motru. Toţi de la Regionala Galaţi respiră uşuraţi că scapă de el şi se grăbesc să-i facă formele de transfer. Bref, ghinioanele se ţin lanţ. Nu, ştim de cine, dacă de Linguraru sau de funcţionarii regionalei ori poate de ambele părţi?! Cert este că atunci cînd ajunge la Motru află că nu se poate angaja din munca de casier în cea de impiegat. Se întoarce la Galaţi şi, aici începe joaca de-a actele, de-a uite popa nu e popa, începe literalmente falsul în acte publice. În decurs de cinci zile, între 25 şi 30. VI. 1973 se eliberează cel puţin trei acte prin care unul îl anulează pe celălalt, se fac nenumărate modificări, ştersături, rectificări, adăugiri, tăieturi cu diagonale roşii pe cartea de muncă a lui Linguraru şi pînă la urmă se eliberează actul nr. 66/332 din 30. VI. 1973 completat de funcţionara de la Serviciul personal-învăţămînt, Tofan Vasilica, prin care se anulează toate actele anterioare şi Linguraru este făcut din nou impiegat. În sfîrşit! Un moment, doar pe hîrtie, ca să scape de el! Tovarăşul director general justifică aceste erori inadmisibile comise în acte publice «într-adevăr nepermise» din dorinţa acelor funcţionari de a-l ajuta pe Linguraru, «ei au cedat la rugăminţile şi plînsetele lui şi rău au făcut». Atunci, cum se explică lovitura dată pe la spate, în timp ce Linguraru se îndrepta spre Motru cu o carte de muncă în buzunar cu tot felul de ştersături la paginile numărului 21, 23 şi 24 Cap. XII şi cu patru file lipsă din ea 3-4; 15-16; 25-26, 37-38 — care, de fapt, iau acestui act esenţial pentru orice salariat, valabilitatea — (şi de care a fost acuzat Linguraru. Cine garantează pentru această afirmaţie?). Regionala căi ferate, serviciul personal-învăţămînt elibera, pentru a fi expediat în acelaşi oraş, tot la 30. VI. 1973 un act prin care I.M. Motru era încunoştinţată că «tovarăşul Linguraru Aurel a fost scos din funcţia de impiegat de mişcare de la data de 24. IV. 1973 ca necorespunzător şi a fost trecut la practica de casier mărfuri, în vederea autorizării definitive în această funcţie». Iar la 29 octombrie 1973 şeful acestui serviciu, Hanganu Zamfir, declară, în scris (vezi fila 38 din dosar) «De menţionat că ulterior tovarăşul Linguraru Aurel şi-a făcut singur ştersături şi corectări în carnetul său de muncă şi chiar a rupt file din carnet, ceea ce în prezent, îi face imposibilă angajarea în cadrul unităţilor socialiste». Cu ce probaţi aceste afirmaţii, tovarăşe Hanganu, cînd în cartea de muncă, la sfîrşitul ei, la capitolul modificări, explicaţii... există ştampila şi parafa funcţionarei dumneavoastră Tofan Vasilica prin care se certifică modificările de la filele amintite mai sus şi cînd, în unităţile noastre socialiste mai există experţi grafologi? De ce tragem cu tunul în vrăbii? Pentru că noi avem tun iar ele nu?! Ce mai, corecţi şi legali, cei de la Motru nu l-au angajat, iar Linguraru Aurel după ce a tras o sperietură bună, era cît pe-aci să fie dat pe mîna organelor de miliţie pentru fals — s-a întors la Galaţi. A mai încercat să se angajeze la Uzina de aluminiu de la Tulcea, la Combinatul siderurgic Galaţi, tot ca impiegat, dar cu o situaţie aşa de încîlcită nu l-au acceptat. A pornit-o mai departe pe calea scrisorilor: a scris la «Flacăra», a adresat un memoriu Comitetului judeţean de partid Galaţi unde, cum îmi spune «mai bine mă adresam de la început, fiindcă numai tovarăşul instructor de-acolo care m-a chemat, şi dumneavoastră, au avut răbdare să-mi asculte toată povestea şi să analizeze faptele în amănunt». Cert, acolo a fost chemată şi conducerea Regionalei şi, la sfatul tuturor, Linguraru a făcut o cerere prin care acceptă «deocamdată» reîncadrarea la C.F.R. pe funcţia de casier. Dar a rămas un nedumerit şi un nemulţumit: nu i-a demonstrat nimeni sincer (nu părtinitor) cu probe, cu argumente, cu dovezi că nu e capabil să fie impiegat. Că acel examen de verificare şi atestare sau infirmare a calităţii lui pentru această muncă — pentru care a făcut şcoala la anii maturităţii, pentru care şi-a părăsit meseria lui iniţială, pentru care a făcut liceul la seral — n-a avut loc şi nimeni nu-l mai cere. Decît el, căci în această ultimă petiţie — şi speră să fie ultima — făcută la 16 ianuarie a.c. scrie: «...Aştept totuşi pentru funcţia de operator R.M., avînd în vedere că sînt pregătit şi cunosc mult mai mult în această direcţie. Pentru ocuparea acestui post îmi asum întreaga răspundere, iar dacă după perioada de încercare colectivul nu-şi va putea asuma răspunderea pentru a-mi acorda acest post, accept desfacerea contractului de muncă...».

Cici IORDACHE

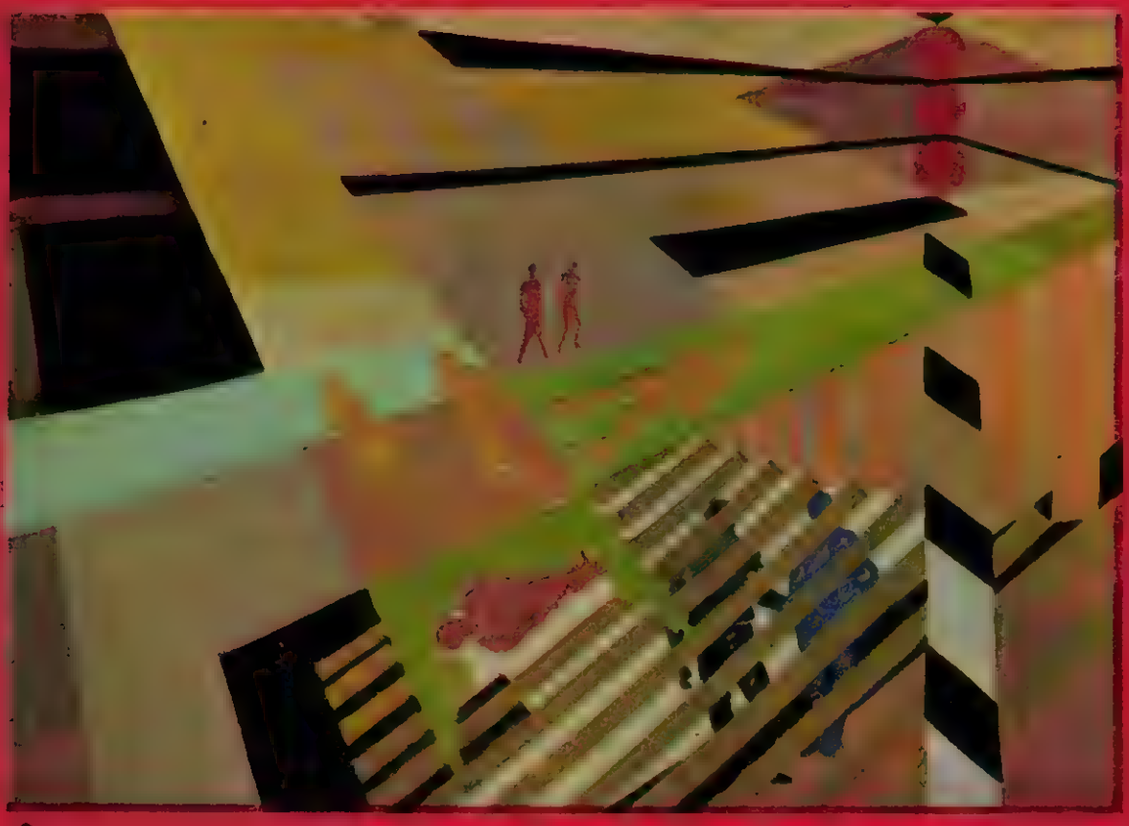

Carmen Cristian:
«Ritm matinal»

Dan Bimbea:
«Soare de lut»

Teodor Botiș:
«Floria»

ei iubesc lumea cu febrele ei narative

Într-o sală bucureșteană, Galeriile Orizont, de mai multă vreme au loc expoziții ale Cenaclului Tineretului de pe lîngă Uniunea artiștilor plastici, expoziții care încearcă să ilustreze o atitudine estetică din multitudinea celor care frămîntă artele contemporane. De astă dată, «Atelierul 35» își asumă o experiență îndrăzneață, propunînd publicului mai mult decît un punct de vedere, ci chiar poate un pronostic. Astfel, în selecția unui critic tînăr, Vladimir Brînduș, sînt expuse lucrările unui grup de zece pictori care gravitează în jurul vîrstei de treizeci de ani, selecție care trădează în primul rînd preferințele criticului și mai puțin afinitățile celor zece. Experimentul e pasionant, pentru că nimic nu e mai tulburător decît să încerci să prevezi un destin și în același timp nimic mai umilitor decît să fii înșelat în credințele tale. Dar cine poate ghici cu certitudine viitorul unui artist? El este totdeauna mai degrabă o presimțire în care ne punem speranțele și uneori patima noastră generoasă. Pentru că fiecare dintre acești tineri artiști este mereu un Columb plecat să descopere un continent care să-i poarte numele. Neconstituind un grup omogen care să aibă un același numitor stilistic, pentru că nici primele izvoare mărturisite ori nemărturisite nu sînt aceleași, singurul lor patron recunoscut este realitatea. Departe de intenții conceptuale, ei iubesc frumusețea făpturii și lucrurilor, natura și jocul simbolic, lumea cu febrele ei narative. Aproape fiecare din aceste ecrane e momentul unei încîntări provocate de farmecul realului unde se înfruntă intenții stilistice deosebite, de la acea decorativ-folclorică, din pictura lui Teodor Botiș (n. 1938), pînă la acea a jocurilor optice ale suprafețelor de culoare din lucrările lui Valentin Munteanu (n 1945) și Carmen Cristian (n. 1947). Unii dintre ei încearcă revalorizări ale unor imagini devenite de mult clasice, acordîndu-le o nouă semnificație, ca în acel «Elogiu al maternității» al Annei Nagy (n. 1943), unde motivul Madonei, supus unei alte sensibilități, a redobîndit sensuri mai pămîntene. Ceea ce-i unește poate în sîncera lor aspirație spre acea perfecțiune care se cîștigă odată cu vîrsta și experiența, sînt acele chinuri pe care le dă materialitatea culorii. Ei nu-i caută cu tot dinadinsul autonomia, nu mizează pe independența și pe fascinațiile ei din jocurile abstracte, ci în cadrul programat al realului ei încearcă să smulgă materiei luminozități sau valori prețioase ca Andonis Papadopoulos (n. 1940) ori muzicalitatea discretă a cîmpurilor albe ca Dan Bimbea (n. 1941).

Fiind atît de diferiți în intențiile lor stilistice, ei sînt tot atît de singuri în drumul lor. De aceea ei poartă cu dînșii certitudinile și dezamăgirile noastre viitoare.

Cornel BOZBICI

Andonis Papadopoulos:
«Nud cu draperie galbenă»

Anna Nagy:
«Elogiu maternității»

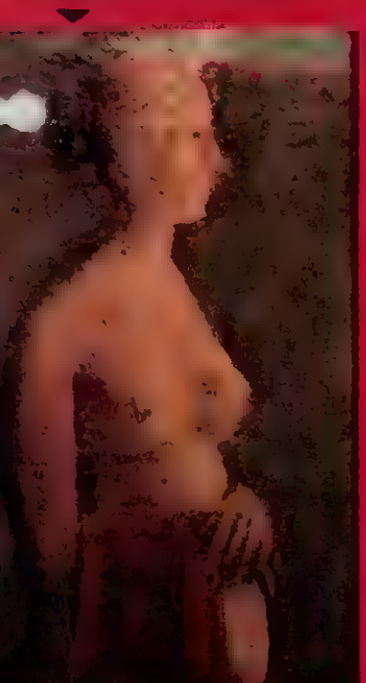

Andrei Schiopu:
«Case în Salina»

Vasile Gheorghiță:
«Horghalie»

Sorin Cimpan:
«Natură statică»

«Lumea cît o fi» sau un spectacol despre puritate.

Cîntă Roşu şi Negru!

cum a fost (XX)

La invitaţia studenţilor şi cadrelor didactice din Institutul de artă teatrală şi cinematografică «I.L. Caragiale» din Bucureşti, cea de a 20-a şedinţă a cenaclului nostru s-a desfăşurat în studioul institutului din strada 30 Decembrie nr. 9. Din partea gazdelor am primit nu numai salutul rectorului EUGENIA POPOVICI, artistă a poporului, ci şi sprijinul în realizarea *Antologiei Flacăra* care a fost recitată de studenţi şi profesorul lor, George Carabin. *Antologia Flacăra*, întocmită de această dată de Dorin Tudoran, a fost prefaţată de Adrian Păunescu din al cărui cuvînt s-a desprins foarte clar ideea că, după opinia sa, ION HOREA este cel mai realizat poet al generaţiei din care face parte. Poeziile antologiei au fost recitate de George Carabin *(Umbra plopilor, Mai bine soarta lui Sisif, Eu mai rămîn)*, Adriana Popovici *(Şi iarăşi, Noapte de martie)*, Ileana Burlacu *(Nu va veni la judecată, Zadarnic vii cu semnul crucii, Ne stringem de pe drumuri)*, Ana Ciclovan *(De la o vreme. De ţară, cîtă frunză, Şoarecii rîvnesc pisici)*, Eugenia Maci *(Şi nu aflu, De unde să vă iau?)*, Ştefan Velniciuc *(Presimţirea iernii, Cu iubirea de moşie)* şi Ioan Riţiu *(Din drum, Calendar)*. După o scurtă profesiune de credinţă făcută de poetul sărbătorit, Adrian Păunescu a inaugurat seria interviurilor cenaclului punîndu-i 3 întrebări lui Ion Horea care a răspuns prompt, uneori prin butade foarte bine primite de sală. În încheierea primei părţi, studenţii ne-au oferit un fragment din spectacolul *«Lumea cît o fi»* în regia lui Cătălin Naum. Realizat după un montaj alcătuit de Stanca Fotino şi Iosif Herţea, doi tineri şi pasionaţi cercetători ai Institutului de etnografie şi folclor din Bucureşti, spectacolul este o excelentă pledoarie pentru păstrarea purităţii folclorului românesc. Din fragmentul prezentat putem recomanda, fără mari riscuri, *«Lumea cît o fi»* drept unul din cele mai frumoase şi necesare spectacole ale actualei stagiuni. După pauză, Adrian Păunescu, bine susţinut de formaţia *Roşu şi Negru*, a recitat 13 poeme. Fără Gil Dobrică dar în colaborare cu trei dintre componentele formaţiei *Venus* (L), *Roşu şi Negru*, cu Ovidiu Lipan în excelentă dispoziţie şi cu Nancy Brandes în vervă polemică au susţinut un recital bine primit de sală dar căruia i se pot reproşa o anumită stridenţă sonoră şi calitatea îndoielnică a textelor. Asta, mai ales, gîndindu-ne că recitalul a debutat cu o parodie vizînd slaba calitate a unor melodii şi texte de muzică uşoară autohtonă. Oricum, *Roşu şi Negru* ni se pare azi o formaţie neliniştită în cel mai bun sens al cuvîntului.

Dorin TUDORAN

George Carabin

Eugenia Maci

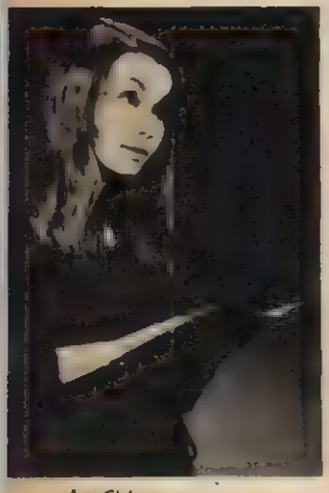

Ana Ciclovan

Adriana Popovici

Ioan Riţiu

Ileana Burlacu

Asistat de Eugenia Popovici, Ion Horea face o scurtă profesiune de credinţă.

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU

În cadrul Săptămînii Teatrului Mic, luni, 18 februarie, începînd de la ora 18,30, Cenaclul Flacăra în colaborare cu Teatrul Mic organizează spectacolul «Actori în alte arte». În program:

— Vernisajul expoziţiei de metaloplastie a actorului pensionar Nicolae Motoc.

— Versuri de Gh. Ionescu Gion, Dinu Ianculescu, Arcadie Donos, Ion Marinescu.

— Recită Leopoldina Bălănuţă, Magda Popovici, Monica Ghiuţă, Ileana Dunăreanu, Arcadie Donos, Dinu Ianculescu, Ion Marinescu, Mitică Popescu, Miţu Dinvale.

— La cererea gazdelor, poezii de Adrian Păunescu în lectura autorului.

— Cîntă Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Mircea Florian, Mircea Vintilă, Erika Jozsa, Carol Horvath, Dan Chebac şi Cornel Ionescu.

Invitaţiile pentru acest spectacol pot fi solicitate şi obţinute numai luni, 18 februarie, la redacţia revistei Flacăra, între orele 11 şi 14.

tenis

marile turnee au fost salvate

De fapt, totul a început acum cîțiva ani, cînd, plictisit de succese în fotbalul american, Lamar Hunt a aruncat pe masa de joc a tenisului cîteva milioane de dolari. Reacția a fost promptă. Treizeci și doi de jucători dintre cei mai buni din lume s-au angajat prin contract să-i stea la dispoziție, iar promotorul, cum îi place să se autonumească, a început să dicteze regulile jocului. Nu peste mult timp, condițiile impuse de miliardarul texan organizatorilor de turnee, în schimbul participării jucătorilor săi, devin draconice și — practic — marile turnee Open se închid din nou. Grand Prix-ul echilibrează oarecum situația, dar Hunt vrea să dubleze miza și numărul de jucători. Federația internațională se opune și amenință cu suspendare pe cei ce găzduiesc concursurile grupului profesionist. Șapte luni mai tîrziu, intervine un acord care îl transformă pe promotor din conducător de grup profesionist în organizator de turnee pentru elita tenisului mondial, în perioada ianuarie-mai. Armistițiul încheiat de F.I.L.T. cu Lamar Hunt este respectat și lucrurile merg ceva mai bine. În perioada mai-decembrie, Grand Prix-ul, organizat sub egida Federației internaționale, capătă strălucire maximă. Nu trece însă mult timp, poate nici un an, și o altă grupare, apărută peste noapte, W.T.T. (World Team Tennis), rivnește la patru din cele opt luni rămase.

Replica F.I.L.T.-ului este promptă. La Adunarea Generală din iulie '73, de la Varșovia, se adoptă o hotărîre prin care orice contract încheiat cu W.T.T. atrage după sine suspendarea celui în cauză. O poziție asemănătoare adoptă și asociația jucătorilor (A.T.P.), două luni mai tîrziu, la New York. Smith și Ashe combat cu vehemență ideea înființării unui campionat interorașe, preconizat de W.T.T., dar Newcombe semnează primul contract. W.T.T. își dă seama că, totuși, suprapunerea programului său marilor turnee de la Wimbledon, Roland Garros, Roma și Forest Hills este periculoasă și intercalează cîteva pauze în care jucătorii să poată participa la aceste mari concursuri tradiționale.

Adunarea generală F.I.L.T. din luna ianuarie este așteptată cu interes. Cu o săptămînă înainte, reprezentanții Federațiilor europene se întîlnesc la Roma și se obligă, cu 21 de voturi pentru și o abținere (Marea Britanie), să nu primească în concursurile lor jucătorii care participă în campionatul interorașe. În același timp, A.T.P. își anunță în mod surprinzător hotărîrea de a lăsa celor 120 de jucători ai săi libertatea de a alege. Cu o zi înaintea Adunării generale, numai doi din cei zece membri ai Comitetului director F.I.L.T. mai susțin ideea sancțiunilor.

Adunarea generală lasă jucătorilor libertate totală, dar atrage atenția asupra obligativității de a fi respectate concursurile tradiționale, de a se aplica în turneele W.T.T. regulamentul Federației internaționale, de a se da libertate jucătorilor pentru a putea participa la campionatele lor naționale și Cupa Davis. Rămîne de văzut în ce măsură cele 5 săptămîni libere prevăzute în programul W.T.T. vor putea satisface pe deplin cerințele Federației internaționale. Deocamdată consecințele înființării campionatului interorașe nu sînt greu de anticipat. În Europa cei mai buni jucători din lume vor participa în afară de Cupa Davis numai la trei concursuri (Wimbledon, Roland Garros și Roma); va scădea considerabil importanța Grand Prix-ului, iar F.I.L.T.-ul își va exercita cu autoritate drepturile mai ales în perioada de după luna septembrie. Marile turnee au fost salvate, dar lupta continuă.

Ștefan GEORGESCU

amicale ?

De mai multă vreme ne bate gîndul să cercetăm gradul de amicalitate al meciurilor amicale de fotbal. În acest sens, ne-am deplasat la stadionul Giulești, sîmbăta trecută, și de atîta amicalitate, cîtă se instalase între Steaua și Rapid, ne-am întors cu spinările pline de cioburi de sticle aruncate de amicii rapidiști ai steliștilor, a căror agresivitate nu era întrecută decît de amicalitatea lor. Doi eliminați de pe teren, Sameș și Dumitru, alte troznete și trăznete, un arbitru furînd fără rușine în favoarea Rapidului, pentru că, dealtfel, jucase la Rapid (numitul Stăncescu). Ce-o fi fost amical, în tot meciul acela, nu știu. Însă, ca să nu fim prea curioși în continuare, chiar în acea seară, în sala Dinamo, echipa arbitrilor divizionari din București ne-a arătat pe viu — uneori pe prea viu — ce înseamnă un meci amical. Cu cîteva luni înaintea ieșirii la pensie, Aurel Bentu și-a pus în gînd, probabil, să distrugă fizic cîțiva gazetari, după ce a făcut ce-a vrut în prima divizie națională, ca arbitru. Același Stăncescu, foarte exigent cu două ore mai devreme față de Sameș, a sărit pe gazetari să-i împuțineze, sub privirile surîzătoare ale unui vechi părinte al tuturor posibilităților din arbitraj, Mircea Crușcu. Gazetarii au mai fost înjurați, cum se cuvine, de arbitrul Raica, dar capac le-a pus la toate Constantin Dinulescu, fost internațional, om în toată firea, elegant nevoie mare, care, observînd forma excelentă a portarului echipei «Flacăra», Ilie Tudora, i-a trîntit, cînd nimeni nu era atent, un pumn în nas, făcîndu-l knock-out pe acesta pentru jumătate de minut. Astfel, caracterul amical al meciului s-a întețit și mai mult și cu o lipsă de rușine demnă de cauze mai odioase, actualul arbitru Dinulescu a recunoscut că, într-adevăr, l-a lovit pe portarul gazetarilor, dar nu știe de ce... Același Dinulescu a mai zvîrlit de două-trei ori cu cotul în plexul apărătorilor cu care se lupta pentru minge, același M. Crușcu a surîs; din poarta arbitrilor Gelu Popovici i-a atras atenția unui înaintaș al gazetarilor că dacă îl prinde pe alături îi rupe picioarele și meciul Arbitri-Flacăra s-a încheiat cu scorul de 3-3.

Sigur, totul e posibil, sigur, viața e grea și pentru arbitri — și sperăm ca în numerele noastre viitoare să arătăm cît de «grea» e această viață a unor arbitri. Însă ar trebui, poate, stabilit un criteriu de funcționare pentru aceste meciuri. Chiar nu se întîmplă nimic cu cei care calcă în picioare caracterul amical al unui meci? E posibil ca dintr-un asemenea meci un om să se aleagă cu o invaliditate pe toată viața. Simpla mustrare a arbitrului sau eliminarea de pe teren nu ajung. Pînă la urmă, dacă mai e ceva amical în asemenea meciuri, trebuie spus că amicale rămîn pedepsele. Restul, din cauze necunoscute, nu e deloc amical

C. SÎRBU

AI.CLENCIU

Un pitic foarte mic
Face baie în ibric

cronica de fotbal

starea echipelor (IV)

Mai mult ca sigur că cel puțin două dintre echipele clasate pe ultimele patru locuri vor retrograda. Este ceea ce de obicei se numește calculul hîrtiei, rămas mai totdeauna necruțător. Desigur există și minuni și ne putem aștepta să asistăm, de pildă, la o țîșnire spectaculoasă a unuia dintre codașe, oprindu-se pe cine știe ce trapez din prima parte a lungii înșiruiri de echipe. Dar asta face parte din domeniul fanteziei și mai bine ar fi să rămînem în cadrul probabilităților.

Rapid Giulești anunță un sezon bun. Existau pentru asta toate motivele. Lotul nu era cel mai rău, dacă socotim în comparație cu celelalte formații, un antrenor energic și pus pe fapte mari exista, tinerii introduși în echipă promiteau destul, iar jucătorii mai vechi nu arătau chiar ca niște pensionari. Ce s-a întîmplat cu Realul nostru n-o să ne dăm seama prea devreme. Se pare că, pe de-o parte, orgoliul lui Macri a dărîmat multe, iar pe de altă parte blazarea fotbaliștilor de pe Podul Grant a făcut restul. Rezultatul este destul de neplăcut, aflîndu-ne astfel în situația de a ne întreba dacă nu cumva, la anul, echipa feroviară va fi în B. La o simplă observație generală, putem spune că Rapidul n-a jucat altfel decît în alți ani. Giuleștenii practică un fotbal capricios, ei fiind capabili oricînd să răstoarne un rezultat; au jucători excelenți ca Răducanu, Pop, Angelescu, Florin Marin, Marin Stelian, Dumitriu II, Neagu, Petreanu și acest Bartales, venit recent în rîndul violeților. Ce lipsește aici, la Rapid, este coeziunea. Jucătorii nu mai sînt convinși că fără o pregătire severă nu pot să scoată rezultatele dorite. Mi se spune că prin circiumile din jurul Podului Grant, Marin Stelian și Bartales beau rachiu cu șapca. Or, astfel de «performanțe» am mai văzut noi unde duc. Aș mai zice că și îmbătrînirea lui Dumitriu II este tot mai evidentă și că bunăvoința lui Năsturescu nu mai ajunge. Răducanu, pe care-l știm așa cum îl știm, are un rol covîrșitor în surparea autorității oricărui antrenor. Ca și la Națională, Rică practică rolul de animator, face cîteodată partide mari, dar și gafe ireparabile. La drept vorbind fotbalul este el o joacă, dar o competiție are legi de fier. N-ajung bancurile, n-ajung luările peste picior, mai este nevoie și de sudoare, de exerciții îndelungate și cîte și mai cîte. Nu cred că Urecheatu, noul antrenor al Rapidului va reuși să scoată la mal corabia ciuruită a Giuleștenilor. Nu are cum.

Petrolul din Ploiești nu anunța un sezon prea strălucit, numele noi, cît ar fi fost ele de promițătoare, nu garantau mai mult decît s-a realizat. Rămureanu, Gruber, Cringașu, Dincuță, Cuperman, puteau, cel mult, să dea culoare acestui unsprezece, dar numai atît. Un Țaporea, Pisău și Eparu sînt jucători care abia răsar. Controversatul Pîrvu, atît de capricios, nu a întărit în nici un fel formația petroliștilor. Mai adăugați la toate astea schimbarea din mers a antrenorului și plecarea definitivă din poarta ploieșteană a lui Mihai Ionescu și veți avea imaginea eșecurilor acestei formații.

C.F.R. Cluj, revelația anilor trecuți, plătește eforturile disperate de mai înainte. O formație în care numai un Adam, Petrescu sau frații Bretan spuneau ceva, ar fi fost de mirare să repete isprăvile din vara trecută, cînd feroviarii clujeni ocupau un loc atît de bun. Căderea aceasta explicabilă, dar nedorită, va pune doctorului Rădulescu mari probleme în returul care ne așteaptă.

În sfîrșit, ultima clasată, S.C. Bacău, confirmă că politica de neprimenire a cadrelor duce fatalmente la situații nedorite. Cu jucători uzați ca Ghiță, Dembrovschi, Rugiubei (care a și părăsit echipa), Pană, Hriscu și Băluță, nu se putea face mai mult. Au fost și niște indisponibilități dar asta nu poate să scuze imprudența conducătorilor clubului, care aruncă de vreo opt-zece ani cam aceleași nume în arenă. Cum minuni nu văd a se mai face, disting în S.C. Bacău un candidat sigur pentru un loc din divizia B.

Eugen BARBU

P.S. Din rezultatele «amicalelor» disputate de divizionarele A pînă acum, deslușesc un început greu de drum al lui Teașcă la *Steaua* Se confirmă ideea noastră că aici nu există o linie de fund solidă și o înaintare băgăreață. În mod ciudat, cu tot lotul numeros avut la dispoziție, Piticul trebuie să-și caute jucători noi.

groapa cu lei

Excelentă ideea antrenorului C. Teașcă de a-și testa noua sa echipă pe Giulești, sîmbăta trecută. În teren a fost cum a fost — jucătorii din Grant n-au fost niciodată în stare să fie o echipă de troznitori — acolo nu era decît arbitrul Stăncescu, care pe față și fără nici o umbră de ezitare a acordat un penalty gratuit gazdelor, iar mai apoi ca să-și răscumpere greșelile i-a scos din joc pe Dumitru și Sameș.

La tribuna a doua, o mînă de huligani i-au împroșcat pe toată durata partidei pe jucătorii Stelei (cu preferință pentru Dumitru și Sătmăreanu) cu cuvinte grele, urît mirositoare, la care nici nu îndrăznesc să mă gîndesc că le-ar putea suporta hîrtia. Ostilitatea aceasta de-a dreptul ilogică — pînă la urmă, Rapid-Steaua a fost un meci amical — ne-a zgîriat urechile minute în șir fără întrerupere, fără ca nimeni să se sesizeze, fără ca nici un om de ordine să se uite măcar în direcția invectivelor.

Oamenii ordinii nu s-au emoționat dealtfel nici atunci cînd o sticlă grea, abia golită de conținut, a vîjîit prin aer și a plesnit noroiul la numai cîțiva centimetri de piciorul unui nevinovat arbitru de linie. Asta în vreme ce pe deasupra băncii antrenorilor curgea o adevărată ploaie de cioburi de sticlă spartă și lăsată să alunece la vale pe toboganul de ciment de sub gradene...

Deci, Teașcă a avut o excelentă idee, sau poate o intuiție. Cunoscînd oarecum Giulești-ul, el și-a adus echipa în Grant. O echipă la început de drum, nesigură la fiecare pas, aproape dezorientată, ezitînd deocamdată între ce știa și ce o învață Teașcă. Steaua are nevoie în momentul de față mai mult decît de orice pe lume de înțelegere, de răbdare, de încredere. Este momentul greu al începutului.

Majoritatea antrenorilor lumii ar fi preferat tocmai pentru această clipă meciuri mai ușoare, abia de pipăire a forțelor proprii. Teașcă, așa cum îl cunoaștem, a făcut pe dos, aruncînd echipa, pe care a luat-o în primire abia de o lună-două, direct în «groapa cu lei». Ca să se lămurească și să știe pe cine poate conta. În definitiv, pe multe stadioane Steaua poate fi privită, ca sîmbăta pe Giulești.

Opriți, însă, bombardamentul cu sticle!

Dumitru GRAUR

principii și năravuri

un hobby numit clorofilă

I.M. locuiește în dulcea Moldovă (colonia Săvinești, vila nr. 31, apart. 4). Hobby-ul domniei-sale este... clorofila. Din 1966, de cînd s-a mutat în actuala casă, a pus mîna pe unelte, a cheltuit ore și zile întregi, pentru ca, pînă la urmă, «miracolul» să se producă: dintr-o curte care pînă atunci arăta ca un maidan a reușit să facă un adevărat «parc dendrologic» (cum îi place să spună). Specii diferite de copaci, de arbuști (locatarul fiind absolvent al unei școli tehnice de silvicultură) atrag acum atenția trecătorului, încîntîndu-i ochiul și umplîndu-i totodată plămînii cu aer purificat (ceea ce nu-i puțin lucru într-o zonă intens industrializată). I.M. își iubește copacii ca pe proprii săi copii. Dar iată că pînă și niște «copii vegetali» pot avea dușmani...

În urmă cu doi ani, în aceeași vilă nr. 31 se mută și zidarul M.I. (lucrînd pe un șantier din localitate). Fire deosebit de respectuoasă, om *civilizat* în sensul profund al cuvîntului, obișnuia chiar să-i spună lui I.M.: «Să trăiești, vecine, ce noroc am avut să dau peste un vecin ca dumneata», etc. Stimă reciprocă. «Raiul» ține pînă-n ziua în care. Începînd tot cu vorbe catifelate, M.I. zice: «Dragul meu vecin, dacă mie îmi vine mașina proprietate personală, unde o bag?» Întrat «la idei», celălalt întreabă: «Păi dumneata unde crezi c-ai putea-o' parca?» Replică decapitantă: «Unde într-altă parte decît în fața casei, adică în grădină?!» Pe scurt, cel cu hobby-ul clorofilei în sînge demonstrează, pledează cauza copacilor, a arbuștilor, a florilor... Vecinul însă nu-i teribil de... pretențios: «Doar vreo doi, trei, patru copaci și șase butuci de viță ornamentală tăiem și gata, am băgat mașinaș... Îngrozit, I.M. nu acceptă soluția, M.I. conchide, împăciuitor: «Ei, lasă, vecine, nu te necăji, mașina nu mi-a venit încă, mai vedem noi»...

Și s-a văzut! I.M. pleacă în concediu, despărțindu-se greu de «copiii» săi, mai ales că butucii de viță ornamentală începuseră să vegeteze (frunzele crescuseră aproape 2 cm). Abia aștepta omul reîntoarcerea din concediu. Ce-a găsit? Exact șase butuci de viță cu vegetația întreruptă (urme de acid azotic la rădăcina lor) și cinci arbuști Tuia cu coronamentul uscat (prin același procedeu). Este anunțat numaidecît I.L.L. Săvinești. Cineva se deplasează la fața locului, vecinul îi strigă atunci hoțului de păgubaș: «Să-ți fie rușine, nu cumva mă bănuiești pe mine că ți-i-am otrăvit?!» De atunci încolo, fostul bun vecin a devenit inamicul nr. 1: insulte peste insulte, amenințări... Încheiate cu prezența amîndurora în fața instanței de judecată. La primul termen nu se împacă. Apoi, pe stradă, I.M. este ajuns din urmă de către M.I., acesta își prinde mapa (umblă cu mapa dumnealui) la subțioară și, în văzul public, începe să cîrîie prelung (fiindcă, vezi doamne, iubitorul de natură e un pic mai brunet). Amendă (400 lei) pentru M.I., din nou tribunal și o împăcare forțată, fiindcă — altminteri — vinovatul ar fi fost condamnat. Pe scurt, focul nu se stinge (acum, pe capul lui I.M. curg acuzații că într-o noapte i-ar fi smuls vecinului soneria de la ușă, c-ar fi fost chiar văzut în pijama — cercetări, pînă își amintește «vinovatul» că era în tura de noapte, în ziua respectivă, la fabrică)...

Întrerup aici relatarea epopeei de la Săvinești, nu însă înainte de a reproduce cuvintele pe care tatăl preachinuitului locatar al vilei nr. 31 i le-a spus, cică învățătură pentru viață: «Cu vecinul să nu te certi niciodată». De acord! Dar ce faci cînd vecinul se ceartă cu tine?

Mihai STOIAN

ce profețim, ce profesăm

despre superioritatea eșecurilor

Se debitează atîtea impresii și opinii hazardate în multe din comentariile literare care apar în publicațiile noastre încît nimic aproape nu ne mai miră, convinși tot mai mult că actul critic se realizează parcă în virtutea unei celebre butade caragialești: «știi să citești, ești critic». Nici noi, poate, n-am mai fi luat în seamă aserțiunea, destul de sentențioasă, a unui critic — este vorba de C. Stănescu — dacă cel mai adesea n-am fi remarcat probitatea sa profesională și etică și dacă judecata de valoare respectivă n-ar fi fost publicată într-un cotidian de prestigiul și cu înrîurirea educativă ale «Scînteii tineretului». Dealtfel, așa se și explică faptul că abia acum, cînd a trecut mai bine de o lună de la apariția însemnării în cauză (vezi *An literar* de C. Stănescu în «Scînteia tineretului» nr. 7661 din 8 ianuarie 1974) și ne-am «distanțat» oarecum de impresia primei lecturi, încercăm să formulăm o opinie diferită de cea a autorului citat. O facem nu neapărat pentru că ne-am număra printre aceia cărora «valorile li se par imuabile și eterne», cum avertizează insinuant pateticul apărător al producției literare neobișnuit de bogate a anului 1973.

Ceea ce supără mai ales în zelul polemic cu care C. Stănescu vrea să apere fecunditatea și nivelul general al gîndirii artistice ajunsă *«la o cotă neatinsă cu zece sau mai mulți ani în urmă»* este contrapunerea tendențioasă, lipsită de luciditate, neștiințifică dacă vreți, a două stadii ale literaturii noastre, care în orice caz, nu se exclud reciproc. Corolarul unei asemenea judecăți ad-hoc este nici mai mult nici mai puțin *superioritatea eșecurilor de azi* față de succesele de acum zece ani și mai mult.

«De asemenea — opinează C. Stănescu în susținerea radicalei detașări valorice a gîndirii artistice de azi față de cea pusă sub semnul întrebării într-un mod sui-generis — *oricît ar putea să pară de curios, incomparabil este și nivelul «eșecurilor»*. UN «EȘEC» DE AZI ESTE CHIAR MAI BUN DECÎT UN SUCCES AL ACELEIAȘI PERIOADE» (sublinierea noastră). *Se va spune că acesta este în general «avantajul» progresului obiectiv al mersului înainte. Nu este numai atît. O serie de autori n-au «progresat» deloc, ba chiar au luat-o înapoi. Aici ne apare decisivă nu contribuția excepțiilor, ci a tentativelor ambițioase soldate, unele, cu cărți bune, altele cu eșecuri însă de care n-am accepta că ne putem lipsi. Cîți cititori nu preferă unui succes mort un eșec viu și fertil?».* Urmează o înșiruire de titluri și de considerații despre actualitatea cărților care nu pleacă *de la obiect, ci de la subiect*, actualitate care este *și a autorilor*, după cum apreciază criticul, în virtutea unor criterii lesne de înțeles din moment ce totul nu mai pornește de la obiect, ci de la *subiectiv*, am zice noi.

Ce pare într-adevăr curios e că preopinentul nostru, în plină afirmare literară «cu zece și mai mulți ani în urmă», are o memorie atît de scurtă și dă prea repede uitării succese care în orice caz nu aparțin «consacrării distante a istoriei». De curiozitate, am revăzut bilanțurile literare de acum «zeci și mai mulți ani» precum și evaluările datorate unor critici care nici acum nu se numără printre «absenții» vieții literare — între altele și pe acelea ale lui C. Stănescu — și printre succesele cărora sînt contrapuse eșecurile de azi am găsit cărți de proză memorabile semnate de Zaharia Stancu, Eugen Barbu, Marin Preda, I.M. Sadoveanu, Fănuș Neagu, Ion Lăncrănjan, D.R. Popescu, Teodor Mazilu, Nicolae Velea etc. Ca să nu mai vorbim de poezie, domeniu în care, alături de volume de o incontestabilă perenitate literară aparținînd lui Tudor Arghezi, Eugen Jebeleanu, Mihai Beniuc, G. Călinescu, Geo Dumitrescu, Ion Vinea, M.R. Paraschivescu, Nina Cassian, Ștefan Aug. Doinaș, Al. Andrițoiu, Ion Gheorghe, Gh. Tomozei și încă mulți alții, printre care se numără ca proaspeți și valoroși debutanți Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Ilie Constantin, Mihai Negulescu, Grigore Hagiu, Darie Novăceanu, Constanța Buzea, Ana Blandiana, Ion Alexandru.

Mă întreb de aceea: de ce oare simte neapărat nevoia criticul nostru să contrapună dacă nu tuturor, fie și numai unora dintre succesele perioadei de acum «zece și mai mulți ani», eșecurile de azi? Să fie oare atît de superioară operelor verificate de timp din acea perioadă o carte eșuată, cum s-a demonstrat de cei mai mulți comentatori, falsă de oriunde s-ar pleca — de la obiect sau de la subiect — precum romanul «Sfîrșitul babic» al lui Petru Popescu? Pun aceste întrebări pentru că ne aflăm în plină perioadă de evaluare a producției literare din cele trei decenii de la Eliberare, cînd «primatul sintezelor», după cum afirma nu demult unul dintre criticii noștri, va fi la ordinea zilei. Dacă într-un asemenea spirit și cu o asemenea probitate științifică și etică vor înțelege unii dintre criticii noștri să facă sintezele, lucrurile vor apărea evident curioase. Mai ales pentru cititorii tineri, cum sînt cei ai «Scînteii tineretului», care în urmă cu «zece și mai mulți ani» nici măcar nu învățaseră să citească.

Niculae STOIAN

cuvinte încrucișate

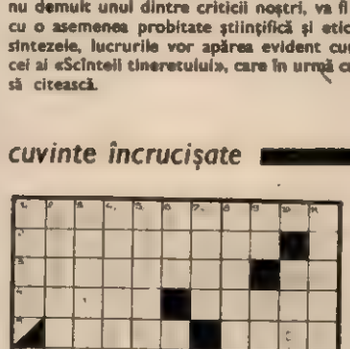

polisportivă

ORIZONTAL: 1) Niște sportivi care sînt mereu ca picați din cer! 2) Avocați... 3) Probă la nevoia prietenului! — Un glas de pe extremă! 4) A fi într-o poziție specifică... de pat — «O întindere» frecventă la atletism. 5) Parcă sînt legați de picioare — Foc nesănătos la... pitici. 6) A suspenda — La botul calului din start și la sosire. 7) A trage direct... în gol! — Specialiști ai ideilor fixe (sing.). 8) Probă din concursul Sedentarilor fără Leac. 9) În afară! — Mijlocește o explozie întîrziată — Merg la Roma. 10) A rămas cu... balonul luat. 11) Atributul — scuză al unor întîlniri fără nici un Dumnezeu — Cei mai buni.

VERTICAL. 1) O modalitate lăudabilă de a scăpa de balon — Țintă în box, cu ochi și cu sprîncene! 2) E mereu în ofsaid, deși pasiv (fem.) — Feminin. 3) Marcă (nu-i de ici, de colo!) — Intrarea pe pistă! 4) Zboară, nu alta — O «reprizăă la tir. 5) Bătaie... de joc, considerată ca artă — Arbore răsinos. 6) Vechi portar bucureștean — Compromis între cort și vilă. 7) Legat de mîini și de picioare! — Fețele cu... arcul. 8) O acțiune la voia întîmplării. 9) Cuvînt de legătură — ...Tepe, așezare dobrogeană — Atac pe centru! 10) De o categorie mai mult decît grea. 11) Antrenori.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului «LITERARĂ» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) CREANGA — LABE. 2) REBREANU — RAM. 3) E — ED — SLAVICI. 4) ACNEE — OS — ION. 5) TAIATI — RA — VE. 6) R — LINA — HAIS. 7) BAH — CS — BARAC. 8) AGATE — VL — A — U. 9) RISI — CIOARA. 10) SADOVEANU — BD. 11) ALECSANDRI — A. 12) NEU — HIU — ARON.

poluarea folclorului

o poliță în alb

Multe greșeli au fost comise, după cum s-a mai arătat, prin programele standardizate, generalizate, ale unor ansambluri sau formații artistice în care dansurile — de pildă — au fost amestecate fără a se ține seamă de specificul caracteristic locului în care funcționează respectivele înghebări artistice. Cu timpul s-a dat uitării gîndul care a stat la baza înființării acestor formații, cînd, cu aproape 3 decenii înainte, s-a pus cu hotărîre accentul pe valorificarea și cultivarea patrimoniului artistic regional.

Socot o obligație profesională de seamă cercetarea cu amănunțime a programelor folclorice și bineînțeles, în limita posibilităților, ascultarea emisiunilor de la radio. Studiind Programul Radio TV nr. 6 — 1974 (săptămîna 3–9 februarie) am marea bucurie de a constata că în organizarea schemei emisiunilor a intervenit o schimbare esențială. În ceea ce ne privește, atribuim o mare însemnătate evenimentului, avînd convingerea că el va contribui în mod fericit la înviorarea vieții noastre folclorice.

Iată despre ce e vorba. De luni, 4 februarie, a fost introdusă, pe programul 2, noua emisiune *Zone folclorice*, în care urmează a fi prezentată muzica diferitelor regiuni, în parte.

Prima săptămînă radioul ne oferă la *Zone folclorice*, muzică populară după cum urmează: Gorj — luni, Mureș — marți, Argeș — miercuri, Bacău — joi, Dobrogea — vineri și Banat — simbătă.

Prin această modificare s-a cîștigat un principiu de seamă în privința distribuției muzicii populare la microfoanele noastre. Datorită schimbării menționate se va crea, pe de o parte, o varietate binefăcătoare în prezentarea programelor, iar pe de altă parte, ascultătorilor din diferitele regiuni li se va da o justificată satisfacție. (Nu o dată mi-a fost dat să ascult nemulțumiri ca acestea: «Dă' de la noi de ce nu se pune niciodată muzică?») Ce mare încurajare va însemna emisiunea pentru tineretul care preia cu sîrg cîntecele vîrstnicilor ori de cîte ori se convinge că ele sînt prețuite. Dimpotrivă, am avut prilejul să constat cum același tineret s-a depărtat de la bunurile artistice ale predecesorilor, numai pentru că ele nu fuseseră valorificate cum se cuvine.

Am fi preferat ca această însemnată modificare să nu se producă atît de discret. Este de dorit ca acei ce au luat lăudabila măsură, să o sublinieze printr-o publicitate suplimentară. Ar fi bine ca ziarele locale, din diferitele regiuni, să aibă o grijă deosebită în a-și anunța cititorii despre ziua și ora în care muzicii lor populare i se consacră un anume timp. Emisiunea *Zone folclorice* nu se cade să treacă neobservată.

Dacă schimbarea sus-amintită se datorește în oarecare măsură și rubricii pe care o semnăm, nu avem decît motive să fim mulțumiți, dacă însă inițiativa aparține numai Direcției muzicale a radiodifuziunii, satisfacția noastră este încă mai mare, dovedind că, la locurile corespunzătoare, se află oameni de bine care sînt preocupați de însemnata problemă a viabilității cîntecului nostru popular. Îi felicităm din suflet pe cei care au luat foarte lăudabila măsură.

Este adevărat că pentru moment iscălim o poliță în alb, neavînd încă putința să ne dăm seama cum va fi realizată sus-pomenita emisiune.

Sîntem însă convinși că ea va fi bună, ținînd seama că radioul are o echipă de specialiști plini de bunăvoință, care trebuie doar încurajați.

Hari BRAUNER

starea comerțului

cîte mode?

Știm că hainele, hainele noastre de toate zilele nu sînt numai veșminte uzuale de acoperit trupurile. Mai sînt și expresia stadiului unei industrii — poate pe nedrept numită ușoară — mai sînt și indicatori ai nivelului nostru de trai, mai sînt și indici sociologici ai nivelului de urbanizare și de cultură a cetățeanului. Noi știm că avem o industrie ușoară la o cotă foarte ridicată pe piața lumii — dovadă exportul intens cu firme și țări de mari tradiții în ramură — că avem o industrie ușoară cu probleme foarte grele de rezolvat în actualul cincinal și în perspectivă pînă în 1980 și 1990, de la fabrici ultramoderne de pus în funcțiune și de utilat pe potrivă, conform celor mai exigente norme ergonomice, pînă la calificarea cadrelor și găsirea unor noi surse de materii prime și tehnologii de fabricație, dar acestea, acestea sînt «treburile interne», «munca subterană» a o mulțime de specialiști bine plătiți de către stat, a o mulțime de organisme — fabrici, mari întreprinderi, centrale industriale, institute de cercetări, minister. Pe noi, cetățenii, ne interesează *produsul*. Adică hainele. Să intrăm în magazine unde să ne găsim veșmintele de care avem nevoie, *acum, în 1974. Rezistente, frumoase, în consens cu moda, cu moda lumii și dacă se poate în conformitate, de ce nu?! cu o linie de modă proprie, românească specifică (neînsemnînd neapărat folclor)*. De aceea, nu întîmplător, credem, ne întrebăm de ce nu avem pe piață pretutindeni și în magazinele din Focșani și Galați, din Bistrița-Năsăud și Dej, hainele care se vînd la «Confecția»-București cu etichete pentru străinătate? Există o indicație fermă a conducerii de partid și de stat ca lucrurile de nivelul celor produse pentru export să fie date și pe piața internă. La noul supermagazin din Galați, într-un sfîrșit de ianuarie, am văzut la toate raioanele de confecții și tricotaje pentru femei mărfuri demodate și urîte, le spun eu, chiar dacă termenul e prea tare și supără. Poate fiindcă era perioada soldărilor, dar de ce soldăm? De ce înseși soldurile sînt nevandabile? Nu pentru că s-au demodat ca linie, colorit, contexturi, cum este în general tendința în lume a soldărilor, ci pentru că, o bună parte dintre ele, încă din faza de fabricație vin demodate, ori urîte, ori cu mărimi și talii necorespunzătoare tipului nostru constituțional, măsurătorilor noastre antropometrice, ori pentru că au defecte. Chiar dacă în Franța moda Parisului nu e moda Franței nu ne interesează. Noi vrem — și avem motive întemeiate să vrem azi în societatea noastră socialistă, *în consensul* politicii partidului și statului nostru de ridicare a nivelului de trai, a nivelului de cultură și de civilizație al întregului popor — ca moda Bucureștiului să fie moda întregii țări. Nu putem ignora că moda vestimentară este un mijloc de educație (și nu numai estetică) și un indice de civilizație. Urmăm a ne îmbrăca și noi pînă în 1980, 90% «de-a gata» — și e bine așa, e în avantajul veniturilor populației — și atunci e drept să ridicăm cu acuitate problema calității pe care o vrem de la confecții. Ca și aceea a îmbrăcămintii pentru copii care, deocamdată, are încă multe minusuri la cantitate. Cantitatea se va rezolva curînd, ne-a anunțat recent Ministerul Industriei Ușoare, tot la fel cum ne-a informat că *se vor căuta resursele pentru ieftinirea ei*. În schimb, nu ni se dau certitudini la capitolul *calitate*. Oare de ce? Aici să nu fie resurse? Cunoscîndu-se specialiștii, noi credem că da. Totul e să nu li se dea producătorilor apă la moară «că nu se poate», chiar de către forul tutelar. Aș vrea ca «procesele de intenții» să-mi aparțină și să avem în viitorul apropiat: o confecție sută la sută de calitate, o modă proprie, cu personalitate, o linie românească de modă, să avem și pe piața de la Vaslui ceea ce exportăm în Franța, să ne îmbrăcăm copiii ieftin, frumos și cu haine durabile.

Cici IORDACHE

cronica pretențiilor

box, folclor, poezie

Nu mă revoltă — ca pe alții — faptul că pînă acum boxul nu a fost interzis. Asta nu pentru că m-aș da în vînt după această formă de bumbăceală, datorită căreia cîte un nefericit moare deodată cu mușchii săi impresionanți, destinați, în principiu, vieții. Nu. Mă gîndesc însă că, dacă pe lume tot continuă să existe poftă de bătaie, e mai bine ca ea să se consume în dispute restrînse — unu contra unu — decît în cele colective, care se numesc uneori războaie. Așadar, încăierările generale le prefer pe cele mici numite box, trîntă, lupte libere, lupte greco-romane, judo, jiu-jitsu ori catch. Boxerii, acești bărbați de toate culorile, care se lovesc pînă capătă toți culoarea legumei numită la noi vînătă, mi se par uneori niște bieți condamnați ai poftei noastre de dispută, puși față în față pentru a se lovi spre a satisface, în parte, setea noastră de conflict, sete care se ascunde în spatele lor ca o armată invizibilă dar teribilă. Așadar, boxerii sînt, poate, niște șefi de oști care se înfruntă de unii singuri pentru a nu lăsa armate bîntuite de patimi să se ciocnească.

Deși plictisitoare, mă amuză încă amenințările teribile dinaintea meciurilor *(Te voi strivi ca pe-un gîndac!)*, speranțele triste de după înfrîngere *(Azi el a fost mai bun, dar în viitorul meci îi voi sfîrteca pe acest maimuțoi!)* și mai ales frumoasele aprecieri pe care le au unul despre celălalt cei doi rivali de-o viață pe la 70 de ani, dacă îi apucă *(joe a fost un boxer fenomenal, un om excelent și-un tată desăvîrșit! Jimmy mi-a fost întotdeauna ca un frate chiar dacă l-am făcut K.O. de 34 de ori. A fost cel mai mare boxer al tuturor timpurilor. Ca și mine, dealtfel!)*.

Ce nu mă amuză sînt stupiditățile scrise cu prilejul «meciurilor secolului». O colecție de asemenea năzbîtii am citit, sub titlul ridibil *Folclorica încleștare*, într-un săptămînal, după meciul Clay-Frazier. Autorul, a.b., scrie că de mult nu a văzut *«o sinteză de o asemenea claritate, vecină cu schematismul din care s-au născut atîtea capodopere»* (sic!) *«de mult nu am avut sub ochi o imagine atît de limpede, cum numai în folclor mai putem găsi, asupra principiului care a stat și stă, în felul lui* (sic!), *la baza atîtor pași făcuți de omenire înainte lupta dintre bine și rău, între inteligență și forța brută»*. Ce i-a reamintit lui a.b. meciul cu pricina? *«Puternica, folclorica* (sic!) *încleștare dintre Clay și Frazier, văzută marți seara la TV, ne-a reamintit faptul că, deși trăim o epocă a disociațiilor, a nuanțelor subtile și aburoase* (sic!), *marile, eternele adevăruri continuă să țîșnească din situațiile limpezi (!), clare, construite pe apăsate și instructive contraste»*. Nu știu ce marcă este televizorul lui a.b., dar iată ce adevăruri a văzut a.b. țîșnind în timpul meciului: *«adevărul elementar că într-o asemenea luptă în care adversarul, meschinul* (adică Frazier, n.n.) *dar puternicul adversar, încearcă cu inexplicabilă, inconștientă patimă să te reducă la tăcere, înțelepciunea, calmul, luciditatea, răbdarea, echilibrul* (acesta e Clay, după a.b.) *și toate celelalte calități pomenite pînă acum te pot duce la ideea prețioasă că e cazul, ai dreptul, din cînd în cînd, deși asta nu te caracterizează* (păi, stimate a.b., Clay fiind boxer tocmai asta-l caracterizează) *să le alături și cîte o bine simțită, ușor disprețuitoare, dar eficace directă de dreapta. Ceea ce a și făcut Clay, poet în timpul liber»*. Așadar, deși s-a suit pe ring din aceleași motive ca și Frazier, adică să-și «reducă adversarul la tăcere», Clay nu e meschin. Adică Frazier reprezintă forța răului, și Clay pe cea a binelui!? Și eu m-am bucurat că a cîștigat Clay, numai că asta e altceva.

În ceea ce privește faptul că Muhamad Ali, alias Clay, este poet în timpul liber și, deci, nu doar «o forță oarbă» ca Frazier, țin să vă aduc la cunoștință, stimate a.b., că ipostaza de poet a lui Cassius Clay este o gogoriță publicitară și că inteligentul, înțeleptul, răbdătorul, echilibratul, superiorul și blîndul dumneavoastră idol scrie în timpul său liber versuri (citez aproximativ, deci din memorie) cam de felul acesta: «te voi plesni peste bot/ pînă îți voi face buzele/ precum două bucăți de marmeladă» Destulă *gingășie* pentru un reprezentant al binelui și al nonviolenței, nu-i așa?

Dorin TUDORAN

spectacole

TEATRUL „MIC"
viața e ca un vagon ?

de Paul EVERAC

Piesa — replică la «Ferestre deschise» — este o radiografie într-o structură eterogenă care îi dă prilej autorului să observe de aproape personaje adunate, din necesități dramaturgice, într-un vagon de dormit Arad-București. Monologul lui Frențiu, *întins* pe întreaga suprafață a operei, este populat de o galerie de fizionomii însemnînd, toate la un loc, polul opus cu care «conștientul și minunatul» muncitor de la Uzinele de vagoane din Arad intră în conflict. Frențiu (un fel de nea Mărin-ardelean) devine în spectacol un reprezentant al creatorilor de bunuri materiale. Cel ce produce și cărula, în mod firesc, l se cuvine să aibă acces la tot ce produce. O să vedem însă cum lui Frențiu o seamă de interpuși îi refuză favoarea de a fi beneficiarul de drept al bunurilor create de el. Eroul traversează aventura sa cu umor, indignare, perplexitate și uneori cu îngăduință obținînd succes prin comicul de situații, dar mai ales prin cel de limbaj. Textul cultivă cu efect sigur la public savoarea graiului ardelenesc cu multe cuvinte neașteptate care pentru mulți produc doar un efect onomatopeic. Ambiția lui T.F. de a-și petrece concediul în străinătate stîrnește oarecare contrarietate în rîndul alor săi. De Frențiu este nevoie la uzină; fără Frențiu nu se poate, Frențiu poate fi chemat din concediu; Frențiu trebuie să cedeze locul în trên pentru că el este un om «conștient și minunat» și înțelege «contextul european», înțelege întotdeauna cînd este nevoie să lase de la el, să cedeze în favoarea altora care-și arogă drepturi pe vorbe și contexte. Și Frențiu cedează dar nu tace (aș fi preferat să tacă și să nu cedeze!), el observă totul și se destăinuie publicului. În avîntul destăinuirii sale, actorul poate chema pe nume vreun prieten din sală dacă aceasta servește argumentației sale. Ideea regiei, Ion Maximilian, de a-l aduce în scenă pe Frențiu călare pe un tren (ca pe un Guliver într-o lume măruntă) este bună pentru că sugerează profilul personajelor din noaptea călătoriei lui. O lume mică, epidermică, meschină și în ultimă instanță absurdă îi strică somnul eroului nostru. Se lansează o idee care la o analiză mai atentă este falsă. Faptul că lui Frențiu, muncitorului Teodor Frențiu i se refuză accesul la bunurile create de el nu se poate accepta. Oameni conștienți și minunați sînt pe întreaga coloană a societății noastre și locurile care i se cuvin lui Frențiu, Frențiu le ocupă. Asta înseamnă că s-a pus pe umerii personajului o sarcină pe care n-o poate duce. Nea Mărin nu este decît nea Mărin al lui Amza Pellea și nimic altceva. Frențiu nu este «minunat și conștient» pentru a ceda mereu, constrîns de niște indivizi dubioși, ci pentru a-și impune și apăra drepturile. Faptul că cedează e o chestiune personală. Mulți dintre spectatori au văzut, mai ales în prima parte a piesei (dramaturgic mai reușită) niște așa-zise «îndrăzneli». În ce constau, în fond, aceste «îndrăzneli»? Este cineva care să tacă, să nu «îndrăznească» să reprime atunci cînd birocratismul, servilismul, aroganța umilesc bunul-simț? Dacă este, atunci acel cineva greșește. Este cineva care să accepte sforăiala unor clișee verbale vide de conținut, imorali care fac morală și să nu «îndrăznească» să-i reducă la tăcere? Dacă este, atunci acel cineva greșește. Dezvăluirea unor practici infirmate de legile noastre morale și etice nu este «o îndrăzneală» ci o atitudine. Și Everac are atitudine. Păcat de unele exagerări, periferice și derutante, cum ar fi scenele din cușetele femeilor. Spectacol alert, este servit de o distribuție excelentă și un decor (arhitecții Diana și Vladimir Popov), supiu, ingenios. Dumitru Furdui (Frențiu), experimentat în recitaluri (Salonul nr. 6, montaj Whitman ș.a.), actor cu o binecunoscută inteligență scenică, ne cucerește fluturîndu-și figura sa de adolescent (cu fire albe după urechi), incitînd atenția publicului. Furdui povestește în graiul ardelenesc, pigmentat cu moldovenismele sale de acasă, ce i s-a întîmplat în concediu cînd a vrut să plece în Turcia. El se lipește ca o marcă pe scrisoare de bunăvoința publicului pentru a-l face martor, încîntîndu-l cu spontaneitatea și talentul său. Vasile Nițulescu intră în scenă, dînd trup și suflet unui personaj care pare *surmenat de chefuri*, dar care este în fond un inovator tracasat ce-și duce «inovația» într-o... sticlă. Jocul actorului cu sticla pare îndelung studiat. Relația om-sticlă atinge perfecțiunea, umorul este colosal. Firescul său cu arabescuri este originalitatea sa. El nu spune cuvintele o singură dată ci le repetă, le întoarce, le gustă pînă ce obține efectul dorit. Nițulescu nu trece peste un cuvînt fără a-l stoarce ca pe o lămîie sau a-l sfărîma în bucățele și apoi a-l recompune într-o alchimie proprie. Replica sa (nu numai în această piesă) este *un șir* de puncte de suspensie, de întrebări și exclamații care se anulează reciproc pentru a deschide infinite posibilități accentului comic. Tatiana Iekel (Teresa Schoner), nerenunțînd la farmecul personal, compune un rol demonstrînd umor sec, uneori de tonuri, creînd momente de caldă familiaritate alături de Furdui. Tudorel Popa închipuie pitoresc în nota sa obișnuită un turist neamț. Monica Ghiuță încearcă un striptease creionînd o ingenuă ratată de calcule. Alexandru D. Lungu face un *nuntaș grotesc și irezistibil*. Mască reușită. Dinu Ianculescu, Jean Lorin, Stamate Popescu, Andrei Coradcea, Ion Ciprian, toți pe rol. Nicolae Ifrim, se reține schițînd fără linii de prisos un bișnițar. Maria Potra își strivește feminitatea într-o compoziție fără har. Elena Pop, Janea Gorea, Victoria Gheorghiu, Doina Șerban, Magda Popovici au jucat partiturile oferite de text.

Coman ȘOVA

da. abia așteptăm să îmbrăcăm haina militară

Și în acest februarie atît de subțire îmbrăcat au reapărut, legănate cu bărbăție, lădițele tinerilor «aptiști», vopsite proaspăt, unele din ele scrijelite cu bricegele din tată în fiu. În lungul șirurilor, printre ele, se clatină unele valize ale unor băieți mai blînzi, ce țintesc grade mai mici și permisii mai lungi. Însoțit de o parte și de alta de neamuri, iubite, prieteni și vecini, un nou leat, leatul '54, mărșăluiește pe străzile orașului spre gară în căutarea reperelor unu-doi-trei-patru și cinci. Cu cîțiva dintre aceștia m-am întîlnit la Centrul militar al sectorului 2, mai întîi în curte, pe urmă în cabinetul medical, acolo unde cu puțin timp în urmă, la recrutare, se măsuraseră și se cîntăriseră, defilînd prin fața comisiei. Băieți sănătoși care, contrar așteptărilor mele, abia așteptau să fie încorporați, chiar dacă asta presupunea înainte de toate o tristă renunțare la părul purtat pe umeri, «ca fetele», cum spun părinții noștri, prea puțin preocupați de modă în tinerețea lor mai vitregă. «Mă tund și zero, că pe urmă tot

stînga-mprejur și la civilie fuga marș!

Știu cu siguranță că apărarea patriei este o sarcină a fiecăruia și atunci cînd este cazul ea se realizează cu arma în mînă. Este adevărat, există și arme de vînătoare, există și arme de agresiune, dar există și arme care ne ajută să ne apărăm ființa națională, să ne salvăm copiii și femeile pe care le iubim de acei care vor să ne cotropească.

Am fost în urmă cu cîteva zile la o unitate militară din București și am văzut un grup de tineri în ziua cînd treceau în rezervă. Înainte, se spunea lăsare la vatră, dar acum se spune altfel deși, practic, lucrurile se petrec la fel. Dezbraci haina militară, te îmbraci cu hainele civile, care în urmă cu cîteva zile ți-au fost trimise de către părinți sau de către altcineva, urci într-un autobuz al unității, stai în gară, și apoi cu foi de drum te îndrepți spre Roman, Arad, Bacău sau Brăila. Soldatul Sima Dan îmi spune: «Un an și patru luni mi-am băgat în cap că asta va fi viața mea, adică plină de ordine, de atașament față de uniforma pe care am purtat-o și la instrucție și pe culoarele cazărmii. Am reușit nu numai să devin un bun soldat, ci am devenit mai sociabil și m-am împrietenit cu un caporal, pe numele său Cornea Aurel, din Reghin. El va sta cîteva zile la mine și eu o să-i arăt cele mai frumoase străzi ale orașului în care locuiesc. Voi începe cu strada Rășinari, nu numai pentru că acolo stă prietena mea Irina, ci și pentru faptul că are mulți pomi și respiră o atmosferă rustică.»

Dacă nu ar fi făcut armata împreună, Ludovic Molnar din Arad nu l-ar fi cunoscut niciodată pe Dan Popa din același municipiu, adică Arad. Făcînd ei armata împreună, asudînd umăr la umăr pe același cîmp de instrucție, povestindu-și unul altuia în dormitor, după stingere, cărțile pe care le-au citit, ca și fetele care i-așteaptă pline de credință (pentru că ele pe această funcție nu au trecut în rezervă) au ajuns prieteni foarte buni și-și propun să se vadă cît mai des în orașul natal și, de regulă, în fața hotelului «Astoria». Prietenia lor a ajuns foarte departe. Dan Popa mi-a spus că vestea care l-a întristat cel mai mult pe timpul stagiului militar este aceea că mama sa a intrat la închisoare. «Nu m-a surprins prea mult deoarece ea, mama, m-a părăsit și atunci cînd aveam 15 ani și o soră mai mică și amîndoi aveam mare nevoie de dragostea ei. Atît de întristat fiind, colectivul din pluton mi-a acordat mai multă atenție și-ntr-un timp destul de scurt am reușit să mă consolez». Ludovic Molnar, contrar obișnuinței, abia a așteptat să vină la armată. A fost condus la gară în ziua de 20 octombrie 1972 de mama sa Șara și tatăl său Ludovic. Îmi spune că datorită armatei s-a schimbat din punct de vedere al gîndirii, că de acum caută să rezolve problemele cele mai grele. «În această zi, povestește în continuare, simt bucuria faptului că plec și tristețea că las în urmă niște băieți buni care mai au cîteva luni de făcut pînă la terminarea stagiului militar. Abia aștept să ajung la gară, să iau supliment de viteză, să iau trenul, să ajung în Arad, să beau o bere cu părinții, și să mă reangajez la Uzina de strunguri»

...«îmbrăcat cu cel mai bun costum al meu, unul negru, cu un fiș și cu pantofi de 210 lei, s-a îndreptat spre armată într-o zi de marți Amancei Dorel, născut în comuna Făurei, județul Neamț. Am ajuns în București, mi s-a făcut urît, am ajuns la cazarmă, mi-era teamă și puțin jenă, nu cunoșteam pe nimeni, nici alții nu m-au cunoscut pe mine, dar curînd am ajuns să-i cunosc pe toți. Ne-am povestit unul altuia cum ne-a lăsat o prietenă, adică a încetat să mai scrie, cum sîntem mai slabi la morse și alte asemenea lucruri, care te ajută să uiți timpul și să nu tot notezi la infinit în calendar zilele care ți-au rămas pînă te întorci acasă. Am fost aicea vizitat de două ori de prietena mea Coca Gheorghiu, care mi-a adus produse județene și o carte foarte fru-

Bucurie, gînduri de viață și nerăbdare

Azi civili, mîine pluton.

îmi crește», îmi spune Voicu Ion, strungar la *Laromet*,care ține să adauge că e și foarte-foarte ambițios. Ambițioși sînt toți însă, fiecare vrea să plece la armată cît mai curînd, s-o facă mai repede ca să-și continuie studiile. Voicu Ion: «Să scap mai repede de armată, ca să-mi continui studiile și să ajung tehnician». Rădulescu Ion: «Plec croitor, dar cînd mă-ntorc vreau s-ajung maistru textilist». Bilansuc George: «Din lăcătuș ajustor la F.E.A., maistru». Docze Dumitru, acum culegător mecanic la Combinat, vrea să dea la filozofie, ca să se facă ziarist.

Este limpede. A face armata nu mai este pentru acești băieți atît de hotărîți decît o datorie firească într-o viață gîndită cu ambiție și responsabilitate. Spun acești tineri muncitori: «sînt apt pentru armată, deci trebuie să plec să-mi fac datoria». Sau: «în armată înveți multe, te călești, te înveți cu ordinea, cu greutățile, te faci om». Cum adică «te faci om, întreb, voi acum ce sînteți?» Rîd strengărește la început și pe urmă îmi răspund că ei așa știu, că, atîta timp cît n-ai făcut armata, nu ești terminat, încă nu poți privi viața cum trebuie, de la înălțimea unui bărbat adevărat. Sigur, unii dintre ei exagerează ca niște școlari prea conștiincioși la serbare, majoritatea însă privește încorporarea ca pe un examen serios pe care trebuie să-l ia cu note maxime. Dincolo de toate însă privirile sînt totuși îngreunate de o tristețe ușor de înțeles, tristețea unei despărțiri care, oricît de trecătoare ar fi, tot despărțire este: de părinți, de prieteni, de colegi și mai ales de prietene sau logodnice. Vasilică, electrician-auto, este atras mult de armată, vrea să facă școala de maiștri militari și are o prietenă despre care nu știe dacă va plînge («fetele trebuie să nu arate că țin la băieți»). Pe Relu, deși privește armata ca pe «o părticică din școala vieții,în care omul se călește» și vrea să facă aviația, plecarea îl desparte de o fată pe care o iubește de șase ani. Păun Stelian, mecanic pompe de injecții la I.T.B., e prea tînăr (18 ani), vrea să fie neapărat conductor de tanc. În sfîrșit, Bîrdac Vasile, electrician la Automatica, a început să semene de pe acum cu un fruntaș. Pentru el armata a început încă din curtea Centrului militar, sub comanda directă a tovarășului căpitan Bolocan Victor.

Mai reținuți și meditativi, așteaptă ordinul de plecare și cîțiva absolvenți de facultate. Ei își fac mai multe socoteli (cu casele, cu serviciile), unii ar vrea să plece acum, alții în vară. Sînt toți de acord că e mai bine să faci armata la începutul facultății. Tudor Ionescu, a terminat filologia în 1972, este convins că, dată fiind pregătirea sa, va organiza seri culturale («acum am un scris ilizibil, dar mă voi corecta»). Popiță Ion, economist la T.I.A.B., are probleme la serviciu, și cu casa, de aceea poate ar fi mai bine să plece în iulie, zice el. Alt economist, Miu Ion, e de părere că «nu strică puțină instruire, să-ți formezi într-un fel reflexe de comportament» și ar vrea să plece acum, cît nu are casă și stă la un prieten (sergent). La fel dorește și Dan Beniaminovici, inginer, «acum e perioada cea mai bună». Cel mai sincer (rugîndu-se să nu fie înțeles greșit) este tot fizicianul, care se explică: «Eu, dacă aș intra astăzi în armată, aș vrea să stau și 10 ani, dar să ies tot astăzi. Cum să vă spun, înțelegeți, acum este vîrsta la care pot să-mi perfecționez cel mai bine studiile, pe urmă vine familia, vin comoditățile, îmbătrînesc».

Deci tinerii vor să plece militari și asta nu numai pentru că Benone Sinulescu a fost încorporat timp de cîteva minute în emisiunea militară a televiziunii cu gradul de fruntaș. De fapt, tinerii vor să devină bărbați.

Iulian NEACȘU

Au sosit haine civile.

Ne-am obișnuit cu bocancii, doar culoarea diferă.

Nu ne smulgem sprîncenele, ne aranjăm părul și ținuta.

moașă, «Războiul femeilor», de Dumas. Ne-am plimbat prin București, i-am arătat și ei intercontinentalul și-apoi am trimis-o acasă cu toate documentele mele inclusiv cu fotografia ei.» La ora cînd apar aceste rînduri, Coca Gheorghiu și Dorel Amancei se vor plimba poate pe bătrînele străzi ale orașului Roman, sau vor asista unul lîngă celălalt la un film pe care ei, Dorel, l-a văzut cu siguranță în București în timpul stagiului militar.

«Da tovarășu', spune Mitescu Gavrilă, am lucrat la ceapc, la sapă și apoi am devenit șef de atelaje. Și p-acolo erau comenzi, adică tovarășu' președinte îmi spunea să mă duc colo sau dincolo, mă trimitea pe cîmp dimineața, dar aici la cazarmă se spune altfel: la dreapta, pe loc repaus, îți ordon Acuma o să fac stînga-mprejur și o să mă îndrept plin de credință spre ziua de lumină a ceapeului din comuna noastră. După ce o să mai stau cît o să mai stau, o să mă angajez centralist la telefoanele din orașul Bacău și dacă o să meargă figura voi fi și acolo disciplinat și respectuos cu superiorii mei.»

Unitatea militară pe care am vizitat-o are coridoare mari și largi, are foarte multe fotomontaje și are și fraze care se întîlnesc numai în asemenea locuri: lumina arde de la ora la ora și răspunde soldatul Vioreanu. Există fără îndoială punct de control, cîmp de instrucție, o bibliotecă foarte frumoasă și există și colecția revistei «Flacăra» care a trecut prin foarte multe mîini, mirosind fie a transpirație, fie a praf de pușcă. Atmosfera cazărmii nu este una deprimantă, ea respiră seriozitate și disciplină, ea este de natură să te educe, să te facă să te scoli la timp și în general să fii nu numai om cu armata făcută, ci și un om cu o biografie completă. Așa că Neagu Costel care mi-a spus că atunci cînd a plecat la armată era miercuri, era o zi mohorîtă, trebuia să meargă la seral, are toate motivele să-și aducă aminte peste ani de ceea ce are frumos și adevărat armata. Înainte el era mai visător, îi plăcea singurătatea pentru că nu iubea zgomotul, dar aici la marginea orașului București s-a împăcat foarte bine cu băieții, mai ales cu olteni, care sînt foarte deschiși la suflet.

Și pentru că veni vorba de olteni, iată reprodusă «declarația» lui Costel Niculeanu, militar de frunte și specialist categoria a II-a. «Sînt din Craiova și am lucrat la «Electroputere» frezor, tovarășe reporter. Eram destul de supărat cînd am ajuns la porțile cazărmii pentru că, îndreptîndu-se cu un autobuz spre Craiova, spre a mă vedea, tatăl meu a murit în urma unui accident. Mai precis, autobuzul s-a ciocnit de o căruță. Rămînînd eu pe lume ,numai cu mama, este și normal că acum, cu hainele mele civile,mă voi duce drept la ea, în comuna Lazu, unde, parcă o văd ,va tăia o găină și va plînge cu lacrimile ei de totdeauna, odată ce va auzi poarta deschisă de pașii mei, care acum sînt mai ordonat ca altădată. Am fost sergent, dar n-am fost un om rău, ci doar un om exigent. A fi exigent înseamnă a pretinde să fie executate toate mișcările, iar a fi rău înseamnă să iei unele decizii în numele răzbunării. Am învățat să nu mai fiu pripit, să privesc lucrurile altfel, să citesc mai mult, am învățat și pinpong, dar n-am învățat să înot. În revista la care lucrați dumneavoastră am văzut fotografia Teatrului Național din Craiova și ducîndu-mă în concediu l-am și văzut pe viu. Este foarte frumos și mă bucură foarte mult faptul că șef este tovarășul Amza Pellea».

Înainte de a mă despărți de acești băieți regret faptul că nu sînt poet, că nu pot să scriu o poezie tulburătoare despre acest moment pe care un bărbat nu și-l va uita toată viața, despre acel moment în care ai devenit, sau ai rămas om, despre acel moment în care se fac fotografii de grup, care apoi sînt agățate chiar în sufragerie. Dar faptul este împlinit, nu sînt poet, sînt doar ziarist și înainte de a pleca mă uit pe harta intitulată «Frumusețile patriei» și aflu că frumusețea numărul 1 este Muzeul Satului, iar frumusețea cu numărul 42 se intitulează «Plimbare pe Dunăre».

...În autobuz aud expresia «gata colega, te servesc că doar ai față comercială», vreau să notez, eventual să o comentez ironic ,dar mă uit la acel om care peste foarte puține minute va povesti tare unui prieten că el a făcut armata la Constanța. A făcut armata, este sau a devenit om, închid agenda și înainte de a scrie articolul mă gîndesc că am făcut și eu armata.

Eugen SECELEANU

Cu pași hotărîți spre civilie.

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU

MĂRȚIȘOR '74

Orice dar atrăgător
Poate fi un mărțișor!

Nu lăsați pe mîine...
Intrați chiar acum în magazine și alegeți mărțișorul preferat!

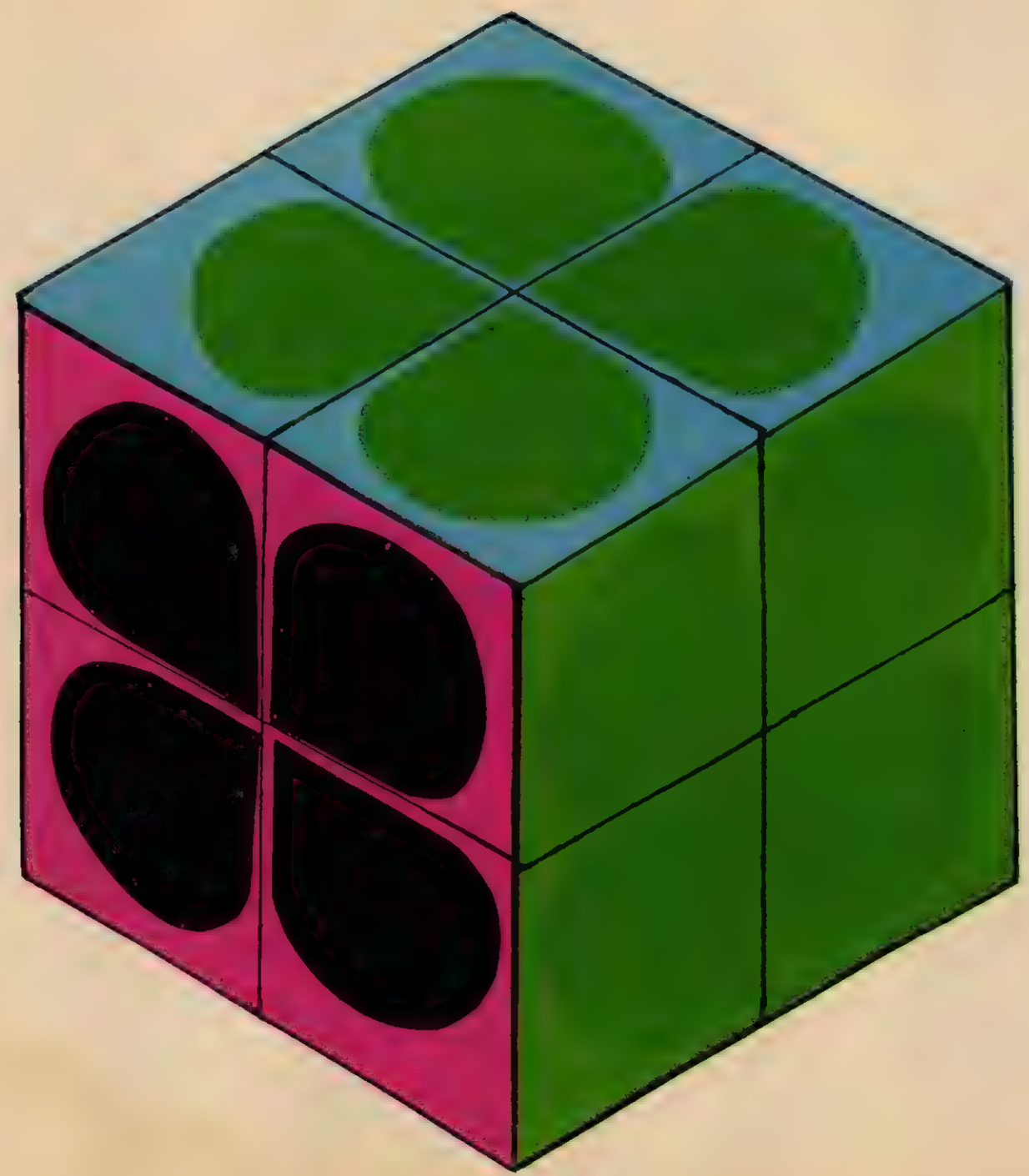

10 ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc (XVI)

În sfîrșit, a doua zi, după o deschidere oficială plină de momente emoționante, începem meciul. Țiriac cîștigă destul de ușor primul ghem și la schimbarea terenului, în timp ce-și scoate pulloverul, îmi spune zîmbind: «Astăzi mor cu îasta de git și nu-l las să mă bată». Jocul se reia, Ion aleargă mult, dar lovește cu frică, trimițînd toate mingile în mijlocul terenului lui Jauffret, care-și pregătește cu răbdare fiecare atac. Ion este împins adesea cîțiva metri în spatele liniei de fund, de unde mingile sale de trecere devin ineficace. La 2-3, Ion iese la atac, dar jucătorul francez din nou nu se grăbește, profită de faptul că Țiriac nu poate lovi decisiv din cauza terenului lent și nu riscă. Ion greșește cîteva voleuri ușoare. Și 2-5. Ion nu renunță, reușește cu prețul unor eforturi supraomenești să facă următoarele două ghemuri, dar continuă să joace crispat. La 4-5, jocul este pe punctul de a se echilibra, însă arbitrul principal îl frustrează, cu toată intervenția lui și a mea, de o minge foarte importantă Jauffret cîștigă primul set cu 6-4. În setul al doilea Ion conduce o singură dată cu 3-2 în ghemul următor jucătorul francez pune iar stăpînire pe joc și cîștigă cu același scor, 6-4. Setul trei este și ultimul. Ion continuă să alerge, dar mingile lui sînt la fel de scurte. Jauffret își face acum jocul în voie. Ion pierde din nou cu 1-6. După ce își felicită adversarul, Ion se așază pe scaun, își pune capul în palme și spune: «De ce mi-a fost frică n-am scăpat. Ne bat ăștia cu 5-0 și să vezi ce ne așteaptă acasă. Asta-i diferența dintre concursurile individuale și Cupa Davis».

Înfrîngerea lui Țiriac l-a cam speriat pe Ilie, care după cîteva gheme îmi zice: «Nu știu ce dracu am dom' profesor, dar parcă plutesc. Mă și mir cum nimeresc mingea». I-am dat să bea apă, s-a spălat pe față, dar nu și-a revenit decît spre sfîrșitul meciului, cînd a reușit cîteva mingi de toată frumusețea. Darmon a simțit mica tragedie a debutului lui Ilie și la sfîrșitul meciului l-a bătut părintește pe umăr.

De la începutul meciului său cu Darmon, Ion este hotărît să alerge mai puțin, dar în schimb să lovească mai tare și mai plasat. Pierde primul set cu 4-6. Îl cîștigă pe al doilea cu 6-0. Darmon zîmbește. Ion îmi spune: «Ăsta nu știe că de alaltăieri și pînă azi au trecut două zile. Să vezi cum îi îngheață zîmbetul pe buze dacă mă mai ține o oră mîna asta». Ion a jucat în continuare foarte bine, cîștigînd următoarele seturi cu 6-3; 6-3. Și Ilie a jucat mult mai bine decît în prima zi, făcînd un ultim set foarte disputat cu Jauffret.

Seara am participat la un banchet găzduit de unul din acele restaurante ce nu ne era accesibile pe atunci.

A doua zi dimineață i-am condus pe Ion și Ilie care plecau la Roma și am privit cu strîngere de inimă cîteva străzi pline de fier strîmb, tapiserii sfîșiate și pete de sînge. Era o parte din tributul pe care-l plătesc săptămînal parizienii celor cîtorva minute sau ore de ser curat respirat în plus.

Punctul lui Ion, meciul de dublu și uncle comentarii favorabile despre Ilie m-au ajutat să explic la București că de fapt comportarea slabă din prima zi a fost pricinuită de acea atmosferă specifică Cupei Davis, pe care noi nu o mai trăiserăm de mult.

La Roma, Ion pierde partida cu italianul Merlo, care deși se apropia de 40 de ani continua totuși să constituie un mare pericol pentru orice jucător străin venit la Foro Italico. Ilie este primit greu în concurs în locul lui Petre, invitatul oficial al Federației italiene, dar nu reușește să treacă de primul tur.

De la Roma, Năstase se întoarce acasă, iar Țiriac se oprește la Praga, unde plecase și Mărmureanu. O veste de la Campionatele internaționale ale Cehoslovaciei mă pune pe gînduri. Petre condusese cu 2 seturi la 1 și cu 5 la 4, fiind la numai două mingi de victorie în fața australianului T. Roche, cel care cu o săptămînă înainte cîștigase Roma. Nu greșisem oare punîndu-l pe Năstase să joace Cupa Davis, nu-l nedreptățisem pe Mărmureanu? Dacă Țiriac avusese dreptate atunci cînd a spus că Ilie nu este suficient de copt? Mă gîndeam că dacă Mărmureanu va confirma meciul său extraordinar cu Roche voi avea posibilitatea să-l pun să joace la Balcaniada de la Zagreb care se anunța foarte tare. În orice caz Ilie nu devenise titular de drept și situația aceasta avea și părțile ei bune. Pînă atunci însă mai erau cîteva concursuri, cele mai importante fiind fără îndoială cele de la Roland Garros, Wimbledon și prima fază a campionatelor naționale de la Brașov.

La Paris, în primul tur, Țiriac îl bate cu 3-0 pe fostul campion englez Wilson, Năstase îl întrece cu același scor pe Montrenaut, iar Mărmureanu pierde la americanul Graebner. De la dublu nu se anunță nici un rezultat. Cu cine va juca Țiriac? Cu Pietrangeli alături, care cîștigase la Monte Carlo, cu Gulyas, sau se va gîndi la Balcaniadă și îl va alege pe Petre?

Turul doi îi prilejuiește lui Ilie întîlnirea cu unul dintre merituoșii săi colegi de promoție, cehoslovacul Kodes, care cîștigase în Cupa Galea mulți dintre laurii la care Năstase jinduia. La întoarcerea acasă, Ilie avea să-mi povestească următoarele despre acest meci: «A fost o luptă pe viață și pe moarte, 6-3, 5-7, 7-5, 4-6, dar în ultimul set mi-a mers extraordinar jocul, 6-1. Cred că dacă finișul ar fi avut loc pe linie dreaptă, ca la alergări, m-aș fi uitat înapoi după Kodeș».

Ion îl elimină pe viitorul semifinalist al Wimbledonului, australianul Davidson. Apoi Ilie pierde onorabil, cîștigînd un set la excelentul jucător sud-african Drysdale, iar Jauffret îi barează drumul lui Țiriac spre sferturile de finală, care pe atunci erau visul său de aur. Jauffret cîștigă și la Emerson, dar asta nu-l consolează pe Ion.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

lipsa de experiență în cupa davis se plătește

Așadar, o zi neagră fără nici un punct și fără nici un set cîștigat. O zi neagră ca și perspectivele ce ni le oferea în continuare întîlnirea. La dublu, Beust și Contet îi bătuseră la Oslo pe Țiriac și Năstase. Dacă Ion nu reușise să-l bată pe Jauffret, era foarte puțin probabil să cîștige la Darmon. Iar Ilie era prea fragil pentru a putea spera totuși un punct de la el. A doua zi se joacă dublu. Ilie din nou plutește, din nou bea apă și din nou se spală pe față, dar de data asta Țiriac înjură printre dinți. Pierdem primul set cu 4-6. În setul doi, la 2-2, reușim un break pe serviciul lui Contet. Țiriac sesizează momentul și ia jocul pe cont propriu. Plonjează de cîteva ori din apropierea plasei, realizînd puncte de o frumusețe rară. Ilie se dezmorțește treptat. Mai facem un break. Se dezmorțesc și relațiile dintre ei. Ion dirijează jocul, Ilie intercepteză din ce în ce mai des și mai bine. Cîștigăm un set. Apoi încă unul. *La multe din mingi publicul se ridică în picioare.* Intercepțiile lui Ilie sînt aplaudate la scenă deschisă. Ajungem la 4-4 în setul patru. Servește Ion, care pînă atunci nu-și pierduse serviciul. La 30-30, Ilie pleacă prea devreme să intercepteze, Beust sesizează și trimite mingea în locul rămas liber. Ilie lasă capul în jos. Ion mușcă mingea. Apoi dublă greșeală. Pierdem ghemul, pierdem setul și meciul.

A doua zi renunțăm la obișnuitul antrenament de dimineață și facem o scurtă vizită la Versailles. Găsim palatul închis, era 1 Mai, și ne mulțumim să admirăm splendidele fîntîni arteziene. La întoarcere urmărim cu sufletul la gură acel spectacol fascinant oferit de ieșirea parizienilor la iarbă verde într-o duminică însorită. Automobile de toate capacitățile gonesc nebunește în timp ce șoseaua e un amestec de viteze, claxoane și miros de cauciuc ars. La teren ne așteptăm să găsim tribunele goale, fiindcă întîlnirea pierduse mult din interes. Tribunele sînt însă aproape pline și Ion remarcă: «Înseamnă că nu sîntem așa proști, dacă cinci sau șase mii de oameni au dat cîte zece franci să ne mai vadă o dată!»

corabia cu 11 pasageri (XXXVI)

14 noiembrie 1971

...Ne sculăm toți cu noaptea-n cap (cei care au reușit să doarmă, bineînțeles) și începem să ne facem de lucru pentru a demonstra că sîntem calmi, dar numai noi știm ce e în inimile noastre. De la partida cu grecii, de la București, din toamna anului 1969, n-am mai pomenit atîta febră ca acum.

Dumitru mai dă o probă, dar scrîșnește din măsele de durere și recunoaște că nu poate juca cum trebuie. Anca se gîndește la responsabilitatea pe care o are acum. Nu-i atît de ușor să-i iei locul lui Dumitru în echipa națională. Totuși, Dan Anca *a mai reușit o dată să-și îndeplinească, cu brio, sarcina,* acolo pe Wembley, și eu n-am uitat asta. De aceea, îl prefer acum înaintea oricui. Ar mai fi problema portarilor. Dar Rică ne-a demonstrat din nou că e cel mai indicat.

...Pornim spre Centrul «23 August», unde sîntem așteptați. Ținem ședința de «ultima oră» în sala cu televizorul și apoi luăm prînzul. Băieții urcă la etajul trei pentru a se odihni. Dobrin îmi zîmbește:

— Mai sînteți supărat pe mine, domn' profesor?

— Eu? În ce problemă?

— Știți, atunci, cu Mexicul...

— E atîta timp de-atunci... Mai bine spune-mi, după-amiază ce intenții ai?

— Să vedem ce zice «coțofana»... Și Dobrin zîmbește misterios, așa cum numai el știe uneori.

Mă retrag în cameră, dar nu știu ce să fac. Mă rotesc ca un leu în cușcă. De-ar veni mai repede ora de începere.

MINUTUL 0

...Privesc echipele aliniate la mijlocul terenului, ascultînd imnurile. Cehoslovacii sînt mai solizi decît ai noștri. Chipurile lor par sculptate în piatră, trădînd parcă îndîrjirea cu care vor să se bată în această partidă decisivă. Sînt aproape toți cei anunțați aseară: Viktor — Dobias, Hrivnak, Hagara, Taborski — Polak, Kuna, Hrdlicka (noutate pentru mine! Unde l-or fi ținut ascuns, oare, pînă acum?) — B. Vesely, Stratil, Capkovic.

Pe banca lor, Novak, mai grav decît oricînd, scormonește cu piciorul firele de iarbă.

Iugoslavul Gugulović dă semnalul de începere a partidei. Răsuflarea fierbinte a tribunelor ne propulsează din prima secundă. Dar, iată surpriza. Cehoslovacii s-au aliniat în trei trepte 4–3–3 și ne atacă cu o vigoare care mă înmărmurește. Stratil se vîră în careul nostru, are culoar liber de șut, e gata să ne încremenească pe toți, dar Deleanu, cu un spagat demn de trupa lui Nijinsky, îi scoate balonul din picior. Primejdia a trecut pe lîngă poarta noastră ca glonțul pe lîngă ureche.

Titus Ozon își revine primul. Schițează un zîmbet de circumstanță:

— Își fac și ei curaj la-nceput. Pe urmă se vor trage înapoi «la cutie».

Cehoslovacii ne pisează metodic, cu pase lungi, precise, iar Polak trimite o torpilă pe care Răducanu abia are timpul s-o mai pareze.

În sfîrșit, primul nostru atac mai închegat. Schimb de pase pe traiectoria Deleanu, Nunweiller, Dembrovschi, Lucescu, încheiat cu un șut peste poartă.

Mă uit la ceas. Au trecut 22 de minute. Iordănescu îrumpe într-un slalom irezistibil, presară pe drum trei adversari, intră în careu și se pregătește să semneze sentința! Dar Dobias, venit din spate, îl agață cu piciorul și-l trîntește la pămînt.

LUCESCU UITĂ LECȚIA

Explozie pe stadion. Penalty-ul a fost clar: Lucescu culege mingea și se duce s-o așeze pe punctul de 11 metri. Stadionul așteaptă crispat, fără să mai respire parcă. Poți auzi și aripile vrăbiilor care zboară pe deasupra noastră.

Ozon a rămas cu țigara aprinsă și nu-și dă seama că ea îi arde degetele. Îl scrutez cu privirea pe «căpitanul» Lucescu. Nu-mi place. E mai nervos ca oricînd. Numai de n-ar...

Vaietul de dezamăgire al tribunelor îmi izbește timpanele: Lucescu a ratat. A trimis balonul încet spre dreapta, exact unde a zburat Viktor... Cehoslovacii sînt înnebuniți de bucurie. Ai noștri, statui ale tristeții. Dar nimeni nu-i reproșează nimic lui Lucescu. La ce-ar folosi? Probabil că și el plînge de disperare.

Dobrin și Dembrovschi își revin primii din uluială. Le aud vorbele de încurajare. Apoi răzbate și glasul puternic al lui Răducanu:

— Nu-i nimic, băieți, avem timp berechet.

Nu trec nici trei minute și Dobrin pătrunde perpendicular spre poarta lui Viktor, se debarasează de două obstacole din față și se pregătește de șut. Apare un nou parapet mobil — redutabilul Hagara — dar Dobrin îl fentează dezinvolt și trage fulgerător. Viktor, cu un reflex care ne scoate din minți, respinge miraculos. Dar, iată, balonul ajunge la Dembrovschi, care nu mai iartă pe nimeni. Gol! Conducem cu 1–0!

Acum ne împunem jocul. Publicul ne poartă din ce în ce mai des spre poarta lui Viktor. Iordănescu irosește o nouă ocazie de gol. Dobrin devine marele maestru al combinațiilor la mijlocul terenului, umilindu-și adversarii direcți, iar Deleanu și Radu dislocă mai des linia de apărare a cehilor cu incursiuni și «un-doi»-uri sclipitoare. Dirijăm jocul pînă la sfîrșitul reprizei și pornim spre vestiare susținuți de un entuziasm indescriptibil.

Lucescu e amărît. Tot timpul, pe drumul spre cabine, vorbește despre penalty, deși nimeni nu-i cere nici o explicație:

— Viktor se plasase-n stînga... Am hotărît să trag acolo-n dreapta, unde mergeam la sigur... Am impresia însă că el a sesizat direcția și a plonjat direct acolo... deși am tras tare și plasat. Cînd am văzut că balonul se lovește de el am crezut că mor.

...A început repriza secundă. Cehoslovacii n-au depus armele. Nici nu mă așteptam, dealtfel, la așa ceva. Ei împing din nou jocul înainte, cu dorința de a răsturna situația, care deocamdată le este defavorabilă. Apărătorii noștri devin irascibili, șarjează prea dur. Dinu se alege imediat cu o sancțiune: cartonașul galben. Bătălia cu Stratil l-a uzat nervii. Dobias se precipită

LOVITURA DATĂ ECHIPEI DE RĂDUCANU

Și iată minutul 51, clipa ce va tăia respirația milioanelor de oameni care urmăresc partida de aici din tribune sau la televizoare...

Răducanu prinde un balon, îl conduce cu piciorul și vrea să-l degajeze spre Sătmăreanu, pe partea dreaptă... Dar mingea îi scapă de sub control și poposește drept la adversar, la Capkovic.

— Uite ce minge i-a dat. Pe tavă! — izbucnește surescitat doctorul Tomescu...

— Cum a putut să... strigă Ozon, acoperindu-și fața cu mîna...

Simt în inimă un sloi de gheață. Și-apoi îmi trece prin creier un singur gînd: dacă acest Capkovic ratează acum, mîine îi cumpăr lui Răzvan bicicleta pe care i-o tot promit de vreo trei luni. Dar Capkovic se dovedește insensibil la dorința mea. Cu un șut cu boltă, el aruncă balonul implacabil peste Răducanu, în plasa porții noastre...

Cu un muget de fiară rănită, întregul stadion se scufundă parcă într-un ocean al disperării. Noi, cei de pe bancă, rămînem stupefiați și privim spre Răducanu. Îl zărim îngenuncheat în fața a milioane de spectatori și telespectatori, cerșind parcă iertare pentru cea mai mare dintre «copilăriile» lui din ultima vreme

După «șocul Lucescu», suportăm acum «trăznetul Răducanu». E prea mult pentru un singur meci!

A rămas tot copil — se lamentează Ozon despre Răducanu. În primul moment hotărăsc în gînd: «Să nu-l mai văd în viața mea pe acest Răducanu. Mi-ajunge. Gata. Am terminat cu el!»

VINE ȘI LOVITURA LUI DOBRIN!

Dar, cînd continuam încă să reflectez la cele întîmplate, miracolul se produce. Băieții noștri își îndreaptă trupurile gîrbovite de teribila lovitură primită în plin și reiau jocul cu o ambiție neașteptată. Anca *intercepteză* balonul și *transmite lui* Lucescu, iar acesta, într-un elan pe care cred că n-ar fi în stare nimeni să i-l stopeze în aceste clipe, demarează pe extremă. Îmi dau seama că în această minge el pune jumătate din viața sa. Lucescu își continuă «cursa disperării» pînă aproape de linia de fund și apoi centrează impecabil în fața porții lui Viktor, la semiînălțime. Sar, în același timp, Taborski, Dobrin și portarul Viktor. Dar acest Dobrin, care a jucat mingea încă din leagăn, de copil, a calculat cel mai bine săritura. Tustrei jucătorii angajați în această înverșunată dispută își dau seama cît de periculoasă este mingea centrată de Lucescu. Dar Dobrin le-o ia înainte. El zboară spre balon și-l lovește primul. Pumnul lui Viktor care urmărește mingea îl izbește pe piteștean în cap. Dobrin se prăbușește, amețit, lîngă poartă, dar balonul e alături, în plasă!

E un gol de zile mari. Deleanu, Dembrovschi și Dinu zboară spre Dobrin, înăbușindu-l cu îmbrățișările lor.

Cehoslovacii reiau jocul imediat, dar simțim că au fost atît de greu loviți, încît nu vor mai avea luciditate, ci numai ambiție. Și asta nu-i suficient.

Novak devine nervos. Strigătele lui se aud tot mai des. Probabil, imputări. Anca și Radu Nunweiller au mult de lucru, dar tot ce fac e fără cusur. Echipa are acum o șină a spinării puternică și o apărare sigură, care barcadează cu fermitate poarta. Îl scot pe Dembrovschi, pentru că îmi dau seama că e complet epuizat și-l trimit în teren pe Domide, cu sarcini speciale. Novak îl schimbă și el pe Vesely cu Nehoda, dar nimeni și nimic nu mai poate răsturna rezultatul. Doar Dobrin, poate. Dar el ratează în ultimele minute, după ce ridicase din nou întreg stadionul în picioare.

Da! Repet! Aceasta este partida lui Dobrin, în primul rînd. Este jocul lui, care va rămîne în cartea de aur a fotbalului, este «Ziua lui de mare sărbătoare», care pe mine, antrenor, mă determină acum să-i uit toate «păcatele» mai vechi și să-l îmbrățișez ca un părinte. Și să-i mulțumesc. Și lui și tuturor celor ce nu mi-au înșelat așteptările.

Angelo NICULESCU

N.R. *Serialul «Corabia cu 11 pasageri», prezentat de revista noastră, se încheie aici, cu o pagină fericită a echipei reprezentative, cititorii putînd urmări și alte momente din viața ei în cartea lui Angelo Niculescu aflată în curs de apariție la Editura Stadion.*

Omul și sextetul

Într-un text al unui cunoscut om, Constantin Cîrjan, un tip fură. Faptă condamnabilă peste care textierul trece cu vederea iar Aurel Giroveanu cu muzica. Obiectul furat: o sărutare. Mobilul: dragostea. Locul infracțiunii: sub merii în floare. Apariția cuvîntului măr în această chestiune ce ne ducea inițial cu gîndul la Codul Penal, derutează și ne trimite tocmai la Adam și Eva. Dar, nu! Ea nu fură un măr (era și greu din moment ce pomul era în floare), el n-o condamnă, ba dimpotrivă, într-o scrisoare scrisă seara nu suflă un cuvînt despre cele întîmplate. Ea se alege deci cu o scrisoare și o floare; scrisoarea predată personal iar floarea pusă în păr de parcă el ar fi avut de-a face cu un pom. În fine, ea are floare, are scrisoare, dar începe precauțiile: să nu i le găsească mămica. Operațiunile finale, strategice sută la sută, păstrarea florii și a scrisorii, ținerea lor ca pe o comoară, se desfășoară în cel mai adînc secret: el nu știe nimic. El a furat (sărutare), a devastat (un pom de o floare), dar este ros de îndoieli, crede că ea a uitat, sau n-a păstrat (și ce ușor e să păstrezi în geantă o sărutare sau s-o depui la CEC!), crede de toate, se îndoiește deci gîndește, cum afirma Descartes înainte de a-l cunoaște pe Constantin Cîrjan. În orice caz, în acest text intitulat «Te înșeli», autorul îl lasă pe tip complet răvășit iar pe ea semeață, capricioasă, cu lucruri bine ascunse și cu o mamă care nu știe nimic și bine face.

Seria problemelor de acest gen o continuă același textier în «Ce problemă grea». Realmente, grea! Cineva îți aduce în dar o crizantemă, altcineva o lalea; «crizantema» îți spune așa pe față că ești idealul cel mai înalt în timp ce «laleaua» nu se lasă, aruncînd pe piață o declarație din care rezultă că folosindu-te de un singur surîs viața i-ai împodobit-o. El, ce-i de făcut? Dilemă, afirmă în text, deci textual, Constantin Cîrjan. Pînă una-alta, maestre Cîrjan, dilemă nu înseamnă «ori, ori» ci două variante care duc la același rezultat. «Crizantema» e timid, «laleaua» știe ce vrea și aici în text se pun, nu știm de ce, trei puncte. Cumva, o fată stînd ori lîngă un timid ori lîngă un tip care știe ce vrea ajunge cu puțină bunăvoință la același rezultat deci da! ar fi dilemă și am înțelege de ce trei și nu mai multe puncte. Dar mama, de astă dată la curent, îi cere să se decidă. Și, în final, bomba «Pe ei nu-i îndrăgesc/ Inima mi-a dat/ Ah, ce dilemă/ Unul alt băiat.» «Laleaua» și «Crizantema» sînt aruncați peste bord, ea se-ndreaptă spre un viitor incert, cei doi se scutură de praf, se ridică, se întîlnesc cu încă un tip, în alt text al lui Constantin Cîrjan, își procură chitare și devin chitariști și cum credeți că începe să-i numească textierul? «Un sextet nemaipomenit». O dată astfel constituiți și denumiți ei trimit un zvon pe mapamond: «Trei băieți cu trei buchete/ Au nevoie de 3 fete/ Căci vor din terțet/ Formație să fie, sextet». Unde așteaptă ei răspunsul? «Pe adresa dor». Și din zori, după expedierea unui zvon de o importanță mai mult decît republicană, cei trei tot «controlau dacă au scrisori» deși nevoie aveau de fete, dacă ne amintim bine. Dar într-o zi, după două strofe de așteptare deznădăjduită, trei soliste, trei artiste, cîntărețe chitariste și-au luat inimile în danturi și au venit și iar C. Cîrjan pune trei puncte. Mă rog, fac ce fac și iată la ce duce perseverența celor trei: «Sextetul lor/ Încîntător/ Bineînțeles/ Că mult succes/ A cucerit/ Și azi el e vestit».

Stupiditatea aceasta, plătită în numerar, difuzată în țară, nu numai că ne îngrijorează, dar ne determină, drastic fiind, să cerem dispariția lor grabnică pentru că știm și ne putem iubi și fără ajutorul interesat al lui Constantin Cîrjan.

Eugen SECELEANU

O romantică fată — MARINA VOICA

semnale

● **Simon și Garfunkel** au reintrat de curînd în top-ul albumelor de la New Musical Express cu discul Bridge Over Troubled Water. Numărul prezențelor în acest top depășește acum cifra de 175, adică mai mult de trei ani. Tot ei se află în același top cu discul de succes — (Greatest Hits) — de peste 75 de săptămîni. Ceva mai puțin deci. ● Tot în topul NME la 19 ianuarie, pe primele locuri se aflau: 1. Brian Salad Surgery — Emerson Lake and Palmer. 2. Goodbye Yellow Brick Road — Elton John. 3. Bowie Pin-Ups — David Bowie. 4. Tales From Topographic Oceans — Yes. 5. I'm A Writter Not A Fighter — Gilbert O'Sullivan. ● În toată presa internațională de specialitate se bucură de atenție deosebită turneul de revenire pe scena muzicii pop a cîntărețului **Bob Dylan**. ● **Alexis Korner** (45 ani), unul dintre animatorii blues-ului alb, a scos nu demult, cu grupul său C.C.S. și împreună cu cîntărețul danez Peter Thornp, un nou L.P. intitulat The Best Band In The Land. Discul cuprinde unele succese mai vechi ca: Lola (Kinks), Sunshine Of Your Love (Cream), Wild Witch Lady (Donovan) în aranjamentele lui John Cameron. ● **Fairport Convention**, grup inițiat în 1967, și ajuns acum la al nouălea album intitulat Nine (Nouă), are în prezent următoarea componență: Dave Mattacks (baterie, bas, keyboards), Dave Pegg (bas, mandolină), Dave Swarbrick (vioară, violă, mandolină), toți din vechea formulă și Jery Donahue, Trevor Lucas — ambii voce, și chitară. ● **Tommy**, opera rock a formației Who va deveni în curînd film, avînd în distribuție în afara membrilor grupului Who, pe Mick Jagger, Elton John, Curtis Mayfield și Ann Margret. ● Din trupa care l-a însoțit în recentul turneu european pe Billy Preston a făcut parte și chitaristul solo al formației Rolling Stones — Mick Taylor. ● Ultimul L.P. al lui Ringo Starr, intitulat «Ringo» a fost realizat cu contribuția celorlalți trei Beatles-i, Billy Preston, Marc Bolan, Linda McCartney, Klaus Voorman, precum și a cîtorva membri ai formației Band.

S. GEORGE

curier

Doina Șandru — Arad, Georgeta Rodica Ifrim — Oradea, Puskás Judit — Cluj. Nu publicăm adresele soliștilor sau formațiilor noastre, fără acordul lor prealabil. **Riza Abil Cairi — Valul lui Traian.** 1. Romanticii cîntă acum la clubul vienez Chatanooga. 2. Turnee cu Dentes, Progresiv TM, Magic? Problema aceasta ține de ARIA sau ATM. Precum vedeți, noi v-am publicat propunerea. **Iosif Andrieș — Rîșnov.** 1. George Nicolescu este clujean. 2. Sincron cîntă la barul Atlantic din București. 3. De obicei, texte și partituri se găsesc la chioșcurile de difuzare a presei, în librării ori magazine de muzică. **Diana Lupescu — Mediaș.** Ca să fi putut urmări concertul formației Magic ar fi trebuit să știu cînd și unde se ține, ar fi fost nevoie deci de o invitație. **Cristina Anca Constantinescu — București.** După ce ne prezentați o scurtă autobiografie din care nu omiteți faptul că știți cîteva limbi străine și că ați văzut multe țări din Europa, conchideți: «acum știi de ce îl admir f.f.f.f. mult pe Mihai Constantinescu». E clar. **Saghy Ildico — Satu Mare.** Top corect. **Radu Tudor — Iași.** 1. The Federals s-a desființat de mult, dacă îmi amintesc bine chiar în prima jumătate a acestui deceniu. 2. Ați găsit un disc Sfinx la Iași? Vă invidiez. **Bădilă Mariana — Timișoara.** Demis Roussos este, într-adevăr, grec de origine. **Teodor Florin — Tulcea.** Nu știu ce șanse au Sfinx, Dida Drăgan, Romanticii, Phoenix să participe la festivalul «Nufărul alb». **Anghel Gheorghe — Topraisar.** Mulțumim pentru felicitări, așteptăm și opinii. **Dancu Valentin și grupul «Flacăra» — Brașov.** Propunerile dumneavoastră sînt interesante și, în măsura în care se va putea, le vom pune în aplicare. **Petru Popăilă — Feneș (Caraș Severin).** Dintre grupurile enumerate de dumneavoastră numai Flacăra Folk '73 are un disc în curs de apariție. **Cristina Marinescu — București.** Mai dorîți un poster cu Phoenix? Hm! **Gheorghe Burnaz — Constanța.** Dumneavoastră, generația admiratorilor lui Gary Glitter i-ați cam uitat pe «moșii» Beatles. Ei se numeau John Lennon, Paul McCartney, Ringo Starr George Harrison și nu prea mai cîntă împreună. **Mariana Ionescu — Sinaia.** Se pare că Demis Roussos trăiește în continuare cu succes. **Vidy — Pitești.** Prenumele dumneavoastră provine, probabil, de la Ovidyu, așa că nu vă mai rămîne decît să ne trimiteți o scrisoare cu numele și adresa. **Evi Andreica — Sighetu Marmației.** După apariția numărului de Anul nou am aflat că Dan Aldea cîntă în continuare cu Sfinx, iar Mihai Constantinescu nu mai vrea să vîndă formulele de șlagăr care-i prisoseau, așa că este inutil să vă mai trimit adresa lui. **Casoriana Pinco — București.** Va veni rîndul și preferaților dumneavoastră.

G.S.

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Baladă	Marcela Saftiuc	8
3	2	Spune-mi	Sfinx	8
2	3	Amintiri	Progresiv TM	16
4	4	Melcul	Flacăra Folk '73	7
7	5	Patida dam-dam	Mondial	5
8	6	Oameni	Aurelian Andreescu	4
5	7	Negru Vodă	Phoenix	30
10	8	O romantică fată	Marina Voica	2
9	9	Cuvîntul dac	Margareta Pîslaru	3
6	10	Meșterul Manole	Phoenix	19

Compozitori: 1. Marcela Saftiuc. 2. Dan Aldea. 3. Ladislau Herdina. 4. Virgil Ioniță. 5. Iuliu Merca. 6. Marius Țeicu. 7. Nicolae Covaci. 8. Marius Țeicu. 9. Mihai Dumbravă. 10. Nicolae Covaci.

TOP «FLACĂRA» poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP „FLACĂRA" TALON NR. 7

PREMIERĂ ROMÂNEASCĂ

trecătoarele iubiri

Mare trebuie să fi fost deruta unora dintre noi, cu șase ani în urmă cînd, la apariția «Giocondei fără surîs», un condei mai speriat o compara pe Malvina Urșianu cu Godard! Amănunt greu de uitat, atîta timp cît, în felul lui, ne amintește că somnul criticii naște monștri, amănunt evocat acum nu cu țîfnă, ci cu toată răspunderea pe care trebuie să o avem față de un spectator care, finalmente, pășește într-un univers cinematografic și în funcție de felul cum i se deschid ușile. Iar cînd este vorba de Malvina Urșianu, «universul cinematografic» nu este doar un fel de a spune, ci o realitate cu contururi precise, pe întinsul căreia am sentimentul că începem să nu ne mai simțim stingheri, bîjbîind de la o imagine la alta. Acum, în fața celui de-al treilea film, sîntem — sper — participanți mai liniștiți și mai receptivi ai unui spectacol aflat în polemică deschisă cu comoditatea spirituală. «Trecătoarele iubiri» are toate datele înțelegerii profunde a unei creatoare care știe că autenticitatea nu înseamnă, neapărat, prelungirea vieții din plină stradă direct pe ecran, ci, în primul rînd, credința față de tine însuți. Dacă mai era nevoie de dovezi, atunci acest film constituie una în plus a faptului că ne 'lăm în fața unei creații care nu s-a născut ub semnul întîmplării; o lege interioară — deloc misterioasă dar care, evident, nu se manifestă la nivelul anecdoticii — ordonează cele trei filme de pînă acum ale Malvinei Urșianu, «Gioconda fără surîs», «Serata» și «Trecătoarele iubiri».

Nu degeaba acțiunea fiecăruia se desfășoară într-un spațiu restrîns de timp, pe parcursul doar a cîtorva zile, dacă nu al uneia singure, nu degeaba întrebarea esențială, în fața oricăruia din aceste filme, este nu «ce se va mai întîmpla» ci «ce s-a întîmplat». Toate sînt radiografii ale unei stări, răsfrîng — cu intensități și tonalități diferite — implicațiile opțiunilor fundamentale ale individului, care angajează nu numai întreaga personalitate și devenire, dar marchează adînc și destinul semenilor. Privit din acest unghi, «Gioconda fără surîs», **film de dragoste**, este totodată un film politic, nu mai puțin politic decît «Trecătoarele iubiri», film temerar, care și-a propus să traducă cinematografic ceea ce ne-a fost dat să nu putem spune decît într-un singur fel: **dorul** de pămîntul căruia îi aparținem inextricabil.

Față în față cu amenințarea unei boli fatale, dezrădăcinatul Andrei înțelege nu numai că nu se poate muri în altă parte, ci că nu se poate trăi altundeva. De aceea, mi se pare că eroul se întoarce în patrie nu pentru **a muri**, ci pentru **a trăi**, atît cît i-a mai rămas.

Privirile lacome ale eroului abia sosit în București caută orașul, nu un colț anume, ci aerul lui, străzile, cerul, oamenii. Ochii săi sorb frumusețea — a unei plăji pustii, într-un sfîrșit zgribulit, de toamnă, a unui *drum șerpuitor, pe malul unei ape*, a satului de unde a plecat — o frumusețe pe care eroul nu o trăiește extatic, ci într-o dureroasă confruntare cu propriile sale neliniști și obsesii, pe de o parte, pe de altă parte cu tristețea tîrzie și neputincioasă de a întîlni vechi prieteni a căror traiectorie de viață poartă urmele gestului său de odinioară, plecarea din țară. Privit și înțeles astfel, cred că filmul nu mai suportă eventuala întrebare «cu ochii cui vedem ceea ce vedem pe ecran», ai eroului sau ai autoarei? Materia cinematografică a «Trecătoarelor iubiri» se constituie din jocul armonios elaborat al unor planuri care corespund atît sentimentului cu care este întîmpinată viața cît și vieții ca atare, reale, cumplit de reale, nu întotdeauna dispusă să ocrotească nici măcar pe cei cu ceasurile numărate. Scenele de pregnantă concentrare emoțională nu ne mai apar, astfel, momente disparate de virtuozitate profesională, ci explozii ale unei necesități lăuntrice.

Impresionanta secvență a dialogului cu bătrîna bretonă care-și poartă singurătatea și bătrînețea pe nisipuri străine se deschide ca o înfricoșătoare întîlnire a eroului cu o posibilă proprie ipostază, după cum apariția tinerei doctorițe Ana nu este decît tresărirea cine știe cărei amintiri de demult. Dincolo de trecerea pe lîngă coșmar, sau pe lîngă vis, se află însă existența de toate zilele în care autoarea își plasează eroul nu la adăpostul unei bunătăți samaritene, nici biciuindu-l ostentativ, cu o neîndurare care ar aduce a pedeapsă, ci cu luciditate. Andrei nu este străin de pustiul din sufletul fostei lui iubite, Lena, de refugiul în asprime al soțului ei, toți cîndva prieteni, de fărîmițarea ultimelor speranțe ale Hanei, femeia din altă țară. Între toți, punțile sînt, dacă nu frînte, atunci amenințător de fragile și peste acest amar adevăr al vieții nu se poate turna apă de trandafiri.

Liftul, ca o închisoare, tîrîtul pe scări, ca pe o Golgotă, sînt metafore bicluitoare — violente poate — dar aparțin acestui adevăr. Comparația s-ar putea să fie riscantă, dar în acest moment mă gîndesc că însăși ciuma din «Moarte la Veneția» nu este doar opusul frumuseții pure, ci ea însăși face parte din paroxismul vieții. Al unei vieți care, pentru a fi omagiată, trebuie mai întîi recunoscută. Pentru a putea trece drept, dincolo de apa Styxului, trebuie să ai curajul de a privi în față chiar și chipul durității.

•

Recunoaștem gîndurile Malvinei Urșianu în toate compartimentele filmului, de la muzica răscolitoare a lui Tiberiu Olah — suport al cuvintelor nerostite, al sentimentelor nemărturisite — la decorurile și costumele de o eleganță funcțională ale Adrianei Păun.

Imaginea în «graphys-color» a lui Sandu Întorsureanu și Gheorghe Fischer își dovedește încă o dată virtuțile, lăsînd lumina să învăluie blînd oamenii, obiectele, drumurile. Actorii vin și ei tot din universul știut al creatoarei și prezența lor, dincolo de bucuria jocului de înaltă clasă, ne ajută să ne instalăm mai în tihnă în lumea filmului: George Motoi (Serata), cu o nobilă încordare de la prima tresărire, sub cerul orașului regăsit, pînă la surîsul stins din final; Silvia Popovici (Gioconda fără surîs, Serata) și Cornel Coman (Serata) ducînd cu ei experiențe dincolo de care ghicim dificilul preț al demnității. Li se alătură, la cota maximă a talentului ei de excepție, Gina Patrichi. Un chip ca al ei, peste care trec, ape-ape, toate tristețile și bucuriile, ar trebui să stea mult, mult mai mult pe ecran.

Magda MIHĂILESCU

actori și roluri

Tînăra actriță cehoslovacă LIBUSE SAFRANKOVA, o Cenușăreasă modernă în filmul lui Vaclav Vorlicek «Trei alune pentru Cenușăreasă».

cine, ce, unde, cînd?

● Regizorul italian Gianfranco Mingazzi se pregătește de premieră dar nu a căzut încă la înțelegere cu producătorul asupra titlului filmului terminat nu de mult: autorul tine să se numească «Flavia musulmanilor», omul cu bani vrea «Călugărita musulmană». Oricum, filmul rămîne același — povestea unei călugărițe, feministe avant la lettre Interpreta principală — Florinda Bolkan (fotografia de jos).

● Miguel Dominquin, fiul celebrei Lucia Bosé și al nu mai puțin celebrului toreador Luis Miguel Dominquin își face debutul pe ecran — alături de mama sa — în filmul lui Francisco Rey «Adevărul».

● Tandemul cinematografic Claude Pinoteau (regia), Jean-Loup Dabadie (scenariul), autorii filmului de succes «Tăcutul» și-au propus să dea din nou lovitura împreună, de data aceasta cu o comedie fantezistă al cărei titlu nu l-au fixat încă. În schimb, știu precis cine va fi protagonistul — Lino Ventura.

● «De-a v-ați ascunselea» este nu numai un joc al copiilor ci și un film pentru cei mici, regizat de cineasta poloneză Anna Sokolowska, după un scenariu propriu.

● «Premiul Georges Sadoul» pe anul 1973 a revenit filmului «Kashima Paradise», un *documentar despre Japonia contemporană* văzută cu ochi critic. Autori — Yann Le Masson și Beni Deswarte.

● Cunoscutul autor sovietic de comedii cinematografice Leonid Gaidai a ecranizat piesa lui Mihail Bulgakov «Ivan Vasilievici» (titlul filmului «Ivan Vasilievici își schimbă rolul»). În distribuție — Iuri Iakovlev, Natalia Șelezneva, Alexandr Demianenko, Natalia Kustinskaia, Serghei Filipov.

● Oscarurile îl așteaptă. Pe Steve McQueen și pe Dustin Hoffman, pe Jack Lemmon și pe James Caan, pe Jack Nicholson, Al Pacino, Robert Redford, Paul Newman, George Segal, pe Glenda Jackson, Barbara Streisand, Joanne Woodward, pe ei și pe alții. În orice caz, despre cei amintiți mai sus se vorbește mai insistent în paginile revistelor de cinema.

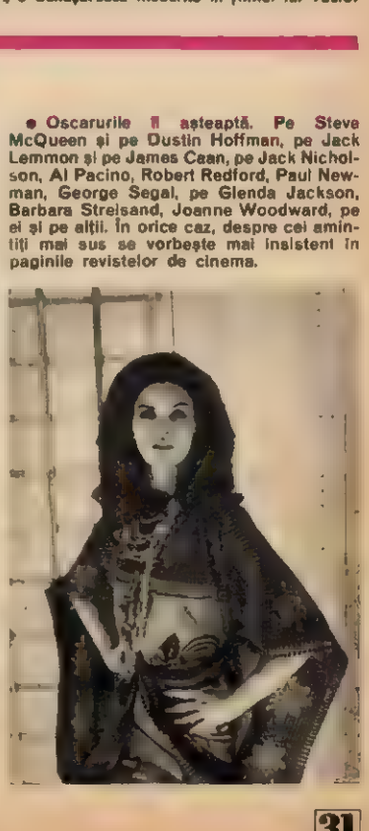

elevii prin ei înșiși

prietenia și trecerea pragului spre „marele drum"

«Prietenia» — o temă oarecare, la dirigenție și totuși... ce este prietenia? Să sărim peste așa-zisele prietenii întemeiate prin: «Ești prietenul meu dacă-mi șoptești la teză», «Ești prietenul meu dacă fugim împreună de la oră», «Ești prietenul meu dacă mă ajuți să-mi scriu la...» *Dacă* la bine, *dacă* la rău, dar mereu întîlnim un *dacă*. Să sărim și peste «prietenia» ce are la bază: «Vrei să fim prieteni?»

Nu! Acestea nu sînt prietenii, departe de așa ceva, sînt minciuni, necinste!

Și totuși ele există! Cu durere în suflet trebuie să afirm că acestea depășesc numărul celor adevărate. Și, de ce? Oare, fiecare e atît de egoist? Eu, eu, mereu eu?! De ce nu și NOI?

«Iau notă mare în teză, ajutat de „prieten", apoi nu mai pot de el»; «Mă scapă mîncînd alături de mine, apoi: La revedere!» «Mă ajută să trec un prag greu din cursul vieții, pe urmă nu mai am nevoie de prieten». De aceea, unii tineri auzind vorbindu-se despre adevăratele prietenii existente cîndva, devenite azi celebre (despre cele existente, în prezent nu aud) au sentimentul că astfel de prietenii nu mai sînt posibile. Și atunci, se închid în ei, uită bucuria de a trăi, uită să rîdă soarelui, cerului senin, primilor fulgi de zăpadă, uită OAMENII, căutînd ceva complicat, dezlegarea unui mister cuprins în întrebările ce chinuie pe fiecare din ei: «Voi avea prieteni apropiați, voi reuși să mă realizez?» (vezi cazul Didiei Ion). «Ce face lumea, ce fac *oamenii pentru mine?*»

Și continuă căutarea orbecăind prin extraordinar și via, sau de multe ori renunțînd «de teama negației» din partea colegilor, gîndindu-se doar la sine, nemaiinteresîndu-se de nimeni și de nimic.

Și-a pus unul din ei vreodată întrebarea: «Am încercat *eu* să fiu înțeles, să mă apropii de cineva? Ce am făcut *eu* pentru oameni?» Oare «experiența de viață» se poate acumula prin rezolvarea situațiilor întîlnite timp de doi ani în viața de organizație?

Didia Ion, eu cred că nu e nevoie neapărat să fii secretară U.T.C. pe liceu, pentru a-ți cunoaște și ajuta colegii. Numai în doi ani ai «întîlnit și rezolvat» situațiile în care se aflau ei? Vezi tu, nu vreau să te descurajez; cred în faptul că acum sufletul tău e foarte zbuciumat și dominat de întrebări E firesc.-Dacă ai fi încercat mai demult să-ți cunoști și să-și ajuți colegii, acum ai fi avut o experiență mai mare de viață.

Pentru întemeierea unei prietenii nu sînt necesare vorbele, ci numai faptele. Una e să spui «vreau să am un prieten» și alta e să-l cauți și să-l găsești. Cîndva (de ce să nu recunosc, însă atunci eram mult mai mică), eu însămi spuneam: «Niciodată. Niciodată nu voi avea un (o) prieten (ă)!» Și atunci cineva m-a corectat: «Niciodată? Niciodată e cel mai lung cuvînt...»

Deschide ochii de pe acum și privește în *jurul* tău! Ai să vezi oameni: buni, răi, sinceri, mincinoși, cinstiți, hoți, cu firi deosebite, ca anotimpurile.

Învață să-i deosebești, să le citești în suflet dorințele, necazurile, bucuriile, învață să plîngi alături de ei, să rîzi atunci cînd sînt fericiți, învață să-i ajuți, învață să cauți și ai să găsești! Învață să trăiești!»

— Dar cum? Și de la cine să învăț?

— De la mine, de la altcineva, de la oameni. Din necazurile și bucuriile lor, din tot ce vezi tu frumos, adevărat, și-ți place.

Și am învățat, și învăț și am început să știu! Să știu să trăiesc printre prieteni!

Poate e bine să te ocupi mai mult de pregătirea ta profesională. S-ar putea să nu fie o atitudine de individualism sau egoism, însă nu trebuie să neglijezi colegii, societatea în care trăiești acum. Ea reprezentînd oamenii din jurul tău, pămîntul cu care te vei «înfrăți prin meserie». Nu te rupe de *cei din jurul tău spre a împlini ceva în tine*, pentru că fără ei, fără a-i ști alături de tine, la bine și la rău, nu ai să reușești.

Îți doresc din toată inima, din tot ce am eu mai bun, succes, mult de tot succes, realizarea visului, înfrățirea cu oamenii și cu pămîntul țării.

Și o întrebare: Ce este prietenia? adresată tuturor. Exemplificați (asta ar fi mai interesant) din propria noastră experiență. Chiar dacă e bine, chiar dacă e rău, ajută mult, pentru că greșelile trebuie să le ocolim, iar calea bună trebuie să o urmăm

Mihaela Tusac
elevă,
Galați

Poluarea

de Elena CHIȚIMIA
anul II D
Liceul Ion Neculce, București

iosif conta

În generația mea, Iosif Conta reprezintă muzicianul «născut» și nu «făcut». Nu a fost, nu este și nici nu va fi niciodată interesant, vorbind despre muzică, prin prisma unor analize savante ale discursului sonor. Sînt sigur că, niciodată, el *nu* va explica cît mai complicat posibil lucruri foarte simple — așa cum fac unii muzicologi ai zilelor noastre. Iosif Conta are revelația cîntecului și mai ales a ritmului. Dirijatul, în sensul tactării, nu-i ridică probleme, deoarece, ca și George Georgescu, «s-a născut cu bagheta în mînă»! El nu caută să explice nici să înțeleagă muzica, căci această artă *se simte*. A excelat ca un *dirijor intuitiv*. (Intuiția sa însă nu greșește — decît foarte rar — în ceea ce privește tălmăcirea cît mai expresivă a operelor respective). Are un temperament latin, vulcanic, în consonanță cu figura sa mediteraneană. În paginile muzicii romantice și moderne reușește să descifreze în chipul cel mai emoționant semnificațiile împărăției Euterpei. Urmărindu-i manifestările, am impresia că «arborii își smulg din pămînt rădăcinile, și-n dansul valpurgic își scuturâ de păsări și lună coroanele»...

Aș putea cita nenumărate cronici, raportate la activitatea sa, deosebit de fecundă. («Un distintissimo direttore d'orchestra»... «El maestro Conta es un verdadero artista»... «There seldom happened with a conductor to enhoy such a triumph here»... «Autorité, chaleur, une connaissance parfaite des ressources de couleur et de l'équilibre polyphonique de l'orchestre»... «Genialen dirigenten in Satrup erlebt» etc.)

L-am ascultat mai recent în Bach, Beethoven și Brahms. Uneori, criticii îl apreciază mai mult în Beethoven și mai puțin în Bach și Brahms. În ceea ce mă privește, nu sînt de acord! Barocul bachian are, la el, după cum era și firesc, o vigoare romantică, iar în muzica lui Brahms nu reliefează doar acea «melancolie liniștită»... Căci în tot ceea ce interpretează Iosif Conta, sunetul și cuvîntul se unesc într-o forță granitică pentru a ne reda viața! Și astfel inefabilul muzicalității sale înseninează pînă și tristețea sensibilei păduri...

Doru POPOVICI

artera de penetrație, o cenușăreasă a drumurilor?

În ultimii ani s-au făcut progrese remarcabile în domeniul modernizării arterelor de intrare în marile așezări urbane. Multe din aceste căi rutiere, cum ar fi cele de intrare în Ploiești, Constanța, Bacău, precum și unele din căile de acces în București, Cluj, Pitești etc. s-au lărgit la patru benzi, infrastructura lor a fost consolidată, s-au realizat alveole pentru a crea posibilitatea mijloacelor de transport în comun să oprească în afara părții carosabile, a fost perfecționată semnalizarea rutieră prin indicatoare și marcaje etc. Aceste dotări și amenajări au sporit fluența și siguranța traficului pe drumurile de intrare în oraș.

Căile de penetrație modernizate se încadrează armonios în cartierele noi construite, pentru călător intrarea în oraș fiind o adevărată desfătare.

Preocuparea edililor pentru aceste artere este firească, explicabilă. E vorba în primul rînd de faptul că drumurile de intrare în marile localități urbane sînt puternic solicitate de traficul rutier și în al doilea rînd de faptul că ele reprezintă cartea de vizită a orașului, dînd cetățeanului prima impresie despre localitatea respectivă.

Modernizarea căilor de penetrație este o chestiune care interesează nu numai circulația pe arterele în cauză, ci traficul din localitatea respectivă în totalitatea lui. Un oraș cu drumurile de intrare puse la punct seamănă cu un organism omenesc cu respirația sănătoasă. Dimpotrivă, o așezare urbană chiar dînd are în zona centrală străzi și bulevarde largi și intersecții moderne este «sufocată» atunci cînd nu dispune de artere de intrare corespunzătoare.

Studiul «răspîndirii» evenimentelor de circulație în marile localități urbane pe ultimii cinci ani arată însă o creștere *simțitoare* a concentrării accidentelor pe arterele de penetrație. În unele orașe pe aceste străzi se comit 30-50% din totalul evenimentelor rutiere.

Pe aceste artere mai mult de 70% sînt accidente în care au fost angajați pietoni (comise în 60% din cazuri din vina lor și în 40% din vina automobiliștilor care nu-și reglează viteza în raport de condițiile de circulație de pe aceste artere), iar restul de 30% reprezintă evenimente provocate de depășiri incorecte, refuz de prioritate și telescopări.

Cum se explică acest fenomen? Este vorba în primul rînd de factorul om. Părăsind șoseaua care pune șoferului de regulă mai puține probleme de circulație și pătrunzînd brusc pe o arteră de penetrație aglomerată care solicită dublu atenția conducătorului auto, acesta nu se adaptează insuficient de rapid noii situații, nu-și sporește prudența și nu ia din vreme măsurile necesare pentru evitarea situațiilor periculoase. Nu rareori șoferii continuă să mențină și pe căile de penetrație, deci deja în oraș, *același regim de viteză* ca în afara localității.

Nu trebuie pierdut din vedere nici faptul că pe aceste artere, de fapt în zonele periferice ale orașului, disciplina în rîndul pietonilor este mai redusă.

Simbioza acestor doi factori creează o situație prielnică comiterii de accidente.

Nu în puține cazuri o influență negativă o are și calitatea arterelor de penetrație. Părăsind drumuri bine întreținute, cu partea carosabilă «ca-n palmă», și intrînd pe străzi pavate cu piatră cubică lustruită pe care derapezi și-n «miezul verii» pe deasupra avînd o mulțime de denivelări, șoferul mai ales cînd are nu prea multă experiență este derutat de-a binelea.

Este vorba deci și de neglijarea «porților de intrare» în orașe de către unii edili. În multe cazuri drumurile de penetrație pînă la modernizarea lor pot fi menținute în stare «decentă» fără prea mari cheltuieli, prin repararea conștiincioasă și la timp a sticăciunilor.

După cum se știe, în zona căilor de intrare în orașe sînt numeroase șantiere. Deseori încălcîndu-se prevederile normelor de circulație, în primul rînd de către șefii acestor șantiere, autobasculantele cară pe roțile lor impresionante cantități de pămînt ce le depun pe spațiul carosabil al căilor rutiere. Devenind alunecoase, aceste artere devin și mai periculoase pentru circulația rutieră.

Nu în puține localități urbane, căile de penetrație sînt încă din păcate un fel de «cenușărese» ale orașelor.

Stă în putința noastră, a tuturor, automobiliști, pietoni, constructori, gospodari ai orașelor, lucrători de miliție să transformăm căile de penetrație în drumuri sigure, adevărate «cărți de vizită» ale localităților respective.

Colonel Victor BEDA

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (III)

— din amintirile unui criminalist —

În numărul trecut am evocat afacerea LARES, misterioasa dispariție a masivei case de bani de la sediul companiei aeriene. Investigații minuțioase au dus la prinderea hoților și totuși nu fusese găsit răspunsul la întrebarea: cum a fost posibil ca un asemenea furt să se petreacă în plin centrul Capitalei, la cîțiva metri de un post de pază?

— Iată de ce — arată colonelul Dumitru Ceacanica — în timp ce experimentații polițiști din centrală aniversau succesul afacerii LARES, noi cei de la secția I de poliție, în raza căreia se săvîrșise infracțiunea, noi cei napas tuiți, cei blamați — chiar în ziua sărbătoririi succesului! — pentru neglijența noastră, pentru faptul că nu controlasem postul din Paza de noapte, ne gîndeam să întreprindem o anchetă pe cont propriu. Ne obsedau suspiciunile care planau asupra gardienilor, bizareriile din comportarea acestora, neverosimilitatea declarațiilor lor. Ce era de făcut? Să interogăm chiar pe infractori — acțiune destul de dificilă.

HOȚII ȘI VARDIȘTII

Chiar în noaptea banchetului, la care participa un număr restrîns de polițiști, noi, «cucoșii», ne-am furișat în labirintul arestului Prefecturii. Ne pregătisem, prin exerciții, acasă, care cum am putut, pentru un interogatoriu competent. Astfel, încrezători în noi înșine ne-am avîntat în confruntarea cu infractorii deja depistați, care, după părerea noastră, oricum, nu mai aveau ce pierde. De fapt, prin continuarea cercetărilor urmăream să învățăm mai mult despre psihologia judiciară, în dese rînduri ignorată în focul marelui succes al descoperirii.

După primele ore de anchetă infractorii au făcut, fiecare în parte, mărturisiri identice, punîndu-ne în fața unor fapte nemaiîntîlnite de noi și explicînd bizarerille apărute cu prilejul analizei inițiale. În fond ce se întîmplase? Spre stupoarea noastră am aflat că înșiși gardienii din postul de pază participaseră la săvîrșirea spargerii — fără bună-știință, ci doar datorită ignoranței și lipsei de vigilență!

Infractorii opriseră autocamionul în fața agenției LARES, la 15 metri de postul de pază neferindu-se de luminile puternice de pe bulevard. Cu ustensile potrivite au forțat rapid sistemul de închidere a grilajului de fier și, pătrunzînd în interiorul clădirii, au aprins în mod ostentativ lămpile! Discutau cu voce tare despre o presupusă mutare și lucrau cu dezinvoltura oamenilor cinstiți. I.T., șeful grupului, pozînd ca directorul agenției și purtînd o servietă și un costum corespunzător, dirija în persoană acțiunea de fixare a brațelor de lemn la spatele autocamionului. Pe cînd «muncitorii» încercau fără succes să urce casa de bani trăgînd cu frînghii speciale, «domnul director» a solicitat... concursul gardienilor, care asistau pasivi la operația dificilă de ridicare a casei de fier. În timp ce infractorii se manifestau gălăgios, strigînd și opintindu-se, li s-au alăturat și cei doi gardieni, care, cu mîinile lor, au ajutat la urcarea safé-ului în autocamion! Din cele declarate de I.T. reieșea că oamenii lui abia se stăpîneau să nu izbucnească în rîs. Totul se petrecea doar în plin centrul Capitalei!

Nu ne-am considerat misiunea încheiată pînă cînd n-am obținut și confirmarea celor doi gardieni care — spuneau ei — cînd au aflat a doua zi că «directorul» fusese chiar șeful grupului de infractori, s-au temut să raporteze adevărata situație. O eventuală atitudine corectă a acestora ar fi putut să ne furnizeze semnalmentele infractorilor, ușurînd și grăbind identificarea acestora.

Rezolvarea acestui caz ne-a dat un sentiment de satisfacție, cuplat cu rușinea, cu revolta împotriva lipsei de conștiinciozitate a gardienilor. În cele din urmă însă, am avut totuși ceva de cîștigat: am realizat o cercetare completă, adăugînd totodată o părticică la experiența noastră profesională.

NOAPTEA HOȚI, ZIUA GENTLEMENI

— Care a fost amprenta cu totul specială pe care anii de atunci au pus-o asupra activității dumneavoastră?

— Mi-a fost dat să întîlnesc atunci o situație cu totul deosebită: în rîndurile agenților s-au strecurat și unii infractori ca Feredieru, Cairo, Voinescu și alții. Unii au fost demascați, alți s-au împușcat reciproc, în urma conflictelor generate de împărțirea pradei: noaptea comiteau infracțiuni și în timpul zilei se erijau în agenți de poliție. Noaptea hoți, ziua gentlemeni... După arestare, Feredieru a fost identificat de către agenții poliției democrate ca autor al spargerii casei de bani din incinta unui penitenciar, faptă săvîrșită *chiar în perioada detenției sale acolo.* Deținutul se remarcase, dealtfel, în mediul interlop ca infractor de talie internațională.

Dar pe măsură ce influența forțelor democrate în poliție se întărea, se realiza o selecționare tot mai corespunzătoare a cadrelor din poliție, cazuri precum cele relatate mai sus devenind tot mai rare, pînă la completa dispariție.

— Știu că relativ nu multă vreme după intrarea dumneavoastră în poliție ați fost numit șef al faimoasei Brigăzi volante. Ce ne puteți spune despre această perioadă a activității dumneavoastră?

— După ce am funcționat trei ani în cadrul diverselor secții de poliție din București, am fost promovat șef al Brigăzii volante din Prefectura Poliției — funcție din cele mai dificile, deoarece titularul ei era supus unor tentații permanente. În acest post se perindaseră înaintea mea nu mai puțin de cinci comisari șefi și toți se lăsaseră corupți, terminîndu-și cariera în arestul Prefecturii! Dacă șefii celorlalte brigăzi izbuteau să se mențină aproape un deceniu în post, cei care conduceau Brigada volantă nu reușeau să reziste tentațiilor mai mult de 2-3 ani.

LA BRIGADA VOLANTĂ

— De fapt, care erau atribuțiile brigăzii?

— Acțiunile de combatere a furturilor din buzunare, în trenuri și magazine, a celor prin sistemul Grand etc., a înșelăciunilor și prostituției, știut fiind că anumiți infractori foloseau prostituatele drept complici.

Încă din anul 1945 mă angajasem față de propria-mi persoană să nu-mi pătez niciodată conștiința în poliția democrată și, totodată, să impun o conduită integră subordonaților mei.

În noua mea calitate a trebuit să-i conving pe infractori și pe patronii caselor de toleranță că voi fi într-adevăr șeful unor incoruptibili. Subordonații mei au fost puși în situația să opereze zilnic multiple arestări, pretențiile crescînde fiind în raport cu înmulțirea — constatată în acea vreme — a furturilor din buzunare în holurile băncilor, în unitățile C.E.C. etc.

Încercările unora de a mă corupe au dat greș. Respingeam frecventele propuneri adresate mie prin intermediul foștilor colegi de liceu, al prietenilor etc.

Această atitudine fermă a dat roade: infractorii au început să se teamă de corectitudinea noastră și am reușit să formez cadre cu un înalt profil moral-profesional. Începînd din 1948 nu numai că n-a mai fost corupt nici un alt șef de brigadă — după transferarea mea într-o altă funcție — dar nu s-au mai ivit cazuri de corupție nici în rîndul subordonaților.

Toți colegii respectau anumite principii, convinși fiind de justețea lor. Ei erau stimulați să lupte cu toată convingerea împotriva polițiștilor necinstiți, pornind de la concepția că în timp ce infractorului — de regulă lipsit de cea mai elementară educație — i se pot acorda, uneori, circumstanțe atenuante, nimic nu poate atenua vina și răspunderea polițistului corupt. Nici o considerație, deci, pentru cel care, deși beneficiind de o educație aleasă, de condiții optime de viață, de respectul marelui public, trădează nobila misiune de a fi apărător devotat al bunurilor, al vieții celor mulți!

(Va urma)

Dumitru CEACANICA
Lionel NIȚESCU

adevărul despre eroi (VII)

„într-un fel, meseria noastră se aseamănă cu sculptura"

Cobor în gară la Ploiești, o iau la dreapta, mă strecor printre picioarele de beton ale șoselei și intru la întreprinderea «1 Mai». Întreb la poartă de Apostol Gheorghe, arăt legitimația și sînt poftit într-o cameră cu două birouri și un telefon ca să aștept sosirea celui căutat, a omului care este șef de atelier la turnătorie, Erou al Muncii Socialiste, tată a doi copii, mare amator de fotbal și așa mai departe.

Se termină schimbul de dimineață și Apostol Gheorghe se înfățișează într-o salopetă pe jumătate boțită. Cu cearcăne, explicîndu-mi că știa că am venit, dar că a trebuit să mai zăbovească, ocupat cu pregătirea unor repere programate a intra în lucru la schimbul de după-amiază.

De fapt, întîlnirea noastră e o revedere. După cîțiva ani. Omul din fața mea, cu 47 de ani în spate, membru de partid din 1954, născut la Clondiru, lîngă Buzău, într-o familie cu copii numeroși și mîncare puțină, a mai îmbătrînit și nu prea. Adică are mai mult păr alb, dar mișcări la fel de repezi și priviri la fel de drepte și duioase ca altădată.

— Nea Apostol, am venit la matale să-mi povestești viața. De fapt, nu «să-mi», ci să ne...

Își trece mîna prin păr și spune că asta e o treabă a dracului de grea.

— Cu ce să încep?

— Eu ți-aș propune s-o luăm din ziua cînd ai intrat în uzină.

Cade de acord, numai că explică, domol, că uzina lor se cheamă de o bună bucată de vreme, Întreprinderea constructoare de utilaj petrolier «1 Mai», dar că numele — deși recent — a cam rămas în urma producției care s-a extins. Adică servește și siderurgia, și chimia, și alte sectoare ale economiei, pe care poate să mi le spună, să mi le enumere, dacă vreau. Eu vreau, însă, să aflu amănunte despre viața lui Apostol Gheorghe, și Apostol Gheorghe, cu care stau de vorbă în prezența a două birouri și a unui telefon, și care e obosit după opt ore de lucru și înfometat după o singură gustare, cu un ou și două chifle, începe să povestească:

«Cînd am venit la Ploiești aveam 16 ani. Am intrat la uzină ca ucenic. Munceam de mă speceam. Eram plătit pentru zece ore, dar stăteam la lucru cam 14-16. Condiții grele. Chiar inumane. Toate operațiile de turnătorie, formarea, uscarea, asamblarea, dezbaterea și curățirea, toate, se făceau în aceeași hală. Mă mișcam într-un praf de nu vedeai la doi metri. Nu se vedea om cu om... În '47, am terminat profesionala și nu mult după aceea, am fost promovat șef de echipă. În '52, am trecut maistru. În '53, mi-am schimbat profilul și am lucrat în planificare. Dar tot aici, în secție, urmărind pe flux calitatea producției. Din '56, sînt șef de atelier, adică lucrez cu 175 de salariați, adică am, în fiecare zi, 175 de probleme, dacă nu 176, punîndu-mă și pe mine la socoteală, că și eu sînt om, nu-i așa?»

— Nu s-ar zice că n-o scoateți la capăt.

O scoatem bine, admite. Pentru că muncim bine, pentru că ne place meseria, pentru că ne facem o datorie din a respecta angajamentele luate. Ba mai dăm, între timp, și cîte o inovație, două, ca să fie treaba mai ușoară, îmi spune. Printre altele, grăbit, îmi spune, dar eu știu că aici nu este vorba despre grabă, ci despre modestia acestui excelent meseriaș, autor al unei inovații — «folosirea maselotelor oarbe la turnarea pieselor din oțel» — care se aplică în întreaga țară și care aduce remarcabile economii de oțel industriei românești.

Face o pauză, parcă sugerîndu-mi că a terminat. Ca orice pauză, însă, și aceasta se termină repede, iar Apostol Gheorghe reia firul povestirii:

«Ce facem? Fel de fel de produse. Uite, corpuri de pompă, arbori cotiți, instalații de prevenire a erupțiilor, mă rog, piese pentru instalațiile de foraj. Și pentru siderurgie. Și pentru chimie, dar treaba asta am mai spus-o... Cum muncim? Și asta am mai spus-o... Muncim bine. Secția noastră are o capacitate la proiectare de cîteva sute de tone de piese turnate pe lună. Am făcut mai mult. Astfel, am dat zeci de tone în plus pe primii trei ani ai cincinalului, pe care l-am îndeplinit în acest interval înainte de termen. În 1974, ne-am trecut în plan cam cu 300 de tone mai mult pe lună decît inițial. Cu siguranță că le vom produce. Asta e.»

— Tovarășe Apostol, cam ce-ar fi meseria aceasta de a turna piese?

Da, zice, întrebarea asta îmi place. Noi lucrăm cu o meserie grea, dar greutatea e compensată de frumusețe. Nu, nu exagerez. Într-un fel, meseria noastră se aseamănă cu sculptura. Ai nevoie de mîini abile, pentru că reușita în meseria asta depinde de dexteritate. E drept, mecanizarea a pătruns adînc în turnătorie, înainte lucram cu roaba, acum lucrăm cu utilaje automate, dar treaba bună ține la noi tot de mînă. În primul rînd de mînă și apoi de mașină. Să nu crezi, însă, că dacă ai dexteritate este suficient. Nu este. Cea mai dificilă parte din meseria asta este teoria. Și ce teorie... Numai cifre, numai calcule, numai ecuații.»

Repet întrebarea aceea cu descurcatul. Zîmbește. N-a fost ușor, recunoaște. N-aveam decît șapte clase și profesionala. Am învățeles, însă, că așa nu se poate și m-am înscris la Universitatea de marxism-leninism. Nouă ani am făcut acolo. Trei la economie, trei la construcția de partid și trei la filozofie. Cu pregătirea asta mă simt bine și-mi place să cred că stăpînesc în amănunt tainele meseriei.

Se uită la ceas și înțeleg, oricît ar fi de prozaic acest lucru, că interlocutorului meu îi este foame. Mă ridic, dar omul nu mă lasă. S-a încălzit, îmi povestește de ziua aceea, cea mai fericită, cînd a primit titlul de Erou al Muncii chiar din mîinile secretarului general al partidului, trece la grădinărie, la trandafirii pe care îi place să-i crească în fața casei, nu uită — ca orice ploieștean care se respectă — să pomenească de necazurile lui F.C. Petrolul, apoi mă întreabă ce-ar trebui să facă, oare, cu unii tineri care îi sînt repartizați în secție și care nu o dată dau bir cu fugiții, alergînd după munci mai ușoare.

Nu știu ce să-i răspund. Mă mulțumesc să plec, urîndu-i lui Apostol Gheorghe numai bine, adică muncă plină de satisfacții și de piese reușite, trandafiri cît mai mari și mai aromați, victorii cît mai confortabile pentru Petrolul.

Apoi o iau la stînga, mă strecor printre picioarele de beton ale șoselei și intru în gară. Ploiești Sud.

Ovidiu IOANIȚOAIA

vremea în săptămîna viitoare

vreme călduță, favorabilă ploilor

În intervalul 17-23 februarie cea mai scăzută temperatură a fost la București, de —22 grade, produsă în dimineața zilei de 17 februarie 1907, iar cea mai ridicată de +19 grade înregistrată la 21 februarie 1915.

În săptămîna ce urmează, cea mai ridicată temperatură, în jur de +16 grade se va semnala în Cîmpia Banatului, iar cea mai coborîtă, în jur de —10 grade, se va produce în Maramureș și Depresiunea Ciucului.

Aspectul cerului va fi schimbător, alternînd înnorări și înseninări de scurtă durată în zona de munte și Transilvania, înnorările vor fi predominante și precipitațiile mai frecvente.

Două fronturi de ploi vor pătrunde în spațiul țării, unul la 17-18 februarie, determinînd intensificări locale ale frontului și ploi de scurtă durată, ce vor lua și caracter de averse însoțite de fenomene electrice. În zona de munte și în ținuturile nordice ale Transilvaniei și Moldovei, ploile se vor transforma în lapoviță și ninsori locale. Al doilea front va traversa cea mai mare parte a țării la 22-23 februarie cauzînd o scădere a temperaturii și de aceea lapovițele se vor extinde și în zona de cîmpie, unde se vor înregistra și intensificări ale vîntului.

În cursul săptămînii nopțile vor fi cu îngheț slab, mai ales în sudul țării. Zilele vor fi călduțe, temperatura urcînd cu mai multe grade deasupra lui zero. Ceață se va forma numai în 3 dimineți în Cîmpia Dunării, ea fiind ceva mai frecventă în văile Munteniei.

TOPOR

mapamond '74

zburătorul de la phaestum

Atunci, cînd s-a ridicat capacul sarcofagului din mormîntul numărul patru sau «tomba dei tuffatore» din necropola de la Phaestum, parcă s-a petrecut un miracol. Era la sfîrșitul primăverii anului 1968 și cercetătorii care scotoceau subteranele fostei Posidonia grecești s-au trezit în fața celei mai importante descoperiri arheologice din ultimul sfert de veac. După două mii cinci sute de ani de întuneric, lumina soarelui pătrundea în racla de piatră dezvăluind ochilor uimiți ai arheologilor prima și singura, pînă acum, imagine pictată aparținînd pictorilor Greciei arhaice despre a cărei artă nu grăiseră peste milenii decît poezia, elocința, filozofia, ceramica, piatra templelor, frizele, metopele, basoreliefurile și statuile ieșite de sub dăltile sculptorilor.

Niciodată nu s-a putut spune că se știa totul, mereu rămînea un enigmatic «aproximativ»,ascunzînd între «aproape» și «tot» taine de nepătruns, lacune inexplicabile, mister și neputință. Cum arăta pictura anticilor? Ce tehnică folosea și la ce nivel de expresie ajunsese dacă literatura ne sugerează că ar fi fost situată pe același rang cu sculptura? Oare în aprecierea ei eram condamnați să ne mulțumim cu puținul pe care ni-l sugerau cîteva fresce de artizani și veșmîntul ceramicii desenate? Toate acestea nu păreau a fi decît o reflectare deformată a capodoperelor dispărute pentru vecie sub necruțătoarea trecere a timpului și din lipsa de rezistență a celei mai vechi și poate celei mai gingașe dintre *îndeletnicirile artistice ale omului: reproducerea vieții din linie și culoare.*

«Tomba dei tuffatore» de la Phaestum, descoperită în vecinătatea templului închinat lui Poseidon pe coasta golfului Salerno din Italia meridională, dădea un răspuns fără echivoc. Pereții și capacul sarcofagului erau căptușiți cu picturi dintre care cel puțin una le-a părut arheologilor și criticilor de artă uluitoare. Mormîntul aparținea unui tînăr mort cu două milenii și jumătate în urmă. Un panou reprezenta prietenia, altul durerea părinților, altul plîngerea mortului. Al patrulea însă, cel de pe capac, dezvăluia privitorilor un spațiu infinit, albastrul cerului, curbura mării, doi arbori stranii și peste toate, ca într-un zbor spre adîncuri, un tînăr sărind în apă de pe o trambulină. Mișcarea, proporțiile, gesturile săritorului cu brațele întinse pentru a despica apele, cu picioarele ca într-o bătaie de aripi erau surprinse în cea mai realistă dintre expresii, doar o nemărginită serenitate, un calm justificator, izvorînd mai mult din semnificația locului în care s-a făcut descoperirea decît din culoare, dădeau întregului o atmosferă ce tempera exuberanța.

Am rămas îndelung vara trecută în fața acestei senzaționale descoperiri, păstrată cu orgoliu în muzeul arheologic de la Phaestum pe care ghizii o arătau vizitatorilor între ultimele exponate, cele ce trebuiau să ofere comoara dintre comori după atîtea și atîtea opere de artă scoase din șantierul arheologic al celui mai bine păstrat templu zidit pe coastele Mediteranei de Grecia antică. Am stat îndelung privind căptușeala acelui capac de sarcofag deschis pentru a ridica obrocul morții, a împrăștia întunericul ignoranței și a dialoga cu viața. Și semnificația lui gravă n-a fost pentru mine acoperirea unei lacune în cunoașterea celei mai tăinuite pînă acum dintre artele antichității, ci însuși simbolul surprins pe panou: legătura dintre om și apă, ritul purificator, imaginea oceanului planetar, sentimentul întoarcerii la punctul de plecare, restituirea de sine elementului care se confundă cel mai fidel cu noțiunea de infinit și eternitate, apa. Unii au văzut în destinația picturii numai un indiciu asupra identității defunctului, alții au căutat să dezlege *prin ei roiul jucat de cufundarea în apă în riturile religioase ale Greciei arhaice*, descifrînd în asta legătura cu navigațiile mitice destinate inițierii colective în eroism ca un cuic marin al Eladei egeice.

Enigma n-a fost dezlegată. De două mii cinci sute de ani zburătorul acela străbate eternitatea unei secunde în spațiul dintre scîndura trambulinei și sînul primitor al mării și gestul lui păzit de tainicul mormînt reclamă înțelegere. Poate că, pentru cei ce știau «aproape» totul despre o civilizație care a marcat pe veci continentul european, poate că, pentru cei ce descifrează poezia, sculptura, arhitectura, științele și filozofia acestei civilizații, descoperirea de la Phaestum nu era decît un prim dar esențial pas în acoperirea unei lacune: cunoașterea, în sfîrșit, a *picturii Greciei vechi, rămînînd să se mai descopere ceea ce pare de nedescoperit*, dar care poate că într-o zi își va dezvălui comorile: muzica acelui timp de demult, ultată de urechile oamenilor și imposibil de mărturisit de celelalte arte. Pentru mine însă, în scurtul răgaz de un ceas,ce mi-a fost acordat de viață pentru a privi acel panou, semnificația imaginii era alta: aceea de călăuză în misterioasele mări ale lumii, chemarea spre făgăduințele oceanului planetar, certitudinea că apa ne-a dat viață și că în apă ne vom întoarce.

Era la Phaestum o zi de vară toridă, templul de culoarea lutului roșu se cocea la soare, apele golfului Salerno se ghiceau în depărtare dezvăluind o Mediterană asaltată de gunoaie, cutreierată de petroliere gigantice care lăsau *în urma lor urme* de țiței, înconjurată de porturi și uzine fumegînde, așezate de gurile unor inepuizabile și fetide canale de scursori, transformată încetul cu încetul din Mare Nostrum în Mare Monstrum.

În ce fel de ocean planetar va mai sări zburătorul de pe trambulina Phaestumului, care a așteptat două mii cinci sute de ani reapariția la față?

În ce fel de apă ne vom restitui ca într-un mit «purificatorii» noi, cei ce i-am supraviețuit întru perpetuarea speciei și întru asasinarea mărilor și oceanelor pămîntului? Ne trebuie un ocean al conștiinței planetare, altfel vom invidia zburătorul de la Phaestum.

Ioan GRIGORESCU

cronica de trei secunde

strechea și urechea

(Se citește inginînd melodia «Coroana e rotundă»...)

Coroana e rotundă,
coroana e rotundă,
începe o nouă rundă,
începe o nouă rundă,
rotundă ca și luna,
rotundă e și suma,
suma, suma, suma,
gluma, gluma, gluma,
ala-bala-bala,
școala, școala, școala,
mama, mama, mama,
păpușa care spune «mama» nu mai spune nimic.
Păpușa care bea lapte!
Păpușa care poate fi coafată!
Păpușa care face pipi în pat la comandă!
Păpușa care naște, fără a fi un fiasco,
n-a avut un mare succes.
Nici o păpușă nu mai e bună de păpușă.
Se propune păpușa care moare.
Se propune păpușa care poate fi ucisă.
Ura, ura, ura!
Gura, gura, gura!

Ce vreau să vă spun, în timp ce în mintea mea joacă toate cîntecele copilăriei, de la «Vine-vine primăvara!» pînă la «...frumoasă ca și fata pe care o iubești»? Vreau să vă spun, tot cîntînd, că-n familia Otto, că-n familia Otto, că-n familia Otto (un' se joacă loto, un'se joacă loto) din Fort Thomas (S.U.A.), asta-n paranteză, asta-n paranteză, după ce-am dat teză, și-a venit vacanța, și-a venit vacanța, mama, tata, fata, s-au uitat afară, a-nceput să ningă, a venit Crăciunul, nu au tras cu tunul, s-au dus în grădină, și tot pe lumină, au pus mare, mare, mare, ura, ura, ura, cît îi e statura, un moș moș Gerilă, nalt cît e-n natură, natural, din plastic, nu din plastilină, nu din vatelină, om adevărat, bun de kidnapat, care-a fost furat, cum v-ați așteptat:

«Dacă nu vărsați suma pentru răscumpărare, îi vom tăia urechea» — suna zurgălăul zis azi și mesajul, receptat de Otto, bun și pentru-n moto, suma fiind aceea ce avea ideea: piața-n biberoane, piața-n biberoane, pusă și depusă într-o cutiuță pentru cafeluțe, șuțe, șuțe, șuțe — șuțe, cameluțe. Otto a luat un moto, și s-a dus cu totul, labele și botul, chiar cu biberonul, fără-a trece Ronul, în locul propus, unde a depus ce avea de dus, dar un nou mesaj, cu mai mult curaj, i-a parvenit c-a intervenit ceva, ceva-undeva, undeva-cumva care face că să nu putem să, ceea ce implică o nouă așteptare în executare, un nou răgaz pentru acest caz. De credeți că-i streche, tăiem din ureche. Și acum condiția:
Care e condiția? Care e condiția?
N-anunțați poliția! Nu anunțați poliția!
Acesta e suspansul.
Poa' să-nceapă dansul.

Radu COSAȘU

după petrol, hîrtia

În plină criză de resurse energetice în general, de petrol în special, iată o nouă criză — o nouă penurie, ca să fim în consens cu terminologia preferată de mass-media — întunecînd cerul, și apa nu prea senin, al economiei celor mai avansate țări capitaliste. Despre criza hîrtiei e vorba. Ca și în cazul petrolului, marii producători de hîrtie — produs finit sau semifinit (pasta) — nu sînt și mari consumatori. Dar paralela ar trebui s-o oprim aici. Esențiale sînt deosebirile dintre cele două crize. În primul rînd, prin aceea că resursele de petrol sînt epuizabile în timp și spațiu, pe cînd pădurea — materia primă a hîrtiei — se regenerează. Mai mult încă, tehnologia modernă de fabricare a hîrtiei din lemn a introdus în circuitul materiilor prime și foioasele pe lîngă clasicele rășinoase. În ultimii 20 de ani, ponderea foioaselor a crescut de la 10 la 40 la sută, deschizînd perspective foarte largi pentru dezvoltarea industriei hîrtiei. Să notăm doar că, în timp ce un pin suedez are nevoie de circa 70 de ani ca să devină apt pentru transformarea în hîrtie, un eucalipt mediteranean are nevoie doar de 10 ani. De pe acum, firme norvegiene au contractat exploatarea unor întinse păduri de foioase în Brazilia, în timp ce firme britanice vizează exploatări forestiere în Swaziland. Se fac cercetări pentru găsirea unor esențe lemnoase adaptabile climei continentului nostru în măsură să ofere surse ideale pentru prelucrarea lor în hîrtie. Dar, asta este încă o treabă a geneticienilor, interesîndu-i mai puțin pe economiști.

În ciuda acestor perspective de natură să risipească norii negri ai viitorului producției de hîrtie, criza există și prognozele economiștilor și specialiștilor în marketing nu sînt prea optimiste,cel puțin pentru următorii zece ani. De pe acum ea se manifestă sub forma restricțiilor, chiar dacă numai locale, și mai ales sub aspectul creșterii prețurilor. Proprietarii marilor concerne de presă din Anglia își dispută de pe acum cantități limitate de hîrtie de ziar la prețuri de bursă neagră,în timp ce în Franța, de la 1 ianuarie și pînă azi, prețul hîrtiei de imprimat ziare a crescut cu 20%. Dar, așa cum s-a arătat mai sus, Franța face parte din țările importatoare de materie primă pentru hîrtie (10% lemn și 40% pastă). Ca să înțelegem cum se traduce creșterea prețurilor în economia țării e de ajuns să precizăm că importurile specifice echivalează, în devize, cu totalul exporturilor de autovehicule.

Ce explicații dau economiștii acestei noi crize în economia țărilor capitaliste dezvoltate? Cu atît mai mult cu cît pînă spre sfîrșitul anilor 1970-1971 pe piața hîrtiei oferta depășea cererea. Era consecința unor noi investiții în această ramură întreprinse în Canada și în țările scandinave. Chiar și în anul 1972, în Franța, mai exista un stoc de pastă de hîrtie nevîndut, în cantitate de două milioane de tone. Și iată, dintr-o dată, la sfîrșitul anului 1973, declanșată cu furie, criza de producție.

Economiștii dau două explicații conjugate: pe de o parte, consumul de hîrtie — hipersensibil la conjunctura economică — este în mare creștere ca urmare a dezvoltării, în ultima vreme, a industriei reclamei, a perfecționării și diversificării ambalajelor și altele. Pe de altă parte, ca urmare a pleței nefavorabile din ultimii ani a industri hîrtiei, proiectele de noi investiții în această ramură au fost abandonate tocmai cînd a început a se face tot mai simțită sporirea cererii. La acestea trebuie adăugate conflictele importante între forța de muncă și capital în zona cea mai puternică a acestei industrii, Canada, conflicte care au avut și ele ca efect reducerea și scumpirea producției. Muncitorii din această țară au cerut noi contracte de muncă avînd în vedere condițiile grele de lucru în parchetele îndepărtate. În acest sens ei obțin, de pildă, să li se asigure transportul la locul de muncă cu helicopterul. Răsfrînte asupra prețului de cost, aceste obligații ale întreprinderilor duc la o creștere cu 25% a prețului hîrtiei de ziar destinată beneficiarilor din Statele Unite și Anglia. Firmele scandinave urmează exemplul canadian și urcă și ele prețul la hîrtie cu 17 pînă la 20 la sută.

În ciuda perspectivelor unui reviriment, noi investiții în industria hîrtiei se lasă așteptate. Investițiile specifice sînt costisitoare, iar durata construcției unei uzine durează circa trei ani. Calculele rentabilității îi fac încă reticenți pe întreprinzători.

Se preconizează noi soluții tehnice de fabricare care să ducă la o reducere a cantităților de materie primă pentru aceeași cantitate de materie finită prin intervenții în structura materiei prime. Se vorbește de asemenea de o sporire a cantităților de deșeuri reciclate în materie primă ș.a.m.d. Dar nici o invenție nu poate îndepărta, cel puțin pentru moment, spectrul crizei. O criză ale cărei efecte se fac simțite de pe acum într-o scumpire generală a ziarelor, revistelor și altor publicații occidentale.

E. DASCĂLU

de la lume adunate

S-a întîmplat la Petersburg în 1703. Printre elementele de arhivă dăruite recent Leningradului de către Administrația portului Amsterdam se află și un document atestînd că, în anul 1703, țarul Petru I, interesat în dezvoltarea relațiilor comerciale cu negustorii din Europa, a fixat un premiu de 500 de ducați pentru vasul care va acosta primul în portul Petersburg, de curînd construit. «Fericitul cîștigător» al premiului, foarte mare pentru acea vreme, a fost căpitanul Jan Hillibrandt, care a aruncat cei dintîi ancora în fluviul Neva.

O nouă sursă de energie: bicicleta. Citim în ziarul «Le Figaro» că domnul Roger Capgras, directorul Centrului de comerț internațional din Paris, a făcut o senzațională descoperire menită să rezolve problema penuriei de energie. Domnia-sa propune, de pildă, ca în ce privește Turul Franței concurenții să nu mai alerge inutil pe șoselele țării, ci să se înfrunte pe biciclete fixe montate pe standuri. Pedalele vor acționa mici generatoare, învingătorul fiind desemnat după cantitatea de electricitate produsă prin forța pedalelor...

Ghici, ghicitoarea mea! În curînd R.P. Ungară va fi posesoarea celei mai bogate colecții de ghicitori din lume. La muzeul Janus Pannonius din Pécs a fost înghebată o arhivă de ghicitori, care se poate mîndri încă de pe acum cu un număr de aproximativ 80 000 de texte de cimilituri. Laszlo Mandoki, conducătorul secției de folclor a muzeului, intenționează să adune și să catalogheze ghicitori aparținînd unui număr de peste 200 popoare.

Vom vedea clini fericiți. Municipalitatea orașului japonez Kawasaki a dat recent o ordonanță în care se spune printre altele că «proprietarii de clini trebuie să respecte dreptul acestora la o viață fericită și să acorde asistență patrupezilor lor pînă la moarte». O serie de puncte prevăd și alte obligații ale proprietarilor de clini, printre care aceea de a-i plimba zilnic, și respectarea unor dimensiuni minime la confecționarea cuștilor.

...Trăsnitul cel mare înghite peștii cei mici. Ingurgitînd în aceeași ședință 85 de peștișori roșii vii, americanul Larry Hollibaugh a stabilit un nou record mondial. Comentînd faptul, săptămînalul vest-german «Illustrierte Wochenzeitung» subliniază că, deși gradul de nocivitate al «hranei» era cunoscut dinainte, concursul respectiv a atras totuși o sută de competitori.

istoria (OZN) se repetă

Avalanșa de apariții OZN la care mă refeream într-un articol acum trei luni (1)) n-a scăzut în intensitate, cuprinzînd și alte zone geografice. După ce au survolat Statele Unite, Italia, Panama, Portugalia, Guatemala, semnele de întrebare pluriforme și multicolore au fost semnalate și în Spania, Brazilia, Nicaragua, Franța, Austria, Peru, Anglia, Grecia, România. Dar știrea cea mai interesantă se referă la un eveniment petrecut înaintea declanșării avalanșei, la 30 iunie 1973. Este vorba despre fotografierea de pe bordul lui «Concorde-001» a unui obiect circular strălucitor, cu un diametru de circa 200 m. Prototipul avionului supersonic de pasageri franco-britanic zbura atunci deasupra orașului Njemena, capitala Ciadului, avînd ca scop studierea eclipsei de soare. Potrivit rezultatelor analizei fotogrametrice, obiectul se afla la o distanță de circa 15 km de «Concorde» și la o altitudine de peste 17 000 m.

Istoria fenomenului OZN consemnează cîteva cazuri foarte asemănătoare. La 24 mai 1954, trei membri ai echipajului unui avion militar RB-29 au observat «un obiect circular extrem de strălucitor». Obiectivul aparatului de fotografiat a «văzut» același lucru: «Fotografia arăta o pată circulară de lumină (...) Nu se vedea nici un detaliu, pentru că OZN-ul era prea strălucitor, apărea complet supraexpus pe negativ. Forma circulară nu era netă, avea contururi neclare (...)»2). Nu se potrivește oare această descriere, aparținînd fostului șef al Proiectului «Blue Book» (Comisia OZN a Air Force-ului), imaginii pe care o aveți în față? Dar să nu ne oprim la cazul «Concorde», de vreme ce altele, mai recente, ne solicită atenția.

Potrivit unei știri transmise de agenția France Presse, un astronom amator s-a instalat la Saint Vallier de Thiey, în Alpii Maritimi, ca să observe cometa Kohoutek. La 7 ianuarie 1974, între orele 20,45 și 21, el a urmărit evoluția a șase OZN-uri, care se deplasau de-o parte și de alta a unui munte situat la o distanță de 15 km. Privite prin telescop, aceste corpuri de culoare portocalie, mai strălucitoare decît planeta Venus, păreau să aibă o formă circulară. În sfîrșit, doi fotoreporteri panamezi au înregistrat pe peliculă un OZN «care se deplasa lent pe cerul capitalei lor», la 21 ianuarie 1974. Se pare însă că obiectul se afla la o înălțime foarte mare (nu cumva era «prea strălucitor»?!), pentru că, în ciuda folosirii unor teleobiective puternice, după developare nu s-a putut vedea decît «o pată de lumină».

Există oare o explicație plauzibilă a tipului de imagini pe care le-am prezentat? Analizînd un alt caz clasic, Ruppelt l-a întrebat pe experții laboratorului de cercetare foto al Air Force-ului cărui fapt i s-ar putea datora intensitatea luminilor din Lubbock (fotografiate la 31 august 1951). Și experții i-au răspuns: «O sursă foarte intensă de lumină strălucitoare, avînd o culoare situată foarte aproape de capătul roșu al spectrului, la granița cu infraroșul (...) Ochiul nu este sensibil la o astfel de lumină, care trebuie să apară neclară ochiului, cu toate că strălucește pe film. Sînt mai multe posibilități (...), una fiind temperaturile foarte înalte (...). Noi n-avem nimic pe acest Pămînt care să zboare și să apară neclar ochiului, apărînd strălucitor pe film (...)3)

Similitudinile între cazurile recente și unele mai vechi afectează și alte categorii de manifestări ale fenomenului. La 8 decembrie 1973, avionul care zbura pe ruta Piura-Lima a fost urmărit timp de circa 15 minute de un OZN observat cu firească emoție de mai mulți membri ai echipajului și de cvasitotalitatea celor 70 de pasageri. Este aproape o reeditare a celor petrecute la 2 februarie 1967, cînd un DC-4 al Companiei «Fawcett Peruvian Airlines» a fost însoțit mai mult de o oră, pe aceeași rută, de unul și apoi două OZN-uri. 4) Și ambele cazuri se înscriu în sfera foarte largă a unor evenimente în esență asemănătoare, petrecute pe toate meridianele și paralelele globului, ca și în spațiul cosmic.

Putem trage oare o altă concluzie în afară de aceea că istoria se repetă, cel puțin pe acest tărîm? Fără a abandona prudența de rigoare, cred că, în măsura în care cazurile amintite mai sus — și altele, din ultima vreme — vor rămîne neexplicate prin prisma cunoștințelor actuale, ele vor îmbogăți substanțial dosarul fenomenului. Și poate că tocmai acumularea răbdătoare, perseverentă, încăpățînată a unor date de semnificație incertă, luate separat, va duce în cele din urmă la descoperirea firului la al cărui capăt se află adevărul despre obiectele zburătoare neidentificate.

Ion HOBANA

1) OZN-urile din nou în actualitate, «Flacăra», 17 noiembrie 1973
2) Edward J. Ruppelt, The Report on Unidentified Flying Objects Ace Books, 1956 — p. 314
3) Op. cit., p. 143
4) Antonio Ribera, Platillas volantes en Iberoamerica Y España Editorial Pomaire, 1968 pp. 378-379

drame în largul oceanului

adevărul despre torrey canyon (II)

NU E NICI UN OM DE CART PE VASUL ĂSTA NENOROCIT?

...Căpitanul Carstens, comandantul vasului-far «Seven Stones», un adevărat lup de mare, privea năucit scena și nu-i venea să-și creadă ochilor.

— O fi vreun smintit! Nu e posibil să se bage cineva drept în stîncile astea fără să fie nebun! Să greșești drumul cu douăzeci de mile asta e prea de tot — tună el fără să se adreseze cuiva în mod special. Apoi, fără nici o tranziție:

— Operator radio! Anunță-i imediat, să se oprească!

Operatorul începu să transmită febril. Nici un răspuns. Din nou. Tot fără răspuns. Era de neînchipuit! Să nu fi fost nimeni în cabina radio a acestui vas fantomă?

Secundele treceau și *Torrey Canyon* se îndrepta în mare viteză — ca mînat de blestem direct către Seven Stones ! Carstens dădu drumul la o înjurătură marinărească, lungă și complicată și, intrînd în grabă în cabina de comandă, apăsă disperat pe un buton. Aproape în aceeași clipă, șuierînd, își luară zborul patru rachete luminoase, lăsînt pe cer patru dîre de fum gros. Nu se putea să nu le vadă cineva, ce naiba! Trebuia să fi fost și pe vasul ăsta nenorocit un om de cart! Dar nu, pe vas părea că nu mai e nimeni în viață. Căpitanul Carstens începu să fie pur și simplu înspăimîntat. Vasul creștea văzînd cu ochii, și direcția lui nu se schimba nici cu un centimetru.

«La reflectoare — toată lumea, la reflectoare», urlă el. Proiectoarele, luminile, becurile colorate — totul a fost aprins și îndreptat către vasul care se apropia.

— Steagul! — rosti cu o voce stinsă Carstens.

După cîteva clipe, pe cel mai înalt catarg deasupra farului a apărut un steag, semnalizînd «Pericol iminent».

NU POT, CĂPITANE! CÎRMA NU RĂSPUNDE!

În acele momente se mai aflau în canal două mici vase de pescari, ale unor oameni necăjiți, marinari cu familie grea, ieșiți la pescuit de creveți.

La început, unu-doi dintre marinari au ridicat capul; apoi toți au lăsat lucrul și au început să privească în tăcere.

O fi vreun vas blestemat — spuse unul dintre ei. Și, în aceeași clipă, parcă electrizați, pescarii începură să strige, să-și agite bonetele roșii, steaguri, rufe, orice au găsit. Dar fără nici o nădejde: cine de pe un vas atît de mare la în seamă niște biete barcazuri? Adevărul este că toți greșeau. De pe puntea de comandă largă, degajată, a lui *Torrey Canyon* totul fusese văzut și rachetele, și reflectoarele, și bonetele pescarilor... dar nu mai era nimic de făcut. Zarurile fuseseră aruncate

...La ora 8,40 ofițerul de cart, Coccio, stabili poziția vasului și se făcu deodată alb la față:

— Căpitane... stîncile...

Timonierul Scotto așteaptă încordat un ordin. Și Rugiati, comandantul, ordonă calm:«Treci la comanda manuală! Cîrma la dreapta»Scotto împinse maneta de la poziția «pilot automat» la poziția intermediară «comandă normală». Dar era de ajuns o ușoară suprapresiune sau subpresiune a uleiului din circuitele hidraulice pentru ca maneta să se fixeze la punctul «control neutru», un fel de punct mort,în care atît poziția normală cît și pilotul automat sînt decuplate iar cîrma este blocată.

— Cîrma la dreaptal, urlă de astă dată Rugiati. Palid, cu fruntea brobonită de sudoare, timonierul smucea frenetic de bară.

— Nu pot, căpitane! Cîrma nu răspunde! — făcu el disperat.

Rugiati se făcu palid. Prin interfon chemă sala mașinilor:

— Se întîmplă ceva la pompa de pilotaj?

— Nimic de semnalat, căpitane!

Și în acea clipă, căpitanul observă că maneta era fixată în mod inexplicabil la poziția «punct mort». Cu vocea tremurătoare, atît a mai apucat să spună Coccio.

— Ne apropiem de Seven Stones .

În clipa imediat următoare, cînd căpitanul Rugiati împinse maneta la poziția «comandă normală» întregul vas a vibrat din toate încheieturile sale de oțel și s-a înfipt în pintenul cel mai ascuțit al celor «șapte stînci».

Forța mașinilor, viteza, încărcătura uriașă au făcut ca *Torrey Canyon* să se înfigă bine în stîncă, astfel că în coca de oțel a vasului a apărut o tăietură de 180 de metri din care a început imediat să curgă petrol. Șocul puternic i-a trîntit pe toți pe punte, pe Coccio, pe Scotto și pe Rugiati, care într-o singură clipă a devenit un om bătrîn.

„THE OIL IS SPREADING"!

Elicopterul companiei British European Airways aflat în cursă regulată se apropia, liniștit, de cele «șapte stînci», unde, în postura aceea ciudată pe care o căpătase, *Torrey Canyon* vărsa lichid negru și viscos.

Deodată comandantul elicopterului fu izbit de un miros pătrunzător de petrol. Se uită în jos și avu prilejul să vadă un spectacol unic: o uriașă pînză cernită se întindea pe suprafața apei, pînă în zare între timp, cei de pe *Torrey Canyon* se dezmeticiseră și anunțaseră prin radio baza navală de la Plymouth a Marinei Regale. Comandantul acesteia, amiralul Sir Fitzroy Talbot, a fost informat personal. Aproape concomitent fu primit la baza navală și mesajul *special transmis de British European Airways*, al cărei elicopter survolase cel dîntîi locul catastrofei.

În camera hărților de la baza navală, amiralul rămase uimit. Pipa pe care o strîngea între dinți încetă să mai fumege... Era o situație cu totul ieșită din comun, o situație total nouă, care, fără îndoială, trebuia tratată cu mijloace noi. Și care erau mijloacele de care dispunea Royal Navy? Vase de luptă și, eventual,o cantitate de... detergenți. Ca primă măsură, amiralul ordonă ca un elicopter să fie trimis imediat la fața locului. În mai puțin de o oră de la naufragiu, acesta se așeză lin pe puntea usor înclinată a lui *Torrey Canyon*.

Curînd după aceea, în jurul uriașului muribund se adună o adevărată escadră de vase de salvare din insula Saint Mary și din alte puncte apropiate, precum și vasul remorcher specializat,«Utrecht», al societății olandeze de salvare Wijsmiller, sub comanda bătrînului lup de mare, căpitanul Stal.

Locotenentul Michael Clarke, un tînăr chipeș, cu mustața roșcovană tăiată scurt, conducea operațiile de salvare, dar deocamdată, nu se putea face, practic, nimic. Din oră în oră, locotenentul Clarke raporta monoton și dramatic: «The oil is spreading» —petrolul se împrăștie!

Tot atît de repede ca și petrolul revărsat din pîntecele lui *Torrey Canyon*, se împrăștia vestea despre puțin obișnuitul accident în tot sudul Angliei, în tot șirul de stațiuni estivale și în curînd și pe tărmul francez. Emoția creștea pe masura ce treceau orele. În sezonul balnear care se apropia, trebuiau să vină acolo sute de mii de oameni pe care nenumărați hotelieri și proprietari de restaurante îi așteptau cu brațele deschise. În clipele acelea nimeni nu se gîndea încă la soarta care îi aștepta pe pescari, pe pești și pe pescărușl.

Amiralul Sir Fitzroy Talbot trase din pipa pe care și-o aprinsese, între timp, din nou. Dacă ce-i spuneau oamenii lui era adevărat, din rezervoarele vasului naufragiat se revărsaseră deja zeci de mii de tone de păcură. Dădu ordin ca distrugătorul «Barrosa» și curățitorul de mine «Claberston» să se îndrepte cu toată viteza spre locul naufragiului și ca accesul tuturor aeronavelor în zonă să fie interzis. În două ore, ordinele erau aduse la îndeplinire. Elicopterele marinei militare staționau în aer ca niște bondari uriași, blocînd trecerea pe o rază de 30 kilometri și pînă la altitudinea de 1 800 metri.

TORREY CANYON SUB PLOAIA DE BOMBE

Vremea începu să se strice, toate vasele se legănau puternic pe valurile fără spumă, valuri îngreunate de petrol. Pe vasele de luptă oamenii stăteau posomoriți: cine a mai auzit ca niște marinari ai Maiestății Sale să nu facă altceva decît să arunce peste bord detergenți, ca niște bucătărese... Și măcar dacă ar fi folosit la ceva!

Pe tot globul, cititorii de ziare, ascultătorii posturilor de radio, telespectatorii au putut afla în acel *martie* 1967 cum zile și nopți în șir, mareea neagră s-a extins, acoperind apele, cum a poluat plajele din sudul Angliei și din nordul Franței, cum mii de oameni s-au luptat cu acest giulgiu negru, cum au murit, încet și neajutorate, păsările albe și peștii argintii... Despre toate acestea, lumea a aflat. Puțini știu însă despre ultima agonie a lui *Torrey Canyon*. Căci, după ce flota trimisă pentru salvarea lui a abandonat orice încercare, nefericitul vas a trebuit să înfrunte din nou distrugerea, de astă dată prin voia oamenilor.

Aurel CRISTIAN

(Va urma)

oameni despre care se vorbește

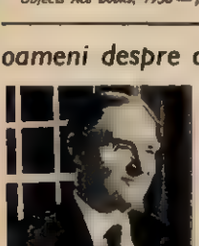

LIAM COSGRAVE, primul ministru al Republicii Irlanda (născut în anul 1920, studii superioare, a ocupat funcții în guvernul Republicii Irlanda: între anii 1948 și 1954 a fost ministru al comerțului și industriei, iar între 1954 și 1957, ministru al afacerilor străine), a purtat recent, la Belfast, importante convorbiri politice cu William Faulkner, șeful executivei Irlandei de Nord, în legătură cu menținerea ordinii în această parte frămîntată a insulei și cu referiri la crearea Consiliului pe întreaga Irlandă, organism menit să contribuie la normalizarea relațiilor dintre cei doi vecini.

DOM (Dominic) MINTOFF, primul ministru al Maltei (născut în anul 1916, studii superioare la Malta și Oxford; de profesie arhitect; este unul dintre reorganizatorii Partidului Laburist din Malta; a deținut funcții în administrația insulei — locțiitor al primului ministru și ministru al muncii și reconstrucției între 1947 și 1949; prim-ministru și ministru de finanțe între 1955 și 1958; lider al Partidului Laburist din 1949), a purtat la Cairo convorbiri cu vice-premierul Abdel Aziz Hegazy al Egiptului, referitoare la un cerc larg de probleme privind relațiile bilaterale și problemele mondiale ale crizei energetice.

MIKE (Michael j.) MANSFIELD, om politic al Statelor Unite ale Americii (născut în anul 1903, studii superioare la Universitatea din Montana; inginer și profesor de istorie și științe politice al aceleiași universități; membru al Partidului Democrat, membru al Camerei reprezentanților între 1943 și 1952; senator de Montana din 1952; lider al majorității democrate în Senat din 1961), s-a pronunțat din nou, de curînd, pentru o reducere substanțială a trupelor americane staționate în Europa și pe alte continente pentru a se putea reduce astfel bugetul militar record al S.U.A. de 87,7 miliarde dolari.

ORICÎT AR PĂREA DE CIUDAT, la o recentă întrecere vînătorească, aceia care nu au avut niciodată asemenea veleități, au ieșit cîștigători. Un mistreț masiv a fost «împușcat» de actorul Alexandru Lulescu, iar o reprezentantă a sexului frumos — Natalia Pascali — a «ochit» dintr-un foc un fazan. Deoarece sezonul de vînătoare este închis, se cuvine să dăm o explicație: întrecerea a fost de fapt... o tombolă organizată cu prilejul balului vînătorilor și pescarilor din București, unde biletele cîștigătoare și norocul au ținut loc de gloanțe, pușcă și îndemînare

EXPLICAȚIILE NU SE VÎND. Luni 4 februarie, în fața poștei din cartierul Vitan, o mare de oameni se agita pe cît de frenetic, pe atît de zgomotos: sosiseră noile cărți de telefon. Spre surprinderea tuturor însă, responsabilii cu distribuirea acestor atît de solicitate «volume», au refuzat, fără a da nici o explicație, punerea în vînzare a cărților. De aici nervi, injurii, îmbrînceli inutile.

FEST '74. La Festivalul internațional al filmului de la Belgrad — Fest '74 — a fost prezentat și excelent primit de public filmul românesc «Explozia» în regia lui Mircea Drăgan, după scenariul semnat de Ioan Grigorescu.

MARȚEA E CU GHINION. Nu mergeți la umplut sifoane marțea, la centrul din Bd. Republicii. Marți e închis. Nu mergeți nici la centrul din apropiere, în strada Constantin Nacu. Marți e închis. Nu mergeți nici la cel din Bd. Hristo Botev. Și el e închis marțea. Ce ne place nouă e că în organizarea orarelor, mai-marii sifoanelor au grijă de consumatori. Cine știe, dacă, într-adevăr, marțea bioxidul de carbon cade greu la stomac?

LIFTURI CU PĂCĂLELI. Șase etaje și două lifturi. Atîtea sînt la magazinul universal «București». Pe unul din lifturi e scris: «pauză între orele: 10-10,30; 12,45-13,30; 17,30-18. Folosiți liftul din stînga». 28 ianuarie, ora 13. Din lift coboară un salariat al magazinului și-i admonestează pe cei ce-l solicită să le faciliteze escaladarea celor șase etaje: «De ce mai insistați? Nu vedeți că e pauză!...» Încercăm să urmăm îndemnul scris și să folosim «Liftul din stînga». Dar aici un alt anunț: «REPARAȚIE» (deși, între noi fie vorba, nici urmă de reparatori...). Cui, ce-i pasă, la magazinul «București»?

ATENȚIE, PĂRINȚI! Cu roșoul electric se poate face ceai, cafea și moarte de om. Nu e o figură de stil: la Bîrlad un roșou electric nesupravegheat a provocat un incendiu în casa Anicăi Poiana. Un copil de trei ani, Laurențiu Poiana, a murit asfixiat.

CLUBUL FANTOMELOR. Un soi de club al fantomelor a fost fondat de Mircea Caradint, șef — mai bine-zis fost șef — al Centrului de legume și fructe din Galați. Fantomele semnau cu nume fictive în statele de plată și banii intrau în buzunarele lui Caradint și ale altor cinci salariați — complici de la centrul respectiv. Azi așa, mîine așa pînă cînd președintele clubului a fost chemat să dea explicații. Și, contrar proverbului, totul nu s-a terminat cu bine. De ce oare?

MAREA CU SAREA. Cam asta promitea pensionarul Vasile Roșu din Suceava. Promitea să intervină pentru admiteri în liceu, pentru repartizări de locuință, pentru procurarea de butelii de aragaz și cîte și mai cîte. Șase persoane l-au crezut și s-au ușurat de 22 650 lei. A șaptea nu l-a mai crezut și rezultatul nu e greu de ghicit.

PENTRU VALORIFICAREA MUNȚILOR DE PIRITĂ. La Turnu Măgurele a început construcția Uzinei de valorificare a «munților» de pirită, materie primă furnizată de combinatul de îngrășăminte chimice din localitate. Produsele noii întreprinderi teleormănene vor constitui materii prime pentru producerea fierului, cuprului, plumbului și zincului.

UN GEST EMOȚIONANT. Victimă a unei grave afecțiuni, muncitorul tîmplar Zahia Nicolae de la I.J.I.L. Vîlcea a fost internat în clinicile din Cluj. Pentru salvarea suferindului, Comisia județeană de Cruce roșie a organizat o vastă acțiune de donare a sîngelui, 40 de cetățeni, cu grupa de sînge a bolnavului, urmînd a se prezenta zilnic la centrul de recoltare din Pitești. Primii voluntari: colegii săi de muncă.

UN PRODUS MULT AȘTEPTAT. La Întreprinderea «Metalica» din Oradea a intrat în producția de serie uscătorul de rufe, conceput și realizat pentru prima dată în țara noastră. Puterea motorului este de 40 wați, iar capacitatea de uscare, 3-5 kilograme de rufe pe oră.

CONTEMPORANĂ CU LISZT. Un foarte mare număr de ploieșteni au ținut să participe la sărbătorirea concetățenei lor, profesoara de muzică Maria Philu, care a împlinit de curînd onorabila vîrstă de 106 ani. Depănîndu-și amintirile, decana de vîrstă a vorbit celor prezenți despre cunoștințele domniei-sale între care celebrii compozitori Liszt, Ceaikovski, Saint-Saëns, Verdi, Wagner. Acesta din urmă, prin 1881, i-a făcut chiar o vizită la Ploiești.

UN AMBALAJ — CARTON CURAT. La Complexul comercial nr. 2 din Drumul Taberei și se ambalează mezelurile indiferent dacă iei 50 de grame sau 1 kilogram cu o hîrtie foarte groasă care, oricum, cîntărește ceva. Gestionarul Ispas Mihai motivează că «asta e hîrtia pe care am primit-o». Se poate, ambalajul e o spinoasă și nerezolvată problemă a comerțului.

STAȚIE I.T.B. ÎN FAȚA ȘCOLII. Oare n-ar fi bine ca stația autobuzului 58 să se mute ceva mai încolo din fața Școlii generale nr. 121 unde, evident, circulă copii de la 6 la 15 ani? Prudența celor mari ar evita imprudențele celor mici.

UN NOU COMPLEX AVICOL. La Odorheiul Secuiesc a fost deschis șantierul unui complex avicol care va fi dat în folosință în trimestrul II 1975. Complexul va avea trei hale, o creșcătorie de pui și clădiri anexe pentru 36 mii de găini cu o producție de 6,1 milioane ouă anual.

BARAJ PE LATORIȚA. La Petrimanu s-a turnat prima lamelă a barajului ce se va construi pe Latorița. Barajul va avea 60 metri înălțime, iar apele vor urca, printr-o stație de pompare, pînă la 180 metri în vestitul lac de acumulare Vidra din complexul hidroenergetic de pe Lotru.

LA GALERIILE LUXOR din Tîrgu Mureș cu toate că la nivelul 3 încă se construiește, la nivelurile 1 și 2 a început activitatea comercială.

ÎMPOTRIVA PROSTULUI-GUST, manifestat în fel și chip pe străzile orașului lor, colegii de la «Clopotul» botoșănean au pornit o campanie, pe cît de la «obiect», pe atît de incisivă. O salutăm!

VESTE BUNĂ DE PUS LA RANĂ. Un serviciu de tratamente la domiciliu pentru pacienții din cartiere a luat ființă în această sîptămînă la Brăila.

AȘTEPTĂM CU OPTIMISM! Întreprinderea «Victoria» din Iași va pune anul acesta la dispoziția comerțului 15 articole noi de țesături sintetice, stofe ușoare, țesături pentru articole sport și, ce e mai important, stofe pentru decorațiuni interioare și draperii — lavabile și ușoare. Toate concepute într-o gamă variată de culori și în modele cît mai multe, circa 300 desene!

A 17-A INOVAȚIE. «Mașina pentru încercarea la șoc a pieselor autoturismului DACIA 1300» este cea de-a 17-a inovație din acest an înregistrată la Cabinetul tehnic al I.A.P. Autorii ingineri Dan Paraschiv și Marin Drăghici, mecanic. Aplicarea ei aduce economii în valoare de 100 000 lei anual.

POLAR-IV S-A ÎNTORS ACASĂ. Nava frigorifică de transport POLAR-IV, cea mai mare și mai dotată dintre navele colectoare ale flotei noastre de pescuit oceanic, s-a întors din prima cursă de producție. Ea a încărcat peste 6 000 tone pește, aproape 600 tone făină de pește și cîteva tone de ulei.

MECANIZARE C.E.C. La unitatea C.E.C. din centrul Sibiului există o bandă rulantă în miniatură care chiar și funcționează, transportînd rapid și sigur documentele de la o funcționară la alta, pînă la casieră. Mașinăria nu provine din import, nici măcar de la vreo mare uzină autohtonă, ci este modesta realizare a tehnicianului unității, pe numele său Gerhardt Bregner.

DECENIUL PĂPUȘARILOR AMATORI. Pentru micuții brăileni, o nouă premieră: spectacolul de păpuși cu piesa lui A.S. Pușkin «Peștișorul de aur» în interpretarea formației de păpușari amatori a sindicatului învățămînt. În plus, spectacolul a avut un caracter festiv — împlinirea unui deceniu de existență a sus-amintitei formații a cadrelor didactice.

NOUTĂȚI ARHEOLOGICE. Arheologul principal Nicolae Pușcașu de la Direcția monumentelor istorice și de artă din București, a făcut primele comunicări făgărășenilor, în cadrul Universității populare despre cetatea de lemn și de pămînt din secolul XIII, descoperită sub zidurile Cetății Făgărașului.

INAUGURARE ȘI ANIVERSARE. Începutul lunii februarie a consemnat două evenimente culturale în satele hunedorene. Inaugurarea noului sediu al Căminului cultural din Clopotiva, cu spectacolul fazei zonale a «Festivalului călușarului transilvănean». Între participanți formația de călușari din satul Riu de Mori care aniversa 50 de ani de existență.

TALPĂ CELULEFICĂ. Întreprinderea «Partizanul» din Bacău anunță intrarea în producție a unui nou înlocuitor de talpă. Deși deocamdată, n-are un nume se cunoaște materia primă din care va fi fabricată: fibre celulo[illegible]

MARINE. Institutul de cercetări marine studiază posibilitatea aclimatizării în Marea Neagră a unor alge din alte mări ale lumii, care să prezinte importanță economică. Tot rațiuni economice stau la baza cercetărilor privind aclimatizarea unor specii de pești marini în laguna Sinoe.

CUARȚ PUR. Cel mai pur zăcămînt de cuarț din țara noastră — 95 la sută conținut de bioxid de siliciu — a fost descoperit recent de geologii Olimpiu Vlademirov și Origen Gologan în apropierea satului Cerna din nordul Dobrogei.

PLĂMÎNII ORAȘELOR ÎN STUDIU. Consiliul județean pentru ocrotirea naturii Hunedoara este preocupat de conservarea «centurilor verzi» din apropierea orașelor. Ele pot constitui nu numai un filtru verde antipoluant, dar pot satisface și turismul pe termen scurt, pot deveni baze estivale de agrement.

SĂNĂTATEA LA DOR MĂRUNT. În marea comună ialomițeană într-un singur an (1973) s-au înregistrat 3 203 consultații pentru copii și circa 500 pentru adulți, medicamente acordate gratuit în valoare de peste 100 000 lei și 500 000 lei pentru amenajarea unui spital T.B.C.

CENTRALĂ TERMICĂ LA SĂLIȘTE. Printre obiectivele pe care și le-au propus locuitorii comunei Sălișteîn acest an este și realizarea instalației de încălzire printr-o centrală termică a sălii de spectacole a Căminului cultural.

SE SCHIMBĂ ȘOFERII! În gara Sibiu dimineața, cînd sosesc accceleratul 237, Orient-Expresul și cîteva personale, taxiurile sînt inutilizabile fiindcă exact atunci se schimbă șoferii. I.T.S. nu putea găsi o oră mai nimerită pentru schimbul de dimineață?

DE NEREZOLVAT? De cînd a apărut pe piață laptele ambalat la pungi — mijloc de prezentare modern, igienic, practic — au apărut și multe nemulțumiri ale cetățenilor. Procesul de umplere și de asigurare a închiderii ermetice a ambalajului nu este încă pus la punct. Laptele se prelinge din pungi și se risipește absurd pe trotuare, păgubit fiind atît consumatorul cît și lucrătorul din comerț. Numai planul întreprinderii producătoare nu are nimic de suferit.

Și chiar întreprinderii nu-i pasă de rîul de lapte de pe trotuare?

MIERCURI LA ALEXANDRIA. Cenaclul literar al personalului medical continuă să funcționeze cu succes, cîștigînd noi simpatizanți. Născut din inițiativa directorului adjunct al Direcției sanitare județene, cenaclul se desfășoară o dată la două săptămîni, miercurea, programînd lecturi de creație originală, recenzii, referate, constituind un interesant punct de referință în viața culturală a orașului. Printre animatori: doctor L. Paraschivescu, farmacist N. Georgescu, doctor T. Popescu, asistent A. Șerban.

«BALUL AUTOMOBILIȘTILOR». Și în acest an membrii A.C.R. din întreaga țară își vor da întîlnire la tradiționalul «Bal al automobiliștilor», care va avea loc simbătă 2 martie la Sinaia. Amatorii își pot rezerva locuri și pot obține informații suplimentare la filialele A.C.R.

CONVERSIUNEA CELOR 120 DE VOLȚI ÎN 220, CONTINUĂ. Circa 30 000 de locuitori ai Capitalei vor beneficia de noul voltaj. Precizăm zonele unde lucrările sînt în fază înaintată: Piața Dorobanți, Gara de Est, Vitan.

PODAREK ÎȘI FACE DATORIA ȘI DINCOLO DE MOARTE. Podarek, zimbrul adus din Polonia acum aproape 20 de ani pentru a aliatul o primă familie, și-a făcut datoria. A lăsat urmași și, recent, după moartea sa, a fost transportat la Deva, unde, după preparații speciale va ocupa un loc de cinste în muzeul de științe naturii din localitate.

RĂPITOARELE, MONUMENTE ALE NATURII. La Săbed, județul Mureș, a fost amenajată pe o suprafață de peste 60 ha o rezervație de păsări răpitoare, unică în țară. Inițiativă demnă de toată lauda, fiindcă păsările răpitoare vînate cu o exagerată patimă s-au împuținat îngrijorător și tind să dispară din fauna țării.

STRICT AUTENTIC. Dialogul de vineri, 8 februarie a.c., între un călător și conductorul vagonului de clasa I al trenului personal Predeal-București Nord. «Ce se întîmplă că nu este apă» — a întrebat călătorul. «La noi nu e, că îngheață în rezervoare» — a venit răspunsul. «Și dacă vreau să mă spăl pe mîini, ce fac?!» «Îți aduci apă de-acasă!» — l-a lămurit conductorul.

ROCADĂ CULTURALĂ. De la începutul lui decembrie 1973, Căminul cultural din Mocciu organizează în fiecare duminică o interesantă manifestare. Rînd pe rînd, cele cinci cămine din satele comunei se deplasează într-unul din satele vecine, susținînd cîte un spectacol complex, cu toate formațiile de care dispune.

LA «PESCARUL» CARTOFI LA PROȚAP. Un pitoresc năvod adus, propabil, din Deltă ornamentează fațada unui «bufet volant» (pe rotile) instalat de restaurantul «Pescarul» în centrul Capitalei, pe bd. Nicolae Bălcescu. Reclamă pentru produse pescărești? Nu, între ochiurile năvodului sînt agățate cîteva pachețele cu cartofi expandați. Bravisimă inițiativă!

TAXI O.N.T. Într-adevăr o noutate. În Capitală a apărut de curînd încă o rețea de taximetre ale O.N.T.-ului, pusă la dispoziția oaspeților marilor hoteluri. Noile taximetre fac legătura, zi și noapte, cu aeroporturile, cu gările sau alte diferite locuri ale Bucureștiului. Stațiile aflîndu-se în dreptul peroanelor hotelurilor. Iată deci, o măsură bună. Mai rămîne însă ca noile taximetre să fie înzestrate și cu aparate de taxat. Ca totul să fie frumos, curat și cinstit.

RESTAURARE. În centrul Mediașului, unul din principalele monumente arhitectonice ale orașului, Casa Schuller, este pe punctul de a fi restaurată. Am dori să știm cînd se va termina operațiunea.

NOUTĂȚI URBANISTICE. Un bloc turn — dat recent în folosință și un altul cu 11 niveluri plus o modernă policlinică — iată argumentele urbanistice de ultimă oră ale orașului Carei.

NUMAI CU STILOURI NOI! Ploieșteni, scrieți numai cu stilouri noi! Fiindcă la unitățile de reparat stilouri din orașul dumneavoastră nu se găsesc piese de schimb. Și nimeni nu se străduiește să facă rost de ele.

S-A REDESCHIS CINEMATECA SAU NU? Cine mai poate ști — la ora cînd scriem aceste rînduri —, «Casa filmului», cum se numește acum sala de pe Bulevardul Magheru care ne intrase în reflex a fi cinematecă, s-a ținut de cuvînt și și-a redeschis porțile vineri, așa cum promisese. A mai promis și altă dată! De fapt, ce mai contează cîteva zile la cei cîțiva ani de cînd a început să se renoveze. Problema e, cu ce avantaj și pentru noi, cinefilii?

cînd inimile nu bat pentru ele, ideile mor...

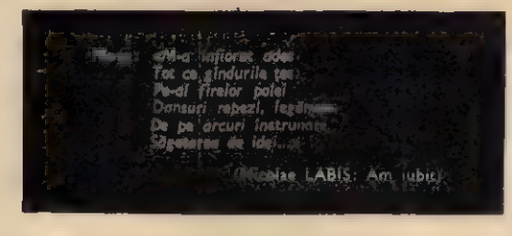

I. CÎȚIVA BIROCRAȚI DE LA O.S.I.M TERGIVERSEAZĂ APLICAREA UNEI INVENȚII BRAȘOVENE DE INTERES NAȚIONAL. LA «AUTOBUZUL» S-A PUS PROBLEMA PROCURĂRII DIN IMPORT A UNUI DISPOZITIV SIMILAR

«Nu vreau să intru în conflict cu nimeni, sînt dezamăgit, nu mă mai interesează nimic, iar ce-am făcut, de-atunci încoace, n-am mai vrut să apară pe numele meu...»

Am în față un om care anul acesta împlinește 40 de ani. Expresia feței sale,deși energică, trădează o ușoară obosală. Este tată a doi copii. Discutăm. Din cînd în cînd mă scrutează și simt că vioiciunea ochilor săi este întreținută de o vlăvătaie lăuntrică ce se poate numi, fără nici o exagerare, tinerețe. Îmi spune că acum cîteva zile, în 14 ianuarie, cînd s-a întors acasă de la serviciu a găsit un plic recomandat cu antetul «Oficiul de Stat pentru invenții și mărci». Se reactualiza, după cîteva luni de tăcere, o poveste lungă de mai bine de doi ani și jumătate.

De fapt, totul a început într-una din zilele lui ianuarie sau februarie (nu-și mai aduce aminte precis), anul 1970. Nu dimineața, ci mai degrabă spre prînz. Atunci a fost martorul uneia dintre acele întîmplări stupide și dureroase, în orice caz neprevăzute, pe care viața ni le scoate uneori dinainte, obligîndu-ne să ne punem întrebări capitale. În ziua aceea, în Brașov, pe strada 13 Decembrie, nu departe de gară, a murit o fată de 16 ani.

«Eram două. Strada nu era aglomerată și le puteam observa bine. Mergeau pe trotuar și discutau. Mai aveau doar cîțiva pași pînă să intre sub pasajul de cale ferată. Cine și-ar fi putut închipui că era tocmai momentul în care troleibuzul ce trecea pe lîngă ele avea să...

Mă aflam într-un alt troleibuz, la cîțiva metri în spate și am văzut totul. Celuilalt, troleibuzului din față, i s-a desprins unul dintre captatoare. Cel dinspre trotuar. A făcut un balans spectaculos și — pur și simplu — le-a măturat pe cele două fete. Pe cea mai înaltă a lovit-o în cap și cînd am ajuns lîngă ea era moartă. Ceea ce spun s-a întîmplat în mai puțin de-un minut.

N-am mai avut liniște toată ziua. Cînd ai copii și ți se întîmplă să vezi asemenea lucruri, cîteva ore după aceea nu mai ești bun de nimic. Singurul meu gînd era să mă întorc cît mai repede acasă. Spre seară, mi-am adus aminte că planul tematic al cabinetului de inovații de la noi prevede și o temă de cercetare care să ducă la înlăturarea și prevenirea unor asemenea accidente.»

Așa s-a născut invenția înmatriculată în dosarele O.S.I.M-ului sub titlul de «Dispozitiv pentru coborîrea automată a captatorilor de la troleibuz, după scăparea lor de pe firul de contact», aparținînd tehnicianului energetic Ioan I. Comșa, de la Întreprinderea de transporturi din Brașov. O invenție căreia cîțiva oameni (Comșa și colaboratorii săi Caciarovski Vladimir și Buciumean Virgil) i s-au dăruit mai bine de un an și jumătate, pînă la realizarea prototipului. A fost un an și jumătate de visuri, speranțe și tot atîtea îndoieli, perioadă în care Ioan Comșa a știut să facă din ideea sa un fel de ideal al colegilor săi de muncă.

«Fără ajutorul și înțelegerea lor n-aș fi reușit. Lucram în fiecare zi cîte un ceas-două și chiar mai mult. După cum aveam timp. Erau zile cînd trebuia să renunț, să iau totul de la capăt. Mă necăjeam, uneori, înjuram. Nimeni n-a rîs însă de mine...»

Ceasul victoriei a fost într-o dimineață de ianuarie, 1972. Ioan Comșa și-a montat dispozitivul pe un troleibuz și sub privirile curioase ale colegilor a «zburdat» (acesta este cuvîntul) pe sub pășienișul de cabluri ce acoperă, ca o stranie viță-de-vie, curtea Bazei de exploatare și întreținere a troleibuzelor. În mod normal, în jumătatea aceea de oră cît a durat demonstrația, captatoarele — puse din cîteva în cîteva minute în situație de «avarie» — ar fi trebuit să fie în permanent balans sau să se dizloce și să se facă bucăți. Dar ori de cîte ori se semnala o «primejdie», pe unul sau altul din fire, în mai puțin de 10 secunde ele coborau și se așezau docile în poziția lor de repaus. Orice posibil accident era evitat.

A fost prima dovadă că dispozitivul imaginat și construit de Ioan Comșa era nu bun, nici foarte bun, ci excepțional. Calificativ ce nu avea să-și piardă valabilitatea nici peste o jumătate de an, adică la capătul celor 6 luni în care, mai cu înțelegerea tacită a celorlalți, inclusiv a tovarășului Cotigă de la protecția muncii, mai cu de la sine putere, Ioan Comșa și-a experimentat dispozitivul pe troleibuzul 74 de pe linia «lui 5». Și totuși, invenția nu se aplică nici astăzi.

Ce s-a întîmplat? Nu era, oare, necesară? Atunci de ce figura încă din 1966 în planul tematic al biroului de inovații de la Întreprinderea de transporturi Brașov. Mai mult: și statisticile de astăzi arată că accidentele provocate de balansul captatorilor, în momentul desprinderii de pe fir, sînt destul de frecvente, provocînd pagube materiale. Dealtfel, chiar accidentul relatat la începutul acestor însemnări nu este singurul de o asemenea gravitate, semnalat în ultimii ani la Brașov Deci, din acest punct de vedere, necesitatea aplicării urgente a invenției lui Ioan Comșa nu suportă discuții. Realizarea ei este perfect posibilă și numai în condițiile tehnologice pe care le oferă Întreprinderea de transporturi Atunci?!...

«Eu am predat, încă din martie 1972, dosarul împreună cu declarația în care arătam că, pentru realizarea cît mai operativă și în bune condiții tehnice a dispozitivului, cedez dreptul de autor Întreprinderii. Adevărul este că nu știam, atunci, că realizasem o invenție și dacă aș fi știut, aș fi procedat la fel. Întreprinderea l-a trimis la O.S.I.M. unde a fost înregistrat la data de 9 martie a aceluiași

Într-adevăr, în 21 iunie 1972, la Întreprinderea de transporturi din Brașov sosește o adresă a O.S.I.M.-ului prin care se confirmă că dispozitivul realizat de Ioan Comșa constituie o invenție și se cer cîteva detalii descriptive suplimentare. N-a fost o greutate pentru autor. dispozitivul fiind realizat, să trimită în cîteva zile cele cerute. Le trimite și așteaptă cu sufletul la gură ziua în care, și-o imagina elevea, avea să trăiască bucuria împlinirii unui vis. O vedea ca o răsplată pentru el și ceilalți care l-au ajutat, pentru cei care l-au înțeles în zilele de început, zile de eforturi și concentrare. Zile în care ideea era ca o nebuloasă, o ființă imaterială, concentrată într-un nucleu intim și ascuns, inaccesibil în aparență. Dar a fost să se întîmple ca așteptarea lui Ioan Comșa să fie fără de capăt.

Timp de luni de zile O.S.I.M.-ul nu a mai dat nici un semn de viață — pînă la 5 februarie 1973, cînd specialiștii săi se adresează direct lui Ioan Comșa. Este și începutul unui schimb de scrisori, care nu pare a avea altă menire decît aceea de a arăta că, dacă în literatură genul epistolar nu mai constituie o modă, birocrația ține cu orice preț să-l reabiliteze. Misiune grea, care — după cum se vede și din scrisorile adresate lui Ioan Comșa — nu prea are sorți de izbîndă, stilul fiind — pe ici, pe colo, prin părțile esențiale, vorba lui nenea Iancu — precar. Iată, dealtfel, o mostră de — iertată ne fie expresia — «bîlbîiala birocratică» din adresa nr. 89 444/5.02.1973, semnată de inginerii Dobre și Costinescu, de la O.S.I.M.: «Vă comunicăm că (sic!) completările aduse vin să completeze (subl. ns.) corect obiectul invenției, însă ieșind din dezvoltul reglementar nu pot fi luate în considerare...» («Curat logic!», tot vorba lui nenea Iancu. Dar să vedem mai departe...). ...«Deoarece actualul dosar urmează a fi radiat (subl. ns.), în baza art. 3 din HCM 2250/1967... veți întocmi o nouă redactare».

Se înțelege că Ioan Comșa nu putea fi de acord cu un asemenea punct de vedere. Și ca să-și dovedească sieși că argumentele specialiștilor de la O.S.I.M. nu erau suficient de fondate, a trimis exact același dosar, recopiat doar. (Specialiștii O.S.I.M.-ului nu au observat acest lucru!). Urmarea a fost o altă scrisoare, în care obiecțiile sînt cu totul de altă natură, și «colac peste pupăză» i se comunică autorului, și schimbarea datei de înregistrare a dosarului de la 9 martie 1972, la 21 mai 1973 (iată deci un subterfugiu birocratic prin care se întîrzie de la începutul începutului, cu un an și ceva, demersurile spre realizarea unei invenții valoroase). Pretextul a fost o închipuită întîrziere a lui Ioan Comșa în trimiterea completărilor, deși întîrzierea era în realitate a O.S.I.M.-ului care deja depășise termenul reglementar de soluționare a dosarului și aceasta încă din momentul primei scrisori adresate inventatorului brașovean. Poziția pe care o adoptă Ioan Comșa este una de o mare și sobră demnitate: «Mă impac cu gîndul că am realizat ceva și prin aceasta mi-am satisfăcut dorința de a realiza ceva pentru binele public și societate și pretind să fiu scutit de repetiții nefolositoare, dar nu privat de dreptul de prioritate...»

Sîntem în iulie 1973. Exact la un an și patru luni de la ziua în care — după ce trăise bucuria izbînzii, în curtea Bazei de exploatare și întreținerea troleibuzelor — Ioan Comșa depusese dosarul invenției. Timp în care aceasta a fost verificată și răsverificată de tot felul de comisii și comitete locale, care au considerat-o bună. Într-o zi a venit la Brașov, în mod special pentru a studia dispozitivul,și un delegat de la «Autobuzul» din București. Inginerul Szabo. A fost entuziasmat și i-a spus lui Comșa că ar fi bucuros să o poată aplica și pe troleibuzele întreprinderii bucureștene, unde tocmai se preconiza importarea unui dispozitiv similar. Totul însă a rămas în această frumoasă fază a elegantelor constatări, a promisiunilor de circumstanță. Orice încercare se lovea de o replică mai necruțătoare decît formulele magice: «Fără rezultatul de la O.S.I. M. nu se poate !»

«Nici această ultimă scrisoare, mă refer la aceea primită acum cîteva zile, în 14 ianuarie, după cum v-am spus, nu-mi dă mari speranțe...»

S-ar părea că inventatorul Ioan Comșa este înfrînt. Dar NU. Chiar în aceste zile și-a reluat munca la o nouă inovație privind realizarea unor compustoare automate, pe bază de comandă electrică. Și este firesc să nu fie înfrînt. Căci, dacă un om poate fi nedreptățit, ideile sale, cînd sînt puse în slujba celorlalți oameni, cînd izvorăsc din idealuri nobile sînt— nu se poate să nu fie — în cele din urmă TRIUMFĂTOARE.

II. LA «TRACTORUL» NERECEPTIVITATEA OBLIGĂ IDEILE NOI LA CURSA CU OBSTACOLE.

Urmăriți, stimați cititori, acest dialog transcris textual:

— Ați înregistrat în aprilie 1972 o inovație intitulată «Modificarea tehnologiei de refulare a zalelor la tractoarele pe șenile»...

— Da.

— Știți și cine e autorul?

— Inginerul Gabriel Mănescu, de la control.

— Puteți să-mi spuneți de ce ați respins-o?

— Pe vremea aceea serviciul energetic (interlocutoarea întoarce filele unui dosar și citește) considera că: «Pierderile de aer din rețea nu sînt datorate funcționării ciocanelor, ci din cauza instalației de lucru de la forjă».

— Și credeți că într-un an și jumătate s-a modificat cauza pierderilor?

— Nu.

— Totuși, după cîte știu, în urma contestației făcute de inginerul Mănescu la C.I.A.T., inovația se experimentează tot în secția respectivă...

— Se experimentează pentru că niciodată nu știm nimic pînă nu experimentăm.

— Bine, dar atunci de ce n-ați experimentat-o și înainte de a o respinge?!

— Ascultă, domnule, dumneata nu poți să înțelegi treaba asta. Din dosarele de inovații noi respingem în mod obișnuit cîte o treime și încă din prima fază. Dumneata ce specialitate ai? N-are rost să ne mai întindem la așa ceva...

Protagoniștii discuției de mai sus sînt: reporterul și inginera Augusta Moldovan, *șefa cabinetului tehnic de la Întreprinderea «Tractorul». Nimeni nu pune la îndoială calitatea activității desfășurate aici. Subliniem că pe lîngă respectivul cabinet își desfășoară activitatea unul dintre cele mai bune cercuri de inovatori din cele 37 existente în municipiul Brașov. Cabinetul tehnic al Întreprinderii «Tractorul» este pe bună dreptate numit «for al inteligenței tehnice», și chiar inginera Moldovan a dovedit excepționale calități în munca de stimulare a mișcării de inovație. De fapt, în baza unor asemenea temeiuri am pășit pragul cabinetului, încercînd să ne edificăm asupra cauzelor, obiective sau subiective, care întîrzie aplicarea în practică a unor idei tehnologice. Notăm că există la «Tractorul» 4 inovații înscrise la cabinetul tehnic încă din 1972, care nu și-au găsit nici acum rezolvarea. Unele au fost respinse aici, și aprobate la centrală. Ne interesa care sînt motivele care conduc la apariția unor astfel de anomalii. Dar, dialogul redat mai sus, destul de ermetic în felul său, poate servi în loc de orice altă explicație...*

Adevărul este că inovația inginerului Mănescu nu a fost corect înțeleasă. Fiind vorba de un sistem pentru menținerea presiuni constante la presă, șeful serviciului energetic a crezut că se pune problema unui compresor în plus. Acum, însă, inovația se experimentează și, cu tot scepticismul inginerei Augusta Moldovan («Îți spun eu, domnule, n-o să iasă nimic din povestea asta!»), primele rezultate obținute la tractoarele de tipul S. 650 sînt îmbucurătoare. Se preconizează, prin extinderea inovației și la alte tipuri, realizarea unor importante economii de laminate, reducerea manoperei și, inclusiv, a prețului de cost.

Dar nu vrem să intrăm în detalii tehnice. Nu trebuie să fii neapărat specialist ca să-ți dai seama că atunci cînd unui stil de muncă îi este însumată ab initio eroarea («Domnule, de ce nu puneți problema că la 500 de dosare este firesc să se greșească o dată»), cînd se adoptă o viziune strict funcționărească, ideile fiind măsurate în limita unor paragrafe și prevederi, stimularea inteligenței tehnice are de suferit.

III. DAR IDEILE NOASTRE NU SÎNT SIMPLE ABSTRACȚIUNI.

Ca oamenii și ca păsările se nasc ideile. O idee poate fi o casă, poate fi o piine, o școală sau un oraș, o idee poate fi chiar ziua de MÎINE. Ideile se nasc ca oamenii și pot muri la fel ca oamenii. Ele trăiesc pe pămînt dar trăiesc și în văzduh. Pentru că ideile merg pe jos sau zboară, hrănindu-se cu azurul nesfîrșit al imaginației. Orice idee nouă atestă participare. Ideile noastre, ideile acestui anotimp generos al României socialiste, sînt drapele.

Datoria mîinilor noastre este să cîștige înălțimea la care fluturâ incendiarele lor flamuri. Datoria armelor noastre este să le vegheze neîntinarea. Datoria mîinilor noastre este să le poarte în primele rînduri. Datoria inimilor noastre este să bată în ritmul lor etern. Căci ele, ideile, au nevoie de combustia miraculoasă a inimilor, cum semințele de căldura pămîntului dulce al patriei.

Nicolae STOE

Ambasador

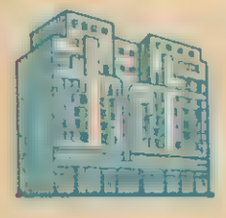

COMPLEXUL AMBASADOR VĂ AȘTEAPTĂ

Indiferent că este vorba de unitatea centrală a complexului Ambasador (hotel, restaurant, bar de zi, braserie), de restaurantul «Podgoria» și «Intim», de lacto-barul «Dorna» și expresul «Rapid», de unitățile situate în zonele de agrement ale Bucureștiului — restaurantul «Pădurea Băneasa», «Parcul Privighetorilor», Complexul turistic Snagov-sat, restaurantul din Snagov-parc, ori de barul de noapte «Melody», amabilitatea și solicitudinea sînt atributele demonstrate de personalul unităților COMPLEXULUI DE HOTELURI ȘI RESTAURANTE «AMBASADOR», ne asigură tovarășul Aurel Heroiu, directorul complexului.

O altă caracteristică a unităților complexului «Ambasador» o reprezintă specialitățile culinare, oferite de maeștrii bucătari: Gheorghe Stelian, Teodor Stingaciu și Victor Blendea.

La barul «Melody» puteți petrece o seară plăcută datorită ambianței și atmosferei specifice.

poate e o poveste frumoasă

Poate că ceea ce se întîmpla în sufletele acelor studenți și studente era greu de redat în cuvinte, sau poate nu știam eu să le ascult. Nu puteam redeschide, cu întrebări, rănile celor direct implicați, celor care au trăit totul. Astfel că încercam să reconstitui scene ce mi se păreau episoade de poveste...

Mi s-a povestit despre prima zi de cursuri după terminarea vacanței. Cînd s-a aflat adevărul s-a lăsat o tăcere profundă. Nimeni nu a mai spus nimic, fiecare s-a retras la locul lui, în bancă. Profesorul care a intrat la prima oră aflase și el, își tot ștergea și își tot potrivea ochelarii, iar și-i ștergea și și-i potrivea. Nu a rostit tradiționalul «Bine v-am găsit», a început cursul cu greu, cu un fel de furie și la un moment dat — ceea ce nu făcuse niciodată excelentul dascăl — a scos din servietă cursul tipărit și a început să-l citească. Zic unii că pentru a-și aduna gîndurile, alții spun însă că numai așa, urmărind foile putea să-și dezlipească privirile de la locul acela lăsat liber, care va rămîne mereu liber în sala de curs...

Am aflat despre o seară de sărbătoare, cînd la miez de noapte, în timp ce ornicul își număra cele douăsprezece bătăi, toți, colegi și colege, aveau același gînd în amintire, cînd în timp ce vărsau, tăcuți, cîte un strop de vin, studenta, fosta lui soție, aprindea cu o mînă tremurîndă luminările bradului impodobit. În timp ce mulți se gîndeau că în anul precedent luminările au fost aprinse ca niște semne de bucurie și speranță, acum se aprindeau ca dureroase și triste amintiri, în acest timp, spuneam, s-a apropiat de ea o colegă, parcă voind să-și ceară iertare pentru o vină ce, de fapt, nu era nici a ei, nici a nimănui...

Mi s-a spus că studenții acelui an, și nu numai acelui an, au devenit mai tăcuți, mai maturi, mai măsurați în gesturi și cuvinte, dar, totodată, mai gata de a sări oricui în ajutor, mai buni. Dar, repet, poate totul nu este decît o frumoasă poveste...

VISCOLUL

Șase băieți și cinci fete, studenți ai Institutului de arhitectură din Capitală — respect rugămintea de a nu transcrie numele lor — au pornit într-o excursie la Vîrful cu Dor, apoi spre cabana Padina, pe linia vechiului teleferic.

Totul a început cu mare veselie, cu bucuria priveliștii culmilor albite de care atîrnau rîuri albe printre stîncile cenușii, cu platourile de o sclipitoare împărăție a albului, cu acea strălucire a soarelui care se relevă numai temerarilor înălțimilor.

Au ajuns într-o zonă mai dificilă, cu arbuști pitici și crengi joase, agățătoare, dese, ascunzînd cioturi. Mai întîi s-au învolburat norii cenușii, prăvălindu-se parcă de undeva din spatele culmilor, și, așa cum se întîmplă uneori la munte, viscolul s-a declanșat brusc, antrenînd violente valuri de zăpadă aruncate parcă peste ei de o lopată uriașă, tîrînd rostogolit arbuștii smulși și crengile rupte, nivelînd și ascunzînd potecile sub troiene.

Poate nu au observat înserarea sau, în adevăr, s-a înnoptat brusc. Frigul era tot mai tăios și unii dintre ei regretau imprudența de a fi plecat în excursie pe munte, în pantaloni evazați. Simțind cum îi părăsesc puterile, au început să regrete și că s-au încărcat cu magnetofoane și benzi și au început să-și abandoneze bagajele, chiar și pe acelea cu conținut util.

Își dădeau seama tot mai limpede că rătăciseră cărarea și, cînd la capătul căutărilor în loc să o regăsească, în fața lor au observat (erau pe «Lăptucii») profilul biciuit de vînt al unei cruci, i-a străbătut un fior. Nimeni nu a tălmăcit semnul, nimeni nu a spus ceva — oricum, viscolul le fura cuvintele — dar toți știau că e în amintirea unui student imprudent care a murit aici, surprins de viscol, cu ani în urmă. Una dintre fete, bolnavă fiind, nu se mai putea ține pe picioare și o ducea sprijinită colegul ei cărula îi spuneau «Cristi». Tot el și-a asumat și rolul greu de deschizător de pîrtie prin zăpada troienită.

A FOST PREA TÎRZIU

În sala cabanei, decorată în stil rustic, cu un perete dominat de un cocoș de munte împăiat, cu ghearele încremenite pe rama de mesteacăn, cu aripile întredeschise, cu ochii de mărgele roșii, cîțiva bărbați se ridicau alene de pe scaunele din fața televizorului. Programul se sfîrșise și cabanierul tocmai îl închidea, cînd a încremenit în ascultare. I se părea că în vuietul vîntului a deslușit o voce de om, o chemare. Ceilalți și-au ținut respirația. Poate a fost doar o părere. Cheinerița, prinzîndu-și umerii cu palmele încrucișate, ca și cum i s-ar fi făcut frig, a înțeles privirea cabanierului și a fugit după lampioane. Chiar dacă era doar o părere, erau datori... S-au îmbrăcat în grabă și cei trei meteorologi aflați în cabană și ajutorul său.

Au împins ușa cu umărul și rafala de vînt care străbătu sala a făcut să se clatine decorurile atîrnate de tavan. Cei cinci bărbați au pornit învingînd furia viscolului cu mers încovoiat și curînd, cheinerița care privea pe geam, nu le-a mai văzut lampioanele clătindu-se prin viscol

Nu, strigătul acela ce părea că era al vuietului nu a fost o părere. Li s-a răspuns la chemările repetate, de undeva de departe. L-au găsit pe Cristi, ducînd în spate, tîrît, colega bolnavă. Vorbea greu, era teribil de emoționat și voia ca ei să înțeleagă că trebuie să se grăbească spre grupul rămas în urmă; îi implora să îi salveze cît nu e prea tîrziu.

Patru au pornit în direcția indicată, iar ajutorul cabanierului a rămas să preia fata bolnavă. Aceștia din urmă au căzut însă într-o rîpă acoperită de zăpadă, au smuls cu greu fata, iar ajutorul cabanierului a plecat înainte cu ea în spate.

Între timp, cei trei meteorologi și cabanierul au găsit grupul troienit, au salvat mai întîi fetele și apoi s-au întors după băieți. Abia atunci, o studentă, care era soția lui Cristi a observat lipsa lui. Au pornit în căutarea lui, dar a fost prea tîrziu...

Nu l-au găsit decît după mult timp, cu ajutorul unei echipe de tineri vînători de munte sosiți în ajutor.

Căzut într-o groapă de zăpadă, era în întregime acoperit, cu picioarele prinse în niște arbuști încîlciți, cu privirile și o mînă întinsă spre cabană.

«Poate — mi-a spus cineva — murind înghețat, mîna aceea întinsă spre cabană a început să-l doară și i-a devenit grea».

A RĂMAS PRINTRE NOI, CA UN GÎND BUN...

Am stat de vorbă cu tinerii ostași care au participat la operația de salvare. I-am găsit tulburător de afectați de cele întîmplate. Rescriu cîteva din gîndurile lor:

— Eu fac schi de performanță și cred că am fost foarte bun la spartachiadă, dar, față de felul în care am urcat noi, după ce am părăsit camionul militar, și buldozerul, dacă ar fi fost cronometrat ar fi constituit un record pentru toate concursurile. Tovarășul locotenent care era cu noi ne-a spus că niște tineri sînt în pericol. Și a fost destul. Ne-am dispersat pe la toate cabanele, pe la toți tăietorii de lemne, am bătătorit fiecare loc, în speranța că îi vom mai găsi în viață. Cînd caporalul Popa ne-a strigat că l-a găsit mai licărea în noi o speranță. Aflasem povestea lui și ni se părea teribil de nedrept să îl găsim astfel. (Șerban Ioan, soldat fruntaș).

— A fost nedrept! A fost nedrept să-l găsim înghețat pe cel care a salvat fata bolnavă de la moarte și, de fapt, l-a salvat pe toți. Eu sînt oțelar, din Hunedoara și nu știam schia cînd am venit la armată. Apoi, la ultima spartachiadă l-am bătut drăcește pe toți. Sînt amintiri frumoase, dar, acum, mereu îmi amintesc de tînărul acela. Nu știu cum, dar parcă el a rămas printre noi, cu fapta lui bună, așa, ca un gînd, care mereu îți revine în minte. (Rădoi Ilie, caporal).

— V-am povestit de fata bolnavă care a fost salvată de Cristi. Poate că era foarte bolnavă, sau poate că era teribil de emoționată de absența lui Cristi, fiindcă atunci cînd am ajuns la cabană parcă avea ochii ieșiți din orbite. Mă gîndesc de multe ori la ea. Oare cum se întîlnește ea acum cu soția lui Cristi? Și eu sînt de la Hunedoara. Mă liberez curînd. O să le povestesc la toți despre băiatul acela minunat. (Farkaș Teodor, soldat).

— Toți ne întoarcem acasă după stagiul militar cu multe amintiri. Vreau să spun despre felul în care am învățat să ne ajutăm între noi la greu. Eu îmi voi aminti mereu de grupul acela de fete și băieți. Îi trata un medic, aflat în concediu, care a alergat la cabană cînd a aflat, sanitarul nostru și cabaniera, oblojindu-le degerăturile cu frunze de varză. Îmi amintesc de o fată mai mică de statură care părea că nu mai revine la viață și medicul îi făcea respirație artificială. Îmi amintesc de una mai înaltă, mai sportivă, singura care nu și-a pierdut cumpătul, dar, mai ales îmi amintesc de încordarea cu care așteptau toți vești despre Cristi, de tăcerea și disperarea lor cînd vedeau că trece timpul și nu este salvat. Parcă era viața la toți în joc. Ajutorul de cabanier, care avea regrete teribile că l-a lăsat în urma lui pe Cristi cînd a salvat-o pe fata bolnavă, deși nu era vinovat fiindcă a aplicat legea muntelui de a ajuta mai întîi pe cel mai grav și nu știa ce se va întîmpla în urma lui, deși nu mai avea pic de putere în el, ne spunea mereu: «Hai să mai căutăm! Hai să mai încercăm o dată!» (Letea Ioan, caporal).

— Eu sînt cioban, învățat cu muntele. Ei — gest spre tovarășii săi — rîd de mine, că la orice popas scot fluierul, dar tot eu le fac focul, eu ghicesc sub zăpadă unde este izvor de apă curată, eu știu semnele vîntului. Nu știu de ce, poate tocmai că sînt obișnuit cu muntele, aș fi vrut, sperăm, să îl găsesc viu pe băiatul acela. Îmi amintesc de soția lui. Nu am vrut să afle adevărul, mai ales că medicul ne-a oprit să-i spunem, dar a auzit o convorbire prin radio, prin care raportam cum l-am găsit. A vrut să coboare cu ei și noi am și pregătit sania pentru ea. Am fi dus-o cu grijă, dar medicul i-a interzis să plece. Poate nu mă credeți, nu știu dacă să spun, dar de cîte ori scot fluierul îmi amintesc... (Moldea Nicolae, caporal)

— Băieții locotenentului Ungureanu l-au coborît pe o sanie cu cetină de brad, peste douăzeci de kilometri, cei din față bătătorind pîrtia cu schiurile lor, l-au tras lin, vorbind între ei că le-a fost dat să ducă astfel pe cel mai bun dintre studenții aceia, pe acel care și-a cheltuit ultima picătură de energie pentru salvarea altora, fără a se gîndi la el. L-au dus lin, parcă avînd grijă să nu-i tulbure somnul cu ochii deschiși. (Locotenent colonel Ilaș Vasile).

E POATE DOAR O POVESTE, FRUMOASĂ, CA UN GÎND BUN

Poate imaginea sălii de curs încremenită, cu un loc rămas mereu liber, e o frîntură de poveste. Cum poate poveste este și imaginea miinii tremurînde a studentei care aprinde luminările bradului, în timp ce vine alături de ea o colegă cerîndu-și iertare pentru o vină ce nu era a ei... «O amintire, ca un gînd bun», poate fapta studentului cărula i se spunea Cristi a devenit, în adevăr, o poveste, o poveste frumoasă, frumoasă, ca un gînd bun.

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de V. HOLDOVAN

Prezentarea artistică: Alexandru PĂSĂRIN

ÎN ATENȚIA CITITORILOR!

Începînd din numărul viitor, veți putea citi în «Flacăra» rubrici și pagini noi.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

FLACĂRA ALBUM

MAGDA VASARYOVA, o nouă Jana Brejchova a filmului cehoslovac.

O debutantă în filmul englez: NINA CARTER, partenera lui Peter Sellers în «Apus la Buckingham»

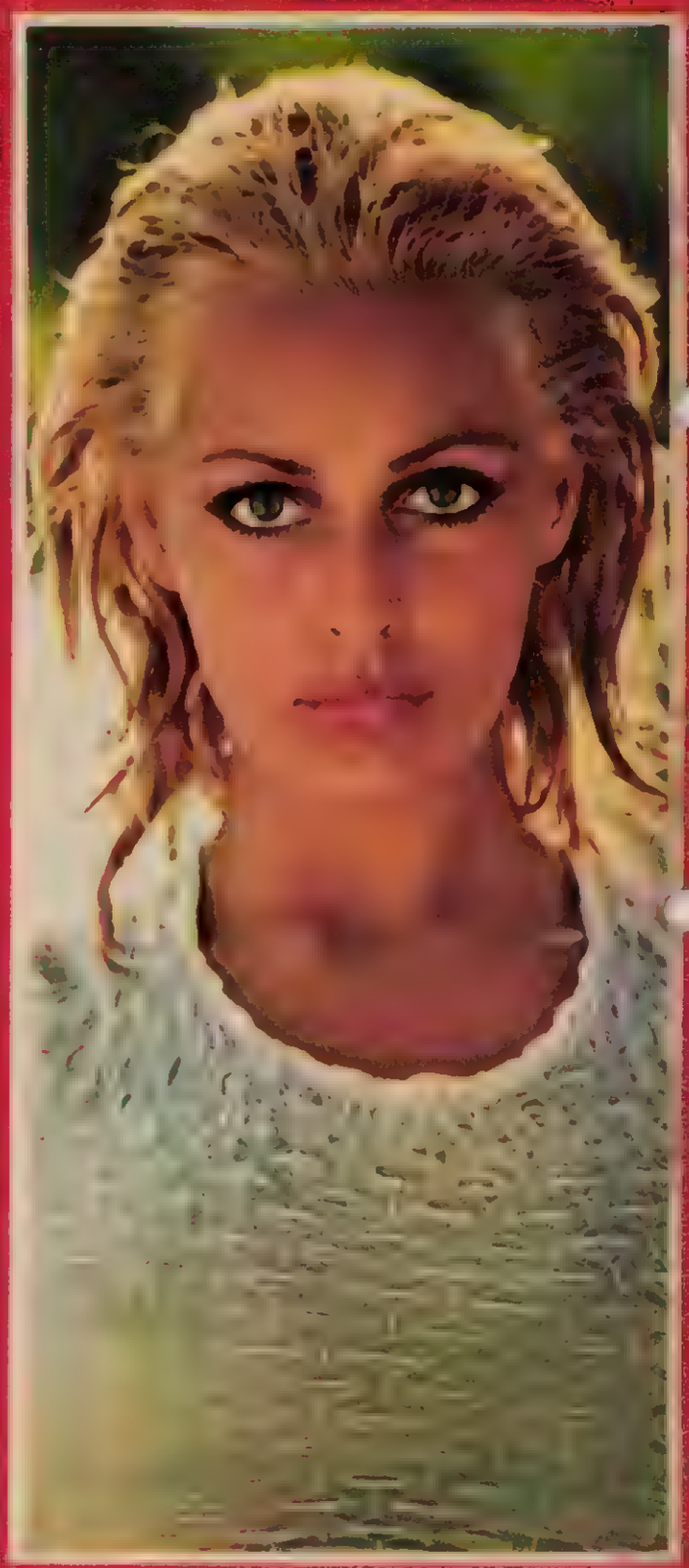

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 150 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII – NR. 9 (977) – 23 FEBRUARIE 1974

flacăra

Aproape fără să ne dăm seama s-a scurs un an de la începutul acestei noi formule a revistei noastre. Uitîndu-ne la ceea ce se întîmplă în țara pe care vrem s-o slujim cu credință și aplicat (pentru că, pînă la urmă, credința trebuie să se însoțească și de o meserie bine știută), participînd la eforturile tuturor prin propriul nostru efort, am neglijat, de exemplu, ca în *numărul nostru trecut să rupem foaia unui an* și, iată, facem asta acum. Multe din cele pe care ni le-am propus nu sînt gata. Nici nu ne-am propus lucruri ușoare. Ne-am propus să fim o revistă a adevărului, și adevărul nu e întotdeauna evident, adevărul nu e adevărul unor persoane, ci al necesității generale. Ne-am propus să fim concreți și am început să fim concreți. Fără să fi realizat nimic deosebit, putem spune deocamdată doar atît: ne aflăm pe drumul pe care am vrut să ne aflăm. Ținta e încă departe și nu e numai a noastră: la ea rîvnesc toți oamenii care scriu și gîndesc în această țară scumpă și minunată, această țară care, oricît de scumpă și de minunată ar fi, nu oprește pe om — cum e și firesc — să-și cumpere în fiecare zi pîine, să aibă un necaz, să trăiască o durere sau să participe — cum o face fiecare — la lupta de mai bine. Scumpă și minunată e această țară, dar mereu trebuie să simțim asta concret și să dăm celor două cuvinte viața lor reală. Nu putem face asta decît prin atitudine, atașîndu-ne definitiv de cauzele drepte pe care acest partid al nostru le apără în această lume, atașîndu-ne de oamenii muncii, de oamenii înnoitori, fiind de partea celor care sînt de partea țării și a drumului ei, chiar dacă acest drum nu e ușor sau, mai bine-zis, mai ales dacă acest drum nu e ușor. Însă astea toate, valabile la scara tuturor, trebuie să devină realitate la scara fiecăruia.

Ne propunem să fim, în vremea care urmează, o revistă de mai fățișă atitudine, pregătită să spună DA sau NU – cu toată răspunderea și cu tot curajul — întîmplărilor concrete, cauzelor concrete cu care vom veni în contact. Nu o gazetărie expozitivă, neimplicată, ci o gazetărie scrisă pentru oameni și, cînd e cazul, chiar de ei!

Ne-am propus, încă de la începutul activității noastre aici, să nu luăm în seamă scrisorile anonime sau pe cele cu identitate mincinoasă. Unii erau sceptici și considerau că n-o să se poată purta o corespondență reală cu cititorii dacă nu li se îngăduie să fie, cînd vor ei, anonimi. Putem da acum o veste care ne face foarte fericiți: din 7 423 de scrisori, cîte au sosit pe adresa redacției în ultimele 10 luni ale anului 1973, anonime erau numai 61, iar din cele 3 596, sosite pe adresa redactorului șef, anonime erau 68; în luna ianuarie 1974, din 950 de scrisori adresate redacției, numai 10 erau anonime, iar din cele 457 adresate redactorului șef, 17 erau anonime. Iată dar că se poate, iată dar că, solicitată corect, conștiința reacționează corect. Oamenii spun ei înșiși da sau nu, semnînd și implicîndu-se. Trebuie noi înșine să spunem mai răspicat DA sau NU și să ne implicăm mai profund în lucrurile care se petrec azi în România. Dar nici n-ar fi posibil altfel, ar fi o absurditate.

Între timp a trecut un an și nu un an din viața planetei Venus, ci un an din viața planetei Pămînt și — țineți minte — un an din viața noastră. Cum am putea altfel, cum am putea să ne mai considerăm oameni, dacă n-am merita, prin ceea ce facem, măcar anii care trec? Este viața noastră, cum spunea un poet, viața noastră, opera noastră inevitabilă. S-o dăruim acestei cauze sfinte, de fericire și luminare a poporului român! Adică a fiecăruia dintre cei care compun această încercată, scumpă și minunată obște!

Adrian PĂUNESCU

VIZITA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN LIBIA, LIBAN, SIRIA ȘI IRAK

În cursul acestei săptămîni s-a încheiat un nou și important act al politicii externe a României socialiste, un traseu al păcii și colaborării pe care șeful statului nostru l-a parcurs în patru țări arabe, Libia, Liban, Siria și Irak.

În tot timpul acestor vizite, activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu a fost însoțită, de aici, din țară, de gîndurile și sentimentele de dragoste și de mare încredere ale întregului popor, solidar în fapte și simțire cu primul și cel mai bun fiu al său.

Urmărite cu viu și justificat interes, momentele importantelor vizite își merită, fără îndoială, încă o dată subliniera pentru forța lor de expresie, pentru importanța lor politică.

Nu putea scăpa nimănui, de pildă, satisfacția cu care președintele Moamer El Geddafi îi declara tovarășului Nicolae Ceaușescu: «**salut în persoana dumneavoastră prezența în Libia a primului șef de stat din Europa răsăriteană și vă mulțumesc pentru aceasta**». Gînd în întîmpinarea căruia președintele statului nostru a venit cu o replică de largă semnificație: «**Sper să fie un început bun și pentru relațiile dintre țările noastre și cu toate țările din Europa răsăriteană. Vom fi bucuroși dacă vizita va contribui la dezvoltarea conlucrării cu toate țările socialiste, cu toate țările lumii**».

Ni s-a mai confirmat — pentru a cîta oară? — că vizitele diplomatice ale șefului statului nostru cuprind în vasta lor arie de preocupări numeroase momente care ne reamintesc de obișnuitele sale vizite de lucru din țară, ne reamintesc pentru că le seamănă în chip izbitor, tovarășul Ceaușescu interesîndu-se, cu binecunoscuta-i de noi scrupulozitate, de aspectele vieții social-economice în profunzimea lor. Vizita la șantierul marelui combinat textil Zanzur, la șantierul rafinăriei Zawia, la stațiunea zootehnică a facultății de agrozootehnie din Tripoli, discuții de specialitate, informări asupra metodelor de lucru, asupra rezultatelor obținute, asupra proiectelor — toate acestea ni s-au părut interesante, instructive și în același timp firești, dat fiind stilul de lucru al secretarului general al partidului nostru care — nu e mult spus — a intrat în conștiința țării.

Referindu-se la deosebirile de păreri în problemele politice, președintele Geddafi declara: «**Deși între noi există unele deosebiri de păreri în probleme politice, eu salut și respect părerile politice pe care mi le-a exprimat președintele Ceaușescu prieten**». La aceeași temă, declarația șefului statului român continuă și împlinește în chip fericit ideea: «**Este adevărat că asupra unor probleme pot să existe între noi și păreri deosebite. Nu-i nimic anormal în aceasta. Acționăm în condiții istorice, naționale, geografice, sociale deosebite. Ceea ce se impune însă este să vedem nu deosebirile, ci ceea ce este comun, să întărim solidaritatea noastră în acele probleme care sînt fundamentale și care ne preocupă și pe noi și pe dumneavoastră: de a asigura popoarelor noastre o viață liberă, independentă, fericită**».

Memorabilă pe multiple planuri, vizita președintelui Nicolae Ceausescu în Liban a prilejuit unul dintre cele mai emoționante momente: decernarea titlului de doctor honoris causa al Universității libaneze șefului statului român. Primind înalta distincție cu pilduitoarea-i modestie, ca pe o omagiere și o recunoaștere nu numai a meritelor sale, ci și ca pe un omagiu și un semn de prețuire față de poporul nostru, tovarășul Ceaușescu a exprimat în cuvîntarea ținută în fața Senatului universitar un adevărat crez de azi al românilor: «**Vă rog să nu credeți cumva că subapreciem greutățile pe care le-am avut, că subapreciem greutățile pe care le mai avem de învins spre atingerea acestor obiective. Sîntem conștienți că mai avem încă multe de făcut, dar sîntem hotărîți — unind eforturile întregului nostru popor — să asigurăm făurirea societății în care omul să fie stăpîn pe deplin pe destinele sale**».

Numeroase au fost momentele cînd aprecierile și marea cinste de care s-a bucurat șeful statului nostru de-a lungul acestor vizite ne-au umplut sufletele de mîndrie. Aducînd un cald omagiu președintelui Nicolae Ceaușescu, ziarista Mary Azoury scria în «La Revue du Liban»: «**Președintele român este un om politic, un perfect diplomat. Surîzător întotdeauna, subliniind prietenia, el refuză, totodată, orice concesie la principiile independenței, suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne**». Și o altă caracterizare, sintetică, dar atît de bogată în conținut: «**omul reînnoirii socialiste, al înțelegerii și umanismului**». Aprecieri calde, de mare prețuire, auzite în plină stradă, ca și în timpul vizitării obiectivelor economice, cum a fost la «Middle East Airways»-Beirut, unde președintele Consiliului de administrație declara: «**Vreau să vă asigur, domnule președinte, cît de înaltă și de extraordinară este cota admirației tuturor cetățenilor Libanului față de dumneavoastră**». Sau ce poate fi mai frumos, mai emoționant decît cuvintele primarului Bagdadului care spunea: «**Este cea mai mare plăcere pentru Bagdadul revoluționar de a îmbrățișa, astăzi, un frate scump, față de care și față de glorioasul său popor, noi păstrăm cel mai înalt respect (...) Sperăm și dorim să vă bucurați de ședere dumneavoastră în cea de-a doua patrie a dumneavoastră — Irak...**»

Același timbru și aceeași mare stimă le întîlnim și în declarația directorului general al «Companiei comerciale industriale naționalizate», cea mai mare întreprindere textilă din Siria, care sublinia: «**Cu un sentiment de fericire întîmpinăm în această uzină un revoluționar călit, care a condus cu succes poporul său pe drumul construirii societății socialiste, a contribuit activ la sprijinirea și întărirea mișcării de eliberare națională din lume**».

Înscriindu-se din plin ca un eficient traseu al păcii și colaborării, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu a însemnat — înainte de toate — largi și fructuoase contacte pe plan politic și economic. Șeful statului nostru a exprimat — repetat și limpede — poziția României față de situația din Orientul Mijlociu, îngrijorarea sa față de menținerea sub ocupație de către Israel a teritoriilor cucerite în urma războiului din 1967. «**Considerăm** — a declarat tovarășul Ceaușescu — **că perpetuarea acestei stări de lucruri creează grave pericole, atît pentru Orientul Mijlociu, cît și pentru pacea întregii lumi. De aceea, România s-a pronunțat în mod constant pentru o soluție dreaptă și durabilă în Orientul Mijlociu**».

Creșterea rolului activ al O.N.U. pentru instaurarea unei păci juste și durabile în Orientul Apropiat, lichidarea și eliminarea diferențelor dintre nivelul de dezvoltare industrială și economică între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, factor de mare însemnătate pentru viitorul umanității și civilizației, au făcut și ele parte, constant — printre atîtea alte subiecte abordate — din agenda temelor discutate în cursul acestor vizite, realizîndu-se o subliniată unitate de vederi.

Firește, în afara beneficiului politic și moral cu care s-a soldat recenta vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în cele patru state arabe — ea urmînd, de fapt, vizitării altor patru state arabe, Maroc, Algeria, Sudan și Egipt, întreprinsă în anii precedenți — importantele acorduri economice, proiectarea unor societăți mixte, cooperarea pe planuri industriale, agrare, culturale, în diverse sectoare economice reprezintă un important act al politicii externe a României socialiste, o pagină vie, convingătoare, a istoriei lumii contemporane.

Marius POPESCU

1 Cu ocazia vizitei protocolare făcute președintelui Republicii Liban, președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, a înmînat președintelui Suleiman Frangieh «Ordinul Steaua Republicii Socialiste România» cl. I, iar președintele Republicii Liban i-a înmînat președintelui Nicolae Ceaușescu «Ordinul Meritul Libanez».

2 Tovarășul Nicolae Ceaușescu rostindu-și cuvîntarea la Universitatea libaneză.

3 Pretutindeni, președintele Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat cu căldură de populație.

4 Parcurgînd secțiile marii întreprinderi «Compania comercială industrială națională» — cea mai mare întreprindere textilă din Siria.

5 Președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez Al-Assad la solemnitatea înmînării unor înalte distincții române și siriene.

6 Președintele Nicolae Ceaușescu împreună cu președintele Republicii Irak, Ahmed Hassan Al-Bakr.

TELEFOTO AGERPRES

TIMPUL NOSTRU VIITOR NU ESTE BĂTRÎNEȚEA, CI MATURITATEA

Gheorghe Mustață

Silvia Chiș

ca să știți: o bună parte din calculatoarele românești sînt făcute de tineri care pînă mai ieri purtau pantaloni scurți și-l adorau — unii — pe Dan Spătaru

Cuvîntul magic: electronică. Dacă acum cîteva decenii tinerii țineau morțiș să devină ofițeri, avocați sau pur și simplu funcționari (exagerez puțin evident, dar numai puțin...), astăzi, din zece băieți și fete, șapte ar dori să se ocupe de electronică (iarăși exagerez, dar din nou, foarte-foarte puțin!). Ce a provocat o asemenea fascinație? Nu e greu de aflat: radio, tv, op, top, pop ș.a.m.d., asta ca să vulgarizăm un pic, fiindcă dacă în general tînărul la început asociază electronica tranzistorului purtat în banduliera peste tot, atunci cînd cercetează mai adînc, descoperă cu adevărat lumea circuitelor electronice, labirintică și fascinantă, chiar dacă într-alt mod decît și-o imagina la început.

La Fabrica de calculatoare electronice din București tinerii sînt într-o atît de zdrobitoare majoritate — și cînd zic «tineri» mă refer la băieți și fete de 20-24 de ani — încît cele afirmate de mine mai sus ar părea să nu mai necesite comentarii. Electroniști de 20 de ani. Ingineri de 24. Șefi de sectoare de 27. Cei cîțiva specialiști de vîrstă medie sînt atît de puțin numeroși și în atît de flagrantă opoziție cu zulufii, pletele și pantalonii evazați din jur, încît ai realmente impresia că se află aici doar pentru obținerea efectului de contrast amintit mai înainte.

Dar dacă tinerețea înseamnă în cele mai multe cazuri mobilitate de spirit, deschidere spre nou, prospețime, într-un cuvînt (cam deteriorat, ce-i drept, prin folosire abuzivă), entuziasm, într-o întreprindere de o asemenea anvergură, unde rigoarea profesională este lege fundamentală, ea mai poate fi asociată — să fim drepți! — și cu inexperiența.

Despre aceasta și încă multe altele am discutat cu un grup de tineri și tinere din întreprinderea sus-amintită. Cadrul: imensa sală de montaj, de un alb mat, odihnitor, silențioasă, curată ca o farmacie. Interlocutori: surorile Chiș (Silvia și Magdalena), electroniste, Petru Marin, inginer electromecanic, Mircea Erușenco și Gheorghe Mustață, primul — electronist, al doilea — trasator.

Surorile Chiș sînt orădence, dar de la vîrsta de 13 ani locuiesc în București. Cînd a terminat liceul, Silvia a vrut să urmeze dreptul, a dat examen, dar n-a reușit. Magdalena făcea sport de performanță, visa I.C.F.-ul, dar un accident stupid (cum se spune) a silit-o să renunțe.

Așa au ajuns la Fabrica de calculatoare electronice. În 1971, chiar de la început. Cum a fost?

Silvia: Aveam nostalgia facultății. Sufeream știindu-i pe unii dintre colegi pe băncile amfiteatrelor. Iar eu... muncitoare. Chiar dacă titlul suna oarecum pretențios: «electronistă». Numai că munca m-a prins și încă într-un asemenea mod, încît astăzi pot să afirm, și nu așa că sînteți dumneavoastră de față, că da, meseria asta a mea este cu totul și cu totul deosebită, ce mai, aș putea zice unică!

Magdalena: Cu mine lucrurile s-au petrecut identic. O anumită reticență, idei preconcepute despre munca în fabrică. Și realitatea: circuitele electronice, aparatajul ultraperfecționat, munca de mare finețe, aproape de bijuterie pe care trebuie să o execuți. Apoi decorul care, nu-l așa?, are comun cu imaginea tradițională despre fabrică — fum, zgomot, șpan etc. — tot atît cît pescuitul subacvatic cu muzica de cameră.

Aflu însă că adaptarea la exigențele muncii riguros organizate, «de fabrică» — n-am alt termen — s-a produs mai puțin idilic decît s-ar părea după afirmațiile celor două surori. Dovadă, calitatea slabă a primelor calculatoare, rebuturile numeroase, urmare pînă la un punct firească a inexperienței acestor tineri.

Inginerul Petru Marin din Brașov, «naturalizat» cu mari dificultăți bucureștean («dacă ați aflat că sînt din Brașov, mă înțelegeți, sper!»), își amintește de o întîmplare, poate singulară din acele «îndepărtate vremi»: trec prin secție, mă opresc în fața unei muncitoare angajate de foarte puțin timp. Privesc cum lipește diodele. Una așa, una așa. Cum îi venea mai bine. Stau și mă crucesc: «ce faci, fată?» «Păi cum ce fac, parcă are importanță cum le lipesc?!» îmi răspunde.

S-au vînturat ceva tineri prin Fabrica de calculatoare electronice. Unii, pentru care universul electronicii se confunda în mare parte cu audiția ultimei imprimări realizate de formația «*Middle of the Road*», cît mai fidelă, dacă se poate, au fost, firește, dezamăgiți. Ce formație, ce top! Aici se cerea o muncă riguroasă și disciplinată, opt ore pe zi, și cîteodată, cînd cerințele producției o impuneau, chiar mai mult. Drept care au plecat. Ceilalți, adică majoritatea, au știut să vadă dincolo de anecdotic și, lăsînd copilăria la o parte, să se apuce serios de muncă. În 7-8 luni s-a realizat o adevărată selecție și nu este o coincidență că tot în această perioadă calitatea calculatoarelor și mașinilor de calcul fabricate a crescut simțitor.

Iată dar că responsabilitatea și tinerețea nu sînt noțiuni antitetice.

Pauză. Dintr-o dată sobra și concentrata atmosferă ce domnește în secții explodează, se metamorfozează într-un vacarm generalizat și sonor, poate doar ceva mai puțin intens decît cea care domină o recreație școlară sau o pauză universitară. Este un fel de memento adresat celor ce se ocupă de bunul mers al întreprinderii: nu uitați, optzeci la sută din personal este format din tineri! Tineri cu problemele și preocupările lor specifice.

Și fiindcă veni vorba, atît surorile Chiș, cît și Petru Marin, ori Mircea Erușenco, ori Gheorghe Mustață, moldovean de prin părțile Vasluiului, au ținut să-mi spună «ofș»-ul lor comun, care-i atît de comun, încît aparține și subsemnatului: problema transporturilor. Se pierd minute prețioase, se consumă nervi (chiar și la 21 de ani), și se compromite de multe ori producția, fiindcă băieții și fetele acestea pentru a ajunge la Pipera sînt nevoiți să aștepte în stații uneori ore, în orice caz, să circule în autobuze supraîncărcate. Dar subiectul respectiv este atît de uzat, despre I.T.B. s-a mai scris de atîtea ori — și fără rezultat —, încît un ora serios îl evită cu grijă. Ca și cum ne-am indigna că afară e frig și plouă.

Problema cantinei mi se pare însă mai abordabilă. Peste 1 000 de salariați au la dispoziție la ora aceasta doar un bufet care spre ora prînzului, cînd l-am vizitat, nu se putea mîndri decît cu țigări, ciocolată și două chiftele anemice. Ba, să nu greșesc, parcă am zărit și cîteva sticle de apă minerală. Totuși, cam subțire pentru apetitul solid al sutelor de tineri. Reținem angajamentul ferm al celor în drept de a amenaja cît mai repede o cantină cu autoservire de mare capacitate.

Îmi spunea cineva să asist la ieșirea din schimb, la momentul plin de culoare cînd sutele de tineri se îndreaptă spre autobuze și tramvaie. Să vezi atunci metamorfoză! Halatele albe dispărute. Apar trenciurile, scurtele de blană, jerseurile helanca, cizmele din scai etc., etc. Fiindcă tinerii se respectă și, ca să fim sinceri, așa le stă și bine. Și în capacitatea aceasta de trecere aproape fără tranziție de la atitudinea concentrată, responsabilă, la veselia cea mai «gratuită» văd eu viitorul calculatoarelor noastre electronice.

Ceea ce spun vi se pare paradoxal? Întrebați-i atunci pe specialiști. Vă vor răspunde că electronica, ramură tînără, ramură de vîrf, se face mai ales cu tineri. Adică se face cu pasiune, tensionat, cu fantezie.

Mihai HETCO

acest idiot genial

Ca să vă spulber de la bun început orice spaimă, precizez doar că paradoxalul calificativ din titlu nu se referă la un om. E drept, l-am auzit spus de un tînăr. Spus cu patimă și cu nepăsare. Adică să vedeți, eu, în dragostea aceasta am dat tot ce am avut, ce am fost în stare și mai departe nu mă interesează.

Mințea.

Cum se-ntîmplă adesea în viață, la subiectul «idiotului genial» am ajuns pe un drum cam întortocheat. Mă aflam la «Tractorul»-Brașov și secretarul comitetului U.T.C. era convins că pentru ceea ce caut eu, cei mai potriviți interlocutori sînt inginerii (uteciști) Dorin Ursoiu și Carol Ambruș. Cel dintîi plecase într-o delegație la Săcele. Ghinion. Dar nu într-atît de mare, dacă puteam să vorbesc totuși cu inginerul Ambruș. Că puteam vorbi — « un fel de-a spune, fiindcă sus-numitul mi-a declarat, de la cele dintîi cuvinte, că el e un personaj foarte neinteresant și, pe deasupra, nici nu are ușurința comunicării verbale. Dealtminteri asta este o deficiență a întregii bresle. Poate, zicea el, ar trebui instituit la politehnică un curs de retorică, firește, facultativ. L-am întrebat brusc ce crede el despre invocarea lipsei de condiții favorabile. Mai pe înțeles: are un om ceva în minte, uneori ideea devine chiar o obsesie și deodată, sau rînd pe rînd, răsar opreliștile, ori, cum se mai spune, apare lipsa condițiilor. Ce face omul într-un astfel de moment? Stă de vorbă cu sine însuși, îmi răspunde rar și dus pe gînduri inginerul Ambruș. El, inginerul Carol Ambruș, de exemplu. A terminat mecanica de patru ani, își face meseria cinstit la proiectarea agregatelor pentru autoutilare. Dar, dinainte de absolvire îl tot frămîntă problema aplicabilității motoarelor electrice liniare în transportul uzinal. S-a înscris la Universitatea populară ca să învețe engleza, franceză mai știa din facultate, în limba maghiară citește curent. S-a zbătut să facă rost de reviste, s-a înscris la doctorat, cu aceeași temă. Și-a expus, în fine, ideile, public, la sesiunea de comunicări «Tînărul inginer» — organizată în uzină. De asta s-a temut cel mai mult: ce vor crede, ce vor zice oamenii? Transportoarele suspendate se practică de zeci de ani, soluțiile sînt supervèrificate, nimeni nu se mai îndoiește de utilitatea lor și vine deodată el, Ambruș, cu o trăsnaie! Auziți dumneavoastră, oameni buni, mișcarea rectilinie liniară fără intermediar mecanic duce la simplificarea soluțiilor în domeniul transportoarelor suspendate, consumul de metal va fi mai mic, flexibilitatea mai mare și viteza reglabilă. Da, s-a temut să nu-i spună careva că sînt aiureli.

Inginerul Carol Ambruș are aerul că s-a speriat de propria sa voce, își întrerupe monologul și-mi recomandă cu o insistență aproape patetică: «Vă rog să-i căutați pe Iacob și pe Hüll de la calculator. Au făcut băieții ceva extraordinar. Sînt matematicieni. Și vorbesc mult mai bine decît inginerii. Zău, fără glumă». Îl asigur că-i voi căuta de îndată ce am să aflu sfîrșitul poveștii cu transpor-

Mircea Eruşenco

Magdalena Chiş

Petru Marin

Fotografii de Elena GHERA

toarele. N-a ajuns încă la sfîrşit. Îşi mai dă un an, maximum. Nu fiindcă este obligaţie de serviciu. Nimeni nu l-ar amenda propriu-zis, dacă ar lăsa totul baltă. Dar nu poate el. Mai ales acuma cînd un număr neaşteptat de mare de oameni de la «Tractorul» se interesează de ideile lui şi-i dau chiar sugestii, şi-l încurajează. A crezut, pînă de curînd, că trebuie să proiecteze singur motoarele electrice liniare şi să încerce imposibilul fabricării lor la «Tractorul». Dar în octombrie anul trecut la o sesiune ştiinţifică la care a participat s-a-ntîlnit cu inginerul Gh. Constantin de la «Electromotor»-Timişoara, foarte dispus a colabora cu el. A fost deci tentat să acuze condiţiile şi doar întîmplarea de a merge la Sibiu l-a revelat posibilitatea producerii motoarelor electrice respective. «Nu puteam să aflu mai devreme?! Numai eu sînt vinovat, e cît se poate de clar». Şi din nou mi se face recomandarea de a-i căuta pe băieţii de la calculator, dacă vreau să aflu cu adevărat un lucru de valoare.

Mă adresez, aşadar, fără nici un preambul tînărului matematician Paul Iacob: am auzit că aţi făcut nu ştiu ce minune! Şi mi se răspunde cu o mimică şi cu un ton care amintesc stilul replicii lui Columbo din serialul de sîmbătă seara. «N-au văzut-o destui oameni pentru concluzia unei... minuni».

Aflu cu destulă caznă şi destul de vag — chiar dacă matematicienii vorbesc bine — despre ce este vorba. Calculatorul electronic de la «Tractorul» (cum sînt doar vreo patru în toată ţara), în afara utilizărilor sale curente în operaţii utile aprovizionării, lansării şi urmăririi producţiei, situaţii contabile şi necontabile, în afara acestora, a mai fost probat într-un domeniu nou. Cei doi matematicieni amintiţi — Iacob şi Hüll — împreună cu medicul braşovean Adrian Restian au încercat virtuţile de diagnostician ale calculatorului. Diagnostic medical, bineînţeles. Despre încercările şi reuşitele echipei din Braşov s-a vorbit, oarecum, ca despre o veritabilă noutate, cei în cauză n-au făcut nici un secret din strădania lor, au scris şi articole, au venit o dată la Bucureşti aducînd şi casetele cu fişe pentru demonstraţie, la Cluj se ştie, ba chiar se pare că s-a dus vestea şi în străinătate. Şi gata.

Adaugă Paul Iacob la succintele sale desluşiri: «Pe mine nu mă mai interesează. Am elaborat modelul matematic, l-am îmbunătăţit în două faze. Mă pot ocupa şi de altceva. Calculatorul găseşte omul cel mai potrivit pentru un loc de muncă. Poţi descoperi un infractor pe baza aceloraşi elemente ale sistemului personal. În biblioteci mari, căutarea cărţilor, a titlurilor... Lumea medicală? Treaba ei! Nu mă mai interesează. Se spune că diagnosticul e artă, e fler, e talent. Şi doctorii nu sînt curioşi să afle ce este în stare să scoată acest idiot genial — calculatorul aibiem (I.B.M.). Nu sînt curioşi, îi priveşte!»

Încerc, timid, să-i propun ajutorul revistei, poate că scriind, poate propunînd, într-un fel, cine ştie... Matematicianul sare ca fript: «Pe cine să ajutaţi? Cu ce? Cum? Să le insuflaţi medicilor pasiune pentru propria lor meserie? Nu văd. Şi nici nu mă interesează!»

Dar aşa, neinteresîndu-l chiar deloc, Paul Iacob îmi mai spune cum ar putea «idiotul genial» să evite oboseala medicului, nervozitatea lui, faptul de a nu mai fi citit demult într-o anumită direcţie din specialitatea lui sau nu este capabil atunci pe loc să-şi sintetizeze informaţiile. Şi, în definitiv, calculatorul poate face abstracţie în diagnostic şi de subiectivismul doctorului, care a luat sau nu bani de la pacient, înainte. De fapt, asta nu-l scuteşte pe medic de responsabilitate, depinde ce-i dai să mestece şi calculatorului. Ar fi multe de spus, de verificat, de testat. Dar dacă pe ei înşişi, pe medici, nu-i interesează de ce l-ar frămînta pe el, ca matematician? El nu mai are nici un amestec.

Parcă la sfîrşit ar fi vrut totuşi să-mi mai spună ceva. Dar s-a răzgîndit. Oricum, ştiu că mîntea. Ştiu că nu-i era indiferent ce se întîmplă mai departe cu diagnosticele medicale prin aibiem. Îi pasă şi încă foarte tare.

Viorica CIORBAGIU

10 lucrează degeaba, dacă al 11-lea a greşit!

Aici, la Alba Iulia, se naşte o tradiţie, al cărei «obiect de preţ cu zmalţul nepătat» se plămădeşte la «Porţelanul» din pasiunea muncii şi dragostea pentru frumos a românului, din dorinţa de a înnobila ceramica populară. Aici, pe fostul maidan, unde se afla o biată ţiglărie, întîlnim acum o întreprindere nouă, frumoasă ca o bijuterie. După Cluj, veche citadelă a porţelanului românesc, Alba Iulia a devenit un centru recunoscut în industria ceramică.

Tînără-i întreprinderea, tineri sînt şi făurarii porţelanului de Alba. Vîrsta medie este de 21,3 ani, iar din cei peste 1 500 de lucrători mai bine de o treime sînt absolvenţi de liceu. Tineri care nu au avut de la început clară noţiunea despre fabrică sau despre tehnică, nu au ştiut ce înseamnă acela porţelan sau cum arată disciplina muncitorească.

Impactul tînărului cu producţia rămîne — cum se vede — o problemă crucială pe care nu schemele organizatorice o rezolvă, ci materializarea unei concepţii realiste despre îmbinarea învăţămîntului cu practica. «Este mult mai uşor să scrii pe o coală de hîrtie nescrisă» — îmi spunea directorul întreprinderii, Silvestru Moldovan. Asociam aceste cuvinte cu un aspect ce m-a frapat la «Porţelanul» prin amploarea lui. Aici se produce într-adevăr o metamorfoză impresionantă — absolventul de liceu sau plugarul de ieri devine ceramistul de astăzi. Numai că această metamorfoză, cu implicaţii sociale profunde, cere a fi condusă cu multă pricepere şi răbdare — lucru general valabil — deoarece altfel se poate întîmpla ca după un timp, în care s-au investit muncă şi bani pentru calificare, tînărul să «fugă» de fabrică sau să-şi însuşească parţial meseria ori deprinderea de a munci. La început, mulţi tineri s-au angajat la «Porţelanul», dar cam tot atîţia plecau după cîteva luni. Şi producţia şchiopăta, şchiopăta mult, iar porţelanul era produs scump. Era nevoie să se schimbe ceva şi nu pentru că fusese numit de curînd un alt director şi anume tovarăşul Silvestru Moldovan, ci pentru că tocmai omul a cam fost aici neglijat, oamenii din conducere lăsîndu-se furaţi aproape exclusiv de tehnica modernă şi de plan. Într-adevăr, calităţile tinereţii sînt excelente, de nepreţuit, dar este bine ca pe acest fond să se cultive în conştiinţa tinerilor nu numai deprinderea meseriei, ci şi etica profesională. «Să desluşim vocaţia lor şi s-o «armăm» cu disciplină, rafinament tehnic şi gust artistic — cum îmi spunea tovarăşul Silvestru Moldovan. Pentru cît ştie şi nu face tînărul nu trebuie iertat, dar pentru ce nu ştie şi nu face trebuie ajutat. Este un bun cîştigat că învăţăm cu toţii, de la mic la mare, fiind în acelaşi timp şi profesori, şi elevi. Şcoală avem producţia, experienţa ce-o acumulăm zi de zi, greutăţile. Totul este ca tînărul să se dezvolte multilateral, să fie un bun ceramist, demn în societate, şi nu un plîmbăreţ».

Am desluşit aici serioase intenţii pentru *umanizarea muncii* — unele dintre ele materializate de pe acum. Aici planul, producţia nu sînt privite ca un scop în sine şi nici plasate deasupra întreprinderii, ci prin prisma capacităţii umane de a se exprima în valori materiale şi spirituale Omul hotărăşte. Şi ca să poată face acest lucru tot ce se înfăptuieşte în întreprindere urmăreşte calificarea, crearea unor condiţii bune de muncă şi de viaţă. S-a pus în valoare, îndeosebi, forţa feminină, care reprezintă 60% din totalul salariaţilor. Mărturie semnificativă este utilizarea superioară a timpului de muncă faţă de media existentă pe judeţ, ceea ce dovedeşte, dacă mai este cazul, randamentul bun pe care îl dau femeile atunci cînd li se pun în valoare calităţile. «Fără femei — îmi spunea tovarăşul Silvestru Moldovan — mă îndoiesc că se poate face porţelan. Ele au sensibilitate şi graţie, sînt receptive la frumos şi au multă dexteritate la muncile fine. Sînt calităţi fără de care porţelanul nu este porţelan». La fel mi-a vorbit şi despre atenţie, această calitate atît de dezvoltată la femei Or, în industria porţelanului aceasta are un mare preţ, pentru că altfel se poate întîmpla ca 10 oameni să lucreze degeaba dacă altul greşeşte. Nu întîmplător în marea majoritate a secţiilor de producţie responsabilitatea conducerii este încredinţată femeilor, iar la sectorul creaţie ele reprezintă majoritatea absolută. Binecunoscuta sîrguinţă a femeilor a devenit molipsitoare. Şi poate şi din acest motiv nu este de mirare de ce aici, într-adevăr, ideile «ard». Pentru că există o mare foame de a cunoaşte, de a pătrunde în tainele fabricării porţelanului în condiţii industriale. Or, întreruperea studiului te scoate din specialitate după un anumit număr de ani, aruncîndu-te la periferia meseriei. Cu multă migală este «rumegată» experienţa cadrelor valoroase din întreprindere cum sînt; soţii Ion şi Elisabeta Girboan sau Kudelasz Eduard. Cei mai dotaţi dintre tineri, şi nu sînt puţini, se desăvîrşesc în meseria de ceramist, «trăgînd» şi cu ochiul la mai marii lor, pentru că înşelătăţile şi subtilităţile meseriei nu se pot exprima nici prin vorbe şi nici prin tratate de specialitate. Iar producerea porţelanului pe cale industrială impune un anumit specific creaţiei artistice.

Este şi motivul pentru care la «Porţelanul» se cheltuieşte multă energie pentru reducerea decalajului existent între condiţia umană şi condiţia tehnologică. Cel mai incompetent fuge de tehnica modernă ca dracu' de tămîie. Şi la «Porţelanul» au fost asemenea aspecte. A existat tendinţa de a cobori tehnica la nivelul omului. Astfel, la linia automată de ceşti s-a găsit motiv pentru a se înlocui un dispozitiv automat cu munca manuală. Motivul? Cel ce era pus să dirijeze acest proces nu era pregătit, şi în consecinţă a încercat să demonstreze că nu se poate suporta ritmul impus de maşină. Cînd nepriceperea a fost înlăturată totul a revenit la normal, munca fiind uşurată cu mult. Iată unde poate duce impactul omului nepregătit cu tehnica modernă, consecinţele putînd fi destul de mari. Dealtfel, aşa cum îmi relata tovarăşul Silvestru Moldovan, unii specialişti, pentru a evita asemenea stări de lucruri, au fost de părere să se aducă utilaje potrivite pregătirii oamenilor şi pe măsura ridicării calificării să se aducă maşini moderne. Or, o asemenea viziune cultivă spiritul rutinier, determinînd o evoluţie lentă a calităţii forţei de muncă. De aici preocupările susţinute pentru ridicarea pregătirii oamenilor la nivelul performanţelor tehnice ale utilajelor.

Am spicuit cîte ceva din confruntarea ceramiştilor din Alba cu tainele porţelanului industrial. Şi sînt convins că multe ar mai fi de spus. Dar acolo unde sînt modestie şi competenţă se pare că vorbele nu prea au loc. Acest lucru l-am verificat la directorul Silvestru Moldovan. Nu este ceramist, ci specialist în mecanică fină, domeniu în care a realizat zece invenţii. S-ar crede că este vorba de un nechemat. Nici pomeneală. Ar fi multe de spus, dar plin de semnificaţie ni s-a părut răspunsul ce ni l-a dat cînd l-am întrebat ce este mai important în funcţia de director.

— «Să-ţi iei în serios misiunea, mi-a răspuns, pentru că a fi director nu este o funcţie ci o meserie. Vrem, a continuat, ca porţelanul de Alba să-şi aibă personalitatea lui, ca expresie artistică, motiv de decor şi formă a obiectului în consens cu locurile de pe aici unde ceramica populară are o mare tradiţie. Nu va trece mult şi porţelanul de Alba se va impune şi pe plan mondial».

A fi director nu este numai o funcţie, ci şi o meserie — mi se pare un demn şi serios crez, nu cuvinte goale care nu ajută nimănui şi pe nimeni, desigur nici porţelanului.

Ion CHIRCULESCU

CULTUL MUNCII, CULTUL CURAJULUI, CULTUL VALORII

sănătatea pămîntului

«Să presupunem că se sparge o conductă. E un caz destul de frecvent, din păcate. Motivele fiind ori diferențele de temperatură, ori presiunea prea mare, ori sudura de slabă calitate. Defecțiunea se observă însă destul de repede, în funcție și de atenția parcagiului, de felul cum ține sub control manometrele. Dacă se vede o scădere bruscă a presiunii, asta înseamnă că pe undeva s-a produs o fisură. În același timp, la capătul liniei, un alt om constată același lucru. Atunci pleacă o echipă de la un capăt, iar de la celălalt capăt altă echipă și se-ntîlnesc pe drum. Ce vreau eu să spun este că această operație se face într-un timp foarte scurt. Pentru că țițeiul, chiar și cel greu, vîscos, cum e cel de la noi, curge, se poate întinde. Mai ales cînd plouă. Rețineți deci că oamenii lucrează nu numai cu grija de a nu se pierde țiței, dar și de a nu se strica pămîntul. Dacă veniți cu mine o să înțelegeți mai bine despre ce e vorba».

La cîțiva kilometri după ce am ieșit din Videle, inginerul Mircea Alexandrescu, directorul Schelei de extracție, îmi prezintă:

— Zoilă Constantin, operator injecție, din comuna Crevenicu.

— Camențu Dumitru, operator tratare, din Pariești.

— Florea Nicolae, operator injecție, tot din Crevenicu.

Și alții. Se lucrează la o conductă de apă sărată. Și apa sărată poate vătăma pămîntul. «Pămîntul nostru», spun oamenii, și li se pare cît se poate de nimerit să spună așa. Da, cuvîntul nu li se pare deloc «mare». Pentru că la Videle, trebuie să știți, petroliștii sînt de două feluri: muncitori-muncitori și muncitori-țărani. Primii devin, după terminarea orelor de lucru, orășeni. Stau la bloc, au apă caldă, ies în balcon să fumeze o țigară, mă rog, oameni mai fără grijă. Dar ceilalți, mult mai numeroși, însumînd aproape 80 la sută din numărul salariaților Schelei, se adună la ieșirea din schimb grupuri-grupuri și așteaptă să vină mașinile să-i ia și să-i răspîndească prin comunele de pe unde sînt. La serviciu, prin munca lor, asigură o parte din producția de petrol a țării. Iar acasă redevin gospodarii dintotdeauna, iarna mai cu treburi mărunte: de spart un lemn, de adăpat o vită, iar vara și toamna la muncă, la cîmp, ajutîndu-și nevestele. Și atunci e ușor de înțeles de ce spun și fac totul, ca petroliștii, pentru a ocroti cît mai mult pămîntul *lor*.

Dar pericolul țițeiului și al apei sărate nu înseamnă numai conducte sparte, ci și deficiențe în întreținerea sondelor. Deficiențe care te pot duce cu gîndul la niște piraie-pîrîiașe negre, uleioase, lucitoare, peste pămîntul negru, poros, mat. Se întîmplă însă rar, foarte rar. Intră în categoria «situațiilor-accidente».

Pentru că mai există o categorie de situații: a celor previzibile. A celor care fac parte, firesc, din procesul de exploatare a țițeiului. E vorba, de exemplu, despre «mîlul sapropelic» — pămîntul care se depune în rezervoare în urma separării țițeiului de apă. Se scoate cam o dată pe an și se ajunge la 50 000-60 000 de metri cubi în cazul unui rezervor de capacitate medie. A-l arunca la întîmplare ar fi iarăși un atentat la sănătatea pămîntului.

Se poate vorbi, nu mai puțin, despre transporturi. Pentru fiecare sondă și pentru fiecare parc s-au făcut drumuri de acces. Înainte se mai întîmpla ca tractoarele grele și camioanele de mare tonaj să calce grîul. Și drumul dintr-o zi să nu semene cu cel din ziua următoare. Acum nu se mai circulă la întîmplare. Adică nu acum, ci e destul de mult timp de cînd nu se mai circulă la întîmplare. Nici mașinile, nici oamenii. Fiindcă și pasul unui om, cît zici că e neînsemnat, tot poate face rău. Dacă fiecare ar lua-o pe scurtătură, pe acolo pe unde crede el că ar ajunge mai repede unde vrea să ajungă, terenul ar fi împînzit de mii de poteci. De mii de drumuri.

— Dar apele?, îl întreb pe inginerul Alexandrescu.

— S-au făcut stăvilare. Ce se strecoară la unul, se captează la celălalt. Reușim așa să facem și recuperarea țițeiului care altfel s-ar pierde.

Mă gîndesc că n-ar fi rău să vorbesc și cu președintele unui C.A.P., să aflu și părerea lui, și mă opresc la C.A.P.-Tămășești, unde îl cunosc pe președintele Vasile Ioan. Îi spun despre ce e vorba și-mi răspunde scurt că n-au fost pagube, s-au mai întîmplat accidente dar cu urmări atît de puțin grave încît nu merită să se vorbească prea mult despre ele. Nici nu s-ar putea altfel, doar sondorii sînt oameni de prin partea locului și au tot interesul ca pămîntul să fie păstrat așa cum e, adică bun pentru recoltă.

Mă mai gîndesc să vorbesc și cu niște copii, și pentru asta intru în școala generală din același sat, la clasa a VII-a B, unde diriginte e profesorul Drăgan Tudor, al cărui tată e, v-ați închipuit, petrolist. Am intrat în această clasă cu convingerea că de la copii — care, se știe, umblă pe unde nici nu te gîndești — pot să aflu adevărul absolut. Ochii curați ai copiilor, mi-am zis, prind și nu iartă nimic. De data aceasta însă nu era nimic de iertat.

«Față de ce e prin alte părți, se spune că la noi e grădină», mi-a mai spus directorul Schelei de extracție. Nu știu ce e prin alte părți, dar îmi vine să cred că directorul avea dreptate. Și poate că și el, ca și mine, ne-am gîndit atunci la oamenii de aici, petroliștii de la Videle — oameni care-și duc viața între a avea ceea ce, cu încredere, putem numi conștiință muncitorească, dar și a-ți iubi, mai departe, ca un țăran, pămîntul. Sănătatea pămîntului. A pămîntului lor

oamenii vin pentru că au treabă

Lumea modernă a lăsat în paragină imaginea copistului oficiind în tihnă taina scrierii și multiplicării de acte, punînd în locul un om în fața siluetei metalice, lucioase, a mașinii de scris, pe ale cărei clape abia așteaptă să-și arunce vîrfurile degetelor, grăbit, cum grăbită este însăși lumea în care trăiește.

Vorbesc cu Vanghelato Eftimița de la biroul de scris și copiat acte, unitatea nr. 19 (cooperativa «Deservirea»), Splaiul Unirii nr. 9.

— V-au trecut mii de acte prin mînă. Este și asta o posibilitate de a cunoaște oameni, cred.

— Dactilografiem nu numai acte cu date de stare civilă ci și unele din care, vrînd-nevrînd, aflăm atît de multe — romane — despre cei care ne solicită. Sigur, una e să copiezi un certificat de naștere și alta un memoriu în care se arată o întreagă poveste...

— Despre oamenii care vin aici, la dumneavoastră.

SUB SEMNUL URGENȚEI

ciudata poveste a unui medicament românesc care nu se mai fabrică tocmai pentru că este solicitat

Tovarășe redactor-șef,

Mă numesc Gheorghiu Vladimir, de profesie inginer electronist, actualmente pensionar, domiciliat în București, Calea Călărași nr. 92, telefon: 62 20 09. Mă adresez dumneavoastră solicitîndu-vă să interveniți în problema medicamentului E.T.O. care nu se mai găsește pe piață. În anul 1963 am fost depistat cu glaucom — tensiune oculară de către profesorul Petre Vancea; boala s-a agravat și am pierdut complet ochiul drept. Cel sting este într-o oarecare măsură salvat datorită tratamentului specific și prin utilizarea Extractului Total de Ochi, produs excepțional de eficace în cazul meu. De curînd însă am aflat din mai multe farmacii bucureștene, că fabricarea acestui produs se va sista. Cred că este vorba despre o mare greșeală sau despre o neînțelegere. La gîndul că ultima mea posibilitate de a mai vedea se irosește, vă adresez aceste rînduri cu rugămintea de a cerceta, prin intermediul revistei, cauzele unei situații nefirești. Semnat. ing. V. Gheorghiu, la 12.II.1974.

1. Să ne întoarcem puțin în timp. La 25 februarie 1971, ziarul «Informația Bucureștiului» lansa o întrebare publică: «De ce lipsește din farmacii produsul românesc E.T.O.?»

A doua zi, în cadrul rubricii «Răspuns la întrebarea de ieri», directorul Fabricii Biofarm, ing. Ștefan Manea, dădea următoarea explicație: «Sesizările menționate de dumneavoastră și de bolnavi sînt juste. În necesarul său pe 1971, Ministerul Sănătății nu a solicitat acest produs. Informați de situația din teren, am rugat Centrala industrială de medicamente și coloranți, forul nostru tutelar, să intervină la nivel corespunzător în Ministerul Sănătății pentru a curma această anomalie. Ca urmare, într-o suplimentare de plan din luna februarie, ni se cer 2500 ambalaje, 25 000 fiole. Arătăm că s-au produs și livrat extraplan în această perioadă circa 4 000 ambalaje, la solicitarea directă a oficiilor farmaceutice regionale. Aceasta susține că cele 2 500 ambalaje solicitate sînt foarte departe de necesarul real, dacă avem în vedere și faptul că, din cît sîntem informați, produsul este «culeș» din farmaciile din București în special de turiști străini, care au luat cunoștință despre calitățile produsului din presa străină. Ca atare, este «justificată» lipsa din farmacii, deși noi dispunem de capacitatea de producție care ar putea satisface în orice cantitate cererile pieței interne... Subliniez că primim scrisori, adresate fie fabricii, fie autorului, atît din țară, cît și din străinătate, prin care se solicită date suplimentare de utilizare, comunicîndu-ni-se rezultatele bune obținute de acest produs chiar acolo unde alte medicamente nu au dat rezultate, ca în miopia forte și în complicațiile ei, în scleroza ochilor, în glaucom etc.»

Aceasta era deci situația în urmă cu trei ani. Ce se întîmplă astăzi cu Extractul Total de Ochi, datorat profesorului Petre Vancea, membru corespondent al Academiei, președintele Comisiei pentru răspîndirea cunoștințelor științifice de pe lîngă Consiliul F.U.S. al municipiului București?

Am căutat răspunsul la Fabrica de medicamente Biofarm, proprietara brevetului de invenție nr. 51054/1967. Cu amabilitate, gazdele ne-au pus la dispoziție documentația necesară, risipindu-ne orice dubiu cu ajutorul adresei nr. 16784 din 7 mai 1973, prin care Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri, direcția comercială, comunica fabricii necesarul informativ de medicamente al Ministerului Sănătății pentru anul 1974. Pe pagina a II-a, la poziția 14, apare produsul E.T.O., iar în dreptul lui rubrica rămîne goală!! Așadar, produsul urmează a fi scos din fabricație, deși — dintr-o simplă omitere sau, poate, din mai mult — pe Agenda medicală a anului în curs, la pagina 438, se află, trecut medicamentul respectiv, cu indicații terapeutice și mod de utilizare.

La aceeași fabrică am consemnat opinia inginerei Sanda Zamfirescu, de la serviciul tehnic: «E.T.O. este un produs pe care îl putem lucra în orice moment. Nu presupune o tehnologie dificilă, avem materie primă suficientă în acest sens. Ba mai mult, am dori să producem acest medicament ieftin, atît din rațiuni de plan, cît și din rațiuni umanitare»

2. Ne aflăm față-n față cu profesorul Petre Vancea, inventatorul medicamentului E.T.O. Cunoaște situația sistării producției, dar nu înțelege justificările care au condus la o asemenea decizie. Se pare că Ministerul Sănătății a procedat la o măsură atît de drastică în urma unui raport al Clinicii oftalmologice din Cluj, raport care pune la îndoială, după investigații superficiale, calitățile terapeutice ale Extractului.

— Tovarășe profesor, cîți oameni folosesc în prezent serviciile medicamentului E.T.O.?

— E.T.O. este un produs care a dat rezultate într-o serie întreagă de afecțiuni ale miopiei în care alte medicamente s-au dovedit ineficiente. Am susținut numeroase prelegeri pe tema lui, la diferite congrese internaționale, confrații avînd numai cuvinte de laudă despre randamentul său terapeutic. După aprecierile mele, în prezent, cam 22 000 de bolnavi utilizează E.T.O., în cadrul unui tratament strict, controlat. În mod normal, acest număr poate fi înmulțit cu trei. Asta la noi în țară. În străinătate se comercializează după metoda mea în Spania, brevetarea pentru Canada și Republica Federală Germania fiind în curs de definitivare.

— Să înțelegem de aici că peste cîteva săptămîni, cînd toate rezervele din farmaciile noastre se vor epuiza, bolnavii din România vor fi nevoiți să caute E.T.O. la Paris sau Madrid?!

— Din nefericire, da. Ministerul Sănătății manifestă o optică cel puțin ciudată față de E.T.O., produs cu valoare terapeutică și economică verificată. Iată, după aprecieri relative, numai în 1973 medicamentul a adus un beneficiu de 2 milioane fabricii producătoare. Dar asta pare să nu intereseze pe nimeni... De cîțiva ani, după metoda Vancea, spaniolii fabrică un produs asemănător, Totalex, care are însă calități inferioare Extractului. Culmea ironiei este că el se exportă în multe țări ale lumii, în America de Sud în special, deși are la bază o formulă românească, menționată dealtfel și pe cutiile de medicamente. Mi-a fost foarte greu, și-mi este, să înțeleg de ce n-am făcut noi acest lucru și de ce reușesc să-l facă spaniolii. Asta este situația. Bolnavilor le recomand să-și procure, în măsura posibilităților, Totalex de la Paris sau din alte părți. Dacă nu cumva într-o bună zi, cineva va decide că este foarte bine să importăm medicamentul spaniol. Pe mine o asemenea hotărîre, recunosc cu mîhnire, nu m-ar surprinde în mod special.

— Tovarășe profesor, care ar fi beneficiul dumneavoastră de inventator în cazul în care producția Extractului ar continua?

— Ar fi vorba de cîteva sute de lei pe an.

— Sînt oameni care au treburi cu procuratura, tribunalul, notariatul, sau pur și simplu au probleme de serviciu. Noi batem sentințe, memorii tehnice, acte, lucrări de diplomă. Lucrările astea tehnice sînt cele mai grele pentru că sînt cu formule și trebuie multă atenție. Încolo, ce să spun, oamenii trec parcă în fugă pe aici, fiecare cum vine vrea imediat să fie servit dar nu se poate mereu așa, se întîmplă să mai aștepte și la rînd.

— Nu sînt mașini destule?

— Ba da, chiar prea multe.

— Nu pricep.

— Mă refer la spațiu. Aici, de exemplu, sîntem 14 salariați. Observați însă că e cam înghesuială, și de aici zgomotul prea apropiat al mașinilor. S-au făcut însă încercări, s-a spart — se vede — zidul din spate și ne-am mai extins, s-a mai îmbunătățit puțin situația.

— Așadar, un fel de «poluare sonoră» și, poate, o oarecare nervozitate care e posibil să se manifeste și în relațiile cu publicul?

— Nu, eu lucrez de 17 ani și vă spun deschis că n-am avut nici o reclamație și nici unitatea nu prea a avut parte de așa ceva (m-am convins, condica de sugestii și reclamații e destul de «albă», ultima reclamație datează din 2 noiembrie '73 — o greșeală, reparabilă, la un tabel — căreia i se răspunde trei zile mai tîrziu că s-au luat măsuri ca dactilografa respectivă să fie sancționată cu mustrare. Nu e nici o tragedie, zicem noi, ca în atîta hărmălaie, cu atîtea litere și cifre fugind prin fața ochilor, să se mai și greșească uneori, foarte rar, drept).

— În ce privește calitatea mașinilor?

— Avem mașini noi, foarte bune. Dacă se întîmplă totuși vreo defecțiune avem mecanici care vin imediat.

— Ce este totuși cel mai greu în munca dumneavoastră?

— Redactările. Pentru a da, de exemplu, o declarație, clientul nu aduce totdeauna o ciornă ca să meargă lucrul mai ușor, și atunci stăm și chibzuim, împreună cu el, cum s-o facem. E drept că avem formulare după care ne ghidăm, dar fiecare om are situația lui aparte pe care vrea să o expună...

— Cum resimțiți sprijinul, îndrumarea, controlul conducerii cooperativei?

— Se fac, foarte des, controale: prezența, felul de încadrare a materialelor ca tarif, calitatea (materialele să fie fără greșeli, să aibă un aspect estetic), controlul periodic al gestiunii. Pînă acum la noi n-au fost probleme deosebite.

— Așadar, de 17 ani ați continuat să rămîneți zilnic în fața unei mașini de scris...

— Ce să fac, aș putea eu să-i spun clientului că am o scolioză, un fel de boală profesională, o deviere a coloanei, și că asta mă mai deranjează uneori? Nu, caut să mă port ca și cum n-aș fi auzit de așa ceva. Dar nu mă plîng deloc. Avem aici un colectiv foarte bun, foarte închegat, în care ne simțim de minune. Condiție principală pentru a munci cu plăcere, zic eu. Și muncim, fiindcă știm și noi, cele mai în vîrstă, și cele mai tinere, cum ar fi Lupea Silvia, Haneș Cristina, Man Suzana, că oamenii vin aici nu pentru ochii noștri frumoși ci pentru că, pur și simplu, au treabă.

Dumitru ELIADE

secunda șantierului

Șantierul e ca un vacarm, ca un furnicar. Străzi pline de noroaie și gropi cu apă și var, maldăre de materiale de tot felul, macarale, barăci (adică birouri!), oameni care merg în toate direcțiile, fiecare cu treaba lui. Miros de var, ciment, strigăte

Trec printr-un fel de labirint și ajung în biroul șefului de șantier. Se discută. Tonul era aparent amical, dar în același timp tăios, aprig, la obiect. Șantier, plan, realizări, aprovizionare, recepționări, finisaj, apartamente. Se discuta despre toate deodată și parcă era un galop de cai peste obstacole. I-am lăsat pe cei trei tovarăși — inginerul Tănase Paul, director ICM 4 București, Gheorghe P. Gheorghe, secretarul Comitetului de partid, și inginerul Răican Emil, *șeful șantierului 2 din Drumul Taberei* — să dezbată acolo, pe loc, problemele respective. Am reținut că în după-amiaza acelei zile avea loc adunarea oamenilor muncii. Fac cunoștință, prin intermediul inginerului Răican, cu doi șefi de echipă, reprezentanți ai șantierului la această adunare.

Bondar Dumitru este dulgher, are 32 de ani, blond încărunțit, căsătorit și lucrează în construcții de la vîrsta de 18 ani. Mai precis, obiceiul acesta, de a munci, l-a deprins cam de pe la 14 ani. Zice că pentru el munca este un fel de relaxare. «Chiar așa ușoară este munca în construcții?!» «Nu, nu este ușoară. Chiar deloc nu este ușoară. Dar eu m-am obișnuit. Îmi place să muncesc, să cîștig bani, cît mai mulți. Dar nu numai banii conteazâ». «Vreau să mai întreb ceva — ce veți dezbate la adunarea oamenilor muncii?» «Voi spune că unii *dintre colegii mei, constructori, n-au locuințe*. Uneori avem cîte o garsonieră, dar se poate discuta (cu folos) despre gradul lor de confort.

Sînt surprins aflînd acest paradox al șantierelor bucureștene, pînă cînd apare și celălalt constructor care se numește Iordache Daie. «Bat Drumul Taberei de la începutul începuturilor. Aproape 75 la sută din acest cartier a crescut sub ochii mei». «Este asta un fel de mîndrie?» «Păi, eu așa aș zice că orice om ar simți la fel». «Vă place munca?» «Îmi place, dealtfel muncesc de cînd mă știu». «Despre ce veți discuta la adunarea oamenilor muncii?» «Avem o problemă care ne doare. Noi muncim ca să cîștigăm. De asta vin oamenii pe șantier, că se cîștigă bine. Și problema noastră este așa: un bloc trebuie terminat repede, foarte repede. Pentru asta, la blocul acela se mobilizează mai mulți oameni ca de obicei. Iar oamenii, în loc să lucreze, stau. Stau că nu au cu ce lucra. Nu sînt destule materiale pentru toți oamenii». «Adică despre aprovizionarea cu materiale de lucru. Și ce propuneți conducerii?» «Foarte simplu. Să ne aprovizioneze platforma și locul de muncă în timpul nopții sau în orele de pauză. Să nu mai fie timpi morți».

Desigur, șantierul își trăiește secunda încărcată de adevăr și esență, iar eu, desigur, aș fi avut la îndemînă întrebări mai subtile, mai așa și pe dincolo. Dar în fața acestor oameni veniți direct de pe platforme, plini de var și de ciment, cu o privire sinceră și deschisă, nu am putut să-i întreb decît așa, de-a dreptul.

Victor NIȚĂ

Mult stimate domnule profesor,

Subsemnata Marja Drolc, educatoare, domiciliată în Ljubljana, Gasilska 2, sufăr încă din anul 1952 de o boală de ochi. Deoarece de la începutul maladiei nu am fost tratată în mod corespunzător, am rămas fără vederea ochiului sting. În anul 1971 m-am îmbolnăvit și la ochiul drept — diagnosticul conform certificatului medical din 23.XII.1971. Am fost tratată medical la Sarajevo. Starea sănătății mele e o dată mai bună, altă dată mai rea, aproape în fiecare an stau cîte 2-4 luni de zile în spital.

De curînd, am primit din partea unei cunoscute medicamentul dumneavoastră E.T.O. și încă de la a noua injecție starea mea s-a îmbunătățit. După a 24-a injecție, ochiul mi-a devenit mult mai clar, încît medicul meu curant s-a mirat, recomandîndu-mi să-mi procur medicamentul dumneavoastră în continuare. Din păcate nu am posibilitatea procurării acestuia, întrucît mi s-a spus că se găsește tot mai greu și în România.

Rog respectuos a-mi comunica dacă ar exista o posibilitate în acest sens.

Cu deosebită stimă
MARJA DROLC
LJUBLJANA — Iugoslavia

Françoise Bitner
43 Bld. Stalingrad
06300 -Nice/France
Le 21-8-1973

Domule profesor, vă rog să mă scuzați că vă inoportunez din nou, dar nu mai pot continua tratamentul din cauza lipsei de medicamente. Am scris fabricii, cum m-ați sfătuit, dar n-am primit nici un răspuns. Am fost în Italia pentru a găsi E.T.O., dar în primul oraș de după frontieră mi s-a răspuns că s-au terminat. Prin ce mijloc să-mi procur E.T.O.? Dacă nu voi reuși, voi încerca cu Totalex, dar toată lumea spune că este mai slab. Vă rog să primiți...

Originalul scrisorilor alăturate se află la redacție. Ele fac parte din numeroasele scrisori de mulțumire adresate autorului și fabricii din diferite țări ale lumii, ca Iugoslavia, Franța, Polonia, U.R.S.S., Canada, Tunisia, Volta-Superioară, Indonezia, R.F. Germania, Italia, Liban ș.a.

3. Evident, nu avem datoria să acordăm credit total unor opinii care se recomandă drept subiective, putînd uneori să se îndepărteze de adevăr. Avem însă datoria de a zăbovi asupra unor aspecte cel puțin curioase legate de problema producerii sau neproducerii Extractului. Să le luăm pe rînd:

a) Referatul întocmit de Clinica oftalmologică din Cluj și semnat de prof. I. Păcurariu, raport în urma căruia — apreciază inventatorul — Ministerul Sănătății a ordonat suspendarea fabricării medicamentului, este puțin concludent, dacă nu chiar suspect din punct de vedere științific. Referatul se bazează pe experimentarea clinică sub formă de injecții subcutanate, la un număr de 11 (!!) bolnavi care au primit în medie 20 de injecții. Trecem peste faptul că numărul «subiecților» este — pentru acordarea unui asemenea verdict — nepermis de mic, omitem faptul că *tratamentul s-a făcut pe o perioadă extrem de scurtă*, dar nu putem să evităm observația — notată cu raportul în **față — că experimentarea medicamentului s-a executat pe bolnavi cu afecțiuni oculare pentru care E.T.O. nu era recomandat (retinopatie pigmentară, coroidită atrofică, deslipire de retină etc.)! Situația este de-a dreptul comică, de vreme ce se solicită un punct de vedere ferm asupra virtuților unui medicament pe care inventatorul îl recomandă în anumite afecțiuni, iar cei chemați să se pronunțe îl folosesc la bolnavi suferinzi de... alte maladii!! Dealtfel, iată un citat din finalul referatului: «Preparatul E.T.O. este bine tolerat de bolnavi, nu dă nici un fel de reacție nedorită, ameliorează starea subiectivă a acestora, fără ca rezultatele să poată fi confirmate în cea mai mare parte a cazurilor, prin metode clinice și de laborator uzuale. Constituie un adjuvant util în cazurile incurabile prin mijloacele uzuale de tratament».**

Într-adevăr, *științific* mod de a-ți spune cuvîntul. Ferm, nu altceva..

b) Producerea unui medicament asemănător pe piața spaniolă, sub egida Institutului Iberhis, și exportarea acestuia în mai multe țări ale lumii, constituie — din punctul nostru de vedere — un lucru nefiresc, o anomalie, trimițîndu-ne cu gîndul la o întrebare foarte simplă: dacă un român a inventat medicamentul respectiv, dacă același român l-a făcut cunoscut lumii prin intermediul unor congrese de specialitate și al unor mostre, de ce nu același român — evident, nu ca persoană fizică — exportă produsul, ci o firmă străină, care nu are nici un fel de obligație materială față de industria farmaceutică românească? Și ar mai fi ceva: din documentele pe care le-am avut la dispoziție am înțeles că instituțiile în sarcina cărora stă popularizarea produselor farmaceutice **românești peste hotare acționează cu nepermisă încetineală, tratează superficial o serie de probleme, fragmentează discuțiile comerciale, împiedicînd răspîndirea medicamentelor autohtone — nu credem să fie vorba numai de E.T.O. — pe piețele lumii. Este aproape incredibil faptul că invenția profesorului Vancea n-a putut fi brevetată în străinătate la timpul ei, permițîndu-se astfel unei firme spaniole să producă un medicament similar numai după informații culese din comunicări științifice. Din păcate, șirul acestor nedumeriri poate continua: de ani de zile brevetarea E.T.O.-ului în Canada și R.F. Germania se amînă datorită unor completări neexpediate în termen solicitantilor, numai traducerea prospectului necesitînd după o mărturisire surprinsă la Biofarm — o muncă de cîteva luni!!**

4. Aceasta ar fi, în puține cuvinte, ciudata situație a fabricării — sau sistării fabricării — a medicamentului românesc E.T.O., a cărui lipsă din farmacii o deplîngea, la începutul acestor rînduri, inginerul V. Gheorghiu din București.

Neîndoios, dincolo de elementele care țin de logică sau de *informația medicală elementară*, nu este cazul nostru să ne pronunțăm, să dăm un verdict în această dispută, să susținem un punct de vedere foarte ferm într-o polemică mult mai aprinsă decît lasă să se înțeleagă aparențele. Credem însă că dacă E.T.O. — chiar cu o terapeutică limitată, cum susțin unele voci — ajută însănătoșirea a 100 de bolnavi din cei 22 000 aflați în tratament, atunci această *operație este suficientă pentru ca produsul* respectiv să fie reintegrat în circuitul farmaceutic, spre binele cerătenilor țării.

E mai grav și mai trist să stărui într-o greșeală decît s-o comiți — spune un vechi proverb.

Ov. NEGOIȚĂ

BULETIN DE ȘTIRI

CONSTRUCTORII DE AUTOTURISME DIN PITEȘTI anunță producerea unei variante îmbunătățite a automobilului «Dacia 1300». Noua variantă prezintă o serie de caracteristici deosebite: sistemul de frînare va acționa într-un dublu circuit independent pe roțile din față și din spate, geamul din spate va putea fi încălzit pentru a nu mai îngheța, iar amatorii de muzică vor avea la dispoziție un aparat de radio cu antenă telescopică. Drum bun, «Dacia 1301»!

CARTEA DE VIZITĂ A ORAȘULUI. De la Lupeni sosește știrea unei acțiuni inițiate de Comitetul de partid și Consiliul popular al orașului: este vorba de declanșarea campaniei pentru curățirea și înfrumusețarea orașului. La prima ieșire, peste 400 de tineri uteciști au prestat 1 200 de ore.

PRIETENUL OBIDIȚILOR. Sub titlul «Haiducii» a apărut la Praga, în editura «Svoboda», romanul «Prezentarea haiducilor» de scriitorul român Panait Istrati (1884-1935).

IMPRESIONIȘTI. Prima emisiune filatelică a anului 1974, «Impresionismul», este compusă din mărci care reproduc opere ale unor mari pictori impresioniști (Monet, Pissaro, Renoir) aflate în muzeele din țara noastră. Amatorii de filatelie sînt numai ochi și urechi.

DE LA BRUTĂRIA DE PE BULEVARDUL ȘULEA pînă la centrul de desfacere a pîinii nr. 366 din Baba Novac nu sînt decît cîteva sute de metri. Cu toate acestea, centrul vinde pîine veche și la ore nepotrivite, rafturile fiind totdeauna goale în orele de vîrf, la ieșirea salariaților. Din păcate, situația nu este mai bună nici la centrele din vecinătate, anomalie care ar trebui să dea de gîndit forurilor de resort.

CÎNTEC DE CIOCÎRLIE. Spectacolele cunoscutului nostru ansamblu folcloric «Ciocîrlia» la Rotterdam, Haga, Amsterdam și în alte localități olandeze se bucură de imens succes, ca și noul ciclu de concerte prezentate de Gheorghe Zamfir și formația sa pe scena pariziană «Théâtre de la Ville».

PĂMÎNTUL ROMÂNILOR ANTICI. Sub acest titlu, televiziunea japoneză a difuzat, pe un fond muzical de folclor românesc, un program de 30 de minute închinat României.

ISTORIE ȘI TURISM. Pentru a face cunoscut turiștilor tezaurul de vestigii istorice din județ, autoritățile din județul Hunedoara preconizează ca în apropierea cetăților dacice Blidaru, Costești, Piatra Roșie și Grădiștea Muncelului să se amenajeze zone turistice de agrement și de odihnă adiacente.

CETĂȚENII DIN OCNA SIBIULUI lucrează cu pasiune pentru înfrumusețarea orașului lor. Un obiectiv important al acestui an: construirea unei grădinițe cu 120 de locuri. Pînă aici e foarte bine, numai că n-ar trebui uitată nici... amenajarea trotuarelor de pe unele străzi!

PRINTRE ANGAJAMENTELE luate de colectivul de la Metalul Roșu din Cluj în cinstea celui de-al XI-lea Congres al partidului sînt înscrise: depășirea planului producției globale cu 2 milioane de lei, reducerea consumurilor specifice cu 50 tone de metal, creșterea productivității muncii cu 500 de lei pe fiecare salariat etc.

A SOSIT UN CERB ÎN GARĂ. Pe peronul gării din Jibou se desfășoară zilnic un spectacol cu totul inedit: este vorba de plimbarea matinală a unui cerb de dimensiuni apreciabile. Explicația? Înainte de a fi colonizat în pădurile Sălajului, blîndul patruped a trăit multă vreme într-o mică rezervație, în vecinătatea oamenilor. Obișnuit să primească din partea admiratorilor pîine, bomboane, biscuiți etc. cerbul a revenit la Jibou în mijlocul oamenilor.

ENERGETICIENII DIN BORZEȘTI. De la începutul lunii ianuarie și pînă de curînd I.E.C.-Borzești a pulsat suplimentar în sistemul energetic național 31 760 000 kWh. Angajamentul anual în curs este de 45 000 000 kWh. Un debut deci mai mult decît promițător.

ȘCOALĂ CU ETAJ LA RĂUSENI. La Răuseni, în județul Botoșani, locuitorii au hotărît să treacă la etajarea școlii din localitate pe baza unor contribuții bănești. Suma globală va permite și construirea unei grădinițe de copii în satul învecinat Rediu

FANFARĂ LA GURA MINEI. Conducerea minei Lupeni a hotărît ca la încheierea săptămînii de lucru (vineri, la ora 14 și 30 de minute) fanfara sindicatului să-i întîmpine pe mineri la ieșirea din șut. Iată o inițiativă demnă de laudă.

I.T.B.-UL ȘI GRAMATICA! Scrie cu litere de tipar pe cabina vatmanului din vagonul de tramvai nr. 2302 de pe linia 14: «Este interzis conductorului de vehicol să nu discute în timpul conducerii». Asta așa, ca să fie foarte clar...

RECITAL UMORISTIC. Recent, la Casa de cultură a sectorului 1 a avut loc un reușit recital umoristic, susținut de tînărul artist amator Dumitru Negrea. După calitatea textelor (proprii) citite și după originalitatea interpretării, Dumitru Negrea a apărut asistenței drept un veritabil profesionist.

TRATAMENT PENTRU APE. Casele orășenești de cultură ne-au obișnuit cu cele mai diverse cursuri de calificare și perfecționare. Un record al originalității îl înregistrează Casa de cultură din Sîntu Gheorghe, care inițiază un curs pentru laboranți-operatori cu tema «Tratarea apelor industriale».

RECLAMAȚIE. Ziarul «Cuvîntul nou» a întreprins un raid-anchetă în unitățile comerciale din județul Covasna. Rezultatul a fost exprimat într-o formă spirituală și concisă: «Reclamăm condiciile de sugestii și reclamații».

UN PARIU CÎȘTIGAT CU PREȚUL VIEȚII. Ion Turcu, muncitor la Uzina mecanică Moreni, a intrat într-un bufet împreună cu mai mulți prieteni și din una în alta, a ajuns să parieze că poate consuma un litru de rom în cinci minute. Într-adevăr, a cîștigat pariul. Ajuns acasă, s-a culcat și nu s-a mai trezit niciodată.

CUMPĂRAȚI... DINO! Nu este vorba de simpaticul Dino pe care îl întîlnim în «Aventuri în epoca de piatră», ci de un nou tip de mobilă, conceput de Întreprinderea de prelucrarea lemnului Timișoara. DINO reprezintă o cameră pentru copii compusă din masă, două scaune, dulap, două corpuri de bibliotecă, un corp de depozitare, pat pentru o persoană, executate în diferite culori.

UN TAXI NUMIT SPERANȚĂ. Cel mai important vad al taxiurilor din Capitală, Gara de Nord, este în continuare văduvit de prezența satisfăcătoare a autovehiculelor. Drept care, după fiecare tren de cursă lungă sosit pe această poartă feroviară în București au loc pasionante urmăriri om-mașină, urmăriri de genul «leapșa pe furate», în care urmăritorii rămîn de obicei cu buza umflată.

UN CHIOȘC DE ZIARE ȘI REVISTE-MUZEU... Se află la întretăierea Drumului Sării cu Calea 13 Septembrie, în București. Închis vara, închis iarna, închis dimineața, închis seara. Cine se încumetă să-i fixeze și «ore de acces»?

ACEASTA-I ÎNTREBAREA... Corespondentul nostru Gheorghe Lupu din Țicleni (Gorj) caută de aproape un an de zile filme Carat pentru aparatul de fotografiat Penti 1. Sesizîndu-ne această lipsă din magazinele de specialitate, Gh. Lupu se întreabă pe bună dreptate: dacă există aparate, de ce nu sînt și filme pentru ele?! Poftim?

LA BACĂU UN CÎNTEC NOU: «am avut, dar s-a terminat»! Gospodinele din Bacău — în numele cărora semnează Florica Năstase — ne scriu că-l aud de șase luni în magazinele în care caută dresuri pentru copii de 5-10 ani. Cîntecul respectiv nu distrează, dar îl transmitem și noi, cu speranța că poate va fi auzit de organele comerciale locale.

NUMĂRĂTOARE INVERSĂ LA ROMARTA DIN CRAIOVA. La magazinul Romarta din Craiova — ne informează cititorul Emanoil Steresecu din Curtea de Argeș — într-una din vitrine se află un anunț mare, «Noutăți 1973». Pe bună dreptate, cititorul se întreabă pe cînd viitoarea vitrină cu Noutăți 1972?!

ÎNMULȚIT CU ZECE. Cunoscînd prețul autoutilării, colectivul Întreprinderii de celuloză și hîrtie Palas-Constanța a hotărît ca numai pe această cale să obțină, în acest an, un volum de lucrări de zece ori mai mare decît în 1973.

SALVAȚI ACTORII! În cronica pe care ziarul «Gazeta Gorjului» o dedică filmului «Trecătoarele iubirii», autorul (Cornel Boca) îl distribuie în rolul Costea pe Coman Șova, deținătorul rubricii noastre «Cronica spectacolelor». Numele adevăratului interpret, Cornel Coman, nu i-a spus nimic. Se mai întîmplă...

«PUTEȚI SĂ AȘTEPTAȚI ȘI O ORĂ, TOT NU VĂ SERVIM. Trebuie să facem hîrtiile» — iată răspunsul vînzătoarelor de la raionul de lactate al magazinului «Franzelărie» (atîta scrie pe firmă) din Calea Dorobanți, colț cu Ștefan cel Mare. Ora la care se poate auzi, în unele zile, acest răspuns: 7,45, deci la o oră de maximă solicitare.

CE E VIS, CA VISUL TRECE. Lansat pe piață, nu de mult și foarte apreciat de cumpărători, săpunul «Vis» a dispărut cu desăvîrșire de cîteva luni. Să fi fost doar un vis?!

GARANTAT — 6 MINUTE. Noile cizme, așa-zise impermeabile, produse ale Fabricii de încălțăminte «Finca»-Drăgășani, sînt garantate 6 luni. Așa scrie pe prospect. Muncitorii de la șantierul Captări-nord, aparținînd de T.C.H. Lotru-Voineasa, care execută lucrările de betonare pe tronsonul Blidaru-Hoteagu, garantează că apa trece prin cizme după 6 minute. Dacă n-or fi citit prospectul...

ISTORICI, VIZITAȚI TOPLIȚA! Pentru că în incinta gării, în sala de așteptare a clasei I, veți vedea panouri din care puteți afla date prețioase în legătură cu realizări economice de acum... două decenii! Grăbiți-vă, ocazia e unică.

MISTIFICARE. Ați fost la Reghin și vreți să demonstrați că v-ați plimbat prin Brașov sau pe litoral? Nimic mai simplu: în autobuzele care circulă în Reghin vi se eliberează bilete tipărite de «I.T. Brașov» sau «I.T. Constanța». Ne-o certifică — anexînd biletele — cititorul Paraschiv Rădulescu.

CU OCAZIA ZILEI DE 16 FEBRUARIE, Comitetul sindicatului de linie din stația C.F.R. Ploiești Sud (președinte, St. Mitrescu) a organizat un concurs «Cine știe cîștigă», dotat cu premii. Cîștigătorii — Gheorghe Șerban și Ion Prodan, ambii conductori de bilete — au primit cîte un stilou, un pix și trei cărți

UNDE SÎNT BECURILE MICI? La Sighișoara poți să dai și cu tunul și nu vei găsi becuri de 15 sau 25 de wați, foarte bune pentru iluminarea dependințelor, scărilor etc. Dacă vorbim de economii, la energia electrică, poate ar fi bine să găsim și mijloacele de realizare a lor.

ÎN CADRUL «CERCULUI PRIETENILOR MUZEULUI MEMORIAL G. BACOVIA», a luat de curînd ființă și un cerc literar, pentru prozatorii și poeții amatori din școli, licee, facultăți, fabrici și uzine. Doritorii se pot adresa muzeului: str. G. Bacovia nr. 63 — sector 5 (tel. 23 05 17). Succes!

CONTRASTE. Din cele patru chioșcuri alimentare (un aprozar, o gogoșărie și două tutungerii) care funcționează în Piața Scînteii, la capătul autobuzului 31, cele menite a aproviziona cumpărătorii cu dulciuri, țigări și chibrituri sînt în permanență în inventar. Sau închise pentru diverse motive. În schimb, gogoșăria este aprovizionată din plin cu... bere la sticlă, ce se vinde la «botul calului», în plină stradă. E firesc așa?

PĂCAT!... Un excepțional caiet-reclamă pentru ARFO, realizat în condiții grafice cu totul deosebite, apărut în urmă cu 8 luni de zile și pe care nu l-am zărit încă în magazinele de specialitate, zace aruncat în maldăre la gunoaiele unor depozite din Buzău.

GATA CONFECȚIONATĂ. Ministerul Industriei Ușoare ne asigură că, începînd cu acest an, țesăturile late și extralate pentru lenjerie de pat nu vor mai fi deficitare. Ba mai mult, vom găsi într-un procent majoritar lenjeria gata confecționată într-o gamă larg diversificată de țesături (în sfîrșit, chiar și din materiale imprimate), de modele și dimensiuni.

CASE NOI PENTRU TINERET. În acest an din planul de investiții al M.I.U. se vor construi cămine muncitorești pentru 15 000 de tineri nefamiliști, ponderea cea mai mare fiind repartizată marilor centre textile — București, Timișoara, Lugoj, Iași, s.a.

CONSULTAȚII JURIDICE. Dintre multiplele activități ale Casei de cultură «Mihai Eminescu» a sectorului 2 semnalăm că în fiecare duminică, la ora 17,00, se organizează consultații juridice. La întrebările numeroșilor participanți răspund cadre de specialitate cu o înaltă pregătire.

FOTBAL FEMININ. La 28 februarie începe noul campionat de fotbal feminin. Am urmărit în iarna aceasta multe meciuri de minifotbal de un apreciat nivel tehnic și spectaculare. Duminică, pe multe din terenurile Capitalei au avut loc întîlniri de fotbal feminin care au atras un numeros public. Ne întrebăm deci: cît va mai dura legiferarea acestui sport?! De ce se tergiversează această problemă?! Ne poate da cineva un răspuns?

«MÎNĂ LUNGĂ». Lucrînd la moara din comuna Lăceni, județul Teleorman, lui Dragnea Constantin, zis Rașcu, i s-ar mai putea spune, pe bună dreptate, și «mînă lungă», întrucît a fost prins pentru a treia oară sustrăgînd făină. Va fi trimis în judecată.

OLT '73. De curînd, a avut loc la Slatina vernisajul unei expoziții de pictură cuprinzînd lucrări ale membrilor Uniunii artiștilor plastici, care au participat la o tabără de creație găzduită, cu cîtva timp în urmă, în orașul de reședință al județului

LĂUDABILA INTENȚIE a primăriei din comuna Liești, județul Galați, este cuprinderea, încă din acest an, a tuturor copiilor preșcolari în grădinițe. Pe lîngă cele 7 grădinițe sezoniere existente în cadrul C.A.P.-urilor de pe raza comunei și care cuprind 280 de copii, în primăvară va începe construirea a încă două grădinițe-creșe cu cîte 60 de locuri fiecare

DE CURÎND LA CASA DE CULTURĂ a sindicatelor din Reșița s-a deschis expoziția tînărului grafician din localitate, Horia Chioreanu. Deși la primul său contact cu publicul, cîteva uleiuri din ciclul: «Trecut glorios», «Horia, Cloșca și Crișan» și «Mioriță», au atras deja atenția.

În aceeași sală, după data de 18 februarie a.c., va avea loc vernisajul pictoriței Nora Szalkay.

TERMENE. Casa de cultură a sindicatelor din Slatina trebuia dată în folosință în urmă cu aproape doi ani. Între timp au fost date două termene, dar fără nici un rezultat. Acum, la ordinea zilei este un al treilea termen. Voci optimiste susțin însă abia al patrulea s-ar putea să fie cel adevărat. Dacă tot am început să numărăm de ce să ne oprim așa curînd?

RECORD. Uzina mecanică din Baia a îndeplinit planul pe primii patru ani ai cincinalului. Analizînd cu maturitate și răspundere comunistă posibilitățile sale de autodepășire, colectivul de muncitori, ingineri și tehnicieni ai uzinei speră să realizeze cincinalul în trei ani și zece luni.

SEMNE BUNE. În cadrul secției de cabluri a Întreprinderii de prelucrare a aluminiului din Slatina s-au asimilat de la 1 ianuarie douăzeci de tipuri de cabluri electrice armate și nearmate, precum și alte sortimente ce corespund unei secțiuni de 25 milimetri. După cum se vede, pentru slătineni semne bune anul are...

TUTUN ȘI UN PASIONAT. De 18 ani, inginerul Ion Butuc de la Stația experimentală Tămășești-Videle, județul Teleorman, cercetează și verifică posibilitățile de creare a unor noi soiuri de tutun mai productive și superioare calitativ. Dintre reușite notăm linia D-Ghimpați, rezistentă la peronospera, tabacina 55. În timpul său liber, inginerul cercetător îngrijește colecția de plante exotice pe care și-a alcătuit-o de-a lungul anilor.

PREMIERĂ ROMÂNEASCĂ

întoarcerea lui magellan

Într-un eventual panoramic al debuturilor nu ar fi lipsit de interes — cred — să surprindem dincolo de timbrul profesional al proaspeților autori (atunci cînd îl au cu adevărat) și aerul cu care aceștia își revendică dreptul de a fi luați în seamă. Cu alte cuvinte — să încercăm a-i cunoaște și după felul cum deschid, de la bun început, ușa. Din seria debuturilor noastre din ultimii ani — din păcate, destul de răzlețe — nu au lipsit nici orgoliosii pretimpuriu dedați la arta de a se bate cu pumnii în piept, nici timizii care pipăie locul de șapte ori înainte de a face un pas. O notă cu totul și cu totul aparte a înscris acum tînăra cineastă Cristiana Nicolae, al cărei debut l-aș situa sub semnul unei siguranțe înțelepte, lipsite de emfază, sau, mai frumos spus (pentru că autoarea merită acest *mai frumos*), sub semnul liniștii. Filmele se fac odată pentru :deauna și nu se întîmplă prea des să-i credem pe regizorii care ne servesc povestea cu filmul din capul autorului. Nu știu dacă a făcut vreo declarație în acest sens Cristiana Nicolae, dar această *opera prima* pare, realmente, transcrierea *pe curat* a unui film visat și purtat cu ea, bucată cu bucată, vreme îndelungată. Și, chiar dacă toate acestea sînt, la urma urmei, speculații, chiar dacă, prin absurd, filmul ar fi prins cheag doar cu trei zile înaintea primului tur de manivelă, importantă este senzația că ne aflăm în fața unui autor împotriva căruia cinematograful nu se poate răzbuna, stăpînit fiind nu numai cu dragoste și jinduială, ci și în deplină cunoștință de cauză. Doar un talent matur, care a sărit peste faza jocurilor de-a v-ați ascunselea cu filmul poate nara fără ezitări și fără înfloriturl cum se transformă o întîlnire omenească într-o experiență de viață fundamentală. Ne aflăm în fața unui film de dragoste, a unuia dintre puținele noastre filme de dragoste care nu înregistrează capriciile și avatarurile înduioșătoare — sau moralizatoare — ale sentimentelor, ci ne amintește, stăruitor și îndrăzneț, că iubirea, lupta, libertatea sînt unități de măsură ale integrității individului.

În anii războiului, un tînăr activist (Bucur) cunoaște într-o bună noapte (nu zi) o fată picată din cer, mai precis dintr-o altă lume, o ființă rătăcitoare și vulnerabilă, care încearcă să-și învăluie existența fragilă într-un abur de poezie.

Băiatul are misiuni de îndeplinit, fata nu are decît obligația de a înfrumuseța, prin simpla ei prezență, viața altora. El se mută din casă în casă pentru că legile luptei conspirative o cer, pentru că ei se pregătește mereu o altă locuință». Ea fuge de sub un acoperiș care nu a însemnat niciodată casa ei. Primul îndemn ar conduce către ideea că adolescentei aeriene și misterioase îi va fi mai greu să priceapă rosturile cărora li s-a dedicat Bucur, că,în schimb, el, tînărul călit și cu ochii deschiși, va afla repede cu cine are de-a face. Printr-un delicat contrapunct al sentimentelor cu care cei doi iau cunoștință unul de altul, cineasta aduce povestea de dragoste într-un plan din care sînt excluse locurile comune, înțelesurile care se opun rigid unul altuia. Dintre ei doi, băiatul este cel mirat, el spune acel unic «m-ai înnebunit» (întors de Vladimir Găitan pe toate părțile), pentru că el, crezînd că iubirea poate fi amînată într-un timp care să fie doar al ei, în exclusivitate este surprins de propriile sale tresăriri. Fata nu amînă nimic din ceea ce cunoaște; în momentul în care răspunderile celui drag îi sînt limpezi, aruncă acea superbă întrebare: «tu crezi că eu n-aș putea iubi tot ceea ce iubești și tu»? Dintr-o dată, filmul ni se descoperă și sub un alt unghi, al încrederii. Fără nici un adaos exterior, realitatea psihologică a filmului capătă o nouă intensitate, sensurile se îmbogățesc, o replică spusă cîndva la întîmplare, sau într-o clipă de îndoială, capătă acum un accent precis. «Tu crezi că eu n-aș putea să iubesc tot ceea ce iubești și tu» este, într-un fel, un răspuns la neliniștea eroului, obosit «să aibă încredere doar în el și în legătura lui apropiată».

Fata care se ascunde în spatele unui nume de băiat (Magellan), dar care știe că «eu sînt eu» înțelege, iubind, zbaterea unei lumi aflate dincolo de subsolul în care se refugiază.

Cinematograful nostru din ultimii ani mai cunoaște astfel de eroine, dar îndrăznesc să afirm că *nici una* nu egalează profunzimea și delicatețea ciudatei Magellan care,crezînd că are tot timpul înainte, *amina* un singur lucru: propriile destăinuiri. Mai important decît a vorbi despre sine era a înțelege ce se întîmplă cu ceilalți. Moartea ei, întîmplătoare ca atîtea altele în vremuri de răscruce, putea fi tot atît de bine, cîndva,și o moarte la datorie. Cristiana Nicolae a știut să răsfire toate aceste semnificații — și altele — pe parcursul filmului, cu o sobrietate stilistică egală cu ea însăși chiar și în momentele poetice (*exceptînd vreo două imagini* suprasolicitate de atîtea pelicule — hirionelile pe după copaci, mîinile înlănțuite). În deplină consonanță cu sugestiile scenariului și ale regiei, decorurile lui Marcel Bogos și imaginea lui Dinu Tănase aduc, la modul propriu, raza de lumină căutată, așteptată. Un joc de geamuri misterioase face trecerea din subsolul cinematografului într-o grădină de vară același joc îl întîlnim și în locuința fetei, casa profesorului-tutore. Orașul, văzut de pe cheiul Dîmboviței, așteaptă parcă ora cînd *se va ridica norul de ceață*. În general, refugiul celor doi pare ocrotit, dacă se poate spune așa, de lumină.

Maturitatea tinerei debutante este recomandată deopotrivă și de intuiția cu care și-a ales interpreții acestei povestiri. Pe Vladimir Găitan îl cunoaștem, este o carte pe care am jucat cu încredere mai demult, încredere pe care o reconfirmă acum: este același interpret care nu se pierde în nimicuri dar care are harul de a însufleți și colora într-un chip cu totul personal chiar *nimicul dintr-o simplă vorbă*: «m-ai omorît» sau «ești nebună» par în gura lui totuna cu «te iubesc».

Cît despre Magellan, adică Mihaela Marinescu, aceasta este, realmente, o revelație. Se așază cu discreție dar cu siguranță în familia acelor actrițe ale noastre care cer să fie privite cu ochi de îndrăgostit pentru că ele însele, la rîndul lor, ne aduc omagiul de a descoperi ceea ce noi nu putem vedea dincolo de aparențe.

Debutantă și ea, în film, mai încercata actriță de teatru Cornelia Gheorghiu, pe lîngă bucuria de a o vedea pe ecran într-un rol demn de inteligența ei, ne răscolește o tristețe mai veche: cîte interprete posibile a sacrificat filmul nostru în veșnica lui alergătură după chipuri de păpușă?

Au acceptat să slujească, prin personalitatea lor, destinul unor roluri secundare, Radu Beligan și George Motoi, tocmai din convingerea că vor fi implicați într-un film care îi onorează.

Magda MIHĂILESCU

TELEGRAME

● **Oklahoma,** celebrul musical al lui Richard Rogers, reținut de istoria spectacolelor nu numai pentru meritul de a fi deschis calea *unui gen de mare succes* ci și pentru recordul de încasări al timpului (1943), se află în pline repetiții la Teatrul de stat de operetă din București, în regia lui George Zaharescu și sub conducerea muzicală a lui Liviu Cavassi.
În distribuție — Bugarin Dușan, Eliseu Simulescu, Constanța Cîmpeanu, Mihaela Popa — Mija, Vali Niculescu, Daniela Voicu Scenografia — Hristofenia Cazacu, Coregrafia — Mihaela Atanasiu.

● La sfîrșitul acestei luni, Teatrul Giulești își va invita spectatorii la deschiderea unei noi săli — «Studioul '74». Spectacolul inaugural — «Năpasta» lui I.L. Caragiale, pus în scenă de Alexa Visarion, în decorurile lui Vittorio Holtier. Dragomir, Anca, Gheorghe și Ion vor fi interpretați de Corneliu Dumitraș, Dorina Lazăr, Dan Tufaru și Florin Zamfirescu.

● Între 8-15 martie Dida Drăgan, Aurelian Andreescu și formația **Sincron** vor participa la Festivalul internațional **Primăvara estradei** ce va avea loc în mai multe orașe din Polonia.

CINE, CE, UNDE, CÎND?

● Peter Fonda (fiul lui Henry Fonda) și Susan George sînt parteneri într-un film pe care John Hough (autorul) l-a botezat «Dirty Mary, crazy Larry», adică «Mary nespălata, Larry trăsnitul».

● Un proiect insolit al lui Peter O'Toole: un musical după «Contele de Monte Cristo» nu numai interpretat, dar și finanțat de el

● Cineastul polonez Henryk Kluba, ale cărui filme au stîrnit întotdeauna discuții aprinse, ecranizează în momentul de față o nuvelă a lui Andrzej Braun, «Rugămintea». Protagonist — Jan Novicki, văzut de noi, nu de mult, în filmul «Anatomia dragostei».

● Înainte de a se reîntoarce pe scena muzicalului, Serge Reggiani va fi eroul unui film al lui Claude Sautet intitulat «Vincent, François, Paul și ceilalți». Ceilalți fiind Yves Montand, Michel Piccoli și Antonella Lualdi.

● Grigori Ciuhrai, autorul neuitatelor filme «Cer senin», «Balada soldatului», «A fost odată un moș și o babă», intenționează să realizeze o nouă adaptare cinematografică după romanul lui Alexei Tolstoi «Aelita».

● Furturile de tablouri celebre — subiecte eterne pentru producătorii de filme polițiste. În noua sa peliculă «Delict de autor», Anthony Green își imaginează urmările dispariției unui Rubens. Un alt merit al filmului se pare că este prezența Sylvei Koscina (în fotografie).

● Cary Grant a refuzat să fie sărbătorit cu prilejul celei de-a 70-a aniversări. Printre altele, actorul a declarat că a da proporții unei astfel de ocazii festive ca atîtea altele, i se pare ridicol, în comparație cu evenimentele care au loc astăzi în lume.

considerațiuni pe marginea unui spectacol popular

TRUPA DE TEATRU DIN COMUNA ȘANȚ

De curînd Bucureștiul a trăit un eveniment care a fost subliniat și comentat. Un grup de săteni din comuna Șanț, județul Bistrița-Năsăud, a fost poftit să dea un spectacol de teatru pe scena «Modern Club»-ului.

Ca unul dintre cei care au fost martori la înțelegerea acestei formații artistice, doresc să aduc unele amănunte, peste tot ce s-a scris în această privință. Țin însă să precizez din capul locului că, nefiind om de teatru, mă feresc să fac aprecieri ce ar depăși specialitatea mea. Găsesc nimerit să vorbesc despre «trupa de la Șanț» și pentru că în momentul de față prezența lor la București a dat naștere la o seamă de probleme ce caută a fi luate în considerație.

Cu privire la înființarea colectivului artistic al sătenilor din Șanț țin să precizez că acest eveniment s-a produs drept consecință a prezenței echipei monografice a Institutului social român, de sub conducerea și îndrumarea savantului sociolog, profesor Dimitrie Gusti. Aceste echipe, care studiau realitatea satelor, desfășurau și o însemnată acțiune socio-culturală în mediul rural. Din ele făceau parte specialiști consacrați în diferite domenii, alături de studenții seminarului de sociologie din București. În anul 1935, echipa s-a stabilit în comuna Șanț, la poalele Muntelui Ineu. În scopul stabilirii unor legături cît mai strînse cu sătenii se organizau dese ședători în casele locuitorilor sau manifestări culturale în sala căminului cultural. Cu acest prilej, alături de programul propriu-zis artistic, realizat atît de săteni cît și de unii dintre monografiștii mai înzestrați, în fața sătenilor erau dezbătute probleme de igienă, de bună gospodărire etc.

La una din adunări, doctorul Moisil, de la Năsăud, s-a adresat femeilor dîndu-le îndrumări în legătură cu igiena nou-născuților. Conferențiind, medicul sorbea din cînd în cînd cîte o înghițitură din paharul cu apă pregătit pe masă, arătîndu-le cum se înfașă copiii, cum nu trebuie strînși prea tare, de ce nu e permis să li se dea rachiu spre a-i liniști, precum și altele de acest fel. Asistența asculta, dar fără prea mare interes, din pricina comportării prea «academice» (ex cathedra) a vorbitorului. La cîteva zile, unul dintre tinerii noștri monografiști, atunci student, astăzi profesorul Aurel Boia, avu o idee năstrușnică. Uns pe față cu praf de cărbune, cu o cămașă ferfeniță pe el, în picioarele goale și purtînd o traistă ponosită, el apăru ca vai de mama lui, în chip de conferențiar. Adresîndu-se femeilor, el le înfățișă, exact pe dos, cum ar trebui să-și crească plozii. Prin cuvinte, mimică și gesturi caraghioase, el le explica cum trebuie să se poarte cu copiii: să-i înfeșe strîns, cît mai strîns, pînă la învinețire, pînă la înțepenire, dacă plîng, să le toarne pe gît rachiu, dar din cel mai tare, ca micuții să amețească pe loc, și dacă se poate, de tot; în nici un caz să nu-i îmbăieze, ca nu cumva, Doamne ferește, să nu răcească copilașii și să le mai și moară etc.

Și tot așa le înșira tot felul de așa-zise sfaturi care, exagerat, se cam potriveau cu felul în care unele dintre femei, neștiutoare, își creșteau copiii. Efectul a fost extraordinar. Fiecare mișcare a tînărului actor improvizat, care pe loc își descoperise calități nebănuite, era subliniată prin puternice aplauze, vesele comentarii și hohote de rîs. Acesta a fost începutul! Dintre țărani, Constantin Jugan, cu un alt consătean, au improvizat la următoarea adunare o scenetă plină de tîlc, pe baza unei întîmplări reale. Un îndepărtat «fiu al satului» a fost poftit de către monografiști spre a fi cîștigat pentru munca pe care aceștia o desfășurau în interesul comunei. Plecat de multă vreme din sat, tînărul a venit în grabă mare, la volanul mașinii proprii și, fără a acorda nici o importanță consătenilor, după cîteva ore a părăsit, plictisit, locul copilăriei. Constantin Jugan, împreună cu unul dintre consăteni, a ieșit pe scenă, Jugan închipuind pe tatăl fiului dezrădăcinat, iar tovarășul — pe fiul reîntors acasă după multă vreme. Cu un talent necunoscut, niciodată manifestat, au improvizat un dialog de o prospețime încîntătoare. Bătrînul tată sta cocîrjat în fața fiului, care, absent la toate cîte se petreceau în juru-i, dădea semne de nerăbdare. Cu privirea pierdută, nu era atent la nimic din tot ce îi povestea tatăl său în legătură cu întîmplările oamenilor din sat, ale foștilor săi prieteni, de care pasămite tînărul domnișor «de la oraș» nu-și mai amintea nimic. La un moment dat, tatăl spune băiatului: «Și bătrîna Mărie e bolnavă, săraca, de abia își trage zilele». Tînărul, neatent, rămîne indiferent. Atunci tatăl exasperat repetă: «Tu n-auzi? Mărie e tare bolnavă, suferă mult». Căzut din nori, fiul îl întreabă: «Mărie? care Mărie?», la care bătrînul tată ieșindu-și din fire îl ia de revere strigîndu-i: «Mumă-ta, mă, mumă-ta». Fiind vorba de un personaj real care, cu prezența lui nemulțumise și dezamagise satul, întreaga asistență a reacționat aclamîndu-i pe Jugan și pe tovarășul lui, încîntată de această scenetă improvizată, în care erau luate în derîdere năravurile intelectualului rușinat de originea-i țărănească.

După această primă reușită încercare, Jugan, împreună cu prietenul său, a continuat să biciuiască năravurile consătenilor care, venind în sală, se recunoșteau și se rușinau. Așa a început actualul teatru al țăranilor din Șanț. De la o vreme, aceste scenete au început să se amplifice, să se transforme în adevărate piese. Procedeul era următorul: în fața sătenilor Constantin Jugan și prietenul său «propuneau» cîte un subiect, o temă din viața satului. După enunțarea subiectului, din mijlocul asistenței se propuneau cei care doreau să interpreteze cutare sau cutare rol. Alese de către cei doi animatori, respectivele personaje se urcau pe scenă și începeau să joace improvizînd replicile, supravegheați și îndrumați de către Jugan care le indica în ce fel trebuie să evolueze pe scenă. Tot atunci se propunea și recuzita necesară: o masă, o laviță, scaune și altele. Unii din cei de față aduceau cele necesare și piesa se închega pe loc, în fața asistenței care lua parte cu mult interes. La a doua repetiție fiecare găsise acasă rolul, își completase replicile, așa încît la a treia repetiție acțiunea să se desfășoare normal, improvizații artiști jucîndu-și perfect rolurile, cu replici pline de duh și de haz, cînd era cazul. Și ori de cîte ori piesa era reluată, surprizele erau permanente, actorii improvizînd alte fraze, alte replici, după inspirația momentului.

Subscrisa Primărie comunală, în baza încheierii cu Nr. 4 din 23 Septemvrie 1935 al Comitetului Județean, dăruită în virtutea art. 186 din Legea organizării administrației locale, pct. 21, conferim

Diplomă de recunoștință

Dlui Hanzy Leonard

Membru al Echipei Monografice Șanț

pentru munca sa depusă pentru ridicarea acestei comune.

Șanț, la 28 Septemvrie 1935.

Deosebit de interesant este faptul că toate aceste piese aveau un caracter moral, biciuind năravuri, ca de pildă lăcomia, zgîrcenia, minciuna, nesinceritatea, necinstea, lenevia și așa mai departe. Faptele descrise erau, cum spuneam mai sus, de cele mai multe ori, luate din viața satului, cu diferența că dezlegarea se făcea întotdeauna prin biruința binelui asupra răului. Corespunzînd unor înalte comandamente etice, teatrul sătenilor din Șanț are un caracter militant, prin excelență. Creație colectivă nescrisă, deci orală, realizarea artistică a șănțenilor este fără îndoială un produs strict folcloric.

Profesor universitar doctor H. H. Stahl îmi reamintea, de curînd, impresia profundă ce i-a lăsat-o teatrul din Șanț marelui Victor Ion Popa, artistul complex (om de teatru, regizor, dramaturg, poet, scriitor, grafician) în ale cărui preocupări intra și activitatea teatrală țărănească. Nu știa unde să plaseze acest teatru pe care îl apropiase cel mai mult de commedia dell'arte. Cu diferența că pe cînd acest teatru al Renașterii italiene era realizat de actori profesioniști, cel din comuna Șanț este creat de simpli țărani. Marea asemănare constă în faptul că atît unul cît și celălalt pornesc de la o schemă în care se indică numai personajele, caracterele, subiectul al cărui text urmează să fie realizat prin improvizație în cursul spectacolului, la bunul plac al ingeniozității actorului. Subiectele aduc în ambele cazuri personaje și întîmplări din viața reală.

Impresionat peste măsură, Victor Ion Popa a preluat ideea sătenilor din Șanț și în preajma celui de-al doilea război mondial a montat pe scena Teatrului Muncitoresc din București un foarte reușit *Vicleim popular* improvizat.

*

În anul 1972, la inițiativa vicepreședintelui Consiliului Culturii și Educației Socialiste, profesor Ioan Jinga, s-a trimis o numeroasă echipă în comuna Șanț. Sub îndrumarea profesorului Octavian Neamțu, membrii echipei urmau să desfășoare o activitate socio-culturală potrivit cerințelor timpurilor noastre. În acest fel și unii care făcusem parte din echipele profesorului Dimitrie Gusti am revenit după aproape patru decenii pe aceste meleaguri. Cînd unul dintre cercetători l-a întrebat pe un bătrîn dacă în acest interval de timp s-a schimbat ceva în sat, moșul i-a dat acest răspuns cu valoare de simbol: «Da, da, s-or schimbat toate, numai pămîntul, el o rămas acelașia»...

Adevărat că văzînd astăzi casele oamenilor nu-ți mai aduceai decît vag aminte de locuințele de odinioară. Pădurea, dealurile, muntele erau însă tot la locul lor. Cum dintre cei sosiți făcea parte și profesorul Aurel Boia, a fost cu putință readucerea la viață a teatrului care își încetase temporar activitatea. Cu atît mai lesne s-a putut realiza acest deziderat cu cît marele său ctitor și animator de odinioară, ajuns azi un bătrîn sfătos, prietenul Constantin Jugan, a primit cu plăcere să lege firul trecutului cu prezentul. Ca înainte vreme, el și-a găsit pe loc nenumărații colaboratori, doritori «să joace» pe scenă. În acest fel «trupa» a reînviat cu membrii a trei generații.

Constantin Jugan, om cuminte și respectat de întreaga colectivitate sătească, a redevenit autor, regizor și conducător al acestei minunate formații artistice. Mi-a fost dat să văd interesul și dragostea pe care le arată toți sătenii față de această manifestare originală. Eram în iarna anului 1972 în sala neîncăpătoare a căminului cultural din Șanț. La chemarea lui Jugan, oamenii dăduseră buzna, cu multă vreme înainte de ora fixată. Umblînd de colo pînă colo în sala arhiaglomerată, el prezenta celor de față subiectul unei întîmplări petrecute la ei în sat. Într-o liniște perfectă, întreaga asistență îi urmărea cu mare atenție. De cum a isprăvit, unul cîte unul ridica mîna oferindu-se să întruchipeze diferitele personaje. După ce a hotărît cine e mai potrivit pentru un rol sau altul, «actorii» s-au urcat pe scenă. Am rămas uluit. Pe loc au început să țîșnească replici, monologe pline de înțelepciune, improvizate sub ochii mei. Cu multă pricepere, Jugan le dădea indicații scenice, îi învăța cum să se miște. Piesa începea să prindă viață, participanții propunînd cele necesare «recuzitei». Unul s-a repezit în vecini să aducă o masă, altul o cană cu apă, scaune etc. S-a fixat cea de-a doua repetiție peste două zile (oamenii, fiind în sărbătorile de iarnă, erau liberi), vreme în care fiecare s-a gîndit asupra felului în care să realizeze rolul, replicile. Piesa, la a doua reluare, era gata închegată, dialogurile curgeau normal, fiecare dădea replica și, deși necunoscută de ceilalți, aveai impresia că învățaseră roluri scrise. Bineînțeles că nu putea fi vorba de sufleor. Acum, la a doua repetiție, unii dintre improvizații actori, înzestrați cu talent muzical, îmbogățiră acțiunea cu cîte un cîntec din repertoriul comunei, pe care potriviseră vorbe anume. Tot ce se desfășura pe scenă, se desfășura atît de firesc încît aveai impresia că însuflețita povestire se petrece real. «Actorii» rîdeau sau plîngeau, după cum era cazul, cu o naturalețe, impresionantă. Sala sublinia prin aplauze, prin hohote de rîs spontane, participa activ cu tot interesul la manifestarea artistică legată de întîmplările și personajele cunoscute lor.

De atunci în colo, încurajați și sprijiniți de forurile culturale județene, țăranii din comuna Șanț nu au mai părăsit valoroasa și necesara activitate artistică.

Sub oblăduirea conferențiarului universitar Ovidiu Bădina, director al Centrului de cercetări pentru problemele tineretului, a fost posibilă aducerea trupei de teatru popular din comuna Șanț -Năsăud pe scena «Modern Club»-ului din Capitală. Foarte bucuroși, sătenii însoțiți de profesor Pompiliu Ștefănescu, președintele Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă, au prezentat publicului bucureștean una din piesele lor. În afara publicului obișnuit care frecventează clubul, au fost poftiți cu acest

prilej reprezentanți ai vieții artistice, culturale, oameni de teatru, educatori, sociologi, etnografi, folcloriști care urmau, sub președinția conferențiarului universitar Octavian Neamțu, să discute la o masă rotundă problemele ivite pe marginea acestui spectacol. Ședința a fost deosebit de însuflețită. S-au spus multe lucruri interesante. S-au ciocnit idei, s-au înfățișat diferite puncte de vedere. S-a discutat asupra oportunității preluării — sub altă formă — a experienței artistice aparținînd locuitorilor din comuna Șanț, asupra efectelor binefăcătoare pe care sus-pomenita acțiune o are pentru colectivitatea sătească.

După dezbaterile ce au avut loc s-a ajuns la concluzia că este necesară continuarea discuțiilor.

Pentru că de-a lungul dezbaterilor și-au făcut loc tot felul de păreri, îmi permit să înfățișez punctul meu de vedere care, de altcum, este împărtășit și de alții.

În cunoștință de cauză susțin că pentru moment este de dorit ca experiența artistică la care am participat să fie consemnată, observată cu atenție și, mai cu seamă, cu multă discreție. Socotesc cu totul greșită părerea că s-ar simți nevoia intervenției unor oameni «calificați» din afară în vederea ridicării nivelului artistic sau de idei al piesei prezentate de către șănțeni.

Nu! Pentru nimic în lume. Din păcate am trăit și în alte împrejurări asemenea experiențe ce s-au dovedit a fi, pînă la urmă, funeste. Pornind de la considerentul că înfăptuirea artistică din comuna Șanț trebuie plasată în domeniul folclorului, orice intervenție a unui om, fie el regizor genial, nu poate introduce decît elemente străine de conceptul creativ al acelui loc, al acelei colectivități. Imixtiunea va distruge însăși unicitatea și originalitatea experienței, al cărei mers înainte trebuie lăsat pe seama geniului popular. Categoriile estetice valabile pentru arta cultă nu coincid (din păcate) cu cele folclorice. Trebuie să se evite siluirea creației populare prin introducerea unor concepte străine ei. Orice intervenție străină, de orice natură, ar părea șănțenilor cusută cu ață prea albă și ar putea avea drept consecință (așa cum s-a mai întîmplat) demobilizarea creatorilor populari de frumos. Avem ferma convingere că odată cu evoluția societății și conținutul creațiilor folclorice se va schimba de la sine, neforțat, armonios, fără a fi nevoia intervenției «specializaților» din afară.

Oare nu ne e de ajuns efortul pe care sîntem nevoiți să-l facem împotriva stilizării unor dansuri de o frumusețe rară, ajunse de nerecunoscut în clipa în care au intrat pe mîini de «specializați»? Este oare de dorit să asistăm încă o dată la reeditarea costumelor populare inventate de către cei ce se socotesc mai deștepți decît geniul popular? Oare e cazul să mai avem de-a face cu deșănțatele minifote (la Șanț fetele poartă costumele așa cum le-au apucat din străbuni) pentru efectele «scenice» inventate de cine știe ce decorator? Ne-am săturat și de maxipăr (perucă TV) pe capul cîntărețelor, în aceeași măsură în care ne dezgustă exemplare de artizanat supervulgar.

Să fim cuminți, cel puțin de data aceasta! Să nu dăm «sugestii», să nu mai impunem anume vocabular, anumite formule artistice unui popor care și-a creat, de-a lungul veacurilor, o admirabilă cultură atît de invidiată de alte neamuri.

Imixtiunea forțată în acest gingaș domeniu, în domeniul artelor populare, nu poate fi decît nocivă, ducînd pînă la urmă — așa cum experiența a mai dovedit-o — la crearea unor exemplare hibride, antiartistice.

Hari BRAUNER

noutăți de pe frontul luptei cu cancerul

Bănuiala a țișnit din primii ani ai veacului nostru, cînd a fost formulată ipoteza potrivit căreia cancerul animal este provocat de un virus ale cărui urme (în vremea aceea) nu puteau fi găsite. Tot pe atunci s-a dovedit că la plante el este produs de o bacterie care poate dispare în mod cu totul enigmatic de la... locul faptei. O altă «crimă» tot atît de abilă.

În cele șapte decenii care au urmat, oamenii de știință au pornit într-o cursă dramatică în urmărirea «răufăcătorilor», desfășurînd pe planuri paralele — de proporții, evident, diferite — cercetările în domeniul cancerului animal — care include și boala canceroasă a omului — și în cel al cancerului plantelor. (Nu este locul să stăruim aci asupra controverselor care continuă în jurul problemei originii virotice a cancerului) Aceste direcții paralele de cercetare aveau să se întîlnească nu la infinit, ca în geometrie, ci în punctul în care lucrările unei cercetătoare, Ana Popescu (33 de ani), au demonstrat — înaintea altor cercetători din țări cu un înalt nivel de dezvoltare științifică — mecanismul prin care bacteria provoacă apariția tumorii canceroase la plante.

«Cancer». Denumirea care s-a dat acestei boli a plantelor ne sugerează cutremurătorul flagel care apasă asupra sănătății oamenilor. Există oare similitudini între formele acestei boli la plante și la animale, prin urmare și la om? Iată prima întrebare pe care am pus-o Anei Popescu.

— Da. În ambele cazuri se formează tumori în care țesuturi sănătoase încep să prolifereze nebunește; organismul lovit își pierde din capacitatea vitală, ceea ce în lumea vegetală se traduce prin pagube foarte mari la pomii fructiferi, vița-de-vie, sfecla de zahăr și furajeră, la hamei și la florile pe care le cultivăm pentru a ne satisface nevoia de frumos.

— Mi-aș îngădui o paranteză: ce înțelegeți prin «pagube foarte mari»?

— Gîndiți-vă: o plantație de viță-de-vie poate fi distrusă în întregime de cancer. Asemenea cazuri s-au și petrecut, mai ales la vița cultivată după metodele cele mai recente.

Pentru pomi, pericolul cel mare se află în pepiniere, unde cancerul atacă foarte frecvent și în proporții mari. Un puiet bolnav trebuie distrus.

— Să revenim acum. Dacă planta a fost atinsă de cancer, ce se petrece în continuare?

— În momentul în care planta atacată se îmbolnăvește definitiv, metabolismul plantei se modifică profund, întreaga ei ființă se schimbă. În același timp, începe proliferarea celulelor atacate, se formează tumoarea. Aceasta crește pînă ce depășește de *5-6 ori* diametrul organului pe care este localizată, iar greutatea ei poate să atingă uneori mai multe kilograme! Cu greu am putea să ne dăm seama ce luptă dramatică, surdă, începe atunci între tumoare și plantă, între boală și organism. Cutremurător este faptul că boala progresează cu mijloacele pe care le la însuși organismul plantei, căci, în esență, apariția și creșterea tumorii este rezultatul acțiunii conjugate a așa-numitelor «substanțe de rană» (pe care planta le secretă atunci cînd pe trupul ei apare o rană), a hormonilor de creștere specifici plantelor și a unei bacterii, anume *Agrobacterium tumefaciens*.

Pentru a ataca planta, bacteria are nevoie să găsească o rană — ceea ce noi numim poartă de intrare — lucru destul de ușor de găsit. Dar rana nu oferă bacteriei numai accesul în organismul plantei, practic, în spațiile dintre celule. Substanța de rană pe care o secretă planta este utilizată de bacterie ca primul element al activității sale nefaste. Dacă bacteria reușește să supraviețuiască un anumit timp în organismul plantei, soarta acesteia e pecetluită, deși — așa cum se întîmplă în realitate — bacteria poate să dispară.

Desfășurarea bolii este ireversibilă. Apare, așa cum spuneam, tumoarea, care are proprietăți fiziologice și biochimice proprii. Între altele, se manifestă apariția unei mari cantități de hormoni de creștere care, în această situație, își schimbă radical menirea: ei dezvoltă tumoarea, contribuind la distrugerea plantei.

— Rămîne acum să se vadă cum îmbolnăvește bacteria planta, mai cu seamă că, așa cum spuneați, la un moment dat, bacteria poate să dispară. După cîte știm, tocmai aici, în această zonă a luptei împotriva cancerului plantelor, a intervenit descoperirea dumneavoastră?

— Aceasta este probabil cheia întregii probleme și de aceea foarte mulți, în multe țări, și-au pus întrebarea: care e principiul inductor de tumori, cu alte cuvinte, *ce anume transmite bacteria celulei pentru a o îmbolnăvi?* Și noi, ca și alții, am recurs la resursele biologiei moleculare, disciplină în care și lupta împotriva cancerului își caută argumentele. Cercetări și experiențe de laborator care au durat mai mulți ani ne-au dat posibilitatea să conchidem că principiul inductor sau, dacă vreți, instrumentul «crimei», este acidul dezoxiribonucleic al bacteriei. Aceasta, după cum se știe, este o ființă unicelulară, în a cărei structură intră așa-numiții acizi nucleici. Unul dintre aceștia, acidul dezoxiribonucleic (ADN), care este purtătorul caracterelor genetice, pătrunde în celula vegetală, se integrează în peisajul biochimic al acesteia, transformînd-o radical și obligînd-o să-i reproducă informația genetică! Ca urmare, se produce îmbolnăvirea, deși între timp bacteria dispare. Astfel se produce tumoarea, care pînă în cele din urmă va distruge planta.

— Înseamnă oare că detectarea mecanismului acestei «acțiuni» va duce la găsirea unui mijloc serios de apărare?

— Trebuie să ducă neapărat. Pentru moment, se poate trage concluzia că metodele cu care s-a încercat pînă acum combaterea cancerului plantelor nu au nici o șansă de reușită. Acum, cînd știm cum se produce boala, cînd știm că din momentul în care sînt întrunite toate condițiile pentru apariția tumorii, apariția acesteia nu mai poate fi oprită, acum trebuie să ne gîndim că atacăm *in alt fel*. Pe de o parte, trebuie atacate bacteriile care se acumulează în sol, iar pe de alta — aici viitorul rămîne să decidă căile de urmat — trebuie să intervenim în intimul proces molecular al îmbolnăvirii, cu alte cuvinte, să lovim boala cu propriile ei arme...

— Ar fi interesant să cunoaștem dacă lucrările dumneavoastră pot avea vreun ecou în cercetările care au ca obiect lămurirea originii și mecanismului cancerului uman.

— Specialitatea mea se limitează la lumea plantelor și de aceea nu aș vrea să mă pronunț foarte categoric. Totuși, judecînd lucrurile sub raport biologic de ansamblu, socotesc că un asemenea ecou este posibil. În măsura în care se va dovedi definitiv și incontestabil natura virotică a unor focare de cancer, se poate lua în considerare eventualitatea ca mecanismul producerii tumorilor să fie același sau foarte asemănător la plante și la animale, în speță, la om. Cu alte cuvinte, apariția tumorii ar putea fi determinată, pe plan genetic, de acidul nucleic al virusului răspunzător.

Sorin RĂDULESCU

CE ESTE NOU?

UN PRODUS FARMACEUTIC CU EFECTE ANTIMICOTICE. Un mare număr de oameni suferă de pe urma **micozelor pielei**, puțini știu însă ce sînt acestea. Micozele reprezintă un important grup de îmbolnăviri ale pielei și părului la om și animale (pisici, cîini, cai, viței), datorită unor specii de ciuperci parazite purtînd numele general de dermatofiți. Intense și interesante cercetări efectuate de-a lungul anilor de către dr. I. Cojocaru și dr. doc. Radu Dumitriu în cadrul Centrului dermato venerologic — laboratorul de micologie din spitalul clinic de dermatologie «Șerban Vodă» din București — au demonstrat creșterea însemnată a incidenței unor ciuperci dermatofite (în special cele din grupele tricofitilor și epidermofitilor picioarelor), mergînd pînă la înzecirea valorilor în perioada 1962–1971 față de 1952–1961. În mod obișnuit «blestematele ciuperci» comportă un tratament îndelungat și destul de costisitor, cu anumite medicamente specifice pentru fiecare grupă în parte. Cu atît mai importantă și utilă se dovedește deci realizarea unui nou produs farmaceutic pe bază de fenilborat de mercur. Această substanță chimică s-a dovedit deosebit de activă în distrugerea aproape a tuturor paraziților micotici, atît tricofiții, epidermofiții cît și a celor produse de ciupercile din grupa Candida (candidoze). Autorii acestui produs antimicotic sînt doctorul Ion Cojocaru, doctorița Lucia Dulămiță, farmacista Lucia Popescu și farmacista Elena Muscurel din cadrul Centrului de dermatovenerologie, în colaborare cu doctorul I. Savopol din Institutul de cercetări chimico-farmaceutice.

COPIII NOȘTRI CRESC PREA REPEDE? Un numeros colectiv de medici igieniști din întreaga țară, coordonat de tovarășii conferențiar doctor Gh. Tănăsescu, doctor Irina Chiriac și doctor Elena Stănculescu din Institutul de igienă, a efectuat în cursul anului 1971 o anchetă somatometrică pe 325 000 de copii și tineri între 4 și 18 ani ale căror valori statistice medii au fost prezentate recent în comparație cu cercetările similare efectuate în 1950, 1957 și 1964. Datele comparative au demonstrat o creștere accelerată a nivelului mediu statural și ponderal în special în ultima perioadă. Astfel, în comparație cu anul 1950, statura copiilor și adolescenților din 1971 este în mediul urban mai mare cu 2–10 centimetri pentru băieți și cu 1,8–7,8 centimetri pentru fete, iar greutatea a crescut cu 0,7–9,3, respectiv, 0,6–6,5 kilograme. De asemenea, pubertatea copiilor — băieți și fete — a fost în anul 1971 mai timpurie cu 3 luni (în mediul urban) decît în anul 1964. Fenomen cu importante aspecte de ordin medico-social, accelerația dezvoltării copiilor și tinerilor din țara noastră este — potrivit concluziilor colectivului din Institutul de igienă — un rezultat direct al schimbărilor pozitive produse în nivelul de trai al populației.

DIAGNOSTICUL PRECOCE AL ATEROSCLEROZEI, maladie devenită obsedantă — pe bună dreptate! — din cauza marii sale frecvențe, se bazează în prezent numai pe unele examinări chimice (lipemia totală, colesterolemia, trigliceridele serice și acizii grași liberi), care se consideră că reflectă suficient de fidel gradul de alterare a pereților vasculari. Pentru a se evita întîrzierea stabilirii unui diagnostic sigur în această gravă afecțiune vasculară, un colectiv de cercetători, compus din profesor doctor V. Ciobanu, conferențiar doctor St. Suteanu, doctor H. Zălaru, doctor Al. Bărbulescu și doctor I. Bistreanu, a studiat un lot de 100 de bolnavi suferinzi de ateroscleroză coronariană, dar cu tensiune normală, adăugînd examenelor clasice de laborator un procedeu tehnic modern care constă în înregistrarea arteriopiezografică carotidiană cu ajutorul unui aparat multiscriptor tip «Galileo». Înregistrările directe au fost făcute la nivelul carotidei drepte, piesa înregistratoare fiind fixată puternic de artera carotidă, astfel încît să fie animată vizibil de pulsațiile vasculare. Potrivit concluziilor autorilor acestui studiu, bolnavii cu leziuni avansate de ateroscleroză, avînd însă o tensiune normală, prezintă multiple ondulații ale curbelor de pe arteriopiezograma carotidiană, care demonstrează cu mare precizie existența și sediul multiplelor alterări vasculare. A fost pusă astfel la punct o metodă rapidă și directă pentru determinarea alterării elasticității arterelor coronare (neasociată cu hipertensiune arterială) de o valoare diagnostică net superioară metodelor de laborator practicate în prezent.

POȘTA MEDICULUI

AMALIA A. Suceava: Toate semnele descrise de dumneavoastră pledează pentru afecțiunea ginecologică cunoscută sub numele de **leucoree.** Ea poate fi, de multe ori, fiziologică, fără microbi, alteori poate fi provocată de diferiți microbi (stafilococi, gonococi etc.) sau paraziți (trichomonas vaginalis). Se impune deci consultarea neîntîrziată a unui ginecolog, care să vă prescrie medicamentele cele mai eficiente (Tetraciclină, Ampicilină, Metronidazol?), în funcție de diagnosticul de laborator. Ceea ce ne surprinde este că un om cultivat se mai poate simți astăzi de «boli rușinoase». Bolile sînt... ca toate bolile, «rușinoase» este să neglijăm sănătatea, din cauza unor prejudecăți — fie-ne cu iertare — cam puerile.

MOCANU TUDOREL — Măcin, județul Tulcea: Pelada, o boală a zonelor de piele păroase, nu este provocată de o ciupercă, cum credeți dumneavoastră. Cauza, puțin cunoscută, comportă intervenția unor factori complecși, neuropsihici (emoții, insomnii, hipertiroidism), care duc la o degenerescență a foliculilor păroși, și de aici la chelie. Dacă diagnosticul de peladă a fost corect pus, tratamentul general constă în administrarea de sedative nervoase (Diazepam, Napoton sau Meprobamat), corticoterapie (Prednison), vitamina B_1, Folcisteină U, Pantotenat de calciu și Romavit. Local veți face fricțiuni pe zonele atacate cu această:

LOȚIUNE ÎMPOTRIVA PELADEI

Rp. Acid salicilic	1 g
Pilocarpină nitrică	0,50 g
Acid acetic concentrat	10-15 g
Alcool de 70° ad	100 g

Rezultate favorabile dau și ședințele de raze ultraviolete, după prealabile badijonări cu esență de bergamote 10%, total 10 ședințe bisăptămînal și infiltrații locale cu novocaină 1%.

ELLA — București: Oricît de concesivi am dori să fim, și totuși aveți un surplus ponderal, de care este bine să vă debarasați cît mai degrabă. Suprimați deci mesele de seară. Un împărat roman spunea: «Mîncarea de dimineață să o consumi singur, cea de la prînz împarte-o cu prietenii, iar cea de seară dă-o dușmanului». Dacă nu izbutiți aceasta prin proprie voință, utilizați Gastrofibran, cîte o doză unică de 4-5 comprimate, înghițite ca atare cu puțină apă, în momentul apariției senzației de foame. În cazul cînd după o oră senzația de foame nu a dispărut complet, mai puteți lua încă 1-2 comprimate.

R.S. — Ișalnița, județul Dolj: Herpesul genital recidivant va fi tratat prin băi călduțe zilnice cu soluție slabă de permanganat de potasiu (colorată în roz), după care veți badijona zona atacată cu o soluție de violet de gențiană 1% și veți aplica apoi următoarea:

POMADĂ ÎMPOTRIVA PRURITULUI GENITAL

Rp. Cloramfenicol	0,25 g
Neomicină	0,10 g
Talc	2 g
Oxid de zinc	2 g
Glicerină	2 g
Apă distilată	2 g
Hidrocortizon	75 mg

iar mai tîrziu, utilizați pomada Fluocinolon acetonid N sau Triamcinolon cu Saprosan, peste care veți pune un mic tifon izolator. Dacă eroziunile herpetice întîrzie să se cicatrizeze, soluția constă în atingeri cu o soluție de nitrat de argint 1% zilnic, după care veți aplica o compresă umedă cu acid boric și apoi Fluocinolon N.

CENACLUL FLACĂRA

cum a fost (XXI-XXII)

ACTORI ÎN ALTE ARTE, manifestare culturală realizată de *Teatrul Mic* în colaborare cu *Cenaclul Flacăra*, luni, 18 februarie, a stîrnit un interes deosebit în rîndul iubitorilor de muzică și poezie. Că nu e vorba de o gogoriță publicitară o dovedește și tulburarea sentimentelor legături de familie ale redactorilor revistei noastre. De luni s-a zis cu mesele gustoase de duminică în casa socrilor, s-a zis cu ploconanele de la fini, s-a zis cu mărțișoarele și felicitările de la fondul plastic. Nici frate, nici soră, nici tată, nici nevastă să-ți fie cineva și nu te-ar crede că din cinci pe o invitație n-ai putut tocmai tu, de la *Flacăra*, să cîștigi locul pentru luni seara. Ne consolăm și noi cu gîndul, că din cei care au reușit să obțină o invitație — fie și cu loc în picioare — se vor găsi cîțiva să ne ajute la o adică. Dar ce a fost luni seară în sala *Teatrului Mic*? Mai întîi, în foaier, Mircea Șeptilici a vernisat expoziția de metaloplastie a colegului său, actorul pensionar Nicolae Motoc. Pentru că nu sînt cronicar plastic, nu pot spune decît că un amic (invitația nu a avut-o de la mine) m-a întrebat dacă Nicolae Motoc nu vinde ceva din lucrările expuse.

Au urmat trei ore și jumătate de muzică și poezie, timp în care nimeni nu și-a amintit de pauza la care s-a renunțat pe nesimțite. Sărbătoriți ca poeți, Gheorghe Ionescu Gion, Dinu Ianculescu, Ion Marinescu și Arcadie Donos și-au ascultat poeziile recitate de colegi (Leopoldina Bălănuță, Monica Ghiuță, Ileana Dunăreanu, Mitică Popescu, Mișu Dinvale) sau și le-au recitat singuri. În excelentul recital susținut de Leopoldina Bălănuță, poeziile lui Gheorghe Ionescu Gion au apărut (surprinzător pentru cei care le cunoșteau mai puțin) la adevărata lor valoare și însemnătate. Partea muzicală a fost susținută de mai vechii și devotații membri ai cenaclului: Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Mircea Vintilă, Cornel Ionescu, Erika Jozsa, Carol Horvath, Dan Chebac și de Gigi Nița, debutant, adus cu mari sacrificii și promisiuni de glorie de la Cluj de către George Stanca. A mai cîntat și Vali Sterian dar nu ca de obicei cu prietenul său Carmen Marian, ci cu logodnica sa Carmen Cula. Adrian Păunescu a recitat un grupaj de poeme cu care a ridicat la peste 60 (!) numărul poeziilor serii.

A fost încă o seară în care arta adevărată s-a impus prin semnificațiile ei majore care depășesc entuziasmele de moment.

Dorin TUDORAN

Răspunzînd invitației **Liceului industrial «Spiru Haret»** din București, marți 19 februarie, cîțiva din membrii Cenaclului «Flacăra» au fost oaspeții liceului. După ce au luat cunoștință de unele dintre realizările elevilor, invitații au oferit acestora un program de muzică, poezie și proză. La întrebările elevilor au răspuns Adrian Păunescu și George Stanca, redactorul paginii de muzică a revistei. Au cîntat Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Dan Chebac, Gigi Nița, Cornel Ionescu, Carmen Cula și Vali Sterian. Au citit versuri Dorin Tudoran, Adrian Păunescu iar proză Eugen Seceleanu.

TURNIR

Printre altele
eu duc lupte mari
cu pescărușii
Pe această plajă
a neasemuitei luni septembrie
dimineața eu încerc să șterg
urmele lor
iar ei șterg noaptea urma mea

Iată și ziua decisivă
Hei, pescărușii,
prea multe sînt urmele
voastre
față de urma mea.
Plec astăzi
Ați cîștigat
prin abandon.

Ion Marinescu

ÎN GRĂDINĂ...

Aceasta s-a întîmplat în grădină, ține minte —
Cădeau merele coapte, copite surde în pămîntul mort –
Mi-am pus prea puternic atunci întrebarea:
— Dar eu cine sînt? ca o piedică pusă pe neașteptate...

Am simțit, în cădere, cum se strecoară viermele-n hrană —
Deasupra mea grădina, copite surde, pierdea merele coapte

Arcadie Donos

DE NU EȘTI LAȘ, SAU NU EȘTI UN TÎLHAR,

Nu poți să fii atît de înțelept
încît văzînd că drumul nu e drept,
Să-ți socotești, cuvîntul în zadar.

Cuvîntul și știința sînt un dar
Pe care ești dator să-l dăruiești
Viața să ajuți cu propriu-ți har
Precum din harul altora trăiești.

Chiar dacă printre surzi ești lepădat
Și vei sfîrși țărît în grea văpaie,
Sau cu păduchi și rîie jos pe paie
Nu-i drept să taci cînd este de strigat.

Căci glasul ce nu poate să împungă
Urechile cu cîlți și cu inel
E liber sus la soare să ajungă
Și de acolo, înapoi cu el.

Cînd gîndurile buzele îți coase
Îngroapă-te cu mîinile pe piept,
Altfel chiar de te speli, cît de deștept
Pe tine carnea începe să miroase

Gheorghe Ionescu Gion

LA MIJLOCUL NOPȚII...

La mijlocul nopții pe un talger pun
jumătate graba timpului băut,
jumătate golul încă neumplut
de împreunarea răului cu bun.

Riuri peste care văzu-mi și-a trecut
pînă-n sare urma, țipă să le-adun.
Unde sînteți goane, goarna s-o mai sun
cînd rămîne codrul întristat și mut?

O, atît de multă miere-i îndărăt.
Noaptea înlăuntrul căreia mă-nscriu
dă pe dinafară pînă nu mai văd

albul dimineții și mă fac tîrziu
sub acoperișul apăsat de-omăt
și podeaua scursă în pămîntul viu.

Dinu Ianculescu

Luni, 25 februarie, Cenaclul Flacăra este invitatul Academiei «Ștefan Gheorghiu» pentru pregătirea cadrelor de conducere a activității de partid, social-politice, economice și administrației de stat, **din București. Întîlnirea va începe la ora 17,30 în sediul din Șoseaua Odăi, nr. 20. Invitațiile pot fi solicitate și obținute numai luni, 25 februarie, între orele 11 și 14, la redacția revistei «Flacăra».**

Revelația serii — Leopoldina Bălănuță.

O felie de viață ca o felie de pîine

Ascult. Îl ascult cu ochii ațintiți pe imaginile sale interioare cărora le dă realitate nu numai cu vorbele, dar și cu o gestică anume, cu priviri anume. Unește arătătorul cu degetul cel mare de la stînga și descrie cu ea contururi, completează, ajutîndu-se de palma dreaptă care despică aerul în alte linii și se uită la ceea ce a prins viață în eter. Este timpul său trăit timpul îndelungat al muncii, al meseriei. La 13 mai omul din fața mea va împlini 50 de ani. O cifră rotundă, o sferă a maturității. Din cei 50, 36 de ani înseamnă muncă, încheindu-și copilăria prematur la 14 ani, din cei 36, 33 de ani — cît o tinerețe, — înseamnă un timp trăit intens, înseamnă o meserie-vocație, o meserie-chemare, o meserie-talent și ambiția excepției, la «Electronica». Nu vă contrariați chiar dacă Uzinele «Electronica» din Șoseaua Baicului, din spatele Gării de Est au căpătat această denumire, proprie cu ceea ce deveniseră și mai ales cu ceea ce urmau a fi în 1961, ele existau în partea - oevenire a fabricii «Radio popular» care a fabricat primul radio românesc — românesc de la concepție și proiectare pînă la finalitatea lui ca aparat, radio numit «Operetа», în 1958 —, care cu 10 ani în urmă devenise «Radio popular» prin naționalizare. Deci, la 17 ani, în 1941, în plin război, după ce plecase ca ucenic de la Atelierele Frantz-Tornay, care se militarizaseră (lucrau pentru nemți armament), și-a început meseria de strungar.

Îmi vorbește despre viața sa, dar al cărei traiect, ca al fiecăruia dintre noi, nu se poate desprinde de istorie, de destinele tuturor românilor. Îmi povestește cum a fost bombardată Capitala, cum a fost la retragerea trupelor germane din București, — fabrica era în apropiere de uzinele «Malaxa» și de Arsenal, puncte atît de strategice —, îmi vorbește despre cum au obligat ei, muncitorii, pe patron, după 1944 să le dea fondurile necesare pentru crearea unui economat, îmi relatează cum au făcut naționalizarea. Înce puse o trăminitare mare în fabrică. Pînă atunci aprovizionarea cu piese era făcută din străinătate, aici doar le montam. Trebuia să le asimilăm, să ne facem singuri piesele. Trebuia să ne bazăm pe oamenii noștri, pe cei talentați, pe cei pricepuți. Atunci am trecut la matrițerie. Strungari erau destui, n-aveam matrițeri care să realizeze forma piesei». Face o paranteză și-mi spune că «matrițeria este ceva foarte deosebit. Foarte interesant. Esti ca un artist, ca un sculptor, după forma ta se toarnă în bronz statuia. Și e foarte productivă. Să vezi că matrița ta, opera ta, se introduce pe o bandă, la un capăt, iar la celălalt ies sute de mii de piese».

Ține minte perfect acum, după atîția ani, care a fost prima matriță făcută. Ține minte perfect prima matriță făcută pentru piese radio. Și i s-a întîmplat, ca multora dintre noi, ca printr-o mică și primă victorie să-și descopere o vocație. Fostul copil care citea, cu mintea înfierbîntată de proiecte, pe cîmp, în groapa Vergului, azi cartierul preabinecunoscut Balta Albă, «Ziarul științelor și călătoriilor», copilul care visase să urmeze la bele-arte sculptura, se redeșteaptă. Începe să gîndească original și începe să creeze în domeniul muncii lui.

Prima inovație înscrisă în registrul uzinei poartă numele matrițerului RĂDUCAN IONEL și era foarte curînd după naționalizare. (i-au urmat altele, peste 20.) Și nu era un fleac. Sîrma de cositor cu care se făcea conexiunea pieselor se fabrica greoi foarte complicat, rudimentar, prin forjă și laminare la strung. Se realizau cam 8 kilograme de sîrmă în 8 ore de lucru. Matrițerul gîndește și realizează o bandă rulantă, la un capăt cu un recipient de cositor topit cu o curgere subțire continuă, iar la celălalt cădea sîrma direct în formă de colac. 200 kilograme la 8 ore. Fără strung, fără forjă, fără 3 oameni.

Prima invenție înregistrată în registrul Uzinelor «Electronica» poartă numele matrițerului Răducan Ionel. Invenție? Da, invenție, brevetată ca atare. A realizat-o singur, de la ideea de proiect, și de la proiect la mașina «în carne și oase», o mașină automată pentru tăiat la diferite lungimi, pentru curățit la capete și numărat, totodată, conexiunile pieselor din aparatele de radio. Se obțineau 48 000 de bucăți în 8 ore, adică treaba a 10 femei. De fapt, recunoaște că ideea, mobilul frămîntării minții, i-a dat-o o muncitoare. A venit într-o zi la dînsul cu degetele sîngerînde, zdrelite — curățatul de cauciucul izolator de la capetele sîrmelor de conexiune se făcea cu mîna — și i-a rugat să se gîndească el, inovatorul, la ele, să încerce poate un cleste, o foarfecă, acolo ceva. Iar el le-a făcut o mașină automată.

— Dar cum ați reușit? Presupune să știi multă fizică, mecanică, matematică?

— Cu logica. Realizam întîi mintal mișcările pe care ar fi trebuit să le facă mașina. Descopeream un mecanism, făceam o schiță. Și așa pînă am descoperit, mecanism cu mecanism, după funcțiile mașinii și apoi cum să lucreze ele în ansamblu cum să stea, în ce ordine, pe un cadru.

— Practic, mașina concretă cum ați realizat-o singur?

— Asta mi-a fost cel mai puțin greu. Fiindcă știu mecanică, strungărie, matrițerie. Știu să lucrez la raboteză, la frezăr la strung, la tratamente termice. Mi-a plăcut să învăț toate meseriile. Pentru că m-au interesat.

— Sînteți, adică, un meseriaș complex. De ce credeți dumneavoastră că azi nu mai sînt printre tineri asemenea meseriași complecși?

— Sincer să vă spun?

— Altfel ce rost ar fi avut întrebarea?

— Nu-s ei de vină. Modernismul ăsta — vă rog să scrieți modernism, nu mod modern — de divizare foarte îngustă a muncii, pe faze de lucru, i-a adus aici. De pildă, la noi. Ajunge ca un muncitor cu munca foarte divizată la bandă, să nu știe să facă mai mult de 2-3 operații. Și poate să stea așa pînă la pensie. Și pierdem, domnule, geniile. Să știți că există și genii ale meseriilor, așa cum există genii în arte, în științe.

— Sînt absolut de acord, dar se pare că se ivesc la fel de greu ca și în domeniile amintite de dumneavoastră.

— Pentru că nu-i ajutăm să se descopere.

— Și ce-am putea să facem, de pildă?

— Să iau iarăși exemplul de la noi din uzină, unde cunosc cel mai bine. Urmărind bine o masă de tineri, observi că sînt unii care nu pot face altceva decît aceste operații simple, oricît i-am pregăti, și sînt puțini alții, la extremitatea cealaltă, îndeminatici, talentați, cu minți ascuțite care vor să știe mai mult, care vor să învețe totul, care deprind rapid faze complicate de lucru, care creează. De-aci s-ar naște geniile în meserie. Dar ei ce pot să ajungă? Ajung reglori ori, în cel mai bun caz, termină liceul la seral, se duc la facultate și revin ingineri. Tobă de cunoștințe teoretice și le mai trebuie alți 5-6 ani de fabrică să devină ingineri electroniști cu adevărat. Ciclul se încheie. Or, cred eu, nu de ingineri ducem lipsă, ci de muncitori complecși.

— Vă întreb încă o dată, cum îi putem avea?

— Păi, tocmai voiam să vă spun. Ar trebui ca de această categorie de vîrf care se remarcă să se ocupe cineva în mod special. Noi, fabrica, nu. N-avem timp. Nu putem. Întîi e planul, sînt greutățile și problemele inerente de muncă, apoi n-avem unde să-i punem, să le dăm acele locuri de muncă pe potrivă. Cînd au depășit faza «Electronica» să poată exista posibilitatea să fie rotați, avansați în meserie. Prin niște examinări și serioase testări să fie trecuți altundeva, într-o fabrică mai complexă, la o muncă mai complicată. Rocada lor, circuitul nu pot fi numai în aceeași întreprindere, ci între fabrici de profil asemănător. Iar cei care să i urmărească să fie specialiști pregătiți anume, poate într-un laborator de orientare profesională. Sigur că nu e simplu, dar ar fi un cîștig pentru industria noastră pe de o parte, și pentru muncitor pe de alta. Este strict părerea mea și pot oricînd s-o apăr și s-o susțin cu argumente. Să știți că mă gîndesc mult la tineret, la tinerii cu care lucrez cu ei — media de vîrstă la «Electronica», precum cunoașteți, este 22-23 de ani. De mulți ani — ca șef de secție, șef de atelier, ca secretar de partid — îi urmăresc și le știu problemele.

— E foarte frumos ce spuneți, dar ca tată nu tindeți ca fiul dumneavoastră să ajungă inginer?

— Nu. Singurul meu băiat — mai am două fete mai mari ca el — va veni în vara asta în uzină ca muncitor, tot ca matriter de la școala profesională a Grupului școlar electronic.

Mai discutăm despre copiii săi, despre soția sa — au fost colegi odinioară — acum Virginia Răducan lucrează tot în electronică, la F.E.M.I., și totul, totul se rotește între marginile celor 33 de ani. Dislocasem împreună, din viața sa de 50 de ani, o mare felie. O felie de viață. Bună, curată și neîntinată ca o felie de pîine. A unuia dintre eroii timpului nostru. Din 1971 este Erou al Muncii Socialiste. Peste, nu mai am — nu mai pot, de fapt de adăugat nimic.

Cici IORDACHE

caut o săbiuță din carton

Foarte conștient că este băiețel și nu fetiță, Radu-Petruț (3 ani și șapte luni) îmi cere imperativ:

— Tata, să-mi cumperi o mitralieră!

Drept care am luat la rînd, într-o după-amiază, toate magazinele așa-zise de specialitate. Dintr-un început avusesem dubii și încercasem să-l conving pe puști de absurditatea unei asemenea pretenții, ba i-am și strecurat aluzii pacifiste de genul: «Ce să faci cu mitraliera? În cine să tragi? Asta-i jucărie?!» Mi-a răspuns însă inocent și dezarmant: «În lupi!» Astfel că iată-mă întrebînd din om în om, adică din vînzător în vînzător, dacă au de vînzare mitraliere. Sînt repede lămurit: nu se mai găsesc în comerț de luni și luni! Văzîndu-mă dezorientat, cineva de la magazinul zis «A.B.C» mă consolează: să știți, făceau un zgomot asurzitor!

Acasă, întrebarea cade implacabil:

— Mi-ai adus mitralieră?

Încerc să-mi lămuresc băiatul de avantajul unei puști cu dop față de mitralieră. Unde mai pui că însuși titlul «mitralieră» are ceva terifiant și sinistru, fiindcă dacă la vînătoare se merge în general cu pușcă cu două țevi, mitraliera a avut dintr-un început un cu totul alt scop. Nu l-ar mai fi avut. Puștiul însă nu pricepe disocierea și argumentează:

— Da' Costel de ce are?!

După eforturi pedagogice intense, reușesc să-l conving să accepte o pușcă. O pușcă simplă. Cu dop de plută în chip de muniție. Legat cu ață de țeavă. Îi arăt cum se încarcă și — ciudat! — nu mai reușesc să îndrept țeava în poziția inițială. Ceva, pe undeva, s-a strîmbat. Înregistrez privirea ironică a puștiului și accept reprosul:

— Mitralierele sînt din lemn, cu pîrîitoare, nu se strică!

Peste cîteva zile, evoluînd — pesemne — spre un ideal eroic mai pur, băiatul meu îmi zice:

— Tata, să-mi cumperi o sabie!

Îmi dau seama că a intrat în epoca duelurilor și pentru orice eventualitate îmi propun să caut o sabie cît mai inofensivă, dacă se poate din carton. Iau din nou magazinele la rînd, nu uit de «Romarta copiilor», de «Victoria» și «Bucureștii», cu raioanele respective, plus cîteva mari librării și tutungerii centrale care, ultimele — ciudat dar adevărat! — mai «desfac» din cînd în cînd și jucării. Și înregistrez același răspuns: săbii n-avem!

Mă bate gîndul să apelez la un cunoscut, de profesiune actor, care, cine știe, poate descoperă prin recuzita teatrului unde este angajat o sabie care să nu mai folosească nimănui. Bineînțeles, aș refuza o floretă sau o spadă. Caut un gladium. Din carton, desigur. Dar piese cu subiecte antice nu se prea mai joacă. Poate voi avea mai mult noroc la operă. Dar n-am cunoștințe. Nu pot risca un al doilea refuz în fața fiului meu!

Mihai HETCO

P.S. Lăsînd gluma — dacă o luăm drept glumă! — la o parte, problema este serioasă din cale-afară. Unde sînt jucăriile pentru băieții de pînă la 5, 6 ani? Unde sînt căluții de lemn, săbiile, puștile, soldații de plumb etc., etc. Ori se consideră că o mașinuță — scumpă dealtfel — și o minge — așijderea și nu din cale-afară de rotundă, sînt tot ce-și poate dori un băiețel?

un sat, O FEMEIE

OLIMPIA RAIA, CEA MAI TÎNĂRĂ FEMEIE PRIMAR DIN ȚARĂ

Ostra, județul Suceava, la 20 kilometri de Gura Humorului. O așezare de munte, cu mineri, țărani și o femeie primar de vreo 22 de ani. Masa ei de lucru nu se află la Consiliul popular, ci...

...La patiserie

— V-au venit prăjiturile? Da, bine. Pe un raft să așezați toate noutățile. Perdeaua asta de ce ați pus-o? Să nu vă mai văd din stradă și să nu mă vedeți? Bere mai e? Bine. Plăcinte de ce nu faceți? («Mai întîi să vină brînza» — exclamă un cinic anonim dintr-un colț.)

...La măcelărie

— Curge caloriferul! Așa bărbat ești mata că nu știi să strîngi un calorifer?

— N-am cheie.

— Caută. Doar avem atîți mecanici de mină pe aici.

...La pîine

— Ha! Un' ți-e halatul? Intermediara e frumoasă...

O voce:

— Tovarășă primar, te-am pomenit ieri cu sănătate. Faci bine la om.

Altă voce:

— N-avem apă caldă cînd ne trebuie. Mai bine s-o oprească dimineața și să-i dea drumul seara.

— O să planificăm așa. Sau întîi să facem o consfătuire, să vedem ce spun și alții

...La aprozar

— Gogonele mai aveți? Bun. Luați seama să nu înghețe butoaiele de afară. Și prețurile unde-s? Nu le văd afișate.

...La grădiniță

— Vedeți, peste tot flori. Liliana, ce-ați făcut voi azi?

— Noi astăzi am făcut activitate de numărare.

...La băcănie

— Drojdie încă n-ați adus?

— Am dat comandă. Nici scorțișoară nu avem. În schimb ne-au venit varză tocată și vin de masă. Am adus ceapă și roșii, ne-au promis ouă, usturoi, prune uscate și bere.

— Beție să nu faceți aici că e vai de voi

O voce de după colț:

— Tovarășă primar! A născut! Are un băiat.

— Nu-i dai lui taică-su actele de la primărie pînă nu-ți face cinste cu șapte kile de coniac. (Aparte). Glumesc. Dar atîta și-a dorit băiat.

...La dispensar

— Hm, coadă la stomatolog! Nu-i aici doctorul? Lucrează și el pe pofte?

— Nu, nu. A zis că are treabă.

— Haidem la etaj. Ce se aude cu incubatorul?

— Ne-ar trebui un tub de oxigen

— Luăm de la mineri. Tot au ei tuburi pentru salvare. De acu' o să ajute la salvarea sugarilor în incubator. Și să puneți perdele!

...Pe drum

— Ești electrician. Vezi că ieri noapte, la dispensar, la luminare au născut femeile.

— Transformatorul e mic, consumu-i mare și se arde siguranța.

...În fața brutăriei

— Uite ce pățesc într-o seară. Vin aci în control. Ce să vezi? Pîine albă deloc, semi, tot deloc. «Păi n-am avut combustibil», se scuză șeful. «Într-o oră să-l aduci. Din piatră seacă». «N-am de unde. E 10 noaptea». «Cînd ai constatat că e pe terminate combustibilul, trebuia să mă informezi. Împrumutam eu un butoiaș de la vecin. Așa, tu stai pasiv și te mulțumești să faci numai pîine neagră. Mîine în zori vin din nou! Să văd pîine albă și semi!» S-a dus omul în toiul nopții, a sculat niște gestionari sau nu știu ce-o fi făcut, dar la unu noaptea s-a întors cu tot ce trebuia. Dimineața am găsit pîine de toate felurile. Vedeți, eu am promis oamenilor că vor avea pîine. Dacă nu-mi țin promisiunile, cad de fazan, ei nu mai au încredere în mine și totul se duce pe copcă. Pe cei care nu-și fac datoria îi calc pe coadă. De cînd sînt ei n-au fost așa călcați pe coadă.

EU N-AM NEVOIE ACI DE MĂNĂSTIRE

Iată-ne la primărie.

— Trebuie să semnați legitimațiile pentru echipele de control obștesc.

— Da, că bine zici. Asta pentru gogoșărie, asta pentru bufet... pentru magazinul de pîine, lactate, centrul de lapte... (și în timp ce semnează): Ce spuneți de cometă? E doar la 750 kilometri de soare. Tare aproape.

Oamenii au plecat. Sîntem singuri la Consiliul popular. Olimpia Raia, primărița, tovarășa primar, doamna primar, are puțintel timp să răsufle, să mediteze cu glas tare, să răspundă sau să prevină întrebări. Este monologul în fapt de seară al unei tinere, foarte tinere femei care s-a identificat cu obștea:

— Problemele curg cu duiumul.

Cînd m-au ales, mi s-a părut c-o să fie ușor. Am zis: «la aduceți aci pe masă toate legile, să le citesc și eu». Mi-au adus cărțile: un vraf. Am plîns și m-am gîndit: «n-am să pot!» Să refuz? Ce-o să zică lumea? Așa că am încercat. Și am fost alături de ei și la bine, și la rău.

Ostra noastră nu e nici sat, nici orășel. E o așezare de mineri și de țărani. Minerii lucrează la Leșu Ursului, țăranii — primprejur. Nu cu mulți ani în urmă Ostra noastră nu era decît un drum pe unde treceau căruțe; cîteva case de o parte și de alta a drumului. Trecea și o drezină. Abia prin 1966 s-a ridicat primul bloc pentru muncitori. Nu știu cine cum s-a gîndit, dar cînd totul a fost gata; minerii s-au trezit fără nici un magazin, fără nici o dotare social-culturală. Nici tu cantină, nici tu dispensar, nici nimic. Atunci, de nevoie, s-au instalat cîteva puncte comerciale în apartamentele de la parterul unor blocuri; cantina actuală e de fapt cantina de organizare a fostului șantier, trecută bineînțeles sub o nouă administrație.

Dispensarul l-am instalat recent într-un bloc de locuințe, creșa la fel. Mamele nasc într-un apartament, dinții se scot în altul, incubatorul va fi în altul și tot așa. Pare ciudat că nimeni nu s-a gîndit că minerii au nevoie și de altceva în afară de case de locuit, dar așa a fost. Pînă la urmă ne-am descurcat și nu tocmai rău.

Acum cîteva luni cooperația a deschis un bazar, de fapt un microcomplex comercial, bine organizat și aprovizionat. Mă duc mereu pe acolo.

Dar cu asta nu s-a soluționat totul. E adevărat, s-au realizat la noi lucruri pe dorința omului, dar nu suficient. Eu n-am nevoie aci de mănăstire.

ȘI VĂ ANUNȚ CĂ MĂ DUC ÎN LUME

— Nu există la noi — oftează Olimpia Raia — un complex de deservire cu ateliere meșteșugărești, coafură, în fine cu tot dichisul. Și unde mai pui că un asemenea complex ar da de lucru și unui număr de femei. Cele care vor să muncească n-au unde. Li se spune: «Mergeți la filatură la Cîmpulung sau la Gura Humorului», dar pînă acolo e departe și familiile sînt aici. E o problemă socială. Dar să continui: la Ostra n-avem nici club, nici restaurant, pentru un pahar de vorbă. Căci omul are nevoie și de un pahar de vorbă, nu numai de vin. Mai important decît restaurantul, ne trebuie o școală nouă, bună pentru zilele noastre, pentru populația Ostrei în plină creștere. Moldova Nouă e de pe acum orășel minier; și noi tindem la asta, însă mai avem pînă atunci.

Faptul că n-avem un club cumsecade, nici școală nouă, nici complex de deservire ne stînjenește în munca de educație. Cu televizorul nu ajungi prea departe. Oamenii lăsați de capul lor — neavînd unde să se adune, să vizioneze un spectacol, să mai schimbe o vorbă — se mai îmbată, mai calcă strîmb. Cîte și mai cîte nu se întîmplă!

Mi-aduc aminte, discutam odată la consiliu cu deputații despre schița de sistematizare a Ostrei. Dă buzna înăuntru o femeie și-mi spune:

«Plec. Las bărbatul și copiii și vă anunț că mă duc în lume».

Și încă ăsta a fost un caz fericit. Alții, fără să anunțe nimic dinainte, îmi depun copiii plocon la consiliu, și după aceea ia-i de unde nu-s.

Nu vreau să spun că se întîmplă des asemenea bazaconii. Și totuși... Sau altele de-astea. Deunăzi mă duc să controlez starea unui apartament despre care primisem cîteva plîngeri. Locatarei pînă nu demult îi cînta greierele în călciie și acum se crede doamnă, că stă la bloc. Ce mai doamnă! Geamuri sparte, murdărie pînă și sub chiuvetă, butelia vîndută, sticle goale pretutindeni, ca după chef. Și doamna avea patru copii! Cel mai mic, sub un an, zăcea învelit într-o șubă. Era a doua zi după salariu și nici ea, nici soțul n-aveau un ban în casă. Ce să fi făcut? Să le fi dat amendă? M-am gîndit că erau și așa destul de nenorociți. Le-am repezit cîteva cuvinte bine simțite și i-am spus asistentului igienist care mă însoțea: «Dică, vezi copilul cum arată? Ia-l și să-l speli lună».

Peste o lună-două scena s-a repetat...

În alt apartament de trei camere, altă istorie. Copiii dormeau în bucătărie, părinții în dormitor, camera din mijloc fusese închiriată la două păsări călătoare, iar sufrageria era folosită ca sală de dans. De atîta dans căzuse și tencuiala de pe pereți! Cînd am văzut pe mamă beată și pe copii murdari și dezbrăcați, am vrut să-i trag o bătaie așa, ca de la femeie la femeie.

VITORIA LIPAN N-O FI TRECUT ȘI PRIN ACESTE LOCURI?

— Asemenea cazuri ca acele pe care vi le-am relatat sînt rare, extreme, dar ele există și trebuie să ne dea de gîndit — continuă Olimpia Raia. Totul depinde de club, de școală, de complex, de noi. Ce n-avem vom avea și o să vedeți ce frumos se va dezvolta Ostra noastră.

Mă gîndesc cu plăcere la viitor. Există un drum forestier care merge pînă la Arșița Băieșescului. Dacă s-ar extinde, ar face legătura cu Borca. Vară mă plimb pe dealuri, pe munții noștri. Am avut discuții cu ciobanii din sat: Vitoria Lipan n-o fi trecut și prin aceste locuri? Neapărat a trecut,cred ei. Sau dacă nu ea, Sadoveanu

Să revin la munca mea. E grea, dar îmi place. Totul e să nu înșeli încrederea oamenilor, că altfel e tare rău. Așta mi-e crezul. V-o spun eu, Olimpia Raia, primarul Ostrei. Și vă rog să mai poftiți pe la noi.

Lionel NIȚESCU

VIAȚA CĂRȚILOR

pietre vii

Am mai avut prilejul să ne referim la activitatea publicistică a lui Mircea Maliță, care a început de fapt cu note de călătorie, mici eseuri prilejuite de voiajurile autorului. Citite cu atenție, ele apar mai degrabă un «memorial», de tipul practicat la noi în epoca modernă, la începutul secolului trecut, cu funcție pedagogică, în sensul educației sociale, voind să îndrume și să edifice pe cititor cu privire la marile valori ale lumii. Este vorba mai puțin de reportaj, cît de o discuție liberă asupra devenirii istorice și a sarcinilor omului, așa cum au fost descifrate în realizările de aiurea, pentru a fi înțelese și asumate de către compatrioți, în primul rînd. Dedicația recentului volumaș de la *Eminescu, Pietre vii:* «Castorului Lummi», are tocmai semnificația solidarității umane, a caracterului unitar și transmisibil, încorporat în toate monumentele civilizațiilor care s-au perindat prin istorie. Scrisul lui Mircea Maliță, agreabil cum pare, vine dintr-un sentiment de adîncă responsabilitate socială, și va trebui să-l socotim pe acest autor la capitolul militanților declarați, cu o notă de utilitarism, propriemomentului de construcție și deschideri către lume, așa cum le vedem în politica de astăzi a României. El pornește de la ideea că civilizația reclamă un om pozitiv, înarmat cu spirit științific, de la premisa că tot ceea ce a fost creat vreodată și a sprijinit viața oamenilor vine dintr-un asemenea resort. Demonstrația înseamnă și căutarea de soluții, propunere de teme pentru gîndire, într-un cuvînt: acțiune îndeajuns de mult, pentru a îndepărta imaginea juisorului, a celui care se bucură de vederea lucrurilor frumoase, și a o înlocui cu aceea a muncitorului tensionat, întotdeauna preocupat de realizarea binelui social, Mircea Maliță propune astfel o etică a călătoriei, ca formulă inițiatică, pe care trebuie s-o meriți, prin ridicare a conștiinței la marile scopuri ale umanității și prin concentrare a energiei, pentru a face posibilă realizarea lor. Ne aflăm departe de pseudointelectualul extins pe meridian, care vede «în fuga trenului» sau între două avioane și țițîle de uimire! *Pietre vii* poate fi citită ca o carte din seria *Aurului cenușiu*, dacă treci peste modul narativ de abordare a materiei. O mai veche declarație a autorului: «Nu sînt multilateral», aflată în convorbirea din *Către un tînăr*, Editura politică, 1971, apare pe deplin justificată.

Viitorologul proiectat în istorie a pierdut totuși înclinația polemică din *Aurul cenușiu*, opțiunea partizană, privind lumea cu mai multă serenitate, spre cîștigul cărții. Marele iubitor de artă și de poezie se dezvăluie încă reticent, dar indiscutabil, ca în *Emirul și poetul*, cu moto unificator din Ion Barbu: «Pentru mine poezia este o prelungire a geometriei». Povestea moșului Vainamoinen, din *Kalevala*, care și-a construit o luntre prin puterea cuvîntului, apoi celelalte exemple cu privire la funcția ezoterică a versului, culminează în «pilda» cu Hafiz, înfruntîndu-l pe emir și oferind cu generozitate Samarkanduri și Buhare imaginare, în schimbul aluniței de pe obrazul iubitei. Există în *Pietre vii* o discretă exaltare a frumosului, convingerea că el asigură durabilitate înfăptuirilor omenești și chiar excepționalelor cuceriri ale științei, cărora Mircea Maliță le caută urma peste tot. Ce s-ar fi întîmplat cu toți calculatorii obscuri, dar merituoși, cu profesorii de matematici și doctorii mirabili, pomeniți cu venerație, dacă nu ar fi fost construită catedrala de la Chartres? Urma trecerii noastre este mai adîncă și trăiește mai viu, dacă se încarcă de freamătul acela fără de moarte al lucrurilor frumoase. Chiar inteligența, oricît de mare, este stearpă, în lipsa puterii de a plăsmui și de a înfățișa pentru totdeauna arătarea și chipul cel adevărat al lumii.

Dealtfel, problema raporturilor dintre științe și arte constituie o adevărată obsesie a secolului, din păcate sub forma unei competiții a orgoliilor. Veacuri de-a rîndul, gradul de umanitate era măsurat prin nivelul atins de cultura umanistă. Funcția imaginativă a omului era acaparată mai ales de literatură, deși termenul a denumit pînă în secolul al XVIII-lea numai cunoștințe, iar nu vreo facultate creatoare. A poseda literatură ținea locul lui «a crea» și însemna că personajul înzestrat cu așa ceva era un bun cunoscător al clasicilor. Originalitatea era trecută în rîndul defectelor. Abia romantismul a exaltat forța plăsmuitoare a omului. Reacția antiromantică a fost însă una pozitivă, prelungită pînă la reticența oamenilor de știință actuali, care proclamă suveranitatea limbajului matematic. Cearta este în principiu inutilă, și îmi amintesc de Oppenheimer, copleșit de măreția omului, atunci cînd a declanșat energia atomică. Savantul nu a murmurat termenii vreunei ecuații, ci versuri din *Bhogovad Gita*. Unul dintre cei mai străluciți cercetători din generația tînără, doctor inginer Petre T. Frangopol, de la Institutul de fizică atomică, prieten de lungi dialoguri pe această temă, crede că dihotomia se datorează prea multilor diletanți refugiați în artă. El cultivă preocupările umaniste din teamă de efort, uitînd că însuși scrisul literar este astăzi un domeniu cercetat cu mijloace pozitive. De aceea este remarcabil efortul lui Mircea Maliță de a reface unitatea de conștiință a omului, prin educație științifică și artistică, în armonie firească. Omul de astăzi nu mai poate fi conceput în afara limbajelor create de știință. Pînă și substanța lui morală este întărită de pasiunea pentru adevăr și de vocația constructivă a civilizației actuale.

Pietre vii este o carte mai limpede și din punctul de vedere al opțiunilor autorului. Raționalistul se prelungește în istorie, luînd partea întreprinderilor generoase, menite să ajute progresul minții și al tuturor facultăților umane, într-un spirit de înțelegere adîncă a condițiilor specifice. Relativismul său este un corolar al bunului-simț, fără să se convertească în scepticism, deși rămîne o pavăză împotriva fanatismului stricător de linii și a voluntarismului contemplat în războaie distrugătoare și în fenomenele de opresiune a spiritului. «Înflorirea maxima a unei culturi stă în momentul ei generos și tolerant», spune Mircea Maliță, cu una din formulările care-i plac cel mai mult, închizînd un simbure aforistic în propoziția lapidară, ca o axiomă din matematicile preaiubite. Autorul pare uneori fascinat de adevărurile simple, de înțelepciunea obștească, iar știința este supusă examenului colectivității, cerîndu-i-se proba că se află alături de om. Intuiția, hulită altădată, este restaurată sub forma gustului artistic. În acest sens, *Pietre vii* completează *Aurul cenușiu*, ca să nu spunem deschis că îl contrazice. Chiar stilul meditației se schimbă, de la propoziția scurtă și nervoasă a discursurilor din precedentul volum pînă la cadența poematică a evocărilor de acum. Un văl de «frumusețe» a coborît peste lumea austeră a lui Mircea Maliță, iar matematicianul și diplomatul își oprește tot mai des privirile asupra pilpîirilor din lucruri ce păreau moarte. Pietrele sînt vii pentru că sînt cercetate cu un instrument care le însuflețește. Pentru matematică sau pentru fizică, ele ar fi rămas inerte. Mai mult, autorul devine sensibil la tendința aleatorie din istoria umană, așa cum apare în dialogul *Perși*. Calculul eventualităților este cel mai adesea insuficient în ceea ce-l privește pe om și rămîne întotdeauna posibilitatea imprevizibilului. Opinia noastră este că istoria face apel mai cu seamă la această sursă, ceea ce amendează radical speculațiile viitorologilor.

Pietre vii are unda de gravitate și misterul cărților memorabile. Autorului îi lipsește încă desfășurarea mijloacelor și pacienta de a construi, pentru a da formă definitivă obsesiilor sale culturale și a cuprinde întreg adevărul pe care îl gîndește, despre om și despre lucrările sale, dar aceste «pietre» anunță deja un calm de bun augur pentru un eseist de mari resurse.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

RECENZIE

dorina rădulescu: vîrtej

Într-o proză, cu nu mult peste două sute de pagini, Dorina Rădulescu urmărește destinul unei femei pe parcursul, cu aproximație, a patru decenii. Timp în care în peisajul social al țării s-au produs nenumărate seisme și răsturnări, culminînd cu alungarea hitleriștilor și cu acțiunile imediate pentru facerea unei lumi noi. Primul război mondial, crizele economice, mișcările muncitorești, dictatura regală, încercările de fascizare a țării, regimul antonescian, intrarea silnică alături de Germania hitleristă în cea de-a doua mare conflagrație, eliberarea, lupta maselor populare pentru instaurarea unei orînduiri cu adevărat democrate constituie vastul fundal social al evoluției personajului central feminin din *Virtej*. (Ed. Cartea Românească). După cum se vede, o densă încărcătură istorică e cuprinsă în paginile romanului. Autoarea însă nu s-a lăsat intimidată de eveniment, de grava lui istorie, ci cu o mare capacitate de simplificare sau de esențializare, l-a redus la datul strict necesar pentru împlinirea literară a eroinei sale. Așa că romanul, deși are implicate multiple elemente sociale, nu are caracterul unei fresce, el rămînînd unul al formației unui caracter uman.

În *Virtej* nu avem de-a face cu un caracter de excepție. Dorina Rădulescu nu și-a propus să ridice statuar personalitatea unei femei în afară de serie. Personajul său feminin nu e hărăzit unui destin excepțional. El nu înfruntă istoria cu atributele singulare ale eroului. Surprinsă de *vîrtejul* evenimentelor, Duduța nu cade învinsă datorită unui bun-simț nativ și consolidat, de-a lungul timpului, de o viață care departe de a-i fi deschis porțile huzurului, l-a ținut ochii treji asupra umilințelor morale și materiale la care erau supuși atîția oameni din jurul ei. Dacă e să-i desprindem o trăsătură ce o caracterizează mai din plin e aceea a devotamentului. A devotamentului pentru bine și adevăr ce le intuia puritatea sufletului său. Părăsită din fragedă pruncie de o mamă ce n-a dorit-o, apoi crescută cîțiva ani de bunici într-un tîrg moldovenesc, luată, în cele din urmă, la București de părinți. Duduța renunță la micile ei bucurii de copil și adolescentă pentru a înlesni viața părinților și surorilor ei. Intrată ca practicantă într-un mare magazin bucureștean, duce aceeași viață măruntă și de renunțări. Ca o recompensă pentru cenușiul destinului, întîlnește un student comunist, cu care începe o mare și sinceră dragoste. Punînd-o cu tact și prudență în legătură cu mișcarea ilegală a partidului, studentul îi legitimează, printr-o mai adecuată înțelegere a realității, înclinarea fetei spre bine și devotament. Venind cel de-al doilea război mondial, «vîrtejul» întîmplărilor care o fac să fie departe de țară, o desparte, pentru un timp, de marea ei dragoste. În peregrinările la care e supusă, unele destul de dramatice, Duduța nu e părăsită nici un moment de dubla ei speranță: întoarcerea în țară și regăsirea «omului pe care-l iubește».

Dorina Rădulescu a izbutit un roman de o construcție simplă, dar nu schematică. Claritatea liniilor epice, frumos gîndite, conferă cărții fluență. Romanul e scris cursiv, autoarea denotînd virtuozitate în condensarea timpului în care se derulează acțiunea cărții sale. Fără a fi partizanul unor distincțiuni nete între literatura feminină și cea masculină, va trebui însă să subliniem o anumită latură afectivă a prozei Dorinei Rădulescu concretizată în simpatia pe care autoarea o manifestă față de eroină. Ceea ce dă romanului o aură de grație și poezie.

Dotată cu spirit de observație a realității, pe care i l-am cunoscut încă din activitatea ei publicistică, Dorina Rădulescu nu se lasă antrenată în descrierea unor largi tablouri sociale; prozatoarea mai degrabă miniaturizează, recurgînd la notații succinte, sugerîndu-se prin *atmosferă* starea socială. Iată, spre pildă, evocarea reîntoarcerii eroinei în tîrgul copilăriei sale: «În gară, briști prăfuite, povîrnite într-o rînă, așteaptă mușterii. Dimineața e frumoasă, și verdele pomilor — crud și proaspăt. Brișca taie Bulevardul Gării, și Duduței i se pare că vede strada pentru prima dată. Au ocolit un mic scuar îngrădit; este grădina publică a orașului. Ce mare i se părea în copilărie! Au intrat pe uliție din ce în ce mai înguste și mai prăfuite, pînă ce trăsura a cotit pe o stradă. Strada Mare este atît de îngustă, cu case atît de mărunte, încît brișca aceea nenorocită, care o duce, pare un car triumfal, ce trece în goană, cuprinzînd între roți strada și depășind acoperișurile. Nu recunoaște locurile. Casele parcă se înghesuie, să se sprijine unele pe celelalte. Zidurile roase de vreme, obloanele decolorate, acoperișurile cu tinichele proptite în bolovani par mîncate toate de o pecingine veche».

Virtej e romanul unei prozatoare sigure pe mijloacele scrisului.

Traian STOICA

În urmă cu cîteva zile, la librăria «Mihail Sadoveanu» din București, scriitorul Eugen Barbu s-a întîlnit cu cititorii, acordînd autografe pe cel de-al treilea volum din «Caietele Princepelui» și pe romanul «Groapa», ajuns la a șasea ediție.

Foto: C. CIOBOATĂ

CRONICA DEBUTURILOR

lucia negoiță: poeme

Un debut cît mai puțin întîmplător și-a dorit să realizeze autoarea acestui recent volum de poezii tipărit la *Editura Albatros*. Faptul este nu numai evident ci și lăudabil, gîndindu-ne că la noi, astăzi, instituția debutului literar se află sub zodia întîmplării. Atît de mare a fost grija Luciei Negoiță de a ieși în arena literară cu o carte unitară și reprezentativă, încît unele semne ale regizării volumului trec dincolo de pragul convenției pe care o presupune orice act artistic. Începînd cu titlurile sugestive și, uneori, ostentativ poetice *(Se întunecă cel-lalt trup, larbă crudă pe gene, în golul cearcă-nului, săgeata, Aceste fragede mîini grăbite)* și terminînd cu rigoarea construcției fiecărei poezii în parte, nimic nu pare lăsat în voia hazardului. Frumoasa ținută grafică asigurată volumului de către editură întregește efortul autoarei de a debuta nu la întîmplare.

Cu rari excepții, poeziile Luciei Negoiță par a descinde una din cealaltă continuînd o stare poetică dominantă, care primește rareori vecinătatea unui alt unghi de vedere. Lucia Negoiță scrie o poezie care se depune în straturi concentrice, asemeni cercurilor unui trunchi de copac. Este o poezie a veghii într-o lume alunecoasă, o poezie în care itinerarul interior al poetei se desfășoară între mirare, teamă și stingeri lipsite de țipete. Există în poezia Luciei Negoiță o resemnare nobilă *(Atît de aproape era regatul făgăduit/ dincolo de marginea curată a ferestrei,/ prietene preabun, sortită am fost, de veghe,/ să nu se așternă stratul firav de lut)* în fața zilei a cărei măsură o dă tensiunea *(încep este aspățul/ cu carne de om/ mesenii cu spade încinse/ umele nu ți-au pomenit)*. Cînd această tensiune îi pare amenințătoare, poeta o destramă printr-o infuzie de ironie: *«să spunem că sîntem într-o vară/ dezgolită, biciuită cu urări/ preaînțeleaptă (nedefinit timpul acțiunii, neapărat/ cortina violetă și vecinii curioși după gard)»* sau *«zău, ce-ar fi să stingem sfeșnicul/ e prea mult fum»* ori *«noapte bună, domnule arhivar»*.

Poezie în bună măsură livrescă, lirica Luciei Negoiță nu se poate desprinde de ceea ce a fost înainte, poeta avînd în mod evident un cult al antichității, căreia îi supune spre judecată destinul său spiritual: *«auzi-mă, mi-e teamă/ dacă m-ai auzi/ poet de lîngă pînii/ Mediteranei/ silabisind învățătura/ crudă a lui Zenon»*. Procedeul predilect cu care operează poeta mi se pare a fi aglomerarea imagistică: *«Luminați în oasele lungi ale trupului/ vrăjitorește cornul ne soarbe/ în recii pereți, prinși de mîini/ dăm foc ființelor ce viețuiesc în noi/ deodată, aripa de fluture, setea cormoranului/ dorul perechii, verdele amar al frunzei»...*, iar pentru obținerea unui ton ceremonios Lucia Negoiță apelează, fără ostentații, la o frazare veche: *«acestea le-o fost auzit abia după banchet»*, *«pe care ades l-am fost presimțit»*, *«închipuind-o pre ea»*. Rod al unei sensibilități monocorde dar reale, poezia Luciei Negoiță mi se pare a fi, citind-o pe poetă, *«un ou suav lovindu-ne nervii cu rîceala lui»*.

Echilibrată, personală, poezia Luciei Negoiță certifică, oricît de banală ar fi această formulare, apariția unui poet adevărat. Ceea ce îi lipsește azi poeziei Luciei Negoiță pentru a fi mai ușor identificabilă este versul memorabil, emblematic, care s-o particularizeze pregnant.

Dorin TUDORAN

INVITAȚIE LA O DISCUȚIE
DESPRE: FENOMENUL PROASTEI LITERATURI

O literatură constituită numai din piscuri e, fără îndoială, un nonsens, iar a pretinde o astfel de literatură intră în sfera absurdului. Crearea capodoperei nu devine o stare cotidiană nici chiar la scriitorul de geniu, cu atît mai puțin deci producerea ei va fi așteptată cu regularitate de la unul nemiruit cu semnul excepției.

Dar acceptarea acestor axiome nu trebuie să ducă la resemnarea în fața literaturii proaste, sau, ceea ce e și mai grav, chiar la încurajarea ei.

O carte cu merite, chiar dacă nu se înscrie în cadrul producțiilor excepționale, se cuvine a fi apreciată la justa ei valoare, fără a i se exagera calitățile, dar nici a le diminua. E ceea ce a făcut dintotdeauna o critică obiectivă și de bun-simț. Dar se întîmplă, și nu o dată, ca o proză anostă, fără stil, cu o acțiune moale, fruct uscat al unei viziuni fără orizont, secată de viață sau o poezie mimînd stîngaci tehnici revolute, rezultat al veleitarismului grafoman, strecurată în vitrinele librăriilor prin grația unui act editorial lipsit de cea mai elementară exigență să-și găsească exegetul neavizat, pe care să *le* propună ca pe *niște veritabile* creații de artă. Că se scrie și o literatură proastă, faptul, pînă la urmă, nu ne miră. Dar mirarea e că o astfel de literatură se tipărește și că ea e propulsată de o critică indiferentă la scara valorilor. O critică semănătoare de confuzii, care ajută cu generozitate lățirea literaturii deficitare. Se cere scriitorului ca opera lui să fie puternic ancorată în realitățile noastre sociale, dar critica nu arareori ignoră această justificată cerință, condiție a unei arte perene, verificată de toată istoria valorilor literare. Condiție însă care nu se află în atenția permanentă a întregului nostru lot critic. Carență care se poate observa și la unii dintre cei mai prezenți critici ai ceasului de față. De unde acele cronici și recenzii îmbibate fastidios cu tot felul de considerații, chipurile, estetice, dar în care autorii lor uită în ce spațiu și timp au apărut cărțile respective. În acest sens, atemporali poate fi și critica, nu numai o anumită literatură.

Vrem ca în acest loc de pagină să invităm critica, prin condeiele ei cele mai autorizate, să dezbată fenomenul literaturii proaste dezvăluindu-se cauzele ce o generează și indicîndu-se cărțile rebut. Vrem totodată, fără a se renunța la nuanțe și complexitate, să contribuim la dezvoltarea conștiinței critice, fundată pe rigorile unei discipline științifice. Critica, ne gîndim, trebuie să fie la fel de atentă la ceea ce spune și *cum spune scriitorul* în creația sa. Combătîndu-se fenomenul proastei literaturi în cauzele și urmările ei ajutăm considerabil la întreținerea unui climat favorabil apariției unei literaturi meritorii.

Traian STOICA

«luceafărul» : viața pe furate

Un articol așezat pe prima pagină a revistei «Luceafărul» nr. 7 din acest an intitulat «Resursele epicului» demarează nesemnat dar ferm cu: «Cine cercetează colecția «Luceafărul» din anul care a trecut...» Îmi propun să rezist tentației de a mă întreba «chiar, oare cine o cercetează?» dar nu și aceleia de a o cerceta. Oricît de riscant ar fi, oricît de multe impedimente mi-ar atrage acest articol, nu mă pot opri să nu ridic cîteva chestiuni de fond, sînt convins, asupra a ceea ce este și ce cred că ar trebui să fie revista «Luceafărul». De la un timp și nu puțin, revista s-a cufundat într-o cenușie pseudofilozofie asupra condiției și destinului poeziei și prozei, filozofiei înseși, lucruri nu de puține ori îndelung elaborate la restaurantul Uniunii scriitorilor unde unii redactori, se pare își desfășoară programul de lucru. Nu numai din această cauză desigur revista nu este ancorată în viață, nu respiră cu ajutorul oamenilor, este neinteresantă și nici nu-și vinde întreg tirajul. În mod normal, o revistă intitulată «Luceafărul» are datoria să descopere tinere talente, să le călăuzească pașii spre adevăratele probleme ale vieții, să-i susțină consecvent. Dar ce se întîmplă cu «Luceafărul»? În primele 12 numere ale anului trecut, pe o jumătate de pagină la «Debut» ne sînt prezentați Maria Cerchez, Lupu și Mihai Andrei. Prima, are o schiță fadă, în care o femeie așază la infinit paturi și cearșafuri asistată de un tip care «venise pentru ea, pentru Anghelina, pe scara de incendiu acolo sus». În schița lui Mihai Andrei asistăm la jalea iscată de moartea unui bărbat, tată a 10 copii. Laitmotivul schiței «o turmă de lilieci negri cu cruce albă pe piept» este greu de înțeles sau în orice caz nu intră în sfera prozei de care avem nevoie, iar văduva îndoliată strigă spre final: «Nea Fane, dă și mie o găină, nea Fane să le fac tocană, nea Fane, că nu mai am bani». Cine o fi acest misterios nea Fane, de al cărui sprijin se duce atîta lipsă este imposibil de aflat...

Admițînd că prozele sînt bune, că n-am înțeles eu nimic din ele, atunci de ce debutanții aceștia nu mai apar deloc în anul 1973 în revista care începuse să-i consacre? Pe ce criteriu au fost selecționați sau pe ce criterii lucrează revista la publicare? Dar iată o frază din articolul amintit «Resursele epicului»: *...Dar nimeni nu poate tăgădui, dacă are bună credință, constanța unei direcții a revistei în reflectarea situației prozei, o direcție a piedoariei amintite și substanțiale pentru realism, pentru adîncime psihologică, pentru continuitatea unor tradiții fertile, pentru modernitate în concepție și în stil»*. Stilistic vorbind ce-o fi însemnînd «piedoaria amintită și substanțială?». Și în fond cum se justifică asemenea afirmații sforăitoare față-n față cu menirea unei reviste a tinerilor scriitori? Iată cîteva nume de tineri scriitori prezenți în revistă în anul 1973: Radu Petrescu, Mircea Cojocaru, Arnold Hauser, Haralamb Zincă, Teodor Mazilu. Ce fel de proză realistă și substanțială este aceea a lui Nicolae Mateescu, de pildă, în care un tip, Prichindelul, se ține de fată mare: nici cu muncitorii, nici cu țăranii. O asemenea situație este cel puțin absurdă și *nici nu merită* a fi comentată.

Adevărul este, cred eu, următorul: «Luceafărul» nu a descoperit anul trecut aproape pe nimeni, duce mai departe pe foarte puțini *din domeniul prozei* realiste, de care avem atîta nevoie, și, aruncînd principialitatea peste bord, se înconjoară, pe criterii care n-au nimic comun cu dreptatea și tinerețea, de colaboratori care la nevoie pot și sînt datori să-i întoarcă serviciile. Astfel, în numărul 10/1973 Paul Georgescu sub titlul «De la mare la mare» publică un articol extrem de elogios despre opera poetică a redactorului șef al revistei «Luceafărul» Virgil Teodorescu, pentru ca în tot anul 1973 (minus concediile, se pare) Paul Georgescu să fie mereu prezent în revistă. În numărul 23/1973 despre tinerii romancieri vorbesc Paul Georgescu, Florin Mugur, Dana Dumitriu, Dan Cristea. Cîți dintre aceștia sînt tineri romancieri? În numărul 6/1973 despre raporturile între biografie și operă în roman discută Edgar Papu, Florin Mihăilescu, Dumitru Micu, Nicolae Balotă, Z. Ornea, M. Ungheanu, Georgeta Horodincă. Toată stima pentru mulți dintre acești scriitori, dar tinerii romancieri? Ei nu-și cunosc biografiile sau măcar romanele? Exemple mai sînt, dar le las, semnalînd un alt lucru, din nou neprincipial și neliterar. Aproape săptămînal revista publică articole neinteresante despre mari scriitori ca de pildă Marin Preda și asta este un truc. Revista se crede la adăpost așa, mai ales că în ultimul timp a fost țința unor critici necesare deci severe pentru că niciodată n-o să poți scrie despre viață dacă nu intri în viața reală. Se apropie, de asemenea, perioada decernării premiilor Uniunii scriitorilor și, plină de sîrg, revista-și propune colaboratorii apropiați. Aceste lucruri explică, măcar în parte, interesul subit al revistei 7/1974 pentru proză și darea de seamă demagogică din «Resursele epicului» În locul unei necesare și severe autocritici revista «Luceafărul» nr. 7/974 ne și amenință în finalul «Resursele epicului» că în acest an «va continua să intensifice discuțiile despre proză» ca și cînd de discuții am avea nevoie.

Avem nevoie de proză realistă, de discuții fertile, de o revistă tînără și plină de viață

Eugen SECELEANU

VORBIȚI ȘI SCRIEȚI ROMÂNEȘTE

explicații

Programele de sală ale concertelor săptămînale ale filarmonicii conțin, după cum se știe, nu numai enumerarea lucrărilor care urmează să fie executate în seara concertului, ci și o serie de note explicative referitoare la fiecare dintre lucrările incluse în program.

Unul dintre procedeele explicative folosite constă dintr-un fel de «povestire interpretativă» a celor ce se «întîmplă» în lucrarea care urmează să fie executată: vioara I intonează o melodie veselă, oboiul îi răspunde cu o melodie tristă, cornul reia melodia veselă a viorii, dar îi conferă un caracter mai puțin vesel ș.a.m.d. Personal, prefer altfel de explicații ale textului muzical, și anume pe acelea care pot ajuta pe ascultător să perceapă *structura* lucrării executate și să identifice *procedeele* folosite de compozitor. Dar nu aceasta interesează aici. Ceea ce interesează este faptul că de multe ori «povestirea interpretativă» de care vorbeam mai sus este mai greu inteligibilă decît textul muzical pe care își propune să-l explice. Aceasta fie din cauza unei gramatici defectuoase, fie din cauza unei semantici defectuoase.

Astfel ni se spune în explicațiile privitoare la un oratoriu de Händel: «Aria... reia ideea timpului care sapă la temeliile vieții cu o melodie în fa minor». Evident că nimeni nu va fi tentat să înțeleagă că timpul sapă la temeliile vieții cu o melodie în fa minor și nu cu un instrument ceva mai adecvat, așa cum ar putea sugera pasajul citat, dar nu este mai puțin adevărat că textul, așa cum este construit (cu determinativul *cu o melodie în fa minor* mai apropiat de verbul *sapă* decît de verbul *reia*, în care se referă în realitate) lasă loc la o astfel de interpretare, iar efectul este comic.

Într-alt loc se spune (cu privire la același oratoriu) că «tenorul cheamă la înfruntarea timpului efemer». Deci timpul este, așa cum rezultă din definiția dată de dicționar cuvîntului *efemer*, și din textul programului, «de scurtă durată; trecător, vremelnic». Ne putem aștepta, prin urmare, să apucăm și ziua în care n-are să mai fie timp... Atunci de ce ne mai cheamă tenorul la «înfruntare»? Să mai așteptăm puțin!

Despre muzica lui Bruckner ni se spune: *«Ne-am fi așteptat de la un compozitor* creînd în plină perioadă a industrializării... ca muzica lui să vădească profiluri mai ușoare și mai degajate, pe scurt vorbind, mai «moderne» ale influențelor suferite».

Ce premise stau la baza acestei fraze? Că «modern» înseamnă «ușor» și «degajat»? Că industrializarea duce la un «profil ușor și degajat»? Și aceasta pentru a nu mai vorbi de obscuritatea structurală a textului: muzica (lui Bruckner) ar trebui să «vădească» niște «profiluri ale influențelor»!!

În sfîrșit, se arată într-alt loc (caracterizîndu-se o temă dintr-un concert de Mozart) că «tema principală apare la viorile prime și are mișcarea curgătoare a unui marș».

Nu sînt muzicolog, nici critic muzical, dar parcă n-aș spune că marșurile au o mișcare *curgătoare*; marșul are un ritm pregnant, deci cu accente marcate, care se succed cu regularitate, ceea ce e destul de departe de tot ce am putea caracteriza ca fiind *curgător*. Sau cunosc eu prea puține marșuri?

Emanuel VASILIU

Sarabandă

el naște monștri frumoși de care retinele se îndrăgostesc

Totdeauna este un pămînt și un cer în pictura lui Ioan Ginju. Și totdeauna cerul tablourilor domină pămîntul tablourilor. Asta s-ar putea să nu pară important la prima vedere, dar mai apoi, cînd încep acele lungi plimbări ale ochilor pe suprafața ecranelor, cînd culorile impresionînd retina transmit privitorului senzații care-i tulbură sufletul revelîndu-i în același timp un sentiment, atunci abia descoperi funcționalitatea acelui spațiu dominator din tablou pe care l-am numit cer supunîndu-ne unor canoane descriptive. Dar el este de fapt tăcerea, și liniștea, și imperturbabilul convertite în culoare. Pentru că tot ce se întîmplă în tablourile lui Ginju sau tot ce ar vrea să simbolizeze acele obiecte, ființe sau plante, singure sau împreună, are nevoie de tăcere, de acel albastru sau verde psihologic, calm, care neutralizează *zgomotele lumii* și accidentele norilor. Ele au nevoie de infinitul fanteziei care este locul acțiunii.

Ginju a uimit încă de la începuturile sale prin monștri frumoși pe care-i picta de care retinele se îndrăgosteau. El a coborît în lumea tablourilor lumea folclorului românesc cu acele «nopți ale farmecelor» incendiate de roșuri (ori în alt tablou inundate de albastruri), cu vornicei, cu minunatele nunți dintr-o seară verde. A mai coborît pe ecran și jocurile ritualizate ale măștilor din «Noaptea urătorilor», acea noapte violetă cu floră ciudată sau «Jocul caprei» sau irozii. Măștile cu strania lor expresie, la fel ca și personajele cu deformările lor voite de pictor, lucrate în culoare, aluziv, sînt un alt mod de a retrăi acele carnavaluri expresioniste pentru care artistul s-ar putea să simtă o atracție subterană nemărturisită. Ele circulau din tablou în tablou într-o fază mai veche a creației sale, împlinind pe atunci dorul de metaforă al pictorului. Ele nu sînt o ilustrare canonică a unor obiceiuri, la fel cum nu este nici această întoarcere la izvoarele mitografiei populare, ci un transfer metaforic, în care fantasticul și grotescul, izvorîte din simbolica personajelor, deschid porțile spre o lume în care fascinația e rege.

Ginju și-a creat treptat un mic imperiu în care există provincii ale basmului, ale feeriei, ale teatrului popular. Cînd toate aceste surse se istovesc, cînd ele nu mai țin trează sensibilitatea pictorului, el este nevoit să caute o nouă lume, nu mai puțin fascinantă, nu mai puțin neobișnuită și ciudată, pentru că insolitul e starea lui de spirit permanentă. Atunci el apelează la floră, la puterea ei de a crea în deșerturi cromatice întîlniri aberante, ori modificări neașteptate. Ființele devin plante, plantele ființe, cupele florilor hlamide, corolele nasc Eve sau himere, ierburile se transformă în flăcări păzite de un grădinar galben. Natura își schimbă chipurile știute pentru că pictorul o reinventează și-i acordă un statut de suprarealitate.

Născute din ierburi și flori sau veghindu-le, personajele acestei picturi păstrează mereu ceva din neobișnuitul vegetalului. Ele nu sînt nici frumoase, nici urîte, ele sînt frumoase ca într-un vis ori ca într-un ritual unde grimasa are o funcție incantatorie. Ele sînt cufundate aproape totdeauna într-un ocean cromatic unde culorile nu se succed în ritmuri neașteptate, unde vîrtejurile cromatice sînt absente, doar trecerea discretă a tonurilor de la o intensitate la alta e admisă. Pentru că toate aceste vise despre oameni-plante și toate aceste aventuri vegetale se nasc parcă în cîntecul șoptit și nevăzut al unui flaut.

Cornel BOZBICI

Rezonanțe

Ritual

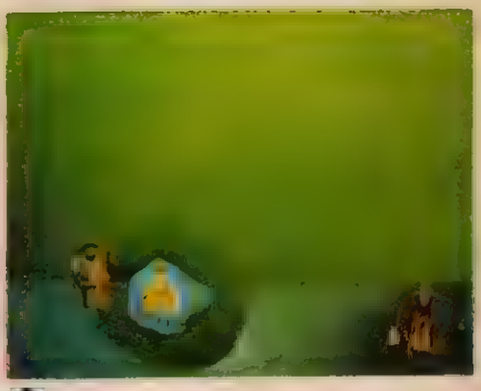

Vînzătorul de clopote

Amurg

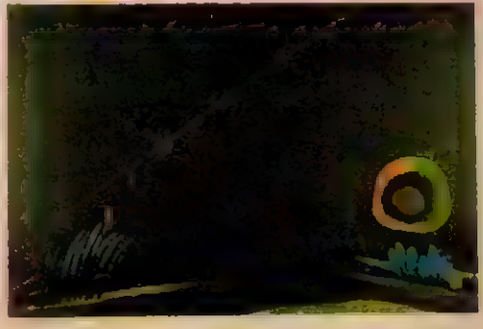

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

cînd vine primăvara

Cînd vine primăvara, eu, care sînt de la țară, așa cum dealtfel, pînă la urmă toți sîntem de la țară, ori de cîte ori vine primăvara, eu am *nu* atît nostalgia satului, ca orice orășean de ultimă oră sau prin devenire, cît sentimentul dureros al omului pentru care o datorie a rămas neîmplinită pînă la capăt și riscă, poate, să rămînă neîmplinită, pînă la capăt fiindcă, dacă vom avea răbdarea să ne gîndim, noi, orășenii, mai vechi sau mai noi, dacă vom avea răbdarea să ne gîndim, încă sîntem, și din nou cu toții, datori față de sat.

Nu numai pentru că *la sat*, sau *spre sat*, ne urnim încă foarte greu, atunci cînd obținem o diplomă atît de folositoare satului, diplomă de doctor sau de inginer, sau de profesor de limba engleză, sau de zootehnician, ori cînd ajunși cineva și cînd am putea da o mînă de ajutor satului nostru cel puțin, dacă nu satului în general, mai tot anul sîntem foarte ocupați la oraș. Și nu numai pentru că, adesea, uităm ceea ce un poet ne-a adus aminte la toți, că între o inteligență strălucită, de la țară, și una la fel de strălucitoare, de la oraș, dar cu acces la cursurile de pregătire ale Politehnicii, orășeanul, nevinovat altfel, are șansa să pătrundă în facultate, copilul de la țară, la aceeași dotare, rămînînd să năzuiască, dacă nu întotdeauna, cel puțin adeseori.

Și nu numai pentru că. Între gerul nostru orășenesc, de care ne ocrotește caloriferul, și *«datul la vaci»*, în frig și prin frig, și prin ploaie, și prin ninsoare, de pildă, e o deosebire.

Dar, zic eu, o datorie ar fi de natură psiho-sociologică. Și anume datoria de a nu orășeniza satul în aspectele lui neesențiale, împotriva unei tradiții și a unui specific care se pot menține și cu apă curentă și cu calorifer, și cu televizor, și *nu* împotriva lor. Deci, de a nu orășeniza satul prin abdicarea de la o morală a tradiției, de la o morală a muncii, de la o morală a convingerii în colectivitate deschisă, deci de a nu dizolva tradiția, deci de a nu frustra satul de civilizație, dar chemîndu-l și ajutîndu-l să se păstreze intact în întreaga lui arhitectură specifică și în continuitatea esențialelor lui structuri spirituale, de la alesătura pe borangic, la stîlpul sculptat al pridvorului, și de la fața de pernă care se dă de zestre miresei, pînă la alaiul întreg al nunții, care nici el nu trebuie să dispară, și ar fi de dorit să nu dispară.

Iată un subiect pentru etnografi, iată un subiect pentru sociologi, iată un subiect pentru toți cei care se îngrijesc cu deosebire de cultura satului românesc și care cred că înlocuirea fluierelor cu chitarele înseamnă cultură modernă.

Dar și un subiect pentru posibilul pericol al unui anume tip «modern», de neopoporanism, acesta din urmă părîndu-mi-se de-a dreptul păgubitor. Deci atenție și la tradiție dar și la neopoporanism.

Dinu SĂRARU

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

acolo unde e nevoie

Observ, totdeauna entuziasmat, de vreo douăzeci de ani de cînd umblu prin țară, un permanent transfer de cadre dintr-o zonă într-alta, cu precădere dinspre București spre «punctele de mare fierbere» ale operei noastre constructive. De curînd, la Rîmnicu Vîlcea am reîntîlnit o adevărată echipă de activiști pe care îi cunoscusem cu ani în urmă lucrînd «la nivel central», unii ocupînd chiar funcții importante, pentru ca acum să aflu că lucrează la comitetul județean de partid, la sindicate sau în alte domenii ale vieții social-economice a județului. Impresionant lucru e că asemenea oameni nu numai că sfințesc locul, potrivit proverbului, dar că foarte repede prind o asemenea dragoste de meleagurile unde sînt trimiși să lucreze încît, după felul cum îți vorbesc despre ele, ai jura că din tată-n fiu, de la începuturi, au trăit numai acolo. Cunosc, de pildă, un vechi activist de partid, unul dintre cei mai talentați și pasionați propagandiști întîlniți în țară, care, deși s-a născut și a copilărit la poalele codrilor nostalgici ai Bucovinei, de peste un sfert de veac bate noroaiele și ulițele prăfuite ale satelor din cîmpia Bărăganului și Burnazului, între aceste și pentru a descoperi și conserva tot ceea ce reprezintă spiritualitatea populară viabilă în această zonă pe care chiar și folcloriștii cei mai pătimași o credeau aproape complet defrișată, văduvită de cîntecul, jocul și portul tradițional.

Ca om care lucrez de vreme îndelungată cu tinerii, cunosc mai ales numeroase asemenea exemple oferite de reprezentanții ultimelor promoții de specialiști. Zilele trecute, de pildă, m-a vizitat la redacție, după ce nu-l văzusem vreo zece ani, un tînăr inginer specialist în foraj, care bătea la porțile poeziei, nu fără succes, pe vremea cînd l-am cunoscut, într-un sat al Gorjului, de unde îmi expediase un caiet de versuri. Omul lucrează în prezent în zona Aradului, este și pictor amator, pasiune care l-a condus spre o ipoteză științifică temerară — concordanța dintre starea vremii și echilibrul culorilor în natură. A expus de cîteva ori și a publicat deja unele considerații științifice făcute în răgazul pe care îl mai are după orele intense de muncă ale profesiei sale de inginer de foraj.

Marea mea admirație pentru toți acești oameni care știu să facă din prezența și dăruirea lor în muncă, la locul unde se simte nevoie de ei, o bucurie a vieții lor nu poate, de aceea, decît să se întunece la gîndul că totuși numărul absolvenților care nu-și onorează profesia și rațiunea socială pentru care s-au pregătit se menține încă destul de ridicat. Numai în județul Vîlcea sînt peste 100 de asemenea posturi-cheie neocupate de inginerii, profesorii, economiștii, medicii ultimei promoții de absolvenți. Ceea ce înseamnă tehnologii de producție neurmărite cu competența profesională cuvenită, elevi care trebuie să deprindă nu știu ce disciplină hotărîtoare cu un profesor «improvizat», bolnavi care trebuie să parcurgă distanțe considerabile pînă cînd la dispensarul din sat va catadicsi să sosească vreun discipol de-al lui Esculap. Asemenea situații dezonorante sînt înainte de toate chestiuni de conștiință, cum se spune în mod justificat. Întrebarea pe care o pun, nu pentru prima dată, este dacă facultățile noastre nu apar, în aceste situații, în postura de mult abolită a «fabricilor de diplome»? Nu este oare firesc să cerem ca fără nici un rabat facultățile noastre să formeze deopotrivă competențe profesionale (deși, fie vorba între noi, cei mai adesea cei care abdică de la răspunderile sociale sînt tocmai clienții «cutiei milelor» în anii studenției) și conștiințe responsabile?

Niculae STOIAN

ANTOLOGIE — REBUS

Începînd cu acest număr, redacția noastră își propune să ofere amatorilor de cuvinte încrucișate o serie de careuri care, dacă nu sînt cele mai bune dintr-o eventuală Antologie-Rebus, nu trebuie să lipsească în nici un caz din cuprinsul ei. Și afirmăm aceasta gîndindu-ne în primul rînd la faptul că orice antologie, din motive cunoscute și recunoscute, indiferent de competența și numărul celor ce o alcătuiesc, nu poate fi exhaustivă.

Așadar, vom alege dintre creațiile celor aproape 50 de ani de componistică rebusistă careuri reprezentative ale diverselor stiluri, modalități de tratare și tematici abordate, criteriul nostru fiind, așa cum este și normal, valoarea materialelor destinate prezentării. Numărul mare de publicații și, implicit, al jocurilor din care va trebui să alegem, constituie garanții serioase privind nivalul valoric al problemelor ce vi le vom propune spre instruire, autotestare sau pur și simplu spre deconectare.

Mai rămîne de spus că redacția își ia dreptul și își asumă răspunderea de a interveni asupra unor materiale acolo unde regulile actuale de gramatică și ortografie o vor cere, precum și în virtutea unor norme rebusiste formale, fără a altera sau denatura în vreun fel jocurile în esența lor. Dealtfel, aceste intervenții vor apărea cu alt caracter de literă în cadrul prezentării fiecărui material, sau se va atrage atenția, acolo unde va fi nevoie, că trebuie luate în considerație norme gramaticale, ortoepice și ortografice sau de tehnică rebusistă mai vechi. Tuturor dezlegătorilor, SUCCES!

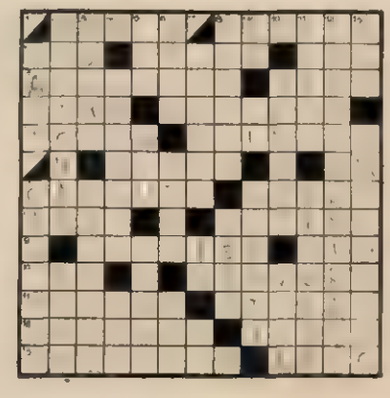

miscellanea

ORIZONTAL: 1) Prima femeie ce ne iese în cale — Termos rural. 2) Cinematograf sub plapumă — Dă glas mațelor — Păr... concentrat. 3) Pornește cu doiași și comiți o crimă — *O notă aparte*. 4) Fată pusă pe note de Pergolese — Cînd cerul și marea se întîlnesc. 5) Jazz în clopotniță — Perfectul simplu, persoana a III-a de la... inima romanilor. 6) Biberoane pentru pui de cuci — Satelitul pămîntului înmulțit cu 12. 7) La bărbați fără pungă, la neveste cu buzunarul plin — *Început și sfîrșit*. 8) Zgîriați pe Ges — *Sută la sută!* 9) Sinistrul croitor — În dicționarul cartoforilor. 10) Faci o împărțire și afli ce cauți (8) — Un desen cu care poți sparge capul cuiva. 11) E de dorit să fie cît mai gol — La ambasadă. 12) Infanterist cu pleoș și sineață — Apis... sau femeia adorată (pl.). 13) Aa! Uite lume nouă! — *Bun venit (arh.)*.

VERTICAL: 1) Aer grăbit (8) — Apă sinucigașă. 2) Căutați-l pe lista de bucate a canibalilor — Om fără ombilic. 3) Oile Domnului aclamînd ... — Eliberare din închisoare. 4) Trăiesc din apă (od.) — *Alb la față*. 5) *Pronume* — Haită de cățel *(ort. veche)* — Raci berci. 6) Curge-n cizmă — *Programul O.R.L.* — I se sug picioarele și i se mănîncă coada. 7) Drumurile bețivului — *Dig spart!* — *Element din natură!* 8) Cele mai curate vase — *Casa florilor*. 9) Laș și fără suflet! — Căutați-o în lună — *Fără nici o pată (pl.)*. 10) Ca un piept de atlet — *Țărm cu nume propriu (de localitate)*. 11) Odaie cu trei pereți — *Puțin de tot (dim.)*. 12) Adversarii (!) amiralilor. 13) *Cu bumbac în urechi* — N-are pe

Nory BEDIGHIAN
(«Rebus», 15 iulie 1937)

Dezlegarea jocului «POLISPORTIVĂ», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PARAȘUTIȘTI. 2) APĂRĂTORI — N. 3) SĂRITURĂ — GS: 4) ATIPI — START. 5) ITARI — ILER. 6) ACAȚA — POTOU. 7) RATA — MANIAC. 8) C — A — TOLĂNIT. 9) AF — FITIL — EO. 10) DEPOSEDAT — R. 11) AMICALE — AȘI.

PRINCIPII ȘI NĂRAVURI

rigiditatea nu naște legalitate

Iată ce-a pățit Ion Musta (55 de ani, pensionat de boală) din comuna Răcăjdia nr. 38 (județul Caraș-Severin):

«În ziua de 1 decembrie 1973 am călătorit împreună cu soția mea pînă în comuna Birliște. La halta C.F.R. «Răcăjdiuța», cum era normal, am cerut bilete pînă în locul în care voiam să ne ducem, dar ni s-a răspuns că *nu se găsesc bilete* pentru stațiile Birliște, Milcoveni, Iam (ultimele două fiind mai îndepărtate) de aproape trei săptămîni. Tovarășul de la casă ne-a dat bilete pînă la Vrăniuți (o singură stație înainte de Birliște), costul biletului fiind de 3 lei în loc de 5 lei, cît costă pînă la Birliște. Pe drum însă am avut neplăceri. I-am spus limpede controlorului că n-avem bilete decît pînă la Vrăniuți (din proprie inițiativă i-am spus-o) și l-am rugat să ne dea dumnealui diferența, pentru mai departe. Dumnealui, categoric, nu și nu! Să coborîm la Vrăniuți, să luăm de-acolo, dar cum să coborî (știa prea bine și controlorul că era riscant ceea ce pretindea) cînd trenul stă cît stă... N-am coborît, nici pentru bilete, nici aiteminteri, pentru că și eu, și soția mea, sîntem suferinzi, și nici prea tineri nu sîntem, iar halta din Vrăniuți se află la o mare distanță de sat, greu, dacă nu imposibil, de străbătut de către noi. Și-apoi am socotit că *nu sîntem noi vinovați* de faptul că, în toate stațiile C.F.R.-ului nu se găsesc bilete pentru orice altă stație. Ce-a urmat? În clipa în care trenul s-a pus în mișcare, părăsind stația Vrăniuți, controlorul a venit iarăși la noi, cerîndu-ne, apăsat, buletinele de identitate pentru întocmirea proceselor verbale de contravenție. Bineînțeles am depus *contestație* (înfățișînd, în amănunt, tot ce s-a întîmplat și arătînd *sursa* contravenției), dar Divizia comercială C.F.R.-Timișoara ne-a respins-o la amîndoi, cu-mea... *fiindcă n-are temei legal*. Și deci sîntem buni de plată cîte 120 de lei de căciulă. Merg în gara Răcăjdia, plătesc, căci în viața mea n-am avut, niciodată, «contravenții», pierd dintr-un foc 240 de lei, dar mă doare sufletul nu numai de bani (că-s pensionar), ci — mai ales, jur! — de lipsa de dreptate a celor prin mîna cărora am trecut: casierul, controlorul, cine știe ce tovarăș dintr-un birou al Diviziei comerciale C.F.R.-Timișoara. Cerem dreptate».

Într-adevăr, cazul lui Ion Musta și al soției sale e strigător la cer (fără să fie implicate, într-însul, cine știe ce... milioane de lei pierdute, risipite). Dar este de neconceput — și de neadmis! — ca doi oameni vîrstnici să suporte o asemenea cheltuială *plus rușinea*, cînd, la mintea cocoșului, vina aparține chiar acelui care, «intransigent», aplică amenda (și respinge... contestația): C.F.R.-ului.

Cred că este vorba, la mijloc, și de o anume greșită înțelegere a *autorității*. Nu o dată ne aflăm la un ghișeu sau într-o oarecare împrejurare, în care reprezentantul unei instituții, *așadar reprezentînd pentru mine, cetățean, întreaga instituție* se face că n-aude, nu vede ansamblul problemei, aplică trunchiat, rigid dispozițiile, atenție! nu legal, ci rigid (și nu-i deloc totuna!), căci — s-a văzut în situația lui I.M. — rigiditatea nu naște legalitate decît aparent, dimpotrivă chiar, o sapă, favorizează nedreptatea. Să presupunem că onorabilul controlor de tren n-a avut încotro, că sufletul lui de om, cît are, nu s-a îndurat să întreprindă ceva (în limitele legalității și ale dreptății cetățeanului) pentru doi vîrstnici călători... Cel care însă a pus — opac la strigătul venit dintr-o comună, dintr-un ungher de țară însă strigăt cinstit — o caligrafică apostilă («Contestația n-are temei legal») nu merită nici o circumstanță atenuantă! Așteptăm — pe temeiuri legale — un răspuns prompt.

Mihai STOIAN

N. CLAUDIU

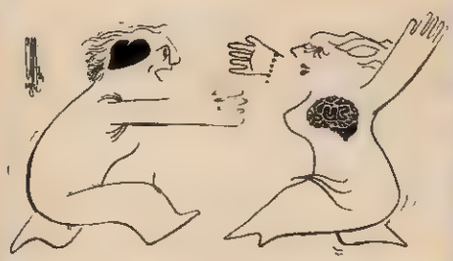

BOUR

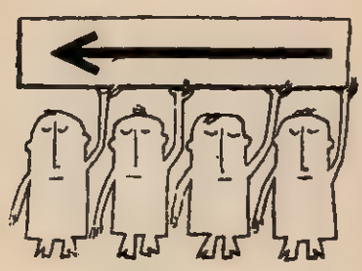

PIM

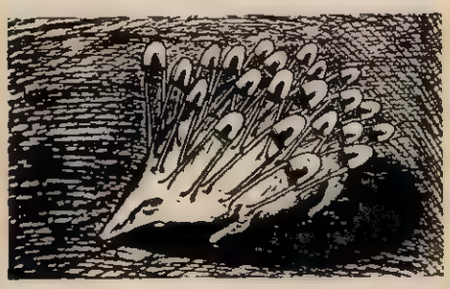

ANTON DRAGOȘ

raCul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ

să ridem cu... EI

● «Un drum, dacă te oprești la mijlocul lui sau mai înainte de țintă, înseamnă că nu l-ai dus la capăt». (Gide)

● «De foarte multe ori am spus povești scornite de mine, dar foarte rar am mințit». (Rousseau)

● «Mama Sultana, care murise fată, avea, cînd i-a dat-o, 80 de ani». (Arghezi)

● «Crescură și se iubiră mai cu seamă în mijlocul verzelor». (Zola)

● «În sfîrșit, niciodată n-a fost un incendiu atît de pustiitor, ca să nu mai rămînă cîte ceva și pentru alt incendiu». (Seneca)

● «Iată casa unde locuiește muncitorul care și-a rupt piciorul reparînd placa de pe casa unde a locuit Danton». (Giraudoux)

● «Defunctul purtase un ochi de sticlă și murise cu el deschis». (Arghezi)

● «Numai că metafora cameristei reprezintă soluția unei probleme de limbaj, caracteristică pentru starea sufletească în care se afla camerista în acel moment». (Croce)

● «Nimicea pe toți dușmanii patriei, chiar și pe cei bine intenționați». (Feuchtwanger)

● «Dacă sînteți cumva prost, în ce fel să fiți poftit afară?» (Stendhal)

Mircea CONSTANTINESCU

mic dicționar altfel

a

ABECEDAR: Cum-necum, ajunge în mintea copiilor.

ACCENT: În orice ocazie se ține de cuvînt.

ACTOR: Îi arde de joacă în timpul serviciului.

ACUZATIV: Un caz grav cu toate că nu s-a întîmplat nimic.

ADAM: Un om care nu și-a înșelat niciodată nevasta.

AISBERG: Un bloc fără încălzire centrală.

AMATOR: Profesionist în timpul liber.

APIS: Un încornorat celebru, bou în toată legea.

ARICI: Cactus ambulant.

ATU: O apariție de valoare în lumea cărților.

Compus de Toma MICHINICI

RETRAGE-TE ÎNAINTE

Ce se întîmplă cu umorul? Nu aș putea spune mare lucru, deoarece nu se face mare lucru pentru umor. Cei care se ocupă și selectează creațiile umoristice — nu mă refer numai la caricatură! — nu au umor, ei fac din asta o problemă personală. Mintea unui caricaturist poate fi comparată cu un computer. Introduci o temă, uite un exemplu, cămila, iei tema și într-o oră faci o sută de caricaturi despre cămile. Unele pot fi foarte bune, chiar publicabile. Pentru mine însă, și mai ales pentru cititori, cămilele nu intră într-o sferă reală de interes, nu prezintă importanță. Cred că am fost destul de explicit fără să mai dau exemple de oameni care mai publică pe teme ca «izolat pe insulă», «umbra» omului, «pila» în sensul de relații, subiecte tocite și stătute.

MATTY, CE SE ÎNTÎMPLĂ CU UMORUL ?

De fapt, cînd ajungi la o oarecare popularitate, cînd ai dreptul să spui că ești umorist, trebuie să te supui unei autocenzuri riguroase, ai obligația să fii foarte cinstit cu tine însuți și cu ceilalți, să fii corect ca artist. Românul este plin de umor. Mai rar doi români care se întîlnesc ca să-și spună, de pildă, versuri, dar la fiecare pas dai de oameni care fac schimb de anecdote, de glume, de calambururi.

Ce cred despre umorul meu? Încerc un umor generos, sper că este inteligent, practic, convins fiind că o glumă trebuie să plutească în aer, să circule printre oameni ca o vorbă iubită. Despre umorul cerebral? Nu-i contest valoarea, dar îl consider mai mult un exercițiu.

Ar mai trebui să se publice numai umor de bună calitate, să se acorde mai multă atenție tinerilor umoriști care trebuie formați ca adevărați meseriași. Revista «Orizont» din Timișoara, de exemplu, a dedicat recent un număr întreg satirei și umorului și experimentul a reușit.

Actuala revistă a noastră de satiră și umor? O compar cu o colecție de deșeuri, iertată fie-mi îndrăzneala. Îi lipsește culoarea, bate pasul pe loc de ani de zile cu aceleași bancuri răsuflate. Chiar dacă are un tiraj mare nu înseamnă că este o revistă bună. Doamne ferește! Cînd e zăduf afară și îți e sete, bei și o sticlă de Pepsi caldă, dar asta nu înseamnă că te-ai răcorit și că ți-a plăcut...

Ce înseamnă umorul? Foarte greu de dat o definiție!... Este, poate, sarea care se pune în bucate; iar nouă, românilor, ne place să mîncăm tare sărat...

Paginii «Racul» din revista «Flacăra»? Îi doresc să meargă înainte.

FORMULA POMPOASĂ A UNUI LAȘ: PROMITEM CĂ NU VOM DA ÎNAPOI DECÎT ÎN FAȚA DIFICULTĂȚILOR.

UMOR INVOLUNTAR

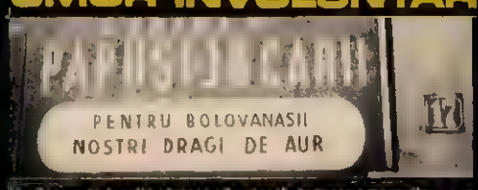

Un fotograf ieșit, ajutat — în atenția iubitorilor amatorilor — în București, pe strada Dreaptă, nr. 17...

POST RESTANT

rog să anunțați în revista «flacăra» viața mea

«Plîngere. Subsemnata Gheorghe Elena domiciliată în București, strada Profesor David Emmanuel nr. 8, sectorul 1, sînt căsătorită din anul 1970 cu Gheorghe Nicolae care mă torturează și mă bate numai în cap și în plămîni și mă dă afară din casa unde locuiesc. Eu nu mai pot să stau în casă din cauza bătăilor, eu fiind și bolnavă și pensionată de boală. Soțul este alcoolic și bătăile sînt din cauza alcoolului. De cînd m-am căsătorit, el incontinuu mă ajungă afară din casă. Pentru ce am muncit eu 27 de ani? Pentru ca să fiu acum pe drumuri și bolnavă? Din 1970 am ajuns o epavă. Și asta fiindcă am fost un om corect și am muncit cinstit și am făcut mobilă și toate lucrurile necesare? Și acum să fiu pe drumuri? Să se ia o măsură pentru acest om, că eu nu mai pot sta în casă. Din cauză de bătăi și de izgonire îmi este viața în pericol. Eu stau și la subsol și pot să fiu moartă, că tot timpul sînt amenințată cu crimă. Procuratura știe aceste probleme foarte dureroase, dar eu tot timpul sînt pe drumuri, bolnavă. Și locuința este dată de la mine de la serviciu.

Sînt un om necăjit, nu am unde să mă duc, nu am pe nimeni și stau afară pe timp de iarnă. Rog să anunțați în «Flacăra» viața mea».

Așadar, un om, un cetățean, un om necăjit care nu are pe nimeni pe lume, se adresează revistei noastre într-o problemă vitală.

Primim numeroase asemenea scrisori, dar, din păcate — și din motive absolut obiective — posibilitățile noastre de a interveni sînt limitate sau de-a dreptul nule. Aceasta fie pentru că este în curs o anumită procedură judiciară și noi nu ne putem substitui justiției, fie pentru că sînt vizate neînțelegeri familiale, uneori foarte grave, asupra cărora însă nu avem căderea să ne pronunțăm. S-ar părea că așa se prezintă lucrurile și în cazul de față. Și totuși...

Ce-am aflat? Că, de pildă, noaptea de 12 spre 13 februarie tovarășa Elena Gheorghe a petrecut-o pe o bancă în curte, pînă la ora 2, cînd unui vecin i s-a făcut milă și a luat-o la el.

Ca adesea e nevoită să fugă din casă pe geam în toiul nopții, în papuci sau în picioarele goale. Noaptea. În frig.

Că de Anul nou a fost bătută pînă cînd arăta «ca o geantă neagră».

Că Gheorghe Nicolae a mai fost internat la Spitalul nr. 9, prin ordonanță a procuraturii, pentru dezalcoolizare (are fișă medicală «în regulă»), dar că, din motive misterioase, și-a făcut din nou apariția la domiciliu, radios, doar după *opt zile*. Cine și de ce i-a dat drumul? Nimeni nu știe. Singurul lucru care se știe este că o cură de dezalcoolizare durează mult.

Că Gheorghe Nicolae a fugărit și a încercat să-l bată pe medicul de la Policlinica Batiștei care i-a făcut formele de internare; că a amenințat pe sectorist că-i «arată lui» dacă se amestecă în treburile sale și că, în general, el amenință în dreapta și-n stînga. Astfel, la Grupul de întreprinderi de gospodărie comunală, directorul, inginerul Lupău ne-a spus: «Vă interesați de salariatul nostru, mecanicul fochist Gheorghe Nicolae? Ah, da, este acela care acum două zile, beat mort, a amenințat-o cu bătaia pe directoarea școlii noastre de calificare, Doina Dragomir. Mai vreți și alte amănunte?»

Am discutat cu Elena Gheorghe.

— De ce nu divorțați, dacă situația a devenit intolerabilă?

— Așa mi-au spus și tovarășii de la procuratură.

— Și atunci?

— Vedeți dumneavoastră, trebuie taxe de judecată. Eu am fost îngrijitoare la o școală de pe strada Traian și am o pensie mică, de boală. Ca să fiu scutită de taxe pentru divorț acum alerg după niște acte...

— Și miliția?

— Și procuratura și miliția s-au comportat omenos, m-au înțeles și mi-au dat sprijin. Acum se fac noi forme pentru internarea soțului, pentru dezalcoolizare. Dar și asta cere timp.

L-am întrebat pe sectorist, plutonierul adjutant Ion Chiriac:

— Ce credeți, Nicolae Gheorghe e responsabil?

— Desigur, alcoolismul e o boală. Nicolae Gheorghe are o fișă medicală; o am aici în față. Dar afirm că este responsabil. Am stat de multe ori de vorbă cu el. Știe foarte bine să evite un bucluc prea mare, care ar avea urmări pentru el. Și apoi este salariat. Un fochist irresponsabil ar putea provoca accidente. N-a făcut-o pînă acum. Atunci?

Atunci se pare că lucrurile se prezintă ceva mai simplu. Cu cîtva timp în urmă, în fața casei din strada Profesor David Emmanuel 8 s-a oprit o «Dacie 1300», din care au descins un domn impozant și «o doamnă bine». Nepoata și unchiul. Unchiul i s-a adresat lui Nicolae Gheorghe:

— Ce faci, căpitane?

— Păi, să vedeți, de fapt... Eu nu sînt căpitan, ci altcineva, o rudă. Și, de fapt, eu nu vă cunosc.

— Se poate, domnule Gheorghe? Nu mă cunoști? Ei bine, ai să mă cunoști.

Nu cu mult în urmă Nicolae Gheorghe a făcut o cucerire galantă: s-a prezentat drept căpitan, om serios și dornic să-și întemeieze o familie, să aibă copii. Totul a mers ca pe roate — minus surpriza unchiului că dom' căpitan nu e căpitan. Oricum, a rezultat, se pare, un copil. «Familia paralelă» n-are casă în schimb Elena Gheorghe are, căci contractul de închiriere e pe numele ei. Nu s-ar «aranja» oare totul de minune dacă titulara contractului ar părăsi domiciliul?

Scriem toate acestea cu o strîngere de inimă. Sînt probleme personale, care își pot găsi soluția prin tratament medical — la urma urmei e vorba și de o boală — prin divorț sau pe alte căi. Nu e misiunea unei reviste să dezlege ițele, dar credem că orice asemenea «încurcături» se pot rezolva și pe căi legale, civilizate. De fapt, pentru aceasta pledăm în articol. Nimic nu poate justifica violența, cruzimea față de om. Față de o asemenea situație nimeni nu trebuie să rămînă cu brațele încrucișate.

Gheorghe Nicolae nu trăiește în jungla Amazonului, ci în plin centrul Bucureștiului. El lucrează într-un colectiv, la G.I.G.C., nu în Mato Grosso. Nu l-au discutat încă tovarășii săi deoarece «a fost de prea puțină vreme mutat în secția noastră» — ne-a spus maistrul său. N-a venit oare vremea ca tovarășii săi de muncă să caute să ajute, să intervină, să se ocupe — cu tact și cu eficiență — și de comportarea lui? Firește, omul e bolnav, dar aceasta nu scuză totul.

Și, în fine, există un colectiv mai larg, care, pînă la rezolvarea definitivă, juridică, credem că poate exercita o anumită influență. Ne referim la cititorii revistei noastre — și ei nu sînt tocmai puțini. Poate unii din ei ar jertfi cîteva minute din timpul lor pentru a-i scrie Elenei Gheorghe. Nu de alta, dar să nu se simtă atît de singură cînd stă acolo, noaptea, pe bancă.

Lionel NIȚESCU

FLACĂRA SERIAL

DRAME ÎN LARGUL OCEANULUI

adevărul despre «torrey canyon» (III)

...Ne aflăm în ziua de 28 martie 1967, cerul e închis și o burniță mărunță, aproape invizibilă, bîntuie litoralul apropiat. Vremea mohorîtă nu împiedică miile de oameni înarmați cu binocluri să umple falezele, unde țăranii localnici îi lăsaseră să intre contra unei «taxe» de 6 penny. Toată lumea știa că are să se mai întîmple ceva cu «Torrey Canyon». Într-adevăr, nu peste mult timp, opt «Bucaneers» — bireactoare de luptă — aduse din Scoția, cu 1 000 km/oră, s-au apropiat în șir indian apoi, coborînd în picaj, la 800 metri, au lansat bombe incendiare de 500 kilograme. Abia cel de-al treilea avion a atins ținta. A țîșnit o flacără albă, care îndată s-a colorat în roșu, apoi s-a iscat un fum negru, care s-a ridicat, ca o coloană cenușie, pînă la 1 000 metri înălțime.

Se făcuse ora patru după-amiază. Miile de spectatori — cărora li se părea că retrăiesc zilele triste ale «bătăliei Angliei» — își îndreptau întreaga baterie de aparate cinematografice și fotografice asupra acestui spectacol incendiar.

De fapt, «atacul» celor opt bireactoare nu a reușit, pentru că focul nu s-a aprins ca lumea. De aceea a fost nevoie de o altă formație, de astă dată 20 de «Hunters» cu reacție, care s-au năpustit în zbor razant cu suprafața apei, la mai puțin de 300 metri, lansînd rachete cu napalm asupra epavei nemișcate care, învăluită în nori de fum, se încăpățîna să rămînă întreagă. Și nu numai atît. Flăcările păleau și amenințau să se stingă.

— Nu înțeleg — făcu un englez roșcovan, cu favoriți stufoși, aflat printre cei de față — de ce au adus vînătoarea? Nici nu pot să bombardeze ca lumea!

— De fapt nici nu bombardează! — spuse un altul. Își aruncă doar rezervoarele suplimentare, încărcate cu benzină de aviație, ca să întețească focul...

— Bine... dar bombele incendiare, dar rachetele cu napalm, la ce au folosit?

Englezul roșcovan cu favoriți stufoși părea gata să plîngă văzînd atîta risipă.

— Poate că să aprindă păcura ce se mai găsește încă în rezervoarele vasului...

Și, într-adevăr, flăcările, la suprafața apei, erau timide și sărăcăcioase. Ici și colo țîșneau timbi roșii de foc. În schimb, fum era peste tot, iar zarea era joasă și întunecată.

După o scurtă vreme au reapărut avioanele de luptă «Bucaneers», care au lansat din nou asupra epavei 2 000 kilograme bombe fiecare.

— Totuși — făcu englezul cu favoriți roșii — am auzit că s-a mai făcut așa ceva unui petrolier în Golful Persic, unul «Gilabert», și se spune că ar fi ars și pe urmă s-a scufundat...

«MAREEA NEAGRĂ» PUTEA FI EVITATĂ!

Dar «Torrey Canyon» refuza cu încăpățînare să se scufunde de tot. Partea din spate se rupsese în timpul bombardamentului și alunecase în valuri, însă din restul epavei, bine fixată pe stînci, continua să se scurgă petrol, iar acest petrol nu voia să ardă.

28 martie 1967. Se făcuse seară. Ultimele avioane se retrăgeau odată cu ultimele scăpărări de lumină ale zilei. Pe mare mai rămîneau cîteva petice aprinse care se loveau de stînci.

După o zi sau două au început să se audă tot soiul de zvonuri. Specialiști navali și petrolieri de înaltă calificare au afirmat că bombardamentul aerian a fost o... eroare gravă, comisă sub presiunea opiniei publice îngrozite, un «remediu» mai periculos decît însuși răul pe care trebuia să-l combată.

— Bine, dar... petrolierul care a ars în Golful Persic?

— «Gilaberti»? Da, a ars — dar asta a durat două luni și, chiar acolo, petrolul, deși înfierbîntat de soare, n-a ars pînă la ultimul strop!

— Înseamnă că s-a comis o greșeală monstruoasă!

— Da, din păcate!

După bombardament s-au revărsat în valuri încă 80 000 tone de petrol, pe lîngă cele 40 000 de la început. În cele din urmă, experții au stabilit că o foarte mare parte a țițeiului ar fi putut fi perfect transbordată, prin repompare, în alte vase mai mici. «Torrey Canyon», chiar spintecat de stînci, ar fi putut să mai reziste timpul necesar acestei operații. Ar fi fost nevoie doar să se aștepte îmblînzirea valurilor.

N-a trecut mult și vremea s-a liniștit. Dar era prea tîrziu.

Furia valurilor și, mai ales, spaima oarbă a oamenilor au întregit rezultatul nefast al neglijenței echipajului, ucigînd pentru a doua oară — definitiv — pe «Torrey Canyon»...

Și nu numai pierderea acestui vas ultramodern putea fi evitată, ci și faimoasa «maree neagră», care a devenit, între timp, simbolul amenințător al crimelor omului împotriva naturii.

«andrea doria», la întîlnirea cu destinul

Multe dintre ziarele de mare tiraj ale lumii au apărut în ziua de 26 iulie 1956 cu titluri ca acestea: «Andrea Doria în pericol!» «Andrea Doria se scufundă!» «Dispăruții de pe Andrea Doria!»

În cercurile navale, nimănui nu-i venea să creadă că e cu putință ca «Andrea Doria», cel mai frumos și mai modern vas de pasageri al Italiei (29 000 tone, zeci de mii cai-putere, locuri pentru 1150 de pasageri și 575 de membri ai echipajului), poate suferi un accident grav de navigație. Într-adevăr, era de neconceput, întrucît «Andrea Doria» era «garantat» insubmersibil: 10 pereți perpendiculari din cel mai puternic oțel despărțeau vasul în 11 compartimente absolut etanșe; apăsarea unui simplu buton la punctul de comandă al navei era de ajuns pentru ca toate ușile intermediare să se închidă ermetic. Cu două compartimente complet inundate, vasul putea să navigheze în deplină siguranță pînă la cel mai apropiat port, iar cu mai multe compartimente inundate nu mai putea naviga, dar nici nu se scufunda.

UN EXERCIȚIU FĂRĂ ROST

Instalațiile de sonar și radar ofereau vasului posibilitatea de a se deplasa în condiții de absolută siguranță și pe timp de ceață și în noaptea cea mai neagră. Pe deasupra, «Andrea Doria» se afla sub comanda unui om de nădejde — Pietro Calamai — un bătrîn lup de mare care se trăgea dintr-o familie de marinari și avea în urma lui o viață întreagă de navigație. Calamai împlinea vîrsta de 60 de ani și urma să iasă la pensie — după optzeci de traversări ale Atlanticului la comanda lui «Andrea Doria». Încă de la plecarea din Italia, timpul fusese magnific, cu un soare cald, o adevărată vară mediteraneană. Toată lumea era veselă. La Gibraltar fusese organizat un bal în timpul căruia s-a dansat cu frenezie. Instrucțiunile generale ale vasului cereau ca echipajul să facă totul pentru ca pasagerii să se simtă cît mai bine. Aceleași instrucțiuni cereau însă — în mod expres — ca la o zi după ieșirea din ultimul port european să se facă un exercițiu de salvare, o distribuire a locurilor în bărcile de salvare, o îmbrăcare a centurilor de salvare ș.a.m.d. Cele dintîi instrucțiuni au fost respectate cu... meticulozitate. Cele din urmă însă au stîrnit hazul unora și indignarea altora: «Să fim serioși! Ce rost are un asemenea exercițiu pe un vas care nu se poate scufunda!?»

Avea sau nu avea rost, oricum, căpitanul Calamai a acceptat ca exercițiul să fie anulat. Și toată lumea a răsuflat ușurată: o treabă neplăcută și un timp irosit zadarnic fuseseră evitate!

Parcă și oceanul era de acord cu această inlesnire. În toate cele șase zile ale traversării n-a fost semnalat nici un fel de incident, nici o furtună.

Seara de 25 iulie 1956 era ultima petrecută în larg, înainte de acostare în portul New York. În cinstea evenimentului a fost organizat un mare dineu de adio, urmat de un bal mascat. Toate femeile s-au făcut frumoase și elegante, bărbații s-au pregătit și ei și, odată cu lăsarea nopții, petrecerea a început. În acele clipe, cu toate luminile aprinse, răspîndind în jur valuri de melodii vesele, «Andrea Doria» se apropia cu 20 de mile pe oră de destinul care-i era rezervat, destinul tăcut și sumbru care îi ieșea în întîmpinare din întunericul nopții.

«Destinul» avea, de astă dată, înfățișarea pachebotului suedez «Stockholm», plecat cu o zi înainte din New York, care se îndrepta spre Europa cu destinația Copenhaga și Göteborg. «Stockholm» (15 000 de tone) era un vas extrem de puternic, mare și nou, fiind considerată cea mai frumoasă navă a liniilor suedeze. Confortul, luxul, dotarea tehnică le avea excepționale, ca și viteza. Etrava — partea dinaintea vasului — fusese recent întărită, special pentru navigația în mările nordului, bîntuite de ghețari, astfel încît devenise tăioasă ca un cuțit.

Aurel CRISTIAN

(Va urma)

scrisoarea nr. 5072

În rîndurile ce urmează veți lua cunoștință de cazul M. Lupescu, caz ce nu caracterizează conținutul scrisorilor adresate «Flacării». Sînt puțini cei din categoria «eroului» nostru, în care răbdarea redactorilor este pusă la încercare, pierzîndu-și timpul în mod inutil. De aceea vom publica, atunci cînd este cazul, și asemenea situații.

Tovarășe Lupescu,

Ne-ați adresat un memoriu dactilografiat la un rînd, întins pe 5 pagini. În susținere ați mai adăugat alte 14; copii de scrisori de familie și copii după niște anonime primite de dumneavoastră.

Un adevărat dosar din care am reținut următoarele lucruri deloc simple:

1) Că doriți să vă «salvați» copilul din «ghearele» mamei sale (soția dumneavoastră) și ale bunicilor săi (socrii dumneavoastră);

2) ...că vreți să vă «smulgeți» soția de sub «influența nefastă» a părinților ei, care o «împing» pe căi greșite;

3) ...că ar fi foarte nimerit ca familia Petrescu să-și «abandoneze» fiica și nepotul și să plece unde-or ști...;

4) ...că noi — ca reprezentanți ai opiniei publice — ar trebui să fim mîna-forte care să accelereze toate astea... (cerem scuze cititorilor noștri pentru abuzul de ghilimele, care oarecum anticipează...)

Ați încercat să ne convingeți. Calculul nu era deloc rău întocmit. Ar fi putut fi chiar de mai mare efect dacă unele lucruri nu ne-ar fi pus pe gînduri încă din capul locului.

Mai întîi am constatat că așa-zisele anonime, care vă defăimau soția și pe socri, nu erau deloc ale unor necunoscuți ci aveau unul și același autor: MARIN LUPESCU, adică dumneavoastră.

Și așa am început să înregistrăm neconcordanțele.

Fiul dumneavoastră Dragoș, bine dezvoltat, vioi și sănătos se bucură de o emotionantă atenție și îngrijire.

În schimb nu ne-a plăcut deloc unde a stat în perioada cînd prima instanță vi-l încredințase dumneavoastră. Nu ne-au plăcut nici cum arătau hăinuțele cu care a fost găsit. Îmbrăcămintea lui de atunci, păstrată în starea inițială, așa cum le-am văzut, ar fi tocmai bune ca piese de rezistență într-un muzeu al neglijenței.

Cît despre «ghearele soției» și ale socrilor nu ne-a fost dat să le descoperim. Facem nostra culpa!

Nici în ceea ce privește «nefasta influență» a socrilor asupra fiicei lor, nu se poate spune ca am fost mai norocoși.

Dealtfel era greu să convingeți pe cineva — cu noi sigur n-ați reușit — că o mamă, care mai bine de douăzeci de ani și-a educat fiica în ideea de a-și păstra nevinovăția pînă la măritiș, tocmai acum să se schimbe și s-o împingă pe drumul rușinos al decăderii...

Pe cît de neadevărat, pe atît de absurd! Și un supliment nu mai puțin convingător, excelentele referințe și aprecieri ale celor ce vă cunosc soția!

Cît despre familia Petrescu, socrii dumneavoastră, ne-au apărut ca niște bătrînei tare cumsecade, care văd în singurul lor copil tot ce au mai scump.

Îi vreți evacuați din casa pe care fiica lor a contractat-o și o achită în continuare, contînd desigur și pe ajutorul lor!

Am mai dedus însă și alte lucruri. Erați la sfîrșitul celui de-al patrulea deceniu de viață și doreați să realizați mult mai mult și mai repede. Pentru asta ați căutat și contractat o căsătorie cu o fată foarte tînără, frumoasă, cuminte, gospodină etc.

Așa ați realizat un prim punct al «aspirațiilor» dumneavoastră personale: buletinul de București. Au urmat alte două: serviciul și aproape în același timp o locuință proprie, într-un bloc nou.

Ar fi trebuit să fiți mulțumit. Poate chiar fericit. Dar n-a fost așa. Pentru asta ați trecut la primele certuri, ciocniri și violențe, urmate de îmbolnăvirea soției, despărțirea de facto și procesul de divorț...

Doriți copilul pentru că asta, socotiți v-ar aduce desigur și atribuirea pe cale juridică a locuinței în exclusivitate. (Între timp ați intentat și pierdut procesul de evacuare a socrilor.)

Am stat și noi de vorbă o bună bucată de vreme. Ați transpirat și tremurat tot timpul De ce?

Doar nu v-am spus nimic rău. Nici măcar nu v-am reproșat că ne-ați pus pe drumuri, cheltuind timp, energie și bani. V-am dat doar cîteva sfaturi de care, după cîte sîntem informați, n-ați profitat. Păcat! Astfel stînd lucrurile, nu pot încheia prezenta, precum aș fi dorit-o: Cu stimă.

I. PĂTRAȘCU

POȘTA REDACȚIEI

Viorel Ioan Popescu — com. Armeniș (Caraș-Severin): După ajutorul pe care vi l-am dat în pasul hotărîtor pe care l-ați făcut, avem mulțumirea de a afla vești cu adevărat bune, care confirmă justețea intervenției noastre

Constanta Badea — com. Mătădăeni (Teleorman): Revista noastră nu mijlocește schimburile de mărci poștale și nici de ilustrate

Francisc Moraru — Petroșani (Hunedoara): Ne bucurăm că vi s-au aprobat abonamentele solicitate, fie și cu data de 1 aprilie 1974. Sperăm să nu fie o păcăleală.

Maria Panait — Cluj. Nu ne-ați spus nici cum se numește și nici la ce facultate este înscrisă fiica dumneavoastră dar, oricare ar fi răspunsurile date, tot la Ministerul Educației și Învățămîntului trebuia să vă adresați

Auras Cozma — com. Berca (Buzău). Că vînzătorii din unele unități comerciale se-nfruptă din produsele cetățenilor nu e bine, ca echipele de control obștesc nu se fac simțite e chiar rău, dar e de-a dreptul condamnabil să nu faceți apel la secția economică a inspectoratului județean Buzău al Ministerului de Interne, care e la doi pași de dumneavoastră.

Tatiana Burada — Slătioara (Olt): Pentru obținerea adreselor interpreților preferați, ați greșit adresa!

Iulia Airinei — București: IDEM, pentru actorul dumneavoastră preferat.

Prof. Ioneta Dorian — Cluj Dacă ar fi să consemnăm toate «perlele» descoperite de profesori în lucrările elevilor, ar trebui probabil să confecționați un șoltar de proporții uriașe. Mai condamnabile ni se par totuși virtuțile perliere ale celor care și-au terminat deja studiile!

Fănel Crăciun — Bals: Vedeți-vă liniștit de școală, rămîneți ca și pînă acum un pasionat iubitor al literaturii. Talentul de scriitor — dacă e real — se va manifesta

Rodica Maiciu — Slatina: Mulțumim pentru aprecieri. Tema anchetei propuse de dumneavoastră — comportarea în diferite ocazii — a fost și este în atenția noastră (dar nu sub forma de lecții!)

Eugen Gerendas — Satu Mare: Ne-ați trimis o copie dactilografiată atît de șterșă încît, ca s-o descifrăm, ar fi trebuit să avem talente de ghicitori — și n-avem!

Silvia Giurgiu — Timișoara: În rubrica «Buletin de știri» din nr. 6 al revistei a apărut o eroare: în Timișoara nu există nici un hotel pe nume «Decebal». Facem cuvenita rectificare și vă mulțumim pentru semnalarea greșelii.

VIAȚA LUI GROCK -REGELE- CLOVNILOR

zilele fericite ale automobilului

Cel mai mare clovn al tuturor timpurilor, Grock (pe numele lui adevărat ADRIAN WETTACH) s-a născut în 1880 într-un sat din Elveția: Reconviller, din cantonul Berna) și a murit în 1959, după ce mai mult de jumătate de secol a jucat și mai toate marile circuri ale lumii (Medrano, Schumann, Busch, Coliseo de Recreo etc.) ca și în marile teatre de varietăți și music-hall-uri din Europa și America (Folies Bergere, Crystal Pallace Alhambra, Olympia etc.).

Regele clovnilor, omul care a făcut să rîdă lumea întreagă, și-a întocmit spre sfîrșitul vieții memoriile, povestindu-și viața bogată în întîmplări și emoții, unde comicul și tragicul se întrepătrund.

Amuzant și cu toată simplicitatea se evocă aici amintirile unei existențe al cărei unic scop a fost acela de a face lumea să rîdă.

Din copilăria petrecută în satul natal din Elveția și pînă la marile triumfuri internaționale, cîte aventuri!

Dar Grock nu ar fi el însuși dacă nu și-ar povesti viața fără a-i face să rîdă pe cititori, așa cum a făcut să rîdă și spectatorii.

I VIAȚA MEA DE CLOVN, PRIMA MEA PASIUNE

Sînt elvețian, dar am trei patrii ale căror limbi le vorbesc: Franța, Germania și Italia

De asemenea am trei pasiuni: automobilele boxul și biliardul. Prima m-a costat o mulțime de bani, a doua mi-a adus mulți prieteni — nimic nu e mai profitabil pentru o adevărata prietenie decît o bătaie organizată — cît despre cea de-a treia slăbiciune a mea, ea mi-a procurat imense bucurii.

Apoi, mai sînt și clovn. Chiar și azi încă, în particular, mai comic unele clovnerii. Dacă cineva mă întreabă «ce mai faci?» — cu toți cei 72 de ani ai mei, îmi trec un picior la ceafă și răspund: «mulțumesc, merge încă!»

Asta nu înseamnă că trebuie să fac peste tot și oricînd strîmbături. Le rezerv pentru copii. Dar îmi face plăcere să improvizez cîte o șotie și pentru cei mari, să-i fac să rîdă. Îmi place să pun mereu aceeași întrebare în momentele cele mai neașteptate. Cînd cineva îmi zice: «O! domnule Grock, sînt încîntat că v-am cunoscut!», îl întreb:

— De ce?

Sau:

— Vino să ne vizitezi într-una din zile Avem niște crini minunați în grădină.

— De ce?

Încercați și dumneavoastră o dată. Mutra pe care-o va face interlocutorul va însemna o sursă de bucurie pură.

Dar, ca să revin la cele trei pasiuni ale mele, repet că prima este automobilul. Conduc din anul 1900. Nu toată lumea se poate lăuda cu asta. Prima mea achiziție a fost un «Grégoire», marcă franceză de mult timp uitată. Inutil să mă întrebați cît costa. Forma torpedo, deschisă bineînțeles, era la modă. Nu se inventase încă limuzina. Mașina mea avea patru cilindri, mari cît niște bidoane de lapte; pornea la manivelă și era echipată cu niște voluminoase faruri cu acetilenă. Dacă-ți uitai chibriturile acasă, trebuia să te adresezi unui trecător:

— Scuzați-mă. Aveți un chibrit? Aș vrea să-mi aprind farurile.

Ei, dar cînd era vorba să pornești, să fi văzut! Mereu aveam încheieturile luxate. Cîteodată trebuia să faci adevărate exerciții gimnastice, cît se poate de indicate cînd erai îmbrăcat în smoching sau în haine de seară! Puteai mereu să contezi pe un cerc de curioși care asistau la această operație cu uimire.

Lucram la circul Medrano, la Paris. Bineînțeles, Grock cel de atunci nu era atît de bogat ca Grock cel de azi și cumpărarea mașinii îmi înghițise toate economiile. Asta nu micșora însă deloc dragostea ce i-o purtam. Voiam și trebuia să mă remarc printre colegii mei. Eram primul artist din Paris posesor al unui automobil.

N-aveam răbdare să iau lecții de conducere. Nu. Voiniceșe și cu curaj, vînzătorul și cu mine ne-am urcat în ea și pe-aci ți-e drumul, am pornit-o pe cimp. Timp de vreo oră am tot tras cu ochiul să prind manevrele ce le făcea șoferul meu. La întoarcere am condus eu, cu extremă prudență, dar am condus Ajunși în centrul orașului, simțeam cum devin nervos, confundam frîna cu acceleratorul sau cu ambreiajul. O trăsură se pregătea să-mi taie calea și, deși era încă destul de departe, m-am cramponat de volan și — nu fără orgoliu — am apăsat cu putere pe claxon. Cum tot ce nu era motorizat fugea de mînca pămîntul din fața unui automobil, ne-am întors la garaj referi!

— Ei, se neliniști vînzătorul, aveți pretenția să șofați singur?

— Bineînțeles, mă simt foarte sigur pe mine

Totul s-a petrecut foarte bine. Dar vitezele nu erau sincronizate și ambreiajul nu funcționa atît de simplu ca azi. La plecare mașina țîșnea într-un salt înainte, iar cînd schimbai viteza aveai impresia că toate roțile dințate vor să plesnească.

Nimic senzațional nu a marcat reintoarcerea mea la circul Medrano. Scăldat în sudoare și cu genunchii tremurînzi am coborît din mașină. N-am avut curajul să opresc motorul, pentru că nu eram sigur că-l voi putea porni. Slavă Domnului, ciția colegi erau în poartă. S-au apropiat imediat.

— Ei, a cui e mașina asta?

— A mea.

Mi-era ciudă că nu puteam să-mi văd propria mea mutră. I-am lăsat pe colegi, simulînd că sînt grăbit. Am intrat în circ, m-am dus pînă la cabină, unde n-aveam nimic de făcut, apoi am ieșit. În acest timp grupul se tot mărise în jurul mașinii. Văzîndu-mă că mă apropii toți s-au dat la o parte, cuprinși și de respect Foarte mîndru, m-am urcat în mașină, nu fără a zîmbi admiratorilor mei. Citeam în privirile lor respectul rezervat marilor oameni de stat sau exploratorilor curajoși. Trebuia să nu mă fac de rîs, dar calmul mă părăsise. Aveam trac. Manipulam vitezele, fără rezultat însă. Încetîncet mă cuprindea furia: nu puteam să mă umplu de ridicol! Am pus levierul într-o poziție foarte hazardantă și am ambreiat. Mașina țîșni... dar înapoi și puțin a lipsit să nu calc vreo doi colegi.

— Atenție!, am strigat, căutînd să-mi regăsesc măcar o parte din autoritatea compromisă.

Am reușit în cele din urmă să schimb viteza la timpul potrivit și, cu o ultimă zvîcnitură, mașina consimți să mă asculte.

Nu deparie de circ cunoșteam un mic restaurant unde obișnuiau să vină mulți dintre colegii mei. Eu însumi luam masa acolo. Trebuia să merg. Aveam să întîlnesc desigur mulți colegi. Nu era nimeni afară. Am făcut să meargă motorul. Rezultatul nu s-a lăsat așteptat; ușa se deschise și nu numai colegii mei, dar chiar și patronul a apărut în prag. Am oprit contactul, am coborît din mașină și am intrat în restaurant.

— Ei, ce spuneți, vă place mașina mea?, am întrebat, făcînd-o pe indiferentul

Limbile începură se se dezlege și, pînă la urmă, toți mă tratau cu o deferență necunoscută pînă atunci.

Proaspătul meu orgoliu de proprietar nu se putea mulțumi cu un atît de restrîns cerc de admiratori, așa că mi-am continuat «turneul». Trebuia să-mi arăt mașina altor și altor cunoscuți și cel mai bun loc unde-i puteam întîlni era la «Globul», o adevărată cafenea de artiști, unde erai sigur că-i poți găsi la orice oră

Trebuia să traversez un cartier destul de animat și am trăit astfel primul meu accident. La o răspîntie, o trăsură cu un cal sosea în galop din dreapta mea. Am văzut-o prea tîrziu. Enervat, am confundat frîna cu acceleratorul și în loc să-mi continui drumul am frînat. Birjarul, la rîndul lui a frînat și el cît a putut, dar ne-am întîlnit la mijlocul răspîntiei în așa fel încît calul mi-a venit deasupra. L-am împins cu cotul. Birjarul a sărit de pe locul său și aproape să mă înece sub o cascadă de înjurături foarte pariziene

Dacă un polițai ar fi avut fantezia să dea peste noi aș fi intrat într-un mare bucluc; n-aveam încă permis de conducere. Am coborît fără întîrziere și mi-am scos în mod vizibil portofelul din buzunar. Vederea acestuia l-a potolit pe birjar. A pipăit picioarele calului, să se asigure că nu suferise nici o strîcăciune și — trăgîndu-și trăsura la rigolă — mă urmă în cafenea. Patru aperitive și 50 de franci au reglementat diferendul.

Acest accident mi-a dat de gîndit. Nu era bine să circul prin Paris fără permis de conducere. Am căutat un amic cu bune relații la autorități. Școli de șoferi nu existau pe atunci. Opt zile după ce am depus cererea de permis am fost convocat la examen.

Îmi amintesc și acum prima întrebare:

— «Ce faceți înainte de a vă urca în mașină?»

Cunoșteam răspunsul așteptat de examinatori.

— «Mă asigur de cantitatea de benzină conținută în rezervor» sau: «Controlez cauciucurile să fie în stare bună» etc.

Dar nu știu ce demon m-a împins și am răspuns:

— «Deschid portiera».

Examinatorul s-a simțit insultat. Drept care, m-a făcut să manevrez pe străzile cele mai frecventate din Paris, așezat lîngă mine, cu o mutră de parcă ar fi înghițit ulei de ricinică.

Am condus cu sînge rece, ca un mecanic de locomotivă și am primit permisul. Odată în posesia acestuia, nu m-am dat înapoi de la nimic și bieții pietoni țîșneau din drumul meu ca să aterizeze pe trotuare Automobilul trăia pe atunci zile fericite!

repovestire de
A. IOSEFINI

(Va urma)

ELEVII PRIN EI ÎNȘIȘI

lucruri concise, de importanță majoră

Referitor la scrisoarea elevei Persinaru Mirela, publicată sub titlul «Respectul care lipsește», în revista «Flacăra» din 26 ianuarie a.c., *nu* înțeleg de ce unii corespondenți (printre care și eleva Persinaru) aduc la cunoștința elevilor din întreaga țară unele probleme care pot fi rezolvate și pe alte căi, nu numai prin intermediul acestei reviste.

Crede eleva Persinaru că Roșu Marinela, colega sa, îl va stima într-o măsură mai mare pe profesorul de educație fizică pentru că atitudinea ei a fost criticată în «Flacăra»?

Ca o concluzie pentru toți corespondenții rubricii: *mai mult tact* și mai puțină subiectivitate (a nu se citi spirit de cocoloșeală!).

În încheiere, sper că tot mai mulți corespondenți ai revistei «Flacăra», participanți prin scrisorile lor la alcătuirea paginii elevului, ne vor prezenta lucruri concise, de importanță majoră, în legătură cu marile probleme ale adolescenței, ale vieții din școală, ale vieții sociale în general.

Prodan Cornel, elev, anul IV
Liceul agricol Palas — Constanța

un punct de vedere sentimental?

Doresc să aduc în discuție o problemă pe tema celor scrise de elevul Popovici Alecu din Bacău.

Stimate coleg din Bacău, sînt întru totul de acord cu imaginea elevului plin de viață, frămîntat continuu de probleme, dar să nu generalizăm. Aș vrea să te întreb ce se vor face acei elevi care, conduși de o sfîntă nepăsare pentru viitorul lor, își mențin nivelul cunoștințelor pe linia de plutire?

Sînt elevi care învață numai pe considerentul că «astăzi lipsește x, sînt pe aceeași pagină, o să mă asculte» sau «cutare are trei note și eu numai una». Pentru ei, catalogul reprezintă singura și veritabila amenințare care-i menține pe linia de plutire.

Sistemul nou de învățămînt ai cărui germeni răsar este modern și eficient, dar ce se va alege de acești elevi care se vor vedea lipsiți de ultima cracă de care să se agațe?

Bănică Lucian
elev, anul III — Roman

transferul de informații

În ultima vreme s-a făcut tot mai mult observabil că manualele școlare cuprind cunoștințe excesiv de multe, deseori profesorul fiind nevoit să recurgă la proceduri de moment, mai mult sau mai puțin eficiente. Este necesară o structurare a materiei școlare în vederea unei asimilări cu sorți siguri de izbîndă. De exemplu, profesorul de matematică e de părere că un elev trebuie să se preocupe acasă de matematică timp de trei ore, cel de fizică solicită două ore pentru obiectul său, la fel și cel de chimie, și așa mai departe. Un elev conștiincios va încerca să învețe la toate materiile, dar nu va reuși perfect la nici una. Un elev mai puțin conștiincios privește mai întîi pe orar, apoi urmează: la asta am notă, o să mă scuz la asta, iar la asta plec. Ce diferență mai există atunci între un elev conștiincios și unul «ne»? Cel mult de intenții. La ce sînt bune intențiile? La... cadouri. Da, dar viitorul nostru este un «cadou» mult prea serios ca să ne permitem glume la adresa lui.

Cred că transferul de informații profesor-elevi ar avea șanse maxime de succes dacă nu s-ar ține seama de o serie de amănunte inutile, de care, în cel mai bun caz, ne aducem aminte pînă a doua zi. Este timpul să se știe că memoria unui elev nu este o cămăruță cu pereți elastici și că o supraîncărcare a ei duce la rezultate de a căror perfecțiune avem dreptul să ne îndoim. Nu-mi place pasul care bate pe loc, dar nici nu intuiesc rostul lui atunci cînd înaintează pe un teren ce alunecă înapoi.

Popovici Alecu
anul III D, Liceul «V. Alecsandri»
Bacău

deopotrivă

Vine o vreme cînd nu mai reziști și iei hotărîrea să pui în sfîrșit mîna pe ceva cu care se poate scrie, și să scrii simplu, așa cum simți tu, despre o problemă.

N-am reușit să mă hotărăsc să răspund mai repede acelei eleve care își acuza generația de a-l prefera pe Elton John lui George Enescu. Dar trebuia să vă scriu acum pentru a întinde, prin intermediul dumneavoastră, mîna lui Octavian Nemira din Bîrlad.

Voi spune: toți cei care ați citit acele rînduri, luați-le și citiți-le de două ori, de trei ori, de fiecare dată cînd nu veți înțelege cine sîntem noi. Se mai puteau desigur adăuga și alte idei, dar ce e acolo e fără îndoială suficient.

Da! Sîntem sute sau mii cei care-l cunoaștem deopotrivă pe Jimi Hendrix și pe Frederic Chopin. Care vrem să ne consolidăm un drum frumos și drept în viață, și care ne agităm pentru a obține un bilet la Gala «Săptămînii». Care vrem să știm cît mai multe despre istoria României, și a Franței, și a Spaniei etc.,și care nu înțelegem de ce lipsa cravatei albastre ne-ar împiedica în

Fotografie de Corneliu Dorin Gelep, elev, Craiova («VIS DE IARNĂ»)

FLACĂRA SERIAL

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (IV)

Din amintirile unui criminalist

— În numărul trecut, tovarășe colonel Ceacanica, ați arătat că, după trei ani de la intrarea dumneavoastră în poliție, ați fost promovat șef al Brigăzii volante din Prefectura Poliției. Din lipsă de spațiu nu ați putut evoca, în același articol, cîteva cazuri mai deosebite din acea perioadă. Or, sînt convins că nu de asemenea cazuri ați dus lipsă pe cînd vă aflați în fruntea binecunoscutei brigăzi.

— În adevăr. Deși la un moment dat în acea perioadă numărul furturilor din buzunare a marcat o simțitoare descreștere. Eram satisfăcuți că dispăruse noianul de reclamații, că muncitorii nu se mai plîngeau că au fost jefuiți de întregul salariu pe care urmau să-l ducă familiei. Dealtfel, chiar o parte din infractori, hotărîți să se reintegreze în societate, ne ajutau în reprimarea foștilor lor «colegi» care constituiau încă un pericol social.

Semnificativă a fost acțiunea fructuoasă din Gara de Nord, care a dus la depistarea unui număr însemnat de delincvenți. Fusesem informat despre data și ora sosirii unui anumit tren din care trebuiau să coboare vreo 25 de hoți de buzunare, care se deplasaseră în diverse stațiuni pentru a opera nestingheriți, necunoscuți fiind de către poliția locală. În asemenea ocazii ei obișnuiau să se întîlnească într-un oraș sau altul pentru sărbătorirea «succesului» și apoi să-și continue drumul spre Capitală, cu prada asupra lor.

PRIMIRE DE POMINĂ ÎN GARA DE NORD

Conform planului nostru de acțiune, vreo 40 de agenți s-au plasat pe peron, pe două linii paralele, pentru a putea supraveghea ambele laturi ale fiecărui vagon. Echipe de doi aveau ca obiectiv un anumit vagon; un alt grup forma un cordon la ieșirea de pe peron.

La sosirea trenului în Gara de Nord, surpriză de ambele părți! În timp ce borfașilor nu le venea să creadă că au căzut cu toții în cursă, agenții efectuau percheziții. Două valize pline de obiecte și bani ne-au dat mai mult de lucru. Situație paradoxală: nu știam cum să-i identificăm pe păgubași, deși îi cunoșteam pe hoți! De obicei se întîmplă viceversa.

Unul dintre infractori, care nu se trezise încă din beție, ne-a declarat că în timp ce trenul se apropia de peron, văzînd cele două cordoane de agenți aliniați, a simțit un șoc. O speranță totuși mijea: poate în același tren s-o fi aflînd vreo delegație străină?! Un «confrate» i-a replicat însă că o astfel de delegație nu ar fi fost întîmpinată în gară de Brigada volantă!

Alți hoți ne-au declarat că au făcut haz de necaz, amuzîndu-i parcă grandioasa primire. S-a comentat, de asemenea, o împrejurare rar întîlnită: unul din grup i-a furat unui «coleg», pe care nu-l cunoștea, o valiză cu obiecte de valoare. Cînd hoțul a controlat valiza a găsit buletinul de identitate al păgubașului, recunoscînd în persoana acestuia pe un spărgător de talie internațională. Culmea, hoțul jefuit — care furase, la rîndul său, valiza de la un cetățean străin! — ne-a mărturisit că-l afectase atît de mult furtul valizei, încît a reclamat cazul la biroul de poliție al unei gări, zicîndu-și că, nefiind recunoscut acolo, nu risca nimic. Și apoi ne-a povestit cît de indignat s-a simțit de faptul că poliția nu dăduse de urma valizei, ca răspuns la solicitarea sa...

«87» NE DĂ DE FURCĂ

— Care a fost cel mai deosebit caz pe care l-ați rezolvat în perioada cînd ați fost șeful Brigăzii volante?

— Faptele s-au petrecut în 1948. Atunci, în vecinătatea Bucureștiului, exista penitenciarul Plătărești, destinat aproape în exclusivitate hoților de buzunare, escrocilor și prostituatelor. Încă din acea vreme în penitenciar se instituise dreptul la muncă, scontîndu-se că pe această cale reeducarea să se realizeze mai puțin lent.

Cazul despre care vă vorbesc a debutat cu un banal furt din poșetă.

După ce victima ne-a prezentat o reclamație, i s-a pus la dispoziție, conform uzanței, albumul fotografic al recidiviștilor care aveau un mod de operare asemănător cu cel relatat de reclamantă. M-am bucurat cînd păgubașa, fără nici o ezitare, a indicat fotografia ce purta numărul 87, precizînd că-l cunoștea pe făptaș datorită unor caracteristici fizionomice și discuțiilor avute cu el în tramvai: hoțul o călcase pe pantof.

A urmat operația de consultare a registrului de evidență, care trebuia să ne furnizeze numele infractorului, datele de stare civilă, domiciliul și situația juridică. Rezultatul a fost cu totul neașteptat: cel vizat figura ca încarcerat în penitenciarul Plătărești încă din toamna anului expirat! Despre acest caz își amintea și agentul Adrian Horăscu, care efectuase cercetările.

Deși am sugerat reclamantei că făcuse o confuzie, aceasta susținea că individul din fotografie era autorul furtului și ca atare insista să-l căutăm la domiciliu. În cele din urmă m-am lăsat convins, admițînd eventualitatea unei evadări din penitenciar — deși și în această ipoteză ar fi trebuit să fim înștiințați pentru declanșarea urmăririi în întreaga țară. Abia după ce nici descinderea la domiciliu n-a dat rezultate, am reușit s-o conving pe reclamantă că se înșelase.

BILET DE VOIE?!

Într-una din zilele următoare, cînd agenții s-au înapoiat dintr-o patrulare, mi s-a raportat că într-o aglomerație a fost surprins «numărul 87» cărînd un bidon cu petrol. Evenimentul a stîrnit agitație și neliniște în rîndul colegilor. Cum ajunsese deținutul în stare de libertate, fără ca noi să cunoaștem acest lucru? În urma unei cercetări minuțioase, s-a putut constata că el purta asupra sa un bilet de voie semnat de însuși directorul închisorii, asemănător cu acelea folosite de ostașii în termen!

Deținutul a făcut declarații că fusese învoit pentru cinci zile, perioadă în care trebuia să facă rost de o anumită cantitate de petrol și de o frumușică sumă de bani, evident furate. Totodată a fost nevoit să facă mărturisiri și cu privire la alte numeroase învoiri ale deținuților periculoși, care operau în toată liniștea, fără riscul vreunor bănuieli, deoarece figurau în evidențele deținuților.

Am informat conducerea Prefecturii Poliției despre surprinzătoarele fapte descoperite și, drept urmare, s-a deschis o anchetă specială care îi viza pe toți salariații și gardienii penitenciarului, în frunte cu directia.

Colegii mei erau revoltați de atitudinea acestor «supraveghetori» ai deținuților: gradul lor de descompunere morală ne știrbea parcă și nouă din prestigiul pe care abia îl cîștigaserăm, cu prețul unor mari eforturi. Un caz asemănător nu era cunoscut în analele penitenciarelor!

Înainte de a intra în acțiune împotriva celor corupți, a celor care furau de la infractori, a trebuit să suport rușinea de a rediscuta plîngerea cu reclamanta care-l recunoscuse inițial pe «87». Pentru ca să ne reabilităm în fața ei ne-am străduit să-i găsim bunurile furate. Deși i-am prezentat scuze, n-am găsit suficiente resurse pentru a-i relata întregul adevăr — și aceasta parcă din dorința de a apăra prestigiul instituției pe care o iubeam. Am lăsat-o să înțeleagă că ne-am fi aflat în fața unui caz izolat de evadare neraportat la timp.

Pentru reușita acțiunii de anvergură care trebuia să ducă la demascarea întregii administrații a penitenciarului, am luat măsuri de păstrare a celui mai deplin secret.

Urma să întreprindem ceea ce s-ar fi putut denumi Operațiunea de la miezul nopții.

Brigada noastră fusese dotată cu armament și hrană pentru două zile și două nopți de activitate continuă. În prima noapte s-a acționat simultan pentru dezarmarea tuturor sentinelelor. Pătrunzînd în penitenciar, am schimbat și celelalte posturi din interior, după care s-a procedat la arestarea întregului personal. În final a fost arestat însuși directorul, la domiciliul căruia s-au descoperit zeci de ceasuri, stilouri, bijuterii și o sumă de bani ce nu putea fi justificată. Timp de două zile, în incinta penitenciarului au fost cercetați atît salariații necinstiți, cît și deținuții, care au făcut mărturisirile cuvenite în fața probelor de netăgăduit. Apoi, cei vinovați au fost trimiși în judecată, fiecare învinuit primindu-și pedeapsa meritată.

Asanarea acestui teren nociv ne-a insuflat noi forțe pentru munca noastră. Eram bucuroși că de acum înainte nu vom mai bate pasul pe loc și că nu vom mai fi puși în situația ca eforturile noastre, în confruntarea cu inamicul, să se irosească. Și cînd te gîndești că răufăcătorii prinși prin străduințele brigăzii noastre fuseseră puși în libertate de către așa-zișii colegi din administrația penitenciarului!

Dumitru CEACANICA
Lionel NIȚESCU

(Va urma)

treaba asta. Care știm că trebuie ordine în fiecare lucru, dar nu putem să ne reținem uimirea în fața înverșunării cu care unii se opun afirmării părerilor noastre.

Oare noi trebuie să «ne vedem de carte» și să fim cuminți și atît, noi nu putem să alăturăm versiunea Musorgski (realizată de Emerson Lake and Palmer — n.r.) celei realizate de Maurice Ravel? De ce? Pentru că nu avem experiență? Dar sensibilitatea noastră, sensibilitatea care ni-l relevă pe *Hendrix poate la fel de impresionant precum* pe Ciprian Porumbescu sau, să zicem, pe Gheorghe Zamfir? Ce știu cei care ne acuză de superficialitate și neseriozitate de munca titanică a lui Hendrix pentru calitatea sunetului, de studiul lacurilor aplicate instrumentului, asemenea lui Stradivarius?

Sînt, desigur, și păcate. Multe. Și o anumită indiferență, și o anumită inconștiență, existente printre unii dintre noi. Dar cum să luptăm împotriva lor, cum altfel decît afirmîndu-ne *integral* crezul nostru artistic, spiritual?

An de an se fac pași înainte. Spre sfîrșitul anului trecut a început (era și timpul) difuzarea celor două topuri ale revistelor «Flacăra» și «Săptămîna» pe programul III de radio.

Deci, mergem înainte. Noi sîntem aici, cu toate forțele noastre, viitori ciberneticieni, viitori artiști, noi luptăm pentru prezent și pentru viitor, pentru muzica de ieri și de azi, și de mîine, muzica *bună*, muzica acelor oameni care nu cîntă doar pentru că nu au altceva mai ușor de făcut.

Și, fără să vreau să imit pe nimeni, dar pentru că exprimă excelent ideea pe care voiam s-o expun, voi spune și eu: nouă ne place poster-ul «Phoenix» — dați-ne pace!

Zarosanu Tudor Călin
anul III, Liceul Spiru Haret
București

cerem puncte de sprijin

1) De ce nu se predă în liceu istoria artelor, cînd liceul este «de cultură generală»? Pentru ce am făcut în clasa a X-a desen tehnic la secția umanistă? De ce nu ni se predă o istorie a cinematografiei, oricît de sumară?

2) Cred că e prea puțin un an de studiu dedicat istoriei literaturii universale.

3) La filozofie se poate învăța excepțional *după lecțiile din «Tribuna școlii»*, în lipsă de manuale. Dar fiindcă e vorba de filozofie, conchid cu un citat memorabil din Kant: «Dați-mi materie și din ea vă voi construi lumea»...

În numele unei generații sincere, cerem nu numai pentru noi, ci și pentru cei care ne urmează, puncte de sprijin pentru zboruri îndrăznețe.

Cu stimă
Mărcuț Ioan
anul III uman, Liceul Gurahonț

«Agenția Vinci» a Liceului din Ilia, județul Hunedoara, transmite:

La Liceul din Ilia, județul Hunedoara, funcționează o «Agenție de știri» a elevilor, denumită «Agenția Vinci», care emite zilnic, în fiecare dimineață la orele 7, un buletin de știri cuprinzînd cele mai proaspete vești despre elevi, profesori și toate activitățile din școală! În toate cele 15 clase ale liceului, există corespondenți de presă care «culeg» știrile și le centralizează la un «*centru de presă*» *pînă la orele 13, cînd se închide ediția!* Aici știrile sînt redactate și apar a doua zi dimineața pe un uriaș panou al «agenției». În fiecare dimineață, profesorii și elevii citesc ultimul buletin de știri care li pune la curent cu tot ce se întîmplă în școală!

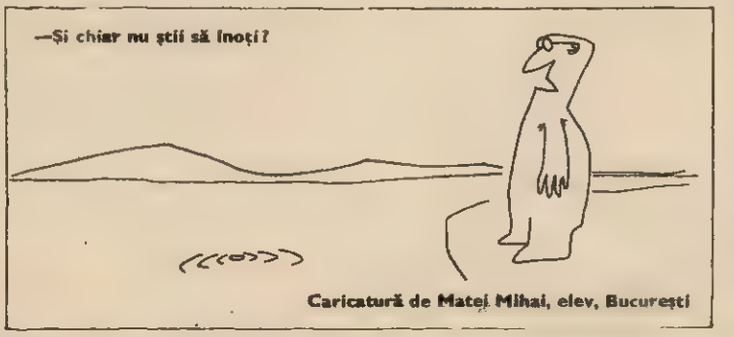

Caricatură de Matei Mihai, elev, București

RETUR

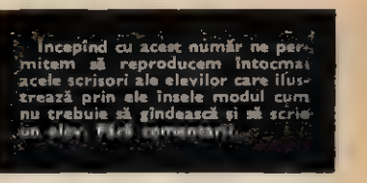
Începînd cu acest număr ne permitem să reproducem întocmai acele scrisori ale elevilor care ilustrează prin ele însele modul cum nu trebuie să gîndească și să scrie un elev. Fără comentarii...

Parcurg de mult un drum spinos, plin de frămîntări și de semnele întrebării. Dintotdeauna mi-am zis că nu trebuie să fiu consecvent înainte de a fi aprioric.

În decurs de aproape patru ani în uniforma de elev am avut trista ocazie să analizez declinul unui famen elev al liceului, famen nu pentru lipsă de erudiție, aptitudini sau inteligență, ci din lipsă de ÎNȚELEGERE, care l-a aruncat în aberanță și, cu toate că deține și el merituosul drept de egalitate cu confrații săi de școală, cu toate că și în el arde aceeași sete de fermă dezbatere, cunoaștere, orice dorință i se stagnează mereu în fața cinicului obstacol aruncat de ignoranța semenilor săi.

Da, El continuă flagrant drumul realizării, iar EL rămîne cu masca imperturbabilului, undeva în urmă, ucis de deziluzionarea spiritului său. Dacă încearcă să se ridice la *nivelul lor*, e *admonestat* și doborît cu titlul de impostor, apoi aruncat în vehementa descurajare — fatalitatea. Și cine sînt cei care i-au imprimat esența implacabilului? Semenii lui!

Numai că în timp ce El plutesc elocvent pe teritoriul existenței și satisfacției, precara lui persoană se îneacă în neant. Evident, o să-mi puneți fireasca întrebare: Și ce *vreau eu cu aceste infime rînduri? Pot răs*punde, asumîndu-mi răspunderea îndrăznelii doar printr-o altă întrebare: Ce altceva s-ar putea voi?!

M.V.,
Roman

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAJESTĂȚII SALE, TENISUL ROMÂNESC (XVII)

în finala de dublu de la roland garros

La București sosesc și primele rezultate de la dublu. Țiriac, Năstase — Richey, Holmberg (S.U.A.) 3-0; Țiriac, Năstase — Javorsky, Koudelka (Cehoslovacia) 3-0. În fiecare dimineață alerg să găsesc ziarul «Sportul» și ascult cu sufletul la gură emisiunile sportive. Țiriac, Năstase — Barnes (Brazilia), Rodriguez (Chile) 3-0; Țiriac, Năstase — Bawrey, Davidson (Australia) 3-0. Citesc, ascult, și nu-mi vine să cred că Țiriac și Năstase sînt în semifinală la Roland Garros fără a pierde un set, urmînd să-i întîlnească pe sovieticii Metreveli și Lihaciov. Cu trei luni înainte, la Cairo, băieții noștri pierduseră contra jucătorilor sovietici. Vor pierde și acum? De la înfrîngerea de atunci Ilie îi bătuse pe Riessen și Lihaciov, Țiriac adăugase palmaresului său cîteva victorii importante, dar poate mai mult decît succesele lor individuale conta faptul că de data aceasta Ion îl chemase pe Ilie alături de el.

După ce s-au certat zdravăn, Ion îl chemase pe Ilie să-și dea mîna, să se așeze șpate în spate pentru ca astfel să poată cuceri împreună lumea.

. . . . . .

Scriu aceste rînduri după ce Ilie a cîștigat turneul de la Boston și a fost declarat cel mai bun jucător al anului 1973.

După ce meritele lui Țiriac sînt recunoscute nu numai de noi, românii. După ce m-am fotografiat de două ori alături de Cupa Davis și l-am invidiat pe Ralston cînd o arăta mulțimii. Mă încovoaie gîndul că va trebui să scriu despre acel joc mare pe care nu știu dacă l-am înțeles totdeauna. Despre acel joc pe care nu-l înțeleg, poate, decît cei ce-l joacă. Despre limite fizice și psihice. Despre rachete și stadioane. Despre arbitri și spectatori. Despre țări și orașe. Despre bucurie și tristețe.

. . . . . .

În semifinală, Țiriac și Năstase îi bat pe Metreveli și Lihaciov. Francezii sînt uluiți. «L'équipe» scrie, sub titlul «*România la loc de cinste*», următoarele: «În ceea ce privește finala de dublu masculin, ea este teatrul uneia dintre cele mai surprinzătoare aventuri... Se întîlnesc echipa americană Ralston, Graebner și Țiriac, Năstase. Dennis Lalanne îl remarcă pe Ilie: «iată pe acest tînăr român, venit pentru prima oară la Roland Garros acum cîteva săptămîni pentru a disputa meciul de Cupa Davis. Atunci el ne demonstra calități ieșite din comun, iar acum se confirmă, forțînd porțile uneia dintre finalele «internaționalelor» noastre. Desigur, tînărul acesta a cunoscut aici una din cele mai frumoase zile din viața sa». Iar revista «Tennis de France» comentează: «Noutăți în dublu: pentru prima oară după cel puțin zece ani nu a fost nici un jucător australian în finala de dublu, pentru prima oară după 11 ani (Trabert, Seixas — 1955) o echipă americană a cîștigat dublu și pentru prima oară o echipă română a jucat finala. Ce de noutăți! Țiriac, Năstase în finală, cine ar fi crezut-o după înfrîngerea din Cupa Davis în fața lui Beust și Contet? Și totuși așa s-a întîmplat. I-au învins pe Holmberg-Richey, Javorsky-Koudelka, Barnes-Rodriguez, Bawrey-Davidson și s-au calificat pentru semifinale fără a pierde un singur set. Au triumfat în continuare asupra sovieticilor Metreveli și Lihaciov și au fost dominați în finală de Ralston-Graebner.

În finala de simplu, Gulyas urmează să-l întîlnească pe Roche, dar *australianul suferă* de o întindere musculară la picior. Campionul maghiar nu acceptă să cîștige prin neprezentarea adversarului și se oferă să joace atunci cînd Roche se va restabili. Gestul lui Gulyas stîrnește *admirație*, iar *mie îmi* întărește o convingere veche. Peste cîteva zile, Roche iese învingător. La sfîrșitul anului însă Gulyas va fi din nou invitat la Paris, de data aceasta pentru a primi din mîna lui Jean Borotra premiul *Fair-play* 1966.

De la Roland Garros, Mărmureanu se întoarce acasă, iar Țiriac și Năstase schimbă zgura franțuzească cu gazonul englezesc. Joacă mai întîi la Nottingham, unde Țiriac cîștigă finala cu sud-africanul Sau, iar Ilie pierde în primul tur la același jucător. Cîștigă împreună dublul, învingînd în finală doi cunoscuți jucători englezi, pe Billy Knight și Tony Pichard.

La Wimbledon Ilie suferă cea mai severă înfrîngere a carierei sale — 2-6; 0-6; 0-6, de la brazilianul Koch, întrebîndu-se probabil dacă finala de la Roland Garros nu fusese doar un simplu vis frumos. Abe Segal își ia revanșa: 6-4; 6-2; 6-3 asupra lui Ion, după înfrîngerea din '63 de la București.

În luna iunie sînt programate trei competiții importante. Mai întîi prima fază a campionatului național, ce urma să se desfășoare la Brașov, apoi Balcaniada de la Zagreb și Cupa Galea. *Prima fază a naționalelor a fost* principalul criteriu de selecție pentru Balcaniadă. A cîștigat Țiriac, Ilie s-a clasat al doilea, bătîndu-l cu 3-0 pe Mărmureanu și păstrîndu-și astfel locul în echipă.

Am plecat apoi la Zagreb, pentru a-i *înfrunta* pe Pilici și Iovanovici la ei acasă, fără însă a-i neglija pe greci, în fața cărora pierdusem cu cîțiva ani înainte, și care îl aveau în echipă pe Kalogheropoulos, un jucător foarte incomod pe atunci pentru Ion. După prima zi în care, nefiind programați la joc, ne-am înfiorat văzîndu-i la lucru pe iugoslavi, dispunem în ziua a doua cu 3-0 de echipa Bulgariei. În dimineața jocului cu grecii o ploaie scurtă de vară udă terenurile, făcîndu-le alunecoase. Începem totuși meciul la ora fixată. Băieții noștri evoluează, ca de obicei, în același timp pe două terenuri alăturate. Rămîn lîngă Țiriac, considerînd că are totuși un meci mai greu. Jocul este foarte disputat încă de la primele mingi. Kalogheropoulos se deplasează ușor și vine pe nesimțite la plasă. Datorită terenului moale, Țiriac nu-și poate pune în valoare serviciul, care în ultimul timp îi mergea destul de bine. La 2-2 în primul set Ion are avantajul. Kalogheropoulos servește în lateral, Țiriac returnează în mijlocul terenului, Kalogheropoulos lovește cu dreapta în diagonală, Ion fuge, ajunge mingea și răspunde în lungul liniei, Kalogheropoulos joacă din nou *în diagonală*, de data asta pe rever, Ion ajunge în ultimul moment și mingea se duce din nou în mijlocul terenului, Kalogheropoulos are posibilitatea să vină la plasă, Ion se retrage cîțiva pași, Kalogheropoulos pune însă o «scurtă», Ion aleargă în față, încearcă să paticineze, dar piciorul lui se afundă în zgură. Cade. Se aude un zgomot surd. Vreau să-l ajut să se ridice, dar îmi face semn să rămîn pe loc. Se ridică, își cere scuze pentru întrerupere și jocul se reia. Pierde următoarele puncte. Se schimbă terenul. Ion se așază pe scaun transpirat și palid.

— Mi-am închipuit că e ceva grav, îi zic.

— Parcă mi-a băgat cineva un cuțit în gleznă.

— Vrei să-ți aduc un bandaj elastic?

— Nu, fiindcă nu vreau să-i arăt ăstuia că mă doare. Cum stă Ilie?

— Conduce cu 4-2.

Kalogheropoulos greșește cîteva mingi ușoare, Ion cîștigă ghemul, dar îl simt cum se chinuiește. Spre dreapta aproape că nu mai poate alerga. Pierde primul set cu 6-3. Îi aduc bandajul elastic iar el îmi spune: «Du-te și stai lîngă Ilie. Nu cred că mai am vreo șansă astăzi».

Mă duc apoi lîngă Ilie care tocmai schimba terenul: «A căzut rău nea Țiri. Am auzit și eu trosnitura, dar n-aveți grijă, eu îl bat pe marmuțoiul ăsta. Ilie, vrînd parcă să-mi arate cum își păcălește adversarul, încearcă cele mai năstrușnice mingi. Gavrilidis dă totul înapoi. La două seturi la unu, facem pauză. În vestiar îl găsim pe Țiriac care pierduse la Kalogheropoulos.

— Cum stai, îl întreabă pe Ilie.

— Are el două seturi la unu.

— Cum?

— Două seturi la unu pentru el.

— Așa-i cînd e să se aleagă praful. Finaliștii de la Roland Garros vin ai treilea la Balcaniadă.

— În cel mai rău caz pe locul doi — zice Ilie — fiindcă eu îl bat pe ăsta, și la dublu nu au cu ce ne bate.

— Asta dacă ai să joci tu și pentru mine. Eu nu știu cum am să mă mai mișc de aici, zice Ion, arătîndu-ne glezna care începuse să se învinețească. Ilie și-a schimbat tricoul și am ieșit pe teren. Chiar de la începutul setului patru, Năstase își impune să joace serios, dar Gavrilidis este din ce în ce mai greu de trecut. La 4-4, Ilie are o bună ocazie de a lua conducerea, încearcă o «scurtă», mingea se oprește pe bandă și cade înapoi. În timpul schimbului de la 5-4, Apostolidis, căpitanul echipei elene, nu știe ce să-i mai facă jucătorului său, care se apropie de o surprinzătoare victorie. Iar Ilie îmi spune:

— Asta parcă a intrat în anul morții, tot ce încearcă îi merge.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

ÎNTREPRINDEREA DE MAȘINI AGRICOLE-CODLEA

produce pentru agricultură și industria constructoare de mașini:

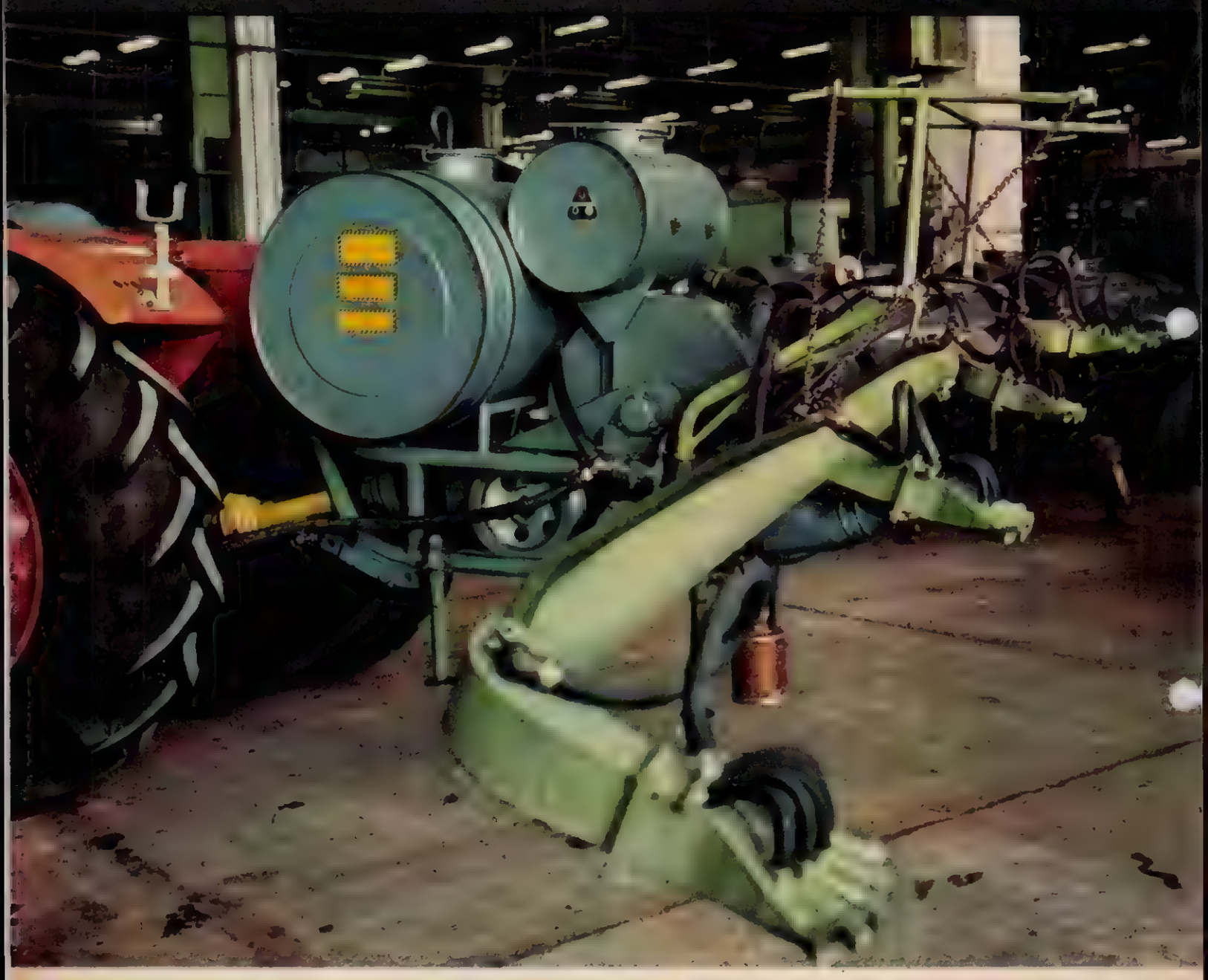

— Mașini de stropit și prăfuit împotriva dăunătorilor în culturi și livezi (MPSP-O, MST 900);
— Diverse colaborări pentru autocamioane, tractoare și autoturisme, filtre de aer, tobe de eșapament.

— **Beneficiarii produselor I.M.A.-Codlea sînt întreprinderi ca: Întreprinderea autocamioane-Brașov, Întreprinderea de tractoare-Brașov, Întreprinderea de autoturisme-Pitești, Întreprinderea mecanică din Cîmpulung (Argeș).**

povestea unei conștiințe:

miron radu paraschivescu

(II)

Erosul, care a jucat un rol atît de mare în viața lui M.R.P., se înfățișează de multe ori *în ipostaza unui romantism sentimental*, cenzurat însă rapid de îndoială, de luciditate, lamento-ul prelungit e străpuns deseori de un demon dostoievschian, ducînd cu gîndul la cele mai bune pagini din **Idiotul** sau **Spovedania lui Stavroghin,** cum este cazul zbaterii lăuntrice a autorului, într-un straniu dialog sui-generis descris cu un lux de amănunte de cea mai mare finețe psihologică, în deciderea unui anodin act de viață: rămînerea la Clineni, pe marginea Oltului, lîngă tovarășa sa de viață, sau plecarea la Sibiu, în căutarea ispitei. Iată un fragment al acestei dramatice analize:

«Căci dacă glasul cumpătat și potolit, adevărat, al minții, îmi arată că am toate motivele să rămîn la Clineni și nu-mi arată nici unul care să mă facă să plec la Sibiu... apoi celălalt, dușmănos, care mă chinuia și mă silea despotic să fac împotriva a ceea ce gîndeam, glasul acela al răului și pustiului, al neliniștei și al îndoielii cu orice preț din mine (care nu e glasul inteligenței, fiindcă nu exprimă idei, adică raporturi inteligibile între mine și lucrurile reale, ci doar o caricatură a acestei inteligențe, inventînd, scornind tot soiul de probleme și întrebări acolo unde nu-i loc de nici una), acest glas vrăjmaș îmi spunea: «Dar nu vezi că tu nu ești nimic și că nu are nici o importanță unde te duci și ce faci? Nu vezi că e mult mai bine să nu te socotești atîta în tot ce faci? Cînd stai să-ți despici atîta firu-n patru, la orice pas din viață, nu faci decît să te apropii și mai mult de moarte, cu încă un pas, încet-încet, tot mai aproape de moarte, cu cît mai încet, cu atît mai inevitabil. Pe cînd viața concretă, **reală,** cum îi spui și cum o dorești tu, viața asta nu se gîndește și răsgîndește atîta; ci o facem așa, mai plin, mai drept, mai direct, cum ne vine, dintr-o singură pornire, fiindcă asta e adevărata sinceritate cu tine însuți. Ține minte cîte neajunsuri ți-ai făcut singur de atîtea ori, cîte dragoste-ai pierdut, cîte lucruri ce ți se ofereau, ce erau de fapt ale tale și pe care trebuia doar să te apleci să le culegi, și pe care le-ai pierdut fiindcă ai stat să mai măsori, să cumpănești, să vezi cît face una și alta, dacă e mai bine așa sau altfel, ca un prost negustor, și pînă la urmă, de-abia cînd te hotărai pentru un anumit lucru, de-abia atunci vedeai că te-ai hotărît pentru cum era mai rău! Ține-o minte și de Loti, și pe Cici, și ține minte și prieteniile și iubirile pe care ți le-ai pierdut din prea multă bătaie de cap, din prea multe raționamente. Cu astea te duci spre moarte, călătorești încet dar sigur, spre un singur țel; destrămarea, nimicul, pierderea tuturor lucrurilor vii».

«Așa-mi vorbea duhul rău din mine (și e pentru întîiași dată acuma cînd pricep înțelesul omenesc și concret al «duhului rău» din vorbirea populară), silindu-mă să uit tocmai că el fusese autorul acelor raționamente arbitrare, ipotetice, străine de realitate, fabricate, ale acelor bouchetrou-uri care m-au depărtat de viață,care mi-au falsificat dorințele adevărate, pornirile sincere și judecata limpede și dreaptă».

Confesiuni zguduitoare duse pînă la autoanihilare, la o cumplită umilință pot fi des întîlnite:

«Sînt trufaș și stupid în trufia mea. Poate că sînt, în fond, un om rău — deci prost. De ce sînt prost? De ce sînt rău? Îmi dau seama, da, îmi dau perfect de bine seama de relațiile dintre oameni și lucruri, și totuși nu pot altfel. Acest «nu pot altfel» e îngrozitor. Știu și de ce e așa. De ce nu pot altfel. Fiindcă sînt bolnav. Așadar, răul și prostia mea se condiționează de o proastă biologie. De-aici începe mizeria, umilința mea. Sînt bolnav de boala mea, care mă face să fiu ascuns față de oameni, care mă împiedică să fiu generos și liber în gesturi, în sentimente, în gîndire și-n acte. Sînt, dacă nu de-a dreptul mincinos față de ei, dar fals, neîntreg, neadevărat. Sînt robit biologiei eu, care vreau să triumfe în mine numai spiritul, numai lumina tare a minții...

Numai în fața mea, singur, cu mine însumi, pot să-mi permit să fiu **aproape** total sincer. Și atunci sînt și cu adevărat viril...

Dar în raporturile cu oamenii, mă surprind fals, mic, meschin și strîmb. Tainic, incomplet. Unei femei, ce-i pot oferi eu? O tristă inteligență cîrcotită, zdrențuită de îndoieli, un fizic firav, paradit».

Cel ce se autopersifla: «Am fost și sînt construit pe proporții mici; mic la minte, mic la statură, mic la inspirație; doar inima mi-a fost întotdeauna largă, generoasă, absurd de darnică». Cel ce se autoacuza de «nebunie, instabilitate, gust de hoinăreală», cel ce se autorăstignea ca «un dezaxat, un nebun, un blestemat ca mine», atît de pornit și de nedrept cu sine însuși, putînd fi de aceea, uneori, pătimaș și nedrept față de alții, ca în cazul lui Arghezi, sau față de cei mai apropiați prieteni, scufundîndu-se în infernul psihic al unei sensibilități ieșite din comun, în care totul devine o rană sîngerîndă, avea nebănuite resurse de a se domina, de a scruta cu luciditate victorioasă viața și oamenii, de a-și descoperi «măsura», împins de un admirabil orgoliu al autodesăvîrșirii. Deși în contrast cu jurnalul lui Gide, de o intelectualitate rece, controlată, cenzurată, Jurnalul lui M.R.P. e tot timpul trăire incandescentă, febră, neliniște permanentă, existențială, ca la Camil Petrescu, aspirația sa subterană, străfundă este seninătatea, echilibrul, înțelepciunea milenară întruchipată de Sadoveanu, cum rezultă din emoționantele însemnări despre marele prozator, privit ca un demiurg.

«Bățul» său interior, cum își definește o intransigență supraviețuind tuturor naufragiilor, îl face să condenseze «înțelepciuni» de moralist, rezultat al experienței intime: «A rata însemnează a vrea mai mult, nu mai puțin decît poți, pe de o parte, iar pe de alta, a vrea mai tîrziu sau mai devreme ceea ce prevezi și poți înfăptui... Or, tocmai asta mi se pare că e greu; să faci mîine ceea ce vrei și poți face azi,iar nu de-a-ndoaselea: să faci azi ceea ce vrei și poți numai mîine face. Or, eu unul, *nu pot nici să renunț* la un lucru pe care l-am pierdut azi, nici să mă-mpac azi numai cu gîndul la ceea ce e posibil să fac mîine. O tiranică sete de a avea totul, sete de concret și imediat, mă face să nu cunosc nici resemnarea, nici răbdarea, care e cealaltă față a resemnării». E numai un exemplu din nenumăratele reflecții, aforisme presărate de-a lungul **Jurnalului unui cobai,** de o certă originalitate, întregind schițe de portret sau de autoportret, trădînd calitățile artistului plastic care a fost în tinerețe M.R.P.: «Mă privesc în oglindă: brazdele de pe fața mea sînt mai adînci, cearcănele de sub ochi fac unghi cu brazda care pornește din maxilarul de jos, pînă-n mijlocul obrazului; buza de jos iese înainte, niței sfidătoare, tîmplele strînse, nasul mai ascuțit, mai tăios, bărbia mai subțire, cutele gurii mai adînci și mai prelungite, oblic, în jos buza de sus mai întinsă; capul mi s-a subțiat, și-a adunat trăsăturile în muchie, tocmai ca să taie un permanent obstacol din văzduh, prezent în mine și-n fața mea: regretul, durerea. Ca să le depășească, să nu se lase biruit de ele, aplatizat, capul meu s-a subțiat ca o bardă, ca un cuțit, s-a făcut dolicocefal. Penetrant, adică». Portretul politic se iscă uneori din supoziții mentale *subiective*, ca în cazul lui Trotzchi, văzînd mentalitatea unei generații tinere de intelectuali, alteori intuiția este excepțională, ca în cazul magistralului desen psihologic făcut lui Hitler:

«Văd la un chioșc o revistă cu un portret al lui Hitler, făcut la München. O fotografie — autentică, foarte bine reprodusă. Cea mai autentică. E groaznic. E un nimic. Un nimic concretizat într-o figură aparent omenească. Și-mi dau seama, atunci, de ce biet «omul» ăsta este ce este și cum este. Nimeni, niciodată, sînt sigur! nu l-a iubit pe acest Adolf Hitler. Totul în el e atît de șters, atît de preș, de scîndură de dușumea, de inexpresiv, de chinuitor inexistent, atît de cîrpă de bucătărie, și lighean de lături, și tot ce vrei care nu este definit, desenat, existent — încît acest Hitler devine mare. Devine tragic prin ceea ce Unamuno numește «nonvoința de a fi»; pentru Hitler, însă, lucrul e și mai definitiv: e **nonputința** de a fi. Nu este, fiindcă nu poate, fiindcă biologic, el nu există.

Doar un ochi, stîngul, a adunat în el atîta lumină tăioasă și înghețată, atîta ură limpezită în cristale, încît înțelegi că, din toată neființa lui, Hitler a izbutit să fie un mare om rău. S-a **realizat** pe negativul cel mai desăvîrșit: pe însăși nonexistența lui.

Un mare poem s-ar putea scrie despre acest om care nu există — deși vizibil».

Aproape întotdeauna, însă, în prozatorul Miron Radu Paraschivescu supraviețuiește poetul. Iată, de pildă, o descriere «oarecare» a unei nopți, ale căror fraze le vom așeza în versuri:

Mergeam într-un oraș scăldat în penumbre
adînci și albastre, violete aproape,
niciodată negre,
Statura caselor se ridica prin bucățile
de argint mort ale lunii
Ca niște creste de pădure de piatră.
Orașul dormea, stătea, stătea mereu,
într-o imobilitate
Care te duce negreșit la întîia zi de după
potop.
La întîia zi de la facerea lumii,
Al cărui singur — da, singur, —
supraviețuitor eram.
Totul e un oraș pe care un cutremur
l-a scufundat în mare
Și un altul l-a scos îndărăt,
Spălat de orice murdărie omenească, ireal
Cristalin în străvechea lui obscuritate.

Sau, în continuare acest «prozaic» vis suprarealist:

Ceva se petrece în lume, în cosmos.
La un hotar, un tărîm, un mal. —
Și mereu, oceanul, o bătrînă pădure
de lavă și ape
Se scutura peste marginile acestea
Le-ncăleca și iar se trăgea, fugea,
Într-un vîrtej și-o legănare
De fantastică prăpastie neagră, amețitoare
Pluteau pe apele negre-violete
Dar de-o mobilitate spăimîntătoare,
Alge de lumină, meduze fosforescente
Minunate viețăți masive, luminoase,
sclipitoare.

*

Ochii mergeau pe cer și orașul ieșea
dintr-o mare tăcută,
Iar deasupra lui, cerul negru-violet
Marea aceea din visul copilăriei
Îl înghițea, îl îmbrățișa, îl scăpa și iar
îl prindea,
Îi mîngîia creștetul de pădure de piatră,
Și tot și toate cîte fuseseră odată-ntr-însul
muriseră,
Nu mai erau, n-au fost niciodată.
Și tot ce rămînea în adînca imensitate
a cerului,
A acelui cer violet și negru,
Care era adînc fiindcă era dedesubt,
Erau meduzele, scoicile, algele mărunte,
luminoase,
De-o strălucire roșie, albă, albăstrie,
Erau stelele mici, într-o mereu clintită
legănare,
Și peste toate, dincolo de toate,
O limbă albă, sidefie, de străluciri de gheață
Un nor imens, un nor alb întins ca o limbă
de nisip.
De pămînt calcinat, de argint,
Se legănau pe valurile negre-violete
ale mării din cer,
Și Luna trecea peste marginile norului,
Și se-arunca ea însăși,
Cu o voluptate în care o recunoșteam
pe-a mea,
În apele vineți-violete-negre ale mării
din cerul senin,
Cu meduze și scoici și lauri de stele și salbe
— O, cît de adînc cădea Luna, și ea odată
cu ea,
Și eu mereu lunecam, lunecam.
Și toată această lume era a mea,
A copilăriei mele, a visului meu
fără margini —
Și stelele dansau în jurul ei,
O sarabandă, o alungare de fluturi și
viețăți marine
Și orașu-mpietrit, neclintit,
Sub o jumătate de lumină și-o jumătate
de umbră,
Orașul era o stranie pădure de piatră,
Din care plecase orice vietate,
pentru totdeauna.

Acest «Jurnal al unui cobai», fără precedent în literatura română, care nu cunoaște prea multe jurnale într-adevăr intime, publicate, fără precedent în sensul că romanul e însoțit tot timpul de poezie, portretul psihologic de eseu, nuvela sau schița de aforism, fără precedent *prin autenticitate* și sinceritate aproape absolute, este mărturisire și mărturie a unei epoci zguduitoare printr-un personaj care se dezvăluie în toate resorturile sale cele mai tainice, expunîndu-se opiniei publice din acea pornire, disprețuită de sine, de **cracher sur le pave,** devenind un erou literar, un destin asemenea altora închipuite de fantezie. Dar care mai este granița între fantezie și realitatea psihologică revelată?

Putem spune, împreună cu M.R.P., despre **Jurnalul unui cobai,*** că «opera plătită din viața noastră, din renunțările noastre la viață, nu poate decît să placă din ce în ce mai mult, fiindcă ne restituie într-un fel toată viața pe care n-am trăit-o, la care am fost constrînși să renunțăm, toată viața adevărată, de carne și sînge și oase, viața asta care mă sfîșie acum de durerea și neputința de a nu o avea niciodată; care trece pe lîngă mine, peste mine, sfidătoare și puternică, rîvnită și într-una neatinsă, mereu tînără și mereu virgină».

După cum, reverberațiile pe care le va stîrni lectura acestui jurnal justifică pe deplin gîndurile tovarășei sale de viață, în brațele căreia a închis ochii, poeta Lena Paraschivescu, la care subscriu din toată inima:

«Pentru mine Miron este viu, pentru că eu am reprezentarea gesturilor lui, îi pot auzi glasul așa cum recompui în minte o bucată muzicală. Eu pot aduce pe retina mea figura-i zîmbitoare, sau enervată, sau suferindă, toate acele mici, imperceptibile trăsături care de-a lungul anilor s-au imprimat ceas de ceas și nu le mai poate șterge nimic. Putem șterge o bandă de magnetofon, putem arde o peliculă, retina noastră, magazia noastră secretă nu poate șterge nimic și poate lucrui acesta se cheamă suferință.

Uitarea este un alibi, este un fel de a ne adapta și a ne supune vieții, în fond nu uităm nimic.

El mă îndeamnă să trăiesc pentru ca el să poată trăi mai departe. El va muri cu adevărat odată cu retina mea, a noastră, a celor ce-i păstrăm imaginea vie.

Reprezentarea ta în alții este o poliță dată eternității, o ștafetă nevăzută cu care noi cîștigăm în fața morții».

Poate moartea nici nu există dacă noi ne transmitem unul altuia tot ce avem mai bun și uman în noi. În fiecare clipă cineva trăiește prin noi și noi vom trăi prin alții iar moartea este numai o purificare».

Ion MIHĂILEANU

* *Volum în curs de apariție la editura «Cartea Românească».*

COOP
HANUL
DEALUL SASULUI

„MĂRȚIȘOR '74"

Orice dar atrăgător
Poate fi un mărțișor!

Nu lăsați pe mâine...
Intrați chiar acum în magazine și alegeți
mărțișorul preferat!

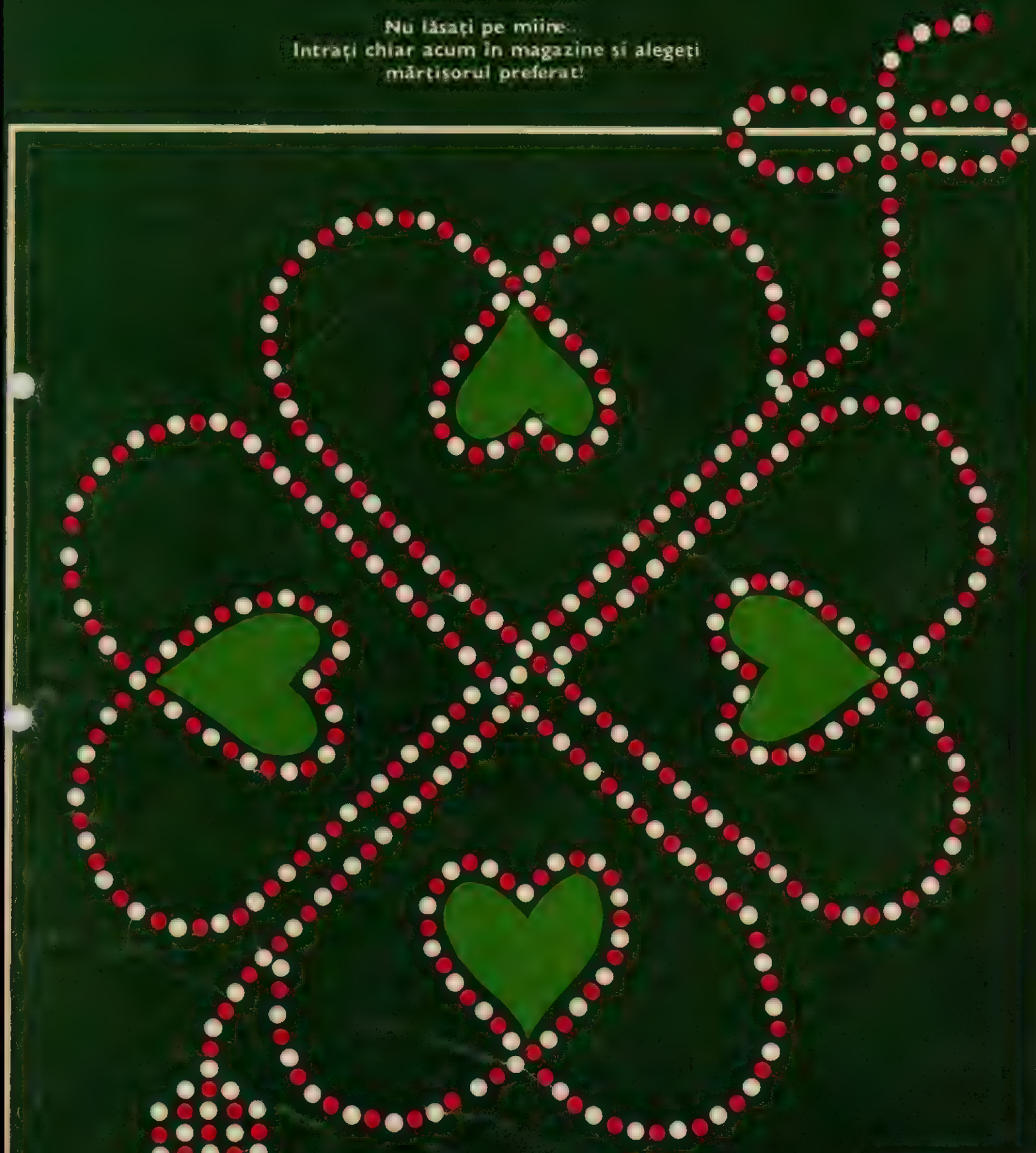

Recom

TENIS

treapta de lansare năstase - țiriac

După o întrerupere de un an, a fost reluat șirul plenarelor federale. Obișnuitele plenare pentru care adunăm cu încredere gînduri ce ni se par capabile să ajute dezvoltarea tenisului, idei ce nu le considerăm tocite sau probleme a căror rezolvare s-a împotmolit. Vineri 15 februarie, în sala de festivități a Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport au fost prezenți 25 din cei 33 de membri investiți în Comitetul federal la plenara trecută. Lî s-au adăugat peste 40 de invitați - activiști cu munci de răspundere în viața sportivă, antrenori, sportivi fruntași, ziariști, iubitori ai tenisului.

S-a vorbit puțin despre Năstase și Țiriac, poate fiindcă adevărurile absolute nu mai au nevoie de demonstrații. S-a vorbit în schimb mult despre juniori și despre momentul favorabil prin care trece tenisul. Profesorul Patrichi, din Constanța, a arătat că de fapt tenisul vine în întîmpinarea realizării unor sarcini cuprinse în hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 1973, cu privire la dezvoltarea continuă a activității de educație fizică și sport, fiind în stare să-și aducă contribuția, datorită popularității de care se bucură și particularităților sale, la mărirea numărului celor ce practică cu regularitate exercițiul fizic. Antrenorul Takats a vorbit despre juniorii celor 16 sate din împrejurimile Aradului care s-au întrecut și într-un concurs de tenis, iar Ștefan Chelaru, locatar în Drumul Taberei, cel care a pus umărul la amenajarea unui teren între blocuri, a făcut cunoscut conținutul scrisorilor primite din partea unui număr mare de părinți. «Vă mulțumim. Plecăm la serviciu liniștiți, deoarece acum copiii noștri își petrec timpul liber jucînd tenis».

S-a mai discutat despre: mărirea numărului de terenuri, menționîndu-se că cele aproximativ 500 construite în ultimii ani, deși constituie o importantă realizare, nu satisfac nevoile existente; rachetele produse la Reghin, care ar putea suferi îmbunătățiri și la prețul de vînzare; cotizațiile și taxele percepute pentru folosirea terenurilor, care s-au ridicat foarte mult și care amenință să limiteze, pe criterii financiare, practicarea tenisului; rachetele de import, ce ar trebui să încapă cu precădere pe mîna celor ce vizează performanța sportivă; introducerea tenisului printre obiectele de studiu la I.E.F.S. etc.

În intervenția sa, tovarășul general-locotenent Marin Dragnea, prim-vicepreședinte al C.N.E.F.S., a asigurat pe cei prezenți că tenisul se va bucura în continuare de tot sprijinul din partea biroului Consiliului Național, arătînd totodată că în viitor va trebui să se acorde mai multă atenție reprezentării noastre pe plan internațional, în special în Cupa Davis, și întăririi necontenite a disciplinei.

Am plecat de la plenara federației cu sentimentul — recidivist — că tenisul românesc a mai urcat o treaptă datorită tot, în primul rînd, lui Năstase și Țiriac. Poate că următoarele trepte va trebui să le urcăm mai repede, fiindcă anul acesta lîie Năstase împlinește 28 de ani. La anul 29. Peste doi ani 30.

Ștefan GEORGESCU

CRONICA DE FOTBAL

alt sport: fotbalul!

În epoca asta de secetă, cînd echipele noastre sînt dispărute în deșerturi sub soarele blînd ca să se dezmorțească și noi nu știm mai nimic despre ele, cînd *Autobuzul* bate pe *Dinamo* cu 3-2 și *Universitatea Cluj* pierde la *V.S.S. Kosice* cu 2-3, pe teren propriu, cînd *B.K.S. Stal* bate la Timișoara pe *C.F.R. Timișoara* cu 1-0, și *C.S.M.-Reșița* dispune de *Universitatea Craiova* cu 2-1, în timp ce *C.S. Tîrgoviște* face 0-0 cu *Steagul Roșu*, și de *Pitic* cu *Steluța lui nu mai știm* nimic — noi ce să mai credem?!... Și atunci, de dorul fotbalului ne uităm la televizor.

La televizor, ce se vede? 23 de goluri în 10 minute! Toate din campionatul R.F. Germania, luate ca spuma din meciuri, poate din cînd în cînd, plicticoase, adică ceva *muc și sfîrc*, ca să ne mai alinăm dorul după fazele cele mai gustate atît de rar în campionatul nostru.

Nu vreau să sperii pe nimeni, dar privind eu la televizor, mi-am spus că undeva, aiurea, a fost inventat un sport nou: fotbalul! El se joacă tot ca la noi, cu 11 inși într-o echipă, tot pe terenuri alunecoase, ca iarna, dar nimeni nu cade și mingea zboară de la jucător la jucător, ca trasă cu ața. Unde mai pui precizia șuturilor pe poartă, unde mai pui schimburile de locuri, viteza derutantă... Alt sport: e clar, n-am văzut nici un pas la adversar, n-am văzut nici un jucător bătut în cuie în mijlocul terenului după ce a dat pasa, n-am văzut înghesuiala sufocantă care domnește pe terenurile noastre, n-am văzut lufturi, n-am văzut bîlbîieli!

Care să fie explicația? Au băieții aceia, văzuți la televizor, benzină în sînge? Au ei niște antrenori care-i hipnotizează noaptea sau înaintea meciurilor? Vorbesc ei, acei antrenori, altă limbă pe care o înțelegi numai unii fotbaliști din lume? Mister, mister, mister! ...La *Dinamo* aud că se exersează dublarea fundașilor de către doi *libero*!... De unde o fi venit ideea asta, *nu cunosc*!... Dar ceva nu e în regulă! Probabil; campionii noștri și-au zis că e vremea să nu mai primească nici un fel de goluri. Și cu asta problema, măcar a unui punct, s-a rezolvat! Pe cînd înaintarea care să dubleze halfia și alte bizdîgănii tactice născute în Ștefan cel Mare? Înaintea unui turneu în Italia, *Dinamo* întărit cu Gojgaru, nici măcar nu-l încearcă în prima formație și-l rodează la *tineret*. Am înțeles: o să facă băiatul o tușă de n-o să se mai vadă! La drept vorbind lui *Dinamo* îi lipsește o extremă dreapta la ora asta și a achiziționat, acolo unde avea două *vîrfuri* de atac, un al treilea! Pe curînd o să vedem o extremă Gojgaru care nu va fi însă Gojgaru cel pe care-l știm. Înțeleg de-aici că în materie de achiziții, practicăm după vechi metehne: nu luăm *piesele* care ne trebuie, achiziționăm *nume*. Și ele, aceste nume, descurcă-se!

Mai cu o săptămînă în urmă aud că giuleștenii au făcut o primire ca-n filme lui Dumitru, salutîndu-i cu sticle pisate. Frumos gest, n-am ce să spun! Mai lipseau clomegele, halebardele și tunul de cireș! Se mai spune că *Rapidul* ești a fost ajutat, ca să nu-și piardă moralul, acum, la început de retur, de un arbitru binevoitor care a ținut cu orice preț ca *Realul* să cîștige. *Realul* a reușit, dar *Realul* e mai bun din cauza asta?... Mă ravuri, năravuri... vai, cînd o să-nțeleagă că fotbalul nu poate fi ajutat nici cu fluierul, nici cu sticla!

Ce-ar mai fi de adăugat?... Mai avem, dacă știu bine, paisprezece zile pînă să ieșim la iarbă. Iunie bate la ușă și noi vom fi absenți de la Campionatul mondial. O să ne mulțumim să ne uităm la TV și să suspinăm, și poate că cineva, cîțiva băieți, vor face din cînd în cînd cîte-un joc frumos, care ne va evoca fotbalul practicat de cea mai bună echipă pe care am avut-o în urmă cu patru ani, și pe care un antrenor lipsit de curaj a dus-o de rîpă cu ceea ce s-a numit sinistra «temporizare».

Acestea am avut de spus, sufletul meu este ușurat, dar parcă folosește la ceva?

Eugen BARBU

POȘTA SPORTURILOR

lovitura de începere

Nimic mai vechi în presa de pretutindeni, de totdeauna și de toate felurile, decît lansarea de rubrici noi. V-o spun de la bun început. Ca să știți la cît inedit vă puteți aștepta de la această «Poștă a sporturilor» care vine să înlocuiască «Poșta fair-play», acel curier sportiv-publicistic, despuiat pînă nu demult — cu cîtă îndeminare! — de către bunul meu prieten Titi Teașcă, plecat, după cum se știe, voluntar în armată (și nu luat la concentrare, cum afirmă unele guri neavizate).

Ce-ar putea să aducă nou această rubrică? Mai nimic. Sau, dacă vreți, numai noutăți de nuanță. De pildă: a fost pînă acum vorba, în acest chenar de rubrică, de un dialog între cititorii interesați de fotbal și *un specialist al fotbalului, cu veleități de gazetar*. Ei bine, și de-acum încolo tot un dialog va fi, numai că acel care răspunde este — observați nuanța! — *un gazetar cu veleități de specialist al fotbalului și al altor sporturi*. Desigur, o deosebire minoră, dar pentru obținerea ei — adică pentru ca *distracția* dumneavoastră săptămînală să rămînă întreagă — redacția «Flacării» a făcut tot ce era omenește posibil — și asta contează (sau, cum se zice că ar fi spus antrenorul finlandezilor după acel 0-9 de la București: nu rezultatul de pe tabelă mă bucură, ci faptul că băieții mei s-au dăruit!).

Să nu ne îndepărtăm însă de la enunțarea noutăților. De exemplu: după cele mai recente măsurători ale staturii (știți, la incorporare se obișnuiește), Titi Teașcă are înălțimea de 152 centimetri. Ei bine, la acest capitol, subsemnatul se prezintă, mîndru de sine, cu cifra 155! Ceea ce înseamnă că, dintr-un foc, rubrica a cîștigat trei centimetri în elevare.

Apropo de cronicarii de sport. Este o datorie să-i anunț pe toți, individual și în corpore, că neliniștea, în fond omenească, pe care le-o provoacă apariția subsemnatului pe gazonul acestui chenar este cu totul nejustificată. Cu toții pot să doarmă liniștiți, adică să-și vadă de treabă, fiecare pe unde scrie sau vorbește despre fotbal. Va rămîne fiecare bun în post, căci «Poșta sporturilor» își face un punct principal de program din evitarea publicării fie și a unui singur semn tipografic care ar putea da naștere la polemici. Cu toate că asemenea tentative, o știm prea bine, nu vor lipsi din partea corespondenților acestei rubrici. Știu, de pildă, că Răducanu (ajutat, pare-se, de Cristian Mantu) lucrează la un studiu literar menit să desființeze întreaga proză a lui Eugen Barbu. Ei bine, autorul «Principelui» poate să-și vadă liniștit de treburile zilnice de la «Săptămîna»: nu voi publica, la această rubrică, nici un rînd din suzisul studiu, oricîtă simpatie port giuleșteanului. Nu voi publica, de asemenea, nici un vers din amplul poem «Un fluier de dosadă și blestem între pedepsirea lui Valeriu Mironescu», poem semnat *Anumiți arbitri* și care mi-a și sosit în plic închis... Știu, de asemenea, că antrenorul Urecheatu lucrează intens la o comunicare științifică pe tema «influența masajului cu metafore asupra poziției în clasament a echipelor din zona marilor poduri». Nu voi publica nici un rînd nici din această lucrare.

Dealtfel, cu toată lumea vreau să mă pun bine (ceea ce cred că am izbutit cu brio încă din paragraful anterior, ca să nu mai vorbesc de cele următoare). De aceea nu voi publica un singur rînd din «Studiul ortografic și ortoepic asupra poeziei lui Adrian Păunescu» la care lucrează un tînăr ucenic al lui Esculap, din Tg. Mureș: Bölöni (știu că rîndurile astea n-or să apară, dar le las în manuscris, ca să vadă redactorul șef că are colaboratori informați). Dar, mai ales, nu voi face publică nici una dintre acele multe și viclene insinuări care au și început să-mi bată la poarta rubricii. Că Romulus Balaban n-ar iubi boxul nu din motive umanitarist-estetice, ci, pur și simplu, pentru că se teme de bătaie... Că comparșii lui Gh. Minoiu de la «Fotbal, minut cu minut» n-ar fi trebuit să urmeze cursurile de dicțiune de la I.A.T.C., asta făcîndu-i prea teatrali în relatări... Că Țopescu cam sare peste cal în programarea și răsprogramarea emisiunilor hipice... Că din vestita tripletă de altădată, Mazilu-Beșpneagu-Mironaș, doar centrul atacant mai trăiește plăcerea jocului... Că Gh. Mitroi prea duce de multă vreme, exclusiv, o viață studențească... Că «Sportul» conține prea puțin fotbal... Că «Fotbal» conține prea puțin sport... Și cîte și mai cîte.

Ei bine, zici și-n cele ce vor urma, nimic din toate acestea!

Atunci, ce?

De unde vreți să știu eu? Așteptă să-mi sosească prețioasele dumneavoastră epistole — și-atunci vom vedea.

Petre DRAGU

P.S. Într-un singur loc n-am putut face — oricît m-am străduit — nici o modificare, nici măcar de nuanță, chiar dacă-i zice, și este, «a sporturilor», poșta noastră va trebui să rămînă... fair-play. Asta-i situația.

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

premiul 15

Nu numai pentru că Autobuzul-Dinamo 3-2 (trei-doi) este un subiect pentru Savoy sau, oricum, pentru o veselă cronică rimată, rîndurile acestei tablete sînt hotărîte — sîmbăta aceasta și alte sîmbete — să trădeze fotbalul autohton de dragul celorlalte sporturi. Nu, motive sînt mai multe și, firește, mai profunde, unul dintre ele plecînd chiar de la inechitatea de tratament a multor discipline care în viața de toate zilele îi duc, smerite, fotbalului trena, deși unele se răsfață în cupe și diplome, așa cum se răsfață, adesea, fotbalul în bare, la propriu și la figurat.

Nu vom debuta totuși cu un sport de tipul arbore plin cu roade, cum sînt de ani de zile handbalul sau canoea, de pildă. La aceste discipline federațiile au saci cu medalii, sportivii și antrenorii (de lot) sînt emeriți, iar cîte un ne-emerit rătăcit printre ei și căzut parcă din lună, își trage cu siguranță o cacialma la prima sau la a doua competiție, unde ori bate 2-3 recorduri europene sau mondiale, ori, în cazul handbalului, îl vezi că ajunge golgeterul turneului sau portarul nr. 1 etc.

Deci o lăsăm mai moale, deocamdată, cu apa de trandafiri și atacăm un subiect de strictă, de foarte strictă actualitate. E iarnă. E frig. E zăpadă. Pentru copiii pasionați de jocul numit «fazan» — răspunsul e foarte simplu. Schi. Și chiar despre ei este vorba. Sport superb. Mult curaj. Multă bărbăție. Multă grație. Tony Seiler, Marielle Goitschel. Feerie scînteietoare în alb. Toate acestea însă — la televizor. Numai la televizor. Pentru noi, cel puțin. Pentru noi, locuitorii unei țări care ne mîndrim cu frumusețea naturală a unor munți lăudați de toți străinii care ne vizitează patria. Bucegii. Da, avem Bucegii. Bucegii au culmi semețe, au pante abrupte, au și pante domoale, au și zăpadă Bucegii noștri.

Au de toate Bucegii și totuși n-au ceva ce ar fi aproape în firea lucrurilor să aibă. N-au schi, domnule! Firește, mă refer la cel de performanță. Pentru că oricît de naiv, și de credul, și de înțelegător aș fi față de elanul «constructiv-mobilizator» pe care-l profesează cîte un specialist, nu pot să mă împac cu taxarea unui loc 15 — fie el obținut și într-un campionat mondial — drept o reușită *«unul mult decît merituoasă»*. Oricît am fi de modești, oricît ne-am pretinde... realiști (invocînd cortegii de condiții obiective al căror handicap ne este foarte greu să-l depășim — lipsa tradiției, a specialiștilor etc.), este cel puțin jenant să «premiem» cu vorbe sforăitoare un loc 15. Ne rîd și ...Bucegii!

«Premiul 15» poate să fie o metaforă de profund umanism. Să nu amestecăm totuși, aiurea planurile, spre a nu fi luați drept producători de gogoriță.

Marius POPESCU

CRONICA PRETENȚIILOR

corect, corect, dar eu cu ce mă aleg?

Pentru că nu sînt ipocrit, nu voi scrie negru pe alb că, în toate cazurile, corectitudinea i-a ajutat pe cei care au *ținut cont de ea*. Nu. *Cunosc mulți* oameni deveniți indezirabili tocmai pentru corectitudinea dovedită. Cunosc oameni cărora, din același motiv, le-a fost refuzată o ascensiune socială la care aveau dreptul. Cunoaștem cu toții, din păcate, martiri ai corectitudinii.

Tot pentru că nu sînt ipocrit, mărturisesc că și pe mine mă derutează, uneori, oamenii care reușesc să fie corecți de dimineață pînă dimineața și asta pentru că — măcar pe singura planetă pe care o cunosc întrucîtva, Pămîntul — mi se pare un fel de-a fi greu de acceptat. Fiindcă a fi corect tot timpul înseamnă — nu e nici un paradox la mijloc — a fi, în oarecare măsură, ipocrit. A fi corect tot timpul mai înseamnă — de ce n-am recunoaște-o? — să te împotrivești unor lucruri de care ar trebui să ții seamă, dar din teama de a nu fi incorect, nu o faci. Așadar, pentru mine corectitudinea nu înseamnă o instituție absurdă, slujită de asceți inflexibili, lustruiți de viața care-i atinge fără a-i însufleți. Dar, după știința mea, acest pericol nu amenință nici pe departe planeta de care pomeneam mai sus. Corectitudinea înseamnă pentru mine un fel de-a fi care să ne facă să ne suportăm fără dificultate unii pe ceilalți.

Există oameni care ajunși la limita corectitudinii de care sînt în stare încep să se întrebe: corect, corect, dar eu cu ce mă aleg din treaba asta? Mai rău e *atunci cînd încep să-i întrebe pe cei* împrejur, lăsîndu-te să înțelegi că pentru ei corectitudinea nu a fost felul lor de a fi, ci o șansă de a se alege cu ceva. Adică, ei își fac din corectitudine un merit pentru că nu o înțeleg ca pe o obligație elementară. Ba, mai mult, pentru «meritul» de a fi corecți, acești oameni pretind recompense. Pe unul dintre acești *corecți* l-am cunoscut în urmă cu puțină vreme. Se numește Petre Stănescu și este ospătar la restaurantul «*Triumf*» din București. După ce ne-a servit nici prea-prea, nici foarte-foarte, Petre Stănescu ne-a făcut nota de plată. Om corect — l-am mai ajutat și noi amintindu-i că deși eram trei la masă, numai unul mîncase castraveți — Petre Stănescu a adunat, a înmulțit, a făcut toate operațiile matematice pe care le știa, dar rezultatul i-a ieșit bine, corect: 109,40 lei. Unul dintre comeseni a luat nota, a făcut și el adunarea — în care e meșter — și a zis: *Corect domnule, corect.* Petre Stănescu a zîmbit ușurat și a răspuns: *Corect, corect, dar eu cu ce mă aleg?* Replicile au continuat aproape nemodificate pînă cînd, stînjeniți de insistențele lui Petre Stănescu de a fi «omagiat» cu niscaiva lei pentru corectitudinea sa, ne-am sculat de la masă. Omul ne-a condus pînă la ușă unde am încercat, naivi, să-l liniștim: *Lasă nea Stănescule, ai fost corect la notă, restul se uită.* Petre Stănescu, liniștit ca un papagal mecanic, a ținut-o însă una și bună: *Corect, corect, dar eu cu ce mă aleg? Așa corect, la ce folos?*

O fi și asta o întrebare.

Dorin TUDORAN

DE DOMENIUL ABSURDULUI

adevărul despre «bacșiș»

Faptul s-a petrecut în noaptea de 5 spre 6 decembrie 1972. Pentru a înlesni mai buna înțelegere a celor ce urmează, ne permitem să reproducem prima notă, apărută cu acest prilej în ziarul «Munca» din 20 ianuarie 1973 și semnată de colegul Gheorghe Filimon

BACȘIȘ

«Miez de noapte. O femeie aleargă pe strada pustie, fuge de doi indivizi care o urmăresc. În fața restaurantului «Mediaș» staționează un taxi. Se repede la ei, ca spre un providențial ajutor, deschide portiera și intră. Dar urmăritorii sînt doar la un pas. *Unul dintre ei dă o adresă. Femeia protestează*, țipă. Vagabonzii o brutalizează...

Poate credeți că șoferul s-a dat jos de la volan, că a refuzat cursa sau că a pornit motorul, sau a frînat lîngă primul milițian întîlnit?

Aș! A condus automobilul la adresa indicată de «client». Profesorul, impasibil la ceea ce se întîmpla în spatele lui, surd la implorările victimei. Asistă cum e tîrîtă pe jos din mașină, cum își pierde și un pantof, zbătîndu-se în mîinile nemernicilor, dar nu intervine. Arată aparatul de taxat, care înregistrează 13,50 lei. Primește 25 de lei, zice «mersi» și pleacă. Mersi pentru bacșiș... N-are rost să dăm aici numele celor doi înveterați în acte antisociale, indivizi de cea mai josnică speță, aflați acum pe banca acuzaților. Nici pe al victimei nu-l dăm, din motive lesne de înțeles. Numai martorul acestui proces de viol ne interesează, adică ne indignează. Șoferul-martor se numește Mihail Ispas, de pe taxiul 2 B - 7775. A fost identificat cu greu, după ample cercetări ale Procuraturii. E bine să-i știe opinia publică și colectivul garajului I.T.B. – taxiuri».

ADEVĂRURI CARE NU S-AU SPUS

Articolul redactat cu patos și meșteșug impresionează și revoltă. Și pe bună dreptate. Nici un om cu bun-simț nu poate să rămînă rece la atare condamnabile abateri de la normele noastre de conviețuire. Din păcate el redă varianta «furnizată» de unele organe *(inclusiv conducerea I.T.B.)* care, interpretînd greșit indicațiile date de municipalitate în vederea combaterii stării infracționale din rîndul șoferilor de taxi, a omis o serie de realități, dînd cazului în speță și respectiv procesului penal un curs neașteptat.

Este adevărat că faptele s-au petrecut după orele 24.30, așa cum dealtfel reiese din dosarul 182/1973 al Judecătoriei Sectorului 3.

Femeia însă pe care o vom numi cu inițialele sale I.M. nu alerga în noapte, pe strada pustie, pentru bunul motiv că femeile în avansată stare de beție nu prea pot alerga. Ea a mers de bunăvoie și nesilită de nimeni, în deplină înțelegere cu cei doi «vagabonzi»...

Unul dintre ei,pe nume Simion Constantin, a luat-o chiar de brat, iar al doilea — Pantazi Grigore — îi urma îndeaproape.

Coboriseră de la restaurantul «Mediaș» (situat la etaj) și trecuseră liniștiți prin bufetul de la parter. Dar să nu anticipăm...

Din piesele aflate la dosar, I.M. (victima) a plecat de-acasă în jurul orei 22 pentru a cumpăra trei sticle de bere. Din str. Olimpiadei pînă la restaurantul «Mediaș», oricît de încet ai merge, nu poți face mai mult de zece minute. Or, I.M. (deși bufetul de jos servea bere, iar restaurantul nu) a urcat totuși la restaurant, în jurul orei 23,30,însoțită de o altă foarte cunoscută clientă a localului — după declarația lui I.M. la proces — de o «colegă», «Florica blondă», întovărășite de doi bărbați, care nici unul nu le era soț!

Cele două perechi dădeau serioase semne de ebrietate, motiv pentru care ospătarul de raion, Toma Archiș, a refuzat să le mai servească băutură.

La refuzul ospătarului, unul dintre însoțitorii celor două femei a plecat să trateze cu responsabilul pentru ca totuși să li se dea ceva de băut. În timpul acestor parlamentări, bărbatul rămas la masă, profitînd de «starea» partenerelor, a încercat să se volatilizeze cu paltonul «amiculuiș» dus să obțină băutură.

Hoțul a fost prins în incinta bufetului și paltonul recuperat. În aceste împrejurări «colega Florica» se atașează la masa unor bărbați care consumau în vecinătate.

Refuzul ospătarului de a le mai servi de băut, ca fiind persoane în stare de ebrietate, și penibilul incident cu furtul paltonului, care a făcut atmosferă proastă celor de la masa cu pricina, ar fi determinat plecarea oricărei femei din asemenea loc. Nu însă și pe I.M.!

Ea caută în jur și descoperă... la o masă, ceva mai încolo, un vechi prieten — Mirea Gheorghe — iar cu el doi nepoți și fiul său, pe nume Simion Constantin. I.M. se apropie de ei și întreabă dacă poate să bea și ea un păhărel. Mirea acceptă. S-au băut mai multe. Apoi Mirea părăsește masa. *Terminîndu-se* vinul,I M. pune pe masă cele 3 sticle de bere și băutura continuă. Cei doi veri se ridică și pleacă și ei. Rămasă singură cu tînărul Simion, I.M. îl întreabă dacă-l cunoaște pe un bărbat tînăr, aflat cu un grup la o altă masă. Simion declară că-i este prieten. Cel vizat de I.M. nu-i altul decît Pantazi Gheorghe în vîrstă de 19 ani.

— Du-te, îl îmbie I.M., și spune-i că dacă mergem să bem ceva tare la bar, pe urmă merg cu voi...

Simion se execută. Pantazi acceptă de formă, știind că nu are bani pentru bar, lucru pe care îl comunică și comesenilor săi, Dobre Marin, Nicolae Alexandru și Marilena Dumitrescu. Se ridică și trece la masa lui Simion, nu înainte de a-i invita la el acasă la un șpriț și pe foștii săi parteneri... după ce termină cu «Mediașul»

MULT DUPĂ MIEZUL NOPȚII

Grupul iese și se îndreaptă spre primul taxi care staționează în față. E aproape ora unu. Simion deschide tandru portiera. Femeia urcă, el trece lîngă șofer, iar Pantazi prin cealaltă portieră se așază lîngă cea care l-a invitat...

Șoferul a întrebat unde merg. Simion i-a răspuns: «la un bar». A mai fost întrebat: «la care?» și i s-a replicat: «la oricare»!

Mașina s-a pus în mișcare. Ajuns în dreptul fostului restaurant «Bucegi»,șoferul virează spre centru. Pantazi îl oprește și-i spune să întoarcă spre «Măgura Vulturilor» (strada pe care locuiește) și explică tuturor că nu mai are bani de bar...

La locuința lui Pantazi, I.M. întreabă unde se află. Partenerul îi spune că la el acasă și că are două sticle de vin și cameră separată... I.M. pare trezită dintr-un vis. Vrea mai întîi la bar și apoi...

Lasă fasoanele, i se replică și «invitatul», cam impulsiv din fire, îi scapă vreo doi-trei pumni și-o palmă. O trage de păr, apoi o apucă de-o mînă și de un picior și încearcă s-o scoată afară. I.M. dă un țipăt și cere ajutor. Apar oameni pe la geamuri. Șoferul intervine și-i spune răspicat agresivului «invitat» s-o lase în pace. Simion urcă și el lîngă femeie și-i cere și el lui Pantazi s-o lase, «ca să nu dea de bucluc». Șoferul pornește mașina. Ajunși la colțul străzii Vatra Luminoasă, I.M. observă că nu are un pantof și baticul. Nu-s nici în mașină. Hotărăsc să se întoarcă la locul incidentului. Pe banca din spate s-a restabilit «prietenia». Mașina stopează. Obiectele sînt recuperate și predate păbugașei, care renunță la bar și coboară de bunăvoie din mașină. Totul e în ordine. Șoferul Mihail Ispas pleacă liniștit Asemenea scene văd în mod obișnuit toți șoferii de taximetre de noapte. Mai ales cînd au de-a face cu cheflii!

Pantazi se «retrage» pentru puțin timp cu I.M., apoi toți trei ciocnesc prietenește. Așa-i găsesc Dobre Marin, Nicolae Alexandru și Dumitrescu Marilena

I.M. pare doar puțin stingherită de prezența numeroasă și de sumara sa costumație. Începe să se îmbrace.

Se mai bea cîte un păhărel, apoi condusă de nou-veniți o bucată de drum și pînă la linia ferată doar de Dobre, merge acasă, după ce-i spune acestuia că n-a avut «raport» decît cu Pantazi, căruia o să-i facă proces, pentru ca a bătut-o

CE NU TREBUIE ELUDAT

Este sigur că grupul a intrat în casa lui Pantazi în cea mai perfectă liniște și armonie și de asemenea că Simion nu a avut timpul material nici măcar să se dezbrace în plus e și sfios pînă la timiditate. Sosirea celorlalți s-a petrecut la puțină vreme și respectivii n-au surprins nimic care să le atragă atenția.

Poate trebuința de a-și justifica îndelungă absență în fața mamei și a soțului, și amenințarea proferată pe drum au determinat-o pe I.M. să inventeze povestea cu răpirea și violul, declarat, nu pricepem de ce, de către organele de justiție *viol în grup*, cu implicarea gravă a lui Simion și a șoferului Mihail Ispas. De ce această agravare nejustificată cînd faptele nu arată decît un banal caz de prostituție?

Este interesant de știut desigur și ce constată *raportul medicului legist*, întocmit a doua zi, 6 decembrie. El atestă un recent raport sexual (pînă la 2-3 zile) și de asemenea că pe corpul «victimei» nu s-au găsit semne de violență. Este un act de certitudine științifică. Deci problema siluirii violente cade,și cu atît mai mult a siluirii în grup.

Auzind de întîmplare, și de faptul că este căutat, șoferul care a făcut transportul, Mihail Ispas, se prezintă și-și oferă serviciile în calitate de martor. Bună ziua și-am dat, belea mi-am căpătat.

Pentru a ști ce măsuri să ia,conducerea «Gospodăriei de camioane și taximetre» din strada Galați cere printr-o adresă sectorului 3 de miliție să precizeze rolul lui Mihail Ispas în întîmplările din noaptea de 5/6 decembrie 1972. Sus-numitul în dosarul lui care a efectuat ancheta răspunde:

«Conducătorul auto pe nume Ispas Mihail de pe autoturismul «Volga» 2 B-7775, salariat I.T.B.,nu este trimis în judecată în calitate de complice sau coautor la săvîrșirea infracțiunii ce s-a săvîrșit în noaptea de 5/6 decembrie 1972 Sus-numitul în dosarul respectiv are calitatea de martor al acuzării celor doi făptuitori».

În ciuda acestei probe oficiale, a bunelor antecedente ale lui Mihail Ispas, tatăl a trei copii sub 7 ani, din dispoziția organelor de conducere a transporturilor în comun din Capitală, organele locale ale «Gospodăriei de camioane și taximetre» sînt obligate să-i regizeze punerea în discuția colectivului excluderea și desfacerea contractului de muncă, *implicîndu-l în mod absurd*, în calitate de complice, într-un proces în care n-avea ce căuta!

În ceea ce-l privește pe Pantazi Grigore, principalul personaj al procesului, departe de noi gîndul de a-l absolvi total de vinovăție, numai că aceasta nu poate lua proporțiile și gravitatea care i s-au atribuit în cursul judecății și, bineînțeles, la un nivel și mai scăzut apare și complicitatea *lui* Simion Constantin!

Într-un atare proces, o anchetă socială prealabilă ar fi putut da niște reale și juste coordonate acțiunii judiciare. S-ar fi putut afla cu unanimitate de păreri cît de criticată este comportarea lui I.M. în familie și în cartierul său. Scandalurile, bețiile, amenințările cu cuțitul și cu moartea adresate membrilor familiei și oamenilor din cartier (pe care din motive de securitate pentru persoanele lor nu le numim aici), dispariții cu zilele de acasă, și abandonarea celor doi copii, pe care îi mai ține pe lîngă casă, în grija femeilor și oamenilor de suflet din cartier, ar fi pus sub o nouă lumină persoana «vătămată» din dosarul 182/1973.

S-ar mai fi putut afla că I.M. era o clientă obișnuită a restaurantelor «Mediaș» și «Sirretul!», unde «se invita» adesea la mesele ocupate de bărbați și după cum reiese din declarația ospătarului, aflată la dosar, nu o dată personalul localului a fost nevoit s-o ia de mînă și s-o dea pur și simplu afară... Dar această anchetă, din păcate, nu a avut loc!

Trei familii au fost greu lovite. Una mai grav decît alta. Una mai absurd decît alta: Pantazi, 10 ani, Simion și Ispas cîte 7, în vreme ce I.M. își bate și mai rău joc de oamenii cinstiți care o cunosc, de legi și reguli de conviețuire, de etică și echitate socialistă.

Victimele acestui proces sînt într-o mare măsură cei condamnați și care au primit incredibil de mari sancțiuni.

Și pe cît este de absurd, pe atît e de nedrept!

I. PĂTRAȘCU

MAPAMOND '74

vulcani

Aud că din nou erupe Etna, și dacă vara trecută n-aș fi stat pe marginea craterelor de la Nicolossi, deasupra Cataniei, privind în hăurile căscate către adîncuri ca în gura unor gigantice furnale siderurgice părăsite, nu mi-aș fi putut imagina decît foarte sumar ce înseamnă un vulcan trezit din părelnica lui adormire. Craterele de la Nicolossi erau ca niște abcese ale muntelui negru, uscate, sterpe dar necicatrizate sub dopurile cărora lava mocnea, magma își stringea explozibilul gazelor pentru a scuipa într-o zi stavila din gîtlejul pietrificat și a țîșni cu toată blestemăția de strînsură roșie și incandescentă din măruntaiele Etnei. O potecă de zgură urca într-o diagonală tăiată parcă cu rigla pe conul vulcanului și pulberea neagră zbura de sub pașii oamenilor ca și cînd tălpile ar fi scos fum, iar deasupra muntelui cerul își vînzolea norii într-o răscruce a tuturor vînturilor prinse în sarabanda morții.

Nici un fir de iarbă, nici o pasăre, doar rotiri de musculițe pișcătoare, trăind pe lava petrificată și hrănindu-se aparent cu cenușa zburătoare. Un coșmar geologic fără altă noimă decît cea a haosului, cascade de zgură încremenite pe povîrnișuri, răni adînci ale pămîntului, talazuri care au fost roșii și s-au înnegrit, o stare de alarmă mută sub care se ghiceau tunetele stringîndu-și pe dedesubt grohăitul de fiare apocaliptice, aținite vremelnic, creste de horbote negre croșetate pe muchea craterelor de un zeu demențial, nici un strop de apă, nici un firișor de viață, doar răsuflări de aburi fierbinți țîșnind ici-colo, din piatra încinsă.

Aud că Etna erupe din nou după ce a dormit o mie de zile și o mie de nopți, și eu văd sfinții de pe frontispiciile catedralelor cataneze cu gesturile lor patetice încremenite către un cer neînduplecat, cu încruntătura lor gravă, cu strigătul neauzit al anatemelor sau cu expresiile de resemnare neputincioasă în fața desfriului geologic pe care semnele sacre purtate de ei nu îl pot potoli. Nicăieri pe lume n-am văzut sfinți mai umani, mai omenește speriați de stihie, mai pămîntean îndărătnici în a supraviețui cosmarului, mai îndîrjiți în a împărtăși soarta oamenilor care nu pot învăța cuvîntul abandonare, nici renunțarea, nici nebiruința. Ovidiu n-are dreptate cînd spune că acel care a naufragiat odată se teme și de ape liniștite. Catanezii și-au văzut orașul naufragiind de zeci de ori, răvășit la pămînt de cumplite și devastatoare zguduiri tectonice, dar n-au deprins a se teme nici de cele mai pustiitoare furtuni, după fiecare prăpăd și-au ridicat sfinții din moloz, i-au spălat de cenușă și i-au înălțat din nou pe semeția zidurilor lor.

La Taormina, scena teatrului antic își deschide printre coloane corintice fundalul spre panorama golfului dominat de Etna, și cred că nicăieri în lume tragediile antice nu pot avea un decor mai răscolitor patetic decît cel al vulcanului trezit din adormire, împroșcînd din depărtare un cer ce se apleacă să-și spele fruntea înnegrită de fum în albastrul Mediteranei. Anticii știau bine că numai acela care vești se ostenește năzuind, merită victoria, altfel n-ar fi amplasat aici, în plină confruntare între forțele primogene ale Terrei, această scoică de piatră cu gradenele dispuse în amfiteatru pentru un spectacol neîntrerupt al neîngenuncherii. Sub o Etnă explodînd haotic, prăvălindu-și fluviile de lavă incandescentă pe povîrnișurile conului negru înalt de 3 200 metri, Oedip nu poate rămîne orb căci rătăcește prin templul naturii și lecția supraviețuirii cetății prin însuși sacrificiul fericirii sale este aici, sub desfriul morții, o pildă de rațiune a rezistenței. Teatrul antic de pe promontoriul Taorminei are șansa unică a celui mai surprinzător scenograf. Etna îi învață pe oameni adevărul cuvintelor lui Bacon: «nu poruncim naturii decît supunîndu-ne ei», dar cei ce și-au făcut vatră din acest pămînt mereu terorizat de capriciile naturii știu că suprema supunere față de cea care impune ascultarea pentru a putea asculta de poruncile supușilor ei este rațiunea nepărăsirii, înțelegerea că mai rezistentă decît orice stihie este tăria omului, capacitatea lui de a se întoarce mereu acolo unde i-a asudat fruntea, a trăit și a iubit, știind că nu poate birui decît prin perseverență.

Aud că Etna erupe din nou, și eu nu pot să nu mă gîndesc la copiii Siciliei cu care m-am hîrjonit pe plajele cataneze, alergînd după bulgării de piatră ponce săltați ca niște bureți pe crestele valurilor și pescuiți pentru a fi dăruiți fetelor ca să-și frece călcîiele cu ele, ori să le facă sidefii, roze ca petalele de trandafiri, bune de sărutat și de făcut să înflorească sub călcătura lor văile sterpe ale Etnei.

Aud că Etna erupe din nou, și văd craterele de la Nicolossi scuipînd măruntaiele iadului spre un cer terorizat de împroșcătura pietrelor și nu mă mai gîndesc la inutilul gest al sfinților de pe frontispiciile catedralelor cataneze, ci la copiii aceia care au învățat printre primele cuvinte ale prunciei lor cuvîntul rezistență, căci natura nu acceptă a i se porunci de către supușii ei decît rezistîndu-i-se.

Ioan GRIGORESCU

vechea gardă moare, confectiile supraviețuiesc!

Unde sînt vremurile de altădată, cînd moda era o artă și încă una de avangardă? Ea vestea venirea primăverilor și moartea toamnelor prin acele mici festivaluri care precedau anotimpurile. Dar ceea ce mai ieri era considerată drept artă, n-a putut să supraviețuiască decît transformîndu-se într-o industrie. Pentru că și vremurile s-au schimbat. Odinioară marii croitori își cheltuiau imaginația supusă excentricității multor Mrs. Biddle care comandau nu mai puțin de 25 de rochii venind la Paris. Azi doar cîteva doamne în vîrstă mai păstrează aceste vechi obiceiuri. Pentru că sînt din ce în ce mai puține doamne care sînt dispuse să plătească, de exemplu, 11 000 de franci pentru un taior care necesită 180 de ore de lucru! Nu pentru că lumea bogaților ar fi în descreștere (cu toate că numărul prinților este și din ce în ce în scădere!), ci pur și simplu pentru că fastul a fost înlocuit pe nesimțite. Clientul șic este acum simplul consumator de confecții, omul de pe stradă sau, cum bine precizează un cunoscut creator de modă, Pierre Balmain: «Astăzi moda excentrică este considerată ca atare cu cît este mai ieftină». Iată cum marii creatori pling pe orizonturile trecutului la fel ca menestrelii. Nu fără puțină ipocrizie. Pentru că veniturile caselor de modă nu s-au diminuat, ci dimpotrivă. Cele pariziene au o cifră de afaceri de 400 milioane de franci la vînzările interne și de 2 miliarde la vînzările în străinătate (65 la sută din produse sînt exportate). Casele de modă n-au renunțat nici la prezentările fastuoase ale colecțiilor lor, cu toate că în fiecare colecție (cam 2 500 de modele) se investesc circa 1 milion de franci pentru o sută de modele, care dealtfel se demodează în cîteva luni și aduc pierderi imediate. Dar totul se compensează, deoarece aceste prezentări atrag cel puțin de fiecare dată cîte șase-șapte sute de ziariști străini, care redactează cel puțin șapte sute de pagini de publicitate gratuită. Un patron al unei case de mode cît de cît cunoscută mai are și altă șansă de a supraviețui invaziei confecțiilor. Pentru că ea are un nume, devenit marcă. Cel care și-a exploatat pentru prima oară numele se pare că a fost Paul Poiret care prin 1912 a avut ideea să lanseze sub marca sa un 'parfum pe care l-a numit «Rosine». L-au imitat Patou, Chanel, Schiaparelli și alții care călătoresc de multă vreme prin eternitatea acestei lumi sub formă de marcă. Chiar dacă marii creatori de azi nu au propria lor producție de parfumuri, ei încasează redevențe importante din concesionarea numelui lor. Ba chiar se afirmă că nu există azi vreun parfum celebru fără ca să poarte numele unei nu mai puțin celebre case de mode. Se estimează că marile case DIOR, ESTEREL, CARDIN, COURRÈGES s.a. au mai puțin de 5 la sută din cifra lor de afaceri din lucrări de croitorie propriu-zise. Cele mai multe își completează veniturile vînzînd bijuterii și pantofi, ciorapi și blănuri, accesorii de voiaj sau de birou! Deci articole complementare.

Lumea de azi vrea haine ieftine și în același timp cu șic. Odinioară o rochie se făcea în medie în șaizeci de ore. Dar azi cine își mai permite să plătească această cantitate de muncă înglobată într-un veșmînt pe care îl poartă, probabil, doar un sezon?

GREVA CELOR 270 000

Cu puține zile înainte de alegerile generale anticipate din Marea Britanie, în care, după cum arată prognozele, celor doi rivali tradiționali — conservatorii și laburiștii — li se adaugă acum liberalii, prezumtivi «arbitri ai situației politice», tabloul general economico-politic al țării este destul de sumbru: deficit grav al balanței de plăți, devalorizarea lirei sterline, consecințe nefavorabile ale situației speciale a Marii Britanii de consumator de produse agroalimentare în cadrul Pieței comune, reducerea activității în economie la trei zile pe săptămînă cu reducerea corespunzătoare a salariului. Toate acestea se reflectă puternic și negativ în viața socială, determinînd nemulțumiri profunde în rîndul celor direct loviți de creșterea continuă a prețurilor, concomitentă cu înghețarea salariilor, cu sporirea numărului șomerilor, cu starea nesatisfăcătoare în ce privește construcția de locuințe, școli și instituții pentru ocrotirea sănătății.

Minerii din Marea Britanie, care au constituit totdeauna și continuă să reprezinte un detașament avansat, puternic și solidar al clasei muncitoare, sînt dintre cei mai greu loviți de starea precară a economiei țării, cu toate consecințele arătate. Salariile minerilor sînt dintre cele mai rămase în urmă, în raport cu creșterea prețurilor la toate bunurile de consum: centrele miniere sînt cele mai vitregite din punctul de vedere al construcției de locuințe, școli, spitale. Drept urmare, cei 270 000 de mineri britanici — dintre care 216 000 (80 la sută) au votat la începutul lunii februarie pentru grevă — *au hotărît acum continuarea ei și un răspuns* negativ apelului primului ministru pentru suspendarea acțiunilor greviste pe toată perioada electorală.

Orice formulă de guvern va fi hotărîtă de rezultatul alegerilor de la 28 februarie, cererile legitime ale minerilor vor trebui să fie luate în considerație și rezolvate într-un fel, ca o condiție a restabilirii echilibrului, *politic în țară.*

În fotografie: un pichet al minerilor greviști de la Agecroft Colliery, Salford.

DE LA LUME ADUNATE

Un business contemporan: răpirile. Să aruncăm o privire sumară asupra plagii «kidnapping»-ului în lume: în Italia — în ultimii zece ani s-au înregistrat circa 400 răpiri, pentru care s-au plătit răscumpărări în valoare de 27 milioane dolari; în Argentina — numai în primele 11 luni ale anului 1973 au fost răpiți 27 oameni de afaceri străini, pentru care au fost plătiți 20 milioane dolari. Ziarul american «Journal of Commerce» apreciază că în 1973 s-au produs în lume 150 cazuri de kidnapping, răpitorii primind în schimb fabuloasa sumă de 400 milioane dolari.

Dacă pînă acum n-ați știut, aflați că orașul cel mai vechi din U.R.S.S. este Erevan, capitala Armeniei. La această concluzie s-a ajuns după ce săpăturile arheologice efectuate în cetatea Erebuni, situată la periferia Erevanului, au arătat că ea a fost construită în anul 782 î e.n. de către Argiști I, regele statului Urartu.

Sistemul «audio» și unele noi utilizări. Un hobby de ultimă oră bîntuie prin orașele S.U.A.: utilizarea sistemelor de ascultare în scopul spionării vecinilor. Cu privire la aceasta, un ziar din S.U.A. scrie: «Va veni, fără îndoială, o zi cînd numeroase familii americane în loc să deschidă televizoarele, își vor petrece serile ascultînd ce se întîmplă, de pildă, în apartamentele de vizavi sau de alături».

Birocrație clericală. Vicenzio d'Onofrio, bucătar șef la un hotel din Castellabate, o stațiune balneară din Italia, cere 200 milioane lire despăgubiri preotului localnic Alfonso Maria Farina. Iată și motivul: d'Onofrio trebuia să se căsătorească cu bogata americană Gertrude Bach, cu care era logodit de doi ani. Preotul însă a întîrziat în mod nepermis și nejustificat redactarea hîrtiilor pentru căsătorie, lucru ce a determinat-o pe nefericita americană să-și piardă încrederea în făgăduiala logodnicului și să se întoarcă subit la Philadelphia.

Roata morii se-nvîrtește. În curînd va fi inaugurat în localitatea Heidegemeinde Suhlendorf, R.F. Germania, primul muzeu al morilor. În mai multe săli, precum și pe un teren alăturat, pe o suprafață de 6 000 metri pătrați, vor fi expuse pentru început 36 de modele de mori de vînt, de apă și cu motor din întreaga lume. Inițiatorul muzeului, Horst Wrobel, a construit aceste exponate — copii după natură la scara de 1:20 — după o muncă asiduă de opt ani.

Atenție la reni! Bietele animale nordice, pe lîngă dușmanii lor de moarte — lupii și urșii — trebuie să se teamă acum și de automobiliștii dezlănțuiți, care le decimează pe șoselele nordice, mai ales în timpul nopții. Drept care, pentru a le proteja, autoritățile finlandeze au hotărît să se aplice pe coarnele și cozile frumoaselor cervidee niște semnale reflectorizante, menite să atragă atenția conducătorilor auto asupra prezenței renilor.

Fair-play-ul se învață la maturitate? Pamela Marlborough, una dintre puținele femei arbitru de fotbal din Marea Britanie, refuză să mai conducă meciurile interșcolare pentru că — *potrivit spuselor ei* — *micii sportivi folosesc* niște expresii care ar face să roșească, de pildă, chiar și pe domnul Doolittle, gunoierul din «Pygmalion».

CRONICA DE TREI SECUNDE

dac-aș fi cal...

Ce perspective minunate aș avea dac-aș fi cal!

Nici așa, ca om, nu stau rău — dar dac-aș fi cal... dac-aș fi cal... amețesc! Căci se zice, se socotește, se scrie — atrăgîndu-mi-se desigur atenția că e un calcul cu totul relativ, dar ce mă interesează relativul în fața absolutului? — că șase ani din viața unui om corespund abia unui an cabalin. Adică aș avea azi șapte ani. Dac-aș fi cal.

La opt ani, armăsarul Axius a cîștigat — la Paris — «Premiul Franței», prima sa cursă clasică. E ca și cum un om ar da marea lovitură la 48 de ani, marele roman, marea piesă, marea simfonie — lumea bipedă s-ar mira, dar noi, caii, între cai vorbind, nu ne mirăm. Tidalium Pelo — cel mai bun trăpaș francez al anilor '70 — s-a relevat ca atare, a cucerit gloria la vîrsta mea umană, adică la 7 ani, dacă acceptăm sublimul punct de vedere că $7 \times 6 = 42$.

Aș avea șapte ani, dac-aș fi cal. De mult aș fi terminat cu cei șapte ani de acasă. Să ai șapte ani și să fi încheiat totuși perioada celor șapte ani de acasă — ce veselie! Să ai șapte ani și să cucerești lumea! Să ai șapte ani și să decizi destinele a mii de oameni, domni, doamne, femei, bărbați, popor — căci mai sînt bipezi care-și joacă averea pe șansa ta, pe forța ta, și dacă nu cîștigă, mor, se sinucid, explodează. Să rîzi de ei, să-i privești superior, să nu-ți pese de ei, să-ți vezi mai departe de mersul tău, de trapul și galopul tău, să-i plîngi de prostu ce sînt, să nu le spui nimic, nici măcar că ești de vîrsta lor, dar că tu ai avantajul de a poseda patru picioare, în timp ce ei n-au decît două mîini la o singură minte. E adevărat că în calitate de armăsar n-ai putea prinde 43 de ani umani, căci $43 \times 6 = 258$ și nu există cal de două sute de ani — dar nici om la două sute de ani nu-i o fericire. Și mai adevărat e că și ei îți pot face «figura» și dacă văd că nu dai randament, că te opui mereu să le cîștigi curse, că nu le servești interesele de jucători — te pot urca într-un bou-vagon, într-un marfar, sau chiar într-un avion și te pot scoate de pe hipodrom, trimițîndu-te la herghelie, la azilul de cai, la spital, să nu te mai vadă în ochi — dar tu, neavînd noțiunea timpului ca ei, știi că ai în față încă vreo șase-șapte ani de cal, ceea ce face încă aproape 50 de ani umani. La herghelie mai poți da roade. La azil, într-o boxă, încă te mai poți odihni, visa, și nimeni nu a aflat încă la ce poate visa un cal... Sigur că te pot și împușca — dar asta-i o ipoteză ca toate hipotezele, și tezele hipo nu-s mai tragice decît tezele umane. Dar dacă nu te împușcă — se mai poate mînca un ovăz bun în spațiul privilegiat al unei vieți de cal, luînd de la oameni doar înțelepciunea supremă care se ascunde în tabla înmulțirii. Eu de-aș fi cal n-aș lua de la bipezi decît tabla înmulțirii (sau a împărțirii, căci e totuna) și cînd aș vrea să mă distrez aș socoti totul cu șase, dacă un an de-al meu e cît șase de-ai lor. În rest, mi-aș vedea de treabă, aș da o operă care la noi, la cai, nu e altceva decît un șir frumos și calm de înfrîngeri și victorii inocente. Cu o tablă a înmulțirii în cap, cu «secunde în burtă» — cum zic oamenii despre caii care pot progresa — cu un ovăz bun, cu multă demnitate, cu inteligență cabalină, aș atinge vîrsta patriarhală de cincisprezece ani ($15 \times 6 = 90$, la ei) după care nimic nu m-ar împiedica să-i servesc — dacă nu m-au împușcat la timpul potrivit — sub formă de salam. Le-aș face această plăcere.

Dar pînă atunci... pînă atunci... le-aș dovedi că o viață de cal adevărat nu-i mai prejos decît o viață de om adevărat.

Radu COSAȘU

fantoma penuriei bîntuie discoteca

Departe de a putea fi acuzată de imobilism, criza energiei se înfățișează mereu și mereu sub noi aspecte și în domenii de viață uneori de-a dreptul surprinzătoare.

În rîndurile ce urmează avem în vedere un nou domeniu al culturii materiale afectat de criza petrolului: industria și desfacerea discurilor. Și ca să ne fie de la început limpede că nu este vorba de o industrie oarecare, precizăm că industria discurilor din S.U.A. reprezintă o cifră de afaceri de nu mai puțin 2 miliarde de dolari, iar în Franța de un miliard de franci.

Discul nostru cel de toate zilele, care se învîrte atît de nonșalant pe picup și ne aduce, după voie, muzică în casă, discul acesta se fabrică din acetoclorură de polivinil — pvc, cum i se mai spune pe scurt, iar pvc-ul se fabrică din petrol. Este nevoie de 29 kilograme de petrol pentru a obține un kilogram de pvc. Cum era de prevăzut, criza petrolului a declanșat nemijlocit și pe aceea a pvc-ului. Cu toate proporțiile ei amintite, industria fonografică nu se situează pe primele locuri printre consumatorii de pvc. Ea vine în urma industriei materialelor de construcție și în urma industriei unor produse de larg consum, care au prioritățí certe în aprovizionarea cu pvc. După ce aceste ramuri avantajate și-au asigurat stocuri în măsură să facă posibilă continuarea producției, nu prea mai rămîn — se pare — cantități disponibile și pentru industria discografică. Pentru anul 1974, cantitățile de materie primă necesară industriei franceze de discuri sînt asigurate numai la nivelul anului 1973, deși se prevede o creștere a cererii pe piață de circa 20—25 la sută. Lucrurile se complică și mai mult prin aceea că în Japonia au fost distruse — ca urmare a unor explozii — două mari uzine producătoare de pvc, iar în S.U.A., una din cele mai mari asemenea uzine s-a văzut nevoită să-și închidă porțile din lipsă de petrol. În consecință, marii consumatori de pvc din Japonia și S.U.A. investighează piețele europene cu oferte de prețuri cunoscute îndeobște sub numele de bursă neagră. Cum, în general, consumatorul este cel ce pînă la urmă plătește oalele sparte, el va plăti și discurile scumpite cu 8 pînă la 15 la sută. În afară de aceasta, se prevede o reducere substanțială a emisiunii de discuri pentru gusturi mai alese în favoarea celor de largă cerere și care nu sînt întotdeauna și de mare valoare artistică.

Specialiștii nu întrevăd o soluție a crizei discului înainte de 2—3 ani, interval de timp în care se vor materializa unele noi proiecte americane și europene de construcție a unor uzine petrochimice de cracare și sinteză. Se pun mari speranțe și în obținerea unui nou tip de materie primă prin procedee carbochimice. Și în tehnologia actuală de fabricare a discurilor sînt avute în vedere modificări de natură să economisească materia primă prin optimizarea dimensiunilor și greutăților produsului finit.

Oricum, piața discului, cu enorma ei cerere, este prea tentantă pentru a-i lăsa indiferenți pe producători.

E. DASCĂLU

CAPODOPERA SECOLULUI XX

Cu 150 de ani în urmă, marele naturalist Alexander von Humboldt spunea că pe malurile Amazonului se va întinde odată un spațiu vital pentru oameni. Profeția s-a adeverit azi, cînd Transamazonia — marea șosea care pornește din portul Recife și traversează patru fluvii imense și partea cea mai sălbatică a Americii de Sud, atingînd frontiera peruviană — este o realitate. Ea a fost declarată «capodopera secolului XX», poate nu atît pentru frumusețea ei, ci mai ales pentru marele efort uman și material care s-a investit în ea, poate și pentru lupta oamenilor dusă cu natura, pentru că această uriașă peliculă rutieră străbate nu mai puțin de 3 000 de kilometri prin cea mai sălbatică pădure a lumii. Odată pătrunși aici, oamenii vor putea să redea civilizației și să dezvolte o regiune care reprezintă 59 la sută din teritoriul brazilian, dar care înglobează numai 8 la sută din populația sa. Proiecte ale guvernului brazilian vor să transforme statul federal Amazonas într-un loc adecvat pentru agricultură. În acest scop, de-a lungul autostrăzii gigant va trebui defrișată o bandă de pămînt de 10 kilometri, care va avea menirea nu numai să protejeze șoseaua împotriva unei noi tentative de invazie a pădurii tropicale, dar să constituie și un fond funciar. Institutul național al colonizării și reformei agrare prevede să împartă parcele pentru o sută de mii de familii, cel puțin în prima etapă. Se estimează că, de-a lungul șoselei, circa 500 000 de familii din regiunile secetoase ale nord-estului Braziliei urmează să-și găsească și ele o nouă patrie. Va deveni într-adevăr Amazonia o regiune agricolă? Există voci sceptice care afirmă că pămîntul pădurilor tropicale este sărac, nisipos, poros și acid, că el se numără printre cele mai sterile soluri de pe planetă (80% din solul regiunii amazoniene s-ar încadra în această clasificare), că însăși istoria agriculturii tropicale ne-ar învăța că efortul omului de a cultiva pămîntul în astfel de zone ar fi sortit eșecului. Dar cei sceptici nu țin seamă de îndîrjirea omului și de mijloacele tehnice și chimice care îi stau la dispoziție. Mai optimiști se arată a fi geologii care prospectează de ani de zile locurile. Ei afirmă că subsolul regiunii ascunde materii prime care încă nu pot fi estimate cu precizie. Se vorbește de zăcăminte enorme de minereu de fier, de aluminiu, de manganez, de uraniu, cupru, plumb etc. Amazonia intră astfel în lumea secolului XX cu acea șosea pe care oamenii vin să schimbe poate cea mai misterioasă parte a globului.

DE TOATE PENTRU TOȚI

ORA DIRIJABILELOR?

Nimeni nu se mai gîndește azi că baloanele, care în secolul trecut au stîrnit atîta senzație, ar putea să concureze avioanele de transport. Calculul cel mai aproximativ spune următoarele: un Boeing 707 traversează Atlanticul în 7 ore. «Concordul» în 3 ore și jumătate, pe cînd unul aerostat i-ar trebui 40 de ore. Și totuși, fanaticii dirijabilelor nu se dau bătuți. Ei nu vor să concureze avioanele, ci doar să le completeze sarcinile! Ei afirmă că sînt zone ale lumii unde accesul e dificil și unde nu există instalații aeroportuare, cum sînt pădurile tropicale sau jungla Amazoanelor. Aici numai aerostatele ar putea avea acces. Susținătorii dirijabilelor mai au și un alt argument: ele ar putea îmbarca azi nu cîteva sute de kilograme, ca odinioară, ci zeci de tone, la o altitudine de ordinul a 20 000 de metri. Astfel, ele ar putea fi folosite, cu succes la nenumărate cercetări și sarcini științifice: drept observatoare astronomice, relee de telecomunicații sau emițătoare de televiziune.

PĂZIȚI-VĂ DE FLORI!

Într-un număr recent, cunoscuta revistă medicală britanică «Lancet» arată cît de dăunător este obiceiul de a aduce flori bolnavilor. Astfel, afirmă revista, o anchetă efectuată la facultatea de medicină a Universității din Miami (S.U.A.) relevează că după o oră, în apa din vasul cu flori, cît de proaspătă ar fi ea, apar bacterii foarte periculoase. După trei ore, anumite bacterii devin imune la antibiotice. Prestigioasa revistă recomandă să nu se aducă flori, în special bolnavilor care au suferit intervenții chirurgicale, celor cu arsuri și copiilor.

NICI UN FOC DE ARMĂ PÎNĂ LA SFÎRȘITUL SECOLULUI

În R.S.S. Kazahă au fost repartizate recent suprafețe foarte întinse, circa un milion hectare, pentru rezervații în care va fi organizată protecția sporită a faunei — antilope, fazani, pelicani etc. În acest scop se însămînțează ierburi și plante necesare animalelor respective și li se asigură apa trebuincioasă. În ce privește vînatul în zona respectivă, el a fost interzis pînă în anul 2000.

INDIA — CU TOATĂ VITEZA SPRE NORD

Cercetătorii au ajuns la concluzia că în urmă cu 75 milioane de ani India se afla cam în dreptul Madagascarului, deci mult mai la sud ca azi. Pe atunci, se presupune că exista un continent sudic, care îngloba Africa, India, Australia și Antarctica. Cum s-au separat și în ce ordine? Greu de precizat. Cert este că India a pornit cu toată viteza spre nord, parcurgînd anual circa 16 centimetri, întrecînd cu mult viteza de deplasare a platourilor continentale. În drumul său spre nord, India a întîlnit masa continentală asiatică, iar șocul produs, ciocnirea dintre cele două mase enorme, a dat naștere Munților Himalaya. Cel puțin aceasta e părerea unor savanți care au studiat deplasările continentelor în Oceanul Indian.

CE TE DOARE, MÎNDRU PORUMBEL?

Grație inițiativei unei asociații columbofile cu o sută de mii de membri, la Essen (R.F. Germania) a luat ființă de curînd o clinică pentru porumbeii voiajori. Acestora li se oferă posibilitatea de a primi îngrijiri medicale imediate în cazul unor boli contagioase, sau de a fi operați dacă sînt răniți. La clinică lucrează un grup de medici veterinari dintre cei mai calificați.

«HIBERNATUS» — EDIȚIE 1974!

Precum în filmul omonim cu Louis de Funès, cizmarul italian Guido Mancini, în vîrstă de cincizeci de ani, este de acord să fie congelat în scopuri științifice și să fie trezit după douăzeci de ani, adică în 1994. Iată noutatea comunicată la recentul Congres de medicină de la Barcelona de către profesorul italian Petruccio. Noul «Hibernatus» își asumă întreaga răspundere în cazul nereușitei experienței, dar pretinde ca trupul să-i fie expus într-un muzeu, accesul asigurîndu-se contra unei taxe de intrare.

TRĂIASCĂ ARTA MODERNĂ!

Sculptorul australian Robert Juniper a hotărît să-și restructureze radical tehnica sa artistică. El a renunțat la ciocan și la celelalte instrumente de lucru tradiționale, începînd să folosească aparatul de sudură și dinamita. În prezent el sudează și face să sară în aer un bloc de metal de 6 metri înălțime. Ce mai operă de artă o fi ieșind din treaba asta!?..

OPINII DESPRE UN ANUMIT SPORT

Săptămînalul «New York Times Magazine» publică opiniile ziaristului Roger Kahn referitoare la fotbalul american. «Acest sport — afirmă Kahn — este un joc brutal care te distruge fizic și moral. În fotbal, dacă nu-l dobori pe adversar, te doboară el pe tine». Articolul este însoțit de un desen reprezentînd un podium. Sus de tot este înfățișat un homo sapiens. Pe locul II, un jucător de rugbi și omul din Neanderthal. Pe locul III, un jucător de fotbal american și cel mai îndepărtat strămoș al omului. Cei doi stau în patru labe și seamănă foarte mult unul cu celălalt...

ULTIMA ORĂ ȘTIINȚIFICĂ

o grosolană, incalificabilă pastișă

În anul 1968, luna mai, ziua 21, la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM) este înregistrat brevetul numărul 54441. Acest brevet se numește: «Procedeu alcalin de zincare în electroliți fără cianuri». Autor, inginerul chimist Ioan Crișan, pe atunci cercetător științific principal la ICTCM (actualul ICPTCM). Brevetul a fost cesionat ICTCM-ului, instituție de stat care astfel a devenit unicul deținător legal al drepturilor de folosință, revenindu-i și toate obligațiile prevăzute de lege privind protecția, publicarea și valorificarea atît în țară, cît și peste hotare.

În anul 1971, luna noiembrie, în numărul 11, vol. 62, revista «Galvanotechnik», care apare în R.F. Germania, publică un articol semnat de profesor Tibor Bereczky și doctor chimist Ernst Grünwald, ambii din Cluj. Articolul, publicat în paginile 969-972, conține descrierea procedeului de zincare cu polifosfați și piperonal, înscris de inginerul chimist Ioan Crișan în anul 1968, procedeu cesionat ICTCM-ului, deci statului român.

«Coautorii» brevetului 52 310/66, atinși în orgoliu, intervin pe lîngă conducerea «Triumf» pentru crearea condițiilor de aplicare în uzină a brevetului 54 441/68 — autor unic Ioan Crișan, titular ICTCM. Este ultima lor încercare onestă de a-și înscrie numele alături de cel al inventatorului.

În perioada aceea Ioan Crișan este preocupat de teza de doctorat. Tema a fost fixată la sugestia conducerii ICTCM care, suplimentar, a introdus-o și în planul de cercetare prin hotărîrea Consiliului științific din 2 decembrie 1969. Este vorba de problema zincării netoxice, la care Ioan Crișan lucrase începînd din 1964.

Din acest moment încep să se petreacă lucruri stranii.

Conducerea ICTCM cere distrugerea întregului tiraj al brevetului 54441/68 aflat în curs de apariție la Editura tehnică, institutul suportînd costul integral al tirajului respectiv.

Este semnificativ pentru ce, deși tardiv ca apariție, tirajul privind invenția înscrisă la OSIM în 21 mai 1968, este distrus; apăruse articolul în «Galvanotechnic» din 1971!

Este evident faptul că nepublicarea se impunea.

DAR DIN CE CAUZĂ S-A AȘTEPTAT ATÎTA VREME, DIN MOMENT CE PROCESUL DE VALORIFICARE TREBUIA SĂ ÎNCEAPĂ IMEDIAT DUPĂ BREVETARE?

Ioan Crișan, autorul brevetului 54441/68, își vedea liniștit de lucrările sale cînd a fost chemat să ia parte întîia oară la discuții cu reprezentanți ai unor firme străine extrem de interesați în cumpărarea procedeului de zincare netoxică. Afacerea a fost tergiversată circa doi ani de către reprezentanții noștri. Inventatorul era revoltat, dar nu putea interveni cu nimic. Discuțiile continuau, timpul trecea, și într-o zi unul din reprezentanți făcu aluzie la articolul din «Galvanotechnik», spunînd că procedeul nu e nou, el fiind deja publicat în urmă cu doi ani — tot de către niște români!

Pentru inventator a fost un moment de stupoare, apoi de derută și jenă. A fost o clipă de care-și va aminti tot restul vieții. A fost clipa în care a aflat adevărul, anume că esența brevetului său cesionat instituției în care activa fusese publicată într-o revistă de specialitate occidentală, sub numele unor persoane particulare — Tibor Bereczky și Ernst Grünwald.

«Coautorii» brevetului 52310/66 se răzbunaseră pe Ioan Crișan.

O răzbunare care a păgubit statul român de o invenție suprasolicitată de parteneri externi. Poate, cei doi au beneficiat și de anumite avantaje materiale, dar ilicite. Spun ilicite, pentru că întreaga publicație se bazează în exclusivitate pe documentele secrete ale lucrării lui Ioan Crișan, lucrare deținută de ICTCM.

Se știe că orice invenție cesionată statului nu mai este un bun de care anumite persoane particulare pot dispune după plac. Or, în cazul de față, întreaga lucrare elaborată de inginerul Ioan Crișan, depusă la ICTCM, «la loc sigur», a fost copiată integral, conținînd pînă și erorile de măsurare! În naivitatea lor (prefer ironia, cuvîntul naivitate fiind mai puțin dur) deci, în naivitatea lor, acei care au copiat totul, n-au știut nici cel puțin că rezultatele trecute pe o diagramă obținută experimental, nu sînt niciodată aceleași, ele variînd în jurul unor valori aproximative, funcție de foarte mulți factori. Diagramele apărute în «Galvanotechnik» pot fi confruntate în orice moment cu cele îndosariate la ICTCM. Nu există nici o deosebire!!

Opt diagrame, un tabel generalizator, reacția chimică și concluziile stau mărturie, vorbesc dureros de sincer despre o faptă ce nu mai poate și nu mai trebuie să stea ascunsă.

Iar acum voi trece la întrebările pe care le generează situația descrisă. O primă întrebare este: Cum au ajuns lucrările lui Ioan Crișan, cesionate ICTCM-ului, la dispoziția celor din Cluj? O a doua întrebare ar fi: Cine a aprobat trimiterea spre publicare a lucrării și pe ce bază? A treia întrebare: Cît a fost păgubit statul român și cam cît va mai fi păgubit prin nevalorificare, începînd din momentul înregistrării invenției 54 441/68 și pînă cînd, ipotetic vorbind, ar fi putut fi aplicată în țară și oferită ca licență în străinătate?

Semne de întrebare. Multe, multe semne de întrebare la care cineva trebuia să răspundă. Acei care se fac vinovați de înstrăinarea unui avut național, fie el și o invenție, stau oare liniștiți acolo unde stau?

Nicolae SAVU

Cyanidfreies Verzinken

Von Prof. Dr. Tibor Bereczky und Dr. Ernst Grunwald, Cluj/Rumänien

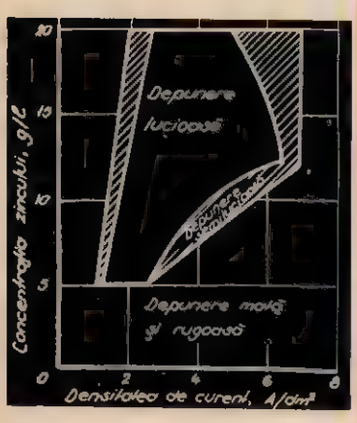

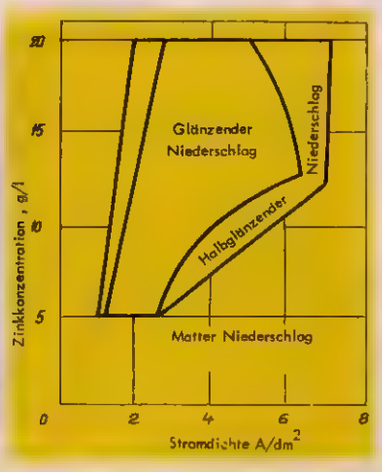

Fotografia de sus vă înfățișează titlul lucrării cercetătorului Ioan Crișan tipărit în revista vest-germană «Galvanotechnik» sub semnătura «autorilor» Tibor Bereczky și Ernst Grünwald. Pe cele două coloane alăturate vă înfățișăm două exemple care demonstrează fără drept de tăgadă odioasa pastișă. În stînga, reproduceri după lucrarea originală, în dreapta, copiile lor identice publicate în aceeași revistă vest-germană.

Voi încerca să fiu cît mai reținut în comentarii, expunînd mai întîi și cît de succint posibil cîteva amănunte suficient de grăitoare prin sine.

Cei doi, Tibor Bereczky și Ernst Grünwald, colaborau cu uzina «Triumf», actualul «Sinterom» din Cluj. Asta se întîmpla prin anul 1965. Între Triumf și ICTCM existau legături, colaborări, ca și în prezent, astfel că printr-un firesc concurs de împrejurări se realizează un tandem între Ioan Crișan (ICTCM) și Tibor Bereczky — Ernst Grünwald («Triumf»). Ultimii, entuziasmați de ideea lui Ioan Crișan — zincarea fără cianuri — propun inventatorului o fructuoasă și strînsă colaborare. Ioan Crișan acceptă și, deși metoda fusese elaborată în întregime de el, participă la beneficii în procentaj de 33,3%; celelalte $^2/_3$ revenindu-le celor din Cluj care-și aduc doar aport de «personalitate». Brevetul este cesionat ICTCM, instituție care a publicat și protejat cu promptitudine lucrarea în străinătate, conform legilor în vigoare — Br. 52310/66.

Invenția a fost mult comentată în străinătate și calificată drept inaplicabilă practic, datorită unor substanțe dăunătoare zincării. Ioan Crișan cunoștea acest neajuns. Remediul însă îl descoperă ceva mai tîrziu, după îndelungate și epuizante căutări, fiind în măsură să-l prezinte la OSIM pe data de 21 mai 1968, după cum am menționat la început. Noul brevet, intrînd prin cesionare în proprietatea ICTCM, nu se mai bucură de nici unul din avantajele celui anterior. Lipsea, se pare, «aportul de personalitate».

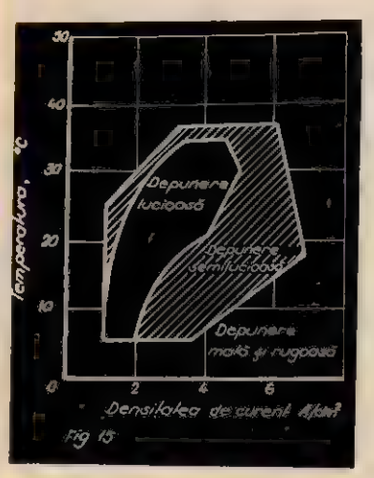

Fig 15

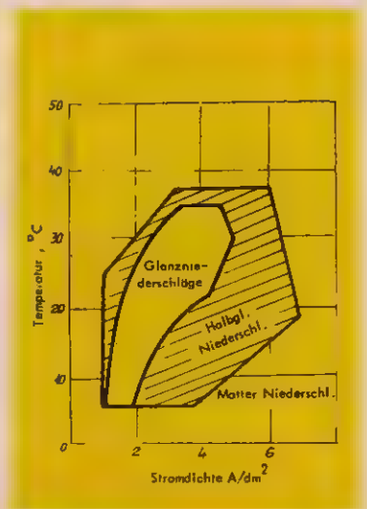

dobrogea, în atenția arheologilor

De curînd, arheologii constănțeni au intrat în posesia a două tezaure monetare de mină întîi. Primul a fo descoperit pe malul lacului Razelm, la punctul numit Călugăra. Aici s-a găsit o ulcică din lut ars conținînd 36 de monede istriene datînd din secolele IV-III î.e.n. — deci vechi de aproximativ 2 400 de ani. Piesele sînt din argint, de valoarea unui obol sau unui semiobol. Pe față au gravate un vultur ținînd un pește în gheare, iar pe revers capetele înversate ale Dioscurilor (două divinități). Este pentru prima dată — ne informează doctor Adrian Rădulescu, directorul muzeului de arheologie din Constanța — cînd pe teritoriul Dobrogei se găsesc într-un singur loc un număr atît de mare de monede de un asemenea tip. Se crede că această «comoară» a fost ascunsă în pămînt într-un moment de restriște — în cel de-al treilea secol după crearea Is triei, cînd peste cetate s-au abătut evenimente dramatice. Al doilea tezaur a fost descoperit în satul Pelinu din sudul Dobrogei. Săpînd la temelia unei case, un sătean a găsit și el o «comoară» conținînd de data aceasta 300 de monede macedonene din bronz. Ele datează din timpul lui Filip al II-lea și al lui Alexandru cel Mare, ceea ce corespunde cu prima jumătate a secolului al IV-lea înaintea erei noastre. Tezaurul respectiv, ajuns acum în mîna specialiștilor (arheologi și numismați), ridică probleme de ordin științific privind circulația acestui tip de monedă în Dobrogea, într-o epocă în care se făceau încercări de instaurare a dominației macedonene în regiunea respectivă. Așadar, o pagină de istorie foarte veche. Mai exact de acum aproximativ două milenii și jumătate.

O altă descoperire a fost făcută tot în Dobrogea, pe malul Dunării, într-un loc situat în apropiere de satul Izvoarele (Pîrjoada), unde un sătean din Canlia, pe nume Ioachim Betan, a găsit — și aceasta cu totul întîmplător — o bijuterie bizantină de o frumusețe excepțională. Este vorba de un cercel de o mărime nemaipomenită (îl reproducem în fotografie), confecționat din aur masiv, în greutate de 45 de grame. După cît se pare, este o piesă din epoca bizantină (secolele XI-XII e.n.), lucrată cu mare rafinament artistic. Ca înfățișare seamănă cu o semilună. Piesa n-a fost încă cercetată pînă acum de către specialiștii de la muzeul din Constanța. Se crede totuși că a fost lucrată într-un atelier aflat în apropiere, fie la cetatea Sucidava, fie în insula Păcuiul lui Soare, despre care se știe că păstrează și azi urmele unei cetăți bizantine.

F. URSEANU

VIAȚA MODERNĂ

pentru muzica adevărată

Am fost la festivalul de sfîrșit de an al cenaclului revistei «Flacăra». Laolaltă cu cîteva mii de oameni în sala Floreasca ocupată pînă la ultimul loc. A durat aproape șase ore. Am văzut, am simțit cîteva mii de oameni fascinați de puterea poeziei românești și de puterea muzicii românești. Dacă puterea poeziei românești nu surprinde pe nimeni, puterea muzicii românești folk și pop probată aproape șase ore în fața acelor cîtorva mii de ascultători a fost pentru unii o revelație, pentru alții o confirmare. Ea a subjugat o mulțime care nu avea gustul nici precar, nici alterat. O mulțime căreia dacă i-ai fi oferit de cinci ori același program de artă românească, cu 20-30 de lei biletul de intrare, de cinci ori s-ar fi întors să-l asculte. De unde vine puterea acestei muzici? Din substanța ei națională, din legăturile directe sau de sens cu baladele, legendele și cu poezia noastră actuală; puterea îi mai vine din sudura adevărată între ritmurile și armonia muzicii populare și ritmurile și armoniile moderne. Este o construcție sprijinită solid pe brațul textului și pe brațul sonorităților. Are vigoare, e compusă și cîntată de oameni cu har, exprimă sentimente, gînduri și sensibilități profunde. Toate astea îi dau putere. S-au perindat în seara aceea prin fața a trei mii de ascultători Tudor Gheorghe, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Mircea Vintilă, Mircea Florian, Erika Jozsa și Carol Horvath, formațiile Sfinx și Phoenix. Imaginea sălii cu trei mii de oameni supuși pînă la încremenire de puterea poeziei și a muzicii mă determină să scriu din nou despre această muzică, pe nedrept încă puțin cunoscută. Toate numele de mai sus, precum și altele cîteva (printre care Roșu și Negru, Flacăra Folk '73 și Marcela Saftiuc), reprezintă un moment. Moment de talent și de bună-credință. Un moment de depășire și unul de încredere în vina creatoare autohtonă. Moment în stare să determine o concentrare durabilă a interesului marelui public pentru arta românească în genuri de maximă audiență. Moment care ar putea să însemne o adevărată lansare a poeziei, muzicii noastre îngemănate, pe această cale accesibilă percepției internaționale. Tinerii avuți în vedere fac o muzică pecetluită cu talentul și cu sufletele lor. O muzică frămîntată, sortită să triumfe, dar care încă n-a triumfat pentru că suprafața de contact dintre ea și public e deocamdată redusă (televiziunea are lăudabile inițiative în ultima vreme). Reconfortantă apariție, după ce o anumită muzică ușoară comercială, sau nici măcar atît, ne-a strepezit auzul și sufletele. Reconfortantă apariție, alături de muzica ușoară românească bună — fiindcă avem și așa ceva — în comparație cu precaritatea unei maculaturi sonore împinse cu umărul peste tot și care ne invită să involuăm, să devenim agramați, stupizi, cacofonici și de un gust îndoielnic pentru a o putea asculta. Eu aș așeza la un loc — lîngă muzica ușoară românească de aur curat, concepută de autori cu sufletul încărcat de melodie, pe care de astă dată am să-i numesc, nu doar să-i subînțeleg, cum sînt Laurențiu Profeta, Radu Șerban, Florin Bogardo, Marius Țeicu, Vasile Veselovschi, Horia Moculescu și poate încă unul sau doi — cele mai bune cîntece românești folk și pop. Iar vizavi — pe o paralelă, încît să nu se confunde și să nu se întîlnească niciodată — subprodusele, mai ales subprodusele autorilor de subproduse consacrați, care au pervertit gusturile pînă într-atît încît au ajuns să se bucure de o oarecare apreciere și stau înfipți semeți pe mîrțoaga presupusului lor talent, obișnuiți să domnească și să doarmă nederanjați. Nu doar eu sînt de această părere. Neamul nostru de ascultători de muzică n-ar avea decît de cîștigat dacă i s-ar arăta și i s-ar proba răspîcat unde începe și unde se termină arta în domeniul despre care discutăm. Astfel ar începe să se curețe treptat locul de atîtea deșeuri muzicale. Astfel ar mai începe să se retragă impostura cronică, morga «autorităților» de portativ sfărîmicioase, acrobații demagogiei, ființe bisericoase dar oferind o muzică de gang, alături de predici despre credință și smerenie. Specii care, printre altele, se reped uneori și la teme sfinte pentru noi, le îmbracă în arta lor derizorie, iar mai apoi zic «noi am cîntat cutare temă și, indiferent cum, n-aveți voie să ne atingeți, noi sîntem tema, am devenit tema». Ei pretind că tema le-ar conferi automat și valoarea artistică, un cîntec în care spun de cîteva ori vorbe mari, e doar prin asta, zic ei, artă adevărată și durabilă, în fața căreia trebuie să ne recunoaștem definitiv copleșiți. Aceiași sînt gata să facă proces de intenție ascultătorului plictisit de mălaiul muzical ieșit din sensibilitatea lor stearpă și din talentul lor rarefiat amestecat cu două-trei vorbe sacre. Marile teme, marile credințe ale unui popor, ale unui moment, n-ar trebui să fie atinse de artiști mediocri, ci interzise lor, n-ar trebui prejudiciate de artiști care au prea puțin, ci lăsate în seama creatorilor cu cele mai mari posibilități, capabili să făurească opere splendide, grandioase, de o energie proporțională cu semnificațiile sociale ale temelor. Pe o mare dragoste colectivă nu merge afirmată o formă artistică realizată din gît, cu unelte plăpînde și cariate.

Pentru ca muzica bună să alunge de pe piață muzica proastă e nevoie de luptă și de atitudine polemică. Muzica mediocră e prea tolerată de mulți dintre noi, se crede greșit că în locul ei n-am avea ce pune și nu-i așa nu este disprețuită așa cum ar merita. Nu-i prea luat în serios răul pe care-l face (nici măcar nu ne putem consola cu ideea că nu face rău), fiindcă reprezintă actul de neacultură cel mai acceptat și difuzat. Ar fi oportun să fie apărată și în acest perimetru numai arta adevărată, muzica ușoară adevărată, muzica folk și pop adevărată, ar fi oportun să se întoarcă definitiv spatele atîtor subproduse infirme de oriunde ar veni ele, fie că sînt pop, folk, rock, fie că sînt — situația cea mai răspîndită — intitulate «muzică ușoară».

Romulus BALABAN

TOP

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Baladă	Marcela Saftiuc	9
2	2	Spune-mi	Sfinx	9
4	3	Melcul	Flacăra Folk '73	8
6	4	Oameni	Aurelian Andreescu	5
5	5	Patuda dam-dam	Mondial	6
3	6	Amintiri	Progresiv TM	17
8	7	O romantică fată	Marina Voica	3
9	8	Cuvîntul dac	Margareta Pîslaru	4
7	9	Negru Vodă	Phoenix	31
—	10	Andrii Popa	Phoenix	3*

Compozitorii: *1. Marcela Saftiuc. 2. Dan Aldea. 3. Virgil Ionită. 4. Marius Țeicu. 5. Iuliu Merca. 6. Ladislau Herdina. 7. Marius Țeicu. 8. Mihai Dumbravă. 9. Nicolae Covaci. 10. Mircea Baniciu.*

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21.00 pe programul III al postului de radio București.

TOP FLACĂRA TALON NR. 8

La nouă ani după apariția primului disc Beatles în America, Paul și Linda McCartney au lansat, împreună cu formația Wings, un nou LP — Band on the Run.

TOP PANORAMA

● În spectacolul *Un zîmbet și o floare*, din care a lipsit tocmai Mihai Constantinescu, am putut recunoaște sub numele de Margaglio (Italia) o mai veche cunoștință a publicului nostru, numită pînă nu demult Salvatore. Oare cum se va chema Salvatore-Margaglio într-un viitor spectacol? ● Formația *Deep Purple* a scos recent un nou LP intitulat «Burn». Ca și albumul anterior, «Machine Head», prezentul disc a fost realizat la Montreux (Elveția), în studioul mobil al formației Rolling Stones. ● *Rod Stewart* și *The Faces* au lansat recent pe piața mondială un nou disc live, «Coast To Coast/Overture And Beginners». ● Deși încă nu a început să fie difuzat și în Anglia, unde *Bob Dylan* se bucură de o mare popularitate, albumul acestuia, «Planet Waves», a și cucerit un disc de aur. ● Un nou LP al *Dianei Ross* a apărut în această lună; el se numește «Last Time I Saw Him». ● După recenta plecare a lui Billy Cobham, *John McLaughlin* este în căutarea unui nou baterist pentru *Mahavishnu Orchestra*. ● În Irlanda se lucrează în prezent la realizarea unui semidocumentar de scurt metraj despre cariera lui *Gary Glitter*. ● La sfîrșitul acestei luni «bătrînaa» formație *The Kinks* va începe un turneu în universitățile din Marea Britanie. ● *Aurelian Andreescu* și *Marina Voica*, acompaniați de formația condusă de *Horia Moculescu*, întreprind în prezent un turneu în R. P. Bulgaria. ● Pentru lunile următoare A.R.I.A. ne oferă cîteva spectacole susținute de vedete internaționale de notorietate. Vom putea urmări astfel spectacole cu *Middle of the Road* (martie), *José Feliciano* (mai) *Tony Christie* (iunie). ● Tot de la A.R.I.A. aflăm că între 18 februarie și 1 martie se desfășoară un turneu cu spectacole de muzică pop susținute în exclusivitate de timișorenii: *Clasic XX* și *Phoenix*. ● După ce a cîntat la dancing — clubul Chatanooga din Viena, formația *Romanticii* s-a mutat de curînd la Café Bijou din Nürenberg.

CURIER

Sașa Vlad și Liviu Barbu — București. *Iată că redau, așa cum doriți, o parte din textul scrisorii dumneavoastră: «E inexplicabil pentru noi bizarul fenomen de scădere a calității muzicii pe care Dan Aldea și grupul Sfinx o prezintă publicului care-l admiră. Unde sînt piesele care i-au impus atenției iubitorilor muzicii de calitate? Unde sînt Blues absurd, Rondo, Purgatoriu, Languir me fais, pentru a enumera numai cîteva din piesele pe care le-am auzit cîndva la Teatrul Bulandra? E greu de crezut că piesele prezentate în ultimul timp de Sfinx ar reprezenta o etapă superioară în muzica pe care o concepe Dan Aldea (excepție făcînd foarte reușitele Superstiție și Blozatul). Ne doare faptul că în pagina dedicată muzicii ați afirmat că e bine că Sfinx «vizează și partea de show», trecînd sub tăcere mutațiile din stilul formației. Este Aldea convins că trebuie să facă salahorie muzicală tot timpul? Care este părerea dumneavoastră?»*

Părerea mea este că Dan Aldea se simte bine și poate crea numai atunci cînd face salahorie muzicală. Asta îl stimulează.

Mircea Dohan — Satu Mare. *Întîmplarea face ca dumneavoastră să fiți printre puținii cititori (și asta am dedus-o din numeroasele scrisori primite) care nu sînt de acord cu recenziile de disc străin făcute de Florian Pittiș.*

Vesö Zoltan — Baia Mare. *De obicei soliștii și formațiile românești (inclusiv Phoenix de care vă interesați dumneavoastră) pleacă în străinătate prin intermediul A.R.I.A.*

Elena Ovidiu — Oltenița. *Termenul «keyboards» include instrumentele cu clape.*

Ringo Grinceanu — Giurgiu și Elena Popescu — Ploiești. *Zvonuri, zvonuri. Gary Glitter n-a murit încă.*

Simona Pintilie — Buhuși. *Recunosc, am și eu ceva lacune, nu știu ce înălțime are Margareta Pîslaru!*

Mihaela Evstratiev — Galați. *Formația Creedence Clearwater Revival nu mai există. Bateristul său Doug «Cosmo» Clifford însă a scos un LP intitulat Cosmo; acesta este dealtfel și numele grupului său din care nu lipsește Stu Cook.*

Constantin Vasiliu — Cluj. *Grand Funk Railroad și-a scurtat numele renunțînd la «Railroad». Ultimul album se numește We're An American Band.*

Emil Pavelescu — Brăila. *Informații de genul, cine cu cine este căsătorit, cîți copii are etc. nu veți putea citi în pagina noastră. Sînt probleme ceva mai importante la ordinea zilei. N-ați observat?*

ERATĂ. *Din biografia în 11 puncte a chitaristului Sorin Tudoran, publicată în numărul 5 al revistei noastre, s-a omis a se preciza, la punctul «Carieră muzicală», că Sorin Tudoran a obținut titlul de cel mai bun chitarist solo la ultima ediție a Festivalului pop «Club A» (1971). Facem cuvenita adăugire.*

George STANCA

vă amintim astăzi, pentru a nu fi prea tîrziu după «8 martie»,

că în această lună trebuie să cumpărați

UN MĂRȚIȘOR.

Magazinele vă stau la dispoziție cu: fulare, batiste, baticuri, eșarfe, cordoane, mănuși, pălării; cizmulițe, ghete, pantofi ușori; genți și poșete în modele frumoase și diverse; lenjerie supraelastică; ciorapi și șosete; tricotaje; rochii, deux-pièces-uri și pantaloni supraelastici; impermeabile, demiuri și pardesiuri elegante.

Mărțișor '74

ANUL XXIII – NR. 10 (978) – 2 MARTIE 1974

flacăra

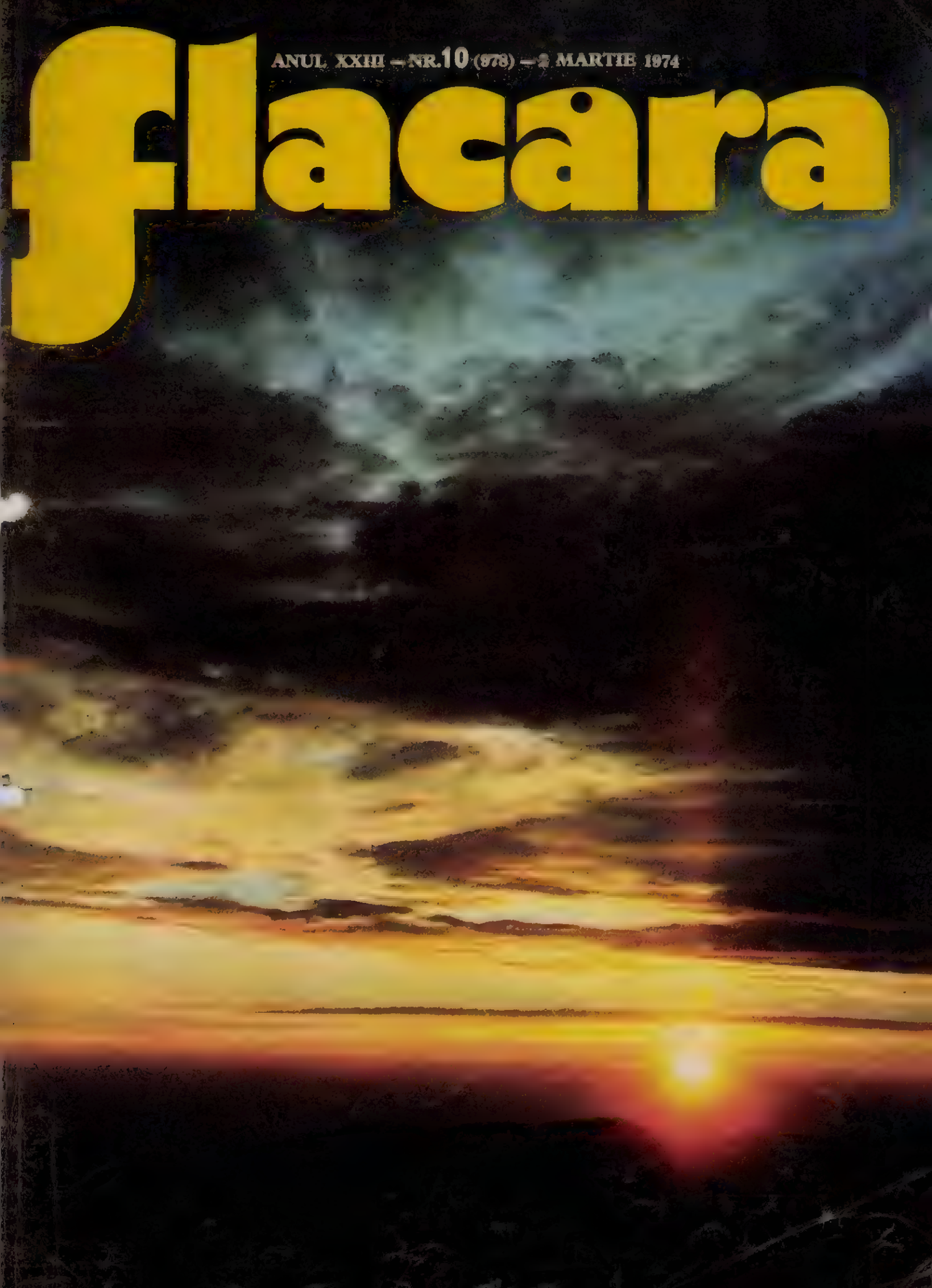

CONFERINȚA PE ȚARĂ A CADRELOR DE CONDUCERE DIN UNITĂȚILE AGRICOLE DE STAT ȘI COOPERATISTE

rădăcinile noastre sînt acolo

Cine și-a închipuit că sosirea vremurilor moderne va însemna pentru satul românesc transformarea sa într-un peron de gară, aflată pe undeva, pe drumul spre oraș, spre un oraș absorbitor și strivitor, a avut miercuri, 27 februarie 1974, o cruntă dezluzie. Nu numai că satul românesc nu dispare, nu numai că el e apărat cu autoritatea indiscutabilă a primului bărbat al țării, dar eforturile noastre se vor îndrepta în viitor spre consolidarea satului românesc, chiar dacă aceasta nu înseamnă și conservarea unor date vechi ale satului, date uneori frumoase, dar la care ritmul progresului ne obligă să renunțăm. Viitorul României e viitorul orașelor și satelor României, nu un amestec otova de localități fără parfumul specific, fără culoare și fără destin. Capacitatea noastră de a ne entuziasma este greu încercată în aceste clipe ale istoriei contemporane, cînd sub steaua ultimului deceniu avem, datorită conducătorului nostru, multe și aproape istovitoare prilejuri de emoție și îmbărbătare. Am spus-o și eu odată cu atîția români: nu trăim timpuri de operetă, ci timpuri grave, dificile, pline de eforturi și sacrificii. Nenorocirea e că uneori vorbesc despre asta chiar aceia care fac mai puține sacrificii. Nenorocirea e că nu avem uneori curajul să ne punem noi înșine întrebarea: merităm să considerăm că trăim timpuri grave, pline de renunțări și sacrificii? Vremea noastră furtunoasă, vremea noastră electrizantă, vremea noastră străbătută de ciudate neliniști, vremea noastră își regăsește forța vitală în asemenea momente, în care una dintre cele două dimensiuni fundamentale ale existenței românilor în lume, și anume satul lor, satul românesc, înfruntă tentațiile de a-l minimaliza ale unora și se regăsește pe sine mai nou și mai puternic în viziunea despre patrie a marelui patriot, Nicolae Ceaușescu Nu, satul nu-i peronul unei gări între două metropole cu umbre agresive! Nu, satul nu-i recolta ce se hrănește din igrasia abundentă a unor eventuale burguri! E timpul să privim satul românesc ca pe una din realitățile moderne ale României. Cum altfel am putea înțelege chemarea conducătorului nostru, adresată tuturor celor implicați în vreun fel sau altul astăzi în viața satului românesc, ca ei să rămînă la sat, nu niște flotanți, robi ai unui magnetism urban care lasă satele goale de specialiști, de ingineri, de medici și uneori — vai! — chiar de țărani? Nu sîntem o țară atît de lățăreață încît să nu ne cunoaștem între noi. Sîntem o țară nu mare, dar o mare familie. Vă amintiți? Uitîndu-se în felul său pătrunzător și cald asupra celor care-l ascultau miercuri, 27 februarie 1974, tovarășul Ceaușescu spunea: «aproape toți cei de aici au trăit în sate». Într-adevăr, de acolo venim, într-adevăr, rădăcinile noastre acolo sînt Datorită unor împrejurări pe care le resimțim mai degrabă în consecințele lor rele (cum ar fi lipsa unei civilizații urbane inițiale pe care o resimt încă generațiile noastre), noi aproape toți venim din sate. E cazul să tragem din asta și încheierile profitabile, să ne aducem aminte că sîntem și al satului și să facem concret ceea ce tovarășul Ceaușescu ne îndemna să facem: «...trebuie spus că avem milioane de oameni care au plecat din sate și lucrează în fabrici și zeci de mii în munci de conducere. Dacă s-ar duce, măcar o dată pe an, să stea cîteva zile în comuna, în satul unde s-au născut, să-și ajute comuna, cred că am rezolva mai rapid multe probleme legate de dezvoltarea satelor noastre. Este necesar să ne gîndim să găsim astfel de forme încît, periodic, activiștii noștri de partid și de stat să se ducă prin comunele lor, unde au părinți, frați, prieteni, și unde, în orice caz, trebuie să ajute la dezvoltarea comunelor...» Ai noștri sînt acolo, ai noștri sînt umeri de dincolo de suprafața încinsă a acestei pîini pe care o mănîncă țara. Ca totdeauna în marile sale momente de inspirație politică și omenească, tovarășul Ceaușescu a știut și de această dată să descopere, dincolo de problemele concrete ale momentului, semnificațiile profunde și să problematizeze niște fapte ce puteau rămîne doar fapte și a reușit să ne pună tuturor probleme de conștiință. Insistînd, cum e și firesc, asupra ansamblului de probleme economice și sociale ale satului românesc din România socialistă, tovarășul Ceaușescu n-a uitat nici de această dată, ci, din contra, a avut mereu în vedere omul, amănuntul acela, dacă-l putem numi astfel, care dă naturii unitate și *coeziune*, el, singurul care le face pe toate, care se cuvine și s-ar cuveni din ce în ce mai mult să primească în funcție de ceea ce face. Nu ne-am aflat deci în fața unei expuneri de cifre și în fața unui sumar de probleme ale satului, ci în fața unei viziuni științifice, pătrunzătoare asupra satului de azi: un sat modern, dar respectîndu-și specificul, un sat cu țărani, dar și cu specialiști, un sat cu muncă, dar și cu răsplată. «Toți care trebuie să servească satul trebuie să locuiască în sat». Ar părea să fie aci un cerc vicios. Unii nu merg în sat pentru că nu sînt condiții suficiente de lucru și de viață, dar s-ar putea spune că aceste condiții întîrzie să apară în bună măsură și datorită faptului că prea mulți specialiști ezită să meargă în sat.

Însă o cuvîntare care-ți pune probleme de conștiință nu e neapărat o cuvîntare care-ți face cunoscute niște lucruri pe care nu le știai, ci și una în care te regăsești în toate aspirațiile tale. Iată, de pildă, o cerință a secretarului general al partidului: «să se spună lucrurilor pe nume, pentru că numai așa vom putea aduce într-adevăr clarificările necesare». Nu ne gîndim oare noi la asta?

Un cîntec aspru, încărcat de o dragoste ce izvorăște din patriotism, s-a auzit cînd a fost vorba despre pămînt: «pămîntul reprezintă un bun al întregii națiuni». Pămîntul acela sacru, pămîntul acela viu, pămîntul — fratele frunților noastre! Pămîntul trebuie păzit, pămîntul nu trebuie risipit, pămîntul trebuie ținut viu, între cele două accidente ale vieților noastre, pămîntul trebuie să dea cumpănă viitorului nostru! Pentru că un lucru, mai presus decît toate, s-a desprins din ceea ce tovarășul Nicolae Ceaușescu a comunicat națiunii: nu se poate fără oameni, nu se poate fără țărani, nu se poate fără specialiști moderni în agricultură, nu se poate fără una din dimensiunile Țării Românești — satul ei! Mi-nchipui că în timp ce conducătorul țării vorbea, o mamă din această țară, care pusese de cu seară pîinea la dospit, scotea ștergarul de pe albie și începea să coacă pîinea; exact atunci, poate, cînd se vorbea despre pîinea țării, undeva, în țară, se cocea o pîine. Și m-am gîndit la ai mei, la toți ai mei, care nu sînt numai ai mei, ci sînteți dumneavoastră, și m-am gîndit cum maica mea cocea az'ma în țest și cum ne repezeam fiecare spre az'ma neamului lui de oameni și cum ne-a risipit viața ca o furtună și, iată, într-o dimineață a vieții ni s-a spus să facem ceea ce unii dintre noi și facem deseori: să ne mai ducem pe acasă. Că avem frați, și surori, și mame și rude acolo. Și nu numai deasupra pămîntului... Că nu mergem pe un pămînt, ci pe filele grele de amintiri și de sînge ale unei cărți de istorie. Și că satul românesc există. Și că nu numai că va exista, dar trebuie să facem totul pentru existența lui demnă și înnoită pentru existența lui care să nu-și trădeze în nici o clipă de uitare datele esențiale. Și am mai aflat într-o dimineață a vieții noastre că avem destule datorii de plătit față de sat, față de ceea ce este și va trebui să devină el: o realitate fără flotanți, fără permisii, o lume adevărată, o lume a pîinii fericite și mereu îndestulătoare. Cînd ne dădea nobila sarcină «să spunem lucrurilor pe nume», tovarășul Ceaușescu ne spunea de fapt și fiecăruia să spunem lucrurilor pe nume. Și nu se poate vorbi despre România în afara țăranilor ei, în afara satelor ei.

Sau poate nu e decît o scrisoare de la părinți, de la scumpii și emoționanții noștri părinți, din care președintele țării a citit tuturor lucrul acela frumos: să mai veniți pe acasă, prin sate în marea noastră familie.

Adrian PĂUNESCU

Șoseaua văzută din mașina miliției

semnalizau la stînga, dar o luau la dreapta

Sîmbătă, 16 februarie, jur-împrejurul Bucureștiului, într-o mașină cu sirenă și cu un bec albastru orbitor, sus, pe capotă. Da, eram într-o mașină a miliției și pornisem în întîmpinarea (fără flori și discursuri!) celor care semnalizează la stînga, dar, din motivele lor pur personale, o iau la dreapta.

Mă alăturasem echipajului alcătuit din căpitanul Geantă Ion și tînărului plutonier Cromneanu Gabriel. De fapt, prin intermediul stației-radio, țineam legătura cu toate celelalte echipaje aflate în misiune. De abia pornisem de la sediul Miliției județului Ilfov și însoțitorii mei se arată a fi doi oameni vorbăreți, plini de snoave. Eu zîmbesc, tac, ascult, aprob, mă mir, ba mai pun și cîteva întrebări. Aflu că datorită hainelor mele civile, voi fi considerat un fel de șef și, în consecință, voi fi rugat insistent, sub toate chipurile, să intervin pentru iertarea păcatelor.

Și într-adevăr, în comuna Mîrșa, previziunea căpitanului Geantă se adeverește. Șoferul Grigore Constantin, 21-IF-1700, transportă fără forme legale muncitori, șoferi, lăutari și biciclete. Zice că nu știe să sufle într-o fiolă, că n-a suflat niciodată, dar reușește să o înverzească. Mai zice că n-a băut decît o bere și în ajutorul lui sare pe trei cărări Ciobanu Ion, mecanic la schela Cartojani. «Citește!», îmi poruncește el și-mi vîră sub nas o legitimație. Are o limbă extrem de impletică, iar centrul lui de greutate se află undeva pe la vreo trei metri împrejur. Mă conformez și fac dovada că știu să citesc. Ne despărțim noi de noii noștri prieteni, dar constatăm cu surpriză că timp de 30-40 de minute vom fi escortați în speranța că vom cădea la învoială, adică mituire. Milă și dispreț. Milă pentru disperarea șoferului, dispreț pentru încăpățînarea lui absurdă. Compasiune și pentru așazișii muncitori expulzați din mașină.

Andrei Mirea, 21-TR-892, Autobaza Roșiori, a dus marfă la Ianca. De la Buzău, trecînd prin toate punctele de control, vine gol-goluț. Semne de mirare pentru organizarea și optimizarea traficului rutier. Atenție! Decretul 620/1973! Ivan Stancu, 21-TR-747, aparținînd de I.A.S.-Blăgești, plătește 250 lei pentru depășire de viteză. Stanciu Vasile, 22-B-2780, parchează mașina la domiciliu, tot fără documente, ca și Ivașcu Ilie, 21-PH-3284, la care, în plus, foaia de parcurs prezintă brutale modificări. Zice că le-a făcut în garaj, cu aprobarea șefului, că se grăbea. Anghel Filip, 22-B-3356, face un ocol de 76 km, gol, vine de la Roata și merge la sediu, la C.A.P. Popești-Leordeni. Semnalizare slabă, frîna slabă, iar organizarea așijderea. Mai interesant pare cazul șoferului Năstase Badea, 32-B-7375, Autobaza 4 Militari, care plecase spre Iași la ora 9 dimineața (așa scria pe foaia de parcurs) iar la ora 9 seara era prin Crevedia. Zicea că merge la Iași prin Sibiu. Tot e bine că nu merge la Iași prin... Oradea! Mașina avea opt tone și transporta o schelă metalică. Plătește 75 de lei amendă și omul recunoaște că mergea la el acasă pentru o noapte. Mașina 21-B-5156, transportînd muncitorii șantierului I.C.M.-1 București s-a avariat și a așteptat două ore pînă ce un coleg mai milos, Păun Stelian, de pe 21-TR-2800, l-a remorcat. Dar iată cazul tractoristului Tronaru Ilie, 41-IF-3564, de la I.A.S.-Bucșani. Dînsul transporta muncitori și niște saci de ciment, cam 30, aparținînd tehnicianului veterinar Știrbu Ionel. Forme de transport, nici vorbă! Cică tractorul a fost pus la dispoziția lui Știrbu de către doctorul veterinar Chivu Ion. Pentru construcția casei sale. Stirbu a cumpărat cimentul cu 1 leu kilogramul, de la depozitul Vadul Lat. Se ducea omul acasă, la Crevedia Mare, cu toate neregulile pe cap. Popescu Ion, pe o Dacie-1300, B-B-7675, de la Centrala industrială siderurgică București, plecase la nuntă. Foaia de parcurs nu era completată. Dacă e nuntă, nuntă să fie, chiar și pe benzina statului! Ștefan Alexandru, tehnician mecanic la Trust-Petrol la Bolintinul din Vale, conduce sub influența alcoolului mașina 1-IF-1709, proprietate personală. Prins cu ocaua mică, face totuși un scandal și un circ de toată frumusețea. Glijinschi Leonid, tractorist la S.M.A.-Angheleşti, conducea sub influența alcoolului, ca și Stan Constantin, de la autobaza Videle II, cu 31-TR-807, sau Coman Gheorghe, cu 1-IF-1009. Dar iată și un moment mai cald, Brîndusescu Ion, 34-B-1282, cu actele în neregulă, susține că a primit un telefon de la părinții lui care-l anunță că fiul său este bolnav. La fel susține și soția sa care lucrează în schimb de noapte și a primit învoire de la inginerul șef. Locotenent-colonelul Klein Iosif îl privește cu atenție, pătrunzător și îi spune: «Bine, să mai fie și un lup mîncat de oaie! Vom vedea noi cum stă treaba asta. În orice caz, nu fiți îngrijorați prea tare, poate nu-i chiar așa de grav!».

Cu carnetul doldora de nume, cifre și amenzi și alte asemenea consemnări, ne reîntoarcem la București. «Am întocmit, îmi spune locotenent-colonelul Klein, un raport total. Azi, sîmbătă, au fost comise pe rutele București — Alexandria, autostrada București — Pitești și șoselele spre Giurgiu, Oltenița, Urziceni și Buftea, 208 contravenții, soldate cu suma de 47 000 lei. Cu două zile în urmă, adică joi, au fost 243 contravenții, ce-i drept, mai mici, soldate cu suma de 38 170 lei». «Și cum ați traduce dumneavoastră aceste cifre?» «După cum ați constatat, încălcări ale Decretului 620/1973, privind economia de benzină și optimizarea transportului, șoferi consumînd alcool, defecțiuni tehnice. Trebuie, totuși, să subliniem o îmbunătățire a situației, dar este loc destul și pentru mai bine.»

Victor NIȚĂ

cum credeți dumneavoastră, tovarășe șef!

Sîmbătă a fost o zi *frumoasă* și la Galați, seara însă s-a făcut deodată foarte frig. Abia ajunși în gară nu apucăm decît să-l vedem pe șoferul de pe o *Dacie* (1-GL-665) luîndu-i bani unui tînăr care se grăbea să prindă trenul. Tovarășul maior Chivu Iulian îl știe, mașina e proprietate socialistă, șoferul a mai fost prins de cîteva ori făcînd cărăușie pe banii statului. Ne împărțim, colegul meu, Predoșanu, pleacă împreună cu maiorul Dumitru Marin înspre Tecuci, eu plec spre o intersecție Brăila-Făurei. «Deși am fost printre primii care au acționat împotriva risipei de carburanți, ne spune maiorul Chivu Iulian, încă înainte de apariția Decretului 620 din 17 noiembrie 1973, mai sînt dintre cei care iau mașinile statului drept mașini personale».

Stația «Peco» lîngă care se organizează rapid un filtru e un trifoi de beton și sticlă. La etaj ar fi trebuit să funcționeze zi și noapte un mic bufet pentru șoferi. Dar nu funcționează așa, ci numai dimineața. Primul camion oprit are numărul 21-GI-691 și aparține I.C.M.S.G. Șoferul Călin Nicolaie a dus muncitori la Nămoloasa și la Vadu Roșu — *Aia pe care îi duc cînd coboară nici nu se uită la mine, coboară și habar n-au că n-am unde dormi, așa că acum mă întorc gol, noaptea. Să mi se asigure dormitul, și mie mi-ar conveni...*

Și Neculaie Ion (21-GI-143) a dus de la Hanul Conachi electricieni la Galați și acum se întoarce cu cîțiva pasageri și o pasageră înapoi. De necaz nu pune frîna cu lumea și mașina, în timp ce arată actele, o ia la vale — *Fir-ar să fie, iar amendă, sîmbăta trecută la fel, parcă am abonament!* De la Vameș Piscu *Dacia* 1-GI-4840 îi aduce pe șefii Cooperației de consum din altă parte decît cea arătată pe foaia de parcurs (Folteşti-Galați). Mișcare inversă, mișcare cu șefi...

În camionul 21-GI-5205 ce vine de la Pădureni nu e nimic, pentru că balastiera e defectă și... În schimb o mașină de 8 tone, de la I.T.A. Galați (21-GI-231), are o încărcătură de... 5 000 kg — *Pentru că atîta au avut cei de la S.N. Galați*. Merge la Turnu-Severin, *desigur*.

Mai sînt oprite și alte mașini, proprietate de stat sau particulară, se mai dau amenzi, șoferii găsesc scuze dintre cele mai originale, de unele rîd ei înșiși, cînd nu mai au ce face. În «partea» lui Predoșanu se întîmplă lucruri asemănătoare, totuși o știre ne umple de invidie: «imeseul» 4-B-7918 de la filiala I.R.U.C.-Galați a avut de dus un șef la Dealul Bujorului, la părinții,și acum se întoarce încărcat cu 30 kg de vin și... o mașină de calculat Olivetti de 5 kg! 70 km la dus, 70 la întors pe banii «șefiei». Șosea pustie, ne retragem.

Duminică dimineața se instalează radarul. Nu prea trec mașini, e adevărat, dar, iată, un IMS cu număr de Brăila (1-BR-2251) încalecă vijelios șoseaua prin comună. 70 km/h. Șoferul Lungu Mihai se cruceşte cînd aude — *Am motor de tractor, don'șef, cum să prind atîta, faceți proba*. Se face și proba, tot aia e, «tractorașul» C.A.P.-ului Bărăganu nu se lasă. Cu sentimentul că este persecutat de radar, același șofer arată foaia de parcurs semnată de președinte, inginerul Octavian. Merge lîngă Tecuci, în comuna Gohor, satul Nerteşti,împreună cu brigadierul Rîpa Dumitru și alții după... o fată cu care vrea să se însoare nea Mieluș, brigadierul. 320 km dus-întors după mireasă, 200 de lei amendă — *E bani degeaba, zău* — plătită de pasageri. Așta da gest cavaleresc, nu? Bine că nu stătea fata mai departe, prin părțile Sucevei. Și ar mai fi o întrebare: de cînd au voie cei de la C.A.P.-uri să la motoarele de tractor ca să și le pună la IMS-uri (evident, motorina e mai la îndemînă decît benzina), ajunse astfel adevărate «Mercedesuri» de țară? Răspunsul este unul singur: nu au voie! Și totuși...

Sîntem preluați de locotenentul major Manea din serviciul de circulație al județului Brăila. Ne facem de lucru și ne oprim în fața casei lui Ghețu Costică din Gulianca. În curte, de sîmbătă, stă camionul pe care lucrează la I.A.S.-Măxineni, dedesubtul lui niște saci, șoferul își murdărește repede mîinile cu unsoare, degeaba — *Am făcut-o de oaie, așa-i, plătesc, ce să mai zic?* Plătește. Cînd ne vede, Manea Tudose de la I.A.S. Siliștea, ferma 4, o ia pe cîmp cu tractorul. Nu avea acte la el, în schimb cele trei foi de parcurs pe care ni le-a arătat aveau datele de 4.I.(?!), 6.II. 7.II. Șeful fermei, Jiva Mircov, e acasă și recunoaște că a greșit, că nu a urmărit — *Nu i s-a dat foaie de parcurs, pentru că traversează. Nici el nu mi-a cerut. Iar de foaia asta (4.I), mă mir și eu că o mai are.* Un șef mirat, nu?

Gheorghiță Nicolae (21-BR-1225) e în rodaj, vine de la Brăila cu 8 călători și un aragaz. Are foaia completată și semnată de președintele C.A.P.-Pitulați, Pîrlog, află și dînsul împreună cu soția și alte neamuri în camion. — *Nu, n-am chitanțe, dar o să plătim.* Sigur că vor plăti, era legal însă, cinstit, să plătească înainte și nu după întîlnirea noastră atît de nedorită. Și mai e ceva. În mintea unor șoferi și a unor șefi stăruie încă ideea că *mașina instituției este mașina lor*. Președintele C.A.P.-Tichilești, Nica Ion, își adusese fata, elevă de liceu, la Brăila, și acum se uită, în casa cumnatei, la «*Pistruiatul*» — *N-am foaie, nici nu prea îi foc cînd umblu eu eu ea*. Chiriță Ilie, șofer la I.A.S.-Insula Mare, îl caută la Măxineni pe un șef cu un camion de 5 tone (21-BR-1132). Are și doi pasageri, luați... de milă (știm noi cît face în lei mila asta). Între el și ofițer are loc un dialog scurt, caracteristic pentru mentalitatea șoferilor prinși cu mîța în sac:

— E în regulă?

— Da, tovarășe locotenent major.

— Eu zic că nu e în regulă.

— Nu e, dacă ziceți dumneavoastră.

— Atunci cum e?

— Cum credeți dumneavoastră, tovarășe șef.

Așadar nu cum crede legea, ci cum crede fiecare de cuviință, de la cel mai mic pînă la cel mai mare, dovedind de cele mai multe ori o iresponsabilitate crasă ascunsă după ridicări din umeri, lăsări de capete în jos, apeluri la (mica) înțelegere. Nu putem spune că serviciile de circulație din cele două județe nu-și fac datoria, dimpotrivă. Ele însă trebuie ajutate mult mai mult decît pînă acum de către toți factorii responsabili, pentru curmarea abaterilor și ilegalităților care fac să curgă încă multă benzină pe apa gîrlei.

Iulian NEACȘU

P.S. Din depozitul *Alimentara*, Brăila, nepăzit, lăsat la cheremul oricui, am vorbit de două ori cu Bucureștiul, îndatorîndu-ne astfel cu 6 lei pe care ne obligăm să-i trimitem atunci cînd conducătorii acestei unități vor solicita acest lucru.

E verde, e albastră!

Eu, deși sînt acasă, uitați-vă, mă aflu acum...

motive de nemulțumire și mulțumire pe șoseaua timișoara - lugoj

Mă aflu într-o Dacie 1300 cu aspect exterior absolut civil, undeva pe șoseaua Timișoara–Lugoj. La volan, un tînăr cu alură sportivă, îmbrăcat într-un jerseu «Col roulé». În dreapta, eu. Cam înghesuit. Fiindcă dacă «pe din afară» respectiva mașină are, cum ziceam, o alură normală, chiar anodină, în interior se prezintă ca o adevărată uzină. În miniatură. Este o Dacie 1300 echipată cu radar. Iar tînărul de la volan este căpitan în cadrul Inspectoratului județean Timiș — serviciul circulație — și se numește Ioan Hăprian.

E cald, e senin, e simbătă spre ora prînzului cînd se presupune, și nu fără temei, că pe șosea circulația atinge un punct maxim. Tovarășul căpitan îmi expune în cîteva cuvinte modul în care se va desfășura acțiunea. Se va afla plasat — el, căpitanul — cu mașina respectivă în Remetea Mare, de unde, cu ajutorul radarului, va depista orice mașină în exces de viteză. Prin radio va anunța un al doilea echipaj al miliției, aflat la cîțiva kilometri distanță care, după caz, va intervenii. Aflu că voi face parte din acest din urmă echipaj și peste cîteva minute îi cunosc pe locotenenții majori Crăciun Benchiș, Constantin Dobra și pe plutonierul Cristache Malciu. Luăm loc într-o altă Dacie 1300. Înainte de a pleca îl întreb pe căpitan — cu o anumită doză de naivitate, recunosc — dacă într-adevăr se vor putea înregistra precis toate mașinile care depășesc viteza legală admisă în localități (40 km pentru autoutilitare, camioane etc., 60 pentru autoturisme), sau se apreciază așa, cu oarecare aproximație?!

Sînt liniștit. Radarul — zeul radar, n-ai cum să-i spui altfel — fotografiază mașina și înregistrează automat viteza de deplasare, ora, minutul în care s-a săvîrșit infracțiunea. Infailibil.

Unui neavizat, o asemenea desfășurare de forțe i s-ar părea poate disproporționată în raport cu posibilele infracțiuni depistate. Mare lucru, să depășești viteza printr-o localitate cu zece, cincisprezece kilometri! Afară de faptul că multe accidente, și încă dintre cele mai grave, s-au datorat acestor «cîtorva kilometri în plus» intervine și un alt element, poate la fel de important. Este vorba de economisirea de benzină. Fiindcă depășirea vitezei admise înseamnă nu numai pericol de accidente, ci și consum excesiv de carburant.

La nivelul a mii, zeci de mii de mașini proprietate de stat (în primul rînd), cei cîțiva stropi de benzină în plus, pierduți în momentul cînd din neglijență — să zicem — ai apăsat mai tare pe accelerator, totalizează cantități ce dau de gîndit. De unde prezența sa, a radarului, pe multe dintre șoselele noastre.

..Cald, soare, aer proaspăt, primăvăratic. Deodată, imaginea idilică se destramă, prin radio sîntem anunțați că un autocamion Skoda cu număr de București (mai precis, 22-B-5681) a trecut prin Remetea Mare cu 58 km/oră. Peste cîteva minute, iată-l. Îl oprim. Șoferul, Nicolae Șelaru — pe nume — ne primește cu un zîmbet larg.

— Acu, dacă m-ați prins, m-ați prins!

— Știți cu cît ați trecut prin Remetea?, îl întreabă plutonierul.

— ?!

— Și știți cu ce se soldează, în cazul dumneavoastră, excesul constant de viteză?

— ?! (...mirare anxioasă, de data aceasta).

— Cu o amendă de 250 lei!

Stupoare. Neîncredere. Șoferul Nicolae Șelaru vrea s-o dea pe glumă. Nu ține. Atunci izbucnește:

— la dom'ne banii, ia dom'ne tot ce am!! Apoi către restul asistenței:

— Că așa-mi trebuie. Șofer am vrut să fiu. Mai bine ceapist!!

Ceea ce nu-i împiedică pe lucrătorii de miliție să-i dreseze proces verbal, fără să reacționeze la lamentațiile cam violente ale numitului Nicolae Șelaru. Fapt pentru care încep să-l admir. Peste cîteva minute, un nou contravenient. Axente Podean, șofer pe autobasculanta cu numărul 31-TM-2301. Exces de viteză. Este mai puțin expansiv decît conducătorul auto precedent. Plătește amenda, salută și pleacă. La fel ca Gheorghe Mihuț, de pe T.V.-ul numărul 31-TM-1154, următoarea «victimă» a radarului.

Apoi, liniște. Din zare, își face apariția lentă, calmă, un autocamion. Îl văd pe plutonierul Cristache Malciu că îi face semn să tragă pe dreapta. Mă mir. Radioul nu anunțase nici un contravenient. Să fi intrat în funcțiune al șaselea sau al șaptelea — nu mai știu bine — simț al milițianului hîrșit în ale circulației?

Autocamionul Carpați de 4 tone, condus de Constantin Moise, cu număr de înmatriculare 21-TM-2080, transportă nici mai mult nici mai puțin decît 3 tuburi de oxigen. Ceea ce se cheamă — practic — cursă în gol «La înapoiere din Recaș aduc 15 tuburi!», ne asigură șoferul, ceea ce nu înseamnă defel că situația de față nu impune măsuri de rigoare. Dimpotrivă.

Apoi ce a mai fost? Am întîlnit — vorba filmului — și șoferi conducînd corect — chiar foarte mulți — și, în consecință, fericiți.

Mulțumiți erau și tovarășii de la circulație care, doar aparent paradoxal, sînt cu atît mai mulțumiți, cu cît radarul nu are nimic de semnalat.

Mihai HETCO

taxiuri de noapte în craiova

Maiorul Ion Voicu, șeful serviciului de circulație din Dolj, organizase în acea seară așanumita acțiune «parcarea». Simbătă seara, mai multe echipaje operative sînt adunate la sediu, cuvînt introductiv, ultimele indicații. «Să contribuim și noi în specialitatea noastră, spunea maiorul, la acțiunea de economisire a energiei». Maiorul explică scurt, cutare trece la radar, cutare la echipajul 4 sau 5, «fiți politicoși, așa cum sîntem noi de obicei, cu zîmbetul pe buze și cu mîna pe chitanțiera». Pornim, în microfonul mașinii se aud, în răstimpuri, tot felul de apeluri neînțelese pentru mine și pline de mister. Sîntem dirijați curînd spre o stație de PECO, un autogreder condus de un om intens alcoolizat făcuse ravagii prin împrejurimi. Ajungem și constatăm că un stîlp de înaltă tensiune fusese aproape dislocat, doar armătura de metal îl mai ținea să nu cadă la pămînt. În jur se văd și alte distrugeri, copaci culcați la pămînt, urmele unor cauciucuri groase brăzdează șoseaua. Căutăm făptașul, cercetăm la rînd mai multe străduțe din cartierul Romanești, șoferul cunoaște desigur cartierul, încearcă să se ascundă. Îl găsim în marginea unui cîmp, încă cinci minute dacă mai întîrziam, mașina intra în cîmp și, cu luminile stinse, nu s-ar mai fi văzut. Este o mașină enormă, bara din față ruptă, roțile greoaie descriu adevărate elipse, izbitura a fost puternică, dar și mai «izbit» pare să fie Badea Constantin, conducătorul acestui original taximetru, cu care ținea morțiș să ajungă acasă. Întîi s-a drogat îndelung cu romuri, apoi i-a venit ideea să scoată mașina din șantier și să plece acasă. Rîde acum, pare foarte senin, pune o mînă pe roata din față și se lasă fotografiat, chiar cu o anume plăcere. Trezirea îi va rezerva însă cîteva surprize, înainte de toate plata unor daune de cîteva mii de lei. Are un moment de luciditate, dă cu capul într-un cauciuc, apoi încearcă să ne convingă că nu băuse mai mult de «două mici». Sîntem undeva la periferia Craiovei, străzii i se spune «Drumul hoților». În timp ce se fac ultimele fotografii, pică în Drumul hoților un alt șofer. Forma acestui taximetru este la fel de originală; o autocisternă de lapte de 12 tone, condusă de Pîrvu Florea. Pîrvu se îndrepta grabnic spre casă, ar fi putut el să ducă mașina la locul de parcare, dar îi era mai aproape casa, și-l aștepta televizorul. Notez 31-DJ-333, un număr util, poate fi chemat și prin telefon să te ducă la gară. Maiorul își cunoaște bine cartierul, știe că sînt pe aici mulți șoferi și că unii dintre ei vin simbăta seara cu mașina acasă. Într-adevăr, la numai două străzi distanță staționa camionul lui Gh. Chiriță, 21-DJ-3850. Stăpînul se culcase, mașina în stradă bine mersi, cu ușile deschise și toate actele la bord. Puteai să pornești mașina cînd voiai, așa cum a pornit-o de fapt șoferul ei propriu, după ce a luat amenda, spre garaj. Fiindcă tot sîntem în apropiere de I.C.I.L., proprietarul autocisternei dinainte, maiorul propune un control la poartă al intrărilor și ieșirilor din parcul auto. Portarul a mai scăpat să treacă unele ieșiri, dar nu scapă de amendă. Să reținem expresia plină de înțelesuri: «Auleo, o să-mi zică muierea, îmi întrași bărbate cu bucuria în casă».

Cercetăm cu grijă cartierul, lucrătorii miliției se așteptau să aibă mai multe cazuri. Parcările la domiciliu s-au mai rărit, în primul rînd datorită măsurilor luate, datorită echipelor de noapte care acționează de mai multă vreme. Pe ansamblu însă, bilanțul acțiunii este îmbucurător sau, dacă vreți, întristător. Mai sînt încă mulți aceia care confundă mașina statului cu propria lor mașină. Cred că din acest fantezist parc de taxiuri improvizate au lipsit în acea simbătă numai macaralele fixe.

Dinu FLĂMÂND

Unde-o fi nenea șoferu'?

a, dumneavoastră sînteți din aceia, cu penuria

Versurile lui Topîrceanu «Astăzi toată lumea strigă/ N-avem combustibile» au fost brusc scoase din anonimat. Cu siguranță că niciodată cuvintele «energie», «combustibil», «carburanți», «petrol» nu au fost rostite atît de frecvent și cu atîta îngrijorare de oameni. Pînă și în limbajul copiilor au pătruns expresii ca «raționalizare», «penurie». Avertismentele specialiștilor sună drastic. Omenirea nu dispune de resurse inepuizabile de energie și de aceea trebuie să le folosească cu mai multă chibzuință pe cele existente sau să descopere altele. La noi, ca în multe părți dealtfel, s-au luat măsuri de dezvoltare a bazei energetice și de folosire mai judicioasă a combustibililor și energiei. Și totuși, mai există cazuri în care se irosesc în mod iresponsabil carburanții sau nu se ține o evidență corespunzătoare a lor, după cum se poate vedea din secvențele de mai jos, surprinse în județul Dîmbovița.

1. 12,5 ORI 500 FAC CÎTEODATĂ 4 000

Împreună cu maiorul Marin Viziru, șeful serviciului circulație de la Inspectoratul de miliție al județului Dîmbovița, și căpitanul Clement Cucuteanu (care, după cum aveam să constat, nu e deloc clement), pornesc din Tîrgoviște, simbătă, 16 februarie, orele 15, cu o «Dacie 1 300», pe drumul național 72. Bornele kilometrice trec una după alta, devin tot mai nerăbdător, e primul meu reportaj, nu întîlnesc nici un eveniment vrednic de consemnat și articolul mi-e compromis, milițienii rîd și mă încurajează spunîndu-mi să am răbdare și iată, în satul Oțteni, autotrenul 21-Sj-549 staționează neregulamentar într-o curbă. Oprim, coborîm.

Un președinte C.A.P., un arogaz de brigadier și alți autostopiști cu mașina C.A.P.-ului.

Dăm la o parte prelata mașinii și o grămăjoară de metal răsare ridicolă în comparație cu capacitatea mașinii.

— Sînt piese turnate din fontă, ne spune șoferul Gh. Suciu. Șase mii de kile în total.

— N-aș crede, zice maiorul. Cît trage o piesă?

— Douăspe kile jumate. Am cinci sute de bucăți.

— Oho, se uimește Marin Viziru. Ia dă-mi și mie să văd.

Maiorul cîntărește piesa și apoi afirmă:

— N-are mai mult de 7 kilograme.

— Pe cuvîntul meu că are peste douăspe.

— Nu cred. Hai la «Alimentara» s-o cîntărim.

Gh. Suciu acceptă și rostește către mine, în șoaptă: «A, dumneavoastră sînteți din aceia, cu penuria».

Nu mergem la «Alimentara», ci la un bufet, șoferul înainte, purtînd cu infinite precauții piesa, de parcă s-ar teme ca aceasta să *nu-și piardă din greutate*, apoi maiorul, căpitanul și, în sfîrșit, eu, cu carnetul în mînă, gata să notez cu conștiinciozitate orice s-ar întîmpla deosebit în preajma mea, toți urmăriți de prin curți de priviri curioase. Cîntărim piesa — are 8 kilograme, maiorul ridică mîinile și se declară învins:

— Tovarășe Suciu, recunosc, am greșit, are mai mult de șapte kilograme.

Pornim mai departe în mașină, oprim din cînd în cînd un autocamion, un autotren, notez în continuare alte cazuri în care capacitatea de transport *nu* este atinsă, semn al unei folosiri neraționale a autovehiculului: Aurel Bunea, cu autocamionul 21-PH-484 de 5 tone transportă 1 600 kg; Marin Dumitru, cu autocamionul 21-DB-1441 de 5 tone transportă 2 000 kg; autotrenul TIR 22-B-5 230 (șoferi Angelescu D. și Ștegaru Ștefan) merge la București complet gol.

Un caz întîlnit pe șoseaua București-Pitești. Autocamionul de 5 tone 21-B-1348, condus de Gh. Roman, nu transporta decît trei tone foi tablă. Petru Dan, delegatul mașinii, oferă cu dezinvoltură explicații:

— E simplu. Am fost chemați printr-un telex la Ploiești pentru a ridica 3 tone bloc aluminiu. Cînd am ajuns, materialul fusese ridicat de o altă mașină.

2. CUM A FĂCUT NEAGU COSTICĂ 4 KM ÎN 2 MINUTE

Duminică, 17 februarie, în aceeași «Dacie 1 300» și cu aceiași însoțitori, pătrund în comuna Lucieni. Zărim într-o curte autocamioneta 21-DB-1944. Legat de bara de protecție a vehiculului, un cîine meditează cu gravitate rezemat de o roată. O femeie trebăluiește prin curte.

— Bună dimineața. Am vrea să vorbim cu șoferul.

— Bună dimineața. Da' ginerele meu nu-i acasă. E tocmai la Ungureni, la vreo patru kilometri de aici.

— Eu zic să vă mai uitați prin casă. Cît ați *stat cu noi aici poate s-o fi întors.*

Femeia pleacă, revine după cîteva clipe cu șoferul Neagu Costică.

— Am luat acasă mașina ca să mai string un șurub pe ici, pe colo. Luni, întreprinderea de montaj și construcții Dîmbovița o vinde Consiliului popular.

— Sigur, recunoaște maiorul. O revizie bună se face în familie. Mai ales că te ajută și cîinele. Îți mai dă o cheie franceză, mai caută o piuliță rătăcită. Nu-i așa, mai cîine?

Extenuat de atîta revizie, *cîinele nu răspunde.*

— Dar parcă numai Costică o aduce acasă, izbucnește femeia. Toți o aduc. Numai că azi, ca un făcut, au plecat care încotro. Dar puteți vedea în curți *ampertele mașinilor.*

Într-adevăr, în multe curți din Lucieni, Raciu, Silițe sînt *amperte* de mașini. Am întîlnit și cîteva din vehiculele care le-au imprimat pe pămînt cu atîta generozitate: autobuzul 31-DB-547 (șofer Marin Bunea), autocamionul 21-DB-1303 (șofer Ștefan Ștefan), microbuzul 33-B-9567 (șofer Ioniță Constantin). Aceste parcări la domiciliu sînt socotite cazuri de folosire în scopuri personale a mașinii și de abatere de la traseu, deci situații în care se irosesc carburanți.

3. PLOUĂ CU BENZINĂ!

Probabil singurul loc de pe Pămînt care nu duce lipsă de combustibil este depozitul de la Întreprinderea de construcții și montaj Dîmbovița unde este magazioner Gh. Piscoveanu. Aici, căpitanul Dumitru Rădulescu de la serviciul economic al Inspectoratului miliției județului Dîmbovița și cu Ion Furtună, de la depozitul PECO — Tîrgoviște au descoperit la verificarea întreprinsă în ziua de 18 februarie 1016 litri de benzină mai mult decît arată actele. În acest depozit se poate spune cu sinceritate că plouă cu benzină. În ianuarie s-au găsit vreo 200 de litri în plus. Acum, o mie. Peste un an, tîrgoviștenii vor înota în acest prețios carburant. Ei sînt de pe acum îngrijorați și cer deschiderea grabnică a unor cursuri de înot în combustibili lichizi. În orice caz, miliția, știind că benzina se evaporă repede, a întocmit imediat un proces verbal.

4. CÎND PLECAȚI ÎN CONCEDIU, NU UITAȚI SĂ LUAȚI ȘI CAMIONUL CU DUMNEAVOASTRĂ

Vreme de trei zile am fost «unul din cei *cu penuria» în județul Dîmbovița.* Cel mai senzațional fapt pe care l-am aflat aici a fost următorul: unui șofer i s-a permis ca pe timpul concediului să țină mașina acasă. O lună încheiată. Cei care au aprobat acest lucru cred că acum regretă din tot sufletul pentru că miliția le pregătește o surpriză nu tocmai plăcută. Și la întoarcere îl așteaptă și pe șofer o bucurie nedorită. De aceea, am plecat din Tîrgoviște fără ca să-i mai notez numele. Nu de alta, dar să nu-i stric omului concediul.

George ARION

umbrela nu te apără de accident!

Automobilist sau pieton, specialist sau nu în materie de trafic rutier, fiecare din noi este convins numai din ce vede în fiecare zi pe stradă, fără a avea la dispoziție date statistice, că în domeniul circulației pietoniere lucrurile nu stau prea bine.

Apelînd totuși și la cifre, constatăm că evenimentele rutiere produse din vina pietonilor reprezintă 35% din totalul accidentelor de circulație. Mult, foarte mult.

Cauzele accidentelor pietoniere sînt clasice, binecunoscute de toată lumea: neasigurarea la traversarea drumurilor, trecerea străzilor prin locuri nepermise sau atunci cînd semafoarele electrice arată «STOP» pentru trecători, nesupravegherea copiilor etc.

Insuficient aprofundate de specialiști și încă mai puțin cunoscute de public sînt cauzele indirecte ale acestor evenimente, factorii care generează accidentele în care sînt angajați pietonii.

Aceste cauze sînt foarte diverse. În multe situații participanții la circulație nu au o viziune prea clară despre pericolele străzii și gravitatea potențială a consecințelor ignorării unor simple norme de circulație. În alte cazuri este vorba de lipsa unor condiții materiale elementare de circulație pentru pietoni, cum ar fi: absența semnalizării unor pasaje pietoniere, insuficienta vizibilitate a unor treceri pentru pietoni, lipsa trotuarelor etc.

Sînt desigur și cauze legate de neadaptarea încă a unor pietoni, îndeosebi din mediul rural, la circulația modernă, de unele elemente specifice deplasării pe drum a copiilor — cu frecvente reacții neașteptate care derutează șoferii — sau circulației bătrînilor care, din pricina unor maladii de care suferă, se deplasează și mai ales se asigură mai dificil în punctele periculoase etc.

În articolul de față vreau să mă refer însă și la un alt factor care influențează substanțial asupra dinamicii evenimentelor rutiere în rîndul pietonilor și anume la transportul în comun.

Dacă privești harta unui oraș mare, pe care *sînt dispuse locurile unde s-au* întîmplat accidente de circulație cu pietoni, te frapează concentrarea lor în apropierea stațiilor mijloacelor de transport în comun.

Trecînd la analiza fiecărui accident în parte constatăm că în covîrșitoarea majoritate a cazurilor e vorba de traversarea în fugă fără asigurare a arterelor rutiere (de multe ori prin spatele sau prin fața unor mijloace de transport oprite în stație care reduceau considerabil vizibilitatea) și acroșarea imprudenților pietoni de către diverse mijloace de transport.

De foarte multe ori culpa aparține numai pietonilor. Uneori vinovați sînt în egală măsură atît pietonii cît și conducătorii autovehiculelor, care nu manifestă prudența necesară la trecerea pe lîngă mijloace de transport oprite în stații așa cum cere regulamentul de circulație.

Cu prilejul cercetării unor evenimente rutiere în care au fost implicați pietoni, lucrătorii formațiunilor de circulație au ajuns la concluzia că în fond e vorba de o *anumită concepție a celor* care au comis imprudențe și anume că sînt inutile măsurile de prevedere, de vreme ce conducătorii autovehiculelor (și tramvaiele fac parte din această categorie) «pot să oprească în orice condiții» — avînd frîne — ferindu-i astfel de accidentare.

Bineînțeles că acei care au trecut prin drama unor accidente și au avut șansa de a scăpa cu viață (uneori însă cu infirmități pe viață) s-au convins cît de șubredă și desuetă este această concepție.

Imprudența pietonilor nu este însă generată întotdeauna de asemenea concepții. Cînd știe din experiența cotidiană că abia peste 15-20 minute mai are șansă (uneori îndoielnică) de a se urca în tramvaiul, troleibuzul sau autobuzul de pe linia respectivă, pietonul o ia la fugă săvîrșind o imprudență după alta pentru a nu scăpa autovehiculul pe punctul de a pleca din stație.

Avînd perspectiva de a întîrzia la serviciu, *coborît din mijlocul de locomoție* pe care l-a așteptat îndelung, călătorul transformat din nou în pieton o ia la goană, ignorînd pericolele care îl pîndesc la tot pasul.

Acestea sînt în realitate circumstanțele în care au loc multe accidente de circulație soldate cu consecințe din cele mai grave, împrejurări care conduc la concluzia că ritmicitatea în transportul în comun constituie un factor deloc lipsit de importanță în întărirea disciplinei pietoniere.

O altă concluzie se referă la relația pieton — conducător de vehicul. Accidentele cu pietoni s-ar reduce cu cel puțin 20% dacă șoferii ar circula cu prudență pe lîngă mijloacele de transport în comun oprite. Reducerea vitezei în asemenea împrejurări și invitarea pietonilor printr-un gest să treacă pe la «zebre» ar contribui la «dezarmarea lor prin politețe».

În fine, un ultim aspect privind circulația *pietonilor. Este cunoscut că pe vreme* rea, zăpadă, ceață, polei, ploaie, se circulă mai greu. Spațiul necesar pentru oprirea mașinilor se mărește substanțial, ele pot mai lesne derapa, devin mai «periculoase». Este paradoxal cum știind prea bine aceste lucruri unii pietoni tocmai pe asemenea timp circulă și mai imprudent. Deschizînd umbrela în timpul traversării la întîmplare a străzii, ei au grijă să o fixeze în așa fel încît să se ferească doar de ploaie nu și de mașini.

Alții își îndeasă bine căciula pe cap, își ridică gulerul la palton și cu spatele spre trafic se îndreaptă impasibili spre celălalt trotuar.

E folositor să se rețină: încă nu s-au descoperit umbrele care să te protejeze contra accidentelor...

Colonel Victor BEDA

Rizi tu rizi, Harap Alb...

Fotografii de Ion PREDOȘANU

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Mă numesc **Neagu I. Tănase**, *actualmente domiciliat flotant în comuna Simion, ferma viticolă nr. 8 (opt) din cadrul I.A.S. Dealul Viilor, județul Mehedinți.*

Doresc ca la această întreprindere să dobîndesc un drept garantat de legile și Constituția statului nostru socialist și anume dreptul de a deveni muncitor permanent. Pentru aceasta îmi trebuie un act, certificatul de studii de 7 (șapte) clase pe care școala din comuna Zoița Ziduri (fostă Costieni) din județul Buzău nu vrea să-l elibereze.

Acest certificat pe care l-am solicitat de nenumărate ori, ca situația mea de la întreprinderea în care lucrez de peste 6 (șase) ani să devină clară. M-am adresat și inspectoratului județean pentru învățămînt Buzău, în același sens, ca să determine direcția școlii generale mai sus indicate să-mi satisfacă această legitimă cerere. Același rezultat negativ și din partea acestei instituții.

*

Am citit articolul din revista dumneavoastră, referitor la criza de cadre medicale, din orașul Cîmpeni, și fiind medic specialist obstetică-ginecologie aș dori să lucrez la spitalul din Cîmpeni, solicitîndu-vă în acest sens ajutorul.

Sînt căsătorit, am doi copii, soția fiind cadru mediu sanitar obstetică-ginecologie.

În prezent, lucrez la Spitalul Făurei, județul Brăila și mă numesc Moscaliuc Dumitru, cartierul Hipodrom, bloc G1, scara I, etajul IV, apartamentul 20.

*

Locuiesc în Tecuci și mă numesc **Chirvase Maria**.

În urma unei leucemii care a evoluat fulger în mai puțin de 50 de zile mi-am pierdut soțul.

Am un copil în vîrstă de 15 luni. Am rămas fără casă — locuiam într-o cameră cu chirie, fără serviciu — copilul mă obligase să-mi întrerup serviciul pentru a-l putea crește și aveam o stare sufletească pe care n-o pot exprima în cuvinte.

În această situație cum nu se poate mai grea, lipsită de experiența necesară pentru a mă descurca în viață, primul gînd a fost să mă adresez organului de partid.

După multe eziteri am cerut o audiență la tovarășul prim-secretar al Comitetului municipal P.C.R. Tecuci pentru a-i cere sprijinul.

M-a primit, m-a ascultat cu răbdare pînă am terminat de relatat situația mea.

Mi-a spus cîteva cuvinte de îmbărbătare și m-a asigurat că nici eu nici copilul nu vom rămîne în stradă: statul apără și ocrotește mama și copilul, iar politica partidului nostru se caracterizează tocmai prin înaltul umanism cu care este privit omul, că să merg liniștită acasă, să am grijă de copil că totul se va rezolva.

La două zile am fost chemată și am primit un apartament. Poate este un lucru simplu, firesc, poate și-a făcut numai datoria dar oare știe tovarășul prim-secretar ce am simțit eu cînd în prag de iarnă mi-am văzut copilul într-o locuință unde nu va simți frigul? Ce însemnătate a avut pentru mine sprijinul moral și cuvintele de îmbărbătare pe care mi le-a adresat?

Nu găsesc cuvinte pentru a-mi exprima recunoștința față de dumneavoastră, față de partidul comunist a cărui politică o aplicați cu omenie și înaltă înțelegere, dar vă mulțumesc, vă mulțumesc din inimă tovarășe prim-secretar pentru mîna de ajutor, salvatoare, întinsă și vă asigur că și copilul meu cînd va crește, cînd va înțelege și va vorbi vă va cînta să vă mulțumească.

Înconjurată de cuvintele tovarășului prim-secretar am înțeles că trebuie să fac totul pentru creșterea acestui copil, că trebuie să-mi caut un serviciu pentru a-i asigura cele necesare.

M-am adresat pentru a fi angajată directorului I.C.S. Mixt Tecuci, Galați unde lucrase și soțul.

Fără să mă asculte mi-a spus: «cunosc situația dumitale, soțul dumitale a fost unul dintre salariații de nădejde ai colectivului nostru, avem obligația morală să te ajutăm să te angajezi la noi, să ai o muncă să-ți poată permite să te refaci și să-ți crești copilul».

Vă mulțumesc tovarășe director și mă angajez că voi depune toate eforturile pentru a-mi perfecționa pregătirea profesională și politică.

*

În revista «Flacăra» nr. 8 din 17 februarie 1973 la pagina 6 a fost publicat articolul intitulat: «Lupta cu timpul în matematica muncii și a aspirației». Sub acest titlu se arată detaliat o invenție a inginerului Adalbert Stoica privind tratarea (regenerarea) uleiurilor minerale arse, folosite.

Inspirat de această invenție care aduce importante economii statului nostru, am făcut propunere scrisă Combinatului minier Baia Mare unde sînt salariat de 24 de ani, de a se procura și operaba microinstalația de regenerarea uleiurilor folosite, ținînd cont de capacitatea de regenerare corespunzătoare nevoilor noastre.

Am aflat că inginerul A. Stoica lucrează la «Grupul școlar de materiale de construcții», strada Preciziei nr. 12 București, unde am trimis o scrisoare recomandată, prin care l-am rugat de a ne informa despre modul de procurare a microstației de regenerat uleiuri folosite, dar nu mi s-a dat răspuns. În toamna anului 1973 din nou am trimis o scrisoare recomandată la adresa de mai sus, dar regretabil, pînă în prezent nu mi s-a răspuns din partea dînsului. Poate nu este bună adresa dată de subsemnatul, dar atunci în mod normal ambele scrisori trebuiau să-mi parvină, dat fiind faptul că au fost expediate recomandat de către mine, Hidegcuti Dumitru, din Baia Mare, strada Nisipurilor nr. 48. Invenția inginerului A. Stoica are eficiență mare pentru economia națională, dar atunci cînd aceasta este pusă în aplicare. Eu consider că trebuie să mi se dea răspuns la cele două scrisori și tocmai datorită importanței invenției nu renunț la ideea de a afla modul de procurare a stației amintite.

*

Am citit cu mult interes propunerea făcută de Ioan Pricop și Emil Hălciug din Botoșani privitoare la închiderea logiilor din «Flacăra» nr. 3/12 ianuarie 1974 publicată la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră».

Noi, locatarii blocului 10 A de pe strada Bogdan Vodă din Rădăuți în numele cărora semnează **Luca Bejenaru**, *considerăm propunerea binevenită, acum, deoarece au mai fost și alte propuneri în acest sens, venite din diverse părți ale țării, dar care au rămas doar propuneri. Poate măcar în acest an organele competente să răspundă acestor solicitări ale oamenilor muncii; poate că, măcar în acest an vor înțelege cei care au fost rugați de atîtea ori să închiderea logiilor în mod uniform printr-un sistem specific fiecărui bloc nu modifică arhitectonica blocului și doar o poate înfrumusețea.*

Și apoi, închiderea logiilor nu trebuie înțeleasă ca un moft, ci ca o necesitate. Și necesitățile trebuie rezolvate.

Cu mult optimism așteptăm și rezolvarea acestei probleme.

*

Doar considerația pe care v-o acordăm dumneavoastră și aprecierea ce dăm revistei pe care o dirijați, ne fac să aruncăm o atenție celor două coloane tendențioase, semnate de Marin Ioniță în pagina 21 a revistei «Flacăra» numărul 6 din 2 februarie 1974.

Faptul că a obținut creditul dumneavoastră ne surprinde, pentru că oricît de disimulată ar fi adevărata intenție a autorului, oricît de îmbrăcată în principialitate, diatriba rămîne diatribă, și că sare în ochi, se cuvine să fie luată cu circumspecție, mai ales dacă e vorba să-și afle locul într-o revistă de uraj și popularitate și nu într-o fitece fițuică de polemică.

Trecem peste comentariul critic asupra obiectului, văzînd o căutată incisivitate, în care identificăm întîmplător o pastișă a unui tînăr personaj dintr-o piesă a lui Naghiu, pozînd cu premeditare teribilistă în frondeur, pentru că toate acestea nu sînt decît opinii personale, cu permisa lor doză, mai mare sau mai mică, de subiectivitate.

Atacăm doar evidenta rea-credință a autorului, strecurată în ultimele paragrafe ale articolului. Aceasta reiese din mistificarea unor adevăruri controlabile. Autorii filmului în discuție, care — e simplu de bănuit — nu se putea face fără o prealabilă aprobare a Biroului județean de partid, sînt scenariștii Al. Ivan Ghilea și Gh. Nagy, realizator «executant» (cum notează Marin Ioniță cu sublinierea ghilimelelor) fiind regizorul Gh. Nagy și nu regizorul Constantin Dinischiotu.

Omițînd cu bună știință aceste lucruri, autorul nu rămîne obsedat decît de intenția discreditării acestuia din urmă, cum a mai încercat și în alte dăți, cu același parti-pris, demascat în cele din urmă.

Nu e datoria noastră să justificăm aici necesitatea, caracterul și calitatea filmului, care i-a oferit lui Marin Ioniță o posibilitate de a contrafăcut un adevăr într-un înveninat atac la adresa persoanei noastre. Vă semnalăm însă autorul ca pe un individ care v-a înșelat cu abilitate, folosindu-se de principialitatea liniei directoare ce ați dat revistei dumneavoastră. Vă lăsăm dumneavoastră latitudinea să luați măsurile ce se impun.

Const. Dinischiotu
președintele C.J.C.E.S.-Argeș
director al Teatrului «A. Davila»
Pitești

*

Dacă în urmă cu două luni vă scriam aflîndu-mă într-o stare disperată, acum vă scriu pentru a vă mulțumi călduros pentru ajutorul pe care mi l-ați dat în rezolvarea problemei care mă preocupă. Însă mai mult trebuie să vă mulțumesc pentru că m-ați făcut să-mi recapăt încrederea în viață. Am văzut că înțunzînd doar o mînă după ajutor zeci de mîini sînt gata să-mi răspundă. Dovadă numeroasele scrisori pe care le-am primit din diferite colțuri ale țării.

Cînd v-am scris prima scrisoare (sînt **Mocanu Magdalena** *comuna Dalhasca, județul Suceava) v-am rugat să n-o publicați, dar această scrisoare prin intermediul căreia vă mulțumesc în primul rînd dumneavoastră și apoi celorlalți care m-au ajutat și mi-au trimis scrisori de încurajare, vă rog să o publicați.*

*

În numărul 52 din 22 decembrie 1973 «Flacăra» a publicat scrisoarea subsemnatului (Ionel Dalban, strada Enăchiță Văcărescu nr. 50, sector 5, București) sub titlul «Legea e clară, cine o aplică?» Au trecut de atunci două luni, dar Consiliul popular al municipiului București întîrzie să răspundă. Și legea continuă să fie sfidată. Să nu fi «recepționat» oare nimeni din C.P.M.B. semnalul din presă? Greu de crezut. Între timp a apărut Ordinul Ministerului Sănătății nr. 623 din 31 decembrie 1973 în legătură cu aplicarea Legii privind protecția mediului înconjurător, care vine să completeze și să întărească H.C.M. nr. 1956/1970. Am ținut să reamintim acest fapt poate vom primi un răspuns pe care, așa cum am spus, îl așteptăm cam de mult.

*

Pe data de 24 XI 1973 v-am relatat despre necazurile mele (sînt **Ciobanu Gheorghe**, *Galați, micro 40 bloc C-4, apartamentul 96). V-am scris că stau cu soția și copilul într-o fostă spălătorie, unde nu există condiții de locuit. Vă mulțumesc pentru bunăvoință, căci pe data de 31.1.1974 am fost chemat la Spațiul locativ și trimis la întreprindere pentru a mi se da o adeverință că sînt trecut pe listele cu locuințe. De aici au început greutățile. În primul rînd și curios este faptul că după cererile mele nu eram trecut pe listele de locuințe. Cu acest lucru s-a terminat și repartizarea locuinței.*

În același timp, direcția Întreprinderii a comunicat Consiliului Central al Sindicatelor din România că mi s-a rezolvat problema prin darea în folosință a unei camere în același bloc. Curios este că fiind chemat acum la direcție mi s-a spus să aleg orice cameră îmi convine și să mă mut în ea. Refuzînd acest lucru, mi s-a spus același lucru în trei variante:

1. Să mă mut la țară (probabil că au uitat că am o vechime de 9 ani în trust);

2. Să îmi pun parchet în spălătorie (avînd ciment pe jos);

3. Să stau acolo «încă 99 ani».

Vă rog să mă credeți că nu știu cui să mă mai adresez. Dacă conducerea unei întreprinderi își poate da asemenea soluții ce să mai fac?

*

Stimate tovarășe Traian Marinescu, din actele pe care le posed asupra mea rezultă că mă numesc **Cîmpeanu Ion** *cu domiciliul stabil în orașul Lupeni, strada Tudor Vladimirescu bloc 84, apartament 24, județul Hunedoara.*

Doresc să vă spun sincer, am rămas surprins de cele semnalate de dumneavoastră în revista «Flacăra» numărul 6 (1974) din 2 februarie cu privire la observațiile pe care le aduceți actorului Amza Pellea.

Și eu sînt oltean născut tot pe acele meleaguri, într-un sat din județul Mehedinți și vă pot spune că am fost satisfăcut de prezența ineditului Nea Mărin prin intermediul televiziunii, iar pentru faptul că am trăit pe viu acele timpuri despre care vorbește prestigiosul Amza Pellea aș sta în fața televizorului să-l privesc pe Nea Mărin mai mult decît la două reprize de fotbal. Nu știu care este cauza de vă supără pe dumneavoastră singurul dintre milioanele de telespectatori.

Amza Pellea deși este un actor de clasă nu aș putea spune că nu are greșeli, însă de la inspirata concepție și pînă la punerea în valoare, atrage după sine un risc și răspundere. În aceste cazuri a greși este un lucru firesc, dar pentru cei care nu-și asumă aceasta răspundere este mai comod și mai ușor de-a observa unele greșeli pe care dumneavoastră nu întrutotul le justificați.

Numai cine nu cunoaște temperamentul și mediul de viață economică ce-l formează pe om în diferite regiuni ale țării denaturează adevărul.

Cine se face vinovat că bogățiile Olteniei au fost închise cu lacăt pînă-n anii regimului nostru? Amza Pellea sau regimul burghezo-moșieresc, sau ați fi satisfăcut să transforme personajele: Veta, Reta, Sucă și alții în Cleopatra, Elena din Troia care de fapt nu s-au născut la Bălești?

În zilele noastre s-au realizat multe, satele și-au întors fața către oraș, se urbanizează continuu însă folclorul va rămîne și sîntem datori să-l păstrăm.

În satul nostru a fost o viață mai aspră ca-n Caracal pentru că-mi spunea muma că pe majoritatea dintre noi ne-a înțărcat cu duda, iar după ce ne făcea recensămîntul la măsele ne-ndopa cu tabic și uite așa ne-am făcut mari și tuți ca-n filmele mute sau ca apele de munte.

Acum la încheiere stimate tovarășe Marinescu din Caracal vă urez multă sănătate și spor la muncă.

În ceea ce privește «arta chioară, cu venin» este bine s-o analizeze alte cadre competente care se pricep mai bine atît la artă cît și la chimie.

*

Mă numesc **D. Aurel**, *domiciliat în București, strada Popa Iancu nr. 7, sector 2, căsătorit, actualmente despărțit în fapt, de D. Georgeta, cu domiciliul stabil în orașul Medgidia, strada Kemal-Agi-Amet nr. 4.*

Sînt despărțit de soția mea din anul 1971. În lipsa mea de acasă, soția a părăsit domiciliul conjugal, luîndu-mi și copilul, un băiețel în etate de un an și două luni și a plecat în orașul Medgidia unde domiciliau părinții săi. Cîteva zile mai tîrziu sînt dat în judecată pentru plata pensiei alimentare, pensie pe care eu o plătesc regulat, de la data părăsirii domiciliului de către soție, nu în urma judecății ci pentru că am considerat întotdeauna de datoria mea să-mi îndeplinesc obligațiile de părinte.

Din luna august 1971 și pînă în anul 1972, luna iulie, soția mea nu mi-a permis să-mi văd copilul, pentru care mă deplasam adesea la Medgidia, comițînd din aceasta un act inuman. După ce am insistat prin fel de fel de căi ajungînd chiar pînă acolo că am cerut sprijinul organelor locale pentru a o convinge să renunțe la această atitudine, nereușind — am acționat pe calea justiției, pentru a mi se face dreptate și a o obliga totuși pe această femeie să-mi permită accesul la propriul meu fiu. Prin hotărîre judecătorească mi s-a acordat dreptul de a-mi vedea copilul numai două ore în prima duminică și alte două ore în ultima duminică a lunii. Cu toate acestea, soția mea nu a vrut să țină seama nici măcar de această hotărîre judecătorească, nepermițîndu-mi în continuare accesul la băiatul meu. De cîte ori m-am dus acolo, ea a ieșit la poartă manifestînd față de mine o atitudine injurioasă, adresîndu-mi nenumărate ocări. (Vă rog să țineți seama de faptul că această femeie este cadru didactic, ea însăși avînd în această lume misiunea de a educa pe alții).

Este iluzoriu să se considere că se poate menține o legătură afectivă între părinte și copil numai patru ore în treizeci de zile. Cred că este mult să mai explic că în logica oricărui om sînt irealizabile și nu suferă comparație cele două situații, deoarece cît înseamnă două ore la două săptămîni? Înseamnă mai puțin decît vizita oricărui alt străin. Ce legătură afectivă se poate stabili într-o oră?

Între timp, am aflat de la niște vecini ai soției din Medgidia, că fiul meu spune cuvîntul «tată» unui alt om.

Doresc să fiu ajutat să rezolv acest impas în care mă aflu, în spiritul înaltelor principii de echitate, pe care societatea noastră socialistă le-a întronat și le apără cu strășnicie spre fericirea întregului nostru popor.

*

La ce poate folosi o carte tehnică?

Și totuși trebuie răspuns la o astfel de întrebare

Unitatea în care lucrez, Oficiul de îmbunătățiri funciare, bulevardul Republicii nr. 17 (mă numesc **Elisabeta Radu**) *are contract (nr. 858) cu Colectura bibliotecilor pentru procurarea de cărți tehnice necesare documentării specialiștilor noștri în pregătirea și executarea lucrărilor specifice profilului unității noastre.*

De ani de zile viram o sumă de bani la începutul de an pentru cărțile care urmau să apară și pentru care aveam contract.

Anul acesta, cînd delegatul nostru s-a prezentat la Banca (B.A.I.A., sucursala județului Ilfov) cu dispoziția de plată nr. 74 în valoare de 3 000 lei, aceasta i-a fost respinsă, cerîndu-se să fie însoțită de o notă de cărțile ce urmează a fi procurate cu această sumă.

Am întocmit lista (care de fapt nu poate fi în totalitate reală, fiindcă de multe ori ce este anunțat în planul editorial nu apare) — de cărțile care vor urma să fie procurate, însă și de această dată dispoziția de plată ne-a fost respinsă. Acum ni se cere să menționăm pentru ce sînt necesare aceste cărți.

Mă întreb oare cum se poate justifica necesitatea unei cărți tehnice din specificul nostru? Oare după ce vom aduce și motivarea necesarului unei cărți tehnice, a unor cataloage și indicatoare de prețuri ce ni se va mai cere? Poate va trebui să facem o prezentare a felului cum a fost însușit și ce eficiență a adus studierea acestor cărți tehnice.

*

În anul 1965 m-am angajat în calitate de contabil principal la I.I.L. Automatica din București, Calea Floreasca nr. 159 sectorul 1. Mă numesc **Cremăr Denisa**. *Menționez că după absolvirea liceului am urmat timp de 2 ani cursurile Școlii tehnice financiare din București, promoția 1963, pe care am absolvit-o cu calificarea de contabil pentru industrie, construcții și transporturi.*

În luna aprilie 1973 deși eram în concediu de maternitate (născusem al doilea copil), cu decizia nr. 187 din 10. IV. 1973 a întreprinderii, am fost trecută în producție în vederea recalificării în meseria de electrician.

Deși am înaintat contestație împotriva acestei decizii considerînd-o netemeinică și nelegală, ținînd seama de studiile mele de specialitate și de vechimea cît o am în această întreprindere, totuși contestația mi-a fost respinsă. După aceasta, am mers în repetate rînduri în audiență la directorul întreprinderii, care mi-a promis că pînă la terminarea concediului post-natal se va reveni asupra deciziei de transfer, urmînd a fi repusă în drepturile ce mi se cuvin.

Nici pînă la această dată situația mea nu este rezolvată.

Centrala Industrială de Electronică și Automatizare ne răspunde: Urmare scrisorii tovarășei Cremăr Denisa adresată redacției «Flacăra» vă facem cunoscut că prin Decizia nr. 10 din 16 ianuarie 1974 a fost încadrată planificator principal cu data de 15 ianuarie 1974, dată la care întreprinderea a avut posibilitatea să o promoveze în muncă.

director economic, **șef serviciu,**
inginer V. Lefter **G. Ticulescu**

CINECLUBUL

publicul înghite, nu alege filmul?

La noi, ideea de cineclub este asimilată, în primul rînd, cu aceea a creației (de filme) și în al treilea rînd (sînt concesivă) cu cea de cultură cinematografică. Dacă ar fi să gîndim statistic, numai 4 din cele 17 cinecluburi bucureștene beneficiază de un program organizat, de cinematecă. Restul, produc doar filme. Ideea unor întruniri la care schimbul de păreri și informația cinematografică ar duce spre alte criterii de apreciere a *unui film este ignorată.*

Sigur, preferința noastră, chiar dacă sîntem cineclubiști, se îndreaptă astăzi spre Buiiitt și mai puțin spre pseudopolițistul Pickpocket al lui Bresson. Departe de a pleda pentru o educație rigidă, încorsetată în catalogări țepene (capodoperă și rebut), pledăm, în primul rînd, pentru înțelegerea și distincția ce trebuie făcută între o melodramă cu Sarita Montiel și un film de autor, să zicem, din nou, Pickpocket.

Se poate constata că beneficiem de un public iubitor de cinema: sălile pline ale orașului și abonamentele epuizate ale cinematecii sînt argumente la îndemîna oricui. Dar, de cele mai multe ori, și iubirea de cinema se confundă cu pasiunea idolatră, neselectivă. Publicul înghite, nu alege filmul, scria un critic francez.

Dacă la fotbal microbiștii văd mai întîi și după aceea aleg echipa preferată, pentru publicul cinefil fenomenul e același: condiția indispensabilă a unei culturi filmice începe *cu a vedea un film și după aceea cu a vorbi* despre el. O practică mai comodă, izvorînd din lipsa unor organizatori pricepuți, ne-a obișnuit cu inevitabila conferință dinaintea filmului din ciclul prograrnat. Ea are darul lăudabil, dar ineficace, de «punere în temă» pentru ce va urma. Psihologic vorbind, interesul se declanșează abia după ce ochiul și mintea au consumat pelicula, mai puțin înaintea el; chiar cunoscînd titlul și ceva despre autorul ei.

Această formă de a educa aș încadra-o în ceea ce s-ar putea numi *cultura pasivă* a amatorului de cinema, formă ce-și găsește încă locul în cinecluburi cu experiență, de tipul Ecran Ciubului. Se simte însă necesitatea unei înviorări și se pare că unele semne se și anunță, *prin apariția — în cîmpul activi*tății cineclubu rilor — a două nume de tineri regizori: Timotei Ursu și Gelu Mureșan. Animator fervent, Timotei Ursu își cîștigă adepții din rîndurile studenților, tehnicienilor, muncitorilor, frecventatori ai Ecran Ciubului. Pentru că facerea unui film nu se încadrează doar în norme pur tehniciste, ci capătă însușirea unei colaborări entuziaste, de la profesionist la amator, profesionistul care știe să îmbine, în mod armonios, ceea ce cunoaște despre Dreyer sau Fellini cu ceea ce știe despre decupaj sau prim-plan.

Aceeași situație se înregistrează și la *Cineclubul Casei de cultură a studenților*, amintindu-ne de perioada de aur a Studentclubului, condus cu cîțiva ani în urmă, cu pricepere și entuziasm, de criticul Manuela Gheorghiu. Cu un program care poartă girul unui nume ca Florian Potra și la care sînt invitați, spre participare activă, studenții-filmologi din ultimul an, activitatea cineclubului studențesc pare a fi început din nou pe mîini bune. Dar entuziasmul nostru se oprește aici pentru că și de data aceasta erorile de organizare împiedică o bună desfășurare a lucrurilor. Proiecțiile încep la 20.30, iar după terminarea filmului, posibilă și la 22.30, nu știu dacă apetitul pentru dezbateri rămîne același.

Dar, continuînd firul nostru, ceea ce ne alarmează pe bună dreptate este cazul unor cinecluburi muncitorești, cu vechi statut profesional — 23 August sau Uzinele Vulcan

În cadrul lor «ședințele» de cultură cinematografică nu și-au găsit încă locul. Schimbul de păreri dintre specialist și amator este inexistent, ca și cum *Cetățeanul Kane* sau *Miracol la Milano* ar sta sub semnul inaccesibilității, al ermetismului total, constituindu-se ca filme bune doar pentru inițiați.

De ce nu se apelează la filmologi? Ei nu formează o sectă de elită și nici n-au fumurile unor pedanți specialiști; ei nu țin conferințe scumpe, așteaptă doar să fie chemați. Povestea nu se poate termina aici, ea cere prelungirea unor anchete, la care cineclubiștii și organizatorii să fie deopotrivă întrebați.

Rada PREJBEANU

CONDIȚIA ACTORULUI

irina răchițeanu

«În acea noapte de toamnă am visat că eram Caragiale. Țineam în mîna dreaptă mîna unei femei și o sărutam îndelung. Țineam cu brațul stîng umerii unui bărbat și îl strîngeam cît puteam de tare la pieptul meu Auzeam un ropot de aplauze și știam că mă aflu pe scena Naționalului. O clipă mă înclinam spre moftangii de prin loji, apoi din nou sărutam îndelung mîna femeii și îl strîngeam pe bărbat la piept. Iar femeia era Irina Răchițeanu. Iar bărbatul era Emil Botta. Și eu eram cum puțini m-au văzut, dar cum de multe ori am fost în viața mea, cu ochii umezi». (Geo Bogza: «Am visat» — din Caietul program nr. 1 al Teatrului Național, Stagiunea 1969-1970).

Există un alt suprem omagiu pe care și-l poate dori un actor sau o actriță decît un asemenea vis al visului de pe scenă? Și într-un asemenea vis, Anca din *Năpasta* lui Caragiale face loc, ca prin ceață, tinerei de 19 ani Irina Răchițeanu — Sora Wyland din *Flacăra sfîntă* de Maugham, Mama din *Thérèse Raquin* e în dispută cu Femeia comisar din *Tragedia optimistă*, Doamna Clara din *Vlaicu Vodă* e continuată de *Maria Stuart*, *Ana Karenina* se metamorfozează și devine Lady din *Orfeu în infern*. Rămîn dintr-un asemenea vis stări de spirit, viziuni.

O rugăciune, ca un strigăt de speranță. Durere și demnitate atotstăpînă. O beție de voluptate, de tandrețe și de oroare. Un blestem iubit cu furie.

Un dolliu strălucit al fericirii. O siluetă neagră. Mers grav, senin, cu ochi sfîrșitor rînd. Majestate a *suferinței umane*, demon al răzbunării.

Zeiță doborîtă care își amintește de ceruri. Înotînd în viciu ca-ntr-o mare de lumină. Ștergîndu-și lacrimile în pragul disperării.

Autoritară, neînduplecată, fanatică. Absentă, disprețuitoare. Nepreväzută, izbucnind din senin. Vindecînd, cu o imensă bunătate. Trăind cumplit iubirea, ca un moment al infinitului. Scoțînd un singur sunet, care dezvăluie o tăcere măreață.

Așteptînd, fremătătoare, dezlănțuirea furtunii. Descătușîndu-se, ca un vulcan în erupție. Trecînd, ca o nălucă hohotitoare, prin oceanul vîrstelor.

Loto-roluri, foste sau viitoare, ca Loto-poemele Ninei Cassian dintr-un fantastic recital, nu de versuri, ci de zguduitoare confesiune, de violoncel, susținut de Irin Răchițeanu în aceste zile la A.T.M., într-o cameră care devine catedrală, o inimă cu o mie de voci, Bach al scenei românești.

Ion MIHĂILEANU

GONG LA OPERA

● *Între 1 și 26 martie balerinii Magdalena Popa, Alexa Mezincescu, Cristina Hamel, Amatto Checiulescu, Petre Ciortea, Gh. Cotovelea și alții vor efectua un turneu la Klagenfurt (Austria). Ei vor susține — pe lîngă cîteva recitaluri — și spectacolele de balet:* Nastasia, Carmen de Bizet-Șcedrin, Carnaval de *Schumann*, Invitație la vals de *Weber*.

● *Tot în luna martie, maestra de balet Tilde Urseanu de la Opera română din București pregătește la Teheran (Iran) premiera baletelor «Petruska» de I. Stravinski și Bolero de M. Ravel. Își vor da concursul Magdalena Popa și Amatto Checiulescu.*

● *După o absență de 4 ani, la 24 martie, pe scena Operei române din București va fi reluată celebra operă verdiană «Othello». În distribuție: Cornel Stavru în rolul titular, Octav Enigărescu (Iago), Teodora Lucaciu (Desdemona), Mihaela Botez, Gh. Crăsnaru, C. Iliescu și alții.*

Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.
Regia: Jean Rînzescu.
Maestru de cor: Stelian Olariu.
Decoruri: Roland Laub
Costume: Ofelia Tutoveanu.

BALETUL, ÎN DREPTURILE SALE

O premieră așteptată de mai multă vreme, aceea a unui spectacol de balet românesc, «Văpaia», aparținînd lui Mircea Chiriac, s-a înscris de curînd în repertoriul Operei române din București. Protagonista — Magdalena Popa.

Fotografie de Elena GHERA

pe scenele țării

După «Singurătatea alergătorului de cursă lungă», să reținem și «Singurătatea trăgătorului la țintă». Primul titlu era, să ne amintim, un film cu Tom Courtenay. Al doilea este o piesă de Mircea Zaciu și Vasile Rebreanu, a cărei premieră a avut loc pe scena Teatrului de Stat din Oradea. Regia — Sergiu Savin. Scenografia — Maria Hațeganu-Bîrea. Din distribuție — Mariana Vasile, Ion Abrudan, Theo Cojocaru, Nicolae Barasan, Dorel Urlăteanu, artist emerit, Marcel Segărceanu, Ion Martin, Eugen Harizomenov.

nu înțeleg reacțiile din sufletul tatălui meu

Cînd un părinte, la vîrsta împăcării cu viața și a satisfacțiilor de suflet, se restrînge pînă la a suporta ironiile oamenilor într-un ponosit costum de elev numai pentru a-și cumpăra apartamentul în care locuiește, explicația relevă adesea o neistovită iubire față de urmași. Nicolae Mihail a devenit proprietarul apartamentului din strada Dinicu Golescu cu singurul gînd de a-și arunca fiul oriunde în afara casei lui.

Nu-mi pot explica, ne scrie Nicole Dumitru, fiul, ce schimbări s-au petrecut în tata după moartea mamei. Vă scriu dumneavoastră, dar cît de greu îmi vine să aștern aceste rînduri!

NU ȘTIAM CE ÎNSEAMNĂ SĂ TRĂIEȘTI FĂRĂ MAMĂ; ERAM DOAR LIBERI

Oricît de greu i-a fost «să aștearnă aceste rînduri», le-a așternut, și un fiu care-și denunță public tatăl, oricine ar fi acesta, rămîne un fiu care-și denunță tatăl.

O să-i șterg numele meu din buletin, toată viața o să lupt ca să-l desființez. E un derbedeu! — afirmă tatăl. Am documente, le-am păstrat, le am, pot dovedi în fața oricărei instanțe că e un nemernic. A fost și la miliție, atunci cu părul lung, a schimbat nu știu cîte întreprinderi, i s-a desfăcut contractul de muncă, am dovezi. M-a înjurat! Dacă aș fi avut cu vreo 20 de ani mai puțin l-aș fi tăiat bucățele.

Dovezile există. Nicolae Mihail le-a strîns, nu cu dragoste de tată, de-a lungul unei vieți. Și un tată care de-a lungul unei vieți adună acte juridice în dosarul acuzării morale împotriva fiului de a cărui educație și evoluție răspunde,n-a fost niciodată cu adevărat tată.

Povestirile vecinilor și a celor în cauză compun un tablou bizar dar nu tocmai singular al existenței acestei familii după moartea mamei. Copiii, fiul și fiica, erau destul de mari (elevi) dar nu îndeajuns: «Nu știam ce înseamnă să trăiești fără mamă; eram doar liberi». Tata vrea să-și refacă viața, le spune copiilor să se întrețină fiecare cum poate, aduce în casă o concubină, o femeie de treabă dealtfel, bărbatul e gelos, mai întîi pe propriul fiu, mai tîrziu, după căsătoria fiicei, pe ginere, scandalurile se întețesc, fiica și ginerele se mută, pleacă și femeia, bălatul rămîne singur cu tatăl tot mai nervos, e bătut, alungat, închis în casă, apoi vecinii îi trimit mîncare pe geam, doarme pe unde apucă și apucă firește de foarte multe ori la prieteni de aceeași condiție, bate străzile și este surprinzător cum vecinii îl descriu chiar din acea perioadă cu duioșie și multă înțelegere, poate tocmai pentru faptul că și-a conservat puritatea cînd modul lui de viață l-ar fi putut împinge spre căile pierderii ei: «tot ce-am făcut, am făcut fiindcă așa credeam eu că este bine; am fost și la miliție, am schimbat întreprinderile, am plecat cu o orchestră de muzică ușoară prin țară.»

Între timp tatăl se căsătorește; noua mamă ține să devină «propritară» iar bărbatul ei «conpropritar» ca să-l alunge pe «golan». Tatăl se interesează, aleargă, intervine ca fiul să fie luat la armată. În timpul permisiilor,scenele se repetă. De ce mai vii Mitică acasă? Nu vă amestecați, răspundea, e tatăl meu. Tatăl nu-i trimite nici un ban, vecinii îl compătimesc, dar Mitică revine lîngă părinte, se însoară, face un copil, se angajează lăcătuș ajustor la o uzină din București, cîștigă modest, nora, indezirabilă, rămînînd să-și crească copilul, diminețile cînd e singură, suportă discuțiile și certurile din familie, se refugiază la vecini; mama vitregă amenință că o dă afară, nu-i primește rudele, soțul intervine, nu lipsesc cuvintele grele, înjurăturile de ambele părți, îi se închide baia, copilul este îngrijit de către vecini, intervine asociația locatarilor dar tatăl este intransigent, «să plece, dacă nu pleacă ei, îl dau eu afară».

Pe mine m-a ajutat cineva?

Încredințați că veți aprecia necesitatea unei dezbateri publice a acestei situații, că o familie tînără nu trebuie tratată în acest mod de un părinte care avînd bani își tiranizează copiii, asociația locatarilor din blocul B, bd. Dinicu Golescu 23-25 vă mulțumește pentru sprijin. Aceasta este fraza de încheiere a scrisorii primite din partea cetățenilor care de 14 ani conviețuiesc împreună cu familia Nicolae Mihail. Un gest care emoționează prin spiritul de solidaritate dezinteresată care a generat-o.

Bani, am eu bani?, se revoltă Nicolae Mihail. Dacă am bani, pentru ei am muncit de la 14 ani singur pe picioarele mele, am plătit 31 000 pentru apartamentul ăsta, banii mei, am cumpărat cu 25 000 un loc de veci, banii mei, vrea să aibă? să trăiască bine? să muncească, să-și cumpere casă, de ce să-i dau eu, să-l întrețin eu, pe mine m-a ajutat cineva? Să vadă și el cum e să trăiești pe lumea asta, i-am închis baia, să se spele în lighean, cu copilul lui cu tot, a vrut copil, treaba lui, de ce să pătimesc eu, poate aș avea și eu dreptul să trăiesc bine

Resorturile urîi, fără tăgadă în acest caz, rămîn necunoscute. Există fapte care nu s-au amintit, nestiute poate de nimeni, există cuvinte care s-au rostit la supărare, atîtate de vrajbă, adevărul, chiar dacă l-am afla, spus în gura mare nu ar reuși să stingă și nici măcar să atenueze patimile, ci dimpotrivă. Surprinde totuși detașarea, ușurința cu care tatăl se descotorosește de orice fel de obligație și răspunderi în privința educației, a trecutului și viitorului fiului care prin legea firii și a familiei îi aparține. Firește, se nasc întrebări la care logica rămîne inoperantă: Conform legii, apartamentul poate fi transmis ca moștenire numai copiilor, adică descendenților direcți. De ce atîtea sacrificii atunci? Cînd propriu-ți copil redevenit cetățean onorabil, stimat și apreciat, se zbate cu un singur salariu modest, ca al oricărui începător, să-și întrețină familia și să-și crească copilul. Poți rămîne indiferent și să cheltuiești averea agonisită într-o viață doar pentru a te răzbuna pe propriul fiu pentru niște păcate ale unei perioade care nu mai este și nu va mai fi? Pe de altă parte, un copil frumos, de zece luni, echilibrat, care rîde tot timpul și aplaudă pe oricine intră în cameră, chiar și pe bunicul care-l înjură, este crescut într-o atmosferă de scandal, țipete, înjurături; baia continuă să rămînă închisă, apartamentul a fost cumpărat și noii proprietari, deși bunicii copilului, vor să-l arunce în stradă. I.A.L. a nesocotit spiritul legii nr. 5/1973 cînd s-a grăbit să încheie contractul de vînzare fără a avea consimțămîntul tuturor celor care figurează în spațiul locativ, contractul conține și viciul ascuns al neomeniei și în numele sănătății și destinului unui copil și viitor cetățean al acestei țări contractul poate fi revăzut și refăcut în spiritul echității și normelor morale ale acestei țări.

Nicolae CRISTACHE

leii,anacronismul și benzina

Într-o discuție cu tovarășa Cucută Viorica, directorul Direcției comerciale județene Brăila, cu maistrul Oprea Petrică, de la Uzina «Progresul», membru al unei comisii de control obștesc, cu tovarășul Gh. Macovei de la Șantierul naval, George Șerban de la Uzina «Laminorul», Stelian Topoleanu de la «Navrom» și alți brăileni, persoane oficiale sau nu, mi-a fost dat să aud unele lucruri pe care le-ai putea insera foarte bine la o rubrică, precum cea de față sau la una intitulată ca pe vremuri «De necrezut și totuși adevărat!»

Am aflat astfel cîte necazuri întîmpină concetățenii lor (și ei dealtfel) în aprovizionarea cu unele produse industriale. Și aceasta datorită faptului că o bună parte dintre acestea vin la Brăila prin redistribuirea lor de către organele de resort din Galați.

Povestea a început de pe vremea cînd Galațiul era regiune, iar Brăila raion subordonat. De atunci o serie de produse industriale furnizate de întreprinderi din alte localități din țară erau repartizate (așa cum era normal atunci), centrului de reședință al regiunii, care apoi le defalca și redistribuia după nevoile raioanelor pendinte de ea.

Dar regiunile au dispărut de mult (nu însă și inerția birocratică)! Astfel,o serie de produse industriale sînt repartizate județului Brăila tot după vechiul sistem — prin centrul Galați. Se întîmplă, și asta cu cele mai multe dintre aceste produse, ca ele să treacă sau chiar să poposească pentru un oarecare timp în gara Brăila, ca apoi să plece mai departe la Galați. Acolo să fie preluate, descărcate, depozitate și redistribuite... beneficiarilor. Între aceștia și brăilenii, care, pentru a intra în posesia lor, trebuie să trimită camioane la Galați și acolo să înceapă operația inversă. Timp? Lei? Muncă inutilă? Hîrtii-acte și acte birocratice? Mașini, oameni, benzină? Intervenții și para-intervenții? Nimic nu pare să-i poată clinti din încremenirea lor pe unii responsabili din comerțul nostru interior!

Anacronismul dăinuie. Banii, benzina și munca oamenilor se duc pe apa sîmbetei și în plus vrafurile de hîrtii și noianul de implicații generate de formele birocratice și de transport.

Ba ceva mai mult. Brăilenii le mai reproșează gălățenilor un mod nu tocmai «ortodox» de a face redistribuirea produselor cu pricina, în sensul că-și rețin «partea leului», adică acele sortimente în măsuri, culori și calități, care sînt cele mai solicitate pentru județul lor și... ce prisosește și ce mai rămîne se trimit la vecini, La brăileni. Așa stînd lucrurile, cînd un brăilean caută să spunem o pereche de pantofi 41 sau 42 ia frumușel trenul sau vaporul, se duce la Galați și-i găsește! Dacă însă unui gălățean îi trece prin cap să poarte 39 sau 44, sau să vrea niște cizme mai știu eu cum, ia și el tot atît de frumușel trenul sau vaporul și-și satisface dorința... la Brăila.

Exemplul e o fabulație a mea. Nu știu exact, care anume sînt la ora actuală măsurile, culorile, produsele în general, prezente în magazinele din Galați și absente la Brăila, și invers. Sigur este faptul că anacronismul plimbării unor mărfuri prin gara Brăila, în drum spre Galați și de acolo înapoi cu autocamioanele la destinația lor — Brăila — continuă tocind lei, arzînd benzina, inutilizînd muncă, irosind timp... Pînă cînd?

I. PĂTRAȘCU

o prestigioasă instituție condamnată la dispariție?

Se împlinesc anul acesta o sută de ani de la nașterea eminentului om de știință român, Francisc Rainer, creatorul și animatorul Institutului de antropologie, ridicat în 1937 pe actualul bulevard Petru Groza. O dată aniversară pentru actualii specialiști ai Centrului de cercetări antropologice, dar spre stupoarea și marea noastră consternare, și un an în care o activitate laborioasă desfășurată aici pentru cunoașterea trecutului și prezentului nostru național se bucură din ce în ce mai puțin de aprecierea și sprijinul unor foruri de decizie.

Vom preciza de la bun început că actuala clădire ce adăpostește documentele și laboratoarele cercetărilor de antropogeneză și etnogeneză, a fost proiectată tocmai pentru a sluji unui asemenea scop. Un edificiu în care spațialitatea și distribuția încăperilor au fost astfel gîndite încît ele să favorizeze cercetări complexe, să poată adăposti colecțiile existente, iar rezistența planșeurilor să permită o anumită încărcare pe metru patrat. Totul gîndit și realizat în conformitate cu planurile atît de judicios concepute de regretatul profesor Francisc Rainer și în funcție de dezvoltarea și perspectivele unei instituții prioritare pentru cunoașterea prin armele științei a unui trecut multimilenar. Se cuvine să arătăm aici că, de pildă, numai între 1950 și 1969, membrii Centrului de cercetări au recoltat și depozitat pentru studiu 2 700 de resturi scheletice umane din morminte de înhumație și incinerație, provenind din 78 de puncte de săpături, activitate desfășurată în 71 de campanii de cercetări pe teren. În același răstimp au fost publicate 102 lucrări, iar specialiștii institutului au prezentat comunicări extrem de apreciate la congresele internaționale de la Hamburg, Kiel, Roma, Paris, Weimar, Moscova, Chicago, Praga, Budapesta și Tokio.

Totul bine și frumos dacă antropologia, prin structura ei intimă, n-ar constitui un domeniu interdisciplinar. Concluziile la care ajung cercetările acestei ramuri nu pot fi concepute fără activitatea convergentă efectuată prin strînsa colaborare dintre medic, arheolog, chimist, biolog, istoric, lingvist și filozof. Acesta e și motivul pentru care particularitățile și eficiența ei pot constitui semne de întrebare pentru insul neinițiat, chiar dacă domnia-sa deține un post de răspundere în Ministerul Educației și Învățămîntului sau în cadrul Ministerului Sănătății (Instituție care, după toate probabilitățile, va tutela în curînd și munca antropologilor noștri). Oameni de bună-credință — mi-au mărturisit cu stringere de inimă specialiștii centrului de cercetări — s-au întrebat, pur și simplu, și nu o dată, ce este și cum se mănîncă antropologia. O ignoranță dureoasă dar cu repercusiuni ireparabile cînd asemenea oameni sînt chemați să îndrume și să sprijine activitatea cercetătorului avizat.

La ce slujesc studiile de antropologie? Investigațiile istoricului contemporan sînt de neconceput fără aportul acestei discipline. În țara noastră studiile întreprinse au demonstrat fără drept de tăgadă continuitatea poporului român pe aceste meleaguri și au făcut-o în special acolo unde documentația și descoperirile arheologului s-au dovedit insuficiente. La ora actuală, *ca să dăm un singur exemplu*, specialiștii de aici pot determina cu exactitate, analizînd în laborator resturi de incinerație, vîrsta și sexul decedatului.

Vom reaminti tot pe scurt că aceiași specialiști au adus contribuții extrem de valoroase în antropologia socială și demografică actuală prin prospectări de ergonomie. Datorită lor Ministerul Muncii a beneficiat de indicația globală a dimensionărilor spațiale, maxime și minime ale corpului uman, astfel încît atît individul cel mai mare, cît și cel mai mititel să poată lucra în condiții optime cu mașinile fabricate în țara noastră.

Din păcate în ciuda acestor realizări, micul colectiv al Centrului de cercetări antropologice a fost nevoit să suporte cu stoicism nestiința de înaltă ținută a unor persoane. La ora actuală instituția deține un singur etaj și, parțial, etajul II din clădirea cu patru niveluri construită în 1936-1937 special pentru muzeul și laboratorul de antropologie. Astfel prin efectul unor reorganizări succesive, centrul de cercetări antropologice a fost nevoit să cedeze *provizoriu* parterul și subsolul unde s-a instalat catedra de biofizică a I.M.F. Mai apreciat și cunoscut de minister, Institutul de medicină a continuat să rechiziționeze încăperile centrului de antropologie astfel că în 1970, din cele patru niveluri cu circa 1 750 metri patrați, antropologia nu mai deținea decît aproximativ 750 metri patrați, iar la ora actuală există toate șansele ca să se procedeze la evacuarea ei totală.

O măsură arbitrară, născută dintr-o dureroasă și revoltătoare necunoaștere a unor stări de lucruri — mi-a declarat în încheiere tovarășul doctor Victor Săhleanu, directorul adjunct al Centrului de antropologie — și care amenință însăși ființa unei discipline atît de apreciată pe plan mondial și cu o atît de remarcabilă contribuție la cunoașterea trecutului și prezentului nostru istoric.

Liviu TIMBUS

POST - RESTANT

nu vi se pare suspect că tovarășa caută să revină la vechiul ei loc de muncă ?

Aparent totul e clar și oarecum legal. APARENT, fiindcă prea simple și firești fiind, notarul șef al municipiului București a încercat să împrumute lucrurilor o substanță străină, complicîndu-le. Poate l-a mustrat cugetul. Poate s-a temut de ușurătatea cu care s-a desfășurat totul. Vom vedea.

După 10 ani de activitate,apreciată de toți și în toate formulele ca remarcabilă, Lucia Morlova, secretara serviciului de traduceri al Notariatului municipiului, a fost delegată tot pe post de secretară la Notariatul sectorului IV. Corect, legal și, se poate spune, în interesul serviciului.

Cu cîteva luni înaintea acestei delegări, la Notariatul municipiului apăruse, detașată din minister, Zenovia Aionesei, fără post fix, trecînd succesiv prin mai multe servicii, unde se găsea un loc liber. «Ca s-o rodăm», afirmă notarul șef. Și nu mai e clar. Secretariatul serviciului de traduceri, după afirmația șefului său, Nicolae Ioanid, are un specific pentru care nu te poți «roda» decît în mulți ani de muncă exclusiv pe postul Luciei Morlova. Și dacă în acest post figura o funcționară cu o activitate ireproșabilă, de ce atunci era nevoie să fie «rodată» și Zenovia Aionesei?

Vreau să cunosc adevărul, cere soțul Luciei Morlova în scrisoarea expediată redacției. Ajutați-mă! Nu poate fi atît de simplu! Înseamnă că lucruri mult mai grave amenință familia mea.

Primul interlocutor este șeful serviciului de traduceri. Incredibila ingenuitate a funcționarului mă scutește de comentarii. Ascultați-l: Răspunsul e cît se poate de simplu: grija față de om. Ce o aștepta la noi? Plafonarea. Toată viața ei ar fi rămas o simplă secretară. Aceeași muncă, aceiași oameni, aceleași hîrtii. Noi nu avem aici un post de secretară șefă; pe cînd sectoarele au.

— Ați detașat-o deci pentru a o promova în funcția de șef?

— O, nu! Dar, oricum, are o perspectivă.

— Înțeleg că ați ajutat-o împotriva voinței ei.

— Într-un fel, așa stau lucrurile.

Aflu în cele din urmă că de fapt șeful serviciului ar fi fost foarte mulțumit dacă Morlova și-ar fi continuat serviciul acolo: era pricepută, stimată, avea experiență, o experiență nu tocmai lesne de dobîndit, n-ar fi avut bătaie de cap. Mai aflu că munca de la sectorul IV nu se întîlnește în nici un fel cu activitatea anterioară a funcționarei și că, în consecință, în loc de o singură lucrătoare la începutul activității (Zenovia Aionesei) acum sînt două.

Al doilea interlocutor este însuși notarul șef:

— Motivele vi le-a expus șeful serviciului de traduceri. N-am nimic de adăugat.

— Totuși...

— Mă rog, dumneavoastră vă pot spune. Cineva foarte important mi-a sugerat că nu e bine s-o mai țin în serviciul de traduceri. Poate că are ea unele păcate, nu știu. A fost vorba chiar să-i desfacem contractul de muncă.

Îl rog să-mi înlesnească o întrevedere cu anonimul personaj și obțin una peste cîteva ore. Dar nu mă prezint decît eu. Insist să obțin numele acestuia, dar notarul șef refuză. Îl caut ca pe acul în carul cu fîn și după multă alergătură și bătaie de cap îl găsesc în sfîrșit. Din respect pentru toți cei care m-au ajutat și pentru bietul om care n-are după cum vom vedea nici o vină, nu-i dau numele.

— Morlova? N-o cunosc. Și chiar dacă aș cunoaște-o, n-am nici dreptul, nici obiceiul să mă amestec în treburile notarului șef. Mai mult, prima și ultima oară cînd am auzit de numele ăsta a fost acum cîteva luni cînd notarul șef mi-a spus că din cauza unor neregului în serviciu e pe punctul de a-i desface contractul de muncă.

Elocvent. Ce ar mai fi de adăugat? Că înainte de a ieși, notarul șef a negat afirmația pe care o făcuse la început; că a încercat să mute discuția în biografia soțului Morlovei, socotindu-l «lipsit de nivel politic», iar scrisoarea acestuia «tendențioasă»; că afirmînd cît de mult ținea la fosta lui salariată care venea uneori la serviciu bătută de soț, ea cu «un caracter atît de nealterat de viață, atît de devotată muncii și colegilor», a încercat să mă convingă că totul e pus la cale de soțul ei, care ar avea interese dubioase în treburile notariatului (Nu vi se pare suspect că tovarășa caută să revină la vechiul ei loc de muncă? De ce, mă rog, dacă n-o fi și altceva la mijloc?); că la urma urmei e dreptul lui să rodeze secretarele, ca pe urmă, fără să-l fi contrazis, să afirme că există și alte motive pe care nu mi le poate spune.

L-am întrebat: tovarășe Carpet, e adevărat că înlocuitoarea Luciei Morlova, Zenovia Aionesei, este nepoata secretarei ministrului?

— Absolut întîmplător. Vă rog să mă credeți că absolut și cu totul întîmplător.

— Vă cred.

— Atunci, dacă mă credeți, vă rog să fiți convins că acum regret din suflet că am schimbat-o. Și de data asta îl cred cu adevărat.

Îl cred cu adevărat pentru că nu intenționez să ridic în spatele notarului șef un stîlp al infamiei și aș fi dorit să nu fi scris niciodată acest articol, dacă n-ar fi atît de sugestiv pentru drumul care urcă implacabil de la micile compromisuri și servicille făcute de dragul relațiilor, de la lipsa de fermitate în apărarea principiilor, și dacă n-aș fi voit ca prin el să asigur pe toți Morlovii că nimic nu le amenință familia cînd există curajul de a căuta, de a spune și a scrie adevărul.

Fiindcă e clar pentru toată lumea că notarul șef, fără a încălca legea din punct de vedere teoretic, fără a fi provocat cine știe ce drame, n-are conștiința tocmai liniștită de vreme ce, în loc să-și fi apărat autonomia lui în schimbările de personal, a însinuat la început grija pentru viitorul salariatei, ca apoi să introducă pe acel «cineva foarte important», să nege mai tîrziu imixtiunea acestuia, să dea vina pe soț, pe soție, să revină după aceea, să amestece lipsa nivelului politic cu dreptul oricărui cetățean de a se adresa în scris presei etc., etc.

Și fiindcă, mai ales, cum se mai zice încă, problema nu e rezolvată.

Nicolae CRISTACHE

SERIAL FLACĂRA

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAJESTĂȚII SALE „TENISUL ROMÂNESC" (18)

cîștigăm, după un meci dramatic, balcaniada, dar cupei cucerite de noi îi lipsește o piuliță

Nu știu ce să mai facem. Nu știu dacă mai e ceva de făcut.

Încerc o ultimă soluție cu Năstase.

— Ilie, fii atent ce-ți spun. La început te-ai jucat, apoi te-ai grăbit. Pînă redresezi situația, nu te mai duce niciodată în față. Lasă-l pe el să atace. Ghemul acesta va fi mai greu pentru el decît toate cele pe care le-a cîștigat pînă acum.

Și Ilie n-a mai atacat, dar la 30-0 pentru el a greșit un retur ușor și apoi a trimis de două ori mingea cîțiva centimetri în afara terenului. Am înghețat. Așadar, un singur punct pentru ca spusele lui Ion să se adeverească. Ilie se uită la mine întrebător. Îi spun: «Fă ce-ți trece prin cap. Încearcă orice».

Gavrilidis servește cu prudență. Ilie pune o «scurtă». Gavrilidis aleargă și răspunde cu o minge lungă. Ilie lobează liftat. Pe mine mă trece o transpirație rece. Mingea cade în apropierea liniei de fund și Gavrilidis n-o mai poate ajunge. Ilie zîmbește. Eu sînt leoarcă de apă, dar respir mai ușurat.

. .Pînă la sfîrșitul meciului jucătorul grec a mai făcut doar trei gheme, în timp ce Ilie a cîștigat opt.

În vestiar, Ion ne întîmpină rîzînd, iar Ilie îmi zice:

— Ați văzut, domn' profesor, ce i-am făcut la meci-boi?

Îi povestesc lui Ion cum a jucat Ilie la meci-boi, la care acesta are următoarea remarcă:

— Cred că numai unul dintr-un milion de jucători alege o astfel de soluție la meci-boi. Dar, mă rog, Ilie e Ilie. În orice caz, e bine că s-a terminat astfel și așa de tîrziu, fiindcă, probabil, vom întrerupe dublul din cauza întunericului.

— Tu cum te simți Ioane?

— Mă doare. Mă doare în special la mișcările laterale, dar mi-a promis un medic că-mi va face o injecție cu novocaină.

În condiții normale,la dublu ar fi trebuit să cîștigăm ușor, dar acum, după accident, jocul se anunță echilibrat. Ion ajunge greu la plasă. Stringe din dinți și transpiră de durere, se chinuie. Ilie e pe cot terenul și nu-l lasă să facă un pas în plus. Luăm primul set cu 8-6 și întrerupem la 3-4 în setul doi. Seara facem tot ce ne recomandase medicul. A doua zi dimineață Ion se simte ceva mai bine, dar durerea nu încetează să-l săgeteze, în special la alergările laterale și la fandări. Cîștigăm foarte greu și celelalte seturi: 9-7; 7-5.

La prînz, nori amenințători de ploaie se plimbă pe cer. Am da orice să plouă zdravăn pentru a se amîna meciul cu Iugoslavia. Cad cîteva picături, dar cerul se înseninează repede și începem jocul cu oarecare întîrziere, pe jumătate resemnați. În situația de atunci, Țiriac nu avea nici un fel de șansă la Pilici, iar între Iovanovici și Năstase, credeam noi, mai există încă o diferență de valoare. Țiriac se bate ca un erou, dar nu reușește să opună decît o slabă rezistență lui Pilici: 1-6; 4-6; 2-6. Ilie, în schimb, zburdă. Ajunge toate mingile lui Iovanovici și-l pasează cu dezinvoltură. Iugoslavul schimbă tactica, încetinește jocul, apoi îl iuțește din nou, dar Ilie se arată de netrecut și în mai puțin de o oră cîștigă primele două seturi. Tribunele rămîn tăcute în fața umilinței la care era supus idolul lor de către un tînăr despre care nu știau mare lucru. În setul trei situația se complică. Ilie are o perioadă de relaxare, apoi se comit cîteva greșeli de arbitraj și Iovanovici cîștigă cu 6-3. Tot setul patru Ilie și-a plimbat adversarul dintr-un colț în altul al terenului.

În decurs de numai 24 de ore jocul lui Ilie marcase o diferență de trei clase. Ieri a fost la un pas de înfrîngere în fața unui jucător mediocru, pentru ca astăzi să bată pe unul din cei mai puternici europeni.

Partida de dublu se întrerupe chiar din primul set din cauza întunericului. A doua zi plouă mult și plouă bine, o adevărată mană cerească pentru noi. La recomandările medicului, Țiriac stă tot timpul cu picioarele pe perete, oblojit cu tot felul de alifii și comprese. Spre seară se simte mai bine. De la București sîntem anunțați că Ilie trebuie să ajungă cît mai repede acasă pentru a putea pleca imediat la Pilsen, unde aveau loc întrecerile unei grupe de Cupa Galea.

În dimineața următoare, terenul e încă moale, dar noi, deși ne dăm seama că sîntem dezavantajați, insistăm să se joace pentru a putea pleca la prînz spre Belgrad, iar seara spre București. Organizatorii acceptă. Pilici servește năprasnic. Iovanovici aleargă pe tot terenul. Ilie însă joacă fără greșeală. Iar Țiriac a mai prins puțină încredere în glezna sa. Cîștigăm primele două seturi: 6-4; 6-2. Eu stau ca pe ace, fiindcă orice pas greșit al lui Ion ne poate fi fatal. La începutul setului trei Ion alunecă. Adversarii noștri sesizează situația favorabilă ce li s-a creat. Apar greșelile grave de arbitraj. Iovanovici dirijează pe față arbitrul de scaun. Opresc jocul, atrăgînd atenția că dacă se vor mai face greșeli grosolane de arbitraj sînt obligat să retrag echipa de pe teren. Apostolidis, căpitanul echipei Greciei, ne susține cauza. Atmosfera se îmbunătățește. Cîștigăm al treilea set: 7-5 și cu el meciul obligîndu-i pe Pilici și Iovanovici să se recunoască, pentru prima oară, învinși în Balcani. Primim cupa. Bucuria noastră e deplină. Alergăm la hotel pentru a pregăti bagajele. Pe drum, Ion remarcă: «Așa mai zic și eu să joci în echipa națională. Te simți altfel cînd știi că dacă nu faci tu punctul, îl poate face cel de lîngă tine. Bravo Ilie. De fapt cupa asta tu ai cîștigat-o».

La hotel ne-am luat rămas bun de la Ion, care urma să participe la cîteva turnee în R.F. Germania, și am plecat spre București. De la Gara de Nord, Ilie a fost dus direct la aeroport, pentru a prinde avionul de Praga, iar eu am predat cupa la federație.

Peste cîteva zile sînt chemat la una dintre persoanele care răspundea pe atunci de soarta tenisului. Mi se arată cupa, iar eu zîmbesc cu modestie, pregătindu-mă să povestesc cît de bravi au fost băieții noștri. Dar cel care mă chemase ia cupa, o întoarce și-mi arată că-i lipsește o piuliță de la postament și că unul din brațe este puțin fisurat... Începe să mă mustruluiască... Încerc să-l asigur că stricăciunile nu sînt opera noastră și că mă ofer, dacă lucrul acesta este atît de grav, să repar eu cele două neînsemnate avarii. Plec din biroul plin de fotolii cu un gust amar, gîndindu-mă că victoria lui Ilie asupra lui Iovanovici, chinurile lui Țiriac și mai ales perspectiva de a avea în viitor o echipă puternică nu însemnau pentru omul acela nici cît o piuliță.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

zahăr și măturI

Ne-a scris nu demult din Timișoara Ion Corian, în prezent cursant la Școala interjudețeană de partid. Ne-a scris frumos, cu bun-simț, fără să dramatizeze lucrurile, dar și foarte atent pentru a nu le diminua importanța.

Ne-a scris cum — aflîndu-se în satul Bibești, din comuna Săulești, județul Gorj — a avut chef să-și cumpere un kilogram de zahăr. Lucru oarecum nevicios, neràuvoitor, și mai ales legal. Zahăr — berechet. Vînzătoarea — amabilă. Poftim zahărul, poftim și borcanul de spanac! N-ați cerut spanac? Și ce dacă? La noi așa se vinde — dacă vrei cumperi, dacă nu lasă-ne în pace! Zahăr fără spanac nu se poate. (Oare spanac fără zahăr s-o putea?)

Bine, zise omul, cu ce ar putea strica la casa omului un borcan de spanac. Mai ales că... Dar la stai, pe etichetă scrie «fabricat la 20 aprilie 1972», barem să mai fi așteptat vreo două luni, să se facă exact doi ani de cînd spanacului i s-a trîntit capacul deasupra..

Rău, zice de data asta omul, lăsăm că eu nu-mi doream decît zahărul, dar de ce-mi dai dumneata spanac alterat? N-am ce-ți face — zice vînzătoarea — așa am primit dispoziție de la șeful depozitului de la Tîrgu Cărbunești, șeful nostru cel mai mare în privința aprovizionării.

«Ehe, maică — întră-n vorbă și două femei ai în vîrstă, ce-se ținuseră pînă atunci mai de-o parte, dintre care una chiar cu ceva lacrimi la ochi — se vede că ești nou p-aicea. Adineauri luai de la magazinul cel mare al satului și eu un kilogram de zahăr, dar a fost musai să iau și un borcan de tocană de vinete»... Se uită Ion Corian la borcan, așa, că-i încolțise o bănuială, și... fabricat tot în 1972. Bun, zice omul, dacă-i p-așa să scriem în condica de sugestii și reclamații. Zis și făcut, vînzătoarea caută sus-numita condică vreo zece minute pe sub tejghea, I.C. scrie și apoi pleacă «pentru documentare» la Magazinul universal al satului. Acolo, toate-s adevărate cum le plînsese băbuța, ba omul se felicită că n-a trecut prin decembrie, că atunci dacă aveai chef de zahăr te alegeai și cu o măturâ cu coadă, în valoare totală de 15 lei de hîrtie.

Rău, zice omul nostru, să vorbesc cu președintele sindicatului pe comună — un tovarăș Dumitrașcu, de meserie diriginte al oficiului poștal — ceea ce și face, ba mai mult, la legătura și cu doctorul de la dispensarul uman din Bibești, care-i confirmă că spanacul și tocana de vinete erau bine stricate.

Mai află Ion Corian tot învîrtindu-se pe la fața locului că, de fapt, în toate magazinele și cooperativele sătești care aparțin de cooperativa de consum zonală de la Tg. Cărbunești se procedează la fel, ba chiar la cooperativa din satul Aninoasa «regula» spune că la fiecare sac de făină se mai încarcă socoteala și cu o măturâ. Bine, bine, zice I.C., dar presa județeană ce spune de așa ceva, că doar nu oi fi eu mai înțelept ca toți, or mai fi scris și alții, că Gorjul are destul țăranu deștepți și cu carte. De la redacția «Gazetei Gorjului» i se spune la telefon că-i rău, dar mai bine să pună dînsul pe hîrtie tot ce știe, să trimită scrisoarea la gazetă, și mai apoi om vedea.

Bun — zice omul nostru — să scriu și la «Flacăra».

Rău, zicem de astă dată noi, ce se întîmplă în magazinele și cooperativele de consum din județul Gorj, și bine că Ion Corian ne-a scris.

Și-ar fi și mai bine dacă toate s-ar încheia cu bine.

Dumitru GRAUR

POȘTA REDACȚIEI

MITICĂ LEUȘTEAN, Cluj: «Formația» redacției noastre e în momentul de față completă. Cît despre talentul dumneavoastră gazetăresc, vă dăm cuvîntul! Poate veți fi convingător.

MARIA CHIRVASE, Tecuci: Mulțumirile adresate oamenilor care v-au ajutat într-un moment foarte greu al existenței dumneavoastră ne-au emoționat și pe noi. Vom publica scrisoarea.

CRISTIAN SIMIONESCU, București: Almanahul Flacăra s-a epuizat din primele zile după apariție. Ne cerem iertare, consternați, pentru greșelile de legătorie, deși aparțin exclusiv tipografiei.

C. NEDELESCU, Turnu Măgurele: Vă mulțumim pentru faptul de a vă fi adresat «Flacării», dar manuscrisul dumneavoastră ne-a parvenit mult prea tîrziu.

ELISABETA LENNERT, Arad: Nici «Flacăra», nici alt organ de presă nu are căderea de a «face lumină» în dispozițiile unui testament, chiar dacă una din părți se socotește nedreptățită.

NICOLAE COJMAN, Hunedoara: Iată, publicăm aici numele nepotului dumneavoastră, ale cărui urme le-ați pierdut din 1952: Dumitru Cojman. Comunicîndu-i totodată dorința dumneavoastră de a-i ține loc de tată.

ION IONESCU, Constanța: E prea de tot, tovarășe Ionescu! Chiar vă închipuiți că sîntem dispuși (și capabili) să vă furnizăm informații despre paștele catolic și cel ortodox, și încă pe 50 de ani?

PETRE DĂNEȚ, București: Despre inovații și inovatori s-a scris și se va mai scrie în «Flacăra», chiar dacă ne vom îngădui să adoptăm alte forme de prezentare decît cea propusă de dumneavoastră.

GHEORGHE STELESCU, Geoagiu Băi: Ne pare rău, dar nu avem în cadrul redacției nici un «cresort competent» în problemele turnului din Pisa, despre care ne cereți foarte amănunțite date tehnice.

ELVIRA SURDU, București: Mulțumim frumos pentru aprecieri. «Flacăra» se găsește greu pentru că — de ce să fim modești? — solicitările sînt foarte mari. Cel mai bun mijloc de a vă asigura este totuși un abonament.

PETRE TULBURE, Codlea: Ați făcut primul pas înțelept, hotărîndu-vă să învățați o meserie. Părerea noastră — fiindcă ne-o cereți — este să vă țineți de școală și, înainte de a visa la actorie, mai învățați gramatică și împrieteniți-vă cu literatura.

PETRE BUDAC, București: Vă rugăm să luați notă de faptul că nu avem rubrică de mică publicitate.

NELA ANDREI, Tulcea: Scrisoarea dumneavoastră ne-a pus pe gînduri; sînteți abonată la «Flacăra», cititoare credincioasă, și încă n-ați observat că de peste un an nu mai publicăm adrese în vederea schimbului de ilustrate sau corespondență.

CARMEN BURCEA, Buftea: Nu furnizăm la domiciliu nici fotografii de actori sau de cîntăreți de muzică ușoară.

GEORGE OSTROVEANU, Valea Doftanei (Prahova): Dintre sutele de materiale primite pentru numărul 1, au fost riguros selecționate cele mai bune și mai potrivite profilului și preocupărilor revistei. V-ați supus judecății noastre, acum de ce protestați?

NICOLAE V. PETREA, municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej: Adresați-vă direct, Arhivelor Statului.

MARIA CONSTANTINESCU, Sibiu: Ce rost ar avea publicarea scrisorii dumneavoastră, dacă nu v-am da numele? În ce ne privește, vom lupta și mai hotărît împotriva celor care se ascund sub anonimat; în ce vă privește, nu vedem de ce ni-l cereți.

ȘTEFAN NICOLAESCU, București: Toată stima pentru meritele și invențiile dumneavoastră. Nu vi se pare însă că nu sîntem noi cei în măsură să rezolvăm problema cumpărării unei locuințe corespunzătoare pentru dumneavoastră?

VIORICA NICHIFOREL, Cîrlibaba (Suceava): Mărturisim că nici cruzimea casierului care refuză să aducă salariul soțului la dumneavoastră acasă, nici relatarea momentului cînd v-ați rugat de el «ca o cerșetoare și o milogă» n-au izbutit să ne impresioneze.

CONSTANTIN TĂNĂSESCU, București: Problemele legate de instalarea sau mutarea posturilor telefonice nu intră în preocupările și nici în atribuțiile noastre.

NICOLAE BENȚE, SORIN DANCIU, DUMITRU NECULCE, NICULAE GHILENCEA, VASILE MAN, TATIANA NICULESCU: Indiferent cîror teme le sînt închinate versurile dumneavoastră, răspunsul rămîne același: «Flacăra» nu publică poezii, cu excepția celor citite în cenaclu.

DRAME ÎN LARGUL OCEANULUI

„andrea doria" la întîlnire cu destinul (2)

Comandantul său, Gunnar Nordensen, un demn urmaș al wikingilor, era un om în vîrstă de 63 de ani, cu patru decenii de navigație în urma sa, cu zeci de traversări ale Atlanticului, fără accidente sau supărări.

Spre deosebire de pasagerii de pe «Andrea Doria», cei de pe «Stockholm», obosiți de despărțirea recentă de New York, dormeau profund. Pe punte se afla numai ofițerul de cart, Carstens Johannsen. Căpitanul Nordensen a mai verificat o dată poziția vasului și găsind totul în ordine s-a retras în cabina sa. «Stockholm» își continua drumul, cu 18 noduri, în noaptea calmă.

Pe «Andrea Doria» balul era în toi. Vasul se afla, în momentul acela, în apropiere de Terra Nova, unde vînturile reci ale Labradorului se întîlnesc cu apele calde ale Golf-stream-ului cald, țesînd perdele de ceață deasă. Acestea se sfîșiau, lăsînd goluri mari în care «Andrea Doria» intra și ieșea cu repeziciune. Așa a fost pînă în zori și, în tot acest timp, era nevoie, pentru a naviga, de o foarte mare atenție. Au trecut pe lîngă «Andrea Doria» tot soiul de vase; sirenele de ceață mugeau în «tufa» întunecată și umedă a cețiii. Posturile de pază au fost întărite, iar mateloților li s-a dat ordin «să caște ochii și să deschidă gura» ori de cîte ori ar fi observat ceva suspect. La postul său, ofițerul de cart supraveghea cu ochiul electronic întinsul apelor.

«AM COMANDAT ATUNCI: TOATĂ CÎRMA LA DREAPTA! DAR ERA PREA TÎRZIU»...

Deodată, pe ecranul radar al lui «Andrea Doria» a apărut, la circa 17 mile, un vas mare, venind din față, la patru grade tribord. Cum un vas care vine din față trebuie observat cu toată atenția, căpitanul Calamai a preluat personal comanda, iar ofițerul de cart s-a așezat în fața ecranului radar. Imaginea care se putea vedea arăta o navă foarte mare. Pe măsură ce se apropia — și se apropia foarte repede — părea că se depărtează ușor la tribord, întrucît, după încă 5 mile, declinația era de 15 grade tribord. Aceasta însemna că navele vor trece una lîngă alta la o distanță convenabilă.

Normele navigației internaționale nu impun o regulă absolută, de genul «ține dreapta», ori «ține stînga». Vasele se pot încrucișa pe oricare din borduri. Numai în cazul — extrem de rar — în care ele s-ar găsi pe aceeași linie absolut dreaptă, fiecare trebuia să-și schimbe direcția spre dreapta.

Cei de pe «Stockholm» văzuseră și ei pe ecranul radarului, în jurul orei 23, imaginea unui vas uriaș, la distanța de 12 mile, și acum supravegheau desfășurarea lucrurilor. În timpul următoarelor douăzeci de minute fiecare din comandanții celor două vase observă cu atenție vasul ce se apropie, considerînd că dacă este nevoie de o deviere de la direcția celuilalt vas vor trebui să o facă. La șase mile distanță — și distanța se micșora din clipă în clipă — se părea că vasele ori urmează linii paralele, ori își vor încrucișa drumurile și vor trece la circa trei sferturi de milă unul de celălalt.

Dar erau aceste indicații exacte?

Mai mult de un an de zile cît a durat ancheta evenimentelor din noaptea aceea, nici una din părți nu și-a schimbat cu o iotă declarațiile. Ambii comandanți de vas au susținut cu aceeași încăpățînare că navele se deplasau în direcții opuse, dar paralele. Iată ce a declarat Pietro Calamai, comandantul lui «Andrea Doria»:

— Deodată a apărut în ceață, la dreapta, la circa 20 de metri de suprafața apei, o lumină difuză, lumina catargului unui vas ce se apropia în viteză de noi. Pînă atunci, eram sigur că «Stockholm» avea să treacă prin stînga și foarte aproape. Brusc, ne-am dat seama că vasul suedez venea drept asupra noastră. Nu am putut decît să ordon «Toată cîrma la stînga!»

Iată și ce a declarat Gunnar Nordensen, comandantul vasului «Stockholm»:

— Ca să mă depărtez de vasul italian, care venea în fața noastră din babord, și ca o măsură de prevedere, am ordonat: «Toate mașinile înainte, cîrma spre dreapta!» Dar, deodată, mi-am dat seama că și «Andrea Doria» făcea aceeași manevră, în plină viteză, și-și oferea flancul vasului prorei noastre, pe care o știam tăioasă ca un cuțit. Am comandat atunci: «Toată cîrma la dreapta — mașinile înapoi!» Dar era prea tîrziu...

NIMIC NU MAI PUTEA OPRI ACEST URIAȘ CUȚIT VERTICAL

Mulți dintre cei care petreceau la bordul lui «Andrea Doria» ieșiseră pe punte, ca să se răcorească...

Deodată, înghețați de groază, au văzut apropiindu-se, în plină viteză, drept spre ei, o lamă metalică ascuțită, albă, înaltă, aruncînd mușchi de spumă. Nimic nu mai putea opri acest uriaș cuțit vertical care venea vîjîind!

Cîteva clipe mai tîrziu, un șoc teribil a zguduit întreaga carcasă a lui «Andrea Doria» și l-a scos parțial din apă. Prova lui «Stockholm» a tăiat o gaură de 15 metri lățime și 10 metri înălțime. Fiind mai puțin înalt, «Stockholm» și-a tortit vîrful ca o armonică și în parte a pătruns în bordajul exterior al lui «Andrea Doria», într-un gol în care martorii oculari spun că ar fi încăput ușor un vas de pescuit.

Într-o singură clipă, petrecerea frenetică de pe «Andrea Doria» a înghețat. S-a auzit o trosnitură sinistră. Femeile au început să țipe, candelabrele s-au clătinat înnebunite, apoi deodată s-a lăsat asupra întregului vas o tăcere grea. După cîteva clipe, vasul, care se înclinase din cauza izbiturii, și-a reluat poziția normală. lumina, care începuse să pîlpîie, și-a revenit, ofițerii au început să liniștească publicul, iar muzica a început să cînte din nou.

APĂ ÎN COMPARTIMENTELE ETANȘE!

Pe puntea de comandă, Pietro Calamai a dat de îndată ordinul de închidere a compartimentelor etanșe. Ușile s-au închis aproape instantaneu, dar, din cauza avariilor provocate de șoc, închiderea nu mai era complet etanșă. Apa care pătrundea prin spărtura imensă din coasta vasului a început să urce peste tot.

— «Acționați pompele!» — a ordonat comandantul Calamai.

Dar grupurile electrogene care puneau în mișcare pompele fuseseră deteriorate în parte de șoc și în parte de apa care începuse să se acumuleze în cală. Foarte curînd «Andrea Doria» a început să se încline ușor.

În saloanele feeric luminate încă nu se cunoștea gravitatea rănii pe care o căpătase vasul și nu se auzeau gemetele mateloților și fochiștilor răniți, striviți de grinzile metalice, prinși între ușile etanșe, sortiți înecului fără putință de scăpare.

Încet, cu grijă, vasul «Stockholm» și-a tras din rana lui «Andrea Doria» botul care nu mai era de fapt decît o grămadă de fiare răsucite, acoperite cu bucăți de lemnărie, cu rămășițele din corpul lui «Andrea Doria». În timpul manevrei, un marinar de pe «Stockholm» a văzut în fosta cabină 54 a lui «Andrea Doria». Într-un pătuț zdrobit, o fetiță care plîngea și-și întindea brațele către mama sa. Și cum cele două vase tocmai se despărdeau, fără să ezite, cu riscul propriei sale vieți, strecurîndu-se printre fiarele încolăcite și strivite, marinarul a salvat fetița și a dus-o la medicul de bord. Apoi s-a întors pentru a încerca să salveze și mama, dar trupul acesteia a alunecat și după ce s-a zdrobit de flancurile vasului s-a scufundat în adîncuri.

«Stockholm» avea primul compartiment sfărîmat și umplut cu apă. Dar restul compartimentelor etanșe — imediat închise — au rezistat. Nici o picătură de apă nu a intrat în compartimentul al doilea. Vasul și pasagerii erau în siguranță. «Andrea Doria», însă, murea. Încet, fără ca pasagerii să-și dea seama; în următorul sfert de oră căpătase deja o înclinație de circa 30 grade. În momentul acela era de așteptat ca bărcile de salvare să fie lăsate pe apă. Dar din cele 16 bărci de salvare (cu cîte 100 de locuri fiecare), cele opt de la babord nu mai puteau fi lansate din cauza înclinării periculoase a vasului. Aceasta însemna că jumătate din numărul de oameni, pasageri și membri ai echipajului aflați la bord, nu puteau fi îmbarcați! Pe de altă parte, coborîrea bărcilor rămase ar fi provocat o panică atît de mare încît lupta pentru locuri putea ucide tot atîția oameni cît și scufundarea vasului. Care putea fi decizia salvatoare în clipele acelea de spaimă? Comandantul Pietro Calamai ezita.

Aurel CRISTIAN

(Va urma)

CE PROFETIM, CE PROFESĂM

se formează un tînăr

O anumită deformare profesională ne face uneori pe noi, oamenii de presă, să ne căutăm faptele și personajele demne de interes dincolo de spațiul muncii noastre cotidiene, de parcă numai în deplasare și cu legitimația de rigoare la mînă viața ni s-ar dezvălui în adevărata ei plenitudine. Un anumit specific al presei studențești, pe care o profesez de mai multă vreme, m-a învățat să văd însă în fiecare om care mi se adresează cu o problemă sau propune o colaborare un posibil destin exemplar al unui tînăr. Sub ochii mei, atenți săptămînă de săptămînă la fiecare modificare în traiectoria acestor destine, s-au format numeroși tineri, care de pe acum prezintă mari garanții pentru ceea ce vor da ei în știință, în tehnică, în cultură, în viața politică. O constantă a fiecăreia din aceste deveniri este marea temeinicie în muncă, în felul de a-și îndeplini fiecare obligație. Acea prestigioasă carte de vizită care i-a recomandat întotdeauna pe oamenii de preț o prezintă de fiecare dată asemenea tineri dornici să intre în viață pe poarta principală: *sînt serioși*.

O astfel de recomandare oferea în urmă cu numai un an și jumătate un proaspăt student al Facultății de filozofie din București, fiu de țărani dintr-un sat megieș cu Ipoteștiul lui Eminescu. Nu apucase să înceapă bine anul universitar 1972-1973 și, iată, ei țineau să ne dea de veste, după inima și gîndul său, de undeva de pe tarlalele unei unități agricole din zona Argeșului. Însemnările lui aveau ceva din înfrigurarea zilelor de campanie la care era părtaș. «Ploaia cădea și seară de seară buletinele meteo erau la fel, semănau între ele ca picăturile de ploaie. Așa a început studențția noastră la o fermă din lunca Argeșului, unde pămîntul gemea de porumb, de legume, dar în același timp și de apă. Ploaia ne lovea sufletele și Argeșul mare ne îngrămădea umăr la umăr pe lanurile de porumb».

La o primă vedere, aceste rînduri ar părea excesiv peripatetice unui ins care nu-l cunoaște pe tînărul venit să cucerească empireele gîndirii filozofice și să-și însușească spiritul investigator al sociologiei, fără însă a uita furca de-acasă, «lustruită de greutatea țînului, de palmele muncite, de roua dimineții, de răsuflarea vărătică a nopții, de ploaie și de arșița amiezii, prietenul său nedespărțit, serios și rezistent» — cum mărturisea odată într-o povestire-reportaj.

Acea hărnicie proverbială pe care a deprins-o de-acasă, ca și bunul-simț și respectul față de oameni, înverșunarea proprie tinerilor care vor parcă să răzbune secole de absență a cărții din viața strămbunilor lor au făcut din acest flăcău blond și timid unul din cei mai stimați studenți din facultate, zi după zi ambiția sa împlinindu-se în deschiderea de noi orizonturi pentru pregătirea sa.

Nevoia de viață, de participare — în deplin consens cu aspirația sa de a studia sociologia tocmai pentru a-și spori capacitatea de a lua parte la practica socială — îl cheamă tot mai mult către publicistică, spiritul său civic, slujit și de un verb expresiv, convingător, afirmîndu-se cu o consecvență și un patos etic care ar onora pe mulți profesioniști cu stagiu mai îndelungat în presă.

Fiecare intervenție publicistică a sa, indiferent că e vorba de o tabletă studențească — de ceea ce noi numim «estudiantina» — de reportaj sau anchetă, în care viitorul sociolog își încearcă deprinderile de investigație, sînt de fapt niște pledoarii pentru un entuziasm laborios al tinereții, pentru o mare seriozitate în a aborda viața, vocația, locul viitorului specialist în devenirea socialistă a țării. Corolarul moral, patriotic al acestei devoțiuni exemplare îl constituie definirea studenției ca o *carte de muncă* a tînărului, așa cum susținea într-o recentă pledoarie.

Departe de mine gîndul de a conferi acestor rînduri calitatea unei *fișe pentru mai tîrziu* a unui talentat publicist. Mă bucură și mă îndeamnă să pun mîna pe condei faptul că atît de frumos se formează un tînăr, un băiat «venit la școli înalte direct de pe ogoare», cum declara cu mîndrie Ioan Alexandru într-o poezie a sa de început. Adică *un nume de viitor:* Eugen Mihăescu, student în anul II Sociologie la Universitatea din București.

Nicolae STOIAN

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

puterea vieții sau madam vasilescu

Obosisem, pentru că obosește din păcate și gazetarul, există și pentru el un moment nefericit cînd hîrtia rămîne albă și cine cunoaște acest chin nu poate să nu înțeleagă ce înseamnă cînd un gazetar ajunge să spună: am obosit. Meseria asta de gazetar nu presupune, pentru cititori, ideea de odihnă și nici pentru gazetarul gazetar nu există, de fapt, odihnă, pentru că nu te poți odihni cu adevărat decît atunci cînd ai pus punct, adică atunci cînd ai terminat un nou articol. De ce vă spun eu toate acestea? Pentru că nu e cu putință, zic, să nu știți că și semnatarul rubricii «Opinia unui alegător» a obosit. Nu numai dumneavoastră, care faceți petiții și nu vi le rezolvă mai știu eu cine, obosiți, tot scrîind la misive, nu numai dumneavoastră, care tot așteptați la ușile unor audiențe, pe cînd cei de după uși sînt plătiți să vină ei să vă caute și să vă dea soluțiile de care aveți nevoie obosiți, nu numai dumneavoastră, care mi-ați scris mie despre nu știu care șef de serviciu sau chiar director general că vă tot poartă pe drumuri, ați obosit așteptînd ca aceștia să-și ceară civilizat scuze și să pună lucrurile la punct. Ei bine, aflați că am obosit și eu. Am obosit, dar viața a fost mai tare ca mine și m-a vindecat de oboseală mai repede decît m-aș fi așteptat. Așadar, nu descurajați! Viața este mai puternică decît toți cei care cred că ne învinge, punîndu-ne în situația de a ne declara obosiți! Am descoperit-o pe Madam Vasilescu. Dar Madam Vasilescu nu este atît de puternică pe cît crede ea și o fostă colocatară cu ea. Madam Vasilescu se bazează pe principiul lui *Am pe cineva* sau *Are pe cineva*. Pe *cineva* care a fost *ceva*, *undeva* și nu se poate să nu sară *altcineva* ca Madam Vasilescu să fie tare și să creadă vecinii ei că și ea, Madam Vasilescu e *cineva*. Și uite așa ajunge omul să creadă că peste Madam Vasilescu nu se poate trece, cum nu s-a putut trece la Mărășești. Am descoperit-o pe Madam Vasilescu, tot vrînd să aflu cum poate ea să încalce, cu bună-știință și nederanjată de nimeni, *regulile* elementare de convieșuire și cum poate ea să fie în două locuri în același timp. Și *cine* o ajută pe Madam Vasilescu să troneze în același timp pe două tronuri. Nimeni. Dar absolut nimeni, decît lichelismul care face foarte bună casă cu principiul lui *Are pe cineva*. Pînă la urmă s-a dovedit că Madam Vasilescu nici nu există, așa cum se credea despre ea. Nu există decît oboseala noastră prematură și lichelismul și cointeresarea măruntă a vreunui mărunt funcționar. Ei bine, cînd am descoperit-o pe Madam Vasilescu *mi-a trecut oboseala. Trecîndu-mi* oboseala l-am descoperit și pe acel *cineva* care avea pe *altcineva* și, firește, l-am descoperit și pe acel *altcineva* și cine credeți că erau? Niște pensionari care fuseseră undeva și lucraseră cu cineva, pînă la pensie, dar tot după principiul lui *Are pe cineva* care cunoaște pe *altcineva*. Și uite așa, ieșiseră toți la pensie, fiindcă, vedeți bine, se poate ieși la pensie și practicînd o viață întreagă ac principiu nefericit al lui *Are pe cineva*.

Dinu SĂRARU

Din numărul viitor, o metamorfoză pe care cititorii noștri sînt rugați să o urmărească în fiecare săptămînă: în locul rubricii «Opinia unui alegător» — romanul serial «Niște țărani» de Dinu Săraru.

CRONICA DREPTEI CÎNTĂRIRI

ferește-mă, doamne, de avantaje!

Există oameni care nutresc temeri față de orice veste care îi avantajează. Sînt dintre *cei ce preferă să rămînă în banca lor*, fără evidențieri zgomotoase, fără ieșiri la rampă, fără surprize bănești la o adică. Unul dintre aceștia, inginerul *Gheorghe Popescu*, de la I.A.S.-Tătărani, a ajuns chiar să exclame, parafrazînd un cunoscut proverb: «Ferește-mă Doamne de prime, că de amenzi mă feresc singur!» Ce experiență de viață l-a condus pe Gh. P. la amintita înțelepciune?

Într-unul din ultimii ani agricoli, șeful fermei numărul 15 a complexului legumicol amintit a făcut un calcul comercial destul de tentant. *Anume*, a *dirijat eforturile* cultivatorilor de legume în așa fel încît să obțină produse de mare rentabilitate *financiară*. Trufandale, nouă zecimi din producție la export ș.a.m.d. Am subliniat cuvîntul «financiară», deoarece, în anul respectiv, *rezultatele fermei înglobau următoarele* aspecte contradictorii: planul de producție totală rămînea nerealizat cu aproape opt procente, în schimb venitul net era depășit cu peste un milion de lei! Personal nu ne simțim încălziți de nici un fel de referire la *depășiri valorice cît timp rezultatele*, în produse fizice, nu pot fi pipăite și consumate. Dar milionul e milion, a fost numărat și încasat, nici noi, nici întreprinderea-mamă, nici trustul, nici departamentul nu l-au putut contesta. Dovadă că, după cu*noașterea rezultatelor definitive* economice și financiare,a fost repartizat salariaților fermei un fond de premii în valoare de 80 000 lei. Fondul reflecta și amintita neîndeplinire de plan, cei 80 000 constituind numai un rest din 206 000 lei cît li s-ar fi *cuvenit altminteri. În sfîrșit, din suma ciumpăvită*, diverșilor salariați ai fermei le-au revenit, prin calcul legal, gratificații de 3 000-5 000 lei, iar șefului de fermă 5 300. Bruto.

În timp ce cvasipremiații fermei numărul 15 *duceau surprize* acasă *din sumele* primite, omologii de la alte două unități, care nu avuseseră rezultate tot atît de spectaculoase la capitolul încasări, se plîngeau că de ce ei să nu primească prime, iar alții să primească. Fără prea multe explicații, direcția plan-economic din departamentul agriculturii de stat a ras și primele plătite, ca să fie toată lumea mulțumită.

După litera legii, măsura pare arbitrară. După interesele noastre, ale consumatorilor, ar fi binevenită. Ce n-am da să *s*timpile la fel și cu cei care schimbă ambalaje, țigărilor sau capacele sticlelor de bere! Dar, în continuare, s-a produs o altă anomalie. Ca să se la înapoi banii oferiți, încasați și cheltuiți, întreprinderea — conform ordinului primit — s-a adresat organelor de jurisdicție. După competențe, în fiecare caz. Adică: pentru sumele mai mici de 5 000 — comisiei de judecată, iar pentru șeful de fermă (5 300 bruto) — judecătoriei. Toate acțiunile întreprinderii au fost respinse ca neîntemeiate. Au urmat recursurile. Pentru sumele mai mici de 5 000 — la judecătorie, pentru Gh. P. — la tribunalul județean. Judecătoria a respins recursurile; tribunalul județean le-a admis. Astfel s-a ajuns ca, dintre toți fericiții premiați, tocmai cel ce organizase în principal depășirea spectaculoasă a beneficiilor nete să nu se aleagă cu nimic.

Dar nici contrazicerea dintre hotărîri date în aceeași materie nu ne-a determinat să ne ocupăm de caz, ci abia ce urmează. Pretențiile au fost formulate *nu* asupra banilor primiți de premiat, ci conform actelor de plată. Adică pentru 5 300 de lei Dar din această sumă el a luat «în mînă» numai 4 302 lei, deci cu o mie de lei mai puțin, restul fiind impozit. Iată însă că acum e ținut să restituie prima de pe hîrtie, inclusiv ceea ce *nici n-a atins*. E ca și cum i s-ar cere să premieze el întreprinderea, trustul și departamentul, cu o mie de lei, din buzunar. Pentru plăcuta iluzie creată, probabil

În toiul hazului, pentru că situația are hazul ei, e bine să nu uităm că totul *s-ar* fi putut evita dacă cei care au acordat fondul de premii ar fi operat cu criterii mai ferme

Sergiu ANDON

ANTOLOGIE — REBUS

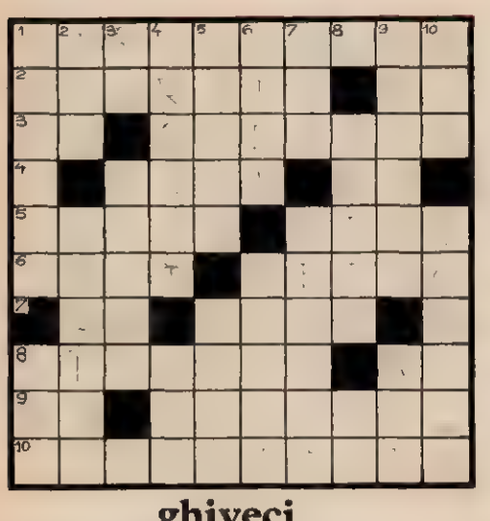

ghiveci

ORIZONTAL: 1) *O figură făcută!* 2) Primiți cu toată cinstea — Operă... cu termen redus. 3) 2/5 dintr-o palmă! — Dragoste cu cîntec. 4) A ști nu-i mare lucru, dar p-asta o știi?! — *Cap de rînd!* 5) Gîdila (!?!) tocurile de la pantofi — Filarmonica literelor. 6) Se citează des și se face rar — Bucată în mizerie. 7) Capul și coada la... greci — Unele care-au trecut prin foc. 8) Cum îi stă bine omului la chef și purcelului la tavă — Poftim, zice nea Niță Pitpalac. 9) Lînă sută la sută — Coteț celebru. 10) Cavalcada literelor.

VERTICAL: 1) Vedetă a firmamentului — Vine ca pe note. 2) Cu «nas» miroase foarte bine — Cele mai celebre sînt funebre. 3) *Roșu la față!* — Manechin pentru probat suflete. 4) Arunca în vînt — *Oceanul fără fund!* 5) *A prinde bine* — Vindea pe vremuri fîntînile cu chilul. 6) Adversarii lui Dumnezeu — Scoate-i un «r» și fumează cu ea (degrabă însă, după cum singură te invită). 7) *Vînătoare de muște* — Cum ar vrea s-ajungă orice scriitor. 8) Găinar iremediabil — Nu eu! 9) Învîrtire, nu învîrteală — *Umbrelă de soare*. 10) Bea dumneata! — Acolo unde se-nvață ce-o să uiți.

Tudor MUȘATESCU

(Almanahul «Amalgam rebusist» 1946)

Dezlegarea jocului «MISCELLANEA», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) MOASA — PLOSCA. 2) VIS — ARCUS — COC. 3) ASASINAT — BENE. 4) NINA — ORIZONT. 5) TOACA — ANIMARA. 6) N — AIORI — B — AN. 7) CANGURI — CAPAT. 8) ARAI — A — SUTIMI. 9) S — SICRIER — CIP. 10) CAT — R — GRAVURA. 11) ADEVĂR — ATASAT. 12) DARABAN — IDOLI. 13) AMERICAN — URIC.

PRINCIPII ȘI NĂRAVURI

cine pe cine?

Dezgustători sînt indivizii care, una-două, ridică din umeri și dau vina pe... un șef sau altul. Nu găsești pline prosopătă într-o seară, sau în cantități suficiente, gata, «vinovat» direct răspunzător: un om concret, unic, care cică poartă vina — repet, *exclusiv* — a faptului că... mașina a rămas în pană, că... vînzătoarea, de teamă să nu rămînă cu un stoc prea mare, n-a comandat destulă pîine, adică... șeful.

Să fim bine înțeleși: conducătorul unei întreprinderi, al unei instituții, al unui întreg oraș este și el implicat, răspunzător de «detaliile» ivite în existența colectivității pe care o dirijează; și n-am de gînd (și nici nu-i necesar) să mă transform eu, acum, în «avocatul» al domnilor lor. Totuși (atenție la nuanțe) mă irită grozav (și sînt încredințat că nu numai pe mine) categoria de subalterni care refuză să miște un singur deget pentru îmbunătățirea activității din domeniul în care activează, ori pentru îndreptarea unei greșeli strecurate într-un proiect, pe criteriul (dizgrațios și primejdios, deci *neprincipial!*) că... șeful a văzut, șeful a aprobat, gata, așa rămîne lucrul, parcă bătut în cuie! Spus mai pe șleau, dumnealor — cei din categoria amintită — împroșcă nedemn și pernicios (de jos în sus) numai și numai ca să-și camufleze slăbiciunile, lipsa de informație (= incompetența) și așa mai departe: împroșcă NEADEVĂRURI!

Îmi relata cineva, mai zilele trecute, un fapt care — nu-i deloc surprinzătoare asociația de idei — mi-a adus aminte de fostul meu profesor de la Filologie, N. Georgescu-Tistu. Ne preda, pe vremuri, o materie cu totul și cu totul «specială», fermecătoare prin simplitatea ei, și tocmai de aceea fundamentală: *Bibliologia* (studiul cărții — conservare, manipulare etc.). Printre puținele lecții rămase în memorie de-a lungul unui sfert de secol, este și cea privitoare la Biblioteca Academiei, pe care profesorul — renumit specialist — nu contenea s-o laude pentru modul în care a fost realizată (perfect împărțită — pentru anii respectivi, retrasă într-o grădină care atenuează zgomotele străzii, ale circulației — de acum 25 de ani — ferind-o și de trepidații — căci da, și trepidațiile ucid, treptat, hîrtia, iar acolo, la Biblioteca Academiei, se află manuscrise ale lui Eminescu, Caragiale etc.).

Și iată că, recent, aflu așadar că prin chiar curtea Bibliotecii Academiei (ca, dealtfel, și prin a altor așezăminte culturale din zona amintită) va trece, victorios, un drum cu 4 (patru) benzi de circulație, legînd Calea Griviței, direct, de Piața Romană (o respectabilă parcelă din grădina mult lăudată a fost, «legalmente», cedată constructorilor). Evident, intru în... alarmă, caut pe unul, caut pe altul, pun întrebări, vreau să scriu «problema» (întocmai ca mai sus), dar mă cioc-nesc de replica decapitantă, incriminată inițial: nu se mai poate face nimic, totul e văzut, aprobat, parafat, definitiv... Bine, bine, îndrăznesc și eu să-l întreb pe «disciplinatul» meu interlocutor, dar atunci cînd a fost pusă în discuție o zonă atît de complexă, a ridicat cineva problema *particulară* a bibliotecii (sau, cum se spune în limbajul consacrat, a *informat* careva cum se cuvine, în calitatea lui de strict specialist, că acolo, în pătratul acela desenat ori în cubul de carton pierdut printre sute și sute de alte asemănătoare clădiri minuscule, este adăpostit un neprețuit tezaur al culturii naționale? Sînt convins că *nu!* Și dacă-i așa, (presupunem «o scăpare din vedere»), cum să admiți, cum să fii împăcat cu felul acesta — repet: injust, neprincipial de a azvîrli răspunderea pe umerii acelora care și așa au destule și grele responsabilități pe umeri? «Procedeul» (a se citi: *nonacțiunea!*) este pernicios în două sensuri: vrea, nu vrea, încearcă să discrediteze, tacit, pînă și cele mai bune intenții ale unui om capabil pus să conducă un sector sau altul, de viață; totodată, insinuează că respectivul care nu se mulțumește cu o rezolvare aproximativă sau greșită, prin străduința lui de a face lumină, de a promova soluția pozitivă (oricît de... definitivă ar părea cealaltă la un moment dat) tocmai el este acela care... nu ține seama de hotărîrile șefului, deci...

Mihai STOIAN

cei ce nu văd pădurea, din cauza nucului din bătătură

Era un nuc în fundul grădinii, era acolo de pe vremea bunicilor și chiar de mai înainte. Mare, cu coroana cît o pădure. Făcea fructe, de umplea gospodarul podul casei, în fiecare toamnă.

Într-o zi, pomul a căzut retezat de secure. «De ce-ai tăiat, omule, mîndrețea de nuc?» «Uite așa mi-a venit mie. E al meu și fac ce vreau cu el. Am să-l pun pe foc...» Mințea. Nu-i venise lui «așa». Cînd l-a tăiat, îi durea inima. Era nucul copilăriei lui. O lume de amintiri. Pînă într-o zi, cînd a aflat că acel teren, pe care crește falnicul pom, acea grădină pe care o stăpînise bunicii lui, nu-i mai aparține. De fapt, nu-i mai aparținea de mult. Odată cu înființarea cooperativei agricole din satul Paroș, comuna Sălașu de Sus-Hunedoara, intrase în proprietatea acesteia. Gospodarului îi rămăsese, în proprietate personală, ca teren, curtea casei, o curte mare, să întorci de trei ori carul cu boi în ea. Grădina aceea, unde se afla și nucul, în care se ascundea ei, cînd era mic, i se lăsase, de către cooperativă, ca lot în folosință personală. El considera că, indiferent cum îi zice, tot a lui e, că el o muncește de ani de zile, și înaintea lui au stăpînit-o bunicii. Așa că e a lui, ca și nucul, ca și amintirile copilăriei, pe care nimeni nu ți le poate lua.

În vara anului trecut, cînd s-a discutat cu toată lumea schița de sistematizare, el a zis: ei da, domnule, asta e o treabă faină, pentru care votez cu amîndouă mîinile. Înseamnă că vom avea străzi drepte și largi, și case frumoase, ca în revistă, aducem și apă prin conductă, la bucătăria fiecăruia, să nu se mai spetească femeile cărînd apa cu găleata de la fîntîna din vale; vom avea și școală mare, ca la oraș, și magazine cu geamuri mari, să-ți fringi gîtul uitîndu-te dincolo de ele, la mărfuri, și dacă ne ambiționăm, cum zicea primarul, putem face și canalizare, și trotuare de asfalt, ca să poți merge în pantofi la Căminul cultural, nu tot în cizme de cauciuc, ca la cîmp. E bine, domnule, asta înseamnă civilizație. Intrăm și noi în rînd cu lumea. Vom trăi ca la oraș. E fain.

Apoi, a fost anunțat că o parcelă din lotul în folosință personală, adică din grădina cu nuc, a fost atribuită, de adunarea generală a cooperativei, unui cetățean, ca loc de casă. Un străin, deci, urma să vină acolo, în coasta lui, să-și ridice casă. Dar asta nu se poate — a zis el — ăsta e pămîntul meu. Eu sînt stăpîn. Măi nea cutare, i s-a explicat, lotul în folosință personală ți l-a dat cooperativa. E terenul obștii. Cînd ai intrat în cooperativă ai scris în cerere că cedezi de bunavoie pămîntul, și căruța, și plugul cu grapa, și animalele de muncă. Uite aici semnătura ta. Acum, obștea a hotărît îndesirea caselor, ca să putem face sistematizarea comunei. El — nu și nu, că să nu-l ia pe el cu politica, politica e una și grădina cu nuc e alta. Sigur, a votat și el pentru sistematizare, cum să nu voteze, că doar e la mintea cocoșului că numai avantaje îți aduce. Dar cu pămîntul meu ce aveți? Ce, s-a terminat pămîntul în cîmp și pe dealuri, de mi-l băgați p-ăla străin în curte? Eu nu pot să trăiesc cu altu', streașină lîngă streașină, toată ziua să stea cocoțat pe gard, să vadă ce fierbi în oală și să-ți numere dumicații. Nu, domnule, nu-l primesc. N-are decît să se ducă unde a înțărcat dracu' copiii, din partea mea e liber, dar în grădină nu-l primesc.

A pus mîna pe topor, zicînd că face moarte de om dacă cineva îndrăznește să-i deschidă poarta. Și, uite, ca să nu se creadă că glumește, mai întîi taie nucul, cel puțin să nu-l mai vadă, să știe că nu mai există și că nici n-o să facă umbră în bătătura altora. Dacă e să nu mai fie al lui, chiar dacă adunarea generală zice că îi dă în altă parte lot în folosință personală, atunci se pune cu toporul și taie totul. Nimic nu lasă în picioare. Și să nu îndrăznească cineva să vină să-i facă ordine în curte — nici tu, primarule, nici tu, miliție, cît ești tu de miliție și cu grad pe umăr. Că bunicu', cînd a dat să moară, așa a zis: mă, ăsta e pămîntul tău... Acum, dacă ziceți că e musai să se stringă gospodăriile una în alta, de-o să se încurce între ele antenele de televiziune de pe coperișuri, eu spun că poate nu e rău, adică precizamente nu e rău, de vrem și noi sistematizare, progres adică. C-am auzit că-n alte părți, unde s-a făcut, a ieșit bine. Dar să nu-mi băgați mie om străin, în grădina ce mi-a lăsat-o al bătrîn. Că asta nu admit.

...Odată cu falnicul nuc s-a prăbușit, retezată din rădăcină, o lume de amintiri, cu inocențele și tainele copilăriei. Undeva, în noi, ascunse de privirile vecinilor, zac mentalități de pe vremea ălor bătrîni, gînduri bune, dar și gîndurile rele ale egoismului micului proprietar, sîntem încă înconjurați de zidurile indiferenței față de viața celor din jur. A, da, desigur, sîntem pentru progres, dar...

— E o dramă, îmi spunea Ion Constantinescu — arhitectul-șef al județului Hunedoara, cel care mi-a relatat cazul. Sistematizarea rurală, înainte de a fi triumful rațiunii și al civilizației urbane, este un proces greu și de durată, de modificare a mentalităților retrograde, de depășire a acelor piedici din conștiința oamenilor, care nu-i lăsa să vadă pădurea din cauza... nucului din grădină.

Paul URDEA

P.S. — Poate mă veți întreba: cum îl cheamă pe cel din satul Paroș, care s-a pus de-a curmezișul progresului? Ion. Așa îl cheamă. Ion și Nu-mai-știu-cum. Ba, mint. Ion se numește cel din satul Aurel Vlaicu, comuna Geoagiu, care și el... Pe celălalt mi se pare că-l cheamă Vasile. Sau... Vasile am spus? Nu, cred ca iar greșesc. Vasile e numele altuia, din satul...Dacă vreți neapărat să știți, atunci aflați că pe cel din Paroș îl cheamă Tirea Drăghică. Dar, ia stați o clipă: credeți că are, într-adevăr, importanță numele, cînd atîția dintre noi ne recunoaștem în faptele lor?

CRONICA PRETENȚIILOR

primim și răspundem (1)

N-aș fi vrut să revin atît de curînd la problema grafomaniei, căreia, cu puțină vreme în urmă, i-am dedicat un serial, dar cîteva din scrisorile primite drept ecou la acele articole mă obligă s-o fac.

Mai întîi — am mai scris-o și altădată — cred că «Flacăra» este cu adevărat o revistă la dispoziția oamenilor (și asta nu numai în paginile *Flacăra la dispoziția dumneavoastră*), așa cum trebuie să fie orice revistă social-politică. Sutele de scrisori care ne sosesc lunar, ritmul în care noi, redactorii revistei, le citim, verificăm și încercăm, prin mijloacele meseriei noastre, să contribuim la soluționarea problemelor oamenilor sînt realități cunoscute de cititorii noștri. O dovedește numărul tot mai mare de scrisori pe care le primim și prin care oameni de pe întreg cuprinsul țării își exprimă încrederea că, adresîndu-ni-se, pot contribui, împreună cu noi, cu organele competente, la instituirea binelui, normalului, și acolo unde ei este înlocuit de contrariul său prin te miri ce procedee arbitrare. «Flacăra» a dovedit pînă acum că dreptul la opinie nu este un drept formal, ci că realitatea lui poate și trebuie să fie consfințită de însăși conștiința fiecăruia dintre cetățenii acestei țări. Din păcate, din diverse motive, libertatea de a te exprima, de a propune, de a critica a început să fie confundată de unii dintre cititorii noștri, care ne scriu, cu libertatea de a pune pe hîrtie verzi și uscate, cu libertatea de a se amesteca în treburi în care nu sînt competenți. Mai rău, astfel de oameni te somează — și nu întotdeauna în termenii cei mai urbani — să ți-l conț de părerea lor, s-o aplici imediat fiindcă, vezi Doamne, ei au dreptul de a participa la tot ceea ce se întîmplă în această țară. Or, după cîte îmi amintesc eu, dreptul de a participa la un lucru de interes social ți-l dă, mai întîi de toate, competența, puterea de a fi util acolo.

M-am oprit la *grafomani* nu întîmplător. Ei mănîncă nu numai timpul redacțiilor, ci și al unor instituții care au — ca și redacțiile — multe lucruri de făcut, multă treabă pentru ca viața noastră, a tuturor, să fie una normală, pe măsura eforturilor depuse în toate domeniile de activitate. Dar acești pătimași ai scrisului aiurea, acești grădinari care stau cu ochii în grădina altuia în timp ce livada lor se usucă, acești atotștiutori care sînt gata să-ți dea sfaturi cum trebuie făcută o revistă, cît trebuie să fie de rotund un cerc, cît de deștept să fie un robot, prăpădesc cu voluptate o bună parte din timpul nostru, din timpul social care nu este numai al lor. Pentru toate acestea am găsit că este de cuviință ca, dacă acești oameni își iau dreptul de a nu ține cont de timpul nostru, al tuturora, să poată fi numiți și puși față în față cu deșertăciunea veleităților lor. Numai că ei, grafomanii, au sărit în sus ca arși, și-au dat arama pe față în scrisori din care vom cita copios (în numerele viitoare) pentru a-i pune iarăși față în față cu opinia publică din partea căreia să poată afla că în această țară e necesar ca omul potrivit să se afle la locul potrivit. Vom răspunde, de asemenea, și acelora care, din diferite motive, au sărit în apărarea *victimelor inocente* ale serialului nostru. Pentru că încurajarea veleitarismului de acest fel mi se pare gravă. Nu fac nimic în plus decît de a mă folosi de dreptul la opinie, pe care cu ziarist fi am cel puțin în măsura în care îl au grafomanii și toți cei care-și pierd vremea cu a da sfaturi gratuite altora. Adică, în măsura în care sînt obligat să citesc, să verific, să ascult gîndurile oamenilor, cred că am dreptul, *dacă nu obligația*, să scot la iveală și cele ce este rău și dăunător în mentalitatea unora dintre concetățenii noștri.

Dorin TUDORAN

VREMEA ÎN SĂPTĂMÎNA VIITOARE

„babe" frumoase dar cețoase

Pentru cetățile antice, grecești și romane, primăvara începea la 8 martie, cu o vreme urîtă, ploioasă și vîntoasă, cu furtuni și uneori cu ninsori. Ea era anunțată de sosirea soarelui în mijlocul constelației zodiacale a Peștilor, precum și de apariția primelor rîndunele și a milanului (pasăre marină). Aceste păsări veneau destul de grăbite din sud, cu toate că vremea era rea și bătea vîntul de nord, numit «cornitas» sau vîntul păsărilor, care începea la 7 martie și ținea nouă zile.

Vremea urîtă din sudul continentului a influențat întotdeauna și ținuturile noastre, determinînd un timp capricios, nestatornic, de la o zi la alta, numit de poporul nostru «zilele babelor». Anul acesta, intervalul 3–9 martie se va caracteriza printr-o vreme liniștită, cu nopți reci, dimineți cețoase și după-amiezi însorite.

Între 3 și 7 martie, deși diminețile vor fi închise și cețoase, cu brume groase, zilele vor fi frumoase, cu cerul mai mult senin și cu temperaturi ce vor urca pînă la 12 grade în zona de cîmpie din sudul țării.

De la 7 la 9 martie, vremea își va schimba aspectul din cauza unei perturbații atmosferice care se va apropia de țara noastră, venind din bazinul central al Mării Mediterane. Deși temperatura va fi în creștere ușoară, se vor produce înnourări frecvente și persistente în jumătatea de vest a țării, unde vor începe să cadă ploi și burnițe locale. Ceața va fi prezentă în fiecare dimineață. Nopțile vor fi cu îngheț general.

TOPOR

amfore pe

Pietre, și ierburi, și șerpi, și acolo marea care nu știe nimic. Mă îndrept, deci, către geografi și către analiști, poate-mi vor istorisi ceva despre orașul din ținuturile de sub Ursă, despre Histria, fericita și nefericita cetate de pe Pontul Stîng. Eusebius îmi spune că ea s-a durat în 657 î.e.n.; Pseudo-Skymnon propune, în stihuri, sfîrșitul aceluiași secol VII. Cînd geografia mai este scrisă în versuri, îmi place mai mult să mă îndrept spre «Istoriile» lui Herodot unde el vorbește cu aceeași candoare atît de albinele care mor de frig în ținuturile barbare ale nordului dunărean, cît și despre vechile noastre credințe cînd ne mai socoteam *nemuritori*.

Cînd primii navigatori din Milet, în acel sfîrșit de secol VII, s-au oprit în fața acestui țărm, cerul era desigur tot atît de albastru ca și acum, iar Pontul Euxin tot atît de domolit. Corăbiile lor plecaseră în periplu, fugind de tiranie din marea metropolă ioniană. Dar ei nu cunoșteau, decît poate din auzite, iarna care se așază aici de la miazănoapte și prinde peștii în gheață. Dar au rămas. Nu văzuseră nici vinul care ia chipul urciorului și pe care nu-l bei cîț sfarmi în bucăți. Și au rămas. Nu văzuseră nici Istrul înghețat care «pe unde-au mers corăbii, se merge cu piciorul». Și au [illegible]. Și au întemeiat un emporion, o factorie, fără să se sperie, ca mai tîrziu Ovidiu, de acei bărbați «mai cruzi ca lupii», nici de acel loc unde «cît te temi de apă, te temi și de uscat». Dacă în fața lor erau barbarii, nordului și iernile nemiloase și spaima necunoscutului, mai era și grîul, apoi pădurile cu albine și Istrul cu sturionii săi argintii și turmele de vite. Ei au închis spaima în suflet și au ales grîul, întemeind arhaica Histrie.

Corăbiile vin mereu din mările sudului, alergînd pe lîngă țărmuri, în periplurile anuale, aducînd în burțile lor podoabe și măsline, arme și vinuri dulci, uleiuri și amfore pentru barbarii aceia care începuseră să le prețuiască. Dar cine putea ști în acele vremuri că orașele, la fel ca oamenii, nu pot fi fericite sau nefericite în afara timpului și locului în care se află. Înainte ca să dispară și să fie dată cu totul uitării, Histria a trebuit să treacă prin lungul calvar al istoriei geologice a pămîntului și a relațiilor dintre oameni. Un uriaș incendiu distruge așezarea în epoca arhaică (secolul VI î.e.n.), d[illegible] renaște datorită comerțului și devin[illegible]

ru barbari

timpul un polis înfloritor. Oștile lui Terentius Lucullus Varro cuceresc polisul în anul 72 î.e.n., ca mai apoi atacurile geților, sub comanda lui Burebista, să-l asedieze. Apoi o lungă perioadă de două secole cetatea își trăiește vîrsta de aur sub dominația romană. Timpurile însă nu lucrează în favoarea oamenilor și cetăților pontice: goții în marea lor aventură europeană distrug Histria; apoi hunii și avarii nu desăvîrșesc decît o decadență.

Dar dacă poți rezista asediilor și masacrelor ori durerilor sufletului, nu poți în nici un fel să te aperi împotriva mișcărilor naturii sau să te opui legilor generale care guvernează lumea într-o epocă sau alta. Poate nici o cetate nu are o atît de lungă agonie ca Histria, împotriva căreia, orbiți, s-au repezit nu numai barbarii, dar s-a răzvrătit și propriul ei pămînt.

Din timpuri imemorabile, din Pont porneau la date fixe, folosind bătaia vînturilor etesiene, corăbii încărcate cu grîne. Ele ajungeau în porturile metropolitane ale Greciei în a doua lună a anului atenian. Destinul Histriei depindea și el de acest ciclu maritim implacabil. Dar încă din secolul II î.e.n. mișcări ale curenților marini blochează intrarea lagunei pe care este așezată cetatea. Un val de nisip, care la proporții odată cu scurgerea timpului, închide, pe nesimțite, porțile mării, izolînd Histria de lumea maritimă. Corăbiile intră și pleacă mai rar și mai greu iar orașul-cetate nu mai poate înfrunta marea concurență a unei noi și importante producătoare de grîne: Egiptul Ptolomeic.

Cînd lumea se schimbă dispar imperii și mor cetăți. Izolată de apele Pontului Euxin, lipsită de luțile sale corăbii, fără protectori, retrasă între zidurile unei incinte tîrzii, Histria își va încheia destinul în chip tragic: va fi părăsită de locuitorii săi — în exod spre locuri mai fericite — vîntului, ploilor și uitării. Numai nisipurile și ierburile îi vor conserva amintirea. Și amforele, și stelele funerare, și inscripțiile, și puținele ziduri. Și acel miros al semințelor de pin, pe care parcă l-am simțit într-un amurg, semințe pe care ei socoteau că trebuie să le presare pe ruguri, pentru că începuseră să creadă, la fel ca barbarii, că sînt nemuritori.

Cornel BOZBICI

Fotografii de Vasile MOLDOVAN

două femei, două vieți, același destin al muncii și datoriei împlinite

Niculina MIȘCA

Maria POPA

Fotografii de Vasile MOLDOVAN

La «Mătasea populară», pe strada Popa Nan, la numărul 82, este pauză între schimburi. Oameni vin. Oameni pleacă, dar vorba aceasta, repetată, este într-un fel o figură de stil, căci în incinta acestei întreprinderi — distinsă recent cu «Ordinul Muncii», la a cincizecea aniversare — lucrează îndeobște femei.

Niculina Mișca vine. Maria Popa pleacă. Aș vrea să găsesc o soluție să stau de vorbă cu amîndouă în cîteva minute, în scurtul răstimp lăsat liber de producție, aș vrea să le reține împreună, dar mi-e teamă — recunosc — de o discuție comună, convins fiind că oamenii vorbesc mai drept și mai sincer doar de la unul la celălalt, fără martori. Profit de negrăba Mariei Popa și o rog pe cealaltă Eroină a Muncii — scriu așa, chiar dacă termenul încetățenit este masculin, scriu așa cu bună-știință, ca un omagiu în plus adus femeii în aceste zile, cînd 8 Martie bate la ușă — să-mi dezvăluie cîte ceva din viața ei, din meseria ei, din bucuriile ei, din necazurile ei.

La 43 de ani, din care 25 petrecuți sub acoperișul fabricii, Niculina Mișca pare încă foarte tînără. Are ochi albaștri și o mîndrie sinceră atunci cînd spune, cu seriozitate, că în viața ei s-au petrecut atît de multe lucruri încît i-ar trebui o săptămînă să mi le povestească. În viață, zice, așa, în general, căci la muncă, nu. Lucrez de 25 de ani în același loc. Ca țesătoare. La secția de cravate, completează, la războaiele cu sfori.

— De unde sînteți de fel?

— Din Prahova, din comuna Aluniș. De acolo am venit aici la meserie și n-am mai plecat. M-am căsătorit, mi-am făcut zilele cum am crezut mai bine, numai copii n-am avut, dar asta este o altă poveste, poate numai a mea.

Pentru o clipă discuția se frînge, parcă speriată de cruzimea vorbelor. Apoi se reîncheagă, printre tăceri, cu mărturisiri venite din timpuri diferite, cuvinte cel mai adesea neprovocate, nechemate de întrebări, căci Niculina Mișca vorbește frumos și curgător, asemenea unei învățătoare.

«Citeodată, la mașină, le explic practicantelor că noi am muncit din greu, și în fabrică și dincolo de ea, în viață. Le povestesc de pe vremea tinereții, cînd făceam propagandă cu utemeul pe la țară, cînd umblam cîntînd la muncă patriotică și așteptam să treacă anul ca să-mi pot cumpăra o pereche de pantofi. Aici, lîngă noi, la Hala Traian există un bloc la care am făcut, cu ani în urmă, muncă patriotică. Cînd merg pe lîngă el mi se umezesc ochii. Îmi aduc aminte cum munceam, cît eram de entuziastă și de tînără și cum într-o zi întreagă nu mîncam altceva decît un kil de cireșe, cumpărate de pe tarabă. Din cele mai ieftine și mai stoarcoșite.»

Înțeleg că ceea ce se vroia, cu trufie, un interviu s-a transformat în monolog și nu-mi rămîne altceva de făcut decît să trec pe hîrtie vorbele Niculinei Mișca:

«Acum e altceva. Acum sînt fericită. Am o mare bucurie care vine de la muncă și de la răsplata ei. Am primit «Secera și Ciocanul», am primit titlul de Erou al Muncii Socialiste și parcă nu-mi vine să cred, pentru că sînt convinsă că în fabrica noastră destui ar fi avut acest drept înaintea mea. În ziua aceea chiar am plîns. Nu știi la festivitate, cît mai tîrziu, cînd au venit să mă felicite colegii și, mai ales, pensionarii, oameni cărora le datorez foarte mult pentru că m-au învățat meserie.»

— Ce amintire vă leagă cel mai mult de fabrică?

— Multe amintiri mă leagă de «Mătasea», dar cel mai mult și mai mult mă leagă ziua aceea cînd am deschis, o, cu mulți ani în urmă, secția de la etaj. Eram pe atunci în comitetul U.T.M., membră de partid am devenit în 1954, mă ocupam cu organizarea și am făcut noi un fel de festivitate. Am cîntat «Suveica să zboare», am dansat și ne-am bucurat că fabrica noastră se mărește și se face mai frumoasă.

Simt că discuția este aproape de capăt și încerc s-o prelungesc, s-o aduc pe alt făgaș. Întreb ceva despre timpul liber, despre viața de gospodină, și femeia din fața mea se înviorează mai tare, povestindu-mi cît are de lucru acasă. A primit, de două săptămîni, un apartament pe Șuilea, e mulțumită de el, dar mai trebuie făcute unele remedieri, mai trebuie ciocănit pe ici pe colo. Soțul vă ajută?, o întreb. Desigur, îmi răspunde, am un soț bun, gospodar, uneori îmi face și cadouri, dar cadoul pe care-l primesc regulat de la el este chenzina. Sîmbăta trecută seara, după ce m-am întors acasă de la festivitatea decorării am găsit pe masă un plic cu o mie de lei. Mi-i dăruise, din economiile lui, ca să-mi cumpăr ce vreau. El zice că nu știe să tîrguiască și-apoi nu prea are timp să bată magazinele.

— Ce o să vă cumpere, oare, de 8 Martie?

Rîde. Să nu mă aștept la cine știe ce răspuns, mă avertizează. Cu siguranță că o să vină acasă cu o pereche de ciorapi sau cu alt fleac și-o să se ofere să facă toată treaba la bucătărie. Numai că n-am să-l las. E în stare să spargă vreo farfurie... Am să-i mulțumesc și am să-i fac o bucată de carne la tigaie, cu mămăliguță, care-i place atît de mult.

*

În două vorbe, biografia celeilalte eroine de la «Mătasea Populară», viața ajutorului de maistru de imprimerie Maria Popa sună cam așa: cincizeci și doi de ani la 16 aprilie, căsătorită din 1944, doi copii, un băiat de 23 de ani, o fată de 20, membră de partid din același an cu soțul, din 1947, o echipă de nouă oameni în subordine etc., etc.

Spre deosebire de Niculina Mișca, Maria Popa vorbește mai greu, filtrîndu-și cuvintele, căutîndu-le cu grijă, chemîndu-le de undeva de departe, neobișnuită cu interviurile, supărată chiar de scînteierea flash-ului de fotografiat.

O invit să-mi povestească un crîmpei din viața sa, orice, prima amintire care-i vine în cap, și femeia începe cu ceea ce-i place să numească cea mai fericită zi de pînă acum, urmînd celor în care s-au născut copiii. S-o ascultăm:

— Ca să-mi înmîneze decorația m-au chemat la Liceul «Mihai Viteazul» și am primit distincția chiar din mîna tovarășului primar. Am fost atît de emoționată, încît n-am putut să scot nici o vorbă. Hotărîsem noi ca eu să vorbesc, să mulțumesc conducerii partidului și tovarășului Nicolae Ceaușescu, personal, pentru marea cinste pe care ne-o face decorîndu-ne, dar n-am putut. Am simțit cum mi se urcă un nod sub bărbie și n-am reușit să mai scot nici o vorbă. Pe cît am fost de fericită de titlul de Erou și de «Secera și Ciocanul», pe atît de amărîtă m-am întors acasă, că i-am și speriat pe ai mei.

— Cum v-a primit familia?

Cade pe gînduri. Nu răspunde direct și mă întreabă dacă vreau să știu treaba asta de-adevăratelea sau dacă doar o întreb așa, de florile mărului. Îi întăresc că vreau să știu, și-atunci îmi povestește că acasă nu s-a întîmplat nimic extraordinar. Copiii au sărutat-o pe rînd, plecînd fiecare la treburile lui, iar bărbatu-miu, o aud, a venit cu două sticle de bere și am băut, dar repede, pentru că eram obosiți amîndoi și el trebuia să se ducă a doua zi cu mașina pînă la Cluj, că e șofer.

— Spuneți-mi, ziua decorării v-a prins pregătită sufletește?

Îmi mărturisește că nu. Nu se aștepta la o asemenea bucurie. Socotea dînsa că a muncit pentru un scop cu folos, dar socotea că au muncit și alții, pentru că numai la imprimerie sînt o mulțime de oameni destoinici, buni meseriași, buni comuniști.

— Vă iubesc cei cu care lucrați, tovarășe Popa?

— Chiar dacă nu mă iubesc, s-au obișnuit cu mine. N-am ieșit din fabrica asta din 1942. Am văzut-o mărindu-se, lărgindu-se, căpătînd aripi, depășind planuri, impunîndu-se, devenind altceva. Și ca ziduri. Și ca oameni... Ca oameni, mai ales.

Face o pauză cît să-și tragă răsuflarea și continuă:

«Cu fetele din subordine aș vrea să mă port ca o mamă, căci știu s-o fac, doar am și eu copii. Uneori, însă, trebuie să fiu aspră, severă, pentru că viața este severă și pentru că pretențiile noastre s-au schimbat. Chiar dacă unii zic că sînt a dracului, eu cred că sînt numai exigentă și, în general, mă înțeleg bine cu oamenii. Dovadă este munca noastră bună, depășirile noastre regulate de plan.»

— Înainte de a ieși pe poarta fabricii aș vrea să știu dacă sînteți mulțumită. Mulțumită cu adevărat. În sensul omenesc al acestui cuvînt, și să nu vă mire ceea ce spun acum, dar oamenii sînt tentați uneori să înflorească realitatea atunci cînd vizavi se află un microfon sau un caiet de însemnări. Sînteți mulțumită sau nu, tovarășe Popa?

— Pentru ceea ce fac eu și ai mei nu mi-e teamă să spun că da. Am trăit greu și am muncit greu. Trăiesc bine și muncesc bine. Vreau să cred că asemenea mie sînt multe femei, neveste și mame mulțumite. Mie parcă-mi vine să vă spun că dacă fata mi-ar reuși la facultate, la Drept, aș fi chiar fericită.

— Nu e prea mult să fie numai bine?

— Pentru oamenii care-și cunosc datoria nimic nu e prea mult. Și eu mi-o cunosc. Răsplata de acum e o dovadă că nu mint și nici nu exagerez.

Ovidiu IOANIȚOAIA

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ (2)

să ridem cu... EI

● «Îndrăznesc s-o spun: omul gol-goluț nu poartă vestă brodată!» (Le Corbusier)
● «Nimic mai serios în corpul omului decît butonii de la mînecă.» (J. Renard)
● «Am o vară milionară, care nu se hrănește vinerea decît cu o scrumbie, ale cărei icre le mănîncă tatăl-său» (Goncourt)
● «Dacă i-aș fi văzut ochii privindu-mă pe sub picioarele dinapoi, mă îndoiesc că m-aș fi mirat» (J.K. Jerôme)
● «Coppée își trage pantalonii de piele pînă pe obraz» (J. Renard)
● «De departe, e tot stînca lui Rimbaud, despre care nu se știe prea bine dacă îi aparține lui Dante sau lui Gustave Doré» (Malraux)
● «Mi-am petrecut trei sferturi din viață pe mare și două treimi din existența mea pe pămînturi virgine» (A. Allais)
● «Oamenii simpli își urmează calea dreptă, afară de cazul cînd întîlnesc o baricadă care-i obligă să facă ocol» (A. Allais)
● «Cel mai mic stătea toată ziua cu un picior de scaun în gură și urla» (Vittorini)
● «Luă soinița și o așeză pe o floare imprimată în desenul feței de masă ca să-i amintească să mute copacul» (V. Woolf)
● «Eu sînt ființa care este ca ființă a cărei ființă e în discuție în interiorul ființei sale» (J.P. Sartre)
● «Aduc gamela și beau, apoi o pun pe genunchi. În clipa asta văd un deget rămas lipit de gamelă. Încep să-mi dau seama ce s-a întîmplat cînd îl aud pe Purice:
— Ia te uită, iar mi-am pierdut un deget! Unde dracu' o fi căzut?
— E-aici, zic, arătîndu-i gamela.» (H. Charrière)
● «Așadar, în vederea prietenului ne e prieten ceea ce e prietan datorită dușmanului» (Piaton).

mic dicționar altfel

BACILI: Bastoane cu care ne batem în văzul lumii.
BIBERON: Calea laptelui în copilăria omenirii.
BICI: Schimbător de viteză înainte de apariția automobilului.
BIDINEA: Se dă cu capul de pereți.
BUSOLA: Director general care... tremură pentru un pol.

●

CĂLDURA: Pentru asta unii-și dau și haina de pe ei.
CRAINIC: Muncitor cu vorba.
CRANIU Cutie de sugestii la purtător.
CROCODIL: Pielar de lux și exportator de lacrimi inutile.
CUȚIT: Instrument clasic de tăiat fumul.

Alcătuit de Toma MICHINICI

CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

D-MOL

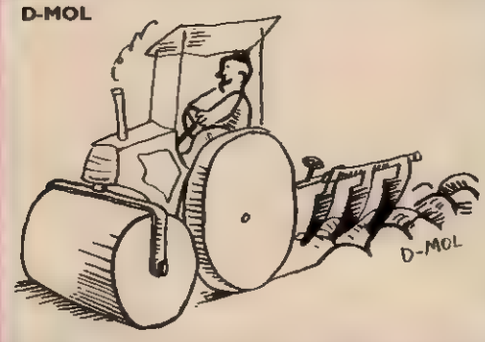

TONI AVRAM

CONSTANTIN MARINESCU

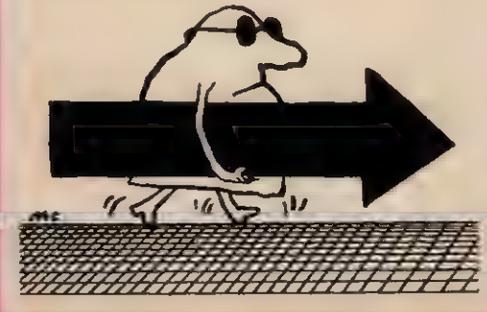

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU UMORUL

ION DOGAR MARINESCU?

La 20 000 000 de români există 30 de caricaturiști — asta înseamnă *unul* la 700 000, adică *un singur* om — pentru 700 000! — care are curajul și șansa să-și facă din umor o meserie. În schimb, tot mai mulți sînt cei care cred că ei hotărăsc cine și ce anume poate să facă oamenii să rîdă, cu alte cuvinte să gîndească. De aceștia din urmă s-a izbit și se izbește umorul.

Avem încă «redactori» cu adevărat împovărați de sarcina înghețării rubricilor de umor. Un gust cu deliciu hazul nebun al portretelor de fotbaliști, nivel de la care — brusc — îl se covârșește simțul umorului, dar nu despre asta e vorba. Alții încearcă să se facă necesari, umblînd cu foarfeca prin publicații străine, reducînd astfel suprafața de contact — și așa extrem de redusă — dintre cititorii și caricaturiștii români care — nu în treacăt fie zis — de la aproape toate confruntările internaționale au adus acasă distincții: Tolentina, Moscova, Skopje, Bordrighera, Cracovia, Vasto, Gabrovo, Sarajevo, sînt numai cîteva din locurile unde umorul românesc a urcat pe podium. E bine să ne amintim că unul din cei mai mari caricaturiști ai lumii, Steinberg, s-a născut la Slatina, dar nici despre asta nu e vorba.

Așadar, umor de calitate există. Să vedem acum unde ar putea el să se întîlnească cu oamenii și la ce despre asta e vorba.

Se știe, cu o floare nu se face primăvară. Regnul vegetal oferă și alte exemple, uite unul: URTICA DIOICA. (urzica).

Singurele ocazii (într-un an) cînd se publică umor se numără de două ori și jumătate, pe degetele unei *singure mîini*: la 1 mai (la-larbă-verde) și la An nou.

Oare românii nu mai au nevoie de umor? Vremea posac lipsit de humor pretinde, oare, ca toți românii să fie încruntați? Nu cred! Crede cineva că umorul e incomod? Să fugă de răspundere dar să lase lumea liber!

Acum vreo două decenii caricatura era încă mobilizatoare. A fost lăsată apoi la vatră, cu excepția *altorva* scurte concentrări pe tema fumatului, mini-jupelor, a pletoșilor, a bacșișului etc. (aproape de bacșiș, caricaturile didacticiste împotriva lui sînt un fel de «ciubuc» al umoriștilor).

Ce ar fi dacă toate publicațiile ar face loc cu consecvență umorului? Ce-ar fi să apară în sfîrșit mult așteptatele *albume de caricatură*, pe autori, pe teme? Ce-ar fi să avem mai multe expoziții de desen umoristic chiar în fabrici, în școli, în facultăți? Ce-ar fi ca televiziunea — așa cum invita odată scriitorii în spatele aparatului de filmat — să acorde cred și caricaturiștilor? Ce-ar fi dacă în desenul animat... ...în grafica publicitară!... în cenacluri de umor... ce-ar fi dacă ar fi?

Umorul autentic, catalizator al gîndirii, ar ciștiga în calitate — simultan cu rafinarea gustului public, căci a face umor pe «gustul» unui anumit public nu înseamnă niciodecum a face *umor pentru el* — înlătura gluma proastă cu distrage atenția de la problemele serioase.

Pagina RACUL din revista «Flacăra» poate fi la început. De aceea, îi doresc să nu se... *înroșească*

UMOR INVOLUNTA

BUFTEX

Pansament INDIVIDUAL

LEI 2,10 2m/5cm · N. I. T. — 13671/963

Deși apreciem existența în farmacii a «PANSAMENTULUI INDIVIDUAL» (netransmisibil(?)), așteptăm cu nerăbdare apariția pansamentului «COLECTIV» (eventual cu preț redus pentru grupuri organizate)!

vladimir streinu la „kalende“

În efemera existență a revistei lunare «Kalende», care n-a durat decît din noiembrie 1928 pînă în martie 1929, Vladimir Streinu s-a arătat nespus de activ. Aș spune chiar, împotriva firii lui, poate numai în aparență indolentă. Îl cunoșteam din toamna anului 1920, cînd am intrat amîndoi în anul I al Facultății de Filosofie și Litere din București. Frecventam cam aceleași cursuri, cu deosebirea că la examenul de licență el a luat româna ca obiect principal și franceza, secundar, iar eu invers. La seminariile lui Mihail Dragomirescu și mai apoi la ședințele Institutului de Literatură al aceluiași, la care se intervenea mai liber, în calitate de «membru», iar nu de student, el lua deseori cuvîntul. Colabora în același timp la «Sburătorul» cu poezii și la rubrica notițelor critice. Cînd Bazil Munteanu a părăsit redacția revistei lunare «Cuget românesc», condusă de Ion Pillat și Tudor Arghezi, ca să se ducă în Franța, unde a stat pînă la izbucnirea celui de-al doilea război mondial, în septembrie 1939, deci cu șaptesprezece ani înainte, Vladimir Streinu i-a luat locul. Și aici, afară de anonima «bucătărie» redacțională pe care o comportă secretariatul de redacție, și-a marcat prezența cu versuri, cu note critice și cu un remarcabil articol, deși nu în întregime just, despre poezia lui G. Bacovia. Acest articol, dealtfel, a atras atenția lui Ovid Densusianu, care l-a citat la unul din cursurile sale. Streinu a ținut să mă atragă la «Cuget românesc», revistă de prestigiu, dar nu i-am dat decît o notă răutăcioasă la adresa Institutului mai susnumit, pe care am semnat-o I.O.C. (*ioc* = nimic). Nu știu unde a mai scris Vladimir după plecarea lui silită de la revista în care indispusese pe Arghezi printr-o notiță cam dură despre un poet agreat de iritabilul redactor. Cînd au apărut ale noastre «Kalende», eu unul eram confortabil instalat la subsolul *Adevărului*, cu rubrica întîi modest intitulată *Cărți noi*, iar ulterior *Cronica literară*. Aveam așadar «organul» meu, în care mă rosteam săptămînal. Alta era, cred, situația lui Vladimir Streinu, care în acel moment nu mai dispunea de un alt debușeu literar. De aci, desigur, prezența lui ubicuă, la toate rubricile «Kalendelor».

Poet irepresibil, a publicat aci o suită de remarcabile poeme, cărora le dau titlul și primul vers în paranteză: *Predică* (Sunt singuri numai melcii prin livezi). *Romantica* (Pe cal și în oțele înșelat), *Gravitate* (Această toamnă dintre vechi odoare), *Destin* (Urcatul peste-ntunecime — turn) și *Poruncă* (Vei înota prin ape împotrivă). Cea de a doua, *Romantica*, a fost astfel comentată de G. Călinescu în monumentala sa «istorie literară».

«El cînta (cu ceva și din sălbăticia lui Sihleanu adusă la explicația modernă) timpul romantic dunărean, în moment bonjurist vitejesc».

Și urmează, citată integral, *Romantica*.

Mărturisesc, nu fără sfială, că nu înțeleg prea bine nici paranteza cu Sihleanu, nici ce ar putea fi acel «moment bonjurist vitejesc», afară de sincronismul între romantismul și pașoptismul românesc.

Am notat altădată că nu pot fi de acord nici cu rîndurile precedente despre poezia lui Vladimir Streinu, cînd Călinescu credea a ști că poetul debutase «începînd prin a fi hermetic în felul lui Barbu». În realitate, Streinu debutase cu poeme foarte limpezi și cursive, ca mai tîrziu, fără a deveni propriuzis, ermetic, să evolueze către o formă densă și concentrată.

Cu toate acestea, Vladimir Streinu figurează la Călinescu în prima parte din capitolul: *Dadaiști. Suprarealiști. Hermetici. Momentul 1928. Revistă de avangardă. Balcanismul*. Nu-i fac lui G. Călinescu din aceasta o șicană postumă, dar subliniez cît este de grea (și mai adesea aproximativă, cînd nu arbitrară) încadrarea unui scriitor într-un capitol de istorie literară.

În 1941, G. Călinescu nu găsise cu cale a-l situa pe Vladimir Streinu printre critici, ci printre poeții care au «scris și esseuri», ba chiar se crezuse îndreptățit a-i da și sfaturi asupra reexaminării unor opinii și... în privința stilului! Așa se petreceau lucrurile în vechea republică a literelor române, în care niciodată ele nu prea erau bine așezate la locul lor.

Să trec însă la activitatea propriu-zis critică a lui Vladimir Streinu la revista de acuratețe formală de care îngrijea, ca unul care preda în acel moment româna la Pitești, unde se tipărea revista.

Am spus că el redactase (sau mai bine-zis stilizase) acel *Cuvînt înainte* din no. 1. Tot de el sînt, în același număr, *Revista faptelor literare* (pag. 30-31) și rubrica cu titlul *Cărți (străine)*, ambele semnate «K.» Curioase mi se par reflecțiile stîrnite de considerațiile

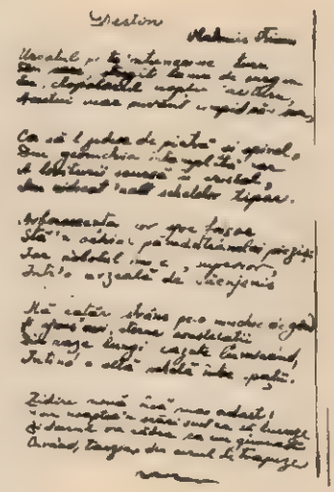

Poezia „Destin“, manuscris autograf de Vladimir Streinu

preliminare ale lui Liviu Rebreanu la cele *Trei Metropole* ale romancierului. Pentru că autorul lui *Ion* afirmase *«cultul naturii e o născocire orășenească, destul de recentă»*, Vladimir Streinu a văzut în aceasta «un semn de estetism și o poziție intelectualistă pe care suntem datori a o păstra». Adică l-a cam tras spre noi pe Rebreanu și nu numai spre noi, ci și spre Oscar Wilde (ca estetistul prin definiție). Tot atît de curioasă, dar foarte interesantă, ca și precedenta, mi se pare aserțiunea despre Caragiale că ar fi conceput «literatura ca un *supranaturalism* (formula este a lui Gérard de Nerval)».

O altă notă, din revista faptelor literare, consemna «cincuantenarul fundării grupului *Hydropaților*», iar ultima, faptul că Academia franceză găsise formula pentru noțiunea literară «naturalism» și că Marinetti inaugurase la Peruggia un curs de futurism. Cu ironie, Vladimir Streinu augura despre poetul aliniat fascismului:

«Se înțelege oarecum greu faptul că Marinetti va trebui să adopte pentru *cuvintele* sale *în libertate* disciplina căprăriilor fasciste — dar ce înseamnă aceasta? Evviva la cattedra».

La «Cărți (streine)», Streinu recenzează cartea Rachildei: *Alfred Jarry ou le Surmâle des Lettres*, cu concluzia «cartea acestei vieți este încă de scris».

În no. 2, *Revista faptelor literare, la noi* și *in străinătate* e semnată Vladimir Streinu, «K.», și VI. Str., de unul și același așadar, ca și *Cărți (străine)*: VI. Str.

Invitat de G. Călinescu la o «dispută», Streinu răspunde amplu, în patru pagini (36-39), începînd cu «un istoric edificator al chestiunii», pe tema «modernism-tradiționalism». Streinu ironizează subțire «o seamă de tineri constituiți tactic în generație, care militează, fie în grupuri și sub embleme botanice — aci e vorba de «Manifestul Crinului Alb» — fie izolați și mai mult verbal, nu ideea ortodoxismului în cultura și compoziția sufletului românesc, ci sentimentul unei ortodoxii cînd personale, cînd generale». Nu e locul să urmăresc aci polemica dintre G. Călinescu, care scria la «Viața literară» a poetului I. Valerian, și Vladimir Streinu, dar este de reținut că cel dintîi a atacat al nostru *Cuvînt înainte*, printr-un articol cu titlul *Lucifer*, în care a luat atitudine favorabilă pozițiilor pe care le combăteam noi. La afirmația lui G. Călinescu: «Misticii vor să cunoască *absolutul*, iar prietenii de la *Kalende* se mulțumesc cu *relativul*, cu știința. Dar a cunoaște vor și unii și alții», Streinu ridica obiecția:

«Misticii vor a cunoaște?»

Altor adversari ai *Kalendelor*, Streinu le răspundea printr-o notă caustică (pag. 39-40), de cert talent pamfletăresc, ca la o lovitură de copită. Mai e de menționat opinia lui Streinu asupra cărela în urmă avea să revină — cum că formula de «geniu verbal» e insuficientă pentru a defini personalitatea poetică a lui Tudor Arghezi (p. 40). La *Cărți (străine)*, găsim substanțialele sale note despre o versiune rilkeană franceză a lui Betz și despre *Aspects de la biographie* ale lui André Maurois.

În no. 3-4, Vladimir Streinu consemnează cu umor, sub titlul *Sculptorul Brâncuși contrabandist*, aventura genialului artist, nu încă universal cunoscut, căruia autoritățile vamale americane l-au intentat proces de contrabandă, pe considerentul că operele lui în bronz n-ar fi decît... materie brută, sustrasă taxelor. Din fericire, marele artist a cîștigat procesul, iar poetul din Vladimir Streinu încheia:

«Astfel arta care, în zborul fix al «Păsării» d-lui Brâncuși, își trece nostalgia migratorie în ficțiune și mit, se vede juridic recunoscută și își erige liberul arbitru în fața naturii. Colivia a fost oficial deschisă» (pag. 113).

În *Revista faptelor literare, La noi*, Vladimir Streinu la act cu ironie că tradiționalismul nostru și-a găsit în sfîrșit un teoretician în persoana filozofului german Hermann Kayserling, pe care *Gîndirea* l-a cam confiscat în timpul scurt al trecerii sale prin țara noastră. Sub influența gîndiriștă, filozofulturist scrisese:

«Afirmarea că acest popor și această țară aparțin sferei de cultură latină constituie o iluzie. Fiindcă, evident, limba romanică singură nu e suficientă dovadă. Spiritul importă; ori spiritul românesc nu este, în nici o privință, latin». Așa se edictează în *Das Spektrum Europas*.

«Prinții bisericii noastre», cum mai spunea Kayserling, i-au făcut impresia unor «abați din secolul al XVIII-lea». Se vede ce bine știa să vadă gînditorul balt! Streinu speculează abil punctele slabe ale informației și aprecierilor lui.

Cu acest interesant comentariu al ideilor unui aliat străin al gîndirismului se încheie (în no. 5 al revistei) fecunda activitate a prietenului meu la *Kalende*, unde și-a desfășurat strălucite calități de polemist și o fermitate de convingeri remarcabilă. Din acel moment, 1928-1929, poetul e în stăpînirea aproape deplină a viitoarelor sale poziții de critic și teoretician literar.

La *Kalende*, așadar, și-a făcut Vladimir Streinu, ca atleții pe teren, «încălzirea».

STAREA COMERTULUI

între „plosca de aur“ și „dezrobirea“

Deschid cartea de telefon și citesc: restaurantele «Avîntul», «Dezrobirea», «Orizont» (optimist titlu), «Păcii» (și mai optimist), «Prieteniei» (așa să fie!), «Zorile roșii» (fără comentariu). Trec peste înșiruirea de localități, ape, munți etc. precum: Bistrița, Mureș, Caraiman, Dîmbovița, Dunărea, Giurgiu, Grivița, Mărășești, Miniș, Rarău, Rucăr, Siret, fără să mă întreb ce legătură există între ele și miticeii, tuslamaua sau friptura ori vinurile ce se servesc în localurile astfel botezate, fiindcă, evident, nu există nici una. Dar răsfoiesc mai departe și descopăr cofetăriile: Clăbucet, Înfrățirea, Verdun, Ghiocel, Crinul, Lămîița, Mioriță (observați rima, sprințară). Și mă întreb: oare să nu existe și altfel de denumiri, oare imaginația celor din rețeaua de restaurante și cofetării să vibreze doar pe corzi geografice și floricale? Evident că nu, fiindcă în București mai întîlnim și cofetăria Casata și restaurantele Gambrinus, Carul cu bere, Doi cocoși, Motanul negru, Plosca de aur, ale căror firme spun oricum infinit mai mult eventualilor consumatori. Așadar, în primele cazuri enunțate este vorba de absența flagrantă a spiritului comercial, de inadecvare între obiect și denumirea sa. Prevăd zîmbetul ironic al vreunui responsabil: «tăticu' vino la noi, la Dezrobirea (să zicem), să vezi cît desfacem și după aia să vorbești!» Lucru care nu schimbă datele problemei. Fiindcă nu se poate face comerț fără fantezie, fără fantezie de bună calitate, evident, iar acest adevăr elementar este valabil și în modul cum botezăm cutare «local», cofetărie ori magazin. Nu cer ca peste noapte, printr-un extraordinar efort de imaginație, dealtfel greu de... imaginat, dacă nu s-a produs pînă-n prezent, restaurantele și cofetăriile respective să poarte denumiri care mai de care mai fascinante și apetisante. Dar o acțiune în acest sens se poate începe! Un principiu milenar — aș putea spune — era acela de a înscrie sus, pe firma bătută de vînt de deasupra intrării, metaforic, desigur, ceea ce locanta respectivă avea mai de preț în privința vinaturilor, a bucatelor, ori a atmosferei pe care o crea. De unde, trag concluzia, mufte dintre restaurantele noastre, neavînd personalitate distinctă, dintr-un fel de pudoare, să zicem, se numesc așa cum se numesc.

Deci, schimbarea numelor unor localuri publice, dorită de noi, presupune neapărat o diversificare a meniurilor și băuturilor, o personalizare a interioarelor etc., etc.

De nu, riscăm tot mai des asemenea situații: «Alo? Tu ești? Uite, mergem la cinema «Munca», am găsit bilete. După aia, la restaurantul «Zorile roșii». Apoi, poate bem o cafea la «Dezrobirea». Ce zici?»

Mihai HETCO

«Frunză verde palisandru/ Îl iubesc pe Alisandru» (versuri de Al. Andriţoiu).

Doi locuitori ai străzii Cazarmei din sectorul 6 — Mihai Stan şi Florian Pittiş.

Fotografii de Elena GHERA

Un debut strălucit în Cenaclu: Mariana Dragomiroiu, Maria Tănase a Liceului «I. L. Caragiale».

Luni, 4 martie, începînd de la ora 17,30 în sediul Casei de cultură a studenţilor «Grigore Preoteasa» din strada Plevnei nr. 61, Cenaclul Flacăra va fi oaspetele studenţilor Facultăţii de electronică din Bucureşti.

În program:
- *Antologie «Flacăra» — Mihai Beniuc*
- *Formaţia «Mondial»*
- *Muzică folk interpretată de tineri interpreţi, membri ai cenaclului.*

Invitaţiile pot fi solicitate şi obţinute numai luni, 4 martie, între orele 11-14, la redacţia revistei «Flacăra». Menţionăm că la fiecare şedinţă a cenaclului, numărul invitaţiilor care se eliberează nu-l poate depăşi pe cel al locurilor sălii.

Un nou prieten al cenaclului, Silviu Stănculescu.

Vali şi Carmen. (Vali este cel din dreapta): «Femei, cumpăraţi pălării pentru bărbaţi cu paie în cap!».

Un Ţăndărică, o Ţăndărică: Lidia Creangă. Într-un număr viitor, vom putea admira fotografia întregului grup Catena. Color.

cum a fost (23)

După cum am anunţat, săptămîna aceasta Cenaclul «Flacăra» a fost invitatul **Academiei Ştefan Gheorghiu** pentru pregătirea cadrelor de conducere a activităţii de partid, social-politice, economice şi administraţiei de stat.

Deşi nu ne stă în obicei, am ajuns cu sufletul la gură în sală, plus o întîrziere de aproape o oră, întrucît nu am putut intra în drepturile noastre de oaspeţi decît după o anevoioasă operaţie de aşteptare şi de transbordare, cu maşinile gazdelor, de la Casa Scînteii la C.E.P.E.C.A. În sfîrşit, odată aşezaţi pe scaune, ne-am zis «cele rele să se spele, cele bune să se adune», lucru cu care toată lumea a fost de acord, cu excepţia unei maşinării de calorifer ce a ţinut cu tot dinadinsul să puncteze ritmic, prin poc poc-uri specifice, descinderea în universul poeziei. Despre Andriţoiu, «aflat la vîrsta marilor împliniri, a împlinirilor solare», despre Andriţoiu «poet al cetăţii» a vorbit, cu vizibilă emoţie, criticul Aurel-Dragoş Munteanu.

Poetul în persoană, cînd i-a venit rîndul, ne-a luat vorba din gură, cu versurile sale de inspiraţie folclorică: «Frunză verde palisandru/ Îl iubesc pe Alisandru». Îl iubim pe Alexandru Andriţoiu şi cînd îl citim pe cont propriu, şi cînd îl dăm pe mîna altora, cum am făcut noi, invitîndu-i pe actorii Silviu Stănculescu, proaspăt prieten al Cenaclului, Florian Pittiş, Mihai Stan şi Sorin Gheorghiu, să accentueze armoniile din: **Ajun de iarnă, Scenă pariziană, Livrescă, Viziune, Sens, Carte poştală, De Senectute, Cîntec despre patrie, Fie, Metamorfoze**. Seara muzicală a început fortissimo, cu o revelaţie: Mariana Dragomiroiu, elevă în clasa a XII-a, Liceul I. L. Caragiale, «Floare în grădină, surîs de Gigliola Cinquetti şi voce de Maria Tănase. *De unde ai învăţat să cînţi? De la mine, din Vîlcea*». Ştafeta folclorului avea să fie preluată de Alexandru Mica (acompaniat de Gheorghe Cioacă şi Ion Zlotea, cel mai bătrîn cobzar dintre cobzari). Din cîte am înţeles, dînsul, Mica, are un murg nărăvit la apă strecurată. Luat prin surprindere de Adrian Păunescu, Florian Pittiş n-a avut încotro şi a trebuit să ne poarte printr-un alt fel de folclor, «pe deal, pe la Colentina», pe unde «trece Rita cu maşina».

Încăpăţînarea unui microfon l-a determinat pe Dan Chebac să cînte în picioare «Plouă» (după Topîrceanu) «Războinicii» (după Adrian Păunescu) şi melodia lui Bob Dylan «Blowin'in the wind». În schimb, acelaşi microfon a ascultat supus mîngîierile lui Mircea Vintilă (Lordul John, Osebite anecdote, Un om pe nişte scări) acest suav maliţios.

Tot în spatele candorii s-au ascuns şi Vali şi Carmen, fraţi de spirit cu Radu Cosaşu (Nopţi, Mica publicitate). Cornel Ionescu, cel care ştie să roage o muzicuţă să fie cînd vioară, cînd violoncel, nu ne-a putut spune nici de data aceasta mai multe despre «cine a pus circiuma în drum» decît că «acela n-a fost om nebun».

Dacă am început cu o revelaţie, nu puteam încheia decît în ton. Aşadar: formaţia feminină **Catena**, debutantă în cenaclu, patru fete cu buzunarele (de la pantaloni evazaţi) pline de muzică, de ambiţie şi de (dumnezeule, de unde?) rezistenţă specifică fiinţelor dedate la muncă grea. Le vom mai vedea şi le vom mai auzi pe: Anca Vijan-Graterol (şef formaţie, chitară solo) Păunica Ionescu (voce, şi ce voce!) Lidia Creangă (baterie), Ortansa Păun (sax, flaut). Ne facem datoria de a anunţa că, pentru a ne putea oferi cîntecele «Frămîntări», «Day after day» şi altele, cele patru fete au trebuit să ceară o mînă de ajutor unui băiat, colegului Silviu Olaru de la F.F.N. (chitară bas), Emilia Cristoiu fiind bolnavă. Data viitoare nu se va mai întîmpla. În schimb, nu garantăm că Florian Pittiş nu va fi rugat (din sală) şi data viitoare, să recite «Scrisoarea a III-a», fragment, variantă de interpretare.

Magda MIHĂILESCU

TENIS

condiții drepte, egale, pentru tineri !

Iată că în ultimii ani și Australia, India sau Mexicul nu mai consideră depărtarea un obstacol pentru a-și aduce jucătorii-speranțe la «Cupa Galea». Pe la Vichy, locul unde an de an această competiție își face bilanțul final, a trecut mai toată crema tenisului european, începînd cu Santana, Gimenó, Bungert, Țiriac și terminînd cu Metreveli, Kodeș, Orantes, Borg. Concepută pentru a atenua șocul intrării în rîndul seniorilor, «Cupa Galea» reușește să mențină în atenția forurilor de specialiști tineri de la care se așteaptă rezultate, oferind în același timp o bună posibilitate de verificare, de bilanț a activității de depistare și de creștere a talentelor.

La sfîrșitul săptămînii trecute, echipa noastră de tineret,care se pregătește pentru «Cupa Galea»,a întîlnit la București formația Cehoslovaciei. Alegerea unui astfel de adversar mi se pare inspirată, deoarece cehoslovacii dețin, poate, cel mai frumos palmares al competiției. Traian Marcu și-a făcut ambele puncte, dar eu mă abțin de la comentarii, pentru că dintre oaspeți au lipsit Iankovski și Schmit, adevărații titulari. În întîlnirea echipelor secunde, modest și timid, Laurențiu Țiței, vrînd parcă să treacă neobservat, a realizat două victorii promițătoare. În schimb, Cornel Tăbăraș (o victorie, o înfrîngere) — copilul federației, cum i se mai spune, cel care în 1973 nu a scăpat nici o deplasare și lîngă al cărui portret din ziarul «Sportul» Ion Gavrilescu folosește cuvinte ce i s-ar potrivi mai curînd lui Ilie Năstase—bate pasul pe loc. Mi se pare normal și aș zice că nu trebuie să ai ochi de specialist pentru a vedea cum un junior de peste 1,80 înălțime, lipsit de suplețe, se plafonează, fiindcă ignoră tocmai armele ce ar putea să-i pună în valoare calitățile: serviciul, voleul și smeciul. Dar, mă rog, fiecare cu părerile lui. Cert este că la ora actuală dispunem de 8–10 băieți între 17 și 20 de ani care, chiar dacă nu ne-au făcut încă dovada unui talent ieșit din comun, se arată foarte ambițioși. La anii lor tenisul duce bătălia decisivă cu multe din tentațiile inerente vîrstei. Așa e foarte subțire și e suficient ca unul din ei să fie prea mult sau prea puțin băgat în seamă pentru ca într-o parte să apară îngîmfarea iar în cealaltă descurajarea. După cîteva greșeli, la împărțirea — sau neîmpărțirea — dreptății reacția se produce în lanț, fiindcă ar fi o naivitate să credem că ei nu cunosc posibilitățile celor cu care se întrec. Fără îndoială că juniorul Tăbăraș, în care federația vede un nou Năstase, are nevoie de experiență internațională, dar ne putem oare permite să mizăm pe o singură carte? Cui îi va folosi experiența internațională a juniorului Tăbăraș dacă ea va pîrjoli interesul pentru tenis al celor din jur? Cui i-a folosit că, ani de-a rîndul, Traian Marcu a bătut în dreapta și-n stînga juniori descurajați poate tocmai de dragostea ce i-o purtam numai lui? Întrecerea dreaptă călește și stimulează, iar noi nu avem dreptul să o compromitem. Și să nu uităm că la vîrsta lor Năstase nu a fost dus nici măcar pînă la Sofia fără să merite, adică fără să-și bată clar rivalii.

Ștefan GEORGESCU

CRONICA DE FOTBAL

intrăm în pîine...

La ora cînd dumneavoastră citiți aceste rînduri, noi, cronicarii de fotbal, sîntem intrați în pîine. Adio analizele pe ce-a fost, adio romanele de anticipație despre retur, adio poemele salvamontiste, adio eseurile filozofice despre pasa în cruciș.

Am intrat în pîine!

La ora asta, zic că dumneavoastră stați în fața aparatului Tv și vă uitați spre Constanța cu un ochi, trăgînd cu urechea la radio ce face Rică în Giulești, noi, cronicarii de fotbal,ne-am pregătit telescoapele, pixurile, fantezia, datele statistice și vînăm în ograda returului.

În sfîrșit, vom afla ce-a păzit Piticul pe lîngă cimitirul Ghencea și ce-o să facă el la Reșița unde te duci ca să pierzi, nu pierzi timpul ca să cîștigi și unde, probabil, 25 000 de suflete îl vor saluta pe micul Napoleon cu cunoscutele aluzii de mamă și ironii care de care mai plăcute și mai cu adresă.

Nici pe malul mării, Dinamo, care are un scor de forfait în punguliță, încasat la Bologna, ca să afle cam cum stăm cu fotbalul, nu are o misiune ușoară pe litoral. F.C. Constanța, cu aer nipan la conserve, o să caute să ciugulească cele două puncte puse în joc și să se apropie cît se poate de Universitatea Craiova, lider de toamnă aflat la o distanță confortabilă de al doilea clasat.

Pînă aici ar fi introducerea. Asupra calității jocurilor din prima etapă nu pot anticipa cu nimic. Trebuie să lăsăm lucrurile să se desfășoare așa cum le este scris echipelor. Dacă nu dă Bălănca care a stat pitită pe cine știe unde pînă acum și-și arată dințișorii ei de gheață pe la porțile stadioanelor, promițîndu-ne lințolii de promoroacă și oase rupte, goluri date de la 40 de metri și portari făcuți afiș, o să avem jocuri frumoase, încrîncenate și rezultate-surpriză, cum se întîmplă întotdeauna, la început de sezon, cînd băieții mai stau cu sarmaua în gît, cu whisky-șorul pe la genunchei și se-ncălzesc mai greu.

Asupra publicului nu mă-ndoiesc nici o clipă, el va veni în număr mare, pentru că este înfometat de minge, de spectacol, de gol și de nou-veniți aduși de barză în divizia A.

Cîteva echipe mă chinuiesc și pe mine și tare-aș vrea să le văd în aceste două zile: sîmbătă și duminică. Una ar fi, cum am spus, «Steluța», dar pînă-n valea Domanului nu mă duc că n-am benzină. De ce mă interesează echipa militară? Pentru că văd în ea un foarte posibil outsider al Universității Craiova; că presupun că după epoca de romancier pe care Teașcă a străbătut-o în paginile revistelor noastre săptămînale, va trece la aplicarea ideilor sale pe viu; pentru că după Waterloo, mulți așteaptă o Sfîntă Elena și Sfînta Elena poate să fie și lîngă cimitirul Ghencea (Doamne-ajută!). A doua echipă la care-aș vrea să mă uit mai atent sîmbătă ar fi «Rapidulețul». Dar pe Giulești nu mă duc pentru că e primejdie de murit la-nghesuială, una la mină; două la mină, am să stau în papuci și-o să privesc la Dinamo, a treia echipă care mă interesează, în suferință mare pe malul mării...

Aș mai vrea să zic ceva și despre arbitri . Am citit în ziarul «Sportul» că tragerea la sorți a conducătorilor de joc se va face cu ajutorul unui computer. Ne-am dat dracului! Să vedeți dumneavoastră ce-o să ne facă nouă mașinile astea electronice... Acum, eu nu că n-am încredere în afacerea asta, că-s om modern, dar, închipuiți-vă, am citit că și bunele calculatoare pot fi corupte. Nu cu o damigeană-două de vin, nu cu costumașe de haine aduse la domiciliu, nu cu un băiețaș și o fetiță băgată la facultate, ca să le și ea o diplomă, mititica (mititelul), nu, mașinuțele pot fi corupte subtil prin intoxicare, ca-n spionajul cel mai pur. Așa că, stau și eu ca proasta și mă gîndesc: ce ne facem, fraților!? Dacă este cumpărată o mașinuță de-asta cu vreo sumă frumușică, cum au fost cumpărați nu știu cîți jucători și arbitri de către o echipă gata-gata să retrogradeze în urmă cu un an, dacă o să vedem minuni de-o să ne stea mintea-n loc?

Numai că noi, gazetarii, ce păzim?

Eugen BARBU

POȘTA SPORTURILOR

să vă iau fața?... să nu v-o iau?...

Pînă-mi sosesc niscai scrisori *(nu vă grăbiți să mă deplîngeți sau să-mi dați cu sîc pentru impopularitate: încă n-am primit scrisori pentru că această a doua poștă trebuie s-o predau, chestie de mecanism redacțional, exact în ziua apariției celei dintîi, așa că la data cînd o scriu pe aceasta dumneavoastră abia aflați de prima, iar eu n-am de unde să știu ce-o să-mi scrieți pe marginea ei și deci n-am cum să vă răspund la scrisorile pe care... mi le-ați și scris în legătură cu prima poștă pînă la data cînd apare aceasta a doua, predată, însă, în ziua cînd apărea cea dintîi, iar cei care mi-au scris n-au de unde să știe că eu nu din impolitețe nu le răspund încă, ci din caz de forță majoră, și de aceea a fost nevoie de această limpede precizare în legătură cu o situație pe care am putea-o evita pe viitor dacă dumneavoastră veți crea, prin scrisori trimise redacției, un curent spontan de opinie, cerînd să se mute data de predare a «poștei sporturilor» de pe simbătă pe luni, nu zic marți, desi ar fi ideal miercuri pe la prînz, ca să apuc să citesc și «Fotbal», ce poștă e aceea dacă nu are ochiul cîmpului alb și al ollor negre, fiindcă eu vreau să fiu la obiect și nu să ajungem ca dumneavoastră să mă-ntrebați ce e cu atletismul nostru masculin sau cum stăm cu tineretul la scrimă sau de ce nu facem performanță mondială la înot sau de ce beau unii fotbaliști apă diminează sau de ce l-a bătut Codrea ca-n codru pe hotelierul de la Sighet, iar eu să dau din colțul roșu în colțul albastru și să mă apuc să evoc gabaritul lui Gogea Mitu ori numărul de șan al lui Rang, hipocampionul din '36, ori formația Ripensiei din '32, date pe care dealtfel nici nu le știu și este mai bine să nu mă-ntrebați chestii d-astea că dați în bară, adică stricați timbrele de pomană, fiind indicat să vă adresați cu asemenea întrebări cui v-ați mai adresat, dinspre partea mea nu-i nici o supărare, fiecare întreabă ce vrea și pe cine vrea, eu nu doresc «să iau fața» nimănui, cum zic fotbaliștii despre cei care sare primul la minge, și nici «să bag texte», cum zic tot fotbaliștii despre cine teoretizează exagerat, că eu, dacă vreți să știți, sînt mai degrabă un practician, adică «știu să gîdil colofana», cum zic fotbaliștii, și nu sînt un «doxar», un teoretician, cum zic tot fotbaliștii, pe care n-ar trebui să-i pomenesc atîta aici, că aici nu este rubrică fotbalistică, ci omnisportivă larg democratică: de la oină la motocros, de la haltere la scrimă, și de la înot la gimnastică pe toate aparatele: capră, bare paralele, inele, sol, orice — numai exerciții la birna din ochiul altuia să nu fie! — și nu nesocotesc nici coborîrea alpină — o, proba de luat valea! — nici patinajul — o, singur pe un bloc de gheață! — nici tirul cu arcul — fie și de triumfi — sau acele duioase acțiuni cum ar fi alergatul în saci, cățăratul pe catarg după purcel, crosul cu ou în lingură sau suta plat printre mese cu farfuriile-n brațe, cum zice T.T., adică Titi Teașcă, nu Tutun Timișoara cum ar crede băieții de la Politehnica, Dascu et comp., dar fac eu ce fac și tot la fotbal ajung, pentru că fotbalul totuși rămîne, nu rămîne numai calul, care mi-aduce aminte de Florin Gheorghiu cum a cîștigat el turneul de la Torremolinos fără să piardă nici un cal, și apropo de cîștig, că tot începe returul, să vă spun ce dialog am auzit deunăzi între cei doi M.P., comici vestiți ai ecranului, adică Mălai Piersic și Mărin Pellea: no, zice Mălai, vez doară că voi oltenii ați fo' perdut campionatul; la care Mărin: nu-i nimic că-i chierdurăm, îl mai cîștigăm o dată și gata! — dialog inventat de mine, nu cules din folclor, că eu nu sînt ca alții, eu cînd poluez o spun cu curaj, și tocmai de aceea am tăria să spun că pe nedrept s-a luat «Flacăra» de un popular cîntăreț de muzică populară, admonestîndu-l pentru intonarea în public a frumoaselor versuri culese din zona «Pandurii»-Tg. Jiu și «Minerul»-Motru: Codine, bocancii tăi De jucai fotbal cu ei Codine paleta tai De jucai pinpong cu ea, că acel artist n-a făcut decît să facă o bună propagandă sportului de masă, știut fiind că ping-pongul chiar pe masă se joacă, drept care nu mă îndoiesc că artistul mai sus-citat — și poate chiar mai suscitat — va aprecia pătrunderea cu care i-am înțeles intenția artistică și va deveni un ardent corespondent al acestei poște, la fel cu alții alții, cărora nu le-am putut răspunde aici din motivele arătate acolo, adică la începutul acestei paranteze care se apropie de sfîrșit, desigur odată cu cititorii ei) socotesc necesare, succintele precizări de mai sus, din care sper că nu se va cînti nici o virgulă — de adăugat se pot adăuga, căci totdeauna este loc pentru mai bine — drept care depun, în plicul cu care trimit manuscrisul la redacție, și 10 (zece) pastile de carbaxin. Nedeconiabile.*

Petre DRAGU

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

ARMISTIȚIU CU TELEVIZIUNEA. După ani și luni de «război» **F.R.F.—T V , iubitori ai fotbalului—T.V.**, iată-ne în sfîrșit în fața unui armistițiu promițător. Partidele alese — de regulă cele mai interesante — pentru a fi transmise pe micul ecran se vor disputa sîmbătă. Cu alte cuvinte, nu vom scăpa în nici o etapă derby-ul. Cu alte cuvinte, e loc și pentru înțelepciune atunci cînd nu ne mai îmburicăm, fainici și implacabili, pe tranșeea noastră, uitînd pedestrimea aceea nebună și sublimă care o dată pe săptămînă are în locul inimii o minge

Notînd cu plus primul pas, nu ne oprim — cum s-ar putea crede — pretențiile aici. Mai așteptăm de la această instituție, care se vrea mereu în progres, ziua în care va și înregistra cîte un meci, două, pentru a le retransmite — măcar fragmentar — ulterior. Așa se întîmplă în Brazilia, așa se întîmplă în Anglia, așa se întîmplă și în alte țări, și se întîmplă bine, toată lumea, și telespectatori și televiziune, fiind mulțumită.

CULTURI FORȚATE. Atletismul nostru—care mai păstrează în mare parte handicapul «producției de seră»—prezintă la Europenele indoor de la Göteborg (9–10 martie) cîteva capete de afiș care s-ar putea să ne aducă «bronz», «argint» și chiar «aur».

Urăm din inimă succes Valeriei Bufanu, Corneliei Popescu, Virginiei Ioan, Vioricăi Viscopoleanu și—evident—și musceleanului corecordman mondial Cristudor! Să nu uităm însă că în spatele acestor superbe «culturi forțate» nu crește mai nimic, cîmpul fiind gol. Iar noi avem — în primul rînd — nevoie de o bază de masă, de atletism larg răspîndit și cultivat în rîndurile tineretului. Virfurile de piramidă fără... piramidă ne fură ochii, dar și căciula.

HANDBALIȘTII ROMÂNI PROMIT SĂ AJUNGĂ ÎN FINALA CAMPIONATULUI MONDIAL! După fapte, adică după rezultate, handbalul este, probabil, cea mai productivă și mai respectabilă disciplină sportivă românească din ultimii 10 ani. Iată pentru ce promisiunea lor, a handbaliștilor,ni se pare foarte responsabilă — deși țintește o culme — ea fiind emanația seriozității și a conștiinței valorii. S-ar putea ca dorința handbaliștilor noștri să nu se împlinească, competiția fiind foarte echilibrată la o scară înaltă, dar asta nu ne va împiedica să credem că băieții noștri au făcut tot ce era omenește posibil pentru a fi la înălțimea renumelui lor.

LA VOLEI (MASCULIN) A MAI RĂMAS DOAR DINAMO. Acum vreo zece, cincisprezece ani aveam vreo cinci echipe puternice de volei masculin: Rapid, Dinamo, Steaua, Progresul, Universitatea Cluj; acum vreo șapte-opt ani—trei: Rapid, Dinamo, Steaua; acum vreo patru, cinci ani — două: Rapid și Dinamo. Azi a mai rămas doar una: Dinamo. În schimb,avem un campionat. Așa, de ochii lumii. Pe cît de singulară, pe atît de tristă, situația voleiului depășește «recordurile» deținute ani de zile de hocheiul nostru, de baschetul nostru (masculin), unde tot campionate—se zice! — avem și unde se întrec măcar două echipe, Dinamo și Steaua, celelalte participînd în cel mai desuet spirit «olimpic», așa, ca să se afle în treabă,ele și aferații lor conducători «cu mapa».

Marius POPESCU

O BIOGRAFIE
ÎN 11 PUNCTE

filip merca

1. NUMELE ŞI PRENUMELE: **Merca Filip Nicolae**
2. LOCUL ŞI DATA NAŞTERII: **Tulcea, 28 noiembrie 1945**
3. REŞEDINŢA ACTUALĂ: **Bucureşti**
4. INSTRUMENT:
   a. PRINCIPAL: **chitară bas**
   b. SECUNDAR: **voce**
5. STUDII: **inginer mecanic**
6. DEBUT: **1966. Clubul Politehnicii din Bucureşti**
7. CARIERĂ MUZICALĂ: **Din 1966 cîntă cu una şi aceeaşi formaţie, MONDIAL, pe care a şi botezat-o. Împreună cu acest grup a cîştigat locul I la Festivalul studenţesc «beat», Iaşi 1968. Tot împreună cu formaţia sa a cîştigat Premiul de popularitate la primul festival pop 1969. Compoziţii principale: Triptic. Actualmente este şeful formaţiei «Mondial», fiind singurul din vechea formulă.**
8. INFLUENŢE: **tot ce este de calitate în muzica pop.**
9. MUZICIENI FAVORIŢI:
   a. ROMÂNI: **Sorin Tudoran, Dan Aldea, Iuliu Merca, Ovidiu Lipan**
   b. STRĂINI: **Jack Bruce, Keith Emerson, Demis Roussos**
10. FORMAŢII FAVORITE:
    a. ROMÂNEŞTI: **Cromatic, Sfinx**
    b. STRĂINE: **Emerson Lake and Palmer, Yardbirds**
11. PASIUNI EXTRAMUZICALE: **automobilismul**

CURIER

Diana Lupescu — Mediaş. Am ascultat şi eu cîteva înregistrări cu formaţia Magic şi nu mi-au displăcut Riza Abil Cairi - Valul lui Traian. «Daca topul meu cuprinde cinci melodii cu Phoenix asta nu înseamnă că sînt un fan cu «F» mare al acestei formaţii. Ce să fac, ce top să alcătuiesc dacă în muzica uşoară românească nu găsesc ceva mai de soi? **Zoltan Pantea — Oradea şi Lidia Ştef — Craiova.** Componenţa formaţiei Sweet: Brian Connoly — voce, Andy Scot — chitară, Steve Priest — bas, Mick Tucker — baterie. **Alice Popescu — Vălenii de Munte.** Spuneţi că aveţi un «Telefunken» foarte modern şi *nu prindeţi* programul III? Nu se poate! Încercaţi pe ultrascurte la lungimea de undă 4,20. **Dumitru Constantin — Nucet.** *Nu am* ascultat emisiunea în care a fost anunţată melodia «Amintiri» (Progresiv TM) şi prezentată piesa «Anotimpuri». Aveţi însă dreptate. «Amintiri» începe cu versurile: «Nu — nu ştiu pentru cine». **Ana Menciu — Brăila.** Pentru a urmări un recital cu Demis Roussos adresaţi-vă Televiziunii. **Ciubotaru Zina-Bereşti şi Elena Oprea — Adjud.** Repet a nu ştiu cîta oară *nu trimitem* poze cu actori, cîntăreţi. Mulţumiţi-vă cu ce apare în revistă. **Ion Diaconu — Timişoara.** Doru Stănculescu nu prea are înregistrări la Radio. Şi nu din vina lui. **Radu Hoitan — Cîmpina.** Cred că «opiniile veninoase» relativ la persoana mea, publicate de colegii de la Săptămîna, sînt inserate din înalta şi nobila intenţie de a mă ajuta în muncă. Aşa că spre deosebire de dumneavoastră eu nu m-am supărat. **Ene Aurel — Breaza.** Frumoase dar poate prea «mari» cuvintele dumneavoastră despre Dida Drăgan care «e o luptă cu inerţiile în acest moment al trăirii totale, e o trăire a spiritului, e o descătuşare de cămaşa de lut ce apleacă cerurile peste spasmele celor care ştiu ce vor şi luptă pentru ceea ce vor». **Elena din Techirghiol** — Nu vreţi să ne trimiteţi o carte de vizită? Dacă *nu* aveţi comunicaţi-ne cel puţin conţinutul unui asemenea obiect de recomandare. Adică, numele întreg şi adresa dumneavoastră. **Marian Bălteanu — Bucureşti.** Pentru că eşti elev în clasa a VI-a nu mă supăr că-mi ceri adresele «Orchestrelor de muzică uşoară Phoenix şi Gary Glitter din Timişoara şi America».

G.S.

TOP

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Baladă	Marcela Saftiuc	10
2	2	Spune-mi	Sfinx	10
4	3	Oameni	Aurelian Andreescu	5
5	4	Patida dam dam	Mondial	7
4	5	Melcul	Flacăra Folk '73	9
6	6	Amintiri	Progresiv TM	18
8	7	Cuvîntul dat	Margareta Pîslaru	4
7	8	O romantică fată	Marina Voica	4
10	9	Andrii Popa	Phoenix	8
9	10	Negru Vodă	Phoenix	32

Compozitorii: 1. Marcela Saftiuc. 2. Dan Aldea. 3. Marius Ţeicu. 4. Iuliu Merca. 5. Virgil Ioniţă 6. Ladislau Herdina. 7. Mihai Dumbravă. 8. Marius Ţeicu. 9. Mircea Baniciu. 10. Nicolae Covaci

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare simbătă la orele 21 00 pe programul III al postului de radio Bucureşti.

TOP FLACĂRA TALON NR. 9

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (5)

— din amintirile unui criminalist —

— La ce acţiuni mai deosebite aţi participat în calitate de şef al Brigăzii volante?

— În ianuarie 1949 a luat fiinţă Miliţia Populară şi toţi poliţiştii democraţi au primit grade militare şi noi funcţii. Am primit gradul de locotenent, iar subordonaţii, în raport de vechime, grade de subofiţeri.

Plutonierul major Adrian Horăscu se remarcase printr-o deosebită pregătire profesională şi dragoste faţă de muncă. Împreună cu el şi cu grupa sa am obţinut numeroase şi frumoase rezultate, care ne-au ajutat să devenim din ce în ce mai cunoscuţi. În timpul record de 24 de ore am identificat pe autorul furtului unei sume însemnate, victima fiind un gestionar care transporta bani din avutul obştesc. În evidenţele noastre a figurat şi cazul unei bande organizate care, pentru a acţiona cu mai mult succes şi operativitate, se deplasa cu autoturismul prin diferite localităţi din ţară.

Un caz aparent fără şanse de rezolvare a fost cel al unui diplomat străin, căruia în Gara de Nord i se furase portofelul cu paşaportul şi diverse documente importante precum şi o sumă de bani în valută. Afacerea prezenta dificultăţi deosebite, cunoscînd că infractorii obişnuiau să distrugă actul de identitate, cu atît mai mult în cazul de faţă, după ce autorul a aflat, ulterior, cine fusese victima. Conducerea Ministerului de Externe se interesa şi ea de *mersul investigaţiilor. Importanţa misiunii era*, deci, mare: în joc se afla şi prestigiul ţării noastre. Cum diplomatul nu urma să stea în ţară decît *două zile*, era necesar să acţionăm *cu maximum* de operativitate. Uşor de zis, dar cum?

ALARMĂ ÎN LUMEA INTERLOPĂ

După prelungite reflecţii şi unele acţiuni de amploare în mediul infractorilor recidivişti, am hotărît să-i vizitez, în penitenciarul Văcăreşti, pe unul din infractorii pe care-i anchetasem cîndva şi care rămăsese impresionat în cursul anchetei respective de corectitudinea comportamentului meu faţă de el. Am cerut «vorbitor» şi am avut o scurtă discuţie cu el cu privire la cazul pe care trebuia să-l rezolv de urgenţă.

După ce s-a gîndit un timp, m-a rugat să-i trimit nevasta la «vorbitor».

Zis şi făcut. Nu ştiu ce au şuşotit atunci cei doi, cu ce mesaj pentru lumea interlopă a Bucureştiului a plecat femeia şi prin ce modalitate misterioasă a ajuns acest mesaj — doar în cîteva ore! — la urechea celor vizaţi potenţial, din toate cartierele oraşului, căci deţinutul nu avea cum să ştie *din penitenciar* cine era vinovat de furtul *din afară*. Fapt este că a doua zi am primit un telefon anonim prin care eram anunţat să ridic corpul delict din cutia de scrisori de la domiciliul meu.

Nu pot descrie entuziasmul cînd, într-adevăr, am găsit documentele în locul amintit. Bineînţeles, nu le-am restituit pînă ce în prealabil nu am pus să se cerceteze urmele digitale, chiar incomplete, în ideea de-a nu mă priva de posibilitatea unei eventuale identificări a autorului.

Purtînd noi discuţii cu colegii mei în legătură cu rezolvarea cazului sus-menţionat, am scos în evidenţă importanţa comportării corecte pe timpul anchetei faţă de infractor. Trebuie reţinut că acesta nu-l urăşte pe acela care-şi face datoria, reprimîndu-l cînd se face vinovat; el urăşte pe poliţistul care comite erori judiciare, care-i prelinde să împartă cu el «uzufructul» infracţiunii sale, sau care foloseşte metode abuzive. În concluzie, delincventul suportă să fie pedepsit doar de către omul învestit cu autoritatea morală necesară.

RECUNOŞTINŢĂ PENTRU UN CLOVN

— Tovarăşe colonel Ceacanica, deşi întrebarea mea n-are nici o legătură cu firul povestirii dumneavoastră, nu mă pot împiedica să v-o adresez. Sînteţi oare rudă cu binecunoscutul clovn Vasile Ceacanica? Fără îndoială, cititorii noştri nu prea tineri l-au cunoscut la circ şi ar dori să ştie dacă este vorba doar de o asemănare de nume sau...

— Nu, nu este o simplă coincidenţă. Clovnul a fost fratele meu vitreg. Şi în legătură cu el aş dori să vă povestesc ceva care, oricît ar părea de curios, nu este fără raport cu specificul profesiunii mele.

Într-o noapte de iarnă, prin 1950, clovnul Ceacanica, pe atunci în vîrstă de 70 de ani, a fost găsit zăcînd pe Calea Rahovei, cu o fractură craniană. Căzuse grămadă pe stradă în urma unui atac de inimă! Cei doi salvatori care l-au transportat la domiciliul său, de unde lipseau ceilalţi membri ai familiei, au fost recunoscuţi de către un vecin, în persoana... unor hoţi de buzunare.

În ciuda accidentului şi a neliniştii din familie, am fost plăcut impresionat de faptul că infractorii nu şi-au însuşit nici un ban din pensia pe care bătrînul o avea asupra sa. Poate că de data aceasta comportarea lor a fost generată nu de respectul faţă de mine, ci de consideraţia ce-o purtau celui care-i înveselise în perioada copilăriei sau din dorinţa de a-i răsplăti astfel cunoscuta lui bunătate faţă de copiii nevoiaşilor din cartierul Rahova.

— Pînă cînd aţi lucrat în fruntea Brigăzii volante?

— În ianuarie 1951, odată cu avansarea în gradul de căpitan, am fost promovat în funcţia de director adjunct al Miliţiei judiciare.

Am avut pe atunci mai multe satisfacţii. Mă refer la avansarea în grad şi în funcţie a celui mai valoros detectiv din cadrul brigăzii noastre, care ea însăşi realizase o frumoasă evoluţie. Este vorba de sublocotenentul Adrian Horăscu, care se făcuse remarcat printr-o excepţională memorie vizuală şi auditivă. Datorită acestor calităţi, corectitudinii şi pasiunii faţă de muncă, inteligenţei şi perseverenţei sale, el a obţinut numeroase succese. În orice întrecere profesională, Adrian Horăscu avea un permanent avantaj faţă de colegii săi: în timp ce aceştia pierdeau ore întregi pentru cunoaşterea sub toate laturile a unui infractor, ofiţerul de care vorbesc realiza o imediată recunoaştere, făcînd apel doar la memorie şi la micile şi codificatele sale însemnări.

Din păcate, odată cu promovarea mea în muncă a luat sfîrşit şi activitatea noastră comună. Pe vremea aceea l-am lăsat pe Adrian Horăscu şef de birou; azi el conduce brigada furturi din buzunare, care înlocuieşte fosta noastră Brigadă volantă. Sînt satisfăcut că maiorul Horăscu continuă cu cinste şi competenţă activitatea dificilă a formaţiei în care n-au putut «supravieţui» mulţi dintre cei care debutaseră împreună cu mine în Poliţia judiciară.

DILETANŢII

— În activitatea dumneavoastră din acei ani v-aţi lovit numai de infractori «profesionişti»?

— Nu. În perioada 1948-1952, multe dintre infracţiunile de un deosebit pericol social erau săvîrşite de diletanţi — o nouă categorie de tîlhari şi spărgători care, deşi începători, se dovedeau a fi foarte îndrăzneţi, dispuşi la nevoie să recurgă la arme. Ei făceau parte din rîndul elementelor exploatatoare, foşti membri ai aşa-zişelor partide istorice.

...Casierul percepţiei fiscale din str. Delea Veche transporta periodic, într-o servietă tip-burduf zeci de milioane de lei pentru a-i depune la Administraţia financiară. Paza era asigurată, de fiecare dată, de un gardian înarmat şi cei doi foloseau consecvent itinerarul cel mai scurt.

Într-o dimineaţă pe la orele 8.30, în timp ce străzile se animau, s-a consumat o tîlhărie de anvergură: casierul şi gardianul, care se depărtau de sediul percepţiei, au fost urmăriţi de doi necunoscuţi care i-au atacat din spate, lovindu-i în cap cu tocul pistoalelor. Gardianului i-a fost luat închizătorul armei.

Între timp, un autoturism s-a oprit la 3-4 metri de locul atacului. Din maşină au coborît alţi trei infractori, care şi-au făcut drum prin mulţime şi, arătîndu-se în poliţişti, au reuşit să smulgă servieta din mîna casierului căzut la pămînt. Apoi toţi cinci, ţinînd la respect cu pistoalele pe cetăţenii care asistau, muţi de groază, la această scenă, au reuşit să ajungă la maşină şi să dispară. Unii din martorii prezenţi au încercat să oprească automobilul... aruncînd cu pietre, dar fără rezultat.

Dumitru CEACANICA
Lionel NITESCU

(Va urma)

RĂZBOIUL SĂNĂTĂȚII

«trist, de necrezut, dar adevărat! rețeaua noastră de balneofizioterapie nu este apreciată la justa ei valoare»

Convorbire cu profesor doctor docent Traian Dinculescu, directorul Institutului de balneologie și fizioterapie

— În sfîrșit un reporter de februarie! O noutate pentru noi, balneologii, obișnuiți să primim asaltul gazetarilor doar în sezonul estival, primăvara și toamna. Colegii dumneavoastră, ca dealtfel marea majoritate a concetățenilor noștri, împărtășesc greșita părere că activitatea de asistență și recuperare medicală balneară trebuie să se desfășoare cu precădere numai în lunile căldu roase. În fapt, stațiunile de cură și tratament — care nu mai seamănă cu cele de acum 15 ani și nici chiar cu cele de acum 5–6 ani — își desfășoară activitatea în tot cursul anului. Din 1961 și pînă în 1971 au apărut 42 noi surse de apă minerală cu un debit de 70 956 metri cubi în 24 de ore. Dispunem cu alte cîvinte de 215 000 băi în plus pe zi. Un alt exemplu: serviciile noastre de prospecțiuni au descoperit la Bilbor, în Harghita, un izvor de apă minerală — cu proprietăți identice celui de la Borsec — și care are un debit zilnic de 100 vagoane. Un litru de apă pentru fiecare cetățean al țării. Avem o excelentă școală de balneologie, dar, paradoxal, rețeaua noastră de balneofizioterapie este mai cunoscută peste hotare decît la noi acasă, în România.

— E adevărat, publicul nostru s-a obișnuit să-și caute de sănătate, apelînd la serviciile dumneavoastră în lunile de vară. Dar, stimate tovarășe profesor, nimeni nu se naște cu o asemenea idee preconcepută. Sîntem tributarii unor tradiții care nu pot fi schimbate de la o zi la alta fără ajutorul dumneavoastră și al serviciilor publicitare.

— Observația dumneavoastră este îndreptățită dar fiindcă a avut darul de a mă irita îmi voi da drumul nădufului.

— Înseamnă că sînt un om norocos.

— Facem, cum se zice, juma-juma. Publicînd interviul, dumneavoastră veți obține un succes publicistic iar eu am să mă lupt din nou cu cei ce încurcă atît de mult activitatea de cură și tratament.

— Să începem deci...

— Prin a arăta că modul de organizare al rețelei de balneofizioterapie și recuperare medicală este sublimă, dar lipsește cu desăvîrșire. Evident, exagerez volt. Personalul nostru de specialitate este, practic vorbind aservit Ministerului Turismului și Consiliului General al Sindicatelor. Bolnavii noștri apelează, deci, la aceste două foruri și nu la noi care ar trebui să le dăm îndrumări competente. Bolnavul beneficiază de bilete de tratament de 12–15–21 de zile or, nici o metodă terapeutică din lume nu se poate încadra într-o unitate de timp prestabilită. Boala se vindecă sau se ameliorează de la caz la caz, asta o constată medicul și nu funcționarul care încasează contravaloarea biletului de odihnă. În al doilea rînd, nu se instituie nici o delimitare între omul valid și cel bolnav. De cele mai multe ori sînt cazați împreună și obligați să se conformeze aceleiași diete alimentare. Degeaba urmează omul tratamentul prescris dacă își pierde nopțile prin baruri, la cantină se cinstește cu băuturi spirtoase sau își arde stomacul cu mîncăruri piperate. Cu ani în urmă au existat secții clinice de specialitate în cadrul spitalelor din stațiune, dar care — spre marele nostru regret — s-au desființat. La ora actuală nu există, practic vorbind, nici un for tutelar al activității de cură și tratament. Noi, Institutul, ne ocupăm cu depistarea și punerea în valoare a surselor de ape minerale, a nămolurilor și lacurilor terapeutice, le studiem experimental și desfășurăm o îndrumare tehnico-metodologică. Ministerul Sănătății (unde nu există nici o direcție de specialitate) ne cere planuri de activitate, iar O.N.T.-ul și sindicatele administrează stațiunile existente.

— Ce propuneți?

— O separare netă a atribuțiilor și responsabilităților. For tutelar: Ministerul Sănătății care ar trebui să se ocupe în exclusivitate cu trimiterea la odihnă și tratament a bolnavilor. Deci să ne înțelegem: condiții există și dintre cele mai excelente. Prin eforturile financiare ale statului nostru au fost înființate numai în ultimii ani 14 000 de paturi de cură. Dar modul de organizare, repet, este departe de a sluji interesele bolnavului. Și încă ceva: stațiune de cură și tratament se cheamă o localitate dotată cu pavilioane, mijloace de cazare și personal de specialitate. Or, cum în România sursele de ape termale se descoperă de la o zi la alta, tot de azi pe mîine consiliile populare, pe baza unor improvizații își declară comuna «stațiune de cură și tratament».

— Spuneați la începutul convorbirii noastre că dispunem de o școală de balneologie și fizioterapie extrem de apreciată peste hotare. Nu întîmplător, deci, dumneavoastră ați fost ales președintele comisiei medicale din cadrul Federației internaționale de termalism și climatism.

— Avem o țară unică în Europa prin marea varietate a surselor de ape termale, a lacurilor terapeutice și a nămolurilor. Și, totodată, un număr mare de stațiuni moderne și modernizate, beneficiind de toate dotările necesare. Într-o lume în care bolile de degenerescență cauzate de progresul tehnic galopant, de ritmul alert al civilizației urbane sînt cele mai răspîndite, balneologia trebuie să devină principala metodă terapeutică. Tot respectul pentru progresele înregistrate de cercetarea farmaceutică. Dar pentru însul bolnav medicamentul nu este decît o protezâ. Vindecarea sau ameliorarea bolii nu se poate obține, în cele mai dese cazuri, decît prin tratamente complexe de balneologie și fizioterapie. Acesta e și motivul pentru care numărul vizitatorilor străini crește de la an la an. Concetățenii noștri, din păcate, preferă să se îndoape cu medicamente, iar în stațiuni — din motivele arătate — fac tratamente incomplete, sau potrivnice prescripțiilor medicale. Aceasta e marea noastră suferință.

Liviu TIMBUS

CEL MAI GREU CAZ

Invitata rubricii noastre de astăzi este doctor Lucia URSU, medic primar, șeful secției pediatrie din Spitalul județean Focșani.

— Nu cred că este vorba, cu exactitate, despre cel mai greu caz din cariera mea, dar am să vă relatez unul extrem de dificil, cel mai dramatic din cele aproape 150 de acest tip, cărora trebuie să le facem față în decursul unui an.

— Vă ascult.

— Nu demult am internat în stare gravă un copil din satul Mărăști, comuna Răcoasa, bănuit de bronhopneumonie. Fusese adus în comă, reacționînd foarte slab, într-o situație disperată. După o investigație minuțioasă, am infirmat diagnosticul de bronhopneumonie și am ajuns la concluzia că este vorba mai degrabă de o intoxicație cu insecticide. Întrebată, mama a negat că ar fi stropit cu ceva prin casă, că ar fi utilizat vreo substanță insecticidă. Noi însă, în ciuda unor mari dificultăți, am procedat imediat la un tratament intensiv, i-am făcut perfuzii intravenoase în serie și, după o săptămînă, copilul era în afară de orice pericol.

— La ce dificultăți vă referiți?

— În primul rînd, la imposibilitatea cooperării cu copilul bolnav, căruia a trebuit să-i legăm mîna de marginea patului pentru a face posibile perfuziile. Dar adevăratele dificultăți abia aveau să vină... După 3 zile de la externare, copilul a fost readus la spital, într-o stare și mai critică. Din cauza neglijenței părinților, suferise o a doua îmbolnăvire, cu același factor toxic. Am reluat lupta pentru salvarea vieții de pe poziții aproape pierdute. Utilizînd, ca o ultimă soluție, atropină intravenoasă, tratament extrem de rar recomandat la asemenea vîrste, am reușit să intervenim la timp în metabolismul colinesterazei și să-l salvăm pe micuțul pacient exact în ceasul al doisprezecelea, după multe nopți de neliniște și căutări, asumîndu-ne riscurile de rigoare.

— Spuneați că aveți multe cazuri de acest gen. Ce-i de făcut?

— Cred că este vorba despre necesitatea intensificării educației sanitare în rîndul maselor, îndeobște în mediul rural. Pericolele presupuse de insecticide ar trebui popularizate cu mai multă eficiență și de către oameni de strictă specialitate, nu sporadic, ci în cadrul unei campanii susținute.

Ov. NEGOIȚĂ

GHID

Trebuie îngrijiți dinții de lapte? Dinții de lapte apar de la vîrsta de aproximativ șase luni și pînă la 2 ani — 2 ani și jumătate. În timpul formării dentiției de lapte, copilul crește de patru ori în greutate. Aceasta explică de ce o bună masticație este necesară unei bune digestii și unei tot atît de bune asimilări organice.

De aceea, chiar de la apariția primilor dinți ei trebuie obișnuiți în mod progresiv cu mestecarea alimentelor celor mai rezistente, pentru a întări atît dinții cît și gingiile. Deși rolul dinților de lapte este hotărîtor în dezvoltarea armonioasă a copiilor, părinții se întreabă adeseori dacă mai sînt necesare îngrijiri speciale cînd aceștia se cariază. Mai ales că dinții de lapte sînt și așa sortiți să cadă...

Stomatologia infantilă insistă, în privința aceasta, asupra cîtorva puncte importante:

— Dinții de lapte netratați stau la originea a numeroase malformații ale dentiției definitive, care vor dăuna aspectului fizic al posesorilor lor tot restul vieții.

— Trebuie deci să veghem cu toată atenția la o bună conservare a dinților de lapte și să-i tratăm atunci cînd este cazul.

— Primii dinți încep să cadă la 6 ani, alții la 10 ani. Dacă aceștia nu sînt tratați cum trebuie, copilul va suferi mai încolo de dureri de dinți periodice. Somnul, starea sa psihică se vor resimți de asemenea. El va mesteca defectuos hrana și va tinde să mănînce numai alimente care nu cer decît eforturi masticatorii reduse (mai mult tocături, pireuri etc.).

— Cariile dinților de lapte pot da loc la numeroase complicații. Se știe că acestea atacă mai întîi smaltul dinților, și apoi **dentina.** În stadiul imediat următor se produce o **pulpită,** uneori extrem de dureroasă. Dacă acum dintele nu este tratat, pulpa dentară se necrozează, iar invazia microbiană va pătrunde în gingie provocînd gingivite purulente și, uneori, chiar în osul maxilar. Se formează astfel **abcese dentare,** care în numeroase cazuri se însoțesc de febră, dureri intense, alterări ale stării generale.

Un program de luptă împotriva bolilor de inimă. Cardiologi din toată lumea, reuniți la Geneva, au pus la punct un amplu program, în cadrul Organizației Mondiale a Sănătății, pentru combaterea bolilor cardiovasculare, care — numai ele — produc un număr de victime mai mare decît cancerul, bolile infecțioase și accidentele de tot felul, luate la un loc. În acest scop a fost elaborată, de către un grup de experți ai O.M.S., o adevărată strategie, care să ne asigure o viață lungă prin lichidarea celor 11 afecțiuni cardiovasculare mai periculoase pentru sănătatea omului. Ceea ce trebuie reținut, în primul rînd, este că acest obiectiv, după opinia experților amintiți, nu poate fi atins, dacă persoanele trecute de 40 de ani nu vor reduce substanțial consumul de grăsimi și nu-și vor impune o oră de mers pe jos, mai cu seamă seara, înainte de culcare.

POȘTA MEDICULUI

ENDRI ION – Timișoara; BEJENAR DUMITRU – comuna Dărămănești, județul Suceava: Vă sfătuim să vă adresați personal Centrului medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională oto-rino-laringologică — tovarășul doctor D. Hociotă — din București, str. Gh. Dinicu nr. 30, sector 6, telefon 31 59 80.

DOINA MANDRESCU – Craiova: Pentru că vă aflați la «vîrsta întrebărilor», cum ne scrieți dumneavoastră, ați putea găsi răspunsuri mai ample în lectura unor cărți apărute în ultimii ani, cum sînt «Educația sexuală» de P. Penciu și V. Pavlid, «Viața sexuală» de V. Săhleanu și I. Macavei și «Educația relațiilor dintre sexe» de Mihai Peteanu. Noi nu vă putem răspunde decît pe scurt că: 1) În pielea labiilor mari există numeroase glande sebacee și sudoripare, care au aspectul «broboanelelor» descrise de dumneavoastră; 2) Într-adevăr, există și o **leucoree normală, fiziologică,** în cantitate redusă, rezultînd dintr-un amestec al secrețiilor produse de glandele genitale simptomele descrise de dumneavoastră pledează însă pentru o leucoree patologică, microbiană. Cum nu există nimic mai rușinos, decît neglijarea sănătății, părerea noastră este să vă adresați cît mai grabnic unui medic ginecolog.

CIOBANU VIORICA – comuna Viișoara-Mică, județul Botoșani: **Rinita cronică hipertrofică cronică** complicată cu **sinuzită,** care nu cedează la tratamentul medical (aerosoli cu streptomicină și hidrocortizon) necesită galvano-cauterizarea cornetelor nazale, urmată de aplicarea de:

POMADA ÎMPOTRIVA RINITEI CRONICE

Rp.	Tanin	1 g
	Dermatol	1 g
	Oxid de zinc	3 g
	Lanolină	10 g
	Vaselină	15 g

D.S. extern, de două ori pe zi

Împotriva guturaiului, întreținut și de sinuzita de care suferiți, citeva picături de suc de lămîie în nas, de cîteva ori pe zi, au un bun efect antiseptic. De asemenea, inhalați (2 linguri de levănțică într-un litru de apă fiartă) în fiecare seară. Tot seara, înainte de culcare, aplicați pe frunte o compresă cu apă caldă, înmuind-o de cîteva ori în apă fierbinte, cînd se răcorește. Căldura lichefiază mucozitățile, care se vor elimina sufiind nasul, ajutînd astfel la curățirea sinusurilor.

ROBI VICTORIA – municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, județul Bacău: Doriți să știți «dacă este posibil ca din doi părinți cu ochi negri sau căprui să rezulte un copil cu ochi albaștri (știind cont că rude foarte apropiate (părinți, bunici) au și ochi albaștri». Se poate! Transmiterea unor caractere fizice nu se face întîmplător, diferitele însușiri ereditare fiind condiționate de niște elemente caracteristice **genele** (de la grecescul genos = urmaș) dispuse în **cromosomi** una după alta, într-o succesiune precisă, ele determinînd caracterele ereditare. Fiecare om are 23 perechi de cromosomi, deci 46 de cromosomi (cu excepția spermatozoizilor și ovulelor — celulele germinale — care nu au decît 23 de cromosomi). Fiecare cromosom are și el un număr specific de gene, care la rîndul lor au fiecare cîte o funcție specifică; gene pentru grupele sanguine, pentru înălțime, pentru anumite caractere morfologice, ca de exemplu gene pentru culoarea ochilor. Copilul moștenește jumătate din numărul genelor tatălui său și jumătate din genele mamei sale; cu toate acestea, de multe ori, nu seamănă cu nici unul. Dar cercetînd cu atenție vom regăsi prezența acestor gene, pe linia ascendentă dacă nu a părinților atunci a bunicilor, străbunicilor, aceste gene transmițîndu-se dealtfel și altor membri ai familiei: frați, surori, unchi, mătuși, veri primari etc.

POPA IOAN – Tulcea: Tratamentul pe care îl urmați este foarte bun și nu avem de adăugat decît sfatul **de a vă ajuta și singur!** În «Scrisorile» marelui pictor belgian Van Gogh se găsește această confesiune care poate servi drept temă de reflecție și pentru dumneavoastră: «În loc să mă las în voia disperării am înclinat spre **melancolia activă** (sublinierea ne aparține n.n.) într-atît cît mă țineau puterile să lucrez; sau, cu alte cuvinte, am preferat melancolia care nădăjduiește și năzuiește, și caută, aceleia posomorîte care încremenește, descurajează». Faceți și dumneavoastră la fel și vă veți putea relua ocupațiile.

IONESCU MIHAI – București; ROBERTA COVACI – Iași. Adresați-vă în problema ce vă interesează Spitalului clinic de chirurgie plastică și reparatorie din Str. Arhitect Mincu nr. 7.

MARIN IULIA – Satul Podul Rizii, județul Dîmbovița: Adeseori în leziunile tuberculoase ale membranelor interne ale ochiului, cum sînt irisul, coroida, retina, diagnosticul este mai mult **de prezumție,** întrucît nu se pot folosi metodele de precizie cunoscute în fiziologie. De regulă, **tratamentul tuberculozei oculare** se conduce după directivele terapiei tuberculozei ca boală generală, utilizîndu-se antibioticele și chimioterapicele specifice, asociate și în doze mari: Streptomicină, Rifampicină, Etambutol, Izoniazidă, P.A.S., Tiocarlid etc.

BULETIN DE ȘTIRI

«TRIBUNA» LA SIBIU. În cadrul manifestărilor închinate celei de-a XXX-a aniversări a Eliberării României și a celui de-al XI-lea Congres al P.C.R., revista TRIBUNA în colaborare cu Asociația scriitorilor din Cluj și Filialele U.A.P. Sibiu și Cluj a organizat vineri, 22 februarie 1974, la Casa de cultură a sindicatelor din Sibiu o SESIUNE DE COMUNICĂRI la care au luat parte: Mircea Avram, Mircea Braga, Corneliu Dragoman, Elena Dunăreanu, Maria Fanache, Ion Oarcăsu, Mircea Popa, Titu Popescu, Aurel Sasu, Andrei Sîda, Valentin Tașcu, Mircea Tomuș, Mircea Zaciu. Cu același prilej a avut loc VERNISAJUL EXPOZIȚIEI plasticienilor din Sibiu și Cluj (cuvînt de deschidere — Horia Horșia, Erwin Kuttler) și o SERATĂ LITERARĂ. Au participat: D. R. Popescu, Cornel Brahaș, Ion Cocora, Victor Felea, Vasile Grunea, Negoiță Irimie, Mira Preda, Ion Rahoveanu, Marcel Constantin Runcanu, Mircea Vaida. Actorii Geraldina Basarab, Dora Ivanciuc, Ion Ghișe și Constantin Măru de la Teatrul de stat din Sibiu au susținut un recital de poezii apărute de-a lungul vremii în coloanele *Tribunei*

VREȚI SĂ NU AVEȚI PALTON? Încredințați-l spre a fi curățat secției de spălătorie, curățătorie și boiangerie din cartierul Ploiești-Vest a cooperativei «Confecția». Îl puteți lua înapoi abia la primăvară sau, cu puțin noroc, chiar mai tîrziu.

IA «MODERNA» CU 3 LEI. Lîngă Piața Unirii, într-un loc parcă anume rezervat, vreo 30-40 de locuitori ai Bucureștiului, în special femei, fac zilnic o gălăgie remarcabilă și de periferie «la Moderna, la Moderna, 3 lii, 3 lii»... Căutatele pungi și sacoșe de plastic ar trebui de fapt să se găsească din belșug în magazinele de stat. Dar nu se află și atunci se încurajează specula și se poluează atmosfera comerțului. Bizar e că nimeni nu ia măsuri pentru asta.

PE ALEEA STĂRUINȚEI în Baia Albă să nu vă *incumetați* să veniți cînd plouă sau se dezgheață. Riscați să vă afundați pînă la glezne în clisa de pe trotuare.

SĂMÎNȚĂ DE SFECLĂ INDIGENĂ. De curînd s-au încheiat la Brașov lucrările consfătuirii pe țară a producătorilor de sămînță de sfeclă de zahăr. Au participat 172 de fermieri din cele 17 județe producătoare. Discuția nr. 1 — probleme legate de situația actuală a producerii de sămînță de sfeclă de zahăr în țara noastră, posibilitățile de sporire în continuare a producției prin îmbunătățirea tehnologiei culturilor de butași și *semințeri*.

CUM SE TRĂIEȘTE 100 DE ANI. Ion Sucală din Firișel, județul Cluj, a împlinit recent 104 ani. Unul din fiii lui destăinuie reporterului «secretul»: «De mic copil tata a trăit în mijlocul naturii... A avut și greutăți, dar n-a disperat niciodată... Pînă anul trecut tăia lemne și ar fi tăiat în continuare dacă îl mai lăsam».

FAVORITUL. Este un nou soi de măr, omologat recent grație stăruințelor cercetătorilor Stațiunii experimentale hortiviticole din județul Cluj. Poartă un nume neobișnuit, dar elocvent: «Favoritul lui Paloczay».

CÎT MAI ȚINE GHEAȚA... Pe patinoarul artificial din Cluj a avut loc nu demult un eveniment sportiv nu de toate zilele: un concurs de patinaj artistic rezervat copiilor sub șase ani.

DESIGN-UL CÎȘTIGĂ TEREN. Pe lîngă Universitatea din Brașov a luat ființă un centru studențesc de estetică industrială, care își propune să-i familiarizeze pe viitorii ingineri cu activitatea de *design*, să promoveze preocupările legate de calitățile estetice ale produselor industriale. Succes la început de drum!

UNDE-S PRĂJITURILE LA SULINA? Nicăieri. Cofetarul a ieșit la pensie, laboratorul s-a închis. Chiar și cînd existau prăjituri erau consumate de micii amatori de dulciuri alături de marii amatori de tării și țigări, în același local al braseriei-cofetărie. Și totuși, ce e de făcut? Lăsăm copiii din Sulina fără prăjituri?

JOIA BĂIEȚILOR. La «Joia tineretului», organizată la Casa de cultură a sindicatelor din Tulcea, săptămîna trecută, zeci și zeci de băieți amatori de dans și numai două-trei fete. S-or fi întrebat oare băieții tulceni de ce îi evită fetele?

TOVĂRĂȘIE LIVRESCĂ. La librăria din centrul municipiului Tulcea romanul «Pasiuni» al scriitorului Constantin Chiriță e așezat în raft în plăcuta tovărășie a celebrei «Chirița în Iași». Și *cum* cărți noi nu se prea văd în librărie, sare în ochi

ÎNTRE TULCEA ȘI SULINA, FĂRĂ SETE! Gestionarii bufetului de pe puntea «pasagerului» Tudor Vladimirescu — vasul care face în timp de iarnă legătura zilnică între Tulcea și Sulina — sînt mult mai preocupați de aprovizionarea *cu* băuturi alcoolice, decît de cea cu alte băuturi: apa minerală se termină la jumătatea drumului. Dacă ți-e sete, bei alcool.

DIN DOR DE CASĂ. Venindu-i dorul de acasă, șoferul Bădiță Drăgătonu de la secția mecanică și transporturi forestiere Mehedinți s-a urcat într-un camion de cinci tone și a pornit-o către comuna Molovăț. Pentru a nu face o cursă în gol, el a încărcat pe platforma autovehiculului un dinam de 300 grame. «Sînt în interes de serviciu», a declarat el în fața organelor de miliție și, spre *marea* lui *mirare*, n-a fost crezut pe cuvînt.

O NOUĂ FABRICĂ DE BERE. Se află în pragul punerii în funcțiune la Galați. Într-un stadiu avansat de lucru secția de fermentație primară este dotată cu utilaje moderne de mare tehnicitate, cu 24 bazine, fiecare avînd o capacitate de 420 hectolitri.

PLECATĂ FĂRĂ ADRESĂ. Maria Mustea din Hunedoara, făcînd «autostop», a urcat în mașina șoferului conoașean Baidache Constantin. Și, pentru că nu s-au înțeles asupra rutei și destinației, ca și asupra avansurilor șoferului, călătoarea a sărit din mașina aflată în plină viteză. Acum stă la spital, iar șoferul abuziv își va plăti îndrăznelile cu un an și patru luni.

DISPARIȚIE MISTERIOASĂ. Basculanta 31-BV-3937, aparținînd I.A.S.-Codlea, a dispărut misterios de pe rampa stației C.F.R. Rîșnov. A fost găsită în comuna Cristian. Autorul furtului — Ioan Tincă. El declară «candid» că nu știe de ce a furat-o. Oare așa să fie? Organele de anchetă vor stabili adevărul și pedeapsa meritată de făptaș.

CONDUCĂTORI AUTO, ATENȚIE! 29 100 lei este suma totală a amenzilor aplicate de către organele de miliție, secția circulație a județului Ilfov într-o singură zi, pe 14 februarie. 79 de contravenienți care au încălcat Decretul 620/1973 sînt într-adevăr mulți. Prin urmare, conducători auto, atenție!

INTERVENȚIE PROMPTĂ. Acarul Ștefan Popa din Tîrgu Ocna a sesizat că unul din vagoanele trenului de marfă 71 522 are încărcătura (blocuri mari de piatră), deplasată. Ar fi urmat un accident? Poate, dar intervenția promptă a acarului a înlăturat o eventualitate tragică.

BINE-RĂU. Secția Coafură-Frizerie a Complexului de deservire din apropierea Gării C.F.R. Pitești are o gazetă de perete «Bine-Rău» cu epigrame adresate unuia care întîrzie la program. Într-un colectiv de zece oameni e și greu să se știe cine întîrzie. Eficientă critică, nimic de zis! Făcută bine-rău.

DE-A PRINSELEA CU TROLEIBUZUL 87. Vineri 22 februarie a.c. între orele 13.00 și 13.20 nici un troleibuz n-a sosit la capătul liniei Șura Mare. În sfîrșit, la 13.20 apar două deodată. Lume multă, peste 50 de persoane dacă nu mai mult, impacientată pentru că urma să intre în schimb la orele 14. După alte zece minute de stat la cap, unul din troleibuze intră în stație cu viteză, se face, ne amăgește, că oprește și țîșnește mai departe cu aceeași viteză. La al doilea troleibuz, turul 17, oamenii indignați întreabă șoferul de ce n-a oprit colegul său. Acesta *ne spune* că își fixase deliberat să nu oprească pentru a ajunge mai rapid la celălalt capăt, unde urma să se schimbe.

IMAGINAȚIE I.T.B.-ISTĂ. Știți *cum se* chemă stația I.T.B. de pe liniile troleibuzelor 86 și 87 și a autobuzului 38 din fața sediului vechi al Institutului Politehnic? Veți spune, probabil: *Gara de Nord, Hotel Nord, Magazinul «Sora»* — posibilități ar fi suficiente. I.T.B.-ul a rezolvat-o, dînd dovada unei imaginații remarcabile, mult mai simplu: stația se numește pur și *simplu* OPRIRE!

DIN GRIJA PENTRU AUTENTIC. Cei mai iscusiți meșteri populari din principalele zone etnografice ale județului Mureș au fost constituiți în patru secții ale Școlii populare de artă din Tîrgu Mureș (ne scrie cititorul Ion Vulcan). În cadrul acestora ei realizează țesături cusături, sculpturi în lemn și vase ceramice în autenticul stil al locurilor.

FAUNĂ POLARĂ LA NOI ACASĂ. În pădurea *Iedului*, în apropiere de Tîrgu Mureș, se află cel mai divers și mai bogat sector (din țară) de animale cu blană prețioasă — un adevărat centru de selecție și achiziționare a faunei polare. Liniștitoare veste pentru fiicele Evei, în pas cu moda «en vogue».

SIMPOZION LA ALBA IULIA. Comitetul municipal Alba Iulia al femeilor a organizat în colaborare cu comisia locală de Cruce roșie un simpozion cu tema «Femeia și familia». S-au dezbătut aspecte privind «Familia în societatea noastră», «Educația copiilor în familie», «Sănătatea femeii și îngrijirea ei».

«PLUS-MINUS O ZI», nuvela scriitorului clujean Bodor Adam, care a furnizat subiectul unui film italian (medalia de aur în 1972, la Festivalul filmului de la Verona) și al unui film realizat anul trecut în Ungaria, a ieșit recent de sub tipar. Versiunea românească a *nuvelei* este cuprinsă și ea în planul pe 1974 al Editurii Kriterion.

DACĂ ERA RENTABILĂ DE CE A DISPĂRUT? Cooperativa «Constructorul» din Cluj avea și o secție de decorațiuni interioare, foarte solicitată de clienți și rentabilă din punct de *vedere economic*. Rămîne un mister de ce a fost desființată?

SUPLIMENTELE DE EXPORT ale fabricilor din Dej pot fi aflate la gară. De aici au plecat, *numai* în luna ianuarie, circa 30 trenuri cu marfă destinată altor țări, adică o depășire a planului lunar cu aproape 1 500 tone de sare, mobilă, produse alimentare etc.

ANGAJAMENT RECONSIDERAT. În august 1973 adunarea generală a oamenilor muncii de la I.I.L. «Someșul»-Gherla a hotărît să reducă termenul de realizare a cincinalului la 4 ani și 3 luni. Pe baza rezultatelor de pînă acum și a perspectivelor existente, adunarea generală din februarie 1974 a mai redus 2 luni. I.I.L. «Someșul» va termina cincinalul în 4 ani și o lună

IUBITORII DE TEATRU din Oradea se vor întîlni în curînd cu «A șasea putere», piesa lui Vincenzo di Mattia, pusă în scenă de Al. Colpacci, în decorurile Tatianei Manolescu-Uleu.

PENTRU SUPLEȚEA, LINIA ȘI SĂNĂTATEA PITEȘTENCELOR. La Casa de cultură a sindicatelor din municipiul Pitești s-a deschis recent un modern centru de «gimnastică feminină». Centrul este bine dotat cu aparatură modernă și cadre de specialitate.

PERFORMANȚĂ TEHNICĂ. Formația de montori condusă de Constantin Chelaru, din cadrul Grupului de șantiere al Trustului de montaj utilaj chimic București de pe platforma petrochimică Pitești, a obținut zilele acestea un succes remarcabil. Printr-o mai bună organizare a muncii, tinerii montori au terminat utilajul coloanei TC 1 cu o înălțime de 50 metri și o greutate de peste 230 tone de la instalația de distilare atmosferică a Rafinăriei III, în numai 35 de zile față de 90 cît era planificat.

O NOUĂ FORMĂ DE EXCURSII LA B.T.T. BUCUREȘTI. La Agenția B.T.T. București a fost inițiată o nouă formulă pentru a veni în sprijinul amatorilor de week-end montan dar care lucrează sîmbăta în schimbul doi. Este vorba de excursii organizate de *duminică* dimineață pînă luni la ora 12.00.

SIMPOZIONUL GHIZILOR. Recent, Iașul a găzduit un interesant simpozion, avînd ca temă «Educația patriotică a *maselor* de vizitatori prin ghidaj». Pe lîngă referatele de specialitate, participanții au asistat și la un «ghidaj model», o exemplificare «pe viu» a subiectelor cuprinse în referate.

CUARȚUL PUR DE DOBROGEA. Geologii Olimpiu Vladimirov și Origen Gologan de la Întreprinderea de foraj și lucrări geologice speciale din București au anunțat descoperirea pe raza satului Cerna din județul Tulcea a unui zăcămînt de cuarț, care *prin conținutul* de bioxid de siliciu — peste 95 la sută — este cel mai pur descoperit în țara noastră.

LA PIATRA NEAMȚ, ARTIȘTII AMATORI. În regia lui Victor Crăciun, colectivul de artiști amatori ai Casei de cultură a sindicatelor din Piatra Neamț pregătește viitoarele premiere: «Dreptul la dragoste» de Ecaterina Lazăr și «O fată imposibilă» de Virgil Stoenescu

NOUL POD PESTE JIU. A fost dat în folosință podul de peste Jiu, între localitățile Craiova și Podari. Amplasat în amonte de vechiul pod combinat autocale ferată, noua construcție a fost realizată de Șantierul de drumuri și poduri Craiova.

CASCADORUL CU TRACTORUL. Bariera gării din Vaslui dinspre Iași a fost făcută țăndări în plină zi. Așchiile au sărit în toate părțile, spre surprinderea *acarului de serviciu* și a *șoferilor* care așteptau conștiincioși trecerea unui tren. La un pas de linia ferată și cu cîteva secunde înainte de trecerea trenului, Mihai *Palade*, conducătorul tractorului cu numărul 41-IS-768, intră cu viteză, reușind să frîneze la limită. Probabil, se credea în filme ori visa să devină cascador. De data aceasta a avut *noroc*. Sperăm să-i fie de învățătură.

REBUS CEFERIST. Se anunță sosirea iminentă a acceleratului 221 în Sinaia. Se mai anunță și modul în care sînt dispuse vagoanele. Abia acum începe deban*dada*: vagoanele 87, 83, 71, 51. De ce 87, 83 etc. și nu 1, 2, 3 și așa mai departe, începînd cu primul vagon de la locomotivă? N-ar fi mai simplu?

SALON DE PICTURĂ ÎN FABRICĂ. Decoratorul Veres Laszlo expune o interesantă expoziție de pictură la clubul Întreprinderii de tricotaje din Miercurea Ciuc. S-au adunat aici pînzele mai multor ani și imaginea aceleiași frumoase pasiuni. Se înțelege că inițiativa acestui salon de pictură, găzduit într-o întreprindere, ni se pare un lucru frumos.

MUZEUL SE ÎMBOGĂȚEȘTE. Noutăți la Muzeul Căilor Ferate din București: un felinar cu carbid pentru revizorii de vagoane datînd de acum aproape 100 de ani și *mai* multe obiecte personale și documente aparținînd inginerului Anghel Saligny, constructorul podului de la Cernavodă

ALBĂ SAU NEAGRĂ? La *intrarea* în Secția de științe naturale a Muzeului Brăilei, un anunț îi înștiințează pe amatori că muzeul este deschis zilnic între orele 12-20, luni fiind închis. La cîțiva pași, un alt anunț: «Deschis 8-16. Duminica închis».

VAD COMERCIAL REAMENAJAT. La Craiova, pe strada Karl Marx, vadul comercial «Pasajul Buzești», reamenajat anul trecut, urmează să se extindă cu încă trei unități, adăugate celor patru aflate în funcțiune. În curînd vor fi date în folosință trei unități noi — una de carne, un centru de pîine și un magazin de produse lactate. Unde există preocupare, există și soluții!

DRUM DESFUNDAT. La o aruncătură de băț de București, pe teritoriul comunei Periș, se află cîteva sute de metri de drum — de la șoseaua care duce la gară în stînga, din punctul numit Brătulești — atît de desfundat și de denivelat, încît nu se mai poate circula pe el nici cu bicicleta. La reclamațiile locatarilor, nu demult au apărut cîteva mormane de pietriș. Au apărut și au rămas acolo, fără ca cineva să se preocupe măcar să le împrăștie. Ce părere are Primăria?

«PLUȘUL» LUAT CU ASALT. Da, *magazinul* «Plușul» din centrul Cîmpinei. Și nu așa, fiindcă ar fi venit nu știu ce marfă. Ci pentru că se numără printre foarte puținele magazine *din acest oraș*. *Sînt* doar două-trei care desfac pînzeturi, stofe etc., nu mai mult. Asta la o populație de circa 30 000 locuitori. Cam puțin, nu?

ÎN PRIMA LUNĂ A PRIMĂVERII, foaierul Teatrului de Comedie — în felul lui adevărată galerie de artă plastică — va găzdui expoziția de grafică a lui Vlad Strihan.

MAPAMONDI

„incendiatorul"

Păşeam încet, cu pioşenie, într-un cortegiu al tăcerii celei mai profunde; toate limbile pămîntului amuţiseră şi ochii tuturor priveau într-un singur punct, iar gîndurile atîtor oameni veniţi dintr-o sută de ţări ale lumii erau în acele clipe concentrate într-un consens unanim asupra aceluiaşi om. Se aflau acolo, în jurul cupolei de sticlă scăldată în lumină ca o nacelă trimisă într-o Odisee a timpului, patriarhi şi mitropoliţi, preoţi, budişti şi mahomedani, poeţi şi învăţători, savanţi şi lucrători ai pămîntului, oameni de diferite convingeri politice, filozofice şi religioase, activişti pe tărîmul luptei pentru pace, destindere şi cooperare de pe toate continentele Terrei. Iar cel pentru care timpul străbătut în nacela lui de bronz şi sticlă din nava de marmoră încremenită la poalele muntelui Vitoşa nu mai avea decît măsura neuitării se afla acolo dormindu-şi de douăzeci şi cinci de ani somnul de veci: Gheorghi Dimitrov.

Era în acest sfîrşit de februarie care scălda Sofia într-un soare cu dinţi Vitoşa, ca o fantasmă albă domina cu zăpezile ei oraşul din vale şi pacea şi tihna coborîseră nevremelnic în sufletele oamenilor. Iar eu nu puteam să nu mă gîndesc la un alt sfîrşit de februarie ştiut din cărţi şi din documente de arhivă pe care le studiasem cu ani în urmă, departe de acest loc, undeva în inima Europei, într-o sală de tribunal din Leipzig, unde numele şi cuvîntul acestui om făcuseră să se cutremure conştiinţa planetei. Era locul unei teribile şi înflăcărate confruntări, scena unui duel istoric între raţiune şi obtuzitatea forţei care încerca să îmbrace haina gloriei peste pumnul de fier al megalomaniei fasciste, una din primele înfăţişări ale coşmarului hitlerist la judecata popoarelor, preludiu juridic la marele proces de peste doisprezece ani de la Nürenberg unde, pe banca acuzării, aveau să fie puşi acuzatorii lui Dimitrov din 1933. Acolo, în sala tribunalului din Leipzig, transformată în muzeu, se aflau fotografii ale vremii, articole decupate din ziare, dosare voluminoase, procese verbale, interogatorii stenografiate, depoziţii şi mărturii. Dar se mai afla acolo ceva mai puternic şi mai convingător decît toate hîrtiile scrise, ceva capabil să-l facă pe oricine martor şi judecător la unul dintre cele mai răsunătoare procese ale veacului nostru: un disc de gramofon pe care se imprimase suprema încrucişare de spade, vocea acuzatului Gheorghi Dimitrov transformat în acuzator, şi vocea martorului acuzării fasciste, «artileria grea» a procesului montat împotriva comuniştilor, excelenţa sa Ubu, corpolentul preşedinte al Reichstagului şi prim-ministru al Prusiei hitleriste, Hermann Goering, spaima curţii führerului, marele potentat al ticluirii loviturilor pe la spate contra Europei. Iar sala în care s-a desfăşurat procesul incendierii Reichstagului din noaptea de 27 spre 28 februarie 1933 tresălta sub vibraţia membranei de nichel care culegea cu vîrful acului de pe discul de gramofon tunetele şi fulgerele unui cumplit preludiu la cutremurătoarea furtună în care Europa avea să fie cuprinsă pentru un lung coşmar de 12 ani. Forţa n-a putut niciodată crea drept durabil, vocea răcnită s-a dovedit întotdeauna mai slabă ca şoapta, pumnul teroarei şi apăsarea cizmei n-au fost în stare să strivească vocea raţiunii şi mereu călăii au ostenit înaintea dreptăţii, căci nimic, nicicînd şi niciunde obtuzitatea teroarei, oricît de puternică şi de arogantă s-ar dovedi, nu poate birui omenescul.

Acuzat de incendierea Reichstagului şi trimis pe banca acuzării alături de comunismul german şi cel internaţional, Dimitrov, emigrant politic bulgar în Germania, a fost atunci pus să «justifice» gestul unui scelerat apatrid, van der Lubbe, folosit de fascism drept momeală într-o deşănţată acţiune menită să justifice o lovitură de stat. din acest proces — se aude vocea lui Dimitrov — putem spune că van der Lubbe joacă rolul unui Faust incendiator care a pus foc Reichstagului. Este clar pentru oricine că în spatele lui se află un Mefistofeles. Acest Faust lamentabil se află acum, aici, la bara curţii imperiale, dar Mefistofeles a dispărut. Eu, ca inculpat de ocazie, dar în acelaşi timp ca inculpabil, ca un comunist şi ca membru al internaţionalei comuniste, am tot interesul să se elucideze complet procesul incendierii Reichstagului pînă la ultimul său detaliu, pentru ca Mefistofelesul dispărut după incendiu să fie dezvăluit...»

Se aud răcnetele lui Goering, sala de judecată pare o corabie prinsă în cleştii unei furtuni, capetele de acuzare cad pe rînd şi forţa lipsită de glorie se acoperă de ruşine, căci acuzatorii se trezesc implacabil acuzaţi şi Mefistofeles este obligat să-şi arate faţa. Eşafodajul procesului montat se năruie şi înalta curte imperială este nevoită să-l scoată de sub acuzaţie pe falsul inculpat, din lipsă de dovezi.

Incendierea Europei de către fascism începuse în acea noapte de 27 spre 28 februarie 1933 prin rugul Reichstagului. Falsul incendiator care părăsea mîndru banca acuzării aprindea atunci în inima omenirii un alt teribil şi mistuitor incendiu: cel ce trezea ardoarea luptei, înflăcărînd setea de dreptate.

Ioan GRIGORESCU

„nimic personal"

San Francisco. O zi oarecare, la începutul lui februarie.

Ora 7,57. Bulevardul Geary. O femeie de 32 de ani, Tina Smith, aşteaptă autobuzul la o staţie. Un bărbat se apropie, trage două gloanţe în pieptul ei şi fuge într-un Cadillac negru, parcat în apropiere. Femeia se prăbuşeşte într-un lac de sînge şi moare cîteva minute mai tîrziu.

Ora 8,07. Tot pe bulevardul Geary, la o altă staţie de autobuz, este împuşcat Vincent Wollin, de la Paza de coastă, pensionar. Trei gloanţe în abdomen. Bătrînul împlinea 69 de ani în ziua cu pricina. A fost ultima sa aniversare.

Ora 9,15. Market Street. John Bambic, de 80 de ani, este ucis cu trei gloanţe de revolver.

Ora 9,50. La trei kilometri sud de Market Street, Jane Holly, de 45 de ani, cade secerată de gloanţe în faţa spălătoriei mecanice unde îşi ducea rufele.

Ora 10,10. La cîteva sute de metri depărtare de spălătoria sus-menţionată, Roxanne McMillan, de 23 de ani, mama unui băieţel de patru ani, urcă treptele de la intrarea locuinţei sale. Un necunoscut se apropie şi o întreabă politicos: «Cum o duceţi cu sănătatea, doamnă?» Apoi scoate, calm, un revolver şi trage. Un glonte pătrunde în şira spinării. Tînăra mamă a scăpat cu viaţa, dar va rămîne, probabil, paralizată. Poliţia, alarmată, a început de urgenţă cercetările şi confruntînd mărturiile trecătorilor şi ale singurei victime rămase în viaţă, Roxanne McMillan, a ajuns la o concluzie fantastică: o aceeaşi mînă a apăsat pe trăgaci. *Fără nici un motiv!* După expresia revistei «Newsweek», criminalul n-a avut «nimic personal» cu victimele.

S-ar părea că o singură concluzie se impune: ucigaşul este un psihopat. În acest caz, totul ar fi explicabil şi cazurile — oricît de tragice ar fi în ele însele — n-ar prezenta un interes deosebit. Partea tulburătoare a afacerii constă în aceea că asemenea «lanţuri» de asasinate fără motiv au terorizat toată iarna marele oraş american şi este greu de conceput că toate au fost făptuite de demenţi.

În ciuda organizării uneia din cele mai mari razii din istoria S.U.A. criminalii n-au putut fi descoperiţi.

Ziarele locale au emis ipoteza creării unui «cult al singeluiu» pe Coasta de Vest, novicii trebuind să dovedească, în practică, ucigînd cu sînge rece şi *fără motiv*, că au calităţile necesare pentru a fi primiţi în rîndul iniţiaţilor. Ipoteza n-a fost nici infirmată, nici confirmată. Victimele rămîn însă o realitate, ca şi climatul de insecuritate şi de violenţă care domneşte în unul din cele mai frumoase oraşe ale Americii, «Poarta de Vest» a Statelor Unite.

CRONICA DE TREI SECUNDE

inimaginabilul

Undeva, în lumea asta de oameni, a luat sfîrşit un război şi mai toţi corespondenţii de presă aflaţi pe acele locuri se freacă pe scaunele lor, se freacă la ochi şi bat depeşe la ziarele lor precum că sub pupilele lor mărite de uimire au loc asemenea scene:

soldaţii, simplii soldaţi ai celor două armate, pînă mai ieri duşmani sălbatici, fraternizează zilnic pe liniile de demarcare; «este absolut inimaginabil»... — scrie un observator, nu cu mînie, firească, ci pur şi simplu consternat de fantasticul imaginii;

soldaţii ies din tranşeele lor, fără arme, străbat fîşia de pămînt care-i desparte, vin unii spre alţii şi încep să stea de vorbă, mult şi cu plăcere, despre frumuseţea nopţilor în oraşele ţărilor lor, ajungînd să-şi dea unii altora lacrimi «în evocarea dulceţii vieţii de acasă», în căminele lor; fiecare are o casă, departe de blindatele din jurul lor, în fiecare casă e o mamă, o nevastă, un copil, o poveste... Uitaseră de ele?

Soldaţii — mai scriu cronicarii de război stupefiaţi — schimbă între ei adresele căminelor lor, îşi promit că vor intra în corespondenţă, unul dintre ei remarcă în plină scenă «inimaginabilă» că «s-ar putea ca, văzîndu-se ce facem, să fim luaţi drept spioni»...; ziaristul notează că un formidabil hohot de rîs a punctat această replică;

sub portretul unuia din conducătorii uneia dintre armate — soldaţii ambelor armate trag un ospăţ fastuos, iar una din televiziunile părţii adverse transmite aceste «imagini extraordinare»;

a mai fost o masă bogată oferită de unii celorlalţi, iar cei ce-au oferit-o au gustat primii din bucate, ca oaspeţii să nu creadă că mîncărurile sînt otrăvite; ca-n basme;

s-au schimbat — în loc de clasicele obuze — monede, caschete, brichete, strîngeri de mînă, despărţirea s-a executat în strigăte grozave care chemau la o grabnică revedere, «fie la mine, fie la tine, dar cu familiile!» — se preciza cu patetismul vechilor prieteni.

E extraordinar!

E inimaginabil!

E de necrezut!

— bat depeşele pe toate meridianele.

O, nu, de necrezut, inimaginabili sînt acei care se mai freacă la ochi constatînd că pe lumea asta oamenii mai pot fi fraţi, după ce s-au ucis unii pe alţii, în cîteva clipe de nebunie, şi după ce-şi revin din nebunie. Inimaginabilă ar fi lumea asta dacă fraternitatea ar deveni excepţia şi ura — regula. Neverosimili am deveni cu toţii dacă ni s-ar părea mai natural să ne dăm cu bombe în cap decît să ne dăm lacrimi, evocîndu-ne copiii, cu groaza c-ar putea astfel să fim luaţi drept spioni...

Şi nici o secundă n-ar mai trebui să trăiască această cronică dacă ea va considera vreodată ferocitatea — normală, iar dragostea între oameni — o absurditate în faţa căreia să te freci la ochi, un subiect idilic în care nu trebuie crezut, pe care să-l eviţi de teamă a nu fi socotit idiot. Printre calculele marilor strategii, printre bombardiere şi rachete — noi trebuie să rămînem (fie şi iluzionaţi) spionii incoruptibili ai acelei mari puteri, ramificată în miliarde de case şi străzi, numită frăţia umană.

Radu COSAŞU

DE TOATE PENTRU TOŢI

CU CINCI PUNCTE MAI DEŞTEPŢI

Cercetători ai universităţilor din Oxford şi Cambridge au ajuns la concluzia că există relaţii determinate între grupa de sînge şi inteligenţa individului. Astfel, la un test de inteligenţă efectuat asupra unor indivizi din diferite grupe de sînge, s-a constatat că persoanele din grupa A2 şi A2B au obţinut, în medie, cîte cinci puncte în plus faţă de cei din grupa A1. Cît priveşte pe cei din grupele 0 şi B ei se situează undeva pe la mijloc. Dincolo de valoarea ştiinţifică — îndoielnică, dealtfel — a constatării în sine, se întrezăresc perspective noi în aflarea unui răspuns la întrebarea *dacă inteligenţa este sau nu un factor ereditar.*

FERICIREA DE A FI BĂTRÎN

Ultimele majorări de impozite din Marea Britanie afectează un număr de circa 400 000 de contribuabili. Un articol din noua lege fiscală prevede scutirea de majorări a persoanelor de peste 65 de ani. Printre aceştia se numără lordul Thomson, Paul Getty, Isaak Wolfson, Charles Clore şi alţi bieţi miliardari britanici. Mai în serios, mai în glumă, un ziar englez prezice un nou mod de evazionism fiscal constînd în falsificarea actelor de naştere.

E ŞI ĂSTA UN RECORD

După atîtea necazuri pe care le aduce criza de energie, iată şi o rază de speranţă pentru omenire: a fost atins un nou record mondial în materie de bătut toba. Eroul este Tony Claylistro, în vîrstă de 18 ani, din Minneapolis (S.U.A.). În prezenţa unui juriu de specialişti şi a unui medic, tînărul nostru s-a aşezat în faţa unei tobe în care a lovit fără milă timp de 18 ore continuu. Juriul a consemnat noul record mondial, iar medicul a dispus transportarea de urgenţă la spital a proaspătului recordman, aflat într-o stare de epuizare totală.

CU MACARAUA ÎMPOTRIVA CONTRAVENIENŢILOR

Amenzile substanţiale n-au putut rezolva, la Londra, inconvenientele majore rezultate din parcarea autoturismelor în locuri nepermise. S-a recurs atunci la scoaterea maşinilor contraveniente prin remorcare; metoda aceasta, presupunînd forţarea uşilor, s-a dovedit şi ea ineficientă, greoaie, răpind mult timp. De curînd, ingineri specialişti ai Scotland Yard-ului au pus la dispoziţia serviciului de circulaţie maşini-macarale care, pur şi simplu, «cumfiă» pe sus, în cîteva clipe, automobilele în culpă, pe care le transportă într-un loc anume de unde nu pot fi scoase decît după achitarea amenzii şi, evident, a costului transportului.

VOM VEDEA CU... CREIERUL

Pentru cei cincisprezece milioane de orbi din lume se naşte o speranţă: graţie unei retine electronice şi a unui minuscul ordinator legat direct de creier, nevăzătorii vor putea citi literele alfabetului. Este vorba de un aparat realizat de şapte specialişti de la Institutul de construcţii mecanice biomedicale al universităţii Utah din Salt Lake City (S.U.A.). Ei au pornit de la principiul că la procesele vederii participă în mod intens şi hotărîtor şi o parte a creierului, care analizează semnalele trimise de ochi prin intermediul nervului optic şi cărora le dă o formă clară. Punerea la punct a acestei neuroproteze trebuie să aibă şi aprobarea de implantare din partea a diferite organisme şi autorităţi, printre care şi aceea a Codului de la Nürenberg, care veghează şi apără omul împotriva tuturor agresiunilor posibile, inclusiv cele chirurgicale sau medicale.

«SURZI» CLANDESTINI

La una din clinicile californiene specializate în afecţiunile urechii, domneşte o animaţie neobişnuită... după orele de program — informează revista «Newsweek». Starurile de muzică pop se înfăţişează aci, în orele serii, pe nevăzute şi pe neştiute, într-o ordine strict prestabilită pentru a nu da ochii unul cu altul şi a nu risca nici întîlniri cu admiratori curioşi. Motivul? Superamplificarea propriei lor voci şi a acompaniamentului orchestral, supun noapte de noapte urechile lor unui adevărat bombardament sonor, care nu rămîne fără urmări asupra auzului.

Clinica sus-amintită a promis tratament şi... discreţie. Şi iată de ce «surzii» clandestini fac coadă în faptul serii.

ÎN TLATELOLCO

Departe de a fi realizat dorința Washingtonului de reafirmare a comunității regionale americane, care să vorbească la unison, conferința Tlatelolco din Ciudad de Mexico a miniștrilor de externe ai S.U.A., regiunii Caraibilor și Americii de Sud s-a derulat, contrar așteptărilor, într-o atmosferă de confruntare politică puternică. Miniștrii latino-americani au abordat, precum afirma secretarul de stat al S.U.A., Henry Kissinger, problemele «cele mai delicate» ale programului lor de revendicări. Ei au cerut înlăturarea urgentă a dependenței sudului emisferei de S.U.A. Dependența, arăta ministrul de externe columbian, Alfredo Vasquez Carrizosa, are un caracter ideologic, ce nu poate fi ocolit. Tocmai de aceea, relațiile dintre America Latină și S.U.A. trebuie să se orienteze după «o linie de dreptate economică», neconturată cu claritate în prezent.

Proporțiile neașteptate ale *conflictului* din palatul Tlatelolco au fost amplificate de inițiativa unor țări latino-americane de a se întruni separat pentru a respinge teza S.U.A. privind o comunitate regională americană, care să vorbească un limbaj comun, ceea ce a determinat pe Kissinger să protesteze. În timp ce se afla la hotel, a dat *instrucțiuni* subsecretarului de stat Jack Kubisch să transmită comitetului politic al grupului de țări latino-americane — aflat în sesiune separată — mesajul său în care *afirma* că «este surprins» de cele ce se întîmplă în această conferință pe care o credea o întrunire a dialogului, nu a confruntării.

În concepția latino-americanilor, exprimată de ministrul de externe brazilian Mario Gibson Barbosa, conferința a realizat un dialog, adică «o dezbatere între părți diferite, exact ce se întîmplă și se va întîmpla în continuare». Este greu să se accepte realitatea că emisfera nu are un glas comun și o comunitate de interese. Conferința a făcut ca între S.U.A. și America Latină să se desfășoare, pentru prima oară, un dialog deschis a cărui minimalizare ar însemna o negare a esenței conferinței.

Ziarul mexican «El Dia» arată că în această conferință latino-americanii s-au pronunțat pentru «un adevărat spirit de cooperare», bazat pe independența națională, suveranitate, egalitate în drepturi și avantaj reciproc. Ei propun o nouă conferință a emisferei la care să participe toate țările zonei, inclusiv Cuba și Canada, absente la Tlatelolco, fără prezența cărora nu poate fi vorba de o adevărată comunitate regională.

LA LAHORE

În altă parte a mapamondului, la Lahore (Pakistan), în timpul celei de-a doua conferințe islamice la nivel înalt, Pakistanul a primit cu onorurile acordate șefilor de stat pe primul ministru al Bangladesh, Mujibur Rahman, moment cu răsunet deosebit de pozitiv. Era primul contact după recunoașterea regimului din Dacca de către guvernul din Islamabad, iar premierul Rahman — primul om politic din Bangladesh care punea piciorul pe pămîntul pakistanez după războiul *din 1971*.

Reprezentanții celor 38 de țări islamice, cu o populație de circa 600 milioane locuitori, au reafirmat hotărîrea de a-și mobiliza spiritul politic și resursele materiale în sprijinul cauzei arabe. Conferința a evidențiat «posibilitatea sumbră» a unei sciziuni cu consecințe politice grave între țările în curs de dezvoltare. Criza energiei a dezechilibrat balanțele de plăți externe ale țărilor în curs de dezvoltare lipsite de resurse petroliere și le-a pus în contradicție cu cele care dispun de acest aur negru. Premierul pakistanez, Z. A. Bhutto, avertiza că bătălia petrolului este doar începutul unei lupte de durată pentru resursele naturale și că țările dezvoltate vor încerca să folosească, în această luptă, sciziunea dintre țările în curs de dezvoltare, lovind astfel unitatea lor, îndeosebi a țărilor africane și asiatice.

Florea ȚUIU

eminescu la radio bruxelles

Un plic, purtînd emblema Radioteleviziunii belgiene, îmi aduce, în una din săptămînile trecute, un mesaj care pe oricine nu putea decît să-l emoționeze și să-l bucure. Îl redau întocmai: «*Îmi permit să vă semnalez că primul program al R.T.B. va transmite, marți, spre orele 19,30, un interviu al profesorului Mihai Steriade, consacrat marelui poet Eminescu*». Scrisoarea purta semnătura lui Jean-Michael Minon, producător principal la secția literară a postului de radiotelevizione bruxelez.

Este de înțeles că o emisiune Eminescu naște — oricînd și oriunde — un sentiment de ploasă reculegere și de recunoștință *pentru truda* depusă *întru* realizarea ei, Eminescu, în cugetul oricărui român, însemnînd identificarea cea mai desăvîrșită cu pămîntul țării, cu oamenii, cu limba, cu sufletul lor. Nu a descoperit nimeni acest adevăr. Este, aceasta, o realitate pe tot atît de obiectivă, pe cît de organică este încorporarea aurului în roca cu care s-a născut deodată ca exponent de rară valoare.

Așadar, marți seara, emisiune Eminescu. Adaug faptul că, în ziua, în săptămîna, într-un cuvînt la data cînd primeam mesajul de mai sus, mă aflam în imediata apropiere a unui sfîrșit de lectură Eminescu. Încheiasem, exact spus, citirea unei cărți avînd ca titlu numele marelui Eminescu, lucrare închizînd între copertele-i de un colorit oarecum tern unele considerații personale ale autorului, o privire generală asupra vieții și operei lui Eminescu și — ceea ce este esențial și de absolută valoare — o selecție din creația eminesciană în transpunerea franceză de o autentică identificare cu arta, simțirea și mesajul multidimensional al creației Eminescu. Citisem cartea — cu stări sufletești diferind de la înțelesul considerațiilor personale ale autorului la transpunerea operei eminesciene — pînă la ultimul rînd. Ea îmi fusese dăruită de însuși Mihai Steriade, autorul, și tot autorul îmi vorbise despre lucrare, cînd încă aceasta se afla în stadiu de elaborare. La Louvain, desprinzîndu-se preocupat, dar și cu un sentiment de ușurare, din cerințele unei activități sterile și opresive, poetul Mihai Steriade mi-a vorbit despre viitoarea lui lucrare ca despre un copil și mi-a arătat, într-o realizare estetică și sugestivă, o însemnare desprinsă din cartea de aur de la Ipotești, și pe care o destinase drept «moto».

Marți seara avem emisiune Eminescu la radio...

Aștepți să vezi ce-ți va spune nou cel care a putut reda, nu numai prin nimic alterate ca frumusețe, dar în aceeași tonalitate emoțională versuri ca acestea:

Sur les cimes va la Lune.
La forêt tremble tout doux.
Dans les branches d'arbres roux
Le car, tristement, resonne.

În seara aceea, a unei zile de marți dintr-una din săptămînile trecute, am ascultat, cu sfîntă reculegere, o expunere Eminescu și o selecție de versuri în franceză, recitate de însuși autorul traducerilor, pe un fond muzical popular românesc, s-ar putea fără greșeală spune, de esență filozofică.

N. Popescu BOGDĂNEȘTI

SUB AMENINȚAREA CU MOARTEA

cazul barbarei mackle (I)

A răpi pe cineva, pentru a obține, sub amenințarea cu moartea, prețul răscumpărării. Practica e veche, chiar foarte veche, dar a rămas cît se poate de actuală. Răpiri de oameni politici, de diplomați, de oameni de afaceri și — expresia cea mai desăvîrșită a cruzimii — răpiri de copii. Toate fac parte din peisajul vieții cotidiene a țărilor capitaliste, potrivit acelei «reguli» care cere ca în jurul «locurilor înalte» ale banului să roiască escrocii, spărgătorii, prostituatele, răpitorii.

Cine pe cine a răpit și cît cere ca răscumpărare? Nu trece săptămînă fără ca undeva, pe glob, să nu se pună o asemenea întrebare. Și acestea sînt doar cazurile pe care publicul le află. Dar cîte *rămîn* neștiute, consumîndu-se în întuneric, doar între răpitori și plătnici?

Oricum, unele dintre răpiri au căpătat faima necesară pentru a-și găsi loc în paginile presei, spre cunoștința publicului, pentru a se arăta încă o dată — dacă mai era nevoie! — cît de multe lucruri mai sînt de îndreptat pe lumea asta.

*

În seara aceea de 17 decembrie 1968, la Rodeway Inn Motel — statul Georgia (S.U.A.) — numai 70 de căsuțe erau ocupate. Afară era foarte frig și amatorii de călătorii rămaseseră acasă, liniștiți, în fața televizoarelor.

Într-una dintre căsuțe, Barbara Mackle, tînără studentă, *bolnavă de gripă*, *ședea în pat*, iar *lîngă ea* mama, care venise tocmai din Florida s-o îngrijească. Fata se afla în plină perioadă de examene.

Deodată se auzi o bătaie energică în ușă: «Deschideți, poliția!»

Jane Mackle, mama fetei, se grăbi să deschidă.

Înainte ca să intre cineva în încăpere, tînăra Barbara văzu un revolver întins. Mai întîi s-a ivit un vlăjgan îmbrăcat în haină de piele, cu o cască și un pantalon negru. În spatele lui, un individ mai scund, agil, cu o mască pe față.

Au pus-o pe mamă cu fața la perete.

— Mîinile la spate — o să vă legăm! Pe tine, fetițo, nu te legăm, te luăm cu noi!

Abia în clipa aceea, Barbara și-a dat seama că e vorba despre ceva *mult mai rău decît crezuse* și s-a speriat groaznic. Pentru că mama se zbătea, i-au pus o cîrpă îmbibată cu cloroform pe nas, au trîntit-o pe pat, iar pe fată au luat-o de brațe și au împins-o într-o mașină care era oprită în fața ușii.

FIE-VĂ MILĂ! NU MĂ ÎNGROPAȚI!

Barbara era numai în cămașă de noapte, tremura.

— S-o adormim și pe ea? — întrebă la un moment dat al doilea bandit, cel mai scund.

În clipa aceea, Barbara își dădu seama că acesta era o femeie.

Mașina a *gonit vreo două ceasuri*, *apoi s-a oprit*. Vlăjganul s-a dat jos și a revenit după cîteva clipe.

— Au făcut o gaură adîncă...

Barbara încremeni de spaimă. Crezu că vor s-o omoare și apoi s-o îngroape, dar după o tăcere grea vlăjganul îi spuse:

— Este vorba doar de o răpire. Sper pentru tine că tatăl tău o să dea banii fără discuție! Și, ca să nu umbli brambura, o să te băgăm într-o cușcă subterană.

— O cușcă subterană?

— Da! Subterană, dar bine aerisită. Ventilația se face printr-o pompă acționată de un acumulator care dă și ceva lumină. Dar dacă le întrebuințezi prea des, acumulatorul se descarcă. Dacă nu, poate să dureze cam o săptămînă.

Năucă, tremurînd de spaimă, Barbara nu mai pricepea nimic din cele ce se întîmplau. *Au împins-o într-un fel de ladă*, îngropată pe jumătate în pămînt, au trîntit capacul, l-au prins în șuruburi și apoi au început să arunce pămînt peste ladă.

— Fie-vă milă! Nu mă îngropați! Nu mă lăsați aici!

După cîteva clipe, Barbara a leșinat.

BARBARA AVEA CUMVA UN PRIETEN?

Mama Barbarei era atît de îngrozită, încît cloroformul nu și-a făcut, total, efectul. Dezmeticindu-se îndată după plecarea răpitorilor, s-a tîrît, cu mîinile și picioarele legate, pînă la telefon și cu bărbia a dat jos receptorul. Dar n-a reușit să formeze nici un număr. Așa legată cum era, s-a rostogolit pînă la ușa căsuței pe care a reușit s-o deschidă și a început să strige după ajutor. N-a auzit-o nimeni. Văzînd că nimeni nu răspunde, doamna Mackle s-a tîrît prin curte, lupuită de pietre, cu buza crăpată, a izbutit să ajungă la locul unde era parcată *propria mașină* pe care din fericire o lăsase descuiată. Cu bărbia a deschis portiera și a început să apese disperată claxonul cu coatele.

Abia după vreo 10 minute a apărut portarul de noapte al motelului, care a dezlegat-o pe doamna Mackle și a condus-o la telefon.

Într-un tîrziu au apărut șeriful local, împreună cu ajutorul său.

— Faceți ceva, pentru numele lui Dumnezeu! Mi-au furat fata, vor să o violeze! Faceți odată ceva!

Dar șeriful nu se emoționa cu una cu două. Ei și!? — poate e o răpire înscenată de doi tineri care vor cu tot dinadinsul să se căsătorească...

Spre dimineață a apărut și un inspector de poliție, care s-a interesat și el dacă Barbara n-avea cumva un prieten care...

Pînă în cele din urmă, doamna Mackle a reușit să-l găsească la telefon pe soțul ei, celebrul financiar, constructor și antreprenor Robert Mackle, la Key Biscayne.

«SCUMPO, TE IMPLORĂM SĂ REVII»!

Robert Mackle, patronul firmei de construcții Daltona (127 milioane dolari capital!), și-a dat imediat seama că urmează să primească foarte curînd o propunere de răscumpărare.

Într-adevăr, nu a trecut mult și a sunat telefonul:

— Domnul Mackle?

— Nu e aici. Este plecat la Atlanta — răspunse funcționarul pus să păzească aparatul.

— N-are importanță. Să caute sub ultimul palmier în partea de nord a locuinței, la 15 cm sub o piatră...

— Dar, .

— Asta e tot!

Vocea de la telefon a dispărut.

Agenții F.B.I. care fuseseră chemați între timp începură imediat cercetările. Sub o piatră de coral, lîngă ultimul palmier, au găsit o sticlă spartă și în ea trei file bătute la mașină. Ele cuprindeau o scurtă, dar foarte concretă descriere a *închisorii subterane* în care era ținută Barbara, precum și cererea de răscumpărare: 500 000 de dolari, în bancnote de cîte 20 de dolari. Cînd aceștia vor fi strînși, domnul Mackle trebuia să dea un anunț în cel mai mare ziar din Miami, cu următorul cuprins: «Scumpo, te implorăm să revii! vom plăti toate cheltuielile și sîntem gata să te întîmpinăm oriunde vrei! Tata și mama».

În seara apariției anunțului — după ora 12 — părinții aveau să primească noi instrucțiuni.

Răpitorii avertizau că dacă domnul Mackle se va adresa poliției vor rupe înțelegerea și Barbara va muri asfixiată; iar dacă vor fi arestați nu vor recunoaște niciodată nimic, iar Barbara tot va muri...

Dimineața, cererea de răscumpărare a fost comunicată telefonic lui Mackle, la Atlanta, unde își îngrijea soția internată, între timp, în spital.

...Închisă în coșciugul ei electrificat, ca să-și mai liniștească spaima, Barbara a început mai întîi să strige, apoi să caute. Apoi a tăcut și a aprins lampa, care dădea cît de cît o licărire liniștitoare. Apoi a stins-o, căci se consumau bateriile. Și iar a aprins-o din nou, fiindcă îi era tare frică.

La un moment dat s-a petrecut un lucru groaznic: becul a pîlpîit de cîteva ori și s-a stins.

A. BUCIU

(Va urma)

sîntem elevi, sîntem elevi-cetățeni ai acestei țări

Eram într-una din orele de geografie, cu puțin timp în urma plecării tovarășului Nicolae Ceaușescu în unele țări arabe. La sfîrșitul orei, o colegă a fost pusă să relateze ultimele «evenimente ale zilei». După ce a privit la tablă, apoi prin întreaga clasă, a spus că nu le cunoaște. Mîinile celorlalți elevi s-au ridicat însă grăbite. Dacă unele nu s-au ridicat nu știu, nici nu aș vrea să știu că nu s-au ridicat. Fiind elevi în această țară putem fi absenți, putem să nu participăm — la nivelul vîrstei noastre — la tot ce o preocupă și o interesează?

Din acea zi, în fiecare seară după ce terminăm orele, avem zece minute în care aflăm ce este nou, pentru ca aceste noutăți să nu le mai scape unora din vedere. Chiar dacă acasă avem fiecare un televizor, un radio sau o gazetă!

La orele de economie politică, încă din trimestrul trecut ni s-a recomandat să citim din documentele de partid, lecțiile din manualul nostru fiind strîns legate de cunoașterea obiectivelor dezbătute în aceste documente.

Atmosfera și discuțiile din școală ne fac să devenim tot mai curioși, mai dornici să cunoaștem evenimentele ce au loc în țară și în afara hotarelor ei.

Putem spune că sîntem mîndri de țara noastră și fericiți că trăim în ea. Sîntem mîndri cînd auzim ades vorbindu-se de rolul înalt pe care-l ocupă România în lume. De prezența țării noastre printre celelalte state ale lumii, la O.N.U. De faptul că țara noastră poate să ajute alte țări.

Am văzut un documentar despre vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în unele țări din America Latină. Profund emoționată am fost cînd am văzut una din locomotivele electrice tralovene alergînd pe drumurile de fier ale unei țări sud-americane. Și tot atît de emoționată am fost cînd am văzut în același documentar cum un profesor (directorul școlii din La Lucha — Costa Rica) i-a înmînat tovarășului Nicolae Ceaușescu o carte cu versurile lui Mihai Eminescu traduse în spaniolă de Maria Teresa Leon și Rafael Alberti.

Ne mîndrim cu prezentul țării noastre și respectăm trecutul ei pentru că prin el am ajuns la prezentul ce-l vedem azi. Prezent de care sîntem conștienți și de care — aceasta-i cuvîntul — sîntem mîndri.

Ne mîndrim așadar, că limba română răsună tot mai des și numele țării noastre a devenit un nume de mare prestigiu la masa marilor conferințe internaționale, la masa mare a păcii, a înțelegerii între toți oamenii lumii.

Ionela Muscăloiu
anul II, Liceul 33 — București

«Îl am la mînă»

mîini fără mănuși

Acum 4 ani m-am rupt definitiv de copilărie, de pieptul cald al mamei, pe care trebuia să mă mulțumesc s-o văd doar în vacanță.

Speriată și naivă cum eram, n-am reușit să sesizez că numai o mică parte din mîinile care mi s-au întins n-aveau mănuși și că eu de fapt mă îndreptam către cealaltă categorie de «mîini».

Cînd am avut nevoie de ajutorul lor, m-am trezit în centrul unui cerc format din oameni cu spatele la mine.

Mi-a fost foarte greu!

Am bîjbîit destul pînă am reușit să mă regăsesc, pînă am reușit să capăt din nou încredere în mine. A fost o lecție necesară de viață. Am înțeles că trebuie să-mi intre bine în cap ideea că va fi nevoie să-nvăț să învîng singură, doar cu visele, forțele mele, cu voința mea, alături de cei care vor să îmi întindă mîinile, sau să-mi primească mîinile — dar fără mănuși.

Cu multă stimă
— pentru adevărații oameni
— pentru «Flacăra»

Marinela Precup, anul IV real, Tulcea

Încordare... la joasă tensiune.

Fotografii realizate de cercul foto al Liceului «Spiru Haret» — București

după ora necesară

Încercam într-o oră de dirigenție să găsim un răspuns (sau poate doar să ne punem alte întrebări) anchetei prezentate la «Seara pentru tineret» a televiziunii, în care erau implicați doi tineri: o mamă de 19 ani și tatăl copilului. El, care a iubit-o două sau trei luni...

Pentru că încercam să vorbim despre o lume atît de utilă unei viitoare plămădiri, pentru că aveam vîrsta acelor tineri care au închis absurd de simplu o lume, m-a durut întrebarea colegului meu Puiu Alexandrescu («ce ne interesează pe noi toate acestea?») aruncată dintr-un întuneric geamăn cu noaptea. Și m-a durut indiferența cîtorva dintre colegii mei.

E atît de greu să te gîndești doar la lucrurile esențiale — cele cîteva care sînt — dar e atît de necesar să facem și asta citeodată!

Aștept întoarcerea — nu grea de plîns, ci iluminată de înțelegere — a marilor sentimente și a marilor idei în templul pe care avem datoria să nu-l părăsim.

Ionuț Cristache,
anul IV E, Liceul «Ienăchiță Văcărescu»-Tîrgoviște

poșta candidă

Mirela Davidoiu, Bicaz — Susții că poezia este «adevăratul schelet» al vieții tale, și dorești mult de tot să corespondezi pe teme de poezie cu tineri de toate vîrstele. N-o să te superi dacă o să te întrebăm: te-ai gîndit cumva să corespondezi și cu cărțile — de toate vîrstele — ale unei biblioteci cît mai voluminoase?

Marius Adrian Beckerette, Tîrgu Jiu — Mulțumiri pentru aprecierile la adresa revistei și a paginii elevilor.

Tănase Cami, elevă, Liceul Mărășești, Vrancea — Ne scrii că îndrăgești foarte mult revista noastră, și că o citești în fiecare lună. Ne-am bucura și mai mult dacă ai citi-o săptămînal. Dacă vrei să te numeri printre corespondenții noștri (după cum afirmi), te așteptăm.

Onighi Tina, anul III, Liceul nr. 1, Suceava — Am citit prima parte a serialului promis. Așteptăm continuarea. Dar: mai pe scurt și despre lucruri, ca să zicem așa, mai interesante.

Mariana Pană, elevă, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej; **Căsuneanu Steriana,** elevă, clasa a VIII-a, Bîrlad — Vreți, așadar, să deveniți ziariste. Pînă una-alta încercați să scrieți mai des paginii elevilor, cel puțin tot așa cum o fac colegii dumneavoastră.

noi

—CARTE DE VIZITĂ—

Dacă vîntul și-ar scutura gîndurile, doar frunțile noastre le-ar putea hărăzi misiunea de păsări.

Dacă cerul și-ar pierde stelele, numai puterea noastră de a privi în vis ar dezlega misterul ridicării unor noi constelații.

Noi vrem să culegem fructe rotunde din semințe de dragoste

Noi vrem să ne hrănim cu pîine și încredere.

Ileana Turnă,
anul II B, Liceul teoretic Petroșani, Hunedoara

RETUR

Încă un exemplu din acel gen de scrisori pe care noi l-am dori cît mai puțin reprezentat în pagina «Elevii prin ei înșiși». Așadar — «Retur».

Adolescenta iubită — un fals complex de iluzii sentimentale, care te învăluie în plasa lui morbidă, te înlănțuie și te înnebunește, caută să rupă ultima picătură de umanitate din tine. E ca un demon fioros, totuși iubit prin prezența sa dementă, gingaș prin felul cum se joacă cu o inimă îmbătată de iubire.

Îmbrățișarea albastră, dată ție, înfioară sufletul cufundat în reflecții iluzorii, te ridică pe culmile prăpăstioase ale individualismului orgolios.

Te aruncă în valurile deznădejdii capricioase, dar fierbinte în statornicia ei. Porți în tine un vis ca un cristal ciobit, un dor care te sfîșie. În pieptul tău țipă sălbatic un simțămînt ciudat prin generozitatea sa; el caută să strige, tu îl înăbuși, el luptă cu-ndurare, tu-l strivești fără cruțare.

Strigă el, strigi și tu, cerșind îndurare mîinilor frumoase, lungi și subțiri; ceri doar un sărut buzelor arse de neputință, dar ele zîmbesc disprețuitor.

Cauți universul în EA dar te lovești de linii diafane și strălucii, de un trup corupt de senzualitate, trup ce calcă cu generozitate jurămîntul lutului matern și galben.

Geniul capriciului te prinde-n hora sărutului timid dar feroce, te înalță-n sentimentalismul amurgului...

C.G.
elev, municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej

procesul lui șincai

«Cum reînvie toate primăvara, așa nu poate pieri nici sufletul nostru»

Gheorghe ȘINCAI

Ilustrul reprezentant al iluminismului românesc, însetat de cultură și mistuit de pasiunea de a împărtăși oamenilor cunoștințele sale, spirit lucid și încandescent, Gheorghe Șincai a fost mai presus de toate un militant. «Îl interesa un lucru: neamul său, depărtatul, gloriosul, eternul său neam românesc, de la Roma lui Romul până la Românii Împăratului Francisc și ai sultanului (...) Răbdarea sa, munca sa, suferințele sale, opera și viața sa, ardeau tămîie mirositoare. Înaintea altarului nației» (N. Iorga, Ist. Lit. Române, în sec. XVIII, v. II, p. 232-233).

În imaginile ce ni-l înfățișează bătînd neostenit drumurile Transilvaniei, ca să înființeze și să îndrume școli, scrimă și traducînd cu febrilitate manuale, întemnițat și judecat pe nedrept, mereu prigonit și înlăturat din slujbe, neabătut de nici un obstacol de la dîrza lucrare a monumentalei sale opere — și mai ales în efigia în care îl vedem purtîndu-și în spate desagii cu opera pe drumurile pribegiei, ca o osîndă, sau, mai degrabă, ca un semn de glorie, nu este nimic aparținînd legendei; e realitatea unei vieți ce a ars ca o luminare, luminînd dreptatea celor oropsiți.

ACUZATUL ȘI RECLAMANTUL

Primul mare act de nedreptate împotriva temerarului cărturar a fost reclamația formulată împotriva sa de către episcopul Bob. Nu este vorba de un conflict mărunt precum cel al lui Creangă cu episcopul din Iași, după ce a tras cu pușca în ciori, nici de o prigoană șicanatorie ca acea dezlănțuită de către episcopul V. Moga, care l-a alungat din Sibiu pe Gheorghe Lazăr, ci de o acțiune care urmărea distrugerea totală a lui Șincai.

Erau multe, foarte multe lucruri care îi separau pe Șincai și Ioan Bob și aversiunea între ei a apărut firesc, firească.

În timp ce Șincai face parte dintre elementele cele mai active ale păturii conducătoare, promotoare a mișcării naționale românești, Ioan Bob este legat de cercurile cele mai avute ale acestei mișcări, în bune relații cu nobilimea. Față de mișcarea «Suplexului», despre care D. Prodan scrie că «se găsea pe drumul larg al progresului, purta cu sine marile principii, principiile care aveau să domine istoria popoarelor în epoca următoare», cei doi au avut atitudini diferite. În timp ce Șincai a contribuit la redactarea monumentalului act și apoi la apărarea lui prin broșura de ripostă scrisă împotriva lui Carol Eder, Ioan Bob, deși îl semnează cuprins de valul de optimism care emana atunci de la Viena, la discutarea acestuia în Dieta Transilvaniei face declarații în evidentă contradicție cu sensurile politice și sociale ale actului, renunțînd la ceea ce era esențial, — recunoașterea românilor ca națiune, și, mai mult, ca o periculoasă diversiune, redactează o petiție cu moderate revendicări pentru cler, ușor acceptabile de către nobilime. Astfel, în ochii contemporanilor, inclusiv ai înflăcăratului Șincai, atitudinea lui Bob frizează trădarea intereselor naționale.

Fără a atinge nivelul concepțiilor promotorilor revoluției franceze, care preconizau răsturnarea fundamentală a stărilor sociale, Șincai era călăuzit de o concepție iluministă. Bob era un provincial mărginit. În timp ce în cronica sa, Șincai are pagini tulburătoare de demascare a exploatării iobagilor, scrimă că aceștia muncesc pentru stăpîni «începînd de luni pînă sîmbătă seara, în toată săptămîna, preste tot anul», propovăduind egalitatea omului în fața justiției indiferent de clasa socială din care face parte, susținînd că «dregătoriile nu trebuie împărțite după sînge, ci după vrednicie». Bob era legat de interesele feudale, promovîndu-și rudele în toate posturile ce atîrnau de puterea lui.

În timp ce neistovit, febril, Șincai înființa peste 300 de școli românești, edita manuale, rostindu-și cu patos strigătul: «Deșteaptă-te, drept, aceia, o, iubite, neamul meu, și ai minte!», Bob depozita grînele moșiei în noile clădiri ale seminarului.

ATACUL PERFID

În timp ce clerul îi aduce grave acuzații lui Bob, arătînd printre altele că în loc să folosească veniturile episcopiei în scopuri firești a cumpărat case la Alba Iulia și Blaj pentru un frate și o nepoată, Șincai intră în conflict nu numai cu episcopul, ci și cu oamenii acestuia, cel mai grav fiind, se pare, cel cu Agneta, sora episcopului și soția administratorului moșiilor. Turnura evenimentelor este însă favorabilă reacțiunii și Bob profită de aceasta. După ce îi intentează un proces lui Samuil Micu și îl alungă din Blaj, îl amenință cu distrugerea pe Petru Maior, lansează atacul împotriva lui Șincai. Este perioada acelui «revocatio ordinationum» de tristă celebritate, de sîngeroase represiuni următoare răscoalei lui Horia, cînd nimic nu putea fi mai periculos decît a insinua autorităților că Șincai ar fi un agitator, un cap de conjurație; or, tocmai acest lucru l-a făcut episcopul Ioan Bob.

La 24 iunie 1794 îl reclamă guvernului în numele «supușilor săi credincioși» și ancheta declanșată de guvernatorul Bánffy îl irită pe cărturar, ajungînd să săvîrșească și gesturi necugetate, cum a fost apariția în casa lui Ștefan Vlad, omul episcopului, încins cu sabie și spunînd că: «Ori pier eu, ori piere episcopul...», declarație interpretată în sensul că ar recunoaște că este capul unei conjurații.

Nemulțumit de încetineala cu care guvernul Transilvaniei conduce ancheta, Bob și oamenii lui formulează noi reclamații în care îl califică de «iacobin», iar cumnatul episcopului, prefectul Iosif Pop, îl trimite la Blaj pe vicecomitele Sandor Gyujtó, care îl arestează pe Șincai, lasă oamenii săi să îl maltrateze și îl întemnițează. Umilit, înfrînt, Șincai se adresează episcopului cu o cerere de iertare, dar, ca răspuns, acesta îi confiscă pămîntul și casa.

PROCESUL

În sumbra închisoare a Aiudului, Șincai înțelege că în situația în care i se refuză jurisdicția nobiliară (deși era nobil de Șinca), acuzația de cap al unei răscoale îl va duce la pedeapsa cu moartea. Ca un ilustru cunoscător al dreptului și cu ajutorul unui frate al său, ofițer, reușește să determine competența unei comisii de anchetă formată din șapte nobili, care în fața apărării inteligente a cărturarului conchide că «lucrul nu a meritat numele de conspirație», acceptînd că este vorba de un conflict personal între el și episcop. Este eliberat din închisoare abia în vara anului 1795, deci după aproape un an de detenție.

Procesul în fața instanței feudale se poartă cu respectarea unor greoaie reguli procedurale, impunîndu-se elocința, cultura și demnitatea acuzatului. Mărturiile unor cărturari, ca Samuil Micu, sinceritatea depozițiilor unor preoți, ca Zdrenghea, care se declară asemeni vinovați acuzatului, duc la achitarea lui. Este însă obligat la plata cheltuielilor de judecată, sumă însemnată, pe care o poate acoperi abia după ce la *insistența guvernului*, Bob este obligat să-i verse «din milă», o parte din valoarea casei pe care i-o confiscase.

Sărac, fără slujbă, fără resurse de existență, cu ajutorul unor prieteni, ca Ignațiu Darabant, cărturarul mai crede că poate dobîndi dreptate și reabilitarea lui morală și materială. După zadarnice petiții la guvernul Transilvaniei, la drumul înșelător al Vienei, al dreptății împăratului străin în care„și înaintea lui și după el„atîția au crezut în zadar. Cancelaria aulică și împăratul îi examinează petițiile, dar nu obține reabilitarea.

UMILINȚELE ȘI DEMNITATEA EROULUI

Pentru a se putea întoarce la munca lui de promovare a învățămîntului românesc și de redactare a monumentalei «Hronici», Șincai, mîndrul Șincai, cere iertare lui Bob, umilîndu-se. Marele învins se pleacă în fața meschinului învingător, ca într-o altă jertfire de sine, dar gestul e zadarnic.

Solicită un post de traducător guvernului, dar pe cererea ilustrului doctor de Roma și Viena se scrie rezoluția: «petentul nefiind pregătit pentru postu solicitat, cererea se pune ad acta». Găsește un ocrotitor în persoana nobilului maghiar comitele Daniel de Vass din Taga, la castelul căruia va sta șase ani, ca perceptor al copiilor acestuia, lucrînd la redactarea operei sale. Este chemat la Oradea de episcopul Darabant. De aici pleacă la Buda, mînat de setea lui de informare, lucrînd un timp la istoricul Kovacič, căruia istoricul Iohan Cristian Engel, adversarul de idei a lui Șincai, îi scrie: «Te felicit că ai aflat în el un colaborator harnic (...), e cunoscut că a suferit persecuții numai din cauza lui Bob». Recomandat de Samuil Vulcan, primește un post de corector, prost plătit, dar care îi permitea să lucreze la opera sa.

Moartea lui Samuil Micu readuce în discuție titularul postului de cenzor. Șincai nu este acceptat din cauza vîrstei (și avea 53 de ani!), dar bunul său prieten Corneli, numit în acel post, deși era și el pe drumuri din cauza prigoanei aceluiași episcop al Blajului, nu se prezintă la post... A fost doar un răgaz, fiindcă Petru Maior (care avea 60 de ani!) acceptă postul. Șincai nu mai așteaptă sosirea lui la Buda și pleacă spre castelul vechilor lui protectori, conții Vass, care îi oferau respectuoasă întreținere pentru întreaga viață. Aici își desăvîrșește redactarea operei sale capitale. Șincai se află în pragul publicării monumentalei lucrări. Numai că șeful cenzurii ardelene, episcopul Iosif Martonfi, întocmește un raport total nefavorabil acesteia, interzicîndu-se publicarea ei.

Urmează ani în care nu mai știm aproape nimic despre Șincai. Ne este consemnată doar o vizită la Blaj, cînd cărturarul, îmbrăcat sărăcăcios, cu figură de apostol, i-a adresat cu mîndrie lui Bob cuvintele pe care le merita, cînd în înlemnirea seminariștilor adunați în sala de mese le-a vorbit, terminînd cu cuvintele: «...purtați-vă bine, și nu-l uitați pe Șincai», iar, apoi, i-a lămurit despre comoara de înțelepciune și adevăr pe care o poartă în desagii săi. Șincai își petrece ultimii ani neștiut, poate se retrage pentru a lăsa loc legendei care plămădește efigia cărturarului martir, purtîndu-și pe umeri desagii adevărului, încovoiat, trudit, nedreptățit și oropsit. E ultimul său act de sublimă demnitate și măreție.

Emil POENARU

FAPT DIVERS ÎN UNIVERS

accident banal ?

Copleșite de numărul întîmplărilor unei zile, rubricile de fapt divers ale marilor cotidiene occidentale abia dacă mai pot rezerva accidentelor stradale, fie ele soldate și cu morți, cîteva rînduri, în genul: în ziua de... pe strada cutare, autoturismul numărul... s-a ciocnit... și așa mai departe. Un asemenea sumar rezumat a apărut și în legătură cu accidentul de care va fi vorba mai jos.

Numai că, de astă-dată, cele cîteva rînduri au fost departe de a epuiza subiectul.

Clément Laval, proprietarul unei mici ferme agricole la Saint-Priest, în apropiere de Lyon, își vede liniștit de ferma sa și e mulțumit. Viața se scurge calm, o zi seamănă cu cealaltă, fără alte întîmplări decît că a fătat oaia, a dispărut o gîscă, a crescut prețul la orz... Laval e căsătorit și are un fiu, pe Marc-Jean, în vîrstă de șaisprezece ani și jumătate, ucenic tîmplar. Marc-Jean reprezintă pentru tatăl său un fel de sumum al existenței sale modeste și tihnite. Un fiu înseamnă că va avea și el fii, aceștia la rîndul lor vor avea fii și, așa, viața nu mai pare chiar efemeră. La Saint-Priest vor fi mereu Lavali, agricultori sau tîmplari sau altceva. Imaginea lui Clément Laval despre viață e una simplă și limpede. Viața e un lucru bun și trebuie trăită cuviincios.

Ei bine, imaginea asta simplă și limpede s-a tulburat deodată ca imaginea din televizor cînd începe să se dea peste cap și nici unul din butoane nu o mai poate restabili.

. . . . . .

În ziua aceea de toamnă, Gonzales Alberto Blanco, un zidar care locuiește într-o suburbie a Lyon-ului, se îmbată criță de bucurie că și-a strîns bani îndeajuns ca să-și cumpere un autoturism nou în locul celui vechi și prăpădit. Și așa beat cum e,se urcă la volanul rablei și-o pornește în goană pe șosea. Sub controlul dubios al omului de la volan, mașina descrie curbe abracadabrante, se angajează în slalom, se redresează, virează din nou periculos și absurd, dreapta și stînga nu mai există. Pe drum, din partea opusă, vine pe motoreta sa tînărul Marc-Jean Laval. Cînd vede ce se întîmplă pe șosea — se înserase și ploua — e prea tîrziu să mai evite ciocnirea. Proiectat violent peste capota mașinii, băiatul rămîne acolo în nesimțire. Este transportat la spital unde medicii nu mai pot altceva decît să constate moartea, ca urmare a distrugerii totale a țesuturilor ficatului.

La început, zile și nopți de-a rîndul, pentru nefericitul tată n-a fost decît suferință. Suferință grea ca plumbul. Gînduri, puține. Încotro să-și îndrepte gîndurile? Spre pustiul din jur? Unde nu-i Jean-Marc, nu-i nici viață, iar Jean-Marc e acolo sub pămînt, la căpătîi cu o placă funebră: *«Fiului nostru, ucis pe șosea de un automobilist bețiv»*.

Durerea părintelui s-a transformat în revoltă abia după proces.

Judecat pentru omor prin imprudență, Gonzales Alberto Blanco, care — stabilea sentința — conducea sub efectul alcoolului (1,85 gr. alcoolemie) a fost condamnat la o pedeapsă de opt luni închisoare, cu suspendarea executării, 900 de franci amendă și suspendarea permisului de conducere pe timp de 15 luni.

«E o sentință strigător la cer de nedreptate— a exclamat Clément Laval coborînd scările Palatului de justiție. Și a cerut avocatului să declare de îndată apel. Acesta i-a explicat că apelul părții civile nu poate modifica hotărîrea cu privire la pedeapsă care va rămîne așa cum s-a dat de tribunal. I-a mai spus că apelul poate, eventual, doar să sporească cuantumul despăgubirilor civile. «Al despăgubirilor? — a întrebat tatăl uluit. Care despăgubiri? Cine vrea despăgubiri și pentru ce? Amintirea lui Jean-Marc negociată în bani?»

«Prin urmare — concluse Laval, cu durere neresemnată — eu mi-am pierdut fiul și niciodată nu-l voi recăpăta, iar ucigașul fiului meu și-a pierdut doar permisul de conducere. Pe care-l va recăpăta, dealtfel, peste cincisprezece luni». I se explică, răbdător, că așa e legea. «Ei bine, dacă așa e legea, înseamnă că legea nu e bună și că fiul meu este o victimă a legii».

Clément Laval studiază legea, cercetează statisticile, și află — stupefiat — că în Franța mor anual circa 5 000 de oameni, victime ale conducătorilor auto în stare de beție. O treime din totalul accidentelor rutiere grave se datoresc beției. Revolta lui Laval nu mai are ca obiect doar cazul lui, de părinte nefericit, ci starea de drept, atît de îngăduitoare încît pare mai degrabă încurajatoare a dezmățului de pe șosele. Mii de oameni se îmbată, și ucid alte mii de oameni, fără alt risc decît o suspendare pe cîteva luni a permisului de conducere; nici măcar amenzile și despăgubirile nu le plăcesc vinovații, ci societățile de asigurare. Cum de este îngăduită o asemenea legislație anacronică?

Tocmai aceasta a fost întrebarea pe care Clément Laval a pus-o în scrisorile adresate unui număr de 487 de deputați francezi. «Nu vă gîndiți — scrie el — dumneavoastră, care reprezentați puterea legislativă, că a venit momentul revizuirii unor prevederi ale Codului penal? Este nevoie să fie introdusă o noțiune nouă de culpabilitate în materie de accidente și trebuie recunoscut că și o faptă involuntară poate constitui o gravă infracțiune».

La cele 487 de scrisori trimise, Laval a primit 83 de răspunsuri. Scrisori vagi. Încercări nedibace de a-l consola, scrisori neconvingătoare, formale, nepromițînd nimic. Într-una din ele, autorul se referea, absurd, la beneficiile... centurii de siguranță, ca și cum asta ar fi avut vreo legătură cu un șofer beat care ucide un motociclist.

Pe Laval scrisorile acestea goale nu-l dezarmează. Cu puținele-i puteri, el a pornit, de unul singur, să apere viața semenilor săi. Laval adresează o scrisoare lui Gonzales Blanco, cerîndu-i să-și aplice singur sancțiunea pe care nu i-a dat-o justiția, renunțînd pentru totdeauna să mai conducă un automobil. Dacă n-o va face, *va trebui să suporte consecințele...* O copie de pe această scrisoare a trimis-o ministrului de justiție, Jean Taittinger, alte copii le-a trimis unor membri ai Parlamentului.

Clément Laval este fermier, țăran. El respectă legea și știe că nimănui nu-i este îngăduit să amenințe și nici să-și facă singur dreptate. Dar mai presus de aceste credințe, în care s-a născut, este nevoia lui de a lupta împotriva unor nedreptăți care l-au lovit atît de dureros și cărora le vor cădea, în continuare, multe victime. Pentru curmarea acestui rău social, el, Clément Laval, își asumă responsabilitatea de a călca legea.

Mai sînt doar cîteva săptămîni pînă la termenul la care Gonzales Blanco va trebui să-și recapete permisul de conducere. Ce va face el atunci? Dar Laval? Opinia publică francezâ așteaptă, tulburată, deznodămîntul.

Și iată cum, dintr-o

FLACĂRA ALBUM

Pe actrița Tina Aumont **o ajută și moștenirea unui nume celebru, al tatălui său, Jean-Pierre Aumont.**

Pe tînăra cîntăreață de muzică populară Ana Toma **o recomandă în primul rînd talentul.**

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 150 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII – NR 11 (979) – 9 MARTIE 1974

flacăra

România într-o nouă și rodnică misiune a păcii, cooperării și prieteniei

roman serial
flacăra

ÎN UNELE CAZURI TEORIA SE LEAGĂ DE TEORIE

elegie pentru cabana ciucaș

ce se întîmplă cu umorul?

antologie fotbalistică la craiova

FARFURII ZBURĂTOARE LA VĂLENI?

România într-o nouă a păcii, cooperării

Președintele Liberiei, William R. Tolbert-jr., înmînează președintelui Nicolae Ceaușescu Marele Cordon al ordinului «Cavalerilor Pionieratului».

Vizita tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU și a tovarășei ELENA CEAUȘESCU în Liberia și Argentina

Ca în toate vizitele conducătorului statului nostru, și în actuala vizită, avînd ca itinerar republicile Liberia, Argentina, Guineea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost un dublu mesager: al României, doritoare de colaborare și de înțelegere cu toate țările lumii, și al păcii mondiale, ideal de supremă înțelepciune politică și generozitate umanistă, slujit continuu de laborioasa activitate internațională a marelui om politic care se află azi în fruntea poporului român.

Firește, înaltele aprecieri care recunosc în șeful statului nostru o influentă personalitate politică în viața lumii internaționale sînt cu atît mai semnificative cu cît ele vin de la numeroși conducători de state și oameni politici încîntați de contactul direct, de dialogul nemijlocit cu președintele României. Semnificativă și pe deplin grăitoare ni s-a părut, în această ordine de idei, declarația președintelui William R. Tolbert-jr., șeful statului liberian, care sublinia: «**în cursul ultimului și celui mai tragic conflict din Orientul Mijlociu, am fost deosebit de impresionați de cutezătoarea dumneavoastră inițiativă în cadrul eforturilor universale pentru realizarea unei păci juste și durabile în această regiune agitată și sfîșiată de neînțelegeri**».

De o înaltă considerație se bucură — de asemenea — politica de sprijin a statului nostru și a conducătorului său față de popoarele subjugate din Africa, a căror eroică luptă pentru cucerirea drepturilor lor fundamentale cîștigă progresiv poziții mai bune. Recunoștință și apreciere — iată ce deslușește oricine în fraza președintelui William R. Tolbert-jr. atunci cînd declară: «**în același sens noi vă exprimăm dumneavoastră și guvernului dumneavoastră înalta noastră apreciere pentru sprijinul activ pe care continuați să-l acordați mișcărilor de eliberare din Angola, Mozambic, Guineea-Bissau și Namibia, precum și celor din Africa de Sud**».

Apreciind esența politicii externe a României, promovată consecvent de conducătorul țării noastre: «**Președintele Nicolae Ceaușescu se preocupă intens să stabilească legături cu popoarele lumii, preocupare izvorîtă din dorința de apropiere și comprehensiune, pornind de la înțelegerea faptului că trăim într-o lume a interdependențelor**», președintele William R. Tolbert-jr. a fost prompt confirmat de replica șefului statului român, care a declarat: «**Trăim o epocă de mari transformări, în care colaborarea este o necesitate pentru progresul și bunăstarea fiecărei națiuni. Să identificăm noi posibilități care să contribuie la dezvoltarea economico-socială și, totodată, să găsim căile unei colaborări active în lupta pentru pace, pentru o lume mai dreaptă și mai bună**».

Așa după cum au remarcat observatorii politici și corespondenții agențiilor de presă, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în prima republică de pe continentul african a fost încununată de frumoase rezultate, găsindu-se, într-un apreciat consens, tocmai acele posibilități la care se referea șeful statului nostru, posibilități care să contribuie la dezvoltarea economico-socială, la găsirea unor căi de colaborare activă în lupta pentru pace, pentru o lume mai bună.

Marțea trecută a prilejuit tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, reîntîlnirea cu pămîntul Americii Latine. După Cuba, Costa Rica, Venezuela, Columbia, Ecuador și Peru, țări vizitate în lunile august-septembrie 1973, Argentina este cea de-a șaptea țară latino-americană care primește înalta solie de colaborare, prietenie și pace a poporului român.

Se știe, între popoarele Argentinei și României există multe afinități ce decurg din latinitatea comună, din istoria lor, din năzuința lor de dezvoltare și progres social. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, «**Încă cu aproape 100 de ani în urmă, Argentina a fost printre primele țări care au recunoscut independența și suveranitatea României. De atunci s-au dezvoltat relații pe multiple planuri**». Și iată — în aceeași ordine de idei — și punctul de vedere argentinian, exprimat în chip foarte grăitor de ziarul «Cronica»: «**Se acordă prezenței președintelui român în Argentina o extraordinară semnificație, datorită dezvoltării relațiilor dintre cele două țări, ca o consecință a hotărîrii guvernelor de la București și Buenos Aires de a consolida prin fapte legăturile de prietenie și colaborare în diferite domenii**».

Spre bucuria și mîndria noastră, vizita în Argentina a tovarășului Ceaușescu a însemnat nu numai un dialog fructuos — început, de fapt, în urmă cu un an, la București, cu ocazia vizitei în țara noastră a generalului Peron —, ci și o prestigioasă contribuție la întărirea prieteniei între popoare, la dezvoltarea colaborării internaționale, la consolidarea păcii în lume.

Mariu POPESCU

Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele William R. Tolbert-jr. după momentul solemn al semnării declarației comune.

și rodnică misiune și prieteniei

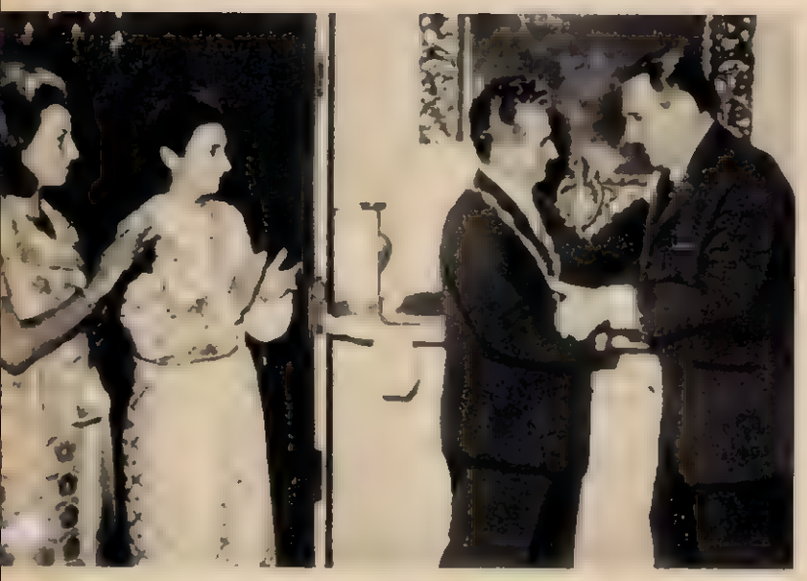

La ceremonia conferirii unor înalte distincții.

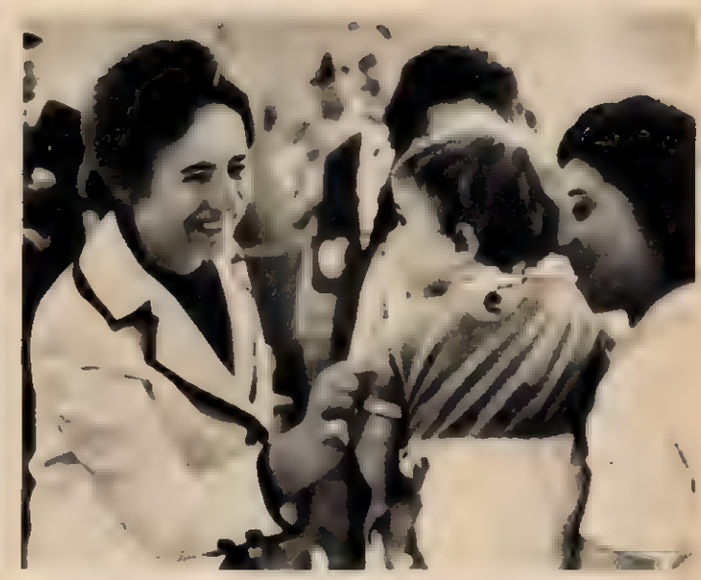

Tovarășa Elena Ceaușescu în vizită la creșa pentru copiii salariaților de la uzina de produse chimice «Roche» — Buenos Aires.

La sosire, pe aeroportul din Buenos Aires.

«în timp ce operez, pentru mine lumea dispare, nu există decît intervenția»

Profesor doctor docent Constantin N. Arseni, născut 3 februarie 1912, Dolhasca, Suceava. Studii liceale la Bacău, Facultatea de medicină la Cluj (1929–1935). De 39 de ani lucrează în domeniul neurologiei. A fost elevul profesorului Dumitru Bagdasar. A urcat toate treptele ierarhiei medicale, din 1961 devenind profesor universitar. Autor a 247 lucrări științifice publicate în țară și peste hotare. A scris 13 tratate și 13 monografii. În prezent, conduce secția de neurochirurgie a Spitalului Gheorghe Marinescu și este șeful disciplinei de neurochirurgie a I.M.F. București. Contribuții originale recunoscute în neurochirurgia mondială: Reanimarea chirurgicală a tumorilor nucleilor de la baza creierului; Tehnica rezolvării chirurgicale a craniostenozelor (elaborată împreună cu Dumitru Bagdasar); Descrierea epilepsiei ventriculare și interpretarea ei clinică și fiziopatologică; Contribuții la clarificarea tumorilor cerebrale. Unanim recunoscut pentru tehnica operatorie, pentru cea mai mare experiență din lume în studiul tumorilor cerebrale, pentru numeroasele contribuții care au dezvoltat neurochirurgia românească și internațională. Este, printre altele, membru al Federației mondiale de neurochirurgie (1957), membru de onoare al Societății franceze de neurologie (1958), membru al Academiei de științe din New York (1964), membru al Societății regale de medicină din Londra (1964), membru al Societății de neurochirurgie din U.R.S.S. (1968), membru fondator al Societății de psihoneuroendocrinologie (1969), membru al Societății de neurochirurgie din Spania (1973). În 1972 a fost distins cu premiul Victor Babeș al Academiei R.S.R., de curînd a fost ales membru corespondent al Academiei noastre. Face parte din comitetul de direcție al revistei Arta Neurochirurgica — Viena și Phronesis — Spania.

A devenit neurochirurg pentru că i-au plăcut lucrurile mai deosebite. A lucrat patru ani, în timpul facultății, la profesorul Hațieganu — *«unul dintre cei mai mari clinicieni români, îl invidiam pentru fler clinic pînă cînd l-am căpătat și eu»* zice Arseni. Iuliu Hațieganu ar fi vrut să-l oprească lîngă el, dar pe Constantin Arseni îl atrăgea chirurgia pulmonului sau chirurgia creierului. Termină facultatea, trece prin București, pe la Spitalul de urgență, unde avea un frate chirurg, și aici îl vede operînd pe profesorul dr. Dumitru Bagdasar. Eminentul neurochirurg îl fascinează, va deveni și va rămîne mentorul și maestrul său. *«Era foarte citit, extraordinar de integru și tare muncitor,* își amintește Arseni despre maestrul său. *Dar prea bun, prea civilizat».*

Cînd a venit la București, proaspătul absolvent nu știa nici neurologie, nici neurochirurgie. A pornit de la zero, învățînd de la doctorul Bagdasar, citind, văzînd un mare număr de bolnavi, *studiind, timp de 8 ani,* la facultatea de medicină microscopia creierului și a tumorilor sale. A pornit de la zero, dar a pornit devreme, la 22 de ani și jumătate. Cu șansa să întîlnească un neurochirurg de clasă, să lucreze în primul sau al doilea, ca mărime, serviciu de neurochirurgie din lume, în care se perindau toate cazurile deosebite dintr-o țară și se operau într-o săptămînă cît prin alte părți în jumătate de an.

Tînărul medic e viguros, agresiv și radical în concepțiile sale științifice. O tumoare se poate extirpa în mai multe feluri, Arseni alege mereu calea radicală. Curajul său va fi susținut treptat de o mare cultură medicală și de o experiență mereu în expansiune. Pînă la el, nici cei mai temerari chirurgi din lume nu se vor atinge de tumorile crescute în mijlocul creierului. Arseni se va încumeta. În 1965 publică primele cazuri. Au trecut ani. Rezultatele îndepărtate ale cazurilor de atunci se mențin bune. Pe drumul deschis de el se vor încumeta și alții.

Bărbatul acesta scund, vînjos, incomod, controversat, mereu în mișcare, dur, neiertător în fața greșelii, puternic, sigur pe el și în prezent, care își ghicește intențiile de cum intri pe ușă și te invită la un joc deschis, are trei date de invidiat. Nu obosește. *«Oricît aș opera, oricît m-aș agita, orice-aș face, zice, sînt odihnit cum m-am născut din mama. Datorită neobosirii mele, i-am socotit multă vreme pe unii dintre oameni leneși. Tîrziu, mi-am dat seama că erau normali».* În al doilea rînd, memorie colosală. Reîntîlnește un bolnav după 15 ani, numele, diagnosticul și tratamentele aplicate atunci îi apar în minte. Anul trecut elabora o lucrare. Și-a amintit de un bolnav operat în 1939, i-a cerut dosarul, nu uitase nici patul, nici salonul în care stătuse bolnavul. Uită numai dacă vrea, mai precis dacă vrea să nu memoreze. Colaboratorii se plîng de necruțătoarea sa ținere de minte. În sfîrșit, voință, are voință. *Reușesc în viață doar cei care știu în fiecare moment ce doresc. Să știi ce dorești, apoi să vrei, să persiști* e una dintre opiniile sale.

Configurația unei zile povestite de el însuși. *«În jurul orei 14,00 mănînc, apoi citesc ziare, reviste, scrisori, mă odihnesc 20–30 de minute. E suficient să dorm și zece minute. După-amiază citesc și mă ocup de lucrări științifice. În pauze, literatură. Seara, la ora 22 mănînc, iar pe la ora 23 mă culc. Vara mă trezesc pe la 4,30–5, iarna, o jumătate de ceas mai tîrziu. La spital, sosesc zilnic între 5,30–6. Pînă la 7, lucrări de birou, urmează vizita bolnavilor, iar pe la 8 încep să operez.*

— Vă chinuiți subalternii aducîndu-i cu noaptea-n cap la spital.

— *Vin ceva mai tîrziu decît mine. îi chinuiesc? îi învăț!*

Dacă îl întrebi cum este ca om, ce fire, profesorul Arseni nu evită să se caracterizeze, printre altele, drept un agresiv. *«Agresivitate, așa cum o înțeleg eu, înseamnă energie, înseamnă și unele lucruri bune, dar, în general, prejudiciază omul pe care îl stăpînește. Mie unul mi-a adus multe prejudicii. Toate neajunsurile vieții mele s-au datorat agresivității mele. Cînd am fost tînăr n-am știut s-o folosesc. La mine, maturitatea, înțelepciunea au venit pe la vîrsta de 48–49 de ani. În cîțiva ani am învățat să vorbesc. Mi-au trebuit 48 de ani pentru a învăța să tac. Abia la această vîrstă am devenit pe deplin cumpătat în judecată și acțiune. De multe ori, impulsivii sînt oameni dotați și de bună-credință, vulnerabili însă în fața unor netrebnici care arată mereu cu degetul spre agresivitatea lor, nu și spre țelurile drepte ale acțiunilor lor».*

În orice meserie există o treaptă supremă. Doctorul Arseni e de părere că fiecare trebuie să încerce, cu eforturi mari și constante, s-o atingă. Să se apropie, în funcție de dotație, de muncă, cît mai mult de superlativul meseriei. Printre ceea ce contribuie la realizarea omului, indiferent domeniul, profesorul Arseni mai menționează obligația de a te ocupa de teorie și de practică deopotrivă. Precum și condiția condițiilor, anume să-ți placă, să faci totul cu pasiune, ori să renunți, să te apuci de altceva. *«Toate lucrurile le-am făcut în viața mea cu pasiune. Și cînd mă cert, mă cert cu pasiune. Am bătut vreo doi inși cînd eram mai tînăr, și de bătut i-am bătut cu pasiune. Cînd mă spăl pe mîini pentru operație, acele 20 de minute dinainte vreau să rămîn singur. Mă reculeg, intru în tensiune, mă gîndesc la ce voi avea de făcut, iar, tot ce mi s-a întîmplat pînă cu două minute înainte se șterge atunci de pe creier. În timp ce operez, pentru mine lumea dispare, nu există decît intervenția. Nu știu cine e în dreapta, stîngu, cine mă servește cu tampoane, cu instrumente, dau drumul cîte unei injurături, colaboratorii îmi spun după aia, eu le răspund, se poate, recunosc vorba, însă habar n-am cînd o ieșit. Cert pe cîte unul, vine să-și ceară scuze după operație, nu-mi mai amintesc nimic, mi se pare nebun, nu înțeleg ce vrea de la mine, fiindcă în starea aia nu contează decît bolnavul și intervenția».*

Din 1935 pînă în 1959 studiază toate ramurile neurochirurgiei. La un moment dat este nemulțumit de cum cunoaște traumatismele cranio-cerebrale. Organizează atunci un pavilion cu o sută de paturi numai pentru traumatisme cranio-cerebrale, să aibă mult de-a face cu ele. Concomitent, vreme de patru ani, se duce în fiecare sîmbătă la Institutul medico-legal, unde examinează și disecă toți decedații datorită traumatismelor cranio-cerebrale.

Chirurgul acesta care aproape de 40 de ani operează cazuri atît de grele incizează cu o tehnică impecabilă. Colaboratorii săi, aproape la fel. La ora actuală, străinii recunosc în clinica de neurochirurgie din București instituția cu cea mai bună tehnică operatorie din lume. Sînt interesați să vină să învețe de la specialistul cu cea mai vastă experiență, care are în palmares mai mult de 10 000 de cazuri de tumori cerebrale. De-a lungul timpului, profesorul Arseni se ocupă mai puțin de latura experimentală a chirurgiei sistemului nervos. Poate nici n-a avut condițiile necesare, dar a mai contat ceva, *«Am operat oameni, dar n-am tăiat în viața mea o găină. Mi-e milă de animale, nu pot să experimentez pe animale. În viața mea aveam să omor o singură broască, la un examen, fiindcă n-am avut încotro».*

În medicină, ca și în alte domenii, pentru un om există perioade de succes, de mai puțin succes, de nemulțumiri. Doctorul Arseni a muncit toată viața cu o energie formidabilă în perioadele cînd era lipsit de satisfacții. *«Succesul nu-mi place,* zice. *Duce la insuccese, la dezastre. Succesul mă deprimă puțin. Mi-e frică să nu cad, să nu mă amăgească, să nu cred că am făcut mai mult decît am făcut. Rău e să te supraestimezi după succese, ori să te subestimezi în perioade vitregi. Bine e să știi totdeauna cîte parale faci, în afara conjuncturilor».*

Românii și străinii îl cred pe profesorul Arseni în vîrstă de 75–80 de ani. Am și uitat, s-o recunoaștem, de cînd tot auzim despre el. În realitate, n-are decît 62, dar face neurochirurgie de la 22 de ani și jumătate. A început alături de o generație de neurochirurgi care aveau atunci peste 50 de ani, a continuat alături de alta ieșită și ea din scenă pe la mijlocul deceniului trecut. În prezent, e contemporan cu a treia generație. Stă, cum se spune și cum transpare și din concepțiile lui, ca o scoladă peste trei generații de neurochirurgi.

Neurochirurgia s-a dezvoltat mult datorită tehnicii operatorii, reanimării, noilor medicamente și concepțiilor moderne, consecutive, în mare măsură, avîntului cibernetic. *«Multe s-au schimbat în neurochirurgie din '35 cînd am început eu. Și pe atunci metodele erau bune, rezultatele erau proaste. Între timp, s-a acumulat, s-a înaintat enorm. Neurochirurgia va mai evolua, dar în cîmpul ei majoritatea lucrurilor s-au spus, s-au făcut. Diagnostic precoce, tehnică perfectă, zero la sută mortalitate în anumite operații, unele intervenții pe creier ajungînd tot așa de ușoare, cu rezultate chiar mai bune decît operațiile pe abdomen. Creierul mai este, în parte, o enigmă, iar, în privința mijloacelor de reanimare, știința încă nu și-a spus ultimul cuvînt. Așadar, neurochirurgia mai are resurse. De ce totuși în puține țări e bine dezvoltată? Este, mai întîi, o specialitate scumpă. Necesită mulți bani pentru aparatură, investigații, pentru îngrijirea bolnavilor. Dar nici în unele țări bogate neurochirurgia n-a ajuns la înflorire, ceea ce înseamnă că mai e nevoie de ceva pe lîngă resurse materiale. În prezent, se practică excelent în România, în Statele Unite și Suedia».*

Cum recepționează, cum se acomodează profesorul Arseni cu noutățile apărute în cîmpul specialității sale? *«Sînt un om modern, deschis înnoirilor. Schimbările le judec teoretic, le probez practic, chiar dacă teoretic le înțeleg mai puțin la început. Cînd nu se verifică ceva las în suspensie, mă gîndesc o vreme. N-au fost oare autorii de bună-credință (mai puțin probabil), sau n-am aplicat eu cum trebuie. Reiau o problemă și de 3–4 ori, la diverse intervale, pînă o elucidez».*

Profesorul Arseni a scris multe cărți. De o concizie și de o rigoare care le fac dificile de citit pentru cei obișnuiți cu stilul mai spumos al tratatelor de medicină franțuzești. *«Cărțile mele au un defect, densitatea. În ele nu se repetă nici o noțiune. Odată pomenită noțiunea, nu mai revin asupra ei în cuprinsul cărții și mulți mă condamnă. Acesta mi-e stilul, așa am învățat și de la doctorul Bagdasar. Cu toate acsteo am cunoscut străini care pentru plăcerea de a citi cărțile mele au învățat românește. Fiindcă eu nu vreau să-mi scriu lucrările decît în limba română».*

Deși încărcat de satisfacții profesionale, doctorul Arseni are totuși o dezluzie în meserie. *«Nu spun că nu-s apreciat. Dar tot ce am realizat e puțin pe lîngă ce-aș fi putut realiza. Neurochirurgia românească e puternică, îmi dau perfect de bine seama, e valoroasă, excelentă ca tehnică, diagnostic, experiență. Am cea mai bună bibliotecă de specialitate din lume. Sîntem printre primii, dar nu sîntem dincolo de toți. Mi-ar plăcea să fim mult înaintea tuturor. Construim acum cel mai mare spital de neurochirurgie din lume, 550 de paturi. Străinii sînt de părere că e curată nebunie, știu însă că ei n-au dreptate, tocmai într-o unitate de asemenea dimensiuni e posibil să acumulezi experiență decisivă, de neobținut în clinicile mici. Dar neurochirurgia trebuie să se sprijine și pe cercetare științifică; or, la mine cercetarea nu e cum ar trebui. Aș dori 5 ani de mînă liberă. Să fie înzestrat cum trebuie spitalul cel nou și să fac eu acolo ce-mi spune experiența de aproape 40 de ani. Aș duce neurochirurgia românească dincolo de oricare alta. După 5 ani să mă judece ca pe Cristos, da, obiectiv, dacă neurochirurgia românească nu va fi prima».*

— La umbra dumneavoastră au crescut medici buni?

— *Cîțiva. Cei care au muncit serios.*

Destinul său, performanțe într-un domeniu de mare dificultate, te îndeamnă să crezi că marele neurochirurg n-ar fi visat să fie altceva în viață decît medic. Ei nu! Profesorul Arseni afirmă și în prezent că i-ar fi plăcut să nu urmeze medicina. Ar fi vrut să fie dirijor de mare orchestră, caricaturist de faimă mondială sau inginer într-un imens șantier naval. Abia în al patrulea rînd medic.

Confesiuni, opinii: *«Mi-a plăcut să realizez lucruri mari și lucrurile în mare, în dimensiunile lor atotcuprinzătoare. Tot ce am făcut în viața mea am făcut în mare. Lucrurile mici le-am lăsat pentru alții.*

Respect un principiu învățat de la maestrul meu, principiu care, ulterior, aveam să aflu că a fost și al împăratului Traian: «Mai bine să ierți 90 de vinovați, decît să condamni 10 nevinovați». În viață mi s-a întîmplat să fiu acuzat pe nedrept. Cumplită situație. E mai ușor să argumentezi că ești nevinovat cînd ești vinovat, decît să dovedești că ești nevinovat cînd ești nevinovat.

Important pentru viață, adolescentul, omul tînăr să-și dezvolte mintea, judecata. Asta nu se poate fără un liceu bun, fără o solidă cultură generală, fără literatura națională și universală, fără izvoarele clasice, în special, fără cultura greacă și latină. Specialist mare fără orizont mare nu există. Orizont mare fără limbă și literatură maternă, nici vorbă. În 1929 știam toată literatura română de la Neculce, Ureche și Dimitrie Cantemir pînă la autorii abia lansați. Știam cel puțin jumătate din Hamlet și din Regele Lear pe de rost. Numai literatura și arta dezvoltă mintea, sensibilitatea, spiritul omului. Literatura și arta formează tot ce e frumos în creierul nostru.

Romulus BALABAN

să trăiți, tovarășe plutonier, că ne apărați ordinea și uneori viața

Chiar dacă poartă verigheță, femeia din fața mea, care s-a chemat Maria Nica și care se cheamă Maria Novac, pare o fetișcană, ceea ce nici nu e de mirare dacă socotesc că adună abia douăzeci și doi de ani, programați să fie sărbătoriți la 28 martie.

Vreau să-i zic sărut mîna, dar nu-i zic.

Vreau să-i zic bună ziua, dar nu-i zic.

Mă uit, deloc amuzat și deloc în glumă, la uniforma ei imaculată, la centiroane și la insignă, remarc albastrul curat al cămășii, al cravatei și chiar al ochilor, mai ales peste pleoape, fac această inspecție poate fără voia mea, din dorința reporterului de a-și detecta «subiectul» o clipă mai devreme, termin și zic să trăiți, tovarășe plutonier.

Plutonierul de miliție Maria Novac nu mi-o ia în nume de rău și acceptă să se destăinuie pentru mine și, mai ales, pentru cititorii «Flăcării» și, cum e firesc și cum e conform ordinii, începe chiar cu începutul:

«Am terminat liceul în '71 și am dat examen la chimie industrială. Vream să mă fac inginer. Îmi plăcea meseria asta, și mie, și părinților care, muncitori fiind, ar fi dorit să aibă un copil cu diplomă în buzunar. La admitere însă am căzut. Am hotărît atunci să intru la școala de miliție, care scotea prima promoție, așa că n-am dat nici un examen. Mi-a fost niței teamă la normele fizice, se cerea minimum un metru și șaptezeci, eu aveam doar unu șaizeci și nouă, dar m-am înălțat pe vîrfuri oleacă, și-a mers. În școală m învățat circulație, cod penal, mi-am luat arnet de conducere și mi-am perfecționat franceza pe care o știam din liceu».

— Cum a fost în prima zi cînd ați îmbrăcat uniforma?

Rîde. Cum a fost de-adevăratelea?, mă întreabă. Știți, continuă, eu aș putea să vă spun, dar mi-e teamă să nu se supere șefii mei. Zău că mi-e teamă. Nu vreau să mă aleg cu vreo mustrare. Mi-ar fi rușine, mai ales că pînă acuma, după doi ani de serviciu, n-am nici o sancțiune. Nici pe linie de serviciu, nici pe linie de U.T.C. O rog să-mi spună chiar cum a fost, convins că șefii plutonierului Maria Novac nu vor avea de ce să se supere. Maria Novac a făcut — sau face, dacă vreți — parte din prima generație de femei-milițian, într-un fel ea a deschis un drum, ea și colegele ei, un început de drum care — ca orice început — presupune ezitări și poticneli. Apoi scot carnetul din buzunar și notez:

«Cînd m-a văzut mama acasă, s-a crucit. Ea ca ea, dar mai ales vecinele, că stau în Ferentari și știți cum e pe la noi: rar să faci o mișcare și să nu te observe careva. Mai ales că, dar asta să n-o scrieți, uniformele noastre fuseseră făcute la o croitorie militară, specializată în haine bărbătești. Erau lungi și croite cam otova. Arătam ca niște mumii... În 4 aprilie '72 am pus pentru prima oară uniforma în post. În Piața Victoriei, chiar în mijlocul intersecției, într-un trafic intens. Îmi aduc aminte că mi-a fost teamă. Eram ca picată din lună... Eu și o grămadă de mașini mergînd care încotro. Dar noutatea nu exista numai din punctul meu de vedere. Aproape toate mașinile făceau un ocol suplimentar pentru ca șoferii să mă vadă. Unii îmi strigau vorbe de încurajare, alții mă luau peste picior. Asta a fost în prima zi... De atunci însă a trecut multă vreme, m-am obișnuit cu meseria, îmi place, n-aș mai vrea să fac altceva».

— Sînteți o fire timidă?

— Cu siguranță, da.

— Și-atunci?! Cum vă descurcați cu amenzile?

Alungă orice urmă de zîmbet de pe chip. Devine severoasă, dar — vai, sper să nu comit vreo impietate — rămîne doar o fetișcană, care apasă pe fiecare vorbă: «una-i timiditatea, alta-i ordinea. În medie, dau amenzi de o sută de lei pe zi. Cele mai multe pentru pietonii care nu traversează regulamentar. La început, oamenii nu prea mă luau — și pe mine și pe colegele mele — în serios. Respectau numai uniforma, nu și purtătorul. Cu timpul însă lucrurile s-au schimbat. Oamenii ne respectă, acceptă că au greșit, bagă mîna în buzunar și plătesc fără să mai comenteze».

O întreb ce proiecte are pentru viitor. Mari, îmi spune și tace. Cît de mari?, mă interesez, dar Maria Novac vrea iarăși să știe, cu exactitate, cît voi scrie din ceea ce-mi spune, și mă văd nevoit s-o liniștesc. totul. Renunță din nou la aerul acela intenționat prea serios și-mi mărturisește:

«În toamnă am să dau din nou examen la facultate. De data asta la A.S.E. Sper să reușesc, deși știu că nu o să-mi fie ușor. Peste trei luni intru în concediu prenatal».

Opresc ghilimelele pentru că nu mai citez. Reiau doar, cu vorbele mele, omeneasca relatare despre viață a plutonierului de miliție Maria Novac. Și-a cunoscut soțul, pe Teodor, care este student anul patru la Petrol și Gaze și căruia ea îi spune Doru, chiar în stradă. A văzut-o la trecerea de pietoni de la Piața Unirii, a plăcut-o, s-au apropiat, s-au căsătorit, se iubesc. Peste șapte luni vor avea un copil, băiat sau fată, n-are nici o importanță. Dacă acum va fi băiat, data viitoare va fi fată. E musai. Are un soț bun, grijuliu. De 1 martie i-a cumpărat flori, o pereche de ciorapi și altceva, ce nu poate să-mi spună. E mulțumită că a ales calea asta în viață, e mult mai bine așa decît să fi așteptat, poate la nesfîrșit, să intre la facultate.

— Aș vrea să-mi spuneți un lucru. Să-mi spuneți cinstit, ca și cum n-aș scrie despre asta. Spuneți-mi, e greu să fii și femeie și milițian în același timp?

Pentru a doua oară în decurs de jumătate de oră o surprind rîzînd. Nu-i greu, zice, de ce să fie greu?! E o meserie ca oricare alta, poate doar mai frumoasă, pentru că în fiecare zi te așază în altă situație, în față cu alți oameni, cu alte caractere. E drept, mai sînt unii care au rezerve față de noi, dar aceștia sînt tot mai puțini. Noi nu facem altceva decît să păzim ordinea cetățenească. Așa că, zic eu, bărbat sau femeie e același lucru.

Plec. Vreau să-i zic sărut mîna, dar nu-i zic.

Vreau să-i zic bună ziua, dar nu-i zic.

Îi zic să trăiți, tovarășe plutonier, că ne apărați ordinea și uneori viața. Să trăiți!

Ovidiu IOANIȚOAIA

n-am avut niciodată sentimentul inferiorității față de colegii mei bărbați

Feministă? Desigur. Așa am cunoscut-o cu mulți ani în urmă, pentru aceeași idee i-am redeschis recent ușa cabinetului său de la Tribunalul Suprem. Ca să reabilitez termenul și mai ales ca să nu arunc o cît de vagă umbră de ironie asupra personalității de intelectual complet a FLORICĂI ANDREI precizez că nu îi este propriu acel feminism consumat în vorbe. Ci, prin ținuta sa profesională și prin activitatea sa în sprijinul emancipării femeii în țară și peste hotare, fiind membră în Comitetul Executiv al C.N.F. și reprezentanta României în Comisia pentru condiția femeii din cadrul O.N.U. Poate și traiectele istoriei i-au creat această vocație sau, mai exact, obligație morală. A terminat Facultatea de drept într-o promoție foarte mică și în majoritate de fete (din 53 de absolvenți, 45 fete) în 1947, fiindca băieții fuseseră implicați în război. A făcut un an avocatură, fiindcă, deși optase pentru magistratură, rezolvarea întîrzia. Nu opta și magistratura așa de repede pentru femei-judecători. Și totuși a fost admisă, profesorii săi i-au dat girul. Tip meditativ, reflexiv, introspectiv, calități indispensabile unui judecător. A fost admisă în 1948 ca judecător la Tribunalul județean Buzău. Deci, intră în carieră cu mulți saci de răspundere în spate: să dea dovadă personal că poate să fie un bun judecător, să dărîme prejudecăți — o femeie poate să fie tot atît de bun judecător ca și un bărbat.

— Azi, după 25 de ani de magistratură în care ați urcat treptele afirmării, v-ați impus profesional, gîndiți la fel?

— Incontestabil. Intrînd în justiție, știam că am să rămîn. Handicapul de a fi femeie l-am resimțit din afară, nu dinlăuntrul meu. A trebuit atunci, în primii ani, să înfrunt sfidarea unor colegi. Dar nu am avut niciodată, pe tot parcursul anilor, sentimentul inferiorității față de colegii mei bărbați. Bărbat sau femeie, un om se impune prin valoarea sa profesională. Acum, o știm prea bine, nu numai noi, juristele, ci toate femeile, indiferent de meseria sau profesia aleasă, au șanse egale de a se afirma. În fond, nu există argument mai puternic, dacă medităm că, 44,7 la sută din populația ocupată în economia națională sînt femei, că, în unele industrii și sectoare de activitate de mare răspundere socială — industria ușoară, cultură, învățămînt, ocrotirea sănătății, comerț, cooperație — ele dețin ponderea. Să privim în jurul nostru, nu trebuie să facem eforturi ca să le căutăm în mod special, întîlnim atîtea femei profesioniste de excepție ale căror merite sînt recunoscute de către societate și de către colegii de muncă.

— Nu admiteți totuși că impunerea valorilor feminine mai este încă îngreuiată de unele prejudecăți? Să luăm numai acest aspect al promovării. Putem spune că femeile ocupă locul cuvenit, pe măsura aportului lor social, în fotoliile de decizie, în funcții de conducere?

— Nu putem, de pe o zi pe alta, să ajungem la efecte de ordin statistic. Hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973 cu privire la creșterea rolului femeii în societatea noastră se referă pregnant la acest obiectiv al promovării și el a început să se îndeplinească. Mai rapid, la nivelul organelor de partid și de stat, al organizațiilor de masă și obștești, mai lent, deocamdată, în sectoarele economice. Sigur că, în general, ministerele, centralele, conducerile întreprinderilor și instituțiilor nu au motive întemeiate, că mai domină rețineri subiective, dar, ansamblul de măsuri adoptat pentru traducerea în viață a hotărîrilor Plenarei din 18-19 iunie 1973 va rezolva, cu siguranță, și această situație. Perfecționarea statutului social al femeii, sub toate aspectele, este o preocupare permanentă a conducerii partidului nostru, este o constantă în cadrul programului general de perfecționare a societății. Legislativ, la ora actuală, nu prea mai avem obiective de urmărit — noul Cod al familiei este și el elaborat și va fi supus curînd în dezbaterea

și aprobarea Marii Adunări Naționale — deci, repet, legislativ, nu avem rămîneri în urmă și nici înnoiri de făcut, în fapt trebuie tradus în viață acel ansamblu de măsuri de la care femeile așteaptă foarte mult.

— Și cu ce ar trebui început, după părerea dumneavoastră?

— Cu toate, pentru că se înlănțuie. Și dacă trebuie neapărat să spunem întîi și întîi, aceasta se și petrece: asigurarea de cămine, creșe, grădinițe pentru copii. Eliberarea mamei de această imensă grijă, pentru ca ea să se poată valorifica mai bine pe sine în cadrul profesional și familial. Cunoașteți ce uriașe investiții sînt alocate numai în acest an de la fondul central pentru construirea de creșe, cămine, grădinițe, plus ceea ce se va realiza din fondurile sindicatelor și din contribuția cetățenilor. Perspectiva apropiată de generalizare a învățămîntului preșcolar va avea un mare efect în îmbunătățirea condiției femeii.

— Nici grădinițele, nici internatele ori semiinternatele însă nu pot înlocui mediul educativ familial, nu vor putea substitui vreodată funcția educativă a mamei.

— Educația copilului este, de fapt, dependentă profund de educația pe care mama însăși o are. O femeie cu un nivel ridicat de cultură generală poate să-și lase prezența afectivă în viața copiilor într-o scurtă durată a prezenței sale fizice. Or, la noi, femeia, atît prin sistemul de învățămînt cît și prin întregul și vastul sistem al mijloacelor comunicațiilor de masă, beneficiază de o asemenea educație. Și nu numai în general, ci și cu referințe speciale la rolurile ei în familie, de mamă și educatoare a copiilor, de soție, de gospodină.

Cici IORDACHE

în unele cazuri, teoria se leagă de teorie

AM FOST DE FAȚĂ CÎND LITERA CĂRȚII ȘI ȘPANUL STRUNGULUI ȘI-AU DAT MÎNA

Îmi aduc aminte de teroarea ce-i cuprinsese pe cîțiva dintre colegii mei de liceu de-acum vreo 17 ani. Tocmai terminaseră școala, încercaseră să pătrundă la universitate, *nu reușiseră* — concurența era *puternică* și atunci, în fața lor se deschidea «amenințătoarea» necesitate de a-și cîștiga o pîine. S-au dus unii la forțele de muncă, au solicitat un post. Li s-a recomandat nu unul, ci zece. Majoritatea în fabrici, pe șantiere. Asta era prea de tot. Nu că respectivii băieți, dintre care mulți au reușit mai apoi să depășească acel moment de răscruce al existenței lor cu brio, n-ar fi vrut să muncească. Dar aveau despre fabrică, uzină, șantier, și-n general despre munca fizică o imagine complet deformată, și anume că acestea ar fi medii și activități aproape degradante, incompatibile cu titlul lor de proaspeți absolvenți de liceu! Se mai amesteca în această prejudecată destulă teamă în fața universului complet necunoscut care era, pentru majoritatea dintre noi, uzina, fabrica, șantierul. De unde izvora o asemenea imagine discriminatoare despre diferitele profesiuni? Din modul cum ni se predaseră sau, mai bine-zis, nu ni se predaseră anumite «materii» în școală, și mă refer la fizică, matematică, chimie, cît și din prejudecăți de familie — la unii — după care era infinit mai preferabil să devii arhivar — să zicem — decît strungar.

Mi-am adus aminte de toate acestea după o prelungită vizită la Liceul «Nicolae Grigorescu» din Cîmpina. Îmi propusesem să constat modul în care se desfășoară ceea ce de mai mulți ani a devenit un cuvînt de ordine în învățămîntul nostru: legarea teoriei de practică. Mai ales că din 1971 pregătirea tehnico-productivă a elevilor figurează — chiar astfel formulată — drept obiect de studiu în programa școlară.

Liceul «Nicolae Grigorescu» din Cîmpina este un liceu cu tradiție, și-a sărbătorit semicentenarul în 1969. De-a lungul anilor de-aci s-au ridicat mulți viitori specialiști cu înaltă calificare, profesori universitari, chiar și un academician. Apoi, însuși orașul Cîmpina are o tradiție industrială care nu mai necesită o prezentare specială. Iată de ce — mi-am zis — la Cîmpina, la liceul din localitate sînt întrunite multe dintre premisele care să favorizeze realizarea în cît mai bune condiții a obiectivului prioritar ce stă în fața școlii noastre și care nu strică să mai fie subliniat o dată: legarea teoriei de practică.

— Să știți că noi avem peste 800 de elevi încadrați în activitatea practică, îmi spune directoarea școlii, prof. Elena Buhai. Această activitate debutează de fapt în clasa a V-a, pentru ca spre sfîrșitul liceului să se diferențieze, să se specializeze.

— Practic, ce fac... practic elevii dumneavoastră?

— Se califică în meseriile de tîmplar, lăcătuș, electrician, iar o parte dintre fete urmează *cursuri de croitorie*. Dispunem de cinci ateliere pe lîngă școală pentru aceasta. Vreau însă să subliniez ceva!

— ...

— Noi ne-am orientat spre acele meserii de care este mare nevoie în orașul nostru. Avem o fabrică de ciorapi, aflată în prezent în plină dezvoltare. De unde familiarizarea fetelor mai ales cu croitoria, urmînd ca mai apoi să facă practică și să muncească efectiv în întreprinderea respectivă. La fel cu celelalte profesii enunțate, mult solicitate de uzinele și fabricile Cîmpinei. Și să nu uităm că, la sfîrșitul școlii, elevii urmează să primească un atestat — după o prealabilă examinare — care le dă dreptul să fie angajați în meseria pentru care s-au pregătit.

— Cînd la contact pentru prima oară elevul cu întreprinderea?

— În ultimii doi ani de liceu. În această perioadă, o dată pe săptămînă, elevii muncesc efectiv în întreprinderi cîte șase ore. Au plan de producție.

— Și ca să vă convingeți de eficiența muncii lor, aflați că în primul trimestru școlar am obținut beneficii de 27 000 lei, sumă întrebuințată pentru dotarea laboratoarelor liceului, intervine în discuție directoarea adjunctă, prof. Maria Ștefănescu.

— Care a fost reacția elevilor, a familiilor lor, cînd cu introducerea energicii, aș putea spune, a pregătirii tehnico-productive?

— În marea majoritate a cazurilor elevii și familiile lor și-au dat seama numaidecît de importanța acestei legături strînse cu producția. Au fost și efecte poate mai puțin scontate, dar la fel de îmbucurătoare. Elevi care *mai înainte erau timorați sau neglijenți* s-au schimbat radical în contact cu producția. Apoi s-a constatat că litera manualului este mult mai bine însușită și înțeleasă în momentul cînd elevul are înaintea sa materializarea acestor cunoștințe (Elena Buhai).

— Știți de unde provine larga înțelegere a părinților pentru practica în producție a elevilor? Din faptul că majoritatea lor — a părinților — lucrează tocmai în acele întreprinderi. La Cîmpina există o tradiție muncitorească veche. Și se întîmplă foarte des ca un elev să lucreze la un strung la cîțiva pași de taică-su. Asta-l obligă, îl mobilizează. De unde rezultatele noastre (Maria Ștefănescu).

Concentrare. Liniște. Vreo 15 fete stau aplecate asupra lucrului de mînă. Cos batiste, baticuri, fețe de masă. În modele și culori specifice portului prahovean. Ni se arată cu evidentă mîndrie lucrările cele mai reușite. Muncă de calitate. Reținem că atelierul de croitorie are *contract cu «Arta casnică»* din Breaza, și nu numai că are contract dar îl și respectă.

În atelierul de lăcătușărie se execută tot pe bază de comenzi transformatoare. Băieții de la strungărie fac și ei piese, și nu dintre cele *mai simple*. Dotarea acestor ateliere este acceptabilă, de asemenea întreprinderile din Cîmpina se arată receptive la cererile maiștrilor care coordonează practica elevilor și ajută liceul cu materialele de care este nevoie. Spațiul este cam strîmt — asta-i adevărat — și în această direcție trebuie să se preocupe conducerea școlii, evident, dacă i se va acorda sprijinul necesar. De fapt — îmi zic — mă găsesc în anticamera producției și tocmai de-aceea acest prim contact trebuie să fie pentru elevi cît mai veridic, cît mai apropiat de ceea ce vor descoperi în secțiile uzinelor.

Se numesc Laura Anton și Viorica Breban. Prietene. Anul 3. Fac practică la fabrica textilă din oraș. Cum a fost? Păi n-a fost chiar așa de simplu la început! Aveau normă. Procesul de producție este riguros, implacabil. Trebuie să i te supui. La început rupeau la ciorapi, mamă-mamă, noroc că mașinile erau încă în probe tehnologice. După aceea s-au obișnuit, au căpătat îndemînare, au învățat să cunoască și să domine mașinile. Ba au reușit — ele și alte colege — să muncească așa de bine încît au stîrnit chiar puțină invidie în rîndul lucrătoarelor. Cum că-și dau aere, fiindcă sînt la liceu. Ceea ce nu era cazul, drept care chestiunea s-a aplanat imediat. Laura visează arhitectura, Viorica, A.S.E.-ul. Pînă una alta, și asta *mi se* pare deosebit de important, se pregătesc paralel pentru o meserie poate mai modestă dar nu lipsită de satisfacții, urmînd vechiul și atît de adevăratul proverb: ce-i în mînă, nu-i minciună!

Laurențiu Milu, Dorin Pană, Adrian Flader și Arthur Țipțer fabrică bobine, mai puțin Dorin Pană care meșterește forme de călcat ciorapi — în atelierul de lăcătușărie. Toți sînt foarte gravi și foarte mîndri de ceea ce reușesc să facă. Reținem orgoliul de-abia camuflat al lui *Arthur* cînd cu defectarea mașinii de spălat rufe a familiei. Mama tocmai se pregătea să meargă prin vecini să caute pe cineva s-o repare, dar am dres-o eu, unadouă, și să vedeți bucurie și mîndrie la mama, bravo, deci nu pierdeți voi timpul chiar degeaba pe-acolo, la practică?!

Toți acești băieți au părinți muncitori, maiștri, ingineri. S-ar putea spune deci că există o predispoziție a lor spre tehnică. De unde succesul practicii în producție la liceul din Cîmpina. Fără să fiu optimist de profesie cred că pot declara că situația de la Liceul «Nicolae Grigorescu» este comună și multor altor școli. Este un semn al timpului acest interes general al elevilor pentru tehnică, sub formele ei cele mai diverse. Totul este să se găsească oameni și un cadru propice pentru punerea în valoare a acestui interes general. Ca în cazul nostru.

Mihai HETCO

PRACTICI ÎN PRACTICA ELEVILOR

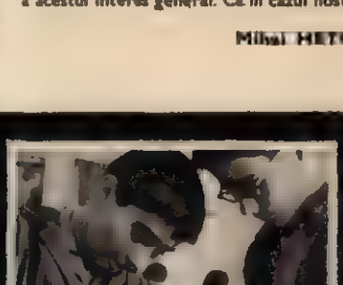

Cîteva lucruri despre practica în producție a elevilor sînt în general cunoscute. Întîi că ea este necesară, apoi că — acolo unde se face la *modul serios* — absolvenții de licee teoretice, și nu numai aceștia, devin la încheierea ciclului mediu și niște buni meseriași. Dar se mai știe că în multe părți ziua de practică este socotită în orar o zi pierdută, iar această părere nu este întotdeauna *numai a elevilor*. Mi se pare ciudat să găsesc aceste opinii ilustrate în practica aceleiași clase de elevi, anume în anul 4, secția umană, de la Liceul nr. 2 din Miercurea Ciuc. Întîi m-am bucurat că avea zi de practică o clasă umanistă. Perfect, iată norocul reporterului, teoria se leagă de practică. Cine a crezut că acești elevi nu doreau să facă practică, se înșală.

Adevărul este altul: latiniștii și viitorii medici sau viitorii juriști fac și ei, pe lîngă teorie, practică productivă. Vorba latinului: «Teoria sine practis velus rota sine axis». Mă îndreptam, așadar, spre locul faptei, montat cu elanuri pragmatice.

Întîi la fete. Pentru fetele acestei clase, locul faptei lor productive este fabrica «Filatura». Fetele *munceau serios* și aveau probleme cu nodurile. Eleva Ilona Cristo recunoaște că în meseria aceasta există un nod gordian, a ști sau a nu ști să faci nodul acela special cînd se rupe firul. Dacă nu știi, înveți. (Ilona îmi arată cum se leagă, are ceva emoții, așa se rupe de mai multe ori, dar în sfîrșit bobina pornește.) Cazul nodurilor o frămîntă și pe Felicia Someșan, dar ea își exprimă încrederea în viitorul de aur al științei, care nu va uita și pînă la urmă va inventa o mașină de înnodat firele rupte. Mai în glumă, mai în serios, elevele muncesc, efectiv, în rînd cu celelalte muncitoare de la fabrică, ele au deprins rostul mașinilor, iar școala cîștigă din această practică și ceva fonduri. În fabrică lucrează cîteva absolvente de anul trecut ale liceului, fete care nu au intrat la facultate din prima încercare, și care s-au întors la meseria pentru care se calificaseră

în timpul practicii. Cu anul acesta, lucrurile sînt mai complicate, orarul de învățămînt nu le permite elevilor să acopere cele 460 de ore teoretice și practice cerute pentru recunoașterea calificării. Dar elevele care vor dori să se angajeze vor fi calificate la locul de muncă într-un timp redus. Din nou privire de ansamblu: fetele lucrează singure la mașinile acelea sfîrîitoare, mîinile le merg repede, în secție nici vorbă de acel du-te-vino al plictisului și al dezinteresului. Încerc să-mi amîn plecarea, caut în memoria mea o comparație mai în ton cu aceste eleve și cu aceste mașini. Parcă îmi amintesc, prin mitologie era o vicleană împărăteasă Deianira, care l-a îmblînzit pe legendarul și fiorosul Hercule și l-a pus să toarcă. Poate că Hercule ținuse pe mîinile sale mari și vreun scul de lînă, în timp ce Deianira depăna firul pe un ghem. Mîinile acestea deapănă firul pe suveici, sînt mai multe Deianire, în sfîrșit să lăsăm legendele, pe atunci nu se făcea practică productivă. Revenim la realitate, pentru a vedea cum fac practica băieții din aceeași clasă. Ei bine, la aceeași oră elevii umaniști făceau practică la lopată în fața întreprinderii de tricotaje, întreprindere vecină cu filatura. Mi se explică foarte serios că este o acțiune mai amplă, că participă și tinerii muncitori, dar tot nu am putut să înțeleg cum pot fi deviate niște ore din program spre muncă voluntară. Ne întoarcem cu toții la atelierul de lăcătușărie, purtăm frumoase dialoguri convenționale. Este folositoare practica?, îl întreb pe elevul Zmed Mihai. Este, mi se răspunde. Mihai va intra după absolvire la Facultatea de istorie, pînă atunci are însă convingerea că va deveni și un lăcătuș calificat. Mai sceptic pare a fi maistrul atelierului. Nu mi-o spune direct, dar îmi spune că în lăcătușărie îți trebuie cel puțin șase luni consecutive ca să deprinzi noțiunile de bază ale meseriei. În realitate, elevii mai pilesc ici o suprafață, mai dau o gaură, mai filetează o piesă și cam atît. Atelierul este el însuși foarte mic, atelier de întreprindere a întreprinderii, elevii nu prea sînt solicitați efectiv. L-am întrebat din nou pe maistrul atelierului dacă elevilor le place meseria și primesc un alt răspuns evaziv. Cică fiecare om știe pentru sine ceea ce îi place și ce nu. Inițierea elevilor în lăcătușărie a început abia în toamna trecută, pînă atunci ei au făcut tot muncă voluntară la construirea unui internat al școlii. Se înțelege că munca voluntară este o foarte onorabilă participare, dar ea nu este adevărata practică productivă, așa cum trebuie să fie privită această materie din program în înțelesul ei teoretic și practic. Practica băieților are aici statutul acela al materiilor considerate pe alocuri cenușărese ale programei. Așa cum ora de muzică și cea de desen se mai transformă în unele părți în ore de îndeletniciri gospodărești, ziua de practică este pentru acești băieți cea mai calmă zi din săptămînă. Nu cred că un elev din anul 4 umană de aici va putea spune în vară că știe cu adevărat o meserie, așa cum va scrie, probabil, în certificatul primit. Dar cred că orice elevă din aceeași clasă se poate socoti și o muncitoare calificată. Diferența ține, e drept, și de condițiile obiective pe care le oferă practicanților cele două întreprinderi vecine. Dar mai este o altă realitate: cineva se întreabă cu siguranță dacă fetele au realmente ce să învețe și cum să învețe o meserie. Pe cîți vreme băieții au fost cam uitați, ei de fapt vor fi pentru totdeauna uitați, căci în acest ultim an mai sînt doar cîteva săptămîni pînă la încheiere.

Dinu FLĂMÂND

o liniște care vine din pămînt și din muncă

De șapte ani Alexandru Toană este președintele C.A.P.-ului «Viață nouă» din Poiana Mare. Șapte ani de succese, de satisfacții, incluzînd două «Ordine ale Muncii» clasa I, în '71 și '72, de producții depășite, recoltă de recoltă, la porumb și la grîu, dar și de pași pe loc, de poticneli, pentru că — îmi zice — mergem nu prea bine cu toate.

Îi spun că înțeleg că treaba merge strună, mă privește și dă din cap. Nu merge. La sfeclă n-am depășit, asta e. Dar o să depășim, că e sarcină de partid, cum ne-a dat în încheiere tovarășul Ceaușescu, recent, la consfătuire. Și-apoi, continuă, cu cît scoatem mai mult din pămînt, cu atît oamenii trăiesc mai bine, își cumpără aparate și își fac casă. Chiar eu, mă gîndesc să-mi cumpar o «Dacie».

Vorbește încet. Aproape nu disting. De fapt, tace atît de des și atît de prelung încît mereu am timp să reconstitui ultima frază. Avem, îmi spune, 1 261 de familii și 800 de cooperatori, oameni harnici, potriviți la muncă, țărani și intelectuali la un loc. Da, da, și intelectuali... Să iau primul exemplu. Doctorița Pătru de la bovine. Ninge, plouă, dînsa e prezentă la datorie în fiecare dimineață, la ora cinci. Îi e dragă meseria și și-a pus în cap să cîștigăm la producția de lapte locul I pe județ.

— Dar oamenii cîștigă bine?

Desigur, zice, dar tînd spre mai mult. Noi facem o grămadă de construcții, ne extindem viața, cheltuim mult, mai ales pentru zootehnie, pentru că — recunosc — cu cîmpul e în regulă, dar cu zootehnia nu.

La 44 de ani Alexandru Toană e un bărbat zdravăn, un oltean cu pasul apăsat și privirea ascuțită. Îmi spune că n-a avut o tinerețe prea simplă. Așa spune, prea simplă, dar mă văd obligat să-i zic alt fel, să-i zic chinuită. Viață într-o familie de țărani săraci, cu două hectare și patru copii. Dintre toți, mărturisește, numai eu am rămas acasă, în sat. Restul s-au dus care încotro, la școli, și s-au făcut ingineri.

— Vă pare rău că ați rămas pe bătătură?

Nu-i pare. A rămas că i-a plăcut munca la cîmp. A rămas ca să rămînă, așa-mi spune, repetînd, cu familia, dar din familie nu mai e decît tata, om la 70 de ani, pe care și-i ține potrivit, că nu mai muncește, dar pune mîna la orice-i ceri. El, Alexandru Toană, a mai rămas la Poiana Mare și pentru că n-a învățat foarte multă carte, nu că nu i-ar fi plăcut, dar așa a fost cu viața. N-a învățat și pace. A făcut destule în viață, s-a ales cu multe bucurii, are o familie, speră să-și facă fata, Rodica, doctoriță și, de-o vrea, s-o întoarcă în comună a fost ales și reales președinte de C.A.P., chiar că nu e învățat, a răcut toate astea, lucruri bune, și multe altele a făcut, dar un regret tot are în suflet: că n-a terminat cu școala. E drept, nu s-a lăsat pe tînjală, urmează anul al patrulea la liceul agricol, dar simte că asta nu e destul. La 44 de ani ar fi vrut să aibă mai multă învățătură de carte, nu numai învățătură de la viață.

În '59, își reamintește, a fost ales brigadier la cîmp. A muncit și a fost promovat. În '60 a intrat în partid, pentru că era firesc să intre. Toată viața mea, îmi spune, ducea către partidul comuniștilor. În '67 a fost ales pentru prima oară președintele C.A.P.-ului «Viață nouă».

— V-ați așteptat să fiți ales?

Privește în pămînt. Răsucește între degete stiloul, asemenea unui copil. Nu m-am așteptat, îmi răspunde, cine se așteaptă?! Toată lumea depune muncă, nu-i așa? Cum a fost la început? În funcție nouă, mi-a fost greu. De ce să zic, mi-a fost greu, dar m-am descurcat. M-au ajutat oamenii, o inginer care lucra pe atunci la noi, Tunaru, mi-a dat tot sprijinul și am ieșit la mal cu bine. Din ajutor în ajutor și cu știința mea, că eu așa cred, că ajutorul între oameni este cel mai frumos lucru pe lumea asta.

Îl întreb cum se distrează, ce face cu timpul liber, dacă a fost în concediu. Ascultă vorbele mele și mă privește lung, mirat, parcă m-ar vedea abia acum prima oară. În concediu n-am fost, recunoaște cu simplitate. De cînd mă știu m-am dus doar la fată, la Craiova și la București, unde am urmat un curs, la «Ștefan Gheorghiu». Ba nu, și la mare. Da, fusei într-o excursie de o zi la mare. Cu timpul liber e și mai prost, că nu prea am. Ajung tîrziu acasă și-atunci m-apuc să fac ceva socoteli. Grafice. Ba mai și citesc. Pentru școală. De alte citiri nu prea am timp. Mai schimb cîte o vorbă cu tata, mai arunc un ochi la televizor, mă mai opintesc pește matematică. Că trebuie. Trebuie să termin liceul. Mai mult n-o să fac. Nu de alta dar nu mai am vîrsta.

Îi spun că aș vrea să știu ce-l preocupă cel mai mult în munca de zi cu zi.

— Ei, problemele curg. Mai ales toamna, cînd mecanizarea cam rămîne în urma scăderii forței de muncă. Dar cel mai mult mă frămîntă să arătăm că muncim bine. Eu zic că oamenii d-aia m-au ales, ca Poiana să fie fruntașă.

— Tovarășe Toană, am discutat cu cineva despre dumneata. Mi-a spus că n-ai nici un defect. Ce să fac, să-l cred, să nu-l cred?!

Rîde. Știu eu, zice. Despre defecte e bine să vorbească alții. Marale ce zici?

— Din discuția asta am înțeles că dumneata ai o liniște sufletească extraordinară, chiar dacă mi-ai spus de atîtea ori cît te frămînți. Să fie adevărat?

— O fi și asta, de ce să nu fie? E liniștea care vine din pămînt și din muncă. Dar ăsta-i un defect?!

E rîndul meu să nu mai știu ce să răspund. Plec, purtînd în urechi ultimele cuvinte ale președintelui de C.A.P., Alexandru Toană, care nu mai prididește cu motopompiștii. Avem uneori nevoie și de 80, și nu sînt... Ne zbatem să-i calificăm, îi calificăm, și cum se văd cu patalamaua, cum pleacă. Sau la armată sau se duc să se facă șoferi. Asta e. O să se umple lumea de șoferi, nu-i așa?!

Ovidiu IOANIȚOAIA

lăudabilele pasiuni

Poate că atunci cînd dorim să intrăm într-un local ceea ce ne descurajează este în primul rînd uniformitatea, monotonia, repetabilul, certitudinea că nici o surpriză nu este posibilă: întotdeauna aceiași mici, aceleași fripturi, aceleași ciorbe, toate pregătite după rețetare valabile pentru întreaga țară, obligatorii pentru toți bucătarii; ceea ce ne descurajează, spuneam, este tocmai senzația că fumăm aceeași țigară întotdeauna, chiar dacă pachetele poartă numiri diferite, aceeași bomboană, chiar dacă cutiile sînt alt fel colorate, sau, cu alte cuvinte, senzația că gusturile noastre trebuie să rămînă supuse aceleiași sfinte «rețetare».

Poate de aceea simțim o legitimă atracție față de localurile care dovedesc ceva aparte, ceva al lor, sau, ca să folosim un termen mai prețios, puțină personalitate.

Sînt astfel în apropiere de Brașov două unități, una pe șoseaua dinspre București, la cotul Timișului, iar cealaltă pe șoseaua dinspre Bran, la Cristian. Nu au nume. Și nu întîmplător, fiindcă nimeni nu le știe altfel decît «La nea Ilie» și «La nea Foloșea». Au deci nume după cel care le grijește ca gospodar și care le conferă individualitatea.

Cum brașovenii au opiniile împărțite în legătură cu rivalitatea dintre cele două unități — dar nimeni nu le compară cu altele! — le-am supus unui examen inopinat. Da, micii lui «nea Ilie», cu zeama în care se scaldă plină de tot felul de mirodenii, preparați prin îndelungă păstrare în «straturi condimentate» sînt, în adevăr, posesorii unui gust aparte. Fragezi și zemoși. Micii lui «nea Foloșea», mai cruzi, cumva mai fideli gustului de carne prăjită, de proaspăt aromat. Tocana «scăzută» a lui «nea Ilie» e însă inegalabilă. Cum inegalabile sînt însă și ciorba de burtă și tocana stil «pomana porcului» la «nea Foloșea». Fără să mai amintim că vinurile casei pe care le servește ultimul sînt mult deosebite de ceea ce cunoaștem în buteliile etichetate și — culmea! — poți să bei fără să fii sigur că vei avea dureri de cap din cauza lor.

De la una dintre mese se ridică un consumator banal, necunoscut de nimeni, doar cu ciudățenia că voise să guste din toate și a comandat cam multe feluri pentru puterea unui om. Ne găsește în șosea, rostindu-și verdictul de cunoscător: «Nea Foloșea e mare!» Nu este altcineva decît unul dintre frații Chivu, adică dintre cei care au dat nume celebrului local bucureștean.

Cineva spunea că pe zugrav îl desparte de pictor lipsa de pasiune. Poate și aici, în servirea consumatorilor, în afară de pricepere, ceea ce lipsește, ceea ce au însă cei doi «nea» deveniți atît de cunoscuți este pasiunea. Mica sau marea lor pasiune de a oferi consumatorului plăcerea științei lor de a găti, de a-și îndeplini planul de încasări al localului în alt mod decît cel atît de simplu, de comod și de monoton al exactității după rețetarul elaborat în cine știe ce birouri.

Ce ar fi să invităm și alți responsabili de localuri, de bufete, să intre în competiție cu aceștia. Să fie «mare judecător» al competiției publicul consumator și — să sperăm — peste o vreme să aflăm că s-au schimbat denumirile și ale altor localuri, după acel «nea...» care vor reuși să-și facă numele reținut, prin prioritatea și pasiunea lor, o pasiune spre mai bine, la fel de lăudabilă ca toate pasiunile omenești puse în slujba semenilor.

Emil CIOBANU

VREMEA ÎN SĂPTĂMÎNA VIITOARE

dochia își scoate cojoacele

Baba Dochia, ce poartă numele Evdochiei, o tînără ce a murit străpunsă de sabie, este împietrită pe culmea Ceahlăului, de unde cerne fluturi de zăpadă în primele nouă zile ale lunii martie, cînd razele calde ale soarelui o dezmorțesc în prima zi a Mărțișorului.

În anii cu ierni prelungite, Dochia își scutură cojoacele după 9 martie și o asemenea situație vom avea anul acesta, cînd un aer cald și umed din Marea Mediterană se va confrunta cu unul mai rece și uscat din nordestul Europei, deasupra regiunilor noastre. Din această confruntare aeriană va rezulta o vreme aspră și vîntoasă, favorabilă precipitațiilor.

Între 10 și 13 martie vremea se va răci treptat și accentuat în toate regiunile. Crivățul se va intensifica, bătînd mai tare în Cîmpia Dunării, Dobrogea și nordul Moldovei. Cerul se va menține noros sau mai mult acoperit. Vor cădea mai întîi lapoviște, apoi ninsori ce se vor extinde în toate ținuturile. Există posibilitatea ca aceste ninsori să cadă viscolit în partea de sud-est a țării și să depună pe unele suprafețe un strat de zăpadă destul de gros.

Între 14 și 16 martie, deși vremea se va încălzi ușor și vîntul va slăbi în intensitate, vremea va rămîne umedă și închisă, cu ceață și cu ninsori ce pe alocuri în cîmpia din vestul țării se vor transforma în lapoviște și chiar în ploaie. Unele intensificări ale vîntului se vor semnala în nordul Moldovei. Temperatura va fi ceva mai ridicată în Banat și Cîmpia Crișanei, pe cînd în Transilvania, Moldova și toată regiunea de munte ea se va menține și ziua sub zero grade, astfel că în aceste ținuturi timpul va avea caracteristici mai mult de iarnă decît de primăvară.

TOPOR

eu, ca tehnician de vînătoare, știu foarte bine ce este prestigiul țării

«Neagu a făcut vînătoarea la Caracal», îmi spusese de dimineață, pe la ora 7, directorul Inspectoratului silvic județean, inginerul Belu Constantin. «Tovarășu Neagu e unul dintre oamenii noștri de bază», îmi spusese cu o oră mai tîrziu A. Olteanu, șeful Ocolului Caracal. «Trebuie să-l cunoașteți pe nea Ilie, e un om formidabil», mă asigurase de cel puțin zece ori în acest răstimp și inginerul Despina Ion, cel ce avea să mă și însoțească mai apoi la pădurea Rești.

L-am așteptat trei ore. Era plecat cu contabilul într-o comună apropiată, la Cezieni, să plătească unor gonaci. Face operația asta întotdeauna cu promptitudine, mi se spune. Aici, la Rești, vînătorile sînt destul de dese, e nevoie de oameni, iar omul dacă vine o dată și pe urmă îi faci necazuri cu banii, a doua oară nu-l mai prinzi, să fii dumneata sigur. Așa e regula, și Neagu Ilie ține cont de ea, de-aia se laudă el că în trei ore, dacă vrei, poate să adune o sută de oameni care să gonească vînatul și să ți-l aducă sub nas.

Plecăm prin pădure. Nu razna, pentru că pe delegația mea nu e specificat să rămîn o săptămînă în pădurea Rești (zece kilometri lungime și patru lățime), ci cîteva ore bune. Așadar, inginerul Despina, eu, și înainte nea Ilie căutînd drumul cel mai scurt, adesea prin hățișuri și trecînd ca un stilp printre ele, neinteresîndu-l că prin mișcarea elastică, înapoi, a crengilor, pune în dificultate pe tovarășul de la revistă, care se gîndește că prin pădure trebuie mers într-adevăr mai la distanță, nu ca pe trotuar. Uite, aici e țarcul de prindere a cerbilor lopătari; liniște, bre, că fuge, ce naiba; arată cu degetul o turmă de căpriori care dispar repede (sînt cam speriați, a fost ieri vînătoare); iar în locul ăsta ce credeți că e? Pe la începutul lui octombrie vin ei, cerbii, și boncăne ca o toacă, mugesc, se bat de le sună coarnele pînă departe, dau peste arbuști și-i rup în acest perimetru care să tot aibă 50 de ari, ei, și după ce bătătoresc pămîntul în copite, după luptă, pe învingător îl așteaptă, bineînțeles, o mireasă frumoasă. Despre cerbul carpatin n-ar fi de spus decît că va înlocui, pînă la urmă, cerbul lopătar, fiind o specie de vînat mai valoroasă. Dar se află deocamdată la începutul aclimatizării. Iar pe aici se prind iepuri, în plase, și se trimit în Franța, în Italia.

În cadrul Inspectoratului silvic Olt, Ocolul Caracal deține, în ceea ce privește vînătoarea, o pondere de aproximativ 75%. Activitatea desfășurîndu-se pe trei fonduri de vînătoare cu o suprafață de 29 000 de hectare (din care 4 000 numai pădure), fondul 32 Rești republican reprezentînd o parte substanțială a acestei suprafețe. Dacă adăugăm trofeele de aur, argint și bronz la cerbul lopătar (cel mai valoros poate ajunge 5 000 lei), căprior (8 000 lei) și mistreț (10 000 lei), putem înțelege că despre vînătoare se poate vorbi, în condițiile acestea, nu poetizînd, ci subliniind că să fie clar că ea este o activitate de producție ca oricare alta, prevăzută cu un plan al ei și avînd în general niște principii de funcționare destul de ferme. Spre exemplu, din valoarea totală a producției realizate de Ocolul Caracal, ea reprezintă 35%, iar pe județ, la nivelul Inspectoratului silvic, 31%.

Neagu Ilie nu este, așadar, vînătorul din cărțile frumos colorate, el este, dacă vreți, omul din umbră, cel care-i lasă — aceasta îi e meseria — pe alții să strălucească, să fie ei vînătorii din acele cărți colorate atît de frumos de convenționalismul unei imagini pe care, să fim drepți, o avem mulți dintre noi. El nu e vînătorul de duminică, el *pregătește* ce alții vin să vîneze.

Îmi spune:

— Vînatul trebuie să aibă hrană, adăpost, liniște.

Liniște este destulă, aici, la Rești. Dar hrana trebuie s-o dea cineva, adăpostul trebuie să-l facă cineva. Astea trebuie să le facă el. Tot el muncește și la selecție. În fondul de vînătoare e necesar să fie exemplare bune, nu orice fel de vînat. Iar satisfacția lui este nu de a trage el însuși cu I.J.-ul calibrul 12 sau cu carabina 7 × 57 pe care le are, ci de a-i vedea pe alții că trag în ce e mai mare și mai frumos. Eventual, trofee. Îi place atunci să se bucure de bucuria lor, să știe că nu a muncit degeaba.

Și-a făcut, în felul acesta, o sumedenie de prieteni. Mulți sînt străini, oameni care au dobîndit încredere și știu că în România, la Rești, unde e Neagu Ilie, se poate face o bună partidă de vînătoare. Are o mulțime de scrisori, de fotografii și alte amabilități de genul acesta din partea lor. De la Marie Bauer și Franz Pheiffer (Austria), de la grupul Seibolt (R.F.G.) și de la alți vînători pasionați din Spania, Italia, Franța, Belgia, Olanda.

Îl întreb dacă a tras vreodată într-un animal fără scăpare. Nu, orice animal fuge de moarte, omenește e să lași vînatului o șansă.

Dacă e adevărat — îl întreb — că vrea să iasă la pensie peste cinci luni, cînd va împlini 62 de ani. Da, după treizeci de ani de serviciu va ieși la pensie, dar el are casă în comuna Rești, așezată lîngă pădure, așa că va fi întotdeauna pe aici, pe aproape.

Braconaj se mai face? Da, din păcate. Dar din ce în ce mai rar îl prinde pe cîte unul năravul ăsta.

Ne-am fi întins mai mult la vorbă dacă nu am fi văzut împreună cum umbra pădurii trece pe zidul roșu al soarelui în asfințit. În acea zi cînd îl întrebam pe tehnicianul de vînătoare Neagu Ilie dacă nu i s-a întîmplat vreodată să-i pară rău, fie și pentru o clipă, că poate să vină cineva și să termine, să distrugă într-o zi ceea ce el a ocrotit și a ajutat să crească timp de un an sau doi.

— Nu, nu poate să-mi pară rău, oamenii trebuie să plece de aici mulțumiți. Dacă mă gîndesc la cei care vin de prin alte țări, asta e o problemă care ține de prestigiul nostru, de prestigiul țării.

Dumitru ELIADE

un veteran al turismului

Există astăzi un șir întreg de profesii legate de turism: ghid, organizator de excursii, agent de turism (omul de ghișeu al acestei branșe), cabanier, instructor, cei care se ocupă de cazare și hrană, de transportarea turiștilor, de alcătuirea traseelor, de diverse servicii auxiliare. Profesii noi, născute de acest secol grăbit al nostru. Pe de altă parte, profesii producătoare de valută pentru multe țări, între care și România.

Reprezentativ ar putea fi un veteran al turismului, ar putea fi deci Virgil Iliescu — omul care în 4 decenii a parcurs toate îndeletnicirile înșirate mai sus, străbătînd în același timp drumul de la pasiune la profesionalism, adăugîndu-i de fapt pe al doilea

DE DOMENIUL ABSURDULUI

de 6 ori acarul păun

Vă amintiți? În noaptea de 2–3 septembrie 1970, pe strada Cocorilor din Arad se petrecea un fapt fără precedent în țara noastră: un tronson de 10 apartamente se prăbușea provocînd victime omenești și pagube materiale de valoare considerabilă.

Cum ne așteptam cu toții, în proces au fost chemați reprezentanții tuturor instituțiilor care au conlucrat într-un fel sau altul la construirea acestui imobil: inclusiv membrii comisiei de recepție provizorie, alcătuită din specialiști neinteresați direct în investiție, ci doar cu sarcină extraprofesională. Iată dealtfel concluzia comisiei de experți: «Din cercetările făcute de către comisia de specialiști rezultă următoarele responsabilități în ordinea proiectării, executării și exploatării acestei clădiri de locuințe: 1. Direcția de sistematizare, arhitectură și proiectare a construcțiilor din fosta regiune Banat și filiala sa din Arad, în calitate de proiectant al lucrărilor. 2. Trustul regional de construcții Banat și Grupul 4 construcții Arad, în calitate de executant al lucrărilor. 3. Întreprinderea de locuințe și localuri Arad subordonată Consiliului popular al municipiului Arad, în calitate de beneficiar al investiției răspunde de: neexecutarea unei urmăriri și a unui control riguros al calității lucrărilor executate, îndeosebi a viciilor ascunse, fapt ce a creat posibilitatea ca viciile de execuție să nu fie depistate la timp și luate măsurile imediate de remediere și de neanalizare a implicațiilor determinate de prezența apei în subsolul clădirii și variația acesteia în timp precum și de neluarea măsurilor pentru înlăturarea acestor surse de degradare a clădirii deși au fost făcute sesizări în numeroase rînduri. 4. Comisia de recepție instituită de Consiliul popular al județului Arad.

DE LA SALONTA ÎN BOXA ACUZAȚILOR

În 1968, anul terminării blocului de pe strada Cocorilor, de pe șantierul din Salonta, se mută în Arad, ajutat de o cunoștință, inginerul Ilie Mezea, fost membru al mai multor comisii de recepție în județul Bihor. Consiliul popular profită de prezența în oraș a unui expert în recepții și-l numește într-una din comisiile de avizare provizorie a noilor blocuri de locuit. Comisia ia ființă, și la 18 octombrie 1968 face recepția susnumitului bloc. Constată lipsa unuia din cele două buletine obligatorii de calitate a betonului și, conform H.C.M. 1003/64, dar mai ales uzanțelor de pînă atunci, procedează la verificările zise organoleptice, pe vremea aceea neexistînd în Arad aparate cu ultrasunete sau caroteze. Aceasta a fost singura sa intervenție alături de ceilalți doi membri ai comisiei în dosarul blocului care se va prăbuși.

Doi ani de zile pînă la accident, comisia nu mai este în nici un fel solicitată în această chestiune și Ilie Mezea își vede de treaba lui, fără nici o legătură cu beneficiarii sau constructorii clădirii.

În proces sînt emise mai multe ipoteze despre cauzele posibile ale accidentului. În subsolul clădirii apăruse apă de infiltrație, care a rămas acolo timp de 1 an și 6 luni. S-a acuzat folosirea neindicată la această construcție a betonului B 50. S-a presupus o slăbire a rezistenței fundamentului, ca urmare a schimbării așezării blocului față de poziția prevăzută în proiect. S-a avansat de asemenea presupunerea că betonul nu a fost preparat în calitatea cerută; în acest ultim caz, vinovați se făceau constructorii care au elaborat betonul și membrii comisiei de recepție care nu au sesizat diferența de calitate.

Expertizele la fața locului, încercările de laborator, probele luate și cercetate cu aparate moderne dau rezultate contradictorii. Experții nu reușesc să ajungă la o concluzie definitivă și unanimă. Se cade totuși de acord că nu există un fapt decisiv și că în general în acest caz nu poate fi stabilită o prioritate a cauzelor. La prima instanță de judecată, cu excepția I.L.L.-Arad, sînt condamnați toți cei enumerați de comisia de experți. În a doua instanță, în aceeași atmosferă de incertitudine precumpănesc depozițiile și cercetările profesorului universitar ing. Constantin Avram din Timișoara, care respinge variantele: agresivitatea apei, așezarea excentrică a blocului, folosirea necorespunzătoare a betonului B 50. Această ultimă alternativă fusese respinsă și de ceilalți experți. Rămîne deci valabilă acuzația: preparare defectuoasă a betonului și sînt condamnați specialistul în betoane, șeful de lot, maistrul din partea constructorului și cei trei membri ai comisiei de recepție provizorie.

Ilie Mezea ne trimite un memoriu voluminos și foarte complicat în care demonstrează cu probă de logică pură (elementară) și de strictă specialitate precum că vinovați solidari se fac și proiectantul și geotehnicianul și I.L.L.-Arad și alții. Dacă va fi nevoie vom face publice aceste dovezi. Deocamdată există sentința Tribunalului Suprem și ele vor putea servi ca probe numai în caz de recurs extraordinar, recurs pe care îl poate cere Procuratura Generală. Atrag atenția însă două elemente survenite ulterior.

Spuneam că experții nu reușeau să stabilească o cauză decisivă a accidentului și că în atmosfera de incertitudini (aparentă firește; fiecare expert avea certitudinile lui) au precumpănit cuvîntul și cercetările prof. univ. ing. Constantin Avram care declara: «Apa care a inundat subsolul clădirii nu a avut nici o influență asupra distrugerii betonului, ci din contră a ajutat la întărirea lui în timp».

Or, ulterior un grup de specialiști studiază timp de doi ani influența umidității asupra betonului și publică volumul: «Agresivitatea naturală pe teritoriul României», unde la pagina 220 este scris: «Se afirmă cu prea multă ușurință că betoanele aflate permanent sub apă își măresc continuu rezistența deoarece dacă în prima perioadă apa lucrează pentru hidratarea cimentului, ulterior în betonul saturat cu apă rezistențele scad. Dacă apa este purtătorul unor substanțe agresive, reducerea rezistențelor se accelerează pînă la deteriorarea totală a betonului».

Precumpănitoare a fost mărturia aceluiași profesor și în privința trasării excentrice a blocului, afirmînd că aceasta nu a avut nici un fel de influență și nu a adus un efort suplimentar în modul de elevație. Pentru ca un an mai tîrziu, profesorul univ. ing. Constantin Avram la «Conferința a V-a de betoane» să semneze următoarea intervenție (cu referire la blocul din Arad): «Eforturile unitare în betonul de elevație al fundației au fost cu siguranță majorate în anumite zone datorită aplicării excentrice accidentale și încărcărilor din cauza abaterilor de execuție, a împingerii pămîntului, a descărcării zonelor de balast cimentat în zonele vecine mai rezistente etc. (Revista BIT nr. 12/72 în caietul de locuințe, pagina 12).

BIROCRAȚIE SAU ABSURD?

Aspră, dar dreaptă, legea a penalizat lipsa de răspundere și oricîte dovezi tehnice vor fi aduse sau exemple de antecedente, vina comisiei de recepție este imprescriptibilă. Dealtfel, membrii ei și-au ispășit deja pedeapsa penală de trei ani.

Nu este obligația instanței de judecată după ce a stabilit cauza primă să meargă mai departe. Nu a făcut-o, deși nu ar fi fost deloc dificil. Comisia de recepție provizorie elibera actul de rigoare cu valabilitate de un an, adică pînă la 15 octombrie 1969. La această dată beneficiarul (I.L.L.-Arad) avea obligația, conform H.C.M. 1003/1964, să facă recepția definitivă. Nu a făcut-o. Deși termenul de garanție acordat de comisia de recepție provizorie expirase, I.L.L.-Arad populează blocul pe răspunderea lui. La patru luni după recepție, în subsolul clădirii apare apă de infiltrație. În acest caz, instrucțiunile prevăd: «În timp de 48 de ore, beneficiarul are obligația de a chema proiectantul pentru a stabili proveniența apei, compoziția ei chimică și de a lua măsuri pentru eliminarea situației nou create». I.L.L. nu îndeplinește nici una dintre aceste obligații. Locatarii reclamă, I.L.L. trimite motopompe cu de la ei putere, apa este evacuată în exterior și se infiltrează în subsol prin pereții de beton. În final ușile metalice de acces în subsol sînt sudate și apa rămîne înăuntru pînă la prăbușirea clădirii. Este

celei dintîi. Două elemente ce se valorifică unul pe altul în activitatea veteranului Iliescu și, dintre oamenii crescuți de el, a acelora pe care a izbutit să-i formeze așa cum a dorit

Cum spuneam, la început a fost pasiunea iar unul dintre începuturi a fost o mare excursie muncitorească (uriașă pentru vremea aceea), în aprilie 1947, sub lozinca ce astăzi ne poate părea înduioșător de naivă: «Aer, soare și lumină pentru muncitori!» Autobuzele, împrumutate de tinerele sindicate ale unor întreprinderi, erau desigur cam hodorogite, condițiile de cazare nu se puteau desigur compara cu cele de azi, merindea și-a adus-o fiecare de acasă și era desigur așa cum putea să fie în acel an postbelic și cu secetă; dar cei 2 000 muncitori bucureșteni au petrecut în munți, pe Valea Oltului, 3 zile de neuitat, admirînd frumusețea despre care ei și cei asemeni lor știau pe atunci mai mult din auzite. Un alt început cu care se mîndrește la fel Virgil Iliescu a fost, în anii 1959-1960, inaugurarea turismului țărănesc; primii țărani turiști au fost membri ai gospodăriilor colective din satele regiunii București, cîteva zeci de mii, plimbați cu trenuri de plăcere în care sfiala și uimirea lor țărănească erau atît de noi, precum noutăți erau și în hoteluri ca Aro-Palace din Brașov, unde, își amintește organizatorul, unii s-au culcat pe mochetă, cu căciula drept pernă, de mila acelor paturi ce lor li se păreau, pasămite, împărătești.

De atunci vremurile s-au schimbat și s-a schimbat și turismul, astăzi atît de bogat material, dar mai sărac în pasiune, este de părere omul a cărui activitate dezminte prin-însăși afirmație. Din 1963 a părăsit munții (dragostea din tinerețe, despre care și acum vorbește cu nostalgie), trecînd pe litoral, cel puțin vara, fiindcă și acolo era nevoie de oameni ca el. Mîndria lui este că poate spune (am stat de vorbă cu el în ziua cînd împlinea vîrsta de 60 ani, în 2 februarie) că nu a avut «nici o abatere și nici o sancțiune în peste 4 decenii de muncă, nici o absență, nici chiar motivată medical». Iar în filialele conduse de el motivele de nemulțumire ale turiștilor — români și străini — sînt întotdeauna mai puține. Secretul mi-l dezvăluie chiar Virgil Iliescu: exigență la angajarea personalului, exigență în controlarea unităților, principialitate dusă la extrem în relațiile cu directorii de hotel și restaurant din subordinea lui. Și altceva: exemplul personal, munca din zori pînă seara tîrziu, zi de zi, temeiul cel mai bun pentru toate exigențele din lume.

Mircea FODOREANU

sînt plecată la film de la ora 6,30 pînă la 8,30

Aron Marți.

Un ardelean încă tînăr care devine frumos cînd spune tărăgănat: pentru mine, «civilele» (construcțiile) sînt o pierdere de timp. Ce vreți? Nu am răbdare. Nu că nu ar fi frumoasă munca asta, dar e prea simplă la puterile mele de lucru. Ca și cum nu aș avea ocupație.

Fierar, dulgher, tîmplar, zidar, «numai la mecanizare nu mă bag că nu-mi place». Acum maistru. «După armată s-a ținut careva de capul meu și pînă nu m-a făcut maistru nu m-a lăsat. Eram la Petroșani».

— Și n-ați lucrat decît construcții industriale?

— Da cum aș ști atuncea cum este la «civile»?

Aron Marți e îngrijorat că de la un timp nu mai suportă meciurile de box (la televizor) și — mai recent de tot — nici călăria. «Altfel, cum să-mi dau seama că mă duc? De cînd am apucat să mă știu, muncesc zi-lumină. Nu am văzut marea, iar muntele cît am apucat, cînd umblam după materiale».

— La Arad cum ați ajuns?

— De la Oradea.

— Cine a scris biletul ăsta?

— Nepoata mea s-a dus la film.

— Credeam că fiica.

— Fiica mea este premiantă, eu nu am știut decît munci. Și mi-au plăcut copiii. Fratele meu are patru. Unul mai frumos ca altul, cel mai mare este caporal și în civilie este electrician. Nepoata mea s-a mutat. Fata mă iubește și cînd mă vizitează se joacă cu decorațiile mele de la Bumbești-Livezeni, Olt, Valea Jiului. O să-mi cumpăr mașină și o iau cu mine să-i arăt tunelurile, tot ce am făcut eu. Dar maică-sa s-a dus. Dacă nu a putut ține ea la unul ca mine... Oameni! Cum am ajuns la Arad?

— Spuneați că de la Oradea.

— De la Tinca. Acolo am făcut Fabrica de nutreturi combinate. Vă arăt poze. Așa ceva nu exista pe timpul ăla. Ca mîine se împlinesc zece ani și nimic nu s-a stricat. Eu lucrez direct cu proiectanții. La cererea lor. Nici un inginer nu avea curaj să se amestece.

— Sau nu voia.

— Sau nu voia. A venit primarul orașului Arad la mine și mi-a spus să mă transfer la Arad. Aici era șantierul uzinei de apă. O baltă cu vreo 200 tone de armătură confecționată, cîntau broaștele la rezervoare, o lucrare ruinată. Eu am alergat după muncitori, sîmbăta după program, la mine în Bihor. I-am strîns. În doi ani am dat apă orașului. Etapa întîi. Pînă s-au făcut probele tehnologice au mai trecut șase luni. Dar apă am dat. 180 de oameni am strîns atunci și cu ei am muncit de la început pînă la capăt. În anul trei am scos din pămînt și etapa a doua, plus organizarea de șantier ca să nu se mai distrugă cimentul și după aia a preluat lotul I.J.C.M.

— Dar ați rămas?

— Da de unde. Pe postul meu au venit vreo opt ingineri, șase tehnicieni, în total vreo 14. Fără contabilitate. Eu realizasem un plan de opt milioane — partea de construcții; ei toți au dat vreun milion și ceva. Nu știu cine și-a dat seama că personalul tehnico-administrativ cîștigă mai mult decît toți muncitorii la un loc și lotul a redevenit lot, ca pe [illegible].

— Și acum?

— Acum mă recreez. Sînt la «civile». Încă vreo două luni. Ați văzut cum curge betonul? Cel bun se cunoaște de la distanță, n-ai nevoie de laborator. Mie care îmi place să privesc cum curge betonul! Vă spun ceva, dar nu scrieți.

— Dacă-i secret?

— Nu-s așa de bătrîn. M-am tot sacrificat și așteptat. Mai fac vreo cîțiva copii. Mi-ar place să-i fac oameni. Ce ziceți? Eu alergam de la plug cîte cinci kilometri ca să nu întîrzii la școală ..

— Ce vă doriți dumneavoastră mai mult în viață?

— Să vină vara. Deocamdată îmi cumpăr mașină, în mașină îmi urc fiica și o duc pe unde am fost eu.

Nicolae CRISTACHE

cu totul elocvent chiar din această descriere succintă că I.L.L.-Arad ar fi putut evita accidentul dacă și-ar fi îndeplinit elementarele îndatoriri de serviciu.

Tribunalul are și el dreptate: nu poți dispune pe cineva prin ceea ce nu a făcut altcineva. Acest «altcineva», I.L.L.-Arad, care are meritul de a nu fi făcut nimic și este în consecință găsit nevinovat, nevinovat fiind, avea dreptul să-și recupereze pierderile, chiria pe timpul reparării blocului, cheltuielile de reparații, de consolidare etc. și acționează în judecată inculpații, imputîndu-le suma de 2,1 milioane lei. «În momentul de față, ne scrie Ilie Mezea, fiecare întreprindere ne dă în judecată pentru ce sume vrea. Nu mai știm ce, cît și cui sîntem datori. Procesele curg cu nemiluita. Pentru orice sumă privind acest bloc sîntem chemați în judecată mereu aceiași oameni. I.J.C.M Arad, întreprinderea constructoare avînd de recuperat o sumă foarte mare, nu a dat în judecată pe proprii ei salariați inculpați, ci tot pe membrii comisiei de recepție. Noi plătim chiria întregului bloc și în ziua de azi fiindcă I.L.L. nu a recepționat blocul, deci nu poate încasa chiriile de la chiriași, iar constructorul blocului ne răspunde că pentru a obliga chiriașii să-și plătească sumele datorate să-i acționăm în judecată.

După cum se știe, apa a apărut în subsol după recepția noastră și, conform instrucțiunilor, I.L.L. avea obligația să o elimine, dar acum sursa folosită pentru vidanjarea apei o suportăm tot noi. Mai mult, lucrările de consolidare a părții de bloc care nu s-a dărîmat le suportăm tot noi. E greu de imaginat ce vină ar putea avea o comisie de recepție pentru că blocul pe care îl are de recepționat prezintă defecte de construcții. Numai cheltuielile de judecată pentru aceste procese depășesc 100 000 lei. Și încă nu s-au terminat».

Este clar că, orice gîndiți dumneavoastră, doar șase inculpați nu vor putea plăti niciodată sumele pe care le datorează. Atunci ce rost au aceste procese? Și devine la fel de clar că totul nu este decît înșelătorie. Că se aruncă în spinarea acestor totuși bieți oameni, imuni acum la orice datorii, cît nu pot duce, fiindcă dacă nu pot înapoia 100 de lei cu atît mai puțin 100 000.

Cine suportă restul? E totuși ciudat că vina pentru prăbușirea unui tronson de 10 apartamente o poartă numai șase oameni, din care unul singur șef de lot, iar restul muritori de rînd, așa cum era probabil și acarul Păun!

Nicolae CRISTACHE

P.S. Cum rămîne totuși cu lista lungă a vinovaților alcătuită de comisia experților guvernamentali amintită la începutul articolului și din care pedepsiți rămîne doar partea de jos?

cine plătește pagubele ?

Chiar dacă a fost îndepărtat de la B.T.T. în mod abuziv, pentru culpa de a fi apărat doi ziariști de la «Flacăra» de mînia beată a unui oarecare Dudu Ionescu, Petre Grigore rămîne un ghid turistic cu performanțe remarcabile, un mare îndrăgostit de munte și de drumeție.

L-am reîntîlnit zilele trecute. Era trist. Atît pentru eliminarea de la B.T.T., cît — mai ales — pentru ceea ce văzuse în Munții Ciucaș, pe care tocmai îi traversase. Mi-a arătat cîteva fotografii, nu atît de reușite pentru a fi încredințate toate tiparului, dar suficiente — ca forță de sugestie — pentru a mă determina să scriu că este ceva în neregulă acolo, peste cocoașa de piatră a acestui masiv, pe care doar o soartă ingrată și neglijența mai-marilor turismului local îl împiedică să rivalizeze cu Ceahlăul, așa cum l-ar da dreptul sălbatica lui frumusețe.

În Ciucaș, la încrucișarea mai multor trasee turistice venind dinspre Cheia, Tabla Buții, Valea Stinei, Zizin etc., se află o cabană, purtînd chiar numele muntelui, o construcție ridicată cu vreo 40 de ani în urmă de asociația turistică «România pitorească», clădire altădată mîndră, dar dărăpănată astăzi și uitată de lume, asemenea colibelor văzute prin westernuri, care au fost înălțate odată și apoi părăsite, lăsate numai ca loc de refugiu contra ploii, abandonate, pentru că civilizația n-a găsit nici un interes să se fixeze acolo.

Printr-un ordin pe care profesioniștii și amatorii turismului îl plîng deopotrivă, cabana «Ciucaș» este închisă în fiecare toamnă, în octombrie, pentru a redeveni gazdă a iubitorilor muntelui abia în primăvară, la început de mai. Unei asemenea decizii —, motivată, se pare, de inutila precauție de a-i feri pe imprudenți de pericolele unor ierni vitrege — i se supun mai multe cabane din munții noștri, așa că nu este cazul să discutăm aici resorturile acestei — repet — stranii hotăriri.

«Ciucașul» are însă o situație oarecum specială, de vreme ce se află situată într-un loc ușor accesibil — după opinia specialiștilor — chiar și în condiții de vreme rea și într-o zonă turistică de o deosebită frumusețe care nu mai posedă deck o singură altă cabană, «Muntele Roșu», aflată la o distanță considerabilă de «Ciucaș», două oaze îndepărtate și stinghere după ce, în decembrie trecut, «Babarunca» a ars.

Deci nu este vorba în aceste rînduri, în principal, despre concediul de șase luni (!?) acordat cabanierului Vasile Negulescu și nici măcar de închiderea unei cabane într-un moment în care nevoia de spațiu turistic devine, cu fiecare an, mai evidentă și mai greu de rezolvat.

Este vorba acum despre starea JALNICĂ a cabanei «Ciucaș», despre ușa ei dată de pereți, despre geamurile sparte, despre pereții zgîriați, despre mobilierul rupt și împrăștiat, chiar ars pe alocuri, despre dușumeaua pe care s-au improvizat «focuri de tabără», despre cioburi și hîrtii, despre murdărie și cutii de conserve și așa mai departe.

Mi-a fost foarte simplu să înțeleg exact tristețea lui Petre Grigore, mîhnirea lui de om de munte, de iubitor al naturii.

N-am înțeles însă cine va plăti pagubele, cine va băga mîna în buzunar — adînc — pentru a achita costul reparațiilor din primăvară, pe care cabana închis-deschisă de la Ciucaș le va necesita. Asta n-am înțeles!

Vor intra în discuție cîteva zeci de mii, dar cineva tot va trebui să le plătească, nu-i așa?

Cine oare?!

Ovidiu IOANIȚOAIA

Cine are nevoie de un scaun sau de o masă, să poftească la «Ciucaș». Mobilă vraiște și la discreție.

CRONICA SPECTACOLELOR

hamlet (2)

Spectacolul servit de o distribuție bună este, așa cum am spus, remarcabil. Regizorul a știut să facă actorii să creadă în varianta sa și să-i respecte fără cricnire indicațiile. Într-un decor extrem de sugestiv și extrem de funcțional (Helmuth Stürmer), făcînd din curtea regelui Claudius o hrubă întunecoasă, completat cu prelungirea scenei în sală prin ocuparea celor două loji laterale, spectacolul te poartă în lumea unui Hamlet... posibil. Regele și regina, uniți nu numai prin cununie dar și prin crime, și-au pierdut fastul și măreția binecunoscute, rămînînd doar niște bizare figuri uneltitoare pe tronul uzurpat. Bravada lor pare a fi afișarea ostentativă a gesturilor unei iubiri epidermice. Gilda Marinescu joacă o scenă mare în întîlnirea cu Hamlet, dînd chip sentimentului unei mame vinovate dar mîndre, care crede că bărbatul din fața ei, cu judecata necruțătoare, mai este încă un copil. Actrița trăiește suferința unei denaturări care-i justifică gestul din final, atunci cînd bea otrava pregătită fiului. Nu același lucru se întîmplă în scena cînd regina, ieșindu-și din matcă, decide uciderea Ofeliei. Aici, gestica împreună cu vorbele care aduc această veste lui Laertes și scena de la cimitir coboară sub performanța actriței. Claudius a găsit în Al. Repan un interpret surprinzător. Calitățile fizice, vocea, figura luminoasă a actorului ar putea explica fapta reginei, graba ei. Aceste calități pot fi și o mască pentru tăinuirea crimei pe care a săvîrșit-o. Dar regele — în concepția lui Cernescu — nu-și ascunde crima, de fapt, nici nu are de cine să o ascundă. Curtea și regina sînt complicii lui. În cazul acesta scena cu actorii nu mai poate avea efect. Ceea ce se și întîmplă. Nimeni nu se îndoiește de vinovăția lui. Numai Hamlet. Hamlet vrea să se convingă pe sine — luîndu-și ca martor un Horațio corupt — că umbra tatălui are temei, că bănuiala sa este reală. Al. Repan a interpretat excelent un rege la dispoziția regizorului și nu a textului. Scena remușcărilor devine o lașitate simulînd ruga pentru a nu fi omorît. Astfel, regele escamotează zbuciumul cauzat de omorul de frate. Al. Repan găsește subtile mijloace actoricești pentru a interpreta convingător ipostaza inedită a lui Claudius. Ștefan Iordache în Hamlet este fără îndoială în amvonul unei mari creații. Artistul se dăruiește cu intensitate dramei cernitului prinț, redînd diagrama îndoielilor și permanentelor descoperiri ale sale. Ținuta sa (minus costumul), tăcerile și izbucnirile actorului sînt perfect mulate pe drama sa. Vocea îi joacă uneori renghiuri, mai ales pe tonurile înalte, cînd furia lui Hamlet, sfînta lui mînie, nu găsește struna potrivită. Ștefan Iordache reușește însă să ne obsedeze, plantînd în sufletul spectatorului povestea sa. Polonius, Ștefan Radof, cu o căciuliță care-i permite să-și poarte urechile ca pe niște antene, ascultă și recepționează toate șoaptele, toate zvonurile, face un tip de șambelan fără cusur. Farmecul și puritatea Ofeliei sînt apărate din răsputeri de farmecul și firescul Andei Caropol. Mînia ei împotriva lui Hamlet traduce o feminitate ofensată dar nu și un suflet ales. Emil Hossu, scăpat din chingile unei viziuni tiranice, face un Laertes adevărat. Rosencrantz și Guildenstern (Ion Punea, Dorin Moga), demascați de la început, nu mai încearcă să salveze nici o aparență și acționează ca doi frați gemeni, corecți în mîrșăvia la care sînt puși. Groparul l interpretat de Sandu Sticlaru, care în stilul său este neîntrecut, face, rîzînd mai mult decît trebuie, o scenă care nu se reține. Fortinbras, suficient și zgomotos, care se instalează pe tronul Danemarcei rîgîind, este interpretat de un actor talentat, Victor Strengaru.

Dinu Cernescu ne propune un Hamlet al său desprins din portretizările shakespearologilor contemporani, la care adaugă, cu fabuloasa sa imaginație, neașteptate tonuri de culoare creînd un spectacol inedit care poartă amprenta unei personalități pe care poți s-o aplauzi sau nu dar care înseamnă prin ea însăși ceva pentru teatrul nostru contemporan.

Coman ȘOVA

ACTORI ȘI ROLURI

După doi ani de trădare a cinematografului (timp în care s-a ocupat de treburi mai serioase, cum ar fi ziaristica), CANDICE BERGEN revine pe platouri, în comedia «O casă neîncăpătoare». Bănuim că trebuie să fie ceva de capul acestui film dacă au acceptat să joace, în afară de Candice, strălucitii James Mason și Trevor Howard.

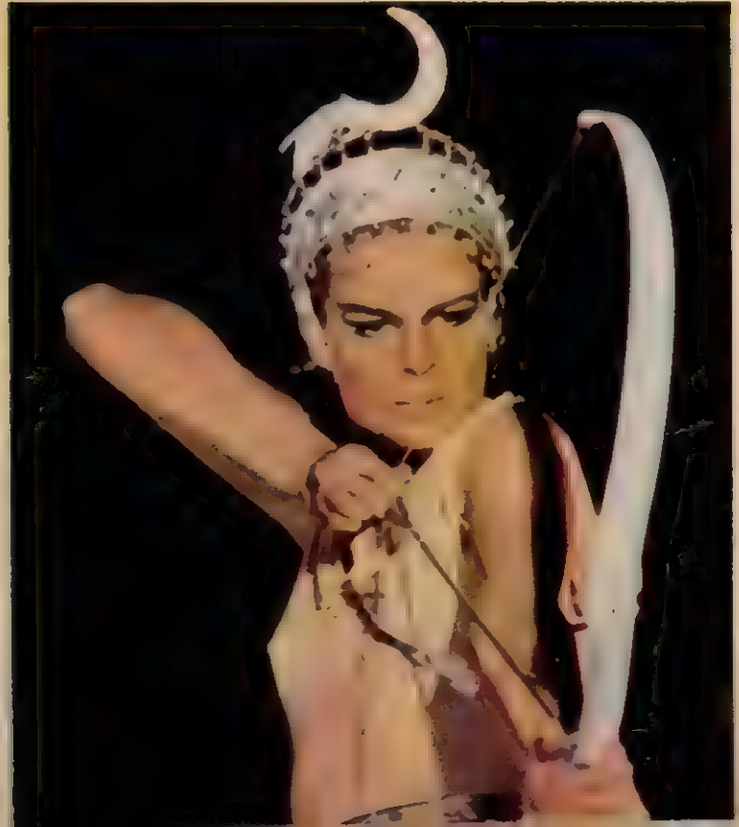

nu ne mai e dor de mannix, îl avem pe columbo

De fapt, noi l-am mai văzut cîndva pe Peter Falk, pierdut în «O lume nebună, nebună, nebună» (fiimul lui Stanley Kramer), dar cum să te descurci printre atîția nebuni! Abia acum l-am luat în seamă, cînd ne-a intrat în casă sub numele de *Columbo* și sub un ballonseide șleampăt, sfidare a tuturor ballonseidelor măreție de pe ecran, de la Humphrey Bogart la Alain Delon. A stîrnit atîta vîlvă neglijența vestimentară a personajului încît actorul a început să-și compună și legende: «Nu depun nici un efort pentru a fi îngrijit, dichisit. Aflați că urăsc să-mi cumpăr haine noi. Nenorocirea este că și atunci cînd le am, le chinuiesc groaznic. Niciodată nu le atîrn pe umeraș. Nu-mi trece niciodată prin cap să le schimb, dacă cineva nu-mi aduce aminte». Nu știm dacă lucrurile stau chiar așa; știm însă că umilul, pisălogul, sîcîitorul Columbo, Ochilă cu un ochi de sticlă, ne-a alungat dorul de Mannix. Și ne-a readus în memorie imaginea detectivului care știe să facă lumină fără o direcție de dreapta, ori pistol, numai și numai «cu ajutorul micilor celule cenușii», din întrebare în răspuns, din deducție în deducție, din intuiție în intuiție. Suspense-ul serialului atîrnă de întrebarea aceea mai mult mormăită decît spusă: «Știi, ar mai fi ceva. Voiam să te întreb...» Și așa mai departe, pînă la demascarea deplină a vinovatului, pînă la triumful motanului care s-a jucat cu șoarecele.

Cine este de fapt Peter Falk? Un actor căruia norocul i-a surîs tîrziu (s-a născut la 16 septembrie 1927, la New York), după ce a încercat diverse meserii (contabil, bucătar pe un vas).

Întîlnirea cu cîțiva oameni de teatru i-a deschis gustul pentru scenă. De pe Broadway a trecut la televiziune, de la televiziune pe platouri, de aici din nou la televiziune, unde s-a întors cu o propunere de Oscar pentru filmele «Societatea crimei» și «Cu buzunarul plin de minuni». În marea sa dezordine a uitat, de ei: «Pierd totul și nici măcar nu-mi aduc aminte ce pierd. Uit întîlnirile, plec de acasă și uit unde trebuie să ajung. Știu că am fost propus pentru un Oscar, dar habar n-am ce-a făcut studioul cu el».

Bineînțeles, acolo unde a izbutit cel mai puțin, adică în teatru, acolo i-ar plăcea să se întoarcă. Are și un rol la care ține în mod deosebit. Aztac din «Cercul de cretă caucazian» al lui Brecht.

M.M.

FILME, FILME

aurul negru din oklahoma

Este aproape emoționantă grija cu care viața aranjează raporturile dintre cinematograf și realitate. Despre acest *Oklahoma Crude* (devenit la noi, mai pe șleau, «Aurul negru din Oklahoma»), Jean de Baroncelli spunea, toamna trecută, că «merită să fie văzut pentru a uita alte povești despre petrol». Dar de ce să le uităm, ne întrebăm noi acum, de ce să ne prefacem că nu vedem efortul unei lumi întregi de a mai drămui puțin rezervele din măruntaiele pămîntului? Și apoi, filmul lui Stanley Kramer nu este o dulce evaziune; ce-i drept, nu atinge el intensități zguduitoare, dar meritul de a ne aminti că istoria petrolului poate fi tot atît de palpitantă și tragică precum istoria cuceririi Vestului, tot îl are. De fapt, acesta și rămîne meritul de seamă al lui Kramer, cineast al bunelor intenții și al apărării cauzelor drepte, susținător consecvent al unor îmbărbătătoare crezuri sociale. Din păcate, abilitatea sa de narator începe să-i țină prea mult de cald, meșteșugul de a plasa cîteva caractere într-un cadru dramatic își cucerește statut de independență în dauna profunzimii și a soliditășii dezbaterii. De aici și o nedorită deturnare a tonului pe care îl ia filmul: ceea ce trebuie să fie grav devine posac, ceea ce trebuie să semene a rază de speranță aduce a bucurie chinuită. Între aceste două limite este cuprinsă și povestea eroinei din Oklahoma, o fată care vrea să scoată petrol din piatră seacă, un fel de Zorba în variantă feminină, fără candoare însă și fără haz. Înrăită, oțărîtă și hotărîtă să cîștige de una singură, uscata Lena Doyle înțelege, într-un tîrziu, prețul solidarității. Dibaci alcătuitor de distribuții, Kramer s-a înconjurat și de data aceasta de actori care merită să fie văzuți pentru realitatea propriei

lor personalități, în primul rînd, și apoi pentru cea a personajelor. Nu atît către protagonistă, Faye Dunaway, se îndreaptă acest gînd, cît mai ales către atît de ciudatul George C. Scott, care tot timpul mormăie ceva în barbă, ca și cum s-ar adresa și altcuiva, aflat dincolo de partener, unei fantome, unei păreri sau unui vis. Mai există apoi Jack Palance, frate de cruce cu toți zeii răului cîți a născocit pînă acum cinematograful. Înfruntarea lui cu George C. Scott este un mic film în film, pentru care merită să avem ochi.

Magda MIHĂILESCU

CONDIȚIA ACTORULUI

emil botta

Cînd pășește pe scenă, să fie oare acest eminent poet doar un slujbaș al durerii, cum se mărturisește în giuvaerul «Vineri»? Cel care întruchipînd «sfîșietoare măști» să cunoască doar «cenușa, prețul cenușii», să fie cuprins față de sine de «o milă sălbatică», precum în fața «unui cerșetor»?

E, în orice caz, o zguduitoare profesiune de credință într-o meserie văzută ca o Golgotă, ca un munte ce trebuie urcat în fiecare seară.

Ion Nebunul sau Verșinin, Astrov sau Othello, Karandîșev sau Macbeth, Timiriazev sau Matei din *Citadela sfărîmată* sînt doar cîteva din ipostazele lui Emil Botta, în căutarea «visului fanatic de a fi personajul, aevea», considerate tot de el «magistrale» naufragii, înfrîngeri totale

Actorul despre care se poate spune că are fruntea tristă, ca Hamlet, are desigur oroare de glorie, această strălucitoare jucărie a prezentului sau a posterității. El intră în fiecare rol cu smerenie și îndoială, neliniștit pînă la paroxism, conștient de vanitatea dar și de răspunderea clipei.

E solemn și oficiază, e «teatral» în fiecare infinitezimală vibrație a cuvîntului sau mișcării, deși în cea mai adîncă intimitate e conștient că joacă o «comedie a sincerității» Muchie de absolut.

Etern rănit, schimbă mereu cununa de spini. Murmurînd sau strigînd, într-o sofisticată muzică, versurile, această limbă nemuritoare. În care se cuprind geniul, mila, suferința.

Dar cealaltă față a condiției umane? Abisul? În mantaua sa largă, Emil Botta ascunde personaje dostoievskiene care nu așteaptă decît o scînteie pentru ca să se aprindă pe scenă. Iluminați, posedați demonic de o

idee sau de un sentiment obsesiv, cîtor fantezii ale gîndului extraterestru, cîtor transplanturi de creier și de inimă nu le poate fi Emil Botta un strălucit chirurg și cobai?

Concetățean al oricărui suflet care gîndește, creator de miraj al inteligenței tragice, poet al crepusculului într-un cer înstelat, Emil Botta e un corăbier ce aruncă ancora pe un mereu alt țarm al visului. În căutarea Capului Bunei-Speranțe.

Ion MIHĂILEANU

te apăr și te cînt, patria mea

În toamna acestui an va avea loc cea de-a doua ediție a Festivalului cîntecului ostășesc «Te apăr și te cînt, patria mea». În vederea acestei prestigioase manifestări, în prezența ministrului apărării naționale, generalului de armată Ion Ioniță, a avut loc o întîlnire de lucru la care au participat compozitori și poeți din Capitală. Scopul acestei întîlniri l-a constituit realizarea unui schimb de păreri privind impulsionarea activității de creație în vederea asigurării de cîntece cu un bogat mesaj educativ, cîntece care să înaripeze elanurile ostașilor țării în îndeplinirea sarcinilor de răspundere ce le revin.

Stimulați de reușita primei ediții a festivalului, prezent «pe viu», la această întîlnire, prin concertul oferit de ansamblul artistic «Doina» al armatei și corul Școlii militare de muzică, compozitorii și poeții au purtat un rodnic dialog.

Etapa de creație ce precede festivalul este în plină desfășurare. Ea se va încheia la 30 mai. Pe partiturile compozitorilor au început să prindă viață melodiile ostășești ale anului 1974. Judecînd după valoarea celor primite pînă acum se poate aprecia că festivalul cîntecului ostășesc, aflat la a 2-a ediție, se înscrie ca o manifestare de elevată ținută artistică.

Cezar LUNGU

CINE, CE, UNDE, CÎND?

● Microbul regiei începe să molipsească și actrițele. Jeanne Moreau și-a anunțat debutul ca autoare totală pentru vara acestui an. Filmul se va intitula, simplu de tot, «Les comédiennes» (Actrițele).

● Tom Gries («100 de carabine») a semnat un contract cu Dino de Laurentiis. Primul film va fi un polițist, «Omul dinamită», cu Charles Bronson.

● **Adel** — de la Alain Delon — casa de filme condusă de vedeta numărul unu a Franței, a hotărît să realizeze o continuare a peliculei de succes comercial **Borsalino,** numit de data aceasta **Borsalino et Co.** Regia — același Jacques Deray, iar partenerul lui Delon va fi Giancarlo Gianinni (Premiul de interpretare Cannes '73).

● Cunoscuții actori cehoslovaci Jana Brejchova și Vlastimil Brodsky vor putea fi întîlniți într-o nouă ipostază, aceea de cîntăreți și dansatori, ipostază cerută de musicalul «O noapte la Karlstejn» semnat de Zdenek Podskolsky.

● Marele cineast american Sam Peckinpah a hotărît să părăsească Hollywoodul care, după părerea sa, «nu mai există, a devenit doar o poveste». Autorul «Baladei pentru Cable Hogue» se va retrage în Mexic.

● În filmul lui Daniel Vigne «Căutătorul de aur», veteranul Michel Simon va interpreta cîteva cîntece semnate de Hugues Auffray.

● Operatorul sovietic Alexandr Tarasov a realizat un îndrăzneț film experimental «Culori și muzică», o încercare de a vizualiza sugestiile muzicii lui Alexandr Skriabin.

● Un remake după «Șoimul maltez» intenționează să realizeze regizorul american David Giller. Pentru rolul magistral interpretat odinioară de Humphrey Bogart a fost solicitat acum George Segal («Steaua singurătății»).

● Regizorul polonez Roman Zaluski («Anatomia dragostei») lucrează, pentru casa de filme Panorama, «Zi după zi», o dezbatere etică de actualitate. În rolurile principale — Joanna Jedryka, Irena Karel, Zygmunt Malawski.

● După unele surse de informare, Franco Zeffirelli ar fi renunțat la proiectul ecranizării «Divinei comedii», întrucît cheltuielile necesare realizării grandiosului proiect ar fi depășit posibilitățile oricărei case de film: 30 de milioane de dolari.

TELEGRAME

● Emoții la Teatrul «Ion Creangă» înaintea unei premiere ieșite din comun: primul spectacol-lecție despre tragedia antică, prezentat în cadrul ciclului «Cultură teatrală pentru elevi». Spectacolul este alcătuit dintr-un ditiramb extras din «Bachantele» lui Euripide și fragmente din «Electra» lui Sofocle și «Prometeu înlănțuit» al lui Eschile. Textul comentariului (scris de Alexandru Mitru) va fi interpretat de Ion Gheorghe Arcudeanu.

● La Teatrul Mic se apropie premiera piesei lui Marin Sorescu «Matca». Regizorul Dinu Cernescu repetă intens cu Leopoldina Bălănuță, Jana Gorea, Ileana Dunăreanu, Doina Tuțescu, Vasile Nițulescu, Mitică Popescu, Tudorel Popa și Andrei Codarcea. Scenografia poartă semnătura Adrianei Leonescu.

● Ansamblul «Doina» pleacă, în a doua parte a acestei luni, într-un turneu de 20 de zile în localitățile Bacău, Buhuși, Moinești, Comănești, Bicaz, Slănic Moldova, Suceava. Fălticeni, Botoșani, Rădăuți, Ilișești, Cîmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei și Gura Humorului. Ansamblul va prezenta spectacolul muzical-coregrafic «Mama cu șapte voinici» și cîteva momente folclorice.

«Bună seara, doamnă Higgins», spune din vîrful buzelor fosta florăreasă. În spectacolul Teatrului Bulandra (regia — Moni Ghelerter), rolul Elizei Doolittle este interpretat de Mariana Mihuț.

Fotografie de Elena GHERA

ARTELE ÎN TĂRI PRIETENE

artă din liberia și guineea

Căutînd pămînturi noi, și aur, și mirodenii, corăbierii au fost aceia care — încă din secolul al XV-lea — au descoperit arta etniilor negre din Africa. Dar ei n-au vibrat în fața acestor statui, obiecte sau măști, pentru că lemnul lor sau argila sau cîteodată alama nu prețuia ca aurul, iar formele și motivele decorative nu-i neliniștеau. Ei erau orbi și nepăsători în fața simbolurilor și-a trebuit să mai treacă încă vreo cîteva secole ca această artă să fie cu adevărat descoperită și prețuită și mai ales înțeleasă, și artiștii care au făcut gloria secolului nostru să fie fascinați de taina și simplitatea acestor forme care închipuie tot ființe și iluzii ale ei. Cînd Derain a privit cîteva sculpturi din Guineea ei a fost cuprins de uimire și se întreba cum acei sculptori anonimi «izbutiseră să reproducă figura umană, deși nu foloseau nici un element împrumutat din viziunea directă.» Marea artă a acestor popoare mai trebuie încă descifrată, mai e nevoie să-i fie descoperite adîncile ei înțelesuri. Dacă e adevărat că arta din acest spațiu geografic este expresia unor atitudini emoționale, atunci trebuie să acceptăm că lumea a fost pentru artiștii ei necunoscuți proiectarea dorințelor lor, că acești sculptori erau liberi în fața imaginației lor, dar nu indiferenți față de presiunile vieții cînd ei concepeau acele sinteze ale formelor, structuri complexe din elemente puține. Pentru că altfel cum ar fi putut ei să creeze acele învecinări emoționante dintre tristețe și rîs, dintre seninătate și spaimă fără ca observațiile lor asupra lumii în care trăiau să nu le subjuge memoria? Arta acestor creatori este aproape întotdeauna simbolică și cel mai adesea funcțională. Limbajul ei se supune și el unor canoane, fixate de colectivitate de-a lungul timpului, care supraviețuiesc și se perpetuează și care înglobează în textura lor credințele lor despre fecunditate, viață, moarte și despre forțele naturii. Ca orice obiect care poate fi văzut sau atins, statuetele și măștile trebuie să semnifice și mai ales să insufle privitorului bucuria, tristețea, frica ori îndeplinirea unei dorințe. Pentru că omul de aici, ca și cel de pretutindeni, într-un anumit stadiu al evoluției sale mai credea în forța magică a unui obiect și mai spera ca reprezentarea simbolică a unui eveniment să determine realizarea lui.

1. Femeie cu copil (Guineea).
2. Mască din Liberia.
3. Roger Bezombes: «Femei din Guineea».

plastica argentiniană

Sudul american privește atent lumea și pictorii săi sînt gata să participe receptivi la marile confrontări artistice ale epocii. Nu fără a aduce cu ei ceva din spiritualitatea și originalitatea spațiului în care trăiesc, din sufletul popoarelor lor, ca acești artiști argentinieni la care imensul peisajului ori ecourile luptelor sociale se interferează și se succed. Temperamental ei sînt niște coloriști care iubesc exploziile și violențele cromatice și adeseori pentru a-i caracteriza sînt invocați Vlaminck sau Rouault. Dar mișcarea plastică argentiniană e diversă și nu se supune unei singure presiuni stilistice; este o artă în desfășurare dinamică, în care grupul suprarealist Orion, de la finele celei de-a treia decade, e mereu viu prin reprezentanții săi tîrzii, după cum pictura abstractă, cu modalitatea sa geometrică, participă la crearea splendorilor imaginii, la fel ca și experiențele gestuale. Fără să se constituie într-un grup distinct, arta generativă își are și ea adepții săi (Eduardo MacEntyre, Carlos Silva, Brizzi ș.a.), care cultivă relațiile spațiale dinamice, combinate de-a lungul unui mecanism al repetiției liniare sau volumetrice, de o rară emoție și de un colorit subtil. Dar oricum ar fi numite aceste tendințe stilistice care caracterizează azi plastica argentiniană, sensul lor nu este străin de această dorință unanimă de-a crea imaginea timpului și a omului contemporan.

1) **CARLOS SILVA**: «Contemplînd stelele». 2) **EDUARDO MACENTYRE**: «Timp și spațiu». 3) **VICENTE FORTE**: «Libertatea e visul suferinței». 4) **ANTONIO PUJIA**: «Sufletul și viața calului meu».

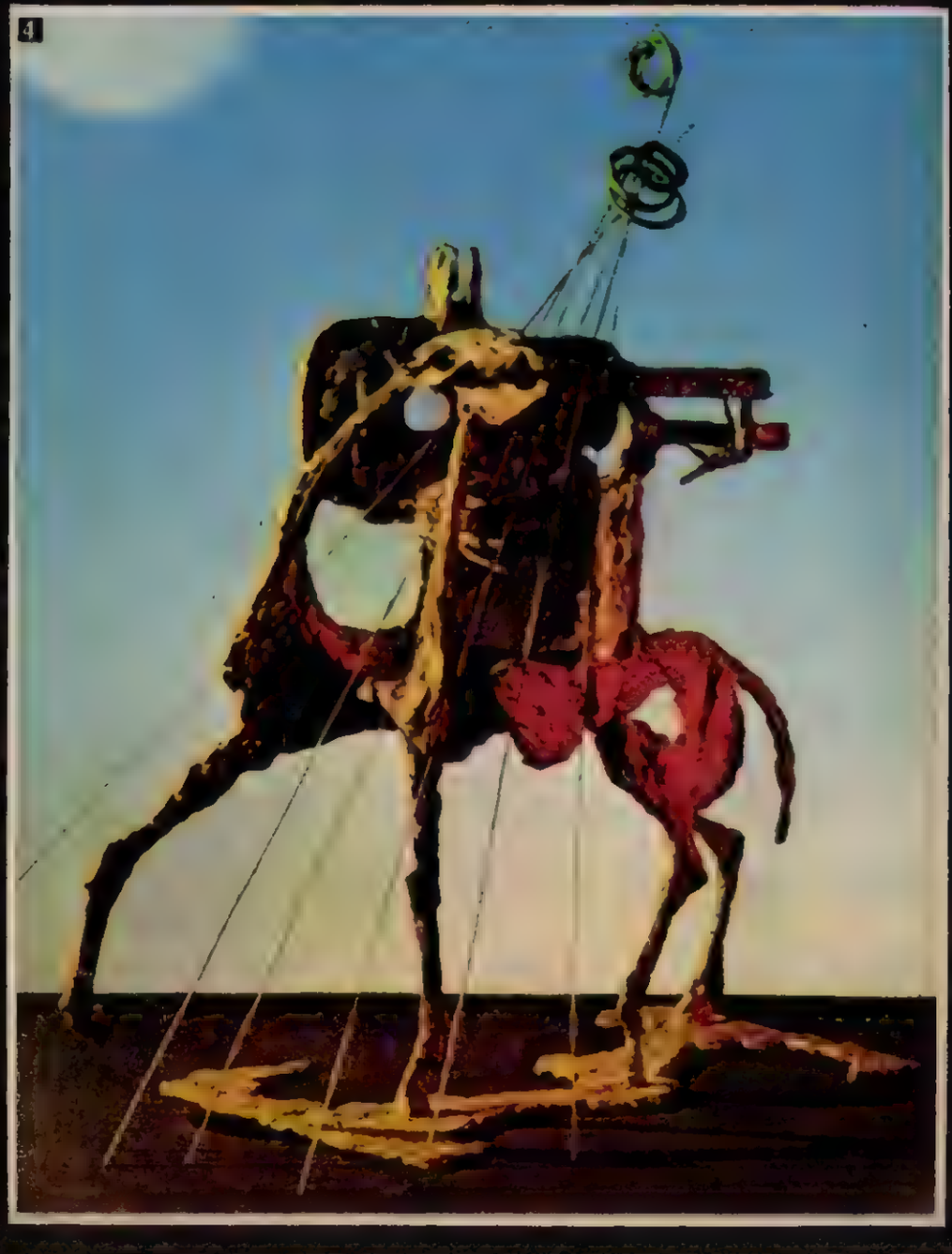

MEMORIILE LUI SERBAN CIOCULESCU (52)

pompiliu constantinescu la «kalende»

Ne întruneam o dată sau de două ori pe lună, cît au durat brevivivele *Kalende*, în camera redacțională de la Hotelul Continental din București, pe care ne-o pusese grațios la dispoziție prietenul Tudor Șoimaru, singurul din careul nostru, stabilit atunci în Capitală. Gazda noastră ne făcea cafele după cafele, la spirt, stropite cu rom, ca și cum ar fi fost nevoie și de puțin alcool ca să se aprindă între noi discuțiile. Dacă, la lectura micii dar întruvabilei colecții de cinci numere (158 de pagini), polemicile au fost susținute mai ales de către Vladimir Streinu, care s-a afirmat cu acel prilej un dialectician redutabil, dacă Șoimaru se remarca printr-o amabilă tăcere de conivență, parcă spre a confirma principiul juridic latinesc: *ecine tace, e socotit că consimte*», dacă eu, unul interveneam mereu în discuții, ghiduşul din cei patru s-a revelat cu totul surprinzător. Pompiliu Constantinescu. Da, a fost o adevărată revelație, mai ales pentru mine, care de pe atunci treceam ca un vechi frondeur, cu state de serviciu verificate, la seminariile și la Institutul de literatură al profesorului Mihail Dragomirescu. Să-l fi văzut acum pe Pompiliu!

În prealabil, trebuie să spun însă că el se ținuse cam în umbră pe tot parcursul celor patru ani, cît a frecventat Facultatea de filozofie și litere din București. Îl remarcasem ca pe un spirit judicios în rarele lui intervenții și în tot atît de puțin numeroasele lui «comunicări dezvoltate», cum se numeau lucrările pe care autorii lor le citeau înșiși în ședințele publice ale Institutului de literatură. Mi-a făcut de la început impresia unui student serios, informat, citit, dar și aceea a unui timid, căruia nu-i plăcea să se expună. Ne încrucișam pe coridoarele sălilor de curs și ne strîngeam mîinile fără să ne oprim din drum, ca și cum nu aveam să ne spunem nimic. Am aflat, după ce intrasem în învățămînt, că fusese numit asistent al lui Mihail Dragomirescu și nu m-am mirat. Din seria noastră era singurul indicat. Nu-i făcuse magistrului niciodată opoziție, deci îl consideram un adept, ce e drept, nu dintre cei mai afișați, ai esteticii dragomiresciene, așa-zisă «integralistă».

Mai tîrziu, cînd a început să colaboreze cu studii critice în *Viața literară* a poetului I. Valerian, a publicat o serie de medalioane, dintre care nu a lipsit unul închinat profesorului său. Am citit totuși cu uimire că Mihail Dragomirescu era prezentat ca... Boileau al României. Nici mai mult, nici mai puțin! Știam că, vorba francezului, «comparaison n'est pas raison», totuși ea mi s-a părut din cale afară hiperbolică. În timpul celor două semestre pe care le-am petrecut (vorba vine, cu nasu-n cărți, dar nu de joc!) la Paris, din corespondența mea n-au lipsit cîteva numere din ultima serie a *Sburătorului*. Pompiliu fusese cucerit de cenaclul din strada Cîmpineanu. Surpriza nu mi-a fost mică. Nu eram învățat să accept ușor întorsăturile de 180 de grade. M-am bucurat totuși, deși plecasem din țară în termeni reci cu E. Lovinescu, de prețioasa captură a acestuia. Mi-am închipuit apoi că acela care izbutise să-l desfacă din mrejele «metodologiei» dragomiresciene fusese Vladimir Streinu. Nu încercase el să facă și din mine un «sburătorist»? Trecusem și eu pe lîngă cușcă, dar mă ferisem să mă las prins în laț. Frondeurul din mine, cum spuneam, m-a pus la adăpost de primejdie.

Cînd au apărut ale noastre *Kalende*, și Streinu și Pompiliu treceau drept «sburătoriști» *en titre*. Totuși, E. Lovinescu i-a refuzat lui Vladimir Streinu solicitatul răspuns la anchetă, deși ar fi fost pentru autorul *Istoriei civilizației române* un prilej binevenit ca să-și expună punctele de vedere în consonanță cu programul nostru. Cînd Vladimir Streinu ne-a adus la cunoștință că șeful cenaclului îl tratase cu refuz, iarăși nu mică ne-a fost mirarea. A urmat o clipă lungă de tăcere, pînă ce Tudor Șoimaru a exclamat, ca un parizian autentic:

— Pas possible!

— Vă spun încă o dată că a refuzat categoric!

— Cu sau fără motiv? — l-am întrebat.

— Fără nici un motiv. Mi-a spus: «Nu pot răspunde la ancheta dumitale».

Atunci a intervenit Pompiliu Constantinescu, ca să facă o punere în punct:

— N-a spus așa! A zis: «Don Vladi-mi-ros, *nu pooot, nu pooooot* răspunde la ancheta dumnetale».

A urmat o adevărată criză de ilaritate, ca și cum ne-am fi drogat cu protoxid de azot (gaz ilariant). Pompiliu îl imitase pe Lovinescu magistral, înginîndu-l la perfecție, cu un imperceptibil accent moldovenesc.

În după-amiaza aceea Pompiliu a fost într-o serie mare, imitîndu-l, la cererea noastră, a celorlalți trei, pe fostul său magistru Mihalache, care se împăuna, cu un autentic timbru vocal de păun, etalînd înaintea ciracilor săi, ce? niște scrisori politicoase ale unor esteticieni străini, prin care confirmau primirea cărților lui, îi mulțumeau și îi promiteau că-i vor scrie *după ce le vor fi citit*.

Apoi ne-a «jucat» scena imaginară dintre Mihalache și poetul Cerna, căruia cel dintîi i-a propus corecturi acceptate de secund, corecturi care au izbutit să transforme în «capodoperă» ceea ce inițial nu fusese decît o «operă de talent».

Pompiliu pronunța cuvîntul «capodoperă» cu un haz nespus, lungind vocalele și tăbărînd silabele cu o privire la cer, de Madonă Sixtină, îl ajuta și fizicul. Surprindeam la prietenul nostru, fixîndu-i poate întîiași dată, un farmec al privirii, o dulceață nespusă, o forță de seducție, potențată la maximum în scenele mimetice, cînd contrafăcea un personaj sau altul. Mi s-a părut în ziua aceea că avea ceva (minus pletele) din ovalul bonapartian al Învingătorului de la Arcole, în cunoscutul tablou al asaltării podului.

În numerele 1 și 2 ale *Kalendelor* Pompiliu a dat un remarcabil eseu: *Considerațiuni asupra romanului românesc*. Iată cum îl caracterizează *pe eroul din Ciocoii vechi și noi*:

«Dinu Păturică ne interesează prin procesul ascensiunii lui sociale; toată afectivitatea lui e dominată de ambiție; *iubirea* pentru Kera Duduca e o dispoziție accesorie: femeia e un mijloc prin care-și poate satisface parvenitismul; ea e un bun social cucerit, ca un imobil sau o valoare pecuniară. Pasiunea lui Păturică luminează nu generalul-omenesc, ci mersul societății, într-un moment de tranziție; estropiat de umanitate profundă, eroul e învins prin armele cu care a luptat. Dealtfel, finalul lui e un accident care putea lipsi, cu atît mai mult cu cît e facil melodramatic. Acest surogat al tragicului, melodramaticul, suplinește valorile interne, în mai toată proza autohtonă. Trepte elementare de creație, socialul și melodramaticul înlocuiesc psihologicul, oriunde intuiția scriitorului nu descoperă straturi adînci *din misterul sufletului omenesc*».

În întrunirile noastre ne treceam manuscrisele (pe atunci nu se pomeneau copiile dactilografiate, «dactilogramele») din mînă în mînă, le citeam pe toate, sorbind din excelentele «marghilomane» ale gazdei noastre, apoi ne așterneam la discuții dintre cele mai vii, pe o temă sau pe alta.

Articolul lui Pompiliu s-a bucurat de onorurile elogiilor unanime.

Mai mare a fost succesul repurtat de articolul său următor: *Intelectualism*, prin care prietenul nostru delimita domeniul misticismului, care invada pretutindeni, arogîndu-și virtuți de cunoaștere supremă.

«Faptul că gruparea de la *Kalende* nu se simte mîngîiată de aripile grației cerești poate fi o indiscutabilă lacună temperamentală...» concedia criticul ironic, ca să urmeze mai departe: «neavînd predispoziții pentru o experiență mistică, nu înseamnă că nu înțelegem fenomenul, în latura lui estetică».

În același număr, cu ale sale manuscrise *Reflexii polemice*, Pompiliu și-a transpus cu talent verva orală cu care ne delectase în ședința precedentă. Le-am salutat apropiata apariție cu însuflețire.

În ultimul număr al *Kalendelor* amicul nostru a răspuns cu ascuțime articolului de fond din *Gîndirea*, în care fusesem rechemați la *Sensul tradiției*, așa cum îl vedea, înecat în fum de tămîie, Nichifor Crainic. «Pentru o posibilă continuare a discuției pretindem însă o intrare în seriozitate. O încercăm cu zîmbete reținute» — scria Pompiliu, strivindu-și adversarul. Vă las să ghiciți hohotele de rîs care au întîmpinat, ca niște aplauze, lectura acestui pasaj pe care de rîndul acesta a făcut-o cel mai îndepărtat de disputele noastre, Tudor Șoimaru, *cafegiu-șef* al nostru. Pompiliu reușise să-i atingă coarda sensibilă la polemica de idei, coardă pe care gazda noastră a pus-o adeseori în vibrație cînd avea să-și scrie cronicile dramatice.

Am cunoscut, așadar, grație *Kalendelor*, un alt Pompiliu Constantinescu, mai viu, mai divers și mai delectabil decît acela cu care-mi încrucișam pașii pe coridoarele vechii Universități. Ce poate fi în lume mai plăcut decît descoperirea unui temperament dincolo de arabescurile reci ale scrisului?

EROII NOȘTRI

cred că nicăieri în județe populația nu e mai mult îngrijită la dantură

Titlul acesta, spus textual de doctorul specialist Lenuța Popescu, cuvinte pe care, desigur, nu și le-a propus să devină așa ceva, se referă la faptul că în orașul și județul Buzău rețeaua stomatologică este serios, temeinic și bine organizată și extinsă. De ce extinsă? Sînt noxe industriale aici la Buzău ce grăbesc apariția cariilor care, netratate, duc la smulgerea dinților de către stomatologi? Este apa de vină? Vorbesc oamenii prea mult și le cad dinții? Încerc, caut, prospectez, cum se mai spune.

În cabinetul directorului de policlinică Lenuța Popescu, lipsită de adjuncți, iar cabinetul de cine știe ce confort, primesc următorul răspuns: «Tendința reală este de dezvoltare a rețelei stomatologice. Nu sînt noxe industriale importante, apa este apă, deci bună, oamenii vorbesc care cum pot, dar asta îi ajută».

Purtînd această discuție, «cade» peste reportajul meu ce se închega plin de oameni cu mîna la gură în fața cabinetelor, plin de promisiunea că o să obțin cifre, cade deci, neprevăzut, medicul primar stomatolog Valeriu Săftoiu. Era pe punct de a pleca să aranjeze cu niște electricieni viitoarele instalații de scos dinții, iertați-mă, întîi de tratat, ai locuitorilor Buzăului. Din acest *moment*, directoarea și subalternul îmi răspund împreună la întrebarea «Ce rol are vorba în creșterea sau căderea dinților?» Nu pun ghilimele, ci doar două puncte: dintele este un organ foarte viu, adică vascularizat bine și irigat la fel de bine. Excursia pe care limba o face în mod normal în timpul masticației sau al vorbirii determină un efect favorabil în dezvoltarea dentiției. Dinții și măselele sînt supuși unei duble presiuni: aceea a mușchilor faciali și aceleia a limbii. Dacă n-ar fi limba, deci dacă omul n-ar vorbi, echilibrul dintre cele două presiuni n-ar mai fi echilibru, ci dezechilibru, și dinții ar migra, și-ar schimba unghiul de înclinație.

Dezvoltarea stomatologiei buzoiene se datorește — afirmă interlocutorii mei — *faptului că omul se caută mai mult și este căutat mai mult la dantură*. De cînd? Începînd cu vîrsta de 6 sau 7 ani, cînd școlarul clasei I, prevăzut cu un abecedar și cu sfaturi părintești, este dus la școală. Ei bine, de atunci începînd, pînă la terminarea liceului (dacă-l termină, desigur), primește zilnic două pastile de fluorură de sodiu (care solidifică dantura), iar după duminici și vacanțe nu este primit în clasă dacă nu aduce adeverință de la părinți că le-a luat. Dacă nu de la părinți, de la altcineva.

Cum-necum, dar directoarea are cabinetul la etajul II, iar Valeriu Săftoiu la etajul I, lucru care, se pare, nu-i interesează chiar deloc. Înainte deci de a coborî la etajul I, directoarea, femeie de blîndețe, căci cinstit fiind, ce poți spune despre un om cu 25 de ani vechime în cîmpul muncii, îmi mai spune: «Dacă luăm ca etalon anul 1953, arbitrar ales, desigur, starea danturii oamenilor n-a cunoscut schimbări importante... Mă-ntrebați de ce ne spunem unul altuia «doctore», pe cînd alte meserii nu se interpelează, nu-și încep vorba cu «sudorule», «arhitectule» sau dacă doriți «reporterule». Eu nu vorbesc așa, exceptînd chestiunile de protocol. Cred că e pe bază de orgoliu, început din facultate. Din anul IV studentul se simte aproape doctor și vorbește celuilalt *tot cu «doctore»*.

Îmi iau paltonul și cobor la etajul I.

*

«Medic primar stomatolog Săftoiu Valeriu. Coordonator al rețelei de stomatologie Buzău». Așa stă scris pe ușa cabinetului. Înăuntru, asistenta medicală Lucia Mohorea, șefa de promoție a școlii sanitare va scoate la puțin timp dintr-o cutie de pe capacul căreia surîde cu dinți albi și luminoși o frumoasă americană, un flaconaș, costînd 1 360 lei, adus din S.U.A. și purtînd numele de «Concise brand Composite», adică *un* temeinic smalț pentru dinți, destinat în parte pacientei Ganea Marcela salariată la Oficiul de proiectări pentru construcții în agricultură. Unitatea de lucru, scaunul acela pe care-l știți, se îndreaptă spre pacientă, nu înainte ca Valeriu Săftoiu să murmure mai mult pentru sine: «Să-și la băiatul ochelarii». Băiatul de 46 de ani și-i la, U.L.-ul (unitatea de lucru) se apropie, și pentru tovarășul reporter se spune tare diagnosticul, diagnostic din care tovarășu' n-a înțeles nimic. Iată-l: «Leziuni odontale simple și complicate, dezechilibru ocluzo-articular rezultat prin edentații vechi». Aud tot ceea ce trebuie, hîrîitul acela care te scoate din minți, zgomotul făcut de scoaterea ustensilelor din cutiile obișnuite de metal alb și rețin dialogul pe care, cred, l-ați purtat mai toți:

— Unde-am rămas? (doctorul)

— Aici, (Ganea Marcela)

— Mi-ați pus o plombă? (pacienta). Și tot ea: Mi-l scoateți pe ăsta?

— Nu-l scoatem (desigur, doctorul).

Nu pentru că asistenta să ar fi olteancă, deci cu mai mult de 20 de măsele, Valeriu Săftoiu, al cărui părinți trăiesc și au împreună 140 de ani, îmi mărturisește că «prefer să iau asistente neformate, prefer să le formez eu, deck să le iau cu deprinderi nu tocmai medicale. Vreau să le alfabetizez, nu să le mai învăț încă o dată alfabetul». Rîdem toți de parcă n-ar fi vorba de *un mod* plastic dar serios, profund, de selecționare a cadrelor.

Vreau să aflu viața lui Valeriu Săftoiu și mi-o servește plin de sinceritate, de gravitate, de umor, mai punînd o plombă, mai rugînd pe cineva «cîteva minute, vă rog» totul fiind la urma-urmei nu neapărat mărturisiri, ci, luîndu-i drept bune spusele, dorința de a comunica cu un ziarist. Peste toate spusele sale, pe care în parte le voi relata, se așterne satisfacția unei familii închegate ca o dantură sănătoasă, compusă din chiar dînsul, soția și doi copii. A făcut deci Liceul «Unirea» din Focșani pentru că s-a născut în comuna Țifești, cumva din apropiere și pentru că a avut dragoste de carte. Am avut tot timpul bursă și simțindu-mă dator Focșaniului cu bursa, iar părinților mei cu datoria de a-mi ajuta cei doi frați, am preferat în absolvire un spital din localitate. Am lucrat acolo vreo 10 ani chirurgie, am crezut și cred că ea rezolvă totul matematic: imediat și pe loc... Am iubit și iubesc mult limba latină și am avut, pînă la reorganizarea birourilor, sub cristal, următorul dicton «Ovuet perdere Jovis, primum demendere» (mai pe românește: Pe cine vrea să-l piardă Iupiter, întîi îi ia mințile)... La Focșani, după ce am trecut în policlinică, după ce am tratat bine unele cazuri, am pierdut sentimentul încrederii în mine. Pacienții voiau Săftoiu, dar Săftoiu nu știa ce să creadă: moda Săftoiu sau valoarea Săftoiu? Am venit la Buzău, prin concurs, voiam să ajung într-un loc unde nu mă cunostea nimeni, să mă verific. Primul pacient, un ins lipit de peretele policlinicii ca de o speranță. Secuiu, pe atunci ca și acum șofer la Comitetul județean de partid. Avea o paloare care-mi dădea de gîndit și o respirație în *ritm crescut*. «Simt că mor, că mă sufoc», spunea. N-a murit, l-am operat pe loc, după ce în prealabil l-am așezat pe fotoliu. El mi-a dus faima, m-a răspîndit prin oraș cu mașina lui, mi-am recăpătat încrederea în mine și o mulțumire, de la «profesional» plecînd, e că din Europa mi-au *mai rămas* de vizitat Spania și țările nordice. Și îmi spune trist: «Sînt dezolat că nu pot face nimic în cancere ale gurii. Ele urmează alte căi».

...După pauza datorată tristeții, ireversibilului, apare directorul adjunct al Direcției sanitare Buzău, doctor Sandu Costin. Ca și cînd n-am fi făcut o pauză, Valeriu Săftoiu își arată directorul adjunct cu degetul pîrîindu-l: „El este primul om pe care l-am cunoscut în oraș. Cum m-a văzut, mi-a spus: «Măi frate, îmi faci un plan de măsuri pînă mîine dimineață»."

Pacienți, la prima carie adresați-vă medicului stomatolog Valeriu Săftoiu. Evident, dacă locuiți în municipiul Buzău.

Eugen SECELEANU

raCul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ 3

IOSIF TEODORESCU

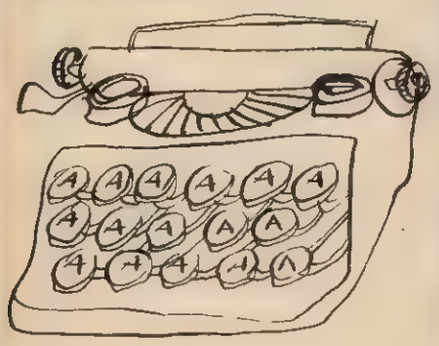

PIM

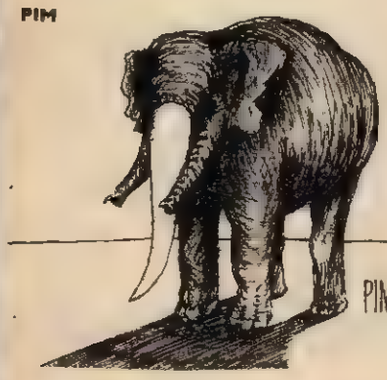

IVAN KANEV

C. CIOSU

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU UMORUL?

Spicuim cîteva «mostre» de umor apărut în ultima vreme în revista «Urzica»: *Ştiri din presa străină, culese şi comentate de Victor Piţigoi:* «Poliţia americană a relatat că cele mai numeroase spargeri se produc în apropierea cinematografelor cu filme poliţiste. Teoria şi practică (Urzica nr. 2/1974): «La New York s-a pus în vînzare o brăţară-telescop, prin care poţi privi prin fereastra vecinilor de vizavi. Reclama arată că noul aparat este mic şi discret. Evident dacă îţi dă mîna (adică la ce să-ţi dea mîna? — n.n.) (Urzica nr. 3/1974)». Fără alte comentarii.

Tot în numărul 3 al revistei citim aforisme precum: «*Pentru ca o poezie să fie bună, se cere o singură condiţie: să fie foarte bună*», lucru de o subtilitate de-a dreptul copleşitoare!

Dar «*să vezi şi să nu crezi*» (titlul unei rubrici a revistei) e faptul că în acest număr, trei, găsim republicată o producţie, care se vrea umoristică, apărută integral şi în numărul unu. Redăm mai jos cele două, pardon, una şi aceeaşi schiţă publicată de două ori sub numele lui Alecu Popovici.

Trebuie într-adevăr să fii înzestrat cu un simţ al umorului care ne depăşeşte pentru a cădea sutelor de mii de cititori şi valurilor imense de scrisori care au cerut republicarea acestei perle umoristice!...

Am mai auzit noi de autopastişare dar la un mod atît de original, zău nu.

Se pare că în materie de republicări «Urzica» ambiţionează să obţină recorduri absolut originale din lucruri totuşi neoriginale. Semnalăm alături evoluţia unei caricaturi: de trei ori... fără cuvinte!

Ilie TUDORA

Sorin Postolache («Amfiteatru» 8/1970)

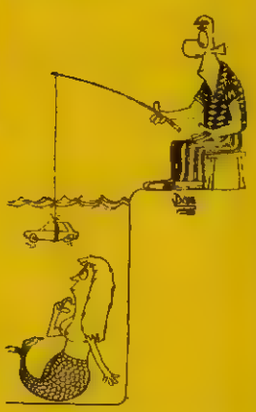

Dan Ioniţă («Urzica» 8/1972)

N. Corneliu («Urzica» 8/1973)

Urzica 1/74

A la revistă

ALECU POPOVICI

Antracte

MEMORII

— Napoton?
— Da!
— Ce faci cu el?
— Combat astenia.
— Gravă?
— O formă rea, afurisită! Străşnică!
— Cum se manifestă?!
— Să-ţi explic! Uite de pildă, acum, noi stăm de vorbă. Pricepi?
— Pricep! Cum să nu!
— Şi mîine, să zicem, uit că am stat de vorbă cu tine... Dar în schimb spun fraze, cuvinte pe care le-ai spus tu, uitînd că ţi-au aparţinut.
— Aha! Înţeleg! Citezi şi nu ştii de unde.
— Cu aparatul de radio

Urzica 3/74

ALECU POPOVICI

mi se întîmplă la fel. Seara, noaptea tîrziu stau şi ascult... A doua zi, îmi rămîn în memorie frînturi, amintiri nu ştiu de unde, cum...
— Poeziile... Reportajele... Dialoguri...
— Nu, că n-am răbdare. Melodii...
— Aaa... dar apropo. Ce meserie ai acum?
— Compozitor.
— De muzică grea?
— De muzică uşoară!
— Aha! Şi nu cumva e o «boală ereditară»??
— Nu-mi dau seama.. Dar o să întreb eu la vară pe... *Mamaia!*

ASTENIE
Partea a II-a

— Carbaxin?
— Da!
— Ce faci cu el?
— Combat astenia.
— Gravă?
— O formă rea, afurisită!
— Cum se manifestă?!
— Să-ţi explic! Uite, de pildă, acum noi stăm de vorbă... Pricepi?
— Pricep!
— Şi mîine, să zicem, uit că am stat de vorbă cu tine. Dar, în schimb, spun fraze, cuvinte pe care le-ai spus tu, uitînd că ţi-au aparţinut... Ţie...
— Aha! Înţeleg! Citezi şi nu ştii de unde.
— Cu aparatul de radio mi se întîmplă la fel! Seara, noaptea tîrziu, stau şi ascult .. A doua zi îmi rămîn în memorie, frînturi amintiri, nu ştiu de unde, cum..
— Asculţi poezii?
— Nu, că n-am răbdare. Muzică!...
— Aaa... dar apropo de meserie, acum cu ce te ocupi?
— Compozitor.
— De muzică uşoară?
— De muzică uşoară!
— Aha! Şi nu cumva e o boală ereditară?
— Nu-mi dau seama... Dar o să întreb eu pe... Mamaia!

— O, domnule Popescu! Tot tînăr, tot tînăr? Dar doamna, tot frumoasă, tot frumoasă? Cum se mai simte soacra dumneavoastră?
— A murit!
— A, tot moartă, tot moartă!

Zburînd peste Antarctica avionul se defectează şi pierde înălţime chiar după te-a aruncat tot ce se putea arunca. Pilotul le spune celor doi pasageri, un rapidist şi un dinamovist, că unul din ei trebuie să sară cu parașuta.

Două exclamaţii se încrucişează prompt:

Dinamovistul: Hai, Rapidul!!
Rapidistul: Hai, Dinamo!!!

— Cît dai ouăle?
— Un leu bucata.
— Şi zece sparte?
— Cincizeci de bani.
— Spargeţi-mi şi mie vreo cinci!

...Şi credeţi că cicatrica locului unde am fost operată de apendicită se va vedea, domnule doctor?

— Depinde de dumneavoastră, doamnă.

— Alo, tovarăşe colonelu! Pot să vă spun Nelu?

de la HA la Z

Două baloane între ele:
— Tu mai... poc!
— ...Poc!

Pe un cetăţean îl loveşte o puternică durere de cap, şi-l doare, şi iese în stradă şi-l doare capul, şi-l doare rău capul, mereu mai rău, şi umblă ca ameţit, nu mai vede stopurile, şi-l doare capul, se loveşte de oameni, şi vede firma unui bufet, şi-l doare capul, şi intră, comandă o sută de coniac, poate că-i va trece, şi-l doare capul, şi-l doare capul, şi-aşteaptă să sosească ospătarul — zăreşte o pisică alunecînd pe sub una din mese.

— Nu mai tropăiii! ...Începe să strige. Nu mai tropăiii! NU MAI TROPĂIII...!!!

O cursă obişnuită, cu un «Boeing 707» peste Atlantic. La un moment dat o voce stranie, metalică, răsună puternic în difuzoare:

— Pasageri ai cursei nr. (...), sînteţi anunţaţi că pilotul aparatului o murit subit, primit un ordin de cord! (panică printre pasageri, ţipete etc.; vocea continuă, la fel) Nu vă impacientaţi! Nu vă fie teamă! În continuare zborul va fi asigurat — repet, asigurat!... de către pilotul-robot, un automat complex şi sigur, şi care, mai ales nu se defectează nicioda... Nicioda... Nicioda... (şi nu se mai aude nimic).

ELEVII PRIN EI ÎNȘIȘI

într-adevăr, prin noi înșine!

În cadrul acțiunii de autodotare, în trimestrul I al anului școlar 1973/74, elevii liceului nostru au confecționat în atelierele proprii următoarele:

— o instalație interfon cu 9 posturi, realizată după o concepție proprie a maistrului instructor electronist Ispas Ion și a elevilor G. Alexandrescu, Dutcă Daniel, Neaga Liviu și Anastase Paul;

— diferite scule de lăcătușărie;

— un dispozitiv electronic demonstrativ pentru laboratorul de chimie, cu ajutorul căruia se determină ordinea de așezare a electronilor pe primele două straturi, și care conține un panou cu 20 de becuri, matrice de codificare cu 56 diode și comutator de selectare;

— un dispozitiv pentru demonstrarea *structurii carbonului în chimia organică*, format din panou cu 16 becuri, relee, servomotor și selector cu comandă program.

În cadrul acțiunii de autodotare, un accent deosebit a fost pus pe strînsa legătură dintre catedrele de chimie-fizică și disciplinele cu caracter aplicativ.

Ne propunem ca în cadrul acțiunii de autodotare să executăm în trimestrele II și III ale acestui an școlar:

— planșetele rabatabile pentru dotarea cabinetului de desen tehnic;

— platforme didactice pentru ridicarea caracteristicilor tuburilor electronice și tranzistoarelor în dotarea laboratorului de electronică;

— montarea cu forțe proprii a cabinelor și instalației cabinetului fonetic propus pentru înființare.

Pentru specializarea și familiarizarea noastră cu disciplina industrială, în cadrul atelierelor școală executăm pe bază de contract încheiat cu I.I.S.-Electronica produse care se livrează industriei electronice în acest an, și anume:

— 5 000 bucăți alimentatoare AT 3 șase volți curent continuu stabilizat;

— 6 000 bucăți difuzoare radioficare.

Știm că sîntem abia la început de drum. Dar dacă v-am scris, n-a fost pentru a vă spune tot ce am făcut sau ne propunem de acum încolo să facem, cît mai ales să exprimăm foarte clar *un lucru*: acela de a fi învățat ce este munca. Satisfacția muncii, a lucrului înfăptuit cu mîinile tale. Aceasta considerăm noi că este cea mai mare lecție pe care, ca elevi, o putem primi. Doresc poate și alții să-și spună părerea în acest sens?

În ce ne privește, sîntem fericiți că putem spune: iată, nu am așteptat să ni se dea totul de-a gata. Vedeți ce am făcut noi? O parte am realizat-o, într-adevăr, prin noi înșine!

Un colectiv de elevi
Liceul Industrial nr. 5 «Spiru Haret»
București

prietenia — starea noastră necesară de a trăi

Se spune, și pe drept cuvînt: respectă, ca să fii respectat. Putem spune și: ajută, ca să fii ajutat; înțelege, ca să fii înțeles.

Nu e o rețetă, e un procedeu pentru o bună convietuire. Și în 99 la sută din situații metoda prinde. V-o spun din experiență Se zice despre mine că sînt o prietenă bună Ce-am făcut? Nimic extraordinar!

Am privit oamenii și i-am măsurat nu cu un metru fix, rigid, fiindcă nu sînt doi oameni la fel. Am evaluat cît merită să le dau de la mine, i-am judecat și înțeles după felul lor de a gîndi, de a acționa și după împrejurările în care au acționat. I-am înțeles (*nu înseamnă că i-am și acceptat pe toți*) și am dat întotdeauna de la mine mai mult decît au meritat și-au așteptat. Și se pare că nu am greșit, fiindcă am primit de la ei, de la oameni (*care nu-s așa de rari pe cît par unii a crede*), cel puțin tot atît de mult cît am dat. Dar n-am uitat condiția esențială, fără de care n-aș putea să apar între ei: am fost sinceră. Și am fost răsplătită cu aceeași monedă: cine-i dușmănos față de acela care-i vorbește cu prietenie?

Poate din această cauză *nu mă simt niciodată* singură, am totdeauna prieteni cu care pot schimba o vorbă, pot împărți un necaz sau o bucurie. Știu întotdeauna că există cineva care e gata să sufere cu mine, fiindcă *am suferit și eu cu ei sau sînt gata să sufăr*.

Încercați și voi! Nu e greu! Prietenia este un sentiment care există și trebuie să existe, poate adera la orice probleme umane și se poate lega între absolut oricine de pe acest pămînt. AVANTAJE: niciodată nu ești singur. Simți că trăiești între semenii tăi. DEZAVANTAJE: nu există!

Mă credeți?

Oțelea Codruța, elevă,
Liceul de muzică și arte plastice,
Tîrgu Mureș

«Liniște»

nota 5 — «pîinea» elevului?

Nota 5. Cum am putea-o numi? «Pîinea» elevului sau «spaima»elevului?

Din practica de toate zilele cred că mai degrabă prima variantă ar fi cea potrivită. Spun asta gîndindu-mă la o anumită categorie de elevi pentru care ea, această notă, constituie o prezență obișnuită în paginile catalogului.

De ce am numit-o «pîinea» elevului? Pentru că unii dintre stimații colegi de generație continuă să se hrănească mai departe cu bietele satisfacții pe care această biată notă le poate da. Pentru că ei se mulțumesc cu atît de puțin...

Dar să nu credeți că acel puțin are în vedere modestia. Nu, se referă la cantitatea de cunoștințe pe care le acumulează (mai bine-zis nu le acumulează) din explicațiile profesorilor și din paginile manualelor și care, acele cunoștințe, se reflectă, bineînțeles, în notele obținute.

Am căutat și caut să găsesc o explicație, o scuză a frecvenței cu care apare nota 5 la rubrica acestor elevi. N-am putut găsi altceva decît lenea sau comoditatea.

Nota 5 este o notă primejdioasă. Ea naște în elev neliniște, sentimentul de a fi hăituit, terorizat de incertitudinea situației. Dacă în loc să-i dea 5 îi dă 4?

Pe de altă parte, nota 5 îl poate obișnui pe elev cu atmosfera călduță a unei automulțumiri, a convingerii inutilității efortului (lasă că și-așa, măcar de milă, îmi dă 5).

În concluzie, voiam să întreb: dumneavoastră, colegi de generație, ce credeți? Elevii notei 5 la materiile școlare pot să fie elevii notei 10 la materia VIAȚĂ? Sînt și mai ales vor fi oameni care inspiră încredere?

Martin Adriana
anul 2 D, Liceul «C.A. Rosetti»
București

SERIAL FLACĂRA

LUPTA CU NECUNOSCUTUL 16

cazul din delea veche: o rezolvare cu surprize

— Arătam în numărul trecut — continua colonelul Dumitru Ceacanica seria evocărilor sale — că în perioada 1948-1952 multe din infracțiunile de un deosebit pericol social de care ne loveam în activitatea noastră erau comise de diletanți. Menționam, în acest context, tîlhăria de mare anvergură săvîrșită în strada Delea Veche din București.

După jefuirea casierului și dispariția fulgerătoare a răufăcătorilor într-un autoturism, la Prefectură s-a organizat urmărirea. Din grupa care urma să studieze locul faptei și să obțină date privind semnalmentele infractorilor și ale mașinii făceam și eu parte.

După ascultarea martorilor am fost total dezamăgit: în pofida faptului că printre ei se aflau oameni de diferite profesii și categorii sociale, n-a fost posibil să obținem declarații identice nici cel puțin cu privire la particularitățile mașinii, nemaivorbind de semnalmentele necunoscuților. Astfel, în ceea ce privește automobilul, am fost pus în situația să rețin toate culorile, inclusiv gama și mai largă a nuanțelor. Informațiile cu privire la tipul mașinii au fost și ele extrem de vagi.

Pentru că studiasem psihologia judiciară și socială n-am forțat nota în cursul audierilor, tocmai de teamă de a nu afla alte date eronate. În final, am tras concluzia că oamenii, concentrați fiind aproape în exclusivitate asupra atacului declanșat pe stradă, au neglijat celălalt aspect pentru ei secundar, al semnalmentelor.

În asemenea condiții grele întreaga noastră acțiune n-a dus la nici un rezultat. Iată însă că după șase luni s-a înregistrat o altă tîlhărie — tot cu pistoale și tot cu autoturism! Fusese atacat din nou avutul obștesc — fiind vorba de data aceasta de un magazin alimentar din apropierea Pieței Națiunii — iar faptul se petrecuse tot în timpul zilei!

În jurul orelor 14, cînd magazinul urma să fie închis, infractori purtînd măști au amenințat cu pistolul două persoane care făceau ultimele cumpărături, precum și pe casieră și pe ceilalți salariați.

După ce și-au însușit întreaga sumă rezultată *din vînzări, tîlharii au tras obloanele, procedînd*, odată cu sechestrarea personalului, și la... închiderea magazinului.

Martorii au relatat că atacanții fuseseră așteptați de un autoturism vechi, condus de o persoană în vîrstă de circa 65 de ani. De astă dată *lipsind momentele de grozăvie care au caracterizat primul caz* — cel de pe stradă, soldat cu vărsare de sînge — martorii au putut reține valoroase semnalmente, atît ale grupului de infractori cît și ale mașinii.

O LUPTĂ CORP LA CORP

Colectivul nostru din cadrul Direcției judiciare, condus de maiorul Carol Deleanu și căpitanul Teodor Amuza, pe care-i secondam, a acționat operativ pe mai multe laturi, folosind efective lărgite. Astfel, cu toate că infractorii se despărțiseră pe drum după retragerea de la locul faptei, doi dintre ei, în mai puțin de zece ore, au fost identificați și prinși cu armamentul asupra lor — unul într-o stație de tramvai, cel de-al doilea la intrarea într-o sală de cinematograf. La identificarea lor ne-am folosit de «portretul vorbit», realizat pe baza semnalmentelor fidele furnizate de cetățeni. Cel din stația de tramvai a încercat să facă uz de armă, dar a fost imobilizat de către polițiști după o luptă corp la corp.

Primele cercetări au avut un caracter extrem de dinamic, întrucît se impunea operativitate maximă pentru a captura în timp oportun și pe ceilalți trei complici. Și, în adevăr, am obținut datele necesare pentru arestările de rigoare. Totodată, s-a recuperat întreaga sumă furată și s-au obținut probe materiale, corpuri delicte. Cu toate că modul de operare nu era întru totul identic cu cel din cazul Percepției, ne-am străduit să stabilim în anchetă dacă infractorii fuseseră și autorii primei tîlhării. Pe lîngă modul de operare și faptul că răufăcătorii acționaseră cu îndrăzneală tot în timpul zilei, am fost frapați și de alte coincidențe: numărul de membri ai bandei (tot cinci!) și folosirea unui autoturism vechi.

Și, în adevăr, în urma unor cercetări meticuloase, s-a putut stabili că *aceiași* grup săvîrșise și tîlhăria din Delea Veche. Cea de-a doua surpriză ne-a oferit-o însăși identitatea lor. Bătrînul care conducea mașina era un inginer pensionar cunoscut pentru activitate dușmănoasă regimului; șeful bandei fusese maior de aviație, destituit din armată în anul 1948; cel de-al treilea — un fost negustor, iar ceilalți doi — infractori recidiviști, instigați de către primii trei. Așadar, diletanții, «intelectualii», fuseseră autorii morali, organizatorii tîlhăriilor.

Firește, nu totdeauna diletanții se îndeletniceau cu jaful cu mîna armată. Uneori recurgeau la metode mai subtile. Să povestesc un caz interesant.

INCENDIUL DE LA MINISTERUL AGRICULTURII

Într-o noapte de toamnă mai multe mașini ale unei unități de pompieri se opreau scrîșnind din frîne în fața clădirii Ministerului Agriculturii din Bulevardul Republicii. Ostașii au acționat cu rapiditate pentru localizarea unui incendiu: flăcările țîșneau prin ferestrele de la etajul doi... Focul izbucnise în biroul casieriei, probabil chiar în interiorul casei de bani.

Ușa seifului a fost găsită deschisă, din actele gestiunii rămînînd nearse doar cîteva fragmente. Primele cercetări, efectuate în comun de organele pompierilor și ale administrației, au condus la concluzia că infractorii, dispunînd de chei potrivite, au devalizat casa de bani, furînd o sumă însemnată, apoi au folosit material inflamabil, provocînd incendiul, în scopul evident de a distruge orice urme.

Am primit însărcinarea de a prelua afacerea din Bulevardul Republicii. Înainte de a elabora mai multe ipoteze de lucru, doream să interoghez pe casiera V.I. Vroiam, în special, să aflu dacă ea ținea totdeauna cheile originale asupra ei sau dacă, prin natura atribuțiilor de serviciu, ar fi putut oferi vreunui coleg — din neglijență — posibilitatea realizării unor noi exemplare prin mulaj.

Casiera a fost trezită din somn, iar cheile originale se aflau în posesia ei. Deoarece vîrsta de 56 de ani și profilul moral o îndreptățeau la o oarecare considerație din partea noastră, ne gîndeam că ea ne va putea ajuta, în timpul anchetei, prin furnizarea anumitor date.

DOUĂ IPOTEZE

Pentru început au fost reținute două ipoteze. Prima: autorul făcea parte din rîndul salariaților și, avînd o gestiune frauduloasă, a încercat să distrugă arhiva și anumite forme contabile; a doua, la fel de verosimilă: autorii erau din afara instituției. Ultima ipoteză putea fi susținută, în mod paradoxal, chiar de raționamentul care a dus la elaborarea celei dintîi. Mai precis, se putea presupune că vinovații urmăreau să ne dezorienteze, împingîndu-ne pe urmele unor presupuși gestionari frauduloși.

Cercetarea broaștei a demonstrat că necunoscutul autor a folosit cheile *originale*, întrucît la microscop nu s-a evidențiat nici o striație provocată de o eventuală cheie străină. Pornind de la această constatare, am fost tentați să acordăm mai multă atenție primei ipoteze, aceasta fiind legată chiar de casiera V.I. Este adevărat, nu ne prea încîntau o astfel de suspectă, despre care era greu de presupus că, la vîrsta și cu bețe-șugurile ei, s-ar fi putut deplasa rapid, în timp de noapte, între domiciliu, minister și înapoi.

Dumitru CEACANICA
Lionel NIȚESCU

(Va urma)

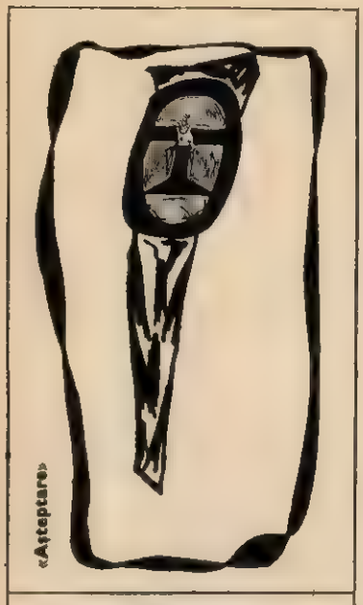

Tușuri de Subășeanu Dan, elev, Piatra Neamț

note despre o pictură adevărată

Mi-aș permite să fac cîteva reflecții pe marginea vernisajului expoziției a trei tineri artiști plastici: Neagu Viorel, Răduță Daniel și Rentea Iulian, toți elevi în anul 4 la Liceul de muzică și arte plastice din Ploiești.

Expoziția a fost o adevărată revelație prin echilibrul, unitatea și expresivitatea lucrărilor.

Acești artiști în devenire au făcut din lucrările expuse adevărate mesaje plastice ale unei sensibilități deloc stereotipe și epigonice, dovedind că vitalitatea și spontaneitatea lor se feresc de unele aberații ale esteticii plasticii moderne.

O lucrare în ulei în care tensiunea dramatică este alăturată simțului responsabilității este «Drapelul roșu» (Răduță D.), imaginea picturală sobră, coerentă, echilibrată, în care nu este vorba de improvizații și nici de o goană după senzațional, făcîndu-se simțită și în uleiurile lui Neagu Viorel («Așteptarea», «Staționarea interzisă») și Rentea Iulian («Castelul de apă», «Sfîrșit de februarie»).

Chețu Iolanda Cristiana
elevă, anul 4 muzică,
Liceul de muzică și arte plastice — Ploiești

despre mine și despre alții

Sînt unul dintre pasionații cititori ai revistei «Flacăra».

Am avut plăcuta surpriză să-mi văd încredințate tiparului rîndurile trimise redacției, căreia — cu destulă întîrziere — îi mulțumesc. Ca în urma oricărui articol publicat într-o revistă, mai ales existînd acolo și cîteva «provocări» tacite la discuție, am primit multe scrisori în care eram solicitat «să-mi spun deschis părerea», să le spun corespondenților mei ceea ce n-am avut timp să vă destăinuiesc dumneavoastră.

Am răspuns cu promptitudine tuturor, și azi, datorită revistei, am o mulțime de prieteni la Arad, la Brăila, la București, la Craiova etc.

Citesc fiecare număr, fiecare problemă nouă ridicată de o scrisoare, urmarile ei: o adevărată polemică dusă între cei care au sau n-au dreptate.

Totuși, unii dintre noi ar mai trebui să știe de pildă că ELEVUL IDEAL este un fel de mecanism irealizabil, cel puțin pînă în prezent. Sînt multe de discutat. Voi reveni.

Beckerette Marius-Adrian
elev, Tîrgu Jiu

profesorii mari

Regretatul academician Grigore Moisil spunea că un adevărat elev nu este acela care are 10 la toate materiile, ci acela care este bine pregătit să înfrunte urcușurile și coborîșurile vieții. Un profesor asta trebuie să învețe în primul rînd pe un elev: să fie un *elev adevărat* — un om care învață la școală cum să învețe o viață întreagă.

Iar asta reușește s-o facă un profesor *mare*.

Un profesor mare (există astfel de profesori) este acela care posedă ARTA de a se face iubit și respectat de elevii săi. Acela care știe să fie un bun psiholog, reușind să pătrundă în universul intim pe care îl oferă sufletul elevului. Profesorii nu lucrează nici cu obiecte, nici cu elevi. Ei lucrează cu suflete

Pîrvulescu Traian, anul 2 E,
Liceul «Ion Minulescu», Slatina

POȘTA CANDIDA

Bălțărete Constantin, anul 1 A, Liceul industrial pentru construcții de mașini, Craiova. Frumos gestul de a fi ajutat pe colegul vostru Săniroiu Eugen să recupereze banii pierduți. Așteptăm și alte argumente, alte fapte care să ne convingă de ceea ce voi ați afirmat: că sînteți un adevărat colectiv.

Leana Panaite, anul 2 D, Liceul «Petru Rareș», Piatra Neamț. Citîm: «Da, Geta, te iubesc mult, foarte mult, și aș vrea s-o mai aflu o dată pe această cale». A aflat-o, dragă Panaite, dar altceva, în afară de faptul că o iubești foarte mult pe Geta, nu mai ai să ne spui?

Stan Valentin C., anul 3, Liceul «C.D. Loga», Timișoara; Felea Geta, elevă, Liceul Tîrgu Bujor, județul Galați; Daniela Dumitru, elevă, clasa a VI-a, Balș, județul Olt. În loc de poezii, care sînt așa cum sînt (adică nu prea bune), am prefera să ne scrieți... în proză; am prefera, cu alte cuvinte, să primim niște scrisori adevărate despre viața voastră adevărată.

Coman Octav, elev, Liceul «Ioan Slavici», Panciu, județul Vrancea. Am fi vrut să vorbești mai puțin despre sport în general, și mai mult despre sportul care se face — într-adevăr, da? atunci, cum? — la școala în care înveți.

Al. Rîmeanu, elev, Liceul nr. 1 Brașov. Cînd, pe unde și de la cine ai auzit că romanul de aventuri ar fi nociv tinerilor?!

RETURI

inamicul public nr. 1 ?

Vă scriu pentru a mă lămuri dacă am dreptate în legătură cu ceea ce vă voi destăinui, și am să vă pun o întrebare cam lungă, sperînd că voi primi un răspuns.

Oare dragostea adevărată se poate vedea numai în filme? Păcat, este așa de zguduitor adevărul și totuși este clar, pentru a iubi trebuie mai întîi de toate să fim actori și apoi noi înșine adolescenți adevărați. Este o absurditate ca dragostea să aibă legi întocmite, să aibă un scenariu și un text model care trebuie interpretat întocmai. Iar noi, noi cu gîndurile noastre geniale, care sîntem capabili să facem orice, tocmai dragostea n-o putem înțelege și cunoaște cu adevărat.

În viață avem prilejul să cunoaștem o infinitate de lucruri, unele mai interesante decît altele, dar dragostea ne presează gîndirea și spune: eu sînt tot ceea ce este mai important! Miraculoasa dragoste pe care noi o cîntăm și o preaslăvim în poezie devine inamicul public numărul unu al vieții noastre, ea ne pune față-n față cu semenii pentru a-i cunoaște mai bine, pentru a-i înțelege și a le da ascultare. De ce tocmai acest nobil sentiment ne fuge printre degete lăsîndu-ne nedumeriți?

Florin T. — elev, comuna Potcoava
județul Olt

ZIECE ANI ÎN SLUJBA MARELUI SALT ISTORIC ROMÂNESC (II)

«la ilie, ordinea e întîi tenisul și apoi fetele»

Ilie ajunge în ultimul moment la Pizeň și, obosit, pierde surprinzător la spaniolul Guerrero.

În R.F. Germania, Țiriac se pune încet-încet pe picioare. La Hamburg îl întrece cu 6-0; 6-3; 3-6; 6-1 pe unul dintre cei mai buni jucători din lume, sud-africanul Drysdale, și pierde greu, un tur mai tîrziu, meciul cu australianul Hewitt. Pilici îl învinge din nou la München. În primul concurs din Austria, de la Kitzbuchel, joacă deja mult mai bine și după ce îl elimină pe Lal, Fletcher este învins de arbitri într-o finală dramatică, în care i-a trebuit o singură minge pentru a-l bate pe Bungert. La Portschach, în Tirol, Ion atinge forma sa maximă. Cîștigă o nouă finală cu Gulyas 6-4; 10-8; 9-7. Ziarul «Osterreichische Volkstimme» comentează: «jucătorul român a dat dovadă de o clasă înaltă și de o perfectă stăpînire a tacticii jocului. El nu a lăsat nici o șansă reducătorului său adversar, maghiarul Istvan Gulyas».

La dublu, Ion și-a schimbat partenerii de la un concurs la altul, iar la întoarcerea sa acasă avea să-mi spună:

— După finala de la Roland Garros nu mi-a mai plăcut cum joacă nici Bungert, nici Hewitt, nici Taylor. Ilie s-a mai antrenat?

— În fiecare zi cu Petre, Bosch, Costal, am jucat și eu de cîteva ori cu ei.

— Joacă bine?

— E greu de spus, fiindcă nu prea am avut concursuri, dar în orice caz am observat că schimbă din ce în ce mai bine ritmul.

— Serviciul?

— Am făcut tot felul de exerciții cu el. Am pus o scîndură pe linia de fund pentru greșeala de picior și acum se ferește să mai calce în teren.

— Aruncă tot așa sus mingea?

— Nu. Și cred că am găsit greșeala. Acum aruncă mingea cam mai devreme și are mai mult timp să facă mișcarea de lovire. Eu însă nu mă bucur încă. Știu că el prinde foarte repede, dar își stabilizează greu deprinderile.

În luna septembrie, lumea bună a tenisului se duce ca de obicei la Forest Hills. Încercăm să organizăm un concurs internațional la București. Răspund invitației noastre, printre alții, campionul Austriei, Pokorni, italianul Majoli, australianul Howe, Helga Schultze (R.F.G.) și Jeannine Lieffrieg (Franța). În semifinală, Ilie este condus cu 5-2 de Majoli, dar cîștigă totuși în două seturi 7-5; 6-4. Iar Ion trece de Pokorni mai greu decît ne așteptam 8-6; 4-6; 6-3. La dublu, Țiriac și Năstase devin campioni fără dificultate.

Finala de simplu, care prilejuiește întîlnirea lui Țiriac cu Năstase, este așteptată cu interes. Gogu Viziru pronostichează în dreapta și-n stînga: «Cîștigă Ilie. În cel mai rău caz în cinci seturi. Eu știu ce înseamnă să joci atîtea săptămîni la rînd. Ion are plumb în picioare».

Începe jocul. Țiriac impune un ritm lent. Năstase îl acceptă. Se joacă cu mingi lungi și înalte. Ion îl poftește pe Ilie să riște. Ilie e prudent și rămîne pe fundul careului. Se profilează un joc de uzură. Ion sesizează pericolul unui astfel de joc și forțează. Ilie parcă știe dinainte unde va veni mingea, pasează fulgerător și conduce cu 5-2 în primul set. Lumea îl aplaudă cu frenezie. Ion nu cedează, cîștigă două gheme la rînd. La 5-4, o minge dubioasă. Arbitrul i-o acordă lui Ilie. Ion vrea să protesteze, arătînd locul unde a căzut mingea. Din tribună se aud cîteva voci: «Lasă iordanele, Țiriac. Arde-l Ilie, că și-a luat-o-n cap». Arbitrul nu schimbă decizia. Țiriac cîștigă totuși ghemul. 5-5 apoi 6-6. Ion face dublă greșeală la un punct foarte important. Lumea aplaudă. Ion nu scoate o vorbă, dar acum nu este numai obosit, ci și supărat. Ilie cîștigă 8-6. În setul doi, Ion conduce o singură dată cu 3—2, însă Ilie joacă excepțional și... 6-4. La 5-2 în setul trei, Ilie pare să-l fi îngenunchiat complet pe Ion, care e tras la față, umerii îi sînt căzuți, numai ochii par a mai spune ceva. «De ce acum, de ce aici și de ce așa? Nu se poate, trebuie să mai încerc!» Un sfert de oră mai tîrziu lui Ion îi mai trebuia o minge ca să echilibreze scorul. Ilie însă este sclipitor. Arbitrul anunță rezultatul final. Ion și Ilie își dau mîna. Pe fața lui Ilie nu se vede nici măcar un zîmbet. Costică Chivaru, cel de la care Năstase a învățat alfabetul jocului, intră pe teren să-și îmbrățișeze elevul.

Lîngă panoul unde se afișează rezultatele, doi spectatori discută:

— În sfîrșit, și-a găsit și Țiriac nasul.

— Da de unde. Nastase nu e mai bun încă,

— Aiurea, i-a dat 3-0, și i-a întors în loc de cîteva ori pe îngîmfatul tău de ziceai că i se înnoadă picioarele. Ca mai încolo și-ncoace, Ilie e mai bun. Țiriac cînd era ca el nu juca așa bine.

— Nu juca așa bine? Atunci să-ți povestesc eu cum juca Țiriac la 20 de ani. Era pe vremea lui Gogu Viziru, prin '58 sau '59. Venise lume de nu mai încăpea nici pe scoperișul caselor astea din jur. Jucam cu Noua Zeelandă. Țiriac l-a înființ în meciul decisiv pe unul Ottway, care se antrena toată ziua cu australienii.

— Și a cîștigat?

— Mamă, ce l-a bătut. Și ce servicii, se făcea mingea ou, nu alta.

— O fi jucat el bine, dar acum a îmbătrînit.

— A îmbătrînit? Are 27 de ani și dacă ți-aș spune că numai anul acesta i-a bătut pe Gulyas, Davidson, Dryadale tot n-ai înțelege despre ce e vorba. Eu, măi frate, îăstora ca tine, de nu se pricep decît la fotbal, nici nu le-aș da voie să intre pe poartă. Ce-i ala arde-l Ilie că și-a luat-o-n cap? Acum cîțiva ani cînd îl bătea pe Segal toată lumea «Țirelu în sus, Țirelu în jos» și acum «arde-l Ilie». De ce?

— Dacă băiatul e mai tînăr...

— Tu nu știi, dar în Cupa Davis ne trebuie doi și dacă-s ai noștri și sînt buni de ce să nu ne purtăm frumos cu ei.

În vestiar se vorbește în șoaptă. Țiriac iese primul, salută cîțiva cunoscuți și pleacă grăbit. Într-un grup de oficiali, Gogu Viziru comentează jocul. În sfîrșit, apare și Ilie. Poartă un pulover alb și o cămașă roșie, primite la Londra de la firma Fred Perry. Un colecționar de autografe îi întinde îndatoritor o hîrtie și un creion.

— Mulțumesc, mulțumesc mult, domnule Năstase.

— N-aveți pentru ce, răspunde Ilie, vrînd parcă să spună: «Ce mare serviciu v-am făcut de-mi mulțumiți atît?»

— Un autograf luat astăzi de la învingătorul lui Țiriac peste cîțiva ani e aur nu alta.

— Ilarie, vino aici!, îl strigă Gogu Viziru. Ilie se apropie, salutînd respectuos.

— Știți, tovarășe comandant, Ilarie are stilul meu — pererează Gogu Viziru. «Scurtele de la mine le-a învățat. Cu astea îl băteam eu pe Caralulis.

— Așa-i, Ilie?

— Așa-i, tovarășe comandant, dacă spune nea Gogu.

— Poate ar trebui să facem ceva pentru el, să-l punem pe lista celor care au nevoie de casă, că s-a făcut băiat mare și tot cu nepotu-su stă în cameră, continuă Gogu Viziru.

— Mîine, poimîine se însoară, intervine Chivaru rîzînd.

— Te însori, Ilie?

— Nu, tovarășe comandant, glumește nea Costică.

— Dar tu de fapt unde stai?

— Păi, stau acasă, dar sîntem mulți, nu prea avem loc și atunci stau și pe la sora mea cea mare, în Drumul Taberei.

— Măi, Gogule, dacă are și casă, frumușel cum e, să nu se apuce de prostii,

— E băiat cuminte, tovarășe comandant. Garantez eu. La Ilie, ordinea e întîi tenisul și apoi fetele.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

VIAȚA CĂRȚILOR

caietele prințului (3)

Aflate la cel de-al treilea volum, *Caietele* dezvăluie tot mai mult intențiile autorului și tind să-i configureze un portret intelectual. Este dealtfel legitim să ne întrebăm asupra finalității acestei culegeri de citate, stufoasă, animată din cînd în cînd de portrete și aluzii, cu otravă din spițeria pamfletarului Eugen Barbu. Notele de laborator sînt în general menite posterității, după cum citatele izolate din context corespund vîrstei școlare, fiind mai tîrziu înlocuite cu meditația îndelungă pe pagina cărții și cu apropierea sa în termeni personali. De aceea, probabil, *Caietele* au stîrnit o anume reticență, perceptibilă în atitudinea criticii profesionale, care nu le-a scrutat cu atenția cuvenită.

Mi se pare însă că nu trebuie să luăm de bune toate afirmațiile autorului, ci să căutăm sensul implicat în însăși structura cărții. Iată, chiar în micul preambul al celui de-al treilea volum, Eugen Barbu scrie: «Să ne înțelegem: puțin cîte puțin, colectarea aceasta deznădăjduită de date, ținînd să epuizeze o problemă, aceea a ezoterismului, tinde să devină o operă independentă, un manual profesional». Autorul comite o exagerare, presupunem conștientă, fiindcă nici una din operele fundamentale ale ezoterismului nu este citată *direct* și *nu* a fost consultată, pînă acum, în ediții de referință. Toate considerațiile au fost spicuite din lucrări despre fenomenele descrise, adeseori lipsite de autoritate științifică sau «canonică» în domeniul respectiv. Am să dau un singur exemplu, edificator. Practicile ezoterice *tibetane* au exercitat o mare fascinație asupra multor artiști, mai ales că erau însoțite de versurile lui Milarepa și de formulele incantatorii, acele *mantra* renumite, încărcate de mister și de poezie. La noi, Călinescu a citit lucrările orientalistului italian Tucci, dînd indicații sumare asupra *mai multor ritualuri*. Pe de altă parte, *ordinele* cavalerești musulmane, sufiții, sau tehnicile de obținere a stării de grație, *sunnyata* la indieni, *satori* în buddhismul zen au constituit pîinea multor călători și oameni de știință amatori. *Zen*-ul mai întîi, în deceniul al șaselea, și mai tîrziu *Yoga* erau pe buzele *tuturor pricepuților și nepricepuților*. A te referi la ele presupune însă cunoașterea textelor fundamentale, care există astăzi în limbi moderne, cu tot aparatul necesar înțelegerii. Pentru textele tibetane avem colecția Evans-Wentz, tradusă de Lama Kazi Dawa-Samdup, unde găsim și *Cartea morților*, *Bardo Thodol*, cea comentată de un mare psiholog, Carl G. Jung, într-un text faimos, dacă tot vrem un punct de vedere serios asupra ei. Găsim acolo, de asemenea, *Yoga tibetană și doctrinele secrete*, *Cartea tibetană a marii eliberări* și biografia lui Milarepa, *Jetsün-Kahbum*. Poeziile lui Milarepa sînt traduse și adnotate astăzi de Garma C.C. Chang, tantrismul este studiat de Agehananda Bharati și de John Blofeld, pe urmele lui Arthur Avalon. *Tripitaka* chinezească a fost publicată, în text bilingv, de Wieger, într-o carte foarte rară, pe care ne bucurăm să o avem sub ochi. *Shobogenzo* al maestrului Dogen sau *Sho-do-ka* al lui Yoka Daishi, dealtfel un splendid poem, au fost traduse în franțuzește. De ce să mai cauți atunci apa de ploaie teozofică a doamnei Annie Besant sau cutare autor de mînă a șaptea? Răspunsul este ușor de dat. Pentru că Eugen Barbu nu se interesează de fapt să epuizeze problema, nici să dea «un manual profesional», ci să recreeze atmosfera din jurul unor asemenea preocupări. El nu este un erudit, și nici chiar un simplu pasionat al acestor probleme, ci un autor în căutare de elemente mai puțin obișnuite pentru cărțile sale. Altfel nu pot să-mi explic de ce, în loc de considerații adiacente despre *Talmud*, nu parcurge însuși textul acestei cărți, ca să-i spunem așa, de pildă, în traducerea mai nouă a lui Reinhold Mayer de la Tübingen. Merită să fie studiate încercările de codificare din evul mediu, de la Maimonide la Moise Isserles ș.a.m.d. Preocupările autorului nu sînt însă nici măcar de informare, ci de *atmosferă*. Eugen Barbu este sută la sută scriitor, puțin nevrozat de acuzația de inculturâ, care i s-a adus pe nedrept, în urmă cu mai mulți ani, și de aceea ostentativ, dorind să-și etaleze lecturile. Dincolo de împrejurarea evocată, în *Caietele Prințului* se află truda reală a unui scriitor de o mare conștiinciozitate, laolaltă cu neliniștile, cu bucuriile și cu amărăciunile sale. Condiția de *jurnal*, chiar fictiv, i-a impus o sinceritate a tonului și o fervoare estompată în romane.

Caietele Prințului aparțin pamfletarului și moralistului Eugen Barbu, în primul rînd. El vrea să arate scriitorului tînăr că munca literară este dificilă și că presupune răbdare, adăstare în bibliotecă, respect pentru efortul celorlalți și conștiința că lumea nu începe de la tine. Cuvîntul potrivit este căutat în graiul dulce al scriitorilor din vechime, obsesia unui final de nuvelă durează ani în șir, iar titlul suprem la care aspiră un mare scriitor este de a se situa în continuitatea unor eforturi culturale. Evitînd formulările explicite, lecția *Caietelor* este una de modestie și devotament față de literatură. Sub maldărul de fișe al celor trei volume publicate pînă acum se află o viață de om, și de aceea se cade să ne apropiem cu emoție de laboratorul scriitorului.

În al doilea rînd, ca și pînă acum, al treilea volum al jurnalului oferă cheii pentru înțelegerea operei și pentru descifrarea conduitei autorului în viața publică și literară, ceea ce prezintă mare importanță din perspectiva *criticului* și *istoricului* literar. Pasiunea lui Eugen Barbu pentru ezoterism trebuie pusă pe seama convingerii sale că în lume se petrece ceva mai greu de văzut cu ochiul liber și că numai arta cuvîntului viu este capabilă să discearnă adevărul. Dacă există o reală practică ezoterică, pe care autorul *Prințului* să o cunoască într-adevăr, aceea este însăși literatura, văzută ca posibilitate magică de a cunoaște lumea. Glosarele numeroase, șirul nesfîrșit de cuvinte reprezintă tocmai treptele către adevărul cuvîntului irepetabil. Nimic n-ar fi mai fals decît să ne lăsăm furați de informația aglomerată de Eugen Barbu. Noi trebuie să-l căutăm pe scriitor, și el se află în pasiunea formularilor, în aspirația spre cuvîntul unic, a cărui frumusețe să deschidă cerurile. Eugen Barbu este nepăsător la valoarea informației și la autoritatea unui autor, dacă în sutele de pagini ale cărții se află măcar o singură întorsătură de frază reușită. «Adevărul» cuvîntului prețios îl răsplătește truda îndeajuns. De asemenea, mulțimea de frumusețe a lumii creează unda de tristețe perceptibilă în tot ceea ce a scris Eugen Barbu. O melancolie adîncă se află în cărțile sale, depășită prin activism, printr-o voință de realizare. Întărită parcă de fiecare constatare a vremelniciei lucrurilor. Se întîmplă ca tocmai contemplativii să fie mai dinamici, exemple se găsesc în școlile de înțelepciune atît de iubite de Eugen Barbu. Paginile jurnalului de la Poiana aduc însă cufundarea în singurătate, amintirea multelor răutăți ale lumii și privirea lor de sus. Există o detașare în rîndurile lor, ca o prevestire de calm fără sfîrșit. În liniștea munților din jur, totul apare ca o joacă dizgrațioasă, luptele literare devin penibile, iar confrații lipsiți de interes.

Caietele Prințului trebuie citite cu pregătirea de spirit necesară, pentru a comunica mesajul lor adînc de frumusețe și de încredere în cuvînt. Orice altă atitudine este neavenită, și n-o să studiezi ezoterismul după ele, după cum n-o să afli lucruri solide despre sistemul kantian din *Ultima noapte de dragoste* a lui Camil Petrescu sau din jurnalele scriitorilor, oricît de preocupați de filozofie ar fi ei. În felul lor, *Caietele* sînt o carte unică și plină de lucruri rare. Totul e să ai răbdare de a le căuta și a le găsi.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

RECENZII

nicolae motoc: elementele

O poezie făcută, greoaie, afectată adună Nicolae Motoc într-o recentă carte a sa: *Elementele*. Neavînd ce ne comunica, în lipsă de idei, autorul recurge exclusiv la recuzita unui vocabular presupus de el eminamente poetic (*«nevăzutul respiră într-un cristal de nisip», gong solzos», «dureroasă ogivă de sînge albastru», «inlănțuiri de năluciri», «unde pietrele, somnul/ lor nelovit de flăcări/ de valuri,/ nerănit de umbre de aripi», «pulberi de schele în ruina neiubirii», «șiraguri de goluri ce plutesc între valuri», «iată, îmi pun un ochi deschis/ pe gura ta roșie» etc.,etc. ...*) Și astfel se iscă un torent de cuvinte (de «sunete», ar spune autorul) goale de sens și, în ciuda unor voite frumoase potriviri, văduvite de orice sugestie.

După atît cît am putut descifra din păienjenișurile vorbelor, am dedus că autorul ar intenționa o definire poetică a unor «elemente» naturale precum frunzele, șimburele, șarpele, vulturul, copacul, crinul, vinul, feriga, golful, valul, țărmul, insula, marea etc. Dar totul eșuează în verbalism, încît pînă la urmă nu se poate sesiza nici mobilul și nici finalitatea poemului ca, de pildă, în *Ochi: «odîncul orb atîrnă de firul/ de nisip;/ țărmul cuminte, însă, mă ține/ ferecat cu lacăte de crabi;/ și ajung pînă la mine/ decît umbre de valuri;/ în ele-l chipul meu, al Mării?/ al ei și să n-o văd,/ mai aspră/ nu-mi poate fi pedeapsa;/ închis/ de cînd veghez și necuprinsa/ mă cuprinde,/ am început să-i aud chipul;/ sunete/ își aruncă înspre mine valuri,/ sau eu cobor pe trepte largi/ de sunete?/ și prin ce-s sunete/ dacă au un ochi/ care-n adîncul lor este albastru?/ și ce-i albastrul/ din ochiul nevăzutului?»*

Veleitar al scrisului neapărat frumos, dar fără simțul cuvîntului, Nicolae Motoc imperechează silnic vocabulele. Metafora e greoaie, imagismul plat, fără semnificație, totul rezolvîndu-se într-o rostogolire în gol a cuvintelor. Ca, de pildă, în *Crini «săgeți, alese în vestiri de iubire, nu ne-am atins țința/ și-am căzut pe pămînt;/ în rama vîntului/ umbre tinere, repezi,/ ne caută alt chip;/ prelungim, alb,/ un ochi deschis în adîncuri/ de spaimă și vis/ și ne regăsim încremenite, clare/ efigii de sunete în soare;/ mîini,/ în slavă picurăm otravă;/ din carnea tăcerii/ parte, strălucim într-un triumf/ de moarte:/ degete-petale,/ îmbrăcăm lumea/ în atingeri vechi ca în zale...»*

Bineînțeles că piesele citate nu sînt accidente în sumarul cărții, prolixitatea lor fiind caracteristică întregului volum. Autorul, putem spune, e un adevărat virtuos în combinarea, la infinit, fără acoperire a cuvintelor. E chiar o performanță, în acest sens, ceea ce face autorul cu vocabula «sunetul» găsită dealtfel iritant aproape în fiecare bucată și în asociații care de care mai arbitrare: *«sunete de moștenire», «sunete cu turnuri», «cine dăruiește gurii mele sunete de trecere înaintea ta?», «spun sunete despre sunete», «ne rugăm cu sunete cu buzele/ să nu-și amintească sunete», «ochi de sunete», «o rană de sunete», «ciorchini de sunete», «miri ai unor urme străvechi de sunete», «pridvorul unui sunet»* etc.,etc. ...

Act pur de grafomanie. *Elementele* au găsit totuși o editură (Eminescu), care le-a tipărit somptuos, într-o excepțională haină grafică, cu o copertă de zile mari (Victor Pavel). Gest care, fără îndoială, trebuia destinat unei alte cauze decît cea de față.

Traian STOICA

OPINII

scriitorii noi și argumentele de culori contradictorii

Adevărat că susține Mircea Iorgulescu în numărul pe februarie al revistei «Convorbiri literare»: lansarea unei generații de scriitori nu poate fi considerată, mecanic, rezultat al lucrării unei simetrice generații de critici, solidarității de generație, «destul de puțin literare» (noi credem că poate fi *și literară* o asemenea solidaritate), preferindu-i-se îndeobște o «solidaritate întru valoare».

Dar, luînd mai departe în discuție o opinie potrivit căreia scriitorii mai tineri n-au beneficiat de o critică a lor, adică susținerea lor nu a căpătat o expresie teoretică, autorul articolului intitulat *«Critica tînără și scriitorii noi»* se întreabă dacă nu e cumva *foarte exagerat* a se vorbi despre «expresia teoretică» a acestei «susțineri». Nu este exagerat și nici foarte exagerat, vom spune, datorită chiar acelei *ignorări prin uniformizare*, idee la care M. Iorgulescu însuși apelează pentru a arăta cum *«în mod contrar celor mai optimiste speranțe, timpul nu a vrut sau nu a putut opera, singur, o selecție despre care se tot vorbește de aproape trei decenii. În mod fatal, apariția unor scriitori de reală valoare ducînd doar la lungirea înșirărilor de nume în articolele cu caracter bilanțier».*

«Evoluția de necontestat a literaturii noastre nu a adus cu sine, fapt paradoxal, și o firească modificare a ierarhiei valorice (aceasta fiind și rămînînd quasi-inexistentă)».

Dacă evoluția literaturii noastre este *de necontestat*, ne întrebăm cum am mai putea admite, *concomitent*, ideea unei imobilități (fie și relative) a ierarhiei valorice. Parcă și în cazul literaturii evoluția devine incontestabilă în urma esențialei și fermei funcționări a principiului *valoare*, nu?

Dar ce spune M. Iorgulescu mai departe?

«Aparenta lipsă de interes pentru scriitorii noi este în fond un fapt de viață literară normală», (!)

«Pentru că debutanții nu sînt nici respinși și nici ignorați», (!)

În sfîrșit, explicația:

. *«Ei sînt priviți ca* **scriitori** *și nu ca* **tineri,** *ca realități și nu ca* **virtualități».**

Ne întrebăm ce-și mai poate dori un scriitor (tînăr) cînd «lipsa de interes» cu care este primit e numai «aparentă», ea reprezentînd un «semn de prețuire nedisimulată și de încredere».

Așadar, dumneavoastră, scriitori «de reală valoare» (dar «noi»), dumneavoastră, cu ale căror nume nu duceți decît la «lungirea înșirărilor de nume din articole cu caracter bilanțier» — fiți liniștiți, sînteți nu *virtualități* ci *realități*, adică scriitori adevărați, adică scriitori de valoare, deși valoarea — după anumite păreri — arată ca mecanismul unei mori în care zadarnic bagi grîu de cele mai diverse soiuri: iese același fel de făină din care nu se poate prepara decît un singur fel de aluat pentru un singur fel de pîine.

Și totuși, nu! Cine zice nu? Chiar M. Iorgulescu, afirmînd că prețuirea (adevărată) și încrederea (sinceră) ce se acordă scriitorului tînăr are loc *«mai ales atunci cînd primirea de scriitori noi este dublată de revizuirea celor consacrați».*

Două lucruri sînt aici. Dacă nu ar fi *mai ales*, putem înțelege că prețuirea de care era vorba s-ar întîmpla și *în condițiile* absenței sentimentului și justificării (teoretice) a valorii. Ceea ce rămîne de discutat. Adică discutabil.

Și — luînd textul așa cum este: cu *mai ales* — dacă apariția scriitorilor noi duce la «revizuirea» celor «consacrați», ne întrebăm *cum se face* această *revizuire* în contextul faptului paradoxal al unei lipse de modificări în scara de valori?

Ori e albă, ori e neagră.

Ori se modifică ceva, ori nu se modifică nimic.

Pînă una-alta, logica nu trebuie să aibă *pămînii* arși și nici ochii *vopsiți cu pensula* mulată, la întîmplare, în argumente de culori contradictorii.

Dumitru ELIADE

VORBIȚI ȘI SCRIEȚI ROMÂNEȘTE

informatică și informație

Într-o «cronică literară radio» ni se spune că studiul lui V. Răpeanu despre N. Iorga este «prețios prin *informatică*» (sublinierea noastră, E. V.).

Este drept că *informatică* este un cuvînt relativ recent intrat în limba română (*Dicționarul limbii române moderne* — apărut în 1958 — nici nu-l înregistrează), așa că sensul lui este mai puțin cunoscut, probabil. Aceasta cu atît mai mult cu cît termenul nu se referă la o noțiune din domeniul preocupărilor «de toată ziua». Poate că tocmai de aceea cuvîntul fascinează: e nou, e rar, semnificația nu i se lasă surprinsă de la sine, fără un efort intelectual! De ce să nu-l folosim deci în locul prea uzatului *informație*?

Răspunsul este foarte simplu: fiindcă, apelînd la *Micul dicționar enciclopedic* (nu se poate să nu facem acest minim efort intelectual!), aflăm că *informatica* este de fapt numele unei discipline științifice: «Știință care se ocupă cu studiul prelucrării informației (...) cu ajutorul sistemelor automate de calcul». Așadar, studiul menționat este «prețios prin știința care se ocupă cu studiul prelucrării informației... etc., etc.». Nu cred că acesta este exact sensul pe care autorul cronicii l-a avut în vedere. E vorba pur și simplu de întrebuințarea greșită a cuvîntului *informație* în locul cuvîntului mai banal *informație*. Și greșeala se datorește necunoașterii sensului propriu al cuvîntului aici în discuție.

Emanoil VASILIU

CRONICA DEBUTURILOR

nicolae ionel: cuvînt în cuvînt

Dacă ai un nume care nu spune mai nimic și dacă debutezi cu un volum de poezii al cărui titlu nu promite cine știe ce, șansele de-a atrage atenția criticii literare asupra travaliului tău poetic sînt destul de mici. Este și cazul lui Nicolae Ionel, poet interesant, de indiscutabil talent.

Cuvînt în cuvînt este confesiunea gravă și substanțială a unui liric neliniștit atît în fața bucuriei («*Pînă unde voi fi/ pustiire de bucurie?/ Dacă totul nu poate sfîrși/ va începe o nebunie/ în care pierdută o lume/ nu va putea-ndreptăți/ toate izvoarele vii/ ce nu pot să mă consume*»), cît și în imediata vecinătate a unor stări mai puțin fericite («*Ce nebunie ai zidit în mine/ de vreau într-un avînt să istovesc/ sorbindu-le izvoarele divine/ și-n nori de flăcări/ să mă prăbușesc/ De ce nu mă mai ține nici o vamă/ Și nu m-ajunge nici un simțămînt/ Mă smulg dezlănțuit din tot ce sînt/ și universu-n mine se destramă*»). Statutul poeziei lui Nicolae Ionel pare, pentru început, unul paradoxal, căci este vorba de-o întemeiere prin risipă: «*Izvoritor din ceea ce-l consumă/ Și-ntemeiere de risipă, plin de pierderea de sine ce-l însumă/ își este sieși postulat divin*». Poetul este un egocentric incapabil de a se vedea altfel decît în mijlocul faptei, stării, cosmosului chiar: «*În centrul luminii/ în nemurire/ Zeii respiră/ cu sufletul meu*» — sau «*În centrul lumii ard Supremul suflu/ s-a ridicat din tot adîncul meu*» ori «*Mă simt divin/ mă simt întreg divin*». În general poetul își clamează o superbie trufașă: «*De voi cădea răpit de nebunia/ ce o revarsă aceste flori de mir/ tot cosmosul nu-mi poate fi delir/ nici foc să mă destram în bucuria/ ce-o beau avînd toți zeii ca potir/ Și dacă-n inima iluminată de-atîta pustiire/ m-oi jertfi/ tot universul nu îmi poate fi nici o silabă care să străbată/ în Verbul care-n sine va lucia*». Taina cuvîntului în cuvînt este aceea a unei lumi ce se naște continuu din mișcări mai mici sau mai mari, dar totdeauna întîmplate în interiorul aceluiași nivel, o lume a stărilor de interferență: «*Nunți de singurătate/ la piaiul de nume și gînd —/ marginea semnelor toate/ trece prin nimeni visînd/ Totul nu mai răspunde/ întrebătorului har/ și căutarea ascunde/ pe cel ce-a găsit în zadar/ Absență-n absență ivește/ cercul mistuitor/ nimeni la sine primește/ pe nimeni întrebător*». Pentru poetul nostru singurătatea este purificare, adică șansă de a aspira spre nemurire: «*E-n mine o singurătate/ în care sevele toate/ urcă spre nemuritorii*». În aceeași măsură Nicolae Ionel crede în perenitatea clipei întemeierii, creației: «*Veni-vor pulberi peste pulberi/ suflu/ din suflu/ adevăr din adevăr/ pustie din pustie și-nviere/ pînă la sfîrșitul totului/ dar clipa/ aceasta-n care bat și strig/ la porțile cu mine - odată smulte —/ va sta nezguduită-n temelii*». Deși scrie poezie de scurtă întindere, Nicolae Ionel nu este un poet lipsit de suflu. Poeziile (fără titlu, ca toate cele cuprinse în acest volum) de la paginile 55 și 81 o dovedesc.

Un adagio ușurel (pagina 50) ori o imagine specioasă («*Și simțurile-mi ard în Dumnezeu/ ce mă insuflă gură către gură!*») mai strică uneori din echilibrul volumului.

Nicolae Ionel este un poet care cîntă perfecțiunea, bucuria. De aceea cuvîntul obsesie, cheia poeziei lui, este BEATITUDINEA.

Dorin TUDORAN

CENACLUL FLACĂRA

cum a fost (24)

Gazdele acestei întîlniri au putut să-și dea seama cît de al revistei **Flacăra** este cenaclul pe care l-au invitat în mijlocul lor. Și asta pentru că, prelungindu-se treburile redacționale de luni mult peste ora la care sîntem bănuiți că plecăm acasă, cenaclul-a putut fi statutar reunit decît la ora 18,30, adică după o oră de așteptare, timp în care s-au legat prietenii, s-au reluat vechi dialoguri ca de pildă: Alexandru Stănescu, Dan Tufaru) de Florian Pittiș (**Ultima scrisoare, Cuvintele-n grevă, Materiale**),Mihai Stan (**Strip-tease, Pe o scîndură cu actinii, Ultima iubire, Durerea românească**) și Ion Gheorghe Arcudeanu (**Pămînt, pămînt!, Ana Kelemen, Fuga lui Adam**). Din emoționanta profesiune de credință pe care a făcut-o sărbătoritul spicuim cîteva mărturisiri: **Am fost un om care în viața lui a ezitat între poezie și știință. Am umblat în zigzag între poezie și știință. Știință în românește am publicat mai puțin; mai mult în engleză și germană. Poezie am scris mai mult în românește, pentru că îmi place această limbă românească. Eu sînt unul dintre scriitorii care au nenumărate caiete de însemnări filologice, de diletant desigur. Am studiat cuvintele, căutîndu-le sensul, pentru că lor, cuvintelor, trebuie să le găsești articulațiile prin care se pot lega ca să dea ceva nou... Poezia este mai potrivită pentru o comunicare cu oamenii decît proza. Scriu poezie așa cum m-am obișnuit și dragostea o las pe seama voastră, a celor tineri, în nădejdea că voi puteți să scrieți poezie mult mai frumoasă decît a mea și despre noile realități aveți să scrieți voi mult mai frumos decît am reușit să scriem noi.**

Cîntecul serii: **Blowin'in the wind**, în triplă interpretare — Dan Chebac, Florian Pittiș și Marcela Saftiuc. Și pentru că despre recitalurile susținute de Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Mircea Vintilă, Dan Chebac, care au cîntat și de această dată melodii cunoscute de obișnuiții cenaclului, am scris mai des, azi ne oprim mai mult asupra celor care vin mai rar printre noi.

Marcela Saftiuc (**Colind, Omaelun, Fiii lacrimilor tale**) după succesul obținut poate cînta mai des în București, în timp ce Tudor Gheorghe (**Melița, Ursul românesc**, pe versuri de Mihai Beniuc, **Repetabila povară**, versuri Adrian Păunescu) va trebui să împace Craiova și Bucureștiul printr-o eternă și glorioasă navetă. Costin Canelis și Iorgos Panagos au dovedit încă o dată că la chitară se poate cînta foarte bine și fără 220 de volți, asta în aceeași seară în care **Experimental Quartet** (Eugen Tunaru, Valentin Farcaș, Nicolae Bucaciuc, Puiu Delioran), pentru prima oară în cenaclul nostru, s-a prevalat de tot ce se poate scoate dintr-un excelent echipament acustic electronic și obsesia unor motive muzicale. Altfel spus, am ascultat și muzică progresivă: **Dans marțian, Marșul păcii universale, prelucrare după Preludiul nr. 16 de Bach.**

Despre excelenta formă în care se află formația **Mondial**, care a cîntat în finalul acestei întîlniri, vă va vorbi redactorul nostru muzical într-un viitor articol pe care-l veți găsi la pagina de care se ocupă.

Dorin TUDORAN

Față în față, Mircea Vintilă, Marcela Saftiuc, Alexandru Andrițoiu jr. și Mihai Beniuc

La invitația studenților Facultății de chimie din cadrul Universității bucureștene, luni, 11 martie, Cenaclul Flacăra va fi oaspetele studenților chimiști. Întîlnirea, care va începe la ora 17,30, se va desfășura în amfiteatrul R 3 din sediul Universității aflat la numărul 13 pe Bulevardul Republicii. În program, printre altele:

— Antologie Flacăra: Marin Sorescu

— Formația SFINX condusă de Dan Andrei Aldea,

— Mircea Vintilă, Dan Chebac, Vali Sterian și Carmen Cula.

Pentru această întîlnire nu se eliberează invitații, toate locurile fiind rezervate de gazde!

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU

Andrițoiu — Mihai Beniuc, Alexandru Andrițoiu—Alexandru Andrițoiu jr. Începutul programului propriu-zis a aparținut cuplului Vali Sterian — Carmen Cula. Dintre cele două melodii cîntate — **Mica publicitate** și **Nopți** — ultima i-a fost dedicată sărbătoritului serii, Mihai Beniuc, fostul profesor de psihologie al lui Vali Sterian. A urmat **Antologia Flacăra** dedicată poetului Mihai Beniuc, despre care a vorbit Alexandru Andrițoiu: **(Mihai Beniuc, poetul și omul, au devenit pentru noi ceva frumos ca o metaforă, ceva apropiat ca un cămin liric al cărui prag de intrare cîntă. Suita marilor simboluri, în poezia lui M.B. există pe mai multe planuri, în poezii antologice tocmai pentru că în miezul lor de foc se află sîmburele unei epoci istorice.)** Antologia (alcătuită de Adrian Păunescu) a fost susținută (cu răspunderi sporite în ultimul moment de plecarea spre locurile lor de muncă a trei actori, Dana Comnea, Traian

Se destăinuie Mihai Beniuc

Vlădescu Gabriel

luați culorile, copii, și jucați-vă !

Rememorez începutul, acea primă oră nemaipomenită. După ce le-am dezvăluit «secretele» materialelor, i-am invitat să se joace (da, da, să se joace!) cu puncte de culoare, să le alăture, să le suprapună, să le amestece... Mai apoi, așa ca din întîmplare, i-am îndoit unuia hîrtia peste cîteva puncte proaspăt grupate.

— Ce frumos! Un fluture!! Uimirea, strigată, electrizează toată clasa.

— Ia să văd și eu! Să vedem...

Arăt «descoperirea» repetînd și eu cu ei «Foarte frumos!»

— Să facem și noi!...

La sfîrșitul orei, pe toate băncile, o mare de fantasme în cele mai neașteptate combinații de culoare — pentru mine; pentru «creatorii» lor, poate, fluturii pe care visau aievea să-i prindă. În orice caz, aveam să constat că aceste fericite forme întîmplătoare le ațițaseră imaginația și le declanșaseră pasiunea de a cerceta, de a realiza. *Întîmplarea provocată și dirijată cu mijloace adecvate are dealtfel un rol aparte, de «agent», de factor activ în elaborarea creației propriu-zise.* Cu atît mai mult în stimularea potențelor creatoare ale copiilor.

Am renunțat de mult la dogmele unei programe anacronice, care considera tematica — în accepțiunea ei literară — drept conținutul specific al activităților plastice din școala de cultură generală. În ceea ce mă privește mă preocupă nu atît și nici în primul rînd subiectul, ci elementele de limbaj, acea «morfologie» și acea «sintaxă» a artelor cu ajutorul cărora să poată trece, fiecare elev, fără excepție, dincolo de aparențele vizualului, tactilului. O fac din aproape în aproape, practic, descifrînd împreună. Nu punîndu-i deci să redea «exact» obiectele reale, ci îndrumîndu-i să descopere și să extragă. Mijloace? Elementele plastice: punctul, culoarea, valoarea, linia, forma plană, forma spațială. Nu imitînd natura de afară, ci scormonind structurile, sensurile, calitățile expresive ale celei interioare, proprii. Și nu cu creionul (o «unealtă» inhibitoare, uneori pentru o viață întreagă), ci cu pensule și cu culori de apă. La vîrstele grădiniței și ale primelor clase primare culoarea e totul, și linie de prindere a formei, și ornament, și suprafață și spațiu...

— Fata mea e în a V-a și nu știe să tragă o linie «ca lumea» — îmi spunea un cunoscut, vădit iritat că se apropia de sfîrșitul anului școlar, *dar profesorul de desen (de ce nu s-ar numi de arte plastice!) nu le adusese, cum se mai obișnuiește, o oală și un măr și să le spună: «desenați-le exact, așa cum se văd!» Eu știu*, continuă interlocutorul meu, că profesorul îmi cerea să «măsor» cu creionul, să redau deformările și micșorările perspectivei așa cum se văd ele, să colorez iarba cu verde, cerul cu albastru...

Ce era să-i răspund? Că-mi atrăgea atenția asupra unor «exerciții» inutile în raport cu nevoia exersării facultăților creatoare, că de fapt toți sîntem, din copilărie, victima unei educații estetice și artistice care consideră perspectiva teoretizată de Renaștere *și toate acele lucruri exacte și cuminți pe* care le-a impus apoi academismul drept menirea sacră a acestei discipline școlare? Că teama de a nu deforma, de a nu depăși un contur, de a nu folosi culorile de apă pentru că ... se «murdăresc», le veștejește și le trunchiază sufletul, le închistează gîndirea plastică?

Oare elevii mei, mai mici sau mai mari, *deveniți la rîndu-le părinți*, vor avea asemenea grijuliului tată, pretenții absurde? În orice caz, de un lucru sînt absolut sigur, că în fața unor opere nenarative și nedescriptive nu vor întreba: «Ce reprezintă aceasta»!

Îmi trec prin minte frînturi și scene din copilăria mea deșucită, din timpul războiului, de «profesorul» topograf care a stat la bunicii mei. El mi-a arătat prima dată niște *miraculoase sticluțe* cu un lichid colorat, despre care aveam să aflu că se cheamă tuș. Simt parcă și acum mirosul acela înțepător al urmelor lăsate de un bețișor cioplit drept «pană» pe un desen în creion despre care spusese că-i «extraordinar». Cît de mult a însemnat aceasta în viața mea! Cuvîntul acela...

Mă întorc cu gîndul din nou la cei mai mici elevi ai mei despre care știu că o dată pe săptămînă, în clipa aceea cînd trebuie să apar în clasă, privesc toți într-un singur loc, să se deschidă ușa și ei, în picioare, zîmbitori, să-mi spună răspicat și în cor «bună dimineața». Iar eu să-i îndemn ca de obicei:

— Jucați-vă, copii, cu culorile, liber, fără nici o teamă! Cît mai sînteți copii!

Profesor Ion N. ȘUȘALĂ
Școala generală de 10 ani nr. 198, București

Bota Silviu Florin

Nan Mihaela

Stan Valentin

norocel dimitriu: partea romantică a muzicii ușoare este mitul

— Voi începe cu o întrebare care pentru dumneavoastră, cîntărețul uitat în ultima vreme din nu știu ce motive, poate depăși banalitatea pe care o are de obicei formula ce mai faceți?

— Lucrez și mă lupt pentru un disc de interes general, cuprinzînd adică melodii care să poată fi ascultate și difuzate în toată țara. Spun asta pentru că am făcut un disc. Însă numai pentru județul Vîlcea, deci nepre zentat beneficiarilor din toată țara. Am scris de asemeni o melodie frumoasă, «Mîndră-i argeșeanca mea», care sper să aibă succes

— Am aflat că lucrați și la un roman picaresc; mi-aș permite o indiscreție, în paginile acestei opere scriitoricești este reflectată și viața dumneavoastră îndelungată din domeniul muzicii ușoare?

— Nu, nu prea! Romanul este într-un fel autobiografic, cum bine ați aflat, dar reflectă viața unui tînăr numai de la 12 ani pînă la vîrsta maturității.

— Să sperăm că după apariția acestui prim roman veți oferi cititorilor și o continuare care să cuprindă perioada de maturitate a tînărului nostru, și că poate atunci vom afla ceva și despre activitatea lui muzicală.

— Să nu anticipăm!

— Tot vorbim despre muzică și despre tineri, cum vedeți dumneavoastră muzica ușoară de astăzi?

— Ca și cea dinainte. Este deci și bună și rea. *Mie îmi place însă cîntecul plin de melodie*

Muzica be-bop sau pop se reduce mai mult la chestiuni de tehnică. Cred însă că această muzică spune ceva, impresionează. Da, așta-i cuvîntul! Însă, dacă n-ai nici voce, nici tehnică este mai bine să faci altceva. Tocmai de aceea nu sînt de acord cu cei care din simpli amatori ajung peste noapte vedete.

— Vă referiți la cineva anume?

— Nu, nicidecum, doar mă gîndeam că publicul este uneori mințit prin false noutăți și că adesea se uită valorile adevărate. A fi solist de muzică ușoară e o meserie spinoasă, nu oricine se poate realiza în acest domeniu. Trebuie să fii ori bun ori slab, cale de mijloc nu există! Am văzut asta cînd am plecat să cînt în Berlinul de vest pentru două luni și mi s-a prelungit apoi contractul pe încă șase luni.

— Și cum a fost publicul de acolo?

— Cald, receptiv. Am cîntat toate genurile, de la operetă pînă la soul, cu toate că vocea mea este lirică prin excelență.

— Fiind și un om al literelor...

— Să nu exagerăm!

— ...aș vrea să vă pun o întrebare formulată printr-un joc de cuvinte: sînteți pentru o vîrstă a modei sau pentru o modă a vîrstei

— Fiecare vîrstă are moda ei, fiecare vîrstă trebuie să vină cu ceva. Moda vîrstei? Hm Probabil că vreți să vă referiți la ceva anume

— Efemeritatea!

— Uneori asta nu ține de noi, ci de cei care conduc destinele muzicii ușoare, care creează vedete și care educă gustul publicului. În fond, partea romantică a acestei muzici este mitul. Cei ce merită să rămînă, au rămas iată-i: Tino Rossi, Chevalier, Claudio Villa. Și nu sînt deloc moderni!

— Ce înseamnă a fi modern?

— A mîngîia auzul ascultătorului, a nu face gimnastică artistică, mai pe scurt, a fi cinstit

George STANCA

CE PROFEȚIM, CE PROFESAM

nosce te ipsum*) sau elevii despre ei înșiși

O salutară inițiativă a unui profesor diriginte, în genul extemporalelor «Flacăra», îmi dă prilejul să admir încă o dată surprinzătoarea maturitate cu care fragezii adolescenți știu să-și autocontemple personalitatea morală în devenire, să se întrebe și să socotă «ce e rău și ce e bine», cum ar spune Poetul.

Cum se autocaracterizează deci niște eleve de numai cincisprezece ani, la îndemnul profesoarei lor? O primă și delicată dificultate este depășită datorită posturii tipic juvenile: «E pentru prima oară cînd mă aflu în fața unei lucrări de sinteză de acest gen, și nici nu prea știu cum să scriu, cu toate că m-am privit de multe ori în acea oglindă pe care o are fiecare» «Este foarte greu să faci o autocaracterizare pentru că trebuie să fii foarte sincer. Ținînd seama de acest lucru voi încerca să mă caracterizez cît pot mai bine». «A-ți face un autocontrol asupra însușirilor morale, a intra înăuntrul sufletului tău și-a analiza tot ce e rău și bine este un lucru care-ți ia mult timp pentru a da răspunsuri exacte asupra firii, temperamentului și caracterului tău». Una din aceste «autocaracterizări» se intitulează oarecum metaforic «EU» și începe astfel: «Sună ciudat acest cuvînt: eu. Sună foarte ciudat cînd mă gîndesc că trebuie să scriu despre mine, dar acest cuvînt ascunde în el o mulțime de taine pe care trebuie acum să le aflu... și e foarte greu, deși nu ar trebui să fie. Eu sînt... (și eleva în clasa a VIII-a își spune cu o sinceritate nedisimulată numele, convinsă fiind că acesta e echivalent cu o identitate morală).

Care sînt «sinceritățile» pe care au a și le comunica, de fapt mai ales lor însele — și numai implicit confidentei lor mai în vîrstă, dirigintei — perspicacele adolescente? Nici pe departe unele foarte îngăduitoare, lipsite de intransigență autocritică. Este de-a dreptul încurajator să afli cum niște tinere în pragul formării își reproșează fără menajamente, înciudate și înverșunate, că sînt uneori egoiste, puțin prietenoase, încăpățînate excesiv leneșe, obraznice, timide, nerecunoscătoare față de părinți, colegi sau profesori și încă multe altele. Ce e impresionant cu deosebire este o neașteptată conștiință de sine extrem de critică. Cum de asemenea nu poate să nu te înduioșeze mărturii de o frumusețe spirituală aleasă: sentimentul de solidaritate cu oamenii mai nevoiași, nevoia de echitate, entuziasmul *în fața mulțimii care întruchipează viața*, căutarea unui prieten, cum precizează una din fete Nu lipsesc, evident, nici preocupările pentru viața colectivului lor, pentru spiritul care domnește în relațiile interșcolare.

Cu tot spațiul restrîns al acestui comentariu, nu mă pot reține să nu transcriu în final o considerație care, prin ricoșeu, atrage atenția asupra unei mentalități larg încetățenite între noi, cei vîrstnici. «Ceva rău nu prea aș avea de spus despre mine — mărturisește, cu o candoare autocontemplativă destul de singulară în contextul amintit, una dintre eleve. *Nu prea am întîlnit oameni* (exceptînd în cea mai mare parte pe colegele ei — nota noastră) care în autocriticile lor, **făcute de ei** (sublinierea noastră), să vorbească despre părțile rele. Puțini oameni am întîlnit care își făceau analiza ambelor părți egal».

Oricît de puțin autocritică ar fi această ultimă remarcă, nu se poate spune că «extemporalul moral» comentat nu e lipsit de învățăminte pentru toate vîrstele.

Niculae STOIAN

*) *Cunoaște-te pe tine însuți.*

ANTOLOGIE — REBUS

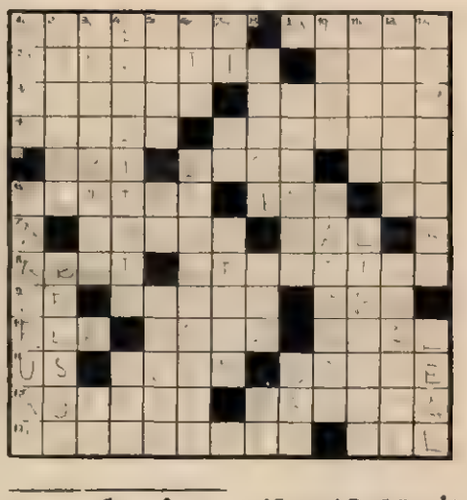

zoologie

ORIZONTAL: 1) Lup de mare — **Dus din urmă ca un animal.** 2) **Un fel de ciuguleală** — I se spune așa fiindcă e proastă sau e proastă fiindcă i se spune așa? 3) **Zina apelor!** — **Se aseamănă cu bariul.** 4) **Cu ace** — O întreagă herghelie de cai verzi pe pereți. 5) Fluviu asiatic — Comedie de Tudor Mușatescu — Oază în Sahara. 6) Războiul chimic al mușteloi (veche **marcă de insecticid)** — Afluent al Dunării — Își aparține. 7) Rudă de aproape cu broasca.. — Locuitor în țara... cocoșului. 8) Capitala Marocului — **Moluscă** (fig.). 9) Case! — Plase de pescuit — Oraș în Finlanda 10) **Rămase singure la... elefanți!** — Garnitură pentru pisică... la tavă — Cum te văd și cum mă vezi. 11) Terminație latină — **Trage la sanie ca un cîine** — Reptilă melomană. 12) **La pămînt** — Coleg de glorie și mizerie cu omul-șarpe, viețuiul cu două capete ș.a. 13) **Se uită ca pisica în calendar** (pl.) — **Scop.**

VERTICAL: 1) «Vaca asta are tot patru picioare, dar cînd o mulgi scoți cu mîna lingurițele» (T. Arghezi) — *Niște tipi* care umblă cu cioara vopsită **(ort. veche).** 2) Referitor la creșterea albinelor — Cînd umblă clinii cu covrigi în coadă! 3) Pur și simplu grozavă — **Înăuntru.** 4) Capra sare masa, iada sare casa — **Oraș lîngă Adrianopol.** 5) E... de oaie — Dialect francez — **Cu haine vechi.** 6) **Motan fără cap și coadă!** — Sărită dincolo de cal. 7) Pronume — Desert epistolar (presc.) — Loc impudic: e gol. 8) Sînt ceva mai mult decît vaci! — Riu în sudul Franței — Pentru. 9) **Verb pentru clinii vagabonzi — Sari!** 10) A da cu iod — Măgari. 11) Ca o oaie — Făcut iepure scăpat. 12) **Bolnav de ... capie** — Cînd toate pisicile sînt cenușii. 13) Una care nu se teme să ia taurul de coarne — Cinstit.

Dicționar: AIR, INN, ABO, ENO, OC, LEZ.

Nelu POPESCU
Craiova
(«Enigmistica» nr. 18. ianuarie 1947)

POLUAREA FOLCLORULUI

datoria de a primi cum se cuvine frumosul

«Am să țip și-am să răcnesc». Sînt vorbele unui vechi cîntec de mahala. Mi-am adus aminte de ele acum, cînd îmi vine și mie să strig.

Cîtă lume nu face caz de folclor, cîte diti-rambe cu privire la adresa artei populare, ce mulți sînt preocupați de soarta ei. Sînt unele reviste din Capitală care consacră uneori cîte o pagină, sau chiar două, discuțiilor privitoare la folclor. De multe ori cîte un tînăr mă sună la telefon solicitîndu-mă cu insistență să-mi expun încă o dată, pentru gazeta la care lucrează, gînduri privitoare la preocupările mele folclorice.

Presupuneam că toată această lume nu-mește adevărat interes, că nu se agită bătîndu-se cu pumnii în piept doar așa, de fudulie. Din cîte știu, populația Bucureștiului *nostru iubit a depășit numărul de două milioane*. Prin urmare, ce se va întîmpla cînd vor începe spectacolele organizate cu săteni, duminica, în incinta Muzeului satului? O să fie prăpăd, îmi ziceam, e prea puțin spațiu pentru atîția iubitori de frumos. Unde oare vor încăpea toți aceștia? — cam așa mă întrebam cînd am aflat despre frumoasa inițiativă a conducerii Muzeului satului, care a hotărît ca, în fiecare duminică, să invite, cu sprijinul comitetelor județene de cultură și educație socialistă, cele mai reprezentative formații folclorice.

Ultima oară, o duminică însorită de primăvară, în plină iarnă, îmi dădea ghes să fug de acasă. M-am grăbit să ajung la Muzeul satului. Ulițele lui erau în sărbătoare. Erau mulți oaspeți veniți din satul Ruda, la doi pași de Ghelar. Te uitai la ei și văzîndu-i te minunai că în binecuvîntata noastră țară poate fi ridicată o problemă de «poluare» a folclorului. Bărbați chipeși, vînjoși, cu cămeșile albe cum e coala de hîrtie, și-au adus soțiile, pregătiți să pornească alaiul nunții. Cum nuntă fără lăutari nu s-a pomenit încă au adus pe «bacii» *Rudaci Aurel* care dovedește că vestitul *cimpoi hunedorean* n-a dispărut nici pînă în zilele noastre. Vioara e minuiță de *Drăguiescu Ioan* pe cînd despre *Aron Șendroiu* se spune că e în stare să cînte la torogoata lui o zi întreagă, fără întrerupere, cît despre meșteșugul fluierului — *Vlad Isaie* l-a deprins de la tatăl său.

Marele maestru al ceremoniei este *Popa Zamfir*, cel care îndeplinește dublul rol de gazdă a nunții și de conducător avîntat al jocurilor. Mirii, *Drăguiescu Miron* și *Ana* au nănași pe *Ion* și *Victoria Bistrian*, pe cînd rolul de socrii îl îndeplinesc *Ioan Popa* și *Petre Lucaci* cu soțiile. Grupul de 35 de persoane este însoțit de harnicul director al căminului cultural, profesor *Ștefan Vizitiu*, și de profesor *Aurelian Sîrbu*, instructor la C.J.C.E.S. al județului Hunedoara.

Dar unde sînt gazdele? Ce se întîmplă cu bucureștenii? Mă uit și număr cîteva grupuri. Cum este cu putință? Oamenii aceștia au pornit-o la drum simbătă în zori de zi, duminică seara urmează să se întoarcă spre a nu lipsi din mină. Da, așa cum citiți, tot grupul de bărbați compus din mineri și-a rupt din timpul prețios de odihnă de dragul bucureștenilor care mai stau cu capul în puf. Mă doare sufletul văzînd ici-colo cîte un folclorist mai în vîrstă. Restul? Știu eu, pesemne funcționari folclorici cărora nici prin minte nu le trece că a vedea cum evoluează acești minunați mineri săteni, în Capitală, este *mult mai important decît cine* știe ce «studii folclorice», cu numărătoare de silabe între patru pereți ai unui birou. Ce vor spune acești oaspeți dragi, veniți cu atîtea eforturi fizice și materiale, văzînd că, din tot Bucureștiul, nu s-au «obosit» decît vreo sută de oameni?

Hari BRAUNER

CRONICA PRETENȚIILOR

primim și răspundem (2)

Așadar, ne-au răspuns grafomanii. Mircea M. Mormocea (Brăila, Viziru 1, bloc 37, scara 1, ap. 10) autorul articolului «*Alfabetația*», din care am reprodus pasaje în numărul 5/1974 al revistei noastre, ne trimite drept replică un nou articol (20 pagini) intitulat «*Cultul Zeului Apis*». Mai întîi, M.M.M. ne spune în ce scop a trimis primul articol: «*Prin scrisoarea mea intitulată «alfabetația» am căutat mai întîi un mod de introducere pentru a afla cu ce capacități aș avea de afăcut pentru a oferi cunoștințele mele spre îndreptarea tehnică a literaturii*». Dar această generoasă ofertă a fost pe nedrept refuzată de subsemnatul: «*Dacă articolu operi-mi a fost diminuat în cantitate, am vrut să cred că acele pasaje reținute au avut ecou rațional din partea lui D. Tudoran, dar constat cu amărăciune înrădăcinarea înăscută prin însuș aplicarea aberativă a cultului aberat introdus în mințile unor subecți astfel cultivați. Din aceasta reese că teoriile mele propri rămîn simple prosti, deoarece în disciplina lituri nu sînt cunoscute, și dacă vin a le face cunoscute, sînt ironizat și ignorat tocmai de către cei cărora le constat lipsurile și le propun cultura prostiei mele prin proprile mele teori care dupa cum am arătat, că prin etimologiea cuvîntului derivă prostiea-mi cu care mă mîndresc*». Mă rog, e un punct de vedere. Altul, susținut tot de M.M.M., este acela că zeii, Galeleu (adica Galileu), inventatorul roții, și Homer au fost analfabeți și inculți și de aceea au avut talent și inspirație: «*Protagoniștii inventatori ai alfabetelor din propriea lor teorie a născocit modalitatea cultivări celor ce's pretind cultul dar ei protagoniștii erau analfabeți, motiv pentru culți, de ai ignora*». În continuare, M.M.M. îi denunță pe toți cei care se cultivă învață să scrie și să citească drept «zei falși inculți» și le dedică numeroase versuri din care citâm: «*Ho-, hoouuu. Zei trufași, nărozi inculți./ Voi ce vă pretindeți culți./ Ați rămas viței desculți./ Fanfarale și limbuți./ Eeiii, drace. iatămă din analfabet/ dintr'o dată și poiet*». Aducîndu-i în această discuție și pe Nichiduță, un drac inteligent cu care se sfătuiește asupra destinelor literaturii, gramaticii și ortografiei, M.M.M. scrie: «*Ei sunt Diavoli ce fug/ de raza de lumină,/ Nu falșă ca a lor din cult,/ de-aceea, ceo divină/ Fi sfidător stăpîne,/ Sfideză'i în al meu nume./ Să nu ai nici'o teamă,/ ei nu știu cum îi cheamă,/ Ascultă-ți spun stăpîne/ aminte de-ai lua./ Acest Demoni integri/ ei viața țear lua/ Să nu disperi stăpîne/ dreptatea e a ta./ Cu palușul acesta/ tu limba le vei tăiea*». Încredințat astfel că el este deținătorul adevărului, M.M.M. aruncă asupra redacției noastre o ploaie de injurii iar subsemnatului îi recomandă: «*Lasăte de scris/ Și să'ți fie ca un vis/ Cel puțin de această dată/ Și dute dragă la lopată*». În final, teribilul M.M.M. scrie negru pe alb, fără să-i tremure mîna: «*Află dragă Dorine că nouă ortografie o denunț ca fiind bibliea naivă, sfîntă evanghelie pentru naivi*». M.M.M. invocă reinstaurarea literaturii și ortografiei ce ne-au rămas de la(ezeii geniali și analfabeți». Cum eu nu am cunoștință despre asemenea «comori», aștept plin de încredere ca ele să-mi fie revelate de M.M.M.

În numărul viitor, vești de la V. Lăzărescu.

Dorin TUDORAN

PRINCIPII ȘI NĂRAVURI

orfanii de la kilometrul 22,700

Uf! Cît se mai vorbește despre omenie (cînd cu O mare, cînd cu o mic, cînd cu semn de exclamație). De unde pînă unde acest «uf» al meu? Iată cazul: un «Renault 16» zboară pe autostrada Pitești-București. Ora 20,30. Șosea umedă. La km. 22,700, conducătorul turismului deslușește o umbră, în partea stîngă. Frinează puternic. Inutil. Impact cu un biciclist care duce, pe cadru, doi copii (unul de 4 ani, celălalt de 6 ani). Rezultat: tatăl copiilor (de 35 de ani) moare, fetița și băiețelul ajung în spital (stare deosebit de gravă). Cercetări: victima avea o serioasă îmbibație alcoolică în sînge (1,20‰), circula fără lumini, pătrunsese pe autostradă (se pare pe la pasarela de la km. 23), deși accesul bicicletelor este absolut interzis: peste toate, atunci cînd fiul său îi atrăsese atenția că «Vine o mașină din spate», el virase brusc spre dreapta, intrînd — aproape transversal — în banda pe care circula «Renault-ul 16» (soț și soție, alături, pe locurile din față). Distanța la care a fost deslușită «umbra»: 30 metri. Amprenta frînei: 50 metri. Așadar, accident inevitabil! Pe bună dreptate — oricît te-ar durea inima de pierderea unui om tînăr și de ceea ce trebuie să simtă, la ora actuală, femeia lui ca și copiii victimei, trei la număr, conducătorul-auto este scos de sub orice învinuire.

Cît de limpezi par lucrurile! DAR NU SÎNT!... De ce? Fiindcă dincolo de aspectul penal — rezolvat, repet, strict în limitele legalității — curge, subteran, însă deloc secundar, celălalt aspect (apropo de care am exclamat «uf! omenia»): amîndoi copiii victimei — orfani de la km. 22,700 — zac în spital 55 de zile. Ieșind pe picioare, nu se cheamă deloc c-au ieșit întregi și din punct de vedere psihic, că moartea violentă, sub ochii lor, a propriului părinte n-a lăsat urme adînci, nevindecabile, în ființa lor fragilă. Nu trebuie să fii nici hipersensibil, nici mare specialist în cunoașterea psihicului infantil, ca să pricepi un adevăr elementar ca acesta. Și totuși, nici nevinovatul — conducătorul auto — și nici soția domniei-sale, martoră a crîncenei scene, n-au trecut vreodată, pentru cîteva clipe, pe la patul celor doi micuți în suferință. Pot să spun direct, fără înfloriturI de stil, că asta *m-a revoltat cumplit*? Domnealui, chiar așa, totalmente neafiat în culpă din perspectiva riguroasă a legilor, este *vinovat* — în sinea sa — de ucidere (repet: din vina exclusivă a victimei): căci nu-i puțin lucru să știi că ai strivit, în botul mașinii tale, fie și accidental, un OM, c-ai lăsat orfani, văduvă — o femeie, că 55 de zile doi copii suferă pe patul de spital... Și nimic, nici o tresărire?! Revolta mea — interioară — s-a amplificat atunci cînd am constatat că domnia-sa provine de asemenea de la țară, că-i născut acolo, și are, probabil, neamuri care, nefiind posesori de «Renault 16», se deplasează cu... bicicleta (cu doi copii pe cadru). Da, știu, victima era băută, n-avea lumini regulamentare, șoseaua umedă, accesul pe autostradă — *interzis*; însă cînd și tu ai un copil acasă, și cînd știi ce înseamnă viața la țară, cîtă muncă și cazne, nu-i deloc greu să-ți imaginezi cum se va descurca o femeie singură cu trei copii orfani (2-4-6 ani). Atunci, cum de te rabdă conștiința dumitale să nu te repezi niciodată pînă acolo unde, fără voie și (știu că *asta-i esențial!*) fără vină... penală, ai adus NENOROCIRE?

Mihai STOIAN

ȚARA COSMEILOR

omenie și cinste să fie

Faceți naveta la...? Nu? Mă rog. Nu vă supărați de întrebare, nu? Am și eu o bucurie și un necaz. Și nu le pot ține în mine. Bucurie, că mă simt din nou bine, nu mă mai doare capul. Eram nervos și mă lua și cu amețeli, ceva de speriat. Biata nevastă-mea nu mai știa cum să-mi intre în voie. Și copiii erau speriați. Că am doi. Așta de-aici, din tren, mai micuț — clasa întîi — și-o fată de douăzeci de ani, acasă, la Petroșani, adică la Petrila... Mulțumesc, și-ai dumneavoastră, dacă aveți. Și așa m-am hotărît să mă caut la doctor, am vorbit și cu ortacii. Cum, nu v-am spus? Sînt miner. De 22 de ani, că acum am 45. Mi-au făcut electroșocuri, ziceau că am ca un fel de ceață pe creier. Și, uite, m-am făcut bine, sînt liniștit, simt că lucrurile iar sînt limpezi ca înainte, vrednici doctori, toată stima.

Da-s și mîhnit. De ce? Păi zi și dumneata, că te văd om serios. Vin la București cu nevasta și copilul, în Capitală, deh, la un ultim control medical. Mi-am zis să-i mai scot și pe ei, mi-era gîndul mai ales la așta micu, mă omorîse că nu și nu, vrea să vadă circul — e acum acolo un hipopotam Jupa, Juba, cum i-o fi zicînd, l-am văzut și la televizor. Îmi termin treaba la doctori — totu-i în regulă, să bat în lemn — și merg cu ai mei să găsim mai întîi loc la un hotel. Credeți că am găsit? Pe toate le-am luat la rînd, în afară de Intercontinental. Atîta am umblat că nu mai ținea nici gluma cu care o tot *încurajam*, la început, pe nevastă-mea: ai vrut să vezi Capitala? Uite, ai acum ocazia! Cum ne zăreau, cei de la recepție, parcă erau înțeleși, răspundeau scurt: n-avem! S-or fi uitat la noi cum arătăm. Păi cum să arătăm după opt ore de drum și după încă două de mers, așa, brambura?!... Să nu găsesc eu o cameră în toată Capitala, să n-apuce să vadă așta micu, măcar așa, pe dinafară, — că nu erau bilete, am dat telefon — *circul*? Să pățesc eu una ca asta, eu, miner din Petrila, căruia i s-a încredințat sarcina să meargă să facă treabă la Baraolt, la mina Căpeni, cînd cu fabrica de brichete — ceea ce am și făcut?! La noi, la Petroșani, adică la Petrila, casa ne este deschisă oricui, nu există om să plece neomenit. Iar aici, în Capitală. Să fac drumul înapoi, cu primul tren, fiindcă n-am avut unde pune capul?

Onorabili hotelieri! Știu, știu că hotelurile Capitalei sînt supraaglomerate. Dar mai știu că un telefon, o relație, o mică atenție, acolo, pot în multe cazuri să rezolve o situație aparent insolubilă. Ce-ar fi totuși să ne gîndim la priorități? Și neoprindu-ne la îmbrăcămintea modestă a unui om, la felul cam stîngaci cum se mișcă și vorbește, să-l întrebăm cine este și ce vrea. Și să-l ajutăm. Că se poate. Omenie și cinste să fie.

Mihai HETCO

lumina și umbra pietrei

Frumosul și tristul destin al pietrei albe. Unde a rămas una din mîinile Venerei din Milo? Capul Victoriei de la Samotrace trebuie să fi fost superb și semeț, căci victoriile au în ele ceva amețitor, ca aerul de piscuri, ca vînturile tari.

Pe drumurile Greciei, de la Salonic la Epidaur, am dat peste pietre albe de tot felul. Lesturi de statui, rotule și frunți, umeri și coapse albe au devenit piatră de construcție în zidul de la Acropole sau în zidul ce împrejmuiește mănăstirea de la Daphni. Dar suprema transfigurare a spiritului ni s-a produs cînd printre ruinele orașului Olympia am intrat în ceea ce a mai rămas din atelierul lui Fidias; de fapt, vatra atelierului plină de așchii de marmură de Paros, rotunjite, ovale, în formă de ou sau de scoici, de parcă imitau la scară redusă abstractizatele sculpturi ale lui Brâncuși.

Geniul daltei lui Fidias să le fi scos oare din bloc, cu această rotunjime? Au venit apoi ploile. Au venit apoi arșițele. A venit apoi vîntul. Dar la iveală de săpăturile arheologilor, atelierul marelui sculptor antic apărea la lumina soarelui cu lesturi de marmură, unele în formă de ouă de păsări-liră. Am ridicat în mînă o bucată, era rece cu tot zăduful ce cotropea pămîntul. Marmura rămîne la toate rece — mi-am zis. Și m-am întrebat dacă a mai rămas ceva din așchiile căzute de pe marile statui ale lui Michelangelo și mi-am adus aminte că isprăvindu-l pe Moise, marele florentin l-ar fi lovit cu ciocanul în genunche și i-ar fi poruncit *demiurgic* să umble. Dar din așchiile sculptorilor rinascentiști n-a rămas, spre ferișizare, nici una. Poate nici de la Rodin n-a rămas. Numai atelierul lui Brâncuși a fost mutat, ca un altar de preț, în muzeul parizian al artei moderne.

Întors la Atena din sudul Greciei încă înverzit de sevele primăverii, drumețind printre tulburătoare vestigii de marmură, am ajuns la măslinul lui Platon. Nu știam că măslinul poate atinge vîrsta matusalemică de peste două mii de ani, așa că legarea acelui măslin de filozofui atenian este foarte posibilă. Călăuziți de texte, învățații au stabilit cu exactitate măslinul, azi patriarh noduros și pe ducă, stînd ca o hotărnicie între două case de gospodari pragmatici, total indiferenți față de filozofie. O piatră albă (marmura izvorăște în Grecia din pămînt, ca florile) servește drept loc de odihnă.

Toate pietrele Greciei erau frumoase și strălucitoare și dădeau spiritului bucurii estetice. Toate. Pînă cînd seara, academicianul Emil Condurachi, aflat în Grecia la un simpozion științific, vorbea despre descoperirea unei pietre funerare pe care inscripția arăta că mortul din mormîntul acela a tăiat capul lui Decebal și l-a dus, trofeu la Roma.

Atunci toate pietrele albe ale Greciei s-au umbrit și s-au făcut triste. Și s-a făcut, deodată, frig pe pămînt.

Al. ANDRIȚOIU

POST RESTANT

chipul hidos al iubirii noastre cea spre o singură ființă

Întotdeauna cînd am fost în fața unei femei și a unui bărbat care se despart m-am simțit emoționat și copleșit de o profundă amărăciune și de o nemărginită uluire; și aceasta pentru că a fost și este credința mea că fiecare femeie și fiecare bărbat — oricît de anonimi, oricît de șterși, oricît de banali, oricît de săraci și urîți fizic, oricît de oarecare ar fi ei — pot trăi o mare, frumoasă, generoasă, purificatoare, înnobilatoare și omenească dragoste.

De aceea Aristiței nu i-am spus Aristița, ci Chloe și apoi i-am pus întrebarea esențială:

— Chloe, cum a fost cu putință să ajungeți voi aici?

Iar ea mi-a răspuns:

— M-am căsătorit *din dragoste, dorind din toată inima să întemeiez un adevărat cămin*; dar curînd iluziile mele s-au spulberat, căci numai după o săptămînă soțul meu s-a îmbătat în ultimul hal și m-a bătut grav, imprimîndu-mi încă de atunci o *teamă permanentă* față de el și o depresiune a întregului sistem nervos.

De aceea Marianei nu i-am spus Mariana, ci Desdemona și-apoi i-am pus întrebarea esențială:

— Desdemona, cum a fost cu putință să ajungeți voi aici?

Iar ea mi-a răspuns:

— Atitudinea soțului meu de a nesocoti obligațiile conjugale a culminat cu aceea că în ziua de 12 decembrie, cînd am fost înștiințată că se află la Sinaia împreună cu o altă femeie, m-am deplasat la fața locului și am constatat că se prezentase la vila 1 Mai, unde i se dăduse o cameră de familiști cu numita... din orașul..., pe care o recomandase drept soția sa, toate aceste aspecte fiind consemnate în procesul verbal încheiat cu această ocazie de organele de miliție din Sinaia, administrația stațiunii și în plus cu declarația administratoarei vilei 1 Mai. *Atunci l-am iertat; pentru faptul că-l iubeam.* Acum însă nu mai pot.

De aceea Ortansei nu i-am spus Ortansa, ci Elena și-apoi i-am pus întrebarea esențială:

— Elena, cum a fost cu putință să ajungeți voi aici?

Iar ea mi-a răspuns:

— Am încheiat această căsătorie cu dorința sinceră de a clădi un cămin bazat pe afecțiune și respect reciproc. Dar el a început să vină acasă în stare de ebrietate și să pornească scandaluri, *împiedicîndu-mă să mă odihnesc după o activitate în muncă de peste opt ore pe zi la serviciu, plus treaba de acasă și creșterea copiilor*. Am fost bătută, chiar gravidă fiind cu fetițele. M-am refugiat la o prietenă din copilărie. La 16 februarie 1969, gravidă fiind cu fetița a doua, soțul m-a lovit în abdomen cu patentul și cu picioarele încălțate.

De aceea Constanței nu i-am spus Constanța, ci Isolda și-apoi i-am pus întrebarea esențială:

— Isolda, cum a fost cu putință să ajungeți voi aici?

Iar ea mi-a răspuns:

— Căsătoria noastră, cu regret o spun, nu a fost întemeiată pe o cunoaștere și dragoste reciprocă, pe o înțelegere reciprocă, pe o identitate de idei și vederi. *Soțul părît a început să aibă față de mine atitudini de stăpîn* și manifestări total necorespunzătoare, adresîndu-mi cuvinte jignitoare, ca: proastă, incultă, tîmpită, nebună și altele, de asemeni mă înjura grosolan, sfidînd bunul-simț și călcînd în picioare *demnitatea mea de femeie, de soție și de mamă. Nu se mai jena nici față de fata noastră*. Încă din '64 ne-am despărțit în fapt, fiecare dintre noi ocupînd o cameră din apartamentul nostru, ambii *trăind ca doi străini*, fiecare cu menajul său, cu cheltuielile sale, fără a conviețui cu soțul părît.

De aceea lui Gheorghe nu i-am spus Gheorghe, ci Sorel, și-apoi i-am pus întrebarea esențială:

— Sorel, cum a fost cu putință să ajungeți voi aici?

Iar el mi-a răspuns:

— Datorită legăturilor extraconjugale, părîta a neglijat total creșterea și educarea propriului ei fiu, venind tîrziu de la serviciu, cu mult peste orele de program și sub influența băuturilor alcoolice, făcînd scandal, insultîndu-mă grav, bruscîndu-mă și lovindu-mă, precum și amenințîndu-mă că mă va otrăvi, fapte petrecute *în prezența minorului*, pe atunci în vîrstă de numai 5-6 ani. Datorită acestei conduite morale a ei, *eu singur mă ocupam de copil* și făceam menajul. În urma angajamentelor luate de soție că își va schimba conduita și ținînd seama că *la mijloc era și un copil de numai 6 ani*, am înțeles să nu mai stărui în prima acțiune de divorț. Dar aceste angajamente au ținut foarte puțin, părîta schimbîndu-și doar amanții, dar năravul ba. Astfel, în noaptea de 16/17 iunie a lipsit de-acasă, spunînd că este de gardă, dar a fost surprinsă de un plutonier de miliție avînd raporturi intime în cabina unei cisterne de lapte, cu șoferul acestela, *pe strada Columbelor. Un alt cetățean* cu care ea a trăit și *care este posesorul unui autoturism* Moskvici, pot spune și numărul, a avut îndrăzneala să vină la mine în casă să-mi ceară să divorțez, oferindu-se să plătească el cheltuielile de judecată la divorț. *Eu și fiul meu ne-am gospodărit amîndoi*, eu l-am educat să nu fie violent și agresiv ca mamă-sa, eu m-am ocupat de creșterea și educarea lui, fiind foarte atașat de mine și *țin foarte mult să-mi fie mie încredințat să-l cresc, să-l educ, să-i port de grijă*.

De aceea Veronicăi nu i-am spus Veronica, ci Laura și-apoi i-am pus întrebarea esențială:

— Laura, cum a fost cu putință să ajungeți voi aici?

Iar ea mi-a răspuns:

— Nu știu. Pînă acum doi ani *am locuit neconfortabil, doar în zece metri pătrați. Acum avem casă frumos aranjată* și ne batem și ne omorîm. Și peste toate e, problema băiețelului în vîrstă de cinci ani.

De aceea Georgetei nu i-am spus Georgeta, ci Doamnă Butterfly și-apoi i-am pus întrebarea esențială:

— Doamnă Butterfly, cum a fost cu putință să ajungeți voi aici?

Iar ea mi-a răspuns:

— M-a amenințat de mai multe ori că mă omoară cu cuțitul pe care îl ține în mînă. Întreținea legături extraconjugale cu diferite femei cu care era văzut la restaurante, cinema și la dans. *Copiilor nu le cumpăra nimic*. S-a certat cu un cetățean, l-a lovit cu picioarele, i-e rupt splina și acela a murit. Acum *trebuie să facă 9 ani de închisoare*.

De aceea Corneliei nu i-am spus Cornelia, ci Didona și-apoi i-am pus întrebarea esențială:

— Didona, cum a fost cu putință să ajungeți voi aici?

Iar ea mi-a răspuns:

— El, la început, circa un an și ceva a avut o atitudine corectă în căsnicie, pentru ca după aceea, fără nici un motiv să se manifeste pe linia unei totale nesinceități. La circa trei ani după căsătorie am fost informată că întreține legături extraconju-

SERIAL FLACĂRA

VIAȚA LUI GROCK — 5

mersul pe sîrmă

Ce spectacol! Acrobații, subțiri ca niște fire, săltau, făceau tumbe; șapte copii în maiouri albastre împărțeau sărutări publicului. După aceea a fost rîndul unui om gigantic, cu fața albă ca de cretă, pe care stătea înfipt un enorm nas roșu. Ochii încercuiți de vopsea neagră erau mărginiți de niște gene imense. Făcea niște strîmbături foarte caraghioase, clipind într-un mod surprinzător. Era primul clovn pe care-l vedeam.

Să nu vă închipuiți că el a fost acela care a decis, la moment, asupra vocației mele. Nu, ca să fiu sincer nici nu visam măcar la asta. N-aveam decît șapte ani. El m-a impresionat, e tot ce pot spune.

Nepuțînd asista la reprezentație, am descoperit o gaură în cort pe unde puteam cît de cît să privesc. Cum nu eram singurul în această situație, a trebuit să-mi apăr locul cu energie. Strălucind de bucurie, zăream, din micul meu observator, un reflex al acestei lumi miraculoase. Tocmai atunci veni și mama. Am ajuns acasă tras de urechi. Ora culcării sunase de mult.

A doua zi dimineața, revenind la școală, l-am văzut pe tata la cafenea, stînd alături de un om a cărui voce nu mi se părea necunoscută.

— Așadar, nu îl recunoști pe acest domn? — spuse tata.

Am clătinat din cap.

Am fost foarte mîndru de a-i fi putut strînge mîna acelui om mare. Mi se părea minunat că tata era în așa buni termeni cu el. Îșl dădeau unul altuia viguroase palme pe spate.

Acest clovn (primul meu clovn) se numea Wetzel și tata îl cunoștea de mult. Era cumnatul lui Ricono, directorul circului unde tata jucase — aflt de puțin timp — rolul unui drac roșu.

Dar, vai! Circul plecă a doua zi. Învățătorul depusese o plîngere în care era vorba de reaua influență a circului asupra spiritului și muncii școlarilor. Avusese cîștig de cauză.

Zilele care au urmat n-auzeam și nu vedeam nimic. Făceam pe clovnul. Văzusem destul prin gaura din cort. Pasă gustasem din sînge. În spatele casei am ridicat un mic cort făcut din diferite boarfe. Asta mi-a dat destulă bătaie de cap. Mi-am mizgălit fața cu cretă colorată și, avînd drept spectatori pe colegii de școală, mă străduiam să-i fac să rîdă, strîmbîndu-mă. Mă exersam să execut salturi complicate, încolăcit într-un costum pe care mi-l confecționasem dintr-un sac vechi. Am avut mult succes în fața publicului meu și am primit atunci primele aplauze din carieră mea.

Din nefericire mi-am cam neglijat îndatoririle și învățătorul a luat legătura cu tata, rugîndu-l să pună capăt clovneriilor mele în interesul studiilor. Bietul om nu putea ști că aceste clovnerii erau semnele premergătoare ale unui nobil destin.

Am uitat ranchiuna pe care i-o purtam atunci, aflt lui cît și catii, care mi-e administrat o bătaie strașnică, interzicîndu-mi să mă joc de-a clovnul înainte de a-mi fi făcut conștiincios temele și de a fi învățat lecțiile. Și am cîștigat: învățam cu atît mai repede cu cît vroiam să-mi consacru cît mai mult timp posibil noului meu joc.

Așa a trecut un an. N-am mai auzit vorbindu-se de circul Wetzel. Dar imensa dorință de a deveni artist creștea în mine. Făceam exerciții să merg în mîini, să-mi încrucișez picioarele la ceafă, să jonglez cu mingi și sticle. Într-un cuvînt, tot ce văzusem.

Într-o zi, puțin după nașterea celei de-a treia surori, Cécily, tata ne explică cu seninătate că trebuia să vîndă hanul. Bun la inimă cum era, împrumutase bani unui așa-zis prieten care plecase cu ei în America. Nu mai aveam nici un capital de rulment.

— Doamne, și ce se vor face copiii? — a strigat mama.

— Nu fi îngrijorată, o să mă întorc la fabrică. Am reținut deja o locuință. Ne mutăm în Replattes.

Am trăit doi ani în Replattes. A fost epoca cea mai penibilă din viața mea. Tata cîștiga foarte puțini bani și a trebuit să mă tocmesc la un țăran pentru a păzi vacile. În afară de simbria, primeam în fiecare zi doi litri de lapte, care erau binevenițl, pentru că un nou frățior venise să ne mărească familia.

Apoi, tata și-a găsit o situație mai bună la Brel, la frații Brand, fondatorii casei «Omega». Trăiam la oraș pentru prima oară. Locuiam la al treilea etaj al unei case din strada Haute.

Într-o zi, surioara mea în vîrstă de doi ani s-a urcat pe pervazul ferestrei care dădea spre curte și s-a aplecat în afară... Nimeni nu i-a remarcat absența. Cineva a sunat la ușă. O vecină stătea pe palier cu copilul în brațe. Cînd a văzut-o mama, a leșinat. Dar un înger bun o protejase pe micuță, plasînd un maldăr de fîn chiar sub fereastră. Surioara s-a ales doar cu o mușcătură de limbă.

Am rămas un an în acest apartament, înainte de a ne instala într-o căsuță înconjurată de o grădină frumoasă.

Brel a rămas în amintirea mea ca unul dintre orașele cele mai remarcabile și încîntătoare ale Europei. Trei cincimi din locuitorii lui erau de origine germană, celelalte două erau italieni. La școală se preda în italiană și în germană; la primărie se foloseau germana și franceza. Și pompierii ascultau de comenzi făcute în ambele limbi. Nu știu dacă a trebuit să merg la Brel pentru a deveni Grock, sau am devenit Grock pentru că am fost la Brel. Aici dorința mea de a deveni artist și-a găsit întreaga măsură.

Am sosit la Brel cu cîteva zile înainte de carnaval. În piață barăcile de bîlci se înghesuiau una în alta. Cum am reușit să-mi fac rost de banii necesari nu-mi mai amintesc, știu însă că am vizitat toate barăcile unde jucau clovni și acrobați. Am văzut un clovn ce cînta la xilofon — instrument puțin cunoscut pe atunci — și care scotea niște sunete melodioase lovind în niște sticle conținînd mai multă sau mai puțină apă.

De cum m-am întors acasă, am dat fuga în pivniță și am strîns toate sticlele goale pe care le-am găsit, am curnat apă în ele și am început să le lovesc pe rînd cu două linguriște de ceai. Văzîndu-mă ce fac, tata mi-a tăiat două bețișoare din lemn, mult mai practice. Primul meu instrument excentric se născuse. Tata a închiriat un restaurant, «Paradiesli». Am rămas un timp record în acea casă: doi ani. Aici mi-am făcut debutul artistic. Aveam un pian. Sora mea și cu mine luam lecții de muzică. În afară de pian mai studiam și vioara. Nu ne-a trecut un an pentru a putea da mici concerte în fața clienților noștri. Oamenii erau pe atunci mai puțin exigenți, nu ca azi cînd domnește radioul. Am construit un șevalet din lemn pe care mi-am așezat sticlele și, în timp ce sora mea Jeanne cînta la pian, eu loveam sticlele sau zgîndăream vioara, pe rînd.

Într-o zi i-am arătat tatei un catalog de care făcusem rost și care reprezenta toate instrumentele muzicale posibile și imaginabile: xilofoane, harfe, pălării chinezești și ce mai știu eu?

I-am arătat catalogul fără nici un gînd ascuns, pentru că nu eram aflt de bogați ca tata să-mi poată dărui vreunul din acesta instrumente.

«Alegeți două sau trei lucruri. Dar nu dintre cele mai scumpe!»

Am crezut că n-am înțeles bine.

«Putem oare să încercăm cu un xilofon și o harfă? Ce zici? Poate ar fi posibil să adăugăm și o pălărie chinezească și un flaut?»

Niciodată nu l-aș fi crezut în stare pe tata să trateze cu o atare ușurință o afacere ce-mi stătea pe inimă!

«Dacă-mi promiți că o să fii foarte silitor în clasă și că nu vei abandona nici pianul, nici vioara, îți voi procura aceste instrumente. Nu toate odată, bineînțeles. O să începem cu xilofonul, pe care o să-l studiezi temeinic. Celelalte instrumente vor urma, în același fel.

Ne-am ținut amîndoi cuvîntul.

După șase luni aveam toate instrumentele. Costaseră mai mult de două sute de franci, ceea ce reprezenta pe atunci o mică avere, mai ales pentru noi.

Jeanne a rămas credincioasă pianului și mă acompania. Cîntam în fiecare seară în fața clienților noștri. Poate că asta să fi fost una din cauzele pentru care afacerea tatei mergea aflt de prost.

*

Eram un băiat foarte ocupat. Dimineața mergeam la școală, după masă îmi făceam lecțiile, mă exersam la toate instrumentele mele de muzică și mă antrenam cu ardoare să fac apmul de cauciuc». Ajunsesem să mă contorsionez în așa fel încît încercam uneori dificultăți să-mi reiau poziția naturală a membrelor. Deveniseam foarte abil să mă țin în echilibru pe mîini. Într-o zi m-am decis să-mi fac acest exercițiu pe parapetul podului din piața centrală. Apele fluviului erau umflate de ploi și curiozii se strînseseră în așteptarea unui accident. Cînd, cu un salt suplu, am reușit contactul cu solul, n-am avut alteeva de făcut decît s-o iau la goană, ca să evit o chelfăneală drept recompensă pentru nepăsarea mea. Doamne, și cît o meritam!

Îmi consacram, de asemenea, mult timp să mă exersez în mersul pe sîrmă. Cea mai mică «ieșitură» exercita asupra mea o atracție extraordinară. Fie că era vorba de tradiționalul fir de fier întins la cincizeci de centimetri deasupra solului sau pe împrejmuirea metalică a unei vile, resimțeam o nevoie irezistibilă să mă plimb pe ele.

Am reușit într-o zi, încurajat căldurос de camarazii mei, să parcurg o distanță de aproape un kilometru dus și întors, în echilibru pe un subțire fir metalic, fără să pun niciodată piciorul pe pămînt.

Pentru a încorona această înaltă realizare, tata mi-a cumpărat o sîrmă pe care a întins-o de-a curmezișul curții, la un metru deasupra solului. Asta însemna un nou gen de exercițiu, căci sîrma se balansa. Mi-a trebuit o lună ca s-o străbat dus și întors și chiar să sar!

A. IOSEFINI

(Va urma)

gaie cu o femeie care locuia în Drumul Taberei. Începînd cu anul 1964 nu a mai contribuit cu nimic în casă, însă *nici pretenţiuni nu a mai formulat cu privire la mine deşi am căutat să fiu atentă cu el, spălîndu-l şi îngrijindu-l*. A părăsit definitiv domiciliul conjugal, mutîndu-se la acea femeie. Din informaţiile culese, a părăsit-o şi pe acea femeie, stabilindu-se pentru o scurtă perioadă de timp la o alta, pe care dealtfel a părăsit-o.

De aceea Jenicăi nu i-am spus Jenica, ci Beatrice şi-apoi i-am pus întrebarea esenţială:

— Beatrice, cum a fost cu putinţă să ajungeţi voi aici?

Iar ea mi-a răspuns:

— Mesele de prînz le servea în oraş la restaurant *deşi ştia că-l aştept acasă cu mîncare pregătită*. În felul acesta *erau perioade foarte îndelungate cînd stăteam singură*, el plecînd dimineaţa şi rămînînd în oraş toată ziua şi venind acasă noaptea tîrziu. Se comporta ca un străin. Acum e condamnat la trei ani pentru înşelăciune în dauna avutului obştesc.

De aceea lui Nicolae nu i-am spus Nicolae, ci Romeo şi-apoi i-am pus întrebarea esenţială:

— Romeo, cum a fost cu putinţă să ajungeţi voi aici?

Iar el mi-a răspuns:

— Soţia mea întreţine relaţii cu alţi bărbaţi, între care şi străini. *Menţionez de asemenea* că a întreţinut relaţii extraconjugale şi cu cel mai bun prieten al meu.

De aceea Ştefanei nu i-am spus Ştefana, ci Ileana Cosînzeana şi-apoi i-am pus întrebarea esenţială:

— Ileana Cosînzeana, cum a fost cu putinţă să ajungeţi voi aici?

Iar ea mi-a răspuns:

— A bruscat personalul de serviciu, surorile şi medicii, a pătruns cu forţa în salonul de lehuze, unde mă aflam, şi m-a luat la bătaie, cu toate că născusem cu trei zile în urmă. *Cele două fete au fost crescute de mine din salariul meu de muncitoare*. După cîteva luni am mers la el la închisoare, la vorbitor. Mi-a spus că tot eu sînt vinovată.

De aceea lui Radu nu i-am spus Radu, ci Essex şi-apoi i-am pus întrebarea esenţială:

— Essex, cum a fost cu putinţă să ajungeţi voi aici?

Iar el mi-a răspuns:

— Chiar din primele săptămîni ale convieţuirii, soţia mea primea vizita fostului ei concubin cu care a avut un copil, azi în vîrstă de 8 ani, şi a foştilor ei soţi nelegitimi, fiind căsătorită încă de două ori. *Părinţii ei* mi-au spus textual: de ce mă supăr, că *fata* e *tînără, are nevoie de multe lucruri* şi oamenii sînt înţelegători şi-o ajută cu bani. Caracterul ei uşuratic e *favorizat şi de meseria mea*, cu dese plecări în provincie.

De aceea Floarei nu i-am spus Floarea, ci Calipso şi-apoi i-am pus întrebarea esenţială:

— Calipso, cum a fost cu putinţă să ajungeţi voi aici?

Iar ea mi-a răspuns:

— Soţul meu îşi vinde *şi hainele de pe el* pentru băutură. Am ajuns *la capătul răbdării omeneşti* încît am fost nevoită să introduc o acţiune de divorţ prin care să solicit desfacerea căsătoriei, care nu mai poate continua. Din cauza maltratărilor la care am fost supusă am fost obligată să părăsesc domiciliul conjugal şi să *locuiesc temporar la mama mea. Din căsătorie a rezultat un copil*.

Întotdeauna cînd am fost în faţa unei femei şi a unui bărbat care se despart am avut sentimentul apăsător că întreaga omenire a *mai suferit o înfrîngere*.

Dar tocmai pentru că aparţin ei, mulţimii acesteia enorme de fiinţe care organic caută fericirea, dar care sînt şi raţionale, am simţit nevoia — dincolo de sentimentalism şi tristeţe, dincolo de poezie şi morală, dincolo de compasiune şi ură, dincolo de ideal şi real — să aflu cu luciditate, să recepţionez la rece — pentru ca apoi să meditez pur şi simplu ştiinţific şi să caut arme contraofensive — *care sînt cauzele divorţurilor*, nu în cazul Isoldei şi al lui Romeo, al lui Gheorghe şi al Constanţei, ci în general al acelora — *nu mulţi ca procent, dar mulţi ca indivizi nefericiţi* — care ratează *menirea şi bucuria vieţii în doi*. De aceea am apelat la un specialist, la judecătoarea Clara Caragea, singura preşedintă de judecătorie din cele opt ale Bucureştiului, şi i-am pus, potrivit obsesiei mele, întrebarea esenţială despre care v-am vorbit. Iar dumneaei mi-a răspuns:

— Divorţul înseamnă o situaţie dureroasă. E trist ca orice despărţire. Şi e grav mai ales pentru copii. Oamenii divorţează pentru că s-au căsătorit pripit, fără să se cunoască în prealabil temeinic; oamenii divorţează pentru că nu s-au căsătorit din dragoste, ci ca să obţină nişte avantaje materiale: casă, maşină, buletin de Bucureşti, sau un partener care şi-a dat doctoratul şi promite o ascensiune frumoasă; oamenii divorţează pentru că se lasă influenţaţi de părinţii lor. Dar eu socotesc că mai presus de toate oamenii divorţează pentru că *le lipseşte educaţia şi voinţa de a-şi construi şi păstra căsnicia*. Mai ales lipsa de autoeducaţie a bărbaţilor este, în această privinţă, stridentă. Pur şi simplu nu ştiu să se comporte cu soţiile lor. Sînt politicoşi la serviciu, dar nu-şi dau seama că şi acasă, cu soţiile, ar trebui să aibă o conduită egală. Apoi, în loc să vină acasă, se strîng grămadă şi poartă discuţii nesfîrşite şi stupide despre forma în care se află Dobrin în săptămîna aceea. Dacă într-o grădină a unui restaurant vezi, să zicem, 16 bărbaţi pălăvrăgind, cu sticle de bere în mînă, înseamnă că şi acasă 16 neveste sînt singure, aşteaptă şi drăcuie. Dacă un bărbat s-ar răcori doar cu două sticle de bere şi cu banii de pe a treia ar cumpăra cîteva flori pentru nevastă, ar fi mai puţine divorţuri. Pentru că femeile cer foarte puţin bărbaţilor. Nu le cer să cureţe cartofi, ci doar să aibă un cuvînt bun şi acasă. Le cer cîteva sentimente frumoase, puţină atenţie, puţină apreciere, puţină dragoste.

În loc de orice altă încheiere, am să vă transcriu răspunsul unei femei pe care o chema Sanda, dar căreia eu am să-i spun ca eroinei din «Love Story», Jennifer:

— Jennifer, cum a fost cu putinţă să ajungeţi voi aici?

Iar ea mi-a răspuns:

— El şi-a schimbat atitudinea doar după două luni; venea noaptea tîrziu, beat, lipsea zile şi nopţi, refuza să-mi răspundă, mă insulta, iar *cu timpul s-a obişnuit să mă lovească*. Nu ieşea nicăieri împreună cu mine, refuza să mă ia cu el în oraş, avînd un anturaj de bărbaţi şi femei cu care făcea chefuri pe la restaurante. Refuza să dea bani în casă. Am convieţuit din februarie '71 pînă în mai '72. S-a mutat singur în apartamentul proprietatea noastră comună, refuzînd să mă ia şi pe mine. Cu acea ocazie mi-a spus că iubeşte o altă femeie şi dacă mă mut cu el, mă va bate pînă mă va forţa să plec eu singură. A luat din casă pînă şi cadourile pe care le-am primit la cununia noastră.

La termenul de conciliere al procesului de divorţ al lui Jennifer s-a prezentat doar soţul ei şi a depus un certificat de deces. Jennifer nemaifiind, dosarul a fost închis.

A mai rămas doar *posibilitatea* unui monolog, a unui bărbat care putea şi avea obligaţia să-i aducă ceva fericire femeii căreia îi ceruse mîna şi care bărbat, oricîte bune intenţii ar mai avea acum, a ajuns în cumplitul moment al imposibilului şi al neputinţei absolute.

Nelu IONESCU

DRAME ÎN LARGUL OCEANULUI

«andrea doria» la întîlnirea cu destinul

«Andrea Doria», rănit de moarte, se înclinase cu 35 de grade şi căpitanul Pietro Calamai încă pregeta să comunice pasagerilor că vasul trebuia părăsit. Dădu însă ordinul să se lanseze imediat semnalul S.O.S., care fură captate de staţia de coastă «East Moricheese», din Long Island. După o clipă de stupoare, mesajul a fost transmis centralei din New York, apoi întregii coaste de est. Toate vasele de salvare fură puse în stare de alarmă, iar cele mai apropiate primiră ordinul să intre imediat în acţiune, îndreptîndu-se cu toată viteza spre locul naufragiului. În acelaşi timp avioanele militare americane fură trimise în zonă, ca să dirijeze operaţiile de salvare. Dar, pe măsura scurgerii minutelor, o ceaţă groasă se lăsa asupra teatrului dramei, asupra locului în care «Andrea Doria» se întîlnise cu destinul.

Primul care a răspuns la chemarea vasului aflat în pericol a fost transatlanticul «Ille de France», care în ziua precedentă pornise din New York, puţin înaintea lui «Stockholm». Comandantul, Raoul de Boţéan, dădu ordinul de întoarcere cu toată viteza.

BĂRCILE DE SALVARE OCUPATE DE ECHIPAJ?

— Vă atrag respectuos atenţia — spuse ofiţerul de cart destul de stingherit — că «Andrea Doria» este foarte aproape de coastă, că timpul este liniştit şi că alţii pot să-l ajute mai degrabă... Ştiţi, fiecare oră de întîrziere costă foarte mult...

— Sînt vieţi de salvat, monsieur! Asta e mai preţios decît orice! — a explicat ferm şi aristocratic comandantul.

La fel s-au gîndit cei de pe «Cape Anna», care naviga spre America de Sud, unde urma să încarce un transport mare de ananas, cei de pe vasul militar «U.S. Marim Transporter», «William H. Thomas». Între timp cele opt vase de salvare trimise de staţia din Long Island se apropiau de locul naufragiului.

Trecuse deja cîtăva vreme de la lansarea S.O.S.-ului, totuşi căpitanul Calamai nu ordonase încă lansarea la apă a bărcilor de salvare. «Stockholm» — de la trei sute de metri distanţă — telegrafia lui «Andrea Doria» să-şi lase bărcile la apă, oferindu-se să primească pe toţi pasagerii. Răspunsul la această telegramă a fost cea dintîi recunoaştere «oficială» a situaţiei reale: «Avem înclinaţie prea mare. Nu putem lansa bărcile. Trimiteţi-le pe ale voastre! Urgenţă absolută!»

Deşi cele opt bărci de la tribord puteau fi lăsate la apă, comandantul vasului continua să ezite. Se temea mult de panică şi minutele următoare aveau să arate că nu greşea.

Cînd înclinarea lui «Andrea Doria» a ajuns la circa 40 de grade, primele bărci au fost coborîte în apă. Pasagerii care se aflau în preajmă s-au repezit să coboare spre ele, dar cînd să ajungă jos să ia loc — stupoare! — bărcile erau în cea mai mare parte ocupate de oamenii din echipaj.

Oare aşa au stat lucrurile în realitate? Nici pînă astăzi nu s-a putut stabili cu precizie dacă într-adevăr majoritatea banchetelor erau ocupate de marinari sau dacă aceştia luaseră doar loc la rame, într-un număr suficient, pentru a putea propulsa cu nădejde bărcile pînă la locul de salvare. Oricum, diverşi martori oculari au afirmat mai tîrziu că puţini pasageri au găsit loc în bărci, pentru că echipajul, înspăimîntat, a uitat cele mai elementare reguli ale codului maritim, ocupînd aproape toate locurile în primele bărci lansate la apă. Alţi martori au susţinut că, de fapt, la început, pasagerii nu au vrut să ia loc în bărcile de salvare, pentru că nimeni nu credea în pericolul scufundării: «Andrea Doria» era doar un vas care... nu se putea scufunda!!! Indiferent de cine minte sau de cine spune adevărul, cert este că, de la o clipă la alta, starea de spirit a pasagerilor s-a schimbat brusc. Dintr-o dată au înţeles că înclinarea atît de puternică a vasului însemna că apa continuă să intre în pintecele lui şi că aceasta însemna scufundarea!

CÎND OAMENII DEVIN FIARE

Instantaneu, sutele de «gentlemeni» şi de «ladies» s-au transformat în fiare, îmbrîncindu-se, izbindu-se, călcîndu-se în picioare, lovindu-se cu ce apucau pentru a-şi face loc spre bărci.

Cea mai verosimilă versiune este aceea potrivit căreia, din pricina acestei lupte sălbatice, majoritatea bărcilor lansate la apă au pornit cu locurile necompletate, iar ultima barcă s-a şi răsturnat.

Panica s-a mai potolit abia în clipa în care vasul a fost înconjurat de bărcile de salvare de pe «Stockholm» şi de pe «Cape Anna» şi cînd s-a răspîndit vestea că «Ille de France» nu mai era departe. Într-adevăr, la ora 2.20 noaptea, radiotelegrafistul de pe «Cape Anna» transmitea că a început salvarea primilor pasageri. În momentul acela trecuseră circa 30 de minute de cînd «Stockholm» primea pe cei dintîi naufragiaţi culeşi de bărcile sale de salvare. Curînd după aceea, posturile de coastă americane erau anunţate — ştire confirmată şi de pe «Andrea Doria» — că la faţa locului sosiseră portavionul «Taraw» şi două puternice remorchere.

Mesajele transmise de pe «Andrea Doria» se auzeau din ce în ce mai slab: «Avem urgentă nevoie de pansamente, medicamente, medici şi de bărci de salvare!»

Timpul era încă favorabil, dar valurile începuseră să se rostogolească neliniştite, ceea ce a făcut ca vasul să se aplece şi mai mult, iar dificultăţile îmbarcării pasagerilor să crească. Buimaci, loviţi, îngheţaţi, aceştia continuau să coboare pe scări, pe funii şi curînd începură să se arunce direct în valuri.

ULTIMUL MESAJ

O parte dintre pasageri — numărul lor nu se va cunoaşte exact niciodată — rămăseseră în cabinele din faţă, izolate de restul vasului. Pereţii interiori fuseseră distruşi şi, din direcţii nedefinite, se auzeau strigăte, gemete, blesteme. Comandantul ordonă ca o echipă de marinari să-i salveze pe cei rămaşi acolo, dar încercarea s-a dovedit zadarnică. Apa se urca mereu şi strigătele se stingeau încetul cu încetul, curmate de zgomotul apei. În aceste cabine n-a mai putut pătrunde nimeni!

«Andrea Doria» era acum înconjurat de opt vase şi nenumărate bărci de salvare se apropiau prin ceaţă de el. «Ille de France» sosise la faţa locului şi pe «Stockholm» se amenajase un mic eliport, de unde erau îmbarcaţi cei grav răniţi şi transportaţi direct în curtea unui spital de lîngă New York.

În jurul orei 4, vasul militar «William H. Thomas» raporta prin radio: «Andrea Doria» are o înclinaţie de 60 grade. Opt sute pasageri deja salvaţi. Se continuă îmbarcarea restului de oameni, la bord a rămas numai o parte din echipaj».

Cu ambarcaţii rapide, cu elicoptere au sosit la faţa locului reporterii cuturor marilor ziare americane şi acesta a fost cel dintîi semn că lumea privea cu atenţie ceea ce se petrece pe «Andrea Doria». De pe vasele care înconjurau nava lovită se primeau primele ajutoare. Pe vasele militare s-au găsit imediat medici, medicamente, haine uscate. Apoi, la New York, primăria a comunicat că totul este pregătit pentru ca fiecărui om salvat să i se asigure un adăpost, o haină, un acoperiş şi toate îngrijirile necesare.

La 4,58, vasul «Ille de France» a trimis ultimul mesaj de la faţa locului: «Toţi pasagerii sînt în siguranţă. Revenim cu cea mai mare viteză la New York!» Mesajul transmis de pe «Ille de France» a produs o mare uşurare, mai cu seamă în Italia, deoarece majoritatea pasagerilor erau italieni.

Curînd după aceea, «Andrea Doria» s-a culcat pe valuri şi a dispărut într-un nor uriaş de spumă.

Părăsind cel din urmă vasul, la ora 6,00, căpitanul Calamai a raportat că la bord nu se mai află nimeni! Totuşi, cînd s-a comparat numărul celor îmbarcaţi cu al celor salvaţi s-a văzut că lipseau 50 de persoane, despre care nu s-a aflat nimic niciodată. Viaţa lor a fost tributul cel mai greu plătit încăpăţînării, suficienţei, vanităţii care au făcut ca un vas uriaş, dotat cu cele mai moderne mijloace de control şi siguranţă ale navigaţiei, să dispară în cîteva ore ca şi cînd nu ar fi existat niciodată.

Aurel CRISTIAN

(Sfîrşit)

niște țărani

CAPITOLUL 1:
ploaia

— Cine are pușți, cine are pistoale, cine are arme, le predă pînă mîine dimineață!

Ploua mărunt, pisălog, o țîrîitură infernală și *era frig, un frig igrasios*, cu un miros de mucegăială. Cerul era vînăt și cețos, bătea un vînt subțire, usturător, care te plesnea cu ploaia măruntă peste obraz, niște ciori se aciuaseră într-un salcîm desfrunzit și lepros și cîrîiau zgribulite în răstimpuri, întrerupînd ordinele date alternativ de cei doi ofițeri de securitate, tineri, înfipți în cizme pe scările de piatră ale primăriei. Își ridicaseră gulerele la mantăi și întorceau capul ferindu-și fețele de bicluiala ploii piezișe. Țăranii se îngrămădiseră jos, în curte, la picioarele scărilor, stăteau nemișcați, neclintiți, uzi, ieșeau aburi din dimia sănă a hainelor lor țesute în războaie de lemn și erau negri la față, nerași, cu priviri vinete, rele, erau toți urîți sau *urîțiți de muncă și de nevoi și de o înă* creală mută.

Se uitau la cei doi ofițeri de securitate și încercau, în sinea lor cea mai ascunsă, să descopere un semn după care să-i recunoască, să afle cine sînt de fapt, adică de unde sînt și ai cui sînt, pentru că era clar, era foarte clar, că ofițerii nu putuseră fi înainte cu un an sau doi decît tot țărani sau, poate, lucrători pe undeva pe la o fabrică de cherestea, ori pe la o tăiere de lemne.

Năiță Lucian făcea același lucru, deși era furat mereu de ideea că ei toți, acele cîteva sute de țărani care stăteau nemișcați sub ploaia măruntă și mirosind a cîine sau a păr de vacă, înecăcios și mucegăit, sînt toți urîți și constata acum, absent la cele ce spuneau ofițerii, că «țăranul nu e frumos decît la horă și la nuntă și la botez și la vreo petrecere, de Sfîntul Dumitru cum ar veni, cînd s-au făcut ceva bucate și ai altă stare, îți vine să te culci la amiază, în zi de lucru, și să nu te scoale nimeni, că-l omor. După ce trece și hora, și nunta, și botezul, țăranul nu mai are timp să fie frumos, se ia cu viața, cu treburile, cu vai de capul lui, mai vin și niște copii, fuior, unul după altul și le e foame și dracu mai știe ce le e și dacă-ți mai moare și-un bou, s-a ales praful de viața ta».

— S-a înțeles!? — întrebă unul dintre cei doi ofițeri părînd a lăsa să se priceapă că adunarea se terminase. Se uita de sus, de pe scări, la sutele de țărani care continuau să stea nemișcați, nechintiți, îngrămădiți unul într-altul, fără să-și ferească fețele negre, nerase, supte de răutate, frunțile șiroind de plesnetul ploii din ce în ce mai piezișe și mai înghețate. Nu răspundea nici unul dintre ei, de parcă nu le vorbise nimeni nimic pînă atunci și firește nici nu-i întrebase nimeni, nimic. Se auzea doar țîrîitul infernal al ploii pe căciulile lor și pe pălăriile de postav vechi, toate negre și cu borurile coborîte ca niște streșini de șindrilă veche și putrezită. Ofițerii se uitară unul la altul cu niște priviri întrebătoare deși nici unul dintre ei n-ar fi putut spune ce anume îl întreba pe celălalt dar era limpede că un simbure de teamă pătrunsese ca umezeala igrasioasă a ploii în sufletul lor și simțeau, sigur, că ceva anume nu-i poate despărți cum ar fi vrut, de aceste sute de țărani muți, plutind, parcă, în aburii care ieșeau din dimia sănă a hainelor lor.

— Liber, zise atunci unul dintre cei doi ofițeri, dar nu fu destul de clar care dintre ei vorbise, pentru că amîndoi și în același timp deschiseseră gura ca și cînd, de fapt, ar fi vrut să spună cu totul altceva, iar țăranii părură că se tulbură în mulțimea lor și chiar se auzi un fel de confirmare indirectă a ultimei comenzi militărești date precipitat, nervos, sugrumat nervos, de unul dintre cei doi tineri ofițeri.

— N-avem! Sau cam așa ceva. Și țăranii întoarseră capetele spre cel pe care îl bănuiau că răspunsese, iar acesta era Năiță Lucian și el repetă răspunsul, de data asta ceva mai tare și chiar cu o anume ciudată veselie în glas, adăugînd, pentru vecinul lui, Pătru cel scurt, care se și ridică în vîrful picioarelor să vadă: «Ăla mai pirpiriu e copilul lui Dumitru Turbatu, de la Sacoț»

— «Tț — făcu Pătru cel scurt, contrazicîndu-l, adică, deși chiar și ridicat pe vîrfurile opincilor tot nu vedea nimic.

— Cine are — răcni, parcă, ofițerul acela pirpiriu — cine are să le aducă la primărie, pînă mîine dimineață. Cine nu le aduce pînă mîine dimineață și i le găsim noi, răspunde în fața legii pentru port ilegal de armă. Și iar acel «S-a-nțeles!?», scurt și ascuțit ca și fața sa de o culoare pămîntie, prea puțin deosebită de a țăranilor care stăteau iar nemișcați în curte, sub ploaia ce se înteți și zuruia pe acoperișul primăriei.

— Care are, continuă Năiță dialogul cu ofițerii dar parcă fără să li se adreseze lor, fiindcă se auzi imediat cum reveni la Pătru cel scurt:

— E copilul lui Turbatu, domnule, n-am fost eu cu ta-so la piatră de var, cu trotil, cînd am venit după front și ta-so avea trotil, de la geniu?

— Nu văd, domnule, se auzi glasul pițigăiat-răgușit al acestuia, nu văd nimic. Pe urmă rîndurile țăranilor se rupseră și ei se bulucră spre podișca de lemn a primăriei și primii se văzură ieșind în drum, dar tot tăcuți. Ofițerii nu intraseră încă în primărie, iar unul dintre ei, acela mai pirpiriu, pentru că altfel amîndoi erau foarte tineri și destul de firavi, părea să fi auzit destul de clar ce spusese Năiță Lucian și rămăsese niței rătăcit, cîteva secunde poate. Nu observase însă nimeni nimic și nici tovarășul său nu se vedea a fi înțeles ceva din răspunsul lui Năiță Lucian. Și cu toate acestea, cînd intrară în primărie și «tovarășul Craina» îi poftise în biroul lui de președinte al Comitetului executiv provizoriu, întrebase cu un accent anume în glas:

— Cine e tovarășul care zicea că n-au?

În primul moment Craina avu impresia că e vorba chiar de el ca și cînd întrebarea ar fi vizat munca politică dusă de el de cînd fusese trimis aici și nu reușise să facă ordine și nu reușise să ridice nivelul politic al țăranilor pînă acolo încît aceștia să nu mai întrebe nimic sau să zică toți: Da. Sentimentul acesta îl încercă însă doar cîteva secunde, după care își reveni și explică destul de încîlcit totuși că acest Năiță Lucian este un «element» și că are «influiență» și mai ales că «e imposibil să nu aibe și arme».

La ușă bătu cineva și intră o femeie care mai mult pe mutește îi făcu să înțeleagă că îi așteaptă masa și toți trei, Craina și ofițerii, trecură într-o încăpere alăturată.

Pe drum, țăranii ieșiră din mulțimea lor și vorbeau acum destul de tare cum le era obiceiul. Numai Năiță Lucian, urmat îndeaproape de Pătru cel scurt, se cufundase în gînduri și nu auzea nimic din ce-i toca omul acela scund și bondoc care parcă se rostogolea cînd mergea și șuiera cu glasul său pițigăiat răgușit: «Dacă e copilul lui Turbatu, cum a ajuns la securitate?» — întreba el nedumerit, *fiindcă pentru el era absolut nefiresc* ca acel ofițer de securitate, care mai venise și într-o motocicletă cu ataș, condusă chiar de el, să fie copilul unui țăran ca și el, ba mai rău, căci el stătea «la linie», pe cînd acel Turbatu stătea cu casa la dracu-n praznic, într-un cătun agățat pe sub niște ripe, mulți dintre locuitorii lui nu văzuseră nici mașină, nici tren. «Cum să fie, dom'le, copilul lui Turbatu?» — se întreba el cu glas tare, nedumerit și exasperat de mulțimea savantă a lui Năiță Lucian care mergea cu un metru, doi înaintea lui și nu-i răspundea nici un cuvînt. «Păi cum s-ajungă el din Sacoț la securitate? De unde pînă unde?»

Năiță nu-i răspundea nimic și el continua să se rostogolească pe șleaul drumului șuierîndu-și nedumerirea. Ploaia se indesise bine de tot, vîntul aducea și un fel de măzăriche, se vedea că nu mai era mult și începea să ningă. Țăranii se strecurau printre sfichiuirile ploii și mulți dintre ei pieriseră prin curțile care le ieșiseră în cale tăind drumul prin locuri ferite, pe poteci, pe sub rosturi de pădure. Cerul coborîse jos de tot și se întuneca văzînd cu ochii deși nu trecuse de prînzul cel mare.

— Ai pușcă, Pătru? — întrebă pe neașteptate Năiță, ca și cînd n-ar fi știut niciodată dacă acest Pătru avea sau nu arme.

Pătru se rostogoli spre el și mai speriat căci întrebîndu-l, Năiță se oprise în loc și se întorsese cu fața la el.

— Am, zise Pătru, am o gloarsă, nu știi? N-am fost duminecă amîndoi după vulpi? — răspunse el gîfîind și încercînd să se țină totuși în pas cu Năiță care își reluase drumul lui călcînd apăsat și repede și uitîndu-se la locul unde punea piciorul ca o pisică dar fără să pară preocupat de aceasta.

— Eu n-am, zise Năiță, după un timp. Și ridică mîinile neputincios. N-am avut, n-am, n-am ce să le dau. De unde să le dau eu pușți dacă n-am? Dac-aveam le dădeam, nu mă bucuram eu la sărăcia lor fiindcă or fi avînd și ei nevoie dacă s-a-nmulțit ofițerii și l-au făcut și pe-al lu-Turbatu ofițer, trebuie să le dea și lor ceva-n mînă, că nu mai sînt la oi. Da, dacă n-am, îmi pare rău. Las-că dac-aveam, tot nu le dam — adăugă el și continuă fără să se uite dacă Pătru se ține după el sau dacă e în rînd cu el. Acesta se rostogolea ca un arici și răsuflînd greu, căci scurt fiind avea și pasul scurt. Însă ce il făcea să-și piardă răsuflarea de tot era ce auzea de la Năiță cu care fusese duminica trecută la vulpi, și azi era joi. Iar Năiță Lucian trăsese asupra unui vulpoi zdravăn cu pușca lui veche de vînătoare cu două țevi, una de vînătoare, alta de carabină, cu care venise tocmai de la Banska-Bistrița. Amîndoi veniseră cu pușți acasă, de pe front, și tot satul venise cu pușți, care mai venise, bun înțeles.

— Și dac-aș avea tot nu le-aș da — vorbea Năiță singur. Nu le-aș da fiindcă noi și așa sîntem săraci. Dacă nici o pușcă nu mai avem pe lîngă casă, de ce dracu am mai făcut războiul? Dar n-am, hotărî el definitiv, răstindu-se la Pătru cel scurt și acesta înțelese că Năiță Lucian nu are și nici nu a avut vreodată arme.

El însă avea și o dădea.

Ploaia nu contenise deloc, măzărichea nu se mai topea pe marginile șoselei, se lăsase un fel de pîclă deasupra dealurilor cu păduri de fagi și din cînd în cînd ciorile din salcîmul de lîngă primărie țipau ascuțit și prelung.

Ofițerul acela mai pirpiriu, cu o față prelungă și pămîntie, scria încet și chinuit într-un registru numele țăranilor și armele pe care aceștia le predau punîndu-le jos, la picioarele lui, iar celălalt ofițer le lua și le așeza stivuit, după felul lor. Se întunecase și în primărie fusese aprinsă o lampă cu gaz care lumina prost și afumat. Ofițerul se poticnea în litere și tot timpul avea impresia că registrul i se învîrtește în față ca o roată de oale. Din cînd în cînd, fără să-și dea seama, se trezea făcînd vînt cu piciorul, pe sub masă, roatei imaginare și mîna îi fugea într-un gest ciudat, de parcă ar fi urmărit forma unei oale sau a unui ulcior.

Cînd se întunecase de tot și nu se mai vedea nici marginea drumului veni și Năiță Lucian, însoțit de Pătru cel scurt. Acesta ținea în mînă o pușcă enormă cu țeavă lungă și cu un pat cioplit primitiv, din lemn de fag încă verde. Era o pușcă împărătească, cu țilindră, de pe la 1821, reparată de Pătru și scoasă de el la lumină.

Țăranii treceau unul pe lîngă altul, feriți și ferindu-se, urcau scările și pătrundeau în biroul lui Craina unde se instalaseră cei doi ofițeri și predau armele vorbind în șoaptă, și în șoaptă spunîndu-și și numele. Aveau priviri bănuitoare și după ce li se spunea «*liber*», mai stăteau o clipă sau două așteptînd să li se repete cuvîntul acela, «liber» și să fie siguri că nu-i oprește, într-adevăr, nimeni.

Pătru cel scurt își spuse și el numele, șoptit, apoi întinse pușca și ofițerul ezită o clipă în fața ei. Nu mai văzuse o astfel de armă.

— E strămoșească — explică Pătru îngrijorat de ezitarea aceluia. Nici dracu nu mai știe de pe vremea cui e. Asta o am, asta o dau, mai zise el. Ofițerul luă arma și o așeză deoparte, nu în stiva care se înălțase serios. — Bine, zise el. Ești liber. Dumneata? — întrebă el văzîndu-l pe Năiță care așteptă cu căciula în mînă. — Eu sînt cu dumneaiul, se justifică el, cu o oarecare mîndrie dar și stînjenit în același timp, pentru că avea totuși impresia că nu e destul de clară prezența lui acolo.

— N-am armă — mai zise el. Eu am fost mai pașnic, mai cu carul cu boi, mai cu ale gospodăriei, cînd ai armă trebuie să te ocupi cu ea și noi nu prea avem timp. Spunea toate acestea ca și cînd Pătru cel scurt ar fi fost un fel de rentier și el își putea permite să se ocupe cu pușca aceea mare, pe care o predase atunci. «Așa că am venit cu dumnealui — dacă nu e cu supărare».

— Bine — zise scurt ofițerul care scria în registru. Liber! Dar Năiță continua să stea lîngă ușă cu căciula în mînă. — Aș fi avut o chestiune confidențială, și cînd ofițerul ridică brusc ochii de pe registru, tresărînd parcă și fixîndu-l cu o privire bănuitoare, adăugă. — Chiar cu dumneavoastră, dacă se poate. Două vorbe și vă mulțumesc pentru prezență. Ofițerul se ridică precipitat de la masă și trecu nervos cu Năiță într-o încăpere alăturată.

— Nu te superi dumneata — începu Năiță, însă ar fi cazul să te informez că pușca mea e de vreo doi ani la tatăl dumitale, cu care știi că sînt prieten, așa că...

— Ce pușcă?, întrebă ofițerul. Care tatăl meu?

— Păi nu te cheamă pe dumneata Turbatu, nu ești dumneata din Sacoț? Nu te-am trimes eu după tutun la Stroiești?

Ofițerul se roșise la față și tremura și își măcina dinții în gură. Năiță ieși din încăpere fără să se uite înapoi și coborî scările strigîndu-l tare și vesel pe Pătru.

— Hai, Pătrule.

Peste drum, la M.A.T. era lumina aprinsă și Năiță intră urmat de Pătru și vorbind tare ca să fie bine auzit. Lăsa impresia că se adresează lui Pătru și că lui îi explică. Avea un fel de a vorbi răstit, deși era un om vesel și numai aparent arțăgos.

— Ideea — zicea el — este să știi cu cine vorbești, ca să știi pe cine să apuci la o nevoie.

Pe ușa M.A.T.-ului se strecură un fel de vătășel de primărie, îmbrăcat cu niște haine militare vechi și numai petice, cu o căciulă de pîslă cu urechi în cap și căutînd din ochi pe cineva își făcu loc în înghesuială pînă la tejghea.

— Năiță — gîfîi el cînd ajunse lîngă acesta — te cheamă înapoi tovarășul Craina și...

Dinu SĂRARU

(Va urma)

chelia nu este un defect fizic

Tratamentul cheliei trebuie aplicat precoce și susținut și sub îndrumarea directă a medicului, *pentru că astfel întîrzia mult* instalarea alopeciei și apariția unei forme grave. Tratamentul general nu pare a influența prea mult mersul bolii.

Astfel, unii autori au recomandat tratamentul cu extracte hipofizare (Gonacor) sau Sintofolin în comprimate care dau însă rezultate mediocre și unele inconveniente. Mai nou s-au preconizat hormoni anabolizanți și anticoncepționale.

În formele grave, cu evoluție rapidă, se pot administra preparate cortizonice, în cure scurte și doze medii. Ca tratament patogenic, antiseboreic și tonic se recomandă Pantotenat de Ca, Romavit, vitamina A, D_2 etc. unele medicații ce conțin fier, cupru, calciu, fosfor, acizi aminați: metionin, folcisteină etc.

Ca sedative și calmante se recomandă: Pasinal, Levopromazin, Bergonal etc.

Tratamentul local e mai activ și mai eficient cu condiția de a fi aplicat luni și ani de zile, în cure de 1—2 luni, cu pauze egale, reușindu-se a se obține nu numai o încetinire a ritmului de cădere a părului, ci și o regenerare satisfăcătoare.

Tratamentele locale influențează foarte bine seboreea, duc la înlăturarea mătreții și la calmarea pruritului, ce sînt foarte adesea asociate alopeciei. În acest scop se folosește sub diverse forme de administrare, ca medicament specific antiseboreic, în primul rînd sulful și mai ales în loțiuni degresante, pe bază de alcool, eter, acetonă, ce sînt solvenți ai grăsimilor. La aceștia se pot adăuga și alte substanțe active cu rol exfoliativ (acid salicilic, rezorcină) sau cu rol excitant, vasodilatator (pilocarpina, nitratul de potasiu).

O acțiune stimulatoare asupra creșterii firelor de păr o au și preparatele locale de hidrocortizon și derivații acestuia.

În afara loțiunilor se pot aplica și unguente și pomezi. Loțiunile se aplică zilnic sub formă de fricțiuni pe cărări, iar pomezile prin masaje pe pielea capului. Spălarea părului se face o dată pe săptămînă, folosindu-se săpun de toaletă, cînd părul este uscat, sau săpunuri cu sulf, ichtiol sau șampoane pentru păr gras, cînd alopecia este asociată cu seboree.

Spălarea părului se poate face și cu un bromocet.

Mai recent, unii autori străini au obținut rezultate bune, care par paradoxale, prin aplicația zilnică timp de 6—12 luni a unor pomezi cu propionat de testosteron 1%, care *local are o acțiune de stimulare a* bulbilor piloși incomplet evoluați. S-au obținut rezultate bune chiar în alopeciile vechi. Se pare că acesta ar fi cel mai eficace tratament al cheliei în prezent.

S-au încercat și unele procedee chirurgicale, fie pentru obținerea unei mai bune laxități, fie pentru ameliorarea vascularității pielii din regiunea cheliei. De asemeni, în scop estetic, s-au încercat autoplastii cu mici lambouri transplantate din regiunea cu păr a pielii capului spre a corecta zonele de chelie.

Toate aceste procedee sînt însă departe de a fi intrat în practica curentă.

Conferențiar doctor
Alexandru COLȚOIU

BREVIAR MEDICAL

ASTENIA DE PRIMĂVARĂ

La începutul primăverii, odată cu razele biruitoare ale soarelui, cînd — vorba românului — «sufletul trebuie să-ți rîdă», există oameni pe care primăvara îi întristează subit. În special cei suferinzi de tulburări neurovegetative par a fi extrem de sensibili la schimbarea bruscă de vreme. Aceste *fenomene meteorotrope* se manifestă sub diferite forme: oboseală, insomnii, depresiune psihică, incapacitate de muncă, anxietate, amețeli cu vîjîituri în urechi, greață, vărsături etc.

Ce-i de făcut pentru a evita asemenea tulburări la început de primăvară? Mai întîi și întîi să ne obișnuim organismul cu soarele și cu aerul proaspăt. De aceea gimnastica, sportul, turismul sau — cel puțin — mersul pe jos de la slujbă spre casă și, dacă se poate, o plimbare de 1—2 ore într-un parc sau la șosea, imediat după-masă, vor prilejui un contact mai larg și sistematic al organismului debilitat cu soarele dătător de sănătate. Este necesar apoi, cel puțin pînă la apariția primelor fructe primăvăratice, să revitaminizăm organismul nostru carențat, *compensînd* relativa sărăcie a vitaminelor naturale (verdețuri, salate și fructe) cu vitamine sintetice, în special vitamina C200 4—5 comprimate zilnic, vitamina A 3 drajeuri/zi, vitamina B1 3 cpr/zi și Electovit 3 cpr/zi. Copiii sau tinerele mame, care au născut de curînd, pentru a preîntîmpina fenomenele de rahitism sau osteoporoză, vor lua în plus Gluconat de calciu cu vitamina D2 (granule) și Remineron, o cură de 1—2 luni.

CARIA DENTARĂ

Organizația Mondială a Sănătății a înscris caria dentară printre cele 10 flagele care amenință omenirea. Între starea sănătății omului și bunăstarea dentiției sale există o legătură directă. Caria dentară cea mai obișnuită este cauzată de microbi. Ea este o deteriorare progresivă care începe printr-o gaură uniformă la nivelul dintelui, pătrunzînd ulterior tot mai adînc, pînă ajunge să atace pulpa dentară și canalele aflate în gingie. Trei factori determină apariția unei carii și pe aceștia îi vom examina pe rînd:

1) *Terenul.* Există o predispoziție la carii, asemănătoare cu aceea la diabet și reumatism. Predispoziția este atît de răspîndită încît 85% din populația unei țări suferă de această afecțiune.

2) *Microbii.* Gura omului, ca și intestinul, conține o seamă de microbi inofensivi, care contribuie la menținerea mediului bucal în echilibru. Alături de ei trăiesc însă și o serie de microbi dăunători sănătății. Aceștia oaspeți nepoftiți secretă substanțele acide care atacă smaltul dinților. Microorganismele apar într-un număr cu atît mai mare cu cît alimentația conține mai multe zaharuri.

3) *Alimentația.* Este cel de-al treilea factor carigen. Microbii se dezvoltă și se înmulțesc bine într-un mediu zaharos și de aceea, în laborator, culturile de microbi se fac pe preparate cu glucoză. Timp îndelungat s-a crezut că lipsa unor *anumite substanțe din alimentație, ca de* exemplu fosforul sau vitamina D, ar favoriza apariția cariilor. În realitate se constată extrem de puține carii la copiii din țările subdezvoltate, a căror populație se hrănește prost, deoarece regimul lor alimentar nu conține zaharuri și făinoase decît în cantități reduse. În timpul celui de-al doilea război mondial, cînd zahărul a fost raționalizat, s-a constatat în țările industrializate și o scădere a frecvenței cariilor.

VEGETALIAN SAU VEGETARIAN

O cititoare ne cere părerea: «Un prieten medic mi-a recomandat un regim vegetalian integral, cu suprimarea cărnii, peștelui, laptelui și brînzeturilor, în fine tot ce este de origine animală. Voi putea suporta acest fel de alimentație?» La prima vedere s-ar zice că interlocutoarea noastră a greșit scriind vegetalian în loc de vegetarian. De fapt însă așa trebuie scris. Pentru că regimul alimentar din care sînt suprimate cu desăvîrșire proteinele de origine animală este vegetalian și nu vegetarian. Bineînțeles că în afară de legume și fructe el mai cuprinde și zaharuri, paste făinoase, cartofi, cereale. Un asemenea regim este indicat pe o perioadă limitată și numai în anumite cazuri, cum ar fi maladiile cardiace cu complicații de edeme. Dar o persoană sănătoasă nu poate urma un regim total lipsit de proteine. Rațiile cotidiene de proteine necesare organismului sînt de: 70 g pentru bărbați, 60 g pentru femei, 80 g pentru adolescenții în creștere. Or, aceste proteine se găsesc în special în alimentele pe care vegetalienii le suprimă: carne, pește, ouă, produse lactate. În schimb, vegetarienii, sau cum spun unii, lactovegetarienii, suprimă din regimul alimentar carnea, dar consumă lapte și derivatele sale, precum și ouă. Acest regim, în care intră deci și o anumită cantitate de *proteine, este mai echilibrat, putînd* fi deci «respectată» o perioadă mai lungă de timp. Și-acum, cîteva precizări cu privire la cruditați: sînt foarte bogate în vitamine, săruri minerale și iod, pe care le păstrează în întregime, cînd nu sînt fierte. Ele conțin de asemenea și fermenți care ajută la *digestia alimentelor. În plus, oxigenul* pe care îl absorb creează condiții favorabile regenerării florei intestinale. Dar regimul strict crudivor nu poate fi prescris decît de medici, în anumite cazuri ca în bolile cardiorenale, dermatozele alergice, obezitatea diabetică etc. Sînt recomandabile regimurile care acordă un loc important fructelor și legumelor, consumate crude, sub formă de suc ori tăiate mărunt.

Dr. V. EMILIAN

psihologia în accidentele rutiere

Doi cercetători români, dr. N. Damian și psiholog Ruxandra Răscanu de la Clinica de psihiatrie din București, au efectuat un test extrem de sugestiv pentru a demonstra această corelație. Pornind de la considerentul că în aproape toate accidentele de automobil factorii psihologici joacă un rol esențial, ei au examinat prin probe psihologice un lot de 12 bolnavi (cu psihopatii și nevroze), care erau și conducători auto. Testele aplicate au inclus tehnici de psihologie proiectivă, precum și un chestionar cuprinzînd un *număr de întrebări, formulate* de cei doi autori, semnificative din punctul de vedere al confirmării sau negării «tendinței la risc», și la care subiecții nevrotici trebuiau să răspundă prin: «adevărat», «neadevărat» sau «puțin adevărat». Iată cîteva «eșantioane» din acest original chestionar psihologic: 1) «Uneori cînd șoseaua este mai liberă simt nevoia să accelerez tot mai mult, indiferent de urmări». 2) «Deși știu că este riscant, adesea cînd plec la drum, nu fac revizia mașinii»; 3) «Semnele de circulație mă deranjează și simt nevoia să le încalc». 4) «Nu țin seama de părerea altora, cînd iau hotăriri importante»; 5) Atunci cînd *conduc mă las furat de viteză și uit de mine»*; 6) «Dacă aș avea un mare necaz, cred că moartea într-un accident mi-ar aduce singura rezolvare» etc., etc. Pe baza acestor teste, autorii acestei extrem de utile cercetări au tras o primă concluzie: **imprudența,** incriminată drept cauză principală a accidentelor, este caracteristică marilor emotivi, nervoși și impulsivi, toți fiind privați de capacitatea unor decizii prompte și eficiente. Ea poate fi interpretată deci ca o «tendință spre sinucidere» camuflată. Și — ca o ultimă și firească concluzie — se formulează propunerea (la care subscriem cu entuziasm!) ca orice viitor conducător auto să fie supus și unui examen psihologic și psihic.

CE ESTE NOU ?

Primul produs românesc pentru dietetica sugarului

Primul produs românesc pentru dietetica sugarului *se numește* Caseolact, iar «părinții» lui sînt dr. Dumitru Boerescu, de la laboratorul de cercetări al Centralei industrializării laptelui, și dr. Sonia Sanielevici-Marinov, șef de lucrări la Institutul de medicină și farmacie din București, în colaborare cu dr. Arina Minei, asistent I.M.F.-București și dr. Teodora Buzatu, medic secundar. Caseolactul se prezintă sub forma unei pulberi solubile, asemănătoare laptelui praf din comerț. Produsul este «hiperproteic» reunind în proporție de 50% cazeină din lapte (o proteină de origine animală) cu proteinele din soia (de origine vegetală) la care se adaugă în proporții bine dozate un complex de vitamine și de săruri minerale. Cu o valoare proteică foarte ridicată — 100 grame pulbere sînt echivalente cu proteinele furnizate de 1 700 ml lapte de vacă sau 300 grame carne de vită, Caseolactul realizat prin valorificarea unei bogății naturale — soia — se apropie prin compoziție și eficiență de laptele vegetal cu largă utilizare în dietetica modernă. Avînd un gust plăcut și acceptat de copii, noul produs românesc este indicat cu precădere în realimentările sugarilor bolnavi de enterocolite acute și cronice, precum și în distrofiile grave care necesită un regim hiperproteic, în vederea unei restabiliri cît mai rapide și complete a greutății corporale.

POȘTA MEDICULUI

Familia FENCHEA TRAIAN — orașul Oțelul Roșu, județul Caraș-Severin. Înțelegem marea nenorocire care s-a abătut asupra dumneavoastră ca părinți, dar nu trebuie să vă faceți nici un reproș pentru moartea unicului dumneavoastră fiu. Leucemia sau leucoza acută este o boală canceroasă, iar forma așa-zis mieloblastică are o evoluție de cele mai multe ori extrem de rapidă, neinfluențată de nici un fel de medicamente. Nu știm cum v-am putea consola în marea dumneavoastră durere, dar vă asigurăm că dumneavoastră la fel ca și medicii nu aveți nici o vină în acest tragic, dar, deocamdată, inevitabil final.

EIUB NAZIGHIAR — Tulcea. După părerea noastră ar fi indicat să vă adresați medicului neurolog al policlinicii teritoriale de care aparțineți pentru a vi se face o electroencefalogramă, care ar permite precizarea diagnosticului.

C.T. — București. Dacă spălarea cu bromocet în mătreață vă provoacă căderea părului, înlocuiți-l cu un săpun de gudron. În ajunul spălatului, aplicați pe cap următoarea

POMADĂ ÎMPOTRIVA MĂTREȚII

Rp.	Calomel	6 grame
	Acid salicilic	0,40 grame
	Acid boric	0,80 grame
	Vaselină	20 grame
	Lanolină	20 grame

A doua zi spălați pielea capului cu săpunul de gudron. Căderea părului poate fi împiedicată desfăcînd «cămășile» de pe trei cepe de apă mai mari, pe care le introduceți apoi într-un borcan, în care turnați aproximativ un litru de rom. Acoperiți ermetic și lăsați ceapa să se macereze o zi și o noapte. Apoi, după ce ați îndepărtat foile de ceapă, fricționați pielea capului cu lichidul obținut, din două în două zile. Împotriva secrețiilor seboreice utilizați zeamă de lămîie amestecată cu untdelemn. Amestecul se aplică pe piele cu un tampon de vată, efectuînd 10—15 minute o fricțiune energică a pielii capului.

ZARIE AUGUSTIN — București. De vreme ce, cum spuneți, sînteți «pasat» de la un specialist la altul, fără a se putea stabili diagnosticul, cum am putea noi de la distanță să vă spunem ce boală aveți? Vă sugerăm doar să solicitați internarea într-un serviciu clinic de neurologie pentru un examen mai complex, iar dacă acesta va fi negativ, să vă adresați și Centrului medical de fonioaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. din str. Gh. Dinicu, telefon 31 59 80, întrucît tulburările par a se datora unei leziuni în urechea internă.

G. VASILE III. B. — București. Hipogonadismul sau insuficiența dezvoltare sexuală este perfect vindecabil, în stadiul prepubertar, prin administrare de Gonacor (sau Prolan, Pregnyl etc.) asociat cu Metiltestosteron, cu avizul și sub supravegherea unui endocrinolog.

KULEZA WILLY — Galați. Homotransplantarea rinichiului este pretutindeni în lume o problemă chirurgicală gingașă. Asupra oportunității unei asemenea intervenții trebuie să decidă, pe baza propunerilor medicilor care v-au îngrijit, o comisie specială pe lîngă Ministerul Sănătății.

Româniafilm prezintă în premieră la cinematograful «Patria» din Capitală o nouă producție a Casei de Filme Cinci

PĂCALĂ

un film de GEO SAIZESCU

scenariul: D.R. POPESCU,
Geo SAIZESCU
imaginea: George CORNEA
muzica: Radu SERBAN

O BALADĂ COMICĂ INSPIRATĂ DIN CELE MAI FRUMOASE SNOAVE ȘI FARSE POPULARE.

O distribuție prestigioasă: Sebastian Papaiani, Marieta Petrescu, Ștefan Mihăilescu-Brăila, Vasilica Tastaman, Octavian Cotescu, Aurel Cioranu, Cosma Brașoveanu, Ion Besoiu, Ștefan Bănică.

EASTMANCOLOR

POEZIE, UMOR POPULAR, GAGURI ORIGINALE

vehicule extraterestre în week-end pe valea teleajenului

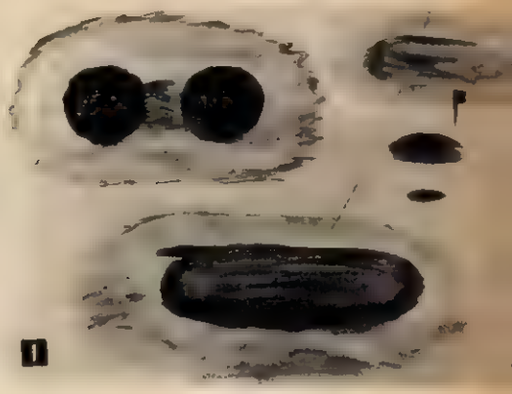

1

• Fabuloase mărturii și ipoteze ale unor martori oculari •• Am văzut urmele unui vehicul incandescent care a aterizat pe o culme de deal ••• «Un OU de culoare albastră străbătea cerul cu viteză amețitoare» •••• Vehiculul cosmic emitea un jet de flăcări, avea coada verde și o îmbrăcăminte translucidă, gelatinoasă»

În zorii zilei de 8 februarie, la puțină vreme după răsăritul soarelui, zece eleve de la Casa de copii din Vălenii de Munte au fost martorele unui spectacol halucinant. De la geamul dormitorului, în direcția satului Bughea de Jos, la o distanță de aproximativ doi kilometri, ele au zărit deasupra unei liziere de pomi două sfere incandescente de culoare gălbui-portocalie. Cele două sfere (sau discuri), mai menționează elevele, pluteau nemișcate la o distanță mică de vîrfurile copacilor, îmbrăcate într-un halou gelatinos, transparent, asemănător albușului de ou. După aproximativ 15 secunde (cum au dovedit testările efectuate pe fiecare elevă în parte) cele două sfere s-au apropiat lent una de alta, contopindu-se și luînd forma unui oval. Noul obiect, în mărime aparentă de circa 25 centimetri (deci cu o lungime reală, s-a apreciat ulterior, de 7 metri),și-a păstrat culoarea și învelișul albiriu. Îndată apoi, strania apariție a început să se deplaseze încet în direcția sud-vest, apoi, brusc și-a sporit considerabil viteza și s-a făcut nevăzută. După dispariția obiectului luminos, deasupra liziere a persistat o vreme un fel de ceață lăptoasă, iar cerul, pînă atunci acoperit de nori, s-a înseninat de la o clipă la alta.

Profesorul Călin Turcu, de la care am obținut aceste informații, a sosit la fața locului la o oră după consumarea evenimentului. Notînd și testînd declarațiile martorelor, domnia-sa a izbutit să fixeze zona presupusului obiect extraterestru, slujindu-se de o cătare amenajată ad-hoc la unul din geamurile dormitorului. Însoțit de cinci dintre cele zece martore, a pornit în linie dreaptă spre locul marcat. În spatele șirului de copaci au fost identificate de îndată *două urme proaspete*, un fel de șănțulețe concave, aidoma celor care le lasă roțile unui autovehicul care patinează pe loc. Fiind vorba însă de un teren arat, amprentele găsite nu puteau aparține decît unui tractor. Aceasta a fost dealtminteri și prima părere a cercetătorilor pentru ca apoi cîteva amănunte stranii să complice în mod fabulos concluziile. În primul rînd, ecartamentul celor două «roți» este mult prea mare pentru a aparține unui tractor. În al doilea rînd pămîntul nu s-a prezentat tasat,cum în mod firesc ar fi trebuit să apară sub presiunea unor roți care se învîrtesc pe loc. În al treilea rînd, nu a fost descoperită nici o urmă care să indice că «tractorul», odată scăpat din capcana pămîntului clisos, și-a continuat drumul. Ar mai fi de semnalat și un ochi de lichid verzui descoperit într-unul din șanțuri.

...Sau tot atîtea argumente care ne îndeamnă să formulăm fantastica presupunere că obiectul cu geometrie variabilă a aterizat aici în apropierea șirului de copaci.

De fapt nu asistăm la prima apariție a unor obiecte zburătoare neidentificate în această zonă a țării. Cu numai șase zile în urmă, în după-amiaza zilei de 2 februarie, un corp incandescent a survolat Valea Teleajenului și depresiunea Chiojdurilor și a fost văzut de sute de persoane. Profesorul Călin Turcu — același erudit și pasionat cercetător al obiectelor zburătoare neidentificate în țara noastră — a vizitat pe rînd localitățile Drajna de Jos, Ogretin, Poșești, Tirlești, Cărbunești, Valea Plopului, Valea Sorelii, Starchiojd unde a stat de vorbă cu peste 300 de cetățeni și a obținut 80 de declarații scrise. Și de data aceasta mărturiile privind zborul unui obiect strălucitor, direcția de deplasare și timpul de observație coincid în mod surprinzător. Presupusul obiect cosmic de culoare roșie-portocalie a avut de data aceasta o formă alungită, asemănătoare cu o țigară de foi. El a străbătut cerul cu o viteză fantastică, îmbrăcat într-un halou verzui, emițînd un jet de scîntei la capătul ascuțit al cozii.

— Uitîndu-mă pe cer, ne declară Ioan A. Tudor, 15 ani, am observat în partea unde asfințește soarele o lumină care s-a aprins brusc ca o flacără de magneziu. Pe urmă ea a căpătat forma unui ou de culoare albastră, foarte strălucitoare, urmat de o coadă foarte lungă.

Un alt copil, Constantin Cojocaru, 16 ani, ni-l descrie ca pe «un obiect în formă alungită, ascuțit la cele două capete, de culoare alb-strălucitoare, avînd sub el o proeminență roșie-portocalie care se învîrtea foarte repede» (descriere care amintește pe cea a multdiscutatelor «farfurii zburătoare»).

Iată și relatarea profesorului Valeriu Sîrbu din Vălenii de Munte:

— Eu am văzut simbătă, 2 februarie, în jurul orei 18, un fenomen luminos de culoare roz-portocalie străbătînd cerul orașului, dinspre vest către est. Obiectul avea formă elipsoidală, era puternic luminat și se deplasa cu viteză amețitoare.

Alexandru Grigorescu, administrator la Liceul «Nicolae Iorga», este de părere că nava extraterestră avea forma unei rachete care emitea la extremitate un jet de flăcări, iar șoferul Gh. Chețculescu din comuna Starchiojd l-a văzut verde și cu o coadă roșie strălucitoare.

Ei bine, ce reprezintă la urma urmei straniile fenomene descrise în rîndurile de mai sus pe baza unor atît de numeroase declarații? Halucinație sau psihoză colectivă? Greu de admis din moment ce martorii (cei mai mulți copii și oameni de la țară) n-au auzit în viața lor despre presupusa existență a O.Z.N.-urilor. Obiectele observate n-au fost altceva decît fulgere globulare provocate de fenomene electromagnetice, baloane meteorologice, formațiuni noroase neobișnuite, tipuri noi de avioane sau resturi ale unor rachete trimise în spațiu?

...Sau — ca să dăm frîu liber fanteziei — retrăim vremurile de acum 4 000–5 000 de ani, cînd reprezentanții unor civilizații extraterestre,îmbarcați în «care de foc», au vizitat pămîntul, construind terenuri de decolare și contribuind la dezvoltarea civilizației și rasei umane? Au revenit — așa cum ne-au promis-o — «zeii coborîți din stele» personaje fantastice, cu înfățișare antropoidă, descrișii cu lux de amănunte în legendele și miturile străvechi, în versetele Vechiului Testament și în epopeea lui Ghilgameș, în cronicile Mahabharatei, în cărțile tibetane Tantjua și Kantjua, în legendele incașilor, vechilor egipteni, islandezi și norvegieni?

Evident, la ora actuală nici un cetățean al planetei noastre albastre nu poate răspunde la această întrebare. Reporterul se mărginește să consemneze însă acum,la sfîrșitul relatării sale, un fenomen pur pămîntean:

Simbăta trecută, Casa de cultură a sindicatelor din Ploiești a fost literalmente luată cu asalt de sute de cetățeni veniți să asculte conferința profesorului Călin Turcu. Oameni în toată firea, de vîrste și calibre diferite, sosiți în corpore simbătă seara, cînd — după o săptămînă de muncă — tot omul își trage sufletul la el acasă, așteptînd baia călduță și aventurile lui Columbo.O dovadă emoționantă că farfuriile zburătoare — fenomen atît de controversat și amendat în cercurile de specialitate — au cucerit obsesiv imaginația și curiozitatea contemporanilor noștri. Care e adevărul ?

Liviu TIMBUȘ

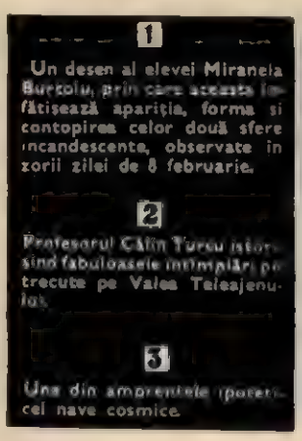

1

Un desen al elevei Miranela Burtoiu, prin care aceasta înfățișează apariția, forma și contopirea celor două sfere incandescente, observate în zorii zilei de 8 februarie.

2

Profesorul Călin Turcu istorisind fabuloasele întîmplări petrecute pe Valea Teleajenului.

3

Una din amprentele (poate!) celei nave cosmice.

2

3

TENTAȚII VESTIMENTARE

Ideea de modern reprezintă la FABRICA DE CONFECȚII BACĂU elementul principal al produselor realizate aici, indiferent că e vorba de costumele din stofă poliester în amestec cu celofibră, pentru băieți, sau de bogatul sortiment al pantalonilor supraelastici, destinați copiilor, băieților, fetelor, femeilor și bărbaților.

Dintre produsele pe care ni le propune în acest trimestru fabrica din Bacău remarcăm două sortimente noi: sacourile bărbătești din țesături și tricoturi din poliester texturat — în carouri și alte modele — și pardesiurile din aceleași țesături, pentru bărbați. Aceste confecții fabrica din Bacău ni le oferă prin intermediul marelui magazin «Cocor» din București.

De asemenea, au fost realizate noile modele de pantaloni supraelastici pentru femei și fete, destinate producției acestui an, precum și noile impermeabile pentru fete și femei. În fază definitivă se află și colecția de fuste și pardesiuri din tricot supraelastic.

Am aflat de la tovarășul inginer Pascal Berdilă, șeful compartimentului creație, că în curînd colecția de pantaloni supraelastrici și costumele pentru băieți urmează a fi prezentate.

Merită remarcat, printre celelalte realizări ale Fabricii de confecții Bacău, noul procedeu numit «termolipire». Este vorba, mai precis, de înlocuirea cusăturii, în special de la reverele hainelor, prin acest sistem de termolipire, care permite obținerea nu numai a unor avantaje de ordin economic — reducerea considerabilă de manoperă și material — ci și al unuia de ordin estetic.

ÎNTREPRINDEREA DE NASTURI ȘI MASE PLASTICE

important obiectiv industrial, a luat naștere într-o perioadă de deplin avînt al economiei noastre, în anul 1967, ca fabrică de nasturi, iar în anul 1969, prin unirea cu Fabrica de mase plastice «Muntenia», a rezultat un obiectiv de mare însemnătate în industria ușoară.

În perioada anilor 1967-1973 întreprinderea s-a dezvoltat cu o seamă de tehnologii noi.

În prezent din Întreprinderea de nasturi și mase plastice București sînt expediate în țară și peste hotare o gamă foarte variată de produse, la un înalt nivel calitativ.

Pentru necesitățile dumneavoastră de articole de uz casnic din materiale plastice, nasturi, accesorii și altele, vă recomandăm să solicitați în magazine produsele Întreprinderii de nasturi și mase plastice.

ÎNTREPRINDEREA PRODUCE:

Nasturi și accesorii moderne pentru confecții, încălțăminte și marochinărie.

Articole de uz casnic, canistre de la 2 la 20 litri, bidoane de diverse capacități, farfurii, platouri, cești, pahare în culori plăcute și decorațiuni.

Furculițe aperitiv, suporturi șervețele, linguri, pahare gradate și diverse ustensile pentru ușurarea lucrului în gospodărie.

Articole voiaj, sport, foto, cosmetice și jucării.

Piele artificială în culori și șagrenuri variate.

Ambalaje din folii p.v.c. vacuumabil pentru tot felul de produse industriale.

BUCUREȘTI, STR. SERGENT ALEX. POSTOLACHE NR. 1, SECTOR 6, TELEFON 31 32 60

TENIS

6 ore de antrenament săptămînal? prea puțin!

Nu este departe ziua cînd, mutat în întregime de pe străzi sau locuri de parcare în curțile școlilor, în parcuri sau complexe sportive, tenisul își va aduce contribuția la mărirea numărului celor ce practică cu regularitate sportul. Atunci, acest frumos joc va intra în preocupările multora dintre copiii noștri și astfel vor ieși mai ușor la iveală cei plini de har. Vom găsi, probabil, mai multe talente, dar mi se pare important să ne întrebăm cum și unde le vom crește? În ce măsură actuala formă organizatorică a școlilor sportive, cluburilor și asociațiilor, principalele unități de la care așteptăm viitorii campioni, corespunde necesităților de învățare și perfecționare rapidă a tenisului?

În prezent, cu mici excepții, programul de lucru al juniorilor și copiilor prevede trei antrenamente săptămînal, cu o durată de pînă la 2 ore fiecare. Trei antrenamente a două ore, deși probabil toți le considerăm insuficiente. Respectînd un astfel de program, în cei aproape 15 ani de existență, secția de tenis a Școlii sportive nr. 2 din București — deși a beneficiat de serviciile unor tehnicieni pricepuți, cum este antrenorul emerit Gheorghe Cobzuc — nu a dat nici un element capabil să se claseze printre primii zece jucători din țară. Fără îndoială că mărirea numărului de ore ar necesita un număr mult mai mare de specialiști și asta nu mi se pare ușor realizabil, deoarece și așa în multe locuri se face simțită lipsa antrenorilor. O altă soluție se impune, soluție care nu mai constituie de mult o noutate în practica învățării tenisului. Celor șase ore de tenis-școală, petrecute sub ochii antrenorului, cel care vizează performanța trebuie să le mai adauge încă șase — sau mai multe — încercînd să pună în practică ceea ce a învățat. Să pună în practică și să se înfrunte cu jucătorii mai buni. Cu foștii performeri, care ar trebui să-și găsească un loc bine stabilit în viața fiecărei secții. Și din care, din păcate, an de an, tenisul nostru pierde cu zecile. Poate c-ar trebui luat exemplul clubului Progresul-București, cîștigător dealtfel al campionatului național pe echipe pentru juniori, unde doctorul Mita și inginerul Gruceanu (foști jucători de categoria I) se arată zi de zi prețioase pietre de încercare pentru tinerii campioni.

Speranțele noastre vor crește mai repede și mai bine în cluburi mari, cu toate categoriile de jucători și cu multe terenuri. Astăzi, în majoritatea secțiilor de performanță nu există jucători peste 18 ani, excepțînd bineînțeles cei 4-6 băieți și 2-4 fete care alcătuiesc echipa. Sau, cu alte cuvinte, după opt-zece sau mai mulți ani de joc, cine nu are loc în echipă nu are nici acces pe teren și abandonează activitatea cu tot tenisul pe care l-a învățat. Și asta în ideea de a nu ocupa terenul juniorilor sau copiilor. Mă rog, e și aici o socoteală, dar poate c-ar trebui să ne întrebăm cine pierde și cine cîștigă?

Ștefan GEORGESCU

FOTBALUL CA FENOMEN SOCIAL

computerul fără obraz sau crearea alibiurilor

De atîtea crime cîte se povestesc prin cărți și prin filme, tot cetățeanul mapamondului a ajuns un criminalist de înaltă specializare. Așa încît, doar atîta nu reușesc să facă oamenii care știu totul despre crime: să le evite. Însă un lucru am învățat totuși: ne creăm alibiuri. Exact în momentul cînd comitem un fapt, dăm senzația celorlalți, eventualilor martori, că ne-am aflat în altă parte și am făcut altceva și că deci nu noi sîntem autorii faptului respectiv.

Așa și Federația de fotbal. Pentru a putea ascunde gravele deficiențe ale arbitrilor pe care-i deleagă la meciurile divizionare, federația a creat computerul. S-a auzit zornăit de alămuri bucurate și cor de lăudători: **E bine că avem computer!** Ei nu, eu zic că nu e bine că avem computer. Nouă nu ne trebuie computer, ci arbitri. Că degeaba îmi vii dumneata și îmi pui în computer opt nume de arbitri, dintre care șase compromise, că nu poți să rezolvi decît propriul dumitale alibi. Poți să dai o impresie de obiectivitate, dar nu înseamnă că ești obiectiv. Computerul, săracul de el, între ce și ce să aleagă? Așa cum prima condiție pentru ca omul să cîștige la Loto e ca el să joace, tot astfel, prima condiție ca un computer să lucreze corect e ca el să primească date corecte și nume neprihănite. Dacă respectivul computer primește numele lui Bentu.. Dinulescu, Gelu Popovici, el ce să aleagă? Cum poți să-l alegi pe Limona, un arbitru corect, sau pe Ghemigean, alt arbitru corect, sau pe Rainea, alt arbitru corect, dacă în mașinăria infernală de la sediul Federației Române de Fotbal nu se află numele celor corecți decît într-o proporție infimă? Frumos alibi, dar inutil! Nouă ne trebuie nu mașinării complicate, ci o cinste elementară. Ce folos poate trage campionatul național din împrejurarea că la Reșița arbitrul Ghiță, repartizat acolo de computer, a falsificat rezultatul meciului, anulînd un gol perfect valabil al echipei «Steaua»? Toată teoria pe care Radu Urziceanu o face în ziarul «Sportul» cu privire la faptul că după ce mingea a venit din bară, unul dintre jucătorii steliști a fost reactivizat în poziție de ofsaid este o pură aberație. Este aproape la mintea cocoșului că ofsaidul se acordă nu după ce mingea a parcurs cîțiva metri, plecînd din bocancul fotbalistului, ci în clipa în care mingea pornește din acest bocanc. Frustrată de ceea ce i se cuvenea, echipa «Steaua» primește unul dintre primele semne de noblețe ale computerului nostru. Ghiță, fiul și tata computerului! Și după toate, toate, văd că i se mai acordă și cinci stele în ziarul de specialitate! Dacă a ajuns «Steaua» să fie văduvită de puncte, asta înseamnă că, într-adevăr, Titi Teașcă e antrenorul ei. El e primul căruia i se putea întîmpla asta. Suflete birfitoare au și lansat că la Reșița Teașcă a făcut și a dres, a țipat, a protestat. Fals! Teașcă se află la ora maturității, aș zice la ora ultimei maturități și a marii sale șanse. Antrenor al unei echipe tinere, fără prea multe mari valori (pînă în clipa de față). Teașcă trebuie să arate că a înțeles și înțelege șansa pe care i-o oferă cel mai mare club sportiv al României, «Steaua» București. Poate că pînă la urmă experiența lui Teașcă va fi și o experiență a noastră, a tuturor celor care iubim sportul. Sprijinit cum se cuvine, Teașcă e capabil de mari performanțe. Trebuie însă lăsat el însuși să-și termine lecția. De prea multe ori în viață Teașcă a fost oprit de soartă să încheie ceea ce începuse. Teașcă a fost poate șahistul obligat să facă cinci-șase mutări și să părăsească masa de întrecere. Cine știe ce-ar fi ieșit din spectaculoasele lui deschideri?! Ca totdeauna, el și-a creat antipatii și, în ultima vreme, și unele din aceste antipatii s-au aliat cu computerul de la Federația de fotbal și i-au furat meciul jucat la Reșița. Puțină rușine ar trebui să aibă, cred eu, și computerul — cît e el de computer! — nu numai cei care îi dau date! Deși principalii autori tot ei sînt, cei din preajma computerului. Încă nu s-a văzut computer căruia să-i spui să-ți aleagă între Ghiță și Bentu și el să poată zice Limona! Că n-are cum!

Nu vă bazați pe computer! E transparent! Se văd în spatele lui sforile! Rudimentarele sfori cu care funcționari de mîna a doua ai federației leagă și dezleagă valorile fotbalului românesc

Adrian PĂUNESCU

PESTE SPORTURI ȘI OAMENI

eu cunosc această pușcă de pe cînd era pistol

Pentru început, iată un dialog în trei timpi cu tovarășul **P. Mureș** din Vișeul de Sus, str. Republicii nr. 3:

1. **Tovarășe Petre Dragu, și dumneavoastră sînteți oltean?**

- Și.

2. **De ce, pe de o parte, atîta «răutate» la Marius Popescu față de Dinamo și Steaua, iar, pe de altă parte, laudă continuă a teamului oltean?**

— Uite, întrebarea asta am vrut să i-o pun și eu de multă vreme lui Marius Popescu, dar, cum sînt un timid, am tot amînat. Acum însă folosesc minunatul prilej pe care mi-l oferiți și-i pun la dispoziție zece rînduri din spațiul meu (dar nu mai mult!) ca să facă mărturisiri complete: «Am să dau un răspuns aproape autobiografic. «Răutatea» mea față de Steaua Dinamo — și aș mai putea lungi lista și cu alte echipe — a vizat exclusiv «răutăți» de moment ale acestor echipe. Pentru ceea ce au făcut bine, am avut întotdeauna gînduri și sentimente bune. Echipele mele iubite — nu părtinite! — au fost, cronologic, I.C. Oradea, Universitatea Cluj (eu, spre deosebire de Petre Dragu, sînt ardelean, nu oltean) și Rapid. Cît despre echipa olteană, dacă aș fi din Uganda, sosit în România și urmărind la joc toate echipele, tot pe Universitatea Craiova aș lăuda-o, pentru că este — la ora asta — cu un cap (cel puțin!) peste toate celelalte».

3. **Pe ce considerente i s-a acordat lui Oblemenco înaltul titlu de «Maestru emerit al sportului?» Oare Adam de la «U» Cluj nu ar avea motive să se considere nedreptățit, chiar dacă este cunoscut drept cel mai fair-play și modest fotbalist?**

— Ca un făcut, nici la această întrebare nu m-am socotit cel mai în măsură să răspund. Și atunci m-am adresat unuia din cei doi fotbaliști numiți în perimetrul ei: lui Ion Oblemenco, iată ce vă răspunde:

«Considerentele pentru care mi s-a acordat titlul au fost publicate în presa sportivă cu prilejul aniversării clubului nostru. N-am să le enumăr, fiind destul de delicat pentru cel în cauză să se apuce să facă inventarul meritelor pentru care a primit o distincție. Cel mult, voi aminti emoția și bucuria cu care am primit acest titlu și voi reînnoi promisiunea de a nu-i dezamăgi pe cei care mi l-au acordat. Cît privește ideea că Adam s-ar socoti nedreptățit pentru că am primit eu titlul respectiv, mărturisesc sincer că nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte. Și, bineînțeles, cred că nu i-a trecut prin minte nici lui Adam. Așa cum îl cunosc eu, sînt convins că s-a bucurat din toată inima aflînd de distincția pe care am primit-o și că, departe de a-l demoraliza, faptul i-a dat și mai multă încredere. Căci, în multe privințe, destinul nostru fotbalistic se aseamănă: și eu și el am deținut în mai multe rînduri titlul de golgeteri; și eu și el ne-am arătat statornici în dragostea față de o echipă și, de asemenea, nici eu, nici el n-am prea strălucit în atenția selecționerilor echipei naționale (aceasta, desigur, nu este un merit, ci o neșansă). Așa că, repet, sînt convins că Adam s-a bucurat de bucuria mea, la fel cum m-aș fi bucurat și eu de-a lui sau de a oricărui alt fotbalist din țară. Dar felul cum pune problema tovarășul P. Mureș arată limpede imaginea greșită pe care o au despre noi, fotbaliștii, mulți dintre spectatori. Ei își închipuie că noi continuăm lupta de pe gazon și în viață. În realitate, ca în orice domeniu, ne simțim și noi uniți prin spiritul de colegialitate, de breaslă. Eu, de pildă, am prieteni foarte buni în mai toate echipele, ne întîlnim pe la diverse loturi, în vacanțe, la antrenamentele de primăvară, la tratament. Și chiar cînd ne întîlnim pe teren, ca adversari, ne bucurăm realmente că avem prilejul să ne revedem.

Eu cred că dacă ar fi mai binecunoscute toate acestea, dacă s-ar vorbi, în public, mai puțin despre rezultatele tehnice și mai mult despre spiritul de prietenie, de civilizație sportivă, s-ar contribui la îmbunătățirea atmosferei de pe gazon și, mai ales, a aceleia din tribune. Să știe, adică, omul din tribună că atunci cînd întîmpină cu huiduieli echipa adversă (și așa se întîmplă cam pe toate stadioanele) nu face decît să insulte pe ospeții și prietenii favoriților săi».

...Iată cum, de la o întrebare, care se dorea «incitetoare», se poate ajunge la niște foarte sănătoase sugestii pentru dialogurile poștei noastre. Au deci cuvîntul sportivii!

Petre DRAGU

P.S. Tovarășul Ștefan Bădescu, maistru la I.M.R. Craiova, mă întreabă: **«Cum ați putut să declarați, în Informația Bucureștiului, că n-o să ia oltenii noștri campionatul?**

— Uite ce e, maestre, întocmai ca personaju din anecdotă, eu cunosc această pușcă — Universitatea-Craiova — de pe cînd era pistol. O știu capabilă de toate minunile: să facă galop de sănătate prin tot campionatul și să-l piardă în ultima etapă; să treacă cu chin și eroism de hopul «Fiorentina» și să dea dezinvolt cu piciorul șanselor Standard-Liège! După cum vedeți, o echipă pentru care — uneori — a rupe inima tîrgului înseamnă a provoca infarct colectiv în rîndul suporterilor.

Și ce interes avem?

SPORT DE MASĂ

Șirnea — un sat al schiorilor

Satul Șirnea, teritoriu integrat în comuna Fundata (județul Brașov), prelungă așezare umană între Piatra Craiului și Bucegi, sat frumos, de vreo 3 000 de suflete, ale căror case sînt cocoțat pînă aproape sus, spre culmi, nu' este, probabil, unicul în felul său din țară. Aici, la Șirnea, oamenii — de la 3 la 50 și mai bine de ani — au schiuri. Cu toții! Mai întîi le-au făcut tîmplarii satului, sau părinți mai pricepuți în a transforma o doagă de butoi sau o scîndură mai ca lumea într-un schi. La Șirnea iernile sînt grele, lungi și cu zăpada întotdeauna pînă-n brîu.

Astăzi, școlarii din Șirnea, dar și oamenii mai în vîrstă, săteni hîrșîți de multe în viață, își pun schiuri de dimineață în picioare — schiuri mai bune, acum cumpărate de la oraș — și coboară la școală, la treburi și la discuții, plutind deasupra zăpezii, trași la vale ca de un fir de ață întins să plesnească. Apoi, mai tîrziu, urcă spre casele lor. Și iar coboară. Și iar urcă.

La Șirnea toată lumea are schiuri și știe să le folosească. Așa a fost, parcă, de cînd lumea. Și totuși n-a fost așa.

Cel care i-a împins pe țăranii din Șirnea și pe copiii lor, apoi pe nepoții și nepoatele lor la schi se numește Nicolae Fruntеș și are în jur de 60 de ani, dintre care numai 40 i-a petrecut ca învățător la școala din sat. Omul acesta, plin de energie și dorință de a face ceva pentru Șirnea, s-a gîndit într-o zi — e foarte mult de-atunci — că în satul dintre Piatra Craiului și Bucegi a schia poate deveni sinonim cu a merge, fără să intuiască, probabil, vreodată că asta înseamnă sport de masă, adică o activitate despre care deocamdată mai mult se scrie și mai puțin se face. Și gîndul a încolțit.

Pentru școlarii săi, Nicolae Fruntеș a inițiat, acum șase ani, un concurs în toată regula, care mai apoi s-a trezit numindu-se *«Festivalul sporturilor de iarnă»*. În primii patru ani n-au participat decît elevii din Șirnea și Fundata, rivalitatea, de la fond sau probe alpine, dintre micii schiori ai celor două așezări învecinate pasionîndu-i și pe bătrînii satului. De doi ani concursul a fost inclus în calendarul competițional intern al F.R.S.B., iar în ianuarie al acestui an sute de copii de prin împrejurimi, din Șirnea, Fundata, Moeciul de Sus, Moeciul de Jos și Bran, și alții — participînd ca invitați — din județele învecinate, au făcut din «Festivalul sporturilor de iarnă» un splendid spectacol al tinereții.

Dumitru GRAUR

DOBRIN VA PRIMI DUMINICĂ TROFEUL DE CRISTAL ILIE NĂSTASE

Cu ocazia partidei F.C. Argeș-Rapid, pe stadionul piteștean va avea loc mîine festivitatea înmînării **Trofeului Ilie Năstase** fotbalistului Nicolae Dobrin, desemnat de ancheta revistei **Flacăra** drept **cel mai bun fotbalist român al anului 1973.**

primăvara a început oltenilor frumos

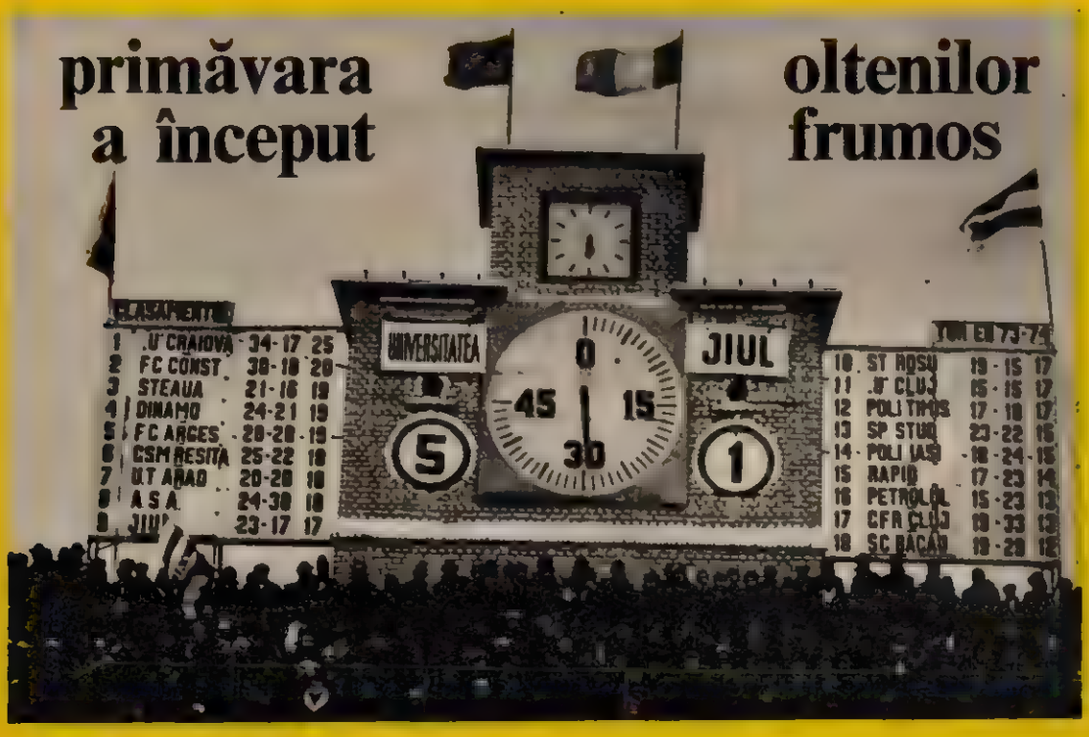

1

1) Printre tinerii sportivi români de mare talent — apreciați ca atare de Ilie Năstase — se numără și fotbalistul Marcu. În semn de omagiu, cel mai ilustru sportiv român al tuturor timpurilor i-a acordat craioveanului «Trofeul anual Ilie Năstase», împreună cu un televizor. Un cadou frumos și meritat.

2) Un gol ca al lui Balaci te adoarme, pare să exprime chipul antrenorului Jiului, Ivănescu, K.O. moral pe banca rezervelor.

3) La capătul unui veritabil slalom, Balaci șutează necruțător, balonul lovește rădăcina barei și ricoșează în plasă. E 3–0, meciul e ca și jucat.

4) Uluit de rapiditatea fazei, portarul Mihalache n-a apucat să vadă cine i-a înscris cel de-al 4-lea gol al craiovenilor. Eră Țarălungă, Mihalache dragă.

5) Pe banca rezervelor craiovene, prorectorul Botea, antrenorii Cernăianu și Otet trăiesc febril această partidă jucată la mare tensiune.

2

3

Cine n-a fost acolo, la locul faptei, a pierdut ceea ce vorbele nu vor putea înlocui, chiar și numai pentru motivul că vorbele frumoase nu exprimă, de obicei, integral frumosul pe care-l reflectă.

În fond, a fost o tipică duminică craioveană — adică un stadion incandescent, o psihoză de mare bătălie — care a avut, în plus, o notă de «fotbal mare», de fotbal total, cum vedem, din cînd în cînd, pe la televizor.

În fața unei bune echipe a campionatului nostru, o echipă care știe să paseze excelent și are și vreo 6–7 jucători de certă valoare, Universitatea a produs 50–60 de minute de fotbal excelent, punctat cu numeroase faze «care-ți taie respirația». Cam după golul-uvertură al lui Oblemenco — șut fulminant, de la 30 de metri în panaren — a urmat o dezlănțuire, o «furie olteană» care traversa terenul ca un curent electric pe culoarele de mare tensiune pe care șarjau, aproape continuu, Marcu, Țarălungă, Oblemenco, Balaci și Strîmbeanu. Asalt după asalt, val după val, craiovenii atacau în trombă, ortacii lui Libardi se apărau disperați, strîngînd din dinți, dar nimeni și nimic nu putea să reziste în fața unui atac-uragan.

Au urmat alte patru goluri, între care cel al lui Balaci a fost o combinație de slalom special și fotbal (recuperare de balon, 5 adversari mistificați pe 6-7 metri pătrați, șut la rădăcina barei, de unde mingea a ricoșat în așe!), a urmat explozia unei «petarde napolitane» care ne-a mutat inima din loc și a mai urmat un final delirant. Poarta Jiului era un fel de țintă de tragere, înspre ea ploua cu șuturi-rachetă trimise din toate unghiurile și de la toate distanțele. Tribunele — în clocot — cereau mereu goluri!

În mare vervă, fotbaliștii olteni atacau fără întrerupere, cu o uimitoare și frenetică dăruire, fiecare fază avea exploziv în ea. N-a mai căzut însă nici un gol, «zborurile» providențiale ale portarului de rezervă Ocea bucurîndu-se de cîteva ori de complicitatea milostivă a șansei la șuturi pe care toată lumea le și vedea în plasă.

În sinteză — Universitatea a jucat foarte bine, producînd unul din cele mai atractive spectacole fotbalistice văzute la Craiova în ultimii ani. Altfel spus, primăvara oltenilor a început frumos, promițător. Firește, Universitatea n-a cîștigat duminica trecută campionatul, dar ne-a dovedit — o dată în plus — că are mari posibilități, lăsîndu-ne să înțelegem că poate ajunge un team de calibru european, cum n-a mai avut țara noastră de mulți ani.

Jucători de reală valoare + compartimente foarte echilibrate + ambiție (proverbială) oltenească = iată ecuația unui «11» pe care și l-ar visa mulți antrenori și pe care-l visează cel puțin un județ.

Mai presus de toate, un «11» care este demn de visurile atîtor oameni.

Marius POPESCU

5

Fotografii de Emanuel TĂNJALĂ

CRONICA EVENIMENTELOR INTERNAȚIONALE

Cînd se simțea nevoia de stabilitate a guvernelor pentru a fi surmontate dificultățile economice și sociale create de criza de energie, în unele țări vest-europene au intervenit crize de guverne. Reacționînd prompt, agențiile de presă anunțau, surprinzînd capitalele europene, demisia guvernului francez ca pe «o mică criză guvernamentală», apreciată de ziarul Le Monde ca «o mică comedie menită să înșele», ale cărei motive oficiale și neoficiale își au originea în criza de energie. Premierul Pierre Messmer și-a reașezat guvernul, reducînd substanțial numărul portofoliilor cu intenția ca noul guvern să fie «mult mai eficient» prin operativitatea și dinamismul lui. Respectarea echilibrului dintre cele trei formațiuni politice ale majorității parlamentare, existent în guvernele anterioare, și faptul că înlocuirile de persoane au fost neînsemnate, cu excepția ministrului de interne, determină pe unii observatori să afirme că «s-a făcut mult zgomot pentru nimic». Ei apreciază că demisia guvernului a fost grăbită și de zvonurile care-și au originea în presiunile centriștilor din opoziție de a lărgi majoritatea parlamentară și de a crea un guvern de salvare națională. Președintele Pompidou și premierul Messmer nu au dat, din cîte se vede, curs acestor presiuni. Ei au recurs, în schimb, la formula elevării unor portofolii cheie la poziția mai importantă de ministere de stat, încercînd astfel să soluționeze — și aceasta este prima sarcină a noului guvern — problema crizei de energie prin «hotărîri care vor angaja viitorul Franței». Se mai afirmă că remanierea ar fi fost și un răspuns la dificultățile în care a fost pusă Franța la conferința de la Washington în problema energiei, unde au apărut, într-o manieră penibilă, divergențele interne din C.E.E. în politica nucleară și petrolieră și s-a destrămat voința vest-europeană de a acționa autonom în afara noii politici a Atlanticului.

Criza de guvern din Italia, începută sîmbătă, a fost provocată de demisia ministrului trezoreriei, Ugo La Malfa (republican), în urma disputelor sale cu ministrul bugetului, Santonio Giolitti (socialist), asupra condițiilor în care a fost negociat împrumutul de 1,2 miliarde dolari de la F.M.I. Sursele afirmă că la izbucnirea crizei a contribuit mai mult decît orice hotărîrea cabinetului demisionat, Mariano Rumor, de a fixa la 12 mai referendumul popular în problema abrogării legii divorțului, considerată de P.C. Italian «incorectă din punct de vedere politic».

În Anglia, dificultățile economice cauzate de criza energiei și revendicările sindicatelor au dus, după cum se știe, la organizarea de noi alegeri generale, încheiate duminică cu cel mai prost rezultat posibil pentru Marea Britanie, întrucît s-a creat o situație în care nici o formațiune politică nu poate guverna singură țara. «Alegerile fiasco» au dovedit că nimeni nu se bucură de încredere deplină în Marea Britanie și că stabilitatea politică este o iluzie. Edward Heath a demisionat luni seară, părăsind reședința premierului din Downing Street cu un zîmbet stinjenitor și fără să spună un cuvînt. Chiar dacă ar fi rămas aici, el n-ar fi fost un învingător, ci un prizonier al sindicatelor, care au făcut ca laburiștii să obțină 301 locuri în Camera Comunelor, față de 296 ale conservatorilor.

Regina a însărcinat cu formarea noului guvern pe liderul laburiștilor, Harold Wilson, care a și anunțat un nou guvern laburist, dar minoritar și cu o stabilitate problematică. De aceea, la Londra se vorbește tot mai mult despre organizarea, probabil în vară, de noi alegeri generale.

Florea ȚUIU

CRONICĂ DE TREI SECUNDE

bine, să ne facem daruri !

Nu, iubita mea, nu, minunea mea, nu, prostuță dragă, nu, lac albastru al iluziilor mele, nu, înger mult prea accesibil pentru a nu te socoti și diavol, nu, diavol imposibil, nu, nenorocire tandră și de nedezlegat, nu, te rog nu, nu insista, nu te bizui pe incapacitatea mea de a te refuza, te rog nu spune «te rog», te rog, mitralieră unică a lumii mele preapașnice (poate că n-ai aflat de moartea unui inventator american de carabine, să-ți dezvolt această idee?, nebunia de a fi inventator de carabine, nebunie pe care nimeni n-o consideră nebunie, în schimb ce amorul nostru care ține de un secol e socotit chiar de tine o nebunie!), nu, las această informație între paranteze, nu am timp să dezvolt paranteze cu tine, tu însăți ești paranteza parantezelor mele, așa cum există o cîntare a cîntărilor așa există tu, lăcaș divin și tainic, informație fundamentală a vieții mele pe care n-o pot încredința nimănui, veste incredibilă a spaimei mele, distrugătoare totală a tuturor parantezelor din existența mea, nu, te rog, la altceva, alegeți altceva, nu mă îndemna să-ți cumpăr aceste bijuterii, hai să-ți cumpăr pantofi, hai să-ți cumpăr «Sala nervilor», sau «Clarul de inimă», sau «Cartea prințului», sau «Micul tratat de glorie», sau «Diagnosticul diferențial», sau un balansoar de pe strada Sfîntul Ion Nou, sau covrigi, sau noua carte de telefon, sau un troleibuz personal, sau o cutie cu săpunuri de baie, știu că îți place să stai în baie ore întregi, sau «Petersburgul» lui Bielîi, bat Bucureștiul pentru un Bielîi, sau o scară interioară cu care să urci în interiorul tău, te rog, îți cumpăr un calambur, un banc cu iepurași, ți-l povestesc rar, ca să-l înțelegi, ți-l explic de două ori, lipsita mea de umor, lipsita mea la haz, sau, dacă vrei, îți încălzesc picioarele o dimineață întreagă, îți mai cumpăr o pereche de cizme, accept să ajungi la a 14-a pereche de cizmulițe, te duc la dentist, îți cumpăr o bormașină care nu provoacă dureri, îți cumpăr toate arhipelagurile din lume, toate parfumurile, toate medicamentele, toate tranchilizantele și le aruncăm de pe balcon în stradă, transformăm pilulele de Valium în confeti, așa cum mi-ai propus ieri să facem, să inventăm un nou carnaval în care confetiile să fie Antideprimuri, îți dau toată colecția mea de știri demente, îți dăruiesc lista tuturor telefoanelor mele feminine din urmă cu un deceniu — la care știu că rîvnești ca orice beligerant care vrea lista de prizonieri capturați de celălalt beligerant — îți dau ce vrei numai nu insista să-ți cumpăr pandantivul acela (inventat de americanca aceea nevropată) care conține un detector al poluării atmosferice și o mască respiratorie cu 10 minute de oxigen, nu-l pune la gîtu-ți de lebădă ridată de iradierile mele nechibzuite, renunță să-ți cumperi brățara (scornită de aceeași doamnă funestă) gotată cu un sistem de electrozi în directă legătură cu pulsul și care se luminează și sună la orice schimbare rapidă de ritm cardiac, nebunie, nebunie, nebunie, așa nu vom putea trăi, căci ce facem dacă brățara ți se luminează în timpul unui sărut, ce facem dacă ne speriem cînd nu trebuie să ne speriem, gîndește-te, gîndește-te, gîndește-te, circumvoluțiune blestemată a sufletului meu, gîndește-te, retorică secretă a ipohondriilor și geloziilor mele, gîndește-te și renunță, bijuteriile acelea sînt oribile, hai să-ți cumpăr un elefant ...sau un coupe-papier, știi tu la cîte poate folosi un coupe-papier?

Radu COSAȘU

MISTERIOSII '74

ținta cea mare

Nu știu ce mutră or fi făcut hoții aceia de mașini cînd au descoperit că furgoneta abia furată de ei era îndopată cu dinamită — adevărată bombă ambulantă «culeasă» de pe marginea bulevardului parizian Latour-Maubourg — dar este ușor de imaginat că au căutat să se debaraseze cît mai degrabă de prada lor cu o încărcătură atît de riscantă. Afacerea pare desprinsă dintr-un film de comic absurd; mașina cu dinamită fusese oprită de poliție pentru că șoferul ei intrase pe bulevard în sens interzis și, cît au stat pasagerii ei să parlamenteze cu agenții de circulație, un abil hoț de automobile s-a urcat la volanul furgonetei și s-a făcut nevăzut, scăpîndu-i astfel pe ghinioniștii contravenienți de o posibilă percheziție a mașinii. Dinamita era pentru generalul De Gaulle și abia acum conjuraților și-au mărturisit intenția de a o fi făcut să sară în aer la trecerea cortegiului prezidențial într-o zi de la sfîrșitul lui iulie 1966 printr-un punct de pe Avenue de Maine.

Două cărți apărute la Paris anul trecut, «Ținta cea mare» și «Obiectiv — De Gaulle», reconstituie cu o frapantă minuțiozitate toate circumstanțele atentatelor împotriva fostului președinte al Franței: 31 de eșecuri, record mondial absolut, demonstrație elocventă că «providența» nu este o vorbă goală și că, uneori, norocul ferește mai mult de primejdia rea decît paza bună.

Un film lansat recent la Paris, «Șacalul», realizat după cartea cu același titlu a englezului F. Forsyth, face disecția unui singur atentat eșuat împotriva lui Charles de Gaulle. Unul singur din 31. Că, dintre toate, ar fi fost ales cel mai senzațional rămîne discutabil. Nici unul dintre celelalte cunoscute sau ținute pînă acum în secret, și dezvăluite după moartea generalului, nu apare mai puțin plin de suspense cinematografic și de senzațional.

A fi de 31 de ori «marea țintă» a degetului pus pe trăgaci, a apărea tot de atîtea ori în încrucișarea liniilor de pe obiectivul lunetei de pe arme, a trece pe lîngă bomba care se încăpățînează să nu explodeze, a sta pe mașini infernale, a avea șansa ca furgoneta ghiftuită cu dinamită a atentatorilor să fie furată de borfași chiar de sub ochii poliției, mi se pare a săvîrși un uluitor french-cancan pe vulcan din care dansatorul-acrobat să reușească a ieși mereu teafăr și nevătămat, ca unul căruia i-ar fi murit... moartea. 31 de atentate în opt ani (1958-1966) înseamnă cam cinci confruntări cu moartea pe an, o posibilă înfățișare la judecata de apoi la fiecare 70 de zile.

Am citit cele două cărți ale jocului lui De Gaulle cu moartea și am văzut și filmul turnat după cartea fostului corespondent englez la Paris, Frederick Forsyth. Mafia ar avea ce să conspecteze! Dar poate că ar zîmbi cu dispreț: eficiența zero. Atentatul cu exploziv la Pont-sur-Seine, din 8 septembrie 1961; mitralierea de la Petit-Clarmont, un an mai tîrziu; complotul dejucat la Școala militară, din 14 februarie 1963. mașina infernală dezamorsată la Mont-Faron, în august 1964, nu arată decît cele patru acțiuni de răsunet ale aceleiași conjurații — veninul O.A.S., furia dezamăgiților de renunțarea la Algeria, ura politicienilor roși de setea răzbunării pentru gloria ce le-a fost răpită. Între ele și după ele, alte 27 de atentate, unele obscure, altele pline de tapaj, chiar și de ridicol, de comic absurd — cum a fost cel cu furgoneta furată — de tîmbălău în presă, de destituiri în poliție, de western rocambolesc și capă și spadă à la Ravaillac. Bomba de la Comedia Franceză la 20 aprilie 1961, în ajunul puciului generalilor; bazuka de pe Faubourg-Saint Honoré; aparatele fotografice disimulînd revolvere încărcate cu gloanțe cu cianură de potasiu, în sfîrșit, buteliile de aragaz pline cu explozibil livrate la Colombey...

Destule să îți se facă pielea găinii și părul măciucă. Destule să înțelegi că realitatea poate fi mai uluitoare decît orice imaginație. Destule să-ți dai seama că french-cancanul este un dans frenetic și acrobatic, dar că a-l dansa pe vulcan nu e lipsit de riscuri. Marele număr executat de generalul De Gaulle pe scena Franței a avut și partea lui de suspense. Abia acum, cînd atentatele țăinuite împotriva lui se dau în vileag, înțelegem că n-a fost un suspense de dragul spectacolului. Și că el a știut asta, dar a continuat să joace pînă la ultimul act.

Ioan GRIGORESCU

SUB AMENINȚAREA CU MOARTEA

cazul barbarei mackle (2)

Rămasă în întuneric, Barbara a încercat să vadă ce se mai află în ladă. A găsit o pungă cu cîteva mere, pîine, chewing gum, bomboane. Ar fi preferat niște somnifere ca să doarmă, să doarmă și să nu mai știe de nimic, pînă cînd avea să fie scoasă din închisoarea aceea înspăimîntătoare.

VORBEȘTE, PĂRINTE!

În ziua răpirii, 85 de funcționari de la «First National Bank» din Miami nu au făcut altceva tîmp de șase ore decît să aleagă cele 25 000 bancnote de 20 de dolari de care era nevoie pentru răscumpărarea Barbarei Mackle și să le coplește serile. Valiza cu bancnote cîntărea 35 kilograme.

Chiar în noaptea aceea ziarele au primit textul anunțului pe care-l așteptau răpitorii. Concomitent, F.B.I. a deschis o anchetă, în care scop un mare număr de agenți au fost aduși de urgență din alte state. Toți umblau de colo pînă colo, întrebînd pe oricine putea da cea mai neînsemnată lămurire.

O primă informație a fost adusă la cunoștința de un profesor, pe nume Marshall, care declară că, înainte cu o săptămînă, auzise pe un bărbat și pe o femeie întrebînd de Barbara. El era înalt, voinic și avea barbă, iar ea mică, agilă, cu părul tăiat scurt. După ce s-au informat, cei doi s-au urcat într-o mașină mică, albastră, de fabricație străină (da, eventual un Volkswagen), cu număr de circulație din statul Massachusetts.

Centrul de ordinatoare al F.B.I. a fost pus la treabă și curînd a început întocmirea listei mașinilor mici, de culoare albastră, de marcă străină, înregistrate în Massachusetts. Pe măsură ce ordinatoarele alegeau din memoria lor magnetică datele curente, agenții începeau să verifice discret pe toți posesorii acestor mașini.

În zori a apărut anunțul în ziar, iar din clipa aceea a început așteptarea apelului care trebuia să vină «după ora 12 ».Îndată după prînz,un pastor s-a prezentat la intrarea casei Mackle și a cerut să vorbească personal cu domnul Mackle «despre Barbara».

— Vorbește, părinte! Dumnealor sînt de la F.B.I., nu mă feresc — a spus Mackle.

— Sînt pastorul John Maloahy, de la prezbiteriul local. Am primit un telefon de la răpitorul fiicei dumneavoastră. El mi-a descris sicriul în care este închisă Barbara și mi-a spus să vă atrag atenția că știe că aici e plin de agenți și că sînteți în primejdie să vă pierdeți fiica.

În minutele următoare, F.B.I. a pus sub supraveghere și telefonul pastorului. Dar pentru a detecta postul telefonic de la care ar fi venit un apel era nevoie de un mare număr de piese electronice minuscule. În scurtă vreme ele au fost aduse cu mașini, cu motocicletе, cu avioane ale poliției, din diverse orașe învecinate, au fost montate și întreaga rețea telefonică din Miami a fost pusă sub supraveghere. După ce a fost așezată «capcana» telefonică, F.B.I. a hotărît ca, la predarea răscumpărării, Robert Mackle să fie supravegheat de la distanță de un lanț viu de agenți al F.B.I. în civil, plasați în peste 150 de mașini obișnuite și, ca să nu bată la ochi, fiecare dintre acești agenți să fie însoțit de cîte o tînără care să-l sărute de zor.

Cei 150 de agenți (poliția locală nu fusese informată, căci aceasta ar fi însemnat ca încă 400 de oameni să fie la curent cu acțiunea) primiseră ordinul categoric să nu se apropie, să nu intervină și să nu încerce vreo arestare. Ei trebuiau să lase pe răpitori să ia valiza și să se depărteze fără să-și dea seama că sînt urmăriți. Sub capota Lincoln-ului lui Mackle fusese instalat și un puternic aparat de emisie, astfel încît la locuința lui Mackle se putea recepționa tot ceea ce acesta ar fi vrut să comunice în timp ce se afla în mașină. După ce toate aceste pregătiri au fost încheiate, toți s-au instalat în jurul telefonului, așteptînd apelul telefonic prin care răpitorii trebuiau să spună unde și cum urmau să fie predați banii. Imediat după apel, Robert Mackle, îmbrăcat în cămașă și pantaloni albi, trebuia să se urce în mașina în care se pusese valiza și să plece.

A. BUCIU

(Va urma)

itinerarul președintelui nostru

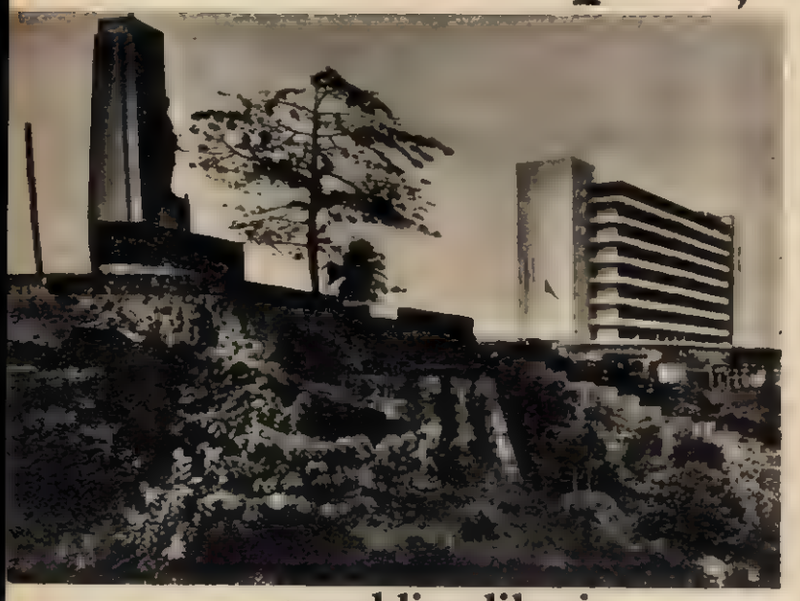

republica liberia

Istoria Liberiei ca țară de sine stătătoare diferă de cea a tuturor celorlalte tinere state din Africa. Liberia este prima republică independentă de pe teritoriul acestui continent care, secole de-a rîndul, a purtat pecetea grea a colonialismului.

Cîteva mii de negri, plecați cîndva ca robi din Africa în Lumea Nouă, se întorceau pe la mijlocul veacului trecut pe pămînturile de baștină, de data asta în calitate de coloniști liberi. Ei aveau să proclame, la 26 iulie 1847, Republica Liberia. Deviza noului stat, «*Dragostea de libertate ne-a adus aici*», esențializează, de fapt, însăși istoria făuririi acestei țări.

Liberia, în prezent o țară cu 1 571 477 de locuitori, ocupă un teritoriu de 111,369 kilometri pătrați pe coasta Golfului Guineea din Africa de Vest. Lungimea totală a litoralului liberian este de circa 550 de kilometri. Aici, pe litoral, s-au dezvoltat și principalele așezări ale țării: capitala, Monrovia, cu 180 000 de locuitori, Robertsport, Marshall, Harper și altele.

Multă vreme, economia Liberiei s-a mărginit la monocultura arborelui de cauciuc. Țara dispune de zece milioane de hevea, arborele de cauciuc, în sudul țării aflîndu-se cea mai întinsă plantație din lume.

În ultimele decenii însă, de la o economie aproape exclusiv agrară (în afara arborelui de cauciuc se mai cultivă palmier, cacao, cafea și altele), Liberia se îndreaptă, cu pași siguri, spre crearea unor ramuri industriale și în special în sectorul extractiv. Succese importante s-au obținut mai ales în extracția de fier, ale cărui zăcăminte sînt apreciate la circa un miliard de tone. Exportul prețiosului minereu reprezintă 69,9% din totalul exportului țării și 'a adus Liberia pe locul trei în lume pe lista exportatorilor de minereu de fier. Din subsolul țării se mai extrag bauxită, caolin, aur, diamante. Paralel se dezvoltă și alte ramuri industriale în sectoarele: materiale de construcție, mase plastice, produse chimice, bunuri de larg consum. Pe această bază economică se dezvoltă continuu viața socială a țării în toate sectoarele ei: învățămînt, cultură, sănătate etc.

Actualul președinte al țării, William Richard Tolbert, este un reformator în sensul modernizării vieții economice, sociale și politice a țării. El a chemat poporul liberian la «un angajament total» pentru îndeplinirea înaltelor țeluri menite să asigure propășirea țării. Realizările pe toate planurile din ultimii ani arată limpede drumul în continuă ascensiune al Liberiei de astăzi.

republica argentina

Țară cu nume împrumutat de la un metal în care n-a fost niciodată prea bogată, Argentina ocupă o suprafață de 2 776 888,5 kilometri pătrați și are o populație de 24 500 000 de locuitori. Împărțită în 23 de provincii și un district federal, Argentina ne evocă tuturor celor care nu am avut ocazia să o vizităm trei elemente de notorietate mondială: capitala — Buenos Aires, «pampa» și pitorescul «gaucho» călare.

Oraș cu 9 000 000 locuitori, «Gran Buenos Aires» se remarcă prin rarisima sa geometrie — aproape toate străzile se taie în unghi drept — prin marea sa întindere (este de cinci ori mai întins decît Parisul), prin elemente de civilizație care traduse în cifre înseamnă 153 de parcuri, 37 de muzee, 11 000 de biblioteci publice, 45 de teatre, între care teatrul Colon, de reputație mondială, 10 stadioane cu capacități de la 40 000 la 100 000 locuri etc. Una dintre cele mai mari și mai importante porți maritime ale lumii, portul Buenos Aires exprimă, la scara gigant, primul specific al economiei țării, acela de mănos grînar și de imens abator, de-a lungul a zeci de kilometri de dane înșiruindu-se nesfîrșite frigorifere unde este depozitată, înainte de încărcare, faimoasa carne de bovine argentiniană.

Gîndindu-ne la Argentina, ne mai vin în minte, cum spuneam, faimoasa sa «pampa», cîmpie netedă, nesfîrșită, și «gaucho»-ul călare, înconjurat de nenumărate cirezi de vite și turme de oi.

Republică de tip federal, Argentina a trăit în martie 1973 victoria Frontului Justițialist de Eliberare, care a deschis în fața statului perspectiva unei evoluții în direcția promovării intereselor naționale, a dezvoltării rapide economico-sociale. Actualul președinte al republicii, ales în urma scrutinului prezidențial de la 23 septembrie 1973, este generalul Juan Domingo Peron. Deși a trecut destul de puțină vreme de la instalarea sa la «Casa Rosada», palatul prezidențial din Buenos Aires, în urma obținerii de către Peron a celui de-al treilea mandat din partea alegatorilor, fapt unic în istoria Argentinei, multe din angajamentele formulate în programul cu care Frontul Justițialist de Eliberare a cîștigat alegerile au început să fie transpuse în viață. În urma măsurilor luate în apărarea economiei naționale, balanța comercială a Argentinei și rezervele valutare au cunoscut o creștere sensibilă. Planul trienal de dezvoltare social-economică (1974–1976) conține o sumă de prevederi importante, între care: un ritm de dezvoltare a economiei de 7,5 la sută, o mai bună utilizare a resurselor naturale, rezolvarea dezechilibrului existent între regiunile înapoiate și cele dezvoltate economic, alocarea unor sume sporite sectorului sănătății publice și construcțiilor de locuințe etc.

Principalul mijloc pentru realizarea unor profunde transformări în Argentina este considerată industrializarea. Împreună cu parteneri străini, Uruguayul și, respectiv, Paraguayul, vor fi construite hidrocentrala de la Salto Grande și complexul energetic «Yacireta-Apipe». La începutul anului 1974 a fost pusă în funcțiune centrala nucleară Atucha, prima centrală de acest gen din țară și din întreaga Americă Latină.

Juan Domingo Peron arăta, în recentul mesaj adresat țării, că — în scurtul interval de timp de la venirea la putere a Frontului Justițialist — deficitul fiscal moștenit a scăzut de la 31 la 19 miliarde de pesos, inflația a ajuns la zero, iar din planul pentru construirea a 500 000 de locuințe elaborat de guvern, 40 la sută sînt pe punctul de a fi terminate.

republica guineea

Guineea și-a cîștigat independența la 2 octombrie 1958. Situată în vestul Africii, ea are o suprafață de 245 857 kilometri pătrați și o populație de 4 000 000 de locuitori. Densitatea este de 16 locuitori pe kilometru patrat. Cea mai mare parte a populației (85 la sută) este ocupată în agricultură, ramura tradițională a economiei țării. Capitala țării este Conakry (172 500 de locuitori). Poporul guineean a optat pentru socialism — a declarat în diverse ocazii președintele Republicii Guineea, Seku Ture — și efortul edificării unei noi societăți, care să șteargă vestigiile trecutului colonial și să întărească independența națională, se simte pretutindeni. În decursul ultimilor ani au avut loc profunde transformări sociale și economice. În cursul primei etape de dezvoltare autonomă, băncile și proprietățile funciare străine au fost naționalizate și a fost creată o nouă monedă națională. A fost apoi proclamată o politică de industrializare, menită să asigure țării o dezvoltare în consens cu lumea și epoca moderna. Această politică neputînd fi efectivă fără crearea unui număr suficient de cadre autohtone bine pregătite, statul a acordat importanța primordială instrucției publice, consacrîndu-i un sfert din bugetul național. Dacă în Guineea colonială nu exista nici o persoană cu studii superioare din populația autohtonă, acum sînt școlarizați circa 300 000 de copii și mai mult de 5 000 de studenți frecventează instituțiile de învățămînt superior. După un plan trienal lansat puțin timp după cucerirea independenței (1960—1963), un plan septenal (1964—1971), în cursul căruia s-au făcut importante investiții, a acordat prioritate sectorului industrial și mai ales celui minier, ramură de bază a economiei. Subsolul țării dispune de importante rezerve de fier (evaluate la 300 milioane de tone) și mai ales de bauxită (numai zăcămintele din Kassa sînt estimate la 350 milioane de tone). Încă din primii ani de independență s-a accentuat controlul asupra companiilor străine care dominau ramura extractivă, statul preluînd anul trecut o bună parte din acțiunile consorțiului internațional FRIA.

După părerea specialiștilor, în foarte scurt timp Guineea va deveni al doilea producător mondial de bauxită prin exploatarea zăcămintelor din regiunea Boke, situată în nord-vestul țării. Este vorba de un ambițios program economic complex, care prevede pe lîngă construirea instalațiilor miniere și ridicarea unui oraș în apropierea zăcămintelor, și de asemenea construirea unei căi ferate (136 km), care să lege noul oraș de capitală. Acest proiect mai cuprinde și construirea în estuarul Rio Nunez a unui port și centru muncitoresc. «Un singur lucru ne interesează: dezvoltarea Guineei» — declara cu cîtva timp în urmă președintele Seku Ture, subliniind semnificația noilor proiecte economice, menite să ducă la dezvoltarea unor regiuni care încă mai sînt sărace, dar al căror potențial valorificat va asigura țării resurse importante.

BULETIN DE ȘTIRI

AFIȘUL CINEMATOGRAFIC al lunii martie include, printre alte titluri, două noi premiere românești *«Păcală»* (regia — Geo Saizescu) și *«Un comisar acuză»* (autor — Sergiu Nicolaescu), superproducția sportivă *Le Mans* (cu Steve Mc Queen), un film de Karel Kachyna — *Trenul spre stația Cerul*, westernul *Valea profului de pușcă* (interpreți — Glenn Ford, Shirley McLaine).

PÎINE ȘI TRANDAFIRI. Distinsă în anul 1973 cu Ordinul Muncii clasa I și cu drapelul de unitate fruntașă pe țară la cultura grîului, comuna Gîrla Mare — Mehedinți — i s-a acordat de curînd locul I și titlul de fruntașă în acțiunea de întrecere patriotică din cadrul județului.

TRANSPORT INTERN. Prin măsurile luate în scopul unei organizări mai bune a transportului intern, colectivul de muncă din cadrul secției mobilă a Combinatului de prelucrare a lemnului Drobeta-Turnu Severin își propune să realizeze un spor de producție de 1,6 la sută.

LA 17 FEBRUARIE, LA MILA 23 E 1 APRILIE. Fără glumă. Pescuind cu unelte adecvate sezonului de iarnă, colectivul Secției piscicole Mila 23 (Tulcea) a realizat integral planul pe primul trimestru al anului încă de la 17 februarie.

MEMORIA UNUI PĂMÎNT. Prin grija conducerii și a cadrelor didactice, și nu mai puțin prin antrenarea întregii mase de elevi, la Școala generală Beiu-Știrobăneasa, județul Teleorman, a fost amenajată o expoziție muzeistică alcătuită din obiecte caracteristice civilizației daco-getice, obiecte de etnografie și alte mărturii de istorie locală.

TUȘA FERENC INOVEAZĂ. La atelierul de proiectare al Întreprinderii județene de industrie locală Covasna a fost elaborat proiectul unui «agregat de vulcanizat benzi transportoare din cauciuc». Autor: Tușa Ferenc. Utilajul, de o mare productivitate — beneficiul anual antecalculat este de peste 8,6 milioane lei — va produce o gamă largă de benzi transportoare din cauciuc, mult solicitate în industria metalurgică și cea a minerituli.

ART' IND ȘI EDUCAȚIA BUNULUI-GUST. Galeriile Art'ind din Calea Victoriei ne provoacă la o îndelung așteptată dezbatere despre *bibelou*. Expoziția-dezbatere organizată de către Centrala industriei sticlei și ceramicii fine și Institutul de creație industrială și estetica producției avansează două intenții o lecție pentru creatori, privind destinele acestui obiect pur decorativ, copil de suflet al artelor plastice și deci necesar a se încadra tendințelor lor actuale, iar pentru noi, «consumatorii» virtuali de bibelouri, o lecție de bun-gust, un subtil îndrumar de a ști să preferăm și să alegem.

UNDE NE SÎNT UNICATELE? Magazinul «Stirex» ne promisese mica serie și unicatele «operele de autor», ale unor talentați creatori și artiști plastici din domeniul sticlei și ceramicii. Dar, cum magazinul și-a făcut un stagiu de la deschidere, și-a cam uitat promisiunile, devenind un preaobișnuit magazin de obiecte utilitare, cu produse de serie, prea de serie, și care au început a trezi dubii sub aspect artistic. Cine și de ce ne refuză mica serie și unicatele măcar în acest domeniu al decorației de interior?

KITSCH LA SINAIA. Din nou proliferează «souvenirurile» de proastă calitate etalate în centrul Sinaiei. Ciobănei, lupi de culoare roz, fluierașe «cu motive» etc., etc. de un gust mai mult decît dubios. Și e păcat dacă ne gîndim cîți turiști străini sosesc la Sinaia care își pot face o impresie total falsă despre artizanatul românesc.

NOUTĂȚI DIN EFORIE SUD. Sîntem informați că în noul sezon estival, stațiunea Eforie Sud se va prezenta cu un nou restaurant cu autoservire și o braserie numită de pe-acum «Pescăruș».

UN REFUGIU CARE NU E REFUGIU, CI UN MARE PERICOL. Stații de tramvai (3 și 4) situate în dreptul Spitalului C.F.R. nr. 2 și al Ștrandului Tineretului îi corespunde un refugiu pe lîngă care autobuzele 31 trec valvîrtej. Ai făcut un pas în plus coborînd din tramvai, te trezești, cu siguranță, la spitalul alăturat, dacă nu altundeva, mai rău. Am mai scris despre această stație, dar nu s-a luat nici o măsură. Ce așteaptă, oare, tovarășii în drept pentru a lua o inițiativă în acest sens (să mute, cu alte cuvinte, stația cu vreo 30-40 de metri mai în sus)? Vreun accident convingător?

WESTERN PE ECRAN, WESTERN ÎN SALĂ! Unde se poate «bucura» spectatorul obișnuit de un asemenea «cuplaj» puțin dorit? La cinematograful «Lira», din Calea 13 Septembrie. Strigăte pe ecran, strigăte în sală, împușcături pe ecran, zboruri de cotoare de mere, pere etc. în sală, îmbrățișări pe ecran, «țocăieli» stridente în sală, însoțite de tot felul de invitații de genul «las-o, mă!», «ia mîna!» etc. În final, vai de persoanele de sex feminin care au avut proasta inspirație să calce în acest cinematograf

MOZART LA GHIORAC. La căminul cultural din comuna Ghiorac, județul Bihor, a avut loc un concert de muzică simfonică. Preludiul o expunere menită să ajute înțelegerea de către cei prezenți a operelor interpretate de orchestra de cameră din Oradea

ÎN JUDEȚUL ARGEȘ AU FOST CONFERITE, recent, un număr însemnat de distincții unor mame care au născut și crescut mai mulți copii. Astfel a fost înmînat titlul de «Mamă eroină» unui număr de 138 femei, iar ordinul «Gloria maternă» clasa I, a II-a și a III-a unui număr de 1 106 femei. Alte 2 768 de femei au primit «Medalia maternității».

MICROCASĂ DE COMENZI. La propunerea comitetului sindicatului de la Întreprinderea textilă Pitești, organele comerciale locale au înființat pe lîngă această întreprindere o microcasă de comenzi pentru produse alimentare. Astfel, salariații depun la intrarea în schimburi notele de comandă, iar la plecare găsesc alimentele cerute gata ambalate.

CAMPANIE DE ÎMPĂDURIRE. Fondul forestier al județului Prahova se va îmbogăți în acest an cu încă 1 570 de hectare. În diverse ocoluri silvice are loc o susținută campanie de împădurire: se plantează stejari, rășinoase, cireși de pădure, măceși și plopi pentru aliniamente.

A FI SAU A NU FI STATUIE? În anul 1973, pe strada Nordului din Ploiești, pe niște platforme de beton, au fost așezate la vedere, trei obiecte «plastice». Pînă aici totul e bine, numai că locuitorii cartierului au o nelămurire: sînt oare statui sau nu?! Și dacă sînt, ce reprezintă?

VINE, VINE PRIMĂVARA... În comuna Dornes și în satele aparținătoare se fac intense pregătiri pentru întîmpinarea primăverii. Prin muncă patriotică vor fi reparate străzi pe o suprafață de 45 000 metri pătrați. Elevii din Criș au organizat o pepinieră de arbuști care vor fi plantați pe străzile satului. Cetățenii de pe raza comunei vor planta în fața caselor peste un milion de fire de flori.

CONSUMUL DE MEDICAMENTE. În vitrina farmaciei nr. 3 din Capitală, pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej, o interesantă microexpoziție: «Trecut și prezent în consumul de medicamente» sau drumul de la leacuri la știință. Bravo, organizatorilor.

ÎN LOC DE APĂ, CURG ASIGURĂRILE. De mai bine de două săptămîni pe coloana apartamentelor 1, 5, 9 și 13 din blocul Cerna 1, din Rîmnicu Vîlcea, nu curge apă. Sesizată de mai multe ori de această defecțiune, secția municipală a Întreprinderii județene de gospodărire comunală și locativă a promis de fiecare dată că va trimite instalatori pentru reparații, dînd asigurări că a doua zi coloana respectivă va funcționa. Deocamdată curg numai asigurările!

TEZAUR MONETAR ÎMBOGĂȚIT. Pe raza localității Slăveni, pe malul Oltului, a fost descoperit un interesant tezaur monetar roman, compus din 104 monede. Tezaurul conține monede din perioada anilor 138–244, el completînd colecția celor 320 monede, descoperite tot în această localitate, cu cîțiva ani în urmă.

NOI SORTIMENTE DE SOSURI. Recent, la Hanul lui Manuc a avut loc o reuniune de lucru a specialiștilor din sectorul alimentar. Scopul acestei întruniri a fost prezentarea unei variate game de sosuri cu largă aplicabilitate în pregătirea mîncărurilor realizate de bucătarii din Timișoara. Cele mai bune aprecieri le-au avut sosurile pe bază de legume și plante aromate. Să sperăm că ele vor apărea și în restaurante.

EXPOZIȚIE DE ARTĂ POPULARĂ ȘI MEȘTEȘUGURI. Nu demult a avut loc la Brașov vernisajul expoziției «Arta populară și meșteșugurile contemporane», organizată sub auspiciile centrului județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de amatori. Interesantă și variată, expoziția s-a bucurat de o atenție deosebită din partea vizitatorilor.

SPORT ȘI VERIGHETE. Vineri, 1 martie, la unitatea numărul 16 a O.C.L. din Bistrița-Năsăud, magazin pe a cărui firmă scrie SPORT, coadă mare. Pînă în stradă. Nu se vindeau nici pantofi de tenis, nici mingi de fotbal sau volei, nici șahuri magnetice. Se vindeau verighete din aur! Pe cînd pantofi la alimentara și frigidere la tutungerie?!

UN NOU POD PESTE TÎRNAVA MARE a fost dat în folosință, cu puțin timp în urmă, în satul Aluniș din județul Harghita. Valoarea muncilor patriotice efectuate a fost de peste 40 000 de lei.

OȚEL ELECTRIC LA GALAȚI. Muncitorii platformei siderurgice din Galați au consemnat în cartea de aur a activității lor o nouă premieră industrială: punerea în funcțiune a oțelăriei electrice și lansarea primei șarje de oțel electric. Din noul oțel obținut de siderurgiștii gălățeni se va putea realiza, pentru prima oară la noi în țară, tablă groasă de oțel inoxidabil.

TREI GOLURI ȘI EFECTELE BOICILULUI. Oblemenco — entorsă de genunchi cu ruptură de ligament colateral intern, Marcu — ruptură de mușchi (miercuri, în săptămîna dinaintea meciului), Ștefănescu — și el leziune musculară. Practic, toți acești jucători nu puteau evolua duminică, în partida inaugurală a returului, în compania Jiului. Toți trei au jucat însă, cum bine știm, iar Oblemenco și Marcu au înscris — împreună — trei goluri. Performanța lor sportivă a fost posibilă grație «performerului» Boicil (binecunoscutul ser al medicului timișorean), care a fost injectat fotbaliștilor de dr. Vasile Frînculescu, medicul echipei Universitatea Craiova.

GOSPODARI CU INSIGNĂ. Oficialitățile orașului Baia de Aramă din județul Mehedinți au înmînat unui număr de 35 cetățeni insigna de «Fruntaș în gospodărirea orașului». Aceștia s-au situat în fruntea acțiunilor de bună gospodărire și înfrumusețare a urbei lor, contribuind la realizarea unor economii de peste 1,5 milioane lei.

TREABĂ PE JUMĂTATE! I.T.B. socoate că și-a ținut promisiunea făcută în urmă cu cîțiva vreme de a înființa o linie rapidă de autobuze care să lege cartierul Berceni cu platforma industrială Pipera. Numai că autobuzele ce poartă nr. 104, plecînd din Pipera spre Berceni, opresc la jumătatea drumului, întorcînd la podul Mărășești! O treabă făcută numai pe jumătate.

TAROM-UL ZBOARĂ TOT MAI DEPARTE. Traficul de pasageri pe 1974 va fi cu 180 000 persoane mai mare decît în 1973. Se anunță și inaugurarea a două linii transcontinentale susținute de compania română: București–New York și București–Pekin. Drum bun păsărilor de meral ale TAROM-ului.

CENTENAR FILATELIC CABALIN. Una din viitoarele emisiuni filatelice va fi consacrată centenarului curselor de cai în România. 6 mărci dedicate unei teme pe nedrept uitate. Mai bine mai tîrziu...

NUNTA DE AUR. Ana și Ion Jurubă din Subcetate, Mureș, s-au prezentat pentru a doua oară în fața ofițerului stării civile. Nu pentru a se recăsători, ci pentru a marca — alături de cei 8 copii și 17 nepoți — aniversarea a 50 de ani de căsnicie. Mulți înainte!

PENTRU SCHIMBURILE DE LOCUINȚĂ. În Capitală s-a inaugurat zilele trecute un nou serviciu pentru populație: biroul pentru schimburi de locuință. Sub egida Consiliului popular municipal, biroul funcționează în strada Știrbei Vodă nr. 68 și, în baza completării unui formular tip care se depune la casele I.C.R.A.L. din sectorul în care se află locuința solicitantului și a unei sume de 50 lei, funcționarii specializați vor facilita schimburile dorite.

OBIECTE DIN STICLĂ OPAL COLORATĂ. Creatorii Institutului de creație industrială și estetica producției au propus fabricilor de sticlă din Mediaș și Vitrometan-Cluj pentru 1974 accesorii de masă, cupe și vase de păstrat diverse ingrediente și condimente de bucătărie, servicii de înghețată, rafinate boluri pentru baie, pentru toaletă. Rămîne ca fabricile să le accepte, iar comerțul să le contracteze. Practice și de un rafinat bun-gust, le așteptăm în magazine.

CU PÎNZELE SUS. Drum bun pe «mișcătoarele cărări» celei de-a doua nave din producția-marfă a anului 1974, destinată flotei noastre comerciale și avînd o capacitate de 8 750 tdw. Lansarea a avut loc nu demult de pe cala «Bazin» a Șantierului naval Galați

ELICOPTERE PESTE CARPAȚI. Magistrala electrică de 400 kw care va lega Borzești de Brașov se instalează cu ajutorul elicopterelor, dificultatea traseului liniei nepermițînd accesul mașinilor grele. Acît aviatorii cît și energeticienii își fac cu abnegație datoria, lucrările de montaj aflîndu-se în avans față de grafice.

DEFECT. Sîmbătă, 2 martie, ora 14, trebuia să plece de la Autogara Militari cursa București–Negrași. Dar abia atunci s-a descoperit că mașina este, de fapt, în pană!! Pentru remedierea defecțiunii au fost necesare trei sferturi de oră, timp în care vreo 40 de călători s-au tot uitat lung și, mai ales, întrebător. Numărul mașinii: 31-B-5635.

CONDEIE SUB ARME. Doi tineri ofițeri au fost premiați de Editura «Eminescu» pe anul 1973 pentru debut în literatură. Este vorba de locotenentul major de aviație Doru Davidovici, căruia i-a fost decernat premiul I la genul nuvelă-povestire pentru lucrarea «Caii de la Voroneț» Cel de-al doilea este locotenentul major George Florin Cosma, care a primit premiul III la poezie pentru «Oglinzi în rouă».

FOC NESUPRAVEGHEAT. Pentru a spori rodnicia pămîntului, locuitorii satului Iabalcea, județul Caraș-Severin, au dat foc pășunii. Nesupravegheat, focul era cît pe-aci să mistuie grajdurile cu vite, clăile de fîn, livezile. Lupta cu flăcările a durat mult, pînă noaptea tîrziu. Bineînțeles că au învins oamenii, dar ceva nu a fost în regulă. Neglijența bat-o vina!

TIBCO '74. Complexul expozițional de la Scînteia va găzdui în curînd Tîrgul internațional de bunuri de consum, prima manifestare de acest gen organizată de către România. Emblema tîrgului va fi TIBCO '74.

«CÎND TRĂIEȘTI MAI ADEVĂRAT» este titlul piesei lui Paul Everac ce va fi transmisă pe micul ecran în cadrul ciclului «Oameni ai zilelor noastre», marți, 12 martie. În distribuție — Radu Beligan, Toma Dimitriu, Corado Negreanu, Victor Moldovan, Margareta Pogonat, Valeria Gagealov, Silviu Stănculescu, Adina Popescu.

OMAGIU. Concertul susținut de Filarmonica «George Enescu» și de Corul Liceului «Mihai Viteazul» din București, duminică, 17 martie, ora 20, la Ateneul Român, va fi dedicat profesorului Dumitru Botez, maestru emerit al artei. Un omagiu demn de toată lauda.

DE NIȘTE BUNE LUNI DE ZILE, un panou de reclamă al «Hanului Prahova», ilustrat printr-o grafică nostimă, atrăgătoare, zace, spart, în Piața Scînteii; firește, el a devenit o simplă cutie de gunoi plină cu resturi de mîncare, hîrtii, ambalaje etc. Reclamă...?!

ANUL XXIII – NR. 12 (980) – 16 MARTIE 1974

flacăra

UN PRESTIGIOS ITINERAR, CARE A MARCAT DIN NOU UN MOMENT ISTORIC ÎN POLITICA DE PACE, COLABORARE ȘI ÎNȚELEGERE ÎNTRE POPOARE PE CARE O PROMOVEAZĂ ROMÂNIA

Călătoria șefului statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în unele țări prietene din Africa și America latină, a confirmat din nou cu strălucire consecvența unei politici ale cărei eforturi și direcții sînt permanent îndreptate spre consolidarea unui climat de pace și de destindere în lume. Este o politică exprimînd orientările stabilite de Congresul al X-lea și care au drept țel, printre altele, extinderea colaborării în toate domeniile cu țările în curs de dezvoltare, precum și lărgirea și consolidarea relațiilor de prietenie cu acestea.

N-a trecut mult timp și încă sînt proaspete în memoria noastră momentele semnificative ale vizitei din toamna anului 1973, cînd șeful statului român a mai fost oaspetele unor țări de pe aceste continente, vizite care au dinamizat relațiile bilaterale, au reafirmat opțiuni și principii care implică sfera relațiilor internaționale în general, consemnînd totodată contribuții de valoare istorică în strîngerea relațiilor de prietenie și de colaborare. Acum, această nobilă operă a fost combinată, ea relevîndu-se iarăși ca o contribuție de seamă la promovarea unui curs nou în viața internațională.

Ca de fiecare dată, am fost din nou martorii unei misiuni dominate de o intensă atmosferă de lucru, de abordarea minuțioasă și profundă a unei largi și complexe tematici, de neobosit efort pentru finalizarea concretă a dialogurilor care s-au purtat cu oficialitățile țărilor respective. Numeroasele acorduri de colaborare și cooperare, tratate, comunicatele comune ilustrează multitudinea domeniilor fertilizate de aceste convorbiri oficiale. De o însemnătate deosebită, care trebuie subliniată, pentru că ea ilustrează o componentă majoră a politicii internaționale a țării noastre, este Declarația solemnă comună semnată la Monrovia. Declarația proclamă principiile fundamentale pe care cele două țări — România și Liberia — înțeleg să-și clădească relațiile reciproce, dar și relațiile cu celelalte state. Ea proclamă: dreptul sacru al fiecărui stat la existență, la independență, libertate și suveranitate națională; dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și alege sistemul său politic, economic și social, corespunzător voinței și intereselor proprii, în deplină libertate și fără nici un amestec străin; dreptul de a decide asupra resurselor naturale conform intereselor naționale; deplina egalitate în drepturi a tuturor statelor, indiferent de mărime, nivel de dezvoltare și sistem politic, economic și social; dreptul de a avea acces nestingherit la cuceririle științei și tehnologiei moderne; neamestecul în treburile interne, abținerea de la folosirea forței sau amenințarea cu forța; abținerea de la orice fel de constrîngere, fie de ordin militar, politic, economic sau de altă natură. Sînt principii care îmbină fericit interesele fiecărui popor. Sînt principii indispensabile unei vieți internaționale armonioase și echitabile, care au stat dealtfel la baza climatului în care s-au desfășurat, în toate țările vizitate, întîlnirile șefului statului român. Prin consacrarea noilor principii, prin promovarea lor, România aduce o contribuție valoroasă în procesul de democratizare a relațiilor interstatale.

Ca urmare a convorbirilor și a hotărîrilor înscrise în diversele documente semnate, între România și cele trei țări vizitate s-au deschis ample perspective în domeniul cooperării, colaborării și schimburilor economice. Un acord de cooperare prevede — de exemplu — participarea firmelor specializate din România la dezvoltarea industriei miniere și petroliere, precum și posibilitatea de participare a țării noastre la proiectele în curs pentru punerea în valoare a zăcămintelor de fier din Liberia. Acorduri de cooperare privind siderurgia, mineritul, telecomunicațiile, agrozootehnia s-au încheiat cu Argentina. În Guineea, un acord stipulează participarea României la exploatarea și transformarea în alumină și aluminiu a bauxitei din zona Boké. Am enumerat doar cîteva din rezultatele concrete, imediate, care deschid largi perspective de cooperare reciproc avantajoasă.

Comunicatele comune marchează tendințele în relațiile bilaterale, spiritul exemplar în care acestea se dezvoltă, dar profilează și o dimensiune politică mai largă: modul nou de a aborda și de a privi relațiile internaționale în desfășurarea lor dinamică, străduința de a consolida cursul pozitiv al evenimentelor. Pe acest plan, în timpul vizitelor s-a acordat o deosebită atenție problemelor care privesc lichidarea decalajelor dintre țările în curs de dezvoltare și țările avansate economic, necesității de a se acționa ferm pentru înfăptuirea dezarmării generale, în primul rînd nucleare, întăririi rolului O.N.U. în viața internațională, precum și altor elemente de stringentă actualitate.

Toate întîlnirile, deciziile sau convorbirile cu diverse personalități au fost decisiv marcate de calitatea, unanim recunoscută pe plan internațional, de lider militant pentru progres și pace a tovarășului Nicolae Ceaușescu, eminentă personalitate a vieții politice contemporane. Președintele Argentinei, Juan Domingo Peron, a relevat «înaltele calități de om de stat ale președintelui Ceaușescu care, prin intermediul unei acțiuni dîrze, a știut să conducă poporul și țara sa pînă la ocuparea meritatei poziții pe care o are în prezent România în rîndul națiunilor lumii.»

Misiunea de pace și prietenie pe care a întreprins-o conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a fost încununată de cel mai deplin succes. E o călătorie memorabilă, bogată în rezultate, care aduce o nouă contribuție majoră la creșterea prestigiului internațional al României și se înscrie în strălucita serie de fapte politice românești.

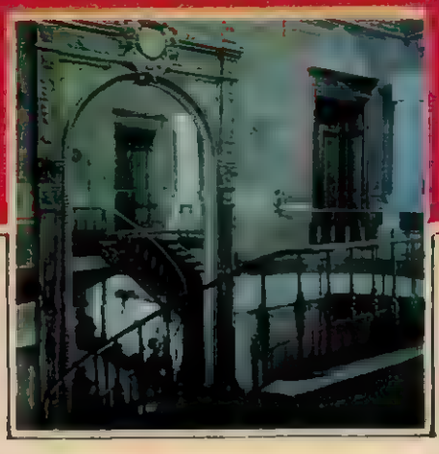

MUZEUL DE ISTORIE A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

ilustrează dezvoltarea Capitalei, din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre. Situat în centrul Capitalei, Bulevardul 1848 nr. 2, sectorul 4, în Palatul Șuțu — monument istoric — muzeul poate fi vizitat zilnic, între orele 10-18. Luni închis.

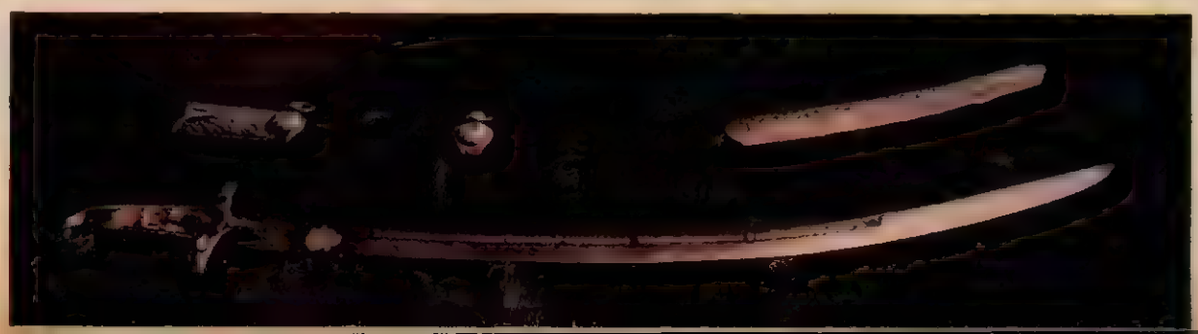

momentul cînd tu, față-n față cu meseria...

• Cei 1200 de tineri sau argumentul vitalității unei uzine centenare • «Mai sînt probleme» • Un tînăr încruntat — poate pe drept cuvînt? • Nea Dumitrache n-are termen de comparație • Despre un anumit orgoliu

Mai întîi au fost fluturașii și afișele care au inundat satele și orașele județului Dîmbovița pînă departe, sus, la poalele Bucegilor. Fără să fie în versuri și fără să uzeze de un text deosebit de ingenios, respectivele afișe la care s-a adăugat ceea ce numim propagandă orală, în cazul de față, discuția de la om la om, au avut un mare succes. În cuvinte simple, directe, tinerii de pe întinsul respectivului județ erau îndemnați să aleagă o meserie, una din acele meserii care doar prin simpla lor enunțare spun enorm despre noul destin al acestui perimetru geografic. Strungari, lăcătuși, frezori, rectificatori etc. etc., iată ce puteau deveni acești tineri. Unul din locurile metamorfozei: Întreprinderea de utilaj petrolier Tîrgoviște. Drept care ziua de muncă a tovarășului Traian Pătrașcu, șeful serviciului personal, învățămînt, salarizare, cît și a lui Constantin Mitrescu, tehnician în cadrul aceluiași serviciu și nu numai a lor, s-a dilatat ajungînd la 9—10 și chiar și mai multe ore. Nimeni însă nu s-a gîndit să evoce vreun paragraf al Codului Muncii, ba îndrăznesc să afirm că respectivii tovarăși erau chiar foarte satisfăcuți. Schimbul de mîine al uzinei era asigurat, infuzia de tinerețe avea să revitalizeze întreprinderea tîrgovișteană. Și astfel, în prezent, peste 1200 de tineri sînt pe cale să devină muncitori, lucru cumva inedit pentru platforma industrială din Tîrgoviște. Metamorfoza lor din copii de țărani în constructori de utilaje petroliere a avut și are loc în continuare grație cursurilor de 2—3 ani, cît și uceniciei la locul de muncă. Problema, adevărata problemă intervine însă abia în momentul cînd acești băieți devin efectiv muncitori, cînd se trezesc singuri în fața mașinii, cînd sînt obligați să se supună legilor aspre, dar necesare ale producției, să îndeplinească o normă și nu așa, oricum, ci bine și integral. Este un moment pe care oricine îl intuiește a nu fi lipsit de dificultate. Orice s-ar spune, una e școala, chiar școala făcută în cadrul uzinei într-un mediu devenit cu timpul familiar, și alta producția. Din motivele arătate mai sus, i-așa și nu-i așa, îmi răspunde Traian Pătrașcu, un om care prin funcția sa este direct implicat în această problemă. Să știți că băieții — adică marea lor majoritate — se adaptează repede condițiilor de muncă din uzină. Gîndiți-vă numai, timp de 3 ani, 2 ani sau numai 8 luni, în funcție de forma de școlarizare aleasă, ei se află nemijlocit în contact cu producția. Chiar dacă nu au normă. Învățați să mînuiască mașini identice sau asemănătoare cu acelea ale muncitorilor propriu-ziși. În cele trei ateliere școală de care dispune uzina și care, după părerea mea, au o importanță capitală în deprinderea tinerilor cu meseria, cu ritmurile ei — drept care ar trebui mult extinse! — elevii sînt îndrumați și supravegheați de instructori cu mare experiență. Astfel se pune problema! Da, zic eu, așa o fi, dar nu se produc șocuri în momentul cînd un tînăr se află pentru prima oară în fața unui strung? Cînd știe că trebuie să execute asta și asta într-un timp determinat? Și acest șoc, sau cum vreți să-i spuneți — emoție puternică, poftim — nu se mai traduce și în rebuturi, dincolo de orice limi a rezonabilă, în nerespectarea programului, ori în defectuoasa manevrare a mașinii? În principiu nu ar trebui să se întîmple așa, fiindcă tînărul respectiv la început este îndrumat și supravegheat de către un muncitor cu experiență, dar sînt și multe asemenea situații, îmi răspunde tovarășul Traian Pătrașcu. Numai că motivele crispării, ale inadaptibilității momentane a tînărului față în față cu mașina, de care aminteați sînt mai numeroase și mai diverse. Anume, întreb. Eu vă răspund, zice dînsul, urmează ca dumneavoastră să aveți confirmarea sau infirmarea părerilor mele, apelînd la sursă, adică la tinerii în chestiune. Îl asigur că așa voi face, că așa și aveam de gînd să fac.

Vedeți, mulți dintre acești băieți în primele luni nu își pot realiza norma. Nu trebuie neapărat să ne alarmăm. Nu te naști gata strungar, chiar dacă ai urmat o școală pentru asta. Îți trebuie o anumită perioadă de adaptare. Problema se pune cu acei care nu pot deloc sau foarte greu să se încadreze rigorilor uzinei. Unul suportă cu dificultate cele opt ore, altul se plînge că muncitorul care ar trebui să-l îndrume nu-l ia în seamă, își vede de treaba sa, fiindcă are normă care trebuie îndeplinită — lucru din păcate în destule cazuri real. Mulți pretind că sînt obosiți și de aceea nu dau randament. Și dacă adaugă că fac o oră, două din nu știu ce comună pînă la uzină, nu avem motive să nu-i credem. Iată zic, am ajuns la întrebarea care de mult mă persecută: condițiile de viață ale acestor tineri nu influențează în bine sau în rău, după caz, modul lor de a munci? Cum de nu! Chiar am făcut sondaje în această direcție, continuă tovarășul Traian Pătrașcu. În general, se adaptează mai repede și mai bine cei care locuiesc în Tîrgoviște. Avem un cămin și mai construim unul. Mai dificil cu navetiștii, cei rupți de familie, cu gîndul numai acasă. În prezent, uzina nu are o cantină, un club, mai sînt și probleme legate de locuințe care afectează mai ales pe cei de curînd deveniți muncitori, cu domicilii în comune și localități mai apropiate sau mai depărtate. Nu demult a fost descoperită în Tîrgoviște o speculantă care își închiriase locuința la nouă tineri muncitori din uzina noastră, percepînd de la fiecare sume variind între 400 și 500 lei. Atunci, cum să pui suflet să faci treabă bună? Eu cred că schimbarea radicală a unor asemenea stări de fapt va duce la o creștere vertiginoasă a calității muncii multora dintre tineri — încheie șeful serviciului personal, învățămînt, salarizare.

Ștefan I. Stroe are 18 ani. E scund și foarte încruntat, mai bine-zis s-a încruntat cînd l-am întrebat cum devine cineva adaptarea la locul de muncă.

— Eu am fost foarte bun la școală și, uite, luni întregi am cîștigat foarte puțin.

— Cum așa?

— Dacă nu mi se dădeau să lucrez piesele mai bine plătite! Le luau alții. Eu cu alea *eftine*, că de! eram la început. Dac' așa a fost, așa a fost! De ce să zic că a fost altfel?! Adică mie mi-a fost foarte greu. Unde mai pui că făceam, cum dealtfel fac și acum, naveta, sînt din Dragomirești.

Ion C. Radu, consătean de-al său și coleg de secție (secția IV) s-a integrat mult mai repede ritmului uzinei și a putut relativ ușor să-i facă față.

Dumitrache Borcea, instructor de la atelierul școlii de pe lîngă secția IV îmi vorbește cu autoritatea și competența celor două decenii și mai bine de cînd se ocupă cu creșterea a noi și noi serii de viitori muncitori. Își poate permite să facă și o comparație între modul în care a învățat el strungăria și cum se învață astăzi. De fapt, conchide, nu sînt prea necesare comparațiile.

Pe atunci — e chestie de vreo 30 de ani — se vorbea cum încă se mai vorbește, despre «furatul» meseriei. Chiar că o furai și te perfecționai cum puteai. Nu zic că nu erau și maiștri de treabă. Da, în general, ucenicia era o cruce. D-aia mă întorc și zic, ce să compari. Uite, la noi în uzină. Ateliere sînt, bine utilate, cursuri diverse de însușire a meseriei conduse de oameni pregătiți, care au și calitatea de pedagogi, fiindcă ai de-a face cu tineret și dacă îl vezi pe unul mai așa, mai delăsător, nu-i musai să-l repezi și trebuie să-l întrebi: *Ce ai mai băiatule, ai pățit ceva?* — așijderea. Că n-ar fi loc de mai bine, asta nu zic!

Loc de mai bine este, și încă destul. Asta s-a văzut. Mi-a confirmat prin dubla sa calitate de locțiitor al secretarului U.T.C. pe uzină și de tînăr, Nicu Tănase, el însuși muncitor — e turnător-formator.

Mi-a vorbit de asigurarea cu piese de schimb a locului de muncă a tînărului, operație ce nu se desfășoară întotdeauna așa cum trebuie fiindcă «ăi bătrînii» îl mai trec cu vederea, îi mai neglijează pe «boboc». Mi-a vorbit despre puținii la număr care au schimbat școala, apoi uzina cu gîndul că în altă parte este mai bine, mai ușor. Mi-a confirmat nevoile urgente ale multora și care stau în atenția conducerii întreprinderii. Totul este, desigur, nu numai să stea, ci să fie și rezolvat.

Dar mi-a vorbit cu evident orgoliu și despre sutele de tineri care au vrut cu orice preț să învețe o meserie, pentru asta înfruntînd cîteodată indiferență, condiții de cazare și masă modeste, ca să ne exprimăm delicat. Din această experiență au ieșit maturizați. Au devenit bărbați. Nu este vorba aruncată în vînt, există un orgoliu de muncitor, o mîndrie față de ceea ce ești capabil să realizezi cu propriile mîini care te ajută să depășești multe. Și sînt multe greutăți ce trebuiesc încă depășite la Tîrgoviște. În orașul care își construiește aspru, bărbătește, o efigie de oțel.

Mihai HETCO

împotriva schimbului 4, schimbul parazitismului

Înainte de a ajunge la Brașov mă gîndeam că pentru acei oameni care cît de cît mai fac cîte una sau două excursii de-a lungul și de-a latul țării, ca și pentru străinii care ne vizitează, Brașovul și împrejurimile sale reprezintă un mare punct de atracție. Oare ar mai fi necesară o enumerare a motivelor? Sincer fiind, cred că mulți dintre noi, măcar pentru o clipă, încîntați de frumusețea, exuberanța și tinerețea acestor locuri, ne-am gîndit că n-ar fi rău să lucrăm în această cetate a turismului românesc. Dar, a locui la Brașov, înseamnă în primul rînd a munci în Brașov. Oare oferă Brașovul suficiente și diverse locuri de muncă pentru cei care măcar pentru o clipă, s-au gîndit la așa ceva? Deși asaltat de pretutindeni, de numeroși solicitanți, orașul oferă cu dărnicie un răspuns mai mult decît afirmativ, deoarece în primul rînd Brașovul este o uriașă platformă industrială. Există aici o adevărată foame de cadre, solicitîndu-se în special aportul muncitorilor calificați. Numai că odată ajunși în Brașov foarte mulți tineri chiar și vîrstnici, se sustrag muncii și intră în rîndul celor care alcătuiesc «schimbul 4, schimbul parazitismului». Pentru a cunoaște mai îndeaproape viața și problematica acestor oameni, am făcut un fel de descindere la Oficiul forțelor de muncă din Brașov.

«Cînd omul vine la noi, vine cu dorința de a munci. Dar vin și foarte mulți tineri trimiși de U.T.C. sau de miliție» (Șerban Mihai, șeful Oficiului forțelor de muncă).

«Vin și oameni care au o pregătire universitară?»

«Nu. Angajarea acestor tovarăși n-o facem noi. Noi ne preocupăm de viitorii angajați absolvenți ai liceelor de cultură generală».

Amănunte despre acești «doritori» de muncă le obținem de la tovarășul inspector Șerban Ion. Notez: Figlea Nicolae, 19 ani, nu lucrează din noiembrie 1973. A început o școală profesională în București dar n-a terminat-o. Plaier Romulus, 40 de ani, strungar. Tipul parazitului total. Refuză să fie strungar, cere să lucreze pe alt post, dar nici pe acel post nu vrea să stea. Minte că vrea să muncească. Necăsătorit, nu lucrează din aprilie 1973. Hora Mariana, 20 de ani absolventă a liceului, a lucrat pe litoral. S-a întors la Brașov și i s-a oferit un post de vînzătoare la librărie. Refuză, mă rog, gustul mierii sau gustul litoralului.

Între timp, într-un hol aproape ticsit de oameni, zăresc un tînăr care prin liniștea și calmul său, îmi atrage atenția. Îl cheamă Máthé Zoltan. A terminat liceul. A dat la facultate și nu a reușit. A plecat în armată și s-a reîntors. Caută serviciu. N-are tată, iar mama lui este muncitoare la fabrica de tricotaje.

«Nu vreau să fiu un trîntor pe capul mamei. Vreau să mă angajez pînă în septembrie cînd voi da examen la o școală postliceală de reparații radio și televizoare».

La întrebarea ce crede el despre muncă, îmi răspunde că: «Munca e aceeași, pentru toți, orice fel de muncă ai face. Dacă omul vrea să muncească, găsește.»

Tovarășul inspector Șerban Ion mă invită pentru a doua zi la «Sfatul oamenilor», un fel de comisie care vine în întîmpinarea tinerilor care caută un serviciu sau care au probleme mai dificile. Iată-mă a doua zi la «Sfatul oamenilor». Balaban Elisei îmi spune că la comisie vin tot felul de oameni.

«Unii vor să fie ajutați, alții vin și spun tot felul de minciuni. De exemplu, Rusu Mihaela, din bulevardul Lenin nr. 49 a reușit să ne păcălească (dealtfel s-a păcălit pe ea, nu pe noi) cu o legitimație falsă din care rezulta că e angajată. În realitate ea nu muncea nicăieri».

«Eu particip la a treia ședință a acestei comisii — ne spune Stoia Ana, activistă la Comitetul județean U.T.C. S-a creat aici o atmosferă adevărată, omenească în cel mai deplin înțeles al cuvîntului. Tinerilor li se oferă posturi, apoi li se oferă și timp de gîndire pentru a accepta sau nu aceste posturi. Ar fi bine ca noi, organizațiile U.T.C., de secție, întreprindere ș.a.m.d. să-i cunoaștem mai amănunțit pe acești tineri, pînă a se prezenta ei la «Sfatul omenirii».

Damian Eugenia, profesoară de pedagogie, vine în fiecare marți la ora 17, încă de la înființare la această comisie.

«Nu vreau să par sentimentală, dar de multe ori mi se înmoaie inima cînd văd atîția tineri dezorientați, debusolați. Îi ajutăm cît mai omenește, cu tot felul de sfaturi și le oferim posturi corespunzătoare pe cît este posibil dorințelor lor și pregătirii lor».

Și pentru că tot am început să-i prezint pe membrii «Sfatului omenirii» îi amintesc pe Benedek Emeric, Șerban Ion (cel care din partea Oficiului forțelor de muncă oferă propriu-zis posturile solicitate) procurorul Mironescu Miron și medicul psihiatru Seceleanu Adrian. Iată-i și pe solicitanți: Szasz Eugen, sportiv de performanță, motociclist, căzut în patima alcoolului, solicită un post de mecanic auto. O duce foarte greu cu banii, tatăl său pensionar îi dă zilnic bani de masă, îl mai ajută alți foști colegi de sport. Are 34 de ani. Fiind încă în tratament, i s-a mai acordat un timp de două săptămîni. După însănătoșire promite că va intra în cîmpul muncii.

Stinghie Lucian Constantin. 39 de ani. Absolvent al unei școli de proiectanți (cursul seral) refuză orice post, vrea neapărat să lucreze ca proiectant. Afișează (poate fără să vrea) un aer de superioritate, iar doctorul

Seceleanu spune că băiatul nu stă prea bine cu nervii. Aproape că se ceartă cu membrii comisiei care, totuși, îl îngăduie, dar i se pune foarte clar problema: ori muncești ori te încadrăm la Decretul 153.

Albu Gheorghe susține că nu este înțeles nu este ajutat și abordează asemenea puncte de vedere. Dar (din cauza necazurilor, zice el) își bate soția, o alungă de acasă, mai bea cîte un pahar în plus etc. Vrea o locuință pentru el și cei doi copii. A stat în gazdă la un cetățean care-i cerea 250 lei chirie pentru o cameră de doi pe doi. Într-adevăr, situație complicată dar din care nu se salvează prin abandonarea muncii.

«Cîștigi totul prin muncă.» Cu munca, toate ușile îți sînt deschise. Cînd îi ceri ceva unui om, el te întreabă unde muncești. Dumneata ce-i spui? Că ai fugit de la muncă? îl întreabă Șerban Ion. Deci, se poartă un fel de muncă de lămurire de a pune sub semnul întrebării și al deliberării atitudinea față de muncă a unor asemenea solicitanți.

Csampar Gyula a fost trimis de către «Sfatul oamenilor» la Uzinele «Steagul roșu» ca strungar, la secția 350. Maistrul Stănescu îi creează greutăți. Nu-i face fișă de instructaj, nu i-a dat încă un strung, îl amînă etc. Are certificat medical, dar maistrul nu vrea să i-l semneze. «Sfatul oamenilor» consideră că tînărul poate avea dreptate. Se va lua legătura cu «Steagul roșu».

Mihu Veronica are 26 de ani. Nu lucrează din iulie 1973, divorțată, stă la părinți, e bolnavă de ficat. Nu poate lucra deci ca operator chimist, profesia ei de bază. A fost condamnată de trei ori pentru o agitată viață de noapte, atentînd la moravuri pe care n-am vrea să le numim. Pe această fată — cafeaua, localul și nopțile pierdute au îmbolnăvit-o de ficat. I se propune un post la fabrica de piine de unde fără nici un motiv își dăduse demisia. Îl acceptă cu figura ei obosită și îmbătrînită înainte de vreme.

Türösi Ștefan, nu lucrează din august 1973. Are aproape 50 de ani. A îndeplinit funcții de răspundere. Pentru a nu fi găsit de «Sfatul oamenilor» a dat adrese fictive. Locuiește cu concubina sa Păcurar Constanța, vrea un post de administrator, atît și nimic mai mult. Consideră că dacă n-a furat și nu s-a bătut cu nimeni, nu-i vinovat de nimic. Oare nu se fură pe sine de această elementară și absolut necesară satisfacție de a munci?

Albu Ion este colaborator la O.N.T., cîntă în localurile unde orchestrele angajate au zi liberă. Este căsătorit. Are o fetiță și o înfățișare tristă, abătută, obosită. Cîntă și pe la nunți.

«Noi, i se spune, nu te scoatem de la cîntat, ci de la oboseala asta a ta și de la paharul pe care îl iei cam des în plus înțelegi?»

«Da, înțeleg, dar eu cîștig la două nunți 800 lei. De ce aș mai merge la serviciu?»

«Calitatea asta de colaborator, munca asta, e consemnată în cartea ta de muncă?»

«Nu știu»

«Atunci cum dovedești că ai existat, că ai muncit, că n-ai fost un parazit?»

Nu poate și nu știe ce să răspundă. Este un artist amator, muzicant, care a părăsit munca și profesia lui de bază. I se propune o meditație asupra acestor chestiuni și este chemat pentru marțea viitoare.

Neagu Nistor, produce o adevărată surpriză. Altădată venise la «Sfatul oamenilor» îmbrăcat în haine murdare, el însuși murdar, cu părul vîlvoi, o față obosită.

«Era ceva de nedescris (Stoia Ana). Acum e îngrijit, curat, surizător». Mulțumește pentru ajutorul dat, vrea locuință.

«Asta e o problemă care ne depășește, poate că mai tîrziu te vom ajuta și cu așa ceva» (Benedek Emeric). Neagu Nistor mulțumește încă o dată și pleacă.

*

Nu vom trage nici un fel de concluzii, considerăm că s-a desprins stilul de muncă și efortul pe care-l depun torurile competente ale municipiului Brașov pentru recuperarea și reintegrarea în cîmpul muncii a acestor tineri amăgiți de ideea că viața poate exista și în afara muncii. Iar despre «Sfatul oamenilor» vom spune că cifra 400 înseamnă tot atîtea cazuri din septembrie 1973 și pînă azi. Deocamdată. Și multă, multă, omenie.

Victor NIȚĂ

educația prin muncă la locul de muncă

vin instructorii pe aleea principală pe care se face prezența

Cad de acord cu directorul tehnic al Uzinei «Înfrățirea» din Oradea, inginerul Emil Mărgineanu, că nu este bine să facem din țînțar armăsar. Fiecare vîrstă are o anume indisciplină, să-i zicem specifică sau proprie; nu este cazul să ne lăudăm cu ea, dar nici să fim dramatici. Lucrînd cu tact, cu simțul măsurii, nu există tineri needucați, nici măcar irecuperabili.

— Și totuși, poate din pricina acestei indisciplini specifice, tovarășe director, muncitorii în vîrstă spun că tinerii de azi nu mai mănîncă meseria cu pîine ca înainte.

— Nici nu ar putea. O meserie de azi nu este decît de vreo zece ori mai complexă decît una de acum 30 de ani. Apoi, caracterul de masă al fenomenului; cîți învățau înainte meserie? Aparența mai este întreținută și de un factor subiectiv: tinerii de acum sînt mai puțin respectuoși. În autobuz, de pildă, nu s-ar ridica vreunul, doamne ferește! Pe vremea mea așa ceva nu se întîmpla; este drept că nici nu prea existau autobuze. Tinerii sînt cum îi educăm noi. Meseria o învață la fel, ca și înainte, de la cei mai în vîrstă. Nu avem motive să ne plîngem.

— Ce interes ar avea un muncitor să-și destăinuiască integral secretele meseriei în fața unui tînăr?

— Dacă ajungem la interes nu am făcut nimic. Este vorba de o datorie anume a fiecărui muncitor de a ajuta la pregătirea acestui tineret, care între noi fie vorba, sînt copiii noștri.

— Dacă ajungem la «datorii anume», iar nu am făcut nimic.

— Nu avem un aparat care să înregistreze deosebirile între ce spun și ce gîndesc oamenii, dar simțim nevoia, care ne învață și ne obligă să rezolvăm toate bune și la timp. Avem un plan, îl realizăm, luăm bani, nu-l luăm în seamă, nu ne la nici el. În iureșul acesta devenim solidari, nu ne gîndim cîte din secretele meseriei să le dezvăluim și cîte nu.

— Pînă la urmă, deci, tot la constrîngere ajungem?

— La necesitate.

— Necesitate?

— Constrîngerea este atunci cînd există mai multe soluții și ești obligat să alegi una anume. Necesitatea este cînd altceva nu se poate. Dar cu vorbele nu ajungem la concluzia dorită. Faptele: forța de muncă din uzină are o medie de vîrstă de 22 ani. Din producția realizată exportăm circa 60 la sută și nu oriunde, ci în țări tradiționale în ce privește producția constructoare de mașini. Nu am avut pînă acum nici măcar o singură reclamație. Meritul este al lor, al tinerilor.

— Și, bănuiesc, răsplata este pe măsura meritului.

— Nu chiar. Tindem, repet: este vorba de necesitate care, la un anumit moment, înțelegînd-o, devine conștiință.

— Și după conștiință?...

— Știu eu? Poate obișnuința. Duminică, cînd nu vin la uzină mă scol mai tîrziu, mă doare capul, sînt certăreț, nu îmi găsesc locul, abia luni îmi revin.

— Tinerii unde se găsesc duminica?

— Avem trei cămine, care le asigură, cum se spune, cazarea. Cantina nu este strălucită, dar al patrulea cămin pe care îl vom construi ne-am gîndit să fie un restaurant cu autoservire, cu o băcănie unde pot fi găsite lucruri strict necesare: săpun, cremă de ghete, obiecte de lenjerie etc.

— Cînd este vorba de educație, în cazul nostru educația prin muncă la locul de muncă, cifrele globale nu sînt întotdeauna semnificative. Lipsa de pregătire a unora poate fi suplinită cu un plus de efort din partea celorlalți. Apoi, o meserie făcută de o sută de ori mai complex decît una de acum nu știu cîți ani, ridică o întrebare: o stăpînesc sau nu absolvenții școlilor profesionale?

— Unii mai mult, alții mai puțin. Aceștia din urmă nu au baza de cultură generală care se cere. Cu primii organizez clase speciale pentru mașinile foarte complexe. Fetele, care pînă acum erau excluse din industria constructoare de mașini, se specializează în operațiile de la vopsitorie, o muncă mai migăloasă, mai aproape de structura și aptitudinile lor. Noi pregătim cadre pentru întregul județ. În viitorul apropiat vom organiza în orașele apropiate unități satelit prin industrializarea unor ateliere, care cu timpul vor deveni fabrici și uzine; studiile au fost terminate, temele au fost abordate, sperăm într-o realizare a lor, începînd cu 1975 și terminînd cu anul 1980.

Cred că nu vă interesează să aflați că unii mai întîrzie, că strică și pierd scule, că se fumează uneori exagerat...

— M-ar interesa, de ce uzina dumneavoastră, cu cel mai înalt grad de tehnicitate din județ nu patronează nici un liceu?

— Am încercat; nu am reușit. Unei uzine cu obligații atît de numeroase pe plan mondial, cu atîtea sarcini urgente și paraurgente, că nu ne mai vedem capul de treburi, cînd nu plecăm niciodată înainte de 10 seara, orice obligație în plus i-ar depăși puterile.

— Dacă este privită ca obligație.

— Altfel cum?

— Am vizitat liceele din oraș. Toate sînt patronate de mici întreprinderi locale. Nu-i interesează cine știe ce calificarea forței de muncă. Cu toate acestea absolvenții, cei puțin așa reiese din extemporalele pe care le-am dat, în cazul unei nereușite la facultate, vor alege în mod firesc întreprinderile care i-au patronat; în vreme ce la dumneavoastră ucenicii, mă refer la partea lor cea mai numeroasă, sînt recrutați din satele învecinate.

— Așa este!

— De ce nu pătrundeți în școli, cu atelierele dumneavoastră, cu profesiile dumneavoastră; sau invers, ați putea aduce elevii în uzină, fiindcă în fața acestei perspective cei mai mulți dintre ei au răspuns cu «magnific!» După patru ani de practică nu le-ar trebui decît foarte puțin să ajungă muncitori cu înaltă calificare, adică tocmai de ce aveți dumneavoastră nevoie. Ar fi bine și pentru elevi.

— Ideal așa ar fi nimerit, dar nu se poate. Nu avem fonduri, nici baza materială corespunzătoare. Nu putem trece dintr-o dată la ideal.

— Nu cred că este mai ieftin să întreții 1 000 de ucenici timp de trei ani, inclusiv profesorii, inclusiv atelierele, sculele, cazarea etc., decît să deschizi ateliere în liceele din oraș și după, este drept, patru ani și cîteva luni de strictă specializare să obții muncitori de o calificare foarte înaltă sau oricum mai înaltă, decît a unui ucenic venit din mediul rural cu opt clase, sau chiar mai puțin, care, în virtutea concepției «nu ne putem apropia dintr-o dată de ideal», și-ar putea începe ucenicia în uzinele și întreprinderile de importanță mai redusă pe plan republican. Teoretic, lucrurile așa se prezintă.

— Practic nu este, cel puțin deocamdată, imposibil. Ar fi prea complicat.

— În fine, să vedem cum stau lucrurile cu ucenicii de acum.

— Pe mine v-aș ruga să mă scuzați. O să vă dau în acest scop un maistru care răspunde nemijlocit de creșterea și educația viitorilor muncitori, maistrul Epure.

TEORIA CA TEORIE, SE UITĂ

Nu știu de ce v-a spus tovarășul director să vorbiți cu mine; e adevărat, m-am ocupat de ucenici și știu totul, dar iar o să-mi sară instructorii în cap. Dar dumneavoastră, nu o să mă dați de gol și o să-mi puneți numele numai cu inițiale. Rîndul trecut, cînd ne-am certat, am ajuns pînă la directorul general. Ne-am certat fiindcă instructorii stabiliseră ca temă trimestrială execuția unei singure piese, iar eu le dădusem ca sarcină 300. Eu știu ce înseamnă o singură piesă: îi spui lui nea cutare, fă-mi și mie presa că-ți dau o țuică. Nu-i treabă. În general, nu este treabă cu ucenicii. Nu învață meseria ca lumea. Și perioada este cam lungă: trei ani. Toată ziua, bună ziua îi cheamă instructorii la ședințe. Cînd vine în fabrică nu se prezintă direct la locul de muncă. Fac mai întîi prezența în careu; vin pe la 7-8, îi întrebi unde ați umblat, răspund la prezență, nici nu apuci să le dai ceva de lucru, că iar au plecat, stați un moment să vă demonstrez: Ei, băiatule, ia vino încoace. Cum te cheamă?

— Cornel Lazăr.

— Bravo. Și unde te duci tu, Cornel Lazăr?

— La ședință cu instructorul.

— Foarte frumos. Dar astăzi ce-ai lucrat? Știi?

— Nu știu cum să spun.

— Nu-i nimic, adă planul. Dar răspunde!

— Eu nu știu după plan.

Poftim, el nu știe după plan. Atunci mă întreb ce mai caută aici. Și la ședințele acestea știți ce se discută. Despre păr lung și pantaloni trapez, cică le fac educația de parcă aceasta nu s-ar putea face în afara orelor de școală. Ce educație poate să fie mai bună ca aceasta, că ne văd pe noi muncind? Dar nu, instructorii îi cheamă la ședințe ca să se afle în treabă și să zică, vezi dumneata, că au idei. În loc să învețe meseriile acestea complicate de rectificatori, frezori etc. să fie atenți la muncitorii mai în vîrstă cum lucrează, ei primesc indicații să facă clocane; poate trebuie și astea, dar să fie făcute cînd trebuie. Ei, băiatule, ia vino încoace. Unde te duci?

— La ședință.

— Maistrului i-ai spus?

— Nu.

Vedeți? Pleacă atunci cînd vor, vin cînd vor. Noi răspundem doar dacă-și rup vreo mînă. Un ucenic cum nu este supravegheat continuu, controlat și îndrumat, mă rog, ca orice copil, casca gura pe pereți și e de ajuns să o caște o dată că pe urmă pierde firul și nu-i mai arde. Vin instructorii, pe aleea principală și fac prezența. Sigur că prezența este importantă. Pentru că dacă nu ești prezent, ce să mai vorbim! Dar nici nu înseamnă că dacă ești prezent ai rezolvat totul. Au caiete de practică, îi controlează la caiete. Eu nu înțeleg. De ce nu vin instructorii lîngă strung să-i întrebe acolo de față cu muncitorul de care răspunde ce au făcut într-o zi de lucru? Fac ei ce fac și o dau pe teorie, pe caiete, pe note, pe teme teoretice, pe ședințe, pe lecții, pe sfaturi, pe observații de la catedră, pe angajamente, nu se simt bine altfel, nu se simt profesori. În uzină, programul trebuie să fie acela al unui muncitor. Sigur că este greu. Meseria presupune puțină sudoare. Cunoașteți dumneavoastră ceva trainic și adevărat fără sudoare? Sînt și copii excelenți, priviți-l pe acela de sus, el face totul, muncitorul doar îl supraveghează. În general însă, cînd se angajează în uzină, foștii ucenici se comportă de parcă atunci au venit întîia oară și sînt sigur că dacă școala ar dura nu trei, ci 25 de ani, așa cum se desfășoară ea acum, tot la fel s-ar comporta. Tinerii, să știți, sînt cu ambiție dar trebuie să te ocupi de ei, nu să le dai doar sarcini. Ucenicul trebuie să știe precis ce are de făcut în opt ore și la sfîrșit controlat. Zilnic. Numai așa se poate progresa. Și nu numai o dată și să fie lăsată la o parte scriptologia.

— Tovarășul director spune că toți sînt niște copii buni.

— Nu buni, foarte buni. Dacă pe vremea mea aș fi știut cîte știu ei acum, aș fi fost inginer. Dar, aici, la noi, în industria constructoare de mașini avem nevoie de muncitori excepționali. În spațiu nu mai avem de ce ne întinde, trebuie să smulgem mașinii tot ce ne poate da. Și aceasta înseamnă îndemînare. Multă îndemînare și știință. Trebuie ceva schimbat și pe la școală care în linii mari este ca pe vremea mea. Dar nu așa cu mai multe ședințe și mai multe caiete.

Nicolae CRISTACHE

cel care în 1937 preda studenților ieșeni un curs de astronautică

Profesor doctor docent Dumitru Ion Mangeron, născut la 15 noiembrie 1906. Absolvent al Facultății de științe din cadrul Universității «Al. Cuza» din Iași. A parcurs toate treptele carierei universitare în institutele de învățământ superior din Iași, devenind profesor titular definitiv de mecanică la Institutul politehnic în anul 1941. Scurte cursuri de specializare la Institutul de matematică al Universității din Göttingen; specializare și doctorat în matematici la Universitatea din Neapole (1932). Doctorat în matematici la Universitatea «Al. I. Cuza» (1934); doctor docent în științe din 1956; profesor șef de catedră de mecanică și mecanisme până în 1958; profesor șef de catedră de matematică până în prezent. Membru activ sau de onoare în peste 25 de societăți, asociații, academii de matematică, mecanică, aeronautică și astronautică din Anglia, Austria, Canada, Franța, Elveția, India, Italia, Japonia, R.D.G., R.F.G., S.U.A. Suedia și U.R.S.S. Invitat de nenumărate universități din lume să țină cursuri postuniversitare sau conferințe de specialitate. Cursurile sau conferințele ținute până în prezent, ca răspuns la o parte dintre invitațiile primite, au fost orientate asupra celor mai noi rezultate ale studiilor profesorului Mangeron, efectuate în domeniile mecanicii teoretice și aplicate sau în cîmpul matematicii. În ultimii ani a conferențiat în centre universitare din Austria, Cehoslovacia, R.D.G., R.F.G., Italia, Polonia, Spania, Ungaria, S.U.A., și U.R.S.S. În Canada a ținut cursuri și cicluri de conferințe prelungite în calitate de profesor invitat care în două rînduri au durat cîte un an.

Este om de știință emerit al Republicii Socialiste România din 1971.

Matematica clasică a descoperit modelele de bază ale celor mai importante fenomene fizice: potențialul, propagarea căldurii și propagarea undelor. Fundamentale pentru înțelegerea naturii, trebuiau ele mai întîi înțelese și matematica a făcut să fie înțelese prin ceea ce s-a numit ecuația potențialului (încă de pe vremea lui Laplace), ecuația căldurii (Fourier), ecuația undelor (familia Bernoulli). Cu timpul, modelele create de matematica clasică pentru cele trei fenomene fizice fundamentale aveau să fie dezvoltate în vederea aplicării lor la fenomene naturale din ce în ce mai complicate. Ecuația potențialului de către italianul Mauro Picone; ecuația căldurii de către românul Miron Nicolescu, care a inițiat abstractizarea fenomenelor complicate din domeniul propagării căldurii realizînd *«ecuațiile policalorice»* propuse să fie numite «ecuații Nicolescu» de către Mangeron; ecuația undelor aparținînd altui matematician român, Dumitru Mangeron, denumite de el *«ecuații polivibrante»*. E prima mare realizare a omului de care ne ocupăm azi.

Profesorul Mangeron face un joc de cuvinte, deformînd primele două silabe ale substantivului matematică fese «mă tema» în loc de «ma-tema». Spune că matematica inspăimîntase pe toată lumea. Și pe cel care se ocupă numai cu ea toată viața. *«Are ceva care o singularizează printre științe. Tot ce s-a spus în domeniul ei încă de pe vremea vechilor egipteni, chinezi, arabi, greci, tot ce-au afirmat Euclid, Arhimede și alții se păstrează adevărat. Nimic nu s-a pierdut. În alte domenii, ceea ce era considerat adevărat cu mii de ani în urmă a fost depășit și infirmat. În matematică, descoperirile ulterioare n-au anulat nimic. Anumite probleme calculate de către Arhimede sînt valabile și azi. La celălalt capăt, matematica adaugă, acumulează, se dezvoltă mereu, devenind drum din ce în ce mai lung, mai complicat, mai greu de străbătut. Capătul celălalt este în infinit, matematica reflectînd natura. Nu există în conștiința omului, ea este reflexul naturii, reflectarea complexității naturii în mintea omului.*

Ce ne spune matematica despre natură? *«Natura este neliniară, zice Mangeron, asta demonstrează matematica. Modelul matematic prin care se traduc fenomenele naturii se compune din ecuații neliniare. Pe măsură ce o pătrundem, natura se dezvăluie a fi tot mai complicată. Spre fericirea noastră natura e neliniară, omul e o realitate neliniară urechea și inima noastră funcționează complicat, neliniar, și celula cred, ca expresie fundamentală a materiei vii, este la fel. Altfel, ar fi extrem de plicticos. Neliniaritatea înseamnă numeroase combinații, numeroase calități, opusul monotoniei și stereotipiului».*

În antichitate, matematica s-a dezvoltat în cîteva centre, anumite descoperiri efectuîndu-se în paralel. Matematica se vădește a fi o necesitate a omului din cele mai vechi timpuri. Mangeron explică: *«Aritmetica = nevoia de a numara. Din cele mai vechi timpuri, omul era obligat să știe cîte animale are, la ce distanță se găsesc prietenul, vînatul sau apa. Leucip și Democrit spuneau «lucrurile sînt numere». Superbă intuiție! Orice sunet e număr, culoarea e număr, molecula e număr, sistemele mendeleene sînt numere. Geometria — artă de a măsura, de a studia formele. Omul primitiv se apropie de geometrie cînd învață să recunoască după formă anumite obiecte, locuri, plante, animale. Al treilea motiv pentru care omul de la capătul special a simțit necesitatea matematicii, în formele ei inițiale, l-a constituit contemplarea cerului. Vedea acolo structuri care pe urmă s-au numit constelații. Cu ajutorul lor se orienta noaptea. Aspectul cerului l-a dat ideea de structură».*

Ce aplicații au avut, ce probleme importante s-au rezolvat pînă acum grație ecuațiilor polivibrante descoperite de către Mangeron? Americanii G. Birkhoff și W. Gordon de la General Motors le-au folosit pentru proiectarea automată a *«suprafețelor de formă oarecare»*, cum ar fi caroseriile de automobil, de pildă. Cei doi au comunicat reușita lor, recunoscînd că s-au folosit de teoria ecuațiilor polivibrante. Pînă atunci, suprafețele de formă oarecare se proiectau empiric. Alte aplicații. Realizările matematicianului român au servit și la transmisia undelor luminoase, radio etc., de la un post la altul. Fenomene complicate, necunoscute mai înainte, condiționate de apariția lucrărilor lui Mangeron, utilizate de către cercetătorii italieni, francezi, canadieni, sovietici. În sfîrșit, aceleași ecuații stau la temelia așa-numitelor *«optimizări de fenomene în rețele spațiale echidistante»* sau în rețele și mai complicate, greu de imaginat, cuadrudimensionale (spațiu-timp), reprezentînd locul cutare în timpul cutare.

Mangeron publică descoperirile sale în 1932, după aproximativ cinci ani de muncă. *«În 1933, academicianul polonez Alfred Rosenblatt consemnează într-o publicație a Academiei de Științe din Paris importanța problemei abordate. În 1936, Mario Salvador, de la Columbia University din New York «vorbește într-una din lucrările lui despre ecuații Mangeron, funcții Mangeron, metode Mangeron». E primul care propune aceste denumiri, vor urmia și alții, în loc de ecuații polivibrante cum le spusese autorul lor. Cine acordă paternitate unor asemenea realizări? «Se procedează divers, afirmă Mangeron. Un celebru matematician rus a descoperit niște polinoame dovedite ulterior drept importante. El le-a botezat «polinoame T». Îi chema Cebîșev, dar își scria numele cu Tch, le-a dat, deci inițiala numelui său. Legendre, spre pildă, a descoperit și el pe la 1836 niște polinoame utile dar avea să le noteze arbitrar cu litera P. De regulă, numele proprii se atribuie de către alții, nu de către autori.»* Uneori se încurcă lucrurile, apar nedreptăți? *«Da, însă nu din rea-voință cei mai adesea. În 1912-1913, regretatul academician român Ștefan Procopiu descoperă teoretic existența magnetonului. Publică în acest sens o notă în revista «Analele științifice ale universității din Iași». Înființată în 1900, încă puțin cunoscută peste hotare. Ceva mai tîrziu, Niels Bohr ajunge la același rezultat cu Procopiu și primește pentru descoperirea magnetonului Premiul Nobel. Astăzi, după ce s-a demonstrat că articolul lui Procopiu apăruse înaintea comunicării lui Bohr, multe tratate din lumea întreagă și, în special, celebrul «Handbook der fizichen» în noile ediții folosesc denumirea de magnetonul Bohr-Procopiu. O reparație morală, dar știința românească a rămas frustrata de un meritat Premiu Nobel».* Corect pînă la capăt ar fi să i se zică magnetonul Procopiu-Bohr.

La cursuri, profesorul Mangeron vorbește liber. *«N-am utilizat vreodată nici măcar o notiță. Cînd voi simți nevoia să mă ajut chiar și de cîteva rînduri în timpul prelegerilor mele, atunci voi înțelege că mi-am trăit traiul și poate voi înceta să trăiesc».*

În 1956, la cel de-al IV-lea congres al matematicienilor români prezintă o altă lucrare remarcabilă reflectînd complexitatea ideii de unitate a naturii. *«Am reușit să elaborez o teorie matematică unitară a fenomenelor naturii. Să leg toate cele trei fenomene fundamentale* (potențialul, propagarea căldurii și a undelor), *arătînd că în limitatea lor pot fi abordate dintr-un unghi de vedere unitar. Teoria mea constituie un început. Efortul matematicienilor de a găsi ceea ce este comun fenomenelor din ce în ce mai complicate continuă. După cum, de asemenea, continuă și efortul de unificare a fenomenelor fizice, materializate prin teoriile despre structura universului. Teoriile lui Einstein și ale continuatorilor se află și ele în permanent proces de perfecționare».*

Matematica s-a ambiționat să traducă tot, să devină limbajul în care să se poată exprima și rezolva orice. *«Fostul meu profesor, Mauro Picone, a muncit mult să lege matematica de practică. A înființat primul institut din lume pentru aplicațiile calculului. Avea să demonstreze treptat că modelul matematic al oricărui fenomen natural poate fi rezolvat, că orice fenomen natural se poate constitui într-o problemă matematică rezolvabilă dacă ai aparatură de investigație din ce în ce mai puternică și programatori cu experiență. Pînă la Picone se afirma că nu orice problemă poate fi rezolvată.»*

Mangeron a înaintat și el. *«Cineva conduce o mașină. Apare un obstacol. Trece un timp pînă accelerează sau încetinește. Se numește fenomen de întîrziere. Se bate un cui, apoi se scoate. Aparent cuiul e la fel. În realitate, structura lui interioară s-a schimbat după bătere. Trece un tren peste un pod. La fiecare trecere a unui tren peste un pod se schimbă structura grinzilor. În ele rămîne ceva care n-a fost mai înainte. Se numește fenomen de ereditate. Amîndouă se traduc matematic într-un fel special».* Mangeron a elaborat teoria sistemelor cu structură complexă, ecuații denumite tot Mangeron, dar mult mai complicate decît primele, incluzînd și fenomene de întîrziere, de ereditate etc.

În locuința matematicianului din Copou e liniște ca într-o casă de piuă. Aici, Mangeron lucrează tot timpul, pleacă doar să-și țină cursurile, revine și lucrează fără preget, vegheat de o soție care s-a devotat toată viața studiilor soțului ei. Pe birou, literatură științifică, de matematică și mecanică din toată lumea. *«Cine nu e la zi cu literatura mondială*, glumește Mangeron, *poate descoperi bunăoară ceva despre care să afle mai pe urmă că era tot teorema lui Pitagora. Iar dacă e cumva o persoană mai exuberantă, cum era Arhimede, poate ieși și în stradă să strige Evrika. Cine studiază pietrișul de pe valea rîului Moldova, de exemplu, poate dormi liniștit, nu-i concurează nimeni. În domeniul matematicii și mecanicii însă este o competiție extraordinară».*

Paralel cu studiile matematice, Mangeron realizează lucrări excelente de mecanică pură și aplicată. În teoria mecanismelor și mașinilor, spre pildă, cristalizate în teoria și practica accelerațiilor reduse, precum și în alte direcții, recunoscute, de asemenea, de către comunitatea științifică internațională. Teoria accelerațiilor reduse avea să fie utilizată în acțiunea de pregătire a zborurilor spațiale. Sateliții și navele cosmice au de suportat variații bruște de accelerații, accelerații de ordin superior. *«Mergem cu un vehicul, conducătorul său schimbă viteza, resimțim un șoc. Accelerația acționează asupra oamenilor. Ne putem deplasa cu orice viteză, ea nu se repercutează negativ asupra noastră. Schimbarea accelerației influențează însă organismele și corpurile. Pînă la zborurile cosmice, omul n-a fost obligat să-și pună problema variațiilor bruște de accelerație, ci numai a variațiilor de viteză».* Mangeron studiază aceste fenomene și publică rezultatele cercetărilor sale înainte de epoca zborurilor în spațiul extraterestru. Prin 1937, preda voluntar studenților ieșeni un curs de astronautică, primit cu zîmbete și neîncredere la vremea aceea. Mangeron se gîndea încă înainte de 1940 la repercusiunile variațiilor bruște de accelerație asupra rezistenței materialelor, asupra structurii lor, proiectării lor, articulării lor. Cînd problema zborurilor cosmice a devenit actuală, cei ce le-au pregătit s-au bazat, printre altele, pe lucrările matematicianului român, care a fost și invitat de către Academia de științe a Uniunii Sovietice să rostească o suită de conferințe pe această temă. Generalizînd ecuațiile lui Lagrange, atlate timp de 150 de ani la baza mecanicii, făcîndu-le să cuprindă și fenomene care reflectă accelerații de ordin superior, ajunge la alte rezultate cunoscute în lumea științifică internațională drept ecuațiile Mangeron-Tsenov sau Lagrange-Mangeron. Despre acestea s-a spus că deschid *«posibilitatea unei expuneri ulterioare într-o formă nouă a întregii mecanici analitice»*, că reprezintă baza pentru reconstrucția la un nivel mai ridicat a întregii mecanici analitice, adică a întregii mecanici contemporane.

Are aproape 66 de ani și foarte multe proiecte. Mangeron nu se oprește. Acest ascet al științei beneficiază încă de o excelentă capacitate de creație, ultimii cinci ani fiind extrem de fecunzi. Continuă cercetările, predă cursuri postuniversitare în Franța, R.F.G., Austria, Canada, Statele Unite, Spania, în limbile țărilor respective, conduce doctorate în România și peste hotare. *«Îmi place foarte mult triada cercetare-învățămînt-producție, idee a tovarășului Nicolae Ceaușescu, afirmată la Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973. M-a pasionat dintotdeauna, am încercat mereu să-l fac să înțeleagă această unitate și să-l pasionez pentru respectarea ei pe studenții și doctoranzii mei».* **Ceea ce a realizat pînă acum nu l-a blazat, e imun la cariu suficienței, vrea să mai descopere. N-a început să redacteze încă lucrările de bilanț, de sinteză, fiindcă simte că mai poate ajunge în ținuturi noi. Nu-l interesează nimic altceva decît să lucreze, nici posturi, nici titluri, nimic. Anul acesta Mangeron trebuie să predea la universitatea din Tokio. *«Le-am scris din Canada și m-am scuzat, prima mea datorie e să lucrez în țară, să conduc un șir de doctoranzi, să primesc noi doctoranzi, să țin cursuri studenților».*** **Vorbește despre nivelul foarte bun al matematicii din România. Și explică: *«Românul nu e doar poet, românul e dotat în toate. Pentru că noi am fost mereu mai săraci decît alții și n-am putut avea un telescop, cum e cel de pe muntele Palomar de pildă, ne-am validat în matematică. Ea nu cere investiții, ci doar minte, muncă, o foaie de hîrtie și un creion. E singura știință care nu cere decît atît, și începătorului, și savantului. Avem o tradiție excelentă, iar, în prezent, o galerie de matematicieni tineri foarte dotați».***

Profesorul Mangeron trezește peste tot în lume pe unde trece interes și stimă pentru țara sa, pentru știința din țara sa, pentru eforturile țării sale. Cultura românească este unul dintre subiectele preferate ale acestui savant care a cerut să se imprime pe toate hîrtiile cu antetul numelui său de «Visiting Professor», următoarele date: Permanent address: Polytechnic INSTITUTE OF IASSY, Iași — România.

Romulus BALABAN

a doua aventură a unei invenții

Orice invenție începe cu o aventură, aceea a spiritului. Dar uneori — și în chip straniu — aceasta este etapa cea mai ușoară; abia după obținerea brevetului, lucrurile se complică. O dovedește și exemplul unei realizări tehnice românești de interes mondial, care a căzut... din «Girolac» în puț.

Acum aproape 20 de ani, un chimist român, profesorul inginer George Rădulescu, general în rezervă, nepot al marelui cărturar Ion Heliade Rădulescu, a făcut o descoperire de un interes care depășea granițele țării: «Girolac»-ul. Era vorba de un lac-email protector și, totodată, regenerator, cu multiple întrebuințări: de la industrie la arheologie, de la domeniul atît de modern al luptei împotriva coroziunii la restaurarea vechilor picturi. Invenția și-a verificat virtuțile în decursul a zece ani de experimentări în diferite instituții tehnice și laboratoare.

Aprecierile sînt unanime: de la o comisie de specialiști ai Ministerului Industriei Alimentare (procesul verbal din 21 iunie 1954) la directorul Combinatului fondului plastic, inginerul Constantin Chiaburu (adresa din 26 septembrie 1972, adresată conducerii Academiei Republicii Socialiste România), de la profesorul universitar Constantin Nicolăescu-Plopșor (Institutul de arheologie) la Sectorul de creație tehnică și producție experimentală a Ministerului Energiei Electrice (adresa din 17 ianuarie 1972), toate opiniile concordă, subliniind utilizările multilaterale ale noului produs.

«TARE CA PIATRA» DAR ȘI PIATRA ARE NEVOIE DE AJUTOR

Cu «Girolac» se pot vopsi piese de metal, lemn, sticlă, beton, piuță, hîrtie, ceramică, se pot lustrui mobile de lux, aparate medicale și industriale, automobile, vagoane și... parchetul din locuința dumneavoastră.

În industria petrolieră, el poate împiedica astuparea cu parafină a țevilor, producînd un înveliș lucios ca sticla, care face ca parafina să alunece pe pereții țevilor.

Formînd o peliculă elastică, rezistentă, imună la umezeală și trepidații, «Girolac»-ul poate contribui la regenerarea operelor de artă alterate de trecerea secolelor, precum și de fumul cu care este atît de darnic veacul nostru. El restaurează culorile degradate de atmosfera poluată, protejează lemnul atacat de cari, monumentele de piatră și marmură invadate de microorganisme. «Tare ca piatra» — spune proverbul, dar o experiență milenară dovedește că și piatra are nevoie de ajutor pentru a înfrunta asaltul timpului. Mai mulți specialiști relevă interesul mondial al invenției românești, considerînd că acest lac-email ar putea fi folosit cu succes la protejarea Partenonului și Turnului Eiffel, la apărarea de degradare a picturilor din Florența și Veneția, atacate de ape.

În adevăr, s-a efectuat o experiență impresionantă: un tablou a fost cufundat în apă și lăsat acolo timp de o săptămînă. Scos din apă, într-o stare evident deplorabilă, el și-a revenit la starea inițială în doar cîteva minute, după un tratament cu «Girolac»!

Aplicat pe instrumentele muzicale, «Girolac»-ul le conferă o rezonanță deosebită, asemeni lacului necunoscut folosit de marele lutier italian Antonio Stradivarius.

Ne oprim aici cu înșirarea multiplelor întrebuințări ale «Girolac»-ului, deși am putea continua.

INVENTATORUL ÎȘI OFERĂ «MARFA»

Orice invenție începe cu o aventură, aceea a spiritului. După ce invenția s-a materializat într-un brevet — în cazul de față, brevetul 47573 — aventura ar trebui să se termine și să înceapă punerea în fabricație.

Cu «Girolac»-ul s-a întîmplat pe dos: partea «ușoară» a fost actul invenției în sine. Ce a urmat?

O recompensă de 125 000 lei oferită conform legii, din care inventatorul n-a primit... nici un leu. E drept, i s-au oferit cu generozitate de către doi «descurcăreți» de la o întreprindere bucureșteană 5 000 de lei, restul urmînd să revină celor doi autopropuși «coautori». Și așa a căzut baltă atunci o invenție care ar fi putut aduce, doar în sectorul industriei alimentare, economii de milioane lei valută, prin înlocuirea unui produs de import: pluta. Dar aceasta este o chestie veche, oamenii s-au schimbat din posturi, unii au ieșit la pensie, alții au murit și poate nu are rost să reînviem acest aspect al afacerii. Dealtfel, după o serie de intervenții, anchete etc. au fost exprimate regrete inventatorului, dar ani de-a rîndul «Girolac»-ul tot n-a pătruns în industria alimentară.

În alte sectoare a avut oare mai mult succes? Să vedem. Inventatorul își oferă «marfa» la diferite instituții. Și reținești, omul nu este un oarecare: a absolvit două școli de rang universitar și are la activul său 29 invenții și inovații — de pildă, un detector electric premiat în Franța, fapt care a determinat Asociația inginerilor din Franța să-l aleagă pe inginerul Rădulescu membru activ al acestei asociații. El a scris mai multe cărți de specialitate, a fost profesor de aerochimie, fiind unul din puținii specialiști în această ramură a chimiei și a predat și la vechea Facultate de Științe din București.

Dar să revenim la «Girolac». După realizarea invenției s-au ivit «curioși» care s-au interesat:

— Ce-ai pus dumneata înăuntru? Cît din cutare substanță, cît din alta?

Inventatorul, sensibilizat de experiențele sale în industria alimentară — ne referim la experiențele umane, nu chimice — a răspuns prompt:

— Am pus puțin iaurt și mult lapte bătut.

Altă scenă.

Un director de întreprindere îi spune binevoitor:

— Adu-mi 12 kilograme de probă. Le încercăm pe produsele noastre. Dacă totul iese bine, încheiem contractul.

Totul a ieșit bine, dar directorul a ridicat o nouă obiecție:

— De unde știu eu că dumneata nu mă păcălești și că produsul nu l-ai adus din America?

Inventatorul a răspuns:

— Din trei motive. În primul rînd, nu posed un avion proprietate personală ca să transport în cîteva ore gălețile cu «Girolac» de peste Ocean. În al doilea rînd, nu sînt directorul general al Vămilor, ca să dispun efectuarea formelor vamale în zece minute. În al treilea rînd, nu dispun de nici un cont în devize, ca să cumpăr produsul de la un magazin din New York.

Al patrulea motiv, inginerul Rădulescu nu l-a mai invocat, dar l-a avut pe limbă: «De ce să aduc de la zece mii de kilometri ceva care este aici, la noi în țară, în capul meu?»

Scena de mai sus — perfect reală — capătă tot reliefuł dacă adăugăm că recent o societate americană a comunicat forurilor românești în drept interesul său pentru «Girolac» și pentru eventuala desfacere a acestui produs în S.U.A., Europa și Africa. Așadar, circuitul real se pare că va fi București-New York și nu cel pe care-l presupunea — ironic — directorul cu pricina: New York-București...

SE CAUTĂ UN ZUGRAV

Chimistul și-a oferit serviciile și unor instituții în sarcina cărora cade conservarea unor vechi picturi bisericești, adevărate tezaure de artă românească. Chimistul a pledat: «Vă salvez picturile cu lacul meu. Odată distruse, nimic nu le va mai putea aduce la viață. Nu o fac aceasta pentru bani. Este o datorie națională». I s-a cerut însă inginerului, pentru a-și face treaba, patalamaua de zugrav bisericesc.

— Cum? Titlul de inginer chimist nu ajunge? Două școli superioare? Specializare la Collège de France?

Nu, titlurile acestea nu au fost suficiente. Trebuia să fie zugrav.

Solicitat de directorul muzeului din Curtea de Argeș să consolideze osemintele lui Neagoe Basarab de la Biserica Domnească, lui George Rădulescu nu i s-a permis să execute această lucrare utilă, neflind membru în Fondul plastic, ca și cînd inventatorul ar fi trebuit să *picteze*, nu să *consolideze*. Așa s-a făcut că osemintele s-au distrus pe vecie.

*

Profesorul nu s-a descurajat și a bătut și la alte uși. În fine, una din ele și-a deschis larg porțile. Oameni inimoși de la «Centrocoop», și în primul rînd, tovarășul președinte Bejan și tovarășul vicepreședinte inginer Ioan Bucșa s-au interesat de această invenție și s-au gîndit să o aplice la vopsirea unor cărucioare de copii — o comandă pentru export — la înlocuirea rondelelor de la capsulele necesare îmbutelierii sticlelor de băuturi alcoolice și răcoritoare etc. Această instituție a preluat respectivul brevet de invenție, precum și comenzile corespunzătoare, producția realizîndu-se într-o stație pilot. Și alte foruri încep să se intereseze de «Girolac».

Este adevărat, rondelele pentru sticlele de anason sau cărucioarele de copii nu sînt Partenonul și Turnul Eiffel, dar e bine și așa. E un început. Poate că Partenonul și Turnul Eiffel vor urma, poate că nu. Important este ca invenția, după atîția ani de tribulații, să-și îndeplinească menirea, să fie de folos oamenilor, țării.

Să sperăm că de data aceasta nu se va mai cădea din «Girolac» în puț.

Lionel NIȚESCU

roata după atîtea mii de ani

Celor ce vor citi pînă la sfîrșit aceste rînduri le voi clătina, poate, cîteva convingeri. La fel am pățit și eu.

Prima convingere: roata cel puțin ca mijloc de rulare pentru vehicule, a fost inventată acum cîteva mii de ani. De atunci i s-au adus perfecționări după perfecționări, dar nu se poate spune că s-a inventat o nouă roată de vehicul.

A doua convingere: a trecut de mult vremea inventatorilor tip Edison. În zilele noastre invențiile (cei puțin invențiile importante, cele care pot revoluționa un domeniu al tehnicii) cer nu atît intuiție și geniu, cît cunoștințe de înaltă specializare și mijloace de investigație pe care le au doar institutele de cercetări. Așadar, azi, invențiile cruciale sînt rodul muncii unor colective de specialiști, lucrînd în laboratoare bine utilate.

Ei bine, cu toate acestea un inventator solitar a izbutit să confecționeze o nouă roată de vehicul care — deși a rămas tot rotundă — este esențial deosebită de cea veche.

Autorul acestei invenții este Constantin Niculescu, fost funcționar comercial și vamal, fost luptător sportiv, antrenor de lupte, acum pensionat medical, în urma unui accident.

Ideea realizării unui nou tip de roată s-a născut acum 25–30 de ani, într-o vreme cînd, ca pasionat motociclist, C. Niculescu a avut cîteva accidente dintre care două l-au dus la un pas de moarte. Amîndouă au fost produse de explozia cauciucului și l-au înfuriat atît de tare, încît s-a hotărît să declare război pneurilor. După mulți ani de gîndire și de încercări, a izbutit să construiască o roată cu jantă suspendată pe lamele de oțel articulate, denumită pe scurt roata flexibilă.

Americanii au făcut ceva asemănător, adică o roată flexibilă utilizată la vehiculul folosit de astronauți pe Lună. Numai că aceasta s-a întîmplat nu înainte, ci după invenția românească. În plus, la roata americană lamelele, fiind torsionate și în stare de repaus, se rup foarte repede, din cauza solicitării permanente a oțelului. Spre deosebire de roțile vehiculului lunar, roata Niculescu are o suspensie mecanică interioară, bazată pe lamele de oțel articulate, care flexează numai în momentele de șoc, în restul timpului rămînînd neîndoite, ceea ce le prelungește considerabil durata și face ca roata flexibilă să fie practic utilizabilă.

După brevetarea acestei invenții (22 august 1967, ora 12,40), Constantin Niculescu a reușit să construiască și cîteva prototipuri. Roțile au fost experimentate, cu deplin succes, deocamdată doar la cărucioare pentru transportat bolnavi, la spitalele Colțea și Colentina. S-a constatat că mersul cărucioarelor este mult mai lin decît al celor suspendate pe arcuri și pneuri de cauciuc. Șocurile produse de denivelările terenului sînt total absorbite de «roata Niculescu», a cărei jantă nu are decît un simplu bandaj de cauciuc plin. Cum mi s-a spus la Colțea, mersul lin și absolut silențios al roților flexibile este atît de important pentru un spital, încît administrația s-a grăbit să comande un prim lot de 32 roți, pentru a le monta la cărucioare-targă și la cărucioare de transportat mîncarea. Din păcate întreprinderea desemnată, I.I.L. Metalurgica, a refuzat comanda.

Savantul Henri Coandă a aflat, cu puțin înainte de moarte, despre această invenție. Și-a exprimat entuziasmul și intenția de a-i găsi și alte aplicații, bunăoară la trenul de aterizaj al avioanelor grele. Aplicații s-ar găsi, probabil chiar unele de mare importanță tehnică și economică, dar pentru asta ar trebui făcute niște studii, ar trebui experimentate prototipuri și de dimensiuni mai mari, în diverse variante de concepție și construcție (cîteva le propune chiar autorul).

Dar deocamdată, brevetată, invenția zace nefolosită. Situația în momentul de față este următoarea: din cei 15 ani, cît este termenul brevetului (1967–1982), șapte au și trecut, deci aproape jumătate, fără să se fi făcut nici un pas cît de cît serios spre aplicarea acestei invenții.

Mircea FODOREANU

toată viața mea a fost o trudă

Reșița. Cetatea de scaun a oțelului românesc. Ora 19,00. Sînt la camera de comandă a furnalului nr. 1. Puzderie de aparate în stînga și în dreapta cu care se măsoară tot, inclusiv respirația metalului. Fac pe rînd cunoștință cu șeful de secție pe schimb, inginerul Zaica Macu, Ludovic Toth, muncitor specialist, Jiva Rachici, termo-tehnician și alții. E tînăr inginerul. Foarte tînăr.

— Vă joacă hazul pe buze, tovarășe inginer?

— Ei, îmi răspunde, acum îmi mai arde să fac și «floricele», da' să mă fi văzut vreo două săptămîni în urmă, ziceați că aduc apă la ăi morți. Am avut fetița bolnavă de pojar.

Îl privesc în ochi pe inginerul Zaica. Nu mai e vesel ca la început. E pătruns de acel necaz de acum cîteva săptămîni. Un fir de melancolie îi brăzdează chipul. Ce greșit judecasem pînă atunci acești oameni de maraton ca inginerul Zaica. Credeam că peste ei poate trece orice tăvălug al răului. N-aveam dreptate...

Șarjăăă!

Sărim ca iepurii, care încotro. Mă opresc lîngă inginer, în pragul ușii care dă spre gura furnalului. Văd un spectacol rar. Nouă oameni împing din răsputeri într-o țeavă lungă cu aer comprimat. Se scotea «gălușca» (așa zic topitorii la dopul de material refractar cu care se astupă orificiul de scurgere). Se dau lovituri de berbec. Ceva parcă geme în creuzet. Aerul comprimat bate în pîntecele cuptorului și șfichiuie împrejurul ca o limbă de balaur rănit. Se aud detunături groaznice. Aerul sticlește, de grafit. E atît praf să-l dai cu lingura la o parte. Oamenii se mișcă greu dar uniform. Par niște meduze în hainele acestea ignifuge de protecție. Se strigă în niște termeni consacrați, pe care-i stăpînesc doar ei, acești prometei cu care ne întîlnim la pîine sau la țigări. Se izbește mereu, cu încăpățînare. Dopul nu mai rezistă. Fetele lor sînt lac de sudoare. Sînt istoviți. Au cămășile leoarcă în spate. Doar ochii le mai licărește în cap; grafitul le-a așezat pe obraji măști de plumb pentru priveghiul soarelui.

Centimetru cu centimetru, gălușca de șamotă cedează. Se aud cîteva răbufniri surde, ca și cînd o femeie ar naște într-un butoi. Cîteva scîntei apar, și pajura de foc își deschide ochiul spre noi. Jerbe de foc și de tunete acoperă cei cîțiva metri pătrați de viață în care sîntem și noi. Prin fața noastră curge drojdia Styxului. Nu miroase nicicum, curge subit. Curge fonta în oale ca un înger bălai. Pară de foc, de cosmos incinerat. Gura cuptorului împroșcă îndrăcit zgură aprinsă în toate părțile. Noi, cei din pragul ușii, dăm bir cu fugiții pe un hol. Găsim această «crăpătură» în care viața noastră să fie la adăpost.

Dar clocotul se potolește. Riul de foc curge liniștit. Un riu în care îți vine să te apleci și să-ți potolești setea. Cei nouă topitori, cîți sînt în echipă, stau, care rezemați de un zid, care cu mîinile încrucișate. Alții fumează. Mă apropii de ei. Îi văd foarte stăpîniți. Parcă nu se întîmplase nimic. Încerc să vorbesc, dar vocea îmi cam tremură. Aș vrea să fiu tare ca ei, dar nu pot Le-aș spune orice acum, chiar și un banc sleit, însă nici măcar atîta lucru nu sînt în stare. Scrutez pălăriile lor mari de sombrero. Își spun glume. Prind și eu curaj. Matale de unde vii, da' matale, da' matale? Din Bihor, din Gorj, din Moldova, se răspune pe rînd, cu o jumătate de zîmbet pe buzele pungite de chingile focului.

Mai multe locuri, un singur destin: Reșița. Unii sînt tineri, alții stau de două decenii în fața cuptorului. Cum au ajuns pînă aici? Unii mai ușor, alții poate ca șeful de echipă Dumitru Cornei, între două bombardamente.

E slab, e uscățiv Dumitru Cornei. Are dinți rari. Așa negru, patinat de praful cuptorului, pare o schijă de meteor. Omul ăsta mic la statură, vorbește cu atîta supunere, poate pentru că viața lui a fost ca o punte peste primejdii. E în pragul pensionării. Vorbindu-i despre asta, mi-a spus că o să-i vină peste inimă: «Toată viața mea a fost o trudă. Și acuma, așa, dintr-odată, să mă pomenesc stînd? De mic mă scoteau ai mei din pătură. Nu se crăpa bine de ziuă și mă luau cu ei în cîmp. Am muncit zdravăn, de cînd abia mi se vindecase semnul nașterii».

Riul de fontă secase. Beteala aceea de foc cursese în oale imense. Cîteva sute de tone de metal luaseră alt drum. drumul marilor metamorfoze, pînă să ajungă combină, cale ferată sau vapor. De acum, parcă ne cunoaștem de cînd lumea. Aș putea să împrumut de la ei o țigară. Încep să-și amintească mai multe pățanii din timpul șarjelor. Odată, povestește unul din ei, s-a perforat cuptorul pe la gurile de vînt și ne-a curs «ciorba» din oală. A venit peste noi. Fugeam ca potîrnichile și ea da năvală. A fost ceva de mare spaimă. Cînd a ajuns topitura pe țevile cu apă, bubuia hala de parcă era sfîrșitul lumii. Pe aici, prin împrejurimi, se spărseseră toate geamurile la case. Fugeau vecinii de ziceai drace. Unii își luaseră și ceva de-ale gurii cu ei. Crezuseră că venise războiul.

E aproape 12, noaptea. Mă retrag cu inginerul în camera de comandă. Îl găsim nemișcat din locul său pe tehnicianul Jiva Rachici. Stă gînditor cu capul aplecat. Îl întreb pe inginer ce are și îmi spune șoptit: L-au dat afară proprietarii din locuință. Acum locuiește la nașul lui. Două familii într-o cameră. Are și copii. Ar trebui să se facă ceva și pentru ei.

Sus, undeva în stînga mea, observ cîteva vase cu flori. E una foarte curioasă. Parcă e iederă. S-a întins pe perete. Inginerul Zaica binecuvîntează lumea lor plăpîndă cu cîte un strop de apă în fiecare zi.

Valeriu ARMEANU

de dragul morților să nu îi uităm pe cei vii

Spre nord, dincolo de Munții Țibleșului și Gutîiului, spre nord, dincolo de apele Izei și Marei; spre nord, dincolo de Sighetu Marmației; spre nord, spre nordul de hotar al țării se află Săpînța — un sat despre al cărui cimitir s-a vorbit cu mult mai mult decît despre partea din el locuită de cei în viață. Este bine și frumos că faptele maramureșenilor din Săpînța trăiesc și îs lăudate și după ce ei nu mai sînt; dar drept e să le cunoaștem și să le dăm prețuirea cuvenită încă de atunci cînd ele mai aparțin prezentului, cu alte cuvinte încă înainte de a se scufunda în trecut și, implicit, în lipsă de concreteță și precizie.

Să nu lăsăm pe mîine și să spunem acum, azi, că țăranii din Săpînța au marele merit de a smulge tot ce se poate smulge de la un pămînt puțin darnic.

Să spunem azi că le-a reușit minunea de a transforma versanții nordici ai dealurilor Tisei, de a transforma pămînturile acelea supuse înghețurilor tîrzii de primăvară și înghețurilor timpurii de toamnă în pămînturi acoperite cu livezi de meri bogat roditori. Să spunem azi că din 1950, adică de la înființarea cooperativei agricole, patrimoniul ei pomicol a crescut de la 100 hectare la 387 hectare, că în '67 și '68 din aceste livezi s-au cules cîte 30 000 de vagoane de fructe și că merii ionatan, Parmen auriu și Savari, nu numai că s-au adaptat acestei zone climatic vitrege, în care făcea față doar mărul Pătul, dar și produc fructe căutate în toată țara.

Să spunem azi că față de cele 80 de bovine pe care le aveau în 1960, cooperatorii din Săpînța au acum 750, toate din rasa brună de Maramureș, rasă de mare productivitate și de mare succes la tîrguri și expoziții. Să spunem azi că au 2 000 de oi din rasele țigaie și țurcană; și, să spunem tot azi, că ei fac an de an din lîna țurcanelor vreo 500 de cergi maramureșene, din acelea atît de celebre și atît de mult căutate.

Să spunem azi că ei, cooperatorii din Săpînța, fac în fiecare an cam vreun milion și jumătate de araci pe care îi vînd tocmai în Vrancea, cooperatorilor din Timbolești.

Să spunem azi că tot anual string vreo 60 de tone de nuiele pentru împletituri pe care le trimit Fabricii de sticlă «Poiana Codrului» din județul Satu Mare și altor beneficiari.

Să spune azi că din Săpînța pleacă zilnic patru autobuze cu oameni la Combinatul pentru prelucrarea lemnului din Sighetu Marmației.

Să spunem azi că marea faptă aducătoare de stimă a celor din Săpînța este munca lor colectivă, iar marele lor merit hărnicia.

Și să spunem tot azi că Gheorghe Turda, președintele cooperativei lor este lacrimă de cinstit și bici de exigent, că neam din neamul lui tot țăran a fost, dar că el a făcut școala de un an la Academia «Ștefan Gheorghiu» și că bucuriile sale cele mai mari sînt să crească pomi și să constate că: «așa, om fără pregătire cum am fost, am muncit și am văzut cum de la un lucru mic cooperativa a ajuns la ce este azi».

Să spunem — ca să fie știute! — toate acestea și încă multe altele despre acești oameni care nu înțeleg rostul vieții fără muncă, iar la sfîrșit, dacă — prin titlul pus acestor rînduri — am săvîrșit cumva o impietate față de cei care, la Săpînța, se odihnesc sub cruci vesele să adăugăm — cumva reparator — tristul și respectuosul adevăr pe care mi l-a spus Gheorghe Turda:

— Cimitirul nu-i vesel decît pentru străini. Pentru noi, cei din Săpînța, acolo sînt ai noștri. Ai noștri care au plecat lăsîndu-ne moștenire sfînta nevoie de a trăi doar făptuind.

Nelu IONESCU

nu poți merge înainte în vreme ce unii stau pe loc

Alexandru Holossy povestește că demult, cîțiva meseriași «cei mai înaintați», visau să monteze ceasuri dar nu aveau strunguri, freze, matrițe, cum se întîmpla pe atunci.

După război ei era bijuter în Arad și credea despre meseria lui că este cea mai frumoasă și singura completă. «Noi alegeam metalele, noi le topeam, hotăram singuri duritatea, finețea, amestecurile cele mai nimerite». Dar, și ca ucenic în bijuterie, construiam mașini mici, mici ca mărime, adică în miniatură, care funcționau deși nu erau de nici un folos nimănui». Alexandru Holossy se juca deci, verificîndu-se pe sine. Dar după cinci ani a construit singur toate utilajele necesare — strungurile, frezele, matrițele — și cooperativa de ceasuri «Precizia» din Arad a devenit I.I.S. «Victoria» de pe bd. Mărășești. Mai tîrziu, mărturisește, m-am luptat să întrec ce făcusem în anii aceia, dar nu am reușit.

— Ați rămas cu sentimentul neîmplinirii?

— Ceva s-a schimbat înlăuntrul meu Acolo devenisem altul. Cînd eram tînăr nu suportam muzica. Și dintr-odată m-am trezit că-mi lipsea. Am cumpărat aproape toată colecția de discuri cu muzică simfonică. În viață, cum se întîmplă, ai un țel. De fapt nu-l realizezi fiindcă el crește mereu, ești, cum se spune, nemulțumit de cîte ai făcut Natura omului nu este prea cuprinzătoare În afară de muncă, mai tîrziu, mi-a mai plăcut turismul. Lucram și 20 de ore pe zi, nu mă obliga nimeni, poate de aceea; dar sîmbăta plecam în munți. Dacă nu ar trebui să stau pe loc mi-ar plăcea și pescuitul.

— Mergea și soția?

— Întotdeauna. Ne-am înțeles foarte bine Nu zic, au fost și greutăți, dar le-am învins, în sensul că soția mea trecea peste ele.

— Și dumneavoastră?

— O urmam. Anul acesta les la pensie. Ea a ieșit mai demult. Părinții mei trăiesc Locuim împreună. O să fac din nou mașini mici, mici ca mărime, adică în miniatură. Trebuie să mă verific cumva.

— De ce nu în producție?

— Acum este mai greu. Tot ce am făcut eu, mașinile acelea cu care am început, plus în fiecare an mai multe inovații mici sau mari, le-am început în capul meu, fără plan, că nu am studii. Rămîneam după program zi de zi, și într-un an puneam prototipul nou pe masă. Inovația cea mare. Acum nu se mai poate. Regulamentul prevede ca ideea să fie dată serviciului tehnic, serviciul tehnic face proiectul și abia după aceea se vede dacă este bine sau nu. Pentru inovații mici se poate da concepția, dar la cele mari și foarte mari nu se poate, căci depinde de rezolvarea fiecărei teme în parte, pe care nu o știu dacă nu o încerc eu. Dar am trecut eu prin altele și mai și.

— Ați suferit?

— Nu pot merge înainte, în vreme ce alții stau pe loc, fără ca ăștia din urmă să nu te pizmuiască. Am fost jignit, mutat, dușmănit și iată-mă! Acum cîteva zile am mai dat un interviu și unui tovarăș de la «Orizontul» din Timișoara. Am vorbit cu el cum vorbesc și cu dumneavoastră. Vreau să spun că nu există suferință, poate supărări, necazuri, dar suferința nu poate fi legată decît de viață și de moarte. După moartea fiului meu nevasta mea s-a ruinat, nu și-a mai revenit și a ieșit la pensie, iar eu am constatat că pot să și obosesc. Nu mai aveam pentru ce să lupt. Pentru ce am trăit a trecut. Pensia, ca să zic așa, este în plus.

— Și mașinuțele acelea mici?

— Pasiunea nu trece. Decît odată cu viața, poate fiindcă ea este însăși viața. Iubesc foarte mult tineretul, nu îmi place moda lui, dar îl iubesc. De aceea am dreptul să-i reproșez și-i reproșez uneori tocmai lipsa acestei pasiuni. Poate oamenii cred că te naști cu ea. Nu este adevărat. Pasiunea se capătă prin ambiție. Sînt mai multe trepte. Mai întîi să dorești să fii stimat la locul de muncă. Să te știi de neînlocuit. Să te întreci pe tine însuți. Să înveți să conduci oamenii. Să creezi tot timpul ceva. Viața este chiar mai scurtă decît m-am temut eu. Longevitatea crește, dar posibilitățile omului de a se autoverifica sînt astăzi așa de mari în comparație cu trecutul, încît neajungînd să le epuizezi integral, viața este, sau ți se pare numai, mult mai scurtă.

— Ce ați face dacă ar fi să o luați de la început?

— Nu știu, și găsesc aceasta minunat.

— Nu vă întrebați?

— Ba da. Ce o să zică tata cînd o să mă vadă la pensie?

Nicolae CRISTACHE

în arbori e încă noapte

Escaladam de curînd Munții Buzăului prin serpentine proaspăt tăiate în stîncă. Se construiește șoseaua spre Bisoca. În ultima comună din județul Băzău se primenește o formă de viață arhaică, seculară, cu atributele civilizației moderne. Buldozerele și basculele au ajuns cu netezitul ca-n palmă la Bisocuța, plicul acela de case dinaintea așezării asupra căreia Odobescu, cu un secol în urmă, presăra un scris inteligent pe splendorile naturii sălbatice pe atunci. Arborii, în care e încă noapte, sînt deranjați din somnul lor leneș, legănat de adierea vîntului.

Acolo unde se lucrează mai e doar buldozeristul. E de aici, de la noi.

«De aici de la noi». Un șir de vorbe care te cutremură. Oamenii aceștia, purtători ai bîtei ciobănești, cu care-și apărau de fiare ciurdele de vite, acum, în parte, au devenit buldozeriști, escavatoriști, s-au predat deci industriei.

În arbori e încă noapte de martie, dar cînd aceștia vor începe să se lumineze pe sub coajă, să-și umple crengile de frunze și flori, să-și deschidă ochii, vor vedea o altă Bisocă, umană sută la sută.

Gheorghe ANDREI

Și iarăși încîntătoare armonii de forme și culori și iarăși același dubiu — vor intra în uzul nostru?

pectiv s-a reprofilat, ocupîndu-se numai de linia de modă în ceea ce privește materia primă, de creația în textile, contexturi, culoare, desen, dealtfel la un domeniu atît de vast și în care nu ne putem lăuda că am făcut totul. Dar nici în această formulă n-a avut prea mare succes. A avut doar două comenzi de la Centrala mătăsii, pentru o colecție ce trebuia prezentată unor firme străine. Bun, a elaborat un studiu pentru linia de modă în contexturi, a trimis și Centralei confecțiilor București — cel mai mare și mai puternic producător de îmbrăcăminte din țară — o adresă, propunîndu-i dacă o interesează studiul numai ca informare, ca documentare, nu pentru a-i fi comandat și deci, plătit. I s-a răspuns orgolios că n-o interesează, iar sursele și posibilitățile sale de informare sînt destule. După cîte știm ambele, ca și centrul de documentare și informare din strada Maria Rosetti, aparțin M.I.U. Pe scurt, sectorul n-are comenzi, nimeni nu le facilitează, deși în țară există vreo 300 de întreprinderi de profil, coordonate de 8 centrale industriale. Nu prea le interesează, în plus cer institutului ceea ce nu-i în profilul său, cer să elaboreze și tehnologiile pentru produsele nou create, cer o documentație amănunțită asupra procesului de fabricație și foarte adaptată la condițiile fabricii respective, cer să le rezolve și problemele prețului de cost.

Cînd ne vom transporta astfel de la magazin acasă, paharele?

E adevărat, îmbunătățirea estetică a produselor costă în faza incipientă și de aici nenumăratele abțineri ale producătorilor, necesită mobilitate în procesele tehnologice, dar care se pot acoperi, dar care se pot rezolva chiar cu efecte de mare rentabilitate, dacă există preocupare și interes, dacă în loc de «nu se poate» înfrîngem rutina și inerția. Am putea da multe exemple de teme de proiect necontractate de nimeni, ori la care s-au pretins și tehnologiile, ba chiar să le facă rost și de materia primă. Amintim cazul cu tricicletele de copii. Colectivul sectorului de creație obiecte de uz gospodăresc (care se ocupă și de jucării) a finalizat acum doi ani un studiu de îmbunătățire estetică a tricicletelor. Fabrica producătoare a ridicat pretenția să le găsească institutul furnizorul părții din lemn a produsului. Pînă la urmă, din dorința de a se realiza, creatorii au făcut și asta. Pe cont propriu, au luat legătura cu Ministerul Economiei Forestiere, au găsit fabrica producătoare și așa mai departe, ca pînă la urmă să nu se nască tricicleta respectivă, fiindcă beneficiarul a solicitat o serie prea mică. Oare să n-avem atîția copii doritori de tricicle și părinți care să le cumpere? Datele noastre demografice răspund altfel. Prin urmare, nici soarta colectivului de creație obiecte de uz gospodăresc nu e mai roză. În prima decadă a lunii ianuarie a trimis la toate centralele și fabricile de profil din țară temele de proiect din planul pe 1974 cu propuneri de contracte. Pînă la 25 februarie au primit doar două răspunsuri: unul favorabil pentru noi jucării mecanice de la Metaloglobus – București și un refuz de la «11 iunie» – Galați, cu «nu ne interesează», în rest, doar tăcere. Iar colectivul de 35 de salariați, în majoritate artiști plastici, este plin de idei, de așteptări și de deziluzii.

O soartă ceva mai bună pare să aibă serviciul de creație ambalaje, materiale publicitare și expoziții. Nu la capitolul ambalaje, unde nu-i copleșește nimeni cu necesarele comenzi, ci noroc că se fac expoziții. Și cît am putea discuta despre ambalajele existente, despre «estetica» lor!

După datele pe care le avem, institutul de creație industrială și estetica producției este un institut fără statut. Există la ora actuală trei propuneri în trei variante de reorganizare a lui. Se optează pentru formula unui centru cu trei ateliere de cercetare-proiectare pe structura produselor, dar se optează și pentru un statut ferm și o condiție corespunzătoare. Are nevoie, în primul rînd, să i se faciliteze conlucrarea cu întreprinderile și centralele, să se precizeze atribuțiile amîndor părți, de la faza de temă de proiect la contract și apoi la prototip, precum și condițiile intrării în producția de serie și a urmăririi produsului pe piață. Nu e greu, credem, și mai ales e necesar. E necesar să ne batem pentru frumos. Pentru frumosul industrial. Fără produse frumoase, fără obiecte de bun-gust nu se mai poate. Ele ne exprimă, ele sînt implicate în nivelul nostru de viață și de civilizație.

Cici IORDACHE

două unicate vietnameze

Plecasem din București la sfîrșitul unei toamne de aur, pe aeroporturile Siberiei, unde făceam escale, era iarnă de-a binelea, iar la Hanoi o căldură insuportabilă. Fete îmbrăcate în rochii lungi, de culori vii, stăteau surîzătoare, în grupuri, la ieșirea din aeroportul vietnamez: probabil un obicei al locului și o dovadă de ospitalitate. Costumele lor populare, dansurile, sînt toate o fascinantă suită de culori (foto 1).

Mă conduce prin orașul-capitală prietena Ai Lam, o femeie de aleasă gingășie orientală. Ai Lam însemnează lubesc Pădurea, nume frumos pentru că părinții ei au avut copii mulți. După o foarte veche tradiție, cînd o familie vietnameză avea un singur copil îl boteza cu un nume cît mai urît posibil, uneori chiar impudic, pentru ca zeii morții să nu-l iubească și să nu-l răpească. Mai tîrziu, la majorat, numele era schimbat cu o metaforă frumoasă: Steaua Dimineții, Floare de Lotus etc.

Ai Lam mă conduce în parcul din centrul orașului. Acum, cînd s-a așezat pacea în Vietnam, parcul și lacul vor fremăta de viață. Atunci, imediat după bombardamente, pe insula din mijlocul lacului, plină de vegetație înaltă și stufoasă, țeava unui tun antiaerian se ridica spre cer camuflată cu crengi înverzite.

Pe lac plutesc lotuși roz-albi, subțiri, catifelați ca pielea feciorelor din legendele vietnameze. O punte de lemn îmbălsămată se arcuiește «ca spinarea unui tigru care atacă» (cum ar spune Li-Tai-Pe). Podul este realmente cotropit de un soi de flori roșii ca focul, care coboară spre ape cu crengile unui copac ciudat. Podul duce spre pagoda cioplită dintr-un singur trunchi de copac datînd din secolul al XI-lea al erei noastre. Cochetă, ea e un fel de cub cu acoperiș suplu, sprijinindu-se pe un pilon aidoma hulubăriilor noastre. O scară discretă urcă, în spatele pagodei, sus, în încăperea restrînsă, poate anume făcută pentru marea reculegere. Pagoda este de fapt o bijuterie de lemn, o jucărie religioasă de-a v-ați ascunselea, pe care cineva a pierdut-o în lumea multicoloră și aromatică a parcului.

E de mirare rezistența lemnului în construcțiile din Orient. În China am văzut monumente arhitectonice construite în întregime din lemn, rezistînd prin secole de-a rîndul. Dar despre asta vom vorbi într-un alt articol.

■

Plecăm, cu Ai Lam, spre Ha Long, o minune a lumii pe care n-au cunoscut-o anticii și, din păcate, n-au făcut-o celebră nici modernii. Pe un drum desfundat de bombe, trecînd rîuri și fluvii pe poduri plutitoare, străbatem orezării din care răsar fete frumoase, cu pălării-sombrero împletite din fire de bambus. Mai departe, într-un fel de pășune, pionieri și pioniere, în spinarea unor bivoli enormi, ne surîd de sub aceleași pălării gen sombrero.

Ajungem, în fine, la Ha Long, odinioară stațiune balneară luxoasă pentru coloniștii francezi și pentru protipendada băștinașă, un fel de Coastă de Azur a Orientului Îndepărtat. Este tot ce se poate visa mai frumos pe pămînt. Ca la Nisa și la Monte Carlo, munții se prăvălesc direct în mare (lîngă golful Tonkin, cel zguduit de obuzele navelor militare), printr-o floră de toate culorile și nuanțele (foto 2), pînă lîngă îngusta limbă de nisip care alcătuiește plaja. În mare, un arhipelag unic în felul lui, al cărui număr de insule nu-l poate socoti nimeni. Sînt insule multe, alăturate, legate între ele sau mai îndepărtate, uneori alcătuind golfuri întunecate și răcoroase ca fiordurile, alteori lăfăindu-se la soare în toată voia. Au încercat să le numere din bărci, zonîndu-le în microraioane, dar s-au încurcat, insulele fiind atît de încîlcite încît încurcă toate socotelile. Atunci s-a hotărît să fie numărate din avion, dar iarăși fără rezultat. Ultima soluție a fost folosirea unei sfori lungi de cîțiva kilometri (deci un fel de fir al Ariadnei) care să împrejmuie pe zone insulele. Numerotate rînd pe rînd, suma finală ar putea fixa măcar cu aproximație recensămîntul acestui arhipelag-șaradă.

Ceea ce e și mai interesant e că multe insule seamănă leit cu ființe și lucruri din lumea înconjurătoare. Vedem o insulă în formă de masă cu scaune, o insulă-om, alta elefant, alta lebădă și așa mai departe, lucru firesc în lumea pietrelor, apa dovedindu-se pretutindeni un sculptor excelent.

Pe insule foiau altădată papagali și maimuțe. Acum fauna e foarte rară. A fost transportată în locuri mai ferite, datorită canonadelor care zguduiau golful. Dar acum, că s-a așezat pacea, papagalii și maimuțele vor fi aduse îndărăt, la locurile lor — Ha Long-ul va deveni iarăși stațiune balneară pentru oamenii muncii din Vietnam și pentru turiști — unul din locurile paradisiace de pe această stea pe care locuim și care se numește Pămîntul.

Al. ANDRIȚOIU

reumatismul și bolile cardiovasculare

O boală de inimă este uneori urmarea unei boli reumatice contractate în copilărie sau adolescență. Forma acută de reumatism ce se întîlnește la această vîrstă provoacă adeseori leziuni cu diferite localizări la inimă. De cele mai multe ori, criza reumatică — mai bine-zis «atacul» reumatic — este deosebit de violent și atrage imediat atenția bolnavului. Alteori însă suferința este discretă, durerile articulare sînt de o intensitate redusă și totul este trecut cu vederea. În prima situație, inflamația articulară atrage imediat atenția asupra bolii și dacă tratamentul este rapid și aplicat la timp, se evită astfel îmbolnăvirea inimii, în cea de a doua, deci atunci cînd suferința reumatică este suportabilă, fără crize acute, tratamentul este aplicat mult mai tîrziu, cînd îmbolnăvirea inimii devine o stare de fapt. Este cunoscut dealtfel de mult timp aforismul medical care spune că «în copilărie, reumatismul *linge articulațiile* și *mușcă inima*, în timp ce la adult el *mușcă articulațiile* și *linge inima*.»

În momentul de față, descoperirea la timp a stărilor reumatice — atît prin mijloace directe, ce stau la îndemîna medicului, cît și prin examene de laborator (viteza de sedimentare a hematiilor, electroforeza, testul ASLO) — poate și trebuie să fie urmată imediat de tratamentul ce preîntîmpină îmbolnăvirea inimii. Numai aplicarea consecventă a recomandărilor medicului, care uneori trebuie urmate cîțiva ani în șir, permit înlăturarea riscului îmbolnăvirii inimii copilului. Faptul că după începerea tratamentului durerile articulare se reduc în intensitate sau chiar dispar cu totul nu înseamnă că trebuie abandonat tratamentul prescris de medic. De obicei, în astfel de situații se administrează cel puțin cinci ani la rînd «penicilină de depozit» în injecții sau pe cale bucală.

Ceea ce neliniștește de multe ori pe unii bolnavi este apariția unor dureri în dreptul inimii. Firește, aceste manifestări trebuie tratate cu toată atenția, dar nu putem trece cu vederea faptul că de multe ori inima este sănătoasă și cauza reală a acestor dureri este degenerarea vertebrelor — *spondiloza*. Alteori, o durere de-a lungul brațului și antebrațului, care este considerată drept o *nevralgie*, are la bază o *insuficiență a arterelor coronare ale inimii*. În acest caz, tratînd nu durerea, ci proasta funcționare a circulației la nivelul arterelor ce hrănesc mușchiul inimii, se înlătură și durerea.

Se mai întîmplă uneori ca bolnavul să acuze dureri la unul din membrele inferioare, dar și în această situație poate fi vorba nu de o stare reumatică ci de proasta circulație la nivelul arterelor membrelor inferioare (circulația periferică). Alteori, suferința nervului sciatic dă senzația de «picior mort», (bolnavul simte că «nu-i circulă sîngele»). Se întîmplă însă ca arterele să fie bune, dar tulburările întreținute de irigația nervului să dea aceste senzații.

Varicele de la picioare întrețin sau produc dureri musculare, în special noaptea sau după staționarea prelungită în picioare. Senzația de «crampă musculară» este foarte neplăcută și trezește bolnavul din somn. Mulți bolnavi care suferă de spondiloză, în special cervicală, se plîng de faptul că mîinile le amorțesc, că au «*mii de ace în mîini*». Fenomenele acestea sînt mai frecvente noaptea, din cauza poziției incorecte a coloanei vertebrale în timpul somnului. Ceea ce trebuie reținut este că fenomenele dureroase pot fi atribuite atît circulației defectuoase cît și crizelor reumatismale. Aceste cauze pot acționa fiecare în parte, ori asociate. Examenul medical clinic și de laborator va identifica adevărata cauză și va aplica tratamentul adecvat. Dificultăți în tratament întîmpinăm și atunci cînd trebuie tratat un bolnav de inimă la care s-a diagnosticat o criză reumatică, știut fiind că foarte multe medicamente antireumatice trebuie aplicate cu prudență și sub control medical.

Existența unei game foarte variate de medicamente permite alegerea lor după stadiul bolii, ținînd seama în primul rînd de bolnav. Orice abuz în administrarea unui medicament poate avea urmări negative asupra aparatului cardiovascular.

Doctor V. EMILIAN

CE ESTE NOU ?

ÎN TRATAMENTUL BOLILOR DE PIELE, doctorul P. Popescu, din cadrul Clinicii a II-a de Dermatovenerologie din București utilizează teleroentgenterapia cu «raze moi», avînd un kilovoltaj redus (55 kv), obținute la aparate cu fereastră de beriliu, care permite o iradiere generală a țesuturilor în doze variind de la 300—700 r (unități Roentgen) pînă la 1700 r. Cu acest procedeu au fost tratate pe o perioadă de trei ani 94 de cazuri de prurit, prurigo, eczeme, dermatite eczematiforme, psoriazis și lichen plan asociindu-se și un tratament complex general. Ca urmare a rezultatelor foarte bune obținute și a lipsei de nocivitate autorul o recomandă ca o metodă terapeutică extrem de eficace în bolile de piele generalizate, după epuizarea altor mijloace uzuale de tratament și înainte de a se folosi în mod intensiv medicamentele citostatice sau corticoterapia prelungită, arme terapeutice «cu două tăișuri».

TUBERCULOZA — O BOALĂ PE CALE DE A FI ÎNVINSĂ. Doi cercetători brașoveni, doctorii A. Andrian și Gh. Spirescu, au efectuat un interesant studiu statistic al dinamicii frecvenței urgențelor în tuberculoza pulmonară la adulții internați în ultimii cinci ani în Spitalul județean antituberculos din Brașov. S-a constatat astfel că din 3 191 de bolnavi internați în această perioadă, o medie de 5,9% prezentau hemoptizii; 0,5% au avut pneumotorax spontan; 1,5% insuficiențe acute respiratorii, iar 12,7% accidente toxico-alergice după administrarea de medicamente tuberculostatice. Scăderea notabilă a frecvenței hemoptiziilor și pneumotoraxului spontan și formele în general mai puțin grave ale bolii sînt puse de cei doi cercetători în legătură cu condițiile social-economice din ce în ce mai bune în ultimele două decenii, cu o mai eficientă activitate antituberculoasă în teren, cu asistența medicală competentă și operativă, precum și cu medicamentele tuberculostatice majore de care au beneficiat pacienții.

PENTRU COMBATEREA INFERTILITĂȚII. În cadrul Serviciului pentru studiul fertilității și combaterii infertilității de la Clinica de obstetrică și ginecologie a Maternității Giulești din București, un colectiv format din profesorul doctor P. Sîrbu, doctorii Anca Cioltei, Doina Marinescu, Smaranda Stăncescu și Artemiza Dumbrăvescu au studiat un lot de 11 femei care sufereau de o sterilitate de cauză ovariană. În scopul stimulării funcției ovariene deficitare s-au administrat hormoni gonadotropi umani (Gonacor-Biofarm, Humegon-Organon, Prolan-Bayer ș.a.) La fiecare din cele 11 cazuri studiate s-au aplicat, după necesități, între 1 și 4 serii de tratament cu hormoni gonadotropi, obținîndu-se în marea majoritate a cazurilor rezultate pozitive și anume: stabilirea unor cicluri menstruale regulate în cazurile de infertilitate prin amenoree și sarcini cu nașteri la termen și normale în cazurile de sterilitate primară. Concluziile finale pledează pentru o stimulare a ovulației cu hormoni gonadotropi, care constituie astăzi o metodă fizioterapeutică de mare eficacitate, cu condiția aplicării unor serii suficiente de tratament (1—4) la același caz. Tratamentul trebuie făcut sub strictă supraveghere medicală, necesitînd controale regulate la 1—3 zile, iar sarcinile obținute necesită o continuă urmărire clinică și biologică și o medicație hormonală complexă.

FLUORUL ÎNTĂREȘTE DINȚII. Cercetări privind profilaxia cariei dentare prin fluorizarea controlată a apei potabile au fost efectuate de doctorul R. Cristoloveanu de la Clinica de stomatologie infantilă I.M.F. din Tg. Mureș. În acest scop autorul a recoltat un număr de 305 dinți umani, dintre care 162 temporari și 143 permanenți de la subiecți originari din Tg. Mureș și din cîteva localități învecinate, repartizarea incluzînd atît localități în care apa potabilă conține în mod natural o cantitate crescută de fluor cît și localități cu conținut sărac de fluor în apa potabilă. Scopul principal al studiului efectuat a fost determinarea corelației dintre conținutul de fluor al apei potabile și microduritatea smaltului dentar. Din datele prezentate de autor reiese că atît în cazul dinților temporari cît și în cel al dinților permanenți, valorile microduricității smaltului dentar la persoanele din localități cu apa potabilă bogată în ioni de fluor, sau așa cum este cazul orașului. Tg. Mureș (în care se practică fluorizarea controlată a apei potabile), sînt mult superioare în comparație cu cele din localitățile cu apa potabilă săracă în fluor. Rezultă de aici că aportul de fluor în apa potabilă întărește dentiția copiilor și adulților, constituind o remarcabilă armă de apărare împotriva cariilor dentare.

BREVIAR

CE ȘI CÎT TREBUIE SĂ CONSUME VÎRSTNICII. Profesorul doctor docent Iancu Gonțea, unul dintre eminenții noștri specialiști în probleme de igienă a alimentației, consideră că, în esență, alimentația rațională a unui bătrîn sănătos nu trebuie să se deosebească de aceea a unui adult, care se alimentează rațional. Ținînd seama însă de scăderea metabolismului bazal, adică de diminuarea arderilor organice, iar pe de altă parte de reducerea activității fizice, trebuințele energetice ale bătrînilor au fost evaluate de unii nutriționiști la 2300—2400 calorii pentru bărbați și de circa 1700—1900 de calorii pentru femei. În evaluarea necesităților proteice, se consideră că rația trebuie să fie de 1 g pe kilocorp sau 60 g proteine/zi, din care un minimum de 40% de origine animală (doar în cazuri de denutriție, rația va trebui majorată la 75—80 g/zi). Spre a evita sau a atenua creșterea colesterolului în sînge se recomandă ca aportul de grăsimi să nu depășească 40—45 g/zi. În privința trebuințelor de substanțe minerale trebuie să se dea o atenție deosebită ratiei de fier și calciu, din cauza frecvenței relativ mari a anemiilor feriprive și mai ales a osteoporozei la bătrîni. Pentru combaterea diferitelor hipovitaminoze la bătrîni, autorul recomandă rații sporite de *vitamina C*, vitamine din grupul B, acid folic etc. Sînt stabilite apoi următoarele cantități în cele 7 grupe de alimente, care alcătuiesc rația zilnică a bătrînilor: I) Lapte și brînzeturi 570 g; II) Carne și pește; 125 g; III) Ouă, 2 bucăți pe săptămînă; IV) Legume și fructe 700 g; V) Cereale și leguminoase uscate 310 g; VI) Zahăr și produse zaharoase 50 g; VII) *Grăsimi alimentare* 35 g.

POȘTA MEDICULUI

F. LADISLAU — Brașov. Afecțiunea de care suferiți nu are, din păcate, pînă în prezent, o cauză precis determinată. În afara terapiei convulsivante electrice și a unor medicamente neuroleptice de tipul Clordelazin, Majeptil, Levomepromazin, Haloperidol, noi credem foarte mult în eficacitatea ergoterapiei (tratamentul prin muncă) care contribuie la integrarea bolnavului în viața socială.

METEȘAN MARIN — Petroșani. Într-adevăr, nici o dermatoză nu trebuie privită superficial, de aceea vă sfătuim să vă adresați laboratorului de micologie din cadrul Spitalului de boli dermatovenerice din București, Calea Șerban Vodă nr. 216, deoarece rezistența bolii la tratamentele uzuale ne face să bănuim prezența în leziunile scrotale a unei ciuperci parazite.

POPESCU CLAUDIA — București. 1) Vă recomandăm un examen stomatologic și de boli interne, întrucît numărul de limfocite este crescut. 2) Împotriva arșurilor care par a fi pe un fond de ateroscleroză utilizați Heparină lipocaică 4-6 cpr./zi (supte!)

COMĂNESCU CARMEN — Bacău. La vîrsta de 17 ani este într-adevăr paradoxală insomnia! După terminarea programului școlar, străduiți-vă să găsiți timp liber pentru 1-2 ore de plimbare în parc sau de sport în aer liber. Seara, beți înainte de culcare 1-2 pahare de chefir (excelent somnifer!) și, numai dacă prin aceste metode naturale de tratament nu veți adormi repede, luați înainte de culcare un comprimat de Nitrazepam. Somn ușor!

RUSEV ALEXANDRU — Miercurea Ciuc, județul Harghita: Nu vă putem răspunde decît în cadrul acestei rubrici. Regimul alimentar în **litiaza oxalică** presupune o diminuare a alimentelor «oxalofore» și «oxalogene»: laptele și derivatele lactate, precum și un număr de alimente bogate în acid oxalic: ciocolată, cacao, roșii, spanac, măcriș etc. Merele, lămîile și portocalele, grepfruiturile nu conțin acid oxalic; de asemenea castraveții, conopida, mazărea și ridichile. Se vor reduce alimentele fermentescibile (amidon, dulciuri concentrate), care prin descompunere în intestin produc acid oxalic. Există, de asemenea, un număr de preparate comerciale cu acțiune dizolvantă asupra calculilor renali, compuse din extracte vegetale și uleiuri eterice, antiseptice Renogal, Rowatinex-Row (R.F.G.), Cystenal-Spofa (R.S.C.) etc.

A. GABRIELA — Lugoj. Celulita este o împăstare difuză sau nodulară a hipodermului, de obicei dureroasă, care duce la o deformare a coapselor și a gambelor (localizarea infiltrațiilor este mai ales în regiunea trochanteriană, fața internă a coapsei și partea internă a gambei). Aparatele de vibromasaj, folosind curenți electrici de joasă frecvență, de tip VIMAS sau MASO, utilizate la intervale de două zile, pot folosi la reducerea straturilor adipoase. Recent, un fizioterapeut francez, doctorul Leon Cariel, într-o lucrare consacrată tratamentului celulitei, a propus ionizări cu derivați tiroidieni, prin folosirea de curenți electrici de frecvență medie. Fizioterapiei i se asociază un regim alimentar ușor, din care să fie excluse alimente indigeste ca: fripturi la tavă, sosuri, grăsimi, vinat, băuturi alcoolice. Dieta în celulită trebuie să conțină cît mai multe legume crude sau fierte, puțină carne și cît mai multe fructe, de preferință crude și mîncate cu coajă (dar foarte bine spălate!)

FARCAȘ BRÎNDUȘA MARIA — comuna Vima Mare, județul Maramureș: Citiți răspunsul dat tovarășei A. Gabriela — Lugoj.

TEODOR POPA — Brașov. Întrebării dumneavoastră ne este greu să-i dăm un răspuns cert, deoarece în **schizofrenia paranoidă** cercetarea terapeutică se lovește încă de lipsa unei conturări precise a acestei maladii mintale, *definită* ca o *disociere*, o ruptură între lumea interioară a individului și lumea exterioară. Oricum, admițînd totuși boala ca reală, introducerea în terapeutica schizofreniei paranoide a Clordelazinului sau Levomepromazinului, la care se asociază multe alte neuroleptice ca: Haloperidol, Stelazin etc. au modificat mult în bine prognosticul acestei psihoze.

G. ȘTEFAN — București. În **stomatita ulceroasă,** tratamentul începe prin curățirea cavității bucale cu ajutorul spălaturilor făcute cu următoarea.

SOLUȚIE ANTISEPTICĂ ÎMPOTRIVA STOMATITELOR

Rp. Formol 40%	20 g
Alcool mentolat 2%	2 g
Alcool diluat pînă la	200 g
D.S. 5—10 picături în 1/2 pahar cu apă călduță.	

Spălarea se va face cu ajutorul unor tampoane de vată îmbibate în soluția de mai sus, sau cu un spray, sub presiune slabă. Veți continua prin badijonări cu Glicerină 20 g, Sulfatiazol 4 g, asociind și antibioterapie (600 000 u penicilină cristalină/zi, urmată după cîteva zile de penicilină depozit, o injecție/zi și cu tablete de penicilină V pentru supt.) Medicația va continua cîteva zile după dispariția ulcerațiilor.

raCul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ 4

HELGA UNIPAN

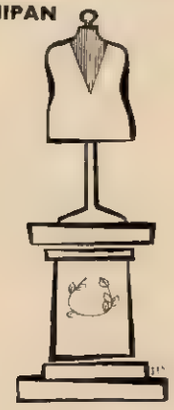

HOVAL

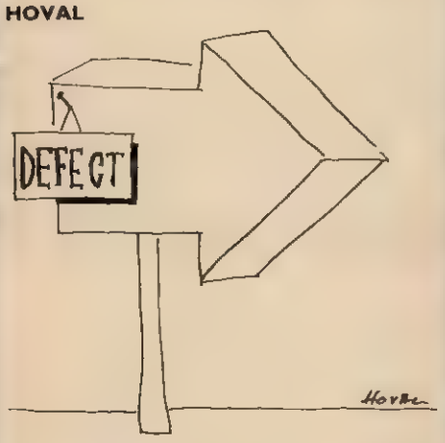

ANTON DRAGOȘ

BOUR

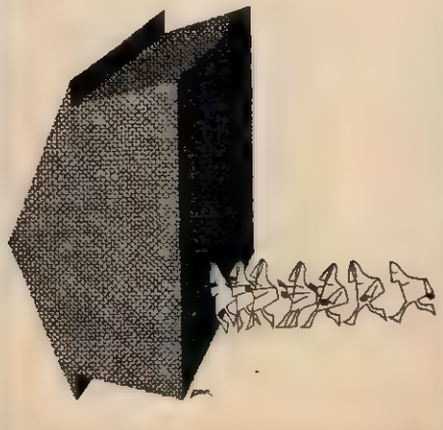

ROMULUS VULPESCU

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU UMORUL?

Este complicat ce se întîmplă.

Într-o vreme credeam că practic și cu umorul, deliberat cîteodată, inconștient alteori; în orice caz, un umor de gen diferit decît cel ce se consideră astăzi a fi la noi umorul! Dar, «la noi», într-adevăr?

Și totuși, constat că — în cazul umorului — s-a petrecut și se petrece un fenomen de monopolizare, așa cum se întîmplă, pe alt plan, cu muzica ușoară, cu textele de muzică ușoară, sau cu teatrul de revistă. Din păcate, aceiași «negustori de șireturi literare» (dacă așa se poate numi literatură!) sînt cam peste tot, au formă același mari familii (să mă ierte Maurice Druon...), ele sînt cele ce «dau tonul».

Aici există și o vină a noastră, gravă, a celor care nu facem parte din structura textelor, melodiilor și caricaturilor răsuflate. Ne cam supărăm, așadar, degeaba acum, poziția noastră ar fi trebuit să se manifeste în primul rînd prin prezență în paginile de umor, nimeni nu ne-a împiedicat să o facem. Ne-am ținut departe, considerînd fenomenul amintit o chestiune strict comercială — și iată cum, la ora actuală, s-a ajuns a se face într-adevăr comerț din așa-zisul umor actual...

S-a crezut apoi un soi de reflex datorită unei moșteniri anume: cu mai mulți ani în urmă — mulți dintre cei tineri nu și-i mai amintesc, unii din păcate îi mai țin minte — umorul fusese jugulat. Pentru că se confunda cu satira. Or, cele două noțiuni sînt complet distincte!

Confundîndu-se, așadar, cele două noțiuni, s-a comis o eroare gravă. Umorul e un mod de a «pișca» racilele exterioare, mai degrabă el se adresează formelor, acelor forme ce nu rimează cu conținutul. Pe cînd vreme satira lucrează direct, punînd în discuție însuși conținutul.

Ca să exemplific: pentru mine, satira înseamnă Swift — iar umorul, Jerome: «Capriciile lui Yoga sînt o satiră virulentă, fatală, atroce — dar fără umor; caricaturile lui Daumier, pe de altă parte, sînt și ele o satiră; dar cu umor. Există așadar modalități diverse, distincte, ele pot acționa uneori separat, alteori combinate. Există «umor negru», «umor gratuit» (uneori în cazul clovnului, al clovnului de mare calitate, umor învecinîndu-se cu tragicul) etc. Toate acestea sînt cuprinse în tradiția de aur a umorului român, pornind de la simpla strigătură și pînă la forma lui clasică: Caragiale.

S-a stins oare, astăzi, umorul caragialesc? Nu! Dar datorită unor greșeli și mai ales exagerate autocenzuri, considerăm uneori că rîsul — rîsul direct, adevărat — ne-ar putea dăuna, în primul rînd nouă, apoi altora. Cînd de fapt este tocmai invers: rîsul este un instrument mult mai vindecător — ca formă curativă — decît bisturiul care setirpă!

În genere, proliferează umorul de proastă calitate — acel umor ce nu dă dureri de cap și, mai grav, nu pune probleme nimănui (și în primul rînd, celui care-l practică...)

Se tot vorbește de «curaj» și de a fi «curajos». Dar curajos față de cine sau față de ce? E cineva împotriva adevărului? Împotriva realității? Atunci?! Singura formă de «curaj» pe care o admit și o admir este însăși existența creatorului, creația sa. Aceasta reprezintă riscul și prețul curajului său! Opera de umor (o caricatură, de pildă) poate și trebuie să fie așezată în orice colecție de artă. Îmi aduc aminte cum pe vremea cînd trăia V. Eftimiu obișnuiam să-l vizitez și eram întîmpinat încă din hol — deci încă din afara apartamentului propriu-zis — de un adevărat mozaic de sute de caricaturi așezate la loc de cinste. Ultimul număr al revistei «Manuscriptum», pe de altă parte, reproduce în culori și pe copertă o excepțională caricatură a lui Eugen Lovinescu văzut de Neagu Rădulescu; iată cum, nu mult de la dispariția artistului (N.R.), caricatura să devine obiect de studiu, capătă prestigiul unei coperte de revistă de ținută. Din păcate, exemple de acest fel nu sînt multe la îndemînă...

Dar să revin: o dovadă a faptului că există umor o demonstrează genul oral — așa-zisele «bancuri cotidiene» — care cenzurează prompt, și prin rîs, orice abatere de la dreptate, de la normele de conduită. Ele, aceste glume, au mai multă valoare, mai multă eficiență decît efemerele aglomerițe cu chelneri, bacșișuri sau frizeri etc. — ca și cum toate necazurile noastre, atunci cînd sînt, s-ar datora numai unor două sau trei categorii de oameni!...

„E necesar să se ia măsuri pentru inițierea unor discuții despre umor, a unor anchete, mese rotunde etc. — «RĂCUL», am fost informat, ți-a propus un astfel de larg schimb de opinii — cred că ar trebui reînvățați oamenii cu alfabetul rîsului. Trebuie să ne «reciclăm» pe rîs, cu toate formele lui: de la rîsul zănatec, pînă la acel tragic, pînă la sarcasm sau ironie amară.

de la HA la Z

Un cetățean în piață:
— Cum dai papagalul ăsta?
— Cu două milioane! răspunde, senin, proprietarul păsării.
— Fugi, dom'le, de aici. Cu prețul ăsta nu o să-l vinzi niciodată.
Peste un timp, cetățeanul se întoarce și constată că papagalul a dispărut:
— Unde ți-e papagalul? — se interesează surprins.
— L-am vîndut!
— Cu cît?
— Cu două milioane!
— Cum, dom'le?!
— Păi... l-am dat pe două pisici, fiecare dintre ele costînd un milion!

●

— Ce-ai în sacul acela?
— Pisici.
— Pisici?! Ce faci cu ele?
— Le învăț să zboare (să-și demonstreze spusele, ia o pisică de coadă, o învîrte și o propulsează peste o casă. Mai ia o pisică, încă una, pînă cînd termină tot sacul).
În ograda vecină, doi pensionari. Primul:
— Mîine plouă!
— De unde știi?!
— Păi nu vezi de jos zboară pisicile azi?...

Cardiologul către pacient:
— E-n regulă, fii liniștit, ai o inimă foarte puternică; totul e să reziste coastele...

●

Ieri, inginerul electrician P. din orașul I. a realizat cel mai scurt circuit din lume.

●

La o ședință a federației de tenis de cîmp.
— Tovarăși! Să facem din tenisul de cîmp un sport de masă.

●

— Dați-mi vă rog un whisky fără sifon.
— Da, cu plăcere! Nu s-ar putea însă whisky fără apă minerală, că nu avem sifon?

●

— Știi că a murit săracu' Nae într-un accident de avion?
— Nae, el tac! Cum s-a întîmplat?
— Mergea pe cîmp, s-a uitat pe cer după un avion și a căzut într-o groapă.

●

Știți care este diferența între un porc și rîmă? Porcul rîmă, dar rîma nu porc.

●

Iepurașul freacă de zor pușca, iar vecinilor care-l întreabă ce face le răspunde:
— Curăț pușca, să-l împușc pe lup.
Într-un tîrziu, trece pe acolo chiar lupul.
— Ce faci iepurașule?
— Ce să fac, curăț puști și vorbesc prostii...

UMOR INVOLUNTAR

„SE MĂRITĂ FETELE"

Se mărită fetele
Lumea e a lor
Se mărită fetele
Visul fetelor
Azi le schimbă viața-ntreagă
Un băiat
Totu-i nou, neașteptat
Ce minunat
Se mărită fetele
Ce mari au crescut
Se mărită fetele
E de necrezut
Să-și ia zborul le îndeamnă
Inima
Unde?
Unde cîntă dragostea
Și li se pare
Că orice floare
Este un vis al lor
Viața e soare
E sărbătoare
E un zbor ulimitor
Fiorii fericirii
Cuprind fetele
Și parcă mai vesele
Trec clipele
Unde?
Unde cîntă dragostea?

Versuri de Angel GRIGORIU și Romeo IORGULESCU
Muzica de George GRIGORIU

POST RESTANT

cei 24 de locatari —mulți alții— și dreptul la liniște

Dacă aș fi întrebat de la început de stația de betoane, aș fi fost imediat îndrumată spre blocul pe care-l căutam. Blocul acela, ca oricare bloc dintr-un cartier nou, nu-i tocmai ușor de găsit — în schimb, cine nu știe în Valea Roșie unde e stația de betoane? Iar blocul cu pricina se găsește în imediata vecinătate a acestei stații.

De această vecinătate știam, din cauza ei mă găseam acolo, o aflasem într-o scrisoare trimisă din Craiova și care, în locul obișnuitei semnături, avea 24 — un tabel cu rubrici, nume, prenume, scară, etaj, apartament.

CÎND SE TERMINĂ SCHIMBUL DE NOAPTE

Ce spuneau cei 24 de locatari ai blocului 12 și semnatari ai scrisorii? Citez: *«Majoritatea celor ce locuiesc în acest bloc lucrează în schimburi, dar cînd termină tura de noapte și vin acasă nu pot dormi, pentru că la ora 6 își încep, în plin cartier, activitatea un număr de trei betoniere, amplasate chiar lîngă blocul 12, betoniera cea mai apropiată de bloc fiind la circa 10 metri. În afară de cele trei betoniere, pe șantier mai lucrează și un buldozer cu lamă, făcînd și el mare zarvă. La zgomotul produs de betoniere și buldozer se adaugă loviturile aplicate de muncitori cu ringhile în cupele de metal cu care se urcă nisipul în malaxor, apoi motoarele autobasculantelor ce transportă nisipul și cimentul»*

...Ajung, în sfîrșit, la blocul 12. Panta dealului de nisip pe care sînt suite betonierele coboară chiar pînă în spatele blocului. Toate sînt așa cum se spune în scrisoare, însă e liniște acum. S-a înnoptat. «Dar la cinci și jumătate dimineața — îmi spune Marin Diaconu, electrician la Întreprinderea mecanică de material rulant — sînt în funcție. De patru ani ne mănîncă zilele. E și un cămin de copii aici, alături, vă dați seama ce înseamnă asta pentru copii?... Da, și eu am doi la cămin».

DE CEALALTĂ PARTE A DEALULUI DE NISIP

A doua zi dimineața — discuția are loc de astă dată pe un fond sonor aidoma celui descris în scrisoare — Maria Greblescu, directoarea grădiniței, și Ilinca Popescu, asistenta conducătoare a creșei, îmi vorbesc despre condițiile anormale în care funcționează «Grădinița nr. 41 cu program prelungit, cuplată cu creșa». Clădirea se găsește în spatele blocului 12, de cealaltă parte a dealului de nisip. Cei 325 de copii de la cămin și cei 120 de la creșă stau toată ziua închiși în această clădire care, chiar dacă e foarte nouă, foarte frumoasă și deosebit de bine dotată, nu poate înlocui orele de joacă în aer liber, obligatorii pentru buna dezvoltare. Nici liniștea somnului, protectoare a visurilor copilăriei, nu este asigurată. Din cauza aceleiași situații, grădinița nu poate avea o curte, un gard. Pentru toate aceste motive, deși a fost dată în folosință la 29 septembrie, nu are nici pînă azi autorizația de funcționare a inspectoratului sanitar județean.

SPERANȚE, SPERANȚE, AȘTEPTĂRI

Problema e cunoscută — mi s-a spus — și la Consiliul Popular Municipal. Rezultatul? Pînă acum promisiuni, speranțe, amînări — și atît.

Adresîndu-mă tovarășului Marin Năstasie, prim-vicepreședinte al Consiliului popular municipal Craiova, aflu că șantierul Valea Roșie nu e încă terminat, dar lucrările sînt pe sfîrșite. Cînd va dispare totuși stația, cu deal de nisip, betoniere și buldozer, cu zgomot, praf și noroaie cu tot? La sfîrșitul lunii iunie — afirmă tovarășul Năstasie (acolo, în Valea Roșie, oamenii sperau că vor scăpa de necaz mult mai devreme, la începutul primăverii). «Dacă se vor găsi posibilități de teren, stația se mută chiar mai devreme» — promite tovarășul Marin Năstasie.

Stimați locatari ai blocului 12, stimate tovarășe conducătoare ale Grădiniței 41, copii și părinți, așteptăm, alături de dumneavoastră, evenimentul. Pe cît mai curînd.

Delia ȘTEFAN

lasă, ai tu o coastă ruptă dar ești sănătos

Ar putea să începă la fel și unul dintre serialele TV ale lui Columbo. Anume iată cum: o zi oarecare, zi luminoasă, portarul unei instituții, în cazul nostru Stația experimentală de cercetări legumicole Buzău, stă liniștit lîngă gheretă. Deodată el vede o mașină care se repede spre poarta de fier, închisă, a instituției, sare în ultima clipă să o deschidă, nu mai are timp, mașina izbește grilajul de fier, cîrligul de la poartă se rupe, portarul este izbit odată cu poarta și cade lateral. Portarul se lovește de o bordură, începe să sîngereze, mașina se oprește pentru o clipă, cît are răgaz directorul instituției să strige la o femeie din apropiere «Ce stai și te holbezi, șterge-l de sînge că nu are nimic, da' repede, că acum vă dau pe toți afară!». (femeia care și-a văzut pentru o clipă concedierea se numește Ginea Aurica). Directorul închide portiera mașinii, apoi mașina demarează și intră de tot în curtea stațiunii, mai mulți oameni ies din mașină și pătrund în clădire împreună cu șoferul accidentului. Femeia care lucra la răsaduri, îl transportă pe portar în gheretă, încearcă să-i oprească sîngele de la cap, încearcă să găsească niște oameni prin împrejurimi, dar nu este nimeni. Fostul grup motorizat intrase în clădire și directorul dădea telefon la salvare. Cu același telefon însă directorul aranjează și cazul, adică vorbește la Urgență cu doctorul Săpoiu Haralambie, și explică «banalitatea cazului» cu rugămintea de a-i rezolva urgent și discret. Vine salvarea și îl transportă pe portarul Moraru Alexandru la spital, acolo i se pun mai multe copci,i se administrează injecții la jumătate de oră, iar pe la ora 15, pacientul este trimis acasă, după ce i s-a vîrît în mînă un concediu medical de...3 zile. În zadar se plînge Moraru că îl doare înăuntru, și că îl apucă cu leșin, doctorul îl expediază și nu îi mai poate recomanda altceva în plus decît sfatul «Să nu faci pe nebunul că nu ține».

Dacă tot am început cercetarea unei scrisori să mai spunem că în zilele următoare omul bolnav Moraru a fost purtat pe nesfîrșite drumuri să dea declarații (odată a și leșinat pe strada Stațiunii și l-au luat oamenii pe brațe). În zadar se plîngea el că îl doare înăuntru, la secția de urgențe radiografiile nu vroiau să arate nimic deosebit. Iar directorul pe care l-am numit îl dădea portarului alte sfaturi: «Poți să mergi tu și la Papa Pius, tot degeaba, că tot la mine ajungi. Văd că vrei să-l jupoi pe șofer dar să știi că nu-ți merge!» Pînă cînd, odată, a avut omul nostru noroc și a nimerit la o altă tură de medici, iar atunci radiografia toracică a înregistrat clar o coastă ruptă. Cu această probă omul s-a mai deplasat prin oraș, așa cum a putut, pînă i s-a întocmit un certificat medico-legal în

SERIAL FLACĂRA

ZILE ANEVOIOASE PENTRU MĂRTURISIRE. TENISUL ROMÂNESC 20

ilie năstase la un pas de ratare!

În ziarul «Sportul», Constantin Comarnischi și Radu Voia comentează victoria lui Ilie. «Principala probă de la București a adus față-n față doi sportivi români, maestrul emerit al sportului Ion Țiriac și tînărul său coechipier Ilie Năstase. A fost un meci de zile mari, cu faze care au emoționat pe spectatori, iar rezultatul a constituit o veritabilă surpriză. Confirmînd valoarea arătată în cursul acestui an, Ilie Năstase, unul dintre autorii principali ai victoriei românești din ultima ediție a Balcaniadei, și-a adăugat în palmares un nou succes de rezonanță. El l-a întrecut pe Ion Țiriac, handicapat poate de oboseala ultimelor turnee, dar dovedindu-se același tenisman de clasă, cu mari resurse. Învingătorul este faptul că, la ora actuală, tenisul nostru contează pe doi jucători de certă valoare internațională, capabili să formeze o echipă în adevăratul sens al cuvîntului, redutabilă pentru orice altă formație de pe continent. Sperăm că pe parcurs această nouă echipă se va suda, va adăuga calităților tehnice cunoscute ale celor doi tenismani și acea omogenitate necesară pentru obținerea marilor rezultate. Ion Țiriac, primul nostru jucător, cu experiența și forța sa de joc, trebuie să fie acum și un bun îndrumător pentru tînărul său partener, care îl va secunda de aici înainte în competițiile de anvergură».

Săptămîna următoare, un nou concurs la Mamaia. Vasile Serester pleacă ultimul spre litoral — după ce îmbarcă două franțuzoaice și pe Mărmureanu care pierduseră autocarul O.N.T. — pilotînd un Warburg 1000 special, nou-nouț. Pe la mijlocul drumului, o explozie de cauciuc la roata din față și mașina se rostogolește în flăcări pe arătură. Se oprește, ce-i drept, puțin cam strîmbă, în picioare, adică pe roți, și Vasile, cu calmul lui englezesc, își poftește invitații să coboare. Petre își face cruce. Jeannine Lieffrig leșină. În miez de noapte, locotenentul major de miliție Ion Țiriac, venit de urgență la fața locului într-un Fiat 1800, constată integritatea corporală a pasagerilor și lipsa ecusonului de începător al pilotului.

La Mamaia, Ilie și Helga Schultze cîștigă din nou. Ion nu joacă decît dublu mixt.

Victoria lui Ilie asupra lui Ion împarte lumea tenisului în două. Cei de la Steaua se gîndesc că pot recuceri titlul de campion național la simplu bărbați, titlu pe care îl pierduseră cu 8 ani înainte, cînd Gogu Viziru îl cedase la Cluj lui Țiriac. Cei de la Dinamo consideră că victoria lui Ilie este totuși întîmplătoare și pun totul pe seama oboselii lui Ion. Evenimentul este analizat pe toate fețele. Chiar și antrenorii care nu fac parte din cele două cluburi au păreri diferite.

— Totuși, tenisul pe care noi trebuie să-l propovăduim, cel puțin din punct de vedere tactic, este cel pe care îl joacă Țiriac.

— N-aș zice, răspunde un altul. Jocul lui Țiriac seamănă uneori a antijoc.

— Te referi probabil la momentele în care încearcă să-și scoată adversarii din mînă.

— Întocmai.

— Eu îi găsesc o explicație logică. Orice jucător care știe ce vrea trebuie să aducă jocul la nivelul posibilităților lui. Acolo unde simte el că se poate descurca mai bine.

— Oricum, trebuie să ne orientăm spre formarea unor jucători cît mai completi.

— Ăsta este fără îndoială un ideal, pe care, probabil, îl vom atinge cîndva, dar deocamdată cel care are acoperire în aur este Țiriac și nu Năstase.

— Totuși viitorul îi aparține lui Ilie.

Pe lîngă interesul firesc pe care-l suscită o prezumtivă întîlnire între Țiriac și Năstase, fața a doua a campionatului ridica însă și cîteva probleme organizatorice. Regulamentul nu era suficient de clar. Nu se preciza cine cîștigă dacă doi jucători își împart în cele două faze primele locuri. Ion cîștigase manșa întîi, iar Ilie se clasase pe locul secund.

Ce se va întîmpla dacă acum rolurile se vor inversa?

Părerile sînt împărțite din nou. Se fac tot felul de calcule. Unii spun că Ilie trebuie să cîștige cu 3-0 pentru a deveni campion, alții că pentru Ion e suficient să nu piardă la nici unul din ceilalți jucători. Există și varianta unei partide decisive.

Toată lumea vorbește de Țiriac și Năstase. Mărmureanu și Bosch sînt uitați cu desăvîrșire. Ilie începe să simtă povara marilor lui victorii. Ar vrea să joace direct cu Ion. În cel mai rău caz, Țiriac și-ar lua revanșa și cu asta totul s-ar termina. Dar ce te faci cu Bosch, care tace ca un motan și parcă îi reproșează că prea a luat el toate deplasările din anul acesta. Dacă nu i-ar fi bătut pe Riessen, Iovanovici și Țiriac, ar fi jucat de la egal la egal, dar acum Günther nu are ce pierde și e mai periculos ca oricînd. Dacă-l va bate, totul va părea normal și se va mai întîmpla o dată cu Țiriac. Dar dacă va pierde? Atunci vor sări toți cu gura pe el. Ba că n-are serviciu, ba că nu gîndește, ba că trebuie să-și amelioreze condiția fizică. Și toate acestea, la nici trei săptămîni după ce l-a bătut pe Țiriac.

...Victoria lui Bosch asupra lui Ilie a grăbit deznodămîntul campionatului. Țiriac a terminat nelnvins, cucerind pentru a noua oară consecutiv titlul de campion!

În decembrie facem obișnuitul stagiu de pregătire fizică la Poiana Brașov. Profităm de cîteva zile bune și schiem pe săturate. Deși e de prin partea locului, Țiriac se arată stîngaci la cristiane, dar nu se dă înapoi de la cele mai temerare încercări. Bosch e prudent, întocmai ca pe linia de fund a terenului. Iar Ilie pe joacă undeva pe la poale. Apoi plouă, plouă de dimineață pînă seara, iar noi intrăm în sală. Lucrăm cu haltere și facem tot felul de exerciții pentru mobilitate. Băieților le plac însă săriturile la aparate. La sfîrșitul fiecărui antrenament, lada se ridică la înălțimea maximă și eu sînt cu ochii în patru ca să nu se întîmple ceva. Ion se concentrează la fiecare săritură. Costică Năstase preferă să rămînă spectator cînd simte că nu-l mai țin puterile. Ilie, în schimb, își potrivește pașii de elan pe un cîntec cu ceacea-cea, bate viguros și aterizează suplu. Îi atrag atenția să se concentreze și să fie prudent. El însă continuă. Un pas greșit, o bătaie dezechilibrată. Încerc să-l prind, dar mîna îmi alunecă pe brațu-i transpirat. Rămîne lat pe spate. Popovici reia melodia rîzînd, iar Costel Năstase spune: «Așa-i trebuie, dacă nu se mai astîmpără odată.»Ilie însă nu se ridică, este palid, broboane reci de transpirație i se preling pe frunte. Încerc să-l ajut să se ridice, dar el se vaită îngrozitor, rugîndu-mă să-l las în pace. Deschidem larg ferestrele și aerul rece îi face bine. Se scoală cu greu. Băieții îl ajută să ajungă la hotel și-l așază cu grijă în pat.

Acum, cînd mă gîndesc că una din cele mai strălucite cariere sportive s-ar fi putut încheia datorită acelui banal accident, mă trec fiorii.

În următoarele zile Ilie s-a simțit ceva mai bine. A început să se plimbe prin împrejurimi însoțit de o elevă blondă care-și petrecea vacanța la una din cabanele apropiate. Apoi și-a reluat antrenamentele, dar plimbările n-au încetat. Ba mai mult, într-una din zile a fost invitat să asculte muzică și s-a întors de acolo cu o portocală, pe care a arătat-o tuturor. Nu peste mult timp, Ion desface în văzul tuturor o portocală asemănătoare. Băieții zîmbesc cu subînțeles, uitîndu-se la Ilie, care se înroșește pînă în vîrful urechilor și spune: «Aici și-a băgat coada Țiriac. Ia-le dumneata pe toate. Eu nu mă mai ating de ea». Așa a și fost. Nici ochii aceia albaștri care s-au întunecat deodată, nici picioarele acelea lungi ce dădeau tîrcoale hotelului nostru, nici buzele tremurînde ce încercau să-i explice că de fapt Țiriac o rugase să-i împrumute o portocală nu l-au determinat pe Ilie să-și schimbe hotărîrea. Mi-am mai adus aminte de multe ori de întîmplarea aceea și am rîs cu hohote, dar de fiecare dată Ilie doar a zîmbit

Încheiem un an plin de satisfacții. Succeselor lui Țiriac și Năstase li se adaugă altele, ca-i drept mai puțin strălucitoare, dar îmbucurătoare pentru evoluția tenisului viitor. La Brașov, elevii lui Racoviță dau bineînțeles în minge. Mircea Pascu, la Hunedoara, învață copiii siderurgiștilor să joace tenis. Regretatul antrenor Vaida, de la Cîmpia Turzii, aruncă noi talente în lupta pentru cîștigarea titlurilor naționale la copii și juniori. În București, Ionescu Gheorghe președintele comisiei, lărgește sistemul competițional. La Biroul Federal ciților entuziaști își dăruiesc cu generozitate timpul liber problemelor tenisului. Vicepreședintele Petrache și doctorul Radu nu concep echipa națională fără Ilie Năstase. Eva Stăncescu și Victoria Costică susțin cauza fetelor. Secretarul federal, Alexandru Lăzărescu, începe să sesizeze diferența dintre baschet și tenis. În sfîrșit, conducerea vieții noastre sportive pare să înțeleagă necesitatea contactului cu lumea tenisului internațional și pentru prima oară Țiriac poate să-și onoreze invitația la circuitul nord-american. Pînă la începerea lui, o nouă victorie asupra lui Gulyas, de data aceasta la Viena, și cîteva zile de pregătire împreună cu tot locul la Hunedoara.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

care se arătau limpede traumatismele de care suferea. Pe baza acestui certificat Moraru Alexandru a intentat șoferului Panait Constantin un proces. Dar cum nu mai fusese în acest răstimp la slujbă, *nu* avea de unde să cunoască și opinia celor din mașină care opinie susținea în continuare cauza unui accident fără importanță și fără urmări. Își amintea el că șoferul (și nu numai șoferul) se comportase evident ca un om cu destul alcool în sânge, dar nu avea altă dovadă decît propriul său corp și fruntea crestată. Ceea ce în accepțiunea făptașilor nu era nicidecum o dovadă. În schimb șoferul obținuse el însuși în acest răstimp o dovadă de la garaj, cum că după un anume examen tehnic, la mașină s-au găsit nu mai puțin de două frîne rupte. Așa ceva se poate întîmpla, vai, la orice mașină, fără ca un om să fie vinovat de asta. Cum să nu, este omenește posibil să ți se rupă frîna, chiar două frîne, și să-ți scape mașina de sub control. Dar, stop! În acest moment vine în povestea noastră din nou același Columbo crăcănat și fără chibrituri, el se oprește în poartă sau în ușă, cum îi este obiceiul și-l întreabă cu stăruință: 1. Cum de-a putut tocuși să frîneze mașina în fața gheretei portarului, după teribila izbitură? 2. Cum de a plecat de la locul faptei, la garaj cu o mașină ce avea nu mai puțin de două frîne rupte? Șoferul nu a așteptat miliția, așa cum era normal, apoi nici nu s-a gîndit, ghidușul de el, la ce alte accidente s-ar expune circulînd în acel hal prin orașul Buzău. Și-și mai amintește portarul că a venit totuși un milițian, după parcarea mașinii, s-a uitat la urme și la poarta izbită, a spus să nu fie nimic clintit și nimic șters, că o să vină o echipă să facă cercetări. Echipa a venit tocmai în ziua următoare, între timp șoferul își pusese frîne noi la mașină. Echipa a notat, a văzut a zis him și him-him! apoi a plecat. Din toată această cercetare Moraru Alexandru a primit tîrziu de tot o fițuică. Se spunea acolo că întrucît accidentul s-a produs la un metru de la șosea, deci la intrarea în curte, acesta nu mai poate fi socotit accident de circulație. Ce ți-e și cu metrul ăsta etalon. Oare yardul servește tot atît de bine la măsurători? În orice caz dosarul urma să fie trecut la «accidente de muncă», ori de așa ceva nici nu vrea să audă Stațiunea pe care Alexandru Moraru încă o mai păzește. Procuratura trece cazul la protecția muncii, despăgubirile ar urma să le aprobe acum, dacă le aprobă, Consiliul de judecată de pe lîngă stațiune, și vă rog iubiți cititori să-l întrebați acum pe Columbo cine anume dintre personalele amintite mai înainte ar face parte din acest consiliu!

Vedeți însă în continuare că problema mai are încă o soluție oficială care i s-a propus portarului. Să se judece adică el în Consiliul de judecată de la garajul unde își parchează mașina șoferul Panait Constantin. Să se adune deci colegii aceștia ai lui Constantin și să-i spună în deplină «obiectivitate»: «Măi Constantine, nu ai tu dreptate, ți-o spunem noi, colegii tăi, are dreptate acel tovarăș pe care l-ai accidentat și de care nu ți-a păsat».

Necazul portarului de la stațiune este în acest moment destul de cunoscut buzoienilor. Dar s-a răspîndit mai ales în anumite cercuri versiunea banalității accidentului ca și *idee* că portarul Moraru, din ambiție, din răutate nativă, vrea să-l înfunde pe un șofer nevinovat, care șofer a și făcut de altfel dovada acestei nevinovății. Moraru este sfătuit zilnic să se astîmpere, unii o fac poate din bună-credință, acceptînd verosimilitatea zvonurilor. Alții însă, este cert, vor să-l intimideze. Dar nu-i așa, Columbo, undeva banda scîrțîie, undeva lipsește ceva, sau ceva este în plus, undeva binele învinge răul și se face dreptate.

Dinu FLĂMÂND

POȘTA REDACȚIEI

Florea Aritina — București: Comisia de expertiză medicală hotărăște dacă vă puteți pensiona sau nu.

Mijalca Gheorghe — Brașov: Copia scrisorii pe care ne-ați trimis-o nu este lizibilă. Adresînd-o unui organ de presă era necesar să acordați un minimum de atenție formei de prezentare și eventual să trimiteți originalul.

Șerban Vasile — satul Gura (Ialomița): De multe ori am anunțat că «Flacăra» nu deține fotografii de actori și cîntăreți pentru a le pune la dispoziția solicitanților. Vi le puteți procura din comerț.

Voiculescu Mariana — comuna Ianca (Brăila): Dacă v-ați decis să spuneți cuiva of-ul dumneavoastră, trebuia să vă gîndiți la redacția revistei «Autoturism».

Bomba Vasile — Tg. Neamț: De ce nu încercați să rezolvați la fața locului cu asociația de locatari, apelînd și la elementarele norme de conviețuire? De ce considerați necesară deplasarea unui reporter pentru a aplana unele conflicte minore între dumneavoastră?

Epure Monica — Brașov: Gestului de omenie al familiei Begheanu îi puteți răspunde printr-o scrisoare de mulțumire.

D.R. Constanța; Jugurtă III — Suceava: Ne solicitați ajutorul, dar cum să vi-l acordăm dacă nu vă dezvăluiți identitatea?

Chiriță Axinia — Timișoara: Un abonament v-ar scuti de surprize și emoții neplăcute și chiar de timp pierdut.

Diaconu I. — Brașov: Dumneavoastră sînteți cel care hotărîți. Părerea noastră este că atîta timp cît Depoul C.F.R. Brașov a efectuat cheltuieli de școlarizare aveți obligația să justificați acestea.

Fonca Vasile — Hunedoara: Nu ați reușit din anul 1969 (5 ani) să-i găsiți pe cei cărora vă datorează suma de 480 lei, dar noi cum să-i găsim neavînd nici un indiciu?

Babu Gheorghe — București: Serviciul de asigurări sociale al sectorului în care locuiți vă poate confirma valabilitatea adeverinței.

Sold. Mîță — Roman: Vreți să vă dăm de urgență o adresă, dar către cine o expediem? (facem abstracție de maniera în care ne-ați scris).

Cojocaru Maria — Galați; **Pop Vasile** — Satu Mare: Consultații juridice acordă birourile colective de avocați. Asemenea instituții se află și în orașele în care domiciliați.

Băjureanu Stelian — Pitești: Vă credem pe cuvînt, nu-i necesar să jurați. Dar ceea ce ne-ați scris nu se încadrează în profilul revistei.

Mihail Hîrțoagă — Sighișoara: «Diploma noului angajat» e o idee frumoasă. Ca să opriți fluctuația tineretului de la fabrica de stofe, analizați însă — înainte de crearea acestei diplome — condițiile de muncă și viață oferite de colectiv.

Maria Stanciu — București: V-ați mutat de la cofetăria «Steluța» la altă unitate a I.C.R. 2, unde sînteți destul de mulțumită. În momentul de față marea dumneavoastră dorință este ca și gestionara Georgeta Buzatu, care v-a dat afară, să fie eliberată din serviciu. Cunoașteți anecdota cu capra?...

Doctor Grigorescu — București: Lucrurile pe care ni le spuneți ar putea fi interesante. Păcat însă că anonimatul pe care vi-l mascați sub o identitate care nu există — și care ne-a făcut să pierdem destul timp «căutîndu-vă» — nu ne dă dreptul de a efectua ancheta cerută. Erați singurul nostru «atu» și singura mărturie «pro».

Constantin Florea — București: Așteptăm de la dumneavoastră fotografia promisă și un telefon la redacție.

FILMUL CU NECUNOSCUTE

războiul continuu

Deoarece verificările efectuate în rîndul recidiviștilor nu ne ofereau alte piste, am hotărît *și realizarea unei expertize contabile privind gestiunea casierei.* Rezultatul a constituit o surpriză: s-a constatat că V.I. nu deconta*se*, o perioadă îndelungată, o serie de avansuri față de casieria centrală. S-a putut deci presupune că V.I. începuse seria hoțiilor cu o deturnare de fonduri, apoi a practicat sustrageri periodice și, în fine, cînd lipsa nu mai putea fi acoperită, a încenat furtul, însușîndu-și, cu acest prilej, alte sume de bani foarte importante. Ea sconta probabil că odată incendiate evidențele contabile n-ar putea fi descoperită.

Un alt element de suspiciune, valorificat în înlănțuire logică cu celelalte indicii, a apărut după efectuarea unor examene dactiloscopice comparative între impresiunile ei și fotogramele urmelor digitale relevate pe ușa și corpul casei de bani. În adevăr, în afara amprentelor *nu* fuseseră detectate impresiuni străine. Or, în ipoteza că un alt infractor ar fi procedat, din prudență, la ștergerea urmelor sale, ar fi trebuit să distrugă cu acest prilej și pe acelea ale casierei. Așadar, alibiul invocat de V.I., în sensul că urmele digitale relevate pe safé fuseseră lăsate în exercițiul atribuțiilor de serviciu, nu-l mai putea folosi în apărare.

Și astfel, afacerea de la Ministerul Agriculturii se apropia de deznodămînt...

— Așadar, tovarășe colonel Ceacanica, ne apropiem de epilogul afacerii de la Ministerul Agriculturii. După atîtea tatonări, apărea o pistă clară, care ducea spre bătrîna casieră.

— Da. Pe baza indiciilor și a probelor indirecte, s-a trecut la reținerea ei. Cercetările complete ne-au confirmat supozițiile: autoarea furtului începute acțiunea de sustragere a banilor fără prealabile artificii contabile menite să acopere o delapidare. Casiera viciată, care cheltuia banii pe chefuri cu bărbați, sconta ca într-o zi să pună banii la loc. Sumele sustrase luînd însă proporții alarmante, V.I. a considerat că singurul mijloc de scăpare era regizarea unui furt de anvergură. Cît despre catastrofalele urmări posibile ale incendiului declanșat în localul ministerului, acestea o lăsau indiferentă. Trebuie să adaug că pe parcursul investigațiilor se acționase greșit, o scurtă perioadă de timp, anchetatorii suspectînd acte de sabotaj.

După completa elucidare a cazului, colonelul Nicolae Bogdan, *prim-adjunct al comandantului Miliției Capitalei*, a premiat și evidențiat pe lucrătorii din cadrul colectivului în care lucrasem, iar pe mine m-a îmbrățișat. În ziua aceea fusesem recompensat din plin: pentru prima dată mă îmbrățișase șeful respectat, căruia îi datoram totul și care mă convinsese despre justețea cauzei pentru care trebuia să lupt. Urmînd exemplul său personal, învățasem să-mi iubesc profesia, să înțeleg cu adevărat ce înseamnă abnegația și dragostea de patrie. Ziua aceea fusese pentru mine o zi a victoriei: comunistul ilegalist Nicolae Bogdan îmi conferise cel mai înalt ordin: cel al satisfacției interioare, al onorării.

UN DIVERTISMENT SADIC

— În timp de război, pe front, se mai întîlnesc zile și nopți de acalmie. Cum stau lucrurile în activitatea dumneavoastră în lupta împotriva criminalității cotidiene?

— «Războiul» nostru are un caracter continuu: ne aflăm sub arme și în timpul serviciului și în viața de toate zilele. Permanent la datorie! Dar să mă refer din nou la anii la care am ajuns cu povestirea noastră, adică la perioada imediat următoare afacerii de la Ministerul Agriculturii. După elucidarea cazului nu trecuseră multe zile de activitate obișnuită împotriva infracționismului și, din nou, miliția s-a văzut confruntată cu un val de infracțiuni de anvergură, comise pe diferite șosele la intrarea în București. Modul de operare îndrăzneț, cu procedee brutale și forme de sadism, conjugat cu depozițiile unor martori privind vestimentația agresorilor, ne-au condus la concluzia că asasinii făceau parte din rîndul unor recidiviști seminomazi.

Grupul celor trei tîlhari semnalați opera între orele 4-5 dimineața, cînd țăranii comunelor limitrofe veneau în căruța spre București pentru a-și vinde produsele în piața Obor-ului. Cei trei își așteptau victimele la intrarea în oraș și după ce le jefuiau de alimente și de bani, împușcau mortal întreaga familie, cai, după care camuflau căruța în câmp și apoi... pregăteau alte asasinate. Într-unul din cazurile de acest gen, un martor lipsit de posibilitatea de a interveni ne-a relatat:

«Trei țigani înarmați cu pistoale automate au apărut în drum, ieșind din șanțurile șoselei și au oprit o căruță în care se afla o fetiță de zece ani și părinții acesteia. Sub amenințarea cu pistolul, și au luat o infimă sumă de bani și o traistă cu mămăliga și o bucată de brînză. Apoi, cu toate că nu exista riscul de a fi surprinși sau a fi recunoscuți ulterior de victime, întrucît acționau mascați, au încercat un «divertisment» și au încaput o așa-zisă întrecere de tir, împușcînd mortal întreaga familie, în timp ce caii au rupt-o speriați la goană spre oraș. Înainte chiar ca martorul să ajungă în București, populația din Obor, unde caii aduseseră singuri căruța transformată în mod tragic în car mortuar, a anunțat miliția.

DE LA FURT DE GĂINI LA ASASINAT

La numai 20 de zile după acest caz am fost sesizați prin telefon că inginerul T.C., din București, trezit din somn de un zgomot în curtea păsărilor, a ieșit din casă și a fost împușcat mortal în pragul ușii.

Operativitatea cu care ne-am deplasat la locuința atacată a fost răsplătită cu prețioasele date pe care ni le-au furnizat anumiți martori. Astfel, am aflat din primele minute că hoții de găini fuseseră trei seminomazi și am obținut semnalmentele celui care avusese rolul de a asigura, de la poartă, retragerea complicilor.

Cunoscînd modul de operare al bandiților și luînd în considerare și particularitățile fizionomice mai sus-amintite, am ajuns la identificarea celui care a tras asupra inginerului; era vorba de F. Genariu, despre care știam că obișnuia să-l însoțească, la cumpărarea unor tîlhării, pe cătă său Filon și pe fiorosul Carol Edvessy, care terorizase cu ani în urmă satele din Ardeal. Această categorie de infractori prezenta un deosebit pericol social, fiind oricînd dispusă să omoare pentru un fleac și uneori chiar fără nici un motiv!

Am emis ipoteza că același grup ar fi comis și celelalte asasinate la care m-am referit înainte. Pentru aceasta pledau mai multe elemente: numărul infractorilor; vestimentația și modul de acțiune adecvat acestor seminomazi; semnalmentele care coincideau cu cele ale unuia dintre tîlhari. De remarcat că toate aceste raționamente criminalistice au prins contur în doar cîteva minute de gîndire. În meseria noastră nu s-ar putea acționa operativ în alte condiții...

UN ARMAMENT EFICACE: MORALUL

Am avut bucuria să fac parte din echipa de urmărire condusă de maiorii Ion Copotoiu și Vasile Firea — ambii cu o prestigioasă activitate — împreună cu temerarii ofițeri Carol Deleanu, Leonard Gruia, Stan Ștefan, Dumitru Butaru, Ion Alexe și N. Șterian. Noi dispuneam de cîini de urmărire și de alte mijloace, precum și de cel mai eficient armament: moralul. Acționam animați de arzătoarea dorință de a-i captura, chiar cu prețul vieții noastre, pe fiorosii criminali.

Asasinarea inginerului avusese loc dimineața la ora 7 și în noaptea aceleiași zile doi infractori au fost surprinși de noi și răniți superficial. În urma unui schimb de focuri. Prima noastră acțiune s-a soldat cu prinderea lui F. Genariu, autorul ultimului asasinat. Criminalul a fost împușcat, în mod deliberat, în picioare; ceilalți doi au reușit însă să dispară. Despre periculosul tîlhar Carol Edvessy cunoșteam că avea brațul stîng rănit și am presupus că va fi nevoit să în legătura cu mama sa, care păstra muniția și l-ar putea îngriji. Trebuia deci să folosim împrejurările critice în care se aflau cei doi infractori și să continuăm urmărirea lor, divizîndu-ne forțele pentru declanșarea unor acțiuni pe mai multe fronturi. Aveam în vedere diverși găzduitori din țară pe care-i bănuiam a fi în legătură cu cei doi. Bineînțeles, prima sursă de informare a fost chiar F. Genariu, împotriva căruia se emisese și un mandat de arestare. Discuțiile cu el păreau dificile. Gîndiți-vă, el ar fi trebuit să ne ajute în prinderea propriului lui tată, Filon; pe de altă parte, el însuși se aștepta să fie condamnat la moarte. Într-o astfel de situație a trebuit să folosesc lăcomia infractorului, viciile și pasiunile lui.

După ce s-au format trei colective, două au plecat în nordul țării, iar cel de-al treilea — din care făceam parte eu însumi, împreună cu maiorul Vasile Firea, locotenentul major Leonard Gruia și locotenentul Dumitru Butaru — a acționat în București pentru prinderea lui Filon.

Dumitru CEACANICA
Lionel NITESCU

(Va urma)

CE PROFETAM, CE PROFESAM

omul și pomul

«înfloresc grădinile», ca-n exuberantul cîntec al copilăriei, dar întrebarea care se pune este dacă această înflorire ocupă locul cuvenit în viața noastră, a tuturor, și cu precădere a celor mai tineri sau chiar foarte tineri. Patetica mea întrebare nu vizează numai vibrația noastră lăuntrică la acest spectacol inefabil, mereu renăscător, al primăverii, ci are în vedere mai ales necesitatea vitală ca întreaga suflare românească să ne interesăm de cîți pomi vor înflori pe meleagurile noastre în acest anotimp și, bineînțeles, pe cîți îi vom face să și rodească. O discuție purtată recent cu un specialist în pomicultură, chiar în ambianța marelui forum al agriculturii noastre, întrunit, simbolic parcă, la hotarul dintre iarnă și primăvară, m-a convins încă o dată că repetatul apel, lansat de însuși conducătorul țării, de a participa la conservarea și extinderea masivă a patrimoniului nostru pomicol are o însemnătate, și economică și patriotică, de-a dreptul crucială. Sînt semne că începe să se diminueze o tradiție ancestrală, intrată adînc în firea românului, și să dispară, dacă n-au și dispărut, soiuri de pomi unice, fără de care sînt de neconceput grădinile, livezile, marile noastre spații pomicole.

Mai gravă este pierderea tradiției în ce privește cultul pomului la copii și implicit participarea tot mai scăzută a acestora la îngrijirea grădinilor și sădirea de puieți. «De cum venea primăvara — îmi spunea nu demult unul din învățătorii pensionari din satul meu — precum știi, una din grijile noastre era să ieșim în grădina școlii sau pe uliți, fie pentru a curăța pomii de uscături și omizi, fie pentru a planta».

Și știu bine, căci pe vremea aceea grădina școlii era mîndria întregii obști, aproape nici un soi de pom sau de arbust din cîte se găseau în sat nelipsind dintr-o asemenea livadă. Sub coroanele bogate ale pomilor fructiferi erau totodată cultivate legume dintre cele mai alese. Un adevărat sanctuar verde al roadelor își arcuia boltile sub ochii noștri, un sanctuar ridicat și păstrat prin strădania noastră și a învățătorilor care munceau cot la cot cu noi, cu mînecile sumese și picioarele goale înfundate pînă dincolo de gleznă în pămîntul reavăn. Una din lecțiile neuitate pe care le deprindea fiecare copil încă din prima clasă era aceea de a face și acasă ceea ce vedea la școală.

Și cu toate acestea, în ciuda agitației pe care o facem din cînd în cînd, curtea școlii din satul meu arată în prezent ca un maidan arid, neprimitor, parcă ar fi un islaz pîrjolit de secetă.

Tot mai des observ cum educatori lipsiți de convingere și activiști de tineret blazați înainte de vreme fac dintr-o asemenea acțiune de interes național — sădirea și îngrijirea pomilor — o formală și efemeră îndeplinire de obligație, într-o anonimă întrunire duminicală. Nu-i mai puțin adevărat că de multe ori, cum mi s-a întîmplat să văd, factori organizatorici la fel de formaliști abia reușesc să ofere cîtorva sute de tineri trei puieți și trei lopeți. Și asta se cheamă participare la extinderea suprafeței pomicole a țării!

Nu pot să nu observ totodată, referindu-mă la educația ce se face în acest sens, că în timp ce editura de specialitate, «Ceres», se dă în vînt după tot felul de tipărituri referitoare la bucătărie, vopsirea casei, tricotaj, automobilism și cîte alte asemenea cheltuieli ale unor mijloace materiale prețioase, greu poți găsi o colecție, o carte, o broșură care să sădească în sufletele copiilor și ale tinerilor dragostea pentru această minunată și definitorie tradiție a poporului român. Unde a dispărut acea minunată școală pe care au reprezentat-o inițiativele editoriale ale marelui nostru naturalist I. Simionescu?

Înfloresc grădinile, așadar, dar cîte vor înflori și prin strădania ta, tinere, gata oricînd să zăbovești sub crengile încărcate de floare sau de roadă? «Pomul după poame și omul după fapte se cunoaște» — zice un înțelept proverb, dar una din faptele cele mai de cinste ale omului e rodul pomului.

Niculae STOIAN

Din numărul viitor
Cronica teatrală de Eugen Barbu

CRONICA PRETENȚIILOR

primim și răspundem (3)

Ce-am primit din partea lui V. Lăzărescu, eroul celui de-al doilea episod din «GRAFOMANII», corespondent domiciliat în Galați, Micro 19, Bloc D-1, apartament 32? O scrisoare la fel de incendiară ca și prima, dar scrisă nu de mînă, ci dactilografiată, în speranța, mărturisită în final într-un post-scriptum scris de mînă (!), de a se scuza pentru orice greșeală de ortografie sub motivul că domnia-sa, V. Lăzărescu, nu este «dactilograf».

Pentru început, V.L., referindu-se la scrisoarea din care am citat în nr. 6/74, ne informează: *«greșeli pe care în parte le recunosc și care sau produs și datorită faptului că scrisul meu nervos, a permis să se confunde «e» cu «o» (Contemporanul) și «o» cu «a» (Heraclit), greșeli care, să-mi fie iertat sînt comise și de fețe mai simandicoase decît cele cuvenite (!) obscurei mele persoane».* Nu vă putem crede, tovarășe V.L., pentru simplul motiv că, din cîte știm noi, în limba română majusculele O și A (și dumneavoastră ați scris cele două nume cu majuscule, nu-i așa?) arată, după cum bine știți tovarășe V.L., cu totul diferit și, dacă-mi permiteți, sînt inconfundabile. Dar trecînd peste acest *mărunt amănunt*, v-aș întreba de ce nu comentați în nici un fel erorile pe care le-am semnalat în ciudatul dumneavoastră sistem ortografic? De ce, în loc să ne insultați, nu ne explicați motivul pentru care nu faceți elementarul acord între subiect și predicat? De ce nu motivați pentru ce stîlciți numele unuia din poeții dumneavoastră preferați (Cojbuc în loc de Coșbuc)? De ce nu oferiți nici un argument atunci cînd ne învinuiți de una și de alta? Dar trecînd și peste acest *mic amănunt*, gramatica limbii române, să vedem care sînt ideile dumneavoastră, care, în treacăt fie spus, chiar de ar fi excelente (nu vă alarmați, nu vă paște acest pericol) tot ar trebui expuse într-o limbă românească mai corectă decît aceea pe care o folosiți.

Mă acuzați că ador «cu snobism halucinațiile colorate». Iarăși vă ocolește adevărul (sau dumneavoastră îl ocoliți) și faptul că nu argumentați e ușor de înțeles: n-ați avea cum, și o știți bine, tovarășe V.L. Apoi, dumneavoastră scrieți, iarăși fără argumente, așezîndu-vă în spatele unor nume ilustre *«Argumentul meu e glasul poporului care refuză să accepte prostituarea frumosului. Argumentele mele sînt operele lui Michelangelo, Bramante, Tintoretto, El Greco etc. etc.».* Ei, așa e ușor de trecut prin viață! Ne luăm fiecare cîte două, trei «argumente» de acest calibru și «apărați» de ele scriem tot ce ne trece prin cap. Cum scrieți dumneavoastră: *«Toți oceștia, prea luminatul meu domn, ou făcut artă pentru artă și nu artă pentru avere, ci numai pentru satisfacerea strictului necesar. Uitați-vă puțin în oglindă ca să vă vedeți Dvs. care faceți atîta praf în jurul dumneavoastră scoțînd ochii multora cu articolele Dv. ca să le vedeți cum se ascunt (poate, ascund) după un teanc de bancote (poate, bancnote, tovarășe V.L.), iar după ele ilustra figură a Dvs».* Sigur, de ce să mă mai mir că în continuare regretați că nu mă puteți provoca la duel pentru că nu se mai poartă. Pe urmă, de ce simțiți nevoia ca, în loc să emiteți argumente în favoarea și așa firavelor dumneavoastră idei, să emiteți definiții de acest fel: *«Existența este etalonul cu care se măsoară gradul de cultură a unui om»?* Și apoi, să știți, stimate V.L., că numai faptul (altfel fericit) că ați fost în Italia și Franța nu vă scutește de a avea cele mai aberante idei cu privire la artă, cultură în general. Încă două lucruri. Primul. Dacă tot v-ați corectat textul dactilografiat, de ce nu v-ați reparat greșelile de ortografie *săvîrșite de mașina de scris?* Nu-ați vrut?... Al doilea. Scrieți în finalul scrisorii: *«Ar fi bine să-ți recapitulezi (!) atitudinea și public să repari ceiace o-i stricat».* Cred că sînteți mulțumit: am recapitulat.

Dorin TUDORAN

ANTOLOGIE — REBUS

e o idee!

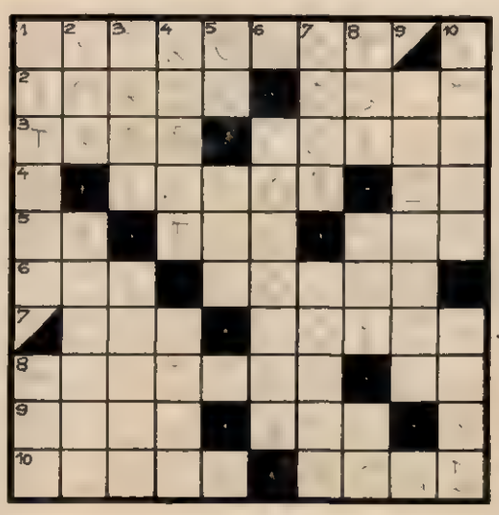

ORIZONTAL: 1) Ins dintr-un vechi popor. 2) Termen — Învățat. 3) Zgomotul picioarelor — Cuțitul vierului. 4) Coadă de topor — Pictor francez. 5) Ore! — Strămoșul stiloului — *Se oprește-n git.* 6) Pictor flamand (m. 1651) — Pasăre călătoare. 7) Ușa lui Moș Gerilă — Joc de societate. 8) *Marcă de autocamion sovietic* — Simbolul cobaltului. 9) Înconjur — Trimis. 10) Care răsună — Figură circulară.

VERTICAL: 1) Insulă între maluri — «Bătrînul» Gerilă. 2) Soare — *Stil vechi.* 3) Albie în care se dă mîncare porcilor — Legislator atenian. 4) Între pas și galop — Bucată muzicală pentru o singură voce. 5) Dialect francez — Călcîi de încălțăminte. 6) Porumb necurățat (Mold.). 7) Ființă mult iubită — Țesătură de acoperit. 8) Zahăr pisat — Operă de Dalayrac — Zeu chinez. 9) Partea din față a unei șepci. 10) Picătură — Punct cardinal.

Dicționar: ZO, VOS, DOT, LO.

Nelu SUSELESCU
Cîmpulung-Muscel
(«Enigmistica», 20.XII.1945)

Dezlegarea jocului «ZOOLOGIE», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) MATELOT — MINAT. 2) APERITIV — OAIE. 3) SIRENA — RADIUM. 4) ACIDĂ — PALAVRE. 5) OBI — ESCU — AIR. 6) PLOTOX — INN — TA. 7) A — LACĂT — GAL — R. 8) RBAT — GELATINĂ. 9) SE — ETERE — ABO. 10) ELE — OREZ — REAL. 11) US — ELAN — SARPE. 12) RUINAT — PAIAȚĂ. 13) IGNORANȚI — TEL.

STAREA COMERȚULUI

servicii

Constat că port costumul cam mototolit, așa că ies pe coridorul hotelului și strig (soneria din camera nu funcționează, evident): «Este cineva p-aici?» Apare femeia de serviciu, îi explic ce și cum și o văd privindu-mă cu stupoare, aproape cu spaimă, de parcă i-aș fi pretins cine știe ce enormitate: «Vreți să vi se calce costumul?! Nu știu, nu este nimeni pe aici, dacă vreți vă aduc un fier de călcat, sau și mai bine, mergeți direct la călcătorie!» Îi explic că dacă un pantalon mai poate fi călcat, cu o haină lucrurile se complică. Degeaba, femeia stăruie în uimirea-i anxioasă și nu mă poate ajuta cu nimic. Vreau să-mi cos un nasture, constat că în dulapul din perete se află o perniță anume pentru așa ceva, dar nu există ac. Sau există ac, dar nu și ață. Foarte rar mi-a fost dat să *descopăr într-o cameră de hotel cei* doi — cum să le spun! — termeni reuniți. Se pare că așa ceva găsești doar în manualele de citire: Un-ac-cu-ață... Dau să-mi curăț pantofii. În bale, într-un colț, descopăr cutia cu pricina. Înăuntru o perie sau o bucată de pluș. Ori o cutie cu cremă de ghete, în general goală. Dar niciodată, niciodată vă jur, nu mi-a fost dat să găsesc la un loc într-o pașnică armonie, în aceeași cutie, perie, cremă de ghete, bucata de pluș.

În unele camere de hotel (și mă refer la hotelurile de primă categorie) ai la dispoziție telefon (care poate să și funcționeze), în altele radio (care în general, nu). Unele somiere sînt prevăzute cu veioze, altele nu sînt prevăzute. În unele dulapuri descoperi o mulțime de umerașe, în altele doar două, atît!

În unele băi de hotel ai la dispoziție două, chiar trei prosoape. În altele — ați ghicit! — ceva mai puține. În unele..., dar mă opresc. Nu aș vrea să fiu taxat drept cusurgiu. Prin profesia mea sînt poate în măsură mai mare decît alții să apreciez o cameră de hotel confortabilă, un duș cald, iar în ultimii ani nu cred să existe capitală de județ, și nu numai capitală de județ, care să nu dispună de hoteluri absolut onorabile, unele de-a dreptul luxoase. Alături de ele, celebrele «camere de oaspeți» de acum 15 ani, să zicem, ar face figură de rude mai mult decît sărace.

De ce atunci acest remarcabil efort financiar nu este susținut — în destule cazuri — de servicii corespunzătoare? Căci de servicii este vorba și nu-i un fleac faptul că nu poți beneficia — contra cost, firește — de o cămașă spălată și călcată. După cum nu poți coase un nasture și nu găsești în nici un chip peria de haine.

Clientul este rege, sună primul precept al artei hoteliere. Dacă-i așa, să-i dăm Cezarului ce-i al Cezarului, să-l înconjurăm pe client cu solicitudine și respect. Fiindcă — s-a văzut — doleanțele sale sînt în general modeste, de bun-simț.

Mihai HETCO

să nu adunăm oile cu merele

Ce e mai frumos? Un cîntec din Ardealul de Sud sau o doină din Bucovina? Care jocuri sînt mai frumoase? Cele din Cîmpia Dunării sau cele din Țara Oașului?

Iată întrebări fără rost care s-ar putea înmulți la nesfîrșit. Fără rost deoarece, așa cum am învățat la aritmetică («aritmetică» zîceam), în copilărie, că n-ai voie să aduni oile cu merele, tot așa socot că este cu neputință să hotărăști, fără a cădea în greșeală, răspunsul la întrebări ce cată a categorisi folclorul nostru după discutabile criterii estetice preferențiale. Povesteam despre o întîmplare plină de haz, trăită într-un sat hunedorean din regiunea Pădurenilor. În casa unui sătean am găsit un disc al Mariei Lătărețu. La întrebarea mea, el mi-a explicat că prezența acelui disc se datorează unui nedorit accident. În prăvălie l-a cerut pe Achim Nica, în pilcul cu poza acestuia se strecurase, din greșeală, discul Mariei. Cel întrebat răspundea oarecum rușinat, stingherit, pentru că față de preferințele sale cîntecele oltenești nu-i spuneau nimic. Pentru el frumos e ce e al lui: cîntecele pădurenilor moștenite din bătrîni. În această privință pot fi spuse multe, foarte multe... La fotbal ierarhizăm echipele după numărul golurilor. În materie de folclor lucrurile nu merg chiar atît de ușor.

Stăteam ieri de vorbă cu tînărul profesor Ion Ciubotaru, pasionat în ale culturii populare treburi, cercetător la secția de folclor aparținînd filialei din Iași a Academiei. Vorbeam despre grețite afirmații făcute de unii specialiști privitoare la dispariția folclorului din Moldova, despre rezultatele obținute în cercetare, care dovedesc total netemeinicie a acestor afirmații. Pe nesimțite, am lunecat la problema oportunității concursurilor folclorice.

Reproduc din părerile convorbitorului meu, pentru că le împărtășesc întru totul și pentru că socot că ar trebui să dea serios de gîndit susținătorilor unor asemenea manifestări competitive.

«Am participat — spunea profesorul Ciubotaru — la un festival al folclorului din Moldova, în care concurau numeroase formații pentru a înfățișa *folclorul autentic*... nu înțeleg și nu cred că are vreun rost ca în folclor, în prezentarea formațiilor, în stimularea acestor formații, să intervină premiile, pentru că nu e drept ca acei care vin să prezinte un bocet, un joc, un cîntec, o strigătură, să fie judecați și la urmă catalogați, care e mai bun, care e mai rău. «Candidații» nu pot fi puși pe același cîntar: cei de la Flămînzi au jucat ca la Flămînzi, cei de la Iana au jucat ca la Iana, cei de la Baia ca la ei, cei de la Arbore au jucat excepțional de frumos ca la Arbore. Cei de la «Țesătura» — ca de unde au jucat? Și cei de la Casa de cultură din Vaslui? Au jucat cum i-a învățat maestrul, iar acesta, la rîndul lui, i-a învățat cum a învățat el, de la nu știu cine. Sînt împotriva premierii acestor două echipe care au dat un spectacol, să spunem, *pe teme folclorice*». Am scris în legătură cu problema concursurilor și valorificarea specificului local. Chiar dacă s-au supărat unii, *acest domeniu nu-mi permite să fac nici o concesie. Sînt pornit împotriva concursurilor de folclor care nu își au absolut nici un rost.* Dacă vrem să stimulăm și avem niște bani, să-i împărțim frățește la toți. Dacă nu avem bani, să dăm tuturor diplomă de participare. Să nu vină bătrînii cu piele albe — pe care îi cunosc de ani de zile — și să mă întrebe înfricoșați, pe după culise: «cum am fost, dom'profesor?» Cum ați fost, ați fost extraordinari, dacă la 70 de ani ați venit de la Flămînzi la Strunga să jucați pe scenă. Sau să-și pună cu teamă întrebarea: nu cumva am ridicat piciorul prea sus, cămașa nu s-a tras oare prea jos? Sau să se uite îngroziți ce spune instructorul, s-au mișcat bine ori ba. Ei, asta mi se pare rău cel mai mare. Sînt aduși acolo în concurență, vin și tremură, se întîlnesc 20 de formații, care în loc să urmărească și să se admire, sînt atente la eventualele greșeli ale altora. Consider că e un mare păcat care se comite prin aceste concursuri, că nu își ating scopul, creînd nemulțumiri, zîzanii...».

Ce numai în folosul stimulării și promovării folclorului autentic nu sînt — adaug eu.

De ce concurs?

Ce poate fi mai frumos decît un festival folcloric spre mîndria și bucuria tuturor.

Și a lor, și a noastră.

Hari BRAUNER

spărgători și spărgători de case

Mi-a făcut cinstea un corespondent să mă numească «redactor de grijă» (în fond, cu asta ne ocupăm: preluăm *grijile* cititorilor noștri, străduindu-ne să le înlăturăm). Dar sînt pe lume griji și griji. De pildă: un individ certat cu legea îți forțează ușa, intră în casă, pune mîna pe primul obiect găsit (să zicem un radio, un ceas de masă), dispare, gata, grija Miliției să intervină etc., etc. Condamnarea făptașului! Dar ce ne facem cu ceilalți spărgători de case? «Mă aflu într-o situație încurcată — îmi scrie din P. o corespondentă. Sînt căsătorită de trei ani, nelegitim, avem și un băiețel de doi ani. Soțul meu a căzut, acum un an și ceva, de la înălțime, a stat în spital. Cînd a ieșit, niște așa-ziși prieteni de-ai lui au băgat zizanie între noi, ne-au stricat casa. I-am jurat c-am fost corectă, că sînt curată ca lacrima, nimic, nu m-a crezut. Ne-am despărțit. Soțul meu mi-a spus că m-ar crede numai dacă m-aș supune la o ședință de hipnoză. Așa că eu vreau să mă supun, însă nu știu încotro să mă adresez ca să mi se aprobe ședința asta. Și nici nu-s complet sigură că prin această metodă s-ar putea dovedi că sînt sau nu sînt vinovată cu ceva. Aș face-o ca să aibă și micuțul nostru un cămin întreg și o copilărie fericită». Desigur, poți să iei în răspăr credulitatea femeii, dar în domeniul acesta — al celor care «sparg case» (nu la propriu, ci la figurat) — probele sînt infinit mai greu de strîns, *furtul de sentimente* avînd o mie și una de fațete. Cu atît mai mult, încurajator și optimist sună de asemenea (în ciuda notei ușor ridicole care apare printre rînduri) s.o.s.-ul din Botoșani: «Aș fi putut intitula scrisoarea mea: «De ce mă iubesc bărbații căsătoriți?» Am 23 de ani, sînt calificată, am și bacalaureatul, sînt o fată frumoasă. Am de toate, mă îmbrac cu gust, îmi place să dansez, dar... Oameni serioși, cu copii mari, căsătoriți de două decenii și mai bine, îmi propun cadouri, plimbări cu mașina, escapade cu mese la restaurant. Mă întreb: de ce nu-mi caută prietenia și ceilalți, *oamenii fără obligații matrimoniale*, căci eu n-aș vrea să mă număr, în nici un fel, printre «spărgătorii» de cămine. N-am găsit pînă acum unul care să fie și liber, și nici să nu bea peste măsură și, mai ales, să vrea să se căsătorească. Iar eu visez o familie a mea, urmași, să-i cresc, să gospodăresc corect».

Și iată un semnal de alarmă, primit de «redactorul de grijă», exact de la polul opus: «Soțul meu a fost mereu bolnav, a stat o-dată și doi ani în spital (operații foarte grele), l-am ajutat întotdeauna, ne-am simțit mai tineri amîndoi cînd am avut copilul, acum trei ani, cam tîrziu (soarele nostru). Dar iată că, la 42 de ani ai lui, o persoană de 18 ani intervine între noi. Oare această fată n-a putut să-și găsească fericirea lîngă un partener mai aproape de vîrsta ei și fără obligații? Cum să mă despart de soțul meu? Cum să-mi las copilul fără tată?»

Așadar, pe bună dreptate, stă «redactorul de grijă» cu capul în mîini și se întreabă: de ce atunci cînd individul care-ți forțează ușa și îți fură un aparat de radio, dacă-i prins suportă consecințele legii (dar, atenție! și efortul de a se face *dreptate* este categoric mai mare, din partea tuturor), iar atunci cînd, la Ploiești (primul caz), la Botoșani (al doilea caz), la București (al treilea caz), o casă (adică un *cămin familial*) este amenințată, cînd soțul este îndus în eroare de «prietenii» sau, pur și simplu, altul e «furat» propriului copil, nevestei, reacțiile de apărare, de contraatac, sînt minime, aproape inexistente? Nu ne băgăm — declară, în numele legii (sic!), mulți oameni ai legii, deși, tocmai în lege, deasupra unui întreg capitol stă scris: «infracțiuni contra familiei». Chiar atît de... delicate timpane să fi căpătat, încît să nu suportăm, alăturate, cuvintele «spărgători de case» cu exactul cuvînt «infracțiune»?!

Mihai STOIAN

în acest caz ignoranța ne costă cîteva milioane

Fotografia ne înfățișează un pod metalic — construcție solidă — prăbușit ca o jucărie de copii în timp ce trecea pe el un autoremorcher ce tracta un trailer.

Pare de necrezut, dar e adevărat. Da, podul s-a surpat. Dar nu pentru că era șubred sau cineva nu s-a îngrijit de buna lui întreținere, ci pentru că o regulă elementară de circulație a fost eludată.

După cum se cunoaște, în scopul protejării drumurilor și instalațiilor rutiere, agregatele și utilajele agabaritice ce depășesc o anumită lungime, lățime și greutate pot fi transportate pe căile publice numai pe baza unor autorizații eliberate de autoritățile competente, în care se precizează traseul ce trebuie urmat și se înserează condițiile tehnice ce trebuie îndeplinite în timpul deplasării de către unitățile ce organizează transportul respectiv.

Dezvoltarea impetuoasă a economiei noastre, edificarea unui număr mare de obiective industriale cu un profil foarte divers a sporit mult îndeosebi în ultimii ani frecvența transporturilor agabaritice.

Organele de drumuri și ale miliției se preocupă îndeaproape de facilitarea acestor transporturi luînd toate măsurile ca ele să nu provoace degradări drumurilor, podurilor, viaductelor și altor instalații rutiere și să nu afecteze siguranța traficului rutier.

Din păcate, nu toți cei însărcinați cu efectuarea unor transporturi de acest gen sînt conștienți de răspunderea deosebită ce o implică conducerea pe drumurile publice a unor asemenea autovehicule.

Cazul ce îl prezint este de fapt concludent în susținerea afirmației făcute.

Ajuns la bifurcarea drumurilor nr. 7 (E. 15 A) cu nr. 1, în punctul numit «Veștem», șoferul MORCOV FLOREA, aflat la volanul unui autovehicul ce remorca un trailer pe care se afla un agregat agabaritic în greutate de peste 20 de tone și o lățime de 6 metri, în loc să-și continue drumul pe itinerarul înscris în autorizație (București — Rm. Vîlcea — Sibiu — Mediaș — Sighișoara — Hoghiz) a virat la dreapta spre Făgăraș pentru a scurta drumul. Nu a parcurs decît cîteva sute de metri și un lucrător de la Secția de drumuri Sibiu i-a atras atenția că podul ce se zărea este îngust și nu va putea trece. «Las' că-l lărgesc eu», a fost răspunsul.

Oricît de specialist ar fi șoferul și oricît de multă bunăvoință ar avea nu poate face să treacă pe un pod lat de 6 m un convoi rutier lat tot de 6 m. A încerca așa ceva este ca și cum ar vrea să introducă o cămilă prin gaura unui ac. Și deznodămîntul a fost cel așteptat. Șoferul a lovit și deformat prima deschidere a podului, a avariat apoi grinda principală aval și s-a prăbușit cu întreaga deschidere a doua în timp ce trecea pe ea. Doar întîmplarea a făcut să nu se înregistreze nici o victimă.

E ușor de dedus ce s-ar fi întîmplat dacă în acel moment din sens contrar ar fi pătruns pe podul surpat vreun autovehicul, vreun autobuz care circulă frecvent pe această rută.

Circulația a fost întreruptă, de îndată pe sectorul respectiv s-au luat măsuri de semnalizare a podului prăbușit, traficul a fost apoi deviat pe o rută ocolitoare și va rămîne deviat pînă în 1975, cînd se preconizează terminarea reparării podului.

Pagube: aproximativ 4 milioane — în afară de cele provocate de devierea traficului și de scoaterea autoremorcherului și trailerului de pe podul prăbușit — (zile întregi și eforturi supraomenești au trebuit pentru recuperarea lor în stare de perfectă funcționare).

Șoferul va fi bineînțeles trimis în judecată pentru neglijența gravă pe care a dovedit-o. De subliniat că pînă la locul cu pricina acest convoi rutier (precedat mai mult de formă de un antemergător aparținînd unității de servicii tehnice pentru obiective de construcții), condus neglijent, fără pic de răspundere, de șoferul în cauză a mai lovit provocînd avarii parapeților a patru poduri situate pe itinerarul respectiv.

Este necesar să subliniem că nu de puține ori, cu prilejul controalelor efectuate de lucrătorii formațiunilor de circulație, șoferii și însoțitorii unor asemenea convoaie rutiere sînt depistați că nu respectă condițiile din autorizații. «Cînd îi se arată că mastodontul transportat este în realitate mai lung, mai greu, mai lat decît cel descris în documente» ei răspund cu nonșalanță: «Ce contează don' șef cîțiva centimetri sau o tonă-două în plus, doar podul rezistă că e din beton și oțel».

Că nu în orice condiții rezistă, se vede din fotografie.

Trebuie luate cu asalt nu podurile, așa cum a făcut MORCOV FLOREA, ci *IGNORANȚA*.

Colonel Victor BEDA

Natură statică.

Autoportret.

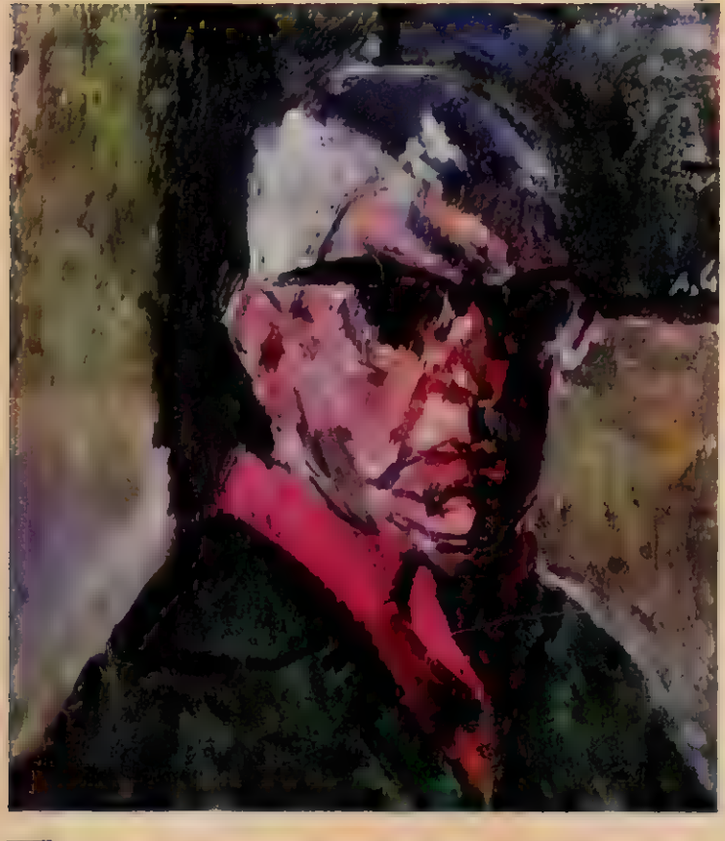

EL PICTEAZĂ CEEA C
DEALURILE, ȘI POM

«...Mă gîndesc ce distanță de timp, ce evenimente am parcurs și din ce îndepărtată epocă a picturii venim, domnule Ciupe, dumneata și eu. Dintre toți cîți am fost am rămas azi o mînă de oameni, niște supraviețuitori din ce în ce mai depășiți cu tot ceea ce am învățat la vremea noastră și mai ales cu ceea ce aveam siguranța pe atunci că va rămîne etern». Am citat aceste cuvinte patetice ale maestrului Baba, privind nu cu atîta durere timpul care se scurge și care asaltează și-ar vrea să arunce în apele uitării pe bătrînii pictori ai acestui secol care i-au dat și-i mai dau încă strălucire. Fiecare timp are revoluțiile sale, vorbele sale, imaginile sale, ereziile și aspirațiile sale, dar toate acestea, cu toate violențele și vanitățile lor momentane, nu pot distruge arta cea adevărată care înseamnă adevărul despre om și sufletul lui.

Aurel Ciupe face și el parte din acea gardă bătrînă azi, dar atît de îndrăzneață și de iconoclastă ieri, care «mai putea fi văzută încă pe coclauri cu ochii la cer, la cîmpuri, la oameni». El crede cu tărie în infinita frumusețe a unui cring, sau măr, sau a unui apus de soare, speră să găsească în chipul unui om drumurile care duc spre sufletul lui, mai crede deci în puterea incantatorie a naturii, într-o vreme tîrzie cînd alte generații își îndreaptă privirile spre alte universuri și viziuni. El nu a pictat decît pornind de la natură, căutînd mereu acea culoare care este istoria unui moment, dar și poezia eternă și adevărul locului, *cuprinse în luciul, oglindirile* sau nuanțele evocate. Priveliștile pe care le transpune pe pînză sînt cele ale călătoriilor sale de pelerin prin păduri sau lunci, pe firul apelor transilvane sau lutoasele dealuri clujene, cu pămîntul acela roșiatic atît de pictural. Artistul n-a căutat însă niciodată asemănările, nici fidelitatea aspectelor particulare, el n-a fost niciodată un copist umil care se prosternează în fața naturii, ci ascultîndu-i sunetele, sorbindu-i liniștile, receptîndu-i chemările cromatice, el a pictat culorile anotimpurilor, ale clipelor luminii, convertind toată această magmă sonoră și optică în imagini incantatorii. Pentru că el nu descrie natura, el îi transcrie doar armoniile. De aceea peisajele lui au ceva din mesajul plin de mister al culorilor, fiindcă el e preocupat în mai mică măsură de desfășurarea formelor, de reprezentarea jocului de volume relevate prin contraste de valori. El e în primul rînd un colorist, un vrăjitor care creează o atmosferă poetică în fiecare din peisajele sale. Privind această pictură descoperi în ea calm, liniște și visare. Dramele sînt departe ca în orice feerie. Explorînd însă cu atenție arhitecturile cromatice,

Peisaj.

Natură moartă cu fructe.

Peisaj

Reproduceri color de
Vasile MOLDOVAN

Tarlale la Stana.

...VEDE, IUBIND ...SI CERUL

peregrinările pensulei pe pînză, făcînd inventarul nuanțelor care compun imaginea, abia atunci descoperi bogăția opozițiilor, a acordurilor, tendința spre o transpunere simfonică.

Cînd privelиștile i-au saturat pentru un timp chemările, pictorul se retrage în ambiențele intime ale naturilor moarte, unde îl așteaptă altă lume, tot atît de mirifică. Sînt exercițiile de virtuozitate ale pictorului dintotdeauna, care se gîndește în tăcerea atelierului la puterile fascinatorii ale culorilor. Exuberanța pictorului parcă se mai potolește acum, el simte de astă dată nevoia unei ordini compoziționale, a unui acord decorativ între obiecte, dar mai ales cedează pasiunii secrete de a explora posibilitățile unor noi armonii. Pe țesături bogate el așază glastre cu flori, vaze, mere și lămîi, scoici baroce sau măști ori uită o frunză albită de toamnă. E o ordine savantă, premeditată, pentru noile chinuri ale căutărilor, pentru descoperirea acelei tăceri vrăjite a obiectelor. Acum e ceasul cînd pictorul se întreabă meditînd: pînă unde putem oare ajunge? E întrebarea dintotdeauna a acelor artiști care, modești fiind, creează o operă durabilă.

Cornel BOZBICI

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (52)

tudor șoimaru la „kalende“

Numele prietenului nostru mi-a evocat de la început figura romanțioasă a eroului din romanul sadovenian, *Neamul Șoimăreștilor*, care-mi exaltase imaginația de adolescent. Cînd l-am cunoscut, am crezut într-o omonimie. Îmi sta pe buze totuși întrebarea:

— Nu cumva numele dumitale e un pseudonim literar?

Mi-am reprimat însă curiozitatea și l-am întrebat pe Vladimir Streinu, care făcuse prezentările, dacă e într-adevăr vorba de o coincidență onomastică.

— Așa! Îl cheamă George Drăgușanu.

Așadar, cel ce avea să fie asociatul brelanului nostru de critici era nu numai, prin pseudonim, tizul viteazului moldovean, dar și acela combinat, prin numele său adevărat, al fraților Ion și George Codru Drăgușanu, redescoperiți în acea vreme de ancheta sociologică a lui D. Gusti în frumosul sat românesc Drăguș din ținutul Făgărașului.

Prin constituție somatică și temperament, noul Tudor Șoimaru n-avea însă nimic comun nici cu feciorul neamului răzășesc moldovean din vescurile de glorie ostășească a Moldovei, nici cu «boierii» cu diplomă de înnobilare pentru servicii domestice, care rideau subțire de «boieronatul de șapte pruni» al părinților lor, grăniceri. Într-adevăr, Tudor Șoimaru al nostru era un tinerel firav, de 30 de ani, grijuliu de ani, grijuliu de fizicul și de garderoba sa, dintre cele mai asortate cu costume de stofă englezească, cu cămăși de poplină și cu o vastă panoplie de cravate de mătase în toate culorile și desenele. Era călătorit și la curent cu scriitorii francezi la modă: Montherlant, Morand, Maurois, Mauriac, Giraudoux, Cocteau și prietenul acestuia, prea curînd dispărutul Raymond Radiguet, ale cărui două romane de mare senzație, *Le Diable au Corps* și *Le Bal du comte d'Orgel*, figurau în mica, dar selecta, lui bibliotecă.

Tudor Șoimaru asista pe jumătate absent la însuflețitele noastre «conferințe» redacționale, cînd puneam la cale articole și polemici cît mai vii. Era prea politicos ca să nu intervină din cînd în cînd aprobativ, dar noi simțeam că problemele noastre nu-l prea pasionau și ne mulțumeam să primim din mîinile lui îngrijite cești după cești de cafea turcească «gingirlie», pe care le stropea cu rom de Jamaica.

Una din delectările noastre era însă lectura prozelor lui, pe care ne-o făcea cu o dicțiune clară, de autentic absolvent de conservator de artă dramatică, ceea ce nu era, dar avea să fie autor de piese de teatru și cronicar dramatic cu un acut simț al scenei.

Prima bucată pe care ne-a dat-o, *Idilă...*, era povestea unui privighetor (bărbățușul privighetorii), teribil de îndrăgostit, pînă la deperițiune, ca eroii romantici de la începutul secolului trecut. Desigur, nuvela prietenului nostru avea un pronunțat substrat ironic, atît față de pasiunea consumptivă a eroului său înaripat, cît și față de comportările acestuia, de îndrăgostit. Astfel, eroul nostru învățase să cînte cu profesori, ca și noi, știa pe de rost «vreo cincisprezece strofe».

Nu căutați, vă rog, echivalentul în partituri, cum a făcut unul dintre noi, care l-a întrerupt pe Tudor Șoimaru din lectura sa, cu întrebarea:

— Ce-i ala strofă, Tudore?

— Întreabă-mă să te întreb, ne-a răspuns spiritual prietenul, urmîndu-și lectura pînă la o nouă întrerupere.

Uitasem să spun, cu privire la lecturile noastre, că noi adoptasem glorioasa tradiție a «junimei» ieșene, practicînd cu delicii întreruperile, dacă nu și aruncarea cu perinile de pe divanul ce nu lipsea din mobilierul de hotel al gazdei noastre.

Eroul din povestea lui Tudor iubea omenește, deși își cam bătea joc, de la înălțimea cuibului său, de condiția noastră. Iată cum o vedea, monologînd:

«Ce mizerie», gîndea privighetorul. «Să fii om, să nu-ți poți da seama de avantagiul de-a avea oasele pline cu aer, și să le ai greoaie și pline de măduvă. Și, mai ales, să nu poți cînta în bătaia vîntului, balansat pe un rocking-chair...»

— Ce-i aia, rocking-chair, Tudore?, am sărit eu, fără a mă rușina de ignoranța mea.

— Cum, nu știi? nici eu, dar mi-a plăcut cuvîntul englezesc.

— Nu fii rău, Tudore, și lămurește-mă.

— Păi nu te-am lămurit cînd am spus «balansat»?

Rocking-chair-ul e un scaun sau fotoliu pe care te poți legăna.

— Bine, drăguțule, dă-i înainte!

Bucata lui Tudor era ironic smălțată cu o serie de «cugetări» de acest calibru:

«Pentru că la păsări, ca și la oameni, călătoriile sunt adesea nu numai agrementul spiritului, ci și tămăduirea sufletului. (Cugetare de I.Al. Brătescu-Voinești)»

Sau:

«La păsări, ca la oameni, instinctele nu pot fi educate cu exemple drastice. (Cugetare de Vespasian Pella)».

Și în fine:

«Pentru că în lumea păsărilor, ca în lumea noastră, femeile vor să albă bărbatul cel mai disputat. (Cugetare de nu importă ce scriitoare)».

— Ba importă, Tudore. Vrem referința exactă, strigai din răsputeri.

M-au susținut, ca și cum am fi fost vorbiți, Vladimir și Pompiliu, care vociferau în cor:

— Vrem referința exactă!

Așa decurgeau ședințele noastre — cum ar fi zis George Călinescu dacă ar fi fost de față — la modul goliardic, adică juvenil, studențește, deși Tudor atinsese vîrsta de 30 de ani, iar noi, ceilalți, ne apropiam de ea, încet-încet.

Genul lui Tudor Șoimaru era modern, dar de o limpezime cristalină. Nici unul dintre noi, nici teoretic, nici practic, nu cochetam cu tenebrele subconștientului crreatorrr!

Cea de a doua povestire a lui Tudor Șoimaru, *Tantal*, aparținea și ea universului sonor al muzicii, prin eroul ei, un Ladislas, originar din Vilna, cîntăreț de talent, exploatat și mai ales ținut de scurt de către apriga sa consoartă, Clara, care veghea ca nu cumva artistul să-și piardă vocea de cleștar.

Cum se și cuvenea unei astfel de cerberițe (cuvîntul a fost atunci al meu și a repurtat oarecare succes de condescendență), Clara era o femeie «cu înfățișarea osoasă, bărbătească», încît «oricine ar fi luat-o drept in-

SERIAL FLACĂRA

MIXTA LUI GROCK — „REGELE CLOVNILOR“

repovestită în românește de A. IOSEFINI

primul meu contract

Sosi și ziua primei mele reprezentații. Era pe la sfîrșitul lunii mai. O seară răcoroasă urmase unei zile furtunoase. Se făcuse multă publicitate și curioșii se înghesuiau în piață. Sîrma era întinsă la înălțimea etajului trei între hotelul Schweizer Hof și cafeneaua Jura. De jos abia se zărea.

În ultimul moment se băgă de seamă că nu se putuse fixa plasa de siguranță. La anunțarea acestei vești Bourquin păli.

«Nu pot să merg... Nu pot...»

Tulburat, în el se dădea o luptă crîncă.

Nu mai era tînăr și nu se simțea prea sigur pe reflexe.

«Vă înlocuiesc eu, domnule Bourquin».

«Ce, ai înnebunit, cînd renunț eu însumi? Cum o să mă mai privească tatăl-tău dacă ți se întîmplă ceva?»

«Nu puteți totuși să-i trimiteți acasă pe toți oamenii ăștia? Nu vreți să mergeți la tata și să-i careți să-mi dea voie?»

Căzu în cursă. Abia plecă Bourquin că și apucai greul balansoar și mă urcai la etajul trei. Încălecai pervazul ferestrei sub care era întinsă sîrma. Am împins balansoarul, ținîndu-l cu amîndouă mîinile. Încă un pas și eram pe sîrmă.

Jos vedeam mulțimea de oameni. Podiumul pe care trebuia să mă produc făcea o pată clară în întuneric. Un bărzăun trecu prin fața mea bîzîind. Se simțea în largul lui.

În clipa cînd am pus piciorul pe sîrmă am mai privit o dată în jos și deodată frica m-a crispat.

Sub mine cineva începu să aplaude, curînd imitat de mulțime. Zgomotul aplauzelor răsuna în urechile mele ca sîsîitul unei ființe minioase Imposibil să dau înapoi.

Picioarele luară în stăpînire firul de sîrmă. Gîsca se opri din sîsîit. Privind drept înainte, avansam.

Resimțeam o îmbătătoare senzație de echilibru, cu balansoarul totul părea un joc de copii!

Eram mai fericit și mai liber ca niciodată. Ce păcat că tata nu era aici să mă vadă. Înainte de a-mi da seama, am și ajuns la cealaltă fereastră. Nu mai auzeam sîsîitul rău al gîștei, ci doar puternice aplauze care zburau pînă la mine În ce fel m-ar fi aclamat dacă aș fi refăcut în sens invers drumul parcurs?

Cu toată promisiunea de a fi prudent am făcut și drumul înapoi. Dar abia am parcurs jumătate din lungimea sîrmei că o simții cum se destinde. Nu mult, dar suficient pentru a mă face să-mi pierd echilibrul. Am dat drumul balansoarului și am reușit. Lăsîndu-mă repede pe vine, să apuc sîrma cu amîndouă mîinile.

A fost un moment îngrozitor. Femeile începură să țipe. O fereastră se închise cu zgomot, dar mă țineam ferm și înaintam centimetru cu centimetru.

«Doamne!, mă gîndeam în sinea mea. Ai fi putut să mă lași să ajung pînă la zid!»

Două brațe puternice mă înhățară, trăgîndu-mă prin fereastră. Brațele erau ale tatii.

«Copil rău! Așteaptă să vezi tu!»

Mă atrase spre el. Mîinile care-mi mîngîiau părul tremurau.

Bruse, înhățîndu-mi ciuful mă îndepărtă la lungimea brațului, mă privi în ochi și zîmbi Un zîmbet frumos, plin de căldură. Tata se gîndea oare la dracii roșii?

Aveam treisprezece ani, în februarie 1893. Cînd carnavalul a ajuns și la Brel. Bîlcenii orașului nu erau singurii care participau. Veniseră și alții de prin împrejurimi și își instalau barăcile. Cei pe care îi cunoșteam deja nu mă mai interesau. Îmi trebuiau noutăți.

Din prima zi am remarcat un cort mare și frumos. De departe, văzui pe stradă o duzină de femei și de tinere fete în maiouri albastre, precum și un clovn cu o trompetă.

Chipul lui îmi amintea de ceva. Apropiindu-mă, l-am recunoscut după voce pe Franz Wetzel. Primul meu clovn văzut cu cinci ani înainte!

Mi-am făcut drum prin mulțime și am sărit pe estradă.

— Bună ziua, domnule Wetzel. Eu sînt fiul prietenului dumneavoastră Wettach.

— Ia te uită! Și ce faci tu aici!

— Locuim în Brel. Tata ține acum birtul «Paradiesli», la Pasquard.

— Grozav! Cel puțin știu unde voi merge diseară. Transmite salutări tătălui tău din partea mea. Vrei un loc pentru reprezentație?

— Ba bine că nu!

Nu mai văzusem niciodată ceva asemănător și spectacolul m-a umplut de admirație. Franz Wetzel mi s-a părut că e clovnul clovnilor. Mă întrebam dacă voi ajunge vreodată să-l egalez.

Wetzel veni chiar în seara aceea să-l vadă pe tata. Întîlnirea a fost lungă și stropită cu vin din belșug. Bine dispus, Wetzel mă invită să vin a doua zi să asist la antrenamentul trupei, cînd voi putea să-mi arăt și eu talentele.

Radios, punctual, am sosit la întîlnire la ora zece. În schimb, Wetzel era prost dispus. Pianistul îl părăsise. Un înlocuitor nu era chiar ușor de găsit.

— Ce ar fi domnule Wetzel să încercați cu mine?

— Cu tine? Dar știi să cînți suficient ca să ne acompaniezi pe toți?

— Cred că da. Ieri am ascultat muzica; e din cele pe care o poți repeta pe dinafară.

— Atunci, ce mai stai, la pian!

Și așa am fost angajat. Cel puțin pînă aveau să găsească un alt pianist. Am salvat situația. Timp de trei zile putea fi văzut un băiețaș de 13 ani cîntînd la pian. Dar publicul voia zgomot și nu un Rubinstein. N-am primit nici măcar gaiul unui Rubinstein.

*

În iarna aceea circul Wetzel, aflat în relâche, și-a adăpostit accesoriile la noi. Totul ocupa zece lăzi mari, aranjate într-o remiză goală din curte. Era un eveniment care, gîndindu-mă bine, avea să decidă asupra formației mele.

În timp ce tata și Wetzel goleau o sticlă de vin, m-am strecurat în remiză.

M-am înarmat cu o luminare pe care am aprins-o cu precauție și flacăra ce dansa pe perete îmi revela minuni care totuși rămîneau ascunse în spatele scîndurilor solide ale lăzilor. Imaginația mi se aprinsese de tot, în timp ce mă străduiam să ridic capacul pentru a putea arunca o privire în Paradis. Dar, vai! Totul era încuiat cu grijă. Am stat o clipă să-mi închipui costumele pe care nu le puteam vedea. Trist, am stins luminarea și m-am dus în camera mea. Dar eram hotărît să deschid lăzile chiar a doua zi.

Seara următoare mă aflam în remiză. De data asta luasem nu numai o luminare, ci și un clește. N-am scos decît o scîndură din capac și am dat-o deoparte ca să-mi pot strecura mîna înăuntru. Pipăind, căutam în acea obscuritate plină de mister. Am atins ceva, un obiect de formă rotundă pe care l-am tras afară cu grijă. Era o tichie ascuțită și aurită, împodobită în vîrf cu un pampon. Am încercat-o. Îmi venea perfect.

Mi-am continuat cercetările. Dar nu am mai găsit decît niște peruci, nimic altceva. De toate mărimile și culorile. Lada părea să fie plină de ele. Deodată, degetele mele întîlniră o stofă! Am tras ușor și cu grijă și am avut în fața ochilor cel mai minunat costum de clovn pe care-l văzusem vreodată. Era de-ajuns. Am încercat cîteva peruci în fața unei mici oglinzi.

Da, haina face călugărul! La fiecare perucă mă străduiam să-mi compun un chip diferit. Eram mîndru de rezultat.

În noaptea aceea mi-a trebuit mult timp pînă să adorm.

*

Tata avea un nărav lăudabil, poate, la alții, dar nefast pentru un hangiu: își cinstea prietenii și pe cei care-i erau simpatici și considera o ofensă dacă aceștia vroiau să achite consumația. A dat faliment.

Ne-am mai mutat încă o dată, pentru a lua hotelul «La Cerb» din Villeret. Denumirea de hotel era cam exagerată. În realitate era vorba de un mic han, iar Villeret nu era altceva decît un sat.

Zic așa acum, dar pe atunci, văzînd marea sală a cafenelei, primul meu gînd a fost că era ideală pentru a ridica un podium pe care aș putea să mă produc.

Vreau să ușurez sarcina cronicarului eventual care ar încerca să-mi răscolească trecutul, spunînd că aici, la Villeret, numele meu a apărut prima dată pe un afiș.

MARE CONCERT DE VARIETĂȚI
LA HOTELUL «LA CERB»
CU PARTICIPAREA BINECUNOSCUTULUI
MUZICIAN ȘI ARTIST
WETTACH-JUNIOR

Pictasem eu însumi afișul și am lipit patru afișe în sat. Fericită tinerețe! Un sat pierdut în Elveția și eram convins că găsisem prima treaptă a marii scări ce trebuia să mă ducă la glorie. Dar acest sat a fost totuși sediul unui eveniment istoric. Mi-am înscris numele sub primul meu angajament.

Printre cei vreo douăzeci de spectatori veniți să asiste la exhibiția mea se detașa net domnul Miseray, un prieten de-al tatii și proprietarul unui Café-bar cu bun vad comercial la Locle. El mi-a propus să mă produc două sau trei seri la el, cu sora mea ca acompaniatoare la pian, pentru 15 franci pe seară și posibilitatea de a face chetă.

Tata n-a făcut nici o obiecție și domnul Miseray, foarte serios, a stabilit un scurt contract în care era specificat că mi se plătește și drumul.

Cariera mea nu urma oare un drum vertiginos?

La Locle am înregistrat cu adevărat un mare succes. Sala era totdeauna plină. Oamenii rîdeau și aplaudau din toată inima. Cînd treceam după terminarea numărului cu farfurioara pentru a face chetă, monedele cădeau dese.

(Va urma)

firmieră». Ei bine! Cum credeți că s-a scuturat bietul Ladislas de implacabila lui jumătățică? Într-o seară a fugit, s-a refugiat într-o tavernă, a băut, a fumat, a «topit bucăți de gheață în gură», apoi s-a «opărit cu groguri fierbinți», ca să apară a doua zi pe scenă afon, ca să fie fluierat de preasensibilul public muzical italian și să scape astfel pentru totdeauna de Clara lui.

La lectura în revistă a nuveletei lui Tudor, care ne delectase în prima audiție, ca și povestea privighetorului, ne-am luat cu miile de cap: greșeli de tipar una mai gravă ca alta, culminînd cu:

«femee cu sîni de viață hidrofilă».

Ați corectat singuri, nu-i așa?

«...de *vată* hidrofilă?»

Cei ce v-ați servit de acest gen de vată!

Invectivele noastre la adresa tipografului P. Mitu și a corectorului său, pe seama căruia ne lăsasem, au atins toată gama întinsei noastre imaginații, fără să omitem bogatul registru al calendarului ortodox.

În *n*-rele 3-4 și 5 (vai, ultimul!), Tudor a fost prezent cu cîteva fragmente din *Nova Eneidă*, pseudoepopee modernă care se petrecea, ca și ilustrul său model vergilian, atît pe apă cît și pe uscat. Ambarcațiunea a primit din partea fertilei imaginații a lui Șoimaru numele de indiscutabil *umor*:

«Onorul român».

Am primit la lectură, noi, ceilalți trei, cu puternice aplauze acest vas modern de 20 000 de tone, avînd «șapte coșuri, ca în versurile simboliste, și șapte vieți ca românii și pisicile».

Aci l-am întrerupt pe Tudor:

— Ca românul, în pieptu-i de aramă!

— Românii și pisicile, nu-i rău, a glosat Pompiliu.

— Da, zise Streinu, îmi plac numerele fatidice, dar mai ales cele șapte vaci grase!

Așa decurgeau ședințele noastre.

Tudor avea o predilecție deosebită pentru pastișe și parodie. Mai tîrziu, în 1946, aveam să-i fac o prefață la piesa «Furtună în Olimp», care a fost jucată fără mare succes pe scena unui teatru particular bucureștean într-o strălucită distribuție (C. Antoniu, I. Manu, Nelly Dordea, Carmen Stănescu).

Nu vreau să mă despart de bunul meu prieten încetat din viață (încă din 1966), fără a da un citat mai amplu din *Nova Eneida* a sa, pentru a-i prezenta echipajul de pe *Onorul român*, stilul și maniera:

„La bord oamenii își umflau plămînii cu aer sărat.

Fiecare adusese în ajun cîte o legătură cu haine, și-o fotografie în inimă. Dar nici o bătrînă, cu bonetă frizată, nu fusese văzută plîngînd pe chei, ca în romanele lui Loti și documentele omenești ale lui Jean Bart. Oamenii aceștia nu aveau pe nimeni. Aveau cîte un trecut pe care îl îngropaseră în fundul călciielor și adulmecau viitorul. Din cînd în cînd, pe uscat, descifrau viitorul în ceașca de cafea, cum scrutau orizontul, la bord, în ocheane. Erau cu toții echipați pînă-n dinți. Aveau o gamelă cu apă, 250 de grame carne congelată, 500 grame de pîine, un kilogram de curaj și o bonetă cu moț.

Își luaseră locul mai dinainte știut: căpitanul sus, mașiniștii jos, cei vechi la dreapta, cei noi la stînga: găinile în coteț, secundul la babord, furierul la tribord; nordul la nord, sudul la sud; iar pe catarg, moțat și alb, un albatros săruta pavilionul tricolor. Din locurile lor, matrozii priveau Constanța, care își retrăgea malurile. Se scufunda parcă orașul sub apă. Iar marinarii cîntau triști, morții, necunoscutului și lor «La Paloma».“

Nu-i așa că prietenul nostru avea condei, imaginație și subtilitate?

În pofida numelui său, Tudor Șoimaru nu era un «pășunist»: ciugulea de pe imașuri străine.

un tramvai numit datorie

Am ales-o întîmplător pe Stanca Badea, taxatoarea cu numărul 15677 din vagonul 319 al tramvaiului 10, absolut întîmplător, propunîndu-mi numai să stau de vorbă, de la om la om, fără indicații și fără opreliști, cu unul dintre «eroii» anonimi de la I.T.B.

Chiar în noaptea de 8 martie, tîrziu, după ora 24, am abordat-o pe Stanca Badea, taxatoarea la «remorcă», femeie în toată firea, cu un fular alb înfășurat în jurul capului, ca să fugă frigul, și cu 13 ani, dacă nu chiar 14, petrecuți în Itebe. Asta numai eu, zice, cu partea mea, căci împreună cu soțul avem vechime în întreprindere cît o viață de om. Aproape 35 de ani.

Este tîrziu, frigul mușcă turbat, remorca este aproape goală — remorca, adică vagonul al doilea, primul chemîndu-se «motor» — și aflu că soțul Stancăi Badea lucrează la circulație, la biroul de control. Are o muncă mai ușoară, dar mai încărcată de răspunderi, și mai aflu și altele, pe care ar trebui — poate — să le întind pe mai mult spațiu, dar pe care mă mulțumesc să le notez în fugă, cu aceeași zgîrcenie cu care taxatoarea nr. 15677 mi le-a destăinuit:

«Munca asta a noastră nu e simplă. Ba e chiar grea, dacă stau și mă gîndesc că, atunci cînd ies în tura de dimineață, mă scol înainte de trei și jumătate, ca să mai am timp și să încălzesc ceva de mîncare. Pentru bărbat și pentru copii. Avem doi copii. Băiatul are cinci ani și jumătate, iar fata e în clasa a șaptea, a împlinit treisprezece. Cu școala merge bine. Îi place foarte mult desenul, are un desen plăcut și zice că vrea să se facă pictoriță cînd o fi mare, numai că noi știm cum e cu treaba asta și ne gîndim că mai nimerit ar fi să urmeze o meserie de-a noastră, mai românească, la vreo fabrică».

Trecem de podul Grant, în drum spre Chibrit. Noaptea s-a prăvălit peste București. Nu mai ninge, dar aerul este rece ca o gheață, desenînd arabescuri nebune pe geamul tramvaiului. Stanca Badea continuă, cu voce joasă, ferindu-și mărturisirile de urechile celor 2-3 călători zgribuliți și absenți:

«Cu casa m-am nimerit bine, că stau pe Chitila, la cîteva stații de podul Constanța, unde e depoul. Dacă lucrez numai pe 10? Nu. Cînd e nevoie, ne dă și pe 6 și pe 24, iar cînd e nevoie-nevoie, mă duc și pe troleibuze, că doar e același lucru. Cu planul la încasări stau uneori mai prost. Nu-l fac și mă penalizează. Nu că aș critica, doamne-ferește, asta-i meseria mea și astea-s reglementările, de. asta fac dinainte de a se naște fiecare, nu că mă arăt eu deșteaptă, dar cred că întreprinderea ar trebui să privească oamenii mai altfel. Adică, într-un fel pe ăia care vin și pleacă după o săptămînă și într-altul pe noi, ăștilalți, care ne ținem de treabă, fără sancțiuni și fără mofturi. Măcar așa, pentru mulțumirea noastră de suflet».

O întreb dacă n-are probleme deosebite cu călătorii. «Uneori, zice. Mai ales în tura de după-amiază. Se mai îmbată cîte unii, sau se urcă în vagon cu butelii și cu clini. În plus, mai sînt și din ăia care, înainte să scoată banii pentru bilet, te fac cu ou și cu oțet că n-a venit tramvaiul de nu știu cîte minute. Parcă asta depinde de noi... La început, săream și eu cu gura. Acum, tac. Au și oamenii supărările lor, necazuri. Asta știu, dar îmi zic că ar trebui și ei să știe că și noi le avem pe ale noastre. Să te scoli cu noaptea-n cap, să-ți duci copilul la grădiniță, să speli, să calci, și-apoi să stai aici, la remorcă, și încă zîmbind. Ca să nu superi pe nimeni.»

Cu cîteva stații înainte de capăt, am coborît. Stanca Badea, taxatoarea cu nr. 15677 din vagonul 319 al tramvaiului 10, «erou» anonim ales absolut la întîmplare, și-a sprijinit capul pe tejghea, ca să fure cîteva minute de somn.

Ovidiu IOANIȚOAIA

DRAME ÎN LARGUL OCEANELOR

aurul mort de pe „islander“

Alaska nu e Florida. În Alaska nu sînt palmieri și nici nu înfloresc portocali. Dar Alaska a fost cîndva «țara aurului», a aurului adevărat, pe care foarte mulți s-au năpustit să-l descopere, să-l spele și să-l ia.

În goana după ameițitorul metal galben, mulți și-au pierdut viața, s-au schilodit, unii s-au sacrificat fără nici un folos. Dar pentru pasagerii care-și reținuseră locuri la bordul steamerului «Islander» al Companiei Canada — Pacific-Alaska, pe data de 14 august 1901, *lucrurile stăteau cu totul altfel*. Pentru ei, aventura era încheiată. Frigul, privațiunile, munca de rob, toate se aflau undeva în urmă, ca niște amintiri — de ce nu! — plăcute. În cingătorile pe care și le legaseră la briu se afla aur, aur în valoare de cîteva milioane de dolari, aur despre care în momentul îmbarcării nici nu-și închipuiau cît de greu poate să atîrne.

O PLIMBARE DE RUTINĂ PE OCEAN

Din acest aur se putea lua o cabină de lux pe «Islander», se putea cumpăra, cine știe pe unde, pămînt, se putea începe un negoț ori o căsnicie și, oricum, se putea petrece în draci la cele mai scumpe localuri. Dar, pentru moment, cei aproximativ 300 de pasageri ai steamerului — căutători de aur, între care mulți cu familiile — nu voiau decît să se vadă plecați. Mulți aveau să înceapă o viață nouă. Ei bine, să înceapă odată această viață!

Îmbarcarea a durat aproape toată ziua. Dar forfota, emoțiile, micile încurcături, un ultim scotch dublu la circiuma din apropierea debarcaderului, toate au făcut ca timpul să treacă pe nesimțite. Un sunet dogit de sirenă și greoiul vas cu aburi se desprinde de la țărm. Se aud strigăte vesele, iar cîțiva pasageri mai exuberanți trag focuri de armă în aer.

«Islander» face cursa regulată de la Skagway — un mic port înfipt în fundul unui golf adînc din sud-vestul Alaskăi — la Victoria, primul port al Statelor Unite la sudul frontierei cu Canada. Urmînd la oarecare distanță coasta de vest a Americii, trecînd prin dreptul Columbiei «britanice», steamerul avea de parcurs ceva mai mult de 1 000 de kilometri pe o mare nu tocmai prietenoasă, dar cunoscută, mai ales comandantului Gregory W. Catlin, pentru care cursa Skagway-Victoria devenise după ani și ani o plimbare de rutină pe ocean.

Golful fu străbătut cu bine. La ieșirea în ocean se contura, în pîcla amurgului, insula Douglas, care se afla la 5 mile. În față. Nu se știe dacă vreunul dintre pasageri a observat, în clipele acelea, sloiul de gheață care apăruse pe neașteptate în stînga vasului. Și probabil că nimeni nu i-ar fi dat atenție dacă nu s-ar fi auzit, prin port-voce, glasul puternic al omului de cart:

— Fragment de banchiză la tribord!

Era primul moment de distracție pe care-l oferea o călătorie anostă de aproape o săptămînă. Toți pasagerii aflați pe punte s-au adunat la bordul sting să vadă despre ce este vorba. Doi inși, cam cherchelîți, și-au scos chiar pistoalele și au început să tragă în șuvița albă care se zărea, slab conturată, la oarecare distanță. Cei aflați în cabine, în sufragerie, ori în salonul vasului nici nu aflaseră cît de bine se distrau cei de pe punte și n-au auzit nici zgomotul acela ca un hîrșîit lung, întrerupt de două trosnituri ca două sughițuri ale lemnăriei. Doar cei de pe punte și-au dat seama că se întîmplase ceva. Dar ce?

Mînată de curent, «șuvița» de gheață se apropiase oblic de vas, mai repede decît se putuse prevedea — dealtfel, de la semnalarea ei, comandantul Catlin nici nu avusese timpul să vină pe punte din cabină, unde se afla. Abia după cîteva minute, secundul Arthur H. Pendleton înțelese că cesa ce s-a întîmplat era ceva grav, iar după alte cîteva clipe își dădu seama că «șuvița» de gheață era un aisberg din cele a căror masă imensă se află sub nivelul apei și că acesta izbise vasul.

CINE ARE VREME SĂ SPARGĂ UȘILE?!

— Boss, ce facem? — ceru secundul instrucțiuni. Să încercăm o acostare pe insula Douglas? E cam la o milă și jumătate în față...

— Da, da! Toate mașinile înainte!

Ordinul fusese dat, dar «Islander» era lovit de moarte și nu mai avea timp să parcurgă nici măcar acea milă și jumătate care-l despărțea de pămîntul cel mai apropiat. El începu să ia apă, cu iuțeală, astfel încît se dădu ordin de lansare a bărcilor de salvare.

În timpul acesta, pasagerii care nu se aflau pe punte au continuat să nu știe nimic din cele ce se petreceau, pînă în clipa în care zgomotul acela surd ca un bolborosit făcu loc unei bubuituri puternice: apa intrase în camera mașinilor, cazanele făcuseră explozie, spărgînd punțile. În clipa aceea a început dezastrul. Pasagerii nu mai aveau decît o singură dorință — să iasă pe punte și să se salveze. Dar, din cauza șocurilor repetate și a exploziei cazanului, cadrele metalice ale ușilor s-au strîmbat, astfel încît acestea nu s-au mai putut deschide. În cabinele în care se aflau și bărbați, aceștia au rezolvat problema printr-o împinsătură zdravănă cu umărul. Dar în cabinele în care erau numai femei și copii, ușile nu s-au mai deschis și nimeni nu a mai găsit timp să le spargă. Cabinele acestea s-au transformat în morminte pentru ocupanții lor. O singură femeie, cu brațele zdrobite de efort, a izbutit să iasă și să-și încredințeze copilul unui matelot care trecea în goană. Acesta a primit copilul, s-a uitat la el și l-a aruncat, de sus, într-o barcă, ultima, care tocmai era lăsată la apă. Mama a rămas pe punte pe jumătate dezbrăcată, în timp ce copilul se depărta, despărțindu-se pentru totdeauna de ea.

Nu trecuseră nici zece minute de la ciocnire și toate bărcile se și aflau la apă. Primii pasageri care apucaseră să pună piciorul în ele fugiseră cu aproape toate locurile goale, fără să se mai gîndească la cei rămași pe vas. Fugiseră cît mai departe, spre țărmul pe care-l știau atît de aproape. În interior, strigătele, gemetele, vaietele se stingeau pe măsură ce apa umplea coridoarele, cabinele, pătrundea pretutindeni și creștea, creștea inecînd totul. Pe punte mai rămăseseră cîțiva marinari care nu încăpuseră nici ei în bărci. Au strîns toate scîndurile, băncile de pe punte, scaunele și le-au aruncat în apă. Au izbutit să se mai adune pe punte și ultimii zece pasageri și toți — care cu centuri de salvare care fără — s-au cățărat pe bordaje și s-au aruncat în apa rece ca gheața. Era și timpul, căci «Islander» se scufunda cu repeziciune. Curînd, partea din față a dispărut în ocean, iar partea din spate, ieșind din apă, își agită cîteva clipe elicele despicînd trupurile a doi naufragiați, apoi dispăru și ea.

SÎNTEM PREA MULȚI PE PRĂPĂDITA ASTA DE PLUTĂ!

După aceea se așternu o liniște nefirească. Parcă și valurile se opriseră din mișcarea lor veșnică. Bărcile, pe jumătate goale, erau departe. Cîțiva oameni se agățaseră de două plute improvizate, iar alții se luptau singuri cu apa.

Doi mineri izbutiră să se mențină la suprafață prin eforturi supraomenești. Erau bărbați vînjoși și doreau cu ardoare să trăiască. George Edincott revenea după douăzeci de ani petrecuți în Klondyke, avînd în cingătoare praf de aur în valoare de treizeci de mii de dolari. Dar greutatea aurului îl trăgea la fund și, în ultima secundă, pentru a-și salva viața, Edincott își scoase cingătoarea și o lăsă să cadă la fundul apei. Prietenul și tovarășul său de mineri, Mac Duffy, avea aur de patruzeci de mii de dolari, adunat într-o traistă atîrnată de gît. Traista îl trăgea în jos și Duffy înghițea apă la fiecare val. A apucat traista și a încercat să o ridice deasupra capului. Duffy s-a înecat la numai cîțiva pași de o plută de care s-ar fi putut agăța.

Căpitanul vasului, Catlin, pur și simplu nu mai voia să trăiască: cine o să mai încredințeze vreodată un vas unui bătrîn ghinionist? Nu mai avea colac de salvare, i-l dăduse pe al său unui rănit, iar *acum înota* resemnat. O plută făcută de mateloți trecu prin apropiere. Tocmai aruncaseră în mare doi pasageri înghețați și se apropiară de comandant să-l tragă sus. Dar Catlin era mare și greu, așa încît pluta gemu sub el și se desfăcu la un colț mai slab legat. Cei de pe plută erau înspăimîntați și căpitanul le văzu privirile înfricoșate.

— Sîntem prea mulți pe prăpădita asta de plută! — spuse el. Am să găsesc altceva! Și fără să mai aștepte își dădu din nou drumul în apă. Din clipa aceea, nimeni nu l-a mai văzut vreodată pe căpitanul Gregory W. Catlin.

Acum pluta era mai ușoară și cei de pe ea puteau să vislească, cu mîinile și cu scîndurile, către țărmul care se vedea aproape. Deodată, li cuprinse din nou spaima: începuse refluxul! Pluta, în ciuda unor eforturi disperate, era atrasă către larg. În clipa aceea, pe țărm a țîșnit o flacără înaltă. Erau cei ajunși pe țărm, care le făceau semn celor rămași în apă. Unii dintre ei, mînați de o omenie tîrzie, s-au urcat din nou în bărci încercînd să mai salveze pe cîte cineva.

Cum arătau supraviețuitorii? Înghețați, uzi, lipsiți de vlagă, lungiți pe pămînt, incapabili să se mai încălzească și incapabili să mai lupte. În orele următoare au început și ei să moară, iar cînd au sosit primele echipe de salvare, pe țărmul pustiu al insulei Douglas se aflau mai multe cadavre decît oameni în viață. Alți morți, cam 150 la număr, mai ales femei și copii, se aflau în pîntecele lui «Islander», care reapăruse odată cu retragerea apei, în timpul refluxului, de pe bancul submarin pe care eșuase. Acum epava zăcea într-o rînă — trist cosciug pentru victime, pentru speranțe, pentru aurul de care nimeni nu a apucat să se bucure vreodată.

Aurel CRISTIAN

cărți pentru copiii dumneavoastră

Una dintre puținele edituri europene care se ocupă în exclusivitate cu tipărirea literaturii pentru copii și tineret este editura bucureșteană «Ion Creangă». Din păcate, și din comoditate, despre activitatea acestei instituții scriem sporadic și, mai ales, cînd vrem să fim exigenți cu orice preț. Lucrul este, într-o măsură, de înțeles, căci e mai lesne să fii patetic vălîtîndu-te că, vezi doamne, *literatura pentru copii care se scrie la noi n-ar fi de cea mai bună calitate și asta nu e bine, nu e bine deloc, fiindcă ei, copiii noștri, sînt viitorul nostru etc., etc.*, decît să semnalizezi cu promptitudine greșelile din activitatea unei edituri pentru maturi, care trimite în librării cărți lipsite de orice valoare. Sigur, nici *Editura «Ion Creangă»* nu face numai lucruri de lăudat, dar, aproape de fiecare dată cînd a fost comentată, slaba literatură pentru copii și tineret care a fost tipărită într-un interval sau altul, *Editurii «Creangă»* i-au fost puse în seamă și lipsuri de care, în realitate, nu se făcea vinovată. Altfel spus, cînd este lăudată literatura pentru copii și tineret, sînt pomenite și alte edituri care publică și asemenea cărți. Cînd aprecierile sînt accentuat critice, ele se îndreaptă în bloc spre editura din strada Ion Ghica nr. 5. Și, dacă-mi amintesc bine, multe din ședințele editoriale pomenite în astfel de situații nu erau girate de *Editura «Ion Creangă»*.

Am făcut aceste sumare considerații în ideea că e bine să știm lucruri cît mai exacte despre acele locuri unde se muncește cu pasiune și pricepere.

Iată, de pildă, cîteva din cele mai reușite volume apărute la această editură în ultima vreme.

Ei l-au cunoscut pe Sadoveanu. Este vorba de primul volum al unei noi colecții *(Ei l-au cunoscut pe...)*, care-și propune să contureze profilurile morale ale celor cărora le vor fi dedicate aceste cărți. Mijloacele folosite: mărturii ale celor care l-au cunoscut, fotografii inedite, facsimile. *Ei l-au cunoscut pe Sadoveanu* este o reușită evidentă, chiar dacă nu toate mărturiile (64) despre Sadoveanu prezintă același interes. Volumul alcătuit de secretarul și prietenul scriitorului, Constantin Mitru, cuprinde peste 100 de fotografii inedite, fotografii uneori de-a dreptul excepționale, realizate de Dan Er. Grigorescu și Constantin Mitru. Dintre toate aceste fotografii cel mai mult m-a impresionat cea de la pagina 278, în care Sadoveanu este surprins în cerdacul casei de la Neamț. Scriitorul își sprijină, în palma mîinii drepte, capul, care pare o imensă planetă gînditoare.

Jonathan Swift: Călătoriile lui Gulliver. Nemaipomenitele întîmplări din *Lilliput* și *Brobdingnag*, care au făcut deliciul atîtor copii, sînt ilustrate de această dată de Desideriu Iacob. Mi se pare a fi una din cele mai reușite ediții ale cărții lui Swift. Dealtfel, concetățenii celebrului scriitor au și făcut *Editurii «Ion Creangă»* o comandă de cîteva zeci de mii de exemplare.

Virstele primăverii este o selecție din versurile poeților elevi bucureșteni, membri ai studioului *Freamăt*. Sînt antologați creatori a căror vîrstă minimă este de 9 ani, iar cea maximă de 15. Ilustrațiile aparțin tot unor elevi — Mărgescu Ion (Vulturești), Felescu Cristian (Rădăuți), Ivancuța Mariana (Buhuși), Ghib Valeria (Băicoara). Beneficiind de o prefață semnată de Virgil Teodorescu și de o postfață redactată de Veronica Porumbacu și profesorul Mircea Claudiu Vodă, *Virstele primăverii* mi se pare un gest editorial binevenit, justificat de valoarea remarcabilă a unora dintre poeziile antologate.

Dorin TUDORAN

salonul cărții la a patra ediție

În fiecare an editurile așteaptă cu nerăbdare deschiderea salonului național al cărții, în fiecare an pregătirile sînt febrile, ele încep cu mult înainte de data inaugurală. Se tipăresc pliante, calendare, proiecte de planuri editoriale, unele edituri se îngrijesc și de insigne, editura copiilor tipărește orare și alte minunății colorate. La *Centrala cărții* un serviciu special lucrează săptămîni în șir pentru reușita acestui salon, sînt programate dinainte întîlniri ale cititorilor cu editorii și cu scriitorii, apoi se trimit frumoase invitații, apoi vine și ziua cea mare. Lumea a intrat și acum în holul mare al noului Teatru Național, lume multă, lume curioasă. Spectacolul cărților este fascinant, numai un salon de carte îți poate da imaginea de ansamblu despre ceea ce se tipărește în România pe durata unui an. Cele 23 de edituri ale țării au venit aici cu ce au dat ele mai bun în anul 1973, din 4 135 de titluri apărute au fost selectate 2 500, apoi s-a făcut selecția pentru concursul «Arta cărții în R.S.R.» și s-a tras linie dedesubt: Editura *Meridiane* — 6 diplome, Editura *Kriterion* — 5, edicturile *Univers* și *Minerva* cîte 4 diplome de frumusețe. Frumoase cărți și pe la alte edituri: la *Enciclopedică* mult căutatul *Mic dicționar enciclopedic*, la *Științifică* eleganta lucrare *Geografia fizică*, la *Dacia* două diplome pentru talentatul grafician tînăr Florin Creangă, la *Cartea românească* trilogia de *Amintiri* a lui Ivănescu, Pucă, Dimov. Nu toate cărțile au încăput pe panoplia celor «elegantes», dar o extraordinară impresie fac seriile și colecțiile editurilor: La *Univers* colecția de *Eseuri*, cea de *Studii*, colecțiile de poezie universală sau *Romanul secolului XX*. Se vede acum mai bine și marea cuprindere tematică a colecției de estetică de la *Meridiane*, sau frumoasa serie de albume în care au apărut anul trecut Chagall, Gauguin, Dufy, Corot, Ensor, Durer, Courbet ș.a. Un eveniment editorial a fost și tipărirea de către Modest Morariu a *Capriciilor* lui Goya. Reușite colecții la *Albatros* — colecțiile *Sinteze*, *Lyceum*, de exemplu, apoi foarte căutate sînt cărțile de istorici antici ale *Editurii Științifice*, de mare succes se bucură și peste hotare colecțiile pentru copii ale *Editurii Creangă*: «Biblioteca pentru toți copiii», «Biblioteca școlarului», «Biblioteca de aur» și, o noutate, «Enciclopedia pentru copii». Colecțiile de la *Minerva* nu le mai amintim, ele sînt prea cunoscute, dar în standul editurii stă la loc de cinste *Etymologicum Magnum Romaniae*, alături de *Istoria...* lui Lovinescu. Tot în anul care a trecut, *Editura Eminescu* a lansat acele antologii de autor pentru poeții români contemporani, pe lîngă alte două colecții critice, adevărate instrumente de lucru. Sînt prezente în Salon și edicturile din provincie, *Dacia*, *Junimea*, *Facla*, *Scrisul românesc*. Am reținut de la *Junimea* impresionanta ediție a *Cărții convorbirilor literare*, de la editura timișoreană promițătoarele cărți ale unor debutanți, iar de la cea craioveană *Formarea poporului român* de Constantin C. Giurescu.

Pînă în 20 martie se vor perinda pe aici mii de cititori, apoi edicturile se repliază, cărțile se împachetează și încep grijile și emoțiile pentru «Decada cărții românești».

Dinu FLĂMÂND

Coperta noastră

Laureații festivalului de muzică și poezie «Primăvara baladelor» de la stînga la dreapta sus — Levi Nicolae, Dan Chebac, Mircea Vintilă, Ilie Vorvoreanu, Eriend Krauser și Ilie Stepan (ambii din grupul Pro musica), jos — Alexandru Abagiu, Cristina Dobnig, Gelu Pascu, Georgeta Pârvănescu (Pro musica), Adina Dimitriu, Eugen Iosif și Alexandru Bălan (ambii din Pro musica).

VORBIȚI ȘI SCRIEȚI ROMÂNEȘTE

sub cerințele actuale

Am întîlnit următoarea propoziție: «numărul elevilor căzuți este sub cerințele actuale».

Un sens apare cu claritate (chiar cu nedorită claritate): există anumite *cerințe actuale* (probabil de ordin social și administrativ) în conformitate cu care un număr de elevi trebuie să fie *căzuți*, adică să nu fie promovați la examene. Cum personal nu știu și nu cred să fi fost formulate asemenea «cerințe» de către cineva, bănuiesc că, în intenția celui care a formulat propoziția la care mă refer, a fost exprimarea unei idei cu totul diferite. *Cerințele actuale* la care se referă propoziția citată sînt cerințe care au în vedere nu numărul elevilor *căzuți*, ci al celor *promovați*; mai exact spus: aceste cerințe au în vedere un număr *cît mai mic* de elevi căzuți.

Realitatea este însă că, de obicei, atunci cînd vorbim, spunînd că ceva se află **sub** anumite *cerințe*, sugerăm în același timp ideea că acel «ceva» ar fi (fost) de dorit sau de așteptat să fie **deasupra** acestor cerințe, sau cel puțin **conform** cu acestea. De aici ideea pe care ne-o sugerează propoziția aici în discuție, că numărul celor *căzuți* ar fi fost de dorit să fie *mai mare* dar nu este.

Pe de altă parte, dacă facem abstracție de ceea ce am spus că sugerează formularea *ceva se află sub nivelul cerințelor*, putem spune că propoziția discutată semnalează un fapt cu totul pozitiv: «cerințele actuale» sînt ca numărul elevilor căzuți să fie *cît mai mic* și acest număr este sub aceste cerințe, deci este mai mic chiar și decît numărul așteptat.

După cum se vede, formularea de mai sus este în mod evident ambiguă; ce este mai rău, este următorul fapt: nici unul dintre cele două sensuri pe care i le putem atribui nu pare a fi conform cu intențiile celui care a formulat propoziția. Acesta n-a vrut să ne spună nici că numărul elevilor căzuți ar fi trebuit să fie mai mare, nici că numărul celor căzuți este peste așteptări de mic.

Atunci ce vrea să spună această propoziție? Nu știu, și nici nu încerc să aflu, pentru că este obligația celui care vorbește sau scrie să-și construiască frazele în așa fel, încît auditorul sau cititorul să nu fie nevoit să facă, după ce a auzit sau citit o construcție, adevărate investigații privitoare la sensul ei.

Emanuel VASILIU

REVISTA REVISTELOR

MANUSCRIPTUM, NR. 1, 1974

Numărul 1 pe anul 1974 al revistei *Manuscriptum* este conceput cu aceeași seriozitate și competență cu care ne-a obișnuit această publicație de ținută aleasă. Revista reușește în continuare să nu lase loc fascinației pentru detaliile de pură anecdotică sau lipsite de orice interes documentar și selectează cu discernămînt materiale care pot aduce completări la cunoașterea vieții și creației scriitorilor noștri.

În primele pagini sînt tipărite documente referitoare la Gheorghe Eminovici, tatăl lui Mihai Eminescu. În continuare sînt publicate scrisori de Veronica Micle și de Aglae și Henriette Eminescu. Lucian Blaga este prezent cu trei poezii inedite din perioada debutului; o însemnătate excepțională reprezintă publicarea piesei lui Mircea Eliade, «Ifigenia», pusă în scenă de Teatrul Național din București în anul 1941. Autorul păstrează în linii mari schema conflictului dramatic, totuși își imprimă propria personalitate înfățișînd eroii tragediei dezbrăcați de aura lor mitică, aceștia devenind niște oameni obișnuiți, cu necazuri și bucurii, iar acțiunea, în loc să se desfășoare într-un spațiu de legendă, se mută într-un decor perfect verosimil.

În același număr se mai publică și capitole din romanul lui Agârbiceanu, «Prăbușirea», scris probabil în anul 1943. Șerban Cioculescu, Camil Baltazar, Celia Serghi, Mihail Celarianu, Virgiliu Monda, Ioana Postelnicu, Radu Tudoran evocă în cuvinte pline de vibrație personalitatea lui Eugen Lovinescu, de la moartea căruia s-au împlinit la 16 iulie 1973, 30 de ani. În continuare sînt aduse la cunoștință cititorilor cîteva pagini din carnetul de însemnări al lui Ion Codru Drăguşanu. Mihai Beniuc aduce un cald omagiu lui Alexandru Macedonski, iar Nicolae Manolescu, într-un articol substanțial, comentează trei manuscrise ale autorului «Nopții de decembrie». Revista mai publică și cîteva scrisori ale lui Macedonski adresate unor membri din cenaclul său. Se cuvin a fi amintite și extraordinarele scrisori ale lui Mateiu Caragiale (prezentate de Barbu Cioculescu) adresate lui Nicolae Boicescu, desprinse parcă din «Craii de Curtea-Veche». Eseul lui Oscar Walter Cisek, «Criza epicului în romanul contemporan» și cîteva din scrisorile schimbate de Bogdan Petriceicu Hasdeu cu fiica sa, Iulia, contribuie de asemenea la reușita acestui număr al revistei «Manuscriptum.»

TRANSILVANIA, NR. 1, 1974

Primul număr pe anul 1974 al revistei *Transilvania* publică trei articole în cadrul unei dezbateri care relevă «complexitatea și implicațiile valorice ale valențelor de universalitate a culturii și artei românești». Semnează: Ion Dodu Bălan («România în cadrul valorilor spirituale universale»), Aurel Rău («Universal, național, universalitate»), Mircea Braga («False probleme»). Remarcăm piesa lui Wolf Aichelburg, «Iarăși Ulise», tradusă de Radu Bălănescu. Mircea Tomuș semnează cronica literară, iar Titu Popescu scrie despre «Clar de inimă» de Nichita Stănescu, într-un limbaj uneori încețoșat *(«Construcția lirică la etajul unei fizionomii spirituale constrînsă la premonițiune lexicală este adevărata pistă a originalității stănesciene, figurația — figurația de cupiu aici — căzînd sub un accent minor pregătitor pentru interpretarea profundă semnalată»)*. Marin Panait închină un articol de anvergură lui D.D. Roșca («O viziune nouă, creatoare, asupra filozofiei hegeliene»). Din poeziile publicate în acest număr relevăm pe cea semnată de Nichita Stănescu, «Tragerea pe roată a lui Horea, la Alba Iulia, în anul 1785»: «*...Roata îi rupe carnea/ Și carnea nu i se mai sfîrșește/ Roata îi rupe osul/ și osul nu i se mai sfîrșește/ Roata îi rupe sîngele/ și sîngele nu i se mai sfîrșește/ împăratul*».

George ARION

niște țărani (2)

Trecuse de miezul nopții, cocoșii lui Boncu cîntaseră de vreo trei ori și Pătru cel scurt îi și înjurase căci își zisese el «Boncu ăsta nu numai că este chiabur, dar și cocoșii lui mint, cîntă de trei ori înainte de miezul nopții să crezi că vine dimineața și să pleci nebun pe cîmp, să te întîlnești cu mai știu eu cine, că un sat ca ăsta al dracului, nu s-a mai văzut». Stătea pe podișca din fața primăriei și aștepta. Năiță Lucian intrase de cu seară în primărie, chemat de Craina cu vătășelul și nu mai ieșise. Vătășelul era un bătrîn cam surd, unul Ion al lui Ciclop, nu se mai știa cine îi zisese Ciclop; avea un ochi cu albeață și cînd se uita la cineva, se uita într-o parte, ca o gîscă speriată că vine uliul. Pentru că era chior și niței cam nărod nu fusese luat pe front, în timpul războiului, rămăsese acasă, și în fiecare duminică jucase popice cu copii, pe secărică și cît țin războiul vînduse tot pămîntul ca să facă bani de popice, iar la sfîrșitul războiului se înființase la primărie, ca om sărac, ca «proletari», cum zicea el, iar acum nu-l întrecea nimeni de gură, se înscrisese în partid și făcea agitație și certa pe toată lumea și cînd bătea el cu bățul în poarta cuiva însemna că nu e bine. Nu știa nici să scrie, nici să citească, singurul lucru pe care-l știa era să joace popice și acum chiar cîștiga, dar era prea tîrziu, fiindcă nu mai juca nimeni popice cu el, își vînduse pămîntul, alți bani nu mai avea de unde scoate, simbria măruntă de la primărie i-o lua nevasta, o femeie scorojită, ca o roșcovă, subțire, și neagră, și rea, care de cîte ori îl prindea beat, îl bătea cu o mătură de mesteacăn și îl jelea tot ea, de parcă ar fi murit, strigînd *ele* o ținea gura «Cui ne lași tu Ioane, și cui rămînem noi Ioane, că tu numai popice ai știut să joci, Ioane, și la mine nu te-ai gîndit Ioane, și tăind peste Gurgui, pe sub o pădure de aluni, vorbind singur și fără să-și dea seama, cu glasul acela șuierat și pițigăiat și răgușit: «Fire-ai al dracului Năiță, că nu puteai sta acasă și nu puteai tăcea din gură și nu puteai să-ți vezi de treaba ta».

A doua zi dimineața se sculă, mahmur de parcă ar fi băut toată noaptea, ca la lăsata secului, cînd făcea Năiță petrecere, căci acesta era un om petrecăreț și îi plăcea să scoată din pivniță vin de nouă păstrat în butoi de prun și pastramă de oaie. Visase un vis pe care de cîțiva ani îl visa mereu la fel, ori de cîte ori se culca supărat sau numai îngrijorat. Se făcea că erau, iar pe front, și el și Năiță, dar niciodată nu putea să-și amintească unde se afla frontul, căci ei făcuseră tot războiul, ca tot țăranul român, și aci se visa la Banska Bistrița, pe o zăpadă cît casa, de nu se mai vedeau acoperișurile caselor și tot timpul îi apărea în față o clopotniță unde pusese el steagul regimentului. Aci se visa pe un cîmp fără margini, alb de zăpadă și Năiță Lucian striga la el dintr-o tranșee adîncă, fiindcă era sergent și comanda un pluton: «Atenție, Pătrule, dacă vrei să mai vezi Cerna și Paringul. Atenție Pătrule și să ai grijă de copiii mei că tu ești sterp și sterpii au noroc». De data aceasta Năiță îi apăruse pe cîmpul acela nesfîrșit de zăpadă, zicea ceva dar nu se înțelegea ce și Pătru striga la el: «Mai tare Năiță», dar Năiță oricît striga nu se auzea nimic, fiindcă bătea un crivăț cumplit și ridica zăpada și o viscolea și astupa, parcă, gura lui Năiță Lucian, iar el, Pătru, striga cît putea dar nu se auzea nimic: «Năiță, mai zi o dată, Năiță, că nu se aude», iar Năiță făcea cu mîna și arăta crivățul, adică degeaba și el, Pătru, auzea totuși cuvintele acelea ultime: «Să ai grijă de copiii mei că ei nu sînt vinovați». Și pe urmă se auzeau rafalele unei mitraliere și Năiță parcă sărea în sus din tranșee și rîdea cu gura pînă la urechi: «Fire-ai al dracului, Pătrule, ce noroc ai tu. N-ai nici nevastă, n-ai nici copii, dar dacă scăpăm, eu te cunun».

Era o zi de noiembrie, tristă, uscată după ploaia din ajun, uscată și înghețată și Pătru se trezi din visul nopții și se îmbrăcă mai mult pe întuneric și cînd ieși afară din casă, curtea toată și grădina erau albe de brumă, o brumă groasă, ca zăpada, și din coșurile caselor se ridicau fuioare de fum albăstrui, iar pe uliță nu se zărea țipenie de om. Pătru se spălă pe ochi, în cerdacul înalt, de piatră, cu stîlpi înfloriți și cînd se ștergea cu un peșchir de in cu care îi plăcea lui să se frece peste barba nerasă și neagră, căci nu se rădea decît duminica, odată cu Năiță Lucian, care se pricepea la potrivit mustățile și la potrivit tunsorile, i se păru că aude pe cineva bătînd în geamul de la bucătăria de vară, unde nu mai găteau de mult, de cînd dăduse gerul și timpul se lăsase spre iarnă. Lăsă peșchirul jos, pe marginea cerdacului, și se făcu că ascultă, deși era sigur că nu i se păruse și chiar așa și era, căci se auzi bine cum cineva bătea cu o nuia în peticul de geam al bucătăriei de vară.

— Pătrule, ești acasă?!, se limpezi o voce șoptită, de femeie, sau de copil, și Pătru înțelese că era nevasta lui Năiță, o femeie mică, nu mai mare decît un copil, cu părul roșcat și pistruiată, care nu prea ieșea în lume. Făcuse șase copii, unul după altul, tot timpul războiului și după război, ca o iepuroaică, șase băieți, toți mărunți și iuți și toți pistruiați, nu mai văzuse nimeni pe valea aceea copii pistruiați și cu părul roșu ca mătasea porumbului iar muierile ziceau că acea copilă pitică ar fi furat, cînd era borțoasă, de poftă, niște ouă de curcă dintr-un cuibar găsit pe locurile ungurenilor, pe văile care duceau spre Munții Recei. Pătru credea și el această poveste și chiar Năiță credea în ea, numai biata femeie se jura că n-a furat ouă de curcă și că acei copii pistruiați și cu părul roșu nu fac decît să poarte păcatul unui neam de haiduci de demult, de cînd un anume Vătaful Urșianu ar fi pedepsit niște boieri să înghită ouă de curcă fierbinți, așa, ca o pedeapsă de pomină.

Erau neamuri vechi acești țărani de pe Valea Cernei, fuseseră, moșii și strămoșii lor, căpitani și ostași ai lui Mihai Viteazul, dar nimeni nu mai avea azi timp să asculte poveștile lor care poate că erau adevărate.

— Pătrule — se auzi glasul acela de copil și Pătru se întoarse spre bucătăria de vară și o văzu bine pe femeia lui Năiță și o clipă avu impresia că întîmplarea se petrecea cu ani în urmă, cînd venise el într-o permisie, de pe front, și ea tot așa venise, pe întuneric, și pe la bucătăria de vară, să-l întrebe ce era cu Năiță, de fapt dacă mai trăiește, și dacă mai vine acasă, iar el, Pătru, îi spusese că vine «că românul e dat dracului» și că să nu aibă grijă că pe Năiță l-a lăsat sănătos și așa și pe dincolo și că să aibă grijă de copii și să stea cuminte «că Năiță pică cînd cu gîndul nu gîndește».

— Pătrule — zise femeia, ce-ai făcut cu Năiță, că amîndoi ați plecat și amîndoi v-ați întors și de pe front, și n-a fost mai rău ca acum, și acum Pătru n-a mai venit.

Către prînz, prinzul cel mic, adică nici pe la zece și jumătate, Pătru cel scurt coborîse în sat și stătea rezemat de tejgheaua Matului cu o cinzeacă în mînă, tăcut și vînăt la față și din cînd în cînd trăgea cu coada ochiului către ușa primăriei care se vedea destul de bine prin fereastra fostei cîrciume, ținută o viață de acel Boncu care, pînă la urmă, nu se alesese cu nimic, decît cu o undiță cu care pescuia de unul singur cît era ziua de mare, pe malul Cernei, vorbind mereu, care și repede, de parcă s-ar fi certat cu cineva: «Domnule, eu v-am spus, m-am înscris la țărăniști fiindcă l-am cunoscut pe domnul Mihalache de la Topoloveni, de la dumnealui am luat toată viața vin și nu m-a înșelat, și dacă l-am văzut om cinstit la negustorie, nu se putea, mi-am zis eu, să *mă înșele nici* în politică. Dumneavoastră îmi închideți cîrciuma și faceți Mat, eu nu mă supăr, pentru că sînt bătrîn și altă politică nu mai fac. Vă dau și popicăria, așa că nu e nici o supărare, eu mă retrag cu undița, atîta vă cer, un permis de pescuit și să nu mă întrebați de unde iau rîmele».

Destul de tîrziu, către prînzul cel mare, cînd nu mai venise de mult nici un țăran cu nici un fel de puști, prin fereastra deschisă a Matului Pătru auzi pe unul din cei doi ofițeri tineri strigînd la telefon să vie o mașină, să ridice armele. Nu trecu mult și veni un fel de autobuz cu geamurile vopsite cu alb și Pătru îl văzu pe Năiță încărcînd la puști în acel autobuz în care acesta se și urcă urmat de cei doi ofițeri și de șeful postului de miliție. Autobuzul porni salutat vesel de tovarășul președinte Craina care apoi veni în «mat» și ceru și el o cinzeacă, fără să vorbească nimic, cu nimeni, pînă cînd veni Ciclop după el și îl chemă la telefon

— Vă cheamă județul, cu cotele — fonfăi Ciclop, poruncitor. Avea un fel de dispreț respectuos față de președinte. Îi vorbea răstit și poruncitor, căci îl socotea un venetic și în același timp în glasul său știrb era și o anume undă de slugărnicie pentru că acest președinte nu era din sat cu ei și deci nu știa exact cine este și mai ales ce putere are, pentru că nu-l putea apuca de nicăieri, cum singur zicea cînd prindea curaj și cînd mai ales spera să-i la locul, fiindcă oricît era de prost visa și el o înălțare în grad și cum nu știa să scrie, nu putea năzui să ia locul secretarului, un fel de viezure cu chip de om, pipernicit și cu o față de șobolan, însă cu un scris frumos și citeț și mai ales înflorat, pe cînd Craina acela abia știa să se iscălească, însă nu știa nimeni la politică. Atunci cînd zicea el «*Tovarășe*», îngheța o adunare întreagă.

— Cînd eram pe front — începu Pătru cel scurt, cum ieși președintele afară urmat de Ciclop — cînd eram pe front, Năiță ăsta tot așa se trezea vorbind singur.

Cuvintele căzură ca bolovanii într-o varniță goală, *cu un ecou înfundat nici unul* dintre țăranii aflați atunci în Mat nu părea să asculte ce spune Pătru cel scurt. Stăteau cu cîte o cinzeacă în mînă, nici nu beau, nici nu legumeau, era o liniște pustie, negustorul, pe numele lui de poreclă «Difuzor», fiindcă de la el se auzeau toate știrile stătea și el cu o cinzeacă în mînă, dar goală, «acum am băut-o, zicea el, de fiecare dată, o țin așa, ca să nu mă învăț beție», un oblon desfăcut din opritoare se bălăngănea în țîțîni și, din cînd în cînd, se lovea de giurgiuveaua ferestrei, *dar nu-l băga nimeni în* seamă, numai ochii acelor țărani păreau să vorbească, dar și ei pe furiș, căci nu stăruiau *în* căutarea lor *fugărită decît* o secundă și iar se întorceau și trăgeau pleoapele peste lumina lor furată.

— *Cînd eram pe front* — începu iar Petru cel scurt, cu glasul său șuierat, răgușit — vine locotinentul și zice «Luciane și *Pătrule — cine dintre voi* pleacă *în cercetare* că v-a venit rîndul și ar fi cazul să mai ieșiți din tranșee că ne-ajunge de cînd stăm aici și degerăm». *Stam* așa, ciuciți, de două săptămîni bune, nu trăgeam nici noi, nu trăgeau nici nemții, că eu l-am și spus locotinentului: «Domn' locotinent, *mie mi se* pare că noi degerăm aici, cu plutonul, degeaba, cum am mai pățit și acum doi ani, *și frontul s-a dus la mama dracului, dumnea*voastră nu știți, că nu sînteți de la începutul războiului. Era un locotenent tînăr, ca ăștia, de ne-au luat pușlile, de la secoritate».

— Unul dintre ei era al lui Turbatu — zise Dumitru lui Dincă, și se vedea bine că pe *nici unul nu-l interesau amintirile* de război ale lui Pătru cel scurt, dar aveau nevoie de ele ca să ajungă la ce li se întîmplase *lor cu o zi mai înainte* și la *ce se întîmplase* cu Năiță Lucian. Amintirile din război îi uneau în orice împrejurare, și la petreceri și la *nenorociri* și, în general, le dădeau o anume siguranță și o anume încredere unul într-altul, adică nu mai puteau să se trădeze cei care văzuseră moartea împreună și care scăpaseră de sub coasa ei. Amintirile de război îi legaseră și, mai ales, îi legau acum *cînd* scepticismul lor funciar îi făcea opaci și chiar refractari la evenimentele politice care se succedau cu o viteză amețitoare *chiar* și pentru un revoluționar de profesie și care, o viață întreagă, nu făcuse altceva decît să viseze și să pregătească, teoretic, *aceste evenimente* și această succesiune amețitoare a lor.

Dumitru lui Dincă fusese și el pe front, cu Năiță Lucian și cu Pătru cel scurt, și chiar în același pluton cu ei. Scăpase ca și ei, de coasa morții, deși făcuse și el tot războiul, dar el plătise, totuși, cum singur zicea, «o dare». Se întorsese fără o mînă, fără mîna dreaptă, retezată exact din cot și acum umbla cu o proteză de lemn. Fusese un flăcău frumos și iubăreț și stricase multe case pînă să-l ia pe front și făcuse să plîngă multe neveste și multe fete și mai ales mîncase și el niște bătăi sore cu moartea, de la niște frați de fete mari și de la niște cumnați de gineri cam mototoli. Se dusese vestea despre el, trecuse ripile peste vreo cîteva sate, căci avea obiceiul să joace și în hore vecine, și cum apuca în capul horei, cum s-alegea praful de biata duminică și de bucuria mai știu eu cui. Cînd pleca de la horă, hora se spărgea, fetele fugeau acasă și plîngeau. Și una din ele, trebuia, neapărat, să alerge după el și să se roage cu gura plină de lacrimi: «Nu mă lăsa neică Dumitre, ia-mă cu tine neică Dumitre, acasă nu mă mai întorc neică Dumitre, că mă omoară și mă omoră». El mergea, singur, înainte, înalt și subțire și cu o nuia de alun petrecută pe după umăr și cînta de făcea cămașa fetei să salte peste sbuciumul sînilor și să siroiască lacrimile pe ea ca dintr-un potop de sfîntul Ilie. «Creștl pădure și te-ndeasă, numai loc de casă-mi lasă».

— Asta care e al lui Turbatu — asta e ca un cîine, mușcă și mîna care i-a dat mămăligă — zise Dumitru lui Dincă într-un tîrziu și iar se lăsă liniștea aia pustie, dar nu dură mult Pătru cel scurt vru să continuie, și chiar apucă să zică, «Năiță ăsta era pe front dat dracului, odată...»

Dinu SĂRARU

(Va urma)

steaua și alte stele, vai de ele

După ce handbalul românesc a revanșat — superb — fotbalul românesc (în confruntarea România-R.D.G.), — ce să-i faci, altă mentalitate la handbal, alt conținut și altă formă, munca nu e confundată cu vorba și vorba nu se confundă ea însăși cu gargara —, ne întoarcem, păcătoși, tot la fotbalul nostru cel de toate zilele.

Dintr-o etapă care a reușit să aprindă (doar) subsolul clasamentului — e jale în Copou, iar la Bacău oamenii au ajuns să vorbească mai mult în șoapte (și pe stradă) de atîta ghinion care se adună și nu se mai sparge odată — a țîșnit o singură stea, care e tocmai — și deloc întîmplător — Steaua. Martorii oculari susțin că, în duelul cu Farul, nava-astru avea un cap în plus față de nava litoralului, și acel cap cu multă minte (numit și renumit Teașcă) «se vedea» în toate mișcările lui Iordănescu, Pantea, Năstase et comp. Firește, victoria — fie ea și eclatantă — asupra Farului nu reprezintă o garanție pentru meciul de la Arad (U.T.A., o știm cu toții, e în stare de orice, de la eliminarea Feyenoordului, pînă la pierderea unui campionat în fața «lanternei» C.F.R. Timișoara), ea putindu-se, cel mult, constitui într-o nouă și grăitoare probă la «dosarul Teașcă», dosar de serial, de aventură, senzație și de adevăr. Să sperăm că *adevărul lui Teașcă* va fi, în sfîrșit, ajutat de soartă să iasă la suprafață.

Alt element ieșit din comun al etapei — *șutul cu piciorul drept al lui Györfi*. Să marchezi un gol senzațional cu un picior pe care-l folosești perfect numai pe stradă, în teren el rămînînd «picior de lemn», picior de sprijin — iată o performanță demnă de rubrica «întîmplări (extraordinare) adevărate» a Magazinului. Să nu se supere Györfi — înaintea apariției lui Marcu subsemnatul l-a propus ani de zile pentru lotul național, brașoveanul fiind una din cele mai valoroase aripi de la Tătaru încoace — dar reușita lui din meciul de sîmbătă a avut un caracter asemănător aceleia pe care o are jucătorul de loz în plic care trage cu șase lei o mașină Dacia 1300.

Cîteva cuvinte despre stelele acordate arbitrilor. La Pitești, un penalty flagrant neacordat Rapidului — la 0-1! — penalty văzut de cronicarul jocului și consemnat, dealtfel, în cronică, este taxat cu o înduioșătoare milostenie. Arbitrajul primește 3 (trei) stele! Păi de ce? Pentru că sîntem noi buni la suflet? Păi n-a influențat, oare, acel penalty soarta și rezultatul partidei? *În loc de* 0-1, 1-1 *în minutul 75 nu era cu totul altceva?* Și atunci? Ne jucăm de-a uite steluța nu e steluța!?! O fi arbitrul meciului băiat bun, o fi și cronicarul băiat bun, dar penalty-ul e penalty, dreptatea e dreptate, 1-1 înseamnă în fotbal un punct și atunci cînd arbitrul — de rea sau de bună-credință, chiar — se joacă cu penalty-urile și cu punctele îi lăsăm fără stele, că ăsta nu e șotron și nici leapșa pe ouate, e fotbal și mai moare și cîte unul de infarct la cîte o «joacă» din asta, de-a arbitrului. În fine, frișca la tort n-a fost la Pitești, ci la Petroșani, unde *arbitrul «a viciat rezultatul»* — așa scrie clar, în cea mai limpede limbă românească, cronicarul. Cum? Printr-un penalty gratuit acordat în minutul 82 gazdelor, la scorul de 1-1. Deci viciere — viciere, rezultat fals sau «întors», cum vreți să-i spuneți, și la notă două stele! Pentru ce două stele lui A. Bentu? Pentru că-i băiat simpatic, tată de familie bun sau pentru că e membru al Asociației vînătorilor și pescarilor? Mister și mistere! Un arbitru viciază — și nu în premieră — rezultatul. E taxat cu două stele. Ei și? În aprilie nu o să mai fie lapoviță și ninsoare, dar nu ne-ar mira ca Federația să se facă în continuare că plouă în materie de arbitraje, de computere și de alte bentisme care de care mai aberante.

Marius POPESCU

P.S. — După felul cum arbitrează, A. Bentu are cam de multă vreme dreptul — și obligația — de a trece din teren în tribună. F.R.F. însă nu vede, nu aude și se expune în continuare greșelilor simptomatice ale acestui trist cavaler în negru.

POȘTA SPORTURILOR

... dar de ce să moară capra vecinului?

Știu că e tocmai vremea cînd se rup ghioceii din lunci ca-n codru, de-ți vine să dai în genunchi pe mîzgă și să te tîngui ca la zidul plînsului: Nu mai rupeți flori, copii, căci și ele este vii!... Știu că este anotimpul nemilei față de mițișori, cînd orice briceag se socotește o simplă tinichea dacă nu se spală el în lacrimă de salcă retezată... Știu că e vremea cînd, îndreptate către baletul tăfălog al mieilor din mustul zăpezii, privirile se fac cuțit și furculiță... Știu, va să zică, ce înseamnă cînd se schimbă sîngele în vinele anului și-i bem ca pe un vin nebun, de ni se par mugurii grenade și soarele un Obiect Zburător Neidentificat și semenii înșiși ni se par coborîți din ozeneuri asediatoare, de scoatem țepi de arici și facem păr de lup pe ceafă cum ne atinge vreun aproape cu cotul, în tramvai: Ce, ești chior?

Nu, nu sînt chior, precum Columbo. Dar văd foarte bine că ne aflăm în plină astenie de primăvară, cînd tot omul «își face de dragoste cu buruieni de huiduhu» — cum zicea biata maica-mare pe vremuri, cînd mă-ntorceam cu țurloaiele zob de la prima etapă a campionatului descultilor, iar ea mă făcea la loc, arșic cu arșic, mai ceva decît doctorul Frinculescu... Și știu că din strechea asta în care ne privim cu scrîșnet de pieoape — iar cînd cîntăm, cîntăm numai cu dinții — n-o să ieșim decît încolo, către aprilie-mai, cînd iar o să ni se facă sufletul zambilă și iar o să stăm năuci întrebîndu-ne arghezian: Ce-ai cu mine, vîntule?...

Dar pînă atunci mai este. Așa că îndrăznind să aduc vorba de Arghezi, eu mă sui în dealul Cocioclului, de unde se vede lacul ca o petală de mărțișor și unde vine duh de tîrnă de la somnul poetului, și, luînd cu mine niște scrisori primite în ultima vreme, le fac mii și fărîme (să nu se sperie evidența scrisorilor: e numai o figură de stil) și umplu văzduhul cu confeti. Gest, recunosc, cam melodramatic, însă numai bun să pregătească întrebarea:

— *Dar de ce să moară capra vecinului?*

...Că mai mult despre asta îmi scrieți. Și eu vă înțeleg cînd ziceți că vreți să vă crească iada personală pînă ajunge la performanța de a sări casa. Dar cînd vă exprimați dorința de a asista la decesul caprei vecinului — nu vă mai înțeleg.

De pildă: de unde-o fi venind savoarea cu care un cititor din Podari își imaginează «un apus al steluței lui C. Teașcă»? Ce avantaje ar aduce un asemenea apus Podarilor — ca să nu mai vorbesc de avantajul sportului în general — nu pricep... Sau: cum să-i privim pe acel vajnic bucureștean, amator de șah, care, pentru a ataca unele lipsuri din domeniul respectiv, nu găsește, pentru deschiderea misivei sale, decît cuvîntul *mocirlă*? Brr! Într-o asemenea viziune, șahul ar trebui să se joace numai cu negrele... Sau: ce-ar vrea acel «pumnaci olțean» care ne informează despre niște lapsusuri manifestate de un colaborator al televiziunii într-o emisiune pugilistică aniversară? Ar vrea, desigur, să luăm la pumni pe respectivul colaborator, de vreme ce în scrisoare se pretinde «anchetarea acestui odios personaj» din pricina căruia telespectatorii dintr-o anumită urbe s-ar fi arătat «nemulțumiți *peste măsura omenească*». De aici pînă la acel «ajuns cuțit la os» din «Telegramele» lui Caragiale nu mai este decît un pas; bineînțeles, înapoi... Dar iată de ce nu poate dormi liniștit un cititor din Alexandria: pentru că doi jucători ai unei formații bucureștene și-au declinat public, cam în același timp, calitatea de căpitan de echipă. Și n-ar fi nimic dacă ar cere lămuriri (i-am spune că sînt destule echipe unde funcția de căpitan este deținută, pe rînd, de mai mulți jucători), dar respectivul corespondent nu vrea lămuriri; el *înfierează*, folosind un ton de responsabil de ghilotină care nu și-a făcut planul...

Nu, dragii mei, în cociocul nostru vînătoarea de capete se află în perpetuu sezon închis, iar dacă vecinul are vreun necaz cu capra domniei-sale, acela este și necazul nostru... Principiu pe care l-aș putea ilustra cu două-trei scrisori. Mă opresc la cea mai recentă. Vine de la distinsul artist emerit *Manu Nedelianu*. Și zice: «Îți scriu imediat după meciul băcăuanilor cu bulgarii, văzut la televizor. Cine e copilul ăsta, Soșu? Superb debut. Mi-au dat lacrimile. Cu gîndul la el și la alți copii de-acolo — auzi, au liceu de fotbal! — m-ar durea sufletul să cadă Bacăul în B».

Fără comentarii. Poate doar cu precizarea că distinsul actor «suferă», de cînd îl știu, pentru studenții din Bănie. Dar, după cum se vede, nu numai pentru ei.

Petre DRAGU

TENIS

jucătorii noștri se rodează în lume

De cînd mă știu prin sportul acesta, adică de vreo 25 de ani, n-am pomenit iarnă frumoasă ca acum. Cu peste douăzeci de jucători români în patru continente, cînd altădată treceau luni de-a rîndul, în plină vară, fără ca vreun campion de-al nostru să iasă măcar pînă la Budapesta sau Praga. Nu-i de mirare, fiindcă astăzi tot mai mulți organizatori se arată dispuși să primească în turneele lor jucători din țara lui Năstase și Țiriac. Invitațiile curg și asta mi se pare un semn foarte bun.

În iarna aceasta, cu gîndul la blestemata «boală de cot» a tenismenilor mi-a sărit inima cînd am auzit de absența lui Năstase la Philadelphia. Am respirat ușurat abia după Richmond, cînd Ilie avea să-și mărească avansul față de Okker. De atunci el a mai pierdut la Barthes și Alexander, iar agențiile de presă nu au menționat îmbolnăvirea campionului nostru. Și dacă Ilie nu și-a găsit încă forma sa maximă, nu văd de ce să fim neliniștiți acum, cînd marile confruntări nu au început încă.

Ion Țiriac s-a calificat în semifinala unui turneu unde, printre alții, au participat Laver, Kodeș, Ashe, Taylor, Borg, Panatta, Cox ceea ce, la drept vorbind, nu-i la îndemîna oricui. Ovici face acum ce-ar fi trebuit să facă cu patru sau cinci ani înainte, adică rodaj și rezultate. Pe mine, mai mult decît victoria la Hewitt — despre care se spune că nu este complet restabilit după o intervenție chirurgicală — mă bucură cele cîteva meciuri grele... pierdute în fața unor jucători consacrați.

Virginia Ruzici, cu sclipiri ce amintesc de ascensiunea lui Năstase, a eliminat la Detroit o finalistă a Wimbledon-ului '73. Aud că americanii vorbesc mult și foarte frumos despre ea. Și eu cred că nu în zadar, fiindcă-i știu că se pricep la tenis. Mariana Simionescu adună cu răbdare victorii, deocamdată la jucătoare de vîrsta ei. În sfîrșit, Viorel Sotiriu și Dumitru Hărădău s-au descurcat onorabil cu Korotkov și Lihaciov la Moscova.

Așadar a trecut o iarnă de pregătiri intense. O iarnă în care am continuat schimbul prietenesc de experiență cu sportivii din Republica Populară Chineză. O iarnă în care pe juniori i-am ținut pe lîngă casă să-și facă lecțiile și să-și șlefuiască loviturile, și n-aș zice că ei nu s-au ținut de treabă.

Peste douăzeci de jucători români, în plină iarnă, în țări străine este fără îndoială un pas înainte, dar să nu uităm că ei nu rezolvă decît într-o oarecare măsură problema schimbului de mîine. Mă gîndesc că vor veni vacanțele, cu timp liber și poftă de joacă, și poate că atunci vom putea face cel mai important pas, trimițînd în străinătate un număr mare de juniori, care să-și dezvolte trăirile marilor bătălii și să-și cunoască, încă de pe acum, viitorii adversari din Cupa Davis.

Ștefan GEORGESCU

dobrin a primit duminică „trofeul de cristal ilie năstase"

Dacă i-am căuta «sinonimi» în alte sporturi, i-am găsi pe Ilie Năstase — în tenis, pe Cristian Gațu în handbal...

Tehnică la scara virtuozității, la scara artei.

Uimitor la Ludwigshafen, superb la Napoli, magistral la București în partida de neuitat cu echipa Cehoslovaciei, din preliminariile Campionatului european, Nicolae Dobrin este unul din jucătorii-fanion ai fotbalului românesc, pe care-l slujește cu armele unui talent excepțional.

Evoluția sa, de mare eficiență, este de regulă și un spectacol.

Deși fotbalul este un joc colectiv prin excelență, sînt numeroși acei care vin la meciuri numai sau mai ales pentru a-l vedea pe Dobrin.

Favorit — uneori răsfățat — al tribunelor, Dobrin a sedus cu arta sa fotbalistică pe toată lumea, tehnicieni, ziariști, spectatori. Nu întîmplător, deci, revista noastră a înregistrat cu satisfacție rezultatele anchetei care l-a desemnat fotbalistul român nr. 1 al anului 1973.

Duminică, la Pitești, înaintea partidei cu Rapid, Dobrin a primit «Trofeul de cristal Ilie Năstase», pe care sportivul român nr. 1 l-a acordat fotbalistului român nr. 1.

Cristian Țopescu, un telecomentator cuminte și cu minte care reușește să se afle exact acolo unde se petrece ceva deosebit.

Cinci personalități ale handbalului mondial: Profesorul Ioan Kunst Ghermănescu, Dan Marin, Birtalan, Penu și antrenorul Nicolae Nedef.

Trofeul victoriei supreme, abia coborît din cursa TAROM Copenhaga – Berlin – București, e purtat pe brațe de celebrul cuplu Gațu-Penu.

MUZICĂ TÎNĂRĂ

un important mesaj polit și patriotic

Stăm de vorbă cu Nicu Ceaușescu, vicepreședinte al Consiliului Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România.

— *În dubla dumneavoastră calitate de vicepreședinte al Consiliului U.A.S.C.R., și membru al juriului, am vrea să vă cunoaștem părerea despre calitatea și despre nivelul festivalului studențesc...*

— ...Mai bine-zis universitar!

— *Deci, o părere despre festivalul universitar «Primăvara baladelor».*

— Calitativ festivalul a fost foarte bun, sau ca să fiu și mai precis, adică să găsesc un termen de comparație, el s-a situat indiscutabil pe un plan superior ediției precedente. Și cred că este normal să fie așa, de vreme ce însuși acest gen de muzică a evoluat față de anul trecut, față de anii trecuți. Și cînd spun asta mă refer, în primul rînd, la faptul că întreg potențialul artistic studențesc este într-o continuă creștere.

— *Și cui credeți că datorăm această evoluție progresivă a artei studențești în general și a muzicii folk în special?*

— Eu cred că aceasta o datorăm tuturor celor care s-au ocupat, care au găsit, și care în continuare trebuie să găsească, formele specifice de punere în valoare, de popularizare a potențialului despre care vorbeam. Și tocmai festivalul «Primăvara baladelor» este un bun exemplu de felul cum a fost etalată o parte importantă a acestui potențial; a reușit, adică, într-o mare măsură să fie studențesc.

— *Pe scurt, în ce credeți că ar consta buna calitate a acestui festival?*

— În chiar numărul mare de premii acordate și în faptul că ele au fos acelora care le meritau.

— *Puteți evidenția pe cin*

— Evidențiez în mod premiații.

— *Și dintre premiați?*

— Pe cei care s-au evi

— *Spuneți-mi, ați găsit particulare ale acestui fe asta nu mă gîndesc în c anume.*

— Spre deosebire de genul ușor, participanți ladelor» au reușit să important mesaj politic care ar trebui să se cîntecele clasicilor (pur sicilor» muzicii ușoare

— *Nu credeți că ase aceasta la care am încă destul de puține trebui să aibă un mai tineretului dat fiind ma*

— Bineînțeles, și tot tat intenția televizi spectacolul laureaților ca această frumoasă și cu alte ocazii.

— *Ce fel de ocazii*

— Mă refer la aprc al artei studențești, în general, la orice p oferi arta tineretului ocazia să ascultăm l mai mult decît pînă a cale valoroase ale tine interpreți.

„primăvara baladelor

A doua ediție a Festivalului-concurs «Primăvara baladelor» se înscrie cu succes (putem spune succes acum cînd îi cunoaștem rezultatele) în suita frecventelor manifestări studențești legate de genul folk. După acea reușită gală organizată la Cluj, în care am putut urmări aproape tot ce are mai bun folk-ul românesc la această oră, iată-ne de data aceasta la București într-un concurs universitar. Nume noi, talente noi, surprize, confirmări. Și dacă am vorbit despre confirmări este cazul să începem cu **Marele premiu cîștigat la egalitate de doi membri activi ai cenaclului Flacăra — DAN CHEBAC și MIRCEA VINTILĂ.** Siguri pe ei, rodați în desele contacte cu publicul, avînd un repertoriu echilibrat, **cei doi tineri artiști au reușit să obțină sufragiile UNANIME atît ale juriului cît și ale pretențiosului public, eminamente studențesc, prezent în Aula Facultății de drept.** Iar dacă vorbim de surprize, și trebuie s-o facem pentru că este cazul, marea surpriză a festivalului s-a numit **PRO MUSICA.**

Tot în Timișoara a fost dus un premiu, de data aceasta pentru tehnică instrumentală, de către **ADINA DIMITRIU.**

Muzical și bine intenționat — trio-ul polifonic format din Cristina Dobnig, Gelu Pascu și Alexandru Abagiu.

Pe linia promisiunilor de pînă acum, clujeanul Levi Nicolae s-a situat prin «Ceasornicul» și «Cîntecul cobzarului». Mai multă îndrăzneală scenică nu i-

Am lăsat la urmă pren tre, adică pe Ilie Vorvo dealtfel cunoscut pînă nu d rist de muzică pop și pe bra Nedea, membru al grupu l-am lăsat la urmă, spun, pe cei premiați de juriu ei se s plutonul speranțelor, speran tăm să se confirme, chiar și în cîra unde pot folosi mai des c mite ca premiu din partea redacț.

Juriul alcătuit din GEORGE SB, președinte, CATINCA RALEA, NICU CEAUȘESCU, ADRIAN PĂUNESCU, RADU ȘERBAN, AUREL GHERGHEL, PUSZTAI KALMAN, CORNEL DUMITRIU și AURORA IANCU a acordat următoarele premii:

MARELE PREMIU: Mircea Vintilă și Dan Chebac.

PREMIUL SPECIAL PENTRU CEL MAI BUN GRUP și PREMIUL DE POPULARITATE: Pro musica.

PREMIUL SPECIAL PENTRU COMPOZIȚIE ORIGINALĂ: Nicolae Levi.

PREMIUL PENTRU TEHNICĂ INSTRUMENTALĂ: Adina Dimitriu.

PREMIUL SPECIAL PENTRU CEA MAI BUNĂ TRANSPUNERE A UNEI POEZII: grupul Cristina Dobnig, Gelu Pascu și Alexandru Abagiu.

PREMIILE «MUZICA TÎNĂRĂ» ALE REVISTEI «FLACĂRA»: Ilie Vorvoreanu și Emanoil Nedea.

TOP

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîna în top
1	1	Spune-mi	Sfinx	12
3	2	Oameni	Aurelian Andreescu	7
2	3	Baladă	Marcela Saftiuc	12
4	4	Cuvîntul dat	Margareta Pîslaru	6
8	5	Andrii Popa	Phoenix	10
7	6	O romantică fată	Marina Voica	6
5	7	Patida dam dam	Mondial	9
6	8	Melcul	Flacăra Folk '73	11
10	9	Albastrul unei mări imaginare	Dida Drăgan	2
—	10	Ei sînt amicii mei	Mondial	1

Compozitori: 1. Dan Aldea. 2. Marius Țeicu. 3. Marcela Saftiuc. 4. Mihai Dumbravă. 5. Mircea Baniciu. 6. Marius Țeicu. 7. Iuliu Merca. 8. Virgil Ioniță. 9. Nancy Brandes. 10. Iuliu Merca.

TOP «FLACĂRA» poate fi ascultat în fiecare simbătă la orele 21.00 pe programul III al postului de radio București.

PORTRET

glitter

La 3–4 luni în medie, Reclama-Regină lansează cîte o «mare vedetă», căci, ni se spune, la 3–4 luni Mass Media Regină reclamă lansarea unei mari vedete. Sub bătaia nemiloasă a reflectoarelor publicitare meteoritul se aprinde, se consumă bine sau rău înțeles, luminează cît îi ține eventualul talent și mereu schimbătoarea modă, apoi cade și gata. Pînă să se stingă însă, firmele care produc discuri lucioase și țipătoare (și la propriu), mai notează cîteva cifre drăguțe la discretul capitol «profituri», și-și fac probleme: mîine ce scoatem nou? O solistă? Un dans, o formație, un curent întreg? — chestiuni care se rezolvă frățește, am zice, căci dacă firma Tamla — Motown lansează astăzi soul-ul, firma Atlantic, merge de mîine tot pe soul, normal. Noi dăm stilul; stilul e omul; deci noi dăm omul și uite cam așa apare vedeta. Cum și unde dispare nu mai interesează pe nimeni. Foarte puțini sînt cei care rămîn pe vaporașul valorilor datorită unei reale personalități artistice și unui autentic talent (să nu mai vorbim cu ce muncă!), restul fiind rapid aruncați peste bord. Unii se autoaruncă, dar asta, cu Hendrix și Joplin, e altă poveste...

Glitter și muzica lui nu merită nici un articolaș, deși din punct de vedere muzical este ritmic, atractiv iar inginerii de sunet și graficienii cu care-și realizează L.P.-urile sînt excelenți; fenomenul «Gary Glitter» însă trebuie subliniat și combătut. Un Sorin Chifiriuc, aflat în documentare în noaptea de Anul nou, ne spunea cu puțin amuzament și multă îngrijorare: «Nu știți voi ce mult se ascultă Glitter peste tot!» ...Bănuiam, dar în cele două luni care au trecut, situația s-a agravat. Mult. Prea mult chiar. Din 100 de tineri cu magnetofoane, vreo 80 au deja imprimat mai mult sau mai puțin Glitter, 12 caută cu disperare să «tragă» și ei, pe 6 nu-i interesează, iar doi n-au auzit (încă) de ei, deși probabil au și ei ceva cu el pe mag... Acea «muzică» seacă, fără melodie, fără armonie, doar ritm, bateria-n prim plan, strigăte, urlete și timpul doi accentuat. Atît. Merită?

Să fim bine înțeleși, vorba mo țului, noi nu protestăm împotriva lui G.G. care, altminteri, e un tip simpatic și chiar onest, căci zice el: «Publicul meu este cel a cărui medie de vîrstă e de 16 ani. Eu cînt ca să mă distrez». (Ce nu face omul pentru o bucată de pîine?) Dar atragem atenția asupra exagerării căutării și importanței sale. Din punct de vedere folcloric, căci am analizat și acest punct, englezii, popor care-l cunoaște bine pe Gary, spun: «All that GLITTERs is not gold» — nu tot ce strălucește e aur, iar noi avem o vorbă bună (pusă pentru cei de mai sus)«. Să nu facem din țînțar armăsar, băieți, și din autorul lui «Do you wona touch me?» («Vrei să mă atingi?») — un apreciat, căutat și iubit solist de muzică ușoară Nu merită! Cît despre dans, se poate dansa la fel de bine cu «Oaspetele» lui Morandi, «Daniel» Elton John, «Bătînd din palme» ca Mireille Mathieu etc. Iar noaptea abia așteaptă un «Andrii Popa» sau un WAR, care au oricum ceva de spus. Puteți încerca și Rod Stewart.

Cornel IONESCU

CENACLUL FLACĂRA

O sală mulțumită

Marin Sorescu: «Dacă mori e semn rău.

Eugen Simion.

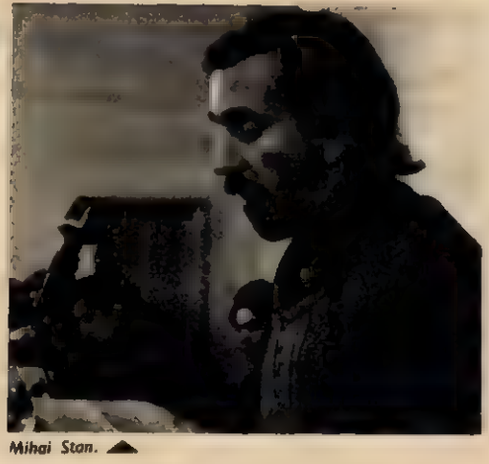

Mihai Stan.

Trei oameni buni: SFINX.

cum a fost (25)

Și pentru un cenaclu tînăr douăzeci și cinci de ședințe înseamnă o vîrstă respectabilă. Ea a fost împlinită luni, 11 martie, în mijlocul studenților *Facultății de chimie* a universității bucureștene. Au fost alături de noi prieteni constanți ai cenaclului, care de această dată l-a sărbătorit, prin *Antologia Flacăra*, pe poetul Marin Sorescu.

Despre opera și personalitatea poetului a vorbit criticul și conferențiarul universitar Eugen Simion (*Vorbesc în picioare nu pentru că este vorba de poezia lui M.S., ci din obișnuință. M.S. este unul dintre cei mai interesanți poeți de azi, poate poetul cel mai citit în România. În acest fapt văd inteligența poetului care încearcă să apropie poezia de public, azi cînd în foarte multe locuri din lume literatura a întors spatele publicului și publicul a întors spatele literaturii. M.S. nu este numai un poet accesibil, ci și unul profund. Volumul său recent, «La lilieci», greșit socotit de unii drept umoristic, este substanțial și demonstrează că se poate face o poezie modernă și cu elemente aparent compromise. Poezia lui M.S. este una cu învelișuri înveselitoare, dar cu miez filozofic foarte pronunțat și amar. Firește, M.S. nu este singurul poet din această țară. Odată cu el s-a impus în literatura noastră o generație strălucită de poeți care au schimbat fața poeziei românești și care s-au afirmat printr-o remarcabilă coeziune. M.S. a impus un stil, a deschis un apetit pentru o nouă formulă poetică*). Poeziile antologate au fost recitate de Virgil Ogășanu (*Drumul, Prăpastie, De vorbă cu zidarii, Texte de muzică ușoară*, ultima într-un acompaniament personal de tobă, care l-a îngrijorat pe Mițu Cernea, dalmațianul baterist de la «*Sfinx*»), Florian Pittiș (*Nevermore, Amețeală, Seneca*), Rodica Mandache (*Trebuiau să poarte un nume, Cei doi tîlhari*), Mihai Stan (*Frescă, Tablouri, Popice, Perpetuum mobile*). O absență distinsă: Tamara Crețulescu, în interpretarea căreia am fi putut asculta *Shakespeare*.

Marin Sorescu s-a recitat oferindu-ne poeziile *Semne* și *Adam*. Apoi a răspuns întrebărilor pe care i le-a adresat Adrian Păunescu. Din replicile lui Marin Sorescu am reținut că poezia română de azi i se pare foarte bună, că au apărut elemente noi în caruselul confuziei valorilor și că pentru el crezul estetic și cel politic sînt unul și același: ADEVĂRUL. Ca dealtfel pentru orice scriitor serios în această epocă.

Prezentat de Adrian Păunescu drept un scriitor din aceeași familie de spirite cu Sorescu, Eugen Seceleanu a citit poezia *Amanta mortului* de Ionel Taflan, personaj central al romanului «*Eternitate locală*».

Muzica a fost reprezentată mai întîi de recenții laureați ai festivalului studențesc «*Primăvara balodeilor*», Mircea Vintilă, Dan Chebac și Ilie Vorvoreanu (Timișoara). Au mai cîntat Vali Sterian și Carmen Cula. Formația *Sfinx*, condusă de Dan Andrei Aldea, al cărui *Om bun* a produs o impresie extraordinară, a fost ascultată nu numai cu plăcere, ci și cu respectul cuvenit unei formații de talia ei. Se pare că «nespecialiștii» știu să prețuiască mai exact stilul net necomercial al formației lui Aldea, formație întristată de glumele nesărate și desuet-comerciale ale unor specialiști cu o cultură muzicală dietetică.

Din partea gazdelor a cîntat Nela Iliescu și au recitat Angela Fruntaș, Cornelia Rădulescu și Silviu Nenciulescu.

Dorin TUDORAN

Virgil Ogășanu recitind la tobă.

Rodica Mandache

Joi, 14 martie, Cenaclul Flacăra *a fost oaspetele Casei de cultură a sindicatelor din Alexandria.*

Luni, 18 martie, Cenaclul Flacăra *are zi de odihnă.*

Simbătă, 23 martie, Cenaclul Flacăra *va fi oaspetele studenților brașoveni.*

ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE - BUCUREȘTI -

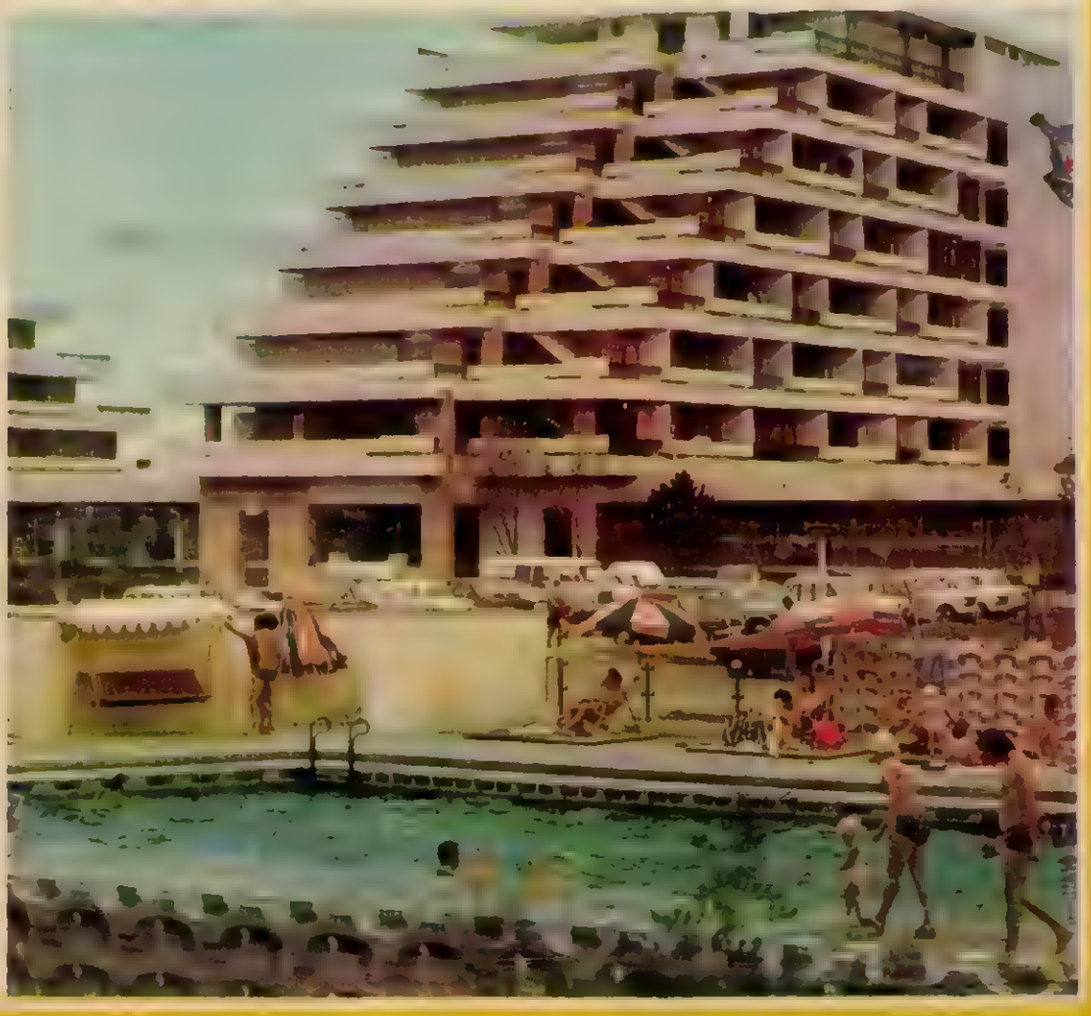

S-au pus în vînzare bilete pentru litoral, în stațiunile Neptun, Aurora, Saturn, Jupiter, Venus, Eforie Nord și Sud, Costinești, Mamaia.

Condiții excelente de cazare în hoteluri — camere nominalizate — servicii ireproșabile. Piscine cu apă de mare încălzită.

În perioadele 14 mai — 30 iunie a.c. și 1 septembrie — 15 octombrie se acordă mari reduceri de prețuri.

Informații suplimentare și înscrieri la filialele de turism din Calea Victoriei nr. 100 și bulevardul Republicii nr. 68 — telefon 15 74 11 și 14 08 00.

NOU!

La filiala de turism din bulevardul Republicii nr. 4 se pot obține locuri achitîndu-se anticipat 30% din valoarea biletului, iar diferența depunîndu-se cu 30 zile înainte de data plecării.

ÎNTREPRINDEREA „TRICODAVA" BUCUREȘTI

PRODUSELE ÎNTREPRINDERII „TRICODAVA"
răspund tuturor exigențelor, întrunind toate atributele:

- moderne
- calitate
- întreținere ușoară
- diversificare

— cumpărați cu încredere produsele cu marca «tricodava», caracterizate prin creații originale, pentru toate vîrstele, pentru toate sezoanele; produsele întreprinderii «tricodava» se bucură de mare succes pe piața internă și externă.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Mă numesc **Cruceanu Ioana** *și am 13 ani. Mai am o soră de 9 ani și amîndouă sîntem părăsite de tata de mai mult de două luni de zile. Mama e casnică și noi sîntem eleve. Ar trebui să se gîndească la faptul că a lăsat în urma lui două fete care îl iubesc și îi duc dorul și au nevoie de el. Dar nu știu unde e și ce face. Nu ne-a scris nici măcar un rînd. Am apelat la revista «Flacăra» cu speranța că vom fi ajutate să ne găsim tatăl, iar dacă el nu vrea să se întoarcă la mama și la noi, să-și aducă aminte că are două fete. El a plecat cu o femeie, care și-a părăsit și ea soțul și o fetiță de 6 ani. A distrus două familii. Vrea să-și facă altă viață dar să nu uite că ne are și pe noi care sîntem copiii lui. Pe noi care ne-a crescut de mici și acum cînd avem mai multă nevoie de dînsul ne-a părăsit. Vă rugăm să publicați aceste rînduri, iar cititorii acestei reviste dacă au auzit de un anume Cruceanu M. Marin din comuna Podari, județul Dolj, să-i spună că în această comună se află casa lui, două fete și doi părinți bătrîni, și o soție care îl așteaptă cu multă nerăbdare.*

*

Sînt **Minea Iacob** *și vă scriu în numele familiilor de pe strada Suceava, Timișoara I, zona Circumvalațiuni 1. Speranța noastră este că organele competente vor dispune aprobarea fondurilor de circa 16 000 lei pentru executarea și montarea unei conducte de apă potabilă pe o lungime de circa 115 metri. Nu putem înțelege datorită cărui fapt edilii municipiului Timișoara au neglijat și în trecut și în prezent această porțiune de stradă din plin centrul orașului, care nu a fost înzestrată cu cel mai elementar bun, apa! Deși de ani și ani de zile plătim anual taxele de apă la I.G.C.T.*

Sîntem familii cu un număr de 8 copii între 5 și 14 ani care în condițiile actuale sîntem în imposibilitate de a beneficia de atît de necesara baie corporală. Pentru uzul casnic sîntem nevoiți de a aduce apa de la o cișmea la o distanță de 200 metri la colțul străzii Madrid cu strada Mendeleev.

La aceste realități sperăm că se găsește un glas din conducerea municipiului Timișoara care să susțină și să aprobe cauza noastră.

*

În numărul 40 al revistei de anul trecut semnalam la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» faptul că în orașul Giurgiu sînt sacrificate din rațiuni necunoscute opiniei publice, importante monumente de artă. Solicitam un răspuns. Dar n-a venit (sînt giurgiuvean, mă numesc **Rădulescu Gheorghe,** *str. Uzinei nr. 22). Acum sîntem amenințați de o nouă curiozitate. În curînd, în centrul orașului, vor funcționa, avînd o distanță de cel mult 100 metri între ele, 4 (patru) cofetării. În noile cartiere, în parcul Alei, nici una. Mai există în orașul nostru un frumos muzeu, care cred că va deveni... piesă de muzeu! (Dacă se poate spune așa ceva despre un muzeu!?) Dacă s-ar face un sondaj în rîndul giurgiuvenilor cred că mai mult de jumătate din locuitori nu-i cunosc existența, iar mai mult de trei sferturi nu l-au vizitat niciodată. Fiindcă muzeul se află înghesuit pe o stradă dosnică într-o casă oarecare, în oraș, nici un indicator care să-ți arate drumul spre el.*

O altă problemă deosebită este aceea a sălii de lectură. Într-un oraș unde există trei licee, cîteva școli profesionale, cîteva mari întreprinderi industriale există și o sală de lectură cu cinci mese și 10-12 scaune!! Ar mai fi de spus multe, dar mă opresc aici.

*

În luna noiembrie mă adresam revistei «Flacăra» în legătură cu faptul că în localitatea în care îmi desfășor activitatea (sînt profesor și mă numesc **Firescu Virgil**), *presa sosește cu întîrziere de o zi. În urma articolului publicat în numărul 50 al revistei «Flacăra», Direcția județeană de poștă și telecomunicații Vaslui îmi răspunde, arătînd că «sesizarea este justă».*

În continuare, în răspuns se fac următoarele precizări:

«Pentru îmbunătățirea muncii și reducerea sferei de activitate (a poștașului) s-au făcut intervenții la Direcția Generală a Poștelor, de la care pînă în prezent (19 XII 1973) nu am primit nici un răspuns, dat fiind faptul că raportul nostru a fost înaintat la data de 12 a.c. (sic!)»

Din acest răspuns înțeleg că problema în care m-am adresat eu poate fi rezolvată de Direcția Generală a Poștelor, deși nu înțeleg la ce dată a fost înaintat raportul Direcției județene de poștă Vaslui.

De aceea propun ca Direcția Generală a Poștelor să analizeze raportul tovarășilor de la Vaslui și să înființeze în satul Oțetoaia o agenție poștală dotată și cu un post telefonic deoarece satul Oțetoaia este aflat pe șoseaua asfaltată Huși-Fălciu, la distanțe mai mici față de celelalte sate ce aparțin comunei Lunca Banului. Menționez că mașina poștei ar putea lăsa presa la această agenție de unde s-ar distribui și în satele Broscoșești, Răducani. Cred că mult mai repede decît acum. Problema localității agenției ar putea fi rezolvată, luîndu-se legătura cu conducerea C.A.P.-Lunca Banului în scopul mutării chioșcului de legume, care funcționează numai în perioada de vară. Consider că se poate face ceva și pentru acești oameni care muncesc pentru ca roadele pămîntului românesc să fie tot mai bogate.

*

Sînt profesorul **Ionică Munteanu** *din comuna Țibucani, județul Neamț și am citit, ca dealtfel majoritatea țibucănenilor, cu deosebită plăcere materialul semnat de Cici Iordache din grupajul «Viața la țară» din numărul 5 al revistei «Flacăra», referitor la comuna noastră și la președintele C.A.P.-ului — Maftei Gheorghe.*

Am citit cu plăcerea omului născut și crescut în acest sat, cu plăcerea omului care prin munca lui slujește acest sat, în ultimă instanță cu plăcerea omului simplu care aude vorbindu-se frumos despre satul său și despre oamenii lui.

Vă relatez în rîndurile de față și despre un alt am care muncește aici în comună, medicul uman, un adevărat exemplu de capacitate profesională, conduită medicală, civică și morală. Este vorba de doctorul Sîrbu Ioan, venit în comuna noastră din toamna anului 1970. De la venire și pînă în prezent acest medic s-a încadrat întru totul în tot ceea ce se numește viața satului nostru cu bucuriile și necazurile ei. Medicul nostru și-a cîștigat o binemeritată apreciere din partea întregii comune. A muncit cu deosebită abnegație pentru repararea dispensarului, creînd condiții superioare de dispensarizarea populației comunei. Tînărul comunist abordează cu deosebit simț de răspundere toate sarcinile de partid și obștești care i-au fost încredințate. Competența profesională i-a adus satisfacția rezolvării multor cazuri extreme, a făcut ca dispensarul nostru să fie zilnic consultat de bolnavii din multe sate învecinate. În cea mai mare parte diagnosticele fixate la Țibucani sînt confirmate și de alte spitale, ca și de clinicile din Iași, București.

V-am scris în speranța de a face cunoscut prin intermediul revistei «Flacăra» cîte ceva despre acest medic — am adevărat — și despre dorința unui sat întreg de a reține un medic în mijlocul lui deoarece peste cîteva luni doctorul Sîrbu va pleca.

*

Sînt **Dobay Ștefan,** *Tg. Mureș, strada V. Babeș nr. 14, fost jucător de fotbal la F.C. Ripensia. Vă scriu următoarele:*

În anul 1972 am făcut o ofertă Editurii Dacia din Cluj prin care propuneam spre editare memoriile privind activitatea mea competițională.

În luna iulie 1972, directorul Căpraru mi-a răspuns că Editura Dacia este în măsură să tipărească lucrarea în limba română și maghiară, lucrare pe care am depus-o în două volume, totalizînd 700 de pagini, la începutul lunii martie 1973.

După ce a fost citită, mi s-a spus că este corespunzătoare. La începutul lunii decembrie 1973, Editura Dacia îmi trimite contractul de editare pe care eu l-am semnat și restituit.

La 21 decembrie 1973, cu adresa nr. 3201, Editura Dacia, pe motiv de lipsă de profil, a reziliat contractul. Prin aceeași adresă ne-a îndrumat la Editura Stadion.

La 14 februarie 1974, colaboratoarea mea a depus lucrarea la Editura Stadion, unde a fost înregistrată sub nr. 209/14.II.1974. Cu acest prilej mi s-a spus că am venit într-un moment nefavorabil, întrucît Editura Stadion nu este în măsură să editeze nici lucrările jucătorilor din generația zilelor de azi. Că, în prealabil, Editura Stadion trebuie să obțină avizul de principiu al Ligii în considerare a lucrării, aviz ce trebuie dat de cele două foruri tutelare, respectiv C.N.E.F.S. și ministerului de resort; că, numai după obținerea avizului de principiu lucrarea va fi dată unui redactor al editurii pentru a fi citită, și numai după aceea va fi remisă unui referent extern pentru aviz. (Deci dacă nu se obține avizul de principiu nu se va apleca nimeni asupra lucrării).

Lucrarea mea cuprinde fapte începînd cu mai mult de o jumătate de secol în urmă, inclusiv trei campionate mondiale de fotbal constituind munca de o viață întreagă și... ultima repriză a lui Dobay. În plus lucrarea a trecut prin exigența Editurii Dacia și cred că ar putea să vadă lumina tiparului la Editura Stadion.

*

Avem la Complexul turistic Muntele Semenic 100 de salariați (sînt unul dintre cei 100 și mă numesc **Camburu Ștefan**), *avem abonați la reviste și ziare, avem angajat factor poștal, avem rețea telefonică, avem conducere la oficiul poștal și Consiliul popular al comunei Văliug de care aparținem, avem mijloace de transport ușor accesibile, dar... nu avem ziare și reviste, nu avem la timp corespondența părinților și prietenilor, nu avem cine să ia măsuri ca toți oamenii ce trăiesc și muncesc în condiții deosebite să fie la curent cu tot ceea ce se cheamă o viață civilizată.*

Astfel, ziarele și revistele le primim cu 4-5 zile întîrziere, iar de foarte multe ori deloc. Corespondența, indiferent de unde vine, trebuie să facă o săptămînă pe drum, în caz contrar va sta la oficiul Văliug, căci aici și așa nu se aplică ștampila de sosire.

Dai o telegramă fulger sau urgentă, plătești bani frumoși, munciți, dar ajunge tot la 3 zile fiindcă o zi trebuie să stea neapărat la oficiul poștal Văliug.

Vrei să dai un telefon să-ți rezolvi o problemă urgentă, ar fi prea frumos să poți rezolva acest lucru cu toate că rețeaua telefonică Văliug-Muntele Semenic este nouă. Am sesizat aceste neajunsuri de foarte multe ori atît la conducerea oficiului poștal Văliug, cît și la Consiliul popular comunal dar fără rezultate pozitive. Am apelat chiar și la direcția județeană a poștei cît și la redacția ziarului «Înainte» însă probabil corespondența trecînd prin Văliug conform tradiției trebuie să hibernеze pe undeva.

*

Cu toate că în «Flacăra» nu există încă o rubrică «Studenții prin ei înșiși», sper ca scrisoarea mea să fie publicată. Mă numesc **Dorel Tatomir,** *student I.P.B., strada Leontin Sălăjan numărul 14 și îmi expun și eu punctul de vedere în legătură cu unele probleme ale tineretului.*

1. Este oare numai vina noastră că frecventăm rar teatrele, filarmonicile etc.?! Dar oare în școli și facultăți se creează condiții pentru vizionarea spectacolelor de teatru etc.?

2. De ce pe ecrane rulează filme care nu au tangență cu arta și cu atît mai puțin cu problemele actuale ale tineretului? Vezi de exemplu: «Joe Kidd», «Toamna cheyennilor», «Vagabondul» etc. Dacă biletele s-ar distribui, în mod organizat, prin școli, facultăți, instituții, care nu s-ar desființa «bișnițas»? Ce măsuri concrete s-au luat împotriva speculanților de bilete din holul cinematografului București?

3. Oare cum să iubești muzica ușoară autohtonă, cînd textele sînt banale, ca să nu zic altfel (spre exemplificare vezi textele melodiilor lui G. Grigoriu, M. Constantinescu, M. Pîslaru etc.)? Versurile unor poeți adevărați ca N. Cassian, M. Sorescu ș.a. nu-și găsesc loc în compoziții?

Ca o paranteză îmi exprim satisfacția că în paginile revistei «Flacăra» se ocupă de muzica un profesionist: F. Pittiș.

*

În articolul intitulat «Distracția de duminică în orașele mici», apărut în revista «Flacăra» nr. 8 din 16 februarie a.c., sînt criticate mai multe aspecte din orașul Făgăraș.

Comitetul executiv al Consiliului popular al orașului a analizat cu multă atenție neajunsurile semnalate și a luat măsuri corespunzătoare, dintre care vă comunicăm:

— scoaterea din muncă a ospătarului Ratz Ambrozie, de la restaurantul «Ardealul», ca necorespunzător; înlăturarea cîntăreței din același local, pentru slabă pregătire și repertoriu necorespunzător; intensificarea activității Comitetului orășenesc de cultură și educație socialistă și a Casei de cultură în îmbunătățirea programului lor de activitate.

În legătură cu celelalte semnale critice, vă facem cunoscut că, de exemplu, profilul muzeului din Cetatea Făgărașului este o problemă care a făcut obiectul a numeroase discuții la diverse organisme de partid și de stat, rezolvarea ei fiind în funcție de existența unui patrimoniu de obiecte și de strădaniile colectivului de muzeografi pentru strîngerea lui.

În ce privește echipa de fotbal Nitramonia, aceasta are perioade de flux și reflux ca toate echipele de fotbal din România și de oriunde. Vom lua măsuri ca la sfîrșitul acestui campionat să ocupe un loc mai bun în clasament.

Des-amintitul festival «Fazanul de aur» nu este altceva decît un concurs de cîntec și poezie, desfășurat între elevii Centrului școlar de chimie Făgăraș, cu caracter interior. Pentru a nu mai produce ilaritate, s-a stabilit schimbarea neinspiratei sale denumiri.

Consiliul popular al orașului Făgăraș a luat măsura, imediat ce a fost sesizat, de a se sista lucrările de amenajare a unui apartament în incinta cetății de către arhitecta Comăniciu Adriana.

președintele Comitetului executiv al Consiliului popular inginer Gheorghe Cuțitaș

*

Prezența jaluzelelor la ferestrele blocurilor, a diferitelor edificii de interes comun, precum și la casele proprietate personală, prezintă un aspect plăcut și în același timp asigură mediu prielnic de odihnă prin realizarea reglajului iluminatului natural în cameră. Jaluzelele din mase plastice și-au spus cuvîntul, oferindu-ne o gamă variată de forme în diferite culori și diferite posibilități de montaj. Dar pe piață nu se găsesc. Am descoperit în schimb faptul că în țara noastră se fabrică aceste jaluzele de plastic, de diferite suprafețe și culori, la preț accesibil. Sursa este cooperativa «Tehnolemn» din orașul Tîrnăveni, județul Mureș, din cadrul U.J.C.M.-Mureș. Într-o sală a acestei cooperative am văzut două bijuterii de mașini care stau, cu toate că sînt în perfectă stare de producție și cu am lîngă ele. Cauza: lipsa de comenzi. Mai lipsește și materia primă ce se aduce de pe la Iași.

La prezentarea produsului factorii care trebuiau să lanseze comenzi pentru construcții de stat sau pentru a se găsi pe piață spre comercializare nu și-au dat osteneala. Motive or fi ele. Ce să mai pună jaluzele la blocuri că trebuie ferestrele modificate, mai trebuie aprovizionate trusturile, mai trebuie și din proiectare să apară prin devize și să mai existe și alții care să nu le taie din proiecte, preferînd să ne țină cu hîrtie albastră vara prin geamuri sau cu perdele, la care le mai dau foc copii. Cei din comerț de ce nu le contractează? Le este teamă să nu rămînă cumva cu stoc nevîndut în magazine? (Mă numesc **Roman Panaite,** *sînt din Tg. Mureș, aleea Carpați, bl. 29, ap. 75).*

*

Ministerul Muncii, Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, *ne scrie:*

Asupra situației tovarășului Aldescu Manole despre care în revista «Flacăra» s-au publicat articole în lunile decembrie 1973 și ianuarie 1974.

Tovarășul Aldescu Manole a fost internat în Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă în perioada 17 ianuarie — 1 februarie 1974 la cererea Oficiului interjudețean Prahova de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, pentru efectuarea unor investigații și examinări complexe, în vederea cererii sale de a fi încadrat în gradul I de invaliditate sau de a se acorda un aviz permanent pentru muncă de reconfortare.

În perioada internării s-a stabilit că dezarticulația șoldului drept prin fibrosarcom, neprotezabilă (această operațiune fiind dificilă), la care s-a adăugat o neurastenie cu elemente cenestopate întreținută somatogen, determină o deficiență locomotorie accentuată, însoțită de deficiență psihică medie, prin tulburări de sensibilitate și afectivitate, încadrîndu-se în gradul II de invaliditate, nereversibil prin natura afecțiunii.

Comisia de specialitate din institut, luînd în considerare faptul că Fabrica de hîrtie Bușteni a organizat condiții speciale de muncă pentru tovarășul Aldescu Manole, în cadrul cărora a reușit să-și îndeplinească obligațiile de lăcătuș-strungar cu 1/2 normă, a hotărît să-i acorde avizul permanent pentru muncă de reconfortare.

S-au dat îndrumările necesare pe linia aplicării hotărîrilor noastre de mai sus Oficiului interjudețean-Prahova de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, prin avizul nostru de expertiză Seria D, nr. 00293 din 6 februarie 1974.

director adjunct științific
doctor N. Sirjiță

*

Liceul de horticultură din orașul Bistrița are o clădire frumoasă unde se poate asigura o bună pregătire în specialitate, dar condițiile din internat lasă foarte mult de dorit.

La ședința cu părinții elevilor (vă scriu în numele unui grup de părinți și mă numesc **Volonia Braic** *din Toplița), care au fost admiși la concursul de admitere din vară, conducerea liceului ne asigura că internatul pentru fete se va amenaja într-o clădire care se află tot în curtea liceului hortical în locul centrului de selecție a semințelor care are posibilitatea de a se muta în altă parte. Dar probabil că și conducerea liceului a rămas doar cu promisiunile și noi părinții și elevii la fel.*

Poate cineva din forurile competente sau o echipă a controlului obștesc din orașul Bistrița va găsi timpul necesar pentru a se deplasa la fața locului și a interveni în rezolvarea situației ajutînd astfel și conducerea liceului, dar mai ales elevele care au nevoie de un minimum de condiții pentru învățătură.

Comitetul județean Bistrița-Năsăud al P.C.R. *ne-a răspuns:*

«Din verificările făcute s-a stabilit că se confirmă în parte cele sesizate, astfel că imediat au fost luate măsuri de crearea condițiilor corespunzătoare prin plecarea (mutarea) centrului de tratarea semințelor, care a fost provizoriu în clădirea școlii.

Considerăm că prin măsurile ce au fost luate s-au creat condițiile corespunzătoare de cazare a elevilor».

*

Locuiesc pe strada Liviu Rebreanu 23, bloc M 10, sc. 2, ap. 21, sector 4, București și mă numesc **Poșușnic Liana.**

Între blocurile noastre există pînă anul trecut un teren de joacă pentru copii. Pe acest teren a fost construită o creșă nouă (foarte bună idee dar de ce din toamnă și pînă acum stă cu lacătul la ușă?) și astfel terenul de joc respectiv s-a desființat, fără ca gospodarii sectorului nostru să amenajeze ceva similar — cum era firesc — pe unul din spațiile libere din jur, copiii trebuind să se mulțumească cu niște terenuri virane, fără iarbă, cu gropi, resturi de sîrme etc. În zona respectivă, începînd cu aleea Barajului Dunării și pînă la bulevardul Leontin Sălăjan există imense spații libere, unde s-ar putea face mult pentru copiii cartierului dacă gospodarii de care aminteam mai sus ar fi mai puțin indiferenți la această problemă.

Chiar dacă pe aceste spații se vor mai construi noi blocuri, totuși edilii orașului nu pot neglija aspectul amenajării unor spații de joc speciale pentru copii. Cu minimă cheltuială, dar cu mai mult suflet, prin muncă voluntară, dar și cu sprijinul autorităților în drept, prin munca efectivă a părinților, s-ar putea transforma aceste jalnice maidane în oaze de verdeață ceea ce ar fi minunat pentru cei mici.

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

«OVINE RUȘEȚU 1». Așa se cheamă dosarul depus recent la Serviciul de examinare prealabilă din cadrul Oficiului de stat pentru invenții și mărci de către Dumitru Georgescu, inginer zootehnist la stațiunea experimentală Rușețu din județul Buzău. În urma unor cercetări îndelungate, inginerul Georgescu a creat un nou tip de ovine, recomandat de o producție sporită de lînă și de o natalitate crescută.

MĂRȚIȘOARELE DIN IAȘI. Pentru evenimentele de la 1 și 8 martie, forurile de resort din județul Iași au pus în vînzare 410 000 mărțișoare. Această cifră este mult mai mică decît numărul bărbaților dornici să ofere mărțișoare. Și atunci, cine a făcut socoteala?!

TOT I.T.B.! La Brașov, în stația Bîrsa, pe traseul mașinilor 12, 15 și 17, spre fabrica de tricotaje, am așteptat timp de o oră o mașină nr. 12. A trecut una arhiplină, iar cea de-a doua nu te lăsa să arunci un ac. După cum se vede treaba, transportul în comun seamănă, poate și pentru că prescurtarea întreprinderii de Transport Brașov ar putea fi I.T.B. Prin simpatie...

ÎN PAS DE MELC. Se renovează cunoscutul cinematograf bucureștean «Feroviarul», fost «Marna», fost «Gh. Doja». Sala urma să fie redată publicului la sfîrșitul anului trecut. Cînd va fi gata? Iată o întrebare pe care o adresăm I.C.R.A.L.-Pajura, semnalîndu-i faptul că în fiecare lună în care cinematograful nu funcționează se pierd aproximativ 200 000 lei.

AFARĂ-I VOPSIT GARDUL... Există pe strada Văleni din Ploiești o unitate a cooperativei «Încălțămintea». Pe firmă scrie: «Unitate pentru confecționat haine de piele». Înăuntru se execută numai papuci. Scurt și cuprinzător.

GIMNASTICA ÎN PRODUCȚIE. La Fabrica de confecții din Oradea a avut loc un schimb de experiență pe tema introducerii gimnasticii în producție. Au participat reprezentanții a numeroase întreprinderi bihorene. Mulți vorbitori au demonstrat, pe baza rezultatelor obținute, că exercițiile fizice au contribuit, în mod direct, la menținerea sănătății.

SEMNAL DE ALARMĂ. Apreciați o vreme de cumpărătoare, pentru calitățile lor, ciorapii produși de fabrica «Adesgo» sînt, în ultimul timp, ținta a tot mai multe reclamații. Principalul lor defect: decolorarea imediată, după prima spălare.

AȘTEPTĂM REZULTATELE. Recent, s-a încheiat la Buzău cursul de pregătire al instructorilor brigăzilor artistice de agitație din județ, manifestare la care au fost convocați 25 de instructori. Timp de o săptămînă, acești propagatori ai culturii de masă au audiat referate, au urmărit spectacole, într-un cuvînt, și-au îmbogățit cunoștințele și experiența. Așteptăm rezultatele practice.

DACĂ N-AVEA OMUL CHEF. Strict autentic. Auzită nu demult în autobuzul 31—TR—1065, pe ruta Alexandria-Tătărăștii de Sus. Spunea, cu voce tunătoare, taxatorul Valeriu Neamțu: «N-am chef să-i iau pe navetiștii ăștia. Să se învețe să plătească, n-am nevoie de abonamentul lor». Dar de serviciile lui Valeriu Neamțu cine are nevoie?

30 HECTARE REDATE AGRICULTURII. La Ferma «Greaca» a I.A.S. Craiova sînt în curs de terminare lucrările de îmbunătățiri funciare, avînd drept scop recuperarea pentru agricultură a unei mari suprafețe de teren. Pînă în prezent, acțiunile de nivelare, desecare etc. au dus la redarea în circuitul arabil a unei suprafețe de peste 30 de hectare.

SISTEMUL RAZELM. Lacul Razelm nu va mai fi doar teritoriul pescarilor, nu va mai fi doar gura de ieșire la mare a pescarilor din Jurilovca. Va fi ploaia a peste 160 000 de hectare ce vor fi irigate prin cel mai mare sistem de irigații din țară care se va termina anul acesta. Pînă în mai a.c. va fi gata principala secțiune — sistemul Babadag menit să fertilizeze 80 000 hectare.

BOUTIQUE NE DERUTEAZĂ. Magazinul de pe Calea Victoriei al UCECOM, precum a fost intitulat, avea intenția să ne poată oferi moda vestimentară în unicate, să ne inițieze în ce e de ultimă oră. Numai că — dar pînă cînd? — s-au cam uitat de mult intențiile. A ajuns un fel de magazin de confecții pentru femei, cu prețuri piperate. Urcați, de pildă, zilele acestea, la etaj la raionul de tricotaje. Se poartă veste scurte, pînă în talie, Boutique ne oferă vestele lungi de acum două sezoane. Se poartă rochii din tricot cu mineci chimono și raglan cu fuste în clini evazați, Boutique ne oferă banalele și de mult demodatele rochii drepte și cordon în talie.

UN DOMN JOURDAIN SE ADRESEAZĂ «VIEȚII BUZĂULUI». Protestînd împotriva minijupistelor și a pletoșilor, cititorul Vasile Popescu îi amestecă într-atît, încît fabrică un produs la care nici mitologia n-a gîndit (ea crea centauri, sirene, nimfe...) «Cînd merge pe stradă la plimbare/ cu picioarele goale/ pînă sus/ Cît e ziulica de mare/ toate formile și le-a expus/ Ar trebui să se ia măsură/ Ca la servici, școală să fie controlat/ Să nu intre pe poartă sau gardul să-l sară/ Decît tuns, ras și portul neschimbat». Cine să fi avut umor, cititorul sau redactorul care comentează «Sînt foarte juste constatările dumneavoastră...»?

«AZUGA» PE CALA DE ARMARE. Constructorii de nave din Brăila anunță că viitorul cargou de 4500 tdw «Azuga» se află într-un stadiu avansat de execuție pe cala de armare, urmînd ca în trimestrul II al anului în curs să-și înceapă activitatea.

AUDIȚIE CU PUBLIC. Recent a avut loc la Liceul de muzică și arte plastice din Bacău o primă audiție cu public a clasei de vioară condusă de profesorul Gh. Corneanu.

EXPOZIȚIE PERSONALĂ. Școala generală nr. 12 din Piatra Neamț găzduiește în această perioadă expoziția de pictură a artistului amator Constantin Iftimie. Sînt prezentate 21 pînze în ulei, reprezentînd cele mai reușite creații ale talentatului artist pietrean.

NOUTĂȚI ÎN SERIE. Lucrătorii întreprinderii județene de industrie locală-Argeș, mergînd pe linia diversificării permanente a producției, anunță lansarea în aceste prime luni ale anului a peste 20 de produse noi. Nouă dintre ele sînt destinate îmbunătățirii și utilării autoturismelor «Dacia 1300» și a autoutilitarelor.

INSTRUIREA CONTROLORILOR OBȘTEȘTI. Pentru desfășurarea unei cît mai rodnice activități de control obștesc, Consiliul orășenesc al Frontului Unității Socialiste din Alexandria a organizat recent o consfătuire și un instructaj cu membrii echipelor locale. 327 de participanți au asistat la o expunere metodologică de efectuare a controlului obștesc prin aportul reprezentanților procuraturii județene, inspectoratului comercial de stat, ai organelor M.A.I., ai Direcției sanitare și ai Consiliului popular Alexandria.

CA ÎNTRE PRIETENI. Între revistele **Tribuna** și **Transilvania** din Cluj și respectiv Sibiu are loc un susținut dialog și schimb cultural. Astfel,în sala «Sirius» din Sibiu, clujeana Maria Margareta Nemeș a deschis o expoziție personală de pictură, sculptură și grafică prezentată de criticul Horia Horșia.

UNDE-I STRADA? Luîndu-ne după harta orașului Sibiu, strada Timotei Popovici ar trebui să pornească de undeva de la mijloc și perpendicular, pe strada Cîmpului. Dar nu este acolo. A fost, dar acum strada se numește Narciselor. Iar strada Popovici a fost mutată, cu numele, pe strada Cooperației, iar strada... Parcă începe să ne doară capul!

EDILITATE RURALĂ. Un sat prin care poți circula oricînd fără să te umpli de noroi pe pantofi: Zimandu Nou, județul Arad. În anul 1973, aici s-au pietruit și reparat 24 000 metri pătrați de străzi, la care se adaugă modernizarea a 13 kilometri de drum.

COPIII RĂMÎN, ÎN SFÎRȘIT, ACASĂ. Populația comunei Tomești din județul Timiș, nu numai că nu scade, ci dimpotrivă. Absolvenții școlii generale rămîn să lucreze în comună într-un procent destul de rar întîlnit: 90 la sută. Ba se mai stabilesc aici și tineri din alte părți, angajîndu-se la fabrica de sticlă, aflată în continuă dezvoltare.

PUBLICITATE INTELIGENTĂ de care, cu adevărat, avem nevoie, se face la Timișoara pentru participarea într-un număr cît mai mare a tineretului la manifestările social-politice. O publicitate inteligent făcută punctelor de atracție din program.

MERCUR LA PITEȘTI. Într-adevăr, zeul comerțului începe să zîmbească orașului Pitești. Motivul: seria de magazine «Fortuna» din centru, date, sau pe cale de a fi date, în exploatare. Moderne, organizate după principiul autoservirii. Altă veste bună peste drum unde, pînă la sfîrșitul anului, se vor înălța mai multe blocuri de locuit, toate vor fi dotate cu magazine la parter.

DECÎT AȘA NOUTATE! NOU, NOU, NOU! strigă triumfal un anunț din vitrina cu articole de galanterie bărbătească a magazinului «Modern» din centrul Bacăului. Și, pentru a demonstra noutatea modelelor de cămăși, cineva a avut ideea de a așeza «estetic» dar și «artistic» decupate, aranjate, printre mostrele de cămăși, ziare vechi, de luni de zile.

O EXPOZIȚIE CINEGETICĂ de mare interes și-a deschis porțile recent în orașul Bacău. Sînt prezentate trofee cinegetice recoltate din pădurile județului Bacău. Face mare impresie o pereche superbă de coarne de cerb ce întrunește un punctaj semnificativ de 220 puncte. Cerbul a fost vînat în pădurile din jurul mănăstirii Cașin.

SE VA ONORA ANGAJAMENTUL? În centrul Tîrgoviștei se înalță construcția noii Case de cultură a municipiului. Vastă, modernă. Festivalul de romanțe «Crizantema de aur» din toamnă se anunța că va fi găzduit în această clădire. Cum va fi posibil? Ce-i drept, sîntem în martie și pînă în octombrie mai e vreme, dar lucrările merg cu încetinitorul. De aceea tragem un semnal de alarmă. Mai bine să suflăm în iaurt.

SENSURI ÎN PEISAJ. Muzeul de artă contemporană din Galați a organizat expoziția «Sensuri în abordarea peisajului», cu lucrări ale pictorilor din întreaga țară. (Catalogul se află la tipografie...) Această interesantă manifestare artistică reprezintă o continuare sui-generis a expoziției «Artistul contemporan și universul său», organizată de același muzeu anul trecut.

«DOISPREZECE». Recent s-a constituit la Galați **«Grupul literar 12»** format din tineri profesori doritori să facă, nu numai să predea, literatura română. Printre animatori: Nicolae Colceriu, Corneliu Antoniu, Teodor Parapiru, Apostol Gurău. Grupul are un statut mai puțin obișnuit: la 12 aprilie, cei 12 membri trebuie să prezinte, fiecare, manuscrisul unui poem, roman etc. Lucrările care vor întruni aprecierile majorității vor fi tipărite pe socoteala grupului.

UN NOU SPORT? Inventator ar fi Ștefan Szabo din Satu Mare. «Sportul» propriu-zis constă în a străpunge cu cuțitele autoturismele. «Regulamentul» prevede să declari apoi că ai făcut-o din răutate. Un sport care costă...

COPIII DESPRE PĂRINȚI. În sala de apel a minei Dîlja, elevii Școlii generale nr. 2 Petroșani au organizat o expoziție cu tablouri, reprezentînd viața și munca minerilor. Se înțelege, succesul expoziției a fost nemaipomenit.

CENACLURI SUB UN SINGUR NUME. Comitetul municipal pentru cultură și educație socialistă Pitești a hotărît în ședința de lucru a cenaclului «Liviu Rebreanu» reunirea, sub acest nume ilustru, a tuturor cenaclurilor literare din municipiu. Președinte activ al Cenaclului a fost ales poetul Ion Bănuță.

EGIPTUL LA BRĂILA. Sălile de artă ale Muzeului Brăila găzduiesc o expoziție de grafică și pictură contemporană din R.A. Egipt. Sînt expuse peste 50 de lucrări, reprezentînd ultimele trei generații de pictori și graficieni, mesageri de valoare ai spiritualității egiptene contemporane.

250 HECTARE SMULSE APELOR. Cu ajutorul Oficiului de îmbunătățiri funciare, cooperatorii comunei Girliciu (județul Constanța) au finalizat o importantă lucrare de hidroameliorații. Realizînd un canal de desecare de 1 500 m (volumul terasamentelor însumează 18-200 mc) ei au redat circuitului agricol peste 250 ha supuse băltirilor și excesului de umiditate. În prezent, ei lucrează la amenajarea unui teren pentru orezărie cu o suprafață de 623 hectare.

LA DOMICILIUL CLIENTULUI. Recent, taximetrele din orașul Brăila au fost înzestrate cu aparate de emisie-recepție, fiind astfel dirijate de la distanță, printr-un dispecerat. Iată,așadar, încă un oraș care beneficiază de acest mijloc modern și mai ales extrem de prompt al «comenzilor de la domiciliul clientului».

CU TRACTORUL «LA VEDERE». Minea Mircea, tractorist la I.C.V.V. Valea Călugărească, ferma Chițorani, și-a pus în gînd să meargă la o fată «la vedere». Pînă aici nimic neobișnuit. Numai că, pentru a-și da ifose, Minea Mircea a plecat «la vedere» cu tractorul întreprinderii. Și pentru a-și face curaj s-a cinstit serios dintr-o sticlă. Cum a ajuns la șosea, simțindu-se tare, a și făcut o depășire neregulamentară. Amenda de 500 de lei și suspendarea permisului de conducere pe timp de o lună, plus suspendarea «vederii» l-or fi învățat minte?

UN NOU MOTEL va îmbogăți, în curînd, patrimoniul turistic al județului Mehedinți. Situată la Gura Motrului, unitatea va avea o capacitate de 52 locuri pentru cazare, un complex de alimentație publică — și o sală de mese de circa 180 locuri — o terasă acoperită, o grădină de vară.

UN PAZNIC PĂZIT. Cornel Șerban din satul Toldal a fost angajat în calitate de paznic la I.C.V.A. Tg. Mureș. Plătit pentru a păzi bunurile obștești, de la un timp Cornel Șerban trecuse la ciuntirea acestora. A început cu bunurile personale ale salariaților de la I.C.V.A. prin deschiderea sertarelor. Apoi, a trecut la golirea rafturilor cofetăriilor «Lido» și «Olga», ale magazinului «Melodia», de unde s-a aprovizionat cu un aparat de radio «Alfa» și cu suma de 220 lei în numerar etc. De acum Cornel Șerban nu mai păzește, căci este el bine păzit, timp de doi ani și șase luni.

ȚIGĂRILE CARE FAC PRAF. Bar modern și frumos la Buzău, vizavi de tribunal, intri cu plăcere. Dacă faci imprudența să pui mîna pe tejghea, mîneca hainei se face albă. Citești chiar și un nume «Neli, 26 februarie», scris cu degetul în praf.

— Nu e praf, dom'le, e de la fumul țigărilor!, răspunde barmana Maria Ruju.

CE ESTE INUTIL? Pentru Camentu Mioara, vînzătoare la ghișeul gării din Buzău,multe dintre întrebările clienților sînt inutile.

— De ce nu vindeți bilete?

— Este o întrebare inutilă. Mai bine nu întrebați așa ca să vă aflați în treabă.

Desigur printre alte întrebări ce doreau să se facă utile, s-a aflat, cu mari eforturi, și esența inutilului. Nu venise încă diagrama, dar acest dublu secret nu putea fi, de bună seamă, destăinuit oricui.

MAI-MARELE DREGĂTOR PESTE SALA FLOREASCA, tovarășul Iliescu, a fost foarte preocupat de soarta ziariștilor invitați de Federația de box la meciul România – R.D.G., anulînd de la sine putere carnetele și tichetele legale. A întocmit singur un protocol și a ales niște așa-ziși oameni de ordine și «pe-aici nu se trece». Din care cauză cei în drept să ocupe locurile de la masa presei au fost respinși, cam nerespectuos, și trimiși la plimbare. Ce părere are conducerea C.N.E.F.S., ale cărei dispoziții au fost ignorate sau disprețuite?

TAXIURI PERSONALE. La ora prînzului multă lume se îndreaptă în Focșani spre cantina Consiliului popular. Merg oamenii pe jos, distanțele sînt mici, dar sînt și unii care merg, de, cu mașina! La ora prînzului nu mai găsești aproape nici un taximetru în oraș, în schimb găsești un lung convoi parcat în fața cantinei. Șoferii mănîncă liniștiți înăuntru. Iată, de exemplu, două numere: 1 VN-2361 și 1-VN-1361.

«STIMAȚI CETĂȚENI»! În orașul Arad au fost risipite în proporție de masă afișe avînd ca titlu (în majuscule): STIMAȚI CETĂȚENI și continuînd cu «Păstrarea curățeniei orașului este o datorie de onoare. Folosiți toate mijloacele pentru a vă achita cu cinste de această datorie». Nu e clar, din două una: ori e o datorie de onoare, ori una elementară și concretă. Și apoi, de unde atîta hîrtie, tovarăși?

ce fel de muncitori vom fi?

Vom termina în curînd liceul teoretic. Vom da examen pentru admitere în învățămîntul superior. Ce se întîmplă cu noi dacă nu vom intra?

În timpul școlii am făcut practică (tîmplărie, în cazul meu). În urma unui examen vom primi un certificat cu ajutorul căruia ne vom putea angaja ca muncitori. Nimic rău pînă aici. Ba chiar dimpotrivă.

Dar: noi nu am fost întrebați în ce sector am dori să facem practica. Nu ni s-au testat aptitudinile pentru a ni se face înțeles țelul acestei repartizări. Am fost înscriși din oficiu într-o ramură sau alta. Cum se poate vorbi de un interes pentru această muncă dacă nu există nici înclinații (la superlativ: pasiune), nici aptitudini pentru ea? În cel mai bun caz, vom ieși niște muncitori mediocri.

Și nu cred că este bine să fim asemenea muncitori.

Practica elevilor din licee este prin scopul ei nu atît producție cît educație. Dar nu putem vorbi de o educație elementară (de aceasta am fost — mai mult sau mai puțin — influențați în «copilăria timpurie»), ci de o educație pentru viața socială (economic vorbind: pentru producția socială). La tîmplărie, noi executăm următoarele operații: asamblare, fasonare, finisare, rindeluit, pilit, lipit (le-am notat în ordinea ascendentă a frecvenței lor; după cum se vede, tîmplărie = îndeosebi lipire).

Nu cred că un astfel de nivel de pregătire practică (pe care, dealtfel, îl cam aveam din școala generală, cînd am practicat tot tîmplăria) este suficient pentru integrarea în producția de fabrică.

Problema nu cred că-i numai a noastră. Dacă și alții vor scrie despre asta, nu înseamnă decît că e, într-adevăr, așa: că este necesară o soluție.

Marian Curelaru
elev, Liceul «D. Cantemir», București

acești ani, aceste fragede oglinzi

A început, așadar, numărătoarea inversă.

Ne privim ceasurile.

Privim calendarele.

Ne privim cărțile de școală, colegii — clasa a XII-a.

Va fi o despărțire!

Știam că vor veni și aceste clipe, dar întotdeauna spuneam:

— Cu noi va fi altfel...

Va fi — cum? Și de ce tocmai cu noi? Se poate, cumva, o excepție?

Nu vom spune:

— Despărțirea nu trebuie să aibă loc!

Nu vom spune:

— Trebuie să amînăm această despărțire!

Vom spune:

— Cînd simțiți că uitați, priviți înapoi în anii aceștia — anii de liceu — priviți înapoi în anii aceștia ca în niște fragede oglinzi, limpeziți-vă ochii, rămîneți tineri!

Ion Petrescu
elev, Giurgiu

avem o identitate clară

Sînt convins că pagina realizată prin intermediul elevilor, în modul cel mai concret posibil, își îndeplinește din ce în ce mai mult menirea, reușind să pună probleme care ne privesc în mod direct și pe care le dorim rezolvate cît mai curînd.

Avem numeroase pretenții. Asta nu poate fi decît foarte bine, pentru că învățăm astfel să devenim mai exigenți, mai îndrăzneți și mai sinceri față de noi înșine.

Sîntem tineri și iubim muzica și poezia. Ne dorim mai buni, mai curați, mai presus de noi înșine.

Avem o identitate clară deși, uneori, sîntem confundați cu «fauna străzii» (care cred că va dispărea în curînd). Prea repede sîntem asimilați celor care sînt numiți curent «pierde-vară». Ce e de făcut?

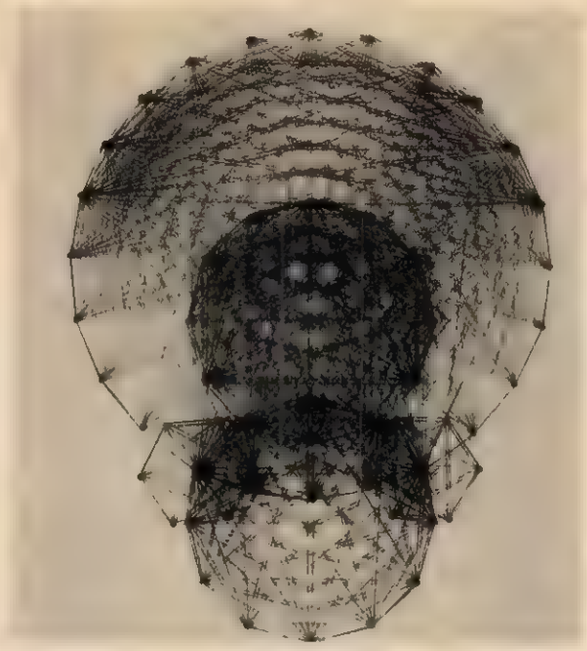

Element decorativ de Adriana Bodeanu, clasa a XII-a F, Liceul «D. Cantemir», București.

Eu zic că ar trebui să facem tot posibilul ca să *nu mai poată exista confuzii de genul* acesta. Adică ar trebui «să ne vedem de-nvățați» și în același timp să luptăm împotriva obrăzniciei, necinstei și a tot ceea ce poate genera climatul social negativ. Să luptăm nu numai pentru noi, ca persoană, ci și pentru cei de lîngă noi. La bine și la rău. Pentru că și dintre noi se ridică — și de aici confuziile — cei care după terminarea școlii vor fi «oamenii străzii». Deci să luptăm pentru a putea privi oricînd pe oricine în ochi și pentru a nu avea ce regreta. Și astfel vom curma sămînța răului, atît cît acest rău există.

George Dobrescu
anul IV A — Liceul 2, Lugoj

satul - această dragoste

Aș dori să adresez cele mai calde felicitări tuturor realizatorilor numărului 7 a.c. al revistei, dedicat vieții țăranilor, satului românesc. Mi-a plăcut prin puterea de prezentare a omului de la țară, prin multitudinea de probleme pe care le ridică asupra înfățișării satului de astăzi.

De ce scriu acest lucru? Poate pentru că de atîta vreme încoace, mulți dintre noi, din păcate, lipiți cu urechea de magnetofon, au început să uite cam ce înseamnă un țăran, cam ce înseamnă un sat, o tradiție

Poate, apropo de cuvinte ca: «măi țărane!» sau «vorbești ca un ciobanu» (adică urît) sau și mai rău: «nu pot să sufăr muzica populară!»

Scriu aceste rînduri pentru că trebuie să-i acordăm țăranului respectul pe care-l merită. Dacă am nesocotit uneori portul popular și folclorul nostru am constatat că îndrăgitele noastre grupuri de muzică pop, mai ales Phoenix, îmbracă minunatele lor țărănești, că se inspiră din folclor, că la Europenele de patinaj un englez a dansat pe acompaniamentul *muzicii lui Gheorghe Zamfir*! Să așteptăm ca uneori să ne prețuiască străinii și apoi să o facem noi?

Iată de ce avem nevoie mai mult ca oricînd de țăranul român în mijlocul nostru. Pentru faptul de a fi reușit dumneavoastră acest lucru, vă mulțumesc. Vă mulțumim.

Nu știu dacă ce am scris aici are vreo legătură cu pagina elevilor, dar știu că aceste lucruri trebuie să le știm mai întîi noi, tinerii. Noi, elevii.

Junea Mihai
elev, Timișoara

nu putem fi indiferenți

Îmi place să aflu multe despre preocupările tinerilor. Dar întîmplarea face ca nu demult să fi citit într-un ziar o scrisoare semnată Cornelia I., aparținînd unei eleve de la un liceu din Cluj. Orice aș fi putut crede, dar că mai există tineri cărora obscurantismul mistic le acoperă pînă și cele mai simple adevăruri, nu! Această tînără spune lucruri de necrezut. Citez:

«Omul a pășit pe lună. Da, se poate spune foarte ușor din gură, dar eu nu pot crede. Că luna nu e făcută să calce toți păcătoșii pe ea» sau «Dacă spuneți că omul este făcut din maimuță, de ce dumneavoastră nu semănați cu o gorilă sau cu un cimpanzeu?», sau o frază ca aceasta:

«De ce în timpul inundațiilor nu ați putut opri apele, de ce le-ați permis să iasă din matca lor? Cine a făcut asta? Dumnezeu. Cine a oprit apele? Tot Dumnezeu».

Degeaba un profesor îi va vorbi acestei tinere despre știință, îi va demonstra teoreme, dacă ea nu crede nimic din toate astea! Dacă acele rînduri ar fi fost ale unui bătrîn nu m-ar fi durut atît de mult, dar semnează un tînăr, un om al viitorului, așadar, nu putem fi indiferenți. Mă gîndesc că această tînără își va crea și ea un viitor, își va forma un cămin, va deveni mamă.

Ce *educație* ar putea da acest om, cu concepțiile lui, unui copil? Ce i-ar putea spune, de exemplu, la o întrebare ca aceasta: este adevărat, mamă, că omul a ajuns pe lună? Desigur, cu concepțiile care sînt atît de clare în cele cîteva pasaje din scrisoarea dumneaei, ar răspunde *nu*. La aceasta ar trebui să ne gîndim cu toții cînd în jurul nostru se află astfel de tineri cu astfel de concepții.

Nu putem și nu trebuie să fim indiferenți.

Ionel Boboc
Petrila, județul Hunedoara

Caricatură de Daniel Clăianu, elev, Iași.

POȘTA CANDIDA

Cornel Marin Chiorean, elev, Cluj — Sperăm să nu faci un «infact» în urma veștii pe care ți-o vom da: așteptăm caricaturile promise. Dar: mai multe și mai bune! Depinde numai de tine dacă te vei putea lăuda cu o publicare masivă înaintea împlinirii vîrstei de 18 ani.

Mariana Chvojka, anul IV, Liceul de cultură generală Anina — Credem că n-ar fi rău să iei direct legătura cu secretariatul Facultății de limbi orientale.

Liliana Bălănucă, elevă, municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej — Dacă tu spui despre versurile tale că sînt «drăguțe», nouă ce ne mai rămîne să spunem? Ia gîndește-te!

George Stanciu, anul IV A, Liceul pedagogic Deva — Tot poezie! Sîntem neconsolați, dar nu putem face nimic în materie de «publicare». Dacă ai fi citit mai des pagina «Elevii prin ei înșiși», ai fi putut ști acest amănunt. Te sfătuim să reziști totuși eforturilor de a sta la coadă la chioșc pentru a cumpăra «Flacăra» și a vedea ce mai spun și alți elevi, fapt care, poate, te-ar îndemna să ne mai scrii. Cam despre ce poate să scrie un viitor pedagog, nu-i așa?

Hanț Ioan, elev, Arad — Ce să-i facem, noi sîntem de vină? Nu prea ne-au plăcut «glumele». Dacă știm și ne gîndim bine, le lipsește tocmai umorul. Dar nu te întrista. Spui că ai avea multe. Așteptăm, cu încredere, altele care, să sperăm, vor avea mai mult noroc.

RETUR

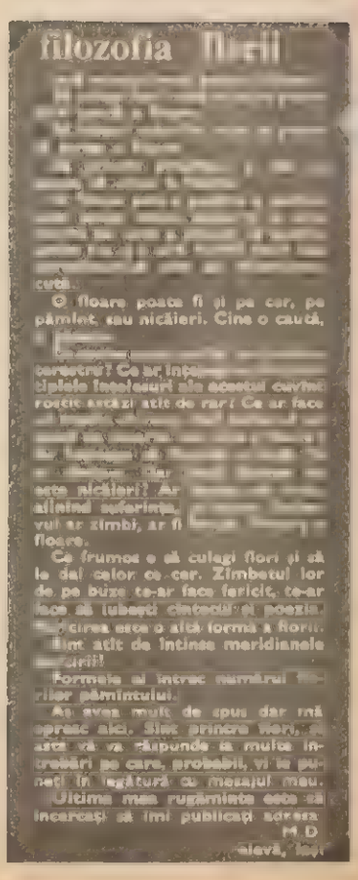

pensionarii spitalelor: copii „uitați" care-și așteaptă părinții

Menirea cadrelor medicale într-un spital este, după cum știm, să amelioreze suferința, să vindece. Dar vizitînd cîteva spitale din București, respectiv: «Grigore Alexandrescu», «Ion Cantacuzino» și «Emilia Irsa», i-am găsit în ipostaze inedite de mame adoptive, avocați, ai copiilor internați. Funcții care le îngreunează munca și așa destul de dificilă, le răpește din timpul pe care ar trebui să-l dedice bolnavilor, și asta din cauza unor părinți care se sustrag celor mai elementare îndatoriri atunci cînd dau naștere unui copil, aceea de a fi mamă și tată nu numai cu numele, dar și cu fapta. Dureroasă și inumană, situația copiilor aduși în spitale bolnavi și apoi «uitați» sau abandonați de părinți.

O soră de la secția urologie a spitalului «Grigore Alexandrescu», ne spune: «Am avut multe cazuri de abandon sau de lipsă de interes, de preocupare, din partea părinților pentru soarta copiilor internați în spital, de multe ori în stare gravă, nu numai la sugari, unde ele sînt frecvente, dar și la cei mari care văd și înțeleg. Nu demult, un băiețel cu lacrimi în ochi îmi arăta pe geam locul de peste drum unde locuiau părinții săi și care, deși numai la doi pași de spital, cu toate apelurile noastre repetate nu se prezentau să vină să-l ia acasă.»

Internată cu copilul Chiriceanu Marian, în stare gravă, cel mai înțelept lucru pe care a găsit de cuviință să-l facă mama a fost să părăsească spitalul și să se ducă la nuntă. Și dusă a fost. Între timp copilul a murit.

Despre Sergiu Constantin din Petroșani, un băiețel de aproape trei ani, doctora Gheorghe Viorica, de la Spitalul «Grigore Alexandrescu» ne spune că de 6 luni, nimeni din familie nu s-a interesat de soarta copilului, iar apelurile medicilor pentru externare rămîn fără răspuns. Și lista celor «uitați» în spitale este lungă — «în medie, 7–8 cazuri pe spital — ne spune doctorul Țîrlea Ștefan, medic inspector pediatru la Direcția sanitară a municipiului București. Prin selecție alegem cîteva cazuri, cele mai grave, și să ne fie iertat că încărcăm memoria cititorilor cu nume și date dar, odată cu noi, medicii speră să se facă auziți și pe această cale de părinți. Apietroaiei Elena, vîrstă de doi ani, își așteaptă mama de mai bine de un an în Spitalul «Ion Cantacuzino» (toate eforturile noastre de a o găsi au fost fără rezultat), Ene Reveica, din București, internată în august 1972, gemenii Trifu, din comuna Gătaia, internați în 11 ianuarie 1972 (părinții sînt plecați de 6–7 ani de la adresa indicată în foaia de internare), Susanu Eduart Florin, internat la 27 septembrie 1973, toți la Spitalul «Emilia Irsa»; ca și proaspătul pacient al Spitalului «Ion Cantacuzino» Novăcel Stan, abandonat în spital la vîrsta de numai 6 zile. Spitalul asigură întreținerea și vindecarea acestor copii care uneori în cazul tratamentelor speciale, necesită cheltuieli care ajung la cîteva mii de lei pe zi, dar nu le poate oferi căldura sufletească de care ei au nevoie.

Vitaminele, hrana la timp, igiena, tratamentele, nu pot suplini golul afecțiunii materne de care au nevoie în primul rînd. Din această cauză «latențele din fiecare copil nu ajung să se împlinească. Copiii rămîn în urmă cu intelectul, mulți la doi ani nu știu să vorbească» (Doctor Stoenescu Mihai — Spitalul Ion Cantacuzino). Situația este uneori foarte gravă. După însănătoșire copilul, continuînd să rămînă în spital, este expus infecțiilor spitalicești repetate, devine imun la medicamente și în cele din urmă decedează. Nan Nicolae, internat la două luni și jumătate la Spitalul «Emilia Irsa» cu o infecție banală nefiind luat la timp de părinți, colectează microbi de spital și decedează la 6 luni.

Pericolul unor asemenea situații, determină cadrele medicale să intervină direct în plasarea copiilor. Cu ajutorul miliției încep cercetări, apoi părinții odată găsiți (deși mulți dau nume, adrese false, își schimbă adresele fără să anunțe) începe munca de lămurire care se soldează de cele mai multe ori din partea împricinaților cu insulte, bruscări, amenințări: «Lasă că nu scăpați voi, vi-l aduc înapoi»! Impresiile sînt dintre cele mai odioase. A doua oară cadrele medicale refuză pe bună dreptate să repete asemenea întîlniri.

Gratuitatea spitalizării și faptul că pediatria este o medicină de urgență, stîrnesc în părinți mania internărilor. ca în cazul copilului Ruse Mișu de la Spitalul «Emilia Irsa» care deține pe anul trecut recordul *20 de internări de cele mai multe ori nejustificat prelungite*. Și așa, din spital în spital, de multe ori în același spital, trec luni, ani, și copiii așteaptă. Dar dacă datorită neprezentării la timp a părinților pentru externare, copilul se îmbolnăvește sau decedează, cei care acuză sînt tot părinții! Cînd după cercetări îndelungate mama a fost găsită și convinsă de miliție să se prezinte să-și ia copilul Reveica Ene (care între timp s-a îmbolnăvit datorită atmosferei de spital), tot ea a fost aceea care i-a apostrofat pe medici că și-au permis s-o deranjeze degeaba. De la această întîlnire «forțată» mama este imposibil de găsit, iar copilul se află și *acum* în spital.

Conflictul dintre părinții indolenți și spital ar trebui să-și găsească totuși o rezolvare oficială: reciproci pentru că suferă copiii.

«Acestor părinți indolenți care nu se prezintă să-și ia copiii de îndată ce au fost anunțați, să li se impute costul fiecărei zile de spitalizare în plus» (Doctor Mîrșeanu Marin, Spitalul «Grigore Alexandrescu»).

Dar medicii conștienți de pericolul în care se găsește copilul pînă la eventuala sancționare a părinților, conștienți de evidentul impediment care este acesta în desfășurarea activității normale a spitalului nu au posibilitatea să plaseze copilul în leagăn sau într-o altă instituție pînă la găsirea părinților și soluționarea cazului său.

«Nu-mi pot permite să țin un copil în spital cînd *nu are nevoie*. Este necesar un debuseu: creșa sau leagănul. În creșă însă nu-l primește, iar pentru leagăn sau casă de copii sînt necesare următoarele acte, respectiv: 1. Cererea părinților de internare; 2. Ancheta socială; 3. Copia actului de naștere; 4. Analize medicale; care pentru a fi efectuate necesită *timp, de multe ori luni*, și în această perioadă copilul stă în spital, ocupă patul, nu dă posibilitatea internării altora care efectiv au nevoie de tratament, costă statul bani mulți — în medie 110 lei pe zi. În plus sînt expuși contaminării subdezvoltării psihice (Doctor Ursuleanu Ion — directorul Spitalului clinic central de copii «Grigore Alexandrescu»).

În cursul anchetei noastre președintele Comisiei de ocrotire a unei categorii de *minori din municipiul* București și tovarășul Popescu Gheorghe — director general adjunct la Direcția generală de asigurări sociale, pensii, asistență socială, din Ministerul Muncii, mărturiseau că nu știau de asemenea cazuri de copii «uitați» în spitale fapt care ne-a mirat. «Copiii abandonați sau semiabandonați în spitale reprezintă o problemă serioasă și punerea ei în discuție oportună, dar dacă ea există într-adevăr, vinovații sînt medicii care nu respectă legea privind ocrotirea minorilor în cazuri de urgență».

«Noi *noi sîntem cei* care nu respectăm legea. Fără o anchetă socială prealabilă, copilul nu este primit în leagăn sau casă de copii. Dealtfel, cazurile de urgență ale legii vizează copiii găsiți pe stradă, copiii cu părinți bolnavi (psihic, tuberculoză, copilul cu *malformații sau mamă minoră*) (Doctor Ciofu Eugen, Spitalul «Emilia Irsa».)

«Să vă dăm un exemplu: avem un copil în vîrstă de trei ani abandonat la noi în spital acum un an. O familie din comuna Nana, județul Ilfov vrea să-l înfieze, dar nu este posibil deoarece este nevoie de declarația *mamei*. Situația devine absurdă pentru că un copil este abandonat și nu poate fi înfiat de altcineva. Și așa ne plimbăm la miliție, la consiliile populare, autoritatea tutelară și nu putem ieși din impas, iar copilul se găsește acum la noi (Doctor Constantinescu Constanța, Spital «Emilia Irsa»)

Fugind, schimbîndu-și adresele, dînd nume și adrese false,acești părinți (dacă-i putem numi așa) îngreunează situația propriilor copii. Prin nereglementarea situației, ei nu pot fi primiți nici în leagăn sau casa copilului, nu pot fi înfiați. Sînt necesare anchete, cercetări, care necesită timp, un timp care adeseori costă viața.

La Ministerul Sănătății, din discuția cu doctorii Litinski Elena, șefa serviciului ocrotirea mamei și copilului, și Dirina Nicolae, *șeful spitalelor de copii* pe țară, înțelegem că în problema copiilor «abandonați» sau «semiabandonați» în spitale și dinții se găsesc la stadiul propunerilor: eventuale cămine pentru mamă și copil, mărirea capacității leagănelor, întocmirea anchetei după internarea copilului în leagăn.

Nu avem să păstrăm în final tonul general al intervievaților noștri, care este cel al propunerilor. Credem că efectiv soluții imediate pentru stingerea conflictului dintre spital și acești părinți indolenți sînt nu chiar greu de găsit.

Reveica Ene

Fotografie de Sandu PĂUN

Ludmila PATLANJOGLU

dacă te faci că sufli

În mulți dintre șoferii noștri, profesioniști sau amatori, s-a născut așa, o siguranță absurdă, care din cînd în cînd se arde. Evident că nu în toți, alții încă mai beau pe apucate, mai ales în zori. Iată, *mama* lui Voicu Ion, șofer la T.C.I.F., a cumpărat vin și, ajutată de fiu, l-a adus acasă. Aici eroul de la volan, tată a doi copii mici, s-a cinstit bine și pe urmă a dat buzna în șosea. Prins la timp, deși abia înșiăla două-trei silabe, susținea că n-a băut decît un pic, numai ca să-și înmoaie limba în molan. În timpul discursului așa-zisul microfon în care vorbea,clipea roșu. Era de fapt un foarte nou detector japonez de alcool, intrat de curînd în dotarea Serviciului de circulație, atît de curînd, încît nici nu a putut fi botezat cu exactitate: *Selector, Preselector, Microfon antialcoolic*... Odată stabilit faptul că șoferul a băut, rămîne să se afle și cît (fiola are o zonă de înverzire care nu precizează asta). Nimic mai simplu de la un timp: sufla în *Etalograf* (Acolinger automatic) un aparat electronic elvețian de mare precizie care determină concentrația de alcool din organism la un anumit moment. *Ce mi s-a părut extrem de interesant mie*, care nu conduc, și sînt sigur că îi va impresiona pe cei care conduc, este faptul că Etalograful, dacă nu sufli, dacă te faci că sufli, băgînd vîrful limbii în tub, nu merge pur și simplu. Iată, mi-am zis, două aparate greu, dacă *nu imposibil*, de păcălit chiar și de către cei mai experimentați «sufleători». Iată două arme teribile care, deocamdată, dezarmează orice înrăit în băutură. Pentru că, ori că vorbești sau sufli în ele, ori că torni băutură, e totuna. La asta ar fi foarte bine să se gîndească toți șoferii cînd ridică păhărelul: în ce-l toarnă. Și mai ales cît costă? Vieți, nu altceva.

Iulian NEACȘU

VREMEA ÎN SĂPTĂMÎNA VIITOARE

ninsorile berzelor

Acum 70 de ani, Sadoveanu scria în nuvela «Crișma lui Moș Precu»:

Primăvara, mama noastră,
Sufli bruma din fereastră
Și zăpada de pe coastă.

O asemenea *vreme* este de așteptat în intervalul ce urmează, de la 17-23 martie, cînd odată cu trecerea soarelui din emisfera australă în cea boreală iarna va începe să se retragă definitiv din regiunile noastre.

Cîteva infiltrații de aer mai rece din nordestul continentului vor mai determina cîteva ninsori locale, care, coincizînd cu sosirea berzelor, au fost numite de popor «ninsoarea berzelor», deși acestea vin dinspre sud, iar ninsorile din nord.

Deși *nopțile* vor fi cu îngheț destul de pronunțat în jumătatea de nord a țării, zilele vor fi din ce în ce mai călduțe, cu temperaturi ce vor urca pînă la 7 grade în nordul extrem al teritoriului, și pînă la 15 grade în sud-vest, respectiv în Banat și Oltenia.

Aspectul cerului va fi schimbător, cu *înnourări predominante* și extinse în unele zile de la mijlocul săptămînii.

Două fronturi de precipitații vor pătrunde în spațiul țării și anume unul e de așteptat la 17-18 martie, cînd va afecta îndeosebi jumătatea de răsărit a teritoriului, unde se vor produce înnourări pronunțate și unde se vor semnala *ninsori* locale, însoțite de intensificarea vîntului și de o scădere a temperaturii. Al doilea front atmosferic va intra în țara la 22-23 martie, și va fi însoțit tot de vîntul de nord-est. Vor cădea cîteva ploi și cîteva *ninsori* cu caracter local și care nu vor da cantități însemnate de apă.

Înainte de pătrunderea acestor fronturi aeriene, diminețile vor fi cețoase, mai ales în Cîmpia Dunării.

TOPOR

MAPAMOND '74

sfîntul exupéry zburătorul

«Esențialul e invizibil pentru ochi, repetă micul prinț, ca să-și aducă aminte». Dar, între timp, a uitat. Omul uita multe și uitarea i-a fost dată întru alinarea suferințelor, chiar dacă, la un moment dat, tocmai suferința constituie esențialul și el trebuie să rămînă invizibil, tăinuit într-un ungher al sufletului pentru ca lumea să nu vadă decît jumătatea zîmbitoare a măștii.

Saint Exupéry rămîne pentru mine ipostaza antifreneticului în reportaj, a meditativului, a subtilului nezgomotos, a lacrimei strivite în geană și a zîmbetului trist. A trăit năvalnic, clocotitor, îngemănat mereu cu aventura, logodit de-a pururi cu moartea, cu care a mers întotdeauna la braț, sfidînd-o, și cu care pare-se că ar fi pactizat faustian, să-l ia și să-l ducă atunci cînd i-o fi lumea mai dragă dar, pînă în clipa aceea, să-l lase să sufere și să rîdă după pofta inimii.

A fost un zburător de elită, ieșit din lumea eroilor lui Malraux, unul dintre acei oameni cum nu se nasc mulți într-o generație, pe cît de cutezător pe atît de visător, pe cît de angajat pe meterezele baricadei, pe atît de pasionat în tot ce scria.

Cînd a dat lumii «Micul Prinț», a vrut să fericească pe toți copiii pămîntului și, în primul rînd, pe marele copil din sufletul lui, ascuns acolo unde se afla esențialul invizibil și unde creștea o rozã, făcînd ca aripile avionului să-i fie mereu două lire cîntătoare. Lire și mitraliere. Mitraliere ascunse în trandafiri pe trăgaciul cărora nu apăsa decît dragostea de oameni, iubirea de patrie, ura față de bestialitatea unor cotropitori sub al căror călcîi de fier Franța gemea sufocată de moarte.

Ce fantastică și perpetuă aventură este viața acestui om care a scris în afara cărților lui de reportaje cea mai subtilă poveste pentru toți copiii pămîntului de la trei ani la de treizeci de ori cîte trei ani, acel Mic Prinț al marilor candori, născut spre a ne convinge că, întotdeauna, pînă la adînci bătrînețe, în sufletul fiecăruia dintre noi se află un copil și că, atunci cînd copilul acesta moare, nimic nu ne mai poate salva.

I-am căutat la Lyon, în cartierul mătăsurilor, casa în care s-a născut și credeam că o voi găsi plină cu avioane albastre, cu flori și cu vulpi domesticite, dar nu era nimic din toate acestea acolo, căci esențialul este invizibil pentru ochi și de asta trebuie să ne aducem mereu aminte. I-am căutat pe foștii lui prieteni și n-am găsit decît unul, aviatorul septuagenar M., pe care mi l-a prezentat la Paris actrița Jeny Holt, aducîndu-mi-l la o masă a restaurantului «Sous Olivier », de pe rue Fresynet. Și n-am mai mîncat, căci ni se pusese în farfurii flori, și florile nu se mănîncă.

Odată, între Benghazi și Cairo, cînd zbura cu mecanicul său Prévat pe o furtună de nisip, s-au izbit cu 270 kilometri pe oră de o dună în plin deșert. Poate că atunci a avut viziunea Micului Prinț, căci trebuia să fi murit și parcă s-a trezit pe o altă planetă. Au băut rouă și s-au lăsat chinuiți de miraje mergînd întruna, la nesfîrșit, pe un pămînt care nu părea a fi al oamenilor, chinuiți de sete și de fantasme, pînă cînd au ajuns în inima pustiului și acolo au întîlnit oameni, căci se aflau pe acest pămînt și cîtă vreme există pămîntul omul nu piere. Asta fusese în ianuarie 1936 și teribila aventură avea să se repete din nou, peste trei ani, în timpul unui zbor periculos de-a lungul Cordilierilor, de la New York pînă în Țara de Foc, unde n-avea să ajungă, căci avionul i-a căzut cu aripile frînte în Guatemala, accident din care abia a scăpat cu viața. «Avea cîteva calități primordiale — îmi spune prietenul lui — pe care omul trebuie să tindă mereu să le dobîndească. La el erau înnăscute: o sete acerbă de a atinge un scop mai prețios decît însăși viața, responsabilitatea față de orice act comis, un simțămînt sacru al datoriei ce se cere îndeplinită cu orice preț, simplu și eroic... În 1943, după ce statuse primii ani de război refugiat în Statele Unite, venise la Alger să caute rezistența franceză antifascistă, dar a fost socotit prea «bătrîn» — avea 43 de ani — pentru a mai fi lăsat să zboare. Parcă își căuta moartea. Dar nu, nu asta căuta Exupéry, om vesnic îndrăgostit de viață, ci rostul în viață și-l căuta atunci cînd viața n-avea alt rost decît lupta pentru ființa patriei. Ascultă istorisirile despre luptele partizanilor privindu-și tovarășii cu ochii unui copil care s-ar fi aflat în fața primului său brad de crăciun. Plîngea. Atît de patetică i-a fost cererea de a i se da un avion, încît s-a făcut ascultat și a început să zboare deasupra Franței ocupate cu misiuni ale rezistenței. Era fericit. Așa a zburat ultima dată, la 31 iulie 1944, cu 25 de zile înaintea eliberării Parisului, și nu s-a mai întors niciodată...»

A plecat pe planeta Micului Prinț spre a scrie altă poveste despre esențialul care rămîne invizibil, ca oamenii să nu uite asta...

Ioan GRIGORESCU

CRONICA DE TREI SECUNDE

un alt poem între cer și pămînt

Îl chema Jacques.
Îl chema Lemarchand.
Îl chema Jacques Lemarchand.
Și ce-a făcut omul acesta?
Și ce-a făcut omul acesta?
O, n-a făcut bomba atomică.
O, n-a făcut bomba atomică.
A, a scris romane, cîți nu scriu romane?
Ah, a citit romane într-o editură.
Sute de romane, o, a fost lector.
A lucrat cu Camus în aceeași cameră.
S-a împrietenit cu Camus, o, se împrietenea greu, era un singuratic, era un singuratic.
Camus i-a dat cronica dramatică în 1947.
O, a început să scrie despre teatru,
evitînd «repetițiile generale», evitîndu-și confrații, și a ținut cronica dramatică 25 de ani.
O, n-a făcut bomba atomică.
O, n-a făcut bomba atomică.
Dar, în 1950, cînd «un nebun» a scris
o «piesă nebună», cum nu s-a mai scris pînă atunci, o piesă numită «Cîntăreața cheală»,
o piesă pe care au refuzat-o mai toți,
o piesă pe care mai nimeni n-a înțeles-o
— mai toți indignați, mai toți perplecși —
o piesă la care cine s-a uitat cu atenție?,
cine?, cine?, cine?, căci teatrul acela
avea una din cele mai mici săli din lume,
și acolo se mai joacă și azi, după 25 de ani,
într-o sală în care dacă încap o sută de
oameni, care azi știu cu toții că piesa aceea
a însemnat o revoluție în arta dialogului,
adică a lumii, în 1950,
Jacques Lemarchand a scris:
«Cîntăreața cheală» e o revoluție, ea
se va impune lumii, eu cred în ea,
va fi mîndria mea, ceea ce prezic eu azi
va fi clasic mîine, mîine toți veți înțelege —
toți cei perplecși și indignați, azi —
ceea ce e o «Cîntăreață cheală», credeți-mă!
Lemarchand a fost singurul și primul critic
care a înțeles «Cîntăreața cheală».
«spre onoarea breslei noastre» — cum
scrie un confrate în necrologul său.

O, mon critique, o, mon frère!

Radu COSAȘU

paradisul pierdut

Criza din industria americană a automobilelor, semnalată încă în anul 1970, nu mai poate fi explicată azi doar prin datele (aparent) esențiale ale problemei: suprasaturarea pieței, concurența agresivă a industriei auto din alte țări, efectele luptei împotriva poluării, efectele restricțiilor în materie de carburanți, efectele acțiunilor revendicative ale muncitorilor.

La toate acestea analiștii adaugă un element nou, inedit, dar cu o pondere hotărîtoare în elaborarea unor judecăți de valoare asupra ansamblului problemei. Este vorba de *criza de calitate* a automobilului american.

Istoria automobilului din S.U.A. cunoaște momente deopotrivă de glorioase și de dezastruoase. Între anii 1910 și 1920, uzinele de automobile Ford reprezentau simbolul popular al dezvoltării industriei naționale americane, al erei mașinismului. În timp ce în alte sectoare ale industriei americane capitalurile investite între anii 1914 și 1919 creșteau cu 25%, în industria automobilelor sporul era de 300%. Nemaipomenita expansiune din această perioadă este cunoscută sub numele de «fordism», trăsătura lui caracteristică constînd în tehnologia de producție pe bandă, dusă pînă la ultima expresie. Fordism însemna creația unui autoturism robust, ușor, ieftin de cumpărat și de întreținut, un autoturism care să corespundă integral gustului, pretențiilor, psihologiei consumatorului de tip american.

După dezastrul provocat de criza economică din 1929, redresarea industriei de automobile nu se mai face sub semnul fordismului, ci al unei concepții cu totul noi, denumită *sloanism*, după numele celui care a lansat-o, Alfred Sloan, președintele concernului General Motors. De la sobrietatea produsului fordist se trece la o amplificare sistematică a înfățișării produsului, a luxului, a diversificării (inclusiv a prețului). Sloanismul (care, în treacăt fie spus, s-a generalizat în întreaga industrie modernă americană) constă în suscitarea pe orice cale a interesului cumpărătorului pentru schimbarea anuală a mașinii cu una perfecționată, cu «modelul anului». A renunțat, oare, Sloan la producția pe bandă? Nici vorbă de așa ceva. Sistemul lui constă doar în adăugarea la produsul esențial, de serie, a unor îmbunătățiri de natură să scoată ochii cumpărătorului: formă, culoare, un buton și încă un buton, frigider-auto, TV-auto etc. Moda «modelului anual» lansată de Sloan este atotbiruitoare. Concernul General Motors, care o adoptă, își ridică cifra vînzărilor la jumătate din cifra totală de vînzare de autoturisme americane, în timp ce grupul Ford își reduce vînzarea la un sfert, adică o inversare a situației dinaintea crizei.

Dar revirimentul industriei americane de automobile se apropie, la începutul acestui deceniu, de punctul marcînd stagnar și apoi reculul. Suprasaturarea pieței începe să se facă simțită. 29% din familiile americane posedă mai mult de un autoturism, iar indicele de un autoturism la 2,25 persoane este considerat de economiști catastrofal pentru gradul de saturație al pieței. Pe acest fond încert al pieței interne se adaugă consecințele, nu mai puțin grave, ale concurenței industriei auto din alte țări și în primul rînd din Germania Federală și Japonia. Între anii 1968 și 1970, bunăoară, vînzarea în S.U.A. de Volkswagen (R.F.G.) s-a dublat, iar cea de Toyota (Japonia) s-a triplat. Simțind că aici este vorba de o reorientare a consumatorilor spre un tip de mașină mai corespunzător necesităților practice ale vieții moderne, o mașină de gabarit mai mic, mai ieftină, consumînd mai puțin carburant și în general mai ușor de întreținut, producătorii americani au hotărît să creeze propriile tipuri de asemenea mașini și, desigur, să le producă și să le lanseze în stil american, adică gigantesc. Așa s-au născut cele două tipuri moderne de autoturisme americane «Pinto», în Uzinele Ford,și «Vega», la General Motors. Numai că lansare acestor două tipuri menite să revoluționeze producția americană de autoturisme a fost departe de a răspunde speranțelor puse în ele. În anul 1971 s-au vîndut, în total, 323 000 bucăți Vega, pertru că în 1972 cifra să scadă la 307 000. Ce s-a întîmplat? S-a întîmplat că noile tipuri sînt la pămînt din pricina unor defecte esențiale de construcție, afectînd aproape toate sistemele: motor, transmisii, frînă, electricitate, etanșeitate. Cînd plouă, plouă și în mașina Vega!

Departe de a fi rezultatul întîmplării, aceste defecțiuni au o cauză profundă, de concepție, ținînd de însuși modul în care s-a făcut adaptarea noului tip de produse și integrarea lor în sistemul *sloan*

Propuneri pentru soluționarea crizei din industria automobilelor sînt multe și de tot felul. De la unele realiste, pînă la cele mai abracadabrante. Merită însă a fi reținută acea propunere potrivit căreia ar trebui dezvoltat exportul de autoturisme odată cu înființarea, în țările vizate pentru export, de uzine producătoare de subansamble ale producției auto: arbori cotiți în Mexic, axe cardanice în Iran, chiulase în India ș.a.m.d. După părerea unora, o asemenea redistribuire a industriei americane, ar rezolva, fie și parțial, problemele grave ale poluării.

Asemenea considerente rămîn însă, evident, cu totul în afara esenței problemelor legate de criza industriei auto în S.U.A., criză pe care analiștii au concentrat-o într-o expresie extrem de plastică: paradisul pierdut.

E. DASCĂLU

pentru contra sutei

101 km pe oră? 99? Diferența, s-ar crede, nu e prea mare. Și totuși...

Se știe că printre măsurile luate de guvernul de la Bonn pentru a face față crizei de combustibil se înscrie și stabilirea, în noiembrie 1973, a unei viteze limită de 100 km pe oră. Hotărîrea a părut rezonabilă, cu atît mai mult cu cît «suta» este, oricum, o cifră respectabilă. Furtuna s-a dezlănțuit însă atunci cînd înalți funcționari din Ministerul Transporturilor, invocînd scăderea numărului accidentelor de automobil după luarea măsurii mai sus-menționate, au lăsat să se înțeleagă că ar fi posibilă menținerea ei chiar și atunci cînd stocurile de combustibil vor reveni la normal. Bariera fatidică a celor «100 km» nu va mai putea fi deci depășită pe șoselele vest-germane? Un coșmar!

Un specialist în probleme de circulație a argumentat în «Stuttgarter Zeitung» că limitarea vitezei provoacă «un stress nervos, care dezechilibrează și deprimă pe șofer», iar un cunoscut psiholog, doctor Gerhard Munsch, a subliniat că viteza uniformă adoarme pe conducătorul auto. A fost contestat și argumentul privind scăderea numărului de accidente. Astfel, criticii au arătat că în Franța accidentele mortale, raportate la kilometru de autostradă, s-au înmulțit după ce s-a impus o viteză limită.

Influentul «Der Spiegel» a dezbătut pe 12 pagini întreaga problemă, iar ziarul «Die Zeit» și-a manifestat temerea că, dacă nu se va reveni asupra acestei măsuri, industria vest-germană a automobilului va avea de înfruntat grave dificultăți. De fapt, cu aceasta ne apropiem de miezul problemei. În adevăr, mulți observatori sînt de părere că la baza ofensivei împotriva limitării vitezei stau marile fabrici de automobile vest-germane, care întîmpină dificultăți în vînzarea de modele super-rapide. S-a constatat că vînzările la aceste categorii de vehicule au scăzut cu 60% după noiembrie 1973.

Un ultim element a intervenit în controversă: recenta și substanțiala majorare a prețului benzinei. Acei care au calculat cît costă benzina consumată într-o oră de un Mercedes la 140 km/h, afirmă că, în aceste condiții, chiar și entuziaștii vitezei vor reveni la sentimente mai bune și că vor conduce, de bunăvoie, sub «sută». Mania vitezei, pur și simplu, nu mai rentează...

Lionel NITESCU

I-A ASTUPAT GURA, PUR ȘI SIMPLU

Disperat că toate încercările și metodele de slăbire aplicate pacientei sale — doamna Shirley Turner, în vîrstă de 35 de ani și în greutate de 111 kilograme — rămîn fără rezultat, un medic englez a procedat radical: a aplicat pe gura pacientei un aparat-sigiliu antiseptic, nelăsînd loc decît pentru un tub prin care voluminoasa doamnă să poată să se hrănească numai cu lichide. În două luni, pacienta a slăbit cu 20 de kilograme. Tratamentul continuă.

PRIETENUL NOSTRU CÎINELE E UNEORI DUȘMAN...

În Anglia există o populație canină numărînd nu mai puțin de 6 milioane de indivizi, adică un cîine la zece englezi. Dintre aceste patrupede aproape jumătate sînt cîini vagabonzi, primejdioși pentru societate. În fiecare an circa 1 500 de oameni sînt uciși sau răniți în accidente provocate de cîinii rătăcitori; circa 150 000 de oameni (foarte mulți factori poștali) sînt mușcați de cîini. Alte victime: 6 000 de oi, 3 000 pui etc.

ÎN LOC DE CRONICĂ DRAMATICĂ

O anume doamnă Mercier a cumpărat un bilet de teatru la un spectacol parizian, și-a ocupat locul și a adormit. Poate că dacă n-ar fi și sforăit ar fi fost lăsată în pace. Dar așa a fost trezită și invitată să părăsească sala. Protestînd vehement, spectatoarea a declarat că sforăitul ei este de fapt expresia părerii ei mizerabile despre calitatea spectacolului și că oricine are dreptul să critice orice nu-i place.

FUNDAȘUL OMAR SHARIF

Cunoscut și foarte apreciat jucător de bridge, celebrul actor Omar Sharif s-a remarcat, cam în jurul anilor '50, și drept un excelent fotbalist, evoluînd chiar — în acea perioadă — în reprezentativa Egiptului, în care a deținut postul de fundaș. Printre marile partide jucate de Sharif se numără și un meci cu echipa Ungariei, cel mai puternic team al lumii la vremea respectivă.

DESCOPERIRE SENZAȚIONALĂ ÎNTR-O PIVNIȚĂ

Dintre atîtea opere de artă dispărute, cîte una reapare uneori din simplă întîmplare. În pivnița unei case de țară din împrejurimile New York-ului zăcea uitată de vreo patru decenii o pînză semnată de El Greco. A fost descoperită cu prilejul curățeniei pe care actuala chiriașă a casei, funcționara Ann Mary Dover, a făcut-o printre lăzi, sticle și mobilă scoasă la reformă. Cinci familii au închiriat, pe rînd, casa în ultimii patruzeci de ani, dar se vede că nimeni nu s-a gîndit să facă ordine și în pivniță. Anunțat de către F.B.I. de descoperirea tabloului, guvernul spaniol a promis funcționarei un premiu pe măsură.

THANK YOU, NU SERVESC!

De 26 de ani se joacă pe scena teatrului londonez «Ambasador» piesa polițistă a Agathei Christie, «Cursa de șoarece». De 26 de ani miss Adelaide Woodvine, casiera teatrului vinde bilete la acest spectacol de mare succes pe care ea *nu* l-a văzut însă niciodată. Acum a ieșit la pensie și direcția teatrului i-a oferit în dar două bilete la numitul spectacol. «Mulțumesc — a refuzat ea politicos — pe o asemenea vreme splendidă prefer să mă plimb».

MIOPIA ESTE DESEORI SEMN DE INTELIGENȚĂ

Copiii nu devin miopi pentru că citesc mult, dimpotrivă, copiii miopi citesc mai mult decît ceilalți și în general sînt mai inteligenți decît copiii care văd bine.

Toate acestea sînt afirmate de doctorul Steimbach de la Universitatea din Magonza, cel care a constatat că miopia școlarilor se accentuează odată cu trecerea timpului. Făcînd o cercetare pe un eșantion de 1 000 de băieți de vîrstă școlară, el a constatat că 43 miopi erau elevi de școală primară, 133 miopi elevi de liceu, iar 413 miopi erau studenți. Statisticile au mai demonstrat că miopii sînt mai corpolenți, au craniul voluminos și sînt mai ambițioși decît ceilalți copii.

priorități laburiste

«Guvernul fantomă» al laburiștilor, aflat în umbra opoziției mai bine de trei ani a prins viață. După alegerile anticipate premierul Harold Wilson a intrat în clădirea de la nr. 10 din Downing Street cu o echipă puțin modificată de aceea din acest guvern, în speranța că va soluționa la *timp*, chiar și cu un guvern minoritar, problemele economice și sociale foarte dificile ale Angliei.

Orientarea celor care doresc scoaterea țării din situația economică grea în care se află, agravată de criza energiei, inclusiv orientarea reginei, a fost îndreptată spre laburiști, considerîndu-se că ei ar fi singurii care să poată acționa cu eficiență. Într-adevăr, primul succes al guvernului laburist a fost înregistrat *la începutul* acestei săptămîni cînd, în toate bazinele carbonifere, minerii «au reluat activitatea normală», după 4 săptămîni de grevă națională, iar majoritatea întreprinderilor industriale a revenit la programul normal de lucru.

Guvernarea laburistă implică însă și riscul *revenirii* la tensiune în relațiile cu continentul. Noul ministru de externe, James Callaghan, a primit deja de la Wilson «responsabilități speciale» în politica Marii Britanii față de Piața Comună. Se știe că înainte de alegeri laburiștii au anunțat, ca punct principal în manifestul lor electoral, că revenind la guvern vor renegocia aderarea țării la Piața Comună. În acest context se înscrie și declarația lui Callaghan că va face, săptămîna viitoare, o expunere amănunțită în *Camera Comunelor în problema «efectelor* politicii comunitare asupra prețurilor în magazinele britanice», precizînd că din acest unghi vor fi «renegociate fundamental condițiile de intrare în C.E.E. ale Angliei», după care concluziile vor fi supuse «verdictului poporului». În ciuda hotărîrii de acțiunare a laburiștilor, se formulează îndoieli că ei vor reuși să obțină mai multe avantaje decît au obținut conservatorii din aderarea la C.E.E.

Pe de altă parte, ambițiile laburiștilor de a merge înainte cu cele mai controversate probleme din manifestul lor au fost temperate de *mesajul* reginei, rostit marți în parlament, și de dorința lui Wilson de a rămîne la putere suficient de mult timp ca să-și poată clădi o bază fermă de succes în viitoarele alegeri. Printre «cele mai populare» priorități laburiste se înscriu creșterea pensiilor de bătrînețe, frînarea creșterii prețurilor, introducerea unor forme de subsidii pentru alimente, un program realist pentru construirea de locuințe. «The Financial Times» este de părere că în *programul guvernării* laburiste se va da prioritate reciștigării încrederii internaționale în lira sterlină, fără de care redresarea economică a Angliei va fi imposibilă.

Referirile nostalgice ale lui Wilson la propunerile laburiste de naționalizare confirmă teama că liberalii, care au intenția de a dobori cît mai curînd guvernul, vor vota împotriva propunerilor laburiste, cu speranța că, în situația politică instabilă creată de alegeri, regina ar putea apela la o nouă persoană care să formeze un alt guvern național, nici laburist, nici conservator, dar cu participarea acestor partide majore britanice și sub conducerea liberalilor. Este și aceasta o credință și o speranță politică a liberalilor, a cărei posibilitate se circumscrie mai cu greu pe coordonatele evoluției *situației politice din țară*. O posibilitate agreată în cele mai multe cercuri este aceea că, pe plan extern, noul guvern laburist se va situa pe o poziție «mai de rezervă» față de Franța și «mai de apropiere» față de S.U.A.

Florea TUIU

cazul barbarei mackle (3)

SE CAUTĂ O FUNDĂTURĂ NUMITĂ FAIR ISLE STREET

Telefonul sună strident la 3,50 dimineața!

— Domnul Mackle?

După tonul călios, cățăl Barbarei înțelese exact cine era.

— Mergeți la capătul străzii Fair Isle Street, spre port, atît cît puteți. Este acolo un zid care închide strada. Veți găsi acolo o cutie avînd pe ea o lampă care clipește. Puneți banii în cutie, închideți capacul și plecați-fără să vă mai întoarceți. E clar?

De emoție, Mackle răspunse instinctiv — «Da!» și legătura se întrerupse. Dar nu era chiar atît de clar, deoarece strada respectivă nu era trecută pe harta orașului.

Agenții F.B.I. i-au explicat sumar cam pe unde să caute strada, care era de fapt o mică fundătură în cartierul portului.

Mackle era foarte grăbit. Răpitorul îi spusese că dacă trece mai mult timp decît i se pare normal va pleca de la fața locului.

Locul cu pricina se afla la numai vreo 8 kilometri de locuința lui Mackle, dar, de emoție, necunoscînd cartierul, și mai ales din cauza unor străduțe mici în care urîașa limuzină Lincoln se înscria greu, Mackle nimeri în altă fundătură, mai la sud cu un kilometru și jumătate. Negăsind cutia, opri un trecător:

— «Este pe aici o stradă Fair Isle Street?»

— Hm, este. Dar nu puteți ajunge pe aici; trebuie să vă întoarceți în strada principală și apoi s-o luați...

Din păcate omul nu știa — de fapt — unde este această străduță și-i dădu o indicație greșită.

Timpul trecea cu repeziciune și Mackle era înnebunit de grijă și spaimă. Nimeri într-o altă stradă. Disperat, strigă în așa fel încît să fie auzit de cei de la F.B.I.

— Nu mai pot! Nu găsesc strada!

Doi agenți F.B.I. dintre cei care așteptau la Mackle acasă, care cunoșteau mai bine locurile, se aruncară în Cadillac-ul roșu al fratelui lui Mackle și porniră în viteză către locul de unde venise ultimul apel.

Dar această mașină nu avea post de radio la bord, așa încît cei doi agenți nu puteau ține legătura nici cu Lincoln-ul lui Mackle, nici cu cele douăzeci de mașini F.B.I. care patrulau în apropiere.

O VESTE BUNĂ DOMNULE MACKLE!

În același timp, la statul major al F.B.I., constituit la domiciliul lui Mackle, s-a primit comunicarea că o mașină — probabil un Ford mic — cu un bărbat și o femeie la bord părea să caute o adresă anume chiar în sectorul supravegheat.

F.B.I.-ul era convins că este mașina răpitorilor, dar, în următoarele cîteva clipe, automobilul suspect se făcu nevăzut după un colț.

Între timp, Putz și Wessel cercetau toate străzile, citind încet și cu atenție plăcuțele cu numele și *curînd găsiră* Fair Isle Street, din care tocmai ieșea în grabă Lincoln-ul lui Mackle.

Cei doi agenți F.B.I. îi făcură semn lui Mackle, dar acesta trecu pe lîngă ei fără să-i recunoască, *nici pe ei, nici mașina* fratelui său. Lansîndu-se cu Cadillac-ul în urma lui Mackle, cei doi agenți îl ajunseră din urmă și-i tăiară drumul;

— Ce aș făcut domnule Mackle?

— N-am făcut nimic. De cînd am plecat tot caut Fair Isle Street!

— Păi chiar acum ați ieșit din ea!

— Am fost o dată aici și n-am văzut nici un zid în fund!, făcu nedumerit și iritat Robert Mackle. Totuși, ascultînd recomandarea agenților, deschise portiera mașinii și porni pe jos purtînd valiza de 35 de kilograme în mînă.

După un colț găsi și zidul căutat, dar pe el nu mai era nici o cutie și nici o lampă.

Puse totuși valiza pe zid și-i dădu un brînci. Valiza căzu greoaie dincolo. Mackle mai stătu o clipă, apoi se întoarse la mașină și porni spre casă.

La 7 dimineața se afla din nou la capătul fundăturii, înconjurat de agenții F.B.I. Banii nu mai erau acolo și asta li dădu o imensă senzație de ușurare.

Deodată se auzi semnalul pițigăiat al radiotelefonului din mașină.

— Alo! Da! Robert Mackle! Vă ascult!

— Domnule Mackle, o veste bună! — se auzi în receptor. Vorbește șeful poliției din Miami. Agenții mei au descoperit la niște borfași o valiză de bani care vă aparține. După ce s-au luptat cu ei, *le-au luat valiza care se află acum* la poliție de unde o puteți ridica!

— Dumnezeule mare! — răcni Robert Mackle, disperat — de abia acum au să-mi omoare fiica!

O VALIZĂ AL DRACULUI DE GREA DIN CARE ȚÎȘOARĂ BANCNOTE DE DOUĂZECI DE DOLARI

Robert Mackle se întreba, înnebunit de furie și de spaimă, cum ajunsese aici, la poliția din Miami, valiza cu banii destinați răscumpărării Barbarei. Burdușită cu bancnote, valiza trona pe biroul șefului poliției, iar cei doi agenți care o aduseseră, Paul Self și William Sweeney rînjeau încîntați că făcuseră o treabă bună. Despre afacerea Mackle știau amîndoi ceea ce citiseră în ziare, dar după părerea lor nu exista nici o legătură între răpirea fiicei bogătașului și geanta aceasta doldora de bani. Și nici nu puteau face vreo legătură de vreme ce F.B.I.-ul *nu informase* poliția locală *despre investigațiile* sale.

Totuși, cum a ajuns geanta la poliție, în loc să se afle în mîinile răpitorilor? Lucrurile au *fost lămurite* cu prilejul anchetării definitive a cazului, cînd s-au aflat cele ce urmează.

În timpul rondului său obișnuit, Self, care era și ajutor de șerif, a observat o mașină parcată nereglementar într-un cartier elegant, o mașină cam mică, de un tip neobișnuit pentru cartierul acela locuit de oameni bogați. Constiincios, Self a coborît și a notat marca și numărul mașinii — un Volvo mic, albastru, înmatriculat P 72-098-Massachusetts — și pentru orice eventualitate a trimis prin radio datele postului local de poliție: cine știe, poate era vreo mașină furată. Nu, nu era. Răspunsul a venit imediat, iar cei de la postul de poliție au promis că vor transmite datele și la Miami.

În timp ce Self și Sweeney vorbeau fumînd, sprijiniți de una dintre mașini, la circa 150 metri, în mijlocul șoselei, a apărut în lumina farurilor un tip care tîra destul de anevoie ceva care semăna cu un colet greu și părea că se îndreaptă către Volvo. Cei doi agenți s-au urcat în mașini și, unul prin dreapta, celălalt prin stînga, s-au apropiat încet de individ. Acesta cum i-a văzut a rupt-o la fugă încercînd apoi să sară un gard.

— Stai, sau trag!

Agenții au văzut cum individul se întoarce încetișor și au crezut că vrea să se predea. Dar omul a scos, nu se știe de unde, o carabină *pe care a îndreptat-o asupra lui Sweeney*. Acesta abia a avut timp să se arunce în spatele mașinii și să tragă două focuri. Gloanțele agentului nu și-au atins țința, iar în clipa următoare *necunoscutul* dispăruse.

Apropiindu-se de Volvo cei doi agenți au găsit o valiză «al dracului de grea». Cînd au deschis-o, au început să zboare din ea bancnote de douăzeci de dolari.

Self și Sweaney n-au stat mult pe gînduri, au încărcat imediat valiza și au pornit în viteză spre sediul poliției.

La poliția din Miami nimeni nu înțelegea despre ce poate fi vorba, dar în zori, cînd inspectorul principal Napier a luat legătura cu F.B.I.-ul, lucrurile s-au lămurit, în sensul că banii — acum treaba devenise clară — nu ajunseseră în *mîinile destinatarului*.

«FAC TOT CE VREȚI CA S-O REVĂD PE BARBARA!»

Cîteva ore mai tîrziu, televiziunea, radioul și ziarele din regiune difuzau un text plătit de Mackle, care suna astfel: «Regret cele întîmplate; este un accident de care nu sînt răspunzător; eliberarea nevătămată a fiicei mele este lucrul cel mai important. Țin banii la dispoziție și vă rog să luați contact cu mine, pe orice cale. Fac tot ce vreți ca s-o revăd pe Barbara!»

Între timp, F.B.I.-ul, care continua cercetările, a aflat că Volvo-ul abandonat aparținea unui anume George Deacon, fost cercetător la Institutul oceanografic al Universității din Miami. În mașină s-au găsit un carnet de cecuri pe numele lui, o cheie de la motelul Rodeway, unde avusese loc răpirea Barbarei, și o foaie de hîrtie care servise drept suport la scrierea ofertei de răscumpărare și pe care textul rămăsese imprimat. S-au găsit și actele celuilalt răpitor, Ruth Eiseman Schier, născută în Honduras, licențiată a Institutului oceanografic, amanta lui Deacon. Acesta era, dealtminteri, căsătorită în California și avea și doi copii. Lucrase o vreme în Alaska și o cunoscuse pe Ruth în timpul unei croaziere științifice pe bordul vasului de cercetări al universității.

Cercetările au produs și o altă surpriză: George Deacon se numea, în realitate, Steven Krist, născut în 1945, la Aberdeen, *statul* Washington și fusese arestat de trei ori pentru furt de mașini și o dată pentru spargere cu mînă armată. Avea la activ două evadări din *penitenciar, iar împotriva lui erau emise mai* multe mandate federale de urmărire.

Răspunsul răpitorilor a venit relativ repede. A doua zi, la ora 17,15, pastorul Joseph Biain, de la biserica Epifania din Miami, a primit un mesaj prin care era rugat să transmită lui Robert Mackle că nu avea motive de îngrijorare și că «protectorii» Barbarei nu-l considerau vinovat de «incident». Trebuia să aștepte în aceeași seară, la ora 23, noi instrucțiuni.

A. BACIU

(Va urma)

ARGETENA I

MARCĂ ÎNREGISTRATĂ

ARGETENA I este polietilena de înaltă presiune fabricată la Combinatul petrochimic Pitești. Varietatea și calitatea superioară a sortimentelor sale oferă multiple posibilități de aplicare și condiții optime de prelucrare. Sorturile de film sînt utilizate cu succes la confecționarea de saci și ambalaje diverse solicitînd o ridicată rezistență mecanică și chimică, la amenajarea de solarii în agricultură, ca materiale de protecție pentru izolare contra umidității etc. Prin injecție și suflare din **ARGETENA I** se obține o gamă foarte largă de obiecte de uz casnic, jucării, flacoane, tuburi, containere și vase pentru substanțe corosive; se mai utilizează la căserări, acoperiri de cabluri și în alte numeroase domenii, reușind să satisfacă cerințe diversificate ale industriilor alimentară, chimică, farmaceutică.

Cele cîteva sumare enumerări de mai sus oferă, sperăm, și cîteva jaloane orientative cu privire la **ARGETENA I**, produs cu certe, valuroase și multiple calități și utilizări începînd cu necesitățile industriei și sfîrșind — firește, după prelucrare — cu cele ale fiecăruia dintre dumneavoastră.

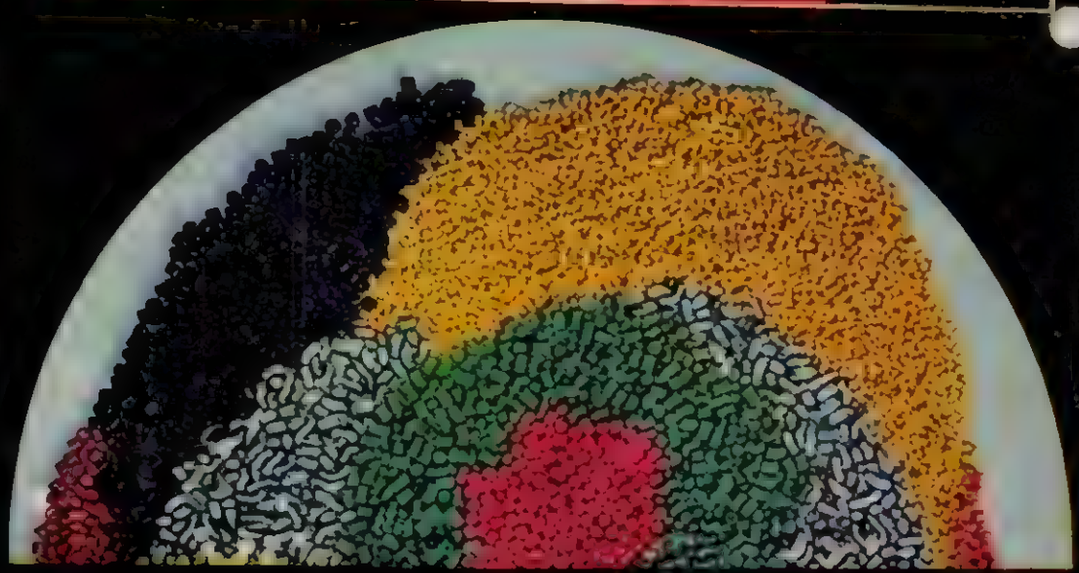

COMBINATUL PETROCHIMIC PITEȘTI

Șos. Giurgiului nr. 127, județul Argeș; Tel. 32049; 32099; telex: 018236; 018230; 018248.

DOSAR FLACĂRA

hainele de sărbătoare

- procurorului V. CRIȘAN -

— Da, îmi spunea prietenul meu, o să îți povestesc dar nu cel mai interesant caz din cariera mea de procuror, ci cel mai greu. Cum să îți spun? Cazul pe care nu o să îl pot uita niciodată, care m-a pus în fața unui paradox, și totodată a unei răspunderi ce nu poate fi asemuită cu vreo alta. Paradox fantastic, îți spuneam, fiindcă noi, cei care sîntem chemați să apărăm valorile, liniștea, dreptatea, bunurile și viața tuturor, ajungem la un moment dat să cerem pedeapsa capitală...

FRUMOSUL OBICEI

Obiceiul era relativ nou, dar foarte trainic instaurat. Tinerii din satele învecinate, majoritatea absolvenți ai școlii profesionale a uzinei, după primul an de la angajare se întorceau acasă de sărbători îmbrăcați în haine noi. Era ca un fel de semn că au o meserie, că e vremea — și au dreptul — să petească o fată. Tînărul H. se afla tocmai în pragul acestei bucurii. Uite — mi-a spus prietenul meu, întinzîndu-mi o fotografie — uite, îl vezi aici, în haine noi, cu cravată și cămașă albă, uite-l cum zîmbește, cam stingher, dar fericit, poate cu gîndul că părinții lui, primind fotografia, se vor bucura. Se gîndea că ei îi vor acorda permisiunea la care se referă, este vorba desigur de o fată... Numai că nu i-a fost dată bucuria sărbătorilor în haine noi, a vizitei la fata aceea, nu i-a fost dat, îți spuneam, fiindcă în seara în care trebuia să plece acasă a fost găsit în camera în care locuia cu alți doi colegi — plecați mai devreme — spînzurat de tavan. Vecinii i-au scos cadavrul spărgînd ușa încuiată cu rigiul pe dinăuntru, fiindcă observaseră că în cameră s-a declanșat un incendiu.

Pe coperta dosarului scria «sinucidere», dar ofițerul de miliție care mi l-a predat spre verificare (am și eu un «Bogdan» al meu) mi-a spus că după părerea lui «ceva nu e în ordine». Și, într-adevăr, multe nu erau în ordine. Știi bine că de la an la an avem tot mai puține sinucideri și în județul nostru nici nu-mi amintesc de vreun tînăr care să se fi sinucis. Ce motiv ar fi avut acesta? I-am cercetat fișa medicală, — sănătos tun; caracterizarea de la serviciu — excelentă; decepții în dragoste nu avea... Și totuși vecinii au spart ușa, fiindcă era închisă cu zăvorul pe dinăuntru, iar fereastra camerei era blocată de niște gratii decorative. Incendiul, care izbucnise indiscutabil din pat, se presupunea că a pornit de la o țigară lăsată aprinsă (s-a găsit în salteaua arsă o scrumieră) care, probabil, arzînd de una singură, a căzut de pe marginea scrumierei. Deci, din moment ce a fost găsit singur închis în cameră, era exclusă o crimă simulată. Și totuși, după cum spunea ofițerul de miliție, ceva nu era în ordine. Tot el, după cîteva zile, a venit să-mi povestească despre un roman polițist, unde infractorul a făcut o scamatorie cu ață de cusut, trăgînd zăvorul din interiorul ușii după ce a ieșit din cameră. Desigur, am încercat și noi scamatoria: am trecut ața pe după mînerul zăvorului și apoi, după ce am închis ușa, am tras de ea. Dar nu ieșea nimic, fiindcă și acum, după forțare, ușa se închidea etanș și nu permitea să tragi ața. Mi-am amintit de relatarea martorilor care au fost alarmați de fumul care năvălea pe fereastră. Deci, geamurile erau deschise. A fost posibil, așadar, ca infractorul, după ce a săvîrșit crima, să aranjeze totul ca și cum ar fi fost o sinucidere, să lase chiar și țigara aprinsă pe pat — ca incendiul să șteargă urmele — să tragă ața de la rigiu la geam, să iasă pe ușă și, apoi în dreptul geamului, să tragă rigiul cu ața și smucind-o să o rupă. Bun... era și asta o ipoteză, mai ales că medicul judiciar avea și el unele rezerve — cam neclare, ce-i drept — în legătură cu modul strangulării, dar mai era de stabilit mobilul crimei, dacă era crimă, și mai ales cine a făptuit-o.

CĂUTAREA CRIMINALULUI ÎN BIBLIOTECĂ

«Bogdan al meu» nu-și amintea nici mort unde a citit sau de unde a auzit scamatoria cu ața. Ne-am dus la bibliotecă mare a orașului și am cerut ajutorul bibliografilor. Numai că ei nu prea erau tari în romane polițiste, nu-ți mai spun ce zîmbete schimbau între ei cînd au auzit de pasiunea noastră pentru astfel de lectură și, culmea, le mai și pretindeam să răscolească toate rafturile pe care erau înșirate cărți de acest gen.

Cam agasat de subtilele lor ironii am rugat pe șef să convoace toate angajatele și le-am explicat scamatoria cu ața și riglu, rugîndu-le pe fete să își amintească ele dacă nu au citit undeva chestia asta. O puștancă radiind de fericire că poate fi folositoare într-o anchetă adevărată — am impresia că nu i-a scăpat nici unul dintre romanele polițiste care apar la noi — ne-a cerut permisiunea să fugă pînă acasă și, după cam un sfert de oră, a reapărut, gîfîind, cu un roman cu o fiită îndoită. Acolo era descrisă o scenă asemănătoare. Am uitat să-ți spun, a continuat prietenul meu, că între timp am dispus exhumarea cadavrului și am constatat că nu a fost înmormîntat cu costumul nou, pregătit pentru vizita de sărbători... Știu... știu ce vrei să-mi spui. Că e de necrezut ca o persoană să săvîrșească o asemenea faptă, pentru un costum de haine, dar era singurul mobil posibil al crimei. Îți repet, singurul mobil, fără de care, crima, dacă era crimă, ar fi rămas de domeniul absurdului. Era și asta, zic, o ipoteză. O ipoteză care ne ducea spre cunoștințele lui, spre tinerii care ar fi avut nevoie de acel costum de haine...

TRISTA RĂSCUMPĂRARE A CĂRȚII

Băieții de la miliție s-au ocupat de aflarea cunoștințelor lui H. care citiseră acea carte. După ce mi-au întocmit o listă, i-am convocat pe toți pentru o discuție despre activitatea culturală a clubului lor (vorba vine!), așa, ca să-i cunosc. Mă documentasem despre brigada, echipa lor de dansuri și celelalte, așa că am avut ce discuta cu băieții și fetele pe care i-am invitat în biroul directorului clubului. Îi lăsasem intenționat la urmă pe unul despre care aveam informații că se ține numai de potlogării, că toată ziua e prin baruri cu fete binecunoscute, că se tot mută cu serviciul de la o secție la alta fiindcă nu-i place lucrul. Era un brunet frumușel, atletic, cu figură de șmecher. S-a prezentat și s-a așezat pe scaun degajat.

— Poate ai aflat că facem o anchetă despre modul în care vă petreceți timpul liber.

— Timpul liber? Păi, ce să facem la club? Să o auzim cum cîntă pe Nuța?

Am discutat despre vocea Nutei, despre tot felul de fleacuri, pînă în clipa în care l-am întrebat brusc:

— Spune-mi, ce ai făcut luna trecută, adică în aprilie, în ziua de...

Nu i-am spus ziua în care a fost găsit spînzurat colegul său, ci în mod intenționat, o altă zi.

— Am fost acasă, la părinți, mi-a răspuns pripit. La noi e obiceiul să petrecem sărbătorile...

— Minți!, i-am întrerupt. În seara aceea ai fost la restaurant cu două fete!

— Da, aveți dreptate, am fost la restaurant, dar credeam că mă întrebați de seara cînd...

— Cînd ce?!, i-am întrerupt din nou.

— Cînd a fost găsit colegul meu H.

— De ce credeai că te întreb tocmai despre această seară?

A evitat cursa cu istețime.

— Fiindcă toți colegii lui H. au fost întrebați de către un tovarăș de la miliție.

— Ai fost acasă cu haine noi. Nu? Așa e obiceiul. Unde ți le-ai croit?

— La cooperativa din cartierul nostru.

— Iar minți! Acolo le-ai ajustat să-ți vină pe măsură.

— Păi da, fiindcă le-am cumpărat de ocazie de la cineva din gară, care zicea că a rămas fără bani și...

— Să-ți spun eu de unde ai avut hainele și ce ai făcut în seara aceea!

Sincer să fiu, cînd am început să-i relatez totul «după cartea», adică așa cum e descrisă acolo săvîrșirea faptei, simularea sinuciderii și scamatoria cu ața, am avut emoții. Mă gîndeam că se așteptă ca și alte persoane să fi citit cartea și avea un răspuns gata pregătit, dar cartea l-a trădat. Ne privea cu năuc, neștiind de unde cunoaștem amănuntele și apoi a recunoscut totul.

A fost o tristă răscumpărare a acelei cărți, care ne-a ajutat să-l găsim și să-l dovedim pe criminal, tristă zic, fiindcă tot ea l-a învățat cum să săvîrșească o asemenea oribilă infracțiune...

CLIPA ACEEA...

— Îmi spuneai că ai trăit o clipă teribilă cînd...

— Stai, ajung și acolo, m-a întrerupt prietenul meu cu voce domoală. Îți este ușor să imaginezi ce tensiune se creează în sală la sfîrșitul unui recisitoriu rostit într-un astfel de proces. S-a judecat la fața locului, în sala mare a clubului uzinei, ticsită de tineri, așteptînd încremeniți, cu privirile ațintite asupra mea. Îți imaginezi înlemnirea grefierului care aștepta să noteze ultimele cuvinte, adică pedeapsa pe care o voi cere, privirile judecătorilor care te țintuiesc și ele, iar tu, procurorul, singur, în picioare, în finalul rechizitoriului, vorbind în numele legii și al dreptății, urmează să rostești cuvintele care răsună mai grav ca dangătele unor clopote imense. Îți imaginezi deci, ziceam, sala aceea încremenită...

Sînt clipe în care, zic eu, gîndurile se accelerează la nebunie, se comprimă în așa fel încît îți pot trece prin minte într-o fracțiune de secundă mii de gînduri și imagini. Cred că în acea secundă de inspirație, înainte de a rosti cuvintele, mi-a trecut prin minte imaginea părinților (care stăteau îmbrăcați în negru, într-o bancă din sală), acasă, în satul lor, pregătindu-se de sărbători, gătindu-se de bucurie, privind fotografia copilului ajuns băiat mare, poate arătînd fotografia pe la vecini, așa cum se întîmplă la sate. Mi-a trecut prin minte imaginea băiatului aceluia care se gătea să petească o fată care spera, care avea în față toate promisiunile unei vieți. Mi-am amintit de cele spuse la încaputul rechizitoriului meu despre viața uzinei unde jumătate din angajați sînt tineri, tineri de nădejde, care au clădit și au dat viață uzinei cu hărnicia lor. Mi-am amintit și de cele discutate de ei despre clubul și formațiile lor și, mai ales, le simțeam privirile, nu știu cum să îți spun, dar simțeam setea lor de dreptate, cutremurarea lor în fața unei asemenea fapte pe care nu și-o puteau imagina că ar fi cineva capabil să o săvîrșească. Am simțit că trebuie să rostesc condamnarea pe care o rosteau și privirile lor.

Emil POENARU

SPORT

cu un academician la un meci de fotbal

Fostul titular al rubricii de fotbal din revista noastră, Eugen Barbu, a devenit — pentru cu totul alte merite decît cele de cronicar sportiv — membru corespondent al Academiei Române. În noua situație, scriitorul ne-a declarat că nu va mai putea semna articole despre fotbal.

— Nu mai pot, domn' Păunescu, că se uită onorabilii mei colegi din Academie urît la mine și odată mă pomenesc că mă întreabă cineva de Gojgaru. A fost ce a fost pînă acum cu Rică Răducanu, dar acum gata.

Trist, nespus de trist că Academia Română a răpit revistei «Flacăra» și cititorilor ei pe un atît de citit condei. Am luat frigul de coadă și m-am înființat duminică pe stadionul «23 August» să văd (și după aceea să scriu ce văd) meciul Steaua-F.C. Constanța. Sună un frig pe toalele noastre de păream toți de os și masa presei era pustie. Suflarea mi se făcea lină alburie în fața gurii și cum mă atingeam de vreun obiect, cum mă scutura frigul ca electricitatea. Parcă trăgeam la galere. Se vindea vin la pahare de plastic și tot nu puteam să fac nimic pentru că nu aveam voie să beau, ca șofer ce mă întîmplasem. Trist, îmi contemplam destinul de cronicar sportiv în plină iarnă, nu știam unde să-mi așez mîinile și cred că nici privirile nu știam unde să mi le așez, cînd de după colț, legănîndu-se în felul său specific, îmbujorat și melancolic, cobori scările spre masa presei însuși academicianul. El, care îmi jurase la telefon că nu va mai merge la fotbal, că nu este compatibil fotbalul cu Academia! Și cu toate farfele cumințeniei mele acceptasem că așa este. Fotbalul e una, Academia e alta. Îl văd cu cămașă scrobită și cravată dublă la fotbal! Adînc este viciul și încurcate sînt cărările sale. Ce îmi auzirâ urechile în primele minute de convorbire cu membrul corespondent al Academiei? Nu numai că era prezent la acest meci, dar Eugen Barbu mai fusese și la ora 11 la meciul Dinamo-Petrolul. Și regreta sincer că nu a mai prins vreo două meciuri de categoria B, să le vadă în întregime. Contrar tuturor rigorilor academice. Ne așezăm unul lîngă altul și începe spectacolul. Nu am văzut într-adevăr de multă vreme un spectacol așa frumos. (De la Craiova, din prima etapă). Academicianul făcea ochii și mai mici, decît îi face de obicei, și deodată mi-a suflat în ureche.

— Auzi domn' Păunescu, ia fii dumneata atent la Piticul, a făcut altă echipă din Steaua.

De îndată facem amîndoi ochii mari, fiecare cît poate de mari.

— Ascultă, îmi zice, nu știi dumneata cine este 9 acela care fuge pe tot terenul de parcă n-are stare?

— Cum să nu știu? Este cunoscutul jucător comod Iordănescu.

— Dar ce le face Piticul, domn' Păunescu, de aleargă așția așa?

— Cred că îi antrenează.

Spectacolul crește în intensitate. Remarc, împreună cu academicianul, că ideea tactică a lui Teașcă, expusă în nenumărate articole de el, cu privire la crearea superiorității numerice, prinde viață. Observ că într-adevăr mereu cîte un jucător de la Steaua nu are adversar în atac.

— Ce părere ai domn'le, așta a și făcut chestia. Dumneata vezi că Steaua parcă joacă singură?

La un moment dat Eugen Barbu se indignează.

— Ei, nu se poate, dumneata nu vezi, nu se poate, să vezi ce-o să-i fac ăluia cînd o să scr... Adică nu, că nu mai scriu despre fotbal, dar te rog pe dumneata să nu uiți să scrii asta.

— Nu, n-o să scriu.

— Dar de ce să n-o scrii?

— Păi dacă nu mi se pare!

Meciul continuă. Într-adevăr, ceea ce face Teașcă pe gazonul de la «23 August» este altceva decît se face de obicei pe terenurile noastre. Iordănescu dă o pasă de 40 metri. Pantea joacă lansat și centrează înapoi, nu centrează ploaie cum centra de obicei. Vedem un individ care seamănă cu Sătmăreanu pe postul de fundaș stînga și iar ne mirăm, academicianul și cu mine.

— Ce părere ai domnule, l-a făcut pe ăsta să dea cu stîngul?! Dar uite cum nu semnalizează arbitrul poziția de ofsaid. Dacă-l plesnesc în... Dar stai că nu mai scriu fotbal. Auzi, să nu uiți dumneata să-i zici una!

— Nu am cum să-i zic, că eu scriu părerea mea, nu a dumneavoastră.

Academicianul spumegă de furie. Viața îl pune în situația de a nu putea trăzni într-un articol de ziar pe un arbitru care i se pare incorect sau pe un jucător adormit de indolență.

Plecăm de la meci. Zece minute, academicianul îmi vorbește cu entuziasm despre marele Teașcă, despre ceea ce ar putea să facă acest antrenor cu fotbalul românesc dacă în cîteva luni el a reușit să schimbe complet stilul unei echipe și să-i tragă după el pe niște jucători, unii talentați dar cu toții comozi. Eugen Barbu are marea satisfacție de a fi primit în acest înalt for de consacrare profesională, Academia Română. Dar cum este omul, dacă îi lipsește această mică plăcere, de a scrie cronici de fotbal, Eugen Barbu este profund nefericit. Îl simt lîngă mine înfurîndu-se că nu poate vorbi despre un lucru anume, așa cum se înfurie unii oameni după ce se duc la dentist, după ce acesta le umblă în gură, le face o lucrare și ei nu au voie să vorbească 12, 13, 14 ore și uneori și mai mult. Eugen Barbu parcă ține un pansament cu spirt între mădele și, de atîta poftă de cronicar sportiv cît îl cuprinde, nu își poate savura nici momentul de glorie al intrării în Academie. Nu voi uita multă vreme imaginea academicianului contemplînd un meci de fotbal, în timp ce se obliga pe sine la o intensă și exemplară mușenie. Aș putea paria, însă, că această tăcere nu va mai dura mult și după cîteva duminici, Eugen Barbu se va întoarce în terenul otrăvit al publicisticii sportive. Cred că, și dacă ar fi cooptat ca purtător de creier electronic la Houston, Eugen Barbu tot cronicar sportiv ar rîvni să se facă pînă la urmă. Mi-l și închipui, plecînd cu zece minute mai devreme decît ceilalți, de la solemnitatea decernării Premiului Nobel, să prindă un cupiaș de pe 23 August, să nu scape cumva vreun minut din acest obiect al viciului său care este fotbalul. Și, dincolo de frigul care urla în organismele celor prezenți în acea duminică la fotbal, ca în niște țevi, am avut și eu satisfacția de a vedea pentru prima oară în viața mea un meci de fotbal lîngă umărul protector al unui academician.

Adrian PĂUNESCU

COPERTA NOASTRĂ
Fotografie de Elena GHERA
(Citiți explicația în pag. 24)

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
Alexandru PĂSĂRIN

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

ALBUM

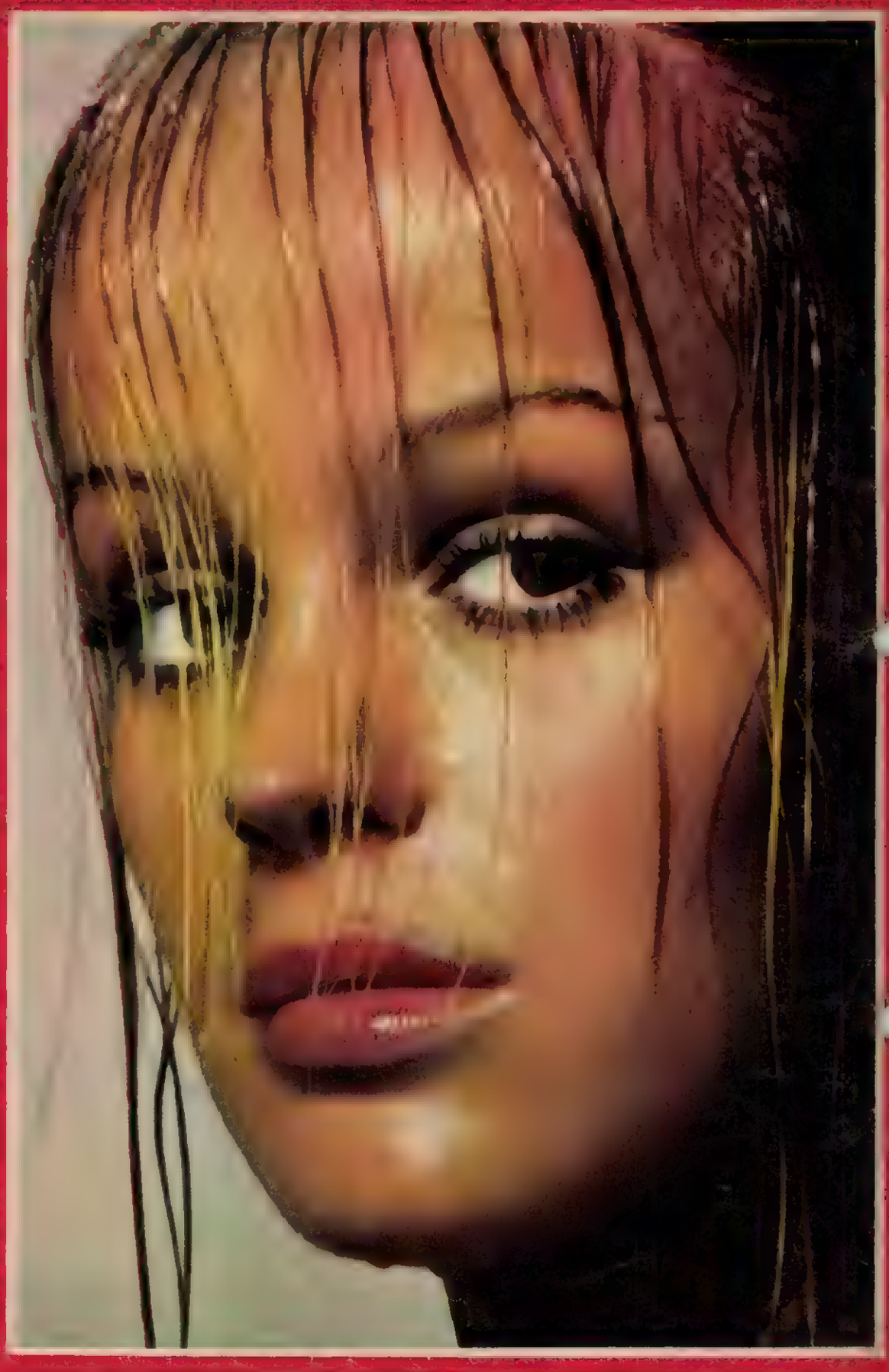

Nu multe actrițe au norocul să debuteze într-un film de Ken Russell. CATHY Mc DOUGAN l-a avut, drept care filmografia ei începe cu «Mamy Dog», semnat de regizorul care a lansat-o pe Glenda Jackson.

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 150 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII – NR. 13 (981) – 23 MARTIE 1974

flacăra

cine să nască și cine să cultive, în zile de muncă și în nopți de sacrificii, ideile noi, dacă nu tinerii?

cronicarii m-au întărit în dragostea de țară

Constantin C. GIURESCU

FLACĂRĂ LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Vă rog să scuzați stîngăcia și ciudățenia acestor rînduri scrise cu mîna stîngă, dreapta fiind fracturată, pe un pat de spital, de un tată văduv și bolnav. Am să încerc să vă scriu povestea mea. Totul părea că ne surîde pînă în seara de 19.X. 73, seară care mi-a distrus din temelii familia. Am coborît cu soția din autobuz și ne îndreptam spre casă, în comuna Șura Mare unde ne așteptau cei trei copii. Mergeam liniștiți pe partea stîngă a șoselei în afara bordurii, cînd șoferul Otelea Nicolae, urcat la volanul unei automacarale, cu capul plin de alcool, circulînd într-o viteză nepermisă, apare ca un fulger în fața noastră. Lovind prea mult curba și depășind bordura, ne lovește mea. accidentînd mortal pe soția mea, iar mie fracturîndu-mi mîna dreaptă. După care șoferul criminal făcîndu-se că nu ne vede fuge de la locul accidentului. Cei trei copii ne-au așteptat zadarnic, iar cuvintele: aveți grijă copii pînă venim, rostite de mama lor cu cîteva ore înainte, i-au fost și ultimele cuvinte de adio. Deocamdată, singura mea preocupare este să mi se vindece mîna, precum și obținerea unei pensii pentru copii din partea șoferului care este vinovat de moartea soției. Altfel nu știu ce vor face bieții copii, că au nu-i pot întreține în starea în care mă aflu. Mă numesc **Prund Ioan** *și vă scriu din Spitalul C.F.R. nr. 2 București.*

*

Sînt pensionar ceferist, mă numesc **Petre Ghibănescu** *și locuiesc în Iași. O problemă care ne preocupă mult pe noi, suferinzii de diabet zaharat, este lipsa alimentelor de care avem nevoie. Pentru a ne menține sănătatea, ni se cere un regim sever, interzicîndu-ne complet dulciurile, pastele făinoase, fasolea boabe, carnea de porc, cartofii și toate fructele sau alimentele care conțin zahăr. Ni se recomandă, în locul pîinii sau al făinii de grîu, fulgi de ovăz, fulgi de soia, făinuri de ovăz și soia, dulciuri sintetice. Dar unde s-or fi găsind aceste alimente? La controale periodice am întîlnit diabetici numeroși sub 40 de ani, și chiar copii sub 15 ani. După cît citesc în diferite reviste, numărul bolnavilor se mărește și prin faptul că boala aceasta se moștenește de la părinți la copii. Deci, rugămintea noastră este ca să se dea mai multă atenție acestei boli, să se facă mai multă publicitate, în sensul ca boala aceasta să poată fi ocolită de cei care nu sînt atinși. Produsele alimentare enumerate de mine mai sus nu se recomandă numai în tratarea diabetului zaharat, dar chiar în toate cazurile de cruțare a stomacului, a ficatului, rinichilor etc.*

*

Mutîndu-mă din apartamentul din bd. Gh. Gheorghiu-Dej, la data de 29 martie 1973, am depus postul telefonic nr. 54 21 84 (pe numele soțului meu Crătunescu Constantin decedat, iar eu sînt **Crătunescu Elisabeta**), *renunțînd definitiv la telefon.*

În aceeași zi — 29 martie 1973 — am plătit suma de lei 35, reprezentînd abonamentul 1-30 aprilie 1973, sumă care urma să-mi fie restituită.

Mi s-a comunicat că lichidarea conturilor finale se face după două luni (ceea ce încă este foarte mult).

Cu toate insistențele depuse în fiecare lună, suma respectivă mi-a fost restituită la 29 decembrie 1973, deci după nouă luni.

Nu vă mai descriu motivările copilărești, care îmi erau prezentate în fiecare lună, culminînd cu reflecția finală a tovarășei casiere: «Pentru 35 lei vă zbateți atîta», căutînd de două ori între zeci sau sute de lichidări. Sînt convinsă că foarte multă lume plictisită de asemenea amînări renunță la aceste lichidări, dar în folosul cui?

M-am gîndit mult dacă să vă trimit sau nu această scrisoare, dar am făcut-o în speranța că, grație ei, mecanismul acestor lichidări la telefoane să meargă mai bine.

Și, ca o ironie, citeam în holul mare, importantul aviz prin care se stabilesc penalizări pentru întîrzieri în **plata anticipată** *a abonamentului telefonic, penalizări destul de substanțiale față de costul abonamentului în sine.*

Dar cînd aceeași întreprindere lichidează un cont după nouă luni de zile putea cel puțin să prezinte scuze, dacă nu o penalizare la fel de usturătoare.

*

Răspunsul Direcției de telecomunicații a municipiului București: În legătură cu lichidarea contului final al postului telefonic nr. 54 21 84 vă facem cunoscut că din cercetările efectuate s-a constatat că sesizarea este justă.

Întîrzierea emiterii facturii cont final al postului mai sus-menționat s-a datorat faptului că ordinul de serviciu de desființare s-a executat cu mult peste termenul prevăzut de instrucțiuni. Se face vinovată de aceasta o salariată nou angajată, care a fost sancționată.

Vă asigurăm că întreaga noastră activitate are ca scop deservirea cît mai corectă a abonaților.

*

Locuiesc în comuna Racovița, județul Timiș, la nr. 221 și mă numesc **Piciu Corneliu,** *tată a 2 fetițe, una de 6 ani, Simona, iar cealaltă, Cornelia, de 6 luni. Sînt de profesie laborant la Uzina de apă potabilă a orașului Buziaș.*

Începînd din acest an s-a introdus la grădinițele de copii în program învățarea unei limbi străine. Nu știu de ce această hotărîre pentru învățarea unei limbi străine s-a pus în practică numai pentru copiii de la orașe. Oare copiii născuți de la sate nu ar avea nevoie și dreptul de a beneficia de această hotărîre a statului nostru? Avem și la sat cadre bine pregătite, cu studii superioare, care ar putea îndeplini cu cinste această muncă cu copiii.

Deci, în concluzie, organele în drept trebuie să facă tot posibilul să introducă și pentru copiii noștri de la sate învățarea unei limbi străine.

*

Mă adresez în numele a peste 900 locuitori ai comunei subordonate Otopeni și mă numesc **Vlad Mihai.**

În comuna Otopeni, între stația de autobuze I.A.M.C. (întreprinderea aparate măsură și control) și Consiliul popular a existat la km 13+700 (în dreptul casei cu nr. 78) o stație I.T.B. care deservea mai multe străzi, în total 965 locuitori, adică aproximativ 1/7 din populația comunei.

La tăierea autostrăzii București–Ploiești (1969–1970) a fost desființată stația de la km 13+700, deși, prin darea în folosință a blocurilor I.U.D.P., numărul locuitorilor din zonă a crescut de la 600 la 965.

Din anul 1971 și pînă în prezent am intervenit la diverse foruri, dar nimeni nu vede necesitatea reînființării acestei stații. Subsemnatul nu solicit reînființarea stației pentru familia mea, ci pentru cei peste 900 de săteni și meseriași care locuiesc în împrejurimi și în blocurile I.U.D.P. și care au nevoie efectiv de această stație pentru ușurarea aprovizionării cu cele necesare și pentru copiii lor, care merg prin viscol iarna la școli în București.

I.T.B. a dat un aviz că poate reînființa stația dacă se amenajează refugii. Considerăm că amenajarea acestora reprezintă obstacolul cel mai mare deoarece generează niște cheltuieli, bătăi de cap pentru execuția lor etc.

Dacă se consideră că s-ar putea reînființa stația, acuma ar fi ușor deoarece C.P.M.B. Direcția drumuri și spații verzi execută în prezent (o adus materiale) limitarea cu bordură a autostrăzii — exact în punctul unde trebuie să se execute și refugiile de oprire a autobuzelor, lucrare la care putem participa și noi cu muncă patriotică, în număr suficient de forțe ca să nu coste nici un ban manopera.

În Otopeni nu există aprozar, centru de lapte, oteliere de servire a populației care depășește peste 8 000 locuitori. Dacă ar exista asemenea unități nu s-ar insista atîta pentru reînființarea acestei stații.

*

Din ce în ce auzim mai des glasurile unor oameni de știință că lucrările sînt incomplete și nu se pot pronunța cu precizie asupra cutărui sau cutărui fapt științific, apărut în țara noastră din cauză că descoperirile colegilor nu au fost publicate la timp, sau nu li s-a permis accesul pentru cercetare, de ex.: Muzeul din Turda, Sf. Gheorghe, Tg. Mureș, Timișoara, sînt numai cîteva.

Deși cercetările se fac după un plan stabilit de către Direcția muzeelor din C.C.E.S. și din fondurile statului, este firesc ca roadele cercetărilor să fie publicate de îndată în presa locală sau cea centrală.

Cercetătorii de la Muzeul Brăilei și Constanței s-au dovedit cei mai activi, astfel ei au expus și au publicat în Flacăra o descoperire de cea mai mare importanță — un coif de bronz scit găsit la Gîvana și, respectiv, un tezaur monetar de monede de argint macedonene (din secolul IV î.e.n.) de la Călugăra (Flacăra nr. 9/74).

Anul acesta se va desfășura la București Congresul de Balcanologie, iar în 1976 al doilea Congres de Tracologie. Atît în Capitală, cît și în provincie s-a înmulțit numărul cercetătorilor și al descifratorilor de inscripții traco-dacice.

Sperăm că organele în drept vor lua măsuri ca toate muzeele să dea acces cercetătorilor la materialele care stau de ani de zile uitate în dulapuri.

Cercetarea științifică și mai ales aceea a inscripțiilor nu bate pasul pe loc, deci o muncă operativă este necesară din partea muzeelor. Rîndurile de mai sus vi le trimite **Iordache Constantin,** *str. Mașina de pîine nr. 8, București.*

De la Procuratura Republicii Socialiste România, Procuratura județeană Dolj: Urmare articolului publicat în nr. 44 al revistei din anul 1973, intitulat: «Sînt vinovați numai ciobanii?» vă facem cunoscut că Tribunalul județean Dolj a admis ca fondate, prin decizia penală nr. 217 din 14 februarie 1974, recursurile declarate de către inc. Nicola Virgil, Filigean Gheorghe și Geoancă Dumitru și casînd sentința penală nr. 3 382 din 20 sept. 1973 a judecătoriei Craiova prin care sus-numiții fuseseră condamnați la cîte 5 luni închisoare, pentru săvîrșirea infracțiunii de neglijență în serviciu, a dispus restituirea dosarului la procuratura locală Craiova pentru completarea urmăririi penale.

Cauza este în atenția Procuraturii județene Dolj, urmînd să vă comunicăm soluția după terminarea cercetărilor.

*

În general, în orice transformări se ține seama de interesele și doleanțele majorității. Dar tocmai sectorul de reglementare a circulației a Direcției Miliției Capitalei, unde pesemne nu au nici un consultant pieton, face excepție.

Ajungem la această concluzie deoarece nu există dispozitiv mai abracadabrante, mai labirintice decît cele impuse, fără nici un discernămînt, pietonilor.

Exemple sînt peste tot. Să dăm totuși unele: Ești pe bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej, la magazinul Spicul și vrei să mergi spre bd. Republicii. Neavînd pasaj (cel puțin la poarta mare a Cișmigiului, unde ai vizavi stația), stai și te întrebi: «cum e mai scurt?» (Să te întorci pînă la Brezoianu, să traversezi și să vii înapoi, traversînd strada Ing. Saligny, trecînd de Consiliul Popular al Capitalei, traversînd strada Gutenberg și ajungînd astfel la stația de peste drum a porții Cișmigiului) sau: mergînd înainte pe lîngă Cișmigiu pînă la pasajul de traversare la liceul Lazăr și întorcîndu-te înapoi pînă la stația de vizavi de poarta Cișmigiului?

Ce să mai vorbim de bd. Ana Ipătescu unde de la Piața Romană pînă la Locotenent Lemnea nu e nici un pasaj pentru pietoni?

Ce să mai vorbim de desființarea nenumăratelor stații de tramvaie și de autobuze și troleibuze, desființări fără absolut nici un înțeles, căci pe acele rute s-au creat mijloace de transport în comun care opresc numai la cîteva stații!

De ce nu există pasaje de pietoni în fața marilor hoteluri?

De aceea noi, oamenii muncii, pietonii, care ne grăbim să ajungem la locul de muncă, apoi acasă, vă rugăm stăruitor să țineți seama de doleanțele noastre! (Mă numesc **Henegariu Gana,** *bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej nr. 24.)*

*

Mă numesc **Zorilă A. Maria,** *locuiesc în orașul Tg. Cărbunești, str. Eroilor nr. 7, stradă ce se află așezată în centrul orașului. Locuiesc în acest oraș numai de un an de zile, am început să fiu legată de el și să-l văd de la o zi la alta mai frumos, e doar un oraș nou. Cîndva, orașul a fost o comună în centrul căreia se afla o fierărie în care și atunci ca și acum fierarul a lucrat fără nici o autorizație. În plină zi (și în plin centru), fierarul patcovește cai, ascute fiare, repară roți, lipește roți de mașini dar nimeni din partea consiliului popular nu ia nici o măsură. Noi, vecinii, sîntem nevoiți să inhalăm aerul poluat de fumul cărbunilor și mirosul cauciucurilor arse, să suportăm zgomotele infernale începînd de la 5,30 dimineața pînă la orele 20-21 seara. Eu sînt mama unui copil numai de o lună și 3 săptămîni. Copilul acesta tresare din somn toată ziua din cauza bocăniturilor fierarului. M-am adresat consiliului popular și mi s-a promis că vor lua măsuri dar nu se văd, pentru că fierarul «își vede de drum»; deși ar putea să-și mute fierăria în curtea personală așezată cu 7 numere mai încolo.*

Aș vrea să primesc un răspuns din partea responsabilului cu sistematizarea orașului Tg. Cărbunești. Aș vrea să știu ce are de spus în legătură cu frumusețea centrului orașului? Ce au de spus oficialitățile orașului în legătură cu practicarea meseriei fierarului în centrul orașului? Nu li se pare că în centrul orașului prezența acestei magherițe e nelalocul ei? Cînd au de gînd să ia măsuri pentru a reda liniștea de care avem nevoie? Cînd au de gînd să facă centrul orașului să miroasă a flori?

*

M-am prezentat la autogară să-mi iau bilet mie și soției în ziua de 24 februarie 1974 pentru autobuzul de pe ruta Bacău–Comănești, dar nu am găsit decît în picioare fiindcă mergea un grup de 20 de elevi spre Comănești. Intrînd în autobuz soția găsește un loc liber și stă pe el, dar după plecarea autobuzului se apropie de noi un om în vîrstă și se adresează soției: «Nu vă supărați trebuie să cedați locul unei eleve de-ale mele că eu am stat două ore și am luat bilete», soția îmi dă bogoșele și se scoală, iar pe loc se așază o fetiță de 11-12 ani.

La al doilea rînd povestea se repetă, dar era o femeie care spunea că vine de la spital. Dirigintele insistă și spune«vă rog să vă sculați că eu am stat patru ore la bilete și nu vreau să-mi stea copiii în picioare», femeia îi reproșează, dar s-a ridicat de pe loc.

La rîndul al treilea observ pe un bătrîn pensionar (fost petrolist) care și la ei insista să cedeze locul. Bătrînul spune: «Am avut 11 copii dar nu i-am învățat așa», iar dirigintele îi răspunde: «Eu îi educ pe ai mei, nu mă interesează de ce ai învățat dumneata». Bătrînul se scoală, iar dirigintele de la școala din Comănești mai dă o speranță. Dacă elevii vor să fie politicoși, or să vă dea locurile. Am așteptat acest gest din partea elevilor, dar toți și-au lăsat capetele în pămînt și s-au făcut că dorm. Și așa au mers douăzeci de călători în picioare și douăzeci de elevi pe bănci.

(Mă numesc **Agrosoaie Tiberiu,** *maistru principal la Combinatul petrolier Moinești.)*

*

Vă scriu în numele copiilor din comuna Petricheoaia, județul Ilfov. Mă numesc **Hașe Ioana** *și sînt din această comună. Durerea noastră constă în faptul că încă din luna decembrie 1973, noi, elevii, nu mai avem unde viziona filme. Sînt lipsiți de acest mijloc de educație și copiii din satul Moineasa, căci comuna noastră se compune din patru sate și tovarășul operator se deplasa și în aceste sate. Tovarășul director al căminului cultural își axează munca pe hore, baluri și nunți, care sînt rentabile. Dar ce facem noi, copiii din comună, care nu mergem la horă și nunți și nu toți avem televizor acasă? Cîndva ni se dădeau în școală filme pentru copii, istorice, și mai ales documentare, care pe noi ne ajutau în înțelegerea cunoștințelor generale, dar acum nu se mai dau nici aceste filme.*

*

Sînt **Stanciu Ioan** *din Făgăraș, str. V. Alecsandri, bloc 6. Circulînd de peste 20 de ani cu trenul de la Făgăraș la Rîmnicu Vîlcea și Craiova, puține au fost cazurile cînd am avut o legătură conform prevederii mersului trenurilor în gara Podul Olt, de cele mai multe ori întîmpinînd greutăți și neplăceri din cauza ontimpului.*

În ultimii ani m-a preocupat foarte mult problema modului de reglementare a traficului feroviar (deși nu lucrez în acest sector) și de evitarea așteptării, pentru legătura cu trenurile care vin de la Sibiu spre Rîmnicu Vîlcea – Sibiu – Brașov și invers.

Pentru asigurarea cît mai bună a unui trafic feroviar care să permită circularea mai directă între zona Ardealului și Oltenia, aș vrea să propun Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor să aloăuiască o comisie de experți care să studieze posibilitatea amplasării unei linii foarte directe — de 5-6 kilometri — între stațiile Turnu Roșu și Sebeș Olt, urmînd ca după executarea acestei linii de cale ferată, stația Podul Olt să fie desființată.

Această problemă am adus-o la cunoștința Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor printr-o scrisoare trimisă cu un an și 5 luni în urmă, dar la care nu am primit nici un răspuns.

*

Mă numesc **Georgescu Aurel** *din Cluj, cartier Gheorghieni, str. Băița 10, ap. 23. În spatele blocului la circa 20 metri se află un frumos dispensar cu parter și un etaj, dotat cu cabinete pentru consultații, pentru adulți și copii, cu săli de tratament, cu cabinet de stomatologie, aparate de sterilizare și un cabinet cu un aparat roentgen, dar care stă închis de un an din cauză că medicul care a fost a plecat. Azi aparatul s-a transformat în depozit de praf. Deci un cartier cu 50 000-60 000 de suflete este lipsit de cabinet radiologic. Ne punem întrebarea cum poate fi lăsat un aparat de valoare să stea fără o fi întrebuințat; Direcția sanitară județeană Cluj ce spune?! Am întrebat de ce nu se angajează un alt radiolog, dacă doctorul Duțulescu nu mai este. De la dispensar mi s-a răspuns că nu sînt cadre de specialitate.*

În numele a multor mii de suferinzi, cerem Direcției sanitare județene Cluj să redeschidă acest cabinet radiologic, cu atît mai mult cu cît este utilat și nu trebuie nici un fel de investiții și care este absolut necesar nouă, tuturor locuitorilor cartierului Gheorghieni.

Așteptăm măsurile luate de Direcția sanitară a județului Cluj, cerem în numele celor ce locuim în acest cartier frumos al Clujului ca dispensarul să aibă activitatea din trecut.

*

Mă numesc **Radu Oprea,** *locuiesc în Brașov str. Republicii 37, am aproape douăzeci de ani.*

Am citit în paginile revistei «Flacăra» din 22 decembrie 1973 la rubrica Buletin de știri articolul «Intenții bune, dar numai atît». În acest articol se arăta că locatarii unui bloc din Mangalia nu au apă caldă de la 1 iunie.

Dacă ei nu au apă caldă din iunie, aflați că noi nu avem nici caldă, nici rece de aproape doi ani, deși stăm în plin centrul Brașovului.

De ce să mint, apa curge totuși între niște ore, mai mult sau mai puțin respectate, în total vreo 4-5 pe zi și mai mult la parter și la subsol.

Întrebarea e ce ne facem cu instalațiile sanitare acei care sîntem și în serviciu?

Această situație se întinde pe o zonă bunicică din centrul Brașovului, cu mici excepții. Chiar la Palatul Telefoanelor unde lucrez (la centrala automată interurbană) apa curge foarte rar și de cele mai multe ori trebuie să facem «pelerinaje» cu sticle în sala cazanelor, poate, poate acolo curge apa! Promisiuni avem pentru remedierea acestei situații, dar ca de obicei numai atît.

*

Consiliul Popular al municipiului Brașov ne face cunoscute următoarele:

Alimentarea cu apă potabilă a orașului Brașov reprezintă una din problemele de bază care au rămas de rezolvat și sînt în atenția permanentă a Comitetului Executiv al Consiliului popular municipal Brașov și a conducerii Grupului întreprinderilor de gospodărie comunală și locativă Brașov. Situația semnalată reprezintă unul din multele cazuri asemănătoare sesizate de către cetățenii orașului.

Rezolvarea definitivă a problemei alimentării cu apă a orașului Brașov se va putea realiza în cursul anului 1975, iar la finele anului 1974 se va realiza o îmbunătățire substanțială față de situația actuală

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

spiritul tînăr

Dacă am închide puțin ochii și am face în gînd socoteala bătăliilor care ne așteaptă, dacă am întinde previziunea noastră fie și numai asupra următorului deceniu, dacă ni s-ar părea important, — atît de important cît și este de important în realitate, — viitorul al doilea, lîngă viitorul întîi, decurgătoare amîndouă din prezentul acesta, ne-am da seama că, într-o asemenea măsură România are nevoie astăzi și va avea nevoie mîine, de tinerețe și de spirit revoluționar, de capacitate de dăruire și de vocația inițiativei, de energie în stare să dizolve structuri birocratice și să dea coerență unor altor structuri pe măsura timpului celui nou, încît a nu fi tînăr, cînd ești tînăr, e mai mult decît o eroare, e o tristețe.

Privesc din propria mea amintire, cînd eram cetățean român deplasat în alte puncte ale pămîntului, țara mea, și constat cu bucurie că unul din primele lucruri care îmi vin în minte, unul din primele atribute-cheutoare, unul din primele semne cu privire la România este tinerețea.

«Aveți un conducător tînăr!», îmi zicea cutare poet sud-american și citeam în cuvintele lui gelozia explicabilă a spiritului său dinamic, revoluționar, de om pe sîngele căruia urlă neliniștea unei revolte permanente.

«Aveți o societate tînără!», îmi spunea cutare gazetar vest-german și simțeam că, dincolo de toate chisturile birocratice, așa este. Dar sîntem noi cu adevărat tineri, în toate ale noastre, aici, în fiecare zi a vieții noastre? Prea mult ne-am învățat noi, tinerii, să cerem aprobări pentru actele noastre, uneori triplînd aceste aprobări, și prea puțin îndrăznim. Nu este vorba de îndrăznelile aberante, fără legătură logică și serioasă cu realitatea, este vorba de marea îndrăzneală pe care întotdeauna oamenii tineri și-au luat-o în numele eroismului, de a gîndi ori de a îmbrățișa o idee umanistă, și tot în numele eroismului, de a o apăra pînă la capăt și de a o transforma în realitate, în numele sacrificiilor pe care de atîtea ori tinerii le-au făcut, în favoarea lumii, pentru ca ideile pe care le iubeau să învingă. Nu ne trezim noi, cîteodată, în situația jenantă că sîntem scuturați din somn de necesitatea socială și chemați la marile bătălii ale timpului, în loc de a ne afla noi în primele rînduri, lîngă părinții noștri încercați, lîngă revoluționarii cărunți, lîngă comuniștii devotați, cei care conduc de drept aceste bătălii? Paradoxal dar adevărat, de prea multe ori excesul unor tineri de la noi e un exces al cuminteniei, în loc de a fi un exces al îndrăznelii. Dar, oare, nu este de preferat ca mediului social să-i cadă în sarcină mai degrabă să mai domolească și să canalizeze energiile tinere, decît să facă un lucru pe care, este jenant pentru noi, tinerii, să vedem că îl fac mai vîrstnicii noștri tovarăși de drum și anume să ne îndemne la curaj și acțiune radicală?

Am văzut tineri care nu îndrăznesc pentru că nu le-a dat șeful serviciului unde lucrează aprobarea scrisă să îndrăznească.

Am văzut tineri care dorm pe ei pentru că nu a venit nici un ordin de la județ să fie vioi, și categorici, și plini de inițiativă.

Am văzut tineri mulțumindu-se cu traiul călduț din subsuoara unei cloște obștești și i-am auzit punînd asta pe seama faptului că în contractul de muncă, semnat cu întreprinderea, nu se prevedea în mod expres ideea ca ei să aibă spirit revoluționar.

Dar multe dintre lucrurile obligatorii sînt cele pe care legile nu le scriu. Nici o constituție din lume nu stabilește numărul de ochi cu care trebuie să fie înzestrată fruntea fiecărui individ. Și totuși asta nu determină pe nimeni să-și scoată un ochi și să-l cedeze lacurilor continentale. Ceea ce este în firea lucrurilor nu mai trebuie subliniat de fiecare dată. Și este în firea lucrurilor să avem, cînd sîntem tineri, spirit tînăr, adică spirit revoluționar, să nu ne mulțumim cu situația existentă și să rîvnim una mai bună, dar prin rîvnă să nu înțelegem cumva visul deșart, ci munca efectivă pentru o situație mai bună. Cînd sîntem tineri, ne aflăm în fața unor infinite șanse. De ce n-am fi generoși, de ce n-am risca în numele unor temeinice criterii și al unor dorințe de mai bine, precis conturate? Ne purtăm, uneori, ca niște moși, parcă ne curge prin vine, în loc de sînge, tuș din tușierele de pe care ștampilele se alimentează pentru aprobări; ne trebuie sînge clocotitor și care să nu sufere hamul nici unei birocrații și al nici unei comodități. În genere, datorită luptei pe care o avem de dat, pentru ca România să învingă toate rămînerile în urmă la care a obligat-o istoria și, în special, datorită împrejurării că această țară este condusă de simbolul dinamismului și tinereții în politica mondială, președintele Ceaușescu, nu avem voie, nu este frumos, nu este bărbățește, nu este drept și nu-i de noi să nu fim tineri și curajoși cu adevărat. Cîte case de cultură stau părăginite sau viciate de nu știu ce birocrații, în vreme ce poezie și muzică de bun nivel se pierd fără lăcașuri în care să se manifeste? Ce ambiție absurdă: să nu fii tînăr cînd ești tînăr!

Cînd un băiat de 15 ani, de care nu-i era milă nimănui pentru că el nu permitea să-i fie nimănui milă de el, cînd un băiat de 15 ani pe care nu-l proteja nici măcar un unchi (niței mai avut), ci doar greu explicabila (pentru vîrsta aceea, a istoriei și a lui!) încredere în dreptate și adevăr cu care pleca el în lume, cînd un băiat de 15 ani se ridica revoltat din satul copilăriei sale să-și împlinească misiunea, el nu săvîrșea doar actul de identificare cu propriul său destin, ci dădea exemplul unui mod de a fi, de a se manifesta, al revoluționarului pe care nimic nu-l poate înfrînge dacă într-adevăr e stăpîn pe convingerile sale, pe credința în idealul clasei sale și pe descendența dintr-o mare istorie națională căreia, peste 30 de ani, după un itinerar de teribile încleștări, privațiuni, sacrificii și revelații, avea să-i ajungă cîrmaci, acreditînd sub o formă simplă și vie, pe care mulțimile o respiră ori de cîte ori destinul național este chestionat de norii lumii, transformînd deci acel nume aproape tăcut de fiu de țăran român Ceaușescu A. Nicolae, în ceea ce noi astăzi ne-am obișnuit să spunem conducătorul nostru Nicolae Ceaușescu. Cu aprobarea cui s-a născut acest mare exemplu? Și dacă acel tînăr a făcut tot ce a făcut, în contra unui curent oficial majoritar ce i se împotrivea, cum ne putem permite noi, astăzi, cînd nu doar că ne este îngăduit dar ni se cere să fim revoluționari, să uităm a fi cîteodată tocmai ceea ce timpul ne cere să fim?

Cine să nască și cine să cultive, în zile de muncă și în nopți de sacrificii, ideile noi, dacă nu tinerii?

Cine să lărgească marginile posibilului dacă nu tinerii?

Cine să fie piloți de încercare ai spiritului novator dacă nu tinerii?

Cine să muncească mai mult, mai dăruit și mai generos dacă nu tinerii?

Peste tot în această țară, unde s-au făcut lucruri mari, poate fi recunoscută, lîngă contribuția celor vîrstnici, contribuția tinerilor. Pînă în 30 de ani, mulți dintre acești tineri au condus șantiere naționale, au înfruntat furtuni și au învins nevroze. Uneori, la 30 de ani, fețele lor, ale acestor tineri eroi, arată ca pămîntul sub secetă. Cînd ajung la 40 de ani se cheamă că au trăit trei vieți și, în numele celor trei vieți, ei nu pot muri numai o dată, cînd trebuie să moară, cînd vine melancolic oboseala de pe urmă și iată, ei trebuie să moară de trei ori pentru a li se elibera un singur certificat de deces. Și acela fals, dacă ne gîndim la ce rămîne după ei.

Ce tezaur apăsător e tinerețea! Aș spune că, atunci cînd ești tînăr și ai conștiința că ești tînăr, parcă mergi prin lume și-ți dai deodată seama că ai cîteva milioane de lei la tine și porți răspunderea lor, trebuie să-i investești urgent, trebuie să-i cheltuiești profitabil. Pricepeți voi, tineri colegi, și dumneavoastră, cei care nefiind neapărat tineri, veți deveni tineri, înfrîngîndu-vă vîrstele, pricepeți că avem norocul de a fi contemporani cu cea mai mare nevoie de muncă și de tinerețe din istoria României? Trăind în lumea noastră dată, în lumea noastră cu limite firești (și cu alte limite care, tocmai pentru că nu sînt firești, trebuie îndepărtate), noi, cei tineri, se cuvine să nu uităm amănuntul cel mai de preț al împrejurării că sîntem vii, și anume pe acela că noi, și nu alții, sîntem primele generații născute de revoluție și că marele nostru rol e de a fi ai revoluției.

Trecem prin viață și avem asupra noastră un mare tezaur. Să avem și puterea, să avem și curajul, să avem și inspirația de a-l investi într-o operă unică: România de mîine.

Adrian PĂUNESCU

FILE DIN ISTORIA UNUI MARE EDIFICIU

în parcul tineretului și în viscolul babelor, muncă neîntreruptă, plină de abnegație

Martie, așa cum ne-a obișnuit să fie în ultimii ani, cu viscol în toată regula, tocmai cînd ne pregăteam să ne încuiem paltoanele în dulap. Mi-e teamă că n-o să găsim mai pe nimeni la șantierul din Parcul Tineretului, și mi-e frică nu numai pentru reportajul în sine, dar și pentru obrazul oamenilor care mă însoțesc, pentru a-mi fi ghizi, la ceea ce bănuiesc că este cel mai vast și mai intensiv șantier din București, dacă nu și din țară. Suportăm frigul pătrunzător ca un brici și pornim așa — printre fulgii care cad fără încetare peste stratul deja destul de gros așternut — încolo și încoace, desigur numai pentru a surprinde crîmpeie, pentru că parcul are în total 81 de hectare, dintre care, e adevărat, 11 formează lacul pe care la vară vor pluti bărci.

Ca să fiu cinstit, deși am mai fost pe aici, prin fosta «Vale a plîngerii», acum nu recunosc mai nimic. Mă lămuresc imediat cînd aflu că din zona străzii Manu Cavafu s-au demolat pînă acum 120 de imobile — dacă imobile se puteau numi acele cocioabe, printre ultimele din București, din chirpici sau paiantă, la ale căror geamuri liliputane bătea rața cu ciocul de ori cîte ori avea chef. Pe chiriașii de pe străzile Nitului, Strungului și Pustnicului trebuie să-i cauți acum în altă parte, pur și simplu pentru că aceste străzi nu mai există. În loc se ridică 10 blocuri de cîte 10 etaje fiecare — dintre care 5 au fundațiile terminate —, care vor străjui o întreagă latură a celui mai frumos parc al Capitalei. Din Manu Cavafu și Cuza Vodă n-a mai rămas decît jumătate, și asta numai pînă anul viitor cînd alte blocuri vor fi gata să-și primească locatarii. Ritmul construcțiilor e uimitor — aproape un etaj pe zi, a cîte 6 apartamente. În total vor fi deci 660 de apartamente în blocurile care vor fi date în prima etapă a construcțiilor edilitare, urmînd ca în anul viitor alte 2 500 de familii să se mute în imediata vecinătate a parcului. Pe aici va trece prelungirea bulevardului Dimitrie Cantemir – sau Magistrala, cum îi spuneau bucureștenii pînă nu demult — cale de acces modernă, care va scurta considerabil drumul înspre cartierul Berceni.

În viitorul Parc al Tineretului lucrurile nu stau altfel. În fosta groapă Cocioc, unde a început să se lucreze cu intensitate abia de pe la jumătatea lunii ianuarie a acestui an, s-au vînturat deja 100 000 metri cubi de pămînt din cei 120 000 necesari lucrărilor de terasament și sistematizare. S-au pietruit peste 38 000 metri pătrați de drumuri și alei din totalul de 61 000. Se încheie plantarea celor 15 000 de arbori, transportați cu baloturile de pămînt cu tot din pepinierele Toboc, Pipera, Nordului și Expoziției. S-a transportat aproape întreaga cantitate de 40 000 metri cubi de pămînt vegetal, iar cînd primăvara va avea curajul să alunge iarna va veni și timpul sădirii celor 430 000 de arbuști ornamentali și a trandafirilor.

E limpede, parcul va arăta superb. Va avea un lac natural destul de mare, cu debarcader, o fîntînă arteziană cu un diametru de 20 de metri, 8 bazine – adevărate oglinzi de apă – la intrarea principală, o cale de acces oficială, formată din două benzi despărțite de o peluză de iarbă, care va străbate întreg parcul, 4 poduri peste apa lacului, două mari complexe sportive, trei terenuri de joacă pentru copii (care vor totaliza 18 000 metri cubi, fiind prevăzute și cu toate «accesoriile» necesare), o uriașă zonă rotundă – rosariumul – în care se vor planta la un loc aproximativ 200 000 de trandafiri, uriașă insulă multicoloră înconjurată de marea verde a vegetației parcului, și – sau mai bine-zis înainte de toate – o sală polivalentă, adevărată perlă arhitecturală, care va putea găzdui între șase și opt mii de invitați. Proiectanții au mai prevăzut construirea și altor frumuseți, strîns legate structural de viitorul parc și de împrejurimile sale — teatru în aer liber, restaurant, cascadă artificială, alte terenuri de sport, un bazin olimpic etc. Toate acestea

vor rămîne însă să aştepte anul viitor. Şi aşa, ceea ce se face în momentul de faţă la şantierul parcului este uimitor. Lucrările de excavaţie la sală au început aproape de sfîrşitul lunii noiembrie a anului trecut. Cele de demolare şi de sistematizare abia în decembrie şi ianuarie. În parc se lucrează intensiv tot din ianuarie. Şi totul, sala, parcul, marile căi de acces, podurile, lacul, blocurile, ABSOLUT TOTUL VA FI GATA PÎNĂ ÎN ZIUA DE 30 IUNIE A.C. O adevărată performanţă. Îl întreb pe inginerul Petru Iosub, şeful serviciului gospodărie, întreţinere drumuri şi spaţii verzi al sectorului 5 — pe teritoriul căruia se ridică complexul obiectiv social-cultural — cum este posibil un asemenea efort, capabil să genereze o asemenea reuşită.

«Obiectivul nu este numai al nostru, al sectorului, ci al întregii Capitale», îmi strigă, ca să-l pot auzi mai bine. Vîntul ne taie respiraţia, iar zăpada ne curge pe feţele înroşite de frig. Mergem prin zăpadă mare, aruncînd din cînd în cînd priviri în stînga şi în dreapta. «De la secretariatul Comitetului municipal de partid Bucureşti s-a luat hotărîrea ca fiecărui sector al Capitalei să i se dea în grijă un... sector al parcului de care să se ocupe. S-au alocat în acest fel braţe de muncă, maşinile întreprinderilor din sectoare au cărat *mii de* arbori, oamenii i-au scos din pămînt la pepiniere şi tot ei i-au pus la loc în parc. Despre mobilizarea tineretului sînt convins că ştiţi destul de multe. Numai din sectorul nostru organizaţiile U.T.C. au mobilizat peste 9 000 de tineri, din ianuarie şi pînă acum, la muncă patriotică. Zilnic lucrează cam şapte-opt sute de utecişti în parc. A fost constituit chiar un comandament pentru conducerea lucrărilor, iar tovarăşul Nicolae Matei, secretar cu *problemele organizatorice din Comitetul* municipal al P.C.R., se interesează zilnic de mersul şantierului»

Statul a investit pentru întregul complex 66 de *milioane de lei, după cum spuneam,* în prima sa etapă de construcţie, şi oamenii muncesc ca la foc, pentru că 30 iunie nu e deloc departe. Aici vor avea loc probabil şi mare parte din manifestările artistice din preajma lui 23 August, închinate celei de-a 30-a aniversări a insurecţiei naţionale antifasciste armate. Oamenii muncesc zi şi noapte — în două schimburi zilnice — e adevărat, dar e cam greu să spui «ca la foc», pentru că în ziua de 7 martie, *cînd i-am văzut eu, muncitorii* care lucrau în parc erau adevăraţi oameni de zăpadă, albi din cap pînă-n picioare şi nu numai cu nasul, ci cu întreaga faţă roşie. În asemenea condiţii era foarte greu de făcut ceva, dar oamenii se străduiau să rămînă în grafic. La blocuri, macaralele îşi făceau obişnuitul du-te-vino cu braţele încărcate, un buldozer se plimba ameninţător în jurul ultimelor ziduri ale unor foste case, camioane şi basculante veneau şi plecau — aduceau pomi, unii dintre ei adevăraţi arbori maturi, de 10-20 centimetri în diametru, cu peste 10 metri înălţime, a căror greutate atingea, cu balotul de pămînt cu tot, trei-patru tone. Îl întreb pe Ilie Anghel, şeful unei brigăzi a sectorului 5, care planta pomi, ce au putut să facă pe o asemenea vreme

— Păi, cu 11 bărbaţi pe care i-am avut azi am mai pus 65 de pomi. E frig al dracului, altfel poate ar merge mai repede. Măcar vîntul ăsta de n-ar mai bate!

— Dar femei sînt în brigadă?

— Sînt, cum nu. Dar le-am trimis acasă pe la 9, că era prea frig.

Îl mai întreb cum e cu pomii, că sînt cam mari — se prind sau îi răstoarnă vîntul? «Noi îi punem în pămînt cei mult la o zi jumătate-două după ce au fost scoşi. Nici nu simt că au fost afară din pămînt şi se prind bine», îmi spune Anghel. Acestea fiind zise, plecăm înspre locul unde se construieşte sala — promontoriu ca o limbă de pămînt, de unde va domina întreg parcul.

Nici aici nimeni nu stă. Oamenii robotesc, dar şi înjură de necaz vremea afurisită. Constructor e Combinatul de construcţii-montaj din Bucureşti. Fundaţiile s-au pus de mai multă vreme, acum se ridică pereţii laterali. Se folosesc multe elemente prefabricate, se toarnă «beton cald». Văd cîţiva oameni care par să încălzească cu abur un stîlp greu de beton — «casa se încheagă mai bine», îmi spune cineva — şi mă gîndesc să-l întreb pe maistrul Gavrilescu cînd crede că va fi totul gata.

— Apăi, mata trebuie să ştii că Bucureştiul aşteaptă de multişor o sală ca asta. În care să se poată ţine şi adunări ale poporului — că d-aia are opt mii capacitate maximă — dar şi sport să se facă. Acum, că ne-am pornit, nu avem decît s-o terminăm! Termenul ar fi pe la sfîrşitul lui iunie, dar sînt sigur că o s-o gătăm mai-nainte...

Am plecat de pe şantierul Parcului Tineretului fără să mă îndoiesc de cuvintele maistrului Gavrilescu. Ştiu că se va ţine de cuvînt. Tocmai de aceea am promis să revenim.

Dumitru GRAUR

Urît martie, cu viscol în toată regula, dar munca nu stă deloc.

«Copacii nici nu simt că au fost scoşi din pămînt!»

Abur — pentru ca betonul să nu îngheţe înainte de a fi turnat.

Fotografii de Elena GHERA

cine să nască și cine să cultive, în zile de muncă și în nopți de sacrificii, ideile noi, dacă nu tinerii?

«cheia succesului? eu îi ajut pe ei, ei mă ajută pe mine»

Numele și prenumele: MUHA IOAN.
Locul și data nașterii: comuna Pechea, județul Galați, 24 octombrie 1943.
Profesiunea: inginer chimist, absolvent al Facultății de chimie industrială din Iași, promoția 1966. Specialitatea: tehnologia și prelucrarea compușilor macro.
Locul de muncă: Policolor-București.
Funcția: șef al secției de lacuri și vopsele

▪

Un portret în cîteva cuvinte. Viața unui tînăr adunată în patru-cinci rînduri de manuscris. Desigur, un portret sărac, mai degrabă o schiță, din care lipsesc destule date. Mai adaug «căsătorit din 1968, tată a doi copii, Irinel de 5 ani și Vlad de 3; membru de partid din 1970 și în comitetul P.C.R. pe fabrică; cîteva medalii jubiliare; cîteva inovații; o cerere de brevetare» și închid ghilimelele, convins fiind că nici cu asta n-am terminat.

Mă predau și-l las să vorbească. Vorbește repede, chiar precipitat, ușor didactic, avînd certitudinea — o simt din prima clipă — că nu voi avea nimic de schimbat din ceea ce-mi spune.

«În '68 am venit la Policolor, după un scurt stagiu la Combinatul de cauciuc Jilava. Policolorul nu era pentru mine o noutate. Avusesem acolo tema de diplomă, îi cunoscusem pe oameni, ne împrietenisem într-un fel. În februarie '69 am fost chemat la conducerea fabricii și mi s-a comunicat că urmează să fiu promovat în funcția de șef de secție... De atunci muncesc la lacuri și vopsele, avînd în subordine cinci sute de salariați și răspunzînd de o producție de aproape un miliard de lei anual. De fapt, sîntem trei colegi care împărțim responsabilitățile, fiind vorba de o muncă în trei schimburi».

— *V-a fost greu la început? V-a fost ușor?*

— Nu mi-a fost nici greu, nici ușor. Am primit funcția cu bucurie și m-am străduit să muncesc cum se cuvine. Cînd s-a anunțat în fabrică, într-o ședință, că un tînăr de 26 de ani va deveni șeful unei secții atît de importante, au fost oameni care au manifestat o oarecare reținere. I-am înțeles. Reținerea lor era, într-un fel, firească. Cîteva luni am simțit că secția este urmărită în mod special, și asta m-a contrariat în primul moment, dar mi-am dat seama că direcția are un ochi în plus pentru mine mai ales pentru a mă ajuta. Apoi au căpătat încredere și lucrurile au intrat pe făgaș normal.

Îi întreb cum lucrează cu oamenii, cum se descurcă cu autoritatea, de vreme ce unii dintre subalterni au vîrsta părinților săi. Îmi spune că e în regulă, că succesele pe care le-a obținut — și le obține — în activitatea profesională nu sînt de fapt succese personale. Sînt victorii ale colectivului, subliniază. Apoi continuă ideea: oamenilor nu trebuie să le ordoni, să-i pui să facă un lucru pe care nu-l înțeleg. Trebuie să le explici, și să-i convingi. Dacă ai făcut treaba asta bine, ai realizat o atmosferă de seriozitate și înțelegere care conduce aproape sigur la obținerea de rezultate remarcabile în producție. Și mai e ceva, completează. Trebuie să ai încredere în cei cu care lucrezi, în muncitori mai ales. Eu știu că nu toți muncitorii pot gîndi savant o sarcină, dar tot eu știu că ei au mult mai multă experiență nemijlocită a muncii decît mine. Eu îi ajut pe ei, ei mă ajută pe mine, asta e cheia succesului.

Îmi vorbește despre nostalgia lașului Despre dragostea pentru Pușkin. Despre soția sa, care este tot inginer chimist la un institut de cercetări. Despre concertele simfonice programate joi după-amiază de televiziune, pe programul II, chiar despre revista la care lucrez îmi vorbește, o laudă și o critică pe alocuri Îmi spune «în meseria asta trebuie să citești în fiecare zi, să fii la curent cu ce-i nou. Altfel ești pierdut».

— *Tovarășe Muha, ce înseamnă să fii tînăr? Asta nu punînd anii la socoteală înainte de toate. Tînăr așa, altfel, cum să vă spun, un tînăr ca dumneata?*

Nu-i place întrebarea. Adică cum ca el?! Ce, el e mai cu moț?! E ca toți ceilalți, muncind cu seriozitate, cu pasiune, bătîndu-se chiar pentru o idee care i se pare bună și care este nouă. O idee care să îmbunătățească producția, viața chiar. Uitați, începe să-mi relateze, acum vreo doi ani m-am apucat cu un alt coleg, Costel Bratu, să valorificăm un subansamblu de la un utilaj de import care se stricase. Am zis că o să facem o mașină mai bună decît cele aduse din străinătate, și uiii și-au cam dat coate. Se uitau la noi ca la doi nebuni, dar nu ne-am lăsat și am reușit să facem un nou utilaj, care conduce la o capacitate suplimentară de 1000 de tone pe an.

Apoi tace. După o clipă mă lămurește: ăsta e răspunsul. Asta cred eu că înseamnă să fii tînăr.

Ovidiu IOANIȚOAIA

Un tînăr de 500 de balcoane, montate în Trawemünde!

de profesie multiplu

Prin vara trecută, într-o noapte, locuitorii cartierului Floreasca — mai ales cei ce stau prin preajma capătului de linie al autobuzului 35 — au fost treziți din somn de niște bufnituri înfundate și au sărit din paturi, deoarece se cam zguduiau încăperile... Apoi s-au obișnuit, treptat, bufniturile au încetat curînd, și în capătul străzii Ceaikovski a început să se înalțe o construcție modernă, văzînd cu ochii: bufniturile marcaseră înfigerea piloniților de consolidare a fundației, deoarece aici, în plin teren viran, fusese o parte a celebrei «gropi» de gunoaie Floreasca...

Astăzi clădirea e aproape gata, uriașa macara ce devenise familiară locuitorilor cartierului se demontează, munca — muncă frenetică, aspră — se desfășoară mai mult în interior: se montează pereți despărțitori din sticlă, au început lucrările de finisare, se instalează două ascensoare. Inițial, «Laboratorul central al Ministerului Construcțiilor Industriale» — lucrare unică în țară și poate una dintre cele mai moderne realizări actuale din Capitală — urma să fie dat în folosință la 31 mai a.c. Constructorii s-au angajat însă să devanseze această dată, astfel încît inaugurarea să aibă loc la 15 aprilie.

Dintre muncitorii acestui însemnat obiectiv economic, 30% îl formează tinerii (caracteristică generală dealtfel a Șantierului 118-Pipera, specializat în construcții moderne de întreprinderi și instituții). Cîștigul mediu este cam între 2 000 și 2 500 lei lunar, iar Constantin Radu — unul dintre acești tineri, pe cît de amabil, pe atît de pasionat de meserie — îmi arată o hîrtie cum că luna trecută a cîștigat chiar peste 3 000. De loc e din Bolintinul din Vale, satul Malu Spart, iar de profesie, zidar — deși, astăzi, ar fi greu să-l «fixezi» în cadrul unei meserii anume, deoarece e și montor de prefabricate, și șofer, și lăcătuș, ba mai face uneori și pe macaragiul, iar *eu simt că e ceva cu chestia asta, cu multitudinea asta de profesiuni, cu alte cuvinte, și, într-adevăr,* aflu că acest fenomen nu este întîmplător aici, dimpotrivă, a devenit o *practică* a șantierului!

— Românul e născut să învețe, cînd e trimis pe undeva cască ochii bine, se instruiește, iar odată întors aduce cu ei, în țară, tot ceea ce a învățat mai bun! — îmi spune. Asta, firește, dacă s-a dus cu pasiune reală, și nu ca să se plimbe; de fapt, «plimbăreții» nici nu se prea duc, n-au ce căuta acolo, vă rog să mă credeți!

... A lucrat doi ani în R.F.G., iar dacă dumneavoastră, stimați cititori, ați văzut superbele edificii ridicate de români în localitatea Trawemünde-Lübeck, redate pe ecranele televizoarelor sau în presă, rețineți și faptul că tînărul cu care vorbesc acum, zidarul-montor-lăcătuș-macaragiu Constantin Radu, este cel care a montat toate balcoanele — peste 500! — ale elegantului hotel cu 36 de etaje din localitatea respectivă; care a participat la construcția casei de odihnă din Rotenburg, A.D. Fulda, a centrului de calcul din Wiesbaden etc., etc., ... și care, astăzi, îmi vorbește cu sinceră și justificată mîndrie despre munca tinerilor de pe șantierul în care mă aflu. «Da, dom'le, există și cîteva haimanale — nu aici, la noi, ci în genere — dar cred că este cel puțin o gafă, dacă nu chiar o prostie să generalizezi asta unui întreg tineret român, cum încearcă niște nechibzuiți să o facă! Eu lucrez în construcții de peste cincisprezece ani, am început-o de mic copil, iar în tot acest timp mi-au trecut prin mînă zeci și zeci de tineri, oameni deosebiți, firi poate contradictorii, dar nu-mi amintesc să fi întîlnit o haimana!... Tineretul nostru muncește, și *muncește bine*; ulte, luați de pildă «Electronica»: mă nimeresc uneori acolo la ieșirea din tură, este *absolut uimitor* numărul tinerilor ce se revarsă pe porțile uzinei!»

Trecem apoi de la una la alta, îmi povestește despre dor, despre acel cumplit «dor de casă» ce te năpădește cînd te afli printre străini, despre acel fierbinte, amarnic de fierbinte, dor de țară, de ai tăi: «...și asta nu numai cu cei familiști se întîmplă. Hai să zicem că în acest caz ar fi explicabil, dar sînt oameni — tineri, necăsătoriți — care nu au putut rezista mai mult de cîteva luni și s-au întors de le sfîrîiau călcîiele!»

Și, drept mostră, mi-l prezintă pe tînărul comunist de 27 ani Constantin Anghel, mozaicar de profesie și de meserie «multiplu». E un tînăr cu chipul deschis, extrem de serios atunci cînd nu zîmbește. Și nici nu zîmbește fără motiv: o face, de pildă, atunci cînd îl întreb dacă s-au ivit cazuri aici, la ei, de conflicte între tineri și cei vîrstnici, apropo de muncă. «Nu există așa ceva! Dacă apar — și asta numai datorită unor propuneri de lucru, propuneri care pot fi sau nu bune — ele se analizează în ședințe deschise de partid, dîndu-se dreptate celor cu idei într-adevăr valabile și în nici un caz ținîndu-se cont de vîrstă!»...

Îmi vorbesc apoi amîndoi — acești noi pentru mine, îndrăznesc să spun, prieteni — despre pletoși («Am impresia că s-a creat un soi de psihoză, cum are unul părul mai mare, cum, gata, e derbedeu! Da' ce-are, domnule, părul cu mintea, cu capacitatea de a munci sau cu comportarea civilizată?! Că există haimanale, asta e cu totul altceva: dar printre haimanale sînt și rași în cap sau tunși, proaspăt scăpați din pușcărie... Eu nu zic să exagerăm, să-i aplaudăm adică pe cei cu părul pînă la gleznе și cu jegul pe ceafă — dar nici să luăm peste picior, pentru un astfel de motiv, un întreg tineret altfel admirabil!»), despre organizarea punctului de lucru («...există un anumit mod în acest sens, materialele necesare trebuie să fie cît mai aproape de tine, și nu la dracu-n praznic așa cum poate dirija cineva indiferent; se întîmplă și la noi asta din urmă, dar foarte, foarte rar, și atunci facem cam tot așa cum

știm, ne apropiem materialele adică, și nu se supără nimeni!»), despre economii («nu mă refer la curățenie luată ca atare, asta e ceva obligatoriu chiar și pe un șantier, deși la noi se cam uită uneori acest amănunt... dar curățenie înseamnă mai ales economii, uitați-vă prin jur, vedeți aruncate niscaiva resturi de materiale?»).

Mă uit, și într-adevăr nu reușesc să descopăr. Descopăr însă cu satisfacție că a sta de vorbă cu tineri, și mai ales *despre tineri*, pe acest modern șantier al Capitalei și al țării, reprezintă ceva cu mult, cu foarte mult mai captivant decît a-ți bate capul cu probleme de genul dacă Ilie Năstase are, sau nu dreptul să-și poarte părul așa cum știm cu toții că și-l poartă!...

Horia PĂTRAȘCU
Fotografia autorului

băieți care plîng ca niște fete

În blocul C3 din strada Macaralei se află căminul nr. 2 al Fabricii de mașini unelte și agregate-București în care locuiesc aproape 300 de tineri muncitori. Căminul este foarte aproape de fabrică, la cinci-zece minute de mers pe jos, în dreapta unei linii ferate, și a fost dat în folosință relativ de curînd, mai exact de 3 ani de zile. Arată însă mult mai vechi și pe dinafară (două mari pete de păcură îi pătează peretele chiar deasupra intrării), și pe dinăuntru, fiind în privința asta un exemplu de nepricepere și lene a constructorilor. Apa se infiltrează peste tot, cade tencuiala, pereții camerelor arată ca pielile leproșilor, caloriferele nu prea merg, dușurile sînt stricate sau nu se pot folosi pentru a nu-i inunda pe cei de dedesubt. Mai sînt și alte defecte din construcție, nu insist. Întreb numai cu stăruință cum de este încă posibil să se accepte și mai ales să fie plătită cu bani grei o asemenea «construcție». În sfîrșit...

Împreună cu Gheorghiță Gheorghe, rectificator, venit aici acum 6 ani de pe platurile Sucevei, ales de curînd vicepreședinte al comitetului de cămin, trec prin cîteva camere, stau de vorbă cu cei care pentru a se odihni și învăța aici plătesc o chirie lunară de 120 de lei. Viață de cămin, între două schimburi, băieții citesc, joacă table, unii gătesc, alții dorm duși. Prea multe nu au de făcut aici, n-au nici club, nici televizor, nici radio, nici teren de sport, nici mese de șah, «de aceea unii cînd n-au ce face, se ocupă cu prostii, se duc la Alba, beau ori agață fetele» (Sandulovici Iulian, lăcătuș). Plîngeri sînt multe, prea multe, băieții îmi par prea plîngăreți și mă gîndesc că și acest lucru i-a împiedicat pînă acum să aibă ceea ce-și doresc. Faptul că se mulțumesc să-mi repete că știe și tovarășul x, am discutat problema cu tovarășul y, mă face să cred că nici ei nu fac mai mult decît alții pentru ei înșiși, că prea așteaptă să li se aprobe orice fleac, de la a avea o măturăpînă la a pune mînă de la mînă să-și cumpere un televizor, chiar dacă un tovarăș de la municipiu, tovarășul Guță, le-a spus că nu au «forme» pentru asta. Simplul fapt că discută la ședințe de ani de zile același lucru este mai mult decît semnificativ pentru lipsa lor de viață acoperită de hîrtii inutile. Copiez la întîmplare dintr-un proces verbal și mă conving și mai mult că birocrația, lenea foșnitoare și adormitoare a hîrtiuței, este o boală atît de cumplită, încît îi poate lipsi de viață chiar și pe tinerii muncitori. Iată numai cum e formulată o ordine de zi: *Aspecte din activitatea locatarilor căminului (?!)*. Citind rar și tare, te umflă rîsul, ce să fie aici «activitate» într-un asemenea cămin. Dar să vedem ce s-a mai discutat: «Tov. Spoitoru Ioan arată problema curățeniei care nu se face corespunzător și totodată aspectul exterior care este necorespunzător. Tov. Sandulovici Iulian (n.n. - care a fost schimbat din funcția de președinte, pentru că a fost în concediu medical!) propune înființarea unei bănci în fața căminului, arată problema femeilor de servici» etc., etc. Deci discuții, discuții, sau cum bine spunea un băiat de acolo, în deridere bineînțeles: «Noi avem inițiativă, dar n-am pus-o în practică». Ce să zic... A face o problemă din orice nimic, dar a nu sădi măcar un pom în fața căminului, se poate? A spune că te lupți, că te zbați, că alții nu vor să facă asta, aia, că sînt unii tovarăși în conducerea fabricii care parcă s-au născut cu barbă și mustăți și nu te înțeleg, dar a nu-ți face curat, nici patul în care dormi, se poate?

Repet, tinerii din căminul F.M.U.A.B.-ului au necazuri adevărate, încă nu se bucură de toată atenția celor plătiți, printre altele, ca să aibă grijă de ei și care mai mult îi încurcă. Da, dar pentru a înfringe necazurile, ei fac mult prea puțin (de exemplu schimbă comitetul de cămin mereu, la fiecare cîteva luni). Pun «problemas» în procesul verbal, ridică «probleme» în ședință, cedează prea repede atunci cînd ar trebui să insiste cu curaj, chiar cu patimă, pentru a obține ceva (de exemplu un miniteren de sport, neîncput pînă acum din pricina unui administrator care își teme geamurile), se plîng prea ușor atunci cînd ar trebui să n-o facă și, în general, în loc să se simtă mai bine încă de la ei, din cameră, așteaptă parcă să li se aprobe «de sus» să pună mîna pe mătură. «Aprobare» pe care, evident, n-o vor obține niciodată, de la nimeni.

Iulian NEACȘU

unde este frică, nu există inteligență

— *Florian Pittiș, ce înțelegi dumneata prin tineret, azi, în România anului 1974?*

— Înglobez acestui generic, tineret, pe toți cei care trăiesc cu adevărat, adică pe cei care nu dorm pe ei.

— *Ce înseamnă să dormi în teatru și ce înseamnă să fii treaz, adică tînăr? Bineînțeles, mă refer la actori.*

— Hai să nu-l spunem teatru, ci arta spectacolului, pentru a putea include alci și concertele și altele. A fi treaz în arta spectacolului, deci tînăr, înseamnă să joci, să interpretezi conștient fiind că nu există public prost. Niciodată. A fi cu adevărat tînăr înseamnă să interpretezi de fiecare dată partitura ce-ți este încredințată, încît să-i convingi pe cei din sală. A nu fi tînăr înseamnă să joci un spectacol ca pentru academicieni, deși vezi că sala e plină cu elevi ai unei școli profesionale. Sau invers. Fiecare spectacol trebuie să fie un act artistic irepetabil. Asta nu presupune, cum spun unii, concesii.

— *Te-am auzit vorbind de multe ori despre tineri bătrîni, burghezi, cum îți place să-i numești. Cum se manifestă ei în teatru?*

— Sînt acei actori care urcă pe scenă nu pentru a propune sălii un dialog, ci pentru a-și etala încă o dată aptitudinile cu care au convins comisia la examenul de intrare în institut. Ei urcă pe scenă pentru a dovedi că sînt prezentabili, frumoși chiar, că au voci plăcute și ochi albaștri. Ei se urcă pe scenă parcă pentru a fi ceruți în căsătorie după terminarea spectacolului. Și pentru a fi tînăr și nu burghez am să-i numesc pe cîțiva: Repan, Paulhofer și mai recent Mircea Diaconu. Poc să-ți dau și numele unui spectacol care deși se desfășoară, cum se zice, tot timpul cu fața spre sală nici o replică nu îi este adresată sălii: *Apus de soare*.

— *Dumneata, ca tînăr artist, cum poți, cum ai încercat să ajuți afirmarea noului?*

— Dacă joc într-o piesă de Shakespeare, eu nu fac așa cum scrie în cronici *«a prezentat gîndurile și intențiile lui Shakespeare»*. Nu. Eu, prin ceea ce fac din rolul încredințat, propun un eseu al meu, părerea unui om al anului 1974, pe baza unei teme propuse de Shakespeare. Din rolul meu trebuie să se vadă: cu ce sînt de acord, cu ce *nu*, care sînt justificările mele pentru existența aceluipersonaj. Cine vrea să știe numai părerea lui Shakespeare, poate citi liniștit piesa. Eu, actorul, sînt, după cîte știu, slujitorul unei arte, chiar dacă este ea a 7-a. Deci sînt creator. Ca orice artist autentic, trebuie să aduc pe scenă adevărul meu, NOUL meu. Dacă el nu convinge, trebuie s-o iau de la capăt, căci vina nu este decît a mea. Am realizat împreună cu Ogășanu și Caramitru un al doilea spectacol de POEZIE și MUZICĂ, spectacol AFIRMATIV, adică propunînd o poezie și-o muzică adevărate. Dar acest spectacol, deși există afișe în oraș, nu se joacă. De ce? Fiindcă noul răzbește greu. Și nu numai el. Pentru că, există oameni care cred că poezia lui Ion Barbu *«Oul dogmatic»* este prea nouă și nu va fi înțeleasă de cei din sală. Numai că acești oameni *n*-au aflat că poezia cu pricina se predă în școală! După vizionarea spectacolului, noi, cei care l-am realizat, n-am fost invitați la discuția spectacolului. Cei prezenți, printre care Amza Săceanu, Constantin Măciucă și Alecu Popovici, au spus ba că e un spectacol prea trist, ba că e prea vesel. Pînă la urmă s-a ajuns la concluzia că e trist-vesel și să facem modificări. Pentru că nu am înțeles rațiunea (care nici nu există) a acelor modificări, nu le-am făcut. Spectacolul nu se joacă, cum nu se mai joacă nici primul, care a făcut 56 de săli arhipline. Se joacă în schimb *Casa de mode*. Împotriva acestor absurdități trebuie să ne ridicăm, căci ele țin nu de alteeva decît de frica unor leneși. Și, cum bine se știe, unde este frică, nu există inteligență. Deci nici spirit revoluționar.

— *Eu cred că spiritul revoluționar al tînărului de azi trebuie să se manifeste mai întîi față de cei de vîrsta lui, fiindcă a observa cît de puțin revoluționari sînt unii oameni de 65, 70 ori 87 de ani nu e mare lucru.*

— Nici vorbă. Iată de ce mă întristează pe mine oamenii tineri care substituie spiritului revoluționar *șopîrlita*. Ea a devenit o schemă ca multe altele. De exemplu, cînd vine vorba de politică într-un spectacol, vezi tineri rîzînd cu subînțeles, vezi actori spunînd replica într-un fel care vrea să însemne *«Ei, ce departe bat eu»*. Într-o astfel de mentalitate, unii ulți ai noi toți, prin gradul de conștiință la care am ajuns, facem politica acestei țări. Dacă avem ceva să ne spunem între noi, s-o facem deschis, direct, constructiv, așa cum se cuvine.

— *Cum poți dumneata, Florian Pittiș, să contribui la destinul teatrului în care joci?*

— Din păcate, în cea mai mică măsură. Un teatru în care atmosfera de spectacol să înceapă din hol, dar nu printr-o expoziție nepotrivit organizată în foaier, ci printr-o participare afectivă de la garderobieră la mașinist. Cunosc zeci de studenți care iubesc cu adevărat teatrul, oameni care ar putea să vină seara la teatru, să rupă biletele, să te conducă la locul pe care-l ai, să-ți răspundă la orice întrebare legată de spectacol, autor etc. Deocamdată, din multe și neînțelese motive, noul în teatru pătrunde cu viteza melcului. De aceea și contribuția noastră, a tinerilor, este dureros de mică.

— *Ce faci dumneata mîine dimineață?*

— Mă duc la reciclare. N-ar fi rău dacă, măcar aici NOUL ar avea mai mult loc. Oricum, să proiectezi în cadrul acestor cursuri filme realizate în urmă cu 15 ani, nu mi se pare cea mai potrivită soluție. Chiar dacă filmul se numește *Poveste din cartierul de Vest*.

Dorin TUDORAN

trebuie să cîștigăm bătălia acestei primăveri

«Venim dintr-o țară care, în acest an, sărbătorește 30 de ani de cînd poporul și-a luat soarta în propriile mîini, a lichidat vechea orînduire de asuprire și nedreptate și a făurit prin forțele proprii o orînduire nouă, care asigură tuturor oamenilor din patria mea condiții de viață din ce în ce mai bune — orînduirea socialistă.

Am dezvoltat puternic industria, care produce, astăzi, de 28 de ori mai mult decît acum 30 de ani. Am dezvoltat agricultura, știința, cultura...

Putem spune că și realizările României demonstrează încă o dată că atunci cînd un popor devine stăpîn pe destinul său poate face într-adevăr minuni».

Din Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Universitatea din Buenos Aires

Da, un popor ca al nostru, stăpîn pe destinul său, face minuni, conștient că le face pentru el, pentru viața lui mai bună. Bătălia acestei primăveri, de pildă, ne găsește — la scara națiunii — angajați ferm, cu toate forțele, în cel **mai important eveniment politic intern al țării, munca**, munca pentru îndeplinirea și depășirea prevederilor noastre obiective stabilite în planul pe trimestrul I. Urmărim cu legitim interes cronica vie a acestui final de trimestru. Mai sînt 8 zile pînă la scadență. Cum stăm cu îndeplinirea globală, pe indicatori, a *planului în unitățile economice*? Înregistrăm fiecare rezultat bun ca pe o victorie în marș și ne dăm seama că harta succeselor — a angajamentelor îndeplinite și depășite — se lărgește tot mai mult și tinde să se confunde cu harta țării.

De pe ogoare, știrile calde, pasionante, le primim din primele ore ale fiecărei dimineți. Și asta pentru că din primele minute ale fiecărei zi-lumină, cîmpiile patriei sînt împînzite de zeci, de sute de mii de cooperatori, de mecanizatori, de lucrători ai întreprinderilor agricole de stat. Și munca durează — încordat — pînă în ceasurile înserării, știindu-se că fiecare oră bine, intens folosită se va traduce la vară în recolte mai bogate, corespunzătoare amplului program de măsuri privind sporirea continuă a producției agricole stabilit de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința pe țară a cadrelor de conducere din agricultură.

În uzine și pe ogoare, în mine, în școli și laboratoare, cetățenii patriei noastre muncesc mai avîntat și mai responsabil ca oricînd, pentru bunăstare și pentru o viață mereu mai bună, dar și pentru ca 1974 este un an de istorice bilanțuri. Întreaga națiune este animată de dorința fierbinte ca la cea de-a XXX-a aniversare a Eliberării patriei și la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român să se înfățișeze în fața propriei judecăți cu rezultate mai bune *ca niciodată*, pe măsura marilor ei posibilități și energii creatoare.

Trăim — o știm și o simțim cu toții — un an istoric. Un an care va rămîne în istoria României prin munca pasionată, angajată, de zi cu zi, de ceas cu ceas

Marius POPESCU

EROII NOȘTRI

la otopeni plouă cu apă

— Tovarășe Săbău, știu că sînteți comandantul unui I.L. 18 și că aveți pînă în prezent 12 000 de ore de zbor și peste 4 000 000 de kilometri parcurși. Ei bine, am să vă pun o întrebare prostească, pentru că prea e plină lumea de întrebări deștepte. Tovarășe Săbău, dumitale nu ți se face niciodată frică?

Sîntem în aripa stîngă a Aeroportului Internațional Otopeni, la un mijloc de zi cețoasă, cu cer morocănos și ploaie mocănească. Pilotul Ioan Săbău nu-mi răspunde imediat. Își întoarce privirea pe geam, scrutează norii, apoi gîndește cu voce tare: «Chiar plouă. Plouă cu apă». Îl întreb ce vrea să fie expresia aceea, dă din cap, își aprinde o țigară. Apăi, uneori plouă și cu nisip, îl aud. În Kuweit am apucat o mulțime de ploi d-astea, de nu mai vezi la un metru înaintea avionului și ștergătoarele se împotmolesc.

— Și totuși, mi-ați rămas dator cu răspunsul.

Îmi spune că face meseria asta de prea mult timp ca să mai simtă frica. Are 47 de ani, dar se ocupă cu aviația încă de pe băncile liceului, așa că s-a obișnuit și cu frica și cu prudența. Abia după ce evit cîte o complicație, îmi mărturisește, simt că îmi tremură picioarele și realizez prin ce-am trecut și ce-ar fi putut să iasă. Uneori mi se face frică, recunosc, dar numai cînd sînt pe pămînt și-mi aduc aminte de ce-a fost acolo sus, în aer.

— Și primul zbor?

Zîmbește. Un zîmbet de aur și la propriu și la figurat. Primul zbor?, mă întreabă. Primul zbor, repet. Ei da, chiar că mi-a fost teamă. Prin '48, eram la Școala de zbor fără motor, la Mocrea, lîngă Arad. Atunci am făcut primul zbor. Cu planorul. Mi-aduc aminte că m-am înălțat cîțiva metri și mi se părea că am ajuns în vîrful cerului. De-atunci însă a trecut multă apă pe Mureș.

Mă mir că zice pe Mureș. Pe-alci, pe la noi, se folosește expresia cu apa Dunării. Îi spun toată povestea și Ioan Săbău face haz de necaz, apoi îmi explică, rotunjind frumos cuvintele, că asta i-a rămas de pe vremea copilăriei. E originar din Arad, se trage dintr-o familie de oameni nevoiași, dar cu mare dragoste pentru avioane. Tatăl meu care a fost mecanic a murit, rela. Doar mama mai trăiește la Arad, în casa părintească. Am vrut s-o aduc la mine, la București, că am spațiu. Stau la bloc, pe Giurgiului. N-a vrut. Așa că ne repezim noi din cînd în cînd la Arad s-o vedem, eu și cu frati-miu Liviu, care e tot comandant de aeronavă, pe BAC. Dar ne ducem rar, că nu prea avem timp. Doar uneori, cînd Bucureștiul este închis din cauza ceții, mai ajungem la Arad și ne ducem la mama. Tare se mai bucură. De, ca orice mamă de aviatori care stau mai mult departe de casă.

— Ce e, oare, cel mai greu în meseria asta?

— Alt fel vorbind, aș zice extraordinara răspundere. Faptul că mîinile și creierul tău hotărăsc soarta a zeci de oameni. În altă ordine de idei, cel mai greu e la aterizare. Foarte des vii la aterizare după aparate. Din cauza condițiilor atmosferice nu vezi nimic... Apoi așezi avionul pe pistă și simți ca o ușurare. Asta e meseria, o singură greșeală și s-a dus totul. În aviație, prima greșeală e întotdeauna și ultima. Ca s-o eviți, trebuie să te stăpînești pe tine și să-ți stăpînești aparatele, și uneori e mai greu cu omul decît cu ele. Lupta aceasta dusă în fiecare clipă înseamnă eroismul nostru, dacă eroism nu e cumva prea pretențios spus.

Schimbăm discuția și ajungem să vorbim iarăși despre familie. Ioan Săbău e însurat din 1953, soția sa fiind muncitoare la «Suveica». Au împreună o fată care s-a tras tot spre aviație, ca însoțitoare de bord. Cu timpul liber ce faceți?, îl întreb. Nu prea stau bine cu asta, dar cînd sînt pe acasă mă ocup ca un părinte de mașină. Am o Dacie 1300. Merge trăsnet, ca avionul.

— Ați plătit vreodată amendă pentru exces de viteză?

— Îți spun numai dacă-mi promiți că n-ai să scrii.

— Spuneți-mi și vă promit că am să scriu. Dacă tot ați plătit amenda...

Își aprinde o țigară, o strînge parcă să o sufoce între degetele îngălbenite de nicotină. Apoi își aduce aminte:

— Era pe 2 ianuarie. Veneam de la Brașov către Ploiești. Cred că mergeam cam tare cînd m-a oprit un milițian. Mi-a cerut actele, a văzut că sînt aviator, m-a întrebat pe ce avion zbor și cîtă viteză prinde. Am înțeles eu unde bate, dar i-am răspuns. A fluierat admirativ, mi-e tăiat o chitanță, am plătit 50 de lei și mi-am continuat drumul. Cu viteză mai mică.

Sărim de la una la alta. Recunoaște că, acasă, nu prea face bucătărie, dar nici nu e lăsat. Pe cît e de priceput la motoare, pe atît e de neîndemînatic la oale și farfurii. În ceea ce privește fotbalul, adaugă, mor cu U.T.A. în brațe. Ai mei rid cît de tare

POST RESTANT

ce bine e cînd știe omul ce vrea!

Așadar, dumneata, tovarășe Burinaru — ajutor maistru în cadrul secției năvădit — ai la 14 februarie un incident cu Voinescu Gheorghe, șeful atelierului preparație al aceleiași întreprinderi, Industria bumbacului, unitatea B, șoseaua Ialcului 90. Întîmplîndu-se ca sorții de a cădea dreptatea de partea dumitale să fie destul de incerți, te înfurii, îți iei hainele de oraș și părăsești întreprinderea, ducîndu-te gionț acasă, unde te apuci de treabă. Adică, asigurat de o provizie de țigări și de o cafea aburindă (decor considerat probabil foarte gazetaresc), redactezi pentru revista «Flacăra» o scrisoare cît pe-aci să convingă, dacă n-ar fi dat de bănuit totuși prin vehemența întreținută a tonului și prin faptul că ea conținea prea de tot numai lucruri rele.

Știi foarte bine cînd am venit, cînd am plecat, și deci cît am rămas în întreprindere: nouă ore, de la 8 dimineața pînă la 5 seara. Nu e mult, nu e nici puțin, suficient însă pentru a ajunge la o părere. Dacă această părere, nu întru totul favorabilă dumitale, n-ar fi fost — să nu fiu lipsit de modestie — nu cea a adevărului dar aceea a unei vecinătăți apropiate cu el, mă-ntreb de ce l-ai mai fi căutat atît de grăbit pe Voinescu pentru a-i cere scuze? Iar dacă lucrurile stau așa cum le voi fi întrevăzut, de ce dumneata, care dețineai cheia exactă a întregii situații, n-ai făcut acest gest — să-i zic sau să nu-i zic reparator — mai înainte de a mă obliga pe mine ca ore întregi să țin oamenii de vorbă? Și-apoi de unde starea aceea de panică, vizibilă încă de la prima discuție pe care am avut-o, cînd fără a retrage nimic din ce se afirma în scrisoare mărturiseai totuși că ai scris într-un «moment de nervi», fiind un om care «te aprinzi foarte repede și te stingi foarte repede»? Un pas înainte, doi înapoi; doi înainte, trei înapoi; un fel de zigzag ciudat, o echilibristică pe care am urmărit-o, te asigur, cu strîngere de inimă.

De fapt ce s-a întîmplat atunci, la 14 februarie?

În dimineața acelei zile Voinescu trimite un băiat la tîmplărie pentru a modifica o șipcă necesară războiului manual pe care el, Voinescu, îl construia. Nu-l trimite deci pe spătar, ci pe ajutorul acestuia — băiatul pe care dumneata îl întîlnești și-l întorci din drum pe motivul (adevărat) că ar fi nevoie de spete (pe care însă ar fi trebuit să le facă în primul rînd spătarul, liber în acel moment, nu ajutorul lui, băiatul venit abia de vreo două luni în fabrică). Voinescu se supără că i-ai încălcat o dispoziție și că mai faci și scandal, te superi rău și dumneata și, după cum am văzut, pleci acasă. Iată întîmplarea de mai sus în versiunea scrisorii: «În ziua de 14 crt., nu aveam spete să dau în lucru la muncitoare să năvădească și dînsul în loc să lase spătarul să facă spete, l-a luat să-i facă niște bețe pentru interes personal». Ce «spătar», tovarășe Burinaru? Și ce «bețe», cînd era vorba de o nenorocita de șipcă? Iar cu «interesul personal» cum rămîne, că doar știai și dumneata foarte bine că acel război manual este al întreprinderii și că el se construia în vederea valorificării deșeurilor? Despre acest din urmă lucru poți afla mai multe de la Voinescu Gheorghe, pe care ideea reutilizării materialului — nu numai ca sarcină din partea conducerii, dar și ca inițiativă — a început să-l intereseze cu nici mai mult, nici mai puțin decît vreo douăzeci de ani în urmă. Asta așa, de curiozitate.

După ce că dă dovadă de «nepăsare și indolență», mai scrii dumneata, «a făcut ce-a făcut și vine numai de dimineață, adică în schimbul 1». Erai de față cînd am transcris din cartea de pontaj pe o săptămînă a lui Voinescu. Intrarea: în fiecare zi în jurul orei 6. Ieșirea: luni — 22, marți — 22; miercuri — 21,07; joi — 20,34; vineri — 19,34; simbătă — 15,08. Ceea ce nu te împiedică pe dumneata să-l consideri un om «comod».

În continuare, Voinescu nu ar avea «spirit de organizare a muncii». Deși, atunci cînd centrala are nevoie de un specialist, e obișnuită să nu-i uite numele. Dovadă că a fost detașat la «Dunăreana» Giurgiu, la Botoșani, precum și în alte părți unde, e de presupus, n-a fost «străin de ce se în timplă în jurul său», cum lași dumneata să se înțeleagă că ar fi aici, în București, la întreprinderea în care lucrează de o jumătate de viață (25 de ani din 50), întreprindere al cărei prag, tovarășe Burinaru, l-ai trecut cu vreo 17 ani în urma lui Voinescu, și l-ai trecut nu ca un tînăr de 25 de ani cum o făcuse acesta, ci ca un om de 40 de ani venit să învețe o meserie — de la cine?, întîmplător: tot de la Voinescu!

Are «pile», zici dumneata. Cam toți cei care-l apreciază: conducerea unității B, conducerea întreprinderii Industria bumbacului, Centrala. Bine că te oprești aici, tovarășe Burinaru!

«Nereceptiv la problemele ce frămîntă oamenii». Inclusiv cînd — nu e prea mult de atunci — îți trebuia neapărat 100 de lei, trebuia s-o împrumuți și umblai zadarnic din om în om, pînă a auzit Voinescu și a venit singur la dumneata: «Ia, măi Titi, de aici 100 de lei. Mi-i dai tu cînd poți». E un singur exemplu, și nu numai în ce te privește. Tot în ce te-ar privi ar mai fi și altele, pe care le știi foarte bine. De ce vrei neapărat să le uiți?

Dar pentru că scrisoarea dumitale era foarte lungă, și pentru că nu numai țesăturile sînt prețioase, ci și hîrtia, să ne oprim și la acel punct — singurul — în care s-ar părea că ai dreptate.

Are nervi, e impulsiv cîteodată, susții. Și e adevărat. Dar dumneata te-ai întrebat vreodată și de ce? Ca să ne-ntoarcem, pentru a treia și ultima oară la ce s-a întîmplat pe 14 februarie, cine nu s-ar fi enervat în locul lui? Și cine de fapt l-a obligat să fie așa, atunci? Nu dumneata, prin actul de indisciplină amintit: încălcarea unei dispoziții a celui ierarhic superior și părăsirea locului de muncă? Mai ține cont că el are în subordine 350 de oameni, pe cînd dumneata numai 20 și tot, ai recunoscut, sînt cîteodată probleme. Apoi, atelierul de preparații este cheia întregii țesătorii. E vorba de o mare răspundere. O răspundere care creează exigențe. Exigențe care trebuie *înțelese*. Iar cînd înțelegerea se lasă prea mult așteptată se ivesc, desigur, «neînțelegerile». Acelea, puține, cîte sînt. Numai Voinescu e de vină?

Tovarășe Burinaru, mi-ai spus la un moment dat să consider această scrisoare «neavenită», ceea ce nu mai însemna deloc «am curajul și îmi asum răspunderea să demasc în presă...» Iată că nu s-a putut s-o consider neavenită ci, din contră, binevenită pentru a spune că dumneata ești un muncitor bun și cel puțin tot la fel de bun muncitor este și Voinescu Gheorghe. Atunci de ce toată această poveste?

Ce bine e să știe omul ce vrea, nu-i așa tovarășe Burinaru? Iar dumneata ce-ai vrut, că eu tocmai asta n-am înțeles?

— Stai drept, măi Titi, stai drept!

Mai știi cine spunea cuvintele acestea și cui îi erau adresate? Pencru că mi-e teamă să nu uiți: erau niște simple cuvinte pe care un oarecare muncitor, pe nume Voinescu Gheorghe, le spunea unui alt muncitor, pe nume Burinaru Constantin.

Pentru a se ști că o mînă deja s-a întins, bărbătește, în căutarea celeilalte. Care nu va întîrzia, sper.

Dumitru ELIADE

P.S. În aceeași zi, 9 martie, ora 12, țesătoriei i se acorda diploma cu titlul de secție fruntașă, în întrecerea pentru îndeplinirea și depășirea planului de stat pe anul 1973. Ea singură, această diplomă, mai mult decît mii de vorbe, aruncă povestea de mai sus, iremediabil, în domeniul neavenitului.

mă consumă o înfringere de-a arădenilor, dar nu-mi pare rău că rid. Microbul e microb, asta e. Intră ușor în suflet și iese greu. Sau nu mai iese deloc. Dacă e membru de partid? Dinainte de a se apuca de aviație, din 1947. În prezent face parte din biroul organizației de partid unu, cea mai mare din aviația civilă și — ca să nu uit — e deținător al Ordinului Muncii clasa a III-a.

— Tovarășe Săbău, aveți 47 de ani. Vreți, nu vreți, viața în aviație e mai scurtă decît în alte meserii. Ce-o să faceți cînd veți ieși la pensie?

— De mult mă gîndesc la ce-o să fac cînd o să ies la pensie, socotește. Zău dacă știu. O să-mi fie foarte greu. Mie-mi place să meșteresc cîte ceva, nu pot să stau. Atunci o să mă bag toată ziua sub mașină, o s-o desfac și o s-o fac la loc pînă mi-or sări ochii din cap. O să-mi fie foarte greu.

Într-un fel, întrebarea de mai sus a grăbit sfîrșitul acestui reportaj. Ioan Săbău și-a mai aprins o țigară, dar privirea i s-a închis, zîmbetul i-a dispărut. Am căutat zadarnic să anim dialogul. Povestea cu pensia îl compromisese. A mai acceptat să-mi răspundă la o singură întrebare.

— Aș vrea să știu pe ce aeroport aterizați cu cea mai mare plăcere?

— Poate la Otopeni, poate la Constanța... Nu știu, în orice caz undeva acasă. Uneori, cînd zbori, îți se face tare dor de casă și nu știi cum să ajungi mai repede pe pămîntul tău, la ai tăi. În urmă cu cîțiva ani, am stat vreme îndelungată în străinătate, la o specializare. După cîteva săptămîni, simțeam că înnebunesc. Într-o noapte, unul dintre noi a prins Bucureștiul la radio. Nu ne-a trezit, dar a imprimat buletinul de știri la magnetofon. Dimineață a fost mare sărbătoare și din ziua aceea am făcut de serviciu noaptea, la radio, care să prindem un post românesc.

Părăsesc aeroportul în amurg. Plouă. Plouă necontenit. Cum ar zice pilotul Ioan Săbău, plouă cu apă.

Ovidiu IOANIȚOAIA

STAREA COMERTULUI

unde sînt culorile copilăriei?

Băiețelul poartă cu evidentă mîndrie un capișon verde, paltonaș negru sau albastru închis, pantaloni maro. Mamaia a decis să-i înnoiască radical garderoba, drept care au luat la rînd cele două-trei magazine din centru, zise «de specialitate». Și au găsit tot ce-au căutat, stînd la rînd, vociferînd, mai puțin ăla micu' — a călărit elefănțelul din hol de la «Romarta copiilor» și l-a pus să galopeze, mamă-mamă, și n-a putut fi smuls de pe șa decît cînd i-a arătat o «Pepsi» de la o oarecare distanță.

Fetița care i-a luat locul se grozăvea și ea cu un șorțuleț sau uniformă bătînd în vînăt și lovea șoldurile elefantului — să galopeze mai repede, prea se lenevise! — cu ghete noi-nouțe, negre, evident.

În rafturi se mai puteau vedea treninguri pentru copii, de un albastru închis, bătînd spre negru, pantaloni albi, maro sau gri și rar, foarte rar, o cămașă ori un tricou într-o culoare mai vie.

Vă rog să priviți cu atenție copiii în parcuri, pe străzi, la Circul de Stat ori la cofetăria «Casata». Și să remarcați culorile paltonașelor, ale scufelor, ale pantalonașilor de lînă ori de stofă, ale ghetuțelor și cizmulițelor. Gama cromatică pornește de la negru și, trecînd printr-un gri și un maro spălăcit, se oprește timid la un galben ori verde nesărat. Greu de imaginat contrast mai flagrant: pe de o parte veselia copiilor, pe de alta, tristețea hainelor pe care le poartă. Nu știm cine hotărăște în ce culori să apară cutare ori cutare serie de paltonașe, rochițe, căciulițe (iertați-mi diminutivarea excesivă, dar cînd posesorii obiectelor vestimentare enumerate mai sus au 3,4,5 ani, aceasta se impune). Cert este că respectivul sau respectivii tovarăși ori n-au copii, ori suferă cel puțin de daltonism.

Cum adică? Negrul, maroul, cenușiul și verdele să fie culorile copilăriei? Să nu vedem decît foarte rar, și-atunci să ne mirăm ca de altă aia, un copil îmbrăcat ca o floare, adică arborînd roșul, albastrul, albul strălucitor, galbenul solar, verdele proaspăt? A decretat cineva obligativitatea de a ne îmbrăca odraslele în asemenea culori, pe care le-ar respinge cu evidentă jignire nu știu ce sexagenară cochetă? Ba se pot vedea — și din nou vă solicit cu respect spiritul de observație — tați ori mame foarte nostim, foarte modern, foarte tinerește îmbrăcați — și mă refer la culoarea stofelor, la linia costumelor ce exclude, indiferent de vîrstă, negrul și cenușiul — ținînd de mînă țînci veseli, rîzînd inconștient — ferice de ei! — în haine de culorile enumerate mai sus, culori stinse, triste, în general refuzate de adulți.

Nu, așa ceva nu se mai poate admite! Culorile copilăriei sînt culorile florilor și numai ele au drept să pătrundă în lumea inocenței și a visului.

Ar trebui — cu alte cuvinte — ca toate confecțiile pentru copii să fie concepute sub acest semn al bucuriei și seninătății proprii vîrstei mici.

Mihai HETCO

VREMEA ÎN SĂPTĂMÎNA VIITOARE

ploi de primăvară

În această ultimă săptămînă a lunii martie, cînd sosesc primele păsări cîntătoare, printre care și cele două păsări polițiste: codobatura pentru păduri și nagîțul pentru bălți, cînd jderul are pui mici în cuib și cînd prin adîncul pădurilor încep să se joace puii de mistreț, vremea se încălzește apreciabil, devenind favorabilă ploilor repezi, caracteristice primăverii.

Temperaturile ridicate, ploile mai abundente și lipsa unor înghețuri nocturne mai accentuate vor favoriza, în zona de munte, declanșarea avalanșelor, precum și producerea unor viituri de ape pe văi și rîuri.

Între 24 și 26 martie vremea se va încălzi simțitor, temperatura urcînd pînă la 15° în nordul extrem al teritoriului și pînă la 21° în cîmpia Banatului și a Dunării. Pe litoral temperaturile vor fi mai puțin ridicate. Cerul va fi schimbător, cu înnorări predominante. Se vor semnala cîteva ploi locale și cîteva averse de ninsoare în zona de munte. Cețurile de dimineață vor fi mai frecvente în vestul și sudul țării.

Între 27 și 30 martie va predomina o vreme umedă, cu înnorări persistente și cu intensificări de vînt în jumătatea de răsărit a țării. Vor cădea ploi mai în toate regiunile. Pe unele suprafețe aceste ploi vor da cantități mari de apă producînd inundarea temporară a terenurilor concave. Ceața va fi prezentă noaptea, atît în regiunea de munte cît și în Cîmpia Dunării. În zona alpină a Carpaților, ploile de la sfîrșitul săptămînii se vor transforma în lapoviță și ninsori. Temperatura va scădea cu cîteva grade.

TOPOR

POȘTA REDACȚIEI

Lazăr Ioan, Iași: Ne cereți să intervenim și o facem, dar pe lîngă dumneavoastră: să vă tundeți!

Grecu Melania, Săcele: Avocata v-a cerut bani pentru o expertiză medicală? Reveniți cu dovezi.

Simbeteanu Dragoș, comuna Asău: Vă rugăm să nu ne mai trimiteți cizme la redacție. Credeți-ne, nu avem posibilitatea să vi le schimbăm.

Socaciu Petre, București: Aprecierile dumneavoastră, de ce să n-o recunoaștem, ne bucură. Rubrica «Poluarea folclorului» continuă.

Nica G., Slătioara: Întrebările dumneavoastră sînt absurde, nu credeți? Mai reflectați.

Arghidon Elena, Piatra Neamț: Revista noastră nu publică nuvele sau schițe, literatură în genere. Dacă le considerați publicabile, adresați-vă unei edituri sau revistelor literare.

Tolea Anastase, Craiova: Să fiți sigur că scrisorile dumneavoastră ajung la destinatar. De unde ați tras concluzia că s-ar închide în sertare? Corespondența primește răspuns, chiar și atunci cînd tonul folosit nu este cel mai potrivit.

Oaca Gigi, Petroșani: La 25 de ani nu se disperă. Dealtfel, din scrisoarea dumneavoastră nu reiese clar nici ce doriți. Pe de o parte vreți să vă împăcați cu soția (foarte bine), iar pe de altă parte vă manifestați hotărîrea în a intenta divorț...

Doboș Titus, Carei: Fotografia trimisă a sosit mult prea tîrziu pentru a fi publicată cu ocazia zilei de 8 martie.

Neagu Maria, Băicoi: De ce nu încercați să vă înțelegeți ca între frați? Dacă nu este posibil, deși este greu de presupus, așteptați hotărîrea judecătorească.

Felix Maria, comuna Dărmănești: Străduiți-vă să vă adunați gîndurile și scrieți clar ce doriți. Vă adresați doar unui organ de presă.

M. NEDELEA

să-ți ridici și mașinile, și oamenii

Întreprinderea acum se naște și se numește Întreprinderea de aparataj electric auto, muncitorii — în majoritate — tot acum se califică și se numesc deja promoția I, II, III. La Sfîntu Gheorghe acestei întreprinderi i se spune mai pe scurt I.A.E.A., oricine te poate îndruma în afara orașului spre clădirile acelea aflate în construcție. Un sondaj între tinerii de pe stradă: opt dintre cei zece întrebați știau unde se află I.A.E.A., erau probabil opt dintre tinerii viitoarei promoții de calificare. În decembrie 1972, cu sprijinul organizațiilor U.T.C. din oraș s-a făcut o intensă popularizare a viitoarei întreprinderi, atunci s-a alcătuit prima promoție care urma să fie calificată la locul de muncă. Au venit la cursurile de calificare și mulți dintre tinerii ce absolviseră liceul teoretic. Imreh Stefan, de pildă, s-a înscris la aceste cursuri printre cei dintîi, întreprinderea nu avea angajați pe atunci decît trei oameni, directorul, șeful de cadre și o dactilografă. El a renunțat la postul de merceolog, pe care îl avea în altă parte și s-a decis să se califice. Acum este controlor tehnic de calitate și secretar al organizației U.T.C. Dacă la toamnă îi surîde norocul poate intră la Brașov la facultate, să devină *subinginer*, așa cum au intrat deja alți doi colegi din grupa sa. Băieții și fetele de aici au avut înainte meserii destul de ciudate, preocupări care, cel puțin în mod teoretic, nu te îndeamnă spre strungărie sau către mașina de rabotat. Fazekas Geza a fost, de exemplu, metodist de teatru la Casa de cultură. Ani în șir el a montat piese de teatru, a și jucat în unele, apoi a intrat în sufletul lui un fel de alarmă și s-a gîndit la o calificare, la o muncă mai grea. Lucrează acum la un strung automat, deocamdată cîștigă mai puțin decît înainte, dar justificat speră la mai mult. «Eu nu mai sînt chiar puști, am 30 de ani, nu știu ce cred alții, dar acum sînt mai liniștit, poate și mai sigur pe mine». Nu a uitat nici de teatru, e drept, a înghebat aici în întreprindere o echipă de teatru, care merge, și o echipă de dansatori, care nu merge, pentru că dansatorii lucrează în schimburi destul de diferite.

Cînd se ridică o nouă unitate industrială cel mai ușor lucru este să construiești hale sau să montezi mașinile. Pentru că mai greu este să-ți ridici oamenii. Maistrul tehnic Sontha Andrei explică modul cum a procedat și procedează I.A.E.A. La început cursurile teoretice se țineau în Sfîntu Gheorghe, predau inginerii întreprinderii, elevii făceau practica la «Electroprecizia» Săcele. Elevii erau transportați zilnic pînă la Săcele, erau aduși înapoi, programul era desigur încărcat. «Este justă, afirmă maistrul Sontha, Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 2105/1962 care prevede scoaterea din producție pentru calificare. În felul acesta, tinerii cursanți sînt plătiți cu media salariului pe ultimele trei luni. O cointeresare de care acești tineri țin seama, pe lîngă contractul ce-l semnează cu întreprinderea». Calificați la locul de muncă sau proveniți din școli profesionale, acești tineri vor acoperi pînă în 1975 mai mult de 400 de locuri de muncă la I.A.E.A. În proiectele întreprinderii se prevede și construirea pentru nefamiliști a unui cămin cu 360 de locuri, cu cantină-restaurant. Se așteaptă o afluență sporită din satele învecinate mai ales că întreprinderea își va dubla capacitatea în scurtă vreme. Pînă acum cam 50 la sută din tinerii calificați sînt cazați într-un bloc cu dormitoare comune, dar întreprinderea ține seama de faptul că numărul total al angajaților va ajunge spre sfîrșitul anului pînă la 1 200.

Întreprinderea produce și se construiește pe sine în același timp. În viitoarea vopsitorie sînt plasate deocamdată toate birourile, de la director pînă la ceilalți funcționari. Este o mișcare continuă, o mișcare de zile în care se construiește, se zugrăvește, se montează, se instalează banda de control a claxoanelor. Nu am mai auzit de multă vreme prin orașe claxoane, aici se poate asculta acea *nostalgică muzică a orașelor noastre* de odinioară. Dezmembrată în toate elementele componente, această cutie de stridențe care este claxonul nu arată chiar așa de simplu. Szekely Eva minuiește un ciocan de lipit. Nu cred că unealta aceasta îi mai amintește cumva de vechiul ei loc de muncă, adică de Casa creației populare. Eva remarcă însă că acolo nu era curent prin birouri, pe cîtă vreme aici într-adevăr secția se află încă în drumul tuturor vînturilor. Dar și Întreprinderea se află ea însăși în stare de provizorat, un provizorat pe care-l învinge cu fiecare zi, nu au sosit încă toate mașinile, fetele nu lucrează în meseria pentru care s-au calificat. Adam Aurica spune că Întreprinderea nouă este și oarecum neglijată. «Electroprecizia» din Săcele care o tutelează o cam uită în ce privește livrarea de materie primă. «Își fac ei planul întîi, și abia apoi se gîndesc la noi. Vedeți, noi lucrăm uneori mult, , cred că nu ar trebui să purtăm și grija furnizării de materiale». Și eu cred.

În ziua cînd consemnez aceste lucruri o nouă serie începe cursurile de calificare, cu o durată de opt luni pentru obținerea gradului I. Pe lîngă aceasta se califică în continuare și alte generații la Săcele sau chiar la «Electroputere» Craiova, generații care vor reveni să lucreze în tînăra întreprindere a orașului. I.A.E.A. începe să se impună în Sfîntu Gheorghe, și tinerii din împrejurimi sînt cei dintîi care se îndreaptă spre ea.

Dinu FLĂMÂND

SPECTACOLE

CORNADA

Deși situată în culisele arenelor de lupte cu taurii, descriind sfîrșitul carierei unui mare toreador, piesa nu ține neapărat de tauromahie. «Cornada» traduce sub lumina sîngerie a unui apus de soare, în mod simbolic, ceva din destinul Spaniei, așa cum remarcă și regizorul J. A. Bardem, care a făcut adaptarea cinematografică a «Cornadei». Piesa atestă poziția unui autor cu voce clară, puternică, auzită pînă departe. Dramaturgul concepe existența ca pe un risc pe care și-l asumă cu toată răspunderea artistului militant. Respinge, atunci cînd nu se susține pe realități, optimismul social, făcînd din personajele sale elementele unui monolog cu aură melancolică. Alfonso Sastre a și fost numit de critică «dramaturgul melancolic al revoluției».

Atunci cînd teatrele din țară nu se grăbesc să preia tot ce pune în scenă Capitala, repertoriul lor nu are decît de cîștigat. Teatrul de stat «Valea Jiului» din Petroșani, un colectiv cu foarte mulți proaspeți absolvenți, a reușit să dea chip unei ambiții de a fi el însuși. «Cornada» este o premieră absolută și însemnată, iată o excelentă alegere. Un teatru interesant atît pentru spectatori cît și pentru artiști, un autor în premieră pe țară, un spectacol care a putut oferi regiei, scenografiei, actorilor, prilej de afirmare.

Într-un decor sugestiv, dar nu întru totul exploatat scenic, regizorul, Adrian Lupu, plăsmuiește în culoare densă, cu tonuri închise, tragicul sfîrșit al toreadorului José Alba. Pe fundal și în aerul scenei dăinuie «Bocetul pentru Ignacio Sánchez Mejías» de Federico Garcia Lorca. «Pe la ceasul cinci spre seară/ Era fix la cinci spre seară/ Giulgiul alb copilu-aduse/ pe la ceasul cinci spre seară./ Pregătit sta-n coș, deoparte,/ varul, pe la cinci spre seară./ Restul, moarte, numai moarte, pe la ceasul cinci spre seară. »... Distribuția, cu mulți actori tineri, bună, ne-a atras atenția prin seriozitatea abordării rolurilor, prin nuanțarea interpretării, prin străduința de a fi la înălțime. Dan Aciobăniței, în rolul Marcos, un impresar afacerist și veros, măcelarul cu mănuși albe, poartă bestialitatea în gestul său bolovănos, stîngaci, care mîngîie pentru a ucide și ucide pentru a cîștiga. Actorul, cu o voce bine timbrată, reușește să ne dea o imagine a acestui specimen, dar necompletă și mai ales nenuanțată. Personajul are și vicleniie, are și momente de reală îngrijorare. Toreadorul este un instrument care-i procură beneficiu, prin toreador își realizează profiturile și faima, deci toreadorul nu-i poate fi indiferent. Nu poate fi reală, caracterizantă, ușurința cu care este părăsit «instrumentul său» și nici cruzimea cu care este împins la moarte. Impresarul nu riscă banii pe care i-a cheltuit și încearcă disperat o ultimă șansă, poate... dar, cu costă mîrșăvia lui, încercarea este crîncenă, iar durerea, sinceră. În rolul José Alba a fost distribuit Mihai Clita, actor cu un mai îndelungat antrenament scenic, reușind să contureze drama impresionantă a unui însingerat final. Evenimentele din anticamera mortuară sînt trăite cu intensitate, mișcările au o sobrietate rituală. Doctorul Sánchez, medicul arenei, — martor inofensiv al crimei —, a găsit în interpretarea lui Traian Florin Pretorian o masivă compasiune tulburată doar de cîteva ticuri inutile. În rolul Jimenez, ajutorul doctorului, Emil Schmidt a ratat fără șovăire printr-o penibilă melodramă. Gabriela, soția lui José, Lavinia Jemna Bömches, cu o bună pregătire actoricească, aduce prin jocul său nuanțat o rază de sensibilitate, o feminitate flagrantă, care pierde șansa de a fi fericită. Și ceilalți actori, cum sînt Vlad Vasiliu, foarte bun, Vasile Duțu, Ionela Capeti, Mircea Pinișoară ș.a., și-au adus o frumoasă contribuție la reușita spectacolului.

Coman ȘOVA

CRONICA TEATRALĂ

prolog

Semnatarul acestei rubrici, să-i zicem nouă, a mai scris cronici teatrale, sporadic, la reviste. Despre sinceritatea lor s-ar putea povesti multe lucruri, cum s-ar putea povesti foarte multe lucruri despre sinceritatea celor ce încercau să-i împiedice pe subsemnatul să fie sincer. Vedeți dumneavoastră, domeniul scenei este controversat și încărcat de probleme, după ani de zile ei mi se pare la fel de complicat și de lipsit de soluții. Ce vrea lumea de la autori, actori și regizori? Cred că vrea mai întîi să vadă lucruri interesante. Ce se înțelege printr-un lucru interesant este cu totul o altă problemă. Dacă piese de genul «Hotelul astenicilor» sau «Casa de modă» atrag mulțimile înseamnă asta neapărat că piesele citate sînt cu adevărat și interesante? Eu cred că nu! Atunci?

Probabil că există mai multe feluri de public. Cred că la ora aceasta la «Hamletul» lui Cernescu nu vine numai publicul snob, **de premiere**, cum se zice, ci și mult tineret. Că vom vedea de două ori «Năpasta» (una dintre versiuni a și apărut), nu constituie pentru cei cu memorie nici un fel de surpriză. Dacă pe vechea scenă a **Naționalului** am avut trei interpreți ai prințului Danemarcei, dispuși să se întreacă într-un meci nu lipsit de interes, de ce nu am avea și două echipe pentru drama lui Ion Luca Caragiale? Din aceste întreceri nu au de cîștigat decît actorii și, de ce nu, și spectatorii deveniți martori imparțiali.

Dar cu asta putem să spunem că viața noastră teatrală este ireproșabilă? Actori buni avem, cum am avut totdeauna; regizori inteligenți, slavă Domnului, aș spune că ei sînt la ora asta din cale afară de inteligenți, scenografi cu fantezie, ce să mai vorbim? Dar publicul? Publicul este el pregătit să mai înțeleagă problematica unui Ibsen, poate ușor încețoșată de timp sau mai degrabă se înghesuie la numerele de circ mereu puse mai în față de către doritorii de aplauze, din cauze ce ne scapă? Succesele durabile nu sînt ele rodul unei trivializări a jocului actoricesc sau chiar al unor vicii de regie deliberate, puse în slujba prostului gust numai pentru că publicul contemporan este bănuit de scădere a gustului și amator de farsă și de giumbușluc?

Iată tot atîtea probleme...

O scrutare a repertoriului teatrelor mi se pare foarte grăitoare. Cineva observa săptămîna trecută că tabelul pieselor jucate pe scenele noastre marchează un ton cam bulevardier. Eu nu vreau să-i scuz pe directorii de teatre și nici să arunc toate răspunderile în spinarea unui anumit gust public, dar cînd ai de îndeplinit planuri financiare ferme și trebuie să plătești prin autogestiune salariile angajaților mai faci concesii și, o dată prima concesie făcută, vine și a doua și următoarele. Aici ar trebui, zicem noi, împăcată capra cu varza. În general teatrele noastre au cîte două scene; ceea ce se numește un studio și scena mare. Foarte bine. Dacă un anumit public mai subțire iubește experimentul, să i se dea acest gen de spectacol în sălile mici, restrînse, unde gustul ce se ține cu cheltuială subțire se simte mai bine. Nu afirm cu asta că dincolo trebuie să coborîm ștacheta cît se poate de jos numai pe considerentul că e nevoie de bani cu orice preț. Să luăm cîteva exemple: se joacă de multă vreme și **«Cui îi e frică de Virginia Woolf?»** și **«Jocul de pisici»** (aceasta din urmă fiind foarte interesant construită și bine pusă în scenă, ca să nu mai vorbim despre jocul actorilor), dar sînt ele de aceeași valoare dramatică? **«Părinții teribili»** fac și ei serie lungă, ca și **«Buffalo Bill și indienii»**, dar calitatea textului este aceeași? Și așa mai departe...

Problema majoră care ne preocupă ar fi aceea dacă trebuie să vedem în teatrul actual un mijloc de divertisment sau numai unul axat pe o tematică gravă, implicînd ideile contemporane și dezlegările respective? Un teatru numai grav, pus pe educație cetățenească exclusiv, nu mi se pare posibil și nu aș sfătui pe nici un director să stăruiască în această direcție fără riscul falimentului financiar, dar nici să proliferăm la infinit comedioarele și dramoletele dedicate unor funcționărași ce stau în fotoliile teatrelor numai pentru a-și umple timpul liber.

Iată-ne deci în fața unei întrebări deschise: secretariatele teatrelor noastre au ele un repertoriu de perspectivă, au o idee generală despre ceea ce ar trebui jucat de-a lungul timpului, ținînd seama nu numai de încasări, ci și de nevoia unei **ținute teatrale**, înțelegînd prin aceasta grija față de dramaturgii serioși, mari, români și străini, ce nu pot să absenteze în nici un chip de pe scenele noastre? Și, la urma urmelor, acest public rebel care vrea numai să se amuze, nu este cazul să fie adus în mod subtil, inteligent, la realitate? Nu poate deveni el un **public bun** în cea mai înaltă accepție a acestui cuvînt?

Sînt întrebări cărora vrem să le răspundem prin prezența noastră la unele spectacole și mai ales printr-o atitudine fermă în scris.

Eugen BARBU

Numele Nataliei Arinbasarova este legat de Primul învățător, filmul său de debut, care anunța nu numai o nouă stea, ci și un viitor mare regizor: Andrei Mihalkov-Koncialovski (soțul actriței), autorul Unchiului Vania, coscenaristul lui Rubliov.

CONSILIUL ACTORULUI

radu beligan

Mai întîi e surîsul. Surîsul privirilor, surîsul șoaptelor, surîsul mîinilor. Un surîs blînd, un surîs ironic, un surîs cald, înviorător, un surîs trist, un surîs amar, un surîs candid. Regatul surîsului. Regatul lui Beligan. În care tristețea nu se topește în lacrimi, nici zîmbetul nu se transformă în hohot de rîs.

Cu «o sfîntă oroare pentru gesturile ceremoniale» cel căruia îi plac «gesturi care n-au nici o importanță, gesturile anonime ale fiecărei zile», autorul acelei memorabile cărți «Pretexte și subtexte», presărate cu sclipitoare aforisme, scriitorul Radu Beligan are un teribil simț al umorului care se convertește la actor în pudoare, spirit critic, instinct al ridicolului, simțul măsurii, afectivitate delicată și discretă. O artă care ascunde arta. O artă a sugestiei, îndelung elaborată, avînd ca rezultat spontaneitatea. Antipodul sfinxului neînțeles. Omul oarecare. Dar Homo Sapiens. Cel care consideră fericirea ticăloșilor drept o crimă a zeilor, cel care ridică din umeri la nebunia înțelepților și la înțelepciunea nebunilor.

Miraculosul veșnic tînăr, eternul adolescent Beligan, oprind clipa pentru a se deposeda pe sine și a exprima ceea ce posedă toți, cînd intră pe scenă lasă în urmă rafturile unei biblioteci, o carte citită între două repetiții și două spectacole; el face parte din rasa actorilor intelectuali, care se constituie într-o dinastie a rațiunii și omeniei.

Ar putea un asemenea actor, atît de aproape de Hamlet și atît de departe de Richard al III-lea, să întruchipeze vreodată un geniu al răului? Nu știu, dar sînt sigur că pînă și Iago, într-o ciudată alchimie, ar căpăta o neînchipuită pînă acum dimensiune omenească.

Cel care cuprinde în el pe mulți dintre eroii comediei umane e un visător, un spadasin al inteligenței, un Don Quijote dezarmant prin surîs, zidit în marele său talent ca într-o cetățuie, domnitor peste aplauze, uimit de spectacolul lumii, același, mereu același, neschimbat, Radu Beligan.

Ion MIHĂILEANU

GAYLE HUNNICUT, actriță nu numai frumoasă, dar și răbdătoare și conștiincioasă, de vreme ce așteaptă de cîțiva ani de zile marea șansă. La un moment dat se părea că această șansă va fi filmul «Căruciorul cu rotile», în care apărea alături de logodnicul său, David Hemmings, actorul lansat de Antonioni în «Blow-up».

MEMORIILE LUI SERBAN CIOCULESCU (55)

veselia la «kalende»

Ne-am «alcătuit», cum ar fi zis Mihail Sadoveanu, noi, cei de la «Kalende», pe temeiul unor convingeri comune, care pot fi reduse la una singură: încrederea în inteligență, ca instrument de cunoaștere. Eram, așadar, cu toții intelectualiști, inclusiv prietenul lui Vladimir, Tudor Șoimaru, a cărui fantezie modernă era servită de o inteligență ascuțită ca lamele de Toledo. Mai aveam o notă comună, care ne-a legat mai tare în cele cinci sau șase luni cît a durat «organul» nostru: umorul. Veselia nu e totdeauna o formă a umorului. La noi, în timpul ședințelor noastre de «lucru», cînd ne citeam unii pe alții, pe tăcute, trecîndu-ne manuscrisele din mînă în mînă sau cînd citeam (pe atunci nu se născocise încă verbul «a lectura») elucubrațiile mistagogice ale gîndiriștilor și acoliților lor, era un ris! Nimic mai contaminant decît accesul de ris, care trece ca guturaiul, de la unul la altul, amplificîndu-se la proporții homerice. Ne-am întrebat și atunci, cînd ne opream, în sfîrșit, extenuați de-atît exces ilar, de unde provine acest epitet, al risului homeric? Nici unul dintre noi n-avea prea proaspătă lectura *Iliadei* sau a *Odiseei*. Ne-am jurat însă a elucida problema pînă la ședința noastră viitoare, cînd Tudor Șoimaru, biruitor, a dat glas versurilor de referință, ca să spun așa. Erau de la finele cărții întîi din *Iliada* și ne înfățișau risul voios al zeilor. Așadar, risul era în antichitate forma supremă a petrecerii în Olimp. După prăbușirea zeilor și năruirea tronurilor lor, ale nemuritorilor, le-am preluat acest atribut, ca să ne mîngîiem de asprimile vieții. Risul nu e altceva decît un cordial pentru bietele noastre inimi, sfîșiate de doruri și aspirații neîmplinite. Rîdem ca să nu plîngem, a spus un genial umorist. Vibrau ferestrele camerei de hotel în care discutam literatură și filozofie, se mișcau brizbizurile de la ferestre, poate se clătinau și zidurile subțiri, și nu o dată bătăi în pereții de palantă, poate, ne avertizau că vecinii n-aveau umor și preferau liniștea.

Cel mai subtil umor era desigur acela al lui Tudor Șoimaru, care punea dealtfel o surdină risului său, abia sensibil, ca surîsul enigmatic al Giocondei, pe care imaginile din excelenta revistă actuală *Săptămîna* au reușit să-l «demistifice», făcîndu-l mai hidos decît existența. Cu toate acestea, noi, ceilalți trei, Vladimir, Pompiliu și subscrisul, izbuteam să-l antrenăm și să-l angrenăm în mecanica delirantă a veseliei noastre, declanșată de un singur cuvînt impropriu sau hiperbolic. Descopeream cu un fler de copoi, tustrei, proliferarea ambelor excese de acest fel: improprietatea noțiunilor sau îngroșarea lor, la dimensiunea bășicilor de săpun. Streinu avea umorul grav și casant, al disprețului, dar în scris îl învăluia în arabescuri ceremonioase. Mi-amintesc de controversa pe care am avut-o cu el, oral, în camera lui Tudor Șoimaru, cînd ne-a adus, într-un voluminos pachet, la sfîrșitul lunii decembrie a anului 1928, numărul 2 din «Kalende». M-a izbit de la prima vedere un *moto* introdus pe copertă:

«On va à l'ésprit.
Arthur Rimbaud».

Cunoșteam pasiunea lui pentru poetul *Iluminațiilor*. Știam că la Paris, cu doi ani înainte, plănuia o teză de doctorat asupra celui ce-și încheiase cariera literară înainte de a fi împlinit vîrsta de douăzeci de ani, ca să mai trăiască aproape tot atîția, în alte aventuri decît acelea ale lirei. Era un moment cînd Sorbona nu se lămurise încă asupra valorii genialului poet, deși lirica cea nouă recunoștea într-însul pe adevăratul ei precursor (numai suprarealiștii coborau din Lautréamont).

— Ce vrea să zică asta, Vladimire?

— Am ținut să vă fac o surpriză! Atîta tot. Ce? Nu vă place?

— Ba da, răspunse cu un ton de împăciuire gazda noastră.

Pompiliu tăcea. Îmi înțelesese opoziția latentă. Poate mi-o și împărtășea.

— Ne făcuși spiritualiști, care va să zică, izbucnii.

— Să nu exagerăm, îmi răspunse Streinu.

— De ce nu ne-ai consultat, *domnule*, înainte de a ne angaja cu acest *moto* în doi peri?

Acest *domnule* nu le-a vestit celorlalți doi nimica bun.

În aerul îmbîcsit de fum al «redacției» noastre mocnea furtuna.

Pompiliu turnă gaz peste foc, încercînd o glumă:

— Vladimire, te știam spiritual, nu și spiritualist!

— Nu sînt nici una, nici alta, replică Vladimir, cu un ton tranșant.

— Te calomniezi, interveni celălalt conciliator, Șoimaru.

— În definitiv, spuse Pompiliu, ca să abată firul discuției, ce-a vrut să spună Rimbaud al tău?

— Păi, să vezi..., îi răspunse Vladimir, angajîndu-se într-o exegeză care amenința să se transforme într-o adevărată prelegere.

L-am lăsat să vorbească, poate și ca să-mi regăsesc calmul. În fond, fierbeam. Eram un materialist convins și nu admiteam nici un echivoc în această privință. Apreciam «spiritul» numai ca o formă a umorului.

În concluzie, Streinu justifica *moto*-ul său ca o replică, sortită să închidă gura adversarilor noștri.

— Dar ce interes avem să le închidem gura?, am replicat. Dimpotrivă, dorim să se tot lărgească sfera discuțiilor în jurul programului nostru.

Discuția se înfierbînta. Pompiliu era în fond alături de mine, dar nu voia să-l supere pe Vladimir. Și lui îi era total străină lozinca lui Rimbaud, care manevra toate contradicțiile, întreținîndu-și delirul la o tensiune maximă. Cuvîntul final a fost al lui Șoimaru:

— Vreți să vă liniștesc? Nimeni nu se va sesiza de *moto*-ul lui Rimbaud. De ce să ne supărăm de acest fleac?

— Așa i-ai zis, fleac?, turnai la rîndul meu gaz peste foc.

Streinu a tăcut. Pompiliu a schimbat vorba. Și astfel s-a curmat controversa.

Buclucașul *moto* a stăruit și în numerele următoare, fără să facă gaură în cer.

Eu mi-am alimentat mai departe verva, de nuanță agresivă, relevîndu-i lui Streinu frecvența scandaloasă a greșelilor de tipar din numărul 1, agravată prin cele ce le descopeream, răsfoind numărul 2, caldcăldut.

— Ești un mare egoist, Vladimire!

— De ce, Șerbane?

— Păi, bine, măi, tu te-ai limitat la o singură *Erată*, în pagina ultimă a numărului 2. O citesc pentru Pompiliu și Tudor:

«În poezia D-lui Vladimir Streinu «ROMANTICA» lectorul este rugat să citească versul penultim *Și, dreaptă, în nopți interioare* în loc de «*nopți iuterioase*» cum s-a cules din eroare».

Și am continuat, implacabil:

— Erata ta era absolut de prisos. Cititorul corectează singur asemenea erori, deși noțiunea de *nopți interioare* îi este tot atît de obscură ca și aceea de *nopți iuterioase*. Corectează: *interioare* și se întreabă:

— Ce-a vrut să spună «marele poet»?

Streinu a rîs voios:

— Așa te vreau, Șerbane!

— *Merci* fără sediță, Vladimire!

Era o aluzie la faptul că agramații noștri cred că ortografiază, scriind *merçi*, cu sedila de prisos.

— La dreptul vorbind, interveni Șoimaru, de ce să ne supărăm? Erorile de tipar sînt la noi o instituție națională. Iată, de pildă, în bucata mea din numărul 1, la pag. 11, rîndul 3, două greșeli:

«I-a luat *plusul* și presiunea *arteială*».

Cine mă citește cu simpatie, corectează singur: *pulsul* în loc de *plusul* și *arterială* pentru *arteială*. Cine mă citește cu reavoință, corectează și el, dar îmi găsește alt nod în papură. Iar cine nu mă citește, nu-și pune nici o problemă. E clar?

— Ca lumina nopții, nu-i așa, Vladimire?, am răspuns eu.

— Iar ai început?, interveni Pompiliu, conciliant.

— Nu, am isprăvit, răspunsei. Dar vă indic direcția. Cînd o fi să plecăm, nu se îndreaptă nimeni către domiciliul său, ci ne dirijăm «à l'ésprit».

De fapt, ședințele noastre continuau la *Carul cu bere*, altele la *Mircea*, unde preferam «spiritului» lui Rimbaud, spriful sau mișmașul (vin cu borviz!).

Numărul 2, cărula Vladimir, la *Erată*, nu i-a găsit decît o greșeală de tipar, foia de alte erori tot atît de boacăne, chiar în titluri, ca

«RĂPSPUNSURI LA ANCHETĂ» (pag 27)

Recolta (de răspunsuri la anchetă, nu de erori de tipar!) era impresionantă, în această ordine: T. Arghezi, prof. Rădulescu-Motru, Dan Rădulescu, N. Davidescu, Radu Dragnea.

Colaborator ocazional la «Gîndirea», neînscris în impresionanta înșiruire din grupurea redacțională, Tudor Arghezi își bătea joc de calul lor de bătaie:

«Ortodoxismul, ca justificare filosofică a Bisericii grecești din România, aparține cîtorva civili, care nu se poate plînge că le-a mers prea rău, de cînd au introdus anafura la aperitiv». (în text: *apertiv*)

Nu garantez autenticitatea sintaxei, care la Arghezi era fără greș, ca și ortografia. În scrisul noului Eminescu am găsit o singură curiozitate ortografică: cuvîntul *recunoștință* scris cu doi de *i*: *recunoștiință* (ca *știință*!). Asta mă făcea să-mi gradez mulțumirea, la sfîrșitul mesei, cu această reverență, către soția mea.

După un meniu excelent:

— Mulțumesc cu *recunoștiință* (cu doi de *i*)

După un meniu obișnuit:

— Mulțumesc cu *recunoștință* (cu un singur *i*).

După un meniu slăbuț:

— Mulțumesc cu *recunoșt'nță* (fără nici un *i*).

M-am depărtat însă de tema propusă. În articolul penultim am vorbit de umorul lui Pompiliu, excelent mim și parodist. Cît despre mine, nu m-aș expune capcanei:

— Laudă-mă, gură!

Pot spune doar că nu eram cel din urmă nici la glume, nici la calambururi, nici la hohotele noastre de ris.

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

o școală a caracterelor

Fără îndoială, la ora cînd vor apărea aceste rînduri va fi îndeajuns de comentată și răscomentată marea biruință a handbaliștilor noștri la Campionatul Mondial, pentru ca, sub aspect sportiv cel puțin, considerațiile noastre să mai prezinte vreun interes. Chiar simpla reamintire a acestui fapt e însă într-atît de plăcută pentru fiecare român încît, sînt convins, o subliniere în plus nu va fi de prisos. Mai ales cînd nu e în intenția mea nici să explic cît de mare este această mare performanță, nici să evaluez ce reprezintă ea pentru afirmarea în continuare a înaltei clase la care a ajuns acest nobil sport, ca și altele cîteva de-altfel, într-o țară ca a noastră.

Este însă în entuziasmul meu nedomolit să remarc neprețuitul cîștig moral obținut nu numai pentru marea performeră însăși, desăvîrșita noastră campioană, ci pentru educația tinerimii în genere. Pe bună dreptate, Cristian Țopescu, în comentariul transmisiei de la Berlin de acum două săptămîni, vedea în formidabilele însușiri arătate în focul bătăliei sportive de handbaliștii noștri întărire morală care trebuie să-i fie propriu tinărului din țara noastră. Vreau să cred că nici unul dintre specialiștii noștri în acest domeniu nu se va supăra dacă voi susține ideea unei viguroase formații morale pe care o conferă școala românească de handbal. Talentele mari nu ne lipsesc, într-adevăr, de mulți ani, dar nu-i mai puțin adevărat că educația care li se face e de-a dreptul exemplară, într-un climat de muncă tenace, bărbăție și patriotism ardent demn de urmat. Tricolorul pe care l-au înălțat spontan, cu demnitate și mîndrie entuziastă, bravii noștri sportivi la încheierea memorabilei întreceri a talentelor, dar nu mai puțin a onoarei și abnegației, fusese purtat de fiecare în inima sa de-a lungul întregii competiții. Toată lauda acestor străluciți magiștri și extrem de merituoșilor discipoli pentru demonstrația ce ne-au făcut-o și ne-o fac zi de zi că sportul practicat de ei este o minunată *școală a caracterelor*. Și cînd spun magiștrii, mă gîndesc nu numai la cei doi excelenți antrenori, Nicolae Nedef și Oprea Vlase, ci și la asemenea mari pedagogi ai sportului cum sînt Ioan Kunst-Ghermănescu sau Eugen Trofin, cărora le datorează mult handbalul românesc. Cînd avem mărturia impresionantă a dăruirii fără margini, dîrzeniei, curajului, lucidității, a unei superiorități morale unite atît de intim cu înzestrarea și pregătirea tehnică de excepție, nu e oare cazul să ne întrebăm de ce mai stăruie atîta indolență și îmbătrînire prematură în destule ramuri de sport, uneori la tineri care nici n-au apucat bine să se afirme? Nu e oare experiența cîștigată de handbalul românesc un argument în plus — și ce imbatabil argument! — că performanța în orice sport nu poate fi decît rezultatul muncii tenace, al cultivării unui patriotism temeinic, al dezvoltării acelor însușiri morale aflate în mare cinste la poporul nostru?

Dacă reamintesc aceste mari adevăruri la îndemîna oricui, e pentru că victoria atît de magistral repurtată de handbaliștii noștri, pentru a patra oară în întrecerea celor mai buni din întreaga lume, ni le impune cu o evidență axiomatică. La urma urmei, *virtuozitățile* arătate într-un moment sau altul se pot uita, *virtuțile* morale însă niciodată! Tocmai din acest punct de vedere extraordinara *lecție* oferită de handbaliști este plină de învățăminte pe planul general al educației realizate prin sport. Ca să nu mai spunem, sentimental abordînd lucrurile, ce mari satisfacții patriotice ne-a dat tuturor răsunătoarea lor izbîndă sportivă. Un adagiu mai potrivit la demonstrația făcută de ei sub privirile a zeci de milioane de oameni nu poate fi decît înflăcăratul vers al lui Alecsandri: *Astăzi lumea ne cunoaște: Român zice, viteaz zice!*

Niculae STOIAN

Pietre lipite cu clei de orez.

delungat în tuburile de oțel — inginerul Than-Iu-Pin rămînînd acolo timp de nouă zile și nouă nopți: mînca, dormea, muncea în tub.

La Șanhai am văzut un parc unic pe lume, numit U-len (parcul bucuriilor) și ornamentat cu un soi de pietre poroase lipite cu clei de orez, — în chip de elefanți, maimuțe, dragoni, cîini, călugări, femei —, într-o adevărată suită suprarealistă. În parc sînt pavilioane cu denumiri poetice: «Pavilionul observației amănunțite», cel al «Zăpezii senine», unde citim inscripția: «Zgomotul strică fața lumii» — numai dacă ar asculta de acest sfat promotorii zgomotelor infernale din orașele moderne! O altă inscripție cu tîlc, bună de spus la urechea tiranilor: «Omul este oglinda pămîntului și cerului». O ușă ne indică nici mai mult, nici mai puțin decît: «Urcarea spre nori», dar în loc de nori dăm peste un havuz cu pești multicolori care, la bătaia din palme a ghidului, se apropie de mal. Bat și eu din palme în alt capăt al malului, dar peștii nu vin: mi s-a spus că ei nu știu românește.

Iarăși pietre în forme ciudate. Mi s a spus că piatra a fost adusă dintr-o altă provincie, îndepărtată. Foarte posibil. Aici totul e posibil, dacă se construiesc și munți.

În toate aceste încăperi a locuit odată o singură persoană, un șef văduv. Apoi și-a avut aici sediul căpetenia răscoalei «Mișcarea cuțitelor» — se păstrează și azi în expoziție săbiile scurte, retezate, cu care au luptat răsculații.

Trecem pe lîngă piatra «Brîul frumoasei» și citim inscripția: «Pas cu pas spre o lume minunată», apoi prin sălile «Recitalul vînturilor», «Prinderea lunii», a «Primăverii timpurii» etc.

Șanhaiul ne-a strecurat poezia sa orientală, grefată pe europenismul arhitecturii, o lumină ca a amurgului reflectat în marele fluviu Hoang-Po, sau, cum ar spune inscripția de pe o veche sculptură pe cărămidă: «Spre seară, în spatele munților frumoși, apune soarele și îmblînzește fluviul».

Acel amurg somptuos mai luminează, în amintire, și azi.

AL. ANDRIȚOIU

șanhai

Cu cei 9 milioane de locuitori ai săi, Șanhaiul este un oraș de construcție pur europeană, înzestrat și cu cîțiva zgîrie-nori. Teritoriul orașului a fost concesionat trusturilor franceze, engleze și americane; în sudul așezării, aveau și japonezii o concesiune. De aici o serie de ciudățenii: nu numai legile erau diferite de la o concesiune la alta, ci chiar sistemul de canalizare, curentul electric etc. Strada *le An*, care despărțea concesiunile franceză și engleză, avea pe partea franceză 110 volți, iar pe cea engleză 220. Porți de fier cu pază severă apărau intrarea în concesiuni — la englezi paznicii erau indieni, la francezi, vietnamezi etc. Călătorul, ca să treacă prin cele trei concesiuni, trebuia să cumpere trei bilete de tramvaie.

În 1956, într-o singură noapte, au fost scoase toate liniile de tramvaie din oraș, transportul făcîndu-se azi cu autobuze și troleibuze. Nu trebuie să ne mire acest record. Cu ani în urmă a fost «construit», prin muncă patriotică, dincolo de oraș, un munte pe care astăzi cresc copaci umbroși și unde orășenii își petrec duminicile.

Un englez distrat, pe vremea concesiunilor, a tras cu sabia, din galopul calului, perimetrul unui hipodrom care a ajuns apoi vestit în toată lumea. Azi, pe locul fostului hipodrom este *Piața Centrală*, unde au loc defilările de sărbătorile oficiale. Exista și un canidrom — pentru plimbarea cîinilor — pe locul unde s-a construit apoi filiala din Șanhai a Uniunii scriitorilor.

O altă curiozitate a orașului este așazisă «Lumea mare», o clădire imensă, cu scene pe care se desfășoară artele tradiționale, în săli cu o capacitate totală de 28 000 de locuri (deci cît un stadion de provincie). A fost construită în 1917 și reconstruită în 1934 de un chinez bogat. Pe atunci foiau pe aici oameni de afaceri, escroci, pungași și prostituate. Acum cu un bilet de cîțiva yuani poți asista o zi întreagă la toate spectacolele: operă, teatru, circ, scamatorii, gimnastică, toate în stil tradițional. În regiunea Șanhaiului numai opera tradițională are 14 genuri diferite, fiecare gen cu spectatorii săi.

Mîndria Șanhaiului de astăzi este o presă hidraulică de 12 000 de tone, cum sînt numai 20 de exemplare în lume. Presa e, în felul ei, o adevărată uzină susținută de 1 800 de piloni de beton armat. Neavînd cuptoare pentru 200 tone oțel, chinezii și-au construit pistoanele pompei prin sudura a 8 tronsoane. Sudorii stăteau timp în-

Centrul comercial al Șanhaiului.

RECENZII

vasile nicolescu: secțiunea de aur

Poeziile din **Secțiunea de aur** par scrise de un cărturar care, în clipele de răgaz, renunță la delicille provocate de răsfoirea tomurilor și compune el însuși cărți. Om de aleasă cultură, Vasile Nicolescu este autorul unei poezii de distincție intelectuală și rafinament, de o muzicalitate învăluitoare. Ultima carte a sa mărturisește înclinația tot mai vădită a poetului către versul clasic, riguros disciplinat, care să nu surprindă prin noutatea expresiei, ci prin conținutul ei. Poetul interpune între sine și realitate cultura, ghidul cu ajutorul căruia recunoaște, descifrează lumea. De aceea, poemele sale nu sînt exclamații în fața spectacolului existenței, ci mai curînd meditații grave, confesiuni rostite în șoaptă. Perfecțiunea formală a versurilor nu poate amăgi și nu poate camufla neliniștile din sufletul poetului.

Primul ciclu de poeme al cărții, **Orfeu îngenuncheat**, cuprinde cîteva poezii despre creație și despre menirea artistului. Vasile Nicolescu concepe actul creației ca un mijloc de salvare, de împlinire a ființei umane (**Chip**). Poetul crede că prin arta sa va supraviețui în conștiința oamenilor (**Metempsihoză**). Desigur, aceste idei nu-i aparțin în exclusivitate lui Vasile Nicolescu. Originală este însă maniera de tratare. Versurile sînt pline de amărăciune, ca și cum autorul s-ar îndoi în realitate de cele scrise. Vasile Nicolescu nu mai are certitudinile din volumul **Parabola focului** (1967) sau chiar din **Clopotul nins** (carte premiată de Uniunea scriitorilor în 1971). El a devenit un «Orfeu îngenuncheat», un poet care șovăie chiar și atunci cînd în aparență afirmă cu toată hotărîrea.

În același ciclu se întîlnesc cîteva poeme de dragoste (**Tu treci, Guașă, Năluca** etc.), în care iubita apare ca o plăsmuire a minții poetului îndrăgostit de un ideal intangibil, și nu ca o ființă reală. **Muzică și ceață de noiembrie** este una din cele mai izbutite poezii ale volumului. Cu mijloace simple, autorul realizează o atmosferă stranie, de univers bîntuit de spaime: **«Ce s-a-ntîmplat? se zbate frunza/ Ce s-a-ntîmplat? întreabă sturzul/ Ce s-a-ntîmplat? pîndește buza/ Cu șoapte-nnourînd auzul.// Ce s-a-ntîmplat? mă-ntreabă marea./ Ce s-a-ntîmplat? mă-ntreabă vîntul/ Și surd repetă întrebarea/ Cu mii de clopote pămîntul.»**

Versurile din ciclul **Ceas de baladă** sînt evocări istorice lipsite de stridențele ivite uneori în acest gen de poezii. Sentimentele patriotice ale autorului transpar cu discreție, cu ajutorul unor mijloace artistice superioare: **«Curg aștri-n cupa zărilor; se-ntoarnă/ din cer ca o cometă vechea goarnă.// Și oasele vrăjmașe se cufundă/ de groază-n bezna lutului, afundă.// Doar oasele străbune dau în floare/ Par aripi de salcîmi, scînteietoare.» (Viziune la Mărășești).** «Poemele marine» din **Patru interludii** (Vasile Nicolescu a întocmit dealtfel, mai demult, antologia **Din lirica mării**) nu invită la călătorii pe necuprinsul apelor, nu înfățișează splendoarea tablourilor marine, ci exprimă nostalgia unui intelectual care tînjește să se apropie de natură.

În **Nopțile Albionului**, versurile se nasc din impresiile de călătorie ale autorului precum și din impresiile sale de lecturi. Dintre poeziile închinate unor oameni celebri din istoria și literatura Angliei (Shakespeare, Beckett, Morus, Eliot, Turner) critica a apreciat poemul **Canterbury: «Cînd piatră nu va sta pe piatră,/ cînd tot se va fi stins de mult/ și nimb nu va mai fi, nici vatră/ de fulger, sunet și tumult;// cînd ultimul, de fum, rozariu/ în fundul mării va fi dus/ masca lui Beckett, din vitraliu/ va sîngera ca un apus.»**

Tălmăcirile din lirica lui Keats, Meredith, Yeats, Kipling, Auden, Spender, Pound, Cummings, Jimenez, Jacob cuprinse în ultima parte a cărții, **Interpretări**, ne amintesc că Vasile Nicolescu este nu numai un poet de talent dar și un traducător remarcabil.

George ARION

CRONICA DEBUTURILOR

george țărnea: testamentele înțeleptului

George Țărnea debutează editorial după un consistent rodaj prin paginile revistelor literare. Dacă unele dintre opiniile pe care le exprimăm azi cu privire la poezia lui George Țărnea reprezintă în bună măsură reluarea celor spuse de noi cu prilejul prezenței poetului la una din ședințele **Cenaclului Flacăra**, vina nu este a noastră. Căci, din păcate, volumul lui George Țărnea, apărut la Editura **Cartea Românească**, nu constituie un debut edificator.

Poet care își propune celebrarea istoriei țării, George Țărnea nu reușește să facă din momentele alese simboluri (acoperite poetic) ale complicatei traiectorii înregistrate de destinul acestei țări. Poetul procedează comod, ca mulți alții, reluînd în versuri de o muzicalitate exterioară cronica unor momente mult mai tensionat consemnate chiar în pagini de strictă specialitate. Procedeul predilect al poetului este punerea în pagină a unor nume care poartă singure o rezonanță de mult cunoscută (**Podul Înalt, Rîm, Podasa, Voronеț, Litovoi, Dosoftei, Rovine, Olt, Dunăre, Prut**) în jurul cărora construiește rime: **«adăstam la Olt sărutul/ și Posadele-n chimir/ Și-ascultam cum trece Prutul/ prin Dumitru Cantemir».** Lăsînd la o parte gluma cu **Posadele ținute în chimir**, nu putem înțelege dreptul la o licență atît de mare, precum aceea de a schimba prenumele lui Cantemir din Dimitrie în Dumitru. Un poet autentic poate găsi o soluție onorabilă pentru a salva ritmul unui vers, dacă asta ar fi fost problema în cazul de față. Dacă licența ține de «românizarea» numelui, ea este și mai puțin acceptabilă, fiind inutilă. Am insistat asupra folosirii abuzive a licențelor, pentru că la George Țărnea procedeul merge pînă la «obținerea» ridicolului: **«corabie strictă pămîntul/ îmi ține țărîna în cart/ și totuși cuvintele-mi zboară/ prin mult visătorul Descartes» (!!!).** Din prima secțiune a volumului ar mai fi de reținut reluarea unor locuri comune (**«Viața fulgulainte/ răsucită pe mosor/ dacă să luăm aminte/ aveau miere și-n cosor**) sau «Ciocîrlii am smult din naiuri»).

În cea de-a doua parte a cărții alcătuite dintr-o poezie grațios-autocronică, poetul pare conștient de artificialitatea paginilor de pînă atunci: **«Și totuși concesia doare/ strivindu-mi atom cu atom/ cînd pasul înfrînt fără luptă/ mai fură din mine un om».** Chiar dacă în această a doua parte se simt ecouri, uneori stîngheritoare limpezi din poezia unor confrați (**«acest oraș, aceste renunțări/ aceste ploi cu suflet de canușe/ aceste riuri și aceste țări/ această iarbă smulsă dintr-o ușă»**) ea îl reprezintă mai convingător pe George Țărnea. Așa, de pildă, nu se poate trece cu vederea peste cele **Trei cîntece de menestrel** sau peste **Cîntec de leagăn.** Din păcate, reușitele din acest volum sînt puține și de o intensitate cu mult sub aceea a neîmplinirilor.

Dorin TUDORAN

VORBIȚI ȘI SCRIEȚI ROMÂNEȘTE

Prima sau următoarea?

Cuvintele *primul* (cu diversele forme flexionare: *prima, primii, primele* etc) și *următorul* (cu diversele forme flexionare: *următoarea, următoarele* etc.) se referă în mod normal la o *serie ordonată* de obiecte; ordinea poate fi spațială, temporală, valorică etc.

Conceptul de *primul*, referitor la o astfel de serie ordonată, poate avea un sens pe care l-aș numi «absolut»: cu acest sens, *primul* se referă la acel obiect unic care nu are antecesor în seria considerată. De exemplu, dacă ne referim la literele alfabetului, putem spune că acestea constituie o serie ordonată; în această serie, litera *A* este *prima* în sensul «absolut» al cuvîntului, adică în sensul că nu există o literă a alfabetului care să fie situată *înainte de A* în seria literelor (*A* nu are antecesor). Același concept, *primul*, poate avea și un sens «relativ»: luînd ca termen de referință un punct arbitrar dintr-o serie dată, acel element al seriei care nu are antecesor în raport cu punctul de referință ales este *primul* (evident, în raport cu acest punct arbitrar și numai cu acesta). Ca să revenim la exemplul cu literele alfabetului, dacă luăm ca punct de referință litera *E*, atunci *F* este *prima literă* (în raport cu *E*), deoarece nu există nici o literă a alfabetului care să preceadă pe *F* și care să nu fie în același timp identică cu *E*. Pentru a distinge explicit sensul absolut de sensul relativ al cuvîntului *primul*, se folosește un determinativ pe lîngă *primul*, determinativ care indică «termenul de referință»: *primul după...*, unde în locul punctelor figurează numele obiectului luat ca termen de referință; în cazul exemplului de mai sus spunem că *F* este **prima** *literă* **după** *E*, nu pur și simplu *prima literă*, pentru a evita confuzia cu situația în care ne-am referi la *A*, despre care spunem că este *prima literă* pur și simplu.

Cu același înțeles cu *primul după...*, se întrebuințează *următorul*. Spunem că *F* este *litera* **următoare** (evident în raport cu *E*). Așadar, dacă avem în vedere litera *E* (= termen de referință), spunem *F este* **prima** *literă* **după** *E*, sau *F este litera* **următoare** *față de E*.

Observăm că, spre deosebire de *primul*, *următorul* nu poate fi folosit cu sens absolut; cu alte cuvinte, prin *următorul* nu ne putem referi la acel element unic care nu are antecesor al unei serii: nu putem spune, referindu-ne la literele alfabetului, *A este litera următoare*.

În mod asemănător, nu este indicat să folosim termenul *primul* fără nici o determinare, întrucît o astfel de exprimare este ambiguă. A spune *F este prima literă* este a face o afirmație falsă, în cazul în care nu o înțelegem cu completarea subînțeleasă: *după E*.

Rezultă din considerațiile de mai sus că sensul unor cuvinte ca *primul*, *următorul* este variabil. Pentru a înțelege exact la ce se referă aceste cuvinte, este necesar ca semnificația lor să fie precisată fie prin contextul verbal (= cuvintele în vecinătatea cărora acești termeni apar), fie prin contextul situațional (= împrejurarea în care aceste cuvinte sînt pronunțate). În cazul în care aceste împrejurări contextuale sînt absente, sensul cuvintelor menționate (și al enunțurilor care le conțin) devine, după cum vom vedea în nota următoare, inteligibil.

Emanuel VASILIU

REVISTE ANTIFASCISTE

Albatrosul pe care un grup de tineri, în frunte cu Geo Dumitrescu, l-au inițiat în 1941, definește o generație în stilul ei nonconformist și nu poate fi considerat o foaie literară a unei grupări rigide; această revistă, devenită azi o raritate, apărută între 10 martie și 11 iunie 1941, întrunește în total 7 numere. Primul număr nu se deschide cu un articol-program; **Precizările programatice** apar în nr. 6 și se anunță ca un protest la adresa literaturii de război; tinerii concepeau o artă «ce-și are domeniul ei exclusiv, în afară de scopuri și idealuri străine frumosului». În nr. 7 protestul devine și mai violent iar precizările pe care Felix Anadam (Geo Dumitrescu) le face într-un articol-pamflet (**Între poezie și cuvinte încrucișate**) definesc refuzul acestei generații de a se alinia «noii ordini», de a se «absorbi în burghezie». Este atacată astfel poezia momentului, creație a unor spirite «oțioase» și «superficiale».

Poezia **Albatrosului** se deosebește fundamental de cea din revistele timpului, în primul rînd definind în mod figurat noțiunea de libertate. D. Stelaru publică în manieră villonescă un **Cîntec din neguri**, Geo Dumitrescu, semnînd cu pseudonimul său antonpannesc, oferă un poem frondist (**Declin**), necuprins pînă azi în volume, Mihnea Gheorghiu traduce, într-un context germanist, un **Epilog whitmannian**, Ben Corlaciu scrie poeme boeme, Șt. Aug. Doinaș colaborează trimițînd versuri de la Sibiu; de reținut unul din **Cîntecele țigănești (Rică)** ale lui Miron Radu Paraschivescu, într-o formă nereluată în cartea ce-l apărea în același an.

Proză scriu Dinu Pillat și Emil Ivănescu, scriitor mort prea tînăr ca să poată atrage atenția. Marin Preda trimite o nuvelă (v. Poșta redacției). În critică se exersează mai toți colaboratorii. Poate fi reținut un interviu luat lui Perpessicius care declară: «N-am nici o afinitate cu sistemele de literatură dirijată». Se scriu articole în apărarea **Istoriei literaturii** lui G. Călinescu, sînt elogiate **Cîntecele țigănești** de M.R. Paraschivescu, se recenzează **Revista română** condusă de Zaharia Stancu. În 15 iunie 1941 **Albatrosul** a fost interzis; o săptămînă mai tîrziu România intra în război.

Emil MANU

REVISTA REVISTELOR

RAMURI, Nr. 3, 1974

Un număr care acordă larg spațiu problemelor teoretice, de la notațiile sociologice care stabilesc și comentează «Schimbările calitative în structura socială a județului Dolj» (care «din punctul de vedere al ponderii pe care o deține în populația țării, în suprafața agricolă și arabilă, în producția globală agricolă etc., deține locul al IV-lea pe țară» — C. Bărbăcioru) pînă la opiniile subsumate titlului «Despre viitorul filozofiei» în care autorul, Al. Surdu, conchide că «în contextul gîndirii teoretice contemporane se manifestă o vădită însuflețire a filozofiei în genere, o cucerire de mare importanță din a doua jumătate a secolului nostru fiind, în mod evident, discreditarea pozitivismului». Constantin Vlăduț prezintă cartea profesorului Constantin C. Giurescu, «Formarea poporului român» (apărută în Editura «Scrisul românesc») iar Adrian Marino și Al. Piru susțin, așa cum o fac de mult, «Critica ideilor literare» (Construcția «modelului» literar) și, respectiv, cronica literară. Literaturii propriu-zise i se dedică o singură pagină, în care semnează versuri Nicolae Dragoș și Virginia Mușat. De remarcat că numărul își atrage și un interes documentar prin publicarea unor scrisori aparținînd lui Blaga, Arghezi, Rebreanu.

ORIZONT, Nr. 11, 1974

Numărul 11 al săptămînalului timișorean dă impresia unei deosebite bogății a materialului. Divers pentru a asigura posibilitatea unei lecturi utile unor categorii cît mai largi de cititori, bine redactat și machetat, acest material asigură substanța celor mai multe pagini și rubrici. Sub genericul «Anul editorial 1973», Marcel Pop Corniș, C. Ungureanu, Olimpia Șerban și Eugen Dorcescu iau în discuție cărțile de poezie și respectiv proză și critică, separat fiind discutate debuturile anului 1973. Se întocmește chiar o «selecție Orizont», „nici întîmplătoare și nici legată de vreo «tactică» literară." La «Mențiuni literare» Eugen Todoran ia în discuție cartea lui M. Anghelescu «Preromantismul românesc» iar la «Profiluri» Mirela Roznoveanu depune succesive eforturi pentru a reexprima, critic, poezia lui Nichita Stănescu.

Se continuă în acest număr studiul semnat de Ion Iliescu «Estetica românească în proiecția unei aniversări» (III).

De remarcat spațiul întins acordat poeziei și prozei. La rubrica «Dintre sute de catarge» sînt publicate nouă nume (fiecare cu cîte o poezie) plus un al zecelea: Cornel Otescu, beneficiind de o prezentare a lui Anghel Dumbrăveanu. O pagină de proză mai semnează Iosif Lupulescu și una de «versuri esențiale» Claudiu Iordache.

Dumitru ELIADE

«românii, popor care s-a luptat veacuri de-a rîndul să-și apere limba, obiceiurile, pămîntul, personalitatea»

CONSTANTIN C. GIURESCU, născut la Focșani în 13/26 octombrie 1901. Absolvent al Liceului «Gh. Lazăr» și al Facultății de filozofie și litere din București. Membru al Școlii române din Paris (1923—1925). Doctor și docent în istoria românilor în 1925; conferențiar universitar la 1 ianuarie 1926; profesor agregat la 1 martie 1927; profesor titular la 1 martie 1930.

Opera sa însumează pînă în prezent peste 350 de titluri. Dintre lucrările mai importante: Istoria românilor, ediția din 1935 și 1946 (5 volume); Sinteza rezumată a istoriei românilor din 1942; Istoricul românilor din cele mai vechi timpuri pînă azi, 1972 (în colaborare cu Dinu C. Giurescu); Monografia «Tîrguri sau orașe și cetăți moldovene din secolul al X-lea pînă la mijlocul secolului al XVI-lea»; Transilvania în istoria poporului român; Viața și opera lui Cuza Vodă; Istoria București lor și conferințe în alte patru universități americane.

Istoricul orașului Brăila; Istoricul podgoriei Odobeștilor; Contribuții la istoria științei și tehnicii în veacurile XV-XIX; Contribuții la studiul originei și istoriei burgheziei pînă la 1848; Formarea poporului român.

În 1938 a conferențiat în trei universități din Anglia și în 16 universități din Statele Unite. În 1972 a ținut cursuri în semestrul de primăvară la Universitatea Columbia din New York și conferințe în alte patru universități americane.

Decorat cu ordinul «Meritul Științific» clasa I; «Om de știință emerit al Republicii Socialiste România»; membru al Academiei.

Tatăl său a studiat istoria. Era conferențiar de istorie la Universitatea din București și membru activ al Academiei Române. I se crease catedră de profesor în toamna anului 1918, dar a murit tocmai atunci în timpul unei epidemii de gripă spaniolă. *A murit fără să știe că fiul său, în vîrstă de 17 ani, se va dedica, de asemenea, studiilor de istorie. «În primele patru clase de liceu nu eram fixat asupra drumului. Apoi am optat pentru real. Nu regret. Matematica e înainte de toate o excelentă disciplină, indiferent de ceea ce vrei să faci în viață. Eram coleg de clasă cu Ilie Carafoli. Exersam împreună pentru a trece clasa a VII-a într-o vacanță. Rezolvam probleme și eu și el, dar lăsîndu-l jongla, găsea mereu și soluții geometrice, nu doar algebrice, ca mine. Așa am înțeles că n-am bosa matematicii. Pe de altă parte, începuse să mă atragă istoria. Vroiam să-i spun tatii că mi-am schimbat hotărîrea, cevc însă m-a reținut. Mă temeam să nu mă considere nehotărît, neserios. Și astăzi mai regret că nu i-am mărturisit tatălui meu înainte de a muri că voi urma studiul istoriei. Tare s-ar fi bucurat».* Familia Giurescu e un exemplu tipic de familie care trăiește din tată în fiu pe meridianul aceleiași vocații. Fiul profesorului Constantin C. Giurescu are aceleași preocupări. Este profesor de istorie la Institutul de arte plastice «Nicolae Grigorescu», autor sau coautor, împreună cu tatăl său, al unor numeroase și remarcabile studii și lucrări de istorie. *«Am dat diferențele de la real la modern, mi-am completat cunoștințele de latină, l-am rugat pe Vasile Pârvan, bun prieten cu tata, să-mi permită audierea cursului de greacă veche ținut de un asistent al său. Elev într-a opta, mă pregăteam la matematică, la disciplinele secției moderne și la greaca veche. La noi în familie a existat o predispoziție pentru cercetarea istoriei. Cred că celula copiilor capătă prin ereditate o anumită predispoziție. Nici tatăl meu nu mi-a impus, nici eu fiului meu să se dedice studiului istoriei».* În fruntea șirului de profesori care l-au format, Constantin C. Giurescu așază pe tatăl său. *«Datorez mult metodei și operei sale. Datorez, de asemenea, lui Vasile Pârvan, lui Dimitrie Onciul, lui Demostene Russo și lui Simion Mehedinți. M-au impresionat și cursurile lui Nicolae Iorga, nu însă și metoda lui».* La 29 de ani Constantin C. Giurescu era profesor universitar titular. La 34 de ani, autorul unui tratat de istoria românilor. *«Mi s-a reproșat atunci de către Nicolae Iorga că am îndrăznit să scriu o istorie a românilor la o vîrstă cînd omul cu smerenie învață. Am controlat la ce vîrstă scriseseră Hasdeu, Xenopol și însuși Iorga sintezele lor. Rezultatul: toți la 34-35 de ani, adică la aceeași vîrstă ca și mine».*

Din afirmații tranșante, din numeroase accente și reveniri, profesorul Giurescu proclamă întîia mare datorie a istoricului. *«Să spună adevărul. Neadevărul poate oferi un succes trecător, atît. Numai adevărul durează. Numai prin adevăr istoricul slujește națiunea sa și umanitatea».* Dintre cele două faze ale activității oricărui istoric — reconstituirea trecutului, apoi judecarea celor întîmplate — Giurescu nu înclină mai mult spre una decît spre cealaltă. Le consideră de egală importanță. *«Prima operațiune pretinde metode și rigoare, secunda, aprecierea trecutului în raport cu vremea în care se scrie».* Giurescu mai susține că toate acțiunile, instrumentele și raționamentele istoricului să se afle permanent sub faldurile dictonului lui Tacit: *«Sine ira et studio».* Fără ură și fără părtinire este unghiul psihologic, unghiul de obiectivitate din care trebuie atacat materialul istoric. *«Istoria e o disciplină complexă. Prin scopuri e știință, trebuie practicată cu sprijinul metodelor riguroase pentru extragerea adevărului. Dacă nu cunoaște întreg adevărul sau dacă nu e cazul să-l rostească, istoricul e obligat, în schimb, ca tot ce spune să fie adevărat».* Amintesc profesorului Giurescu opinia după care istoria ar fi dat faliment, neîncrederea unora în reconstituirile istoriei, în știința istoriei. *«Am o părere proastă despre acești denigratori, cei ce blamează știința istoriei, nu știu ce spun. Într-adevăr, istoria nu e o știință exactă precum e fizica, dar are comun cu științele exacte efortul pentru cunoașterea adevărului. Omul vrea să știe cele cîte s-au întîmplat, vrea să cunoască trecutul lumii și al țării lui, iar pe cît posibil, să intuiască, să discearnă și ceea ce va fi».* Istoria fiecărui timp și fiecărui loc este o realitate fabuloasă, neomogenă, iradiază idei și sentimente uneori greu de alăturat. *«Din studiul trecutului trebuie extras ceea ce poate întări sufletul nației. Istoria este o scară de valori, o forță educativă. Ea trebuie să fie adevărată, nu se poate educa, spori potențialul cu ceva care nu corespunde adevărului. Nici o națiune n-are o istorie fără umbre. Pentru funcția educativă a istoriei trebuie alese din mulțimea de personaje și de evenimente, acelea care întruchipează virtuțile cardinale ale poporului, în stare să-i sporească puterile morale și spirituale. Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Cuza, în cazul românilor, sînt asemenea personalități ale neamului. Eroii noștri care ilustrează lupta pentru libertate și dreptate socială, un Horia, un Tudor, un Bălcescu, la fel».* Istoricul român modern are înaintași cu prestanță: anticii, cronicarii și istoricii epocii precedente. *«Istoricii antici au fost de toată mîna. Unii lăudau trecutul. Alții erau curteni, oameni de casă, cîntau osanale împăratului din vremea lor. În fine, unii au încercat să fie obiectivi. Așa au fost Tacit, autorul acelui principiu fundamental «Sine ira et studio», Salustiu, iar dintre greci, Tucidide. Am învățat multe de la cronicari, ei constituind și rămînînd una dintre lecturile mele preferate. Miron Costin scria «Nimic nu strică credința celor ce scriu letopisețele ca fățărnia, cînd veghe voie unuia și coboară lucru cu hulă altuia».* După acest citat profesorul Giurescu avea să tacă pentru cîteva clipe. Apoi a rostit din nou pasajul din Miron Costin, ca pe un text de încantație: *«Neculce, și el o pasiune. Cronicarii m-au întărit în dragostea de țară. E o mare delectare limba în care au scris Costin, Neculce, Radu Popescu. Plină de miez, clară, exactă. Cronicarii mi-au format și mi-au întărit și ei convingerea despre întîia datorie a istoricului: rostirea adevărului. «Nimic nu strică credința celor ce scriu letopisețele ca fățărnia, cînd veghe voie unuia și coboară lucru cu hulă altuia».* În opera de inventariere, de ordonare, de interpretare, istoricul are adesea incertitudini ori puncte de vedere care nu coincid sau care contrazic opiniile altora. *«Ori de cîte ori am avut o îndoială, de cîte ori n-am fost sigur, am spus-o, n-am ascuns-o. A constituit pentru mine un îndemn spre cercetarea minuțioasă».* În orice domeniu, fiecare autoritate are puncte de vedere, opinii, viziuni, neconcordante cu ale celorlalte autorități. Nu poate exista aliniere, nici nu e de urmărit așa ceva. Profesorul susține că se pot confrunta mai multe puncte de vedere, în speranța că se va ajunge la adevăr.

La 13/26 octombrie 1971, profesorul Giurescu împlinea 70 de ani de viață și 52 de ani de activitate ca istoric, primul său articol de specialitate fiind scris în 1919. Pînă la acea dată, opera sa însuma circa 350 de titluri. Acum a împlinit aproape 55 de ani de activitate, la opera sa a mai adăugat lucrări noi. Giurescu este autorul unei realizări de excepție prin dimensiune, prin valoare și originalitate. Din ce energii se ridica un edificiu științific de asemenea amploare? *«Prima condiție, să-ți fie dragă disciplina de care te ocupi. Cînd iubești, găsești și timp, și energie. Apoi, într-o evoluție normală, pe măsură ce trec anii, cunoștințele se adună, orizontul se lărgește. Perioada cea mai fecundă pentru mine au fost ultimii zece ani».*

Istoria se repetă e o expresie uzuală. Rostită de mult, aproape automat, ea degajă gînduri și sentimente ciudate. În ce măsură istoria se repetă, în ce măsură știința istoriei a ajutat omenirea? *«În antichitate era considerată «Învățătoarea vieții». În vremea noastră, autoritatea ei a fost diminuată, recunoaște Giurescu, dar disciplina istoriei răspunde unor necesități ale ființei umane. Istoria constituită a ajutat omenirea. Cunoscînd cele cîte au fost cîndva, ne explicăm mai bine ceea ce se întîmplă azi. Trecutul te ajută să crezi în prezent. Chiar în epocile de revoluție, după rupturi vin perioade cînd se resimte nevoia de legătură cu trecutul. Se caută și se extrage atunci tot ce e parte luminoasă, luptă pentru libertate și dreptate. Într-adevăr, experiența nu e transmisibilă. Fiecare generație o dobîndește prin trăire proprie. Totuși, istoria rămîne drumul spre cunoașterea ființei naționale, sursă de încredere în capacitatea de supraviețuire și în virtuțile nației și ale umanității. Istoria e în stare să-i facă pe oameni să evite anumite greșeli. Stricto sensu istoria nu se repetă niciodată. Evenimentele ulterioare nu iau forma exactă a evenimentelor din trecut. O experiență de fizică repetată în condiții identice va fi mereu aceeași, faptele omenești, nu. Rezultanta, suma lor, nici ea nu e vreodată aceeași în funcție de N factori conjuncturali, istoria cunoaște similitudini, identități nu».*

Poporul nostru este o insulă de romanitate. Sîntem descendenți de aproape 2 000 de ani din daco-romani. Giurescu este unul dintre istoricii pregătiți și pasionați să probeze toate temeiurile noastre. Cu un aparat științific de ținută, el este unul dintre cei care au argumentat solid continuitatea noastră pe aceste meleaguri. *«Romanismul a biruit în Dacia prin atragerea dacilor care au acceptat limba latină și celelalte elemente ale civilizației romane. Iată în ce-a constat tăria romanismului. În legătură cu cele de mai sus, subliniez rostul și puterea pădurii în trecutul nostru. Ai pădurii, nu ai munteilui. Adăpostul nostru și casa noastră în vremurile de restriște ale întunecatului ev mediu timpuriu. Strămoșii au rezistat nu retrăgîndu-se în munți, ci în păduri, pădurile existînd nu doar la munte, ci și la deal și la cîmpie. O dovedesc denumirile Vlașca, Vlăsia, cuvinte slave însemnînd același lucru, țara vlahilor, adică a romanilor. O mai demonstrează dragostea neamului nostru pentru pădure, vorba din bătrîni «codrul e frate cu românul», precum și întinsele cunoștințe populare despre buruienile de leac, despre copaci și despre flori, acumulate printr-un contact prelungit cu lumea pădurii. Anul acesta voi termina de scris «Istoria pădurii românești».*

Meditînd la cele întîmplate în istoria dinaintea vieții lui și din timpul vieții lui, Grigore Ureche zicea despre români că au fost așezați «în calea răutăților». După mai bine de 50 de ani de studiere a istoriei românilor, Constantin Giurescu are următoarea imagine succintă: *«Românii, popor care s-a luptat veacuri de-a rîndul, în condiții grele, să-și apere ființa, adică limba, obiceiurile, pămîntul, personalitatea. Popor care a luptat în același timp pentru libertate națională și dreptate socială. Popor care a avut multe de suferit pentru supraviețuire, dar care datorită simțului său politic excepțional a reușit să nu-i fie niciodată distrusă țara de la întemeiere pînă în prezent. Popor care totuși în momentele cînd s-a putut exprima a produs valori însemnate în știință, tehnică, artă și literatura umanității. În aceasta și constă valoarea unui popor. În contribuția originală adusă omenirii prin știință, tehnică, artă și literatura sa. Sîntem o insulă de romanitate, avem o istorie similară cu a celorlalte popoare romanice, deosebindu-ne de ele prin ceea ce decurge din faptul că al treilea element secundar de formare a fost slav, nu german ca în apus».*

Timp de doi ani profesorul Giurescu a ținut un curs despre aspectele neelucidate sau controversate din istoria românilor. El va apărea într-un volum. Există destule asemenea probleme. *«Un singur exemplu. Mă refer la raporturile noastre cu Imperiul otoman. Au fost acreditate fel de fel de exagerări, omițîndu-se, în schimb, latura pozitivă. În secolul 18, grație spiritului nostru politic, dar și atitudinii imperiului otoman, am scăpat de primejdia de a ne fi împărțită țara. S-a exagerat apoi în domeniul regimului economic dintre noi și el. Turcii ne-au luat multe bîruri, banii veneau însă tot de la ei, fiindcă le vindeam mărfuri de tot felul doar cu 10-15 la sută mai ieftin decît prețurile pieței internaționale».*

A te realiza în știința istoriei nu e o treabă ușoară. Cere eforturi mari, disciplină în studiu și în interpretare, cere erudiție, capacitate de analiză, de sinteză, cultură filozofică, talent literar. Fără oricare dintre aceste atribute, creația istoricului are de suferit. Lipsa de rigoare, improvizația mai ales coboară mult importanța unei opere de istorie. *«Vasile Pârvan avea în cel mai înalt grad calitățile necesare istoricului. Era un savant, dublat de un erudit, de un filozof și de un literat. În general, istoria e o disciplină foarte grea. Latinii spuneau: «De mortuis nihil nisi bene». (Despre morți, nimic decît de bine). Eu aș modifica dictonul latinesc. De mortuis nihil nisi vere». Despre morți, nimic decît adevărul, așa l-aș transforma. În fața mormîntului «nihil nisi bene», pe urmă judecata istoricului să fie dreaptă.*

Istoricului nu-i este permis să uite nici de cititor. Tot ce-i spui cititorului să fie bine gîndit, limpede exprimat, bob numărat încît să-l convingi și să-l ajuți să înțeleagă».

Constantin C. Giurescu se încadrează în galeria istoricilor noștri de primă mărime nu doar prin calitatea și dimensiunea operei, ci și printr-o legătură de spirit și prin acumulările înaintașilor. *«Fără munca celor dinainte n-aș fi reușit. Recunosc meritele deosebite ale lui Hasdeu, Xenopol, Onciul, Iorga, Pârvan și ale părintelui meu, recunosc ceea ce le datorez, ceea ce mă apropie, ceea ce mă separă de ei. Eu am acordat o mai mare atenție istoriei instituționale și culturale decît istoriei politice și diplomatice. M-au interesat, mai mult decît războaiele și tratatele, modul de viață al poporului, stările de spirit, instituțiile. Și D. Onciul, și Xenopol, și Hasdeu au pus accent deosebit pe istoria politică, diplomatică și militară. Iorga avea să acorde un loc mai mare instituțiilor și culturii, Pârvan și părintele meu și mai mult; eu am mers pe acest drum și mai departe, convins, că formele de organizare ale vieții unui popor — instituțiile, deci — și cultura lui te ajută să-i înțelegi mai bine și firea, și originalitatea».*

În camera de lucru a profesorului Giurescu cărțile tapetează trei pereți. Am văzut culegeri de documente de înaltă valoare despre istoria românilor. Are probabil una dintre cele mai solid constituite biblioteci de istorie. Atunci cînd afirmă ceva, profesorul are obiceiul să arate spre cartea în care se argumentează lucrul acela, sau o aduce, o deschide și citește paragraful lămuritor. Cărțile scrise de el sînt legate într-un fel special. Fiecare pagină tipărită e urmată de pagină albă. Pe ea se fac adnotările ulterioare cu ocazia unor lecturi succesive sau cu prilejul revenirii, restudierii unor anumite capitole. *«În acest mod, zice, se alcătuiește mai ușor ediția următoare a unei lucrări».* Și Constantin C. Giurescu a încheiat astfel: *«Un cuvînt de omagiu pentru toți cei ce-au luptat, au suferit, au murit pentru ca națiunea noastră să trăiască».*

Romulus BALABAN

cu zece ani înaintea lui norbert wiener un român fundamentează legile ciberneticii și preconizează construcția creierelor electronice

Rîndurile de față sînt adresate specialiștilor. Lucrarea medicului Ștefan Odobleja reprezintă o simplă ipoteză de lucru. Cum explicați totuși, stimați specialiști, derutanta similitudine dintre tratatul lui Wiener și volumele severineanului Odobleja?

La Drobeta-Turnu Severin, pe o străduță aruncată în hotarul orașului, într-o căsuță mai mult decît modestă, trăiește un bărbat în vîrstă de 71 de ani, pe nume Ștefan Odobleja. Astăzi, aproape singur pe lume, uitat chiar și de ai săi, fostul medic militar Ștefan Odobleja — un nume aproape necunoscut în cercurile științifice românești — publica la Paris, în 1938, o lucrare intitulată «Psychologie consonantiste». Cartea, editată în două volume, însumează 884 de pagini și reprezintă în fapt primul tratat de cibernetică din istoria științei mondiale. Cu 10 ani înaintea lui Norbert Wiener, un român anticipa realizarea computerelor, folosindu-se de un imens bagaj informațional și demonstrînd prin argumente strict științifice oportunitatea creierului artificial, elaborînd în acest scop legi principale și principii ale ciberneticii, această precursoare teoretică a celei mai fantastice și tulburătoare etape din istoria civilizației contemporane.

Iată, așadar, o afirmație care pune la grea cumpănă seriozitatea profesională a celui chemat să o probeze prin fapte. Nu e în intenția noastră de a discuta aici activitatea marelui savant american și de a atribui paternitatea ideilor cuprinse în «Cibernetica» (lucrare apărută în 1948) unui severinean pe nume Ștefan Odobleja. Avem prea puține cunoștințe în acest domeniu și — credem noi — destul simț al măsurii și ridicolului. Tocmai de aceea ne avertizăm cititorii că nu am pornit într-o aventură a condeiului, ci, pur și simplu, ne vom mărgini să relatăm o situație de fapt, un prim pas în descifrarea unui adevăr cutremurător. Următorii — sîntem siguri — vor beneficia de girul și concluziile omului de știință, matematicianului, biologului și psihologului, specialistului capabil de a dovedi în ce măsură există sau nu identitate, similitudine sau convergență între cele două lucrări pomenite mai sus.

Dar iată faptele:

Ștefan Odobleja s-a născut într-un sat din județul Mehedinți, dintr-o familie de țărani, a urmat liceul la Drobeta-Turnu Severin și facultatea de medicină la București. Cei care i-au fost colegi sau l-au cunoscut în această perioadă ni l-au descris ca pe un tînăr deosebit de înzestrat, îndrăgostit pînă la absurd de medicină, psihologie și fizică, un permanent al sălilor de lectură, un pasionat polemist în cadrul cercurilor științifice, pornit de a-și susține ideile personale chiar și la examene cînd, nu o dată, a avut curajul de a susține contrariul celor afirmate în cursuri de dascăli de renume. Încă de pe băncile facultății, Ștefan Odobleja critică vehement teoriile psihologiei la modă, condamnînd în mod deosebit, ne mărturisește domnia-sa, «anatomismul și pretențiile absurde ale histologiei, simplismul asociaționismului precum și marele tam-tam iscat în jurul teoriei actului reflex». El își expune cu curaj primele sale păreri privind actul gîndirii, stabilind o filiație strînsă între fenomenele fizice și cele ale sistemului nervos considerat de el ca o mașină electromagnetică.

În 1935 tipărește la Paris în editura «G. Doin» prima sa lucrare «La Phonoscopie, nouvelle méthode d'exploration clinique» (Fonoscopia, nouă metodă de explorare clinică), care conținea în germene cîteva dintre principiile viitoarei sale «Psihologii consonantiste», lucrare ce va vedea lumina tiparului în 1938. Cum era de așteptat, cele două volume stîrnesc nedumerire și discuții. Pentru prima oară un om de știință vorbește cu convingere despre mecanizarea gîndirii, despre realizarea gîndirii instrumentale, tehnică sau tehnicizată, propunînd elaborarea creierului artificial, a unor mașini învestite cu memorie, logică, apte de a stoca informații și de a judeca omenește. Lucrarea a fost taxată drept fantezistă și irațională, aidoma povestirilor fantasmagorice de anticipație.

Pe urmă a venit războiul și nimeni n-a mai avut timp și chef să cerceteze îndeaproape lucrarea medicului român. Nimeni sau aproape nimeni, deoarece, așa cum s-a dovedit ulterior, «Psihologia consonantistă» a constituit, se pare, un serios obiect de studiu pentru un grup de savanți americani. Pentru medicul militar Ștefan Odobleja au urmat însă ani dramatici care nu s-au sfîrșit nici după sfîrșitul conflagrației mondiale. Vom aminti cititorilor noștri doar faptul că cibernetica (și în special construcția roboților) a fost multă vreme etichetată drept o disciplină absurdă, dezumanizantă, menită să potențeze conflictele interumane. Inventarea primelor mașini de calcul electronice a constituit apoi un prim și revelator succes al principiilor ciberneticii, și Ștefan Odobleja le-a salutat cu multă bucurie, văzînd în ele întruchiparea visurilor sale din tinerețe. La ora respectivă medicul severinean era ferm convins că știința mondială oferea un nou exemplu concludent al faptului că spre una și aceeași invenție sau descoperire pot ajunge în paralel cercetători de pe toate meridianele globului, chiar dacă unii pot ajunge la rezultatul scontat cu mult timp înaintea altora. Cîțiva ani mai tîrziu, medicul Odobleja constată însă cu stupoare, citind cibernetica lui Norbert Wiener, că între lucrarea savantului american și tratatul de psihologie consonantistă există nu numai puncte de convergență, idei și principii asemănătoare, ci pur și simplu o frapantă și derutantă similitudine. Iată pe scurt, extrem de succint, un tablou comparativ revelator:

În lucrarea citată cercetătorul român consideră memoria și înregistrările cerebrale drept un fenomen electromagnetic. Idem Norbert Wiener.

Analizînd gîndirea, Ștefan Odobleja constată că ea are două importante grupe de fenomene: circularități și binarități (inclusiv dihotomii). Idem N. Wiener.

În psihologia consonantistă se acordă un rol considerabil fenomenelor de rezonanță și se recurge pe scară largă la analogii psihofizice. Idem N. Wiener.

Medicul român stabilește legile generale comune psihicului și fizicului (omului și mașinilor), demonstrînd importanța reacției, compensației, circularității și inerției. Propune ca analiza gîndirii să fie urmată (la fel ca în chimie) de sinteza acesteia pe cale tehnică, artificială. Idem N. Wiener.

Se propune unificarea logicii cu psihologia, ambele cu fiziologia cerebrală și toate trei cu fizica. Idem N. Wiener.

Se pledează pentru obiectivarea subiectului și pentru reducerea lui la entitate fizică sau tocmai ceea ce în 1938 se aprecia drept ireal, nestiințific. Idem N. Wiener.

Cercetătorul român detectează și analizează fenomenul de circularitate (relevînd eficiența circularității complexe, etajate, angrenate) pe care-l numește proces ciclic și proces reversibil. N. Wiener îl enunță și el, numindu-l feed-back (conexiune inversă).

Același Ștefan Odobleja descoperă circularitatea în matematică și o propune ca metodă pentru mecanizarea gîndirii, pentru introducerea ei în terapeutică și psihoterapie. Idem N. Wiener.

Anticipează, pe baza unor demonstrații amănunțite, posibilitatea construirii mașinilor de gîndit. Idem N. Wiener.

Simple, surprinzătoare și nevinovate similitudini? Două drumuri paralele spre una și aceeași țintă? Pensionarul Ștefan Odobleja ne-a asigurat că este oricînd dispus să dovedească prin probe indubitabile contrariul. Sîntem cu alte cuvinte constrînși să constatăm cu durere că ignoranța, neștiința, invidia sau reaua-credință ale unor contemporani pun în umbră realizările și activitatea pasionată ale unui compatriot? Din nou un exemplu care demonstrează că descoperirile unui român au precedat pe cele anunțate cu surle și trîmbițe în alte părți ale globului?

Este Ștefan Odobleja sau Norbert Wiener părintele de drept și de fapt al ciberneticii, osatura teoretică și virtuală a marilor înfăptuiri la care sîntem cu toții martori și beneficiari? Un lucru e sigur: lucrarea medicului român a văzut lumina tiparului cu un deceniu înaintea celebrului tratat elaborat de savantul american. O situație de fapt care impune de urgență reevaluarea activității și meritelor compatriotului Ștefan Odobleja, acest modest și necunoscut creator al ciberneticii, obligat să-și ducă bătrînețele ignorat de contemporani și supus unor privațiuni materiale și spirituale. O îndreptățită responsabilitate civică ne îndeamnă să spunem fără ocol aceste adevăruri triste, care, sperăm, vor rămîne în atenția celor în drept. Considerăm apoi că retipărirea lucrării medicului român, și odată cu aceasta, a unui studiu prin care Ștefan Odobleja demonstrează pe sute de pagini originalitatea și primordialitatea creațiilor sale ar aduce lumina mult așteptată. Aveți cuvîntul, stimați specialiști.

Liviu TIMBUS

CÎTEVA TEXTE COMPARATE DIN «PSIHOLOGIA CONSONANTISTĂ» ȘI «CIBERNETICA»

Șt. Odobleja: «Sensul evolutiv al psihologiei este de la mecanism la fizicism, de la mecanic la energetic, de la politomie la dihotomie. Natura mecanismului psihic nu este mecanică ci energetică». (Psihologia consonantistă, vol. I, pag 18, 24, 59, apărut în anul 1938.)

N. Wiener: «...programul de construire a mașinilor de calculat prevedea un program treptat de la sisteme mecanice la cele electrice, de la sistemul zecimal la sistemul binar, de la releul mecanic la cel electric». (Apariția ciberneticii, cap. introductiv din Cibernetică, inserat în Dialectica marxistă și științele naturii, vol. 4/1963, pag. 22).

Șt. Odobleja: «Vom conchide deci că introducerea la psihologie va consta de acum înainte într-o repetare succintă a noțiunilor de fizică; aceasta este cu mult mai necesară decît introducerea o anatomie. Trebuie insistat, mai ales, asupra fenomenelor și legilor, fiindcă dinamismul este acela care conțează cel mai mult». (Psihologia consonantistă, vol.,) pag. 66).

N. Wiener: «De aceea, presupunerile mele în domeniul științelor biologice preconizează nu numai asimilarea lor treptată ue către fizică, ci și procesul invers — asimilarea treptată a fizicii de către biologie». (Din Materialismul dialectic și științele naturii vol. 9/1964, pag. 134)

Șt. Odobleja: «Există reversibilitate și reciprocitate de interese între individ și societate. Între individ și societate se stabilesc adesea cercuri vicioase, bune sau rele». (Psihologia consonantistă, vol. 2 pag. 622-623).

N. Wiener: «Sistemul social este și el un tot organizat, el are o dinamică în care procesele circulare de conexiune inversă joacă un rol important». (Apariția cibernetică, pag. 33).

St. Odobleja: «Există în psihologie un curent foarte la modă care vrea să așteptăm ca lumina să vină din afară. Fascinați de cele cîteva localizări cerebrale stabilite, adepții acestei concepții cred că pot vedea în histologie sursa de unde urmează să țîșnească toate adevărurile psihologiei». (Psihologia consonantistă, vol. I, pag. 28).

N. Wiener: «În trecut medicina a avut o mare tendință de a gîndi în termeni de localizare. Îndeosebi acesta a fost cazul creierului, unde pentru aproape fiecare arie a cortexului sau suprafață a emisferelor sale s-au descoperit sau s-a postulat cîte o funcție separată. Însă tendința de a pune accentul pe localizare a condus la subordonarea problemelor generale, ale organizării față de fenomenele atomice localizabile. Mi se pare că cercetările aparatului de comandă pe care le-am întreprins ne oferă o cunoaștere mai bună a modalităților în care aceste fenomene locale se constituie în procese mari care cuprind în întregime creierul, respectiv întregul corp uman». (*Sînt matematician*, pag. 277).

NORBERT WIENER (1894-1964), autorul celebrei lucrări «Cibernetica sau control și comunicație la animal și mașină», apărută în 1948.

Cu zece ani mai devreme, în 1938, severineanul ȘTEFAN ODOBLEJA (mijloc) încredințează tiparului un studiu în două volume, intitulat «Psihologia consonantistă», prima lucrare de cibernetică din istoria științei mondiale. Tratatul medicului Ștefan Odobleja apărut la Paris în 1938. (dreapta)

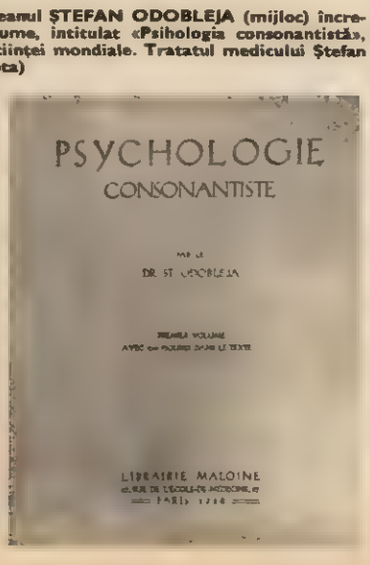

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAJESTĂȚII SALE, TENISUL ROMÂNESC (21)

cu ilie la piramide

La începutul lunii februarie, Țiriac pleacă în Statele Unite, iar la sfîrșitul ei, Năstase, Mărmureanu, Bosch și cu mine, la Cairo. Participam pentru prima oară la un concurs mare fără Ion și asta ne punea multe semne de întrebare. Pe organizatori îi interesa în special participarea jucătorilor buni, cu nume, și de la noi cel care ne girase pînă atunci lipsea. În primul tur al Cupei Națiunilor întîlnim echipa Franței, mai precis a doua sau a treia echipă a Franței, cu Montrenaut și Paul. Pe Montrenaut, Ilie îl bătuse la Roland Garros, iar în fața lui Paul, Bosch credea că are multe șanse. Am pierdut însă ambele simpluri. Ilie a fost de nerecunoscut, a jucat crispat, și Montrenaut și-e făcut jocul în voie (1-6; 2-6). La dublu au jucat Mărmureanu-Năstase, am cîștigat, dar asta n-a mai putut schimba soarta meciului și am fost eliminați în primul tur.

După meci, unul dintre organizatori mă felicită pentru victoria lui Țiriac asupra lui Santana. Îi spun că nu știu nimic, iar el îmi arată ziarul. Într-adevăr, la New York, Țiriac – Santana 6-2; 6-3. Seara, la masă, îmi aduc aminte de victoria lui Ion și le spun băieților:

— Parcă nu-mi vine a crede că Ion l-a bătut și pe Santana.

— L-a bătut și pe Santana?, întreabă Petre.

— 6-2; 6-3, la New York.

— Nu l-aș văzut jucînd pe Santana, fiindcă unii chiar n-ați crede, zice Ilie. Eu l-am văzut la Wimbledon și mi s-a părut formidabil. Niciodată nu știi unde vine mingea, parcă o ține o clipă pe racheță și abia în ultimul moment se hotărăște unde s-o dea.

— Așa, cînd îl vezi, nu-ți lasă nici o impresie, îl întrerupe Petre.

— Nu poți spune că-i un slăbănog.

— Nu-i un slăbănog, dar are picioarele în x, de te întrebi cum poate alerga. Cred că la I.C.F. l-ar respinge chiar de la vizita medicală, continuă Petre rîzînd.

— Și mai are ceva. Lovește mingea cînd urcă și nu-ți dă voie să respiri, completează Ilie.

— Probabil că Țiriac a alergat mult ca să-l bată, îmi dau eu cu părerea.

— Precis că l-a bătut cu picioarele și cu ambiția, fiindcă, la drept vorbind, Ion nu are lovituri pe măsura rezultatelor lui, intervine Günther.

— E formidabil Ion, nici mie nu-mi venea să cred în '62, cînd erați voi, Petre, la Cairo. Atunci, tot așa, alergînd și stringînd din dinți, i-a bătut pe Merlo, Iovanovici și Fraser. Ar fi cîștigat și finala, dar avea niște răni la picioare de-i plîngeai de milă văzînd cum i se pătează pînza pantofilor de sînge.

— Ion își vinde greu pielea, zice Günther

— E foarte ambițios, ați văzut și la fotbal, e în stare să se arunce cu capul în picioru adversarului ca să nu primească gol, spune Petre.

— Eu îl știu de cînd era mic, de la Brașov. Lui Ion întotdeauna i-a plăcut întrecerea. Era în stare să joace zece seturi, dar dacă-l puneai să-și exerseze un sfert de oră loviturile se plictisea. Cu Ion poți face tot felul de întreceri, de la sărituri pe patine pînă la cine înoată mai mult pe sub apă. A început să-și exerseze loviturile abia cînd i-a văzut pe alții și mai ales cînd și-a dat seama că nu se poate altfel. Mamă și ce încăpățînat era! Mi-aduc aminte că abia venise la tenis. Juca locul 4 în echipă și nu voia să meargă în deplasări decît cu vagon de dormit.

— Și-i dădeau vagon de dormit?, întreabă Ilie.

— Îi dădeau, ce să facă, fiindcă altfel nu se mai înțelegea nimeni cu el.

— Dacă-i batem pe belgieni, și în mod normal trebuie să-i batem, Ion poate cîștiga două puncte la spanioli, pronostichează Petre.

— Vrei să zici că putem să-i batem pe spanioli la București?, întreabă Ilie.

— Să-i batem e greu, fiindcă cu uneori joci ca o cizmă. Azi, cu Montrenaut, mi-ai făcut o groază de nervi, de-mi venea să-i spun lui dom' profesor că mai bine mă băga pe mine în locul tău.

— Bine, Petre. Să fii atent cum am să joc de-acum înainte.

A doua zi, la teren, îl întîlnim pe Orantes, care ne povestește cum l-a bătut pe Țiriac la Salisbury și despre turneele la care a participat. Simt că Ilie îl invidiază, dar nu spune nimic.

Pînă la începerea turneului individual facem zilnic antrenamente cari. Ilie parcă nu se mai satură de tenis și în ciuda arșiței joacă de dimineață pînă seara. Primul tur este trecut ușor de toți băieții noștri. Apoi Mărmureanu pierde la chilianul Cornejo, Bosch îl elimină pe spaniolul Flor și este eliminat un tur mai tîrziu de Ilie.

După înfrîngerea pe care Ilie o suferise la Montrenaut nu ne puneam prea multe speranțe în calificarea lui în semifinală. Gîndeam că Ilie va pierde și fiindcă îl știam pe adversarul său, pe Sangster. Jucătorul englez era unul din principalii favoriți ai concursului și om de bază în echipa țării sale pentru Cupa Davis. Înalt (peste 1,90 înălțime), cu alură de discobol, știa să-și pună în valoare calitățile. Servea năprasnic și dădea năvală după fiecare minge la fileu. La începutul meciului, Ilie se simte stingher. Încearcă cîteva loburi, dar Sangster le ajunge și smecează încînd. Ilie ne spune: «Ăsta-i clt Palatul telefoanelor, pe sus n-am nici o șansă». E suficient însă să-i ajungă englezului cîteva mingi pentru a ne face șfrengărește cu ochiul. După primele gheme jocul se echilibrează, iar finalurile seturilor îi aparțin lui Ilie, care joacă de parcă s-ar antrena cu Popovici, pe «Progresul». Rezultat final: 7-5; 8-6. Victoria lui Ilie constituie marea surpriză a turneului. Ziariștii își amintesc repede de Năstase, de surpriza asemănătoare pe care o furnizase cu un an înainte în fața lui Riessen și-i acordă spații largi în cronicile lor. În semifinală, Ilie pierde la El Shafei un meci în care numai primele două seturi au fost disputate: 4-6; 6-4; 1-6; 2-6.

În ziua finalei, tovarășul Oprică, corespondentul de atunci al Agerpres-ului la Cairo, ne invită la o dimineață turistică.

Ieșim din oraș și, în mersul lent al mașinii, tovarășul Oprică ne atrage atenția că se termină verdeața și începe nisipul. Într-adevăr, delimitarea parcă-i făcută cu creionul. Cîțiva metri de iarbă amestecată cu nisip și-apoi deșertul. Ajungem lîngă piramide, iar noi îl rugăm pe tovarășul Oprică să intrăm mai întîi puțin în Sahara. Kilometrii curg în urma noastră și ne afundăm tot mai mult în nisip. Ne oprim. Coborîm. Pustiu. Ne imaginăm ce s-ar întîmpla dacă n-ar exista șoseaua și ar dispărea mașina care să ne aducă înapoi. Ni se face brusc sete. Ne întoarcem. Tovarășul Oprică manevrează cu grijă volanul. Îi întrebăm în ce constă pericolul. Ne răspunde că e suficient să-ți scape o roată în nisip și riști să te împotmolești cu totul. Iar dacă ai norocul să mai și înceapă vîntul, așa din senin, în cîteva minute poți fi complet acoperit. Ajungem din nou la piramide și de data asta ne oprim. Bem un pepsi rece care ne iese imediat prin piele. Ilie are poftă de joacă:

— Vezi, Petre, piramidele astea au fost construite ca să te facă să te simți mic și prost ca tine, zice Ilie, altoindu-i o palmă după ceafă.

— Pun eu mîna pe tine și-ai să vezi cum te fac să stai în patru labe ca sfinxul ăla, răspunde Petre, arătîndu-i pumnul.

— Cît îmi dai dacă mă urc pînă sus?, îl întreabă Ilie sărind de pe o piatră pe alta.

— Stai cuminte, mai cazi de-acolo și mă bagi la cheltuială.

— Am auzit că au fost și accidente, intervine Bosch.

— Cîteva, dar nu pentru că ar fi greu să te urci pînă sus, ne răspunde tovarășul Oprică, ci pentru faptul că unora dintre turiști le vine ideea ascensiunii după ce beau whisky pe săturate. Ne învîrtim în jurul piramidelor, iar tovarășul Oprică se arată un ghid excelent. Ilie vrea să se plimbe cu o cămilă, dar cedează locul unei suedeze blonde, cu plete lungi și blugi.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

DRAME ÎN LARGUL OCEANULUI

naufragiații de pe «meduza

Era o adevărată croazieră veselă, o călătorie de plăcere drumul pe care-l făcea această escadră formată din patru vase: «Argus», «Lotre», «Écho» și «Meduza» — îndreptîndu-se către coastele Senegalului, în ziua de iulie 1816.

MARINARII-DIAVOLI ȘI SOLDAȚII-MARINARI

Formațiunea navală se afla sub comanda lui Duroys de Chaumareys, secondat de maiorul Richefort. Duroys fusese cîndva, cu douăzeci și cinci de ani în urmă, locotenent de marină, dar fugise în vremea Revoluției franceze. Avusese, de atunci, fel de fel de îndeletniciri, care mai de care mai năstrușnici, în afară de una singură: marina. Într-adevăr, timp de un sfert de secol Duroys nu mai petrecuse nici o singură zi pe mare. De acum a rămas pînă astăzi cu totul nedeslușit de ce i se încredințase comanda escadrei. În rest, Duroys era un om plăcut, greu de supărat dar și greu de impresionat. Acum, el naviga la bordul «Meduzei», vasul cel mai mare și cel mai modern al escadrei. La bordul lui erau îmbarcate 400 de persoane — soldați, mateloți și în mod excepțional, fiind vorba de o ședere îndelungată sub cerul Africii tropicale, soții și copii ai ofițerilor și funcționarilor coloniali.

Marea era calmă, vîntul prielnic. Relaxarea, veselia, plăcuta așteptare a unei existențe îmbelșugate pe pămîntul senegalez erau stăpîne la bord. La 1 iulie, cu ocazia traversării tropicului, s-a organizat o mare serbare. Marinarii s-au deghizat în diavoli, soldații — în marinari, mulți și-au aplicat nasuri de carton roșii și toată lumea a petrecut și s-a înveselit din plin. De la o vreme, «Meduza», avînd o construcție ingrijită și multe pînze, a început să se distanțeze simțitor de celelalte vase ale escadrei, lucru total nepermis în cursul deplasărilor în formație. Conform legilor navale, un vas nu poate părăsi formația din care face parte decît în cazuri grave și neprevăzute.

Ofițerii de carieră ai vasului au început să se îngrijoreze, cu atît mai mult cu cît zona pe care o traversau era plină de insule, stînci și recife, impunînd o navigație atentă. Cineva s-a prezentat respectuos în fața domnului de Chaumareys, atrăgîndu-i atenția asupra riscurilor care ar putea să apară. Comandantul escadrei a respins însă disprețuitor orice observație.

Lucrurile nu s-au oprit însă aici, căci timonierul a refuzat să mai țină cîrma dacă viteza vasului nu se reduce. Domnul de Chaumareys, care era foarte vesel, decontractat și mai nepăsător ca de obicei, a ordonat cu timonierul recalcitrant să fie imediat ridicat și dus la arest sub punte.

Curînd, ultimul vas care încercase să țină «pasul» cu «Meduza», «Écho», s-a topit și el în zare, după ce a lansat disperat semnale după semnale, cerînd «Meduzei» să se oprească. Zadarnic! Domnul de Chaumareys rîdea, amuzat de neputința celorlalte vase.

Cu toate pînzele ridicate, «Meduza» luneca pe oglinda mării, însoțită de gălăgia veselă a patru sute de pasageri și marinari bine dispuși.

Deodată s-a auzit un scrîșnet prelung, apoi o lovitură și încă o lovitură... Catargele s-au înclinat, cîteva odgoane s-au rupt sec și vasul s-a oprit, înfipt într-o stîncă submarină, din bancul Arguin, la 40 de leghe de țărmul continentului african.

NIMENI NU COMANDĂ, NIMENI NU VERIFICĂ, NIMENI NU ASCULTĂ...

Oprirea bruscă a vasului, zgomotele sinistre și șocurile repetate au alarmat pe pasageri. Au început să se audă strigăte pline de spaimă:

— Ne scufundăm!

— Lăsați bărcile la apă!

— Care bărci?

Da, cel care răspunsese prin această întrebare era primul care se dezmeticise, dîndu-și seama că bărcile erau doar șase pentru 400 de persoane. În clipele următoare toți ceilalți s-au trezit la realitate și multe priviri furioase s-au îndreptat către puntea de comandă unde se afla domnul de Chaumareys.

— De ce ați lăsat celelalte vase în urmă? Ce ne facem acum? Ne scufundăm!

Fără să-și piardă calmul domnul de Chaumareys face un semn larg către cei de pe punte:

— Încet! Încet! De ce atîta gălăgie? O să facem o plută mare și gata! O lăsăm la apă și între timp vor veni și celelalte vase!

Spiritele se mai liniștesc, iar cîțiva mateloți se apucă de treabă. Se încearcă manevrele uzuale dar nimic nu reușește; mateloții se istovesc zadarnic, așa cum sînt încă îmbrăcați în hainele de carnaval...

La căderea nopții «Meduza» se culcă pe o parte și ultima șansă de a se desprinde din strînsoarea stîncilor dispare odată cu retragerea apei mînate de reflux.

Către miezul nopții marea devine agitată, valurile încep să bată în velatură și în catarge. Pasagerii încearcă să se adăpostească în interiorul vasului, fără succes, căci apa pătrunde prin toate ungherele, în lungi cascade zgomotoase.

«Meduza» agonizează, scîrțîie îndurerată la fiecare val, desfăcîndu-și încheieturile din ce în ce mai mult.

Soarele răsare în ziua de 3 iulie luminînd un tablou de groază, groaza celor 400 de oameni aflați la bordul «Meduzei», 400 de oameni care-și pierdeau speranța.

Oricum, nu mai era nici un moment de pierdut: trebuia imediat construită o plută, pluta despre care vorbise comandantul. Vorbise, dar acum nu știa cum cum se face așa ceva... Și oamenii se apucă de treabă după cum se pricep: taie catargele, smulg scîndurile, dărîmă duneta, string toate piesele puternice de lemn și le leagă cu odgoane, funii, frînghii: orice era bun. Dar părțile componente ale viitoarei plute nu sînt tăiate la lungimi egale, nu sînt îmbinate. Nimic nu se potrivește, totul este bun, iar pluta crește văzînd cu ochii. Cineva se gîndește și la provizii. Se scoate cîte ceva din cambuză, dar, neglijent fixate, aproape toate alimentele cad în mare. La urma urmei, nu contează! Epava se află la vreo 40 de leghe de țărm... așa încît totul poate fi improvizat. Nimeni nu comandă, nimeni nu verifică, nimeni nu ascultă...

DOMNUL DE CHAUMAREYS PROFITĂ

În sfîrșit, sosește clipa abandonării vasului. Cele cîteva bărci și pluta sînt gata de plecare. Domnul de Chaumareys, care se arătase pînă atunci indiferent, prinde deodată viață și sare în cea mai bună și mai mare barcă. Este alungat imediat, în mijlocul huiduielilor echipajului; dar, profitînd de confuzia generală, se strecoară și se ascunde într-o altă barcă.

Cele șase bărci de salvare sînt supraîncărcate și plutesc cu bordul la o palmă de suprafața apei; s-au înghesuit în ele 230 de pasageri și ocupanții lor își apără locurile cu lovituri de pumn și de vîsle. Restul — 153 de persoane trebuie să se înghesuie pe pluta care ieșise oarecum dreptunghiulară, de circa 20 metri lungime și 7 metri lățime, și nu avea nici vîsle, nici cîrmă, nici catarg. Pluta așa cum era construită, nu era total utilizabilă, pentru că la margine nu s-au mai pus scînduri așa încît oamenii aflați acolo intrau în apă pînă la genunchi.

Dintre toți pasagerii, 17 oameni n-au mai intrat în bărci și n-au avut curajul să se hazardeze nici pe pluta, astfel încît au rămas pe epava «Meduzei».

Cei de pe plută le-au strigat:

— Stați liniștiți! Trimitem să vă scoată de aici imediat ce ajungem la țărm!

Ora 7 dimineața. Pe un soare tropical, vesel, pluta se urnește, trasă cu greu de cele șase bărci legate prin odgoane solide. Așa a început calvarul. Îmbrăcați în hainele de carnaval pe care nu au avut timp să le schimbe, pasagerii de pe toate ambarcațiile acestea improvizate au navigat în tot cursul zilei sub un soare dogoritor, fără nici un fel de protecție, spre țărmul care trebuia să fie pe undeva pe aproape. Schimbîndu-se regulat, între ei, cei din bărci au tras la rame pînă seara, dar pluta, greoaie, de o formă ciudată, înainta foarte anevoie.

În faptul serii, departe, departe, începe să se deslușească dunga de vis a țărmului pe care naufragiații au avut timp s-o zărească, deși, la tropice, noaptea se așterne brusc. Dar în clipa aceea se petrecu un lucru ciudat, ceva de necrezut: mateloții din două bărci taie cu lovituri repezi de topor odgoanele care-i legau de celelalte bărci și de plută și fug!

De pe plută și din celelalte ambarcații se ridică un urlet de furie și de disperare; dar bărcile fugarilor dispar sub lumina strălucitoare a lunii tropicale.

Naufragiații rămași își continuă și ei drumul, dar nu reușesc să parcurgă mai mult decît cîteva sute de metri pe oră. Așa se scurge tot restul nopții. Dar la răsăritul soarelui o altă surpriză și mai îngrozitoare îi așteptă pe pasagerii plutei: în timpul nopții, mateloții și pasagerii din celelalte patru bărci fugiseră și ei!

Aurel CRISTIAN

(Va urma)

Bine ați venit!

Schimb de experiență Dan Chebac-Mihai Stan

Dan Tufaru și-a luat cu brio al doilea bacalaureat.

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU

Începînd de la ora 17, azi, la Brașov, **Cenaclul Flacăra** este oaspetele studenților din această localitate. Întîlnirea are loc în noua clădire de pe **Colina Universității**.

Luni, 25 martie, **Cenaclul Flacăra** va fi oaspetele **Teatrului Giulești** în cadrul manifestărilor **Săptămînii Teatrului Giulești**. Invitațiile pentru întîlnirea care va începe la ora 17,30 în sala teatrului din Calea Giulești nr. 16 pot fi solicitate și obținute numai luni, 25 martie, între orele 11 și 14, la sediul revistei noastre.

George Stanca: «Iată formația Catena».

cum a fost (26)

În acest început încert de primăvară, cînd, cu mari eforturi, deosebești ghiocelii de gripă, virozele de mărțișoare și vitamina C de portocale ori alte citrice, *Cenaclul Flacăra* s-a deplasat joi, 14 martie, la Alexandria. Aici, în foarte frumoasa sală a noii *Case de cultură a sindicatelor*, un public cald (deși selecționat de gazde pe baza biletelor de intrare plătite, sistem pe care *Cenaclul Flacăra* nu l-a găsit și nu-l va socoti nici de acum înainte cel mai potrivit atunci cînd este vorba de prezența sa) i-a întîmpinat cu aplauze atît pe oaspeții sănătoși, cît și pe cei asediați de bolile anotimpului sus-amintit.

Cenaclul a propus celor din sală o antologie de poezie românească susținută de actorii Dan Tufaru (*Greierele*, *Mihniri de tînăr cărturar*, ambele de Tudor Arghezi, *Toți oamenii au problema Venetiei* de Ion Nicolescu și *Poate de aceea* de Claudiu Iordache, poezie sosită la redacție chiar în dimineața zilei), Mihai Stan (*Muzeul satului*, *Baricade*, *Un guguștiuc și-o guguștiucă*, toate de Marin Sorescu, *Leoaica* de Emil Botta, *Cîntec de fată neagră* de M.R. Paraschivescu și *Cîntecul chitarelor* de Per Sorenssen), Paul Ioachim (*Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie* de Mihai Eminescu, *Dar priviți-mă-n ochi* de Geo Dumitrescu, *Cu iubirea de moșie* de Ion Horea și *Cinci fabule mici pentru oameni mari* de G. Topîrceanu), Ion Gheorghe Arcudeanu (*Noi* de Octavian Goga, *Boul și vițelul* de Marin Sorescu și *Iepurașul cherchelit*, fabulă culeasă de la un cenaclu bucureștean). Nu numai faptul că actorii au primit flori, chiar în două-trei rînduri, confirmă succesul pe care l-au repurtat.

Poezii au mai recitat Adrian Păunescu (*Do, mai avem* și *Repetabila povară*) și Dorin Tudoran (*Tații noștri, domni de țară*). Eugen Seceleanu a făcut încă o dată public procesul verbal al uneia dintre ședințele *Asociației pensionarilor din cartierele de pe lîngă Olt*, proces verbal tipărit în romanul satiric «*Eternitate locală*».

Partea muzicală a programului a fost susținută de Cornel Ionescu, fost profesor de muzică și în Alexandria (*Balada* de Ciprian Porumbescu, *Cine-a pus circiuma-n drum*, *Undele*, partea a II-a, compoziție proprie), Mircea Vintilă (*Osebite anecdote* pe versurile lui Anton Pann, *Lordul John* pe versurile lui George Coșbuc, *Vis cu Nicuță* și *Tăligă*, pe versuri proprii), Dan Chebac (*Romanța unui om*, pe versurile lui I. Minulescu, *Rar*, versuri de G. Bacovia, *Plouă*, versuri de G. Topîrceanu).

În finalul întîlnirii, formația *Catena*, condusă de Anca Vijan Graterol, a susținut un scurt dar foarte aplaudat recital. Cu o voce precum a Păuniței Ionescu, cu talentul și risipa de energie ale Lidiei Creangă, cu buna pregătire muzicală a Ortansei Păun și cu prezențele scenice ale Ancăi Vijan Graterol și Emiliei Cristoiu se poate face repede succes.

Dorin TUDORAN

Semănînd la chip cu mama sa, iar în rest cu tatăl, Mircea Vintilă.

La microfon, profesorul Cornel Ionescu.

Pentru prima oară în cenaclul nostru, Paul Ioachim.

Un iepuraș cherchelit: Ion Gheorghe Arcudeanu.

o plastografie medicală și implicațiile ei

Editura Medicală a publicat în anul 1971 volumul «Cum tratăm anemiile feriprive» sub semnătura conf. dr. V. Fica, apariție editorială care a stîrnit la vremea tipăririi multe polemici, nu prin noutatea comunicării științifice, ci prin faptul că «Anemiile» fuseseră în mare măsură inspirate din alți autori.

Mai românește vorbind, s-a pomenit atunci cuvîntul PLAGIAT, indicîndu-se trei surse — comunicarea publicată de trei medici francezi în nr. 2, vol. 7, din 1967, al lui «Nouvelle revue Française d'hématologie», teza de doctorat în pediatrie a dr. Ieremia și «Accidente medicamentoase» de Gh. Vasiliu — folosite în redactarea «Anemiilor».

Pentru a susține acuzația de mai sus, să așezăm față-n față fragmente din lucrarea doctorilor H. Rochant, B. Dreyfus și C. Sultan, apărută în 1967, (a pagina 239 a publicației menționate, și extrase din volumul semnat de conf. dr. V. Fica:

«Mecanismul intim al absorbției fierului este încă necunoscut, dar factorii care îi influențează funcționarea, din ce în ce mai bine determinați, datorită noilor metode de măsurare izotopică, îndeosebi numărătoarea globală externă, pot fi integrați într-o concepție de ansamblu în sfîrșit coerentă. Noțiunea însăși a reglării absorbției fierului, susținută inițial, abandonată ulterior prin constatarea unei proporționalități liniare între cantitățile de fier administrate și cantitățile absorbite, nu mai poate în prezent pusă la îndoială. Dar ea nu este adevărată decît în limita dozelor fiziologice, de ordinul microgramelor la rozătoare și al miligramelor la om. La aceste doze, receptivitatea celulelor intestinale pentru fier este în funcție de factorii exogeni prezenți în lumen și de factorii endogeni care condiționează în prealabil această receptivitate» — N.R.F.H., pag. 239.

În «Anemii» putem citi: «Mecanismul intim al absorbției fierului este încă necunoscut, dar factorii care îi influențează funcționarea, din ce în ce mai bine determinați datorită noilor metode de măsurare izotopică, pot fi integrați într-o concepție de ansamblu coerentă. Noțiunea însăși a reglării absorbției fierului susținută inițial, abandonată ulterior prin constatarea unei proporționalități liniare între cantitățile de fier administrate și cantitățile absorbite, nu mai poate fi în prezent pusă la îndoială. Dar ea nu este adevărată decît în limita dozelor fiziologice, de ordinul microgramelor la rozătoare și al miligramelor la om. La aceste doze, receptivitatea celulelor intestinale pentru fier este în funcție de factorii exogeni prezenți în lumen și de factorii endogeni care condiționează în prealabil această receptivitate» (pag. 27-28).

Dăm cîteva pagini din «Nouvelle revue» și citim: «Valorile hemoglobinei. Rolul celui de-al treilea factor endogen, valorile hemoglobinei, a fost multă vreme ignorat, din cauza dificultăților de a-i disocia de ceilalți doi factori. Iar anemia este rareori absentă în studiile care măsoară absorbția fierului în stările sideropenice la animal sau la om precum și în stările în care se creează în mod artificial o activitate eritropoetică crescută, la animal sau la om. Experiențe remarcabile pe șoarece demonstrează influența anemiei asupra valorilor absorbției fierului, independent de ceilalți doi factori endogeni».

«Anemiile» notează la pag. 33: «Valorile hemoglobinei. Rolul celui de-al treilea factor endogen, valorile hemoglobinei, a fost multă vreme ignorat, din cauza dificultăților de a-i disocia de ceilalți doi factori. Experiențe remarcabile pe șoarece demonstrează influența anemiei asupra valorilor absorbției fierului, independent de ceilalți doi factori endogeni».

Să continuăm. «Cirozele ficatului. Este neîndoielnic că se întîlnesc hemocromatoze grefate pe ciroze, fie ele alcoolice sau nu. Aceste hemocromatoze sînt în mod necesar secundare unei absorbții digestive excesive de fier. S-a arătat că absorbția era cel mai adesea crescută la circa 70% din bolnavi. Frecvența supraîncărcărilor siderozice, dacă nu și a hemocromatozelor, nu trebuie deci să surprindă. Factorii posibili care stimulează absorbția fierului în ciroze nu sînt numai factori exogeni, care totuși joacă un rol important; alcoolul, mare cauză a cirozelor, determină creșterea absorbției fierului; concentrația crescută în fier din unele băuturi alcoolizate joacă de asemenea un rol; rolul carențelor și al dezechilibrelor nutriționale este probabil» — scrie revista, pentru ca «autorul» «Anemiilor» să reia la pagina 54 a cărții sale: «Cirozele ficatului. Este neîndoielnic că se întîlnesc hemocromatoze grefate pe ciroze, fie ele alcoolice sau de altă etiologie. Aceste hemocromatoze sînt în mod necesar secundare unei absorbții digestive crescute de fier (absorbție crescută la aproximativ 70% din bolnavi). Frecvența asupra încărcărilor siderozice, dacă nu și a hemocromatozelor, nu trebuie să ne surprindă. Un rol important în stimularea absorbției fierului în ciroze îl joacă unii factori exogeni; alcoolul, cauza frecventă a cirozelor, determină creșterea absorbției fierului. Concentrația crescută în fier din unele băuturi alcoolice joacă de asemenea un rol, după cum rolul carențelor și al dezechilibrelor nutritive este probabil», și așa mai departe, pe pagini întregi, pe zeci de pagini, însușite de dr. V. Fica din lucrarea confraților francezi și trecute — printr-un act incalificabil — sub semnătura sa.

Evident, mostrele de mai sus demonstrează că este vorba despre un PLAGIAT, cu atît mai grosolan cu cît autorul «Anemiilor» nu s-a obosit nici măcar să traducă direct *din originalul francez, folosindu-se de reproducerea acestuia în limba română efectuată la Centrul de documentare medicală, în nr. 58 al Referatelor Generale, sub titlul* — împrumutat din originalul francez — de FIZIOPATOLOGIA ABSORBȚIEI FIERULUI

Acestea fiind zise, să vedem ce s-a întîmplat după apariția publică a PLAGIATULUI — «Anemiile» figurează în toate bibliografiile de specialitate ale I.M.F.-ului!! — și după sesizarea adresată conducerii Ministerului Sănătății și Editurii Medicale de cîțiva specialiști, pe bună dreptate surprinși de maniera «științifică» a întocmirii «Anemiilor», adrese rămase fără rezultat, deși interesant ar fi fost — și ar fi — de știut ce s-a întîmplat cu «drepturile de autor» ale dr. V. Fica. S-au restituit oare banii plătiți de Editura Medicală pentru o lucrare originală care n-a însemnat de fapt decît o plastografie?!

Autorul sesizării, dr. Aurelian Geavlete, a fost — după mărturisirea sa — în permanență șicanat, tracasat, izolat, uitîndu-se într-o singură clipă, în mod deliberat, meritele sale, altă dată recunoscute, calitatea sa de vechi membru de partid, serviciile aduse rețelei sanitare în vremea cînd a funcționat ca șef al Direcției sanitare a județului Dîmbovița. Sesizările sale, oficiale, înregistrate, urmînd calea legalității socialiste, n-au primit nici un răspuns din partea Ministerului Sănătății, în schimb postul de șef de lucrări al Clinicii medicale II a Spitalului Brâncovenesc — la care dr. A. Geavlete ar fi avut dreptul conform legii și virtuților sale — a fost vreme îndelungată blocat, medicului respectiv punîndu-i-se repetate piedici în ascensiunea profesională. «Am ridicat o problemă justă, dar trebuie să recunosc că dacă aș fi știut ce represalii vor urma, aș fi tăcut. N-am știut că se va întîmpla așa ceva și regret din toată inima că am acceptat, cu ani în urmă, să intru în I.M.F.» — ne-a declarat dr. A. Geavlete.

Culmea ironiei, în aceeași perioadă în care dr. A. Geavlete era supus unei campanii de blocare și represalii, autorul evidentului plagiat de mai sus a fost promovat în funcții administrative, a fost încurajat, încredințîndu-i-se chiar conducerea unuia dintre prestigioasele spitale bucureștene. Ba mai mult. Socotindu-se — după ce rațiuni, ne întrebăm — că dr. V. Fica prezintă garanții morale deosebite, el face parte din Colegiul municipal al medicilor și farmaciștilor, for a cărui menire este, între altele, să păzească tocmai puritatea actului medical, să constate și să condamne eventualele infracțiuni profesionale, de tipul celei comise de însuși dr. V. Fica!!

Sînt fapte nu incalificabile, ci tocmai calificabile, ușor calificabile de orice om dispus să afle adevărul. Dr. V. Fica se face vinovat de încălcarea celei mai elementare etici medicale, ca să nu mai vorbim că faptele sale contrariază principiile eticii și echității socialiste. Cu atît mai surprinzător ni se pare că la sesizările privind acest caz nu s-a răspuns în cadrele legalității socialiste, iar împotriva celui dovedit a fi plagiat nu s-a luat nici o măsură, ba, din contra, a fost șicanat cel care făcuse sesizarea.

Așteptăm acum răspunsul celor în drept, răspunsul Editurii Medicale și al Ministerului Sănătății, cu privire la cauzele pentru care, în loc de sancțiuni drastice, plagiatorul a primit recompense.

Traian DUNĂREANU

GHID SEZONIER

Boala reumatismală și infecțiile căilor respiratorii. Vremea mai rece și umedă de la începutul primăverii favorizează apariția frecventă a infecțiilor căilor respiratorii superioare. Se înțelege că sub numirea de răceală, guturai, rinită, coriză, gripă, faringită, amigdalită, se pot manifesta diverse infecții cauzate de virusuri sau de microbi. Adeseori inflamațiile traheei, laringelui, bronhiilor precum și ale alveolelor pulmonare pot însoți, în diferite etape, bolile respective. Cu alte cuvinte sînt situații cînd, de la început, afecțiunea începe cu febră, strănut și tuse; *alteori, după cîteva zile, în care a fost* dusă «boala pe picioare», apar temperatura ridicată, frisoanele și tusea. În acest caz, pe lîngă simptomele descrise mai sus, bolnavul mai simte dureri musculare generale. Durerea musculară resimțită la spate, în regiunea dintre coloana vertebrală și unul din omoplați, neliniștește adeseori pe bolnav, făcîndu-i să se teamă că e bolnav de plămîni. Este știut însă că **spondiloza** este o boală cronică a coloanei vertebrale și că durerile provocate de ea revin din cînd în cînd, fiind localizate la nivelul mușchilor sau pe traiectul unor nervi. Infecțiile căilor respiratorii «reactivează», mai bine-zis «reîncălzesc» vechi suferințe ale coloanei vertebrale, făcîndu-se simțite în anumite zone musculare, în special în mușchii cutiei toracice sau pe nervii intercostali. Nu rareori amigdalita și faringita redeșteaptă vechi dureri articulare la mîini și picioare, care se pot manifesta chiar din primele zile de boală, cît și multe zile după ce bolnavul din gît s-a vindecat. La tineri, amigdalita poate declanșa o boală reumatismală acută, așa zisul «reumatism poliarticular acut», care impune un tratament îndelungat cu penicilină de depozit (Moldamin) pentru a preveni îmbolnăvirea inimii. Iată de ce în cazul amigdalitei provocate de un microb din familia streptococului (s. hemolitic) boala trebuie combătută rapid și energic prin antibiotice asociate cu antigripale și antireumatice de tipul aspirinei, paracetamolului, fenilbutazonei, indometacinei ș.a.

La folosirea medicamentelor enumerate mai sus se pot asocia, după caz, diferite siropuri emoliente ale căilor respiratorii, cum sînt siropul de pătlagină, Sirogalul cu sau fără efedrină etc.

Conjunctivita primăvăratică. Iată un tip de conjunctivită alergică, produsă însă de alergeni neinfecțioși, cu o foarte frecventă evoluție sezonieră (primăvara și vara); toamna, de obicei, dispare de la sine, ca să reapară în anul următor, în aceeași perioadă. Datorată — se crede — unei alergii specifice față de polenul unor flori și plante (în special graminee) și față de radiațiile ultraviolete, conjunctivita primăvăratică este o boală necontagioasă. Se manifestă prin mîncărime, înțepături și jenă oculară, fotofobie supărătoare, lăcrimare, *uneori puțină secreție* vîscoasă, cleioasă în colțul ochilor. Tratamentul constă în: purtarea ochelarilor fumurii pentru apărarea ochilor de razele ultraviolete, aplicații de comprese reci pe pleoape, instilații locale cu soluții care micșorează mîncărimea și inflamația conjunctivei, cum sînt soluțiile de hidrocortizon 1% sau prednison 0,5%, sau următoarea prescripție: Rp. Efedrină 0,10 g, Adrenalină 1 la mie XXX picături, Novocaină 0,20 g apă distilată 10 ml D.S. extern, pentru instilații oculare de 3-4 ori pe zi. Se recomandă de asemenea desensibilizarea *specifică sau nespecifică (autohemoterapie)* și administrarea de antialergice de tipul Feniramin sau Clorfenoxamină.

Dr. V. EMILIAN

POȘTA MEDICULUI

L.G.-Galați: Micile vase dilatate, vizibile sub piele la nivelul coapselor și, uneori, și al gambelor nu sînt varice, ci varicozități. La fel ca și cuperoza feței, ele se tratează prin electrocoagulare, înțepîndu-se fiecare vas vizibil. Formarea și apoi căderea unor cojițe la locul înțepăturilor (dealtfel ușor de ascuns priviritor indiscrete) obligă totuși la rărirea intervalelor dintre ședințe, cîte una la două săptămîni. În medie sînt necesare 8-10 asemenea ședințe. Dacă varicozitățile *se întind pe o suprafață mai mare*, implicînd un trunchi principal de unde pornesc ramificații fine, se efectuează o sclerozare identică celei aplicate pentru varice, însă «miniaturală»: se injectează în trunchiul principal, cu un ac minuscul hipodermic, un produs sclerozant (moruat de sodiu, de pildă), care se difuzează în ramurile secundare, vasele sclerozate nemaipermițînd să circule sîngele.

Ciudin D., comuna Crăcăuani, județul Neamț: Tehnicienii specialiști consideră că, în condiții normale de funcționare, intensitatea razelor emise de aparatele de televiziune este practic neglijabilă și total lipsită de nocivitate. Razele sînt oprite de *plumbul tubului și de cutia special* construită a aparatului. Recomandarea de a păstra o distanță de 1-2 m de aparat se referă numai la oboseala ochilor (astenopie) provocată de imaginile prea apropiate ale televizorului. Aceasta trebuie să fie și cauza «răului de... televizor» pe care îl acuzați. Consultați un medic oculist pentru un examen al acuității vizuale.

Gîlea Tudor-Medgidia: Dacă fabrica Terapia din Cluj se va ține de cuvînt, atunci prima «șarjă» de Boicil-forte, medicament cu indicații în durerile artritice reumatice de care suferiți, ar trebui livrată farmaciilor la începutul trimestrului II din acest an.

Haineala Ioan-Hunedoara: După simptomele descrise, copilul dumneavoastră pare să sufere de un «mal comițial», o formă ușoară de epilepsie care, tratată din vreme, poate fi vindecată. În orice caz este necesar să-i repetați electroencefalograma în perioada dintre două asemenea crize, fără însă a i se administra în acest interval vreun medicament, deoarece fenobarbitalul și aminofenazona pot denatura rezultatul examenului. Consultați apoi nu un pediatru, ci un specialist în neuropsihiatrie infantilă de la clinica din Cluj.

G.C.-Craiova: În mod normal durata sarcinii este de 270-280 de zile, din momentul fecundației. Pentru calcularea vîrstei sarcinii și deci stabilirea datei probabile a nașterii, trebuie cunoscută în primul rînd data ultimei menstruații (pe care dumneavoastră nu ne-ați comunicat-o). La data ultimei menstruații se adaugă 10 zile plus 9 luni. Așadar, ca să dăm un exemplu, dacă o femeie a avut ultima menstruație la 1 martie, știind că poate rămîne însărcinată numai în cele cîteva zile din mijlocul ciclului menstrual, înseamnă că ea va naște în jurul datei de 10 decembrie. Acum, credem că puteți *calcula și dumneavoastră singură* data aproximativă a nașterii copilului.

Dode V. Anton, comuna Modelu, județul Ialomița: Nu putem face oficiu de intermediari în transmiterea scrisorilor adresate doctorului Vasile Boici din Timișoara Cîtiți și răspunsul dat sub Gîlea Tudor-Medgidia.

Cristea C. Vasile, comuna Dolheștii Mari, județul Suceava: Asociați la medicamentele luate în prezent o cură prelungită (1-2 luni) de Sulfametin (1-2 cpr/zi), iar dacă simptomele nu cedează, consultați un specialist otorinolaringolog.

Dantească

puterea de a crea forme

Uneori, artistul în călătoriile sale pline de chinuri prin universul picturii, printre acele fantome ale culorilor și iluzii ale formelor, se mai abate din drumul său obișnuit, răspunzînd la chemările altor orizonturi ale reprezentării. Popasul acela poate să fie mai lung sau mai scurt ca durată, dar întotdeauna ei aduce o nouă experiență și uneori o nouă viziune. Eugen Popa n-a repetat decît încercările atîtor creatori cînd a acordat prioritate litografiei în anii din urmă, fascinat și de posibilitățile multiple ale acestei tehnici de a crea imagini, artă poate bătrînă, poate prea repede uitată cînd încă ea n-a împlinit nici două secole de la inventarea ei de către Alois Senefelder, modalitate prin care au creat capodopere Goya, Bonington, Delacroix sau Daumier. Abordînd acest procedeu, Eugen Popa nu a trădat pictorul, nu s-a trădat pe sine, el acordînd culorii un rol expresiv, investind-o cu acea putere incantatorie de a crea forme. El a mizat, desigur, și pe posibilitățile multiple ale litografiei de a pune același motiv în diverse ipostaze cromatice, după starea afectivă temporală a artistului, fără a diminua prin aceasta valoarea autonomă a fiecărei imagini.

Această operă grafică e alcătuită dintr-o serie de cicluri care permit privitorului, la un studiu mai atent, să urmărească modalitățile de constituire a imaginii. «Portretul» lucrat în laviu acuarelat, ale cărui tonalități sînt obținute prin suprapuneri de tonuri, dau prin încrucișare o anumită gingășie profilului feminin. Detaliile semnificative ale chipului mai sînt respectate, după cum în alt ciclu, cel al «pomilor», desenul fin mai domină prin puterea lui reprezentațională transparentele mase cromatice. Sînt imagini pline de o poezie a liniștii și tăcerii. Tehnica în «manieră neagră» aduce însă un accent de dramatism în acele prăbușiri ale icarilor din ciclul «Dantească». Masele cromatice invadează ecranul începînd să-l domine, iar detaliile figurative ale motivului sînt sugerate selectiv. Remarcabile sînt aici atmosfera încărcată de fluidități, sentimentul de curgere a luminii și de tumult. În alt ciclu, «Pe o temă de dans», reperele figurative suferă o disoluție completă. Culoarea este pusă de astă dată într-o conjunctură dinamică sugerînd singură mișcarea. Imaginea este realizată cu atîta forță încît privitorul, parcurgînd un proces invers, reface din diversele ipostaze cromatice o imagine reală. Octav Grigorescu observă și el această relație dintre obiect și receptor: „Există aici o dispunere «în etaje» a posibilităților de lectură a compoziției, prima etapă fiind aceea a contactului cu elementul cel mai activ asupra retinei, perceperea caracterului cromatic al compoziției precedînd descoperirea celorlalte implicații ale formei". (Din prefața la catalog.)

Cînd culorile pot transcrie atît de intens visurile, meditațiile și gîndurile creatorului, cînd privitorul ajunge la ele călăuzit de puterea lor metaforică, înseamnă că îndrăzneala artistului a fost răsplătită.

Cornel BOZBICI

Portret

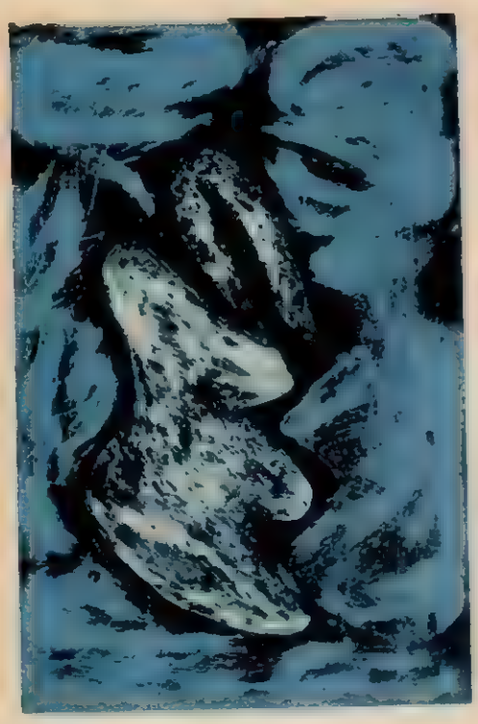

Himeră

Fluture

Pe o temă de dans

Crepuscul

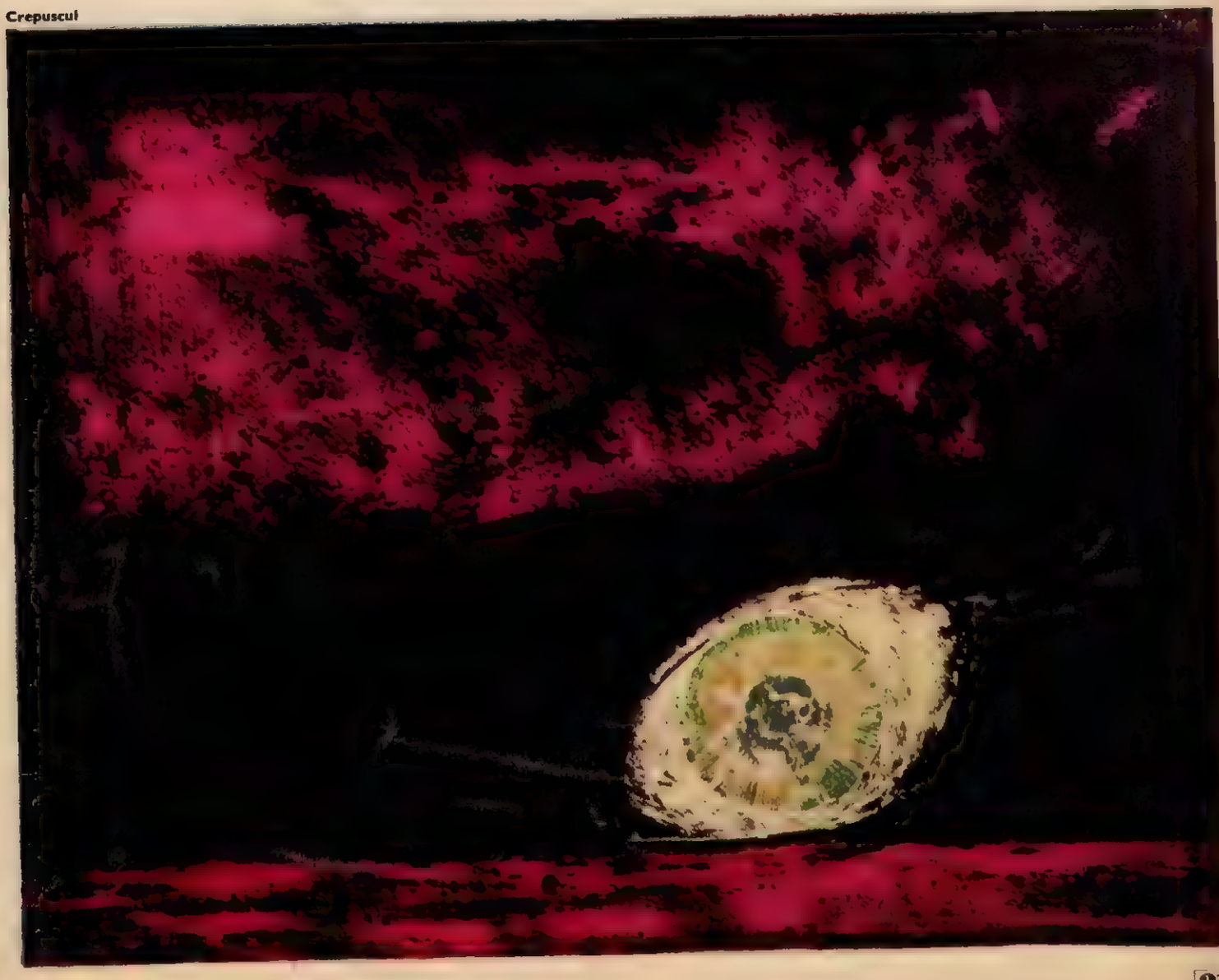

CULTUL MUNCII, CULTUL CURAJULUI, CULTUL VALORII

bănuiați că oamenii aceștia ne stimează, ba chiar ne și poartă de grijă?

Știu niște oameni care muncesc, care au deci dreptul la cinste și onoare și despre care totuși mai niciodată nu se spune o vorbă bună. Ei sînt — înainte de oricine — conștienți de felul în care-s priviți, și în marea lor majoritate suferă din această pricină. De data aceasta mă voi referi la tehnicienii cooperatori care repară televizoare, dar lucrurile în general sînt valabile și pentru membrii altor categorii profesionale pe care ne-am obișnuit să le judecăm aspru în totalitatea lor, fără să ne gîndim că și aceste grupări sînt alcătuite și din profesioniști de mîna a șaptea și incorecți dar — în cea mai mare parte — din profesioniști buni și stimabili. E vorba aici de breasla ospătarilor, cea veșnic urzicată de acei umoriști care știu să aleagă cu mult curaj problemele criticabile cu adevărat esențiale, de breasla reparatorilor auto, de aceea a I.T.B.-iștilor, de aceea a avocaților și așa mai departe. Cu alte cuvinte, din pricina unui copac uscat se întoarce spatele unei întregi păduri. Faptul e nedrept și de aceea m-am socotit dator ca — în acest colț al revistei, dedicat oamenilor care muncesc cu abnegație, aș spune oamenilor care sînt loiali și respectuoși față de minunatul act al muncii — să fac o mică piedoarie și să aduc un argument pentru corectarea acestei optici greșite. Argumentul pe care îl invoc poate o să vi se pară ciudat pentru că este vorba de felul în care gîndește un om care aparține unei asemenea bresle — mai precis, e vorba de tovarășul Vasile Stoica, șeful Unității nr. 26-televizoare a Cooperativei «Progresul» — dar și acest argument volens-nolens trebuie primit, trebuie acceptat, pentru că și un anumit mod de a gîndi constituie un fapt. Or, nu poate fi nimic altceva mai grăitor, mai convingător decît un fapt. Și acum, gîndirea tovarășului Stoica:

«Cu toate că sîntem o unitate nouă, care abia se afirmă, cu toate că avem tehnicieni de talia lui Nicolae Șerban, care a realizat 1090 de lucrări cu o medie de manoperă de numai 118 lei, cu toate că anul trecut am avut realizări pentru cele planificate și cu un spor de 7 la sută față de cele obținute în '72, cu toate acestea la un loc nu înseamnă că nu avem și noi probleme.

Dau doar un exemplu: acela al plății noastre pentru reparațiile făcute în cadrul termenelor de garanție. Pentru fiecare fișă care înregistrează o operație noi primim doar 6 lei din partea întreprinderii producătoare. Ceea ce înseamnă că, practic, la capitolul «garanții», noi, cooperația, lucrăm în pierdere. Însă, dincolo de nemulțumirea noastră, ne gîndim la cetățeni, la punga lor. Constantin Dobrin, din strada Rîul Doamnei, de pildă, și-a cumpărat un televizor care la 9 noiembrie a avut nevoie de o reparație, iar la 17 noiembrie de o altă reparație, în alt loc. Sigur, nu asta e regula, dar ne jenăm noi, în loc să se simtă prost cei care fac greșelile. Pentru că, să fie limpede, după perioada de garanție noi ar trebui să fim bucuroși că avem de făcut cît mai multe reparații la un aparat. Ne gîndim însă că un muncitor își cumpără un televizor cu prețul unor economii».

Iar acum, după ce ați văzut cum «pune problema» cooperatorul Vasile Stoica, nu socotiți că e rîndul nostru, al celor care formăm «onorata clientelă», să fim mai puțin porniți împotriva «slujbașilor» în servicii și să punem și noi umărul la îmbunătățirea acestei relații comune și absolut necesare și pentru unii și pentru alții?

Nelu IONESCU

de veghe la nașterea sticlei

Inginerul Grigore Togan, directorul Isebe-ului, adică al Întreprinderii de articole de sticlărie București, lucrează de șaisprezece ani în industrie și de opt în incinta acestei fabrici, pe care vrea să mi-o prezinte, dintr-o răsuflare, monografic. Se străduiește să descrie succesele și necazurile. Vorbește despre mulți dintre salariați, dar nu găsește vorbele cele mai potrivite — recunoaște — întrucît «fabrica este, înainte de toate, o treabă omenească, de suflet. Și mai apoi una de cifre».

Caut o soluție de mijloc și notez cîteva cifre semnificative: creșterea cu 156 la sută a exportului față de 1971; o producție globală cu 40,7 la sută mai mare în 1974 decît în primul an de producție; un miliard de articole de sticlărie furnizate în decursul unui an; o medie de vîrstă a personalului de numai 21,8 ani, și așa mai departe.

Vizităm împreună fabrica, acoperiți cu două halate albastre, ferindu-ne de dogoarea cuptoarelor, în vreme ce inginerul Togan îmi spune, cu vorbe care se strecoară pînă la mine prin zgomot și fum, că aici fluxul tehnologic este continuu și că 365 de zile calendaristice sînt 365 de zile de plan, pentru că vanele nu se opresc din ars niciodată. Trecem prin secții. Îl vedem pe mecanicul Gheorghe Toia, de la feedere, opintindu-se peste mașină, ajungem în dreptul unui cuptor și vocea inginerului Togan sosește din urmă:

— Cu vana asta am avut mult de furcă în urmă cu cîtva timp. Din cauza căldurii, bolțile interioare s-au prăbușit. La două cuptoare în aceeași zi, iar la acesta, o noapte mai tîrziu. Ne-am propus să reparăm totul din mers, să nu oprim cuptoarele. Am căutat soluții tehnice îndrăznețe, și le-am găsit, dar ele au fost destul de riscante pentru cei care s-au oferit să facă remedierile. Oamenii s-au îmbrăcat în scuturi speciale de azbest, cu care au intervenit ca să așeze două-trei cărămizi. După fiecare operație de acest gen, turnam pe ei găleți cu apă rece.

Îl întreb ce s-ar fi întîmplat dacă reparația ar fi fost executată la rece, cu focul cuptorului mort. Îmi spune că nu vrea să se gîndească la o asemenea posibilitate. Ba mai mult, zice, atîta timp cît eu și Presură vom fi aici, așa ceva nu se va întîmpla. Datoria acestor cuptoare este să meargă. Și vor merge.

Continuăm să traversăm halele la oră de amiază, în scurtul răgaz dintre schimburi. Trecem de secția de menaj, lăudată pentru contribuția la bunul renume al fabricii, cînd directorul își aduce aminte de întrebarea rămasă fără răspuns:

— Cuptoarele noastre dau cam 150 de tone de topitură în 24 de ore. La rece, cum m-ați întrebat, o asemenea reparație ar fi necesitat 16 zile pentru fiecare cuptor. Un cuptor, sau o vană, cum zicem noi, topește sticlă cam de două sute de mii de lei pe zi. Faceți socoteala că ar fi trebuit să întrerupem lucrul la trei cuptoare timp de două săptămîni. Înmulțiți aceste cifre și dați-vă seama cît am fi pierdut. Bani, nu glumă!

— Tovarășe director, pomeneați despre un oarecare Presură. Despre cine este vorba?

Directorul nu aude. Mă poartă mai departe. Îmi arată cu mîndrie realizările, vorbește cu reținere despre secția de fiole, «care șchioapătă», apoi chiar mi-l prezintă pe maistrul Dumitru Presură de la menaj, un tînăr de 33 de ani, care se află în fabrică de la inaugurarea ei și care deține, cu excelente rezultate, recunoscute, funcția de secretar de partid.

Îl rog să-mi povestească un fapt din viața de zi cu zi a întreprinderii. Ceva, orice, zic, aruncînd numai o momeală către discuție. Din viața de zi cu zi și de noapte cu noapte — mă corectează. La noi, adaugă, e la fel ca la oțelărie. Dacă nu mai rău. Ca și cum ai aprinde mereu o țigară de la alta.

DE DOMENIUL ABSURDULUI

omul de legătură este nea sică, un avocat pensionar

Gravă eroare și profundă lacună în cataloagele O.Z.N.-iștilor de pe Terra. Orașul Buzău a fost scăpat din vedere, cui să-i treacă prin minte că se abat și pe aici perfidele farfurii zburătoare, cînd se cunoaște preferința lor pentru țări mai calde și pentru orașe mai vestite. Dar faptul e fapt și extratereștrii au reușit să înființeze la Buzău una din secretoasele lor filiale. Filială serioasă cu președinte și membri cotizanți, cu fonduri, planuri de acțiune și instrucțiuni precise. Bun, și-au spus acei oameni extra, treaba promite să meargă, președinte de filială avem, în prezența tînărului devotat Romeo Crihan, are el numai 19 ani, dar este băiat isteț. Romeo Crihan și-a luat la rîndul său misia în serios, a lucrat cu zel și a recrutat noi membri pentru «organizație», a pus pasiune băiatul încît nici el nu mai știa la un moment dat dacă este din Buzău sau din aburoasele galaxii. A recrutat deci pămînteni, deocamdată pe Marian Feraru și pe Ștefan I. Bănică, i-a luat cu tact și le-a explicat statutul organizației. Respectiva organizație se numea «Farfuria cea de toate zilele», este aproape inutil să vă mai spun cîtă groază bagă în om aceste blînde cuvinte. Șeful le-a descris apoi cîteva din scopurile ei, i-a convins de marile responsabilități ce le revin în cadrul organizației, inevitabil, i-a supus unei banale cotizații. Ei, lucrurile nu au mers așa de bine încă de la început. Trebuie să recunoaștem, noi, pămîntenii, sîntem încă foarte îndoctrinați în vechile concepții pămîntenești, multora ne vine greu să părăsim traiul de județ pentru viața de pe alte planete. Să înțelegem deci că atît Feraru, cît și Bănică au fost la început niște pămînteni devotați doctrinelor pămîntene, au negat și nu l-au crezut pe Crihan, l-au chestionat și s-au îndoit. A mai trecut o vreme și noi adepți au îmbrățișat totuși «cauza», dar tot se mai răzgîndeau (deh, farisei au fost totdeauna pe această planetă!). Nu este ușor să-ți faci apostoli și încă pentru cauze atît de înalte. A înțeles și Romeo că nu o poate scoate singur la capăt, apoi s-a gîndit să recunoască, în mod strategic față de Marian Feraru, că, deocamdată, poate el să nu creadă în existența organizației. Dar să nu-l contamineze cu motivele lui de îndoială și pe Ștefan I. Bănică. Apoi «șeful» i-a dat lui Marian și alte motive de încredere, l-a scutit de teribila cotizație (în lei cam românești) pentru bugetul organizației. Și l-a cotizat doar pe Ștefan I. Bănică, de la care a luat întîi 5 000 de lei (amendă impusă chipurile de «centru» pentru nerespectarea unor instrucțiuni severe, lei care au fost urmați apoi de alți 3 300. «Să împărțim frățește din acest prinos», i-a propus Romeo lui Marian, și-au împărțit. Cu banii în buzunar au plecat apoi tustrei în «marea aventură» spre Pitești, dar la scurt timp s-au întors în Buzău numai cei doi, pentru că umilul membru cotizant fusese abandonat undeva într-o gară.

Persoanele necunoscătoare și naive din Buzău au luat ele în seamă că doi băieți umblă în costume noi și beau whisky, i-au mai văzut și în plimbări de agrement cu taxiurile orașului, dar și-au zis, că de, în sfîrșit lucrează și băieții ăștia pe la niscaiva fabrici. Cîștigă bine, se vede, au mai zis, probabil aceleași persoane, las' să trăiască. Dar abandonatul prin gări trădătorul cauzei, nu i-a lăsat să trălască. Ștefan I. Bănică s-a hotărît să dea lucrurile pe față la miliție, numai să scape odată de împovărătoarele obligații la care îl supunea organizația. Să devină și el om «liber», așa cum a fost înainte. Membru contribuabil la sindicat și duminica la stadionul orașului. Bănică s-a întors cum a putut în orașul natal, a declarat în scris toată istoria și s-a liniștit — scăpase!

Iată declarația lui:

«Subsemnatul Bănică I. Ștefan, fiul lui Ion și al mamei Alexandrina, salariat la Uzina de sîrmă, declar prin prezenta următoarele: Începînd din anul 1971, l-am cunoscut pe subnumitul (sic!) Crihan Romeo pe care îl cunosc de mai mulți ani. Are vîrsta de 19 ani, a urmat liceul Hasdeu, 9, 10, 11, iar pe a 12-a nu a terminat-o din motive necunoscute pentru mine. Tot aceeași ani, pe la începutul lunii martie am intrat în rîndurile organizației. De cînd am intrat în rîndurile organizației am participat de două ori la adunări, dar acolo există un caiet în care s-a trecut totul, dar absolut totul, dar codificat. În 10 aprilie am plecat cu Crihan Romeo în marea aventură, așa spunea el. Am scos de la C.E.C. suma de 3 300 lei, la începutul lui martie și la jumătatea lui aprilie am mai scos încă 5 000 lei, și i-am dat lui Crihan să-i verse în contul organizației pentru anumite probleme pe care eu nu le cunosc. Acești bani au fost luați din economiile mele de la C.E.C. Am plecat la București cu destinația Pitești, unde trebuia să ne întîlnim cu o persoană cu denumirea de «doctorul». Dar în adevărat el nu era doctor. Era o persoană a organizației «Farfuria cea de toate zilele».

Aveam dorința de a face și eu o viață cît mai bună, dar m-am înșelat. Deci doresc să ies din această organizație, să fiu din nou om liber, căci m-am săturat de această organizație».

Din acest moment intervine însă prima confirmare scrisă, primul contact al pămîntenilor, ce sîntem noi, cu o ființă extraterestră, dialog care a fost consemnat într-un dosar ce poartă istoricul număr P325/73. Surpriza organelor judecătorești a fost foarte mare; dialogul s-a purtat pe limba românească, apoi aceste foarte curioase organe au mai găsit la locuințele celor doi cîteva foi de jurnal intim. Atît Romeo Crihan, cît și mai timidul Marian Feraru au recurs la acest cunoscut gen literar confesiv pentru a-și descărca sufletul pe hîrtie. Norocul nostru că jurnalele nu au apucat să fie codificate, altfel cum puteam să ne adăpăm setea de a pătrunde în gîndirea intimă a unor ființe atît de rare. Iată deci ce s-a mai găsit din jurnalul (incomplet) al președintelui de filială:

«30. 10. 1971. Luni încep să lucrez, n-o să mă mai duc la sortat cartofi, mai bine mă duc toată ziua la bar. M-am întîlnit cu Florin, și mi-a promis că mă bagă într-o școală de tablagii (milițieni). Cred că pînă la urmă o să mă duc. Seara m-am întîlnit cu Marian la Bărbosul (barul «Macul Roșu» n.n.) și a făcut cinste cu două citronade. Apoi

Mereu, la infinit. Focul nu adoarme o clipă... Dar am să vă povestesc ceva, cade de acord, ceva de bine, chiar că aș vrea să scrieți la revistă, că avem încă dificultăți cu slaba calitate a materiei prime și cu disciplina, cu navetiștii mai ales. Îi stringem din poartă-n poartă și ei vin în mîndrețea asta de fabrică mai mult să se dumirească cum e la București decît să pună osul la muncă. Noroc cu restul.

Îmi povestește, cu glas potolit, despre o altă reparație extraordinară petrecută abia cu o săptămînă înaintea acestei convorbiri:

— Într-o seară, pe neașteptate, s-au ars bobinele la două motoare de un megavat. Am încercat cu puterile noastre, dar degeaba. Izolația îmbătrînise și n-am izbutit, că la intrarea în sarcină s-au ars din nou. Am apelat atunci la ajutorul colegilor de la Combinatul chimic din Craiova, care au însărcinat o echipă de specialiști condusă de inginerul Nicolae Dinculeanu. S-au angajat să ne ajute să repunem totul în funcțiune în douăsprezece zile, dar am reușit să remediem defecțiunile în numai opt. Am muncit neîncetat pentru că focul din cuptoare nu trebuie să se stingă niciodată. Și nu s-a stins.

Aici a terminat Dumitru Presură relatarea. Tot aici termin și eu articolul, convins fiind că — păzit de asemenea oameni prieepuți și pătimași — focul de la lasebe nu se va stinge niciodată.

Ovidiu IOANIȚOAIA

anii cei buni ai lui constantin pruiu

Cu cojocul pe el dar descheiat de tot la cămașă, aproape cu pieptul gol, **Constantin Pruiu** mi s-a prezentat aproape de la ușă, de cum a intrat, la stilul «eu sînt Cutare», cu o demnitate și francheță care voiau să arate că omul este gata să spună orice și (s-a și întîmplat) să și întrebe el însuși. Arar am întîlnit un om să priceapă dintr-o jumătate de întrebare care e răspunsul întreg ce trebuie să-l dea. Uneori nici nu prea mai era nevoie să întreb. El pricepuse bine că mă interesau munca lui, viața lui, gîndurile lui pentru mîine. De aceea nu prea voi repeta aici întrebările.

«Eu umblu cu vitele de cînd am învățat să vorbesc; de mic de tot...» S-ar putea spune deci că, la patruzeci și doi de ani, cîți are, Constantin Pruiu face meseria de «zotehnist» cam de tot atîta timp cît i-ar trebui unui muncitor din cutare ramură ca să iasă liniștit la pensie. «Dac-am avut pămînt? Am avut, da: trei pogoane. Ce s-ajungă?! Munceam în parte. Știți ce e aia. Of, bine-ar fi să nu uite oamenii cum trăiau cînd munceau pămînt în parte!»

Constantin Pruiu nu mai muncește pămînt «în parte» de mult. «Am vreo paișpe ani în ceapa. În prima iarnă — toată iarna! — am muncit la gropile de silozuri, cu tovarășul vicepreședinte, de e aci, lîngă noi, Crăciun Vasile. Pe urmă am trecut la vaci. De-atunci sînt la **zotehnie**, de treișpe ani. Nu m-am schimbat deloc de-acolo. E o treabă: nici vacile alea de-atunci nu le-am schimbat, afară de una care nu mai era rentabilă. Încolo, am niște vaci de zici că e **date cu ulei**».

Vacile lui Constantin Pruiu sînt de aceeași rasă ca toate vacile din C.A.P. Crimpoia: **metis brun**. Dar vacile îngrijite de el dau mai mult lapte și mai frumoși viței decît multe dintre animalele care trăiesc sub același acoperiș. Aflăm din scripte și din spusele sale cîteva date statistice: de la cele 16 vaci pe care le îngrijește trebuia să dea, conform planului, 26 000 litri în 1973. A dat 33 700 litri. Dacă e mulțumit? Ne pune să socotim că a cîștigat numai el anul trecut 22 464 lei, plus ce-a adus **Floarea**, nevasta lui, din munca la cultura mare (7000 kg porumb și 400 kg grîu) și se destăinuie sincer: «E o mare mulțumire pentru noi tot ce-am făcut. Mare mulțumire!

Nu, să nu credeți că astea vin de undeva, din cer. Nu. Sînt și unii care cîștigă prost. De ce? Dom'ne, ce ne mănîncă pe noi e aia că unii zic: fac și eu ce ține, că nu se știe, oi mai fi eu și la anu' aici la **zotehnie**? Adică de ce să nu mai fie?! Îi dau vacile afară? Vorba e că ei încearcă marea cu degetu': o fi bine aici, stau; nu, mă duc în altă parte. Păi «în altă parte» aia nu e tot pe bază de muncă? Dar mai e ceva: nu știu de ce se tot întreabă unii că «ne-o da sau nu ne-o da cît ne-a promis?» Păi cine să le dea? Nu ei? E unu' cu sacu' la capu' locului, să le dea ăla cît vrea el?»

Constantin Pruiu n-a cerut niciodată nimănui decît să-l lase-n pace să-și facă munca în credință, cu suflet. «Ce să cer altceva? Ziceți: ce-aș face dac-aș fi șef mare? Aș fi nervos tare cu ieneșii. Pe-ăști să nu-i văd! Cum, dom'ne, de ce să lași un știulete să cadă din căruță, să fie băgat în noroi? De ce să lași o vacă cu băligarul de-o palmă pe ea? De ce să n-o mulgi la timp dacă ea tot a făcut laptele? Zău, așa aș fi cu ăștia!»

Sigur, țăranul Constantin Pruiu are un foarte acut sentiment al necesității ierarhiilor. «Șefii au rostul lor, rost mare. Trebuie să-i asculți. Ei văd lucrurile mari, mari de tot, ale cooperativei. Dar tocmai d-aia, ascultîndu-i cînd îți spun de lucrurile mari, tu, ca om de lîngă lucrurile ăle mici, fă treaba să iasă bine. Dacă el, șeful, vede bine lucrurile mari și tu la fel pe ăle mici, iese bine de tot. Ăsta e rostul! Uite, eu sînt mai vîrstnic (nu bătrîîîn, nuuu!) decît dînsu', ăsta, Coltan Niculae, d-aci, de lîngă noi. Vedem cu ochii: în același grajd, cu aceleași condiții, unele vaci dau o producție, altele, alta. Sînt vacile de vină? E omul de vină, că se scoală tîrziu și le face pe toate-n pripă. Ei zic că sînt iuți la treabă. Nu! Sînt pripiți. Iuțeala e bună, pripeala e rea. S-o știți de la mine»...

A plecat glonț după discuție Constantin Pruiu. Întîrziase la program. O oră întîrziere. Nu ne-a reproșat că l-am ținut de vorbă; din respect n-a făcut-o. Dar pașii care ni l-au îndepărtat privirilor, mari și hotărîți, întindeau să prindă timpul pierdut. Pașii aceia au fost singurul reproș pe care și-l făcea sieși, nu nouă, țăranul alergînd după timpul pe care nu mai voia să-l piardă...

George ENACHE

pîini ca niște prunci

Eram vreo treizeci de bărbați și femei într-un autobuz vechi, care mirosea a benzină și în care pătrundea praful și se depunea necontenit pe hainele noastre. Eram cu toții preocupați, unii își rosteau cu glas tare necazurile, alții se certau din cine știe ce motiv, alții tăceau încruntați.

Nici unul dintre cei prezenți nu era pe deplin mulțumit în clipa aceea, fiecare avea să-și reproșeze sieși ceva sau să învinovățească pe altul.

Dar la una din stațiile de pe drumul acela chinuitor, plin de colb, cu hîrtoape, care parcă nu se mai sfîrșea, s-au urcat două femei. Erau două femei voinice, încă tinere, care priveau cu veselie în jur. Purtau straie țărănești, frumos croite pe trupurile lor și fiecare dintre ele avea în brațe cîte o pîine. Pîini mari, care încă mai dogoreau, cu coajă rumenă, pîini cum nu mai văzusem din copilărie, cînd bunica trebăluia în jurul cuptorului și noi, copiii, îi urmăream cu răsuflarea tăiată mișcările păstrate din vechime și săvîrșite cu niște gesturi simple, lipsite de orice artificiu.

Femeile purtau pîinile acelea cu atîta delicatețe de parcă ar fi ținut în brațe niște prunci.

Bărbații și femeile din autobuz păreau iluminați de o bucurie fără seamăn și aspirau cu nesaț mireasma de pîine scoasă de curînd din cuptor. Nu era nimic pe fețele noastre din lăcomia unor făpturi înfometate. Nimeni nu se gîndea la mîncare și fiecare vedea în închipuire lanuri de aur bătute de vînt, mori care macină boabe de grîu, cuptoare din care răsar pîini mari și pufoase. Treizeci de bărbați și femei erau fermecați de mireasma aceea care parcă venea de pe un alt tărîm. Dar mirosul de benzină a fost mai puternic pînă la urmă. Vraja s-a spulberat și am redevenit pasagerii posaci ai unui autobuz care tremura din toate încheieturile, înaintînd printr-un nor de praf.

am discutat despre posibilitățile de a ne revedea.

Am fost la restaurant, dar nu am putut intra pentru că nu ne-a lăsat nea Frînaru.

29. XI. 1971. N-am mai fost la lucru de treisprezece zile.

Duminică 26 decembrie 1971. Marți i-am furat maică-mi 100 de lei pe care i-am cheltuit. Am fost la Rîmnic, unde am vorbit cu Cornel. Bănică a luat banii și m-am îmbătat ca niciodată.

30. XII. 1971. Totuși, am să rămîn prieten cu Bănică. Are 6 104 lei la C.E.C., vom pleca amîndoi la Brașov și ne vom califica în opt luni.

4. I. 1973. Parcă este un făcut, nici astăzi nu am avut chef să mă duc la muncă. M-am sculat la 13,45, am mîncat și am plecat. Într-adevăr, m-am dus la fabrică dar nu am stat. I-am spus maistrului că am avut o moarte în familie, dar s-a prins de figură. Mi-a spus că aseară a vorbit cu taică-miu la telefon, dacă e adevărat e îngrozitor. S-ar putea să fiu nevoit să plec de acasă și nu știu ce am să mă fac. Maică-mea s-a internat ieri la spital. De la fabrică am fost la restaurant, unde am stat pînă la 22.

6. I. 1973. Pe la ora 19,00 am plecat în oraș. În colț m-am întîlnit cu Costel care venea la mine. Mă înjura de toți sfinții că l-am făcut să se ducă degeaba la gară. Cîteodată mi-e milă de el. Îl păcălesc întruna cu o organizație inexistentă al cărei șef aș fi. De-ar ști că nu există nici o organizație...

7. I. 1973. Pe la ora 15,00 am plecat în oraș. Am vrut să mă duc la maică-mea la spital dar pînă la urmă n-am mai fost. Am văzut două filme: «Soarele alb al pustiului» și la televizor «Mirii anului II». Ei bine, acest ultim film m-a făcut să-mi amintesc de acea viață aventuroasă pe care mi-am dorit-o atît de mult. Cu aventuri pline de riscuri și neprevăzut la orice pas. Dar așa ceva este aproape de moarte sau de pușcărie.

20. III. 1973. Marți, ora 21,45. Iată că este o săptămînă de cînd nu am mai scris un rînd în acest jurnal. Dar nu am făcut lucrul acesta din nepăsare sau din alte motive, ci pentru simplul motiv că de la un timp viața trece fără nici un eveniment mai demn de semnalat. În fiecare zi vine Marian la mine și jucăm table sau stăm de vorbă pînă la 11—12 noaptea, uneori și mai tîrziu. I-am aruncat și lui pastila cu organizația și m-a crezut. Mi-a spus că are o rudă, care are în casă aproape un milion de lei. Am să intru în discuție cu el și am să-l păcălesc să dăm amîndoi lovitura. Ar fi cea mai grozavă lovitură din ultimul deceniu».

Reproducem și palimpsestul pe care a caligrafiat mîna lui Marian Feraru, cu regretul că el este, vai, atît de sumar.

«14. IV. 1973. Am fost la filmul «Organizația», pe care l-am văzut de trei ori. Pentru că mă ajută foarte mult la finișul acțiunii Roma (acțiunea care îl viza pe unul cu veniturі mari —n.n.). Vreau neapărat să se termine acțiunea cu bine.

13. V. 1973. Am fost la restaurantul «Bucegi» și am vrut să intru în discuție cu o tipă ca să meargă cu mine dar n-am reușit. Șimbătă la fel, duminică la fel.

În dialogul stabilit atunci la Buzău cu extratereștrii, aceștia din urmă au fost siliți să dea și niște declarații. Nu știau dacă se poartă și prin cosmos aceleași procedee iuridice, dar de vreme ce declarațiile există, hai să profităm de ele. Iată ce ne declară în dosar același Feraru: «Subsemnatul Feraru Marian, fiul lui Victor și Maria, născut la 26 aprilie 1953 în Buzău, salariat la Întreprinderea de geamuri Buzău, declar următoarele: Îl cunosc pe Crihan Romeo de aproape un an de zile, nu prea am avut relații de prietenie cu el. Într-o seară veneam singur din oraș și am trecut pe la Crihan Romeo, zis și Relu. Am auzit discuții la el în cameră despre o așa-zisă organizație secretă. Am ciocănit și am intrat. Ei au încetat discuția. Mai tîrziu Crihan mi-a spus că există o organizație clandestină în punctul N (lîngă Miercurea Ciuc) din care face parte și Bănică, iar el este șeful filialei Buzău. Prima dată nu l-am crezut dar spunîndu-mi de mai multe ori am început să-l cred. Mi-a spus că au acolo mult aur (1 000 kilograme) și 400 000 de dolari. Omul de legătură este nea Sică, un avocat pensionar».

Adevărata aprofundare a problemei o conține însă declarația șefului interplanetar: «Prin luna martie 1972, eu pentru a părea mai interesant în fața prietenilor, i-am zis lui Bănică Ștefan de o așa-zisă organizație clandestină, al cărei șef sînt eu. I-am spus acestuia că scopul organizației este, printre altele, acela de a construi roboți și farfurii zburătoare, că toate acțiunile se desfășoară în secret, într-un punct din munți, în județul Harghita, că organizația are agenți în țară, care recrutează oameni. A fost de acord și el să facă parte din organizație. I-am luat o declarație în acest sens și l-am angajat. Organizația i-am spus că se numește «Farfuria cea de toate zilele», iar eu sînt agentul JSP3 și el era al 63-lea membru. Prin luna aprilie, într-o seară în '73 la mine acasă am discutat cu Bănică Ștefan și Feraru Marian spunîndu-le că Bănică a fost amendat de organizație cu suma de 5000 lei, întrucît nu respectase niște prevederi și trebuia să dea banii în termen de 10 zile. A doua zi Bănică a scos 5 000 lei și mi i-a dat mie să-i expediez organizației. Eu am mers la Feraru, i-am arătat banii și i-am propus să-i cheltuim împreună. După ce am cheltuit acești bani, i-am spus lui Bănică că are sarcină din partea organizației să lichideze cecurile. Astfel că el a mai scos 3 300 lei, deci în total 8 300. Și acești bani i-am cheltuit tot cu Feraru».

Trebuie să menționăm că jurămîntul organizației s-a pierdut. Nu este însă lipsită de interes rubricatura formularului de înscriere pe care a completat-o nefericitul Bănică. Credeam că recunoaștem în această fișă personală influența obișnuitei noastre formulări administrative pămîntești. Numele: cutare, prenumele: cutare, grupa sanguină: O, situația militară: nesatisfăcută, unde lucrează: Fabrica de sîrmă, boli pe care le-a suferit în copilărie: limbrici.

Cum boala din copilărie nu mai prezenta urmări acum la 30 de ani, Bănică a fost primit. În încheierea acestei interesante descoperiri, trebuie să mai spunem că noi, pămîntenii, nu am făcut totul pentru a ne apropia de grupul expeditionar, ci doar pentru a ne apropia de absurdul lui. Pentru Romeo Crihan și Marian Feraru sentința a fost «înșelare în dauna avutului particular», o formulă la care cei doi mai meditează încă, în liniște, la loc retras. Oare au înțeles ce vroiam noi să le spunem? Oare Ștefan I. Bănică s-a liniștit cu adevărat?

Dinu FLĂMÂND

ROMAN SERIAL

niște țărani (3)

Ușa se deschise și intră un copil pistruiat care abia trecea cu creștetul de clanța ușii și cum intră cum se repezi la Pătru și nu se putu înțelege ce-i spuse, dar Pătru se ridică și-l întrebă pe Difuzor cît face.

— Nu face — zise Difuzor.

Pătru își stinghera, urmărit de privirile țăranilor și urmat de copilul acela pistruiat, care nu putea fi decît al lui Năiță, așa înțeleseră toți.

— Cîți sînt?, întrebă Pătru copilul care alerga după el ca să se țină de pasul grăbit al acestuia, rostogolit și gîfîind, peste gurgui și printre tufișuri care îl fereau de cine n-ar fi vrut el să-l vadă.

— Păi sînt — zise copilul — sînt vreo cincișase. Doi îl păzesc pe tata pe prispă, vreo doi-trei cotelesc prin casă și prin pod și mai e și popa Gobjilă care stă de vorbă cu bătatul ăla al lui Turbatu de s-a făcut ofițer și care a fost și șofer că el conduce și motocicleta cu care l-a adus pe tata.

— Al dracului timp — se gîndi Pătru cu glas care — acu' era uscat și da spre îngheț, acu' se-nnorâ și se puse pe ploaie.

Într-adevăr, gerul se-nmuiase pe nesimțite, niște nori păuboși, nu se știe de unde dracu se-ntorseseră din drum, se lăsaseră peste Măgura roșcată ca o coadă de vulpe și, ca din senin, iar începu țîrîiala aceea infernală, și îngrașoasă, și deasă ca o sită de colivă pentru zile mari

Pătru ocoli pe după casa lui Năiță, de unde se auzeau glasuri și comenzi care lui i se părură ca pe front, cînd se mutau cu pluconul după linia-ntîi și chiar așa și erau, dacă printre aceste comenzi auzi una atît de cunoscută încît o secundă avu impresia că se află concentrat:

— Controlează terenul, palmă cu palmă, țăranii ăștia sînt dați dracului, dacă nici eu nu-i cunosc, atunci nici dracu nu-i mai cunoaște.

Pătru rămase pe loc nemișcat. Ajunsese la colțul dinspre pădure al casei lui Năiță și cum ridicase ochii în sus, la streașină, sub o grindă, și întinsă pe grindă, neagră ca grinda — pușca lui Năiță Lucian. Pătru își feri repede capul și privirea și cu un aer de vecin străin de tot ce se petrecea în acea curte, dădu colțul casei și se trezi față în față cu locotenentul Turbatu.

Acesta stătea pe o grămadă de lemne, cu un ciine lup așezat la picioare și ținut de o curea răsucită ca un bici și împletită ca un bici.

Cîinele ridică botul spre Pătru țintindu-l cu niște ochi cafenii și parcă mîrîind.

Ofițerul îl mîngîie atent pe cap și cîinele coborî botul cu care adulmeca parcă o pradă numai de el știută.

— Au și cîini dresați — se gîndi Pătru și în aceeași secundă înțelese că era mult mai bine să nu fi intrat acum în curte și că ar fi fost mult mai înțelept să se fi dus întîi acasă și aici s-o trimeată pe nevastă, dar nu mai avu timp să termine acest gînd căci privirile îi fură chemate de ieșirea în cerdac a lui Năiță Lucian urmat de un alt ofițer, necunoscut, și tot tînăr, care vorbea tare și intenționat tare să audă toată lumea.

— Va să zică n-ai arme, nu, tovarășe Năiță Lucian?

— N-am tovarășe, n-am și nici n-am avut, fiindcă eu am fost un om muncitor și cu greutăți și cu copii și dacă ai armă, cum v-am mai spus, înseamnă că ai și timp să te ții de ea

— Nu se găsește nimic, tovarășe Turbatu — continuă ofițerul acesta necunoscut, fără să-l asculte pe Năiță Lucian și adresîndu-se acelui locotenent tînăr pe care Năiță îl recunoscuse ca fiind copilul unui prieten al lui, de la Sacoț — un sat aproape sălbatic, uitat de Dumnezeu și agățat de niște ripe pustii și sărace.

Omul acela, Turbatu, făcuse nu mai puțin de zece copii și cînd era el mai vesel, la cîte o sărbătoare, îi chema dinaintea lui și îi punea să spună cum îi cheamă, pe fiecare.

— Ia să vedem — zicea el — mai știu eu cum vă cheamă pe toți?! Tu care ești — întreba el, făcîndu-se că nu știe. Tu ești Alisandru?

Înaintea lui se afla un copil cu o față trasă și tristă, de vreo paisprezece-cincisprezece ani, tuns chilug și cu o pecingine pe jumătate din cap, ca o rană violetă.

— Nu sînt eu Alisandru — zicea copilul. Eu sînt Petre.

— Petre? — întreba acel Turbatu cu un aer nedumerit și neîncrezător. Mă, băiete, tu nu știi cum te cheamă! Femeie — strigă el — și venea repede, dintr-o bucătărie de vară și de iarnă, de unde nu se termina niciodată focul, o femeie, despre care puteai să spui că e un copil. Se strecura ca un lujer printre cotloanele bucătăriei și cînd ajungea dinaintea cerdacului unde Turbatu, cu chef, făcea, cum zicea Năiță Lucian, «panorama», Turbatu se muia și întreba cu un glas șoptit, ca o durere:

— Alisandru e ăsta, Tudoro?

— Nu — se auzea șoapta acelui copil cu maramă de femeie măricată. Nu e Alisandru, ci Petre

— Doamne — se lovea Turbatu cu mîinile amîndouă peste tîmple — bine că mă cunosc copiii pe mine, că eu pe ei nu-i mai cunosc Și Alisandru care e, Tudoro? — întreba el copilul acela cu maramă de muiere măritată și cu copii

— Alisandru e ofițer — răspundea copilul acela cu o față prelungă și tristă și cu buzele ca o cireașă neagră, atunci ruptă dintr-un cireș pădureț.

— Mă, Năiță — zicea atunci Turbatu — știi tu cum m-a bătut pe mine copilul ăla de era comandant de pluton și cu i-ai spus: —«Ei, domnule locotinent, acum că tot s-a ales praful, și nu se mai știe cine mai scapă, ai putea să ne spui și nouă ce mama dracului am căutat noi aici în pustiul ăsta cu crivăț?»

Iar copila aceea cu maramă de muiere și care născuse nu mai puțin de zece copii și îi crescuse mai mult singură și abia ajunsese la treizeci și patru de ani și se și pregătea să moară, căci își strînsese ca orice om care și-a încheiat viața, sau știe că și-a încheiat viața, și luminările și pînza de ochi și toate cîte se cer la o înmormîntare și le ținea în pod într-o lacră de zestre căci «datoria mi-am făcut-o, trebuie să mă odihnesc și eu odată», copilul acela cu maramă de muiere se rezema de umărul lui Turbatu și stătea așa, dreaptă, lîngă el, ca o domniță lîngă un voievod pe o pisanie de biserică și suridea vicleniței acestui Turbatu cu care pentru ea începuse lumea și se și terminase, înainte de a fi cunoscut-o.

— Nu se găsește nimic, nu se găsește nimic — păru să tragă concluzia acel ofițer de securitate tînăr căruia i se spusese Turbatu. Plecăm la dîrg. Domnule Năiță, plecăm.

— Plecăm — răspunse Năiță.

Atunci se ivi și Pătru cel scurt mai în față și Năiță îl văzu și se bucură.

— Dumnealui e Pătru cel scurt — strigă aproape Năiță. Faceți cunoștință.

— Salut — zise Pătru cel scurt.

— Salut — zise și ofițerul de securitate Turbatu.

— Păi noi ne cunoaștem — adăugă cu o veselie vicleană Pătru cel scurt, întinzîndu-i mîna ofițerului care ținea lupul de zgardă.

Acesta însă nu-i întinse mîna și, ridicîndu-se, lăsă să se înțeleagă că el este mai-marele acestei expediții.

— Plecăm. Poate că mai avem de stat de vorbă cu tovarășul și la raion

— Stăm, tovarășe locotinent — zise Năiță cu o veselie amară, stăm de vorbă cît vreți dumneavoastră. Tot e mai bine să stăm de vorbă la raion decît să ne piseze nemții cu automatele.

Locotenentul Turbatu se duse la motocicletă și o porni, apoi urmări cum niște subofițeri, gîfîind, coborîră scara care ducea la podul casei și, încălecînd, ambreie. Motocicleta făcea un zgomot infernal, amplificat de văile care se pierdeau la poalele măgurii.

Un GAZ militar fu și el pornit, iar Năiță fu împins înăuntru destul de grăbit pentru ca să mai poată schimba măcar o privire cu Pătru cel scurt.

În curtea pustie nu rămăsese decît acest Pătru cel scurt, nebăgat în seamă de nimeni și copilul acela pistruiat, al lui Năiță Lucian, care venise după el la Mat.

Ploaia pisa mărunt și chinuitor și iar se lăsase un fel de ceață murdară, acoperise văile și acoperise Măgura toată, era un noiembrie păcătos și nevrednic și cînd se întunecă bine de tot, popa Gobjilă, care spovedea o mătușă uitată de Dumnezeu acasă la el, auzi cum cineva trage clopotul ca la mort.

— Cine s-a mai prăpădit? — întrebă el o cumnată cocoșată, care îngrijea de-ale casei, căci soția lui se prăpădise cu zile, de cîțiva ani, neîsăindu-se cercetată de altă față bărbătească decît de a soțului ei, care, ajuns la bătrînețe, nu-și aducea aminte să o fi văzut vreodată mai dezgolită decît poate fi văzută o femeie cînd spală rufe la rîu.

— A murit o femeie din Sacoș. Una, a lui Turbatu, o fată de treizeci și patru de ani, dar cu zece copii, zise cocoșata, dintre care unul ofițer la securitate.

Dinu SĂRARU

(Va urma)

SERIAL FLACĂRA

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (8)

nunta cu bucluc

— Urmărirea celor vinovați pentru valul de asasinate comise pe șosele la intrarea în București a intrat în ultima fază — *continuă colonelul Ceaconica seria evocărilor sale.*

În timp ce alți doi ofițeri făceau investigații pentru prinderea lui Carol Edvessy prin cartierul Giulești-Sîrbi, Leonard Gruia și cu mine am trăit momente critice la o nuntă țigănească la care ne-am autoinvitat, folosind unele pretexte furnizate de însuși Genariu. După miezul nopții ne-am prefăcut la fel de beți ca și ceilalți nuncași și astfel am obținut unele date, e adevărat incomplete. Apoi s-a ivit o împrejurare favorabilă: împreună cu un număr restrîns de invitați am fost trimiși la o locuință vecină pentru a aduce o cantitate de vin. Acolo, după emoții și unele ezitări, am hotărît să folosim efectul surprizei trăgînd focuri de armă de intimidare, deși știam că acțiunea ne-ar fi putut fi fatală. Cînd colegul meu, invocînd un pretext oarecare, îl conducea spre mașină pe cel de la care scontam să ne completăm informațiile, eu am tras mai multe rafale de automat și — sub amenințarea armei — i-am sechestrat pe ceilalți cinci nuncași într-o magazie. Apoi am plecat spre comandamentul Miliției cu «ostaticul» nostru. După ce l-am lăsat acolo ne-am îndreptat spre locuința unde presupuneam că va trage Filon. De regulă, el sosea la gazda aleasă în zorii zilei și-și schimba domiciliul la fiecare 12 ore, pentru a scăpa de urmărire.

CAPCANA

Postul capcană îl fixasem în casă; unul din noi se ascunsese după ușă, cu pistolul gata pentru tragere, iar celălalt în pod, lîngă capacul care dădea în camera respectivă.

După două ore de așteptare și-a făcut apariția asasinul care, deși înarmat, n-a putut face față atacului nostru din ambele părți: rafala de focuri de la ușa podului și somarea din spate l-au obligat să capituleze.

Trebuie să mărturisesc că și după ce l-am dezarmat tensiunea n-a scăzut, pulsul zvîcnea, auzeam, parcă, bubuituri în urechi... Trăiam momente de încordare extremă, dar și bucuria celui de-al doilea succes, gonind cu mașina spre sediul nostru, unde aveam să aflăm ce se întîmplase în ultimul stadiu al urmăririi și unde ne așteptau caldele îmbrățișări ale colegilor.

Deși șoferul conducea cu viteză excesivă, reușeam să contemplăm strada, cu animația ei cotidiană. Încercam un sentiment de omnipotență, de parcă toată suflarea omenească s-ar fi aflat sub protecția noastră; pe trecători îi mîngîiam cu privirea fără să le putem povesti despre cele întîmplate, despre cele ce realizasem pentru asigurarea liniștii lor.

După încarcerarea infractorului a dispărut și starea noastră de euforie. Așa se întîmplă de regulă: după vreo oră de la fiecare succes deosebit șocul psihic se estompează.

Curios era faptul că tocmai infractorul împuscat în brațul sting nu fusese încă prins. Presupunînd că va fi nevoit să primească îngrijiri medicale, am transmis o circulară tuturor unităților sanitare din țară.

S-A FĂCUT DREPTATE

Cîteva zile s-au scurs fără vreun rezultat. Unul dintre colegi, maiorul Vasile Firea, a obținut o valoroasă informație în sensul că Edvessy s-ar deplasa periodic pe Șoseaua Giulești la gazda unui student în medicină, care-l pansa și-i administra antibiotice. Am omis să amintesc că, pe măsură ce se efectuau arestări, cercetările în legătură cu celelalte asasinate, inclusiv acela căruia i-au căzut victime cei trei ocupanți ai căruței intrate în București, la Obor, își urmau cursul, obținîndu-se mărturisiri și probe materiale de vinovăție.

Iată-ne, așadar, pe Șoseaua Giulești așteptînd, împreună cu maiorul Firea, pe «pacientul» studentului. Căzut în capcană, a fost și el dezarmat în mod fulgerător:

— *Așadar, acesta a fost epilogul acestei macabre afaceri?*

— Nu. Mai lipsea o «piesă» la dosar: coana mare — cum o numeau infractorii —, mama fiorosului asasin și păstrătoarea armamentului. I-am întins și ei o cursă, în care a căzut. Presupunînd că ar putea fi înarmată, a fost percheziționată și sub cele șase fuste pe care le purta, au fost găsite spînzurate o pungă cu sute de cartușe și un pistolet.

Întreaga bandă a fost anchetată vreme mai îndelungată, întocmirea dosarului presupunînd eforturi deosebite: era vorba de zeci de crime și tîlhării! După epuizarea ultimelor căi de atac s-a pronunțat și sentința definitivă — condamnarea la moarte.

O EVADARE CA ÎN FILME

— *În romanele de aventuri citim adesea despre evadări spectaculoase. Aș dori să povestiți un caz memorabil de evadare. Nu de olta, dar este totdeauna pasionant să confrunți realitatea cu ficțiunea...*

— Am să vă relatez un caz din perioada 1949-1950; atît dumneavoastră cît și cititorii revistei pot trage concluziile cuvenite.

În aresturile Miliției Capitalei fusese încarcerat, pe baza unui mandat de arestare, M.I., care urma să fie judecat pentru infracțiuni de drept comun și pentru activitate dușmănoasă regimului. Era apreciat de către colegi ca foarte bun profesionist, inteligent, cult, curajos, dar cu spirit de aventurier.

Nu după multe zile de arest, declanșarea unui scurtcircuit în clădirea Prefecturii i-a oferit ocazia mult visată de a evada. El l-a determinat pe șeful pazei interioare să-l scoată din arest, cică pentru a restabili circuitul electric prin intervenția sa, de specialist, la tabloul central. Apoi, favorizat de întuneric, a reușit să se strecoare afară din clădire și să părăsească platoul comandamentului, trecînd prin fața militianului, cu care a schimbat, în mers, cîteva cuvinte amicale.

Și astfel, după atîtea succese, ne-am găsit în fața unui eșec, a unei situații fără precedent în ultimii ani. Comandantul nostru, generalul-maior Coleș, care se bucura de o remarcabilă reputație, mi-a acordat misiunea de încredere de a conduce acțiunea pentru prinderea îndrăznețului infractor.

Conform atribuțiilor de serviciu, cazul ar fi intrat în competența altei formații decît cea a Direcției judiciare. Dealtfel, formația respectivă se preocupa de urmărirea generală, acțiunile mele și ale plutonierului major Andrei, cu care lucram, desfășurîndu-se în paralel. Șeful nostru, pentru a mări șansele de succes, ne-a pus la dispoziție o mașină și alte mijloace necesare.

Timp de 20 de zile, eu și colegul meu am verificat mai multe piste, dar eforturile noastre au rămas fără rezultat. Din investigații am reușit, cel puțin, să cunoaștem viciile omului pe care-l urmăream, pasiunile și chiar anumite tabieturi, dar numai atît! Unii afirmau că fugarul s-ar fi ascuns în munți.

Mîndria profesională nu ne dădea dreptul să ne declarăm învinși, să-l dezamăgim pe șeful nostru, care-și pusese atîta încredere în noi. Eu și colegul meu am petrecut nopți epuizante, cînd, pe baza anumitor informații primite, ne deplasam în goană cu mașina spre un oraș sau altul, pentru ca la destinație să descoperim că toată osteneala fusese zadarnică și că nu făcusem nici un pas înainte.

În adevăr, după multe zile de meticuloase verificări, singura noastră realizare concretă era o schemă completă a relațiilor din liceu și din facultate ale lui M.I.; astfel am stabilit, între altele, că acesta avea strînse relații de prietenie cu un oarecare B.M. Indiciu valoros, mai ales că era singurul de care ne puteam agăța.

Și totuși, din cauza repetatelor eșecuri anterioare, ne lipsea curajul de a ne angaja în verificarea și urmărirea lui B.M. Iată de ce în prima noapte am preferat să rămînem inactivi și visători... Dar, firește, apatia noastră n-a putut — și nu trebuia — să dureze.

Ne-am hotărît să acționăm cu toată exigența, și rezultatul a fost într-adevăr neașteptat: am aflat că B.M., ultima speranță a succesului nostru, era... el însuși urmărit, de patru ani de zile, pentru grave infracțiuni, de către Direcția Generală a Miliției și de către minister, fără ca noi să fi avut cunoștință! Mai mult, urmărirea fusese etichetată «fără șanse de rezolvare», deoarece în decursul timpului nu se obținuse nici o informație despre fugar.

Dumitru CEACANICA
Lionel NIȚESCU

(Va urma)

să lăsăm generațiilor viitoare cît mai mulți iepuri!

La timpul potrivit, adică imediat, presa centrală a informat opinia publică despre desfășurarea celei de-a III-a Conferințe pe țară a Asociației generale a Vînătorilor și pescarilor sportivi din România. Din motive realmente obiective am ajuns la Mamaia, acolo unde a avut loc conferința, în chiar momentele terminării ei, în momentele în care începuse deja masa comună, iar unii dintre vînători și pescari ajunseseră la cunoscutul cîntec popular și deci nu pescăresc, acela cu o zi pe numele ei luni și cu niște oameni buni. Așa stînd lucrurile, am încercat și voi încerca nu atît să vorbesc despre lucrările propriu-zise ale conferinței, despre aspecte mai mult sau mai puțin esențiale ale vînătorii și pescuitului, ci să compun o atmosferă, acea atmosferă în care aproape 200 000 de oameni (activi membri are A.G.V.P.S.R.) se mișcă zilnic sau măcar o dată pe săptămînă, o atmosferă cuprinzînd cuvinte mai puțin auzite, lucruri mai puțin cunoscute, expresii și proverbe inedite și chiar situații de care eu cel puțin n-am auzit pînă în prezent. La o anterioară conferință de presă, care a avut loc la București, s-a discutat, de pildă, despre dramatica situație a iepurelui, despre faptul că el, acest animal pe care multă lume îl crede fricos, pe cînd el în realitate este mai curajos decît lupul și chiar s-a propus ca printr-o muncă asiduă și comună să lăsăm generațiilor viitoare iepurii pe care acestea îi merită, desigur, cu prisosință. Tot acolo am mai auzit că după război lucrurile s-au îndreptat și în ceea ce privește vînătoarea și pescuitul, deși m-aș fi gîndit neajutat de conferința de presă, că logic era ca o dată un război încheiat să nu pui mîna pe pușcă și să intri cu ea în pădure să împuști un animal. Este adevărat, e vorba de o logică formală în autenticul sens al cuvîntului și după cum se vede și nu e singurul caz, viața a învins fără drept de apel logica. Dacă ar fi să dăm crezare vînătorilor și pescarilor, și nu avem nici un motiv să n-o facem, atunci ei sînt aceia care au un merit, aș spune remarcabil, în apariția legii cu privire la lupta împotriva poluării. Pentru că pericolul poluării a fost sesizat pentru prima dată de cei cărora le-au murit vitele și de acei care ducîndu-se la pescuit n-au mai găsit pește.

E adevărat că la întrebarea mea «De unde și pînă unde expresia ai căzut de fazan» mi s-a răspuns destul de vag și asta pentru că nici vînătorii înșiși n-o înțeleg și știu că fazanul se vînează foarte greu și se găsește tot atît de greu. Pentru că sîntem cumva la capitolul expresiilor amintesc un proverb auzit: «Dacă intri în pădure și te întîlnești cu un șarpe și cu un contabil, bagă șarpele în sîn și fugi de contabil». Asta înseamnă, mi s-a explicat cu foarte multă amabilitate, că ei, vînătorii și pescarii, luptă energic și hotărît împotriva a ceea ce noi numim îndeobște birocrație. O altă expresie care m-a cucerit prin farmecul ei: «Carasul este iepurele pescarului», cu alte cuvinte unul în pădure, altul în apă reprezintă o pradă foarte ușoară. S-a discutat mult despre faptul că în rîndul vînătorilor sînt foarte mulți țărani, că aceștia devin vînători nu atît din plăcere, ci pentru că vor blană și notorietate sătească. La munte, de pildă, unde există vînat mare, numărul vînătorilor țărani este mic, dar la șes unde circulă o grămadă de iepuri, țăranul îi împușcă plin de îndrijire, tractoristul îi omoară folosindu-se de tractor, șoferul îi omoară la lumina farurilor și așa mai departe. Socotind și faptul că o parte dintre iepuri merg vii la export, atunci înțelegi că situația iepurelui este grea și poate, coborîndu-ne la nivelul lui, o putem considera și dramatică.

Am reușit să înțeleg că vînătorii și pescarii sînt mai numeroși decît apicultorii, decît automobiliștii, că atît vînătoarea cît și pescuitul reprezintă o plecare necesară și deci dirijată spre păduri, spre malul apelor, un mod de a uita toate necazurile unei săptămîni de muncă. Și am mai reușit să înțeleg că A.G.V.P.S.R., mai ales după ultima sa conferință, s-a decis să facă lucruri mari, să îndrepte ceea ce este rău, să se ajungă la situația ca peștele cel mare să fie pescuit de pescarul cel mai bun. Cu alte cuvinte să se înceteze cu situația aceea cunoscută în care peștele cel mare îl înghite pe cel mic. Expresia aceasta nu chiar lipsită de importanță și pentru oameni, își are totuși o temeinică justificare pescărească. Știați dumneavoastră, de pildă, că un crap, acel pește mare și cumva blînd, își mănîncă icrele? Știați, de pildă, de ce faptă e capabilă știuca? Ei bine, aflați că ea, știuca, își mănîncă propriii copilași în loc să-i apere și să-i îndrume plină de grijă în complicatele căi ale vieții în apă. Inginerul Ioan Rădulescu, care nu tace ca un pește, este de părere că oamenii trăiesc mai mult decît peștii și că au în viața lor mai multe șanse. Tot el îmi spunea că apreciază în mod deosebit peștele numit lipan pentru că este fin, miroase a cimbru și te face să te gîndești, văzîndu-l, la nemuritoarea noastră muzică populară. Tovarășii prezenți la conferință, începînd cu Gheorghe Fenește, președintele, și inginer Ion Cazacu, vicepreședintele A.G.V.P.S.R., m-au făcut să înțeleg deosebirea dintre un om cu armă și un vînător. Vînătoarea, de pildă, susțin dînșii, nu este un act de cruzime, este o competiție, în care fiecare se folosește de ce are și se apără cum poate. Iepurele prin fugă, căprioru prin miros, fazanul prin ochi, iar omul prin prudență, dibăcie, oboseală și desigur atenție. Se ajunge deci la situația ca vînatul să dispară, sau la situația ca vînătorul să cîștige. Un alt argument ce mi s-a adus pentru justificarea actului vînătorii însăși este că în această ocazie se petrece și distrugerea unor animale care la rîndul lor distrug alte animale. De pildă, celebrul lup pe care, cum spuneam, l-am descoperit mai puțin curajos decît iepurele, lucru care l-a făcut să scadă mult în ochii mei, a rămas tot lup, dar pagubele sînt tot mai mari. Cu o consecvență demnă de o cauză mai bună, el atacă femeile de cerb, masculii și alte animale delicate. Tot atît de condamnabil este animalul pe nume rîs. Pe de altă parte, îmi spun interlocutorii mei, există un moment în care inima vînătorului este afectată de situația în care se află cel care pînă acum cîteva clipe i-a fost adversar: căprioru o dată împușcat îi curg lacrimile și nu puțini sînt acei vînători care vibrează la acest lucru și dealtfel numele poetului Nicolae Labiș a fost pomenit la a treia conferință pe țară a A.G.V.P.S.R. Tovarășul inginer Ion Cazacu, întrebat de mine de ce conferința s-a desfășurat la Mamaia și nu la Suceava, de pildă, mi-a spus că prima grupare de vînători atestați documentar în țara noastră a fost în anul 300 și a fost în orașul Callatis, recte Mangalia de astăzi. Cum s-ar spune, în același județ, și la urma urmei Mamaia nu este chiar foarte departe de Mangalia.

La Mamaia, în particular, s-a discutat și despre femei. Dealtfel, numărul femeilor care practică vînătoarea este infim și pentru că tot vorbim de număr amintim că A.G.V.P.S.R. și-a propus la recenta conferință creșterea numărului de vînători și pescari, adică atragerea unui număr mai mare de oameni ai muncii la aceste plăceri de sfîrșit de săptămînă. Inginerul Cazacu îmi spunea că pe zi ce trece vînătorul e tot mai egoist și se va face ceva pe această linie, dar pescarul nu. Pescarul, nu de puține ori ironizat de colegii de serviciu că ori nu prinde pești, ori vorbește cu precădere despre cei scăpați și deci greu de identificat, dorește cu ardoare să pățească și altul ceea ce pățește el. Cu alte cuvinte, m-am însurat eu, dar ia însoară-te și tu ca să vezi ce bine e! Am mai aflat că se va face mult pentru repopularea pădurilor cu animale, a apelor cu pești, că se va duce o luptă hotărîtă împotriva pilelor în aceste activități și că foarte mulți fazani se găsesc în județele Bihor, Ilfov și Prahova. Deci practic pe acolo probabil circulă plină de confuzie și fără acoperire expresia «ai căzut de fazan». În anii care vor urma după conferință se va pune un mare accent pe creșterea fazanilor în semicaptivitate. Lucru pe care ei, cei în cauză, îl consideră-o realizare, deși la mine cuvîntul «captivitate» nu se leagă chiar atît de simplu de cuvîntul «realizare». Ceea ce mi s-a părut cu adevărat emoționant este că președintele asociației mi-a vorbit mult și pe larg despre etica vînătorului și a pescarului, despre faptul că, de pildă, nu ai voie să tragi într-un iepure care doarme sau într-un fazan care stă pe loc. Că avînd ustensile proprii scopului, uniforme chiar, vînătorii și pescarii vor deveni exemple de comportare și că la urma urmei dacă eu, pescar fiind mă duc duminica la pescuit, sensul acțiunii mele este acela că duminica viitoare să vină și alții.

În lumea animalelor am aflat că nu te poți purta fără tact și asta pentru simplul motiv că ele, animalele, au foarte mult tact.

...Deși am ajuns după cum spuneam la spartul tîrgului, adică atunci cînd se producea apropierea la masă a vînătorilor de pescari și invers, și chiar a amîndurora categorii de anumite jocuri mecanice, deși am auzit povești de genul «Firește, cocoșul l-am împușcat eu, nu Titi» sau «Abia după ce l-am scăpat mi-am dat seama că avea 7,400 kilograme, deși cunosc foarte bine proverbul «Lupu-și schimbă părul, dar năravul, bax, îmi exprim nu numai deplina adeziune la lucrările acestei conferințe, ci și optimismul că în ciuva anii la vînătoare și la pescuit vom merge cît mai mulți, ne vom întoarce cu iepuri sau cu știuci și nimeni nu ne va mai acuza că mințim de îngheață apele și mor pești.

Eugen SECELEANU

VIAȚA LUI GROCK (5)

pe post de bonă la copii

Astăzi îmi dau seama că succesul nostru se datora, în mare parte, faptului că eram niște copii și Miseray fusese destul de șmecher să se gîndească la asta.

Rețeta celor trei zile ne aducea nici mai mult nici mai puțin decît 205 franci. Eram foarte mîndru să-i pot da tatii banii pe care-i investise în cumpărarea instrumentelor mele muzicale.

«Nici nu poți ști cît înseamnă pentru mine banii ăștia, băiatule», îmi spuse tata. Probabil că afacerile mergeau destul de prost.

Încurajat de succesul nostru am hotărît cu sora mea să facem un turneu. Plecăm să cucerim lumea. Dar turneul s-a terminat printr-un fiasco complet. Nimeni nu se interesa de «Wettach-juniors». Am trecut prin birturi de categoria treia, fericiți cînd puteam să ne ciștigăm o masă. «De-ruta» noastră trecea prin Berna, Zürich, Saint-Gall, Schaffhausen și Brel Brel! Am întîlnit aici niște rude și scandalul a izbucnit. Am scris acasă. La înapoiere am găsit-o pe mama cu lacrimi în ochi. Familia întreagă ne îndepărta de la sînul ei. Eram declarat o rușine. Una dintre mătuși merse pînă acolo încît prevestea că voi sfîrși pe eșafod.

Am fost totdeauna foarte legat de mama. O iubeam fără nici o rezervă și nici un sacrificiu nu mi se părea prea mare pentru ea. Ca să-i fac pe voie am consimțit să intru ca ucenic într-o fabrică de ceasornice la Melleray.

Tata, din nou falit, își luase un post de controlor în aceeași fabrică. Din dragoste pentru mama am rezistat șase săptămîni. Devenisem umbra celui care fusesem înainte. Probabil că și-au dat și părinții mei seama de asta. M-au plasat comisionar la un negustor de vinuri, apoi într-o cafenea pe marginea lacului Léman.

Timp de doi ani am trecut dintr-un loc în altul. Îmi dădeam toată silința să fie bine, dar nu reușeam deloc. Într-o zi am primit o telegramă de la mama.

«Vino imediat! Situație minunată în Ungaria.

Răspunsesei, fără prea multe speranțe, la anunțul dat de contele Bethlen de Marosgeza care căuta un tînăr capabil să vorbească franțuzește cu fiii săi. Miracolul se produsese. Candidatura mamei mele îi păruse simpatică, fiindcă drept răspuns ea primi banii de tren și instrucțiuni să mă expedieze imediat.

Fără doar și poate, evenimentele se produc perechi. Mama răspunsese unui al doilea anunț, de data asta pentru sora mea. O familie de pictori din Budapesta dorea o tînără fată. Și aici fu o reușită deplină. Așa că am plecat în străinătate pentru întîia oară, sora mea avea 16 ani, eu 15.

A trebuit să ne despărțim la Budapesta. Fiul mai mic al contelui Bethlen, însoțit de profesorul de germană, domnul Schulze, mă aștepta cu o trăsură cu doi cai. Tînărul era de aceeași vîrstă cu mine și ne-am simpatizat de cum ne-am văzut. Era bine clădit și, privindu-l cum stătea în fața mea pe capra vizitiului, mă gîndeam că ar fi putut deveni un om-șarpe magnific.

«Așteaptă, îmi spuneam în sinea mea, o să-ți arăt cum să-ți treci picioarele în jurul gîtului. O să fie mai interesant decît lecțiile de franceză».

Se înnoptase cînd ne-am oprit în fața unui castel gigantic. Dumnezeule mare, aveam să locuiesc în el!

Un domn cu o impozantă mustață sură ne ieși în întîmpinare. Doi valeți în livrea îl urmau, grăbindu-se care mai de care să-mi ia valizele, dar n-aveam decît una.

Domnul cu mustață sură se apropie de trăsură pentru a-mi ura bun sosit. Trăsura era destul de înaltă și, în momentul cînd să cobor din ea, nu știu ce mi-a venit că am executat un salt mortal înapoi, pentru a cădea apoi pe picioare lîngă scăpînd caser.

— Respectele mele, domnule conte.

Omul avea simțul umorului. La început făcu o mutră caraghioasă, dar apoi a izbucnit în rîs.

— Spune-mi, toți elvețienii se prezintă în felul acesta?, mă întrebă el.

O viață nouă începea. Nu fusesem niciodată pînă atunci răsfățat cu mîncarea, mai ales în ultimii ani. În prima seară, la cină, ochii mi-au ieșit literalmente din cap. Am stat trei zile la pat de o indigestie.

Stomacul meu nu a întîrziat să se acomodeze cu noile obiceiuri și am profitat din plin de această existență.

N-aveam nici o grijă! Mă aveam ca frații cu fiii contelui și singura mea obligație era să le vorbesc franțuzește. Era mai puțin jenant pentru mine decît pentru ei.

Luam parte la toate manifestațiile sportive sau intelectuale. Jucam tenis, fotbal, parcurgeam călare cîmpurile încă pline de rouă, mergeam la vînătoare și disputam partide de șah.

Talentele mele îi impresionau mult. Se străduiau să mă imite, să se țină în echilibru pe o sîrmă întinsă, să meargă în mîini, să-și încrucișeze picioarele la ceafă sau să cînte o arie muzicală pe niște sticle. În schimb, mă învățară tirul și echitația. Am mai învățat încă ceva mult mai greu! Să am o ținută corectă în orice ocazie. Între noi fie zis, în primele zile făceam o mulțime de boacăne.

A fost o perioadă frumoasă, dar n-am putut rezista mai mult de doi ani. Nostalgia vieții mele de tînăr vagabond mă asalta necontenit. Tot ce fusese dur și dezagreabil nu conta în ochii mei, nu vedeam decît partea frumoasă a lucrurilor. Ah! Să mă urc pe o scenă! Să aud iar aplauzele!

Soarta veni în ajutorul meu. Tata suferise iar unul din nenumăratele-i falimente și era angajat casonnicar într-o fabrică. Cum ungurii îi plăteau mai bine pe ceasornicarii elvețieni decît o făcea Elveția însăși, părinții mei au reușit să se stabilească în Ungaria. Mama și surorile s-au plasat în diferite familii. Era de-ajuns să merg la Budapesta ca să-i văd pe toți, ceea ce făceam de cîte ori aveam prilejul.

Descoperirea Budapestei și o vizită la un circ mi-au schimbat încă o dată cursul destinului.

Mă întrebam cum am putut, timp de doi ani, să rămîn departe de această atmosferă. Aveam 17 ani și mi se părea că e timpul să mă lansez în cucerirea universului.

*

Toate eforturile mele pentru a găsi un angajament la un circ au eșuat. Capacitățile mele nu erau suficiente pentru un oraș ca Budapesta. Nu mai puteam să trăiesc pe spinarea părinților care erau departe de a fi bogați. Total descumpănit, ședeam într-o după-amiază pe o bancă de pe o promenadă. Îmi sfărîmam capul cum să găsesc mijlocul de a schimba cîteva coarde la vioara mea. Dacă aș fi avut acele coarde! De două zile nu puteam cînta și nu îndrăzneam să mai cer bani părinților. Cufundat în gînduri, m-am ridicat și am coborît strada. Instinctiv, pașii m-au condus în fața unui magazin cu articole muzicale. Priveam vitrina, cînd frînturile unei conversații ajunseră prin ușa deschisă pînă la urechile mele. Un client, care nu vorbea decît franțuzește, căuta zadarnic să se facă înțeles de negustor. M-am apropiat. Clientul se interesa de o vioară. Vroia s-o cumpere fiului său, dar găsea prețul cam scump. Negustorul se străduia degeaba să-și facă clientul să înțeleagă valoarea mărfii sale. Îi cîntă cîteva arii, ceea ce nu era prea convingător, cu arcușul lipit de coarde. M-am hotărît brusc și am pășit în magazin. Învățasem foarte bine limba maghiară. Întorcîndu-mă spre negustor, i-am cerut permisiunea să mă servesc de vioară și am și apucat-o fără a-i aștepta răspunsul. Am cîntat uvertura la «Poet și țăran». Instrumentul nu era rău l-am spus asta, în franceză, clientului. Acesta, strălucind de bucurie, plăti fără să clipească

— Îți mulțumesc, domnule, ai sosit la timpul potrivit. Ce pot să fac pentru dumneata?

— V-am ajutat să faceți o afacere bună. Drept comision, dați-mi două coarde de vioară.

Am primit coardele și așa am făcut cunoștință cu domnul Steinberg. Cînd a aflat că știam să cînt și la alte instrumente muzicale, mi-a oferit un post de vînzător și de profesor de franceză pentru copiii săi.

Eram într-o atare situație că nu puteam face altfel decît să accept.

Dar mă gîndesc fără bucurie la șederea mea acolo. De îndată ce am fost angajat, fu concediată bona copiilor și a trebuit să mă ocup și de ei. Apartamentul Steinbergilor se afla deasupra magazinului. Cînd un client intra în prăvălie și Steinberg nu era acolo, suna un clopoțel și trebuia să dau fuga la parter.

În principiu iubesc copiii. Dar cei doi erau insuportabili. În fiecare dimineață trebuia să mă scol la șase și să le fac toaleta. Unul refuza cu energie orice contact cu apa rece. Cît despre celălalt, se încăpățîna mereu să-și îmbrace pantalonii pe dos și trebuia de fiecare dată să-l dezbrac. Urla din toți plămînii în timpul acestei operații.

A. IOSEFINI

(Va urma)

Bob DYLAN

Blowin' in the wind

How many roads must a man walk down
Before you call him a man?
Yes'n' How many seas must a white dove sail
Before she sleeps in the sand?
Yes'n' How many times must the cannon balls fly
Before they're forever banned?

The answer, my friend, is blowin' in the wind
The answer is blowin' in the wind.

How many years can a mountain exist
Before it is washed to the sea?
Yes'n' How many years can some people exist
Before they're allowed to be free?
Yes'n' How many times can a man turn his head
Pretending he just doesn't see?

The answer, my friend, is blowin' in the wind,
The answer is blowin' in the wind.

How many times must a man look up
Before he can see the sky?
Yes'n' How many ears must one man have
Before he can hear people cry?
Yes'n' How many deaths will it take 'till he knows
That too many people have died?

The answer, my friend, is blowin' in the wind,
The answer is blowin' in the wind.

Vînare de vînt

Cîte drumuri un om ar avea de făcut
Pînă ei să-l considere om,
Cîte mări pescărușii mai au de bătut
Pîn-ajung pe nisip pentru somn,
Cîte bombe vor mai sfîrteca vieți întregi,
Pîn-să le interzicem pe veci?

Răspunsul, prieteni, e vînare de vînt,
Răspunsu-i vînare de vînt.

Cîți ani poate-un munte în lume trăi
Pînă marea să-l spele-ntr-o zi
Și cîți ani și oamenii pot vieții
Pînă liberi permis li-i a fi,
De cîte ori omul vede un rău
Și tace-ntorcînd capul său.

Răspunsul, prieteni, e vînare de vînt,
Răspunsu-i vînare de vînt.

De cîte ori omu-n sus va privi
Pînă cerul să-l vadă de-ajuns,
Cît de multe urechi necesare îi sînt
Ca s-audă al lumilor plîns?
Cîți mai au de murit ca s-aflăm în sfîrșit
Că oameni prea mulți au murit?

Răspunsul, prieteni, e vînare de vînt,
Răspunsu-i vînare de vînt.

Din limba engleză de Adrian PĂUNESCU

«Nu eu sînt Dylan. Voi sînteți Dylan în mai mare măsură decît mine, poate», declară într-un interviu cel care poartă totuși oficial (din 1963) acest nume, cel născut Robert Zimmerman în 1941 la Duluth, Minnesota, Statele Unite ale Americii. Numele de Dylan provine de la binecunoscutul poet velș Dylan Thomas, atît de popular în anii '50, cel care a avut o deosebit de mare influență asupra generației tinere a acelei perioade. Dylan, nume predestinat, se pare, a deveni simbol al gîndirii tinere, înseamnă, astăzi, mai mult decît un creator anume, înseamnă o atitudine.

Cîntărețul-folk Bob Dylan, înrudit spiritual cu James Dean, este poetul erei electronice, poetul al cărui mesaj își atinge destinația în minute și ore, în comparație cu secolele necesare altor epoci. Dylan este cel care a scurtcircuitat un întreg sistem social, este cel care a revizuit descrierea care se făcuse societății, schimbînd prin mesajele cuprinse în cîntecele sale și adresate nu numai națiunii americane, felul în care oamenii gîndeau că se petrec lucrurile în lume. În volumul «*Noul teatru american*» există un capitol intitulat «*Puncte de reper în crearea unei noi sensibilități americane*» și alci, alături de nume și fapte deosebit de importante, cum ar fi John Cage, Jackson Pollock, Living Theatre, moartea tragică a președintelui Kennedy și a lui Martin Luther King, în dreptul anului 1963 este trecut Bob Dylan și al său «*Blowin' in the wind*», cîntec devenit rapid imnul activiștilor pe tărîmul luptei pentru drepturile omului, cîntec care a făcut din creatorul lui trubadurul și exponentul principal al mișcării.

«*Blowin' in the wind*» s-a născut într-o seară de aprilie a anului 1962. În timpul unei discuții cu un grup de prieteni la cafe-barul «*Commous*» din Greenwich Village, cartierul tineretului din New York, discuție despre drepturile omului, despre neputința Americii de a-și îndeplini promisiunile făcute cetățenilor ei. Discuția s-a terminat printr-un lung moment de tăcere, în care toți participanții își priveau liniștiți paharul lor cu bere. Și iată ideea născîndu-se: «*Tăcerea noastră vă demască*». Dylan a așternut cîteva notițe pe o bucată de hîrtie, și-a terminat berea, a plecat acasă și a început să lucreze. «*Toți americanii care nu vorbesc sînt demascați de tăcerea lor. Ei refuză să privească cele ce se întîmplă astăzi în lume. Nu înțeleg. Nu știu. Mai mult, nu le pasă și ăsta este cel mai rău lucru*».

Pe coperta celui de-al doilea LP, «*The Freewheelin' Bob Dylan*» se spune chiar mai mult decît atît: «*Am compus acest cîntec deoarece consider că cel mai de condamnat lucru de pe lume este acela cînd un om vede răul și întoarce capul, zicînd că n-a văzut nimic*». Dar e nevoie să spunem mai multe despre un cîntec al lui Bob Dylan? «*Cîntecele mele vorbesc singure, așa încît refuz să le discut*». Da, așa este, cîntecele lui Dylan vorbesc singure, dar pentru asta trebuie ascultate.

Tovarăși redactori muzicali de la radio, îndrăgostiți de șlagărele *Sweet, Osmonds, Glitter* etc. nu uitați că de peste *doisprezece* ani există pe lume albumele lui Bob Dylan! Poate reușiți să renunțați cîteodată la «*penultima noutate*» pentru a ne bucura mințile cu tulburătoarele lui cîntece. E adevărat, aici nu mai întîlnim sonoritatea aceea care, *după părerea dumneavoastră*, «*place ascultătorilor*», dar vom asculta o voce, o chitară și o muzicuță care nu mai aparțin unui cîntăreț anume. Așa cum declară Dylan însuși: «*Tot ce spun eu, puteți spune și voi la fel de bine*».

«*Nu eu sînt Dylan. Voi sînteți Dylan în mai mare măsură decît mine, poate*».

Florian PITTIȘ

TOP

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Spune-mi	Sfinx	13
2	2	Oameni	Aurelian Andreescu	8
5	3	Andrii Popa	Phoenix	11
3	4	Baladă	Marcela Saftiuc	13
4	5	Cuvîntul dat	Margareta Pîslaru	7
9	6	Albastrul unei mări imagmare	Dida Drăgan	3
6	7	O romantică fată	Marina Voica	10
10	8	Ei sînt amicii mei	Mondial	2
7	9	Pacida dam dam	Mondial	10
—	10	Colind	Venus N	1

Competitori: 1. Dan Aldea. 2. Marius Țeicu. 3. Mircea Baniciu. 4. Marcela Saftiuc. 5. Mihai Dumbrava. 6. Nancy Brandes. 7. Marius Țecu. 8 și 9. Iuliu Merca. 10. Suzana Georgescu.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul 3 al postului de radio București.

TOP „FLACĂRA" TALON NR. 12

PRINCIPII ȘI NĂRAVURI

capitolul 4, pagina 17

Se plîng: părinții, psihiatrii, profesorii, cercetătorii din domeniul pedagogiei și psihologiei, copiii se plîng... SUPRAÎNCĂRCAREA PROGRAMELOR ȘCOLARE este o evidență! Iată motivul pentru care am cercetat **Regulamentul școlilor generale** (aprobat cu ordinul ministrului nr. 1346 1969). Și ce descopăr: «**Timpul necesar pentru efectuarea temelor scrise nu trebuie să depășească o oră la clasele I–IV și o oră și jumătate la clasele V–X. Nu se dau teme scrise de simbătă pentru luni sau din preziua unei sărbători legale pentru ziua care urmează acesteia**». Perfect! Mai ales că acea **una oră** teme pentru acasă (la clasele I–IV) și acea **una oră și jumătate** (la clasele V–X) nu-s trase din cine știe ce pălărie de prestidigitator, ci *reprezintă rezultatul unor măsurători* precise, de laborator (betonul pe care-l turnăm la temelia unor case are — și trebuie să aibă — o **anumită** rezistență la efort; copilul, la fel, are o asemenea rezistență, limitată în timp, în raport cu necesitatea de-a sta pe scaun, de-a judeca, de-a scrie, adică un prag dincolo de care calitatea **concentrării** sale scade vertiginos, rezultatele devenind discutabile și, prin acumularea efectelor suprasolicitării, împingînd chiar pînă la eșec).

În fond, ce nevoie avem de regulamente (și, culmea, întocmite pe criterii extrem de riguroase, științifice), dacă ele rămîn, fie și parțial, literă moartă? Adevărul-adevărat este că nu găsești nicăieri un loc în care **să se țină seama categoric de** CAPITOLUL 4, PAG. 17 (inclus, repet, într-un **ordin** al ministrului; iar **ordin** = dispoziție care trebuie executată ÎNTOCMAI). Probele nerespectării sînt pretutindeni în jur: un profesor de matematică (cl. V) le dă elevilor, în vacanța de iarnă, doar 90 probleme și exerciții, avînd grijă să atragă atenția că nu-s obligatorii. *Ce înseamnă însă «a nu fi obligatorii»?* Oare profesorul în cauză n-a tras concluzia, vrînd-nevrînd, că acela care le-a făcut «voluntar» (toate 90) e mai conștiincios, mai silitor etc.? Dovadă că **toți** elevii aceia, în vacanță, s-au relaxat la masa de lucru. Sau: mama unei eleve de clasa a VI-a mi-a calculat, cu creionul pe hîrtie, că fata ei (12 ani) se culcă aproape întotdeauna spre miezul nopții, fiindcă numai așa își termină **de scris** temele pentru a doua zi. Sau: în preajma aceleiași vacanțe de iarnă, diriginta unei clase explică părinților, într-o ședință, că directorul școlii le-a indicat profesorilor să nu dea elevilor teme scrise pentru vacanță; dar tot domnia-sa, cu un aer *complice* și *încurcat, mărturisește apoi* că, pînă la urmă, același tovarăș director ar fi lăsat să se înțeleagă că fiecare profesor este... liber să procedeze cum crede de cuviință. Sau: în ziua tezei la matematică, elevii unei clase au — printr-o nefericită coincidență — și de tradus 42 de fraze din limba română în limba franceză (părinții copiilor respectivi au o sugestie binevenită: să *existe*, anexat la catalogul clasei, un simplu **caiet-oglindă** — cost 2 lei — în care profesorii să consemneze, ca într-o agendă, zilnic, **cantitatea de lecții scrise** date pentru acasă, astfel încît nefericitele coincidențe să dispară)...

Așadar, nici vorbă de **o oră** sau **o oră și jumătate!** În realitate, *elevii stau cîte 4–5 ore pe zi*, acasă, la scrisul temelor, încît e aproape imposibil să mai iasă la aer, la joacă, să mai citească (în afara recomandărilor școlare), să facă sport. Dacă vrem — și VREM! — ca temelia pe care-o turnăm acum, suport al întregii construcții viitoare — adultul de mîine — să fie cît mai trainică se impune, odată pentru totdeauna, ca litera și *spiritul amintitului regulament* să fie absolut respectate, integral respectate.

Mihai STOIAN

FOLCLOR ȘI FOLCLORIȘTI

o nuntă ca-n povești

Din inițiativa familiei Tașcu, muncitori, foști păstori, care locuiesc în apropierea Capitalei, s-a pornit la reconstituirea unei nunți aromâne, după străvechiul tipic. Nunta trebuia să fie prezentată la Muzeul atului, datorită împrejurării că, de citâva vreme, două din sălile mari găzduiesc o interesantă expoziție cu obiecte etnografice, broderii, cusături și costume macedonene. Punerea în aplicare a proiectului a reclamat multă osteneală. S-au adunat aromâni cu bucurie, toți locuitori ai Bucureștiului și împrejurimilor. Venind din blocuri, *din casele comunelor suburbane, s-au sfătuit pentru a desăvîrși cele de trebuință.* De la păstrare au ieșit la iveală costume de mult nepurtate. Inimoasa profesoară Tatiana Gălușcă, pătimașă culegătoare de obiceiuri și cîntece populare, ne-a mărturisit că a fost nevoită să descuie chiar zăvoarele unei lăzi ce adăpostea, de nu se știe cînd, un vechi costum purtat cu peste o sută de ani în urmă de un haiduc renumit. Pasămite, după o veche credință, cel ce ar fi îndrăznit să deschidă lada ar fi fost blestemat și amenințat de o mare nenorocire... S-au făcut repetiții, bătrînii i-au învățat pe cei tineri cîntecele rituale ale nunții. Unii au alergat pînă în județul Constanța după vechi costume și, după atenta îndrumare a vîrstnicilor, nunta a fost reconstituită potrivit obiceiurilor și datinei străvechi. Nu-mi dau seama de *numărul* celor ce au luat parte, *știu* însă că ulițele Muzeului satului erau neîncăpătoare. Alaiul era alcătuit din bătrîni și tineri studenți, licențiați etc. Toți mîndri de a ne împărtăși frumusețea neîntrecute, cîntece, jocuri, obiceiuri prea puțin cunoscute. Au venit să-i admire aromânii de seamă. Iată pe academician profesor Carafoli, pe arhitectul Joja și mulți alții, toți bucureșteni, de cînd mă știu. Zeci și zeci de aparate fotografice, de filmat, microfoane pentru înregistrarea sunetului se ciocneau căutîndu-și un loc spre a consemna evenimentul.

Nu am intenția să descriu felul în care s-a desfășurat întregul ritual. M-a impresionat însă profund ținuta de o maiestuoasă sobrietate a celor care alcătuiau alaiul. Mireasa, adînc concentrată, își făcea apariția, plină de demnitate, *cu paftale și podoabe, întruchipare* de frescă bizantină care a prins viață. Pătrunsă de solemnitatea clipei, pe fața-i imobilă nu i se mișca *nici un mușchi*. Nașii, socrii, mirele se apropie de mireasă atingîndu-și rînd pe rînd tîmplele, stînga, dreapta în chip de îmbrățișare. În aceeași vreme, solemnitatea momentului este subliniată și amplificată prin atît de neobișnuitele cîntări antifonice, ce prind glas parcă din negura vremurilor. Grupul suratelor miresei și al bătrînelor primesc cîntînd alaiul mirelui de pe pragul casei. Aceștia, la rîndul lor, în sunetele altor melodii pe care le cîntă într-un ritm lent, evoluează într-un joc reținut ținîndu-se de mînă. Bătrînul, trecut de 70 de ani, îi conduce executînd mișcări de o virtuozitate și de o măreție copleșitoare. Alaiurile se contopesc și străbat ulițele către casa unde urmează să se întindă marea masă a nunții. În curte mielul, în frigare, se pregătește să-și primească alaiul ce vine jucînd și cîntînd.

Mi-a plăcut nespus de *mult cum* s-au petrecut lucrurile. Fiind vorba de un spectacol s-a hotărît ce și cum să fie prezentat într-un timp limitat. Dar iată că înflerbîntîndu-se, artiștii populari, vîrstnici și tineri, s-au dezlănțuit în toată legea dînd uitării ceasul. Se simțeau ca la o nuntă adevărată. Din povești... Nu-i oprea nici frigul, nici vîntul, care, *suflînd puternic, biciuia din cînd în cînd*. Și, în felul acesta, minunații nuntași ne-au purtat pe îndepărtatele plaiuri păstorești de unde au plecat de multă vreme, dîndu-ne prilejul să asistăm la o manifestare folclorică de toată frumusețea.

Da! Pentru cei cărora le e teamă că nu cumva acum, imediat, mîine cel mai tîrziu, folclorul va rămîne, în cel mai bun caz, mărturie muzeală, cuturor acestora, nunta ca din basm la care am luat parte duminică, 10 martie 1974 trebuie să le dea de gîndit. Pentru mine, această neuitată zi este încă o dovadă a semnificației rădăcinilor adînci ale unei neîntrecute culturi populare, care nu dă bir cu fugiții nici în fața *mașinii electrice* de spălat rufele, nici rușinată de cuceririle științei moderne.

Hari BRAUNER

ANTOLOGIE — REBUS

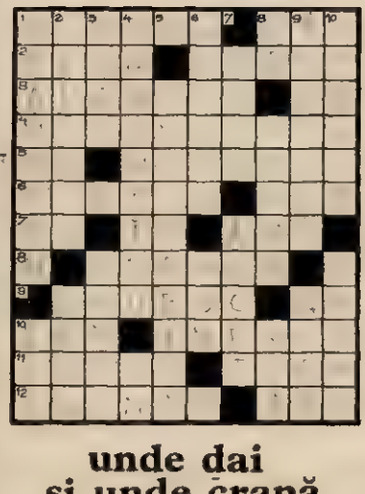

unde dai și unde crapă

ORIZONTAL: 1) **Face totalul** — Unul care dă întotdeauna îndărăt ...dar nu ce ia. 2) Mai mare peste... dame — **Floricele, floricele...** 3) Simbolul curățeniei și al murdăriei la un loc — O cruce într-o rînă! 4) *Diavol cu chip de înger.* 5) O *nulitate* și jumătate! — **Cu fruntea la pămînt** (pl.). 6) *Nu te-nșală* (fem.) — Mamele străbunicilor. 7) Unul care și-a luat-o în cap! — Telegrafia fără fir (abr.) — **Un om cu măsură** (presc.) 8) Rață pentru spirite. 9) La mica ciupeală — Cînd soarele întoarce spatele pămîntului! 10) «Doarme» în cizme — A face să sară mustarul. 11) Un acrobat pe bara ingeniozității — **Grup de sportivi.** 12) **Cu păreri de rău** — Papagal american.

VERTICAL: 1) Ventriloc mecanic — Exclamație între pumni. 2) Un fel de vino-n-coace materializat (ort. veche) — **A termina prin justiție.** 3) *Rivalul scobitorii* în materie de slăbiciune — Ochi. 4) Tipul specific al inconstanței, care se schimbă de cîte ori bate vîntul — **Ene!** 5) Cu noaptea-n cap (fem.). 6) Basarab II — Omul cu luminarea. 7) Păr de împrumut — Un Robinson cu cruci. 8) **Cale!** — Piața de desfacere a sentimentelor — Ra. 9) Unul din cei patru frați de un an — Econom în extremis. 10) Sac *în formă de om* — **E pusă pe scene!**

Dicționar: IME, TEAM.

Bibi STOIANOVICI

(«Crucișopera» nr. 6. din 1 martie 1947).

Dezlegarea jocului E O IDEE!, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) OSTROGOT — S. 2) SOROC — DOCT. 3) TROP — COSOR. 4) R — COTOR — ZO. 5) OR — TOC — DOP. 6) VOS — COCOR. 7) COS — LOTON. 8) MOLOTOV — CO. 9) OCOL — SOL — R. 10) SONOR — ROND.

CRONICA PRETEXTELOR

primim și răspundem (4)

Așa cum am promis, voi răspunde și celor care într-un mod sau altul, dintr-un motiv sau altul, au sărit în apărarea eroilor serialului «Grafomanii».

Constantin Răduț, str. Dr. Leonte nr. 40, sect. 6, ap. 6, București. Mă mir că, deși am citat din belșug din scrisorile lui M.M. Mormocea și V. Lăzărescu, dumneavoastră v-ați putut întreba: «**dacă sînt** (M.M.M. și V.L. — n.n.) **niște muncitori care se interesează de fenomenul literar din țara noastră?**» Sper ca fragmentele *reproduse* din celelalte scrisori ale corespondenților M.M.M. și V.L. să vă fi împrăștiat *temerea*, pe care ați comunicat-o redactorului nostru *șef. Bineînțeles* că așteptăm păreri despre literatura care se tipărește la noi, numai că ele trebuie să dovedească faptul că emitenții lor știu ceva, cît de cît, despre literatură, că au mai citit și alte cărți înaintea celei pe care o denunță drept nereușită. Adică, nu putem lua în serios decît gîndurile celor cu **adevărat** interesați de destinul literaturii, culturii noastre. Ceea ce, evident, trist de evident, nu era cazul corespondenților M.M.M. și V.L. Din păcate pentru dumneavoastră, nu vă putem împărtăși părerea, destul de nocivă, că «**ar trebui să fie oplăcere și mîndrie pentru o revistă din România socialistă să primească scrisori cu greșeli de ortografie și opinii diferite de ale redactorilor**». Dacă opiniile diferite de cele ale redactorilor sînt binevenite — atunci cînd restabilesc un adevăr, cînd pledează pentru o cauză dreaptă, cînd aduc argumente serioase — nu același lucru se poate spune despre greșelile de ortografie. Dealtfel, ar fi trebuit să înțelegeți că serialul **Grafomanii** nu-și propunea în primul rînd să dezvăluie marele «secret» că în România mai există oameni care nu știu să scrie corect românește, ci, că din păcate, mai sînt încă mulți veleitari care-și arogă dreptul de a emite «opinii» (adică enormități ridicole) despre lucruri care de fapt *nu-i interesează. Fiindcă, după opinia mea*, a avea opinii cu privire la ceva presupune să știi ceva despre acel CEVA, să te intereseze cu adevărat. Or, tot după opinia mea, scrisorile trimise de M.M.M. și V.L. dovedesc exact contrariul. Faptul că am publicat textele lor necorectîndu-le trebuia să vă sugereze că doream ca portretele «competenței» celor doi corespondenți să fie cît mai grăitoare. Pe de altă parte, exemplul dumneavoastră cu Gogu Zidaru nu are nici în clin, nici în mînecă, sînt sigur, cu problema în discuție. Una făcea G.Z. atunci cînd scria «unitîvă» și alta fac M.M.M. și V.L. trimițînd scrisorile comentate de noi. Și-apoi există o mare diferență: *nu mai sîntem*, vorba lui G.Z., în vremea cînd trebuia să păzim colțurile străzii ca să nu ne «dărîme casele haidamacii» țărăniștilor. Așadar, și pretențiile sînt altele. Deci, tovarășe Răduț, după mine, una este opinia, dreptul de a te exprima deschis, cu argumente, despre o stare de fapte, și alta e pălăvrăgeala, injuria, calomnia. Și ajunși aici vreau să vă spun că nu aveți dreptate scriind că vi se pare periculoasă ideea cum că aș putea să-l trag la răspundere pe V.L. Adică vreau să vă reamintesc lucrul pe care i-l sugeram și lui V.L., că atîta vreme *cît* orice cetățean al acestei țări are dreptul să cheme în instanță o revistă sau un redactor care i-au adus prejudicii de un fel sau altul, în aceeași măsură o revistă sau un redactor pot face același lucru cu un corespondent care denigrează, insultă în scris o revistă, un redactor. Scrisorile lui M.M.M. și V.L. prezintă și astfel de mostre de «opinii».

Dorin TUDORAN

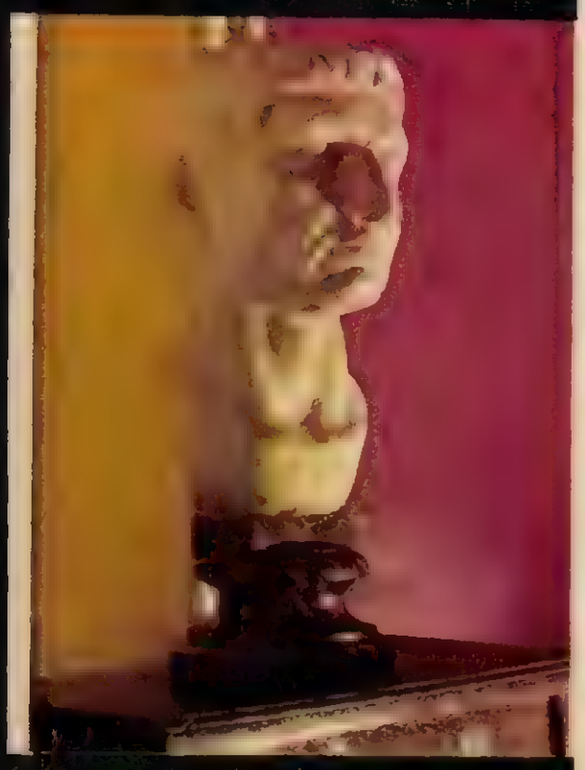

MUZEUL DE ISTORIE A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

«MUZEUL CURTEA VECHE», ORGANIZAT ÎN VESTIGIILE PALATULUI VOIEVODAL, SE AFLĂ PE STR. 30 DECEMBRIE 23—31, CONSERVĂ VECHI MĂRTURII ISTORICE, ÎNCĂPERI ȘI ZIDURI ALE CELEI MAI MARI CURȚI DOMNEȘTI DIN ȚARA ROMÂNEASCĂ.

COLECȚIA «MARIA ȘI DR. GEORGE SEVEREANU» ADĂPOSTITĂ ÎN CLĂDIREA DIN STR. I.C. FRIMU NR. 26 ÎN CARE AU LOCUIT DONATORII. EA CUPRINDE OBIECTE DE MARE VALOARE ISTORICĂ, ÎN SPECIAL ANTICHITĂȚI GETO-DACICE, GRECEȘTI ȘI ROMANE.

Ambele, unități ale Muzeului de istorie a municipiului București, pot fi vizitate zilnic între orele 10 și 18. Luni închis.

«soarele de andezit» și mărturia sanctuarului

Autorii care s-au întrebat asupra prezenței soarelui cu zece raze sculptat într-un bloc de andezit așezat aparent «ciudat» în incinta sanctuarului ne-au oferit diverse explicații. În cele ce urmează vom încerca să demonstrăm că acel «soare de andezit» este «semnul», cheia care permite înțelegerea întregului univers de semnificații al marelui sanctuar circular.

O «SCORNEALĂ GRECEASCĂ»?

Trebuie să pornim de foarte departe, de la tărîmul unde însemnările cronicarilor se îngemănează cu legendele. Poate de la acel legendar Zamolxis, rege și mare preot, astronom și medic, de a cărui activitate reformatoare izvoarele de informații îndepărtate — unele îmbrăcate în haina legendelor — leagă începutul unor prefaceri în modul de viață al poporului dac. Strabo ne spune că la daco-geți marele preot — cu nume de rezonanță legendară ca Zamolxis, sau altfel numit — era «vrăjitor și medic», cunoștea semnele cerului și tainele lecuirii, în care îi iniția și pe cailalți preoți. Platon scrie că Socrate a aflat de la un medic, ucenic al lui Zamolxis, principii medicale avansate pentru acele timpuri, ca înțelegerea organismului uman ca un tot aflat în interdependență *funcțională*, principii pe care le va dezvolta strălucit Hipocrate, la rîndul său ucenic al unui alt medic trac.

Hadrian Daicoviciu în monumentala sa carte «Dacia de la Burebista la cucerirea romană» scrie că legenda despre ucenicia lui Zamolxis la Pitagora și peregrinările sale în spațiile străvechii culturi a văii Nilului este: «o scorneală grecească». Poate fi așa, cum la fel de bine poate fi adevărat că Zamolxis a însemnat mult mai mult pentru poporul său decît Pitagora pentru greci, rămînînd doar genial deschizător de drumuri în știință și nu profet întemeietor de cult, *fiindcă confreriile sale au fost* înfrînte în luptele politice. Poate că totul s-a petrecut așa cum a intuit Lucian Blaga în drama sa, adică printr-un joc al destinului cel care a distrus vechi mituri și credințe animiste și fetișizante a fost, la rîndul lui, proiectat în mit și legendă.

Cert este însă că de la el, sau mulți alții ascunși în spatele numelui său zeificat — poate Zamolxis s-a numit spiritualitatea unui popor într-un anumit moment de individualizare cînd și-a căutat un nume! — au picurat simburii de foc ai unei înțelepciuni care a rodit lumina unei spiritualități cu totul distincte în istoria veche a omenirii.

ÎNTÎMPLĂRI «CIUDATE»

Din acest spațiu primim informații despre fapte neobișnuite pentru acele vremi, care uimesc pe cei ce le consemnează și pe noi, astăzi. Pausanias, Strabo și apoi Diodorus Siculus ne informează că prin anul 300 î.e.n., după ce regele Lisimah a pătruns pe teritoriul Traciei cu puternică armată și gînduri de cucerire, după ce a fost înfrînt și făcut prizonier, regele Dromichaites s-a opus cererii ostașilor săi, *șingerați în lupte* și cu vetrele arse de năvălitori, de a se răzbuna și, dimpotrivă, le-a poruncit să servească prinșii în tăcimuri de aur și apoi l-a eliberat pe regele prizonier. Fapta a fost considerată «ciudată» de către contemporani; comportarea regelui — mare preot — Dromichaites nu poate fi explicată prin dorința de a cîștiga liniștea și pacea prin captarea bunăvoinței prinșilor, *fiindcă* mult mai sigur s-ar fi obținut aceasta prin lichidarea armatei năvălitoare și a conducătorului ei. Mult mai probabil, regele dac a vrut ca gestul său să constituie o «lecție» pentru supușii săi, *obligîndu-i pe ei, învingători*, să își servească la ospăț învinșii, spre a le înfrîna mîndria de «învingători», spre a-i face să înțeleagă că tăria și stăpînirea de sine depășesc semnificațiile unei victorii militare.

Pompeius Trogus ne scrie că pe la anul 200 î.e.n., cînd oștile regelui dac Oroles au *fost învinse de bastarni*, acesta își pedepsește luptătorii obligîndu-i să doarmă la picioarele femeilor și să îndeplinească îndeletniciri muierești pînă își vor spăla rușinea. «Ciudatul» rege nu și-a decimat trupele, așa cum procedau *romanii* cu legiunile învinse, nu a aplicat o pedeapsă specifică puterii regale, ci a recurs la o măsură pe care o putem considera «sancțiune morală». În viitoarele confruntări cu bastarnii se va dovedi eficiența acestei măsuri.

Uimitor este și modul în care Strabo descrie ridicarea neamului dac sub Burebista și creșterea puterii acestuia. După o afirmație de principiu, în sensul că *ridicarea dacilor* s-a produs prin: «...exerciții, abținere de la vin și ascultare față de porunci...», Strabo precizează că: «pentru a ține în ascultare poporul», deci pentru a face înțeleasă și urmată politica sa *reformatoare*, Burebista și-a apropiat ca ajutor și sfetnic pe marele preot Deceneu. Sub influența acestui înțelept, peregrin și el prin spațiile de leagăn ale celor mai vechi civilizații omenești, dacii «s-au lăsat înduplecați» (deci au fost convinși) să își stîrpească viile, spre a elimina din viața lor viciul beției.

Pornind de la textele lui Dio Chrysostomul, cel care a trăit în Dacia ca exilat, Iordanes descrie magistral activitatea lui Deceneu și influența acestuia față de popor: «...i-a instruit în aproape toate ramurile filozofiei, căci el era în aceasta un maestru priceput, i-a învățat morala, *dezbărîndu-i de moravurile lor* cele barbare; i-a instruit în științele fizicii, făcîndu-i să trăiască potrivit legilor naturii...; i-a învățat logica, făcîndu-i cu mintea superiori celorlalte popoare; arătîndu-le practica, i-a îndemnat să petreacă *în fapte bune*...» Deceneu a continuat, dezvoltînd pe o nouă treaptă, un proces reformator început înaintea lui, fapt dedus și din prima frază a textului lui Iordanes: «Observînd dispoziția dacilor de a-l asculta în toate și că ei sînt din fire inteligenți...», proces ce va fi continuu, pînă la cucerirea romană. Ciudat — iată-ne folosind și noi cuvîntul! — este modul în care Iordanes descrie *transpunerea* în practică a reformelor menite a modifica radical modul de viață al dacilor. Nu forța sabiei lui Burebista (temută de la izvoarele Dunării pînă la Munții Haemus) asigura aceste *transformări* ale *modului* de viață, ci puterea de convingere, bazată pe tăria exemplului: «arătîndu-le practica, i-a îndemnat să petreacă în fapte bune» — scrie Iordanes.

Erau oare, în adevăr, acești sacerdoți, medici, astronomi, filozofi, botaniști, uneori și regi, pe măsura entuziasmului comentatorilor antici, adică erau capabili de exemple atît de convingătoare prin înțelepciunea și conduita lor? Se pare că da. Mai întîi, modul lor de viață era exemplar. Istoricul Flavius Iosephus vorbind despre modul de viață al esenienilor, care cunoșteau comunitatea de bunuri, cinstirea și *prețuirea vieții curate de familie*, precizează că ei duc același mod de viață ca și cei care la daci se numesc «pleistoi». În al doilea rînd, cunoștințele lor științifice erau mult mai vaste decît bănuiam pînă nu demult. Dovadă ne sînt mulțimea plantelor medicinale introduse de daci în arsenalul terapeutic al omenirii, instrumentele chirurgicale descoperite la Sarmizegetusa, craniile cu trepanații reușite și oasele perfect sudate în urma unor intervenții medicale, concepția strategică a sistemului cetăților lor de apărare și, mai presus de toate, marele sanctuar.

«SINGULARITATEA» SANCTUARULUI

Așa cum pentru a dovedi magnifica înțelepciune a cărturarilor văii Nilului, uimitoarele lor cunoștințe matematice, fizice, astronomice, geografice, este suficient să demonstrăm fascinanta dovadă pe care o face «Marea piramidă», iar în cazul înțelepților Daciei este suficient să înțelegem tulburătoarea *mărturie* care o depune peste milenii «Marele sanctuar».

Este un monument singular al antichității, prin semnificațiile lui. Deși mai există construcții care *simbolizează* calendarul, cum ar fi unele monumente megalitice, Templul Cerului din Pekin (patru coloane centrale — cele patru anotimpuri; două cercuri concentrice a cîte douăsprezece coloane — cele douăsprezece luni și, respectiv, cele douăsprezece diviziuni ale zilelor și nopților), sau altarul de sacrificiu vedic (altarul focului — anul; cele trei sute șaizeci de pietre și *cărămizi de împrejmuire* — zilele și nopțile anului), marele sanctuar de la Sarmizegetusa nu este doar tiparul unui calendar, ci el încorporează multiple semnificații despre curgerea timpului, despre unitatea *macrocosmosului* și *microcosmosului*, despre esența «petrecerii» noastre prin lume.

De un secol și jumătate de cînd este cunoscut s-a spus despre acest sanctuar că ar fi fost un circ (!), o necropolă, un monument funerar (V. Pârvan), sau «incinta sacră» a «terasei magilor» (Lucian Blaga). Degajarea și descrierea sa completă, în urma săpăturilor conduse de către regretatul C. Daicoviciu, au permis interpretări mai apropiate de realitate.

Marele sanctuar circular este compus din trei cercuri concentrice, din blocuri de andezit, din stîlpi de andezit, din stîlpi de lemn și o incintă în formă de potcoavă, tot din stîlpi de lemn. Cercul exterior al blocurilor de andezit (104) are rol de delimitare a spațiului propriu-zis al sanctuarului. Cercul stîlpilor de andezit este format din 180 stîlpi înguști și 30 de stîlpi late, joși, — lespezi; dispuși în 30 de grupuri de cîte șase stîlpi înguști, înalți, plus unul lat. Cercul interior al stîlpilor de lemn, de cel puțin trei metri înălțime, ciopliți în patru muchii și îmbrăcați în plăci de teracotă, are 68 de stîlpi, despărțiți de patru lespezi, în două grupuri de 17, unul de 18 și unul de 16. În centru, în formă de absidă, sînt 34 de stîlpi de lemn, înalți.

Regularitatea grupurilor de 6+1 stîlpi ai cercului exterior i-a frapat încă pe primii cercetători. D. M. Teodorescu propunînd o explicație care pleca de la *numărul* mistic de șapte al pitagoreicienilor, amintind legenda uceniciei lui Zamolxis la Pitagora, dar, pe drept cuvînt, Hadrian Daicoviciu concluzionează că această legătură «nu poate fi susținută». Ulterior, cercetătorii au susținut că se poate admite că fiecare dintre cei 180 de stîlpi are valoarea unei zile, și, dublați de efectul prezenței lespezilor late, avem 360 de zile. Dar aceasta însemna un calendar *relativ* inexact. A revenit ilustrului savant francez G. Charrière meritul de a demonstra că dacii au incorporat în arhitectura calendarului un sistem de corectare uimitor de exact, nemaiîntîlnit nicăieri *pe glob*, rod al *îndelungilor* și *minuțioaselor* cercetări ale constructorilor sanctuarului. Savantul francez a pornit de la ideea că raportul de 1/2 în care se află cei 34 și 68 de stîlpi trebuie să aibă legătură și cu cei 180 de stîlpi ai cercului exterior. Și, în adevăr, dacă observăm că fiecare dintre cei 68 de stîlpi din incinta medie reprezintă un ciclu de 180 de zile, și fiecare dintre cei 34 de stîlpi din incinta absidală reprezintă un ciclu dublu, adică 360 de zile, ajungem la surprinzătoarea constatare că acei stîlpi în număr de 34 reprezintă exact numărul ciclurilor după care calendarul dacic se afla în avans cu un semestru al anului dacic de 180 de zile. Deci, dacii calculau 69×180 de zile = 12 420 zile pentru ciclul lor de 34 de ani solari. Foarte aproape deci de valoarea exactă a ciclului, adică 12 418,23 zile. Un calendar de construcție autohtonă, de o concepție singulară și un sistem de corecție uimitor ca exactitate.

Încărcătura de înțelesuri a calendarului este însă mult mai densă. Dacă păstrăm raportul cunoscut între valoarea stîlpilor din cele două incinte centrale observăm că fiecare dintre cei 68 de stîlpi din incinta medie reprezintă cinci zile, avem 340, la care dacă adăugăm aceeași valoare a celor patru praguri, deci 20, rezultă în total 360 zile. Acest an este împărțit de către lespezi în anotimpuri de 95 de zile (două), 90 și 85 zile. În incinta centrală, acordînd — în raportul cunoscut — fiecărui stîlp valoarea de zece zile, avem demarcate cele două anotimpuri astronomice.

«CHEIA» ÎNȚELEGERII TULBURĂTOAREI IMAGINI A UNITĂȚII LUMII ȘI A «PETRECERII» NOASTRE PRIN VREMI

Jocul cercurilor concentrice este fascinant, delimitînd un spațiu cu simbol de icoană a «curgerii» timpului. Aici, stîlpii cercului exterior, al valorilor diurne, se rotesc mai rapid, de două ori, cu toții, într-un an. În cercul median «trec» *doi stîlpi într-un an*, iar în absida centrală, un singur stîlp într-un an. Imaginea unui calendar de exactitate uimitoare, care, prin sistemul lui de corecție odată la 34 de ani vizează parcă măsurarea timpului în dimensiunile lui cosmice. Suprapus acestei semnificații, într-o altă «imagine», pentru trasarea anotimpurilor astronomice și climaterice, urmărim rotirea stîlpilor din cercul mediu unul la cinci zile, și a celor din absida centrală unul la zece zile. În această imagine, timpul este măsurat mai aproape de valorile cotidiene, de împărțirile apropiate muncii și vieții omului.

În spațiul pe care C. Daicoviciu l-a *numit* «incinta sacră» se află și un pavaj de andezit, imaginînd un soare cu zece raze. Semnificației lui i s-au dat interpretări diverse, ca aceea de imagine a zeului solar, sau a împărțirii anului dacic în zece *luni*, interpretări ce au fost pe drept cuvînt respinse.

Această imagine, spunem noi, așezată oarecum exterior desenului inelelor concentrice ale stîlpilor sanctuarului, constituie «cheia» lecturii întregului monument. Ea ne spune, prin cele zece raze ale soarelui, că atunci cînd ne gîndim la valoarea «solară», de utilitate agronomică a anotimpurilor, trebuie să acordăm stîlpilor din absida centrală valoarea de zece zile, iar celor din cercul mediu în raportul de 1/2 valoarea de cinci zile, și observînd așezarea lespezilor să deducem «curgerea» *anotimpurilor* (atît a celor astronomice, cît și a celor calendaristice), dar totodată această «cheie» ne spune, privind inima formată dintr-un cerc unitar a soarelui de andezit, că unui stîlp din absida centrală trebuie să-i dăm valoarea a doi stîlpi din cercul mijlociu și, apoi, a unui întreg ciclu de rotație cu valori dublate a stîlpilor din cercul de 180 de stîlpi și 30 de lespezi — exterior. Este invitația de a lectura măsura timpului la dimensiunile lui cosmice, de a privi imaginea solară ca glob unitar, rotund, în eterna lui rotire, de a trăi senzația apartenenței la un univers cu procese cosmogonice antrenate *într-un circuit unitar*, de eternă devenire.

Imaginea «petrecerii noastre prin vremi» este mai întîi apropiată, «omenească» am spune, și apoi extinsă la apartenența ei universală și eternă. Care *sînt* elementele de sprijin ale întregii acestei «arhitecturi vizionare»? Stîlpii așezați în primul cerc, în grupuri de cîte șase. Stîlpii care în prima viziune, apropiată, semnalată de cele zece raze ale «soarelui de andezit», sînt doar «zile» și în viziunea cosmică, cîte două zile, ca punct de sprijin al calculului calendaristic. Dar cei cîte șase stîlpi înseamnă și *infinit mai mult*. Ei se reașază în arhitectura sanctuarului circular, aducînd cu ei și semnificațiile pe care aceste grupuri de cîte șase stîlpi le au în mulțimea sanctuarelor dreptunghiulare — de mai veche construcție — formate din șiruri de cîte șase stîlpi. Acești «stîlpi ai generațiilor suprapuse», ai existenței noastre umane împlinite sub semnul verticalității, sînt totodată mereu cîte șase, pentru a simboliza etapele cosmogonice așa cum le-au cunoscut cele mai vechi civilizații ale antichității.

Dincolo de funcția de elemente de sprijin ale celor două moduri suprapuse de calculare a *scurgerii timpului*, folosirea *stîlpilor* verticali ne sugerează implicarea în această imagine a «trecerii», a simbolurilor existenței umane, a generațiilor; a conceperii existenței omenești ca integrată devenirii universale. Noi, oamenii, *generațiile*, aparținem acestei lumi a eternei curgeri a timpului, a nesfîrșitei deveniri, vrea să ne spună imaginea sanctuarului. Și, dacă privim stîlpii în gruparea lor de cîte șase, adică a etapelor cosmogonice, gîndul ne duce la apartenența existenței «lumii noastre», a devenirii noastre pămîntești, la infinitele cicluri ale devenirii existenței infinite. Spre acest gînd ne conduce cercul din inima soarelui de andezit. Cele zece raze ale sale, care ne trimit la măsurarea «mai apropiată», cu valori utile, pămîntești, ale timpului, ne conduc spre repetabilitatea continuă a anotimpurilor, spre gîndul că generațiile se succed, că *indivizii* își împlinesc «petrecerea prin vremi», sub semnul eternei reveniri a primăverii, al regăsirii luminii.

Poate viziunea mioritică a apartenenței la eternitate dincolo de perisabilitatea existenței noastre individuale să fie doar un ecou al acestei fascinante viziuni care a răzbătut spre noi prin milenii, în haina celei mai frumoase dintre poeziile lumii...

Dr. Emil POENARU

Pitic

o marcă de prestigiu

Aparținînd de C.I.P.C.I. — București, Fabrica de piele și încălțăminte «Timpuri noi» din Brașov se poate lăuda cu o tradiție deosebită, activitatea ei productivă datînd de peste o sută de ani. Adevărata istorie a fabricii începe însă în urmă cu trei decenii, odată cu eliberarea, după care întreprinderea brașoveană se dezvoltă necontenit, atît ca profil industrial, cît și ca gamă de sortimente.

La «Timpuri noi» — Brașov se produce talpă din piei de bovine în toate sortimentele, piei pentru fețe și căptușeli într-o mare gamă de culori, lăcuite, netede și presate, fantezi, pentru orice ocazie.

În prezent, produsele fabricii — rezultat al unei priceperi și exigențe exemplare — sînt solicitate la export în 12 țări din Europa, Asia și Africa, diverșii clienți din străinătate contractînd sortimentele furnizate de «Timpuri noi» — Brașov la majoritatea tîrgurilor internaționale.

Încălțăminte pentru copii, piei de lac, box, șevro, velur, înlocuitori cu tălpi din piele de bovine, crep, cauciuc monolit — iată numai cîteva dintre produsele cu care harnicul colectiv al fabricii brașovene se prezintă pe piața internă și externă, satisfăcînd necesitățile și exigențele marelui public.

Între aceste produse, încălțămintea pentru copii «Pitic», ușor de întreținut, comodă, confortabilă, igienică, practică și durabilă, se bucură de cele mai bune aprecieri, garantînd cumpărătorilor satisfacerea dorințelor.

Nu uitați, încălțămintea «Pitic» — o marcă de prestigiu.

BRAȘOV
STR. HĂRMANULUI 58–64
TELEFON 31630, TELEX 012273

— De la cel mai mare gigant industrial pînă la cel mai modest atelier meșteșugăresc,
— de la cea mai mică gospodărie țărănească pînă la cel mai modern apartament de bloc sau de vilă,
— din portbagajul celui mai elegant autoturism pînă în lada cu piese a autocamionului sau a tractorului,
— din magazia cooperativei agricole de producție pînă la stîna din vîrful muntelui sau la cherhanaua din deltă.

ESTE IMPOSIBIL SĂ LIPSEASCĂ MĂCAR O MICĂ PARTE DIN CELE PESTE 600 DE PRODUSE.

*

Într-adevăr, dacă nici în neolitic omul primitiv nu s-ar putea lipsi de bucata de piatră lustruită cu care să poată tăia pielea și carnea animalului ucis, cu care să scrijelească alte pietre sau să bată un țăruș în pămînt — nu ne trebuie prea multă imaginație pentru a ne reprezenta locul important pe care banala unealtă de toate zilele îl ocupă în viața omului contemporan. De la atît de obișnuitul ciocan cu care oricare dintre noi a bătut măcar o dată în viață un cui, de la cleștele cel mai simplu ori șurubelnița cea mai des întîlnită, pînă la o serie de unelte și scule ultramoderne, cum sînt cheile reglabile cu roată sau cheile dinamometrice, sute și sute de sortimente și tipodimensiuni de unelte și scule ne ușurează la tot pasul atît munca de fiecare zi, cît și viața casnică.

Aceste scule și unelte sînt produse de ÎNTREPRINDEREA DE UNELTE ȘI SCULE din Brașov — singura cu acest profil din țară.

Muncitorii produc astăzi aici de 3 ori mai multe scule și unelte decît produceau în urmă cu 5 ani. Autocamioanele «Carpați», «Bucegi» sau «Roman», autobuzele «MAN» și autoturismele «Dacia» au în trusele lor scule produse la Brașov. Și dacă tot cu produsele acestei fabrici sînt dotate întreprinderile și gospodăriile de toate categoriile din întreaga țară, să nu uităm că și cererile de peste hotare cresc de la an la an. În 1973, peste 25 la sută din producția I.U.S. a fost exportată în țări cu vechi tradiții în fabricarea sculelor ca: R.D.G., Cehoslovacia, Polonia, Ungaria ș.a., ca și în numeroase țări în curs de dezvoltare — amintim: Iran, Liban, Maroc s.a. — unde sculele și uneltele produse la Brașov sînt intens solicitate, demonstrînd cît de mult a sporit prestigiul unei vechi întreprinderi, care în zilele noastre cunoaște o nouă tinerețe.

ÎNTREPRINDEREA DE UNELTE ȘI SCULE BRAȘOV

la ora celui de-al 4-lea TITLU MONDIAL

Duminică a fost marea finală, luni seară s-au întors în București, marți dimineața ne-au vizitat la redacție. Minunații noștri handbaliști aveau încă în ei tensiunea extraordinarei lor partide, tensiune pe care o păstrăm și noi din epuizanta partidă a emoțiilor noastre, stoarse, moarte și înviate în fața micului ecran.

Discuțiile au demarat, absolut firesc, din plin meci, lansate, parcă, de un contraatac al lui Gațu...

Adrian Păunescu: Ce era extraordinar era că deși toți tremuram aici, senzația era că nu se poate să nu bateți. Aveați, așa, o siguranță, ca și cînd totul era aranjat, între dumneavoastră, desigur. Și dumneata, Cornel Penu, cînd ai ris atunci a fost de-a dreptul uluitor.

Penu: De vină e tovarășul antrenor Nedef, care mi-a dat să citesc cărți psihologice. Acum, după ce am reușit să cîștigăm, rîsul îl interpretează fiecare cum vrea. Atunci însă se pare că a fost și el eficace.

Adrian Păunescu: Fără îndoială, scena aceea — a rîsului — e o scenă de film.

Eugen Seceleanu: Ce-au scris ziarele lor?

I. Kunst Ghermănescu: Victorie pe merit, asta a fost nota generală, inclusiv a oficialităților, a conducerii sportului din R.D.G. Părerea unanimă ascultată: meciul nu a fost excepțional din punctul de vedere al virtuozității, deși a avut o virtuozitate tehnică, dar mai dură. În privința frumuseții finalei, de asemenea, toată lumea a avut cuvinte bune pentru tensiunea sa, pentru variația palpitantă a scorului, pentru dinamismul fazelor, finala urmînd și prin... greșelile de necrezut pe care le-au făcut unii jucători și de la ei și de la noi.

În fine, noi ne-am întors cu fruntea sus, mulțumiți de faptul că am învins pe merit cea de-a doua echipă ca valoare din campionatul mondial. În orice caz, dumneavoastră, dacă veți conduce cu măiestrie discuția aici, cum ați făcut și în alte situații în care ați avut contact cu tineretul, o să izbutiți să scoateți din participarea echipei României la acest campionat mondial niște idei frumoase, care să ajute handbalul nostru.

Adrian Păunescu: În ce privință are nevoie să fie ajutat, pentru că am impresia că, deși e strălucit, niște lucruri nu sînt destul de clare în handbalul nostru?

I. Kunst Ghermănescu: La «Informația Bucureștiului» am purtat o discuție cu ziariștii, și sportivii noștri le reproșau că pentru handbal nu se acordă destul spațiu, ceea ce este o problemă serioasă. Noi, într-un fel, am fost bucuroși că presa nu ne-a prea băgat în seamă și nu ne-a dat atenție, pentru că am putut să ne desfășurăm munca noastră sistematic, orientată spre atingerea unor obiective pe care, mai cu bunăvoie, mai cu mai puțină voie bună, am izbutit să le atingem.

În ceea ce privește baza de masă a handbalului, putem să fim și mulțumiți și nemulțumiți.

Adrian Păunescu: Pe noi ne interesează de ce sînteți nemulțumiți?

I. Kunst Ghermănescu: Avem niște limite pe care nu putem să le învingem. Nu ne putem baza prea mult pe baza de masă pentru că, de exemplu, producția de mingi indigenă nu poate satisface nici nevoile cluburilor. Jucătorii de lot de la Steaua și Dinamo «fură», de pildă, mingile de concurs de la noi. Și noi închidem ochii. Pentru că au — știm foarte bine — nevoie de ele.

Adrian Păunescu: Una din chestiunile cele mai ciudate și mai interesante din handbalul nostru este cum s-a putut întîmpla ca după un moment de cădere, cum a fost în 1967, naționala să se ridice din nou? Cum s-a realizat această treabă, cum a țîșnit această nouă generație de talente? Este un lucru extraordinar să reușești ca pe un mare loc gol, al lui Gruia, să se ridice un alt jucător de excepție care să tragă și mai tare și mai de sus ca Gruia. Cum de au apărut aceste talente în serie?

I. Kunst Ghermănescu: Problema este cam așa. Noi avem 62 de secții la școlile sportive. În aceste secții activează un numar de peste o sută de profesori de educație fizică avînd specializarea handbal. Acești profesori, care formează generații de handbaliști, sînt la rîndul lor foști sportivi de performanță.

Adrian Păunescu: Dar în toate ramurile există organizarea aceasta. Și atunci cum de numai în handbal se ating asemenea performanțe?

I. Kunst Ghermănescu: Cred că handbalul se potrivește perfect specificului național românesc.

Adrian Păunescu: Dumneavoastră vi se pare că ați jucat mai frumos decît generația trecută? Mie mi se pare că handbalul era mai frumos atunci, adică nu se baza atît de mult pe apărare, se juca mai deschis, mai spectaculos, era mai frumos.

Penu: Mie îmi place mai mult acest joc. Fiind om de apărare, nu mă interesează prea mult spectacolul.

Gațu: Se juca mai frumos, însă handbalul a progresat foarte mult și acum există un echilibru de forțe tehnice în care o idee tactică neprevăzută — mai frumoasă sau mai puțin frumoasă — poate să aducă victoria. Oricum, toți, și dumneavoastră și noi, am fi preferat să cîștigăm urît decît să fi pierdut frumos.

Adrian Păunescu: Noi, în istoria sportului, am pierdut deseori frumos. Mă gîndesc la fotbalul românesc, care e plin de victorii morale...

Gațu: Ați spus că vă interesează unele probleme ale handbalului nostru. Ei bine, țineți cont că echipa noastră — campioană mondială — nu are o sală în capitala țării! Iar echipa Steaua București a fost nevoită să dispute meciuri internaționale la Ploiești! Mai țineți cont și de faptul că nu întîmplător succesele handbalului nostru au fost obținute în marea lor majoritate pe terenuri străine, nu la noi.

Adrian Păunescu: Gruia ce face acum?

I. Kunst Ghermănescu: Gruia este asistent la catedra de educație fizică la Academia Militară. A avut unele proiecte care, deocamdată, au căzut.

Gațu: Ne îngrozim gîndindu-ne că handbalistul cel mai bun din lume a trecut așa de repede în lumea anonimilor. Firește, noi încercăm să avem și o altă pistă de lansare — ingineria, profesoratul etc.— dar gloria sportivă merită, oricum, mai mult.

Adrian Păunescu: Lucrurile trebuie rezolvate în perioada de glorie.

N. Nedef: Nu reușim să valorificăm destul de bine momentele, nu reușim să întreținem o flacără a ideilor care să contribuie la creșterea unei opinii pentru un mai mare respect față de sportivi, față de realizările lor. Noi am fost campioni mondiali în ziua de 10 martie, în 11 martie treaba s-a terminat, ce vom obține de aici înainte este cu totul altceva. Deocamdată, pe jucători trebuie să-i lăudăm pentru 10 martie. În principiu așa lucrăm și este una din căile care au dus la rezultatul cunoscut. Avem însă luciditatea de a fi realiști. De fapt, și atunci cînd eram slabi, noi, handbaliștii, eram pe locul trei în lume. Azi ne bucurăm, dar în mintea noastră ne gîndim deja ce vom face de acum încolo, ce greșeli am făcut pînă acum și trebuie să le îndreptăm. Și e bine așa.

Adrian Păunescu: Ce părere aveți de eliminările acelea, nu au fost exagerate? A fost aceeași măsură a jocului? Totuși, 16 minute în inferioritate numerică este mult. În «Sportul» s-a spus că arbitrul a fost bun.

N. Nedef: Una dintre luptele noastre permanente cu jucătorii este de a-i determina să creadă că trebuie să trecem peste arbitraj și să jucăm. Ei știu că și în sufletul nostru există îndoieli, dar vrem să-i convingem că arbitrii cu care avem contact rămîn cam aceiași la nivel național.

Adrian Păunescu: Tunisianul ne-a cam ajutat.

N. Nedef: La meciul Suedia-Spania arbitrul a venit să mă întrebe: nu-i așa că în repriza a doua am arbitrat bine? Și el arbitrase cum știți. Nu mai aveai ce spune, am spus că a fost un meci greu.

Adrian Păunescu: La un moment dat, am crezut că arbitrul îl va lăsa doar pe Penu cu nemții.

Gațu: Și tot ar fi bătut.

N. Nedef: L-am văzut la întoarcere, în tren, corectînd caietele copiilor, este profesor, un om ca acesta nu poate să facă așa ceva.

I. Kunst Ghermănescu: Ați deschis o discuție care nouă nu prea ne place, ea fiind periculoasă în fața jucătorilor, care întotdeauna sînt nemulțumiți de arbitri. Handbalul este un joc foarte greu de arbitrat, pentru că are așa-numita lege a avantajului — care este altceva decît la fotbal —, fiind deosebit de greu să judeci perfect faza în încîlceala aceea în care decizia trebuie luată în fracțiuni de secundă, mingea ajungînd, de multe ori, între timp, deja în plasă.

Adrian Păunescu: E adevărat, dar e totuși mai greu să fii jucător decît arbitru. Am văzut foarte bine cu toții, ne-a ajutat și Țopescu să vedem, n-a fost un arbitraj obiectiv. Era și greu să fie. N-a fost nici extrem de subiectiv, dar totuși, vorba lui Țiriac, a trebuit uneori să facem același punct de două ori.

C. Țopescu: Dacă acuzăm pe arbitri, supărăm pe Dumnezeul handbalului, care ne-a ajutat. Totuși, cele două semicercuri din finalul meciului, cine ar fi avut curajul să le fluiere? Nu ai cum dovedi la handbal că ai călcat sau nu semicercul.

Adrian Păunescu: Promoția nouă de jucători de 17-18 ani cum e?

N. Nedef: Deși tovarășul Kunst a arătat că există niște școli sportive, una dintre problemele cele mai actuale este aceea a reducerii decalajului dintre nivelul la care noi trebuie să evoluăm și nivelul campionatului nostru intern, ca și al valorii generației imediat următoare. Adică, la nivelul acesta al handbalului trebuie să se depună o muncă mult mai intensă, mai serioasă, mai metodică, spre a se scurta perioada în care jucătorii ajung la noi, la echipa națională, și trebuie să începi cu ei, la 20-21 de ani, o nouă învățătură.

O problemă pe care a trebuit să o rezolvăm au constituit-o perioadele lungi de pregătire în comun, care nu ne plac nici nouă și nici jucătorilor, dar ca să obținem rezultatele propuse trebuia să facem ceva cu totul excepțional. Nu se putea altfel.

Kicsid: Antrenorul ungurilor a zis că a remarcat ceva extraordinar în stilul de lucru al antrenorilor noștri. De exemplu, Birtalan, zicea el, îi tot purtăm de patru ani, dar abia acum a jucat. Și mai spunea că tehnicienii noștri au un ochi grozav, că aleg cîte un om din care e imposibil să nu scoată ceva, și nu orice, ci o vedetă.

Adrian Păunescu: Vedete care se coc pe tușă.

C. Țopescu: Ar mai trebui, poate, spus ceva. Echipa României este singura echipă din turneul final care a ajuns pînă în seara ultimului joc perfect sănătoasă și în perfectă formă fizică. Să spună băieții care este una dintre explicațiile acestui fapt.

Gațu: Am avut lîngă noi un om, pe doctorul Constantin Șerpe, unul dintre atuurile noastre-cheie, o personalitate despre care putem spune că a avut o grijă de noi la un moment dat enervantă. Am reținut o frază scrisă de Romulus Balaban în revista «Săptămîna», la un eveniment tragic pentru mine: «A murit ziaristul Petru Gațu, de profesie om». Doctorul Șerpe a avut pentru noi o grijă de adevărat părinte, fiind în primul rînd de profesie om. Ne scula dimineața, numai că nu ne spăla pe dinți, ne dădea cu fel de fel de pomezi, eu, de exemplu, am avut o lovitură la picior care în două zile s-a rezolvat, dar și după finală — cînd se uită, de obicei, durerile — doctorul Șerpe a venit și m-a uns în continuare. A fost cu noi în momentele cele mai grele, trăindu-le intens, am văzut cum îi tremurau mîinile cînd îi dădea lui Licu să inspire Diana. A suportat și foarte multe din partea jucătorilor, pentru că starea noastră de nervozitate se răzbuna față de primul om pe care îl întîlneam, și el era primul care ne întîmpina cînd ieșeam de pe teren.

Adrian Păunescu: Între dumneavoastră vă înțelegeți? Există o ierarhie, vă recunoașteți valoarea unul altuia?

Gațu: Noi sîntem o echipă foarte unită. Gruia a fost un mare jucător, am pierdut o mare personalitate, dar am cîștigat o echipă. Înainte toată lumea juca pentru Gruia. Acum toată lumea marchează.

Adrian Păunescu: Care a fost, după părerea dumneavoastră, cel mai bun jucător român al mondialelor?

Gațu: Penu.

(Toți ceilalți au răspuns Penu sau Birtalan și Penu)

I. Kunst Ghermănescu: Vreau să mă abțin să răspund la această întrebare, pentru că eu nu am fost cu echipa, am fost reprezentantul Federației internaționale de handbal și nu am văzut echipa noastră decît în finală.

N. Nedef: Și eu mă abțin, pentru că vreau să rămîn mai departe cu echipa. Noi, antrenorii, am dus o mare luptă pentru ca echipa României să fie o echipă și nu reprezentată de numai unul-doi jucători. Echipa României a fost cel mai bun jucător.

Adrian Păunescu: Eu zic Gațu.

C. Țopescu: Un ziarist german spunea că o problemă a lor a fost dacă să-l marcheze cineva pe Birtalan, pentru că dacă iese un om la Birtalan, Gațu nu respectă nici o regulă și face totul exact invers.

N. Nedef: Eu le tot spuneam colegilor noștri din R.D.G. să nu mai trimită atîția observatori la noi și să consume atîta pelicule de film, că pe teren se petrece totul altfel.

C. Țopescu: Pentru o echipă de handbal, trei elemente sînt determinante: să te țină poarta, să ai un tunar care să tragă eficace la poartă și o inteligență ieșită din comun care să conducă jocul. Aceștia sînt Penu, Birtalan și Gațu. Totuși, sub ultima impresie, zic că Penu a fost cel mai bun, pentru că ceea ce a făcut el în finală a fost extraordinar.

Gațu: Este ceva foarte obiectiv în ceea ce spune C. Țopescu. Mă flatează că dumneavoastră, Adrian Păunescu, mă simpatizați, dar eu consider că starul unei echipe de handbal trebuie să fie cel care decide soarta unei întîlniri. Eu, personal, nu m-aș simți capabil ca în momentul critic să-mi asum răspunderea să trag la poartă cum a făcut Gruia în 1967. Sau să mă înalț și să marchez niște goluri decisive. Sau să stau în poartă și să suport niște mingi-ghiulele în cap și tirul unui Birtalan, căci fiecare echipă are cîte un Birtalan. Am o stimă deosebită față de acești mari jucători. Am spus Penu, pentru că la noi cel mai bun atac a fost apărarea. Singurul meu merit este că am reușit, cu concursul băieților, să creăm o prietenie în echipă, care ne-a ajutat foarte mult în momentele grele.

I. Kunst Ghermănescu: Cunosc evoluția lui Gațu de cînd era începător. Gațu, în ultimii ani, a făcut un mare progres sportiv, pricepînd că pentru a fi foarte bun trebuie să schimbe ceva în modul său de a gîndi handbalul. Și de la marea plăcere pe care o avea de a face mereu cîte ceva extraordinar cu mingea, a înțeles că în handbal trebuie să fie cineva care să conducă inteligent, strategic, echipa, s-o orchestreze.

Adrian Păunescu: Vă mulțumesc foarte mult că ați venit la noi, am fost onorați și ne-am simțit bine dacă și dumneavoastră v-ați simți onorați că o revistă ca «Flacăra» vă omagiază ca sportivi buni și ca oameni deștepți, pentru că, din păcate, deși buni sportivi, unii nu sînt și deștepți. În dumneavoastră salutăm și niște inteligențe. Altfel, probabil că nici n-ați fi învins. Credem că baza de masă despre care se vorbește atîta este importantă să existe, dar important este să existe și vîrfurile. Salutăm în dumneavoastră și niște valori sociale. Cred că în dimineața următoare finalei de la Berlin, în cîteva locuri din România s-a muncit mai bine, oamenii au avut mai mult chef de treabă.

Gațu: Înainte de campionatul mondial, l-am auzit pe Tudor Gheorghe într-un spectacol cîntînd poezia dumneavoastră «Repetabila povară». Să știți că această poezie a dumneavoastră a contribuit la starea morală bună a noastră în timpul campionatului mondial. V-am ruga, dacă sînteți amabil, să ne-o recitați acum.

Adrian Păunescu:

Cine are părinți, pe pămînt nu în gînd,
Mai aude și-n somn ochii lumii plîngînd.

. . . . . .

Că din toate, ce sînt, cel mai greu e să fii
Nu copil de părinți, ci părinte de fii.

. . . . . .

Cine are părinți încă nu e pierdut,
Cine are părinți are încă trecut.

. . . . . .

FOTBAL WELTMEISTERSCHAFT '74

Continuăm prezentarea echipelor calificate pentru turneul final al Campionatului mondial de fotbal.

R.D. GERMANĂ

Patru tentative de calificare au eșuat: în 1958 R.D.G. s-a clasat a treia în grupa preliminară după Cehoslovacia și Țara Galilor; în 1962 și 1966 — a doua, de fiecare dată după Ungaria, în 1970 — iarăși a doua, în urma Italiei. A cincea încercare a reușit. Ea este urmarea unei munci serioase, în profunzime, care a cuprins școlile, centrele de copii și juniori, nu numai în fotbal, ci și în alte sporturi (atletism, natație, canotaj) în care R.D.G. a făcut mari progrese.

O echipă omogenă, foarte bine pregătită fizic, motiv pentru care trece cu ușurință din apărare în atac și invers, promptă în speculerea greșelilor adversarului, extrem de periculoasă la fazele fixe (amintiți-vă «episodul Leipzig») și cu un spirit de luptă deosebit.

Are în jurgen Croy (27 ani) un portar calm și sigur; sistemul defensiv este dirijat de «liberou»-ul Bernd Bransch (29 ani) — căpitanul echipei; fundașii laterali Lothar Kurbjuweit (23 ani) și Joachim Fritsche (22 ani) — de tip *modern, cu apariții surprinzătoare* în linia ofensivă, robuști, atletici, *rapizi* — aplică un marcaj strict, om la om, pe toată suprafața terenului propriu; în atac, Peter Ducke (32 ani) a rămas același bun realizator, fin dribler, ambițios, cu șut puternic și mai ales cu o mare rutină în lupta cu apărătorii adverși; pe extreme, Wolfram Löwe (29 ani) — cel mai rapid jucător al echipei, un fel de Johnstone al scoțienilor — și Joachim Streich (23 ani), revelația preliminariilor, care a înscris 7 goluri în 6 meciuri!

Antrenorul: Georg Buschner (47 ani) conduce echipa R.D.G. din anul 1970. Să-i dăm cuvîntul: «**Noi reprezentăm actualmente o valoare europeană medie. Practicăm un joc** direct, atletic, bazat pe calitățile fizice ale jucătorilor. Lucrăm intens pentru perfecționarea tehnicii individuale. Dacă-i vom avea pe Kreische, accidentat în partida decisivă de la Leipzig, s-ar putea să furnizăm o mare surpriză».

Formația probabilă: Croy — Fritsche, Bransch, Weise, Kurbjuweit — Seguin, Kreische (Pommerenke), Lauck — Löwe, P. Ducke, Streich.

Cristian TOPESCU

TENIS

«paleta de aur»

Tenisul mic, în care rachetele obișnuite sînt înlocuite cu palete ușoare din scîndură sau placaj, regulile simplificate, dimensiunile reduse ale terenului și ale plasei, intră în actualitate. Explozia de interes pentru tenis este atît de mare în unele țări încît terenurile au devenit insuficiente. Și astfel, cel puțin pentru copiii între 7 și 11 ani, se recurge din ce în ce mai mult la acest mini-tenis. Ideea nu mi se pare rea, mai ales că o paletă ușoară poate evita eventualele deformații ale coloanei vertebrale și că într-un astfel de joc copiii se pot întrece chiar de la început, sărind peste arida perioadă de strictă inițiere. Iată, pe scurt, opiniile cîtorva antrenori care se ocupă de depistarea și creșterea viitorilor campioni. **E. Modianu** (Cutezătorii): «Cele mai bune elemente ale secției le-am selecționat în 1969, cînd am organizat la Palatul pionierilor un concurs de mini-tenis». **G. Bosch** (Tenis-Club București): «Începînd de anul acesta, la T.C.B. tenisul mic va constitui prima treaptă a învățării». **D. Viziru** (Steaua): «Cu ajutorul tenisului mic putem testa, deopotrivă, abilitățile și interesul statornic pentru tenis, și asta, pînă la urmă, înseamnă economie de energie și materiale» **A. Bardan** (Șc. sp. 3): «Practic, în pregătirea fiecărui copil am cîștiga un an, dacă s-ar juca în școli mini-tenis».

Terenul redus, aproximativ jumătate din cel obișnuit, paletele ce pot fi confecționate cu ușurință în atelierele de lucrări practice ale școlilor, mingile uzate sau cele din cauciuc, existente în magazinele de jucării, ca și înlocuirea plasei cu o simplă sfoară pot plasa acest frate mai mic al tenisului oriunde există cîțiva metri pătrați liberi. Momentul introducerii tenisului mic printre întrecerile pionierilor și școlarilor mi se pare foarte favorabil. Copiii vor imita gesturile campionilor văzuți la TV, iar regulile aproape că nu mai trebuie învățate, se știu. Nu e greu de anticipat interesul pe care l-ar stîrni organizarea unor concursuri de tenis mic. S-ar putea juca pe clase și interclase, pe străzi și interstrăzi. Vor apărea nuclee care ulterior, odată cu amenajarea terenurilor regulamentare, ar putea deveni puternice centre de tenis. Mă gîndesc la localitățile unde — firește — există televizoare, nu și terenuri de tenis. Și unde un viitor Năstase ar dori să-i imite și el pe cîștigătorul rachetei de aur.

Comisia de tineret din cadrul Federației române de tenis elaborează în prezent un regulament unic. Dar eu cred că principalul aport în introducerea acestui joc în întrecerile copiilor îl poate aduce Consiliul Național al Organizației Pionierilor. Și mai cred într-o viitoare competiție de amploare care s-ar putea numi «Paleta de aur».

Stefan GEORGESCU

POȘTA SPORTIVILOR

punct ochit - punct lovit : inima mea

Sportul e o viață. Această afirmație o face îndeobște cel care se apropie de sport din afară. Cel care, însă, cel care practică sau a practicat sportul, care-l *trăiește*, este de altă părere. Cel care știe gustul bucuriei unei victorii în arenă, pe pistă sau pe ring; cel care poartă în carnea lui, pentru totdeauna, amintirea durerii unui placaj sau a infernalului rău fizic și psihic ivit în punctul critic al cursei de lungă distanță; cel care știe că spaima retrogradării dintr-o divizie este infinit mai crîntă decît aceea a *retrogradării pe un stat* de funcțiuni; cel care a fost scos din cursă pe nedrept; cel care a îmbătrînit, la 18 ani, într-un singur sezon de așteptare pe tușă; cel care, la ora fatidică a retragerii, rîde cu brațele încărcate de flori, în fața tribunelor festive, dar interior își trăiește condiția brutal singurătății, pentru că nici un glas din zecile de mii nu-i strigă, măcar de circumstanță: mai rămîi! — acesta, adică cel *implicat*, nu va fi de acord că sportul e *ca* viața. El vă va spune cu simplitate, ca toți cei în cunoștință de cauză, că *sportul e viață*, ca orice realitate umană.

Depun ca mărturie cîteva scrisori de la corespondenți care declară că au făcut sau încă mai fac sport. Care deci privesc din interior, zdîncă de-acolo de unde nu tabela de marcaj apare în prim-plan. *O mamă de schior* (Barbu Ana, *din Predeal*) se arată neliniștită pentru faptul că fiul ei, Barbu Florin, licătuș, vicecampion la juniori, n-a fost chemat, de un an, la nici o competiție. «Născut și crescut la Predeal, aflat de la vîrsta de patru ani «pe doage», *cum se spune pe la noi, acum s-a făcut* ursuz, închis în el, și cînd îl întrebăm răspunde doar atît: «nu știu nimic, nu vor să mă bage în cursă». Cum să-i redau zîmbetul?» Dar poate că aici e vorba de eterna și îngăduita subiectivitate maternă. Un «*simplu sufletist*» (Nalu Ionela, Bd. 1 Mai, bl. 6, Craiova) evocă destinul fundașului Iulică Popa, revelația lotului definitiv pentru Guadalajara, stopat în pragul unei cariere prodigioase de o afecțiune cardiacă. «Acum este salariat la Electroputere și student la I.S.E. Dar ce e în inima lui cînd se vede uitat tocmai de cei care-i ridicau în slăvi? N-ar putea fi ajutat și el, redat sportului, așa cum a fost ajutat, într-un necaz similar, dinamovistul Stoenescu, prin interesul și omenia clubului lui, a unor oameni de inimă și cu suflet?» Dar poate că aici e vorba de o fire predispusă melodramatizării. «*Un militant al sportului, oprig dușman al alcoolului, tutunului și cafelei, dar și al fulgurilor de pe teren sau din culise*» (I.M. Savel, Griviței 190, București) ne atrage atenția asupra nedreptății făcute unui sportiv exemplar, atletul Mihai Zaharia, *recordman* național, «*primul român care a sărit peste 8 metri*». Acesta, ni se scrie, a fost frustrat de participarea la europenele atletice de sală de la Göteborg. I-a fost preferat un *triplusaltist*, scos mai bun, în concursul de selecție, prin manevrele incorecte ale arbitrilor. «În prezent, Zaharia este văzut zilnic la sala «23 August», pregătind cîțiva tineri. Vorbind cu acești copii, am rămas înmărmurit cît de *frumos mi l-au descris*, cîtă dragoste poartă și antrenorului, pedagogului, omului Mihai Zaharia». Dar să zicem că aici e vorba de o confuzie între valoarea performanței și valoarea etică...

Și să precizăm că pentru cazurile de mai sus se cer rezolvări sau lămuriri concrete (nu mă îndoiesc că le vom primi de la forurile și persoanele vizate în scrisori: cluburile «Brașovia», A.S. Armata-Brașov și Universitatea-Craiova, Federația de atletism, antrenorii Eveline Ghimpu și Zîmbrășteanu). Pînă atunci, însă, să reținem gesturile de aleasă sensibilitate ale corespondenților noștri, gesturi care *mi-au mers la inimă* (*punct ochit — punct lovit!*) și, binînțeles, ideea că, pentru cel implicat, sportul nu este *ca viața*, ci *viață*. O fi el sportul un joc, dar dacă din pricina lui un băiat de la munte și-a pierdut zîmbetul... și dacă, de undeva, de pe jiu, ne privește cu reproș un fundaș al tristei figuri... și dacă omului care sare cel mai departe i se pun nedrepte greutăți la glezne... atunci, ce joc mai este ăsta, arză-l-ar focul!

Petre DRAGU

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

EXISTĂ UN BENTU ȘI ÎN BASCHET? Un tradițional derby din baschetul românesc, meciul Dinamo–Steaua (84–83), revine dinamoviștilor după un joc dramatic, la capătul căruia, scrie ziarul de specialitate, «**rezultatul a fost viciat de decizia arbitrului Rizea...**»

Familiarizați cu asemenea «bentisme» în fotbal, unde arbitrii apar descul de des în chip de coautori ai unor victorii, am rămas trist impresionați de puterea de propagare a molimei în sporturi bănuite a fi dominate de fair-play la toate nivelurile. Se spune că, în urma acestui *eșec*, Steaua a pierdut orice șansă în lupta pentru cucerirea titlului. Întrebarea logică decurgînd din această realitate pe care a provocat-o nemijlocit și arbitrar este: ce a pierdut conducătorul jocului? Firesc ar fi să piardă și el... campionatul, cel puțin un an, cum îl pierde și Steaua.

CONFLICT BELIZNA–DUMITRIU II? Nu știm dacă Rapidul a pierdut un punct în partida cu Steagul roșu (și) datorită lipsei lui Dumitriu II din linia sa de atac, aflăm însă că formația feroviară, etern măcinată de războaie «de casă», trăiește un nou conflict, de data aceasta între antrenorul secund Belizna și unul din cei mai iluștri fotbaliști care au călcat vreodată gazonul Giulești*ului*, Dumitriu II, scos din echipă — se zice — pentru... ineficacitatea sa. Nu punem mîna în foc din oficiu pentru dreptatea integrală a jucătorului, dar ne vedem obligați să recunoaștem că, de la plecarea lui Dumitru, Dumitriu II înseamnă la Rapid: creierul echipei, conducătorul ei de joc, omul care-i pune în valoare pe Neagu (puncheurul), pe Năsturescu și Pecreanu (extremele), omul care luminează evoluția de ansamblu a formației.

Se poate și fără Dumitriu II? Se poate. Se poate să ajungă Rapidul în divizia B? Se poate și asta, dar nu e nici o problemă, condusă de antrenorul Belizna echipa ceferistă revine ușor în A.

ÎN LOC DE SPORT DE MASĂ, CIFRE DE... MASĂ. Aflăm cu stupoare că «**organele sportive din județele Olt și Bacău au manifestat tendința de dezinformare, de majorare nejustificată** (*n.n. — este la mintea cocoșului* — cum n-ar spune ultimul și cel mai ilustru avocat al găinilor, Radu Cosașu) **a rezultatelor, raportînd participarea a 200 000 și, respectiv, 150 000 concurenți la întrecerile «Cupei tineretului, cifre cu mult peste realitățile existente».** Subiect de știre, dar și de comedie! Vă închipuiți dumneavoastră cum stă în realitate cazul. Cîțiva funcționari *surmenați* de *mutarea* hîrtiilor de pe colțul din dreapta al biroului pe cel din stînga găsesc o «mutare» care să-i facă mari. La 20 000 de concurenți, dacă or fi fost și atîția, mai adaugă un zero, că nu adaugă pe C.E.C., unde asemenea fantezii se lasă cu închisoare, la 15 000, la fel. Ce și-or fi zis stimabilii? «Sport de masă?! Merge la grămadă! Doar n-or veni cei de la București cu vreun computer miraculos cu care să-i *numere* pe toți cei 200 000 pe *care* i-am trecut noi, aici, să le rupem gura la toți cu rezultatele noastre!»

Uite că **păcăleala n-a mers**, iar cei care au **înmulțit**, așa, în neștire, se pot aștepta să fie **împărțiți** corect, în deplin acord și cu aritmetica, și cu morala.

SĂ SPRIJINIM ECHIPA NAȚIONALĂ, DAR SĂ NU DEZORGANIZĂM — IARĂȘI — ECHIPELE DE CLUB. Aflăm că Valentin Stănescu, antrenorul reprezentativei de fotbal, a cerut Biroului federal să-i aprobe **convocarea selecționabililor de două ori pe lună, în zilele de miercuri.** Tradusă în fapt, această aprobare înseamnă pentru jucători ca Broșovski, Kun II (care vin de la Arad), Beldeanu (Reșița), Jivan (Timișoara) ș.a. pierderea unei săptămîni de pregătire la club, nemaivorbind de oboseala deplasărilor, care afectează cu siguranță forma duminicală a jucătorilor. Fiind încă destul de departe de sezonul competițional al națională, măsura — la care echipele lugoslaviei sau Bulgariei, calificate la apropiatul turneu final al Campionatului mondial, n-au recurs, pentru că acolo se cunoaște «secretul» că forța fotbalului unei țări îl dau echipele de club — reprezintă o exagerare care nu are nici un temei de fond. Se scot cei mai buni jucători din activitatea lor normală de pregătire, se construiesc și se testează cele mai bizare formule de echipă, care se schimbă de la o zi la alta — exemplu clasic: la repetiția generală a partidei-retur cu R.D.G. a fost folosit un «11», schimbat apoi nemotivat, în ultimul ceas, la Leipzig —, se face obișnuita agitație verbală sforăitoare, jucătorii sînt hărțuiți între două trenuri, randamentul lor scade și la club, și la lot, și toate acestea de dragul aparențelor, care se vor necesare și convingătoare.

Discutam zilele trecute cu antrenorul Stelei, Constantin Teașcă. El ne spunea cu totală îndreptățire: «**Nu vrem să înțelegem, odată și odată, că un campionat neregulat, disputat de echipe slabe, nu poate produce o echipă națională bună. Toate echipele reprezentative puternice sînt rezultanta logică a campionatelor serioase, disputate de formații cu reală valoare. Subminînd baza, nu putem avea niciodată un vîrf de piramidă înalt**».

Un punct de vedere la care subscriem, în numele adevărului și al logicii.

Marius POPESCU

CRONICA UNEI TREI SECUNDE

triumful găinii

E foarte bine că pe lumea asta, și mai ales la ora asta, cineva s-a gîndit și la găini, la puterea lor de creație, la forța lor de procreație, la demnitatea lor, la dreptul lor de a candida pentru un premiu, la orgoliul lor, la mijloacele prin care găina să se poată manifesta și afirma plenar în viața internațională, dacă nu a oamenilor, măcar a lor, a galinaceelor. Era și timpul. Era timpul să se ia o măsură serioasă pentru reabilitarea găinii. Oamenii nu numai că le-au mîncat fără milă și scrupule, dar le-au și umilit — ceea ce e uneori mai cumplit decît o devorare, fie ea numită supă sau friptură. Cunoscuta expresie: «e la mintea cocoșului» stabilea, de mult, o discriminare nedreaptă și dureroasă, de o evidență brutală, pe care — mă întreb de cînd am auzit-o, din întîia primară, mi se pare — nu știu cum găina a putut s-o suporte, fără a se revolta, fără a crîcni, continuînd să producă ouă, purtîndu-și crucea...

De mult mă gîndesc — mai ales atunci cînd înmoi sfînta bucată de pîine în minunatul gălbenuș al unui ou — la un imens și mondial protest al găinilor pentru a sili oamenii să renunțe la această expresie infamă în definirea și înjosirea adevărurilor prea banale: «e la mintea cocoșului»... Ce ar fi — mă gîndesc în timp ce simt în cerul gurii bunătatea infinită a gustului de gălbenuș — ca găinile să nu mai producă ouă, atîta timp cît nu se abrogă stupida, scandaloasa calomnie la adresa inteligenței lor? Să exercîte un șantaj, adică. Ele nu au multe metode de a teroriza lumea lor înconjurătoare. Nu pot deturna avioane, oricît de înaripat e universul lor. A ataca, ici-colo, cotețe, luînd ostatici, a apela la fabule, la un limbaj esopic, la parabole și alte asemenea găinării cu o moralitate la urmă — e la mintea cocoșului, deci și a găinii,că nu mai are eficiență fiindcă toate acestea-s idei omenești cu care galinaceele nu au și nu au avut vreodată ce face,așa cum o dovedește prea bine soarta lor. Antropomorfismul nu e forța lor

încît — m-am gîndit de mult, ani și ani, căci de ani și ani șterg bine farfuria de ultimele urme, cele mai dulci, ale gălbenușului — nu le-ar fi rămas decît să apeleze la o grevă a ouatului, înfricoșînd cocoșii cu stingerea speciei, silindu-i să discute cu oamenii, să ducă tratative ample cu bipedele, încercînd să-i convingă că, dacă nu renunță la expresia inacceptabilă și inadmisibilă, ei, oamenii, nu vor mai putea să se hrănească «la capac» sau cu jumări și nici să mai emită proverbe nemuritoare ca acelea, de pildă, cu oul și boul. Oamenii — se știe — țin mai mult la înțelepciune decît la hrană și sînt sigur că n-ar fi fost dispuși să renunțe la proverbe care constituie chintesența inteligenței lor.

Acum — fiindcă nu sînt pesimist, fiindcă, spre binele meu, nu sînt deloc convins că știu tot ce se petrece în lume, fiindcă tot spre binele meu nu-mi place deloc să fac pe cocoșul bine informat — mă gîndesc, trecînd la felul doi, că n-ar fi exclus ca asemenea tratative să fi avut totuși loc între galinacee și oameni, arma oului să se fi dovedit redutabilă, și astfel să se explice acest măreț concurs care se anunță pentru 27 iulie 1974, fie și în micuțul orășel Pittsfield din statul Maine (S.U.A.), unde sînt invitate toate găinile din lume pentru a da la lumina blîndului soare cel mai mare ou din lume. E o mare victorie a găinii. E un indiscutabil triumf al oului și chiar al ideii de ou. Ar fi o catastrofă ca găinile să rateze această uriașă șansă, să nu se pregătească intens și serios pentru această epocală încercare, să constatăm la 27 iulie că ouăle ouate sînt normale, ouă ca toate ouăle, fără o a patra dimensiune... Ar fi deplorabil ca după marea probă din vară, oamenii să rămînă justificați la vechea prejudecată că oul cel mai interesant, din cîte ouă s-au produs în lume, a fost blestematul acela de ou al lui Columb. Cu toate riscurile, cu oricîte sacrificii, găinile — nici în ruptul capului, cum se zice — n-au voie să bagatelizeze acest concurs.

Radu COSAȘU

DOUĂ FOTOGRAFII DIN CHICAGO

Un cititor al «Flacării» ne trimite din America două fotografii prezentîndu-l pe Ilie Năstase la turneul de la Niles, localitate din vecinătatea Chicago-ului. Foto 1: Un retur de pe fundul terenului al supercampionului român în partida cu Phil Dent; foto 2: Primele felicitări — primite de Ilie și Dominique Năstase — după victorie.

MAPAMOND '74

după ei, potopul?

Trebuie să recunoaștem că după semnalul de alarmă tras la scară planetară cu trei ani în urmă cu privire la multipla poluare, lucrurile s-au mai calmat între timp și lumea a început să dea uitării angoasele născute din avertismentele ecologilor. O stare de autoliniștire s-a așternut peste conștiințele vremelnic și trecător traumatizate.

Problema a căpătat însă un tot mai accentuat aspect politic și adevăratele angoase abia încep. Multipla poluare sub formele ei cele mai grave nu reprezintă decît efectul apetenței de resurse a unui număr minoritar de state, izvorîtă nu atît din necesitatea acoperirii nevoilor reale, cît din stimularea continuă și exagerată a consumului ca principală sursă de profituri.

«Nu lăsa pe mîine ceea ce poți consuma azi» a devenit un fel de slogan al risipei, în spatele căruia se ascunde obtuza atitudine a tuturor celor care dintotdeauna au mîncat cu o lingură prea mare: «După noi, potopul!»

S-ar putea însă ca potopul să vină înainte de «după» și este greu de spus dacă în arca noului Noe vor mai avea loc și cei cărora puțin le-a păsat de amenințare. Autoliniștirea vine și din convingerea tot mai trîmbițată că omul a știut să iasă întotdeauna cu fața curată din propriile-i erori ecologice și că lucrul acesta va continua și în viitor, la nesfîrșit. Că mereu s-au descoperit alte resurse și că pe pămînt un singur lucru este inepuizabil: *Inepuizabilul*. Și atunci, consumați. Devorați. Aruncați.

O singură țară care nu reprezintă decît 6 la sută din populația globului — SUA. — consumă numai într-o propria bunăstare un sfert din producția mondială de oțel și îngrășăminte, 40 la sută din celuloza pămîntului, 36 la sută din combustibilii fosili ai planetei, 20 la sută din întreaga cantitate de bumbac, devorînd recoltele de pe o zecime din suprafețele agricole ale Terrei, în plus față de ceea ce produc propriile ei ogoare. «Bogăția» ei se dublează la fiecare 17 ani, dar ea nu este în stare să rezolve sărăcia și șomajul din propriile ei zone de mizerie.

Harrison Brown, un reputat savant american, a calculat că, dacă lumea întreagă ar vrea să atingă nivelul de trai al americanului «mediu», toate minele și toate uzinele metalurgice ale globului ar trebui să lucreze fără întrerupere timp de șase decenii numai ca să se acopere necesarul în metal pentru un consum egal.

Criza energetică precede o inevitabilă criză a metalelor. «Inepuizabilul» s-a dovedit epuizabil și rezervele cunoscute pînă azi de aur, argint, platină, plumb, zinc nu vor acoperi la consumul actual nevoile a mai mult de două decenii. Cuprul și tungstenul vor ajunge încă 30 de ani. Aluminiul, nichelul, cobaltul, magneziul și molibdenul ne lasă o scadență de șapte decenii. Fierul — o sută de ani.

Frumoase perspective, nimic de zis. Poate că n-am fi crezut în ele, poate că le-am fi socotit exagerate,dacă omenirea n-ar fi fost atît de brusc și de brutal lovită de criza energetică. Și totuși, cadrilul consumului continuă. Cele patru mișcări ale lui sînt: extrageți cît mai mult și pe cît posibil din resursele altora, produceți cît mai repede, vindeți cît mai profitabil și aruncați. Principalul nostru dușman este durabilitatea bunurilor produse. Nimic nu trebuie să reziste prea mult folosirii, automobilele sînt făcute ca, practic, să se dezintegreze după prima sută de mii de kilometri parcurși, frigiderele pentru doi-trei ani, pantofii pentru mai puțin de un anotimp, îmbrăcămintea cît să țină pînă la rapida schimbare a modei. Perisabilul este ridicat la rang de virtute. O lume «modernă» trebuie să scoată pe piață cît mai multe lucruri inutile sau aparent utile de luat ochii cumpărătorului ademenit să-și pună semnătura pe achiziții în rate.

Unde s-ar duce rentabilitatea dacă automobilul ar fi făcut să dureze douăzeci de ani, frigiderul o viață întreagă, pantofii treipatru ani și hainele ni le-am putea lăsa moștenire? Poluarea este un fleac trecător, mama-natură le va rezolva pe toate, cine-l de vină că alții nu s-au «gospodărit» la timp și nu au, și nu pot avea decît dacă dau dezvoltaților cea mai mare bucată din prăjitură?

Nu, dacă aparent lucrurile s-au mai «calmat» cu privire la alerta ecologică, demonul poluării a fost identificat și un alt potop se anunță înainte de «după».

Ioan GRIGORESCU

DE TOATE PENTRU TOȚI

COMPUTER ANTIFOC

Pompierii din Glasgow utilizează un computer în care au fost depozitate toate informațiile necesare privitoare la 10 000 de imobile din zona lor de acțiune. În clipa declanșării unui incendiu, ordinatorul transmite mașinilor de intervenție date precise privind imobilul afectat: starea construcției, dispoziția scărilor de incendiu, dispoziția eventualelor elemente inflamabile, repartizarea locatarilor etc.

VINDEM FASOLE

Obligat, ca toți colegii lui de branșă, să-și reducă activitatea la trei zile pe săptămînă, coaforul Harvey din Dagenham (Anglia) s-a descurcat binișor. A pus în vitrină un anunț «Vindem fasole» (magazinele alimentare fac excepție de la programele restrictive). În prețul de vînzare — ceva mai ridicat decît cel de pe piață — este inclus și un pieptănat gratuit.

NU MODUGNO, CI ZANICCHI

Ultima ediție a festivalului de muzică ușoară italiană de la San Remo s-a încheiat — pretind unii comentatori — cu o surpriză. Cînd toată lumea se aștepta ca premiul să-i revină lui Domenico Modugno, juriul a proclamat-o cîștigătoare pe Iva Zanicchi, interpreta melodiei «Ciao, cara, come stai?».

S-A RUGAT, DAR TOT DEGEABA!

Iată un caz relatat de The Irish Times din Dublin: «Corespondentul nostru din Claremorris ne informează că bicicleta unui țăran a fost furată din curtea fermei sale cu vreo șase săptămîni în urmă. Zilele trecute, el a zărit-o în oraș în fața unui magazin și a plecat cu ea. Înainte de a ajunge la fermă, el s-a oprit la biserică să mulțumească Domnului că l-a ajutat să-și dobîndească bunul său. Dar se pare că s-a cam grăbit: cînd a ieșit din biserică, bicicleta dispăruse din nou»

ULTIMA ÎNCERCARE

În anul 1973, în școlile newyorkeze au fost înregistrate numeroase agresiuni atît împotriva cadrelor didactice, cît și a elevilor. Măsurile de securitate luate de autorități dovedindu-se insuficiente, asociațiile de învățămînt au difuzat un manual ilustrat conținînd măsuri de autoapărare contra răufăcătorilor, manual în paginile căruia se pot găsi asemenea recomandări: «Dacă un răufăcător înarmat se apropie de profesoară, elevii o vor avertiza rizînd în hohote sau bătînd din palme»; «Dacă răufăcătorul este neînarmat, folosiți un simplu creion care poate deveni o eficace armă de apărare» etc. Cît de eficace, rămîne de văzut!

VIZITATORUL NELINIȘTIT

«A fost teribil de drăguță și agreabilă pînă a început să bea — declară o tînără femeie la un post de poliție din Albuquerque (statul New Mexico — S.U.A.) — dar după ce a băut un flacon de demachiant, unul de loțiune emolientă și picături pentru ochi, a început să ne bombardeze cu diferite obiecte». Au fost necesari cinci polițiști și 6 membri ai familiei tinere femei pentru a imobiliza vizitatorul agresiv, care nu era decît o maimuță!

ASISTENȚA MEDICALĂ CARE TE ÎMBOLNĂVEȘTE...

Unul din cei mai ridicați indici de scumpire din S.U.A. este acela al tarifelor de spitalizare 100%. O zi de tratament într-un spital oarecare a ajuns pînă la o sută de dolari, iar tendința este de continuă creștere. Comentînd fenomenul, ziarul «Freedom» (Libertatea) face această amară glumă: «Este de ajuns să examinezi tarifele de asistență medicală ca să te îmbolnăvești de-a binelea».

CRONICA EVENIMENTELOR INTERNAȚIONALE

duel s.u.a. — europa de vest

Între S.U.A. și Europa occidentală, în primul rînd între Washington și Paris, a intervenit săptămîna trecută o încordare mai deosebită decît cele precedente, apreciată de «International Herald Tribune» ca «o neplăcută ceartă de familie» și de «Neue Zürcher Zeitung» ca «o nouă criză în alianța atlantică», fără să se mai știe a cita.

Primele semne ale acestei crize au apărut acum un an, cînd Washingtonul a lansat ideea «noii Carte a Atlanticului», față de care Europa a reacționat prompt și a cerut lămuriri suplimentare. Consultările în această problemă au continuat aproape fără întrerupere, atrăgînd atenția observatorilor; ceva părea a nu fi în regulă. Acest ceva a ieșit la suprafață în cursul conferinței privind energia, ținută în februarie la Washington, unde S.U.A. au propus aliaților «un program de cooperare în șapte puncte» pentru soluționarea problemelor energiei, încercînd să instituie prin aceasta «un cod de conduită» al țărilor dezvoltate consumatoare de petrol în relațiile lor cu țările producătoare, îndeosebi cu cele arabe. Franța a refuzat să se asocieze mai multor paragrafe din comunicatul conferinței, insistînd asupra cooperării directe a Europei, lipsită de petrol, cu țările arabe și dovedind prin aceasta că între membrii C.E.E. există divergențe politice serioase.

Au urmat afirmațiile secretarului de stat al S.U.A., Henry Kissinger, făcute săptămîna trecută la o conferință cu soțiile congresmenilor americani, interpretate de «Le Monde» în sensul că S.U.A. sînt nemulțumite «în special de Franța și în general de Europa». Fără să știe că în sală se află ziariști, secretarul de stat a spus: «cea mai mare problemă pentru politica externă a S.U.A. este Europa», nu adversarii tradiționali ai Statelor Unite. Ulterior, Kissinger și-a cerut scuze în public, întrucît sugerase că lipsa de încredere publică a pus în umbră legitimitatea celor mai multe dintre guvernele europene de după primul război mondial.

Între timp, pe coperta revistei franceze «Le Point» a apărut un uriaș vultur american care-și întinde, în zbor, umbra deasupra întregii Europe occidentale, iar președintele Statelor Unite a avertizat cu retragerea trupelor din Europa de vest dacă ea nu va coopera cu S.U.A. și pe tărîm economic și politic. Aceasta a fost, după «Le Figaro», o «relansare a polemicii». S-a creat, astfel, o «atmosferă din ce în ce mai gravă, de neîncredere, între S.U.A. și Europa occidentală, îndeosebi Franța». Se apreciază că problema este fundamentală și ea nu poate fi evitată multă vreme fără consecințe serioase. De altfel, purtătorul de cuvînt al Casei Albe anunța acum cîteva zile că președintele S.U.A. nu va mai merge în Europa pentru a participa la cea de-a 25-a aniversare a NATO.

Actuala înfruntare dintre «inteligența și forța» Washingtonului și «floreta intelectuală» a Parisului are ca obiect principal noțiunea de «partenership» lansată de fostul președinte John Kennedy, prin care se încerca să se definească alianța atlantică drept o problemă comună a S.U.A. și Europei unite. Cum însă europenii simt și afirmă că alianța NATO a trecut, se pare, pe planul al doilea în schemele politice ale S.U.A., ei sînt susceptibili la orice modificare a partenership-ului și la lansarea unei noi Carte a Atlanticului. Francezii susțin că inițiativa de a deschide un dialog direct cu arabii în probleme economice, inclusiv în cea a petrolului, — despre care Kissinger a fost informat la 4 martie, la Bruxelles de reprezentanții C.E.E., — nu este o invenție franceză, ci o consecință a crizei petrolului resimțită de toate țările Europei.

De o parte și de alta a Atlanticului se aud voci care cer ca divergențele să nu fie dramatizate, întrucît ar fi vorba doar de un dezacord asupra «consultărilor prealabile» dintre aliați în acțiunile pe care le întreprind în relațiile cu țările producătoare de petrol. În același timp, acest dezacord tinde să devină un duel între Kissinger și Jobert, ministrul de externe al Franței, cu personajele cărora caricaturiștii și comentatorii occidentali au mult de lucru, ceea ce nu face decît să înrăutățească situația.

«Neplăcuta ceartă de familie» se dovedește, așadar, un teren propice pe care «otrava se împrăștie» cu consecințe serioase asupra alianței atlantice.

Florea TUIU

AUTOMOBILUL ÎN ȘCOALĂ. În Cehoslovacia s-a introdus în unele școli ale ciclului II un nou obiect de studiu neobligatoriu: cursul de conducere a automobilului. La liceul din Milevsku (regiunea Cehiei de sud), acest curs îl urmează 30 dintre cei mai buni elevi. Și astfel termină școala nu numai cu diplomă de bacalaureat, dar și cu carnet de conducere.

apă, pur și simplu apă

Săptămînalul ilustrat vest-german «Bunte» a propus, nu demult, cititorilor săi un cuprinzător documentar despre apă. Nu despre compoziția chimică și răspîndirea apei pe glob, nici despre probabilitatea sau improbabilitatea existenței apei și pe alte planete, și nici măcar pentru a reaminti că fără apă nu există viață. Revista înfățișează date generale, teribil de banale, dar nu mai puțin tulburătoare cu privire la cantitatea și calitatea apei pe care o bea cetățeanul vest-german sau care îi servește să se spele pe dinți și pe mîini, la apa fără de care gospodina nu ar putea pregăti supa și nici întreține curățenia casei, edilii orașelor ar fi incapabili să asigure aspectul civilizat al străzilor și verdeața parcurilor, iar industria ar fi paralizată.

Datele și cifrele prezentate de revistă nu lasă nici o îndoială: în Republica Federală Germania se profilează o criză a apei. Privită mai ales în perspectiva anilor viitori, problema nu este deloc liniștitoare.

În anul 1972, acoperirea necesităților de apă potabilă, sporite datorită Olimpiadei, au determinat o pompare suplimentară pentru extragerea apei din stratul freatic din care se alimentează capitala bavareză. Numai că această hiperpompare a avut ca rezultat direct scăderea nivelului din strat la sub 1 metru, nivel considerat de alarmă. Nici în landul Hessen lucrurile nu stau mai bine. Și aici s-a pompat pînă la scăderea nivelului apei freatice sub un metru, ceea ce a determinat autoritățile să oblige unitățile industriale să se aprovizioneze exclusiv cu apă din Rin. Rezultatul a fost o oarecare creștere a nivelului stratului subteran.

Natura asigură Germaniei federale, prin ploi și zăpezi, o cantitate totală de peste 205 miliarde kilometri cubi de apă. Din această cantitate gigantică însă, doar 10,4 miliarde (5%) asigură permanența straturilor subterane, restul apei se irosește. Dar necesarul de consum pentru anul 1971, de pildă, a fost de 12,2 miliarde. Diferența de peste 2 miliarde kilometri cubi de apă potabilă a trebuit procurată pe alte căi. La ora aceasta, în circa 25 000 000 de gospodării din R.F. Germania se folosește pentru nevoile casnice apă extrasă din fluvii și rîuri. Pentru anul 2000 se estimează că necesitățile de apă purificată din rîuri vor crește cu cel puțin 23 miliarde de kilometri cubi. Așadar, apa rîurilor devine marea speranță în lupta pentru apă.

Și cu asta trecem de la aspectele cantitative la cele calitative ale problemei.

Rinul, principalul fluviu al țării, va trebui să asigure, în perspectivă, apă potabilă pentru circa 19 milioane de vest-germani. El bine, Rinul cîntat de poeți și muzicieni, Rinul, în apele căruia încă acum un secol se mai pescuiau, anual, somoni în valoare de 3 000 de mărci aur, Rinul acesta este denumit astăzi cu tristețe «Kloake Rhein» — Rinul murdar. După calculele unui institut de specialitate, apele Rinului se încarcă, de la intrarea în țară — la Basel — și pînă la frontiera olandeză, cu 24 000 000 de tone de impurități și materii toxice. Pe Rin călătoresc zilnic 3 tone de arsenic, 450 de kilograme de mercur, 3 000 de tone de sare, 16 000 de tone sulfați, 2 200 de tone de nitrați, 100 de tone de fosfați și altele. Instalațiile menite să purifice apa sînt extrem de costisitoare — numai în Ruhr se cheltuiesc miliarde pentru îndiguiri, stații de epurare fizică și chimică etc. — iar apa obținută, departe de a întruni calitățile igienice strict necesare, mai este și lipsită de gust. O analiză recentă a apei de băut din Wiesbaden, obținută din Rin, stabilește existența unei cantități — mult peste normă — de substanțe organice și microorganisme nocive, care numai printr-o filtrare naturală în pămînt ar putea dispărea cu totul.

Această apă cu totul nesatisfăcătoare din punctul de vedere al calității devine din zi în zi mai scumpă. Între anii 1960 și 1970, taxele comunale pentru apa de consum au crescut cu 84%, o adevărată rată de inflație, iar economiștii anticipează că în anul 1990 apa va fi mai scumpă decît berea.

Situația actuală și mai ales perspectiva întunecată pentru viitor nu lasă indiferenți pe nici unul din factorii responsabili din administrație, din știință, din economie. Se elaborează planuri de aplicabilitate imediată sau de perspectivă pentru economisirea apei, pentru împiedicarea sau, cel puțin, limitarea proceselor vaste de degradare a apei, pentru îmbunătățirea și ieftinirea metodelor de purificare ș.a.m.d. Unele planuri merg foarte departe, pînă la utopie chiar. Așa, de pildă, se preconizează obținerea de apă potabilă din dezghețarea aisbergurilor din mările nordice și aducerea apei, prin conducte, pînă în sudul țării. Cele mai realiste planuri sînt însă acelea care, vizînd aspectele esențiale ale problemei, mergînd la cauze, își propun rezolvarea crizei apei prin acțiuni energice pentru restabilirea echilibrului din mediul ambiant. Printre acestea, se are în vedere în primul rînd regenerarea pădurilor din Germania federală, proces vast, dar care ar asigura sporul de apă necesar anului 2000 nu prin purificarea, scumpă și incompletă a apelor riurilor, ci pe calea folosirii raționale a apei de ploaie, al cărei sens figurat ar trebui repudiat din respect pentru o aspră realitate a lumii contemporane.

E. DASCĂLU

SUB AMENINȚAREA CU MOARTEA

cazul barbarei mackle (4)

Răpitorul nu l-a chemat la telefon pe pastorul Bisin, ci pe un alt pastor, și nu la ora 23, ci la ora 22,30. De astă dată instrucțiunile erau clare. Ieșind din oraș spre vest, Mackle trebuia s-o ia pe șosea, apoi pe un drum de pămînt la stînga.

«Deodată — a relatat mai tîrziu Mackle — i-am văzut mașina. Era la dreapta, la circa 10 metri, cu toate farurile stinse. Am închis contactul, am lăsat farurile aprinse și am coborît. Am așezat valiza în mijlocul drumului și m-am întors; am pornit din nou în marșarier și m-am îndepărtat».

Era exact miezul nopții. După circa treizeci de minute, F.B.I.-ul a cercetat locul. Valiza dispăruse.

PATRICIA POINTEDEXTER RĂSPUNDE ÎN SILĂ LA TELEFON

Răpitorul făgăduise că în cele douăsprezece ore care aveau să urmeze depunerii banilor va dezvălui locul unde se află Barbara. Acum, cele douăsprezece ore trecuseră. F.B.I.-ul și Mackle așteptau.

...Închisă în ladă, Barbara pierduse șirul orelor. Nu mai îndrăznea nici măcar să se miște. Băuse toată apa. Suferea mai cu seamă din pricina frigului și a umezelii. Spaima pe care i-o dădeau întunericul și singurătatea o împiedica să gîndească.

În acest timp, telefonista secției F.B.I. din Atlanta, Patricia Pointedexter, o blondă destul de atrăgătoare, se pregătea să se ducă la masă. Îi era foame, dar și mai important era că la micul restaurant unde urma să ia masa trebuia să întîlnească un domn care nu-i era tocmai indiferent. E ușor de înțeles cu ce simțăminte s-a întors din drum, la ora 12,57, ca să răspundă la telefon:

— F.B.I., secția Atlanta, vă ascult...

— ...în legătură cu Barbara Mackle...

Patricia era plictisită, grăbită și, oricum, nu auzise de nici o Barbară.

— Să vă dau mai bine legătura cu un agent.

— Nu, nu. Notați dumneavoastră, pentru că nu mai chem. Lada se găsește la...

În următoarele minute agenții F.B.I. au pornit din diferite puncte, cu 30 de mașini, spre Barbara. Identificarea locului indicat de răpitori se dovedi însă destul de anevoioasă, astfel încît se făcuse ora 16 și Barbara nu fusese găsită.

Apropierea nopții îi îngrijora foarte mult pe agenți. Dar iată că doi dintre aceștia, pe nume Capazella și Kenmur, urmînd o cărare îngustă, printre tufișuri, au observat pe o suprafață netedă un strat de frunze uscate cam prea bine așezate. De sub frunze a apărut un pămînt roșu, proaspăt săpat.

(Barbara Mackle: Deodată am auzit — pentru prima oară după o vreme atît de îndelungată — un zgomot. Am oprit ventilatorul și am ascultat. Nimic. Am început să bat cu disperare în pereții de lemn care mă strîngeau. Curînd am auzit o voce de om care striga: Barbara, Barbara, sîntem noi, F.B.I.!...)

Era ora 16,32, cînd, după ce au săpat cu înfrigurare, agenții au putut s-o scoată pe Barbara din ladă.

36 DE ORE BOGAT

Urma lui Steven Krist, alias Deacon, a fost găsită imediat. Chiar în ziua eliberării Barbarei, un comerciant de material nautic din West Palm Beach a anunțat F.B.I.-ul că a vîndut o barcă cu motor unui om avînd semnalmentele care fuseseră comunicate în toată zona. Comerciantul a devenit bănuitor cînd clientul a plătit suma, care era destul de mare, numai în bancnote de 20 de dolari. În plus, înainte de a porni cu barca, el a întrebat dacă rezerva de benzină îi permite să ajungă pînă în insulele Bahamas.

În mai puțin de 30 de minute, două elicoptere ale marinei au început să cerceteze traseul spre insulele Bahamas, dar pînă la căderea întunericului nu au obținut nici un rezultat. În timpul nopții, însă, cuiva i-a venit ideea că ar fi posibil ca fugarul să fi dat, în mod intenționat, o indicație greșită, ori să se fi răzgîndit pur și simplu. El ar fi putut, de pildă, să încerce să ajungă în Golful Mexic pe firul apelor interioare care străbat peninsula Florida. Ideea s-a dovedit a fi bună; un mecanic de la ecluza situată la ieșirea din lacul Okeechobee și-a amintit de un călător ale cărui semnalmente corespundeau cu cele ale fugarului. În noaptea următoare, 150 de membri ai poliției locale, ajutați de 85 de agenți ai F.B.I.-ului, l-au găsit pe răpitor într-o insuliță pustie din Golful Mexic, dormind într-un cufiș. Asupra lui se afla întreaga sumă plătită de Robert Mackle drept răscumpărare, mai puțin costul bărcii cu motor. Krist, alias Deacon, fusese bogat doar 36 de ore.

Mai dificilă s-a dovedit a fi descoperirea complicilor săi, care, înspăimîntați, a fugit din Miami încă de la primul schimb de focuri și s-a ascuns sub un nume fals în Oklahoma, unde s-a angajat la un restaurant.

Procurorului nu i-a fost greu să dovedească premeditarea, întrucît Krist a lucrat zile întregi la confecționarea lăzii în care avea s-o închidă pe Barbara.

Deși s-a cerut condamnarea sa la moarte, sentința s-a mărginit la condamnarea pe viață; iar Ruth Eiseman, acuzată de complicitate la răpire, a fost condamnată la 7 ani închisoare.

A. BUCIU

raCul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ 5

N. CLAUDIU

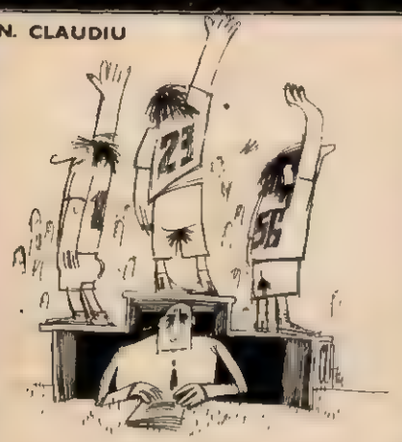

TONI AVRAM

CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

ION DOGAR MARINESCU

— Formidabil! Cum ați reușit să împăcați lupul cu oaia?
— Nimic mai simplu. Înlocuim oaia de trei ori pe zi.

— Puștiule, de ce nu treci strada, te văd aici de-o oră?
— Mi-a spus mama să nu traversez pînă nu trec toate mașinile și, de un ceas, nu văd nici una.

Dintr-o circulară: «...iar pompierii vor locul cît mai aproape de incendii».

— Bineînțeles, concluse directorul, accept cu plăcere orice critică; e suficient ca acela care nu e de acord cu mine să ridice mîna și să spună: «Demisionez».

de la HA la Z

— Aș vrea să cumpăr o cursă ce șoareci; dar repede! trebuie să prind tramvaiul.

— Scuzați, v-a căzut cartea...
— Oh, mulțumesc, eram atît de adîncit în lectură că nici nu mi-am dat seama.

Dialog în deșert:
— Permiteți? Giovanni Carsoni, explorator.
— Giuseppe Sentini, miraj.

— Ghici ce am în pumn?
— Un pian.
— Te-ai uitat, escrocule!

«În Anglia, la fiecare jumătate de oră, un om e călcat de mașină».
O doamnă în vîrstă: «Sărmanul băiat!».

— Cucuriguuuuu! exclamă găina.
De uimire, cocoșul făcu un ou.

fabula rasa

PUTEREA OBIȘNUINȚEI

La o stînă veni lupul și mîncă o oaie. Ciobanul luă pușca, plecă în pădure și spre seară se întoarse cu lupul mort. A doua zi veni alt lup și mîncă o oaie. Ciobanul își luă pușca... și se întoarse cu lupul mort. A treia zi veni un lup și mîncă o oaie. Ciobanul își luă pușca și seara se întoarse cu lupul mort. A patra zi veni un lup și mîncă o oaie. Ciobanul își luă pușca și seara se întoarse cu lupul mort. A cincea zi veni un lup și mîncă o oaie. Ciobanul își luă pușca și seara se întoarse cu lupul mort. A șasea zi o oaie mîncă o oaie.
Ciobanul își luă pușca și seara se întoarse cu lupul mort.

Ion DOGAR-MARINESCU

UMOR INVOLUNTAR

MENAJERĂ internă 30—40 ani angajează profesor universitar la 3 persoane, tel. 14 25 37. (11390)

PREGĂTESC cîntăreți și cîntărețe de muzică ușoară și populară. Tel. 21 68 88. (10683)

SINAIA iulie—septembrie ofer 2 dormitoare, sufragerie, bucătărie, poiană însorită, pădure, pîrîu. Răspuns scris la agenție sub nr. 13120.

AFURISISME

● Am reîntîlnit, cu nostalgie, un om dintr-o bucată aparținînd celui care a fost odinioară.

● Cei dinții dau un frumos exemplu de modestie acceptînd să aibă ultimul cuvînt.

● De cînd nu mai poate un soț cochet să se rujeze cu o altă femeie?!

● Permiteți, maestre? Între coperțile noului dumneavoastră volum s-a strecurat o greșeală.

● Vedeți, e de ajuns să exclami: la mai dă-i publicității de aforism!

● Imaginea libertății depline e atît de fermecătoare încît se cuvine să fie înrămată.

● Ne așteaptă un viitor luminos, să nu-l lăsăm să se impacienteze.

● Aproape că m-am vindecat de rîs; dar nu mi se mai cicatrizează zîmbetul.

Tudor VASILIU

PUBLICITATE

PIERDUT meci de fotbal. Îl declarăm nul.

PIERDUT act de deces. Fără el sînt mort.

PIERDUT recompensă mare. N-am găsit nimic.

VÎND «Fiat 1100» în perfectă stare. Cumpăr «Fiat 1100».

MEDITEZ ieftin, doctor în filozofie.

PREDAU pianul, vioara, acordeonul, naiul, clarinetul, toba, piculina, violonceiul, contrabasul, saxofonul, oboiul, tambalul, chitara, harpa, mandolina și xilofonul. Adresați la agenție pentru magazioner.

SALVATE DE LA COȘ

MATEI MIHAI

CONSTANTIN GAVRILĂ

PREA MULTE EXPERIMENTE! La complexul Palace din Timișoara s-a introdus sistemul intrării cu plata anticipat. La braserie, biletul costă 15 lei; la restaurant — 25. Rezultate: atmosferă de bai la ușă (să ne aducem aminte); în local intră aceiași consumatori (mă rog); un ospătar nu mai servește, ci împarte bilete (în sfîrșit, nici înainte nu se prea omora); încurcături la nota de plată (nu erau destule). În sfîrșit, s-a încercat, ajunge!

BEȚIE LA ÎNĂLȚIME. În gazeta de perete a orașului Odobești aflăm cum a protestat Crețu Ion din comuna Petrii, împotriva înghesuielii și a secolului ăstuia mecanicist: «Poate l-ați văzut și dumneavoastră cînd s-a urcat într-un pom cu o sticlă de vin, ca să bea undeva *mai sus*»...

BLOCURI CU NECAZ. Aflăm cu stupoare: la blocul C din Piața Unirii a Focșanilor, dat în folosință anul trecut, locatarii nu au avut apă niciodată. E drept că blocul D, în vecinătatea primului, este și mai și. El nu are *lift*, tunelul pentru lift a fost construit mai strîmt decît cabina acestuia. Pe cînd un bloc fără scări?

URME ALE UNEI VECHI CULTURI. Dedradul și Batoșul — localități din județul Mureș — par a fi cele mai îndepărtate așezări din Podișul Transilvaniei în care au fost identificate urmele vechii culturi Petrești. Săpăturile arheologice efectuate au scos la iveală unelte din piatră șlefuită, os și silex, precum și cîteva mici piese din cupru.

POLUAREA NE TRIMITE... OASPEȚI. Două specii de păsări sălbatice din emisfera nordică a continentului, rața neagră și rața cu cap negru, și-au făcut apariția pe cursul *mijlociu* al rîului Mureș. Explicația fenomenului: părăsirea de către păsări a zonelor poluate și adaptarea lor la condițiile climei de pe cursul Mureșului.

FESTIVAL DE JAZZ. Casa de cultură a sindicatelor din Sibiu a găzduit, începînd din 16 martie, cea de-a IV-a ediție a festivalului de jazz.

O PERFORMANȚĂ ÎNTR-ADEVĂR CIUDATĂ. Scrie Matei Tiberiu, din Cluj, cartierul Gheorgheni, către «Librăria Cartea prin poștă», cum că ar dori o carte, pe care să i-o *trimită* pe adresa sus-menționată. «Librăria» i-a expediat o carte poștală pe numele său, ba și strada era bună, numai că urma: Localitatea Gheorgheni, județul Harghita. Și mai uimitor este însă că acea carte poștală ajunge din București, *după numai o zi* (!), la Cluj, exact la destinatarul său! O veritabilă performanță. Să mai spună cineva că «Poșta română»...

NOI PĂDURI ÎN JUDEȚUL HARGHITA. În zonele silvice montane și deluroase ale județului Harghita a început campania împăduririlor de primăvară. Urmează ca puieții de molid, frasin, stejar și Duglass verde să fie plantați pe o suprafață de 1 700 de hectare. Cele mai întinse plantații, adevărate păduri în perspectivă, vor fi realizate în zonele din jurul orașelor Toplița, Borsec, Bălan și pe valea Ghimeșului.

O COFETĂRIE DIETETICĂ. La Tîrgu Mureș, cofetăria «Lido», din zona centrală a Pieței Trandafirilor, oferă vizitatorilor, alături de preparatele tradiționale, o gamă largă de ceaiuri medicinale și cafea neagră îndulcită cu zaharină, pentru bolnavii de diabet.

AMBROZIE. La o recentă, numărătoare, în casa lui Ambrozie Costea din Zalău au fost găsiți 20 de chiriași clandestini, cu toate că proprietarul a mai fost sancționat pentru aceeași abatere de la lege. Dacă are omul suflet bun!...

50 000 LEI. În vederea stimulării obținerii unei producții superioare de lapte în cooperativele agricole, Direcția agricolă județeană Brașov a inițiat un concurs cu premii ce se vor atribui la sfîrșitul anului pe baza rezultatelor obținute, analizate și verificate de către o comisie special instituită în acest sens. Premiul 1: 50 000 lei.

CRAVATELE ROȘII. Răspunzînd chemării colegilor lor din județul Brăila, cei 38 000 de pionieri din județul Brașov au hotărît să contribuie, pe măsura puterilor lor, la acțiunea de gospodărire și înfrumusețare a localităților, la construcția de obiective social-culturale, efectuarea unor lucrări agricole și colectarea deșeurilor ce pot fi revalorificate.

SPORURI DE PRODUCȚIE. Cumulate de la începutul anului, sporurile de producție obținute în contul angajamentului luat în întrecerea socialistă de către colectivul Uzinei furnale-aglomerare C.S. Galați *se traduc* în depășirea cu 23 742 tone aglomerat, 8 745 tone fontă, 17 743 tone zgură granulată.

BIBLIOTECA ACADEMIEI. De *curînd*, la *Cluj*, pe strada M. Kogălniceanu, în spațiul dintre Arhivele statului și Liceul «Ady-Șincai», a început construcția unui important edificiu cultural: Biblioteca filialei Cluj a Academiei Republicii Socialiste România.

O POVESTE CU PLĂPUMI. În ziua de 1 martie, la ora 14, prin comuna Feldru, județul Bistrița-Năsăud, a trecut o mașină încărcată cu plăpumi. Două au căzut pe șosea. Le-a găsit elevul Ioan Scridon și le-a dus la miliție. Cine o fi păgubașul? N-o fi rămas deloc «descoperit»?

AUTOBUZ PIERDUT. După spusele tovarășei Cvanc Dora, împlegat de mișcare la autogara din Sibiu, ne prezentăm la autobuzul pentru satul Vale. Dar autobuzul plecase de 45 de minute, conform orarului său, orar pe care Cvanc Dora *nu-l* cunoștea. Poate că, dacă ne dădeam în cărți sau ne ghiceam în cafea, am fi reușit totuși să prindem acel autobuz.

O MIE UNU VERI. *Dincolo* de tejgheaua barului 2 de la Casa de cultură a sindicatelor din Sibiu (ce o fi având cultura cu băutura?), tejghea la care nu se *afla nimeni*, există un fel de magazie, iar acolo, înconjurat de mai mulți tineri și tinere, Durdură Nicolae, barmanul preparator, îmi prezintă: vărul meu, verișoara mea, vărul meu, vărul meu... Dom'le, dar mulți veri mai ai! Păi am o mie unu veri. Atît.

TAIFAS ÎN TAXI. Taxiul 1-SV-3595. De o oră și jumătate șoferul tăifăsuiește cu o femeie. Indicatorul arată că taxiul este liber. Șoferul nu catadicsește să ne deschidă portiera. «Aștept internaționalul». Dar trenul internațional trecuse prin gara *itcani*. Apoi *șoferul ne îmbrăcă* într-un potop de înjurături și pleacă, lăsîndu-ne foarte mirați pe noi, Ciunchivischi Victor, Ursu Pantelimon și Morcin Nicolae, *ultimii doi fiind taxatorul* și șoferul autobuzului nr. 2844 care tocmai sosise în stație.

NOUL MAGAZIN DIN LONEA. În urma amplelor modificări, magazinul nr. 31 din Lonea și-a reînceput activitatea. Acum este un magazin nou, profilat pe autoservire, cu o gamă lărgită de sortimente, reușind să acopere solicitările atît cu marfă, cît și cu amabilitate. Deocamdată?!

ȘCOALA PĂRINȚILOR. La inițiativa medicului pediatru Emil Fiorea, în unele unități școlare din județul Cluj (cum ar fi în Valea Finațelor, la școlile nr. 3 și 27) *s-au desfășurat* o serie de lecții, expuneri, simpozioane, dezbateri pe tema: «Școală, părinți, elevi». Însoțită de un bogat material cultural (filme, expoziții, demonstrații practice), «școala părinților» vrea să-și promoveze toți elevii. Succes!

ULTIMA IMPRUDENȚĂ. Pensionarul Dumitrescu Nicolae din Ploiești nu mai poate comite, din nefericire, nici o altă imprudență, deoarece, lăsînd gazele aprinse în sobă pe timpul nopții, a fost găsit a doua zi dimineața, asfixiat.

ÎN NUMELE GOSPODINELOR. Cititoarea noastră Silvia Giurgiu ne scrie despre bucuria cu care gospodinele timișorene au întîmpinat inființarea a 12 bucătării de bloc și a primei *case de comenzi din municipiu*. Așteptăm știri de felul acesta din cît mai multe orașe ale țării.

«LIPSCANII» GALAȚIULUI. Supuse unei cure de întinerire și înfrumusețare, *foste* dughene de pe strada 1 Mai din Galați au devenit unități comerciale cu care orașul se poate, pe drept cuvînt, mîndri — un «Lipscani» al Galațiului, pe cale de extindere.

FUMATUL INTERZIS... PENTRU PEȘCARI? În cunoscutul restaurant «Pescarul», situat în centrul Capitalei, afișele cu «Fumatul interzis» se află — ca și în alte *localuri publice* — peste tot. De fumat, fumează însă toată lumea și, culmea, la garderoba restaurantului se vinde un larg sortiment de țigarete, după *toate gusturile*...

EXPOZIȚIE PLASTICĂ FEMININĂ CU OCAZIA LUI 8 MARTIE. În ziua de 8 Martie, la Galeria «Cupola» din Iași a avut loc vernisajul expoziției de artă plastică, compusă din 27 de lucrări — pictură, sculptură și grafică — aparținînd plasticienelor ieșene Maria Lazăr, Lucreția Dumitrașcu, Aneta Covrig, Ecaterina Petrovici. Versuri — o surpriză plăcută pentru public, tot în cinstea lui 8 Martie — au citit însă numai bărbați: poeții George Lesnea și Horia Zilieru.

CINE PLEACĂ DE DIMINEAȚĂ... AJUNGE PREA DEVREME! Foarte mulți locuitori ai comunei Drăgoeni, aflată la numai 10 kilometri de Tîrgu Jiu, lucrează în întreprinderile industriale din orașul apropiat. Numai că, dacă intră în schimb la ora 15, trebuie să plece de acasă înainte de 12, și asta pentru că I.G.O. Tîrgu Jiu — întreprinderea care se ocupă cu transporturile în orașul lui Brâncuși — refuză să asigure legătura auto între orele 12 și 15.

PUI CÎT GĂINILE. Ferma de păsări de la C.A.P.-Sînpaul (Mureș) a livrat de curînd prima serie de 22 300 de pui pentru carne din acest an. Greutatea medie de livrare a fost de 1,463 kg. Această serie de pui pentru carne (însumînd 31,5 tone) a adus cooperativei un beneficiu de peste 114 000 lei, față de 75 000 lei, cît a fost în medie beneficiul realizat la o serie în cursul anului trecut.

TELEFONUL FILOTIM. În Berceni-Sud, în zona Spitalului nr. 9, telefoanele publice constituie o boală cronică. Un asemenea telefon, existent la primul bloc de pe Aleea Străduinței, a fost desființat acum vreo lună. Pasămite, îi deranja pe locatarii blocului, fiind plasat în dreptul bucătăriilor lor!... Cel mai apropiat telefon public în funcțiune — e un fel de a zice! — se află la cîteva sute de metri, pe Aleea Niculiței. Dar nu folosește decît ca ornament, deoarece raritatea telefoanelor din această zonă îl face — dealtfel ca și pe cele două din strada Aiorului — să fie permanent blocat cu fise.

DINAMICĂ. Dinamica dezvoltării social-economice a județului Ialomița cunoaște cote înalte. Se estimează că prevederile planului pe anul 1974 vor fi depășite cu 2,1 la sută la producția marfă, cu 2 la sută la productivitatea muncii pe salariat și se va înregistra o reducere a cheltuielilor de 3 lei la 1 000 de lei producție marfă.

REZULTATE. Agricultura ocupă în producția județului Ialomița primul loc. Din volumul investițiilor alocate pentru dezvoltarea economiei județului mai mult de jumătate vor fi folosite pentru dezvoltarea agriculturii. Eforturile făcute în acest domeniu în anii trecuți au dat rezultate bune. Comparată cu anul 1968, producția vegetală a crescut în 1973 cu peste 1 130 kg grîu la hectar, cu aproape 1 800 kg la porumb și cu peste 10 000 kg sfeclă.

MAI PUȚINE, DAR MAI EFICIENTE. O amplă acțiune de îmbunătățire a potențialului biologic al animalelor are loc în județul Mehedinți. S-a adoptat un amplu program de măsuri care să înlăture amalgamul de rase și să promoveze două rase mai productive: «Brună» și «Holstein», prima în zonele de centru și de nord ale județului, a *doua* — în sud.

FAPTUL DIVERS PE SCENĂ. Ieșenii vorbesc mult și laudativ despre ultimul spectacol al Teatrului *pentru copii și tineret*: «Cronica faptului divers», spectacol-colaj pe teme de actualitate. Meritã consemnate în acest context și intențiile directoarei teatrului ieșean, Natalia Dănăilă: «**Cronica faptului divers**» trebuie scrisă așa cum se scrie o gazetă — hai să-i zicem lunară — angajînd cele mai pasionate condeie, scriitori și ziariști...

FABULA BRĂILEANĂ. Pățania tăietorului de *lemne* Timofte Carpov din Brăila ar putea servi și ca subiect de fabulă. După ce aproape termina cu tăiatul unui dud pe strada Roșiori, *tăietorul* s-a oprit să se odihnească, înainte de «lovitura de grație». Dar odihna i-a fost scurtă: pomul s-a prăvălit peste el și l-a ucis. Morala: nu te odihni, înainte de a *mîntui... treaba*.

3 x 10 = ? «Salvarea» cu numărul de Iași 31-2872, condusă de șoferul Gheorghe Olaru și însoțită de agentul sanitar Gheorghe Tifinică, fusese trimisă deunăzi la Dagîța, pentru a aduce de acolo un copil grav bolnav. Ca să nu le fie urît pe drum, cei doi au deschis larg porțile «Salvării» unor zece călători care mergeau în aceeași direcție. Trei lei «biletul». Așadar, activul călătoriei s-a ridicat la 30 lei. Pasivul este în curs de calculare.

O ȘEDINȚĂ MAI PUȚIN OBIȘNUITĂ a avut loc la Craiova: *ședința de lucru a comisiei* de demografie a județului Dolj, în cadrul căreia s-a discutat despre evoluția indicatorilor demografici pe anul 1973 în județ și un plan de măsuri pentru îmbunătățirea acestor indicatori în vederea creșterii sporului natural al populației.

PEISAJUL TIMIȘOREAN S-A MUTAT (TEMPORAR) LA IAȘI. La Casa de cultură a sindicatelor din Iași s-a deschis o *expoziție de pictură* organizată de către Centrul județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă Timișoara. Manifestarea se înscrie *în cadrul unui schimb* de experiență cu cenaclul de artă plastică «Theodor Pallady», ce își desfășoară activitatea pe lîngă Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă al județului Iași. Cenacliștii timișoreni și-au ales ca temă *peisajul*.

MUSAFIRI FAUNISTICI. În cadrul ocolului silvic din Ileanda, județul Sălaj, a fost semnalată prezența unei familii de urși carpatini și a jderilor (specifici pentru obcinele din nordul Moldovei) pe care nici zona geografică, nici traficul feroviar și rutier intens nu pare să-i deranjeze. Să le spunem bun venit și la mai mulți!...

«LA HORĂ-N SAT». Membrii ansamblului de cîntece și dansuri populare «Banatul» din Timișoara au fost zilele trecute oaspeții minerilor din Petroșani într-un spectacol prezentat, sub genericul «La horă-n sat», pe scena casei de cultură municipale. Programul este inspirat din cîntecele și dansurile populare bănățene.

UITE FOCUL, NU E FOCUL! Dacă te-ai fi deplasat zilele trecute prin Brăila și ți-ai fi aprins întîmplător o țigară ai fi fost «acostat» cam la fiecare cinci metri, ca să oferi foc și altor fumători. Cauza? În mai nici o tutungerie nu se găseau chibrituri. Poate pentru că una din cele mai mari fabrici de chibrituri din țară se afla doar la cîțiva... pași!

PLASTICA ROMÂNEASCĂ PE MERIDIANELE GLOBULUI. *Artiști plastici români* au fost invitați să participe, începînd cu săptămînile ce urmează, la numeroase manifestări de specialitate din diverse țări. Printre acestea *amintim*: R.P. Polonă, R.S. Cehoslovacă, Anglia, R.P. Ungară, Italia, Tunisia, Iran și altele. Le dorim să-i vedem încununați de laurii succeselor.

N-AȚI PIERDUT CUMVA UN AUTOTURISM? La stația «Autoservice» din *municipiul* Suceava există un autoturism «Dacia 1300»... al nimănui. A fost găsit părăsit cu vreun an în urmă și nici pînă în prezent nu s-a ivit păgubașul. *Curios lucru!*

FINLANDA ÎN FOTOGRAFII. În cadrul manifestărilor de bună prietenie și înfrățire dintre orașele Constanța și Turku din Finlanda, zilele trecute s-a deschis, în saloanele Galeriilor de Artă din orașul de pe malul Pontului Euxin, o amplă expoziție de fotografii artistice din țara prietenă. La vernisaj a luat parte, pe lîngă oficialitățile locale, și doamna Kirati Kytömata-Linden, secretar al ambasadei Republicii Finlanda la București.

RECORD FEMININ SĂTMĂREAN. Echipa de handbalistele a școlii sportive din Satu Mare a marcat în ultimele partide 971 puncte și n-a pierdut nici un meci. O performanță demnă de toată invidia și de tot respectul, ce ziceți?

UNIUNEA JUDEȚEANĂ A COOPERATIVELOR MEȘTEȘUGĂREȘTI–SIBIU

Piața Unirii nr. 4, Telefon: 11418, Telex: 03 82 92

oferă prin unitățile sale următoarele produse și servicii:

— Țesături artizanale din zonele folclorice: Mărginimea Sibiului și Avrig.
— Articole decorative din sticlă metalizată.
— Confecții îmbrăcăminte pentru femei și bărbați.
— Tricotaje din fire P.N.A. pentru adulți și copii.
— Produse de marochinărie artizanală.
— Produse de blănărie și cojocărie.
— Încălțăminte din piele și înlocuitori.
— Articole diverse pentru pescuit.
— Transformări și reparații de bijuterii.
— Reparații și depanări de autoturisme, prin stația AUTOSERVICE din Șoseaua Alba Iulia nr. 40 A

vinovăția medicului

Venisem anume pentru acel dosar pe care îl studiam în camera de oaspeți, fostă cămară în destinația inițială a imobilului în care era instalată procuratura din orășel. Pe cît îmi părea de *inexplicabilă* hotărîrea de achitare pronunțată în acel dosar, pe atît îmi părea de ciudată și atitudinea procurorului și a părinților victimei care nu au declarat recurs, și pe atît eram de convins că va trebui să întocmesc un memoriu pentru recurs în supraveghere, să obțin rejudecarea pricinii și condamnarea *medicului*.

Ce putea fi mai clar decît vinovăția medicului din acest dosar? Un copil, un elev de 15 ani, înghite în joacă un cui. Este transportat de urgență la spital — era seara tîrziu — iar medicul de serviciu hotărăște că este necesară intervenția. Îl operează, scoate cuiul din intestine, dar uită în cavitatea abdominală a copilului niște meșe, care se *infectează* și provoacă moartea acestuia prin septicemie. Culmea! Expertiza constată că medicul a procedat la operație fără a face o radiografie prealabilă. Dacă ar fi făcut o asemenea radiografie, ar fi putut, eventual, constata că operația nu mai era necesară, fiindcă acul cui depășise zona critică a intestinului și s-ar fi eliminat singur. Actele relevau deci o vinovăție cum nici nu se poate mai clară.

PĂREREA PAZNICULUI

Am ieșit în curte să fumez o țigară. Îmi plăcea curtea aceea cu grădină țărănească al cărei capăt dădea în *poala* dealului cu brazi unde se afla cimitirul. Se înserase și paznicul de noapte al unității a apărut să-și preia postul. I-am oferit o țigară și, din vorbă în vorbă, am ajuns împreună pe dealul cu cruci, cripte vechi și mulți brazi risipiți.

Paznicul mă conducea tăcut, fără să știu de ce îl urmam și, mai ales, fără să bănuiesc de ce anume mă conduce spre o direcție anume. Cînd s-a oprit, dîndu-mi să înțeleg că ar mai aprinde o țigară, am înțeles că de fapt voia să observ — la lumina chibritului — că ne-am oprit lîngă un mormînt acoperit cu coroane veștejite.

— Asta-i..., ăsta-i *mormîntul* băiatului, mi-a *spus*, ca și cum l-aș fi rugat să mă conducă aici, ca și cum ar fi fost firesc ca după citirea dosarului să vin aici.

Spre surprinderea mea, nu a rostit acuza ce o bănuiam, ci mai degrabă un fel de ciudată iertare ascunsă în cuvintele: «Apăi, pe el, cine să-l mai învie?»

OPINIA JUDECĂTOAREI

— Ați studiat dosarul de casă al procuraturii, îmi *spunea* ea, copia actelor de anchetă pentru trimiterea în judecată. Vă rog să citiți, neapărat trebuie să citiți și depozițiile martorilor.

— Prefer să îmi povestești.

— Adică să vă răspund, ca atunci cînd vă eram studentă la facultatea din Cluj. *Bine*, să începem cu primul martor: sora medicală care l-a asistat. Mai exact, care l-a asistat întreaga zi, fiindcă doctorul nostru și-a început ziua de dimineață cu cîteva intervenții grele, apoi, fiind de serviciu, s-a întîmplat că a mai avut cîteva cazuri de rezolvat.

— Deci, vrei să-mi spui că sora a dovedit că fusese *obosit*. Asta *nu-i* o scuză. A avut în *mîinile* lui o viață de *om*.

— Nu, am auzit mai mulți martori și toți au spus același lucru, adică faptul că în acea zi a avut în mîinile lui mai multe vieți omenești, mai multe decît ar fi fost firesc pentru o zi de activitate a unui medic. Mult prea multe pentru o singură zi. Martorii ne dovedesc că era pur și simplu istovit spre seară, adică atunci cînd s-a ivit și acest caz.

— Nu-i o scuză. Dacă nu mai era capabil trebuia...

— Ce să fi făcut? Cînd i s-a spus că băiatul a înghițit un cui, nu mai era timp să-l trimită la alt spital. Doar știți că *sîntem* un *orășel mic*.

— Nici *măcar* nu a făcut radiografia...

— Nu a putut face radiografia aceea. E o istorie întreagă cu radiografiile astea, cu filmele, cu curentul electric, dar nu asta e important, ci faptul că s-a dovedit că el nu a putut face radiografia aceea.

— Și s-a angajat în operație, deși...

— Deși era *istovit*, deși *nu* a putut face radiografia, da, s-a angajat în operație fiindcă face parte dintre oamenii care nu dau niciodată înapoi, care riscă, dintre oamenii care cred în obligațiile și în puterile lor. Așa cum a procedat în orășelul acesta cincisprezece ani și nu a greșit niciodată. Vedeți dumneavoastră, el avea cel puțin trei-patru motive să *nu* opereze *imediat*. Copilul *ar fi trăit* sau ar fi *murit*, asta nu se știe, dar, în orice caz, el ar fi fost la adăpost de orice răspundere. Ei bine, știți pentru ce am pronunțat eu hotărîrea de achitare? *În primul rînd* pentru această opțiune a lui, pentru că a riscat, a încercat să facă totul pentru salvarea băiatului, că nu a ales soluția lașului.

ARGUMENTUL PROCURORULUI

— *Dumneata nu ai declarat recurs împotriva* hotărîrii de achitare, i-am spus, și nu mi se pare firesc.

— Da, nu este firesc. Poate a fost o slăbiciune a mea.

— Asta chiar n-o înțeleg! E legală sau nu e legală sentința?

— Lăsați-mă să vă povestesc.

— Bine, *ascult*, dar să nu uiți *întrebarea*.

— Doctorul acesta e în orășelul nostru de mulți ani. E foarte bun. De obicei doctorii foarte buni pleacă în orașe mari. El a rămas. Nimeni n-a avut niciodată vreun cuvînt rău despre el.

— Nici *el* n-o duce *rău*, dealtfel.

— Apartamentul în care stă nu e al lui. Nu este dintre cei care să facă avere din bisturiu și seringă. De asta puteți fi sigur. Nu spun că dacă mai vin pe la el unii dintre bolnavii pe care i-a vindecat și îi mai aduc cîte o damigeană de vin îi dă afară, dar nu este nici omul care să facă ceva numai *pentru* bani. Vedeți, aici, în dulap, pe *raftul* ăsta, da, cît îl vedeți de mare, sînt scrisorile foștilor lui bolnavi, scrisori de mulțumire, care fac cît o mie de caracterizări...

— Dar unele sînt către tribunal și către procuratură.

— Oamenii au aflat că se află sub anchetă pentru accidentul cu operația.

— *Accident*?! Care accident?! Eu numesc neglijență gravă uitarea meșelor după o operație!

— Mă rog... Spuneam de scrisori...

— Care cer achitarea lui și v-au impresionat.

— Nu, nu cer achitarea lui. Sînt mult mai pline de înțelepciune și demnitate. Ne cer doar să avem grijă. Să fim atenți. Să ne gîndim bine. Asta ne cer.

— Și v-ați gîndit bine?

— Cred că da.

LOGICA PĂRINȚILOR

I-am citat telefonic, aducîndu-i de la lucru, pe ea de la fabrica de mănuși, iar pe el de la o bază de aprovizionare cu materiale. Erau tăcuți, respectuoși, demni. Din gesturile lor, care nu aveau *nimic* din disperarea și, uneori, *din teatralul părinților* care își pierd unicul copil, din cuvintele care nu erau niciodată în plus, din toată atitudinea lor se degaja demnitate. Ea a vorbit foarte puțin. Înclina însă din cap ori de cîte ori soțul ei, vorbind cu «noi», mă obliga să întorc privirea spre ea, ca să mă conving că vorbește în *numele unei hotărîri comune*.

— Noi, îmi spunea el, vă rugăm să lăsați totul așa cum este. Noi cu necazul nostru, domnul doctor cu ale lui...

— Ați fost citați la proces, ați aflat de hotărîrea de achitare. Aveți dreptul să faceți recurs. Nu ați făcut.

— Nu.

— Și nu vreți să faceți acum, și în numele dumneavoastră?

— Nu.

— Îl cunoșteați pe medic și înainte?

— Cine nu-l cunoaște? Băiatul a mai fost bolnav. Și tot el l-a făcut bine. A venit și noaptea cînd l-am chemat. A venit și totdeauna o făcut tot ce o putut. Acum...

— Acum... Ei bine, acum a greșit teribil.

— Știm că o greșit, dar noi l-am văzut. L-am văzut cît era de chinuit în seara aceea, că mai fusese un accident de circulație cu răniți, l-am văzut cum își frînge *mîinile* că *nu* știe *ce* se va întîmpla cu băiatu', *cum* înjura că nu putea face o radiografie, cît de greu s-a hotărît să opereze, că a tot dat telefoane și nu putea fi sigur că o să vină un chirurg la timp din orașul vecin.

— Deci, nu vreți să faceți recurs...

— Nu, domnule procuror. Știm că o greșit, știm asta, dar ce *om* nu *greșește măcar* o dată în viața lui?

— Da, dar atunci cînd greșește un doctor, se întîmplă că...

— Și el îi tot om. Dacă îl pedepsiți și îl luați dintre noi, o să vină unul care nu va face nici pe jumătate binele pe care îl face el în fiecare zi.

RUGĂMINTEA MEDICULUI

— Este firesc să fi venit. Mă așteptam la o hotărîre de condamnare. Condamnare pentru neglijență cauzatoare de moarte. *Am spus bine* încadrarea *juridică*, *nu*?

— Ați *spus*-o corect.

— Mîinile mele, mai exact atenția mea m-a trădat și am săvîrșit cel mai teribil act de inversare, de retrovertire a misiunii noastre de educători de sănătate. Intervenția mea, ca să folosesc un termen medical, a fost iatrogenă. Contrară deci *destinului* și *rațiunii* actului *medical*. M-a *surprins* achitarea, cred că a fost vorba de un fel de milă față de mine, de o milă care mă face să sufăr în plus și de aceea e bine că ați venit să redeschideți dosarul. Îmi voi executa pedeapsa pe care o merit și voi lua totul de la început.

— În legătură cu redeschiderea dosarului nu am hotărît încă nimic.

— Mă rog, veți hotărî. Eu mi-am recunoscut vina. Am însă o mare rugăminte. Am intervenit peste tot, dar se amină. Să mă ajutați ca măcar pînă se va rejudeca procesul să fiu mutat în alt oraș. Oriunde. Chiar și la sat. Mă dor bunăvoința și amabilitatea oamenilor din acest orășel. Măcar de m-ar fi hulit, dar *prea* mă salută pe stradă, *prea* se fac că *nu* știu nimic, *prea* mă îndatorează privirile și gesturile lor. Nu știu dacă mă înțelegeți, dar e o creditare care mă copleșește, mă face să simt în fiecare clipă mărea mea greșeală, mai mult decît dacă mi-ar întoarce spatele pe stradă.

— Vă înțeleg, dar nu o să vă ajut să vă transferați de aici. Aveți ceva de plătit în orășelul acesta...

Emil POENARU

mesteacăn de karelia

Karelia, după cum aveam să aflu hoinărind prin muzee, vizitînd institute de cercetări, se mîndrește cu o *sumedenie* de *bogății*: nurci americane, marmură cu *safirul*, urși karelieni, reni, nori de păsări peste cele 60 000 de lacuri. Dar dintre toate, mesteacănul de Karelia...

Ca să-l descoperi trebuie să străbați pe poteci înguste, pe lîngă *smîrcuri* viclene, kilometri întregi, să treci cu barca lacuri multe. Și-ajungi apoi în *codrul* de mesteceni, o mare de luminări albe, templu ciudat de coloane *foșnind*. Din cînd în cînd — rariști în care soarele poleiește mușchiul de aur și smaralde. Apoi, o adevărată «horă» de mesteceni. Un foșnet speriat, frunzele copacilor sînt parcă niște fluturi ce vor să se desprindă de pe crengi,să se piardă-n neantul albastru. Pasul ți se face eviavle, privirile-ți *sînt* irezistibil chemate în sus, simți că ești furat de nesfîrșitul albastru, te-apucă teama și-ți cobori privirea.

— Iată — exclama cu un fel de bucurie *în* glas Vladimir Ermakov, de la filiala din Petrozavodsk a Academiei de științe a U.R.S.S. — mesteacănul de Karelia. Unul dintr-o sută de *mii* de mesteceni. Pentru că dintr-o sută de mii de copaci, numai unul este *specific* numai Kareliei. Îi privești. Este un arbust chinuit, cu frunzulițe sfarogite, carbonizate pe crengușa contorsionate, temîndu-se parcă de înălțime. Un arbust în care duhuri rele parcă au înghesuit cancerul tuturor plantelor. Tulpina-i este plină de noduri hidoase, de tumori din care picură o sevă gălbuie. Coaja-i seamănă cu pielea de elefant. sau de broască țestoasă. Își trăiește deceniile ascuns, rușinat de frumusețea celorlalți mesteceni de care este înconjurat. Ca un mucenic își lasă trupul sfîrtecat de sevele pămîntului ce-și țes în el ciudate desene. Asistă neputincios la moartea mesteceniior din jur, căci are viață lungă, și la 100 de ani abia atinge înălțimea unui om.

Și mi se pare că liniștea, ba chiar mulțumirea din vocea savantului, frumusețea debordantă a copacilor «zdraveni» sînt o sfidare a umilinței celui «unul dintr-o sută de mii». Prin minte îmi străfulgeră un pasaj din Kalevala, «compatrioată» a mesteacănului de Karelia: «oh, ce-ades gîndul de fată,/ gînd de fată, de durere,/ sperios pe cîmp aleargă,/ se strecoară prin pădure,/ lunecă încet prin ierburi,/ prin hățișuri, printre mușchiuri/ și-i mai tulbure ca smoala,/ noapte de cărbune-i gîndul...»

— La începutul începuturilor, continuă savantul, omul a decimat mesteacănul de Karelia... din scîrbă. Cum poți admite prezența unei asemenea monstruozități în mijlocul horelor «mireselor nordului?» Mai tîrziu, cînd printre flăcările albăstrui (lemnul copacului arde tare greu), omul va fi văzut pe trunchiurile carbonizate neînchipuitele frumusețl, toporul va fi început să taie mai abitir, de data asta, nu de scîrbă, ci de lăcomie. Iar topoarele sfîrtecînd mereu n-au izbutit însă să distrugă totul. Căci «osîndituls e foarte greu de găsit în mijlocul semenilor săi sănătoși care-l ascund cum pot mai bine. De nesocotința toporului au scăpat totuși cîteva sute de exemplare. Sînt acum ocrotite cu strășnicie de oameni. Fiecare mesteacăn de Karelia este marcat.

Existența mesteacănului de Karelia frămîntă multe minți. În jurul lui au fost create adevărate școli. Cea din Moscova consideră că el este un «atavism» de pe timpurile marilor mutații glaciare. Șansele de supraviețuire în fața nemiloasei impetuozități a ghețarilor: răbdarea în absorbirea razelor solare, reducerea înălțimii, «oblindajul» tulpinii etc. Dar de ce se ascunde el în desișurile cele mai nebănuite ale celor mai frumoși mesteceni? Și de ce, deși îngrijit ca nimeni altul dintre copaci, el refuză să crească în afara confraților săi sănătoși?

Savanții din Riga și Vilnius susțin că este vorba de un virus grozav ce atacă planta după ce a împlinit șase ani. Căci pînă la această vîrstă, mesteacănul de Karelia nu se deosebește prin absolut nimic de cellalți. Abia după aceea crengile încep să se contorsioneze, să se aplece, frunzele capătă nuanța cenușii, coaja albă începe să se acopere de pecingini, apar tumorile, protuberanțele hidoase, ca niște sîni, din care țîșnește lichidul galben al morții. Apoi, întreaga coajă capătă aspectul pielii de broască țestoasă sau de elefant. Începe acel «calvar al sublimului», de cîteva sute de ani. (...«o, ar fi fost mult mai bine/ dacă nu căpătam viață/ dacă n-apucam să cresc,/ dacă n-apucam să văd,/ zile triste, de durere/ să-mi fi fost mesteceni viața/ să-mi fi cunoscut sfîrșitul/ într-o șasea noapte-a vieții/ și-ntr-a opta să fiu moartă» — zice Ajno din Kalevala,vrînd parcă să confirme teza savanților din Riga și Vilnius despre «cancerul» ce cuprinde planta în al șaselea an, se pare în a șasea iarnă, cînd mai tot timpul este noapte). Dar de ce din semințele copacului «bolnav» ies puieți care și după șase ani rămîn zdraveni? Și de ce această «horă» a celorlalți mesteceni în jurul lui?

Savantul Vladimir Ermakov nu împărtășește nici una din aceste teorii. El are una proprie, în curs de verificare. Mai sînt patru ani pînă cînd puieții vor ajunge la «vîrsta grelei încercări», pînă atunci preferă să tacă. Dacă puieții se vor «îmbolnăvi», va vorbi. Dacă nu...

În Karelia oamenii se duc adeseori să vadă mesteceni «mucenicii». Să-i ajute, să-i îngrijească, să îi studieze. Și totuși (am vorbit cu ctitiva din ei — pădurari, tehnicieni, oameni de știință), de fiecare dată cînd se apropie de «culcușul» mesteacănului de Karelia, omul are senzația unui freamăt neobișnuit, de neliniște, în crengile mestecenilor ce-l străjuiesc (*se spune că imprimările pe bandă de magnetofon confirmă acest lucru*).

Nu cumva «mireasele albe», frumusețea exterioară a naturii, presimt pericolul pentru «fratele bolnav» și vor să distragă atenția omului? Să fie oare asta o grijă a naturii de a arăta frumosul în ambele sale dimensiuni? Oricum ar fi, frumusețea mesteacănului obișnuit apare în întreaga ei măreție, după ce omul îl vede ocrotindu-și fratele «bolnav de frumos».

La Petrozavodsk sînt chioșcuri unde se vînd bucățele de mesteacăn de Karelia lustruite. Se disting în ele ciudatele desene ale naturii, săpate în lemnul luminos pe dinăuntru. Oamenii le cumpără și le dăruiesc copiilor, iubitelor.

Laurențiu DUȚĂ

COPERTA NOASTRĂ
Iosip GENERALOVICI (Iugoslavia):
Pasăre albastră

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
Sorin POSTOLACHE

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

FLACĂRA ALBUM

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

In vizită la redacția noastră, echipa de handbal a României, campioană a lumii, a pozat în fața aceluiași «Pe aici nu se trece», înnobilat de Năstase la începutul acestui an. De pe rîndul trei-sus, de la stînga la dreapta: **Kicsid, Grabovschi, Cosma, Penu, Birtalan, Dan Marin, Licu, profesorul Ioan Kunst Ghermănescu, antrenorul Nicolae Nedef, doctorul Constantin Șerpe, Dincă, Stockl, Bota, Gațu.**

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 150 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

ANUL XXIII—NR. 14 (982)—30 MARTIE 1974

JURĂMÎNTUL PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

«Jur să slujesc cu credință patria, să acționez cu fermitate pentru apărarea independenței, suveranității și integrității țării, pentru bunăstarea și fericirea întregului popor, pentru edificarea socialismului și comunismului în Republica Socialistă România!

Jur să respect și să apăr Constituția și legile țării, să fac totul pentru aplicarea consecventă a principiilor democrației socialiste, pentru afirmarea în viața societății a normelor eticii și echității socialiste!

Jur să promovez neabătut politica externă de prietenie și alianță cu toate țările socialiste, de colaborare cu toate națiunile lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza deplinei egalități în drepturi, de solidaritate cu forțele revoluționare, progresiste de pretutindeni, de pace și prietenie între popoare!

Jur că îmi voi face întotdeauna datoria cu cinste și devotament pentru strălucirea și măreția națiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România!»

28 martie 1974

NEUITATA SĂPTĂMÎNĂ ÎN CARE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A DEVENIT ÎNTÎIUL PREȘEDINTE AL ROMÂNIEI

retribuire după muncă și după valoarea muncii

Pretutindeni se muncește. Nu există orizont în care munca să nu umple de rezonanțe inedite geografia materială și spirituală a locurilor. Pentru că oamenii acestei țări, de cînd se știu ei pe pămînt, au fost oameni ai muncii. E ceea ce i-a ținut în picioare, demni și imposibil de clintit în fața vicisitudinilor istoriei. Munca noastră, a tuturor, care se varsă în fondul principal de elemente necesare civilizației socialiste, e o muncă încărcată de spirit de răspundere. Făurim o țară, făurim o societate în care oamenii trebuie să trăiască liberi și fericiți, respectîndu-se unii pe alții și iubindu-se. Ne aflăm în anul treizeci de la descătușarea noastră și aparținem cu toții libertății, prin luptă și prin muncă. Ținînd cont de aceste realități care au revoluționat destinul societății noastre, recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a dezbătut o problemă fundamentală: a retribuirii muncii. Într-adevăr, muncim, cu toții ne aducem harul și priceperea și entuziasmul și devotamentul ca să înălțăm edificiul unei civilizații pentru care generații întregi de eroi și-au dat viața. Muncim, dar cum muncim, cît muncim, cu cît randament, cu ce eficiență, într-un secol în care timpul e trăit mai profund ca oricînd, pînă în cele din urmă consecințe, convertind produsele muncii noastre în elemente de civilizație. Într-adevăr, în momentul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma de la tribuna Plenarei că «**Noua lege a retribuției trebuie să oglindească schimbările revoluționare petrecute în țara noastră, să reflecte calitatea nouă a oamenilor muncii, aceea de proprietari și, în același timp, de producători ai tuturor bunurilor materiale**», a defilat prin fața noastră întreaga istorie. Oamenii muncii din România nu mai sînt salariați, simpli salariați, cum ne-am obișnuit să le spunem chiar în articole de presă, uitînd că între timp termenul s-a uzat, s-a golit de conținut, uitînd de nuanțele birocratice pe care le reflectă, și la propriu și la figurat. Oamenii muncii din România vor fi retribuiți după cantitatea și calitatea muncii depuse în sensul progresului și civilizației țării. S-a avut în vedere că noțiunea de salarizare oglindește de fapt vechile relații de producție, bazate pe exploatare, pe existența proprietății private asupra mijloacelor de producție. Or, tocmai în acest capitol al existenței noastre ca popor, ca națiune, ca stat, ca istorie, s-a produs o extraordinară mutație.

SOCIETATEA NOASTRĂ NU CREEAZĂ PRIVILEGIAȚI

Astăzi, oamenii trebuie judecați după aportul lor direct la construcția socialistă. Nu după intenții, după declarații și după profesiuni de credință. Ci după fapte, după faptele lor de muncă! În condițiile în care nu există exploatați și exploatatori, ci oameni ai muncii egali în drepturi și în datorii, era firesc să se schimbe, să dispară unele mentalități învechite, privind atitudinea față de muncă, față de proprietatea obștească, față de mijloacele de producție. Nimeni nu are dreptul să exploateze munca celuilalt! Prin urmare, nimeni nu-și poate permite, în orice loc de muncă s-ar afla, să refuze munca, să ocolească munca, să fugă de răspundere, lăsînd sarcinile de producție în seama celorlalți. Pentru că el devine culpabil în fața societății! Se consolidează astfel spiritul eticii și echității socialiste, care guvernează fiecare dintre hotărîrile și acțiunile noastre.

Desigur, s-a prevăzut dinainte că în acest caz s-ar putea ca diferențele dintre veniturile mari și mici să crească vertiginos. Dar legea privind retribuția după calitatea și cantitatea muncii stipulează că armonizarea echitabilă a raportului dintre veniturile mari și mici să se facă prin creșterea majoră a veniturilor mici, realizîndu-se o sporire corespunzătoare a veniturilor mari. Se ține astfel cont de cristalizarea unui echilibru atent în plan social, în așa fel încît toți oamenii să se simtă egali și cinstit retribuiți după muncă și după valoarea muncii. Societatea noastră socialistă nu creează privilegiați!

«NIMIC NU ESTE VEȘNIC»

Ținînd cont de imperativele epocii în care trăim, de cerințele imediate ale vieții, ale activității generale de construire a unei societăți avansate, multilateral dezvoltate, legea prevede, de asemenea, retribuirea în raport cu eficiența imediată a unor ramuri de producție sau activități spirituale prioritare la un moment dat. Nu se pot opera nivelări în acest sens. Și socialismul nu-și propune deocamdată așa ceva. Spun «deocamdată», pentru că, așa cum a reieșit din dezbaterile Plenarei, poate veni timpul cînd o ramură sau un domeniu de activitate să primească brusc o importanță covîrșitoare față de celelalte pe «fluxul tehnologic» al construcției socialiste. Pentru că e firesc, nu-i așa, ca peste zece ani, de pildă, să se schimbe raporturile consacrate astăzi între anumite ramuri și domenii de activitate. La această idee, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vrînd parcă să sublinieze, încă o dată, caracterul dinamic, revoluționar al dezvoltării întregii societăți, a spus: «**Nimic nu este veșnic!**» Mi-aș permite să adaug un citat semnificativ pentru concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu privind raportul dintre dinamica vieții și acțiunile noastre: «**După cum știți, noi am pornit întotdeauna de la faptul că formele organizatorice nu sînt stabilite o dată pentru totdeauna, că ele trebuie să corespundă sarcinilor și etapelor în care desfășurăm activitatea de organizare și conducere a partidului și statului**».

A TRĂI ÎN VIITOR

Dar, evident, dincolo de noul sistem de retribuție, care stimulează interesul oamenilor muncii și-i mobilizează la o participare creatoare, intensivă, în vederea prestării unei munci încărcate de coeficienți înalți de calitate, se află stimulentul moral. A trăi în România astăzi înseamnă a munci conștienți că sîntem stăpînii tuturor mijloacelor de producție, că, mai ales, muncim pentru noi, pentru a făuri o viață mai bună, conform visurilor și aspirațiilor noastre de zi cu zi. «**Cu toții, de la secretarul general al partidului, de la președintele Consiliului de Stat și pînă la ultimul om al muncii, trebuie să înțelegem că făurirea bunăstării societății, a poporului, depinde de dezvoltarea forțelor de producție**» — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntul rostit la Plenară.

Practic, noua lege privind retribuirea muncii reprezintă, prin spiritul și orientarea sa generală, o afirmare deplină, pe plan internațional, a principiilor eticii și echității socialiste. România devine astfel una din puținele țări din lume care adoptă o asemenea lege, care așază pe baze noi, principiale, întregul sistem de retribuție a muncii. Și, în acest sens, se poate spune că România trăiește deja în viitor.

Adrian DOHOTARU

neasemuita omenie comunistă

Evenimente de seamă, evenimente unice prin importanța lor pentru istoria noastră contemporană, pentru viitorul socialist al patriei, s-au petrecut în acest sfîrșit de martie, început de primăvară. Am luat cunoștință cu toții de alegerea întîiului președinte al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, consacrînd prin aceasta votul unanim al tuturor conștiințelor țării. Alegerea a fost salutată cu o nețărmurită bucurie exprimînd sentimentul că trăim zile care vor rămîne adînc încrustate în memoria vremurilor. Această fericită alegere adoptată în unanimitate de Marea Adunare Națională traduce voința întregului popor, care știe că încredințînd conducerea destinelor sale celui mai de seamă fiu al său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care a știut întotdeauna să-i slujească și să-l reprezinte, se slujește pe sine. Numeroasele telegrame sosite din toate colțurile țării, cuvintele adînc simțite de dragoste și respect adresate cu atîta căldură mult stimatului tovarăș Ceaușescu, exprimă emoționanta adeziune pentru înalta misiune cu care este investit. Pilda vie a întregii sale vieți, pusă în slujba idealurilor comuniste, simbol al dăruirii fără egal, al contopirii propriului destin cu destinul neamului, stă la baza acestei opțiuni. Mă alătur din toată inima adeziunilor unanime de dragoste și încredere nemărginită a cetățenilor României și văd în această alegere fericită strălucirea mai puternică a prezentului și viitorului țării. În decursul timpului, istoria poporului nostru a produs personalități care concentrează cele mai înalte virtuți ale neamului, personalități menite să dea strălucire unei epoci și să-i împlinească destinul de libertate, de suveranitate și de omenie. Personalități plămădite din elanurile tuturor, sinteză a gîndurilor tuturor, a faptelor și a voințelor tuturor; personalități reprezentative pentru ceea ce înseamnă poporul român în lume, personalități care văd mai departe, mai profund decît toți, personalități care trăiesc în trecutul, prezentul și viitorul țării. O asemenea personalitate este președintele republicii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Conducătorul care munceste alături de fiecare dintre noi, dar mai mult decît fiecare dintre noi, omul care manifestă permanent o vitalitate tinerească, iubește și promovează tot ceea ce e tînăr și viguros în gîndire și acțiune; conducătorul care pune alături de experiența celor vîrstnici căutările, neastîmpărul, entuziasmul, îndrăzneala tinerilor. Omul văzut de Nicolae Ceaușescu este o ființă activă, dăruită trup și suflet poporului, este omul care gîndește asupra propriei sale existențe, care are puterea de a-și corija dezacordul atunci cînd un asemenea dezacord se ivește între el și societate, între el și legile naturii. Omul văzut de Nicolae Ceaușescu este un luptător pentru frumos și perfecțiune, este un om care respectă și este adînc respectat, este un om complex care nu-și refuză momente de meditație — cînd parcă o aripă eminesciană planează peste înțelegerea blîndă a existenței. Un astfel de om cu o fizionomie inconfundabilă, deschis către marile idei, către adînci sentimente umane, activ pînă la mistuire în actul creației, este omul pe care președintele țării îl vrea promovat, îl vrea implicat în măreața operă pe care o înfăptuiește neobosit. Are în vedere în fiecare clipă rezervele inepuizabile de inteligență și de conștiință cărora nu le trebuie decît suportul real al unei mai bune organizări ca să se afirme. Firesc în epoca tovarășului Ceaușescu înseamnă o neasemuită omenie, un respect pentru tot ceea ce înseamnă progres și bine în lume, înseamnă îmbold pentru slujirea devotată a partidului, a poporului tău. Fața țării, fizionomia ei se schimbă de la an la an, datorită forței de previziune, prelungită în timp, pînă la marginea mileniului. Satele și orașele noastre, ogoarele și pădurile noastre, livezile și parcurile noastre capătă în această viziune solară dimensiunea omului societății socialiste, arhitectura luminoasă a profilului ei spiritual și etic. Desigur, acestui proces noi, bărbații și femeile care trăim și muncim acum, trebuie să-i dăruim întreaga forță de muncă și creație de care sîntem capabili, și în numele lui trebuie să ne scrutăm slăbiciunile pentru a ne forma pe măsura exigențelor lumii pe care vrem să o înfăptuim. Aceste gînduri dublate de nobilele sentimente de progres material și spiritual au însoțit evenimentul de adînci semnificații politice și umane în miezul căruia încă ne aflăm.

Coman ȘOVA

un tricolor peste o inimă

Ceea ce s-a petrecut săptămîna aceasta în România aparţine — nu e o noutate, au spus-o toate ziarele! — istoriei. Mi se pare însă interesant să remarcăm şi să înţelegem şi de ce nişte fapte politice se înscriu dintr-o dată (prin intensitatea consecinţelor pe care le generează, în colectivitatea în care se petrec) în domeniul muncii concrete, de ce o plenară a unui partid este o activitate tot atît de practică, de la îndemîna ochiului şi minţii, cum ar fi ridicarea unei uzine, de ce sesiunea unui parlament, prin dinamismul şi radicalitatea deciziilor pe care le ia, seamănă atît de izbitor cu un cîmp de grîu în primăvară, cu o realitate adică, o realitate a muncii şi a roadelor muncii.

Unul din secretele politicii României de azi, unul din acele puncte care dau diferenţa specifică a politicii acestui partid al nostru, este că politica nu e înţeleasă ca un scop în sine, ci ca un mijloc prin care omul să ajungă mai repede, cît mai repede — pe un drum încetinit de atîtea necazuri şi handicapuri — la meritata lui fericire, care de prea multe ori i-a fost promisă pentru viitor, ca într-un joc de-a orizontul, de care, cu cît te apropii, cu atît se depărtează. Politica noastră nu e un joc de-a cuvintele, nu e o îndeletnicire de sine şi pentru sine, politica noastră, aşa cum o spunem deseori prin cei ce ne reprezintă, e o politică pusă în slujba. În slujba unui popor, în slujba unui ideal, în slujba omului, în slujba unor ţeluri concrete. Săptămîna aceasta, la care mă refer, una din săptămînile-cheie ale calendarului politic românesc, a fost asimilată repede în datele ei esenţiale de viaţa normală a ţării, deşi nu s-au petrecut lucruri care se petrec în fiecare zi. Naţiunea a ştiut să resoarbă în ea, în sufletul ei pur şi dominator, toate evenimentele, brevetîndu-le ca acte ale istoriei naţionale şi, totodată, dîndu-le — ca pe nişte alimente morale şi spirituale întăritoare — celor ce muncesc.

Şi a fost o sărbătoare, a fost marea clipă în care Nicolae Ceauşescu devenea preşedintele României, întîiul ei preşedinte! În acea dimineaţă de primăvară, în Parlamentul României, preşedintele Ceauşescu, cărunt de grija permanentă a ţării, cu ochii aprinşi de o emoţie, care nu-mi amintesc să-l mai fi cuprins din momentul în care, sărbătorit la 55 de ani, şi-a evocat părinţii, a primit ceea ce i se cuvenea încă din prima clipă a dîrzeniei sale în faţa tuturor primejdiilor, încă din prima clipă a hotăririi sale de a sluji toată viaţa poporul român, încă din prima clipă în care cîrma naţională a vibrat sub mîinile sale sigure, nesperiate de gerul nici unei ameninţări cu forţa, a primit tricolorul. Iată-l deci: preşedintele României îmbrăţişat de steagul patriei sale! Iată-l deci încărunţit de muncă şi de grijă, iradiind aceeaşi copleşitoare energie vitală! Un drapel peste o inimă! Ca s-o apere! Pentru că ea îl apără! Un bărbat aflat pe culmea cea mai de sus a autorităţii obşteşti sale! Parcă nemaisuportînd, în devoranta sa dragoste de patrie, ca steagul patriei să fluture departe de fiinţa lui, el lasă istoria să-l lege de acel steag, el se înconjoară de acel steag. Un tricolor peste o inimă!

Adrian PĂUNESCU

litera-ax a cuvîntului nostru cel mai drag, românia, își merită renașterea

o nouă ortografie?

În septembrie 1953 Consiliul de Miniștri a aprobat noile norme ortografice ale limbii române, elaborate de Academia Republicii Populare Române.

Noul așezămînt ortografic a fost discutat și propus de Secția de științe filologice a Academiei.

Președinte al Secției era atunci maestrul Mihail Sadoveanu. Cuvîntul său a atîrnat greu în cumpănă, cînd a fost luat în discuție punctul principal al noului sistem ortografic: scrierea sunetului î, specific limbii române, cu **î** din i sau cu **î** din a: **romîn** sau **român**?

Maestrul Sadoveanu a impus scrierea cu i. Dacă memoria nu mă înșală, am fost singurul, din Secție, care am susținut scrierea cu a.

Am dat ca motiv argumentele următoare:

O ortografie nu poate fi exclusiv fonetică. Că există un singur sunet î, e adevărat. Dar aceasta nu ne obligă să-l redăm în scris întotdeauna prin i.

Pentru că o ortografie trebuie să țină seamă și de criteriul tradițional (vezi, în această privință, ortografia a două mari limbi de civilizație: franceza și engleza!).

Notarea cu i prezintă marele dezavantaj că în scrierea cu litere majuscule, accentul nefiind notat, cuvinte ca **pâine, România** etc. sînt scrise și pronunțate **pline, Romînia** etc.

Argumentarea mea nu a avut însă darul să convingă pe colegii mei din Secție, care, în frunte cu maestrul Sadoveanu, au impus scrierea cu i.

Cred că a venit timpul să ne întoarcem la scrierea cu **î** din a, în toate cazurile, cu excepția scrierii cu **î** în cazurile prevăzute de ortografia anterioară anului 1953.

În rest, ortografia actuală reprezintă un progres față de vechiul așezămînt și în primul rînd rezolvă problema scrierii cu apostrof sau cu trăsură de unire, cauză a numeroase erori.

academician Al. ROSETTI

controversa *â* și *î*

De la introducerea alfabetului latin în ortografia noastră, scrierea cu **î** și **â** a fost controversată.

În reforma ortografică din 1904, elaborată în cadrul Academiei Române de către Titu Maiorescu și Ioan Bianu, s-a adoptat o formulă de compromis: s-a scris **î** la începutul cuvintelor, la sfîrșitul lor și în interior numai în cuvintele compuse, ca de exemplu: **reîncepe,** fiind un compus al lui «începe». **hotărîre,** fiind un derivat al lui **hotărî**, în interiorul restului cuvintelor scriindu-se **â: român, cîmp, cînd, fîn** etc. Această regulă a fost menținută întocmai și în reforma ortografică din 1932, elaborată, tot în cadrul Academiei Române, de Sextil Pușcariu și Theodor A. Naum.

Argumentul lui Titu Maiorescu, autorul principal al reformei din 1904, pentru scrierea în interiorul cuvintelor cu **â** a fost etimologia cuvintelor **român, România, românesc,** legată indisolubil, în mintea românilor, scria el, **«cu numele de Roma și roman»**,ca și a multora din cuvintele moștenite din latină: **cînd,** din «quando», **cîmp,** din «campus», **cînt** din «canto», **plîng** din «plango», **frîng** din «frango», etc.

Partizanii semnului unic **î**, adoptat în reforma din 1953, au argumentat că este mai simplu și mai practic o singură literă, în loc de două, pentru același sunet și că așa au scris mari lingviști ca Ovid Densusianu și Al. Philippide sau mari scriitori ca I.L. Caragiale și M. Sadoveanu, chiar după reforma lui Maiorescu.

Practica scrisului, timp de trei decenii — criteriu important în impunerea unei scrieri — a dovedit însă că folosirea unui singur semn **î** continuă să ridice obiecțiuni.

Primul care a protestat, chiar în 1953, la apariția noilor reguli ortografice, a fost regretatul Dr. Petru Groza care, într-o scrisoare trimisă Institutului de lingvistică din București, a declarat că el nu poate concepe să scrie **romîn, pîine, cîine, mîine** etc. cu **î** (din i).

A doua obiecție au ridicat-o străinii, care nu înțelegeau nici chiar numele țării noastre scris cu **î** (din i).

O altă obiecție o ridică practica scrisului, prin confundarea lui **î** cu **î**, mai ales cînd literele sînt mici, de exemplu fiîi, mînie, mîine etc.

Scrierea cu un singur **î** (din i) a fost deja practic încălcată la numele proprii, unde se scrie curent: Pârvan, Cândea, Brâncuși, Pârvu, Câmpeanu, Vârgolici ș.a.

O comisie instituită în 1965 de Prezidiul Academiei a adoptat scrierea cu **â**, pentru **România, român** și derivatele lor. Scrierea cu **â**, în interiorul cuvintelor, care corespunde și unor rațiuni etimologice, se bucură de popularitate. Scrisul nostru viitor va decide, cred, revenirea la cele două semne: **î** și **â**, așa cum s-au impus prin tradiția creată de regulile ortografice din 1904 și 1932.

profesor universitar
Dimitrie MACREA, membru
corespondent al Academiei R.S.R.

î și *â*

Atîta timp cît româna s-a scris cu litere chirilice, n-a existat nici o problemă privitoare la **î**: fiind o vocală la fel cu toate celelalte a fost scrisă cu un singur semn, care întîmplător semăna cu actuala noastră literă **i**. Probleme au apărut odată cu trecerea la alfabetul latin, din cauza tendinței de a se scrie cuvintele nu așa cum le pronunțăm noi, ci cum le scriau românii. Avînd în vedere că, în cuvintele de origine latină, toate vocalele, puse în anumite condiții, s-au prefăcut în **î**, s-a scris un timp cu cinci feluri de **î**, anume: **â (mînă) ă (vînt) î (rîu), o (fîntînă), ŭ (adînc).** Mai rămînea totuși problema cuvintelor de altă origine decît latină care aveau un **î**, fără să mai punem la socoteală că nu totdeauna etimologiile pe care se baza scrierea erau corecte.

Este clar că acest sistem prezenta dificultăți enorme, în special pentru copii, care ar fi trebuit să învețe latinește înainte de a ști cum se scrie românește. Treptat, scrierea etimologică a fost părăsită și s-a generalizat principiul fonologic: fiecare sunet să fie reprezentat printr-un semn, fiecare literă să corespundă unui sunet. Zic că «s-a generalizat», dar trebuie să adaug imediat că s-au mai făcut totuși unele concesii sistemului etimologic.

Mai curios este faptul că, reținîndu-se două feluri de **î**, adică **î** și **â**, și calculîndu-se astfel corespondența între sunete și litere, distribuția n-a fost totuși bazată pe etimologie, de vreme ce se scria **înger**, față de latinescul **angelus**, și **rîu** care corespunde latinescului **rivus**; s-a stabilit o regulă cu totul nelogică: la începutul și la sfîrșitul cuvintelor se scria cu **î**, iar la mijlocul lor, cu **â**. De ce așa, nu știa nimeni să spună. Și nici chiar această regulă nu era fără excepții, căci trebuia scris **urît**, deși vocala în discuție se găsea aici în interiorul cuvîntului.

Reforma din 1953 a introdus ordine și claritate: vocala **î** se scrie într-un singur fel, anume în **î**. Nimeni nu poate să spună că nu se înțelege principiul sau că e greu de memorat.

Ceea ce este important nu este ca semnul ales să fie **î**, ci să fie unul singur. Astfel, în principiu, s-ar fi putut reține și semnul **â**, cu condiția să fie folosit peste tot. Împotriva acestei soluții pledează totuși faptul că vocala **a** mai primește un semn suplimentar pentru a marca pe **ă** și nu e recomandabil să o încărcăm prea mult. Să ținem seamă că în scrierea de mînă nu se face totdeauna distincția clară între **ă** și **â**.

Unii au impresia că **î** este străin și că **â** ar sublinia latinitatea limbii române. În realitate, ambele semne sînt neiatine, pentru că românii nu aveau sunetul **î** (după cum nu-l aveau nici pe **â**) și lucrul nu trebuie să ne mire, pentru că nici o limbă n-a păstrat intact inventarul latin, după cum în general nu se cunoaște nici un idiom, indiferent de originea lui, care să nu se schimbe cu timpul.

Se crede că dacă am scrie **pâine** și **câine** (nu știu de ce, dar numai aceste două exemple sînt aduse totdeauna) s-ar vedea mai clar că sînt de origine latină. Dar dacă scriem **rău**, originea latină e mascată. În orice caz, motivul principal pentru care scriem nu este să arătăm proveniența limbii, ci să ne înțelegem între noi, și mi se pare că ortografia actuală răspunde perfect acestui scop

academician Al. GRAUR

să respectăm spiritul limbii

Un frumos cîntec ostășesc spune că și graiul neamului este o avuție asupra căreia trebuie să veghem cu strășnicie, pentru a nu deveni, noi, sau urmașii noștri, alții decît cei ce sîntem în realitate. De la cultura slavonă propagată cu ajutorul bisericii ne-au rămas, într-o adîncă încăpere a tezaurului nostru lingvistic, o puzderie de cuvinte aromate, pline de culori neobișnuite și de poezie, cuvinte ce devin din ce în ce mai misterioase, pe măsură ce se cufundă tot mai mult în cețuri, devenind neînțelese. A mai existat un Arune Pumnul, cel iubit atît de marele Eminescu, și lîngă el atîția alți latinizanți de diferite nuanțe, apoi nobili bonjuriști, atît de eroici în idealurile lor naționalpolitice, dar importînd, unii dintre ei, din Paris, unde își făceau, obligator, studiile, un langaj hibrid, care astăzi ne face să zîmbim, amintindu-ne de *Frantuzitele* lui Facca și chiar de strania coană Chirița, care va fi fost cîndva o realitate, de vreme ce s-a povestit despre ea. Ezotericul Heliade propunea un limbaj macaronic, interesant și inexact ca și celelalte fantezii lingvistice. Era o epocă de limpezire și nu se poate spune că toate aceste nobile erezii nu au avut și un rol pozitiv, acela de a ne dovedi că limba noastră este altceva decît soluțiile propuse de sublimii și bine intenționații dascăli. Și-n zilele noastre, unii specialiști, numărînd cuvintele unul cîte unul, ajungeau la convingerea că limba română este un fel de dialect compozit, uitînd, deși ar fi trebuit să nu uite, că există o valoare a cuvîntului pe care o dă circulația lui mai mică sau mai mare. Nu poate fi egal cuvîntul «pîine» cu cuvîntul «blagoveștenie», de exemplu.

Dar cel care scrie aceste rînduri nu este un specialist în materie, nu vrea să dea sfaturi și nici să emită teorii proprii. Crede însă că pe marginea anumitor normalizări teoretice actuale se pot face obiecțiuni întemeiate, dacă ținem seama de limba vorbită și de o anumită structură psihică a poporului nostru.

Nu demult, teoreticieni avizați au generalizat folosirea lui **î** (î din i), păstrîndu-l pe **â** (â din a) doar în cuvinte care rezumau trecutul, prezentul și viitorul acestei țări. Se motiva pe atunci că e mai ușor de învățat copiii și că trebuie să luptăm pentru o grafie cît mai simplă. Dar, dacă scoaterea apostrofului pare mai comodă, ostracizarea lui **â** este cel puțin nejustificată. Orice copil putea ține minte că la începutul cuvîntului trebuie să scrie cu **î**, iar în celelalte cazuri cu **â**. (Evident, renunțăm la nuanțe, pentru a sublinia esențialul). Atunci, la ce a folosit eliminarea parțială a lui **â**? Cel mult ca să schimbe configurația limbii române, să o facă să semene mai puțin cu limba latină, cu care nu mai e nici o îndoială că ne înrudim ca un tată cu fiii săi? De ce deranja atît de mult folosirea lui U, în cuvîntul *sunt* și în rubedeniile acestuia destul de numeroase? Că la noi *u* s-a transformat în *î* în cele mai multe cazuri? Foarte bine! Nu ne împotrivim. Folosirea lui *sunt* era, dacă vreți, o eroare împămîntenită, acceptată, o eroare frumoasă și necesară. De ce a fost nevoie să o scoatem? Priviți cît de frumoase sînt textele scrise cu **â** și cu *sunt*, cît de adevărat arată cuvîntul vînt (față de vînt) sau cînd (față de cînd). O limbă evoluează și trece într-alta și cu ajutorul erorilor necesare. Exemplu, toate limbile romanice sau neromanice. Cîndva, un lingvist al cărui nume l-am uitat, propunea să introducem în scrierea noastră și un fel de *i* moale! Pe motiv că el există în vorbire! Ciudată pretenție, care ne-ar putea face să credem că acolo unde e multă învățătură e și multă rătăcire. Păi atunci, de ce să nu înfocuim scrierea de astăzi cu semnele fonetice pe care învățații le folosesc între ei, pentru a-și comunica chiar și cele mai mici nuanțe, cea mai ușoară palatalizare, orice spirit diafan, cea mai mică intenție de a pronunța nazal, dental, sau mai știu eu cum. Nu cred că limba scrisă are nevoie de astfel de specialități. Noi vrem să ne recunoaștem în cuvintele pe care le scriem ființa adevărată, cu elanurile și chiar cu greșelile ei. Preferăm să respectăm spiritul limbii, în locul unor regulamente de laborator, care pot fi perfect logice, dar în același timp inexacte. Iată, nu mai știu care ediție a îndreptarului ortografic ne învăța să scriem: *pîrdu*, iar nu *pîriu*. Dar noi simțim că pîriul e un copil mai mititel al rîului, și-i vom lăsa pe alții să pronunțe cu **ă**, adică așa cum nu e bine. În același loc ni se recomandă să purtăm *mănuși* în loc de *minuși*, dar noi, cînd e ger, bineînțeles, le vom purta tot pe cele din urmă, fiindcă avem *mîini* iar nu *mâni* sau *mâini*. (Nu sîntem străini de tot felul de argumentări în acest domeniu, preferăm însă ca în aceste pagini să ne facem apărătorii limbii vorbite, iar nu a celei închipuite). Toată lumea zice *mînăstire*, dar peste tot sîntem corectați și nevoiți să scriem *mănăstire*, ca să respectăm o lege care statuează degradarea lui *o* în *ă*. (Aș zice: cu atît mai rău pentru acea lege, dacă oamenii vii nu-i simt nevoia). N-am auzit pe nimeni spunînd *subsuoară* ci *subțioară*, deși subsuoară apare și în vechi texte (ca și cealaltă variantă dealtfel). Mi se pare mai elegantă și mai subțire varianta vorbită. Și exemplele

de genul acesta sînt destule, dar noi ne vom opri aici.

Ar mai fi problema considerării limbii franceze drept un rezervor obligatoriu din care neapărat trebuie să se înfrupte limba noastră modernă. Poate că nu e chiar atît de bine. De ce să luăm cuvinte cum ar fi *cibernetică* sau *coregraf din franceză, cînd le putem lua* corect, direct de la sursă. Mai ales că, în cazul lui *coreograf*, cuvîntul a circulat multă vreme în forma apropiată de limba de origine. Credem că nu e indicat să folosim pentru a ne îmbogăți limba surse intermediare, preluînd de la acestea, fără discernămînt, denaturările sau transformările acelei limbi, alta decît a noastră.

Nu e rău să reținem, în loc de concluzie, că dacă știm sigur că poporul nostru se va numi întotdeauna *român*, nu ne este indiferent nici faptul că acest cuvînt trebuie scris cu â nicidecum cu alt semn care ne-ar face să nu mai semănăm cu noi înșine.

Eugen BARBU
membru corespondent al Academiei R.S.R.

pentru că există o estetică a grafiei

Voi începe cu un exemplu, cred, semnificativ, din proza lui Negruzzi: este vorba de *«Cum am învățat românește»*, în care autorul mărturisește cîte greutăți a întîmpinat la școala grecească pentru a reuși să facă deosebirea între cele 3 categorii de «i»; între 3 omonime, între 3 cuvinte care se citesc identic (în speță: «vie» — podgorie; «vie» — femeie vie; «să vie» — verbul), dar în care trebuiau folosite 3 categorii diferite de «i»-uri — trei semne distincte, pentru același sunet!...

Exemplul reprezintă o stare istorică a unei realități lingvistice, și am făcut această incursiune literar-lingvistică din mai multe motive, cel mai însemnat fiind acela că a existat și există o tendință a lingviștilor către *simplificarea* limbii (și nu numai a limbii noastre). Dar, cred, că pe această linie s-au produs unele exagerări. Cu atît mai mult cu cît în limba română, mai cu seamă, problema simplificării cu orice preț nu se pune cu multă acuitate, știut fiind faptul că este o limbă «fonetică», în general cuvîntul pronunțîndu-se așa cum se și scrie (cu excepțiile firești: se scrie «este», dar tot românul pronunță *ieste*; în cuvîntul «chemare» litera «h» nu se pronunță etc. — deci nu întotdeauna *semnul codat*, litera grafică, acoperă perfect realitatea fonetică). La urma urmei — dacă tot e vorba să simplificăm —, de ce nu am înlocui formulele de tipul «che» *(chemare)* sau «chi» *(chimion)* cu semnul *k*, adică «Ke» și «Ki» — așa cum fac lingviștii atunci cînd folosesc, cum se spune științific, «transcrierea fonetică»?!...

Un alt exemplu: Noua ortografie a abandonat apostroful, propunînd folosirea în toate cazurile a trăsurii de unire, a «cratimei». Aparent este o simplificare, dar cîte necazuri am avut cu edit[u]rile și redacțiile atunci cînd susțineam păstrarea apostrofului în cazuri accidentale, pentru a marca absența unei litere dintr-un cuvînt (de exemplu: «mă duc pîn' la...» sau «dom'le»).

Erorile sînt încă destul de multe, cred însă că e absolut firesc să scrii «pâine» și «câine» (pentru că știi că în spatele acestor cuvinte se află latinești[le] «panem» și «canem»), la fel cît de firesc e să scrii «a hotări», fiind vorba de un verb de conjugarea a IV-a și care nu poate să se termine decît cu o vocală din «i», în speță cu «î».

Eu sînt un tradiționalist, nu știu dacă dintre colegii mei m-ați ales pe mine în cel mai fericit caz, mărturisesc însă aici și public că nu am respectat în întregime dispozițiile îndreptarului ortografic, deși în majoritatea cazurilor ele nu mi s-au părut lipsite de logică. Dar am ignorat *acele* dispoziții care îmi reduceau, îmi îngrădeau posibilitățile scrisului, «estetica» lui grafică — pentru că există o *estetică* a grafiei! — le-am ignorat cu bună-știință, ba chiar aș zice că le-am încălcat cu plăcere.

O întreagă intelectualitate română a gîndit și a creat conform unei anumite ortografii — s-a născut astfel *o tradiție* ce nu poate fi ignorată. Eu pot folosi formula «sînt», dar nu mă poate împiedica nimeni să folosesc și «sunt» (cînd e vorba de limbajul unui simplu legat de glie); la fel, am dreptul să folosesc formula «filosof» (și nu «filozof», uitîndu-se pesemne că *sofia* e una, iar *zoofismul* altceva) ș.a.m.d.

Aceste egalizări impuse s-au făcut cam la repezeală, ca și în cazul lui «â» și «î». În ceea ce mă privește, «â» este pentru mine *ca un scut, ca o platoșă*; «î» este *cam firav*... e ca un i cu cușmă, iar uneori cușma asta îl cam tufletește!... (repet, vorbesc ca un *scriitor*, argumentele științifice sper că le-au căutat alții mai autorizați decît mine). Este totuși ridicol să întîlnești — mai ales acum, cînd s-a lansat o modă stranie, aceea de a nu se pune semnul diacritic la literele verzate — titluri, sau firme de genul «PÎINE» sau «CÎINE RAU»! Dacă tot e vorba să nu punem respectivele semne, apoi prefer să văd scris «PAINE»!...

Cine își iubește țara și limba, trebuie să învețe această limbă așa cum învață să-și apere țara. Să mai învățăm deci și etimologie, și istoria limbii române, pentru că nu strică să știm de unde am plecat, prin ce transformări am ajuns la actuala limbă modernă. *Pentru efortul, minim în fond, pe* care trebuie să-l facem pentru a păstra curată litera cuvîntului, noi încercăm acum să reparăm niște exagerări — exagerări însă la care am contribuit poate cu toții, fie și numai pentru faptul că nu am protestat la vremea respectivă. Aceste reparări — de ce-am ascunde-o? — ar putea naște o nouă confuzie; confuzie care în nici un caz însă nu va fi la fel de mare ca aceea produsă de reforma din 1953

În încheiere, vă voi reproduce cîteva versuri dintr-un poet pe care-l cunosc foarte bine, versuri ce mi se par semnificative în sensul discuțiilor găzduite de revista «Flacăra»:

«Îți sărut de departe, în noapte,
fruntea de munți
Românie
cu â din a.

Te simt în sînge și'n vine
te port ne'ntrerupt
Românie
cu â din a.

.....

Așa cum ai fost vei rămîne;
norul nu schimbă cerul
și nu te schimbă pe tine
Românie
un â din i.»

Romulus VULPESCU

realitatea lingvistică

Cercetarea științifică atestă și încearcă să descrie și să explice tendința limbii române spre economie și simplificarea mijloacelor de expresie lingvistică, la toate nivelurile cunoscute fonetic-fonologic, morfologic, sintactic și chiar la nivelul stilistic (acesta din urmă nefiind însă un domeniu exclusiv lingvistic). Există numeroase situații în care limba oferă vorbitorilor ei posibilități complexe și variate de alegere, de selectare în sfera de unități și relații existente virtual în structura formal-lingvistică. Gestul selectării are la bază, conștient sau nu, intenția unei maxime concizii, a unei maxime simplități și clarități a elementului «formal», de expresie, capabil să transmită cu maximă rapiditate și eficacitate «un conținut» necesar actului de comunicare. Raportul de frecvență și de grad de functionalitate între două elemente lingvistice — reprezentînd variante de expresie ale aceluiași «conținut» — este acela care confirmă necesitatea obligatorie sau exclusivă a unuia dintre ele și care impune păstrarea acestuia în sistemul potențial al limbii. Păstrarea unuia și eliminarea celuilalt se face aproape de la sine, dacă prin aceasta înțelegem procesul firesc de evoluție a limbii, proces intern, cu legi proprii de funcționare. **Fixarea** de către specialiști a unui sistem sau a unei structuri lingvistice echivalează cu recunoașterea științifică a unei situații de fapt care se cere definită și descrisă conform unor criterii metodologice, unor puncte de vedere și de interpretare cît mai adecvate situației respective. **Normarea** lingvistică are același punct de plecare și aceeași justificare științifică: **realitatea** lingvistică. Nu se pot impune «legi» limbii, dacă aceasta nu le acceptă, dacă ele nu-i satisfac existența și funcționarea firească. În momentul în care «legea» contrazice realitatea, cea dintîi devine cel puțin discutabilă.

Sistemul grafic al limbii române are la bază realitatea fonetică. Posedăm o «scriere fonetică»; scriem, în general, «cum se pronunță» (spre deosebire de situația din franceză sau engleză, de exemplu). Dar, în momentul în care facem distincția între **realitatea fonetică** și **sistemul fonologic** — sistem, rezultat al organizării și al sistematizării tuturor claselor fonetice, a tuturor claselor de sunete existente și posibile în limbă — se impune precizarea că semnele grafice folosite în limba română reprezintă și notează nu sunete (practic infinite), ci **foneme** — adică unități structurale invariante, rezultate din reducerea funcțională a sunetelor. În legătură cu sistemul fonemelor — **vocale**, de pildă — fiecare literă (numită în lingvistică «grafem») a alfabetului notează un singur fonem vocalic. **O singură excepție: â și î — grafeme diferite pentru aceeași realitate fonetică și fonologică.** Mai mult decît atît, pe baza **aceleiași realități fonetice** se folosesc **aceleași semne**, chiar pentru sunete care sînt funcțional diferite: e,i,o și u notează în același timp sunete în cuvinte de tipul **fete, bine, nor, duc** — unde vocalele respective au funcție silabică, dar și în cuvinte de tipul: **beată, fiartă, doare, ecou** — unde sunetele respective sînt semivocale, fără funcție silabică. De asemenea, semnul i notează în plus și sunetul i din cuvinte de tipul **pomi**, unde i nu reprezintă o vocală aparte, ci este doar un timbru vocalic al consoanei finale.

În sistemul de grafeme pentru **consoanele** limbii române există următoarea situație: 1. În primul rînd, trebuie remarcat că, în general, un semn grafic corespunde unui fonem. 2. Semnul **x** notează două perechi de foneme diferite: **c+s (excursie)** și **g+z (examen)**. *3. Sunetele* **c** și **g** notează fiecare cîte două foneme: **k** din **casă** și **č** din **cer**, respectiv **g** din **gară** și **ğ** din **ger**. 4. Pentru același fonem **k** se folosesc două semne grafice diferite: **c** din **casă** (sau **ch** din **chem**) și **k** din **kilogram**. Acesta din urmă însă este întîlnit într-un foarte mic număr de cuvinte, în majoritate termeni tehnici, și toate împrumuturile relativ recente.

Din cele arătate pînă aici se poate considera că **există și la nivelul sistemului grafic al limbii române o situație de economie și simplificare, configurația acestui sistem fiind perfect justificată de relațiile sale cu sistemul fonetic-fonologic al limbii.** Singurul caz pentru care nu se poate găsi nici un fel de justificare *în acest plan* este notația din două semne diferite â și î a uneia și aceleiași realități fonetice și fonologice. Argumentele celor care pledează pentru eliminarea notației cu î ni se par convingătoare.

Costin BRATU
cercetător, Centrul de cercetări fonetice și dialectale, București

șansele limbii române

Situația actuală este destul de bizară: nu știu în ce altă parte a lumii mai există un semn grafic (**â**) folosit numai într-un singur cuvînt (**român** și derivatele sale). Ori îl scoatem complet pe **â**, ori îl introducem și în alte cuvinte. În care? — iată chestiunea greu de rezolvat, căci sunetul notat prin î sau â provine nu numai din vocalele i și a, ci și din altele, foarte des din e. Să-l introducem în scrierea românească și pe **e**? Sau pe **o**? Dacă vom accepta să ne abatem de la principiul de bază al ortografiei noastre (cîte un semn pentru fiecare sunet în parte), nu avem nici un motiv principial, teoretic justificabil, de a nu merge mai departe cu revizuirea ortografiei românești, cerînd și pentru **ă** alte semne, și pentru **ţ**, și pentru **ş** ș.a.m.d.

Ce motive ar fi ca să ne complicăm prin introducerea lui **â**? Sînt motive oarecum sentimentale: ca să se vadă mai bine că sîntem descendenți ai romanilor, că limba noastră se trage din cea a lui Horațiu și Vergiliu. Dar aceste lucruri pe de o parte nu le contestă și nu le poate contesta nimeni, iar pe de alta, sînt la fel de bine știute și cu **â** și fără el.

Și totuși un motiv, altul, ar exista. Nu numai pentru reintroducerea lui **â**, ci eventual și pentru alte modificări în sens etimologizant ale ortografiei noastre (sic): limba română, prin importul masiv de neologisme din principalele limbi de cultură, în aspectul ei scris și mai ales în limitele anumitor stiluri (științific, în primul rînd) a devenit o limbă relativ ușor de înțeles la citit de către persoane care nu știu românește, dar care au o *cultură* serioasă. Acestora le vine ușor să înțeleagă semnificația cuvintelor tehnice — mai toate neologisme romanice — iar din cuvintele românești vor putea înțelege destul de multe datorită asemănării unora dintre ele cu corespondentele lor romanice sau latinești. Pentru un asemenea cititor, desigur, va fi mai ușor de înțeles un text care va avea **cînd** în loc de **cînd**, **cînt** și nu **cînt, mînă** etc. Dar e oare un lucru cu căpătîi făcut să modificăm ortografia limbii române nu de dragul celor ce o vorbesc și o scriu, ci al celor ce o dată la cîțiva ani, sau poate chiar mai des, pun mîna pe o publicație românească? S-ar părea că nu. Și totuși ? Șansele limbii române de a deveni o limbă internațională sui-generis, ușor de înțeles la citit sînt destul de mari

asistent universitar Ion COJA
Facultatea de limba și literatura română, București

nu o literă e în cauză ci o articulație a istoriei

Nu este vorba de un capriciu, nu este vorba de o literă. E vorba de un principiu și anume: poate fi limba națională văduvită de unul din semnele ei distinctive, care o particularizează în concertul limbilor lumii și chiar între limbile latine? Noi credem că nu. Noi credem că renunțarea la â a fost o eroare, adică mai mult decît o greșeală. A fost o eroare pentru că s-a manifestat nu doar în domeniul lingvisticii, ci și în domeniul mult mai larg al formării spiritului și al păstrării specificului național.

Cînd s-a renunțat la â nu s-a renunțat la o literă, ci la o articulație a istoriei. În â noi, românii, revedem — orice argumente așa-zis științifice ni s-ar aduce împotrivă — litera din mijlocul cuvîntului care ne numește ca națiune. Vă rog observați cuvîntul România. Are exact în mijloc această literă de o profundă rezonanță patriotică și morală pentru noi. Este cuibul din care pleacă vulturii celorlalte litere!

Desigur că unii lingviști vor putea găsi oricînd justificarea actului prin care â a fost eliminat din viața limbii scrise. Dar nimic nu le îngăduie să păstreze în continuare această eroare la nivelul de răspundere la care se întîmplă lucrurile azi, cînd noile generații sînt pe punctul de a nici nu afla măcar despre existența acestei litere.

Îmi pare rău că nu am găsit destui oameni dintre martorii evenimentului dispuși să povestească mai pe larg felul, nu tocmai democratic, în care s-a impus renunțarea la â. Rațiunea de simplificare a limbii nu poate fi invocată cu seriozitate, pentru că în acest ritm al simplificărilor s-ar putea renunța, de pildă, la numărătoarea de la cinci încolo, pentru ca să nu se complice mintea oamenilor prea mult. Ce altă rațiune ar putea determina continuarea acestei stări de lucruri, pe care, după cum o dovedesc paginile noastre, majoritatea specialiștilor o consideră nelalocul ei?

Cînd în urmă cu cîțiva ani deschideam o discuție în această privință în revista «Magazin», m-am trezit cu un potop de scrisori de aprobare de la vechi și noi iubitori ai limbii române de pe tot cuprinsul țării, care s-au înghesuit, pur și simplu, să sprijine acea inițiativă rămasă pînă astăzi, din păcate, singulară. I-am lăsat, de data aceasta, pe distinșii oaspeți ai paginilor noastre, să vorbească domniile-lor despre nevoia de â. E timpul însă, după opinia mea, ca Academia Română să redea vorbitorilor și scriitorilor de limbă română acest semn miraculos, unul din semnele specificității lor. E timpul ca nu numai cuvîntul-amiral al acestei limbi, România, să se scrie cu â, ci toate acele cuvinte pe a căror descendență e înscris acest surîs amar al unei litere ce determină un specific și dă tensiune unei probleme ce ar putea rămîne doar științifică. Litera-ax a cuvîntului nostru cel mai drag, România, își merită renașterea.

Adrian PĂUNESCU

Moto: «Veți recunoaște desigur/ că burta rotundă a unei femei însărcinate plimbîndu-se prin Cișmigiu/ seamănă leit cu invoalta coadă a păunului».

MIRON RADU PARASCHIVESCU

se naște un om

N-am fost «trimis special» în tranșeele din Vietnam, nici în împrejurimile orașului Pnom-Penh — acolo unde doare vecinătatea templelor de la Anghor; n-am fost «trimis special» pe fronturile din Orientul Apropiat — printre colinele platoului Golan și nici în Guineea-Bissau, în Angola sau în Mozambic, acolo deci unde conflictele umane cunosc incandescența. N-am transmis reportaje de senzație de la prima lansare a unui echipaj în direcția Lunii, de pe cosmodromul de la Cap Canaveral, n-am privit prin lentile de cobalt ultima experiență nucleară de pe atolul Mururoua și nici măcar n-am participat la conferințele de presă ale doctorului Christiaan Barnard ținute în holul mare al spitalului transplantelor de la Capetown. Dar am asistat la nașterea unui om. Unde? Aici, în plin București, într-o zi albă de primăvară, pregătită pentru dulci gestații și reverii. Exact la ora cînd rapidul Transilvania împinge în urmă peronul Gării de Nord și cînd crainica de radio Elvira Ivașcu anunță cele șase semnale care cronometrează ora exactă, după meridianul de la Greenwich. Pentru mine, experiența aceasta limită atinge parametrii de senzațional al oricărui reportaj de pe glob.

— *Nu înțeleg de ce insistați* — îmi spune profesorul Sîrbu, directorul Maternității Giulești. Nașterea nu-i un eveniment liric. Nu e frumos, nu e, ca să zic așa, *estetic*. E, dimpotrivă, de cele mai multe ori urît, dezagreabil. E o mare sfîșiere. Și pentru un om neobișnuit cu sala de operații sau cu sala de nașteri, e de-a dreptul insuportabil. *Jumătate din studenții de la medicină care intră pentru prima oară într-o sală de nașteri, leșină. Și dumneavoastră vreți să asistați la o naștere!? Nu vă sfătuiesc. Bineînțeles că nu vă pot opri. Dar, țin totuși să vă atrag atenția că nașterea e o aventură dramatică a naturii, nu e un peisaj pe care să-l poți descrie sau un spectacol pe care să-l rezumi într-o cronică mai mult sau mai puțin mondenă.*

Cînd mașina Salvării gonește cu «viteze de excepție», pe bulevardele aglomerate, lansînd acel apăsător și bizar apel sonor care trage în conștiințele noastre, pe rînd, toate semnalele de alarmă, obișnuim să întrerupem șirul logic al gîndurilor de fiecare zi și să ne imaginăm cîteva din fețele posibile ale pericolului: accident cardiac, embolie, comoție cerebrală... Dar e foarte probabil ca mașina Salvării să poarte înăuntru taina unei femei care va naște și care, în miezul nopții, a simțit brusc primele semne dureroase ale evenimentului așteptat cu speranță și spaimă vreme de nouă luni.

O cheamă Dinu Angela și se află acum, în lumina crudă a acestei primăveri paradoxale, pe un pat de spital, trăind ultimele convulsii, dureroase, ale nașterii. Bîntuită ca un ocean de furtună. Cu trupul învăluit într-o promoroacă subțire, aș zice actinică. Gemînd.

Alături, în celelalte paturi albe din sala de nașteri se zbuciumă alte femei, pradă aceluiași travaliu fierbinte al facerii. (Extraordinar acest limbaj pe care îl împletesc oamenii simpli: e ca și cum *lumea* se face, ca și cum *viața* se face, ca și cum *pîinea* se face și totul se numește: *facere!*) Adeseori, ele intră în rezonanță, se molipsesc parcă, și gem, și urlă cu fața crispată, aproape tumefiată, cu arterele umflate, cu ochii înfipți în orizonturile neclare ale unui timp ce trebuie să vină...

Și brusc acest insert pe care mi-l impune memoria: «*În fiecare secundă, apar două noi guri de hrănit. În fiecare zi se înregistrează 200 000 de nașteri mai mult decît decesuri. Și la fiecare șase luni se adaugă 60 milioane de persoane pe pămînt. Pînă în anul 2000 populația mondială va atinge aproape 7 miliarde de oameni, adică aproape dublul totalului actual*». (Extras dintr-un comunicat O.N.U.)

Femeile rămîn culcate în paturi, una lîngă alta. Afară gîlgîie soarele prin crengi și pe acoperișuri. Ele stau culcate, cu pîntecul umflat ușor, deasupra albului imaculat, deocamdată, al cearșafurilor. Nu e nimic dizgrațios în aceste trupuri pîndite de timp, ca și cum ar purta în sine tensiunea unei bombe cu explozie întîrziată. Și dacă vrei să asculți atent ce anume pulsează pe deasupra concertului de sunete și de zgomote aleatorice din sala de nașteri, cu siguranță că poți auzi mai ales tic-tacul mărunt, din ce în ce mai apropiat, al orologiilor depășințate ascunse în aceste femei.

— *Simți pulsul?* — mă întreabă teribila doctoriță Anca Cioltei, în timp ce ascult, prin pîlnie, freamătul vieții de peste cîteva minute, de peste cîteva ore, freamătul vieții crescute în pîntecul rotund al femeii ca într-un curcubeu involuntar.

«*În fiecare an, în lume, se nasc 127 milioane de copii, 95 de milioane ating vîrsta școlară și 19 milioane de persoane ajung la 65 de ani.*

Probabil că aceste cifre se vor majora foarte mult în cursul anilor viitori, pe măsură ce tinerii adulți, mai numeroși, vor îngroșa rîndurile părinților în plină putere iar progresele medicinei vor prelungi speranța de a trăi. În acest sens este necesar ca fiecare țară, fiecare colectivitate, fiecare familie să evalueze în mod aprofundat semnificațiile ce le au aceste tendințe asupra speranțelor lor într-un nivel de viață mai ridicat, o educație mai completă, asupra speranțelor de sănătate mai bună și de fericire». (Fragment din discursul rostit de Kurt Waldheim — secretar general al O.N.U.,cu ocazia inaugurării anului internațional demografic — 1974). Și toate acestea într-o lume în care se poate muri, e adevărat, de cancer, de embolie, de comoție cerebrală, de accident cardiac, sau pur și simplu în războaie dar și de o banală infecție intestinală sau de o simplă pneumonie!

Ne întoarcem la femeia care a fost adusă de mașina Salvării cu nr. 3641 în jurul orei 1 noaptea... Își umezește buzele arse, crăpate, cu vîrful limbii. Afară e cald. Doctorul Bogdan Marinescu privește ceasul. E ora 13! Se împlinesc deci exact 12 ore de cînd au început convulsiile. Și totuși...

— Ești o mamă cuminte și înțeleaptă. Și blondă. Și cu ochii făcuți. (Într-adevăr, ciudat cum nu renunță femeile la cochetărie nici în sala de nașteri!)

Îi străluc esc cercei i între bucle le umede de transpirație. Își prinde brusc mîinile de bară. Strînge pînă i se albesc. Un nou val de convulsii. Respirații dese, zgomotoase.

— Ține bărbia în piept! Și împinge copilul... Împinge! Împinge!... Acum liniștește-te puțin. Încearcă să te relaxezi... Cînd simți din nou contracțiile, împinge cît poți de tare.

— Nu mai pot, doctore.

— Mai ai puțin și vine...

Femeia se scufundă parcă în ea însăși. E palidă. Își adună puterile. Se face liniște. De undeva se aud bătăi impulsive la o mașină de scris. Apoi sună telefonul.

— Alo. Da. Sala de nașteri... Nu a născut încă...

Întreg orașul își ține respirația sub pervazul ferestrelor din sala de nașteri.

Buletin de știri (14 martie 1974): — orele 13 ● Miniștrii petrolului din nouă țări arabe s-au întrunit marți la Tripoli în cadrul unei conferințe care și-a propus examinarea unor probleme legate, indeosebi, de actuala criză energetică mondială ● Orientul Apropiat. pentru a doua zi consecutiv, forțele siriene au schimbat tiruri de artilerie cu forțele israeliene în sectoarele de nord și central ale frontului de pe înălțimile Golan ● Un grup al forțelor cambodgiene de eliberare a pătruns ieri (13 martie) în Pnom-Penh, aruncînd grenade asupra unei instalații militare lonnoliste ● Comisia populației, aflată la cea de-a treia sesiune extraordinară, continuă dezbaterile asupra paragrafelor și capitolelor principalelor proiecte de documente care vor fi supuse examinării și aprobării Conferinței mondiale a populației, ce se va ține la București între 19 și 30 august a.c.

Mîinile doctorului Bogdan Marinescu, în mănuși albe, imaculate, mîinile moașei Elena Sabie, cu surîsul acela calm și învăluitor în stare să tempereze, cred eu, chiar vulcanii, și mîinile lehuzei Dinu Angela, se întîlnesc uneori într-un joc ciudat, frenetic, se prind și se desprind de parcă ar lucra la o statuie. Doctorul se află la porțile vieții. («Știi, uneori, ai impresia că femeia alunecă, își părăsește trupul, îl abandonează și trece ca o umbră, surîzînd, pragul bătăilor de inimă... Întinzi mîinile după ea. Trebuie să judeci rapid și să iei hotărîri imediate, altfel nu o mai prinzi. Uneori, rareori, o scapi din mîini și nu o mai poți ajunge. Alteori, o apuci în ultimul moment și simți cum sub privirile tale își recîștigă, parcă, greutatea materială, centurile de gravitație și redevine om»). Și doctorul întinde într-adevăr mîinile...

— Prinde-te mai tare cu mîinile de bară. Și împinge! Lung. Lung. Ține-ți respirația! Uite ce contracție bună ai! Acum, dacă ai avea puțină, încă puțină voință, totul s-ar termina imediat.

Senzația e de cutremur. Femeia poartă în pîntecele ei parcă întreg pămîntul. Simți cum se rup țesuturile, cum se sfîșie epiteliile și pămîntul acesta necunoscut se rostogolește printre oasele bazinului dînd năvală în timp și spațiu.

«Unii spun că pămîntul va pieri în flăcări, alții că în gheață!» (Robert Frost). Într-adevăr, se spune că pămîntul se află în perioada denumită laramică. Peste cîteva milioane de ani vor dispărea piscurile munților și prăpăstiile oceanelor. Pămîntul va fi complet rotund și perfect nivelat. Dar sub noi, sub acest pămînt pe care îl călcăm se află 60 de miliarde de strămoși și de... bunici!

Mîinile se întîlnesc din nou. O clipă femeia a fost tentată s-o prindă pe moașă de brațe. Femeia are ochi albaștri. Plini de lacrimi. Acum își mîngîie, evident inconștient, sînii. Și geme. Trupul ei e aproape purpuriu din cauza efortului. Reîncep convulsiile.

— Voință! Lung... Lung. Împinge. Încă un efort. Așa. Cît poți de tare. Împinge. Încă o dată. Gura mare. Respiră. Împinge. Gura mare. Respiră. Încă un pic. Gura mare! Încă un pic.

La început se distinge doar creștetul cu urme de păr întunecat, ca o insulă vulcanică răsărind brusc din ocean. Apoi capul cu o expresie de ciovn îmbătrînit, strîmbîndu-se, neplăcut surprins de contactul cu aerul, cu lumina, cu zgomotele; un cap de copil, încă fără identitate. Apoi năvălește un umăr și cu ajutorul doctorului Marinescu, celălalt umăr. În sfîrșit, se poate spune că vede lumina zilei trupul vînăt, plin de spumă și de sînge al unui baiat. Doctorul Marinescu așază copilul pe masă. E inert, deocamdată. Apoi, parcă atins și însuflețit de razele soarelui, își mișcă bratele, picioarele, înoată ca în somn, se răstoarnă în cearsafuri și ai impresia că se pregătește să-și dea naștere lui însuși, să-și pronunțe, să-și strige prezența în univers. Și, dintr-o dată, sparge «zidul sonic» cu un țipăt curat, cristalin, care face ferestrele să crape ușor, fin și lent, într-o pulbere transparentă de sticlă. Brusc, toate lucrurile din preajmă își regăsesc vechea lor statornică orbită și zgomotele își refac rezonanțele. Cineva bate la mașină fișa unei femei care se pregătește să nască. Sună telefonul și n-are nimeni timp să răspundă. Moașele se strigă una pe alta grăbite și plutesc printre femei ca niște păsări albe fluturînd din aripi. Lehuzele celelalte. gem. Cîteva încearcă să surîdă. Cad niște instrumente pe ciment și scot un zgomot de cascadă. Și copilul țipă verificîndu-și parcă vălul palatin, corzile vocale și plămînii. Mama are chipul destins, ca după o injecție de morfină. Toate trăsăturile crispate și-au revenit. Nu mai are putere să zîmbească. Dar ridică ochii brusc spre mine. Pentru că sînt aproape.

— Cît e ceasul? Cît e ceasul?

Nu mai văd. Am impresia că nu mai văd bine arătătoarele pe ceasul de la încheietura mîinii. Cifrele îmi joacă dinaintea ochilor. Încerc să răspund la disperarea cu care m-a întrebat femeia. Ca să fixăm momentul acesta al nașterii într-o ordine firească, cronologică a lucrurilor. În sfîrșit, mă dezmeticesc:

— Este ora unu... Orele treisprezece și șaptesprezece minute.

— Mulțumesc... Mulțumesc.

Noul venit pe lume în maternitatea Giulești este cel de-al 20 982 664-lea locuitor al României!

Și îmi amintesc, poate nu foarte clar, dar în orice caz obsedant, versurile lui Miron Radu Paraschivescu din poemul «Bunavestire» ... *«Lăsați femeia să vă surprindă toate dorințele și toate misiunile pe care le aveți/ de a realiza ceva măreț și unic pe lume/ (fiindcă ea nu va face decît să vă ajute să le/ duceți la bun sfîrșit) fiindcă nimic nu poate fi mai măreț și mai deplin decît un om.// Și asta-i opera femeii care face/ ca toate misiunile bărbatului să se preschimbe/ într-un om viu, în carne și oase,/ într-o lucrare unică a vieții».*

— Toată povestea e — îmi spune doctorul Bogdan Marinescu, mai tîrziu — să nu răsară de două ori soarele peste o femeie aflată în sala de nașteri.

— Și nu se poate fără dureri?

— Unii medici susțin că o femeie care nu trece prin durerile facerii nu va fi niciodată la fel de strîns legată de propriul ei copil ca una care a trăit intens și profund travaliul. Dar, fără îndoială, sarcina noastră, a medicilor, este de a ușura sarcina naturii.

Cu doi ani în urmă un savant anunța că a fost izolată prima genă. Și s-au lansat cele mai fantastice speculații,. S-a spus că din acel moment chestiunea controlului și dirijării ereditații e ca și rezolvată. Unii oameni de știință au afirmat chiar că ne aflăm foarte aproape de ziua în care omul și evoluția sa vor putea fi reproduse practic în întregime în condiții de laborator. Privind acum, în urmă, zbuciumul acesta al femeilor în sala de nașteri, nu se poate să nu fii cutremurat la gîndul că, cineva, undeva, într-un laborator izolat, pregătește geneza pe cale artificială! Va deveni cîndva zbuciumul acesta, al femeii, inutil? Îmi răspunde geneticianul dr. Constantin Maximilian: *«Cred că omenirea va fi destul de înțeleaptă ca să refuze viața fabricată în «eră» și în serii de oameni cu identități artificiale care pot fi manevrate sub «dicteu automat». Nu. Nu ne aflăm în domeniul imposibilului, al romanului științifico-fantastic! Asemenea experiențe sînt posibile deși cu efecte care se pot întoarce împotriva omului. Dar, încă o dată, sper că omul, acest «homo sapiens sapiens» va fi într-adevăr destul de lucid».*

Femeia e acum albă. Încă se mai simt contracțiile înăuntrul ei, ca într-un ecou prelungit, repetat. Parcă s-ar afla undeva pe malul mării, cuicată în nisip, în plin soare și valurile ar aluneca ușor pe deasupra, ciătinînd-o într-o parte și în alta.

Și astfel s-a mai născut un om. Unul din cei 200 000 de oameni care se nasc zilnic pe această planetă; 200 000 de oameni gata să populeze un oraș sau un cîmp de luptă. În anul 2000 va împlini exact 26 de ani! Bolgiile infernului de la Hiroshima se vor fi șters de mult de pe cer...

— *Am fost amoebe, protozoare, pești, păsări, maimuțe antropoide, sîntem, în sfîrșit, oameni! Ce vom fi?* Întrebarea îi e adresată profesorului și academicianului Ștefan Milcu:

«Din păcate, ciclul biologic al omului s-a încheiat. Dar asta nu înseamnă că specia nu se poate perfecționa, desăvîrși. De pildă, noi nu folosim decît 10 la sută din potențialul creierului nostru. N-avem decît să-l folosim în întregime, Așa încît problema rămîne deschisă».

Adrian DOHOTARU.

Fotografii de Elena GHERA

mireasa noastră este agricultura

Inginerul agronom Ion Panea, președintele C.A.P. Basarabi, județul Dolj, a fost decorat. Meritul agricol clasa a III-a pentru munca depusă timp de peste 10 ani în agricultură.

— Prima decorație?

— Prima. Pînă acum avui medalii: în 1962 — încheierea colectivizării, pe urmă A XX-a aniversare a eliberării patriei și A XXV-a proclamare a republicii.

Este un bărbat tînăr, de aproape 40 de ani, care în 1935 s-a născut fiu al lui Petrică a lui Chiriac, țăran sărac căruia îi murise tatăl în primul război mondial de tifos exantematic. În jurul ochilor ridurile s-au întins ca laba gîștii, așa cum fac ele ori de cîte ori înconjoară ochii țăranului de cîmpie.

— Basarabi nu este o comună mare, are cam 1 500 de locuitori, 619 familii, din care 382 brațe de muncă. Bărbații în putere lucrează la Calafat (4 kilometri), în C.A.P. avem pensionari și femei. De aceea pentru tînărul inginer, abia decorat, mecanizarea agriculturii este o necesitate.

Viața lui, începută în satul în care azi e agronom, este exemplară, cum sînt obicei viețile tuturor copiilor de țărani săraci ce-și încleștau mîinile pe coarnele plugului numai pentru a se visa alături pîinii într-o dulce înțelegere.

Școala primară din Basarabi, școala profesională de mecanizatori agricoli, facultatea muncitorească, facultatea de agricultură din Craiova, inginer agronom în Mehedinți, apropiindu-se de casă prin Vlădaia, Gemeni și Maglavit, președinte de C.A.P. la Basarabi din 1965. Își întemeiază o familie cu Emilia, fată iubită încă de copil (din Maglavit, de cînd venea la o rudă în Basarabi), plimbată de mînă și făcută mireasă încă din facultate unde ea, zootehniciană, abia sfîrșea anul I, cînd el îl sfîrșea pe al II-lea, în 1957.

— Abia că ne vedem. Ea pleacă în zori, eu mă întorc noaptea. Pînă anul ăsta a lucrat numai în zootehnie. S-a cam îmbolnăvit puțin de plămîni, amoniacul, și am trimis-o la cîmp.

— O criticați, așa, ca președinte?

— Da. În fața oamenilor, la ședințele de plan, cînd îmi făcea necazuri și vroia să la în plus pentru animale.

— Și acasă?

— Acasă avea mai mult curaj. Părinții mei, socrii ei, îl cam țineau apărarea. Nu, nu țineam ședințe de consiliu acasă. Acasă îi spuneam: vezi de treaba ta!

— E greu să fii agronom chiar acolo unde te-ai născut? Cu neamurile...

— E și greu. Firea mea e impulsivă, arăt lucrurile așa, mă dau tare la cel care trebuie să execute, însă nu fac cazuri de război mare, cînd cineva a greșit. Niciodată n-am căutat să dărîm un om, să-i fac necaz.

Nu, Ion Panea este un om întreg care oricum trebuia «să iasă în relief», nu cu oratoria, cu care nu se împacă deloc, cu munca. Pentru el, fără muncă nu te poți întregi ca om.

Copiii lui, Virgil (12 ani), și Valentin (6 ani), vor munci, mai bine-zis, vor iubi munca «așa, ca un cult». A avut necazuri cu cel mic care s-a îmbolnăvit de meningită în 1969. Necazurile însă nu pot fi măsurate decît după ce le înfrunți. Și pentru asta îți trebuie curaj. Un curaj deosebit, curajul de a risca numai atunci cînd altceva nu mai ai de făcut.

— Tînăr eram. Tînăr, tînăr, în 1965. În Basarabi nu era grădină de legume. Cu multă încredere am făcut o echipă, am luat cîțiva oameni. Mi s-a spus că unii ziceau că n-o să iasă nimic. După ce am reușit și am dat o grădină de a luat toată lumea varză, ardei. Am avut astfel o mare satisfacție.

Necazuri are. Mai ales în perioadele de vîrf din campanii. Și cu cooperatorii, dar mai ales cu organele ce răspund de mijloacele de transport.

— Am zile, cînd, nici nu știu cum să zic, dacă m-aș exprima mai corect, aș spune că sînt supărat și pe acasă, toată lumea cere, sînt așa de multe probleme și cu greu le satisfaci: de aprovizionare, de mașini, de utilaje, de oameni mai ales

Trec necazurile, cum trece apa Dunării pe lîngă casele din Basarabi. Clipele de mulțumire sînt mai greu de uitat pentru că se repetă des, în fiecare an, ori de cîte ori tai lanul de grîu verde, crescut dincolo de curea. Din cînd în cînd vii la Craiova cu «Dacia», nu neapărat pentru că Universitatea bate, ci «pentru a vedea tribunele pline de olteni și a simți dragostea tuturor pentru o singură echipă».

— A vrut Oblemenco să rateze 11 metri?

— Sigur. E al doilea din viața lui.

Oltean «ieșit în relief», care, ori de cîte ori face ceva ca să trăiască orășenește, își amintește de cipicii cu care a tăvălit drumurile, Ion Panea nu uită nici azi ce a auzit în anul I de la profesorul lui, Buia: «Noi ne-am căsătorit cu agricultura care e o mireasă de care nu te poți despărți niciodată».

— Unul din frații tatîl, ăl mic, îi zicea înainte de a muri de inimă: nene mare, dacă ar fi taica să vadă ce a ajuns Petrică a lui Chiriac și băiatul lui, ce-ar zice?

Copil de țărani din tată în fiu, ori țăran șef în sat, Ion Panea, cu acea sfiicîune de neprețuit pe care o au numai bărbații adevărați din țara asta, nu ne spune ce-ar fi zis Chiriac, trunchiul din care au înmugurit urmașii lui cu atîta putere.

Iulian NEACȘU

lîngă podul constanței un om îi învață pe copiii noștri să meargă

În București, chiar în locul în care Calea Griviței își pleacă fruntea pentru a trece pe sub podul Constanței, pe partea dreaptă socotind direcția de mișcare dinspre Chibrit, într-o căsuță care pare părăginită — și chiar este — funcționează, după cum scrie pe firmă, Dispensarul de cultură fizică medicală al spitalului de copii «Caraiman».

Am ajuns acolo într-o sîmbătă după-amiază, la o oră cînd eram convinși că nu vom găsi mare lucru și am trecut pragul dispensarului mai mult cu gîndul de a fixa oamenilor de acolo o întîlnire ulterioară, dorind să aflăm ceva — și să scriem — despre munca lor, despre activitatea lor de zi cu zi. Ne-am înșelat. La ora aceea, la care marea majoritate a bucureștenilor începeau să se cufunde în ceasurile dulci ale sfîrșitului de săptămînă, profesorul Nicolae Boguțchi lucra de zor. În halat alb și încălțat cu tenișI, lucra cu o grupă de copii de vîrstă preșcolară.

Ne simțim aici obligați să facem o primă paranteză. Vizita noastră lîngă podul Constanței n-a fost întîmplătoare. Ea s-a întregit ca rezultat firesc al mai multor scrisori și vorbe lăudînd activitatea oamenilor în alb de acolo, priceperea și răbdarea lor îngerească de a îndrepta deficiențe motorii, cifoze, scolioze, paraplegii, sindroame adipozogenitale, anchiloze, encefalite, poliomielite și alte maladii, născute din nedreptatea sorții sau din negrijența oamenilor. Aflasem astfel despre cazul lui Sorin Dumitrescu, un puști de numai 5 ani și 3 luni, dintr-o familie de tipografi, copil acuzînd o encefalopatie, ca urmare a unei bronhopneumonii contractate — dintr-o stupidă neglijență, se pare — la o vîrstă foarte fragedă. Micuțul Sorin a început tratamentul încă de la vîrsta de 9 luni, dar atrofia accentuată a membrelor sale inferioare n-a vrut să cedeze. În decembrie trecut a venit pentru prima oară, adus în brațe, la dispensarul de la podul Constanței și după numai 3 luni de tratament e drept, extrem de intensiv, puștiul stă în echilibru și reușește să articuleze primii 4-5 pași «legați» din viața sa.

Pentru a sparge gheața dintre noi și profesorul coordonator Nicolae Boguțchi, specialist în cultură fizică medicală, am deschis dialogul oprindu-ne la cazul lui Sorin Dumitrescu. Ne-a confirmat cele ce știam, oferindu-ne garanții suplimentare: «într-un an de zile, puștiul va merge. Sechelele lui nu sînt atît de grave. Cu siguranță că-l voi pune pe picioare».

Nicolae Boguțchi activează în acest dispensar din 1967, de la terminarea facultății. Lucrează pe grupe de vîrstă, de afecțiuni și de sex, încercînd să îndrepte ceea ce natura strîmbă uneori, luptîndu-se cu sechele și malformații, încercînd să le doboare în alianță cu medicina sportivă și cu răbdarea, căci răbdarea — ne spune — este mare lucru în meseria asta. Împreună cu colegul său au tratat pînă acum sute de cazuri, «dar dintre acestea foarte grele au fost numai cincizeci. Vreo douăzeci de encefalite și vreo treizeci de poliomielite.

— Cîte eșecuri, tovarășe profesor?

«*Unul singur* răspunde. *Un copil de 13 ani, cu paraplegie spastică, pentru care n-am putut face nimic, fiindcă a venit prea tîrziu*».

Îl întrebăm care este cel mai dificil caz în momentul de față și răspunsul vine fără ezitare: «*Remus Cristea, 5 ani și jumătate. Nu stă la verticală, dar va sta. În cîteva luni, într-un an, poate în doi. Nu știu să vă precizez termenul, dar sînt sigur că o vom scoate la cap și că Remus va putea să muncească, să devină un om util societății*».

— Tovarășe profesor, de cîte ori stăm de vorbă cu oameni ca dumneavoastră ne place să întrebăm «ce e mai greu în meseria asta»? Pe dumneavoastră v-am văzut lucrînd. Făcînd cu copiii gimnastică. Mergînd de-a bușilea pe lîngă ei. Transpirînd. Făcînd masaje, într-un cuvînt, îndeplinindu-vă meseria cu pasiune. Toată munca dumneavoastră este, cu siguranță, foarte grea și foarte delicată. De aceea, o să vă întrebăm altceva: ce vă ajută cel mai mult în muncă?

Ne răspunde că încrederea și dragostea Dragostea omenească în general și cea specială, venită de la un om care este tată și care știe foarte bine de cîtă căldură are nevoie un copil bolnav. «*Dar numai dragostea nu ajunge*».

Facem aici a doua paranteză, în care scriem — cu nedumerire și chiar cu tristețe — faptul că în privința condițiilor de lucru dispensarul de la podul Constanței nu excelează: se simte nevoia unui masor, a unui specialist în gimnastică sportivă, a unui vestiar și așa mai departe. Profesorul Boguțchi ne informa că, din cîte știe, localul ar urma să fie demolat. «*Nu știu unde vom fi găzduiți... Am auzit însă că ni se va repartiza o sală de tratamente în cartierul Pajura. N-ar fi, cred, o decizie prea fericită. Normal ar fi ca, funcționînd pe lîngă un spital al sectorului 8, dispensarul nostru să se afle în centrul acestui sector, pentru ca oamenii să aibă mai ușor acces la el, cu atît mai mult cu cît unii dintre ei se deplasează pînă aici cu copiii în brațe*».

Ne explică apoi că, în general, numărul acestor centre de medicină sportivă este încă insuficient. Mai ales pentru adulți. «*Gîndiți-vă, cît concediu medical se acordă în prezent pentru o fractură! Reeducarea prin cultură fizică medicală ar conduce la reintegrarea mult mai rapidă a bolnavului în producție. S-ar economisi astfel miloane de lei*».

Cînd am plecat, tocmai sosea ultima grupă a zilei: fete, 14-16 ani, cifoscolioze. Profesorul Boguțchi a dat mîna cu fiecare din ele, le-a invitat în sala de tratament și a zăbovit o clipă să-și la rămas bun de la noi. Înainte de a ne zice la revedere, ne-a mărturisit că are în evidență foarte multe deformări de coloană vertebrală, datorate pozițiilor vicioase de la școală sau chiar de la dormit. «*Aici nu mai este vorba despre nedreptatea nașterii sau a bolii. Este vorba despre o educație căreia ar trebui să insistăm fiecare din noi, în interesul viitorului țării*».

Am plecat. Lîngă podul Constanței un om îi învață pe copii să meargă și să stea drept. Acestui om să-i mulțumim de aici, pentru că are grijă de copiii și frații noștri ca de ai lui.

Ovidiu IOANIȚOAIA

100 de ani prezenți în viața noastră

«Pădure dragă pădure», cîntă solistul Craia Blaj, «Sînt fată din Armenișa», «Dodă, dodă» cîntă Hurduzan Ana și Mejdină Mariana. Înflorate costume bănățene, tărăgănatele melodii la torogoață și un zîmbet larg deschis, ca o pîine caldă pusă în mijlocul unei mese. Dealtfel, e chiar pusă, este sărbătoare 100 de ani de activitate a combinatului de la Balta Sărată, cartier din orașul Caransebeș

Fiii bătrînului Kastner Eduard, adică Eduard, Sandor și Ion, după cum și fiii pensionarului Martincek Bella, adică Bella și Cornel (se obișnuiește aici că primul fiu să moștenească prenumele tatălui) au preluat de la părinții lor nu cuvinte intrate în desuetudine gen ștafeta dragostei față de meserie «ci meseria însăși». La fel și fiul lui Abrahamovici Iosif, care împlinește azi 50 de ani (adică jumătate din vîrsta combinatului) numindu-se Abrahamovici, bineînțeles și Iosif.

Poate că obiceiul acesta l-a creat însuși inginerul șef Kellner Ernest, sosit la Caransebeș în anul 1921 Fiul său, Kellner Ernest, junior a intrat în fabrică de la vîrsta de 14 ani. La atelierul mecanic a învățat meseria de strungar, la 18 ani era șef de atelier, trecînd apoi prin aproape toate meseriile combinatului.

«Am vrut să le știu pe toate, să știu ce pot să cer și ce pot să fac singur». În 1961 invenția sa «Procedeu de înnobilare a furnirului de stejar» a fost încununată cu Medalia de aur la Viena. Invenția este vîndută ca licență de stat în Danemarca. În 1966 publică la Editura tehnică lucrarea «Fabricarea furnirelor estetice». Îi aparține și procedeul de fabricare a furnirului lamelin. Bineînțeles că și dînsul are 2 fii, din care primul se numește tot Ernest (al doilea se numește Ștefan și e student la Electrotehnică) iar acesta, al treilea, Ernest, inginer la C.I.L. Rîmnicu Vîlcea (tot în fabrica lemnului), are un fiu care se numește Ernest, dar i s-a mai adăugat încă un nume, Aurel, ceea ce înseamnă și că s-a mutat în alt județ.

«...Combinatul nostru a renăscut mereu, din molozul bombardamentului și cenușa pustiitoare a incendiului, iar sărbătoarea de astăzi este pentru mulți dintre noi un prinos adus părinților și bunicilor noștri, întemeietori ai unei întreprinderi cu ajutorul căreia ne-am cîștigat pîinea și am servit țara».

«Aveam 14 ani, era în 1936, la 15 iunie, țin minte precis, cînd am intrat ca muncitor necalificat în hala asta, la gatere. De atunci, tot aici (Dragomir Gheorghe, muncitor în combinat)». Fiul său, alt Gheorghe, e maistru mecanic la I.F. Zăvoi, lîngă Caransebeș tot în alianță cu lemnul. Al doilea fiu este timplar la cooperativa «Semenicul» din Caransebeș, iar al treilea, Constantin, este electrician la «PAL-înnobilare».

«...Sărbătoarea asta este tare frumoasă, parcă ți se umple inima de căldură. Are ceva special. N-ar strica să fie cît mai des». «Păi, cum, îi zic, să fie o sută de ani mai des?!» «Parcă e nevoie să fie 100 de ani? Sărbători de-ale noastre muncitorești sînt destule, iar noi cît sîntem de bătrîni nu vom lipsi niciodată».

Vorbesc cu Törös Iuliana «Părinții mei au venit din Ineu prin 1935 cînd s-a mutat toată fabrica de mobilă curbată. Tatăl era șlefuitor de alb, iar mama era șlefuitoare după baiț. Am aici cîțiva frați — Florea Andrei, lăcătuș, Pavel, electrician, Gheorghe șlefuitor de alb (ca tata) și o soră, Tudorache Maria, sortatoare la fabrica de furnituri, ca să nu mai vorbim de soțul meu, Törös Carol, pe care l-am cunoscut cînd era militar aici la Caransebeș. De felul lui e din Brașov, a venit aici și s-a făcut modelator. Vedeți, noi aici ne cîștigăm pîinea, aici muncim toată familia bătrînului Florea. Cînd am văzut la sărbătoare atîta lume, parcă îmi venea să plîng. Mă gîndeam la toate cele vechi. La camera din baraca unde stăteam 7 persoane. Acum fiecare are casa lui, apartamente».

O întreb despre incendiul acela din 1957 cînd a ars toată fabrica.

«A fost cea mai groaznică noapte. Mulți au plecat apoi pe la Turnu Severin, dar au venit înapoi. Eu am rămas, am lucrat pe șantier la demolare, la cărat de cărămizi, 4-5 luni am lucrat așa, că în vara acelui an mă căsătorisem. Nu credeam că într-un timp așa de scurt fabrica se va reclădi».

«Tatăl meu a fost miner în Valea Jiului; în 1932 a avut un accident în mină, a venit aici la Caransebeș. Un an de zile a umblat după serviciu. Nu voia să-l angajeze că venea din Valea Jiului și se știa că e periculos, adică grevist. Eu aveam patru ani pe atunci dar mi-aduc aminte că tare urît se mai uitau unii la noi. Noroc că au angajat-o pe mama mea. Cu salariul ei ne-am ținut zilele (Born Francisc). Eu am intrat la șaibă, adică la mecanică, de la 15 ani. Acum sînt sortator la tîmplăria mecanică. Ce simt pentru fabrică? Apoi ce să simt?! Cînd a ars atunci în 1957, în 17 spre 18 decembrie, am crezut că s-a ars cuptorul de pîine al familiei. Ar fi trebuit să plec din Caransebeș, dar unde să plec din cuibul meu? Nici tovarășul Kellner cel tînăr, nu m-a lăsat să plec. Mi-a spus — stai Ferike, aici, că se face fabrica din nou, mai mare și mai frumoasă. Și am stat și așa a fost, adică așa este».

Victor NIȚĂ

tomiris
ÎNTÎMPINAȚI PRIMĂVARA CU MĂTĂSURI DE LA I.I.S. «VICTORIA» IAȘI
Akbar
Iasomie
Pandora
Rodna
Isis
Carola
Carina
Bica
Jaluza
Sinaia
Loredana
Cleopatra
Ninela
Frezia

cei 7 ani de peripeții ai unei invenții de (posibile) milioane de lei beneficii

În 1967, revizorul contabil (pe atunci) Ioan Boca, din trustul de explorări miniere din cadrul Ministerului Minelor, depunea la O.S.I. (astăzi O.S.I.M.) propunerea de inovație denumită «Dispozitiv de golire din mers a vagonetelor de mină cu cutie fixă», înregistrată la minister cu numărul 75530/15 iunie 1967 și care avea să primească titlul de brevet cu numerele 53722/1967 și 53726/1968.

După metodele actuale, pentru golirea vagonetelor de mină cu cutie fixă sînt necesare o serie de operații, timpul mediu pentru descărcarea unui singur vagonet fiind de 3 minute. Ioan Boca și coautorul invenției — inginerul băimărean Marin Teodorescu — au pus la dispoziția celor interesați un sistem mecanizat care reduce timpul de descărcare a unui întreg convoi de 36 de vagonete la numai 40 de secunde, deci ceva mai mult de o secundă pentru fiecare vagonet.

Marele avantaj al *dispozitivului Boca* (așa îl vom numi de acum înainte, pentru prescurtare) constă însă, mai ales — prin mecanizarea completă a operațiilor de descărcare — din reducerea sau aproape renunțarea la forța de muncă umană. În calculele efectuate la exploatarea minieră Nistru, de lîngă Baia Mare, s-a ajuns la concluzia că folosirea dispozitivului Boca ar aduce beneficii anuale, în cadrul unei singure exploatări, de 1 119 341 lei (în calculele făcute la Lupeni) și de 450 500 lei (în cele efectuate la Baia Mare). Trebuie reținut în plus că toate aceste calcule s-au făcut în anul 1967.

Deci, beneficii de milioane de lei aduse statului, și asta fără să mai socotim sporirea productivității de pe urma folosirii unor forțe de muncă eliberate de la culbutoarele actuale — de care dispozitivul Boca nu mai are nevoie — și care ar putea fi folosite direct la secțiile productive...

În septembrie 1967 colectivul de invenții și inovații din cadrul Ministerului Minelor examinează propunerea de invenție și admite în final experimentarea la Combinatul minier din Baia Mare *«în care scop IPROMIN, în colaborare cu ICEMIN, va întocmi proiectul tehnic al prototipului...»* Colaborarea dintre institutele centrale specializate se face de fapt numai pe hîrtie, prin adrese comunicate Ministerului Minelor în care își declină competența alcătuirii unor astfel de planuri, iar Ioan Boca aleargă peste tot, reușind după aproximativ un an să obțină elaborarea STE-ului de către un colectiv al Institutului de proiectări miniere din Baia Mare, condus de inginerul V. Hütter. Încheiate la 30 aprilie 1969, concluziile unui foarte amănunțit și pertinent Studiu tehnico-economic sunau cam așa:

«Dispozitivul propus nu este *mai scump decît un alt culbutor; se amortizează mult mai repede, avînd în vedere că se reduce esențial personalul de deservire; are o capacitate net superioară față de culbutoarele existente; deci, din punct de vedere economic, dispozitivul propus este avantajos*».

Dacă Studiul tehnico-economic se încheia la 30 aprilie 1969, ei bine, prima încercare a prototipului se făcea abia la 14 octombrie 1972 (termenul dat de minister era 3 mai 1971!), deci s-au tergiversat lucrările timp de aproape 3 ani jumătate. Nu a fost executat, așa cum se propusese, un proiect de execuție, așa că inginerul M. Teodorescu și ajutoarele sale au făcut și ei ce au putut — linie de cale ferată specială n-au avut de unde să ia, au îndoit o linie obișnuită cu ciocanul și aparatul de sudat, i-au mai lipit și niște ghidaje, să fie acolo — dar la 29 decembrie 1972 prototipul era gata pentru marea încercare și el funcționează perfect. Se introduce un convoi de 30 de vagonete de 1 000 litri pline și goale, acesta trece în mare viteză prin dispozitivul Boca, se iscă un nor uriaș de praf (din cauza sterilului descărcat), nimeni nu mai apucă să vadă decît cum după vreo 4 secunde convoiul e deja din nou la suprafață, complet descărcat, cuminte, gata pentru a lua din nou drumul minei.

Ca urmare, în afara felicitărilor de rigoare adresate lui Ioan Boca și Marin Teodorescu, comisia care a asistat la experiment încheie procesul verbal nr. 1958/1972 — Dosar 69, în care se spune: «...*pe baza observațiilor făcute cu ocazia experimentării prototipului invenției nr. 53 722/1971, o declară recepționată ca fiind corespunzătoare și prezentînd noutate tehnică cu mare productivitate față de instalațiile cunoscute și propune Centralei minereurilor neferoase Baia Mare stabilirea locurilor de aplicare la scară industrială și generalizarea ei la toate unitățile M.M.P.G.-ului*»...

Sub asemenea auspicii favorabile aplicării invenției lui Ioan Boca se încheia anul 1972. Un fel de «totu-i bine cînd se încheie cu bine»? Nici pe departe! Acest posibil «happy end» s-ar fi putut întîmpla numai dacă lucrurile ar fi urmat drumul normal: elaborarea unui proiect de execuție, comandarea printr-o întreprindere specializată a confecționării utilajului la cotele folosirii sale pe scară industrială, instalarea și punerea în funcțiune a dispozitivului la locurile de producție alese — apoi, răspîndirea lui în toată țara. Titularul brevetului de invenție (cedat de Ioan Boca, conform legiferărilor în vigoare), Combinatul minier Baia Mare, n-a făcut însă absolut nimic din toate aceste lucruri. Au trecut așa luni de zile. Poate ar fi trecut din nou ani, dacă un fapt aparent anodin n-ar fi declanșat un lanț întreg de reacții. La 11 septembrie 1973, în ziarul județean «Pentru socialism», la rubrica «Note» din pagina a doua a cotidianului băimărean apărea o notiță pe care o reproducem aproape în întregime.

«*La capătul haldei E.M. Săsar s-a construit cu ani în urmă, din beton și oțel, care au costat bani, nu glumă, o instalație pentru culbutarea automată a vagonetelor de mină. Era pe atunci materializarea unui gînd îndrăznel, o invenție pentru care s-au alocat și premii frumoase. Numai serviciul tehnic al Combinatului minier ne poate lămuri cum se face că azi, ditamai construcția a rămas piesă de muzeu, bătută de vînt și mîncată de rugină...*»

Aici lucrurile se precipită. Amînată ani de zile să fie pusă în practică, invenția lui Ioan Boca este rezolvată în cîteva ceasuri. O săptămînă mai tîrziu, serviciul tehnic amintit își aduce brusc aminte de dispozitiv și în ședința Comisiei tehnico-economice din 18 septembrie se alcătuiește un proces-verbal de avizare, necesar pentru... demontarea și aruncarea materialelor folosite la construcția prototipului. La 9 octombrie, voluminosul dosar al dispozitivului Boca, expediat între timp la Deva, la forul tutelar direct combinatului, revine la Baia Mare (stratagemă de spălare pe mîini nereușită!), cu indicația ca titularul de invenție (combinatul) să execute un prospect și să-l trimită la toate unitățile din M.M.P.G. Documentația-prospect este făcută de ICPIMR Baia Mare și expediată, pînă la sfîrșitul anului 1973, în 26 de unități ale ministerului de resort, întrucît... «*în cadrul Combinatului minier Baia Mare nu există condițiile necesare amplasării unui astfel de dispozitiv*». La sesizarea trimisă de Ioan Boca ziarului «Scînteia», combinatul răspunde cum că... «*instalația corespunde (...), însă datorită gabaritului mare nu poate fi utilizată la silozurile existente din cauza lipsei de spațiu*» și deci «*s-a luat hotărîrea să fie pusă la dispoziția Institutului de proiectări miniere (...), în vederea includerii în proiectele noilor instalații de însilozare. ÎN CAZUL PREZENTĂRII UNEI EFICIENȚE TEHNICO-ECONOMICE SUPERIOARE SOLUȚIILOR CUNOSCUTE ÎN ȚARĂ SAU PE PLAN MONDIAL...*

Sublinierea ne aparține și ea constituie un adevărat «cap de acuzare» pentru modul în care a fost tratată utilizarea unei invenții care ar fi putut aduce milioane de lei economii statului. Acest «*în cazul prezentării...*» este net contrazis de concluziile extrem de favorabile ale procesele verbale de acceptare a brevetului de invenție și de constatare a funcționării prototipului de experiment.

*

Autorul acestor rînduri — care s-a străduit cît a putut să scurteze din amănuntele «aventurii» invenției predate în anul 1967 — nu s-a mulțumit însă numai cu cercetarea impresionantului număr de file ale dosarului. A fost la fața locului, a văzut unde a fost experimentat prototipul, a vorbit cu oameni care au asistat la încercări, a deschis ușa mai multor birouri. La exploatarea Săsar, tehnicianul Ion Pop, responsabil cu sectorul invenții și inovații, și maistrul Valentin Cupșa, șeful unei echipe de la culbutoarele actuale, au mărturisit că dispozitivul i-a impresionat în mod deosebit, dar că într-adevăr la exploatarea respectivă nu era aplicabil. După Valentin Cupșa și după alții, la exploatările de la Gura Băii și Șuioru și chiar la Nistru, dispozitivul Boca ar fi putut fi introdus cu succes. După tehnicianul Iuliu Lahman, de la serviciul specializat al combinatului, dispozitivul este excelent, însă inaplicabil în oricare exploatare în subordine. La Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, inginerii Grigore Benone și Mihail Lucas, fără să cunoască prea multe despre invenție, se declară pe loc adversarii adoptării dispozitivului, pentru că — ar necesita cheltuieli prea mari de amplasare, oprirea producției luni de zile și, în definitiv, mărturisesc, chiar dacă sistemul nu e rău, e mult prea complicat pentru a fi pus în practică...

Nu avem de gînd deloc să contrazicem aceste afirmații, oricît de în pripă ar fi făcute ele. Ne surprinde numai faptul că nu se iau deloc în considerație beneficiile uriașe pe care le-ar putea aduce dispozitivul și — mai ales — că acestea sînt numai păreri exprimate verbal, nicăieri, nici la combinatul din Baia Mare, nici la vreun institut de cercetări, nici la minister, *nu există nici un referat care să formuleze obiecții, negru pe alb, la aplicarea sau utilitatea sistemului propus* și care, în concluzie, să dispună aruncarea brevetului la coș. Există doar păreri, dubii nefondate și, am spune, mai ales dezinteres, rutină, frică de nou.

Un ultim fapt merită să fie trecut pe hîrtie, prin semnificațiile care le implică și în «cazul dispozitivului Boca». La 25 februarie anul curent, la o analiză a activității în domeniul minier în județul Maramureș, s-a constatat, între altele, că la Silozul central de minereu brut de la exploatarea minieră Nistru se folosesc un număr nepermis de mare de oameni (36) întrebîndu-se de ce nu se folosesc — conform indicațiilor de partid — mijloace mecanizate, automatizate măcar la lucrările de la suprafață. Cei care știau de dispozitivul Boca au tăcut. Unii se simțeau cu musca pe căciulă, alții nu au avut curajul de a deschide gura...

Dumitru GRAUR

de ce „dunăreni" în loc de „cîrna"?

De întotdeauna, din cele mai vechi timpuri, una dintre comunele situate la Dunăre, în județul Dolj, s-a chemat *Cîrna*. Cineva, nu știm cine, a avut năstrușnica idee de a-i schimba de curînd numele în *Dunăreni*. Faptul reprezintă o penibilă eroare și un serios prejudiciu adus științei românești, deoarece Cîrna constituie nu numai un simplu termen toponimic, ci denumirea unei străvechi civilizații dunărene.

Spun toate acestea nu atît pe temeiul unor aduceri aminte care mă leagă de Cîrna, din vremea cînd am participat, ca elev de liceu, la cercetările arheologice făcute aici în 1940—1942 în necropola din Grindul Tomii, ci bazîndu-mă pe un adevăr istoric, neștiut de cei care au propus și au hotărît să se schimbe numele comunei: aici a fost descoperită civilizația Cîrna-Gîrla Mare, datînd din epoca bronzului mijlociu și făurită de prototraci prin veacurile XV-XI înaintea erei noastre, astăzi cunoscută de arheologii și antropologii din toată lumea.

Voi aminti pe scurt că în necropola de la Cîrna s-au descoperit, în mai multe morminte, statuete de pămînt ars — în total nouă — cu ornamente care redau fidel elementele de port popular feminin frecvent întîlnit și astăzi la noi în țară și nu întîmplător în Banat și în vestul Olteniei. Cu mii de ani în urmă — au stabilit specialiștii — băștinașele acestor locuri purtau: îi cu altițe pe umăr și rîuri în jos pe mînecă pînă la brățară (manșetă). La mijloc cingătoare, în față catrință și în spate opreg.

Cercetările de antropologie istorică, urmărind unele practici rituale funerare, au stabilit că acelea specifice civilizației Cîrna au fost transmise aidoma la tracii și geții din epoca fierului, la daci și la carpi în secolul III, la populația daco-romană din perioada migrațiilor (secolele III—IV) și la băștinașii din secolul IX, continuînd a fi practicate și astăzi la țară în multe sate, în toate provinciile istorice ale țării.

Supraviețuirea elementelor de port popular, ca și a celor de ritual funerar la care ne-am referit, împreună cu altele asupra cărora nu mai insistăm acum, reprezintă un fond de permanențe ce atestă o continuitate de necontestat, care începe cu prototracii culturii Cîrna-Gîrla Mare, din epoca bronzului și ajunge pînă în zilele noastre. Descoperiri deosebit de importante făcute la *Cîrna* și nicidecum la «Dunăreni».

Doctor Dardu Nicolaescu PLOPȘOR
conducătorul laboratorului de antropologie istorică al Centrului de cercetări antropologice.

televizoare portabile românești

Deocamdată primele receptoare portabile realizate la uzina Electronica și pe care le vom vedea curînd în magazine nu poartă un nume special. Constructorii lor le-au spus pur și simplu «televizor portabil». Încercăm să prezentăm acest aparat, ocolind pe cît posibil detaliile de strictă specialitate. De la bun început trebuie spus că în construcția sa au fost utilizate toate cuceririle obținute pînă acum în domeniul electronicii, evoluția sa ulterioară neputînd aduce schimbări esențiale. Astfel, el se prezintă complet tranzistorizat, ceea ce desigur se resimte în gabaritul său. Televizorul portabil reprezintă 1/3 din cel staționar, cu o greutate ce nu depășește 9 kg.

Vom mai nota apoi că TV-ul portabil a redus la dimensiuni accesibile tubul electronic, stabilindu-i alimentarea pentru o tensiune electrică de 120—220 volți — 50 Hz, iar la curent continuu pentru o tensiune între 12 și 20 volți. Fiind dotat cu un stabilizator de tensiune intern (deci înglobat în aparat), receptorul poate fi folosit, fără alte modificări, atît în locuință, ca orice televizor obișnuit, cît și în altă parte, dacă există o sursă de curent continuu.

Mai reținem faptul că, față de tipurile staționare, consumul de energie este de 4 ori mai mic. Încă un argument care pledează pentru o producție de serie în stare să satisfacă toate cerințele și chiar să înlocuiască televizoarele «clasice».

Alte detalii: tubul cinescop are diagonala de 31 cm, casetă din lemn furniruită cu ornamente din material plastic și metal, este înzestrat cu 12 canale, 4 scări ce pot fi programate pe un anumit canal, avînd deci posibilitatea de memorizare.

Desigur, toate aceste caracteristici și proprietăți le vom verifica personal. Înainte încă de a beneficia efectiv de serviciile televizorului portabil au și apărut întrebările virtualilor lui cumpărători: Vom putea urmări programele TV-ului portabil în tren sau autobuze? Dar în avion? Specialiștii ne asigură că-l vom putea utiliza în orice vehicul de transport în comun cu condiția ca acesta să fie antiparazitat.

Inginer Dan VAITEANU

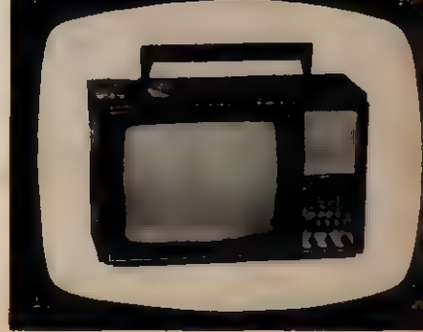

GRUPUL ÎNTREPRINDERILOR
DE INDUSTRIE LOCALĂ
A JUDEȚULUI BRAȘOV

aviz important pentru deținătorii de mijloace auto din sectorul de stat și particular

Buna funcționare a motorului, siguranța pe timpul parcursului, buna întreținere și starea de curățenie a tuturor mijloacelor de transport auto se asigură în condiții optime prin:

STAȚIA «AUTORAPID»

din Brașov, Șoseaua București — Brașov, kilometrul 164 — Dîrste, care execută:
— revizii generale și mici reparații urgente
— verificări și reglări direcție, faruri etc.
— spălări, gresări, schimbarea uleiului.

STAȚIA «AUTOEXPRES»

din Brașov, la intersecția șoseaua Făgăraș cu șoseaua Cristianului, execută:
— spălat exterior, interior, covoare, tapițerii, portbagaje, pneuri, taloane, inclusiv uscare și lustruire
— șprițuiri, spălări de: motoare, radiatoare, cutia de viteze, filtre de ulei, diferențial etc.
— schimbarea sau completarea uleiului
— gresări

STAȚIA «AUTOREPARAȚII»

din Brașov, șoseaua Cristianului nr. 9, execută:
— reparații pentru orice tip de automobil ca: lucrări de tinichigerie și vopsitorie, lustruire, tapițerie, electricitate auto, alezări, rectificări, diferite lucrări de mecanică auto
— prelate și huse interioare și exterioare

Toate stațiile vă asigură lucrări garantate, rapide și de calitate ireproșabilă.

Vă invităm să apelați la serviciile oferite!

Centură de siguranță cu două și trei puncte de fixare. Rezistă la peste 1 000 kilograme forță în condiții de umiditate, lumină, temperaturi scăzute și ridicate. Catarama și celelalte piese metalice de rezistență, oțel inoxidabil — crom — nichel. Chinga din relon.

Ana Aslan,născută la 1 ianuarie 1897, la Brăila, Facultatea de medicină la București (1915–1922). Doctor în medicină Magna cum laude, 1924, cu lucrarea «Studiul circulației periferice la om», sub conducerea lui Danielopolu. Membră activă a Academiei de științe, departamentul de medicină internă 1945–1948. Doctor în științe în 1961. Membru al Comitetului executiv al Asociației internaționale de gerontologie din 1957. Membru al Departamentului științific al Uniunii mondiale de medicină profilactică și igienă socială din 1959. Membru al Asociației internaționale medicale a femeilor din 1963. Membru al Societății americane de gerontologie, Membru al Centrului internațional de gerontologie socială din 1969. Membru activ al Academiei de științe din New York și a numeroase alte foruri și organisme internaționale. Membru al Academiei Republicii Socialiste România din 1974. A fost invitată și a participat la peste 70 de congrese și simpozioane medicale organizate în țară și peste hotare. Autoare a unui număr impresionant de lucrări științifice, citată în aproape toate tratatele de gerontologie apărute în lume după 1960. Cărți dedicate Anei Aslan în exclusivitate: Olga Franklin — editura Arthur Barker (1964) intitulată «H_3» ; Henry Marx — intitulată «Lupta împotriva bătrîneții». Distinsă cu «Ordinul Meritul Sanitar clasa I» (1970) și cu titlul de «Erou al Muncii Socialiste» (1971), precum și cu numeroase decorații străine. Ana Aslan este inclusă printre personalitățile prezente în Enciclopedia Britanică și în Who's Who.

„cred că dacă aș fi trăit în evul mediu, eu aș fi fost arsă pe rug"

Mama n-a vrut s-o lase să urmeze medicina. Asta se întîmpla prin 1915. «O fată nostimă și drăguță, zicea mama, nu e potrivită la o facultate cu o viață prea liberă. Apoi, medicina durează mult, e costisitoare. Am făcut greva foamei. După patru zile, mama avea să convoace un fel de consiliu de familie și să obțin încuviințarea».

A fost o studentă eminentă. Pe vremea aceea, o femeie merea prima la concursurile de externat, de internat, enerva. A avut șansa să lucreze vreo 20 de ani în domeniul fiziologiei, alături de o somitate a științei românești și mondiale, Daniel Danielopolu (o prețuia mult pentru simțul ei clinic), după ce în primii ani de facultate se simțise atrasă de chirurgie și ajuta la operații pe marele Toma Ionescu.

În 1946, Ana Aslan ajunge profesor universitar la Institutul de Medicină din Timișoara. Prima femeie profesor de clinică medicală. A descris semne în cardiologie. Pe atunci, în Franța, René Leriche era în mare vogă. Injecta procaină (specie de novocaină), bolnavilor de arterită, direct în artere. Ana Aslan încearcă și ea metoda Leriche, cu bune rezultate. Așa s-a produs întîlnirea ei cu procaina, substanță, ulterior, cu mare rol în destinul de om de știință al acestei femei. La Timișoara îi vine ideea să utilizeze pentru întîia oară procaina și în artrite. Primul pacient, un student în medicină, de trei săptămîni înțepenit în pat de dureri. Bolnavul acceptă. I se injectează substanța în articulația genunchiului, rezultatele sînt spectaculoase. Studentul mișcă, flectează piciorul imediat. Era ziua de 5 aprilie 1949. Ana Aslan a memorat data. «Fără cazul acela, fără succesul acela, poate n-aș fi mers mai departe cu cercetarea efectelor procainei. Aș fi rămas probabil la utilizarea pe care i-o dădea Leriche». Se mută la București și devine șefa secției de fiziologie a Institutului de endocrinologie condus de C.I. Parhon. Se gîndește să comunice cazul studentului de la Timișoara Academiei de Științe Medicale. Nu se aprobă, i se cer cinci asemenea cazuri. Experimentează cinci cazuri, e respinsă din nou, i se cer cincizeci.

«La Academie nu-mi primeau comunicarea, lumea însă dădea năvală la mine ca la Maglavit». După un timp, se prezintă la Academia de Științe Medicale cu cincizeci de cazuri, însoțite de recomandarea profesorului Parhon. După un an de la comunicare nu reușise încă să-și tipărească lucrarea. Nu avea nici o dovadă că ea a inaugurat tratarea artritelor cu novocaină. Radio Paris începe să anunțe, în perioada aceea, utilizarea procainei împotriva reumatismului. Descoperirea Anei Aslan fusese colportată sau după ea mai venise și altui medic ideea. Risca să nu fie recunoscută drept primul om de știință care a conceput și practicat metoda. Lucrarea cu cincizeci de cazuri se tipărește, în sfîrșit. «În cuprinsul ei se menționează că eu în fața martorilor cutare și cutare am administrat procaină într-un caz de artrită, în ziua de 5 aprilie 1949. Lucrez mai departe la Institutul Parhon. Administrînd procaină unor bolnavi de sciatică încep să observ cum în urma tratamentului oamenii arătau mai bine, remontați, fortificați. Evident,procaina făcea mai mult decît un simplu medicament antialgic, acționa, concomitent, și ca un factor metabolic. Parhon propune să fiu numită profesor în clinica lui, Ministerul Sănătății nu aprobă.» De atunci Ana Aslan va rămîne mereu în afara rețelei învățămîntului medical și se va consacra exclusiv cercetării științifice. Împreună cu Parhon începe studiul fenomenelor de îmbătrînire. Marele endocrinolog considera bătrînețea drept o boală, credea în posibilitatea întineririi, în special, prin tratament cu hormoni epifizari. În 1952, se înființează Institutul de geriatrie, pe strada Căldărușani din București, unde era un cămin pentru bătrîni. Ana Aslan devine directoare. «Clădirea arăta îngrozitor. Dărăpănată, cu bătrîni, ca niște fantome care plîngeau și vorbeau despre moarte. Pe mulți dintre ei — reumatici — încep să-i tratez cu procaină. Pe lîngă efecte antireumatice, tratamentul se soldă cu ameliorarea memoriei și a forței musculare. Dragostea mea pentru bătrîni s-a format lîngă tata, îmi dădeam seama că e bătrîn, înțelegeam bătrînețea. I-am propus lui Parhon o primă experiență. Am luat 18 bătrîni din cămin (media de vîrstă 72 de ani), și 7 voluntari, printre care doamna Lucia Sturdza-Bulandra, eu, rude și prieteni care aveau încredere. Timp de doi ani, nici unul dintre cei 18 bătrîni din cămin n-a murit. Astăzi, mai trăiesc doi dintre ei, precum și trei persoane dintre voluntari. Majoritatea celor din grupul de 25 au murit spre vîrsta de 95 de ani, unul trăind 116.» De la început, utilizează o soluție acidă de procaină, conținînd acid benzoic și o sare de potasiu. Citise în literatură că soluțiile alcaline de procaină produc necroze. Cere farmaciștilor să-i prepare o soluție acidă, și le sugerează să utilizeze acid benzoic, pe motiv că și el era utilizat în tratarea reumatismului. Abia mai tîrziu avea să-și dea seama (cercetătorii americani susțin și ei în prezent), fericită întîmplare, că acidul benzoic e foarte important pentru acțiunea sa antioxidantă care încetinește distrugerea procainei la nivelul țesuturilor. Tot ea inaugurează administrarea procainei și intramuscular (se făcea doar local și intravenos). Pe scurt, ce descoperise doamna Aslan? Că procaina e activă în lupta împotriva bătrîneții; un medicament superior procainei; o schemă clasică de tratament aplicabilă indivizilor în funcție de vîrsta biologică (calculată prin examene clinice și de laborator) și de bolile de acompaniament.

Pentru Ana Aslan, bătrînețea este altceva decît pentru C.I. Parhon. Este o distrofie a organismului, o tulburare de nutriție celulară. Insist să-mi spună mai amănunțit ce este bătrînețea. «În realitate nu știm ce este, fiindcă nu știm ce este viața. Laborit, autorul teoriei antioxidante a îmbătrînirii, spune undeva: «Oxigenul cu radicali liberi uzează membrana celulară. Oxigenul este însă necesar vieții. Și deci ceea ce este necesar vieții duce la îmbătrînire și la moarte.» Novocaina, mai adăuga Laborit, e antioxidantă. Grație ei se intervine realmente pentru prima oară în procesul de îmbătrînire. Chiar dacă nu e mult, tratamentul meu reprezintă un început. Prelungește viața și activitatea individului cu 15—20 de ani».

Argumente de laborator. Tratați cu procaină, 3 000 de șobolani au trăit cu 20 la sută mai mult. Viermii au îmbătrînit mai greu. Americanul Backer a observat că sub acțiunea Gerovitalului globulul roșu trăiește peste 120 de zile, limita lui de vîrstă naturală.

În lume există două concepții de tratare a bătrîneții. A doamnei Aslan și *celuloterapia*. Inacceptabilă din punctul de vedere al medicinei clasice, celuloterapia constă în injectarea unui amestec de organe proaspete, triturate în ser fiziologic. «Nu neg celuloterapia, dar n-am experimentat-o, n-am nici o părere despre ea. Știu numai că în străinătate din ce în ce mai mulți medici renunță la ea pentru Gerovital. Pe Paul Niehans, chirurg elvețian, promotorul celuloterapiei, metodă derivată din lucrările lui Filatov, l-au consacrat rezultatele bune pe care le-ar fi dat metoda în tratarea Papei Pius al XII-lea.» Americanii sînt rezervați la început în fața Gerovitalului. «Nu credeau în efectele lui. Mi-au publicat lucrările, dar nu credeau. Dacă rezultatele se datoresc unor efecte psihologice? Americanii au această îndoială. Au obținut și ei, tratînd cu Gerovital, rezultate foarte bune, îmi reproșau însă că la începutul cercetărilor n-am controlat preparatul și prin proba Double blind (dublu oarbă). Îmi reproșau că n-am administrat la două loturi de pacienți, unuia Gerovital, celuilalt, apă distilată, fără să știe nici unul, nici celălalt ce substanță primește. N-am făcut proba, pentru că pe vremea aceea nu intrase în uz. În ultima vreme, scepticismul americanilor a dat mult înapoi, Gerovitalul experimentîndu-se în prezent în cinci universități din Statele Unite»

Ana Aslan stabilește că procesele de îmbătrînire încep de la vîrsta de 45 de ani. Bazîndu-se pe fapte. În jurul acestei vîrste se schimbă constelația endocrină, accidentele, bolile infecțioase și infarctele devin mai frecvente. Nu demult, un grup de cercetători din Baltimore și din Anglia ajung, pe alte căi, la aceeași opinie. Ei aveau să constate că monoaminooxidaza din creier, artere și plachete sanguine crește de la vîrsta de 45 de ani, semn de început al îmbătrînirii. Stabilesc, de asemenea, și acțiunea inhibitoare a Gerovitalului asupra monoaminooxidazei, de două ori mai puternică decît a procainei simple. Ceilalți inhibitori cunoscuți ai monoaminooxidazei s-au dovedit toxici, produc hipertensiune, hemoragie cerebrală, singur Gerovitalul fiind lipsit de efecte secundare. În prezent, Gerovitalul se exportă în peste 60 de țări și se fabrică, după licență românească, în Belgia. Există în lume vreo 100 de imitații de Gerovital. Toate avînd la bază procaina, lipsite însă de formula produsului realizat de către doamna Aslan. Compoziția Gerovitalului este cunoscută, nu și formula specială de fabricație. Americanii aveau să repete formula exactă, fără să obțină aceleași rezultate, tocmai din necunoașterea unor detalii decisive. Peste 300 de publicații din România și din lume au inserat studii referitoare la terapia cu Gerovital. Peste 90 la sută dintre ele confirmă bunele rezultate ale autoarei produsului.

Cîteva personalități dintre cele care au recunoscut public urmările favorabile ale tratamentului cu Gerovital. Poetul Asturias, scriitorul de culoare Dubois, decanul de Canterbury, Sukarno, Hrușciov, De Gaulle, Adenauer, Charles Boyer, Marlene Dietrich, Lilienne Ghiesch și Montgomery, Aslan înseamnă în limba turcă leu, doamna Aslan își amintește însă că Danielopolu îi zicea «vulpea». «Sînt destul de rea de gură cînd mă văd atacată, nu suport să fiu atacată pe nedrept. Am avut un tată foarte blînd și o mamă foarte severă. Realismul, încăpățînarea, rezistența în luptă le-am moștenit de la mama, poezia de la tata. N-am fost copilul preferat al mamei, mă vedea frumoasă și frivolă, dar mai tîrziu, cînd s-a convins că îmi văd de treabă m-a iubit extraordinar. Au fost bune și rezervele mamei, m-au făcut de la început luptătoare și independentă.»

În 1947, pictorul Isachi i-a făcut doamnei Aslan un portret. Personajul are grație și agresivitate. La puțin timp după terminarea lucrării, venind în vizită la doamna Aslan, doctorul Petru Groza e derutat de semiîntuneric, se înclină în fața tabloului și-i întinde mîna. În cinerețe, Ana Aslan s-a ocupat puțin și de pictură, mai tîrziu avea să viziteze toate marile pinacoteci și colecții din lume. Îi plac toate perioadele, toate curentele picturii universale, afară de abstracționism pe care nu-l înțelege. E interesată să meargă la atelierul lui Sabin Bălașa, despre care a auzit că este un mare artist, un pictor modern, figurativ, nu abstract. «Sînt prietenă cu Salvador Dali». Aduce din bibliotecă două cărți, autor Dali, pe care el i le-a oferit cu dedicație și cu desene, unul dintre desene reprezentînd Columna lui Traian. Dali o admiră. «Îl interesează foarte mult știința și are o mare dragoste pentru poporul român. Dali susținînd că împăratul Traian ar fi fost spaniol. Nu știu dacă se tratează cu Gerovital»

În prezent, în diferite țări, Gerovitalul e prețuit divers, pentru cîte unul din efectele lui complementare. În Anglia, de pildă, e în tratamentul bătrîneții; în Italia, drept echilibrator al sistemului nervos vegetativ; în America, drept antidepresiv; în Canada, pentru tratarea artrozelor. Toate aceste variate eficacități, Ana Aslan le-a observat, studiat și descris de mult, menționînd coexistența lor

Ca orice mare noutate, Gerovitalul avea să întîmpine serioase împotriviri mai ales la ei acasă. «Unii ziceau — i se pare doamnei Aslan — fără să se uite la rezultate, alții, recunoșteau rezultatele, reproșînd însă că nu m-a confirmat nimeni. După ce au apărut și confirmările, au zis, nu există demonstrație științifică; pe urmă, de ce l-am botezat H3 ș.a.m.d.» În ianuarie 1959 a avut loc o consfătuire pe țară a Societății de Endocrinologie, Gerontologie, Psihiatrie și Neurologie sub președinția lui C.I. Parhon. «Mi-am prezentat lucrarea, și după ce au aranjat în așa fel încît profesorul Parhon să iasă din sală (el credea în cercetările mele, mă apăra), au început atacurile. Mă mir cum de nu m-a doborît violența lor. Vroiau să nu intre preparatul în fabricație, să nu apară. M-au ajutat partidul, oamenii de partid, care au acceptat violente ciocniri de opinii cercetînd, în același timp, cu maximă grijă și atenție de partea cui este adevărul. Mult m-a sprijinit pe atunci și Mihai Florescu, ministrul chimiei. Toată lupta, toată coaliția împotriva mea, le-am uitat. Cartea de memorii pe care am de gînd s-o scriu va fi intitulată «O experiență fericită». În fond, fericite au fost toate încercările acelea care m-au dus la descoperirea Gerovitalului, nu regret nimic, nici momentele cele mai grele, nu regret nimic, vreau să-mi păstrez optimismul, mă consider un om fericit.»

Doamna Aslan este membră a numeroase organisme științifice internaționale. A fost distinsă cu numeroase titluri. «Fiecare titlu mă îmbătrînește, vrea să spună că lupta s-a terminat, că sînt învingătoare. Într-un fel, asta mă întristează, vreau să mai lucrez, să mai înaintez, nu mă consider ajunsă la vreun apogeu, apogeul înseamnă începutul sfîrșitului.

Am făcut mult bine oamenilor, am prieteni în toată lumea, pot sta unde vreau, luni de zile, ca o regină, oamenii mă iubesc și mă invită, însă nu vreau, în străinătate locuiesc tot la hotel. Primesc de la compatrioții mei scrisori formidabile. Oameni pe care nici nu-i cunosc mi se adresează în versuri. Cred că dacă aș fi trăit în evul mediu, eu aș fi fost arsă pe rug, așa am scăpat numai cu niște lacrimi și am rămas doar îngrozită de ce e în stare nedreptatea, și cu dorința, atît cît pot, să fac bine oamenilor și să nedreptățesc pe cît mai puțini.»

Romulus BALABAN

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAIESTĂȚII SALE TENISUL ROMÂNESC (22)

ilie și ion fac mereu progrese

Vizităm Sahara City, o mică așezare la marginea deșertului unde mulți dintre cei care au bani își fac a doua casă pentru ca în plină vară, cînd în Cairo te perpelești de căldură, să se poată odihni în acest loc scăldat de răcoare. Apoi revenim la hotel.

După-amiază vedem finala dintre Lundquist și El Shafei, iar seara ne plimbăm prin oraș cu intenția de a intra la un film. La un moment dat, un tip cam suspect îl crage pe Petre deoparte și-i arată un inel galben, explicîndu-i că e din aur și că-l dă cu numai cinci lire. Petre spune că nu-l interesează, dar tipul insistă, scăzînd vertiginos prețul. Patru, trei, două lire. Pînă la urmă, Petre îl cumpără cu 15 piaștri.

— Ce voia ăla de la tine?, îl întreabă Ilie. Și pe-aici ți-ai găsit rude?

— Aiurea. Am făcut o afacere extraordinară Am cumpărat un inel de aur cu numai cinci lire

— la să-l văd.

— Uite-l, e și marcat, spune Petre, arătîndu-i un punct făcut anume în interior.

— Și cît zici c-ai dat?

— Cinci lire, dar merită zece, nu vezi ce greu e, răspunde Petre, știindu-l pe Ilie mare amator de inele.

— Dă-mi-l mie, îți dau șase. Domnu' profesor, ăsta-i de aur?

— De unde să știu eu, măi Ilie? Petre se pricepe mai bine.

— Să i-l dau cu sase lire?, mă întreabă Petre zîmbind.

— Cum crezi. Tu tot nu-l porți și lui Ilie s-ar face plăcere.

Ilie și cu Petre fac tîrgul. Rîdem pe înfundate. Ilie își compară inelul cu obiectele de aur din vitrine. Și e încîntat. La un moment dat însă vede că i se înnegrește degetul, dar nu spune nici un cuvînt. Începe să fie abătut. Gunther nu-și mai poate stăpîni rîsul. Iar Petre zice:

— Am impresia că m-ai păcălit, ia-ți lirele înapoi.

— Și tu inelul, spune Ilie, respirînd ușurat.

— Nu, inelul ți-l fac cadou

Rîdem cu toții de naivitatea lui Ilie, iar Bosch îl sfătuiește ca pe viitor să fie mai prudent în afaceri.

La Alexandria, Bosch pierde în primele tururi. Mărmureanu îl bate pe Flor, iar Năstase pe Javorski. În optimi de finală Mărmureanu joacă foarte bine și-l pune la grea încercare pe suedezul Lundquist, cel care cu numai cîteva zile înainte cîștigase la Cairo. Pentru a ajunge în semifinală, Năstase îl întîlnește pe același Lundquist. După ce trag la sorți terenul, un fotoreporter îi roagă pe cei doi jucători să rămînă cîteva momente în apropierea plasei, pentru a-i putea fotografia împreună. Lundquist îl întreabă:

— Pentru cine faceți fotografia? Pentru mine sau pentru domnul Năstase?

— Bineînțeles că pentru dumneavoastră, domnule Lundquist.

— Aș fi bucuros să aveți dreptate

— Sînteți modest, domnule Lundquist. Un campion ca dumneavoastră...

Ilie a jucat foarte bine, a pasat excelent, și a venit deseori la plasă.

După meci, la intrarea în vestiar, același fotoreporter îl întîmpină pe Lundquist, spunînd: «Îmi pare rău pentru dumneavoastră, dar trebuie să recunosc că ați avut dreptate. Năstase este acum un jucător de temut pentru toți campionii». De data aceasta, Lundquist nu mai are chef de vorbă și intră tăcut în vestiar.

În semifinală, Ilie cîștigă în patru seturi la sovieticul Korotkov, dar pierde finala cu chilianul Pinto Bravo, după ce conduce cu două seturi la unul: (7-9; 6-2; 8-6; 3-6; 5-7)

«Journal d'Egypte» scrie:

«Jucătorul român Ilie Năstase a fost marea revelație a turneului. El a produs cele mai mari surprize, eliminînd pe doi din favoriții întrecerii, englezul Mike Sangster și suedezul I.E. Lundquist. Finala Năstase-Pinto Bravo a oferit publicului, timp de trei ore, splendidul spectacol al unei lupte sportive duse cu deosebită măiestrie. La capătul a cinci seturi, a învins chilianul, după prelungiri disputate cu ardoare»

Revenim la Cairo. Trecem pe la agenția comercială să ne luăm rămas bun. Mărmureanu găsește ziarul «Sportul» și ne anunță că în el este publicată o scrisoare trimisă de Țiriac din S.U.A. Ne așezăm în jurul lui rugîndu-l să citească cu voce tare. «Vă scriu aceste rînduri — *citește Petre — cu gîndul la cei dragi* de-acasă și în speranța că sînteți dornici de a afla amănunte de la interesantele competiții la care iau parte. Plecat din București la 9 februarie, am sosit a doua zi în orașul Salisbury din Statele Unite ale Americii. De cum am ajuns, pentru sportivul Țiriac au început surprizele. Terenul pe care trebuia să evoluez era cu parchet, dar acoperit cu un fel de doc de culoare verde pe care erau imprimate obișnuitele linii albe ale marcajului. De la primul schimb, am constatat că viteza cu care circulă mingea este mult sporită, iar cînd am încercat să alerg, am simțit cum pînza alunecă pe parchet, dezechilibrîndu-mă. Am descris această situație nouă pentru mine nu pentru a mă scuza de meciul pierdut în fața lui Orantes (component al echipei Spaniei pentru Cupa Davis), care de patru luni se antrenează în S.U.A., astfel că este familiarizat cu podelele de acest gen»

— Auzi, mă, patru luni a stat Orantes în America, zice Ilie

— Ce te miră, răspunde Petre, îl cară Santana peste tot după el. Ai să vezi că acum, după ce l-a bătut pe Țiriac, îl vor pune să joace Cupa Davis la București

— Nu cred, deocamdată tot în Gisbert au mai multă încredere, intervine Bosch. Citește mai departe: «Paralel, am făcut pereche cu Gulyas, dar am pierdut la două rachete consacrate, Ashe-Pasarell, care dealtfel au și cîștigat proba. De la Salisbury a doua escală Tampa în Florida. Jucînd pe ciment, se înțelege că am avut și mai mult de furcă. În primul tur, Gulyas a fost condus de un tînăr american cu 6-2, 2-0, 40-0. Într-un meci după sistemul «cel mai bun din trei seturi», a cîștigat cu prin minune, cum dealtfel s-a întîmplat și în turneul al doilea (pe un teren acoperit cu un nisip verde, bătut, numit aici «clay»), în fața unui mexican (care a avut mecibol). Pînă la urmă, Gulyas a cîștigat concursul. Eu am înregistrat la Tampa două victorii: la un american, pe ciment și la El Shafei (R.A.U.), pe nisip verde. În sferturile de finala am trecut... la zgura roșie-galbenă. Am avut ca adversar pe iugoslavul Franulovici, cel care îl eliminase cu o zi înainte pe cunoscutul tenisman brazilian Mandarino. Am pierdut la limită, beneficiind pe parcurs de două mecibo luri, ratate din păcate.

Se pare că jocul meu a plăcut, deoarece am fost invitat la New York și selecționat în echipa ce reprezenta *Europa în concursul din marele* oraș american. Am avut cinstea să fiu preferat lui Pilici, Jauffret, Arilla, Taylor, tuturor tenismenilor europeni aflați în S.U.A. Faptul m-a stimulat. Cred că rezultatele vă sînt cunoscute. Am jucat bine și am adus un punct reprezentativei bătrînului continent, deși am jucat pe un altfel de teren, acoperit cu un plastic verde care imită iarba. Ce-i drept acțiunile devin mai lente, dar am constatat cu satisfacție că pe astfel de material nu se alunecă. Făcînd un bilanț, pot spune că în zece zile mi-am apărat șansele pe cinci terenuri avînd compoziții diferite. Un lucru este însă sigur, că aceste schimbări continue te ajută să-ți îmbunătățești tehnica, fiindcă ești nevoit să utilizezi mereu alte procedee în funcție de teren. Acum, la New York are loc turneul «Vanderbilt Gold Cup» care se dispută după unul din sistemele de organizare ale concursurilor jucătorilor profesioniști. Au fost alcătuite două grupe: A — Newcombe, Santana, Fröehling, Scott și cu mine: B — Mc. Kinley, Mandarino, Gulyas, Barthes și Ashe, cîștigătorii grupelor urmînd să tragă finala. În prealabil, fiecare jucător susține cu adversarii săi din grupă doar două seturi, el realizînd, astfel, 2, 1 sau 0 puncte. Un amănunt interesant: dacă scorul devine într-un set 6-6, se mai joacă un singur ghem, indiferent cine servește, și setul se poate cîștiga cu 7-6, iar cel care a pierdut servește «din oficiu» în setul următor.

Eu am debutat în turneu împotriva americanului Frank Froehling. Am cedat primul set cu 4-6 și mi-am adjudecat pe cel de-al doilea cu 6-1, așa că am cîștigat un punct.

În altă ordine de idei, țin să vă scriu că am avut ocazia să-i văd la lucru și pe unii jucători profesioniști. Australianul Laver mi se pare formidabil. Grecește cam o dată la... cinci minute».

De la Cairo, Năstase și Mărmureanu au plecat pe Coasta de Azur, iar Bosch și cu mine am venit la București. La Monte Carlo, Mărmureanu pierde la Sturza, iar Năstase la Majoli, același Majoli pe care Ilie îl bătuse de două ori în toamnă. Săptămîna următoare, la Aix-en-Provence, Ilie joacă foarte bine și după ce trece de Courcol și Lihaciov pierde o semifinală dramatică în fața lui Metreveli. «France Presse» notează: «Jucătorul român a condus cu 4-1 și 5-2 în primul set, descurajîndu-se prematur la o minge acordată de arbitri lui Metreveli. Năstase a ratat apoi 4 mingi de egalare la 4-3 în ultimul set. A fost cea mai disputată partidă a întregului turneu».

Următoarea săptămînă, la Cannes, Năstase *și Mărmureanu joacă împreună finala unui* turneu, dintre participanții căruia se remarcă doar polonezul Gasiorek și cehoslovacul Holecek. La București, Bosch și Constantin Năstase dau o mînă de ajutor la pregătirea tinerilor Ion Santei și Viorel Marcu, care-i învinge surprinzător pe sovieticii Kakulia și Egorov.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (9)

urmărirea

— Articolul trecut din serialul nostru, tovarășe colonel Ceacanica, s-a încheiat într-o tonalitate cam sumbră! Unul individ certat cu legea, unul aventurier, i-a reușit o evadare ca în filme, din arestu rile Miliției Capitalei și... dus a fost. Nici, cea mai mică urmă!

— În temeiul unei analize judicioase, am ajuns la concluzia că nu puteam rezolva sarcina principală — prinderea evadatului M.I. — fără ca în prealabil să ne axăm atenția asupra prietenului său B.M., el însuși căutat de justiție. În consecință, am abandonat orice acțiune care l-ar fi vizat pe cel dintîi. Ca urmare a diverselor investigații periferice și a datelor pe care le-am culeș am obținut două informații aparent minore: 1) B.M nu uita niciodată să meargă la biserică duminica și în zilele de sărbători religioase; 2) în tinerețe fusese student al Academiei Comerciale

Lupta cu necunoscutul trebuia să înceapă deci cu aceste două timide indicii. Secretariatul Academiei Comerciale n-a fost în măsură să ne ofere decît fotografia lui B.M. student, la vîrsta de 19 ani, cu plete și lavalieră, precum și informația că fusese eliminat încă din anul doi de studii, datorită concepțiilor sale filofasciste. Ne-am hotărît atunci să ne agățăm de un fir de păr și să încercăm să-l depistăm pe baza fotografiei datînd de 20 de ani și cunoscînd anumite particularități ale sprîncenelor.

Tentativa părea îndrăzneață, ba chiar unii colegi ne acuzau în surdină de lipsă de modestie, de indecență profesională. Numai Berthillon, faimosul antropolog și detectiv, s-ar fi putut încumeta, spuneau ei, să identifice un suspect pe baza unui portret-vorbit și a unei fotografii vechi de două decenii.

Nu ne-am lăsat însă intimidați. Pe noptierele noastre fotografia din adolescență a lui B.M. zăcea la locul cuvenit, pentru a fi studiată și memorată de noi pînă în clipa cînd ne fura somnul Stimulați de imprejurarea favorabilă că puteam limita acțiunea noastră în timp — zilele de duminică — și în loc — bisericile Capitalei — am început să vizităm în mod organizat lăcașurile de rugăciune, în orele de slujbă. Culmea, eram cîmorați de scandalul ce l-ar fi provocat, în eventualitatea succesului, arestarea unui «credincios» în timpul slujbei religioase. În plus, înfruntam acest risc fără o aprobare prealabilă a șefilor, animați fiind de dorința de a ne îndeplini misiunea. Și aceasta cu atît mai mult cu cît doream să împușcăm doi iepuri cu un singur foc.

După trei vizite duminicale în biserici, iată-ne și în cea de-a patra duminică pășind într-un *sfînt locaș cu aerul unor smeriți evlavioși*. Andrei rămăsese în urmă pentru a-mi urmări mai bine mișcările și a supraveghea întregul interior al bisericii. În adevăr, nu era exclus ca infractorul să o fi transformat într-un loc de întîlnire a complicilor

Preotul citea din biblie, cîțiva bătrîni și bătrîne stăteau în strană, mai toți credincioșii îngenuncheați. Numai trei bărbați, avînd capetele aplecate a închinăciune, rămăseseră în picioare. Privirea mi se opri asupra celui cu părul brun. Îl căutam de mult pe B.M. și am încercat în acel moment o emoție puternică: să fie chiar el? Omul părea că-mi simțise prezența și a întors capul. Mi-a fost suficient să văd fruntea lobată, o parte din sprînceana stufoasă și nasul pentru a mă declara satisfăcut: era B.M. în carne și oase!

A urmat un schimb de priviri cu Andrei

Deși aveam cartușul pe țeavă, mă simțeam dezarmat, pentru că nu concepeam să fac uz de armă într-un loc aglomerat unde un cartuș putea ucide un nevinovat. Cu atît mai puțin puteam folosi arma într-o biserică arhiplină. Eram însă hotărît să lupt, să folosesc chiar violența față de adversarul meu, superior din punct de vedere fizic. Mă gîndeam la multe și nebănuite mijloace... De pildă, dacă va încerca să-și scoată pistolul îl voi proiecta în babele îngenuncheate, în mijlocul cărora se plasase B.M.

Toate aceste gînduri îmi treceau trepidant prin cap, pe parcursul unui minut, dar nu mă clinteam din loc. Din cînd în cînd, omul din fața mea, după fiecare semn al crucii, întorcea capul spre ușă: părea impacientat. Reușise oare să-mi perceapă intențiile?

Am hotărît să acționez primul. După ce individul m-a privit din nou, m-am întors și eu spre Andrei, simțind parcă nevoia să-i obțin aprobarea de a trece la fapte. I-am citit din ochi acordul

Am făcut cîțiva pași călcînd cu prudență printre bătrînele uscate și sfrijite care-și făceau cuvenitele mătănii. Lipit de B.M., i-am șoptit: «Mișu...» și acesta s-a comportat impresionant de docil. Mi-a ascultat ordinul, lipind palmele de torace, ca pentru rugăciune în ritualul catolic. În timp ce simțea țeava pistolului prin buzunarul care-l masca, el se îndrepta spre ușa tot făcînd semnul crucii, dar cu mîna stîngă fixată pe piept. La ieșire, colegul meu l-a dezarmat într-o clipă și ospitaliera noastră mașină ne-a primit pe toți trei.

În drum spre comandamentul Miliției am cunoscut clipe de fericire: nu greșiserăm! Eram nerăbdători să-l depunem pe B.M. în arest, pentru ca a doua zi să-i putem solicita datele necesare pentru continuarea acțiunii principale.

Pe drum, i-am oferit arestatului țigări; dar nimic altceva nu l-ar fi putut mulțumi decît.. numele celui care l-a «trădat». Cu toate asigurările mele, n-a fost posibil să-i conving despre inexistența unui trădător. I-am arătat că am reușit să-l identificăm pe baza fotografiei din vremea studenției, dar explicația i-a părut total neverosimilă!

În ziua următoare, la orele 24, mă despărțeam vesel de Andrei în fața blocului din strada Jules Michelet, unde locuiam. Pe drum discutasem — în spiritul celei mai înalte exigențe — despre greșelile pe care fiecare din noi le făcuse pe tot parcursul urmăririi. Iată însă că greutățile aveau să se țină scai de noi și în zilele următoare

Eram convinși că misiunea noastră principală n-ar putea fi dusă la bun sfîrșit fără ajutorul activ al lui B.M. Teama însă că acesta ne-ar putea juca vreo farsă ne cam frîna elanul; cu toate acestea, ne-am hotărît, în cele din urmă, să-i verificăm sinceritatea și să ne angajăm într-o primă incursiune, la indicațiile sale. Totodată, ne-am ocupat de satisfacerea anumitor dorințe ale arestatului care se integrau în spiritul jocu.

Nu după mult timp, întorși în Capitală, ne aflam în posesia unor informații cu privire la două legături ale evadatului M.I., care, într-o anumită dimineață, urmau să-i procure echipamentul necesar adăpostirii sale în munți pe timp de iarnă

În dimineața cu pricina, deci tocmai cînd prezența lui Andrei îmi era vital necesară, el continua să nu-și facă apariția. Fusesem trezit din somn de un telefon care mă înștiința că în jurul orelor 8-8,30, M.I. se va întîlni în apropierea Liceului «Gh. Lazăr» *cu omul său fidel* Acesta îi va înmîna pachetul cu haine de iarnă, în timp ce o mașină se va opri pentru cîteva secunde. Aducătorul pachetului era și el cunoscut de mine și speram să nu-mi zădărnicească reușita acțiunii.

Simțeam cum mă treceau nădușelile. Nu mai dispuneam decît de 30 de minute, timp în care trebuia să-l caut pe Andrei, să mă îmbrac, să chem șoferul și să ajung la locul întîlnirii. Colegul meu era de negăsit: plecase de acasă! Culmea, nu reușeam să-l găsesc nici pe șofer, așa că în cele din urmă am părăsit locuința numai cu zece minute înainte de întîlnire. Dupa ce am oprit un taxi mi-am dat seama ca nu aveam bani asupra mea! Eram mulțumit că nu-mi uitasem pistolul.

În drum spre Liceul «Gh. Lazăr» mi-am alcătuit planul de acțiune. Emoțiile erau mari și cu toate acestea trebuia să intru în joc singur, fiind vorba de unica ocazie care ni se oferea și pentru care se depusese atîta efort. Știam perfect de bine că M.I. era oricînd dispus să facă uz de pistol.

Am lăsat mașina în spatele Teatrului Municipal, apoi m-am instalat în ușa unei ceasornicării, învîrtind lanțul cheilor, pentru a putea fi confundat cu patronul prăvăliei. Din acest colț aveam raza de vizibilitate necesară spre Bulevardul 6 Martie și spre locul unde urma să-și facă apariția mașina, în apropierea stopului de circulație, dirijat atunci de un agent-femeie.

Pe măsură ce se scurgeau secundele, emoția mea creștea, bulevardul și celelalte străzi deveneau tot mai animate, circulația tramvaielor tot mai intensă. Sosise momentul culminant, cînd, după ce omul cu pachetul își făcuse apariția, am reușit să ne identificăm reciproc. Aproape concomitent și-a făcut apariția mașina. Cînd portiera s-a deschis, M.I., odată cu pachetul, a oprit și pe aducătorul lui. În timp ce automobilul o pornise spre Cișmigiu, am reușit să trec peste obstacole și, ignorînd semnele de circulație, m-am plasat cu pistolul încărcat în fața mașinii în mers.

Scena se petrecea la numai trei metri de agenții-femeie și aceasta a început să fluiere continuu, dînd alarma, văzînd în persoana mea un infractor care comitea un atac armat în plină zi...

Cu arma îndreptată spre mașină, am deschis ușa și după ce l-am scos pe cel care adusese hainele, i-am luat locul, ținîndu-l sub amenințarea pistolului pe M.I.

Ne aflam într-o mașină veche, tip taxi, condusă de un șofer bătrîn și surd. Omenește, trebuie să recunosc că emoția plăcută a succesului se contopea cu teama. Comandasem șoferului să pornească în viteză spre comandamentul Miliției și mașina s-a pus în mișcare sub ochii cetățenilor înmărmuriți, care o urmăreau cu privirile. În sensul în care mergeam, ne apropiam de Ministerul Justiției, M.I. aflîndu-se în partea stîngă, respectiv spre axul soselei.

Dumitru CEACANICA
Lionel NITESCU

(Va urma)

un betonist de categoria a IV-a meditează la o problemă de viață

Primim multe scrisori la redacție. Unele ating chestiuni personale, în care este greu sau imposibil să intervii. Ce posibilitate, ce drept are un reporter să investigheze relațiile dintre un soț și o soție, cum poate el determina, de pildă, pe unul din soți să-l iubească, din nou, pe celălalt?! Însăși punerea problemei dă răspunsul evident. Uneori în scrisori apar însă și implicații mai vaste, care depășesc limitele cazului respectiv, iar aceste implicații — ocolind aspectele, greu sesizabile din afară, legate de intimitatea căminului — merită reținute tocmai prin valoarea lor generalizatoare.

O asemenea scrisoare ne-a trimis Serghei Cosma, betonist de categoria a IV-a, în care cerea un sfat «în lumina Codului familiei și mai ales, a umanității». Profitînd de o vizită la Galați, am vrut să-l cunosc, să-i string mîna. L-am rugat, atunci, să-mi relateze mai pe larg, prin viu grai ceea ce așternuse pe hîrtie.

...Ne refugiasem în camera unui maistru de la o școală profesională, la tovarășul Cosma acasă nu se putea discuta, fiindcă nu are casă. Nu, nu-l o problemă de spațiu locativ, ci cu totul altceva.

«Sînt născut într-un sat din Deltă — ne-a spus Serghei Cosma. Am terminat liceul teoretic și fiind pasionat de chimie, am dat examen la facultate, la București; am reușit la admitere cu medie mare: 8,50 și timp de trei ani am frecventat regulat cursurile. Totul a mers ca pe roate, am trecut și peste hopul cel mai mare care se cheamă chimia fizică; îmi plăceau în mod deosebit analizele chimice. Deodată, visele mele s-au năruit: m-am îmbolnăvit destul de grav și medicii mi-au interzis să mai calc în laborator. Dealtfel, chiar dacă mi-ar fi permis ei, nu mai eram în stare eu: amețeam cîteva secunde după înhalarea hidrogenului sulfurat sau a altor gaze. Or, chimie fără laborator nu se poate și astfel, cu durere în suflet, am fost nevoit să părăsesc facultatea. Dar pentru a nu rupe cu studiul preferat, m-am angajat ca profesor suplinitor de fizică și chimie la școala generală de zece ani din comuna natală și îndrăznesc să spun că nu am muncit prea prost.

În vacanță, fiind doar profesor suplinitor și neavînd salariu, m-am angajat ca betonist. De fapt nu era o problemă numai de bani; îmi plăcea și îmi place și acum să muncesc și cu brațele, nu numai cu mintea. Veri întregi am lucrat la Medgidia, la Murfatlar, am construit drumuri de beton pentru fabrica de caolină.

Acum cîțiva ani am cunoscut o fată de la mine din sat pe care am iubit-o cu adevărat și m-am căsătorit cu ea. Un timp, am fost fericiți: eu cîștigam bine, am avut și un copil, o fetiță, ne-am făcut o gospodărie cu tot ce trebuie la casa omului — aragaz, televizor, frigider, mașină de spălat. Și de, ne aflam la sat, nu la oraș.

Apoi s-a abătut nenorocirea asupra mea. Știți de unde se trage totul? De la învățătură! Să vă explic.

Soția mea nu avea la bază decît șapte clase elementare. Dornic s-o ajut să progreseze, am îndrumat-o spre școala sanitară de doi ani din Tulcea. Zis și făcut, și după doi ani — timp în care am întreținut-o la școală — ea s-a întors cu repartiție în regulă și cu diplomă de moașă.

Credeam că o să revenim la viața fericită dinainte, dar mă înșelam. Soția avea acum cu totul alte pretenții, cu totul alt comportament, poate datorită diplomei și situației ei noi în comună. Vara îmi spunea:

— Cum? Tu, om cu liceu și trei ani de facultate să muncești ca lipovenii, să dai cu lopata?

Eu nu dădeam cu lopata, deși nici asta nu-i rușine: între timp devenisem betonist calificat. Însă, vedeți dumneavoastră, mă întorceam acasă în pufoaică, murdar, uneori cu hainele ude.

Și așa au început certurile în familie, iar la un moment dat soția nu m-a mai primit în casă! Am plecat și de la școală. Deși eram apreciat și aș mai fi putut rămîne mulți ani ca suplinitor — la urma urmei cîți profesori de școală generală au trei ani de facultate de chimie pură? — mi-am dat demisia. De ce? Nu puteam răbda să privesc în ochii elevilor. Erau copii mari, de clasa a X-a și știau ce relații existau între mine și soție, știau că nu mai locuiam în aceeași casă.

De durere și necaz am început să beau; o recunosc cu părere de rău.

Acum nouă luni am plecat din sat și am ajuns la Galați. Aici mi-am revenit. Actualmente lucrez ca betonist la Întreprinderea de construcții agrozootehnice și industriale, șantierul 3, Șantierul Naval Galați. Locuiesc cu muncitorii, la «comun», în strada 1 Mai nr. 161–163, pavilionul 30, camera 8. Sîntem șase în cameră. Am însă 34 de ani și nu mai am nici casă, nici familie.

Din punct de vedere material, nu mă plîng: cîștig foarte bine. Adun bani și pentru fetița mea de patru ani, pentru că o iubesc și pentru că nu vreau să spună că are un tată rău. Tot ce-mi este posibil fac pentru ea, pun în fiecare lună la C.E.C. o sumă de bani pe numele ei. Așa cred că e omenește. Țin la copil; îl revăd ori de cîte ori sînt ajuns acasă. Adică, nu acasă, ci în comună la mine; atunci mama îmi trimite fetița și stau de vorbă cu ea.

Acum ce să fac? Aș vrea să-mi întemeiez o familie dar pentru aceasta ar trebui să dau eu divorț. Nu știu ce prevăd legile, nu știu cum să procedez. Și apoi cum să intentez eu acțiunea, dacă eu sînt acela care am părăsit domiciliul?!

Eu nu vreau să divorțeze. Nu știu de ce, dar, în orice caz, nu cred că are în vedere vreun interes material: l-am spus de la început că indiferent ce se va întîmpla cu noi, n-am nici o pretenție la casă. Să-și păstreze și aragazul și mașina de spălat și totul! Nu, nu e o problemă materială. Dealtfel vă asigur că e o femeie serioasă și își crește bine fetița. Are însă o idee fixă: eu trebuie să fiu om de birou, iar eu nu pot să stau la birou! Și ce frumos am fi putut trăi... Poate că o iubesc și acum. Dar dacă nu se poate, nu se poate.

Am 34 de ani, îndrăgesc munca de betonist, deși nu-i ușoară, mai ales cînd e iarnă și suflă un vînt turbat. Noi facem loc pentru cofraje în port, turnăm betonul la fundamentele pentru macarale. Lucrăm zece ore neîntrerupt, pe orice timp... Turnatul betonului mi se pare însă un lucru ușor față de situația mea personală. N-am nevoie de aventuri sentimentale trecătoare: sînt om serios și-mi place munca, dar sînt tare amărît. Ce viață mai e și asta?»

L-am ascultat pînă tîrziu. Aș fi vrut să-i dau un sfat-minune, care să soluționeze totul într-o clipă, dar n-am putut. I-am promis că mă voi mai gîndi, că voi scrie despre el și în revistă și că poate unii cititori vor da ei un sfat — eventual chiar juridic — scriindu-i la adresa sus-menționată.

În fața lui Serghei Cosma, în noaptea aceea cu vînt aprig, aveam uneori sentimentul că mă aflam proiectat în plină literatură. Dar omul care îmi vorbea cu glas egal nu era erou de schiță, ci un betonist de categoria a IV-a, îmbrăcat într-o pufoaică murdară. Mîine, poimîine, în săptămînile și lunile ce vor urma, va turna beton în port și se va gîndi cine știe la ce.

Lionel NIȚESCU

unde-s bălți și noroi, sînt și țînțari, neglijență și dezinteres

M-am dus direct să bat la ușa casei cu numărul 9, în care locuiește unul din membrii familiei Bandula — Alexandru, fiul lui Ion Bandula, semnatarul scrisorii pe care o aveam în mînă. Alexandru Bandula nu era acasă. Soția lui mă trimite la numărul 5, acolo unde stă tatăl fraților Bandula, Ion, împuternicit al străzii Oborului. Aici stupefacție:

— Eu n-am scris nimic. Am aflat, este adevărat, acum cîteva zile de scrisoare, atunci cînd tovarășul Vasile Gîța, primarul orașului, l-a cam repezit pe fiul meu Sandu, care e maistru la Grupul școlar Unio. I-a spus că nu așa de sus trebuia să se adreseze și că în general să se lase de scrisorele d-astea!

Încep să mă dumiresc. Rîndurile bătute la mașină, pe foiță, au fost făcute în copie, exemplarele trimise la mai multe foruri deodată — o copie a ajuns și la «Flacăra» — iar de semnat a fost semnat Ion Bandula, firește din teamă, pentru că lucrurile scrise sînt adevărate.

«La Satu Mare — odată supranumit Orașul florilor — mai sînt din păcate multe străzi unde edilii orașului n-au intervenit din punct de vedere gospodăresc cu absolut nimic de cel puțin o jumătate de veac. Un exemplu edificator este strada Oborului, de-a lungul și de-a latul căreia zac, prin lipsa oricărui sistem de canalizare, luni în șir apele ploilor și ale zăpezilor topite, ca și cele reziduale ce se scurg direct în stradă de la Atelierul C.F.R. zonal. Aici e domnia noroiului, cetățenii de pe strada Oborului sînt imediat recunoscuți în centrul orașului după noroiul de pe încălțăminte. Această stradă mai posedă și un «lac», o baltă infestată de apele murdare și gunoaiele ce se scurg din incinta Atelierelor. Aici, vara este de-a dreptul regatul țînțarilor...»

Bun deci, am aflat că expeditorul scrisorii este de fapt un anonim. Îl rog însă pe Ion Bandula, om serios, trecut de 65 de ani, cu fii mari, la casa lor, s-o citească și fii urmăresc reacțiile.

— Are dreptate, îmi spune într-un tîrziu, împăturind la loc scrisoarea. Toate-s așa cum sînt spuse, dar eu cred că e și vina oamenilor. E adevărat că tovarășul deputat Fülop, căruia ne-am plîns într-o ședință, ne-a spus că este prins în buget un fond pentru lucrările de canalizare, dar tot mai cred că mai repede s-ar putea face dacă și oamenii ar pune mîna să sape ceva șanțuri.

Soția lui Valer Bandula, și ea de față, nu e de părere că în centrul orașului oamenii de pe strada Oborului se cunosc după pantofi.

— De multe ori nu mai putem alege drumul. O luăm de-a dreptul prin apă și noroiul ne ajunge pînă la glezne. La capătul străzii, de fiecare dată am grijă însă să mă spăl bine pe cizme în apă și așa scap de noroi.

Dau bună-seara, mulțumesc cuviincios și plec și pe la alte case. Pe stradă, noroi numai pe mijlocul ei, și gropi mari, în care camioanele ce trec pe aici își înfundă roțile aproape în întregime. Trotuarul a avut odată ceva piatră — pusă de oamenii locului — dar au venit cîțiva muncitori și în două zile au spart-o toată, că aveau de băgat niște fire pe dedesubt. De atunci, așa a rămas!

N-am nimerit prea bine, n-a plouat și n-a nins aproape deloc în iarna asta la Satu Mare. Nu cred însă că Ion Bandula avea dreptate. Strada e foarte lungă — să tot fie 50–60 de case de o parte și de alta — și fără o sistematizare și un plan de bătaie bine întocmit eforturile oamenilor ar deveni cu siguranță inutile odată cu prima ploaie serioasă.

Prin țevi care-și scot capetele prin ziduri le Atelierului C.F.R. curg șuvoaie de ape murdare, urît mirositoare, pe care le bănuiesc că adeseori umplu toată strada, intră cîteodată și în curți. Afectează, probabil, și apa puțurilor, dovadă că majoritatea locatarilor de pe strada Oborului, mai ales din jumătatea sa din fața Atelierelor, preferă să înhațe gălețile și să o ia așa, plescăind prin apă, pînă la singura cișmea cu apă curentă, ce se găsește cam la mijlocul străzii.

Mai mă învîrt de colo-colo, vorbesc la numărul 21 cu Maria Horia și la 25 cu Aurel Kivari, de la care nu aflu decît confirmarea celor spuse pînă acum. «Toți oamenii de pe strada noastră suferă de pe urma lipsei de canalizare, îmi spune între altele ceferistul Kivari, deci nu e nici o îndoială, cel care a scris avea mare dreptate, păcat însă că n-a [illegible].

A doua zi dimineață, după ce am mai făcut o vizită pe strada Oborului și am luat cîteva «probe» fotografice, stau de vorbă cu tovarășul Vasile Gîța, primarul orașului Satu Mare.

— Da, cunosc problema — îmi spune tovarășul Gîța — dealtfel am și eu două copii ale scrisorii. Din păcate, strada se află în afara perimetrului constructibil al orașului, într-o zonă în care nu investim bani. În orice caz, vom trimite la fața locului o comisie, care să constate cele spuse de locatari și vă vom trimite un răspuns în scris.

Este nevoie și de măsuri concrete, de soluții care să-i scoată din noroiul deloc urban în care stau, și care face încă notă distonantă în frumosul și curatul oraș pe nume Satu Mare.

Dumitru GRAUR

POȘTA REDACȚIEI

FLOREA IULIA, București: Intenția dumneavoastră este lăudabilă. Pe Popa Ilie îl puteți ajuta, sfătuindu-l să-și trimită piesele de teatru Centrului de îndrumare și valorificare a creației artistice județene.

VOLOȘCA VASILE, Călărași: Vă mulțumim pentru urările de bine adresate redacției. Vă asigurăm că în limita posibilităților vom ține seama de propunerile dumneavoastră.

CRACHINĂ STAN, com. Sugag (Alba). Există școli speciale cu diferite profile pentru copii cu deficiențe fizice. Informații detaliate puteți obține de la Inspectoratul școlar al județului Alba.

MĂRUNȚELU GHEORGHE, com. Piatra (Teleorman): Ne scrieți că vi se cuveneau 1 700 lei pentru munca prestată, iar dumneavoastră ați primit 1 400 lei. Simplu: întrebați I.A.S. Piatra al cărui salariat sînteți.

LERCH HELMUT, Reșița: Totul e bine cînd se termină cu bine. Încercați acum să vă împăcați și cu socrii și astfel vă veți rezolva și problema locuinței. Sînt părinții soției dumneavoastră, nu credem că ar fi posibil să-și arunce în stradă propria-i fiică și nepotul.

NICULA MARIN, București: Ne scrieți și ne cereți: «o fotocopie de mărimea copertei de pe clișeul care a stat la baza copertei revistei Flacăra nr. 2 din 8 ianuarie 1966». De ce nu ați cerut acum 8 ani? După atîția ani nu mai avem clișeul.

JARCA VASILE, com. Bratca (Bihor): De acord cu dumneavoastră. Cunoscînd situația reală de ce nu vă adresați Consiliului popular Orășție? Poate edilii au pierdut din vedere că în fapt strada Avram Iancu nu există. Poate a existat cîndva?

BILA CORNELIA, Timișoara: Almanahul «Flacăra» s-a epuizat din primele zile ale apariției. După atîta timp nu-l mai puteți găsi decît în biblioteci.

JUGURTĂ III, Suceava: Vă sfătuim să încetați de a mai trimite scrisori tendențioase adresate unor redactori. Ascunzîndu-vă identitatea considerați că puteți calomnia? Dacă veți continua, vom proceda în consecință.

ZAPALCEA IULIAN, Galați; BANU LUCIA, com. Comarna (Iași); GORCA DORINA, Iași: Citiți cu pasiune revista Flacăra? Am vrea să vă credem. dar solicitările dumneavoastră pentru publicarea adreselor pentru schimb de ilustrate ne îndreptățesc să vă contrazicem.

CRANCIOVA ANA, București: Cabinete stomatologice cu plată, la domiciliu? Credeți că ar fi posibil depășarea pe rotile a întregii aparaturi?

PORUMB IOAN, com. Tritenii de Jos (Cluj): Adresați-vă Procuraturii Generale a R.S.R.

PĂUN MARIA, Oltenița: Așteptați cu încredere rezolvarea de către forul căruia v-ați adresat.

HOREA BARBU, Oradea: Adresați-vă Academiei R.S.R., Calea Victoriei 125, secția literatură și artă.

JIANU VIRGIL, București, De acord cu dumneavoastră. Vă reproducem întrebarea adresată TV «De ce televiziunea nu prezintă personaje asemănătoare lui Nea Mărin și din alte regiuni ale țării?»

ROTARU CONSTANTIN, București; CIMBRESCU PETRE, București; VAIDEANU OCTAVIAN, Iași; POP MIHĂILĂ, Turda; MOMIRLĂU MAGDALENA, București; RAZEM ȘTEFAN, Mahmudia; MERISON E., București: Nu publicăm versuri. Excepție fac cele citite în cenaclul «Flacăra».

Marga NEDELEA

Meșterul Liviu Tudan și «caiței» săi.

Ion Vilcu

Ion Gheorghe

La pupitrul de sunet: Eugen Vasiliu!

Alexandru Drăgan

Corneliu Dumitraș

Ilie Vorvoreanu

și să-i duc la desăvîrșire, în spiritul dragostei de patrie pe care acești mari înaintași au avut-o și pe care și noi o avem), **Ioan Alexandru** *a recitat poeziile Lumină lină, care deschidea Imnele bucuriei, și Pribegie, care va deschide viitorul volum, Imnele iubirii, recent predat la Editura Cartea românească.*

Adrian Păunescu a recitat șase din poeziile sale *(Între bine și rău, Dați-ne pace, Descoperirea focului, Imn, Da, mai avem* și *Repetabila povară),* iar Eugen Seceleanu, copil al unor pensionari din părțile vecine locului unde ne aflăm, a fost răsplătit cu numeroase aplauze pentru fragmentul citit din ultima sa carte, care fiind una și aceeași cu prima, are același nume cu aceasta: *«Eternitate locală».*

Aceeași receptivitate au arătat-o cei din sală față de baladele cîntate de Alexandru Mica *(Radu Anghel de la Greci, De-aș mai trăi pîn' la vară).* În continuare, Florian Pittiș, în engleză, și Dan Chebac, în versiunea română realizată de Adrian Păunescu, au cîntat *«Blowin' in the wind (Vînare de vînt),* cîntec reluat împreună cu cei din sală la sfîrșitul întîlnirii.

Pentru că Mircea Vintilă n-a putut veni, el rămînînd țintuit în casă de importanța zilei sale de naștere, Cornel Ionescu a interpretat la muzicuță un potpuriu de melodii ale recentului laureat al Primăverii baladelor. Deși nu l-am văzut bînd niciodată lichide alcoolice, Cornel Ionescu a mai susținut, tot la muzicuță: *«Cine-a pus circiuma-n drum/ n-a făcut-o de nebun».* Dan Chebac, profitînd de lipsa copreiatului Mircea Vintilă, a mai cîntat *Plouă* și *Rar.* Grupul *Flacăra Folk '73,* adică trei băieți minunați, care fac în două zile 1 500 de kilometri pentru a cînta la Brașov două cîntece, a fost foarte bine primit de sala căreia i-a oferit *De-a Icar,* pe versuri de Sorescu, și *Din bătrîni,* muzica și text, Gil Ioniță. După ce-au cîntat *Mica publicitate* și *Nopți,* Carmen și Vali, în continuă ascensiune de popularitate, au fost rechemați în fața microfonului unde au cîntat *Baladă pentru un soldat.*

În final, formația *Catena* a obținut un succes cărula, dacă n-ar fi vorba de niște fete, i-aș spune monstru! Altfel spus, adică așa cum se spune, formația *a sunat bine* de la *Imagini,* compoziția Ortansei Păun, pînă la *Aseară ți-am luat basma,* cîntat foarte bine de Păunița Ionescu. De această dată am putut remarca nu numai exploziile Lidiei Creangă, ci și solourile Ancăi-Vijan Graterol.

Mulțumind celor care au aplaudat programul prezentat de cenacliști, Adrian Păunescu a spus: *«Ați aplaudat spectacolul nostru, ați aplaudat pe cei ce l-au susținut. Noi v-am aplaudat pentru spiritul dumneavoastră viu și nuanțat. Avem însă de aplaudat cu toții un lucru pe care l-am simțit și, sper, l-am făcut — la limita puterilor noastre — să se manifeste. E vorba despre spiritul acesta nou, revoluționar, e vorba despre acești nouă ani din urmă ai României, cînd această țară, într-adevăr eroică prin aceea că a rezistat atîtor valuri ale istoriei, este condusă de un mare bărbat, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Să aplaudăm acest spirit în care ne e posibil să ne dezvoltăm și în care se poate de la zi la zi mai mult, cu condiția să îndrăznim să ne apucăm serios de treabă. Nimeni nu e dator să ne trezească în fiecare dimineață să ne spună: îndrăzniți, faceți treabă, iubiți munca și literatura, iubiți muzica! Noi avem un legămînt adînc, sîntem cetățeni ai acestei țări, iar nu cetățeni supleanți, nu chiriași în România. Noi cu toții, nu doar cei de aici, bineînțeles, facem România și facem și artă în România și tot ceea ce ați văzut aici este firesc să se întîmple în România. Gîndul meu se îndreaptă deci către acest spirit. Să aplaudăm această șansă a noastră, că dincolo de toate dificultățile ne putem manifesta și ca oameni și ca artiști, prin ceea ce avem mai bun, cum a fost această seară pe care o pot califica într-adevăr drept cea mai interesantă, cea mai frumoasă seară a cenaclului, deși peste tot au fost seri interesante. Sînt probabil niște oameni în sală care merită să se fi petrecut această seară. Să aplaudăm acest spirit liber, creator și drept din România de azi».*

În clipele cînd încă se mai aplauda și se ofereau flori, împreună cu George Stanca, am obținut următoarea declarație din partea profesorului emerit, doctor docent Radu C. Bogdan, rectorul Universității din Brașov:

«În urma ecourilor produse de celelalte ședințe ale cenaclului mă așteptam la o manifestare de bună ținută. Dar ceea ce s-a întîmplat în această seară mi se pare cu totul deosebit. Atît în ansamblu, cît și în parte, ceea ce ni s-a prezentat aici înseamnă o formă elevată a unui fond artistic prețios, caracterizat de un autentic spirit patriotic, comunist, prezent prin curaj, maturitate și dinamism. Cenaclul, în forma originală și serioasă pe care a adoptat-o cei ai dumneavoastră, constituie una dintre cele mai potrivite și generoase forme de manifestare culturală a tînărului României de azi, în spiritul înnoitor, atît de drag nouă, tuturor».

Luni, 25 martie, *Cenaclul «Flacăra»* a fost oaspetele *Teatrului Giulești* în cadrul manifestărilor prilejuite de acțiunea *«Săptămîna teatrului Giulești».* Am fost bucuroși să omagiem în acest fel sărbătoarea unui teatru care în ultimii ani a făcut eforturi stimabile pentru a-și găsi un profil cît mai adecvat și personal. Programul prezentat de noi pe scena invidiabilei săli a teatrului giulești an a început cu fragmente din lucrarea muzicală *Meșterul Manole* de Liviu Tudan. În continuare, Traian Stoica a prefațat *Antologia «Flacăra»,* dedicată de această dată poetului Ion Gheorghe *(De o excepțională forță a expresiei poetice și o originală viziune, I.G. se află în plină construcție a unui univers liric impresionant prin prospețime și vigoare. În fața ochilor poetului lumea a început să se înfățișeze în starea ei virginală. Ideea de «naștere a doua oară» se răsfrînge asupra întregii lumi explorate de poet. Totul e refăcut, e reconstituit în virtutea unei insolite viziuni. Poet comunist, Ion Gheorghe e solidar cu mutațiile revoluționare ale societății noastre fiind rapsodul lor și al neobositului mesaj ce le însuflețește).* Poeziile antologiei realizate de Adrian Păunescu au fost recitate de Corneliu Dumitraș *(Nu pot să uit, Din dragoste pentru pămînt, La căpătîiul gigantului),* Alexandru Drăgan *(Căruțe de Brăila, Inorogul)* și Ion Vilcu *(Vine iarba).* Poetul Ion Gheorghe a citit fragmente din poemul *Mutul.* Poezii a mai recitat Adrian Păunescu *(Repetabila povară, Cetatea fără nimeni, Calul călare, Deocamdată nu).* Proză a citit Eugen Seceleanu.

Partea muzicală a serii a fost susținută în afara grupului condus de Liviu Tudan, de prietenii cenaclului. Vom aminti aici numai lucrările noi apărute în programele lor. Așadar au cîntat Dan Chebac, Alexandru Mica *(Seara cînd răsare luna),* Cornel Ionescu *(Doină, Hora Stacatto),* Vali și Carmen *(Zi ploioasă),* Ilie Vorvoreanu *(Preludiu, Știe trenul unde să ne ducă, Zboruri uitate, Cîntecul saltimbancului).*

Dorin TUDORAN

Luni, 1 aprilie, începînd de la ora 17,30 Cenaclul «Flacăra» este *invitatul* Universal Clubului *din* șoseaua Vergului nr. 14. *Invitațiile pentru această întîlnire pot fi solicitate și obținute numai luni 1 aprilie, între orele 11 și 14 la sediul revistei noastre.*

PEISAJ

neașteptatul care tulbură privirea

Cu ani în urmă, cînd pictura mai era considerată doar narațiunea unor întîmplări și oglinda fidelă a naturii, cineva a deschis, într-o zi, porțile auzei sacre a imaginilor, clătinînd mici credințe și mari aspirații: se numea Constantin Piliuță. Nu era singurul, era o întreagă generație, dar Pil venea zgomotos, frenetic, ieșit din atelierele lui Ciucurencu pornise să cucerească imperiile picturii, să descopere și el un drum care să ducă spre splendorile artei. Mereu contestînd, cei care îl priveau se așteptau să fugă de lume și să se exileze în regatul abstracțiunilor formale. Dar Piliuță a rămas printre noi, considerînd că vocația lui este să ne vorbească, într-un limbaj nou, despre candoarea florilor, despre chipul omului, despre fericirile și nefericirile lui. Și astăzi, cînd o atare rostire ar părea demodată, el mai crede că posibilitățile figurativului nu au fost cu totul istovite, că e zadarnic să alergi după fantasme.

Coborînd din acel nord al Moldovei unde oamenii știu să povestească atît de frumos, Piliuță aduce în sufletul său patima narațiunii care se insinuează deseori în pictura sa, ca în lucrări în care e vorba de evenimente istorice ori de întîmplări extraordinare, ca în tabloul — pictat cu ani în urmă — în care un țăran intrat în salonul unui conac și-a uitat securea pe plan și fascinat de instrument îi încearcă sonoritățile. Dar Piliuță nu este un rob al modelelor din natură și chiar într-o lucrare atît de discursivă el eliberează expresia picturală de seducția amănuntelor, purificînd formele, simplificîndu-le, renunțînd la rigorile modelului.

Dacă ar fi să înșirăm pe un perete imens toate florile pe care el le-a pictat pe pînze de-a lungul timpului, am constata cu uimire că acest temperament tumultuos a inventat o lume a candorilor și poate o nouă floră, care păstrează însă reperele naturii și ne aduce mereu aminte de ea, căci artistului nu-i place să se îndepărteze prea mult de limitele creației eterne, dar este tentat mereu să se joace cu posibilul, cu puterea de evocare a imaginației. Dar în toate să fie o măsură. Și cît mai multă încîntare. Și un fel de neașteptat care să tulbure privirea. Acest neașteptat se află mai ales în caligrafia formelor unei petale sau a unei corole reduse adeseori pînă la austeritatea unei geometrii sentimentale și care vor fi împlinite cu atributele sensibilității prin culoare. Uneori mă gîndesc, că s-ar putea întîmpla, ca într-o solemnitate fără precedent, Academia florilor să-i aleagă doctor honoris causa.

Cîteodată Piliuță umblă ca un cavaler rătăcitor prin trecutul vremurilor căutînd tovărășia acelor bărbați despre care istoriile vorbesc în paginile lor cu patimă și, în lungi colocvii nocturne, conversînd despre măririle și umilințele lor, el fură aceste chipuri trecutului și le așterne pe pînză, minunîndu-se și bucurîndu-se-el însuși că a reușit să le ia din noaptea timpului și să le umanizeze. Oricum, Piliuță este printre puținii și ultimii pictori care mai perpetuează o tradiție, aceea de portretist după un personaj real (Tudor Arghezi, Vianu etc.).

Și cînd aceste chemări își impun răgazurile lor, el se întoarce cu fervoare spre propria sa făptură și privind-o, cu dragoste ori melancolie, oprește timpul chipului său, ca să perpetueze, cu aceeași rigoare formală, portretul artistului pe cînd era tînăr sau mai puțin tînăr. Uneori, însoțindu-i cu un gest generos al mîinilor, ar vrea să spună parcă: «iată sufletul meu, luați-l, vi-l dau vouă». Alteori, în altă ipostază, cînd subliniind geometriile feței el dilată ochii, învestindu-i cu combustii mistuitoare, parcă șoptește: sînt numai foc și dragoste și umilință și chin.

Apoi din nou în această creație apar, după o vreme, florile acelea aproape ireale să ne aducă aminte de celălalt Piliuță. Și apar și acele ecrane albe și somptuoase în care desenul se insinuează cu discreție ca să amintească de viața formelor. Albul din ultimele pînze sosește cu solemnitatea și tăcerile lui, cu orizonturile lui fără limite. Și-ți vine atunci să șoptești: Pil, cînd ai plecat în infinitul culorii!

Cornel BOZBICI

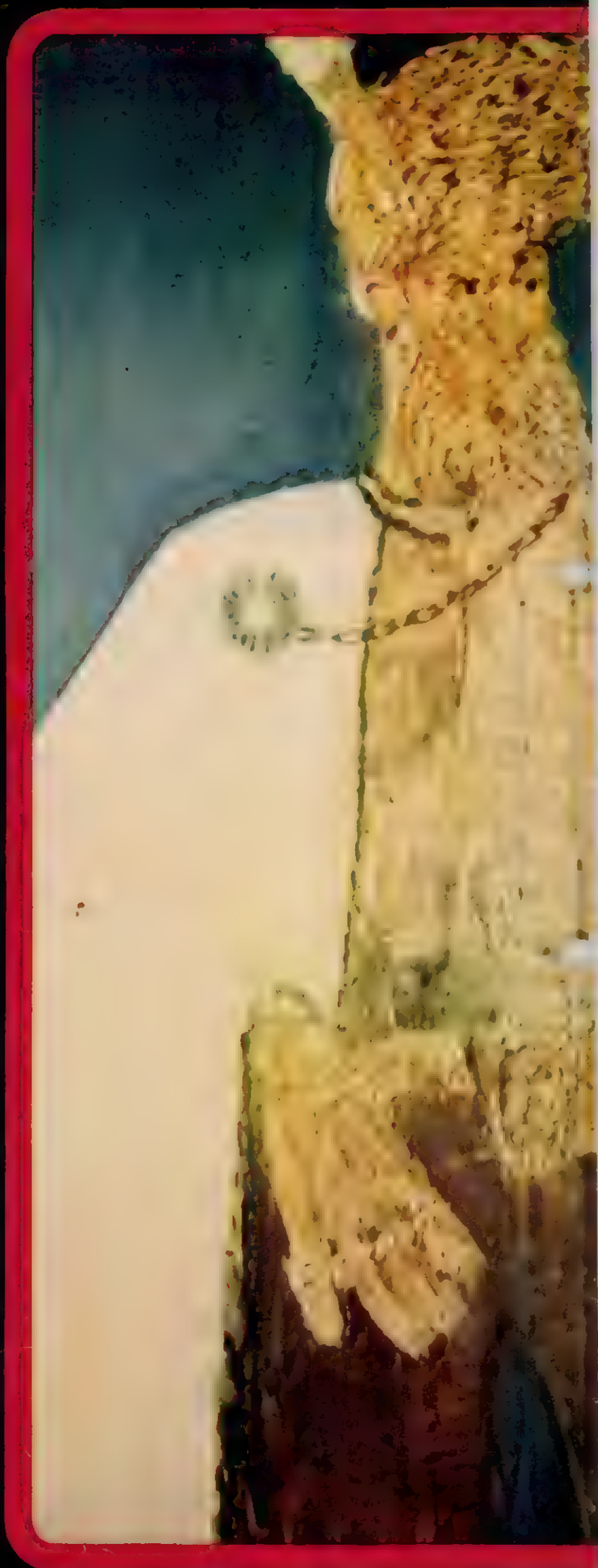

FLORI

MIHAI VITEAZUL

Reproduceri color
de Radu-CONSTANTINESCU

AUTOPORTRET

ion barbu evocat la tv

În dimineaţa zilei de vineri 15 martie a.c. mă aflam în cabinetul academicianului Miron Nicolescu,preşedintele Academiei R.S. România. Îl cunoşti, cititorule, din articolele sale săptămînale, totdeauna interesante, care apar în *Contemporanul* şi din frecventele sale apariţii pe micul ecran. Lucrările sale de analiză matematică, prin care s-a făcut cunoscut *urbi et orbi*, nu i-au ştirbit nimic din farmecul candorii morale, suprema calitate a unor rari oameni, meniţi să rămînă tineri şi dincolo de vîrsta altădată numită, printr-un epitet biblic, patriarhală. Aş adăuga, nici din frumuseţea sa de meridional, puţin obişnuită la oamenii de ştiinţă exactă.

Vorbind de una şi de alta, preşedintele meu m-a întrebat brusc:

— Apari şi dumneata, diseară, la TV, în emisiunea despre Ion Barbu?

— Nu, i-am răspuns categoric.

N-a stăruit. Ca matematician şi ca profesor la aceeaşi universitate, Miron Nicolescu îl cunoscuse bine pe ilustrul Dan Barbilian, în literatură Ion Barbu, şi-i citise lucrările din ambele direcţii ale spiritului aceluia ce-şi făcuse din poezie un «joc secund», iar din matematici jocul prim al adolescenţei şi al vîrstelor următoare. A şi luat parte, într-un rînd, la un simpozion despre Ion Barbu, la Casa scriitorilor, încadrat de Al. Rosetti şi de Miron Radu Paraschivescu.

De unde ştia însă Miron Nicolescu că aveam să figurez în acea seară pe micul ecran, în emisiunea închinată lui Ion Barbu? Pur şi simplu pentru că citise în programul de Radio şi TV, următoarele:

«*Biblioteca pentru toţi. Ion Barbu (I).*

Participă: Al. Rosetti, Gh. Mihoc, Şerban Cioculescu, Gerda Barbilian, Zina Nicolau, N. Fulorescu, Mihai Moşandrei, Leonid Dimov, Romulus Vulpescu, Al Rogoz, N. Canner.

Din filmoteca de aur: *o mărturisire inedită de Vladimir Streinu. Joc secund.* Lectură propusă de poetul Nichita Stănescu. Emisiune de Victor Frunză şi Mihaela Macovei»

Cumpăr în fiecare săptămînă revista *Radio-TV* dar n-o consult decît în momentul cînd am timp să-i urmăresc programul şi cînd mă îmbie ceva interesant. Cum de nu mi-am amintit că figuram în acel program? Capriciii ale memoriei sau înregistrare mai veche? N-aş putea spune. Ştiu doar că i-am dat lui Miron Nicolescu răspunsul negativ cu desăvîrşită bună-credinţă. Fapt este că am uitat, — vorba bunicii mele, goanga —, ca pămîntul!

Cel dintîi apărut înaintea micului ecran a fost academicianul Alexandru Rosetti, cel mai statornic prieten al lui Ion Barbu şi editorul, la «Cultura Naţională», în 1929, al faimoasei culegeri de poezii cu titlul «Joc secund». La înmormîntarea lui Ion Barbu, în august 1961, a venit de la Sinaia, unde ţinea cursuri de vară pentru străini, să aducă ultimul omagiu capriciosului său prieten, care-l bruscase uneori. A fost, dimpreună cu mine, singurul om de litere care a asistat la înhumarea lui Ion Barbu, în timp ce matematicienii au venit în mare număr, iar patru dintre ei i-au adus defunctului omagii publice ale recunoaşterii genialităţii creatoare. Alexandru Rosetti a amintit în seara de vineri de corespondenţa laconică a lui Ion Barbu în timpul deplasărilor lui în străinătate. Catrenele pot fi urmărite în ediţia îngrijită de Romulus Vulpescu. Ion Barbu izbuteşte şi în aceste versuri de circumstanţă, fără să exceleze însă în poanta epigramatică, în care ştia totuşi să cultive echivocul, dacă nu într-unul şi acelaşi catren, în două succesive

Nimeni n-a spus, în seara de vineri, că Ion Barbu, întocmai ca şi Ion Luca Caragiale, îşi rezervase suprema voluptate în a-şi maltrata prietenii, încredinţat fiind, — ceea ce se şi petrecea —,că ei nu vor păstra supărarea, cunoscîndu-i prea bine temperamentul instabil şi toanele. Academicianul Gh Mihoc, mare specialist în calculul probabilităţilor şi statistica matematică, fost rector al Universităţii din Bucureşti, şi domnia-sa coleg mai tînăr al lui Dan Barbilian, i-a relevat meritele excepţionale în domeniul ştiinţelor matematice, cu interesante amănunte asupra modului său de lucru. Mi-aş îngădui să precizez însă că adeseori profesorul, cu cîteva ore înaintea prelegerii, instalat dis-de-dimineaţă la o masă de la cofetăria-cafenea Capşa comanda un filtru sau două, nu primea pe nimeni şi îşi pregătea lecţia, printr-un efort de concentrare puţin obişnuit

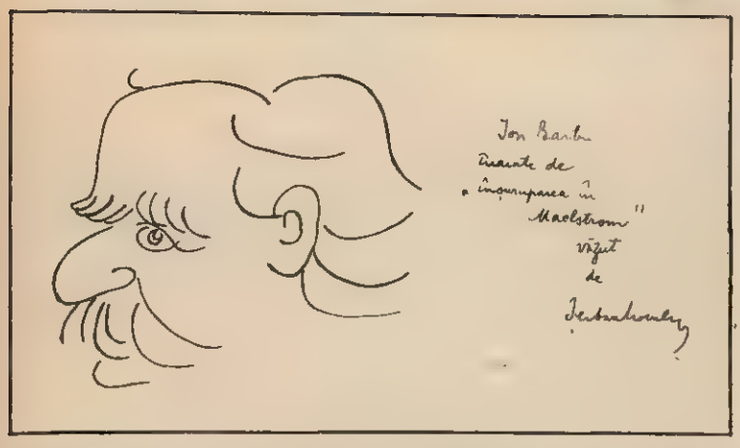

Cafeneaua, cum spunea Gerda Barbilian, tovarăşa de viaţă, atît de înţelegătoare, a lui Dan Barbilian, era locul în care acesta reuşea să se izoleze desăvîrşit, indiferent de rumoarea din local. Domnia-sa a însăilat în felul cel mai just preferinţele literare ale lui Ion Barbu, în frunte cu *Remember* şi mai ales *Craii de Curtea-Veche* ale lui Mateiu I. Caragiale. Aş adăuga că nimic nu-l tulbura în cultul pe care-l închinase aceluia pe care-l numea «prim şi ultim Caragiali», trecînd voluntar peste Ion Luca, nici chiar acel «numitul Ion Barbu», din însemnările zilnice ale romancierului, despre care Cella Delavrancea îi spusese că era entuziasmat de *Craii*. Ion Barbu a mai aflat de la mine, care transcrisesem după copiile luate de Perpessicius tot ce era mai interesant în acele însemnări, că în cursul anilor 1927 şi 1928, Mateiu luase contact cu tatăl poetului, preşedinte al Tribunalului din Giurgiu, unde se judecau procesele lui pentru pămîntul dotal (al Mariciii G. Sion). În ultima vreme, Ion Barbu se aprinsese la citirea memoriilor ducelui de Saint-Simon, căutînd să-şi procure o ediţie completă a monumentalei opere. În schimb, îmi restituise ca neinteresante amintirile contelui Robert de Montesquiou-Fezensac, modelul baronului Charlus din romanul proustian. După Gerda Barbilian, «Scrisorile» lui Ion Ghica erau dintre lecturile favorite ale lui Ion Barbu.

Televiziunea a avut fericita idee să ne dea glasul poetului Mihai Moşandrei (prietenul copilăriei cîmpulungene a lui Ion Barbu), în timp ce pe ecran puteam urmări paşii săi prin curtea casei lui şi simpatica liotă de cîini de vînătoare care săltau în jurul stăpînului lor.

Din generaţia mai tînără a admiratorilor lui Ion Barbu s-au perindat înaintea ecranului poeţii Leonid Dimov, Adrian (iar nu Al.! cum îl prezintă programul TV) Rogoz şi Romulus Vulpescu. Cel din urmă este şi editorul fervent al lui Ion Barbu, cel de-al doilea discipol şi deţinătorul unui mare număr de autografe ale maestrului său. Leonid Dimov e dintre puţinii urmaşi ai ermetismului barbian, nelipsit de substanţă

Cel mai vîrstnic dintre participanţi a fost veteranul genului revuistic Nicu Canner, care l-a cunoscut pe Ion Barbu la Capşa şi a avut astfel ocazia să-l apropie ani de-a rîndul. Cine altul decît domnia-sa putea aduce omagiul capşismului, ilustrului dispărut care iubise străvechiul local bucureştean, fără a desconsidera şi localurile similare: Nestor, Corso, Athénée-Palace

Apariţia pe ecran a lui Vladimir Streinu a fost zguduitoare — nu numai pentru mine, care-l am mereu înainte, şi în trezie şi în vis — ci şi pentru toţi cîţi l-au cunoscut şi preţuit (deunăzi, poetul Barbu Brezianu, eminentul tălmăcitor al epopeei finlandeze *Kalevala*, mi-a mărturisit şi dînsul şocul pe care l-a resimţit vineri, văzîndu-l şi auzindu-i vocea). Imaginea era ştearsă, ca de pe alt tărîm sau ca din cinematecă, iar nu dintr-o nu prea veche filmotecă de aur. Vocea era însă a lui, ca şi forma impecabilă a dicţiunii şi eleganţa formulărilor, cu care a definit atît firea contradictorie a lui Ion Barbu, cît şi avatarele lui lirice. Vladimir Streinu a relevat cu justeţe lipsa de conştiinţă de sine, atît a marelui poet, cît şi a genialului matematician, care nici nu-şi revendica primatul în una din cele două sau în ambele direcţii, nici nu luase aspectul plin de morgă al altor confraţi, mult mai puţin înzestraţi.

Un alt motiv al emoţiei noastre, al celor ce l-am iubit şi admirat pe Vladimir Streinu, a fost unul de ordin biologic. Nu-l văzusem niciodată atît de consumat şi de macerat ca în imaginile de pe ecran. L-am vizitat acasă, cu patru zile înainte de criza cardiacă fatală (infarct miocardic), dar nu mi s-a părut deloc un om sfîrşit, ca pe ecran. Am vorbit cu el la telefon, în dimineaţa ultimei lui zile de viaţă, la 26 noiembrie 1970, şi glasul său îşi păstrase vioiciunea şi mordantul. Ecranul mi-a apărut, în seara recentă de vineri 15 martie, mai revelator decît electrocardiograma care, cu două săptămîni înaintea morţii lui, îi dăruia bietului Vladimir un cord în vîrstă de 18 ani! Cine spunea că ştiinţa este proastă? Vorba am auzit-o chiar din gura lui Vladimir Streinu, care vai! nu-mi mai poate da... referinţa exactă. Nu cumva însuşi Maiorescu?

Mi s-a părut, aşadar, nemulţumită ecranului, că aş fi auzit comunicarea de pe alt tărîm a unui «revenant», căruia tot sîngele i se scursese din vine sau îi îngheţase prin hăurile refrigerente ale «inferorum». Scriu şi mă minunez de isprăvile, inclusiv cele nepreveăzute, ale Ştiinţei cu majuscul, care compensează deficienţele celeilalte, mai modeste!

M-am bucurat însă că n-am avut prilejul să surprind şi în imaginile cu Ion Barbu acelaşi cutremurător sigiliu al neantului. L-am văzut la spitalul Colentina cu trei luni înainte de a se desăvîrşi: era acelaşi ca ascuţime şi vigoare intelectuală, prea puţin tras la faţă ca să realizez destinul unui om care, cum îmi mărturisea atunci, trecuse prin 13 (citeşte treisprezece) stări comatice şi fusese de fiecare dată reanimat de către doctorul N. Lupu, incomparabilul internist. Atunci, la întrebarea mea, dacă pierderea conştiinţei este dureroasă, mi-a răspuns:

— Nicidecum. Este întocmai ca lunecarea într-o apă lină. Aminteşte-ţi versul lui Mallarmé:

«*Un peu profond ruisseau calomnié,*
la Mort».

După o pauză scurtă, şi-a reluat firul impresiilor:

— Deşteptarea e neplăcută: gură coclită, dureri de cap, lehamite de existenţă. Ai vrea parcă să nu te mai fi trezit.

În ajunul morţii, la Cîmpulung, comandase o trăsură, să facă o vizită, dimpreună cu soţia lui, unui vechi prieten. În vehicul i s-a făcut rău, a fost dus la spital, iar de aci, cu întîrziere, transportat la Bucureşti, unde n-a mai reuşit cea de a paisprezecea reanimare. Fatidicul 13 a fost cifra limită a norocului său.

Să nu uit: poetul Nichita Stănescu a «oficiat» măreţ, declamînd cîteva poeme de Ion Barbu, cu finaluri suite pe portativ, călinescian. A comentat apoi *Oul dogmatic* pe care autorul îl repudia, ca didactic,şi a semnalat injust un vers ca ritmic defectuos! Atenţie la ureche, Faune!

POLUAREA FOLCLORULUI

una cîntă, alta zice

Îmi pare rău că nu am putinţa să public măcar o parte din corespondenţa pe care o primesc de la cititorii acestei rubrici.

Sînt mişcătoare aceste scrisori, pentru că dezvăluie dragoste, respect adînc faţă de cîntecul, jocul şi obiceiurile caracteristice culturii noastre populare. Pe de altă parte, din rîndurile cititorilor revoltaţi aflu despre unele practici dăunătoare folclorului.

M-ar bucura însă ca aceşti îndrăgostiţi ai artei populare să sublinieze — ori de cîte ori au prilejul să constate — şi aspectele pozitive, rod al străduinţelor ce se depun de către foarte mulţi, întru îndreptarea greşelilor făptuite odinioară.

Ar fi nedrept să nu recunoaştem că printre emisiunile folclorice ale micului ecran, unele sînt foarte interesante, foarte frumoase, dovedind schimbarea mentalităţii celor ce hotărăsc asupra programelor la TV. Ba mai mult, aş zice că, de la o vreme, emisiunile bune sînt precumpănitoare. Privitor la muzica populară transmisă pe calea undelor, uneori am bucuria să ascult şi pe posturile de radio emisiuni pe care, fără exagerare, le găsesc desăvîrşite. Poate tocmai din această pricină, ascultînd alte emisiuni folclorice, foarte slabe, sîntem m exigenţi, mai pretenţioşi. Realizatorii programelor bune nu ne-au dovedit oare că îndreptarea a fost cu putinţă?

Spun acestea, drept completare la cele comunicate mie de un ascultător avizat. Indignat, el mi-a atras atenţia că, acum cîteva zile, a avut prilejul să asculte un cîntăreţ «specializat» în muzica Ardealului de sud, cîntînd, în faţa microfonului, o învîrtită ardelenească cu vorbe ce nu aveau nici în clin,nici în mînecă cu această regiune. Cuvintele aparţineau, prin excelenţă, unui gen liric distinct, specific zonei Vlaşca — Teleorman, gen cunoscut chiar sub numele de «dragoste vlăsceneasca». Textul preluat de sus-pomenitul cîntăreţ, caracteristic muntenesc, nu face parte din categoria celor de largă circulaţie. Ba chiar în regiunea respectivă el nu se mai cîntă de către cei tineri. E bine, chiar foarte lăudabil, să readuci la viaţă asemenea minunate versuri. Dar în aceeaşi vreme, absolut obligatoriu să nu le desparţi de melodia cărora ele le aparţin.

Este reprobabil procedeul amestecului — cu bună-ştiinţă — a unor elemente din re giuni diferite. În acest fel, cel ce îşi permite asemenea înşelătorie, comite un delict moral foarte grav, la adresa unui patrimoniu ce aparţine întregului popor.

Ne dăm seama că, pentru tinerii specialişti de la radio, asemenea scăpări sînt uneori inerente. E greu să cuprinzi în ani puţini un domeniu atît de vast precum cel oferit de folclorul nostru.

Poate ar fi nimerit ca specialiştii începători, angajaţi la Radiodifuziune, să activeze întîi pe tărîmul folclorului regiunii cu care sînt familiarizaţi. Am constatat că emisiunile posturilor locale (Cluj, Timişoara, Craiova) transmit muzica populară a regiunii lor aşa cum se cuvine. Noi ştim bine că acei ce hotărăsc asupra repertoriului şi cîntăreţilor nu sînt tinerii începători care îşi fac «ucenicia folclorică» la radio. Ei utilizează, din arhiva Radiodifuziunii, ceea ce li se pune la îndemînă. Sugestia pe care am dat-o este făcută în scopul formării acestor elemente. Cunoaştem, în perioada de transformări pe care o trăim, problemele complexe şi greu de rezolvat uneori ce le revin celor vîrstnici. În orice caz, analiza celor ce merită să fie promovaţi în faţa microfoanelor cere multă bătaie de cap, multă obiectivitate. Pentru a hotărî e nevoie de competenţă. Numai aşa pot fi înlăturate greşelile.

În acest fel şi anumitor «cîntăreţi profesionişti» le-ar fi mai greu să-şi preumble clorile de ei vopsite, prin faţa microfoanelor...

Hari BRAUNER

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ 6

IOSIF TEODORESCU

HOVAL

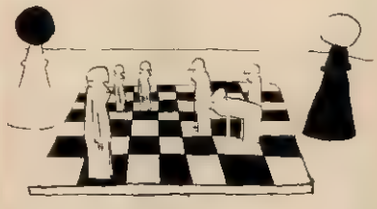

IVAN KANEV

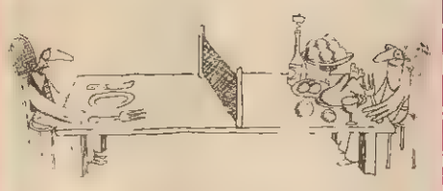

C. CIOSU

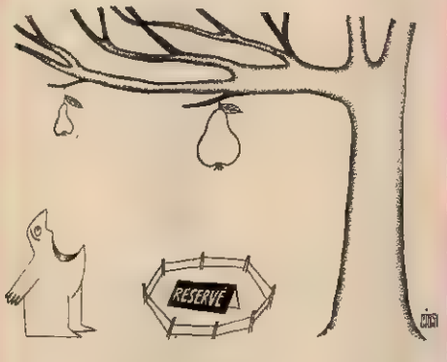

D-MOL

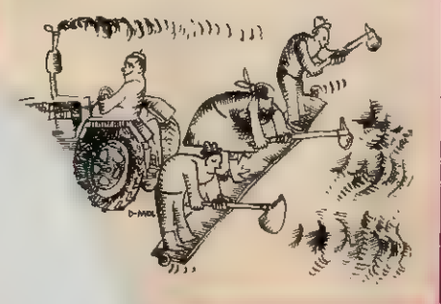

UMOR... LA TRIBUNAL

«Menționez că eu n-am vrut să-i fac rău lui Avram Pavel, ceea ce se poate deduce și din faptul că, deși aveam în mînă un cuțit mare, nu l-am împlîntat în el, ci doar l-am împuns de mai multe ori»

(Din declarația inculpatului Murg Ivan, dosarul nr. 1718/1973. Tribunalul Suprem).

«În ceea ce privește învinuirea că am sustras două inele de la un particular, consider că nu e justă pentru motivul că după ce am vîndut aceste inele, toți banii i-am jucat la loz în plic și deci eu nu m-am ales cu nimic»

(Din apărarea lui Petre Mihăescu, dosarul nr. 3818/1973. Judecătoria sectorului 5).

UMOR INVOLUNTAR

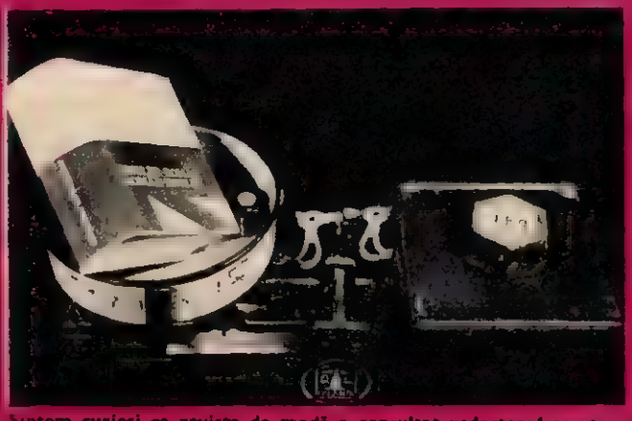

Sîntem curioși ce reviste de modă a consultat redactorul acestui op de aproape 800 grame atunci cînd l-a numit DICȚIONAR DE BUZUNAR.

AFURISISME

● Vox populi, vox Dei. Cine-i ecoul?

● Spune-mi cît cîștigi ca să-ți spun ce cîștigi.

● Om la apă! Ce scor.

● Biata bunică-mea... Cum cosea ea, pentru mine și pentru frații mei, iarba

● Cînd accepți să ți se traseze orizontul eșu de mult sub vîrful compasului

● Ce vis frumos de parvenire — pe scaunul electric — "tronul electric"

● Maimuța ne imită gestul, papagalul — vorba, cameleonul — culoarea. Jungla ne egalează oare?

● Pompierul anului 3000 se plimba îngîndurat: «Cenușă, cenușă, cenușă.. Unde mocnește?»

● Viața e o luptă; nu-l învăța totuși, de copil, să numere pînă la K.O

● Aglomerate, impuritățile filtrează

● Să învățăm din nechibzuința lupului; pentru el ugerul contează ca îmbucătură

● Scara un bun conducător dezastrului prin intermediul căruia oțțile se scurg în pămînt!

● Nemulțumitului cu puțin îi se ia final norocul

● Cucuvaul: ce riposte tardivă...

● Inițiatorul terifiantului nostru: Hopa-Mitică.

● Stimează în cursa de la foarte mic la foarte mare acest om a fost la un moment dat întreg.

LEGENDE FĂRĂ DESEN

Își petrecea nopțile aducîndu-și lucrările la zi.

●

Alcoolul susține pe om ca funia pe spînzurat.

●

— Sper, stimată doamnă, că mă veți scuza pentru faptul că vă telefonez în timpul lucrului..

●

Că urmare a accesului energiei nucleare, mondiale de energie, începe să cîștige teren ideea reducerii vitezei luminii.

●

Dacă ai sateliți, așteaptă-te oricînd să te pună în umbră.

●

Sinceritatea ca atestat să scoată prin două-trei guri pentru a deveni ficțiune.

●

Există, neapărat, o severă ierarhie printre viruși.

●

Somnul e un hoț mărinimos. Fură timpul, dar dăruiește putere

●

Cînd cineva *nu vrea* să facă ceva, pune că *nu poate*; iar atunci cînd *nu poate*, spune că *nu vrea*.

●

Greierului leneș îi cîntă furnicile?

●

S-a căsătorit din dragoste pentru bani

de la HA la Z

Beethoven a fost atît de surd, încît toată viața a crezut că face pictură.

●

Construirea viaductului a durat șase ani. Apoi, timp de paisprezece ani au săpat sub el valea care să-i justifice prezența în peisaj.

●

— Dormi?
— Da.
— Nici eu.

●

Întotdeauna guturaiul nostru e mai grozav ca guturaiul vecinului.

●

Un lup de mare către celălalt: «Aș mînca o oaie de mare...»

●

— Nu sînt nici pentru nimeni; fie el Napoleon sau Cristofor Columb... spuse psihiatrul.

SALVATE DE LA COȘ

CONSTANTIN GAVRILA

DANIEL IONESCU

pe coasta de azur, la menton

Orășelul Menton încheie Riviera mediteraneană franceză, la graniță cu Italia. Am ajuns aici atît din Nord, din Marsilia prin Nisa și Monte-Carlo, cît și, altădată, din Sud, din Italia, de la Genova prin San Remo. Două drumuri de aceeași frumusețe tulburătoare și care alcătuiesc dealtfel un singur drum, acela al țărmului mediteranean plantat cu vile exotice într-o natură exotică. Aici sărăcia nu se vede. Ea există,desigur, dar mascată de somptuozitatea clădirilor, promenadelor, parcurilor și grădinilor cutreierate, cu precădere, de oameni foarte bogați. În schimb gangsterii foiesc și dau lovituri de ecou internațional, hrană continuă pentru presa de scandal.

Mentonul, se știe, este orașul Festivalului de muzică de cameră cum, dincolo de graniță, la numai cîțiva kilometri, San Remo este orașul vestitelor concursuri de muzică ușoară. Concursul are loc sus, pe o terasă a muntelui, în piațeta albă din fața unei catedrale albe, pe fundalul de azur al cerului de sud. Acustica este excelentă și,ca în Grecia la Epidaur, își are tainele ei fizice care scapă liricului nostru condei. Într-una din seri Festivalul de muzică de la Menton se desfășoară într-o sală dintr-un feudal castel (secolul X) în îmbinarea luminii proiectoarelor cu cea a candelelor — la Roquebrune — Cap Martin.

Ca un șarpe multicolor. Mentonul trece încolăcit spre Nisa, prin cele două cornișe (cea mare și cea mică), prin peisajul spectaculos al coborîrii munților Alpii maritimi în mare. Vile, terase, statui, fîntîni, esplanade, livezi de portocali și lămîi, de măslini, de smochini și de un pom ce se numește avocat, cu fructe bogate în fier — chiparoși și pini, foișoare și chioșcuri, umbrele mari desfăcute asupra meselor cu bere și ciocolată, populează această fișie de viață spre care gravitează pungile bogate din lumea întreagă.

Legenda spune că aici ar fi fost alungată Eva, din Paradis, care, vicleană, a plantat în locul mărului, portocalul. Sau că aici ar fi fost grădina Hesperidelor, indicîndu-și-se pînă și locul pe unde a trecut Hercule. În orice caz, pe vremea lui August, aristocrația imperiului roman și-a durat aici vile pe drumul ce se numea atunci Via Iulia. Etape istorice se disting lesne, cu precădere cea medievală din epoca imperiului arab. Aceasta i-a sugerat poetului și pictorului Jean Cocteau o frescă de legende locale pe tema nunții. Cocteau a fost legat cu inima de frumusețea tărîmurilor mentoneze, a stat la Menton, a scris și a pictat. Într-un port de la malul mării există un muzeu Cocteau, cu pînzele sale într-o ambianță de meditație și basm. Fresca de care vorbeam mai sus este pictată pe pereții sălii de căsătorie a primăriei. Este o pictură ingenioasă din linii concentrice, ca în trunchiul unui copac — linii multicolore — și leagă o seamă de legende de dragoste și căsătorie. Începe cu Euridice și Orpheu cărula-i cade lira din mînă, oamenii devenind animale nevinovate (flamingi și pajere). Urmează apoi nunta într-un sat oarecare, cu influențe maure, cu tot cortegiul ei de obiceiuri (inclusiv răpirea miresei de un călăreț viteaz) ș.a.m.d., în explicațiile pe care le dă chiar Cocteau într-un ghid editat la Menton.

Cocteau era prieten cu Francis Palmero, primarul Mentonului de atunci și de astăzi și care l-a comandat poetului pictor fresca. Domnul Palmero este un bun prieten al românilor și a vizitat România, îngrijind cu afecțiune locurile orașului legate de artă. Și sînt multe acestea locuri, prin Menton perindîndu-se multe celebrități artistice. Aici a murit în exil Vicente Blasco (Canes) autoexilîndu-se din Spania franchistă. Aici și-a îngrijit sănătatea Katerina Masfield construindu-și o vilă, poate cea mai frumoasă din Menton, și lăsînd-o testamentar primăriei. Este vila Maria Serena — actuală casă de oaspeți. În fine,aici a locuit multă vreme, bolnav și el, Panait Istrati al nostru, la Vila Pinilor. Vizităm vila cam sărăcăcioasă și șubredă. Un bătrîn cu care scriitorul român și-a petrecut împreună zilele ne întîmpină și ne povestește. Locuiește lîngă Menton un alt român, tot cu vederi socialiste, fost prieten al lui Panait Istrati, domnul I.V. Stănescu, deținător de documente fotografice și epistolare.

O altă prezență românească la Menton a fost poetesa Elena Văcărescu și apoi Nicolae Titulescu, despre care regretatul André Maurois, președinte al Academiei Franceze, ne-a vorbit în casa sa din Paris. El scrie dealtfel în prefața unui album al Mentonului: «Pe această plajă stăteam ore întregi cu excelentul diplomat român Titulescu, vorbea despre destinul Balcanilor și al Europei».

Noul port al Mentonului este și el construit sub custodia unui român stabilit în cel de-al patrulea deceniu al secolului nostru în Franța: domnul Adam.

Trec, împreună cu prietenii Nichita Stănescu, Al. Oprea și Teofil Bălaș pe faleza pe care s-au plimbat Carol Qvintul, Napoleon, Masaryk, Churchill, Titulescu dar și o mulțime de poeți, pictori, arhitecți celebri. Să nu mai vorbim de stelele de cinema.

Aici, pe Coasta de Azur, în bătaia albastrului pur și odihnitor, timpul fuge mai neauzit și s-ar putea ca nu numai sănătatea dar și tinerețea să rămînă mai prelungită în etate. Dealtfel, oamenii sînt aici mai gurmanzi decît în restul Franței, hanurile, de tip spaniolesc, poate aduse de mauri, înfloresc la dulcile răscruci și atîrnă ispititor din tavan șunci rumene, împletituri de usturoi și ardei grași, fel și fel de cărnuri afumate, pescărie, ca într-o pictură flamandă. Să nu mai vorbim de vinurile excelente, provensale, aduse de la Marsilia în sus (am trecut și prin Tarasconul lui Tartarin). Există apoi o voluptate a fructelor exotice care jubilează în plin sezon cu un carnaval al citricelor: din portocale, mandarine și lămîi sînt alcătuite fel și fel de figuri, apărînd de departe ca niște mari statui de aur. Pe gazonul parcurilor fructele exotice alcătuiesc geometrii gustoase. Totul este atunci atît de frumos încît întreg văzduhul miroase a portocale, astrele par portocale, femeile saltă în mînă portocale, fructele cele mai solare de pe pămînt. Carnavalurile se țin lanț. În iulie este Parada-lanternă, în august-septembrie Carnavalul verii, la 1 noiembrie Expoziția de crizanteme De paște, oamenii se bat cu flori.

Al. ANDRIȚOIU

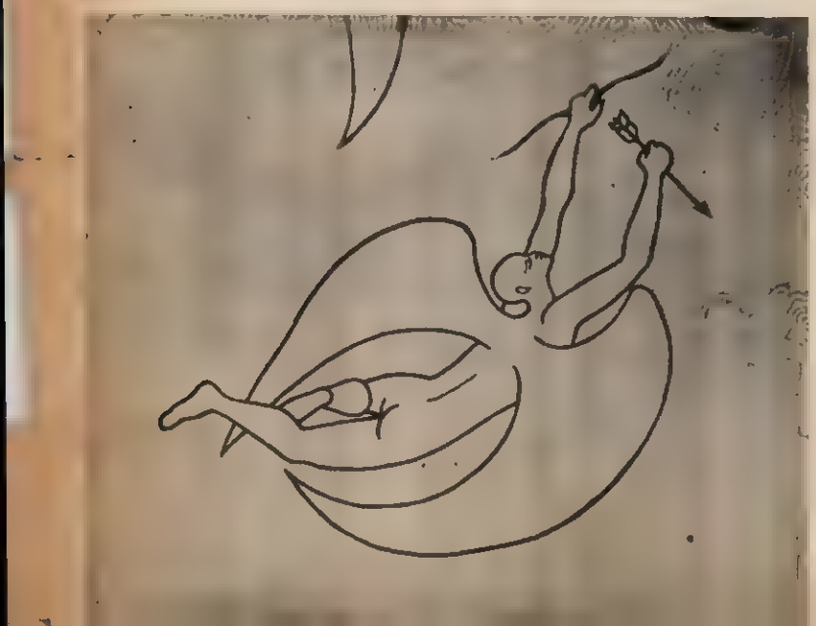

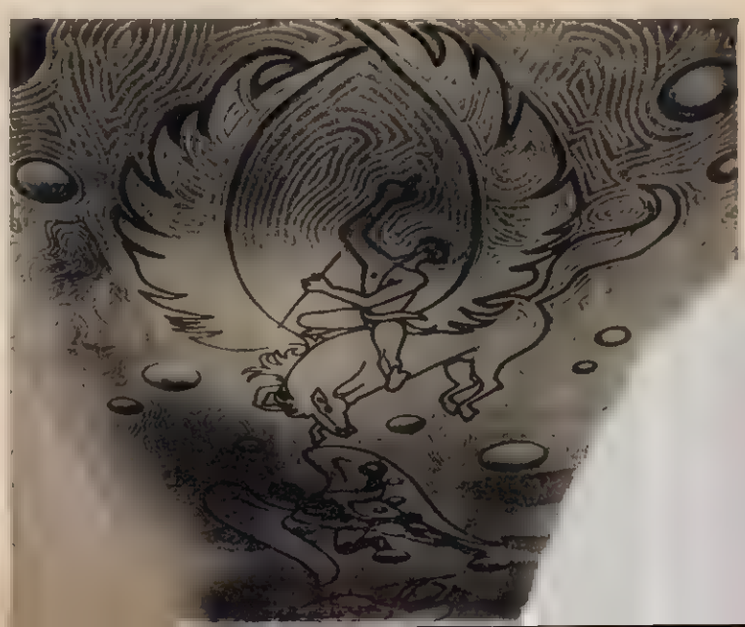

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

anotimpul deplinei colegialități

La Cluj, după cum se știe, an de an semnalul sosirii anotimpului înfloririlor îl dau studenții, cu tradiționalul lor festival intitulat simbolic, «Primăvara studențească». Eveniment care depășește prin amploarea și interesul suscitat perimetrul universitar, prodigiosul festival a prilejuit și la ediția încheiată nu demult, dincolo de manifestările artistice propriu-zise, acea explozie de colegialitate de-a dreptul fascinantă prin frumusețea ei aleasă. Casa de cultură a studenților, ca și clubul Universității «Babeș-Bolyai» fremătau de entuziasm și răsunau de aplauze la miez de noapte, sălile fiind nu o dată tixite de numeroși susținători ai formațiilor aflate în concurs. În ciuda îndelungatelor ore petrecute în amfiteatru și laborator, în clinică sau atelier, deopotrivă, artiști și spectatori preiungeau pînă la limitele maxime ziua lor de dăruire spirituală. Studenți eminenți, înțeliniți în clinici sau biblioteci, în ipostaze edificatoare pentru aspirația lor către o înaltă profesionalitate, recitau, dansau, dădeau replici cu o dezinvoltură cîștigată parcă în ore îndelungi de scenă. Multitudinea disponibilităților spirituale e cu totul uimitoare: matematicianul Octavian Știreanu e în același timp textier de brigadă artistică, instructor și interpret, eseist și publicist de notorietate în presa studențească, pe cînd colegul său medicinist Alin Șerbănescu e nu numai «șeful» departamentului cultural al organizației studențești din I.M.F., ci și principalul protagonist al spectacolelor susținute de formațiile acestei prestigioase școli de medicină. Dar cine i-ar putea uita ușor pe viitorii ingineri, agronomi, chimiști, biologi, juriști, istorici și în postura lor de artiști?! Nelipsite de stîngăcii, de inconsistențe, de căutări eșuate — cu atît mai evidente pentru un ochi avizat, care urmărește de mulți ani această splendidă înflorire a talentelor — manifestările «Primăverii studențești» clujene impresionează înainte de toate prin generoasa lor ambianță de colegialitate, de comuniune sufletească plină de tinerețe a studenților și profesorilor. Poți să vezi astfel la ore tîrzii ale serii pe academicieni profesori Ștefan Pascu sau Emil Negruțiu, rectorii de la Universitate și Agronomie, urmărind cu o ardoare tinerească evoluția pe scena festivalului a studenților din instituțiile de învățămînt pe care le conduc. De asemenea, nu o dată cadrele didactice urcă pe scenă alături de studenți pentru a conduce o formație artistică sau a continua, în cadrul brigăzii artistice, dialogul cotidian. E cazul Facultății de matematică-mecanică, nu întîmplător atingînd cote exponențiale prin prezența ei multilaterală și de înaltă ținută la majoritatea probelor festivalului.

Studențiа, prin lăudabila tradiție a ambițioaselor confruntări din cadrul acestui festival, devine astfel o stare de spirit care e a tuturor — balici, cum li se spune aici celor din anul I, sau magiștri încărunțiți la catedră. Mai mult chiar, orașul însuși simte acest suflu înnoitor, această atracție puternică pe care o exercită evenimentul din calendarul vieții spirituale a comunității universitare, încît nu e deloc surprinzător să auzi pe stradă, în magazin, pe culoarele unei întreprinderi sau instituții întrebarea la ordinea zilei: „Ce zici de «Primăvara studențească»?

Dincolo de valențele sale artistice, așadar, «Primăvara studențească» e un anotimp al colegialității depline, al osmozei sufletești statornicite în spațiul de muncă și gîndire al amfiteatrelor. E o postură firească pentru o cetate universitară în care adesea, după cum mărturisea deunăzi un mare profesor al Clujului, magistrul se adresează învățăcelului său cu cuvintele pline de încredere: «dragă colega».

Niculae STOIAN

CRONICA PRETENȚIILOR

primim și răspundem (5)

Gh. Mihail, căsuța poștală 1047, oficiul 2, București. Nu știu în ce stare sufletească vă aflați cînd ați citit «Grafomaniile», nici poziția în care țineați revista, în orice caz ceva nu era în regulă cu dumneavoastră, dacă puteți scrie: *«Fiindcă în sensul în care se desfășoară rubrica, printre «grafomanii» ar urma să fie incluși și anume în primul rînd Balzac, Faulkner, Mark Twain, Dreiser, d. Eugen Barbu. Arghezi în special, d. A. Baranga, d. Adrian Păunescu și... alți ejusdem farinae».* Dumneavoastră mai scrieți: *«După felul cum «operați» în «grafomanii», Vă postați majoritar (!) pe poziția de inamici ai spiritului de liberă opinie, întrucît erorile de ortografie nu însemnează neapărat și absolut integral erori de idei».* Nici n-am susținut așa ceva. Dar, dacă doriți, faceți o experiență: îndreptați dumneavoastră greșelile de ortografie din fragmentele citate de noi și dacă obțineți vreo idee mai acătării, comunicați-ne-o. Vă promit că o publicăm. Pînă atunci nu putem, așa cum ne cereți (!), să schimbăm titlul și alte date ale rubricii.

Iordache Ion, bloc 8, ap. 21, Hipodrom III, Sibiu. Într-adevăr, nu știu să extrag pe loc radicalul din cifra fatidică 101! Mă întrebați dacă mi-ar conveni ca, din acest *motiv, să-mi rîdă cineva în nas? Stimate* Ion Iordache, nu dau prilejul unei astfel de întîmplări, adică nu mă amestec în treburile matematicienilor. Degeaba vă lamentați. Există o democrație a exprimării părerilor, dar și o democrație care permite, obligă chiar, la satirizarea veleitarismului, grafomaniei. Pe de altă parte, nu eu sînt răspunzător de nepublicarea unei noi ediții a cărții lui Nicolae Iorga, carte pe care o amestecați *în discuția noastră conform* cunoscutei zicale: una discutăm, alta dezbatem. Acum, un răspuns personal la o întrebare care m-a lămurit de ce îi apărați pe M.M.M. și V.L. Așadar: chiar dacă este a dumneavoastră, poezia trimisă este slabă. V-o reamintesc: *Ușor ca un fulg de nea,/ Zboară în zării (!) gîndul meu/ și fertilizează brazda străbună/ cu eul meu!/ Las în urmă agitația diurnă,/ Pentru a mă întîlni cu stelele,/ Să le spun bună seara,/ Din partea tinerilor».* Cît privește faptul că *«scrisul a ajuns să fie un privilegiu de castă cu urmări nefaste pentru marea masă de cititori»*, ar fi cîte ceva de spus, dar dumneavoastră nu o faceți, limitîndu-vă la considerații neconvingătoare. Suferiți, ca și M.M. Mormocea ori V. Lăzărescu, de lipsa argumentelor cărora le preferați voinicii de genul: *«Petre Ionică, Tudore,* (adică eu, nu? n.n.)*] nu scoate sabia, căci de sabie vei pieri!»* Deocamdată, ceea ce ați scos dumneavoastră din teacă este o simplă scobitoare obișnuită.

Din Marin, strada Horea 86, Huedin. Repet și pentru dumneavoastră: grafomanii nu săvîrșesc doar erori de ortografie, care nu sînt nocive pentru că nu se iau, nu sînt «contagioase», ci și erori în a-și găsi un loc mai «pe măsura lor» în treburile societății. Din păcate, asemenea erori sînt «contagioase», se iau cu o iuțeală exemplară. Vă asigur că dacă V. Lăzărescu, înainte de a pune scrisoarea la poștă, ar fi consultat «un specialist în ortografie *(„deși nu este admis așa ceva pentru oricine care trece prin băncile școlii")*, tot nu ar fi putut ascunde boala de care suferă, fiindcă lipsa ideilor, violența gratuită care înlocuiește competența, veleitarismul tot ies la iveală, chiar dacă se ascund în spatele unei ortografii ireproșabile. Există și grafomani care scriu foarte corect românește, englezește ori în alte limbi ale pămîntului.

Dorin TUDORAN

da, cineva a mistificat adevărul

După cîteva afirmații confuze de genul «diatriba rămîne diatribă, și că sare în ochi, se cuvine să fie luată în circumspecție» în răspunsul său din «Flacăra» (...la dispoziția dumneavoastră) nr. 10/1974, la o notă critică «Mania grandorii» (nr. 6/1974) președintele C.J.C.E.S. Argeș, C. Dinischiotu, ajunge, în sfîrșit, la obiect și anume: «Trecem peste comentariul critic asupra obiectului... pentru că toate acestea nu sînt decît opinii personale, cu permisa lor doză, mai mare sau mai mică de subiectivitate». De ce să trecem? Cînd scria aceste rînduri C.D. cunoștea concluziile plenarei Comitetului județean de partid, în care a fost criticat și acest film ca o activitate fără eficiență cultural-educativă *și în care s-au irosit* importante fonduri bănești. Cunoștea bine aceste lucruri deoarece la aceeași plenară, cerîndu-i-se să dea explicații «pe loc», nu a făcut altceva decît să precizeze sumele cheltuite și să confirme că într-adevăr, pînă la data respectivă, pelicula nu a fost acceptată în rețeaua de difuzare a filmelor, fiind apreciată la un nivel necorespunzător.

În intervenția sa, C.D. caută să pună filmul în discuție *la* adăpostul unei «aprobări prealabile a Biroului județean de partid». Dar, în notă nu este vorba despre o inițiativă (poate frumoasă și inspirată), ci de un rezultat concret, de modul cum ea a fost materializată. Dacă C.D. era de bună-credință, ar fi trebuit să vorbească despre plenara ulterioară acelei aprobări.

C.D. îl acuză pe autorul notei de «mistificarea adevărului?» atunci cînd acesta vorbește despre autocointeresarea materială a președintelui C.J.C.E.S., regizorul (profesie de bază, nu atribuție în acest film) Constantin Dinischiotu, *la* realizarea acestei pelicule. Așa să fie? Numele său apare cu litere mari pe generic, printre ceilalți realizatori și mai apare, de asemenea, în dreptul unor cifre multe, pe statele de plată ale colaboratorilor externi.

C.D. încearcă să pună întreaga răspundere pe umerii regizorului acestui film, Gh. Nagy Dar «Legende contemporane» nu este un film de autor, ci unul făcut la cererea, în finanțarea și sub îndrumarea C.J.C.E.S. Argeș (în felul filmelor A.D.A.S., C.E.C., *Loto-pronosport*, de circulație, de turism etc.). Frumos lucru că președintele C.J.C.E.S. a făcut efortul să se ocupe personal de orientarea și dirijarea filmării după criteriile stabilite de unitatea beneficiară pe care o conduce. Dar nu știm cum se face că pentru aceeași muncă de îndrumare, orientare și dirijare a lucrării mai este plătit și ca unul dintre realizatorii filmului, în calitate de consultant. Și cum să mai fie de mirare că scăderile filmului «Legende contemporane», carențele sale, se află tocmai în acele părți de «specific local», în acele secvențe și cadre în care este fotografiat «faptul de viață» selecționat, pregătit, aranjat, în bună înțelegere și cu egală competență de către reprezentantul unității beneficiare și specialistul echipei de cineaști, care, de fapt, se întruneau în aceeași persoană și sub același nume, Constantin Dinischiotu

Care nu pierde prilejul ca în acest film documentar executat de sectorul «Filme utilitare» de la Buftea, să colaboreze și ca actor (contractul nr. 1694 din 19 august 1971), primind, se înțelege, încă un onorariu, pe lîngă cel mai sus amintit, de data asta în sumă de 5 000 lei, așa, pentru sporirea exigenței președintelui C.J.C.E.S. Dar ce rol interpretează domnia-sa? Dacă pentru șantierele de pe Argeș, Fabrica de autoturisme, Combinatul petrochimic etc., dau relații în acest film documentar unităților respective, despre dezvoltarea economică edilitară și socială a municipiului Pitești vorbește (vorbește, nu interpretează) actorul *C. Dinischiotu, aflat în rolul secretarului* Consiliului popular municipal. Oare nu erau mai convingătoare aceste expuneri dacă ar fi fost făcute chiar de persoana care lucra efectiv în respectivul loc de muncă? Ba localnicii sînt chiar tentați să întrebe de cînd președintele C.J.C.E.S., director al teatrului, regizor a mai multor piese decît toți ceilalți regizori la un loc în acest teatru, regizor în colaborare externă al multor altor spectacole în afara *județului*, actor de filme, conducător de turnee al unor echipe de dansatori, tarafuri de muzică populară și alte formații artistice de amatori în turnee peste hotare, îngrijitor de ediții al unor cărți publicate pe plan local etc., etc. de cînd a devenit și secretar al Consiliului popular municipal?

Marin IONIȚĂ

N.R. *Un ziarist care mistifică adevărul, cum afirmați, și încă în scopuri personale nu mai are ce căuta în presă. Era normal deci ca Marin Ioniță să încerce să se apere, amintindu-vă niște lucruri mărunte pe care, cu sau fără voia dumneavoastră, le-ați uitat.*

E firesc să fie sancționat gazetarul pentru calomnie, dar tot atît de firesc e să fie apărat de calomniatori. Ceea ce și facem

ANTOLOGIE - REBUS

pajul cupidon

ORIZONTAL: 1) *Împrejurare* în care stai de vorbă cu sine. 2) *Morfeu autohton — Fără ea și nu numai atît...* 3) Poftim de Brașov — Se dezlegă la 1 orizontal. 4) *A-și manifesta dragostea* — Se găsește în «sala balas»! 5) Ce-i dai citeodată întîi logodnicii — Cerb de gheață — *Obișnuite la curte.* 6) *Pămînt și apă* — Perechea nunții — Un pălanjen cu coajă care se mănîncă fiert. 7) *Frumoasa cu bucluc troian* — Începe a risipi! 8) Mai pe șleau: în pielea goală — Mîndri de mustață și călcătură. 9) Îmbrăcat merge numai în poesie — Pronume franțuzesc nedefinit. 10) Are viespea și croitoreasa — Se zice despre o trupă care nu dă înapoi — A șasea notă într-o anumită direcție. 11) Echivalent în cincezece cu *dulce* — Un dubitativ verbal — Cînd storci lămîia sau meningea *(verb conj.).* 12) Salutul cui se îmbarcă pe ocean — Inventatorul unui vapor fără *motor* — Vaporul fără motor al inventatorului.

VERTICAL: 1) Calitatea unei domnișoare cu milă pentru pisici. 2) Suntem în mitologie cu fata lui Cadmus — Un fluviu cu îngrășăminte chimice — *Erou legendar spaniol.* 3) Nu pe bulgărește — Luna de pe Partenon — Pe franțuzește nici. 4) Noi îi zicem broboadă — Farmecul femeii ispititoare. 5) Încet — *O femeie frumoasă, frumoasă...* 6) Distribuția pe afiș — Mătură de crăci (ă). 7) «Prin vîrfuri vîntul viu vuia» (pl. — Coșbuc). 8) Autorii unui proiect de scară la cer, pe vremea lui Jupiter — *Boală de piele.* 9) Ce-i trebuie jucătorului de cărți — 52 de săptămîni — Pe unele automobile. 10) *Noul nume al Palmyriei — O țață... orășănizată* 11) Precede pe azi și n-are cap! — Fratele lui Moise — De două ori a 18-a literă. 12) Cel ce se iubește în oglindire — Familiar, pici. 13) Cioburi și țăndări de lumină — În popor, burtă.

Dicționar: ON, INO, TARN, TADMOR, AARON.

Tudor ARGHEZI
(Almanahul AMALGAM REBUSIST 1946)

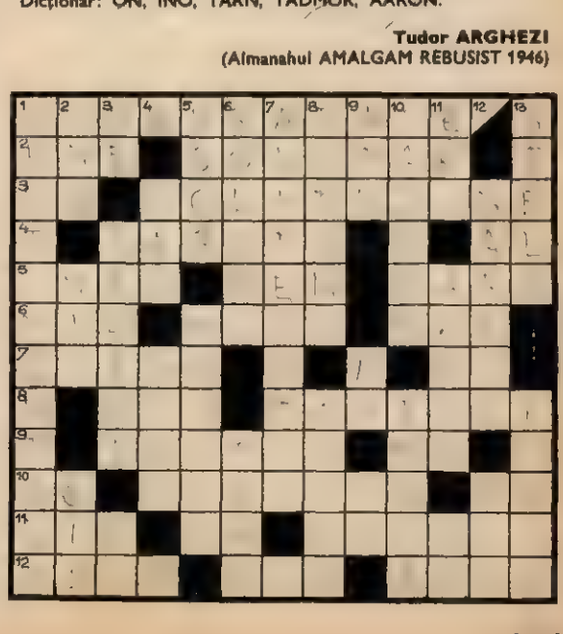

Dezlegarea jocului UNDE DAI ȘI UNDE CRAPĂ, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) — GLOBAL — LAS. 2) RIGA — AMENT. 3) APARAIE — OR. 4) MIRONOSITA. 5) OC — MĂTĂNII. 6) FIDELA — IME. 7) OU — TF — AMP. 8) N — TRANSA — D. 9) CIUBUC — AR. 10) SAN — ENERVA. 11) ISTET — TEAM. 12) CAINAT — ARA.

POSTA SPORTURILOR

o luptă corb la corb

Aflîndu-mă, întîmplător, la intercepție, transmit, mai jos, fără prelucrare — din vole sau la *firul ierbii*, n-are importanță — cîteva minge epistolare care mi se par prielnice unor eventuale «un-doi»-uri. Apoi, cum scrie la schemă, mă așez pe o poziție avansată și aștept pasa decisivă. Deci:

CĂTRE FEDERAȚIA DE HANDBAL. Cititorul *Adrian Hîncu*, din Ruginoasa, Iași, propune: «Echipa de handbal a României trebuie sărbătorită într-un cadru deosebit prin efectuarea în timp cît mai scurt a unui turneu de jocuri demonstrative în toate orașele țării care posedă o sală corespunzătoare... Mîine de spectatori care cu siguranță vor umple sălile pînă la refuz vor putea vedea și aplauda cu generozitate pe cei care au adus sportului românesc o victorie incontestabil fără precedent. La Iași, ca peste tot, Sala sporturilor va fi neîncăpătoare».

Ce părere aveți?

CĂTRE ECHIPA DE FOTBAL «F.C. BIHOR». Cititorul *Ohoh Adrian-Olimpiu*, strada Slatinei numărul 28, Oradea, vă întreabă: «Dacă în perioada de pregătire ați realizat rezultate excelente (1-0 cu Tractorul Brașov, 2-1 și 1-0 cu C.F.R. Cluj, 1-0 cu Bihoreana, 2-0 cu Minerul Cavnic, 2-0 cu VSS Kosice, 1-1 cu Steaguł Roșu Brașov, 1-1 cu Ujpest Dozsa), cît de mult pot eu spera în cucerirea de către dumneavoastră a locului unu în serie și deci în promovarea în Divizia A?»

Chiar, cît poate el spera?

CĂTRE CRISTIAN ȚOPESCU. Cititorul *V. Constantinescu*, strada V. Stroescu numărul 6, București, constată: «...din ultimele numere a dispărut una din cele mai interesante rubrici: «Tocuși, calul rămîne». Ar fi păcat să fim privați tocmai de «viața calului» și de tot ceea ce este legat de ea, o rubrică scrisă atît de competent și variat».

Sigur că ar fi păcat.

CĂTRE ANGELO NICULESCU. Cititorul *Vesa Ilie*, strada Magheru numărul 38, bloc M5, scara A, etaj 4, apartament 17, Oradea, vrea să știe: «...vi se pot adresa sau nu întrebări cu referire la națională pentru perioada cît ați fost la conducerea ei?»

Vi se pot?

CĂTRE COMPUTERUL ARBITRILOR. Cititorii *Stoian Emil, Petre Dorel* și *Sărăcin Eugen*, Căminul 15, camera 1, Timișoara, protestează: «Cei care vă scriem ne numărăm printre inițiatorii Clubului suporterilor echipei Politehnica Timișoara. Sîntem cu toții tineri — elevi, studenți, muncitori. Învățăm, muncim, facem sport. Duminica mergem la meciuri cîntînd, scandînd «Haide Poli!» Nu fluierăm, nu înjurăm, dar plîngem. Nu cu lacrimi, ci ne gîndim că duminica viitoare... Și din nou cîntăm, preamărind ideea de fotbal corect... Iar dumneata, domnule Computer, ce faci? La meciul A.S.A. Tîrgu Mureș-Poli Timișoara (2-1) ne delegi pe arbitrul N. Cursaru din Ploiești, iar la partida Politehnica Timișoara-Sportul Studențesc ni-l trimiți pe V. Topan din Cluj. Deci, la rînd, nouă, arbitri din localități ale căror echipe sînt în zona retrogradării. Firesc, clujeanul trage pentru Cluj și ploieșteanul pentru Ploiești. Căci — nu-i așa?! — corb la corb nu-și scoate ochii».

Nu știu cum va ieși computerul din această luptă corb la corb. Dar, mă rog, el a fost întrebat, el să răspundă. Așteptăm... cartela.

CĂTRE CLUBURILE DINAMO BUCUREȘTI ȘI F.C. ARGEȘ. Cititoarea *Vasile Ana* (Mușat) din comuna Bărăganul, județul Brăila, cere «...m-am decis să vă scriu pentru a-mi satisface dorința de a-mi trimite unii fotbaliști, printre care: Mircea Lucescu, Dinu, Deleanu, Dumitrache și Dobrin». Deși corespondenta noastră nu specifica felul în care vrea să-i fie livrați respectivii jucători — în containere sau în saci de plastic — eu cred că suplica ei poate constitui o bază de discuție. Drept care pun cuvenita vorbă bună pe lîngă cluburile respective.

CĂTRE IOAN GRIGORESCU. Cititorul Mihai Botez, strada Neagoe Basarab numărul 306, Iași, regretă: «Regret că în minunatele filme despre Italia pe care le-a făcut Ioan Grigorescu pentru televiziune nu se arată nici o imagine, nu se spune nici un cuvînt despre fotbal, despre Anastasi, despre Mazzola. Oare Italia de astăzi nu înseamnă și fotbal?» Dar parcă numai fotbalul lipsește din aceste filme! Nu vedeți că despre Lollobrigida nu se suflă un cuvîntel Și ce mi-e Lollobrigida — ce mi-e Mazzola

Petre DRAGU

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

TITI IONESCU — UN NUME CU RENUME — SE RESPECTĂ. Îl știu de pe vremea cînd era un mare rugbist. Impresionant prin forța și vitalitatea sa — nu pot să uit cum ieșea în tușă cu doi oameni în spate, cei care-l placeară, pe care-i purta ca pe doi miei — Dumitru (Titi) Ionescu a fost «om de școală» în rugbiul românesc, pe care l-a slujit cu inteligență și totală dăruire. Încheindu-și cariera de sportiv activ, maestrul emerit al sportului Titi Ionescu a fost «abandonat» destul de ușor de clubul pe care-l servise (Dinamo), spre supriza iubitorilor jocului cu balonul oval. Final de carieră rugbistică? Nu.

Încercîndu-și norocul la Constanța — urbe care mai mult auzise despre rugbi (!), practicarea lui fiind lăsată în seama cîtorva entuziaști priviți ca niște marțieni de către amatorii de sport vînduți definitiv golurilor lui Sasu, Iancu, Kalio ș.a. — antrenorul Titi Ionescu a *plantat*, la propriu și la figurat, britanicul joc cu balonul tîrtît în orașul litoralului. Activitatea de pionierat, susținută cu admirabilă voință și energie, i-a dat pînă la urmă total cîștig de cauză «omului de rugbi» Titi Ionescu. La ora asta Farul este undeva prin fruntea clasamentului primului campionat al țării, la un pas de «marile case» Steaua și Grivița roșie, dar cu mult înaintea altei consacrate, pe nume Dinamo..

Titi Ionescu — nume cu renume în rugbiul românesc — se respectă și azi ca și acum 10, 15 ani

ȘAH TURISTIC SAU TURISM ȘAHISTIC? Bucureștiul a găzduit recent un turneu de șah de mîna a treia în care concurenții români — în frunte cu Ciocîltea — au terminat la 3-4 puncte de primii doi clasați! «Performanța» nu este — din păcate — singulară. Spre deosebire de colegele lor care contează în șahul european, șahiștii români au ajuns un fel de pensionari ai reputației pe care au avut-o cîndva, colindînd lumea la turnee «fără nume» (de șahiști cu ridicată valoare) unde, pe deasupra, obțin și rezultate care se înscriu perfect în spațiul anonimatului. Florin Gheorghiu mai face — arareori și el — cîte un rezultat deosebit, în schimb ceilalți sînt teribil de perseverenți în a ne demonstra că depășările lor prin lume nu prezintă nici un interes în afara celui turistic. De aici și întrebarea legitimă: ce practică tovarășii, șah turistic sau turism șahistic?

ABERANTELE CARTONAȘE GALBENE ȘI «EXCEPȚIA IORDĂNESCU» Am aflat cu *surprindere* despre **iertarea** lui Iordănescu, penalizat cu trei cartonașe galbene și implicit cu suspendarea automată pe timp de o etapă. Deși măsura generală a acestor cartonașe **care nu iartă** ni se pare, fără nici un dubiu, o aberație, excepțarea de sub regimul ei a unui singur jucător — de ce n-a fost iertat și Broșovschi, de pildă? — ni se pare **în afara dreptății**.

Drept ar fi — și este — ca să se abroge măsura în sine; pentru că prostia nu dispare dacă-i facem o portiță, ci dacă o închidem cu o măsură inteligentă. Portița deschisă cazului Iordănescu, ca și aceea deschisă, în trecut, lui Țarălungă, ca și reducerile de pedeapsă de care au beneficiat, acum un an și jumătate, Dumitrache și Dinu, — excepții care au avut în vedere «numele» jucătorilor —, reprezintă tot atîtea vicii de raționament, o greșeală mai mare neputînd fi niciodată corectată prin greșeli mai mici.

Marius POPESCU

SPORT DE MASĂ

în concurs: tăiatul rapid al lemnelor

La Bistrița-Năsăud, oamenii *de sport* din județ s-au gîndit cam așa: oare cîți țărani dintre cei pe care vrem noi să-i împingem spre sport știu să arunce greutatea, să sară corect în înălțime sau lungime? Ba chiar nici volei și fotbal nu știu prea mulți, ca să nu mai vorbim de handbal.

Atunci? Uite ce e, și-au spus oamenii de care vorbeam, țăranilor ori le punem la îndemînă forme simple, cît mai multe jocuri de mișcare, care să atragă și să mobilizeze, mijloace accesibile lor, ori îi lăsăm în pace! Cum ultima variantă este formal interzisă prin introducerea în cadrul regulamentelor sportului de masă a obligativității desfășurării a cel puțin trei «duminici cultural-sportive» pe an în fiecare comună, iată aceiași oameni de care vorbeam organizînd o astfel de manifestare cam așa:

— un dans popular cu specific local,

— mai multe jocuri de mișcare,

— concursuri scurte, de tipul trasul cu frînghia sau tăiatul rapid al lemnelor cu ferăstrăul,

— joc de fotbal sau volei.

Ultimul punct putea chiar să lipsească, dar nu și celelalte, iar despre specificul jocurilor de mișcare trebuie spus că ele sînt de genul «la cules» sau «ștafeta transportoare», adică scoase din viața de zi cu zi a locuitorilor deveniți sportivi ad-hoc. «La cules» se... aleargă de-a lungul a două-trei sîrme întinse cam la 1,80 metri înălțime, de care se atîrnă batiste și eșarfe, în vreme ce pe pămînt se pun mai multe pere, mere, nuci etc. Concurenții pleacă vai-vîrtej și încearcă să ajungă cît mai repede la finiș, fără să uite să culeagă pe drum toate obiectele din cale și să le adune într-un coș ținut pe braț. Joc specific feminin, în vreme ce la «ștafeta transportoare» iau parte mai ales bărbații, pe echipe, jocul constînd din transportarea unei grămezi de cărămizi, lemne etc., peste diverse obstacole

— La Josenii Bîrgăului — îmi spunea Constantin Sănduță, secretar al C.J.E.F.S. — am văzut vreo 500 de oameni adunați în jurul unor astfel de dispute. Își încurajau concurenții, săreau pur și simplu în sus, entuziasmați, prinși de focul întrecerilor.

În cele 53 de comune ale județului Bistrița-Năsăud au avut loc anul trecut 160 de asemenea manifestări sportive. Dintre cele mai frumoase, cu o participare foarte numeroasă, ar trebui să le amintim pe cele de la Șieu Măgheruș, Prundul Bîrgăului, Budești, Cristești, Giurgești.

Și ar mai fi ceva. Aud că singura condiție (obligatorie) de participare la aceste serbări cîmpenești este prezența tuturor concurenților în costume populare specifice zonei, comunei, satului. Ceea ce nu e urît deloc. Ba chiar e frumos!

Dumitru GRAUR

TENIS

cartierul de lîngă operă

Frații Viziru, frații Năstase, Caralulis, Julieta Namian Boboc, Irina Todorovski, surorile Roșianu, adică mai toată crema tenisului românesc din ultimii 30 de ani, au locuit în cartierul de lîngă Operă. Și fiindcă mă gîndesc că pe viitorii campioni îi putem aștepta în primul rînd din locurile unde tenisul a intrat în preocupările oamenilor de toate vîrstele, m-am dus duminică în parcul de lîngă Operă. Mai precis, acolo unde șase terenuri și un zid fără porți și fără lacăte servesc ca exemplu. Am găsit 120 de copii înscriși și alte cîteva zeci de doritori care n-au mai încăput pe tablourile «Cupei tineretului». Cupă organizată de Consiliul pentru educație fizică și sport al sectorului 7 împreună cu Organizația de pionieri și Tenis-Clubul București.

..Pe teren se imită stîngăcii loviturile lui Ilie, se fac break-uri și autoarbitraje. Nimeni nu contestă decizia adversarului, iar indicațiile tehnice ale celor doi campioni de juniori Simona Nunweiller și Dan Bucataru sînt ascultate cu gurile căscate. Antrenorul Alexandru Burcea și profesorul Dionisie Manole, cei care programează meciurile, nu mai fac față solicitărilor: «Am fost nevoiți să modificăm regulamentul, se joacă un singur set. Este ora 12 și la unele probe nu am ajuns nici măcar în semifinale. De acum înainte în fiecare duminică vom organiza concursuri pentru o singură categorie de virstă. Ne punem mari speranțe în vacanța de primăvară».

Am întîlnit-o acolo și pe tovarășa Lucia Bucuroiu, cea care răspunde nemijlocit de soarta sportului din sectorul 7: «Inițial, pe această platformă de bitum proiectasem terenuri pentru mai multe sporturi, dar ne-am văzut nevoiți să le transformăm pe toate, datorită solicitărilor, în terenuri de tenis. Mobilizarea pentru întrecerile de tenis nu ridică probleme. Tenisul ne-a oferit tuturor multe satisfacții. Copiii îl iubesc pe Năstase și Țiriac, iar părinții ne ajută cumpărîndu-le rachete

Dorim ca tradiția existentă în sectorul nostru să nu se piardă și, dacă se poate, s-o extindem. În curînd vom da în folosință patru terenuri în Giulești și unul în Bujoreni, iar profesorii de educație fizică ai sectorului nostru participă la un curs de inițiere ținut de secretarul federal Alexandru Lăzărescu»

La întrecerile copiilor din sectorul 7 asistă mulți spectatori, de vîrste diferite, echipați pentru tenis, cu rachete în mînă. Iată ce ne spune Gruiu Florin, elev la Liceul industrial numărul 2:

«Locuiesc în apropiere și vin deseori aici să joc tenis împreună cu prietenii mei Dacă nu ești însă la 7 dimineața la teren, e puțin probabil să mai găsești un loc, și atunci îți încerci șansa în jurul orei două. Se joacă de cînd răsare și pînă apune soarele. Iarna asta am jucat mai tot timpul»

Arhonghelschi Eugen, salariat la Ministerul Transporturilor: «Să joci tenis e o problemă. În ciuda cotizației destul de ridicate, șase-șapte sute de lei pe sezon, la Tenis Club nu se mai găsește de mult un loc».

Am plecat de la primul concurs în aer liber gîndindu-mă ce frumoase zile trăim. Gîndindu-mă că într-o singură dimineață am văzut într-un singur loc aproape 200 de rachete; că cei din sectorul 7 au înțeles că este de datoria lor să continuie tradiția născută mai ales dincolo de Dîmbovița. Gîndindu-mă că în țara primului jucător din lume, tenisul are azi nevoie de platforme asfaltate, pentru ca mîine să poată spera la alți «Năstase». Are nevoie de platforme asfaltate pentru ca dornicii să se recreeze în aer liber să poată gusta din plăcerea acestui frumos joc fără a sta la coadă. Iar pentru cei amatori de statistici: handbalul are 60 de secții în școlile sportive, în timp ce tenisul are doar 9! Mă gîndesc la toate acestea fiindcă ar fi păcat ca peste ani de zile să ne aducem aminte de momentul prin care trece tenisul acum ca despre un foc de paie

Ștefan GEORGESCU

un fapt regretabil

Vineri, 15 martie a.c., se disputau la patinoarul din Miercurea Ciuc campionatele naționale de patinaj artistic. Între probele incluse, cea masculină stîrnea, ca întotdeauna, interesul cel mai mare al publicului. Un public care avea să fie uluit, în cele din urmă, de epilogul ei

Iată faptele, în desfășurarea lor:

Proba masculină a debutat, ca de obicei, cu «figurile impuse». La prima figură impusă, concurentul G. Fazekaș a primit din partea unui arbitru nota 4,3 iar M. Ion, concurentul-rival al campionului, nota 4,0. Notarea respectivului arbitru (pe nume Lupea), ca și notările de ansamblu ale celorlalți arbitri au nemulțumit pe concurentul Fazekaș, care s-a considerat nedreptățit, s-a retras din concurs, depunînd și o contestație. Firește, proba a continuat, la sfîrșitul celor trei figuri impuse situîndu-se pe primul loc M. Ion. Departe de a se fi consumat, scandalul retragerii concurentului Fazekaș — deoarece a fost un adevărat scandal — s-a transformat — la miezul nopții — într-o... ședință, cu delegați ai federației sosiți urgent de la București, ședință care a durat de la 1 noaptea pînă a doua zi dimineața la ora 9.

Concluziile ședinței? Proba masculină se amînă la o dată care va fi anunțată ulterior, din motive tehnice, gheață improprie, lumină necorespunzătoare etc. Spre stupefacția tuturor iubitorilor de patinaj care au citit acest anunț în ziarul Sportul, celelalte probe s-au desfășurat, totuși, în mai sus-anunțatele condiții tehnice improprii.

Acestea sînt faptele al căror curs a fost determinat de retragerea din concurs a sportivului Fazekaș, retragere urmată de o soluție aberantă, de compromis, cum nu a mai cunoscut vreodată sportul românesc.

R.P.

Continuăm prezentarea echipelor calificate în turneul final al campionatului mondial de fotbal. Astăzi — Australia și Chile, ultimele două formații din grupa I.

AUSTRALIA

Echipa unei țări care a făcut cunoștință cu fotbalul de competiție abia în 1956 — anul J.O. de la Melbourne. Golul reușit de Jimmy McKay contra echipei sud-coreene în meciul de baraj pentru cîștigarea grupei preliminare i-a catapultat pe jucătorii de la antipozi în elita fotbalului mondial. Evenimentul — care a fost sărbătorit în triumf pe continentul australian («France Footbal» scria: «Bucuria zecilor de mii de australieni ieșiți pe străzi, la Sydney, imediat după sfîrșitul transmisiei ultimului meci, era fără margini. Sydney n-a văzut niciodată ceva asemănător. La ora unu noaptea, centrul era plin de oameni și sute de automobile claxonau pentru a celebra istorica victorie») — a avut un larg ecou în întreaga lume fotbalistică.

Jocul echipei «cangurilor» se bazează pe calitățile atletice ale componenților ei, pe o bună pregătire fizică stînd la baza unui ritm susținut. O formație solidă, viguroasă, *cu un stil european, anglo-saxon, impus și de* faptul că cei «11» sînt: trei englezi, trei germani, *trei iugoslavi, un ungur și un scoțian!*

Cei mai valoroși jucători: portarul **Jim Fraser** va fi, probabil, cel mai înalt jucător din turneul final, are 1,90 m, sobru, știe să dirijeze apărarea; fundașul central **Peter Wilson** (27 ani) «vulpoiul» echipei, prompt în intervenții, uneori dur; mijlocașul **John Richards**, «plămînul» formației, acționează într-o zonă mare; conducătorul tactic **Jimmy McKay** (28 ani), supranumit «picior de aur» de cînd a marcat golul calificării.

Antrenorul Zvonimir Rasici, iugoslav de origine, fost jucător al echipelor Spartak Subotița și Borac Banja Luka, stabilit în 1961 în Australia.

Formația probabilă: Fraser — Schaeffer, Curran, Peter Wilson, Utjesenovici — Richards, McKay — Buijevici, Abonyi, Baartz, Rooney.

CHILE

Cei mai buni jucători ai reprezentativei chiliene au activat pînă de curînd sau încă mai activează peste hotare: Elias Figueroa în Brazilia, Carlos Caszely în Spania, Carlos Reynoso, Manuel Rodriguez și Alberto Quintano în Mexic.

Jocul echipei chiliene nu este de natură să entuziasmeze specialiștii, fiindcă accentul se pune pe apărare. Intenții ofensive? În general numai contraatacul. Din rîndurile lotului chilian fac parte aproape toți jucătorii echipei campioane Colo Colo, ceea ce spune foarte mult despre coeziunea formației.

Antrenorul. Luis Alamos a fost secundul cunoscutului Fernando Riera (actualmente în Franța, la Olympique Marseille). Este adeptul unui joc direct pe poartă, cu accent pe pregătirea fizică. Încearcă să-i convingă pe jucători — și cele trei meciuri cu Peru (0-2, 2-0 și 2-1) demonstrează că a reușit în mare măsură — să renunțe la țesătura inutilă de pase de la mijlocul terenului și mai ales din fața porții adverse.

Formația probabilă: Olivares — Machuca, Quintano, Figueroa, Farias — Reynoso, Rodriguez — Valdez, Ahumada, Caszely, Crisosto.

Cristian TOPESCU

atenție: viață în pericol !

A intrat în prima scenă a fotbalului prin «Competiția K.O.», Cupa României. Gojgaru, «înaintașul de buzunar» de la divizionara B Chimia Rm. Vîlcea, băga spaima în echipe cu renume și le trimitea la plimbare după ce le înscria cîte un gol, două.

Iată însă că la un moment dat (astă-iarnă) folclorul fotbalistic avîndu-l ca erou pe micul vîlcean capătă accente triste. Gojgaru e bolnav de inimă, Gojgaru nu va mai juca fotbal! — auzim din cele mai diverse surse. Stupoare, apoi amărăciune, firească, omenească. Peste această veste tristă se suprapune însă curînd o «veste K.O.». Gojgaru cel cardiac s-a transferat la Dinamo, unde și are drept de joc!!!

Ce să crezi? Ce este adevărat din toate zvonurile privindu-l pe acest personaj insolit din fotbalul nostru? Se confirmă zvonul nr. 2. Gojgaru este legitimat la Dinamo. Mai mult, începe returul campionatului și Gojgaru joacă efectiv în «11»-le echipei campioane. Motiv de bucurie pentru toți cei care-l simpatizează pe fotbalistul exvîlcean. Vasăzică, boala de inimă a fost o glumă proastă, gîndesc iubitorii fotbalului și *în primul rînd* bucureștenii, care-l adoptă rapid pe fostul jucător al Chimiei pe care-l *și alintă, la scurt timp după* descinderea sa în Capitală, cu simpatica poreclă «Columbo».

Columbo în sus, Columbo în jos — toată lumea îl place și e încîntată de Gojgaru-Columbo. În toată această atmosferă de bucurie și speranțe se aud însă voci care susțin — firește, fără intenția de a-i strica actualul curs de viață al lui Gojgaru — că afecțiunea cardiacă a fostului lider de atac vîlcean nu este și nu a fost niciodată un zvon. Este o realitate.

Ce realitate? Și cît de... reală?

La această dublă întrebare îi cerem răspunsuri doctorului Ioan Drăgan, directorul Centrului de medicină sportivă.

Și doctorul Ioan Drăgan răspunde:

— Cazul lui Gojgaru nu este, din păcate, un simplu zvon. Fotbalistul vîlcean ne-a fost prezentat nouă, centrului de medicină sportivă, încă de acum doi ani, cînd medicul echipei Chimiei — aducîndu-ne la cunoștință că Gojgaru *are tulburări cardiace* — ne-a solicitat testări și examinări de specialitate. *S-au făcut. Și diagnosticul inițial s-a confirmat.*

Aflăm însă, cu surpriză, astă-iarnă, că Gojgaru este legitimat la Dinamo. La 4 decembrie 1973 *lui Gojgaru i se stabilește diagnosticul «tulburări complexe de ritm și conducere pe fond de tahicardie».* Primul efect: i se interzice pacientului — vreme de 3 luni — practicarea sportului.

Urmează repaus, tratament cu betablocanți și sedative la spitalul Victor Babeș, concluziile, exprimate în biletul de ieșire nr. 232 din 9.II.1974 — care atestă existența unui hipertiroidism și a unei distonii vegetative — coroborate cu opiniile comisiei medicale întrunite la 28.II.1974 — care stabilesc diagnosticul *«extrasistolie ventriculară redusă față de examenul anterior* (din 4 decembrie '73) *și tulburări de conductibilitate și de tip ischemic»*, conducînd la rezultanta reluării activității sportive de per*formanță pe timp de o lună*. La sfîrșitul ei, bineînțeles, o nouă examinare a lui Gojgaru.

— Din tot ceea ce mi-ați spus, ce poate și ce trebuie să înțeleagă un om fără o cultură medicală de specialist?

— Că Gojgaru suferă de afecțiuni cardiace.

— Adică este bolnav?

— Evident.

— Un bolnav care face totuși sport de performanță...

— Un adevăr pe care nu-l aflați de la mine, îl scriu toate ziarele.

— Și cum se împacă totuși aceste două planuri care ar fi logic să se excludă?

— Se împacă sub semnul ipoteticului. Altfel spus, Gojgaru poate să trăiască 80 de ani, dar poate să moară și mîine! În *condițiile în care stress-ul, alcoolul, țigara* sînt pericole reale pentru un om cu afec*țiunile lui Gojgaru, fotbalul, cu șocurile lui*, este evident un pericol infinit mai mare.

Ce s-ar mai putea spune?

În pofida unor asemenea opinii ca și aceea aflată de la directorul Centrului de medicină sportivă, Gojgaru joacă mai departe fotbal. Nu renunță — temporar sau definitiv — la ei într-un elan de optimism tineresc. Un elan pe care un poet îl înțelege, dar un medic nu poate — nici nu ar avea dreptul! — să-l înțeleagă.

Nu ar avea dreptul nu numai pentru că un Tabarcea sau un Stătescu sau, de curînd, *un tînăr jucător de la Minerul Ghelar au murit* — pe terenul de fotbal — din cauza unor afecțiuni cardiace. Alți fotbaliști binecunoscuți, Iulică Popa, de la Universitatea Craiova, sau Mircea Stoenescu, de la Dinamo București, au fost opriți să mai practice fotbalul de performanță pentru că și-ar fi riscat viața!

Situația lui Gojgaru este aceeași. Dar Gojgaru își riscă în continuare viața! Ceea ce nu este însă de acceptat este ca Dinamo — un club serios, cu vechi prestigiu în sportul românesc — să rîște el viața jucătorului său. Motivele lui Gojgaru, pe care le înțelegem, dar nu le acceptăm, pentru că în generozitatea lor *ating inconștiența*, nu pot fi o motivație pentru un club care-și asumă și trebuie să-și asume răspunderi pentru viața sportivilor săi.

S-ar putea, așa cum spunea doctorul Drăgan — și îi dorim din toată inima — ca Gojgaru să trăiască 80 de ani; dar dacă Gojgaru moare mîine?

Cine îi dă înapoi viața? Cine le-a dat înapoi viața lui Tabarcea și lui Stătescu?

Marius POPESCU

la ce s-o fi gîndit oare valentin stănescu ?

Se juca repriza I a meciului Franța—România, se juca repriza a doua, se încheia partida și vă rog să mă credeți că în majoritatea timpului scurs în etapele mai sus-amintite mă frămînta un singur gînd: oare *ce-o meditа acum, mă* întrebam, Valentin Stănescu la locul lui de pe banca rezervelor *din frumosul Parc des Princes?*

Se gîndea, oare, antrenorul nostru la *nesperata ocazie* — căzută pleașcă și pierdută în cele din urmă lamentabil — de a învinge o echipă puternică doar în frazele gazetarilor francezi (obligați și ei, după joc, să recunoască cronica neputință a favoritei lor), o echipă evident modestă pe care Anderlecht o conducea după numai 20 de minute cu 2–0, într-un joc contînd drept repetiție generală?

Se gîndea, oare, V. Stănescu la buna dispoziție de joc a lui Beldeanu și Balaci, a lui Cristache și Dinu, a lui Kun și Iordănescu — dispoziție din care nu «ieșea» totuși nici un gol? Și de ce nu ieșea, se întreba, el, oare?

Se gîndea, oare, V. Stănescu la Troi care șoma pe extremă (nimeni nu-i prea dădea mingea), motiv pentru care drumul argeșeanului de la Pitești la Paris nu se justifica nici pe plan contabil, și cu atît mai puțin pe plan fotbalistic?

Se gîndea, oare, simpaticul antrenor al reprezentativei (de departe cel mai simpatic antrenor pe care l-a avut vreodată, calitate pe care am apreciat-o sincer întotdeauna, și pe vremea cînd era la Rapid, la Steaua roșu, sau la Steaua) la șansele unui atac alcătuit din patru centri înaintași (Kun, Dumitrache, Iordănescu și Sandu Mircea), ignorînd deliberat — după o presupusă gîndire profundă — soluția folosirii lui Marcu (la doi pași de ei, pe aceeași bancă a rezervelor), extremă percutantă, eficace?

Se gîndea, oare, în sfîrșit, V. Stănescu la absența lui Dobrin, «lăsat la vatră» din cea mai proastă inspirație pe care o poate avea *un antrenor român* care locuiește în România și se mai duce măcar din cînd în cînd *la fotbal?*

Ei bine, noi, amatorii de fotbal, care ne *amăram simbătă seara în fața micului ecran*, ne gîndeam, trebuie s-o recunoaștem, la Dobrin. *Ne gîndeam la el și trăiam cu convingerea* că Dobrin era exact omul care simbătă l-ar fi salvat pe Valentin Stănescu. Da, nu e vorbă mare, Dobrin ar fi reușit cel puțin cîteva lucruri: a) să ordoneze un joc haotic, în care pasa lungă a fost mai ales pasă la adversar; b) să-i pună în valoare pe Kun și Iordănescu, înaintași în formă, cu poftă de joc; c) să-l joace eficient pe Troi; d) să dea culoare unui joc nespus de cenușiu.

Da, credem și astăzi, Dobrin ar fi acoperit mult din vidul — de gîndire și de acțiune — cu care se prezintă azi reprezentativa noastră. Un vid exprimat pe multiple planuri: I) o adevărată morișcă a jucătorilor la Ior; se schimbă de la o zi la alta nu numai «11»-le, dar și compartimentele; se renunță la oameni buni (Broșovschi, Dudu Georgescu) și se improvizează mereu; II) *concepția de joc trădează o manifestă...* lipsă de concepție etc.

Ce-o fi mai departe, nu se știe. Nu ne dăm de ceasul morții după eșecul de la Paris, deși ne-a învins o echipă de mîna a patra, dar orizontul existenței viitoare a reprezentativei ni se pare foarte tulbure în condițiile în care nu știm ce gîndește Valentin Stănescu, nu știm nici măcar dacă gîndește la datele reale ale problemei pe care vrea s-o rezolve.

M. P.

mondial— o formație pe drumul rock-ului

Înființată în anul 1966, și aparținînd Institutului politehnic din București, formația a fost lansată, de fapt, doi ani mai tîrziu, cînd a obținut premiul întîi la Festivalul studențesc «beat» de la Iași. Acest premiu permite grupului o puternică ascensiune, fiind astfel prezent la numeroase emisiuni de radio și televiziune. Avînd, în acea vreme, un bun chitarist-solo — Gabi Litvin și doi remarcabili soliști vocali, unul liric — Gabi Drăgan și altul de forță — Radu Stoica, formația a cîștigat o mare popularitate în rîndurile tineretului. «Romanță fără ecou», «Primăvara», «Atît de fragedă» devin pe rînd șlagăre amplificînd popularitatea «mondialilor». În această perioadă, la secția ritmică pe lîngă basistul, mereu același Filip Merca, s-au perindat doi bateriști Florin Dumitru, actualmente la F.F.N., și Mihai Cernea, în prezent la Sfinx. În această perioadă de mare vogă formația străbate țara de la un capăt la altul sub conducerea organistului Mircea Drăgan, liderul de astăzi al grupului Romanticii. În vara anului 1970 formația întreprinde un turneu de 45 de zile în U.R.S.S.

Prima etapă, aceea a cîntecelor dulci, de factură lirică, mai apropiate de muzica ușoară, se încheie cu două discuri: un EP și un MP. Urmează o perioadă de căutări și de schimbări cînd s-a cîntat un timp și cu Sorin Tudoran, perioadă care pînă la urmă duce la cristalizarea unei noi formații și a unui nou stil. Spun un nou stil raportîndu-mă la maniera de interpretare mai veche a grupului. De fapt, Mondial și-a propus, și se pare că a și reușit, să meargă pe bătătoritul drum al rock-ului și asta, cred, datorită existenței în componența sa a doi foști membri ai formației Cromatic, clujenii Iuliu Merca, chitară-solo și voce (dealtfel una dintre cele mai bune voci ale pop-ului românesc), și Puiu Hațeganu, un baterist de forță și mare precizie. Acestora li se adaugă Filip Merca, omul care s-a legat pare-se definitiv de numele Mondial, și excelentul organist (fost la Odeon și Metronom) Nicolae Enache. Din repertoriul formației, pe lîngă compozițiile originale, «Am aruncat pe foc un vis», «Patida dam dam» și remarcabila partitură a lui Iuliu Merca, «Ei sînt amicii mei», desprindem modul foarte precis și colorat de interpretare a blues-urilor clasice și al unui remarcabil colaj din discul «Turkus» al formației Emerson, Lake & Palmer. Prin participarea sa în cadrul Cenaclului Flacăra, precum și în concertele pe care le dă în mai toate colțurile țării, formația Mondial se impune ca o prezență remarcabilă în peisajul muzicii pop românești.

George STANCA

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

CURIER

Liviu Bularda — Galați. Punctul nostru de vedere în legătură cu grupul Savoy a fost exprimat în nr. 46(962) din anul trecut. **Trif Dan — Cluj.** Înduioșătoare modestia dumneavoastră cuprinsă în îndemnul: «promovați muzică bună — aprecierile mele!». **Ovidiu Lică — Cluj.** Este bun topul dumneavoastră. **Vasilica Simion — Gheorghița (Prahova).** Nu trimitem la radio decît melodiile din topul nostru. Pentru melodii la cerere adresați-vă direct Radiodifuziunii. **Stejărel Țăriță — Bicaz.** Și mie îmi place, chiar foarte mult, Janis Joplin. **Daniela Voiculescu — Constanța și Maria Ghioacă — Brăila.** În repetate rînduri am spus: nu publicăm adrese. Nici măcar pe cele ale compozitorilor. **D. Crețu — Craiova.** De prezentatoarea Corina Chiriac nu se ocupă pagina de muzică tînără. **Silviu Cioc — Roznov (Neamț).** Cred că am oferit cititorilor destule informații, opinii interviuri despre cîntăreții noștri de folk. **Mihai Vasiliu — Cluj.** Bine formulate părerile dumneavoastră despre ce este și ce ar trebui să fie discul.

Ovidiu Lalo — Zalău. Nu mă mirá faptul că v-a plăcut spectacolul cu formația Progresiv TM, este vorba, într-adevăr, de o bună trupă românească. **Petrică Corondean — Subcetate (Mureș).** Nu publicăm adresel **Vaneluța Răuță — Cetățeni (Argeș).** Nu depinde de noi transmiterea topului pe un alt program. **Cristiana Bărascu — Fieni.** A apărut și Gary Glitter, mulțumită? **Gheorghe Madar — Lugoj.** Vorbele frumoase despre formația «Betta» ne-au convins pe jumătate. Rămîne să ne convingem și în cealaltă jumătate. Adică să ascultăm grupul. **Vidy Capanu — Pitești.** Scrieți formației preferate pe adresa Radioteleviziunii. **Daniel Rohan — Ovidiu.** 1. Confirmați-ne dacă pentru dumneavoastră Get Rotal înseamnă Jethro Tull, sau este o formație nouă care activează pe plan local. 2. Grupul Experience cuprindea pe: Jimi Hendrix (chitară, voce), Noel Redding (bas) și Mitch Mitchell (baterie). **Livia Candrea — București.** Sugestiile dumneavoastră sînt bune. **Detelf Schmidt — Zăbrani (Arad).** Andrii Popa este compusă și cîntată de către solistul vocal al formației Phoenix, pe numele său Mircea Baniciu.

Dan Dobre — Iași. Este cel puțin exagerată comparația făcută de dumneavoastră între «compozitoarea» Angela Trif (participantă la «Steaua fără nume») și Richard Oschanitzky. Pentru cei 14 ani pe care ni-i declarați, bateți foarte bine la mașină. **Alexandru Constantin Grevescu — Mircurea Ciuc.** Top bun. **Marian Moga — Poiana Mare.** Programarea emisiunilor de muzică ușoară și populară nu o facem noi. Altfel, aveți dreptate. **Mihail Nica — Cimpina.** Sînteți mulțumit? **Cristina Marinescu — București.** De ce nu răspund Phoenicșii la scrisori? Probabil că nu au timp. Aud că acum au un secretariat pentru corespondență. Așa că mai aveți șanse. **Elena Părăluță — Bunești.** Aceleași necazuri ca și Cristina M., nu vă răspunde Margareta la scrisori. Ce vină am eu? **Teodor Florin — Tulcea.** Nostim, doriți din tot sufletul ca «Pavel Chinezul» să intre în top, dar tocmai în topul dumneavoastră nu-l introduceți. **Ion Goiea — Craiova.** Festivalul acela este abia în fază de proiect, și cine știe? **O grămadă de tineri, printre care Nan Georgel — Timișoara.** Cazul a trecut și cred că ambele puncte de vedere s-au expus bine. **Andronic T. — Sighetu Marmației.** Aveți cumva și o adresă? **Ion Erwin Bocăneț — Cremenea.** Articolul dumneavoastră umoristic nu este publicabil. Poate fi însă folosit la brigada artistică de agitație; probabil că și la dumneavoastră în județ mai sînt textieri slabi de muzică ușoară. **Oltea Popovici — Siret.** Nu publicăm, nu publicăm, nu publicăm adresele solîștilor. **Diana Lupescu — Mediaș.** Fanatismul dumneavoastră față de formația «Magic» este atît de mare încît încîin să cred că sînteți chiar un membru al acestei formații. Nu înțeleg însă de ce negați niște valori pe care noi le promovăm și asta numai pentru că vă place «Magic». Spuneți de exemplu că «Flacăra Folk-73» era un «nimeni» pînă să cînte la Cenaclul «Flacăra», fără să știți că acest grup, sub numele inițial, a cîștigat un premiu la «Primăvara baladelor». Apropo, dar cine-i «Magic»? **Sorin Lunganu — Roșiori de Vede.** Într-adevăr, P. Florian are o bandotecă destul de mare. **Silviu Sîrbu — Birlad.** Rolling Stones trebuia să cînte la noi de cîțiva ani. N-au sosit încă, mai așteptați. **Livia Ciupercă — Berești.** Am publicat mai demult o poză color cu Middle of the Road. **Șerban Romeo — Brașov.** Bine ai revenit!

G.S.

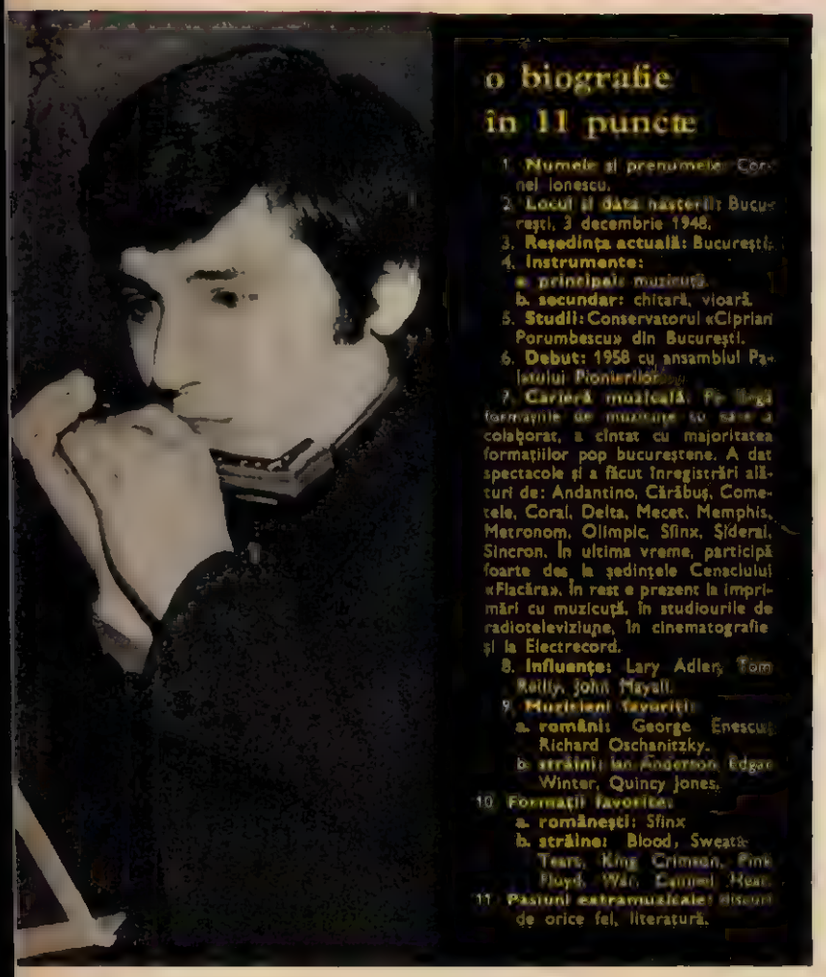

TOP

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Spune-mi	Sfinx	14
3	2	Andrii Popa	Phoenix	12
2	3	Oameni	Aurelian Andreescu	9
6	4	Albastrul unei mări imaginare	Dida Drăgan	4
4	5	Balada	Marcela Saftiuc	14
5	6	Cuvîntul dat	Margareta Pîslaru	8
8	7	Ei sînt amicii mei	Mondial	3
7	8	O romantică fată	Marina Voica	11
10	9	Colind	Suzana Georgescu	2
—	10	Balada mării și a pămîntului	Capitol	1

Compozitori: 1. Dan Aldea. 2. Mircea Baniciu. 3. Marius Țeicu. 4. Nancy Brandes. 5. Marcela Saftiuc. 6. Mihai Dumbravă. 7. Iuliu Merca. 8. Marius Țeicu. 9. Suzana Georgescu. 10. Florin Irimia.

TOP «FLACĂRA» poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP „FLACĂRA" - TALON NR. 13

«DYNAMIT-EFFEKT» — sau ciudatul caz al unei invenții medicale românești: un produs național, dar pe care avem șanse a-l procura curînd numai din... import!

Autorul rîndurilor de mai jos mărturisește din capul locului că nu este un specialist în medicină; este pur și simplu un reporter tînăr, preferînd a-și argumenta scrisul prin *documente* și nicidecum prin oarecare afirmații verbale, directe, sau în scris anonime; un om obișnuit, cu alte cuvinte, gata să se entuziasmeze în fața faptelor de viață pozitive, autentice, dar și profund afectat atunci cînd constată la unii semeni ai săi indiferență, fals sau, și mai rău, inconștiență; denigrare surprinzător de ilogică a muncii unui om pasionat. Spun toate astea, întrucît cele ce vor urma s-ar putea să pară cel puțin de domeniul absurdului... și ar fi păcat!

SCURT ISTORIC AL UNEI SITUAȚII DE FAPT

...Cu vreo paisprezece ani în urmă, o anumită doctoriță, Tina Covaliu (actualmente doctor în științe și posedînd două licențe), descoperă — coordonator principal fiind, al unui colectiv — un medicament care tratează și dizolvă calculii renali, biliari, oculari, salivari etc. Începînd din 1962 (pe vremea aceea lucra la Spitalul «Panduri») doctorița în cauză începe a publica rezultatele aplicării medicamentului respectiv în diferite broșuri, avîndu-i ca prim autor pe doctor Theodor Burghele, conducătorul instituției (foto 1). Prin adresa cu nr. 421/15 noiembrie 1963 (foto 2), expediată către Editura Academiei și în atenția tovarășului academician Alexandru Graur, se cere de urgență acordarea priorității în problema cercetată; adresa este expediată de către Institutul de medicină și farmacie București, clinica chirurgicală și de urologie, al cărei director este același profesor doctor Th. Burghele — semnatar dealtfel, ca autor al cercetărilor, alături de «chimista Tina Tane» (actuala doctor Tina Covaliu) și de doctor E. W. Rugendorff (un personaj asupra căruia vom mai reveni...).

A se reține deci: încă din 1963 se cere acordarea *priorității unui nou produs românesc*, recunoscîndu-se că realizarea lui se datorează *unui colectiv* (foto 2).

Din acest moment lucrurile se precipită: în 1966, la Spitalul «Panduri» își face apariția profesorul doctor A. Timermann — șeful secției de urologie de la Institutul «Max Planck» din Hamburg — interesat de noul produs; drept urmare, doctorița Covaliu (foto 3) și împreună cu dînsa și doctor Rugendorff primesc o bursă din partea Institutului pentru a veni și lucra în R.F.G., urmînd a lucra și a-i mai învăța și pe alții noul procedeu denumit, pe plan local: «Dynamit-Effekt». La demonstrațiile efectuate în această țară asistă și un anume doctor Liebig, președintele institutelor «Max Planck» (institute răspîndite în mai toate orașele mari ale R.F.G.)... Cu această ocazie, li se oferă celor doi medici români o sumă substanțială, cu condiția să rămînă în R.F.G. pentru o vreme — sau definitiv...! — spre a-și valorifica din plin descoperirea.

Rugendorff acceptă ultima soluție (mai ales că avea posibilitatea să-și aducă acolo și soția), doctorița Tina Covaliu — nu. Revenită în patrie, se simte datoare să anunțe superiorilor intențiile lui Rugendorff; spre surprinderea sa, rezultatul este acela că e retrogradată pe funcție de simplă laborantă; obligată în acest fel să demisioneze, Tina Covaliu rămîne o vreme fără serviciu... în plus, soțul Tinei este pus, de asemenea, pe drumuri... Împreună cu soția, Rugendorff părăsește definitiv țara în 1967, devenind — dintr-un coautor al unei importante invenții naționale, deci deținător al unei părți din secret — un simplu *transfug*!... (de fapt, nu chiar atît de simplu, și vom vedea imediat cum).

ACEST MOMENT: HENRI COANDĂ

În 1971 apare Henri Coandă... Interesat îndeaproape de orice nou gînd sau realizare a românilor, marele savant o invită pe Tina Covaliu la Otopeni; află cu stupoare că lucrarea în cauză — noul produs medicamentos — este deocamdată interzis de către Ministerul Sănătății. Tot în 1971, Tina Covaliu obține certificatul de inventator (foto 4).

H. Coandă o ia pe Tina Covaliu la I.N.C.R.E.S.T., îi creează un post de cercetător și o numește șefă a noucreatei secții, cea de «Lizi catonică»; și totodată cere Consiliului de Stat ca problema mult disputatului nou medicament român să fie examinată de Academia de Științe Medicale.

Împreună cu marele savant, Tina Covaliu se deplasează la Paris, achiziționînd de aici aparatajul necesar continuării și perfecționării cercetărilor; toate cumpărăturile se fac din fondurile I.N.C.R.E.S.T. În septembrie 1972 Coandă se îmbolnăvește grav, iar pe 20 noiembrie se stinge.

...Timp îndelungat, utilajul Coandă — încărcat în trei camioane — este purtat pe drumuri: refuzat de către minister, ajunge în cele din urmă a fi depozitat în subsolurile I.N.C.R.E.S.T. În ultimă instanță, ministerul hotărăște totuși să-l repartizeze Tinei Covaliu o... cameră, la spitalul P.T.T. (unde se află și în momentul de față). Apoi i se mai repartizează o încăpere, unde fuseseră depozitate rufe murdare, iar utilajele rămîn multă vreme înghesuite pe un coridor.

...Nimeni nu știa — din cei datori să știe — că, în acest moment, rezultatele noului tratament deveniseră spectaculoase: printre altele, un anumit număr de piloți suferinzi fuseseră redați zborului, caz unic în lume! În schimb, s-au preconizat «ședințe de protocol», 74 (șaptezeci și patru, oameni buni, aproape numai într-un singur an!), în care se discută, și se discută... și se discută mai ales CE?

IATĂ CE:

...în decembrie 1973 se ajunge la concluzia (cine, cum, de ce a ajuns la această concluzie?) că este necesar să se mai facă *un an* de studiu clinic al tratamentului (deși acest tratament, repet, se practica încă din 1962, mii de pacienți beneficiind astfel de vindecare, de lipsa acelor atît de atroce *dureri fizice* pe care numai o boală ca asta le poate da!). În acest timp, doctoriței Tina Covaliu i se trimit — «spre probă» — suferinzi în comă, asupra cărora nici o medicamentație din lume nu mai poate avea un efect... În acest timp *se uită* sistematic numele a sute și sute de oameni *vindecați*.

Și — mai ales — în acest timp *se uită* că doctor E. W. Rugendorff, fost cetățean al României (și al cărui *nume* este acoperit cu scotch, în anumite broșuri ce mai circulă și astăzi), lucrează din plin la producerea medicamentului... în R.F.G.! Îl vom importa oare, curînd, de acolo?!

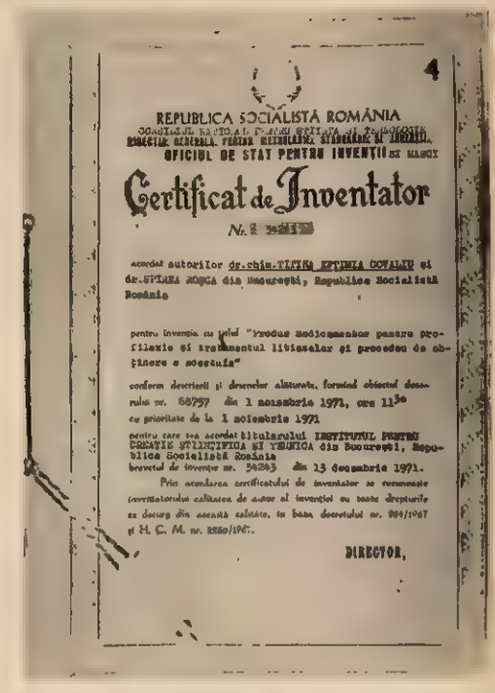

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

OFICIUL DE STAT PENTRU INVENȚII ȘI MĂRCI

Certificat de Inventator

Nr. [redacted]

acordat autorilor dr.chim.TINA ELVIRA COVALIU și dr.ȘTEFAN BOGZA din București, Republica Socialistă România

pentru invenția cu titlul "Produs medicamentos pentru profilaxia și tratamentul litiazelor și procedeu de obținere a acestuia"

conform descrierii și desenelor alăturate, formînd obiectul documentului nr. 68757 din 1 noiembrie 1971, ora 11[30]

cu prioritate de la 1 noiembrie 1971

pentru care s-a acordat titularului INSTITUTUL PENTRU CREAȚIE ȘTIINȚIFICĂ ȘI TEHNICĂ din București, Republica Socialistă România brevetul de invenție nr. 54283 din 13 decembrie 1971.

Prin acordarea certificatului de inventator se recunoaște coautorului calitatea de autor al invenției cu toate drepturile ce decurg din această calitate, în baza decretului nr. 844/1967 și H. C. M. nr. 1220/1967.

DIRECTOR,

UN FINAL LA MAȘINA DE SCRIS, DAR CU GURA USCATĂ

...Iată și situația actuală: produsul *a fost brevetat* încă din 1971 (am reprodus certificatul, în facsimil). Acum, astăzi, acest produs a obținut următoarele importante aprobări pe linie de instituții de stat — *documentele sînt existente* și pot fi puse oricînd la dispoziția cititorilor:

1. Aviz de necesitate
2. Aviz de netoxicitate
3. Aviz de studiu clinic (administrare pe om)
4. Aviz de preparare în laborator etc., etc.

Concluziile se impun de la sine și sînt cel puțin tulburătoare:

1. Românii au produs un nou medicament căruia *i se cere prioritate încă din 1963*.

2. Reprezentantul Timermann a venit în România pentru *a solicita* experimentarea în țară sa a medicamentației respective — *și nu invers*, adică nu românii au fost cei ce s-au dus să solicite produsul!

3. Produsul românesc are, astăzi, toate vizele necesare apariției pe piață.

4. Un transfug, deținător al unei părți a secretului este pe cale de a-l inventa în străinătate.

Și totuși, *se stă*, medicamentul *nu* a apărut *pe piață*, iar doctorița Tina Covaliu este amenințată în continuare — și împreună cu dînsa și proaspeții colegi ai domniei-sale — cu desființarea secției pe care o conduce, în maximum *șase luni*.

Și totuși, nu-i speriată: puțin îi mai pasă, oricare ar deveni soarta ei — atîta doar *mai crede*: că *nu se poate* ca în România de astăzi adevărul să nu iasă, pînă la urmă, la iveală; că *nu se poate* ca o anumită mentalitate conservatoare, retrogradă, prezentă încă, să învingă; că bolnavii noștri pot și trebuie scutiți de suferință; că — în sfîrșit — este stupid *să importăm*, atunci cînd poporul acesta, al nostru, are toate calitățile *pentru a produce!*

Horia PĂTRAȘCU

Certificatul de invenție pentru Boicil-forte. *Încă o etapă în drumul unui medicament românesc spre consacrare.*

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI TEHNOLOGIE

OFICIUL DE STAT PENTRU INVENȚII ȘI MĂRCI

Certificat de Inventator

Nr. [redacted]

acordat autorului dr.VASILE BOICU din Timișoara, Republica Socialistă România

pentru invenția cu titlul "Medicament antialgic și procedeu de preparare a acestuia"

conform descrierii și desenelor alăturate, formînd obiectul documentului nr. 76851 din 21 martie 1973, ora 1[00]

cu prioritate de la 21 martie 1973

pentru care s-a acordat titularului FABRICA DE MEDICAMENTE ȘI PRODUSE CHIMICE "TERAPIA" din Cluj, Republica Socialistă România

brevetul de invenție nr. 57577 din 8 noiembrie 1973.

Prin acordarea certificatului de inventator se recunoaște inventatorului calitatea de autor al invenției cu toate drepturile ce decurg din această calitate, în baza decretului nr. 844/1967 și H. C. M. nr. 1220/1967.

DIRECTOR,

Nouvelles méthodes d'investigation

1

LA VALEUR CLINIQUE DES MÉTHODES ACTUELLES D'INVESTIGATION DANS LA LITHIASE URINAIRE

PAR

I. BURGHELE, TINA COVALIU, E.W. RUGENDORFF et V. MIHĂILĂ

Les auteurs rapportent les méthodes complexes d'investigation de la lithiase urinaire et leur valeur dans la pratique clinique. Ces examens sont utiles d'une part pour le diagnostic précoce de la lithiase urinaire (la tricalciurie provoquée, l'analyse spectrale en infra-rouge du résidu sec urinaire) et d'autre part pour l'examen de fineur des corrections calculeux chirurgicalement ou dissolubles spontanément (l'analyse spectrale en infra-rouge ou ultra-violet, le contrôle bactériologique de la poudre résultée du broyage des calculs).

INSTITUTUL DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE BUCUREȘTI
CLINICA CHIRURGICALĂ ȘI UROLOGIE
DIRECTOR PROF. DR. TH. BURGHELE
SPITALUL PANDURI – ȘOS. PANDURI 20
TELEFON 33860 – 133844 – 133845

2

No.421/ 15 noiembrie 1963.-

Către

EDITURA ACADEMIEI R.P.R.

In atenția Tov.Acad.Alexandru Graur

Vă trimitem alăturat articolul„Noi posibilități de lisa intravezicală a calculilor urinari" de: Acad.Prof.Dr.Th.Burghele, dr.E.W.Rugendorff, chimista Tina Tane și dr.V.Mihăilă, cu rugămintea de a-l include într-una din publicațiile de specialitate aflate în fasa de imprimare și vă rugăm a aproba publicarea acestui articol în vederea asigurării prioritățil în problema cercetată.-

DIRECTOR AL CLINICII,
Acad.Prof.Dr.Th.Burghele

10

ABTEILUNG UROLOGIE
DER MINERVA GESELLSCHAFT FÜR DIE FORSCHUNG MBH.

3

LEITER
PROF. DR. H. TIMMERMANN

IVA ABENDERNAUS GROSSMANNSTRASSE
(NAHE AMERIKANISCHE KONSULAT)
TELEFON AMERIKANISCHE 3 50 01

, den 14. 2. 67

Frau
Dr. Tina Covaliu
1-ère Clinique Chirurgicale
Hospital "Panduri"
Bos. Panduri 20

Bukarest / Rumänien

Liebe Frau Covaliu,

aus der bisherigen Korrespondenz entnehmen ich, daß Sie die Absicht haben, von unserer Anrabot über ein Stipendium der Max-Planck-Gesellschaft Gebrauch zu machen und bei uns für einige Wochen die geplante wissenschaftliche Zusammenarbeit zu beginnen.

Ich wäre Ihnen sehr dankbar, wenn wir nach dem vorbereitenden Briefwechsel mit Ihnen erfahren könnten, wann in etwa mit Ihrem Besuch in Hamburg zu rechnen ist, damit wir die Frage der Unterbringung hier klären können.

Mit freundlichem Gruß
Ihr

MAGAZINUL
UNIVERSAL
VICTORIA
Calea Victoriei nr. 17

50
DE MAGAZINE ÎNTR-UNUL SINGUR LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Program de vînzare:
zilnic 7—22
miercurea 8—21
duminica 7,30—13

VIZITAȚI ȘI ANEXELE MAGAZINULUI

MAGAZINUL ELECTROTEHNICA

Specializat
în articole electrice
și electrocasnice
Program de vînzare: zilnic 7—22;
duminica 7,30—13

MAGAZINUL „CIREȘARII"

Jucării, articole sportive, confecții și tricotaje
Program de vînzare: zilnic 9—21; duminica închis

PASAJUL VICTORIA

Unitățile: Electrocasnice; Confecții copii; Tricotaje copii; Încălțăminte copii; Mercerie; Solduri.

ELECTROMOTOR TIMIȘOARA

O MARCĂ DE PRESTIGIU

1

2

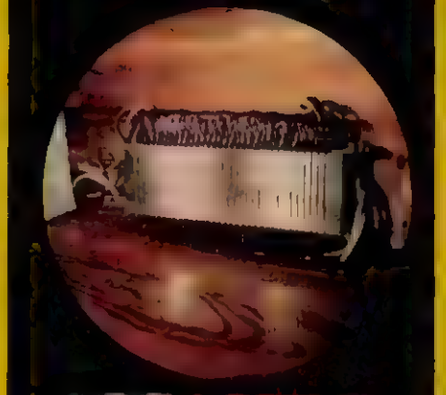
3

4

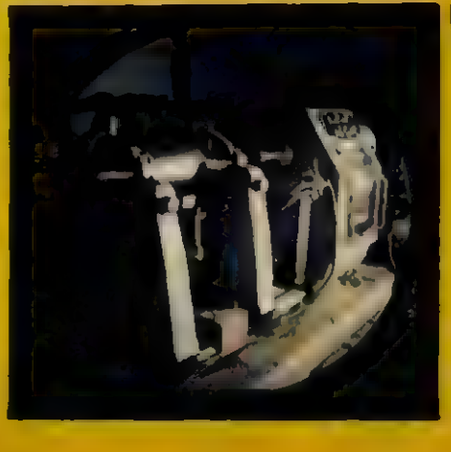
5

1. *Motor asincron monofazat cu condensator*
2. *Motor asincron trifazat cu rotor în scurtcircuit*
3. *Motor asincron trifazat liniar*
4. *Ventilator axial cu regulator de debit pentru hale zootehnice*
5. *Mașină electrică de echilibrat*

Unitate de prestigiu a industriei românești, «Electromotor» Timișoara furnizează pieței întreaga producție autohtonă de electromotoare de putere mică și mijlocie, recomandîndu-se cu excelente rezultate, între care realizarea unui avans de peste 200 000 000 de lei pe primii trei ani ai cincinalului reprezintă o «carte de vizită» cu care colectivul uzinei se mîndrește pe bună dreptate.

Pentru a susține afirmațiile de mai sus este suficient să menționăm că, în incinta uzinei, investițiile din actualul cincinal depășesc suma tuturor investițiilor precedente și că, astăzi, colectivul de la «Electromotor» realizează numai într-un schimb și jumătate întreaga producție a anului 1948. Dorind să aflăm «secretul» acestui progres neîncetat, ne-am adresat directorului general al întreprinderii, **Marin Tănase**, cu care am purtat un scurt dialog:

— Ce a reprezentat anul 1973 pentru colectivul pe care îl conduceți?

— Un an fructuos, de vîrf în producția de motoare electrice, capitol la care am înregistrat — în raport cu 1972 — o creștere substanțială a producției, cu 35,5 la sută, mai bine de jumătate din acest spor realizîndu-se prin ridicarea productivității muncii.

— Din cîte știm, există la «Electromotor» un adevărat «creier» de prototipuri pentru mașini electrice. V-am solicita cîteva amănunte.

— Poate că nu este vorba de un «creier», cum spuneți. Este vorba mai degrabă de un grup de cercetare propriu, care elaborează toate prototipurile, întreaga noastră producție fiind creată sau asimilată de un colectiv intern condus de conferențiar doctor inginer Dan Teodorescu.

— Care sînt partenerii cu care lucrați în mod curent?

— Anul trecut, am încheiat douăzeci și trei de contracte de colaborare cu diferite institute de cercetări, de proiectări, cu centre de calcul, cu ajutorul cărora am rezolvat probleme foarte dificile din punct de vedere tehnic. Pe calea acestei colaborări, am realizat pentru prima oară motorul electric liniar asincron, cu care colectivul uzinei se va prezenta în curînd și la export. În acest moment, aproape jumătate din producție ia drumul străinătății, motoare purtînd marca «Electromotor»-Timișoara bucurîndu-se de aprecieri laudative în R.F.G., Uniunea Sovietică, Franța, Iran, Cehoslovacia, R.D.G. și în alte țări.

— Ce va însemna anul 1974 pentru uzină?

— În cîteva cuvinte, angajamentele noastre ar putea fi sintetizate astfel: depășirea producției marfă și globală cu 20 și respectiv, 15 000 000 lei; realizarea de produse modernizate care să ocupe peste 85 la sută din volumul total; suplimentarea planului cu 8 motoare electrice; extinderea utilizării calculatoarelor electronice în alte sectoare de fabricație.

Cunoscînd priceperea și hărnicia colectivului de la «Electromotor»-Timișoara, nu ne îndoim că angajamentele de mai sus se vor transforma, rînd pe rînd, în realitate.

S-ar putea spune că sîntem dintr-un sat uitat, Valea Mare-Podgoria, deși facem parte dintr-o comună foarte mare (Ștefănești) și numai la 3 kilometri de Pitești. Dar conducerea comunei vede doar de centru, fiindcă în comuna Valea Mare dacă nu-i vreo adunare trec luni de zile pînă să vezi pe cineva de la Consiliul popular prin sat. Nu exagerez deloc, fiindcă astfel ar vedea și dînșii drumul satului care merge către casa memorială Liviu Rebreanu și care trece și prin fața Căminului cultural, care a ajuns un depozit de gunoi (ca să repare drumul rupt de ape de 2 ani se cară toate gunoaiele din oraș), și asta la doi pași de Căminul cultural — cu numele — fiindcă dacă îl vedeți nu vă vine să credeți.

Era aici și o bibliotecă cu multe volume. Azi nu mai e nimic și cînd te gîndești că a fost «Luna cărții la sate» și peste 2 000 de suflete n-au de unde lua o carte, o revistă pentru a citi.

Era o cursă — nr. 7 — care intra în sat (Pitești-Valea Mare), din cauza unui pod și a drumului de care am spus mai sus a fost retrasă de I.T.P. Urmările interzicerii acestei curse oricine și le poate închipui. V-am scris în numele unui grup de cetățeni din comuna Valea Mare-Podgoria, pentru care semnează **Nicolae Aslan.**

*

Cînd vom reuși să obținem bilete pentru spectacolele din București venite în turneu la Teatrul Național Craiova? Este pentru a doua oară cînd solicit bilete pentru spectacolul din București «Vrăjitoarele din Salem» și «Omul care a văzut moartea».

Mă numesc **Ionescu Marilena,** *Craiova, Calea București, bloc 65. M-am prezentat la casa Agenției teatrului nostru dar, spre regretul meu, tovarășul de serviciu din ziua de 2.II.1974 m-a trimis în stradă spunînd: «acolo pe ușă se găsește un afiș cînd se pun în vînzare biletele». Conform afișului de la ușă m-am prezentat în ziua de 5.II.1974 la agenție. Este adevărat, nu la ora 10,30 cum era afișat, ci la ora 11 dimineața și mi s-a spus că toate biletele au fost vîndute.*

Poate că dînsul avea dreptate spunînd că au fost vîndute la întreprinderi, dar noi, ceilalți, care sîntem și noi în serviciu, dar întreprinderea poate a neglijat acest lucru, nu puteam avea bilete la aceste spectacole? Cîte locuri are sala celui mai frumos teatru din județul nostru? Oare este așa de mică de nu se poate găsi un bilet și pentru un spectator din afara întreprinderii, dornic să vadă o piesă din București? Este de asemenea adevărat că se găsesc bilete pentru spectacolele noastre, dar pe acestea le-am văzut, nu în premieră, ci atunci cînd s-au putut procura bilete...

*

Noi, locatarii blocului 23 A din microraionul XIV Buzău (în numele cărora vă scrie **Cadar Marian**), *anunțăm pe toți cei care doresc să ne viziteze seara să-și aducă lămpi de petrol fiindcă blocul 29 A nu a fost racordat la rețea. Pentru racordare ar trebui vreo 15-20 metri de cablu și ceva interes.*

Consiliul popular al județului Buzău ne comunică: «În urma cercetărilor efectuate au rezultat următoarele:

I.R.E. – Buzău a avut pe traseul care alimentează postul de transformare din circuitul din care se alimentează și blocurile 29 A și B — situate în micro XIV — o defecțiune (împușcarea de cablu). Depistarea și remedierea acesteia a durat circa 2 luni, datorită faptului că defecțiunea era sub traseul liniei de macara. A necesitat deci executarea remedierilor care erau condiționate de terminarea lucrărilor cu macaraua și apoi dezafectarea liniei și terasamentului.

Se precizează că s-a reparat această defecțiune și blocurile 29 A și B au lumină.

În concluzie, se arată că sesizarea este justă»
director
inginer Ioan Boaru

oficiul juridic
Mihail Constantinescu

*

Scriu în numele a zeci sau chiar a sute de femei (sînt **Mihuș G.** *din Constanța) care vin an de an la solarul de la Mamaia ca să-și refacă starea postoperatorie, pentru tratamentul diferitelor maladii. Dar solarul în cauză — nu se știe din ce motive — este neglijat. Gardul rupt, nereparat de ani de zile. Ieșirea la mare s-a închis de vreo 3 ani de zile. Control medical nu am văzut niciodată să se facă.*

An de an am protestat, am întrebat, am încercat să dăm sugestii scriind chiar scrisori kilometrice (asta în privința iscăliturilor) pe care le-am predat femeii de la casă sau la sfat. Nu știu pe unde s-au pierdut dar situația este neschimbată.

Socotim că este o gravă neglijență a conducerii stațiunii, o proastă gospodărire (foarte multă lume renunță la solar) și o interpretare eronată a noțiunii de nudism (considerat ca un lux și nu ca tratament medical — oare ce face medicul șef?

Consiliul popular al municipiului Constanța ne comunică în legătură cu scrisoarea semnată de către G. Mihuș din Constanța, bd. Republicii nr. 94: «În urma verificărilor efectuate s-a constatat că în planul de reparații și întreținere pe anul 1974 al Oficiului Național de Turism «LITORAL»-Mamaia, a fost prins și obiectivul Solar Mamaia avînd ca termen de dare în funcțiune luna mai 1974».

președinte
Ion Poppa

secretar
Dumitru Bordincă

Sînt redactor la ziarul «Tribuna Sibiului», mă numesc **Al. Constantinescu.** *În calitate de membru al echipei «Salvamont» din Sibiu și reprezentant al Consiliului popular județean am participat împreună cu 14 coechipieri la «Raliul național Salvamont» de la Padina/Bucegi în ianuarie 1974. Am venit la cabana Padina la data de 23.01.1974, la orele 16,30. Dar ajunși acolo am fost înștiințați că în munții în care acționăm noi (Masivul Făgăraș) și anume în zona Podragului, o avalanșă a surprins trei alpiniști turdeni, omorînd pe doi dintre ei și rănind pe al treilea. Am cerut permisiunea organizatorilor raliului să plecăm acolo unde viața unui om așteptă un ajutor. Le-am cerut ajutorul pentru găsirea celor mai rapide mijloace de transport pînă în masivul Făgăraș. Cel mai bun mijloc era un elicopter capabil să ne ducă pe toți 15 în cîteva minute în apropierea locului dramei. Dar la această propunere mi s-a spus că trebuie o mulțime de semnături. Am protestat, considerînd firesc să obțin mii de semnături dacă e vorba de viața cuiva. Am acceptat să ne deplasăm cu autosalvarea. Am călătorit de la Sinaia pînă la cabana Arpaș (de la baza văii Podragului) cu opt salvări succesive. După 18 ore de mers fără odihnă am ajuns la un refugiu (Turnuri) din apropierea locului accidentului. Eram toți la capătul puterilor. A urmat un drum de urcuș greu. Tot timpul drumului ne-am gîndit la semnăturile de care am fi avut nevoie pentru elicopter. Iată de ce depind viețile unora.*

Doi alpiniști Szalma Mihai și Halmaghi Ladislau au murit și au stat acolo la 2 136 m altitudine de marți pînă vineri cînd am ajuns noi să-i transportăm. Familiile lor au aflat vestea morții lor după șase zile.

*

Nu sînt scriitor și nu am talent pentru a vă prezenta gîndurile mele într-o formă literară. Eu (mă numesc **Repteanțu Gigi,** *strada Toporului nr. 30) și alte milioane de oameni ai muncii nu putem sta nepăsători cînd vedem oameni care caută să trăiască pe spinarea noastră. Concret, e vorba de bișnițari.*

În fiecare după-amiază îi întîlnesc, oameni zdraveni, fără infirmități, cu forță de muncă egală cu a noastră. Stau înșirați pe lîngă ușile magazinelor (la intersecția Calea Moșilor cu Șoseaua Ștefan cel Mare) și vînd la preț de speculă pungi de plastic, lăudînd calitatea mărfii în gura mare fără ca nimeni să-i deranjeze. Este oare imposibil ca acești oameni să dispară de acolo? De unde au sutele sau miile de pungi pe care le speculează zilnic?

Alt caz: la cinematograful Patria a avut loc premiera filmului «Capcana». La cîteva zile după premieră, bișnița era în floare. Am vrut să văd spectacolul de la ora 16 și puteam să iau bilete fără să stau la coadă, la prețul de 10 lei biletul sau 15 lei două bilete. Mi le ofereau tineri pe care-i mai văzusem și în alte zile, bine îmbrăcați, bine hrăniți, dar probabil bolnavi de boala parazitismului.

Probabil că o parte din aceste lucruri le cunoașteți. Vă întreb: chiar este imposibil ca aceste pete de pe fața orașului să dispară?

Cred că aceste întrebări le pun nu numai eu, ci toți oamenii care muncesc cinstit la locul lor timp de 8 ore.

*

În Municipiul Arad sînt foarte multe racorduri de termoficare cu totul necorespunzătoare, în care cele trei conducte (două încălzite și una apă menajeră) sînt pozate direct în pămînt, într-un strat de zgură (culmea, în cel mai coroziv mediu!). În această situație se găsesc zeci de blocuri din cartierul Podgoria, strada Bălcescu, H. Barbusse etc.

Din cauza mediului extrem de coroziv (zgură pusă pentru izolare termică suplimentară, probabil?) toate țevile racordurilor sînt corodate, apa caldă curge, se risipește. Bieții oameni de la întreținerea punctelor termice nu prididesc cu șapatul, cîrpitul țevilor într-un loc sau într-altul. În vremea aceasta apa caldă se risipește, salariații întreprinderii de termoficare aleargă de la o spărtură la alta, iar noi, cetățenii tremurăm de frig. Pentru că pînă se repară o țeavă (uneori localizarea spărturii și remedierea durează o săptămînă), se scoate din funcțiune un întreg sector de blocuri.

Dacă noi, adulții, mai putem răbda de frig, copiii și bătrînii suferă cumplit. (Mă numesc **Mladiu Gh.** *locuiesc pe strada H. Barbusse nr 12.) Credem că întreprinderea de termoficare (Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Arad) trebuie să refacă toate aceste racorduri improvizate conform normativelor, adică în canale de beton.*

Consiliul popular al județului Arad ne scrie: «Cu privire la rețelele de termoficare pozate în zgură din raza unor puncte termice din municipiul Arad, vă comunicăm că în urma verificărilor întreprinse s-a constatat că starea conductelor este necorespunzătoare, provocînd dese avarii.

În vederea remedierii acestei situații, se va propune în planul de investiții pe anul 1975, înlocuirea conductelor și pozarea lor în canale de beton.

*

Sînt din satul Căldărăști, comuna Palanca, județul Bacău, și mă numesc **Cadaru Ioan.** *Vă scriu în numele celor 23 de copii din satul nostru, al părinților lor și în numele întregului sat Căldărăști, sperînd să fie recepționat și S.O.S.-ul nostru de mult lansat și de repetate ori, de a ni se repartiza un autobuz. Dacă nu pentru noi, sătenii, cel puțin pentru cei 23 de copii (plus cei din satul Ciughieș) care sînt nevoiți să parcurgă zilnic distanța de 16-20 kilometri la cea mai apropiată școală de 8 ani din comună.*

Dacă noi ne simțim frînți de oboseală cînd pentru vreo hîrtie trebuie să parcurgem cei 10 kilometri tur și retur, pînă la Consiliul popular, ce-or fi simțind acești copii care fac aproape zilnic aceleași lucru? Eu, care nu demult eram printre ei, știu ce simt, dar nu știu cei care se fac a nu auzi desele solicitări prin toate formele.

Sper, și odată cu mine speră toți căldărăștenii, că de data aceasta se va face auzită dorința noastră.

*

Aș vrea ca prin intermediul revistei «Flacăra» să-i rog pe colegii mei de generație (am 21 ani mă numesc **V Gabriel** *din comuna Bata, județul Arad) să nu evite teatrul. Citiți teatru, vizionați spectacole de teatru! Mult, cît mai mult teatru!! De ce insist? Dintr-un singur motiv: nu cunoaștem teatru! Am constatat asta joi, 31 ianuarie 1974, cînd emisiunea TV «Seară pentru tineret» ne-a oferit un exemplu care, din nefericire nu-i singular. «Avarul» lui Molière este o piesă istorică!*

Afirmația aparține viitorului profesor X, cum te numești, tovarășe profesor? Chiar așa: cum te numești?

*

Urmare articolului publicat în «Flacăra» nr. 8 din 16 februarie 1974, intitulat «Un hobby numit clorofilă», am de relatat următoarele:

Mă numesc **Mișăilă Ioan,** *de profesie zidar, cu domiciliul în Colonia Săvinești, vila nr. 31, apart. 2. Față de cele enumerate în articol infirm totul fiindcă sînt de domeniul fanteziei. Părerea mea este că autorul, înainte de a trimite spre publicare articolul, trebuia să fi discutat în primul rînd cu subsemnatul și cu vecinii pentru a se documenta asupra adevărului.*

Se poate constata că ionița Marin are la activul său o serie de procese intentate vecinilor, precum și unele antecedente penale.

Autoturismul proprietate personală este parcat în spatele vilei, în fosta grădină de zarzavat aflată în folosința subsemnatului.

Susțin încă o dată că în articol nu este prezentat adevărul, de aceea vă rog a se aduce la cunoștința opiniei publice prin intermediul rubricii «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» scrisoarea mea.

*

Mă numesc **Savin Constantin,** *și deși mă aflu în Iași, vă scriu în numele cetățenilor din satul Fîntînele, comuna Hemeiuși, județul Bacău.*

În jurul anilor 1966-1967 a fost încheiat un contract între membrii satului Fîntînele și Consiliul popular al comunei Hemeiuși în care se stipula că după ce se strînge o anumită sumă de bani de la populația satului începe lucrările de electrificare. Satul fiind la circa 7 kilometri de centrul orașului Bacău, pe lîngă sat trecînd la depărtare de 500 metri două rețele de înaltă tensiune, apoi de la ultima casă a satului vecin, Trebeș, pînă la prima casă a satului Fîntînele, sînt doar 300 metri maximum, casa din satul vecin avînd lumină electrică.

Ducîndu-se un delegat din partea satului la Direcția electrificări rurale a Consiliului popular municipal a fost trimis de la unul la altul fără să i se dea un răspuns sigur. I s-a răspuns că banii au stat pînă acum doi ani (de cînd a început strîngerea lor) la Banca de Investiții și apoi au fost trecuți la C.E.C. pe numele fiecărui cetățean din sat.

Contractul a fost încheiat cu contribuția de 120 000 lei din partea sătenilor, apoi s-au cerut 180 000, apoi s-a spus că sînt necesari 220 000 lei și anul acesta cînd a fost reprezentantul satului din nou, s-a spus că sînt necesari 330 000 lei. Fie și atît, oamenii sînt de acord să plătească numai să înceapă lucrările.

Printre alte răspunsuri, pentru a scăpa de oameni, a fost că satul se va demola, apoi că nu se mai demolează (mai ales că în toamna anului 1973 s-au făcut descoperiri istorice în sat) și tot felul de motive din acestea.

*

Sînt **Petrescu Corneliu,** *pensionat de boală, gradul I din comuna Dărăști — Ilfov, am trimis o scrisoare la dumneavoastră în care arătam că nu s-a mai interesat de mine ca să fiu trimis la un spital de specialitate, să fiu tratat, că eram imobilizat la pat din cauza paraliziei.*

În urma scrisorii trimise la dumneavoastră, pe data de 4 ianuarie 1974, a venit salvarea și m-a internat la spitalul «23 August» din București.

După un tratament efectuat timp de 45 de zile, în ziua de 19 februarie mi s-a făcut ieșirea din spital ameliorat în sensul că am început să merg singur, fără să mai am nevoie de sprijinul cuiva, mă deplasez dintr-o cameră în alta, pot să merg la bucătărie să mănînc și să iau apă, lucru care nu era posibil înainte de spitalizare.

Vă mulțumesc din suflet, atît eu cît și familia mea pentru ajutorul pe care mi l-ați dat că altfel eram un om pierdut, un om demoralizat din toate punctele de vedere. Nu am cuvinte să vă mulțumesc. Este adevărat că au existat foarte multe discuții în legătură cu articolul meu scris la dumneavoastră, și nu mai departe acum, recent, am primit o adresă în care se scrie că nu am conduită, că nu trebuia să scriu revistei «Flacăra» Prin scrisoarea de față mulțumesc și colectivului de medici și personalului sanitar care s-au purtat cu mine în mod ireproșabil.

*

Mă numesc **Anghelescu Ana,** *sînt din satul Băzăvani, comuna Samarinești, județul Gorj. Am 70 de ani și poate rămînești surprinși ce ar putea să vă scrie o bătrînă la această vîrstă. Sînt bolnavă de 5 luni (am insuficiență cardiacă) și sînt într-o situație foarte grea deoarece eu nu pot să mai fac nimic. Am în grijă un nepot, copilul fiicei mele, care a decedat acum 5 ani imediat după moartea fiicei mele, tatăl copilului — Hoarcă Vasile din satul Boca, comuna Samarinești, județul Gorj — m-a dat în judecată pentru a cîștiga copilul crescut cu mare trudă de mama lui fiind bolnavă de plămîni și despărțită de sus-numitul încă de cînd avea copilul un an. Menționez că de la despărțirea părinților, tatăl n-a venit o dată să-și vadă copilul, dimpotrivă, unde îl întîlnea îl ocolea. Mă aștept am ca după moartea fiicei mele să se schimbe situația. Iată cum s-a schimbat: m-a dat în judecată, procesul s-a judecat în lipsa mea și a cîștigat copilul. Desigur că poate acesta refuză să meargă la tatăl său pe care nici nu-l cunoaște, dar tatăl nici n-a venit măcar să-l întrebe dacă vine la el sau cum trăiește. Mai mult, pensia alimentară și dreptul de stat cu el are fiecare copil — alocația — nici nu i-a trimite întotdeauna și cînd îi trimite cîte ceva pe luna respectivă îi oprește din bani.*

Copilul este în clasa a VIII-a în acest sat. Tatăl lui nu a venit niciodată să se intereseze de situația lui școlară. Doresc să fiu sprijinită pentru a primi bonii de alții ani de la tatăl copilului și pentru a da copilul la o școală de stat.

Aș dori ca acest caz să fie publicat nu spre a înduioșa lumea de situația în care mă aflu, ci spre a înduioșa pe acei ce sînt nedrepți, pe cei ce știu că au dat naștere la copii și fug de răspunderea ce le revine.

*

Domiciliez în Tulcea din toamna anului 19 și mă numesc **Răileanu Romeo** *și încă de atunci mi-am instalat contor, plătind și sumele cerute de încheierea contractului cu I.R.E., sectorul Tulcea. Concomitent, întrucît apartamentul nostru este considerat «cameră oficială», am plătit lumina și prin șantierul Uzinei de aluminiu, sumele reținute fiind virate în contul aceluiași I.R.E. Deci, pentru același apartament str. Eternității, bloc E-3, sc. C, ap. 10 pînă în mai 1972, iar de la această dată str. 23 August bl. H-2, sc. A, ap. 27, unde m-am mutat, s-a plătit lumina de 2 ori. O dată noi direct, a doua oară tot noi prin intermediul șantierului uzinei de aluminiu.*

Am observat această anomalie în mai 1973 cînd am adus-o la cunoștință celor două tovarășe casierițe, de la sectorul socialist și particular, acestea recunoscînd justețea acestei sesizări. E de mirare cum de nu au observat-o și singuri! Am discutat și cu tovarășul director, în fiecare trimestru al anului 1973. Cum sumele plătite nu pot fi restituite, a rămas ca suma ce s-a plătit în plus să fie folosită pentru acoperirea consumului de curent electric în continuare. Cu toate acestea situația nu se rezolvă, în continuare primim chitanțe pentru plata luminii, sîntem amenințați cu întreruperea curentului. Am sesizat și în scris direcția cu nr. 6 332/3 din 19.XII.1973.

*

Din răspunsul Consiliului popular al județului Tulcea: Din verificările efectuate în ziua de 14 februarie 1974 la I.R.E. Tulcea, s-a constatat că aspectele reclamate de petiționar în scrisoare sînt juste deoarece din neglijența serviciului de contabilitate al unității respective, s-a încasat de două ori un număr de 2 952 kw energie electrică, înregistrați la contorul electric al apartamentului respectiv, prima dată plata consumului de energie făcîndu-se pe fișa pe care abonatul o are la sectorul socialist, costul fiind achitat de șantierul Uzinei de aluminiu, iar a doua oară direct pe fișa făcută pe numele abonatului.

Pentru remedierea situației s-a ridicat indexul de pe fișa abonatului, de la 2 389 kw cît arăta în prezent, la 5 341 kw, adăugîndu-se astfel cei 2 952 kw care deja erau plătiți, abonatul, în felul acesta, nemaisuportînd plata curentului pînă la consumarea numărului de kw care sînt deja achitați.

Sesizarea a fost rezolvată în prezența factorilor de conducere din cadrul unității, atrăgîndu-li-se atenția ca pentru viitor să manifeste mai multă exigență și control asupra modului în care salariații din subordine își îndeplinesc sarcinile de serviciu în relațiile cu abonații.

*

Atac pentru prima oară calea scrisului pentru rezolvarea de situații absurde și de neconceput. (Mă numesc **Tudor Elena,** *sînt din Ploiești strada Ștefan Greceanu 10).*

Ochii! *Rămîn fără ochi, boala evoluează fără ajutorul medicamentului ETO, după a cărui întrebuințare mă simt mult mai bine.*

Nu-l găsesc niciunde. De ce nu reapare medicamentul? De ce cei în drept nu vin în ajutorul nostru dînd dispoziții ca ETO să ajungă iar la noi, să ne recăpătăm speranța că nu vom umbla în beznă?

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

LA MULȚI POMI ÎNAINTE. La Petroșani, zor nevoie mare: este în toi acțiunea de plantare în cartiere a mii de arbori și arbuști ornamentali.

ÎNTÎLNIRE ÎN SUBTERAN. O ultimă pușcătură a consfințit recent străpungerea galeriei de sub acoperiș la una din lucrările de pregătire ce se execută în vederea creării de noi capacități de producție în sectorul IV de la mina Lupeni. Brigăzile conduse de Ioan Mandoca și Mihai Nistor s-au întîlnit, în urma străpungerii, cu o săptămînă mai devreme față de termenul planificat. Felicitări!

BLOC DE LOCUINȚE LA MURGAȘ. La Murgaș (*Dolj*) a fost terminată construcția propriu-zisă și se execută ultimele finisaje ale unui bloc de locuințe destinat personalului S.M.A. din localitate.

NURCILE ȘI FRUMUSEȚEA. Aflăm că, în afara blănii, nurca mai are ceva de sacrificat pe altarul frumuseții feminine. Trei cercetătoare din cadrul centrului universitar din Tîrgu Mureș au elaborat, pentru prima dată la noi în țară, rețeta producerii unor creme cosmetice din grăsimi de nurcă.

IERI POLUANT, AZI COMBUSTIBIL. Ion Vulcan din Tîrgu Mureș ne anunță o valoroasă realizare a colectivului Combinatului chimic Tîrnăveni: oxidul de carbon, rezultat din reacția chimică de producere a carbidului — pînă acum factor poluant al atmosferei — a fost valorificat prin punerea la punct a unei metode de folosire a lui în calitate de combustibil. Felicitări pentru dubla victorie!

UN POD DE 10 MINUTE. Atît durează traversarea în mașină a mult cîntatului Pod Grant din București. Ne-o fi el drag acest pod, dar după ce pierzi de vreo două, trei ori condica din cauza lui nu-l mai cînți, îl blestemi.

RELEVAM UN TALENT. Maria Gruici privește viața cu multă candoare. În pînzele sale pe care le expune la Kalinderu ea dovedește o autentică aplicație în redarea unor peisaje feerice. Dar aria sa tematică e mult mai aproape de realitate, tînăra pictoriță avînd predilecție pentru viața de la țară, pentru oamenii ei pe care îi redă cu sensibilitate, pentru atmosfera cîmpenească, plină de prospețimi. O muzicalitate discretă a culorilor inundă toate aceste pînze care ne vorbesc despre o lume plină de farmec.

FLOTANT, DAR NU PENTRU MILIȚIE. La Șantierul naval Galați, «ultimul retuș» la cargoul de 7 500 tdw care peste cîteva zile va primi... viza de flotant.

«ALBATROS» LA BACĂU. Radio Iași organizează seri speciale pentru elevi, încercînd să-i orienteze pe tineri și să-i ajute să găsească răspuns la întrebarea «ce vom fi mîine?» O asemenea seară a fost organizată recent, sub genericul «Albatros», pentru elevii Liceului «Vasile Alecsandri» din Bacău. Printre vorbitori — profesorul universitar doctor docent Gheorghe Alexa, în vîrstă de 82 de ani, absolvent al primei generații de chimiști a Universității din Iași.

FURNALE SI VERDEAȚĂ. Această apropiere stranie a prins viață datorită inițiativei muncitorilor secției Furnale II de la Combinatul siderurgic Hunedoara. Ei au transportat pămînt și au plantat 150 de pomi în incinta secției. Iată o inițiativă care merită semnalată și — de ce nu? — extinsă.

«TRĂGĂTORI DE SFORI». La clasa I a Liceului «Nicolae Bălcescu» din Craiova a fost organizat un cerc al tinerilor mînuitori, în colaborare cu cercul de teatru de păpuși al Casei pionierilor și cu Teatrul de păpuși din localitate. Mult succes viitorilor păpușari

JURNALUL ARTELOR. Organizat de Radio Iași, Jurnalul a poposit nu demult la Piatra Neamț. De data aceasta, emisiunea itinerantă cu public s-a desfășurat sub titlul «La izvoarele frumosului — substratul folcloric al marii arte». Printre invitați: Tudor Gheorghe, Cornel Popescu, poeții Horia Zilieru, Nicolae Turtureanu, Ana Mîșlea, precum și forțe artistice locale.

CINE ȘTIE... CIRCULĂ! Dacă toți ar pune în practică această lozincă, n-ar mai exista accidente. Deocamdată, un asemenea îndemn a dat numele unui concurs, organizat de Consiliul orășenesc al pionierilor și de Miliția din Reghin. După informațiile noastre, numărul accidentelor comise la Reghin din vina pietonilor s-au împuținat în vremea din urmă. Deci se poate!

ATENȚIE, BĂRBAȚI! La întreprinderea de încălțăminte «Solidaritatea» din Oradea colectivul de creatori a realizat, recent, peste 100 de modele de încălțăminte pentru femei, aspectuoase, cu o linie modernă și în culori pe care gustul noului sezon le impune.

IMAGINAȚIE ȘI PRODUCTIVITATE. Cu un an în urmă la I.A.S. Nazarcea s-a dat o tematică de cercetare pentru sectorul de legumicultură, în care au fost angrenați 100 de oameni. S-a reținut inovația colectivului format din inginer Călin Mihăilă, tehnician Ștefan Popa și mecanic Dumitru Zălinescu, inovație care mărește productivitatea muncii cu 12 la sută. Este vorba despre o instalație pneumatică de semănat în rășadnițe, cu ajutorul căreia un singur om poate semăna 500 metri pătrați în zece ore.

ÎN SPATELE CASEI SCÎNTEII. Ați avut vreodată ocazia să treceți prin spatele Combinatului poligrafic «Casa Scînteii»? Nu? Nici nu vă sfătuim s-o faceți! Rar un spectacol mai neplăcut ochiului decît panorama gunoaielor din spatele importantului edificiu de cultură bucureștean.

NECAZURILE FILATELIȘTILOR. Cel mai complet magazin filatelic din țară este situat în Bulevardul Republicii numărul 99 din Capitală. Voiai să știi dacă a apărut o serie nouă sau dacă anumite mărci s-au pus în vînzare, dădeai un telefon și aflai imediat. Filateliștii erau scutiți astfel de a mai face drumuri adesea inutile. De curînd, însă telefonul a fost desființat. Nu știm cine a dat ideea, dar știm că ea este o sursă de dificultăți pentru filateliști. Ce părere are Direcția de resort a municipiului București?

«RUNDA» INOVATORILOR. Din inițiativa comitetului de partid al întreprinderii «Electroputere» din Craiova, zilele trecute a avut loc o consfătuire cu inovatorii acestei mari unități economice. În cadrul întîlnirii au fost prezentate rezultatele studiului întreprins pe marginea soluționării și aplicării propunerilor de inovații, invenții și raționalizări, precum și a stimulării autorilor respectivi. Se așteaptă acum rezultatele practice.

«FLORI DE PE CARAȘ». Recent a apărut, sub egida Centrului județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă și a Asociației folcloriștilor și etnografilor «George Catană», volumul «Flori de pe Caraș», culegere din creația folclorică a locuitorilor de pe Valea Carașului. Îngrijită de Petru Oallde, lucrarea însumează piese din lirica erotică, de dor și jale, satirice, colinde și strigături etc.

120 DE MICROFERME. Pregătirea tehnico-productivă a elevilor școlilor sătești din județul Prahova va fi în anul acesta înlesnită prin crearea de noi microferme școlare. Numărul lor total urmează să se ridice la 120. Fermele școlare au deja întocmite microplanuri de producție și în unele unități activitatea a și început. Să le urăm macrorezultate!

«GENERAȚII». Acesta este titlul expoziției de pictură și sculptură deschisă recent la Casa Corpului didactic din Botoșani și dedicată apropiatei aniversări a organizației de pionieri. Sînt expuse aici lucrări ale foștilor și actualilor pionieri, membri ai cercului plastic. Martorii oculari susțin că expoziția este o reușită deplină. Bravo organizatorilor!

ELEVI LA INSTITUT. Zilele trecute, elevii ultimei clase a Liceului din Ciorani (Prahova) au fost oaspeții laboratorului de fizică tehnică al Institutului de petrol și gaze din Ploiești. Tinerii din Ciorani au urmărit experiențe complicate, sub îndrumarea asistentului Stelian Ioniță, imposibil de efectuat în școala lor, demonstrații practice ale unor teme însușite. Profesoara Andreea Popescu, autoarea acestei inițiative, merită toate felicitările!

SUCCESE LA SLATINA. Aflăm că, recent, aluminiștii slătineni au dat în exploatare o nouă hală unde urmează să se realizeze electroliza aluminiului. Probele tehnologice în curs atestă calitatea deosebită a lucrărilor executate.

100 KILOMETRI ÎN CINCI ORE!? București-Blaj, aproximativ 5 ore și jumătate, cu rapidul. Blaj-Sovata, încă cinci ore, deși distanța este de două ori și jumătate mai scurtă. Așadar, ca să ajungi de la București la Sovata, prin Blaj (legătură «clasică»), îți trebuie 10 ore!!! Ce are de spus C.F.R.-ul? Nu e cam *mult?*

PENTRU SALCIA DE BALTĂ. S-a pus la punct de către un grup de specialiști brăileni o nouă metodă de plantare a salciei, fără dezrădăcinări. Noul procedeu, aplicat în Balta Brăilei, evită nivelările de teren, defrișările etc., ceea ce duce la o economisire considerabilă de forță de muncă.

CASA DE CULTURĂ FANTOMĂ. La Predeal există o casă de cultură, care are un program mai mult decît capricios. Și un orar, așijderea. Filme — cînd și cînd. Dans — cînd și cînd. Antren — la fel. Nu-i păcat pentru o stațiune de asemenea anvergură?

CÎT DE FRUCTUOASE? A avut loc la Constanța, nu demult, o consfătuire pe țară privind funcționarea cantinelor-restaurant. Aflăm că rezultatele au fost fructuoase. Rămîne de văzut cum se vor aplica în practică.

ÎN CENTRUL BACĂULUI. Felicitări edililor băcăuani. În centrul orașului s-a deschis nu demult o casă de modă. Construcția, extrem de elegantă, asigură amatorilor stofe și modele deosebite și, mai ales, lucrători cu înaltă calificare.

«CATENA» LA COMARNIC. La Comarnic, în aceeași clădire funcționează frățește atît casa de cultură, cît și clubul pensionarilor. Duminica trecută, clădirea a fost înviorată de cinci fete cu același nume: formația Catena.

SIMPLU, SIMPLU DE TOT. Una din străzile orașului Alexandria te întîmpină cu o tăbliță pe care scrie: str. H.C.C. Te întrebi cum vine asta și chiar ce înseamnă. Simplu, simplu de tot: strada Horia, Cloșca și Crișan.

CĂLĂTORII DE POMINĂ. Deși faptul a mai fost sesizat, călătoriile cu autobuzul pe ruta Lunca Cîlnicului — Prejmer — Brașov, mai ales în orele de seară, continuă să fie de pomină: călătorii atîrnă ciorchine pe la uși, cei ce așteaptă în stații continuă să aștepte cu orele etc., etc. Oare chiar nu se poate găsi o soluție onorabilă pentru un transport civilizat?

NEȘTIUTELE MUZEE. Casa memorială a poetului Bacovia. Casa memorială a pictorului Nicu Enea din Bacău sînt omagii nu numai ale băcăuanilor față de marii artiști, ci ale tuturor românilor. Dar, din altă parte fiind, și în Bacău aflîndu-te, cum să afli de existența lor (nestiind încă) și mai ales cum să ajungi la ele, cum să le descoperi, dacă nimic nu te îndreaptă spre aceste mărturii ale vieții și operei artiștilor? Nici un îndrumar, nici un ghid, nici o reclamă turistică, în oraș, nicăieri un indicator, o săgeată de trimitere spre acele străzi și acele lăcașuri. Și cînd ne gîndim, că la hotelul «Decebal» sîntem invitați insistent (din hol ca și de sub sticlele de pe noptierele camerelor) să vizităm Beirutul, si orice altceva!

O INVITAȚIE CU MARE EFICIENȚĂ. «Dispozitiv de curbare la rece a platbandei din oțel pentru flanșe» — astfel se intitulează inovația colectivului compus din inginer I. Amihăesei, inginer V. Latiș, maistrii C. Țiulea și Gh. Sava, muncitorii I. Costin și I. Ariton. Ea a fost aplicată la Șantierul de alimentare cu apă a municipiului Iași, obținîndu-se — după calculele specialiștilor — economii la prețul de cost de peste 700 000 lei.

CHIAR PRIVATĂ?! Spunea Cristian Țopescu, simbătă seara, că echipa națională de fotbal «este privată» de aportul lui Dobrin și al lui Dumitru. Știam că *Dumitru era bolnav*, internat la Colentina și ne întrebam ce i s-o fi întîmplat lui Dobrin?! Poate că și el era bolnav, iar marele public nu știa nimic. Dar iată că duminică, la meciul amical Dinamo-F.C. Argeș, echipa piteșteană l-a aliniat în formație și pe Dobrin care a marcat și un gol. Iată pentru ce obișnuiții iubitori ai fotbalului sînt tentați să-l întrebe pe trimisul televiziunii ce a înțeles prin expresia «privată de aportul lui Dobrin»?!

ÎN URMA PRIMĂVERII. Soare, căldură, lume multă, amatoare de o bere în grădina-restaurant Pod Băneasa. Din păcate, scaunele sînt pe mese, în curs de vopsire, toată grădina se pregătește pentru primăvara care a sosit, uitînd să-l anunțe în prealabil pe responsabil.

SEMNALIZATOARELE CINSTEI. Constantin Băcescu, îngrijitor la școala generală din comuna Bodești, a găsit într-un tufiș un pachet cu două semnalizatoare de poziție pentru autoturisme. C.B. le-a predat imediat la postul de miliție din localitate, deși amatori pentru cumpărarea semnalizatoarelor s-ar fi găsit cu duiumul.

CEAPĂ PENTRU BOTOȘĂNENI. La Bucecea, a intrat în producție o seră a întreprinderii de legume și fructe Botoșani. Pe 10 000 de metri pătrați, aflați sub geamuri, se cultivă ceapă verde, pătrunjel, mărar, ridichi, ardei, varză. Botoșănenilor, poftă bună!

CÎND VA MUTAȚI, NU DISTRUGEȚI IARBA. La Botoșani se desfășoară în aceste zile campania de înfrumusețare a orașului. Cu atît mai condamnabilă pare fapta șoferului Mina Scîncescu, de pe camionul 21-BT-101, care — venind să mute pe Miron Benia din blocul A-5 — a distrus cu vehiculul său iarba de pe cîțiva zeci de metri pătrați. Unii fac, alții strică?!

MÎINI HARNICE. Mai mult de 30 000 de elevi și tineri muncitori craioveni au lucrat la curățirea zonelor verzi și la plantare de pomi în 20 de puncte ale municipiului. În județul Dolj, la acțiunile pentru mai buna gospodărire și înfrumusețare a localităților au luat parte peste 30 000 cetățeni.

TESCOVINA ÎN ZOOTEHNIE! Un grup de specialiști în viticultură din podgoriile județului Vrancea au ajuns la concluzia că tescovina (subprodus rezultat din prelucrarea strugurilor) este deosebit de valoroasă ca ingredient în hrana animalelor. Primele 200 de tone, folosite în complexele zootehnice din Mărtinești și Virteșcoiu, au confirmat justețea acestor cercetări. «Adio mamă» își schimbă destinul.

NEGLIJENȚĂ COSTISITOARE. Rămas singur în casa bunicilor săi, Vendel Colac din Chereușa (județul Satu Mare), în vîrstă de 6 ani, s-a distrat aprinzînd mai multe bețe de chibrit. El a izbutit, fără prea mare greutate, să dea foc locuinței și anexelor gospodărești ale soților Gizela și Mihai Cocicorva. Repetăm apelul: nu lăsați chibriturile în mîna copiilor. O asemenea neglijență poate avea — iată — efecte tragice.

PROGRAM PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR. Recent, în sala Teatrului de Stat din Arad, a avut loc un simpozion consacrat protecției mediului înconjurător. Au fost prezentate opt comunicări privind acțiunile de neutralizare a fenomenelor poluante, de organizare și protecție a mediului înconjurător.

MESAJ CIFRAT. O ciudată inscripție încă se mai vede pe una din clădirile din Alexandria: MU U E IS RIE A EXAND A. UD TE O AN. Ceea ce putea să însemne: MUZEUL DE ISTORIE ALEXANDRIA. JUDEȚUL TELEORMAN. De unde se vede că arheologii teleormăneni își fac de lucru chiar la ei acasă.

VICEVERSA. Odată cu primăvara, prin cartierele noi ale Bucureștiului a început să apară și praful. Și dacă pînă deunăzi, mașinile de stropit își făceau datoria pe ploaie, acum — nici urmă de ele. Să nu se umple de praf, săracele!

CURAJ! Eveniment în lumea parașutiștilor începători: s-a redeschis Turnul din parcul sportiv «23 August». Cu infinit mai puține riscuri decît lansările din avion, coborîrile cu «ciuperca» de la «23 August» reprezintă un sport al curajului și bărbăției. Cine se simte în măsură, să poftească!

«NUFĂR» DE TULCEA. Răspunzînd unor largi cerințe ale populației, întreprinderea județeană de industrie locală și-a propus deschiderea unei secții de spălătorie, vopsitorie și curățătorie chimică «Nufărul», la Tulcea. Obiectivul, ale cărui lucrări au început de curînd, are ca termen de punere în funcțiune data de 30 noiembrie a.c. Capacitatea: 450 kilograme țesături în 8 ore.

O ȘOSEA PENTRU MEȘTERUL MANOLE. Pe Calea Giulești, în porțiunea de șosea începînd de la capătul tramvaiului 2, către Giulești Sîrbi, de ani de zile se repară șoseaua. După fiecare ploaie însă, totul se strică și reparațiile sînt luate de la început. Se impune un Meșter Manole pentru această șosea.

CAPITOLUL II - CASA

La întoarcerea de pe front, Pătru cel scurt părea să se fi schimbat atît de mult încît mai toți prietenii lui cu care făcuse școala, cită făcuse, cu care făcuse armata,și aceasta cită făcuse, fiindcă începuse războiul si abia dacă se obisnuiseră îmbrăcați militar si se treziseră în tranșee, la întoarcerea de pe front mai toți prietenii lui se uitau la el și nu-l mai înțelegeau. Fusese un băiat retras și sfios, crescut la o ușă străină, nu știa nimeni ai cui este de sînge și nici el nu spusese nimănui nici tată, nici mamă, se trezise pe lume singur și, pînă la război, tot singur fusese, nu-l întrebase nimeni, niciodată, nimic, nici dacă-l doare ceva, nici dacă-i bucură ceva, iar el tăcea tot timpul, nu spunea nimic, nici da, nici nu, își vedea de treaba lui, la ce era pus, lucrător cu ziua, cînd la unul, cînd la altul, tăia lemne, repara garduri, cosea, căra cărămidă, sfela fîntîni, făcea clăi de fîn, de toate, și pe toate le făcea bine, deși nu-l învățase nimeni și, de fapt, nu știa nici o meserie.

Cînd plecase militar nu-l petrecuse nimeni, nu plînsese nimeni după el, nici el nu cîntase, cum cîntau toți prietenii lui, aceiași cîntec stupid și sfîșietor care se oprea la jumătatea adevărului și care, tocmai din cauza asta, părea, și chiar și era, sfîșietor: *«Eu mă duc mîndro, mă duc, la armată nu la plug»*. Pătru cel scurt plecase la armată într-o liniște aproape jignitoare pentru acel moment cînd cîntecele,și plînsetele,și bețiile se țineau lanț și cei care plecau la armată făceau tot ce era cu putință pentru a atrage atenția că pleacă și că satul rămîne pustiu și că, mai ales, nimeni nu știa dacă se mai întoarce, cu toate că războiul nu începuse, era prin martie, o primăvară văduvă de soare în acele părți de locuri, dar uscată, amenințînd mereu cu geruri ce se topeau noaptea sub niște nori vineți și scămoși și cu burțile atîrnînd deasupra Măgurii.

Cînd plecase el, nimeni nu băgase de seamă, iar ei era chiar vesel căci pînă atunci nu văzuse lumea și cum nu lăsa în urmă nici o părere de rău, simțea că ieșind din sat începea să însemne și el ceva. Așa făcuse, apoi, tot războiul, cu o uimire nemaipomenită în fața a tot ceea ce vedea și în fața a tot ce se întîmpla și el era martor, iar într-o noapte, pe o lună de gheață, plutind deasupra unor geruri sticloase, undeva, unde azi nici el nu-și mai aducea aminte, *«Căci am cutreierat pămîntul ăsta de la un cap la altul și nicăieri n-am stat și eu să mă dumiresc unde sînt, ori îl fugăream noi pe ei ori ne fugăreau ei pe noi»*, într-o astfel de noapte, în care mulți au adormit și au degerat și au rămas schilozi, care au mai rămas, într-o astfel de noapte, la începutul *războiului «în care puteai să vezi tot pămîntul ca în palmă»*, Pătru cel scurt s-a trezit din mutenia lui și i-a spus lui Dumitru lui Dincă răsîndu-l pe acesta să înțeleagă că ori gerul i-a smintit ori el s-a săturat într-adevăr de război și nu-l mai interesează în cine trage cu pușca.

— Dumitre, uite cum stăm noi așa, cu puștile îndreptate înainte, tot așa putem noi sta cu ele îndreptate îndărăt, cine te-a întrebat pe tine încotro trebuie făcut războiul?

Stăteau înfundați în zăpadă, într-o tranșee săpată și ea în zăpadă,căci la pămînt nu se mai putea ajunge și simțeau un fel de jar la picioare și li se părea că și luna dogorea și îi usturau ochii și tîrziu, către dimineață, cînd luna pierise, de parcă s-ar fi șters de pe cer și cerul se făcuse de sticlă, de se vedea prin el, începuse atacul, iar Dumitru lui Dincă rămăsese fără o mînă. Un glonte îl lovise exact în cot și mîna îi și sărise din cot, mîna dreaptă, iar el, ca și cînd n-ar fi fost mîna lui, sau parcă s-ar fi așteptat la așa ceva, se repezise cu stînga și prinsese ciotul în aer și cîteva secunde Pătru l-a văzut cum își ține ciotul cu stînga și cum i-l arată lui nedumerit. «Domnule, îi plăcea lui Pătru să spună la întoarcerea de pe front, cînd devenise pe neașteptate vorbăreț și chiar băgăreț, domnule — eu am văzut lucruri și fapte nemaipomenite, am văzut lumea și am văzut oamenii ei de tot felul și am văzut-o și pe strămoașa noastră — nu te ride, băiețe — punea el pe cîte unul la punct — nu te ride că maimuța e mai deșteaptă ca tine și mai cuminte. Uite, de pildă — îi plăcea lui să pară înțelept și să dea pilde — la... cum dracu-i mai zice, domnule, la... era un oraș cam ca tîrgul ăsta al nostru, de ne ducem noi simbăta, cu ouă și cu ce dracu' ne mai ducem, unde e raționul, ei. — continua el imperturbabil și cu glasul lui răgușit-șuierat — în tîrgul ăsta am stat cam o lună de zile degeaba, dar n-am avut ce vedea decît tot soldați și tot răniți, că mi se și urîse și, într-o seară, ne-a luat și ne-a dus la un circ. De unde dracu' apăruse circul ăla acolo nu pot să-mi închipui, dar circul era circ, dichisit, domnule, dacă avea și maimuță. Și a dracului maimuță semăna cu Veta lu' Haralambie, bunînțeles la cap, și era legată la cap tot ca ea și tot ca ea se lingea mereu cînd se făcea că vorbește. — Și ce făcea, întreba, de fiecare dată, cineva, chiar dintre cei care făcuseră războiul cu Pătru și fuseseră de față la întîmplare, dar care erau bucuroși să îl se amintească această poveste și, mai ales, prin ea să se știe că și ei văzuseră maimuță! Cum ce făcea — se mira, enervat, Pătru de întrebare, dacă întrebarea i-o punea unul care fusese de față, căci și lui îi plăcea jocul acesta. — Tu n-ai fost acolo, n-ai văzut-o?!

Se întorsese de pe front mai tîrziu decît alții, și chiar mai tîrziu decît Năiță Lucian, care zăcuse cîteva luni într-un spital, pe undeva prin Slovacia, și cînd venise, la fel ca și atunci cînd plecase, nimeni nu băgase prea bine de seamă, fiindcă nici scrisori nu trimisese, neavînd cui, nici cei cu care stătuse în tranșee nu mai știuseră de el, de la o vreme, și dacă nu avea cine să-l aștepte, nimeni nu-l dusese lipsa, fiecare se îngrijea de ale lui, de ai lui și de rostul lui.

Era prin octombrie, trecuse un an de cînd se făcuse pace și nimeni nu se mai gîndea serios, sau cu vreo grijă, la Pătru cel scurt, nici Năiță Lucian nu mai prea vorbea despre el decît arareori, la cîte o petrecere, unde îl pomenea numele, dar cu incredințarea că vorbește despre o amintire. — Pătru — zicea el și se adresa celor care îl ascultau — îl mai țineți minte, Pătru, de-l spunea cel scurt, nu se poate să nu vi-l mai amintiți, căci a fost cu noi, pe la Banska-Bistrița s-a pierdut el, Pătru cel scurt, ăsta dacă ar mai trăi, ăsta ar avea ce povesti. Știți cum tăcea el, tăcea cu săptămîna și pe front era la fel, mut, însă era de condiție. — Era — completa cîte cineva — păcat de el. «Sau mai bine» — adăuga altcineva — «mai bine, cum era el singur pe lume, vai de viața lui, care ar fi dus-o». — Însă — continua Năiță Lucian — ăsta ar fi avut ce povesti. Să fi spus el cum am luat noi amîndoi într-o duminecă o învoire și ne-am dus să vedem iar maimuța aia și cum am intrat pe dindos s-o vedem mai de aproape. Pătru se uita la ea și, cum tăcea el așa, a dracului maimuță a venit lîngă sîrma cuștii, unde o țineau stăpînii ei, și s-a lipit cu capul de sîrmă și a început să plîngă. Plîngea maimuța, domnule, plîngea cu lacrimi și Pătru zice: «Uite-te Năiță, plînge de mila noastră».

În acel octombrie, Pătru cel scurt se răzgîndise din planurile lui și se întorsese acasă. Nimeni nu aflase, pînă la urmă, care fuseseră aceste planuri și de ce se răzgîndise din ele, nici Năiță Lucian nu știa cine știe ce, iar ei, Pătru, abătea vorba mereu și rîdea:

— Acum mi s-a terminat, mie, războiul, voi v-ați grăbit, aveați și la ce, eu mă gîndeam să mai stau niței și să văd lumea pe îndelete. Am stat la Oradia mare o vară, era să mă și însor acolo, am mai stat o iarnă la Turnu Severin, am dormit pe un vapor nemțesc cu o unguroaică, însă nu ne prea înțelegeam, pe urmă m-am retras la vatră.

Nimeni însă nu prea credea istoriile astea, iar Pătru rîdea viclean și poveștile rămîneau povești.

Străinii aceia, la ușa cărora crescuse, se prăpădiseră, de pe urma lor nu rămăsese mai nimic, o cămăruță de cărămidă cu o fereastră cît palma și un coteț, într-o grădină de cîțiva stînjeni. Nici ei nu făcuseră cine știe ce umbră pămîntului, se petrecuseră uitați și necunoscuți, singurul lor bine, pentru care puteau fi pomeniți, era că-i ținuseră sub acoperișul lor pe acest Pătru cel scurt, iar ei, dacă n-ar fi fost războiul, ar fi trecut ca și ei, necunoscuți, în mijlocul unora din cei mai necunoscuți oameni de pe acea față de pămînt.

Toamna și iarna se scurseseră într-o sărăcie ca sticla, cum zicea chiar Pătru cel scurt. Muncea iar, la unul și la altul, cu ziua, și ce se nimerea, dar primăvara se făcuse tovarăș cu unul Petre al lui Toma, un om mărunt ca și el, mărunt și gălbejit, care fusese olar și trăise toată copilăria lui într-o odăiță de pămînt și dormise toată copilăria lui cu capul sub roata de oale și de jur împrejurul patului, pe pîlmbe de lemn de anine tot oale erau, puse mereu la uscat de un moș al său, Toma, veteran de la un război pe care nu și-l mai aducea aminte, căci atunci cînd venise din război pe toate le înțelegea și pe toate le pricepea și părea întreg și la locul lui, numai de război să nu-i fi vorbit fiindcă atunci rămînea pe gînduri și dus era și nu mai puteai să scoți nimic de la el. Acest Petre al lui Toma se lăsase de olărit: «Mi s-a urît fratele meu să tot stau cu pămîntul la cap de viu, măcar acum să mă mai uit și eu la cer,» și se făcuse zidar de case și lemnar și era prieceput și muncitor. Cu el se întovărășise Pătru cel scurt în primăvara care venise și cu el pleca în fiecare dimineață la lucru, unde erau chemați. Zideau case de cărămidă și le înălțau și le făceau lemnăria și acoperișul, iar cînd ajungeau la acoperiș era ziua lor de sărbătoare.

— Nu te însori, mă, Pătrule? îl întrebase, într-o dimineață, tovarășul său. Pătru era sus, pe acoperișul unei case înalte, bătea lănțeții și fluiera ușurel, mai mult silabe și simțea o veselie ciudată de cum venise la lucru, era într-o vineri, se apropia paștele, pămîntul se sbicise, nu era însă frig și niște caiși se grăbiseră și le plesniseră mugurii, parcă trecuse cineva cu o bidinea mulată în sînge și spoise crengile lor subțiri.

— Ce să fac? — întrebase Pătru, de sus, de pe acoperiș și rămăsese cu ciocanul în mînă, deasupra unei măciulii de cui. Petre al lui Toma stătea la picioarele unei scări și se uita la Pătru, cu pălăria dată pe ceafă și rîdea și Pătru se mira văzîndu-l că știrbe, n-avea nici un dinte, nici jos nici sus, gura lui ca o fîntînă neagră — «și cum roade cu gingiile, domnule — se gîndi Pătru — cum roade cu gingiile, parcă ar avea fier în falcă».

— Nu te însori? — repetase Petre. Ar cam fi cazul. Nu ți s-a urît, dracu', să stai ca cucul și să nu știe nimeni de soarta ta?

— De — zise Pătru. Ai și tu dreptate fiindcă vine vorba prostului. Odată și odată tot trebuie să ne tragem și noi undeva.

Primăvara fusese scurtă, nici n-apucaseră prunii să înflorească bine și niște ploi rele nu se mai opreau și o apă. Cerna, venise umflată și tulbure, luase un pod, trecuse peste malurile ei înalte și pustiise pămînturi bune de muncă, nu se mai cunoștea unde fusese arătură și unde nu. Lucrul la case se oprise și ei, Pătru cel scurt își văzuse de-ale lui, pe lîngă acea odăiță rămasă ca o moștenire a sărăciei. Ploaia nu avea nici un gînd să stea și Pătru se hotărî să nu piardă timpul și să pună la cale ceea ce s-ar fi cuvenit să facă de mult, dacă starea averii lui ar fi fost alta. Așa se făcu că într-o duminică, pe la sfîrșitul lui aprilie, îl luă pe Năiță Lucian și se duse în peșit la o fată mai trecută cu vremea, dar de oameni, săraci ei, dar cu o socoteală în capul lor, nu-i văzuse nimeni cerînd nimic, ce făceau, cum făceau, ieșeau din iarnă cu capul sus și nu se vălțau. Fata era muncitoare, pe ce punea mîna se cunoștea, vorbe despre ea nu se auziseră, era tăcută și mereu încruntată, nu ridica ochii din pămînt nici cînd da bună ziua, nici cînd mulțumea. Pătru o știa, erau doar vecini, însă nu se gîndise niciodată la ea. Acum stătea cu Năiță Lucian în cerdacul casei lor și tăceau toți Năiță se uita peste gardul de lemn, în lungul drumului, parcă aștepta să treacă cineva cu care avusese el un semn anume, tatăl fetei, Codin, în tinerețele lui viorist la nunți, acum însă un om posac și mut, nu scoteai din gura lui decît fum de tutun, căci nu i se mai termina țigara dintre dinți, nevasta lui, o femeie oacheșă și neastîmpărată, răsucea niște borangic, iar Pătru pusese capul în pămînt și se gîndea că dacă ploile astea s-ar fi oprit își făcea de lucru și scăpa de însurătoare.

— Da — zise Năiță, cu un aer de filozof, dar fără să se uite la cine vorbea — cum știți și dumneavoastră, vine o vreme cînd omul vrea să se așeze la casa lui.

— Să se așeze — îi luă vorba din gură femeia aceea oachesă care răsucea borangic — să se așeze, dar să vedem pe ce se așază.

Pătru cel scurt ridică ochii spre Năiță și îi făcu semn acestuia că ar fi cazul să plece.

— Alte timpuri, zise Năiță — acum contează meseria și hărnicia și cît ne privește pe noi, ne cunoaștem, nu e cazul să mai facem prezentările. Nu se făcu nici un fel de nuntă. Pătru își luă nevasta de mînă și se mută cu ea în cămăruța pe care o moștenise. Vara, puse temelia unei case și către sfîrșitul acelei toamne se afla sus, pe acoperișul casei sale, cu tovarășul său Petre al lui Toma și bătea lănțeți de anine albi ca niște oase.

Atunci venise Năiță la el și îl spusese că «ar fi un moment» să intre și el în rîndul lumii și să facă un fel de nuntă.

— Și cum ți-am spus, eu te cunun și pe mine mă privește partea petrecerii, zece, cinsprezece oameni, dacă stau la masă, și tot e ceva.

Puseră nunta peste vreo două săptămîni, și cînd ieșeau de la biserică începu să ningă «Are noroc — zise cineva. — Nu se știe. Așa a nins și la Năiță Lucian și se vede». Casa avea două încăperi, despărțite printr-o sălită. Una din încăperi, cea mare, ar fi trebuit să fie camera bună, pentru cine s-ar fi nimerit pe la ei musafir și tot ea ar fi fost să fie locul în care să-și țină ei lucrurile de sărbătoare, zestrea nevestei, în lăcrămioarele bune, macatele, bețeala de la nuntă și luminările și ce mai aveau de preț. Însă această încăpere nu fusese terminată, era încă roșie, netencuită și nepodită și fără ușă și fără fereastră. Ei stăteau cu tot ce aveau, și bun și rău, și de purtat și de sărbătoare, în camera mică unde făcuseră și o sobă cu plită și fierbeau mîncarea pe ea și în cuptorul ei coceau cîte un dovleac alb turcesc și cît fu iarnă de lungă acolo își făcură veacul, ea lipită de sobă, căci se și nimerise o iarnă afurisită, nu mai stătea din nins și din geruri și mai bătea și un crivăț al dracului, un cîine să nu dai afară din casă, iar el meșterind un fel de cuier în care firește că nu prea aveau să agațe cine știe ce, dar el se încăpățîna să-și aducă aminte cum fuseseră ei învățați la școală să facă un cuier sculptat. Cuierul acesta ar fi fost să fie pus chiar pe tăblia ușii, cu cîrlige, la plecare, să și-o ia liniștit și de la vedere. Nu venea nimeni pe la ei, afară de Năiță Lucian care nici el nu intrase în casă, se oprise în sălită. — Lasă domnule că mai venim noi — zicea el important răspunzînd insistențelor posace ale femeii care, cu capul în pămînt și întunecată, ca de obicei, se ruga de el neconvinsă însă, cu un glas șters și mieunat, spășită fără motiv, dar așa fusese ea învățată că s-ar cuveni pentru o femeie: «— Poftiți, nașule, poftiți, se poate să nu treceți și pe la noi, să vă cinstim?» Ca și cînd această «trecere» se făcea venind cine știe de unde, pe cînd Năiță se afla chiar acolo, în sălită, și de unde era se vedea foarte bine în casa mică, dar femeia stătea cu spatele la ușă și nu făcea nici un semn de intrare cu mîna, iar Năiță știa că nu e vorba să intre, însă se lăsa rugat, îndepărtînd superior insistențele mieunate ale femeii: «Lasă fină, că mai venim noi, sîntem doar aci, mai venim, și mai stăm, și ne mai cinstim, că iarna e lungă. Ce dracu' o să facem o iarnă întreagă, tot o să ne cinstim, însă acum ne-am cam grăbi, pricepe și dumneata, adăuga el cu înțelegere înțeleaptă a rostului timpului în această iarnă lungă cînd el și cu Pătru ar fi avut chestiuni care nu sufereau amînare iar ei trăiau după ceas. Năiță mai ales ținea foarte mult să se știe că el este un om foarte socotit și de cînd se întorsese din război și avea ceva de pus la cale, cu cineva, începea prin a-l întreba pe acel cineva cam la ce dată și cam la ce oră ar fi fost cazul să se apuce ei de acea treabă. Ținea să se știe că la el chestiunile acestea cu timpul erau foarte importante fiindcă — zice el — Pe ce se cunoaște, domnule, că e omul civilizat? Pe ceas! — Eu am văzut oameni și cu două ceasuri pe mînă și se țineau de niște drăcii — ce să mai vorbim, că cunoști — se îndoia de teza lui Năiță Lucian Dumitru lui Dincă, ciungul! — Domnule, îi privește, fiecare cu ceasul lui.

Dinu SĂRARU

(Va urma)

niște țărani (4)

VIAȚA LUI GROCK - „REGELE" CLOVNILOR (6)

un memorabil meci de box cu domnul și doamna wilson

În sfîrșit, le preparam micul dejun și îi conduceam la școală. Cînd se întorceau, trebuia să-i ajut să-și facă lecțiile. După închiderea magazinului eram obligat să-i scot la plimbare. Seara îi băgam în pat și nu făceam decît să le vorbesc franțuzește, limbă din care nu pricepeau o boabă. Dar înjuram în ungurește!

Slavă Domnului, cariera mea de bonă la copii n-a durat mult timp.

Într-o zi se prezentă în magazin un client care dorea să cumpere coarde de vioară.

— Cunoașteți din întîmplare pe cineva care știe să cînte la vioară?, întrebă el.

— Da. Mai mulți decît atît, cînt și la pian, la xilofon, la mandolină, din flaut, din chitară, la clarinet și mai am și o voce destul de convenabilă.

— Dar atunci, ce faci dumneata aici? Vino deseară la Kronengarten!

Seara m-am furișat din casă și am cîntat în orchestră la Kronengarten pînă la patru dimineața. M-au angajat imediat.

În aceeași zi i-am spus lui Steinberg:

— Domnule Steinberg, mă vedeți pentru ultima oară, m-am săturat. Puteți să vă căutați pe altcineva să vă păzească copiii!

Luni întregi tot căutasem un angajament și a trebuit să mă mulțumesc să fac pe doica. Or, de-abia cîntasem de două seri la Kronengarten cînd un om mă invită la masa lui.

— Scuză-mă că te deranjez. Mă numesc Massino Spitz și sînt clovn. Ultima dată am lucrat la Budapesta.

Inima începu să-mi bată cu putere. Îl văzusem pe Spitz prima oară cînd am fost la circ, în Budapesta.

— Trebuie să mă despart de partenerul meu în cîteva zile și caut un altul. Te-am observat. Cred că ești cel de care am nevoie. Îți convine? În acest caz eliberează-te neîntîrziat. Sînt grăbit.

A fost primul meu contract într-un circ adevărat. Repetam toată ziua. Prima mea exhibiție a fost un succes. Spitz nu știa că în afară de excentricitățile mele muzicale mai aveam și însușiri de acrobat și îmi agrementam intrările și ieșirile cu salturi mortale și clachete.

Era uimit.

— Ei bine, se poate spune că m-ai dus!

Circul Ratay ne-a semnat un angajament pentru un gaj de 20 coroane pe zi. Pe vremea aceea era o sumă importantă și încasam în cinci zile cît cîștiga pe lună tata, căruia îi rezervasem o frumoasă surpriză.

Habar n-avea că lucrez într-un circ, căci ne prezentam numărul sub numele de «Alfredianos».

Într-o zi l-am invitat să asiste cu mine la reprezentație. Pretextînd că îmi caut un amic, m-am dus să mă grimez. Cînd am intrat cu colegul meu în arenă, de nerecunoscut cum eram sub fard, am imaginat o glumă; m-am oprit brusc în mijlocul unei serii de piruete în fața locului ocupat de tata.

— Dar îl cunosc pe ăsta! — am zis eu în nemțește.

Abia s-a sfîrșit numărul și tata a dat buzna peste noi în cabină. M-a strîns în brațe. Fusese pentru el o surpriză totală. Nu mai văzuse niciodată un clovn mai bun. Orice ar fi putut gîndi alții, n-avea să-i mai facă griji în legătură cu viitorul meu.

Dar nu ajunsesem încă acolo unde credea el. Dimpotrivă, neajunsurile începură odată cu venirea iernii, cînd circurile își închideau porțile.

Iarna lui 1900 a fost atît de grea încît am încercat o nouă meserie. Cît fusesem la Steinberg, învățasem să acordez piane. Aveam și niște chei în valiză și tocmai mă gîndeam la ele cînd, prin dispersarea trupei, m-am trezit pe drumuri. Umblam din sat în sat întrebînd cine are pian. Din timpuri imemoriale nici un acordor nu mai trecuse pe aici, așa că am fost bine primit. Ungaria era țara castelelor și în fiecare castel se afla un pian. Le-am vizitat pe toate, reparînd ciocănelele devorate de molii.

Cînd iarna se apropia de sfîrșit, reușisem să-mi pun ceva bani deoparte.

L-am regăsit pe Spitz la Budapesta și ne-am angajat din nou la circul Ratay, cu care am plecat în turneu.

Într-o zi, Spitz sosi foarte enervat:

— Ascultă, mîine sosește circul Leo. Charlotte lucrează acolo. O să încercăm să ne găsim un angajament!

Charlotte Wilson era marea lui iubire. Îmi vorbise adesea de ea. Tatăl ei era gimnast, mama halteristă, lucrau toți în același circ, dar asta o datorau fiicei lor care era o remarcabilă echilibristă. Se opuneau la căsătoria ei cu Spitz de teamă să nu piardă angajamentul și gajurile Charlottei.

Am luat contact cu Leo. Wilsonii erau furioși. Încercau prin toate mijloacele să ne îndepărteze. Dar ne țineam bine. Dealtfel îi eram simpatici directorului și lui nu-i plăceau *bîrfelile*.

Dar pînă la urmă bomba a explodat totuși. Într-o seară tata Wilson s-a apropiat de mine și, fără nici un motiv, fără un cuvînt, m-a pălmuit. Se gîndea probabil că, prin faptul că ne țineam deoparte, evitînd orice scandal, o să încasez palme fără să crîcnesc.

Numai că nu știa cine e Wettach.

M-am repezit la el și l-am doborît cu un croșeu la bărbie. Fără enorma mama Wilson, contul lui ar fi fost reglat. De unde apăruse? Nu-mi dau seama. Țîșni și mă lovi în plină față, zdrobindu-mi nasul care începu să sîngereze. În aceeași clipă Wilson se ridică și se năpusti spre mine cu capul aplecat. Nu i-am dat însă răgaz să mă ajungă și l-am frînat sufîndu-i propriul meu sînge în obraz. Surprins, s-a oprit o clipă, de care am profitat pentru a-i expedia un nou croșeu de dreapta care-l doborî la pămînt. Dar mama Wilson reveni la atac. Bărbat sau femeie, nu mă mai gîndeam la asta. N-aveam deloc chef să-mi turtească iar nasul. Așa că am servit-o cu o stîngă. Fără nici o împotrivire, se așeză pe fundu-i gras alături de soțul ei. Atunci s-a produs ceva cu totul neașteptat. Madam Wilson s-a ridicat, l-a ajutat pe soțul ei să se ridice și... un radios surîs i-a luminat fața.

M-a cuprins în brațele-i puternice:

— Băiatule, ești formidabil! Du-te și spune-i lui Spitz că poate fi fericit cu Charlotte, pentru că e prietenul tău!

Să mai înțelegi ceva din sufletul femeiesc! A fost o nuntă frumoasă. A avut loc în circ S-a cîntat, s-a dansat. Făcea să ne vezi piruetînd pe madam Wilson și cu mine! Mă făceam că o lansez în aer, sau, ținîndu-mă în mîini, îi prezentam picioarele să le valseze. La patru dimineața eram însă incapabili să ne mai ținem nici pe picioare, nici în mîini.

Puțin timp după aceea circul Leo dădu falimenz. Ce criat spectacol! Totul fu luat, accesoriile, șapitoul, animalele și rulotele.

Leo privea fără să spună nimic.

Brusc, își duse mîna la inimă și se prăbuși. Doctorul chemat în grabă nu putu decît să constate moartea.

Inima nu mai putuse suporta o emoție așa de mare. Cît despre portărel, nu se deranjă pentru atît de puțin și-și văzu de treabă mai departe, fără să se întrerupă o clipă. Fu singurul care nu se descoperi cînd furăm anunțați că Leo plecase definitiv din lumea aceasta.

Ieșit din fire, i-am dat jos cu dosul mîinii pălăria de pe cap. Cum, nemulțumic, avea pretenția să i-o ridic imediat, i-am pocnit și o palmă. Asta m-a costat un proces în toată legea, pentru insulta adusă unui magistrat în exercițiul funcțiunii.

Eram fără lucru și am semnat pentru ultima dată un contract pe termen lung în Ungaria, la Moise. Charlotte și Spitz făceau parte din trupă: A fost angajamentul cel mai remarcabil din viața mea, căci era vorba de un circ de liliputani.

Charlotte, Spitz și cu mine eram singurele persoane de talie normală.

Charlotte învățase să cînte la mandolină și la xilofon. Era foarte muzicală.

Într-o seară, pe cînd mă aflam în spatele lor, am surprins dialogul următor:

— *Ce crezi că va spune Adrian cînd va afla* că am semnat fără el? întreba Charlotte.

— Va fi furios.

— Ei bine, n-are decît! Acum că știu să cînt la xilofon, nu mai avem nevoie de el!

Asta m-a afectat în așa măsură că am contractat o *gălbinare* care *m-a ținut* la pat timp de 15 zile. La sfîrșitul reprezentației m-am dus în culise pentru a-mi saluta colegii. Printre aceștia se afla un clovn care cum mă văzu mă scuipă în obraz. Am rămas o clipă uimit, apoi m-am repezit la el.

— Ho! oprește-te o clipă! Ascultă, înainte de a mă lovi. Arată-te mai degrabă recunoscător. E singurul mijloc de a face să-ți dispară gălbeneala de pe față.

«Se caută tînăr știind să cînte la vioară și să facă voltije pentru un număr de clovni muzicali. A se adresa lui Achille Conche, circul Bureau, Lyon».

Găsisem acest anunț într-o foaie rezervată artiștilor. Am scris de îndată și am primit drept răspuns banii de drum.

Am trecut prin Elveția, unde nu mai fusesem de cinci ani. Mi-am vizitat părinții, care cu surorile mele, Cécily și Jeanne, reveniseră să locuiască în Brel. Fanny era încă la Budapesta.

Circul Bureau din Lyon era un stabiliment important și de bun renume. Achille Conche, noul meu partener, era un violonist de prim rang. Soția sa îl acompania la chitară și, înainte de sosirea mea, fratele ei Rodolphe era al treilea personaj al formației. Locul lui trebuia să-l ocup, Achille separîndu-se de el.

Numărul consta în exerciții acrobatice executate în timp ce cîntam la vioară. Partea muzicală fu curînd pusă la punct, dar nu și cealaltă și am înțeles repede de ce fratele lui Conche plecase. Achille înțelegea s-o facă pe «purtătorul». Însă avea șalele slabe și odată era să-mi rup gîtul pe cînd, cîntînd la vioară pe umărul lui, am vrut să fac o piruetă: deodată s-a clătinat.

A. IOSEFINI

(Va urma)

DRAME ÎN LARGUL OCEANULUI

naufragiații de pe „meduza" (II)

Pentru a se simți cu cugetul cît de cît împăcat, înainte de a fugi, cei din bărci și-au spus că vor trimite ajutoare de îndată ce vor ajunge la țărm. Dar fiecare știa bine că pluta, în derivă, va deveni jucăria valurilor și a curenților, că avea prea puține șanse să ajungă vreodată la un liman.

— De ce să ne fi tîrît și pe noi cine știe unde? — a mărturisit ulterior un matelot dintre cei fugiți. Oricum, nu le puteam fi de nici un folos. Așa ne salvam barem noi — le puteam trimite ajutor...

Odată cu cele dinții raze de lumină, cînd a *devenit limpede ce se întîmplase, de pe pluta* s-a ridicat un urlet sinistru, prelung, pe care l-a înghițit zgomotul veșnic al valurilor. De disperare, unii și-au rupt și hainele și-au aruncat în apă pălăriile, atît de necesare sub razele nemiloase ale soarelui. Pînă în cele din urmă, *epuizarea fizică și-a spus cuvîntul și spiritele* s-au liniștit.

...Revenindu-și cît de cît în fire, naufragiații cad la învoială să-și aleagă un șef și acesta a fost aspirantul Coudein, care hotărăște să facă numărătoarea oamenilor, inventarul bunurilor existente pe *pluta* și să *stabilească ce trebuie* făcut. Cum stăteau lucrurile în momentul acela?

Pe cele cîteva scînduri și grinzi prost îmbinate care formau pluta, se aflau 153 de oameni. Ca bunuri, pe pluta rămăseseră cîteva butoiașe cu vin, două cu alcool pur și două cu apă. Mai exista și o cantitate de pesmeți tari, care fuseseră împărțiți în mod egal la toată lumea.

Pămîntul, care cu o zi înainte se vedea în zare, dispăruse. Pluta, lipsită de orice mijloc de propulsie, se învîrtea în jurul propriului ax, împinsă încet spre larg de curenții oceanici.

Acum trebuia găsit mijlocul de a controla mișcările plutei.

— Dacă am avea un catarg, am putea să ne dăm direcția! Un catarg — își spuse aspirantul Coudein.— se putea improviza dintr-o grindă, iar o pînză din lucrurile oamenilor.

Cămăși, bluze, fuste, tot ce s-a putut aduna s-a adunat, s-a pus cap la cap și s-a cusut. După cîteva ceasuri pluta avea un catarg improvizat și un fel de pînză multicoloră, din petice, plină de găuri. Oricum, pluta a început să se deplaseze cu ajutorul acestei instalații.

În cursul nopții, timpul s-a stricat și pluta a devenit jucăria valurilor care o ridicau și o trînteau nebunește, într-un concert sinistru de scîrțîituri și trosnete care puteau să însemne oricînd că totul se dezagregă. În bezna aceea de iad nimeni nu putea să-și vadă vecinul. Dimineața, la apel, s-a constatat că zece oameni lipseau. Fuseseră luați de valuri și parte din ei cu picioarele prinse printre scînduri și grinzi, zăceau înecați la marginea plutei. Atunci au început actele disperate. Doi mateloți — care nu se aflau pentru prima oară pe mare — și-au pierdut mințile și, fără să stea prea mult pe gînduri, s-au aruncat în valuri.

Pe pluta, agitația crește. Mulți, mai ales femei, sînt gata să-i urmeze pe cei doi mateloți, dar *ca prin minune aspirantul Coudein reușește* să salveze situația.

— Bine că am scăpat de lașii ăștia! — răcnește el. Nu făceau decît să ne descurajeze de cînd ne-am îmbarcat! Să nu ne pierdem cumpătul! Salvarea este aproape!

Dar, oricît de aproape putea fi salvarea, setea și foamea începuse să-i biruie pe naufragiați. Calvarul lor era însă încă departe de a se sfîrși.

În noaptea următoare, vremea s-a stricat din nou. Valuri puternice băteau pluta, la mijlocul căreia se strînseseră, înfricoșați, toți pasagerii. Din cînd în cînd, un val mai puternic smulgea cîte un om — pe care nimeni nu era în stare să-l salveze.

Dimineața, la numărătoare, lipseau douăzeci de oameni. Dar nimeni nu mai remarca aceste absențe, cu atît mai mult cu cît privirile îngrijorate ale tuturor erau atrase de un grup de soldați și mateloți .beți și furioși care cîntau și răcneau cît îi ținea gura că îi omoară pe toți ofițerii, pe «bestiile care i-au tîrît în iadul ăsta».

În timpul nopții acești inși care amenințau *sporind spaima celorlalți, spărseseră* aproape toate butoaiele cu vin și băuseră conținutul amestecat cu apă de mare. Unii erau beți turtă, alții își pierduseră mințile și cu toții voiau acum să taie odgoanele care țineau legate lemnele plutei «casa, ca să moară deodată cu toții!»

Unul, un uriaș ars de soare, cu ochii însîngerați, încălecase deja pe o margine a plutei, iar cu o secure de abordaj începuse să izbească. Un ofițer l-a oprit, l-a mustrat, dar uriașul a ridicat securea. Ofițerul l-a străpuns pe loc cu lama unui cuțit. Atît a fost de ajuns pentru a dezlănțui furia oarbă a mateloților beți, care au început să înainteze — amenințători — către restul pasagerilor. Aceștia s-au înarmat cu tot ce au găsit: cîngi, cuțite, bucăți de lemn. Între timp, unul dintre rebeli s-a așezat comod pe marginea plutei și a început să taie odgoanele. A fost aruncat în mare. Un altul a fost străpuns de sabia lui Coudein. Pe pluta, care se balansa periculos sub bătaia valurilor, a început o încăierare generală, o încăierare tragică, pentru mulți — fatală.

Pînza — așa peticită cum era — s-a rupt, catargului i s-au tăiat frînghiile de susținere și a căzut, strivind un căpitan de artilerie. Rebelii l-au aruncat în mare. Cîțiva pasageri, cu o funie, i-au readus pe pluta. Dar rebelii l-au văzut și, furioși i-au scos ochii și l-au aruncat din nou peste bord.

Barbaria rebelilor a dat însă noi forțe pasagerilor care, unul cîte unul, au reușit să-i imobilizeze și să-i arunce în mare. Pluta era acum plină de morți și de răniți care încă se mai tîrau și se loveau.

După această noapte de demență, la apelul de dimineață nu mai sînt la bord decît 60 de oameni; 65 pieriseră în timpul tragicei încăierări din cauza căreia se pierduse în mare și ultimul butoi cu apă. Pe pluta mai rămăsese, ca prin minune, un singur butoiaș cu vin.

Odată cu zorile și cu răsăritul soarelui, marea se liniștește și începe să bată un vînt răcoros. Cei rămași, așa istoviți cum erau, reparâ catargul, peticesc și apază la loc pînza. Pluta începe din nou să *lunece* pe fața apei, dar încotro, nimeni nu știe. De fapt, nimeni nu mai e în stare să înțeleagă ceva pentru că tuturor le e foame, le e sete. Mulți încep să aibă halucinații, să delireze.

Curînd, apar rechinii. De mult dădeau tîrcoale plutei, dar acum, atrași de sîngele și de cadavrele care se înmulțeau, se adunaseră înfiorător de mulți — sute de fiare flămînde brăzdînd apa împrejurul plutei, mușcînd, nerăbdători, chiar și lemnul.

Naufragiații se string în jurul catargului. Toți sînt stăpîniți de spaimă. În același timp, îi sfîșie foamea. Și marea îi înconjoară nepăsătoare cu tăcerile ei.

Aurel CRISTIAN

VREMEA ÎN SĂPTĂMÎNA VIITOARE

alternanțe termice

La 31 martie e ziua lui Ipate care dă «iarna la spate», iar la 1 aprilie, cu două milenii în urmă, toate femeile romane, nobile și sclave, celebrau pe zeița Venus în renumita serbare numită «Fortuna virilis». În această zi femeile schimbau toate podoabele cu pietre de acvamarin, pe care le purtaseră în luna martie, cu cele ce aveau diamante, pentru că aprilie era luna diamantului, simbol al castității și fidelității conjugale. Aprilie începea mai totdeauna cu nori groși de furtună, cu ploi și cu vînt tare dinspre nord.

Anul acesta, în regiunile noastre, aprilie va debuta, ca și acum două mii de ani la Roma, cu o vreme nestatornică, cu înnourări pronunțate și cu intensificări de vînt.

La 31 martie-1 aprilie, deși cerul va fi mai mult noros și diminețile cețoase, vremea va fi relativ călduroasă, cu temperaturi ce vor atinge 20° în regiunea de cîmpie. Vîntul va începe să se intensifice în vestul și nordul teritoriului.

Între 2 și 4 aprilie, din cauza unui val de aer subpolar ce va pătrunde în spațiul țării, vremea se va răci în toate regiunile, temperatura coborînd, noaptea, pînă aproape de zero grade în Maramureș și nordul Transilvaniei. Cerul se va menține noros sau mai mult acoperit. Vor cădea burnițe și ploi locale în jumătatea de nord a țării și generale în sud, unde pe unele suprafețe se vor înregistra cantități însemnate de apă. Vîntul va bate mai tare în Cîmpia Dunării și Dobrogea. În zona alpină a Carpaților ploile se vor transforma în ninsori.

La 5-6 aprilie vremea se va ameliora iar temperatura va crește simțitor, atingînd 18° în nordul extrem al țării și depășind 20° în sudul Dunării. Cerul va deveni variabil cu înseninări predominante iar vîntul va slăbi, rotindu-se dinspre vest.

TOPOR

răposatul era mort

Visez de mult la automobilul ideal și mă încăpățînez să cred că el există. Desigur, nu ca o piesă desăvîrșită, realizată pînă la ultimul amănunt și închisă ca o prințesă răpită în văgăuna vreunui căpcăun. Ci ca un posibil rezultat al unei inteligente și rodnice colaborări între toate talentele care și-ar sufleca mînecile pentru a moși mult așteptatul prunc a cărei perioadă de gestație durează nepermis de mult. Mi se pare de necrezut ca, în epoca zborurilor cosmice, omul să fie pe drumurile de asfalt ale Terrei prizonierul și victima aceluiași vehicul anacronic care dă omenirii atîta bătaie de cap cu imperfecțiunile lui tehnice, cu lăcomia lui insațiabilă în fața unor carburanți prețioși, cu noxele lui atît de vătămătoare mediului. Visul evadării, al libertății de mișcare în mare viteză se transformă în coșmarul statisticilor care calculează accidentele rutiere, în angoasa importatorilor de petrol, în starea de perpetuă alertă a ecologilor.

Cine să ne ofere acel automobil ideal care să fie pe cît de sigur și de zgîrcit cu risipa, pe atît de accesibil pungilor? Deocamdată, pe toate meridianele se caută remedii la vechiul automobil, îmbunătățiri tehnice, noi parametri ai consumului, o mai mare și mai ușoară siguranță în conducere, o mai robustă rezistență la șocuri. Se perfecționează carburația și se încearcă excluderea timpilor morți ai pistoanelor. Se încearcă filtrarea și transformarea pe loc a gazelor toxice, se dotează bordul mașinilor cu noi indicatoare, se impune obligativitatea centurilor de siguranță. Dar vehiculul, așa cum a fost el conceput cu trei sferturi de veac în urmă, este un născut-mort, un avorton al tehnicii, menținut peste măsură în incubatoarele vieții. Această jucărie a oamenilor mari din copilăria secolului vitezei ne-a ajuns în epoca zborurilor cosmice rudimentar și anacronic. Se distrug zilnic sute de mașini noi-nouțe care sînt lansate cu toată viteza contra unor ziduri de beton spre a se calcula efectele șocului asupra caroseriei, a angrenajelor, a pasagerilor. Zilnic, patruzeci de manechine îndopate cu electronică pentru a «suferi» fizic în numele științei sînt aduse la Wolfsburg, în incinta uzinelor Volkswagen, la întîlnirea cu moartea. Același lucru se repetă la Ford, la Fiat, la Toyota. Roboți cu ficați de tranzistori, cu inimă de circuite integrate, cu creier de sîrme sînt puși la volan sau pe «locul mortului» și trimiși să-și spargă toracele sub explozia parbrizelor și sub armonicele motoarelor. Se mai adaugă o bară de șoc mai elastică, se mai dotează bordurile cu masă plastică buretoasă, se mai perfecționează centurile de siguranță care au toate avantajele din lume, mai ales cel de a te ține legat fedeleș într-o caroserie cuprinsă de flăcări.

La Heidelberg, în R.F. Germania, doi fiziologi caută să dezlege enigmele morții violente prin ciocnirea unor mașini care au la volan cadavrele anonime ridicate de la Institutul medico-legal. Asta costă mai ieftin decît manechinele tranzistorizate și efectele șocurilor asupra corpului omenesc sînt mai ușor de constatat. Mortul fără familie, abandonat la morgă, este pus să mai moară o dată în numele vieții. Îmbrăcat cuviincios, instalat la volanul mașinii teleghidate, cu centura de securitate prinsă în diagonală de la briu la umăr, cu picioarele înțepenite pe pedale, cu mîinile reci pe volan, el este lansat cu 80 kilometri la oră contra unui zid de beton. După prăpăd, pacienții sînt luați la control pe masa de disecție. Rămășițele pămîntești ale mașinii vătămate sînt urcate pe rampa atelierului mecanic, iar mortul, culeș de cele mai multe ori de prin azilurile de noapte sau de pe marginea șanțurilor, și care n-a avut plăcerea de a conduce o mașină decît în chip de răposat, este supus scalpelelor. În ciuda miraculoasei centuri: șapte coaste rupte și o claviculă spartă. Ficatul și rinichii grav vătămați. O vertebră fracturată. Moarte indubitabilă. După o astfel de demonstrație, după excelentele rezultate ale cercetărilor științifice, care n-au avut asupra lui alt efect decît să-l lase rece, se poate duce liniștit să-și continuie somnul într-una din gropile comune ale primăriei.

Nu, orice s-ar spune, nu acesta poate fi automobilul viitorului. Vor rîde de ei nepoții și strănepoții noștri cînd îi vor zări prin muzeele tehnicii, întrebîndu-se, poate, cum de drumul lui spre muzeu a putut trece prin atîtea săli reci de morgă?

Ioan GRIGORESCU

CRONICA DE TREI SECUNDE

lacrima ghețarului

Oricît de periculoase știu că sînt blocurile de gheață, marile blocuri de gheață, așa-numitele aisberguri, pentru viața oamenilor, pentru vasele, pacheboturile, transatlanticele, titanicile lor Titanice, oricîte grozăvii ale mării s-au petrecut din pricina lor, oricîte catastrofe și nenorociri au provocat — un profund și ciudat sentiment de solidaritate mă leagă de existența lor, de plutirea lor maiestuoasă, de circulația lor liberă și independentă, dezlegată de toate calculele oamenilor de știință și artă. O puternică emoție m-a cuprins în ziua cînd am citit în «Scînteia» că anul 1972 a fost un an record al aisbergurilor atlantice, cele 1 587 de exemplare care au plutit în acel an întrecînd vechiul record înregistrat în 1929, cînd 1 329 de asemenea munți glaciari au pornit-o încet pe Atlantic. Nu-s deloc hotărît dacă să socotesc bun sau rău acest fenomen — viața mea e mult prea strîns și obsesiv legată de existența blocurilor de gheață, sînt prea subiectiv, sînt prizonierul unei anume imagini foarte exagerate (desigur, ca orice imagine) cu privire la aceste enormități făurite în circulație de natura, la urma urmei, inumană; nu mă pot elibera de această imagine apăsătoare, nobilă ca orice repetabilă povară: eu văd în aisberguri monstruoase și fascinante vise ale firii, uriașe și bogziene modelări ale nebuniei ei, o transfigurare fantastică a norilor, a cutremurelor și a pustiurilor ei într-o înghețare albă, strălucitoare și vrăjită. Poetizez, firește, ceea ce nu mă îndoiesc însă că e instinct poetic obscur, încă nearticulat dar existent — ca în omul primitiv, arta — murmurat, înginat cu dificultate de tot ce mișcă rîul, ramul și oceanele lumii. Dovada unei asemenea poezii ascunse în blocurile de gheață plutitoare stă în faptul — binecunoscut și îndelung metaforizat de poeții conștienți — că un aisberg dă la iveală în călătoria lui sub soare doar un sfert din înălțimea sa, cea mai mare parte rămînîndu-i, ca în orice bună poezie, nevăzută, sub apă, trasă în adînc, sub o pecete a tainei, cum am spune noi, în cea mai frumoasă limbă românească.

Așa stînd lucrurile, așa plutind munții de gheață, nu pot să nu mă gîndesc la viața și deci la moartea lor. Nu toți lovesc în oameni, nu toți se ciocnesc de Titanice, nu toți provoacă nenorociri și groază. Mulți, poate cei mai mulți, sînt pașnici, liniștiți, închiși și tăcuți într-o glacială înțelepciune. Mulți se topesc în liniștea oceanică. Mulți mor în pustia rece a lumii lor. Mulți dispar într-o totală indiferență a propriei naturi, ai cărei fii sînt. Rar însă, cîte unul, simțind dispariția vreunui semen de-al său, emite o lacrimă pe chipu-i de gheață, semn că și el începe să se topească și să moară. Nici un om nu vede lacrimile secrete ale blocului de gheață rămas în viață, secretate în memoria fratelui său, dispărutul. Eu însă nu mă îndoiesc — cu același simț al exagerării care nu mă părăsește, în pofida atîtor fapte care ar trebui să mă liniștească — și nu pot să nu văd aceste lacrimi ale unui ghețar tăcut la moartea altui ghețar, plecat să se transforme în nori, ploaie și — la capătul drumului — în grîu. Halucinat, prin somn, eu ajung să cred că la dispariția unui aisberg foarte strălucitor, lacrimile altui aisberg taciturn învață chiar să scrie și să se exprime omenește, așa cum în basme arbori încremeniți din duhoarea unui duh al răului înfloresc deodată și se transformă în prinți mirifici ai demnității și curajului uman. Nu poate fi departe ziua cînd omul — capabil, ce e drept, și de catastrofe mai mari decît cele pricinuite de aisberguri blestemate — va ajunge totuși, în măreția sa, și ea indiscutabilă, să descifreze și să se cutremure de lacrimile blocurilor de gheață pașnice, blînde, mîndre, înțelegîndu-le suferința, așa cum a ajuns să priceapă și să dezlege tainele și mesajele din ciripitul păsărelelor în copacii primăvărateci.

Vom mai trăi, vom mai pluti...

Radu COSAȘU

arc deasupra oceanului

Cinci ani au durat lucrările pentru construirea unuia dintre cele mai mari și mai grandioase poduri din lume, cel care leagă orașele braziliene Rio de Janeiro și Niteroi, aflat pe partea cealaltă a golfului Guanabara. Podul a fost în timpul construcției obiectul unui scandal pe care presa braziliană l-a relatat pe larg: consorțiul de antrepriză a comis, se spune, numeroase erori și iregularități. În 1970, un grup de experți a constatat proasta calitate a materialului care se băga în operă și unele deficiențe de tehnologie de construcție, precum și un accentuat trafic de influență din partea antreprenorilor asupra tehnicienilor însărcinați cu controlul tehnic. Întrerupte pentru un timp, lucrările au fost reluate în 1971 sub control federal. Podul impresionează prin monumentalitatea sa. Lung de peste 13 kilometri, are o lățime de 26 de metri și șase benzi de trafic. El poate fi traversat de 50 000 de vehicule zilnic. Este construit la o înălțime variind între 40 metri și 72 metri deasupra apei, parte din beton, parte din oțel. Opt mii de muncitori au lucrat în permanență pe acest șantier gigantic. După statisticile oficiale au murit în timpul construcției 33 de oameni. Podul a costat circa un miliard două sute milioane de franci, sumă acoperită în parte de un consorțiu de bănci britanice. Calculele actuale prevăd că traficul pe pod va atinge o limită de saturație prin anul 1987. Oricum, podul a scurtat cu 120 kilometri distanța dintre cele două mari centre urbane braziliene.

PRIMUL CORĂBIER SOLITAR DIN CEHOSLOVACIA. Tehnician la întreprinderea Lachema în Novy Bohumin (regiunea Moraviei de nord), Richard Konkolski este primul navigator solitar al Cehoslovaciei. După ce s-a întors dintr-una din cursele cele mai grele ale navigatorilor solitari (Plymouth — Newport, S.U.A.), o cursă peste Atlantic, a pornit cu un iaht mic, «Nike», în jurul lumii. De la plecarea din portul polonez Szczecin, în anul 1972, pînă la ancorarea în portul Townsville, în Australia, la sfîrșitul anului 1973, a parcurs 18 318 mile marine. La începutul lunii mai va porni din nou la drum pe apele oceanului. Această nouă călătorie dorește să o termine la Plymouth în aprilie 1975. Iahtul «Nike» l-a construit cu ajutorul prietenilor. În timpul navigațiilor de pînă acum a făcut 4 000 de fotografii alb-negru, 4 000 color și a filmat peste 3 kilometri peliculă.

la moscova și sofia

Secretarul de stat al S.U.A., Henry Kissinger, ateriza, duminică seara, cu un avion special al administrației, pe aeroportul Vnukovo din Moscova, unde era întîmpinat de ministrul de externe al Uniunii Sovietice, Andrei Gromiko. Mesagerul Casei Albe venea în capitala sovietică în scopul, declarat oficial de Washington, de a pregăti terenul pentru vizita pe care președintele S.U.A., Richard Nixon, se așteaptă să o facă, probabil, pe la sfîrșitul lunii iunie, în Uniunea Sovietică.

La sosire, Kissinger declara ziariștilor că S.U.A. vor «să continuie cursul spre îmbunătățirea relațiilor sovieto-americane» și exprima speranța că prin convorbiri bilaterale se va «realiza un anumit progres în probleme dintre cele mai importante».

În cursul convorbirilor avute cu Leonid Brejnev, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., și Andrei Gromiko, ministrul de externe al U.R.S.S., au fost abordate, după cum afirmă Agenția TASS, probleme ale relațiilor bilaterale, legate de vizita președintelui Nixon, și internaționale, privind limitarea înarmărilor strategice și evoluția lucrărilor Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

În drumul său spre Moscova, Kissinger s-a oprit la Bonn unde a avut o convorbire cu Walter Schell, ministrul de externe vest-german. La înapoiere, el a făcut o escală la Londra și a conferit cu noul ministru de externe britanic, James Callaghan. Aceste două contacte au stîrnit, în Occident, speculații în jurul ideii de reluare a unor «relații speciale» între S.U.A., R.F.G. și Marea Britanie, alimentate, între altele, și de faptul că H. Kissinger a discutat, la conferința de presă din joia săptămînii trecute, despre niște «convorbiri trilaterale», interpretate de observatori prin activitatea ulterioară a secretarului de stat în Europa de vest.

Mergînd pe linia destinderii și contactelor dintre estul și vestul Europei, la Sofia a fost înregistrată, în această săptămînă, vizita de două zile în Bulgaria a ministrului de externe vest-german, Walter Schell, «pentru a pune pe o bază mai largă relațiile diplomatice dintre cele două țări, stabilite la sfîrșitul lunii decembrie». Schell este primul ministru de externe vest-german care vizitează Bulgaria, după ce, la începutul acestui an, au fost numiți și instalați ambasadori în capitalele celor două țări. El a discutat cu ministrul de externe, Petar Mladenov și cu președintele Todor Jivkov, în principal, despre «extinderea cooperării economice și comerciale» dintre cele două țări și despre unele probleme internaționale, inclusiv securitatea europeană.

la bagdad

S-au deschis, duminică, lucrările celei de a 11-a sesiuni a Consiliului Organizației de solidaritate a popoarelor afro-asiatice (O.S.P.A.A.), la care participă aproximativ 400 de delegați din 67 de țări. Se discută despre întărirea mișcării de solidaritate a popoarelor asiatice și africane, pe care o cere într-un apel lansat în numele organizației, Youssef El-Sebai, secretar general al O.S.P.A.A., precum și despre înlăturarea urgentă a discriminării rasiale în Africa, situația din Orientul Mijlociu, lupta pentru independență națională a popoarelor din Indochina.

Solidară cu lupta popoarelor afro-asiatice împotriva colonialismului, neocolonialismului, rasismului, pentru eliberare națională și dezvoltare economico-socială, țara noastră sprijină această luptă și extinde raporturile și colaborarea multilaterală cu statele care au pășit pe calea dezvoltării independente. În mesajul adresat sesiunii de președintele Nicolae Ceaușescu, se arată, între altele, că «înfăptuirea intereselor și aspirațiilor legitime ale popoarelor afro-asiatice, ale tuturor popoarelor lumii impune intensificarea eforturilor unite ale maselor largi populare, ale celor mai largi forțe politice și sociale, progresiste, anticolonialiste și antiimperialiste» și se exprimă speranța că participanții la sesiune vor identifica noi căi de întărire a solidarității în lupta de eliberare și independență națională, pentru o pace trainică în lume și o dezvoltare nestingherită a popoarelor din aceste zone mari ale globului, pe calea progresului economic și social.

Florea ȚUIU

DE TOATE PENTRU TOȚI

PAPILLON FACE PROZELIȚI

Eleuterio Sanchez Rodriguez, zis și «El Lute», din Cartagena (Spania), a cărui carieră de temut infractor a început de prin anul 1965, a optat recent pentru literatură, mai precis pentru memorialistică. El Lute nu ascunde că, fascinat de opera lui Henri Charriere, faimosul Papillon, dorește să-i urmeze exemplul. «El Lute» — a exclamat cu dispreț concetățeanul său Victoriano Corral — cine este El Lute? Un biet găinar...» Dar Corral cine este, de fapt? Iată pe scurt: și-a început activitatea infracțională la 14 ani și acum are 54, din care 34 i-a petrecut în închisori; totalul condamnărilor însumează frumoasa sumă de 173 de ani; a fost condamnat la moarte și grațiat de 7 ori și are la activ 20 de tentative de evadare. Corral — ați înțeles — se pregătește și el de nemurire cu un volum de memorialistică intitulat «Libertate, pe unde umbli?»

CUNOSCĂTORUL

Ajuns la vîrsta la care boxerii se retrag din activitate, Paolo Choto, un fost boxer din Rio de Janeiro, și-a deschis un magazin în care vinde paturi. Iată și reclama pe care a inserat-o în ziare: «Paolo Choto, care a fost culcat la podea de 16 ori în cariera lui, știe ce înseamnă un pat bun. Cumpărați cu încredere paturile lui Paolo Choto».

FUGEA ÎNCET

Doamna Geneva G.P. Ball din Utah (S.U.A.) s-a aputat de «meseria de gangsteriță» la vîrsta de 78 de ani. A intrat într-o bancă din oraș, a scos din sîn un pistol și, sub amenințarea lui, a obținut de la casier 1500 de dolari. Apoi a fugit. A fugit însă cum se fuge la 78 de ani. Și după vreo 10 pași a fost prinsă.

NICI CHIAR AȘA...

Despre Susan Rosenkovitz, în etate de 25 de ani, din Capetown (Africa de Sud), care a dat recent naștere la 6 gemeni, ați mai avut prilejul să auziți. Ceea ce, probabil, nu ați știut însă este că fericita mămică a unei jumătăți de duzină de urmași a fost supusă, cu un an înainte, unui tratament hormonal împotriva sterilității.

«FIUL MEU? L-AM VÎNDUT PENTRU 100 000 LIRE!»

Iată declarația aproape incredibilă a unui italian de 36 de ani, dintr-o mică localitate de lîngă Salerno (Italia). Zeci de cazuri de vînzări de copii nou-născuți au fost depistate în cursul ultimului an în sudul Italiei, ele datorîndu-se în special mizeriei acestor locuitori care muncesc cel mult... două luni pe an. În numeroase cazuri, copiii sînt schimbați pe o promisiune de obținere a unui serviciu.

RECORD LA TENIS

Americanii Dug Nassif și Jim Carol au doborît recordul mondial al duratei unei partide de tenis. Ei și-au trimis mingea unul altuia timp de 75 de ore. Record anterior: 73 de ore!

ȘIRETLICURILE FIRMEI TILLMORE

Academia franceză de arte frumoase a intentat un proces de daune firmei engleze de biciclete Tillmore. Obiectul procesului? Firma a reprodus într-unul din prospectele sale publicitare o fotografie a «Gînditorului» lui Rodin, însoțită de următorul text: «Mă gîndesc, mă gîndesc, mă gîndesc... c-ar trebui să-mi cumpăr o bicicletă Tillmore!»

CU TOT CONFORTUL

O galerie pariziană a găzduit recent o expoziție de tablouri fixate pe tavan. Vizitatorii le pot admira culcați pe divane, iar dacă vreunul dintre ei adoarme și începe să sforăie, paznicii îl transportă într-un dormitor special amenajat. Organizatorii afirmă că acest mod de vizionare a operelor de artă permite o mai adîncă înțelegere a lor.

EI ȘI CE DACĂ ARE 90 DE ANI?

Alf Tabb din Londra se bucură de o dublă celebritate: de vîrstă și de îndeletnicire. S-a născut exact acum nouă decenii, în plină și strălucită epocă victoriană. La cei 90 de ani ai săi, Tabb se bucură de o extraordinară vitalitate. Face sport, parcurgînd zilnic pe bicicletă cel puțin 30 de kilometri. El este însă și un neîntrecut meșter constructor de biciclete miniaturale. Ultima lui creație — o minibicicletă care nu măsoară mai mult de 12 cm în înălțime; roțile ei au fost confecționate din rulmenți pe role. Cuimea e că nonagenarul s-a «urcat» pe această jucărie și a parcurs cu ea, pentru demonstrație, o distanță de 250 de metri.

CONDIȚIA DE PITICĂ

Înălțimea 1,20 m, greutatea 36 de kilograme, vîrsta 30 de ani. Sînt datele personale ale doamnei Geneviève Pissaboeuf din Paris, din părinți normali: tatăl 1,92 m, mama 1,70 m. Spre deosebire de confrații ei de infirmitate, doamna Pissaboeuf nu și-a exploatat niciodată statutul de pitică prin exhibiții la circ sau la teatru de varietăți. Ea a studiat literele la Sorbona, a ocupat un serviciu și s-a căsătorit cu un bărbat normal cu care trăiește fericită. Și totuși, recent ea a semnat un contract pentru interpretarea unui rol în nouă montare pe scena unui teatru parizian a piesei «Prințesa Turandot». Întrebată de o ziaristă ce a făcut-o să renunțe la principiile ei de o viață, Geneviève a răspuns că rolul ei nu este unul grotesc și că orice actor, în definitiv, își exploatează într-un fel sau altul fizicul său. Ea rămîne mai departe o aprigă susținătoare a ideii că piticul nu înseamnă implicit și circ.

ALIMENTAȚIA ȘI ACCIDENTELE RUTIERE

Un exces de alcool, o masă prea îmbelșugată sau invers, un post prelungit pot perturba sistemul nervos și atenția omului de la volan. Iată de ce tot mai mulți medici preconizează o dietetică a automobilistului. Profesorul francez André Sicard, în cadrul unui colocviu cu tema: «Alimentație, vigilență, drum», a făcut următoarele recomandări pentru a scăpa de cursa somnolenței: automobilistul trebuie să facă o pauză de 20 de minute la fiecare două sute de kilometri și să se plimbe pentru a estompa oboseala musculară; el nu trebuie să conducă mai mult de 4 ore neîntrerupt; să nu bea cafea decît cu moderație; să se alimenteze puțin, dar suficient ca să nu-i fie foame; să încălzească puțin interiorul mașinii și să-l aerisească mult; să evite hipnoticele și tranchilizantele... Astfel, automobilistul rămîne numai cu plăcerea drumului.

noii căutători de aur din alaska

Iarna boreală se apropie de sfîrșit și Alaska se pregătește de primăvară. Aici, la unul dintre capetele pămîntului, primăvara aceasta înseamnă o nouă febră, aceea a aurului negru, venirea noilor pionieri moderni, care vor face posibilă exploatarea unuia dintre cele mai mari zăcăminte de petrol din lume. Dacă tehnologiile sînt mai sofisticate ca odinioară, cînd căutătorii de aur invadau Alaska îndreptîndu-se prin 1896 spre Klondike, aspirațiile oamenilor au rămas aceleași: ei pleacă spre nordul înghețat chemați de fascinația cîștigurilor mari.

Țițeiul care zace în străfundurile acestor pămînturi va fi transportat pînă în S.U.A. printr-o uriașă conductă. Construcția acestei «pipe-line» a fost aprobată și de Congres și de președintele Nixon. Presiunea crizei de energie a înlăturat în cîteva săptămîni argumentele ecologice și pe cele economice care tărăgănau punerea în aplicare a proiectului încă din anul 1968. Conducta va costa cel puțin 4 miliarde de dolari. Ecologii privesc cu regret bătălia lor pierdută din cauza actualei conjuncturi a situației energiei pe plan mondial. El se încăpățînează să susțină că o pădure arctică traversată de un drum sau de o conductă de asemenea dimensiuni (diametrul 1,12 metri) nu va putea supraviețui, după cum sînt amenințate să dispară splendidele animale ale nordului: renii canadieni, iepurele alb al zăpezilor, lupul. Nici tundra nu va avea un destin mai bun. Permafrostul, stratul de pămînt înghețat, se va prăbuși sub acțiunea petrolului cald care se va scurge prin conducte. Dar altă soluție nu există. Proiectul de a transporta petrolul arctic, proiect numit «Manhattan», a eșuat. Petrolierul care trebuia să forțeze pe ocean «pasajul nord-vest» și să inaugureze o cale maritimă de transport s-a dovedit nerentabil. După prima sa călătorie, s-a descoperit că vasul a consumat o cantitate de petrol aproape egală cu aceea pe care o avea încărcată în tancurile sale. Și astfel, toată lumea — inclusiv ecologii — a trebuit să se închine în fața imensei sete de energie. Pentru că numai zăcămintele de la Prudhoe-Bay sînt în măsură ca în 1978, data prevăzută pentru terminarea lucrărilor, să livreze 2 milioane de barili petrol brut pe zi. Și astfel, o nouă viață se instalează pe aceste pămînturi unde șaizeci de zile pe an e noapte și unde nu se poate lucra decît cinci luni, timp în care soarele nu apune niciodată. De acum înainte, pe parcursul cîtorva ani, oamenii vor trebui să trăiască în lunile de iarnă, cînd temperaturile medii coboară la 30 de grade sub zero, în absolută izolare, în timp ce afară tone de zăpadă vor acoperi instalațiile. Vor lucra în ritmuri accelerate, în schimb, în celelalte luni. Exploatarea și transportul petrolului arctic va fi o importantă realizare economică, dar va exista o lacună: la Prudhoe-Bay nu va locui nici o femeie. Din cauza condițiilor extrem de aspre.

grîul verii care vine

Primăvara grîul intră totdeauna în actualitate. Așa se întîmplă de milenii, de cînd istoria nescrisă ori scrisă a omenirii există. Cultura cerealelor este o activitate complexă și încă de multă vreme nu numai țăranii s-au ocupat de ea, dar chiar și poeții — un Hesiod de pildă — ori filozofii, cum a fost Cicero. În epoca noastră au intrat în arenele grîului și economiștii, cu previziunile lor anuale, optimiste sau pesimiste. Care va fi starea grîului în acest an pe plan mondial? — se întreabă ei. F.A.O. (Organizația Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură) a lansat primul avertisment: stocurile mondiale de grîu, acea rezervă indispensabilă omenirii pentru a evita foametea, au atins cel mai scăzut nivel din ultimii 25 de ani. Directorul acestei organizații, olandezul Adeke Boerma, consideră că acest nivel scăzut al stocurilor a făcut lumea total dependentă de recolta acestei veri. Grîul fiind cea mai importantă dintre toate cerealele în tranzacțiile comerciale mondiale, recolta din 1974 este vitală, cea mai mică eroare în recolta principalelor țări exportatoare ar putea fi catastrofală. Pentru că în ciuda tuturor tehnologiilor și îngrășămintelor, se pare că în cultura cerealelor nu s-au schimbat prea multe lucruri. Ea depinde mai puțin de intențiile și munca țăranilor și destul de mult de ploi, vînturi sau furtună, cum remarca și acum două mii de ani chiar Cicero. Dar ce spun totuși previziunile? Consiliul internațional al grîului prevede că în anul agricol 1973–1974 producția mondială va atinge o cifră record: 341 milioane de tone (excepțînd China), cu 30 de milioane de tone mai mult ca anul trecut. Această previziune optimistă este însă umbrită de cîteva realități. Astfel, randamentul unor suprafețe din anumite țări ar putea fi inferior previziunilor și asta din cauza unei ierni neobișnuit de dulci, cum a fost pe valea fluviului Pad din Italia, unde există temeri că din cauza lipsei zăpezii recolta de grîu ar putea fi diminuată. Dar o influență nefastă ar putea avea și actuala criză mondială a petrolului. În afară de transportul grîului propriu-zis, este afectat și transportul îngrășămintelor și ierbicidelor. Pentru grîul lumii, în primăvara anului 1974 se pare că nu numai capriciile naturii sînt amenințătoare, ci și această criză a energiei.

O VESTE BUNĂ PENTRU CUMPĂRĂTORI

Numai pînă la 15 mai a.c.

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

deschis în toate unitățile comerciale din țară

Procurați-vă cu acest prilej articole de sezon.

• stofe • țesături de mătase • confecții pentru bărbați, femei și copii: pardesiuri, sacouri, raglane, impermeabile etc. • tricotaje • ciorapi din fire sintetice pentru femei.

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

Vă mai oferă în magazinele de specialitate:

• aspiratoare de diferite mărci și tipuri • motoretele MOBRA • mașini de cusut ILEANA tip masă și tip mobilă • frigidere cu compresor de 140 l.

• aparate de radio MAESTRO — STEREO • piese de schimb pentru toate produsele de folosință îndelungată.

Importante reduceri de prețuri la unele produse textile și metalo-chimice în cadrul TÎRGULUI DE PRIMĂVARĂ

Rețineți: numai pînă la 15 mai a.c.

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

iar noi, pe cine judecăm?

Era pe la ora nouă dimineața, poate mai exact spre ora zece, dar nu ora exactă contează. Era poate spre ora zece, spun, cînd administratorul s-a dus la directorul școlii, spunîndu-i că trebuie să meargă acasă la femeia angajată la cantina școlii care nu s-a prezentat la serviciu, și care, de mai mulți ani, de cînd o știau, n-a întîrziat și n-a absentat niciodată. Trebuie să se fi întîmplat deci ceva, susținea administratorul. Ei, ce să se fi întîmplat?, a spus directorul, ce să se fi întîmplat, lipsește și ea o dată după atîția ani, o fi avut vreun motiv serios, căci, așa conștiincioasă cum o știau cu toții, nu se poate să nu fi avut un motiv serios. Dar tocmai despre motivul acesta serios este vorba, spunea administratorul, adică îi era teamă tocmai de acel motiv, fiindcă de la o vreme femeia se plîngea tuturor că va fi ucisă! Ei, să nu fim prăpăstioși, a spus directorul, dar s-a înspăimîntat apoi și el, fiindcă aflase de temerile femeii și o știa bine că nu vorbește în vînt niciodată. Să nu ne gîndim neapărat la o nenorocire, la cine știe ce dramă, să nu sărim cu gîndul la... doamne ferește, a spus directorul, totuși l-a rugat pe administrator să meargă pînă la femeie acasă, însoțit de un alt angajat, să meargă să vadă de ce lipsește. Poate are nevoie de ceva ajutor, poate e bolnavă, fiindcă e absurd că s-a putut întîmpla ceea ce aveau în gînd fiecare.

Și administratorul, împreună cu angajatul, s-au dus acasă la femeia care nu lipsise niciodată de la serviciu; acum era ora unsprezece, da, cu siguranță acum era trecut de ora unsprezece și femeia lipsea, și acasă se părea că nu e nimeni, dar, curios, ușa era încuiată pe *din afară* și cheia lăsată în ușă. Au descuiat deci și au intrat. I-a întîmpinat fetița de șase ani, care le-a spus că frățiorul ei mai mic nu este cuminte, dar că are ea grijă de el și le-a mai spus că tata și mama au plecat la lucru, ca în fiecare dimineață. Asta le-a spus fetița și cei doi s-au liniștit, au răsuflat ușurați, deci nu s-a întîmplat nimic, temerile femeii din ultima vreme nu au fost adevărate. Dar, ieșind din casă, *și-au amintit că femeia nu a ajuns totuși la serviciu*, că nu se putea să fi mers în altă parte, că totuși era ceva ciudat și s-au învîrtit în jurul casei, așa ca să nu-i observe copiii și cînd au ajuns în gura pivniței administratorul a înlemnit pentru cîteva clipe, apoi a început să facă semn spre angajatul care îl însoțea, îi făcea semn cu mîna să se apropie, deși acesta era lîngă el și privea și el consternat de ceea ce au descoperit pe treptele pivniței.

ÎNTREBAREA COLEGILOR

— Deci dumneavoastră știați de la ea că e în pericol grav, v-a spus de mai multe zile, mai exact de mai multe săptămîni, că era amenințată, v-a spus asta cu vocea gravă și mîhnită a unei femei, mamă a doi copii, care nu v-a mințit niciodată de cînd este aici în serviciu, v-a spus asta *și nu ați făcut nimic*...

— Ne-a spus, domnule procuror, ne-a spus că de la o vreme soțul ei are comportări ciudate, dar noi îl știam om așezat, l-am cunoscut, era un om harnic și de treabă, venea după ea de multe ori să o aștepte cînd întîrzia la lucru la cantină, venea cu fetița de mînă și băiețelul în brațe și îi vorbea frumos, și, ani la rînd, ea l-a tot lăudat.

— Ani la rînd, domnule procuror, ne-a tot lăudat «omul ei», că aduce tot salariul acasă, că grijește și el de copii, că o ajută la toate, că nu bea, că nu o bate. Dar, de la o vreme, apucînd-o plînsul, ne spunea că nu-l mai cunoaște pe «omul ei», care parcă e apucat de draci, la cuțitul și spune că o omoară, și parcă are alți ochi, altă privire, parcă nu e el, dar că apoi se liniștește și începe să plîngă, și că nu mai știe ce a făcut. Se temea că o dată cînd va ridica cuțitul nu se va mai opri.

— Am auzit și eu, din spusele angajaților, că femeia se temea că va fi ucisă. De aceea am trimis-o la procuratură. Unde era să o îndrum? Ce era să fac? Și, apoi, să fiu sincer, nu credeam că lucrurile sînt într-o stare atît de gravă. Bănuiam simple neînțelegeri cu ieșiri violente, care rămîn, ca de obicei, doar la stadiul amenințărilor. Nu puteam bănui...

Da, da, îmi spuneau toți, am auzit-o, îi știam temerea, dar ni se părea bizar, ni se părea de neînchipuit, era ceva ce nu s-a mai întîmplat în orașul nostru, desigur, dacă am fi știut, dacă am fi crezut că e adevărat ceea ce spunea, dacă...

ÎNTREBAREA PROCURORULUI

— Permite-mi deci, stimate coleg, să te întreb, ca prieten și coleg, cum s-a putut întîmpla, cum a fost posibil ca femeia aceasta să-și spună spaima, să-și plîngă groaza și totuși nimeni să nu oprească mîna soțului ei?

— Ai învăluit în întrebarea ta o acuzare, simt asta și de aceea îți răspund, așa cum mie însumi îmi răspund, fiindcă ceea ce s-a întîmplat mă frămîntă și pe mine și mă doare. Ai fost și tu de multe ori în după-amieze de serviciu, cînd oamenii pe care îi asculți îți cer uneori drepturi ce nu le au, cînd unii îndrăznesc să-ți spună, deși tu ești dator să îi asculți, să-i sfătuiești, cînd alții, deși dreptul e al lor, abia că îndrăznesc să-ți spună, deși tu ești dator să-i ocrotești, vin, îți spuneam, și buni și răi, sfioși și îndrăzneți, îndreptățiți sau nu în cererile lor, dar știi prea bine că îi ascultăm, chiar și atunci cînd ne dăm seama că totu-i inutil. Nu cred că îți închipui că pe femeia asta nu am ascultat-o, sau că nu am dat atenție temerilor ei. Doar de aceea am acționat a doua zi, l-am obligat pe soțul ei să se prezinte la consultul medical. Ce era să mai fac? Sau, mai exact, ce mai puteam să fac s-o ocrotesc, dacă s-a constatat ceea ce poți citi și tu. Privește actul ăsta medical... Știu, știu ce vrei să-mi spui, că mă ascund după hîrtii, acum, cînd tragedia s-a produs. Nu te grăbi, nu la hîrtia asta mă refer, ci la încrederea pe care trebuie să o avem în cei care răspund în meseria lor semnînd asemenea hîrtii și, mai ales, la faptul că nu am mai putut crede, înțelegi, n-am mai putut și nu ar fi fost cazul să mai cred că temerea femeii e întemeiată... Știu că mă judeci, și e dreptul tău, sau, mai exact, e dreptul tuturor, dar, uite, poate nu sînt vinovat...

ÎNTREBAREA MEDICULUI

— Ați consultat pe omul care a ucis, l-ați consultat și în răspunsul dat procuraturii ați opinat că nu există temeri că va deveni periculos. Că e bolnav, în adevăr, dar nu se află în starea care ar legitima internarea lui.

— Aș vrea să știu de ce mă întrebați, sau, mai exact, ca ziarist, ca procuror, sau cum mă întrebați?

— Credeți că asta este important?

— Nu, bineînțeles, e important doar ce s-a întîmplat. Și important e cît sînt eu de vinovat. Ei bine, trebuie să știți că omul suferea de-o boală care nu evolua spre potențarea agresivității lui, ci, dimpotrivă, spre o depresiune, spre o «cădere» care îl ducea în prag de sinucidere. Și pentru depresiunea asta nu există leac... Stau, stau toată noaptea, stau și mă întreb ce s-a putut petrece. Nu am greșit în diagnostic, nici în prevederea consecințelor firești. Poate ar fi trebuit să fie păzit, așa cum spune medicina, dar cine l-ar putea feri de boala lui? Repet, față de nimeni alții, în afară de ei înșiși, acești bolnavi ireversibili nu sînt periculoși. Poate că totuși, o spun asta pentru mine, poate că totuși într-un fel s-ar explica... O spun doar pentru mine, îți repet, și poate e ciudat, dar ce s-a întîmplat s-ar explica numai dacă bolnavul își iubea soția chiar atît de mult încît credea că face parte din ființa lui. Te-am prevenit că e ciudat, dar nu se poate explica altfel...

— O boală cu efect introspectiv, periculoasă numai pentru suferind, care, atunci cînd îl transformă în sinucigaș, îl face să cuprindă, totuși, în declinul lui, soția pe care o crede ca fiind o parte inalienabilă din ființa lui, și asta dintr-o iubire fără de hotar?...

— Îți amintești cum *i-au găsit, îmbrățișați, încleștați*, ca doi amanți... Ei bine, ipoteza asta nu puteam să o prevăd și de aceea poate nu sînt vinovat...

RĂSPUNSURILE SIMPLE, OMENEȘTI

— Vedeți, îmi răspundea o activistă de la forul tutelar, acestea toate sînt cereri pentru înfieri. Pentru fetiță și pentru băiat.

— Cam multe.

— Da, *multe, dar în asta e ceva frumos.*

— Aveți mai multe ca de obicei?

— Cum să vă spun? Nu știu cum să vă spun, dar am senzația că drama asta a stîrnit în oameni sentimente noi, se simt cu toții parcă vinovați cumva și parcă vor să se răscumpere prin grija pentru cei doi copii, se simt cumva răspunzători de garantarea fericirii lor. Vin să ajute, vin să se ofere, vin ca să afle că am făcut bine tot ce trebuia făcut...

Emil POENARU

P.S. *Am pornit de la fapte întîmplate în aceste zile în orașul Mediaș.*

ochii strigoiului

Ziarele din ultimele zile au adus știrea că, într-una din insulele Arhipelagului Filipine, un ofițer al armatei japoneze, care trăise singur treizeci de ani în junglă, neștiind că războiul la care participase s-a terminat de mult, a fost capturat de autoritățile filipineze, nu înainte de a fi încercat o oarecare rezistență.

Cazul, care nu este dealtfel fără precedent, a produs destulă vîlvă, iar ofițerul a fost primit în patria sa, înconjurat de admirație — spun ziarele — pentru statornicia devotamentului în îndeplinirea îndatoririlor sale de luptător. Așa să fie oare?

O analiză mai profundă a comportamentului «bravului» ofițer nipon ridică mai multe semne de întrebare, care duc la alte răspunsuri. Orice acțiune a unei ființe umane, rațională, trebuie să aibă o motivație. Fără îndoială că, în timp de război, strădania de a nu cădea în mîinile adversarului, de a nu fi luat în captivitate, este lăudabilă. Dar, numai în măsura în care este urmată de o alta: reciștigarea contactului cu trupele proprii, în rîndul cărora odată reintrat urmează să se continuie lupta. Fără o asemenea urmare, sau măcar a unei intenții de realizare, acțiunea remarcabilă de evitare a captivității pierde considerabil din valoare. Ba chiar pasivitatea rezultată din izolarea și menținerea departe de rigorile și constrîngerile pe care le impune individului participarea la război, în schimbul unei independențe solitare, care îi conservă — de bine, de rău — viața, anulează întreaga valoare a actului inițial.

Literatura de război și creațiile dramatice și cinematografice au făcut cunoscute cazuri reale în care eroii, aflați în captivitate, au făcut acte de strălucită bravură, pentru a evada și a ajunge, uneori cu prețul a mari sacrificii de sînge, în tabăra trupelor proprii. Reușita (sau încercarea de a reuși) a făcut din ei nu numai «eroii» unor povestiri, ci eroi în adevăratul înțeles al cuvîntului.

Problema prezintă însă și un alt aspect. Să acordăm ofițerului nipon circumstanța atenuantă a comportării sale pasive faptului că se găsea într-o insulă din care nu avea cum să ajungă la ai săi și atunci, încrezător în forța armatei din care făcea parte, a așteptat revenirea acesteia în insulă. Ipoteza, destul de fragilă — pentru că era vorba de o insulă pe care japonezii o cotropiseră și nu de un teritoriu național — o punem numai pentru demonstrație. Admiterea acestei circumstanțe poate justifica, în acest caz, actul inițial, dar nu și așteptarea peste măsură de lungă. Treizeci de ani reprezintă — într-un fel — o viață de om, dacă dăm la o parte copilăria și perioada de formare pentru viață. În tot acest timp, claustratul din junglă nu a reflectat oare nici un moment la evoluția evenimentelor pe care i-o putea ridica logica militară, de care nu era străin? Și în acest caz nu a tras nici o concluzie cu privire la oportunitatea continuării izolării și cu privire la necesitatea de a investiga această evoluție și de a acționa în consecință? Să stea treizeci de ani într-o așteptare fără sens, să ajungă dintr-un om tînăr un om în pragul bătrîneții, fără a căuta în nici un fel vreo soluție rațională a situației, tragică dar nu fără ieșire, în care se afla este o comportare care nu poate fi justificată nici chiar de rigiditatea absurdă a regulilor de supușenie oarbă ale vechilor samurai.

Cazul locotenentului japonez îmi amintește de eroii a două povestiri din literatura de război, care au reacționat însă în mod diferit.

Primul este sublocotenentul de rezervă Cernegură, eroul romanului «Ochii strigoiului», de Cezar Petrescu, care, internat într-un spital din București, fiind amnezic în urma unui șoc de război, își recapătă după douăzeci de ani memoria, evadează din spital și, crezîndu-se încă în război, încearcă să iasă din Capitală, pe care o știa ocupată de nemți și să ajungă la ai noștri. Realitatea îi revelează repede eroarea sa, ca și situația dramatică în care intrase, dar actul consumat inițial pune în evidență comportarea logică și de înaltă valoare etică a eroului.

Al doilea caz se referă la eroismul comic al unui «soldat uitat» de americani pe frontul din Franța, după primul război mondial, strălucit interpretat într-un film, — mi se pare de Charlie Chaplin sau de Stanley Laurel —, care, înconjurat de piramidele de cutii de conserve goale și cu barba crescută pînă la briu continuă să patruleze cu pușca pe umăr pe raza celor zece metri ai postului de santinelă, încredințat spre pază cu douăzeci de ani în urmă.

Cu toată vîlva produsă de apariția de strigoi a locotenentului japonez după treizeci de ani în care a fost crezut mort și cu toate că, într-un fel, modul cum a înțeles sentimentul datoriei ofițerul nipon îi poate conferi unele aprecieri, cazul său nu este deloc un caz de eroism autentic. Este mai degrabă o tragicomedie, pe care a generat-o războiul și un anumit sistem de educație războinică.

Dumitru ATANASIU
general-maior în rezervă

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
Alexandru PĂSĂRIN

41505

Prețul revistei: 3 lei

jurămîntul națiunii

Jurăm cu cel ce jură pentru țară
Să fim ai țării, țara apărînd,
Jurăm ca soarta ei, pe-acest pămînt,
În inimi s-o purtăm și să ne doară.

Jurăm, cu mîna-ntinsă pe pămîntul
Acestei țări cu furtunos destin
Că vom lăsa-o celor care vin
Întreagă și frumoasă, veci de-a rîndul

Jurăm pe toți bătrînii și copiii
Și pe istoria acestui neam,
Jurăm pe ce sîntem, pe ce eram,
Să ne-nchinăm viața României.

Jurăm pe tot trecutul și pe toată
Lumina grea a Munților Carpați
Să fim cinstiți și demni, să fim soldați
În credincioasa patriei armată.

Jurăm pe jurămîntul celui care
În lupte se repede cel dintîi
Că nu vom suporta peste spinare
Nici un străin și agresiv călcîi.

Jurăm pe-a amintirii stea adîncă
Și pe-a speranțelor adîncă stea,
Din viața noastră că vom face muncă,
Noua iubire spre-a întemeia.

Jurăm să nu iertăm măcar cu gîndul
Pe-ai României — vechi și noi dușmani,
Jurăm credință neamului, urmîndu-l
În lupta lui de mii și mii de ani.

Jurăm din revoluție a face
Starea normală-a unui vechi popor,
Jurăm pe-nseninare și pe pace,
Jurăm pe netradusul nostru dor.

Jurăm pe toți acei ce ne-au premers
Și au avut puterea să reziste,
Jurăm devotament acestui mers
Și țintei lui — ideii comuniste.

Jurăm, deodată cu acela care,
Cu voce demnă, gravă a jurat,
Credință patriei nemuritoare,
Gînd solidar Întîiului Bărbat!

Jurăm pe-acest deceniu greu, sever,
Că-n veci va bate inima română,
Jurăm ca România să rămînă
Întreagă și puternică sub cer.

Jurăm pe-a muncii meritată pîine,
Jurăm pe lupta noastră de a fi,
Că fericiți vor fi acești copii
Și fericită patria de mîine.

Jurăm să fim puterea mare-a minții,
Mereu să ne aflăm printre cei buni,
O națiune între națiuni,
Destin mai bun decît ne-au dat părinții.

Jurăm că ne vom crește bine pruncii
Spre a nu fi aici nicicînd pustiu,
Jurăm să fim ai țării și ai muncii,
Cu spirit demn, neînjugat și viu.

Jurăm să nu trădăm și să dureze
Curatul gînd de sub aceste frunți,
Jurăm să nu ne dăm în veci înfrînți
Că botezați am fost în metereze.

Jurăm cu cel ce jură pentru țară,
Sîntem cu el, că e cu țara el,
Că-n lupte care-l binecuvîntară,
El nu stă, ci muncește sub drapel.

Jurăm cu el și lui ne-ncredințăm,
De el nici un zăgaz nu ne desparte,
Jurăm pe ce sîntem, pe noi jurăm,
Jurăm credință pînă peste moarte.

Jurăm devotament acestei țări,
Acestui drum și-acestei noi durate,
Că vom grăniceri un veac călări,
De e nevoie, pentru libertate.

Jurăm cu cel ce jură pentru țară;
Cînd el vorbea noi glasul i-l țineam
Pe toate vocile acestui neam
Ce din adînc de vremi îl ridicară.

Jurăm pe toată jalea și mînia
Atîtor veacuri cîte ne-au furat,
Jurăm cu vocea primului bărbat
Că România fi-va România!

Adrian PĂUNESCU

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 150 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU